Universidad de Deusto
Biblioteca

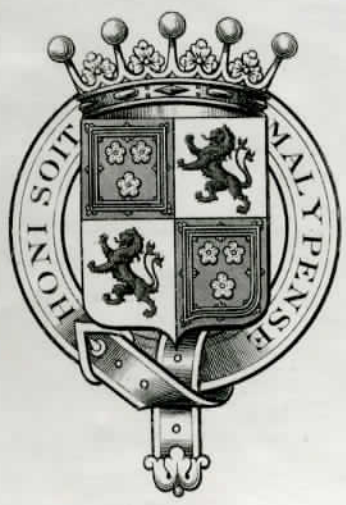
BIBLIA
POLYGLOTTA

EDITIO
COMPLUTENSIA
VOL. IV.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Biblioteca de
D. Guillermo Barandiarán Alday
donada a la
Biblioteca Universitaria
de Deusto
2010

Tomo bonarii libri -

Archibald Philip
Earl of Rosebery

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Haec tibi pentadecas tetragonon respicit illud
Hospitium petri z pauli ter quinqz dierum.
Namqz instrumentum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua signatur. ter quinqz receptat vtrunqz.

Quarta pars Veteris testamenti He-
braico Grecoqz idiomate nunc
primum impressa: adiun
cta vtriqz sua latina
interpreta-
tione.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ad sanctissimum ac clementissimum dominum nostrū

.D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem maximum Reuerendissimi in Christo patris ac dñi. D.F. Francisci Simenii de Cisneros Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ tituli. S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis Hispaniæ Archiepiscopiq; Toletani ac regnorū Castellæ Archicācellarii &c. In libros veteris ac noui testa. multiplici lingua impressos.

Prologus.

Alta sunt beatissime Pater: quæ ad excudendas impīs formis originales sacræ scripturæ līguas nos incitarūt. Atq; hæc īprimis. Q cū vniuscuiusq; idiomatis suæ sint verborū proprietates: quarū totā vim nō possit quantūlibet absoluta traductio prorsus exprimere: tum id maxime in ea lingua accidit: p quam os domini locutum est. Cuius litteraq̄ uis ex se mortua sit & uelut caro: quæ non prodest quicq̄ (Nam spiritus est qui uiuificat) quia tamen Christus uerborum figuris uelatus intra eius uterum manet inclusus: nō dubiū: quin tam admiranda sit fœcunditate repleta: tā exuberanti mysteriorū copia cumulata: ut cū plena semp sit & redundās: flumina de uentre eius fluāt aquæ uiuæ: unde hi quibus datū est reuelata facie gloriā dñi speculari: ut in eandē imaginē trāsformētur possint assidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cū nulla dictio nulla litterarum cōnexio esse possit: ex qua non emergāt & ueluti pullulent reconditissimi cœlestis sapientiæ sensus. Ex quibus cū non possit eruditissim9 quisq; interpres nisi unicū explicare: necesse est ut post interp̄tationē maneat adhuc scriptura grauida: uariisq; ac sublimibus intelligētiis plena: quæ nequeant aliūde q̄ ex ipso archetypæ linguæ fonte cognosci. Accedit: q̄ ubicunq; latinorū codicū uarietas est: aut deprauatæ lectionis suspitio (id quod librariorū impitia simul & negligentia frequentissime accidere uidimus) ad primaz scripturæ originē recurrēdum est: sicut beatus Hieronym9 & Augustin9 ac cæteri ecclesiastici tractatores admonēt: ita ut librorū veteris testamēti synceritas ex Hebraica ueritate: Noui aūt ex Græcis exemplaribus examinetur. Vt ipsa igitur originalia in prōptu haberet quicūq; diuinarū litterarū studiosus: posset q̄ nō solis riuulis eē contētus: sed ex ipso fonte saliētis aquæ in uitā æternam sitim pectoris extinguere: iussim9 archetypas sacræ scripturæ linguas cuz adiunctis variarū linguarū translationibus impressioni mādari Sāctitatis tuæ nomini dedicādas. Atq; imprimis nouū testamentum Græco Latinoq; sermone excudendū curauimus simul cum Lexico græcarum omniū dictionum: quæ possunt in eo legentibus occurrere: ut his quoq; qui nō integrā linguæ cognitionem adepti sunt p uiribus consuleremus. Deinde uero anteq̄ Vetus testamentum aggrederemur: Dictionariū p̄missimus Hebraicorum Chaldaicorūq; totius Veteris instrumēti vocabulorū. Vbi nō tantum multiplex significatio cuiusq; dictiōis exprimitur: sed (quod studiosis vtilissimū fore credim9) locus scripturæ in cuiusq; significati testimoniū citatur. Rursus: cū nō solus litteræ occidentis cortex: sed introrsus latitans spūs viuificantis nucleus maxie sit a studioso diuinæ scripturæ requirēdus: atq; huius præcipua pars ex propriorū noīm interpretatione depēdeat: quorū ab æterno p̄uisa impositio icredibilē opez affert ad ppalandos spirituales abstrusosq; sensus & detegēda arcana mysteria: q̄ sub ipso litteralis textus umbraculo spiritus sanct9 velauit. Idcirco interp̄tationes ppriorum noīm a viris linguarum p̄itia p̄cellētibus maxima diligentia iussimus elucubrari: & secundum alphabeticā seriem dispositas Dictionario adiūgi. Quibus succedit legēdorū hebræorū characterū instructio & eiusdē idiomatis Grāmatica ex plurib9 receptæ fidei Hebræis autorib9 collecta & ad latini artificii normā reducta. Quibus omnibus ueluti pro p̄ludio ita pactis: ad excussionem diuersarum ueteris testamēti linguarū nos conuertimus: adiicientes etiā singulis earum suam latinam translationem. Qua i re aperte Beatitudini tuæ testari possumus Pater sanctissime: maximā laboris nostri partē in eo p̄cipue fuisse uersatā: ut & uiroruz in linguarū cognitione eminentissimorū opera uteremur & castigatissima oīi ex parte uetustissimaq; exemplaria pro archetypis haberem9: quorūquidē tā Hebræorū q̄ Græcorū ac latinorū multiplicē copiā uariis ex locis nō sine sūmo labore cōquisiuimus. Atq; ex ipsis quidē græca Sāctitati tuæ debem9: qui ex ista apostolica bibliotheca antiquissimos tū ueteris tum noui testamēti codices perq̄ humane ad nos misisti: qui nobis in hoc negocio maximo fuerūt adiumento. Cōsumata itaq; excussione Noui testamenti Græce Latineq; impressi cum suo Lexico. Impresso etiā hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui adiuncta est Grāmatica cum nominum propriorū interpretationibus. Absolutis præterea annotationibus differentiarum Veteris testamenti: quas cum Nicolaus de Lyra non omnino absolutas edidisset: eas nos p̄ uiros linguarum peritissimos multis in locis addi fecim9. Tandē diuino auxilio Vetus testamentum multiplici lingua excudi fecimus. Quæ omnia nunc ad Sanctitatē tuā mittimus. Nā cui potius vniuersæ uigiliæ nostræ dicādæ sūt q̄ apostolicæ isti sedi: cui oīa debemus? Aut quis libētius sacros Christianæ religionis libros suscipere & amplecti debet: q̄ sacer Christi uicarius? Accipiat igitur Sāctitas tua læta frōte munusculum: quod in domini gazophylacium offerimus: ut incipiant diuinarum litterarū studia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiscere. Obsecramus aūt beatitudinē tuam enixissime: vt libros hosce: qui nūc se sacris istis uestigiis supplices aduoluūt examines: & ad seueriss imi iudicii tui cēsurā reuoces: vt si Christianæ reip. vtiles fore videbūtur: editionis beneficium a sanctitate tua recipiāt. Nam eos nos hucusq; cōtinuimus: sacrū istum apostolici fastigii oraculum cōsulturi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam satis. Nunc ad instruendum de operis artificio lectorem cōuertimus.

Prologus.

Ad lectorem de his que ad lectionem Veteris testamenti diuersis linguis nunc primū impressi: sunt prænotanda.

Tintelligas studiose lector modū & ordinē: quē in hac veteris testamēti īpressiōe seruauim9: ac inde possis hoc libro facile uti: nōnullorū te admonitū prius cē oportet. Imprimis igitur id est p̄mittendu3: q̄ cū uetus testamentū a sacris doctoribus trifariā diuidatur: hoc est in legē: quā Pentateuchū appellāt: & ī libros deinde agiographos: ac demū in eos qui dicuntur ꝓphetales: in his oīb9 non est idē numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidē triplicē linguā habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: q̄s imprimēdas iussimus cū aliis tribus latinis interp̄tatiōibus iuxta correspōdentibus: ita ut Hebraicæ ueritati respondeat latina beati Hieronymi translatio: Chaldaicæ uero alia latina fere de uerbo ad uerbū a uiris ei9 linguæ peritissimis elaborata. Græcæ āt septuaginta interp̄tu3 editioni: interlinearis latina traductio. Agiographi deinde libri simul & Prophetales duplici lingua excudūtur: hoc est Hebræa & Græca cū aliis duab9 latinis trāslatiōibus illis correspondentibus. Nā Chaldaica in cæteris libris p̄terq̄ in Pētateucho corrupta est aliquibus in locis & fabulis merisq̄ Thalmudistarū nugis cōspersa: īdigna prorsus quæ sacris codicibus inseratur. Verum quia quibusdam in locis ubi integra est littera & icorrupta: mirū in modū fauet Christianæ religioni: idcirco reliquos libros toti9 ueteris testamēti e Chaldaica lingua in latinā uerti fecimus: & diligētissime cū sua latina traductiōe cōscriptos in publica Complutēsis nostræ vniuersitatis Bibliotheca reponi. At uero libri extra canonē: quōs ecclesia potius ad edificationē populi: q̄ ad auctoritatē ecclesiasticorū dogmatū confirmandā recipit: Græcā tm̄ hm̄t scripturā: sed cū duplici latina interp̄tatione: altera beati Hieronymi: altera īterlineari de verbo ad verbū: eo modo quo in cæteris. Hæc autē de numero linguarum huius libri oportuit in uniuersum p̄libasse. Nunc de modo quo linguas in libro ipso dispositimus: breuib9 agendū est. Primum itaq̄ aperto codice duæ se tibi chartarū facies hinc & inde offerēt: quarū unaquæq̄ tres columnas habet. Ex quibus ea quæ ad marginē exteriore3 sita est: Hebraicam continet veritatem. Quæ vero interiori margini adhæret Græca est septuaginta interp̄tum editio: cui supponitur latina interlinearis traductio de uerbo ad uerbum. Mediam aūt inter has latinā beati Hieronymi translationē uelut inter synagogam & Orientalē ecclesiam posuim9: tanq̄ duos hīc & inde latrōes mediū aūt Iesu3 hoc est Romanā siue latinā Ecclesiā collocātes. Hæc enim sola supra firmā petrā ædificata (reliquis a recta scripturæ intelligētia q̄nq̄ deuiātibus) imobilis semper in veritate pmansit. Disponuntur vero colūnæ ipsæ hoc modo: ut singulis lineis Hebraicis correspōdeāt bīnæ lineæ latinæ e regiōe: hoc tamen semp obseruato. ut omnes colūnæ tā in principio q̄ in fine cōsentiant: nisi ubi loci angustia non patitur: quod rarissime deph̄endes.

Deinde quia institutū nr̄m est: non solū his cōsulere: qui absolutā linguarū peritiā sunt assecuti: sed his etia3 opem ferre qui parū in eis ꝓfecerunt: utrisq̄ enim debitores sumus: neminēq̄ esse cupimus: quē pegrinorum idiomatum difficultas absterreat a diuinorū librorum penetralibus adeundis. Idcirco vt Hebraicas dictiōes facile possit quicūq̄ distinguere: & suā latinā interp̄tationē cuiq̄ assīgnare: inter singulas dictiōes Hebraicas superponūtur minutæ litterulæ latinæ alphabetico ordine ꝓcedētes: quibus cōsimiles aliæ in latina ꝓxima colūna correspōdent: ut p similitudinem litterulæ cognoscatur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā sit referēda. Quādo uero interpres p circūlocutionem pluribus dictionibus unicam interp̄tatur: aut e diuerso unica dictiōe plures amplectitur: tūc una litterula toti circūlocutioni uel etiā compendio deseruiet. Ex his p̄terea litterulis nōnullas repies: quib9 tenue punctū subscribitur hoc modo. ˙ Quod quidē punctū designat: uel dictionē hebraicā subiacentē multiplicē esse & æquiuocā: ac ꝓinde reconditū aliquod secretæ intelligētiæ mysterium claudere: quod possit facile cōsulto Dictionario a ꝓspicacibus mētibus ī uestigari: uel denotat saltē: ipsam eius significationez in latina colūna positā potius translatitiā esse & soli sensui subseruientē: q̄ ꝓpriā omnino & litteralez. Rursus quia inuenire primitiua siue radices dictionum Hebraicaru3 & Chaldaicarum a prima origine deuiantium res est p quam necessaria ad reperiēda in Dictionario uocabula: sed tantæ difficultatis: ut hoīes eius linguæ peritissimi frequēter in ea titubent: ac nōnunq̄ etiā labantur: artificium excogitauimus q̄ vtilissimum: quo possit quispiā uel primis dūtaxat Hebraicis rudimētis imbutus radicē cuiusq̄ dictionis in promptu habere: ut iā his adminiculis adiuti: Hebræorū (ut ait beatus Hieronymus) nausea m & ructum fastidiētes: p̄ceptores eorum consulere nō egeamus. Aduertendū itaq̄ est: q̄ cū dictioni Hebraicæ siue Chaldaicæ correspondet alia in margine (quod dignoscēs ex simili litterula utriq̄ dictiōi imposita) tunc dictio ipsa sicut est in margine notata: querēda est in vocabulario. Ille enim sunt primæ litteræ substātiales primitiui. Reliquæ uero dictiōes Hebraici text9: quib9 nulla dictio primitiua respōdet in margine: ex primis earū tribus aut q̄nq̄ etiā solis duabus litteris sunt in dictionario requirendæ. Præterq̄ ubi p̄cesserit aliqua ex his quī q̄ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunq̄ apice subiecto: dum modo sit apice desuper notata hoc modo בְּ הַ כְּ לְ מִ Tunc enim talis littera particulo seu p̄positione sumitur: ac proinde cum non sit littera substantialis auferēda est: & proximæ tres uel quādoq̄ etiā solæ duæ litteræ sequentes erūt primæ litteræ primitiui: ex quib9 dictio ipsa in uocabulario repietur. Quod eodē modo intelligendū est de ו vau littera etia3 si nunq̄ tali signo notetur. Vbicunq̄ enim alicui dictioni p̄ponitur: semp pro coniunctione copulatiua vsurpatur: quare tollere eā oportebit. Atq̄ hæc quidē succincte dicta sunt: ut legentibus Hebraicā litterā statim absq̄ arte seu cōsideratōe vlla pateat dictionis primitiuū. Quod si curiosus lector non solo vsu contentus artē reperiendarū radicū nosse desiderat: legat vltimum capitulum nostræ Hebraicæ Grāmaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen ut absq̄ librorum reuolutiōe facile occurreret: in prīcipio

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prologus.

Pētateuchi duxim9 apponendū. Illūd ē etiā cōsiderādū q̄ in hebraicis characterib9 sciēter omisim9 apices illos quibus nunc vtuntur Hebræi pro accentibus. Nā hi cuꝫ ad nullam vel significati vel ꝓnunciationis differentiaꝫ ptineant: sed ad solam cantus ipsorum modulationem: merito a veteribus Hebreis reiecti sunt: quos in hoc imitari maluimus. Verum ne locus accentus cuiusq̄ dictionis ignoraretur: hoc modo ꝓuidimus: vt quoniam dictiones Hebraicæ vt plurimum in vltima habent accentū: oēs huiusmōi dictiōes nullo prorsus apice notarētur: reliquæ vero non habentes accentum in vltima (quæ rarissime occurrunt) super syllabam vbi prædominatur accentus: apice signarentur hoc modo אֶרֶץ. Cæterum in distinctione clausularum colo etiam vtūntur Hebræi & commate: sed ita: vt colum sit duplex punctum: sicut cōma apud latinos: hoc modo: Comma vero tale signū ¸ Quod autem ad Græcam scripturam attinet: illud te nō latere volumus: non vulgaria seu temere oblata exemplaria fuisse huic nostræ impressioni archetypa: sed vetustissima simul & emendatissima: quæ sanctissim9 dñs noster Leo Decimus Pontifex maximus ceptis nostris aspirans ex ipsa apostolica Bibliotheca ad nos misit: tantæ integritatis: vt nisi eis plena fides adhibeatur: nulli reliqui esse videantur: quibus merito sit adhibenda. Quibus etiam adiunximus alia non pauca: quorum partem ex Bessarionis castigatissimo codice summa diligentia transcriptam Illustris Venetorum Senatus ad nos misit: partem ipsi magnis laboribus & expensis vndiq̄ cō quisiuimus: vt copia emendatorum codicum abunde supereſſet. Latinam itidem Beati Hieroymi translationem contulimus cum q̄plurimis exemplaribus venerādæ vetustatis: sed his maxime: quæ in publica Complutesi. nostræ vniuersitatis Bibliotheca reconduntur: quæ supra octingentesimum ab hinc annum litteris Gotthicis cōscripta ea sunt synceritate: vt nec apicis lapsus possit deprehendi. Aliqua tamen nomina ꝓpria vitio scriptorum aliter scripta q̄ in originalibus vtriusq̄ testamēti habentur intacta dimisimus: atq̄ id quidem consulto. Nam si nunc in eis litteram aliquam mutassem9: nequaq̄ possent reperiri in tractatu interpretationum: quem iuxta vulgatam horum nominum scripturam alphabetico ordine pridem confeceramus. Adnotauimus tamē in ipsis interpretationibus eadem nomina ꝓpria non solum ponentes ea sicut communiter scribuntur: sed etiam ꝓut habentur ad litteram in suis originalibus. Demum in libro psalmorum illud est admonendum: communem translationem latinam: qua vtimur: ponitam esse ꝓ interlineari supra græcam septuaginta interptū editionē: quia ei de verbo ad verbum fere correspōdet. Eam autem quam beatus Hieronymus iuxta hebraicā transtulit veritatem in medio duarum columnarum fuisse locatam. Vale.

Incipit ꝓlogus in Esaiam ꝓphetam.

EMO CVM ꝓphetas versibus viderit esse descriptos: metro eos estimet apud hebreos ligari. & aliquid simile habere de psalmis uel operib9 Salomonis. Sed quod in demosthene & tullio solet fieri ut ꝓ cola scribantur & cōmata: quiviq̄ ꝓsa & non uersib9 conscripseruut. Nos quoq̄ utilitati legentium ꝓuidentes: interpretationem nouam nouo scribendi gñe distinximus. At primum de esaia sciendū q̄ in sermone suo disertus sit: quippe ut uir nobilis & urbanæ elegantiæ: nec habens quicq̄ in eloquio rusticitatis admixtum. Vñ accidit ut p̄ cæteris florem sermonis eius: trāslatio non potuerit conseruare. Deinde etiā hoc adiiciendum q̄ nō tam ꝓpheta dicendus sit q̄ euangelista. Ita enī vniuersa xp̄i ecclesiæq̄ mysteria ad liquidum ꝓsecutus est: ut non putes eum de futuro uaticinari sed de p̄teritis historiā texere. Vñ coniicio noluisse tunc tpis septuaginta interp̄tes fidei suæ sacramenta pspicue ethnicis ꝓdere: ne sanctuꝫ canibus & margaritas porcis darent. quæ cū hanc editionem legeritis ab illis aiaduertetis abscondita. Nec ignoro quanti laboris sit ꝓphetas intelligere: nec facile quēpiam posse iudicare de interp̄tatione: nisi intellexerit ante q̄ legerit. Nos quoq̄ patere morsibus plurimorum: q stimulante inuidia quod cō sequi non ualent despiciunt. Sciens ergo & prudens in flammam mitto manū. & nihilominus hoc a fastidiosis lectoribus p̄cor: vt quō græci post septuaginta translatores: aquilā & symmachū & theodotionē legūt: uel ob studiū doctrinæ suæ: uel ut septuagīta magis ex collatione eorum intelligant: sic & isti saltem unum post priores habere dignentur interp̄tem. Legant prius & postea de spiciant: ne uideantur non ex iudicio sed ex odii p̄sumptione ignorata damnare. Prophetauit autem Esaias in hierusalem & in iudæa: necdū decem tribubus in captiuitatem ductis: ac de utroq̄ regno nunc cōmixtim nūc separatim texit oraculum. Et cum interdum ad p̄sentez respiciat historiam & post babyloniæ captiuitatem reditum populi significet in iudæam: tamen oīs eius cura de uocatione gentiū & de aduentu xp̄i est. Quem quanto plus amatis o paula & eustochium tāto magis ab eo petite: ut ꝓ obtrectatiōe p̄senti qua me indesinēter æmuli laniāt: ipse mihi mercedē restituat in futuro: qui scit me ob hoc in peregrinæ linguæ eruditiōe sudasse: ne iudei de falsitate scripturarum ecclesiis eius diuti9 insultarēt.

Explicit ꝓlogus.

Incipit argumentum.

SAIAS in hierusalem nobili genere ortus ē: ibiq̄ ꝓphetauit. Sub manasse rege sectus in duas partes: occubuit. Sepultusq̄ est sub quercu rogel: iuxta transitum aquarum quas oliꝫ ezechias rex iacto obstruxerat puluere.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati. | Trāsla.B.Hie. | Ter.he.Esa.j. | Pūctiua.heb.

ESAIAS.
ΗΣΑΪΑΣ.

Incipit Esaías propheta.

Cap. j.

A

Visio quā vidit esaias filiꝰ amos: quā vi
Ρασις ἣν ἐιδεν ἡσαΐας υἱὸς ἀμώς, ἣν ἐι
dit, contra iudeam ⁊ cōtra ierusalē
δεν κατὰ τῆς Ἰουδαίας καὶ κατὰ Ἰλημ
in regno ozie ⁊ ioatham achaz
ἐν βασιλεία ὀζίου καὶ Ἰωαθαμ καὶ Ἄχαζ
⁊ ezecie: dī regnauerūt in iudea. audi celū ⁊ auri
⁊ ἐζεκίου, οἱ ἐβασίλευσαν τῆς Ἰουδαίας. ἄκουε οὐρανὲ καὶ ἐνω
b pcipe ꝛra: q: dñs locutꝰ est. filios genui ⁊ exaltaui: ip=
τίζου γῆ, ὅτικς ἐλάλησεν. υἱοὺς ἐθρεψα καὶ ὕψωσα, αὐ
si aūt me spreuerūt. cognouit bos possessorē: ⁊ asinꝰ
τοὶ δέ με ἠθέτησαν. ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον, καὶ ὄνος τὴν
presepe dñi sui: israhel aūt me nō cognouit: ⁊ pplus
φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ, Ἰσραὴλ δέ με οὐκ ἔγνω, καὶ ὁ λαός
me nō itellexit. ve gēs peccatrix: pple plene pctīs:
με οὐ συνῆκεν. οὐαὶ ἔθνος ἁμαρτωλόν, λαὸς πλήρης ἁμαρτι
semē nequā: filii iniq dereliquistis dñm:
ῶν, σπέρμα πονηρόν, υἱοὶ ἄνομοι ἐγκατελίπετε τὸν κύριον,
⁊ ad tracūdiā cōcitastis sctm israel: alienati sunt
καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ, ἀπηλλοτριώθησαν
in retro. dī vltra pcutiemini addētes iniqtatē? om
εἰς τὰ ὀπίσω. τί ἔτι πληγῆτε προσιθέντες ἀνομίαν; πᾶ
B ne caput in laborē: ⁊ omne cor: i tristiciā a
σα κεφαλὴ εἰς πόνον, καὶ πᾶσα καρδία εἰς λύπην ἀπὸ
pedibꝰ vsq; ad caput nō est in eo sanitas: vulnus
ποδῶν ἕως κεφαλῆς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ὁλοκληρία, τραῦμα
liuor plaga tumens: nō est malagma ipone
μώλωψ πληγὴ φλεγμαίνουσα, οὐκ ἔστι μάλαγμα ἐπιθεῖ
re neq; oleum neq; alligaturas. ⁊ra vestra deserta
ναι οὔτε ἔλαιον οὔτε καταδέσμους. ἡ γῆ ὑμῶν ἔρημος αἱ
ciuitates vre succense igni: regionē vrāz corā vobis
πόλεις ὑμῶν πυρίκαυστοι, τὴν χώραν ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν
alieni deuorant eam. ⁊ desolata ē subuersa
ἀλλότριοι κατεσθίουσιν αὐτήν. καὶ ἠρήμωται κατεσραμμέ
a pplis alienis. derelinquetur filia si=
νη ὑπὸ λαῶν ἀλλοτρίων. ἐγκαταλειφθήσεται θυγάτηρ σι
on sicut tēptōrū i vinea: ⁊ sicut pomorū custodia in cu=
ὼν ὡς σκηνὴ ἐν ἀμπελῶνι, καὶ ὡς ὀπωροφυλάκιον ἐν σι=
cumerario: sicut ciuitas obsessa. ⁊ nisi dñs sa=
κυκράτω, ὡς πόλις πολιορκουμένη. καὶ εἰ μὴ κύριος σα
ro.9.f. baoth reliquisset nobis semen: q̄si sodoma vtiq; facti
βαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς σόδομα ἂν ἐγενή
essemꝰ: ⁊ q̄si gomorra vtiq; assimilati eēmꝰ. audite verbū
θημεν, καὶ ὡς γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν. ἀκούσατε λόγον
dñi principes sodomorū: attendite legē dei nr̄i
κυρίου ἄρχοντες σοδόμων, προσέχετε νόμον θεοῦ ἡμῶν
pplis gomorre. dī mihi mltitudo victimarū vrārū dicit
λαὸς γομόρρας. τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν λέγει
dñs: plenus sum holocaustis arietū: ⁊ adipē
κύριος; πλήρης εἰμὶ ὁλοκαυτωμάτων κριῶν, καὶ στέα
agnorū: ⁊ sanguinē taurorū ⁊ hircorū nō volo: ne=
ἀρνῶν, καὶ αἵματα ταύρων καὶ τράγων οὐ βούλομαι, οὐ
q̄s veneritis appere mihi. dī em̄ quesiuit hec de
δ' ἂν ἔρχησθε ὀφθῆναί μοι. τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ
manibꝰ vrīs: calcare atriū meū: nō appone=
τῶν χειρῶν ὑμῶν; πατεῖν τὴν αὐλήν μου, οὐ προσθή=
tis. si obtuleritis siliginē: vanū: incensum
σεσθε. ἐὰν φέρητε σεμίδαλιν, μάταιον, θυμίαμα
D abominatio mihi est. neomenias vras ⁊ sab=
βδέλυγμά μοί ἐστι. τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάβ=
Hiere. 36.c. bata ⁊ diem magnū nō feram. iciunia ⁊ o=
βατα καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέξομαι. νηστείαν καὶ ἀρ
cium ⁊ neomenias ⁊ festiuitates vras odio hꝫ
γίαν καὶ τὰς νουμηνίας καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν μισεῖ
alia mea: facti estis mihi i satietatē nō āplꝰ remit
ἡ ψυχή μου, ἐγένησθέ μοι εἰς πλησμονήν. οὐκέτι ἀνή=
tam pctā vra. cū extēderitis
σω τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. ὅταν ἐκτείνητε

Visio ᵇ ESAIE ᶜfiliiᵖamos: ᶜquam ʳvidítˢsuperᵇiudamⁱ & hie
rusalem: ᵏin diebus ∞∞∞
ⁱozieᵐ ioatham: ⁿ achaz:
& ᵒ ezechieᵖ regum ∞∞∞
ᑫiuda. ʳAudite ᵉceli: ᶠ& au
ribus percipeᵘterra: ∞∞∞
ˣqm̄ ʸdn̄sᶻ locutus est. ᵃFi=
liosᵇ enutriuiᶜ & exaltaui:
ᵈipsi aūtᵉ spreuerunt ᶠme.
ᵍCognouitʰ bosⁱ possesso
rem suū: ᵏ& asinᵑ ˡpresepe
ᵐdn̄i sui: ⁿ israel autē me
ᵒnonᵖ cognouit & ᑫpplus
meus ʳ nō ˢintellexit. ᵗ Ve
ᵘgentiᵛ peccatrici: ʷpplo
ˣgrauiʸ iniqtate: ᶻ semini
ᵃneqū: ᵇ filiis ᶜ sceleratis.
ᵈDereliquerunt ᵉdominū:
ᶠblasphemauerūt ᵍ sanctū
ʰisrael: ⁱ abalienati sunt
ᵏretrorsuꝫ. ˡ Supᵐ quoⁿ pᵒ
cutiāvosᵖ vltra ᑫaddētes ʳp̄
uaricationē! ˢOm̄ ᵗcaput
ᵘlanguidū ᵛ& oē ʷcor ˣ me=
rens. ʸ A plāta ᶻpedis ᵃvsq;
ᵇad ᶜvertice ᵈnō est ᵉin eo ᶠsa
nitas. ᵍ Vulnʰ ⁱ& liuorʲ &
plagaᵏ tumēs: ˡnōᵐ ⁿcircū
ligata ᵒ nec ᵖ curata medi=
camineᑫ neq; ʳfota ˢ oleo.
ᵗTerra vr̄aᵘ deserta: ᵛciuita
tes vr̄eʷ succēseˣ igni: ʸ re=
gionē vestrà ᶻ corā vobis
ᵃalieniᵇ deuorāt: ᶜ& desola=
bitur ᵈsicut ᵉ in vastitate ᶠho=
stili. ᵍ Et derelinq̄turʰ filia
ⁱsionʲ vt vmbraculū ᵏin vi
neaˡ & ᵐ sicut tugurīū ⁿin cu
cumerario: ᵒ sicut ciuitas
ᵖq̄ vastatur. ᑫ Nisiʳ dn̄sˢ ᵗex=
ercituumᵘ reliquissetᵛ no
bisʷ semen: ˣ quasi sodoma
ʸfuissem? & ᶻq̄si gomorra
ᵃsiles essem?. ᵇ Audite ᶜver
bū ᵈdn̄i ᵉprincipes ᶠ sodo
morū: ᵍ pcipite auribʰ ⁱle
gēʲ deiᵏ nr̄iˡ pplusᵐ gomor
re. ⁿ Quoᵒ mihi ᵖ multitudi
nēᑫ victimarū ʳvr̄arūˢ ᵗ dicit
ᵘdn̄s: ᵛ Plen? sum. ʷ Holo=
causta ˣ arietū ʸ & adipē ᶻ pin
guiū ᵃ& sanguinē ᵇvitulo=
rum ᶜ & agnorum ᵈ & hir=
corum ᵉ nolui. ᶠ Cum ∞∞∞
ᵍveneritis ʰante ⁱ cōspectū
meū: ʲquis ᵏ quesiuit ˡ hec
ᵐde manibʰ vr̄is vtⁿ ambu
laretis ᵒin ᵖatriis meis: ᑫ Ne
ʳofferatis ˢvltra ᵗsacrificiū
ᵘfrustra. ᵛ Incēsum ʷabomi
natioˣ est ʸ mihi. ᶻ Neome=
niāᵃ & sabbatū & festiuita
tes alias ᵇnō ferā. ᶜ Iniqui
sūtᵈ q̄cet? vr̄i. ᵉ Calēdas vr̄as
ᶠ& solēnitatesvr̄asᵍ odiuit
ʰaia mea. ⁱ Facta sūtʲ mihi
ᵏmolesta. ˡ Laboraui ᵐ susti
nens. ⁿ Et cū extenderitis

Cap. j.

חָזוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֲשֶׁר
חָזָה עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם בִּימֵי
עֻזִּיָּהוּ יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּהוּ מַלְכֵי
יְהוּדָה׃ שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אֶרֶץ
כִּי יְהוָה דִּבֶּר בָּנִים גִּדַּלְתִּי וְרוֹמַמְתִּי
וְהֵם פָּשְׁעוּ בִי׃ יָדַע שׁוֹר קֹנֵהוּ
וַחֲמוֹר אֵבוּס בְּעָלָיו יִשְׂרָאֵל
לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן׃ הוֹי גּוֹי
חֹטֵא עַם כָּבֵד עָוֹן זֶרַע מְרֵעִים
בָּנִים מַשְׁחִיתִים עָזְבוּ אֶת יְהוָה
נִאֲצוּ אֶת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נָזֹרוּ
אָחוֹר׃ עַל מֶה תֻכּוּ עוֹד תּוֹסִיפוּ סָרָה
כָּל רֹאשׁ לָחֳלִי וְכָל לֵבָב דָּוֶי׃ מִכַּף
רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ אֵין בּוֹ מְתֹם פֶּצַע
וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה לֹא זֹרוּ וְלֹא
חֻבָּשׁוּ וְלֹא רֻכְּכָה בַּשָּׁמֶן׃ אַרְצְכֶם
שְׁמָמָה עָרֵיכֶם שְׂרוּפוֹת אֵשׁ אַדְמַתְכֶם
לִנְגְדְּכֶם זָרִים אֹכְלִים אֹתָהּ וּשְׁמָמָה
כְּמַהְפֵּכַת זָרִים׃ וְנוֹתְרָה בַת צִיּוֹן
כְּסֻכָּה בְּכָרֶם כִּמְלוּנָה בְּמִקְשָׁה
קִשֻּׁאָה נָצוֹר׃ כִּצְעִיר נְצוֹרָה לוּלֵי יְהוָה צְבָאוֹת
הוֹתִיר לָנוּ שָׂרִיד כִּמְעָט כִּסְדֹם
הָיִינוּ לַעֲמֹרָה דָּמִינוּ׃ שִׁמְעוּ דְבַר
יְהוָה קְצִינֵי סְדֹם הַאֲזִינוּ תּוֹרַת
אֱלֹהֵינוּ עַם עֲמֹרָה׃ לָמָּה לִי רֹב
זִבְחֵיכֶם יֹאמַר יְהוָה שָׂבַעְתִּי עֹלוֹת
אֵילִים וְחֵלֶב מְרִיאִים וְדַם פָּרִים
וּכְבָשִׂים וְעַתּוּדִים לֹא חָפָצְתִּי׃ כִּי
תָבֹאוּ לֵרָאוֹת פָּנָי מִי בִקֵּשׁ זֹאת
מִיֶּדְכֶם רְמֹס חֲצֵרָי׃ לֹא תוֹסִיפוּ
הָבִיא מִנְחַת שָׁוְא קְטֹרֶת תּוֹעֵבָה
הִיא לִי חֹדֶשׁ וְשַׁבָּת קְרֹא מִקְרָא
לֹא אוּכַל אָוֶן וַעֲצָרָה׃ חָדְשֵׁיכֶם
וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׂנְאָה נַפְשִׁי הָיוּ עָלַי
לְטֹרַח נִלְאֵיתִי נְשֹׂא׃ וּבְפָרִשְׂכֶם

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūctua.heb.	Tex.he.Esa.j.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.
כַּפֵּיכֶם ׀ מִנֶּגֶד עֵינָי מֵרֹ֣ב מַעַלְלֵיכֶ֗ם גַּם	עָלֵם	manus veſtras: auertam oculos meos a vobis: & cū multiplicaueritis oratio	τὰς χεῖρας, ἀπόστρεψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν· καὶ ἐὰν πληθύνητε τὴν δέησιν, οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν,
כִּי תַרְבּוּ תְפִלָּה אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ יְדֵיכֶם	רָבָה	nem: non exaudiā. Manū	καὶ ἐὰν πληθύνητε τὴν δέησιν, οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν,
דָּמִים מָלֵאוּ רַחֲצוּ הִזַּכּוּ	זֹבָה	enī vre plene ſunt. Lauamini: mūdi eſtote: auferte	nā manus vre ſanguine plene. lauamini: mūdi
הָסִירוּ רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם מִנֶּגֶד עֵינָי	סוּר רֹעַ	malū cogitationū vrārū ab oculis meis. Quieſcite	Infra. 59.a. αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις· λούσασθε, καθαροὶ
חִדְלוּ הָרֵעַ לִמְדוּ הֵיטֵב דִּרְשׁוּ	עָלַל יָטַב	agere puerſe: diſcite bene facere. Querite	γένεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν
מְשָׁפָּט אַשְּׁרוּ חָמוֹץ שִׁפְטוּ יָתוֹם	שָׁפַט חָמַץ	iudiciū. Subuenite oppreſſo iudicate pupillo:	ὑμῶν, ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου· παύσασθε ἀπὸ
רִיבוּ אַלְמָנָה וְנוֹכְחָה יֹאמַר	יָתוֹם רוּב	defendite viduā: & venite & arguite me dicit dñs. Si fuerint	πονηριῶν ὑμῶν, μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητήσατε
יְהוָה אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים	יָלַן יָבֵשׁ	pcta vra vt coccinū ſi nix dealbabūtur: & ſi fuerint rubra ſi	δικαίωσατε κρίναν· καὶ δεῦτε καὶ διελεγχθῶμεν λέγει κύ
כַּתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ אִם יַאְדִּימוּ כַּתּוֹלָע	אָמַר הַיָּם	vermiculus: velut lana erūt. Si volueritis & audieritis:	minus. καὶ ἐὰν ὦσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς
שָׁנָה כָּלָבָן	שָׁנַה לָבַן	bona terre comedetis. Quod ſi noluerit & me ad iracūdiā	νιοῦ dealbabo. si ãt fuerit ſicut coccinū: velut lanā deal
אֹכְלוּ תֹּאכְלוּ אִם תֹּאבוּ וּשְׁמַעְתֶּם	אָכַל תָּאַן	puocaueritis: gladio deuorabit vos: ga os dñi locutū ē.	βαβο. καὶ ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ
טוֹב הָאָרֶץ תֹּאכֵלוּ וְאִם תְּמָאֲנוּ	הָיָה אָבַן	Quo facta eſt meretrix	τῆς γῆς φάγεσθε. ἐὰν δὲ μὴ θέλητε μηδὲ εἰσακούσητέ
וּמְרִיתֶם חֶרֶב תֹּאכְלוּ כִּי פִי יְהוָה	אָכַל מָאַן	ciuitas fidelis plena iudicii:	me: gladius vos deuorabit: nā os dñi lo
דִּבֶּר הָיְתָה לְזוֹנָה קִרְיָה	מָרָה פֶּה	Iuſticia habitauit in ea: nunc aūt	μου, μάχαιρα ὑμᾶς κατέδεται· τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλ
נֶאֱמָנָה מָלְאָתִי מִשְׁפָּט צֶדֶק יָלִין	הָיָה זָנָה	homicide. Argentū tuū verſum eſt in ſcoriam: vinū tuū	ελοῦτο εἶπε ταῦτα. πῶς ἐγένετο πόρνη πόλις πιστὴ σιὼν
וְעַתָּה מְרַצְּחִים	קֶרֶב אֶכֶל	mixtum eſt aqua. Prīcipes tui infideles: ſocii furū. Omnes	plena iudicio: in q̄ iuſticia vozmiuit in ea: nūc aī
לְסֹגִים סֶבְאֵךְ מָהוּל בַּמַּיִם שָׂרַיִךְ	סִיג מָהַל	diligūt munera: ſequūtur retributiones. Pupillo non	πληρὴς κρίσεως; ἐν ᾗ δικαιοσύνη ἐκοιμήθη ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ
סוֹרְרִים וְחַבְרֵי גַּנָּבִים כֻּלּוֹ אֹהֵב	שׁוּר	iudicant: & cauſa vidue non ingredit	homicide. argentū vrm repzobū: caupones tui mi
שֹׁחַד וְרֹדֵף שַׁלְמֹנִים יָתוֹם לֹא	סֹבֵב אֲדֹן	ur ad illos. Propter hoc ait dominus deus	ſcentur· τὸ ἀργύριον ὑμῶν ἀδόκιμον, οἱ κάπηλοί σου μίσ
יִשְׁפֹּטוּ וְרִיב אַלְמָנָה לֹא יָבוֹא	שָׁפַט רוּב	exercituū fortis iſrael. Heu ego conſolabor	γουσι γὰρ δίνον ὕδατι, οἱ ἄρχοντές σου ἀπειθοῦσι, κοινωνοὶ
אֲלֵיהֶם לָכֵן נְאֻם הָאָדוֹן יְהוָה	בּוֹא אָדוֹן	ſup hoſtib meis: & vindicabor de inimicis meis.	fur: diligētes munera: ſequentes retributionē. pu
צְבָאוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל הוֹי אֶנָּחֵם	אָבַר נָחַם	E cōuertā manū meā ad te & excoquā ad puꝛ	pillis nō iudicātes: & iudiciū viduaꝝ nō attendētes. ppt hoc
מִצָּרַי וְאִנָּקְמָה מֵאוֹיְבָי וְאָשִׁיבָה	צוּר נָקַם	ſcoriam tuā: & auferā omne ſtannum tuū: & reſtituā	φασὶ οὐ κρίνοντες, καὶ κρίσιν χηρῶν οὐ προσέχοντες. διὰ τοῦτο
יָדִי עָלַיִךְ וְאֶצְרֹף כַּבֹּר סִיגָיִךְ	אָב שׁוּב	iudices tuos ſicut fuerūt prius: & conſiliarios tuos	hec dicit dñator dñs ſabaoth ve fortes iſ
וְאָסִירָה כָּל בְּדִילָיִךְ וְאָשִׁיבָה	צוּר כֶּסֶף	ſicut antiquitus. Poſt hec vocaberis ciuitas	τοι τάδε λέγει ὁ δεσπότης κύριος σαβαώθ· οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες Ἰσ
שֹׁפְטַיִךְ כְּבָרִאשֹׁנָה וְיֹעֲצַיִךְ	בָּדִיל	iuſti: vrbs fidelis. Sion in iudicio redimetur: & reducēt eā in iuſticia. Et conteret	rael nō ceſſabit enī me furor ꝓtra aduerſarios:
כְּבַתְּחִלָּה אַחֲרֵי כֵן יִקָּרֵא לָךְ עִיר	חָלַל בָּרָא	ſceleſtos & peccatores ſimul & q dereliq̄rūt dñm cōſumentur. Confundē	ραηλ, οὐ παύσεται γὰρ μου ὁ θυμὸς ἐν τοῖς ὑπεναντίοις,
הַצֶּדֶק קִרְיָה נֶאֱמָנָה צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט	אֶפֶס בָּרָה אֶפֶס	tur enim ab idolis ſuis q̄ ipſi voluerūt: & erubeſcetis ſuper hortis quos elegeratis cū fueritis ſicut quercus defluentib foliis: & velut hortus abſq; aqua. Et erit fortitudo vra vt faꝗlla ſtuppe: & opus veſtrum quaſi ſcintilla: & accendetur vtrunq; ſimul & non erit qui extinguat.	iudicii: & reſcribentes iniquitatem. ppt hoc
תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה וְשֹׁבְרֵ	שׁוּב בָּרָה		hec dicit dñs ſabaoth. ve fortes iſ
פֹּשְׁעִים וְחַטָּאִים יַחְדָּו וְעֹזְבֵי יְהוָה			rael nō ceſſabit enī me furor ꝓtra aduerſarios:
יִכְלוּ כִּי יֵבֹשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר	כָּלָה בּוּשׁ		ραηλ, οὐ παύσεται γὰρ μου ὁ θυμὸς ἐν τοῖς ὑπεναντίοις,
חִמַּדְתֶּם וְתַחְפְּרוּ מִגַּנּוֹת אֲשֶׁר	חָפַר גַּן		τ iudiciū ve inimicis meis faciā: τ inducā ma
בָּחַרְתֶּם כִּי תִהְיוּ כְּאֵלָה נֹבֶלֶת	הָיָה		νὴ κρίσιν ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ποιήσω, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖ
עָלֶהָ וּכְגַנָּה אֲשֶׁר מַיִם אֵין			ρά μου ἐπὶ σέ, καὶ πυρώσω σε εἰς καθαρόν, τὴς δὲ ἀπειθοῦν
לָהּ וְהָיָה הֶחָסֹן לִנְעֹרֶת וּפֹעֲלוֹ			tes pdam. τ auferā oēs iniquos a te et oēs
לְנִיצוֹץ וּבָעֲרוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו	נוּץ שָׁנַה		πας ἀποκλέσω· καὶ ἀφελῶ πάντας ἀνόμους ἀπὸ σοῦ καὶ πάν
וְאֵין מְכַבֶּה׃	כָּבָה		supbos. τ inſtituā iudices tuos ſicut prius
			τας ὑπερηφάνους· καὶ ἐποιήσω τὴς κριτάς σου ὡς τὸ πρότερον
			τ cōſiliarios tuos ſicut abinitio. τ poſt hec
			καὶ τὴς συμβούλους σου ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς· καὶ μετὰ ταῦτα
			vocaueris ciuitas iuſticie metropolis fidelis ſiō. cū
			κληθήσῃ πόλις δικαιοσύνης μητρόπολις πιστὴ σιών· μετὰ
			cīm iudicio ſaluabit captiuitas eius τ cū cle
			τὸ κρίμαος σωθήσεται ἡ αἰχμαλωσία αὐτῆς καὶ μετὰ ἐλεη
			moſyna: τ cōterent iniqui τ peccatozes ſimul
			μοσύνης, καὶ συντριβήσονται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἅμα·
			τ q̄ dereliquerūt dñm cōſumenk: quia con- Ro. 6.
			καὶ οἱ ἐγκαταλιπόντες τὸν κύ' συντελεσθήσονται, διότι αἰσχυν d.
			fundenk ab idolis ſuis q̄ ipſi voluerūt: τ
			θήσονται ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν ἃ αὐτοὶ ἠβούλοντο, καὶ
			erubuerūt in hortis que deſiderauerūt. erūt cīm ſicut te
			ἐπῃσχύνθησαν ἐν κήποις ἃ ἐπεθύμησαν. ἔσονται γὰρ ὡς τε
			rebinth q̄ depoſuit folia: τ ſicut hortus
			ρέβινθος ἀποβεβληκυῖα τὰ φύλλα, καὶ ὡς παράδεισος
			aquā nō hēns. τ erit fortitudo eozū ſicut ſtipula ſuppe:
			ὕδωρ μὴ ἔχων· καὶ ἔσται ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ὡς καλάμη ſτυπου,
			et opa eoꝝ q̄ſi ſcintille ignis. τ ſuccēden
			καὶ αἱ ἐργασίαι αὐτῶν ὡς ἀσθενὴς πυρός· καὶ κατακαυθή
			tur iniqui τ peccatozes ſimul: τ nō erit q̄ extiguet
			σονται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἅμα, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων

Universidad de Deusto

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

A Verbũ qđ factũ est ad esaiã fiłiũ amos de
ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἡσαΐαν υἱὸν ἀμὼς περὶ τῆς
iudea ⁊ de hierlm. qz erit in nouissimis die
Ἰουδαίας καὶ περὶ Ἰερουσαλήμ. ὅτι ἔσται ταῖς ἐσχάταις ἡμέ
Wich. 5.a. bꝰ manifestꝰ mons dñi. ⁊ domꝰ dei in ui=
ραις ἔμφανὲς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου. καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐπ' ἄ
mitatibꝰ mõtiũ. ⁊ eleuabit sup colles. ⁊
κρων τῶν ὀρέων. καὶ ὑψωθήσεται ἐπάνω τῶν βουνῶν. καὶ
veniẽt ad eũ oẽs gẽtes ⁊ ibũt gẽtes:
ἥξουσιν ἐπ' αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη καὶ πορεύσονται ἔθνη,
multe ⁊ dicẽt: venite ⁊ ascẽdamꝰ ad montẽ dñi:
πολλὰ καὶ ἐροῦσι, δεῦτε καὶ ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος κυρίου,
⁊ ad domũ dei iacob. ⁊ annũciabit nobis
καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ Ἰακώβ. καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὴν
viã suã: ⁊ ãbulabimus in ea. ex eñ siõ exi
ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ. ἐκ γὰρ σιὼν ἐξελεύ
bit lex: ⁊ verbũ dñi de hierlm. ⁊ iudicabit
σεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ Ἰερουσαλήμ. καὶ κρινεῖ
inter gẽtes. ⁊ arguet ppłm multũ. ⁊ cõtũ=
ἀνὰμέσον τῶν ἐθνῶν. καὶ ἐλέγξει λαὸν πολύν. καὶ συγκό
B dent gladios suos in aratra ⁊ lanceas
φουσιν τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰς ζιβύνας
Wich. 5.b. suas in falces. ⁊ nõ accipiet gẽs cõtra gẽtẽ gla
αὐτῶν εἰς δρέπανα. καὶ οὐ λήψεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος μάχαι
diũ: ⁊ nõ discẽt vltra ꝓliari. ⁊ nũc domꝰ
ραν, καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν. καὶ νῦν ὁ οἶκος τοῦ
iacob venite ⁊ ambulemꝰ in lumine dñi. dereliqt
Ἰακὼβ δεῦτε καὶ πορευθῶμεν τῷ φωτὶ κυρίου. ἀνῆκεν
eñ ppłũ suũ domũ iacob. quia repleta
γὰρ τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν οἶκον τοῦ Ἰακώβ. ὅτι ἐπλή
est vt abinitio regio eoꝝ augurijs: vt
σθη ὡς τὸ ἀπαρχῆς ἡ χώρα αὐτῶν πληθυσμῶν, ὡς ἡ τῶν
alienigenaꝝ: ⁊ filij multi alienigene nati sunt eis.
ἀλλοφύλων, καὶ τέκνα πολλὰ ἀλλόφυλα ἐγενήθη αὐτοῖς.
repleta est eñ regio eoꝝ argẽto ⁊ auro. ⁊
ἐπλήσθη γὰρ ἡ χώρα αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσίου. καὶ
nõ fuit nũer⁹ thesauroꝝ eoꝝ. ⁊ repleta est terra e=
οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῶν θησαυρῶν αὐτῶν. καὶ ἐνεπλήσθη ἡ γῆ ἵπ
quis: ⁊ nõ fuit nũer⁹ curruũ eoꝝ. ⁊ repleta
πων, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῶν ἁρμάτων αὐτῶν. καὶ ἐνεπλή=
est terra abominationibꝰ opeꝝ manuũ eoꝝ. ⁊
σθη γῆ βδελυγμάτων τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ
C adorauerũt quos fecerũt digiti eoꝝ. ⁊ icuruauit se
προσεκύνησαν οἷς ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν. καὶ ἔκυφεν
homo: ⁊ humiliaꝝ est vir. ⁊ nõ dimittã eos. ⁊
ἄνθρωπος, καὶ ἐταπεινώθη ἀνήρ. καὶ οὐμὴ ἀνῶ αὐτούς. καὶ
nũc ingredimini in petras ⁊ abscõdimini in terrã:
νῦν εἰσέλθετε εἰς τὰς πέτρας καὶ κρύβητε εἰς τὴν γῆν,
a facie timoris dñi: ⁊ a gñã fortitudinis
ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου κυ, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος
eiꝰ: qñ surrexerit frãgere terrã. nã oculi dñi
αὐτοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ κυ
sublimes: at homo humilis. ⁊ humiliabit altitudo
ὑψηλοί, ὁδὲ ἄνθρωπος ταπεινός. καὶ ταπεινωθήσεται τὸ ὕψος
hoim. ⁊ exaltabit dñs solꝰ in die illa.
τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὑψωθήσεται κς μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
dies eñ dñi sabaoth: sup oẽm arrogãtẽ ⁊ sup=
ἡμέρα γὰρ κυρίου σαβαὼθ, ἐπὶ πάντα ὑβριστὴν καὶ ὑπε
bum: ⁊ sup oẽm excelsũ ⁊ sublimẽ. ⁊ hũilia
ρήφανον, καὶ ἐπὶ πάντα ὑψηλὸν καὶ μετέωρον. καὶ ταπει
bunt. ⁊ sup oẽm cedrũ libani excel
νωθήσονται. καὶ ἐπὶ πᾶσαν κέδρον τοῦ λιβάνου τῶν ὑψη
sam ⁊ sublimiũ. ⁊ sup oẽm arborẽ glãdis basan.
λῶν καὶ μετεώρων. καὶ ἐπὶ πᾶν δρυὸς βαλάνου βασάν.
⁊ sup mõtẽ excelsũ: ⁊ sup oẽm collẽ excelsũ: ⁊
καὶ ἐπὶ ὄρος ὑψηλόν, καὶ ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ
sup oẽm turrim excelsã: ⁊ sup oẽm mur⁹ excelsũ.
ἐπὶ πάντα πύργον ὑψηλόν, καὶ ἐπὶ πᾶν τεῖχος ὑψηλόν.
⁊ sup oẽ nauigiũ maris. ⁊ sup oẽm aspectũ naui
καὶ ἐπὶ πᾶν πλοῖον θαλάσσης. καὶ ἐπὶ πᾶσαν θέαν πλοί
D um pulchritudinis. ⁊ hũiliabit oĩs homo
ων καλλους. καὶ ταπεινωθήσεται πᾶς ἄνθρωπος οϲϲ

Trásla.B.Vie. Tex.heb.Esa.ij. Pũtíua.heb.

Cap. ij.

U Erbum[b] quod[c] vidit
[b]esaias[c] filius ∞∞∞
[r]amos[s] super[h] iudeam[t] &
hierusalem.[k] Et erit ∞∞∞
[l]in nouissimis[m] die[b][n] pre
paratus[p] mons[q] domus
[r]dñi[s] in vertice[t] montiũ:
[u]& eleuabitur[r] sup colles.
[r]Et fluẽt[t] ad eũ[a] oẽs[b] gen=
tes:[c] & ibunt[c] populi ∞∞
[c]multi[r] & dicent.[s] Venite
[b]a scendamus[t] ad [k]montẽ
[l]domini: &[m] ad[n] domum
[o]dei[r] iacob[q] & docebit nos
[r]vias suas[s] & ambulabim⁹
[t]in semitis eius:[u] quia ∞
[k]de siõ [r]exibit[t] lex:[a] & ver
bum[b] domini ∞∞∞∞∞∞∞
[c]de hierusalem.[o] Et iudi=
cabit[r] gentes: ∞∞∞∞∞∞
[s]& arguet[h] populos[t] mul
tos.[k] Et conflabunt ∞∞∞
[l]gladios suos[m] in vome=
res:[n] & lanceas suas ∞∞∞
[o]in falces.[p] Non[q] leuabit
[r]gẽs[s] cõtra[t] gentẽ[u] gladiũ:
[x]nec[r] exercebuntur[t] vltra
[a]d[p] preliũ.[b] Domus[c] iacob
[o]venite[c] & ambulem⁹[r] in
lumine[s] dñi.[t] Proiecisti[b] eĩ
[k]ppłm tuũ[t] domũ[m] iacob:
[n]qa[o] repleti sunt[p] vt olim:
[q]& augures hũerũt[r] vt phi
listhim:[s] & pueris[t] alienis
[u]adheserũt.[x] Repletaẽ[r] ter
ra eius[t] argento[a] & auro:
[b]et nõ est[c] finis[b] thesauro=
rũ ei⁹.[c] Et repleta ẽ[r] terra
eius[s] equis[b] & innumera=
biles[k] quadrige eius. ∞∞
[l]Et repleta est[m] terra eius
[n]idolis.[o] Opus ∞∞∞∞∞∞
[p]manuũ suaꝝ[q] adorauerũt:
[r]qđ[s] fecerũt[t] digiti eorũ.
[u]Et icuruauit se[x] homo
[r]& hũiliat⁹ ẽ[t] vir.[a] Ne ergo
[b]dimittas[c] eis.[b] Ingredere
[c]in petrã[r] & abscõdere[s] in
fossa[s] humo[b] a facie[t] timo
ris[k] dñi:[l] & a gloria[m] maie
statis ei⁹.[n] Oculi[o] sublimis
[p]hoĩs[q] hũiliati sunt:[r] & in
curuabitur[s] altitudo[t] viro
rũ.[u] Exaltabitur aũt[r] dñs
[r]solus[s] in die[a] illa:[b] quia[c] di
es[b] dñi[c] exercituum[r] super
[s]oẽm[b] supbũ[t] & excelsum:
[k]& sup[l] oẽm[m] arrogãtem:
[n]& humiliabitur:[o] & sup
[p]ocs[q] cedros[r] libani[s] sublí
mes[t] & erectas:[u] & super
[x]omnes[r] quercus[t] basan:
[a]& super[b] omnes[c] mõtes
[b]excelsos:[c] & super[r] oĩes
[s]colles[b] eleuatos:[t] & super
[k]omnem[l] turrim ∞∞∞∞∞
[m]excelsam:[n] & sup[o] oẽm
[p]murum[q] munitũ:[r] & sup
[s]omnes[t] naues[u] tharsis:
[x]& super[r] oĩe quod[t] visu
[a]pulchrũ est.[b] Et icuruabi
tur ois[c] sublimitas[b] hoim:

א לדבר אשר חזה ישעיהו בן
אמוץ על יהודה וירושלם׃ והיה
ב באחרית הימים נכון יהיה הר בית
יהוה בראש ההרים ונשא מגבעות
ונהרו אליו כל הגוים׃ והלכו עמים
ג רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר
יהוה אל בית אלהי יעקב ויורנו
מדרכיו ונלכה בארחתיו כי
ד מציון תצא תורה ודבר יהוה
מירושלם׃ ושפט בין הגוים
והוכיח לעמים רבים וכתתו
חרבותם לאתים וחניתותיהם
ה למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב
ולא ילמדו עוד מלחמה׃ בית יעקב
לכו ונלכה באור יהוה׃ כי נטשת
עמך בית יעקב כי מלאו מקדם
ו ועננים כפלשתים ובילדי נכרים
ישפיקו׃ ותמלא ארצו כסף וזהב
ואין קצה לאצרתיו ותמלא ארצו
ז סוסים ואין קצה למרכבתיו׃
ותמלא ארצו אלילים למעשה
ח ידיו ישתחוו לאשר עשו אצבעתיו׃
וישח אדם וישפל איש ואל תשא
ט להם׃ בוא בצור והטמן בעפר
מפני פחד יהוה ומהדר גאונו׃ עיני
י גבהות אדם שפל ושח רום
ושוח לבדו ביום יהוה׃ כי יום ליהוה צבאות על
יא כל גאה ורם ועל כל נשא ושפל׃
ועל כל ארזי הלבנון הרמים
יב והנשאים ועל כל אלוני הבשן׃
ועל כל הרים הרמים ועל כל
יג גבעות הנשאות׃ ועל כל מגדל
נבה ועל כל חומה בצורה׃ ועל
יד כל אניות תרשיש ועל כל שכיות
החמדה׃ ושח גבהות האדם

Universidad de Deusto Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.heb.Esa.iij.	Trãsla.B.Die.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
וְשָׁפַל אָדָם וְנִשְׁגַּב יְהוָה		et humiliabitur altitudo	τ cadet altitudo hoim. τ exaltabit dom
לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא: וְהָאֱלִילִים כָּלִיל		viroꝝ. et eleuabitur dñs	καὶ ταπεινωθήσεται τὸ ὕψος τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὑψωθήσεται κύρι
חָלָף יָבוֹא.		solus in die illa: & ido	nus solus in die illa. τ manufacta oia
וְיָחִלְפוּ וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צֻרִים וּבִנְמְחִלוֹת	צוּר חָלַל	la penitus cõterẽtur. Et introibũt	ος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ τὰ χειροποίητα πάντα
עָפָר מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר	עָפָה	in spelũcas petrarũ & in	abscõdent inferẽtes in spelũcas τ in
גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ: בַּיּוֹם	גָּאָה	voragines terre a facie	καταπρύφουσιν εἰσενέγκαντες εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς
הַהוּא יַשְׁלִיךְ הָאָדָם אֶת אֱלִילֵי	שָׁלַךְ	formidinis dñi: & a gl'ia	scissuras petraꝝ τ in foramina terre: a fa Lu.23.
כַסְפּוֹ וְאֶת אֱלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר		maiestatis eius: cum sur	χισμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς τρώγλας τῆς γῆς, ἀπὸ προ
עָשׂוּ לוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַחְפֹּר פְּרוֹת	עָשָׂה שָׁמַה	rexerit percutere terrã.	cie timoris dñi: τ a gl'ia fortitudinis e
וְלַעֲטַלֵּפִים: לָבוֹא בְּנִקְרוֹת הַצֻּרִים		In die illa proiiciet ho	σώπου τοῦ φόβου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐ
וּבִסְעִפֵי הַסְּלָעִים מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה		mo idola argenti sui & simula	tus: cũ surrexerit cõfringere terrã. nã die illa ciꝯ
וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ:		chra auri sui que fecerat sibi: vt adoraret	τοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. τῇ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ
הֲדַלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר		talpas & vespertiliones. Et in	ciet homo abominatiões suas argẽteas τ
נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא:	חָשַׁב	gredietur scissuras petra	βαλεῖ ἄνθρωπος τὰ βδελύγματα αὐτοῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ
Cap. iij. כִּי הִנֵּה הָאָדוֹן		rũ & in cauernas saxorũ	aureas ἃς ἐποίησαν προσκυνεῖν τοῖς ταλαίοις καὶ τοῖς νυ
יְהוָה צְבָאוֹת מֵסִיר מִירוּשָׁלַ͏ִם	סוּר	a facie formidinis dñi:	pertiliones. ingredi in foramina durissime petre
וּמִיהוּדָה מַשְׁעֵן וּמַשְׁעֶנֶת כֹּל	שָׁעַן	& a gloria maiestatis ei?	κτηρίσι. τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὰς τρώγλας τῆς στερεᾶς πέτρας
מִשְׁעַן לֶחֶם וְכֹל מִשְׁעַן מָיִם: גִּבּוֹר	גָּבַר	cũ surrexerit percutere	τ scissuras petraꝝ a facie timo
וְאִישׁ מִלְחָמָה שׁוֹפֵט וְנָבִיא וְקֶסֶם	לָחַם שָׁפַט	terrã. Quiescite ergo	καὶ τὰς χισμὰς τῶν πετρῶν ἀπὸ προσώπου τοῦ φό
וְזָקֵן: שַׂר חֲמִשִּׁים וּנְשׂוּא פָנִים	נָשָׂא פָּנָה	ab homine cuius	βου κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἀνα
וְיוֹעֵץ וְחַכַם חֲרָשִׁים וּנְבוֹן לָחַשׁ:	יָעַץ בִּין	spũs in narib eius: qa	στῇ κόπτειν τὴν γῆν. παύσασθε ὑμῖν ἀπὸ τ ἀνθρώπου, ὧ πνοὴ
וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵימוֹ וְתַעֲלוּלִים	עָלַל	excelsus reputat? ē ipse.	piratio in naribꝰ eius qm in quo reputat? est.
יִמְשֹׁל בָּם: וְנִגַּשׂ הָעָם אִישׁ בְּאִישׁ	מָשַׁל	3.	πνοὴ ἐν μυκτῆρι αὐτοῦ ὅτι ἐν τίνι ἐλογίσθη. Ca.3.
וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִרְהֲבוּ הַנַּעַר בַּזָּקֵן	רָהַב	Ecce enim dñator	Ἰδοὺ γὰρ ὁ δεσπότης κύριος σαβαὼθ ἀφελεῖ ἀπὸ A
וְהַנִּקְלֶה בַּנִּכְבָּד: כִּי יִתְפֹּשׂ אִישׁ	קָלָה כָּבַד	dñs exercituũ au	hierusalẽ τ de iudea validũ τ validã.
בְּאָחִיהוּ בֵּית אָבִיו שִׂמְלָה לְכָה קָצִין	תָּפַשׂ קָצִין	feret ab hierusalem	ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἰσχύοντα καὶ ἰσχύουσαν.
תִּהְיֶה לָּנוּ וְהַמַּכְשֵׁלָה הַזֹּאת תַּחַת	הָיָה כָּשַׁל	& ab iuda validum & for	robur panis τ robur aque: gigãtẽ τ fortẽ τ ho
יָדֶךָ: יִשָּׂא בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לֹא	נָשָׂא	tem: omne robur panis & omne	ἰσχὺν ἄρτου καὶ ἰσχὺν ὕδατος, γίγαντα καὶ ἰσχύοντα καὶ ἄν
אֶהְיֶה חֹבֵשׁ וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין	הָיָה	robur aque: & fortem	minẽ bellatorẽ τ iudicẽ τ pphetã: τ cõtecto
שִׂמְלָה לֹא תְשִׂימֻנִי קְצִין עָם: כִּי	שׂוּם	& virũ bellatorẽ & iudi	ρωπον πολεμιστὴν καὶ δικαστὴν καὶ προφήτην, καὶ σοφα
מָשְׁלָה יְרוּשָׁלַ͏ִם וְיהוּדָה נָפַל כִּי		cem & pphetã & ariolũ	rẽ τ ρ̃ηστηρα: τ prudẽtẽ architectũ: τ sapiẽtẽ architectũ: τ prudentẽ audito
לְשׁוֹנָם וּמַעַלְלֵיהֶם אֶל יְהוָה	לָשׁוֹן עָלַל	& senẽ principẽ sup qn	σύμβουλον, καὶ σοφὸν ἀρχιτέκτονα, καὶ συνετὸν ἀκροα
לַמְרוֹת עֵינֵי כְבוֹדוֹ: הַכָּרַת פְּנֵיהֶם	כָּרַה כָּבֵד	quaginta: & honorabilẽ	rẽ. τ institutã iuuenes pncipes eoꝝ: τ illuso
עָנְתָה בָם וְחַטָּאתָם כִּסְדֹם הִגִּידוּ	נָכַר עָנָה	vultu: & cõsiliarũ: & sa	τὴν. καὶ ἐπισήσω νεηπίσκους ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐμπαῖ
לֹא כִחֵדוּ אוֹי לְנַפְשָׁם כִּי גָמְלוּ	עָנָה גָּמַל	pientẽ de architectis: &	res dñabunt eis: τ cozruet pplꝰ:
לָהֶם רָעָה: אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב	רָעַע צָדַק	prudentẽ eloquii mystici.	χται καταχυρίευσουσιν αὐτῶν. καὶ συμπεσεῖται ὁ λαός,
כִּי פְרִי מַעַלְלֵיהֶם יֹאכֵלוּ: אוֹי	פָּרָה אָכַל	Et dabo pueros principes	homo ad hoiez: τ homo ad pximũ
		eorũ: & effeminati	ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ἄνθρωπος πρὸς τὸν πλησίον
		dñabũtur eis. Et corru	suũ. offendet puer cõtra senẽ: igno
		et pplus vir ad virũ: &	αὐτοῦ. προσκόψει τὸ παιδίον πρὸς τὸν πρεσβύτην, ὁ ἄ
		vnusquisq; ad pximũ suũ.	bilis cõtra nobilẽ: q: apprehẽdet homo fra
		Tumultuabitur puer cõ	τιμος πρὸς τὸν ἔντιμον, ὅτι ἐπιλήψεται ἄνθρωπος τ ἀδελ
		tra senẽ & ignobilis cõ	trẽ suũ: vel domestictũ patris sui dicẽs: vesti
		tra nobilẽ. Apprehẽdet	φοῦ αὐτοῦ, ἢ τοῦ οἰκείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λέγων, ἱμα
		eni vir fratrẽ suũ dome	τίου ἔχεις ἀρχηγὸς ἡμῶν ἡμῶν, καὶ τὸ βρῶμα τὸ ἐμὸν ὑπὸ B
		stictũ pris sui & dicet. Ve	te sit. τ respõdẽs in die illa dicet: nõ ero
		stimẽtũ tibi est: princeps	σὲ ἐγώ. καὶ ἀποκριθεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐρεῖ, οὐκ ἔσομαί
		esto nr: ruina autẽ hec	tu? pnceps: nõ em in domo mea est panis nec? vestimẽtũ:
		sub manu tua. Rñdebit	σου ἀρχηγός, οὐ παρ' ἐν τῷ οἴκῳ μου ἔστιν ἄρτος οὐδὲ ἱμάτιον,
		ꝓ die illa dicẽs. Nõ sũ	nõ ero pnceps populi hui?: q: corruit hierusa
		medic?: & in domo mea	οὐκ ἔσομαι ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ τούτου, ὅτι ἀπεῖται ἱερουσα
		nõ est panis nec? vesti	lẽ: τ iudea cõcidit: τ lingue eoꝝ cũ
		mẽtũ. Nolite cõstituere	λήμ, καὶ ἰουδαία συμπέπτωκε, καὶ αἱ γλῶσσαι αὐτῶν με
		me principẽ ppli. Ruit	iniquitate q̃ erga dñm nõ credentes. quare nũc humilia
		eni hierlm & iudas cõ	τὰ ἀνομίας τὰ πρὸς κύριον ἀπειθοῦντες. διότι νῦν ἐταπεί
		cidit: qa lingua eorũ &	ta est gloria eoꝝ: τ cõfusio vult? eoꝝ restitit
		adinuctiones eorũ cõtra	κάθη δόξα αὐτῶν, καὶ ἡ αἰσχύνη τ προσώπου αὐτῶν ἀντέστη
		dñm vt puocarẽt ocłos	εις. at peccatũ suũ quasi sodomoꝝ ãnũciauerũt
		maiestatis ei?. Agnitio	αὐτοῖς. τὴν δὲ ἁμαρτίαν αὐτῶν ὡς σοδόμων ἀνήγγειλαν
		vultus eoꝝ rñdebit eis:	τ manifestauerũt. ve animie eoꝝ: qm̃ ꝓsoluerũt cõsi
		& peccatũ suũ q̃si sodo	λὰς καὶ ἐπεφάνισαν. οὐαὶ τὴν ψυχὴν αὐτῶν, διότι βεβούλευνται βου
		ma pdicauerẽt: nec abscõ	lũ malũ cõtra se dicẽtes: alligem? iustũ: qm̃
		derũt. Ve aie eorũ: qm̃	λὺν στυγνὸν καθ' ἑαυτῶν εἰπόντες, δήσωμεν τὸν δίκαιον, ὅτι
		reddita sunt eis mala.	inutilis nobis ẽ. igit fruct? opeꝝ suoꝝ co
		Dicẽto iusto qm̃ bene:	δύχρηστος ἡμῖν ἐστι. τοίνυν τὰ γυνήματα τῶν ἔργων αὐτῶν φά
		quoniã fructũ adinuctio	
		nũ suarũ comedet. Ve	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

medẽt. ve iniquo mala scõm opera manuũ eiº
γαζει. οὐαὶ τῷ ἀδόμω, πονηρὰ κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτ̃
accidẽt ei. ppls meº: exactores vestri deuorant
C συμβήσεται αὐτῷ. λαός μου, οἱ πράκτορες ὑμῶν καταμῶν-
vos: ꝛ exactores dñantur vri. ppls meº:
ται ὑμᾶς, καὶ οἱ ἀπατοῦντες κυριεύουσιν ὑμῶν. λαός μου,
Luce. 11.d. beatificãtes vos decipiunt vos: ꝛ semitas
οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς. καὶ τὰς τρίβους
pedũ vrozũ conturbant. sed nũc cõstituetur
τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐκταράσσουσιν. ἀλλὰ νῦν κατασταθήσεται
ad iudiciũ dñi. ꝛ statuet ad iudiciũ ppłm suũ. ipse dñs ad
εἰς κρίσιν κ̃ς. καὶ στήσει εἰς κρίσιν τὸν λαὸν αὐτ̃. αὐτὸς κ̃ς εἰς
iudiciũ veniet cũ senioribus ppli ꝛ cũ pn
κρίσιν ἥξει μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τ̃ λαοῦ καὶ μετὰ τῶν ἀρ
cipibus suis. vos ãt qd incẽdistis vineã meã: ꝛ
χόντων αὐτ̃. ὑμεῖς δὲ τί ἐνεπυρίσατε τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ
rapina pauperis i domibº vrīs: qd vos iluria afficitis
ἁρπαγὴ τ̃ πτωχοῦ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν; τί ὑμεῖς ἀδικεῖτε
pplm meũ: ꝛ faciem mẽdicoꝝ cõfunditis:
τὸν λαόν μου, καὶ τὸ πρόσωπον τῶν πτωχῶν κατεμύκτηρίζετε;
dicit dñator: dñs exercituũ. hec dicit dñs: p eo qꝺ exaltate sũt
φησὶν κύριος κ̃ς στρατιῶν. τάδε λέγει κ̃ς, ἀνθ' ὧν ὑψώθησαν
filie sion ꝛ ambulauerũt excelso collo ꝛ in
αἱ θυγατέρες σιὼν καὶ ἐπορεύθησαν ὑψηλῷ τραχήλῳ καὶ ἐν
nutibº oculoꝝ ꝛ itinere pedũ simł trahẽ-
D νεύμασιν ὀφθαλμῶν καὶ τῇ πορείᾳ τῶν ποδῶν ἅμα σύρου
tes tunicas ꝛ pedibº simł ludentes. ꝛ hu
σαι τοὺς χιτῶνας καὶ τοῖς ποσὶν ἅμα παίζουσαι. καὶ τα
miliabit dñs dñatrices filias sion. ꝛ dñs nudabit
πεινώσει κ̃ς ἀρχούσας θυγατέρας σιών. καὶ κ̃ς ἀνακαλύψει
turpitudinẽ ipãz in die illa: ꝛ auferet dñs
τὸ αἰσχύνωμα αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀφελεῖ κ̃ς τὴν
gloziã vestimẽti earũ. ꝛ tunicas flozlatas: ꝛ toꝛ-
δόξαν τ̃ ἱματισμοῦ αὐτῶν. καὶ τ̃ς κοσυμβους, καὶ τοὺς μη
niscos, καὶ τὸ κάθεμα, καὶ τὸν κόσμον τ̃ προσώπου αὐτῶν.
ꝛ cõpositionẽ ornatus glic. ꝛ olfactoꝛiola ꝛ
καὶ τὴν σύνθεσιν τ̃ κόσμου τῆς δόξης. καὶ τ̃ς χλιδῶνας καὶ
armillas ꝛ discriminalia ꝛ ãnulos ꝛ dextra
τὰ ψέλια καὶ τὰ ἐμπλόκια καὶ τ̃ς δακτυλίους καὶ τὰ πορ-
lia ꝛ inaures: ꝛ circũpurpurca ꝛ clauatã purpurã:
δέξια καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ τὰ πορφυρᾶ καὶ τὰ μεσοπόρφυρα,
ꝛ vestimenta per domũ: ꝛ pspicua laconica: ꝛ
καὶ τὰ ἐπιβλήματα κατὰ τὴν οἰκίαν, καὶ διαφανῆ λακωνικά, καὶ τὰ
byssina ꝛ hyacithina ꝛ coccinea: ꝛ byssum cũ auro ꝛ
βύσσινα καὶ τὰ ὑακίνθινα καὶ κόκκινα, καὶ τὴν βύσσον σὺν χρυσίῳ καὶ
hyacintho contextam: ꝛ palliola clausa. ꝛ erit ꝓ
ὑακίνθῳ συγκαθυφασμένην, καὶ θέρισρα κατακλεῖσα. καὶ ἔσαι ἀντὶ
odore suaui puluis: ꝛ ꝓ zona: funiculo cigeris: ꝛ ꝓ ornatu
ὀσμῆς ἡδείας κονιορτός, καὶ ἀντὶ ζώνης, χαλίῳ ζώσῃ, καὶ ἀντὶ τ̃ κόσμου
capitis aureo: caluiciũ hẽbis ppł opera tua. ꝛ ꝓ
τῆς κεφαλῆς τ̃ χρυσείου, φαλάκρωμα ἔξεις διὰ τὰ ἔργα σου. καὶ ἀντὶ
tunica clauate purpure: pdingeris cilicio. ꝛ filius tuꝰ pul-
τ̃ χιτῶνος τ̃ μεσοπορφύρου, πρόζωσῃ σάκκον. καὶ ὁ υἱός σου ὁ κάλ
cherrimꝰ quẽ diligis: gladio cadet. ꝛ foꝛtes vri gladio
λιστος ὃν ἀγαπᾷς, μαχαίρᾳ πεσεῖται. καὶ οἱ ἰσχυροὶ ὑμῶν μαχαίρᾳ
cadent. ꝛ humiliabuntur. ꝛ lugebũt ethece oznatus
πεσοῦνται. καὶ ταπεινωθήσονται. καὶ πενθήσουσιν αἱ θῆκαι τ̃ κόσμου
vestri. ꝛ derelinqueris sola ꝛ ad terrã pstrneris.
ὑμῶν. καὶ καταλειφθήσῃ μόνη καὶ εἰς τὴν γῆν ἐδαφισθήσῃ. Ca. 4.
ΚΑΙ ἐπιλήψονται ἑπτὰ γυναῖκες ἀνδρὸς ἑνὸς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ
ΘΤ apprehẽdẽt septẽ mulieres hoiem vnũ. in illa die
ρᾳ λέγουσαι, τὸν ἄρτον ἡμῶν φαγόμεθα καὶ τὰ ἱμάτια ἡμῶν πομβα
dicentes: panẽ nr̃m comedemꝰ ꝛ vestimẽta nr̃a induc
λούμεθα, πλὴν τὸ ὄνομά σου κεκλήσθω ἐφ' ἡμᾶς. ἄφελε τὸν ὀνει
mur: verũtn nomẽ tuũ vocetur sup nos. aufer oppro
δισμὸν ἡμῶν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπιλάμψει ὁ θς ἐν βουλῇ με
brĩ nr̃m. in die illa illucebit deꝰ in cõsilio cũ
gloria sup terrã vtexaltet ꝛ glorificet qd̃ reliquum
τὰ δόξης ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ὑψῶσαι καὶ δοξάσαι τὸ καταλειφ-
est israel. ꝛ erit quod relictũ est
θὲν τοῦ Ἰσραήλ. καὶ ἔσαι τὸ ὑπολειφθὲν

Trãsla.B.Vie.

ímpio ínᵇ malũ.ᶠ Retríbu
tioᶜ eniᵉ manuũ eiusᵇ fiet
ᶠei.ᵏ Populũ meũ ˡexacto
res suiᵐ spoliauerũt:ⁿ & mu
lieresᶜ dñate suntᵇ eis.ᵍ Po
pule meᵛ/ᵍ te bẽm dicunt
ipsi teᵉ decipiũt:ᵉ & viam
ⁿgressuũ tuoꝝᵏ dissipant.
ᶠ Statˡ ad iudicãdũᵃ dñs:ᵇ &
statᶜ ad iudicãdosᵇ ppłos.
ᶜ Dñsᶠ ad iudicumᵉ veniet
ᵇ cumˡ senibusᵏ ppłi suiˡ &
principibᵛ eius.ᵐ Vos eni
ⁿ depasti estisᵒ vineã: & ꝛa
pinaᵍ pauperisᶠ in domo
vra.ᵉ Quareᵉ atteritisⁿ po
pulũ meũᶠ & facies ꝛpau-
perꝝ cõmolitis?ᵃ dicitᵇ dñs
ᵇ exercituũ.ᶜ Et dixitᶠ dñs
ᶜ deus.ᵉ Pro eoᵇ qꝺ ˡeleuate
suntᵏ filieˡ sionᵐ & ambula
uerũtⁿ extẽtoᵒ collo:ᵖ & nu
tibusᵍ oculorũᶠ ibant:ᵉ &
plaudebãt & ᵗambulabãt
ᵘ & pedibus suisᵗ cõpositho
gradu ĩcedebãt:ᶠ decalca
bitᵗ dñsᵉ verticeᵇ filiarum
ᶜ sion:ᵒ & dñsᶜ crinẽ earũ
ᶠ nudabit.ᵉ In dieᵇ illaˡ au-
feretᵏ dominus .ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐ ornamentũ ⁿ calciamen
torumᵒ & lunulas ꝏꝏꝏ
ᵖ & torques & ᵍ monilia ᶠ &
armillas ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵉ & mitras & ᶠ discriminalia
ⁿ & perisceliˢ ꝏꝏꝏꝏ
ᵏ & murenulas ˡ & olfacto
riolaᵃ & inaures & ꝏꝏꝏ
ᵇ ãnulosᶜ & gẽmas inᵇ frõ
te pendẽtes & ᶜ mutatoria
ᶠ & palliola ᵍ & lintean ni-
naᵇ & acus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˡ & specula ᵏ & syndones ˡ &
vittas ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵐ et theristra.ⁿ Et eritᵉ pro
ᵖ suaui odoreᵍ fetor ꝏꝏ
ᵉ & proᶜ zona ⁿ funiculus
ᵏ & pro ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶠ crispanti ˡ crineᵃ caluiciũ
ᵇ & proᶜ fascia pectorali ꝏ
ᶜ cilicium.ᵇ Pulcherrimi
quoqꝫ ˡ viri tui ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵏ gladio ˡ cadentᵐ & fortes
tuiⁿ in prelio. ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒ Et merebuntᵖ atqꝫ luge
buntᵍ porte eius:ᶠ et deso
lataᵉ in terraᶜ sedebit.

4.

ΘΤ apprehẽdẽtᵇ septẽ
ᶜ mulieresᵇ virũᶜ vnũ
ᶠ in dieᵍ illaᵇ dicentes. ꝏ
ˡ Panẽ nr̃mᵏ comedemus
ˡ & vestimẽtis nr̃isᵐ operie
mur:ⁿ tm̃ modoᵒ iuocetur
ᵖ nomẽ tuũᵍ sup nosᶠ auser
ᵉ opprobriũ nr̃m.ᶠ In die
ⁿ illaᵉ eritᶠ germẽ ᵇ dñiᵃ i ma
gnificẽtiaᵇ et gloriaᶜ fructꝰ
ᵇ treᶜ sublimis:ᶠ & exultatio
ᵍ his qꝫ saluati fuerit dᵇ isrl.
ˡ Et erit oisᵏ qꝫ relictꝰ fuerit

Tex.heb.Esa.iiij. Pritiua.heb.

נָמַל עָשָׂה לְרָשָׁע רָע כִּי גְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה
עָלַל נָשָׂה לוּ עַמִּי נֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מָשְׁלוּ
אֲשַׁר תֹּעֶה בְּנוֹ עַמִּי מְאַשְּׁרֶיךָ מַתְעִים וְדֶרֶךְ
רָצַד רוּב אָרְחֹתֶיךָ בִּלְּעוּ נִצָּב לָרִיב יְהוָה
דוּן שָׁפַט וְעֹמֵד לַדִּין עַמִּים יְהוָה בְּמִשְׁפָּט
בוא שׁוּר יָבוֹא עִם זִקְנֵי עַמּוֹ וְשָׂרָיו וְאַתֶּם
עָנָה בַּיִת בְּעַרְתֶּם הַכֶּרֶם גְּזֵלַת הָעָנִי בְּבָתֵּיכֶם
מָה רָכָא מַלֵּכֶם תְּדַכְּאוּ עַמִּי וּפְנֵי עֲנִיִּים
בָּנָה טָחַן תִּטְחָנוּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת
אָמַר בָּנָה וַיֹּאמֶר יְהוָה יַעַן כִּי גָבְהוּ בְּנוֹת צִיּוֹן
יָלַל נָטָה וַתֵּלַכְנָה נְטוּיוֹת גָּרוֹן וּמְשַׂקְּרוֹת
פָּרַן שָׂבַר עֵינַיִם הָלוֹךְ וְטָפֹף תֵּלַכְנָה
הָלַל
עָכַס וּבְרַגְלֵיהֶם תְּעַכַּסְנָה וְשַׁפַּח אֲדֹנָי
כָּקַד בְּנוֹת צִיּוֹן וַיהוָה פָּתְהָן
עָרָה סוֹר יְעָרֶה בַּיּוֹם הַהוּא יָסִיר אֲדֹנָי אֶת
פָּאַר תִּפְאֶרֶת הָעַכְסִים וְהַשְּׁבִיסִים
וְהַשַּׂהֲרֹנִים הַנְּטִפוֹת וְהַשֵּׁרוֹת
וְהָרַעֲלוֹת הַפְּאֵרִים וְהַצָּעָדוֹת
וְהַקִּשֻּׁרִים וּבָתֵּי הַנֶּפֶשׁ וְהַלְּחָשִׁים
הַטַּבָּעוֹת וְנִזְמֵי הָאָף הַמַּחֲלָצוֹת
חָלַץ עֲטָף וְהַמַּעֲטָפוֹת וְהַמִּטְפָּחוֹת וְהַחֲרִיטִים
סִלְסָלָה גָּלָה הַגְּלִיוֹנִים וְהַסְּדִינִים וְהַצְּנִיפוֹת
סָחַף צָנַף וְהָרְדִידִים וְהָיָה תַּחַת בֹּשֶׂם מַק
רָדַד הָיָה יְהִיֶה וְתַחַת חֲגֹרָה נְקָפָה וְתַחַת
עָשָׂה קָשַׁר מַעֲשֶׂה מִקְשֶׁה קָרְחָה וְתַחַת פְּתִיגִיל
פָּתַג חָגַר מַחֲגֶרֶת שָׂק כִּי תַחַת יְפִי מְתֵיךְ
בָּוָה יָפָה בַּחֶרֶב יִפְּלוּ וּגְבוּרָתֵךְ בַּמִּלְחָמָה
מָתָה נָפַל וְאָנוּ וְאָבְלוּ פְּתָחֶיהָ וְנִקְּתָה
גָּבַר לָחַם לָאָרֶץ תֵּשֵׁב
אָנָה נָקָה
יָשַׁב וְהָחֲזִיקוּ שִׁבְעָה נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד Cap.iiij.
חָזַק נָשָׂה בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לַחְמֵנוּ נֹאכֵל
אָכַל לָבַשׁ וְשִׂמְלָתֵנוּ נִלְבָּשׁ רַק יִקָּרֵא שִׁמְךָ
קָרָא עָלֵינוּ אֱסֹף חֶרְפָּתֵנוּ בַּיּוֹם הַהוּא
הָיָה צָמַח יִהְיֶה צֶמַח יְהוָה לְצֶבִי וּלְכָבוֹד
כָּבַד פָּרָה וּפְרִי הָאָרֶץ לִגְאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת
גָּאָה פָּאַר לִפְלֵיטַת יִשְׂרָאֵל וְהָיָה הַנִּשְׁאָר
פָּלַט שָׂאַר

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Ter.heb.Esa.v.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.
בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלִָם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ כָּל הַכָּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלִָם׃ אִם רָחַץ אֲדֹנָי אֶת צוֹאַת בְּנוֹת צִיּוֹן וְאֶת דְּמֵי יְרוּשָׁלִַם יְבַנֶּה רוּחַ מִשְׁפָּט וּבְרוּחַ בָּעֵר׃ וּבָרָא יְהוָה עַל כָּל מְכוֹן הַר צִיּוֹן וְעַל מִקְרָאֶהָ עָנָן יוֹמָם וְעָשָׁן וְנֹגַהּ אֵשׁ לֶהָבָה לָיְלָה כִּי עַל כָּל כָּבוֹד חֻפָּה׃ וְסֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם מֵחֹרֶב וְלִמַחְסֶה וּלְמִסְתּוֹר מִזֶּרֶם וּמִמָּטָר׃	in sion & residuus in hierusalem sanctus vocabitur oīs qui scríptus est in vita in hierusalē. Si ablue rit dominus sordem filiarum sion: & sanguinem hierusalē lauerit de medio eius in spíritu iudicii & spíritu ardoris. Et creabit dñs sup omnē locū montis sion & vbi inuocatus est nubē per diem & fumū et splēdorē ignis flāmā tis in nocte. Sup oēm gloriā ptectio: & taber naculū erit ī vmbraculū diei ab estu: & i securita tem & absconsionē a tur bine & a pluuia.	in sion & quod residuū hierusalē. sancti vocabun tur oēs qui scripti sunt in vitā in hierusalē. si abluet dñs sordē filioꝝ & filiarum si on. & sanguinē hierūm emundabit de medio eius. in spiritu iudicii: & spū ardoris. & veniet crit ois loc mōtis sion. & oia in circuitu eius obūbrabit nubes p diē & sicut fumi & lucis ignis ardentis nocte: omni glia pte tēctio & in abscondito a ouricle & pluuia.	ἐν σιὼν καὶ τὸ καταλειφθὲν ἱερουσαλήμ· ἅγιοι κληθήσον ται οἷς q scripti sunt in vitᾶ in hierusalē. qz πάντες οἱ γραφέντες εἰς ζωὴν ἐν ἱερουσαλήμ· ὅτι ἐκ πλυνεῖ κύριος τὸν ῥύπον τῶν υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων σι ων. & sanguinē hierūm emundabit de medio eius. ὡν· καὶ τὸ αἷμα ἱερουσαλὴμ ἐκ καθαριεῖ ἐκ μέσου αὐτῆς· in spiritu iudicii: & spū ardoris. & veniet ἐν πνεύματι κρίσεως, καὶ πνεύματι καύσεως· καὶ ἥξει & erit ois loc mōtis sion. & oia q in circuitu eius obūbrabit nubes p diē & sicut fumi & lucis ignis ardentis nocte: omni glia pte tēctiōe & in abscondito a ouricle & pluuia.	τὰ ἐπὶ πᾶσαν τὸ πο circuitu eius obūbrabit nubes p diē & sicut fumi & lucis ignis ardentis nocte: omni glia pte tēctiōe & in abscondito a ouricle & pluuia.	ρικύκλῳ αὐτῆς σκιάσει νεφέλη ἡμέρας καὶ ὡς καπνοῦ & lucis ignis ardentis nocte: omni glia pte tēctiōe & in abscondito a ouricle & pluuia.	καὶ φωτὸς πυρὸς καομένου νυκτός, πάσῃ τῇ δόξῃ σκε πασθήσεται· καὶ ἔσαι εἰς σκιὰν ἀπὸ καύματος καὶ ἐν & lucis ignis ardentis nocte: omni glia pte tēctiōe & in abscondito a ouricle & pluuia.	σκέπην καὶ ἐν ἀποκρύφῳ ἀπὸ σκληρότητος καὶ ὑετ. Ca.ϛ.
Cap.v. אָשִׁירָה נָּא לִידִידִי שִׁירַת דּוֹדִי לְכַרְמוֹ כֶּרֶם הָיָה לִידִידִי בְּקֶרֶן בֶּן שֶׁמֶן׃ וַיְעַזְּקֵהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ וַיִּטָּעֵהוּ שֹׂרֵק וַיִּבֶן מִגְדָּל בְּתוֹכוֹ וְגַם יֶקֶב חָצַב בּוֹ וַיְקַו לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בְּאֻשִׁים׃ וְעַתָּה יֹשֵׁב יְרוּשָׁלִַם וְאִישׁ יְהוּדָה שִׁפְטוּ נָא בֵּינִי וּבֵין כַּרְמִי׃ מַה לַּעֲשׂוֹת עוֹד לְכַרְמִי וְלֹא עָשִׂיתִי בּוֹ מַדּוּעַ קִוֵּיתִי לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בְּאֻשִׁים׃ וְעַתָּה אוֹדִיעָה נָּא אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לְכַרְמִי הָסֵר מְשׂוּכָתוֹ וְהָיֶה לְבָעֵר פָּרֹץ גְּדֵרוֹ וְהָיֶה לְמִרְמָס׃ וַאֲשִׁיתֵהוּ בָתָה לֹא יִזָּמֵר וְלֹא יֵעָדֵר וְעָלָה שָׁמִיר וָשַׁיִת וְעַל הֶעָבִים אֲצַוֶּה מֵהַמְטִיר עָלָיו מָטָר׃ כִּי כֶרֶם יְהוָה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאִישׁ יְהוּדָה נְטַע שַׁעֲשׁוּעָיו וַיְקַו לְמִשְׁפָּט וְהִנֵּה מִשְׂפָּח לִצְדָקָה וְהִנֵּה צְעָקָה׃ הוֹי מַגִּיעֵי בַיִת בְּבַיִת שָׂדֶה בְּשָׂדֶה יַקְרִיבוּ עַד אֶפֶס מָקוֹם וְהוּשַׁבְתֶּם לְבַדְּכֶם בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ בְּאָזְנָי יְהוָה צְבָאוֹת אִם לֹא בָתִּים רַבִּים לְשַׁמָּה יִהְיוּ גְדֹלִים וְטוֹבִים מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ כִּי עֲשֶׂרֶת צִמְדֵי כֶרֶם יַעֲשׂוּ	Antabo dilecto meo cāticū dilecti mei vinee sue. vinea facta dilecto: in cornu filio olei. Et sepiuit eā & lapides elegit ex ea: & plantauit vineā electā. Et edificauit turrim in medio ei: & torcular exstruxit i ea. Et expectauit vt faceret vuas: & fecit labruscas. Nūc ergo habitatores hierusalē & viri iuda iudicate iter me & vineā meā. Quid est qđ debui vltra facere vinee mee & non feci ei? an q expectaui vt faceret vuas & fecit labruscas! Et nunc ostendam vobis quid ego faciam vinee mee. Auferam sepem eius & erit in direptionē. diruā maceriā ei & erit in cōculcationē. & ponā eā desertā. Non putabitur & nō fodietur: & ascendēt sup eā vepres & spine & nubibus mādabo ne pluāt super eā imbrē. Vinea aūt domini exercituum domus iſrael est: & viri iuda germē eius delectabile Et expectauit vt faceret iudiciū: et ecce iniqtas: & iusticiā: et ecce clamor. Ve q cōiungitis domum ad domū et agrū agro copulatis vsq ad terminū loci. Nunqd habitabitis vos soli i medio terre? In auribꝰ meis sūt hec dicit dñs exercituū. Nisi domus multe deserte fuerint grandes & pulchre absq habitatore. Decē enim iugera vinearū facient	Antabo dilecto meo cāticū dilecti mei vinee sue. vinea facta dilecto: in cornu in loco pingui. macerā circūposui & valla in medio eius: & plantauit vineā electā. & edificauit turrim in medio eius: & torcular fodi in eo: & expectaui vt faceret vuam. & fecit spi nas. & nūc habitātes hierusalē & homo iuda: iudicate iā in me & inter me & vineā meā: qđ faciā vltra vinee mee: & nō feci ei. qm̄ expectaui vt faceret vuas: & fecit labruscas! Et nunc ostendam vobis quid faciam vinee mee. auferā maceriā eius & erit in direptionē. diruā murū eius & erit in conculcationē. & dimittā vineā meā: & nō putabit neq fodietur. & ascendet in eā sicut ī iculta & vepres. & nubib mandabo ne pluāt in eā imbrē. nā vinea dñi sabaoth: dom israel est & homo iuda nouella plātatio dilecta. expectaui vt faceret iudiciū: & nō fecit aūt iniqtatē & nō iusticiā: sed clamorē.	ἀσω δὴ τῷ ἠγαπημένῳ μου ᾆσμα τοῦ ἀγαπητοῦ μου A vinee sue. vinea facta dilecto: τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ· ἀμπελὼν ἐγένηθη τῷ ἠγαπημένῳ, in cornu in loco pingui. macerā circūposui & valla ἐν κέρατι ἐν τόπῳ πίονι· καὶ φραγμὸν περιέθηκα καὶ ἐχά feci: & plantaui vineā electā. & edifica ράκωσα καὶ ἐφύτευσα ἄμπελον σωρήχ· καὶ ὠκοδόμη ui turri in medio eius: & torcular fodi in eo: σα πύργον ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ προλήνιον ὤρυξα ἐν αὐτῷ, Mat. & expectaui vt faceret vuam. & fecit spi 12.c. καὶ ἐμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυλήν· καὶ ἐποίησεν ἀκάν nas. & nūc habitātes hierusalē & homo θας· καὶ νῦν οἱ ἐνοικοῦντες ἱερουσαλὴμ καὶ ἄνθρωπος τ iuda: iudicate iā in me & inter vine ἰούδα, κρίνατε δὴ ἐν ἐμοὶ καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀμπελῶ am meā: qđ faciā vltra vinee mee: & nō νός μου, τί ποιήσω ἔτι τῷ ἀμπελῶνί μου, καὶ οὐκ ἐ feci ei. qm̄ expectaui vt faceret vuas: fe ποίησα αὐτῷ· διότι ἔμεινα ἵνα ποιήσῃ σταφυλήν, ἐποί cit aūt spinas. nūc ergo nūciabo iā vobis: qđ ego faci ησε δὲ ἀκάνθας· νῦν οὖν ἀγγελῶ δὴ ὑμῖν, τί ἐγὼ ποιή am vinee mee. auferā maceriā eius & B σω τῷ ἀμπελῶνί μου· ἀφελῶ γὰρ φραγμὸν αὐτοῦ καὶ erit in direptionē. & destruā murū eius & ἔσαι εἰς διαρπαγήν· καὶ καθελῶ τεῖχος αὐτοῦ καὶ erit in conculcationē. & dimittā vineā meā: ἔσαι εἰς κατάπατημα. καὶ ἀνήσω τὸν ἀμπελῶνά μου, & nō putabit neq fodietur. & ascendet in καὶ οὐ μὴ τμηθῇ οὐδὲ μὴ σκαφῇ· καὶ ἀναβήσεται εἰς αὐ eā sicut ī iculta & vepres. & nubib mandabo ne pluāt in eā imbrē. nā vinea dñi sabaoth: dom israel est & homo iuda nouella plātatio dilecta. expectaui vt faceret iudiciū: & nō fecit aūt iniqtatē & nō iusticiā: sed clamorē.	τὸν ὡς εἰς χέρσον ἄκαμβα. καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελοῦ μαι τοῦ μὴ βρέξαι εἰς αὐτὸν ὑετόν· ὁ γὰρ ἀμπελὼν κυ ρίου σαβαὼθ οἶκος τοῦ ἰσραὴλ ἐστι καὶ ἄνθρωπος C ἰούδα νεόφυτον ἠγαπημένον. ἔμεινα ἵνα ποιήσῃ κρίσιν, ποίησε δὲ ἀνομίαν καὶ οὐ δικαιοσύνην, ἀλλὰ κραυγήν· ve q cōiūgitis domū ad domū: & agrū ad agrū οὐαὶ οἱ συναθροίζοντες οἰκίαν πρὸς οἰκίαν, καὶ ἀγρὸν πρὸς ἀγρὸν ap.ppiquātes: vt primo auferant aliqđ. nūqđ hītabi ἐγγίζοντες, ἵνα τοῦ πλησίον ἀφέλωνταί τι· μὴ οἰκήσε tis soli sup terrā? audita sūt. n. in aures dñi saba τε μόνοι ἐπὶ τῆς γῆς; ἠκούσθη γὰρ εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβα oth hec. si ēsi fuerint dom multe: in desertū ὼθ ταῦτα· ἐὰν γὰρ γένωνται οἰκίαι πολλαί, εἰς ἔρημον erunt magne & pulchre: & nō erunt q habitēt ἔσονται μεγάλαι καὶ καλαί, καὶ οὐκ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦν in eis. vbi ēsi operātur decē iuga bob: facient τες ἐν αὐταῖς· οὐ γὰρ ἐργῶνται δέκα ζεύγη βοῶν, ποιήσει

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.Esa. v.	Pītiua.heb.
lagunculā vnā. τ q̄ seminat artabas sex: faciet mēsuras κεράμιον ἕν. καὶ ὁ σπείρων ἀρτάβας ἕξ, ποιήσει μέτρα	[a]lagūculā [f]vnā[a] & triginta [f]modii[a] sementis [f]facient [g]modios tres.	[a] בַּת אֶחָת [f] וְזֶרַע [f] חֹמֶר יַעֲשֶׂה אֵיפָה׃	[a]
tres. ve q̄ surgitis mane τ sicerā seq̄n= τρία. οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωῒ καὶ τὸ σίκερα διώκοι=	[a]Ve [b]q cōsur gitis [c]mane ad [d]ebrietatē	[a] הוֹי [b] מַשְׁכִּימֵי [c] בַּבֹּקֶר [b] שֵׁכָר יִרְדֹּפוּ	[a]
tes: expectantes vesperā. nā vinū succendet eos: τες, ὀιμῶντες τὸ ὀψέ. ὁ γὰρ οἶνος συγκαύσει αὐτούς,	[e]sectandā & potādū [f]vsq̄ ad vesp̄ā vt [h]vino [e]estuetis.	[a] מְאַחֲרֵי [b] בַּנֶּשֶׁף [b] יַיִן יַדְלִיקֵם׃ [a] וְהָיָה	[a]
cū eīs cithara τ psalterio τ tympanis τ ti= μετὰ γὰρ κιθάρας καὶ ψαλτηρίου καὶ τυμπάνων καὶ αὐ	[i]Cithara [m] et lyra & [n]tym panū [o]et tibia [p]& vinū in	[i] כִּנּוֹר [m] וְנֵבֶל [n] תֹּף וְחָלִיל [o] וְיַיִן [p] מִשְׁתֵּיהֶם	[i]
bijs vinū bibunt. at opa dñi nō respi= λῶν τὸν οἶνον πίνουσι. τὰ δὲ ἔργα κυρίου οὐκ ἐμβλέ=	[q]cōuiuijs vr̄is [r]et [s]op[r] dñi [s]nō [r]respicitis: [s]nec [r]opa	[q] וְאֶת [r] פֹּעַל יְהוָה [s] לֹא יַבִּיטוּ וּמַעֲשֵׂה	[q]
ciunt: τ opa manuū eius nō considerāt. πουσι, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ οὐ κατανοοῦσι.	[s]manuū ei[r] [b]cōsideratis.	[b] יָדָיו לֹא רָאוּ׃ לָכֵן [t] נָלָה עַמִּי [u] מִבְּלִי	[b]
igitur captiuus ppls me[r] fact[t] est. q̄ nō cognouerit τοίνυν αἰχμάλωτος ὁ λαός μου ἐγνώθη, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι	[c]Propterea [b]captiu[r] duct[r] est [t]ppl̄us me[r]: [t]qa nō ha=	[t] דַּעַת [u] וְכִבּוֹדוֹ [v] מֵתֵי [w] רָעָב [x] וַהֲמוֹנוֹ	[t]
ipsi dñm: τ multitudo facta ē mortuoꝝ: ppter ſs αὐτοὺς τὸν κύριον, καὶ πλῆθος ἐγνώθη νεκρῶν, διὰ λι=	[u]buit [t]scientiā: [b] & nobiles eius [v]interierūt [w]fame: [x]et multitudo eius [y]siti [m] exa=	[y] צָחֲה [m] צָמָא׃ [z] לָכֵן [a] הִרְחִיבָה שְׁאוֹל	[y]
mē τ sitim aque. τ dilatauit ifern[r] ani μὸν καὶ δίψαν ὕδατος. καὶ ἐπλάτυνεν ὁ ᾅδης τὴν ψυ=	ruit. [c]Propterea [r]dilatauit [q]ifern[r] aiam suā: [t]et apuit	[z] נַפְשָׁהּ [b] וּפָעֲרָה [c] פִּיהָ [d] לִבְלִי חֹק	[z]
mā suā: τ aperuit os suū vt nō ces= χὴν αὐτοῦ, καὶ διήνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ μὴ διαλι=	[s]os suū [u]absq̄ vllo [x]termi= no. [r]Et descēdēt [r]fortes ei[r]	[d] וְיָרַד [e] הֲדָרָהּ [f] וַהֲמוֹנָהּ [g] וּשְׁאוֹנָהּ [h] וְעָלַז	[d]
set. τ descēdent inclyti τ magni τ πεῖν. καὶ καταβήσονται οἱ ἔνδοξοι καὶ οἱ μεγάλοι καὶ	[t]et ppl̄s eius [b]& sublimes [c]gliosiq̄ ei[r] ad eū. [e]Et in= curuabitur [f]hō [g]& hūilia=	[i] בָּהּ׃ [j] וַיִּשַּׁח [k] אָדָם [l] וַיִּשְׁפַּל [m] אִישׁ	[i]
diuites τ exultans in ea τ humilia οἱ πλουσίοι καὶ ὁ ἀγαλλιώμενος ἐν αὐτῇ καὶ ταπεινω	bitur [h]vir: [i]et oculi [k]subli= miū [l]deprimētur. [m]Et ex=	[k] וְעֵינֵי [l] גְבֹהִים [m] תִּשְׁפַּלְנָה׃ [n] וַיִּגְבַּהּ	[k]
bitur homo τ inhonorabitur vir: τ ocu= θήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀτιμασθήσεται ἀνήρ, καὶ ὀφθαλ=	altabitur [n]dñs [o] exercituū [p]in iudicio: [q]et deus [r]sctūs	[n] יְהוָה [o] צְבָאוֹת [p] בַּמִּשְׁפָּט [q] וְהָאֵל	[n]
li sublimes humiliabūtur: τ exaltabit dñs μοὶ οἱ μετέωροι ταπεινωθήσονται, καὶ ὑψωθήσεται κύρι=	[r]sctificabitur [s]in iustitia. [t]Et pascētur [u]agni [s]iuxta ordinē suū: [v]et deserta in	[q] הַקָּדוֹשׁ [r] נִקְדַּשׁ [s] בִּצְדָקָה׃ [t] וְרָעוּ	[q]
sabaoth in iudicio: τ de[r] sctūs glificabit ος σαβαὼθ ἐν κρίματι, καὶ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος δοξασθήσεται	[a] vbertatē versa [b] aduene [c]comedēt. [b] Ve [c]q trahitis	[t] כְּבָשִׂים [u] כִּדְבָרָם [v] וְחָרְבוֹת [w] מְחֵים	[t]
in iustitia τ pascētur virepti q̄si tau ἐν δικαιοσύνῃ καὶ βοσκηθήσονται οἱ διηρπασμένοι ὡς ταῦ	[d]vinū [e]estuetis. [f]Cithara [m] et lyra & [n]tym panū [o]et tibia [p]& vinū in	[x] גֵּוֹר אָבֶל׃ [y] הוֹי [z] מַשְׁכִּימֵי [a] בַּבֹּקֶר שֵׁכָר יִרְדֹּפוּ	[x]
ri. τ deserta eor̄ capti sunt agni comedēt. ροι. καὶ τοὺς ἐρήμους τῶν ἀστειλαμμένων ἄρνες φάγονται.	[g]cōuiuijs vr̄is [r]et [s]op[r] dñi [s]nō [r]respicitis: [s]nec [r]opa	[b] יְתֵדוֹ [c] חַבְלֵי [d] הַשָּׁוְא [e] וְכַעֲבוֹת [f] הָעֲגָלָה	[b]
ve q̄ trahitis pctā q̄si funiculo lōgo: τ q̄si ὀυαὶ οἱ ἑπιασπώμενοι τὰς ἁμαρτίας ὡς χοινίῳ μακρῷ, καὶ ὡς	[g]manuū ei[r] [b]cōsideratis. [c]Propterea [b]captiu[r] duct[r] est [t]ppl̄us me[r]: [t]qa nō ha=	[g] חַטָּאָה׃ [h] הָאֹמְרִים [i] יָמַהֵר יָחִישָׁה	[g]
iugi corrigia vitule iniqtates: q̄ dicitis ci= ζυγοῦ μόσχου δαμάλεως τὰς ἀνομίας, οἱ λέγοντες τὸ τά=	[u]buit [t]scientiā: [b] & nobiles eius [v]interierūt [w]fame: [x]et multitudo eius [y]siti [m] exa=	[h] מַעֲשֵׂהוּ [i] לְמַעַן נִרְאֶה [j] וְתִקְרַב וְתָבוֹאָה	[h]
to appropiquēt q̄ faciet vt videam[r]. τ veniat cōsiliū χος ἐγγισάτω ἃ ποιήσει ἵνα ἴδωμεν. καὶ ἐλθέτω ἡ βουλὴ	[d]vinū [e]estuetis. [f]Cithara [m] et lyra & [n]tym panū [o]et tibia [p]& vinū in	[i] עֲצַת [k] קְדוֹשׁ [l] יִשְׂרָאֵל [m] וְתֵדָעָה׃ [n] הוֹי	[i]
sancti ifrael vt sciam[r]. ve q̄ dicitis malū bo= τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ ἵνα γνῶμεν. οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν κα	[g]cōuiuijs vr̄is [r]et [s]op[r] dñi [s]nō [r]respicitis: [s]nec [r]opa	[o] הָאֹמְרִים [p] לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב [q] רָע	[o]
nū: τ bonū: malū ponētes tenebras lucē: τ λόν, καὶ τὸ καλὸν πονηρόν, οἱ τιθέντες τὸ σκότος φῶς, καὶ	[g]manuū ei[r] [b]cōsideratis. [c]Propterea [b]captiu[r] duct[r] est [t]ppl̄us me[r]: [t]qa nō ha=	[g] מְשִׂמִים [h] חֹשֶׁךְ [i] לְאוֹר וְאוֹר [j] לְחֹשֶׁךְ	[g]
lucē tenebras: ponētes amarū dulce: τ dulce τὸ φῶς σκότος, οἱ τιθέντες τὸ πικρὸν γλυκύ, καὶ τὸ γλυκὺ	[u]buit [t]scientiā: [b] & nobiles eius [v]interierūt [w]fame: [x]et multitudo eius [y]siti [m] exa=	[k] שָׂמִים [l] מָר [m] לְמָתוֹק [n] וּמָתוֹק [o] לְמָר׃	[k]
amarū. ve sapiētes ī ipis τ coꝝ scipsis scien= πικρόν. οὐαὶ οἱ σοφοὶ ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν ἔπιστ	[p]Ve [q]sapiētes estis [r]i ocu lis vr̄is: [s]& corā [t]vobismet ipsis [u]prudētes. [v]Ve q̄ [w]po=	[l] הוֹי [m] חֲכָמִים [n] בְּעֵינֵיהֶם [o] וְנֶגֶד [p] פְּנֵיהֶם	[l]
Pro. 17.c. tes. ve potētes vestrū: bibētes vinū: τ po μονες. οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ὑμῶν, οἱ πίνοντες τὸν οἶνον, καὶ οἱ δυ	tētes estis [b]ad bibendū [c]vi nū: [b]& viri [t]fortes [r]ad mi= scendā [s]ebrietatē. [b]Qui iu	[m] נְבֹנִים׃ [n] הוֹי [o] גִּבּוֹרִים [p] לִשְׁתּוֹת יָיִן	[m]
tentes miscentes sicerā: iustificātes impiū νάσαι οἱ κεραννύντες τὸ σίκερα, οἱ δικαιοῦντες τὸν ἀσεβῆ	stificatis [t]ipsū [b]p[r] muneri bus [m]& [u]iustitiā [n]iusti [o]aufer tis [p]ab eo. [q] Propter hoc	[q] וְאַנְשֵׁי חַיִל [r] לִמְסֹךְ [s] שֵׁכָר׃ [t] מַצְדִּיקֵי	[q]
F ppter muneꝝ τ iustū iustit tollētes. ppter hoc ἕνεκεν δώρων καὶ τὸ δίκαιον τοῦ δικαίου ἀίροντες. διὰ τοῦτο	[r]sicut deuorat [s] stipulam [t]lingua [u]ignis [r]& calor [t]flā me [r]exurit: sic [s]radix eorū	[r] רָשַׁע [s] עֵקֶב [t] שַׁחַד [u] וְצִדְקַת [v] צַדִּיקִים	[r]
quēadmodū cōburetur stipula a carbone ignis τ ὃν τρόπον καυθήσεται καλάμη ὑπὸ ἄνθρακος πυρὸς καὶ	[b]vbertatē versa [b] aduene [c]comedēt. [b] Ve [c]q trahitis [d]iniqtatē [e]in funiculis [f]vani tatis: [g]et q̄si vinculū [h]plau stri [i]peccatū. [m] Qui dicī= tis [n]festinet: et [o]cito veniat	[v] יָסִירוּ [w] מִמֶּנּוּ׃ [x] לָכֵן כַּאֲכֹל קַשׁ	[v]
cōburetur a flāma resoluta: radix eorū q̄si συγκαυθήσεται ὑπὸ φλογὸς ἀνειμένης, ἡ ῥίζα αὐτῶν ὡς	[p]opus eius [q] vt [r] videam[r]: [s] & appropiet [t] et veniat [u]consilium [r]sancti [r] israel: [s]et sciemus illud. [a] Ve ooo [b]qui dicitis [c] malum [b] bo= num [d]: [c]& bonū [e] malum: [f]ponentes [b] tenebras [g] lu= cem [h] & lucem [i] tenebras. [m]ponentes [n] amarum [o] in dulce [p]& dulce [q] in amarū. [r] Ve q [s] sapiētes estis [t] i ocu lis vr̄is: [u]& corā [x] vobismet ipsis [r] prudētes. [s] Ve q [t] po= tētes estis [b] ad bibendū [c] vi nū: [b]& viri [t] fortes [r] ad mi= scendā [s] ebrietatē. [b] Qui iu stificatis [t] ipsū [b] p[r] muneri bus [m] & [u] iustitiā [n] iusti [o] aufer tis [p] ab eo. [q] Propter hoc [r] sicut deuorat [s] stipulam [t] lingua [u] ignis [r] & calor [t] flā me [r] exurit: sic [s] radix eorū [b] sicut faulla [c] erit: [b] et ger men eo ꝝ [r] vt puluis [s] ascen det. [b] Abiecerūt [s] eni [t] legē [d] dñi [m] exercituum: [n] et [o] elo quiū [p] scti [q] israel [r] blasphe= mauerūt. [s] Ideo [u] irat[r] est [x] furor [r] dñi [s] in pp̄lm suū: [a] & extēdit [b] manū suā [c] sup eum: [b] & pcussit eū. [c] Et cō turbati sūt [d] mōtes [e] et facta sūt [b] morticinia eo ꝝ [t] q̄i ster cus [u] i medio [r] platea ꝝ. [m] In [n] his [m] oīb[b] nō [p] est auersus [q] furor ei[r]: [r] sed adhuc [s] ma nus eius	[w] בָּכֶל זֹאת לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ
ifrs.9. τὸ ις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ			

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.heb.Esa.vj.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.
נְטוּיָה׃	וְנָשָׂא נֵס לַגּוֹיִם מֵרָחוֹק	extenta. Et eleuabit signū in nationibus pcul:	excelsa. ergo eleuabit signū in gētib p=
וְשָׁרַק לוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְהִנֵּה	וְשָׁרַק לוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְהִנֵּה	& sibilabit ad eum de finibus terre: & ecce	ὑψηλά. τοιγαροῦν ἀρεῖ σύσημον ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς μα
מְהֵרָה קַל יָבוֹא׃ אֵין עָיֵף וְאֵין	מְהֵרָה קַל יָבוֹא׃ אֵין עָיֵף וְאֵין	festinus velociter veniet. Non est deficiēs neq; laborās in eo: nō dormitabit neq; dormiet neq; soluetur cingulū renū eius: neq; rūpetur corrigia calciamenti eius. Sagitte eius acute: & omnes arcus eius extenti. Vngule equorum eius vt silex: & rote eius q̄si impetus tempestatis. Rugitus eius vt leonis: rugiet vt catuli leonum. Et frendet & tenebit predā & āplexabitur: & non erit qui eruat: & sonabit super eum in die illa sicut sonit maris. Aspicienus in terrā: et ecce tenebre tribulationis: et lux obtenebrata ē in caligine eius.	cule equorum eius ως στερεὰ πέτρα ἐλογίσθησαν. οἱ τροχοὶ
כּוֹשֵׁל בּוֹ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן וְלֹא	כּוֹשֵׁל בּוֹ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן וְלֹא		currū eox q̄si tēpestas ipetū faciūt vt leones
יִפָּתַח אֵזוֹר חֲלָצָיו וְלֹא נִתַּק שְׂרוֹךְ	יִפָּתַח אֵזוֹר חֲלָצָיו וְלֹא נִתַּק שְׂרוֹךְ		τῶν ἁρμάτων αὐτῶν ὡς καταγὶς ἁρμῶσιν ὡς λέοντες καὶ
אֶזְרֹר שְׂרֹךְ	אֶזְרֹר שְׂרֹךְ		astiterūt sicut catuli leonis. et apprehēdet et clama
נַעֲלָיו׃ אֲשֶׁר חִצָּיו שְׁנוּנִים וְכָל	נַעֲלָיו׃ אֲשֶׁר חִצָּיו שְׁנוּנִים וְכָל		παρέσησαν ὡς σκύμνοι λέοντος · καὶ ἐπιλήψεται καὶ βοή
שָׁנָן	שָׁנָן		bit q̄si fera et eiciet: et nō erit liberans e=
קַשְׁתֹתָיו דְּרוּכוֹת פַּרְסוֹת סוּסָיו	קַשְׁתֹתָיו דְּרוּכוֹת פַּרְסוֹת סוּסָיו		σται ὡς θηρίον καὶ ἐκβαλεῖ, καὶ οὐκ ἔσαι ὁ ῥυόμενος αὐ=
כַּצַּר נֶחְשָׁבוּ וְגַלְגִּלָּיו כַּסּוּפָה׃	כַּצַּר נֶחְשָׁבוּ וְגַלְגִּלָּיו כַּסּוּפָה׃		tos. et clamabit ppt ipsos die illa: sicut vox
נֶהְמָה כָּפִיר	שָׁאֲגַת כָּפִיר		τούς · καὶ βοήσει δ' αὐτοὺς τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς φωνὴ
וְיִנְהֹם וְיֹאחֵז טֶרֶף וַיְפַלֵּיט וְאֵין	וְיִנְהֹם וְיֹאחֵז טֶרֶף וַיְפַלֵּיט וְאֵין		maris inundantis. et inspicient in ce=
מַצִּיל׃ וְיִנְהֹם עָלָיו בַּיּוֹם הַהוּא	מַצִּיל׃ וְיִנְהֹם עָלָיו בַּיּוֹם הַהוּא		θαλάσσης κυμαινούσης · καὶ ἐμβλέψονται εἰς γὴν ὀυρα=
כִּנְהַמַת יָם וְנִבַּט לָאָרֶץ וְהִנֵּה	כִּנְהַמַת יָם וְנִבַּט לָאָרֶץ וְהִנֵּה		lū supra et infra. et ecce tenebre dure in indi=
חֹשֶׁךְ צַר וָאוֹר חָשַׁךְ בַּעֲרִיפֶיהָ׃	חֹשֶׁךְ צַר וָאוֹר חָשַׁךְ בַּעֲרִיפֶיהָ׃		γὴν ἄνω καὶ κάτω. καὶ ἰδοὺ σκότος σκληρὸν ἐν τῇ ἀκρο=
Cap.vj.	בִּשְׁנַת מוֹת הַמֶּלֶךְ		gētia eox.
עֻזִּיָּהוּ וָאֵרְאֶה אֶת אֲדֹנָי יֹשֵׁב	עֻזִּיָּהוּ וָאֵרְאֶה אֶת אֲדֹנָי יֹשֵׁב		ρίᾳ αὐτῶν.
עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא וְשׁוּלָיו מְלֵאִים	עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא וְשׁוּלָיו מְלֵאִים		Ca. 6.
אֶת הַהֵיכָל׃ שְׂרָפִים עֹמְדִים	אֶת הַהֵיכָל׃ שְׂרָפִים עֹמְדִים		ΕΓΕΝΕΤΟ δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ οὗ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς
מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם	מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם		Καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ οὗ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς
לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם	לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם		ozias: vidi dñm sedentē sup soliū excelsum et
יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף׃	יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף׃		ὀζίας, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ
וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר	וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר		elcuatū: et plena dom gloria eius: et se=
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת	קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת		ἐπηρμένου, καὶ πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ σε=
מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ וַיִּנָּעוּ אַמּוֹת	מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ וַיִּנָּעוּ אַמּוֹת		raphim stabant i circuitu eius: sex ale vni
הַסִּפִּים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא וְהַבַּיִת	הַסִּפִּים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא וְהַבַּיִת		ραφεὶμ εἱστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ, ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνὶ
יִמָּלֵא עָשָׁן׃ וָאֹמַר אוֹי לִי כִּי	יִמָּלֵא עָשָׁן׃ וָאֹמַר אוֹי לִי כִּי		et sex ale vni: et quidē duab velabant
נִדְמֵיתִי כִּי אִישׁ טְמֵא שְׂפָתַיִם	נִדְמֵיתִי כִּי אִישׁ טְמֵא שְׂפָתַיִם		καὶ ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνί, καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατεκάλυ
אָנֹכִי וּבְתוֹךְ עַם טְמֵא שִׂפְתַיִם	אָנֹכִי וּבְתוֹךְ עַם טְמֵא שִׂפְתַיִם		faciem: at duab velabant
אָנֹכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת הַמֶּלֶךְ יְהוָה	אָנֹכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת הַמֶּלֶךְ יְהוָה		πτον τὸ πρόσωπον, ταῖς δὲ δυσὶ κατεκάλυπτον τοὺς
צְבָאוֹת רָאוּ עֵינָי׃ וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד	צְבָאוֹת רָאוּ עֵינָי׃ וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד		pedes: et duab velabant. et clamabāt
מִן הַשְּׂרָפִים וּבְיָדוֹ רְצָפָה בְּמֶלְקָחַיִם	מִן הַשְּׂרָפִים וּבְיָדוֹ רְצָפָה בְּמֶלְקָחַיִם		πόδας, καὶ ταῖς δυσὶν ἐπέταντο. καὶ ἐκέκραγον ἕ=
לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיִּגַּע עַל פִּי	לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיִּגַּע עַל פִּי		alter ad alterū: et dicebāt: scūs scūs scūs
וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָגַע זֶה עַל שְׂפָתֶיךָ	וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָגַע זֶה עַל שְׂפָתֶיךָ		τερον πρὸς τὸ ἕτερον, καὶ ἔλεγον, ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύ
וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְכֻפָּר׃ וָאֶשְׁמַע	וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְכֻפָּר׃ וָאֶשְׁמַע		rios sabaoth: plena eis terra gloria eius. et eleuatū
אֶת קוֹל אֲדֹנָי אֹמֵר אֵת מִי אֶשְׁלַח	אֶת קוֹל אֲדֹנָי אֹמֵר אֵת מִי אֶשְׁלַח		ριος σαβαὼθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ· καὶ ἐπή=
וּמִי יֵלֵךְ לָנוּ וָאֹמַר הִנֵּנִי שְׁלָחֵנִי׃	וּמִי יֵלֵךְ לָנוּ וָאֹמַר הִנֵּנִי שְׁלָחֵנִי׃		ρθη est suplimināre a voce qua clamauerūt. et dom i
וַיֹּאמֶר לֵךְ וְאָמַרְתָּ לָעָם הַזֶּה	וַיֹּאמֶר לֵךְ וְאָמַרְתָּ לָעָם הַזֶּה		ση τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ τῆς φωνῆς ἧς ἐκέκραγον· καὶ ὁ οἶκος ἐπλε
			pleta est fumo et dixi: o miser ego q̄ cōpunctus
			πλήσθη καπνοῦ καὶ εἶπον, ὦ τάλας ἐγὼ ὅτι κατανένυγ=
			sum. q̄ hō existēs et imūda labia hñs: in medio ppli
			μαι· ὅτι ἀνὴρ ὢν καὶ ἀκάθαρτα χείλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ
			polluta labia hñtis ego habito: et regē dñm sa
			ἀκάθαρτα χείλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ, καὶ τὸν βασιλέα κν σα=
			baoth vidi oculis meis. et missus est ad me
			βαὼθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου· καὶ ἀπεστάλη πρός με
			vn de seraphim: et in manu hēbat carbūculū: quē forci
			ἓν τῶν σεραφείμ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβί
			pe tulit de altari: et tetigit os meū:
			δι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου,
			et ait: ecce tetigit hoc labia tua: et auferet
			καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἥψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου, καὶ ἀφελεῖ τὰς
			iniqtates tuas: pcta tua mūdabit. et audi
			ἀνομίας σου, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριεῖ· καὶ ἤκου
			ui vocē dñi dicētis: quē mittā: et qs ibit
			σα τῆς φωνῆς κυ λέγοντος, Τίνα ἀποστείλω, καὶ τίς πορεύ
			ad ppl̄m istū: et dixi: ecce ego sum: mit
			σεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; καὶ εἶπον, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ἀπόστει
			te me. et dixit: vade: et dic ppl̄o huic:
			λόν με· καὶ εἶπεν, πορεύθητι, καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ,

extenta. Et eleuabit signū in nationibus pcul: & sibilabit ad eum de finibus terre: & ecce festinus velociter veniet. Non est deficiēs neq; laborās in eo: nō dormitabit neq; dormiet neq; soluetur cingulū renū eius: neq; rūpetur corrigia calciamenti eius. Sagitte eius acute: & omnes arcus eius extenti. Vngule equorum eius vt silex: & rote eius q̄si impetus tempestatis. Rugitus eius vt leonis: rugiet vt catuli leonum. Et frendet & tenebit predā & āplexabitur: & non erit qui eruat: & sonabit super eum in die illa sicut sonit maris. Aspicienus in terrā: et ecce tenebre tribulationis: et lux obtenebrata ē in caligine eius. 6.

IN anno q̄ mortuus est rex ozias vidi dominum sedentem sup̄ solīū excelsū et eleuatū: & ea q̄ sub ipo erāt replebant templum. Seraphim stabant super illud: sex ale vni: et sex ale alteri. Duabus velabant faciē eius: et duabus velabant pedes eius: & duabus volabāt. Et clamabant alter ad alterū & dicebant. Sanctus sctūs scts dominꝰ deus exercituū: plena ē oīs terra gloria eius. Et cōmota sūt supliminaria cardinū a voce clamantis: & domus repleta ē fumo. Et dixi. Ve mihi quia tacui: quia vir pollutus labiis ego sus: et in medio populi polluta labia hñtis ego habito: et regem dominum exercituū vidi oculis meis. Et volauit ad me vn de seraphim & i manu eius calcul quē forcipe tulerat de altari: & tetigit os meum et dixit. Ecce tetigit hoc labia tua: et auferetur iniqtas tua: & pcm tuū mūdabitur. Et audiui vocem dñi dicentis. Quem mittam et quis ibit nobis! & dixi. Ecce ego: mitte me: et dixit. Vade & dices populo huic.

excelsa. ergo eleuabit signū in gētib p= ὑψηλά. τοιγαροῦν ἀρεῖ σύσημον ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς μα
cul: et sibilabit eos ab extremo terre. et ecce κράσεν, καὶ συριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς. καὶ ἰδοὺ
cito leuiter veniunt. nō esurient neq; labora= ταχὺ κούφως ἔρχονται. οὐ πεινάσουσιν οὐδὲ κοπιάσου
būt neq; dormitabūt neq; dormient neq; soluent σιν οὐδὲ νυστάξουσιν οὐδὲ κοιμηθήσονται οὐδὲ λύσουσι τὰς
cigula eōrū a lumbis suis: neq; rumpē ζώνας αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀσφύων αὐτῶν, οὐδ' οὐμὴ ῥαγῶ=
tur corrigie calciamentox eox: quox sagitte σιν οἱ ἱμάντες τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν, ὧν τὰ βέλη ὀ=
acute sūt: et arcus eorū extenti. pedes ξεῖά ἐστι, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν ἐντεταμένα. οἱ πόδες τῶν
equox eox vt solida petra reputati sūt. rote ἵππων αὐτῶν ὡς στερεὰ πέτρα ἐλογίσθησαν. οἱ τροχοὶ
currū eox q̄si tēpestas ipetū faciūt vt leones et τῶν ἁρμάτων αὐτῶν ὡς καταγὶς ἁρμῶσιν ὡς λέοντες καὶ
astiterūt sicut catuli leonis. et apprehēdet et clama παρέσησαν ὡς σκύμνοι λέοντος · καὶ ἐπιλήψεται καὶ βοή
bit q̄si fera et eiciet: et nō erit liberans e= σεται ὡς θηρίον καὶ ἐκβαλεῖ, καὶ οὐκ ἔσαι ὁ ῥυόμενος αὐ=
os. et clamabit ppt ipsos die illa: sicut vox τούς · καὶ βοήσει δ' αὐτοὺς τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς φωνὴ
maris inundantis. et inspicient in ce= θαλάσσης κυμαινούσης · καὶ ἐμβλέψονται εἰς γὴν ὀυρα=
lū supra et infra. et ecce tenebre dure in indi= νὸν ἄνω καὶ κάτω. καὶ ἰδοὺ σκότος σκληρὸν ἐν τῇ ἀκρο=
gētia eorū. gία αὐτῶν.

Ca. 6.

FACTU est anno quo mortuus est rex Καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ οὗ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς
ozias: vidi dñm sedentē sup solīū excelsum et ὀζίας, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ
elcuatū: et plena dom gloria eius: et se= ἐπηρμένου, καὶ πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ σε=
raphim stabant i circuitu eius: sex ale vni ραφεὶμ εἱστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ, ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνὶ
et sex ale vni: et quidē duab velabant καὶ ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνί, καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατεκάλυ
faciem: at duab velabant πτον τὸ πρόσωπον, ταῖς δὲ δυσὶ κατεκάλυπτον τοὺς
pedes: et duab volabant. et clamabāt πόδας, καὶ ταῖς δυσὶν ἐπέταντο. καὶ ἐκέκραγον ἕ=
alter ad alterū: et dicebāt: scūs scūs scūs τερον πρὸς τὸ ἕτερον, καὶ ἔλεγον, ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύ
dñs sabaoth: plena oīs terra gloria eius. et eleuatū ριος σαβαὼθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ· καὶ ἐπή=
est suplimināre a voce qua clamauerūt. et dom i ρθη τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ τῆς φωνῆς ἧς ἐκέκραγον· καὶ ὁ οἶκος ἐπλε
pleta est fumo et dixi: o miser ego q̄ cōpunctus πλήσθη καπνοῦ καὶ εἶπον, ὦ τάλας ἐγὼ ὅτι κατανένυγ=
sum. q̄ hō existēs et imūda labia hñs: in medio ppli μαι· ὅτι ἀνὴρ ὢν καὶ ἀκάθαρτα χείλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ
polluta labia hñtis ego habito: et regē dñm sa πολλὰ χείλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ, καὶ τὸν βασιλέα κν σα=
baoth vidi oculis meis. et missus est ad me ἀκάθαρτα χείλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ, καὶ τὸν βασιλέα κν σα=
vn de seraphim: et in manu hēbat carbūculū: quē βαὼθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου· καὶ ἀπεστάλη πρός με
forci ex seraphim: et in manu hēbat carbūculū: quē ἓν τῶν σεραφείμ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβί
pe tulit de altari: et tetigit os meū: δι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου,
et ait: ecce tetigit hoc labia tua: et auferet καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἥψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου, καὶ ἀφελεῖ τὰς
iniqtates tuas: pcta tua mūdabit. et audi ἀνομίας σου, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριεῖ· καὶ ἤκου
ui vocē dñi dicētis: quē mittā: et qs ibit σα τῆς φωνῆς κυ λέγοντος, Τίνα ἀποστείλω, καὶ τίς πορεύ
ad ppl̄m istū: et dixi: ecce ego sum: mit σεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; καὶ εἶπον, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ἀπόστει
te me. et dixit: vade: et dic ppl̄o huic: λόν με· καὶ εἶπεν, πορεύθητι, καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

audítu audietis: τ nõ itelligetis.ᵉ τ vidẽtes
Mat. 13.b. ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐμὴ συνεῖτε. καὶ βλέποντες
Marci 4.d. videbitis: τ nõ videbitis.icrassatũ est enĩ cor
Luce. 8.b. βλέψετε, καὶ οὐμὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία
Actuũ. 14.f. ppli huiꝰ: τ auribꝰ suis grauiter audie
Ro.11. b. τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκου
D rũt: τ oculos suos clauserũt: ne forꝛ
σαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήπο
τε videãt oculis τ auribꝰ ᵉ audiãt
τε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι
τ corde itelligãt: τ cõuertãtse τ sanẽ
καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ ἰάσωμαι
cos. τ dixi vſq; quo dñe: τ ait: donec
αὐτούς. καὶ εἶπα ἕως πότε κύριε; καὶ εἶπεν, ἕως ἂν
desolẽtur ciuitates vt nõ habitent: τ
ἐρημωθῶσι πόλεις παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι, καὶ
domꝰ vt nõ sint hoies: τ terra relin
οἶκοι παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους, καὶ ἡ γῆ κατα
quetur deserta. τ posſ hec / lõge faciet de
λειφθήσεται ἔρημος. καὶ μετὰ ταῦτα μακρυνεῖ ὁ θε
us hoies: τ multiplicabũt dere
ὸς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πληθυνθήσονται οἱ ἐγκατα
licti sup terrã. τ adhuc in ea est
λειφθέντες ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔτι ἐν αὐτῇ ἐστι τὸ
decimatio. τ rursum erit in dep̃dationẽ: sicut terebi
Ence. 1.a. ἐπιδέκατον. καὶ πάλιν ἔσται εἰς προνομήν, ὡς τερέβιν
thus τ sicut glãs qñ exciderit ex theca sua.
θος καὶ ὡς βάλανος ὅταν ἐκπέσῃ ἐκ τῆς θήκης αὐτῆς.
semẽ sctm̃ colũna fundatiõis eiꝰ.
σπέρμα ἅγιον τὸ ἐκλωμα αὐτῆς. Ca.7.

A ΚΑὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἄχαζ υἱοῦ ἰωά
4.Re. 16.a. thã filii ozie regis iuda: ascẽdit rasin
θαμ τοῦ υἱοῦ ὀζίου βασιλέως ἰούδα, ἀνέβη ῥασὶν
rex arã: τ phacee filiꝰ romelie rex
βασιλεὺς ἀράμ, καὶ φακεὲ υἱὸς ῥομελίου βασιλεὺς
israel in hierũ ad bellãdũ cõtra eã: τ nõ
Ἰσραὴλ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ πολεμῆσαι αὐτήν, καὶ οὐκ
potuerũt debellare eã: τ nũciatũ ẽ in
ἠδυνήθησαν πολιορκῆσαι αὐτήν, καὶ ἀπηγγέλη εἰς τὸν
domũ dauid a dicentibꝰ. cõsensit arã ad ephra
οἶκον δαυὶδ λεγόντων. συνεφώνησεν ἀράμ πρὸς τὸν ἐφρα
im: τ cõmota est aia eiꝰ τ aĩa ppli eiꝰ:
ὶμ, καὶ ἐξέστη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ αὐ
quẽadmodũ in sylua lignũ a vẽto mo
τοῦ, ὃν τρόπον ἐν δρυμῷ ξύλον σείεται ὑπὸ πνεύματος σα
uetur. τ dixit dñs ad esaiam: egredere tũ in occur
λευθῆ. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἡσαΐαν, ἔξελθε δὴ εἰς συναν
sum achaz tu τ relictus tasub filiꝰ tuꝰ: ad
τησιν ἄχαζ σὺ καὶ ὁ καταλειφθεὶς ἰασοὺβ ὁ υἱός σου, πρὸς
natatoziã supiozis vie agri fullonis:
τὴν κολυμβήθραν τῆς ἄνω ὁδοῦ τοῦ ἀγροῦ τοῦ κναφέως,
τ dices ei: obserua vt sileas τ ne timeas: neqꝫ
καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, φύλαξαι τ ἡσυχάσαι καὶ μὴ φοβοῦ, μηδὲ
aia tua cõsternet a duobꝰ lignis titionũ
ἡ ψυχή σου ἀθυμείτω ἀπὸ τῶν δύο ξύλων τῶν δαλῶν
fumigãtiũ istoꝝ. qñ enĩ ira furoꝛis mei
τῶν καπνιζομένων τούτων. ὅταν γὰρ ὀργὴ τοῦ θυμοῦ μου
fuerit: iterũ sanabo. τ filiꝰ arã τ filiꝰ
ἥκῃ, πάλιν ἰάσομαι. καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀράμ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
romelie qꝫ cõsiluerũt consiliũ malũ: ephzaim
ῥομελίου ὅτι ἐβουλεύσαντο βουλὴν πονηράν, ἐφραὶμ
τ filiꝰ romelie de te dicẽtes: ascendamꝰ ad
καὶ ὁ υἱὸς ῥομελίου πρὸς σοῦ λέγοντες, ἀναβησώμεθα εἰς
iudeã. τ colloquẽtes eis reducamꝰ
τὴν ἰουδαίαν. καὶ συλλαλήσαντες αὐτοῖς ἀποστρέψωμεν
eos ad nos: τ regnare faciamꝰ eis filiꝰ
αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς, καὶ βασιλεύσωμεν αὐτοῖς τὸν υἱὸν
um tabel. hec dicit dñs sabaoth: nõ manebit
τὸν ταβεήλ. τάδε λέγει κύριος σαβαὼθ, οὐμὴ μείνῃ
cõsiliũ hoc neqꝫ erit:
ἡ βουλὴ αὕτη οὐδ' οὐμὴ ἔσται, οοοοοοοοοοοοοοοοο

Trãsla.B.Vie.

ᵉAuditeᵇ audientesᵗ & no
liteʳ intelligere :ᵗ & videte
ᵐ visionẽⁿ & nolite° cogno
scere.ᵖ Excecaᵍ corʳ popliˢ
huiᵛᵗ & aures eius ᵘ aggra
uaˣ & oculos eiusʳ claudeᶻ:
ʲne forteᵃ videatᵇ oculis su
isᶜ & auribus suisᵇ audiat:
ᶜ & corde suoᶠ intelligatᵍ &
conuertaturʰ & sanemⁱ eũ.
ᵏEt dixi.ˡ Vsquequoᵐ dñe:
° Et dixit.ᵖ Donec ooooooo
ᵃ desolẽturʳ ciuitatesᵘ absˢ
qꝫ habitatore: ooooooooo
ʷ & domusˣ sine ᵃ homine:
ᵇ et terra oooooooooooooo
ᶜ relinquetur ᵇ deserta :ᶜ &
longe faciet ᵈ dominus oo
ᵇ hoies:ᵉ et multiplicabitur
ᵇ q̃ derelicta fuerat ᵉ in me
dio ᵐ terre:ⁿ & adhuc° in ea
ᵖ decíatio.ᵍ Et cõuertetur
ʳ & eritˢ in ostẽsionẽᵗ sicut
terebinthusᵘ & sicut quer
cusˣ queʸ expandit ᶻ ramos
suos.ᵃ Semen ooooooooooo
ᵇ sanctum erit idᶜ quod ste
terit in ea. 7.

ΘT factum estᵇ in die
busᶜ achaz ooooooo
ᵈ filiiᵉ ioathaᶠ filiiᵍ ozieʰ re
gisⁱ iuda oooooooooooo
ᵏ ascendit ˡ rasin ᵐ rex ⁿ sy
rie:° & facecᵖ filius ooooo
ᵍ romelieʳ rexˢ israel in ᵗ hic
rusalem ooooooooooooo
ᵘ ad ꝑliandũ ˣ cõtra eã :ʸ &
nonᶻ potuerũtᵃ debellare
ᵇ eam.ᶜ Et nũciauerũtᵈ do
muiᵉ dauidᶠ dicentes. ooo
ᵍ Requieuitʰ syriaⁱ supᵏ ef
fraim:ˡ & commotum est
ᵐ cor eiusⁿ & corᵒ populi
eiusᵖ sicut mouẽturᵍ ligna
ʳ siluarũˢ a facieᵗ venti.ᵘ Et
dixitˣ dominusʸ ad ᶻ esaiã.
ᵃ Egredere ᶜ in occursum
ᵇ achazᶜ tuᵈ & q derelictus
estᵉ iasubᵇ filius tuus :ᶠ ad
ᵍ extremum ʰ aqueductus
ⁱ piscineᵏ superioris ˡ in
ᵐ viaⁿ agri ooooooooooooo
ᵒ fullonis:ᵖ & dicesᵍ ad eũ.
ʳ Videˢ vt sileas. ooooooo
ᵗ Noliᵘ timereˣ & cor tuũ
ʸ neᶻ formidetᵃ a duabus
ᵇ caudisᶜ titionumᵈ fumi
gantium ᵉ istorum ooooo
ᶠ in iraᵍ furoris ʰ rasin regis
ⁱ syrieᵏ & filiiˡ romelie: oo
ᵐ eo qⁿ cõsiliũ inieritᵒ con
tra teᵖ syria inᵍ malum &
ʳ effraimˢ & filiusᵗ romelie
ᵘ dicentes. ooooooooooo
ˣ Ascẽdamʸ ᶻ ad iudaᵃ & su
scitemus eũᵇ & auellamus
eumᶜ ad nos :ᵈ & ponamᵉ
ᶠ regemᵍ in medio eius oo
ʰ filiumⁱ tabeel.ᵏ Hecˡ di
citᵐ dominusⁿ deus . oooo
° Nonᵖ stabitᵠ & nonʳ erit
istud:ˢ sedᵗ caputᵘ oooooo

Tex.he.Esa.vij. Pritiua.heb.

בִּין רָאָה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ וְאַל תָּבִינוּ וּרְאוּ
יָדַע שַׁמּוּן רָאוֹ וְאַל תֵּדָעוּ הַשְׁמֵן לֵב הָעָם
כֶּבֶד שָׁעָה חַזֵּה וְאָזְנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע
בָּאָה פֶּן יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמָע
כִּין שׁוּב וְלִבּוֹ יָבִין וְשָׁב וְרָפָא לוֹ׃
וָאֹמַר עַד מָתַי אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד
שָׁאָה עִיר אֲשֶׁר אִם שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב
בַּיִת וּבָתִּים מֵאֵין אָדָם וְהָאֲדָמָה
תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה׃ וְרִחַק יְהוָה אֶת
עָזַב הָאָדָם וְרַבָּה הָעֲזוּבָה בְּקֶרֶב
עָשַׂר שׁוּב וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂירִיָּה וְשָׁבָה
הָיָה אֵלוֹן וְהָיְתָה לְבָעֵר כָּאֵלָה וְכָאַלּוֹן
צֶבָא אֲשֶׁר נִשְׁלַכְתּ מַצֶּבֶת בָּם זֶרַע
קֹדֶשׁ מַצַּבְתָּהּ׃

Cap. vij.
הָיָה יוֹם בֶּן יוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
עָלָה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וּפֶקַח בֶּן
רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלִַם
לָחַם לָחֶם וְלֹא יָכֹל לְהִלָּחֶם
נָגַד עָלֶיהָ וַיֻּגַּד לְבֵית דָּוִד לֵאמֹר
נוֹחַ נָחָה אֲרָם עַל אֶפְרָיִם וַיִּנַע
לִבָּו וְלֵב עַמּוֹ כְּנוֹעַ עֲצֵי יַעַר
פָּנָה אָמַר מִפְּנֵי רוּחַ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְשַׁעְיָהוּ
יָצָא צֵא נָא לִקְרַאת אָחָז אַתָּה וּשְׁאָר
עָלָה יָשׁוּב בְּנֶךָ אֶל קְצֵה תְּעָלַת
עָלָה סֶלַע הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה אֶל מְסִלַּת שְׂדֵה
כָּבַס שָׂמַר וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִשָּׁמֶר וְהַשְׁקֵט
שָׁמַם יָרֵא אַל תִּירָא וּלְבָבְךָ אַל יֵרַךְ מִשְּׁנֵי
רָבָה שָׁנָה זַנְבוֹת הָאוּדִים הָעֲשֵׁנִים הָאֵלֶּה
חָרָה בַּחֲרִי אַף רְצִין וַאֲרָם וּבֶן רְמַלְיָהוּ׃
רוּעַ יַעַן כִּי יָעַץ עָלֶיךָ אֲרָם רָעָה
אֶפְרַיִם וּבֶן רְמַלְיָהוּ לֵאמֹר׃
עָלָה קוּץ נַעֲלֶה בִיהוּדָה וּנְקִיצֶנָּה וְנִבְקִיעֶנָּה
בָּקַע שָׁלַח אֵלֵינוּ וְנַמְלִיךְ מֶלֶךְ בְּתוֹכָהּ
אֵת בֶּן טָבְאַל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
לֹא תָקוּם וְלֹא תִהְיֶה כִּי רֹאשׁ

b

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritua.heb.	Tex.he.Esa.vij.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
אֲרָם ׀ דַּמֶּשֶׂק ׀ וְרֹאשׁ דַּמֶּשֶׂק	רְצִין וּבֶן רַמַלְיָהוּ שְׁלשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה	syrie damascus & caput damasci rasin. Et adhuc sexaginta & quinq; anni & desinet effraim esse populus: & caput effraim samaria: & caput samarie filius romelie. Si non credideritis non permanebitis. Et adiecit dominus loqui ad achaz dicens. Pete tibi signum a domino deo tuo in p̃fundum inferni siue in excelsum supra. Et dixit achaz. Non petam: & non tentabo dominum. Et dixit. Audite ergo domus dauid. Nunqd parũ vobis est molestos esse hoĩbus: qa molesti estis et deo meo? Propter hoc dabit dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet & pariet filiũ & vocabitur nomen eius emanuel. Butyrum & mel comedet: vt sciat reprobare malum & eligere bonum. Quia anteqũ sciat puer reprobare malum et eligere bonum: dereliquetur terra quam tu detestaris a facie duorũ regũ suorũ. Adducet dñs super te & sup populum tuũ & sup domũ patris tui: dies qui nõ venerunt a diebus separationis effraim a iuda cum rege assyriorum. Et erit in die illa: sibilabit dominus muscque que est in extremo fluminum egypti: & api que est in terra assur: & venient & requiescent omnes in torrẽtibus & valliũ: & in cauernis petrarum & in oĩbus fruiectis & in vniuersis foraminibus. In die illa radet dominus in nouacula cõducta in his qui trans flumen sunt in rege assyriorum caput & pilos pedum: & barbam vniuersam. Et erit in die illa. Nutriet homo vaccam & duas oues: & pre vbertate lactis comedet butyrũ.	ἀλλὰ κεφαλὴ ἀρὰμ δαμασκός, καὶ ἡ κεφαλὴ δαμασκοῦ ῥασίν. ἀλλ᾽ἐφ᾽ἑξήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐκλείψει βασιλεία ἐφραὶμ ἀπὸ λαοῦ, καὶ ἡ κεφαλὴ ἐφραὶμ, σομόρων. καὶ ἡ κεφαλὴ σομόρων, υἱὸς τοῦ ῥομελίου. ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε. καὶ προέθετο κύριος λαλῆσαι τῷ ἄχαζ, λέγων, αἴτησαι σεαυτῷ σημεῖον παρὰ κυρίου θεοῦ σου, εἰς βάθος ἢ εἰς ὕψος. καὶ εἶπεν ἄχαζ, οὐ μὴ αἰτήσω οὐδὲ μὴ πειράσω κύριον. καὶ εἶπεν, ἀκούσατε δὴ ὁ οἶκος Ἰούδα. μῆ(δ) παρὰ ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις, καὶ πῶς ὑμεῖς παρέχετε ἀγῶνα τῷ κυρίῳ; διὰ τοῦτο δώσει κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον. ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ. βούτυρον καὶ μέλι φάγεται, πρὶν ἢ γνῶναι ἢ αἱρεῖσθαι τὸ πονηρὸν ἢ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. διότι πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀπειθεῖ προαιρεῖσθαι τὸ ἀγαθόν. καὶ καταλειφθήσεται ἡ γῆ ἣν σὺ φοβῇ ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων. ἀλλὰ ἐπάξει ἐπὶ σὲ ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἡμέρας, αἳ οὐπω ἔγνωσαν ἀφ᾽ἧς ἡμέρας ἀφεῖλεν ἐφραὶμ ἀπὸ Ἰούδα τὸν βασιλέα τῶν Ἀσσυρίων. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συριεῖ κύριος μυίᾳ, αἳ κυριεύουσι μέρος ποταμοῦ αἰγύπτου: καὶ ἀπὶ ἡ ἐστὶν ἐν χώρᾳ Ἀσσυρίων, καὶ ἐλεύσονται καὶ ἀναπαύσονται πάντες ἐν ταῖς φάραγξι τῆς πλευρᾶς καὶ ἐν τρώγλαις τῶν πετρῶν καὶ ἐπὶ πάσας τὰς ἐλάτας καὶ ἐν παντὶ ξύλῳ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυρήσει κύριος ἐν τῷ ξυρῷ τῷ μεμισθωμένῳ πέραν τοῦ ποταμοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων, τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς τρίχας τῶν ποδῶν καὶ γὰρ τὴν πώγωνα ἀφελεῖ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θρέψει ἄνθρωπος δάμαλιν βοῶν καὶ δύο πρόβατα καὶ ἔσται ἀπὸ τοῦ πλείονος ποιεῖν γάλα, φάγεται βούτυρον,	sed caput ārã damasc: & caput damasci rasin. sed in sexaginta & quinq; ānis deficiet regnũ ephraim a pplo: & caput ephraim: samarie. & caput samarie: filius romelie. si nõ crediderit is: neq; intelligitis. & addidit dñs loqui achaz: dicẽs: pete tibi signũ a dño deo tuo: in pfundũ aut in excelsũ. & dixit achaz: nõ petã neq; tentabo dñm. & dixit: audite iã dom̃ iuda. nũqd parũ vobis agonẽ exhibere hoĩb̃: & quomõ exhibetis agonẽ: ꝓpter hoc dabit dñs ipse vobis signũ. ecce virgo in vtero accipiet & pariet filiũ. & vocabis nomẽ eius emanuel. butyrũ & mel comedet: anteqũ sciat puer bonũ aut malũ: dissuadet malũ eligere bonũ. & derelinquet terra quã tu times a facie duoꝝ regũ. sed adducet sup te dñs & sup pplm tuũ & sup domũ patris tui dies: q̃ nõdũ venerũt ex qua die abstulit ephraim a iuda regẽ assyrioꝝ. & erit in die illa sibilabit dñs muscis: q̃ dñabũt parti fluminis egypti: & api q̃ est in regiõe assyrioꝝ: & venient & requiescent oẽs in vallib̃ & in foraminib̃ petraꝝ & in spelũcas & in omnẽ scissurã & in oĩ ligno. in die illa radet dñs in nouacula iebzia & in barbã auferet. & erit in die illa nutriet homo vitulã boũ & duas oues & ꝑ ãᵹinẽ lactis comedet butyrũ: & erit a multũ facere lac: comedet butyrũ:	C mat.1. d. Lu.1.c
וְרֹאשׁ שֹׁמְרוֹן בֶּן רַמַלְיָהוּ אִם לֹא תַאֲמִינוּ כִּי לֹא תֵאָמֵנוּ׃	וְרֹאשׁ שֹׁמְרוֹן בֶּן רְמַלְיָהוּ אִם לֹא תַאֲמִינוּ כִּי לֹא תֵאָמֵנוּ׃		
וַיֹּסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל אָחָז לֵאמֹר׃ שְׁאַל לְךָ אוֹת מֵעִם	וַיֹּסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֶל אָחָז לֵאמֹר׃ שְׁאַל לְךָ אוֹת מֵעִם		
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעְמֵק שְׁאָלָה אוֹ הַגְבֵּהַּ עָלָה׃ וַיֹּאמֶר אָחָז לֹא	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעְמֵק שְׁאָלָה אוֹ הַגְבֵּהַּ עָלָה׃ וַיֹּאמֶר אָחָז לֹא		
אֶשְׁאַל וְלֹא אֲנַסֶּה אֶת יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ נָא בֵּית דָּוִד הַמְעַט	אֶשְׁאַל וְלֹא אֲנַסֶּה אֶת יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ נָא בֵּית דָּוִד הַמְעַט		
מִכֶּם הַלְאוֹת אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ גַם אֶת אֱלֹהָי לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא	מִכֶּם הַלְאוֹת אֲנָשִׁים כִּי תַלְאוּ גַם אֶת אֱלֹהָי לָכֵן יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא		
לָכֶם אוֹת הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּאֵל׃	לָכֶם אוֹת הִנֵּה הָעַלְמָה הָרָה וְיֹלֶדֶת בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ עִמָּנוּאֵל׃		
חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכֵל לְדַעְתּוֹ מָאוֹס בָּרָע וּבָחוֹר בַּטּוֹב כִּי	חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכַל לְדַעְתּוֹ מָאוֹס בָּרָע וּבָחוֹר בַּטּוֹב כִּי		
בְּטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר מָאֵס בָּרָע וּבָחוֹר בַּטּוֹב תֵּעָזֵב הָאֲדָמָה אֲשֶׁר	בְּטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר מָאֵס בָּרָע וּבָחוֹר בַּטּוֹב תֵּעָזֵב הָאֲדָמָה אֲשֶׁר		
אַתָּה קָץ מִפְּנֵי שְׁנֵי מְלָכֶיהָ יָבִיא יְהוָה עָלֶיךָ וְעַל עַמֶּךָ וְעַל בֵּית	אַתָּה קָץ מִפְּנֵי שְׁנֵי מְלָכֶיהָ יָבִיא יְהוָה עָלֶיךָ וְעַל עַמֶּךָ וְעַל בֵּית		
אָבִיךָ יָמִים אֲשֶׁר לֹא בָאוּ לְמִיּוֹם סוּר אֶפְרַיִם מֵעַל יְהוּדָה	אָבִיךָ יָמִים אֲשֶׁר לֹא בָאוּ לְמִיּוֹם סוּר אֶפְרַיִם מֵעַל יְהוּדָה		
אֵת מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא	אֵת מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא		
יִשְׁרֹק יְהוָה לַזְּבוּב אֲשֶׁר בִּקְצֵה יְאֹרֵי מִצְרָיִם וְלַדְּבוֹרָה אֲשֶׁר	יִשְׁרֹק יְהוָה לַזְּבוּב אֲשֶׁר בִּקְצֵה יְאֹרֵי מִצְרָיִם וְלַדְּבוֹרָה אֲשֶׁר		
בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וּבָאוּ וְנָחוּ כֻלָּם בְּנַחֲלֵי הַבָּתּוֹת וּבְנִקְיקֵי הַסְּלָעִים	בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וּבָאוּ וְנָחוּ כֻלָּם בְּנַחֲלֵי הַבָּתּוֹת וּבְנִקְיקֵי הַסְּלָעִים		
וּבְכָל חֲנַעֲצוּצִים וּבְכָל הַנַּהֲלוֹלִים׃ בַּיּוֹם הַהוּא יְגַלַּח אֲדֹנָי	וּבְכָל חֲנַעֲצוּצִים וּבְכָל הַנַּהֲלוֹלִים׃ בַּיּוֹם הַהוּא יְגַלַּח אֲדֹנָי		
בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה בְּעֶבְרִי נָהָר בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת הָרֹאשׁ וְשַׂעַר	בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה בְּעֶבְרִי נָהָר בְּמֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת הָרֹאשׁ וְשַׂעַר		
הָרַגְלַיִם וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא	הָרַגְלַיִם וְגַם אֶת הַזָּקָן תִּסְפֶּה׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא		
יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃ וְהָיָה מֵרֹב	יְחַיֶּה אִישׁ עֶגְלַת בָּקָר וּשְׁתֵּי צֹאן׃ וְהָיָה מֵרֹב		
עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה כִּי חֶמְאָה	עֲשׂוֹת חָלָב יֹאכַל חֶמְאָה כִּי חֶמְאָה		

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

qz butyrũ ꝛ lac comedet oĩs relict⁹
ὅτι βούτυρον καὶ γάλα φάγεται πᾶς ὁ καταλειφθεὶς
sup terrã.ꝛ erit in die illa erit oĩs loc⁹
ἐπὶ τῆς γῆς·καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται πᾶς τόπος
vbicũq; fuerit mille vites mille siclis: i solitudinẽ
οὗ ἐὰν ὦσι χίλιαι ἄμπελοι χιλίων σικλῶν, εἰς χέρσον
erunt ꝛ i spinã. cũ sagitta ꝛ arcu
ἔσονται καὶ εἰς ἄκανθαν· μετὰ βέλους καὶ τοξεύματος
ingredietur illuc: qz terra iculta ꝛ vepres erit vni=
εἰσελεύσονται ἐκεῖ, ὅτι χέρσος καὶ ἄκανθα ἔσται πᾶ
uersa terra.ꝛ oĩs mõs aratus arabit: nõ
σα ἡ γῆ· καὶ πᾶν ὄρος ἀροτριώμενον ἀροτριωθήσεται, οὐ
veniet illuc terror. crit eĩ a solitudine ꝛ
μὴ ἐπέλθῃ ἐκεῖ φόβος· ἔσται γὰρ ἀπὸ τῆς χέρσου καὶ
spina in pascua ouis ꝛ cõculcatione bouis⁹
ἀκάνθης εἰς βόσκημα προβάτου καὶ καταπάτημα βοός.

Ca.8. A

ET dixit dñs ad me: sume tibi libꝝ
Καὶ εἶπε κύριος πρός με, λάβε σεαυτῷ τόμον
nouũ magnũ: ꝛ scribe in eo stilo hoĩs:
καινὸν μέγαν, καὶ γράψον εἰς αὐτὸν γραφίδι ἀνθρώπου,
vt velociter depdationẽ faciat spolioꝝ. adest eĩ
τοῦ ὀξέως προνομὴν ποιῆσαι σκύλων. μάρτυρες γὰρ
ꝛ testes mihi fac fideles hoĩes:
καὶ μάρτυράς μοι ποίησον πιστοὺς ἀνθρώπους, τὸν Οὐ
riã sacerdotez ꝛ zachariã filiũ barachie. ꝛ acces=
ρίαν τὸν ἱερέα καὶ ζαχαρίαν υἱὸν βαραχίου. καὶ προσή
si ad pphetissam: ꝛ in vtero accepit: ꝛ pepe
λθον πρὸς τὴν προφῆτιν, καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν, καὶ ἔτε
rit filiũ: ꝛ dixit dñs mihi: voca nomẽ eĩ⁹.
κεν υἱόν, καὶ εἶπεν κύριός μοι, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·
cito spolia: velociter p̃dare. qz ante=
ταχέως σκύλευσον, ὀξέως προνόμευσον. διότι πρὶν
sciat puer vocare patrẽ vel matrẽ acci
ἢ γνῶναι τὸ παιδίον καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα, λή=
piet fortitudinẽ damasci ꝛ spolia samarie
ψεται δύναμιν δαμασκοῦ καὶ τὰ σκύλα σαμαρείας
corã rege assyrioꝝ. ꝛ adiecit dñs loqui
ἐναντι βασιλέως ἀσσυρίων. καὶ προσέθετο κύριος λαλῆσαί
mihi adhuc dicẽs: eo qz nõ vult pplz iste

B

μοι ἔτι λέγων, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν τοῦτον τὸ
aquã siloã q̃ vadit quiete: sed vult
ὕδωρ τοῦ σιλωὰμ τὸ πορευόμενον ἡσυχῇ, ἀλλὰ βούλε
habere raasin ꝛ filiũ romelie regẽ
σθαι ἔχειν τὸν ῥασσὶν καὶ τὸν υἱὸν ῥομελίου βασιλέα
sup vos: ppt hoc ecce dñs adducit sup vos aquã
ἐφ' ὑμῶν, διὰ τοῦτο ἰδοὺ κύριος ἀνάγει ἐφ' ὑμᾶς τὸ ὕδωρ
fluminis fortẽ ꝛ multã: regẽ
τοῦ ποταμοῦ τὸ ἰσχυρὸν καὶ πολύ, τὸν βασιλέα τῶν
assyrioꝝ ꝛ gloriã eĩ⁹. ꝛ ascendet sup om
ἀσσυρίων καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ πᾶ
nẽ vallẽ vestrã: ꝛ deãbulabit sup oẽm murũ
σαν φάραγγα ὑμῶν, καὶ πολεμήσει ἐπὶ πᾶν τεῖχος
vestrũ: ꝛ auferet a iudea hoiem: q̃ po=
ὑμῶν, καὶ ἀφελεῖ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἄνθρωπον, ὃς δυ=
terit caput leuare. aut fortẽ pficere aliqd.
νήσεται κεφαλὴν ἆραι· ἢ δυναστὸν συντελέσαι τι.
ꝛ erũt castra eĩ⁹: vt ipleãt

C

καὶ ἔσται ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὥστε πλησῶσαι τὸ
latitudinẽ regionis tuc. nobiscũ deꝰ: scitote gẽtes
πλάτος τῆς χώρας σου. μεθ' ἡμῶν ὁ θεός, γνῶτε ἔθνη
vincimini: exaudite vsq; ad extremũ terre: potẽtes
καὶ ἡττᾶσθε, καὶ ἐπακούσατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς, ἰσχυκότες
victimini. si eĩ iterũ pualueritis: iterũ vincemi=
καὶ ἡττᾶσθε. ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, πάλιν ἡττηθήσε=
ni. ꝛ cõciliũ cõsiliũ cõsultaueritis: dissipabit deꝰ
σθε. καὶ ἂν βουλὴν βουλεύσησθε, διασκεδάσει κύ
rin⁹. ꝛ verbũ cõciliũ locutifueritis: nõ manebit in
ριος. καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσητε, οὐ μὴ ἐμμείνῃ ἐν
vobis: qz nobiscũ deꝰ. sic dicit dñs fortis manu:
ὑμῖν, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. οὕτως λέγει κς τῇ ἰσχυρᾷ χειρί,

Trãsla.B.Vie.

Butyrũ eni & mel manducabit omnis q relictus fuerit in medio terre. Et erit in die illa: omnis locus vbi fuerint mille vites: mille argenteis: in spinas et in vepres erũt. Cum sagittis & arcu ingredientur illuc. Vepres eni & spine erũt in vniuersa terra. Et omnes montes qui in sarculo sarrietur nõ veniet illuc terror spinarum & veprium: & erit in pascua bouis & in conculcationem pecoris. 8.

ET dixit dñs ad me. Sume tibi librũ grandẽ: & scribe in eo stilo homis: velociter spolia detrahe cito: preda re. Et adhibui mihi testes fideles vriam sacerdotem & zachariã filium barachie. Et accessi ad pphetissaz & cõcepit & pepit filiũ. Et dixit dñs ad me. Voca nomẽ eius: accelera. spolia detrahe: festina p̃dari: qa ãtecp̃ sciat puer vocare patre suũ & matrẽ suã: auferetur fortitudo damasci & spolia samarie coram rege assyriorum. Et adiecit dñs loqui ad me adhuc dicens. Pro eo q̃ abiecit populus iste aquas syloe que vadunt cum silentio & assumpsit magis rasin et filium romelie: propter hoc ecce dominus adducet super eos aquas fluminis fortes & multas: regem assyriorũ & oẽm gloriã eius. Et ascendet super omnes riuos eius & fluet super vniuersas ripas eius: & ibit per iudam inundãs & trãsiens vsq; ad collum veniet. Et erit extẽsio alarũ eiꝰ implens latitudinem terre tue o Emanuel. Cõgregamini populi & vincemini & audite vniuerse pcul terre. Cõfortamini & vincemini: ac cingite vos & vincemini: finite cõsiliũ & dissipabitur: loquimini verbũ & nõ fiet: qa nobiscũ deꝰ. Hec enim ait dñs ad me. Sicut in manu forti

Tex.he.Esa.viij. Pritiua.heb.

תַּר	כִּי֩	חָמְאָה֙ וּדְבַ֣שׁ יֹאכַ֔ל כָּל־ הַנּוֹתָ֖ר
	בְּקֶ֣רֶב הָאָ֑רֶץ׃	וְהָיָה֙ בַּיּ֣וֹם הַה֔וּא
הָיָה קוּם	יִהְיֶ֛ה כָּל־ מָק֥וֹם אֲשֶׁר־ יִהְיֶ֖ה שָׁ֣ם	
שָׁמַר	אֶ֚לֶף גֶּ֣פֶן בְּאֶ֔לֶף כֶּ֖סֶף לַשָּׁמִ֑יר	
	וְלַשָּׁ֣שִׁית יִהְיֶ֔ה׃ בַּחִצִּ֥ים וּבַקֶּ֖שֶׁת	
בוא	יָבֹ֣א שָׁ֔מָּה כִּ֚י שָׁמִ֣יר וְשַׁ֔שִׁית תִּהְיֶ֖ה	
	כָּל־ הָאָ֑רֶץ׃ וְכָל־ הֶהָרִ֣ים אֲשֶׁר־	
עָדַר בוא	בַּמַּעְדֵּ֣ר יֵעָדֵ֔רוּן לֹ֥א תָבוֹא֙ שָׁ֣מָּה	
שָׁלַח	יִרְאַ֣ת שָׁמִ֔יר וְשַׁ֖שִׁית וְהָיָ֑ה לִמְשַׁלַּ֥ח	
רָמַס	שׁ֖וֹר וְלִמְרְמַ֥ס שֶֽׂה׃	
Cap. viij.	וַיֹּ֨אמֶר יְהוָ֜ה אֵלַ֗י קַֽח־ לְךָ֙	
אָמַר לָקַח	גִּלָּי֣וֹן גָּד֔וֹל וּכְתֹ֥ב עָלָ֖יו בְּחֶ֣רֶט	
גָּלָה גָּדַל	אֱנ֑וֹשׁ לְמַהֵ֥ר שָׁלָ֖ל חָ֥שׁ בָּֽז׃ וְאָעִ֣ידָה	
אֱנוֹשׁ חוּשׁ	לִּ֔י עֵדִ֖ים נֶאֱמָנִ֑ים אֵ֚ת אוּרִיָּ֣ה	
בָּזַז עוּד	הַכֹּהֵ֔ן וְאֶת־ זְכַרְיָ֖הוּ בֶּן־ יְבֶרֶכְיָֽהוּ׃	
אָמַן	וָאֶקְרַ֥ב אֶל־ הַנְּבִיאָ֖ה וַתַּ֣הַר וַתֵּ֣לֶד בֵּ֔ן	
קָרַב נָבָא	וַיֹּ֨אמֶר יְהוָ֤ה אֵלַי֙ קְרָא־ שְׁמ֣וֹ מַהֵר֔	
הָרָה יָלַד	שָׁלָ֖ל חָ֥שׁ בָּֽז׃ כִּ֣י בְטֶ֗רֶם יֵדַ֤ע הַנַּ֙עַר֙	
אָמַר	קְרֹ֣א אָבִ֔י וְאִמִּ֖י יִשָּׂ֣א אֶת־ חֵ֑יל	
נָשָׂא	דַּמֶּ֣שֶׂק וְאֶת־ שְׁלַ֣ל שֹׁמְר֔וֹן לִפְנֵ֖י מֶ֥לֶךְ	
פָּנָה	אַשּׁ֑וּר׃ וַיֹּ֨סֶף֙ יְהוָ֣ה דַּבֵּ֔ר אֵלַ֖י עוֹד	
	לֵאמֹֽר׃ יַ֚עַן כִּ֣י מָאַ֔ס הָעָ֥ם הַזֶּ֖ה	
אָמַר	אֶת־ מֵ֣י הַשִּׁלֹ֔חַ הַהֹלְכִ֖ים לְאָ֑ט	
שׁוֹשׁ	וּמְשׂ֥וֹשׂ אֶת־ רְצִ֖ין וּבֶן־ רְמַלְיָֽהוּ׃	
עָלָה	וְלָכֵן֙ הִנֵּה֙ אֲדֹנָ֣י מַעֲלֶ֤ה עֲלֵיהֶם֙ אֶת	
עָצַם רָבַב	מֵ֣י הַנָּהָ֔ר הָעֲצוּמִ֖ים וְהָרַבִּ֑ים אֶת	
מֶלֶךְ אַשּׁוּר	וְאֶת־ כָּל־ כְּבֹד֔וֹ וְעָלָ֖ה	
עָלָה כֹּל	עַל־ כָּל־ אֲפִיקָ֑יו וְהָלַ֖ךְ עַל־ כָּל	
גָּדָה	גְּדוֹתָ֔יו וְחָלַ֖ף בִּֽיהוּדָ֣ה שָׁטַ֔ף וְעָבַר	
צוּר נָגַע	עַד־ צַוָּ֣אר יִגְיַ֑ע וְהָיָ֗ה מְטוֹת֙ כְּנָפָ֔יו	
נָטָה	מְלֹ֖א רֹ֣חַב אַרְצְךָ֔ עִמָּנוּאֵֽל׃	
רוּעַ חָתַת	רֹ֥עוּ עַמִּ֖ים וְחֹ֑תּוּ וְהַאֲזִ֣ינוּ כֹ֔ל מֶרְחַקֵּי	
אָזַן רָחַק	אָ֖רֶץ הִתְאַזָּ֣רוּ וְחֹ֑תּוּ הִתְאַזְּר֖וּ	
אָזַר יָעַץ	וְחֹ֑תּוּ עֲצ֤וּ עֵצָה֙ וְתֻפָ֔ר דַּבְּר֥וּ דָבָ֖ר	
פּוּר	וְלֹ֣א יָקֽוּם׃ כִּ֥י עִמָּ֖נוּ אֵֽל׃ כִּ֣י	
קוּם	כֹ֤ה אָמַר֙ יְהוָ֣ה אֵלַ֔י בְּחֻזְקַ֖ת הַיָּ֑ד	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtiua.heb.	Tex.be.Esa.ix.	Trásla.B.Vie.	Trás.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
וַיְסָרֵנִי בְּמֶלֶכֶת הַדֶּרֶךְ הָעָם הַזֶּה לֵאמֹר לֹא תֹאמְרוּן קֶשֶׁר לְכֹל	erudiuit me ne irem in via populi huius dicens. Non dicatis cõiuratio. Omnia enim que loquitur populus iste: coniuratio est:	recesserit ab itinere vie populi huiꝰ dicentes: ne forte dicãt ꝺurũ: oĕ eſt qõcliꝫ dixerit pplꝰ hic ꝺurũ eſt.	ἀπεθεῖσι τῇ πορείᾳ τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ τούτου λέγοντες, μήποτε εἴπωσι σκληρόν, πᾶν γὰρ ὃ ἐὰν εἴπῃ ὁ λαὸς οὗτος σκληρόν ἐστι. τὸν δὲ φόβον αὐτοῦ οὐμὴ φοβηθῆτε, οὐδ' οὐμὴ ταραχθῆτε. τὸν κύριον τῶν ⳇυνάμεων ἁγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔσται σου φόβος, καὶ ἐπ' αὐτῷ
אֲשֶׁר יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קֶשֶׁר			
וְאֶת מוֹרָאוֹ לֹא תִירְאוּ וְלֹא			
תַעֲרִיצוּ׃ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת אֹתוֹ			
תַקְדִּישׁוּ וְהוּא מוֹרַאֲכֶם וְהוּא			
מִקְדָּשׁ וְהָיָה לְמִקְדָּשׁ וּלְאֶבֶן			
נֶגֶף וּלְצוּר מִכְשׁוֹל לִשְׁנֵי בָתֵּי			
יִשְׂרָאֵל לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ לְיוֹשֵׁב			
יְרוּשָׁלִָם׃ וְכָשְׁלוּ בָם רַבִּים			
וְנָפְלוּ וְנִשְׁבָּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכָּדוּ׃			
צוּר תְּעוּדָה חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמֻדָי׃			
וְחִכֵּיתִי לַיהוָה הַמַסְתִּיר פָּנָיו			
מִבֵּית יַעֲקֹב וְקִוִּיתִי לוֹ׃ הִנֵּה			
אֲנִכִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְהוָה			
לְאֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל			
מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת הַשֹּׁכֵן בְּהַר צִיּוֹן׃			
וְכִי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דִּרְשׁוּ אֶל			
הָאבוֹת וְאֶל הַיִדְּעֹנִים הַמְצַפְצְפִים			
וְהַמַּגִּידִים הֲלֹא עַם אֶל אֱלֹהָיו יִדְרֹשׁ			
בְּעַד הַחַיִּים אֶל הַמֵּתִים׃ לְתוֹרָה			
וְלִתְעוּדָה אִם לֹא יֹאמְרוּ כַּדָּבָר			
הַזֶּה אֲשֶׁר אֵין לוֹ שַׁחַר׃ וְעָבַר בָּהּ			
נִקְשֶׁה וְרָעֵב וְהָיָה כִּי יִרְעַב וְהִתְקַצַף			
וְקִלֵּל בְּמַלְכּוֹ וּבֵאלֹהָיו וּפָנָה			
לְמָעְלָה׃ וְאֶל אֶרֶץ יַבִּיט וְהִנֵּה			
צָרָה וַחֲשֵׁכָה מְעוף צוּקָה וַאֲפֵלָה			
מְנֻדָּח׃ כִּי לֹא מוּעָף לַאֲשֶׁר			
מוּצָק לָהּ			
כָּעֵת הָרִאשׁוֹן הֵקַל אַרְצָה	Cap.ix.		
זְבוּלוּן וְאַרְצָה נַפְתָּלִי וְהָאַחֲרוֹן			
הִכְבִּיד דֶּרֶךְ הַיָם עֵבֶר הַיַרְדֵּן גְּלִיל			
הַגּוֹיִם׃ הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ			
רָאוּ אוֹר גָּדוֹל יֹשְׁבֵי בְּאֶרֶץ צַלְמָוֶת			
אוֹר נָגַהּ עֲלֵיהֶם׃ הִרְבִּיתָ הַגּוֹי			
לֹא הִגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ			

Trás.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.	
ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ ἔδωκέ μοι ὁ θεός, καὶ ἔσαι σημεῖα καὶ τέρατα ἐν οἴκῳ Ἰσραὴλ παρὰ κυρίου σαβαὼθ, ὃς κατοικεῖ ἐν τῷ ὄρει σιών. καὶ ἐὰν εἴπωσι πρὸς ὑμᾶς, ζητεῖτε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς λοῳντας καὶ φωνοῦντας καὶ τοὺς κεκολογοῦντας, οἱ ἐκ τῆς κοιλίας φωνοῦσι καὶ γογγύζουσιν, οὐκ ἔθνος πρὸς θεὸν αὐτοῦ ἐκζητήσουσι; τί ἐκζητήσουσιν ὑπὲρ τῶν ζώντων τοὺς νεκρούς; νόμον γὰρ εἰς βοήθειαν ἔδωκεν, ἵνα εἴπωσιν οὐχ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο, πρὸ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ. καὶ ἥξει ἐφ' ὑμᾶς λιμὸς σκληρὸς καὶ ἔσαι ὡς ἂν πεινάσητε, λυπηθήσεσθε καὶ κακῶς ἐρεῖτε τὸν ἄρχοντα καὶ τὰ πάτρια. καὶ ἐπιβλέψονται εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ εἰς τὴν γῆν κάτω ἐμβλέψονται. καὶ ἰδοὺ σκότος θλῖψις καὶ ἀνάγκη καὶ σκότος ὥστε μὴ βλέπειν. ἕως καιροῦ.	
Τοῦτο πρῶτον ταχὺ πίε, ταχὺ ποίει. χώρα Ζαβουλὼν, καὶ γῆ Νεφθαλείμ καὶ οἱ λοιποὶ τὴν παραλίαν καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου γαλιλαία τῶν ἐθνῶν ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα, οἱ κατοικοῦντες ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει ἐφ' ὑμᾶς. πολὺ πλεῖον τοῦ λαοῦ κατήγαγες ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ εὐφραν θήσονται ἐνώπιόν σου,	

'uiam "populi "huius "dicens. Non dicatis cõiuratio. Omnia enim que loquitur populus iste: coniuratio est: &timore eius ne timeatis neq; paueatis. Dominum ex ercituum ipsum sanctificate: ipse pauor vester & ipse terror vr: & erit vobis in sanctificationẽ: in lapidẽ autẽ offensionis & petrã scandali duabus domib? israel: & in laqueum & in ruinam habitantibus hierusalem. Et offendẽt ex eis plurimi: et cadent & conterẽtur & irretiẽtur & capiẽtur. Liga testimoniũ: signa lege in discipulis meis: expectabo dominũ qui abscondit faciem suam a domo iacob & presto labor eum. Ecce ego & pueri mei quos dedit mihi dominus in signum & in portentum israel a dño exercituum qui habitat in monte sion. Et cum dixerint ad vos: querite a phytonibus & a diuinis qui stridٷ in incãtationib? suis: nũqd nõ ppls a deo suo requret visionẽ p vius ac mortuis? Ad legem magis & ad testimoniũ. Quod si nõ dixerint iuxta verbũ hoc: nõ erit eis matutina lux. Et trãsibit ꝑ eam & corruet & esuriet: & cũ esurierit irascetur: et maledicet regi suo & deo suo. Et suspiciet sursum: & ad terram in tuebitur: & ecce tribulatio & tenebre & dissolutio & angustia & caligo persequens: & nõ poterit auolare de angustia sua. 9.

PRimo tempore alleuiata est terra zabulon & terra nephtalim: & nouissimo aggrauata est via maris trans iordanẽ galilee gentium. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucẽ magnã: habitãtib? in regione vmbre mortis: lux orta est cis. Multiplicasti gentem non magnificasti leticiã. Letabuntur coram te

recesserit ab itinere vie populi huiꝰ dicentes: ne forte dicãt ꝺurũ: oĕ eſt qõcliꝫ dixerit pplꝰ hic ꝺurũ eſt. at timorẽ eiꝰ ne timueritis: neq; cõturbemini. ꝺñm virtutũ ipm sctificate: & ipe erit tuꝰ timor: & ipse erit tibi in sctificationẽ: & nõ vt lapidis offensioni occurretis: neq; vt petre ruinosũ προσκόμματι συναντήσεσθε, οὐδ' ὡς πέτρας πτώσεως, ἐσαι δὲ καὶ οἶκοι ἐν Ἱερουσαλὴμ διὰ τοῦτο ἀδυνατήσουσιν in ipis multi: & ruent & cõterentur ἐν αὐτοῖς πολλοί, καὶ πεσοῦνται καὶ συντριβήσονται & apprehendẽtur: & capient hoies in securitate existẽtes καὶ ἐγγιοῦσι, καὶ ἁλώσονται ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ ὄντες. hĩc manifesti erũt signillãtes legẽtes. τότε φανεροὶ ἔσονται οἱ σφραγιζόμενοι τὸν νόμον τοῦ μὴ μαθεῖν. καὶ ἐρεῖ μένω τὸν θεὸν τὸν ἀποστρέψαντα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰακὼβ, καὶ πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ. ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία quos dedit mihi deꝰ: & erũt signa & portẽta in ἃ ἔδωκέ μοι ὁ θεός, καὶ ἔσαι σημεῖα καὶ τέρατα ἐν domo israel a dño sabaoth. q̃ habit τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ παρὰ κυρίου σαβαὼθ, ὃς κατοικᾶται in mõte sion. & si dixerint ad vos: que rite vates & de terra τήσατε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς loq̃ntes & vana loq̃ntes: q̃ de ventre loquentur: nónq; gẽs ad deũ suũ requiret: q̃d re φωνοῦντας καὶ τοὺς κεκολογοῦντας, οἱ ἐκ τῆς κοιλίας φωquirent de viuis mortuos: legẽ eĩ in adiu νοῦσιν, οὐκ ἔθνος πρὸς θεὸν αὐτοῦ ἐκζητήσουσι; τί ἐκζητήσουσιν περὶ τῶν ζώντων τοὺς νεκρούς; νόμον γὰρ εἰς βοτorũ dedit: vt dicãt nõ sicut verbũ hoc: θείαν ἔδωκεν, ἵνα εἴπωσιν οὐχ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο, pro quo nõ est munera dare de ipo. & veniet sup πρὸ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ. καὶ ἥξει ἐφ' ὑvos fortis fames: & erit vt esurientes: cõtristabi μᾶς σκληρὰ λιμός, καὶ ἔσαι ὡς ἂν πεινάσητε, λυπηθήσεmini & male dicetis principi & q̃ patrie: σθε καὶ κακῶς ἐρεῖτε τὸν ἄρχοντα καὶ τὰ πάτρια. & suspiciet in celũ sursum & in καὶ ἀναβλέψονται εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ εἰς τὴν terrã deorsũ inspicient. & ecce tenebre tribulatio & γῆν κάτω ἐμβλέψονται. καὶ ἰδοὺ σκότος θλῖψις καὶ angustia & tenebre vt nõ videre. vsq; ad tps. στενοχωρία καὶ σκότος ὥστε μὴ βλέπειν. ἕως καιροῦ. HOc primũ velociter bibe: velociter fac. regio Τοῦτο πρῶτον ταχὺ πίε, ταχὺ ποίει. χώρα zabulon: terra neptalim & reliqui maritimã ζαβουλὼν, ἡ γῆ νεφθαλείμ καὶ οἱ λοιποὶ τὴν παραλίαν & trans iordanẽ galilea gẽtiũ pplꝰ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου γαλιλαία τῶν ἐθνῶν ὁ λαὸς sedẽs in tenebris: vidit lucẽ magnã: q̃ habitat ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς μέγα, οἱ κατοικοῦντες in regione & vmbra mortis: lux orieꝰ sup vos. ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει ἐφ' ὑμᾶς. πολὺ plurimã ptẽ ppli ꝺeduristi in letitia: & πλεῖον τοῦ λαοῦ κατήγαγες ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ letabũtur in cõspectu tuo: εὐφραν θήσονται ἐνώπιόν σου,

D

heb.ac

A

Mat. 5.c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sicut q̄ letātur in messe. ꝛ quēadmodū diuidētes
ὡς οἱ εὐφραινόμενοι ἐν ἀμήτῳ· καὶ ὃν τρόπον οἱ διαιρούμενοι
spolia: q̄ ablatū est iugū q̄s supra ipos positū: ꝛ
σκῦλα, διότι ἀφῃρέθη ὁ ζυγὸς ὁ ἐπ' αὐτῶν κείμενος, καὶ ἡ
virga q̄ sup colli eox. nā virgā
ῥάβδος ἡ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν. τὴν γὰρ ῥάβδον τῶν
exactorū dissipauit sicut i die madiam: q̄
B ἀπαιτούντων διεσκέδασεν ὡς τὴν ἡμέραν τῆς ἐπὶ μαδιάμ, ὅτι
oēm stolā cōgregatā volo: ꝛ vestimētū cū cō
πᾶσαν στολὴν ἐπισυνηγμένην θέλω, καὶ ἱματισμὸν μετὰ κα
mutatiōe restituēt. ꝛ volent eē igne cōbusti
τηλλαγῆς ἀποδοῦσαι· καὶ θελήσουσιν εἶναι πυρίκαυστοι,
q̄ puer nat⁹ est nobis: filiꝰ dat⁹ ē nobis. cui⁹ pncipat⁹ fa
ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς ἐδόθη ἡμῖν· οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενή=
ctꝰ est sup hūero eiꝰ: ꝛ vocaꝫ nomē eiꝰ ma
θη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ με
gni cōsilii nūciꝰ: admirabilis cōsiliariꝰ: deꝰ fortis:
γάλης βουλῆς, ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, θεὸς ἰσχυρός,
potēs: pnceps pacis: pater futuri seculi.
ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.
adducā.n.pacē sup pncipes ꝛ sanitatē eiꝰ: ꝛ
ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ ὑγίειαν αὐτοῦ, καὶ
magnꝰ pncipatꝰ illiꝰ: ꝛ pacis eiꝰ nō erit finis
μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος
sup thronū dauid ꝛ regnū eiꝰ vt cozri=
ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ κατορθῶ=
gat illud ꝛ auxiliet in iudicio ꝛ in iustīcia
σαι αὐτὴν καὶ ἀντιλαβέσθαι ἐν κρίματι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
ex nūc ꝛ in seculū: zelus dñi sabaoth faci=
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ ποιή
et hec. morte misit dñs sup iacob: ꝛ venit
σει ταῦτα. θάνατον ἀπέστειλε κύριος ἐπὶ Ιακώβ, καὶ ἦλθεν
sup israel: ꝛ scient oīs pplꝰ ephraim: ꝛ
C ἐπὶ Ισραηλ, καὶ γνώσονται πᾶς ὁ λαὸς τοῦ Ἐφραΐμ, καὶ οἱ
sedētes in samaria in supbia ꝛ excelso corde dicen
κατοικοῦντες ἐν σαμαρείᾳ ἐφ' ὕβρει καὶ ὑψηλῇ καρδίᾳ λέγοι=
tes: lateres ceciderūt: sed venite poliam⁹ lapides
τες· πλίνθοι ἐπεπώκασιν, ἀλλὰ δεῦτε λαξεύσωμεν λίθους
ꝛ icidam⁹ sycomoros ꝛ cedros: ꝛ edificabim⁹:
καὶ κόψωμεν συκαμίνους καὶ κέδρους, καὶ οἰκοδομήσομεν
nobis turri. ꝛ allidet deꝰ insurgētes cōtra
ἑαυτοῖς πύργον· καὶ ῥήξει ὁ θεὸς τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ'
mōtē siō sup eū: ꝛ limicos eiꝰ dissipabit.
ὄρος σιὼν ἐπ' αὐτόν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ διασκεδάσει.
syriam a solis ortu ꝛ grecos a solis oc
συρίαν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφ' ἡλίου δυ
casu: deuozātes israel toto ore. in
σμῶν, τοὺς κατεσθίοντας τὸν Ισραηλ ὅλῳ τῷ στόματι. ἐπὶ
oīb⁹ his nō est auersus furoꝛ meꝰ: sed est manꝰ excel
πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός μου, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ ὑψη
sa: ꝛ pplꝰ nō est cōuersus: donec pcuss⁹ ē. ꝛ dñs
λή· καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἐπεστράφη, ἕως ἐπλήγη. καὶ τὸν κύριον
exercituū nō q̄siuit. ꝛ abstulit dñs ab
τῶν δυνάμεων οὐκ ἐζήτησεν· καὶ ἀφεῖλε κύριος ἀπὸ
israel caput ꝛ caudā: magnū ꝛ paruuz̄ in vna
Ισραὴλ κεφαλὴν καὶ οὐράν, μέγαν καὶ μικρὸν ἐν μιᾷ ἡ=
die: senem ꝛ eos q̄ facies admirant:
μέρᾳ, πρεσβύτην καὶ τοὺς τὰ πρόσωπα θαυμαζοντας,
hoc caput. ꝛ pphetā docentē iniqua: hic
οὗτος ἡ ἀρχή· καὶ προφήτην διδάσκοντα ἄνομα, οὗτος
cauda. ꝛ erūt btificātes pplꝰ istū
ἡ οὐρά· καὶ ἔσονται οἱ μακαρίζοντες τὸν λαὸν τοῦτον
seducētes: ꝛ seducūt: vt absorbeāt eos.
πλανῶντες, καὶ πλανῶσιν, ὅπως καταπίωσιν αὐτούς.
D ppt hoc sup adolescētulis eox nō letabit dñs.
διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις αὐτῶν οὐκ εὐφραανθήσεται κς'.
ꝛ pupillox eox ꝛ viduax eox nō miserebit: q̄
καὶ τοὺς ὀρφανοὺς αὐτῶν καὶ τὰς χήρας αὐτῶν οὐκ ἐλεήσει, ὅτι
oēs iniqui ꝛ praui ꝛ oē os loquit̄ iusta. in
πάντες ἄνομοι καὶ πονηροὶ καὶ πᾶν στόμα λαλεῖ ἄδικα. ἐπὶ
oīb⁹ his nō est auersus furoꝛ eiꝰ: sed adhuc manꝰ eiꝰ excelsa.
πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή.

ᵐsicut q̄ letātur ⁿin messe:
ᵒsicut ᵖexultāt victores ca
ptaʳ p̄daᵍ qñ diuidūtʳ spo=
lia. ⁿIugūᵉ eniᵏ oneris eius
ʳ&'virgā ᵃ humeri eius: &
ᵇsceptrūᶜ exactorisᵒ eius
ᵉsuperastiʳ sicut in dieᵉ ma
dian. ᵇQuiaᵗ oīsᵏ violenta
ˡpredatioᵐ cum tumultu:
ⁿ& vestimentum ᵒ mixtū
ᵖsanguineᵍ eritʳ in cōbu=
stionem &ᵒ cibus ∞∞∞∞∞
ʳignis. ˣParuulᵘ eniʳ natꝰ
est ˢnobis &ᵗ filiusᵇ datus ē
ᶜnobis: ᵇ& factꝰ est ᶜprinci
patus ˢupᵍ humerū eiꝰ: ᵇ&
vocabitʳ nomē eiusᵏ ad
mirabilisˡ cōsiliariꝰ: ᵐdeus
ⁿfortis: ᵒpᵖ futuri seculi:
ᵍpnceps ʳpacis. ˢ Multipli
cabitur eiꝰ ʳiperiū: ᵘ& pa=
cisʳ nō eritʳ finisˢ supᵃ soliū
ᵇdauidᶜ & supᵇ regnū eius:
ᶜvt cōfirmetʳ illudᵍ & cor=
roboretᵇ in iudicioˡ & iu=
stīciaᵏ ammodoˡ & vsq̄z in
ᵐsempiternū. ⁿ Zelusᵒ do
miniᵖ exercituum ᵍ faciet
ʳhoc. ˢ Verbumʳ misitⁿ do
minusʳ iacob: ∞∞∞∞∞∞∞
ʳet cecidit ˢin israel. ᵃ Et
sciet ᶜ omnisᵇ populus ∞
ᵈeffraimʳ & habitātesˢ fa=
mariam ᵍin superbia ∞∞
ᵇet magnitudineˡ cordis
ᵏdicentes. ˡLateres ∞∞∞∞
ᵐceciderūt: ⁿsed q̄ dris lapi
dib⁹ edificabimus: ᵖsyco
morosᵍ succiderūtʳ sed ce
drosˢ imutabim⁹. ᵗ Et ele
uabit ᵘ dñsʳ hostesˢ rasin
ᵃsup eū: ᵇ& ᶜinimicos eius
ᵇin tumultū vertet: ᶜsyriā
ᵈab oriente ᵉ& philistiim
ᵇab occidente: ᶠ& deuora=
bantˡ israel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐtotoⁿ ore. ᵒ In omnibus
ᵖhisᵍ nonʳ est auersus ∞∞
ˢfuror eiꝰ: ᵗ sed adhucᵘ ma
nus eiʸ extēta: ʳ& pplˢ nō
ᵃest reuersusᵇ adᶜ pcutien=
tem se: ᵇ& ᶜdn̄mʳ exercituū
ˢnon ᵇ inquisierunt. ᶠ Et
disperdetᵏ dn̄sˡ ab israel ∞
ᵐcaputⁿ & caudāᵒ incuruā
temᵖ & deprauantemᵍ die
ʳvna. ᵉ Longeuusʳ & ho=
norabilisᵏ ipse est ∞∞∞∞∞
ʳcaput: ˢ& propheta ᵃdo=
cens ᵇmendacium: ᶜiōe est
ᵒcauda. ᶜEt eruntʳ qui bea
tificentᵍ populumᵇ istum
ˢseducētesᵏ & qui beatificā
turˡ precipitati. ᵐ Propter
ⁿhoc ᵒsuperᵖ adolescētulis
eiusᵍ nō letabitur ᵉdn̄s: ᵗ&
ᵘpupillorū eiʸ ᵗ& ʳviduarū
ˢnon ᵃmiserebitur. ᵇQuia
ᶜoisᵇ hypocrita ē ᶜ& nec p̄:
ᵈet vniuersū ᵉos ᵇ locutū est
ᶠstultica. ᵏ In oīb⁹ hisᵐ nō
ⁿ ē auersus ᵒfuror eiꝰ: ᵖsed
adhucᵍ manꝰ eius ʳextēta.

קָצַר	גּוֹל	כְּשִׂמְחַת	בַּקָּצִיר
כַּאֲשֶׁר	יָגִילוּ		
נְחַלְקָם	שָׁלָל׃	כִּי	אֶת־עֹל
סִבְלוֹ			
וְאֶת־מַטֵּה	שִׁכְמוֹ	שֵׁבֶט	הַנֹּגֵשׂ
חֲתַת	סָאן	רַחְתָּ	כְּיוֹם
מִדְיָן׃	כִּי	כָל־סְאוֹן	
נָלַל	סְאַן	בְּרַעַשׁ	וְשִׂמְלָה
מְגוֹלָלָה			
תִּהְיֶה	לִשְׂרֵפָה	מַאֲכֶלֶת	
בָּדָמִים	וְהָיְתָה		
אֵשׁ׃	כִּי־יֶלֶד	יָלַד־לָנוּ	
בֵּן־נִתַּן־לָנוּ			
וַתְּהִי	הַמִּשְׂרָה	עַל־שִׁכְמוֹ	וַיִּקְרָא
מַפְלִא	שְׁמוֹ	פֶּלֶא	יוֹעֵץ
אֵל־גִּבּוֹר	אֲבִי־עַד		
שַׂר־שָׁלוֹם׃	לְמַרְבֵּה	הַמִּשְׂרָה	
וְלִשְׁלוֹם	אֵין־קֵץ	עַל־כִּסֵּא	דָּוִד
וְעַל־			
מַמְלַכְתּוֹ	לְהָכִין	אֹתָהּ	וּלְסַעֲדָהּ
בְּמִשְׁפָּט	וּבִצְדָקָה	מֵעַתָּה	וְעַד
עוֹלָם	קִנְאַת	יְהוָה	צְבָאוֹת
תַּעֲשֶׂה	זֹאת׃	דָּבָר	שָׁלַח
אֲדֹנָי	בְּיַעֲקֹב	וְנָפַל	
בְּיִשְׂרָאֵל׃	וְיָדְעוּ	הָעָם	
כֹּל	אֶפְרַיִם	וְיוֹשֵׁב	שֹׁמְרוֹן
בְּגַאֲוָה	וּבְגֹדֶל	לֵבָב	לֵאמֹר׃
לְבֵנִים	נָפָלוּ	גָּזִית	בָּנָינוּ
שִׁקְמִים	גָּדָעוּ		
חַלְפָּנָּה	וַאֲרָזִים	נַחֲלִיף׃	וַיְשַׂגֵּב
יְהוָה	אֶת־צָרֵי	רְצִין	עָלָיו
וְאֶת־אֹיְבָיו	יְסַכְסֵךְ׃	אֲרָם	מִקֶּדֶם
וּפְלִשְׁתִּים	מֵאָחוֹר	וַיֹּאכְלוּ	אֶת
יִשְׂרָאֵל	אַחַל	שׁוּב	
נְטוּיָה	בְּכָל־זֹאת	לֹא	שָׁב
אַפּוֹ	וְעוֹד	יָדוֹ	נְטוּיָה׃
וְהָעָם	לֹא	שָׁב	עַד
הַמַּכֵּהוּ	וְאֶת־יְהוָה	צְבָאוֹת	
לֹא	דָרָשׁוּ׃	וַיִּגְדַּע	יְהוָה
מִיִּשְׂרָאֵל	רֹאשׁ	וְזָנָב	כִּפָּה
וַאֲגַמּוֹן	יוֹם	אֶחָד׃	זָקֵן
וְנִשּׂוּא	פָּנִים	הוּא	
הָרֹאשׁ	וְנָבִיא	מוֹרֶה	שֶׁקֶר
הוּא	הַזָּנָב׃	וְהָיוּ	מְאַשְּׁרֵי
הָעָם	הַזֶּה	מַתְעִים	וּמְאֻשָּׁרָיו
מְבֻלָּעִים׃	עַל־כֵּן	עַל־	
בַּחוּרָיו	לֹא־יִשְׂמַח	אֲדֹנָי	וְאֶת־יְתוֹמָיו
וְאֶת־אַלְמְנוֹתָיו	לֹא	יְרַחֵם	כִּי־כֻלּוֹ
חָנֵף	וּמְרַע	וְכָל־פֶּה	דֹּבֵר
נְבָלָה	בְּכָל־	זֹאת	לֹא־שָׁב
אַפּוֹ	וְעוֹד	יָדוֹ	נְטוּיָה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtiua.heb.	Tex.he.Esa.x.	Trâsla.B.Vie.	Trâsl.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
כִּי בָעֲרָה כָאֵשׁ רִשְׁעָה שָׁמִיר	שָׁמַיר	Succensa est enim quasi ignis impietas: veprem	τ succēdet sicut ignis iniqtas: τ sicut gramē aridū deuora
וָשִׁית תֹּאכֵל וַתִּצַּת בְּסִבְכֵי הַיַּעַר	אֲבַל צִיּת	& spinā vorabit. Et succēdetur in dēsitate ſalt:	κὰι καυθήσεται ὡς πῦρ ἡ ἀνομία, κὰι ὡς ἄγρωστις ξηρὰ βρω
וַיִּתְאַבְּכוּ גְּאוּת עָשָׁן בְּעָבְרַת	אֲבַךְ נַאֲוָה	et conuoluetur in ſuper bia fumi. In ira	bitur ab igne. τ succēdetur in dēsitatib̃
יְהוָה צְבָאוֹת נֶעְתַּם אֶרֶץ וַיְהִי	עָתַם הָיָה	dñi exercituū conturbata eſt terra: et erit	καυθήσεται ὑπὸ πυρός. κὰι καυθήσεται ἐν τοῖς δάσεσι τ̃ ὑλης. τ deuozabit quę circuitu colliū
הָעָם כְּמַאֲכֶלֶת אֵשׁ אִישׁ אֶל	אֲבַל	populꝰ quaſi eſca ignis.	δρυμοῦ. κὰι συγκαταφάγεται τὰ κύκλῳ τῶν βουνῶν
אָחִיו לֹא יַחְמֹלוּ וַיְגֹזַר עַל יָמִין	חָמַל גָּזַר	Vir fratri ſuo nō parcet: & declinabit ad dexteram	οἶα. in ira furoris dñi ſuccenſa eſt ira eius:
וְרָעֵב וַיֹּאכַל עַל שְׂמֹאול וְלֹא	יָמִן אָכַל	et eſuriet: & comedet ad ſiniſtram & non	πάντα. διὰ θυμὸν ὀργῆς κυρίου συγκέκαυται ἡ γῆ ὅλη,
שָׂבֵעוּ אִישׁ בְּשַׂר זְרֹעוֹ יֹאכֵלוּ	שְׂמֹאל אָכַל	ſaturabit. Vnuſqſq carnem brachii ſui vora	τ erit ppls q̃ſi ſuccenſus ab igne. homo
מְנַשֶּׁה אֶת אֶפְרַיִם וְאֶפְרַיִם אֶת		bit: manaſſes effraī: & effraim	κὰι ἔσαι ὁ λαὸς ὡς κατακεκαυμένος ὑπὸ πυρός. ἄνθρωπος
מְנַשֶּׁה יַחְדָּו הֵמָּה עַל יְהוּדָה		manaſſen: & ſimul ipſi contra iudam.	fratris ſui nō miſerebit: ſed declinabit ad de
בְּכָל זֹאת לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ	שׁוּב	In oībus his nō eſt auerſus furor eius: ſed adhuc	ξιὰν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐλεήσει, ἀλλ' ἐκκλινεῖ εἰς τὰ δε
נְטוּיָה׃	נְטוּיָה	manus eius extenta.	xterā: q̃ eſuriet. τ comedet ad ſiniſtrā: τ nō
הוֹי הַחֹקְקִים חֻקֵּי אָוֶן וּמַכְתְּבִים	Cap̃.x.		ξιά, ὅτι πεινάσει. κὰι φάγεται ἐκ τῶν ἀριστερῶν, κὰι οὐ
עָמֵל כָּתְבוּ׃ לְהַטּוֹת מִדִּין דַּלִּים	בָּתַב כָּתַב		saturabit homo comedēs carnes bra
וְלִנְזל מִשְׁפַּט עֲנִיֵּי עַמִּי לִהְיוֹת	דון שָׁפַט		χὴ ἐμπλησθήσεται ἄνθρωπος ἐδίων τὰς σάρκας τ̃ βρα
אַלְמָנוֹת שְׁלָלָם וְאֶת יְתוֹמִים	עָנָה		chii ſui. comedet eſti manaſſes ephraī: τ
יָבֹזּוּ׃ וּמַה תַּעֲשׂוּ לְיוֹם פְּקֻדָּה	בָּזַז עָשָׂה		χίονος αὐτοῦ. φάγεται γὰρ μαγασὴς τοῦ ἐφραὶμ, κὰι
וְלִשְׁוָאָה מִמֶּרְחָק תָּבוֹא עַל מִי	שָׁאָה		ephraī manaſſe: q̃ ſimul obſidebunt iu
תָנוּסוּ לְעֶזְרָה וְאָנָה תַּעַזְבוּ	רָחַק בּוֹא		ἐφραὶμ τοῦ μαγασὴ, ὅτι ἅμα πολιορκήσουσι γὸν ἰοῦ
כְּבוֹדְכֶם׃ בְּלְתִּי כָּרַע תַּחַת אָסִיר	נוּס עָזַב		dam. in his oibus nō eſt auerſus furor:
תַּחַת הֲרוּגִים יִפֹּלוּ בְּכָל זֹאת	כָּבַד אָסַר		δαμ. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός,
לֹא שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה׃ הוֹי	חָרַג נָפַל		ſed adhuc manꝰ eiꝰ excelſa.
אַשּׁוּר שֵׁבֶט אַפִּי וּמַטֶּה הוּא בְיָדָם	נָטָה		ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή. Ca. 10.
זַעְמִי׃ בְּגוֹי חָנֵף אֲשַׁלְּחֶנּוּ וְעַל	שָׁלַח		Οὐαὶ τοῖς γράφουσι πονηρίαν, γράφοντες γὰρ, πο
עַם עֶבְרָתִי אֲצַוֶּנּוּ לִשְׁלֹל שָׁלָל	צָוָה		q̃tatē ſcribunt. declinātes iudiciū mēdicoꝝ: raptē
וְלָבֹז בַּז וְלָשׂוּם מִרְמָס בְּחוֹצוֹת׃	בָּזַז שׂוּם		νηρίαν γράφουσιν. ἐκκλίνοντες κρίσιν πτωχῶν, ἁρπά
וְהוּא לֹא כֵן יְדַמֶּה וּלְבָבוֹ	רָמַס חוּץ		ſantes iudiciū paupeꝝ ppꝛi mei: vt eēt ipſis vi
לֹא כֵן יַחְשֹׁב כִּי לְהַשְׁמִיד בִּלְבָבוֹ	רָמַס חָשַׁב		δοντες κρίματα πενήτων τοῦ λαοῦ μου, ὥστε εἶναι αὐτοῖς χή
וְלִהַכְרִית גּוֹיִם לֹא מְעָטוֹת׃ כִּי יֹאמַר	שָׁמַד כָּרַת		dua in direptionē: τ pupilli in predā. τ q̃d fa
הֲלֹא שָׂרַי יַחְדָּו מְלָכִים׃ הֲלֹא	אָמַר שׂוּר		ραν εἰς διαρπαγὴν καὶ ὀρφανὸν εἰς προνομήν. κὰι τί ποι
כְּכַרְכְּמִישׁ כָּלְנוֹ אִם לֹא אַרְפַּד			cient in die viſitatōis: nā tribulatio
חֲמָת אִם לֹא כְּדַמֶּשֶׂק שֹׁמְרוֹן׃			κήσουσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐπισκοπῆς, ἥγὰρ θλῖψις
כַּאֲשֶׁר מָצְאָה יָדִי לְמַמְלְכֹת			vſa delonge veniet. τ ad quā confugient
הָאֱלִיל וּפְסִילֵהֶם מִירוּשָׁלַ͏ִם			ὑμῶν πόρρωθεν ἥξει. κὰι πρὸς τίνα καταφεύξονται τοῦ
וּמִשֹּׁמְרוֹן הֲלֹא כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי			vt adiuuētur: τ vbi derelinquetis glorīā veſtrā: vt nō
לְשֹׁמְרוֹן וְלַאֲלִילֶיהָ כֵּן אֶעֱשֶׂה			βοηθῆναι, κὰι ποῦ καταλείψετε τὴν δόξαν ὑμῶν; τοῦ μὴ
			corruatis in deductionē: τ ſub interfectis ca
			ἐσπεσεῖν εἰς ἀπαγωγήν, κὰι ὑποκάτω ἀνηρημένων πε=
			dent. τ ſup oib̃ his nō eſt auerſus furor eius:
			σοῦνται· κὰι ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ἡ ὀργὴ αὐτ̃,
			ſed adhuc manꝰ eiꝰ excelſa. ve aſſyriis virga
			ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή. οὐαὶ ἀσυρίοις ῥάβδος τοῦ
			furoris mei: τ ira eſt in manib̃ eoꝝ. irā meā
			θυμοῦ μου, κὰι ὀργή ἐστιν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· τὴν ὀργήν μου
			in gentē iniquā mittā: τ meo ppꝛio precipiā
			εἰς ἔθνος ἄθεμον ἀποστελῶ, κὰι τῷ ἐμῷ λαῷ συγκαταξῶ
			vt faciat ſpolia τ predā: τ cōculcet ciui=
			ποιῆσαι σκύλα κὰι προνομήν, κὰι καταπατεῖν τὰς πό=
			tates: τ ponat eas in puluerē. ipe aūt nō ſic co=
			λεις, κὰι θεῖναι αὐτὰς εἰς κονιορτόν· αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτως ἐνε
			gitauit: τ aio nō ſic arbitratꝰ eſt: ſed diſcedet
			θυμηθη, κὰι τῇ ψυχῇ οὐχ οὕτω λελόγισαι, ἀλλὰ ἀπαλλά
			mens eiꝰ: τ vt diſperdat gētes nō paucas. τ
			ξει ἔθνους ἀνταῦ, κὰι τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἔθνη οὐκ ὀλίγα. κὰι
			ſi dixerint ei: tu ſolꝰ es princeps. τ dicet: nō tu
			ἐὰν εἴπωσιν αὐτῷ, σὺ μόνος εἶ ἄρχων. κὰι ἐρεῖ, οὐκ ἔλα
			li regionē que ſupra babylonē τ chalanē: vbi
			βον τὴν χώραν τὴν ἐπάνω βαβυλῶνος κὰι χαλάνης, οὗ
			turris edificata eſt. τ tuli arabiā τ damaſcū
			ὁ πύργος ᾠκοδομήθη. κὰι ἔλαβον ἀραβίαν κὰι δαμασκὸν
			τ ſamariā. ſicut tuli has: oēs
			κὰι σαμάρειαν. ὃν τρόπον ἔλαβον ταύτας, πάσας τὰς
			pricipatꝰ capiā. vlulate ſculptilia in hieruſa
			ἀρχὰς λήψομαι. ὀλολύξατε τὰ γλυπτὰ ἐν ἱερουσα=
			lem τ in ſamaria. quēadmodū. n. feci ſama=
			λὴμ κὰι ἐν Σαμαρείᾳ. ὃν τρόπον γὰρ ἐποίησα σαμα=
			rie τ manufactis eius: ſic faciam
			ρείᾳ κὰι τοῖς χειροποιήτοις αὐτῆς, οὕτως ποιήσω

A

B

C

e.5.f. et.9.a.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ε hierusalē τ simulachra eiꝰ : τ erit
καὶ τῆ ἱερουσαλὴμ καὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῆς · καὶ ἔσαι
cū ipleuerit dñs cūcta facies in mōte sion
ὅτ' ἂν συντελέσῃ κύριος πάντα ποιῶν ἐν τῷ ὄρει σιὼν
τ hierlim: τ inducet sup mētē magnā sup
καὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπάξει ἐπὶ τὸν νοῦν τὸν μέγαν ἐπὶ τὸν
principē assyriox τ sup celsitudinē gñie o-
ἄρχοντα τῶν ἀσσυρίων καὶ ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς δόξης τῶν ὀφ
culoꝝ eiꝰ. dixit enī in fortitudie factū: τ sa
θαλμῶν αὐτοῦ. εἶπε γὰρ ἐν τῇ ἰσχύϊ ποιήσω, καὶ τῇ σο
ptētia intellectꝰ auferā terios gētiū: τ fortitudinē eox
φίᾳ τῆς συνέσεως ἀφελῶ ὅρια ἐθνῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν
depredabor. τ psuadebo ciuitates habitatas: τ
προνομεύσω. καὶ πείσω πόλεις κατοικουμένας, καὶ τὴν
orbē hitatū totū cōprehendā manu vt nidū: τ
οἰκουμένην ὅλην καταλήψομαι τῇ χειρὶ ὡς νοσσιάν, καὶ
D sicut derelicta oua tollā. τ nō est q̄ fugi-
ὡς καταλελειμμένα ὠὰ ἀρῶ. καὶ οὐκ ἔστιν ὃς διαφεύξε-
et me aut resistat mihi τ aperiēs os garriēs. nūdd
ται μέ ἢ ἀντείπῃ μοι καὶ ἀνοίξων στόμα καὶ τρουλίζων. μὴ
gloziabitur securis sine incidēte cū ea: aut exalta-
δοξασθήσεται ἀξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ, ἢ ὑψωθή-
bitur serra sine trahēte eā: similiter si quis
σεται πρίων ἄνευ τοῦ ἕλκοντος αὐτόν; ὡσαύτως ἐάν τις
leuauerit virgā vel lignū exaltabit lignū. τ nō sic: sed
ἄρῃ ῥάβδον ἢ ξύλον ὑψωθήσεται ξύλον. καὶ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ
mittet dñs sabaoth in tuā honozē ignominiā: in
ἀποστελεῖ κύριος σαβαὼθ εἰς τὴν σὴν τιμὴν ἀτιμίαν, καὶ εἰς τὴν
tuā gloziā ignē ardentē incēdet. τ erit lumē
σὴν δόξαν πῦρ καιόμενον καυθήσεται. καὶ ἔσαι τὸ φῶς τοῦ
ifrl in ignē: τ sctificabit eā in igne ardēti: τ come-
Ἰσραὴλ εἰς πῦρ, καὶ ἁγιάσει αὐτὴν ἐν πυρὶ καιομένῳ, καὶ φάγε
det sicut fenū siluā. die illa. extinguētur
ται ὡσεὶ χόρτον τὴν ὕλην. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἀποστρεβλώσεται
mōtes τ colles τ saltus: τ deuozabit
τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ καὶ οἱ δρυμοί, καὶ καταφάγεται
ab aia vsq; ad carnes. τ erit fugiens q̄si fugi-
ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκῶν · καὶ ἔσαι ὁ φεύγων ὡς ὁ φεύ-
ens a flāma ardēte. τ relicti
γων ἀπὸ φλογὸς καιομένης · καὶ οἱ καταλειφθέντες
eox numerꝰ erunt: τ puer paruꝰ scribet e-
αὐτῶν ἀριθμὸς ἔσονται, καὶ παιδίον μικρὸν γράψει αὐ-
os. τ erit in die illa nōāpliꝰ adiiciet
τούς. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐκέτι προστεθήσεται
residuū israel. τ hi q̄ saluati fuerūt de iacob
E τὸ καταλειφθὲν Ἰσραὴλ · καὶ οἱ σωθέντες τοῦ Ἰακὼβ
nōāpliꝰ cōfidentes eſt sup iuriātes
οὐκέτι μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ τοὺς ἀδικήσαντας
eos: sed erūt cōfidētes sup deū sctū
αὐτούς, ἀλλ' ἔσονται πεποιθότες ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ἅγιον τοῦ
israel in veritate. τ erit residuū ia-
Ἰσραὴλ τῇ ἀληθείᾳ. καὶ ἔσαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ Ia-
cob sup deū fortē. τ si fuerit ppls israel
κὼβ ἐπὶ θεὸν ἰσχύοντα. καὶ ἐὰν ᾖ ὁ λαὸς Ἰσραὴλ
Ro.9.f sicut arena
F maris: reliquie eox sal-
Infrs. ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ καταλειμμα αὐτῶν σω
28.f. uabūtur. verbū cū cōsumēs τ abbzeuiās in iusti
θήσεται · λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιο
cia. q; verbū abbzeuiatū dñator dñs exerci-
σύνῃ. ὅτι λόγον συντετμημένον κύριος κύριος δυνάμε-
tuū faciet in orbe freq̄uentio. ppl̄ hoc hec di-
ων ποιήσει ἐν τῇ οἰκουμένῃ ὅλῃ · διὰ τοῦτο τάδε λέ-
cit dñs sabaoth: ne timeas ppls me⁹ habitan
γει κύριος σαβαὼθ, μὴ φοβοῦ λαός μου οἱ κατοικοῦν-
tes in sion ab assyriis: q; i virga percutiet te.
τες ἐν σιὼν ἀπὸ ἀσσυρίων, ὅτι ἐν ῥάβδῳ παταξει σε.

ꝯ ꝯ ꝯ

Universidad de Deusto Biblioteca

Pūtiua.heb. | Tex.heb.Esa.xi. | Trāsla.B.Mie. | Trās.Gre.lxx.cūiter.latina.

וּמַטֵּהוּ יִשָּׂא עָלֶיךָ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם ׃ וְנָטַה נָשָׂא
כִּי עוֹד מְעַט מִזָּעַם וְכָלָה זַעַם
וְאַפִּי עַל תַּבְלִיתָם׃ וְעוֹרֵר עָלָיו יְהוָה
צְבָאוֹת שׁוֹט כְּמַכַּת מִדְיָן
בְּצוּר עוֹרֵב וּמַטֵּהוּ עַל הַיָּם
וְנָשָׂאוֹ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
מֵהַרְאוֹ יָסוּר סִבְלוֹ מֵעַל שִׁכְמֶךָ
וְעֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ וְחֻבַּל עֹל מִפְּנֵי שָׁמֶן ׃ בָּא עַל עַיִת עָבַר
בְּמִגְרוֹן לְמִכְמָשׂ יַפְקִיד כֵּלָיו׃ עָבְרוּ מַעְבָּרָה גֶּבַע מָלוֹן לָנוּ חָרְדָה רָמָה
הָרָמָה נִבְעַת שָׁאוּל נָסָה׃ צַהֲלִי
קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים הַקְשִׁיבִי לַיְשָׁה חֻשָּׁב
עֲנִיָּה עֲנָתוֹת ׃ נָדָדָה מַדְמֵנָה יֹשְׁבֵי עֲזֵה
הַנִּבִים הֵעִיזוּ עוֹד הַיּוֹם נֹב
לְעַמַּר יִנְפֹּף יָדוֹ הַר בַּת צִיּוֹן גִּבְעַת יְרוּשָׁלִָם׃ הִנֵּה הָאָדוֹן יְהוָה
צְבָאוֹת מְסָעֵף פֻּארָה בְּמַעֲרָצָה סָפָף עָרֵץ
וְרָמֵי הַקּוֹמָה גְּדוּעִים וְהַגְּבֹהִים יִשְׁפָּלוּ׃ וְנִקַּף סִבְכֵי הַיַּעַר בַּבַּרְזֶל לְבָנוֹן
וְהָלְבָּנוֹן בְּאַדִּיר יִפּוֹל׃

Cap.xi.

וְיָצָא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשָׁי וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו יִפְרֶה ׃ וְנָחָה עָלָיו
רוּחַ יְהוָה רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת
יְהוָה׃ וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת יְהוָה וְלֹא לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא
לְמִשְׁמַע אָזְנָיו יוֹכִיחַ ׃ וְשָׁפַט בְּצֶדֶק דַּלִּים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר
לְעַנְוֵי אֶרֶץ וְהִכָּה אֶרֶץ בְּשֵׁבֶט פִּיו וּבְרוּחַ שְׂפָתָיו יָמִית רָשָׁע ׃
וְהָיָה צֶדֶק אֵזוֹר מָתְנָיו וְהָאֱמוּנָה אֵזוֹר חֲלָצָיו׃ וְגָר זְאֵב עִם כֶּבֶשׂ
וְנָמֵר עִם גְּדִי יִרְבָּץ וְעֵגֶל וּכְפִיר וּמְרִיא יַחְדָּו וְנַעַר קָטֹן נֹהֵג בָּם ׃
וּפָרָה וָדֹב תִּרְעֶינָה יַחְדָּו יִרְבְּצוּ

---

et baculū ſuum leuabit ſuper te in via egypti. Adhuc eni paululū modicūq; & conſumabitur indignatio mea & furor me in eos. Et ſuſcitabit ſup eū dñs exercituū flagellū iuxta plagā madian in petra oreb & virgā ſuam ſup mare: & leuabit eam in via egypti. Et erit in die illa: auferetur onus eius de humero tuo: & iugum eius de collo tuo: & cōputreſcet iugū a facie olei. Veniet in aioth: tranſibit in magrō: apd magmas commēdabit vaſa ſua. Tranſierūt curſim: gabaa ſedes nra. Obſtupuit rama: gabaa ſaulis fugit. Hinni voce tua filia gallim: at tende laiſa paupcula anathot. Migrauit medemena habitatores gabin cōfortamini. Adhuc dies ē vt in nobe ſtetur. Agitabit manū ſuā ſup montē filie ſiō & collem hieruſalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet lagunculam in terrore & excelſi ſtature ſuccidētur: & ſublimes humiliabuntur. Et ſubuertetur cōdenſa ſaltus eius ferro: & libanus cū excelſis cadet. 11.

ET egredietur virga de radice ieſſe: & flos de radice eius aſcēdet. Et requieſcet ſup eū ſpiritus domini: ſpiritus ſapientie & intellectus: ſpiritus cōſilii & fortitudinis: ſpiritus ſcientie & pietatis. Et replebit eū ſpūs timoris domini. Non ſecūdum viſionem oculorum iudicabit: neq; ſecundū auditum auriū arguet. Sed iudicabit in iuſticia pauperes & arguet in equitate pro māſuetis terre. Et percutiet terram virga oris ſui & ſpiritu labioꝝ ſuorū interficiet impiū. Et erit iuſticia cingulū lumborū eius: & fides cinctorioū renū eius. Habitabit lupus cū agno: & pardus cum hedo accubabit. Vitulus & leo & ouis ſimul morabuntur: & puer parulus minabit eos. Vitulus & vrſus paſcētur: ſil regeſcēt

---

plagā eā inducit ſup te: vt videas viā egypti.
πληγὴν γὰρ ἐπάγει ἐπὶ σέ, τοῦ ἰδεῖν ὁδὸν αἰγύπτου.
adhuc.n. parū: & ceſſabit ira: & ſuſcitabit ſup
ἔτι γὰρ μικρόν, καὶ παύσεται ἡ ὀργή. καὶ ἐγερεῖ ἐπ' αὐ
eos dñs de exercituū scōm plagā ma
τοὺς κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων κατὰ τὴν πληγὴν μα
diam in loco tribulatōis. & furor eius in via q̄ p
διὰμ ἐν τόπῳ θλίψεως. καὶ ὁ θυμὸς αὐτοῦ τῇ ὁδῷ τῇ κα
mare in viā q̄ ad egyptū. & erit in
τὰ θαλάσσαν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κατ' αἴγυπτον. καὶ ἔσται ἐν τῇ
die illa auferet iugū eius a te: & cor
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀφαιρεθήσεται ὁ ζυγὸς αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, καὶ κα
rūpetur iugū ab hūeris vſis. veniet.n. i
ταφιαρήσεται ὁ ζυγὸς ἀπὸ τῶν ὤμων ὑμῶν. ἥξει γὰρ εἰς τὴν
ciuitatē aggai: & tranſibit i magedo: & in mach
πόλιν ἀγγαί, καὶ παρελεύσεται εἰς μαγγεδώ, καὶ ἐν μαχ
mas ponet vaſa ſua: & ptranſibit vallē
μὰς θήσει τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ παρελεύσεται φάραγγα
& veniet in aggai: timor appḥēdet rama: ciuitatē ſaul
καὶ ἥξει εἰς ἀγγαί, φόβος λήψεται ῥαμά, πόλιν σαοὺλ
fugiet: hinī vocē tuā filia gallim: au
φεύξεται. χρεμέτισον φωνῇ σου θύγατερ γαλλίμ, ἐπὶ τὰ
di laiſſa audiet i anathoth. obſtupuit medebena &
κους λαΐσα, ἐπακούσεται ἐν ἀναθώθ. ἐξέστη μαδιβηνὰ καὶ
habitātes gebi. cōſolamini hodie in via
οἱ καθοικοῦντες γεβίμ. παρακαλεῖτε σήμερον ἐν ὁδῷ
vt maneat. cōſolamini i mōte filiā ſion:
τοῦ μεῖναι. παρακαλεῖτε ἐν τῷ ὄρει τὴν θυγατέρα σιών,
& colles in hierūm. ecce dñator dñs ſabaoth
καὶ οἱ βουνοὶ ἐν ἱερεμ'. ἰδοὺ ὁ δεσπότης κύριος σαβαὼθ
cōturbat gloriosos cū fortitudine: & excelſi
συνταράσσει τοὺς ἐνδόξους μετὰ ἰσχύος, καὶ οἱ ὑψηλοὶ τῇ
ſupbia cōterētur: & ſublimes humiliabūtur.
ὕβρει συντριβήσονται, καὶ οἱ ὑψηλοὶ ταπεινωθήσονται.
& cadent excelſi gladio: at liban cū
καὶ πεσοῦνται ὑψηλοὶ μαχαίρᾳ, ὁ δὲ λίβανος σὺν τοῖς
excelſis cadet.
ὑψηλοῖς πεσεῖται.

Ca. 11.

Καὶ ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης ἰεσσαί, καὶ
flos de radice eius aſcendet: & requieſcet
ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ἀναβήσεται, καὶ ἀναπαύσεται
ſup eū ſpūs dñi: ſpūs ſapiētie & intelle
ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσε
ctus: ſpūs cōſilii & fortitudinis: ſpūs ſciētie
ως, πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως
& pietatis replebit eū. ſpūs timoris dei
καὶ εὐσεβείας ἐμπλήσει αὐτόν. πνεῦμα φόβου θεοῦ
nō ſecūdū gloriā iudicabit: neq; iuxta ſermonē
οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν
arguet: ſed iudicabit humili iudiciū: & arguet
ἐλέγξει, ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῷ κρίσιν, καὶ ἐλέγξει
humiles terre: & percutiet terra ver
τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς, καὶ παταξει γῆν τῷ λό
bo oris ſui. & in ſpū p la
γῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ἐν πνεύματι διὰ χεί
bia ipiū interficiet. & erit iuſticia cinctus
λεων ἀσεβῆ ἀνελεῖ. καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐζωσμένος
lūbos ſuos: & veritate iuolut late
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἀληθείᾳ εἱλειμμένος πὰς πλευ
ra ſua. & ſimul paſcet lup cū agno:
ρὰς αὐτοῦ. καὶ συνβοσκηθήσεται λύκος μετὰ ἀρνοῦ, .2.the. 2.1
& pardus ſimul accubabit cū hedo: & vitu
καὶ παρδαλις συναναπαυσεται ἐρίφῳ, καὶ μοσχάρι
lus & leo & taur ſimul paſcētur. & pu
ον καὶ λέων καὶ ταῦρος ἅμα βοσκηθήσονται. καὶ παι
er paru ducet eos. & bos & vrſus paſ
δίον μικρὸν ἄξει αὐτούς. καὶ βοῦς καὶ ἄρκτος βο
centur ſimul: & ſimul crūt.
σκηθήσονται ἅμα, καὶ ἅμα ἔσονται

Infra. 65.b.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Hie.	Tex.heb.Esa. xij.	Pritiua.heb.
catuli eorũ. τ leo sicut bos comedet paleas: τὰ παιδία αὐτῶν· καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα,	catuli eorũ: & leo quasi bos comedet paleas.	אָרַח אֲכַל יַלְדֵיהֶן וְאַרְיֵה כַּבָּקָר יֹאכַל תֶּבֶן ׃	
τ puer paruul⁹ in foramẽ aspidũ. τ in cubile pagationũ aspidũ manũ imittet. τ nõ malefacient: neq; poterũt perdere ullũ in	Et delectabitur infans ab vbere sup foramina aspidis: & in cauerna reguli q ablactat⁹ fuerit manũ suã mittet. Non nocebũt & nõ occidẽt in vniuerso monte sctõ meo:	נָקַק וְשִׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל חוּר פָּתֶן וְעַל אוד גָּמַל מְאוּרַת צִפְעוֹנִי גָּמוּל יָדוֹ הָדָה׃	
mõte sctõ meo. q; repleta est ois terra	qa repleta est terra scia domini sicut aque maris operientes.	רוּעַ שָׁחַת לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר	
cognoscẽdi dñm sicut aqua multa operiet ma	In die illa radix ieſſe q	יָדַע קָדְשִׁי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת	
γῆν τοῦ γνῶναι τὸν κύριον ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψει θαλάσ=	stat in signũ populorũ: ipm gẽtes deprecabũtur: & erit sepulchrum eius glorioſum. Et erit in die	כִּסָּה יְהוָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים׃ וְהָיָה	
ria. τ erit in die illa radix ieſſe: τ	illa: adiiciet dominus secundo manum suam ad poſſidendum reſiduũ populi sui: quod	בַּיּוֹם הַהוּא שֹׁרֶשׁ יִשַׁי אֲשֶׁר	
στας. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ῥίζα τοῦ ἰεσσαί, καὶ	relinq̃tur ab aſſyriis & ab egypto & a phetros & ab ethiopia & ab elam & a ſennaar & ab emath & ab inſulis maris. Et leuabit ſignũ in nationes: & cõgregabit profugos iſrael. Et diſperſos	עֹמֵד נֵס עַמִּים אֵלָיו גּוֹיִם יִדְרֹשׁוּ	
ἡ cõsurgit vt priceps sit gẽtiũ. in ipo gẽtes sperabũt. τ	iuda colliget a quattuor plagis terre:	וְהָיְתָה מְנֻחָתוֹ כָּבוֹד׃ וְהָיָה	
ὀνήσαιδῶος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσι· καὶ	& auferetur zelus effraim & hoſtes iuda peribunt. Effraim non emulabitur iudam: & iudas non pugnabit contra effraim. Et volabũt in humeros philiſtiim	בַּיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף אֲדֹנָי שֵׁנִית יָדוֹ	
erit requies eĩ⁹ honor. τ erit in die illa apponet dñs ostendere manũ suã: vt zelet	ad occidentem: simul predabũtur filios orientis. Idumea & moab precẽptum manus eorũ & filii ammon obediẽtes erũt. Et deſolabit dominus linguam maris egypti: & leuabit manũ suam ſup flumẽ in fortitudine ſpiritus sui: & percutiet eum in septẽ riuos ita vt transeant per eum calciati. Et erit via reſiduo populo meo qui relinquetur ab aſſyriis: ſicut fuit iſraeli in die illa qua aſcendit de terra egypti.	לִקְנוֹת אֶת שְׁאָר עַמּוֹ אֲשֶׁר	
la illa ſuper populi: qũ derelinquet ab		יִשָּׁאֵר מֵאַשּׁוּר וּמִמִּצְרַיִם וּמִפַּתְרוֹס	
σαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ λαοῦ, ὃ ἂν καταλειφθῇ ἀπὸ		וּמִכּוּשׁ וּמֵעֵילָם וּמִשִּׁנְעָר וּמֵחֲמָת	
assyriis τ ab egypto τ a babylone τ		וּמֵאִיֵּי הַיָּם׃ וְנָשָׂא נֵס לַגּוֹיִם	
τῶν Ἀσσυρίων καὶ ἀπὸ αἰγύπτου καὶ ἀπὸ βαβυλῶνος καὶ		וְאָסַף נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצוֹת	
ab ethiopia τ ab elam τ a ſolis or=		יְהוּדָה יְקַבֵּץ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃	
ἀπὸ αἰθιοπίας καὶ ἀπὸ ἐλαμιτῶν καὶ ἀπὸ ἡλίου ἀνατο=		וְסָרָה קִנְאַת אֶפְרַיִם וְצֹרְרֵי	
tu: τ ex arabia. τ leuabit ſignũ in gẽtes. τ cõgrega		יְהוּדָה יִכָּרֵתוּ אֶפְרַיִם לֹא יְקַנֵּא	
λῶν, καὶ ἐξ ἀραβίας· καὶ ἀρεῖ σημεῖον εἰς τὰ ἔθνη· καὶ συνά		אֶת יְהוּדָה וִיהוּדָה לֹא יָצַר אֶת	
bit q̃ pericrãt ex iſrael. τ diſperſos tu		אֶפְרָיִם׃ וְעָפוּ בְכֶתֶף פְּלִשְׁתִּים	
ξει τοὺς ἀπολομένους ἰσραὴλ· καὶ τοὺς διεσπαρμένους ἰού		יָמָּה יַחְדָּו יָבֹזּוּ אֶת בְּנֵי קֶדֶם	
da cõgregabit ex quattuor aliis terre. τ aufere		אֱדוֹם וּמוֹאָב מִשְׁלוֹח יָדָם וּבְנֵי	
δα συναχθήσεται ἐκ τῶν τεσσάρων πτερύγων τῆς γῆς· καὶ ἀφαιρε		עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָּם׃ וְהֶחֱרִים יְהוָה	
tur zelus ephraĩ. τ inimici iuda peribũt.		אֶת לְשׁוֹן יָם מִצְרַיִם וְהֵנִיף	
θήσεται ὁ ζῆλος ἐφραΐμ, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἰούδα ἀπολοῦνται·		יָדוֹ עַל הַנָּהָר בַּעְיָם רוּחוֹ	
ephraim nõ emulabit iudã: τ iudas nõ tribulabit		וְהִכָּהוּ לְשִׁבְעָה נְחָלִים וְהַדְרִיךְ	
ἐφραὶμ οὐ ζηλώσει τὸν ἰούδαν, καὶ ἰούδας οὐ θλίψει τὸν		בַּנְּעָלִים׃ וְהָיְתָה מְסִלָּה לִשְׁאָר	
ephraim. τ volabũt in nauib⁹ philiſtiĩ. ma		עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשָּׁאֵר מֵאַשּׁוּר כַּאֲשֶׁר	
ἐφραΐμ· καὶ πετασθήσονται ἐν πλοίοις ἀλλοφύλων· θάλασ		הָיְתָה לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם עֲלֹתוֹ מֵאֶרֶץ	
re simul p̃dabũtur: τ cosq̃ a ſolis ortu τ		מִצְרָיִם׃	
σαγάμα κληρονομήσουσι, καὶ τοὺς ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ		Cap.xij. וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא אוֹדְךָ יְהוָה	
idumeã: τ in moab primũ manꝰ inicie=		יְהוָה כִּי אָנַפְתָּ בִּי יָשָׁב אַפְּךָ וְתְנַחֲמֵנִי׃	
ἰδουμαίαν, καὶ ἐπὶ μωὰβ πρῶτον τὰς χεῖρας ἐπιβαλοῦ		הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא	
ent. at filii ammõ primũ obediẽt. τ deſola=		אֶפְחָד כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְהוָה	
σιν. οἱ δὲ υἱοὶ ἀμμὼν πρῶτον ὑπακούσονται· καὶ ἐρημώ=		וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה׃ וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם	
bit dñs mare egypti: τ iniciet		בָּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה׃ וַאֲמַרְתֶּם	
σει κύριος τὴν θάλασσαν αἰγύπτου, καὶ ἐπιβαλεῖ τὴν			
manũ suã sup flumen spũ violẽto: τ			
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν πνεύματι βιαίῳ, καὶ			
pcutiet septẽ valles: ita vt trãsire eũ			
πατάξει ἑπτὰ φάραγγας· ὥστε πορεύεσθαι αὐτὸν			
in calciamẽtis. τ erit via reſiduo			
ἐν ὑποδήμασι· καὶ ἔσται δίοδος τῷ καταλειφθέντι			
pplo meo q̃ derelict⁹ est ab aſſyriis. τ			
λαῷ μου τῷ καταλειφθέντι ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων· καὶ			
erit iſrael ſicut i die q̃ egreſſus ẽ te terra			
ἔσται τῷ Ἰσραὴλ ὡς τῇ ἡμέρᾳ ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ γῆς			
egypti.			
αἰγύπτου.	Ca.12.		
ΚΑΙ dicet in die illa: cõfitebor tibi dñe:			
Καὶ ἐρεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξομολογήσω σε κύριε,			
qñ iratus es: τ auertisti furorẽ tuũ τ			
ὅτι ὠργίσθης, καὶ ἀπέστρεψας τὸν θυμόν σου καὶ ἠ=			
misert⁹ es mei. ecce deꝰ meꝰ saluator meꝰ cõfidẽs e=			
λέησάς με. ἰδοὺ ὁ θεός μου σωτήρ μου πεποιθὼς ἔσο			
ro in eo τ nõ timebo. qñ fiducia mea			
μαι ἐπ' αὐτοῦ καὶ οὐ φοβηθήσομαι. ὅτι ἡ δόξα μου			
τ laus mea dñs: τ fact⁹ ẽ mihi in saluti.			
καὶ ἡ αἴνεσίς μου κύριος, καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.			
τ hauritis aquã cũ gaudio de fontibꝰ			
καὶ ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν			
saluationis. τ dices			
τοῦ σωτηρίου· καὶ ἐρεῖς			

Exo. 15.a. ps.117

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.heb.Esa.xiij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

יַ֣יִן הַהוּא ׀ הוֹדוּ֣ יְהוָ֗ה קִרְא֤וּ בִשְׁמ֙וֹ֙ הוֹדִ֣יעוּ בָעַמִּ֔ים הַזְכִּ֖ירוּ כִּֽי־נִשְׂגָּ֥ב שְׁמֽוֹ׃ זַמְּרוּ־יְהוָ֖ה כִּ֣י גְאוּת֑וֹת עֲשׂוּיָ֣ה זֹּ֔את יְדֻעָ֖ה בְּכָל־הָאָֽרֶץ׃ צַהֲלִ֤י וְרֹנִי֙ יוֹשֶׁ֣בֶת צִיּ֔וֹן כִּֽי־גָד֥וֹל בְּקִרְבֵּ֖ךְ קְד֣וֹשׁ יִשְׂרָאֵֽל׃

Cap.xiij.

מַשָּׂ֕א בָּבֶ֖ל אֲשֶׁ֣ר חָזָ֑ה יְשַׁעְיָ֖הוּ בֶּן־אָמֽוֹץ׃ עַל־הַ֥ר נָשֵׂ֖א שְׂא֣וּ נֵ֑ס הָרִ֤ימוּ קוֹל֙ לָהֶ֔ם הָנִ֥יפוּ יָ֖ד וְיָבֹ֣אוּ פִּתְחֵ֥י נְדִיבִֽים׃ אֲנִ֣י צִוִּ֔יתִי לִמְקֻדָּשָׁ֑י גַּם־קָרָ֣אתִי גִבּוֹרַ֔י לְאַפִּ֖י עַלִּיזֵ֥י גַאֲוָתִֽי׃ קוֹל־הָמ֥וֹן בֶּֽהָרִ֖ים דְּמ֣וּת עַ֑ם רַ֚ב קוֹל֙ שְׁא֣וֹן מַמְלְכ֔וֹת גּוֹיִ֖ם נֶאֱסָפִ֑ים יְהוָ֤ה צְבָאוֹת֙ מַפְקֵ֣ד צְבָ֔א מִלְחָמָֽה׃ בָּאִ֥ים מֵאֶ֖רֶץ מֶרְחָ֑ק מִקְצֵ֣ה הַשָּׁמַ֔יִם יְהוָ֗ה וּכְלֵ֤י זַעְמוֹ֙ לְחַבֵּ֣ל כָּל־הָאָ֔רֶץ׃ הֵילִ֖ילוּ כִּי־קָר֣וֹב י֔וֹם יְהוָ֖ה כְּשֹׁ֣ד מִשַּׁדַּ֑י יָבֽוֹא׃ עַל־כֵּ֤ן כָּל־יָדַ֙יִם֙ תִּרְפֶּ֔ינָה וְכָל־לֵ֖בָב יִמָּֽס׃ וְנִבְהָ֔לוּ צִירִ֥ים וַחֲלָלִ֖ים יֹאחֵ֑זוּן אִ֣ישׁ אֶל־רֵעֵ֣הוּ יִתְמָ֔הוּ פְּנֵ֥י לְהָבִ֖ים פְּנֵיהֶ֑ם הִנֵּה־י֣וֹם יְהוָ֣ה בָּ֔א אַכְזָרִ֥י וְעֶבְרָ֖ה וַחֲר֣וֹן אָ֑ף לָשׂ֤וּם הָאָ֙רֶץ֙ לְשַׁמָּ֔ה וְחַטָּאֶ֖יהָ יַשְׁמִ֥יד מִמֶּֽנָּה׃ כִּֽי־כוֹכְבֵ֤י הַשָּׁמַ֙יִם֙ וּכְסִילֵיהֶ֔ם לֹ֥א יָהֵ֖לּוּ אוֹרָ֑ם חָשַׁ֤ךְ הַשֶּׁ֙מֶשׁ֙ בְּצֵאתוֹ֔ וְיָרֵ֖חַ לֹ֥א יַגִּ֖יהַּ אוֹרֽוֹ׃ וּפָקַדְתִּ֤י עַל־תֵּבֵל֙ רָעָ֔ה וְעַל־רְשָׁעִ֖ים עֲוֹנָ֑ם וְהִשְׁבַּתִּ֗י גְּא֙וֹן֙ זֵדִ֔ים וְגַאֲוַ֥ת עָרִיצִ֖ים אַשְׁפִּֽיל׃ אוֹקִ֤יר אֱנ֙וֹשׁ֙ מִפָּ֔ז וְאָדָ֖ם מִכֶּ֣תֶם אוֹפִֽיר׃ עַל־כֵּ֤ן שָׁמַ֙יִם֙ אַרְגִּ֔יז וְתִרְעַ֥שׁ הָאָ֖רֶץ מִמְּקוֹמָ֑הּ בְּעֶבְרַ֣ת יְהוָ֔ה צְבָא֖וֹת וּבְי֥וֹם חֲר֖וֹן אַפּֽוֹ׃ וְהָיָה֙ כִּצְבִ֣י מְרֻדָּ֔ח וְכַצֹּ֖אן אֵ֣ין מְקַבֵּ֑ץ

'in die 'illa.' Confitemini mdomino &n inuocate oo onomẽ eius.p Notas facite qin pplis' adinuẽtiões eiº: ememẽtote' qm̃ uexcelsũ est' nomẽ eius.' Cantate 'dño q m̃ bmagnifice' fecit: dannũciate' hoc' in vniuersa' terra.' Exulta' & lauda' habitatio' sion: oooo mquia" magnº° in medio tuip sanctusq israel. 13.

ONus babylonis :'qđ °vidit' esaias' filius' amos.' Super' montem oo kcaliginosum' leuate" signum :" exaltate° vocem qleuate' manũ :' & ingrediantur' portas' duces. oo sEgo' mandaui' sanctificatis meis:' & vocaui oooo cfortes meos' in ira mea exultãtes in' gloria mea. sVox' multitudis' in montibus' q̃si' ppl'o' frequẽtiũ:" vox' sonitus' regum qgentium' congregatarũ. sDominus' exercituum "precepit' militie' belli oo 'veniẽtibus' de terra' procul. cA summitate oooooo celi' dominus' & vasa' furoris eius' vt disperdat oo 'omnem' terram.' Vlulate" quia" prope est° dies pdomini:' quasi vastitas' a domino' veniet.' Propter "hoc' omnes' manus' dissoluentur :' & omne' cor 'hois' tabescet' & contere tur.' Torsiões' & dolores tenebunt :' quasi parturiens' dolebũt.' Vnusq3 ad" proximũ suum° stupebit : p facies q combuste vultus eorũ. s Ecce' dies "domini' veniet' crudelis ' & indignatõis plenus' & ire' furoris q3 ad ponendã terrã' in solitudinem :' & pctores eius' cõterendos de ea:' quoniã' stelle' celi & splendor earum" non expãdẽt' lumẽ suũ. q Obtenebrat' est' sol' in ortu suo:' & luna" nõ' splẽdebit in' lumie suo.' Et visitabo super' orbis' mala :' & cõtra' impios oooooooooo iniqtatẽ eo'. s Et requiescere faciã' supbiã' infideliũ: & arrogantiã' fortiũ" humiliabo. " Preciosior erit °vir' auro:' & homo' mundo° obrizo.' Super oooo "hoc' celum' turbabo :' & mouebitur' terra ooooo de loco suo :' cpter indignationẽ' dñi' exercituũ: & ppt dies' ire' furoris ei'. Et erit' q̃si damula' fugiẽs

in die illa: cõfitemini dño: clamate no men eius: annũciate in gẽtib' gliosa eius: memoriale: laudate dñm q3 exaltatũ ẽ nomẽ eius: laudate nomẽ domini:cantate hec in omni terra. exultate & letamini habitãtes sion q3 exaltat' ẽ sctus israel in medio eius. Ca. 13.

Ὅρασις κατὰ Βαβυλῶνος ἣν εἶδεν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς ἐπ' ὄρους πεδινοῦ· ἄρατε σημεῖον, ὑψώσατε τὴν φωνὴν αὐτοῖς, μὴ φοβεῖσθε, παρακαλεῖτε τῇ χειρί, ἀνοίξατε οἱ principes: ego precipio: & ego adduco eos. gigãtes ἄρχοντες, ἐγὼ συνιταξα, καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτούς· γίγαντες venitũt iplere furorẽ meũ: gaudẽtes simul & supẽρχονται πληρῶσαι τὸν θυμόν μου, χαίροντες ἅμα καὶ ὑβρί bidẽtes. vox gẽtiũ multarũ sup mõtes: similis gẽtiũ ζοντες· φωνὴ ἐθνῶν πολλῶν ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὁμοία ἐθνῶν multarũ: vox regũ & gẽtiũ cõgregatarũ dñs sabaoth multitudinis: ἀθροιζομένων· φωνὴ βασιλέων καὶ ἐθνῶν συνηγμένων κς σαβαὼθ ostẽdit pcepit gẽti bellicose. venite de terra pcul: ὠδὶ ἐντέταλται ἔθνει ὁπλομαχῶ. ἔρχεσθε ἐκ γῆς πόρρωθεν, a sũmitate fũdamẽti celi: dñs & pũlatores ex ἀπ' ἄκρου θεμελίου τοῦ οὐρανοῦ, κύριος καὶ οἱ ὁπλομαχοι αὐtinus vt disperdat totã ozbẽ terre. vlulate: ppe τοῦ καταφθεῖραι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· ὀλολύζετε, ἐγγὺς eñ dies dñi: & cõtritio a deo veniet. ppt hoc ἐστὶν ἡμέρα κυρίου, καὶ συντριβὴ παρὰ θεοῦ ἥξει. διὰ τοῦτο ois manꝰ dissoluẽt & ois aia hois ti- πᾶσα χεὶρ ἐκλυθήσεται καὶ πᾶσα ψυχὴ ἀνθρώπου δει- mebit: & turbabũtur legatꝰ: & dolores ip λιάσει, καὶ ταραχθήσονται οἱ πρέσβεις, καὶ ὠδῖνες αὐsos hẽbũt sicut mulieris partiẽtis. & cõdolebũt τοὺς ἕξουσιν ὡς γυναικὸς τικτούσης. καὶ συμφορήσουσιν alter ad alterũ: & stupebũt: & facies ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον, καὶ ἐκστήσονται, καὶ τὸ πρόσωπον eoꝝ sicut flãma mutabũt. ecce eñ dies dñi αὐτῶν ὡς φλὸξ μεταβαλοῦσιν. ἰδοὺ γὰρ ἡμέρα κυρίου venit insanabilis & idignatõis furoris & ire ad ponẽdã ozbẽ ἔρχεται ἀνίατος καὶ μήνιδος θυμοῦ καὶ ὀργῆς θεῖναι τὴν οἰκου terre desertũ & pctores pdere ex eo. μένην ἔρημον καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀπολέσαι ἐξ αὐτῆς. οἱ nã stelle celi & ozion & ois ornatꝰ γὰρ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ ὠρίων καὶ πᾶς ὁ κόσμος τοῦ celi lumẽ suũ nõ dabũt. & obtenebrabit οὐρανοῦ τὸ φῶς αὐτῶν οὐ δώσουσιν. καὶ σκοταδήσεται τὸ sole ozẽte: & luna nõ dabit lumẽ suũ. ἡλίου ἀνατέλλοντος, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φῶς αὐτῆς. & mãdabo ozbi & re vniuerso mala: & ipios τῆς· καὶ ἐντελοῦμαι τῇ οἰκουμένῃ ὅλη κακά, καὶ τοῖς ἀσεβέσι ipietates eoꝝ: & pdã supbiã iniquoꝝ. & iliriã ταῖς ἀσεβείας αὐτῶν, καὶ ἀπολῶ ὕβριν ἀτόμων· καὶ ὕβριν superboꝝ humiliabo: & erũt & re- ὑπερηφάνων ταπεινώσω, καὶ ἔσονται οἱ ἐγκαταλιlicti honorati magis quã aurũ obrizũ. & λειμμένοι ἔντιμοι μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον τὸ ἄπυρον· καὶ homo magis honorabilis erit q̃ lapis de ophir, ἄνθρωπος μᾶλλον ἔντιμος ἔσται ἢ ὁ λίθος ὁ ἐκ ὀπφεῖρnã celũ irascet & terra mouebit a ὁ γὰρ οὐρανὸς θυμωθήσεται καὶ ἡ γῆ σεισθήσεται ἐκ τῶν fundamẽtis eiº: ppter furorẽ ire dñi sabaoth: in θεμελίων αὐτῆς, διὰ θυμὸν ὀργῆς κυρίου σαβαὼθ, ἐν τῇ die qua venerit furoꝝ eius. & erũt re- ἡμέρᾳ ἧς ἂν ἔλθῃ ὁ θυμὸς αὐτοῦ· καὶ ἔσονται κατα licti quasi damula fugiens: λελειμμένοι ὡς δορκάδιον φεῦγον, oooooooooooo

B
pſ.14. 1.para. 16.l.
A
Eze.xxi c.
B
naũ.2.c
C

Universidad de Deusto
Biblioteca

ε quasi ouis errās: τ nō est cōgregās: ita
καὶ ὡς πρόβατον πλανώμενον, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ συνάγων, ὡς
vt hō in pplīm suū cōuertat: τ ho
τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐπιστραφῆναι, καὶ ἄνθρω
mo in regionē suā ipellet. q̄ emī capiō fuerit erit
πος εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ διώξεται. ὃς γὰρ ἂν ἁλῶ πεπλη-
victus: τ q̄cūq; cōgregat issūt cadēt in gladio.
γείς, καὶ οἱ τινες συναγμένοι εἰσὶ πεσοῦνται ἐν μαχαίρᾳ.
τ filios eoꝝ allidēt coꝝ ā eis: τ do
καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ῥήξουσιν ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τὰς οἰκί
mos eoꝝ diripiēt: τ vxores eoꝝ habe
ας αὐτῶν προνομεύσουσι, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐξου-
būt. ecce suscitabo vobis medos: q̄ argentū nō repu
σι. ἰδοὺ ἐπεγείρω ὑμῖν τοὺς μήδους, οἱ ἀργύριον οὐ λογί
tant: neq; aurī indigētiā habent: arc⁹ adolef
ζονται, οὐδὲ χρυσίου χρείαν ἔχουσι, τοξεύματα νεανι-
cētiſi cōterēt: τ filioꝝ vteriſq; nō miſerebūt:
σκων συντρίψουσι, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν οὐμὴ ἐλεήσουσιν,
neq; ſup filiis tuis parcēt oculi eoꝝ.
οὐδὲ ἐπὶ τοῖς τέκνοις σου φείσονται οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν.
τ erit babylon q̄ vocat inclyta a regib⁹
καὶ ἔσται Βαβυλὼν ἡ καλεῖται ἔνδοξος ἀπὸ βασιλέων
chaldeoꝝ quēadmodū ſubuertit deꝰ ſodomā τ go-
Χαλδαίων τρόπον κατέσρεψεν ὁ θεὸς Σόδομα καὶ Γό-
morrā: nō habitabitur in eternū neq; īgrediē
μορρα, οὐ κατοικηθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα οὐδ' οὐμὴ εἰσέλθω
gen.19 c. tur in eā q̄ multas gñatiōes: neq; īgredietur
σιν εἰς αὐτὴν διὰ πολλῶν γενεῶν, οὐδ' οὐμὴ εἰσίλθωσιν
in eā arabes: neq; paſtores requieſcēt in
εἰς αὐτὴν Ἄραβες, οὐδὲ ποιμένες οὐμὴ ἀναπαύσονται ἐν
ea: τ requieſcent in ea beſtie: τ iplebū
αὐτῇ, καὶ ἀναπαύσονται ἐν αὐτῇ θηρία, καὶ ἐμπλησθή-
tur dom⁹ ſonitu. τ accubabūt ibi ſirenes
σονται αἱ οἰκίαι ἤχου. καὶ ἀναπαύσονται ἐκεῖ σειρῆνες
τ demones ſaltabūt ibi: τ onocentauri illic habita
καὶ δαιμόνια ὀρχήσονται ἐκεῖ, καὶ ὀνοκένταυροι ἐκεῖ κατοι
bunt. τ nidificabūt ericii in domib⁹ eoꝝ.
κήσουσι. καὶ νοσσοποιήσουσιν ἐχῖνοι ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν.

A Ito venit τ nō tardabit: τ dies eoꝝ nō
Ταχὺ ἔρχεται καὶ οὐ χρονιεῖ, καὶ ἡμέραι αὐτῶν οὐμὴ
ptrahētur: τ miſerebit dñs iacob: τ eliget
ἐφελκυσθῶσι, καὶ ἐλεήσει κύριος τὸν Ἰακώβ, καὶ ἐκλέξεται
adhuc iſrael: τ requieſcet ſup terrā eoꝝ τ
ἔτι τὸν Ἰσραήλ, καὶ ἀναπαύσεται ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ
aduena apponet ad eos: τ adiūget
προσήλυτος προστεθήσεται πρὸς αὐτούς, καὶ προστεθήσεται
ed domū iacob: τ accipiēt eos gētes: τ indu
πρὸς τὸν οἶκον Ἰακώβ, καὶ λήψονται αὐτοὺς ἔθνη, καὶ εἰσα-
cent in locū eoꝝ τ poſſidebūt: τ
γάγουσιν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν καὶ κατακληρονομήσουσι, καὶ
multiplicabunt ſup terrā dei in ſeruos τ ancil
πληθυνθήσονται ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ θεοῦ εἰς δούλους καὶ δού
las: τ erūt captiui captiuātes e-
λας, καὶ ἔσονται αἰχμάλωτοι οἱ αἰχμαλωτεύσαντες αὐ
os: τ ſubiicētur dñantes eis. τ erit
τούς, καὶ κυριεύσουσιν οἱ κυριεύσαντες αὐτούς. καὶ ἔσται
die illa releuabit dñs te a dolore τ
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναπαύσει κύριός σε ἀπὸ τῆς ὀδύνης καὶ
ira tua τ ſeruitute tua dura qua ſer-
τοῦ θυμοῦ σου καὶ τῆς δουλείας σου τῆς σκληρᾶς ᾗ ἐδού-
B uiuiſti eis. τ ſumes plāctū hūc ſup regē
λευσας αὐτοῖς. καὶ λήψῃ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ βασιλέα
babylonis. τ dices in die illa: quomō ceſſa
Βαβυλῶνος. καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, πῶς ἀνεπαύ-
uit exactor τ ceſſauit ſollicita
σατο ὁ ἀπαιτῶν καὶ ἀνεπαύσατο ὁ ἐπισπουδα-
stor. cōtriuit dñs uīgā peccatoꝝ:
στής. συνέτριψε κύριος τὸν ζυγὸν τῶν ἁμαρτωλῶν, τὸν
uīgā principū: pcutiēs gētē furore: plaga iſanabili
ζυγὸν τῶν ἀρχόντων, πατάξας ἔθνος θυμῷ πληγὴν ἀνιάτῳ

[m]et q̄ſi ouis: [n]& nō erit [o]q
cōgreget. [p] Vnuſqſq; [q] ad
[r]populū ſuū [s] cōuertetur:
[s]& ſinguli [u] ad [x]terrā ſuā [r]fu
giēt: [t]oīs [s]q inuētus fuerit
[b]occidetur: [c]& oīs [d]q ſup-
uenerit [c] cadet [r] in gladio.
[g] Infantes eorū [b] allidētur
[i]in oculis eoꝝ: [k] diripiētur
[l]domus eorū: [m] & vxores
eorū [n] violabuntur. [o] Ecce
ego [p] ſuſcitabo [q] ſuper eos
[e]medos [s] qui [u] argentum
[x]non [r] querant ∞∞∞∞∞∞∞
[a]nec [s] aurum [b] velint: [p]ſed
ſagittis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]paruulos [r] interficiēt: [g]&
lactantibus [h] vteris [i] non
[b]miſerebūtur: [k]& ſup [m] fili-
os [n] nō [o] parcat [p] ocul⁹ eoꝝ.
[q] Et erit [r] babylon illa ciui
tas [e] gl'iosa in [x] regnis [u] icly-
ta in [s] ſuperbia [r] chaldeo-
rum: [t] ſicut ſubuertit [a] deus
[c]ſodomam [b] & [c] gomorrā.
[r] Non [g] habitabit vſq;
[b]in finē: [i]& nō [k] fundabitur
[l]vſq; ad [m] gñationē [n] & ge-
nerationem. [o] Nec [p] ponet
[q]ibi [p] tentoria [r] arabs: [s]nec
[e]paſtores [u] reqeſcent [x] ibi:
[r]ſed reqeſcent [t] ibi [a] beſtie:
[b]& replebūtur [c] dom⁹ eoꝝ
[d]draconib⁹. [e] Et habitabūt
[r]ibi [g] ſtruthiōes: [i]& piloſi
[k]ſaltabunt [l] ibi: ∞∞∞∞∞∞∞
[m]& reſpondebūt ibi [n] vlule
[o]in edibus eius [p] & ſirenes
[q]in delubris [r] voluptatis.

14.

PRope eſt [b] vt veniat
[c]tēpus eiꝰ: [d]& dies eiꝰ
[c]non [e] elongabuntur. [b] Mi
ſerebitur [g] enim [i] dominus
[i]iacob [m] & eliget [n] adhuc
[o]de iſrl: [p]& reqeſcere eos
faciet [q] ſup [r] humū ſuā. [s] Ad
iungetur [r] aduena [u] ad eos:
[x]& adherebit [r] domui [a] ia-
cob. [b] Et tenebunt eos ∞
[c]populi [b] & adducent eos
[c]in [r] locum ſuum. ∞∞∞∞∞
[g] Et poſſidebit eos [b] domꝰ
[i]iſrael [k] ſuper terram ∞∞
[m]domini [n] in ſeruos [o] &
ancillas: [p]& erunt ∞∞∞∞∞
[q]capiētes [r] eos q ſe ceperāt
[e]& ſubiicient [r] exactores
ſuos. [u] Et erit [r] in die illa cū
[r]requiē dederit [a] tibi [s] dñs
[b]a labore tuo [c] & a cōfuſio
ne tua [b] & a [c] ſuitute [r] dura
[g]qua ante [b] ſeruiſti: [n] ſumes
[i]parabolam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]iſtam [n] contra [o] regē [p] ba-
bylonis [q] & dices. [r] Quō
[e]ceſſauit [t] exactor: [u] quie-
uit [r] tributum. [r] Contriuit
[s]dominus [a] baculū [b] impio
rum: [c] virgā [b] dominātium
[c]cedentē [r] populos [g] īdigna
tione: [b] plaga [i] inſanabili:

Cap. xiiij

[m] וְכִצֹּאן [n] וְאֵין מְקַבֵּץ [p] אִישׁ [q] אֶל עַמּוֹ [r] יִפְנוּ [s] וְאִישׁ [u] אֶל אַרְצוֹ [x] יָנוּסוּ: [r] כָּל
[g] הַנִּמְצָא [b] יִדָּקֵר [i] וְכָל [k] הַנִּסְפֶּה [l] יִפּוֹל [m] בֶּחָרֶב: [n] וְעוֹלליהֶם [o] יְרֻטְּשׁוּ
[p] לְעֵינֵיהֶם [q] יְשֻׁסּוּ [r] בָּתֵּיהֶם [s] וְנָשֵׁיהֶם
[t] תְּשָׁכַּבְנָה: [a] הִנְנִי [b] מֵעִיר [c] עֲלֵיהֶם
[d] אֶת מָדַי [e] אֲשֶׁר [f] כֶּסֶף [g] לֹא יַחְשֹׁבוּ
[h] וְזָהָב [i] לֹא יַחְפְּצוּ בּוֹ: [k] וּקְשָׁתוֹת
[l] נְעָרִים [m] תְּרַטַּשְׁנָה [n] וּפְרִי [o] בֶּטֶן [p] לֹא
[q] יְרַחֵם [r] עַל [s] בָּנִים [t] לֹא [u] תָחוּס [x] עֵינָם:
[r] וְהָיְתָה [a] בָבֶל [b] צְבִי [c] מַמְלָכוֹת [d] תִּפְאֶרֶת
[e] גְּאוֹן [f] כַּשְׂדִּים [g] כְּמַהְפֵּכַת [h] אֱלֹהִים
[i] אֶת [k] סְדֹם [l] וְאֶת [m] עֲמֹרָה: [n] לֹא [o] תֵשֵׁב
[p] לָנֶצַח [q] וְלֹא [r] תִּשָּׁכֵן עַד [s] דּוֹר [t] וָדוֹר
[u] וְלֹא [x] יֶהֱלַל [r] שָׁם [a] עֲרָבִי [b] וְרֹעִים [c] לֹא
[d] יַרְבְּצוּ [e] שָׁם: [f] וְרָבְצוּ [g] שָׁם [h] צִיִּים
[i] וּמָלְאוּ [k] בָתֵּיהֶם [l] אֹחִים [m] וְשָׁכְנוּ [n] שָׁם
[o] בְּנוֹת [p] יַעֲנָה [q] וְשָׂעִירִים [r] יְרַקְּדוּ שָׁם:
[s] וְעָנָה [t] אִיִּים [a] בְּאַלְמְנֹתָיו [b] וְתַנִּים
[c] בְּהֵיכְלֵי [d] עֹנֶג

[e] כִּי [f] קָרוֹב [g] לָבוֹא [h] עִתָּהּ [i] וְיָמֶיהָ
[k] לֹא [l] יִמָּשֵׁכוּ: [m] כִּי [n] יְרַחֵם [o] יְהוָה [p] אֶת
[q] יַעֲקֹב [r] וּבָחַר [s] עוֹד [t] בְּיִשְׂרָאֵל [a] וְהִנִּיחָם
[b] עַל [c] אַדְמָתָם [d] וְנִלְוָה [e] הַגֵּר [f] עֲלֵיהֶם
[g] וְנִסְפְּחוּ [h] עַל [i] בֵּית [k] יַעֲקֹב: [l] וְלָקְחוּם
[m] עַמִּים [n] וְהֵבִיאוּם [o] אֶל [p] מְקוֹמָם
[q] וְהִתְנַחֲלוּם [r] בֵּית [s] יִשְׂרָאֵל [t] עַל [a] אַדְמַת
[b] יְהוָה [c] לַעֲבָדִים [d] וְלִשְׁפָחוֹת [e] וְהָיוּ
[f] שֹׁבִים [g] לְשׁוֹבְיֵהֶם [h] וְרָדוּ [i] בְּנוֹגְשֵׂיהֶם:
[k] וְהָיָה [l] בַּיּוֹם [m] הֲנִיחַ [n] יְהוָה [o] לְךָ [p] מֵעֲצָבְךָ
[q] וּמֵרַגְזֶךָ [r] וּמִן [s] הָעֲבֹדָה [t] הַקָּשָׁה
[u] אֲשֶׁר [x] עָבַד [r] בָּךְ: [a] וְנָשָׂאתָ [b] הַמָּשָׁל
[c] הַזֶּה [d] עַל [e] מֶלֶךְ [f] בָּבֶל [g] וְאָמַרְתָּ [h] אֵיךְ
[i] שָׁבַת [k] נוֹגֵשׂ [l] שָׁבְתָה [m] מַדְהֵבָה:
[n] יְהוָה [o] מַטֵּה [p] רְשָׁעִים [q] שֵׁבֶט [r] מֹשְׁלִים:
[s] מַכֵּה [t] עַמִּים [a] בְּעֶבְרָה [b] מַכַּת [c] בִּלְתִּי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtiua.heb.	Ter.heb.Esa.xiiij.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
סָרָה רִדָּה בָּאַף גּוֹיִם מְרַדֶּדֶף בִּלִי סוּר רָפָף			
חָשַׁךְ נָחָה שָׁקְטָה כָּל הָאָרֶץ	נוּחַ		
פָּצְחוּ רְנָנָה גַּם בְּרוֹשִׁים שָׂמְחוּ בְּרוֹשׁ			
לְךָ אָרְזֵי לְבָנוֹן מֵאָז שָׁכַבְתָּ לֹא			
יַעֲלֶה הַכֹּרֵת עָלֵינוּ שְׁאוֹל מִתַּחַת עָלָה שָׁאַל			
רָגְזָה לְךָ לְקָרַאת בּוֹאֶךָ עוֹרֵר			
לָךְ רְפָאִים כָּל עַתּוּדֵי אָרֶץ עָתַד			
הֵקִים מִכִּסְאוֹתָם כֹּל מַלְכֵי גּוֹיִם קוּם			
כֻּלָּם יַעֲנוּ וְיֹאמְרוּ אֵלֶיךָ גַּם אַתָּה עָנָה אָמַר			
חֻלֵּיתָ כָּמוֹנוּ אֵלֵינוּ נִמְשַׁלְתָּ חָלָה			
הוּרַד שְׁאוֹל גְּאוֹנֶךָ הֲמִית נְבָלֶיךָ מָשַׁל יָרַד			
תַּחְתֶּיךָ יֻצַּע רִמָּה וּמְכַסֶּךָ תּוֹלֵעָה שָׂאַל הָמָה			
אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן כָּלָה			
שָׁחַת נִגְדַּעְתָּ לָאָרֶץ חוֹלֵשׁ עַל נָגַע חָלַשׁ			
גּוֹיִם וְאַתָּה אָמַרְתָּ בִּלְבָבְךָ			
הַשָּׁמַיִם אֶעֱלֶה מִמַּעַל לְכוֹכְבֵי עָלָה עָלָה			
אֵל אָרִים כִּסְאִי וְאֵשֵׁב בְּהַר כּוֹכָב רוּם			
מוֹעֵד בְּיַרְכְּתֵי צָפוֹן אֶעֱלֶה עַל יָשַׁב יָעַד			
בָּמֳתֵי עָב אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן אַךְ בָּמָה דָּמָה			
אֶל שְׁאוֹל תּוּרַד אֶל יַרְכְּתֵי בוֹר עָלָה יָרַד			
רָאֶיךָ אֵלֶיךָ יַשְׁגִּיחוּ אֵלֶיךָ יִתְבּוֹנָנוּ רָאָה שָׁגַח			
הָזֶה הָאִישׁ מַרְגִּיז הָאָרֶץ רָגַז נוּן רָגַז			
מַרְעִישׁ מַמְלָכוֹת שָׂם תֵּבֵל כַּמִּדְבָּר רָעַשׁ מָלַהּ			
וְעָרָיו הָרַס אֲסִירָיו לֹא פָּתַח שׁוּם דְּבֵר			
בָּתֵּיהֶם כָּל מַלְכֵי גּוֹיִם כֻּלָּם שָׁכְבוּ עִיר אָסַר			
בְּכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ וְאַתָּה כָּבַד			
הָשְׁלַכְתָּ מִקִּבְרְךָ כְּנֵצֶר נְתָעָב שָׁלַךְ תָּעַב			
לְבוּשׁ הֲרוּגִים מְטֹעֲנֵי חֶרֶב יוֹרְדֵי מָשַׁל יָרַד			
אֶל אַבְנֵי בוֹר כִּפֶּגֶר מוּבָס בּוּס			
לֹא תֵחַד אִתָּם בִּקְבוּרָה כִּי אַרְצְךָ שִׁחַתָּ עַמְּךָ הָרָגְתָּ לֹא יִקָּרֵא			
לְעוֹלָם זֶרַע מְרֵעִים הָכִינוּ לְבָנָיו עָלַם רוּעַ			
מַטְבֵּחַ בַּשָּׁן אֲבוֹתָם בַּל יָקוּמוּ בָּלַע קוּם			
וְיָרְשׁוּ אָרֶץ וּמָלְאוּ פְנֵי תֵבֵל בָּנָה			
עָרִים וְקָמְתִּי עֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה עִיר קוּם			
צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי לְבָבֶל שֵׁם כָּרַת			

'sublicientē m in furore n gē tes: o persequentē crudeli ter. r Conquieuit & s siluit t omnis u terra: ∞∞∞∞∞∞ x gauisa est & y exultauit: z abietes s quoq; b letate sūt c super te: & o cedri c libani. r Exquo s dormisti b non ∞ t ascēdit k qui succidat l nos. m Infernus n subter te ∞∞ o cōturbatus est q in occur= sum r aduētus tui: a suscita uit c tibi u gigantes. x Om= nes r principes s terre ∞∞∞ a surrexerūt b de soliis suis: c oēs o principes c nationū. r Vniuersi s respondebunt b & dicent t tibi. k Et t tu ∞∞ m vulneratus es n sicut & nos: o nri p filiis effectus es. q Detracta est ad r inferos e supbia tua: t cōcidit u cada uer tuū. t Subter te r sterne tur t tinea: z & opimētū tuū erunt b vermes. c Quō o ce cidisti c de celo r lucifer e qui b mane oriebaris. t Corrui sti h in terrā t q vulnerabas n gentes: o qui p dicebas q in corde tuo: in ∞∞∞∞∞∞∞∞ r celum e ascendam: r supra u astra ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ r dei r exaltabo z solium me um: & sedebo b in monte c testamēti d i lateri b e aqui lonis: r ascendam e super ∞ b altitudinē c nubiū: k similis ero t altissimo. m Veruntī n ad o infernum p detraheris q in r profundum e laci. ∞ t Qui te viderint u ad te x in clinabūtur r teq; z pspiciēt. a Nunquid iste est b vir c qui turbauit d terram: ∞∞∞∞ c qui concussit e regna: qui e posuit b orbem t desertum k & vrbes eius t destruxit: m vinctis eius n nō o aperuit p carcerē. q Oēs r reges e gē tiū t vniuersi u dormierunt x in gloria r vir i domo sua: a tu autem ∞∞∞∞∞∞∞∞ b piectus es c de sepulchro tuo d quasi stirps e inutilis t pollut d & r obuolutus cū his q e iterfecti sūt t gladio & k descēdert t ad m fūdamēta n laci. o Quasi cadauer p pu tridū q nō r hēbis cōsortiū neq; e cū eis s in sepultura. Tu u eni i terrā tuā z disperdi sti: tu s ppl'm tuū a occidisti. b Nō c vocabitur d in eternū e semē c pessimorū. e Prepa rate b filios ei d occisioni k in iniqtate t patrū eoꝝ. m Nō n cōsurgent c nec hereditabūt p terrā: q neq; iplebūt r facie e orbis t ciuitatū. u Et cōsurgā x sup eos r dicit d dñs e exercituum: b & perdam c babylonis d nomen ∞∞∞

pcutiēs gentē plaga furoris q nō pepercit: requie= παίων ἔθνος πληγῇ θυμοῦ ᾗ οὐκ ἐφείσατο, ἀνεπαίσα uit cōfidēs. oīs terra clamat cū leticia: τ το πεπoιθὼς· πᾶσα ἡ γῆ βοᾷ μετ' εὐφροσύνης, καὶ τὰ ligna libani gaudisa sunt sup te: τ cedri ξύλα τοῦ λιβάνου εὐφράνθησαν ἐπ' σοί, καὶ ἡ κέδρος ἡ libani ex quo tu dormiuisti: nō ascēdit q succidat nos. λιβάνου ἀφοῦ σὺ κεκοίμησαι, οὐκ ἀνέβη ὁκόπωσιν ἡμᾶς. iferni subter irricat est occurrēs tibi: cōsurrexe ὁ ἅδης κατωθεν ἐπικράνθη συναντήσας σοι, συνηγέρθη= rūt tibi oēs gigātes q vñari sunt terre: q suscita σάν σοι πάντες οἱ γίγαντες οἱ ἄρξαντες τῆς γῆς, οἱ ἐγεί uerūt de sedib suis oēs reges gentiū. ραντες ἐκ τῶν θρόνων αὐτῶν πάντας βασιλεῖς ἐθνῶν. vniuersi rñdebūt τ dicēt tibi: τ tu ea πάντες ἀποκριθήσονταί σοι καὶ ἐροῦσί σοι, καὶ σὺ ἐά= ptus es sicut τ nos. in nobis aūt reputat es: des λως ὡςπερ καὶ ἡμεῖς. ἐν ἡμῖν δὲ κατελογίσθης, κα= cendit aūt ad iferos gña tua: multa leticia tua. τέθνη δὲ εἰς ἅδου ἡ δόξα σου, ἡ πολλὴ εὐφροσύνη σου. subter te sternēt tinea. τ operimentū tuū ὑποκάτω σου στρώσουσι σῆψιν. καὶ τὸ κατάλυμμά σου vermis. quomō cecidit de celo lucifer mane σκώληξ. πῶς ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἑωσφόρος ὁ πρωὶ oriēs. cōtrit es in terrā q mittebas ἀνατέλλων. συνετρίβης εἰς τὴν γῆν ὁ ἀποστέλλων ad oēs gētes. tu aūt dixisti in corde tuo: πρὸς πάντα τὰ ἔθνη. σὺ δὲ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου, in celū ascendā: sup astra ἐις τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι, ὑπάνω τῶν ἄστρων τοῦ celi ponā sediū meū. sedebo in mōte sublimi sup οὐρανοῦ θήσω τὸν θρόνον μου. καθιῶ ἐν ὄρει ὑψηλῷ ἐπὶ mōtes excelsos qui ad aquilonē. ascendā su τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τὰ πρὸς βορρᾶν. ἀναβήσομαι ἐπά per nubes: cro similis altissimo. nūc νω τῶν νεφελῶν, ἔσομαι ὅμοιος τῷ ὑψίστῳ. νῦν aūt in ifernū descēdes τ in fundamēta terre. δὲ εἰς ᾅδην καταβήσῃ καὶ εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς. videtes te admirabunt sup te: τ dicēt. hic οἱ ἰδόντες σε θαυμάσουσιν ἐπὶ σοί, καὶ ἐροῦσιν. οὗτος hō q cōturbabat terrā: q cōcussit reges: ὁ ἄνθρωπος ὁ παροξύνων τὴν γῆν, ὁ σείων βασιλείς, q posuit orbē terre i desertū τ ciuitates eī de= ὁ θεὶς τὴν οἰκουμένην ἔρημον καὶ τὰς πόλεις αὐτοῦ κα struxit. exītes i viculo nō soluit. oēs re= θεῖλεν. τοὺς ἐν ἀπαγωγῇ οὐκ ἔλυσεν. πάντες οἱ βα ges gētiū dormierūt in honore: hō in σιλεῖς τῶν ἐθνῶν ἐκοιμήθησαν ἐν τιμῇ, ἄνθρωπος ἐν domo sua. tu aūt piect eris in mōtib sicut τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. σὺ δὲ ῥιφήσῃ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς τε mortu abominabilis cū multis mortuis con κρὸς ἐβδελυγμένος μετὰ πολλῶν τεθνηκότων ἐκκεκε fossis gladio descēdētib ad iferos. quēadmodū τημένων μαχαίρᾳ καταβαινόντων εἰς ᾅδου. ὁ τρόπον vestimētū i sanguie mixtū nō erit mūdū: sic ἱμάτιον ἐν αἵματι πεφυρμένον οὐκ ἔσται καθαρόν, οὕ= nec tu eris mūdus. qz terrā meā pdidi τως οὐδὲ σὺ ἔσῃ καθαρός. διότι τὴν γῆν μου ἀπώλε sti τ pplm meū occidisti. nō manebis in σας καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας. οὐ μὴ μείνῃς εἰς τὸν eternū tps: semē malū ppara filios αἰῶνα χρόνον, σπέρμα ποιηρὸν ἑτοίμασον τὰ τέκνα tuos vt occidātur p petis pris eox: vt σου σφαγῆναι ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ἵνα nō resurgāt τ hereditēt terrā: τ iple= μὴ ἀναστῶσι καὶ κληρονομήσωσι τὴν γῆν, καὶ ἐμπλή ant terrā bellis. τ insurgā eis σωσι τὴν γῆν πολέμων. καὶ ἐπαναστήσομαι αὐτοῖς dicit dñs sabaoth: τ pdā eox nomē λέγει κύριος σαβαώθ, καὶ ἀπολέσω αὐτῶν ὄνομα

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Vie.	Tex.he.Esa.xv.	Pritiua.heb.
ꝛ reliquias ꝛ semẽ hec dicit dñs: ꝛ po	[c]& reliquias [f]& germen	וּשְׁאָר׃ וְנִין֙ וְנֶ֣כֶד נְאֻם֙ יְהוָ֔ה ׀	
κὰι καταλειμμα κὰι σπέρμα τάδε λέγει κύριος, κὰι θή	[g]& progeniem [p]dicit [q]dñs.	וְשַׁמְתִּיהָ֙ לְמוֹרַ֣שׁ ״ קִפֹּ֔ד ״ וַאֲגַמֵּי	שׁוּם יֶרֶשׁ
nam babylonẽ desertã: ita vt habitent critli	[k]Et ponã eã [l]in possessio	מָ֑יִם ׀ וְטֵאטֵאתִ֖יהָ בְּמַטְאֲטֵ֥א הַשְׁמֵ֛ד	טָאטָא
σόμαι τὴν βαβυλῶνα ἔρημον, ὥστε κατοικεῖν ἐχίους,	nem [m]ericii: [n]& in paludes	נְאֻם֙ יְהוָ֣ה ״ צְבָאֽוֹת׃ הַשְׁמֵ֥ד	שָׁמַד שָׁבַע
ꝛ crit in nihilũ. ꝛ ponã eã luti baratri in	[o]aquarum: [p]& scopabo	וְנִשְׁבַּ֥ע יְהוָ֖ה ״ צְבָאֽוֹת׃	
κὰι ἔσαι εἰς οὐδέν. κὰι θήσω αὐτὴν πηλοῦ βάραθρον εἰς	eam [q]in scopa [r]terens: ꝏ	לֵאמֹ֔ר אִם֩ לֹ֙א כַּאֲשֶׁ֜ר	
pditionẽ. hec dicit dñs sabaoth. quẽadmodũ dixi:	[s]dicit [t]dominus [u]exercitu-	יִהְיֶ֗ה כֵּ֚ן הָיְתָ֔ה וְכַאֲשֶׁ֥ר	
ἀπώλειαν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ. ὃν τρόπον εἴρηκα,	um. [x]Iurauit [y]dominus	יְעָצְתִ֖י הִ֑וא תָּקֽוּם׃	
sic erit. ꝛ quẽadmodũ deliberaui sic manebit vt	[z]exercituum [a]dicens. [b]Si	לְשַׁבֵּ֤ר אַשּׁוּר֙ ״ בְּאַרְצִ֔י וְעַל־הָרַ֖י אֲבוֹסֶ֑נּוּ	בּוֹס סוּר
οὕτως ἔσαι. κὰι ὃν τρόπον βεβούλευμαι οὕτως μενεῖ τοῦ	[c]non [d]vt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	וְסָ֣ר מֵעֲלֵיהֶ֣ם עֻלּ֔וֹ וְסִבְלֹ֖ו מֵעַ֥ל שִׁכְמֹֽו׃	עָלַל
perdã assyrios sup terrã meã ꝛ sup	[e]putaui [f]ita [g]erit: [h]& quo-	יְסוּר֙ זֹ֣את הָעֲצָ֔ה הַיְעוּצָ֖ה עַל־כָּל	סוּר יָעַץ
κατὰλεῖσαι τοὺς ἀσυρίους ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἐμῆς κὰι ἐπὶ	modo [i]mente tractaui: ꝏ	הָאָ֑רֶץ וְזֹ֣את הַיָּ֔ד הַנְּטוּיָ֖ה עַל־	נָטָה
mõtes meos: ꝛ erũt in cõculcationẽ: ꝛ aufe	[k]sic [l]eueniet: [m]vt conterã	כָּל־הַגּוֹיִֽם׃ כִּֽי־יְהוָ֣ה צְבָאֽוֹת֮ יָעָ֣ץ	
τῶν ὀρέων μου, κὰι ἔσονται εἰς καταπάτημα, κὰι ἀφαι	[n]assyrium ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	וּמִ֥י יָפֵ֖ר וְיָדֹ֣ו הַנְּטוּיָ֑ה וּמִ֥י יְשִׁיבֶֽנָּה׃	פּוּר שׁוּב
retur ab eis iugũ eox: ꝛ gloria eox	[o]in terra mea: [p]& in [q]mon	בִּשְׁנַ֤ת מ֙וֹת֙ הַמֶּ֣לֶךְ אָחָ֔ז הָיָ֥ה הַמַּשָּׂ֖א	שָׁנָה נָשָׂא
ρεθήσεται ἀπ' αὐτῶν ὁ ζυγὸς αὐτῶν, κὰι τὸ κῦδος αὐτῶν	tibus meis [r]cõculcẽ eũ [s]et	הַזֶּ֑ה אַל־תִּשְׂמְחִ֣י פְלֶשֶׁ֣ת כֻּלָּ֔ךְ	שָׂמַח
ab humeris eox auferet. hoc cõsiliũ qð	auferetur [t]ab eis [u]iugũ eius:	כִּֽי־נִשְׁבַּ֤ר שֵׁבֶט֙ מַכֵּ֔ךְ כִּ֥י מִשֹּׁ֖רֶשׁ	שָׁבַר נָכָה
ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν ἀφαιρεθήσεται. αὕτη ἡ βουλὴ ἣν	[x]& onus illius [y]ab [z]humero	יֵצֵ֣א נָחָ֑שׁ וּפִרְיֹו֙ שָׂרָ֣ף מְעֹופֵ֔ף	פָּרָה עוּף
cogitauit dñs sup vniuersã ozbẽ. ꝛ hec	eorũ [a]tolletur. [b]Hoc [c]cõsi	וְרָעוּ֙ בְּכֹורֵ֣י דַלִּ֔ים וְאֶבְיוֹנִ֖ים לָבֶ֥טַח	רָעָה בָּכַר
βεβούλευται κύριος ἐπὶ ὅλην τὴν οἰκουμένην. κὰι αὕτη	liũ [d]qđ cogitaui [e]sup [f]oẽm	יִרְבָּצ֑וּ וְהֵמַתִּ֤י בָרָעָב֙ שָׁרְשֵׁ֔ךְ	אֶבְיוֹן רָבַץ
man [g] excelsa sup oẽs gẽtes. q̃ eĩ [h]dñs	[g]terrã: [h]& hec est [i]manus	וּשְׁאֵרִיתֵ֖ךְ יַהֲרֹֽג׃ הֵילִילִי֙ שַׁעַ֣ר	מוּת הָרַג
ἡ χεὶρ ἡ ὑψηλὴ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. ἃ γὰρ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος	[k]extenta [l]super ꝏꝏꝏꝏꝏ	זָעֲקִ֣י עִ֔יר נָמ֖וֹג פְּלֶשֶׁ֣ת כֻּלָּ֑ךְ כִּ֣י	יָלַל מוּג
decreuit: ꝺs dissipabit: ꝛ manũ ei [j]	[m]vniuersas [n]gentes. [p]Dñs	מִצָּפ֤וֹן עָשָׁן֙ בָּ֔א וְאֵ֥ין בּוֹדֵ֖ד	צָפוֹן בּוֹא
βεβούλευται, τίς διασκεδάσει; κὰι τὴν χεῖρα αὐτοῦ	[q]exercituum [r]decreuit: ꝏ	בְּמֹועֲדָ֑יו וּמָ֥ה יֵעָנֶ֖ה מַלְאֲכֵ֥י גֹֽוי׃	בָּדַד יָעַד
excelsam ꝺs auertet: ãno quo moztu [o] est	[s]& qs [t]poterit infirmare:	כִּֽי־יְהוָ֣ה יָסַ֔ד צִיּ֖וֹן וּבָ֣הּ יֶחְסוּ֑	עָנָה חָסָה
τὴν ὑψηλὴν τίς ἀποστρέψει; τοῦ ἔτους οὗ ἀπέθανεν	[u]Et man [v]eius [x]extẽte: [y]&	עֲנִיֵּ֥י עַמֹּֽו׃	עָנָה
achaz rex: factũ est verbũ hoc. ne lete	qs [z]auertet eã? [a]In anno q̃	מַשָּׂ֖א מֹואָ֑ב כִּ֣י בְלַ֤יְלשֹׁד֙	Cap.xv.
ἄχαζ ὁ βασιλεύς, ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο. μὴ εὐφραί-	[b]mortuus est [c]rex [d]achaz:	עַר־מֹואָ֔ב כִּ֥י בְלַ֖יְלשֹׁד	נָשָׂא
mini philistiim oẽs: cõtritũ est eĩ iugũ	[e]factũ est [f]onus [g]istud. [h]Ne	קִ֥יר מֹואָ֖ב כִּ֥י בְלַ֥יְלשֹׁד	שָׁדַד שׁוַר
εἶντε οἱ ἀλλόφυλοι πάντες, συνετρίβη γὰρ ὁ ζυγὸς	[i]leteris [k]philistea [l]omis tu:	בָּמָ֖ה וְדִיבֹ֑ן הַבָּמֹ֣ות לִבְכִ֔י עַל־נְבֹו֙ וְעַל	בָּמָה בָּכָה
pcutiẽtis vos. ex eĩ semine serpẽtũ egre	[m]qm [n]cõminuta est [o]virga	מֵידְבָ֣א מֹואָ֔ב יְיֵלִ֖יל בְּכָל־רֹאשָׁיו	יָלַל
τοῦ παίοντος ὑμᾶς· ἐκ γὰρ σπέρματος ὄφεως ἐξελεύ-	[p]cussoris tui. [q]De radice	קָרְחָ֣ה כָל־זָקָ֔ן גְּרוּעָ֖ה בְּחוּצֹתָֽיו׃	נָגַע
dietur genimina aspidũ. ꝛ genimina eox egre	[r]eni [s]colubri [t]egredietur	חָגְרוּ־שָׂ֔ק עַל־גַּגֹּתֶ֖יהָ וּבִרְחֹבֹתֶ֑יהָ	חָגַר שַׂק
σονται ἔκγονα ἀσπίδων. κὰι τὰ ἔκγονα αὐτῶν ἐξε-	[u]regulus: [x]& semẽ eius [y]ab	כֻּלָּ֥ה בְכִ֖י יֹרֵ֣ד בַּבָּכִ֑י וַתִּזְעָ֖ק	זָעַק
dietur serpẽtes pẽnati: ꝛ pascẽtur mẽdi	sorbẽs [z]volucrẽ. [a]Et pascẽ	חֶשְׁבֹּ֥ון וְאֶלְעָלָ֖ה עַד־יַ֣הַץ נִשְׁמַ֑ע	שָׁמַע
λευσονται ὄφεις πετώμενοι, κὰι βοσκηθήσονται πῶ	tur [b]prĩogenita [c]pauperũ:	כֵּ֥ן חָלְצֵ֖י מֹואָ֑ב יָרִ֣יעוּ	יָרַע
ci pĩpm. mẽdici aũt hoies in pace requi	[d]& paupes [e]fiducialiter [f]re	נַפְשֹׁ֔ו יָרְעָ֥ה ל֖וֹ לִבִּ֥י ׀ לְמֹואָ֑ב	
χοὶ δ' αὐτοῦ. πῶ χοὶ δὲ ἄνθρωποι ἐπ' εἰρήνης ἀνα-	qescent: [g]& interire facia		
escent. interficiet aũt in fame semẽ tuũ: ꝛ	[h]in fame [i]radicẽ tuã [k]& re-		
σαύσονται· ἀπελεῖ δὲ ἐν λιμῷ τὸ σπέρμα σου, κὰι	liquas tuas [l]interficiã. [m]Vlu		
reliq̃as tuas interficiet. vlulate porte ciuitatũ	la [n]porta: [o]clama [p]ciuitas		
τὸ καταλειμμά σου ἀπελεῖ· ὀλολύξατε πύλαι πόλεων·	[q]pstrata est [r]philistea [s]ois.		
clament ciuitates cõturbate philistii om-	[u]Ab aglone [e]ni [x]fum [y]ve		
πεκραγέτωσαν πόλεις τεταραγμέναι οἱ ἀλλόφυλοι πάν	niet: [z]& nõ est [a]q effugiat		
nes: qz ab aglone fumus venit: ꝛ nõ est vt sit.	[b]agmen eius. [c]Et quid [d]re		
τες, ὅτι ἀπὸ βορρᾶ καπνὸς ἔρχεται, κὰι οὐκ ἔστι τὸ εἶναι.	spõdebitur [e]nũciis [f]gẽtis:		
ꝛ qđ rñdebũt reges gẽtiũ: qz dñs fũda	[g]Quia [h]domin [i]fundauit		
κὰι τί ἀποκριθήσονται βασιλεῖς ἐθνῶν; ὅτι κς ἐθεμελίω	[k]sion: [l]& in ipsa [m]sperabũt		
uit sion. ꝛ pĩpm saluabunt ppli multi.	[n]pauperes [o]populi eius.		
σε σιών. κὰι δι' αὐτοῦ σωθήσονται λαοὶ πολλοί. Ca. 15.	15.		
A Verbũ cõtra moab. nocte peribit moa	Onus [b]moab. [c]Quia		
Ρῆμα κατὰ τοῦ μωάβ. νυκτὸς ἀπολεῖται ἡ μωα	[d]nocte ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ		
bites: nocte eĩ vastabit murꝰ moabi	[e]vastata est [f]ar [g]moab [h]con		
Biere. 48.f. Eze. 7. c. βίτης, νυκτὸς γὰρ ἀπολεῖται τὸ τεῖχος τῆς μωαβί	ticuit: [i]quia [k]nocte ꝏꝏꝏ		
tidis. cõtristamini in nobilibꝰ.peribit eĩ ꝛ debon: vbi	[l]vastatus est [m]murus [n]mo		
τιδος. λυπεῖσθε ἐφ' αὐτοῖς· ἀπολεῖται γὰρ καὶ δι βών, οὐ	ab: [o]cõticuit. [p] Ascẽdit [q]do		
ara vña. illinc ascẽdetis ad plozãdũ: sup nabau mo-	mus [r]& dybon ad [s]excelsa		
ὀβωμὸς ὑμῶν· ἐκεῖ ἀναβήσεσθε κλαίειν, ἐπὶ ναβαῦ τῆς μω	[t]in planctũ [u]sup [x]nabo [y]&		
bitidis vlulate: sup oẽ caput caluicĩũ	sup [z]medaba [a]moab [b]vlula		
βίτιδος ὀλολύξατε, ἐπὶ πάσης κεφαλῆς φαλάκρωμα	bit. [c]In cũctis [d]capitibus		
ola brachia cõcisa: in plateis	eius [e]caluiciũ: [f]& ois [g]bar-		
πάντες βραχίονες κατατετμημένοι, ἐν ταῖς πλατείαις	ba [h]radetur. [i]In triuiis ei?		
eox ꝑcingite saccos: ꝛ plãgite sup te	[k]accincti sunt [l]sacco: [m]sup		
αὐτῶν περιζώσατε σάκκους, κὰι κόψεσθε ἐπὶ τῶν δωμά	[n]tecta eius [o]& in plateis ei?		
ctia ei?: ꝛ in vicis eius oẽs vlulate cũ	[p]omnis [q]vlulatus [r]descen		
B των αὐτῆς, κὰι ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς πάντες ὀλολύζετε μετὰ	det [s]in fletum. [t]Clamabit		
fletu. qz clamauit esebon. ꝛ eleale vsq; iassa audita	[u]esebon [x]& eleale: [y]vsq; [z]ia		
κλαυθμοῦ. ὅτι κέκραχεν ἐσεβών. κὰι ἐλεάλη ἕως ἰασὰ ἠκού	sa [a]audita est ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ		
est vox eox. ꝓpter hoc lumbi moabitidis	[b]vox eorũ. [c]Sup [b]hoc [c]ex-		
δη ἡ φωνὴ αὐτῶν. διὰ τοῦτο ἡ ὀσφὺς τῆς μωαβίτιδος	pediti [f]moab [g]vlulabunt		
clamãt: aia ei? cognoscet. eox moabitidis	[h]anima eius [i]vlulabit [k]sibi.		
βοᾷ, ἡ ψυχὴ αὐτῆς γνώσεται. ἡ καρδία τῆς μωαβίτιδος	[l]Cor meum [m]ad moab ꝏ		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.he.Esa.xvj.	Trásla.B.Mie.	Trás.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
יְזַעֲק בְּרִיחֶיהָ עַד צֹעַר עֶגְלַת	"יְזַעֲק ׀ בְּרִ֣יחֶ֗יהָ ׀ עַד־ צֹ֙עַר֙ ׀ עֶגְלַ֣ת	"clamabit: cvectes eiꝰ vſq; segor: vitulam	clamat in ipa vſq; segor: vitula eñ est trima:
שְׁלִשִׁיָּה כִּי בַּמַּעֲלֵה לֻחוֹת בְּבֶכִי	שְׁלִשִׁיָּ֔ה כִּ֚י בְּמַעֲלֵ֣ה לֻח֔וֹת בִּבְכִ֖י	coniternantẽ: per aſcen	βοᾶ ἐν ἑαυτῇ ἕως σηγῆς, διάμαλις γὰρ ἐστι τριετής,
תֵּלֵכְנָה כִּי בְּדֶרֶךְ חֹרֹנַיִם זַעֲקַת	תֵּלֵכְנָ֑ה כִּ֚י בְּדֶ֣רֶךְ חֹרֹנַ֔יִם זַעֲקַ֖ת	sum enim luith flens	sup aũt requiẽ luith. ad te flen
שֶׁבֶר יְעֹעֲרוּ כִּי מֵי נִמְרִים מְשַׁמּוֹת	שֶׁ֖בֶר יְעֹעֲרֽוּ׃ כִּ֣י מֵ֤י נִמְרִים֙ מְשַׁמּ֔וֹת	ascendet: & in via oro	ἐπὶ δὲ τῆς ἀναπαύσεως τῆς λουηθ· πρὸς σὲ κλαίον
יְהִיוּ כִּי יָבֵשׁ חָצִיר כָּלָה דֶּשֶׁא	יִֽהְי֔וּ כִּ֚י יָבֵ֣שׁ חָצִ֔יר כָּלָ֥ה דֶּ֖שֶׁא	naim clamorem	tes ascẽdẽt via oronaim. clamat cõtritio τ
יֶרֶק לֹא הָיָה עַל כֵּן יִתְרָה	יֶ֥רֶק לֹא־ הָיָ֖ה עַל־ כֵּ֑ן יִתְרָ֖ה	cõtritionis leuabũt. Aq̃	τες ἀναβήσονται τὴν ὁδῶ ἀρωνιὶμ. βοᾶ συντριμμα καὶ
עָשָׂה וּפְקֻדָתָם עַל נַחַל הָעֲרָבִים	עָשָׂ֑ה וּפְקֻדָתָ֖ם עַל־ נַ֥חַל הָעֲרָבִֽים׃	enim nemrim deserte	cõcussio: aqua nebzim deserta erit: τ her
יִשָּׂאוּם כִּי הִקִּיפָה הַזְּעָקָה אֶת	יִשָּׂאֽוּם׃ כִּ֚י הִקִּיפָ֣ה הַזְּעָקָ֔ה אֶת־	erunt: quia aruit her	σεισμός, τὸ ὕδωρ τῆς νεβρὶμ ἔρημον ἔσαι, καὶ ὁ χόρ
נְבָל גִּבּוֹל מוֹאָב עַד אֶגְלַיִם יְלֵלָתָהּ	נְבָ֔ל גְּבוּל֙ מוֹאָ֔ב עַד־ אֶגְלַ֖יִם יְלֵלָתָֽהּ׃	ba: defecit germen:	ba eiꝰ deficiet. herba eñ viridis nõ erit. nũqd
וּבְאֵר אֵילִים יְלֵלָתָהּ כִּי מֵי דִימוֹן	וּבְאֵ֥ר אֵילִ֖ים יְלֵלָתָֽהּ׃ כִּ֥י מֵֽי דִימ֑וֹן	viror omnis interiit. Se	γος αὐτῆς ἐκλείψει· χόρτος γὰρ χλωρὸς οὐκ ἔσαι· μὴ
מָלְאוּ דָם כִּי אָשִׁית עַל דִּימוֹן	מָלְא֥וּ דָ֖ם כִּ֣י אָשִׁ֔ית עַל־ דִּימ֑וֹן	cundum magnitudinem	τ sic debet saluari? iducã eñ sup val
נוֹסָפוֹת לִפְלֵיטַת מוֹאָב אַרְיֵה	נוֹסָפ֔וֹת לִפְלֵיטַ֥ת מוֹאָ֖ב אַרְיֵ֑ה	operis & visitatio eorũ.	λὴ οὕτως μέλλει σωθῆναι; ἐπάξω γὰρ ἐπὶ τὴν φά=
וְלִשְׁאֵרִית אַדְמָה	וְלִשְׁאֵרִ֖ית אַדְמָֽה׃	Ad torrentem salicum	lem arabes: τ capient eã. attigit eñ
שִׁלְחוּ כַר מוֹשֵׁל אֶרֶץ	שִׁלְח֤וּ כַר֙ מוֹשֵׁ֣ל אֶ֔רֶץ	ducent eos: quoniã cir	ραγγα ἄραβας, καὶ λήψονται αὐτήν. συνῆψε γὰρ ἡ
מִסֶּלַע מִדְבָּרָה אֶל הַר בַּת צִיּוֹן	מִסֶּ֥לַע מִדְבָּרָ֖ה אֶל־ הַ֥ר בַּת־ צִיּֽוֹן׃	cuibit clamor	clamor terminũ moabitidis. agallim: τ
וְהָיָה כְּנוּד קֵן מְשֻׁלָּח	וְהָיָ֣ה כְּנ֔וּד קֵ֖ן מְשֻׁלָּֽח׃	terminũ moab. Vſq;	βοὴ τὸ ὅριον τῆς μωαβίτιδος· τῆς ἀγαλλείμ, καὶ
תִּהְיֶינָה בְּנוֹת מוֹאָב מַעְבָּרֹת	תִּֽהְיֶ֥ינָה בְּנ֛וֹת מוֹאָ֖ב מַעְבָּר֑וֹת	ad gallim vlulatus eius:	ὀλολυγμὸς αὐτῆς ἕως τοῦ φρέατος τοῦ ἐλείμ, ὀλο=
לַאֲרנֹן הֲבִיאִי עֵצָה עֲשִׂי פְּלִילָה	לַאֲרנֹ֔ן הֲבִיאִ֥י עֵצָ֖ה עֲשִׂ֣י פְּלִילָ֑ה	& vſq; ad puteũ helim	λυγμὸς αὐτῆς. τὸ γὰρ ὕδωρ τὸ διβῶν πλησθήσεται
שִׁיתִי כַלַּיְלָה צִלֵּךְ בְּתוֹךְ צָהֳרָיִם	שִׁ֤יתִי כַלַּיְלָה֙ צִלֵּ֣ךְ בְּת֣וֹךְ צָהֳרָ֔יִם	clamor eius: qa aque dy	sanguine. inducã eñ sup dibon additamẽta. τ tollã se=
סַתְּרִי נִדָּחִים נוֹדֵד אַל תְּגַלִּי	סַתְּרִ֖י נִדָּחַ֑יִם נוֹדֵ֖ד אַל־ תְּגַלִּֽי׃	bon replete sunt sangui	ἅιματος· ἐπάξω γὰρ ἐπὶ διβῶν προσθήκας. καὶ ἀρῶ τὸ σπέρ
יָגוּרוּ בָךְ נִדָּחַי מוֹאָב הֱוִי סֵתֶר	יָג֤וּרוּ בָךְ֙ נִדָּחַ֣י מוֹאָ֔ב הֱוִ֥י סֵ֖תֶר	ne. Ponã eni sup dybon	μα μωάβ τὸν ἀριὴλ καὶ τὸ κατάλοιπον ἄδαμα. Ca. 16.
מִפְּנֵי שׁוֹדֵד כִּי אָפֵס חַמָּץ	מִפְּנֵ֣י שׁוֹדֵ֔ד כִּ֥י אָפֵ֖ס חַמָּ֑ץ	additamenta: his qui fu	
תַּמּוּ רָמַס מִן הָאָרֶץ	תַּמּ֥וּ רָמַ֖ס מִן־ הָאָֽרֶץ׃	gerint de moab leonẽ:	Ἀπόστειλατε ἀμνὸν κυριεύοντα ἐπὶ τὴν γῆν. μὴ πέ
וְהוּכַן בְּחֶסֶד כִּסֵּא וְיָשַׁב עָלָיו	וְהוּכַ֤ן בְּחֶ֙סֶד֙ כִּסֵּ֔א וְיָשַׁ֥ב עָלָ֛יו	& reliquiis terre. 16.	τρα ἐρήμου ἐστὶ τὸ ὄρος τῆς θυγατρὸς σιών; ἔσται γὰρ
בֶּאֱמֶת בְּאֹהֶל דָּוִד שֹׁפֵט וְדֹרֵשׁ	בֶּאֱמֶ֔ת בְּאֹ֖הֶל דָּוִ֑ד שֹׁפֵ֤ט וְדֹרֵשׁ		sicut auis volãtis pullus ablatꝰ filia
מְשַׁפָּט וּמְהַר צֶדֶק	מְשַׁפָּ֖ט וּמְהַ֥ר צֶֽדֶק׃	Mitte agnum domi	ὡς πετεινοῦ ἀνιπταμένου νεοσσὸς ἀφηρημένος θύγατερ
שָׁמַעְנוּ גְאוֹן גָּאָה	שָׁמַ֣עְנוּ גְא֔וֹן גָּאָ֖ה	ne: dñatorem terre	moab. ὄσιδε aũt arnon plura cõsule. facite
מוֹאָב גְּאֵהּ מְאֹד גַּאֲוָתוֹ וּגְאוֹנוֹ	מוֹאָ֥ב גְּאֵ֖הּ מְאֹ֑ד גַּאֲוָתוֹ֙ וּגְאוֹנ֣וֹ	de petra deserti ad mõ	μωάβ. ἔσεται δὲ ἀρνῶν πλείονα βουλεύου. ποιεῖ
וְעֶבְרָתוֹ לֹא כֵן בַּדָּיו לָכֵן יְיֵלִיל	וְעֶבְרָתוֹ֙ לֹא־ כֵ֣ן בַּדָּ֔יו לָכֵ֥ן יְיֵלִ֖יל	tem filie sion.	tegmẽ plãctus ipi semp. in meridianis
מוֹאָב לְמוֹאָב כֻּלֹּה יְיֵלִיל	מוֹאָ֛ב לְמוֹאָ֥ב כֻּלֹּ֖ה יְיֵלִ֑יל	Et erit sicut auis fugiẽs:	τε σκέπην πένθους αὐτῇ διαπαντός. ἐν μεσημβρινῇ
לַאֲשִׁישֵׁי קִיר חֲרֶשֶׁת תֶּהְגּוּ אַךְ	לַאֲשִׁישֵׁ֥י קִ֖יר חֲרֶ֣שֶׁת תֶּהְגּ֑וּ אַ֖ךְ	& pulli de nido euolãtes:	tenebris fugiũt obstupuerẽt. ne ducaris: hitabũt iuxta
כִּי נְכָאִים כִּי שַׁדְמוֹת חֶשְׁבּוֹן אֻמְלָל	כִּ֥י נְכָאִ֖ים כִּ֣י שַׁדְמ֣וֹת חֶשְׁבּ֑וֹן אֻמְלָ֖ל	sic erunt filie moab in	σκετία φεύγουσιν ἐξέστησαν· μὴ ἀχθῆς, πλανοικήσου
גֶּפֶן שִׂבְמָה בַּעֲלֵי גּוֹיִם הֲלָמוּ	גֶּ֥פֶן שִׂבְמָ֖ה בַּעֲלֵ֣י גּוֹיִ֑ם הֲלָמ֔וּ	transcensu arnon. Ini	te fugitiui moab. erũt ptectio vobis a
שָׁרוּקֶיהָ עַד יַעְזֵר נָעוּ תָּעוּ	שָׁרוּקֶ֙יהָ֙ עַד־ יַעְזֵ֣ר נָע֔וּ תָּע֖וּ	consilium: coge concilium:	σί σοι οἱ φυγάδες μωάβ. ἔσονται σκέπη ὑμῖν ἀπὸ
מִדְבָּר שִׁלּוּחֶיהָ נִטְּשׁוּ עָבְרוּ יָם	מִדְבָּ֔ר שִׁלּוּחֶ֖יהָ נִטְּשׁ֑וּ עָבְר֖וּ יָֽם׃	pone quasi noctem vm	facie ptequẽtis. qz sublatũ est auxiliũ tuũ τ
עַל כֵּן אֶבְכֶּה בְּבִכְיַ יַעְזֵר גֶּפֶן שִׂבְמָה	עַל־ כֵּ֤ן אֶבְכֶּה֙ בְּבִכְיַ֣ יַעְזֵ֔ר גֶּ֥פֶן שִׂבְמָ֖ה	bram tuam in meridie.	προσώπου διώκοντος· ὅτι ὕβρη ἡ συμμαχία σου καὶ
אַרְוֶיךָ דִּמְעָתִי חֶשְׁבּוֹן וְאֶלְעָלֵה	אַרְוֶ֙יךָ֙ דִּמְעָתִ֣י חֶשְׁבּ֔וֹן וְאֶלְעָלֵ֑ה	Absconde fugientes: &	priceps perijt cõculcãs a terra. τ
		vagos ne prodas.	ὁ ἄρχων ἀπώλετο ὁ καταπατῶν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ
		Habitabũt apud te pfu	dirigeꝰ cũ mia solitũ. τ sedebit sup illũ
		gi mei. Moab esto la tí=	διορθωθήσεται μετ' ἐλέους θρόνος· καὶ καθιεῖται ἐπ' αὐτ
		bulũ corũ a facie vastato	cũ veritate in tabernaculo dauid: iudicãs τ reqrẽs iudiciũ
		ris. Finit est enĩ pulvis:	μετὰ ἀληθείας ἐν σκηνῇ δαυίδ, κρίνων καὶ ἐκζητῶν κρίμα
		cõsumatus est miser: de	τ festinãs iusticiã. audiuim iturtã moab.
		fecit q cõculcabat terrã.	καὶ ταπεύδωσι ὑπερηφανίαν· ἀκούσαιμεν τὴν ὕβριν μωάβ.
		Et preparabitur in mia	cõtumeliosã valde superbiã. τ iturtã e=
		solũ: & sedebit sup eum	ὑβρισὴν σφόδρα τὴν ὑπερηφανίαν, καὶ τὴν ὕβριν αὐ
		in veritate in taberna=	tius τ idignatio eiꝰ nõ sic. diuinatio tua. viu
		culo dauid iudicãs & q̃=	του καὶ ἡ μῆνις αὐτοῦ οὐχ οὕτως· μαντεία σου· ὀλο
		rens iudiciũ & velociter	labit moab: in eñ moabitide oẽs vlula
		reddẽs qđ iustũ est. Audi	λιξει μωάβ, ἐν γὰρ τῇ μωαβίτιδι πάντες ὀλολύ
		nimus supbiã moab: sup	bũt. in habitãtibꝰ abũt seth: meditaberis: τ
		bus est valde. Supbia eiꝰ	ξουσι· ἐν τοῖς κατοικοῦσι δὲ σίθ, μελετήσεις, καὶ
		& arrogãtia eiꝰ & idigna	nõ cõfunderis. cãpi esebon lugebũt: νι
		tio eius: plusq̃ fortitudo	οὐκ ἐντραπήσῃ· τὰ πεδία ἠσεβὼν πενθήσει, ἄμ
		eiꝰ. Idcirco vlulabit mo	nea sabama. absorbẽtes gẽtes: cõcul
		ab ad moab: vniuersus	τελος σεβαμά· καταπίνοντες τὰ ἔθνη, καπατά=
		vlulabit. His q letãtur su	cãtes vites eius: vsq; iazer nõ cõti
		pmuros cocti lateris lo	σαντες τὰς ἀμπέλους αὐτῆς, ἕως ἰαζὴρ οὐμὴ συνά
		qmini plagas suas: qm̃	gatis: errate p deserti: missi ab ea
		suburbana esebon deser	πατε· πλανηθῆτε τὴν ἔρημον, οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπ' αὐτῆς
		ta sunt. Et vineã sabama	relicti sunt. trãsierũt eñ mare. ꝓpter hoc
		dñi gentũ exciderunt.	κατελείφθησαν. διέβησαν γὰρ τὴν θάλασσαν. διὰ τοῦτο
		Flagella eiꝰ vsq; ad iazer	plorabo in fletu iazer vineã sabama.
		puenerũt: errauerũt in	κλαύσομαι εἰς γὸν κλαυθμὸν ἰαζὴρ ἄμπελον σεβαμά·
		defto: ppagines eiꝰ re	arbores tuas delecit esebõ τ eleale
		licte sunt trãsierũt mare.	τὰ δένδρα σου κατέβαλεν ἐσεβὼν καὶ ἐλεάλε οοο
		Sup hoc plorabis in fle	
		tu iazer: & vineã sabama.	
		Inebriabo te lachryma	
		mea esebon & eleale:	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

qz ſup meſſe τ ſup videmia tua con
ὅτι ἐπὶ τῷ θερισμῷ καὶ ἐπὶ τῷ τρυγητῷ σου κατα=
culcabo τ oĩa cadẽt. τ auferet letitia
πατήσω καὶ πάντα πεσοῦνται. καὶ ἀρεῖται ἡ εὐφροσύ
hie.48 τ exultatio de vineis τ in vi=
νῃ καὶ ἀγαλλίαμα ἐκ τῶν ἀμπέλων καὶ ἐν τοῖς ἀμπε
neis tuis nõ letabunt: τ nõ calcabũt
λῶσί σου οὐ μὴ εὐφρανθήσονται, καὶ οὐ μὴ πατήσωσιν
vinũ in torcularib⁹: ceſſauit eĩ. ꝓpter hoc vẽ
D οἶνον ἐις τὰ ὑπολήνια, πέπαυται γάρ. διὰ τοῦτο ἡ κοι=
ter me⁹ ad moab ſicut cithara ſonabit: τ iteriora mea
λία μου ἐπὶ μωὰβ ὡς κιθάρα ἠχήσει, καὶ τὰ ἐντός μου
ſicut murũ renouaſti: τ erit vt cõfundaris tu.
ὡσεὶ τεῖχος ἐνεκαίνισας, καὶ ἔσαι εἰς τὸ ἐντραπῆναί σε,
qz laborauit moab ſup altarib⁹. τ igredie=
ὅτι ἐκοπίασε μωὰβ ἐπὶ τοῖς βωμοῖς. καὶ εἰσελεύσε
tur ad manufacta ſua: vt ſozet τ
ται εἰς τὰ χειροποίητα αὐτῆς, ὥστε προσεύξεσθαι καὶ
nõ valebit liberare eã. hoc verbũ locut⁹
οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτήν. τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐλάλη=
eſt dñs ad moab. τ nũc locut⁹ eſt dñs dicẽs:
σε κύριος ἐπὶ μωάβ. καὶ νῦν ἐλάλησε κύριος λέγων,
in trib⁹ annis annox mercenarii ignominia afficiet gl̃a
ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐτῶν μισθωτοῦ ἀτιμασθήσεται ἡ δόξα
moab: in oib⁹ diuitiis multis. τ relin
μωάβ, ἐν παντὶ τῷ πλούτῳ τῷ πολλῷ. καὶ κατα=
quetur pauciſſim⁹ τ nõ honorabilis.
λειφθήσεται ὀλιγοστὸς καὶ οὐκ ἔντιμος. Ca.17.

A TErbũ hoc cõtra damaſcũ. ecce damaſcus
Τὸ ῥῆμα τοῦτο κατὰ δαμασκοῦ. ἰδοὺ δαμασκὸς
auferet a ciuitatib⁹: τ erit in ruinã derelí=
ἀρθήσεται ἀπὸ πόλεων, καὶ ἔσαι εἰς πτῶσιν κατάλε=
cta in ſeculũ. in cubile gregũ τ requi=
λειμμένη εἰς τὸν αἰῶνα. εἰς κοίτην προβατίων καὶ ἀναπαυ
em: τ nõ erit ꝓſequẽs. τ nõ ãpli⁹ erit munita
σιν, καὶ οὐκ ἔσαι ὁ διώκων, καὶ οὐκέτι ἔσαι ὀχυρὰ τοῦ
ad cõfugiendũ illuc ephzaim. τ nõ ãpli⁹ erit re=
καταφυγεῖν ἐκεῖ τὸν ἐφραίμ. καὶ οὐκέτι ἔσαι βασι=
gnũ in damaſco τ reliquũ ſyroꝝ. nõ
λεία ἐν δαμασκῷ καὶ τὸ κατάλοιπον τῶν συρίων. οὐ
enĩ tu melioꝝ es filiis iſrael τ gl̃a e=
γὰρ σὺ βελτίων ἦ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ τῆς δόξης αὐ=
oz̃ũ. hec dicit dñs ſabaoth: erit in die il=
τῶν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ, ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la defectio gl̃e iacob: τ pĩguia gl̃e
νῃ ἔκλειψις τῆς δόξης ἰακώβ, καὶ τὰ πίονα τῆς δόξης
eius cõmouebũt. τ erit quẽadmodũ ſi qs cõgregauę
αὐτοῦ σεισθήσεται. καὶ ἔσαι ὃν τρόπον ἐάν τις συναγά=
B rit meſſem q̃ ſtetit τ ſemẽ ſpicaꝝ metet: τ erit quẽ
γῃ ἀμητὸν ἑστηκότα καὶ σπέρμα σαχυῶν ἀμήσῃ, καὶ ἔσαι ὃν
admodũ ſi qs cõgregauerit ſpicã in valle dura τ relicta
τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ σαχυν ἐν φαραγγισερεᾶ καὶ κατα
fuerit in ea ſtipula. aut ſicut grana oliue duo vel tria
λειφθῇ ἐν αὐτῇ καλάμη. ἢ ὡς ῥώγες ἐλαίας δύο ἢ τρεῖς
in ſũmitate ſublimi: vel q̃ttuoꝝ aut quinqꝫ in ramis
ἐπ' ἄκρου μετεώρου, ἢ τέσσαρες ἢ πέντε ἐπὶ τῶν κλάδων
coꝝ derelinquent. hec dicit dñs de⁹ iſrael:
αὐτῶν καταλειφθῶσι. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
die illa cõfidens erit hõ ſup eo
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πεποιθὼς ἔσαι ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ ποι
q̃ fecit eũ: at oculi eius in ſanctũ
ήσαντι αὐτόν. διδὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον τ
iſrael reſpiciẽt: τ nõ cõfidẽtes eſt in
ἰσραὴλ ἐμβλέψονται, καὶ οὐ μὴ πεποιθότες ὦσιν, ἐπὶ
C altarib⁹: neq; in operib⁹ manuũ eo
τοῖς βωμοῖς, οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐ
rũ q̃ fecerũt digiti eoꝝ: τ nõ vide
τῶν ἃ ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν, καὶ οὐκ ὄψον
bũt arboꝛes: neq; abominatiões eoꝝ.
καὶ τὰ δένδρα, οὐδὲ τὰ βδελύγματα αὐτῶν. τῇ
die illa erũt ciuitates
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσονται αἱ πόλεις

Trãsla.B.Vie.

[b]qm̃ [c]ſup' videmiã tuã[e] & ſup[b] meſſem tuã[c] vox cal=
cantiũ [b]irruit.[c] Et auferẽ=
tur [m] letícia [n] & exultatio
[o]de[e] carmelo: [q] & in vineis
[r]non[s] exultabit[r] neq; [o]o
[n]iubilabit.[s] Vinum[r] in tor
cularí[t] non[s] calcabit [o]o[o]o
[b]qui calcare cõſueuerat:
[c]vocẽ calcantiũ [b] abſtuli.
[e]Sup[c] hoc[e] venter me⁹[b] ad
moab[t] q̃ſi cithara[k] ſona=
bit:[t] & viſcera mea[m] ad mu
rum cocti[n] lateris. [o] Et erit
[p]cũ[q] apparuerit[r] qd[a] labo
rauit[r] moab[u] ſup[r] excelſis
ſuis:[r] íngredietur[s] ad[a] ſctã
ſua[b] vt obſecret: [c] & nõ[b] va
lebit. [c] Hoc[c] verbũ[e] quod
[b]locutus eſt [t]dominus [o]o
[k]ad[t] moab[m] ex tunc: [n] &
nunc[e] locutus eſt [o]o[o]o[o]
[q]dicens.[r] In tribus[e] annis
[t]quaſi anni [o]o[o]o[o]o[o]o[o]o
[u]mercennarii[r] auferetur
[r]gloria [t]moab[a] ſup omni
[b]populo[c] multo: [b] & relin
quetur ín eo[c] paru⁹ & [r]mo
dicus[e] nequaqꝫ [b]multus.

17.

ONus[b] damaſci.[c] Ecce
[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o
[b]damaſcus [c]deſínet eſſe[c] ci
uitas: [e] & erit ſicut[b] aceru⁹
lapidum in[t] ruína.[k] Dere
licte[t] ciuitates[m] aroer [o]o
[n]gregíbus[e] crunt: [p] & re=
quieſcent ibi[q] & non erit
[r]qui exterreat.[s] Et ceſſa=
bit[r] adiutoriũ [u] ab effraim
[n] & regnum[r] a damaſco:
[s] & reliquiæ[a] ſyrie [o]o[o]o[o]o
[b]ſicut gloria[c] filio⁹[b] iſrael
[c]erunt[r] dicit[s] dominus [o]o
[b]exercituum.[t] Et erit[k] in
die[t] illa[m] attenuabitur [o]o
[n]gloria[e] iacob: [p] & pingue
do[q] carnis ei⁹[r] emarſceſcet
[e] & erit[k] ſicut cõgregãs in
[n]meſſe[t] qđ reſtiterit[r] & bra
chium eius[s] ſpicas[a] leget.
[b] Et erit[c] ſicut querens [o]o
[b]ſpicas[c] in valle[r] raphaim:
[s] & reliquetur[b] in eo ſicut
[t]racemꝰ: & [k] ſicut excuſſio
[t]olee[m] duarum vel[n] trium
[o]oliuarum[p] in ſummitate
[q]rami: ſiue[r] quattuor aut
[s]quinqꝫ.[t] In cacumínib⁹
eius[u] fructus ei⁹[r] dicit[t] dñs
[s]deus[a] iſrael. [b] In die[c] illa
[b]inclinabitur [o]o[o]o[o]o[o]o
[c]homo[r] ad[d] factorem ſuũ:
[b] & oculi eius[t] ad[k] ſanctum
[t]iſrael[m] reſpicient: [n] & non
[o]inclinabitur[n] ad [o]o[o]o[o]o
[q]altaria[r] que fecerunt[s] ma
nus eius: [r] & que [o]o[o]o[o]o
[u]operati ſunt[k] digiti eius:
[r]non[r] reſpicient[s] lucos [o]o
[b]& delubra. [c] In die[o] illa:
[c]erunt[r] ciuitates [o]o[o]o[o]o

Tex.he.Eſa.xvij. Pritíua.heb.

מוֹן	מַצַּר	כִּי
הֵדֵד	אָסַף	נָפָל ׃
גּוֹל	גָּנָן	הַכַּרְמֶל וּבַכְּרָמִים לֹא יִרָנֵּן לֹא
רוֹעַ	דָּבָה	יִרְעָע יַיִן בַּיְקָבִים לֹא יִדְרֹךְ
שָׁבַת		הַדֹּרֵךְ הֵידֵד הִשְׁבַּתִּי ׃ עַל כֵּן
מֵעַי	כִּנּוֹר	מֵעַי לְמוֹאָב כַּכִּנּוֹר יֶהֱמוּ וְקִרְבִּי
הָמָה	רָאָה	לְקִיר חָרֶשׂ ׃ וְהָיָה כִּי נִרְאָה כִּי
לָאָה	בּוֹא	נִלְאָה מוֹאָב עַל הַבָּמָה וּבָא
קָדַשׁ	פָּלַל	אֶל מִקְדָּשׁוֹ לְהִתְפַּלֵּל וְלֹא יוּכָל ׃
יָכֹל		זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
		אֶל מוֹאָב מֵאָז ׃ וְעַתָּה דִּבֶּר
שָׁנָה		יְהוָה לֵאמֹר בְּשָׁלֹשׁ שָׁנִים כִּשְׁנֵי
שָׂרַר	קָלָה	שָׂכִיר וְנִקְלָה כְּבוֹד מוֹאָב בְּכָל
כָּבַד	הָמוֹן	הָהֲמוֹן הָרָב וּשְׁאָר מְעַט מִזְעָר
רָבַב	זְעִר	לוֹא כָּבִיר׃
כָּבֵד		
		Cap.xvij.
נָשָׂא	סוּר	מַשָּׂא דַּמֶּשֶׂק הִנֵּה
הָיָה	עָיָה	דַּמֶּשֶׂק מוּסָר מֵעִיר וְהָיְתָה מְעִי
נָפַל		מַפֵּלָה ׃ עֲזֻבוֹת עָרֵי עֲרוֹעֵר
עִיר	הָיָה	לַעֲדָרִים תִּהְיֶינָה וְרָבְצוּ וְאֵין
חָרַד	שָׁבַת	מַחֲרִיד׃ וְנִשְׁבַּת מִבָּצָר מֵאֶפְרַיִם
צָרַר	מָלַךְ	וּמַמְלָכָה מִדַּמֶּשֶׂק וּשְׁאָר אֲרָם
כָּבַד	הָיָה	כִּכְבוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ נְאֻם יְהוָה
מָדַל		צְבָאוֹת׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִדַּל
שָׁמַן	רָזָה	כְּבוֹד יַעֲקֹב וּמִשְׁמַן בְּשָׂרוֹ יִרְזֶה׃
אָסַף	קָצַר	וְהָיָה כְּאָסְפּ קָמָה וּזְרֹעַ
קוּם	לָקַט	שִׁבֳּלִים יִקְצוֹר וְהָיָה כְּמְלַקֵּט
שָׁאַר		שִׁבֳּלִים בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ וְנִשְׁאַר בּוֹ
עָלַל	שָׁנָה	עוֹלֲלוֹת כְּנֹקֶף זַיִת שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה
אָמַר	רָבַע	נַרְגִּים בְּרֹאשׁ אָמִיר אַרְבָּעָה
סָעַף	בָּרָה	חֲמִשָּׁה בְּסְעִיפֶיהָ פְּרִיָה נְאֻם יְהוָה
עָשָׂה		אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁעֶה
קָדַשׁ		הָאָדָם אֶל עֹשֵׂהוּ וְעֵינָיו אֶל קְדוֹשׁ
רָאָה		יִשְׂרָאֵל תִּרְאֶינָה׃ וְלֹא תִשְׁעֶה אֶל
עָשָׂה		הַמִּזְבְּחוֹת מַעֲשֵׂה יָדָיו וַאֲשֶׁר
רָאָה	צָבָע	עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו לֹא יִרְאֶה וְהָאֲשֵׁרִים
עִיר		וְהַחַמָּנִים׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ עָרֵי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pagina.heb. | Text.he.Esa.xviij. | Trāsla.B.Die. | Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

מַעֲדוֹ כַּעֲזוּבַת הַחֹרֶשׁ וְהָאָמִיר אֲשֶׁר עָזְבוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיְתָה שְׁמָמָה כִּי שָׁכַחְתְּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵךְ וְצוּר מָעֻזֵּךְ לֹא זָכַרְתְּ עַל כֵּן תִּטְעֵי נִטְעֵי נַעֲמָנִים וְזֹמֶרֶת זָר תְּזָרָעֶנּוּ בְּיוֹם נִטְעֵךְ תְּשַׂגְשֵׂגִי וּבַבֹּקֶר זַרְעֵךְ תַּפְרִיחִי נֶגֶד קָצִיר נָד בְּיוֹם נַחֲלָה וְכְאֵב אָנוּשׁ הוֹי הֲמוֹן עַמִּים רַבִּים כַּהֲמוֹת יַמִּים יֶהֱמָיוּן וְשְׁאוֹן לְאֻמִּים כְּשְׁאוֹן מַיִם כַּבִּירִים יִשָּׁאוּן לְאֻמִּים וְנָעַר כְּשְׁאוֹן מַיִם רַבִּים יִשְׁאוּן וְנָעַר יִנְעַר בְּרָחֹק וְרֻדַּף כְּמֹץ הָרִים לִפְנֵי רוּחַ וְכַנַּלְגַּל לִפְנֵי סוּפָה לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה בַלָּהָה בְּטֶרֶם בֹּקֶר אֵינֶנּוּ זֶה חֵלֶק שׁוֹסֵינוּ וְגוֹרָל לְבֹזְזֵינוּ

Cap.xviij

הוֹי אֶרֶץ צִלְצַל כְּנָפָיִם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי כוּשׁ הַשֹּׁלֵחַ בַּיָּם צִירִים וּבִכְלֵי נֹמֶא עַל פְּנֵי מַיִם לְכוּ מַלְאָכִים קַלִּים אֶל גּוֹי מְמֻשָּׁךְ וּמוֹרָט אֶל עַם נוֹרָא מִן הוּא וָהָלְאָה גּוֹי קַו קָו וּמְבוּסָה אֲשֶׁר בָּזְזוּ נְהָרִים אַרְצוֹ כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֵלַי אֶשְׁקוֹטָה וְאַבִּיטָה בִּמְכוֹנִי כְּחֹם צַח עֲלִי אוֹר כְּעַב טַל כְּחֹם קָצִיר נְפָתָם פֶּרַח וּבֹסֶר לִפְנֵי קָצִיר יִהְיֶה נֵצֶה וְכָרַת הַזַּלְזַלִּים בַּמַּזְמֵרוֹת וְאֶת הַנְּטִישׁוֹת הֵסִיר הֻתָּזוּ יֵעָזְבוּ יַחְדָּו לְעֵיט הָרִים וְלִבְהֵמַת הָאָרֶץ וְקַץ עָלָיו הָעַיִט וְכָל בְּהֵמַת הָאָרֶץ עָלָיו תָּחֳרָף

sfortitudinis ei? derelicte sicur aratra. & segetes quę que derelicte sunt a facie filiorum israel: et erit deserta. qa oblita es dei et saluatoris tui & fortis ad iutoris tui nō es recordata. Propterea plantabis plātationē fidelē: & germē alienū seminabis. In die plātationis tue labrusca: & mane semē tuū florebit. Ablata est messis in die hereditatis: & dolebit grauiter. Ve multitudini populorū vt multitudo maris sonātis: & tumultus turbarum sicut sonitus aquarum multarū. So nabunt populi et sicut sonitus aquarū inundātium: & increpabit eū & fugiet procul. Et rapietur sicut pulvis montiū a facie venti: & sicut turbo coram tēpestate. In tempore vespere: & ecce turbatio: in matutino & non subsistet. Hec est pars eorum qui vastauerunt nos: & sors diripientiū nos. 18.

Ve terre cymbalo ala: que est trans flumina ethiopie: qui mittit in mare legatos & in vasis papiri super aquas. Ite angeli veloces ad gentem conulsam & dilaceratam: ad populū terribilem post quē nō est alius: ad gentē expectantē & cōculcatā cui? diripuerūt flumina terram eius. Oēs habitatores orbis qui moramini in terra: cū eleuatū fuerit signū in mōtibus videbitis: & clangorē tube audietis: quia hec dicit dñs ad me. Ego quiescam & considerabo in loco meo sicut meridiana lux clara est: & sicut nubes roris in die messis. Ante messem eni totus effloruit: & immatura pfectio germinauit: & p scindētur ramusculi eius falcibus: & que derelicta fuerint abscindentur: excutiētur & relinquētur simul aub montiū & bestiis tre: & estate petua erūt sup eum volucres: & oēs bestie tre sup illam hyemabūt. In tpe

tue derelicte quēadmodū reliquit amor rei tue a facie filiox israel: et erūt deserte: qz dereliquisti deū saluatorē tuū: et nō es recordata. ppter hoc plātabis plātationē ifidelē et semē ifidele. et die qua plātaueris errabis. et mane semen flozebit in messem in die hereditatis. et sicut pager hois hereditabit filios tuos. ve multitudini gētiū multarū: sicut mare inundās sic cōturbabitur. et sonit gētiū multarū ql aqua sonabit sicut aqua multa gētes multe: ql aque multe vi immense flozebunt. et exterminabit eos: et pculs eorum. et persequet: sicut puluerē mōtiū ventilatū a facie tue derelicte quēadmodū reliquit amor rei tue a facie filiox israel: et erūt deserte: qz dereliquisti deū saluatorē tuū: et nō es recordata. ppter hoc plātabis plātationē ifidelē et semē ifidele. et die qua plātaueris errabis. et mane semen flozebit in messem in die hereditatis. et sicut pager hois hereditabit filios tuos. ve multitudini gētiū multarū: sicut mare inundās sic cōturbabitur. et sonit gētiū multarū ql aqua sonabit sicut aqua multa gētes multe: ql aque multe vi immense flozebunt. et exterminabit eos: et pculs eorum. et persequet: sicut puluerē mōtiū ventilatū a facie venti: et sicut turbo coram tēpestate. In tempore vespere: et ecce turbatio: in matutino & non subsistet. Hec est pars eorum qui vastauerunt nos: et sors diripientiū nos. 18.

Ca.18.

Ve terre nautū alarū trans flumina ethiopie. qmittit in mari obsides et epistolas papyraceas sup aquā. ibunt festinoli leues ad gētē excelsam. et pere grinū ppm et durū. qs est vltra: gens sine lege et calcata. nūc flumina terre eius sicut regio habitata habitabit. et omnes qui habitatis in terra: et qui habitatis in orbe terre: cū eleuatū fuerit signū in mōtibus videbitis: et clangorē tube audietis: quia hec dicit dñs ad me. Ego quiescam et considerabo in loco meo sicut meridiana lux clara est: et sicut nubes roris in die messis. Ante messem eni totus effloruit: et immatura pfectio germinauit: et p scindētur ramusculi eius falcibus: et que derelicta fuerint abscindentur: excutiētur et relinquētur simul aub montiū et bestiis tre: et estate petua erūt sup eum volucres: et oēs bestie tre sup illam hyemabūt. In tpe

ὦ γῆς πλοίων ὑπερύγων ἐπέκεινα ποταμῶν αἰθιοπίας. ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσσῃ ὅμηρα καὶ ἐπιστολὰς βιβλίνας ἐπάνω τοῦ ὕδατος. πορεύσονται ἄγγελοι κοῦφοι πρὸς ἔθνος μετέωρον. καὶ ξεγρινῶν ῥητὸν καὶ δυσῶν. ὃς ἐστὶν ὑπέκεινα; ἔθνος ἀνέλπιστον καὶ κατατεταλαιπωρημένον. νῦν οἱ ποταμοὶ τῆς γῆς αὐτῶν ὡς χώρα κατοικουμένη κατοικηθήσεται. ἡ χώρα αὐτῶν ὡς εἰς σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὄρους ἀρθῇ ὡς σάλπιγγος φωνὴ ἀκουστόν. διότι οὕτως εἶπε κύριος μοι. ἡσυχάσω καὶ ἐπιβλέψομαι ἐν τῇ ἐμῇ πόλει. ὡς φῶς καύματος ἐν μεσημβρίᾳ, καὶ ὡς νεφέλη δρόσου ἡμέρας ἀμήσεως ἔσται. πρὸ τοῦ θερισμοῦ ὅταν συντελεσθῇ ἄνθος καὶ ἀκρεσία ἐξανθήσῃ ἄνθος ἐμφανὲς ἀνθήσῃ ἄνθος ἐμφανίζουσα. καὶ ἀφελεῖ τὰ βλαστήματα παρὰ τοῖς δρεπάνοις. καὶ τοὺς κλήματι τρύσῃ τὰ μικρὰ τοῖς δρεπάνοις. καὶ τοὺς κλήματα auferet et abscidet. et reliquet simul ἀφελεῖ καὶ ἀποκόψει. καὶ καταλείψει ἅμα

Ca.18.

Οὐαὶ γῆς πλοίων ὑπερύγων ἐπέκεινα ποταμῶν αἰθιοπίας. ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσσῃ ὅμηρα καὶ ἐπιστολὰς βιβλίνας ἐπάνω τοῦ ὕδατος. πορεύσονται ἄγγελοι κοῦφοι πρὸς ἔθνος μετέωρον. καὶ ξεγρινῶν ῥητὸν καὶ δυσῶν. ὃς ἐστὶν ὑπέκεινα; ἔθνος ἀνέλπιστον καὶ κατατεταλαιπωρημένον. νῦν οἱ ποταμοὶ τῆς γῆς αὐτῶν ὡς χώρα κατοικουμένη κατοικηθήσεται. ἡ χώρα αὐτῶν ὡς εἰς σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὄρους ἀρθῇ ὡς σάλπιγγος φωνὴ ἀκουστόν. διότι οὕτως εἶπε κύριος μοι. ἡσυχάσω καὶ ἐπιβλέψομαι ἐν τῇ ἐμῇ πόλει. ὡς φῶς καύματος ἐν μεσημβρίᾳ, καὶ ὡς νεφέλη δρόσου ἡμέρας ἀμήσεως ἔσται. πρὸ τοῦ θερισμοῦ ὅταν συντελεσθῇ ἄνθος καὶ ἀκρεσία ἐξανθήσῃ ἄνθος ἐμφανὲς ἀνθήσῃ ἄνθος ἐμφανίζουσα. καὶ ἀφελεῖ τὰ βλαστήματα παρὰ τοῖς δρεπάνοις. καὶ τοὺς κλήματι τρύσῃ τὰ μικρὰ τοῖς δρεπάνοις. καὶ τοὺς κλήματα auferet et abscidet. et reliquet simul ἀφελεῖ καὶ ἀποκόψει. καὶ καταλείψει ἅμα

ἐν τῷ καιρῷ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati. | Trāsla.B.Hie. | Tex.he.Esa.xix. | Pritiua.heb.

illo deferētur mūera dño sabaoth de pplo tri
ἐκείνῳ ἀπενεχθήσεται δῶρα κυρίῳ σαβαὼθ ἐκ λαοῦ τε
bulato ⁊ diuulso. ⁊ a pplo magno: ex
θλιμμένου καὶ τετιλμένου. καὶ ἀπὸ λαοῦ μεγάλου, ἀπὸ
nūc ⁊ in eternū tps. gēs sperās ⁊ cōcul
τοῦ τὸν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. ἔθνος ἐλπίζον καὶ κατα
cata: q̄ est in parte fluminis regiōis: in
πεπατημένον, ὅ ἐστιν ἐν μέρει ποταμοῦ τῆς χώρας, εἰς
locū vbi nomē dñi sabaoth: in mōtē scīm.
τὸν τόπον οὗ τὸ ὄνομα κυρίου σαβαώθ, εἰς ὄρος ἅγιον.

Ca.19 A

Visio egypti. Ecce dñs sedet sup nu=
Ὅρασις Αἰγύπτου. ἰδοὺ κύριος καθίζει ἐπὶ νεφέ
bē leuē ⁊ veniet in egyptū: ⁊ mouebūtur ma=
λης κούφης καὶ ἥξει εἰς Αἴγυπτον, καὶ σεισθήσεται τὰ χει
nufacta egypti a facie ei⁹. ⁊ cor
ροποίητα Αἰγύπτου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἡ καρδία
eorū deficiet in ipis: ⁊ insurgent egr=
αὐτῶν ἐκπλαγήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐπαναστήσονται Αἰγύ=
ptii in egyptios: ⁊ debellabit hō fra
πτιοι ἐπ' Αἰγυπτίους, καὶ πολεμήσει ἄνθρωπος τὸν ἀδελ
trē suū: ⁊ hō ꝓximū suū. ciuitas in
φὸν αὐτοῦ, καὶ ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ· πόλις ἐπὶ
ciuitatē: ⁊ lex in legē. ⁊ cōturbabit spūs
πόλιν, καὶ νόμος ἐπὶ νόμον· καὶ ταραχθήσεται τὸ πνεῦμα
egptior in ipis. ⁊ cōsiliū eor dissipa
τῶν Αἰγυπτίων ἐν αὐτοῖς· καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν διασκε=
bo. ⁊ iterrogabūt deos eor ⁊ simu
δάσω· καὶ ἐπερωτήσουσι τοὺς θεοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἀγαλ
lachra eor ⁊ de terra loq̄ntes ⁊ ven=
ματα αὐτῶν καὶ τοὺς ἐκ τῆς γῆς φωνοῦντας καὶ τοὺς ἐγ
triloquos. ⁊ tradā egyptū in manū ho
γαστριμύθους· καὶ παραδώσω τὴν Αἴγυπτον εἰς χεῖρας ἀν
minū dñor durorū. ⁊ reges duri dñabū=
θρώπων κυρίων σκληρῶν· καὶ βασιλεῖς σκληροὶ κυριευ=
tur eis. hec dicit dñs sabaoth. ⁊ bibēt
σουσιν αὐτῶν· τάδε λέγει κύριος σαβαώθ· καὶ πίονται
aquā qō iurta mare egyptii. at fluui⁹ defi=
ὕδωρ τὸ παρὰ θάλασσαν οἱ Αἰγύπτιοι. ὁδὲ ποταμὸς ἐκλεί
ciet ⁊ siccabit. ⁊ deficiēt flumina ⁊
πει καὶ ξηρανθήσεται. καὶ ἐκλείψουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ
fosse fluminis. ⁊ siccabit ois cōgrega
διώρυγες τοῦ ποταμοῦ· καὶ ξηρανθήσεται πᾶσα συναγω
tio aque: ⁊ in oi palude calami ⁊ papyri. ⁊
γὴ ὕδατος, καὶ ἐν παντὶ ἕλει καλάμου καὶ παπύρου· καὶ

B

viride oē qō circū flumē. ⁊ oē semina
χλωρὸν πᾶν τὸν κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ· καὶ πᾶν τὸ σπειρό=
tū p flumē siccabit a vētis. ⁊ ge=
μενον διὰ τοῦ ποταμοῦ ξηρανθήσεται ἀνεμοφθόρον. καὶ σε
ment piscatores: ⁊ gemēt oēs mittētes ha
πενθήσουσιν οἱ ἁλιεῖς, καὶ στενάξουσι πάντες οἱ βάλλοντες ἄγ
mū in flumen. ⁊ mittētes sagenas ⁊ ex
κιστρον εἰς τὸν ποταμόν· καὶ οἱ βάλλοντες σαγήνας καὶ οἱ ἁμ
pādētes retia lugebūt. ⁊ cōfusio accipiet operātes
φιβολεῖς πενθήσουσι· καὶ αἰσχύνη λήψεται τοὺς ἐργαζομένους
ā linū depuratū: ⁊ operātes byssum. ⁊ e=
τὸ λινοῦν τὸ κεκονισμένον, καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὴν βύσσον· καὶ ἔσον
rūt operātes ea in dolore. oēs faciētes
ται οἱ ἐργαζόμενοι αὐτὰ ἐν ὀδύνῃ· καὶ πάντες οἱ ποιοῦντες
ceruiciā ad deciplēdū: cōtristabūt ⁊ alias dolebūt. ⁊ stul
τὸν ζῦθον, λυπηθήσονται καὶ ταῖς ψυχαῖς ποιήσουσι· καὶ μω
ti erūt pricipes tancos. sapiētes cōsiliarii re
ροὶ ἔσονται οἱ ἄρχοντες Τάνεως. οἱ σοφοὶ σύμβουλοι τοῦ Φα
gis. cōsiliū eor euanescet. quomō dicetis re
ραὼ βουλὴ ἀνόητος. πῶς ἐρεῖτε τῷ Φα
gi: filii pudētū. nos filii regū q̄ ab initio. vbi
ραὼ υἱοὶ συνετῶν· ἡμεῖς υἱοὶ βασιλέων τῶν ἐξ ἀρχῆς· ποῦ
sunt nūc sapiētes tui ⁊ ānūcient tibi ⁊ di=
εἰσιν νῦν οἱ σοφοί σου καὶ ἀναγγειλάτωσάν σοι· καὶ ἐπάτω
cant q̄d cogitauit dñs sabaoth sup egyptū. defecerūt pri=
σαν, τί βεβούλευται κύριος σαβαὼθ ἐπ' Αἰγύπτῳ· ἐξέλιπον οἱ ἄρ
cipes tancos. ⁊ exaltati sūt pricipes mēpheos. ⁊ decipiēt
χοντες Τάνεως· καὶ ὑψώθησαν οἱ ἄρχοντες Μέμφεως· καὶ πλανήσουσι

C

'illo' deferetur' mun⁹do
mino' exercituū a' popl'o
'diuulso' & dilacerato:' a
populo' terribili' post ∞
'quē' nō fuit alius: a' gen=
te' expectante' & cōculca
ta: b cui⁹ diripuerūt' flumi
na' terrā eius' ad' locum
'nominis' dñi' exercituū
' montem' sion. 19.

ONus' egypti. ' Ecce
' dñs' ascēdet' sup' nu
bem' leuē: ' & ingredietur
' egyptū' & cōmouebūtur
' simulachra' egypti' a fa
cie ei⁹: ' & cor' egypti' tabe
scet' in medio ei⁹. ' Et con
currere faciā' egyptios' ad
uersus egyptios: ' & pugna
bit' vir' cōtra fratrē suū: ' &
vir' cōtra amicū suū: ' ciui
tas' aduersus ciuitatē' re
gnū' aduersus regnū: ' &
dirūpetur' spūs' egypti' in
viscerib⁹ eius: ' & cōsiliū
eius' p̄cipitabo: ' & iterro
gabūt' simulachra sua' &
' diuinos suos: ' & ' phyto
nes' & ' ariolos: ∞∞∞∞∞
' et tradam' egyptum' in
manu' dominorum ∞∞
' crudelium: ' & rex' fortis
' dominabitur' eorum' ait
' dominus ' exercituum.
' Et arescet ∞∞∞∞∞∞∞∞
' aqua' de mari: ' & fluu⁹
' desolabitur' atq; siccabi=
tur: ' & deficiēt' flumina.
' Attenuabūtur' & siccabū
tur' riui' aggerū. ' Calam⁹
' & iuncus' marcescet: ' nu
dabitur' alue⁹ riui' a' fonte
suo. ' Et omnis' semētis
' irrigua' siccabitur: ' are
scet' & non erit. ' Et mere
bunt' piscatores: ' & luge
bunt' omnes' mittentes
' in flumen' hamū: ' & ex=
pandentes' rete' super
' facie' aquaꝝ' emarcescēt.
' Cōfundētur' q opabātur
' linum: ' plectentes' & te
xentes' subtilia. ∞∞∞∞∞
' Et erunt' irrigua eius' fle
ctentia: ' omnes ∞∞∞∞∞
' qui faciebāt' lacunas ad
capiendos pisces.' Stulti
' principes' tancos: ' sapien
tes' cōsiliarii' pharaonis
dederūt' cōsiliū' insipiēs.
' Quō' dicetis' pharaoni.
' Filius' sapiētiū' ego: ' fi
lius' regum' antiquorū.
' Vbi' nunc sunt' sapien=
tes tui? ' Annuncient ∞∞
' tibi' & indicent' quid' co
gitauerit' dñs' exercituū
' sup' egyptū. ' Stulti facti
sunt' principes' tancos:
' emarcuerūt' principes
' mempheos: ' deceperūt

Cap. xix.

יָבָל	הִנֵּה יְהוָה רֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרָיִם	נָשָׂא
מַשָּׂא מֶרְכַּב	מִמִּשָּׁךְ וּמוֹרֵט וּמֵעַם נוֹרָא מִן	יָרֵא
יָרֵא הָוָא וְהָלְאָה נְוִי קַו קַו וּמְבוּסָה		גּוֹם
קוּם אֲשֶׁר בָּזְאוּ נְהָרִים אַרְצוֹ אֶל מְקוֹם		
שֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת הַר צִיּוֹן׃		
Cap. xix.	מַשָּׂא מִצְרָיִם הִנֵּה	נָשָׂא
נָשָׂא	יְהוָה רֹכֵב עַל עַב קַל וּבָא מִצְרָיִם	קָלַל וָבוֹא
קָלַל וָבוֹא	וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו וְלֵבַב	נוּעַ פָּנֶה
נוּעַ פָּנֶה	מִצְרַיִם יִמַּס בְּקִרְבּוֹ׃ וְסִכְסַכְתִּי	מָסַס
מָסַס	מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם וְנִלְחֲמוּ אִישׁ	יָלַח
יָלַח	בְּאָחִיו וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ עִיר בְּעִיר	
מָלַךְ בָּקַק	מַמְלָכָה בְּמַמְלָכָה׃ וְנִבְקָה רוּחַ	
יָצַע בָּלַע	מִצְרַיִם בְּקִרְבּוֹ וַעֲצָתוֹ אַבַּלַּע	
אָט	וְדָרְשׁוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאֶל הַאֹבְּתִים	
וְאֶל הָאבוֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים׃		
וְסִכַּרְתִּי אֶת מִצְרַיִם בְּיַד אֲדֹנִים		
קָשֶׁה וּמֶלֶךְ עַז יִמְשָׁל בָּם נְאֻם		
אָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְנִשְּׁתוּ		
חָרַב מַיִם מִן הַיָּם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ׃		
וְהֶאֶזִנִיחוּ נְהָרוֹת דָּלְלוּ וְחָרְבוּ יְאֹרֵי		זָנַח
צוּר עָרָה מָצוֹר כָּנָה וְסוּף קָמַל׃ עָרוֹת עַל		
יְאֹר פֶּה יְאוֹר עַל פִּי יְאוֹר וְכֹל מִזְרַע		
זָרַע יָבֵשׁ יְאוֹר יִבַּשׁ נִדָּף וְאֵינֶנּוּ׃ וְאָנוּ		
אָנַח דָּוָה חַדְיָנִים וְאָבְלוּ כָּל מַשְׁלִיכֵי		
שָׁלַךְ בַּיְאוֹר חַכָּה וּפֹרְשֵׂי מִכְמֶרֶת עַל		
כַּמַּה פְּנֵי מַיִם אֻמְלָלוּ׃ וּבֹשׁוּ עֹבְדֵי		
פָּנָה בּוּשׁ פִּשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת וְאֹרְגִים חוֹרֵי׃		
שָׂרַק וְהָיוּ שָׁתָיהָ מְדֻכְּאֵי כָּל		
דָּכָא עָשָׂה עֹשֵׂי שֶׂכֶר אַגְמֵי נָפֶשׁ׃ אַךְ אִוְלִים		
שׁוּר יָעַץ שָׂרֵי צֹעַן חַכְמֵי יֹעֲצֵי פַרְעֹה עֵצָה		
בָּעַר אָמַר נִבְעָרָה אֵיךְ תֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה		
בֶּן חַכְמִים אֲנִי בֶּן מַלְכֵי קֶדֶם׃		
אַיֵּה נָגַד אַיֵּם אֶפוּא חַכָּמֶיךָ וְיַגִּידוּ		
נָא לָךְ וְיֵדְעוּ מַה יָּעַץ יְהוָה		
יָעַל צְבָאוֹת עַל מִצְרָיִם׃ נוֹאֲלוּ שָׂרֵי		
תָּעָה צֹעַן נִשְּׂאוּ שָׂרֵי נֹף הִתְעוּ אֶת		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.he.Esa.xix.	Trásla.B.Vie.	Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.
מִצְרַיִם בְּפַת שְׁבָטֶיהָ יְהוָה מָסָךְ בְּפַנָּה	egyptũ angulũ populorũ eius. Dñs miscuit	egyptũ τ tribꝰ. dñs eñ miscuit e	
בְּקִרְבָּהּ רוּחַ עִוְעִים וְהִתְעוּ אֶת	in medio eiꝰ spiritũ vertiginis. Et errare fecerunt	τὴν αἴγυπτον καὶ τὰς φυλάς· κύριος ἔβαλεν ἐν αὐ	
מִצְרַיִם בְּכָל מַעֲשֵׂהוּ כְּהָתְעוֹת	egyptum in omni ope re suo: sicut errat	ις πνεῦμα πλανήσεως· καὶ ἐπλάνησαν τὴν αἴγυπτον	
שִׁכּוֹר בְּקִיאוֹ וְלֹא יִהְיֶה לְמִצְרַיִם	ebrius & vomens. Et non erit egypto	in oibꝰ operibꝰ eius: sicut errat ebriꝰ τ	
מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רֹאשׁ וְזָנָב	opus quꝰ faciat: caput & caudam	ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῆς, ὡς πλανᾶται ὁ μεθύων καὶ	
כִּפָּה וַאֲגַמּוֹן יַעֲשֶׂה בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה	incurvantem & refrenãtem. In die illa erit	vomẽs simul. τ nõ erit egyptiis opus qꝰ fa	
מִצְרַיִם כַּנָּשִׁים וְחָרַד וּפָחַד מִפְּנֵי	egyptus q̃li mulieres &	ὁ ἐμῶν ἅμα. καὶ οὐκ ἔσαι τοῖς αἰγυπτίοις ἔργον ὃ ποι	
תְּנוּפַת יַד יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר	stupebũt & timebũt a facie cõmotionis manus	ciet caput τ caudã: principiũ τ finẽ. die	
הוּא מֵנִיף עָלָיו וְהָיְתָה אַדְמַת	domini exercituũ quaꝫ ipse mouebit super eaꝫ.	ἡσει κεφαλὴν καὶ οὐράν, ἀρχὴν καὶ τέλος· τῇ ἡμέρᾳ	
יְהוּדָה לְמִצְרַיִם לְחָגָא כֹּל אֲשֶׁר	Et erit terra iuda egypto in pauorẽ.	illa erũt egyptii sicut mulieres in tremore τ in	
יַזְכִּיר אֹתָהּ אֵלָיו וְיִפְחַד מִפְּנֵי	Omnis qui illius fuerit recordatus: pauebit a facie	ἐκείνῃ ἔσονται αἰγύπτιοι ὡς γυναῖκες ἐν τρόμῳ καὶ ἐν	
עֲצַת יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר הוּא	consilii dominí exercituum: quod ipse	timore a facie manꝰ dñi sabaoth: quã	
יוֹעֵץ עָלָיו בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ חָמֵשׁ	cogitauit super eam. In die illa erunt quinq̃	φόβῳ ἀπὸ προσώπου τῆς χειρὸς κυρίου σαβαὼθ, ἣν	
עָרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מְדַבְּרוֹת	ciuitates in terra egypti loquentes	ipse iniiciet eis. τ erit regio egyp	
שְׂפַת כְּנַעַן וְנִשְׁבָּעוֹת לַיהוָה	lingua chanaan & iurãtes per dominum	αὐτὸς ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς· καὶ ἔσαι ἡ χώρα τῶν αἰγυ	
צְבָאוֹת עִיר הַהֶרֶס יֵאָמֵר לְאַחַת	exercituum. Ciuitas solis vocabitur vna.	πτίοις τῶν ἰουδαίοις εἰς φόβητρον· πᾶς ὃς ἐὰν ὀνομά	
בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מִזְבֵּחַ לַיהוָה	In die illa erit altare dñi	ρῃ εἰς αὐτὴν αὐτοῖς, φοβηθήσονται διὰ τὴν βουλὴν ἣν	
בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם וּמַצֵּבָה	in medio terre egypti	δῆς sabaoth becreuit sup illã. die il	
אֵצֶל גְּבוּלָהּ לַיהוָה וְהָיָה לְאוֹת	& titulus domini iuxta terminum eius:	κύριος σαβαὼθ βεβουλευται ἐπ' αὐτήν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί	
וּלְעֵד לַיהוָה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם	& erit in signum & in testimoniũ dñi exercituũ in terra egypti.	la erũt quinq̃ ciuitates in terra egypti: loquẽtes	
כִּי יִצְעֲקוּ אֶל יְהוָה מִפְּנֵי לֹחֲצִים	Clamabũt enim ad dominum a facie tribulãtis	ναι ἔσονται πέντε πόλεις ἐν γῇ αἰγύπτῳ, λαλοῦσαι	
וְיִשְׁלַח לָהֶם מוֹשִׁיעַ וְרָב וְהִצִּילָם	& mittet eis saluatorem & ppugnatorẽ liberet	lingua chananitide. τ iurãtes noie	
וְנוֹדַע יְהוָה לְמִצְרַיִם וְיָדְעוּ	eos. Et cognoscetur dñs ab egypto: & cognoscẽt	τῇ γλώσσῃ τῇ χαναϊτιδι. καὶ ἐμνύοντες τῷ ὀνόματι	
מִצְרַיִם אֶת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא	egyptii dñm in die illa:	δñι sabaoth ciuitas solis vocabit vna ciuitas.	
וְעָבְדוּ זֶבַח וּמִנְחָה וְנָדְרוּ נֶדֶר	& colent eũ in hostiis &	κυρίου σαβαὼθ πόλις ἀχερὲς κληθήσεται μία πόλις.	
לַיהוָה וְשִׁלְּמוּ וְנָגַף יְהוָה אֶת	in munerib?: & vota vouebunt domino &	die illa erit altare dño in regiõe	
מִצְרַיִם נָגוֹף וְרָפוֹא וְשָׁבוּ עַד	soluent. Et percutiet dñs egyptũ plaga: &	τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν χώρᾳ	
יְהוָה וְנֶעְתַר לָהֶם וּרְפָאָם	sanabit eam & reuertentur ad dñm: & placabitur eis	egyptioꝝ. τ titulꝰ ad terminũ eiꝰ dño.	
בַּיּוֹם הַהוּא תִּהְיֶה מְסִלָּה מִמִּצְרַיִם	& sanabit eos. In die illa erit via de egypto	αἰγυπτίων· καὶ στήλη πρὸς τὸ ὅριον αὐτῆς τῷ κυρίῳ.	
אַשּׁוּרָה וּבָא אַשּׁוּר בְּמִצְרַיִם	in assyrios: & intrabit assyrius egyptum	τ erit in signũ in seculũ dño in regiõe e	
וּמִצְרַיִם בְּאַשּׁוּר וְעָבְדוּ מִצְרַיִם	& egyptius in assyrios & seruient egyptii	καὶ ἔσαι εἰς σημεῖον εἰς τὸν αἰῶνα κυρίῳ ἐν χώρᾳ αἰ	
אֶת אַשּׁוּר בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל	assur. In die illa erit israel	gypti. ꝙ clamabũt ad dñm ꝓpter tribu	
שְׁלִישִׁיָּה לְמִצְרַיִם וּלְאַשּׁוּר בְּרָכָה	tertius egyptio & assyrio: benedictio	λάτους eos. τ mittet eis hoiem: q̃ sal	
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָה	in medio terre: cuí benedixit dñs exercituum	τας αὐτούς· καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς ἄνθρωπον, ὃς σώ	
צְבָאוֹת לֵאמֹר בָּרוּךְ עַמִּי מִצְרַיִם	dicens. Benedict populus meus egypti: & opus	uabit eos, iudicãs saluabit eos. τ notꝰ erit do	
וּמַעֲשֵׂה יָדַי אַשּׁוּר וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל	manũ mearꝝ assyrii: hereditas aũt mea israel. 20.	σει αὐτούς· κρίτων σώσει αὐτούς· καὶ γνωστὸς ἔσαι κύ	
		minꝰ egyptiis. τ cognoscẽt egyptii dño	
		ριος τοῖς αἰγυπτίοις· καὶ γνώσονται οἱ αἰγύπτιοι τὸν κύ	
		minũ in die illa. τ faciẽt sacrificiũ τ do	
		ριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ποιήσουσι θυσίαν καὶ δω	
		nũ: τ vouebũt vota dño: τ reddent.	
		ρον, καὶ εὔξονται εὐχὰς τῷ κυρίῳ, καὶ ἀποδώσουσιν.	
		τ pcutiet dñs egyptios plaga. τ sanabit e	
		καὶ παταξει κς τοὺς αἰγυπτίους πληγῇ· καὶ ἰάσεται ἰαμ	
		os. τ cõuertentur ad dñm: τ exaudiet e	
		τους· καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς κν, καὶ εἰσακούσεται αὐ	
		os. τ sanabit eos sanitate. die illa erit	
		τῶν· καὶ ἰάσεται αὐτοὺς ἰάσει· τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι	
		via egypti ad assyrios. τ igredietur assy	
		ὁδὸς αἰγυπτίου πρὸς ἀσσυρίους· καὶ εἰσελεύσονται ἀσσυ	
		rii in egyptũ: τ egyptii ibũt ad assy	
		ριοι εἰς αἴγυπτον, καὶ αἰγύπτιοι πορεύσονται πρὸς ἀσσυ	
		rios. τ seruiẽt egyptii assyriis.	
		ριους· καὶ δουλεύσουσιν οἱ αἰγύπτιοι τοῖς ἀσσυρίοις· τῇ	
		die illa erit israel tertiꝰ inter egypti	
		ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι ἰσραὴλ τρίτος ἐν τοῖς αἰγυπτίοις	
		os τ inter assyrios benedictꝰ in terra: cui be	
		οις καὶ ἐν τοῖς ἀσσυρίοις εὐλογημένος ἐν τῇ γῇ, ὃν εὐ	
		nedixit dñs sabaoth dicẽs. bñdictꝰ ꝑpls	
		λόγησε κύριος σαβαὼθ λέγων. εὐλογημένος ὁ λαός	
		meꝰ q̃ i egypto τ q̃ in assyriis. τ hereditas	
		μου ὁ ἐν αἰγύπτῳ καὶ ὁ ἐν ἀσσυρίοις. καὶ ἡ κληρονομία	
		mea israel.	
		μου ἰσραήλ.	Ca. 20.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

Anno quo igressus est tarthan in azotũ qñ missus ẽ a sargon rege assyrioꝝ: ꝛ debel auit azotũ ꝛ cepit eã. tũc locutꝰ est dñs ad esaiam dicẽs. vade ꝛ aufer saccũ de lũbis tuis: ꝛ calciamẽta tua solue a pedib⁹ tuis. ꝛ fecit sic: vadens nudus ꝛ discalciat⁹. ꝛ dixit dñs quẽadmodũ ãbulauit esaias seru⁹ me⁹ nudus ꝛ discalciat⁹. trib⁹ ãnis erũt signa ꝛ portẽta egyptiis ꝛ ethiopib⁹: qz sic aget rex assyrioꝝ captiuitatẽ egyptii ꝛ ethiopũ. iuuenes ꝛ senes: nudos ꝛ discalciatos discoopertos cõfusione egypti. ꝛ cõfundent⁹ victi egyptii in ethiopib⁹: in q̃b⁹ fuerãt cõfisi egyptii: erãt eñ eis gria. ꝛ dicẽt habitatores in ínsula hac. ecce nos fuim⁹ confugientes ad eos in auxiliũ: q nõ potuerũt saluari a regib⁹ assyrioꝝ ꝛ quomõ nos saluabimur?

Ca. 21.

Sicut tẽpestas p deserti trãseat de deserto veniens de terra horribilis visio ꝛ dura ãnũciata est mihi: p uaricãs p uaricatur. iniquꝰ iniq̃ agit. cõtra me elamite legati persarũ cõtra me veniũt. nũc igemiscã ꝛ cõsolabor meipm. ꝑpter hoc repleti sũt lũbi mei ãgustia: ꝛ dolores apꝓhẽdẽrũt me sicut parientẽ. iniq̃ egi ne audirẽ. festinaui ne viderẽ. cor meũ aberrat. ꝛ iniqtas me inundat. ais mes institit in timorẽ. pa ratemensam. bibite comedite. surgẽtes principes arripite clypeos. qz sic dixit dominus ad me. vadens tibi statue speculatorẽ. ꝛ qcq̃d uideris ãnũcia. ꝛ vidi ascẽsores eqtes duos. ascẽsorẽ asini: ꝛ ascẽsorẽ cameli. audi auditione multã. ꝛ voca vtã in

Trãsla.B.Vie.

IN anno quo ingressus ẽ thartã in azotũ cum misisset eum sargõ rex assyriorum & pugnasset contra azotum & cepisset eã: in tpe illo locutus est dñs in manu esaie dicens. Vade & solue saccum de lumbis tuis: & calcia menta tua tolle de pedibus tuis. & fecit sic: vadẽs nud⁹ & discalciat⁹. Et dixit dñs. Sicut am bulauit seruus meus esaias nudus & discalcia tus: trium annorum in signũ & portẽtũ erit sup egyptũ & sup ethiopiã: sic minabit rex assyrio rum captiuitatem egypti & trãsmigratio nem ethiopie: iuuenẽ & senẽ: nudã & discalcia tam discoopertis natib⁹ ad ignominiã egypti. Et timebũt & cõfundentur ab ethiopia spe sua: & ab egypto gloria sua. Et dicet habitator in sule hius in die illa.

Heccine erat spes nostra: ad quos cõfugimus in auxiliũ vt liberarent nos a facie regis assyriorũ. Et quõ effugere poterimus nos?

21.

ONus deserti maris. Sicut turbines ab africo veniũt: de deserto vẽit: de terra horribili. Visio dura nunciata est mihi. Qui incredulus ẽ infideliter agit: & qui de populator ẽ vastat. Ascẽde elam: obside mede oẽm gemitũ eius cessare feci. ꝓpterea repleti sunt lũbi mei dolore: & angustia possedit me sicut angustia parturiẽtis. Corrui cũ audirẽ: cõturbat⁹ sum cũ viderẽ. Emarcuit cor meũ: tenebre stupefecerũt me. Babylon dilecta mea posita est mihi in miraculũ. Pone mensaz: cõtẽplare in specula. Comedẽtes & bibẽtes: surgite principes arripite clypeum. Hec enim dicit mihi dñs. Vade & pone speculatorẽ: & qcũq̃ viderit annunciet. Et vidit currũ duorum equitum: ascensorem asini & ascensorẽ cameli & contẽplat⁹ est diligẽter multo intuitu. Et clamauit leo. Super

Tex.heb.Esa.xx.xxi.Pritiua.heb.

Cap. xx.

בְּשָׁנַת בֹּא תַרְתָּן אַשְׁדּוֹדָה
שָׁנָה בּוֹא לָחֶם בְּשָׁלַח אֹתוֹ סַרְגּוֹן מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וַיִּלָּחֶם בְּאַשְׁדּוֹד וַיִּלְכְּדָהּ׃ בָּעֵת
הַהִיא דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד יְשַׁעְיָהוּ
בֶּן אָמוֹץ לֵאמֹר לֵךְ וּפִתַּחְתָּ הַשָּׂק
חָלַץ מֵעַל מָתְנֶיךָ וְנַעֲלְךָ תַחֲלֹץ מֵעַל
רַגְלֶךָ וַיַּעַשׂ כֵּן הָלַךְ עָרוֹם וְיָחֵף׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה כַּאֲשֶׁר הָלַךְ עַבְדִּי
יְשַׁעְיָהוּ עָרוֹם וְיָחֵף שָׁלֹשׁ שָׁנִים
אוֹת וּמוֹפֵת עַל מִצְרַיִם וְעַל כּוּשׁ׃
כֵּן יְנַהֵג מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת שִׁבְיַ
מִצְרַיִם וְאֶת גָּלוּת כּוּשׁ נְעָרִים
וְזִקֵנִים עָרוֹם וְיָחֵף וְחַשׂוּפֵי שֵׁת
עֶרְוַת מִצְרָיִם׃ וְחַתּוּ וָבֹשׁוּ מִכּוּשׁ
מַבָּטָם וּמִן מִצְרַיִם תִּפְאַרְתָּם׃ וְאָמַר
יוֹשֵׁב הָאִי הַזֶּה בַּיּוֹם הַהוּא
הִנֵּה כֹה מַבָּטֵנוּ אֲשֶׁר נַסְנוּ שָׁם
לְעֶזְרָה לְהִנָּצֵל מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וְאֵיךְ נִמָּלֵט אֲנָחְנוּ׃

Cap. xxi.

מַשָּׂא מִדְבַּר יָם
כְּסוּפוֹת בַּנֶּגֶב לַחֲלוֹף מִמִּדְבָּר בָּא
מֵאֶרֶץ נוֹרָאָה׃ חָזוּת קָשָׁה הֻגַּד
לִי בֹּגֵד בּוֹגֵד וְשׁוֹדֵד שׁוֹדֵד
עֲלִי עֵילָם צוּרִי מָדָי כָּל אַנְחָתָהּ
הִשְׁבַּתִּי׃ עַל כֵּן מָלְאוּ מָתְנַי חַלְחָלָה
צִירִים אֲחָזוּנִי כְּצִירֵי יוֹלֵדָה
נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמֹעַ נִבְהַלְתִּי מֵרְאוֹת׃
תָּעָה לִבָּבִי פַּלָּצוּת בִּעֲתָתְנִי אֶת
נֶשֶׁף חִשְׁקִי שָׂם לִי לַחֲרָדָה׃
עָרֹךְ הַשֻּׁלְחָן צָפֹה הַצָּפִית אָכוֹל
שְׁתֹה קוּמוּ הַשָּׂרִים מְשֹׁחוּ
מָגֵן׃ כִּי כֹה אָמַר אֲלַי אֲדֹנָי לֵךְ
הַעֲמֵד הַמְצַפֶּה אֲשֶׁר יִרְאֶה יַגִּיד׃
וְרָאָה רֶכֶב צֶמֶד פָּרָשִׁים רֶכֶב
חֲמוֹר רֶכֶב גָּמָל וְהִקְשִׁיב קֶשֶׁב
רַב קָשָׁב׃ וַיִּקְרָא אַרְיֵה עַל

Universidad de Deusto
Biblioteca

[q]מַשָּׂא [r]אַדְנָי [s]אֲנִכִי [t]עֹמֵד [u]תָּמִיד [v]יוֹמָם ׀ תָּמִיד
[w]וְעַל ׀ מִשְׁמַרְתִּי [x]אָנֹכִי [y]נִצָּב [z]כָּל שָׁמַר נָצָב
[a]הַלֵּילוֹת׃ [b]וְהִנֵּה זֶה [c]בָּא [d]רֶכֶב אִישׁ בוא
[e]צֶמֶד [f]פָּרָשִׁים [g]רַיְשֶׁן [h]וַיֹּאמֶר [i]נָפְלָה עָנָה אָמַר
[k]נָפְלָה [l]בָּבֶל [m]וְכָל [n]פְּסִילֵי [o]אֱלֹהֶיהָ פָּסַל
[p]שִׁבַּר [q]לָאָרֶץ׃ [r]מְדֻשָּׁתִי [s]וּבֶן גָּרְנִי דוש
[t]אֲשֶׁר [u]שָׁמַעְתִּי [v]מֵאֵת [w]יְהוָה [x]צְבָאוֹת
[y]אֱלֹהֵי [z]יִשְׂרָאֵל [a]הִגַּדְתִּי [b]לָכֶם׃ נָגַד
[c]מַשָּׂא [d]דוּמָה [e]אֵלַי [f]קֹרֵא [g]מִשֵּׂעִיר נָשָׂא
[h]שֹׁמֵר [i]מַה [k]מִּלַּיְלָה שֹׁמֵר [l]מַה [m]מִּלַּיְלָה׃
[n]אָמַר [o]שֹׁמֵר אָתָה [p]בֹּקֶר [q]וְגַם [r]לָיְלָה
[s]בַּעֲרוּ [t]שׁוּבוּ [u]אֲתָיוּ׃ [v]אִם תִּבְעָיוּן בַּעֲיוּ בוא אתה
[w]מַשָּׂא [x]בַּעְרָב [y]בַּיַּעַר [z]בַּעֲרָב תָּלִינוּ [a]אָרְחוֹת לון
[b]דְּדָנִים׃ [c]לִקְרַאת [d]צָמֵא [e]הֵתָיוּ [f]מַיִם [g]יֹשְׁבֵי [h]אֶרֶץ תֵּימָא
[i]בְּלַחְמוֹ [k]קִדְמוּ׃ [l]נִדַּד [m]כִּי [n]מִפְּנֵי [o]חֲרָבוֹת נדד כי פני
[p]נְדָדוּ [q]מִפְּנֵי [r]חֶרֶב נְטוּשָׁה [s]וּמִפְּנֵי [t]קֶשֶׁת דְּרוּכָה [u]וּמִפְּנֵי [v]כֹּבֶד רב
[w]מִלְחָמָה׃ [x]כִּי כֹה [y]אָמַר [z]אֲדֹנָי [a]אֵלַי עוד
[b]כִּשְׁנַת [c]שָׂכִיר [d]וְכָלָה [e]כָּל כְּבוֹד [f]קֵדָר׃ [g]וּשְׁאָר מספר
[h]גִּבּוֹרֵי [i]בְּנֵי [k]קֵדָר [l]יִמְעָטוּ [m]כִּי יְהוָה [n]דִּבֶּר׃
[o]אֱלֹהֵי [p]יִשְׂרָאֵל׃ דבר

Cap.xxij.

[q]מַשָּׂא [r]גֵּיא [s]חִזָּיוֹן [t]מַה נָּשָׂא חזה
[u]לָךְ [v]אֲפוֹא [w]כִּי [x]עֲלִית [y]כֻּלָּךְ [z]לַגַּגוֹת׃ אבה עלה
[a]תְּשֻׂאוֹת [b]מְלֵאָה [c]עִיר [d]הוֹמִיָּה [e]קִרְיָה נג שוא
[f]עַלִּיזָה [g]חֲלָלַיִךְ [h]לֹא [i]חַלְלֵי [k]חָרֶב הָמָה הָמָה
[l]וְלֹא [m]מֵתוּ [n]מִלְחָמָה׃ [o]כָּל קְצִינַיִךְ [p]יַחַד [q]מִקֶּשֶׁת [r]אָסָרוּ [s]כָּל עלז מות
[t]נִמְצְאוּ [u]יַחַד [v]אָסָרוּ [w]מֵרָחֹק [x]בָּרָחוּ׃ לחם קצן
[y]עַל כֵּן [z]אָמַרְתִּי [a]שְׁעוּ [b]מִנִּי [c]אֲמָרֵר מצא
[d]בַּבְּכִי [e]אַל [f]תָּאִיצוּ [g]לְנַחֲמֵנִי [h]עַל שֹׁד שדד
[i]בַּת עַמִּי׃ [k]כִּי יוֹם [l]מְהוּמָה בת עמי
[m]וּמְבוּסָה [n]וּמְבוֹכָה [o]לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בוס בוך
[p]בְּגֵיא [q]חִזָּיוֹן [r]מְבַרְכַר [s]קִיר [t]וְשׁוּעַ הה
[u]אֶל [v]הָהָרִים׃ [w]וְעֵילָם [x]נָשָׂא [y]אַשְׁפָּה קרר

[q]speculam[r] dñi [s]ego sum
[r]stans[u] iugiter per[x] diem:
[r]& super[s] custodiam meā
[a]ego sum[b] stans[c] totis ooo
[d]noctibus.[e] Ecce[f] iste[g] ve=
nit[h] ascensor[i] vir ooooooo
[k]bige[l] equitum:[m] & respō
dit[n] & dixit.[o] Cecidit oooo
[p]cecidit[q] babylon[r] & oīa
[s]sculptilia[t] deorum eius
[u]cōtrita sunt[v] i terra.[w] Tri=
tura mea[x] & filii[y] aree mee
[b]que[c] audiui[d] a[e] domino
[f]exercituum ooooooooo
[g]deo[h] israel[i] annūciaui[k] vo
bis. ooooooooooo
[l]Onus[m] duma.[n] Ad me
[o]clamat[p] ex seyr. ooooooo
[q]Custos[r] quid[s] de nocte?
[t]custos[u] quid[x] de nocte?
[y]Dixit[z] custos.[a] Venit[b] ma
ne[c] & nox. ooooooooooo
[d]Si[e] queritis[f] queríte:[b] cō=
uertimini[i] & venite. oooo
[k]Onus[l] in arabia.[m] In sal=
tu[n] ad vesperā[o] dormietis:
in[p] semitis[q] dodanim.[r] Oc
currentes[s] sitienti ooooo
[t]ferte[u] aquam[x] qui habita
tis[y] terram[z] austri ooooo
[a]cum panibus[b] occurrite
[c]fugienti.[c] A facie[b] enim
[r]gladiorū[f] fugerūt[k] a facie
[l]gladii[k] imminētis: oooo
[l]a facie[m] arcus[n] extenti:[o] a
facie[l] grauis oooooooooo
[q]prelii:[r] quoniam[s] hec[t] di
cit[u] dominus[x] ad me. ooo
[r]Adhuc in vno[s] anno[a] q̄si
in anno[b] mercenarii:[c] &
auferetur[d] oīs[e] gloria[f] ce=
dar:[g] & reliqui[b] numeri
[i]sagittariorum[k] fortiū de
[l]filiis[m] cedar[n] īminuētur.
[p]Dñs[o] enim[q] deus[r] israel
[s]locutus est. 22.

[o]Nus[b] vallis[c] visionis.
[o]Quidnam ooooooo
[r]quoq; tibi est:[s] qa[b] ascen
disti[t] & [i]tu omnis[s] in tecta
[i]clamoris[m] plena:[n] vrbs
[o]frequens[p] ciuitas ooooo
[q]exultans.[r] Interfecti tui
[s]non[t] interfecti[u] gladio:
[x]nec[r] mortui in[s] bello.
[a]Cuncti[b] principes tui
[c]fugerunt[d] simul:[e] du=
req; [f]ligati sunt.[g] Omnes
[h]qui i nuēti sunt[i] vincti[k] pa
riter:[l] procul[m] fugerunt.
[n]Propterea[p] dixi.[q] Recedi
te[r] a me:[s] amare ooooooo
[t]flebo.[u] Nolite[x] incūbere
[y]vt cōsolemini me[z] super
[a]vastitate[b] filie[c] popli mei.
[c]Dies[d] enim[e] interfectionis
[g]& cōculcationis[h] & fletuū
[i]domino[k] deo[l] exercituū
[m]in valle[n] visionis.[o] Scru=
tans[p] murū:[q] & magnific?
[r]super[s] montē.[t] Et elam
[u]sumpsit[x] pharetram: &

σκοπιὰν κυρίου. καὶ ἔστην, ἕστην διὰ παντὸς ἡμέ Abac. 2.a. hie.so. Apo. 4.b.
ει: τ sup castra steti tota nocte.
ρας, καὶ ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς ἔστην ὅλην τὴν νύκτα.
τ ecce ipe venit ascēsor bige. τ re
καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔρχεται ἀναβάτης ξυνωρίδος. καὶ ἀπο
spōdēs ait: cecidit cecidit babylon τ om
κριθεὶς εἶπεν, πέπτωκε πέπτωκε βαβυλὼν καὶ πάν
nia simulachra eiꝰ: τ manufacta e=
τα τὰ ἀγάλματα αὐτῆς, καὶ τὰ χειροποίητα αὐ=
tus cōtrita sunt in terra. audite vere
τῆς συνετρίβησαν εἰς τὴν γῆν. ἀκούσατε οἱ κατα=
licti τ volētes audite q̄ audiui a
λελειμμένοι καὶ δυνώμενοι ἀκούσατε ἃ ἤκουσα πα
ρὰ κυρίου σαβαώθ, ὁ θεὸς τ̄ ἰσραὴλ ἀπήγγειλεν ὑμῖν. ¶
Verbū idumee. ad me clama
Τὸ ῥῆμα τῆς ἰδουμαίας. πρός ἐμὲ καλεῖ
de seyr. custodite ppugnacula custo=
παρὰ σουσιείρ. φυλάσσετε ἐπάλξεις φυλάσ=
dio mane τ nocte. si q̄sieris q̄re. τ
σω τὸ πρωῒ καὶ τὴν νύκτα. ἐὰν ζητῆς ζήτει. καὶ
apud me habita in saltu vespe dormies in
παρ' ἐμοὶ οἴκει ἐν τῷ δρυμῷ ἑσπέρας κοιμηθήσῃ ἐν
via dedan. in occursum sitienti aquā ferte
τῇ ὁδῷ δαιδᾶν. εἰς συνάντησιν διψῶντι ὕδωρ φέρετε
habitātes in regiōe theman panib⁹ occurrite fugiē D
οἱ ἐνοικοῦντες ἐν χώρᾳ θεμὰν ἄρτοις συναντᾶτε φεύ
tibus ꝓpter multitudinē occisoꝝ: τ ꝓpter
γουσι διὰ τὸ πλῆθος τῶν κτεινομένων, καὶ διὰ τὸ
multitudinē errantiū: τ ꝓpter multitudinē gla
πλῆθος τῶν πλανωμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῆς μα
dii: τ ꝓpter multitudinē arcuū ex=
χαίρας, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τοξευμάτων τῶν δια
tentoꝝ: τ ꝓpter multitudinē eoꝝ q̄ cecidēt in
τεταμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν πεπτωκότων ἐν
bello. q̄ sic dixit mihi dñs. adhuc ānus
τῷ πολέμῳ. ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος. ἔτι ἐνιαυτὸς
q̄si ānus mercenarii deficiet glia cedar: τ
ὡς ἐνιαυτὸς μισθωτοῦ ἐκλείψει ἡ δόξα κηδάρ, καὶ τὸ
reliquū sagitationū fortiū filioꝝ cedar
κατάλοιπον τῶν τοξευμάτων τῶν ἰσχυρῶν υἱῶν κηδὰρ
erit parū. q̄ dñs locutꝰ est deꝰ israel.
ἔσται ὀλίγον. διότι κύριος ἐλάλησεν ὁ θεὸς ἰσραήλ. C.22.
Verbū vallis visiōis. q̄d factū ē tibi nūc
Τὸ ῥῆμα τῆς φάραγγος σιών. τί ἐγένετό σοι νῦν A
q̄ ascēdisti oēs in tecta vana. ipleta
ὅτι ἀνέβητε πάντες εἰς δώματα μάταια. ἐνεπλή=
est ciuitas clamātiū. vulnerati tui nō vul=
σθη ἡ πόλις βοώντων. οἱ τραυματίαι σου οὐ τραυ
nerati gladio. neq; mortui tui mortui bello.
ματίαι μαχαίρας. οὐδὲ οἱ νεκροὶ σου νεκροὶ πολέμου.
oēs primates tui migrauerūt. simul ab
πάντες οἱ ἄρχοντές σου πεφεύγασι. ἅμα ἀπὸ τοῦ
arcu ligati sunt. τ fortes in te lōge
τόξου δεδεμένοι εἰσί. καὶ οἱ ἰσχύοντες ἐν σοὶ πόρρω
fugerūt. ꝓpter hoc dixi dimittite me. amare fle
πεφεύγασι. διὰ τοῦτο εἶπα ἄφετέ με. πικρῶς κλαύ
bo. nolite cōtendere cōsolari me sup cō=
σομαι. μὴ κατισχύσητε παρακαλεῖν με ἐπὶ τὸ σύν
tritione filie populi mei. q̄ dies tu=
τριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου. ὅτι ἡμέρα τα
multꝰ τ pditiōis τ cōculcatiōis. τ er=
ραχῆς καὶ ἀπωλείας καὶ καταπατήματος καὶ πλά
ror a dño sabaoth in valle visionis er
νησις παρὰ κυρίου σαβαὼθ ἐν φάραγγι σιὼν πλα
rant. a paruo vsq; ad magnū errāt sup B
νῶνται. ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πλανῶνται ἐπὶ τὰ
mōtes. at elamite tulerūt pharetras:
ὄρη. οἱ δὲ ἐλαμίται ἔλαβον φαρέτρας,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ ascēsores hoies sup equos τ cōgregatio pu-
καὶ ἀναβάται ἄνρωποι ἐφ' ἵππους καὶ συναγωγὴ πᾶσα
gne. τ erūt electe valles tue repletū
τάξεως· καὶ ἔσονται αἱ ἐκλεκταί φάραγγές σου πλησθή-
tur ḡdrigis. at ectes supabūt portas tuas
σονται ἁρμάτων· οἱ δὲ ἱππεῖς ἐμφράξουσι τὰς πύλας σου
τ reuelabūt portas iuda: τ ispiciēt
καὶ ἀνακαλύψουσι τὰς πύλας Ἰούδα, καὶ ἐμβλέψονται τῇ
die illa in electas domos ciuitatis. τ reue
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς οἴκους ἐκλεκτοὺς οἴκους τῆς πόλεως· καὶ ἀνα
labūt abscōdita domox arcis dauid. τ vide
καλύψουσι τὰ κρυπτὰ τῶν οἴκων τῆς ἄκρας Δαυίδ· καὶ ἴδο
rūt qm plures sunt. τ auerterūt aquā anti
σαν ὅτι πλείους εἰσί· καὶ ἀπέστρεψαν τὸ ὕδωρ τῆς ἀρχαί
que piscine in ciuitatē. τ qm destruxerūt do
ας κολυμβήθρας εἰς τὴν πόλιν· καὶ ὅτι καθήλωσαν τοὺς οἴ
mos hierlm ad firmādos muros ciuitati. τ feci-
κους Ἰερουσαλὴμ εἰς ὀχύρωμα τείχους τῇ πόλει· καὶ ἐποι
stis vobis aquā iter duos muros. in-
ήσατε ἑαυτοῖς ὕδωρ ἀναμέσον τῶν δύο τειχέων. ἐσώτε
tra piscinā antiquā. τ nō ispexistis i
ρον τῆς κολυμβήθρας τῆς ἀρχαίας· καὶ οὐκ ἐνεβλέψατε εἰς
eū q a principio fecit eā. τ q creauit illā
τὸν ἀπαρχῆς ποιήσαντα αὐτήν· καὶ τὸν κτίσαντα αὐτὴν
nō vidistis. τ vocauit dñs sabaoth in die illa
οὐκ εἴδετε· καὶ ἐκάλεσε κύριος σαβαὼθ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
fletū τ plāctū τ rasurā τ cicturā saccox. ispi
κλαυθμὸν καὶ κοπετὸν καὶ ξύρησιν καὶ ζῶσιν σάκκων· αὐτοὶ
ūt fecerūt gaudiū τ leticiā: iugulātes vi
δὲ ἐποιήσαντο εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίαμα, σφάζοντες μό
tulos τ sacrificātes oues: ita vt cōderēt carnes τ bi
σχους καὶ θύοντες πρόβατα, ὥς τε φαγεῖν κρέατα καὶ πι-
1.Cor. 15.d. bāt vinū dicētes. comedam τ bibam: cras eī moti
εῖν οἶνον λέγοντες· φάγωμεν καὶ πίωμεν, ἄριον γὰρ ἀπο
mur. τ reuelata hec sūt in auribus do
θνήσκομεν· καὶ ἀνακεκαλυμμένα ταῦτά ἐστιν ἐν τοῖς ὠσὶ κυ
mini sabaoth: qm nō dimittet vobis hoc pctm donec
ρίου σαβαώθ, ὅτι οὐκ ἀφεθήσεται ὑμῖν αὕτη ἡ ἁμαρτία ἕως
E moriamini. hec dicit dñs sabaoth. vade in
ἂν ἀποθάνητε· τάδε λέγει κύριος σαβαώθ· πορεύου εἰς τὸ
pastophoriū ad somnā q̄storē τ dic ei: q̄d
παστοφόριον πρὸς σομναν τὸν ταμίαν καὶ εἶπον αὐτῷ, τί
tu hic: τ q̄d tibi est hic: qm excidisti tibi hic
σὺ ὧδε; καὶ τί σοι ἔστιν ὧδε; ὅτι ἐλατόμησας σεαυτῷ ὧδε
sepulchrū: τ fecisti tibi in excelso sepulchrū: τ
μνημεῖον, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ἐν ὑψηλῷ μνημεῖον, καὶ
scripsisti tibi in petra tabernaculū: ecce iā dñs saba
ἔγραψας σεαυτῷ ἐν πέτρᾳ σκηνήν; ἰδοὺ δὴ κύριος σαβα
oth eliciet τ cōteret virū. τ auferet stolā
ὼθ ἐκβαλεῖ καὶ ἐκτρίψει ἄνδρα. καὶ ἀφελεῖ τὴν στολὴν
tuā τ cozonā tuā gllosam. τ pticiet te in regionē
σου καὶ τὸν στέφανόν σου τὸν ἔνδοξον. καὶ ῥίψει σε εἰς χώραν
magnā τ absq mēsura: τ ibi morieris. τ ponet
μεγάλην καὶ ἀμέτρητον, καὶ ἐκεῖ ἀποθανεῖς· καὶ θήσει τὸ
currū tuū pulcherū ignominiā. τ domū pncipis
ἅρμα σου τὸ καλὸν ἀτιμίαν· καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἄρχοντός
tui in cōcucatione: τ auferēris a dispēsatiōe
σου εἰς καταπάτημα, καὶ ἀφαιρεθήσῃ ἐκ τῆς οἰκονομίας
F tua τ de gradu tuo. τ erit in die illa.
σου καὶ ἐκ τῆς στάσεως σου· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ·
vocabo puerū meū eliachim filiū helchie: τ
καλέσω τὸν παῖδά μου Ἐλιακεὶμ τὸν τοῦ Χελκίου, καὶ
induā illū stolā tuā. τ cozonā tuā vabo
ἐνδύσω αὐτὸν τὴν στολήν σου· καὶ τὸν στέφανόν σου δώσω
illi. τ potētiā τ dispēsatiōne tuā vabo in
αὐτῷ· καὶ τὸ κράτος καὶ τὴν οἰκονομίαν σου δώσω εἰς
man⁹ ei⁹. τ erit q̄si pr habitātib⁹
τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ ἔσται ὡς πατὴρ τοῖς ἐνοικοῦσιν
hierlm: τ habitantib⁹ iuda. τ vabo
Ἰερουσαλήμ, καὶ τοῖς ἐνοικοῦσιν Ἰούδα. καὶ δώσω
ei clauē dom⁹
αὐτῷ τὴν κλεῖδα οἴκου

Trāsla.B.Vie.

rcurrum shominis equí-
tis: & parietem nudauit
clypeus. Et erunt electe
valles tue plene q̄drigarum: & equites ponent
sedes suas in porta: ∞∞∞
& reuelabitur operimē
tū iude. Et videbitis in
die illa armamētariū do
mus saltus: & scissuras
ciuitatis dauid videbitis:
quia multiplicate sunt.
Et cōgregastis aq̄s pí-
scine inferioris: ∞∞∞∞
& domos hierusalē nu
merastis: & destruxistis
domos ad muniendum
murum. Et lacum ∞∞∞
fecistis inter duos mu-
ros: ad aquam piscine
veteris: & non suspexí-
stis ad eū qui fecerat eā:
& opatorē eius de longe
nō vidistis. Et vocauit
dominus deus exercitu
um in die illa ∞∞∞∞∞∞∞
ad fletum: & ad planctū
ad caluiciū: & ad cingulū
sacci: & ecce gaudiū &
letitia: occidere vitulos
& iugulare arietes: co-
medere carnes & bibere
vinū. Comedam & bi
bamus: cras enī morie-
mur. Et reuelata est in au
rib⁹ meis vox dñi exerci
tuū: si dimittetur iniqtas
hec vobis: donec mo-
riamini: dicit dominus
exercituum. Hec dicit
dominus deus exercitu
um. Vade ingredere ad
eu⁹ q̄ habitat in taberna
culo ad sobnā ppositū
templi: & dices ad eum.
Quid tu hic: aut q̄si qs
hic. Quia excidisti tibi
hic sepulchrū: excidisti
in excelso memoriale:
dilig̃ter in petra taber
naculum tibi. Ecce dñs
asportari te faciet: sicut
asportatur gallus galli-
nace & q̄si amictū sic sub
leuabit te. Coronās co-
ronabit te tribulatōe q̄si
pilā mittet te in terrā latā
& spacioſam. Ibi morie
ris & ibi erit currus glie
tue: & ignominia dom⁹
dñi tui. Et expellā te de
statiōe tua: & de mīsterio
tuo deponā te. Et erit in
die illa: vocabo seruum
meū eliachī filiū helchie:
& induā illū tunica tua:
& cīgulo tuo cōfortabo
eū & potestatē tuā dabo
in manu eius: & erit q̄si
pater habitātib⁹ hierlm
& domui iuda. Et dabo
clauem domus ∞∞∞∞

Tex.heb.Esa.xxij. Pritiua.heb.

גְּרֶכֶב אָדָם פָּרָשִׁים וְקִיר עָרָה
מָגֵן וַיְהִי מִבְחַר עֲמָקַיִךְ מָלְאוּ רָכֶב
וְהַפָּרָשִׁים שֹׁת שָׁתוּ הַשָּׁעָרָה׃
וַיַּגַּל אֶת מָסָךְ יְהוּדָה וַתַּבֵּט בַּיּוֹם
הַהוּא אֶל נֶשֶׁק בֵּית הַיָּעַר׃ וְאֶת
בְּקִעֵי עִיר דָּוִד רְאִיתֶם כִּי רַבּוּ
וַתְּקַבְּצוּ אֶת מֵי הַבְּרֵכָה הַתַּחְתּוֹנָה׃
וְאֶת בָּתֵּי יְרוּשָׁלַ͏ִם סְפַרְתֶּם וַתִּתְצוּ
הַבָּתִּים לְבַצַּר הַחוֹמָה׃ וּמִקְוָה
עֲשִׂיתֶם בֵּין הַחֹמֹתַיִם לְמֵי הַבְּרֵכָה
וְלֹא הִבַּטְתֶּם אֶל עֹשֶׂיהָ
וְיֹצְרָהּ מֵרָחוֹק לֹא רְאִיתֶם׃ וַיִּקְרָא
אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא
לִבְכִי וְלִמְסִפֵּד וּלְקָרְחָה וְלַחֲגֹר
שָׂק וְחִגְרָה שָׂשׁוֹן וְשִׂמְחָה הָרֹג בָּקָר
וְשָׁחֹט צֹאן אָכֹל בָּשָׂר וְשָׁתוֹת
יַיִן אָכוֹל וְשָׁתוֹ כִּי מָחָר נָמוּת׃
וְנִגְלָה בְאָזְנַי יְהוִה צְבָאוֹת אִם
יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמוּתוּן
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת׃ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת לֵךְ בֹּא אֶל
הַסֹּכֵן הַזֶּה עַל שְׁבְנָא אֲשֶׁר עַל
הַבָּיִת׃ מַה לְּךָ פֹּה וּמִי לְךָ פֹּה כִּי
חָצַבְתָּ לְךָ פֹּה חֹצְבִי מָרוֹם
חֹקְקִי בַסֶּלַע מִשְׁכָּן לוֹ׃ הִנֵּה
יְהוָה מְטַלְטֶלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֶר
וְעֹטֶךָ עָטֹה צָנוֹף יְצַנֶּפְךָ צְנָפָה
כַּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם שָׁמָּה
תָּמוּת וְשָׁמָּה מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ
קְלוֹן בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְהַדַּפְתִּיךָ מִמַּצָּבֶךָ
וּמִמַּעֲמָדְךָ יֶהֶרְסֶךָּ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
הַהוּא וְקָרָאתִי לְעַבְדִּי לְאֶלְיָקִים
בֶּן חִלְקִיָּהוּ וְהִלְבַּשְׁתִּיו כֻּתָּנְתֶּךָ
וְאַבְנֵטְךָ אֲחַזְּקֶנּוּ וּמֶמְשַׁלְתְּךָ אֶתֵּן
בְּיָדוֹ וְהָיָה לְאָב לְיוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם
וְלִבֵית יְהוּדָה׃ וְנָתַתִּי מַפְתֵּחַ בֵּית

Pritiua.heb.

בֶּרֶכֶב אָדָם פָּרָשִׁים וְקִיר עָרָה
מָגֵן וַיְהִי מִבְחַר עֲמָקַיִךְ מָלְאוּ רָכֶב
וְהַפָּרָשִׁים שֹׁת שָׁתוּ הַשָּׁעָרָה׃
וַיַּגַּל אֶת מָסָךְ יְהוּדָה וַתַּבֵּט בַּיּוֹם
הַהוּא אֶל נֶשֶׁק בֵּית הַיָּעַר׃ וְאֶת
בְּקִעֵי עִיר דָּוִד רְאִיתֶם כִּי רַבּוּ
וַתְּקַבְּצוּ אֶת מֵי הַבְּרֵכָה הַתַּחְתּוֹנָה׃
וְאֶת בָּתֵּי יְרוּשָׁלַ͏ִם סְפַרְתֶּם וַתִּתְצוּ
הַבָּתִּים לְבַצַּר הַחוֹמָה׃ וּמִקְוָה
עֲשִׂיתֶם בֵּין הַחֹמֹתַיִם לְמֵי הַבְּרֵכָה
וְלֹא הִבַּטְתֶּם אֶל עֹשֶׂיהָ
וְיֹצְרָהּ מֵרָחוֹק לֹא רְאִיתֶם׃ וַיִּקְרָא
אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא
לִבְכִי וְלִמְסִפֵּד וּלְקָרְחָה וְלַחֲגֹר
שָׂק וְחִגְרָה שָׂשׁוֹן וְשִׂמְחָה הָרֹג בָּקָר
וְשָׁחֹט צֹאן אָכֹל בָּשָׂר וְשָׁתוֹת
יַיִן אָכוֹל וְשָׁתוֹ כִּי מָחָר נָמוּת׃
וְנִגְלָה בְאָזְנַי יְהוִה צְבָאוֹת אִם
יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמוּתוּן
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת׃ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת לֵךְ בֹּא אֶל
הַסֹּכֵן הַזֶּה עַל שְׁבְנָא אֲשֶׁר עַל
הַבָּיִת׃ מַה לְּךָ פֹּה וּמִי לְךָ פֹּה כִּי
חָצַבְתָּ לְךָ פֹּה חֹצְבִי מָרוֹם
חֹקְקִי בַסֶּלַע מִשְׁכָּן לוֹ׃ הִנֵּה
יְהוָה מְטַלְטֶלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֶר
וְעֹטֶךָ עָטֹה צָנוֹף יְצַנֶּפְךָ צְנָפָה
כַּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם שָׁמָּה
תָּמוּת וְשָׁמָּה מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ
קְלוֹן בֵּית אֲדֹנֶיךָ וְהַדַּפְתִּיךָ מִמַּצָּבֶךָ
וּמִמַּעֲמָדְךָ יֶהֶרְסֶךָּ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
הַהוּא וְקָרָאתִי לְעַבְדִּי לְאֶלְיָקִים
בֶּן חִלְקִיָּהוּ וְהִלְבַּשְׁתִּיו כֻּתָּנְתֶּךָ
וְאַבְנֵטְךָ אֲחַזְּקֶנּוּ וּמֶמְשַׁלְתְּךָ אֶתֵּן
בְּיָדוֹ וְהָיָה לְאָב לְיוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם
וְלִבֵית יְהוּדָה׃ וְנָתַתִּי מַפְתֵּחַ בֵּית

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.heb.Esa.xxiij. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

דָּוִד עַל שִׁכְמוֹ וּפָתַח וְאֵין סֹגֵר
וְסָגַר וְאֵין פֹּתֵחַ וְתִקַּעְתִּיו יָתֵד
בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְהָיָה לְכִסֵּא כָבוֹד
לְבֵית אָבִיו וְתָלוּ עָלָיו כָּל כְּבוד
בֵּית אָבִיו הַצְּאֶצָאִים וְהַצְּפִעוֹת
כָּל כְּלֵי הַקָּטָן מִכְּלֵי הָאֲגָנוֹת וְעַד
כָּל כְּלֵי הַנְּבָלִים בַּיּוֹם הַהוּא
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת תָּמוּשׁ הַיָּתֵד
הַתְקוּעָה בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְנִגְדְּעָה
וְנָפְלָה וְנִכְרְתָה הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר עָלֶיהָ
כִּי יְהוָה דִּבֶּר׃

Cap.xxiij

מַשָּׂא צֹר הֵילִלוּ
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי שֻׁדַּד מִבַּיִת
מִבּוֹא מֵאֶרֶץ כִּתִּים נִגְלָה לָמוֹ׃
דֹּמּוּ יֹשְׁבֵי אִי סֹחֵר צִידוֹן עִבְרוּ
יָם מִלְאוּךְ וּבַמַּיִם רַבִּים זֶרַע שִׁחוֹר
קְצִיר יְאוֹר תְּבוּאָתָהּ וַתְּהִי סְחַר
גּוֹיִם בּוֹשִׁי צִידוֹן כִּי אָמַר יָם
מָעוֹז הַיָּם לֵאמֹר לֹא חַלְתִּי
וְלֹא יָלַדְתִּי וְלֹא גִדַּלְתִּי בַחוּרִים
רוֹמַמְתִּי בְתוּלוֹת׃ כַּאֲשֶׁר שָׁמַע
לְמִצְרַיִם יָחִילוּ כְּשָׁמְעַ צֹר׃ עִבְרוּ
תַּרְשִׁישָׁה הֵילִילוּ יֹשְׁבֵי אִי׃
הֲזֹאת לָכֶם עַלִּיזָה מִימֵי קֶדֶם
קַדְמָתָהּ יוֹבִלוּהָ רַגְלֶיהָ מֵרָחֹק
לָגוּר׃ מִי יָעַץ זֹאת עַל צֹר
הַמַּעֲטִירָה אֲשֶׁר סֹחֲרֶיהָ שָׂרִים
כְּנַעֲנֶיהָ נִכְבְּדֵי אָרֶץ׃ יְהוָה צְבָאוֹת
יָעָצָהּ לְחַלֵּל גְּאוֹן כָּל צְבִי לְהָקֵל
כָּל נִכְבְּדֵי אָרֶץ׃ עִבְרִי אַרְצֵךְ
כַּיְאֹר בַּת תַּרְשִׁישׁ אֵין מָזַח
עָדוֹ יָדוֹ נָטָה עַל הַיָּם הִרְגִּיז
מַמְלָכוֹת יְהוָה צִוָּה אֶל כְּנַעַן
לִשְׁמֹר מָעֻזֶּיהָ׃ וַיֹּאמֶר לֹא תוֹסִיפִי
עוֹד לַעֲלוֹז עֲשׁוּקָה בְּתוּלַת
בַּת צִידוֹן כִּתִּים קוּמִי עִבְרִי

dauid sup humerū eiꝰ: & apiet & nō erit qui clau dat. Et claudet: & nō erit qui apiat. Et figā illū pa xillum in loco fideli: & erit in solium glorie domui patris sui: & suspendā sup eū oēm gloriā domus patris eius: vasorum diuersa genera omne vas paruulum a vasis craterarum vsq; ad omne vas musicorū. In die illa dicit dominus exercitum: auferetur paxillus qui fixus fuerat in loco fideli: & frangetur & cadet: & peribit quod pependerat in eo: quia dñs locutus est.

dauid sup humerū eiꝰ τ aperiet. τ nō erit claudens. τ caudet: τ nō est aperiens. τ dabo gliam dauid ei. τ iperabit: τ nō erit cōtradicēs. τ cōstituā eū principē in loco fideli: τ erit in so lii glozie domꝰ pris eiꝰ. τ erit cōnov δόξης τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔσαι πε fidēs sup eū ois gliosus in domo pris suꝰ a paruo vsq; ad magnū. oē vas par uum: a vasc craterarū. τ pēdebūt κρόν, ἀπὸ σκευους τῶν ἀγαιῶθ. καὶ ἔσονται ἐπικρεμά ei in die illa. hec dicit dns sa baoth: mouebit hō stabilitꝰ in loco fideli: τ auferet τ corruet τ dissoluet glo ria in eū: qz dns locutꝰ est.

Joh.11 c. Eipo. 3.b.

A

B

C

ONus tyri. Vlulate naues maris: qz vastata est domꝰ vñ venire cōsue uerant: de terra cethim reuelatū est eis. Tacete habitatis in insula: negociatio sidonis. Transfretātes mare replenerūt te in aqs multis: semē nili messis flumis fruges eiꝰ: & facta est negociatio gentiū. Erubesce sidon ait mare fortitudo maris dicēs. Non parturiui neq; peperi: & non enutriui iuuenes: nec ad incrementū perduxi virgines. Cū audītū fuerit in egypto: dolebūt cum audierint de tyro. Transite maria: vlulate qui habitatis in insula. Nunqd nō hec vra est q gliabatur a diebꝰ pristinis in antiqtate sua? Ducent eā pedes sui longe ad pegrinandum. Quis cogitauit hoc sup tyrū quondā coronatā. Cuꝰ negociatores principes: initiores eiꝰ inclyti terre. Dominus exercituū cogitauit hoc: vt detraheret supbiā oīs glie: & ad ignominiā deduceret vniuersos inclytos terre. Transi terrā tuā qīa fluuiū filia maris: nō est cingulū vltra tibi. Manū suā extēdit sup mare cōturbauit regna. Dñs mādauit aduersus chanaan: vt cōtereret fortes eius: & dixit. Non adiicies vltra vt glorieris calūniam sustinens virgo filia sidonis. In cethim consurgens transfreta:

ΤὸὍραμα τύρου. ὀλολύξατε πλοῖα καρχηδῶνος: qz perijt: τ nō vltra venit̄ de terra citiεος, ὅτι ἀπώλετο, καὶ οὐκέτι ἔρχονται ἐκ γῆς κιτιαί rū ducta est captiua: cui similes facti sunt habi ων ἤχθαι αἰχμάλωτος, τίνι ὅμοιοι γεγόνασιν οἱ κατοι tātes in insula. negociatores phenicie trāsfretātes κοῦντες ἐν τῇ νήσῳ. μετάβολοι φοινίκης διαπερῶντες mare in aqua multa semē negociatoꝝ q̄s τὴν θάλασσαν ἐν ὕδατι πολλῷ σπέρμα μεταβολῶν ὡς messiū illatarū negociatores gētiū. erube ἀμητῶν εἰσφερομένων οἱ μεταβολοι τῶν ἐθνῶν. αἰσχύνθη sce sidon dixit mare. at fortitudo maris ait τι σιδὼν εἶπεν ἡ θάλασσα. ἡ δὲ ἰσχὺς τῆς θαλάσσης εἶ nō parturiui neq; peperi: neq; enutrīui iuuenes πεν, οὐκ ὤφλον οὐδὲ ἔτεκον, οὐδὲ ἐξέθρεψα νεανίσκους neq; exaltaui virgines. cū aūt auditū fuerit in οὐδὲ ὕψωσα παρθένους. ὅταν δὲ ἀκουσθῇ πόλει ἐν egpto: apēhēdet eos dolor de tyro. abi αἰγύπτῳ, λήψεται αὐτοὺς ὠδὶν περὶ τύρου. ἀπέλ te in carthaginē. vlulate habitātes in insu θετε εἰς καρχηδόνα. ὀλολύξατε οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τῇ νή la hac. nō hec erat cōtumelia vra q̄ ab initio: σῳ ταύτῃ. οὐχ αὕτη ἦν ἡ ὕβρις ὑμῶν ἡ ἀπ' ἀρχῆς, anteq̄ traderet ipsa. qs hec cogita πρὶν ἢ παραδοθῆναι αὐτήν. τίς ταῦτα ἐβουλευ uit sup tyrū. nūqd minor est aut nō ꝑualet? negoci σεν ἐπὶ τύρον. μὴ ἧσσων ἐστὶν ἢ οὐκ ἰσχύει; οἱ ἔμ atores eiꝰ chanaan principes iclyti terre. do ποροι αὐτῆς χαναὰν ἄρχοντες οἱ ἔνδοξοι τῆς γῆς. κύ minꝰ sabaoth cogitauit dissoluere oēm in ριος σαβαὼθ ἐβουλεύσατο παραλύσαι πᾶσαν τὴν ὕ iuriam gliosorū: τ ignominia afficere oē inclytū sup βριν τῶν ἐνδόξων, καὶ ἀτιμάσαι πᾶν ἔνδοξον ἐπὶ terrā. opare terrā tuā. τ eū naues nō vltra τῆς γῆς. ἐργάζου τὴν γῆν σου. καὶ γὰρ πλοῖα οὐκέτι venit̄ de carthagine. at manꝰ tua nō vltra ꝑualet ἔρχεται ἐκ καρχηδόνος. ἡ δὲ χείρ σου οὐκέτι ἰσχύει per mare q̄ ꝑuocat reges. dns sa κατὰ θάλασσαν ἡ παροξύνουσα βασιλεῖς. κύριος σα baoth cēpit de chanaan perdere eiꝰ fortitudinē: βαὼθ ἐνετείλατο περὶ χαναὰν ἀπολέσαι αὐτῆς τὴν ἰσχύν, τ dicent nō vltra adiicietis iuriari τ καὶ ἐροῦσιν οὐκέτι οὐ μὴ προσθῆτε τοῦ ὑβρίζειν καὶ iuria afficere filiā sion. τ si abieris in cithim: ἀδικεῖν τὴν θυγατέρα σιών. καὶ ἐὰν ἀπέλθῃς εἰς κιτιεῖς,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

neq illic tibi requies erit. τ in terrā chaldeo
ὐδὲ ἐκεῖ σοι ἀνάπαυσις ἔσαι· καὶ εἰς γῆν χαλδαί
ων. τ ipa desolata ē ab assyriis. neq illic tibi re
ων. καὶ οὐτὶ ἠρήμωται ἀπὸ τῶν ἀσυρίων. οὐδὲ ἐκεῖ σοι ἀνά
quies erit: qz paries ipius cecidit. vlula=
παυσις ἔσαι, ὅτι ὁ τοῖχος αὐτῆς πέπτωκεν· ὀλολύ=
te naues carthaginis. qz perijt munitio ve
ζετε πλοῖα καρχηδόνος· ὅτι ἀπόλωλε ἡ ὀχύρωμα ὑ=
stra. τ erit in die illa: derelinquet ity
μῶν· καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καταλειφθήσεται τύ=
rus annis septuagita sicut dies regis vni⁹: qđ tem
ρος ἔτη ἑβδομήκοντα ὡς χρόνος βασιλέως ἑνός, ὡς χρό
pus hois. τ post septuaginta ānos erit tyrus
νος ἀνθρώπου. καὶ μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἔσαι τύρος
qđ cāticū meretricis. sume citharā. circue ciuitatē mere
ὡς ᾆσμα πόρνης. λάβε κιθάραν· ἐμβεύσον πόλιν πόρ
trix oblitioni tradita. bñ citharitza. plurimū cāta. vt
νη ἐπιλελησμένη· καλῶς κιθάρισον· πολλὰ ᾆσον· ἵνα
tui mēoria sit. τ erit post septuagita ānos
σου μνεία ᾖ. καὶ ἔσαι μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη
visitationē faciet de⁹ tyri. τ iterꝫ restī
ἐπισκοπὴν ποιήσει ὁ θεὸς τύρου· καὶ πάλιν ἀποκα
tuetur in pristinū: τ erit emporiū omni
ταστάσεται εἰς τὸ ἀρχαῖον, καὶ ἔσαι ἐμπόριον πά=
bus regnis orbis terre. τ erit eius
σαις ταῖς βασιλείαις τῆς οἰκουμένης· καὶ ἔσαι αὐτῆς ἡ
negociatio τ merces sctā dño. nō ipis cō
ἐμπορία καὶ ὁ μισθὸς ἅγιος τῷ κυρίῳ· οὐκ αὐτοῖς συ
gregabit: sed habitātibꝰ corā dño. om
ναχθήσεται, ἀλλὰ τοῖς κατοικοῦσιν ἔναντι κυρίου· πᾶ
nis negociatio ei⁹: comedere τ bibere τ ipleri
σα ἡ ἐμπορία αὐτῆς, φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἐμπλησθῆ
in symbolū: memoria corā dño.
ναι εἰς συμβολήν, μνημόσυνον ἔναντι κυρίου. C.24.

Ece dñs dissipat orbē terre totū τ
Ἰδοὺ κύριος καταφθείρει τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ
desolabit cū: τ reuelabit faciē eius.
ἐρημώσει αὐτήν, καὶ ἀνακαλύψει τὸ πρόσωπον αὐτῆς·
τ dissemiabit habitātes in eo. τ erit ppls
καὶ διασπερεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ· καὶ ἔσαι ὁ λαὸς
sicut sacerdos. τ seruꝰ sicut dñs. τ ancilla
ὡς ὁ ἱερεύς· καὶ ὁ παῖς ὡς ὁ κύριος· καὶ ἡ θεράπαινα
sicut dña. erit emēs sicut vendēs. τ fene
ὡς ἡ κυρία· ἔσαι ὁ ἀγοράζων ὡς ὁ πωλῶν· καὶ ὁ δανεί
Dece. 4. b. rans sicut fenus accipiēs. τ debens sicut cui debet.
ζων ὡς ὁ δανειζόμενος· καὶ ὁ ὀφείλων ὡς ᾧ ὀφείλει·
dissipatiōe dissipabit terra. τ direptiōe dep̄dabitur
φθορᾷ φθαρήσεται ἡ γῆ· καὶ προνομῇ προνομευθήσεται
terra. nā os dñi locutū est hec. luxit
ἡ γῆ· τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα· ἐπένθησεν
terra τ corrupt⁹ est orbis. luxerūt excelsi
ἡ γῆ καὶ ἐφθάρη ἡ οἰκουμένη· ἐπένθησαν οἱ ὑψηλοὶ τῆς
terre. τ terra inq̄nata egit ppter habitātes eā.
γῆς· καὶ ἡ γῆ ἐμολύνθη διὰ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν.
qz trāsgressi sunt legē dñi: τ dissipaue
διότι παρέβησαν τὸν νόμον κυρίου, καὶ διεσκέδα=
runt. mutauerūt p̄cepta testamētū eternū. ppter hoc maledictio
σαν· ἠλλαξαν τὰ πρόσταγματα διαθήκην αἰώνιον. διὰ τοῦτο ἀρὰ
vorabit terrā. qz peccauerūt habitātes e=
κατέδεται τὴν γῆν. ὅτι ἡμάρτοσαν οἱ κατοικοῦντες ἐν
am. ppter hoc pauper erūt habitātes in
τῇ· διὰ τοῦτο πτωχοὶ ἔσονται οἱ κατοικοῦντες ἐν
terra. τ dimittētur hoies pauci. lu
τῇ γῇ· καὶ καταλειφθήσονται ἄνθρωποι ὀλίγοι· πεν
gebit vinū. lugebit vitis. gemēt oēs
θήσει οἶνος· πενθήσει ἄμπελος· στενάξουσι πάντες
qui leti erāt corde. cessauit letitia
οἱ εὐφραινόμενοι τὴν ψυχήν, πέπαυται εὐφροσύνη
tympanorū. cessauit cōtumacia τ diuitie ipi
τυμπάνων· πέπαυται ἀυθάδεια καὶ πλοῦτος ἀσε
orū. cessauit
βῶν· πέπαυται

Trāsla.B.Vie.

ibi quoq; non erit re=
quies tibi. Ecce terra
chaldeorum talis popu
lus non fuit: assur
fundauit eā. In captiui=
tatē traduxerūt robustos
eius: suffoderūt domos
ei⁹: posuerūt eā in ruinā.
vlulate naues maris: qa
deuastata est fortitudo
vestra. Et erit in die illa:
in oblitione eris o tyre
septuaginta annis: sic
cut dies regis vnius.
Post septuagita annos
erit tyro
quasi canticū meretricis.
Sume tibi citharā: circu
e ciuitatē meretrix ob=
litioni tradita. Bñ cane:
frequenta canticum vt
memoria tui sit. Et erit
post septuaginta annos:
visitabit dominus
tyrū & reducet eam ad
merces suas: & rursum
fornicabitur cuj vniuer
sis regnis super faciem
terre: & erunt negotia=
tiones ei⁹: & merces eius
sanctificate dño. Non
cōdētur neq; reponētur
quia his qui habitaue=
runt corā domino erit
negociatio eius vt man=
ducent in saturitatem &
vestiantur vsq; ad vetu=
statem. 24.

Ece dñs dissipabit
terrā & nudabit eā:
& affliget faciē ei⁹ & diſ=
perget habitatores eius.
Et erit sicut ppls: sic sa
cerdos: & sicut seruus sic
dñs ei⁹ & sicut ancilla sic
dña eius. Sicut emēs: sic
ille q vēdit. Sicut fenera=
tor: sic is qui mutuū acci
pit. Sicut q repetit: sic q
debet. Dissipatione dissi
pabitur terra: & direptiōe
p̄dabitur. Dñs ei⁹ locut⁹
est verbū hoc. Luxit &
defluxit terra et q īfirma
ta ē: defluxit orbis & īfir
mata est altitudo populi
terre: & terra infecta est
ab habitatoribus suis:
qa trāsgressi sunt leges:
mutauerūt ius: dissipa=
uerūt fedus sempiternū.
Propter hoc maledi=
ctio vorabit terrā: & pec
cabūt habitatores eius:
ideoq; insanient cultores
ei⁹: & relinquētur hoies
pauci. Luxit vīdemia:
infirmata est vitis: ꝯꝯꝯ
ingemuerūt oēs q letabā
tur corde. Cessauit gau
diū tympanorū: quieuit
sonitus letātiū: cōticuit

Tex.heb.Esa.xxiiij.Pritiua.heb.

נוח
גַּם שָׁם לֹא יָנוּחַ לָךְ הֵן אֶרֶץ
כַּשְׂדִּים זֶה הָעָם לֹא הָיָה אַשּׁוּר
צִיָּה קום יְסָדָהּ לְצִיִּים הֵקִימוּ בַחוּנָיו עֵרוּ
בָּמָן עור אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂמָהּ לְמַפֵּלָה הֵילִילוּ
שום נָפָל אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי שֻׁדַּד מָעֻזְּכֶן
יָלַל אָנָה וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְנִשְׁתַּכַּחַת צֹר
עזז שָׁכַח שִׁבְעִים שָׁנָה כִּימֵי מֶלֶךְ אֶחָד
הָיָה מִקֵּץ שִׁבְעִים שָׁנָה יִהְיֶה לְצֹר
שור זָנָה קְחִי כִּנּוֹר סֹבִּי
לָקַח כנר עִיר זוֹנָה נִשְׁכָּחָה הֵיטִיבִי נַגֵּן
סָבַב שָׁכַח הַרְבִּי שִׁיר לְמַעַן תִּזָּכֵרִי וְהָיָה
יְבַב רָבָה מִקֵּץ שִׁבְעִים שָׁנָה יִפְקֹד יְהוָה
זָבַר פָּקַד אֶת צֹר וְשָׁבָה לְאֶתְנַנָּה וְזָנְתָה
שוב תַּנָּה אֶת כָּל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ עַל פְּנֵי
זָנָה מָלַה הָאֲדָמָה וְהָיָה סַחְרָהּ וְאֶתְנַנָּהּ
אָצַר חָסַן קֹדֶשׁ לַיהוָה לֹא יֵאָצֵר וְלֹא יֵחָסֵן
הָיָה כִּי לַיֹּשְׁבִים לִפְנֵי יְהוָה יִהְיֶה
נְסָה סַחְרָהּ לֶאֱכֹל לְשָׂבְעָה וּלְמַכְסֶה
עָתִיק׃

Ca. xxiiij
הִנֵּה יְהוָה בּוֹקֵק הָאָרֶץ וּבוֹלְקָהּ
בָּקַק בָּלַק וְעִוָּה פָּנֶיהָ וְהֵפִיץ יֹשְׁבֶיהָ וְהָיָה
פָּנָה פוץ כָּעָם כַּכֹּהֵן כָּעֶבֶד כַּאדֹנָיו כַּשִּׁפְחָה
גְּבִרְתָּהּ כַּקּוֹנֶה כַּמּוֹכֵר כַּמַּלְוֶה
לָוָה כַּנֹּשֶׁה נָשֹׁה בּוֹ
בָּקַק בָּזֹז הָבוֹק תִּבּוֹק הָאָרֶץ וְהָבוֹז תִּבּוֹז
כִּי יְהוָה דִּבֶּר אֶת הַדָּבָר הַזֶּה
אָבְלָה נָבְלָה הָאָרֶץ אֻמְלְלָה
רום נָבְלָה תֵּבֵל אֻמְלְלוּ מָרוֹם עַם
הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ חָנְפָה תַּחַת יֹשְׁבֶיהָ
יָרָה כִּי עָבְרוּ תּוֹרֹת חָלְפוּ חֹק הֵפֵרוּ
פור בְּרִית עוֹלָם עַל כֵּן אָלָה אָכְלָה
עָלַם אָרֶץ וַיֶּאְשְׁמוּ יוֹשְׁבֶיהָ עַל כֵּן
אָשַׁם חָרוּ יוֹשְׁבֵי אָרֶץ וְנִשְׁאַר אֱנוֹשׁ
חָרַשׁ שָׁאַר מִזְעָר אֲבַל תִּירוֹשׁ אֻמְלְלָה נָפֶן
זָעַר אָמַשׁ נֶאֱנְחוּ כָּל שִׂמְחֵי לֵב שָׁבַת מְשׂוֹשׂ
רָשׁשׁ אָנַח תֹּף חַדֵּל שְׁאוֹן עַלִּיזִים שָׁבַת
שָׂאָה עָלַז

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pśtiua.heb.Ter.heb.Esa.xxv.

מְשׁוֹשׁ כִּנּוֹר׃ בַּשִּׁיר לֹא יִשְׁתּוּ יָיִן
שֵׁכָר שׁוֹר
יֵמַר שֵׁכָר לִשֹּׁתָיו נִשְׁבָּרָה קִרְיַת
שֵׁתָה שָׁבַר
תֹּהוּ סָגַר כָּל בַּיִת מִבּוֹא ׃ צְוָחָה
תֵּהָה תָּהָה
עַל הַיַּיִן בַּחוּצוֹת עָרְבָה כָּל
שִׂמְחָה נָלָה מְשׂוֹשׂ הָאָרֶץ׃ נִשְׁאַר
שָׁאַר
בָּעִיר שַׁמָּה וְשַׁאיָה יִכַּת שָׁעַר ׃
שַׁמָּם שָׁאָה
כִּי כֹה יִהְיֶה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ בְּתוֹךְ
הָיָה
הָעַמִּים כְּנֹקֶף זַיִת נְעוֹלֲלוֹת אִם
עָלַל
כָּלָה בָּצִיר הֶמָּה יְשִׁאוּ קוֹלָם יָרֹנּוּ
בָּצַר שָׂגָא
בְּגֹאון יְהוָה צָהֲלוּ מִיָּם עַל כֵּן
רָנַן נָאָה
בָּאֻרִים כַּבְּדוּ יְהוָה בְּאִיֵּי הַיָּם
אוּר אִי
שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל ׃ מִכְּנָף
הָאָרֶץ זְמִרֹת שָׁמַעְנוּ צְבִי לַצַּדִּיק
צָבָה צָדַק
וָאֹמַר רָזִי לִי רָזִי לִי אוֹי לִי
רָזָה
בֹּגְדִים בָּגָדוּ וּבֶגֶד בֹּגְדִים בָּגָדוּ׃
פַּחַד וָפַחַת וָפָח עָלֶיךָ יֹשֵׁב הָאָרֶץ׃
פּוּחַ
וְהָיָה הַנָּס מִקּוֹל הַפַּחַד יִפּוֹל
נוּס נָפַל
אֶל הַפַּחַת וְהָעֹלֶה מִתּוֹךְ הַפַּחַת
עָלָה
יִלָּכֵד כִּי אֲרֻבּוֹת מָרוֹם
לָכַד רוּם
נִפְתָּחוּ וַיִּרְעֲשׁוּ מוֹסְדֵי אָרֶץ ׃
פָּתַח רָעַשׁ
רֹעָה הִתְרֹעֲעָה הָאָרֶץ פּוֹר
יָסַד רוּעַ
פּוּר מוֹט הִתְפּוֹרְרָה אָרֶץ מוֹט הִתְמוֹטְטָה
שָׁבַר
אָרֶץ ׃ נוֹעַ תָּנוּעַ אֶרֶץ כַּשִּׁכּוֹר
נוּד לוּן
וְהִתְנוֹדְדָה כַּמְלוֹנָה וְכָבֵד עָלֶיהָ
שָׁף
פִּשְׁעָהּ וְנָפְלָה וְלֹא תוֹסִיף קוּם ׃
הָיָה
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה
פָּקַד
עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל
מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה׃ וְאֻסְּפוּ
אָסַף
אֲסֻפָּה אֲסִיר עַל בּוֹר וְסֻגְּרוּ עַל
סָגַר יוֹם
מַסְגֵּר וּמֵרֹב יָמִים יִפָּקֵדוּ׃ וְחָפְרָה
הַלְבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה כִּי מָלַךְ
יְהוָה צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַ͏ִם
וְנֶגֶד זְקֵנָיו כָּבוֹד׃
כָּבַד

יְהוָה אֱלֹהַי אַתָּה
Cap. xxv
רוּם רָבָה
אֲרוֹמִמְךָ אוֹדֶה שִׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ
עָשָׂה יָעַץ
פְלָא עֲצוֹת מֵרָחֹק אֱמוּנָה אָמֵן ׃
אָמַן

Trãsla.B.Vie.

dulcedo cithare. Cum cantico non bibēt vinū: amara erit potio bibēti bus illā. Attrita ē ciuitas vanitatis: clausa est oīs dom? nullo introeūte. Clamor erit sup vino in plateis: deserta ē oīs leticia: translatū est gaudium terre. Relicta est in vrbe solitudo: & calamitas opprimet portas. Quia hec erunt in medio terre: in medio populorū. Quō si pauce oliue q remāserūt excutiātur ex olea & racemi cū fuerit finita videmia. Hi leuabūt vocē suā atq laudabūt: cū glificat? fuerit dñs hinnict de mari. ppter hoc in doctrinis glificate dñm: in insulis maris nomē dñi dei israel. A finib? terre laudes audiuim? gloriā iusti. et dixi. Secretū meū mihi: secretū meū mihi. Ve mihi. Preuaricātes preuaricati sunt: & preuaricatōe transgressorū puaricati sunt. Formido et fouea & laqus sup te: q habitator es terre. Et erit qui fugerit a voce formidinis cadet in fouea: & qui se explicauerit de fouea. tenebitur laqueo: qa cataracte de excelsis apte sūt & cōcutiētur fundamēta tre. Cō fractiōe cōfringetur tra. cōtritiōe cōteretur tra. Cōmotione cōmouebitur terra: agitatione agitabitur terra sicut ebri?: & auferetur qsi taberna culū vni? noctis. Et graua bit eam iniqtas sua & corruet: & nō adiciet vt resurgat. Et erit in die illa. Visitabit dominus super militiam celi in excelso: & super reges terre qui sunt sup terra. Et cōgregabūtur in cōgregatione vni? fascis in lacū: & claudētur ibi in carcere: & post multos dies visitabūtur. Et erubescet luna & cōfundetur sol: cū regnauerit dñs exercituū in monte sion & in hierusalem: & in cōspectu senū suoꝝ fuerit glorificatus. 25.

Omine deus meus es tu & exaltabo te: confitebor nomini tuo: qm fecisti mirabilia: cogitationes antiquas fideles amen.

Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

vox cithare. erubuerūt nō bibēt vinū. amara facta φωνὴ κιθάρας. ἠχύνθησαν οὐκ ἔτιον οἶνον. πικρὸν ἐγένε est sicera bibētib. deserta est ois ciui το γὰρ σίκερα τοῖς πίνουσιν. ἠρημώθη πᾶσα πό tas. claudet domū ne igrediātur. vlulate p λις. κλείσει οἰκίαν τοῦ μὴ εἰσελθεῖν. ὀλολύζετε περὶ vino vbiq. cessauit ois letitia. τοῦ οἴνου παυταχῆ. πέπαυται πᾶσα εὐφροσύνη. abiit oē gaudiū terre. τ derelinqn ἀπῆλθε πᾶσα εὐφροσύνη τῆς γῆς. καὶ καταλειφθή tur ciuitates deserte. τ dom? derelicte σονται πόλεις ἔρημοι. καὶ οἶκοι ἐγκαταλελειμμένοι peribūt. hec oia erūt in terra in medio ἀπολοῦνται. ταῦτα πάντα ἔσαι ἐν τῇ γῇ ἐν μέσῳ gētiū. quēadmodū si ds excutiat oliuā: τῶν ἐθνῶν. ὃν τρόπον ἐάντις καλαμήσηται ἐλαίαν, sic excutient eos: τ si quieuerit vīde οὕτως καλαμήσονται αὐτούς, καὶ ἐὰν παύσηται ὁ τρυ mia. τ isti voce clamabūt. at derelicti γητός. καὶ οὗτοι φωνῇ βοήσονται. οἱ δὲ καταλειφθέν cti sup terrā: letabunt simlr cū glia do τες ἐπὶ τῆς γῆς, εὐφρανθήσονται ἅμα τῇ δόξῃ κυ mini. cōturbabit aqua maris. ppt hoc ρίου. ταραχθήσεται ὁ ὕδωρ τῆς θαλάσης. διὰ τοῦ glia dñi in insulis erit maris. τὸ ὄ δόξα κυρίου ἐν ταῖς νήσοις ἔσαι τῆς θαλάσης. nomē dñi glioſum erit dñi dei israel. τὸ ὄνομα κυρίου ἔνδοξον ἔσαι κυρίου τ θεοῦ ἰσραήλ. ab alis terre poztēra audituim. spes ἀπὸ τῶν πλερύγων τῆς γῆς τέρατα ἀκούσαιθ. ἐλ iusto. τ dicēt: ve puaricantib? πὶς τῷ εὐσεβεῖ. καὶ ἐροῦσιν, οὐαὶ τοῖς ἀθετοῦσιν hic. 8.
puaricātes legē. timor τ fouea τ la- οἱ ἀθετοῦντες τὸν νόμον. φόβος καὶ βόθυνος καὶ πα queꝫ sup vos habitātes in terra. τ erit γὶς ἐφ' ὑμᾶς τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔσαι fugiens timorē cadet in fouea. at e- ὁ φεύγων τὸν φόβον ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βόθυνον. ὁ δὲ ἐκ grediēs de fouea: capiet a laqueo. βαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου, ἁλώσεται ὑπὸ τῆς παγίδος. qꝫ fenestre de celo aperte sunt. τ cōcutiē ὅτι θυρίδες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀνεῴχθησαν. καὶ σεισθή tur fundamēta terre. turbattōe cōturbabit σεται τὰ θεμέλια τῆς γῆς. ταραχῇ ταραχθήσεται ἡ terra. τ depauperatōe depaupabit terra. declinauit: τ cō γῆ. καὶ ἀσθενείᾳ ἀσθενηθήσεται ἡ γῆ. ἐκλινεν, καὶ σεί mouebit sicut tuguriū pomoꝝ terra. qsi ebri? τ cra σθήσεται ὡς ὀπωροφυλάκιον ἡ γῆ. ὡς ὁ μεθύων καὶ κρα pulatus. τ cadet τ nō poterit surgere. in παλῶν. καὶ πεσεῖται καὶ οὐ μὴ δύνηται ἀναστῆναι. ra ualuit eīs sup eā iniqtas. τ erit in die Ἰσχυσε γὰρ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ illa iducet de? sup oznatū celi manū: ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς ἐπὶ τὸν κόσμον τὸν οὐρανοῦ τὴν χεῖρα, τ sup reges terre. τ cōgregabūt τ con καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς. καὶ συναχθήσονται καὶ κλεισθή cludent in munitionē τ in carcerē. p mul κλεισθήσονται εἰς ὀχύρωμα καὶ εἰς δεσμωτήριον. διὰ πολ tas gnatiōes visitatio erit eoꝝ. τ liqſtet la λῶν ἡμερῶν ἐπισκοπὴ ἔσαι αὐτῶν. καὶ τακήσεται ἡ πλίν ter: τ cadet murus: τ cōfundet θος, καὶ πεσεῖται τὸ τεῖχος, καὶ ἐντραπήσεται ἡ luna: τ erubescet sol. qꝫ regnabit σελήνη, καὶ αἰσχυνθήσεται ὁ ἥλιος. ὅτι βασιλεύσει dñs in sion: τ in hierlm: τ i cōspectu κύριος ἐν σιών, καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐνώπιον τῶν seniozū glificabit. πρεσβυτέρων δοξασθήσεται.

Ca.25.

Omine de? meꝰ glificabo te laudabo nomē tuū: qꝫ Κύριε ὁ θεός μου δοξάσω σε ὑμνήσω τὸ ὄνομά σου, ὅτι fecisti admirabilia res: cōsiliū antiquū verū ἐποίησας θαυμαστὰ πράγματα, βουλὴ ἀρχαίαν ἀληθινὴν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

fiat. q; posuisti ciuitates in tumulū: ciuitates munitas vt caderēt eox fundamēta ipiox ciuitates: ieternū nō edificabīt.ppter hoc bñdicet tibi ppls mendic⁹. ꝛ ciuitates hoim iidtatē sustinē tibi.fuisti em oi ciuitati hūili auxiliator. triūlib⁹ ppter iopiā ꝓtectio: ab hoim⁹ malis liberabis eos: vmbraculū sitientiū. ꝛ spūs hoim liuriā patiētiū bñdicēt tibi. q̄si ho mines pusillanimes sitiētes in sion. q; liberabis eos gēs. deuorauit mors ꝑualens. ꝛ rursum absterget dñs oēm lachrymā ab oi facie. opprobriū ppli abstulit ab oi terra. nā os dñi locutū est: ꝛ dicēt die illa: ecce de⁹ nr̄ iquo sperabam⁹ ꝛ exultabam⁹ sup salute nr̄a. ꝛ letabimur q; requiē faciet de⁹ sup mōtē hūc. ꝛ cōculcabitur moabitis: quēadmodū calcāt arenā in currib⁹. ꝛ remittet man⁹ suas: quēadmodū ꝓtendit natans ad natādum: & humiliabit gloriam eius cū allisione manuū ei⁹. & munimenta sublimiū murorum tuorū concident. & humiliabūtur: & detrahentur in terram vsq; ad puluerem. 26.

Ca.26.

IN die illa cantabit canticū istud in terra iuda. Vrbs fortitudinis nr̄e: saluator ponetur in ea murus & antemurale. Aperite portas igredīat ppls custodiēs iustificā ꝛ custodiens pacē. q; in te sperauim⁹ dñe vsq; in sempiternū. de⁹ magn⁹ eternus:

Trāslā.B.Vie.

Quia posuisti ciuitatem in tumulū: vrbē fortem in ruinam domum alienorū vt non sit ciuitas: & in sempiternū nō edificetur. Sup hoc laudabit te pplus fortis: ciuitas gentiū robustarū timebit te. Quia fact⁹ es fortitudo paupi: fortitudo egeno in tribulatiōe sua: spes a turbine vmbraculū a estu. Spūs eni⁹ robustorū q̄si turbo īpellēs parietē. Sicut est⁹ in siti: tumultū alienorū hūlias: & q̄si calore sub nube torrētē ꝓpaginē fortiū marcescere facies. Et faciet dominus exercituum omnibus populis in monte isto conuiuiū pinguiū: cōuiuiū vindemie: conuiuium pinguium medullatorum: vindemie defecate. Et precipitabit in monte isto faciem vinculi colligati super oēs populos: & telam quā ordit⁹ est sup oēs nationes. Precipitabit mortē in sempiternū. Et auferet dñs deus lachrymā ab oī facie: & opprobriū popli sui auferet de vniuersa terra: q; dominus locutus est. Et dicent in die illa. Ecce deus noster iste: expectauim⁹ eū: & saluabit nos. Iste dñs: sustinuim⁹ eū: exultabimus & letabimur in salutari eius: q; requiescet manus dñi in monte isto. Et triturabit moab sub eo: sicut teruntur palee in plaustro. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ Et extēdet manus suas sub eo: sicut extendit ∞ natans ad natādum: & humiliabit gloriam eius cū allisione manuū ei⁹. & munimenta sublimiū murorum tuorū concident. & humiliabūtur: & detrahentur in terram vsq; ad puluerem. 26.

IN die illa cantabitur cāticū istud in terra iuda. Vrbs fortitudinis nr̄e: saluator ponetur in ea murus & antemurale. Aperite portas igredīat gens iusta: custodiēs veritatē. Vet⁹ error abiit: seruabis pacē: pacē quia in te sperauimus. Speras in dño in seculis eternis: in dño deo forti in perpetuū.

Ter.he.Esa.xxvj. Pūtiua.heb.

שׁוּם קָרָה כִּי־שַׂמְתָּ מֵעִיר לַגָּל קִרְיָה בְּצוּרָה
בָּצַר נָבָל לְמַבֵּלָה אַרְמוֹן זָרִים מֵעִיר
עָלָם בָּנָה לְעוֹלָם לֹא יִבָּנֶה׃ עַל כֵּן יְכַבְּדוּךָ
כָּבַד עַם עָז קִרְיַת גּוֹיִם עָרִיצִים יְרֵאוּךָ׃
עֹז עָרֵץ כִּי הָיִיתָ מָעוֹז לַדָּל מָעוֹז לָאֶבְיוֹן
הָיָה עֹז מֵאֵבָה צַר־לוֹ מַחְסֶה מִזֶּרֶם צֵל מֵחֹרֶב
צוּר חֲמָה כִּי רוּחַ עָרִיצִים כְּזֶרֶם קִיר׃
צִיָּה שְׁאוֹן כְּחֹרֶב בְּצִיָּון שְׁאוֹן זָרִים תַּכְנִיעַ
כָּנַע עָנָה חֹרֶב בְּצֵל עָב זְמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה׃
וְעָשָׂה יְהוָה צְבָאוֹת לְכָל הָעַמִּים
עָתָה בָּהָר הַזֶּה מִשְׁתֵּה שְׁמָנִים מִשְׁתֵּה
מּוֹחַ שְׁמָרִים שְׁמָנִים מְמֻחֶיִם שְׁמָרִים
זָמַק בָּנָה מְזֻקָּקִים׃ וּבָלַע בָּהָר הַזֶּה בְּנֵי
הַלּוּט הַלּוּט עַל כָּל הָעַמִּים
נָסַךְ נָסַךְ וְהַמַּסֵּכָה הַנְסוּכָה עַל כָּל הַגּוֹיִם׃
בָּלַע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה אֲדֹנָי
פָּנָה יְהוִה דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֶרְפַּת
סוּר עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי
יְהוָה דִּבֶּר׃ וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה
אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ
זֶה יְהוָה קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה
גּוֹל יְשׁוּעָתוֹ׃ כִּי תָנוּחַ יַד יְהוָה
יָשַׁע דּוּשׁ בָּהָר הַזֶּה וְנָדוּשׁ מוֹאָב תַּחְתָּיו
דּוּשׁ תֶּבֶן כְּהִדּוּשׁ מַתְבֵּן בְּמוֹ מַדְמֵנָה׃
פָּרַשׂ וּפָרַשׂ יָדָיו בְּקִרְבּוֹ כַּאֲשֶׁר יְפָרֵשׂ
שָׂפַל גָּאָה הַשֵּׁחָה לִשְׁחוֹת וְהִשְׁפִּיל גַּאֲוָתוֹ
גָּבַר שָׂגַב עִם אַרְבּוֹת יָדָיו׃ וּמִבְצַר מִשְׂגַּב
חָמַת שָׂחַח חֹמֹתֶיךָ הֵשַׁח הִשְׁפִּיל הִגִּיעַ
לָאָרֶץ עַד עָפָר׃
Cap.xxvj בַּיּוֹם הַהוּא יוּשַׁר
שִׁיר עֹז הַזֶּה בְּאֶרֶץ יְהוּדָה עִיר עָז
יֵשַׁע שִׁית חוֹמוֹת וָחֵל לָנוּ יְשׁוּעָה׃ פִּתְחוּ
חִיל בּוֹא שְׁעָרִים וְיָבֹא גּוֹי צַדִּיק שֹׁמֵר
אֱמוּנִים׃ יֵצֶר סָמוּךְ תִּצֹּר שָׁלוֹם
סָמַךְ נָצַר שָׁלוֹם כִּי בְךָ בָּטוּחַ׃ בִּטְחוּ
שָׁלַם בָּטַח עֲדֵי עַד כִּי בְיָהּ יְהוִה צוּר עוֹלָמִים׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtíua.heb.	Tex.he.Esa.xxvj.	Trásla.B.Vie.	Trás.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
כִּי הִשַּׁח יֹשְׁבֵי מָרוֹם קִרְיָה נִשְׂגָּבָה	שַׁחַ רום	Quia incuruabit habitātes in excelso: ciuitatē sublimē humiliabit: humiliabit eā vsq; ad terrā: detrahet eā vsq; ad pulueré. Cōculcabit eā pes: pes paupis gressus egenorum. Semita iusti cō recta est: rectus callis iusti ad ambulandū: & in semita iudiciorum tuoꝝ dñe sustinuimus te: nomen tuū & memoriale tuū in desiderio aīe. Aīa mea desiderauit te in nocte: sed in spū meo in p̄cordiis meis de mane vigilabo ad te. Cum feceris iudicia tua in terra: iustitiā discēt habitatores orbis. Misereamur impio: & nō discet iustitiā facere. In terra sctōꝝ iniqua gessit: & non videbit gloriam domini. Domine exaltetur manus tua vt nō videāt: videāt & cōfundantur zelātes populi: & ignis hostes tuos deuoret. Domine dabis pacem nobis: oia enim opera tus es nobis. Dñe deus noster possederunt nos domini absq; te: tantum in te recordemur nominis tui. Moriētes non viuāt: gigātes nō resurgāt. Propterea visitasti & contriuisti eos & pdidisti oēz memoriā eorum. Indulsisti genti dñe: indulsisti genti. Nū qd glorificat? es? Elōgasti oēs terminos terre. Dñe in angustia requisierunt te: in tribulatione murmuris doctrina tua eis. Sicut q̄ cōcepit cū appropinq̄uerit ad partū: dolens clamat in doloribꝰ suis: sic facti sum? a facie tua dñe. Cōcepimus: & q̄si parturiuit? & peperim? spīm. Salutes non fecimus in terra: ideo nō ceciderūt habitatores terre. Viuent mortui tui: interfecti mei resurgēt. Expgiscimini & laudate q hitatis i puluere: qua ros lucis ros tua & terrā gigantiū detrahes in ruinā. Vade populus me?: intra in cubicula tua: claude ostia tua sup te: abscōdere modicū ad momētū: donec p trāseat ira dñi. Ecce enī dñs egredietur de loco suo: vt visitet iniq̄tatem habitatoris	כִּי הִשְׁפִּילָה יַשְׁפִּילֶהָ עַד אָרֶץ יַגִּיעֶנָּה	שְׁפַל רום
יִשְׁפְּלֻנָּה רַגְלַיִם רָגְלֵי עָנִי כַּפָּיִם דַּלִּים	קְרִיָּה נְשַׂגָּבָה	קִרְיָה שָׂגַב
עַד עָפָר תִּרְמָסֶנָּה רֶגֶל רַגְלֵי עָנִי דַּלִּים	עַד עָפָר	עָנָה דָּלַל
מֵישָׁרִים מַעְגַּל צַדִּיק מֵישָׁר מַעְגַּל צַדִּיק	אֹרַח לַצַּדִּיק	צָדַק
אַף אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה קִוִּינוּךָ לְשֵׁם וּלְזִכְרְךָ תַּאֲוַת	מֵישָׁר יָשָׁר	יָשַׁר עָגַל
נַפְשׁוֹ נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה	אֹרַח	צָדַק
אַף רוּחִי בְקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ כִּי	קִוִּינוּךָ	קָוָה אָנָה
כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ צֶדֶק	נַפְשִׁי	נֶפֶשׁ
לָמְדוּ יֹשְׁבֵי תֵבֵל יֵחַן רָשָׁע בַּל	אִוִּיתִיךָ	אָוָה
לָמַד צֶדֶק בְּאֶרֶץ נְכֹחוֹת יְעַוֵּל	אֲשַׁחֲרֶךָּ	שָׁחַר
וּבַל יִרְאֶה גְּאוּת יְהוָה יְהוָה	כִּי	שָׁחַר
רָמָה יָדְךָ בַּל יֶחֱזָיוּן יֶחֱזוּ וְיֵבֹשׁוּ	בְּאֶרֶץ	אֶרֶץ
קִנְאַת עַם אַף אֵשׁ צָרֶיךָ	צֶדֶק	צֶדֶק
תֹּאכְלֵם יְהוָה תִּשְׁפֹּת שָׁלוֹם	יֵחַן	חָנַן
לָנוּ כִּי גַם כָּל מַעֲשֵׂינוּ פָּעַלְתָּ	רָשָׁע	רָשַׁע
לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוֹנוּ	בַּל	בַּל
אֲדֹנִים זוּלָתֶךָ לְבַד בְּךָ נַזְכִּיר	יַעֲוֵל	עָוַל
שְׁמֵךְ מֵתִים בַּל יִחְיוּ רְפָאִים בַּל	נְכֹחוֹת	נְכֹחָה
יָקוּמוּ לָכֵן פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם	יְעַוֵּל	עָוַל
וַתְּאַבֵּד כָּל זֵכֶר לָמוֹ יָסַפְתָּ לַגּוֹי	יְהוָה	יְהוָה
יְסַפְתָּ לַגּוֹי נִכְבַּדְתָּ רִחַקְתָּ	גְּאוּת	גָּאוֹן
כָּל קַצְוֵי אָרֶץ יְהוָה בַּצַר פְּקָדוּךָ	יְהוָה	יְהוָה
צָקוֹן לַחַשׁ מוּסָרְךָ לָמוֹ כְּמוֹ	יֶחֱזוּ	חָזָה
הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק	יְבֹשׁוּ	בּוֹשׁ
חֹבֶל בַּחֲבָלֶיהָ כֵּן הָיִינוּ מִפָּנֶיךָ יְהוָה	קִנְאַת	קִנְאָה
הָרִינוּ חַלְנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ	עַם	עַם
יְשׁוּעוֹת בַּל נַעֲשֶׂה אָרֶץ וּבַל יִפְּלוּ	אֵשׁ	אֵשׁ
יְשֹׁבֵי תֵבֵל יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי	צָרֶיךָ	צַר
יְקוּמוּן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר כִּי	תֹּאכְלֵם	אָכַל
טַל אורת טַלֶּךָ וָאָרֶץ רְפָאִים	יְהוָה	יְהוָה
תַּפִּיל לֵךְ עַמִּי בֹא בַחֲדָרֶיךָ וְסְגֹר	תִּשְׁפֹּת	שָׁפַת
דַּלְתֵיךָ בַּעַדֶךָ חַבִּי כִמְעַט רֶגַע	שָׁלוֹם	שָׁלֵם
עַד יַעֲבָר זָעַם כִּי הִנֵּה יְהוָה	לָנוּ	לָנוּ
יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ לִפְקֹד עֲוֹן יֹשֵׁב	כִּי	כִּי
	גַם	גַּם
	כָּל	כֹּל
	מַעֲשֵׂינוּ	מַעֲשֶׂה
	פָּעַלְתָּ	פָּעַל
	לָנוּ	לָנוּ
	יְהוָה	יְהוָה
	אֱלֹהֵינוּ	אֱלֹהִים
	בְּעָלוֹנוּ	בַּעַל
	אֲדֹנִים	אָדוֹן
	זוּלָתֶךָ	זוּלָה
	לְבַד	בָּדַד
	בְּךָ	בְּ
	נַזְכִּיר	זָכַר
	שְׁמֵךְ	שֵׁם
	מֵתִים	מוּת
	בַּל	בַּל
	יִחְיוּ	חָיָה
	רְפָאִים	רָפָא
	בַּל	בַּל
	יָקוּמוּ	קוּם
	לָכֵן	לָכֵן
	פָּקַדְתָּ	פָּקַד
	וַתַּשְׁמִידֵם	שָׁמַד
	וַתְּאַבֵּד	אָבַד
	כָּל	כֹּל
	זֵכֶר	זָכַר
	לָמוֹ	לָמוֹ
	יָסַפְתָּ	יָסַף
	לַגּוֹי	גּוֹי
	יְסַפְתָּ	יָסַף
	לַגּוֹי	גּוֹי
	נִכְבַּדְתָּ	כָּבַד
	רִחַקְתָּ	רָחַק
	כָּל	כֹּל
	קַצְוֵי	קָצֶה
	אָרֶץ	אֶרֶץ
	יְהוָה	יְהוָה
	בַּצַר	צוּר
	פְּקָדוּךָ	פָּקַד
	צָקוֹן	צוּק
	לַחַשׁ	לָחַשׁ
	מוּסָרְךָ	יָסַר
	לָמוֹ	לָמוֹ
	כְּמוֹ	כְּמוֹ
	הָרָה	הָרָה
	תַּקְרִיב	קָרַב
	לָלֶדֶת	יָלַד
	תָּחִיל	חוּל
	תִּזְעַק	זָעַק
	חֹבֶל	חוּל
	בַּחֲבָלֶיהָ	חֶבֶל
	כֵּן	כֵּן
	הָיִינוּ	הָיָה
	מִפָּנֶיךָ	פָּנָה
	יְהוָה	יְהוָה
	הָרִינוּ	הָרָה
	חַלְנוּ	חוּל
	כְּמוֹ	כְּמוֹ
	יָלַדְנוּ	יָלַד
	רוּחַ	רוּחַ
	יְשׁוּעוֹת	יְשׁוּעָה
	בַּל	בַּל
	נַעֲשֶׂה	עָשָׂה
	אָרֶץ	אֶרֶץ
	וּבַל	בַּל
	יִפְּלוּ	נָפַל
	יֹשְׁבֵי	יָשַׁב
	תֵבֵל	תֵּבֵל
	יִחְיוּ	חָיָה
	מֵתֶיךָ	מוּת
	נְבֵלָתִי	נְבֵלָה
	יְקוּמוּן	קוּם
	הָקִיצוּ	עוּר
	וְרַנְּנוּ	רָנַן
	שֹׁכְנֵי	שָׁכַן
	עָפָר	עָפָר
	כִּי	כִּי
	טַל	טַל
	אורת	אוֹר
	טַלֶּךָ	טַל
	וָאָרֶץ	אֶרֶץ
	רְפָאִים	רָפָא
	תַּפִּיל	נָפַל
	לֵךְ	הָלַךְ
	עַמִּי	עַם
	בֹא	בּוֹא
	בַחֲדָרֶיךָ	חֶדֶר
	וְסְגֹר	סָגַר
	בַּעַדֶךָ	בְּ
	חַבִּי	חָבָא
	כִמְעַט	מְעַט
	רֶגַע	רֶגַע
	עַד	עַד
	יַעֲבָר	עָבַר
	זָעַם	זַעַם
	כִּי	כִּי
	הִנֵּה	הִנֵּה
	יְהוָה	יְהוָה
	יֹצֵא	יָצָא
	מִמְּקוֹמוֹ	מָקוֹם
	לִפְקֹד	פָּקַד
	עֲוֹן	עָוֹן
	יֹשֵׁב	יָשַׁב
		יָשַׁב

Trás.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
q humiliās deduxit habitātes in excelsis. ciuitates munitas destrues & deduces vsq; ad solos. πόλεις ὀχυρὰς καταβαλεῖς καὶ καταξεῖς ἕως παυτελοῦς. & cōculcabūt eas pedes mānsuetoꝝ & humiliū gressus. via iustoꝝ recta facta est. καὶ ταπεινῶν βήματα. ὁδὸς εὐσεβῶν εὐθεῖα ἐγένετο. & pparata via iustoꝝ. nā pia καὶ παρεσκευασμένη ἡ ὁδὸς τῶν εὐσεβῶν. ἦπαρ ὁδὸς δικαίων iudiciū. sperauim? in noie tuo & in memoria quā desiderabat aīa mea. de nocte cōsurgit κυρίου κρίσις. ἠλπίσαμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐπὶ τῇ μνείᾳ ἣν ἐπεθύμει ἡ ψυχή μου. ἐκ νυκτὸς ὀρθριεῖ πνεῦμά μου spūs meꝰ ad te deꝰ. & lux pcepta tua sup terra. iusticiā discite habitātes in terra. cessauit enī ipi. nō discet iusticiam sup terram. veritatē nō faciat. auferat ipi vanitatē vt nō videat gloriā dñi. dñe exaltetur manus tua & nō sciēt. sciētes & confundentur zelus apphēdet popm̄ īcruditū & ignis aduersarios cōsumet. dñe deus nr pacem da nobis. oia enī reddidisti nobis. dñe deus nr posside nos dñe extra te aliū non scimus. nomen tuū vocam?. at mortui vitā nō videbūt. neq; medici nō suscitabūt. & ideo iduxisti & pdidisti & tulisti oē masculinū eoꝝ. adde eis mala dñe. adde mala gnosis terre. dolorib? suis: sic facti sum? a facie tua dñe. Cōcepimus: & peperim? spīm. Salutes nō fecimus in terra. & cecidērunt habitatores terre. Viuent mortui tui: & interfecti mei resurgēt. & laudate hitatis i pulueré: & terra gigantiū detrahes in ruinā. Vade populus me?: intra in cubicula tua: claude ostia tua sup te: & abscōdere modicū quātulūcūq;: donec pertranseat ira dñi. ecce enī dñs egredietur de loco suo: vt visitet iniquitatem habitatoris
ταπεινώσας κατήγαγεν τοὺς κατοικοῦντας ἐν ὑψηλοῖς. ciuitates munitas destrues & deduces vsq; ad solos. πόλεις ὀχυρὰς καταβαλεῖς καὶ καταξεῖς ἕως ἐδάφους. & πατήσουσιν αὐτὰς πόδες πραέων & humiliū gressus. via iustoꝝ recta facta est. καὶ ταπεινῶν βήματα. ὁδὸς εὐσεβῶν εὐθεῖα ἐγένετο. & pparata via iustoꝝ. nā pia καὶ παρεσκευασμένη ἡ ὁδὸς τῶν εὐσεβῶν. ἦπαρ ὁδὸς δικαίων iudiciū. sperauim? in noie tuo & in κυρίου κρίσις. ἠλπίσαμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐπὶ τῇ μνείᾳ ἣν ἐπεθύμει ἡ ψυχή μου. ἐκ νυκτὸς ὀρθριεῖ πνεῦμά μου spūs meꝰ ad te deꝰ. & lux pcepta tua sup terra. iusticiā discite habitātes in σου ἐπὶ τῆς γῆς. δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ terra. cessauit enī ipi. nō discet iusticiam sup terram. veritatē nō faciat. auferat ipi τῆς γῆς. πέπαυται γὰρ ὁ ἀσεβής. οὐ μὴ μάθῃ δικαιοσύνην vanitatē vt nō videat gloriā dñi. dñe exaltetur manus tua & nō sciēt. sciētes & confundentur zelus apphēdet popm̄ īcruditū & ignis aduersarios cōsumet. dñe deus nr pacem da nobis. ὑπεναντίους ἐδίξεται. κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν. oia enī reddidisti nobis. dñe deus nr posside nos dñe extra te aliū non scimus. nomen tuū vocam?. at mortui vitā nō videbūt. neq; medici nō suscitabūt. & ideo iduxisti & pdidisti & tulisti oē masculinū eoꝝ. adde eis mala dñe. adde mala gnosis terre. dolorib? suis: sic facti sum? a facie tua dñe. Cōcepimus: & peperim? spīm. Salutes nō fecimus in terra. & cecidērunt habitatores terre. Viuent mortui tui: & interfecti mei resurgēt. & laudate hitatis i pulueré: & terra gigantiū detrahes in ruinā. Vade populus me?: intra in cubicula tua: claude ostia tua sup te: & abscōdere modicū quātulūcūq;: donec pertranseat ira dñi. ecce enī dñs egredietur de loco suo: vt visitet iniquitatem habitatoris

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

sup terrã. ꝛ reuelabit terra sanguinẽ suũ. ꝛ
ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἀνακαλύψει ἡ γῆ τὸ αἷμα αὐτῆς· καὶ
nõ abscõdet interfectos vltra.
οὐ καταικαλύψει τοὺς ἀπηρημένους ἔτι. Ca.27.

IN die illa iducet dñs gladiũ
Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς τὴν μάχαιραν
sctũ ꝛ magnũ ꝛ forte sup
τὴν ἁγίαν καὶ τὴν μεγάλην καὶ τὴν ἰσχυρὰν ἐπὶ τὸν
draconẽ colubrũ fugientẽ sup draconẽ colubrũ tor
δράκοντα ὄφιν φεύγοντα ἐπὶ τὸν δράκοντα ὄφιν σκο
tuosũ. ꝛ occidet draconẽ dñs mar.
λιὸν· καὶ ἀνελεῖ τὸν δράκοντα τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ· τῇ ἡ
die illa vinea bona desiderũ cãtare scõm
μέρᾳ ἐκείνῃ ἀμπελὼν καλὸς ἐπιθύμημα ἐξάρχειν καὶ
eũ. ego ciuitas munita: ciuitas oppugnata fru
ἐγὼ πόλις ὀχυρά, πόλις πολιορκουμένη μά
stra potũ dabo illi. capiet eã nocte. die sũt ca=
την ποτιῶ αὐτήν· ἁλώσεται γὰρ νυκτός· ἡμέρας δὲ πε
det mur⁹ ei⁹. nõ est q nõ apphendit e=
σεῖται τὸ τεῖχος αὐτῆς· οὐκ ἔστιν ἢ οὐκ ἐπελάβετο αὐ=
am. igtr ꝓpter hoc fecit dñs de⁹ oia q̃cũq;
τῆς· τοίνυν διὰ τοῦτο ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς πάντα ὅσα
cõstituit. cõbustus sum. clamabũt oẽs habitã
συνέταξεν· κατακέκαυμαι· βοήσονται πάντες οἱ ἔνοι
tes in ea. faciam⁹ pacẽ illi: faciam⁹
κοῦντες ἐν αὐτῇ· ποιήσωμεν εἰρήνην αὐτῷ, ποιήσωμεν
pacẽ q veniũt filii iacob.germiabit ꝛ florebit
εἰρήνην οἱ ἐρχόμενοι τέκνα Ιακώβ. βλαστήσει καὶ ἐξανθήσει
israel ꝛ iplebit orbis terre fructus ei⁹.
Ισραηλ καὶ ἐμπλησθήσεται ἡ οἰκουμένη τοῦ καρποῦ αὐτοῦ·
nũqd sicut ipe percussit ꝛ ipe sic percutiet? ꝛ
μὴ ὡς αὐτὸς ἐπάταξε καὶ αὐτὸς οὕτως πληγήσεται; καὶ
sicut ipe occidit ꝛ ipe sic occidet? ri
ὡς αὐτὸς ἀπέκτεινε καὶ αὐτὸς οὕτως ἀναιρεθήσεται; μαχό=
xans ꝛ exprobãs emittet eos. nõne tu erasq
μενος καὶ ὀνειδίζων ἐξαποστελεῖ αὐτούς· οὐ σὺ ἤλθα ὁ
meditabaris spũ duro iterficere eos
μελετῶν τῷ πνεύματι τῷ σκληρῷ ἀνελεῖν αὐτοὺς
spũ furozis? ꝓpterea auferet iniqtas ia
πνεύματι θυμοῦ; διὰ τοῦτο ἀφαιρεθήσεται ἡ ἀνομία Ια
cob. ꝛ hoc est bñdictio ei⁹. cũ abstulero
κὼβ· καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ εὐλογία αὐτοῦ· ὅταν ἀφέλωμαι
ei⁹ pctã: qũ posuerit oẽs lapides
αὐτοῦ τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν ὦσι πάντας τοὺς λίθους τῶν
altariũ cõcisos vt puluerẽ minutũ. ꝛ nõ mane
βωμῶν κατακεκομμένους ὡς κονίαν λεπτήν· καὶ οὐ μὴ μεί
bũt arbores eor⁹ ꝛ idola eor⁹ succensa
νῃ τὰ δένδρα αὐτῶν καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἐκκεκαυμένα
q̃si luc⁹ lõge habitãs. grex remi
ὥσπερ δρυμὸς μακρὰν τὸ κατοικούμενον· ποίμνιον ἀνέ=
ssus erit sicut grex derelict⁹. ꝛ erit mul
μενον ἔσται ὡς ποίμνιον καταλελειμμένον· καὶ ἔσαι πο=
to tpe in pascua. ꝛ ibi requescent: ꝛ post
λὺν χρόνον ἐκ βόσκημα· καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσονται, καὶ μετὰ
multũ tpꝰ nõ erit in ea oẽ viride: q;
πολὺν χρόνον οὐκ ἔσαι ἐν αὐτῇ πᾶν χλωρόν, διὰ τὸ
exsiccatũ ẽ. mulieres veniẽtes ab spectaculo venite. nõ em po
ξηρανθῆναι· γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας δεῦτε· οὐ γὰρ λα
pul⁹ est hũs intellectũ. ꝓpterea nõ miserebit q fe
ὸς ἐστιν ἔχων σύνεσιν· διὰ τοῦτο οὐ μὴ οἰκτειρήσῃ ὁ ποιή=
cit eos: neq; q plasmauit eos nõ miserebit. ꝛ
σας αὐτούς, οὐ δὲ ὁ πλάσας αὐτοὺς οὐ μὴ ἐλεήσῃ· καὶ
erit in die illa: cõcludet dñs a flos
ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, συμφράξει κύριος ἀπὸ τῆς ῥώ=
sa fluminis vsq; ad torrentẽ egypti. vos aũt cõgregate
ρυγος τοῦ ποταμοῦ ἕως χειμάρρου· ὑμεῖς δὲ συνάγετε
filios israel p vnũ vnũ. ꝛ erit in die il
τοὺς υἱοὺς Ισραηλ κατὰ ἕνα ἕνα· καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la clangẽt tuba magna ꝛ venient q peri
νῃ σαλπιοῦσι τῇ σάλπιγγι τῇ μεγάλῃ καὶ ἥξουσιν οἱ ἀπο=
erũt in regiõe assyrior: ꝛ q perierãt in
λόμενοι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ασσυρίων, καὶ οἱ ἀπολόμενοι ἐν

Trãsla.B.Die.

qterre[r] contra eum: [s]& re
uelabit[t] terra ∞∞∞∞∞∞∞∞
[x]sanguinem suum. [r]& nõ
[s]operiet[a] vltra ∞∞∞∞∞∞∞
[c]interfectos suos. 27.

IN[a] die[b] illa[c] visitabit
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]dominus [c]in gladio suo
[f]duro &[g] grandi ∞∞∞∞∞∞
[h]& forti: [i]super[k] leuiathan
[l]serpentẽ[m] vectem: ∞∞∞∞
[n]& super[o] leuiathã[p] serpen
tẽ[q] tortuosum: [r]& occidet
[s]cetum[u] qui [x]in mari est.
[r]In die[y] illa ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a]vinea[b] meri[c] cantabit[d] ei.
[e]Ego[f] dominus ∞∞∞∞∞∞∞
[g]qui seruo eam: [h]repente
[i]propinabo ei: [k]ne forte
[l]visitetur[m] contra eam.
[n]Nocte[o]& die[p] seruo eam:
[q]indignatio[r] nõ est[s] mihi.
[t]Quis[u] dabit me[x] spinã &
[r]veprem[s] in prelio? [a]gra=
diar[b] super eam: ∞∞∞∞∞
[c]succendã eã[d] pariter. [e]An
potius[f] tenebit[g] fortitudi
nem meã? [h]Faciet[i] pacem
[k]mihi: [l]pacẽ[m] faciet[n] mihi.
[o]Qui egrediẽtur ipetu a
[q]Iacob: [r]florebit[s]& germi
nabit[t] Israel[u] et implebunt
[x]faciem[r] orbis [s]semine. ∞
[a]Nunqd iuxta plagã[b] pcu
tientis se[c] pcussit eũ? [d] Aut
[e]sicut occidit[f] interfectos
ei⁹: sic[g] occisus est? [h] In mẽ
sura cõtra mensurã[i] cum
abiecta fuerit[k] iudicabit eã
[l]meditatus est[m] in spũ suo
[n]duro[o] p die[p] est⁹. [q]Idcirco
[r]sup hoc[s] dimittetur[t] iniq
tas domus[u] Iacob: [x]& iste
[r]ois[s] fructus vt[a] auferatur
[b]pcm eius. [c] Cũ posuerit
[d]oẽs[e] lapides[f] altaris[g] sicut
lapides [h] cineris [i] allisos:
[k]non[l] stabũt[m] luci[n] & delu
bra. [o] Ciuitas[p] enĩ[q] munita
[r]desolata erit: [s]speciosa
[t]relinq̃tur: &[r] dimittetur
[s]q̃si desertũ. [t]Ibi[u] pascetur
[a]vitulus[b]& ibi[c] accubabit:
[d]& consumet [e]sũmitates
eius. [f] In siccitate[g] messis
illius[h] cõterẽtur[i] mulieres
[k]veniẽtes &[l] docẽtes[m] eã.
[n]Nõ[o] est[p] enĩ[q] pplus[r] sapiẽs:
[s]ꝓpterea[t] nõ[u] miserebitur
eius[x] qui fecit eũ[r]& qui for
mauit eũ[a] nõ[b] pcet ei. [c] Et
erit[d] i die[e] illa[f] excutiet[g] dñs
[h]ab alueo[i] fluminis[k] vsq;
ad[l] torrentẽ[m] egypti: [n]&
vos[o] cõgregabimini[p] vn⁹
&[q] vn⁹ filii[r] israel. [s] Et erit
[t]in die[u] illa: ∞∞∞∞∞∞∞∞
[x]clãgetur[r] i tuba[a] magna:
[b]& veniẽt[c] qui pditi fuerãt
[d]de terra[e] assyriorum: [f]&
qui electi erant[g] de terra

Ter.be.Esa.xxvij.Pũtiua.heb.

גְּלָה	[g]הָאָרֶץ [f]עָלָיו [e]וְנִלְתָּה [d]הָאָרֶץ
כִּסָּה	[h]אֶת [i]דָּמֶיהָ [k]וְלֹא [l]תְכַסֶּה [m]עוֹד [n]עַל
	[o]הֲרֻגֶיהָ׃
Ca.xxvij	
בַּיּוֹם	[p]בַּיּוֹם [q]הַהוּא [r]יִפְקֹד
יְהוָה	[s]יְהוָה [t]בְּחַרְבּוֹ [u]הַקָּשָׁה [v]וְהַגְּדֹלָה
לִוְיָתָן	[w]וְהַחֲזָקָה עַל [x]לִוְיָתָן [y]נָחָשׁ [z]בָּרִחַ
לִוְיָתָן	[a]וְעַל [b]לִוְיָתָן [c]נָחָשׁ [d]עֲקַלָּתוֹן [e]וְהָרַג [f]אֶת
תַּנִּין	[g]הַתַּנִּין [h]אֲשֶׁר [i]בַּיָּם׃ [k]בַּיּוֹם [l]הַהוּא
עָנָה	[m]כֶּרֶם [n]חֶמֶר [o]עֲנוּ [p]לָהּ׃ [q]אֲנִי [r]יְהוָה
שְׁקָיָה	[s]נֹצְרָהּ [t]לְרְגָעִים [u]אַשְׁקֶנָּה [v]פֶּן
פָּקַד	[w]יִפְקֹד [x]עָלֶיהָ [y]לַיְלָה [z]וְיוֹם [a]אֶצְּרֶנָּה׃
חֵמָה	[b]חֵמָה [c]אֵין [d]לִי [e]מִי [f]יִתְּנֵנִי [g]שָׁמִיר
שַׁמִּיר	[h]שַׁיִת [i]בַּמִּלְחָמָה [k]אֶפְשְׁטָה [l]בָהּ
עֹז	[m]אַצִּיתֶנָּה [n]יָחַד׃ [o]אוֹ [p]יַחֲזֵק [q]בְּמָעֻזִּי
עָשָׂה שָׁלַם	[r]יַעֲשֶׂה [s]שָׁלוֹם [t]לִי [u]שָׁלוֹם [v]יַעֲשֶׂה [w]לִי׃
בוא שָׁרַשׁ	[x]הַבָּאִים [y]יַשְׁרֵשׁ [z]יַעֲקֹב [a]יָצִיץ [b]וּפָרַח
צִיץ בָּנָה	[c]יִשְׂרָאֵל [d]וּמָלְאוּ [e]פְּנֵי [f]תֵבֵל [g]תְּנוּבָה׃
נגף נָגַה	[h]הַכְּמַכַּת [i]מַכֵּהוּ [k]הֲכֻהָ [l]אִם [m]כְּהֶרֶג [n]הֲרֻגָיו
סָאָה רוב	[o]הֲרֻגוֹ׃ [p]בְּסַאסְאָה׃ [q]בְּשַׁלְחָהּ [r]תְּרִיבֶנָּה
קָדַם	[s]הֵנָּה [t]בְּרוּחוֹ [u]הַקָּשָׁה [v]בְּיוֹם [w]קָדִים׃
כָּפַר	[x]לָכֵן [y]בְּזֹאת [z]יְכֻפַּר [a]עֲוֹן [b]יַעֲקֹב [c]וְזֶה
פְּרִי סוּר	[d]כָּל [e]פְּרִי [f]הָסֵר [g]חַטָּאתוֹ [h]בְּשׂוּמוֹ [i]כָּל
זָנַח נִיר	[k]אַבְנֵי [l]מִזְבֵּחַ [m]כְּאַבְנֵי [n]נִר [o]מְנֻפָּצוֹת
קוּם בָּצַר	[p]לֹא׃ [q]יָקֻמוּ [r]אֲשֵׁרִים [s]וְחַמָּנִים׃ [t]כִּי
שָׁלַח עָזַב	[u]עִיר [v]בְּצוּרָה [w]בַּדָּד [x]נָוֶה [y]מְשֻׁלָּח [z]וְנֶעֱזָב
רָעָה דָּבַר	[a]כַּמִּדְבָּר [b]שָׁם [c]יִרְעֶה [d]עֵגֶל [e]וְשָׁם
רָבַץ כָּצַר	[f]יִרְבַּץ [g]וְכִלָּה [h]סְעִפֶּיהָ׃ [i]בִּיבֵשׁ [k]קְצִירָהּ
שָׁבַר נָשָׁה	[l]תְּשֻׁבַּרְנָה [m]נָשִׁים [n]בָּאוֹת [o]מְאִירוֹת
בוא אור	[p]אוֹתָהּ [q]כִּי [r]לֹא [s]עַם [t]בִּינוֹת [u]הוּא [v]עַל
את	[w]כֵּן [x]לֹא [y]יְרַחֲמֶנּוּ [z]עֹשֵׂהוּ [a]וְיֹצְרוֹ [b]לֹא
חָנַן חָבַט	[c]יְחָנֵּנוּ׃ [d]וְהָיָה [e]בַּיּוֹם [f]הַהוּא [g]יַחְבֹּט
יהוה מָשַׁט	[h]יְהוָה [i]מִשִּׁבֹּלֶת [k]הַנָּהָר [l]עַד [m]נַחַל
לָקַט	[n]מִצְרַיִם [o]וְאַתֶּם [p]תְּלֻקְטוּ [q]לְאַחַד
נָגַה	[r]אֶחָד [s]בְּנֵי [t]יִשְׂרָאֵל׃ [u]וְהָיָה [v]בַּיּוֹם [w]הַהוּא
תָּקַע שָׁפָר	[x]יִתָּקַע [y]בְּשׁוֹפָר [z]גָּדוֹל [a]וּבָאוּ [b]הָאֹבְדִים
גָּדַל בוא	[c]בְּאֶרֶץ [d]אַשּׁוּר [e]וְהַנִּדָּחִים [f]בְּאֶרֶץ

Universidad de Deusto
Biblioteca

מִצְרַיִם ׀ וְהִשְׁתַּחֲווּ ׀ לַיהוָה ׀ בָּהָר שָׁמֵה
הַקֹּדֶשׁ ס בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃

Ca.xxviij
הוֹי עֲטֶרֶת גְּאוּת שִׁכֹּרֵי אֶפְרַיִם ׀
וְצִיץ נֹבֶל צְבִי תִּפְאַרְתּוֹ ׀ אֲשֶׁר
עַל ר֣אשׁ גֵּיא שְׁמָנִים הַלּוּמֵי יָיִן ׃
הִנֵּה חָזָק וְאַמִּיץ לַאדֹנָי ׀ כְּזֶרֶם
בָּרָד שַׂעַר קָטֶב ׀ כְּזֶרֶם מַיִם כַּבִּירִים
שְׁטְפִים ׀ הִנִּיחַ לָאָרֶץ בְּיָד׃ בְּרַגְלַיִם
תִּרָּמַסְנָה ׀ עֲטֶרֶת גְּאוּת שִׁכֹּרֵי
אֶפְרָיִם׃ וְהָיְתָה ׀ צִיצַת נֹבֶל צְבִי
תִּפְאַרְתּוֹ אֲשֶׁר עַל ר֣אשׁ גֵּיא שְׁמָנִים
כְּבִכּוּרָה בְּטֶרֶם קַיִץ ׀ אֲשֶׁר יִרְאֶה בֹּקֵר קוּץ
הָרֹאֶה אֹתָהּ בְּעוֹדָהּ בְּכַפּוֹ יִבְלָעֶנָּה׃
בַּיּוֹם ס הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה ׀ צְבָאוֹת
לַעֲטֶרֶת צְבִי וְלִצְפִירַת תִּפְאָרָה ׀
לִשְׁאָר עַמּוֹ׃ וּלְרוּחַ מִשְׁפָּט לַיּוֹשֵׁב
עַל הַמִּשְׁפָּט ׀ וְלִגְבוּרָה מְשִׁיבֵי
מִלְחָמָה שָׁעָרָה ׃ וְגַם אֵלֶּה בַּיַּיִן
שָׁגוּ׃ וּבַשֵּׁכָר תָּעוּ ׀ כֹּהֵן ׀ וְנָבִיא
שָׁגוּ ׀ בַּשֵּׁכָר ׀ נִבְלְעוּ ס מִן ׀ הַיַּיִן ׀ תָּעוּ
מִן ׀ הַשֵּׁכָר ׀ שָׁגוּ ׀ בָּרְאָה ׀ פָּקוּ
פְּלִילִיָּה ׃ כִּי כָּל ׀ שֻׁלְחָנוֹת ׀ מָלְאוּ
קִיא צוֹאָה ׀ בְּלִי מָקוֹם׃ אֶת מִי
יוֹרֶה דֵּעָה וְאֶת מִי יָבִין שְׁמוּעָה
גְּמוּלֵי מֵחָלָב עַתִּיקֵי מִשָּׁדָיִם׃ כִּי
צַו ׀ לָצָו צַו ׀ לָצָו קַו ׀ לָקָו קַו ׀
לָקָו זְעִיר שָׁם זְעִיר שָׁם׃ כִּי בְּלַעֲגֵי
שָׂפָה וּבְלָשׁוֹן אַחֶרֶת יְדַבֵּר ׀ אֶל
הָעָם ס הַזֶּה׃ אֲשֶׁר ׀ אָמַר ׀ אֲלֵיהֶם
זֹאת ׀ הַמְּנוּחָה ׀ הָנִיחוּ ׀ לָעָיֵף וְזֹאת
הַמַּרְגֵּעָה ׀ וְלֹא אָבוּא שָׁמוֹעַ׃ וְהָיָה
לָהֶם דְּבַר יְהוָה צַו ׀ לָצָו צַו ׀ לָצָו
קַו ׀ לָקָו קַו ׀ לָקָו זְעִיר שָׁם ׀ זְעִיר
שָׁם לְמַעַן ׀ יֵלְכוּ ׀ וְנִכְשְׁלוּ ׀ אָחוֹר
וְנִשְׁבָּרוּ ׀ וְנוֹקְשׁוּ ׀ וְנִלְכָּדוּ׃ לָכֵן
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה אַנְשֵׁי לָצוֹן ׀ מֹשְׁלֵי

Egypti:& adorabũt dominum in monte ∞∞∞∞ sancto in hierusalem.

28.

VE corone superbie ebriis effraim: ∞ & flori decidenti glorie exultatiõis eius qui erat in vertice vallis pinguis ebrii errantes a vino: ∞ Ecce validus & fortis dominus sicut impetus ∞ grandinis turbo cõfringẽs: sicut ipetus aquarũ multarũ inundantiũ & emissarum sup terrã spacio sã. Pedibus cõculcabitur corona superbie ebriorum effraim & erit flos decidens glorie ∞∞∞∞∞ exultatiõis eius: qui est sup vertice vallis pinguium: q̃si tẽporaneũ ante maturitatẽ autũni. Qd cũ aspexerit videns statim vt mãu tenuerit deuorabit illud. In die illa erit dominus exercituum ∞ corona gloríe: & sertũ exultationis ∞∞∞∞∞∞∞ residuo populi sui: & spiritus iudicii sedenti ∞ super iudiciũ & fortitudo reuertentibus de ∞∞∞ bello ad portam. Verũ hi quoq; previno ∞∞∞∞ nescierũt: & pre ebrietate errauerũt. Sacerdos & ppheta nescierũt pre ebrietate: absorpti sunt a vino: errauerũt i ebrietate: nescierũt videntẽ ignorauerũt iudicium. Oẽs enĩ mense replete sũt vomitu sordiũq; ita vt nõ esset vltra locus. Quẽ docebit scictã: & quẽ intelligere faciet audituꝫ Ablactatos a lacte: auulsos ab vberibus: qa mãda remanda: manda remãda: expecta reexpecta: expecta reexpecta: modicũ ibi modicũ ibi. In loquela enĩ labii & lingua altera loqtur ad populum istum: cui dixit. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ Hec est reqes mea: refocite lassũ: & hoc est meũ refrigerium: & noluerũt audire. Et erit ∞∞∞∞∞∞∞ eis verbũ dñi mãda remanda: mãda remanda: expecta reexpecta: expecta reexpecta: modicũ ibi modicum ibi: vt vadãt & cadant retrorsum: & cõterãtur & illaqueẽtur & capiãtur. Propter hoc audite verbũ dñi viri illusores qui dñamini sup

egypto. τ adorabũt dñm sup montẽ αἰγύπτῳ. καὶ προσκυνήσουσι τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιον ἐν ἱερουσαλήμ. Ca.28.

OVαὶ τῷ στεφάνῳ τῆς ὕβρεως οἱ μισθωτοὶ ἐφραim flos cadẽs de gloria sup verticẽ ἰμ. τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς δόξης ἐστὶ τῆς κορυφῆς mõtis pinguis. ebrii sine vino. ecce τοῦ ὄρους τοῦ παχέος. οἱ μεθύοντες ἄνευ οἴνου. ἰδοὺ fortis τ dur⁹ furor dñi sicut grãdo q̃defer ἰσχυρὸς καὶ σκληρὸς ὁ θυμὸς κυρίου ὡς χάλαζα καταtur nõ hñs ambzaculũ violẽtia decidẽs. sicut φερομένη οὐκ ἔχουσα σκέπην βία καταφερομένη. ὡς aque multa multitudo trahẽs regionẽ in terra faciὕδατος πολὺ πλῆθος σύρον χώραν. ἐν τῇ γῇ ποιήet requiẽ manib⁹. τ pedib⁹ cõculσει ἀνάπαυσιν ταῖς χερσί. καὶ τοῖς ποσὶ καταcabitur cozona iiurie. mercenarii πατηθήσεται ὁ στέφανος τῆς ὕβρεως. οἱ μισθωτοὶ τοῦ ephzaim τ erit flos cadẽs de spe ἐφραίμ. καὶ ἔσται τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς ἐλπίδος glie in sũmitate mõtis excelsi. sicut p̃ τῆς δόξης ἐπ' ἄκρου τοῦ ὄρους τοῦ ὑψηλοῦ. ὡς πρόficus: vidẽs eã: priusq̃ in manũ eã δρομος σύκου, ὃ ἰδὼν αὐτό, πρὶν εἰς τὴν χεῖρα αὐτὸ capiat: volet illã deuozare. die illa λαβεῖν, θελήσει αὐτὸ καταπιεῖν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ erit dñs sabaoth cozona spei ozmaἔσαι κύριος σαβαὼθ ὁ στέφανος τῆς ἐλπίδος ὁ πλαta glia: relicto meo pplo τ de κεῖς τῆς δόξης, τῷ καταλειφθέντι μου λαῷ καὶ καrelinquet in spũ iudicit sup iudiciũ. τ ταλειφθήσεται ἐν πνεύματι κρίσεως ἐπὶ κρίσιν. καὶ fortitudine phibẽtiũ iterficere. hi eñ vino decepti ἰσχὺν κωλυόντων ἀνελεῖν. οὗτοι γὰρ οἴνῳ πεπλανημένοι sunt. errauerũt ppter sicerã sacerdos τ pμθοί εἰσιν. ἐπλανήθησαν διὰ τὸ σίκερα. ἱερεὺς καὶ προpheta excidẽt mẽte ppter vinũ. vacillauẽt ab φήτης ἐξέστησαν διὰ τὸν οἶνον. ἐσείσθησαν ἀπὸ τῆς ebrietate sicere: errauerũt. hoc est phasma. μέθης τοῦ σίκερα, ἐπλανήθησαν. τοῦτό ἐστι φάσμα. maledictio comedet hoc cõsiliũ. hoc eñ cõsiliũ p ἀρὰ ἐδεται ταύτην τὴν βουλήν. αὕτη γὰρ ἡ βουλὴ ἐνepter auariciã. cui ãnũciauim⁹ mala. τ cui κεν πλεονεξίας. τίνι ἀνηγγείλαμεν κακά. καὶ τίνι ãnũciauim⁹ nũciũ. ablactati a ἀνηγγείλαμεν ἀγγελίαν. οἱ ἀπογεγαλακτισμένοι ἀπὸ lacte. τ abstracti ab vbere. tribulatio γάλακτος. καὶ οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαστοῦ. θλίnẽ sup tribulationẽ. expecta spẽ sup spẽ ψιν ἐπὶ θλίψιν. προσδόκου ἐλπίδα ἐπ' ἐλπί adhuc parũ adhuc parũ: ppẽ irrisionẽ labio δι ἔτι μικρὸν ἔτι μικρόν, διὰ φαυλισμὸν χειλέ1.Co 14.d rũ. ppẽ linguã alterã q̃ loq̃nt̃ pplo ων. διὰ γλώσσης ἑτέρας ὅτι λαλήσουσι τῷ λαῷ τοῦ huic dicẽtes ei. hec requies esurienτω λέγοντες αὐτῷ. τοῦτο γὰρ ἀνάπαυμα τῷ πεινῶντι τ hec cõtritio: τ nõ voluerũt audire. τ τι καὶ τοῦτο γὸ σύντριμμα, καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἀκούειν. καὶ erit eis sermo dei: tribulatio sup tribulationẽ: spes ἔσαι αὐτοῖς γὸ λόγιον τοῦ θεοῦ, θλῖψις ἐπὶ θλῖψιν, ἐλπὶς sup spẽ: adhuc parũ adhuc parũ. vt vadãt τ ἐπ' ἐλπίδι, ἔτι μικρὸν ἔτι μικρόν. ἵνα πορευθῶσι καὶ cadãt in retro: τ pericliten̄t τ cõte πέσωσιν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ κλασθήσωσι καὶ συντριrantur τ capiãtur: ppter hoc audite ver βήσωνται καὶ ἁλώσωνται, διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόbũ dñi viri tribulati. τ pricipes γον κυρίου ἄνδρες τεθλιμμένοι. καὶ οἱ ἄρχοντες

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

A

Amos 9.c.

ppli huiꝰ in hierlm. qz vixistis fecimus testamẽtũ cũ iferno: ⁊ cũ morte ſamꝰ diaθήκην μετὰ τοῦ ᾅδου, καὶ μετὰ τοῦ θανάτου pactũ: tẽpestas irruẽs ſi ptrãſierit: nõ veniet συνθήκην καταιγὶς φερομένη ἐὰν διαβῇ, οὐ μὴ ἔλθῃ nobis. posuimꝰ mẽdaciũ ſpẽ nostrã: ⁊ mẽda ἡμῖν. ἐθέμεθα ψεῦδος τὴν ἐλπίδα ἡμῶν, καὶ τῷ ψεύ cio ptegemur. ppẽhoc ſic dicit dñs: δίκῃ σκεπασθησόμεθα. διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύριος, ecce ego imittã in fundamẽta ſiõ lapidẽ pcioſum ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ εἰς τὰ θεμέλια σιὼν λίθον πολυτελῆ electũ angularẽ pcioſum in fundamẽta eiꝰ. ἐκλεκτὸν ἀκρογωνιαῖον ἔντιμον εἰς τὰ θεμέλια αὐτῆς. ro. 9.6 ⁊ credẽs in eo nõ cõfundẽs. ⁊ ponã καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐμὴ καταισχυνθῇ. καὶ θήσω tudiciũ in ſpem. at mia mea in ſtateras: κρίσιν εἰς ἐλπίδα. ἡ δὲ ἐλεημοσύνη μου εἰς σταθμούς, E ⁊ dꝫ credũt frustra mẽdacio. qz nõ ptrãſ= καὶ οἱ πεποιθότες μάτην ψεύδει. ὅτι οὐμὴ διαβῇ bit vos tẽpestas ⁊ nõ auferet vobis testamẽtũ θη ὑμᾶς καταιγὶς καὶ μὴ ἀφελῇ ὑμῶν τὴν διαθήκην τοῦ mortis ⁊ ſpes vra ꝙ ad iferniũ nõ per= θανάτου καὶ ἡ ἐλπὶς ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν ᾅδην οὐμὴ ἐμ manebit. tẽpestas veniẽs ſi ptrãſierit: critis ei μείνῃ. καταιγὶς φερομένη ἐὰν διαβῇ, ἔσεσθε αὐτῇ in cõculcatiõnẽ. cũ ptranſieriꝫ: tollet vos mane εἰς καταπάτημα. ὅτ' ἂν διαβῇ, λήψεται ὑμᾶς πρωΐ mane ptranſibit vos: ⁊ in nocte erit ſpes πρωὶ διαβεύσεται ὑμᾶς, καὶ ἐν νυκτὶ ἔσαι ἐλπὶς mala. diſcite audire ãguſtiati. nõ poſſumꝰ πονηρά. μάθετε ἀκούειν στενοχωρούμενοι. οὐ δυνάμεθα pugnare. tpi aũt infirmamur vt nos cõgregemur. ſicut μάχεσθαι. αὐτοὶ δὲ ἀσθενοῦμεν ἵνα τοῦ ἡμᾶς συναχθῆναι. ὡς mõs ipiox cõſurget. ⁊ crit in valle πρὸ ὄρος ἀσεβῶν ἀναστῆναι. καὶ ἔσαι ἐν τῇ φάραγγι gabaon. cũ furore facict opa ſua ama γαβαών. μετὰ θυμοῦ ποιήσει τὰ ἔργα αὐτοῦ πα= ritudis opꝰ. at furoꝛ eiꝰ aliene uteꝫ. ⁊ F ρείας ἔργον. ὁ δὲ θυμὸς αὐτοῦ ἀλλοτρίως χρήσεται. καὶ amaritudo eiꝰ aliena. ⁊ vos ne leteminí πικρία αὐτοῦ ἀλλοτρία. καὶ ὑμεῖς μὴ ἐυφραίνεσθε= niꝫ: neꝙ cõfortẽtur vobis vincula. qz cõſu τε, μηδὲ ἰσχυσάτωσαν ὑμῖν οἱ δεσμοί. διότι συντέτε matas ⁊ abbzeuiatas res audiui a λεσμένα καὶ συντετμημένα πράγματα ἤκουσα παρὰ dño deo ſabaoth ꝙ facict ſup oẽm terrã. κυρίου θεοῦ σαβαὼθ ἃ ποιήσει ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. auribꝰ pcipite ⁊ audite vocẽ meã: attẽdite ⁊ 8.10.ſ. ἐνωτίζεσθε καὶ ἀκούετε τῆς φωνῆς μου, προσέχετε καὶ audite ſermões meos. nũqd tota die debet ἀκούετε τῶν λόγων μου. μὴ ὅλην τὴν ἡμέραν μέλλει arans arare: aut ſemẽ pparare anteꝙ ppa ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν; ἢ σπόρον προετοιμάσαι πρὶν ἐργά ret terrã? nõne cũ cõplanauerit eiꝰ faci= σασθαι τὴν γῆν; οὐχ ὅταν ὁμαλίσῃ αὐτῆς τὸ πρόσω= em tic ſemiat paruũ git aut cyminũ. ⁊ rur που τότε σπείρει μικρὸν μελάνθιον ἢ κύμινον. καὶ ἐπά ſum ſemiat triticũ ⁊ ordeũ ⁊ far in finiꝰ G λῃ σπείρει πυρὸν καὶ κριθὴν καὶ ζέαν ἐν τοῖς ὁρίοις tuis. ⁊ erudieris iudicio dei tui ⁊ letabe σου. καὶ παιδευθήσῃ κρίματι θεοῦ σου καὶ ἐυφρα ris. nõ em cũ duricia mũdatur git νθήσῃ. οὐ γὰρ μετὰ σκληρότητος καθαιρεῖται μελάνθιον neꝙ rota plauſtri circuet ſup cyminũ: ſꝫ οὐδὲ τροχὸς ἁμάξης περιάξει ἐπὶ τὸ κύμινον, ἀλλὰ virga excutiẽ git. at cyminũ cũ ῥάβδῳ ἐκτιναχθήσεται τὸ μελάνθιον. τὸ δὲ κύμινον μετὰ pane comedet. nõ em in eternũ ego ira ἄρτου βρωθήσεται. οὐ γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα ἐγὼ ὀργι= ſcar vobis.
Θύσομαι ὑμῖν. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trãsla.B.Vie.

ᵏpopulum meum' qui eſt
ˡin hieruſalem. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜDixiſtis ᵇenim: ᵇ percuſſi
mus ᶜ fedus ᶠcum ᵍmorte:
ᵇ& cum ⁱ inferno ᵏfecimus
ⁱpactum. ᵐ Flagellum ꝯ
ⁿinundãs ᵒcum ᵖtranſierit:
ᵍnõ ʳveniet ſup nos: ˢquia
ᵗpoſuimꝰ ᵘmẽdaciũ ˣſpem
noſtrã: ˡ& mẽdacio' ptecti
ſumus. ᵃ Idcirco ᵇhec ᶜ dí=
cit ᵇ dñs ᶜdeus.ˡ Ecce ego
ᵃmittã ᵇin fundamẽtis ᵇſiõ
ˡlapidẽ: ᵏlapidẽ ˡ probatũ:
ᵐangularẽ ⁿ pcioſum: in
ᵒfũdameto ᵖfũdatũ. ᵍQui
crediderit ʳ non ˢ feſtinet.
ᵗEt ponã ᵘin pondere ᵛ iudi
ciũ: ˡ& iuſticiã ˣ in mẽſura.
ᵃEt ſubuertet ᵇ grãdo ᶜ ſpẽ
ᵇmẽdacii: ᶜ & ptectionem
ᵈaque ᵉinũdabũt: ᵇ & dele
bitur ᶠfedus vẽm ᵏcũ ˡmor=
te: ᵐ& pactũ vẽm ⁿ cũ ᵒ iſer
no ᵖnõ ᵍſtabit. ʳ Flagellum
ˢinundãs ᵗcum ᵘtranſierit:
ˣeritis ʸei ᶻin cõculcatiõnẽ.
ᵃQñcunqꝫ ᵇ pertrãſierit:
ᶜtollet ᵈvos: ᵉquoniã ᶠ ma=
ne ᵍdiluculo ʰ pertranſibit
ⁱin die ᵏ& in nocte: ˡ& ᵐtan
tummodo ſola ⁿ vexatio
ᵒintellectũ dabit ᵖaudituí.
ʳCoanguſtatũ eſt ˢeni ᵗſtra
tũ: ᵘita ᵛvt alter decidat: ʷ&
pallíũ ˣ breue vtrũqꝫ ʸope
rire non põt. ᶻSicut ᵃeni in
ᵇmonte ᶜ diuiſionũ ᵈ ſtabit
ᵉdñs: ᶠ ſic in valle ᵍ q eſt ʰ in
gabaõ ⁱ iraſcetur ᵏvt faciat
ˡopus ſuum: ᵐalienum eſt
ⁿopus eius: ᵒ vt operetur
ᵖopus ſuũ. ᵍPeregrinũ eſt
ʳopus eiꝰ ab eo. ˢEt nunc
ᵗnolite ᵘ illudere ᵛ ne forte
ʷcõſtringãtur ˣ vicula vra.
ʸConſumationẽ ᶻ enim ᵃ&
abbreuiationẽ ᵇaudiui ᶜ a
ᵈdomino ᵉdeo ᶠ exercituũ
ᵍſup ʰ vniuerſam ⁱ terram.
ᵏAuribus ᵖcipite ˡ& audí=
te ᵐvocẽ meã: ⁿ attendite
ᵒ& audite ᵖeloquiũ meũ.
ᵍNunqd totaʳ die ˢ arabit
ᵗarans ᵘ vt ſerat: ᵛproſcin
detʷ& ſartietˣ humũ ſuã:
ʸNonne ᶻcum ᵃadequaue
rit ᵇfaciem eius: ᶜſeret ꝯꝯ
ᵈgit ᵉ& cyminũ ᶠ ſparget:
ᵍ& ponet ʰtriticũ ⁱpordinẽ
ᵐ & ordeum & ⁿ milium
ᵒ&viciam in ᵖfinibus ſuis.
ᵍEt erudiet illũ ʳin iudicio:
ˢdeus ſuꝰ docebit illum.
ᵗNon ᵘenim ᵛin ſerris ʷ tri=
turabitur ˣgit: ʸnec ᶻ rota
plauſtri ᵃ ſup ᵇ cyminũ ᶜ circui
bit: ᵈ ſꝫ ᵉi virga ᶠexcutietur
ᵍgit: ʰ& cyminũ ⁱi baculo:
ᵏpanis aũt ˡ cõminuetur.
ᵐVerũ ⁿnon ᵒín perpetuũ
ᵖtriturãs ᵠ tríturabit illũ:

Tex.he.Eſa.xxviij.Pritiua.heb.

ᵏהָעָם ʳהַזֶּה ˢאֲשֶׁר ᵗנִירוּשָׁלִָם׃ ᵘכִּי
ᵛאָמַרְתֶּם ʷכָּרַתְנוּ ˣבְרִית ʸאֶת ᶻמָּוֶת
ᵃשְׁאוֹל ᵇוְעִם ᶜשְׁאוֹל ᵈעָשִׂינוּ ᵉחֹזֶה ᶠשׁוֹט
ᵍשׁוֹטֵף ʰכִּי ⁱיַעֲבֹר ʲלֹא ᵏיְבוֹאֵנוּ ˡכִּי
ᵐשַׂמְנוּ ⁿכָזָב ᵒמַחְסֵנוּ ᵖוּבַשֶּׁקֶר ᵠנִסְתָּרְנוּ׃
ʳלָכֵן ˢכֹּה ᵗאָמַר ᵘאֲדֹנָי ᵛיְהוִה ʷהִנְנִי
ˣיֹסֵד ʸבְּצִיּוֹן ᶻאֶבֶן ᵃבֹּחַן ᵇפִּנַּת
ᶜיְקַרַת ᵈמוֹסָד ᵉמוּסָּד ᶠהַמַּאֲמִין ᵍלֹא
ʰיָחִישׁ׃ ⁱוְשַׂמְתִּי ʲמִשְׁפָּט ᵏלְקָו ˡוּצְדָקָה
ᵐלְמִשְׁקָלֶת ⁿוְיָעָה ᵒבָּרָד ᵖמַחְסֵה ᵠכָּזָב
ʳוְסֵתֶר ˢמַיִם ᵗיִשְׁטְפוּ׃ ᵘוְכֻפַּר ᵛבְּרִיתְכֶם
ʷחֲזוּתְכֶם ˣאֶת ʸמָּוֶת ᶻוְחָזוּתְכֶם ᵃאֶת ᵇשְׁאוֹל
ᶜלֹא ᵈתָקוּם ᵉשׁוֹט ᶠשׁוֹטֵף ᵍכִּי ʰיַעֲבֹר
ⁱוְהְיִיתֶם ʲלוֹ ᵏלְמִרְמָס׃ ˡמִדֵּי ᵐעָבְרוֹ
ⁿיִקַּח ᵒאֶתְכֶם ᵖכִּי ᵠבַבֹּקֶר ʳבַּבֹּקֶר ˢיַעֲבֹר
ᵗבַּיּוֹם ᵘוּבַלַּיְלָה ᵛוְהָיָה ʷרַק ˣזְוָעָה
ʸבִּין ᶻשְׁמוּעָה׃ ᵃכִּי ᵇקָצַר ᶜהַמַּצָּע ᵈיָצַע
ᵉמֵהִשְׁתָּרַע ᶠוְהַמַּכָּה ᵍצָרָה ʰתִּתְמַכֵּם׃
ⁱכִּי ᵏכְהַר ˡפְּרָצִים ᵐיָקוּם ⁿיְהוָה
ᵒכְּעֵמֶק ᵖבְּנִבְעוֹן ᵠיִרְגָּז ʳלַעֲשׂוֹת
ˢמַעֲשֵׂהוּ ᵗזָר ᵘמַעֲשֵׂהוּ ᵛוְלַעֲבֹד
ʷעֲבֹדָתוֹ ˣנָכְרִיָּה׃ ʸוְעַתָּה ᶻאַל
ᵃתִּתְלוֹצָצוּ ᵇפֶּן ᶜיֶחְזְקוּ ᵈמוֹסְרֵיכֶם
ᵉכִּי ᶠכָלָה ᵍוְנֶחֳרָצָה ʰשָׁמַעְתִּי ⁱמֵאֵת
ʲאֲדֹנָי ᵏיְהוִה ˡצְבָאוֹת ᵐעַל ⁿכָּל ᵒהָאָרֶץ׃
ᵖהַאֲזִינוּ ᵠוְשִׁמְעוּ ʳקוֹלִי ˢהַקְשִׁיבוּ
ᵗוְשִׁמְעוּ ᵘאִמְרָתִי׃ ᵛהַכָל ʷהַיּוֹם ˣיַחֲרֹשׁ
ʸהַחֹרֵשׁ ᶻלִזְרֹעַ ᵃיְפַתַּח ᵇוְיִשַּׁד ᶜאַדְמָתוֹ׃
ᵈהֲלֹא ᵉאִם ᶠשִׁוָּה ᵍפָּנֶיהָ ʰוְהֹפִיעַ
ⁱקֶצַח ʲוְכַמֹּן ᵏיְזָרֵק ˡוְשָׂם ᵐחִטָּה ⁿשׂוֹרָה
ᵒוּשְׂעֹרָה ᵖנִסְמָן ᵠוְכֻסֶּמֶת ʳגְּבֻלָתוֹ׃
ˢוְיִסְּרוֹ ᵗלַמִּשְׁפָּט ᵘאֱלֹהָיו ᵛיוֹרֶנּוּ׃ ʷכִּי
ˣלֹא ʸבָחָרוּץ ᶻיוּדַשׁ ᵃקֶצַח ᵇוְאוֹפַן
ᶜעֲגָלָה ᵈעַל ᵉכַּמֹּן ᶠיוּסָב ᵍכִּי ʰבַמַּטֶּה
ⁱיֶחְבָּט ʲקֶצַח ᵏוְכַמֹּן ˡבַּשָּׁבֶט׃ ᵐלֶחֶם
ⁿיוּדַק ᵒכִּי ᵖלֹא ᵠלָנֶצַח ʳאָדוֹשׁ ˢיְדוּשֶׁנּוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.he.Esa.xxix.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
וְהָמָם נִלְנַל עֻנָלָתוֹ וּפָרָשָׁיו לֹא		neq; vexabit eum rota plaustri nec vngulis suis	nec vox amaritudinis mec cõculcabit vos. τ
יִדּוֹקְנוּ נַם זֹאת מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת		cõminuet eum. Et hoc a domino deo exercituũ	οὐ δὲ φωνὴ τῆς πικρίας μου καταπατήσει ὑμᾶς. καὶ
פֶּלֶא יָעַץ		exauit vt mirabile faceret	hec a dño sabaoth egressa sũt poritēta.
יַצָּאָה הִפְלִיא עֵצָה הִגְדִּיל תּוּשִׁיָּה:		consiliũ: & magnificaret	ταῦτα παρὰ κυρίου σαβαὼθ ἐξῆλθεν τὰ τέρατα·
הוֹי אֲרִיאֵל אֲרִיאֵל	Cap.xxix	iusticiam. 29.	inite cõsiliũ. exaltate vanã cõsolationẽ.
קִרְיַת חָנָה דָּוִד סְפוּ שָׁנָה עַל		Ve ariel ariel ciuitas quam expugnauit dauid. Addit est	βουλεύσασθε· ὑψώσατε ματαίαν παράκλησιν. Ca.29
שָׁנָה חַגִּים יִנְקֹפוּ: וְהַצִּיקוֹתִי		annus ad annũ: solemnitates euolute sunt. Et	Οὐαὶ πόλις ἀριήλ· ἣν Δαυὶδ ἐπολέμησεν, συ=
לַאֲרִיאֵל וְהָיְתָה תַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה		circũuallabo ariel: & erit	gregate germina ānũ sup annũ. comedetis eũ
וְהָיְתָה לִי כַּאֲרִיאֵל: וְחָנִיתִי כַדּוּר		tristis & merens	καγάγετε γεννήματα ἐνιαυτὸν ἐπ' ἐνιαυτόν· φάγεσθε παρ
עָלַיִךְ וְצַרְתִּי עָלַיִךְ מָצֹב וַהֲקִימֹתִי		et erit mihi quasi ariel.	cũ moab. tribulabo eũ ariel. τ erit eius
עָלַיִךְ וְצֻרֹת: וְשַׁפַּלְתְּ מֵאֶרֶץ		Et circũdabo sicut sphera	σὺν μωάβ. ἐκθλίψω παρ' ἀριήλ· καὶ ἔσαι αὐτῆς ἡ
תְּדַבֵּרִי וּמֵעָפָר תְּשַׁח אִמְרָתֵךְ		in circuitu tuo: & iacia	fortitudo τ diuitie mihi. τ circũdabo sicut dauid
וְהָיָה כְאוֹב מֵאֶרֶץ קוֹלֵךְ וּמֵעָפָר		cõtra te aggerẽ & muni	ἰσχὺς καὶ ὁ πλοῦτος ἐμοί· καὶ κυκλώσω ὡς Δαυὶδ
אִמְרָתֵךְ תִּצְפְּצֵף: וְהָיָה כְאָבָק		mẽta ponã in obsidionẽ	sup te. τ circũdabo in te vallũ. τ edifica
דַּק הֲמוֹן זָרָיִךְ וּכְמֹץ עֹבֵר הֲמוֹן		tuã. Hũilia beris: de ter	ἐπὶ σέ. καὶ κυκλώσω εἰς σὲ χάρακα. καὶ οἰκοδομή
עָרִיצִים וְהָיָה לְפֶתַע פִּתְאֹם:		ra loqueris: & de humo	bo. ponã circa te turres τ humiliabunt
מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת תִּפָּקֵד בְּרַעַשׁ		audietur eloquiũ tuũ.	σω. θήσω πρὸς σὲ πύργους καὶ ταπεινωθήσονται οἱ
וְקוֹל נָדוֹל סוּפָה וְסַעֲרָה		Et erit qsi phytonis de	sermões tui in terrã. τ in terrã verba tua oc=
וְלַהַב אֵשׁ אֹכְלָה: וְהָיָה כַּחֲלוֹם		terra vox tua: & de humo	λόγοι σου εἰς τὴν γῆν· καὶ εἰς τὴν γῆν οἱ λόγοι σου δὴ
חֲזוֹן לַיְלָה הֲמוֹן כָּל הַגּוֹיִם הַצֹּבְאִים		eloquium tuum musita	cidẽt. τ erit sicut loquẽtes de terra vox
עַל אֲרִיאֵל וְכָל צְבָאָהּ וּמְצֻדָתָהּ		bit: & erit sicut puluis	σου ἔσται· καὶ ἔσαι ὡς οἱ φωνοῦντες ἐκ τῆς γῆς ἡ φωνή
וְהַמְצִיקִים לָהּ: וְהָיָה כַּאֲשֶׁר		tenuis multitudo vẽti lã	tua. τ vsq; ad pauimẽtũ vox tua ifirmabit. τ
יַחֲלֹם הָרָעֵב וְהִנֵּה אוֹכֵל וְהֵקִיץ		tiũ te: & sicut faulla ptrã	σου· καὶ πρὸς γὰ ἔδαφος ἡ φωνή σου ἀσθενήσει. καὶ
וְרֵקָה נַפְשׁוֹ וְכַאֲשֶׁר יַחֲלֹם הַצָּמֵא		siẽs multitudo eorũ q cõ	erũt sicut puluis de rota diuitie ipio
וְהִנֵּה שׁוֹתֶה וְהֵקִיץ וְהִנֵּה עֵיף		tra te pualuerũt. Eritq;	ἔσαι ὡς κονιορτὸς ἀπὸ τροχοῦ ὁ πλοῦτος τῶν ἀσε=
וְנַפְשׁוֹ שׁוֹקֵקָה כֵּן יִהְיֶה הֲמוֹן		repẽte: cõfestim a dño	ρῶν: τ sicut faulla q rapit multitudo eox q oppũgnerũt
כָּל הַגּוֹיִם הַצֹּבְאִים עַל הַר צִיּוֹן:		exercituũ visitabitur in	Βῶν, καὶ ὡς χνοῦς φερόμενος πλῆθος τῶν θλιβόντων
הִתְמַהְמְהוּ וּתְמָהוּ הִשְׁתַּעֲשְׁעוּ		tonitruo & cõmotione	te: τ erit sicut pũct repẽte a dño sa
וְשִׁכְרוּ וְלֹא יַיִן נָעוּ וְלֹא		terre: & voce magna tur	σε, καὶ ἔσαι ὡς σιγμὴ παραχρῆμα παρὰ κυρίου σα=
שֵׁכָר נוֹעַ: כִּי נָסַךְ עֲלֵיכֶם יְהוָה רוּחַ		binis & tẽpestatis: & flã	baoth. visitatio eñ erit cũ tonitru τ cõmotiõe
תַּרְדֵּמָה וַיַּעַצֵּם אֶת עֵינֵיכֶם		ma ignis deuorãtis. Et	βαωθ· ἐπισκοπὴ γὰρ ἔσαι μετὰ βροντῆς καὶ σεισμοῦ
אֶת הַנְּבִיאִים וְאֶת רָאשֵׁיכֶם		erit sicut somniũ visionis	τ voce magna. tẽpestas valida τ flãma i=
חֹזֵיכֶם כִּסָּה: וַתִּהְיֶה לָכֶם חָזוּת		nocturne mltitudo oim	καὶ φωνῆς μεγάλης· καταιγὶς φερομένη καὶ φλὸξ πυ=
כַּדִּבְרֵי הַסֵּפֶר הֶחָתוּם אֲשֶׁר		gẽtiũ q dimicauerũt cõ	gnis deuorãs. τ erũt sicut ĩsomniãs in som
יִתְּנוּ אֹתוֹ אֶל יוֹדֵעַ הַסֵּפֶר לֵאמֹר		tra ariel: & oẽs q milita=	νὸς κατεσθίουσα. καὶ ἔσαι ὡς ὁ ἐνυπνιαζόμενος ἐν ὕπ
קְרָא נָא זֶה וְאָמַר לֹא אוּכַל		uerũt & obsederũt & pũ=	νιο diuitie gẽtiũ oim. q̃cũq; militauerũt
כִּי חָתוּם הוּא: וְנִתַּן הַסֵּפֶר עַל		ualuerũt aduersus eã. Et	νῶ ὁ πλοῦτος τῶν ἐθνῶν πάντων. ὅσοι ἐπολεμήσατευσαν
		sicut somniat esuries &	cõtra ariel. τ oẽs q pugnauerũt cõtra hie
		comedit: cũ aũt fuerit ex	ἐπὶ ἀριήλ. καὶ πάντες οἱ στρατευσάμενοι ἐπὶ ἱε=
		pgefactus vacua ei aia ei.	rusalẽ τ oẽs cõgregati sup eã τ tri=
		Et sicut somniat sitiens	ρουσαλὴμ καὶ πάντες οἱ συναγμένοι ἐπ' αὐτὴν καὶ οἱ θλί
		& bibit: & post q̃ fuerit	βοντες αὐτήν. καὶ ἔσονται ὡς οἱ ἐν ὕπνῳ πίνοντες καὶ
		expgefactus adhuc sitit:	comedẽtes. τ cũ surrexerit: vanũ eox insomniũ.
		& anima eius vacua est:	ἐσθίοντες· καὶ ἐξαναστάντων, μάταιον αὐτῶν τὸ ἐνύπνιον.
		sic erit multitudo	τ quẽadmodũ ĩsomniat sitiẽs τ bibẽs: τ cũ sur
		oim gentiũ q̃ dimicauer=	καὶ ὃν τρόπον ἐνυπνιάζεται ὁ διψῶν καὶ πίνων, καὶ ἐξα=
		runt cõtra montẽ sion.	rexerit adhuc sitit. at aia ei frustra sperauit: sic
		Obstupescite & ammi=	ναστὰς ἔτι διψᾷ· ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς κενὸν ἤλπισεν, οὕ
		ramini: fluctuate	τως ἔσαι ὁ πλοῦτος πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἐπολεμή=
		& vacillate: inebriamini	σαντο κατὰ τοῦ ὄρους σιών· ἐκλύθητε. ἔκστητε καὶ κραυ=
		& nõ a vino: mouemini	ταλάσσατε οὐκ ἀπὸ σίκερα οὐδὲ ἀπὸ οἴνου· ὅτι πεπό
		& nõ ab ebrietate: qm̃	ται vos dñs spũ cõpũctionis. τ claudet
		misscuit vobis dñs spm̃	τικεν ὑμᾶς κύριος πνεύματι κατανύξεως· καὶ καμμύσει
		soporis. Claudet oculos vestros:	oculos eox τ pphetas suos τ
		prophetas & principes	τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ τῶν προφητῶν αὐτῶν καὶ τῶν
		vestros	principũ suos videtes abscõdita. τ eſt vobis
		qui vident visiones ope	ἀρχόντων αὐτῶν οἱ ὁρῶντες τὰ κρυπτά· καὶ ἔσονται ὑμῖν
		riet. Et erit vobis visio	oia verba hec sicut verba libri
		omniũ sicut verba libri	πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ὡς οἱ λόγοι τοῦ βιβλίου
		signati: quem cum	signati hui cuicũq; dederit illũ homi
		dederint scienti litteras:	τοῦ ἐσφραγισμένου τούτου ᾧ ἐὰν δῶσιν αὐτὸ ἀνθρώ=
		dicent:	ni scienti lras dicẽtes: lege ista.
		lege istum: & respon=	πῳ ἐπισταμένῳ γράμματα λέγοντες, ἀνάγνωθι ταῦτα.
		debit nõ possũ: signat	τ dicet. nõ possum legere signat est eñ. τ
		est eni. Et dabitur liber	καὶ ἐρεῖ· οὐ δύναμαι ἀναγνῶναι ἐσφράγισαι γάρ. καὶ
			dabitur liber iste in manus hois
			δοθήσεται τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς χεῖρας ἀνθρώπου

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Hie.	Tex.heb.Esa.xxx.	Pritiua.heb.
aũ scietis Ifas: t dicet ei. lege hoc. μὴ ἐπίσαμθόυ γράμματα, καὶ ἐρεῖ αὐτῶ· ἀνάγνωθι τῦτο. t dicet nõ scio Ifas. t ait dñs.appropi καὶ ἐρεῖ ὐκ ἐπίσαμαι γράμματα· καὶ εἶπε κύριος· ἐγγί ἦ mihi pple iste ore suo: labiis honorãt	ᵇnescienti ᵇlitteras: ᶜdicetᵹ ei: ᶠlege: ∞∞∞∞∞∞ ᶠ& respondebit: ᵇnescio ᵐlitteras. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ⁿEt dixit° dominus. ᵖEo ᵍqᶠappropinquatᵃ pplus ᶜiste ᵘore suo: ᵗ& labiis suis ᶠglificat me: ᵗcor aũt eiᵍ ᵃlonge estᵇa me: ᶜ& °timu erunt ᶜ me ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶠmandato ᵉhominum & ᵇdoctrinis: ᶠideo ᵇecce ego ᵗaddam ᵐvt ammiratione faciam° populo ᵖ huicᵍ mi raculo grãdi ᶠ& stupẽdo. ᵉPeribit enĩ ᶜsapĩa ᵃa sapiẽ tibᵍ eius: ᵗ& itellectᵍ pru dẽtiũ eiᵍ ᵗabscõdetur. ᵉVe ᵇq pfundi estis corde ᵇvt ᶜa dño ᵇabscondatis ᶜ cõsiliũ ᵇquorum ᶠ sunt ᵉ in tene bris ᵇopera: ᵗ& dicunt. ∞ ᵏQuis ˡvidet nos ᵐ& quis ⁿnouit nos? ° Peruersa est hec via cogitatio: ᵍ q̃si ᵖ si ᵍlutũ cõtra ᶠfigulũ ᵉcogitet ᵉ& ᵘdicat ᵒpᶠ factori suo: ᵖnõ ᵍfeciſti me: ᵇ& figmen tũ ᶜdicat ᵇfictori suo: ᶜnon ᶠintelligis. ᵍ Nõne ᵉadhuc in ˡmodico & in ᵏbreui ˡcõ uertetur ᵐlíban? ⁿ in cher mel: °& chermel ᵖin saltũ ᵍreputabitur. ᶠ Et audient ᵉin die ᶠilla ⁿsurdi ᵉverba ᶠ li bri: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖ& de tenebris ᵍ& caligine ᵇoculi ᶜ cecorum ∞∞∞∞∞∞ ᵇvidebunt. ᶜ Et addent ᵉ mí tes ᵍin domíno ∞∞∞∞∞∞∞ ᵇleticiã: ˡ& pauperes ᵏ ho mines ˡ in sancto ∞∞∞∞∞∞ ᵐisrael ⁿ exultabũt: ° qm̃ ᵖdefecit ᵍqui p̃ualebat ᶠ cõ sumatus ᵉ° illusor: ᶜ & suc cisi sunt ⁿoēs ᵗ q vigilabãt supᶠ iniqtatẽ ᵍq peccare fa ciebãt ᵉhoies ᵇin verbo: ᶜ& arguentẽ ᵇin porta ᶜ supplã tabãt: ᶠ& declinauerũt ᵉfru stra a ᵇiusto. ᵗ Propter hoc ᵏhec ˡdicit ᵐdñs ⁿad °domũ ᵖiacob ᵍ q̃ redemit ᵗ abraã. ⁿNõ ᵗ modo ᶠ cõfundetur ˢiacob: ᵉnec ᵇmodo ᶜvultᵍ eius ᵒ erubescet: ᶜ sed ∞∞∞ ᶠcũ viderit ᵉfilios suos ᵇopa ᶠmanuũ meaᵡ ᵏin medio sui ˡ sanctificantes ᵐ nomẽ meũ: ⁿ& sctificabunt ᶠ san ctum ᵍiacob ᵇ& ᵉdeum ⁿisra el ᵘ predicabunt ∞∞∞∞∞∞ ᵡ& scient ᶠ errantes ˢ spiri tu ᵘ intellectum: ᵇ & musi tatores ᶜ discent ᵇ legem.	׳אֲשֶׁר ׳לֹא ׳יָדַע ׳סֵפֶר ׳לֵאמֹר ׳קְרָא ׳נָא ׳זֶה ׳וְאָמַר ׳לֹא ׳יָדַעְתִּי ׳סֵפֶר׃	אָמַר
Wat. 15.a. Marci 7.a.	me. at cor eor lõge abest a me. frustra aũt με· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· μάτην δὲ colũt me: docẽtes p̃cepta hoim t σέβονταί με, διδάσκοντες ἐντάλματα ἀνθρώπων καὶ δι doctrinas. ppterea ecce ego addã vt trãsferã διδασκαλίας· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ προσθήσω τοῦ μεταθεῖ	׳וַיֹּאמֶר ׳אֲדֹנָי ׳יַעַן ׳כִּי ׳נִגַּשׁ ׳הָעָם	פֶּה
E	pplm istũ. t trãsferã eos. t pdã	׳בְּפִיו ׳וּבִשְׂפָתָיו ׳כִּבְּדוּנִי ׳וְלִבּוֹ	שָׂפָה
1.Cor. 1.c.	sapiẽtiã sapiẽtiũ t itellectũ pzudẽtiũ labscõ dã. ve pfundã cõsiliũ faciẽtes t nõ p dñm. ve φω· οὐαὶ βαθεῖαν βουλὴν ποιοῦντες καὶ οὐ διὰ κυρίου· οὐ in abscõdito cõsiliũ faciẽtes t erũt ĩ tenebris ope	׳רָחַק ׳מֶמֶּנִּי ׳וַתְּהִי ׳יִרְאָתָם ׳אֹתִי	רָחַק
	ai δὲ ἐν κρυφῇ βουλὴν ποιοῦντες καὶ ἔσαι ἐν σκότει τὰ ἔρ ra eor. t dicẽt ds nos vidit? t ds nos γα αὐτῶν· καὶ ἐροῦσι τίς ἡμᾶς ἑώρακεν; καὶ τίς ἡμᾶς	׳וּמִצְוַת ׳אֲנָשִׁים ׳מְלֻמָּדָה׃	צִוָּה
Eccl. 13.b.	cognoscet? aut q̃ nos facim°. nõne vt lutũ γνώσεται; ἢ ἃ ἡμεῖς ποιοῦμεν. οὐχ ὡς ὁ πηλὸς τοῦ figuli reputabimini? nũqd dicet figmentũ ficto	׳לָכֵן ׳הִנְנִי ׳יוֹסִיף ׳לְהַפְלִיא ׳אֶת ׳הָעָם ׳הַזֶּה	לָמַד
	κεραμίως λογισθήσεται; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλά ri nõ tu me plasmasti? aut factura factori	׳הַפְלֶא ׳וָפֶלֶא ׳וַאֲבְדָה ׳חָכְמַת ׳חֲכָמָיו	יָסַף
	σαντι· οὐ σὺ με ἔπλασας; ἢ τὸ ποίημα τῷ ποιήσαν nõ sapiẽter me fecisti? nõ adhuc parũ t transfe	׳וּבִינַת ׳נְבוֹנָיו ׳תִּסְתַּתָּר׃	אָבַד
F	τι οὐ συνετῶς με ἐποίησας; οὐκέτι μικρὸν καὶ μετα retur liban° ẽſt mõs chermel. t mõs	׳הַמַּעֲמִיקִים ׳מֵיְהוָה ׳לַסְתֵּר ׳עֵצָה	עָמֹק
Infra. 32.c.	ἀποστῆναι ὁ λίβανος ὡς τὸ ὄρος τὸ χερμίλ· καὶ τὸ ὄρος chermel in syluã reputabit? t audiẽt	׳וְהָיָה ׳בְּמַחְשָׁךְ ׳מַעֲשֵׂיהֶם ׳וַיֹּאמְרוּ	חָשַׁךְ
	τὸ χερμὲλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται; καὶ ἀκούσονται in die illa surdi verba libri. t q in	׳אָמַר ׳רָאָה ׳מִי ׳רְאָנוּ ׳וּמִי ׳יְדָעָנוּ׃	אָמַר
	ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κωφοὶ λόγους βιβλίου· καὶ οἱ ἐν τῷ tenebris t q in nebula. oculi cecorũ vidẽbũt	׳אִם ׳כְּחֹמֶר ׳הַיֹּצֵר ׳יֵחָשֵׁב ׳כִּי ׳יֹאמַר	חָשַׁב
	σκότει καὶ οἱ ἐν τῇ ὁμίχλῃ. ὀφθαλμοὶ τυφλῶν ὄψονται t exultabũt mẽdici ppter dñm in letitia. t	׳מַעֲשֶׂה ׳לְעֹשֵׂהוּ ׳לֹא ׳עָשַׂנִי ׳וְיֵצֶר	עָשָׂה
	καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ διὰ κύριον ἐν εὐφροσύνῃ· καὶ spe destitui holes iplebunt let i	׳אָמַר ׳לִיצֵרוֹ ׳לֹא ׳הֵבִין׃	בִּין
G	ἀπολλυμένων ἀνθρώπων ἐμπλησθήσονται εὐφροσύ tia. defecit iniqꝰ t perit superbꝰ. t exter	׳עֹד ׳מְזַעַר ׳וְשָׁב ׳לְבָנוֹן ׳לְכַרְמֶל	זְעֵר שׁוּב
	νης. ἐξέλιπεν ἄνομος καὶ ἀπώλετο ὑπερήφανος· καὶ ἐξω minati sunt iniq agẽtes p malitia t faciẽtes	׳וְהַכַּרְמֶל ׳לַיַּעַר ׳יֵחָשֵׁב׃ ׳וְשָׁמְעוּ ׳בַּיּוֹם	
	ληρεύσαν οἱ ἀνομοῦντες ἐπὶ κακίᾳ καὶ οἱ ποιοῦντες peccare hoies i verbo. oẽs aũt arguen	׳הַהוּא ׳הַחֵרְשִׁים ׳דִּבְרֵי ׳סֵפֶר	
C	ἁμαρτεῖν ἀνθρώπους ἐν λόγῳ. πάντας δὲ τοὺς ἐλέγχον tes in portis offensionẽ ponẽt. t obliquauerũt	׳וּמֵאֹפֶל ׳וּמֵחֹשֶׁךְ ׳עֵינֵי ׳עִוְרִים	
	τας ἐν πύλαις πρόσκομμα ἐποίουσι· καὶ ἐπλανίασαν in iniqꝰ iustũ. ppter hoc hec dicit dñs sup	׳וַיִּשְׁתּוּ ׳חֲמַת ׳יְהוָה ׳אֶל ׳בֵּית ׳יַעֲקֹב ׳אֲשֶׁר	
	ἐπ' ἀδίκους δίκαιον· διὰ τοῦτο τάδι λέγει κύριος ἐπὶ domũ iacob quã separauit ex abraam. nõ mõ cõfun	׳פָּדָה ׳אֶת ׳אַבְרָהָם ׳לֹא ׳עַתָּה ׳יֵבוֹשׁ	
	δύνον ἴσον ἰακὼβ οὐ διφώρισεν ἐξ ἀβραάμ· οὐ νῦν ἀσχυν dctur iacob: neq nũc facie mutabit ἰσ	׳יַעֲקֹב ׳וְלֹא ׳עַתָּה ׳פָּנָיו ׳יֶחֱוָרוּ׃ ׳כִּי	
	ραὴλ ἰακώβ, οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον μεταβαλεῖ ἰσ rael. sed cũ viderit filios suos opa mea:	׳בְּרֹאתוֹ ׳יְלָדָיו ׳מַעֲשֵׂה ׳יָדַי ׳בְּקִרְבּוֹ	
	ραήλ. ἀλλ' ὅταν ἴδωσι τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ἔργα μου, ppt me sctificabũt nomẽ meũ. t sctificabũt san	׳יְקַדִּישׁוּ ׳שְׁמִי ׳וְהִקְדִּישׁוּ ׳אֶת ׳קְדוֹשׁ	
	ctũ ἁγιάσουσι τὸ ὄνομά μου· καὶ ἁγιάσουσι τὸν ἅγι ctũ iacob. t vereb̃ israel timebũt. t	׳יַעֲקֹב ׳וְאֶת ׳אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל ׳יַעֲרִיצוּ׃	
	ον ἰακώβ. καὶ τὸν θεὸν τοῦ ἰσραὴλ φοβηθήσονται. καὶ scient spũ errãtes itelligẽtiã. at	׳וְיֹדְעוּ ׳תֹּעֵי ׳רוּחַ ׳בִּינָה ׳וְרוֹגְנִים	
	γνώσονται οἱ τῷ πνεύματι πλανώμενοι συνέσιν. οἱ δὲ mussitatores discent obedire. t lingue	׳יִלְמְדוּ ׳לָקַח׃	
	γογγύζοντες μαθήσονται ὑπακούειν· καὶ αἰγλῶσσαι αἱ balbutiẽtes discẽt loqui pacẽ.	׳הוֹי ׳בָּנִים ׳סֹרְרִים	Cap.xxx.
D	φελλίζουσαι μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην. Ca.30.	׳נְאֻם ׳יְהוָה ׳לַעֲשׂוֹת ׳עֵצָה ׳וְלֹא	עָשָׂה
A	Uὸ filii aposiate hec dicit dñs. t feci	׳מִנִּי ׳וְלִנְסֹךְ ׳מַסֵּכָה ׳וְלֹא ׳רוּחִי	נָסַךְ
	Uὸ τέκνα ἀποστάται τάδι λέγει κς'· καὶ ἐποίησα stis cõsiliũ nõ p me t pactũ nõ p spm meũ. τι βουλὴν οὐκ ἐμοῦ καὶ συνθήκην οὐ διὰ τοῦ πνεύματός μου.		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Ter.heb.Esa.xxx.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.
לְמַעַן	סְפוֹת	vt	addere pctā ſup pctā
חַטָּאת	עַל	peccatis	ſuper
הַהֹלְכִים	לָרֶדֶת	Qui ambulatis	ſuper peccatum. ooooo Qui ambulatis
מִצְרַיִם	וּפִי	vt deſcē datis	vt deſcendere in egyptū.
לֹא	שָׁאֲלוּ	me aūt nō interrogaſtis	me aūt nō iterrogaueſt
לָעוּז	בְּמָעוֹז	ſperā tes auxiliū	vt auxiliū
פַּרְעֹה	וְלַחְסוֹת	in fortitudine	acciperēt a
בְּצֵל	מִצְרָיִם	pharaonis	pharaone:
וְהָיָה	לָכֶם	& hūtes fidu	vt ptegerētur
מָעוֹז	פַּרְעֹה	cia	ab egyptiis.
לְבֹשֶׁת	וְהֶחָסוֹת	in vmbra	erit eī vobis ptectio
בְּצֵל	מִצְרַיִם	egypti:	pharaōis in cōfuſionē:
לְכִלָּמָה	כִּי	& erit vobis	cōſi
הָיוּ	בְצֹעַן	fortitudo	ἔσαι γὰρ ὑμῖν ἡ σκέπη
שָׂרָיו	וַאֲדָנָיו	pharaonis	φαραὼ εἰς ἀισχύνην,
לָאַדְ	נָגַע	in cōfuſionē:	καὶ τοῖς σὺν
וּמַלְאָכָיו	חָנֵס	& fiducia	αὐτῷ
יַגִּיעוּ	כֹּל	vmbre	δεδοξασμένοις ἐν
הַבָּאִישׁ	בּוּשׁ	egypti	αἰγύπτῳ ὄνειδος.
עַל	עַם	in	ὅτι εἰσὶν ἐν ταύτῃ
לֹא	יוֹעִילוּ	ignominiā.	ἀρ=
לָמוֹ	לֹא	Ierāt	cipes nūcii malī.
לְעֶזֶר	יַעַל	enī	frustra
וְלֹא	לְהוֹעִיל	in	laborabūt ad pplm:
כִּי	לְבֹשֶׁת	tāphnis	χηνοὶ ἄγγελοι σὺν=
וְגַם	נֶגֶם	principes	νομοὶ. μάτην
לְחֶרְפָּה	מַשָּׂא	tui	κοπιάσουσι πρὸς
נָשָׂא	בַּהֲמוֹת	&	λαόν,
נֶגֶב	בְּאֶרֶץ	nuncii	ᾧ
צָרָה	וְצוּקָה	tui vſq;	οὐκ ὠφελήσει
לָבִיא	וְלַיִשׁ	ad	αὐτούς,
מֵהֶם	צִר	thanes	οὔτε εἰς
וְלָבִא	עָלָיו	puenerūt.	βοήθειαν
אֶפְעֶה	וְשָׂרָף	Oēs	οὔτε εἰς
מְעוֹפֵף	יִשְׂאוּ	confuſi	ὠφέλειαν,
עַל	פֶּרֶא	ſunt	ἀλλ' εἰς
עִיר	כָּתֵף	ſup	αἰσχύνην
וְעַל	עֲיָרִים	pplo	καὶ ὄνειδος.
חֵילֵיהֶם	יִשָּׂא	q	Ορασις
עַל	דַּבֶּשֶׁת	eis	quadrupedū
גְּמַלִּים	אוֹצְרֹתָם	pro	q in deſerto.
עַל	עַם	deſſe	In tribula
לֹא	יוֹעִילוּ	cō	τῶν τετραπόδων
וּמִצְרַיִם	הֶבֶל	potuit.	τῶν ἐν τῇ
וְרִיק	יַעְזֹרוּ	Nō fue	ἐρήμῳ.
לָכֵן	קָרָאתִי	rūt	Εν τῇ θλί
זֹאת	רַהַב	in	ψει
הֵם	שָׁבֶת	auxiliū	καὶ τῇ στενοχωρίᾳ
עַתָּה	בּוֹא	&	λέων καὶ σκύμνος
לוּחַ	אִתָּם	in	λέοντος ἐκεῖ
וְעַל	סֵפֶר	aliquā	de
חֻקָּה	תְּהִי	vtilitatē:	aſpides
לְיוֹם	אַחֲרוֹן	ſed	γενήματα
לָעַד	עַד	in	ἀσπίδων
עוֹלָם	כִּי	cōfuſio	πετωμένων,
עַם	מְרִי	nē	οἱ
הוּא	בָנִים	&	ferebāt
כְּחָשִׁים	בָּנִים	fri	ſup
לֹא	אָבוּ	opprobriū.	aſinos
שְׁמוֹעַ	תּוֹרַת	On	&
יְהוָה	אֲשֶׁר	iumētorū	camelos
אָמְרוּ	לָרֹאִים	auſtri.	diuitias
לֹא	תִרְאוּ	In	ſuas
וְלַחֹזִים	לֹא	tra	ad
תֶחֱזוּ	לָנוּ	tribulatiōis	ἔφερον ἐπὶ
נְכֹחוֹת	דַּבְּרוּ	&	ὄνων καὶ καμήλων
לָנוּ	חֲלָקוֹת	anguſtie:	τὸν πλοῦτον
חֲזוּ	מַהֲתַלּוֹת	leena	αὐτῶν πρὸς
סוּרוּ	מִנִּי	&	ἔθνος.
דֶּרֶךְ	הַטּוּ	leo	ὃ οὐκ ὠφελήσει
מִנֶּגֶד	פָּנַי	ex	αὐτοὺς εἰς
אֹרַח	הַשְׁבִּיתוּ	eis	βοήθειαν
מִפָּנֵינוּ	אֶת	vipe=	ἀλλ' εἰς
קְדוֹשׁ	יִשְׂרָאֵל	ra:	cōfuſionē
לָכֵן	כֹּה	&	& opprobriū.
אָמַר	קְדוֹשׁ	regulus	egyptii
יִשְׂרָאֵל	יַעַן	volās:	inania
מָאַסְכֶם	בַּדָּבָר	&	& vana
הַזֶּה	וַתִּבְטְחוּ	por	ἀισχύνην καὶ
בְּעֹשֶׁק	וָנָלוּז	tates	ὄνειδος.
וַתִּשָּׁעֲנוּ	עָלָיו	ſup	ἀιγύπτιοι
לָכֵן	יִהְיֶה	humeros	μάταια καὶ
לָכֶם	הֶעָוֹן	iumē	κενὰ ὠφε
הַזֶּה	כְּפֶרֶץ	torū	λήσουσιν
נִבְעָה	בְּחוֹמָה	duitias	ὑμᾶς.
נִשְׂגָּבָה	אֲשֶׁר	ſuas:	ἀπάγγειλον
פִּתְאֹם	לְפֶתַע	&	αὐτοῖς ὅτι
יָבוֹא	שִׁבְרָהּ	ſup	μάταια ἡ πα
וְשִׁבְרָהּ	כִּשְׁבַר	gibbum	latio vſq;
נֵבֶל	יוֹצְרִים	camelorū	hec. nūc ergo
פָּתוּת	לֹא	the	ſedēs ſcribe in
יַחְמֹל	וְלֹא	ſauros	ῥάκλησις ὑμῶν
יִמָּצֵא	בְּמַכְתֵּתוֹ	ſuos	αὕτη· νῦν
חֶרֶשׂ	לַחְתּוֹת	ad	οὖν καθίσας
אֵשׁ	מְיַקּוֹד	populū	γράψον ἐπὶ
וְלַחְשׁוֹף	מַיִם	q	buxo
מִמֶּנָּא	כִּי	eis	hec & in
כֹה	אָמַר	pdeſſe	libris.
אֲדֹנָי	יְהוִה	non	qñ erit in
קְדוֹשׁ	יִשְׂרָאֵל	poterit.	diet
בְּשׁוּבָה	Egypt		πυξίου ταῦτα
eni			καὶ εἰς βιβλίον·
fruſtra			ὅτε ἔσαι εἰς
&			ἡμέρας
va			tpe
ne			iſta & vſq;
auxiliabitur.			in eternū.
Ideo			qz pplo
clamaui			icre=
ſup			χωρὸν ταῦτα
hoc			καὶ ἕως εἰς
ſupbia tñ			τὸν αἰῶνα.
eſt:			ὅτι
qeſce.			λαὸς ἀπει
Nunc			dul
ingref			eſt filii
ſus			mēdaces.
ſcribe			qñ
eis			voluerūt
ſup			audire
buxū:			le
&			θὴς ἔσιν
in			υἱοὶ ψευδεῖς.
libro			οἳ οὐκ
diligēter			ἠβούλοντο
exara			ἀκούειν
illud:			τὸν
&			νόμον
erit			τοῦ
in			θεοῦ.
die			οἱ λέγοντες
nouiſſi			τοῖς
mo			προφήταις
in			μὴ
teſtimoniū			ἀναγ=
vſq; in			cietis
eternū.			nobis. &
Populus			viſiones
eni			videtib
ad			ne
fracūdiā			loq
puocās			γέλλετε
eſt:			ἡμῖν.
&			καὶ τοῖς
fi=			τὰ
lii			ὁράματα
mēdaces:			ὁρῶσι
filii			μὴ
nolētes			λαμίνι
audire			nobis. alia nobis loqmini: &
legem			ānūciate
domini.			λεῖτε
Qui			ἡμῖν. ἄλλα
dicunt			ἡμῖν
videntibus			λαλεῖτε,
nolite			καὶ
videre:			ἀναγγέλλετε
&			nobis alterū errorē: & auertite nos a
aſpicie			ἡμῖν
tib			ἑτέραν
nolite			πλάνησιν,
aſpicere			καὶ
no			ἀποστρέψατε
bis ea			ἡμᾶς ἀπὸ
q			via hac. auferte a nobis ſemitā hāc
recta			τῆς
ſunt.			ὁδοῦ ταύτης.
Loq=			ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν
mini			τὸν τρίβον τοῦτον,
nobis			& auferte a nobis verbū iſrael. ꝓpter hoc
placētia:			καὶ ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν
vi			τὸ λόγιον τοῦ
dete			Ισραηλ. διὰ τοῦ=
nobis			hec dicit dñs ſctūs iſrael: qz nō obedi=
errores:			το
au=			τάδε λέγει κύριος
ferte			ὁ ἅγιος τοῦ
a me			Ισραηλ, ὅτι
viā:			οὐκ ἠθελήσατε
declinate			ſtis verbis iſtis & ſperaſtis in mēdacio:
a me			τοῖς
ſemitam:			λόγοις τούτοις
ceſſet			καὶ ἠλπίσατε
a facie noſtra			ἐπὶ
ſanctus			ψεύδει,
iſrael.			& qz murmuraſti & cōfuſus fuiſti ſup ver=
Propterea			καὶ ὅτι ἐγόγγυσας καὶ
hec			πεποιθὼς ἐφύου ἐπὶ τῷ λό
dicit			bo iſto: ꝓpter hoc erit vobis pctō hoc ānī
ſanctus			γω τούτῳ, διὰ
iſrael.			τοῦτο ἔσαι ὑμῖν
Pro eo q			ἡ ἁμαρτία αὕτη ὡς
reproba=			mur
ſtis			cadēs ſubito ciuitate munita ca=
verbum			τεῖχος πίπτον παραχρῆμα πόλεως ὀχυρᾶς ἐαλωκυί
hoc			pta: cui
&			ſubito adeſt ruina. & rui=
ſperaſtis			ας,
in calūnia			ἧς παραχρῆμα παρέσι τὸ πτῶμα. καὶ τὸ πτῶ
&			na ei
in tumultu:			erit ānī cōtritio vaſis teſtacei ex fi
&			μα αὐτῆς ἔσαι ὡς σύντριμμα ἀγγείου ὀστρακίνου ἐκ κε
innixi eſtis			guli officina cōminuti: itaq; nō iueniat in eis teſta: in
ſuper eo:			ραμίου λεπτοῦ, ὥστε μὴ εὑρεῖν ἐν αὐτοῖς ὄστρακον, ἐν
ꝓpterea			q ignē tollas: & in q abſtrahas aq parū.
erit			ᾧ πῦρ ἀρεῖς, καὶ ἐν ᾧ ἀπορυρεῖς ὕδωρ μικρόν.
vobis			hec dicit dñs ſctūs iſrael. ānī cō=
iniquitas			ταῦτα λέγει κύριος ὁ ἅγιος τοῦ Ισραηλ. ὅτ' ἂν ἀπο
hec			uerſus
ſicut interruptio			στραφεὶς
cadēs &			
reqſita			
in muro			
excel ſo			
Qñ			
ſubito dum non ſperatur			
veniet			
cōtritio			
eiuſ:			
& cōminuetur			
ſicut conteritur			
lagena			
figuli			
cōtritione perualida &			
nō			
inuenietur			
de fragmē			
tis			
ei			
teſta			
in			
q			
portetur			
ignicul			
de incēdio:			
aut hauriatur parū			
aque			
de fouea:			
quia			
hec			
dicit			
dñs			
deus			
ſanctus			
iſrael.			
Si reuertamini			

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.Esa.xxx.	Pūctua.heb.
igemueris:tūc salusberis.τ scies vbi fuisti qñ cōfi	[u]et quiescatis[x] saluī eritis.	וָנַחַת [x] תִּוָּשֵׁעוּן [ו] בְּהַשְׁקֵט [ו] וּבְבִטְחָה	[x]נָחַ [x]יָשַׁע
γενᾶξης, τότε σωθήσῃ. καὶ γνώσεις ποῦ ἦσθα ὅτι ἐπε	[r]In silentio' & in spe ∞∞∞	עָשַׂט [ו]הָיָה	
fuses in vanis. vana fortitudo vra facta	[s]erit [b]fortitudo vestra. [c]Et	תִּהְיֶה [b] גְּבוּרַתְכֶם [ב] וְלֹא [c] אֲבִיתֶם ׃	[b]גֶּבֶר [c]אָבָה
πολίεις ἐπὶ τοῖς ματαίοις. ματαία ἡ ἰσχὺς ὑμῶν ἐθυμή	noluistis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
est. τ nō voluistis audire. sed dixistis. sup equos	[c]& dixistis.[r]Nequaq̄:[s]sed	וַתֹּאמְרוּ [ר]לֹא [s]כִּי [ר]עַל [ר]סוּס [k]נָנוּס [ר]עַל	[ר]אָמַר [k]נוּס
fugiemus. ꝓpter hoc fugietis. τ dixistis sup leui	[d]ad [r]equos [k]fugiem9.[r]Ideo		
φευξόμεθα. διὰ τοῦτο φεύξεσθε. καὶ εἴπατε ἐπὶ κού	[n]fugietis.[c]Et sup[p]veloces	כֵּן [m] תְּנוּסוּן [ב] וְעַל [p] קַל [q] נִרְכָּב [ר] עַל	[p]קָלַל [q]רָכַב
bus ascēsoīb[9] fugiem9. ꝓpter hoc leues erūt	[q]ascendemus.[r]Ideo ∞∞∞		
φοις ἀναβάταις φευξόμεθα. διὰ τοῦτο κοῦφοι ἔσονται οἱ	[r]velociores erūt [u]qui ꝑse	כֵּן [r] יִקַּלּוּ [u] רֹדְפֵיכֶם ׃ [x]אֶלֶף [r] אֶחָד	[r]קָלַל
ꝑsequētes vos. per vocē vni9 fugiēt mille τ p	quētur vos.[x] Mille hoies		[r]פָּנָה
διώκοντες ὑμᾶς. διὰ φωνῆς ἑνὸς φεύξονται χίλιοι καὶ διὰ	[a]a facie[a] terroris[b]vnius: &	[b]מִפְּנֵי [a] גַּעֲרַת [b] אֶחָד [c] מִפְּנֵי [a] גַּעֲרַת	[a]גָּעַר
vocē qnīq̄ fugiēt multi. donec relinquamini	[c]a facie[b] terroris ∞∞∞∞∞		[s]נוּס [t]יָתַר
φωνὴ πέντε φεύξονται πολλοί. ἕως ἂν καταλειφθῆτε	[c]quīq̄ [r]fugietis:[s]donec	חֲמִשָּׁה [t] תָּנֻסוּ [ב] עַד [b] אִם [t] נוֹתַרְתֶּם	
ὡσὶ mal[9] nauis sup mōtē:τ ὡσὶ signū ferēs sup collē.	[t]relinquamini ∞∞∞∞∞∞∞		
ὡς ἱστὸς ἐπ᾽ ὄρους, καὶ ὡς σημεῖον φέρων ἐπὶ βουνοῦ.	[h]q̄si malus nauis in [m]verti	כַּתֹּרֶן [t] עַל [m] רֹאשׁ [n] הָהָר [ר] וְכַנֵּס [p] עַל	[p]חָכָה
τ rursum expectat de9 vt misereat vri. τ ꝓpt	ce [n]montis [o]& quasi signū		[r]רוּם
καὶ πάλιν μενεῖ ὁ θεὸς τοῦ διελθεῖν σαι ὑμᾶς. καὶ διὰ	[p]sup [q]collē.[r]Propterea [s]ex	[q] הַגִּבְעָה׃ [t]וְלָכֵן [r]יְחַכֶּה [r]יְהוָה [t]לַחֲנַנְכֶם	[q]חָכָה
hoc exaltabit vt misereat vri. qz iudex do	pectat [t]dñs [u]vt misereatur		[r]רוּם
τοῦτο ὑψωθήσεται τοῦ ἐλεῆσαι ὑμᾶς. διότι κριτὴς κύ	vestri [x]& ideo [r]exaltabitur	[r]וְלָכֵן [r]יָרוּם [t] לְרַחֲמָכֶם [ב] כִּי [b] אֱלֹהֵי	
min9 de9 vr est. bti oēs ꝑseuerātes in	[s]parcens vobis: [a]quia [b]de9		[s]חָכָה
ριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐστι. μακάριοι πάντες οἱ ἐμμένοντες ἐν	[c]iudicii [b]dominus.[c] Beati	[c]מְשְׁפָּט [b] יְהוָה [a] אַשְׁרֵי [c] כָּל [s] חוֹכֵי	[s]חָכָה
eo. qz ppls sctūs in sion hītabit. τ hieru	[r]omnes [s]qui expectant ∞		
αὐτῷ. διότι λαὸς ἅγιος ἐν σιὼν οἰκήσει. καὶ ἱερουσα	[b]eum.[k]Populus[t]enim[l]siō	[l]לוֹ׃ [t]כִּי [l]עַם [t]בְּצִיּוֹן [m] יֵשֵׁב [b]יְרוּשָׁלִָם	
ſalē fletu plārit: miserere mei: miserebit tui. vo	[m]habitabit[n] in hierusalē.		
λὴμ κλαυθμῷ ἔκλαυσεν, ἐλέησόν με, ἐλεήσει σε. τὴν φω	[o]Plorās [p]nequaq̄ [q]plora	בָּכוֹ [p] לֹא [q] תִבְכֶּה׃ חָנוֹן [p] יָחְנֶךָּ [r] לְקוֹל	[p]בָּכָה [q]חָנַן
cē clamoris tui qñ vidit exaudiuit ste. dabit	bis [r]miserās [s]misereb̄itur		
νὴ τῆς κραυγῆς σου ἡνίκα ἐὰν ἴδῃ ἐπήκουσέν σε. δώσει	tui.[t]Ad vocē [u]clamoris tui	זַעֲקֶךָ [t] כְּשָׁמְעָתוֹ [t] עָנָךְ׃ וְנָתַן [r] לָכֶם	[t]עָנָה
dñs vobis panē tribulatōis τ aquā āgustā. τ neq̄ṽ vltra	statīz [v]vt audierit:[r]rñdebit		
κύριος ὑμῖν ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ στενὸν· καὶ οὐκέτι	tibi.[t] Et dabit [u]vobis [b]dñs	יְהוָה [c] לֶחֶם [צ] צַר [ו] וּמַיִם [ל] לַחַץ׃ [ו]וְלֹא	[צ]צוּר
apprōpiāb̄it tibi decipiētes te. qz oculi	[c]panē [d]arctū [t]& aq̄z [r]breuē		[כ]כָּנַף [ר]יָרָה
μὴ ἐγγίσωσί σοι οἱ πλανῶντές σε. ὅτι οἱ ὀφθαλμοί	[s]& nō [b] faciet auolare a te	יִכָּנֵף [t] עוֹד [ר] מוֹרֶיךָ [ו] וְהָיוּ [m] עֵינֶיךָ	
tui videb̄it seducētes te: τ aures tue	[v]ltra [k]doctorē tuū:[l]& erūt		[ר]רָאָה [ר]רָאָה
σου ὄψονται τοὺς πλανῶντάς σε, καὶ τὰ ὦτά σου	[m]oculi tui [n]videntes [p] ꝑce	רָאוֹת [n] אֶת [p] מוֹרֶיךָ׃ [ו]וְאָזְנֶיךָ [ת] תִּשְׁמַעְנָה	[ת]שָׁמַע
audiēt verba post te decipientū	ptorē tuū:[q]& aures tue [r]au		
ἀκούσονται τοὺς λόγους τῶν ὀπίσω σε πλανησάντων	dient [s]verbū [t]post tergū	דָּבָר [t] מֵאַחֲרֶיךָ׃ לֵאמֹר [ר] זֶה [t] הַדֶּרֶךְ	[ר]אָמַר
dicētes hec via: ābulem[9] in ea: siue ad dexterā	[u]monētis.[x] Hec est [r]via:		[ר]יָצָא [ר]אָמַר
οἱ λέγοντες αὕτη ἡ ὁδός, πορευθῶμεν ἐν αὐτῇ, εἴτε δεξιὰ	[t]ambulate [s]in ea: & nō [c]de	[ר]מָטָר [t] זַרְעֲךָ [ב] אֲשֶׁר [ת] תִּזְרַע [ת] אֶת	[ר]זָרַע
siue ad siniſtrā. τ auferes idola deargētata	clinetis neq̄ [c]ad dexterā		[ר]בּוּא
εἴτε ἀριστερά. καὶ ἐξαρεῖς τὰ εἴδωλα πολυηργυρωμένα	neq̄ [s]ad siniſtrā.[r]Et conta	הָאֲדָמָה [ר] וְלֶחֶם [t] תְּבוּאַת [ת] הָאֲדָמָה	
τ deaurata minuta facies. τ disper	miabis [b]lamias [t]sculptiliū		[ר]רָעָה [ת]שָׁמַן
καὶ τὰ πολυκεχρυσωμένα λεπτὰ ποιήσεις· καὶ λικμή	[b]argenti tui [t]& [m]vestimētū	וְהָיָה [ר] דֶּשֶׁן [ת] וְשָׁמֵן [ר] יִרְעֶה [ת] מִקְנֶךָ	[ת]רָעָה [ת]רָחַב
ges sicut aquā a mēstruata. τ sicut sterc9 abiicies	[n]cōflatilis [o]auri tui:& [p]diſ		[ר]בָּלַל
σεις ὡς ὕδωρ ἀπὸ καθημένης· καὶ ὡς κόπρον ὧσεις	pergēs ea [q]sicut [r]imūdicīā	בַּיּוֹם [ת] הַהוּא [ר] יֵרָעֶה [ת] שֶׂה [ר] נִרְחָב׃ [ו]וְהָאֲלָפִים	
ea. tūc erit pluuia semini terre tue. τ	mēstruate.[s] Egredere [t]di	[ת] בַּחוּרֵן [ת] עַל [ת] רֹאשׁ [ת] הָהָר [ר] וְכַנֵּס [p] עַל	[p]חָכָה
αὐτά. τότε ἔσται ὑετὸς τῷ σπέρματι τῆς γῆς σου· καὶ	ces [n]ei: [x]& dabitur [r]pluuia		
panis germinis tui erit abūdātis τ pin	[s]semini tuo [u]vbicūq̄ [b]semi	[q] הַגִּבְעָה׃ [t]וְלָכֵן [r]יְחַכֶּה [r]יְהוָה [t]לַחֲנַנְכֶם	[q]חָכָה
ὁ ἄρτος τοῦ γενήματός σου ἔσται πλησμονὴ καὶ λιπα	naueris [c]in [p]terra: [z]& pa		
guis. τ pascēt tua iumēta in die il	nis [r]frugum [s]terre ∞∞∞∞∞	[r]וְהָיָה [ת] דֶּשֶׁן [ת] וְשָׁמֵן [ר] יִרְעֶה [ת] מִקְנֶךָ	[ת]רָעָה [ת]רָחַב
ρός· καὶ βοσκηθήσονταί σου τὰ κτήνη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί	[b]erit [t]vberrim [a]& pīguis.		
la locū pinguē τ ſpaciosum. tauri vri τ	[t]Pascetur in [m]poſſeſſio	[ת] בַּיּוֹם [ה] הַהוּא [ר] יֵרָעֶה׃ [ו]וְהָאֲלָפִים	[ר]רָחַב
ἐν τόποις πλατέσι καὶ εὐρύχωροι. οἱ ταῦροι ὑμῶν καὶ οἱ	ne tua [n]in die [o]illo [p]agnus		[ר]בָּלַל
boues operātes terrā comedēt paleas cōmix	[q]ſpacioſe:[r]& tauri tui ∞∞	[ת] וְהָעֲיָרִים [ת] עִבְדֵי [ת] הָאֲדָמָה [ר] בְּלִיל	
βόες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν γῆν φάγονται ἄχυρα ἀνάπεπτοι	[s]& pulli asinorū [r]qui ope		
tas in ordeo vētilato. τ erit sup oī mōte	rantur [u]terram: [x]cōmixtū	חָמִיץ [ת] יֹאכֵלוּ [ת] אֲשֶׁר [ת] זֹרֶה [ר] נָרַחַת	[ת]חָמִיץ [ת]אָבַל
ni dia ἐν κριθῇ λελικμημένῃ. καὶ ἔσται ἐπὶ παντὸς ὄρους	[r]migma [t]comedent [a]sicut		[ר]רוּחַ [ת]זָרָה
excelso τ sup oī colle eleuāto aqua ꝑ	[c]in area [b]ventilatum est.	[ר]וּבְמִזְרָה׃ [ת]וְהָיָה [ת] עַל [ת] כָּל [ת] הַר [ת] גָּבֹהַ	
ὑψηλοῦ καὶ ἐπὶ παντὸς βουνοῦ μετεώρου ὕδωρ διὰ	[c]Et erunt [t]super [s]omnem	[ת]וְעַל [ת] כָּל [ת] גִּבְעָה [ת] נִשָּׂאָה [ת] פְּלָגִים	
τροχυσόμενον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτ᾽ ἂν ἀπόλωνται πολ	[b]montem [t]excelsum: ∞∞		
ti τ qñ ceciderit turres. τ erit lumē	[k]& [t]omnem [m]collem [n]ele	[ת] יִבְלֵי [ת] מָיִם [ת] בְּיוֹם [ת] הֶרֶג [ת] רַב [ת] בְּנָפֵל	[ת]נָדַל
λοί καὶ ὅταν πέσωσι πύργοι. καὶ ἔσται τὸ φῶς τῆς	uatum [o]riui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
lune sicut lumē solis. τ lumē so	[p]currentiū [q]aquarū [r]in die	מִגְדָּלִים׃ [ת]וְהָיָה [ת]אוֹר [ת] הַלְּבָנָה [ת] כְּאוֹר	[ת]נָדַל
lis erit septupliū: in die qñ ſanauerit do	[s]interfectionis [t]multorū		
σελήνης ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου· καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλί	[u]cū ceciderint [x]turres. [r]Et	[ת] חַמָּה [ת] וְאוֹר [ת] חַמָּה [ת] יִהְיֶה [ת] שִׁבְעָתַיִם	[ת]חָמַם [ת]הָיָה
ου ἔσται ἑπταπλάσιον, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅτ᾽ ἂν ἰάσηται κύ	erit [t]lux [a]lune [b]ſicut lux ∞		
min9 cōtritionē ꝑpli sui: τ volo:ē	[c]ſolis: [b]& lux [x]ſolis [r]erit [s]ſe	כְּאוֹר [ת] שִׁבְעַת [ת] הַיָּמִים [ת] בְּיוֹם	[ת]יוֹם
ριος τὸ σύντριμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν ὀδύνην	ptemplīciter: ∞∞∞∞∞∞∞		
plage sue curauerit.ecce nomē dñi	[b]ſicut lux [t]ſeptem [k]dierū	[ת]חֲבשׁ [ת] יְהוָה [ת] אֶת [ת] שֶׁבֶר [ת] עַמּוֹ	
τῆς πληγῆς σου ἰάσηται. ἰδοὺ τὸ ὄνομα κυρίου ∞∞∞	[t]in die qua ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[m]alligauerit [n]domin9 [p]vul	מַחַץ [ת] מַכָּתוֹ [ת] יִרְפָּא׃ [ת]הִנֵּה [ת] שֵׁם [ת] יְהוָה	[ת]נָבָא [ת]רָפָא
	nus [q]populi sui: ∞∞∞∞∞∞∞		
	[r]& pcussurā [s]plage eius [t]sa		
	nauerit. [u]Ecce [x]nomē dñi		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Ter.heb. Esa. xxxi.

בָּא מְמֻרְחָק בֹּעֵר אַפּוֹ וְכֹבֶד מַשָּׂאָה רָחַק נָשֹׂא
שְׂפָתָיו מָלְאוּ זַעַם וּלְשׁוֹנוֹ כְּאֵשׁ שָׂפָה
אֹכָלֶת רוּחוֹ כְּנַחַל שׁוֹטֵף עַד צַוָּאר יֶחְצֶה לַהֲנָפָה נוּם בְּנַפַת חָצָה נוף
תָּעָה לֵחָה שָׁוְא וְרִקָּן מַתְעֶה עַל לְהַיִּי עַמִּים
הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלֵיל הִתְקַדֵּשׁ שור הָיָה
חָג וְשִׂמְחַת לֵבָב כַּהוֹלֵךְ בָּחָלִיל קָדַשׁ הָלָה חָלַל
לָבוֹא בְּהַר יְהוָה אֶל צוּף
יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁמִיעַ יְהוָה אֶת הוֹד שָׁמַע
קוֹלוֹ וְנַחַת זְרֹעוֹ יַרְאָה בְּזַעַף כָּאָה
אָף וְלַהַב אֵשׁ אֹכְלָה נֶפֶץ וָזֶרֶם
וְאָבָן בָּרָד כִּי מִקּוֹל יְהוָה יֵחַת חָתַת
אַשּׁוּר בַּשֵּׁבֶט יַכֶּה וְהָיָה כָּל נָכָה
מַעֲבַר מַטֵּה מוֹסָדָה אֲשֶׁר תֵּיתַי עָבַר נָטָה
יְהוָה עָלָיו בְּתֻפִּים וּבְנֵבָלוֹת יַסַּד נוח
וּבְמִלְחֲמוֹת תְּנוּפָה נִלְחַם בָּם כִּי לָחַם נוף
עֲרוֹךְ מַאְתְמוֹל תָּפְתָּה גַּם הִיא עָרַךְ תָּמַל
לַמֶּלֶךְ הוּכַן הֶעְמִיק הַרְחִב מְדֻרָתָה כון פָּתָה
אֵשׁ וְעֵצִים הַרְבֵּה נִשְׁמַת יְהוָה דור רָבָה
כְּנַחַל גָּפְרִית בְּעָרָה בָּהּ׃

Cap. xxxi

הוֹי הַיֹּרְדִים מִצְרַיִם
לְעֶזְרָה וְעַל סוּסִים יִשָּׁעֵנוּ שָׁעַן בָּטַח
וַיִּבְטְחוּ עַל רֶכֶב כִּי רַב וְעַל
פָּרָשִׁים כִּי עָצְמוּ מְאֹד וְלֹא שָׁעוּ שָׁעָה
עַל קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת יְהוָה קָדַשׁ
לֹא דָרָשׁוּ וְגַם הוּא חָכָם וַיָּבֵא בוא
רָעָ֑ וְאֶת דְּבָרָיו לֹא הֵסִיר וְקָם רוּעַ סור
עַל בֵּית מְרֵעִים וְעַל עֶזְרַת פֹּעֲלֵי קום רוּעַ
אָוֶן וּמִצְרַיִם אָדָם וְלֹא אֵל
וְסוּסֵיהֶם בָּשָׂר וְלֹא רוּחַ וַיהוָה
יַטֶּה יָדוֹ וְכָשַׁל עֹזֵר וְנָפַל עֵזֶר נָטָה עָזַר
וְיַחְדָּו כָּלָם יִכָּלְיוּן כִּי כֹה אָמַר כָּלָה
יְהוָה אֵלַי כַּאֲשֶׁר יֶהְגֶּה הָאַרְיֵה הָגָה אָרַף
וְהַכְּפִיר עַל טַרְפּוֹ אֲשֶׁר יִקָּרֵא קָרָא
עֲלָיו מְלֹא רֹעִים מִקּוֹלָם לֹא
יֵחַת וּמֵהֲמוֹנָם לֹא יַעֲנֶה כֵּן יֵרֵד חתת עָנָה
הַמָּן

Trãsla. B. Vie.

venit de longinquo ardes furor eius & grauis ad portandũ. Labia eius repleta sũt indignatõe: & lingua eius quasi ignis deuorãs. Spũs eius velut torrẽs inundãs vsq; ad mediũ colli: ad pdendas gentes in nihiliũ & frenũ erroris qđ erat in maxillis populorũ. Canticũ erit vobis sicut nox sanctificate solẽnitatis: & leticia cordis sicut qui pgit cũ tibia vt intret in montem domini ad fortem israel. Et auditam faciet dominus gloriam vocis sue: & terrorẽ brachii sui ostendet in comminatione furoris: & flamma ignis deuorãtis. Allidet in turbine & in lapide grãdinis. A voce enim dñi pauebit assur virga percussus: & erit trãsitus virge fundatus quam requiescere faciet dominus super eum in tympanis & citharis: & in bellis precipuis expugnabit eos. Preparata est enim ab heri tophet a rege pparata pfunda & dilatata. Nutrimẽta eius ignis & ligna multa flatus domini sicut torrens sulphuris succendens eam. xxxi.

VE qui descendunt in egyptum ad auxiliũ in equis sperantes: & hũtes fiduciã sup quadrigis: qa multe sunt: & sup equitibus: qa pualidi nimis: & nõ sunt cõfisi super sanctum israel: & dominum non requisierunt. Ipse autem sapiens adduxit malum: & verba sua nõ abstulit. Et consurget cõtra domũ pessimorũ & cõtra auxiliũ operatiũ iniquitatẽ. Egyptus homo & non deus: & equi eorum caro & non spiritus. Et dominus inclinabit manũ suã: & corruet auxiliator: & cadet cui prestatur auxiliũ: simulq; oẽs cõsumẽtur qa hec dicit dñs ad me. Quomodo si rugiet leo & catulus leonis sup predam suã cum occurrerit ei multitudo pastorũ: a voce eorũ non formidabit: & a multitudine eorũ nõ pauebit: sic descẽdet

Trãsl. Gre. lxx. cũ iter. latina.

ἔρχεται ἀπὸ χρόνου πολλοῦ· καμόμενος ὁ θυμὸς μετὰ ὀξῆς.
eloqum labioꝝ eius eloquiũ ire plenũ. τὸ λόγιον τῶν χειλέων αὐτοῦ, τὸ λόγιον ὀργῆς πλήρες· καὶ
ira furoris eius ignis deuorat. τὸ πνεῦμα αὐτοῦ
ὡς ὕδωρ ἐν φάραγγι σύρων ἥξει ἕως τραχήλου καὶ διαυ
det. cõturbabit gẽtes in erroꝛe vano τ pscquet
ρεθήσεται· ταράξει ἔθνη ἐν πλανήσει ματαίᾳ καὶ διώξεται
eos erroꝛ. τ assumet eos in cõspectu
αὐτοὺς πλάνησις· καὶ λήψεται αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον
eoꝝ. nũqd semp opꝝ vos letart τ igre
αὐτῶν· μὴ διαπαγὸς δεῖ ὑμᾶς εὐφραίνεσθαι καὶ εἰςπο
di ad sctã mea iugiter ãsi fcta celebrãtes τ
ρεύεσθαι εἰς τὰ ἅγιά μου διαπαγὸς ὡσεὶ ἑορτάζοντας καὶ
ãsi gaudẽtes vt ingrediamini cũ tibia ad mõtẽ
ὡσεὶ εὐφραινομένους εἰσελθεῖν μετὰ αὐλοῦ εἰς τὸ ὄρος τοῦ
dei ad deũ israel. τ auditã faciet de
θεοῦ πρὸς τὸν θεὸν τοῦ ἰσραήλ· καὶ ἀκουσὴν ποιήσει ὁ θεὸς
gloziã vocis suc. τ furoꝛẽ brachii
τὴν δόξαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ· καὶ τὸν θυμὸν τοῦ βραχίονος
sui ostendet cũ furoꝛe τ ira τ flãma deuorã
αὐτοῦ δείξει μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ φλογὸς κατεδιού
te fulminabit vehemẽter. τ sicut aqua τ grãdo de
σης κεραυνώσει βιαίως· καὶ ὡς ὕδωρ καὶ χάλαζα συγ
scẽdẽs vehemẽtia. pcñi vocẽ dñi vincentur
καταφερομένη βία· διὰ γὰρ φωνῆς κυρίου πτοηθήσονται
assyrii plaga pcutiet eos. τ erit ei p
ἀσσύριοι τῇ πληγῇ ἣν πατάξει αὐτούς· καὶ ἔσται αὐτῷ κυ
circuitũ: vñ erat ei spes auxilii: in quã ipe
κλόθεν, ὅθεν ἦν αὐτῷ ἡ ἐλπὶς τῆς βοηθείας, ἐφ' ἣν αὐχὼ
cõfidebat. ipi cũ tympanis τ citharа pugna
ἐπεποίθει· αὐτοὶ μετὰ τυμπάνων καὶ κιθάρας πολεμή
būt cõtra eũ ex cõmutatiõe. tu eñ aũ dies decipi
σουσιν αὐτὸν ἐκ μεταβολῆς· σὺ γὰρ πρὸ ἡμερῶν ἀπατη
eris. nũqd τ tibi paratũ est regnare: vallẽ pfundũ:
θήσῃ. μὴ καὶ σοὶ ἡτοιμάσθη βασιλεύειν, φάραγγα βαθείαν,
ligna posita: ignẽ τ ligna multa. furoꝛ dñi ãsi val
ξύλα κείμενα, πῦρ καὶ ξύλα πολλά· ὁ θυμὸς κυρίου ὡς φά
lis a sulphure succẽsa.
ραγξ ὑπὸ θείου καιομένη. Ca. xxxi.

OVαὶ οἱ καταβαίνοντες εἰς Αἴγυπτον ἐπὶ βοήθειαν,
in eqis cõfidẽtes sũt τ in currib. sũt em multi
οἱ ἐφ' ἵπποις πεποιθότες καὶ ἐφ' ἅρμασιν· ἔσι γὰρ πολλὰ
τ sup eqs multitudo valde. τ nõ audiert confi
καὶ ἐφ' ἵπποις πλῆθος σφόδρα· καὶ οὐκ ἤκουσαν πεποι
dẽtes sup sctm israel: τ dñi nõ exq̃sierũt.
θότες ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραήλ, καὶ τὸν θεὸν οὐκ ἐξεζήτησαν.
τ ipe sapiẽter adduxit sup eos mala. τ verbũ ei⁹
καὶ αὐτὸς σοφῶς ἦγε καὶ ἐπ' αὐτοὺς κακά· καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ
nõ frustrabit τ isurget sup domos hoim ma
οὐ μὴ ἀθετηθῇ καὶ ἐπαναστήσεται ἐπ' οἴκους ἀνθρώπων πο
lozũ. τ super spẽ eoꝝ vanã egyptiꝰ
νηρῶν· καὶ ἐπὶ τὴν ἐλπίδα αὐτῶν τὴν ματαίαν Αἰγύπτιος
hõ τ nõ deus. equi eoꝝ carnes τ nõ auri
ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός· ἵπποι αὐτῶν σάρκας καὶ οὐ βοή
liũ: at dñs iducet manũ suã super eos. τ la
θεια, ὃδε κύριος ἐπάξει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς· καὶ κο
bozabũt anxiliãtes τ simul oẽs peribũt.
πιάσουσιν οἱ βοηθοῦντες καὶ ἅμα πάντες ἀπολοῦνται·
q̃ sic dixit mihi dñs. quẽadmodũ eũ rugierit leo
ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος· ὃν τρόπον ὅταν βρύσῃ ὁ λέων
vel catul leonis sup preda quã cepit τ clamauerit sup e
ἢ ὁ σκύμνος ἐπὶ τῇ θήρᾳ ἣν ἔλαβεν καὶ κράξωσι ἐπ' αὐ
um donec ipleant mõtes voce eiꝰ τ victi
τὸν ἕως ἂν ἐμπλησθῇ τὰ ὄρη τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἡττη
sunt τ q̃ multitudinẽ furoꝛis terrefacti sunt. sic
θησαν καὶ τὸ πλῆθος τοῦ θυμοῦ ἐπτοήθησαν. οὕτως
descendet
καταβήσεται

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

dñs sabaoth vt plietur sup mōtē sion. sup κύριος σαβαὼθ ἐπισκεπεῖται ἐπὶ τὸ ὄρος σιὼν. ἐπὶ τὰ
mōtes ei⁹. sicut aues volantes: sic pteget ὄρη αὐτῆς. ὡς ὄρνεα πετόμενα, οὕτως ὑπερασπιεῖ
dñs hierlm & liberabit & fouebit & κύριος ἱερουσαλὴμ καὶ ἐξελεῖται καὶ πολιτεύσεται καὶ
saluabit. cōuertimini pfundū cōsiliū cōsultātes σώσει. ἐπιστράφητε οἱ τὴν βαθεῖαν βουλὴν βουλευόμενοι
& iniquū filii israel. qz die illa negabūt καὶ ἄνομον υἱοὶ Ἰηλ'. ὅτι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπωσάμενοῦσιν
hoies manufacta sua argentea & ā.2.d. οἱ ἄνθρωποι τὰ χειροποίητα αὐτῶν τὰ ἀργύρεα καὶ τὰ
aurea q̄ fecerūt man⁹ eox. & cadet assur. χρυσᾶ ἃ ἐποίησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν. καὶ πεσεῖται ἀπ' αὐτοῦ.
nō gladi⁹ viri: neq; gladi⁹ hois vora οὐ μάχαιρα ἀνδρός, οὐ δὲ μάχαιρα ἀνθρώπου καταφά-
bit eū. & fugiet nō a facie gladii. γεται αὐτόν. καὶ φεύξεται οὐκ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας.
at iuuenes erunt victi. petra eī circūdabū- οἱ δὲ νεανίσκοι ἔσονται ὑπήκοα. πέτρα γὰρ περιληφθήσεται
tur q̄si vallo & vincent: at fugiens capiet. ὡς χάρακι καὶ ὑπηκοήσονται, ὁ δὲ φεύγων ἁλώσεται.
hec dicit dñs: beat⁹ q̄ hz in sion semē ταῦτα λέγει κύριος, μακάριος ὃς ἔχει ἐν σιὼν σπέρμα
& domesticos in hierlm. καὶ οἰκείους ἐν ἱερουσαλήμ.

Ca.32.

Ecce eī rex iustus regnabit. & pri- Ἰδοὺ γὰρ βασιλεὺς δίκαιος βασιλεύσει. καὶ ἄρ-
cipes cū iudicio iperabūt. & erit hō χοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσι. καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος
occultās sermōes suos & abscōdet vt ab aqua κρύπτων τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ κρυβήσεται ὡς ἀφύδατα
q̄ fert. & apparebit in sion sicut flumē cur- τὸ φερόμενον. καὶ φανήσεται ἐν σιὼν ὡς ποταμὸς φε-
rens iclytū in terra sitiēti. & nequaq̄ erūt cōfiden- ρόμενος ἔνδοξος ἐν γῇ διψώσῃ. καὶ οὐκέτι ἔσονται πεποι-
tes in hoib⁹: sed aures dabūt ad audiendū θότες ἐπ' ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὰ ὦτα δώσουσιν ἀκούειν
& cor infirmoꝝ attēdet audire. & καὶ ἡ καρδία ἀδυνάτων προσέξει τοῦ ἀκούειν. καὶ αἱ
lingue balbutiētes: cito discent loqui pa- γλῶσσαι ψελλίζουσαι, ταχὺ μαθήσονται λαλεῖν εἰρή-
cē. & nō vltra dicēt stulto vt princeps sit. & nō vltra
B dicēt ministri tui tace. nā fatu⁹ fatua lo- μὴ ἐίπωσι τῷ μωρῷ ἄρχειν. καὶ οὐκέτι
quet. & cor ei⁹ vana itelliget: ad pfici- μὴ ἐίπωσι οἱ ὑπηρέται σου σίγα. ὁ γὰρ μωρὸς μωρὰ λα-
endū iniq̄ & loquēdū ad dñm errorē: vt disp- λήσει. καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει, τοῦ συντε-
gat aias esuriētes & aias sitiētes λέσαι ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν, τοῦ διαφ-
vacuas faciat. nā cōsiliū malox iniqua cogi θεῖραι ψυχὰς πεινώσας καὶ τὰς ψυχὰς τὰς διψώσας
tat: iterficere hūiles in sermonib⁹ iniqs: & dissi- κενὰς ποιῆσαι. ἡ γὰρ βουλὴ τῶν πονηρῶν ἄνομα βουλεύε-
pare verba humilitū in iudicio. at pti- ται: διαφθεῖραι ταπεινοὺς ἐν λόγοις ἀδίκοις, καὶ δια-
A sci⁹ sapientia cogitauerūt. mulieres diuites surgite- & σκεδάσαι λόγους ταπεινῶν ἐν κρίσει. οἱ δὲ εὐσεβεῖς
audite vocē meā. filie in spe audi- συνετὰ ἐβουλεύσαντο. γυναῖκες πλούσιαι ἀνάστητε καὶ
te verba mea. dieb⁹ anni memoriā fa- ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου. θυγατέρες ἐπ' ἐλπίδι ἀκού-
cite verba mea. dieb⁹ anni memoriā fa- σατε τοὺς λόγους μου. ἡμέρας ἐνιαυτοῦ μνείαν ποι-
cite in voloze cū spe: cōsumata est vindemia: ces- ήσασθε ἐν ὀδύνῃ μετ' ἐλπίδος, ἀπώλωλεν ὁ τρυγητός, πέ-
sauit semen & nō vltra veniet. obstupescite cōtrista παυται ὁ σπόρος καὶ οὐκέτι μὴ ἔλθῃ. ἔκστητε λυπήθη-
mini cōfidētes: exuite vos
C τε αἱ πεποιθυῖαι, ἐκδύσασθε

Trāsla.B.Hie.

dñs exercituū vt prelie tur super montem sion & super collem eius. Sicut aues volantes sic oo protegет dominus exercituum hierusalem: oooo ptegēs & liberās: transiens & saluās. Cōuertimini pfundū cōsiliū cōsultātes & iniquū filii israel. oooo In die enim illa abiiciet vir idola oooooooooooo argenti sui: & idola auri sui que fecerunt oooooo vobis manus vestre in peccatū: & cadet assur in gladio non viri: & gladius non hominis oo vorabit eū: & fugiet nō a facie gladii: & iuuenes eius vectigales erunt: & fortitudo ei⁹ a terrore trāsibit: & pauebūt fugiētes principes ei⁹. Dixit dñs cuius ignis est in sion & caminus eius oooooooo in hierusalem. 32.

Ecce in iustitia regnabit rex: & principes in iudicio pērūt. Et erit vir sicut q abscondi- tur a vento & celat se a tēpestate sicut riui aqua rum in siti: & vmbra pe tre prominentis in terra deserta. Non caligabūt oculi videntium: oooo & aures audientiū diligē ter auscultabunt: & cor stultorū intelliget scien tiam: & lingua balborū velociter loquetur & plane. Non vocabitur vltra is q insipiēs est pri ceps: neq; fraudulētus appellabitur maior. stul tus enim fatua loq̄tur: & cor ei⁹ faciet iniq̄tatē vt perficiat simulationē & loq̄tur ad dñm fraudulenter & vacuam faciat animā esurientis: & po tum sitienti auferat. oo Fraudulēti vasa pessima sunt. Ipse ei cogitatiōes cōcinnabit ad perdēdos mites in sermone mēda cii cū loq̄retur paup iudi ciū. Princeps vero ea q̄ digna sunt principi cogi tabit: & ipse sup duces stabit. Mulieres opulē te surgite: & audite oooo vocē meā: filie cōfidētes auribus eloquiū meū. Post dies & annos & vos cōturbabimini cōfidētes. Cōsumata est ei vindemia: collectio vltra nō veiet. Obstupescite populente: cōturbamini confidentes: exuite vos

Tex.heb.Esa.xxxij. Pritiua.heb.

יְהוָה צְבָאוֹת לְצָבְא עַל הַר צִיּוֹן — עוף
וְעַל גִּבְעָתָהּ כְּצִפֳּרִים עָפוֹת כֵּן — גנן
יָגֵן יְהוָה צְבָאוֹת עַל יְרוּשָׁלִָם — גנן נצל
גָּנוֹן וְהִצִּיל פָּסֹחַ וְהִמְלִיט שׁוּבוּ — מלט
לַאֲשֶׁר הֶעְמִיקוּ סָרָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: — עמק סרר
כִּי בַיּוֹם הַהוּא יִמְאָסוּן אִישׁ אֲלִילֵי — מאס
כַסְפּוֹ וַאֲלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר עָשׂוּ — עשה
לָכֶם יְדֵיכֶם חֵטְא: וְנָפַל אַשּׁוּר — נפל
בְּחֶרֶב לֹא אִישׁ וְחֶרֶב לֹא אָדָם — אכל נוס
תְּאכְלֵנּוּ וְנָס לוֹ מִפְּנֵי חֶרֶב וּבָחוּרָיו — בחר היה
לָמַס יִהְיוּ: וְסַלְעוֹ מִמְּגוֹר יַעֲבֹר — גור עבר
וְחַתּוּ מִנֵּס שָׂרָיו נְאֻם יְהוָה — חתת שור
אֲשֶׁר אוֹר לוֹ בְּצִיּוֹן וְתַנּוּר לוֹ — תנר
בִּירוּשָׁלִָם: — Ca.xxxij.
הֵן לְצֶדֶק יִמְלָךְ מֶלֶךְ וְלִשָּׂרִים — שפט
לְמִשְׁפָּט יָשׂוֹרוּ: וְהָיָה אִישׁ כְּמַחֲבֵא — שור חבא
רוּחַ וְסֵתֶר זֶרֶם כְּפַלְגֵי מַיִם — מים
צִיָּה בְּצִיּוֹן כְּצֵל סֶלַע כָּבֵד בְּאֶרֶץ — ציה
עֲיֵפָה: וְלֹא תִשְׁעֶינָה עֵינֵי רֹאִים — שעה
וְאָזְנֵי שֹׁמְעִים תְּקַשֶּׁבְנָה: וְלֵבַב — קשב
נְמַהֲרִים יָבִין לָדָעַת וּלְשׁוֹן עִלְגִים — מהר בין
יְדַבֵּר שָׂפָה חָסָר — ידע לשן
מְהֵרָה לְדַבֵּר צָחוֹת: לֹא יִקָּרֵא — מהר
עוֹד לְלֵבָב נָדִיב וְלִכְילַי לֹא — כלא
יֵאָמֵר שׁוֹעַ כִּי נָבָל נְבָלָה יְדַבֵּר — נבל
וְלִבּוֹ יַעֲשֶׂה אָוֶן לַעֲשׂוֹת חֹנֶף — עשה
וְלַדַּבֵּר אֶל יְהוָה תֹּעָה לְהָרִיק — רוק
נֶפֶשׁ רָעֵב תְּשַׁקֶּה צָמֵא יַחְסִיר — שקה חסר
וּכְלֵי כִלְיוֹ רָעִים הוּא זְמוֹת יַעַץ — זמם יעץ
לְחַבֵּל עֲנִיִּים בְּאִמְרֵי שֶׁקֶר — שקר
וּבְדַבֵּר אֶבְיוֹן מִשְׁפָּט: וְנָדִיב נְדִיבוֹת — נדב
יַעֲץ וְהוּא עַל נְדִיבוֹת יָקוּם: — קום
נָשִׁים שַׁאֲנַנוֹת קֹמְנָה שְׁמַעְנָה — קום שמע
קוֹלִי בָּנוֹת בְּטוֹחוֹת הַאֲזֵנָּה אִמְרָתִי: — אזן
יָמִים עַל שָׁנָה תִּרְגַּזְנָה בְּטוּחוֹת — יום רגז
כִּי כָלָה בָצִיר אָסָף בְּלִי יָבוֹא: — בצר בלי בוא
חָרְדוּ שַׁאֲנַנוֹת רְגָזָה בְּטוּחוֹת פְּשֹׁטָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

וְעֹרָה חֲגֹרָה עַל חֲלָצָיִם סְפֹדִים עַל שַׁדַּיִם
עור שד

שָׂדֶה עַל שְׁדִי חֶמֶד עַל גֶּפֶן
שדה

פְּרִיָּהּ עַל אַדְמַת עַמִּי קוֹץ שָׁמִיר כִּי
ברה שמר

תַעֲלֶה עַל כָּל בָּתֵּי מָשׂוֹשׂ עֲלִיזַת
עלה בית

קִרְיָה עֲלִיָּזָה כִּי אַרְמוֹן נָטֹשׁ הֲמוֹן
שוש קרה

עִיר עֶזְבָה עֹפֶל וּבַחַן הָיָה בָּעַד
עזב עלם

מְעָרוֹת עַד עוֹלָם מְשׂוֹשׂ פְּרָאִים
ערה

עֲדָרִים עַד יֵעָהֵה עָלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם
רום

וְהָיָה מִדְבָּר לַכַּרְמֶל וְהַכַּרְמֶל לַיַּעַר
חשב

יֵחָשֵׁב וְשָׁכַן בַּמִּדְבָּר מִשְׁפָּט וּצְדָקָה
שפט

בַּכַּרְמֶל תֵּשֵׁב וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה
עשה

שָׁלוֹם וַעֲבֹדַת הַצְּדָקָה הַשְׁקֵט
שלם שקט

וָבֶטַח עַד עוֹלָם וְיָשַׁב עַמִּי בִּנְוֵה
בטח

שָׁלוֹם וּבְמִשְׁכְּנוֹת מִבְטָחִים
שכן בטח

וּבְמְנוּחוֹת שַׁאֲנַנוֹת וּבָרָד בְּרָדַת
נוח ברד

הַיָּעַר וּבַשְּׁפֵלָה תִּשְׁפַּל הָעִיר
יער שפל

אַשְׁרֵיכֶם זֹרְעֵי עַל כָּל מָיִם
מים

מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר
שלח חמר

Ca. xxxiij הוֹי שֹׁדֵד וְאַתָּה לֹא שָׁדוֹד וּבֹגֵד וְלֹא בָגְדוּ בּוֹ
שדד בגד

כַּהַתְמֵךְ שׁוֹדֵד תּוּשָׁד כַּנִּלְאֹתְךָ לְבִגֹּד יִבְגְּדוּ בָךְ
תמם שדד נלה בגד

יְהוָה חָנֵנוּ לְךָ קִוִּינוּ הֱיֵה זְרוֹעָם לַבֹּקָרִים אַף
חנן קוה זרע בקר

יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה מִקּוֹל הֲמוֹן נָדְדוּ עַמִּים
ישע צור המן

נָפְצוּ גּוֹיִם וְאִסַּפְתֶּם שְׁלָלְכֶם אֹסֶף
נפץ גוי

הֶחָסִיל חָסִיל כְּמַשַּׁק גֵּבִים שֹׁקֵק בּוֹ
חסל שקק

נִשְׂגָּב יְהוָה כִּי שָׁכֵן מָרוֹם מִלֵּא
שגב רום

צִיּוֹן מִשְׁפָּט וּצְדָקָה וְהָיָה אֱמוּנַת
ציון שפט

עִתֵּיךָ חֹסֶן יְשׁוּעוֹת חָכְמַת וְדַעַת
עת חסן

יִרְאַת יְהוָה הִיא אוֹצָרוֹ הֵן
ירא אצר

אֲרִאֵלָם צָעֲקוּ חוּצָה מַלְאֲכֵי
ארא צעק

שָׁלוֹם מָר יִבְכָיוּן נָשַׁמּוּ מְסִלּוֹת
שלם מר

שָׁמַם עֹבֵר אֹרַח הֵפֵר בְּרִית מָאַס
שמם עבר

עָרִים לֹא חָשַׁב אֱנוֹשׁ אָבַל
ערה חשב

'& cõfundemini: accĩgite lũbos vros.' Sup vbera plangite: sup regione desiderabili: super vinea fertili. Super humũ populi mei spine & vepres ascendent: quãtomagis sup' ocs domos gaudii ciuitatis exultantis. Do mus enim dimissa est: oo multitudo vrbis relicta est: tenebre & palpatio facte sunt sup' spelũcas vsq; in' eternũ. Gaudiũ onagrorũ pascua pgregum: donec effundatur super nos spiritus de excelso. Et erit desertum in chermel: & chermel in saltum reputabitur: & habitabit in solitudine iudicium: & iustitia oooo in chermel sedebit. Et erit opus iustitie oooooo pax: & cultus iustitie silentium oooooooooooo & securitas vsq; in sempiternũ. Et sedebit populus me in pulchritudine pacis: & in tabernaculis fiducie: & in reqe opulẽta. Grando aũt in descẽsiõe saltus: & humilitate humiliabitur ciuitas. oooo Beati qui seminatis super omnes aquas: oooo immittẽtes pedem bouis & asini. 33.

Væ qui predaris. oo Nõne & ipse predaberis: Et q spernis: nõne & ipse sperneris: Gñ cõsumaueris depdationẽ: depdaberis: cum fatigatus desieris cõtẽnere: cõteneris. Dñe mifere nr̃i: te enĩ expectamus: esto brachiũ nr̃m in mane: & salus nr̃a in tpe tribulatiõis. A voce angeli fugerũt populi & ab exaltatiõe tua diſperse sunt gẽtes. Et congregabũtur spolia vr̃a sicut colligitur bruc velut cũ fosse plene fuerit de eo. Magnificatus est dñs qm̃ habitat ut in excelso: ipleuit siõ iudicio & iustitia: & erit fides in tpibus suis. Diuitie salutis sapia & sciẽtia timor domini ipse est thesaurus eius. Ecce oo videntes clamabunt foris: angeli oooooooooo pacis amare flebũt. Diſſipate sunt vie: oooooo cessauit trãsiens p semitã: irritũ factũ est pactũ: piecit ciuitates nõ reputauit homines. Luxit &

nude estote. accingimini saccis lũbos vros. τ γυμναὶ ἡμεῖς τε· περιζώσασθε σάκκους ὀσφύας ὑμῶν· καὶ sup vbera plangite: de agro cõcupiscẽtie τ ἐπὶ τῶν μαστῶν κόπτεσθε, περὶ ἀγροῦ ἐπιθυμήματος καὶ vite geniminis. in terra ppli mei spina τ herba ἀμπέλου φυομένης· ἐν γῇ τ λαοῦ μου ἄκανθα καὶ χόρτος ascendet τ ex oi domo letitia auferet. dom ἀναβήσεται καὶ ἐκ πάσης οἰκίας εὐφροσύνη ἀρθήσεται. οἶκοι derelicte diuitias ciuitatis dimittẽt τ domos ἐγκαταλελειμμένοι πλοῦτον πόλεως ἀφήσουσιν καὶ οἴκους desiderabiles. τ erũt ville spelũce vsq; in eter ἐπιθυμητούς· καὶ ἔσονται αἱ κῶμαι σπήλαια ἕως τοῦ αἰῶ nũ gaudiũ onagrorũ. pascua pastor: donec νος εὐφροσύνη ὄνων ἀγρίων· βοσκήματα ποιμένων, ἕως ἂν adueniat sup vos spũs de excelso. τ erit desertũ cher ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ἀφ' ὑψηλοῦ· καὶ ἔσται ἔρημος ὁ χερ mel τ chermel in syluã reputabit. τ requiescet μὲλ καὶ ὁ χερμὲλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται· καὶ ἀναπαύσε in deserto iudiciũ: τ iusticia i carmelo ha ται ἐν τῇ ἐρήμῳ κρῖμα, καὶ δικαιοσύνη ἐν τῷ καρμήλῳ κατοι bitabit. τ erũt opa iusticie pax. τ κήσει· καὶ ἔσαι τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης εἰρήνη· καὶ obtinebit iusticia requiẽ. τ cõfiden κατήσει ἡ δικαιοσύνη ἀναπαυσιν· καὶ πεποιθό tes erũt vsq; in eternũ: τ habitabit ppls e τες ἔσονται ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ κατοικήσει ὁ λαὸς αὐ ius in ciuitate pacis. τ hitabit cõfidẽs: τ re τοῦ ἐν πόλει εἰρήνης· καὶ ἐνοικήσει πεποιθώς, καὶ ἀνα quescent cũ diuitiis. at grando si descenderit: nõ παύσονται μετὰ πλούτου· ἡ δὲ χάλαζα ἐὰν καταβῇ, οὐκ sup vos veniet. τ erũt inhabitãtes in syluis cõfi ἐφ' ὑμᾶς ἥξει· καὶ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τοῖς δρυμοῖς πε dẽtes sicut q in cãpestri. beati seminãtes sup ποιθότες ὡς οἱ ἐν τῇ πεδινῇ· μακάριοι οἱ σπείροντες ἐπὶ oẽm aquã: vbi bos τ asin calcat.
πᾶν ὕδωρ, οὗ βοῦς καὶ ὄνος πατεῖ. Ca. 33.

Οὐαὶ τοῖς παλαιπωροῦσιν ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ οὐδεὶς πω ei t miseros. τ reprobãs vos: nõ reprobat. capienẽ εἶ παλαιπώρους· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, οὐκ ἀθετεῖ· ἁλώσονται reprobãtes τ tradenẽ. τ q̃si tinea in vestimẽ οἱ ἀθετοῦντες καὶ παραδοθήσονται· καὶ ὡς σὴς ἐπὶ ἱματί to: sic superabunẽ. dñe miserere nr̃i: in te eĩ cõ ου, οὕτως ἡττηθήσονται· κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, ἐπὶ σοὶ γὰρ πε fidim. factũ est semẽ incredulo in pditionẽ. ποίθαμεν· ἐγενήθη τὸ σπέρμα τῶν ἀπειθούντων εἰς ἀπώλειαν· at salus nr̃a in tpe tribulatõis. ppẽ vocẽ timoris tui ἡ δὲ σωτηρία ἡμῶν ἐν καιρῷ θλίψεως· διὰ φωνὴν τ φόβου σου obstupuerũt ppli a timore tuo τ diſperse sunt gẽtes. ἐξέσησαν λαοὶ ἀπὸ τ φόβου σου καὶ διεσπάρησαν τὰ ἔθνη. nũc aũt cõgregabunt spolia vr̃a parui τ magni. νῦν δὲ συναχθήσεται τὰ σκύλα ὑμῶν μικροῦ καὶ μεγάλου· quẽadmodũ si qs cõgregaucrit locustas: sic illudẽt ὃν τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ ἀκρίδας, οὕτως ἐμπαίξουσιν vobis. sanctꝰ deꝰ q habitat in celis. repleta est siõ ὑμῖν. ἅγιος ὁ θεὸς ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς· ἐνεπλήσθη σιὼν iudicio τ iustitia in lege tradenẽ. in thesau κρίσεως καὶ δικαιοσύνης ἐν νόμῳ παραδοθήσεται· ἐν θησαυ ris salus nr̃a. illic sapia τ scientia τ pietas ροῖς ἡ σωτηρία ἡμῶν· ἐκεῖ σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια ad dñm hi sũt thesauri iusticie. ecce iã in timo πρὸς γὸν κν̄· οὗτοί εἰσι θησαυροὶ δικαιοσύνης· ἰδοὺ δὴ ἐν τῷ φό re vro ipi timebunt. q̃s timuistis: timebunt βῳ ὑμῶν αὐτοὶ φοβηθήσονται· οὓς ἐφοβεῖσθε, φοβηθήσονται a vobis. angeli .n. mittentur loquentes pacem. ἀφ' ὑμῶν· ἄγγελοι γὰρ ἐκπορευθήσονται λαλοῦντες εἰρήνην. amare flentes aduocantes pacem. desolabuntur πικρῶς κλαίοντες παρακαλοῦντες εἰρήνην· ἐρημωθήσονται eni hozũ vie. cessauit timor gẽtiũ. τ testa ταὶ αἱ τρίβοι· πέπαυται ὁ φόβος τῶν ἐθνῶν. καὶ ἡ διαθή mẽtũ tollit. τ nõ reputauit ipos hoies. luxit κη ἀφῄρηται· καὶ οὐ μὴ ἐλογίσθη αὐτὸς τοῖς ἀνθρώποις· ἐπένθησε

Universidad de Deusto
Biblioteca

terra.cõfusus ẽ lib anº. paludes factº ẽ sarõ.manifesta erit
ἡ γῆ. ἰσχύων ὁ λίβανος. ἔλαι ἐξέλιπεν ὁ σαρών. φανερὰ ἔσται
galilea ꝛ carmelus. nũc cõsurgã dicit dñs.
ἡ γαλιλαία τὸν καρμηλος. νῦν ἀναστήσομαι λέγει κύριος.
nũc gllabor: nũc exaltabor: nũc videbitis: nũc eru
νῦν δοξασθήσομαι, νῦν ὑψωθήσομαι, νῦν ὀφθήσε, νῦν αἰ=
bescetis: vana erit fortitudo spũs vr̃i. ignis
σχυνθήσεσθε, ματαία ἔσται ἡ ἰσχὺς τοῦ πνεύματος ὑμῶν. πῦρ
vos deuorabit. ꝛ erũt gẽtes cõbuste sicut spi=
ὑμᾶς κατεδιεται. καὶ ἔσονται ἔθνη κατακεκαυμθα ὡς ἄκαν
na in agro plecta ꝛ cõbusta. audiẽt q̃
θα ἐν ἀγρῷ ἐρριμμθη καὶ κατακεκαυμθη. ἀκούσονται οἱ
lõge sunt q̃ feci: ꝛ sciẽt q̃ appropiquãt fortitudinẽ
μακρὰν ἃ ἐποίησα, καὶ γνώσονται οἱ ἐγγίζοντες τὴν ἰσχύν
meã. recessert q̃ in sion iniq̃. apꝓhẽdet tremor
μου. ἀπέστησαν οἱ ἐν σιὼν ἄνομοι. λήψεται τρόμος τοὺς
iniquos. q̃s ãnũciabit vobis:q: ignis ardet: q̃s ãnũcia
ἀσεβεῖς. τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν, ὅτι πῦρ καίεται; τίς ἀναγ
bit vobis locũ eternũ? ãbulans in iusticia:
γελεῖ ὑμῖν τὸν τόπον αἰώνιον; πορευόμθος ἐν δικαιοσύνη,
loquẽs rectã viã: q̃ odit iniqtatẽ ꝛ iniusticiã: ꝛ
λαλῶν εὐθεῖαν ὁδόν; μισῶν ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν, καὶ πὰς
manº excutiẽs a munerib⁹. obturãs aures:ne
χειρας ἀπὸ παντὸς δώρου. βαρύνων τὰ ὦτα, ἵνα
nõ audiat iudiciũ sanguinis:claudẽs oculos:
μὴ ἀκούσῃ κρίσιν αἵματος, καμμύων τοὺς ὀφθαλμούς,
vt nõ videat iniqtatẽ. hic hitabit in excelsa spelũca pe
ἵνα μὴ ἴδῃ ἀδικίαν. οὗτος δικήσει ἐν ὑψηλῷ σπηλαίῳ πέ
tre fortis. panis ei dabit ꝛ aqua ei⁹ fi=
τρας ἰσχυρᾶς. ἄρτος αὐτῷ δοθήσεται καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ πι
delis. regẽ cũ gllã videbitis. ꝛ oculi vr̃i
στόν. βασιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν
videbũt terrã de lõge. aia vr̃a meditabit timorẽ.
ὄψονται γῆν πόρρωθεν. ἡ ψυχὴ ὑμῶν μελετήσει φόβον.
vbi sunt litterati? vbi sũt cõsiliatores?
ποῦ εἰσὶν οἱ γραμματικοί; ποῦ εἰσὶν οἱ συμβουλεύοντες;
vbi est numerãs nutrientes paruũ ꝛ magnũ
ποῦ ἐστὶν ὁ ἀριθμῶν τὰς συντρεφομθους μικρὸν καὶ μέγαν
pplm? cui nõ dederũt cõsiliũ neq; sciebat pfũdã vocẽ. ita vt
1.Cor. λαόν; ἢ οὐ συνεβουλεύσαντο, οὐ δὲ ἤδει βαθύφωνον. ὥστε
2.d. nõ audiret ppls cõtẽptibilis. ꝛ nõ est audiẽ=
μὴ ἀκοῦσαι λαὸς ἀπαίδευτος. καὶ οὐκ ἔστι τῷ ἀκούον=
ti itelligẽtia.ecce sion ciuitas salutare nr̃m ocu
τι σύνεσις. ἰδοὺ σιὼν ἡ πόλις τὸ σωτήριον ἡμῶν οἱ ὀφθαλ
li tui videbũt hierlm ciuitas diues. tabernacula q̃ nõ pmo
μοί σου ὄψονται ἰλὴμ πόλις πλουσία. σκηναὶ αἱ δυνήσε=
uebunt:neq; mouebunt paxilli tabernaculi ei⁹ in
σθῶσιν οὐ δὲ μὴ κινηθῶσιν οἱ πάσσαλοι τῆς σκηνῆς αὐτῆς εἰς
eternũ tps. neq; funiculi ei⁹ nõ dirũpent.
τὸν αἰῶνα χρόνον. οὐ δὲ τὰ σχοινία αὐτῆς οὐμὴ διαρραγῶσιν.
q: nomẽ dñi magnũ vobis erit. fluuia ꝛ fosse
ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου μέγα ὑμῖν ἔσται. ποταμοὶ καὶ διώρυγες
late ꝛ spaciose. nõ ãbulabis hãc vtã.
πλατεῖς καὶ εὐρύχωροι. οὐ πορεύσῃ ταύτην τὴν ὁδόν.
neq; trãsibit nauis agitata remigio.nã deꝰ meꝰ magnꝰ
οὐ δὲ πορεύσεται πλοῖον ἐλαυνόμενον. ὁ γὰρ θεός μου μέγας
est. nõ gtrãsibit me dñs. dñs iudex nr̃:
ἐστὶν. οὐ παρελεύσεταί με κύριος. κύριος κριτὴς ἡμῶν,
dñs pceps nr̃: dñs rex nr̃: dñs ip
κύριος ἄρχων ἡμῶν, κύριος βασιλεὺς ἡμῶν, κύριος αὐ=
se nos saluabit.diruptí sũt funiculi tui: q: nõ pua
τὸς ἡμᾶς σώσει. ἐρράγησαν τὰ σχοινία σου, ὅτι οὐκ ἐνί
luerũt. malꝰ tuꝰ iclinatꝰ ẽ. nõ demittet vela. nõ
σχυσεν. ὁ ἱστός σου ἔκλινεν. οὐ χαλάσει τὰ ἱστία. οὐκ
eleuabit signũ: donec tradat in vastationẽ. igit
ἀρεῖ σημεῖον, ἕως οὗ παραδοθῇ εἰς κρονομήν. τοίνυν
multi claudi p̃dã facient. ꝛ nõ dicat
πολλοὶ χωλοὶ κρονομὴν ποιήσουσιν. καὶ οὐ μὴ εἴπῃ ὁ
ppls ihabitãs i ea:laborabo. dimissũ ẽ em̃ eis
λαὸς ὁ ἐνοικῶν ἐν αὐτῇ, κοπιῶ. ἀφέωνται γὰρ αὐτοῖς ἡ
delictũ.
ἁμαρτία.

Ca.34.

Pelanguit[q] terra:[r]cõfusus est[s] libanus & [t]obsorduit. [u]Et factus est[x] saron[r] sicut desertũ:[y]& cõcussa est[a] basan[b] & carmelus. [c] Nunc [d]cõsurgã [e]dicit[f] dominus: [g]nunc[h] exaltabor:[i]& nunc [k]sublimabor.[l] Cõcipietis [m]ardorẽ &[n] parietis[o] stipulam:[p]spũs vester vt[c] ignis [r]vorabit vos:[s]& erunt[t] populi quasi[a] de incendio cꝯ [k]cinis:[r]spine[s] congregate [a]igni[b] cõburentur. cꝯcꝯ [c]Audite[o] qui longe estis [c]que[r] fecerit:[e]& cognoscite[b] vicini[f] fortitudinẽ meã. [h] Conterriti sunt[i] in sion [m]peccatores:[n]possedit[o] timor [p] hypocritas.[q] Quis poterit[r] habitare de[e] vobis cũ[g] igne[u] deuorãte: aut [k]qs[l] habitabit ex[x] vobis cũ [a]ardoribus[b] sempiternis: [c]Qui ambulat in[o] iustitiis [e]& loqtur[r] veritatẽ:[q] p̃iicit[b] auariciã & [f]calũniã: & [h]excutit[i] manus suas[m] ab omi[n]munere.[o] Qui obturat[p] aures suas[q] ne audiat [r]sanguinẽ:[s]& claudit[t] oculos suos[u] ne videat[x] malũ. [r]Iste in[s] excelsis[a] hitabit: [b]munimẽta[c] saxorũ[b] sublimitas eius.[c] Panis ei[r] dat[q] est:[s]aque ei[b] fideles sunt. [f]Regẽ[k] in decore suo[l] videbũt[m] oculi ei⁹:[n] cernẽt[o] terrã[p] de longe.[q] Cor tuũ[r] meditabitur[s] timorẽ.[t] Vbi est [u]litterati?:[r]vbi legis verba [r]põderãs:[r]vbi est[s] doctor [r]paruulorũ![t] Populũ[r] ipudentẽ[u] nõ [b]videbis [p]plm [a]alti[l] sermonis:ita[m] vt[p] nõ possis[m] itelligere[n] dfficultatinẽ[o] ligue ei⁹ in q[r] nulla ẽ [q]sapia.[r] Respice[s] siõ[t] ciuitatẽ[u] solẽnitatis nr̃e.[x] Oculi tui[r] videbũt[t] hierlm[u] hitationẽ[b] opulentã[c] tabernacl⁊ q̃d[d] nequaq̃[e] trãsferri poterit:[f] nec[g] auferẽtur[h] claui eius[i] in sempiternũ[k] & oẽs [l]funiculi ei⁹[m] nõ[n] rũpẽtur: [o]qa solũmodo[q] ibi[r] magnificus est[s] dñs[t] nr̃.[u] Loc⁹[v] fluuiorũ[r] riui[s] latissimi & patentes:[b] nõ[c] trãsibit[b] supeũ [c]nauis[r] remigũ[u] neq;[e] triremis[b] magna [k]trãsgredietur eũ.[m] Dñs[i] eĩ[n] iudex nr̃: [o]dñs[p] legifer nr̃:[q] dñs[r] rex nr̃.[s] Ipe[t] saluabit nos.[u] Laxati sunt[x] funiculi tui: sed [r]nõ[y] preualebũt.[a] Sic erit [b]malus tuꝰ:vt[c] dilatare[c] sĩ gnũ[c] nõ ꝗas.[f] Tũc[g] diuidẽ tur[b] spolia[f] p̃da[x] multa:[l] claudi[m] diripiẽt[n] rapinã: [o]nec[p] dicet[q] vicin⁹[r] elãgui. [a]Ppls[c] q̃ hitat[n] in ea[x] aufe retur ab eo[r] iniqtas. 34.

חָפַר	אֶמְלְלָה׃ אָרֶץ֙ הֶחְפִּ֣יר לְבָנ֔וֹן קָמַ֖ל	
שָׁרֹ֑ן	וְהָיָ֤ה הַשָּׁרוֹן֙ כַּעֲרָבָ֔ה וְנֹעֵ֥ר בָּשָׁ֖ן	
קוּם אָמַר	וְכַרְמֶ֑ל ׀ עַתָּ֣ה אָקוּם֮ יֹאמַ֣ר יְהוָה֒	
רוּם נָשָׂא	עַתָּ֥ה אֵרוֹמֵ֖ם עַתָּ֥ה אֶנָּשֵֽׂא׃ ׀ תַּהֲרוּ	
הָרָה יָלַד	חֵ֛שׁ תִּלְּד֥וּ קַ֖שׁ רוּחֲכֶ֣ם אֵ֑שׁ	
אָכַל הָיָה	תְּאַכְלֶ֣ם הָי֔וּ עַמִּ֖ים מִשְׂרְפ֥וֹת	
שָׂרַף שׂוּד	שִׂ֖יד קוֹצִ֣ים נִסּ֑וֹחִים בָּאֵ֥שׁ יִצָּתֽוּ׃	
כַּסַּח רָחַק	שִׁמְעוּ֙ רְחוֹקִ֔ים אֲשֶׁ֥ר עָשִׂ֖יתִי וְדָעוּ	
עָשָׂה יָדַע	קְרוֹבִ֔ים גְּבוּרָתִֽי׃ ׀ פָּחֲד֤וּ	
קָרַב	בְצִיּוֹן֙ חַטָּאִ֔ים אָחֲזָ֥ה רְעָדָ֖ה חַנְפִ֑ים מִי	
גּוּר	יָג֣וּר לָ֠נוּ אֵ֨שׁ אֹכְלָ֜ה מִי יָג֣וּר לָ֠נוּ	
יָקַד עֹלָם	מוֹקְדֵ֥י עוֹלָֽם׃ הֹלֵ֥ךְ צְדָקוֹת֙ וְדֹבֵ֣ר	
יָשַׁר מֵאַס	מֵישָׁרִ֔ים מוֹאֵ֖ס בֶּ֣צַע מַעֲשֹׁקֹ֑ת	
עָשַׁק נָעַר	נֹעֵ֥ר כַּפָּ֛יו מִתָּמֹ֖וךְ בַּשֹּׁ֑חַד אֹטֵ֤ם	
סָתַם	אָזְנ֙וֹ מִשְּׁמֹ֣עַ דָּמִ֔ים וְעֹצֵ֥ם עֵינָ֖יו	
רָאָה רוּעַ	מֵרְא֣וֹת בְּרָ֑ע הוּא֙ מְרוֹמִ֣ים יִשְׁכֹּ֔ן	
רוּם שָׂכַן	מְצָד֥וֹת סְלָעִ֖ים מִשְׂגַּבּ֑וֹ לַחְמ֥וֹ נִתַּ֖ן	
צוּד שָׁגַב	מֵימָ֥יו נֶאֱמָנִֽים׃ ׀ מֶ֣לֶךְ בְּיָפְיוֹ֮ תֶּחֱזֶ֣ינָה	
רָאָה נָצַח	עֵינֶ֔יךָ תְּרֶ֖אינָה אֶ֥רֶץ מַרְחֹקִֽים׃	
חָזָה רָחַק	עֵינֶ֔יךָ תְּרֶ֖אינָה אֶ֥רֶץ מַרְחֹקִֽים׃	
רָחַק הָגָה	לִבְּךָ֙ יֶהְגֶּ֣ה אֵימָ֔ה אַיֵּ֥ה סוֹפֵ֖ר אַיֵּ֑ה	
סָפַר שָׁקַל	שׁוֹקֵ֥ל אַיֵּ֖ה סוֹפֵ֑ר אֶת֙ הַמִּגְדָּלִ֔ים אֶת	
נָבַל עָז	עַם֙ נוֹעַ֔ז לֹ֥א תִרְאֶ֖ה עַם֙ עִמְקֵי שָׂפָ֔ה	
רָאָה	מִשְּׁמֹ֣עַ נִלְעַ֔ג לָשׁ֖וֹן אֵ֣ין בִּינָ֑ה חֲזֵ֤ה	
לָעַג לָשׁוֹן	צִיּ֙וֹן֙ קִרְיַ֣ת מוֹעֲדֵ֔ינוּ עֵינֶ֖יךָ תִּרְאֶ֑ינָה	
רָאָה יָעַר	יְרוּשָׁלַ֙ם נְוֵ֣ה שַׁאֲנָ֔ן אֹ֖הֶל בַּל יִצָּעֵ֑ן	
רָאָה צָעַן	בַּל יִסַּ֥ע יְתֻדֹתָ֖יו לָנֶ֑צַח וְכָל חֲבָלָ֖יו	
נָסַע	בַּל יִנָּתֵ֔קוּ כִּי אִם שָׁ֥ם אַדִּ֖יר יְהוָ֑ה	
נָתַק אָדַר	מָקוֹם נְהָרִ֣ים יְאֹרִ֔ים רַחֲבֵי	
מָקוֹם	יָדַ֔יִם בַּל תֵּלֵ֥ךְ בּ֖וֹ אֳנִ֣י שַׁ֑יִט וְצִי	
יָם אָנָה	אַדִּ֥יר לֹא יַעַבְרֵ֖נוּ כִּי יְהוָ֣ה שֹׁפְטֵ֑נוּ	
שׁוֹט צָיָה	יְהוָ֣ה מְחֹקְקֵ֔נוּ יְהוָ֥ה מַלְכֵּ֖נוּ הוּא	
עָבַר חָמַק	יוֹשִׁיעֵֽנוּ׃ נִטְּשׁ֥וּ חֲבָלַ֖יִךְ בַּל יְחַזְּק֔וּ	
יָשַׁע חָזַק	כֵּן֙ תֹּרַ֣ן בַּל פָּרְשׂ֔וּ נֵ֖ס אָ֣ז חֹלַ֑ק	
נָסַס	עַד שָׁלָל מְרֻבָּ֔ה פִּסְחִ֖ים בָּזְזוּ	
רָבַב	אֹמַ֥ר חָלָֽה׃ ׀ בָּז֣וּ בַל יֹאמַ֔ר שֹׁכֵ֖ן חָלְיָתִ֑י הָעָם	
יָשַׁב	הַיּוֹשֵׁ֥ב בָּ֖הּ נְשָׂ֥א עָֽוֹן׃	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pagnina. heb. Text. Esa. xxxiiij. | Trasla. B. Vie. | Trasl. Gre. lxx. cū interp. latina.

C. xxxiiij.

קִרְבוּ גוֹיִם לִשְׁמֹעַ וּלְאֻמִּים הַקְשִׁיבוּ
כָּשַׁב
תִּשְׁמַע הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ תֵּבֵל וְכָל
שָׁמַע
יְצִאֶצָאֶיהָ: כִּי קֶצֶף לַיהוָה עַל כָּל יָצָא
חַרְמָם וְחִמָּה עַל כָּל צְבָאָם הֶחֱרִימָם
נָתַן לַטֶּבַח וְחַלְלֵיהֶם יִשְׁלָכוּ
שָׁלַךְ
וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בָאְשָׁם וְנָמַסּוּ הָרִים
עָלָה נָסַס
מִדָּמָם: וְנָמַקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמָיִם
מָקַק
וְנָגְלוּ כַּסֵּפֶר הַשָּׁמָיִם וְכָל צְבָאָם
גָּלָה
יִבּוֹל כִּנְבֹל עָלֶה מִגֶּפֶן וּכְנֵבֶלֶת
נָבַל
מִתְאֵנָה: כִּי רְוְתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי
רָוָה
הִנֵּה עַל אֱדוֹם תֵּרֵד וְעַל עַם חֶרְמִי
יָרַד
לְמִשְׁפָּט: חֶרֶב לַיהוָה מָלְאָה דָם
שָׁפַט
הִדְשְׁנָה מֵחֶלֶב מִדַּם כָּרִים
רוּשׁ כָּר
וְעַתּוּדִים מֵחֶלֶב כִּלְיוֹת אֵילִים כִּי
עָתּוּד כָּלָה
זֶבַח לַיהוָה בָּבְצְרָה וָטֶבַח גְּדוֹל
זָבַח נָדַל
בְּאֶרֶץ אֱדוֹם: וְיָרְדוּ רְאֵמִים עִמָּם
וּפָרִים עִם אַבִּירִים וְרִוְתָה אַרְצָם
אָבַר רָוָה
מִדָּם וַעֲפָרָם מֵחֶלֶב יִדְשָׁן: כִּי יוֹם
דָּשַׁן
נָקָם לַיהוָה שְׁנַת שִׁלּוּמִים לָרִיב
שָׁנָה שָׁלַם
צִיּוֹן: וְנֶהְפְּכוּ נְחָלֶיהָ לְזֶפֶת וַעֲפָרָהּ
רוּחַ הָפַךְ
לִגְפְרִית וְהָיְתָה אַרְצָהּ לְזֶפֶת
הָיָה
בְּעֵרָה: לַיְלָה וְיוֹמָם לֹא תִכְבֶּה
כָּבָה
לְעוֹלָם יַעֲלֶה עֲשָׁנָהּ מִדּוֹר לָדוֹר
עָלָה עָלָה
תֶּחֱרָב לָנֶצַח נְצָחִים אֵין עֹבֵר
חָרַב
בָּהּ: וִירֵשׁוּהָ קָאַת וְקִפּוֹד וְיַנְשׁוּף
קָאַת נָשַׁף
וְעֹרֵב יִשְׁכְּנוּ בָהּ וְנָטָה עָלֶיהָ קַו
שָׁכַן
תֹּהוּ וְאַבְנֵי בֹהוּ חֹרֶיהָ וְאֵין שָׁם
תֹּהוּ בֹּהוּ
מְלוּכָה יִקְרָאוּ וְכָל שָׂרֶיהָ יִהְיוּ
חָוַר מָלַךְ
אָפֵס: וְעָלְתָה אַרְמְנוֹתֶיהָ סִירִים
כָּרָא שׁוּר
הָיָה עֲלָה
קִמּוֹשׂ וְחוֹחַ בְּמִבְצָרֶיהָ וְהָיְתָה נְוֵה
קִמּשׂ הָיָה
תַּנִּים חֲצִיר לִבְנוֹת יַעֲנָה: וּפָגְשׁוּ
תָּנַן חָצַר
צִיִּים אֶת אִיִּים וְשָׂעִיר עַל רֵעֵהוּ
בָּנָה צָיָה
אַךְ שָׁם הֵרְגִּיעָה לִילִית
שָׁעַר קָרָא
וַתִּצְאָה לָהּ מָנוֹחַ: שָׁמָּה קִנְּנָה
רָגַע
קִפּוֹז וַתְּמַלֵּט וּבָקְעָה וְדָגְרָה
נוּחַ
בְּצִלָּהּ אַךְ שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת
קִפּוֹז מָלַט
זְכָרִים
בָּקַע צֵל
דָּגַר

HAccedite gentes & audite: populi attendite: audiat terra & plenitudo eius: orbis & omne quod germen eius: quia indignatio domini super omnes gentes: & furor super uniuersam militiam eorum. Interfecit eos & dedit eos in occisionem. Interfecti eorum proijcientur: & de cadaueribus ascendet fetor. Tabescent montes a sanguine eorum & tabescet omnis militia celorum: & conuoluentur sicut liber celi: & omnis militia eorum defluet sicut defluit folium de uinea & de ficu: quemadmodum inebriatus est in celo gladius meus. Ecce super idumeam descendet & super populum interfectionis mee ad iudicium. Gladius domini replet est sanguine. incrassatus est adipe de sanguine agnorum & hircorum & de sanguine medullato arietum. Victima enim domini in bosra: & interfectio magna in terra edom. Et descendent unicornes cum eis: & tauri cum potentibus. Inebriabitur terra eorum sanguine: & humus eorum adipe pinguium: quia dies vltionis domini annus retributionum iudicii sion. Et conuertentur torrentes eius in picem: & humus eius in sulphur: & erit terra eius in picem. ∞∞∞ ardentem nocte & die: non extinguetur ∞∞∞ in sempiternum ascendet fumus eius: a generatione in generationem desolabitur in secula seculorum. Non erit transiens per eam: & possidebunt illam onocrotalus & ericius & ibis & corui habitabunt in ea. Et extendetur super eam mensura vtredigatur ad nihilum: & perpendiculum in desolationem. Nobiles eius non erunt ibi: regem potius inuocabunt & oes principes eius erunt in nihilum. Et orietur in domibus eius spine & vrtice & paliurus in munitionibus eius: & erit cubile draconum & pascua struthionum & occurret demonia onocentauris: & pilosus clamabit alter ad alterum. Ibi cubauit lamia: & inuenit sibi requiem. Ibi habuit foueam ericius: & enutriuit catulos: & circumfodit: & fouit in vmbra eius. Illuc congregati sunt milui

HΠροσάγετε ἔθνη καὶ ἀκούσατε ἄρχοντες· ἀκουσάτω ἡ γῆ καὶ οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες· ἡ οἰκουμένη καὶ ὁ λαὸς ὁ ἐν αὐτῇ· ὅτι ὁ θυμὸς κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ὀργὴ ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τοῦ ἀπολέσαι αὐτοὺς καὶ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς σφαγήν. οἱ δὲ τραυματίαι αὐτῶν ῥιφήσονται καὶ ὀσμὴ καὶ βραχήσεται τὰ ὄρη ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν· καὶ ἐλιγήσεται ὁ οὐρανὸς ὡς βιβλίον καὶ πάντα τὰ ἄστρα πεσεῖται ὡς φύλλα ἐξ ἀμπέλου καὶ ὡς πίπτει φύλλα ἀπὸ συκῆς· ὅτι ἐμεθύσθη ἡ μάχαιρά μου ἐν τῷ οὐρανῷ· ἰδοὺ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν κατάγει καὶ ἐπὶ λαὸν τῆς ἀπωλείας μετὰ κρίσεως. ἡ μάχαιρα κυρίου ἐνεπλήσθη αἵματος ἐπαχύνθη ἀπὸ στέατος ἀρνῶν, καὶ ἀπὸ στέατος τράγων καὶ κριῶν, ὅτι θυσία τῷ θεῷ ἐν Βοσόρ· καὶ σφαγὴ μεγάλη ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ· καὶ συμπεσοῦνται οἱ ἀδροὶ μετ' αὐτῶν καὶ οἱ κριοὶ καὶ οἱ ταῦροι· καὶ ἐμεθύσθη ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐμπλησθήσεται. ἡμέρα γὰρ κρίσεως κυρίου καὶ ἐνιαυτὸς ἀνταποδόσεως κρίσεως σιών· πάρεσιν· καὶ στραφήσονται οἱ φάραγγες εἰς πίσσαν, καὶ ἡ γῆ αὐτῆς εἰς θεῖον· καὶ ἔσται ἡ γῆ αὐτῆς εἰς πίσσαν καιομένην· νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ οὐ σβεσθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον· καὶ ἀναβήσεται ὁ καπνὸς αὐτῆς εἰς γενεὰν καὶ γενεάν· ἐρημωθήσεται καὶ εἰς χρόνους πολλοὺς ἐρημωθήσεται· καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ ὄρνεα καὶ ἐρίκιοι καὶ ἴβεις καὶ κόρακες· καὶ ἐπιβλεθήσεται ἐπὶ αὐτὴν στάθμιον γεωμετρίας ἐρήμου· καὶ ὀνοκένταυροι κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ· οἱ ἄρχοντες αὐτῆς οὐκ ἔσονται· οἱ γὰρ βασιλεῖς αὐτῆς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς ἔσονται ἐν πολιτείᾳ· καὶ ἀναφύσει εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν ἀκάνθινα ξύλα καὶ εἰς τὰ ὀχυρώματα αὐτῆς· καὶ ἔσονται αὐλίσματα σειρήνων καὶ αὐλὴ στρουθῶν, καὶ συναντήσονται δαιμόνια ὀνοκενταύροις, καὶ βοήσονται ἕτερος πρὸς ἕτερον· ἐκεῖ ἀναπαύσονται ὀνοκένταυροι· εὗρον γὰρ αὐτοῖς ἀνάπαυσιν· ἐκεῖ ἐνοσσεύσατο ἐχῖνος, καὶ ἔσωσεν ἐν σκιᾷ αὐτῆς τοὺς νεοσσοὺς αὐτοῦ· ἐκεῖ ἐπισυνήχθησαν καὶ ἐπεσκέψαντο ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ· ἐκεῖ ἐζήτησαν γυναῖκας ἑαυτοῖς καὶ ἐκολλήθησαν ἀλλήλοις· ἐκεῖ ἐκοιμήθη ἐνύκτιος καὶ εὗρεν ἑαυτῇ ἀνάπαυσιν· ἐκεῖ ἐνοσσεύσατο ἀσπὶς καὶ ἔτεκεν καὶ ἐξεκέντησεν καὶ ἐξέθαλψεν καὶ ἐσκίασεν ἐν τῇ σκιᾷ αὐτῆς· ἐκεῖ καὶ ἐπισυνήχθησαν γύπες ἕκαστος μετὰ τοῦ ἑταίρου αὐτοῦ· ζήτησον ἀπὸ βιβλίου κυρίου καὶ ἀνάγνωθι· ἀπὸ τούτων οὐκ ἐκλείψει οὐδὲν ἀπὸ τούτων οὐ μὴ ἐκζητήσῃ οὐδὲν· ὅτι τὸ στόμα κυρίου ἐνετείλατο καὶ αὐτὸς συνήγαγεν αὐτοὺς τῷ πνεύματι αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς ἐπέβαλεν αὐτοῖς κλῆρον καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ διεμέτρησεν αὐτοῖς μέτρῳ· ἕως αἰῶνος κληρονομήσουσιν αὐτήν· ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ· εὐφράνθητι ἔρημος διψῶσα· καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ ἀβατος καὶ ἀνθησάτω ὡσεὶ κρίνον· καὶ καρπὸν ἐξανθησάτω καὶ ἀγαλλιάσθω εὐφραινομένη καὶ ἀγαλλιωμένη· δόξα τοῦ Λιβάνου δέδοται αὐτῇ καὶ τιμὴ τοῦ Καρμήλου καὶ τοῦ Σαρών· καὶ αὐτοὶ ὄψονται τὴν δόξαν κυρίου καὶ τὴν τιμὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν· ἐνισχύσατε χεῖρας ἀνειμένας καὶ γόνατα παραλελυμένα· ἀνδρίζεσθε καὶ μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν ἀνταποδίδωσιν κρίσιν· αὐτὸς ἥξει καὶ σώσει ἡμᾶς· τότε ἀνοιγήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν καὶ ὦτα κωφῶν ἀκουσθήσεται· τότε ἁλεῖται ὡς ἔλαφος ὁ χωλός· καὶ τρανὴ ἔσται γλῶσσα μογιλάλων· ὅτι ἐρράγησαν ὕδατα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ χείμαρροι ἐν τῇ διψώσῃ· καὶ τὸ ὄρος τὸ καιόμενον ἔσται εἰς λίμνην καὶ τὸ διψῶν εἰς πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἐν τῇ κατοικήσει ἐν ᾗ κατῴκησαν δράκοντες ἔσται ἀνάβλαστος χόρτος καλάμης καὶ βούτου· καὶ ὁδὸς ἔσται καὶ τρίβος καὶ ὁδὸς ἁγία κληθήσεται· οὐ μὴ διέλθῃ ἐπ' αὐτὴν ἀκάθαρτος οὐδὲ μὴ πλανηθῇ ἐπ' αὐτῆς ἄφρων οὐδὲ μὴ ἐπιβῇ ἐπ' αὐτῆς λέων οὐδὲ μὴ ἀναβῇ ἐπ' αὐτὴν θηρίον πονηρὸν οὐδὲ μὴ εὑρεθῇ ἐκεῖ· καὶ πορεύσονται οἱ λελυτρωμένοι ὑπὸ κυρίου καὶ ἐπιστρέψουσιν καὶ ἥξουσιν εἰς Σιὼν μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ εὐφροσύνης αἰωνίου ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν· καὶ ἀγαλλίαμα καὶ εὐφροσύνη καταλήμψεται αὐτούς· καὶ φεύξεται ὀδύνη καὶ στεναγμός· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως Ἐζεκίου ἀνέβη Σεναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς τοῦ Ἰούδα καὶ προκατελάβετο αὐτάς· καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὸν Ῥαψάκην ἀπὸ Λαχὶς εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς Ἐζεκίαν ἐν δυνάμει ἰσχυρᾷ· καὶ ἔστη ἐν ὁδῷ κρηπίδος κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως· καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐτὸν Ἐλιακεὶμ υἱὸς Χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ Σοβνὰς ὁ γραμματεὺς καὶ Ἰωὰχ υἱὸς Ἀσὰφ ὁ ὑπομνηματογράφος· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Ῥαψάκης· εἴπατε δὴ πρὸς Ἐζεκίαν· τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας βασιλεὺς Ἀσσυρίων· τί ἡ πεποίθησις αὕτη ἐφ' ᾗ πέποιθας· μὴ λόγος χειλέων ἐστὶν βουλὴ καὶ ἰσχὺς εἰς πόλεμον· νῦν οὖν ἐπὶ τίνα πέποιθας ὅτι ἀπέστης ἀπ' ἐμοῦ· ἐπὶ τὸν Αἰγύπτιον τὸν καλαμώδη τὸν ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν συντριβεῖσαν ταύτην ἐφ' ἣν ἐὰν ἐπαναπαύσηται τις ἐπ' αὐτὴν εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ τρυπήσει αὐτήν· οὕτως ἔσται Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου πᾶσιν τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτόν· καὶ ἐὰν εἴπητε πρός με λέγοντες ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποίθαμεν· οὐκ ἐκεῖνός ἐστιν οὗ περιεῖλεν Ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ καὶ εἶπεν τῷ Ἰούδᾳ καὶ τῇ Ἰερουσαλὴμ ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνήσετε ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ νῦν δεῦτε δὴ συνθῶμεν συνθήκας τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων καὶ δώσω ὑμῖν δισχιλίους ἵππους εἰ δυνήσεσθε δοῦναι ὑμεῖς ἐπιβάτας ἐπ' αὐτούς· καὶ πῶς ἀποστραφήσεται τὸ πρόσωπον ἑνὸς τῶν ἀρχόντων τῶν παιδαρίων τοῦ κυρίου μου τῶν μικρῶν καὶ ἐπεποίθατε ἐπὶ Αἰγύπτῳ εἰς ἅρματα καὶ ἐπὶ ἱππεῖς· καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβην ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐξαλεῖψαι αὐτόν· εἶπεν κύριος πρὸς μέ· ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην καὶ ἐξάλειψον αὐτήν· καὶ εἶπεν Ἐλιακεὶμ καὶ Σοβνὰς καὶ Ἰωὰχ πρὸς Ῥαψάκην· λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου Συριστὶ ἀκούομεν γὰρ ἡμεῖς καὶ μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς Ἑβραϊστὶ ἀκούοντος τοῦ λαοῦ τοῦ ἐπὶ τοῦ τείχους· καὶ εἶπεν Ῥαψάκης πρὸς αὐτούς· μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου καὶ πρὸς σὲ ἀπέστειλεν με λαλῆσαι τοὺς λόγους τούτους ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς καθημένους ἐπὶ τοῦ τείχους φαγεῖν τὰ ἑαυτῶν κόπρια καὶ πιεῖν τὸ οὖρον τῶν ποδῶν αὐτῶν μεθ' ὑμῶν· καὶ ἔστη Ῥαψάκης καὶ ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ Ἑβραϊστὶ καὶ εἶπεν λέγων· ἀκούσατε τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου βασιλέως Ἀσσυρίων· τάδε λέγει ὁ βασιλεύς· μὴ ἐξαπατάτω ὑμᾶς Ἐζεκίας ὅτι οὐ μὴ δυνήσεται ἐξελέσθαι ὑμᾶς ἐκ τῆς χειρός μου· καὶ μὴ πεποιθέναι ὑμᾶς ἐπὶ κύριον λέγοντας ἐξαιρούμενος ῥύσεται ἡμᾶς κύριος καὶ οὐ μὴ παραδοθῇ ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως Ἀσσυρίων· μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου· τάδε γὰρ λέγει ὁ βασιλεὺς Ἀσσυρίων· ποιήσατε μετ' ἐμοῦ εὐλογίαν καὶ ἐξέλθατε πρός με καὶ φάγεσθε ἕκαστος τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὴν συκῆν αὐτοῦ καὶ πίεσθε ἕκαστος τὸ ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ· ἕως ἂν ἔλθω καὶ λήμψομαι ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς τὴν γῆν ὑμῶν γῆν σίτου καὶ οἴνου γῆν ἄρτων καὶ ἀμπελώνων γῆν ἐλαίου ἐλαίας καὶ μέλιτος καὶ ζήσεσθε καὶ οὐκ ἀποθανεῖσθε· καὶ μὴ ἀκούετε Ἐζεκίου ὅτι πλανᾷ ὑμᾶς λέγων ὁ θεὸς ῥύσεται ἡμᾶς· μὴ ἐρρύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν γῆν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων· ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς Ἐμὰθ καὶ Ἀρφάδ· ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς Σεπφαρουαΐμ Ἐνὰ καὶ Ἰουά· μὴ ἐρρύσαντο τὴν Σαμάρειαν ἐκ χειρός μου· τίνες ἐν πᾶσιν τοῖς θεοῖς τῶν γαιῶν οἳ ἐρρύσαντο τὴν γῆν αὐτῶν ἐκ χειρός μου ὅτι ῥύσεται κύριος τὴν Ἰερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου· καὶ ἐσίγησεν καὶ οὐκ ἀπεκρίθη οὐδὲν λόγον· ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως ἦν λέγουσα· οὐκ ἀποκριθήσεσθε αὐτῷ· καὶ εἰσῆλθεν Ἐλιακεὶμ υἱὸς Χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ Σοβνὰς ὁ γραμματεὺς καὶ Ἰωὰχ υἱὸς Ἀσὰφ ὁ ὑπομνηματογράφος πρὸς Ἐζεκίαν διερρηγμένα τὰ ἱμάτια καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους Ῥαψάκου· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν διέρρηξεν τὰ ἱμάτια καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον κυρίου· καὶ ἀπέστειλεν Ἐλιακεὶμ τὸν οἰκονόμον καὶ Σοβνὰν τὸν γραμματέα καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς Ἡσαΐαν υἱὸν Ἀμὼς τὸν προφήτην· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει Ἐζεκίας· ἡμέρα θλίψεως καὶ ἐλεγμοῦ καὶ ὀνειδισμοῦ ἡ ἡμέρα αὕτη· ὠδῖνες γὰρ ἦλθον ἕως τοκετοῦ καὶ ἰσχὺς οὐκ ἔστιν τεκεῖν· εἰ ἄρα ἐπακούσεται κύριος ὁ θεός σου τοὺς λόγους Ῥαψάκου ὃν ἀπέστειλεν βασιλεὺς Ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ λοιδορῆσαι τὸν θεὸν τὸν ζῶντα καὶ ἐλέγξαι τοὺς λόγους οὓς ἤκουσεν κύριος ὁ θεός σου καὶ ποιήσεις εὐχὴν περὶ τοῦ καταλειφθέντος τοῦ εὑρεθέντος ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ ἦλθον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως Ἐζεκίου πρὸς Ἡσαΐαν· καὶ εἶπεν Ἡσαΐας πρὸς αὐτούς· τάδε λέγετε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν· τάδε λέγει κύριος· μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου τῶν λόγων οὓς ἤκουσας οἷς ἐβλασφήμησάν με οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων· ἰδοὺ ἐγὼ δώσω ἐν αὐτῷ πνεῦμα καὶ ἀκούσεται ἀγγελίαν καὶ ἀποστραφήσεται εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ πεσεῖται ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ· καὶ ἀπέστρεψεν Ῥαψάκης καὶ εὗρεν τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων πολεμοῦντα τὴν Λοβνά· ἤκουσεν γὰρ ὅτι ἀπέστη ἀπὸ Λαχίς· καὶ ἤκουσεν περὶ Θαρακὰ βασιλέως Αἰθιόπων λέγοντος ἐξῆλθεν πολεμῆσαι σε· καὶ ἀκούσας ἀπέστειλεν πρέσβεις πρὸς Ἐζεκίαν λέγων· τάδε λέγετε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰούδα λέγοντες· μὴ ἐξαπατάτω σε ὁ θεός σου ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ λέγων· οὐ μὴ παραδοθῇ Ἰερουσαλὴμ εἰς χεῖρας βασιλέως Ἀσσυρίων· σὺ δὲ ἤκουσας ὅσα ἐποίησαν οἱ βασιλεῖς Ἀσσυρίων πάσῃ τῇ γῇ ἐξολεθρεύοντες αὐτούς· καὶ σὺ ῥυσθήσῃ· μὴ ἐρρύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου τὸν Γωζὰν καὶ τὸν Χαρὰν καὶ τὸν Ῥασὴφ καὶ τοὺς υἱοὺς Ἐδὲμ τοὺς ἐν Θαλασσάρ· ποῦ ἐστιν βασιλεὺς Ἐμὰθ καὶ βασιλεὺς Ἀρφὰδ καὶ βασιλεὺς πόλεως Σεπφαρουαΐμ Ἐνὰ καὶ Ἰουά· καὶ ἔλαβεν Ἐζεκίας τὰς ἐπιστολὰς ἐκ χειρὸς τῶν ἀγγέλων καὶ ἀνέγνω αὐτάς· καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἀνέπτυξεν αὐτὰς Ἐζεκίας ἐνώπιον κυρίου· καὶ προσηύξατο Ἐζεκίας πρὸς κύριον λέγων· κύριε παντοκράτωρ ὁ θεὸς Ἰσραήλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβίν σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος πασῶν τῶν βασιλειῶν τῆς οἰκουμένης σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἄκουσον· ἄνοιξον κύριε τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἰδέ· καὶ ἄκουσον τοὺς λόγους Σενναχηρεὶμ οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίσαι τὸν θεὸν τὸν ζῶντα· ἀληθείᾳ κύριε ἠρήμωσαν οἱ βασιλεῖς Ἀσσυρίων τὰ ἔθνη καὶ τὰς χώρας αὐτῶν καὶ ἐνέβαλον τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς πῦρ· καὶ ἐξωλέθρευσαν αὐτούς· ὅτι οὐκ ἦσαν θεοί· ἀλλὰ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων ξύλα καὶ λίθος καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς· καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ καὶ γνώτω πᾶσα ἡ γῆ ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μόνος· καὶ ἀπέστειλεν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς πρὸς Ἐζεκίαν λέγων· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ· ἃ προσηύξω πρός με περὶ Σενναχηρεὶμ βασιλέως Ἀσσυρίων ἤκουσα· τάδε λέγει κύριος ἐπὶ σὲ ὃν τρόπον ἐλοιδορήσατο ἡ παρθένος θυγάτηρ Σιὼν ὀπίσω σου ἐκίνησεν κεφαλὴν θυγάτηρ Ἰερουσαλήμ· τίνα ὠνείδισας καὶ τίνα ἐβλασφήμησας καὶ ἐπὶ τίνα ὕψωσας φωνήν σου καὶ ἐπῆρας ὑψηλὰ τοὺς ὀφθαλμούς σου· ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ· διὰ χειρὸς ἀγγέλων σου ὠνείδισας κύριον καὶ εἶπας· ἐν πλήθει ἁρμάτων μου ἐγὼ ἀνέβην ἐπὶ ὕψος ὀρέων ἐπὶ τὰ μέρη τοῦ Λιβάνου καὶ ἐκκόψω τὰ ὑψηλὰ τῆς κέδρου αὐτοῦ τὰ ἐκλεκτὰ τῆς πεύκης αὐτοῦ καὶ εἰσελεύσομαι εἰς ὕλην δρυμοῦ κατασκιάζοντος· ἐγὼ ἐξέσκαπτον καὶ ἔπινον ὕδωρ καὶ ἐξήρανα τῷ ἴχνει τοῦ ποδός μου πάντας ποταμοὺς ὀχυρωμάτων· οὐκ ἤκουσας τί ποτε ἐποίησα αὐτὸ ἀπ' ἀρχῆς καὶ νῦν ἐποίησα αὐτὸ καὶ ἐγένετο εἰς ἀφανισμὸν πόλεων ὀχυρῶν εἰς πέτρας ἀναλισκομένας· καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὰς ἐξέλιπον χεῖρας καὶ ἐνετράπησαν καὶ ἐγενήθησαν ὡς χόρτος ἀγροῦ καὶ ὡς λάχανα χλωρὰ καὶ ὡς χόρτος δωμάτων καὶ ὡς σίτος ἐξηραμμένος πρὸ προσώπου ἀνέμου· καὶ τὴν κατοίκησίν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου καὶ τὴν εἴσοδόν σου ἔγνων καὶ τὴν ὁδόν σου ἣν ἐπλανήθης· καὶ ἐπλανήθης ἐπ' ἐμέ· καὶ ἐγένετο ἡ ὑπερηφανία σου ἐν τοῖς ὠσίν μου· καὶ ἀναβήσομαι τὸν χαλινόν μου ἐν τοῖς μυκτῆρσίν σου καὶ τὸν κημόν μου ἐν τοῖς χείλεσίν σου καὶ ἀποστρέψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες· καὶ τοῦτο σοι τὸ σημεῖον φάγεται τὸ ἐξανατέλλον αὐτόματον καὶ τὸ δεύτερον τὸ ἐκφυόμενον ἐκ τούτου καὶ σπείρατε καὶ θερίσατε καὶ φυτεύσατε ἀμπελῶνας καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν· καὶ προσθήσει τὸ σωθὲν τοῦ οἴκου Ἰούδα τὸ ὑπολειφθὲν ῥιζωθήσεται ῥίζαν κάτω καὶ ποιήσει καρπὸν ἄνω· ὅτι ἐκ Σιὼν ἐξελεύσεται τὸ ὑπόλειμμα καὶ τὸ σωζόμενον ἐξ ὄρους Σιών· ζῆλος κυρίου ποιήσει ταῦτα· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ βασιλέα Ἀσσυρίων· οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐδὲ μὴ ἐκβάλῃ ἐκεῖ βέλος οὐδὲ μὴ φθάσῃ ἐπ' αὐτὴν ἀσπὶς οὐδὲ μὴ χώσῃ ἐπ' αὐτὴν χῶμα· ὁδὸν ἣν ἦλθεν ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσεται καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐκ εἰσελεύσεται λέγει κύριος· καὶ ὑπερασπιῶ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτὴν δι' ἐμὲ καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν παῖδά μου· καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος κυρίου καὶ ἐπάταξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας· καὶ ὀρθρίσαντες τὸ πρωὶ ἰδοὺ πάντες νεκροὶ σῶμα· καὶ ἀπῆρεν καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἀπέστρεψεν Σενναχηρεὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων καὶ ἐκάθισεν ἐν Νινευή· καὶ ἐγένετο αὐτοῦ προσκυνοῦντος ἐν οἴκῳ Ναβὰλ θεοῦ αὐτοῦ καὶ Ἀδραμέλεχ καὶ Σαρασὰρ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ καὶ αὐτοὶ διεσώθησαν εἰς γῆν Ἀραράτ· καὶ ἐβασίλευσεν Ασορδὰν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ· ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἠρρώστησεν Ἐζεκίας ἕως θανάτου καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς ὁ προφήτης καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει κύριος· ἐντειλαμένου σου περὶ τοῦ οἴκου σου ἀπόθου γὰρ σὺ ἀποθνήσκεις καὶ οὐ μὴ ζήσῃ· καὶ ἀπέστρεψεν Ἐζεκίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον λέγων· μνήσθητι δὴ κύριε ὡς ἐπορεύθην ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ καὶ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα καὶ ἔκλαυσεν Ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἡσαΐαν λέγων· πορεύου καὶ εἰπὸν πρὸς Ἐζεκίαν· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Δαυὶδ τοῦ πατρός σου· ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου· ἰδοὺ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου ἔτη δεκαπέντε καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων ῥύσομαι σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην καὶ ὑπερασπιῶ τῆς πόλεως ταύτης· καὶ τοῦτο σοι τὸ σημεῖον παρὰ κυρίου ὅτι ποιήσει κύριος τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐλάλησεν· ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστρέφω τὴν σκιὰν τῶν ἀναβαθμῶν ἐν οἷς κατέβη ἐν τῷ ἡλίῳ δεκαπέντε βαθμοὺς ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ καὶ

Universidad de Deusto Biblioteca

tolderũt facies adinuicẽ. nũero trãslerũt: καὶ εἶδον τὰ πρόσωπα ἀλλήλων. ἀριθμῷ παρῆλθον, τ vna ex eisnõ periit: altera alterã nõ ẽsse καὶ μία αὐτῶν οὐκ ἀπώλετο, ἑτέρα τὴν ἑτέραν οὐκ ἔγνωσαν: qz dñs ipis ꝓcepit: τ ipũs πεποίηκεν, ὅτι ὁ κύριος αὐταῖς ἐνετείλατο, καὶ τὸ πνεῦμα εἰς cõgregauit eas. τ ipe ĩmittet eis αὐτοῦ συνήγαγεν αὐτάς. καὶ αὐτὸς ἐπιβλεῖ αὐτοῖς sortes. τ manꝰ eiꝰ diuisit eis vt pascereũt. κλήρους. καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ διεμέρισεν αὐτοῖς βόσκεσθαι. in eternũ tps hereditabitis. in gñatões gñationũ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον κληρονομήσετε. εἰς ἡμέρας ἡμερῶν requiescẽt in ea. ἀναπαήσονται ἐπ' αὐτῆς. Ca.35.

A Lętare deserta sitiẽs. exultet solitudo τ Εὐφράνθητι ἔρημος διψῶσα. ἀγαλλιάσθω ἔρημος καὶ
florebit q̃si liliũ. τ florebũt τ exultabũt deser
Infra. 60.c. ant eita ὡς κρίνον. καὶ ἐξανθήσει καὶ ἀγαλλιάσεται τὰ ἔρη
ta iordanis. τ glia libani data est ei: μα τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἡ δόξα τοῦ λιβάνου ἐδόθη αὐτῇ,
τ honor carmeli. τ pplis meꝰ videbit glo καὶ ἡ τιμὴ τοῦ καρμήλου. καὶ ὁ λαός μου ὄψεται τὴν δό
B ria dñi: τ altitudinẽ dei. cõfortate manꝰ re ξαν κυρίου, καὶ τὸ ὕψος τοῦ θεοῦ. ἰσχύσατε χεῖρες ἀνῆ
missæ τ genua dissoluta cõsolamini κμέναι καὶ γόνατα παραλελυμένα παρακαλέσατε. οἱ
pusillanimes mente: cõfortate ne timeatis. ecce ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ, ἰσχύσατε μὴ φοβεῖσθε. ἰδοὺ ὁ
B deꝰ nr iudiciũ retribuit τ retribuet. ipse θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀνταποδίδωσι καὶ ἀνταποδώσει. αὐ
matt.15 c. se venit τ saluabit nos. tũc aperient oculi ce τὸς ἥξει καὶ σώσει ἡμᾶς. τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυ
corũ τ aures surdoꝝ audiẽt. tũc saltabit sicut ceruꝰ φλῶν καὶ ὅτα κωφῶν ἀκούσονται. τότε ἁλεῖται ὡς ἔλαφος
claudꝰ: τ expedita erit lingua mutoꝝ aperta: ὁ χωλός, καὶ τραυλὴ ἔσται γλῶσσα μογγιλάλων ἀνεωγμένη,
C qz rupta ẽ in deserto aqua: τ torrẽs in terra sitiẽte. τ ὅτι ἐρράγη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ, καὶ φάραγξ ἐν γῇ διψώσῃ. καὶ
erit laquosa in paludes: τ in sitiẽtẽ terrã fons aque ἔσται ἡ ἄκανθος εἰς ἕλη, καὶ εἰς τὴν διψῶσαν γῆν πηγὴ ὕδα
erit. illic letitia auiũ. caula gregis arũ τος ἔσται. ἐκεῖ εὐφροσύνη ὀρνέων. ἔπαυλις ποιμνίου καὶ
dinis τ paludes. erit illic via pura τ via sctã vo λάμου καὶ ἕλη. ἔσται ἐκεῖ ὁδὸς καθαρὰ καὶ ὁδὸς ἁγία κλη
cabit: τ nõ ptransibit illac ĩmũdus: neqꝫ erit illic θήσεται, καὶ οὐ μὴ παρέλθῃ ἐκεῖ ἀκάθαρτος, οὐδὲ ἔσται ἐκεῖ
via ĩmũda. at dispersi ãbulabũt sup eã ὁδὸς ἀκάθαρτος. οἱ δὲ διεσπαρμένοι πορεύσονται ἐπ' αὐτῆς
D τ nõ errabũt. τ nõ erit illic leo: neqꝫ vlla καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσιν. καὶ οὐκ ἔσται ἐκεῖ λέων, οὐδὲν τῶν
malarũ bestiaꝝ nõ ascẽdet sup eã: neqꝫ iuenietꝫ il πονηρῶν θηρίων οὐ μὴ ἀναβῇ ἐπ' αὐτήν, οὐδὲ μὴ εὑρεθῇ ἐκ
lic. sed ãbulabũt in ea redẽpti τ cõgre κεῖ. ἀλλὰ πορεύσονται ἐν αὐτῇ λελυτρωμένοι καὶ συνηγ
gati p dñm. τ cõuertentꝫ τ veniẽt in siõ μένοι διὰ κυρίου. καὶ ἀποστραφήσονται καὶ ἥξουσιν ἐν σιὼν
cũ letitia. τ letitia sempiterna sup caput μετ' εὐφροσύνης. καὶ εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς
eoꝝ. sup cũ caput eoꝝ laus τ exulta αὐτῶν. ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς αὐτῶν ἄνεσις καὶ ἀγαλλί
tio. τ gaudiũ cõphẽdet eos. fugit ασις. καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται αὐτούς. ἀπέδρα
dolor τ tristicia τ gemitus. σεται ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός. Ca.36.

A Ꞓt factũ est qnartodecimo anno re Καὶ ἐγένετο τοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους βα
4.Re. 18.c. 2.Pa. 32.a. gnante ezechia ascẽdit senacherim rex as σιλεύοντος ἐζεκίου ἀνέβη σενεχηρεὶμ βασιλεὺς ἀσ
syrioꝝ sup ciuitates συρίων ἐπὶ τὰς πόλεις

alterª ad alterũ. ᵇRequiríte diligenter ᶜin ᵈ libro ꝯ ᵉdomini ᶠ& legite: ᵍvnum ʰex eisⁱ nou ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵏdefuit: ˡalter ᵐ alterũ ⁿnõ ᵒquesinit: ᵖquia quod ex ᵍore meo ꝓcedit: ʳille ˢmã dauit: ᵗ& spũs eiꝰ ipse ˣ cõ gregauit ea: ʸ& ipse ᶻmisit ᵃeis ᵇsortẽ: ᶜ& manꝰ eiꝰ ᵈdiui sit eã ᵉillis ᶠi mẽsurã. ᵍ Vsqꝫ ʰin ⁱeternũ ᵏpossidebũt eã: ˡin gñatione ᵐ& gñationẽ ⁿhabitabũt ᵒin ea. 35.

Ꞓtabitur ᵇ deserta ᶜ & ĩnuia: ᵈ& exultabit ᵉsolitudo ᶠ& florebit ᵍq̃si liliũ. ʰGermínans ⁱgerminabit ᵏ& exultabit ˡetabũda ᵐ& laudãs. ⁿ Gloria ᵒlibani ᵖdata est ei ᵍdecor ʳcarmeli ˢ& saron. ᵗ Ipsi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵘvidebunt ˣgloriam ʸdñi & ᶻdecorem ᵃdei nostri. ꝯꝯ ᵇConfortate ᶜmanus ᵈdissolutas ᵉ& genua ᶠ debilia ᵍroborate. ʰ Dicite ⁱ pusillanimis ᵏ confortamini & ˡnolite ᵐtimere: ⁿecce ᵒdeꝰ vester ᵖ vltionem ꝯꝯꝯ ᵍadducet ʳ retributionis: ˢdeus ᵗipse ᵘveniet ꝯꝯꝯ ˣ& saluabit nos. ʸ Tunc ᶻaperientur ᵃoculi ꝯꝯꝯ ᵇcecorũ: ᶜ& aures ᵈsurdorum ᵉpatebũt. ꝯꝯꝯꝯꝯ ᶠTũc ᵍsaliet ʰsiĉ ceruꝰ ⁱclaudus: ᵏ& aperta erit ˡligua ᵐmutorum: ⁿquia ᵒ scisse sunt ᵖ in deserto ᵍ aque ꝯ ʳ& torrentes ˢ in solitudine: ᵗ& que erat ᵘarida ꝯꝯ ˣin stagnũ: ʸ& sitiẽs ᶻin fontes ᵃaquaꝝ. ᵇ In cubilibus in qbus priꝰ ᶜdraconesᵈ hĩ tabãt: orietur ᵉviror ᶠcalami ᵍ& iunci: ʰ& erit ⁱibi ᵏ semita: ˡ& via ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵐsancta ⁿvocabitur. ᵒ Non ᵖtransibit per eam ꝯꝯꝯ ᵍpollutus: ʳ& hec erit ˢvobis ᵗdirecta ᵘvia: ita ᵛvt stulti ʷnon ˣerrent per eam. ʸ Non ᶻerit ᵃibi ᵇleo: ꝯꝯꝯ ᶜ& mala ᵈbestia ᵉnon ᶠascẽdet per eam: ᵍnec ꝯꝯꝯꝯ ʰinuenietur ⁱibi. ᵏ Et ambulabũt qᵖ liberati fuerint ˡ& redẽpti a ᵐdño: ⁿ cõuertentur ᵒ& veniẽt in ᵖsion ᵍcum laude ʳ& leticia ˢ sẽpiterna ᵗsuper ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵘcaput eorum. ᵛGaudium ʷ& leticiam ˣobtinebunt: ʸ& fugiet ᶻdolor ᵃ& gemitus. 36.

Ꞓt factũ est ᵇin quartodecimo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶜanno ᵈregis ᵉ ezechie: ᶠascendit ꝯꝯꝯꝯ ᵍsennacherib ʰrex ⁱassyriorum ᵏsuper ˡoẽs ᵐciuitates

Universidad de Deusto
Biblioteca

יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְפְּשֵׂם וַיִּשְׁלַח תָּפַשׂ שָׁלַח

מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת רַבְשָׁקֵה מִלָּכִישׁ

יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ

בְּחֵיל כָּבֵד וַיַּעֲמֹד בְּתְעָלַת הַבְּרֵכָה עָמַד עָלָה

הָעֶלְיוֹנָה בְּמְסִלַּת שְׂדֵה כוֹבֵס וַיֵּצֵא עָלָה סָלַל

אֵלָיו אֶלְיָקִים בֶּן חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר בָּנָס

עַל הַבָּיִת וְשֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְיוֹאָח

בֶּן אָסָף הַמַּזְכִּיר וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם זָכַר אָמַר

רַבְשָׁקֵה אִמְרוּ נָא אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה

אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה גָּדַל

הַבִּטָּחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ אָמַרְתִּי

אַךְ דְּבַר שִׂפְתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה שָׂפָה יָעַץ

לַמִּלְחָמָה עַתָּה עַל מִי בָטַחְתָּ כִּי גָּבַר לָחַם

מָרַדְתָּ בִּי הִנֵּה בָטַחְתָּ עַל מִשְׁעֶנֶת שָׁעַן

הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל מִצְרַיִם רָצַץ

אֲשֶׁר יִסָּמֶךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְּכַפּוֹ סָמַךְ בּוֹא

וְנִקָּבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכֹל

הַבֹּטְחִים עָלָיו וְכִי תֹאמַר אֵלַי אָמַר

אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלֹא הוּא

אֲשֶׁר הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת בָּמֹתָיו וְאֶת סוּר בָּמָה

מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלַ͏ִם זָבַח

לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ׃ שָׁחָה

וְעַתָּה הִתְעָרֵב נָא אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עָרַב

אַשּׁוּר וְאֶתְּנָה לְךָ אַלְפַּיִם סוּסִים נָתַן

אִם תּוּכַל לָתֶת לְךָ רֹכְבִים יָכֹל נָתַן

עֲלֵיהֶם׃ וְאֵיךְ תָּשִׁיב אֶת פְּנֵי שׁוּב פָּנָה

פַּחַת אֶחָד מֵעַבְדֵי אֲדֹנִי הַקְּטַנִּים

וַתִּבְטַח לְךָ עַל מִצְרַיִם לְרֶכֶב בָּטַח

וּלְפָרָשִׁים׃ וְעַתָּה הֲמַבַּלְעֲדֵי יָבַל

יְהוָה עָלִיתִי עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת עָלָה

לְהַשְׁחִיתָהּ יְהוָה אָמַר אֵלַי עֲלֵה עָלָה

אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ׃

וַיֹּאמֶר אֶלְיָקִים וְשֶׁבְנָא וְיוֹאָח אֶל

רַבְשָׁקֵה דַּבֶּר נָא אֶל עֲבָדֶיךָ

אֲרָמִית כִּי שֹׁמְעִים אֲנָחְנוּ אַל

תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ יְהוּדִית בְּאָזְנֵי הָעָם דָּבַר יְהוּדָה

iuda munitas & cepit eas. Et misit
rex assyriorū rapsacen de lachis
in hierusalem ad regem ezechiam
in manu graui: & stetit in aqueductu piscine superioris in via agri fullonis. Et egressus est ad eum eliachim filius helchie qui erat super domū: & sobna scriba: & ioahe filius asaph a commentariis. Et dixit ad eos rapsaces: dicite ezechie. Hec dicit rex magnus rex assyriorū. Que est ista fiducia qua confidis: aut quo consilio vel fortitudine rebellare disponis? Super quem habes fiduciam: quia recessisti a me? Ecce confidis super baculum arundineum confractū istum super egyptū: cui si inixus fuerit homo: intrabit in manum eius: & perforabit eā: sic pharao rex egypti omnib? qui confidunt in eo. Quod si responderis mihi: in dño deo nostro confidimus: nonne ipse est cuius abstulit ezechias excelsa & altaria: & dixit iude & hierusalem: coram altari isto adorabitis: & nunc trade te domino meo regi assyriorum & dabo tibi duo milia equorum: nec poteris ex te prebere ascensores eorum: & quomodo fugabis faciem iudicis vnius loci ex minoribus seruis dñi mei? Quod si confidis in egypto in quadriga & in equitibus: & nunc nunquid sine domino ascendi ad terram istam vt disperdere eam? Dñs dixit ad me. Ascende super terram istam: & disperde eam. Et dixit eliachim & sobna & ioahe ad rapsacen. Loquere ad seruos tuos syra lingua: intelligim? enim: ne loquaris nobis iudaice in auribus populi

munitas: & cepit eas. & misit rex
τὰς ὀχυράς, καὶ ἔλαβεν αὐτάς. καὶ ἀπέστειλεν βασι-
assyrios rapsacē ex lachis in hierlm ad
λεὺς ἀσσυρίων τὸν ῥαψάκην ἐκ λαχης εἰς ἰερουσαλὴμ πρὸς
regē ezechiā cū virtute multa. & stetit in
τὸν βασιλέα ἐζεκίαν μετὰ δυνάμεως πολλῆς. καὶ ἔστη ἐν
aq̃ductu piscine superioris i via
τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ
agri fullonis. & egressus ē ad eū eliachim fi
ἀγροῦ τοῦ κναφέως. καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἐλιακεὶμ ὁ
lius helchie magr aule & somnas scriba:
τοῦ χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ σομνᾶς ὁ γραμματεύς,
& ioath filiꝰ asaph a cōmentariis: & dixit
καὶ ἰωὰχ ὁ τοῦ ἀσὰφ ὁ ὑπομνηματογράφος, καὶ εἶπεν
eis rapsaces: dicite ad ezechiā: hec dicit
αὐτοῖς ῥαψάκης, εἴπατε δὴ πρὸς ἐζεκίαν, τάδε λέγει
rex magnꝰ: rex assyrios. q̃d cōfi
ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, βασιλεὺς ἀσσυρίων. τί πεποι-
dens es: nūq̃d in cōsilio aut in sermonibꝰ labios prelii
θὼς εἶ; μὴ ἐν βουλῇ ἢ ἐν λόγοις χειλέων παράταξις
fit? & nūc in quē cōfidis: q̃ recedis
γίνεται; καὶ νῦν ἐπὶ τίνα πέποιθας, ὅτι ἀπειθεῖς
a me? ecce cōfidens es. & sup virgā
μοι; ἰδοὺ πεποιθὼς εἶ. καὶ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν
arundineā cōfractā hanc sup egyptū cui si
καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην ἐπ' αἴγυπτον ἣν ἂν
innixus fuerit vir sup eā. intrabit in ma
ἐπισκηριχθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτήν. εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖ
nū eius & pforabit eā. sic est pharao
ρα αὐτοῦ καὶ τρήσει αὐτήν. οὕτως ἐστὶ φαραὼ βα-
rex egypti: & oēs cōfidētes in eo.
σιλεὺς ἀιγύπτου, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐ-
si aūt dicitis in dño deo nro confi
τῷ. εἰ δὲ λέγετε ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποί-
dimꝰ. nōne ipe est cui abstulit ezechias excelsa
θαμεν. οὐκ αὐτός ἐστιν ᾧ ἀφεῖλεν ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ
eiꝰ & altaria eiꝰ: & dixit iude &
αὐτ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ ἰούδα καὶ
hierusalē coꝝ facie altaris hu
τῇ ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τού
ius adorabitis nūc: tradite vos dño meo
του προσκυνήσετε νῦν, μίχθητε δὴ τῷ κυρίῳ μου τῷ
regi assyrios: & dabo vobis duo milia equos
βασιλεῖ ἀσσυρίων, καὶ δώσω ὑμῖν δισχιλίαν ἵππον
si poteritis dare ascensores sup eos: & quomō
εἰ δυνήσεσθε δοῦναι ἀναβάτας ἐπ' αὐτούς. καὶ πῶς δὺ
potestis stare in facie ducū loci vniꝰ serui
ναστε ἀποστρέψαι εἰς πρόσωπον τῶν τοπαρχῶν οἰκέ-
sūt q̃ cōfidāt in egyptiis in equū &
των οἳ εἰσὶν οἱ πεποιθότες ἐπ' αἰγυπτίοις εἰς ἵππον καὶ
ascensorē. & nūc nō sine dño ascēdimꝰ ad
ἀναβάτην. καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὴν
regionē hāc oppugnare eā. dñs dixit ad
χώραν ταύτην πολεμῆσαι αὐτήν. κύριος εἶπεν πρός
me ascēde sup eā: & disperde eā. & dixit
με ἀνάβηθι ἐπ' αὐτήν, καὶ διάφθειρον αὐτήν. καὶ εἶπεν
ad eū eliachim & somna & ioas ad ra
πρὸς αὐτὸν ἐλιακεὶμ καὶ σομνᾶς καὶ ἰωᾶς πρὸς ῥα-
psacē. loq̃re iā ad seruos tuos syria
ψάκην. λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου συρι
ce. audimꝰ eē nos: & nō loq̃ris ad nos in
στί. ἀκούομεν γὰρ ἡμεῖς, καὶ μὴ λαλεῖ πρὸς ἡμᾶς ἰου
daice: & quare loq̃ris in aures hoīm
δαϊστί, καὶ ἵνατί λαλεῖς εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀνθρώπων

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

stantiã sup murũ. τ ait ad eos rapsaces: nũqd ad dñm tuũ an ad vos misit me dñs me verba hec loqui: nõne ad hoies sedẽtes sup murũ vt comedãt stercus suũ τ bibãt vrinã suã vobiscũ simul? τ stetit rapsaces τ clamauit voce magna iudaice: τ ait audite iã verba regis assyrioꝝ. hec dicit rex: nõ decipiat vos ezechias verbis: qz nõ poterit liberare vos: τ nõ credat vobis ezechias qz liberabit vos dẽs τ nõ tradet ciuitas ista in manu regis assyrioꝝ. nõ audiatis ezechiã hec dicit rex assyrioꝝ. si vultis bñdici: egredimini ad me: τ comedite vnusq̃sq; vitẽ suã τ ficus: τ bibite aquã cisterne sue. donec veniã τ accipiã vos in terrã: sicut terra vestra terra frumẽti τ vini terrã panũ τ vineaꝝ. nõ seducat vos ezechias dicẽs: dñs liberabit nos. nũqd liberauerũt dii gentiũ vnusq̃sq; suã regionẽ de manu regis assyrioꝝ: vbi est dñs emath τ arphath? vbi est dñs sepharuaim? nũqd potuerũt liberare samariã de manu mea? qs deoꝝ olim gentiũ haꝝ: d liberauit terrã suã de manu mea: vt liberet dñs hierũ de manu mea? τ siluerũt τ nemo respondit verbũ: qz pceperat rex nihil rndere. τ ingressus ẽ eliachim filius helchie magister aule τ somna scriba τ ioas filius asaph a cõmentariis ad ezechiã scissis vestibus: τ nunciauerũt ei verba rapsacis.

Ca. 37.

Trãsla.B.Vie.

qui est sup murũ. ꝑ Et dixit ad eos rapsaces. oo Nunqd ad dñm tuũ & ad te misit me dñs meus: vt loquerer omnia verba ista: & non potius oo ad viros qui sedent in muro ooooooooooooooo vt comedãt stercora sua: & bibant ooooooooooo vrinam pedum suorum vobiscũ? Et stetit rapsaces: & clamauit voce magna iudaice: & dixit. ooo Audite verba regis magni ooooooooooooooo regis assyriorum. Hec dicit rex. Non vos ooo seducat ezechias: quia non poterit ooooooooo eruere vos: & non vobis tribuat fiduciam ooo ezechias super domino dicens. Eruens ooooooo liberabit nos dominus: non dabitur ciuitas ooo ista in manu regis assyriorum. Nolite ooooooo audire ezechiam. Hec enim dicit ooooooooooo rex assyriorum. Facite mecum benedictionem: & egredimini ad me: & comedite vnusq̃sq; vineã suã: & vnusq̃sq; ficũ suã: & bibite vnusquisq; aquã cisterne sue: donec veniam & tollã vos ad terram: que est vt terra vestra: terrã frumenti & vini terram panũ & vineaꝝ. Nec conturbet oo vos ezechias: dicens. Domin liberabit nos. Nunquid liberauerunt dii gentiũ vnusq̃sq; terrã suã de manu regis assyriorũ: Vbi est deus emath & arphat. Vbi est deus sepharuaim: oooo Nũqd liberauerũt samariã de manu mea: Quis est ex omnibus diis terrarum istarum qui ooo eruerit terram suam de manu mea: vt eruat ooo dominus hierusalẽ de manu mea? Et siluerunt: & non rnderunt ei verbum. Mandauerat enim rex dicens: ne respondeatis ei. oooooooooooooo Et igressus est eliachim filius helchie qui erat oo super domum & sobna scriba & ioahe ooooooo filius asaph a commentariis: ad ezechiam oooo scissis vestibus: & nunciauerunt ei ooooooooooo verbum rapsacis. 37.

Ter.be.Esa.xxxvj. Pũtiua.heb.

חָמָה	אֲשֶׁר עַל הַחוֹמָה וַיֹּאמֶר רַבְשָׁקֵה
	הַאֶל אֲדֹנֶיךָ וְאֵלֶיךָ שְׁלָחַנִי אֲדֹנִי
	לְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲלֹא
	עַל הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל הַחוֹמָה
שָׁתָה	לֶאֱכֹל אֶת חָרְיָם וְלִשְׁתּוֹת אֶת
עָמַד	שֵׁינֵיהֶם עִמָּכֶם וַיַּעֲמֹד רַבְשָׁקֵה
קָרָא	וַיִּקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל יְהוּדִית וַיֹּאמֶר
שָׁמַע	שִׁמְעוּ אֶת דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל
	מֶלֶךְ אַשּׁוּר כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ אַל
נָשָׂא כָּל	יַשִּׂיא לָכֶם חִזְקִיָּהוּ כִּי לֹא יוּכַל
נָצַל בָּטַח	לְהַצִּיל אֶתְכֶם וְאַל יַבְטַח אֶתְכֶם
	חִזְקִיָּהוּ אֶל יְהוָה לֵאמֹר הַצֵּל
נָתַן	יַצִּילָנוּ יְהוָה לֹא תִנָּתֵן הָעִיר
	הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר אַל
שָׁמַע	תִּשְׁמְעוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ כִּי כֹה אָמַר
עָשָׂה	הַמֶּלֶךְ אַשּׁוּר עֲשׂוּ אִתִּי בְּרָכָה
יָצָא	וּצְאוּ אֵלַי וְאִכְלוּ אִישׁ גַּפְנוֹ
	וְאִישׁ תְּאֵנָתוֹ וּשְׁתוּ אִישׁ מֵי
שָׁתָה	בוֹרוֹ עַד בֹּאִי וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם אֶל
בּוֹא	אֶרֶץ כְּאַרְצְכֶם אֶרֶץ דָּגָן וְתִירוֹשׁ
יָרַשׁ	אֶרֶץ לֶחֶם וּכְרָמִים זַיִת
סִית	יִצְחָק אֶתְכֶם חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר יְהוָה יַצִּילֵנוּ
נָצַל	הַהִצִּילוּ אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אִישׁ אֶת
	אַרְצוֹ מִיַּד מֶלֶךְ אַשּׁוּר אַיֵּה אֱלֹהֵי
	חֲמָת וְאַרְפָּד אַיֵּה אֱלֹהֵי סְפַרְוַיִם
	וְכִי הִצִּילוּ אֶת שֹׁמְרוֹן מִיָּדִי
	מִי בְּכָל אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
	הִצִּילוּ אֶת אַרְצָם מִיָּדִי כִּי יַצִּיל
חָשׁשׁ	יְהוָה אֶת יְרוּשָׁלַם מִיָּדִי וַיַּחֲרִישׁוּ
עָנָה צָוָה	וְלֹא עָנוּ אֹתוֹ דָּבָר כִּי מִצְוַת
	הַמֶּלֶךְ הָיְתָה לֵאמֹר לֹא תַעֲנֵהוּ
בּוֹא	וַיָּבֹא אֶלְיָקִים בֶּן חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר
	עַל הַבַּיִת וְשֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְיוֹאָח
זָכַר	בֶּן אָסָף הַמַּזְכִּיר אֶל חִזְקִיָּהוּ
קָרַע בָּגַד	קְרוּעֵי בְגָדִים וַיַּגִּידוּ לוֹ אֶת
	דִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.he.Esa.xxxvij. Trásla.B.Vie. Trás.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

C.xxxvij.

וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיִּקְרַע
הָיָה קָרַע
אֶת בְּגָדָיו וַיִּתְכַּס שָׂק וַיָּבֹא בֵּית
כָּסָה בּוֹא
יְהוָה וַיְשַׁלַּח אֶת אֶלְיָקִים אֲשֶׁר
שָׁלַח
עַל הַבַּיִת וְאֶת שֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְאֶת
שָׂק
זִקְנֵי הַכֹּהֲנִים מִתְכַּסִּים שַׂקִּים
נָבָא
אֶל יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ הַנָּבִיא׃
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה אָמַר חִזְקִיָּהוּ
אָמַר
יוֹם צָרָה וְתוֹכֵחָה וְנָאצָה הַיּוֹם
צוּר יָכַח
הַזֶּה כִּי בָאוּ בָנִים עַד מַשְׁבֵּר וְכֹחַ
בּוֹא בָּנָה
אַיִן לְלֵדָה׃ אוּלַי יִשְׁמַע יְהוָה
שָׁבַר כּוֹחַ
אֱלֹהֶיךָ אֵת דִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה אֲשֶׁר
יָלַד שָׁמַע
שְׁלָחוֹ מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֲדֹנָיו לְחָרֵף
אֱלֹהִים חָי וְהוֹכִיחַ בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר
חָיָה יָכַח
שָׁמַע יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְנָשָׂאתָ תְּפִלָּה
כָּלַל
בְּעַד הַשְּׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה׃ וַיָּבֹאוּ
מָצָא בּוֹא
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹּה תֹאמְרוּן
אָמַר
אֶל אֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אַל
נָגַע בָּא
תִּירָא מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ
אֲשֶׁר נִדְּפוּ נַעֲרֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר אוֹתִי׃
אֵת
הִנְנִי נֹתֵן בּוֹ רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה
נָתַן שָׁמַע
וְשָׁב אֶל אַרְצוֹ וְהַפַּלְתִּיו בַּחֶרֶב
שׁוּב נָפַל
בְּאַרְצוֹ׃ וַיָּשָׁב רַבְשָׁקֵה וַיִּמְצָא
מָצָא
אֶת מֶלֶךְ אַשּׁוּר נִלְחָם עַל לִבְנָה
לָחַם
כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע מִלָּכִישׁ׃ וַיִּשְׁמַע
עַל תִּרְהָקָה מֶלֶךְ כּוּשׁ לֵאמֹר יָצָא
לְהִלָּחֶם אִתָּךְ וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׁלַח
לָחַם שָׁלַח
מַלְאָכִים אֶל חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר׃ כֹּה
לָאַז
תֹאמְרוּן אֶל חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
אָמַר
לֵאמֹר אַל יַשִּׁאֲךָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
נָשָׂא
אַתָּה בֹטֵחַ בּוֹ לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן
נָתַן
יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ הִנֵּה
עָשָׂה
אַתָּה שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר עָשׂוּ מַלְכֵי
חָרַם
אַשּׁוּר לְכָל הָאֲרָצוֹת לַהֲחֲרִימָם
נָצַל
וְאַתָּה תִנָּצֵל׃ הֲהִצִּילוּ אֹתָם אֱלֹהֵי
שָׁחַת
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ אֲבוֹתַי אֶת

ΘT factũ est cum audisset rex ezechias scidit vestimenta sua: & obuolut⁹ est sacco: & intrauit in domũ dñi. Et misit eliachim qui erat super domum: & sobnā scribam: & seniores de sacerdotib⁹ opertos saccis: ad esaiam filium amos prophetam: & dixerunt ad eū. Hec dicit ezechias. Dies tribulatiōis & correptionis & blasphemie dies hec: quia venerūt filii vsq; ad partū: & virtus non est pariendi. Si quomodo audiat dñs deus tuus verba rapsacis quem misit rex assyriorū dñs suus ad blasphemādum deū viuentē: & exprobrandū sermonib⁹ quos audiuit dñs deus tuus. Leua ergo orationem pro reliquiis que reperte sunt. Et venerunt serui regis ezechie ad esaiam: & dixit ad eos esaias. Hec dicetis domino vestro. Hec dicit dominus. Ne timeas a facie verborū que audisti: quibus blasphemauerūt pueri regis assyriorum me. Ecce ego dabo ei spiritū & audiet nūciū: & reuertetur ad terram suā: & corruere eū faciā gladio in terra sua. Reuersus est aūt rapsaces: & inuenit regem assyriorū preliantē aduersus lobnam. Audierat enim qa pfectus esset de lachis: & audiuit de taracha rege ethiopie dicentes: egressus est vt pugnet cōtra te. Quod cū audisset misit nuncios ad ezechiam: dicens. Hec dicetis ezechie regi iude loquentes. Non decipiat deus tuus in quo tu confidis dicens: nō dabitur hierusalem in manu regis assyriorum. Ecce tu audisti omnia que fecerunt reges assyriorū omnibus terris quas subuerterunt: & tu poteris liberari? Nunqd eruerūt eos dii gentium: quos subuerterunt patres mei

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν βασιλέα ἐζεκίαν· scidit vestimenta sua τ idutus est sacco τ ἔχισεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ 4.Re 15.Ma
ascēdit in domũ dñi. τ misit eliachim magistrũ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου· καὶ ἀπέστειλε τὸν ἐλιακεὶμ τὸν οἰ
aule τ somnā scribā τ senio κονόμον καὶ σομνᾶν τὸν γραμματέα καὶ τοὺς πρεσβυ
res sacerdotũ idutos saccis ad ysaiā filiũ amos ꝓphetā: τ dixerūt ei. hec dicit τέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς ἡσαΐαν υἱὸν ἀμὼς τὸν προφήτην, καὶ εἶπαν αὐτῷ· Τάδε λέ
ezechias. dies tribulatiōis τ opprobrii τ redargu γει ἐζεκίας· ἡμέρα θλίψεως καὶ ὀνειδισμοῦ καὶ ἐλεγ
tiōis τ ire hodierna dies. qz venit dolor ysparien τιῶσις τ ire σήμερον ἡμέρα· ὅτι ἥκει ἡ ὠδὶν τῇ τικτούσῃ
ti. virtutē aūt nō hz ad pariēdū. si quo mō audiat σκ· ἰσχὺν δὲ οὐκ ἔχει τοῦ τεκεῖν· εἴπως ἐισακούσαι
dñs deꝰ tuꝰ verba rapsaci q̄ misit κύριος ὁ θεός σου τοὺς λόγους ῥαψάκου οὓς ἀπέστει
lit rex assyriox dñs eius ad exprobrādū deo vi λε βασιλεὺς ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶν
uēti: iproperat verba q̄ audiuit dñs deꝰ tuꝰ. τ τα, ὀνειδίζει λόγους οὓς ἤκουσε κύριος ὁ θεός σου· καὶ
deꝓcaberis ad dñm deū tuū ꝓ derelic ληψῇ πρὸς κύριον τὸν θεόν σου περὶ τῶν καταλελειμ
tis his. τ venerūt serui ezechie ad esaiā. μένων τούτων· καὶ ἦλθον οἱ παῖδες ἐζεκίου πρὸς ἡσαΐαν.
τ ait illis esaias: sic dicetis ad domi καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡσαΐας, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύρι
nū dñm. hec dicit dñs nc timueris a ον ὑμῶν· Τάδε λέγει κύριος μὴ φοβηθῆς ἀπὸ τῶν
verbis q̄ audisti: qb⁹ ipropereuerūt me legari re λόγων ὧν ἤκουσας, οὓς ἀνείδισάν με οἱ πρέσβεις βα
gis assyriox. ecce ego imittā sup eū spīm: τ σιλέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα, καὶ
audiēs nunciū reuertet in regionē suā τ ἀκούσας ἀγγελίαν ἀποστρέψει εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ
cadet gladio in terra sua. τ reuersus ē ra πεσεῖται μαχαίρᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ· καὶ ἐπέστρεψε ῥα
psaces τ inuenit regē assyriox ob ψάκης καὶ κατέλαβε τὸν βασιλέα ἀσσυρίων πο
sidentē lobnā. τ audiuit qz discessit a la λιορκοῦντα λόβναν· καὶ ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ λα
chis. τ egressus ē tharra rex ethiopū: vt obside χις· καὶ ἐξῆλθεν θαρρὰ βασιλεὺς αἰθιόπων, τοῦ πολιορ
ret eū. τ audiēs reuersus est τ mi κῆσαι αὐτόν· καὶ ἀκούσας ἀπέστρεψε καὶ ἀπέστει
sit nūcios ad ezechiā dicēs. sic dicetis eze λεν ἀγγέλους πρὸς ἐζεκίαν λέγων· οὕτως ἐρεῖτε ἐζε
chie regi iudee. nō decipiat te deꝰ κία βασιλεῖ τῆς ἰουδαίας· μὴ ἀπατάτω σε ὁ θεός
tuꝰ in quo tu cōfisus es in eo dicēs: nō trade σου ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ λέγων, οὐ μὴ παρα
tur hierlm in manu regis assyriox. ecce δοθῇ ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ βασιλέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ
tu nō audisti q̄ fecerūt reges assyriox om σὺ οὐκ ἤκουσας ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς ἀσσυρίων πᾶ
ni terre quā destruxerūt τ tu liberaberis? nūqd σαν τὴν γῆν ἣν ἀπώλεσαν καὶ σὺ ῥυσθήσῃ; μὴ ἐῤ
liberauerūt eos dii gētiū quos pdiderūt ῥύσαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὓς ἀπώλεσαν οἱ
patres mei. τ πατέρες μου. τὴν τε

gozan ꝛ charran ꝛ rase in regiõe theemath: γωζαν καὶ χαρραν καὶ ῥασεμμανσὶν ἐν χώρᾳ θεεμάθ, vbi sunt reges emath: ꝛ vbi arphath: ꝛ vbi ciuitatis sepharnaim: ana ꝛ aua: ꝛ accepit eze chias libꝝ a nūcijs: ꝛ legit il= líus τὸ βιβλίον παρὰ τῶν ἀγγέλων, καὶ ἀνέγνω ἀυ= τό. ꝛ ascēdit in domū dñi ꝛ aperuit illū: cozā τό. καὶ ἀνέβη εἰς ὄικον κυρίου καὶ ἤνοιξεν ἀυτὸ, ἐναντίον dño: ꝛ orauit ezechias ad dñm dicēs. do κυρίου, καὶ προσηύξατο ἐζεκίας πρὸς κύριον λέγων· κύ mie sabaoth de⁹ ifrael q̄ sedes sup cheru σαβαὼθ ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερου= bim: tu es de⁹ sol⁹ oīs regni ozbis βιμ, σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος πάσης βασιλείας τῆς ὄικου= terre. tu fecisti celū ꝛ terrā. iclina μένης. σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. κλῖνον dñe aurē tuā. exaudi dñe. aperi dñe· κύριε τὸ ὦς σου· εἰσάκουσον κύριε· ἄνοιξον κύριε oculos tuos. inspice dñe ꝛ vide. ꝛ τοὺς ὀφθαλμούς σου· ἔιςβλεψον κύριε καὶ ἴδε· καὶ audi oīa verba senacherib: q̄ mi= ἄκουσον πάντας τοὺς λόγους σεναχειρὶμ, οὓς ἀπέ= sit ad exprobrādū dēo viuētē. in veritate cīm dñe: στιλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα. ἐπ'ἀληθείας γὰρ κύριε, desolauerūt reges assyrioꝝ ozbē terre totū ꝛ ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυρίων τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ regionē eoꝝ. ꝛ iecerūt idola eoꝝ τὴν χώραν ἀυτῶν· καὶ ἐνέβαλον τὰ εἴδωλα ἀυτῶν in ignē. nō cīm dii erāt: sed opa manuū ho εἰς τὸ πῦρ· οὐ γὰρ θεοί ἦσαν, ἀλλὰ ἔργα χειρῶν ἀν= minū: ligna ꝛ lapides ꝛ destruxerūt eos. tu θρώπων, ξύλα καὶ λίθοι καὶ ἀπώλεσαν ἀυτούς· σὺ dñe de⁹ nr̄ salua nos de manu eoꝝ. vt cogno κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀυτῶν· ἵνα scāt oēs regnū terre: q̄ tu es de⁹ so= γνῶ πᾶσα βασιλεία τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς μό= lus. ꝛ misit⁹ ē isaias filiꝰ amos ad ezechiā ꝛ dixit νος· καὶ ἀπέστειλεν ἡσαίας υἱὸς ἀμὼς πρὸς ἐζεκίαν καὶ εἶπεν ei. hec dicit dñs de⁹ israel. audiui q̄ ora ἀυτῷ· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ. ἤκουσα ἃ προ sti ad me de senacherib rege assyrioꝝ. σεύξω πρός με περὶ σεναχειρὶμ βασιλέως ἀσσυρίων. hoc verbū q̄ locut⁹ est de eo de⁹. despe ὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε περὶ ἀυτοῦ ὁ θεός· ἐφαύλι= zit te ꝛ subsannauit te virgo filia sion σέν σε καὶ ἐξεμυκτήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ σιὼν sup te caput mouit filia hierūm cui ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν ἐκίνησε θυγάτηρ ἱερουσαλὴμ τὸν τίνα exprobrasti ꝛ irritasti. aut ad quē exaltasti ὠνείδισας καὶ παρώξυνας· ἢ πρὸς τίνα ὕψωσας τὴν voce tuā ꝛ leuasti in excelsum oculos tuos in φωνήν σου καὶ ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου εἰς sanctū israel. q̄ p nūcios exprobrasti ἅγιον τοῦ ἰσραήλ. ὅτι διὰ ἀγγέλων ὠνείδισας dño. tu cīm dixisti multitudinē currus ego κύριον· σὺ γὰρ εἶπας τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων ἐγὼ ascēdi in altitudinē mōtiū ꝛ in extrema liba= ἐνέβην εἰς ὕψος ὀρέων καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ λιβά= ni: ꝛ sucidi altitudinē cedri ei⁹ ꝛ pulchri νου, καὶ ἔκοψα τὸ ὕψος κέδρου ἀυτοῦ καὶ τὸ καλ= tudinē cupressi. ꝛ istraui ⁊ altitudinē ptis λος τῆς κυπαρίσσου· καὶ εἰςῆλθον εἰς ὕψος μέρους syne τοῦ δρυμοῦ

Universidad de Deusto Biblioteca

ᶜgozan ᵇ& ᶜaran :ᶠ& re= seph⁸ & filios ʰeden ⁱq erāt ʰin thalassar.ⁱ Vbi est ᵐrex ⁿemath° & rex ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵖarfath ᑫ & rexʳ vrbis ˢ se= pharuaimᵗ ana ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵘ& auaᵗ Et tulitᶠ ezechias ᵃlíbros ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵇde manuᶜ nunciorū : ᵈ & legit eos & ascendit ín ᵒᵒ ᶠdomum⁸ domini: ʰ & ex= pandit eos ᵏcoram ᵒᵒᵒᵒ ˡdomino. ᵐ Et orauitᵒ ad ᵖdominum ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᑫdicens.ʳ Domine ˢ exerci tuum ᵗdeus ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵘ israelᵗ qui sedes supᶠ che= rubim ᵛ tuᵃ es ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ʷdeus ᶜ solus ᵇ omnium ᶜ re gnorum ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ˣterre: ᵍ tuᵇ fecisti ʰ celum ᵒᵒ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ⁱ& ᵐterram. ⁿ Inclína ° do= mine ᵖ aurem tuam ᵒᵒᵒᵒ ᑫ& audiʳ aperiˢ dñe ᵗ oculos tuos ᵘ& vide: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ˣ& audiᵗ omīa ᵃ verba ᵇ sen= nacherib ᶜ que ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵈmisitᵉ ad blasphemandū ᶠdeūᵍ viuentē. ʰ Vere enim ⁱdomine ᵏ desertas fecerūt ˡreges ᵐ assyriorum ᵒᵒᵒᵒ ᵖterras: ᑫ & ʳregiones eaꝝ: ˢ & dederunt ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᵗdeos earum ᵘ igni ᵛ non ʷenim ˣerant ʸdii: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᶻsed ᵃopera ᵇmanuum ᶜ ho minum: ᵈ lignum ᵉ& lapis: ᶠ& cōminuerunt eos. ᵍ Et nunc ʰ dñe ⁱ deus noster ᵏsalua nos ˡ de manu eius ᵐ& ᵒgnoscāt ᵖ oīa ᑫ regna ʳterre: ˢ quia ᵗ tu es ᵘ domi nus ᵛ solus. ʷ Et misit ᵒᵒᵒᵒ ˣesaias ʸ filius ᶻ amos ᵃ ad ᵇezechiam ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ᶜdicens. ᵈ Hec ᵉ dicit ᶠ domi nus ᵍ deus ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ʰ israel. Pro ⁱ quibus ᵏ ro= gasti ˡ me ᵐ de ᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒᵒ ⁿ sennacherib ᵒ rege ᵖ assy= riorum: ᑫ hoc est ʳ verbum ˢ qđ ᵗ locutus est ᵘ dñs ᵛ su= per eum. ʷ Despexit ˣ te & ʸ subsannauit ᶻ te ᵃ virgo ᵇ filia ᶜ sion : ᵈ post te ᵉ caput ᶠ mouit ᵍ filiaʰ hierusalē. ⁱ Cui ʳ exprobrasti: ˢ & quē ᵗ blasphemasti : ᵘ & super ᵛ quē ʷ exaltasti ˣ voce: ʸ & le uasti ᶻ altitudinē ᵃ oculorū tuorū ᵇ ad ᶜ sanctū ᵈ israel. ᵉ In manu ᶠ seruorū tuorū ᵍ exprobrasti ʰ dño: ⁱ & dixi sti. ʲ In multitudine ᵏ ēdri garū mearū ˡ ego ᵐ ascendi in ⁿ altitudinē ᵒ montiū ᵖ iu ga ᑫ libani ʳ & succidam ˢ ex celsa ᵗ cedrorū eiº: ᵘ electa ᵛ abietes illius: ʷ & introíbo ˣ altitudinē ʸ sūmitatis eiº: ᶻ saltū ᵃ carmeli eius : ᵇ ego

ᶜגֹּזָן ᵇוְאֶת ᵃחָרָן ᵈוְרֶצֶף ᵉוּבְנֵי ᵇעֶדֶן ᵃאֲשֶׁר
ᵍבְּתֶלַשָּׂר ׃ ʰאַיֵּה ⁱמֶלֶךְ ᵏחֲמָת ˡ וּמֶלֶךְ
ᵗאַרְפָּד ᵘוּמֶלֶךְ ᵛלָעִיר ᵐסְפַרְוַיִם ᵒהֵנַע ᵖלָחַח
ᵍוְעִוָּה ׃ ʳוַיִּקַּח ˢחִזְקִיָּהוּ ᵗאֶת ᵘהַסְּפָרִים
ᵛלָאוּר ᵐמִיַּד ᵒהַמַּלְאָכִים ᵖוַיִּקְרָאֵהוּ ᵍוַיַּעַל
ʳעֲלֵה ˢבֵּית ᵗיְהוָה ᵘוַיִּפְרְשֵׂהוּ ᵛחִזְקִיָּהוּ ʷלִפְנֵי
ˣפָּנָה ʸכָּל ᶻיְהוָה ׃ ᵃוַיִּתְפַּלֵּל ᵇחִזְקִיָּהוּ ᶜאֶל ᵈיְהוָה
ᵉלֵאמֹר ᶠיְהוָה ᵍצְבָאוֹת ʰאֱלֹהֵי
ⁱיִשְׂרָאֵל ʲיֹשֵׁב ᵏהַכְּרֻבִים ˡאַתָּה ᵐהוּא
ᵃבָּדַד ᵇהָאֱלֹהִים ᶜלְבַדֶּךָ ᵈלְכֹל ᵉמַמְלְכוֹת
ᵈעָשָׂה ᶠהָאָרֶץ ᵍאַתָּה ʰעָשִׂיתָ ⁱאֶת ʲהַשָּׁמַיִם
ᵐנָּטָה ᵏוְאֶת ˡהָאָרֶץ ׃ ᵐהַטֵּה ᶜיְהוָה ᵈאָזְנְךָ
ᵉוּשְׁמָע ᶠפְּקַח ᵍיְהוָה ʰעֵינֶיךָ ⁱוּרְאֵה
ʲוּשְׁמַע ᵏאֶת ˡכָּל ᵐדִּבְרֵי ⁿסַנְחֵרִיב ᵒאֲשֶׁר
ᵖשָׁלַח ᑫלְחָרֵף ʳאֱלֹהִים ˢחָי ׃ ᵗאָמְנָם
ᵐחָרְבוּ ᵏיְהוָה ˡמַלְכֵי ᵐאַשּׁוּר ⁿאֶת
ᵒכָּל ᵖהָאֲרָצוֹת ᑫוְאֶת ʳאַרְצָם ˢוְנָתֹן ᵗאֶת
ᵘאֱלֹהֵיהֶם ᵛבָּאֵשׁ ʷכִּי ˣלֹא ʸאֱלֹהִים ᶻהֵמָּה
ᵉעֲשֵׂה ᵃכִּי ᵇמַעֲשֵׂה ᶜיְדֵי ᵈאָדָם ᵉעֵץ ᶠוָאָבֶן
ᵈוַיְאַבְּדוּם ׃ ᵉוְעַתָּה ᵐיְהוָה ⁿאֱלֹהֵינוּ
ᵒהוֹשִׁיעֵנוּ ᵖמִיָּדוֹ ᑫוְיֵדְעוּ ʳכָּל ˢמַמְלְכוֹת
ᵗהָאָרֶץ ׃ ᵘכִּי ᵛאַתָּה ʷיְהוָה ˣלְבַדֶּךָ ׃ ʸוַיִּשְׁלַח
ᶻיְשַׁעְיָהוּ ᵃבֶן ᵇאָמוֹץ ᶜאֶל ᵈחִזְקִיָּהוּ
ᵉלֵאמֹר ᶠכֹּה ᵍאָמַר ʰיְהוָה ⁱאֱלֹהֵי
ʲיִשְׂרָאֵל ᵏאֲשֶׁר ˡהִתְפַּלַּלְתָּ ᵐאֵלַי ⁿאֶל
ᵒסַנְחֵרִיב ᵖמֶלֶךְ ᑫאַשּׁוּר ʳשָׁמָעְתִּי ˢאֵת ׃ ᵗזֶה
ᵘהַדָּבָר ᵛאֲשֶׁר ʷדִּבֶּר ˣיְהוָה ʸעָלָיו ᶻבָּזָה ᵃלְךָ
ᵇלַעֲגָה ᶜלְךָ ᵈבְּתוּלַת ᵉבַּת ᶠצִיּוֹן ᵍאַחֲרֶיךָ
ʰנָדַד ⁱרֹאשׁ ʲהֵנִיעָה ᵏבַּת ˡירוּשָׁלִָם ׃ ᵐאֵת
ⁿמִי ᵒחֵרַפְתָּ ᵖוְגִדַּפְתָּ ᑫוְעַל ʳמִי ˢהֲרִימוֹתָה
ᵗקוֹל ᵘוַתִּשָּׂא ᵛמָרוֹם ʷעֵינֶיךָ ˣאֶל ʸקְדוֹשׁ
ᶻיִשְׂרָאֵל ׃ ᵃבְּיַד ᵇעֲבָדֶיךָ ᶜחֵרַפְתָּ ᵈאֲדֹנָי
ᵉוַתֹּאמֶר ᶠבְּרֹב ᵍרִכְבִּי ʰאֲנִי ⁱעָלִיתִי
ʲמְרוֹם ᵏהָרִים ˡיַרְכְּתֵי ᵐלְבָנוֹן ⁿוְאֶכְרֹת
ᵒקוֹמַת ᵖאֲרָזָיו ᑫמִבְחַר ʳבְּרֹשָׁיו ˢוְאָבוֹא
ᵗמְרוֹם ᵘקְצֹוֵי ᵛיַעַר ʷכַּרְמְלוֹ ׃ ˣאֲנִי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.Esa.xxxvij. Trãsla.B.Vie. Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

כָּרִיתִי וָשֹׁתִיתִי מָיִם וְאַחְרִב בְּכַף
פְּעָמַי כָּל יְאֹרֵי מָצוֹר הֲלוֹא שָׁמַעְתָּ
לְמֵרָחוֹק אוֹתָהּ עָשִׂיתִי מִימֵי קֶדֶם
וְיִצַּרְתִּיהָ עַתָּה הֲבֵאתִיהָ וּתְהִי
לְהַשִּׁאוֹת נִבְלִים נִצִּים עָרִים
בְּצֻרוֹת וְיוֹשְׁבֵיהֶן קִצְרֵי יָד חַתּוּ
וּבֹשׁוּ וָהָיוּ עֵשֶׂב שָׂדֶה וִירַק דֶּשֶׁא
חֲצִיר גַּגוֹת וְשִׁדְמָה לִפְנֵי קָמָה
וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבוֹאֲךָ יָדָעְתִּי
וְאֶת הִתְרַגִּזְךָ אֵלָי יַעַן הִתְרַגִּזְךָ
אֵלַי וְשַׁאֲנַנְךָ עָלָה נְאָזְנָי וְשַׂמְתִּי
חַחִי בְּאַפֶּךָ וּמְתָגִי בְּשִׂפָתֶיךָ
וְהֵשִׁבְתִּיךָ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּאתָ בָּהּ
וְזֶה לְךָ הָאוֹת אָכוֹל הַשָּׁנָה סָפִיחַ
וּבַשָּׁנָה הַשִּׁנִית שָׁחִישׁ וּבַשָּׁנָה
הַשְּׁלִשִׁית זִרְעוּ וְקִצְרוּ וְנִטְעוּ
כַּרְמִים וְאִכְלוּ פִּרְיָם וְיָסְפָה פְּלֵיטַת
בֵּית יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שֹׁרֶשׁ לְמָטָּה
וְעָשָׂה פֶּרִי לְמַעְלָה כִּי מִירוּשָׁלַם
תֵּצֵא שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה מֵהַר
צִיּוֹן קִנְאַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה
זֹאת לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֶל מֶלֶךְ
אַשּׁוּר לֹא יָבוֹא אֶל הָעִיר הַזֹּאת
וְלֹא יוֹרֶה שָׁם חֵץ וְלֹא יְקַדְּמֶנָּה
מָגֵן וְלֹא יִשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ סֹלְלָה
בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּא בָּהּ יָשׁוּב
וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבוֹא נְאֻם
יְהוָה וְנַנְתִּי עַל הָעִיר הַזֹּאת
לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד
עַבְדִּי וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְהוָה וַיַּךְ
בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מֵאָה וּשְׁמֹנִים
וַחֲמִשָּׁה אָלֶף וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהִנֵּה
כֻלָּם פִּגְרִים מֵתִים וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב
וַיֵּשֶׁב סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיֹּשֶׁב בְּנִינְוֵה
וַיְהִי הוּא מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית נִסְרֹךְ
אֱלֹהָיו וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר בָּנָיו

fodi & bibi aquam: & siccaui vestigio pedis mei omes riuos aggerũ. Nũqd nõ audi sti quec olim fecerim ei: Ex diebus antiquis ego plasmaui illud: & nunc adduxi: & factum est ut in erradicationẽ colliũ cõpugnantiũ & ciuitatũ munitarũ. Habitatores earũ breuiata manu cõ= tremuerũt: & cõfusi sunt: facti sunt sicut fenũ agri & gramen pascue & her ba tectorũ q exaruit ante q̃ maturesceret. Habi tationẽ tuã & egressum tuũ: & introitũ tuũ ego cognoui: & insaniã tuã cõtra me. Cum fureres aduersum me supbia tua ascendit in aures meas. Ponã ergo circulũ in na ribus tuis: & frenũ in la= biis tuis: & reducã te in via per quã veniſti. Tibi aũt hoc erit signũ. Co= mede hoc anno q̃ sponte nascũtur: & in ãno sẽdo pomis vescere. In anno autẽ tertio seminate & metite: & plãtate vineas: & comedite fructũ earũ. Et emittet id qđ saluatũ fuerit de domo iuda & qđ reliquũ est radicẽ de orsum: & faciet fructum sursum: qa de hierusalẽ exibũt reliqe: & saluatio de monte sion. Zelus domini exercituũ faciet istud. Propterea hec dicit dominus de rege assyrioꝝ. Non intrabit ciuitatem hanc & non iaciet ibi sagittã: & non occupabit eam clypeus: & non mittet in cuircuitu eiꝰ aggerẽ. In via qua venit: ꝑ eã reuertetur: & ciuitatem istam vt saluem eam propter me & propter dauid seruũ meũ. Egressus est autẽ augelus dñi: & per cussit in castris assyrio= rum centum octoginta quinq̃ milia. Et surrexe runt mane: & ecce oẽs cadauera mortuoꝝ. Et egressus est & abiit: et re uersus ē senacherib rex assyrioꝝ: & habitauit in ninue. Et factũ est cum adoraret in templo ne= srach deum suum: adra= melech & sarasar filii eiꝰ

τ posui pontẽ: τ desolaui aquas τ oẽs κὰι ἔξηρα γέφυραν, κὰι ἐρήμωσα ὕδατα κὰι πᾶσαν cõgregationẽ aque. nõ hec audisti olim q̃ ego συναγωγὴν ὕδατος. οὐ ταῦτα ἤκουσας πάλαι ἃ ἐγὼ feci: a dieb antiqs decreui. nũc aũt ostẽ ἐποίησα; ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων συνέταξα. νῦν δὲ ἐπῆ= di: vt desolarẽ gẽtes munitiõib: τ habitãtes in ci= δηξα, ἐξερημῶσαι ἔθνη ἐν ὀχυροῖς, κὰι οἰκοῦντας ἐν πό uitatib munitis. remiſi manꝰ τ exaruerũt τ λεσιν ὀχυραῖς. ἀνῆκα τὰς χεῖρας κὰι ἐξηράνθησαν κὰι fuerũt q̃si fenũ aridũ in tectis τ vt gramẽ. ἐφύοντο ὡς χόρτος ξηρὸς ἐπὶ δωμάτων κὰι ὡς ἄγρωσις. nũc aũt ociũ tuũ τ exitũ tuũ τ νῦν δὲ τὴν ἀπαπαυσίν σου κὰι τὴν ἔξοδόν σου κὰι τὴν introitũ tuũ ego scio. at furor tuꝰ q̃ iratus es ἔισοδόν σου ἐγὼ ἐπίσαμαι. ὁ δὲ θυμός σου ὃν ἐθυμώθης τ amaritudo tua ascẽdit ad me. τ iponã circulũ κὰι ἡ πικρία σου ἀνέβη πρός με. κὰι ἐμβαλῶ φιμὸν in nasum tuũ τ frenũ in labia tua. τ εἰς τὴν ῥῖνά σου κὰι χαλινὸν εἰς τὰ χείλη σου. κὰι reuerti faciã te via q̃ veniſti in ea. hoc aũt tibi ἀποστρέψω σε τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ. τοῦτο δέ σοι τὸ signũ. comede. hoc ãno q̃ seminasti: at σημεῖον. φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἃ ἔσπαρκας, τῷ δὲ anno secũdo reliqas. at tertio ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ τὸ καταλειμμα. τῷ δὲ τρίτῳ seminãtes metite τ plãtate vineã τ σπείραντες ἀμήσατε κὰι φυτεύσατε ἀμπελῶνα κὰι comedite fructũ eor. τ erũt vereli φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν. κὰι ἔσονται οἱ καταλελειμ= cti in iudea: mittẽt radicẽ deorsum τ faci= μένοι ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φυήσουσι ῥίζαν κάτω κὰι ποιήσου ent semẽ sursũ. qz de hierũ exibũt reli σι σπέρμα ἄνω. ὅτι ἐξ Ἰαὴμ ἐξελεύσονται οἱ καταλελειμ= cti: τ saluati de mõte sion. zelus dñi sabaoth μένοι, κὰι οἱ σωζόμενοι ἐξ ὄρους σιών. ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ fecit hec. ꝓpterea sic dicit dñs ad regẽ ἐποίησε ταῦτα. διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κς ἐπὶ βασιλέα assyrioꝝ: nõ itrabit in ciuitatẽ hãc neq; ἀσσυρίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐδὲ μὴ mittet in eã sagittã: neq; mittet in eã scutũ. βάλῃ ἐπ' αὐτὴν βέλος, οὐδὲ μὴ βάλῃ ἐπ' αὐτὴν θυρεόν, neq; circũdabit sup eã vallũ. sed via q̃ οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ' αὐτὴν χάρακα. ἀλλὰ τῇ ὁδῷ ᾗ venit in ea reuertet: τ in ciuitatẽ hãc ἦλθεν ἐπ' αὐτῇ ἀποστραφήσεται, κὰι εἰς τὴν πόλιν ταύ nõ itrabit. hec dicit dñs: ꝓtegã τὴν οὐ μὴ εἰσέλθῃ. τάδε λέγει κύριος, ὑπερασπιῶ sup ciuitatẽ istã vt saluẽ eã: ꝓpter ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτήν, δι' ἐ me τ ꝓpter dauid seruũ meũ. τ egressus ẽ ange= μὲ κὰι διὰ Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. κὰι ἐξῆλθεν ἄγγε= lus dñi τ occidit de castris assy λος κυρίου κὰι ἀπέκτεινεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀσσυ rioꝝ centũ octogĩta τ quinq̃ milia. τ ρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα κὰι πέντε χιλιάδας. κὰι surgẽtes mane iuenerũt corpora mortua. τ ἀναστάντες ὀρθρινοὶ εὗρον τὰ σώματα νεκρά. κὰι 4.Re. abiit reuersus τ reuersus est sennacherim 19.d. ἀπῆλθεν ἀποστραφείς. κὰι ἀπέστρεψεν σενναχειρείμ Ecĉ. rex assyrioꝝ: τ habitauit in niniue. τ cũ 48.gi βασιλεὺς ἀσσυρίων, κὰι ὤκησεν ἐν νινευή. κὰι ἐν τῷ tpe adoraret in domo assarach dei sui: adra ἱερῷ προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ ἀσαραὰχ θεοῦ αὐτοῦ, ἀδρα= melech τ narasar filii ei: μελὲχ κὰι ναασαρὰρ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

percusserūt eū gladiis. ipi aūt saluati sūt in
ἐπαταξαν αὐτὸν μαχαίραις. αὐτοὶ δὲ διεσώθησαν εἰς
armeniā. ⁊ regnauit asaradan filiꝰ eius
ἀρμενίαν. καὶ ἐβασίλευσεν ἀσορδὰν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
p eo.
ἀντ᾽ αὐτοῦ.

Ca.38.

A Ezechi est aūt in tpe illo egrotauit ezechias
Ἐξεκίας δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμαλακίσθη ἐζεκίας
vsq ad mortē. ⁊ venit ad eū esaias filiꝰ amos
ἕως θανάτου· καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ησαίας υἱὸς ἀμὼς ὁ
4.Re. 10.a. 2.Pa. 32.f. pphēta ⁊ dixit ad eū. hec dicit dñs: dispone
προφήτης καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν· τάδε λέγει κύριος, τάξαι
de domo tua. morieris eū tu ⁊ nō vives. ⁊
περὶ τοῦ οἴκου σου· ἀποθνήσκεις γὰρ σὺ καὶ οὐ ζήσῃ. καὶ
cōuertit ezechiā faciē suā ad parietē.
ἀπέστρεψεν ἐζεκίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον,
⁊ orauit ad dñm dicēs.o dñe: memētо do-
καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον λέγων· ὦ δέη κύριε, μνήσθητι κύ
mine quomō ābulaui i cōspectu tuo cū veritate in corde
ριε ὡς ἐπορεύθην ἐνώπιόν σου μετὰ ἀληθείας ἐν καρδίᾳ
vero ⁊ placita in cōspectu tuo feci. ⁊ fle
ἀληθινῇ καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνάπιόν σου ἐποίησα· καὶ ἔκλαυ
uit ezechias fletu magno. ⁊ factū est verbū dñi
σεν ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad esaiam dicēs. vade ⁊ dic ezechie. hec
πρὸς ησαΐαν λέγων· πορεύθητι καὶ εἰπὸν ἐζεκία· τάδε
dicit dñs deꝰ dauid patris tui: audiui
λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυὶδ τοῦ πατρός σου, ἤκουσα τῆς
1.Reg. 2.g. Zu.2.c orationē tuā ⁊ vidi lachrymas tuas. ecce adiicio
προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου. ἰδοὺ προσίεμαι
ad tps tuū quindecī ānos. ⁊ de manu re
B Eccl. 48.d. gis assyrioꝝ liberabo te ⁊ ciuitatē hāc: ⁊
σιλέως ἀσσυρίων ῥύσομαί σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ
ptegā sup ciuitatē hāc. hoc aūt tibi
ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης· τοῦτο δέ σοι τὸ
signū a dño qꝫ faciet deꝰ verbū hoc
σημεῖον παρὰ κυρίου ὅτι ποιήσει ὁ θεὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο
qđ locutꝰ est. ecce ego verto vmbrā graduū
ὃ ἐλάλησεν· ἰδοὺ ἐγὼ στρέφω τὴν σκιὰν τῶν ἀναβαθμῶν
quos descēdit decē gradus dom deꝰ pa
οὓς κατέβη τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου τοῦ πα-
tris tui sol. auertā solē decē gra-
τρός σου ὁ ἥλιος· ἀποστρέψω τὸν ἥλιον τοὺς δέκα ἀνα-
dus quos descēdit vmbra. oratio ezechie re
βαθμοὺς οὓς κατέβη ἡ σκιά. προσευχὴ ἐζεκίου βα-
gis iudee qñ elanguit ⁊ surrexit de
σιλέως τῆς ἰουδαίας ὅτε ἐμαλακίσθη καὶ ἀνέστη ἐκ
infirmitate sua. Ego dixi in excelso
τῆς μαλακίας αὐτοῦ. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν
dieꝝ meoꝝ vadā ad portas inferi. relin-
ἡμερῶν μου πορεύσομαι ἐν πύλαις ᾅδου. καταλεί-
quā ānos residuos: dixi nō vltra videbo
ψω τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπά, εἶπα οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἴδω
salutare dei in terra viuentiū. nec vltra
τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ γῆς ζώντων· οὐκ ἔτι οὐ μὴ
videbo hoiem cū habitantibꝰ: defecit a cognatio
ἴδω ἄνθρωπον μετὰ κατοικούντων, ἐξέλιπον συγγενεί
ne mea: dereliqui reliquū vite mee. exiuit ⁊
ας μου, κατέλιπον τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου· ἐξῆλθεν καὶ
recessit a me sicut diuertēs tabernaculā q fixerat
ἀπῆλθεν ἀπ᾽ ἐμοῦ ὥσπερ ὁ καταλύων σκηνὴν πήξας.
spūs meꝰ apud me factꝰ est sicut tela texētis ap-
τὸ πνεῦμα μου παρ᾽ ἐμοὶ ἐγένετο ὡς ἱστὸς ἐρίθου ἐγγι
ppiquāns ad succidēdū. in die illa tradit⁹ sum. vsq
ζούσης ἐκτεμεῖν· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρεδόθην· ἕως
mane qñ leo sic cōtriuit oia
πρωῒ ὡς λέων οὕτως συνέτριψε πάντα τὰ ὀστᾶ

Trāsla.B.Vie.

[b]percusserūt eum[c]gladio:
[c]fugeruntq; in[r]terram eo
[s]ararath[b]& regnauit[t]asa-
raddon[k]filius ei[l]pro eo.

38.

IN diebus[b]illis[c]egro-
tauit[b] ezechias vsq;
[c]ad mortē:[r]& introiuit[s]ad
eum[b] esaias[t]filius[k]amos
[l]propheta[m]& dixit[n]ei. eo
[o]Hec[p]dicit[q]dñs.[r] Dispo-
ne[s]domui tue[c]qa[u]morie
ris[r]tu[r]& non[b]viues.[s] Et
conuertit[b] ezechias eoos
[c]faciem suā[b]ad[c] parietē:
[r]& orauit[s]ad[b] dominum
[t]& dixit.[k] Obsecro[l]dñe
[m]memento[n] queso[o] quō
[q]ambulauerim[r]coram te
[s]in veritate: eoo:eoo:eoo
[r]& in corde[n]perfecto:[k]&
quo[o] bonū est[r]in oculis
tuis[t]fecerim.[s] Et flcuit
[b]ezechias[c]fletu[b] magno.
[c] Et factum est[r] verbum
[s]domini[b]ad[c]esaiam:[k][l]di-
cens.[l] Vade[m]& dic[o]eze-
chie.[r] Hec[q]dicit eoo
[r]domin[s]deus[r]dauid[n]pa
tris tuis.[r] Audiui eoo
[t]orationem tuam:[s]vidi
[c]lachrymas tuas. eoo:eoo
[b] Ecce ego[c]adiciā[r]super
[s]dies tuos[b]quindecim eo
[k]annos:[l]& de manu[m]re-
gis[n] assyriorū[o] eruam te:
[r]&[q]ciuitatē[r]istam[s]& pro
tegam eoo:eoo:eoo:eoo:eoo
[t]eam.[r]Hoc autē[r] tibi erit
[s]signum eoo:eoo:eoo:eoo:eoo
[b]a[c]domino:[b]quia[c] faciet
[r]dominus eoo:eoo:eoo:eoo
[b]verbum[l]hoc quod[k]locu
tus est.[k] Ecce ego eoo:eoo
[l]reuerti faciam[n]vmbram
[o]linearum per[p]quas eoo
[q]descēderat[r]in horologio
[s]achaz[t]in sole[u]retrorsum
[r]decem[r]lineis.[r]Et reuer-
sus est[s]sol[b]decem eoo:eoo
[c]lineis[b] per gradus[c] quos
[r]descenderat. eoo:eoo:eoo
[s]Scriptura[b]ezechie[l]regis
[k]iuda[l]cum egrotasset eo
[m]& cōualuisset[n]de infirmi
tate sua.[o] Ego[p]dixi[q]in di-
midio[r]dierū meorū[s]vadā
[t]ad portas[u]inferi.[r]Quesiui
[r]residuum[s]annorū meo
rum.[s] Dixi[b]non[c] videbo
[b]dominū[c]deum[r]in terra
[s]viuentium:[b]non[t]aspiciā
[k]hominē[l]vltra[m]&[n]habita
torē[o] qetis.[p] Gñatio mea
[q]ablata est:[r]& cōuoluta est
[s]a me[t]q̄si tabernaculū[u]pa
storꝝ.[t] Precisa c̄[r]velut a te
xēte[r]vita mea:[s]dū adhuc
ordirer[b]succidit me.[c] De
mane[b]vsq; ad[c]vespā[r]finies
me:[s]sperabā[b]vsq;[t]mane.
[k]q̄si leo:[l]sic[m] cōtriuit[n]oia

Tex.heb.Esa.xxxviij.Pritiua.heb.

נָבָה מָלַט	הַכֻּהוּ בַחֶרֶב וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אֶרֶץ	
מָלַךְ נָגַד	אֲרָרָט וַיִּמְלֹךְ אֵסַרְחַדֹּן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃	
	בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה	C.xxxviij
יוֹם	חִזְקִיָּהוּ לָמוּת וַיָּבוֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ	
בּוֹא	בֶּן אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו	
נָבָא אָמַר	כֹּה אָמַר יְהוָה צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת	
צָוָה מוּת	אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה׃ וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ	
חָיָה סָבַב	פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְהוָה׃	
פָּנָה פָּלַל	וַיֹּאמַר אָנָּה יְהוָה זְכָר נָא אֵת	
הָלַךְ פָּנָה	אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת	
עָשָׂה	וּבְלֵב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי	
בָּכָה	וַיִּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָּדוֹל׃ וַיְהִי דְּבַר	
גָּדַל חָיָה	יְהוָה אֶל יְשַׁעְיָהוּ לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ	
הָלַךְ	וְאָמַרְתָּ אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה אָמַר	
	יְהוָה אֱלֹהֵי דָּוִד אֲבִיךָ שָׁמַעְתִּי	
רָאָה פָּלַל	אֶת תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת דִּמְעָתֶךָ	
יוֹם יָסַף	הִנְנִי יוֹסִף עַל יָמֶיךָ חָמֵשׁ עֶשְׂרֵה	
	שָׁנָה׃ וּמִכַּף מֶלֶךְ אַשּׁוּר אַצִּילְךָ	
גָּנַן	וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת עַל	
	הָעִיר הַזֹּאת׃ וְזֶה לְךָ הָאוֹת	
עָשָׂה	מֵאֵת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יְהוָה	
	אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר׃ הִנְנִי	
שׁוּב עָלָה	מֵשִׁיב אֶת צֵל הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר	
	יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת אָחָז בַּשֶּׁמֶשׁ אֲחֹרַנִּית	
שׁוּב	עֶשֶׂר מַעֲלוֹת וַתָּשָׁב הַשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר	
	מַעֲלוֹת בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה׃	
כָּתַב חָלָה	מִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֳלִתּוֹ	
חָיָה חָלָה	וַיְחִי מֶחָלְיוֹ׃ אֲנִי אָמַרְתִּי בִּדְמִי	
דָּמָה יוֹם	יָמַי אֵלְכָה בְּשַׁעֲרֵי שְׁאוֹל פֻּקַּדְתִּי	
יָלַד שָׁאַל	יֶתֶר שְׁנוֹתָי׃ אָמַרְתִּי לֹא אֶרְאָה	
שָׁנָה רָאָה	יָהּ יְהוָה בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא אַבִּיט	
נָבַט	אָדָם עוֹד עִם יוֹשְׁבֵי חָדֶל׃ דּוֹרִי	
יָשַׁב	נִסַּע וְנִגְלָה מִנִּי כְּאֹהֶל רֹעִי קִפַּדְתִּי	
כָּלָה מִן	כָאָרֹג חַיָּי מִדַּלָּה יְבַצְּעֵנִי מִיּוֹם	
רָעָה חָיָה	עַד לָיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃ שִׁוִּיתִי	
בָּצַע	עַד בֹּקֶר כָּאֲרִי כֵּן יְשַׁבֵּר כָּל	
שָׁלַם שָׁוָה	עַד יוֹם אֶתְאַר	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.heb. Esa.xxxix. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

עַצְמוֹתַי מִיּוֹם עַד לַיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃
כְּסוּס עָגוּר כֵּן אֲצַפְצֵף אֶהְגֶּה כַּיּוֹנָה עֵינַי כָּלוּ לָמָרוֹם אֲדֹנָי עָשְׁקָה לִּי עָרְבֵנִי׃ מַה אֲדַבֵּר וְאָמַר לִי וְהוּא עָשָׂה אִבַּדָה כָּל שְׁנוֹתַי עַל מַר נַפְשִׁי׃ אֲדֹנָי עֲלֵיהֶם יִחְיוּ וּלְכָל בָּהֶן חַיֵּי רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי וְהַחֲיֵינִי׃ הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר לִי מָר וְאַתָּה חָשַׂקְתָּ נַפְשִׁי מִבְּלִי בְּלִי כִּי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֵי גֵוְךָ כָּל חַטָּאַי׃ כִּי לֹא שְׁאוֹל תּוֹדְךָ מָוֶת יְהַלְלֶךָּ לֹא יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי בוֹר אֶל אֲמִתֶּךָ׃ חַי חַי הוּא יוֹדְךָ כָּמוֹנִי הַיּוֹם אָב לִבָנִים יוֹדִיעַ אֶל אֲמִתֶּךָ׃ יְהוָה לְהוֹשִׁיעֵנִי וּנְגִינוֹתַי נְנַגֵּן כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ עַל בֵּית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ יִשְׂאוּ דְּבֶלֶת תְּאֵנִים וְיִמְרְחוּ עַל הַשְּׁחִין וְיֶחִי׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מַה אוֹת כִּי אֶעֱלֶה בֵּית יְהוָה׃

Ca.xxxix בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח מְרֹדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ וַיִּשְׁמַע כִּי חָלָה וַיֶּחֱזָק׃ וַיִּשְׂמַח עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת בֵּית נְכֹתֹה אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת הַבְּשָׂמִים וְאֶת הַשֶּׁמֶן אֶת הַטּוֹב וְאֶת כָּל בֵּית כֵּלָיו וְאֶת כָּל אֲשֶׁר נִמְצָא בַּאֲצָרָתָיו לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן בָּאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ אֵלַי מִבָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֵת כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא הָיָה דָבָר

°ossa mea.ᵖ De mane^q ysq; ad^r vesperā^s finies me. ᵗSicut pullus^u hirundinis ˣsic ʸclamabo ᶻmeditabor ᵃvt colūba. ᵇAttenuati sūt ᶜoculi mei suspiciētes ᵈin excelsū. ᵉDñe^f vim patior: ᵍspōde^h p me. ⁱQuid^k dicā ˡaut qd rñdebit^m mihi:ⁿ cū ipse^o fecerit.ᵖ Recogitabo ^qomnes^r annos meos^s in ᵗamaritudine^u aīe mee. ˣDñe^y si sic^z viuitur:^a & ^b in tali b^c vita^b spūs mei.^c Corripies me^e & viuificabis me ^eecce^b in pace^l amaritudo ᵏmea ˡamarissima.^m Tu āt ⁿeruisti^o aīam meā^p vt^q nō ʳperiret:^s piecisti^t post^u tergum tuum^x oīa ʸpetā mea. ᶻQuia^a nō^b infern^c cōfitebitur tibi neq; ^bmors^c laudabit te :ʳnō^e expectabūt ᵇqui descendūt in ˡlacū ʳvēritatē tuā.^m Viuens^n viuēs ^oipse^p cōfitebitur tibi^q sicut & ego^r hodie.^s Pater^t filiis ⁿnotā faciet^r veritatē tuā. ᶻDñe^a saluū me fac^b & psalmos nr̄os^c cātabimus^o cūctis ᶜdiebus^f vite nr̄e^g in^b domo ˡdñi. ʰ Et iussit ˡesaias vt^m tollerent^n massam de ^oficis^p & cataplasmarēt oo ^qsup ʳvulnꝰ:^s & sanaretur. ᵗEt dixit ᵘ ezechias. oooo ˣQuod erit ʸ signū :ᶻquia ᵃascendam in^b domū^c dñi?

39.

IN tempore^b illo^c misit ^bmerodach ^c baladan ʳfilius^g baladan^h rex oooo ˡbabylonis^k libros^l & munera^m ad^n ezechiam. oooo ^oAudierat enī^p q^q egrotasset & cōualuisset.^s Letat^v est aūt^t sup eis^u ezechias: ˣ& ostēdit eis ʸcellam ooo ᵃaromatum :ᵇ& ᶜ argenti ᵈ& ᶜauri^l & ooooox ooooooo ᵍodoramentorum^b & ˡvnguenti^k optimi:ˡ& ooooo ᵐoēs ⁿ apothecas^o supellectilis sue^r & ^qvniuersa ʳq ˢinuēta sunt^t in thesauris eius.ᵘ Non^x fuit^y verbū^z qd ᵃnon^b oñderet eis^c ezechias ^din domo sua:^c & in oī ʳpotestate sua^g Introiuit āt ^besaias ˡppheta^k ad^m ezechiam^l regē:ⁿ & dixit^o ei. ᵖQuid ooooooooooooooo ^qdixerunt ʳviri^e isti:ʳ& vnde^u venerunt oooooooooo ˣad te:ʸ Et dixit ᶻezechias. ᵃDe terra^b longinqua oo ᶜvenerūt^b ad me^c de baby lone.ᶠEt dixit.ᵍQuid^h vide rūᵏ in domo tua?ˡ Et dixit ˡezechias.ᵐ Omnia oooo ^oque^p in domo mea sunt ^qviderūt.ʳ Non ˢ fuit^t res

ossa mea.ab eñ die vsq; ad noctē tradit^p sum. q̄si ὀστᾶ μου. ἀπὸ γὰρ τῆς ἡμέρας ἕως τῆς νυκτὸς παραδέδωκάς με. ὡς hirūdo sic clamabo. τ q̄si colūba sic medita boꝛ. defecerūt eñ mei oculi vt aspicerē ego in excelsum celi ad dñm: q̄ eruit me τ abstulit a me volorē aie τ ipe fecit. dolebo ad ipm eñ ānūciatū ē tibi. τ suscitasti meū spīm τ cōsolatꝰ vixi. ecce in pace amaritudo mea. liberastis eñ ineā aīam vt nō percat. τ piecisti post me oīa pctā mea. nō eñ in inferno laudabūt te: neq; morientes bene dicēt tibi: neq; sperabūt q̄ in inferno misericordiā tuā: viuētes bñdicēt tibi quēadmodū ego. hodie. ab eñ hodierno die filios faciā: q̄ ānūciabūt iusticiā tuā dñe salutis mee. τ cantabimus psalteriis cūctis diebus vite nr̄e in domo dei.

ὀσᾶ μου. ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παιδίαν ποιήσω, ἃ ἀπαγγελοῦσι τὴν δικαιοσύνην σου κύριε τῆς σωτηρίας μου. καὶ οὐ παύσομαι ἐυλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου κατενάντι τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ.

40. Ca.39.

IN tpe illo misit meodoch filiꝰ bala dan rex babylonie epistolas τ munera ezechie. audiuit eñ q̄ egrotauit vsq; ad mortē: τ surrexit τ gaudium ē sup eis ezechias gaudio magno. τ ostēdit eis domū aromatū τ sanctas τ thymiamatū τ vnguentū τ argēti τ auri: τ oēs domos vasoꝝ gaze: τ oīa q̄cūq; erāt in thesauris ei⁹: τ nō fuit aliq̄d qđ nō ostēdit eis ezechias in domo sua. τ venit esaias ppheta ad ezechiā: τ ait ad eū: q̄d dicunt hoies isti: τ vnde venerūt ad te. τ ait ezechias: de terra de longe venerūt de baby lone ad me. τ dixit esaias: q̄d viderūt in domo tua? τ ait ezechias: oīa q̄ in domo mea viderūt: τ nō est in domo mea

Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε μαιωδὸχ υἱὸς λααδαν rex babylonie epistolas τ legatos τ munera ezechie. audiuit eñ q̄ egrotauit vsq; ad mortē: τ surrexit τ gauisus ē sup eis ezechias gaudio magno. τ ostēdit eis domū aromatα καὶ ἐν ἐκείνῳ ἀπέστειλε μαιωδὸχ υἱὸς λααδαν 4.Re 20.d
ὁ Βασιλεὺς τῆς Βαβυλωνίας ἐπιστολὰς καὶ πρέσβεις καὶ δῶρα ἐζεκία. ἤκουσε γὰρ ὅτι ἐμαλακίσθη ἕως θανάτου, καὶ ἀνέστη καὶ ἐχάρη ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐζεκίας χαρὰν μεγάλην. καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν οἶκον τοῦ πέχυος τ stacten τ thymiamatū τ vnguentū καὶ τῆς σακτῆς καὶ τῶν θυμιαμάτων καὶ τοῦ μύρου καὶ τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χρυσίου, καὶ πάντας τοὺς οἴκους σκευῶν τῆς ἁβάκης, καὶ πάντα ὅσα ἦν ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν οὐθὲν ὃ οὐκ ἔδειξεν ezechias in domo sua. τ venit esaias ppheta ad ezechiā: τ ait ad eū: q̄d dicunt hoies isti: τ vnde venerūt ad te. τ ait ezechias: de terra de longe venerūt de babylone ad me. τ dixit esaias: q̄d viderūt in domo tua? τ ait ezechias: oīa q̄ in domo mea viderūt: τ nō est in domo mea
ὁ προφήτης πρὸς ἐζεκίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τί λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, καὶ πόθεν ἦκασι πρός σέ. τ ait ezechias: de terra de longe venerūt de baby lone. τ dixit ezechias, ἐκ γῆς πόρρωθεν ἦκασιν ἐκ Βαβυλῶνος πρός με. καὶ εἶπεν ἐζεκίας, τί εἶδοσαν ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ εἶπεν ἐζεκίας, πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδοσαν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ οἴκῳ μου οὐδ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

qs nō viderūt sed t q tn thesaurīs meis. t
ὃ οὐκ εἶδοσαν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου · καὶ
ait illi esaias: audi verbū dñi sabaoth.
εἶπεν αὐτῷ ἡσαΐας, ἄκουσον λόγον κυρίου σαβαώθ.
ecce dies veniūt dicit dns t auferent om
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ ληφονται πάν-
nia q i domo tua t q̄cūq; cōgregauerūt pa-
τα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ ὅσα συνήγαγον οἱ πατέ-
tres tui vsq; ad diē hāc in babylonē veniēt. t
ρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης εἰς βαβυλῶνα ἥξει · καὶ
nihil relinquēt. dixit aūt dc̄s q; t a
οὐδὲν οὐ μὴ καταλείψωσιν · εἶπε δὲ ὁ θεὸς ὅτι καὶ ἀπὸ
filiis tuis q̄s genuisti accipiēt t faciēt
τῶν τέκνων σου ὧν ἐγέννησας λήψονται καὶ ποιήσουσι
eunuchos in domo regis babyloni
εὐνούχους ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλωνί-
orū. t ait esaie ezechias: bonū verbū dñi q̄
ων · καὶ εἶπεν ἡσαΐα ἐζεκίας, ἀγαθὸς ὁ λόγος κυρίου ὃν
locut es: fiat pax t iusticia in die
ἐλάλησας, γενέσθω δή εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη ἐν ταῖς ἡμέ-
bus meis.
ραις μου.

Ca. 40.

A Consolamini cōsolamini ppls me dicit
Παρακαλεῖτε παρακαλεῖτε λαός μου λέγει ὁ
de vr. sacerdotes loqmini ad cor hieruſa
θεὸς ὑμῶν · ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν ἱερουσα-
lem cōsolamini eā. q; repleta est humili
λὴμ παρακαλέσατε αὐτήν · ὅτι ἐπλήσθη ἡ ταπείνω-
tas ei. solutū est ei pctū. q̄d aūt recepit
σις αὐτῆς. λέλυται αὐτῆς ἡ ἁμαρτία · ὅτι δὲ ἐδέξατο
de manu dñi duplicia pcta sua. vox
ἐκ χειρὸς κυρίου διπλᾶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῆς. φωνὴ
Mat. 3.a. Marci 1.a. Lu.3.c Jo.1.c
clamātis in deserto parate viā dñi: re
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας
ctas facite semitas ei. ois vallis iple
ας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ · πᾶσα φάραγξ πλη-
bitur t ois mōs t collis humiliabit. t
ρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται · καὶ
erūt prava in directa t aspera in cāpos planos:
ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν καὶ ἡ τραχεῖα εἰς πεδία λεῖα,
t apparebit glia dñi t videbit: ois caro
καὶ ὀφθήσεται ἡ δόξα κυρίου καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ
A 4. Re. 20.d. saluare dei: q; dns locut est. vox dicē-
σωτήριον τοῦ θεοῦ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. φωνὴ λέγον-
B tis: clama. t dixi: q̄d clamabo? ois caro fenū
τος; βόησον · καὶ εἶπα, τί βοήσω; πᾶσα σὰρξ χόρτος
Eccl. 40.c. Iaco. 1.c. t ois glia hois q̄si flos feni: aruit fe
καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου, ἐξηράνθη ὁ χόρ-
nū t flos cecidit q; spūs dei isufflauit
τος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσε ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἐνέφυσησεν
in eo vere fenū est ppls: exsiccatū est fenū
ἐν αὐτῷ ἀληθῶς ὁ χόρτος ἐστὶν ὁ λαός, ἐξηράνθη ὁ χόρτος
flos cecidit: at verbū dei nr̄i manet in eter
ἄνθος ἐξέπεσεν, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰ-
nū. sup mōtē excelsū ascēde q euangelizas sion.
ῶνα. ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος σιων.
exalta in fortitudie vocē tuā q euāgelizas
ὕψωσον ἐν τῇ ἰσχύι τὴν φωνήν σου ὁ εὐαγγελιζόμενος
hierūm exalta noli timere. dic ciuitatib
ἱερουσαλήμ ὕψωσαι μὴ φοβοῦ. εἶπον ταῖς πόλεσιν
iuda. ecce dc̄s vr̄ ecce dns cū virtute ve
Ἰούδα · ἰδοὺ ὁ θεὸς ὑμῶν ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχε-
nit: t brachiū cū dñatiōe. ecce merces ei
Infra. 62.d. ται, καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρίας · ἰδοὺ ὁ μισθὸς αὐτοῦ
cū eo t opus in cōspectu illi sicut pastor
μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ποιμὴν
C pascet gregē suū t brachio suo
ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ
cōgregabit agnos.
συναξει ἀρνας

Trāsla.B.Vie.

quam non ostenderim
eis in thesauris meis. ∞
Et dixit esaias ad eze-
chiam. Audi ∞∞∞∞∞∞∞
verbum domini exerci-
tuum. Ecce dies veniēt:
& auferētur oīa quę in
domo tua sunt: & que
thesaurizauerūt pres tui
vsq; ad diē hanc in baby
lonē. Non relinq̄tur q̄c-
q̄: dicit dns. Et de filiis
tuis qui exibunt de te
quos genueris ∞∞∞∞∞∞
tollent: & erunt eunu-
chi in palatio regis ∞∞
babylonis. Et dixit eze
chias ad esaiam. ∞∞∞∞∞
Bonum verbū domini
quod locut es. Et dixit.
Fiat tantū pax & veri-
tas in diebus meis. 40.
Consolamini consolamini populę me?:
dicit deus vester. Loqui
mini ad cor ∞∞∞∞∞∞∞∞
hierusalem & aduocate
eam: quoniā cōpleta ē
malitia eius dimissa est
iniquitas illius. Suscepit
de manu dñi duplicia p
omnibus peccatis suis.
Vox clamantis in deser
to. Parate viam ∞∞∞∞∞
domini: rectas facite in
solitudine semitas ∞∞∞∞
dei nostri. Omis vallis
exaltabitur: & omnis
mons & collis humilia-
bitur: & erunt praua ∞
in directa & aspera i vias
planas. Et reuelabitur
gloria domini: & vide-
bit omnis caro pariter
q̄: os dñi locutum est.
Vox dicentis. Clama:
& dixi Quid clamabo?
Omnis caro fenum:
& omnis gloria eius quā
si flos agri. Exsicatuz est
fenum & cecidit flos:
quia spiritus domini ∞
insufflauit in eo. Vere fe
nū est ppls. Exsiccatū ē
fenū & cecidit flos ver-
bum aut dei nr̄i manet
in eternū. Super mon-
tem excelsum ascēde tu
qui euāgelizas sion: ex
alta in fortitudine vocē
tuā qui euangelizas hie-
rusalem. Exalta: noli ∞
timere. Dic ciuitatibus
iude. Ecce deus vester.
Ecce dominus deus in
fortitudine veniet: & bra
chiū eius dñabitur. Ecce
merces eius cum eo: &
opus illi corā illo. Sicut
pastor gregē suū pascet
in brachio suo congre
gabit agnos: in sinu suo

Tex.heb.Esa.xl.

רָצָה	אֲשֶׁר לֹא הָרְאִיתִים בְּאֹצְרֹתָי ׃
יום בוא	וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע
	דְּבַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנֵּה יָמִים בָּאִים
	וְנִשָּׂא כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר
	אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶל
יתר בנה	לֹא יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר יְהוָה ׃ וּמִבָּנֶיךָ
מן ילד	אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמֶּךָּ אֲשֶׁר תּוֹלִיד
לקח היה	יִקָּחוּ וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ
סרס הכל	בָּבֶל ׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ
	טוֹב דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר
היה שלם	כִּי יִהְיֶה שָׁלוֹם וֶאֱמֶת בְּיָמָי ׃
יום	נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי
	Cap. xl.
אמר	יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם ׃ דַּבְּרוּ עַל לֵב
	יְרוּשָׁלַ͏ִם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מָלְאָה
צבאה כי נרצה	צְבָאָהּ כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ כִּי לָקְחָה
	מִיַּד יְהוָה כִּפְלַיִם בְּכָל חַטֹּאתֶיהָ ׃
קרא דבר	קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ
בנה סלל	יְהוָה יַשְּׁרוּ בָּעֲרָבָה מְסִלָּה
	לֵאלֹהֵינוּ כָּל גֵּיא יִנָּשֵׂא וְכָל
נשא	הַר וְגִבְעָה יִשְׁפָּלוּ וְהָיָה הֶעָקֹב
שפל	לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה ׃ וְנִגְלָה
גלה כבד בשר	כְּבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו
פה	כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר ׃ קוֹל אֹמֵר קְרָא
קרא חצר	וְאָמַר מָה אֶקְרָא כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר
	וְכָל חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה ׃ יָבֵשׁ
	חָצִיר נָבֵל צִיץ כִּי רוּחַ יְהוָה
	נָשְׁבָה בּוֹ אָכֵן חָצִיר הָעָם ׃ יָבֵשׁ
קום	חָצִיר נָבֵל צִיץ וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם
עלם	לְעוֹלָם ׃ עַל הַר גָּבֹהַ עֲלִי לָךְ
עלה בשר	מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בַכֹּחַ קוֹלֵךְ
רום כוח	מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם הָרִימִי אַל
ירא עיר	תִּירָאִי אִמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה הִנֵּה
	אֱלֹהֵיכֶם ׃ הִנֵּה אֲדֹנָי יְהוִה בְּחָזָק
בוא	יָבוֹא וּזְרֹעוֹ מֹשֶׁלָה לוֹ הִנֵּה שְׂכָרוֹ
פנה	אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו ׃ כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ
רעה חבק	יִרְעֶה בִּזְרֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים וּבְחֵיקוֹ

Tritiua.heb.

Cap. xl.

Universidad de Deusto
Biblioteca

יִשָּׂא עָלוֹת יְנַהֵל׃ מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ יְשַׂא נַחַל
מַיִם וּשְׁמַיִם בַּזָּרֶת תִּכֵּן וְכָל כּוֹל
בַּשְּׁלִישׁ עֲפַר הָאָרֶץ וְשָׁקַל בַּפָּלֶס שָׁלֵשׁ
הָרִים וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנָיִם׃ מִי תִכֵּן אֹזֶן
אֶת רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֶנּוּ׃ עֵצָה יְוַעֲצֶנּוּ
אֶת מִי נוֹעָץ וַיְבִינֵהוּ וַיְלַמְּדֵהוּ בְּאֹרַח יְצוּעָן בִּין
מִשְׁפָּט וַיְלַמְּדֵהוּ דַּעַת וְדֶרֶךְ לַמַּד שָׁפָט
תְּבוּנוֹת יוֹדִיעֶנּוּ׃ הֵן גּוֹיִם כְּמַר דַּל כִּין
מֹדְדִלִי וּכְשַׁחַק מֹאזְנַיִם נֶחְשָׁבוּ הֲלֹא חָשֵׂב
הֵן אִיִּים כַּדַּק יְטוֹל׃ וּלְבָנוֹן אֵין אֵי נָטַל
דְּיֵי בָעֵר וְחַיָּתוֹ אֵין דֵּי עוֹלָה׃ כָּל חָיָה עָלָה
הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ מֵאָפֵס וְתֹהוּ נֶחְשְׁבוּ־לוֹ׃ תֹּהוּ
וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵל מַה דְמוּת תַּעַרְכוּ־לוֹ׃ לַפֶּסֶל נָסַךְ חָרָשׁ
וְצוֹרֵף בַּזָּהָב יְרַקְּעֶנּוּ וּרְתֻקוֹת כֶּסֶף צֹרֵף׃ הַמְסֻכָּן תְּרוּמָה עֵץ לֹא
יִרְקַב יִבְחַר חָרָשׁ חָכָם יְבַקֶּשׁ לְהָכִין פֶּסֶל לֹא יִמּוֹט׃
תֵּדְעוּ הֲלוֹא תִשְׁמְעוּ הֲלוֹא הֻגַּד מֵרֹאשׁ לָכֶם הֲלוֹא הֲבִינֹתֶם מוֹסְדוֹת
הָאָרֶץ׃ הַיֹּשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ
וְיוֹשְׁבֶיהָ כַּחֲגָבִים הַנּוֹטֶה כַּדֹּק שָׁמַיִם וַיִּמְתָּחֵם כָּאֹהֶל לָשָׁבֶת׃
הַנֹּתֵן רוֹזְנִים לְאַיִן שֹׁפְטֵי אֶרֶץ כְּתֹהוּ עָשָׂה אַף בַּל נִטָּעוּ אַף בַּל זָרַעוּ אַף בַּל שָׁרַשׁ בָּאָרֶץ גִּזְעָם
וְגַם נָשַׁף בָּהֶם וַיִּבָשׁוּ וְסוּפָה כַּקַּשׁ תִּשָּׂאֵם׃ וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קְדוֹשׁ׃ שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם
וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא
מֵרב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ לֹא נֶעְדָּר׃ לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וְתְדַבֵּר
יִשְׂרָאֵל נִסְתְּרָה דַרְכִּי מֵיְהוָה וּמֵאלֹהַי מִשְׁפָּטִי יַעֲבוֹר׃ הֲלוֹא
יָדַעְתָּ אִם לֹא שָׁמַעְתָּ אֱלֹהֵי עוֹלָם

leuabit: fetas ipse porta bit. Quis mēsus est pugillo aqs: & celos palmo ponderauit? Quis appē dit tribus digitis molem tre: & librauit in pōdere montes & colles in state tera? Quis adiuuit ooo spm̄ dñi: aut qs cōsilia rius eius fuit: & oñdit illi? Cū quo iniit cōsiliū: & instruxit eū & docuit eu semitā iusticie: & erudi uit eum scientia & viam prudentie oſtendit illi? Ecce gentes quaſi ſtilla ſtitule: & quaſi momen tū ſtatere reputate ſunt. Ecce iſule quaſi pulus exiguus: & libanus non ſufficiet ad ſuccēdendū: & aialia ei nō ſufficiēt ad holocauſtū. Oēs gen tes qſi nō ſint: ſic ſunt co rā eo: & qſi nihilū & ina ne reputate ſunt ei. Cui ergo ſimilē feciſtis deum aut quā imaginē ponetis ei? Nūqd ſculptile cō flabit faber: aut aurifex auro figurabit illud & la minis argēteis argētarij. Forte lignū & iputribile elegit artifex ſapiēs: qrit quō ſtatuat ſimula chrū q non moueatur. Nunqd nō ſcietis? Nun qd nō audietis Nūqd nō annūciatū eſt vobis ab initio? Nūqd nō intellexiſtis fundamēta terre? Qui ſedet ſuper gyrū terre: & hītatores eius ſunt qſi locuſte. Qui extēdit velut nihilū celos: & expan dit eos ſicut tabernaculū ad inhabitādū. Qui dat ſecretorū ſcrutatores qſi nō ſint: iudices terre ve lut inane fecit. Et quidē neq̄ plātato neq̄ ſato neq̄ radicato in terra trūco eorū. Repente flauit in eos: & aruerūt: & turbo qſi ſtipulā auferet eos. Et cui aſſimilaſtis me & adequaſtis dicit ſanctus. Leuate in excelſum oculos vros: & videte qs creauit hec. Qui educit in numero militiā eorū: & oēs ex noie vocat. Pre multitudie fortitudinis & roboris virtutiſq̄ eius: neq̄ vnū reliquum fuit. Quare dicis iacob: & loq̄ris iſrael: abſcondita eſt via mea a domio: & a deo meo iudicium meū tranſibit? Nūquid neſcis: aut non audiſti? Deus ſempiternus ooo

τ pregnātes cōſolabit. q̄s menſus eſt τὴν γῆν ἐν γαστρὶ ἐχούσας παρακαλέσει. τίς ἐμέτρησε manu aquā τ celū palmo τ oēm τῇ χειρὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ καὶ πᾶσαν terrā pugillo? q̄s ſtatuit mōtes pōdere τ rupes ſtate τὴν γῆν δρακί; τίς ἔστησε τὰ ὄρη σταθμῷ καὶ τὰς νάπας ζυ ra? q̄s cognouit mētē dñi: aut q̄s cōſiliarius eius fu γῶ; τίς ἔγνω νοῦν κυρίου, ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγέν it? q̄ inſtruet eū: aut quē cōſuluit τ το; ὃς συμβιβάσει αὐτόν, ἢ τίνα συνεβουλεύσατο καὶ Sa. c. Bo. d. inſtruxit eū? aut q̄s oſtēdit ei iudiciū? aut viā συνεβίβασεν αὐτόν; ἢ τίς ἔδειξεν αὐτῷ κρίσιν; ἢ ὁδὸν itelligētie? q̄s oſtēdit ei ſi oēs gētes ſicut ſtil συνέσεως; τίς ἔδειξεν αὐτῷ εἰ πάντα τὰ ἔθνη ὡς σα la a ſitula τ ſicut momētū ſtatere reputate ſūt τ q̄ſi γὼν ἀπὸ καδου καὶ ὡς ῥοπὴ ζυγοῦ ἐλογίσθησαν καὶ ὡς ſaliua reputabunt? at liban nō ſufficit ad cōburēdū σιελὸς ἐλογισθήσονται; ὁ δὲ λίβανος οὐκ ἱκανὸς εἰς καῦσιν τ oia q̄drupedia nō ſufficiūt ad holocau καὶ πάντα τὰ τετράποδα οὐκ ἱκανὰ εἰς ὁλοκάρπω ſtū: τ oēs gētes q̄ſi nihil ſūt τ in nihilū σιν, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ὡς οὐδὲν εἰσι καὶ εἰς οὐδὲν reputate ſūt ei. cui aſſimilaſtis dñm: τ cui ἐλογίσθησαν αὐτῷ τίνι ὡμοιώσατε κύριον, καὶ τίνι imagini aſſimilaſtis eū? nūqd imaginē fecit fa ὁμοιώματι ὡμοιώσατε αὐτόν; μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέ ber aurifex cōflās aurū circūdeaura κτων ἢ χρυσοχόος χωνεύσας χρυσίον περιεχρύσω uit eū: imaginē fabricauit eū? lignū eīm ipu σεν αὐτόν, ὁμοίωμα κατεσκεύασεν αὐτόν; ξύλον γὰρ ἄση tribile eligit faber τ ſapiēter q̄rit quomō ſtatuet e τμον ἐκλέγεται τέκτων καὶ σοφῶς ζητεῖ πῶς στήσει αὐ ius ſimulachrū vt nō moueat. nōne ſcietis? nōne audi τοῦ εἰκόνα ἵνα μὴ σαλεύηται• οὐ γνώσεσθε; οὐκ ἀκού etis nō ānūciatū eſt a pncipio vobis? nō cognouiſtis σεσθε οὐκ ἀπηγγέλη ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν; οὐκ ἐγνωτε τὰ fundamēta terre? q̄ tenet gyrū terre: τ θεμέλια τῆς γῆς; ὁ κατέχων τὸν γύρον τῆς γῆς, καὶ οἱ inhabitātes in ea q̄ſi locuſte q̄ ſtatuit q̄ſi camerā ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ ὡς ἀκρίδες ὁ στήσας ὡς καμάραν celū τ extendit q̄ſi tabernaculū ad hītandū: q̄ τὸν οὐρανὸν καὶ διατείνας ὡς σκηνὴν κατοικεῖν, ὁ δι dat pncipes in nihilū regere: et terrā q̄ſi nihil δοὺς ἄρχοντας εἰς οὐδὲν ἄρχειν, τὴν δὲ γῆν ὡς οὐδὲν fecit. nō ēm plantabunt neq̄ ſerent: neq̄ ἐποίησεν. οὐδὲ μὴ φυτεύσωσιν οὐδὲ σπερῶσι, οὐδὲ μὴ radicabit in terra radix eor: flauit ſup eos τ are ῥιζωθῇ εἰς τὴν γῆν ῥίζα αὐτῶν ἐπνευσεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐξη facti ſūt τ tēpeſtas q̄ſi ſtipulas aſſumet eos. ράνθησαν καὶ καταιγὶς ὡς φρύγανα ἀναλήψεται αὐτούς, nūc ergo cui me aſſimilaſtis τ exequabor eis νῦν οὖν τίνι με ὡμοιώσατε καὶ ὁμοιωθήσομαι αὐτοῖς dixit ſanct. eleuate ſurſū oculos ἔιπεν ἅγιος. ἀναβλέψατε τὸ ὕψος τοὺς ὀφθαλμοὺς vros τ videte: q̄s oſtēdit hec oia q̄ edu ὑμῶν καὶ ἴδετε, τίς κατέδειξε ταῦτα πάντα ὁ ἐκ cit iuxta nūerū ornatū ſuū oēs in no φέρων κατὰ ἀριθμὸν τὸν κόσμον αὐτοῦ πάντας ἐπ' ὀνό mine vocabit a multa glia τ roboze fortitudinis ματι καλέσει ἀπὸ πολλῆς δόξης καὶ ἐν κράτει ἰσχύος οὐ nihil a te abſcōditū ē. nō ēm dicas iacob τ q̄d locut es iſ δέν σε ἔλαθεν. μὴ γὰρ ἔιπας Ἰακὼβ καὶ τί ἐλάλησας Ἰσ rael• abſcōdita eſt via mea a deo τ de ραήλ• ἀπεκρύβη ἡ ὁδός μου ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ὁ θεός me iudiciū abſtulit τ receſſit. τ nūc nō no μου τὴν κρίσιν ἀφεῖλεν καὶ ἀπέχει• καὶ νῦν οὐκ ἔγ ſti niſi audiſti de eterno νως εἰ μὴ ἤκουσας θεὸς αἰώνιος ooo ooo ooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

tens q fabricauit terios terre: nõ esuriet ne-
θεὸς ὁ κατασκευάσας τὰ ἄκρα τῆς γῆς, οὐ πεινάσει οὐ
q laborabit: neq̃ est iuētio prudētie eiꝰ
δὲ κοπιάσει, οὐδὲ ἔστιν ἐξεύρεσις τῆς φρονήσεως αὐτοῦ,
q dat esuriētibꝰ fortitudinē: ꝛ nõ volentibꝰ
διδοὺς τοῖς πεινῶσιν ἰσχύν, καὶ τοῖς μὴ ὀδυνωμένοις
mcroꝛē. esurient eſu iuniores ꝛ laborabũt ado-
λύσει. πεινάσουσι γὰρ νεώτεροι καὶ κοπιάσουσι νεα-
lescētes: ꝛ electi ifirmi erũt. at expectãtes
νίσκοι, καὶ ἐκλεκτοὶ ἀίχμες ἔσονται. οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν
deũ mutabũt fortitudinē: assumētalas q̃si aqle: cur
θεὸν ἀλλάξουσιν ἰσχύν, πτεροφυήσουσιν ὡς ἀετοί, δραμοῦν-
rēt: ꝛ nõ laborabũt. gradiēnt ꝛ nõ esuriēt.
ται, καὶ οὐ κοπιάσουσι. βαδιοῦνται, καὶ οὐ πεινάσουσι.

C.41 A

Innouamini ad me insule: nã principes mu
Ἐγκαινίζεσθε πρός με νῆσοι, οἱ γὰρ ἄρχοντες ἀλ-
tant fortitudinē: appropinquēt ꝛ loquant simul.
λάττουσι ἰσχύν, ἐγγισάτωσαν καὶ λαλησάτωσαν ἅμα.
tunc iudiciũ ãñucient. q̃s suscitauit de ori
τότε κρίσιν ἀπαγγειλάτωσαν. τίς ἐξήγειρεν ἀπ' ἀνα-
ente iusticiã: vocauit eã ad pedes suos:
τολῶν δικαιοσύνην, ἐκάλεσεν αὐτὴν κατὰ πόδας αὐτοῦ,
ꝛ vadet. dabit ꝛcõspectu gẽtiũ: ꝛ reges istu-
καὶ πορεύσεται. δώσει ἐναντίον ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς ἐκ-
pore mittent: dabit in terra gladios eoꝝ: ꝛ sicut
πόσει καὶ δώσει εἰς γῆν τὰς μαχαίρας αὐτῶν, καὶ ὡς
stipulas plectas arc eoꝝ. ꝛ psequẽt e-
φρύγανα ἐξωσμένα τὰ τόξα αὐτῶν. καὶ διώξεται αὐ-
os: ꝛ gradiẽtur in pace viã pedũ e-
τούς, καὶ πορεύσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν ὁδὸν τῶν ποδῶν αὐ-
ius: q̃s operatꝰ ẽ ꝛ fecit hec? vocauit e-
τοῦ, τίς ἐνήργησε καὶ ἐποίησε ταῦτα; ἐκάλεσεν αὐ-
a q̃ vocat ea. a gñatiõnũ pricipio. ego deꝰ primꝰ:
τὴν ὁ καλῶν αὐτὴν ἀπὸ γενεῶν ἀρχῆς. ἐγὼ ὁ θεὸς πρῶτος,
ꝛ in vẽtura ego ſũ. viderũt gẽtes ꝛ timu
καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα ἐγώ εἰμι. ἴδοσαν ἔθνη καὶ ἐφο-
Infra. 44.a.ꝛ 48.b. erũt termini terre obstupuefc. appropinquefc ꝛ vene
βήθησαν τὰ ἄκρα τῆς γῆς ἤκουσαν. ἤγγισαν καὶ ἤλθο-
rũt simul iudicia vnuſqſq̃ primo.: ꝛ fratri
σαν ἅμα κρίσεις ἕκαστος τῷ πλησίον, καὶ τῷ ἀδελφῷ
auxiliatur. ꝛ dicet: q̃ualit vir faber lignarꝰ ꝛ erarius
βοηθήσει. καὶ ἐρεῖ, ἴσχυσεν ἀνὴρ τέκτων καὶ χαλκεὺς
pcutiẽs malleo simul pducẽs. aliq̃ q̃dẽ dicet solida
τύπτων σφύρα ἅμα ἐλαύνων. ποτὲ μὲν ἐρεῖ ἄμβλυ-
tio bona est: cõfortauefc eũ f clauis ponẽt e-
μα καλόν ἐστιν, ἰσχύρωσαν αὐτὰ ἐν ἥλοις ἵνα σείσωσιν αὐ-
am ꝛ nõ mouebit. tu aũt israel puer meꝰ iacob
τά, καὶ οὐ κινήσουσιν. σὺ δὲ Ἰσραὴλ παῖς μου Ἰακὼβ
quẽ elegi. semẽ abraam quẽ dilexi: quẽ assum-
ὃν ἐξελεξάμην σπέρμα Ἀβραὰμ ὃν ἠγάπησα, οὗ ἀντελα-
psi ab extremo terre ꝛ a sũmitatibꝰ eiꝰ vo
βόμην ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς καὶ ἐκ τῶν σκοπιῶν αὐτῆς ἐκά-
cauite: ꝛ dixi tibi puer meꝰ es: elegi. te ꝛ
λεσά σε, καὶ εἶπα σοι παῖς μου εἶ, ἐξελεξάμην σε καὶ
nõ dereliqui te: ne timeas: tecũ eñ sum.
οὐκ ἐγκατέλιπόν σε, μὴ φοβοῦ, μετὰ σοῦ γάρ εἰμι.
ne erres: ego eñ sum deꝰ tuꝰ q̃ cõfortaui te: ꝛ
μὴ πλανῶ, ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ θεός σου ὁ ἐνισχύσας σοι, καὶ
auxiliaꝝ sũ tibi: ꝛ roborauī te dextera iusta
ἐβοήθησά σοι, καὶ ἠσφαλισάμην σε τῇ δεξιᾷ τῇ δικαίᾳ
mea. ecce cõfundẽt ꝛ erubescent inimi
μου. ἰδοὺ αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες
aduersantes tibi. erũt eñ q̃si nõ existentes
οἱ ἀντικείμενοί σοι. ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὑπάρχοντες.
ꝛ peribũt oẽs aduersarit tui. q̃res e-
καὶ ἀπολοῦνται πάντες οἱ ἀντιδικοί σου. ζητήσεις αὐ-
os: ꝛ nõ iuenies hoies q̃ igsanient
τούς, καὶ οὐ μὴ εὕρῃς τοὺς ἀνθρώπους οἱ πολεμήσουσιν
in te. erũt eñ q̃si nõ exũtes: ꝛ nõ erũt
εἰς σέ. ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὄντες, καὶ οὐκ ἔσονται οἱ
pugnãtes cõtra te: q̃ ego
ἀντιπολεμοῦντές σε, ὅτι ἐγὼ ὁ

ᵗdominus ˢqui creauit ᵃter minos ᵇterre & ᶜ non
ᵇdeficiet ᶜnecq̃ ᶠlaborabit: ᵍnec est ʰinuestigatio ⁱsapie eius: ᵏq dat ˡlasso ᵐvirtutẽ: ⁿ& his q nõ sunt ᵒfortitudinẽ. & ᵖ robur ᑫmultipli-cat. ʳDeficient ˢpueri ∞ ᵗ& laborabunt: ᵘ& iuue-nes inᵛ ifirmitate ʳcadent. ʷQui aũt sperant inˣ dño ʸmutabũt ᶻ fortitudinem: ᵃ assumẽt ᵇpẽnas ᶜsicut aq-le: ᵈcurrẽt ᵇ& non ˡlabora-bunt: ᵏambulabũt ˡ & nõ ᵐdeficient. 41.

Taceant ᵇ ad me ᶜ insu-le: ᵈ& gentes ∞∞∞ ᶜmutent ᶠfortitudinẽ. ᵍ Ac-cedant & ᵇtunc ˡloquẽtur: ʰsimul ˡad iudiciũ ᵐ ppinq̃-mus. ⁿQuis ᵒsuscitauit ᵖab oriente ᑫiustũ: ʳvocauit eũ ˢvt seq̃retur se. ᵗ Dabit ᵘin cõspectu eiꝰ ʳgentes: ʳ& re-ges ˢobtinebit. ᵃ Dabit ᵇq̃si puluerẽ ᶜgladio eiꝰ: ᵈsicut stipulã vento ᶜ raptã arcui eiꝰ. ᵍ Perseqũtur eos ᵇ trãsi-bit in ʲpace: ᵏ semita ˡi pedi bꝰ eiꝰ ᵐnõ ⁿappebit. ᵒQuis hecᵖ opatus est ᑫ& fecit ʳvo-cans ˢ gñationes ᵗab exor-dio. ᵘ Ego ʳdñs ˢprimus ᵗ& ᵘnouissimꝰ ego ᵛsum. ᵖ Vi-derũt ᵏinsule ᵗ& timuerũt: ˢextrema ᵖterre ˡobstupue-rũt: ʰappropinq̃uerũt ˡ & accesserũt. ᵐ Vnusqsq̃ ᵒ p-ximo suo ᵖauxiliatur: ᑫ& fratri suo ʳdicet ˢcõfortare. ᵗ Cõfortauit ᵘ faber erariꝰ ᵛ percutiens ᵃ malleo ᵇeum ᶜqui cudebat ᵈ tunc tpis: ᵉdicens ᶠ glutino ᵍ bonum ʰest ˡ:& confortauit eum ᵏclaus vt ˡ non ᵐ moueа-tur. ⁿ Et tuᵒ israel ∞∞∞∞∞ ᵖserue meus ᑫ iacob ʳ quẽ ˢelegi ᵗ: semen ∞∞∞∞∞ ᵘabraã ᵛamici mei: ʷin ˣquo ʸapprehendi te: ∞∞∞∞∞ ᶻab extremis ᵃ terre ᵇ & a longinquis eiꝰ ᶜvocaui te: ᵈ& dixi ᵉtibi. ᶠ Seruus meus es ᵍtu: ʰelegi te ⁱ& non ∞ ʲabieci te. ᵏ Neˡ timeas ᵐ qa ⁿego ᵒ tecũ sum: ᵖne ᑫ decli-nes ʳquia ˢ ego ᵗdeus tuus. ᵘ Confortaui te ᵛ & ʷ auxilia tus sum tibi: ˣ& ʸ susceпi-te ᶻ dextera ᵃiusti mei. ᵇEcce ᶜcõfundẽtur ᵈ & erubescẽt ᵉoẽs ᶠq pugnãt ᵍ aduersum te. ʰ Erunt ⁱ q̃si nõ sint: ʲ& peribũt ᵏ viri q ˡcõtradicũt tibi. ᵐ Queres eos ⁿ & non ᵒinuenies ᵖ viros ᑫrebelles tuos & ʳ erunt ˢ q̃si nõ sint ᵗ& veluti consũptio ᵘhoies ᵛbellantes aduersum te: ʷquia ˣego ʸdominus ∞∞∞

Tex.he.Esa.xlj.	Prãtiua.heb.
בָּרֵא יְהוָה בּוֹרֵא קְצוֹת הָאָרֶץ לֹא	C.4.1 A
יִיעַף וְלֹא יִיגָע אֵין חֵקֶר לִתְבוּנָתוֹ׃	
נֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וְלָאֵין אוֹנִים	Infra. 44.a.ꝛ 48.b.
עָצְמָה יַרְבֶּה׃ וְיַעֲפוּ נְעָרִים	mat.17 b.
וְיָגָעוּ וּבַחוּרִים כָּשׁוֹל יִכָּשְׁלוּ׃	
וְקוֵי יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר	
כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגָעוּ יֵלְכוּ	
וְלֹא יִיעָפוּ׃	
הַחֲרִישׁוּ אֵלַי אִיִּים וּלְאֻמִּים	Cap. xlj.
יַחֲלִיפוּ כֹחַ יִגְּשׁוּ אָז יְדַבֵּרוּ יַחְדָּו	
לַמִּשְׁפָּט נִקְרָבָה׃ מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח	
צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ יִתֵּן לְפָנָיו	
גּוֹיִם וּמְלָכִים יֵרְד יִתֵּן כֶּעָפָר חַרְבּוֹ	
כְּקַשׁ נִדָּף קַשְׁתּוֹ׃ יִרְדְּפֵם יַעֲבֹר	
שָׁלוֹם אֹרַח בְּרַגְלָיו לֹא יָבֹא׃ מִי	
פָעַל וְעָשָׂה קֹרֵא הַדֹּרוֹת מֵרֹאשׁ	
אֲנִי יְהוָה רִאשׁוֹן וְאֶת אַחֲרֹנִים	
אֲנִי הוּא׃ רָאוּ אִיִּים וְיִירָאוּ	
קְצוֹת הָאָרֶץ יֶחֱרָדוּ קָרְבוּ וַיֶּאֱתָיוּן׃	
אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעְזֹרוּ וּלְאָחִיו	
יֹאמַר חֱזָק׃ וַיְחַזֵּק חָרָשׁ אֶת צֹרֵף	
מַחֲלִיק פַּטִּישׁ אֶת הוֹלֶם פָּעַם	
אֹמֵר לַדֶּבֶק טוֹב הוּא וַיְחַזְּקֵהוּ	
בְּמַסְמְרִים לֹא יִמּוֹט׃ וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל	
עַבְדִּי יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךָ זֶרַע	
אַבְרָהָם אֹהֲבִי׃ אֲשֶׁר הֶחֱזַקְתִּיךָ	
מִקְצוֹת הָאָרֶץ וּמֵאֲצִילֶיהָ קְרָאתִיךָ	
וָאֹמַר לְךָ עַבְדִּי אַתָּה בְחַרְתִּיךָ וְלֹא	
מְאַסְתִּיךָ׃ אַל תִּירָא כִּי עִמָּךְ	
אָנִי אַל תִּשְׁתָּע כִּי אֲנִי אֱלֹהֶיךָ	
אַמַּצְתִּיךָ אַף עֲזַרְתִּיךָ אַף תְּמַכְתִּיךָ	
בִּימִין צִדְקִי׃ הֵן יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ כָּל	
הַנֶּחֱרִים בָּךְ יִהְיוּ כְאַיִן וְיֹאבְדוּ	
אַנְשֵׁי רִיבֶךָ׃ תְּבַקְּשֵׁם וְלֹא תִמְצָאֵם	
אַנְשֵׁי מַצֻּתֶךָ יִהְיוּ כְאַיִן וּכְאֶפֶס	
אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֶּךָ׃ כִּי אֲנִי יְהוָה	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtiua.heb. Tex.be.Esa.xlj. | Trãsla.B.Vie. | Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

אֱלֹהֶיךָ מַחֲזִיק יְמִינֶךָ הָאֹמֵר לְךָ חָתָן יָמִן
אַל תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ נְאֻם אַל יָרֵא
תּוֹלַעַת יַעֲקֹב מְתֵי יִשְׂרָאֵל תִּירְאִי תּוֹלַעַת פָּתָה
אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ נְאֻם יְהוָה וְגֹאֲלֵךְ
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הִנֵּה שַׂמְתִּיךָ קָדֹשׁ שׁוּם
לְמוֹרַג חָרוּץ חָדָשׁ בַּעַל פִּיפִיּוֹת מָרַג חָרִין
תָּדוֹשׁ הָרִים וְתָרֹק וּגְבָעוֹת כַּמֹּץ פָּה דוּשׁ
תְּזָרֵם וְרוּחַ תִּשָּׂאֵם וְסוּפָה תָּפִיץ אֹתָם וְאַתָּה תָּגִיל בַּיהוָה שׁוּם זָרָה
בְּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלָּלוּ הֶעָנִיִּים וְהָאֶבְיוֹנִים מְבַקְּשִׁים מַיִם וָאַיִן לָהַל עָנָה
לְשׁוֹנָם צָמְאָה נָשָׁתָּה אֲנִי יְהוָה אָבָה בָּקַשׁ
אֶעֱנֵם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא אֶעֶזְבֵם לָשׁוֹן עָנָה עָזַב
אֶפְתַּח עַל שְׁפָיִים נְהָרוֹת וּבְתוֹךְ בְּקָעוֹת מַעְיָנוֹת אָשִׂים מִדְבָּר פָּתַח שָׁפָה
לְאַגַם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי מַיִם עֵין שׁוּם
אֶתֵּן בַּמִּדְבָּר אֶרֶז שִׁטָּה וַהֲדַס וְעֵץ שֶׁמֶן אָשִׂים בָּעֲרָבָה בְּרוֹשׁ נָתַן שׂוּם
תְּדַהַר וְתִאַשּׁוּר יַחְדָּו לְמַעַן יִרְאוּ וְיֵדְעוּ וְיָשִׂימוּ וְיַשְׂכִּילוּ יַחְדָּו בָּרָה שׂוּם
כִּי יַד יְהוָה עָשְׂתָה זֹאת וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּרָאָהּ הַרְבּוּ רִיבְכֶם יֹאמַר רוּב
יְהוָה הַגִּישׁוּ עֲצֻמוֹתֵיכֶם יֹאמַר נָגַשׁ
מֶלֶךְ יַעֲקֹב יַגִּישׁוּ וְיַגִּידוּ לָנוּ אֵת נָגַד
אֲשֶׁר תִּקְרֶינָה הָרִאשֹׁנוֹת מָה בָּרָה
הַגִּידוּ וְנָשִׂימָה לִבֵּנוּ וְנֵדְעָה אַחֲרִיתָן שׂוּם יָדַע
אוֹ הַבָּאוֹת הַשְׁמִיעֻנוּ שָׂמַע
הַגִּידוּ הָאוֹתִיּוֹת לְאָחוֹר וְנֵדְעָה כִּי נָגַד אָחַר
אֱלֹהִים אַתֶּם אַף תֵּיטִיבוּ וְתָרֵעוּ יָטַב רוּעַ
וְנִשְׁתָּעָה וְנִרְאֶה יַחְדָּו הֵן אַתֶּם מֵאַיִן עָשָׂה רָאָה
וּפָעֳלָכֶם מֵאָפַע תּוֹעֵבָה יִבְחַר בָּכֶם עָצַב בָּחַר
הַעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיֵּאת מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ עוּר צָפַן
יִקְרָא בִשְׁמִי וְיָבֹא סְגָנִים כְּמוֹ אָתָה זָרַח
חֹמֶר וּכְמוֹ יוֹצֵר יִרְמַס טִיט מִי כָּרָא בּוּא
הִגִּיד מֵרֹאשׁ וְנֵדָעָה וּמִלְּפָנִים וְנֹאמַר צַדִּיק אַף אֵין מַגִּיד אַף אֵין יָדַע נָגַד
כָּנָה אָמַר צָדָק

deus tuus apprehẽdens manũ tuã: dicens tibi. Ne timeas: ego adiuui te. Noli timere vermis iacob: qui mortui estis ex israel. Ego auxiliatus sum tibi dicit dñs: & redemptor tuus sanctus israel. Ego posui te quasi plaustrũ triturans nouũ: habẽs rostra serrantia. Triturabis montes & cõminues: & colles quasi puluerẽ pones. Ventilabis eos: & vẽtus tollet: & turbo dísperget eos: & tu exultabis in domino: in sancto israel letaberis. Egeni & pauperes querunt aquas & non sunt: lingua eorum siti paruit. Ego dominus exaudiam eos: deus israel: non derelinquã eos. Aperiã in supinis collibus flumina & in medio camporum fontes. Ponam desertum in stagna aquarũ & terram inuiam in riuos aquarũ. Dabo insolitum cedrũ & spinam & myrtũ & lignũ oliue. Ponam in deserto abietem vlmum & buxum simul vt videant & sciant & recogitent & intelligant pariter: quia manus dñi fecit hec: & sanctus israel creauit illud. Prope facite iudiciũ vĩm: dicit dominus afferte si qd forte habetis dixit rex iacob. Accedant & nuncient nobis quecunq; ventura sunt. priora que fuerũt nũciate: & ponemus cor nr̃m: & sciemus nouissima eorũ: & que vẽtura sunt indicate nobis. Annũciate que ventura sunt in futurũ: & sciemus quia dii estis vos. Bene quoq; aut male si potestis facite & loq̃mur & videam simul. Ecce vos estis ex níhilo: & opus vestrũ ex eo qđ nõ est. Abominatio est q elegit vos. Suscitaui ab aquilone & veniet ab ortu solis. Vocabit nomẽ meũ: & adducet magistratus q̃si lutũ: & velut plastes cõculcãs humũ. Quis ãnũciauit ab exordio vt sciam: & a pr̃icipio vt dicam si iusti es. Nõ est annũciãs neq;

deus tuus apprehẽdens manũ tuã: dicẽs tibi ne ti
θεός σου ὁ κρατῶν τῆς δεξιᾶς σου, ὁ λέγων σοι μὴ φο
meas iacob paruule israel: ego auxiliabor tibi: dicit
βοῦ ἰακὼβ ὀλιγοστὸς ἰσραήλ, ἐγὼ ἐβοηθησά σοι, λέγει
deus tuus redimẽs te israel: ecce fect te q̃si
ὁ θεός σου λυτρούμενός σε ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐποίησά σε ὡς
rotas plaustri nouas serrarũ modũ. & triturabis
τροχοὺς ἁμαξῆς καινοὺς πρισηροειδεῖς· καὶ ἀλοήσεις
mõtes: & cõminues colles: & q̃si puluerẽ pones: &
ὄρη, καὶ λεπτυνεῖς βουνούς, καὶ ὡς χοῦν θήσεις, καὶ
vẽtilabis & ventus auferet eos: & tẽpestas dis
λικμήσεις καὶ ἄνεμος λήψεται αὐτούς, καὶ καταιγὶς διε
get illos. tu aũt letaberis in sanctis
σπερεῖ αὐτούς. σὺ δὲ εὐφρανθήσῃ ἐν τοῖς ἁγίοις
israel: & exultabũt pauperes & ino
ἰσραήλ, καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐν
pes. quere eñ aquã & nõ erit: lingua e
δεεῖς· ζητήσει γὰρ ὕδωρ καὶ οὐκ ἔστι, ἡ γλῶσσα αὐ
orũ pre siti exaruit. ego dñs exaudi
τῶν ἀπὸ τῆς δίψης ἐξηράνθη. ἐγὼ κύριος ἐπακούσο
am deꝰ israel: & nõ derelinquã eos: sed
μαι ὁ θεὸς ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς, ἀλ
aperiã in mõtib flumina: & in medio cã
λ' ἀνοίξω ἐπὶ τῶν ὀρέων ποταμούς, καὶ ἐν μέσῳ πε
porũ fontes: & factã desertũ in paludes: &
δίων πηγάς, καὶ ποιήσω τὴν ἔρημον εἰς ἕλη, καὶ τὴν
sitientẽ terrã in aq̃ductib. ponã in inaquosã terrã
διψῶσαν γῆν ἐν ὑδραγωγοῖς. θήσω εἰς τὴν ἄνυδρον γῆν
cedrũ & buxũ & myrtũ & cupressum &
κέδρον καὶ πύξον καὶ μυρσίνην καὶ κυπαρισσον καὶ
populũ. vt videãt & cognoscãt & cogitẽt & noue
λεύκην· ἵνα ἴδωσι καὶ γνῶσι καὶ ἐννοηθῶσι καὶ ἐπιστῶν
rint simul: q̃z manꝰ dñi fecit hec: & sanctꝰ
ται ἅμα, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίησε ταῦτα, καὶ ὁ ἅγιος
israel oñdit appropiquat iudiciũ vĩm. dicit
τοῦ ἰσραὴλ κατέδειξεν· ἐγγιζέτω ἡ κρίσις ὑμῶν· λέγει
dñs deꝰ appropiquauerũt cõsilia vĩa dicit rex
κς̃ ὁ θεὸς ἠγγισαν αἱ βουλαί ὑμῶν λέγει ὁ βασιλεὺς ἰακώβ.
appropinquẽt & annũcient vobis q̃ vẽtura
ἐγγισάτωσαν καὶ ἀναγγειλάτωσαν ὑμῖν ἃ συμβήσε
sunt: aut priora q̃ erãt dicite. & appone
ται, ἢ τὰ πρότερα τίνα ἦν εἴπατε· καὶ ἐπισήσο
mus sensũ: & sciemus q̃ nouissima: & vẽtu
μεθα νοῦν, καὶ γνωσόμεθα τὰ ἔσχατα, καὶ ἐπερ
ra dicite nobis: ãnũciate futura
χόμενα εἴπατε ἡμῖν, ἀναγγείλατε τὰ ἐπερχόμενα
in nouissimo: & sciemus q̃m dñi estis. bñfa
ἐπ' ἔσχάτου, καὶ γνωσόμεθα ὅτι θεοί ἐστέ· ἢ εὖ ποιή
cite & malefacite admirabimur & videbimꝰ si
σατε καὶ κακώσατε θαυμασόμεθα καὶ ὀψόμεθα ἅμα
mul: q̃z vnde estis vos. & vñ opus
μα, ὅτι πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς, καὶ πόθεν ἡ ἐργασία
vĩm: de terra abominationũ elegerũt vos. ego
ὑμῶν, ἐκ γῆς βδελυγμάτων ἐξελέξαντο ὑμᾶς. ἐγὼ
sũt suscitaui eũ q̃ ab aq̃lone & q̃ a solis or
δὲ ἤγειρα τὸν ἀπὸ βορρᾶ καὶ τὸν ἀφ' ἡλίου ἀνατο
tu: vocabunt nomine meo. ventãt pnci
λῶν, καλεσοῦσι τῷ ὀνόματί μου. ἐρχέσθωσαν ἄρχον
pes: & sicut lutũ figuli & sicut figulꝰ cõ
τες, καὶ ὡς πηλὸς κεραμέως καὶ ὡς κεραμεὺς κα
culcans lutũ: sic cõculcabimini. q̃s
τατατῶν τὸν πηλόν, οὕτω κατασταθήσεσθε. τίς
eni ãnũciabit q̃ a pricipio: vt cognoscam: & q̃ an
γὰρ ἀναγγελεῖ τὰ ἐξ ἀρχῆς, ἵνα γνῶμεν καὶ τὰ ἔμ
tea. dicem: q̃z vera sunt. nõ est
προσθεν· ἐροῦμεν ὅτι ἀληθῆ ἐστιν· οὐκ ἔστιν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũinter.lati.	Trãsla.B.Hie.	Ter.he.Esa.xlij.	Pritiua.heb.
ɔ̃dices: neq; audiẽs vlos sermones.pricipiũ sion ὁ πρῶτος λέγων, ἰδοὺ ἐγὼ ἀκούων ὑμῶν τοὺς λόγους • ἀρχὴν σιὼν dabo: ꝛ hierm cõsolabor in via. de eñ δώσω, καὶ ἱερουσαλὴμ παρακαλέσω εἰς ὁδόν. ἐκεῖθεν γὰρ gẽtib⁹ ecce nulla. ꝛ a simulachris eox nõ τῶν εἰδώλων ἰδοὺ ἐγείρω καὶ ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν οὐκ erat q̃ nũciaret. ꝛ si iterrogauero eos vnde estis:nõ ἦν ὁ ἀναγγέλων. καὶ ἐὰν ἐρωτήσω αὐτοὺς πόθεν ἐστέ; οὐ μὴ rñdebũt mihi.sunt eñ q̃ facitũt vos ꝛ frustra ἀποκριθῶσί μοι • εἰσὶ γὰρ οἱ ποιοῦντες ὑμᾶς καὶ μάτην seducẽtes vos. πλανῶντες ὑμᾶς.	Ca.42.	predicens ᶜneq; ᵇaudiens ᶜsermones vestros. ꝏꝏꝏ ᶠPrimus ᵍad sion dicet: ᵇecce ᵉadsunt: ʰ& hierusalem ᵉcuãgelistam ᵐ dabo. ⁿ Et vidi ᵒ& non erat ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵠexistis ᵖquisq; ᵒqui iniret cõsiliũ: ʳ& iterrogat ᵖ rñderet ˢverbũ. ᵗ Ecce ᵘoẽs ˣinaniusti & ʸvana ᶜ opera eorũ ᵇventus ᶜ& inane ᶠ simulachra eorum.	42.		
Ιακὼβ ὁ παῖς μου ἀντιλήψομαι αὐτοῦ. ἰσραὴλ ὁ electꝰ meꝰ suscepit eũ aia mea.dedi ἐκλεκτός μου προσεδεξάμην αὐτὸν • ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου. • ἔδωκα τὸ spm̃ meũ sup eũ. iudiciũ gẽtibꝰ educet. nõ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν. κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει. οὐ clamabit: neq; dimittet:neq; audiet foras vox eius. calamũ fractũ nõ cõteret: ꝛ linũ τοῦ • καλαμου συντετριμμένον οὐ συντρίψει, καὶ λίνον fumigans nõ extiguet: sed in veritate educet iudi καπνίζοντα οὐ σβέσει, ἀλλὰ εἰς ἀληθῆ ἐξοίσει κρίcium. spiẽdebit ꝛ nõ cõteret donec ponat sup σιν • ἀναλάμψει καὶ οὐ θραυσθήσεται ἕως ἂν θῇ ἐπὶ τῆς terrã iudiciũ. ꝛ in noie eiꝰ gẽtes sperabũt. ſic γῆς κρίσιν. καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. οὕ dicit dñs deꝰ q̃ fecit celũ ꝛ defixit τως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ πήξας illud q̃ firmauit terrã ꝛ q̃ in ea: ꝛ q̃ dedit flatũ ἀυτὸν στερεώσας τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ δοὺς πνοὴν pplo q̃ sup eã: ꝛ spm̃ calcantibꝰ eã. τῷ λαῷ τῷ ἐπ' αὐτῆς, καὶ πνεῦμα τοῖς πατοῦσιν αὐτήν. ego dñs deꝰ vocaui te in iusticia ꝛ appꝫhẽdã ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἐκάλεσά σε ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρατήσω manũ tuã: ꝛ cõfortabo te: ꝛ dedi te in fe τῆς χειρός σου, καὶ ἐνισχύσω σε, καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθή	Ca.42.	ᵍdominus ʳvocaui te ꝏ ˢin iusticia: ʳ& apprehendi ᵗmanũ tuã: ˢ& seruaui te. ʳEt dedi te ᵗin fedus ᵘpopuli ᵛin lucem ʷgentiũ: ˣvt aperires ʸoculos ᶻcecorũ ᵃ& educeres ᵇde conclusione ᶜvinctũ: ᵈde domo ᵗ carceris ᵉsedentes in ᶠtenebris. ᵍEgo ʰdñs: ᵍhoc est ʲnomẽ meum. ᵏGloriã meã ˡalteri ᵐnon ˡdabo: ʳ& laudẽ meã ˢsculptilibꝰ: ᵗq̃ prima fuerunt ᵘecce ᵛvenerunt: ᵘno ua quoq; ʷego ˣannuncio: ʸantecꝫ ᶻ oriantur ᵃaudita ᵇvobis ᶜfaciam. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵈCantate ᵉdomino ᶠ canticum ᵍnouum : ʰ laus eius ᶦab extremis ʲterre. ᵏ Qui descẽditis in ˡmare ᵐ& plenitudo eius: ⁿinsule ᵒ& habitatores earũ. ᵖ Letetur ᵍdesertũ ʳ& ciuitates eius ˢin ᵗdomibus ᵘhabitabit ᵛcedar. ʷ Laudate ˣhitatores ʸpetre: ʳde vertice ᶻ mõtiũ ᵃclamabũt. ᵇ Ponẽt ᶜdño ᵈgloriã ᵉ& laudẽ eiꝰ ᶠin ˢinsulis ᵍnũciabũt. ʰ Dñs ⁱsicut fortis ʲegredietur ᵏsicut vir ˡpreliator ᵐsuscitabit ⁿzelũ. ᵒ Vociferabitur ᵖ& ᵒclamabit ᵍsup ʳinimicos suos ˢcõfortabitur. ᵗ Tacui: ᵘ semp		
Infra. 46.b.			
		Cap. xlij.	
		הֵן עַבְדִּי אֶתְמָךְ בּוֹ בְחִירִי רָצְתָה נַפְשִׁי נָתַתִּי רוּחִי עָלָיו מִשְׁפָּט לַגּוֹיִם יוֹצִיא׃ לֹא יִצְעַק וְלֹא יִשָּׂא וְלֹא יַשְׁמִיעַ בַּחוּץ קוֹלוֹ׃ קָנֶה רָצוּץ לֹא יִשְׁבּוֹר וּפִשְׁתָּה כֵהָה לֹא יְכַבֶּנָּה לֶאֱמֶת יוֹצִיא מִשְׁפָּט׃ לֹא יִכְהֶה וְלֹא יָרוּץ עַד יָשִׂים בָּאָרֶץ מִשְׁפָּט וְלִתּוֹרָתוֹ אִיִּים יְיַחֵלוּ׃ כֹּה אָמַר הָאֵל יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטֵיהֶם רֹקַע הָאָרֶץ וְצֶאֱצָאֶיהָ נֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ לַהֹלְכִים בָּהּ׃ אֲנִי יְהוָה קְרָאתִיךָ בְצֶדֶק וְאַחֲזֵק בְּיָדֶךָ וְאֶצָּרְךָ וְאֶתֶּנְךָ לִבְרִית עָם לְאוֹר גּוֹיִם׃ לִפְקֹחַ עֵינַיִם עִוְרוֹת לְהוֹצִיא מִמַּסְגֵּר אֲסִיר מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ׃ אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים׃ הָרִאשֹׁנוֹת הִנֵּה בָאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד בְּטֶרֶם תִּצְמַחְנָה אַשְׁמִיעַ אֶתְכֶם׃ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ יֹרְדֵי הַיָּם וּמְלֹאוֹ אִיִּים וְיֹשְׁבֵיהֶם׃ יִשָּׂאוּ מִדְבָּר וְעָרָיו חֲצֵרִים תֵּשֵׁב קֵדָר יָרֹנּוּ יֹשְׁבֵי סֶלַע מֵרֹאשׁ הָרִים יְצַוָּחוּ׃ יָשִׂימוּ לַיהוָה כָּבוֹד וּתְהִלָּתוֹ בָּאִיִּים יַגִּידוּ׃ יְהוָה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף יִצְרָיחַ עַל אוֹיְבָיו יִתְגַּבָּר׃ הֶחֱשֵׁיתִי מֵעוֹלָם	Cap. xlij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtiua.heb. Tex.he.Esa.xliij. Trãsla.B.Vie. Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

אַחֲרִישׁ אֶתְאַפַּק כַּיּוֹלֵדָה אֶפְעֶה אַחֲרִישׁ אֶתְאַפַּק
יַלְדָה אֶפְעֶה
אָשִׁם וְאֶשְׁאַף יַחַד אַחֲרִיב
שָׁמֵם שָׁאַף
הָרִים וּגְבָעוֹת וְכָל עִשְׂבָּם אוֹבִישׁ
חָרַב יָבֵשׁ
וְשַׂמְתִּי נְהָרוֹת לָאִיִּים וַאֲגַמִּים
שׁוּם
אוֹבִישׁ וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים בְּדֶרֶךְ לֹא
הָלַךְ
יָדָעוּ בִּנְתִיבוֹת לֹא יְדָעוּם אַדְרִיכֵם
נָתִב דָּרַךְ
אָשִׂים מַחְשָׁךְ לִפְנֵיהֶם לָאוֹר
שׁוּם חֹשֶׁךְ
וּמַעֲקַשִּׁים לְמִישׁוֹר אֵלֶּה הַדְּבָרִים
פָּנָה עָקֹשׁ
עָשִׂיתִם וְלֹא עֲזַבְתִּים נָסֹגוּ אָחוֹר
יָשַׁר עָשָׂה
יֵבֹשׁוּ בֹּשֶׁת הַבֹּטְחִים בַּפֶּסֶל
אָחַר בּוּשׁ
הָאֹמְרִים לְמַסֵּכָה אַתֶּם אֱלֹהֵינוּ
נָסַךְ
חֵרְשִׁים שְׁמָעוּ וְהַעִוְרִים הַבִּיטוּ
עָבַט
לִרְאוֹת מִי עִוֵּר כִּי אִם עַבְדִּי וְחֵרֵשׁ
רָאָה
כִּמְלָאכִי אֲשַׁלַּח מִי עִוַּר כִּמְשֻׁלָּם
לָאַךְ שָׁלַח
וְעִוֵּר כְּעֶבֶד יְהוָה רֹאוֹת רַבּוֹת
שָׁלַם רָאָה
וְלֹא תִשְׁמֹר פֹּקֵחַ אָזְנַיִם וְלֹא
רָבַב שָׁמַר
יִשְׁמָע יְהוָה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ
שָׁמַע
יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר וְהוּא עַם בָּזוּז
גָּדַל יָרָה
וְשָׂסוּי הֲפַח בַּחוּרִים כֻּלָּם וּבְבָתֵּי
אָרַר בָּזַז
כְלָאִים הֻחְבָּאוּ הָיוּ לָבַז וְאֵין
שִׁסָּה פּוּחַ
מַצִּיל מְשִׁסָּה וְאֵין אֹמֵר הָשֵׁב
בַּיִת בָּזַז
מִי בָכֶם יַאֲזִין זֹאת יַקְשִׁיב וְיִשְׁמַע
חָבָא בָּזַז
לְאָחוֹר מִי נָתַן לִמְשִׁסָּה יַעֲקֹב
צָיַל שָׁסַס
וְיִשְׂרָאֵל לְבֹזְזִים הֲלוֹא יְהוָה זוּ
אֹזֶן שׁוּב
חָטָאנוּ לוֹ וְלֹא אָבוּ בְּדַרְכָיו הָלוֹךְ
קָשַׁב אָחַר
וְלֹא שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ וַיִּשְׁפֹּךְ עָלָיו
הָלַךְ שָׁפַךְ
חֲמָה אַפּוֹ וְעֻזּוֹ מִלְחָמָה וַתְּלַהֲטֵהוּ
יָרָה עָזַז
מִסָּבִיב וְלֹא יָדָע וַתִּבְעַר בּוֹ וְלֹא
לָחַם לָהַט
יָשִׂים עַל לֵבָב
בָּעַר שׁוּם

Cap.xliij.

וְעַתָּה כֹּה
אָמַר יְהוָה בְּרָאֲךָ יַעֲקֹב וְיֹצֶרְךָ
יָצַר בָּרָא
יִשְׂרָאֵל אַל תִּירָא כִּי גְאַלְתִּיךָ
גָּאַל יָרָא
קָרָאתִי בְשִׁמְךָ לִי אָתָּה כִּי
קָרָא
תַּעֲבֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי וּבַנְּהָרוֹת
עָבַר
לֹא יִשְׁטְפוּךָ כִּי תֵלֵךְ בְּמוֹ אֵשׁ
שָׁטַף יָלַל
לֹא תִכָּוֶה וְלֶהָבָה לֹא תִבְעַר בָּךְ כִּי
כָּוָה

hsilui:ipatiens"fui:msicut parturiens"loquar. ∞∞∞∞ oDissipabopabsorbebo qsimul:rdesertos faciam smontes t & collesu & oē xgermen eorūr exiccabo. yPonamafluminabin insulas & stagna ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ barefaciam. cEt ducam dcecosein viam quam ∞ fnesciūt:& gin semitis ās hignorauerunt"ambulare eos faciam. oPonamptenebras qcoram eis rin lucem s& praua t in recta. u Hec vverba ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ xfeci eis: & nōa dereliqui eos. bCōuersi suntcretrorsum. oCōfundātur ccōfusione dqui cōfidūt ein sculptili: bqui dicunt cconflatili vos idii nostri. ∞∞∞∞ mSurdi"audite: o& ceci pin tuemini ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ qad videndū: rqs ccecus sni si seruus meus: t& surdus unisi ad quē nūcios meos amisi: bQuis ccecus onisi q venūdatus est: cEt qs cec? dnisi seru? edñi: Quifvides multa: gnōne hcustodies: Qui iaptas habes"aures: knōne laudies. Elmdñs nvoluit ovt sanctificaret eum: pmagnificaret legē t& extolleret: qipse aūt apopul? brdireptus c& vastat?. dLaqueus eiuuenū f oēs: g& in domib? hcarcerū iabscondīti sunt. kFacti sunt in rapinā: mnec est" q eruat: in ndireptionē: onec est" q quí dicat: rredde. sQuis est tin vobis q" audiat hoc: uattē dat w & auscultet x futura? yQuis cdedit zin direptionē aiacob bisrael cvastanti bus. dNōne dñs ipse cui epeccauim?" Et noluerūt fin viis eius gambulare: h& non audierunt klegem eius. lEt effudit sup eum mindignationē furoris sui n& forte bellū: c& cōbussit eum oin circuitu c& non q cognouit r & succendit b eum: w& non xintellexit.

43.

ET nunc hec ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ cdicit ddñs ecreans te iacob f& formans te ∞∞∞∞ bisrael. iNoli ktimere: iquia mredemi te: & ∞∞∞∞∞∞∞ nvocaui te o nomine tuo. pMeus es qtu. r Cum ∞∞∞ stransieris tper aquas ute cum: iero & flumina ∞∞ vnon woperient te. b Cum cambulaueris din igne ∞∞ inon kcōbureris: b& flamma inon nardebit in te ∞∞

nſidd τ semp tacebo τ sustinebo, sicut pariēs μὴ καὶ ἀεὶ σιωπήσομαι καὶ ἀνέξομαι· ὡς ἡ τίκτουσα patiēter egi erūpā τ arefaciā simul: vastabo mōtes: τ ἐκαρτέρησα ἐκκύσω καὶ ξηρανῶ ἅμα, ἐρημώσω ὄρη, καὶ colles: τ oē fenū eoꝝ arefaciā: τ ponā βουνούς, καὶ πάντα τὸν χόρτον αὐτῶν ξηρανῶ, καὶ θήσω flumina in insulas: τ paludes siccabo: τ adducā cecos ποταμοὺς εἰς νήσους, καὶ ἕλη ξηρανῶ, καὶ ἄξω τυφλοὺς p viā quā nescierunt: τ semitaꝝ ās ignorauerūt fa ἐν ὁδῷ ἣ οὐκ ἔγνωσαν, καὶ τρίβους ἃς οὐκ ὤδευσαν ποι cia calcare eos: faciā eis tenebras in lucē: ἀσω πατῆσαι αὐτούς, ποιήσω αὐτοῖς σκότος εἰς φῶς, τ prava in directa. hec verba faciā illis καὶ σκολιὰ εἰς εὐθεῖα· ταῦτα τὰ ῥήματα ποιήσω αὐτο τ nō derelinquā eos: ipi aūt cōuersi τοῖς καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς, αὐτοὶ δὲ ἀποστραφή sunt retrorsū: cōfundimini cōfusione q cōfidit ἔσαν εἰς τὰ ὀπίσω, αἰσχύνθητε αἰσχύνην οἱ πεποιθότες ἐπὶ sculptilib? dicētes cōflatilib?. vos estis τοῖς γλυπτοῖς οἱ λέγοντες τοῖς χωνευτοῖς· ὑμεῖς ἐστὲ dii nri. surdi audite: τ ceci respicite θεοὶ ἡμῶν· οἱ κωφοὶ ἀκούσατε, καὶ οἱ τυφλοὶ ἀναβλέ te vt videatis. τ qs cecus nisi pueri mei: τ ψατε ἰδεῖν· καὶ τίς τυφλὸς ἀλλ' ἢ παῖδές μου, καὶ surdi nisi vñantes eoꝝ: qs cecus sicut q re κωφοὶ ἀλλ' ἢ οἱ κυριεύοντες αὐτῶν; τίς τυφλὸς ὡς ὁ ἄπε cessit τ excecati sunt serui dei. vidistis χκώς· καὶ ἐτυφλώθησαν οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ· ἴδετε sepe τ nō custodistis: aperte aures τ πολλοὰκις· καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε, ἀνεῳγμένα τὰ ὦτα καὶ nō audistis. vñs vo voluit vt iustificaret τ οὐκ ἠκούσατε· κύριος ὁ θεὸς ἐβούλετο ἵνα δικαιωθῇ καὶ magnificaret laudē: τ vidi: τ fuit ppls va μεγαλύνῃ αἴνεσιν, καὶ εἶδον, καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς πε status τ direpti?: nā laque? in ἁρπαγισμένος καὶ διηρπασμένος, ἦσαν παγὶς ἐν τοῖς cubilib? vbiq; τ in domib? simul vbi absc̄dekt ταμείοις πανταχοῦ καὶ ἐν οἴκοις ἅμα ὅπου ἐκρυβη eos facti sūt in direptionē: τ nō erat q erue αὐτούς· ἐγένοντο εἰς προνομήν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμε ret predā: τ nō erat dicēs. redde. q in vobis νος ἀπόδαγμα, καὶ οὐκ ἦν ὁ λέγων· ἀπόδος· τίς ἐν ὑμῖν q hec exaudiet: τ in futura cognoscat: ὃς ταῦτα εἰσακούσεται, καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα γνώσε, q̃ dedit in dep̃dationē iacob τ israel vastā τίς ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν ἰακὼβ καὶ ἰσραὴλ τοῖς πρό tibus: nōne de? cui peccauerūt: τ nō voluerūt νομεύουσιν; οὐχὶ ὁ θεὸς ᾧ ἡμάρτοσαν; καὶ οὐκ ἠβού in vijs eius ābulare: neq; audire λοντο ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πορεύεσθαι, οὐδὲ ἀκούειν legē eius: τ induxit sup eos trā fu τοῦ νόμου αὐτοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴν θυ rozis sui: τ pualuit cōtra eū bellū: τ μοῦ αὐτοῦ, καὶ κατίσχυσεν κατ' αὐτοῦ πόλεμος, καὶ cōburētes eos p circuitū: τ nō cognouerūt vn? οἱ συμφλέγοντες αὐτοὺς κύκλῳ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕκα q̃s eoꝝ: neq; posuerūt sup aiam. ος αὐτῶν, οὐ δὲ ἔθεντο ἐπὶ ψυχήν.

Ca.43.

ΚΑΙ νῦν οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας σε Καὶ νῦν οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ πλάσας σε iacob: τ q plasmauit te israel. ne timeas quī ἰακώβ, καὶ ὁ πλάσας σε ἰσραήλ· μὴ φοβοῦ ὅτι redemi te: vocaui te nōie tuo. meꝰ ἐλυτρωσάμην σε, ἐκάλεσά σε τῷ ὀνόματί σου· ἐμὸς es tu. τ sī trāsieris p aquā tecū sū: εἶ σύ· καὶ ἐὰν διαβαίνῃς διὰ ὕδατος μετὰ σοῦ εἰμί, τ flumina nō cooperiēt te. τ sī trāsieris p ig καὶ ποταμοί οὐ συγκλείσουσί σε· καὶ ἐὰν διέλθῃς διὰ πυ gnē nō cōbureris. flāma nō cruret te: ρὸς οὐ μὴ κατακαυθῇς· φλὺξ οὐ κατακαύσει σε,

Universidad de Deusto
Biblioteca

qz ego dñs deꝰ tuꝰ sanctꝰ ísrael saluãs te
ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ ὁ σώζων σε
feci cõmutationẽ tuã egyptũ ⁊ ethiopiã ⁊ syenẽ
ἐποίησα ἀλλαγμά σου Αἴγυπτον καὶ Αἰθιοπίαν καὶ σου
pte. ex quo honorabilis factꝰ es i cõspectu meo. glri
ήνην ὑπὲρ σοῦ, ἀφ' οὗ ἔντιμος ἐγένου ἐναντίον μου. ἐδό
ficatꝰ es ⁊ ego dilexi te. ⁊ dabo hoies
ξασάς καὶ ἐγὼ ἠγάπησά σε. καὶ δώσω ἀνθρώπους ὑ
p te: ⁊ pricipes p capite tuo. ne time
πὲρ σοῦ, καὶ ἄρχοντας ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς σου. μὴ φο
as: qz tecũ sum. ab oriẽte adducã ísemẽ
βοῦ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι. ἀπὸ ἀνατολῶν ἄξω τὸ σπέρμα
tuũ ⁊ ab occidẽte cõgregabo te. dicã aqlloni adduc:
σου καὶ ἀπὸ δυσμῶν συνάξω σε. ἐρῶ τῷ βορρᾷ ἄγε,
B ⁊ africo: ne phibeas. adduc filios meos a terra
καὶ τῷ λιβί, μὴ κώλυε. ἄγε τοὺς υἱούς μου ἀπὸ γῆς
de lõge: ⁊ filias meas a termio terre:
πόρρωθεν, καὶ τὰς θυγατέρας μου ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς,
oẽs q̃ ĩuocãt nomẽ meũ: in cũ glria
πάντες οἱ ἐπικαλοῦσι τῷ ὀνόματί μου, ἐν ᾗ γὰρ τῇ δόξῃ
mea creaui illũ ⁊ plasmaui eũ ⁊ fe
μου κατεσκεύασα αὐτὸν καὶ ἔπλασα αὐτὸν καὶ ἐποίη
ci illũ. ⁊ eduxi pplm cecũ; ⁊ oculi
σα αὐτόν. καὶ ἐξήγαγον λαὸν τυφλόν, καὶ ὀφθαλμοὶ
sũt simlr ceci: ⁊ surdas aures hñtes. om
εἰσὶν ὡσαύτως τυφλοί, καὶ κωφὰ τὰ ὦτα ἔχοντες. πάν
nes gẽtes cõgregate sũt simul: ⁊ cõuenerẽt pricipes
τα τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα, καὶ συνάχθησαν ἄρχοντες
ex eis. qs cõicabit hec aut q̃ a pricipio ds ñũcia
ἐξ αὐτῶν. τίς ἀναγγελεῖ ταῦτα; ἢ τὰ ἐξ ἀρχῆς τίς ἀναγγε
bit: adducãt testes suos ⁊ iustificentẽ
λεῖ; ἀγαγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν καὶ δικαιωθήτωσαν
⁊ dicãt vera. audiãtq; ⁊ dicant. vere. cisto mihi testes ⁊ ego te
καὶ εἰπάτωσαν ἀληθῆ. γινέσθωσάν μοι μάρτυρες κἀγὼ μάρ
stis dicit dñs deꝰ: ⁊ seruus meꝰ quẽ elegi
τυς λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ ὁ παῖς μου ὃν ἐξελεξάμην
vt sciatis ⁊ credatis ⁊ itelligatis: qz ego sũ.
ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε καὶ συνῆτε, ὅτι ἐγώ εἰμι.
ante me nõ fuit alius deꝰ: ⁊ post me nõ
ἔμπροσθέν μου οὐκ ἐγένετο ἄλλος θεός, καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ
erit: ego deꝰ. ⁊ nõ est p̃ter me saluãs. ego
ἔσται, ἐγὼ θεός. καὶ οὐκ ἔστι πάρεξ ἐμοῦ σώζων. ἐγὼ
Dsee. 13.b. ãnũciaui ⁊ saluaui ⁊ nõ erat in vobis alienꝰ.
ἀπήγγειλα καὶ ἔσωσα καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν ἀλλότριος.
vos mihi testes ⁊ ego dñs deꝰ ab initio: ⁊
ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες καὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς, καὶ
nõ est q̃de manibꝰ meis eruat: faciã ⁊
οὐκ ἔστιν ὃς ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος, ποιήσω καὶ
q̃s auertet illud? sic dicit dñs deꝰ redi
τίς ἀποστρέψει αὐτό; οὕτως λέγει κς ὁ θεὸς ὁ λυτρού
mẽs vos sanctꝰ israel. ꝓpter vos mittã
μενος ὑμᾶς ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ. ἕνεκεν ὑμῶν ἀποστελῶ
C in babylonẽ ⁊ suscitabo fugiẽtes vniuersos: ⁊ chal
εἰς Βαβυλῶνα καὶ ἐπεγερῶ φεύγοντας πάντας, καὶ Χαλ
dei in nauibꝰ vincient: ego dñs deꝰ sctũs ꝟ q̃ osẽ
δαῖοι ἐν πλοίοις ὁ ἐθήσονται, ἐγὼ κς ὁ θεὸς ὁ ἅγιος ὑμῶν ὁ κα
di israel rẽgẽ vfm. qz hec dicit do
τα δείξας Ἰσραὴλ βασιλέα ὑμῶν, ὅτι τάδε λέγει κύ
minꝰ: q̃ dat in mari viã ⁊ in aqua ꝟ vehemẽti se
ριος, ὁ δοὺς ἐν θαλάσσῃ ὁδὸν καὶ ἐν ὕδατι ἰσχυρῷ τρί
mitã: q̃ educi: curꝰ ⁊ equũ ⁊ multitudinẽ robustã
βον, ὁ ἐξαγαγὼν ἅρματα καὶ ἵππον καὶ ὄχλον ἰσχυρόν.
sed dormierũt ⁊ nõ resurgent. extincti sũt q̃si
ἀλλ' ἐκοιμήθησαν καὶ οὐκ ἀνεστήσονται, ἐσβέσθησαν ὡς
linũ extinctũ. ne memineritis ꝓtor ⁊
λίνον ἐσβεσμένον. μὴ μνημονεύετε τὰ πρῶτα καὶ
ãtiqua
τὰ ἀρχαῖα

mquia ⁿego ᵒdominus ᵖdeꝰ tuus ᑫsanctus ʳísrael ꝏꝏ
ˢsaluator tuus. ᵗDedi ᵘpro picíationẽ tuã ˣegyptũ &
ʸethiopíã ᶻ & saba ᵃpro te.
ᵇExquo ᶜhonorabilis factus es ᵈ ín oculis meis &
ᵉgloriosus: ᶠego ᵍdilexi te.
ʰEt dabo ⁱhoies ᵏpro te: ˡ& ppłos ᵐpro ⁿaia tua. ᵒNolí
ᵖtimere ᑫquia ʳego ˢtecum sum. ᵗAb oriente ᵘadducã
ˣsemen tuũ: ʸ & ab occidẽ
te ᶻcongregabo te. ᵃDicã
ᵇaquiloni ᶜda: ᵈ & austro
ᵉnolí ᶠ prohibere. ᵍAffer
ʰfilios meos ⁱde lõginquo:
ᵏ& filias meas: ˡab extre
mís ᵐ terre. Et ⁿ oẽm ᵒqui
ínuocat ᵖnomen meũ: ᑫin
gloriã meã ʳcreaui eum:
ˢformaui eum ᵗ& ᵘfeci euz.
ˣEduc foras ʸpopulũ ᶻce
cum ᵃ& oculos ᵇ habentẽ:
ᶜsurdum ᵈ& aures ᵉei sunt
ᶠOmnes ᵍ gentes ꝏꝏꝏ
ʰcõgregate sunt ⁱsimul: ᵏ&
collecte sunt ˡtribus: ᵐquis
ⁿín vobis ᵒannũciet ᵖístud:
ᑫ& q̃ prima sunt ʳ audire
nos faciet: ˢDẽt ᵗtestes eoꝝ
ᵘ& iustificẽtur: ˣ & audiãt
ʸ& dicant. ᶻ Vere ᵃvos ᵇte
stes meí ᶜ dícit ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵈdominus: ᵉ& seruus meꝰ
ᶠquem ᵍelegi ʰvt ꝏꝏꝏꝏꝏ
ⁱsciatís ᵏ& credatis ˡ mihi:
ᵐ& intelligatis: quia ꝏꝏ
ⁿego ᵒipse sum. ᑫAnte me
ʳnon ˢest formatus ᵗdeus:
ᵘ& post me ˣnõ ʸerit. ᶻEgo
ᵃsum: ᵇego sus ᶜdominus:
ᵈ& non estᵉ absq; me ᶠsal
uator. ᵍEgo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʰannũciaui ⁱ& saluaui: ˡau
ditum feci: ᵐ& non fuit ꝏ
ⁿin vobis ᵒ alienus. ᵖ Vos
ᑫtestes mei ʳdícit ˢdomin?
ᵗ& ego ᵘdeus. ˣEt ʸ ab ini
tio ᶻego ᵃipse: ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇ& nõ est ᶜq̃ ᵈde manu mea
ᵉeruat. ᶠ Operabor ᵍ& qs
ʰauertet illud? ⁱ Hec ʲ dicit
ᵏdñs ˡredemptor vester ꝏ
ᵐsanctus ⁿ israel. ᵒ Propter
vos ᵖemisi ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᑫbabylonem: ʳ& detraxi
ˢvectes ᵗ vniuersos ꝏꝏꝏ
ᵘ&chaldeos ˣin nauíbꝰ suis
ʸgloriãtes. ᶻ Ego ᵃdomin?
ᵇsanctus vester : ᶜ creans
ᵈísrael: ᵉrex vester. ꝏꝏꝏ
ᵈHec ᵉdícit ᶠdominus ᵍqui
dedit ʰin mari ⁱviam: ꝏꝏ
ᵏ& in aqs ˡ torrẽtibꝰ ᵐ semi
tam. ⁿQui eduxit ᵒq̃drigã
ᵖ& equũ: ᑫagmen ʳ& robu
stum. ˢ Simul ᵗobdormie
runt ᵘnec ˣresurgẽt: ʸ& ᶻcon
triti sunt ᵃquasi linũ ᵇ& ex
tincti sunt. ᶜNe ᵈ memine
ritis ᵉpriorum ᶠ& antiqua

כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
מוֹשִׁיעֶךָ נָתַתִּי כָפְרְךָ מִצְרַיִם כּוּשׁ
וּסְבָא תַּחְתֶּיךָ׃ מֵאֲשֶׁר יָקַרְתָּ בְּעֵינַי
נִכְבַּדְתָּ וַאֲנִי אֲהַבְתִּיךָ וְאֶתֵּן אָדָם
תַּחְתֶּיךָ וּלְאֻמִּים תַּחַת נַפְשֶׁךָ׃ אַל
תִּירָא כִּי אִתְּךָ אָנִי מִמִּזְרַח אָבִיא
זַרְעֶךָ וּמִמַּעֲרָב אֲקַבְּצֶךָּ׃ אֹמַר
לַצָּפוֹן תֵּנִי וְלִתֵימָן אַל תְּכַלְאִי
הָבִיאִי בָנַי מֵרָחוֹק וּבְנוֹתַי מִקְצֵה
כָּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי
בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו׃
הוֹצִיא עַם עִוֵּר וְעֵינַיִם יֵשׁ
וְחֵרְשִׁים וְאָזְנַיִם לָמוֹ׃ כָּל הַגּוֹיִם
נִקְבְּצוּ יַחְדָּו וְיֵאָסְפוּ לְאֻמִּים מִי
בָהֶם יַגִּיד זֹאת וְרִאשֹׁנוֹת יַשְׁמִיעֻנוּ
יִתְּנוּ עֵדֵיהֶם וְיִצְדָּקוּ וְיִשְׁמְעוּ
וְיֹאמְרוּ אֱמֶת׃ אַתֶּם עֵדַי נְאֻם
יְהוָה וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי לְמַעַן
תֵּדְעוּ וְתַאֲמִינוּ לִי וְתָבִינוּ כִּי
אֲנִי הוּא לְפָנַי לֹא נוֹצַר אֵל
וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה׃ אֲנֹכִי אֲנֹכִי יְהוָה
וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ׃ אֲנִי
הִגַּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי וְאֵין
בָּכֶם זָר וְאַתֶּם עֵדַי נְאֻם יְהוָה
וַאֲנִי אֵל׃ גַּם מִיּוֹם אֲנִי הוּא
וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל אֶפְעָל וּמִי
יְשִׁיבֶנָּה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאַלְכֶם
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל לְמַעַנְכֶם שִׁלַּחְתִּי
בָבֶלָה וְהוֹרַדְתִּי בָרִיחִים כֻּלָּם
וְכַשְׂדִּים בָּאֳנִיּוֹת רִנָּתָם׃ אֲנִי יְהוָה
קְדוֹשְׁכֶם בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל מַלְכְּכֶם׃
כֹּה אָמַר יְהוָה הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ
וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה׃ הַמּוֹצִיא רֶכֶב
וְסוּס חַיִל וְעִזּוּז יַחְדָּו יִשְׁכְּבוּ
בַּל יָקֻמוּ דָעֲכוּ כַּפִּשְׁתָּה כָבוּ׃
אַל תִּזְכְּרוּ רִאשֹׁנוֹת וְקַדְמֹנִיּוֹת

Universidad de Deusto
Biblioteca

אַל תִּתְבַּנָּנוּ הֲנִנִי עֹשֶׂה חֲדָשָׁה עַתָּה תִצְמָח הֲלֹא תֵדָעוּהָ אַף אָשִׂים
שׂוּם דֶּרֶךְ בַּמִּדְבָּר דְּרָכִים בִּישִׁימוֹן נְהָרוֹת׃
תְּכַבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תַּנִּים וּבְנוֹת
יַעֲנָה כִּי נָתַתִּי בַמִּדְבָּר מַיִם נְהָרוֹת
בִּישִׁימוֹן לְהַשְׁקוֹת עַמִּי בְחִירִי׃
עַם זוּ יָצַרְתִּי לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ׃
וְלֹא אֹתִי קָרָאתָ יַעֲקֹב כִּי יָגַעְתָּ
בִּי יִשְׂרָאֵל׃ לֹא הֵבֵאתָ לִי שֵׂה
עֹלֹתֶיךָ וְזִבְחֶיךָ לֹא כִבַּדְתָּנִי לֹא
הֶעֱבַדְתִּיךָ בְּמִנְחָה וְלֹא הוֹגַעְתִּיךָ
בְּלְבוֹנָה׃ לֹא קָנִיתָ לִי בַּכֶּסֶף קָנֶה
וְחֶלֶב זִבְחֶיךָ לֹא הֲרְוִיתָנִי אַךְ
הֶעֱבַדְתַּנִי בְּחַטֹּאוֹתֶיךָ הוֹגַעְתַּנִי
בַּעֲוֹנֹתֶיךָ׃ אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מֹחֶה
פְּשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא
אֶזְכֹּר׃ הַזְכִּירֵנִי נִשָּׁפְטָה יָחַד סַפֵּר
אַתָּה לְמַעַן תִּצְדָּק אָבִיךָ הָרִאשׁוֹן
חָטָא וּמְלִיצֶיךָ פָּשְׁעוּ בִי׃ וָאֲחַלֵּל
שָׂרֵי קֹדֶשׁ וָאֶתֵּן לַחֵרֶם יַעֲקֹב
וְיִשְׂרָאֵל לִגְדוּפִים׃

Ca. xliiij. וְעַתָּה שְׁמַע יַעֲקֹב
עַבְדִּי וְיִשְׂרָאֵל בְּחַרְתִּי בּוֹ׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה עֹשְׂךָ וְיֹצֶרְךָ מִבֶּטֶן יַעְזְרֶךָ
אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְיְשֻׁרוּן
בָּחַרְתִּי בּוֹ׃ כִּי אֶצֹק מַיִם עַל צָמֵא
וְנֹזְלִים עַל יַבָּשָׁה אֶצֹק רוּחִי עַל
זַרְעֶךָ וּבִרְכָתִי עַל צֶאֱצָאֶיךָ׃
וְצָמְחוּ בְּבֵין חָצִיר כַּעֲרָבִים עַל
יִבְלֵי מָיִם׃ זֶה יֹאמַר לַיהוָה אֲנִי
וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב
יָדוֹ לַיהוָה וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה׃
כֹּה אָמַר יְהוָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ
יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי
אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים׃ וּמִי
כָמוֹנִי יִקְרָא וְיַגִּידָהּ וְיַעַרְכָהּ לִי מִשּׂוּמִי

'ne[s] ītueamini.[b] Ecce ego 'facio[k] noua & ∞∞∞∞∞∞∞ 'nunc[m] orientur: [n] vtiq; [o] cognoscetis ea. [q] Ponam [r] in deserto[e] viam: & [t] in inuio[b] flumina. Et ∞∞∞ [x] gl̄ificabit me[r] bestia[s] agri: [e] dracones[b] & struthiões: [b] quia[c] dedi[t] in deserto [e] aquas: & [b] flumina ∞∞∞∞ [t] in inuio: [k] vt darem potū [t] popl̄o meo[m] electo meo. [n] Populū[o] istum [p] formaui [q] mihi: [r] laudē meā [e] narrabit. [r] Non[n] me[k] inuocasti [r] iacob: [t] nec[e] laborasti ∞∞ [b] in me[c] israel. [b] Non[c] obtulisti [f] mihi [e] arietem ∞∞∞∞ [b] holocausti tui: [t] & victis tuis [k] non [t] glorificasti me. [m] Non[n] te seruire feci[o] i ob latione: [p] nec [q] laborē tibi p̄bui [r] in thure. [e] Non[t] emisti [u] mihi [s] argēto [r] calamū: [t] & adipe [e] victimarū tuarū [b] nō [c] inebriasti me. [b] Verū tū [c] fuire me fecisti [r] ī pctis tuis: [e] p̄buisti mihi laborē [b] in iniqtatibus tuis. [t] Ego sum [k] ego sum [t] ipse [m] qui deleo [n] iniqtates tuas [o] ppter me: [p] & pctorū tuorū [q] nō [r] recordabor. [e] Reduc me in mēoriā: & [t] iudicemur [u] simul: [x] narra si qd hēs [s] vt [e] iustificeris. [b] Pater tu[c] prīmus [b] peccauit: [c] & interp̄tes tui [r] p̄uaricati sunt [e] in me. [b] Et cōtaminaui [t] principes [s] sctōs: [t] & dedi[m] ad interitionē [n] iacob [o] & israel [r] in blasphemiam. ◦44.

ΘT nunc[b] audi[c] iacob [o] serue mee: [c] & israel [e] quem [r] elegi. [b] Hec[t] dicit [k] dn̄s [t] faciēs[m] & formans te [n] ab vtero[o] auxiliator tuo. [r] Noli [q] timere [r] serue mee iacob: [t] & rectissime [c] quē [u] elegi. [t] Effundam [r] enim [e] aquas [b] super [c] sitientem: [o] & fluenta [e] super [r] aridam. [s] Effundā [b] spiritū meū [t] sup [k] semē tuū: [t] & benedictionem meā [m] sup [n] stirpē tuā [o] & germinabūt [p] iter [q] herbas [r] quasi salices [e] iuxta [r] preterfluentes [u] aquas. [x] Iste [r] dicet [t] dn̄i [e] ego sum: [b] & ille [c] vocabit [p] in nomine [c] iacob. [r] Et hic [s] scribet [n] manu sua [t] dn̄o [k] & in nomine [t] israhel [m] assimilabitur. [n] Hec [o] dicit [p] dn̄s [q] rex [r] israel [e] & redemptor eius [t] dn̄s [u] exercituū. [x] Ego [r] primus [t] & ego [e] nouissim̄: [b] & absq; me [c] non est [o] deus. [c] Quis [r] similis mei. [e] Vocet [b] & annūciet: [t] & ordinē exponat [k] mihi. [t] Exq̄ cōstitui mihi

ne recogitetis. ecce ego facio noua q̄ nūc ori
μὴ συλλογίζεσθε. ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ καινὰ ἃ νῦν ἀνατε-
ētur ꝛ cognoscetis ea ꝛ faciā in deserto viā
λεῖ καὶ γνώσεσθε αὐτὰ καὶ ποιήσω ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν
ꝛ in iaquoso flumina: bñdicēt mihi bestie
καὶ ἐν τῇ ἀνύδρῳ ποταμούς. ἐυλογήσει με τὰ θηρία τοῦ
agri: sirenes ꝛ filie struthionū: qz dedi in
ἀγροῦ, σειρῆνες καὶ θυγατέρες στρουθῶν, ὅτι ἔδωκα ἐν
deserto aquā ꝛ flumina in iaquoso vt bibere faciā
τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ καὶ ποταμοὺς ἐν τῇ ἀνύδρῳ ποτίσαι
gen̄ meū electū pplm meū quē acḋsti
τὸ ἔθνος μου τὸ ἐκλεκτὸν λαόν μου ὃν προεποιησάμην
virtutes meas vt narret nō mō vocauī te iacob:
τὰς ἀρετάς μου διηγεῖσθαι οὐ νῦν ἐκάλεσά σε Ἰακώβ,
neq; laborare te feci israel. nō obtulisti mihi o-
οὐ δὲ κοπιάσαι σε ἐποίησα Ἰσραήλ. οὐκ ἤνεγκάς μοι πρό
ues holocausti tui: neq; in victi
βατα τῆς ὁλοκαρπώσεώς σου, οὐ δὲ ἐν ταῖς θυσί-
mis tuis grificasti me: nō seruiuisti in hostiis: ne
αις σου ἐδόξασάς με, οὐκ ἐδούλωσας ἐν θυσίαις, οὐ
qz laborē fecisti in thure: neq; emisti mihi thy
δὲ ἔγκοπον ἐποίησας ἐν λιβάνῳ, οὐ δὲ ἐκτήσω μοι θυ-
miama argēto: neq; adipē hostiarū tuaꝝ cō-
μίαμα ἀργυρίῳ, οὐ δὲ τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν σου ἐπεθύ-
cupiui. sed in pctis tuis defendi te: ꝛ in
μησα. ἀλλ' ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου ὑπερήσπισά σε, καὶ ἐν
iniqtatib⁹ tuis. ego sum. ego sum ipe q̄ deleo
ταῖς ἀδικίαις σου. ἐγώ εἰμι. ἐγώ εἰμι αὐτὸς ὁ ἐξαλείφων
iniqtates tuas ppter me ꝛ pctōꝝ tuoꝝ nō
τὰς ἀνομίας σου ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τὰς ἁμαρτίας σου οὐ
recordabor. tu aūt memēto ꝛ iudicemur simul dic
μνησθήσομαι. σὺ δὲ μνήσθητι καὶ κριθῶμεν ἅμα λέγε
tu iniqtates tuas prim⁹ vt iustificeris. pres
σὺ τὰς ἀνομίας σου πρῶτος ἵνα δικαιωθῇς. οἱ πατέρες
vri primi peccauerūt: ꝛ principes vri inq̄ egerūt
ὑμῶν πρῶτοι ἥμαρτον, καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν ἠνόμησαν
in me. ꝛ cōtaminauerūt principes sctā meā: ꝛ de
εἰς ἐμέ· καὶ ἐμίαναν οἱ ἄρχοντες τὰ ἁγιά μου, καὶ ἔδω
di vt pderē iacob ꝛ israel in opprobriū.
κα ἀπολέσαι Ἰακὼβ καὶ Ἰσραὴλ εἰς ὀνειδισμόν. Ca. 44.

ΘNunc aūt audi iacob puer me⁹ ꝛ israel
Νῦν δὲ ἄκουσον Ἰακὼβ ὁ παῖς μου καὶ Ἰσραὴλ
quē elegi sic dicit dn̄s de⁹ q̄ creauit te ꝛ
ὃν ἐξελεξάμην οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ κτίσας σε καὶ
plasmauit te de ventre. adhuc hēbis auxiliū. ne timeas puer
πλάσας σε ἐκ κοιλίας· ἔτι βοηθήσει· μὴ φοβοῦ παῖς
me⁹ iacob ꝛ dilect⁹ israel quē elegi.
μου Ἰακὼβ καὶ ὁ ἠγαπημένος Ἰσραὴλ ὃν ἐξελεξάμην.
qz ego dabo aquā in siti ābulātib⁹ in iaq-
ὅτι ἐγὼ δώσω ὕδωρ ἐν δίψῃ τοῖς πορευομένοις ἐν ἀνύ-
so. ponā spm̄ meū sup semē tuū ꝛ
δρῳ. ἐπιθήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τὸ σπέρμα σου καὶ
bñdictiões meas sup filios tuos: ꝛ orient
τὰς εὐλογίας μου ἐπὶ τὰ τέκνα σου, καὶ ἀνατελοῦσιν
vt i medio aque fenū ꝛ sicut salix iuxta oēz flu
ὡς ἀναμέσον ὕδατος χόρτος καὶ ὡς ἰτέα ἐπὶ παντὸς
entē aquā. hic dicet dei sum ꝛ iste clamabit
ον ὕδωρ. οὗτος ἐρεῖ τοῦ θεοῦ εἰμι καὶ οὗτος βοήσεται
in noie iacob. ꝛ ali⁹ scribet manu
ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰακώβ· καὶ ἕτερος ἐπιγράψει χειρὶ
sua: dei sum ꝛ in noie israel clama
αὐτοῦ, τοῦ θεοῦ εἰμι καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰσραὴλ βοήσε-
bit. sic dicit dn̄s de⁹ rex israel ꝛ q̄re
ται· οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ ὁ ῥυ
demit eū de⁹ sabaoth. ego prim⁹ ꝛ ego
σάμενος αὐτὸν θεὸς σαβαώθ· ἐγὼ πρῶτος καὶ ἐγὼ
post hec ꝑter me nō est de⁹ q̄s sicut ego
μετὰ ταῦτα πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστιν θεὸς τίς ὡσεὶ ἐγὼ
stet vocet ꝛ ānūciet ꝛ paret
στω καλεσάτω καὶ ἀναγγειλάτω καὶ ἑτοιμασάτω
mihi ex quo feci hoiem
μοι ἀφ' οὗ ἐποίησα ἄνθρωπον ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

t. 5.
5. b
Bpa
21.

Dier
30.
46.

5.41.
ifra.
48.b.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Apo.2. d.7.22. c. B

in seculū: ⁊ vētura anteꝙ veniāt ānūci
εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ τὰ ἐπερχόμενα πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἀπαγγειλά
ent vobis.ne formidetis neq; cōturbemini nō ab
τωσαν ὑμῖν. μὴ φοβεῖσθε μηδὲ πλαγῆτε ἀπὸ
initio auribꝰ pcepistis ⁊ ānūciaui vobis: testes vos
ἀρχῆς ἠκούσατε καὶ ἀπήγγειλα ὑμῖν; μάρτυρες ὑμεῖς
estis: sl est deꝰ pter me: ⁊ nō erāt tūc plasmātes:
ἐστέ, εἰ ἔστι θεὸς πλὴν ἐμοῦ; καὶ οὐκ ἦσαν τότε οἱ πλάσσοντες
⁊ sculptēs oēs vani faciētes desideria
καὶ οἱ γλυφοντες πάντες μάταιοι οἱ ποιοῦντες τὰ καταθύμια
eoꝝ q̄nō pderūt eis. ⁊ testes eoꝝ nō vt
αὐτῶν ὠφελήσει αὐτούς· καὶ μάρτυρες αὐτῶν οὐκ ὄ=
debūt ⁊ nō cognoscēt vt cōfundanꝫ. q̄s formabit for
φονται καὶ οὐ γνώσονται ἵνα αἰσχυνθῶσι, τίς πλάσει ἰσχυ
tem: ⁊ sculptile cōflabit ad nihil vtile: ecce oēs partꝭ
ρόν, καὶ γλυπτὸν χωνεύσει εἰς ἀνωφελῆ; ἰδοὺ πάντες οἱ κοι
cipes eiꝰ cōfundenꝫ plasmātes deū ⁊ scul
νωνοῦντες αὐτῷ αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσσοντες θεὸν καὶ γλύ
ptēs oēs iutilia ⁊ oīa vñ facta sūt arue
φοντες πάντες ἀνωφελῆ καὶ πάντα ὅσα ἐγένοντο ἐξηράνθη
rūt ⁊ surdi ex hoibꝰ cōgregenꝫ oēs
σαν καὶ κωφοὶ ἀπὸ ἀνθρώπων συναχθήτωσαν πάντες
⁊ stent simul cōfundanꝫ ⁊ reuereanꝫ simul:
καὶ στήτωσαν ἅμα ἐντραπήτωσαν καὶ αἰσχυνθήτωσαν ἅμα,
q̄ acuit faber ferrū: ascia opatꝰ est illud in
ὅτι ἄξινα τέκτων σίδηρον, σκεπάρνῳ εἰργάσατο αὐτὸ ἐν
prunis ⁊ in terebro statuit illud. ⁊ opatꝰ est in bra=
ἀνθρακιᾷ καὶ ἐν τερέτρῳ ἔστησεν αὐτό· καὶ ἐν χερσὶν εἰργάσατο ἐν τῷ βρα
Sap. 13.c. chio fortitudis sue ⁊ esuriet ⁊ ifirmabiꝫ ⁊ nō
χίονι τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καὶ πεινάσει καὶ ἀσθενήσει καὶ οὐ
bibet aquā. eligens faber lignū: statuit illud
μὴ πίῃ ὕδωρ. ἐκλεξάμενος τέκτων ξύλον, ἔστησεν αὐτὸ
in mēsura ⁊ formauit illud in runcina. fecit
ἐν μέτρῳ καὶ μορφώσεν αὐτὸ ἐν γραφείδι. ἐποίησεν
illud in angularibꝰ ⁊ in circino regulauit illud. ⁊
αὐτὸ ἐν γωνίσκοις καὶ ἐν κύκλῳ ἐρύθμισεν αὐτό· καὶ
fecit illud q̄si imaginē viri ⁊ q̄si pulchritudinē hois
ἐποίησεν αὐτὸ ὡς μορφὴν ἀνδρὸς καὶ ὡς ὡραιότητα ἀνθρώ
C vt statueret illud in domo q̄ succidit sibi cedros ⁊
που στῆσαι αὐτὸ ἐν οἰκίσκῳ. ἔκοψεν ἑαυτῷ κέδρους καὶ
tulit ilicē ⁊ querclī. ⁊ cōpostauit sibi
ἔλαβεν ἀγριοβάλανον καὶ δρῦν· καὶ ἐκαρτέρωσεν αὐτῷ
ligniꝫ de syluꝭ: qꝫ plātauit dñs pinū ⁊
ξύλον ἐκ τοῦ δρυμοῦ, ὃ ἐφύτευσε κύριος καὶ ὑετὸν
pluuia nutriuit vt sit hoibꝰ ī cōbustionē. ⁊ sumēs
ὗς ἐμήκυνεν ἵνα ᾖ ἀνθρώποις εἰς καῦσιν· καὶ λαβὼν
ex eo calefactꝰ est. ⁊ succēdētes coxerūt panes in eo:
ἀπ' αὐτοῦ ἐθερμάνθη· καὶ καύσαντες ἔπεψαν ἄρτους ἐπ' αὐ=
at reliquū opati sūt deos ⁊ adorāt e=
τῷ, τὸ δὲ λοιπὸν εἰργάσαντο θεοὺς καὶ προσκυνοῦσιν αὐ=
os. fecerūt illud sculptile ⁊ incuruaꝫ eis: cuiꝰ
τοῖς· ἐποίησαν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ κάμπτει αὐτοῖς, οὗ τὸ
dimidiū eiꝰ cōbusit in igne ⁊ sup medio eiꝰ
ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐν πυρὶ καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ
carnes comedit coquēs assauit coctū: ⁊ repletꝰ est ⁊
κρέας ἔφαγεν ἑψήσας ὤπτησεν ἐπλήσθη, καὶ ἐθερμάνθη καὶ
calefactꝰ dixit. vulce mihi qꝫ calefactꝰ sū ⁊ vidi focū.
εἶπε· φεῦ μοι ὅτι ἐθερμάνθην καὶ εἶδον πῦρ· τὸ
at reliquū fecit in deū ⁊ sculptile icurnaꝫ illi ⁊
δὲ λοιπὸν ἐποίησεν εἰς θεὸν καὶ γλυπτὸν καμπτει αὐτῷ καὶ
adorat ⁊ orat dicēs. libera me qꝫ deꝰ meꝰ es
προσκυνεῖ καὶ προσεύχεται λέγων, ἐξελοῦ μέ ὅτι θεός μου εἶ
tu. nō cognouerūt vt saperēt. q̄m obtenebrati sūt ne viderēt
σύ. οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι· ὅτι ἀπημαυρώθησαν τοῦ βλέπειν τοῖς
oculis suis ⁊ itelligerēt corde suo. ⁊ nō recogitauit
ὀφθαλμοῖς αὐτῶν καὶ τοῦ νοῆσαι τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. καὶ οὐκ ἐλογίσατο
aia eiꝰ: neq; cognouit prudētia q̄m dimidiū eiꝰ cōbuse=
ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, οὐ δὲ ἔγνω τῇ φρονήσει ὅτι τὸ ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυ=
sit. in igne ⁊ coxit sup carbones panes: ⁊ assans
σεν ἐν πυρὶ καὶ ἔπεψεν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων ἄρτους, καὶ ὤπτησας
carnē comedit ⁊ reliquū eiꝰ in abominationē fecit
κρέας ἔφαγεν καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ εἰς βδέλυγμα ἐποίησε

Trāsla.B.Vie.

populū antiquū. Ventura & q futura sunt an nūciēt eis. Nolite timere: neq; conturbemini. Ex tūc audire te feci: & annunciaui. Vos estis testes mei. Nū quid est deus absq; me: & formator quē ego nō nouerim? Plaste idoli oēs nihil sunt: & amantissima eorū nō pderunt eis. Ipsi sunt testes eoꝝ: qa nō vidēt neq; intelligunt: vt confundantur. Quis formauit deū: & sculptile cōflauit: ad nihil vtile? Ecce oēs participes eius cōfundentur. Fabri enī sunt ex hoib. Conueniēt enī oēs: sta būt & pauebūt: & cōfundentur simul. Faber ferrarius lima operatus est: in prunis & in malleis formauit illud: & opat est ī brachio fortitudinis sue. Esuriet & deficiet: nō bibet aquā & lassescet. Artifex lignari ex tendit normā: formauit illud in runcina. Fecit illud in angularib?: & in circino tornauit illud: & fecit imaginem viri quasi speciosum hominē habitantē in domo. Succidit cedros: tulit ilicem & quercum que steterat inter ligna ſalt?. Plātauit pinū quā pluuia nutriuit & facta ē hoibus in focū. Sūpsit ex eis & calefactus est: & succendit & coxit panes: de reliquo aūt opat est deū & adorauit: fecit sculptile: & curuatus est ante illud. Mediū eiꝰ cō bussit igni: & de medio eius carnes coxit & comedit: coxit pulmentū & saturat? est: & calefact? est: & dixit. Vah: calefact? sum: vidi focū. Reliquū autē eius deū fecit & sculptile sibi. Curuatur ante illud: & adorat illud & obsecrat: dicēs. Libera me: qa de? me? es tu. Nescierunt neq; intellexerūt. Obliti enī sūt ne videāt oculi eorum: ne intelligant in corde suo. Non recogitāt in mente sua: neq; cognoscūt neq; cōsentiūt vt dicāt. Medietatem eius cōbusi igni: & coxi super carbones eius panes: coxi carnes & comedi: & de reliquo eius ido lū facia.

Tex.heb.Esa.xliiij.Pritiua.heb.

עַם עוֹלָם וְאוֹתִיּוֹת וַאֲשֶׁר תָּבֹאנָה
נָגַד חַד יַגִּידוּ לָמוֹ אַל תִּפְחֲדוּ וְאַל תִּרְהוּ
רָהָה שָׁמַע הֲלֹא מֵאָז הִשְׁמַעְתִּיךְ וְהִנַּדְתִּי
נָגַד עֵד וְאַתֶּם עֵדַי הֲיֵשׁ אֱלוֹהַ מִבַּלְעָדָי
בַּל וְאֵין צוּר בַּל יָדָעְתִּי יֹצְרֵי פֶּסֶל
תֹּהוּ חָמַר כֻּלָּם תֹּהוּ וַחֲמוּדֵיהֶם בַּל יוֹעִילוּ
יָעַל עֵד וְעֵדֵיהֶם הֵמָּה בַּל יִרְאוּ וּבַל יֵדָעוּ
רָאָה בּוֹשׁ לְמַעַן יֵבֹשׁוּ מִי יָצַר אֵל וּפֶסֶל
נָסַךְ לְבִלְתִּי הוֹעִיל הֵן כָּל חֲבֵרָיו
יֵבֹשׁוּ וְחָרָשִׁים הֵמָּה מֵאָדָם
קָבַץ עָמַד יִתְקַבְּצוּ כֻלָּם יַעַמְדוּ יִפְחֲדוּ יֵבֹשׁוּ
פָּחַד בּוֹשׁ יָחַד חָרַשׁ בַּרְזֶל מַעֲצָד וּפָעַל
עָצַד נָפַח בַּפֶּחָם וּבַמַּקָּבוֹת יִצְּרֵהוּ וַיִּפְעָלֵהוּ
פָּעַל זָרַע בְּזִרוֹעַ כֹּחוֹ גַּם רָעֵב וְאֵין כֹּחַ לֹא
כֹּחַ שָׁתָה מַיִם וַיֵּעָף חָרַשׁ עֵצִים נָטָה
קָו יְתָאֲרֵהוּ בַּשָּׂרָד יַעֲשֵׂהוּ
תָּאַר עָשָׂה בַּמְקָצֻעוֹת וּבַמְּחוּגָה יְתָאֲרֵהוּ
חוּג וַיַּעֲשֵׂהוּ כְּתַבְנִית אִישׁ כְּתִפְאֶרֶת
פְּאָר פָּאָר אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת לִכְרֹת לוֹ אֲרָזִים
יָשַׁן וַיִּקַּח תִּרְזָה וְאַלּוֹן וַיְאַמֵּץ לוֹ בַּעֲצֵי
אֲמַץ גָּבַל יַעַר נָטַע אֶרֶן וְגֶשֶׁם יְנַדֵּל וְהָיָה
רָטַח לְאָדָם לְבָע�ֵר וַיִּקַּח מֵהֶם וַיֶּחֱם
נָשַׁק פָּעַל אַף יָשִׁיק וְאָפָה לֶחֶם אַף יִפְעָל
שָׁחָה סָגַד אֵל וַיִּשְׁתַּחוּ עָשָׂהוּ פֶּסֶל וַיִּסְגָּד
חָצָה לַמּוֹ חָצָיו שָׂרַף בְּמוֹ אֵשׁ עַל חֲצָיו
אָכַל צָלָה בָּשָׂר יֹאכֵל יִצְלֶה צָלִי וְיִשְׂבָּע אַף
שָׂבַע אָח חַמּוֹתִי רָאִיתִי אוּר וְשָׂאֵרִיתוֹ לְאֵל עָשָׂה לְפִסְלוֹ
חָמַם רָאָה יִסְגָּד לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּתְפַּלֶּל אֵלָיו
סָגַד פָּלַל וְיֹאמַר הַצִּילֵנִי כִּי אֱלִי אָתָּה לֹא
אָמַר נָצַל בִּין סוּחַ יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טָח מֵרְאוֹת
רָאָה שָׂכַל עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבָּם וְלֹא
שׁוּב יָדַע יָשִׁיב אֶל לִבּוֹ וְלֹא דַעַת וְלֹא תְבוּנָה
בִּין חָצָה לֵאמֹר חֶצְיוֹ שָׂרַפְתִּי בְּמוֹ אֵשׁ
וְאַף אַפְתִּי עַל נְחָלָיו לֶחֶם אֶצְלֶה
אָפָה צָלָה בָּשָׂר וְאֹכֵל וְיִתְרוֹ לְתוֹעֵבָה אֶעֱשֶׂה
עָשָׂה תָּעַב

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Ter.heb.Esa.xlv.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
סָנַד	לְבוּל עֵץ אֶסְנְוֹד רְעֶה אֶפֶר לֵב	Ante truncũ ligni pcidam? Pars eius cinis est.	τ adorãt ei. scitoqz cinis cor e
הָתַל נָמָה	הוֹתַל הֶהָוּ וְלֹא יַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹ	Cor insipiẽs adorabit illud: & nõ liberabit ani mã suã:	κὰι προσκυνοῦσιν αὐτῷ· γνῶθι ὅτι ματὸς ἡ καρδία αὐ
נָצַל	וְלֹא יֹאמַר הֲלוֹא שֶׁקֶר בִּימִינִי׃	neqꝫ dicet: forte	οῖς τ errant τ nemo põt liberare
אָמַר יָמַן	זְכָר אֵלֶּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל כִּי	mendaciũ est in dextera mea. Memento horum	τῶν καὶ πλανῶνται καὶ οὐδεὶς δύναται ἐξελέσθαι τὴν
עֶבְדִּי אָתָּה יְצַרְתִּיךָ עֶבֶד לִי אָתָּה		iacob & israel: quoniã	aiam suã. videte nõ dicetis qz mẽdaciũ in dex
יִשְׂרָאֵל לֹא תִנָּשֵׁנִי׃ מָחִיתִי כָעָב		seruꝰ mei es tu. Formau te: seruus meus es tu	ψυχὴν αὐτοῦ. ἴδετε οὐκ ἐρεῖτε ὅτι ψεῦδος ἐν τῇ δε
נָשָׁה עָמָה		israel: non obliuiscaris mei. Deleui vt nubem	tera mea: memẽto hoꝫ iacob τ israel: qz
פָּשַׁעֶיךָ וְכָעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה		iniqtates tuas: & qsi nebulã pctã tua. Reuerte	ξιᾶ μου, μνήσθητι ταῦτα Ἰακὼβ καὶ Ἰσραήλ, ὅτι
אֵלַי כִּי נְאַלְתִּיךָ׃ רָנּוּ שָׁמַיִם כִּי		re ad me qm redemi te.	puer mei es tu. formaui te puerũ meũ τ tu
עָשָׂה יְהוָה הָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ		Laudate celi quoniam	παῖς μου εἶ σύ. ἔπλασά σε παῖδά μου καὶ σὺ
פִּצְחוּ הָרִים רִנָּה יַעַר וְכָל עֵץ בּוֹ		fecit dñs: iubilate extre	Ἰσραὴλ μὴ ἐπιλαθάνου μου. ἰδοὺ ἀπήλειψα ὡς νεφέ
כִּי נָאַל יְהוָה יַעֲקֹב וּבְיִשְׂרָאֵל		ma terre.	bẽ iniqtates tuas: τ sicut caliginẽ pctã tua.
יִתְפָּאָר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֲלֵךְ		Resonate montes laudatione: saltus & oẽ lignũ	λιν τὰς ἀνομίας σου, καὶ ὡς γνόφον τὰς ἁμαρτίας σου.
וְיֹצֶרְךָ מִבֶּטֶן אָנֹכִי יְהוָה עֹשֶׂה כֹּל		eius. Quoniã redemit	reuertere ad me τ redimã te. letamini
נֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדִּי רֹקַע הָאָרֶץ		dominus iacob: & israel	ἐπιστράφηθι πρός με καὶ λυτρώσομαί σε. εὐφράνθητε
מִי אִתִּי׃ מֵפֵר אוֹתוֹת בַּדִּים וְקֹסְמִים		gloriabitur. Hec dicit	celi qm̃ misertꝰ est deꝰ israelis: cantte tuba
יְהוֹלֵל מֵשִׁיב חֲכָמִים אָחוֹר		dñs redemptor tuus: &	ὐρανοί ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν Ἰσραήλ, σαλπίσατε τὰ
וְדַעְתָּם יְסַכֵּל׃ מֵקִים דְּבַר עַבְדּוֹ		formator tuꝰ ex vtero.	fundamẽta terre. clamate mõtes letitiã colles τ
וַעֲצַת מַלְאָכָיו יַשְׁלִים הָאֹמֵר		Ego sum dñs faciẽs oia:	θεμέλια τῆς γῆς· βοήσατε ὄρη εὐφροσύνην οἱ βουνοὶ καὶ
לִירוּשָׁלַ͏ִם תּוּשָׁב וְלֶעָרֵי יְהוּדָה		extendens celos solus:	οἱα ligna q̃ in eis: qz redemit dñs
תִּבָּנֶינָה וְחָרְבוֹתֶיהָ אֲקוֹמֵם׃ הָאֹמֵר		stabiliens terram &	πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐλυτρώσατο κύριος
לַצּוֹלָה חָרְבִי וְנַהֲרֹתַיִךְ אוֹבִישׁ׃		nullus mecũ. Irrita fa	Iacob τ israel gllficabit. sic dicit dñs
הָאֹמֵר לְכוֹרֶשׁ רֹעִי וְכָל חֶפְצִי		ciens signa diuinoꝝ: &	τὸν Ἰακὼβ καὶ Ἰσραὴλ δοξασθήσεται. οὕτως λέγει κύριος
וְלֵאמֹר לִירוּשָׁלַ͏ִם תִּבָּנֶה		ariolos in furorẽ vertẽs.	ὁ redimit te τ formãs te ex vtero. ego sum
וְהֵיכָל תִּוָּסֵד׃		Conuertẽs sapiẽtes retrorsum: & scientiã eorũ	ὁ λυτρούμενός σε καὶ πλάσας σε ἐκ κοιλίας· ἐγώ εἰμι
Cap. xlv.	כֹּה אָמַר יְהוָה לִמְשִׁיחוֹ	stultã faciens. Suscitans	dñs q̃ cõpleo oia extendi celũ solus:
מָשַׁח חָזַק	לְכוֹרֶשׁ אֲשֶׁר הֶחֱזַקְתִּי בִימִינוֹ לְרַד	verbũ serui sui: & cõsiliũ	κύριος ὁ συντελῶν πάντα ἐξέτεινα τὸν οὐρανὸν μόνος,
נָמָן רָדָה	לְפָנָיו גּוֹיִם וּמָתְנֵי מְלָכִים אֲפַתֵּחַ	nũciorũ suoꝝ cõplens.	τ firmaui terrã. ἃς alꝰ dissipabit signa
פָּתַח	לִפְתֹּחַ לְפָנָיו דְּלָתַיִם וּשְׁעָרִים	Qui dico hierlm habitaberis: & ciuitatibus iude	καὶ ἐσταθέωσα τὴν γῆν. τίς ἕτερος διασκεδάσει σημεῖα
	לֹא יִסָּגֵרוּ׃ אֲנִי לְפָנֶיךָ אֵלֵךְ	edificabimini: & deserta eiꝰ suscitabo. Qui dico	phytonũ τ diuinatões de corde: cõuertẽs
סָגַר	וְהֲדוּרִים אַיְשַׁר דַּלְתוֹת נְחוּשָׁה	profundo desolare: &	ἐγγαστριμύθων, καὶ μαντείας ἀπὸ καρδίας, ἀποστρέφων
יָלַךְ הָדַר	אֲשַׁבֵּר וּבְרִיחֵי בַרְזֶל אֲגַדֵּעַ׃ וְנָתַתִּי	flumina tua arefaciam.	prudẽtes retrorsum: τ consiliũ eoꝝ stultũ fa
יָשַׁר חָשַׁךְ	לְךָ אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ וּמַטְמֻנֵי מִסְתָּרִים	Qui dico cyro pastor meꝰ es: & oẽm volũtatẽ	φρονίμους εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν μωραί
נָתַן נֵדַע	לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה הַקֹּרֵא	meam cõplebis. Qui dico hierusalem edificaberis: & templo fundaberis.	ens: τ statuẽs verbũ pueri eiꝰ: τ cõsiliũ
אָצַר טָמַן	בְּשִׁמְךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ לְמַעַן		ων, καὶ ἰσῶν ῥῆμα παιδὸς αὐτοῦ, καὶ τὴν βουλὴν
סָתַר יָדַע	עַבְדִּי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בְּחִירִי וָאֶקְרָא		angeloꝝ eiꝰ verificãs: dicens hierlm
חָבַר קָרָא	לְךָ בְּשִׁמְךָ אֲכַנְּךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי׃		τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ ἀληθεύων, ὁ λέγων τῇ ἱερουσαλὴμ
			habitaberis: τ ciuitatibꝰ iudee edifi
			κατοικηθήσῃ, καὶ ταῖς πόλεσι τῆς Ἰουδαίας οἰκοδομη
			cabimini: τ deserta eiꝰ suscitabo. dicẽs abys
			θήσεσθε, καὶ τὰ ἔρημα αὐτῆς ἀναστήσω. ὁ λέγων τῇ ἀβύσ
			so desolaberis τ flumia tua arefaciã: οἱ
			σω ἐρημωθήσῃ καὶ τοὺς ποταμούς σου ξηράνῳ, ὁ λέ
			gẽs cyro vt sapiat τ oẽs volũtates meas faci
			γων κύρῳ φρονεῖν καὶ πάντα τὰ θελήματά μου ποιή
			at. dicẽs hierlm edificaberis: τ domũ
			σει· ὁ λέγων ἱερουσαλὴμ οἰκοδομηθήσῃ, καὶ τὸν ναόν τοῦ
			sanctã meã fundabo.
			ἁγίόν μου θεμελιώσω. Ca. 45.
			Hec dicit dñs deꝰ christo meo cyro cuiꝰ
			Οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς τῷ χριστῷ μου κύρῳ οὗ
			apprehẽdi dexteram vt subiiciam	A
			ante faciem eius gentes:	
			& dorsa regũ vertam.	
			Et aperiã coram eo ianuas:	
			& porte non claudentur.	
			ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς, ἐπακοῦσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐθνη
			τ fortitudinẽ regũ virtũpã. aperiã ante eũ
			καὶ ἰσχὺν βασιλέων διαρρήξω· ἀνοίξω ἔμπροσθεν αὐτοῦ
			ianuas τ porte nõ claudẽt. ego an
			θύρας καὶ πύλαι οὐ συγκλεισθήσονται· ἐγὼ ἔμπρο
			te te ibo τ mõtes cõplanabo: portas eneas
			σθέν σου πορεύσομαι καὶ ὄρη ὁμαλιῶ, θύρας χαλκᾶς
			cõterã τ vectes ferreos cõfringaꝫ τ dabo
			συντρίψω καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συγκλάσω καὶ δώσω
			tibi thesauros tenebrosos abscõditos iuisibiles ape
			σοι θησαυροὺς σκοτεινοὺς ἀποκρύφους ἀορατους ἀποί
			riã tibi: vt scias: qz ego dñs deꝰ tuꝰ vocãs
			ξω σοι, ἵνα γνῷς, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ καλῶν τὸ
			nomẽ tuũ deꝰ israel. ꝓpter seruũ meũ ia
			ὄνομά σου ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἕνεκεν τοῦ παιδός μου Ια
			cob τ israel electũ meũ ego vocabo te
			κὼβ καὶ Ἰσραὴλ τοῦ ἐκλεκτοῦ μου ἐγὼ καλέσω σε τῷ
			noie tuo: τ suscipiã te. tu aũt nõ cognouisti me
			ὀνόματί σου, καὶ προσδέξομαί σε· σὺ δὲ οὐκ ἔγνως με

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

q: ego dñs de⁹ t nō est āpli⁹: extra me nō est
ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι, πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστι
de⁹.cōfortaui te t nō cognouisti me:vt sciāt q ab
θεός. ἐνίσχυσά σε καὶ οὐκ ἔγνως με, ἵνα γνῶσιν οἱ ἀπὸ
ortu solis t q ab occasu: qm nō est p̄ter
ἀνατολῶν ἡλίου καὶ οἱ ἀπὸ δυσμῶν, ὅτι οὐκ ἔστιν πλὴν
me. ego dñs de⁹ t nō est āpli⁹. ego q fa-
ἐμοῦ. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. ἐγὼ ὁ κατα-
Amos 3. bricaui lucē: t q feci tenebras: facies pacē
σκευάσας φῶς, καὶ ποιήσας σκότος, ὁ ποιῶν εἰρήνην
t creans mala. ego dñs de⁹ faciēs oia. le-
καὶ κτίζων κακά. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιῶν πάντα. ἐν-
B tetur celi desup: t nubes spargāt
φραγήτω ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν, καὶ αἱ νεφέλαι ῥαναάτωσαν
iusticiā: germinet terra:t oriatur mia: t
δικαιοσύνην, βλαστησάτω γῆ καὶ ἀνατειλάτω ἔλεος, καὶ
iusticiā. germinet simul.ego sū dñs q creaui
δικαιοσύνην βλαστησάτω ἅμα. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ κτίσας
te: q̄d feci melior lutū figuli: nūq̄d arās
σε, τί ἐποίησα βελτίων πηλὸν κεραμέως; μὴ ὁ ἀροτρι-
tota die arabit terrā:nūq̄d dicet lu-
1 Ro.9. d. Luce. 13.c. ων ὅλην τὴν ἡμέραν ἀροτριάσει τὴν γῆν; μὴ ἐρεῖ ὁ πη-
tū figulo: q̄d facis q: nō oparis:neq; habes
λὸς τῷ κεραμεῖ; τί ποιεῖς ὅτι οὐκ ἐργάζῃ; οὐδὲ ἔχεις
manus: ve dicēs patri q̄d generabis t
χεῖρας; οὐαὶ ὁ λέγων τῷ πατρί τί γεννήσεις καὶ τῇ
matri q̄d parturis:q: sic dicit dñs de⁹
μητρὶ τί ὠδίνεις; ὅτι οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ
sctūs israel q̄fecit ventura: interrogare
ἅγιος ἰσραὴλ ὁ ποιήσας τὰ ἐπερχόμενα, ἐρωτήσατέ
me de filiis meis:t de operib⁹ ma
με περὶ τῶν υἱῶν μου, καὶ περὶ τῶν ἔργων τῶν χει-
nuū meaꝝ mādate mihi.ego feci terrā t hoiez
ρῶν μου ἐντελεῖσθέ μοι, ἐγὼ ἐποίησα γῆν καὶ ἄνθρω
sup ea. ego manu mea firmaui ce
πον ἐπ' αὐτῆς. ἐγὼ τῇ χειρί μου ἐστερέωσα τὸν οὐρα-
lū. ego oībus stellis mādaui. ego suscitabo
νόν. ἐγὼ πᾶσι τοῖς ἄστροις ἐνετειλάμην. ἐγὼ ἐγερῶ
eū cū iusticia: regē t oēs vie
αὐτὸν μετὰ δικαιοσύνης, βασιλέα, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ
eius recte. ipe edificabit ciuitatē meā: t
αὐτοῦ εὐθεῖαι. αὐτὸς ἐποικοδομήσει τὴν πόλιν μου, καὶ
C captiuitatē ppli mei cōuertet. nō cū pre
τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου ἐπιστρέψει. οὐ μετὰ λυ-
cio: neq; cū muneribus.dixit dñs sabaoth. sic
τρων, οὐ δὲ μετὰ δώρων. εἶπεν κύριος σαβαώθ. οὕ-
dicit dñs sabaoth: laborauit egyptus:
τως λέγει κύριος σαβαώθ, ἐκοπίασεν αἴγυπτος, καὶ
negociatio ethiopū: t sabaim viri excelsi ad
ἐμπορία αἰθιόπων, καὶ οἱ σαβαεὶμ ἄνδρες ὑψηλοὶ ἐπὶ
te trāsibūt: t tibi erūt serui: t post
σὲ διαβήσονται, καὶ σοὶ ἔσονται δοῦλοι, καὶ ὀπίσω
te sequentur vincti manicis: t trāsi
σου ἀκολουθήσουσι δεδεμένοι χειροσὶ δαις, καὶ διαβή-
bunt ad te: t adorabūt te: t in te ora-
σονται πρός σέ, καὶ προσκυνήσουσί σοι, καὶ ἐν σοὶ προ-
bunt: q: in te deus est: t nō est deus p̄ter
σευξονται, ὅτι ἐν σοὶ θεός ἐστιν, καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλὴν
te. tu eī ea deus t nesciuimus.deus israel
σοῦ. σὺ γὰρ εἶ θεὸς καὶ οὐκ ἤδειμεν. θεὸς τοῦ ἰσραὴλ
saluator:cōfundent t erubescēt oēs ad
σωτήρ. αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες οἱ ἀν-
uersātes ei: t ābulabūt in cōfusione.inouamini
τικείμενοι αὐτῷ, καὶ πορεύσονται ἐν αἰσχύνῃ. ἐγκαινίζεσθε
ad me ĩsule israel: saluamini a dño salute eter
D πρός με νῆσοι ἰσραὴλ, σώζεσθε ὑπὸ κυ σωτηρίαν αἰωνί-
na. nō cofundent neq; erubescēt vsq; in
ον. οὐκ αἰσχυνθήσονται οὐδ' οὐ μὴ ἐντραπῶσιν ἕως τοῦ
eternū oltra: q: sic dicit dñs q̄fecit ce-
αἰῶνος ἔτι, ὅτι οὕτως λέγει κύριος ὁ ποιήσας τὸν οὐρα-
lū: ipse deus q̄ostēdit terrā:
νόν, οὗτος ὁ θεὸς ὁ καταδείξας τὴν γῆν, ooooooooooo

Trāsla.B.Vie.

mEgo"dñs:°non est Pamplius :qextra me'non est
"deus.ˢAccinxi te:" & nō
ˣcognouisti me : ooooooo
ʳvt'sciant hiª qui ab ortu
ᵇsolisᶜ& qui ab occidente:
ᵈquoniāᵉ absq; meᶜnō est
deus.ᵍEgoᵒdñsˢ& non est
ʰalter :ˡformansᵐlucēⁿ &
creansᵒtenebras :ᵖfaciēs
ᑫpacemʳ & creansᵉ malū.
ᵗEgoᵘ dominus ˣfaciens
ʳomniaˢhec.ª Roratᵇcelī
ᶜdesuper: ooooooooooo
ᵈ& nubesᵉpluantʳiustum:
ᵍaperiaturʰterra ooooooo
ˢ& germinetⁱsaluatorem
ˢ& iusticiaᵐoriaturⁿ simul.
°Ego ᵖdñs ᑫcreaui eum.
ʳVeᵉqui contradicit oooo
ᵘfictori suo :ˣtestaʳdeᶻ sa-
miis ª terre. ooooooooooo
ᵇNunquid dicetᶜ lutū ᵈfi-
gulo suo :ᵉquid ᶠfacis :ᵍ&
opus tuum ʰabsq; ⁱmani-
bus ᵏest? ˡVeᵐqui dicit oo
ⁿpatriᵒquid ᵖgeneras :ᑫ&
mulieriʳ quid oooooooo
ˢparturis?ᵗ Hecᵘdicitˣdo-
minus ʸsanctus ooooooo
ᶻisraelª plastes eius.ᵇVen-
turaᶜinterrogate me: oo
ᵈsupᵉ filios meosᶠ& super
ᵍopusʰmanuū mearū ⁱmā
date mihi.ᵏEgoˡfeciᵐter-
ram:ⁿ& hoiemᵒ sup eam
ᵖcreaui.ᑫ Ego et ʳmanus
meeˢ tetēderūt ᵗ celos:ᵘet
oi ˣmilitie corū ʸmādaui.
ᶻEgoª suscitaui eūᵇ ad iusti
ciā:ᶜet oēsᵈ vias ciᵉ dirigā.
ᶠIpseᵍ edificabit ʰ ciuitatē
meā:ⁱ& captiuitatē meā
ᵏdimittetˡ:nōᵐ in p̄cioⁿ ne
qᵒ ĩ muneribʔ:ʳdicitˢdo-
minus ᵗ exercituuȝ.ᵘHec
ᵛdicitʷdñs.ˣ Laborʸ egy-
ptiᶻ et negociatioª ethio-
pieᵇ & sabaimᶜ viri ᵈsubli-
mesᵉ ad te ᶠ transibunt: oo
ᵍet tuiʰ erunt.ⁱPost teʲam
bulabūt : vinctiˡ manicis
ᵐpergent :ⁿ et°adorabūt:
ᵖteq; oooooooooooooooo
ᑫdeprecabūtur.ʳTantūˢ in
te est ᵗdeus :ᵘ& non est oo
ᵛdeusʷ absq; te.ˣ Vereʸ tu
esᶻ deus ooooooooooooo
ª absconditus:ᵇdeusᶜ israel
ᵈsaluator. oooooooooooo
ᵉConfusi sunt ᶠet erubue
runt ᵍoēsʰ simul ⁱ abierūt:
ʲin confusione ᵏfabricato
resˡ errorum.ᵐ Israel oooo
ⁿsaluatus est ᵒ in domino
ᵖsalute ᑫeterna. ooooooo
ʳNon'cōfundemini ˢ& nō
ᵗerubescetisᵘ vsq; ĩ ᵛseculū
ʷseculi:ˣquiaʸ hecᶻ dicitª do
minus ᵇcreans ᶜcelos. ooo
ᵈIpseᵉ deus ᶠformans ᵍter
ram: ooooooooooooooo

Tex.heb.Esa.xlv.

Pritiua.heb.

Universidad de Deusto
Biblioteca

זלת ᵍאֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד זוּלָתִי אֵין
אזר אֱלֹהִים אֲאַזֶּרְךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי ׃
זרח ערב לְמַעַן יֵדְעוּ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וּמִמַּעֲרָבָה
כי אֶפֶס בִּלְעָדָי אֲנִי יְהוָה וְאֵין
יצר ברא עוֹד׃ יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה
שלם שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה
רוע רעף כָּל אֵלֶּה׃ הַרְעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל
עלה נזל וּשְׁחָקִים יִזְּלוּ צֶדֶק תִּפְתַּח אֶרֶץ
פתח ויפרו יִשַּׁע וּצְדָקָה תַּצְמִיחַ יַחַד
ברה יחד אֲנִי יְהוָה בְּרָאתִיו׃ הוי רָב אֶת
רבב יצר יוֹצְרוֹ חֶרֶשׂ אֶת חַרְשֵׁי אֲדָמָה
אמר עשה הַיֹאמַר חֹמֶר לְיוֹצְרוֹ מַה תַּעֲשֶׂה
ופעלך אֵין יָדַיִם ׃ לוי הוי אֹמֵר
ילד לָאָב מַה תּוֹלִיד וְלָאִשָּׁה מַה
חול קדש תָּחִילִין ׃ כֹּה אֲמַר יְהוָה קְדוֹשׁ
ישראל וְיֹצְרוֹ הָאוֹתִיוֹת שְׁאָלוּנִי
צוה על בָּנַי וְעַל פֹּעַל יָדַי תְּצַוּנִי׃ אָנֹכִי
עשה עָשִׂיתִי אָרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בָּרָאתִי
נטה אֲנִי יָדַי נָטוּ שָׁמַיִם וְכָל צְבָאָם
צוה עור צִוֵּיתִי׃ אֲנֹכִי הֵעִירֹתִיהוּ בְּצֶדֶק
ישר בנה וְכָל דְּרָכָיו אְיַשֵּׁר הוּא יִבְנֶה עִירִי
גלה שלח וְגָלוּתִי יְשַׁלַּח לֹא בְמְחִיר וְלֹא
מחר בְשֹׁחַד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת ׃ כֹּה
יגע אָמַר יְהוָה יְגִיעַ מִצְרַיִם וְסֹחַר כּוּשׁ
מדד עבר וְסַבְאִים אַנְשֵׁי מִדָּה עָלַיִךְ יַעֲבֹרוּ
היה זקק וְלָךְ יִהְיוּ אַחֲרַיִךְ יֵלְכוּ בְּזִקִים
שחה יעבר יִשְׁתַּחֲווּ וְאֵלַיִךְ יְתַחֲנוּ וְאֵלַיִךְ
פלל יתפללו אַךְ בָּךְ אֵל וְאֵין עוֹד
אפס אֱלֹהִים ׃ אָכֵן אַתָּה אֵל
סתר ישע מִסְתַּתֵּר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ ׃
כלם בּוֹשׁוּ וְגַם נִכְלְמוּ כֻלָּם יַחְדָּו הָלְכוּ
בלמה בַּכְלִמָּה חָרְשֵׁי צִירִים ׃ יִשְׂרָאֵל
ישע עלם נוֹשַׁע בַּיהוָה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים
בוש לֹא תֵבֹשׁוּ וְלֹא תִכָּלְמוּ עַד עוֹלְמֵי
ברא עַד׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם
הוא הָאֱלֹהִים יֹצֵר הָאָרֶץ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūctiua.heb.	Tex.heb.Esa.xlvi.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.
פ וְעֹשֵׂהוּ כּוֹנְנָהּ ל לֹא תֹהוּ בְרָאָהּ לָשֶׁבֶת יָצָרָהּ אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד׃	יָשַׁב	q & faciens eā: r ipe e plastes ei? s Non n in vanū t creauit eā v vt habitetur s formauit eam. e Ego b dñs c & non est o alius. c Non l in absc̄dito g locut? sum: b in loco t terre h tenebroso. l Non m dixi n semini o iacob ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	τ ꝙ fecit eā: ipe dīuisit eā. nō in va κὴ ποιήσας αὐτήν, αὐτὸς διώρισεν αὐτήν. οὐκ εἰς κε nū fecit eā: sed vt habitaret plasmauit e- νὸν ἐποίησεν αὐτήν, ἀλλὰ κατοικεῖσθαι ἔπλασεν αὐ am. ego sū dñs: τ nō est vltra. nō in absc̄o τήν. ἐγώ εἰμι κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. οὐκ ἐν κρυ dito locut? sum: neq; in loco terre tenebroso: nō di- φῇ λελάληκα, οὐδὲ ἐν τόπῳ γῆς σκοτεινῷ, οὐκ εἶ xi semini iacob i vanū q̄rite: ego sū πα τῷ σπέρματι Ἰακὼβ μάταιον ζητήσατε, ἐγώ εἰ dns loq̄ns iusticiā: ānūcians veritatē. μι κύριος λαλῶν δικαιοσύνην, ἀναγγέλλων ἀλήθειαν. cōgregamini τ venite. cōsulite simul ꝙ saluamini συνάχθητι καὶ ἥκετε. βουλεύσασθε ἅμα οἱ σωζόμενοι de gētib? nō cognouerūt ꝙ portāt lignū ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. οὐκ ἔγνωσαν οἱ αἴροντες τὸ ξύλον sculpturā suā: τ orātes ad deos ꝙ nō γλύμμα αὐτῶν, καὶ προσευχόμενοι πρὸς θεοὺς οἳ οὐ saluant: si ānūcient appropiquēt vt sciāt σώζουσιν, εἰ ἀναγγέλλουσιν ἐγγυσάτωσαν ἵνα γνῶσιν simul: dē audibilia fecit hec. ab initio ex tūc ἅμα, τίς ἀκουσὰ ἐποίησεν ταῦτα. ἀπ' ἀρχῆς ἐκ τό- ānūciabit vobis. nōne ego dns de? nō est a- τε ἀναγγελεῖ ὑμῖν. οὐχὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν ἄλ lius p̄ter me: iustus τ saluator nō est p̄ter λος πλὴν ἐμοῦ, δίκαιος καὶ σωτὴρ οὐκ ἔστιν παρεξ me. cōuertimini ad me τ salui eritis ꝙ i extre- ἐμοῦ. ἐπιστράφητε ἐπ' ἐμὲ καὶ σωθήσεσθε οἱ ἐπ' ἐσχά mo terre. ego sū de? τ nō est alius. p τοῦ τῆς γῆς. ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος. κα Bos. memetipm iuro nisi egredief de ore meo iusti d. τ' ἐμαυτοῦ ὀμνύω εἰμὴ ἐξελεύσεται ἐκ στόματός μου δικαι ea: sermōes mei nō auertent. q; mihi curuabit οσύνη, οἱ λόγοι μου οὐκ ἀποστραφήσονται. ὅτι ἐμοὶ κάμψει oē genu: τ iurabit oīs ligua deū: dicēs iu πᾶν γόνυ, καὶ ὀμεῖται πᾶσα γλῶσσα τὸν θεόν, λέγων δι stitia τ glia ad eū veniet: τ cōfundent sticia, τ gloria ad αὐτὸν ἥξει, καὶ αἰσχυνθήσονται κασιοσύνη καὶ δόξα πρὸς αὐτὸν ἥξει, καὶ αἰσχυνθήσονται oēs separātes seipos: a dño iustificabū- πάντες οἱ ἀποριζοντες ἀυτούς, ἀπὸ κυρίου δικαιωθήσον- tur. τ in dco glīabitur oē semen ται. καὶ ἐν τῷ θεῷ δοξασθήσεται πᾶν τὸ σπέρμα filioꝝ israel. τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Ca.46.

קוּם חֹשֶׁךְ לֹא אָמַרְתִּי לְזֶרַע יַעֲקֹב תֹּהוּ בַקְּשׁוּנִי אֲנִי יְהוָה דֹּבֵר		Onfractus est b bel : c contritus est o nabo: f facta sunt f simulachra eo rum e bestiis b & iumentis. i Onera vestra k graui i pon dere vsq; m ad lassitudinē n cōtabuerī & o cōtrita sūt p simul: q Non r potuerunt s saluare t portantē: n & aīa eorū x in captiuitatē y ibit. z Audite a me b domus c ia- cob: b & omne c residuum d domus e israel. b Qui por tamini i a meo k vtero ∞∞∞ l qui gestamini m a mea n vulua. o Vsq; ad p senectā q ego r ipse: s & vsq; ad t ca- nos n ego k portabo. ∞∞∞	Ecidit bel cōtrit o est dagō. facta sunt Επεσεν βὴλ συνετρίβη δαγών. ἐγένετο τὰ sculptilia eoꝝ in bestias: τ iumēta portatis ea col γλυπτὰ αὐτῶν εἰς θηρία, καὶ κτήνη αἴρετε αὐτὰ κα ligata quasi onus laborāti deficiēt τ esu ταδεδεμένα ὡς φορτίον κοπιῶντι ἐκλελυμένῳ καὶ πε ricnti nō ꝙualēt simul. ꝙ nō poterūt saluari de bel τῶντι οὐκ ἰσχύοντι ἅμα. οἱ οὐ δυνήσονται σωθῆναι ἀπὸ πο lo: ipi asit captiui ductisūt. audite me λέμου, αὐτοὶ δὲ ἀιχμάλωτοι ἤχθησαν. ἀκούσατέ μου dom? iacob: τ oēs reliquie israel. ꝙ portamini οἶκος Ἰακὼβ, καὶ πᾶν τὸ κατάλοιπον τοῦ Ἰηλ. οἱ αἰρόμενοι de vtero: τ erudti ab infantia vsq; ad senectutē. ἐκ κοιλίας, καὶ παιδευόμενοι ἐκ παιδίας ἕως γήρως. ego sum τ donec senescatis ego sum: ego fusti ἐγώ εἰμι καὶ ὡς ἂν καταγηράσητε ἐγώ εἰμι, ἐγὼ ἀνέ neo vos ego feci: τ ego dimittā: ego χομαι ὑμᾶς ἐγὼ ἐποίησα, καὶ ἐγὼ ἀνήσω, ἐγὼ suscipiā τ saluabo vos. cui me assimilastis ἀναλήψομαι, καὶ σώσω ὑμᾶς. τίνι με ὡμοιώσατε videte excogitate ꝙ erratis: τ ꝙ cōfer- ἴδετε τεχνάσασθε οἱ πλανώμενοι, καὶ οἱ συμβαλ- 8.40 tis aurū de sacculo: argentū in statera λόμενοι χρυσίον ἐκ μαρσυπίου, ἀργύριον ἐν ζυγῷ ςα Bara appēditis. mercede cōducētes aurifices fecerūt manu 6.6 ἐμίζετε. μισθωσάμενοι χρυσοφόροι ἐποίησαν χειρὸς facta: τ icuruati ποίητα, καὶ κυφαντες ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
יְהוָה לִי אָמַר צַדִּקוֹת וָעֹז אַךְ בַּיהוָה לְשׁוֹן עֹז	עֵד בּוּשׁ חֲרֵה		
עֲדֵיו יָבוֹא וְיֵבֹשׁוּ כָּל הַנֶּחֱרִים בּוֹ׃ בְּיהוָה יִצְדְּקוּ וְיִתְהַלְלוּ כָּל זֶרַע יִשְׂרָאֵל׃	צָדַק הַלַּל		
Cap.xlvi			
הָיוּ עַצַּבֵּיהֶם לַחַיָּה וְלַבְהֵמָה נְשָׂאתֵיכֶם מַשָּׂא לַעֲיֵפָה׃	נָשָׂא		
כָּרְסוּ יָרְעוּ יַחְדָּו לֹא יָכְלוּ מַלֵּט מַשָּׂא וְנַפְשָׁם בַּשִּׁבְיָה הָלָכָה׃	פָּלַט נָשָׂא		
שִׁמְעוּ אֵלַי בֵּית יַעֲקֹב וְכֹל שְׁאֵרִית בֵּית יִשְׂרָאֵל הַנְּשֻׂאִים מִנִּי בֶטֶן הַנִּסְבָּלִים מִנִּי רָחַם׃	בֶּטֶן		
וְעַד זִקְנָה אֲנִי הוּא וְעַד שֵׂיבָה אֲנִי אֶסְבֹּל אֲנִי עָשִׂיתִי וַאֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי אֶסְבֹּל וַאֲמַלֵּט׃	שׂוּב נָשָׂא סָבַל		
לְמִי תְדַמְּיוּנִי וְתַמְשִׁלוּנִי וְנִדְמֶה הַזֹּלְלִים מִכִּיס יְזָהָב וְכֶסֶף יְשַׁקֹּלוּ צֹרֵף יַעֲשֵׂהוּ אֵל יִסְגֹּדוּ	דָּמָה זוּל שָׂכַר צָרַף עָשָׂה סָגַד		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

adorant illud: portãt illud in humero: τ προσκυνοῦσιν αὐτῷ, ἀίρουσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ vadunt. ſi aũt poſuerit illud in loco: ibi παρεγένοντο. ἐὰν δὲ θῆσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ τόπου, αὐτοῦ manet nõ mouebit. τ ꝙcũq; clamauerit ad illud nõ μένει οὐ μὴ κινηθῇ. καὶ ὃς ἐὰν βοήσῃ πρὸς αὐτὸ οὐ μὴ exaudiet: de malo nõ ſaluabit eũ. memẽtote ho εἰσακούσῃ, ἀπὸ κακοῦ οὐ μὴ σώσῃ αὐτόν. μνήσθητε ταῦ rũ τ igemiſcite. penitentiã agite. reuertimini cor τα καὶ στενάξετε. μετανοήσατε. ἐπιστρέψατε τῇ καρ de: memẽtote priorũ a ſeculo: qz δία, μνήσθητε τὰ πρότερα ἀπὸ τοῦ αἰῶνος. ὅτι ego ſũ de: τ nõ eſt ali⁹ p̃ter me: ānũ ἐγώ εἰμι ὁ θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐμοῦ, ἀναγ cians pz⁹ nouiſſima: antep̃ ipa fiant: τ cõ γέλλων πρότερον τὰ ἐκβαίνοντα, πρὶν αὐτὰ γενέσθαι, καὶ ſu pleta ſũt. τ dixi oẽ cõſiliũ meũ ſtabit τ τετελέσθη. καὶ εἶπα πᾶσα ἡ βουλή μου στήσεται καὶ dicta ꝯcunq; cogitaui factã ꝙvoco ab ortẽ πάντα ὅσα βεβούλευμαι ποιήσω καλῶν ἀπὸ ἀνα te aue: τ de terra alõge de ꝙb⁹ co τολῶν πετεινόν, καὶ ἀπὸ γῆς πόρρωθεν πολὺ ὧν βε gitaui. τ ꝙdẽ locut⁹ ſum: τ addurt creaui βούλευμαι. καί γε ἐλάλησα, καί γε ἤγαγον ἔκτισα τ feci. audite me ꝙ pdidiſtis καὶ ἐποίησα. ἀκούσατέ μου οἱ ἀπολωλεκότες cor: ꝙ longe a iuſticia eſtis: ppe duri τὴν καρδίαν, οἱ μακρὰν ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἤγγισα iuſticiã meã: nõ elongabit: τ ſalutẽ τὴν δικαιοσύνην μου, οὐ μὴ μακρυνθῇ, καὶ τὴν σωτηρίαν ꝙ ex me nõ tardabo. dedi in ſion ſalutẽ τὴν παρ' ἐμοῦ οὐ βραδύνω. δέδωκα ἐν σιὼν σωτηρίαν iſraeli in glorią. τῷ Ἰσραὴλ εἰς δόξασμα. Ca.47.

A Καταβηθι καθισον ἐπι την γην. παρθένος θύ ΟEſcende ſede ſup terrã. virgo fi lia babylonis ſede in terrã. nõ eſt iſo γατερ βαβυλῶνος κάθισον εἰς τὴν γῆν. οὐκ ἔστι θρό lia filia chaldeoꝝ: qz nõ vltra addes voca νος θύγατερ χαλδαίων, ὅτι οὐκ ἔτι προσθήσῃ κληθῆ ri mollis τ tenera. tolle molã: mole farinã. ναι ἁπαλὴ καὶ τρυφερά. λάβε μύλον, ἄλησον ἄλευρον reuela operimẽtũ tuũ: denuda canos: ἀποκάλυψαι τὸ κάλυμμά σου, ἀνάσυρε τὰς πολιάς, diſcooperi tibias. trãſi flumina. reue ἀποκάλυφαι τὰς κνήμας. διάβηθι ποταμούς. ἀπακα labitur ignominia tua. apparebũt opprobria tua: λυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου. ὀφθήσονται οἱ ὀνειδισμοί σου. naũ. 3. b. qõ iuſtũ eſt ve te auferã: nõ vltra tradã ho ὃ δίκαιον ἐκ σοῦ λήψομαι, οὐκ ἔτι μὴ παραδῶ ἀν minib⁹. ꝙ eruit te vñs ſabaoth: nomẽ illi θρώποις. ὁ ῥυσάμενός σε κύριος σαβαώθ, ὄνομα αὐτῷ ſanct⁹ iſrael: ſede cõfuſa: igredere in ἅγιος Ἰσραήλ, κάθισον καταισχυνθήν, εἴσελθε εἰς τὸ tenebras filia chaldeoꝝ. nõ vltra vocaberis fortitudo σκότος θύγατερ χαλδαίων. οὐκ ἔτι μὴ κληθῇς ἰσχὺς regni: irat⁹ ſum cõtra ppm meũ: cõtaminaui βασιλείας, παροξύνθην ἐπὶ τῷ λαῷ μου, ἐμίανα τὴν hereditatẽ meã. ego dedi eos in manu κληρονομίαν μου. ἐγὼ ἔδωκα αὐτοὺς εἰς τὴν χεῖρά tua: tu aũt nõ dediſti eis miam. ſe σου, σὺ δὲ οὐκ ἔδωκας αὐτοῖς ἔλεος. τοῦ πρεσβύ nis aggrauaſti iugũ valde: τ dixiſti in B του ἐβάρυνας γὰν ζυγον σφόδρα, καὶ εἶπας εἰς τὸν eternũ ero dña. nõ itellexiſti hec in ἀεῖ ἔσομαι ἄρχουσα. οὐκ ἐνόησας ταῦτα ἐν τῇ corde tuo: neq; recordata es nouiſſimoꝝ. nũc aũt audi καρδίᾳ σου, οὐδὲ ἐμνήσθης τὰ ἔσχατα. νῦν δὲ ἄκουε hec delicata: ſedẽs: cõfidẽs: dicens. ταῦτα τρυφερά, ἡ καθημένη, ἡ πεποιθυῖα, ἡ λέγουσα.

Trásla.B.Vie.

r& s adorant. a Portant illũ b in c humeris ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ o geſtantes: c & ponentes r in loco ſuo: s & ſtabit: ac t de loco ſuo nõ u mouebi tur. l Sed & cũ m clamauerit n ad eũ o nõ p audiet: q de tri bulatiõe r nõ s ſaluabit eos. r Mementote t iſtud u & cõ fundamini: r redite ꝯꝯꝯ s preuaricatores a ad b cor. c Recordamini b prioris ꝯ c ſeculi: r quoniã d ego ſum b deus: l & non eſt e vltra ꝯ l deus: m nec eſt n ſimilis mei o annuncians ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ p ab exordio q nouiſſimũ: r & abinitio s que ꝯꝯꝯꝯꝯ t necdũ u facta ſunt: x dicẽs. r Cõſilium meũ s ſtabit: a & omnis b volũtas mea c fiet. o Vocãs c ab oriente r auẽ: & s de terra a longinqua l virũ e voluntatis mee. l Et ꝯꝯꝯ m locutus ſum n & o adducã illud: p creaui q & ꝯꝯꝯꝯꝯ r faciam illud. e Audite r me u duri x corde: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ r qui longe eſtis a iuſticia. a Prope feci b iuſticiã meã c non o elongabitur: e & ſa lus mea r non s morabitur. h Dabo i in ſion k ſalutẽ: & i in iſrael ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ m gloriam meam. 47.

r Eſcẽde: b ſede c in o pul uere c virgo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ r filia s babylõ: b ſede i in ter ra. k Non eſt i ſolium ꝯꝯꝯ m filie n chaldeorum: o quia q vltra r non t vocaberis ꝯ r mollis u & tenera. x Tolle r molã & mole ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ s farinã: b denuda c turpitu dinẽ tuã. d Diſcooperi c hu merũ: r reuela s crura: b tran ſi i flumina. k Reuelabitur l ignominia tua: m & vide bitur o opprobriũ tuum. p Vltionẽ q capiã: r & nõ re ſiſtet mihi s hõ. u Redẽptor noſter r dñs s exercituũ: s no men illius s ſanctus b iſrael. c Sede b tacens c & intra r in tenebras s filia b chaldeorũ: r quia k non m vocaberis i vl tra o domina ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ p regnoꝝ. q Iratus ſum r ſup s populũ meũ: c cõtamina u hereditatẽ meã: x & de dí eos r in manu tua. s Nõ s poſuiſti b eis c miſericordias. o Sup c ſenẽ c aggrauaſti s iu gum tuũ u valde: t & dixiſti. s In ſempiternũ i ero m dña. o Non p poſuiſti q hec r ſuper s cor tuum: t neq; ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ u recordata es x nouiſſimi tui. r Et nunc i audi a hec ꝯꝯ b delicata: & c habitans b cõ fidenter: c que dicis ꝯꝯꝯꝯ

Tex.heb.Esa.xlvij.Pritiua.heb.

שָׂחַה	אַף	יִשְׁתַּחֲווּ	׃
נָשָׂא	יִשָּׂאֻהוּ	עַל	כָּתֵף
סֶבֶל	יְסַבְּלֻהוּ	וְיַנִּיחֻהוּ	תַּחְתָּיו
נוּחַ	וְיַעֲמֹד	מִמְּקוֹמוֹ	לֹא
עָמַד	קום	יָמִישׁ	אַף
מוּשׁ	יִצְעַק	אֵלָיו	
צָעַק	וְלֹא	יַעֲנֶה	מִצָּרָתוֹ
עָנָה	צור	לֹא	יוֹשִׁיעֶנּוּ
יָשַׁע	זִכְרוּ	זֹאת	וְהִתְאַשָּׁשׁוּ
אָשַׁשׁ	הָשִׁיבוּ	פֹּשְׁעִים	עַל
שוב	לֵבּוֹ	זִכְרוּ	רִאשֹׁנוֹת
עֹלָם	מֵעוֹלָם	כִּי	אֲנִכִי
אֵל	וְאֵין	עוֹד	
נָגַד	אֱלֹהִים	וְאֶפֶס	כָּמוֹנִי
מַגִּיד	מֵרֵאשִׁית	אַחֲרִית	וּמִקֶּדֶם
אֲשֶׁר	עָשׂוּהוּ	רֶצַע	לֹא
נַעֲשׂוּ	אֹמֵר	עֲצָתִי	תָקוּם
וְכָל	קום	עָשָׂה	חֶפְצִי
אֶעֱשֶׂה	קֹרֵא	מִמִּזְרַח	עַיִט
זָרַח	מֵרָחֵק	אִישׁ	עֲצָתִי
אַף	בוא	דִּבַּרְתִּי	אַף
אֲבִיאֶנָּה	יָצַרְתִּי	אַף	עָשׂה
אֶעֱשֶׂנָּה	שִׁמְעוּ	אֵלַי	אַבִּירֵי
לֵב	רָחֹקִים	מִצְדָּקָה	קָרַבְתִּי
צִדְקָתִי	לֹא	תְרָחֵק	וּתְשׁוּעָתִי
רָחַק	יְשַׁע	לֹא	תְאַחֵר
אָתַן	נָתַתִּי	בְּצִיּוֹן	תְּשׁוּעָה
לְיִשְׂרָאֵל	יְשַׁע	פְּאֵר	תִּפְאַרְתִּי

Ca.xlvij.

יָרַד	רְדִי	וְשִׁבִי	עַל
עָפָר	בְּתוּלַת	בַּת	בָּבֶל
שְׁבִי	לָאָרֶץ	אֵין	כִּסֵּא
בַּת	כַּשְׂדִּים	כִּי	לֹא
תוֹסִיפִי	יִקְרְאוּ	לָךְ	רַכָּה
וְעֲנֻגָּה	קְחִי	רֵחַיִם	וְטַחֲנִי
קָמַח	גַּלִּי	צַמָּתֵךְ	חֶשְׂפִּי
שׁוֹק	עִבְרִי	נְהָרוֹת	תְּגַל
עֶרְוָתֵךְ	גַּם	תֵּרָאֶה	חֶרְפָּתֵךְ
נָקָם	אֶקָּח	וְלֹא	אֶפְגַּע
אָדָם	נֹאֲלֵנוּ	יְהוָה	צְבָאוֹת
שְׁמוֹ	קְדוֹשׁ	יִשְׂרָאֵל	שְׁבִי
דוּמָם	וּבוֹאִי	בַחֲשֶׁךְ	בַּת
כַּשְׂדִּים	כִּי	לֹא	תוֹסִיפִי
יִקְרְאוּ	לָךְ	גְּבֶרֶת	מַמְלָכוֹת
קָצַפְתִּי	עַל	עַמִּי	חִלַּלְתִּי
נָתַן	נַחֲלָתִי	וָאֶתֵּנֵם	בְּיָדֵךְ
לֹא	שַׂמְתְּ	לָהֶם	רַחֲמִים
עַל	זָקֵן	הִכְבַּדְתְּ	עֻלֵּךְ
מְאֹד	וַתֹּאמְרִי	לְעֹלָם	אֶהְיֶה
גְּבֶרֶת	עַד	לֹא	שַׂמְתְּ
אֵלֶּה	עַל	לִבֵּךְ	לֹא
זָכַרְתְּ	אַחֲרִיתָהּ	וְעַתָּה	שִׁמְעִי
זֹאת	הָעֲדִינָה	הַיּשֶׁבֶת	לָבֶטַח
הָאֹמֶרֶת			

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.heb.Esa.xlviij.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
יָשַׁב	בְּלִבָּהּ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד לֹא אֵשֵׁב	in corde tuo: ego sum: & nõ est pter me amplius.	in corde tuo: ego sũ: τ nõ est alia. nõ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα· οὐ
יָדַע שָׁכֵל	אַלְמָנָה וְלֹא אֵדַע שְׁכוֹל וְתִבֹאנָה	Non sedebo vidua & ignorabo sterilitatẽ.	sedebo vidua: neq; sciã sterilitatẽ. nũc aũt veniẽt καθίσω χήρα, οὐδὲ γνώσομαι ὀρφανίαν· νῦν δὲ ἥξει
בּוֹא	לָךְ שְׁתֵּי אֵלֶּה רָגַע בְּיוֹם אֶחָד שְׁכוֹל	tibi duo hec subito in die vna: sterilitas	sup te duo hec subito in die vna: sterilitas ἐπὶ σὲ τὰ δύο ταῦτα ἐξαίφνης ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, ἀτεκνία
בּוֹא	וְאַלְמֹן כְּתֻמָּם בָּאוּ עָלָיִךְ בְּרֹב	& viduitas. Vniuersa venerũt sup te ppter multitudinẽ maleficiorũ tuorũ vehementẽ.	τ viduitas veniet subito sup te. in veneficio tuo καὶ χηρεία ἥξει ἐξαίφνης ἐπὶ σέ. ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου
	כְּשָׁפַיִךְ בְּעֻצְמַת חֲבָרַיִךְ מְאֹד׃	Et fiduciã habuisti in malicia tua: & dixisti. Non est qui videat me.	in fortitudie icantatoꝝ tuoꝝ vehemẽter in spe ἐν τῇ ἰσχύϊ τῶν ἐπαοιδῶν σου σφόδρα ἐπὶ ἐλπίδι τῆς
בֶּטַח רָעַע	וַתִּבְטְחִי בְּרָעָתֵךְ אָמַרְתְּ אֵין רֹאָנִי	Sapiẽtia tua & scientia tua hec decepit te.	nequtie tue. tu eã dixisti: ego sum: τ nõ est a-
יָדַע	חָכְמָתֵךְ וְדַעְתֵּךְ הִיא שׁוֹבְבָתֵךְ	Et dixisti in corde tuo.	ποινήσας σου· σὺ γὰρ εἶπας, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑ-
אָמַר לֵבָב	וַתֹּאמְרִי בְּלִבֵּךְ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד׃	Ego sum & pter me nõ est altera. Veniet sup te malũ: & nescies ortum eius: & irruet sup te calamitas quã nõ poteris	lia. scias qm̃ prudẽtia hoc τ fornicatio tua tibi τέρα· γνῶθι ὅτι ἡ σύνεσις τούτων καὶ ἡ πορνεία σου σοὶ
בּוֹא יָדַע	וּבָא עָלַיִךְ רָעָה לֹא תֵדְעִי שַׁחֲרָהּ		erit opprobrio. τ dixisti in corde tuo: ego sum: τ
נָפַל יָכֹל	וְתִפֹּל עָלַיִךְ הַוָּה לֹא תוּכְלִי כַּפְרָהּ		ἔσαι ἀισχύνη. καὶ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἐγώ εἰμι, καὶ
בּוֹא שָׁאָה	וְתָבֹא עָלַיִךְ פִּתְאֹם שֹׁאָה לֹא		nõ est alia. τ veniet sup te pditio τ nescies
	תֵדָעִי׃ עִמְדִי נָא בַּחֲבָרַיִךְ וּבְרֹב		οὐκ ἔστιν ἑτέρα· καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ ἀπώλεια καὶ οὐ μὴ γνῶς
נָעַר יָעַל	כְּשָׁפַיִךְ בַּאֲשֶׁר יָגַעַתְּ מִנְּעוּרָיִךְ		foueã τ incides in eã. τ veniet sup te calamita-
עָרַץ לָאָה	אוּלַי תּוּכְלִי הוֹעִיל אוּלַי תַּעֲרוֹצִי׃		βόυνον καὶ ἐμπέσεις εἰς αὐτόν. καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ παλαιω
יָעַץ עָמַד	נִלְאֵית בְּרֹב עֲצָתָיִךְ יַעַמְדוּ נָא		τas τ nõ poteris mũda fieri. τ veniet sup
יָשַׁע חָזָה	וְיוֹשִׁיעֵךְ הֹבְרֵי שָׁמַיִם הַחֹזִים		te pditio: τ nõ cognosces. sta nũc in
כּוֹכָב יָדַע	לַחֳדָשִׁים מוֹדִיעִם לָמוֹ׃		σὲ ἐξαπίνης ἀπώλεια, καὶ οὐ γνώσῃ. στῆθι νῦν ἐν ταῖς
הָיָה	הִנֵּה הָיוּ כְקַשׁ מִאֵשׁ יִבָּאֲרוּ עָלָיִךְ׃		ἐπῳδαῖς σου καὶ τῇ πολλῇ φαρμακείᾳ σου, ἃ ἐμά-
יָצַל	לֹא יַצִּילוּ אֶת נַפְשָׁם מִיַּד לֶהָבָה		sti ab adolescẽtia tua: si poteris iuuari: laboza
חֹם	אֵין גֶּחָלֶת לְחֹם אוֹר לָהּ׃		θαγες ἐκ νεότητός σου, εἰ δύνῃ ὠφεληθῆναι, κεκοπία
יָשַׁב הָיָה	לָכֵן הָיוּ לָךְ אֲשֶׁר יָגַעַתְּ		sti in cõsilijs tuis. stent iã τ saluẽt te
	סֹחֲרַיִךְ מִנְּעוּרַיִךְ אִישׁ לְעִבְרוֹ		καὶ ἐν ταῖς βουλαῖς σου. στήτωσαν δὴ καὶ σωσάτωσάν σε
תָּעָה יָשַׁע	תָּעוּ אֵין מוֹשִׁיעֵךְ׃		astrologi celi: q cõtẽplant stellas: an-
			οἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ὁρῶντες τοὺς ἀστέρας, ἀπαγ
			γείλατωσάν σοι, τί μέλλει ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ. ἰδοὺ πάν
			τες ὡς φρύγανα ἐπὶ πυρὶ κατακαυθήσονται, καὶ οὐ μὴ
			ερυσῃ alam suã de flãma: q̃ habes car-
			ἐξέλωνται τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐκ φλογός, ὅτι ἔχεις ἄν-
			bones ignis: sedebis sup eos. hi erũt tibi
			θρακας πυρός, καθήσεις ἐπ' αὐτούς. οὗτοι ἔσονταί σοι
			aditutorijs. laborasti in cõmutatiõe tua: ab ado
			βοήθεια. ἐκοπίασας ἐν τῇ ἐναλλαγῇ σου, ἀπὸ τῆς νέ
			lescẽtia tua hõ inisemetipo errauit: tibi aũt
			τητός σου ἄνθρωπος καθ' ἑαυτὸν ἐπλανήθη, σοὶ δὲ
			nõ erit salus.
			οὐκ ἔσαι σωτηρία.

Ca. xlviij

שִׁמְעוּ זֹאת בֵּית	שִׁמְעוּ זֹאת בֵּית	Audite hec dom iacob: vocati in	Ακούσατε ταῦτα οἶκος ἰακώβ, οἱ κεκλημένοι ἐπὶ
קָרָא	יַעֲקֹב הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל	noie israel: & de aq̃ iuda exeũtes	τῷ ὀνόματι ἰσραὴλ, καὶ ἐξ ὕδατος ἰούδα ἐξελθόντες
שָׁבַע	וּמִמֵּי יְהוּדָה יָצָאוּ הַנִּשְׁבָּעִים	iurãtes i noie dñi dei israel recen	οἱ ὀμνύοντες τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ μιμνησκό
	בְּשֵׁם יְהוָה וּבֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל	sentes: nõ cũ veritate neq; cũ iustitia:	μενοι, οὐ μετὰ ἀληθείας οὐδὲ μετὰ δικαιοσύνης, καὶ ἀν
זָכַר	יַזְכִּירוּ לֹא בֶאֱמֶת וְלֹא בִצְדָקָה׃	rẽtes nomini ciuitatis sctẽ: τ	τεχόμενοι τῷ ὀνόματι τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ
קָרָא	כִּי מֵעִיר הַקֹּדֶשׁ נִקְרָאוּ וְעַל אֱלֹהֵי	in deo israel cõtra stabiliti. dñs	in deo israel cõtra stabiliti. dñs sabaoth no
יִשְׂרָאֵל נִסְמָכוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃		ἐπὶ τῷ θεῷ ἰσραὴλ ἀντιστηριζόμενοι. κύριος σαβαὼθ ὄνο	
סָמַךְ	הָרִאשֹׁנוֹת מֵאָז הִגַּדְתִּי וּמִפִּי יָצְאוּ	mẽ ei. priora adhucãnũciaui τ ore o-	
נָגַד פֶּה	וָאַשְׁמִיעֵם פִּתְאֹם עָשִׂיתִי וַתָּבֹאנָה׃	mea ἀυτῶ. τὰ πρότερα ἔτι ἀνήγγειλα καὶ ἐκ τοῦ στό-	
שָׁמַע עָשָׂה	מִדַּעְתִּי כִּי קָשֶׁה אַתָּה וְגִיד	re meo egressa sũt: τ auditũ factũ est. subito	
יָדַע	בַּרְזֶל עָרְפֶּךָ וּמִצְחֵךְ נְחוּשָׁה׃	ματός μου ἐξῆλθεν, καὶ ἀκουσὸν ἐφάνετο. ἐξάπινα	
נָחַשׁ	וָאַגִּיד לְךָ מֵאָז בְּטֶרֶם תָּבוֹא	feci τ venerũt. scio q̃ durus es fr	
נָגַד בּוֹא	אֹתָם לְבַל תֹּאמַר עָצְבִּי עָשָׂם	ἐποίησα καὶ ἐπῆλθεν. γινώσκω ὅτι σκληρὸς εἶ καὶ	
שָׁמַע אָמַר	וּפְסִלִי וְנִסְכִּי צִוָּם׃	neruus ferre collũ tuũ: τ frons	
	שָׁמַעְתָּ חֲזֵה כֻלּוֹ וְאַתֶּם הֲלוֹא תַגִּידוּ	νεῦρον σιδηροῦν ὁ τράχηλός σου, καὶ τὸ μέτωπόν	
	הִשְׁמַעְתִּיךָ חֲדָשׁוֹת מֵעֵת נִבְרְאוּ עַתָּה	tua enea. τ ãnũciaui tibi olim anteq̃ venirẽt	
		σου χαλκοῦν. καὶ ἀνήγγειλά σοι πάλαι πρὶν ἐλθεῖν	
		sup te. auditũ tibi feci ne forte diceres: q̃	
		ἐπὶ σέ. ἀκουσόν σοι ἐποίησα μή ποτε εἴπῃς, ὅτι	
		idola mea fecerũt:	
		τὰ εἴδωλά μου ἐποίησε,	

in corde tuo: ego sũ: τ nõ est alia. nõ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα· οὐ sedebo vidua: neq; sciã sterilitatẽ. nũc aũt veniẽt καθίσω χήρα, οὐδὲ γνώσομαι ὀρφανίαν· νῦν δὲ ἥξει sup te duo hec subito in die vna: sterilitas ἐπὶ σὲ τὰ δύο ταῦτα ἐξαίφνης ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, ἀτεκνία τ viduitas veniet subito sup te. in veneficio tuo καὶ χηρεία ἥξει ἐξαίφνης ἐπὶ σέ. ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου in fortitudie icantatoꝝ tuoꝝ vehemẽter in spe ἐν τῇ ἰσχύϊ τῶν ἐπαοιδῶν σου σφόδρα ἐπὶ ἐλπίδι τῆς nequtie tue. tu eã dixisti: ego sum: τ nõ est a- ποινήσας σου· σὺ γὰρ εἶπας, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑ- lia. scias qm̃ prudẽtia hoc τ fornicatio tua tibi τέρα· γνῶθι ὅτι ἡ σύνεσις τούτων καὶ ἡ πορνεία σου σοὶ erit opprobrio. τ dixisti in corde tuo: ego sum: τ ἔσαι ἀισχύνη. καὶ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἐγώ εἰμι, καὶ Dic nõ est alia. τ veniet sup te pditio τ nescies 49. οὐκ ἔστιν ἑτέρα· καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ ἀπώλεια καὶ οὐ μὴ γνῶς foueã τ incides in eã. τ veniet sup te calamita- βόυνον καὶ ἐμπέσεις εἰς αὐτόν. καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ παλαιω tas τ nõ poteris mũda fieri. τ veniet sup ρία καὶ οὐ δύνῃ καθαρὰ γενέσθαι· καὶ ἥξει ἐπὶ te de repẽte pditio: τ nõ cognosces. sta nũc in σὲ ἐξαπίνης ἀπώλεια, καὶ οὐ γνώσῃ. στῆθι νῦν ἐν ταῖς ĩcãtatoĩbꝰ tuis τ multis veneficijs tuis: q̃ vidici ἐπῳδαῖς σου καὶ τῇ πολλῇ φαρμακείᾳ σου, ἃ ἐμά- sti ab adolescẽtia tua: si poteris iuuari: laboza θαγες ἐκ νεότητός σου, εἰ δύνῃ ὠφεληθῆναι, κεκοπία sti in cõsilijs tuis. stent iã τ saluẽt te καις ἐν ταῖς βουλαῖς σου. στήτωσαν δὴ καὶ σωσάτωσάν σε astrologi celi: q̃ cõtẽplant stellas: an- οἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ὁρῶντες τοὺς ἀστέρας, ἀπαγ nũcient tibi: qd̃ ventur̃ū sit sup te. ecce oẽs γείλατωσάν σοι, τί μέλλει ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ. ἰδοὺ πάν ẽs stipule in igne cõburent: τ nõ τες ὡς φρύγανα ἐπὶ πυρὶ κατακαυθήσονται, καὶ οὐ μὴ eruẽt alam suã de flãma: q̃ habes car- ἐξέλωνται τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐκ φλογός, ὅτι ἔχεις ἄν- bones ignis: sedebis sup eos. hi erũt tibi θρακας πυρός, καθήσεις ἐπ' αὐτούς. οὗτοι ἔσονταί σοι aditutorijs. laborasti in cõmutatiõe tua: ab ado βοήθεια. ἐκοπίασας ἐν τῇ ἐναλλαγῇ σου, ἀπὸ τῆς νέ lescẽtia tua hõ inisemetipo errauit: tibi aũt τητός σου ἄνθρωπος καθ' ἑαυτὸν ἐπλανήθη, σοὶ δὲ nõ erit salus. οὐκ ἔσαι σωτηρία.

Ca. 48.

Audite hec dom iacob: vocati in noie israel: & de aq̃ iuda exeũtes iurãtes i noie dñi dei israel recen sentes: nõ cũ veritate neq; cũ iustitia: tadhe rẽtes nomini ciuitatis sctẽ: τ in deo israel cõtra stabiliti. dñs sabaoth no mẽ ei. priora adhucãnũciaui τ ore o- mea ejus. priora extunc annunciaui: & ex ore meo exierũt & audita feci ea: repente operatus sum & venerunt. Sciui enim quia durus es tu: & neruus ferreus ceruix tua: & frons tua erea. Predixi tibi extunc: an tequam venirent indicaui tibi: ne forte diceres. Idola mea fecerũt hec:

Ακούσατε ταῦτα οἶκος ἰακώβ, οἱ κεκλημένοι ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰσραὴλ, καὶ ἐξ ὕδατος ἰούδα ἐξελθόντες ὀμνύοντες τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ μιμνησκό μενοι, οὐ μετὰ ἀληθείας οὐδὲ μετὰ δικαιοσύνης, καὶ ἀν τεχόμενοι τῷ ὀνόματι τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ ἐπὶ τῷ θεῷ ἰσραὴλ ἀντιστηριζόμενοι. κύριος σαβαὼθ ὄνο μα αὐτῷ. τὰ πρότερα ἔτι ἀνήγγειλα καὶ ἐκ τοῦ στό ματός μου ἐξῆλθεν, καὶ ἀκουσὸν ἐφάνετο. ἐξάπινα ἐποίησα καὶ ἐπῆλθεν. γινώσκω ὅτι σκληρὸς εἶ καὶ νεῦρον σιδηροῦν ὁ τράχηλός σου, καὶ τὸ μέτωπόν σου χαλκοῦν. καὶ ἀνήγγειλά σοι πάλαι πρὶν ἐλθεῖν ἐπὶ σέ. ἀκουσόν σοι ἐποίησα μή ποτε εἴπῃς, ὅτι τὰ εἴδωλά μου ἐποίησε,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũinter.lati.

ε dices: qz sculptilia ε cõflatilia mãdauerũt mihi.
καὶ εἶπας, ὅτι τὰ γλυπτά μου καὶ τὰ χωνευτά μου ἐνετείλατό μοι.
audistis ola: ε vos nõ cognouistis: sed ε audi
ἀκούσατε πάντα, καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐγνωτε, ἀλλὰ καὶ ἀκου
B tatibi feci noua ex nũc q̃ futura sunt:
σάσοι ἐποίησα τὰ καινὰ ἀπὸ τοῦ νῦν ἃ μέλλει ἥκειν, καὶ
ε nõ dixi nũc fiũt: ε nõ olim: ε nõ priozib⁹
οὐκ εἶπα νῦν γίνεται, καὶ οὐ πάλαι, καὶ οὐ προτέραις
dieb⁹: ε nõ audisti ea. ne dicas: certe; nouit
ἡμέραις, καὶ οὐκ ἤκουσας αὐτά· μὴ εἴπῃς, ναὶ γινώσκω
ea: neq; nosti: neq; scisti: neq; a principio ape
αὐτά, οὔτε ἔγνως, οὔτε ἠπίσασο, οὔτε ἀπ' ἀρχῆς ἤνοι
ruit tuas aures. noui cñ q̃ puaricãs puaricaberis: ε
ξάσου τὰ ὦτα· ἔγνων γὰρ ὅτι ἀθετῶν ἀθετήσεις, καὶ
iniqu⁹ adhuc ex vtero vocaberis. ppter meũ nomẽ
ἄνομος ἔτι ἐκ κοιλίας κληθήσῃ. ἕνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος
ostẽdã tibi furorẽ meũ: ε gliosa mea ĩducã sup
δείξω σοι ὀργήν μου, καὶ τὰ ἔνδοξά μου ἐπάξω ἐπὶ
te: vt nõ vestruã te. ecce vẽdidi te nõ ppter
σέ, ἵνα μὴ ἐξολοθρεύσωσε· ἰδοὺ πεπράκασέ σε οὐχ ἕνεκεν
argentũ: erui te vc fornace pauptatis. ppter me
ἀργυρίου, ἐξειλόμην σε ἐκ καμίνου πτωχείας· ἕνεκεν ἐμοῦ
faciã: qz meũ nomẽ polluit⁹: ε gliam
ποιήσω, ὅτι τὸ ἐμὸν ὄνομα βεβηλοῦται, καὶ τὴν δόξαν
8.42.b meã alteri nõ dabo. audi me iacob ε israel: quẽ ego voco:
μου ἑτέρῳ οὐδώσω. ἄκουέ μου Ἰακὼβ καὶ Ἰηλ, ὃν ἐγὼ καλῶ,
ego sum prim⁹ ε ego in sempiternũ: ε man⁹ mea
C ἐγώ εἰμι πρῶτος καὶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἡ χείρ μου
fundauit terrã ε dextera mea firmauit ce
ἐθεμελίωσε τὴν γῆν καὶ ἡ δεξιά μου ἐστερέωσε τὸν οὐρα-
lũ. vocabo ego eos: ε stabũt simul: ε cõgre-
νόν· καλέσω ἐγὼ αὐτούς, καὶ στήσονται ἅμα, καὶ συνα-
gabunt oẽs ε audiẽt: dẽ eis ãnũciauit
χθήσονται πάντες καὶ ἀκούσονται, τίς αὐτοῖς ἀνήγγειλε
hec. diligẽs te feci voluntatẽ ruã sup baby
ταῦτα· ἀγαπῶν σε ἐποίησα τὸ θέλημά σου ἐπὶ Βαβυ
lonẽ vt auferrẽ semẽ chaldeoꝝ: ego locut⁹ sum: ε ego
λῶνα ἆραι σπέρμα Χαλδαίων, ἐγὼ ἐλάλησα, καὶ ἐγὼ
vocaui: adduxi eũ ε dsperaui viã ei⁹.
ἐκάλεσα, ἤγαγον αὐτὸν καὶ εὐοδώσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ·
adducite ad me: ε audite hec: nõ a prĩci
προσαγάγετε πρός με, καὶ ἀκούσατε ταῦτα, οὐκ ἀπ' ἀρ
pio in abscõdito locut⁹ sũ: qñ fiebat ibi erã. ε
χῆς ἐν κρυφῇ λελάληκα, ἡνίκα ἐγένετο ἐκεῖ ἤμην. καὶ
nũc dñs de⁹ misit me: ε spũs ei⁹.
νῦν κύριος ὁ θεὸς ἀπέστειλέν με, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ·
sic dicit dñs dñs q̃ liberauit te scrũs isra-
οὕτως λέγει κύριος κύριος ὁ ῥυσάμενός σε ὁ ἅγιος Ἰσρα-
el: ego dñs de⁹ tu⁹ docui te vt iuuentes tu
ηλ, ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου δεδιδαχά σοι τοῦ εὑρεῖν σε τὴν ὁ
D viã: in q̃ ãbulabis in ea: ε si audisses mãdata
δόν, ἐν ᾗ πορεύσῃ ἐν αὐτῇ, καὶ εἰ ἤκουσας τῶν ἐντολῶν
mea: fctã fuisset vtiq; sicut flumẽ pax tua: ε iusti
μου, ἐγένετο ἂν ὡς ποταμὸς ἡ εἰρήνη σου, καὶ ἡ δικαιο-
cia tua q̃si vnda maris. ε fuisset vtiq; q̃si are
σύνη σου ὡς κῦμα θαλάσσης· καὶ ἐγένετο ἂν ὡσεὶ ἄμ
na semẽ tuũ: ε stirpes vteri tui vt
μος τὸ σπέρμα σου, καὶ τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου ὡς
puluis terre: neq; nũc exterminaberis: neq; peri-
χοῦς τῆς γῆς, οὐδὲ νῦν οὐ μὴ ἐξολοθρευθῇς, οὐδὲ ἀπο-
bit nomẽ tuũ i cõspectu meo. exi de baby-
λεῖται τὸ ὄνομά σου ἐνώπιον ἐμοῦ· ἔξελθε ἐκ Βαβυ-
lone fugiẽs a chaldeis: vocẽ exultati
λῶνος φεύγων ἀπὸ τῶν Χαλδαίων, φωνὴν εὐφροσύ-
onis ãnũciate: ε auditũ fiat hoc. ãnũcia
νης ἀπαγγείλατε, καὶ ἀκουσὸν ἡμέσθω τοῦτο· ἀπαγγεί-
te vsq; ad extremũ terre. dicite: redemit do
λατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς· λέγετε, ἐρρύσατο κύ-
min⁹ seruũ suũ iacob:
ριος τὸν δοῦλον αὐτοῦ Ἰακώβ, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pitiua.heb. Tex.be.Esa.xlix. | Trãsla.B.Vie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וְלֹא צָמְאוּ בַּחֳרָבוֹת הוֹלִיכָם מַיִם
מִצּוּר הִזִּיל לָמוֹ וַיְבַקַּע צוּר וַיָּזוּבוּ מָיִם׃ אֵין שָׁלוֹם אָמַר יְהוָה זוב
לָרְשָׁעִים׃

Cap.xlix.

שִׁמְעוּ אִיִּים אֵלַי וְהַקְשִׁיבוּ לְאֻמִּים מֵרָחוֹק יְהוָה מִבֶּטֶן קָרָאַנִי
מִמְּעֵי אִמִּי הִזְכִּיר שְׁמִי וַיָּשֶׂם פִּי כְּחֶרֶב חַדָּה בְּצֵל יָדוֹ הֶחְבִּיאָנִי
וַיְשִׂימֵנִי לְחֵץ בָּרוּר בְּאַשְׁפָּתוֹ הֶסְתִּירָנִי׃ וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אָתָּה
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר׃ וַאֲנִי אָמַרְתִּי לָרִיק יָגַעְתִּי לְתֹהוּ וְהָבֶל
כֹּחִי כִלֵּיתִי אָכֵן מִשְׁפָּטִי אֶת יְהוָה וּפָעֳלָתִי אֶת אֱלֹהָי׃ וְעַתָּה אָמַר יְהוָה
יֹצְרִי מִבֶּטֶן לְעֶבֶד לוֹ לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֵלָיו וְיִשְׂרָאֵל לֹא יֵאָסֵף
וְאֶכָּבֵד בְּעֵינֵי יְהוָה וֵאלֹהַי הָיָה עָזִּי׃ וַיֹּאמֶר נָקֵל מִהְיוֹתְךָ לִי עֶבֶד לְהָקִים
אֶת שִׁבְטֵי יַעֲקֹב וּנְצוּרֵי יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב וְנָתַתִּיךָ לְאוֹר גּוֹיִם
לִהְיוֹת יְשׁוּעָתִי עַד קְצֵה הָאָרֶץ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁוֹ
לִבְזֵה נֶפֶשׁ לְמֻתָעֵב גּוֹי לְעֶבֶד מֹשְׁלִים מְלָכִים יִרְאוּ וְקָמוּ שָׂרִים
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְמַעַן יְהוָה אֲשֶׁר נֶאֱמָן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּבְחָרֶךָּ׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה בְּעֵת רָצוֹן עֲנִיתִיךָ וּבְיוֹם יְשׁוּעָה עֲזַרְתִּיךָ וְאֶצָּרְךָ וְאֶתֶּנְךָ
לִבְרִית עָם לְהָקִים אֶרֶץ לְהַנְחִיל נְחָלוֹת שֹׁמְמוֹת׃ לֵאמֹר לָאֲסוּרִים
צְאוּ לַאֲשֶׁר בַּחֹשֶׁךְ הִגָּלוּ עַל דְּרָכִים יִרְעוּ וּבְכָל שְׁפָיִים מַרְעִיתָם׃
לֹא יִרְעָבוּ וְלֹא יִצְמָאוּ וְלֹא יַכֵּם שָׁרָב וְשֶׁמֶשׁ כִּי מְרַחֲמָם
וְלֹא יַנְהֲגֵם וְעַל מַבּוּעֵי מַיִם יְנַהֲלֵם׃ וְשַׂמְתִּי כָל הָרַי לְדָרֶךְ וּמְסִלֹּתַי
יְרוּמָמוּן׃ הִנֵּה אֵלֶּה מֵרָחוֹק יָבֹאוּ וְהִנֵּה אֵלֶּה מִצָּפוֹן וּמִיָּם וְאֵלֶּה
מֵאֶרֶץ סִינִים׃ רָנּוּ שָׁמַיִם וְגִילִי אֶרֶץ וּפִצְחוּ הָרִים רִנָּה כִּי נִחַם יְהוָה
עַמּוֹ וַעֲנִיָּיו יְרַחֵם׃ וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי יְהוָה וַאדֹנָי שְׁכֵחָתְנִי׃
הֲתִשְׁכַּח אִשָּׁה עוּלָהּ מֵרַחֵם בֶּן בִּטְנָהּ גַּם אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה וְאָנֹכִי
לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ׃ הֵן עַל כַּפַּיִם חֲקַקְתִּיךְ חוֹמֹתַיִךְ נֶגְדִּי תָמִיד׃ מִהֲרוּ
בָנַיִךְ מְהָרְסַיִךְ וּמֹחֲרָבַיִךְ מִמֵּךְ יֵצֵאוּ׃ שְׂאִי סָבִיב עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם
נִקְבְּצוּ בָאוּ לָךְ חַי אָנֹכִי נְאֻם יְהוָה כִּי כֻלָּנָה כָּעֶדִי תִּלְבָּשִׁי וְתִקְשְׁרִי
כַּכַּלָּה׃ כִּי חָרְבֹתַיִךְ וְשִׁמּוֹתַיִךְ וְאֶרֶץ הַרְסוֹתַיִךְ כִּי עַתָּה תֵּצְרִי מִיּוֹשֵׁב
וְרָחֲקוּ מְבַלְּעָיִךְ׃ עוֹד יֹאמְרוּ בְאָזְנַיִךְ בְּנֵי שִׁכֻּלַיִךְ צַר לִי מְקוֹם
גְּשָׁה לִי לָשֶׁבֶת׃ וְאָמַרְתְּ בִּלְבָבֵךְ מִי יָלַד לִי אֵת אֵלֶּה וַאֲנִי שַׁכּוּלָה
וּגְלוּיָה וְאֵלֶּה מִי גִדֵּל הֵן אֲנִי נוֹתַרְתִּי לְבָדָד אֵלֶּה אַיֵּה הֵמָּה׃
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֶשָּׂא אֶל גּוֹיִם יָדִי וְאֶל עַמִּים אָרִים נִסִּי
וְהֵבִיאוּ בָנַיִךְ בְּחֹצֶן וּבְנוֹתַיִךְ עַל כָּתֵף תִּנָּשֶׂאנָה׃ וְהָיוּ מְלָכִים
אֹמְנַיִךְ וְשָׂרוֹתֵיהֶם מֵינִקוֹתָיִךְ אַפַּיִם אָרְצָה יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ וְעָפָר
רַגְלַיִךְ יְלַחֵכוּ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר לֹא יֵבֹשׁוּ קֹוַי׃ הֲיֻקַּח
מִגִּבּוֹר מַלְקוֹחַ וְאִם שְׁבִי צַדִּיק יִמָּלֵט׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה גַּם שְׁבִי
גִבּוֹר יֻקָּח וּמַלְקוֹחַ עָרִיץ יִמָּלֵט וְאֶת רִיבֵךְ אָנֹכִי אָרִיב וְאֶת בָּנַיִךְ
אֲנִי אוֹשִׁיעַ׃ וְהַאֲכַלְתִּי אֶת מוֹנַיִךְ אֶת בְּשָׂרָם וְכָעֲסִיס דָּמָם יִשְׁכָּרוּן
וְיָדְעוּ כָל בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאָלֵךְ אֲבִיר יַעֲקֹב׃

'Non"sitierūt' in deserto cum' educeret eos.' Aquã
ª de petra' produxit' eis:
' & scidit' petram ∞∞∞∞∞
' & fluxerunt' aque. 'Non
est' pax ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
" impiis' dicit' dominus.

49.

'Audite' insule & attẽ
dite ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
' populi' de longe.' Domi
nus' ab vtero' vocauit me:
' de ventre' mris mee" re-
cordat' est' nois mei.' Et
posuit' os meũ q̃si gladiũ
' acutũ:' in vmbra' manus
sue" ptexit me:' & posuit
me' sicut sagittã' electam.
ª In pharetra sua' abscon
dit me:' & dixit' mihi.' Ser
uus me' es' tu' israel:' qa
' ĩ te' glorificabor.' Et ego
" dixi." In vacuum' labora
ui:' fine causa' & vane ∞
' fortitudinẽ meã' cõsum
psi.' Ergo" iudiciũ meũ' cũ
' dño:' & opus meũ ª cum
' deo meo.' Et nũc hec' di
cit' dñs' formãs me' ex vte
ro' seruũ' sibi' vt reducam
' iacob" ad eum:" & israel
° non' congregabitur. ∞
' Et glorificat' sum' in ocu
lis' dñi:' & deus me' fact'
est' fortitudo mea.' Et di-
xit.' Parũ est' vt sis' mihi
' seru' ad suscitandas' tri-
bus' iacob:' & feces' israel
' conuertendas.' Dedi te
" in lucem" gentium ∞∞∞
° vt sis' salus mea' vsq; ad
' extremum' terre. ∞∞∞∞
' Hec" dicit' domin' redẽ
ptor' israel:' sanctus eius:
' ad contẽptibilẽ' aiam' ad
abominatã' gẽtẽ' ad seruũ
' dñorũ.' Reges' videbunt
' & cõsurgent' principes:
" & adorabunt" propter
° dñm:' quia' fidelis est:' &
' sanctum' israel qui' elegit
te." Hec' dicit ∞∞∞∞∞∞∞
' dominus.' In tẽpore' pla
cito' exaudiui te' & in die
' salutis' auxiliat' sum tui.
' Et seruaui te' & dedi te ∞
' in fedus' populi' vt susci-
tares' terrã:" & possideres
" hereditates ° dissipatas:
' vt diceres' his q vincti sũt
' exite:' & his qui' in tene
bris' reuelamini." Super
' vias' pascentur:' & in oĩ-
bus' planis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
' pascue eorum.' Non' esu
rient' neq; ' sitient: ∞∞∞
' & non' pcutiet eos' estus
' & sol:" qa" miserator ∞
° reget eos' & ad' fontes
' aquarum' portabit eos.
' Et ponam" oẽs' montes
meos' ĩ viã:' & semite mee

' Non" sitierũt' in deserto cum' educeret eos.' Aquã
ª de petra' produxit' eis:
' & scidit' petram ∞∞∞∞∞
' & fluxerunt' aque. ' Non
est' pax ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
" impiis' dicit' dominus.

49.

' Audite' insule & attẽ
dite ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
' populi' de longe.' Domi
nus' ab vtero' vocauit me:
' de ventre' mris mee" re-
cordat' est' nois mei.' Et
posuit' os meũ q̃si gladiũ
' acutũ:' in vmbra' manus
sue" ptexit me:' & posuit
me' sicut sagittã' electam.
ª In pharetra sua' abscon
dit me:' & dixit' mihi.' Ser
uus me' es' tu' israel:' qa
' ĩ te' glorificabor.' Et ego
" dixi." In vacuum' labora
ui:' fine causa' & vane ∞
' fortitudinẽ meã' cõsum
psi.' Ergo" iudiciũ meũ' cũ
' dño:' & opus meũ ª cum
' deo meo.' Et nũc hec' di
cit' dñs' formãs me' ex vte
ro' seruũ' sibi' vt reducam
' iacob" ad eum:" & israel
° non' congregabitur. ∞
' Et glorificat' sum' in ocu
lis' dñi:' & deus me' fact'
est' fortitudo mea.' Et di-
xit.' Parũ est' vt sis' mihi
' seru' ad suscitandas' tri-
bus' iacob:' & feces' israel
' conuertendas.' Dedi te
" in lucem" gentium ∞∞∞
° vt sis' salus mea' vsq; ad
' extremum' terre. ∞∞∞∞
' Hec" dicit' domin' redẽ
ptor' israel:' sanctus eius:
' ad contẽptibilẽ' aiam' ad
abominatã' gẽtẽ' ad seruũ
' dñorũ.' Reges' videbunt
' & cõsurgent' principes:
" & adorabunt" propter
° dñm:' quia' fidelis est:' &
' sanctum' israel qui' elegit
te." Hec' dicit ∞∞∞∞∞∞∞
' dominus.' In tẽpore' pla
cito' exaudiui te' & in die
' salutis' auxiliat' sum tui.
' Et seruaui te' & dedi te ∞
' in fedus' populi' vt susci-
tares' terrã:" & possideres
" hereditates ° dissipatas:
' vt diceres' his q vincti sũt
' exite:' & his qui' in tene
bris' reuelamini." Super
' vias' pascentur:' & in oĩ-
bus' planis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
' pascue eorum.' Non' esu
rient' neq; ' sitient: ∞∞∞
' & non' pcutiet eos' estus
' & sol:" qa" miserator ∞
° reget eos' & ad' fontes
' aquarum' portabit eos.
' Et ponam" oẽs' montes
meos' ĩ viã:' & semite mee

τ si sitierit p deserτũ ducet eos: aquã de petra
καὶ ἐὰν διψήσωσι διὰ τῆς ἐρήμου ἄξει αὐτούς, ὕδωρ ἐκ πέτρας
educet eis. scidetur petra τ fluet aqua τ bi
ἐξάξει αὐτοῖς· καὶ διασχισθήσεται πέτρα καὶ ῥυήσεται ὕδωρ καὶ πί
bet pplṡ me". nõ est gaudere dicit dñs ipiis. Isa
εται ὁ λαός μου. οὐκ ἔστιν χαίρειν λέγει κς τοῖς ἀσεβέσιν. 57.

Audite insule τ attẽdite gẽtes: post tp̃s
Ἀκούσατε νῆσοι καὶ προσέχετε ἔθνη, διὰ χρόνου
multũ stabit dicit dñs. de ventre mris mee
πολλοῦ στήσεται λέγει κύριος· ἐκ κοιλίας μητρός μου
vocauit nomẽ meũ: τ posuit os meũ q̃si gla
ἐκάλεσεν τὸ ὄνομά μου, καὶ ἔθηκεν τὸ στόμα μου ὡς μά
diũ acutũ: τ sub ptectiõe manꝰ sue
χαιραν ὀξεῖαν, καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς χειρὸς αὐτοῦ
abscõdit me: posuit me q̃si sagittã electã: τ in pha
ἔκρυψέ με, ἔθηκέ με ὡσεὶ βέλος ἐκλεκτόν, καὶ ἐν τῇ φα
retra tua abscõdit me. τ dixit mihi: seruꝰ meꝰ es
ρέτρα σου ἔκρυψέ με. καὶ εἶπέ μοι, δοῦλός μου εἶ
tu israel: τ in te glriabor. τ ego dixi:
σὺ Ἰσραήλ, καὶ ἐν σοὶ δοξασθήσομαι. καὶ ἐγὼ εἶπα,
vane laboraui. in vanũ: in nihilũ dedi
κενῶς ἐκοπίασα· εἰς μάταιον, καὶ εἰς οὐδὲν ἔδωκα τὴν
fortitudinẽ meã. ppter hoc iudiciũ meũ apud dñm: τ
ἰσχύν μου. διὰ τοῦτο ἡ κρίσις μου παρὰ κύριον, καὶ ὁ
laboꝛ meꝰ cozã deo meo. τ nũc sic dix
πόνος μου ἐναντίον τοῦ θεοῦ μου. καὶ νῦν οὕτως λέ-
cit dñs q̃ formauit me ex vtero seruũ sibi:
γει κύριος ὁ πλάσας με ἐκ κοιλίας δοῦλον ἑαυτῷ, τ
vt cõgregarẽ iacob ad eũ. τ israel cõgre
συναγαγεῖν τὸν Ἰακὼβ πρὸς αὐτόν· καὶ Ἰσραὴλ συναχ
gaboꝛ: τ glificaboꝛ cozã dño: τ deꝰ
θήσομαι, καὶ δοξασθήσομαι ἐναντίον κυρίου, καὶ ὁ θεός
meꝰ erit foꝛtitudo mea: τ dixit: magnũ tibi est vt voce
μου ἔσται ἰσχύς μου· καὶ εἶπεν, μέγα σοί ἐστι τοῦ κληθῆ
ris puer meꝰ: vt suscites trib⁹ iacob: τ disper
ναι παῖδά μου, τοῦ στῆσαι φυλὰς Ἰακώβ, καὶ τὴν διά- Es.
sionẽ israel cõuertas. ecce posui te in Bar
σπορὰν τοῦ Ἰσραὴλ ἐπιστρέψαι· ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς 13.
testamẽtũ gẽtis in lucẽ gẽtiũ: vt sis tu in salu-
διαθήκην ἔθνους εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρί
tẽ vsq; ad extremũ terre. sic dicit dñs q̃ cru
αν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. οὕτως λέγει κύριος ὁ ῥυσά
it te deꝰ israel: sctificate eũ q̃ despicit
μενός σε ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἁγιάσατε τὸν φαυλίζοντα τὴν
aiam suã q̃ abominat⁹ a gẽtib⁹ seruꝰ
ψυχὴν αὐτοῦ τὸν βδελυσσόμενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ὁ δοῦ
principũ. reges videbũt eũ: τ cõsur
λος τῶν ἀρχόντων· βασιλεῖς ὄψονται αὐτόν, καὶ ανα
gent principes τ adorabũt eũ ppter do
στήσονται ἄρχοντες καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ ἕνεκεν κυ
minũ: q; fidelis est sanctꝰ israel: τ elegi
ρίου, ὅτι πιστός ἐστιν ὁ ἅγιος Ἰσραήλ, καὶ ἐξελεξάμην
te. sic dicit dñs: tp̃e opoꝛtuno exaudiui te: τ in die
σε· οὕτως λέγει κύριος, καιρῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέ 2.Cor
salutis adiuuaui te: τ plasmaui te: τ dedi 6.2.
ρα σωτηρίας ἐβοήθησά σοι, καὶ ἔπλασά σε, καὶ ἔδωκά
te in testamẽtũ gẽtiũ: vt cõstituer es terrã: posside
σε εἰς διαθήκην ἐθνῶν, τ καταῤῥῆσαι τὴν γῆν, κληρονομῆ
res hereditates deserτas: dicentẽ his q in vinculis: exi
σαι κληρονομίας ἐρήμους, λέγοντα τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἐξέλ
te τ his q in tenebris: reuelart. in oibus
θετε καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει, ἀνακαλυφθῆναι· ἐν πάσαις ταῖς
vijs pascent: τ in oibus semitis pascus Epos.
ὁδοῖς βοσκηθήσονται, καὶ ἐν πάσαις ταῖς τρίβοις ἡ νομὴ d.
eoꝝ. nõ esurient: neq; sitiẽt: neq; peutiet
αὐτῶν· οὐ πεινάσουσιν, οὐ δὲ διψήσουσιν, οὐ δὲ πατάξει
eos estus neq; sol: sed q̃ miserabꝰ fuerit eos ksõ
αὐτοὺς καύσων οὐ δὲ ἥλιος, ἀλλ' ὁ ἐλεῶν αὐτοὺς παρα
labitur eos: τ p fontes aquaꝝ ducet illos: τ
καλέσει αὐτούς, καὶ διὰ πηγῶν ὑδάτων ἄξει αὐτούς, καὶ
ponã oẽm mõtẽ in viã: τ oẽm semitã
θήσω πᾶν ὄρος εἰς ὁδόν, καὶ πᾶσαν τρίβον

Universidad de Deusto

Trãsla.gre.lxx.cũinter.lati.

in pascua eis. ecce isti de lõge veniẽt: isti ἐις βάσχημα ἀυτοῖς· ἰδοὺ οὗτοι πόρρωθεν ἥξουσιν, οὗτοι
ab aqlone τ mari: alii aũt de terra pſarũ. letami
Infra. 51.c. ni celi: τ exultet terra: erũpãt mõtes leti-
tiã δε οὐρανοί, καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, ῥηξάτω τὰ ὄρη εὐφρο
cã: qz miserꝝ est dns ppli sui: τ humiles
σύνην, ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τῶν ταπεινούς τοῦ
ppli sui cõsolabꝝ est. dixit sion: dereliqt me dñs: τ
λαοῦ αὐτοῦ παρεκάλεσεν. ἐἶπεν σιών, ἐγκατέλιπέ με κς, καὶ
dñs oblitꝰ est mei. nũqd obliuiscet mulier filii sui:
ὁ κς ἐπελάθετό μου. μὴ ἐπιλήσεται γυνὴ τοῦ παιδὸς αὐτῆς,
E vel nõ misereri parꝰ vteri sui: si aũt τ hoc
καὶ μὴ ἐλεήσαι τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς; εἰ δὲ καὶ ταῦτα
oblita fuerit mulier: sed ego nõ obliuiscar tui dicit dñs.
ἐπιλάθοιτο γυνή, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐπιλήσομαί σου λέγει κς.
ecce sup manus meas depinxi tuos muros: τ cotã
ἰδοὺ ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐζωγράφησά σου τὰ τείχη, καὶ ἐνώ
· me es semp. τ cito edificata es a dbꝰ destructa
πιόν μου εἶ διαπαντός· καὶ ταχὺ ἀνοδομήσῃς ὑφ' ὧν καθῃρέ
fuisti: τ dꝰ desolauerũt te ex te egredient. leua in
θης, καὶ οἱ ἐρημώσαντές σε ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται. ἆρον κύ
circuitu oculos tuos τ vide oẽs. ecce con-
κλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε πάντας. ἰδοὺ συ-
gregati sunt: τ venerũt ad te. viuo ego dicit dñs:
ηγμένοι, καὶ ἦλθόσαν πρός σέ. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος,
qz oibꝰ his q̃si ornameto vestieris: τ circũdaberis
ὅτι πάντας αὐτοὺς ὡς κόσμον ἐνδύσῃ, καὶ περιθήσῃ
eis q̃si ornameto spõsa: qz deserta tua τ diſſi
αὐτοὺς ὡς κόσμον νύμφη, ὅτι τὰ ἔρημά σου καὶ τὰ διεφ
pata τ dꝰ coꝛruerũt: qñ nũc ãgustiaberis ab
θαρμένα καὶ τὰ πεπτωκότα, ὅτι νῦν στενοχωρήσῃ ἀπὸ
habitatib⁹: τ elongabũt a te absoꝛ
F τῶν κατοικούντων, καὶ μακρυνθήσονταί σοι ἀπὸ σοῦ οἱ κα-
bẽtes. dicẽt eĩ in auribꝰ tuis filii tui: quos
τοικοῦντες· ἐροῦσι γὰρ εἰς τὰ ὦτά σου οἱ υἱοί σου, οὓς
pdidisti: angustꝰ mihi locꝰ: fac mihi locũ vt ha
ἀπώλεσας, στενός μοι ὁ τόπος, ποίησόν μοι τόπον ἵνα κα
bitẽ. τ dices in corde tuo: dꝰ genuit mihi istos?
τοικήσω· καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς ἐγέννησέν μοι τού
ego aũt sine filiis τ vidua: aduꝛna τ inclu
τους; ἐγὼ δὲ ἄτεκνος καὶ χήρα, πάροικος καὶ ἐγκεκλει
sa: hos aũt dꝰ enutriuit mihi? ego aũt derelicta
σμένη, τούτους δὲ τίς ἐξέθρεψέ μοι; ἐγὼ δὲ κατελείφ-
sum sola: isti aũt mihi vbi erãt. sic dicit dñs:
θην μόνη, οὗτοι δὲ ἐμοὶ ποῦ ἦσαν. οὕτως λέγει κύριος,
ecce leuo sup gẽtes manũ meã: τ sup ĩsulas leuabo
ἰδοὺ αἴρω εἰς τὰ ἔθνη τὴν χεῖρά μου, καὶ εἰς τὰς νήσους ἀρῶ
signũ meũ. τ adducẽt filios tuos in sinu:
σύσημόν μου. καὶ ἄξουσι τοὺς υἱούς σου ἐν κόλπῳ, τὰς
at filias tuas in hũeris portabũt. τ erũt reges
δὲ θυγατέρας σου ἐπ' ὤμων ἀροῦσι. καὶ ἔσονται βασιλεῖς
nutritii tui. at pricipes femie eoꝝ nutrices tue. sup fa-
τιτιθοί σου. ἀλλ' ἄρχουσαι αὐτῶν τροφοί σοι. ἐπὶ πρό-
cẽ terre adorabũt te: τ puluerẽ pe-
σωπον τῆς γῆς προσκυνήσουσί σοι, καὶ τὸν χοῦν τῶν πο
G dũ tuoꝝ lingẽt. τ scies: qz ego dñs τ nõ cõfun
δῶν σου λείξουσι. καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος καὶ οὐκ αἰσχυ
dẽt expectãtes eũ: nũqd accipiet dꝰ a gi-
θήσονται οἱ ὑπομένοντες αὐτόν, μὴ λήψεταί τις παρὰ γί-
gante spolia: τ si captiuauerit
γαντος σκῦλα; καὶ ἐὰν αἰχμαλωτεύσῃ τις ἀδίκως σω
quis dꝰ sup quo nõ cõfundẽtur q expectãt eũ. Nũ
nabit: qz sic dicit dñs: si dꝰ captiuauerit
θήσεται; ὅτι οὕτως λέγει κύριος, ἐάν τις αἰχμαλωτεύ-
qd tolletur a forti preda:
gigantẽ: accipiet spolia. accipiens aũt a fo
σῃ γίγαντα, λήψεται σκῦλα. λαμβάνων δὲ παρὰ ἰσχύο-
aut qd captũ fuerit a robusto saluũ esse poterit:
te saluabit. ego aũt tudicũ tuũ iudicabo: τ ego
τος σωθήσεται. ἐγὼ δὲ τὴν κρίσιν σου κρινῶ, καὶ ἐγὼ τοὺς
Quia hec dicit dñs. Eq
filios meos: eruã. τ comedẽt q tribulauerũt te car-
υἱούς μου ῥύσομαι. καὶ φάγονται οἱ θλίψαντές σε τὰς σάρ-
dem & captiuitas a forti
nes suas: τ bibẽt ãsi vinũ nouũ sanguinẽ suũ
κας αὐτῶν, καὶ πίονται ὡς οἶνον νέον τὸ αἷμα αὐτῶν

Trãsla.B.Vie.

exaltabuntur. Ecce isti de longe venient: ∞∞∞ & ecce illi ab aquilone & mari: & isti ∞∞∞∞∞∞ de terra australi. Laudate celi: & exulta ∞∞∞ terra: iubilate montes laude: qa consolatus est dñs populũ suũ & pauperũ suorũ miserebitur. Et dixit sion: dereliqt me dñs: & dñs oblitus ẽ mei. Nunqd obliuisci põt mulier infantẽ suũ: vt nõ misereatur filio vteri sui. Et si illa oblita fuerit: ego tñ nõ obliuiscar tui. Ecce in manibus meis descripsi te: muri tui coram oculis meis semp. Venerũt structores tui: destruentes te & dissipantes a te exibũt. Leua in circuitu oculos tuos & vide ∞∞ isti cõgregati sunt: venerũt tibi. Viuo ego dicit dñs: qa oibus his velut ornamento vestieris: & circũdabis tibi eos q̃si spõsa. Quia deserta tua & solitudines tue & terra ruine tue nũc angusta erunt pre hitatoribus: & longe fuga bũtur qui absorbebãt te. Adhuc dicent in auribꝰ tuis filii sterilitatis tue. Angustus est mihi locus: fac spaciũ mihi vt habitem. Et dices in corde tuo. Quis genuit mihi istos. Ego sterilis & nõ pariẽs trãsmigrata & captiua: & istos qs enutriuit. ego destituta & sola: & isti vbi hic erant? Hec dicit dñs deus. Ecce leuabo ad gẽtes manũ meã: & ad populos exaltabo signũ meum. Et afferent filios tuos in vlnis: & filias tuas super humeros portabunt. Et erunt reges nutricii tui: & regine nutrices tue. Vultu in terra demisso adorabũt te: & puluerẽ pedũ tuoꝝ lingẽt. Et scies qa ego dñs sup quo nõ cõfundẽtur q expectãt eũ. Nũ qd tolletur a forti preda: aut qd captũ fuerit a robusto saluũ esse poterit? Quia hec dicit dñs. Eqdem & captiuitas a forti tolletur: & qd ablatum fuerit a robusto saluabitur. eos vero q iudicaue rũt te: ego iudicabo: & filios tuos ego saluabo. Et cibabo hostes tuos carnibus suis: & quasi musto sanguine suo ∞∞

Tex.be.Esa.xlix. Pũtiua.heb.

רום בוא — יְרִמּוּן ׀ הִנֵּה אֵלֶּה ׀ מֵרָחֹק יָבֹאוּ
צָפוֹן — וְהִנֵּה אֵלֶּה ׀ מִצָּפוֹן וּמִיָּם ׀ וְאֵלֶּה
רנן נטל — מֵאֶרֶץ סִינִים׃ רָנּוּ שָׁמַיִם וְגִילִי
רנן — אֶרֶץ וּפִצְחוּ הָרִים רִנָּה כִּי נִחַם
ענה רחם — יְהוָה עַמּוֹ וַעֲנִיָּיו יְרֻחֵם׃ וַתֹּאמֶר צִיּוֹן
אמר שבח — עֲזָבַנִי יְהוָה וַאדֹנָי שְׁכֵחָנִי׃ הֲתִשְׁכַּח
אשה עול — אִשָּׁה עוּלָהּ מֵרַחֵם בֶּן בִּטְנָהּ גַּם
אלה תשכח — אֵלֶּה תִּשְׁכַּחְנָה וְאָנֹכִי לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ׃
חמק נגד — הֵן עַל כַּפַּיִם חַקּוֹתִיךְ חוֹמֹתַיִךְ
תמד בנה — נֶגְדִּי תָּמִיד׃ מְהֵרוּ בָנַיִךְ מְהָרְסַיִךְ
הרס חרב — וּמַחֲרִיבַיִךְ מִמֵּךְ יֵצֵאוּ׃ שְׂאִי סָבִיב
נשא סבב — עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם נִקְבְּצוּ בָאוּ
תאה קבץ — לָךְ חַי אָנִי נְאֻם יְהוָה כִּי כֻלָּם
בוא חיה — כָּעֲדִי תִלְבָּשִׁי וְתִקְשְׁרִים כַּכַּלָּה׃ כִּי
עדה לבש — חָרְבֹתַיִךְ וְשִׁמְמֹתַיִךְ וְאֶרֶץ הֲרִיסָתֵךְ
קשר כלל — כִּי עַתָּה תֵּצְרִי מִיּוֹשֵׁב וְרָחֲקוּ
צור ישב — בָּלַע אָמַר עוֹד יֹאמְרוּ בְאָזְנָיִךְ בְּנֵי
צור מום — שְׁכֻלַיִךְ צַר לִי הַמָּקוֹם גְּשָׁה
גנש ישב — לִּי וְאֶשְׁבָּה׃ וְאָמְרַתְּ בְּלִבָּבֵךְ
ילד לבב — מִי יָלַד לִי אֶת אֵלֶּה וַאֲנִי שְׁכוּלָה
גלה מד נלה — וְגַלְמוּדָה גּוֹלָה וְסוּרָה וְאֵלֶּה מִי
שאר בדד — גִדֵּל הֵן אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי אֵלֶּה
איפה הם כה אמר אדנ יהוה — אֵיפֹה הֵם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
נשא אל גוים יד — הִנֵּה אֶשָּׂא אֶל גּוֹיִם יָדִי וְאֶל
רום נסס עמים אדם נסי — עַמִּים אֲרִים נִסִּי וְהֵבִיאוּ
בוא — בָנַיִךְ בְּחֵצֶן וּבְנֹתַיִךְ עַל כָּתֵף
נשא חיה — תְּנֻשֶּׂאנָה׃ וְהָיוּ מְלָכִים אֹמְנַיִךְ
שור יתק — וְשָׂרוֹתֵיהֶם מֵינִיקֹתָיִךְ אַפַּיִם
שחה — אָרְצָה יִשְׁתַּחֲווּ לָךְ וַעֲפַר רַגְלַיִךְ
לחך — יְלָחֵכוּ וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר
בוש קוה — לֹא יֵבֹשׁוּ קֹוָיו׃ הֲיֻקַּח מִגִּבּוֹר מַלְקוֹחַ
לקח גבר — וְאִם שְׁבִי צַדִּיק יִמָּלֵט׃ כִּי כֹה אָמַר
לקח שבה — יְהוָה גַּם שְׁבִי גִבּוֹר יִקָּח וּמַלְקוֹחַ
צדק מלט — עָרִיץ יִמָּלֵט וְאֶת יְרִיבֵךְ אָנֹכִי אָרִיב
גבר — וְאֶת בָּנַיִךְ אָנֹכִי אוֹשִׁיעַ׃ וְהַאֲכַלְתִּי
עשק אבל — אֶת מוֹנַיִךְ אֶת בְּשָׂרָם וְעָסִיס דָּמָם
יין עסס — יְנָה עֲסַס

Universidad de Deusto
Biblioteca

יִשְׁכָּרוּן וְיֵדְעוּ כָל בָּשָׂר כִּי
אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ וְאַבִּיר
יַעֲקֹב׃

Cap.l.

כֹּה אָמַר יְהוָה אֵי זֶה סֵפֶר
כְּרִיתוּת אִמְּכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ
אוֹ מִי מִנּוֹשַׁי אֲשֶׁר מָכַרְתִּי אֶתְכֶם
לוֹ הֵן בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם נִמְכַּרְתֶּם
וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם׃ מַדּוּעַ
בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין
עוֹנֶה הֲקָצוֹר קָצְרָה יָדִי מִפְּדוּת
וְאִם אֵין בִּי כֹחַ לְהַצִּיל הֵן בְּגַעֲרָתִי
אַחֲרִיב יָם אָשִׂים נְהָרוֹת מִדְבָּר
תִּבְאַשׁ דְּגָתָם מֵאֵין מַיִם וְתָמֹת
בַּצָּמָא׃ אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת
וְשָׂק אָשִׂים כְּסוּתָם׃ אֲדֹנָי יְהוִה
נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים לָדַעַת לָעוּת
אֶת יָעֵף דָּבָר יָעִיר בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר
יָעִיר לִי אֹזֶן לִשְׁמֹעַ כַּלִּמּוּדִים׃
אֲדֹנָי יְהוִה פָּתַח לִי אֹזֶן וְאָנֹכִי
לֹא מָרִיתִי אָחוֹר לֹא נָסוֹגְתִּי׃ גֵּוִי
נָתַתִּי לְמַכִּים וּלְחָיַי לְמֹרְטִים פָּנַי
לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְּלִמּוֹת וְרָק׃ וַאדֹנָי
יְהוִה יַעֲזָר לִי עַל כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי
עַל כֵּן שַׂמְתִּי פָנַי כַּחַלָּמִישׁ
וָאֵדַע כִּי לֹא אֵבוֹשׁ׃ קָרוֹב מַצְדִּיקִי
מִי יָרִיב אִתִּי נַעֲמָדָה יָחַד מִי
בַּעַל מִשְׁפָּטִי יִגַּשׁ אֵלָיִ הֵן אֲדֹנָי
יְהוִה יַעֲזָר לִי מִי הוּא יַרְשִׁיעֵנִי
הֵן כֻּלָּם כַּבֶּגֶד יְבִלוּ עָשׁ יֹאכְלֵם׃
מִי בָכֶם יָרֵא יְהוָה שֹׁמֵעַ בְּקוֹל
עַבְדּוֹ אֲשֶׁר הָלַךְ חֲשֵׁכִים וְאֵין
נֹגַהּ לוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה וְיִשָּׁעֵן
בֵּאלֹהָיו׃ הֵן כֻּלְּכֶם קֹדְחֵי אֵשׁ מְאַזְּרֵי
זִיקוֹת לְכוּ בְּאוֹר אֶשְׁכֶם וּבְזִיקוֹת
בִּעַרְתֶּם מִיָּדִי הָיְתָה זֹּאת לָכֶם
לְמַעֲצֵבָה תִּשְׁכָּבוּן׃

ebriabuntur. Et sciet omnis caro quia ego dominus saluans te: & redemptor tuus fortis iacob. 50.

HEc dicit dñs. Quis est hic liber repudii matris vestre: quo dimisi eam? aut quis est creditor meus: cui vendidi vos? Ecce enim in iniquitatibus vestris venditi estis: & in sceleribus vestris dimisi matrem vestrā: quia veni & non erat vir: vocaui & non erat qui audiret. Nunqd abbreuiata & pusilla facta est manꝰ mea vt nō possim redimere: aut nō est in me virtus ad liberandū? Ecce increpatione mea desertū faciā mare: & ponā flumina in siccū. Cōputrescēt pisces sine aq̄: & morietur ī siti. Induā celos tenebris: & saccū ponā opimentū eorū. Dñs dedit mihi linguā eruditā vt sciā sustētare eum qui lassus est verbo. Erigit mane: mane erigit mihi aurem: vt audiam quasi magistrū. Dominus deus aperuit mihi aurem ego autē nō cōtradico: retrorsū nō abii. Corpus meum dedi ꝓcutientibus: & genas meas vellētibus. Faciē meā nō auerti ab increpātibus & cōspuētib⁹ in me. Dñs deus auxiliator me⁹: & ideo nō sum confusus. Ideo posui faciem meā vt petrā durissimā: & scio qm̄ nō cōfundar. Iuxta est q̄ iustificat me. Quis cōtradicet mihi? Stemus simul. Quis est aduersarius me? Accedat ad me. Ecce dñs deus auxiliator meus. Quis est q̄ cōdēnet me? Ecce oēs q̄si vestimentū cōterētur: tinea comedet eos. Quis ex vobis timēs dñm: audiēs vocē serui sui. Quis ambulauit in tenebris: & nō est lumen ei. Speret in nomine dñi: & innitatur sup deū suū. Ecce vos oēs accendētes ignē accincti flāmis. Ambulate in lumine ignis vri: & in flāmis q̄s succendistis. de manu mea factū est hoc vobis. In doloribꝰ dormietis. 51.

τ inebriabunt: τ sentiet ois caro: qz
καὶ μεθυσθήσονται, καὶ ἀισθανθήσεται πᾶσα σάρξ, ὅτι
ego dñs qui erui te: τ adiutor fortitudis
ἐγὼ κύριος ὁ ῥυσάμενός σε, καὶ ἀντιλαμβανόμενος ἰσχύ
iacob.
ος Ἰακώβ. Ca.50.

SIc dicit dñs: qualis hic liber
Οὕτως λέγει κύριος, ποῖον τοῦτο βιβλίον τοῦ
repudii mris vre: quo dimisi eā: aut
ἀποστασίου τῆς μητρὸς ὑμῶν, ᾧ ἐξαπέστειλα αὐτήν; ἢ
cui creditori exactor meor vēdidi vos ei?
τίνι ὑποχρέω τῶν πρασσόντων με πέπρακα ὑμᾶς αὐ=
ecce pctis vre venūdati estis: τ
τῷ; ἰδοὺ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐπράθητε, καὶ ταῖς
iniqtatib⁹ vris dimisi matrē vram: qz
ἀνομίαις ὑμῶν ἐξαπέστειλα τὴν μητέρα ὑμῶν, διότι
veni τ nō erat hō: vocaui τ nō erat
ἦλθον καὶ οὐκ ἦν ἄνθρωπος, ἐκάλεσα καὶ οὐκ ἦν ὁ
audiēs. nūqd nō poterit manꝰ mea liberare: aut
ὑπακούων. μὴ οὐκ ἰσχύι ἡ χείρ μου τοῦ ῥύσασθαι, ἢ
nō possum eruere? ecce cōminatiōe mea desertū fa=
οὐκ ἰσχύω τοῦ ἐξελέσθαι; ἰδοὺ τῷ ἐλεγμῷ μου ἐξερημώ=
ciā mare: τ ponā flumia deserta: τ are
σω τὴν θάλασσαν, καὶ θήσω ποταμοὺς ἐρήμους, καὶ ξη
scient pisces eor: eo qꝺ nō sit aqua:
ρανθήσονται δι ἰχθύες αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι ὕδωρ,
τ morient in siti. induā celū tenebra:
καὶ ἀποθανοῦνται ἐν δίψῃ. ἐνδύσω γὰρ οὐρανὸν σκότος,
τ ꝑsi ciliciū ponā operimētū eius. dñs
καὶ ὡς σάκκον θήσω τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. κύριος
dñs dat mihi linguā disciplinę: vt sciā
κύριος δίδωσί μοι γλῶσσαν παιδείας, τοῦ γινῶναι ἡ
qñ opꝑ loqui verbū. posuit mihi mane: mane: addi
ἡνίκα δεῖ εἰπεῖν λόγον. ἔθηκέ μοι πρωΐ, πρωΐ, προσέ
dit mihi aurē ad audiendū. τ disciplina dñi aperit
θηκέ μοι ὡτίον ἀκούειν. καὶ ἡ παιδεία κυρίου ἀνοίγει
meas aures: ego aūt nō renuā nō cōtradico.
μου τὰ ὦτα, ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπειθῶ οὐκ ἀντιλέγω.
dorsum meū dedi in flagella: at ge
τὸν νῶτόν μου δέδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγό=
nas meas ad alapas. ar factē meā nō
νας μου εἰς ῥαπίσματα. τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ Mat.
auerti a cōfusione sputor: τ dñs do= ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων, καὶ κύριος κύ 26.g.
min auxiliator me facti ē. ꝓpter hoc nō sū cōfusus:
ριος βοηθός μου ἐγενήθη. διὰ τοῦτο οὐκ ἐνετράπην, ἀλλ'
posui faciē meā sicut firmā petrā: τ cognoui
ἔθηκα τὸ πρόσωπόν μου ὡς στερεὰν πέτραν, καὶ ἔγνων
qz nō cōfundar: qz iuxta ē q̄ iustificat me. qs q̄ li= Infra.
ὅτι οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, ὅτι ἐγγίζει ὁ δικαιῶν με. τίς ὁ κρι 59.a.
tigat mecū: resistat mihi simul: τ qs q̄ litigat mecū:
νόμιός μοι; ἀντιστήτω μοι ἅμα; καὶ τίς ὁ κριτόμιός μοι;
appropinqt mihi: ecce dñs auxiliabit mihi. τ affliget
ἐγγισάτω μοι, ἰδοὺ κύριος βοηθήσει μοι. καὶ κακώσει
me: ecce oēs vos q̄si vestimētū veterascetis:
με; ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεσθε,
τ quasi tinea comedet vos. exaudiat vo
καὶ ὡς σὴς καταφάγεται ὑμᾶς. ὑπακουσάτω τῆς φω
cē pueri eius. ābulantes in tenebris: τ
νῆς τοῦ παιδὸς αὐτοῦ. οἱ πορευόμενοι ἐν σκότει, καὶ
nō est illis lux: cōfidite in noie do
οὐκ ἔστιν αὐτοῖς φῶς, πεποίθατε ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυ
mini τ innitimini sup deo. ecce oēs
ρίου καὶ ἀντισηρίξασθε ἐπὶ τῷ θεῷ. ἰδοὺ πάντες
vos ignē accēditis: τ cōfortatis flāmā. ābulate Ps.10
ὑμεῖς πῦρ καίετε, καὶ κατισχύετε φλόγα. πορεύεσθε
in luie ignis vri τ in flāma q̄ succē= τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν καὶ τῇ φλογὶ ἣ ἐξεκαύ=
distis. ꝓ me facta sūt hec vobis: in meroze dor σατε. δι' ἐμὲ ἐγένετο ταῦτα ὑμῖν, ἐν λύπῃ κοιμη=
mietis. θήσεσθε, C.a.51.

Universidad de Deusto
Biblioteca

A Audite me seqntes qđ iustũ est: t qrẽ
Ακούσατέ μου οἱ διώκοντες τὸ δίκαιον, καὶ ζητοῦν
tes dñm. inspicite in solidã petrã: quã
τες τὸν κύριον· ἐμβλέψατε εἰς τὴν στερεὰν πέτραν, ἣν
excidistis: t in foueã laci: quã fodi
ἐλατομήσατε, καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου, ὃν ὠρύξα
stis. inspicite in abraam patrẽ vrm: t in
τε· ἐμβλέψατε εἰς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ὑμῶν, καὶ εἰς
sarrã q̃ peperit vos: qz vn9 erat. t vocaui e=
Σάρραν τὴν ὠδίνουσαν ὑμᾶς, ὅτι εἷς ἦν· καὶ ἐκάλεσα αὐ
um: t bñdixi ei: t dilexi eũ: t multi=
τόν, καὶ εὐλόγησα αὐτόν, καὶ ἠγάπησα αὐτόν, καὶ ἐπλη=
plicaui eũ. t te nũc cõsolabor slõ: t cõsolat9
θυνα αὐτόν· καὶ σὲ νῦν παρακαλέσω σιών, καὶ παρεκά
sum oĩa deserta ei9: t ponã deserta ei9
λεσα πάντα τὰ ἔρημα αὐτῆς, καὶ θήσω τὰ ἔρημα αὐτῆς
q̃si paradisum: t q̃ ad occidentẽ ei9 q̃si para=
ὡς παράδεισον, καὶ τὰ πρὸς δυσμαῖς αὐτῆς ὡς παρά
disum dñi. exultationẽ t leticiã inuenient
δεισον κυρίου· ἀγαλλίαμα καὶ εὐφροσύνην εὑρήσουσιν
in ea: cõfessionẽ t vocẽ laudis. audite
ἐν αὐτῇ, ἐξομολόγησιν καὶ φωνὴν αἰνέσεως· ἀκούσατέ
me audite me ppls me9: t reges ad me attẽ
μου ἀκούσατέ μου λαός μου, καὶ οἱ βασιλεῖς πρός με ἐνω
dite: qz lex a me egrediet: t iudiciũ
τίσασθε, ὅτι νόμος παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ κρίσις
meũ in lucẽ gẽtiũ. apppiãt cito iustitia mea: t egre
μου εἰς φῶς ἐθνῶν· ἐγγίζει ταχὺ δικαιοσύνη μου, καὶ ἐξελεύ
diet q̃si lumẽ salutare meũ: t in brachiũ meũ
σεται ὡς φῶς τὸ σωτήριόν μου, καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου
sperabũt: leuate in celũ oculos vros:
ἐλπιοῦσιν· ἄρατε εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν,
t inspicite in terrã deorsũ: qñ celũ sicut fum9
καὶ ἐμβλέψατε εἰς τὴν γῆν κάτω, ὅτι ὁ οὐρανὸς ὡς καπνὸς
firmatũ est: at trã sicut vestimẽtũ veterascet: at hĩta
ἐστερεώθη, ἡ δὲ γῆ ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεται, οἱ δὲ κατοι=
tãtes sicut hec moriẽt. at salutare
κοῦντες ὥσπερ ταῦτα ἀποθανοῦνται· τὸ δὲ σωτήριόν
meũ in sempitnũ erit: at iustitia mea nõ
μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, ἡ δὲ δικαιοσύνη μου οὐ μὴ
deficiet. audite me q̃ scitis iudiciũ: ppls
ἐκλείπῃ· ἀκούσατέ μου οἱ εἰδότες κρίσιν, λαὸς
cui9 lex mea in corde eoꝝ. nõ timeatis oppro
οὗ ὁ νόμος μου ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν· μὴ φοβεῖσθε ὀνει
briũ hoim: t cõtẽptu eoꝝ ne vicamini. sicut
δισμὸν ἀνθρώπων, καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ ἡττᾶσθε· ὡς
enĩ vestimẽtũ cõsumet a tĩe. t sicut lana comede
γὰρ ἱμάτιον βρωθήσεται ὑπὸ χρόνου. καὶ ὡς ἔρια βρωθήσε
tur a tinea. at iustitia mea in eternũ erit:
ται ὑπὸ σητός· ἡ δὲ δικαιοσύνη μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, τὸ
at salutare meũ i gnãtões gnãtionũ. exurge exurge hierlz:
δὲ σωτήριόν μου εἰς γενεὰς γενεῶν. ἐξεγείρου ἐξεγείρου ἰλημ,
t induere foztitudinẽ brachii tui. exurge sicut i
καὶ ἔνδυσαι τὴν ἰσχὺν τοῦ βραχίονός σου· ἐξεγείρου ὡς ἐν
pricipio diei: sicut gnãtio seculi. nõne tu es q̃ excidisti latitu=
ἀρχῇ ἡμέρας, ὡς γενεὰ αἰῶνος. οὐ σὺ εἶ ἡ κατατμήσασα τὴν
dinẽ: q̃ virupisti draconẽ: nõne tu es q̃ desolas mare:
λος, ἡ ἀρρηξάσα δράκοντα; οὐ σὺ εἶ ἡ ἐρημοῦσα θάλασσαν,
aquã abyssi multã: q̃ posuisti ꝑfunditates maris
ὕδωρ ἄβυσσου πλῆθος, ἡ θεῖσα τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ὁ=
viã: trãsitus liberatis t redẽptis. ab enĩ dño
δόν; διαβάσεως ῥυομένοις καὶ λελυτρωμένοις. ὑπὸ παρ κυ
reducent t veniẽt in sion cũ leticia
ρίου ἀποστραφήσονται καὶ ἥξουσιν εἰς σιὼν μετ' εὐφροσύνης
t exultatiõe eterna. in capite enĩ eoꝝ
καὶ ἀγαλλιάματος αἰωνίου. ἐπὶ κεφαλῆς παρ αὐτῶν ἄι
laus t leticia apꝑhendet eos. fugit
νεσις καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται αὐτούς. ἀπῆδρα
dolor t meror t gemit9: ego sum ego sum ipe
ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός, ἐγώ εἰμι ἐγώ εἰμι αὐτὸς
cõsolans te. scito q̃
ὁ παρακαλῶν σε· γνῶθι τίς

B Vdite me qui sequi
Ἀκούσατέ μου οἱ διώκοντες τὸ δίκαιον, καὶ ζητοῦν
mini quod
τες τὸν κύριον· ἐμβλέψατε εἰς τὴν στερεὰν πέτραν, ἣν
iustũ est: & queritis dom=
ἐξεκόπητε, καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου, ὃν ὠρύξατε
minum. Attendite ad
ἐλατομήσατε, καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου, ὃν ὠρύξα
petrã vnde excisi estis &
τε· ἐμβλέψατε εἰς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ὑμῶν, καὶ εἰς
ad cauernã laci: de qua
Σάρραν τὴν ὠδίνουσαν ὑμᾶς, ὅτι εἷς ἦν· καὶ ἐκάλεσα αὐ
precisi estis. Attendite
τὸν καὶ εὐλόγησα αὐτόν, καὶ ἠγάπησα αὐτόν, καὶ ἐπλη=
ad abraã patrem vestrũ:
θυνα αὐτόν· καὶ σὲ νῦν παρακαλέσω σιών, καὶ παρεκά
& ad saram que peperit
λεσα πάντα τὰ ἔρημα αὐτῆς, καὶ θήσω τὰ ἔρημα αὐτῆς
vos. Quia vnum
ὡς παράδεισον, καὶ τὰ πρὸς δυσμαῖς αὐτῆς ὡς παρά
vocaui eum: & benedixi
δεισον κυρίου· ἀγαλλίαμα καὶ εὐφροσύνην εὑρήσουσιν
ei: & multiplicaui eum.
ἐν αὐτῇ, ἐξομολόγησιν καὶ φωνὴν αἰνέσεως· ἀκούσατέ
Consolabitur ergo dñs
μου ἀκούσατέ μου λαός μου, καὶ οἱ βασιλεῖς πρός με ἐνω
sion: & cõsolabitur oẽs
dite: qz lex a me egredietꝝ: t iudiciũ
ruinas eius. Et ponet de
τίσασθε, ὅτι νόμος παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ κρίσις
sertũ eius q̃si delitias: & so
meũ in lucẽ gẽtiũ. apppiãt cito iustitia mea: t egre
litudinẽ eius q̃si hortum
μου εἰς φῶς ἐθνῶν· ἐγγίζει ταχὺ δικαιοσύνη μου, καὶ ἐξελεύ
dñi. Gaudium & leticia
σεται ὡς φῶς τὸ σωτήριόν μου, καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου
inuenietur ea: gratiarũ
sperabũt: leuate in celũ oculos vros:
actio & vox laudis. Attẽ
ἐλπιοῦσιν· ἄρατε εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν,
dite ad me populo meꝰ:
t inspicite in terrã deorsũ: qñ celũ sicut fum9
& trib9 mea me audite.
καὶ ἐμβλέψατε εἰς τὴν γῆν κάτω, ὅτι ὁ οὐρανὸς ὡς καπνὸς
Quia lex a me exiet: &
firmatũ est: at trã sicut vestimẽtũ veterascet: at hĩta
iudicium meum
ἐστερεώθη, ἡ δὲ γῆ ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεται, οἱ δὲ κατοι=
in lucem populorum
tãtes sicut hec moriẽt. at salutare
requiescet. Prope est
κοῦντες ὥσπερ ταῦτα ἀποθανοῦνται· τὸ δὲ σωτήριόν
iustus meꝰ: egressus est
meũ in sempitnũ erit: at iustitia mea nõ
saluator meꝰ: & brachia
μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, ἡ δὲ δικαιοσύνη μου οὐ μὴ
mea populos iudicabũt.
deficiet. audite me q̃ scitis iudiciũ: ppls
Me insule expectabũt:
ἐκλείπῃ· ἀκούσατέ μου οἱ εἰδότες κρίσιν, λαὸς
& brachium meũ sustẽ=
cui9 lex mea in corde eoꝝ. nõ timeatis oppro
nebũt. Leuate in celum
οὗ ὁ νόμος μου ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν· μὴ φοβεῖσθε ὀνει
oculos vros: & videte
briũ hoim: t cõtẽptu eoꝝ ne vicamini. sicut
sub terra deorsum: qa
δισμὸν ἀνθρώπων, καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ ἡττᾶσθε· ὡς
celi sicut fumus liqueꝫ=
enĩ vestimẽtũ cõsumet a tĩe. t sicut lana comede
scent: & terra
γὰρ ἱμάτιον βρωθήσεται ὑπὸ χρόνου. καὶ ὡς ἔρια βρωθήσε
sicut vestimentũ atteꝫ=
tur a tinea. at iustitia mea in eternũ erit:
retur: & hitatores eius sicut
at salutare meũ i gnãtões gnãtionũ. exurge exurge hierlz:
hec interibũt. Salus aũt
at salutare meum in sempiternũ erit: & iustitia mea non defi
ciet. Audite me q̃ scitis
iustũ: ppls me lex mea
in corde eorũ. Nolite
timere opprobriũ ho=
minũ: & blasphemias eo
rũ ne metuatis. Sicut eĩ
vestimentũ sic comedet
eos vermis: & sicut lanã:
sic deuorabit eos tinea.
Salus aũt mea in sempi
ternũ erit: & iustitia mea
in gnationes gnationũ.
Cõsurge cõsurge: idue
re fortitudinẽ brachiũ
dñi. Cõsurge sicut i die
bus antiqs: i gnationib9
seculorũ. Nunqd nõ tu
pcussisti supbũ: vulne=
rasti draconẽ? Nunqd nõ
tu siccasti mare: aquam
abyssi vehemẽtis? Qui
posuisti profundũ maris
viã: vt transirẽt liberati.
Et nunc q redẽpti sunt a
dño reuertẽtur & veniẽt
in siõ laudãtes: & leticia
sempiterna sup capita
eorũ. Gaudiũ & leticiam
tenebũt: fugiet dolor &
gemitus. Ego ego ipse
consolabor vos: quis

שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי צֶדֶק מְבַקְשֵׁי יְהוָה הַבִּיטוּ אֶל צור חֻצַּבְתֶּם וְאֶל מַקֶּבֶת בּור נֻקַּרְתֶּם׃ הַבִּיטוּ אֶל אַבְרָהָם אֲבִיכֶם וְאֶל שָׂרָה תְּחוֹלֵלְכֶם כִּי אֶחָד קְרָאתִיו וַאֲבָרְכֵהוּ וְאַרְבֵּהוּ׃ כִּי נִחַם יְהוָה צִיּוֹן נִחַם כָּל חָרְבֹתֶיהָ וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ כְּגַן יְהוָה שָׂשׂון וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ תּודָה וְקול זִמְרָה׃ הַקְשִׁיבוּ אֵלַי עַמִּי וּלְאֻמִּי אֵלַי הַאֲזִינוּ כִּי תּורָה מֵאִתִּי תֵּצֵא וּמִשְׁפָּטִי לְאור עַמִּים אַרְגִּיעַ׃ קָרוב צִדְקִי יָצָא יְשׁוּעִי וּזְרֹעַי עַמִּים יְיַחֵלוּ אִיִּים וְאֶל זְרֹעִי יְיַחֵלוּן׃ שְׂאוּ לַשָּׁמַיִם עֵינֵיכֶם וְהַבִּיטוּ אֶל הָאָרֶץ מִתַּחַת כִּי שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה וְיֹשְׁבֶיהָ כְּמוֹ כֵן יְמותון וִישׁוּעָתִי לְעולָם תִּהְיֶה וְצִדְקָתִי לֹא תֵחָתֶת׃ שִׁמְעוּ אֵלַי יודְעֵי צֶדֶק עַם תּורָתִי בְלִבָּם אַל תִּירְאוּ חֶרְפַּת אֱנוֹשׁ וּמִגִּדֻּפָתָם אַל תֵּחַתּוּ׃ כִּי כַבֶּגֶד יֹאכְלֵם עָשׁ וְכַצֶּמֶר יֹאכְלֵם סָס וְצִדְקָתִי לְעולָם תִּהְיֶה וִישׁוּעָתִי לְדור דורִים׃ עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי עֹז זְרוֹעַ יְהוָה עוּרִי כִּימֵי קֶדֶם דרות עולָמִים הֲלוֹא אַתְּ הִיא הַמַּחֲצֶבֶת רַהַב מְחוֹלֶלֶת תַּנִּין׃ הֲלוֹא אַתְּ הִיא הַמַּחֲרֶבֶת יָם מֵי תְהום רַבָּה הַשָּׂמָה מַעַמַּקֵּי יָם דֶּרֶךְ לַעֲבר גְּאוּלִים׃ וּפְדוּיֵי יְהוָה יְשׁוּבון וּבָאוּ צִיּון בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עולָם עַל רֹאשָׁם שָׂשׂון וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּן נָסוּ יָגון וַאֲנָחָה׃ אָנכִי אָנכִי הוּא מְנַחֲמְכֶם מִי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prima.heb. Tex.be.Esa.lij. | Trāsla.B.Vie. | Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

אַתְּ תִּתְיָרְאִי מֵאֱנוֹשׁ יָמוּת וּמִבֶּן אָדָם חָצִיר יִנָּתֵן ׃ וַתִּשְׁכַּח יְהוָה עֹשֵׂךְ נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אֶרֶץ וַתְּפַחֵד תָּמִיד כָּל הַיּוֹם מִפְּנֵי חֲמַת הַמֵּצִיק כַּאֲשֶׁר כּוֹנֵן לְהַשְׁחִית וְאַיֵּה חֲמַת הַמֵּצִיק ׃ מְהֵר צֹעֵה לְהִפָּתֵחַ וְלֹא יָמוּת לַשַּׁחַת וְלֹא יֶחְסַר לַחְמוֹ ׃ וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ רֹגַע הַיָּם וַיֶּהֱמוּ גַּלָּיו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ ׃ וָאָשִׂם דְּבָרַי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךָ לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי אָתָּה ׃ הִתְעוֹרְרִי הִתְעוֹרְרִי קוּמִי יְרוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר שָׁתִית מִיַּד יְהוָה אֶת כּוֹס חֲמָתוֹ שֵׁתִית אֶת קֻבַּעַת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִית מָצִית ׃ אֵין מְנַהֵל לָהּ מִכָּל בָּנִים יָלְדָה וְאֵין מַחֲזִיק בְּיָדָהּ מִכָּל בָּנִים גִּדָּלָה ׃ שְׁתַּיִם הֵנָּה קָרְאַתַיִךְ מִי יָנוּד לָךְ הַשֹּׁד וְהַשֶּׁבֶר וְהָרָעָב וְהַחֶרֶב מִי אֲנַחֲמֵךְ ׃ בָּנַיִךְ עָלְפוּ שָׁכְבוּ בְּרֹאשׁ כָּל חֲצוֹת כְּתוֹא מְכֻמָּר מְלֵאִים חֲמַת יְהוָה גַּעֲרַת אֱלֹהָיִךְ ׃ לָכֵן שִׁמְעִי נָא זֹאת עֲנִיָּה וּשְׁכֻרַת וְלֹא מִיָּיִן כֹּה אָמַר אֲדֹנַיִךְ יְהוָה וֵאלֹהַיִךְ יָרִיב עַמּוֹ הִנֵּה לָקַחְתִּי מִיָּדֵךְ אֶת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה אֶת קֻבַּעַת כּוֹס חֲמָתִי לֹא תוֹסִיפִי לְשׂתוֹתָהּ עוֹד ׃ וְשַׂמְתִּיהָ בְּיַד מוֹנַיִךְ אֲשֶׁר אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ שְׁחִי וְנַעֲבֹרָה וַתָּשִׂימִי כָאָרֶץ גְּוֵךְ וְכַחוּץ לָעֹבְרִים ׃

Cap.lij.

עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי עֻזֵּךְ צִיּוֹן לִבְשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ יְרוּשָׁלַ͏ִם עִיר הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא יוֹסִיף יָבֹא בָּךְ עוֹד עֲרֵל וְטָמֵא ׃ הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי שְׁבִי יְרוּשָׁלַ͏ִם הִתְפַּתְּחִי

'tu[c] vt timeas[s] ab homine "mortali:[x] & a filio ∞∞∞∞ 'hois: qui quasi[y] fenū ita [a]arescet:[b] & oblitus es[c] dñi [b] factoris tui[q] tetendit[r] celos[s] & fundauit[b] terrā:[t] & formidasti [k] iugiter[t] tota [m] die[n] a facie [o] furoris eius [r] qui te tribulabat:[q] & parauerat[e] ad pdendū.[t] Vbi nunc est[n] furor[r] tribulātis? [r] Cito veniet[r] gradiens[a] ad apiendū[b] & nō[c] interficiet vsq; [b] ad internitionē:[c] nec [r] deficiet[s] panis eius. [b] Ego autē sum[t] dñs[b] deus tu[q] [q] cōturbo[m] mare:[n] & intumescunt[o] fluctus ei[q]:[r] dñs [q] exercituū[r] nomen meū. [e] Posui[t] verba mea[n] in ore tuo:[x] & in vmbra[r] manus mee[s] protexi te:[a] vt plātes [b] celos[c] & fundes[b] terrā[c] & dicas[s] ad sion[a] pplus meus es[b] tu. [t] Eleuare:[x] eleuare: [t] cōsurge[m] hierusalem:[n] q̄ [o] bibisti[b] de manu[q] domini [s] calicem[r] ire eius. Vsq; ad [x] fundum[r] calicis[t] soporis [a] bibisti:[b] & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [b] potasti vsq; ad feces.[c] Nō est[b] q̄ fustētet[c] eā[r] ex oībus [s] filiis q̄s[b] genuit:[t] & nō est [k] q̄ apphendat[t] manū eius [m] ex oībus[n] filiis q̄s[o] enutrit uit.[p] Duo[q] sunt[r] q̄ occurrerūt tibi.[o] Quis[c] cōtristabitur[n] sup te?[r] Vastitas[r] & cōtritio[o] & fames[s] & gladius. [b] Quis[c] cōsolabitur te.[b] Filii tui[c] piecti sunt:[r] dormierunt[s] in capite[b] oīm[t] viarū [k] sicut orix[t] illaq̄tus.[m] plenī[n] īdignatiōe[o] dñī:[p] increpatione[q] dei tui.[r] Idcirco [s] audi[n] hec[r] paupcula:[r] & ebria[s] non[a] a vino.[b] Hec [c] dicit[b] dominator tuus ∞ [c] dñs:[r] & deus tu[q] qui[s] pugnauit p[b] pplo suo.[t] Ecce [k] tuli[t] de manu tua[n] calicē [o] soporis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [q] fundū[r] calicis[s] indignationis mee.[r] Non[n] adiicies [x] vt bibas illum[r] vltra.[s] Et ponam illū[a] in manu eor[x] [b] qui te humiliauerunt & [b] dixerūt[c] aie tue[r] incurua re[s] vt transeamus:[b] & posuisti[t] vt terrā[k] corpus tuū: [t] & quasi viam[m] transeuntibus. 52.

[b] Onsurge[b] cōsurge: [c] induere[b] fortitudine tua[c] sion.[r] Induere[s] vestimētis[b] glorie tue[t] hierlm [k] ciuitas[s] sancti:[m] quia[n] nō [o] adiiciet[r] vltra vt ∞∞∞∞∞ [p] pertranseat[q] per te[e] incircūcisus[t] & imūdus.[n] Excutere[c] de puluere:[r] cōsurge [s] sede[a] hierusalem.[b] Solue

fueris vt timeas ab hoie mortali: τ a filio ὕσα ἵνα φοβηθῇς ἀπὸ ἀνθρώπου θνητοῦ, καὶ ἀπὸ υἱοῦ hois: q̄ q̄si fenū arefacti sūt. τ oblita es dei ἀνθρώπου, ὁι ὡσεὶ χόρτος ἐξηράνθησαν· καὶ ἐπελάθου θεοῦ q̄ fecit te: q̄ fecit celū: τ fun- τοῦ ποιήσαντά σε, τοῦ ποιήσαντα τὸν οὐρανόν, καὶ θεμε- dauit terrā: τ time cūctis die[b] fa- λιώσαντα τὴν γῆν, καὶ φοβοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τὸ πρό- cie furoris tribulātis te: quēadmodū cogitauit σωπον τοῦ θυμοῦ τοῦ θλίβοντός σε, ὃν τρόπον ἐβουλεύσατο auferre te. τ nūc vbi furor tribulātis te: cūcēm τοῦ ἆραι σε· καὶ νῦν ποῦ ὁ θυμὸς τοῦ θλίβοντός σε; ἐν γὰρ τῷ saluā[s] fueris tu nō stabit: neq; pmanebit: τ nō occidet σώζεσθαί σε οὐ στήσεται, οὐδὲ χρονιεῖ, καὶ οὐ θανατώσει in corruptionē τ nō deficiet panis ei[s]: q̄ ego de[s] εἰς διαφθορὰν καὶ οὐ μὴ ὑστερήσει ὁ ἄρτος αὐτοῦ, ὅτι ἐγώ ὁ θεός tu[q] cōturbās mare: τ sonare faciēs fluct[s] ce- σου ὁ ταράσσων τὴν θάλασσαν, καὶ ἠχῶν τὰ κύματα αὐ- tus: dñs dñs sabaoth nomē mihi. ponā verba τῆς, κύριος κύριος σαβαὼθ ὄνομά μοι· θήσω τοὺς λόγους mea in ore tuo τ sub vmbra man[q] mee pte μου εἰς τὸ στόμα σου καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν χειρός μου σκεπα- gā te: in q̄ statui celū: τ fundaui terrā. τ σω σε, ἐν ᾗ ἔστησα τὸν οὐρανόν, καὶ ἐθεμελίωσα τὴν γῆν· καὶ dicet sion pplus me[q] es tu: exurge exurge: eleuare ἐρεῖ σιὼν λαός μου εἶ σύ, ἐξεγείρου ἐξεγείρου, ἀνάστηθι hierlm: q̄ bibisti de manu dñi calicē ἱερουσαλήμ, ἡ πιοῦσα ἐκ χειρὸς κυρίου τὸ ποτήριον furoris ei[q]. calicē cūi ruine calicē τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ· τὸ ποτήριον γὰρ τῆς πτώσεως τὸν κόνδυ τοῦ furoris ebibisti τ euacuasti: τ nō erat cōsolans te θυμοῦ ἐξέπιες καὶ ἐξεκένωσας, καὶ οὐκ ἦν ὁ παρακαλῶν σε ex oīb[q] filiis tuis q̄s genuisti: τ nō erat ap ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων σου ὧν ἔτεκες, καὶ οὐκ ἦν ὃς prehendens manū tuā: neq; ex oīb[q] ταλαμβανόμενος τῆς χειρός σου, οὐδὲ ἀπὸ πάντων τῶν filiis tuis: quos exaltasti: duo hec cōtraria tibi: υἱῶν σου, ὧν ὕψωσας, δύο ταῦτα ἀντικείμενά σοι, q̄s cōtristabit. ruina τ cōtritio: fames τίς συλλυπηθήσεται· τὸ σῶμα καὶ σύντριμμα, λιμὸς τ gladi[o] q̄s cōsolabit te filii tui idi- καὶ μάχαιρα, τίς παρακαλέσει σε οἱ υἱοί σου οἱ ἀπο gētes: dormiētes in capite oīm viarū: ρούμενοι, οἱ καθεύδοντες ἐπ' ἄκρου πασῶν ἐξόδων, sicut beta semicocta: pleni furoris dñi deficiē ὡς σεύτλιον ἡμίεφθον, οἱ πλήρεις θυμοῦ κυρίου ἐκλελυ- tes a dño deo. ppter hoc audi humilia μένοι ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ· διὰ τοῦτο ἄκουε ταπεινω ta τ ebria nō a vino: sic dicit dñs de μένη καὶ μεθύουσα οὐκ ἀπὸ οἴνου, οὕτως λέγει κύριος ὁ θε us: de[q] iudicās pplm suū: ecce tuli de ma ὸς, ὁ θεὸς ὁ κρίνων τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἰδοὺ ἔλαβα ἐκ τῆς χει nu tua calicē ruine: calicē furoris mei τ nō ρός σου ποτήριον τῆς πτώσεως, τὸν κόνδυ τοῦ θυμοῦ μου καὶ οὐ adiicies bibere illuz vltra: τ dabo cū in manus προσθήσεις πιεῖν αὐτὸ ἔτι, καὶ δώσω αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας eor q̄ iniq̄ oppsserūt te: τ humiliauerūt te: q̄ οἱ τῶν ἀδικησάντων σε, καὶ τῶν ταπεινωσάντων σε, οἳ εἶπαν xerūt aie tue iclinare: vt transeam[o]. τ posuisti πρὸς τὴν ψυχήν σου κύφον, ἵνα παρέλθωμεν. καὶ ἔθηκας eq̄lia terre media tua fozis transeūtib[q]. ἴσα τῇ γῇ τὰ μέσα σου ἔξω τοῖς παραπορευομένοις, C.5

Exurge exurge sion: induere fortitudinē tuā Ἐξεγείρου ἐξεγείρου σιών, ἔνδυσαι τὴν ἰσχύν σου A sion: τ tu induere gliam tuā hierlm ci σιών, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὴν δόξαν σου ἱερουσαλήμ πό 5.51.a uitas sctā: nō vltra adiiciet vt pterāseat ip te icircū λις ἁγία, οὐκ ἔτι προσθήσει διελθεῖν διὰ σοῦ ἀπε- cisus τ imund[o]. excute puluerē τ sur- ρίτμητος καὶ ἀκάθαρτος· ἐκτίναξαι τὸν χοῦν καὶ ἀνά ge: sede hierlm: solue στηθι, καθίσον ἱερουσαλήμ, ἔκδυσαι ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla. gre. lxx. cū iter. latina.	Trāsla. B. Hie.	Tex. heb. Esa. liij.	Pītiua. heb.
vinculū colli tui captiua filia ſi	vincula colli tui captiua	אֲסַר צוּר מוֹסְרֵי צַוָּארֵךְ שְׁבִיָּה בַּת צִיּוֹן כִּי	
ὸν δεσμὸν τοῦ τραχήλου σου ἡ αἰχμάλωτος θυγάτηρ σι	filia sion: quia ccccccccc		
on: qz hec dicit dñs: gratis venūdati eſtis ⁊ nō cū	hec dicit, dñs. Gratis	כֹּה אָמַר יְהוָה חִנָּם נִמְכַּרְתֶּם וְלֹא	עֲשָׂרָה
B ών, ὅτι τάδε λέγει κύριος, δωρεὰν ἐπράθητε καὶ οὐ με	venundati eſtis & ſine		
argēto redimemini. qz ſic dicit dñs vo=	argento redimemini.	בְכֶסֶף תִּגָּאֲלוּ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי	נָצַל גָּאַל
τὰ ἀργυρίου λυτρωθήσεσθε. ὅτι οὕτως λέγει κύριος· κύ	Quia hec dicit domin?	יְהוִה מִצְרַיִם יָרַד עַמִּי בָּרִאשֹׁנָה	
min? de?: in egyptū deſcendit pplus me? prius	deus. In egyptū deſcēdit		
ριος ὁ θεός, εἰς Αἴγυπτον κατέβη ὁ λαός μου τοπρότερον	pplus me? in principio	לָגוּר שָׁם וְאַשּׁוּר בָּאָפֶס עֲשָׁקוֹ	
vt pegrinarēt ibi. ⁊ in aſſyrios violēter adducti ſūt. ⁊	vt colonus eſſet ibi: &		
προσοικῆσαι ἐκεῖ· καὶ εἰς ἀσσυρίους βίᾳ ἤχθησαν· καὶ	aſſur absq; vlla cauſa ca=	וְעַתָּה מַה לִּי פֹה נְאֻם יְהוָה כִּי	
nūcqd erit hic. hec dicit dñs: qz captus eſt pplus	lūniatus ē cū. Et nūc qd		
νῦν τί ἔσται ὧδε· τάδε λέγει κύριος, ὅτι ἐλήφθη ὁ λαός	mihi eſt hic: dicit dñs:	לָקַח עַמִּי חִנָּם מֹשְׁלָו יְהֵילִלוּ	יָלַל
me? gratis admiramini ⁊ vlulate. hec dicit dñs:	Quō ablat? eſt pplus me		
μου δωρεὰν θαυμάζετε καὶ ὀλολύζετε· τάδε λέγει κύριος,	us gratis. Dñatores eī?	נְאֻם יְהוָה וְתָמִיד כָּל הַיּוֹם שְׁמִי	תָּמִד
Rau. i. b. Ro. 01 c.	pter vos semp nomē meū blaſphemat in	iniq agunt dicit dñs: &	
δι' ὑμᾶς διαπαντὸς τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται ἐν τοῖς	gētib?. pter hoc ſciet	iugiter tota die nomen	
gētib?. pter hoc ſciet pplus me? nomē meū pp	meū blaſphematur. pro		
ἔθνεσι. διὰ τοῦτο γνώσεται ὁ λαός μου τὸ ὄνομά μου διὰ	pter hoc ſciet pplus meus	מְנָאֵץ לָכֵן יֵדַע עַמִּי שְׁמִי לָכֵן	נָאַץ
hoc in die illa: qz ego ſum ipe q̄ loq̄bar ad	nomen meū in illa die:		
τοῦτο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτὸς ὁ λαλῶν· πά	qa ego ipſe qui loq̄bar	בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אֲנִי הוּא הַמְדַבֵּר	דְּבַר
ſum ſicut hora ſup mōtes: ſic pedes ānūciātes auditū	ecce adſum. Quā pul=		
ρειμι ὡς ὥρα ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὡς πόδες εὐαγγελιζόμενοι ἀκοὴν	chri ſuper mōtes pedes	הִנֵּנִי מַה נָּאוּ עַל הָהָרִים רַגְלֵי	אָוָה
pacis: ſic euāgelizātis bona: qz auditā faciā	annunciantis & predi=		
εἰρήνης, ὡς εὐαγγελιζομένου ἀγαθά, ὅτι ἀκουστὴν ποιήσω	cantis pacē: annūciantis	מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם מְבַשֵּׂר	בָּשַׂר שָׁלַם
ſalutē tuā dicēs: ſion regnabit de? tu?: vox	bonum: predicātis ſalu		
Is. 49. d p̄s. 97. 2. Cor. 6. c.	tem: dicentis ſion ccccc	טוֹב מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אֹמֵר לְצִיּוֹן	שָׁמַע בָּשַׂע
τὴν σωτηρίαν σου λέγων, σιὼν βασιλεύσει ὁ θεός σου, φωνὴ	regnauit deus tu?. Vox	מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ קוֹל צֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל	צָפָה
cuſtodientiū te exaltata ē: ⁊ voce ſimul letabunt:	ſpeculatorū tuor. Leua		
τῶν φυλασσόντων σε ὑψώθη, καὶ τῇ φωνῇ ἅμα εὐφρανθήσον	uerūt vocē: ſimul lau=	יָחְדָּו יְרַנֵּנוּ כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ	רָנַן רָאָה
qz oculi ad oculos videbūt: qñ miſert? fue	dabūt: qa oculo ad ocu		
ται, ὅτι ὀφθαλμοὶ πρὸς ὀφθαλμοὺς ὄψονται, ἡνίκα ἂν ἐλεή	lū videbūt cū cōuerterit	בְּשׁוּב יְהוָה צִיּוֹן פָּצְחוּ רַנְּנוּ יַחְדָּו	
E rit dñs ſion. erūpāt letitiā ſimul deſerta	dñs ſiō. Gaudete & lau		
σει κύριος τὴν σιών· ῥηξάτω εὐφροσύνην ἅμα τὰ ἔρημα	date ſimul deſerta hieru	חָרְבוֹת יְרוּשָׁלִָם כִּי נִחַם יְהוָה	
hierūm: qz miſert? eſt dñs ei?: ⁊ eruit hie	ſalē: qa cōſolatus eſt dñs		
ἱερουσαλήμ, ὅτι ἠλέησε κύριος αὐτήν, καὶ ἐρρύσατο ἱε	populū ſuum: redemit	עַמּוֹ גָּאַל יְרוּשָׁלִָם חָשַׂף יְהוָה אֶת	
rusalē. reuelabit dñs brachiū ſctū	hieruſalem. Parauit dñs		
ρουσαλήμ. ἀπεκαλύψεικύριος τὸν βραχίονα τὸν ἅγιον	brachiū ſanctū ſuū in	זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָל הַגּוֹיִם וְרָאוּ	זָרַע
ſuū ī cōſpectu cūctarū gentiū: ⁊ videbūt om	oculis oīm gentiū: & vi=		
αὐτοῦ ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ὄψονται πᾶν=	debunt omnes fines ter	כָּל אַפְסֵי אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ	
nes fines terre ſalutare qđ a deo	re ſalutare dei noſtri.		
τα τὰ ἄκρα τῆς γῆς τὸν σωτήριον τὸν παρὰ τοῦ θεοῦ	Recedite recedite: exite	סוּרוּ סוּרוּ צְאוּ מִשָּׁם טָמֵא אַל	יָצָא
nſo. recedite recedite egredimini inde: ⁊ īmundū	inde: pollutum nolite		
ἡμῶν· ἀπόστητε ἀπέστητε ἐξέλθετε ἐκεῖθεν, καὶ ἀκαθάρτου	tangere. Exite de medio	תִּנָּעוּ בָּרֵר צְאוּ מְתוֹכָהּ הִבָּרוּ נֹשְׂאֵי	נָגַע בָּרַר
ne tāgite: exite de medio ei? ſeparamini: portā	eius: mūdamini q fertis		
μὴ ἅψησθε, ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτ?, ἀφορίζεσθε οἱ φέρον	vaſa dñi. Quoniā non	כְּלֵי יְהוָה כִּי לֹא בְחִפָּזוֹן תֵּצֵאוּ	כָּלָה יָצָא
tes vaſa dñi: qz nō cū tumultu exi	in tumultu exibitis: nec		
D τες τὰ σκεύη τοῦ κυρίου, ὅτι οὐ μετὰ ταραχῆς ἐξε	in fuga pperabitis. Pre	וְבִמְנוּסָה לֹא תֵלֵכוּן כִּי הֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם	נוּס יָלַךְ
βητε·	cedet enim vos		
οὐδὲ φυγῇ πορεύσεσθε, προπορεύσεται γὰρ πρὸ	dominus: & congrega=	יְהוָה וּמְאַסִּפְכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל	אָסַף
οι vos dñs: ⁊ cōgregās vos deus iſrael.	bit vos deus iſrael.		
τερος ὑμῶν κύριος, καὶ ἐπισυνάγων ὑμᾶς ὁ θεὸς Ἰηλ·	Ecce intelliget ſeru? me	הִנֵּה יַשְׂכִּיל עַבְדִּי יָרוּם וְנִשָּׂא	שָׂכַל רוּם
ecce itelliget puer me? ⁊ exaltabit ⁊ glſabi	us: exaltabitur & eleua bi		
ἰδοὺ συνήσει ὁ παῖς μου καὶ ὑψωθήσεται καὶ δοξασθήσε	tur: & ſublimis erit val=	וְגָבַהּ מְאֹד כַּאֲשֶׁר שָׁמְמוּ עָלֶיךָ	
tur: ⁊ ſublimis erit valde: quēadmodū ſupe	de. Sicut obſtupuerunt		
ται, καὶ μετεωρισθήσεται σφόδρα, ὃν τρόπον ἐκστήσον	ſup te multi: ſic inglo=	רַבִּים כֵּן מִשְׁחַת מֵאִישׁ מַרְאֵהוּ	שָׁחַת רָאָה
būt ſup de multi. ſic inglia erit ab homi=	rius erit inter viros aſpe		
ται ἐπὶ σὲ πολλοί· οὕτως ἀδοξήσει ἀπὸ τῶν ἀνθρώ	ctus ei?: & forma ei? iter	וְתוֹאַרוּ מִבְּנֵי אָדָם כֵּן יַזֶּה גּוֹיִם	נָזָה
nib? ſpiēs tua: ⁊ glia tua a filiis hoim. ſic mira	filios hoim. Iſte aſpget		
πων τὸ εἶδός σου, καὶ ἡ δόξα σου ἀπὸ υἱῶν ἀν=. οὕτω θαυ	gentes multas: ſupipm	רַבִּים עָלָיו יִקְפְּצוּ מְלָכִים פִּיהֶם	קָפַץ
buntur gētes multe ſup eū: ⁊ cōtinebūt reges	cōtinebūt reges os ſuū.		
μάσονται ἔθνη πολλὰ ἐπ' αὐτῷ, καὶ συνέξουσι βασιλεῖς τὸ	Quia quibus nō est nar=	כִּי אֲשֶׁר לֹא סֻפַּר לָהֶם רָאוּ וַאֲשֶׁר	סָפַר רָאָה
στόμα αὐτῶν· ὅτι οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτῶν ὄψονται, καὶ	ratum de eo viderūt: & q		
Ro. 15. c. q nō audierūt itelligent.	non audierunt contem	לֹא שָׁמְעוּ הִתְבּוֹנָנוּ	בִּין
οἳ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσιν. Ca. 53.	plati ſunt. 53.		Cap. liij.
C. 53. A ē. 51. c.	Omine q̄s credidit auditui nſo: ⁊ ibra	מִי הֶאֱמִין לִשְׁמֻעָתֵנוּ	אֱמֹן זֶרַע
A Κύριε τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βρα	chiū dñi cui reuelatū eſt? annūciauim q̄ ſi puer	וּזְרוֹעַ יְהוָה עַל מִי נִגְלָתָה וְיַעַל	גָּלָה עָלָה
Jo. 12. f. Ro. 10 c. χίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; ἀνηγγείλαμεν ὡς παι	in cōſpectu eius: ſicut radix in terra ſitiente nō	כַּיּוֹנֵק לְפָנָיו וְכַשֹּׁרֶשׁ מֵאֶרֶץ	יָנַק נָגַה
ὸν ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς ῥίζα ἐν γῇ διψώσῃ οὐκ	eſt ſpiēs ei neq; glia. ⁊ vidim? eū	צִיָּה לֹא תֹאַר לוֹ וְלֹא הָדָר וְנִרְאֵהוּ	רָאָה
ἔστιν εἶδος αὐτῷ οὐδὲ δόξα· καὶ ὄψόμεθα αὐτὸν οὐκ	decor. Et vidimus eū		

Universidad de Deusto
Biblioteca

וְלֹא־מַרְאֶה וְנֶחְמְדֵהוּ׃ נִבְזֶה וַחֲדַל אִישִׁים אִישׁ־מַכְאֹבוֹת וִידוּעַ חֹלִי כְּמַסְתִּרִים פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזֶה וְלֹא חָשַׁבְנֻהוּ׃ אָכֵן חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא וּמַכְאֹבֵינוּ סְבָלָם וַאֲנַחְנוּ חֲשַׁבְנֻהוּ נָגוּעַ מֻכֵּה אֱלֹהִים וּמְעֻנֶּה׃ וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֹנֹתֵינוּ מוּסַר שְׁלוֹמֵינוּ עָלָיו וּבַחֲבֻרָתוֹ נִרְפָּא־לָנוּ׃ כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן תָּעִינוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ וַיהוָה הִפְגִּיעַ בּוֹ אֵת עֲוֹן כֻּלָּנוּ׃ נִגַּשׂ וְהוּא נָעֳנֶה וְלֹא יִפְתַּח־פִּיו כַּשֶּׂה לַטֶּבַח יוּבָל וְכִרְחֵל לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה וְלֹא יִפְתַּח פִּיו׃ מֵעֹצֶר וּמִמִּשְׁפָּט לֻקָּח וְאֶת־דּוֹרוֹ מִי יְשׂוֹחֵחַ כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי נֶגַע לָמוֹ׃ וַיִּתֵּן אֶת־רְשָׁעִים קִבְרוֹ וְאֶת עָשִׁיר בְּמֹתָיו עַל לֹא חָמָס עָשָׂה וְלֹא מִרְמָה בְּפִיו׃ וַיהוָה חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי אִם תָּשִׂים אָשָׁם נַפְשׁוֹ יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְחֵפֶץ יְהוָה בְּיָדוֹ יִצְלָח׃ מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ יִרְאֶה יִשְׂבָּע בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים וַעֲוֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל׃ לָכֵן אֲחַלֵּק־לוֹ בָרַבִּים וְאֶת עֲצוּמִים יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת פֹּשְׁעִים נִמְנָה וְהוּא חֵטְא רַבִּים נָשָׂא וְלַפֹּשְׁעִים יַפְגִּיעַ׃

Cap.liiij.

רָנִּי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה פִּצְחִי רִנָּה וְצַהֲלִי לֹא חָלָה כִּי רַבִּים בְּנֵי שׁוֹמֵמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר יְהוָה׃ הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ יַטּוּ אַל תַּחְשֹׂכִי הַאֲרִיכִי מֵיתָרַיִךְ וְיתֵדֹתַיִךְ חַזֵּקִי׃ כִּי יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרֹצִי וְזַרְעֵךְ גּוֹיִם

[r]& nō erat[a] aſpect9:[s]& deſideraui mus eū[a] deſpectū [b]et nouiſſimū[c] virorū:[b] virū[c] dolorū[d]& ſcientē[e] infirmitatē.[b] Et q̄ſi abſcondit9 [d]vultus [k]eius &[d] deſpect9: vnde[m] nec[n] reputauimus eū.[o] Vere[p] lāguores nr̄os [q]ipſe[r] tulit:[q]& dolores noſtros ipſe[r] portauit.[n] Et nos[s] putauim9 eum q̄ſi[l]e proſum:&[s] pcuſſū[a] a deo [b]& hūliatū.[c] Ipſe aūt[p] vulnerat9 eſt[c] ꝓpter iniq̄tates nr̄as:[t] attrit9 eſt[g] ꝓpter ſcelera nr̄a.[h] Diſciplina[t] pacis nr̄e[k] ſup eū:[t]& liuore eius [m]ſanati[n]ſum9.[o] Oēs nos [p]q̄ſi oues[q] errauim9:[r] vnuſq̄ſq3[s] in viā ſuā[t] declinauit: [n]&[r] poſuit[n] dn̄s[r] in eo[s] iniq̄tatē[b] oīm nr̄m.[c] Oblat9 eſt qa[p] ipſe[c] voluit:[r]& nō[e] aperuit[b] os ſuū.[t] Sicut ouis[k] ad occiſionē[t] ducetur:[m]& q̄ſi agn9[n] coꝝ[o] tondēte ſe[k] ob mutescet:[q]& nō[r] apiet[e] os ſuū.[t] De anguſtia[a]& de iudicio[r] ſublatus ē.[s] Generationē eius[e] qs[b] enarrabit?[c] Quia[b] abſciſus eſt[c] de terra [r]viuētiū.[g] Propter ſcelus [b]populi mei[t] pcuſſi[a] eū.[t] Et dabit[n] [i]pios[m] ꝓ [o]ſepultura [p]&[q] diuitem[r] ꝓ morte ſua: [g]eo q3[n] iniq̄tatē[n] nō[t] fecerit: [r]neq3 [s]dolus fuerit[k] in ore ei9[b]&[d] dn̄s[c] voluit[o] cōterere eū in[c] ifirmitate.[s] Si[g] poſuerit pro[b] peccato[t] aiam ſuā: [k]videbit[t] ſemen[m] longeuum:[o]& voluntas ∞∞∞ [p]dn̄i[q] in manu eius[r] dirigetur.[g] Pro eo q3 laborauit [t]aīa eius:[n] videbit &[r] ſaturabitur[s] ſciētia ſua [s]iuſtificabit ipſe[a] iuſtus[b] ſeruus meus [c]multos:[o]& iniq̄tates eoꝝ [c]ipſe[r] portabit.[g] Ideo[b] diſpartiam[t] ei[k] plurimos:[t]& [m]fortium[n] diuidet[o] ſpolia: [p]pro eo[q] q3[r] tradidit ∞∞ [g]in mortē[t] animā ſuā:[n]& cū[r] ſceleratis[r] reputat9 eſt. [t]Et ipſe[a] peccata[b] multorum[c] tulit:[o]& pro tranſgreſſoribus[c] rogauit.

54.

Lauda[b] ſterilis que[c] nō [d]paris:[c] decāta[r] laudē [g]& hymni: que[b] nō[t] pariebas[k] quoniam[t] multi[m] filii [n]deſerte[o] magis q̄[p] eius q̄ habebat virū[q] dicit[r] dn̄s. [g]Dilata[t] locū[n] tentorii tui: [x]& pelles[r] tabernaculorū tuoꝝ[x] extēde:[a] ne[b] parcas, [c]Longos fac [d] funiculos tuos:[e]& clauos tuos[r] confolida. Ad[b] dexterā[r] enim [t]& ad leuam[k] penetrabis: [t]& ſemen tuum[m] gentes

τ nō hębat ſpēm neq3 decorē: ſed ſpēs ei9 ihono κὰι οὐκ ἔιχεν ἐιδος οὐ δὲ κάλλος, ἀλλὰ τὸ ἐιδος αὐτ̃ ἄτιμον τ deficiēs præ filios hoim: hō in μοι κὰι ἐκλεῖπον παρ᾽ ἀὐιοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἄνθρωπος ἐν plaga exñs τ ſciēs ferre ifirmitatē: q3 auerſa eſt πληγῆ ὢν κὰι ἐιδὼς φέρειν μαλακίαν, ὁτι ἀπέστραπται τὸ facies ei9: deſpecta ē τ nō eſt reputata. iſte πρόσωπον αὐτ̃, ἠτιμάσθη κὰι οὐκ ἐλογίσθη. οὗτος τὰς ἁμ pctā nr̄a portat: τ p nobis dolet: τ nos putauim9 cē eū in dolore τ in plaga a deo τ in ὡσαμεθα ἐιναι αὐτὸν ἐν πόνῳ κὰι ἐν πληγῆ ὑπὸ θεοῦ κὰι ἐν afflictiōe. ipe aūt vulnerat9 eſt ꝓpter pctā nr̄a: κακώσει. αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, τ ifirmat9 eſt ꝓpter iniq̄tates nr̄as: diſciplina pacis κὰι μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, παιδεία ἐιρήνης nobis ſup eū. liuore ei9 nos ſanati ſum9. oēs ἡμῖν ἐπ᾽ αὐτόν. τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. πάντες q̄ſi oues errauim9. hō via ſua erra ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν. ἄνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτ̃ ἐπλα uit: τ dn̄s tradidit eū iniq̄tatib9 nr̄is. τ νήθη, κὰι κ̄ς̄ παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. κὰι ipe ꝓpter afflictionē nō aperuit os ſuū: ſicut ouis αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτ̃, ὡς πρόβατον ad occiſionē ducet9 ē: τ q̄ſi agn9 coꝝ tōdente mu ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, κὰι ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τ κείροντος ἄφω tus: ſic nō aperuit os ſuū. in humilitate iudi vos, οὕτως οὐκ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτ̃. ἐν ταπεινώσει ἡ κρί ciū ei9 ſublatū ē. gnationē ei9 q3 enarrabit: q3 tollit ve σις αὐτ̃ ἤρθη, τὴν γενεὰν αὐτ̃ τίς διηγήσεται, ὁτι αἴρεται ἀπὸ terra vita ei9. ab iniq̄tatib9 ppli mei duct9 ē ad τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτ̃. ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἦχθη εἰς mortē: τ dabo ipios ꝓ ſepultura ei9: θάνατον, κὰι δώσω τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ, τ diuites. ꝓ morte ei9. q3 iniq̄tatē nō fe κὰι τοὺς πλουσίους ἀντὶ τ θανάτου αὐτ̃. ὁτι ἀνομίαν οὐκ ἐποί cit: neq3 dol9 in ore ei9: τ dn̄s vult mūda ησεν, οὐδὲ δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτ̃, κὰι κ̄ς̄ βούλεται καθαρί re eū a plaga. ſi dederitis ꝙ pctō ani σαι αὐτὸν τῆς πληγῆς. ἐὰν δῶτε περὶ ἁμαρτίας τὴν ψυ mā vr̄am: videbit ſemē lōgeuū. τ vultꝫ dn̄s χὴν ὑμῶν, ὄψεται σπέρμα μακροβιον. κὰι βούλεται κύριος in manu ei9 auferre dolorē aie ei9 oñdere ei ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀφελεῖν πόνον τῆς ψυχῆς αὐτ̃ δεῖξαι αὐ lucē τ formare itelligētia: iuſtificare iuſtū bñ ſer τῷ φῶς κὰι πλάσαι τῇ συνέσει, δικαιῶσαι δίκαιον εὖ δου uientē multis: τ pctā eoꝝ ipe por λεύοντα πολλοῖς, κὰι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνοί tabit. ꝓpter hoc ipe poſſidebit multos: τ fortiū σει. διατοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει πολλούς, κὰι τῶν ἰσχυρῶν diuidet ſpolia: ꝙ eo qꝺ tradita eſt in mortē aīa ei μερίεῖ σκῦλα, ἀνθ᾽ ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐ tus. τ inter iniquos reputat9 eſt: τ ipe pecca τοῦ. κὰι ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, κὰι αὐτὸς ἁμαρ ta multoꝝ tulit: τ ꝓpter iniq̄tates eoꝝ τίας πολλῶν ἀνήνεγκεν, κὰι διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν traditus eſt. παρεδόθη.

Ca.54.

Lętare ſterilis q̄ nō paris: erũpe τ clama Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον κὰι βόησον q̄ nō parturis: q3 multi filii deſerte ma ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλ gis q̄ habētis virū. dixit eñ dn̄s: dila λον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. ἐἶπεν γὰρ κύριος, πλά ta locū tētorii tui τ pelles τυπον τὸν τόπον τῆς σκηνῆς σου κὰι τὰς δέρρεις τῶν tabernaculo ꝙ tuo ꝓfige: ne parcas. ꝙtende funicu αὐλέων σου ϖ̃ξον, μὴ φεισῃ. μάκρυνον τὰ χοινίσμα los tuos τ clauos cōforta adhuc in dextris τά σου κὰι τοὺς παασάλους κατίσχυσον ἔτι εἰς τὰ δεξιὰ τ ſiniſtris dilata. τ ſemē tuū gētes κὰι τὰ ἀρνστερὰ ἐκπετάσον. κὰι τὸ σπέρμα σου ἔθνη

Ward 15.b. Lu.11.

ps.3.c. Luce. 23. Gala.4 d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

possidebit: ꝛ ciuitates desertas hītare facies. ne
κληρονομήσει, καὶ πόλεις ἠρημωμένας κατοικιεῖς. μὴ
timeas: qz cōfusa es: neqz cōfūdaris: qz exprobratū tibi ē:
φοβοῦ, ὅτι κατηχύνθης, μηδὲ ἐντραπῇς, ὅτι ἀνειδίσθης,
qz cōfusionis eterne obliuiscēris: ꝛ opprobrii viduitatis tue
ὅτι αἰσχύνην αἰώνιον ἐπιλήσῃ, καὶ ὀνειδος τῆς χηρείας σου
nō recordaberis āpliꝰ: qz dñs faciēs te dñs saba
οὐ μὴ μνησθήσῃ ἔτι, ὅτι κύριος ὁ ποιῶν σε κύριος σαβα-
oth nomē ei: ꝛ q̄ eruit te tpe deꝰ israel
ὼθ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ὁ ῥυσάμενός σε ἀυτὸς ὁ θεὸς ἰσραὴλ
deꝰ ois terre vocabit. nō vt mulierē de-
θεὸς πάσης τῆς γῆς κληθήσεται. οὐχ ὡς γυναῖκα κατα-
relictā ꝛ pusillanimē vocauit te dñs: nō vt
λελειμμένην καὶ ὀλιγόψυχον κεκλημένη σε κύριος, οὐχ ὡς
mulierē q̄ ab adolescētia odiosa est dixit deꝰ tuꝰ tpe
γυναῖκα ἐκ νεότητος μεμισημένην εἶπεν ὁ θεός σου χρόνον
modico reliqui te: ꝛ cū mia magna miserebor tui.
μικρὸν κατέλιπόν σε, καὶ μετ' ἐλέους μεγάλου ἐλεήσω σε.
in furore paruo auerti faciē meā a te:
ἐν θυμῷ μικρῷ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ σοῦ,
ꝛ in mia sēpiterna miserebor tui: dixit q̄ eruit te do
καὶ ἐν ἐλέῳ αἰωνίῳ ἐλεήσω σε, εἶπεν ὁ ῥυσάμενός σε κύ-
minꝰ: ab aqua q̄ istpe noe hoc mihi erit. si
ριος, ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ Νῶε τοῦτό μοι ἔσται. καθ-
cut inraui ei in tpe illo terre: nō ira
ὅτι ὤμοσα αὐτῷ ἐν τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ τῇ γῇ, μὴ θυμω-
tū iri sup te vltra: neqz in cōminatōe tua mōtes trās-
θήσεσθε ἐπί σοι ἔτι, μηδὲ ἐν ἀπειλῇ σου τὰ ὄρη μετα-
laturꝰ sunt: neqz colles tui transferent. sic neqz
βήσεται, οὐδὲ βουνοί σου μετακινηθήσονται. οὕτως οὐδὲ
q̄ a me tibi mia deficiet: neqz testamētū
τὸ παρέμοῦ σοι ἔλεος ἐκλείψει, οὐδὲ ἡ διαθήκη τῆς
pacis mee auferet. dixit em̄ ꝓpicꝰ tibi do-
εἰρήνης μου οὐ μὴ μεταστῇ. εἶπεν γὰρ ἵλεώς σοι κύ-
minꝰ humilis ꝛ instabilis nō cōsolata es. ecce
ριος ταπεινὴ καὶ ἀκατάστατος οὐ παρακεκλημένη. ἰδοὺ
ego ꝓparo tibi carbūculū lapidē tuū: ꝛ fūda
ἐγὼ ἑτοιμάζω σοι ἄνθρακα τὸν λίθον σου, καὶ τὰ θε-
mēta tua sapphirū: ꝛ ponā ꝓpugnacula tua
μέλιά σου σαπφειρον, καὶ θήσω τὰς ἐπάλξεις σου
iaspidē: ꝛ portas tuas lapides crystalli: ꝛ
ἰασπιν, καὶ τὰς πύλας σου λίθους κρυσάλλους, καὶ
muros tuos lapides electos: ꝛ oēs
τὸν περίβολόν σου λίθους ἐκλεκτούς, καὶ πάντας τοὺς
filios tuos discipulos dei: ꝛ multa pax
υἱούς σου διδακτοὺς θεοῦ, καὶ πολλὴ εἰρήνη τοῖς
filiis tuis: ꝛ in iusticia edificaberis: rece
τέκνοις σου, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ οἰκοδομηθήσῃ, ἀπέ-
de ab iniquo ꝛ nō timebis ꝛ tremor nō
χου ἀπὸ ἀδίκου καὶ οὐ φοβηθήσῃ καὶ τρόμος οὐκ
appropiāḃit tibi: ecce ꝓselyti accedēt tibi ꝓ
ἐγγιεῖ σοι, ἰδοὺ προσήλυτοι προσελεύσονταί σοι δι'
me: ꝛ coloni erūt tui: ꝛ ad te cōfugi-
μοῦ, καὶ παροικήσουσί σοι, καὶ ἐπὶ σὲ καταφεύ-
ent. ecce ego creaui te: nō vt erari⁹ suf
ξονται. ἰδοὺ ἐγὼ ἔκτισά σε, οὐχ ὡς χαλκεὺς φυ-
flans in igne ꝓpunas ꝛ ꝓferēs vas in op⁹.
σῶν ἐν πυρὶ ἄνθρακας καὶ ἐκφέρων σκεῦος εἰς ἔργον.
ego aūt creaui te. nō in ꝑditionē iterficere oē vas
ἐγὼ δὲ ἔκτισά σε. οὐκ εἰς ἀπώλειαν φθεῖραι πᾶν σκεῦ-
factū cōtra te: nō ꝓsperabit: ꝛ oīs vox
ος σκευασὸν ἐπί σέ, οὐκ εὐοδωθήσεται, καὶ πᾶς φω-
surget cōtra te in iudiciū: oēs eos vi-
νὴ ἀναστήσεται ἐπὶ σὲ εἰς κρίσιν, πάντας αὐτοὺς κατη-
ces: at obnorii tui erūt in ea. est heredi
γορεῖς, οἱ δὲ ἔνοχοί σου ἔσονται ἐν αὐτῇ. ἔστι κληρονο-
tas seruentib⁹ dño: ꝛ vos eritis mihi
μία τοῖς θεραπεύουσι κύριον, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι
iusti dicit dñs.
δίκαιοι λέγει κύριος. Ca.55.

Trāsla.B.Vie.

heredítabit: ᵉ& ciuitates
ꝑdesertas ᵍ inhabitabit. ꝏ
ʳNoli ᵉtimere: ʳquia ᵘnon
ᵏconfūderis ʳneqꝫ ꝏꝏꝏ
ˢerubescas. ᵇNon ᵉeniꝫ ᶜte
pudebit: ᵒquia ᶜcōfusionis
ꝑadolescentie tue ᵍobliui-
sceris: ᵇ& opprobrii ⁱvidui
tatis tue ᵏnō ˡrecordaberis
ᵐamplius. ᵘ Quia ᵒdñabi
tur tui ᵖq fecit te ᵍdñs ʳexer
cituū ᵒnomē eius: ˢ& redē
ptor tuꝰ ˢctūs ˣisrael: ʳdeꝰ
ˢomnis ᵃterre ᵇvocabitur.
ᶜQuia ᵇvt mulierē ᶜ derelí
ctam ᶠ& merentē ᵍ spiritu
ᵇvocauit te ˡ domínus ᵏ &
vxorem ab ˡ adolescentia
ᵘabiectā. ᵒ Dixit ᵖdeus tuꝰ.
ᵍAd pūctum ínʳ modico
ᵉderelíquí te: ʳ& ín misera
tionib⁹ ᵘmagnís ˢcōgrega
bo te. ʳ In momēto ᵒ índi-
gnationís ᵃabscondi ᵇfacīē
meā ᶜ parūper ᵇa te: ᶜ& ín
mía ʳsempiterna ᵍmísertus
sum tui. ᵇ Dixit ˡ redēptor
tuus ᵏ dñs. ˡ Sicut ín ᵐdieb⁹
ᵘnoe ᵒistud ᵖmihí est: ᵍcuí
ʳiurauí ᵉ ne inducerē ᶜ aqs
ᵘnoe ᵛvltra ʳsupra ᵗterram:
ᵃsic ᵇíurau ᶜ vt nō ísraſcar
ᵒtibí: ᶜ& nō íncrepem ʳte.
ᵇMontes ᵍeni ˡcōmouebū
tur: ᵏ& colles ˡcōtremíscēt.
ᵐmíserícordía autē mea
ᵒnon ᵖrecedet ᵘa te: ᵍ& fe-
dus ʳpacís mee ᵉ non ꝏꝏ
ˢmouebitur. ᵘ Dixit ᵏmíse
rator tuꝰ ʳdñs. ˢ Paupcula
ᵃtēpestate cōuulsa ᵇabsq; vl
la ᶜcōsolatione : ᵒecce ᶜego
ʳsternā ᵍp ordinē ᵇ lapídes
tuos: ˡ& fundabo te ᵏ ī ſap
phíris. ˡ Et ponā ᵐ ıaſpidē
ᵘ ꝓpugnacula tua : ᵒ& por
tas tuas ᵖ in lapides ᵍ ſcul-
ptos: ʳ& oēs ᵉterminos tu
os ˢín lapides ᵘdeſíderabí-
les : ˣ vníuerſos ʳfilios tu-
os ˢdoctos a ᵃdño: ᵇ& mul-
titudinē ᶜ pacis ᵒ filíis tuís:
& ᶜín iuſtícia ʳ fundaberis.
ʳRecede ꝓcul ᵇ a calūnia:
ˢqa ᵇnō ˡtímebis: ᵐ& a pa-
uore: ᵘqa ᵒnō ᵖappropinq̄
bit ᵍtibí. ʳ Ecce ᵉaccola ˢve
níet: q ᵘnō erat ᵗmecū ᵘad-
uena quondā ᵃtuus ᶜadiun
getur ᵇtíbí. ᵒEcce ᶜego ʳcre
auí ᵍfabrum ᵇ ſufflantē ˡín
ígne ᵏprunas: ˡ& ꝓferentē
ᵐvas ᵘín opus ſuū: ᵒ& ego
ʳcreauí ᵍinterfectorem ꝏ
ʳad díſperdendū. ᵉ Omne
ʳvas qđ ᵘ fictū eſt ᵗ cōtra te
ʳnō ˡdírígetur: ᵍ& oēm ᵇlín
guā ᶜreſiſtentē ᵒtibí: ᶜ ín ıu
dício ʳcōdēnabís. ᵍHec eſt
ᵇhereditas ˡ ſeruorū ᵏ dñí:
ˡ& iuſtícia eorū ᵐapud me
ᵘdícit ᵒdominus. 55.

Tex.heb.Esa.liiij.

וַיֵּרַשׁ עִיר יִירָשׁ וְעָרִים נְשַׁמּוֹת יוֹשִׁיבוּ׃
שָׁמֵם יִשַּׁב אַל תִּירְאִי כִּי לֹא תֵבוֹשִׁי וְאַל
יֵרָאֵשׁ תִּכָּלְמִי כִּי לֹא תַחְפִּירִי כִּי בֹשֶׁת
כֶּלֶם חָפֵר עֲלוּמַיִךְ תִּשְׁכָּחִי וְחֶרְפַּת אַלְמְנוּתַיִךְ
עֹלָם שָׁכַח לֹא תִזְכְּרִי עוֹד׃ כִּי בְעֹלָיִךְ עֹשַׂיִךְ
זָכַר עֹשָׂה יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ
קָדֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל הָאָרֶץ יִקָּרָא׃
אִישׁ עָזָב כִּי כְאִשָּׁה עֲזוּבָה וַעֲצוּבַת רוּחַ
עֶצֶב נַעַר קְרָאָךְ יְהוָה וְאֵשֶׁת נְעוּרִים כִּי
מָאַס תֵּמָאֵס אָמַר אֱלֹהָיִךְ׃ נֶרֶגַע קָטֹן
נֶדֶל עֲזַבְתִּיךְ וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ׃
סֵתֶר בֶּגֶה בְּשֶׁצֶף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי פָנַי רֶגַע מִמֵּךְ
וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ אָמַר גֹּאָלֵךְ
יְהוָה׃ כִּי מֵי נֹחַ זֹאת לִי אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבֹר מֵי נֹחַ עוֹד עַל
הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצֹף עָלַיִךְ
וּמִגְּעָר בָּךְ׃ כִּי הֶהָרִים יָמוּשׁוּ
וְהַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶינָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ
לֹא יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא
תָמוּט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה׃ עֲנִיָּה
סוֹעֲרָה לֹא נֻחָמָה הִנֵּה אָנֹכִי מַרְבִּיץ
בְּפוּךְ אֲבָנַיִךְ וִיסַדְתִּיךְ בַּסַּפִּירִים׃
וְשַׂמְתִּי כַדְכֹד שִׁמְשֹׁתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ
לְאַבְנֵי אֶקְדָּח וְכָל גְּבוּלֵךְ לְאַבְנֵי
חֵפֶץ׃ וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה
וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ׃ בְּצֶדֶק תִּכּוֹנָנִי
רַחֲקִי מֵעָשֶׁק כִּי לֹא תִירָאִי
וּמִמְּחִתָּה כִּי לֹא תִקְרַב אֵלָיִךְ׃ הֵן
גּוֹר יָגוּר מִי אִתִּי מִי גָר
אִתָּךְ עָלַיִךְ יִפּוֹל׃ הִנֵּה אָנֹכִי בָּרָאתִי
חָרָשׁ נֹפֵחַ בְּאֵשׁ פֶּחָם וּמוֹצִיא כְלִי
לְמַעֲשֵׂהוּ וְאָנֹכִי בָּרָאתִי מַשְׁחִית
לְחַבֵּל׃ כָּל כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח
וְכָל לָשׁוֹן תָּקוּם אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט
תַּרְשִׁיעִי זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי יְהוָה
וְצִדְקָתָם מֵאִתִּי נְאֻם יְהוָה׃

Pūtíua.heb.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Cap.lv.

הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ
לַמַּיִם וַאֲשֶׁר אֵין לוֹ כֶּסֶף לְכוּ
שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ וְלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא
כֶּסֶף וּבְלוֹא מְחִיר יַיִן וְחָלָב׃ לָמָּה
תִשְׁקְלוּ כֶסֶף בְּלוֹא לֶחֶם וִיגִיעֲכֶם
לְבִלְתִּי שָׂבָעָה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ אֵלַי
וְאִכְלוּ טוֹב וְתִתְעַנַּג בַּדֶּשֶׁן נַפְשְׁכֶם׃
הַטּוּ אָזְנְכֶם וְלְכוּ אֵלַי שִׁמְעוּ
וְתִחְיֶינָה נַפְשְׁכֶם וְאִכְרְתָה לָכֶם בְּרִית
עוֹלָם חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים׃ הֵן
עֵד לְאוּמִּים נְתַתִּיו נָגִיד וּמְצַוֵּה
לְאֻמִּים׃ הֵן גּוֹי לֹא תֵדַע תִּקְרָא
וְגוֹי לֹא יְדָעוּךָ אֵלֶיךָ יָרוּצוּ
לְמַעַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי
פֵאֲרֶךָ׃ דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ
קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב׃ יַעֲזֹב רָשָׁע
דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשָׁב
אֶל יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ
כִּי יַרְבֶּה לְסְלֹחַ׃ כִּי לֹא מַחְשְׁבֹתַי
מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם דְּרָכָי
נְאֻם יְהוָה׃ כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ
כֵּן גָּבְהוּ דְרָכַי מִדַּרְכֵיכֶם וּמַחְשְׁבֹתַי
מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם׃ כִּי כַאֲשֶׁר יֵרֵד
הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מִן הַשָּׁמַיִם וְשָׁמָּה
לֹא יָשׁוּב כִּי אִם רִוָּה אֶת
הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ וְנָתַן
זֶרַע לַזֹּרֵעַ וְלֶחֶם לָאֹכֵל׃ כֵּן יִהְיֶה
דְבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא יָשׁוּב
אֵלַי רֵיקָם כִּי אִם עָשָׂה אֶת אֲשֶׁר
חָפַצְתִּי וְהִצְלִיחַ אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו׃
כִּי בְשִׂמְחָה תֵּצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן
הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם
רִנָּה וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף׃
תַּחַת הַנַּעֲצוּץ יַעֲלֶה בְרוֹשׁ וְתַחַת
הַסִּרְפָּד יַעֲלֶה הֲדַס וְהָיָה לַיהוָה
לְשֵׁם לְאוֹת עוֹלָם לֹא יִכָּרֵת׃

Tex.heb.Esa.lv.

לכו
למים ואשר אין לו כסף
שברו ואכלו ולכו שברו בלוא
כסף ובלוא מחיר יין וחלב׃ למה
תשקלו כסף בלוא לחם ויגיעכם
בלוא לשבעה שמעו שמוע אלי
ואכלו טוב ותתענג בדשן נפשכם׃
הטו אזנכם ולכו אלי שמעו
ותחי נפשכם ואכרתה לכם ברית
עולם חסדי דוד הנאמנים׃ הן
עד לאומים נתתיו נגיד ומצוה
לאמים׃ הן גוי לא תדע תקרא
וגוי לא ידעוך אליך ירוצו
למען יהוה אלהיך ולקדוש ישראל כי
פארך׃ דרשו יהוה בהמצאו
קראהו בהיותו קרוב׃ יעזב רשע
דרכו ואיש און מחשבתיו וישב
אל יהוה וירחמהו ואל אלהינו
כי ירבה לסלח׃ כי לא מחשבתי
מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי
נאם יהוה׃ כי גבהו שמים מארץ
כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבתי
ממחשבתיכם׃ כי כאשר יורד
הגשם והשלג מן השמים ושמה
לא ישוב כי אם רוה את
הארץ והולידה והצמיחה ונתן
זרע לזרע ולחם לאבל׃ כן יהיה
דברי אשר יצא מפי לא ישוב
אלי ריקם כי אם עשה את אשר
חפצתי והצליח אשר שלחתיו׃
כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון
ההרים והגבעות יפצחו לפניכם
רנה וכל עצי השדה ימחאו כף׃
תחת הנעצוץ יעלה ברוש ותחת
הסרפד יעלה הדס והיה ליהוה
לשם לאות עולם לא יכרת׃

Trãsla.B.Vie.

OMnes sitientes veni
te ad aquas: & qui non ha
betis argentū properate
emite & comedite. Ve
nite emite absq; argento & absq; vlla cō
mutatione vinum & lac.
Quare appendutis argē
tū nō in panib?: & labo
rē vīm nō in saturitate:
Audite audientes me
& comedite bonū & de
lectabitur in crassitudie
ania vra Inclinate aurē
vestram & venite ad me:
audite & viuet aia vra:
& feriā vobiscū pactum
sempiternū: misericor
dias dauid fideles. Ecce
teste populis dedi eum
ducem ac preceptorem
gentibus. Ecce gentē
quaz nesciebas vocabis:
& gentes q nō cognoue
runt te: ad te curret pro
pter dominū deum tuū
& sanctum israel: quia
glorificauit te. Querite
dñm dum inueniri pōt
inuocate eū dum prope
est. Derelinquat impi?
uia sua: & vir iniqui?
gitatiões suas: & reuerta
tur ad dñm & miserebi
tur eius: & ad deū nostrū
qm multus est ad igno
scendū. Non enī cogita
tiones mee cogitationes
vre nec vie vre vie mee:
dicit dñs. Quia sicut
exaltantur celi a terra:
sic exaltate sunt vie mee
a vijs vris & cogitatiōes
mee a cogitationibus ve
stris. Et quō descendit
imber & nix de celo: &
illuc vltra
nō reuertetur: sed ine
briat
terrā & ifundit eā: & ger
minare eam facit: & dat
semen serenti: & panē
comedenti: sic erit
verbū meū qd egredie
tur de ore meo. Non re
uertetur ad me vacuū:
sed faciet quecunq;
volui: & pspera bitur in
his ad que misi illud.
Quia in leticia egredie
mini: & i pace ducemini.
Montes & colles canta
bunt coram vobis
laudem: & omnia ligna
regionis plaudēt manu.
Pro saliuncula ascendet
abies: & pro
vrtica crescet myrtus.
Et erit dominus nomi
natus in signū eternum
qd non auferetur. 56.

Trãsl.Gre.lxx.cũ iter.latina.

Ω Οὐαὶ οἱ διψῶντες πορεύεσθε ἐφ' ὕδωρ, καὶ ὅσοι
οὐκ ἔχετε ἀργύριον, βαδίσαντες ἀγοράσατε καὶ φάγετε
καὶ ἀγοράσατε ἄνευ ἀργυρίου καὶ τιμῆς οἶνον
καὶ πορεύεσθε, καὶ ἀγοράσατε ἄνευ ἀργυρίου καὶ τιμῆς οἶνον
καὶ σταφ, ἵνατί τιμᾶσθε ἀργυρίου οὐκ ἐν ἄρτοις, καὶ τὸν
καὶ στεαρ, ἵνατί τιμᾶσθε ἀργυρίου οὐκ ἐν ἄρτοις, καὶ τὸν
μόχθον ὑμῶν οὐκ εἰς πλησμονήν; ἀκούσατέ μου καὶ φά
γετε ἀγαθά, καὶ ἐντρυφήσει ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν, προ
σχέτε τοῖς ὠσὶν ὑμῶν, καὶ ἐπακολουθήσατε ταῖς ὁδοῖς
μου. ἐισακούσατέ μου, καὶ ζήσεται ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν,
καὶ διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην αἰώνιον. τὰ ὅσια Δ᾽ Δ᾽ τὰ πιστὰ
ἰδοὺ μαρτύριον ἔθνεσιν, ἔδωκα αὐτὸν ἄρχοντα καὶ προ
στάσσοντα ἔθνεσιν. ἰδοὺ ἔθνη ἃ οὐκ οἶδάσί σε ἐπικαλέ
σονταί σε, καὶ λαοὶ οἳ οὐκ ἐπίσανταί σε, ἐπὶ σὲ
καταφεύξονται, ἕνεκεν κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ τοῦ ἁγίου
ισραηλ, ὅτι ἐδόξασέν σε. ζητήσατε τὸν κύριον καὶ
εὑρήσετε αὐτὸν ἐπικαλέσασθε. ἡνίκα δ᾽ ἂν ἐγγίσῃ
ἐν τῷ εὑρίσκειν αὐτὸν ἐπικαλέσασθε. ἡνίκα δ᾽ ἂν ἐγγίσῃ
ἀσεβὴς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ
ἄνομος τὰς βουλὰς αὐτοῦ, καὶ ἐπιστραφήτω πρὸς κύριον, καὶ
ἐλεηθήσεται· καὶ πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι ἐπιπολὺ ἀφήσει
τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. οὐ γάρ εἰσιν αἱ βουλαί μου ὥσπερ αἱ βου
λαὶ ὑμῶν, οὐδὲ ὡσπερ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν αἱ ὁδοί μου, λέγει κς,
ἀλλ᾽ ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει καὶ
τὰ διαλογισματα ὑμῶν ἀπὸ
τῆς διανοίας μου. ὡς γὰρ ἂν καταβῇ ὑετὸς ἢ χιὼν ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποστραφῇ ἕως ἂν μεθύσῃ τὴν γῆν, καὶ
ἐκτέκῃ καὶ ἐκβλαστήσῃ καὶ δῷ σπέρμα τῷ σπείροντι
καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν, οὕτως ἔσται τὸ ῥῆμά μου,
ὃ ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματός μου, οὐ μὴ ἀποστραφῇ πρός
με κενὸν ἕως ἂν συντελεσθῇ ὅσα ἠθέλησα καὶ εὐοδώ
σω τὰς ὁδούς σου καὶ τὰ ἐντάλματά μου. ἐν γὰρ εὐφροσύ
νῃ ἐξελεύσεσθε, καὶ ἐν χαρᾷ ἀχθήσεσθε· τὰ γὰρ ὄρη καὶ
οἱ βουνοὶ ἐξαλοῦνται προσδεχόμενοι ὑμᾶς ἐν χαρᾷ καὶ
πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐπικροτήσει τοῖς κλάδοις
τὰ δὲ στιπίτε vili ascēdet cyparissus: pro autē
καὶ ἀντὶ συβῆς ἀναβήσεται κυπάρισσος, ἀντὶ δὲ τῆς
conyza ascendet myrte. et erit dñs in nomē
κονύζης ἀναβήσεται μυρσίνη. καὶ ἔσται κύριος εἰς ὄνομα
et in signū sempiternū et nō deficiet.
καὶ εἰς σημεῖον αἰώνιον καὶ οὐκ ἐκλείψει. Ca.56.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

A Hec dicit dñs: custodite iudiciũ: ꝛ fa
Τάδε λέγει κύριος, φυλάσσεσθε κρίσιν, καὶ ποι
cite iustitiã. appropiãquit salutare meũ vt veni
ήσατε δικαιοσύνην· ἤγγικεν τὸ σωτήριόν μου τοῦ ἀγεῖσ
at: ꝛ mia mea vt reueleꝫ. beat⁹ vir
θαι, καὶ τὸ ἔλεός μου ἀποκαλυφθῆναι· μακάριος ἀνὴρ
faciẽs hec: ꝛ hõ retinẽs ista: ꝛ
ποιῶν ταῦτα, καὶ ἄνθρωπος ὁ ἀντεχόμενος αὐτῶν, καὶ
custodiẽs sabbata nõ ꝓfanare ea: ꝛ ser
φυλάσσων τὰ σάββατα μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ διατη
uũs manꝰ suas ne faciat iniqua. nõ dicat alie
ρῶν τὰς χεῖρας αὐτοῦ μὴ ποιεῖν ἄδικα· μὴ λεγέτω ὁ ἀλ
nigena q̃ apposit⁹ est ad dñm dicẽs: sepatiõe sepa
λογενὴς ὁ προσκείμενος πρὸς κύριον λέγων, ἀφορισμῷ ἀφο
bit me vtiq; dñs a pplo suo: ꝛ nõ dicat
ριεῖ με ἄρα κύριος ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ μὴ λεγέτω ὁ
eunuchꝰ: q; ego sum lignũ aridũ: q; hec dicit do
εὐνοῦχος, ὅτι ἐγώ εἰμι ξύλον ξηρόν, ὅτι τάδε λέγει κύ
B mĩ⁹ eunuchis: q̃ custodierit sabbata B
ριος τοῖς εὐνούχοις, ὅσοι ἂν φυλάξωνται τὰ σάββατά
mea: ꝛ elegerit q̃ ego volo: ꝛ tenuerint testa
μου, καὶ ἐκλέξωνται ἃ ἐγὼ θέλω, καὶ ἀντέχωνται τῆς δια
mẽtũ meũ: dabo eis in domo mea ꝛ in mu
θήκης μου, δώσω αὐτοῖς ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν τῷ τεί
ro meo locũ noiatũ meliorẽ filiis ꝛ filiabꝰ:
χει μου τόπον ὀνομαστὸν κρεῖττον υἱῶν καὶ θυγατέρων,
nomẽ sempiternũ dabo eis: ꝛ nõ deficiet ꝛ
ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐκλείψει καὶ τοῖς
ā.y.d. alienigenis additis dño seruire ei:
ἀλλογενέσι τοῖς προσκειμένοις κυρίῳ δουλεύειν αὐτῷ,
ꝛ diligere nomẽ eiꝰ vt sint ei in seruos
C καὶ ἀγαπᾶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ εἶναι αὐτῷ εἰς δούλους
ꝛ ãcillas: ꝛ oẽs custodiẽtes sab
καὶ δούλας, καὶ πάντας τοὺς φυλασσομένους τὰ σάβ
bata mea vt nõ violent ea: ꝛ tenẽtes testa
βατά μου μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ ἀντεχομένους τῆς δια
mẽtũ meũ idneã illos in mõtẽ sctũ meũ:
ā.y.d. θήκης μου ἐισάξω αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου,
ꝛ letificabo eos in domo orationis mee
καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τῆς προσευχῆς μου
holocaustã eoꝝ ꝛ victime eoꝝ e=
τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν ἔσον
rũt acceptabiles sup altare meũ. nã domꝰ mea
ται δεκταὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου· ὁ γὰρ οἶκός μου οἶ
Wat. domꝰ orõnis vocabiꝫ cũctis gẽtibꝰ dixit
11.b. κος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν εἶπεν
Ward dñs dñs cõgregãs dispersos israel
11.c. κύριος κύριος ὁ συνάγων τοὺς διεσπαρμένους Ἰσραήλ,
Mace. ꝙ cõgregabo ad eũ cõgregationẽ. oẽs bestie
19.8. ὅτι συνάξω ἐπ' αὐτὸν συναγωγήν· πάντα τὰ θηρία τὰ
agrestes venite comedite oẽs bestie syluę
D ἄγρια δεῦτε φάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ
vidẽte qm excecati sũt oẽs nõ cognouerũt
ἴδετε ὅτι ἐκτετύφλωνται πάντες οὐκ ἔγνωσαν·
vniuersi canes muti nõ poterũt latrare: somnian
πάντες κύνες ἐνεοὶ οὐ δυνήσονται λακτεῖν, ἐνυπνια
tes lectũ amãtes ad dormitãdũ: ꝛ canes ipudẽ
ζόμενοι κοίτην φιλοῦντες ὑπνάξαι, καὶ οἱ κύνες ἀναι=
tes aiã nõ scientes saturitatẽ: ꝛ sũt mali
δεῖς τῇ ψυχῇ οὐκ εἰδότες πλησμονήν, καὶ εἰσὶ ποιμενες
nõ scientes itelligẽtiã oẽs viaꝫ suaꝫ secu
οὐκ εἰδότες σύνεσιν· πάντες ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἕκα
ti sunt vnꝰq; scõm suã auariciã si=
στος κολουθήσαι ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ πλεονέκτημα ἀπ'
mul a summitate eiꝰ venite sumamꝰ vinũ ꝛ ine=
Diere 6.c. ἄκρου αὐτοῦ δεῦτε λάβωμεν οἶνον καὶ οἴνο=
briemur ebrietate: ꝛ erit talis dies crastina
ā.10.b φλυγήσωμεν μέθην, καὶ ἔσται τοιαύτη ἡμέρα ἄριστον
magna ãplius nimis.
μεγάλη μᾶλλον σφόδρα. Ca.57.

Trãsla.B.Vie.

H Ec b dicit c dominus.
b Custodite ꝏꝏꝏ
c iudicium f & facite g iusti=
ciam: b quia i iuxta est ꝏ
k salus mea l vt veniat m & iu
stitia mea n vt reueletur.
o Beat p vir qui q facit r hoc:
s & filius t hominis qui ꝏ
u apphendet v istud. r Custo
diens s sabbatũ a ne polluat
illud: b custodiẽs c manꝰ su=
as: b ne faciat c oẽ r malũ g Et
non b dicat i filius k aduene
l qui adheret n domino: ꝏ
o dicens. p Separatione q di
uidet me r dominus s a ꝏ
t populo suo. u Et non r di=
cat r eunuchus: x ecce e ego
b lignum c aridum. b Quia
c hec d dicit e dominus ꝏꝏ
b eunuchis: i qui k custo=
dierint ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
m sabbata mea: n & elege=
rint o que p ego volui ꝏꝏ
q & tenuerint r fedus meũ:
s dabo t eis ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
u in domo mea r & in muris
meis v locũ s & nomẽ a me=
lius b filiis c & filiabus. b No
men c sempiternũ d dabo e eis:
b quod i nõ k peribit. l Et fi=
lios m aduene n qui adherẽt
r domino q vt colant eum:
r et diligant t nomen eius:
k vt sint r ei s in seruos: e oẽm
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
b custodiente c sabbatũ b ne
polluat illud: r & tenẽtem
f fedus meũ: g adducã eos
b in i monte k sanctũ meũ:
l & letificabo eos m in domo
n orõnis mee. o Holocausta
r & victime eoꝝ q placebũt
mihi r sup s altari meo: t qa
u domus mea x domꝰ r oõ=
nis y vocabitur a cũctis b po
pulis c ait b domin c deus
d qui cõgregat e dispersos
b israel. i Adhuc c cõgrega=
bo l ad eũ m cõgregatos ei.
n Oĩes o bestie p agri q veni
te r ad deuorandũ s vniuer
se t bestie u saltus. x Specula
tores eius y ceci ꝏꝏꝏꝏꝏ
z omnes: a nescierunt c vni=
uersi b canes ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
c muti d non e valentes b la=
trare: i videntes vana: ꝏ
k dormientes & l amantes
m somnia: n & canes ꝏꝏꝏ
o impudentissimi q nescie
runt r saturitatem. t Ipsi ꝏ
u pastores x ignorauerunt
y intelligentiam. a Omnes
b in viã suã c declinauerũt:
d vnusqsq; e ad auaricią suã:
f a summo vsq; ad nouissi
mũ. g Venite h sumamus
i vinũ: k & ipleamur l ebrie
tate: m & erit n sicut o hodie:
sic & p cras & q multo r am=
plius. 57.

Tex.heb.Esa.lvj.

כֹּה אָמַר יְהוָה שִׁמְרוּ
מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוֹבָה
יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת׃
אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבֶן אָדָם
יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ
וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל רָע׃ וְאַל
יֹאמַר בֶּן הַנֵּכָר הַנִּלְוֶה אֶל יְהוָה
לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יְהוָה מֵעַל
עַמּוֹ וְאַל יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי
עֵץ יָבֵשׁ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת
שַׁבְּתֹתַי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפַצְתִּי
וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי׃ וְנָתַתִּי לָהֶם
בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים
וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן לוֹ אֲשֶׁר
לֹא יִכָּרֵת וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל
יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְאַהֲבָה אֶת שֵׁם
יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבָדִים כָּל
שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וּמַחֲזִיקִים
בִּבְרִיתִי׃ וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי
וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם
וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי
בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים׃
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי
יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו׃
כֹּל חַיְתוֹ שָׂדָי אֵתִיו לֶאֱכֹל
כֹּל חַיְתוֹ בַּיָּעַר׃ צֹפָיו עִוְרִים
כֻּלָּם לֹא יָדְעוּ כֻּלָּם כְּלָבִים
אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ הֹזִים
שֹׁכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם׃ וְהַכְּלָבִים
עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְהֵמָּה
רֹעִים לֹא יָדְעוּ הָבִין כֻּלָּם
לְדַרְכָּם פָּנוּ אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ׃
אֵתָיו אֶקְחָה יַיִן וְנִסְבְּאָה שֵׁכָר
וְהָיָה כַּזֶּה יוֹם מָחָר גָּדוֹל
יֶתֶר מְאֹד׃

Pritiua.heb.

Cap.lvj.
שַׁבַּט עָשָׂה
קָרַב יֵשַׁע
גְּלָה
אֶנַשׁ עָשָׂה
חָזַק
עָשָׂה רוּעַ
אָמַר לָוָה
בָּדַל
סָרַס
עֵמֹס וְאַל יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי
עֵץ יָבֵשׁ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
שָׁמַר לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת
חָזַק בְּרִית וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי וְנָתַתִּי לָהֶם
חָמַה בָּנָה בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים
עָלַם נָתַן וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן לוֹ אֲשֶׁר
בָּרַת לֹא יִכָּרֵת וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל
יְהוָה לְשָׁרְתוֹ וּלְאַהֲבָה אֶת שֵׁם
הָיָה יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבָדִים כָּל
חָזַק שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וּמַחֲזִיקִים
בִּבְרִיתִי וַהֲבִיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי
עָלָה וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם
רָצָה וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי
קָרָא בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים׃
קָבַץ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי
יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו׃
חָיָה כֹּל חַיְתוֹ שָׂדָי אֵתִיו לֶאֱכֹל
אָתָה כֹּל חַיְתוֹ בַּיָּעַר׃ צֹפָיו עִוְרִים
כֻּלָּם לֹא יָדְעוּ כֻּלָּם כְּלָבִים
נָכַל הָזָה אִלְּמִים לֹא יוּכְלוּ לִנְבֹּחַ הֹזִים
שֹׁכְבִים אֹהֲבֵי לָנוּם׃ וְהַכְּלָבִים
עָזַז עַזֵּי נֶפֶשׁ לֹא יָדְעוּ שָׂבְעָה וְהֵמָּה
רָעָה בִּין רֹעִים לֹא יָדְעוּ הָבִין כֻּלָּם
פָּנָה לְדַרְכָּם פָּנוּ אִישׁ לְבִצְעוֹ מִקָּצֵהוּ׃
לָקַח אֵתָיו אֶקְחָה יַיִן וְנִסְבְּאָה שֵׁכָר
גָּדַל וְהָיָה כַּזֶּה יוֹם מָחָר גָּדוֹל
יֶתֶר מְאֹד׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Ter.heb.Esa.lvij.	Trásla.B.Die.	Trás.Gre.lxx.cũ iter.latina.
Cap. lvij.			
צַדִּיק	הַצַּדִּיק אָבַד וְאֵין אִישׁ שָׂם	IVstus perit: & non est qui recogitet	Ιδετε ὡς ὁ δίκαιος ἀπώλετο, καὶ οὐδεὶς ἀνὴρ ἐκ
שׂוּם	עַל לֵב וְאַנְשֵׁי חֶסֶד נֶאֱסָפִים	in corde suo: & viri misericordie colligũtur:	σκεται καρδίᾳ, καὶ ἄνδρες δίκαιοι αἴρονται, καὶ οὐδεὶς
אָסַף	בִּין כִּי מִפְּנֵי רָעָה נֶאֱסַף	qa nõ est qui intelligat. A facie	cõsiderat. ab eñ facie iniqtatis ablat ẽ iustus. erit
מִבִּין כִּי	צַדִּיק: יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ	enim malicie collectus est iustus.	καταναοεῖ. ἀπὸ γὰρ προσώπου ἀδικίας ἦρται ὁ δίκαιος. ἔσται
פָּנָיו רֹעַ	הַצַּדִּיק: יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל	Veniat pax: requiescat in cubili suo: q ambulauit	in pace sepultura eius: ablata ẽ de medio. vos aũt ac
בּוֹא נוּחַ	מִשְׁכְּבוֹתָם הֹלֵךְ נְכֹחוֹ: וְאַתֶּם קִרְבוּ	in directiõe sua. Vos aũt	ἐν εἰρήνῃ ἡ ταφὴ αὐτοῦ, ἦρται ἐκ μέσου. ὑμεῖς δὲ προσα
שָׁכַב	הֵנָּה בְּנֵי עוֹנֵן זֶרַע מְנַאֵף וַתִּזֶנָה:	accedite huc filii augu	cedite huc filii iniq semẽ adulteroꝝ & meretricis. in
עוֹן מְנַאֵף	עַל מִי תִתְעַנְּגוּ עַל מִי תַרְחִיבוּ	ratricis: semẽ adulteri &	γάγετε ὧδε υἱοὶ ἄνομοι σπέρμα μοιχῶν καὶ πόρνης. ἐν
זְנָה עָנַג	פֶּה תַּאֲרִיכוּ לָשׁוֹן הֲלוֹא אַתֶּם	fornicarie. Sup quẽ lusi	quo insultastis: & sup quẽ apuistis os vrm:
רָחַב אֲבַר	יִלְדֵי פֶּשַׁע זֶרַע שֶׁקֶר: הַנֶּחָמִים	stis: Sup quẽ dilatastis	τίνι ἐτρυφήσατε; καὶ ἐπὶ τίνα ἀνοίξατε τὸ στόμα ὑμῶν;
לָשׁוֹן	בָּאֵלִים תַּחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן שֹׁחֲטֵי	os: & eiecistis linguam:	& sup quẽ eiecistis linguã vrã: nõne vos
חָמַם	הַיְלָדִים בַּנְּחָלִים תַּחַת סְעִפֵי	Numquid non vos filii sceleste: semen	καὶ ἐπὶ τίνα ἐχαλάσατε τὴν γλῶσσαν ὑμῶν; οὐχὶ ὑμεῖς
אֵל	הַסְּלָעִים: בַּחֲלָקֵי נַחַל חֶלְקֵךְ הֵם	men dax: Qui consolamini	estis filii pditiõis: semẽ vile: aduocantes
	הֵם נִסַּכְתְּ נֶסֶךְ נַם לָהֶם הַשְׁפַּכְתְּ	in diis subter oẽ lignũ	ἐστὲ τέκνα ἀπωλείας; σπέρμα ἄτιμον; οἱ παρακαλοῦντες
	מִנְחָה הַעֲלִית מִנְחָה הַעַל אֵלֶּה אֶנָּחֵם:	frondosum immolãtes	ad idola subter arbores frõdosas: tugulãtes fili
עָלָה נָחַם	עַל הַר גָּבֹהַ וְנִשָּׂא שַׂמְתְּ מִשְׁכָּבֵךְ	paruulos in torrẽtibus	ἐπὶ τὰ εἴδωλα ὑπὸ δένδρα δασέα, σφάζοντες τὰ τέκ
שׂוּם שָׁכַב	גַּם שָׁם עָלִית לִזְבֹּחַ זָבַחַת: וְאַחַר	subter eminentes	νος νφος in vallib: p mediũ petraꝝ. illa
עָלָה	הַדֶּלֶת וְהַמְּזוּזָה שַׂמְתְּ זִכְרוֹנֵךְ	petras. In partibus tor	ἵνα αὐτῶν ἐν ταῖς φάραγξιν; ἀναμέσοι τῶν πετρῶν. ἐκείνη
זוּז	כִּי מֵאִתִּי גָּלִית וַתַּעֲלִי הִרְחַבְתְּ	rentis pars tua: hec	tua pars: hec tua sors: & illis effudisti liba
עָלָה	מִשְׁכָּבֵךְ וַתִּכְרֹת לָךְ מֵהֶם אָהַבְתְּ	est fors tua. Et ipsis ef	σου ἡ μερίς, οὗτός σου ὁ κλῆρος, καὶ ἐκείνοις ἐξέχεας σπον
שָׁכַב חָזָה	מִשְׁכָּבָם יָד חָזִית: וַתֵּשֲׁרִי לַמֶּלֶךְ	fudisti libamen:	mina: & his obtulisti hostias. sup his nõ
שׁוּר רָבַב	בַּשֶּׁמֶן וַתַּרְבִּי רִקָּחַיִךְ וַתִּשְׁלְחִי	obtulisti sacrificiũ. Nũ	δὰς, καὶ τούτοις ἀνήνεγκας θυσίας. ἐπὶ τούτοις οὐκ
רָחַק שָׁלַח	צִרַיִךְ עַד מֵרָחֹק וַתִּשְׁפִּילִי עַד	qd sup his nõ idignabor:	irascar dicit dñs. sup mõtẽ excelsum & sublimẽ posuisti cubile	ὀργισθήσομαι λέγει κύριος. ἐπ᾽ ὄρος ὑψηλὸν καὶ μετέω
צִיר שָׁפַל	שְׁאוֹל: בִּרֹב דַּרְכֵּךְ יָגַעַתְּ לֹא אָמַרְתְּ	Sup montẽ excelsum &	mẽ illic tuũ cubile & illic ascẽdisti vt imolares hostias	ρον ἐκεῖ σου ἡ κοίτη καὶ ἐκεῖ ἀνεβίβασας θύσαι θυσίας
שָׁאַל	נוֹאָשׁ חַיַּת יָדֵךְ מָצָאת עַל כֵּן	sublimẽ posuisti cubile	tuas: & post postes hostii tui posuisti. me
אַשׁ חָיָה	לֹא חָלִית וְאֹת מִי דָאַגְתְּ וַתִּירְאִי	tuũ: & illuc ascendisti vt	σου, καὶ ὀπίσω τῶν σταθμῶν τῆς θύρας σου ἔθηκας μνη
חָלָה יָרֵא	כִּי תְכַזְּבִי וְאוֹתִי לֹא זָכַרְתְּ לֹא	imolares hostias. Et post	moziã tuã. putabas: qm si recesseris a me plus aliqd
כָּזַב אֶת	שַׂמְתְּ עַל לִבֵּךְ הֲלֹא אֲנִי מַחְשֶׁה	ostium & retro postem	μόσυνά σου. ἐλογίσω, ὅτι ἐὰν ἀποστῆς ἀπ᾽ ἐμοῦ πλεῖόν τι
שׁוּם חָשָׁה	וּמֵעוֹלָם וְאוֹתִי לֹא תִירָאוּ: אֲנִי	posuisti memoriale tuũ	hitur. dilexisti vomiẽtes tecũ: & multi
יָרֵא	אַגִּיד צִדְקָתֵךְ וְאֶת מַעֲשַׂיִךְ וְלֹא	qa iuxta me discoopuisti	ἔξει. ἠγάπησας τοὺς κοιμωμένους μετὰ σοῦ, καὶ ἐπλή
נָגַד עָשָׂה	יוֹעִילוּךְ: בְּזַעֲקֵךְ יַצִּילֵךְ קִבּוּצַיִךְ	& suscepisti adulteriũ. Di	plicasti fornicationẽ tuã cũ eis: & multos feci
יָצַל נָשָׂא	וְאֶת כֻּלָּם יִשָּׂא רוּחַ יִקַּח הָבֶל	latasti cubile tuũ: & pepi	θυνας τὴν πορνείαν σου μετ᾽ αὐτῶν, καὶ πολλοὺς ἐποίη
לָקַח חָסָה	וְהַחוֹסֶה בִּי יִנְחַל אֶרֶץ וְיִירַשׁ הַר	gisti cũ eis fedus. Dilexi	sti eos q̃ pcul a te: & misisti legatos
נָחַל יָרַשׁ	קָדְשִׁי: וְאָמַר סֹלּוּ סֹלּוּ פַּנּוּ דָּרֶךְ	sti stratum eorum manu	σας τοὺς μακρὰν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπέστειλας πρέσβεις
מְסִלָּה פָּנָה	הָרִימוּ מִכְשׁוֹל מִדָּרֶךְ עַמִּי: כִּי כֹה	apta: & ornasti te regi	vltra terios tuos: & humiliata es vsq; ad iferos mul
רוּם שָׁכַן	אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֹׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ	vnguento: & multiplica	ὑπὲρ τὰ ὅρια σου, καὶ ἐταπεινώθης ἕως ἅδου ταῖς πο
רוּם קָדַשׁ	שְׁמוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֶשְׁכֹּן וְאֶת	sti pigmenta tua. Misisti	tis itinerib tuis. laborasti & nõ dixisti desinã:
רוּם שָׁכַן		legatos tuos procul &	λυοδίαις σου. ἐκοπίασας καὶ οὐκ εἶπας παύσομαι,
		humiliata es vsq; ad	cõfortata q: fecisti hec: ppter hoc nõ roga
		inferos. In multitudine	ἐνισχύουσα ὅτι ἐποίησας ταῦτα, διὰ τοῦτο οὐ κατεδικά
		vie tue laborasti: nec di	sti me tu: quẽ timẽs pterrita es. & mẽtita es
		xisti: quiescã. Vitã manu	θης μου σύ, τίνα ἐυλαβηθεῖσα ἐφοβήθης. καὶ ἐψεύσω
		tue inueneris. Propterea	mihi: & nõ recordata es mei: neq; cepisti me in mẽ
		non rogasti. Pro quo	με, καὶ οὐκ ἐμνήσθης μου, οὐδὲ ἔλαβές με εἰς τὴν διάνοι
		sollicita timuisti:	αν σου, οὐδὲ εἰς τὴν καρδίαν σου. καὶ ἐγώ σε ἐιδὼν πα
		quia mentita es: & mei	cio: & me nõ timuisti: & ego ãnũciabo iu
		non es recordata: neq;	ρορῶ, καὶ ἐμὲ οὐκ ἐφοβήθης, καὶ ἐγὼ ἀπαγγελῶ τὴν δι
		cogitasti in corde tuo:	καιοσύνην σου, καὶ τὰ κακά σου οὐχ ὠφελήσουσί σοι, ὅτ᾽ ἂν
		quia ego tacens	clamaueris eruãt te in tribulatiõe tua. illos
		& quasi non vides: &	ἀναβοήσης ἐξελέσθωσάν σε ἐν τῇ θλίψει σου. τούτους
		mei oblita es. Ego autẽ	eñ oẽs vẽt tollet & auferet tẽpestas. at
		annunciabo iusticiam	ἦρ πάντας ἄνεμος λήψεται καὶ ἀποίσει καθωγίς. οἱ δὲ
		tuam: & opera tua non	sperãtes in me: possidebũt terrã & hereditabũt
		pderũt tibi: cũ clamaue	ἀντεχόμενοι ἐν ἐμοί, κληρονομήσουσι
		ris liberent te cõgregati	mõtẽ sctm meũ. & dicẽt: mũdate a fa
		tui. Et omnes eos aufe	τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. καὶ ἐροῦσι, καθαρίσατε ἀπὸ πρό
		ret ventus: tollet aura.	cie ei vias: & auferte offendicula de via
		Qui aũt fiduciã hẽt mei:	σώπου αὐτοῦ ὁδούς, καὶ ἄρατε σκῶλα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
		hereditabit terrã & possi	ppli mei. hec dicit dñs excelsus q̃ in excelsis habi
		debit montẽ sctm meũ:	τ λαοῦ μου. τάδε λέγει κς ὁ ὑψιστος ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοι
		& dicã. Viã facite: pbe	tat in eternũ: sanct in sctis nomẽ illi: dñs excel
		te iter: declinate de semi	κῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ἅγιος ἐν ἁγίοις ὄνομα αὐτῷ, κύριος ὑψι
		ta auferte offendicula de	sus in sctis requiescens: &
		via ppli mei. Quia hec	σος ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος, καὶ
		dicit excelsus & sublimis	
		hitãs eternitatẽ: & sctm	
		nomẽ eius in excelso &	
		in sancto habitãs: & cuꝫ	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

pusillanimis dās patientiā: τ dās vitā ὀλιγοψύχοις δίδους μακροθυμίαν, καὶ δοὺς ζωὴν τοῖς cōtritis corde. nō in eternū vlcis cuntetrimμένοις τὴν καρδίαν. οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἐκδι= car vos:neq; semp irascar vobis.spiri κήσω ὑμᾶς, οὐδὲ πλαπαγὸς ὀργισθήσομαι ὑμῖν. πνεῦ tus eīm a me egrediet: τ flatū oēm ego fe μα γὰρ παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ πνοὴν πᾶσαν ἐγὼ ἐποί ci. ppt pctīn modicū dd tristitia affeci eū:τ pcus ησα. διὰ ἁμαρτίαν βραχύ τι ἐλύπησα αὐτόν, καὶ ἔπά si eū. τ auerti faciē meā ab eo: τάξα αὐτόν. καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτοῦ, τ cōtristat9 sū:τ abiit tristis in vias suis. καὶ ἐλυπήθην, καὶ ἐπορεύθη συγκὸς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. vias ei9 vidi: τ sanaui eū: τ cōsolat9 τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἑώρακα, καὶ ἰασάμην αὐτόν, καὶ παρε sum eī: τ dedi ei cōsolationē verā κάλεσα αὐτόν, καὶ ἔδωκα αὐτῷ παράκλησιν ἀληθινὴν pacē sup pacē hisq lōge τ hisq ppe sūt. τ εἰρήνην ἐπ' εἰρήνην τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς δῦσιν. καὶ dixit dns: sanabo eos: at iniq sic fluctu εἶπεν κύριος, ἰάσομαι αὐτούς, οἱ δὲ ἄδικοι οὕτως κλυ= abunt: τ descere nō poterūt. nō σωνισθήσονται, καὶ ἀναπαύσαι αὐ οὐ δυνήσονται. οὐκ ē.48.d est gaudere ipis dixit dns dē. ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν εἶπεν κύριος ὁ θεός. Ca.58.

A Lama in fortitudie τ ne parcas q̄si tubā Ἀναβόησον ἐν ἰσχύϊ καὶ μὴ φείσῃ ὡς σάλπιγγα exalta vocē tuā: τ ānūcia ppło meo ὕψωσον τὴν φωνήν σου, καὶ ἀνάγγειλον τῷ λαῷ μου τὰ pctā Jeoꝝ: τ domui iacob iniqtates ἁμαρτήματα αὐτῶν, καὶ τῷ οἴκῳ ἰακὼβ τὰς ἀνομίας eoꝝ. me die de die querēt: τ scire meas αὐτῶν. ἐμὲ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ζητήσουσι, καὶ γνῶναι μου vias desiderāt: q̄si ppls iustitiā faciēs: τὰς ὁδοὺς ἐπιθυμοῦσιν, ὡς λαὸς δικαιοσύνην πεποιηκώς, τ iudiciū dei sui nō dereliquēs. petūt me καὶ κρίσιν θεοῦ αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλελοιπώς. αἰτοῦσί με nūc iudiciū iustū: τ appiquare deo cupiūt dicen τὴν κρίσιν δικαίαν, καὶ ἐγγίζειν θεῷ ἐπιθυμοῦσι λέγον= tes: q̄re ietunauim9 τ nō vidisti: humiliaui τες, τί ὅτι ἐνηστεύσαμεν καὶ οὐκ εἶδες, ἐταπείνωσα= m9 alas nras τ nō cognouisti.in eīm die μεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔγνως. ἐν γὰρ ταῖς ἡμέ= bus ietunioꝝ vfoꝝ iuenitis voluītates vras: τ ραις τῶν νηστειῶν ὑμῶν εὑρίσκετε τὰ θελήματα ὑμῶν, καὶ oēs subiectos vros affligitis in iudiciū τ πάντας τοὺς ὑποχειρίους ὑμῶν νύσσετε εἰς κρίσιν καὶ pugnas:ietunatis τ pcutitis pugnis humilē. q̄ μάχας, νηστεύετε καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινόν. ἵνα = re mihi ietunatis sicut hodie vt audiat in clamore τί μοι νηστεύετε ὡς σήμερον ἀκουσθῆναι ἐν κραυγῇ τὴν vox vra. nō hoc ietuniū elegi: τ οἱ φωνὴν ὑμῶν. οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμην, καὶ ἡμέ sm humiliare hoiem aiam suā: neq; si icurua ραν ταπεινοῦν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, οὐδ' ἂν κάμ= ueris q̄si circulū collū tuū τ ciliciū τ cine ψῃς ὡς κρίκον γὸν τράχηλόν σου καὶ σάκκον καὶ σπο= rem substraueris. neq; sic vocabitis ietuniū acceptabile: δὲ ὑποστρώσῃ. οὐδ' οὕτως καλέσετε νηστείαν δεκτήν, nō tale ego elegi ietuniū: dicit dns: sed ἀυχὶ τοιαύτην ἐγὼ ἐξελεξάμην νηστείαν, λέγει κύριος, ἀλ solue oēm colligaturā iniqtatis dissolue: obligatiōes λὰ λύε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε σραγγαλιὰς violētaꝝ cautionū: dimitte cōfractos in remissi βιαίων συναλλαγμάτων, ἀπόστελλε τεθραυμένους ἐν ἀφέ one: τ oēm scripturā iniquā cōscide. frāge σει, καὶ πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διάσπα. διάῤῥυσαι esurienti panē tuū τ pauperes sine tecto induc πεινῶντι γὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσάγαγε in domū tuā. si videri s nudū εἰς γὸν οἶκόν σου. ἐὰν ἴδῃς γυμνὸν

Trāsla.B.Vie.

kcontrito l & humilim spi= ritu:n vt viuificet o spiritū phumiliū q& viuificet r cor scontritorum. Non teni t in sempiternū vlitigabo:neq; vsq; a ad fi= nem b irascar:c qa p spiritus e a facie mea f egredietur: g& flatus r ego l faciā.k Pro pter iniqtatē l auaricie ei9 m iratus sum:n& pcussi eū. o Abscondi p & indignatus sum. q Et abiit r vagus s in via t cordis sui.u Vias eius x vidi r & sanaui eum:s & re= duxi eum a & reddidi ꝏ b cōsolationes c ipsi p & lugē tibus eius. c Creaui r fructū g labiorum b pacem: l pacē k ei qui longe est: ꝏ l & qui prope m dixit n domi nus o & sanaui eum. ꝏ p Impii autē q quasi mare r feruens s quod t quiescere u nō r potest: r & redundant v fluctus eius in s conculca tionē b & lutum. c Non est o pax ꝏ g impiis: c dicit r deus meus. 58.

Lama c ne b cesses: c q= si tuba ꝏ exalta g vocē tuā: b & annū cia l ppło meo k scelera eo= rū: l & domui m iacob n pctā eorū. o Me etenim de p die in q diē r querūt s & scire t ví= as meas u volūt s quasi gēs v que t iustitiam a fecerit o & que iudicium c dei sui ꝏ o non c dereliq̄rit. r Rogant me g iudicia b iustitie: & ꝏ l appropinquare k deo l vo= lūt. m Quare n ieiunauim9 o & nō p aspexisti: q humilia uim9 r aīas nras s & nescisti. u Ecce v in die r ieiunii vestri w inuenitur s volūtas vra b & oēs c debitores vros s repe titis. c Ecce r ad lites s & ad cōtentiones b ieiunatis: l & percutitis k pugno l impie. m Nolite n ieiunare o sicut vs q̄ ad hāc c diē p vt audiatur q in excelso r clamor vester. s Nunqd tale t est u ieiuniū x qd elegi per r diē t affligere a homine b animā suā. c Nū qd contorq̄re p q̄si circulū c caput suū: l & saccū s & ci= nerem b sternere! l Nunqd istud k vocabis l ieiuniū: m & diē n acceptabilē c dño ! p Nō ne q hoc est magis r ieiuniū qđ s elegi. t Dissolue u colli gatiōes v ipietatis r solue t fa scículos s deprimētes. b Di mitte eos q cōfracti sunt o liberos: c & oē r onus s dirū pe. l Frange k esurienti panē tuū: m & egenos n vagos q̄ o induc in p domum tuam. q Cum r videris s nudum ꝏ

Tex.he.Esa.lviij.

תיח	דַּבֵּא	k דַּכָּא
דבא	שְׁפָלִים	וּשְׁפַל m רוּחַ n לְהַחֲיוֹת o רוּחַ
עלם רוב	לֹא	p שְׁפָלִים q וּלְהַחֲיוֹת לֵב r נִדְכָּאִים: כִּי
קצף בגה	אָקְצוֹף	s לְעוֹלָם t וְלֹא u אָרִיב v וְלֹא w לָנֶצַח
עטף עשה	וּנְשָׁמוֹת	x אָקְצוֹף y כִּי רוּחַ z מִלְּפָנַי a יַעֲטוֹף
נבה סתר	קָצַפְתִּי	b וּנְשָׁמוֹת c אֲנִי d עָשִׂיתִי: e בַּעֲוֹן f בִּצְעוֹ
קצף שבב	וָאֵלֵךְ	g קָצַפְתִּי h וָאַכֵּהוּ i הַסְתֵּר j וָאֶקְצֹף
ראה רבא	רָאִיתִי	k וָאֵלֵךְ l שׁוֹבָב m בְּדֶרֶךְ n לִבּוֹ:
נחה שלם	וְאֶרְפָּאֵהוּ	o רָאִיתִי p וְאֶרְפָּאֵהוּ q וַאֲנַחֵהוּ r וַאֲשַׁלֵּם
נחם ברא	נִחוּמִים	s נִחוּמִים t לוֹ u וְלַאֲבֵלָיו: v בּוֹרֵא w נִיב
נוב שפה	שְׂפָתָיִם	x שְׂפָתָיִם y שָׁלוֹם z שָׁלוֹם a לָרָחוֹק
שלם רחק	וְלַקָּרוֹב	b וְלַקָּרוֹב c אָמַר d יְהוָה e וּרְפָאתִיו:
כרב גרש	וְהָרְשָׁעִים	f וְהָרְשָׁעִים g כַּיָּם h נִגָּרָשׁ i כִּי j הַשְׁקֵט
שקט כלל	לֹא	k יוּכָל l וְיִגְרְשׁוּ m מֵימָיו n וָרָפֶשׁ
גרש	וְטִיט	o וְטִיט p אֵין q שָׁלוֹם r אָמַר s אֱלֹהַי
		t לָרְשָׁעִים:
Cap.lviij	קְרָא	u קְרָא v בְּגָרוֹן w אַל x תַּחְשֹׂךְ y כַּשּׁוֹפָר
גרן חשך	הָרֵם	z הָרֵם a קוֹלֶךָ b וְהַגֵּד c לְעַמִּי d פִּשְׁעָם
שפר רום	וּלְבֵית	e וּלְבֵית f יַעֲקֹב g חַטֹּאתָם: h וְאוֹתִי i יוֹם j יוֹם
נגד את	יִדְרְשׁוּן	k יִדְרְשׁוּן l וְדַעַת m דְּרָכַי n יֶחָפָצוּן
דרש דעת	אֲשֶׁר	o אֲשֶׁר p צְדָקָה q עָשָׂה r וּמִשְׁפַּט s אֱלֹהָיו
חפץ	לֹא	t לֹא u עָזָב v יִשְׁאָלוּנִי w מִשְׁפְּטֵי x צֶדֶק
שאל	קִרְבַת	y קִרְבַת z אֱלֹהִים a יֶחְפָּצוּן: b לָמָּה c צַמְנוּ
צום	וְלֹא	d וְלֹא e רָאִיתָ f עִנִּינוּ g נַפְשֵׁנוּ h וְלֹא i תֵדָע
רבה עגה	הֵן	j הֵן k בְּיוֹם l צֹמְכֶם m תִּמְצְאוּ n חֵפֶץ
ידע צום	עֲצֵבֵיכֶם	o וְכָל p עֲצֵבֵיכֶם q תְּנֹגְשׂוּ: r הֵן s לָרִיב t וּמַצָּה
מצא	תָּצוּמוּ	u תָּצוּמוּ v וּלְהַכּוֹת w נֶאֱנַרְף x רָשַׁע y לֹא
נגש רוב	תָּצוּמוּ	z תָּצוּמוּ a כַּיּוֹם b לְהַשְׁמִיעַ c בַּמָּרוֹם
נבה נרף	כְּקוֹלְכֶם:	d כְּקוֹלְכֶם: e הֲכָזֶה f יִהְיֶה g צוֹם h אֶבְחָרֵהוּ i יוֹם
שמע רום	עִנּוֹת	j עִנּוֹת k אָדָם l נַפְשׁוֹ m הֲלָכֹף n כְּאֲגמֹן
היה בחר	רֹאשׁוֹ	o רֹאשׁוֹ p וְשַׁק q וָאֵפֶר r תַּצִּיעַ s הֲלָזֶה t תִּקְרָא
עגה כפף	צוֹם	u צוֹם v וְיוֹם w רָצוֹן x לַיהוָה: y הֲלוֹא z זֶה
רצה	צוֹם	a צוֹם b אֶבְחָרֵהוּ c פַּתֵּחַ d חַרְצֻבוֹת e רֶשַׁע
נתר רצץ	הַתֵּר	f הַתֵּר g אֲגֻדּוֹת h מוֹטָה i וְשַׁלַּח j רְצוּצִים
נתק	חֲפֻשִׁים	k חֲפֻשִׁים l וְכָל m מוֹטָה n תְּנַתֵּקוּ: o הֲלוֹא
עגה	פָּרֹס	p פָּרֹס q לָרָעֵב r לַחְמֶךָ s וַעֲנִיִּים
מרד גוא	מְרוּדִים	t מְרוּדִים u תָּבִיא v בָּיִת w כִּי x תִרְאֶה y עָרֹם
ראה		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.he.Esa.lix. | Trâsla.B.Vie. | Trâs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina

וְנִכְסִיתוֹ׃ וּמִבְּשָׂרְךָ֖ לֹ֣א תִתְעַלָּֽם׃ כִּסֵּה עָלַם
'operi eum:u& carnem tuam ne deſpexeris. ∞∞∞∞
operi: τ a domeſticis ſeminis tuí ne περίβαλε, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ
deſpexeris.tũc erũpet matutinũ lumẽ tuũ: τ ὑπερόψει. τότε ῥαγήσεται ὁ πρωϊνός σου φῶς, καὶ
ſanitates tue cito orient. τ pzeibit an τὰ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ. καὶ προπορεύσεται ἔμ
te te iuſticia tua τ gl̃a dei circũda προάξει σου ἡ δικαιοσύνη σου καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ περιστε
bit te. tũc clamabis:τ dn̄s exaudiet te: adhuc lo λεῖ σε. τότε βοήσῃ, καὶ ὁ κύριος ἐπακούσεταί σου, ἔτι λα
quẽte te dicet: ecce adſum. ſi abſtuleris a te λοῦντός σου ἐρεῖ, ἰδοὺ πάρειμι. ἐὰν ἀφέλῃς ἀπὸ σοῦ
colligationẽ τ ordinationẽ τ verbũ murmuratiõis: τ σύνδεσμον καὶ χειροτονίαν καὶ ῥῆμα γογγισμοῦ, καὶ
dederis eſurienti panẽ:ex aia tua:τ aiam humilis δῷς πεινῶντι τὸν ἄρτον, ἐκ ψυχῆς σου, καὶ ψυχὴν τεταπει
tã ſaturaueris: tũc orietin tenebris lumẽ νωμένην ἐμπλήσῃς, τότε ἀνατελεῖ ἐν σκότει τὸ φῶς
tuũ: τ tenebre tue ſicut meridies: τ erit de σου, καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία, καὶ ἔσαι ὁ θεός
ſecũ- ſemp. τ ipleberis ſicut σου μετὰ σοῦ διαπαντός. καὶ ἐμπλησθήσῃ καθάπερ
deſiderat aia tua: τ oſſa tua pingueſcẽt. ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ τὰ ὀστᾶ σου πιανθήσεται.
τ erũt ſicut hortus irrigu. τ ſicut fons: quẽ nõ deſe καὶ ἔσαι ὡς κῆπος μεθύων. καὶ ὡς πηγή, ἣν μὴ ἐξέλι
ruit aqua τ edificabunt tibi deſerta ſecula: πειν ὕδωρ καὶ οἰκοδομηθήσονταί σοι αἱ ἔρημοι αἰώνιοι,
τ erũt fũda mẽta tua ſẽpiterna ignatiõib gnationũ.τ voca καὶ ἔσαι τὰ θεμέλιά σου αἰώνια ἐν γενεαῖς γενεῶν. καὶ κλη
beris edificator:macerie:τ lapides q̃ i me θήσῃ οἰκοδόμος φραγμῶν, καὶ τοὺς λίθους τοὺς ἀναμέ
dio ſemitarũ deſcere facies.ſi auferis pedẽ σον τῶν τριβῶν πανσεις. ἐὰν ἀποστρέψῃς τὸν πόδα
tuũ a ſabbatis vt nõ facias voluntates σου ἀπὸ τῶν σαββάτων τοῦ μὴ ποιεῖν τὰ θελήματά
tuas in die ſctã: τ vocabis ſabbata delt σου ἐν ἡμέρᾳ τῇ ἁγίᾳ, καὶ καλέσεις τὰ σάββατα τρυ
cata ſctã deo tuo: nõ tolles pedẽ tuũ ad o φερὰ ἁγία τῷ θεῷ σου, οὐκ ἀρεῖς τὸν πόδα σου ἐπ' ἔρ
pus:neq; loq̃ris verbũ in ira de ore tuo: γῳ, οὐδὲ λαλήσεις λόγον ἐν ὀργῇ ἐκ τοῦ στόματός σου,
τ eris cõfidens ſup dn̄m: τ eleuabit te ſup καὶ ἔσῃ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον, καὶ ἀναβιβάσει σε ἐπὶ τὰ
bona terre: τ cibabit te hereditate iacob ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ ψωμιεῖ σε τὴν κληρονομίαν Ἰακὼβ τὸν
pris tui. nã os dn̄i locutũ eſt hec. πατρός σου. τὸ γὰρ στόμα τοῦ κυρίου ἐλάλησεν ταῦτα.

Cap.lix.

כָּצְרָה יַד־יְהוָה מֵהוֹשִׁיעַ וְלֹא כָבְדָה יָשַׁע
Cce non eſt abbreuiata manus dn̄i vt ſaluare neq̃at: neq; aggrauata ē auris eius vt nõ exaudiat: ſed iniqtates vre diuiſerunt inter vos & deũ veſtrũ: & peccata vra abſconderunt faciem eius a vobis ne exaudiret. Manus ei vre pollute ſunt ſanguine: & digiti veſtri iniquitate. Labia veſtra ∞∞∞∞ locuta ſunt mendacũ: & ligua vra iniqtatẽ fatur. Non eſt qui inuocet piuſticiã: neq; eſt qui iudicet vere: ſed cõfidũt in nichili: & loquũtur vanitates. Conceperunt laborẽ & peperunt iniqtatẽ. Oua aſpidũ ruperũt: & telas aranee texuerunt. Qui comederit de ous eorũ morietur: & qđ cõfotũ
Μὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χεὶρ κυρίου τοῦ σῶσαι, ἢ ἐβάρυ
uata ẽ auris ei ot nõ exaudiat? ſed peccã
τιν τὸ ὂυς αὐτοῦ μὴ ἐισακοῦσαι; ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα
vra ſeparãt iter vos τ deũ:τ ꝓpter pecca ὑμῶν διίστησιν ἀναμέσον ὑμῶν καὶ θεοῦ, καὶ διὰ τὰς ἁμαρ
ta vra auertit faciẽ ſuã a vobis: vt nõ τίας ὑμῶν ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, τοῦ μὴ
miſereat. nã manꝰ vre pollute ſanguine: τ ἐλεῆσαι. αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν μεμολυσμέναι αἵματι, καὶ
digiti vri pctis: at labia vra loquuta οἱ δάκτυλοι ὑμῶν ἁμαρτίαις, τὰ δὲ χείλη ὑμῶν ἐλάλη
ſũt iniqtatẽ:τ lingua vra iuſticiã meditabat. nullꝰ σαν ἀνομίαν, καὶ ἡ γλῶσσα ὑμῶν ἀδικίαν ἐμελέτα. οὐδεὶς
loquit iuſta: neq; eſt iudiciũ verũ. cõfidũt in λαλεῖ δίκαια, οὐδὲ ἔστιν κρίσις ἀληθινή. πεποίθασιν ἐπὶ
vanis τ loquũt vana:q; parturiũt dolorẽ τ gene ματαίοις καὶ λαλοῦσι κενά, ὅτι κύουσι φόνον καὶ τίκτου
rãt iniqtatẽ.ova aſpidũ fregerũt τ telã aranee te σιν ἀνομίαν. ᾠὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν καὶ ἱστὸν ἀράχνης ὑφαί
xunt. τ q̃ voluerit de ouis eoꝝ comedere: frangẽ νουσιν. καὶ ὁ μέλλων τῶν ὠῶν αὐτῶν φαγεῖν, συντρίψας

C.59. A

ē.ſo.a. Hu.ii. c

Iob.15 d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cūinter.lati.

B

pzēilatū:repperit τ in ipo regulis. tela eox nō
εὗρισκον, ἔυρεν καὶ ἐν αὐτῶ βασιλίσκου ὁ ἱστὸς αὐτῶν οὐκ
erit in vestimētū: neq; operient ab operi-
Pro. 1ed. ἔσαι εἰς ἱμάτιον, οὐ δὲ μὴ περιβάλωνται ἀπὸ τῶν ἔρ-
bus suis. nā opa eox opa iniqtatis: at pe-
γων αὐτῶν. τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἔργα ἀνομίας, οἱ δὲ πό-
des eox ad malicīā currūt veloces ad effūdēdū
δες αὐτῶν ἐπὶ πονηρίαν τρέχουσιν ταχινοὶ ἐκχέαι
sanguinē:τ cogitatiões eox cogitatiões stultox.
αἷμα, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν διαλογισμοὶ ἀφρόνων.
cōtritio τ miseria in vijs eox: τ
συντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ
vīā pacis nō cognouerūt:τ nō est iudiciū in
ὁδὸν εἰρήνης οὐκ οἶδασιν, καὶ οὐκ ἔστι κρίσις ἐν ταῖς
vijs eox. nā semite eox querse: q̄s tran
ὁδοῖς αὐτῶν. αἱ γὰρ τρίβοι αὐτῶν διεστραμμέναι, ὃς διοδεύ-
sēt: τ nescīt pacē. ꝓpter hoc recessit iudi
ουσι, καὶ οὐκ οἶδασιν εἰρήνην. διὰ τοῦτο ἀπέστη κρί-
cīū ab eis: τ nō apphēdit eos iusticia.
σις ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς δικαιοσύνη.
expectantiꝫ illis lucē facta est eis tenebra: ꝓfto-
ὑπομενάντων αὐτῶν φῶς ἐγένετο αὐτοῖς σκότος, μεί-
D lātes lucē in tenebris ābulauerūt. palpa-
ναντες αὐγὴν ἐν σκότει πορευπάτησαν. ψηλαφήσου-
būt sicut ceci parietē:τ q̄si nō existibꝫ oculis
σιν ὡς τυφλοὶ τοῖχον, καὶ ὡς οὐκ ὄντων ὀφθαλμῶν
attrectabūt cadēt in meridie: q̄si in nocte media
ψηλαφήσουσι. πεσοῦνται ἐν μεσοῦν βρίᾳ, ὡς ἐν μεσονυκτίῳ
q̄si mortuī gemēt: q̄si vrsus τ q̄si colūba parie
ὡς ἀποθνήσκοντες στενάξουσιν, ὡς ἄρκος καὶ ὡς πορισερὰ ἅμα
ābulabūt. expectauim⁹ iudiciū τ nō erit salus. longe
πορεύσονται. ἀνεμείναμεν κρίσιν, καὶ οὐκ ἔσαι σῆια. μακρὰν
recessit a nobis: multa enī nra iniqtas i cōspectu tuo:
C ἀφέστηκεν ἀφ' ἡμῶν, πολλὴ γὰρ ἡμῶν ἡ ἀνομία ἐναντίον σου,
τ pcta nra restiterūt nobis. nā iniqtates
καὶ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν. αἱ γὰρ ἀνομίαι
nre in nobis:τ iusticias nras cognouim⁹. ipie
ἡμῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τὰ δικαιώματα ἡμῶν ἐγνωμεν. ἀσεβῆ
egim⁹ τ mētiti sum⁹ τ recessim⁹ a deo no
σαμεν καὶ ἐψευσάμεθα καὶ ἀπέστημεν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡ-
stro: loquuti sum⁹ iniqua: τ iobedientes fuim⁹:pepim⁹:
μῶν, ἐλαλήσαμεν ἄδικα, καὶ ὑπεθήσαμεν, ἐκυοῦμεν,
τ meditati sum⁹ de corde nro verba iniqua:
καὶ ἐμελετήσαμεν ἀπὸ καρδίας ἡμῶν λόγους ἀδίκους,
τ recessim⁹ a iudicio:τ iusticia lōge
καὶ ἀπέστησαμεν ἀπὸ τῆς κρίσεως, καὶ ἡ δικαιοσύνη μακρὰν
stetit: q̄z cōsumpta ē in vijs eox veri
ἀφέστηκεν, ὅτι κατηναλώθη ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἡ ἀλή-
tas: τ p rectū iter nō potuerūt trāsire τ veritas
θεια, καὶ δι' εὐθείας οὐκ ἠδύναντο διελθεῖν καὶ ἡ ἀλήθεια
sublata ē:τ trāstulerūt mentē suā vt itelligerēt.
ἤρθη, καὶ μετέστησαν τὴν διάνοιαν αὐτῶν τοῦ συνιέναι.
τ vidit dñs: τ nō placuit ei: q̄m nō erat iudiciū.
καὶ εἶδε κύριος, καὶ οὐκ ἤρεσεν αὐτῶ, ὅτι οὐκ ἦν κρίσις.
τ vidit: τ nō erat vir: τ cōsiderauit τ nō erat
καὶ εἶδεν, καὶ οὐκ ἦν ἀνήρ, καὶ κατενόησεν καὶ οὐκ ἦν
defensor: τ vitus est eos brachio suo:
ὁ ἀντιλαμβόμενος, καὶ ἠμύναρο αὐτοὺς τῷ βραχίονι αὐτοῦ,
τ mia sustētauit. τ indut⁹ est iusti
καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ ἐστηρίξατο. καὶ ἐνεδύσαρο δικαιο-
cīā q̄si lorīcā: τ circūposuit galeā salu
σύνην ὡς θώρακα, καὶ περιέθετο περικεφαλαίαν σω-
tis in capite: τ circūdat⁹ est vestimēto vi-
Ephe.6 c. 1.Tessa 5.b. τηρίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ περιβάλεο ἱμάτιον ἐκ-
dicte: τ pallio q̄si redditur⁹ retri
δικήσεως, καὶ τὸ περιβόλαιον ὡς ἀνταποδώσων ἀντα
butionē oppzobriū aduersarijs. τ time
ποδοσιν ὀνείδος τοῖς ὑπεναντίοις. καὶ φοβηθήσον
būt q̄ ab occidēte nomē
ται οἱ ἀπὸ δυσμῶν τὸ ὄνομα ∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.be.Esa.lx.	Trásla.B.Vie.	Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.
יְהוָה׃ וּמִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ אֵת כְּבוֹדוֹ		dominí :ᵏ & qui ab ortu ˡsolis gloriam eius. ooooo	dñi: τὰ ab oztu solis nomẽ inciytũ.veniet
כִּי יָבֹא כַּנָּהָר צָר רוּחַ יְהוָה נֹסָה	נוסס נָאַל	°Cumᵖvenerit°q̃ſſi fluuiꝰ ʳviolentusˢquẽ ᵉſpũsᵗ dñi	κυρίου, καὶ ὡς οἱ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου τὸ ὄνομα τὸ ἔνδοξον. ἥξει
בוֹ׃ וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע	שוב	"cogit:ʳ& venerit ˡsionᵉre	emñ q̃ſſi fluui violentꝰ ira a dño:veniet cũ furo
בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְהוָה׃ וַאֲנִי זֹאת		dẽptor:ᵇ& eis q redeũt ab	παρ᾽ ὡς ποταμὸς βιαῖος ἡ ὀργὴ παρὰ κυρίου, ἥξει μετὰ θυ
בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר	נתת אֶת	ᶜiniquitateᵇin iacobᶜdicit	re: τ veniet de sion liberãs: τ auertet ipietates
עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ	שום פֶּה	ˡdominus.ᵇ Hoc ooooo	μοῦ, καὶ ἥξει ἀπὸ σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας
לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי	מוש	ˡfedus meũᵇcum eisˡ dicit	a iacob. τ hoc eis a me testamẽtũ dixit do
זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד		ᵐdñs.ⁿ Spũs meᵛ°quiest	ἀπὸ ἰακώβ. καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ᾽ ἐμοῦ διαθήκη εἶπεν κύ
עוֹלָם׃ קוּמִי אוֹרִי	Cap.lx.	ᴾin te:ᵠ& verba meaʳque	min. ſpũs meᵛ°q̃ est in te: τ verba mea:
כִּי בָא אוֹרֵךְ וּכְבוֹד יְהוָה עָלַיִךְ	כבד	ᵉpoſuiᵗin ore tuo ooooooo	ριος· τὸ πνεῦμα τὸ ἐμόν, ὃ ἔστιν ἐπὶ σοί, καὶ τὰ ῥήματά μου,
זָרְחוּ כִּי הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה אֶרֶץ	כסה	ⁿnonʳrecedẽtᵗde ore tuo:	ἃ ἔδωκα εἰς τὸ στόμα σου, οὐ μὴ ἐκλείψῃ ἐκ τοῦ στόματός
וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְהוָה	זרח	ᵒ& de oreᵉ ſeminis tui ᵇ&	tuo: τ ex oze ſeminis tui: dixit
וּכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה׃ וְהָלְכוּ גוֹיִם	כבד ראה	de oreᶜ ſemiſᵇ ſeminis tui:	σου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ σπέρματός σου, εἶπεν
לְאוֹרֵךְ וּמְלָכִים לְנֹגַהּ זַרְחֵךְ׃		ᶜdicitᵈ dñsᵉamodoᵇ& vſq	dñs ex nũc τ in eternũ.
שְׂאִי סָבִיב עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם	נשא סבב	ⁱin ſempiternum 60.	κύριος ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα. Ca.60.
נִקְבְּצוּ בָאוּ לָךְ בָּנַיִךְ מֵרָחוֹק יָבֹאוּ	קבץ בוא רחק	Sᵏvrgeᵇilluminare oo	Illuminare illumiare hierlm: venit eñ tuũ lumẽ A
וּבְנֹתַיִךְ עַל צַד תֵּאָמַנָה׃ אָז תִּרְאִי	בוא רחק	ᶜqaᵒvenitᵉlumen tuũ:	Φωτίζου φωτίζου ἱερουσαλήμ, ἥκει γάρ σου τὸ φῶς
וְנָהַרְתְּ וּפָחַד וְרָחַב לְבָבֵךְ כִּי	צדד אמן	ʳ& gloriaᵉ dñi ᵇ ſuper te	τ gria dñi sup te orta est. eccc tenebre operi
יֵהָפֵךְ עָלַיִךְ חֲמוֹן יָם חֵיל גּוֹיִם	רבב	ˡorta eſt.ᵏ Quiaˡ eccemᵐte	καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκεν. ἰδοὺ σκότος καλύ
יָבֹאוּ לָךְ׃ שִׁפְעַת גְּמַלִּים תְּכַסֵּךְ	כסה	nebreⁿoperientᵒ terram:	ent terrã τ caligo sup gẽtes:sup te aũt apparebit dñs.
בִּכְרֵי מִדְיָן וְעֵיפָה כֻּלָּם מִשְּׁבָא	עוף אי	ᵖ& caligoᵠpopulos:ʳ sup	φῶς γῆ καὶ γνόφος ἐπ᾽ ἔθνη, ἐπὶ σὲ δὲ φανήσεται κύριος.
יָבֹאוּ זָהָב וּלְבוֹנָה יִשָּׂאוּ וּתְהִלֹּת	נשא הלל	te autẽᵉ orieturᵗ dominꝰ:	τ gria ei in te videbit. τ ãbulabũt gẽtes
יְהוָה יְבַשֵּׂרוּ׃ כָּל צֹאן קֵדָר יִקָּבְצוּ	נשא קבץ	ⁿ& gloria eiusᵗin teʳ vide=	καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ ἐπὶ σὲ ὀφθήσεται. καὶ πορεύσονται ἔθνη τῷ
לָךְ אֵילֵי נְבָיוֹת יְשָׁרְתוּנֵךְ יַעֲלוּ		bitur.ᵗ Et ambulabũtᵃ gẽ=	i luie tuo: τ reges in splẽdore tuo. leua in
עַל רָצוֹן מִזְבְּחִי וּבֵית תִּפְאַרְתִּי		tesᵇin lumine tuo:ᶜ & re=	φωτί σου, καὶ βασιλεῖς ἐν τῇ λαμπρότητί σου. ἆρον κύ
אֲפָאֵרְ׃ מִי אֵלֶּה כָּעָב תָּעוּפֶינָה		gesᵇin ſplendoreᶜ ortꝰtui.	circuitu oculos tuos τ vide cõgregatos oẽs
וְכַיּוֹנִים אֶל אֲרֻבֹּתֵיהֶם׃ כִּי לִי אִיִּים	עוף אי	ˡLeua iᵍ circuituᵇoculos	καλω τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε συνηγμένα πάντα τὰ
יְקַוּוּ וְאֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ בָּרִאשֹׁנָה	קוה אנה	tuosˡ& vide :ᵏ omnes iſti	filios tuos: ecce venekt oẽs filii tui de lõge: τ
לְהָבִיא בָנַיִךְ מֵרָחוֹק כַּסְפָּם וְזָהָבָם	בוא רחק	ˡcõgregatiˢ suntᵐ venerũt	τέκνα σου, ἰδοὺ ἥκασι πάντες οἱ υἱοί σου μακρόθεν, καὶ
אִתָּם לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיִךְ וְלִקְדוֹשׁ	כסה	ⁿtibi.ᵒ Filiꝰ tuiᵖ de lõgeᵍ ve=	filie tue sup humeris portabũt. tũc videbis τ ti
יִשְׂרָאֵל כִּי פֵאֲרֵךְ׃ וּבָנוּ בְנֵי נֵכָר	נכר	niẽt:ʳ& filieᵗ tueˢ inᵗ latere	ὰι θυγατέρες σου ἐπ᾽ ὤμων ἀρθήσονται. τότε ὄψει καὶ φο
חֹמֹתַיִךְ וּמַלְכֵיהֶם יְשָׁרְתוּנֵךְ כִּי		ᵘsuggent.ᶠ Tuncʳ videbis	mebis τ stupebis corde: qñ transferent in te
בְקִצְפִּי הִכִּיתִיךְ וּבְרְצוֹנִי רִחַמְתִּיךְ׃	נגה רצה	ˡet affluesᵉ& mirabitur&	βυθίσει καὶ ἐκστήσει τῇ καρδίᾳ, ὅτι μεταβαλεῖ εἰς σὲ
וּפָתְחוּ שְׁעָרַיִךְ תָּמִיד יוֹמָם וָלַיְלָה	פתח	dilatabiturᶜ cor tuumᵒ qñ	diuitie maris τ gẽtiũ τ ppḷoꝛ. τ veniẽt tibi
לֹא יִסָּגֵרוּ לְהָבִיא אֵלַיִךְ חֵיל	סגר בוא	ᶜcõuersa fuerit:ᵈ ad teᵉ mul	πλοῦτος θαλάσσης καὶ ἐθνῶν καὶ λαῶν. καὶ ἥξουσί σοι
גּוֹיִם וּמַלְכֵיהֶם׃ נְהוּגִים כִּי הַגּוֹי	נהג	titudoᵇ maris :ˡ fortitudo	greges camelorꝰ: τ operiẽt te cameli madiam
		ᵏgẽtiũˢ venerítᵐ tibi.ⁿ Inũ	ἀγέλαι καμήλων, καὶ καλύψουσί σε κάμηλοι μαδιὰμ
		datioᵒ camelorũᵖ operiet	τ gephath: oẽs de saba veniẽt ferẽtes aurũ
		te :ᵠ dromedariiʳ madian	καὶ γαιφάθ, πάντες ἐκ σαβᾶ ἥξουσι φέροντες χρυσίον B
		ˢ& effa.ᵗ Omnesᵘ de saba	τ thus: τ salutare dñi ãnũciabũt. τ
		ʳvenient:ʳ aurum& thus	καὶ λίβανον, καὶ τὸ σωτήριον κυρίου εὐαγγελιοῦνται. καὶ
		ˢdeferentes:ᵇ& laudem oo	oẽs oues cedar cõgregabunt tibi: τ arietes
		ᶜdñoᵇ annũciantes .ᶜ Oẽ	πάντα τὰ πρόβατα κηδὰρ συναχθήσονταί σοι, καὶ κριοὶ
		ʳpecusᵍ cedarᵇ cõgregabi	nabaioth veniẽt tibi: τ offerent acceptabilia sup al
		turʳ tibi:ᵏ arietesˡ nabaioth	ταβαωθ ἥξουσί σοι, καὶ ἀνενεχθήσεται δεκτὰ ἐπὶ τὸ θυ
		ᵐminiſtrabũt tibi.ⁿ Offe=	tare mei: τ domus orõnis mee glñfica
		rẽturᵒ supᵖ placabiliᵠ alta=	σιαστήριόν μου, καὶ ὁ οἶκος τῆς προσευχῆς μου δοξασθή
		ri meo:ʳ& domũ ˢmaiesta	bitur. ḍ ifti vt nubes volãt τ q̃ſſi colũ
		tis meeᵗ glorificabo.ᵘ Qui	σεται. τίνες οἵδε ὡς νεφέλαι πέτανται καὶ ὡσεὶ περιστε
		ſuntᵛ iſtiˣ qʸ vt nubesᶻ volãt:	be cũ pullis: me insule expectauerũt τ naues thar
		ᵃ& quaſi colũbeᵇ adᶜ fene=	σεῖς ἐπὶ πρώτοις ἀγαγεῖν τὰ τέκνα σου μακρόθεν, καὶ τὸν
		straſ suas:ᵈ Meᵉ eniᶠ insule	argentũ τ aurũ eoꝝ cũ eis: ppter no
		ᵍexpectabũtʰ& naues ⁱmari=	ἄργυρον καὶ τὸν χρυσὸν αὐτῶν μετ᾽ αὐτῶν, διὰ τὸ ὄνο
		sᵏin principio:ˡ vt adducã	mẽ dñi sctñ τ ppter sctñ israel vt glo
		ᵐfiliosˢ tuosᵐ de lõge.ᵒ Ar	μα κυρίου τὸ ἅγιον καὶ διὰ τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραὴλ ἔνδο
		gentũ eorũᵖ& aurũ eoꝝ	ξον εἶναι· καὶ οἰκοδομήσουσιν ἀλλογενεῖς τὰ τείχη
		ᵠcum eisʳ noſˢ dñiᵗ deiˡ tui	tuos: τ reges eoꝝ assistent tibi. ppt
		ᵘ& ſanctoᵛ israel:ʷ qaˣ glori	σου, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν παραστήσονταί σοι· διὰ
		ficauit te.ᵃ Et edificabũt	emñ trã meã pcuſſi te: τ ppter miam dilexi
		ᵇfiliiᶜ peregrinoꝝᵈ muros	τὸν ὀργήν μου ἐπάταξά σε, καὶ διὰ ἔλεον ἠγάπησά
		tuos:ᵉ& reges eorũᶠ mini	te: τ aperient porte tue semp die
		ſtrabũt tibi.ᵍ In indigna=	σε, καὶ ἀνοιχθήσονται αἱ πύλαι σου διαπαντὸς ἡμέ=
		tioneᵉ eniᵇ meaᶜ pcuſſi te:	ρας καὶ νυκτὸς οὐ κλεισθήσονται εἰσαγαγεῖν πρὸς σὲ δύ
		ʰ& in recõciliatõe meaᶠ mi	ναμιν ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς ἀγομένους, τὰ αὐτῶν παρ᾽ ἔθνη οο
		ſertᵍ ſũ tui.ʰ Et aperiẽtur	
		ⁱporte tueᵉ iugiter : ᵖdie	
		ᵠac nocteʳ nõˢ claudẽtur	
		ᵗvt afferaturᵘ ad teᵛ fortiꝰ=	
		titudoʷ gentiũ :ˣ& reges ea	
		rũʸ adducãtur.ᶻ Gensᵇ eñ	

Trãsla.gre.lxx.cũinter.lati.

τ reges q nõ seruiẽt tibi: peri-
καὶ οἱ βασιλεῖς ὅιτινες οὐ δουλεύσουσί σοι, ἀπολοῦν
dũt: τ gẽtes solitudie desolabunt: τ glia liba
ται, καὶ τὰ ἔθνη ἐρημία ἐρημωθήσονται, καὶ ἡ δόξα τοῦ λιβά
ni ad te veniet. in cyparisso τ pino τ cedro
νου πρός σε ἥξει. ἐν κυπαρίσσῳ καὶ πεύκῃ καὶ κέδρῳ
simul ot glificẽt locũ scñi mei τ locũ pedũ eo-
ἅμα δοξάσαι τὸν τόπον τὸν ἅγιόν μου καὶ τόπον ποδῶν ἀν
rũ glificabo. τ ibũt ad te timẽtes filii
τῶν δοξάσω. καὶ πορεύσονται πρός σε δεδοικότες υἱοὶ
eor̃ q humiliauerũt te: τ adorant vestigia
τῶν ταπεινωσάντων σε, καὶ προσκυνοῦσι τὰ ἴχνη τῶν
pedũ tuor̃ oẽs q irritauerũt te: τ vocaberis ci
ποδῶν σου πάντες οἱ παροξύναντές σε, καὶ καλέσουσι σὲ
uitas dñi sion scti ísrael: p eo qõ fuisti tu de-
λις κυρίου σιὼν ἁγίου ἰσραήλ, διὰ τὸ γεγονέναι σε ἐγ
relicta τ odio habita: τ nõ erat auxiliãs:
καταλελειμμένην καὶ μεμισημένην, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν,
τ ponã te exultationẽ eternã gaudiũ gnationũ i gña
καὶ θήσω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον εὐφροσύνην γενεῶν ἐν γε-
tiõib⁹. sugges lac gẽtiũ: τ diuitias regũ co-
νεᾶις· καὶ θηλάσεις γάλα ἐθνῶν, καὶ πλοῦτον βασιλέων φά
medes: τ scies: q̃ ego dñs saluãs te τ eru
γεσαι, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ σώζων σε καὶ ἐξαι-
ens te deꝰ iacob. τ p ere afferã tibi au
ρούμενός σε θεὸς ἰακώβ. καὶ ἀντὶ χαλκοῦ ὄισω σοι χρυ
rũ. p aũt ferro: ferã tibi argẽtũ. p aũt ligns fe
σίον. ἀντὶ δὲ σιδήρου, ὄισω σοι ἀργύριον. ἀντὶ δὲ ξύλων ὀι
rã tibi es: p aũt lapidib⁹ ferrũ. τ dabo princi
σω σοι χαλκόν, ἀντὶ δὲ λίθων σιδηρον. καὶ δώσω τοὺς ἄρχον
pes tuos in pace: τ episcopos tuos in iusti
τας σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ τοὺς ἐπισκόπους σου ἐν δικαιο-
cia τ nõ audiet vltra iniq̃tas in terra tua: ne
σύνῃ, καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἔτι ἀδικία ἐν τῇ γῇ σου, οὐ
q̃ cõtritio neq̃ miseria in finib⁹ tuis sed
δὲ συντριμμα οὐδὲ ταλαιπωρία ἐν τοῖς ὁρίοις σου ἀλ
vocabunt salutare muri tui: τ porte
λὰ καλέσεις σωτήριον τὸ τεῖχος σου, καὶ αἱ πύλαι
tue sculptura. τ nõ erit tibi ãpli⁹ sol in luce
σου γλύμμα. καὶ οὐκ ἔσαι σοι ἔτι ὁ ἥλιος εἰς φῶς
diei: neq̃ ortus lune illumiabit tibi noctẽ
ἡμέρας, οὐδὲ ἀνατολὴ σελήνης φωτιεῖ σοι τὴν νύκτα,
sed erit tibi dñs lux eterna: τ deꝰ glia tua.
ἀλλ' ἔσαι σοι κύριος φῶς αἰώνιον, καὶ ὁ θεός δόξα σου.
nõ eñ occidet sol tibi: τ luna tibi nõ defi
οὐ μὴ δύσεται ὁ ἥλιός σοι, καὶ ἡ σελήνη σοι οὐκ ἐκλεί
ciet. erit eñ tibi dñs lux sẽpiterna. τ cõple
ψει. ἔσαι γάρ σοι κύριος φῶς αἰώνιον. καὶ ἀναπλη
buntur dies luctꝰ tui: τ pplis
ρωθήσονται αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους σου, καὶ ὁ λαός
tuꝰ oĩs iustus: τ i ppetuũ hereditabũt
σου πᾶς δίκαιος, καὶ δικαίως κληρονομήσουσι τὴν
terrã: custodiẽs plãtationẽ opa manuũ suar̃ in
γῆν, φυλάσσων τὸ φύτευμα ἔργα χειρῶν αὐτοῦ εἰς
gliam. paucissimꝰ erit in milia: τ minimꝰ
δόξαν. ὁ ὀλιγοστὸς ἔσαι εἰς χιλιάδας, καὶ ὁ ἐλάχιστος
in gentẽ magnã: ego dñs in tpe cõgregabo
εἰς ἔθνος μέγα, ἐγὼ κύριος κατὰ καιρὸν συνάξω
eos.
αὐτούς. Ca. 61.

A Spiritus dñi sup me: culꝰ cã vnxit me
Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέν με
euangelizare pauperibꝰ: misit me: sanare
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέ με ἰάσασθαι
cõtritos corde: pdicare capti
τοὺς συντετριμμένους τῇ καρδίᾳ, κηρύξαι αἰχμαλώ-
uis remissionẽ τ cecis visus aptionẽ: q̃ vocare
τοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, καλέσαι
anñũ dñi acceptabilẽ:
ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν,

Trãsla.B.Wic.

[b]& regnum[c]quod[d] nõ[e]ser
uierit tibi[b] peribit: [c][c][c][c][c]
[f]& gentes[k] solitudine[l] va-
stabuntur. [m]Gloria [c][c][c][c][c]
[n]libani[o] ad te[p] veniet: [q] abi
es & [r] buxus [c][c][c][c][c][c][c][c][c][c]
[s]& pinus[t] simul[u] ad ornan
dum[k] locum [c][c][c][c][c][c][c][c][c]
[r]sctificatiõis mee: [s]& locũ
[a]pedũ meor̃ [b] glorificabo
[c]& veniẽt[b] ad te[c] curui[d] filii
eorũ[e] q hũiliauerũt te: [b]&
adorabũt[k] vestigia[l] pedum
tuorũ[m] oẽs[n] q detrahebãt
tibi: [o]& vocabunt[r] te[s] ciui
tatẽ[t] domini[u] sion[r] sancti
[n]israel. [x] Pro eo q̃[r] fuisti[s] de
relicta[a] & odio habita [c][c]
[b]& nõ erat[c] q per te[c] transi
ret: [b] ponã te[c] in sup bia[d] se
culorũ[e] gaudiũ in[f] gñatio
ne[l] & gñationẽ. [k] et sugges
[l]ac[m] gentiũ: [n]& mamilla
[o]regũ[p] lactaberis. [q] Et scies
[r]quia[s] ego[t] dñs[u] saluãs te:
[x]& redẽptor tuus [r] fortis
[s]iacob. [a] Pro[b] cre[c] afferam
[b]aurum : [c][c][c][c][c][c][c][c][c][c]
[c]& pro[r] ferro[s] afferam[a] ar-
gentum: [l]& pro [c][c][c][c][c][c]
[k]lignis[l] es: [m]& pro[n] lapidi
bus [c][c][c][c][c][c][c][c][c][c][c][c]
[o]ferrũ. [p] Et ponã[q] visitatio
nẽ tuã[r] pacẽ[s] & p̃positos
tuos[t] iustícia. [u] Non[x] audie
tur[r] vltra[s] i ra tua[t] iniqtas
[b]vastitas[c] & cõtritio[b] in ter
minis tuis: [c]& occupabit
[r]salus[s] muros tuos: [b]& por
tas tuas [t] laudatio. [c][c][c][c][c]
[x]Non[l] erit[m] tibi [n] amplius
[o]sol[p] ad lucendum per [c][c]
[q]diem: [r] nec[r] splendor[s] lu-
ne[n] illuminabit[x] te: [c][c][c][c][c]
[r]sed erit[t] tibi[a] dñs[b] in lucẽ
[c]sempiternã[d] & deus tuus
[e]in gloriam tuam. [f] Non
[g]occidet[b] vltra[t] sol tuus [c][c]
[x]& luna tua[l] non[m] minue-
tur: [n] quia[o] dominus [c][c][c][c]
[p]erit[q] tibi[r] in lucẽ[s] sempi-
ternã: [t]& cõplebũtur[u] dies
[x]luctus tui. [r] Popul⁹ aũt tu
us[s] oẽs[a] iusti: [b] in perpetuũ
[c]hereditabũt[d] terram[e] ger
men[f] plãtatõis mee[g] opus
[b]manus mee[l] ad glorificã-
dum. [k] Minimus[l] erit [c][c][c][c]
[m]in|mille: [n]& paruulus[o] in
gentem[p] fortissimã. [q] Ego
[r]dñs[s] in tpe eius[t] subito fa
ciam istud. 61.

Spiritus[b] domini [c][c][c][c]
[c]sup me: [c] eo q̃[r] vnxe
rit[b] me. [l] Ad annũciãdum
[k]mansuetis[l] misit me: [m] vt
mederer[n] cõtritis[o] corde:
[p]& predicarẽ[q] captiuis[r] in
dulgentiam: [s]& clausis [c][c]
[t]apertionem: [x] vt predica
rem [r]annum[s] placabilem

Tex.be.Esa.lxj. Pritiua.heb.

מָלַךְ עָבַד וְהַמְמַלָכָה אֲשֶׁר לֹא יַעַבְדוּךָ יֹאבֵדוּ
אָבַד חָרַב וְהַגּוֹיִם חָרֹב יֶחֳרָבוּ׃ כְּבוֹד
כָּבַד בּוֹא הַלְּבָנוֹן אֵלַיִךְ יָבוֹא נְרוֹשׁ תִּדְהַר
דָּהַר בְּרוֹשׁ וְתַאֲשׁוּר יַחְדָּו לְפָאֵר מְקוֹם
אָשַׁר קוּם מְקַדָּשִׁי וּמְקוֹם רַגְלַי אֲכַבֵּד׃ וְהָלְכוּ
כָּבַד שָׁחַח עָנֵה אֵלַיִךְ שְׁחוֹחַ בְּנֵי מְעַנַּיִךְ וְהִשְׁתַּחֲווּ
שָׁחַח כָּפַף עַל כַּפּוֹת רַגְלַיִךְ כֹּל מַכְאֲצָיִךְ
נָאַץ וְקָרְאוּ לָךְ עִיר יְהוָה צִיּוֹן קְדוֹשׁ
קָדַשׁ הָיָה עָזַב יִשְׂרָאֵל׃ תַּחַת הֱיוֹתֵךְ עֲזוּבָה וּשְׂנוּאָה
שָׂנֵא עָבַר וְאֵין עוֹבֵר וְשַׂמְתִּיךְ לִגְאוֹן עוֹלָם
שׂוּם גָּאָה מָשׂוֹשׂ דּוֹר וָדוֹר׃ וְיָנַקְתְּ חֲלֶב גּוֹיִם
עָלַם שׂוּשׂ וְשַׁד מְלָכִים תֵּינָקִי וְיָדַעַתְּ כִּי
שָׁדַד יָנַק אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר
יָשַׁע גָּאַל יַעֲקֹב׃ תַּחַת הַנְחֹשֶׁת אָבִיא זָהָב
בּוֹא וְתַחַת הַבַּרְזֶל אָבִיא כֶּסֶף וְתַחַת
הָעֵצִים נְחֹשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים
בַּרְזֶל וְשַׂמְתִּי פְקֻדָּתֵךְ שָׁלוֹם וְנֹגְשַׂיִךְ
צְדָקָה׃ לֹא יִשָּׁמַע עוֹד חָמָס בְּאַרְצֵךְ
שָׁמַע שֹׁד וָשֶׁבֶר בִּגְבוּלָיִךְ וְקָרָאת
גָּבַל יְשׁוּעָה חוֹמֹתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ תְּהִלָּה׃
יָשַׁע חָמָה לֹא יִהְיֶה לָּךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר
הָלַל יוֹמָם וּלְנֹגַהּ הַיָּרֵחַ לֹא יָאִיר לָךְ
אוֹר וְהָיָה לָךְ יְהוָה לְאוֹר עוֹלָם וֵאלֹהַיִךְ
עָלַם בָּאָר בּוֹא לְתִפְאַרְתֵּךְ׃ לֹא יָבוֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ
יָרֵחַ לֹא יֵאָסֵף כִּי יְהוָה
אָסַף יוֹם וְהָיָה לָךְ יְהוָה לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלְמוּ יְמֵי
צָדַק אֶבְלֵךְ׃ וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם
יָרַשׁ נָטַע יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה
עָשָׂה פָּאַר יָדַי לְהִתְפָּאֵר׃ הַקָּטֹן יִהְיֶה
הָיָה לָאֶלֶף וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם אֲנִי
צָעַר עָצַם יְהוָה בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה׃
עֵת חוּשׁ רוּחַ אֲדֹנָי יְהוָה Cap.lxj.
עָלַי יַעַן מָשַׁח יְהוָה אוֹתִי לְבַשֵּׂר
אָתָה עָנָה שָׁבַר עַנְוִים שְׁלָחַנִי לַחֲבֹשׁ לִנְשְׁבְּרֵי לֵב
שָׁבָה דְּרוֹר לִקְרָא לִשְׁבוּיִם וּלַאֲסוּרִים
פְּקַחקוֹחַ׃ לִקְרָא שְׁנַת רָצוֹן

Universidad de Deusto
Biblioteca

לַיהוָה יוֹם נָקָם לֵאלֹהֵינוּ לְנַחֵם
כָּל אֲבֵלִים: לָשׂוּם לַאֲבֵלֵי צִיּוֹן
לָתֵת לָהֶם פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר שֶׁמֶן
שָׂשׂוֹן תַּחַת אֵבֶל מַעֲטֵה תְהִלָּה תַּחַת
רוּחַ כֵּהָה וְקֹרְאוּ לָהֶם אֵילֵי הַצֶּדֶק
מַטַּע יְהוָה לְהִתְפָּאֵר: וּבָנוּ חָרְבוֹת
עוֹלָם שֹׁמְמוֹת יְקוֹמֵמוּ
וְחִדְּשׁוּ עָרֵי חָרְבוֹת שֹׁמְמוֹת דּוֹר וָדוֹר:
וְעָמְדוּ זָרִים וְרָעוּ צֹאנְכֶם וּבְנֵי
נֵכָר אִכָּרֵיכֶם וְכֹרְמֵיכֶם: וְאַתֶּם
כֹּהֲנֵי יְהוָה תִּקָּרֵאוּ מְשָׁרְתֵי אֱלֹהֵינוּ
יֵאָמֵר לָכֶם חֵיל גּוֹיִם תֹּאכֵלוּ
וּבְכְבוֹדָם תִּתְיַמָּרוּ: תַּחַת בָּשְׁתְּכֶם
מִשְׁנֶה וּכְלִמָּה יְרֹנּוּ חֶלְקָם לָכֵן
בְּאַרְצָם מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ שִׂמְחַת
עוֹלָם תִּהְיֶה לָהֶם: כִּי אֲנִי יְהוָה
אֹהֵב מִשְׁפָּט שֹׂנֵא גָזֵל בְּעוֹלָה
וְנָתַתִּי פְעֻלָתָם בֶּאֱמֶת וּבְרִית
עוֹלָם אֶכְרֹת לָהֶם: וְנוֹדָע בַּגּוֹיִם
זַרְעָם וְצֶאֱצָאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים
כָּל רֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע
בֵּרַךְ יְהוָה: שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּיהוָה
תָּגֵל נַפְשִׁי בֵּאלֹהַי כִּי הִלְבִּישַׁנִי
בִּגְדֵי יֶשַׁע מְעִיל צְדָקָה יְעָטָנִי
כֶּחָתָן יְכַהֵן פְּאֵר וְכַכַּלָּה תַּעְדֶּה
כֵּלָיהָ: כִּי כָאָרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָהּ
וּכְגַנָּה זְרוּעֶיהָ תַצְמִיחַ כֵּן אֲדֹנָי
יְהוִה יַצְמִיחַ צְדָקָה וּתְהִלָּה נֶגֶד
כָּל הַגּוֹיִם:

Cap.lxij.

לְמַעַן צִיּוֹן לֹא אֶחֱשֶׁה
וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַם לֹא אֶשְׁקוֹט עַד
יֵצֵא כַּנֹּגַהּ צִדְקָהּ וִישׁוּעָתָהּ
כְּלַפִּיד יִבָּעֵר: וְרָאוּ גוֹיִם צִדְקֵךְ וְכָל
מְלָכִים כְּבוֹדֵךְ וְקֹרָא לָךְ שֵׁם
חָדָשׁ אֲשֶׁר פִּי יְהוָה יִקְּבֶנּוּ: וְהָיִית
עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּיַד יְהוָה וּצְנוּף

domino: & die vltionis deo nostro: vt cõsolarer oes lugẽtes: vt ponerẽ fortitudinẽ lugẽtib⁹ siõ: & darem eis coronam pro cinere: oleum gaudii pro luctu: palliũ laudis pro ooooooooooo spũ meroris. Et vocabũtur ei fortes iusticie: plãtatio dñi ad glorificã dñm. Et edificabũt deserta a seculo: & ruinas antiquas erigent: ooooooooo & instaurabũt ciuitates desertas & dissipatas in generatiõe & gnationẽ. Et stabũt alieni & pascẽt pecora vra: & filii pegrinorũ agricole & vinitores vestri erũt. Vos aũt sacerdotes dñi vocabimini: ministri dei nri dicetur vobis. Fortitudinẽ gẽtiũ comedetis: & in gloria eorũ supbietis. Pro cõfusione vra duplici & rubore laudabũt partem eorũ. Propter hoc in tra sua duplicia possidebunt: leticia sempiterna erit eis. Quia ego dñs diligens iudiciũ: & odio habens rapinã in holocaustum. Et dabo opus eox in veritate: & fedus ooo perpetuum feriam eis. Et scietur in gentibus semen eorũ: & germen eorũ in medio populox. Oes qui viderint eos cognoscẽt illos: quia isti sunt semen cui benedixit dñs. Gaudẽs gaudebo in dño & exultabit ania mea in deo meo. Quia induit me vestimẽtis salutis: & indumẽto iusticie circũdedit me: qsi sponsum decoratũ corona: & quasi sponsam ornatã monilibꝫ suis. Sicut eni terra profert germẽ suũ: & sicut hortus semen suum germinat: sic dñs deus germinabit iusticiam & laudem coram vniuersis gentibus. 62.

Propter sion non tacebo ooooooooooo & propter hierusalẽ nõ quiescam: donec ooooo egrediatur vt splendor iustus ei?: & saluator ei? vt lãpas accendatur. Et videbũt gẽtes iustũ tuũ: & cuncti reges inclytũ tuum. Et vocabitur tibi nomen nouũ qd os dñi nominabit. Et eris corona glorie in manu domini; & diadema oo

τ die retributiõis. cõsolari oes κὰι ἡμέραν ἀνταποδόσεως · παρακαλέσαι πάντας lugentes dari lugentibꝫ sion gliam τοὺς πενθοῦντας δοθῆναι τοῖς πενθοῦσι σιὼν δόξαν p cinere. vnctionẽ leticie lugentibꝫ: ha ἀντὶ σποδοῦ · ἄλειμμα εὐφροσύνης τοῖς πενθοῦσι, κα bitũ glie p spũ merozis. τ vocabun ταχολὴν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας · κὰι κληθήσον tur gnationes iusticie plãtatio dñi in gliam τ edi ται θυεαὶ δικαιοσύνης φύτευμα κυρίου εἰς δόξαν κὰι δι ficabũt deserta sempiterna desolata pzl? κοδομήσουσιν ἐρήμους αἰωνίας ἐξερημωθείας πρότερον excitabũt. τ inouabũt ciuitates desertas desola ἐξαναστήσουσι · κὰι καινιοῦσι πόλεις ἐρήμους ἐξερημω tas in gnationes: τ venient alienigene pascẽtes θείας εἰς θυείας · κὰι ἥξουσιν ἀλλοφυλεῖς ποιμαίνοντες τὰ oues tuas: τ aliax gẽtiũ aratores τ vinito πρόβατά σου, κὰι ἀλλόφυλοι ἀροτῆρες κὰι ἀμπελουρ res: vos aũt sacerdotes dñi vocabimini: ministri dei nri γοί, ὑμεῖς δὲ ἱερεῖς κυ κληθήσεσθε, λειτουργοὶ θεοῦ ἡμῶν dicet vobis. fortitudinẽ gẽtiũ comedetis: τ in diui ἐθνῶν ὑμῖν · ἰσχὺν ἐθνῶν κατέδεσθε, κὰι ἐν τῷ πλού tiis eox eritis admirabiles sic secũdo possidẽ τω αὐτῶν θαυμασθήσεσθε οὕτως ἐκ δευτέρας κληρονο bunt terrã: τ leticia sempiterna sup caput μήσουσι τὴν γῆν, κὰι εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς eox. ego eni sũ dñs diligens iusticiã αὐτῶν · ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ ἀγαπῶν δικαιοσύνην τ odio hñs rapinã ex iniqtate. τ dabo labo κὰι μισῶν ἁρπαγμα ἐξ ἀδικίας · κὰι δώσω τὸν μόχ rẽ eox iustis: τ testamentũ eternũ ponã ei θον αὐτῶν δικαίοις, κὰι διαθήκην αἰώνιον διαθήσομαι αὐ tis: τ scict in gẽtibꝫ semẽ eox: τοῖς, κὰι γνωσθήσεται ἐν τοῖς ἔθνεσι τὸ σπέρμα αὐτῶν, τ nepotes eox in medio pplox. ois videbũ eos κὰι τὰ ἔγονα αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν λαῶν · πᾶς ὁρῶν αὐτ cognoscet illos: qz isti sunt semẽ bñdi ἐπιγνώσεται αὐτούς, ὅτι οὗτοί εἰσι σπέρμα εὐλογημέ cũ a deo: τ gaudio letabunt in do νον ὑπὸ θεοῦ, κὰι εὐφροσύνη εὐφραινθήσονται ἐπὶ κύ mino: exultet aia mea in dño: idu ριον, ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχή μου ἐπὶ τῷ κυρίῳ, ἐνέδυ it enim me vestimẽtũ salutis τ tunicã leticie: σεν γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου κὰι χιτῶνα εὐφροσύνης, sicut sponso circũdedit mihi mitram: τ qsi sponsã or ὡς νυμφίῳ περιέθηκε μοι μίτραν, κὰι ὡς νύμφην κα nauit me mũdo: τ sicut terrã afferentẽ florẽ τεκόσμησε με κόσμῳ, κὰι ὡς γῆν ἄνοξουσαν τὸ ἄνθος suũ τ sicut hortꝰ semina sua germinat: αὐτῆς κὰι ὡς κῆπος τὰ σπέρματα αὐτοῦ ἐκβλαστάνει, sic pferet dñs iusticiã τ laudẽ coram οὕτως ἀνατελεῖ κύριος δικαιοσύνην κὰι ἀγαλλίαμα ἐναν oibus gẽtibus. τίον πάντων τῶν ἐθνῶν.

Ca.26.

Propter sion nõ tacebo: τ ppter hierlm Διὰ σιὼν οὐ σιωπήσομαι, κὰι διὰ ἱερουσαλὴμ nõ relinquã: donec egrediat sicut lumẽ iusticia mea: at οὐκ ἀνήσω, ἕως ἂν ἐξέλθη ὡς φῶς ἡ δικαιοσύνη μου, ὁ δὲ saluator illi? sicut lãpas accendet. τ videbũt gẽtes σωτὴρ ἐκείνου ὡς λαμπὰς καυθήσεται, κὰι ὀφονται ἔθνη iusticiã tuã: τ oes reges glo τὴν δικαιοσύνην σου, κὰι πάντες βασιλεῖς τὴν δό riã tuã: τ vocabit te nomẽ tuũ nouũ qd ξαν σου, κὰι καλέσει σε τὸ ὄνομά σου τὸ καινὸν ὃ os dñi noiabit illud: τ eris corona dece τὸ στόμα κυρίου ὀνομάσει αὐτό · κὰι ἔσῃ στέφανος κάλ ris in manu dñi τ diadema λους ἐν χειρὶ κυρίου κὰι διάδημα

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

regni in manu dei tui: ꝛ nō vltra vocaberis de
βασιλείας ἐν χειρὶ θεοῦ σου. καὶ οὐκ ἔτι κληθήσῃ κα
relicta ꝛ terra tua nō vocabit deserta. tibi
ταλελειμμένη, καὶ ἡ γῆ σου οὐ κληθήσεται ἔρημος. σοὶ
eni vocabit voluntas mea ꝛ terra tua hitata:
γὰρ κληθήσεται θέλημα ἐμοὶ καὶ ἡ γῆ σου οἰκουμένη, ὅτι
cōplacuit dns in te ꝛ terra tua hitabit. ꝛ sicut
εὐδόκησε κύριος ἐν σοὶ καὶ ἡ γῆ σου οἰκισθήσεται. καὶ ὡς
habitās iuuenis cū virgine: sic habitabūt
συνοικῶν νεανίσκος παρθένῳ, οὕτω κατοικήσουσιν οἱ
filii tui tecū. ꝛ erit quēadmodū letabi
υἱοί σου μετὰ σοῦ. καὶ ἔσται ὃν τρόπον εὐφραίνε-
tur sponsus sup sponsa: sic letabi-
ται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, οὕτως εὐφρανθήσε-
tur dns sup te. ꝛ sup muros tuos hieru
ται κύριος ἐπὶ σοί. καὶ ἐπὶ τῶν τειχέων σου ἱερου
salē cōstitui custodes tota die ꝛ
σαλὴμ κατέστησα φύλακας ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ
tota nocte: q nūq̄ tacebūt re
ὅλην τὴν νύκτα, οἱ διὰ τέλους οὐ σιωπήσονται μι-
cordātes dñi. nō est em vobis similis: si cozre-
μνησκόμενοι κυρίου. οὐκ ἔστι γὰρ ὑμῖν ὅμοιος, ἐὰν διορ-
xerit hierūm ꝛ facies gaudiū sup terrā.
θώσῃ ἱερουσαλὴμ καὶ ποιήσεις ἀγαυρίαμα ἐπὶ τῆς γῆς
iurauit dns p dextrā suā ꝛ p fortitudi
ὤμοσε κύριος κατὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς ἰσχύ-
nē brachii sui: si vltra dedero triticū tuū
νος βραχίονος αὐτοῦ, εἰ ἔτι δώσω τὸν σῖτόν σου
ꝛ cibos tuos inimicis tuis: ꝛ si vltra bi
καὶ τὰ βρώματά σου τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ εἰ ἔτι πί-
bent filii alieni vinū tuū i quo laborasti: sed
ονται υἱοὶ ἀλλότριοι τὸν οἶνόν σου ἐφ' ᾧ ἐμόχθησας, ἀλ-
cōgregātes cōedent ea ꝛ laudabūt dom
λ' οἱ συνάγοντες φάγονται αὐτὰ καὶ αἰνέσουσι τὸν κύρι-
nū: ꝛ cōgregantes bibent ea in atriis
ον, καὶ οἱ συνάγοντες πίονται αὐτὰ ἐν ταῖς ἐπαύλεσι
sanctis meis. ite p portas meas ꝛ ve-
ταῖς ἁγίαις μου. πορεύεσθε διὰ τῶν πυλῶν μου καὶ ὁδο-
am facite pplo meo: ꝛ lapides de via
ποιήσατε τῷ λαῷ μου, καὶ τοὺς λίθους τῆς ἐκ τῆς ὁδοῦ
proicite: icuate signū in gētes. ecce. n. domi
διαρρίψατε, ἐξάρατε σύσσημον εἰς τὰ ἔθνη. ἰδοὺ γὰρ κύ-
nus fecit auditū vsq; ad extremū terre. dicite
ριος ἐποίησεν ἀκουστὸν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. εἴπατε
zach.9 filie sion: ecce tibi saluator aduenit hīs
c. Wat. τῇ θυγατρὶ σιών, ἰδοὺ σοι σωτὴρ παραγίνεται ἔχων
11.a. suam mercedē secum ꝛ opus suum ap
τὸν ἑαυτοῦ μισθὸν μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸ
faciem suam. ꝛ vocabit eū pplm sctū re-
προσώπου αὐτοῦ. καὶ καλέσει αὐτὸν λαὸν ἅγιον λελυ-
demptū a dño. tu āt vocaberis requisita ci-
τρωμένον ὑπὸ κυρίου. σὺ δὲ κληθήσῃ ἐπιζητουμένη πό-
uitas ꝛ nō derelicta.
λις καὶ οὐκ ἐγκαταλελειμμένη. Ca.63.

A QΤίς οὗτος ὁ παραγινόμενος ἐξ ἐδώμ, ἐρύθημα ἱμα-
um de bosra sic formosus in stola sua violēta cū
τίων ἐκ βοσὺρ οὕτως ὡραῖος ἐν στολῇ αὐτοῦ βίᾳ με-
fortitudine? ego loquor iustitiā ꝛ iudiciū sa-
τὰ ἰσχύος; ἐγὼ λαλέγομαι δικαιοσύνην καὶ κρίσιν σω
lutaris. ꝗre tua rubra vestimēta? ꝛ idumē
τήριον. διατί σου ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια; καὶ τὰ ἐνδύμα
ta tua sicut calcati torcularis plenī cōcul
τά σου ὡς πεπατηκότων ληνοῦ πλήρους καταπεπατη
cati? ꝛ gentiū nō est vir mecū? ꝛ cōculca
μένης; καὶ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἔστιν ἀνὴρ μετ' ἐμοῦ; καὶ κατε-
ui eos in furore meo ꝛ cōfregi eos ꝗsi terrā: ꝛ dedu
πάτησα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου καὶ κατέθλασα αὐτοὺς ὡς γῆν, καὶ κατή-
xi sanguinē eoꝝ in terrā. ꝛ ola vestimēta mea iqui
γαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. καὶ πάντα τὰ ἱμάτιά μου ἐμία
naui. dies em retributiōis venit eis: ꝛ annus
νανα. ἡμέρα γὰρ ἀνταποδόσεως ἐπῆλθεν αὐτοῖς, καὶ ἐνιαυτὸς

Trāsla.B.Vie.

regni in manu dei tui.
Non vocaberis
vltra derelicta: & terra
tua nō vocabitur
deſolata. Sed vocaberis
voluntas mea in ea: &
& terra tua inhabitata.
Quia cōplacuit dño in
te: & terra tua inhabita
bitur. Habitabit eni iu-
uenis cū virgine: & habi
tabūt i te filii tui. Et gau
debit ſponſus ſup ſpon-
ſam: & gaudebit ſuper te
deus tuus. Sup muros
tuos hieruſalem cōſtitui
cuſtodes: tota die & to
ta nocte in
perpetuū non tacebūt.
Qui remiſcimini dñi:
ne taceatis & ne detis
ſilentium ei:
donec ſtabiliat & donec
ponat hieruſalem
laudem in terra. Iura-
uit dñs in dextera ſua:
& ī brachio fortitudinis
ſue. Si dedero triticū tuū
vltra cibum inimicis tu
is: & ſi biberint
filii alieni vinum tuū in
quo laboraſti. &
Quia qui cōgregabūt il
lud comedēt & laudabūt
dominū: & qui cōportant illud bibent in atriis
ſanctis meis. Tranſite:
trāſite p portas prepate
viam populo. Planum
facite iter: & elegite
lapides: & eleuate ſignū
ad populos. Ecce
dominus auditum fecit
in extremis terre.
Dicite filie ſion. Ecce
ſaluator tuus venit:
ecce merces eius cum
eo: & opus ei? corā illo.
Et vocabūt eos populꝰ
ſanctus: redēpti a dño.
Tu autē vocaberis que
ſita ciuitas: & non
relicta. 63.

Quis eſt iſte qui venit
de edō: de edom tinctis ve
ſtibus de boſra? Iſte for
moſus in ſtola ſua: gradiēs
in multitudine fortitudi
nis ſue. Ego qui loquor
iuſticiā: & ppugnator ſū
ad ſaluādū. Quare ergo
rubrū eſt idumentū tuū
& veſtimēta tua ſicut cal
cantiū in torculari? Tor
cular calcauī ſolus: & de
gentib nō eſt vir mecū.
Calcauī eos in furore
meo: & cōculcauī eos in
ira mea. Et aſpſus eſt ſan
guis eorū ſup veſtimēta
mea & omnia indumēta
mea inquaui. Dies ci vl-
tiōis in corde meo: ann?

Tex.heb.Eſa.lxiij. Pītiua.heb.

מִי־זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים
מִבָּצְרָה זֶה הָדוּר בִּלְבֻשׁוֹ צֹעֶה
בְּרֹב כֹּחוֹ אֲנִי מְדַבֵּר בְּצְדָקָה
רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ מַדּוּעַ אָדוֹם לִלְבוּשֶׁךָ
וּבְגָדֶיךָ כְּדֹרֵךְ בַּת גַּת׃ פּוּרָה דָרַכְתִּי
לְבַדִּי וּמֵעַמִּים אֵין אִישׁ אִתִּי
וָאֶדְרְכֵם בְּאַפִּי וָאֶרְמְסֵם בַּחֲמָתִי
וַיִּזֶּה נִצְחָם עַל בְּגָדַי וְכָל מַלְבּוּשַׁי
אֶגְאָלְתִּי׃ כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וּשְׁנַת

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pśitiua.beb.	Ter.heb.Esa.lxiij.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cūiter.latina.
נֹאוּלִי בָּאָה׃ וְאֵבִיט וְאֵין עֹזֵר	redemptiōis mee venit. Circūspexi & non erat auxiliator: qsiu & nō fuit q adiuuaret. Et saluauit mihi brachiū meū: & īdignatio mea ipsa auxiliata ē mihi: & cōculcaui pplos in furore meo: & inebriaui eos in īdignatione mea: & detraxi in terrā virtutē eorū. Miserationū dñi recordabor: laudē dñi sup oibus q reddidit nobis dñs: & super multitudinē bonor domui israel q largitus est eis fm indulgētiā suā: & fm multitudinē misericordiarū suar. Et dixit. Verūtn ppls mea est: filii nō negātes. Et factus est eis saluator in oi tribulatione eorū. Non est tribulatio: & angelus faciei eius saluauit eos. In dilectiōe sua & īdulgētia sua ipse redemit eos: & portauit eos: & eleuauit eos cūctis diebus scli. Ipsi aūt ad iracūdiā puocauerūt: & afflixerūt spm scti eius. Et cōuersus ē eis in inimicū: & ipe debellauit eos. Et recordatus est die rū secli moysi & ppli sui. Vbi ē qui eduxit eos de mari cū pastorib gregis sui? Vbi est q posuit in medio eius spm scti sui? Qui duxit ad dexterā moysen brachio maiestatis sue: q scidit aqs ante eos vt faceret sibi nomē sempiternū: q eduxit eos p abyssos q̄si equū in deserto nō impingentē: q̄si aial in cāpo. Descēdes spūs dñi ductor eius fuit. Sic adduxisti ppm tuū vt faceres tibi nomē glorie. Attende de celo: & vide de hitaculo scto tuo & glie tue. Vbi ē zelus tuus & fortitudo tua: multitudo viscerū tuorū & miserationū tuar. Sup me cōtinuerūt se. Tu ei pater nr: & abraā nesciuit nos: & israel ignorauit nos. Tu dñe pater noster: redemptor noster: a seculo nomē tuū. Quare errare nos fecisti dñe de viis tuis: induraſti cor nostrū ne timeremus te? Cōuertere ppter seruos tuos tribus hereditatis tue. Quasi nihilū possederūt ppm sanctū tuū: hostes nri cōculcauerūt sanctificationē tuā. Facti sumus q̄si a principio çū	redēptionis adest:: & inspexi & nō erat auxiliator: λυτρώσεως παρεσιν, καὶ ἐπέβλεψα καὶ οὐκ ἦν βοηθός, & cōsideraui & nullus q̄ pberet auxiliū. & liberauit eos brachiū meū: & furor meus aduenit. & τοὺς αὐτοὺς ὁ βραχίων μου, καὶ ὁ θυμός μου ἐστήσεν. καὶ cōculcaui eos ira mea: & deduxi sanguinē eorū. Misericordias dñi recordabor: laudē dñi sup oibus q̄ nobis reddidit. dñs iudex bonus domui israel iudicauit nobis scōm miam suā & scōm multitudinē iusticie sue. & κατεπάτησα αὐτοὺς τῇ ὀργῇ μου, καὶ κατήγαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. μὴ ἔλεος κυρίου ἐμνήσθην.. τὰς ἀρετὰς dñi in oib q̄ nobis reddit. dñs τὰς κυρίου ἐν πᾶσιν οἷς ἡμῖν ἀνταπέδωσεν. κύριος iudex bonus domui israel iducit nobis scōm miaz suā & scōm multitudinē iusticie sue. & κριτὴς ἀγαθὸς τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ ἐπάγει ἡμῖν κατὰ τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ. καὶ dixit ppls me: filii nequaq̄ repbrabūt. & factus est eis saluator ex omni tribulatiōe eor. nō legatus neq̄ ageles sed ipe dñs saluauit eos: εἶπεν ὁ λαός μου, τέκνα οὐ μὴ ἀθετήσωσι. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς σωτηρίαν ἐκ πάσης θλίψεως αὐτῶν. οὐ πρέσβυς οὐδὲ ἄγγελος ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν αὐτούς, eo q̄ diligeret eos & parceret eis. ipe redemit eos & suscepit eos: & extaluauit eos olim diebus seculi. ipi aūt ἐλυτρώσατο αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτούς, καὶ ὕψωσεν αὐτοὺς πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος. αὐτοὶ δὲ ad irā cōcitauerūt & exacerbauerūt spm scti eius. & cōuersus ē eis in inimiciciā: & ipe expugnauit eos. Et recordatus ē dierū seculi mosi & ppli sui. Vbi ē qui eduxit eos de mari cū pastore gregis sui? Vbi est q posuit in medio eius spm scti sui? Qui duxit ad dexterā moysen brachium glie sue: q scidit aquas a facie eius vt faceret sibi nomē sempiternū: q eduxit eos p abyssos q̄si equū in deserto nō impingentes: q̄si aial in cāpo. Descēdens spūs a dño: & duxit eos. Sic adduxisti ppm tuū vt faceres tibi nomē glorie. cōuertere de celo & vide de domo sctā tua & glia tua: vbi est zelus tua & fortitudo tua: multitudo miserationū tuarū & misericordiarū tuar: qz sustinuisti nos: tu em̄ es pf nr qz abraam nō cognouit nos & israel nō cognouit nos: sed tu dñe pater nr libera nos: a principio nomē tuū sup nos erit. & cur errare nos fecisti dñe de viis tuis: induraſti cordia nra ne timeremus te. cōuertere ppter seruos tuos: ppter tribus hereditatis tue: vt modicū possideam? mōtis sancti tui: aduersarii nri cōculcauerūt sanctuariū tuū. facti sumus q̄si a principio	redēptionis adest:: & inspexi & nō erat auxiliator: λυτρώσεως παρεσιν, καὶ ἐπέβλεψα καὶ οὐκ ἦν βοηθός, & cōsideraui & nullus q̄ pberet auxiliū. & libera uit eos brachiū meū: & furor meus aduenit. & τοὺς αὐτοὺς ὁ βραχίων μου, καὶ ὁ θυμός μου ἐστήσεν. καὶ cōculcaui eos ira mea: & deduxi sanguinē eorū. Misericordias dñi recordabor: laudē dñi sup oibus q̄ nobis reddidit. dñs iudex bonus domui israel iducit nobis scōm miaz suā & scōm multitudinē iusticie sue. & κατεπάτησα αὐτοὺς τῇ ὀργῇ μου, καὶ κατήγαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. μὴ ἔλεος κυρίου ἐμνήσθην.. τὰς ἀρετὰς dñi in oib q̄ nobis reddit. dñs τὰς κυρίου ἐν πᾶσιν οἷς ἡμῖν ἀνταπέδωσεν. κύριος iudex bonus domui israel iducit nobis scōm miaz suā & scōm multitudinē iusticie sue. & κριτὴς ἀγαθὸς τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ ἐπάγει ἡμῖν κατὰ τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ. καὶ dixit ppls me: filii nequaq̄ repbrabūt. & factus est eis saluator ex omni tribulatiōe eor. nō legatus neq̄ ageles sed ipe dñs saluauit eos: εἶπεν ὁ λαός μου, τέκνα οὐ μὴ ἀθετήσωσι. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς σωτηρίαν ἐκ πάσης θλίψεως αὐτῶν. οὐ πρέσβυς οὐδὲ ἄγγελος ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν αὐτούς, eo q̄ diligeret eos & parceret eis. ipe redemit eos & suscepit eos: & extaluauit eos olim diebus seculi. ipi aūt ἐλυτρώσατο αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτούς, καὶ ὕψωσεν αὐτοὺς πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος. αὐτοὶ δὲ ad irā cōcitauerūt & exacerbauerūt spm scti eius. & cōuersus ē eis in inimiciciā: & ipe expugnauit eos. Et recordatus ē dierū seculi mosi & ppli sui. Vbi ē qui eduxit eos de mari cū pastore gregis sui? Vbi est q posuit in medio eius spm scti sui? Qui duxit ad dexterā moysen brachium glie sue: q scidit aquas a facie eius vt faceret sibi nomē sempiternū: q eduxit eos p abyssos q̄si equū in deserto nō impingentes: q̄si aial in cāpo. Descēdens spūs a dño: & duxit eos. Sic adduxisti ppm tuū vt faceres tibi nomē glorie. cōuertere de celo & vide de domo sctā tua & glia tua: vbi est zelus tua & fortitudo tua: multitudo miserationū tuarū & misericordiarū tuar: qz sustinuisti nos: tu em̄ es pf nr qz abraam nō cognouit nos & israel nō cognouit nos: sed tu dñe pater nr libera nos: a principio nomē tuū sup nos erit. & cur errare nos fecisti dñe de via tua? induraſti cordia nra ne timeremus te. cōuertere ppter seruos tuos: ppter tribus hereditatis tue: vt modicū possideam? mōtis sancti tui: aduersarii nri cōculcauerūt sanctuariū tuū. facti sumus q̄si a principio

Deut. 26.d. Baruc. 2.d.

qñ nō vñareris nñt: neq; inocatū est nomē tuū sup
ὅτι οὐκ ἤρξας ἡμῶν, οὐδὲ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά σου ἐφ'
nos.
ἡμᾶς.

Ca.64.

SI aperueris celū tremor ap̄hēdet: t mōtes li-
Ἐὰν ἀνοίξῃς τὸν οὐρανὸν τρόμος λήψεται, καὶ ὄρη τα
q̄flēt: sicut cera ab igne liq̄fit: t cōbu-
κήσονται, ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρὸς τήκεται, καὶ κατακαύ-
ret ignis aduersarios: t manifestū erit nomē
σει πῦρ τοὺς ὑπεναντίους, καὶ φανερὸν ἔσται τὸ ὄνομά
tuū in aduersariis. a facie tua gētes tur
σου ἐν τοῖς ὑπεναντίοις. ἀπὸ προσώπου σου ἔθνη τα-
babunt: cū feceris gñosa: tremor ap̄hēdet mōtes.
ραχθήσονται, ὅτ' ἂν ποιῇς τὰ ἔνδοξα, τρόμος λήψεται ὄρη.
B a seculo nō audiuim⁹: neq; oculi nr̄i
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσαμεν, οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν
1.Cor. 2.b. viderūt deū p̄ter te: t opa tua q̄ facies
εἶδον θεὸν πλὴν σου, καὶ τὰ ἔργά σου ἃ ποιήσεις τοῖς
expectātib⁹ miam. occurret eñ sustinētib⁹
ὑπομένουσιν ἔλεον. συναντήσεται γὰρ τοῖς ὑπομένουσι
iusticiā: t viaꝫ tuaꝫ recordabūt. ecce tu ira
τὸ δίκαιον, καὶ τῶν ὁδῶν σου μνησθήσονται. ἰδοὺ σὺ ὠργί-
tus es: t nos peccauim⁹. iccirco errauim⁹ t
σθης, καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν· διὰ τοῦτο ἐπλανήθημεν καὶ
facti sum⁹ q̄sī imūdi oēs nos: vt pānꝰ sedē
ἐγενήθημεν ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς, ὡς ῥάκος ἀποκα
tis ois iusticia nr̄a. t defluximꝰ q̄sī
θημένης πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν. καὶ ἐξερρυήμεν ὡς
C folia ꝓpter iniq̄tates nr̄as. sic vētus auferet nos.
φύλλα διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν. οὕτως ἄνεμος ὄισει ἡμᾶς.
t nō est q̄ inuocet nomē tuū: t recordat⁹
καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομά σου, καὶ ὁ μνησθεὶς
vt apprehendat te: q; auertisti faciē tuā
ἀντιλαβέσθαι σου, ὅτι ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου
a nobis: t tradidisti nos ꝓpter pcta no
ἀφ' ἡμῶν, καὶ παρεδώκας ἡμᾶς διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡ-
stra. t nūc dñe: q̄ñ ppls tu⁹ oēs nos. ciuitas
μῶν. καὶ νῦν κύριε πατὴρ ἡμῶν σύ, ἡμεῖς δὲ πηλός, ἔρ-
ra manuū tuaꝫ oēs nos. ne irascaris nobis ni
γα τῶν χειρῶν σου πάντες ἡμεῖς. μὴ ὀργίζου ἡμῖν σφό-
ꝓ.78. D mis: t ne in tp̄e memineris pctōrū nr̄oꝝ. t nūc
δρα, καὶ μὴ ἐν καιρῷ μνησθῇς ἁμαρτιῶν ἡμῶν. καὶ νῦν
respice dñe: q̄ñ ppls tu⁹ oēs nos. ciuitas
ἐπίβλεψον κύριε, ὅτι λαός σου πάντες ἡμεῖς. πόλις τ
sancti tui facta est desertatiō q̄sī solitudo. facta est hierusa
ἁγίου σου ἐγενήθη ἔρημος σιὼν ὡς ἔρημος. ἐγενήθη Ἱερουσα
lem in maledictionē: dom⁹ sanctificatio nr̄a t gl̄ia cui be
λὴμ εἰς κατάραν, ὁ οἶκος τὸ ἅγιον ἡμῶν καὶ ἡ δόξα ἣν ἠυ
nedixerūt p̄res nr̄i: facta est igne cōbusta: t om-
λόγησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐγενήθη πυρίκαυστος, καὶ πάν
nia gl̄iosa nr̄a cōciderūt. t sup oīb⁹ hīs
τα τὰ ἔνδοξα ἡμῶν συνέπεσεν. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις
sustinebim⁹ dñe: t tacuisti t humiliasti
τοις ἀνέξομεν κύριε, καὶ ἐσιώπησας καὶ ἐταπείνωσας
nos valde.
ἡμᾶς σφόδρα.

Ca.65.

A HPparuī me nō q̄rentib⁹: inuent⁹ sū
Ἐμφανὴς ἐγενήθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, εὑρέθην
me nō interrogātib⁹. dixi: ecce ego gēti q̄
ꝓ.10. b. τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. εἶπα, ἰδοὺ ἐγὼ τῷ ἔθνει οἱ
nō vocaueꝫ meū nomē expandi man⁹ meas
οὐκ ἐκάλεσάς μου τὸ ὄνομα ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου
tota die: ad pplm icredulū t cōtradicē
ὅλην τὴν ἡμέραν, πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγον
tē q̄ nō ābulauerūt vīa bona: sed post
τα οἱ οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδῷ ἀγαθῇ, ἀλλ' ὀπίσω τῶν
pctā sua ppls hic exacerbās me i cōspectu
ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὁ λαὸς οὗτος ὁ παροξύνων με ἐναντίον
meo semp: tp̄i imolant in hortis
ἐμοῦ διαπαντός, αὐτοὶ θυσιάζουσιν ἐν τοῖς κήποις ꝏ

ꝏꝏꝏ

Universidad de Deusto
Biblioteca

"וּמְקַטְּרִים ° עַל ᵖ הַלְּבֵנִים: ᵠ הַיֹּשְׁבִים "קֶבֶר
ʳ בַּנְּקֻבְּרִים ˢ וּבַנְּצוּרִים יָלִינוּ "הָאֳכְלִים ᵒ נְצַר לון
ˣ בְּשַׂר ʸ הַחֲזִיר ᶻ וּמְרַק ᵃ פִּגּוּלִים ᵇ כֵּלֵיהֶם: ᶜ חָזַר
ᶜ הָאֹמְרִים ᵒ קְרַב ᵉ אֵלֶיךָ ᶠ אַל ᵍ תִּגַּשׁ "פִּגֵּל ᵇ כָּלָה
ᵇ בִּי כִּי ʰ קְדַשְׁתִּיךָ ᶦ אֵלֶּה "עָשַׁן "בְּאַפִּי ᵍ נָגַשׁ
ᵒ אֵשׁ ᵖ יֹקֶדֶת ᵠ כָּל ʳ הַיּוֹם: ˢ הִנֵּה ᵗ כְתוּבָה ᵘ כָּתַב
ᵛ לְפָנַי ˣ לֹא ʷ אֶחְשֶׁה ʸ כִּי ᶻ אִם ᵃ שִׁלַּמְתִּי ᵛ פָּנָה חָשָׂה
ᶜ וְשִׁלַּמְתִּי ᵒ עַל ᵉ חֵיקָם ; ᶠ עֲוֹנֹתֵיכֶם
ᵍ וַעֲוֹנוֹת ʰ אֲבֹתֵיכֶם ʲ יַחְדָּו ᵏ אָמַר ˡ יְהוָה
ᵐ אֲשֶׁר "קִטְּרוּ ᵒ עַל ᵖ הָהָרִים ᵠ וְעַל
ʳ הַגְּבָעוֹת ˢ חֵרְפוּנִי ᵗ וּמַדֹּתִי "פְּעֻלָּתָם ᵘ מָדַד
ʷ רִאשֹׁנָה ˣ עַל ʸ חֵיקָם: ᶻ כֹּה ᵃ אָמַר ˡ יְהוָה
ᵇ מֹצֵא ᶜ יָרֹשׁ ᵈ הַתִּירוֹשׁ ᵉ בָּאֶשְׁכּוֹל ᶠ שָׁחַת
ᵍ וְאָמַר ʰ אַל ⁱ תַּשְׁחִיתֵהוּ ʲ כִּי "בְרָכָה ᵏ בּוֹ
ˡ כֵּן ᵖ אֶעֱשֶׂה ᵠ לְמַעַן ʳ עֲבָדַי ˢ לְבִלְתִּי ᵗ עֲשֹׂת
ᵘ הַשְׁחֵית "הַכֹּל ; ˣ וְהוֹצֵאתִי ʸ מִיַּעֲקֹב ᶻ יָצָא
ᵃ זֶרַע ᵇ וּמִיהוּדָה ᶜ יוֹרֵשׁ ᵈ הָרָי ᵉ וִירֵשׁוֹהָ ᶠ יָרַשׁ
ᶜ בְחִירַי ᵍ וַעֲבָדַי ʰ יִשְׁכְּנוּ ᵘ שָׁמָּה: ʲ וְהָיָה ᵏ שָׁרוֹן
ˡ לִנְוֵה "צֹאן ᵐ וְעֵמֶק ᵒ עָכוֹר ᵖ לְרֶבֶץ ᵠ בָּקָר ʳ לְעַמִּי ˢ אֲשֶׁר ᵗ דָּרָשׁוּנִי:
"וְאַתֶּם ˣ עֹזְבֵי ʸ יְהוָה ᶻ הַשְּׁכֵחִים ᵃ אֶת
ᵇ הַר ᶜ קָדְשִׁי ᵈ הָעֹרְכִים ᵉ לַגָּד ᶠ שֻׁלְחָן
ᵍ וְהַמְמַלְאִים ʰ לַמְנִי ʲ מְמָסָךְ: ᵏ וּמָנִיתִי ˡ מָלָא ᵐ לַחֶרֶב "אֶתְכֶם ᵒ וְכֻלְּכֶם ᵖ לַטֶּבַח ᵠ תִּכְרָעוּ ʳ נָסוּ ˢ מָנָה
ᵗ יַעַן ᵘ קָרָאתִי ˣ וְלֹא ʸ עֲנִיתֶם ᶻ דִּבַּרְתִּי ᵃ וַיִּשְׁמְעוּ ᵇ עָנָה
ᶜ וַתַּעֲשׂוּ ᵈ הָרַע ᵉ בְּעֵינָי ᶠ וּבַאֲשֶׁר ᵍ לֹא ʰ חָפַצְתִּי ʲ בָּחַרְתֶּם :
ᵏ לָכֵן ˡ כֹּה ᵐ אָמַר ⁿ אֲדֹנָי ᵒ יְהוִה "הִנֵּה
"עֲבָדַי ᵖ יֹאכֵלוּ ᵠ וְאַתֶּם ʳ תִּרְעָבוּ ˢ הִנֵּה ᵗ אֲבַל ᵘ רָעַב
ᵛ עֲבָדַי ʷ יִשְׁתּוּ "וְאַתֶּם ˣ תִּצְמָאוּ ʸ הִנֵּה ᶻ שָׂתָה ᵃ צָמָא
ᵇ עֲבָדַי ᶜ יִשְׂמָחוּ ᵈ וְאַתֶּם ᵉ תֵּבֹשׁוּ: ᶠ הִנֵּה ᵍ שָׂמַח
ʰ עֲבָדַי ʲ יָרֹנּוּ ᵏ מִטּוּב ˡ לֵב ᵐ וְאַתֶּם ⁿ תְּצַעֲקוּ ᵒ מִכְּאֵב "לֵב ᵖ וּמִשֶּׁבֶר ᵠ רוּחַ תְּיַלִּילוּ: ʳ וְהִנַּחְתֶּם ˢ שִׁמְכֶם ᵗ לִשְׁבוּעָה
ᵘ לִבְחִירַי ᵛ וְהֵמִיתְךָ ʷ אֲדֹנָי ˣ יְהוִה ʸ וְלַעֲבָדָיו ᶻ יִקְרָא ᵃ שֵׁם ᵇ אַחֵר: ᶜ אֲשֶׁר "מוּת ᵈ קָרָא

"& sacrificant° super ᵖ lateres: ᵠ qui habitant ∞∞∞∞ ʳ in sepulchris ˢ & in delubris idolorū ᵗ dormiūt: ᵘ q comedūt ˣ carnē ʸ suillam: ᶻ & ius ᵃ pphanū in ᵇ vasis eorū: ᶜ qui dicūt ᵒ recede ᵉ a me: ᶠ non ᵍ appropinques ʰ mihi: ʲ quia ᵏ imundus es. ˡ Ist ᵐ fumus erūt ⁿ in furore meo: ° ignis ᵖ ardens ᵠ tota ʳ die. ˢ Ecce ᵗ scriptum est "coram me. ˣ Non ʳ tacebo: ʸ sed ᶻ reddam ∞∞∞∞∞ ᵃ & retribuam ᵒ in ᵉ sinu eorum ᶠ iniquitates vestras: ᵍ & iniquitates ʰ patrū vestrorum ˡ simul ᵏ dicit ˡ dñs ᵐ qui ⁿ sacrificauerunt ° super ᵖ montes ᵠ & super ∞∞ ʳ colles ˢ exprobrauerunt mihi: ᵗ & remetiar ᵘ opus eorum ᵛ primum ʷ in ˣ sinu eorum. ʸ Hec ᶻ dicit ᵃ domin⁹. ᵇ Quomodo si ᶜ inueniatur ᵈ granum ᵉ in botro: ∞ ᶠ & dicatur: ᵍ ne ʰ dissipes illud: ⁱ qm ʲ benedictio ᵏ est: ° sic ᶜ faciam ᵍ propter ᵈ seruos meos ᵉ vt non ∞∞∞∞ ᶠ disperdam ʰ totum. ˣ Et educam ʸ de iacob ∞∞∞∞∞ ᶻ semen: ᵃ & de iuda ᵇ possidentē ᶜ montes meos. ᵈ Et hereditabūt eā ᵉ electi mei ᶠ & serui mei ᵍ habitabūt ʰ ibi: ⁱ & erūt ʲ cāpestria ᵏ i caulas ˡ gregū: ᵐ & vallis ° achor ᵖ in cubile ᵠ armētorū ʳ populo meo: ° q ʳ requisierūt me. ᵘ Et vos ˢ qui dereliquistis ᵗ dñm: ᵘ qui oblti estis ᵛ montē ʷ sanctū meū: ˣ qui ponitis ʸ fortune ᶻ mēsam ᵃ & libatis super eam: ᵇ numerabo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶜ vos ᵈ in gladio ᵉ & omnes ᶠ in cede ᵍ corruetis: ∞∞∞∞ ʰ pro eo q ⁱ vocaui ʲ & non ᵏ respōdistis: ˡ locutus sum ᵐ et non ⁿ audistis: ° & facie batis ᵖ malū ᵠ i oculis meis: ʳ & que ˢ nolui ᵗ elegistis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞ ᵘ Propter hoc ᵛ hec ʷ dicit ˣ dominus ʸ deus. ᶻ Ecce ∞ ᵃ serui mei ° comedent: ᵖ & vos ᵠ esurietis. ʳ Ecce ∞∞∞ ˢ serui mei ᵗ bibent: ᵘ & vos ᵛ sitietis. ʷ Ecce ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ˣ serui mei ʸ letabuntur: ᶻ & vos ᵃ cōfundemini. ᵇ Ecce ᶜ serui mei ᵈ laudabūt ᵉ pre exultatiōe ᶠ cordis: ᵍ & vos ʰ clamabitis ⁱ p dolore ʲ cordis: ᵏ & pre cōtritiōe ˡ spūs ᵐ vlulabitis: ⁿ & dimittetis ° nomē vrm ᵖ in iuramentū ᵠ electis meis. ʳ Et interficiet te ˢ dominus ᵗ deus: ∞ ᵘ & seruos suos ᵛ vocabit ʷ nomine ˣ alio. In ʸ quo

τ incensant sup lateribꝰ demonis q̄ nō καὶ θυμιῶσιν ἐπὶ ταῖς πλίνθοις τοῖς δαιμονίοις ἃ οὐκ sunt. τ i sepulchris in specubꝰ dormiūt ppt ἐστι· καὶ ἐν τοῖς μνήμασι ἐν τοῖς αὐλαίοις κοιμῶνται δι' somnia: comedētes carnes suillas τ ius hostiaꝝ pfa ἐνύδρια, οἱ ἔδοντες κρέα ὕεια καὶ ζωμὸν θυσιῶν, μεμολυσ nata oīa vasa eoꝝ. dicētes lōge a μένα πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν· οἱ λέγοντες πόρρω ἀπ' ἐ me ne appropiāqs mihi: qm̄ mūdꝰ sum. iste fumus μοῦ μὴ ἐγγίσῃς μοι, ὅτι καθαρός εἰμι. οὗτος καπνὸς furoris mei. ignis ardet in eo cūctis diebꝰ. θυμοῦ μου. πῦρ καίεται ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας. ecce scriptū est in cōspectu meo: nō tacebo donec reddā ἰδοὺ γέγραπται ἐνώπιόν μου, οὐ σιωπήσω ἕως ἂν ἀποδῶ τ retribuā in sinu eoꝝ pctā καὶ ἀνταποδώσω εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας eoꝝ τ patrū suoꝝ dicit dñs. ἃ adolebāt icē αὐτῶν καὶ τῶν πατέρων αὐτῶν λέγει κύριος. οἱ ἐθυμία sum sup mōtes: τ sup colles exprobraueft mihi: σαν ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν ἀνείδισάν με, reddā opa eoꝝ in sinū suū: sic ἀποδώσω τὰ ἔργα αὐτῶν εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν, οὕτως dicit dñs: quēadmodū inuenieť acinꝰ in botro: λέγει κύριος, οἱ τρόποι εὑρεθήσεται ὁρᾷ ἐν τῷ βότρυϊ, τ dicať ne dissipes illud qz bñdictio est in eo: καὶ εἰρήσω μὴ λυμήνῃ αὐτὸν ὅτι εὐλογία ἔστιν ἐν αὐτῷ, sic faciā ppter seruiētē mihi: huiꝰ ↦cau: οὕτως ποιήσω ἕνεκεν τοῦ δουλεύοντός μοι, τούτου ἕνε sa nō perdā oēs: τ educā qȝ de iacob σεν οὐ μὴ ἀπολέσω πάντας, καὶ ἐξάξω τὸ ἐξ ἰακὼβ σπέρ mē τ ex iuda: τ hereditabit mōtē scī meū. μα καὶ τὸ ἐξ ἰούδα, καὶ κληρονομήσει τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου· τ hereditabūt electi mei τ serui mei: καὶ κληρονομήσουσιν οἱ ἐκλεκτοί μου καὶ οἱ δοῦλοί μου, τ habitabūt ibi. τ erūt in sylua ouiκαὶ κατοικήσουσιν ἐκεῖ· καὶ ἔσονται ἐν τῷ δρυμῷ ἐπαύ lia gregū τ vallis achor in requiē armētoꝝ λεις ποιμνίων καὶ φάραγξ Ἀχὼρ εἰς ἀνάπαυσιν βουκολίων ppło meo: q requisierūt me. vos aūt relinq̄n τῷ λαῷ μου, οἳ ἐζήτησάν με. ὑμεῖς δὲ οἱ ἐγκαταλιπόν tes me: τ oblīti mōtis scī mei: τ τες με, καὶ ἐπιλαμβανόμενοι τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου, καὶ parātes demoni mensam: τ iplētes ἑτοιμάζοντες τῷ δαίμονι τράπεζαν, καὶ πληροῦντες fortune potionē ego tradā vos in gladiū. τῇ τύχῃ κέρασμα, ἐγὼ παραδώσω ὑμᾶς εἰς μάχαιραν· oēs incede cadetis: qz vocaui vos: τ πάντες ἐν σφαγῇ πεσεῖσθε, ὅτι ἐκάλεσα ὑμᾶς, καὶ nō audistis: locutꝰ sū τ cōtēpsistis: ἐν οὐχ ὑπηκούσατε, ἐλάλησα καὶ παρηκούσατε, καὶ fecistis malū in cōspectu meo: τ q̄ nō vole ἐποιήσατε τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου, καὶ ἃ οὐκ ἐβου bā elegistis: ppter hoc hec dicit dñs: ecce λόμην ἐξελέξασθε, διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ seruiētes mihi comedēt: vos aūt esurietis. ecce οἱ δουλεύοντές μοι φάγονται, ὑμεῖς δὲ πεινάσετε. ἰδοὺ seruiētes ᵐ mihi bibēt: vos aūt sitietis. ecce οἱ δουλεύοντές μοι πίονται, ὑμεῖς δὲ διψήσετε. ἰδοὺ seruiētes mihi gaudebūt: vos aūt cōfūde οἱ δουλεύοντές μοι εὐφρανθήσονται, ὑμεῖς δὲ αἰσχυνθή mini. ecce seruiētes mihi exultabūt in gau σεσθε. ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι ἀγαλλιάσονται ἐν εὐφρο dio: vos aūt clamabitis ppter dolorē cordis συνῃ, ὑμεῖς δὲ κεκράξεσθε διὰ τὸν πόνον τῆς καρδίας vel τ a cōtritione spūs vel vlulabiὑμῶν καὶ ἀπὸ συντριβῆς πνεύματος ὑμῶν ὀλολύξε tis. relinquetis eīm nomē vrm in saturitatē τε· καταλείψετε γὰρ τὸ ὄνομα ὑμῶν εἰς πλησμονὴν electis meis. vos aūt interficiet dñs: ai τοῖς ἐκλεκτοῖς μου· ὑμᾶς δὲ ἀνελεῖ κύριος, τοῖς δὲ seruientibꝰ mihi vocabit nomē nouū: δουλεύουσί μοι καλέσει ὄνομα καινόν, ∞∞∞∞∞∞∞

Pro.1 d. Dicere 7.c.

C

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Hie.	Tex.heb.Esa.lxvi.	Pritiua.heb.
qũ bñdicet sup terrã. bñdicẽt eñ deũ ὁ εὐλογηθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς. εὐλογήσουσι γὰρ τὸν θεὸν τὸν verũ τ iurãtes sup terrã:iurabũt deũ ve- ἀληθινὸν καὶ οἱ ὀμνύοντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὀμοῦνται τὸν θεὸν τὸν ἀλη rũ. obliuiscent eñ tribulationis sue prime: τ nõ θινόν, ἐπιλήσονται γὰρ τὴν θλῖψιν αὐτῶν τὴν πρώτην, καὶ οὐκ ascẽdet sup cor eor. erit eñ celũ no ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν. ἔσαι γὰρ ὁ οὐρανὸς καὶ num τ terra noua:τ nõ recordabunt prioꝝ: neqꝫ νὸς καὶ ἡ γῆ καινή, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσι τῶν πρότερων, οὐδ' οὐ venient sup cor eor: sed gaudiũ τ μὴ ἐπέλθη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν, ἀλλ' εὐφροσύνην καὶ exultationẽ inuenietꝫ in ea. qz ecce ego facio exulta ἀγαλλίαμα εὑρήσουσιν ἐν αὐτῇ. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἀγαλ tionẽ hierlim. τ sup pplm meũ leticiã. λίαμα ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν μου εὐφροσύνην. τ exultabo sup hierlim: τ letaboꝫ sup καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ pplo meo. τ nõ vltra audiet in ea vox fle τῷ λαῷ μου. καὶ οὐκ ἔτι μὴ ἀκουσθῇ ἐν αὐτῇ φωνὴ κλαυ tus: neqꝫ vox clamoris: neqꝫ fiet vltra imatur θμοῦ, οὐδὲ φωνὴ κραυγῆς, οὐδ' οὐ μὴ γένηται ἔτι ἄωρος τ senex q̃ nõ impleat tps suũ. erit καὶ πρεσβύτης ὃς οὐκ ἐμπλήσει τὸν χρόνον αὐτοῦ. ἔσαι eñ infãs cẽtũ ãnorũ: at morieꝫ pcõr cen γὰρ ὁ νέος ἑκατὸν ἐτῶν, ὁδὲ ἀποθνήσκων ἁμαρτωλὸς ἑκα tũ ãnorũ: τ maledict erit. τ edifica τὸν ἐτῶν, καὶ ἐπικατάρατος ἔσαι. καὶ οἰκοδομήσου- bũt vomos: τ ipi ĩhabitabũt τ plãta σιν οἰκίας, καὶ αὐτοὶ ἐνοικήσουσι καὶ καταφυτεύσου- bũt vineas: τ ipi comedẽt fructꝫ eaꝝ: σιν ἀμπελῶνας, καὶ αὐτοὶ φάγονται γενήματα αὐτῶν, τ vinũ bibẽt: τ nõ edificabũt. τ alii καὶ τὸν οἶνον πίονται, καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσουσι. καὶ ἄλλοι habitabũt: τ nõ plantabũt: τ alii comedẽt ἐνοικήσουσι, καὶ οὐ μὴ φυτεύσωσι, καὶ ἄλλοι φάγονται. scõm eñ dies ligni vite erũt di κατὰ γὰρ τὰς ἡμέρας τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἔσονται αἱ ἡμέ es ppli mei. opa manũ suarũ inetera- ραι τοῦ λαοῦ μου. ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν παλαιώσου scẽt: at electi mei nõ laborabũt in vanũ: neqꝫ σιν, οἱ δὲ ἐκλεκτοί μου οὐ κοπιάσουσιν εἰς κενόν, οὐδὲ filios gñabũt in maledictionẽ.qz semẽ bñdictũ τεκνοποιήσουσιν εἰς κατάραν. ὅτι σπέρμα εὐλογημένον a deo est: τ nepotes eoꝝ cũ eis. τ erit ὑπὸ θεοῦ ἐστι, καὶ τὰ ἔγγονα αὐτῶν μετ' αὐτῶν. καὶ ἔσαι añq̃ clamẽt ipi: ego exaudiã eos: adhuc πρὶν ἢ κεκράξαι αὐτούς, ἐγὼ ἐπακούσομαι αὐτῶν, ἔτι loq̃ntib illis dicã:qđ est: tũc lupi τ agni λαλούντων αὐτῶν ἐρῶ, τί ἐστι; τότε λύκοι καὶ ἄρνες pascent simul: τ leo q̃si bos comedet paleas βοσκηθήσονται ἅμα, καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα τ serpẽs terrã q̃si panẽ nõ nocebũt: neqꝫ cozrũ καὶ ὄφις γῆν ὡς ἄρτον οὐκ ἀδικήσουσιν, οὐδὲ λυμανοῦν- pẽt in mõte scto meo: dicit dñs. σιν ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ μου, λέγει κύριος. Ca.66.

Sic dicit dñs celũ mihi sedes: at terra Οὕτως λέγει κύριος ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ scabellũ pedũ meoꝝ.q̃lẽ domũ edificabitis ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ mihi:aut q̃lis loc rediei mee: oia enĩ μοι, ἢ ποῖος τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; πάντα γὰρ hec fecit man mea: τ sunt mea oia ista ταῦτα ἐποίησεν ἡ χείρ μου, καὶ ἔσιν ἐμὰ πάντα ταῦ dicit dñs. τ sup quẽ respiciã: nisi τα λέγει κύριος. καὶ ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ sup humilẽ q̃tũ τ trementẽ ser- ἐπὶ τὸν ταπεινὸν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντα τοὺς λό- mones meos:at iniqn imolãs mihi vitulũ q̃si pcutiẽs virũ γους μου; ὁ δὲ ἄτομος ὁ θύων μοι μόχον ὡς ὁ τιτῶν ἄνδρα τ sacrificãs de grege: q̃si occidẽs canẽ. καὶ ὁ θυσιάζων ἐκ ποιμνίου, ὡς ἀποκτείνων κύνα. ccc

בָּרַךְ	qui bñdictus est sup ter- rã benedicetur in deo: amen. Et qui iurat in terra: iurabit in deo ∞ amen. Quia obliuioni tradite sũt angustie prio res: & qa abscõdite sunt ab oculis meis. Ecce ei ego creo celos nouos & terrã nouam : & non erunt in memoria prio ra: & non ascendent ∞ sup corde : sed gaude- bitis & exultabitis vsqꝫ i sempiternum in his que ego creo : qa ecce ego creo hierusalem exulta tionem : & populũ eius gaudiũ : & exultabo in hierusalem : & gaudebo in populo meo: & nõ au dietur in ea vltra vox ∞ fletus & vox clamoris. Non erit ibi ∞∞∞∞∞ amplius infans dierum & senex qui non ∞∞∞ impleat dies suos : quo niam puer centum ∞∞∞ annorum morietur: & peccator centũ annorũ maledict erit. Et edifica bũt domos & habitabũt: & plãtabũt vineas & co medẽt fructꝰ earũ. Non edificabũt: & alius hita bit: nõ plãtabũt: & alius comedet. Scdm ei dies ligni erũt dies ppli mei: & opa manũ eoꝝ inue terabũt. Electi mei nõ laborabũt frustra : neqꝫ gñabũt in cõturbatiõe: qa semen bñdictoꝝ dñi est: & nepotes eorũ cũ eis. Eritqꝫ ãteqꝫ clamẽt ego exaudiam : adhuc illis loquẽtibus ego audiam. Lupus ∞∞∞∞∞∞∞ & agnus pascentur simul : & leo vt bos ∞∞∞ comedet paleas: & ser- penti pulvis panis eius. Non nocebũt neqꝫ occi dent in omi monte sanc to meo: dicit dñs.	בָּרַךְ בָּאָרֶץ יִתְבָּרֵךְ בֵּאלֹהֵי	בָּרַךְ
שָׁבַע	אָמֵן וְהַנִּשְׁבָּע בָּאָרֶץ יִשָּׁבַע בֵּאלֹהֵי	שָׁבַע
שָׁכַח צוּר	אָמֵן כִּי נִשְׁכְּחוּ הַצָּרוֹת הָרִאשֹׁנוֹת	שָׁכַח צוּר
סָתַר בָּרָא	וְכִי נִסְתְּרוּ מֵעֵינָי כִּי הִנְנִי בוֹרֵא	סָתַר בָּרָא
	שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וָאָרֶץ חֲדָשָׁה וְלֹא	
עָלָה זָכַר	תִזָּכַרְנָה הָרִאשֹׁנוֹת וְלֹא תַעֲלֶנָה	עָלָה זָכַר
שׂוּשׂ גּוֹל	עַל לֵב כִּי אִם שִׂישׂוּ וְגִילוּ עֲדֵי	שׂוּשׂ גּוֹל
בָּרָא	עַד אֲשֶׁר אֲנִי בוֹרֵא כִּי הִנְנִי	בָּרָא
	בוֹרֵא אֶת יְרוּשָׁלַם גִּילָה וְעַמָּהּ	
גּוֹל שׂוּשׂ	מָשׂוֹשׂ וְגַלְתִּי בִּירוּשָׁלַם וְשַׂשְׂתִּי	גּוֹל שׂוּשׂ
שָׁמַע	בְּעַמִּי לֹא יִשָּׁמַע בָּהּ עוֹד קוֹל	שָׁמַע
בָּכָה הָיָה	בְּכִי וְקוֹל זְעָקָה לֹא יִהְיֶה מִמֶּנָּה	בָּכָה הָיָה
יוֹם	עוֹד יָמִים וְזָקֵן אֲשֶׁר לֹא	יוֹם
מָלֵא יוֹם	יְמַלֵּא אֶת יָמָיו כִּי הַנַּעַר בֶּן מֵאָה	מָלֵא יוֹם
מוּת חָטָא	שָׁנָה יָמוּת וְהַחוֹטֶא בֶּן מֵאָה שָׁנָה	מוּת חָטָא
כָּלַל נָטַע	יִקָּלֵל וּבָנוּ בָתִּים וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ	כָּלַל נָטַע
בַּיִת כָּרַם	כְּרָמִים וְאָכְלוּ פְּרִיָם לֹא יִבְנוּ וְאַחֵר	בַּיִת כָּרַם
נָטַע בָּנָה	יֵשֵׁב לֹא יִטְעוּ וְאַחֵר יֹאכֵל כִּי	
אָכַל		
יוֹם עָשָׂה	כִּימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי וּמַעֲשֵׂה	יוֹם עָשָׂה
בָּלָה בָּחַר	יְדֵיהֶם יַבְלוּ בְחִירָיו לֹא יִגְעוּ לָרִיק	בָּלָה בָּחַר
בָּרָה	וְלֹא יָלְדוּ לַבֶּהָלָה כִּי זֶרַע בְּרוּכֵי	בָּרָה
	יְהוָה הֵמָּה וְצֶאֱצָאֵיהֶם אִתָּם	
יָצָא		יָצָא
קָרָא עָנָה	וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד	קָרָא עָנָה
דִּבֶּר שָׁמַע	הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע זְאֵב	דִּבֶּר שָׁמַע
רָעָה אָרָה	וְטָלֶה יִרְעוּ נְאֶחָד וְאַרְיֵה כַּבָּקָר	רָעָה אָרָה
אָכַל	יֹאכַל תֶּבֶן וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ לֹא	אָכַל
רוּעַ שָׁחַת	יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי	רוּעַ שָׁחַת
	אָמַר יְהוָה	
	Cap.lxvi.	
הָדם	כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי אֵי	הָדם
	זֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵי זֶה	
קוּם נוּחַ	מָקוֹם מְנוּחָתִי וְאֶת כָּל אֵלֶּה יָדִי	קוּם נוּחַ
עָשָׂה הָיָה	עָשְׂתָה נְאֻם יְהוָה	עָשָׂה הָיָה
נָבַט עָנָה	וְאֶל זֶה אַבִּיט אֶל עָנִי וּנְכֵה רוּחַ	נָבַט עָנָה
שָׁחַט	וְחָרֵד עַל דְּבָרִי שֹׁחֵט הַשּׁוֹר	שָׁחַט
נָכָה זָבַח	מַכֵּה אִישׁ זוֹבֵחַ הַשֶּׂה עֹרֵף כֶּלֶב	נָכָה זָבַח

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.heb.Esa.lxvi. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

[a]מַעֲלֵה [b]מִנְחָה [c]דָּם [d]חֲזִיר [e]מַזְכִּיר [f]לְבוֹנָה [g]עֹלֵה [h]חֵזֶר
[i]מְבָרֵךְ [k]אָוֶן [l]גַּם [m]הֵמָּה [n]בַּחֲרוּ [o]בְּדַרְכֵיהֶם [p]זְבַר [q]לָבֹן
[r]וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם [s]נַפְשָׁם [t]חָפֵצָה: [u]גַּם [v]בְּרָד
[w]אֲנִי [x]אֶבְחַר [y]בְּתַעֲלֻלֵיהֶם [z]וּמְגוֹרָתָם [aa]אָבִיא [ab]לָהֶם [ac]יַעַן [ad]קָרָאתִי [ae]וְאֵין [af]עֹנֶה [ag]נוּר [ah]בּוּא
[ai]דִּבַּרְתִּי [aj]וְלֹא [ak]שָׁמֵעוּ [al]וַיַּעֲשׂוּ [am]הָרַע [an]עָשָׂה [ao]רוֹעַ
[ap]בְּעֵינַי [aq]וּבַאֲשֶׁר [ar]לֹא [as]חָפַצְתִּי [at]בָּחָרוּ:
[au]שִׁמְעוּ [av]דְבַר [aw]יְהוָה [ax]הַחֲרֵדִים [ay]אֶל
[az]דְּבָרוֹ [ba]אָמְרוּ [bb]אֲחֵיכֶם [bc]שֹׂנְאֵיכֶם
[bd]מְנַדֵּיכֶם [be]לְמַעַן [bf]שְׁמִי [bg]יִכְבַּד [bh]יְהוָה [bi]נֶדַח [bj]כָּבֹד
[bk]וְנִרְאֶה [bl]בְּשִׂמְחַתְכֶם [bm]וְהֵם [bn]יֵבֹשׁוּ: [bo]רָאָה [bp]בּוּשׁ
[bq]קוֹל [br]שָׁאוֹן [bs]מֵעִיר [bt]קוֹל [bu]מֵהֵיכָל [bv]שָׁאָה [bw]הֵכַל
[bx]קוֹל [by]יְהוָה [bz]מְשַׁלֵּם [ca]גְּמוּל [cb]לְאֹיְבָיו: [cc]שָׁלַם [cd]גָּמַל
[ce]בְּטֶרֶם [cf]תָּחִיל [cg]יָלָדָה [ch]בְּטֶרֶם [ci]יָבוֹא [cj]חוּל [ck]בּוֹא
[cl]חֶבֶל [cm]לָהּ [cn]וְהִמְלִיטָה [co]זָכָר: [cp]מִי [cq]שָׁמַע [cr]מָלַט
[cs]כָּזֹאת [ct]מִי [cu]רָאָה [cv]כָּאֵלֶּה [cw]הֶחָוְתָה [cx]חוּל
[cy]אֶרֶץ [cz]בְּיוֹם [da]אֶחָד [db]אִם [dc]יוּלַד [dd]גּוֹי [de]יָלַד
[df]כִּי [dg]חָלָה [dh]גַּם [di]יָלְדָה [dj]צִיּוֹן
[dk]אֶת [dl]בָּנֶיהָ: [dm]הַאֲנִי [dn]אַשְׁבִּיר [do]וְלֹא [dp]אֵשֵׁב [dq]עָקַר
[dr]אוֹלִיד [ds]יֹאמַר [dt]יְהוָה [du]אִם [dv]אֲנִי [dw]הַמּוֹלִיד [dx]יָלַד [dy]אָמַר
[dz]וְעַצַרְתִּי [ea]אָמַר [eb]אֱלֹהָיִךְ: [ec]שִׂמְחוּ [ed]אֶת
[ee]יְרוּשָׁלַם [ef]וְגִילוּ [eg]בָהּ [eh]כָּל [ei]אֹהֲבֶיהָ [ej]גִּיל
[ek]שִׂישׂוּ [el]אִתָּהּ [em]מָשׂוֹשׂ [en]כָּל [eo]הַמִּתְאַבְּלִים [ep]שׂוּשׂ [eq]אָבַל
[er]עָלֶיהָ: [es]לְמַעַן [et]תֵּינְקוּ [eu]וּשְׂבַעְתֶּם [ev]יָנַק
[ew]מִשְׁדּ [ex]תַּנְחֻמֶיהָ [ey]לְמַעַן [ez]תַּמְצוּ [fa]שָׁדַד [fb]נָתַק
[fc]וְהִתְעַנַּגְתֶּם [fd]מִזִּיז [fe]כְּבוֹדָהּ: [ff]כִּי [fg]כֹה [fh]אָמַר [fi]עָנַג
[fj]יְהוָה [fk]הִנְנִי [fl]נוֹטֶה [fm]אֵלֶיהָ [fn]כְּנָהָר [fo]שָׁלוֹם [fp]כָּבֵד [fq]נָטָה
[fr]וּכְנַחַל [fs]שׁוֹטֵף [ft]כְּבוֹד [fu]גּוֹיִם [fv]וִינַקְתֶּם [fw]שָׁטַף
[fx]עַל [fy]צַד [fz]תִּנָּשֵׂאוּ [ga]וְעַל [gb]בִּרְכַּיִם [gc]תְּשָׁעֲשָׁעוּ: [gd]נָשָׂא [ge]שָׁעַע
[gf]כְּאִישׁ [gg]אֲשֶׁר [gh]אִמּוֹ [gi]תְּנַחֲמֶנּוּ [gj]כֵּן [gk]אָנֹכִי [gl]אֲנַחֶמְכֶם [gm]נָחַם
[gn]וּבִירוּשָׁלַם [go]תְּנֻחָמוּ: [gp]וּרְאִיתֶם [gq]וְשָׂשׂ [gr]רָאָה [gs]שׂוּשׂ
[gt]לִבְּכֶם [gu]וַעֲצְמוֹתֵיכֶם [gv]כַּדֶּשֶׁא [gw]תִּפְרַחְנָה [gx]פָּרַח
[gy]וְנוֹדְעָה [gz]יַד [ha]יְהוָה [hb]אֶת [hc]עֲבָדָיו [hd]וְזָעַם [he]זָעַם
[hf]אֶת [hg]אֹיְבָיו: [hh]כִּי [hi]הִנֵּה [hj]יְהוָה [hk]בָּאֵשׁ [hl]אָתָא
[hm]וְכַסּוּפָה [hn]מַרְכְּבֹתָיו [ho]לְהָשִׁיב [hp]שָׁוָה [hq]בְּחֵמָה
[hr]וְגַעֲרָתוֹ [hs]בְּלַהֲבֵי [ht]אֵשׁ: [hu]כִּי [hv]בָאֵשׁ [hw]יְהוָה [hx]נִשְׁפָּט
[hy]וּבַחַרְבּוֹ [hz]אֶת [ia]כָּל [ib]בָּשָׂר [ic]וְרַבּוּ [id]חַלְלֵי [ie]יְהוָה:
[if]הַמִּתְקַדְּשִׁים [ig]וְהַמִּטַּהֲרִים [ih]אֶל [ii]הַגַּנּוֹת [ij]אַחַר [ik]אֶחָד
[il]בְּתוֹךְ [im]הָאֹכְלִים [in]בְּשַׂר [io]הַחֲזִיר [ip]וְהַשֶּׁקֶץ [iq]וְהָעַכְבָּר
[ir]יַחְדָּו [is]נְאֻם [it]יְהוָה: [iu]אָנֹכִי [iv]מַעֲשֵׂיהֶם [iw]וּמַחְשְׁבֹתֵיהֶם
[ix]בָּאָה [iy]לְקַבֵּץ [iz]אֶת [ja]כָּל [jb]הַגּוֹיִם [jc]וְהַלְּשֹׁנוֹת [jd]וּבָאוּ
[je]וְרָאוּ [jf]אֶת [jg]כְּבוֹדִי:

[a]Qui offert [b]oblationē q̃si qui [c]sanguinē [d]suillū offe rat. [e]Qui recordatur [f]thu ris: q̃si [g]q̃ bñdicat [h]idolo. [i]Hec oĩa [k]elegerūt [m]in viis suis: [n]& in abominationib⁹ suis [o]aĩa eorū [p]delectata ē. Vnde [q]& [r]ego [s]eligã [t]illusi ones eorū: [u]& q̃ timebāt [x]adducã [y]eis: [z]quia [aa]vocaui [ab]& nō erat [ac]q rñderet: [ad]lo cutus sum [ae]& nō [af]audierūt. [ag]Fecerūt q̃ [ah]malū [ai]in ocḥs meis: [aj]& q̃ [ak]nolui [al]elegerẽt. [am]Audite [an]verbū [ao]domini [ap]qui tremitis [aq]ad [ar]verbū eius. [as]Dixerūt [at]fra tres vestri [au]odientes vos & [av]abiicietes [aw]ꝓpter [ax]nomẽ meum. [ay]Glorificetur [az]dñs [ba]et videbim⁹ [bb]in leticia ve stra: [bc]ipi aũt [bd]cõfundẽtur. [be]Vox [bf]populi de ciuitate: [bg]vox [bh]de templo: [bi]vox [bj]dñi [bk]reddentis [bl]retri butionem [bm]inimicis suis. [bn]Aute q̃ [bo]parturiret [bp]pepe rit: [bq]ante q̃ [br]veniret [bs]partus [bt]eius [bu]peperit [bv]ma sculū. [bw]Quis [bx]audiuit vnq̃ [by]tale: et [bz]qs [ca]vidit [cb]huic si mile? [cc]Nunqd parturiet [cd]terra [ce]in die [cf]vna: [cg]aut [ch]parietur [ci]gens [cj]simul: [ck]quia [cl]parturiuit [cm]et [cn]peperit [co]sion [cp]filios suos. [cq]Nunqd ego q alios [cr]parere facio: ipse [cs]non [ct]pariã [cu]dicit dñs? [cv]Si [cw]ego [cx]q gñationē ceteris tribuo [cy]sterilis ero? [cz]ait dñs [da]deus tuus. [db]Letamini [dc]cũ [dd]hierusalē: [de]& exultate [df]in ea [dg]oēs [dh]qui diligitis eam. [di]Gaudete [dj]cum ea [dk]gaudio [dl]vniuersi [dm]qui lugetis [dn]super eam: [do]vt [dp]suggatis [dq]& repleamini [dr]ab vbere [ds]consolationis eius: [dt]vt [du]mulgeatis [dv]& delitiis affluatis [dw]ab oĩ moda [dx]gloria eius. [dy]Quia [dz]hec [ea]dicit [eb]dñs. [ec]Ecce ego [ed]declinabo [ee]sup eã [ef]q̃si flu uiũ [eg]pacis: [eh]& q̃si torrentẽ [ei]inũdantẽ [ej]gloriã [ek]gentiũ [el]suggetis. [em]Ad [en]vbera [eo]por ta bimini: [ep]& sup [eq]genua [er]blãdiẽtur vobis. [es]Quo modo si [et]cui [eu]mater [ev]blandiatur: [ew]ita [ex]ego [ey]con solabor vos: [ez]& in hierusalē [fa]cõsolabi mini. [fb]Videbitis: [fc]& gau debit [fd]cor vestrũ: [fe]& ossa [ff]vra [fg]q̃si herba [fh]germiabũt: [fi]& cognoscetur [fj]manus [fk]dñi [fl]seruis ei? [fm]& indigna bitur [fn]inimicis suis [fo]Quia [fp]ecce [fq]dominus [fr]in igne [fs]veniet: [ft]& quasi turbo [fu]quadrige eius: [fv]reddere

at offerens similã q̃si sanguinẽ suillũ dãs thus ὁ δὲ ἀναφέρων σεμίδαλιν ὡς αἷμα ὕειον ὁ διδοὺς λίβανον in memoriale: q̃si blasphem⁹. τ ipi elegerũt εἰς μνημόσυνον, ὡς βλάσφημος. καὶ αὐτοὶ ἐξελέξαντο vias suas τ abominatiões suas: q̃ aĩa ipso τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ἃ ἡ ψυχὴ αὐ rũ voluit. τ ego eligã illusiones eor: τῶν ἠθέλησεν· καὶ ἐγὼ ἐκλέξομαι ἐμπαίγματα αὐτῶν, τ pcta eor retribuã eis: q: vo- καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἀνταποδώσω αὐτοῖς, ὅτι ἐκά caui eos τ nō audierũt me: locut⁹ sum τ nō λεσα αὐτοὺς καὶ οὐχ ὑπήκουσάν μου, ἐλάλησα καὶ οὐκ audierũt: τ fecerũt malũ i cõspectu meo: τ q̃ ἤκουσαν, καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου, καὶ ἃ nō volebã elegerũt. audite verbũ dñi tre οὐκ ἐβουλόμην ἐξελέξαντο. ἀκούσατε λόγον κυρίου οἱ τρέ mẽtes sermonẽ ei⁹. dicite fratrib⁹ vr̃is μοντες τὸν λόγον αὐτοῦ. εἴπατε ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῖς odientib⁹ vos τ abominãtib⁹: vt nomẽ dñi μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ βδελυσσομένοις, ἵνα τὸ ὄνομα κυρίου glificet τ appareat in leticia eor: τ ipi δοξασθῇ καὶ ὀφθῇ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖνοι αἰ cõfundent. vox clamoris de ciuitate: vox de tẽplo: χυνθήσονται· φωνὴ κραυγῆς ἐκ πόλεως, φωνὴ ἐκ ναοῦ, vox dñi retribuẽtis aduersarijs: añq̃ φωνὴ κυρίου ἀνταποδιδόντος τοῖς ἀντικειμένοις, πρὶν parturiẽs pariat: anteq̃ veniat dolor parturiẽ ἢ τὴν ὠδίνουσαν τεκεῖν, πρὶν ἐλθεῖν τὸν πόνον τῶν ὠδί tiũ: effugit τ pepit masculũ. q̃s audiuit tale τ νων, ἐξέφυγεν καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. τίς ἤκουσεν τοιοῦτο καὶ q̃s vidit sic: si parturiut tra in vna die: si τίς ἑώρακεν οὕτως, εἰ ὠδίνει γῆ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, εἰ καὶ nata est gẽs simul: q: parturiuit τ pepit sion ἐτέχθη ἔθνος εἰς ἅπαξ, ὅτι ὠδίνει καὶ ἔτεκεν σιὼν τὰ parvulos suos: ego aũt vedi expectatiõnẽ hãc: παιδία αὐτῆς; ἐγὼ δὲ ἔδωκα τὴν προσδοκίαν ταύ- τ nō recordat⁹ es mei: dirit dñs. τ ecce την, καὶ οὐκ ἐμνήσθης μου, εἶπεν κύριος. καὶ ἰδοὺ ego generãtẽ τ sterilẽ feci: dixit tu⁹ deꝰ le- ἐγὼ ἐγέννησα καὶ στείραν ἐποίησα, εἶπέ σου ὁ θεὸς ἐυ- tare hierlim: τ exultate in ea φράνθητι ἱερουσαλήμ, καὶ παγηγυρίσατε ἐν αὐτῇ οἱ diligẽtes eã τ habitãtes eã. gaudete ἀγαπῶντες αὐτὴν καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν· χάρητε gaudio oẽs q̃cũq̃ lugetis sup eã: vt suggatis χαρᾷ πάντες ὅσοι πενθεῖτε ἐπ' αὐτήν, ἵνα θηλάσητε τ ipleamini de vbere cõsolationis eiꝰ: vt καὶ ἐμπλησθῆτε ἀπὸ μαστοῦ παρακλήσεως αὐτῆς, ἵνα posiq̃ sureritis delectemini ab itroitu glie eiꝰ. ἐκθηλάσαντες τρυφήσητε ἀπὸ εἰσόδου δόξης αὐτῆς. q: hec dicit dñs: ecce ego declinabo ad eos ὅτι τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκκλινῶ ἐπ' αὐτοὺς q̃si fluui⁹ pacis: τ q̃si torrẽs inundãs ὡς ποταμὸς εἰρήνης, καὶ ὡς χειμάρρους ἐπικλύζων gliam gentiũ. paruuli eor in humeris portabunt: δόξαν ἐθνῶν. τὰ παιδία αὐτῶν ἐπ' ὤμων αἰρήσονται, τ sup genua cõsolabunt. quomõ si quẽ ma καὶ ἐπὶ γονάτων παρακληθήσονται. ὡς εἴ τινα μή ter cõsolabit: ita τ ego cõsolabor vos. τὴρ παρακαλέσει, οὕτως καὶ ἐγὼ παρακαλέσω ὑμᾶς. τ in hierlim cõsolabimini τ videbitis: τ καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ παρακληθήσεσθε καὶ ὄψεσθε, καὶ gaudebit vr̃m cor: τ ossa vr̃a sicut her χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὰ ὀστᾶ ὑμῶν ὡς βο ba germinabũt. τ cognita erit manꝰ dñi co τάνη ἀνατελεῖ· καὶ γνωστὴ ἔσται ἡ χεὶρ κυρίου τοῖς σε lentib⁹ eũ: τ minabit incredulis. ecce βομένοις αὐτόν, καὶ ἀπειλήσει τοῖς ἀπειθοῦσιν. ἰδοὺ eĩ dñs q̃si ignis veniet τ q̃si tẽpestas curr⁹ γὰρ κύριος ὡς πῦρ ἥξει καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἅρματα eius: reddere αὐτοῦ, ἀποδοῦναι

Diere 18.c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

in furore vltionē ꝛ increpatione in flāma i-
ἐν θυμῷ ἐκδικήσιν καὶ ἀποσκορακισμοῦ ἐν φλογὶ πυ-
gnis.in eiꝰ igne dñi iudicabit̄ois terra:ꝛ in
ρός. ἐν γὰρ τῷ πυρὶ κυρίου κρινήσεται πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ἐν τῇ
gladio illiꝰ vniuersa caro. multi vulnerati eſt
ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πᾶσα σάρξ.πολλοὶ τραυματίαι ἔσον-
a dño: ſctificati ꝛ purificati in
ται ὑπὸ κυρίου, οἱ ἁγνιζόμενοι καὶ καθαιρόμενοι εἰς τοὺς
hortis ꝛ in liminibꝰ: comedẽtes carnẽ porcinā ꝛ
κήπους καὶ ἐν τοῖς προθύροις, ἐσθίοντες κρέας ὑείου καὶ
abominationes ꝛ murẽ: ſimul cōſumen-
τὰ βδελύγματα καὶ τὸν μῦν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀναλωθήσον-
tur: dixit dñs. ego opa eoꝝ ꝛ cogitatio
ται, εἶπεν κύριος. κἀγὼ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν λογισ-
nẽ eoꝝ ſcio: ꝛ ego venio cōgregare
μὸν αὐτῶν ἐπίσταμαι, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι συναγαγεῖν
oēs gẽtes ꝛ linguas. ꝛ veniẽt ꝛ vide
πάντα τὰ ἔθνη καὶ τὰς γλώσσας. καὶ ἥξουσι καὶ ὄψον-
būt gl̄iam meā: ꝛ dimittā ſup eos ſignū.
ται τὴν δόξαν μου, καὶ καταλείψω ἐπ᾽αὐτῶν σημεῖον.
ꝛ emittā ex eis ſaluatos in gẽtes thar
καὶ ἐξαποστελῶ ἐξ αὐτῶν σεσωσμένους εἰς τὰ ἔθνη θαρ-
ſis ꝛ phud ꝛ lud ꝛ moſoch ꝛ thobel ꝛ
σεῖς καὶ φοὺδ καὶ λουδ καὶ μοσὸχ καὶ φοβὴλ καὶ
in grecią ꝛ in iſulas lōge: q̄ nō
εἰς τὴν ἑλλάδα καὶ εἰς τὰς νήσους τὰς πόρρω, οἳ οὐκ
audierūt meū nomē: neq; viderūt gl̄iam meā.
ἀκηκόασί μου τὸ ὄνομα, οὔτε ἑωράκασι τὴν δόξαν μου.
ꝛ ānūciabūt gl̄iam meā in gẽtib⁹: ꝛ
καὶ ἀναγγελοῦσι τὴν δόξαν μου ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ
adducẽt fratres vr̄os de cūctis gẽtib⁹: do-
ἄξουσι τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, δῶ-
nū dño cū equis ꝛ rhedis in curribꝰ
ρον κυρίῳ μετ᾽ἵππων καὶ ἁρμάτων ἐν λαμπήναις ἡ-
mulop; cū vmbraculis in ſanctā ciuitatē hieruſa
μιόνων μετὰ σκιαδίων εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσα-
lem. ꝛ dixit dñs:quomō ſi offerāt filii
λήμ· καὶ εἶπεν κύριος, ὡς ἂν ἐνέγκαισαν οἱ υἱοὶ τοῦ
iſrael victimas ſuas mihi cū pſalmis in
Ἰσραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν ἐμοὶ μετὰ ψαλμῶν εἰς τὸν
domū dñi: ꝛ ex eis ſumā mihi ſacerdotes ꝛ
οἶκον κυρίου, καὶ ἀπ᾽αὐτῶν λήψομαι ἐμοὶ ἱερεῖς καὶ
leuitas dixit dñs. ſicut enī celū nouū
λευίτας εἶπεν κύριος. ὃν τρόπον γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς
ꝛ terra noua: q̄ ego facio pmanere i cōſpectu meo di
καὶ ἡ γῆ καινή, ἃ ἐγὼ ποιῶ μένειν ἐνώπιόν μου λέ-
cit dñs: ſic ſtabit ſemen vr̄m ꝛ no
γει κύριος, οὕτως στήσεται τὸ σπέρμα ὑμῶν καὶ τὸ ὄνο-
mē vr̄m: ꝛ erit mēſis ex mēſe ꝛ ſabbatū ex
μα ὑμῶν, καὶ ἔσται μὴν ἐκ μηνὸς καὶ σάββατον ἐκ
ſabbato. ꝛ veniet oīs caro vt adoret i cōſpectu
σαββάτου· καὶ ἥξει πᾶσα σὰρξ προσκυνῆσαι ἐνώπιόν
meo in hierlm: dixit dñs. ꝛ egredient̄: ꝛ
μου ἐν Ἱερουσαλήμ, εἶπεν κύριος· καὶ ἐξελεύσονται, καὶ
videbūt cadauera hoim q̄ trāſgreſſi ſūt
ὄψονται τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων τῶν παραβεβηκό-
in me. nā vermis eoꝝ nō extinguet̄: ꝛ
των ἐν ἐμοί. ὁ γὰρ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει, καὶ τὸ
ignis eoꝝ nō extinguet̄: ꝛ erūt in viſionē
πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται, καὶ ἔσονται εἰς ὅρασιν
oi carni.
Mat. 9.g. πάσῃ σαρκί.

Trāsla.B.Vie.

ᵛin indignatione ʷfurorē ſuū: ˣ& increpationē ſuā
ᵃin flāma ᵇignis: ᶜquia ᵈin igne ᵉdñi ᶠiudicabit ᵍ& in gladio ſuo ʰad ⁱoēm ᵏcarnem: ˡ& multiplicabūtur ᵐinterfecti aⁿ dño. ° Qui ſctificabātur ᵖ& mūdos ſe putabāt ᑫ in ʳ hortis ˢ poſt ᵗ ianuā ᵘ itrinſecus ᵛ q comedebāt ʷ carnē ˣ ſuillā & ʸ abominationem ᶻ & murem: ᵃᵃ ſimul ᵇᵇ cōſumentur ᶜᶜ dicit ᵈᵈ dominus. ᵉᵉ Ego autem ᶠᶠ opera eorum ᵍᵍ & cogitationes eorum ʰʰ venio ⁱⁱ vt congregem ʲʲ cum ᵏᵏ oībus ˡˡ gentibus ᵐᵐ & linguis: ⁿⁿ et venient ᵒᵒ & videbunt ᵖᵖ gloriam meā. ᑫᑫ Et ponā ʳʳ in eis ˢˢ signū: ᵗᵗ & mittam ᵘᵘ ex eis ᵛᵛ qui ſaluati fuerint ʷʷ ad ˣˣ gentes in ʸʸ mare: in ᶻᶻ africam: in ᵃᵃᵃ lydiam ᵇᵇᵇ tenētes ᶜᶜᶜ fagittā: in ᵈᵈᵈ italiā ᵉᵉᵉ & greciam ad ᶠᶠᶠ īſulas ᵍᵍᵍ longe: ad eos ʰʰʰ qui ⁱⁱⁱ non ʲʲʲ audierunt ᵏᵏᵏ de ˡˡˡ me ᵐᵐᵐ & non ⁿⁿⁿ viderunt ᵒᵒᵒ gloriam meā. ᵖᵖᵖ Et annūciabūt ᑫᑫᑫ gloriam meā ʳʳʳ gētibus: ˢˢˢ & adducēt ᵗᵗᵗ oēs ᵘᵘᵘ fratres veſtros ᵛᵛᵛ de cunctis ʷʷʷ gentibus ˣˣˣ donū ʸʸʸ domino ᶻᶻᶻ in equis ᵃᵃᵃᵃ & in quadrigis ᵇᵇᵇᵇ & in lecticis ᶜᶜᶜᶜ & in mulis ᵈᵈᵈᵈ & in carrucis: ᵉᵉᵉᵉ ad ᶠᶠᶠᶠ montem ᵍᵍᵍᵍ ſanctum meū ʰʰʰʰ hieruſalē ⁱⁱⁱⁱ dicit ʲʲʲʲ domin⁹: ᵏᵏᵏᵏ quomodo ſi ˡˡˡˡ inferant ᵐᵐᵐᵐ filii ⁿⁿⁿⁿ iſrael ᵒᵒᵒᵒ munus ᵖᵖᵖᵖ in vaſe ᑫᑫᑫᑫ mundo in ʳʳʳʳ domum ˢˢˢˢ domini. ᵗᵗᵗᵗ Et ᵘᵘᵘᵘ aſſumam ᵛᵛᵛᵛ ex eis ʷʷʷʷ in ſacerdotes & ˣˣˣˣ leuitas ʸʸʸʸ dicit ᶻᶻᶻᶻ dominus: ᵃᵃᵃᵃᵃ quia ᵇᵇᵇᵇᵇ ſicut ᶜᶜᶜᶜᶜ celi ᵈᵈᵈᵈᵈ noui ᵉᵉᵉᵉᵉ & terra ᶠᶠᶠᶠᶠ noua ᵍᵍᵍᵍᵍ que ʰʰʰʰʰ ego ⁱⁱⁱⁱⁱ facio ʲʲʲʲʲ stare ᵏᵏᵏᵏᵏ coram me ˡˡˡˡˡ dicit ᵐᵐᵐᵐᵐ dñs deus: ⁿⁿⁿⁿⁿ sic ᵒᵒᵒᵒᵒ stabit ᑫᑫᑫᑫᑫ semē vestrum ʳʳʳʳʳ & nomē vestrū. ˢˢˢˢˢ Et erit ᵗᵗᵗᵗᵗ mensis ᵘᵘᵘᵘᵘ ex mense: ᵛᵛᵛᵛᵛ & ʷʷʷʷʷ sabbatum ˣˣˣˣˣ ex sabbato: ʸʸʸʸʸ veniet ᶻᶻᶻᶻᶻ omnis ᵃᵃᵃᵃᵃᵃ caro: ᵇᵇᵇᵇᵇᵇ vt adoret ᶜᶜᶜᶜᶜᶜ corā facie mea ᵈᵈᵈᵈᵈᵈ dicit ᵉᵉᵉᵉᵉᵉ dominus. ᶠᶠᶠᶠᶠᶠ Et egredientur ᵍᵍᵍᵍᵍᵍ & videbunt ʰʰʰʰʰʰ cadauera ⁱⁱⁱⁱⁱⁱ virorum ʲʲʲʲʲʲ qui p̄uaricati ſunt ᵏᵏᵏᵏᵏᵏ in me. ˡˡˡˡˡˡ Vermis eorum ᵐᵐᵐᵐᵐᵐ non ⁿⁿⁿⁿⁿⁿ morietur: ᵒᵒᵒᵒᵒᵒ & ignis eorū ᵖᵖᵖᵖᵖᵖ nō ᑫᑫᑫᑫᑫᑫ extinguetur: ʳʳʳʳʳʳ & erūt vſq; ad ˢˢˢˢˢˢ ſatietatē viſionis ᵗᵗᵗᵗᵗᵗ omni ᵘᵘᵘᵘᵘᵘ carni.

Explicit Eſaias.

Tex.be.Eſa.lxvi. Pūtiua.heb.

זָבַח ˣ נֹכֶה ˣ אַפּוֹ ˣ וְנַעֲרָתוֹ ˣ כְּלַהֲבִי ˣ אֵשׁ ;
שָׁפַט כִּי ˣ בָאֵשׁ ˣ יְהוָה ˣ נִשְׁפָּט ˣ וּבַחַרְבּוֹ
רָבָה אֶת ˣ כָּל ˣ בָּשָׂר ˣ וְרַבּוּ ˣ חַלְלֵי ˣ יְהוָה ;
קָדַשׁ טָהַר ˣ הַמִּתְקַדְּשִׁים ˣ וְהַמִּטַּהֲרִים ˣ אֶל
נָן ˣ הַגַּנּוֹת ˣ אַחַר ˣ אַחַד ˣ בַּתָּוֶךְ ˣ אֹכְלֵי
חֲזִר ˣ בְּשַׂר ˣ הַחֲזִיר ˣ הַשֶּׁקֶץ ˣ וְהָעַכְבָּר
סוף ˣ יַחְדָּו ˣ יָסוּפוּ ˣ נְאֻם ˣ יְהוָה ; ˣ וְאָנֹכִי
עָשָׂה חָשַׁב ˣ מַעֲשֵׂיהֶם ˣ וּמַחְשְׁבֹתֵיהֶם ˣ בָּאָה
בוא לָשׁוֹן ˣ לְקַבֵּץ ˣ אֶת ˣ כָּל ˣ הַגּוֹיִם ˣ וְהַלְּשׁוֹנוֹת
בוא רָאָה ˣ וּבָאוּ ˣ וְרָאוּ ˣ אֶת ˣ כְּבוֹדִי ; ˣ וְשַׂמְתִּי
כָּבַד שׂוּם ˣ בָּהֶם ˣ אוֹת ˣ וְשִׁלַּחְתִּי ˣ מֵהֶם ˣ פְּלֵטִים
ˣ אֶל ˣ הַגּוֹיִם ˣ תַּרְשִׁישׁ ˣ פּוּל ˣ וְלוּד
מָשְׁכֵי ˣ קֶשֶׁת ˣ תּוּבַל ˣ וְיָוָן ˣ הָאִיִּים
רָחַק ˣ הַרְחוֹקִים ˣ אֲשֶׁר ˣ לֹא ˣ שָׁמְעוּ ˣ אֶת
רָאָה ˣ שִׁמְעִי ˣ וְלֹא ˣ רָאוּ ˣ אֶת ˣ כְּבוֹדִי
נָגַד בּוֹא ˣ וְהִגִּידוּ ˣ אֶת ˣ כְּבוֹדִי ˣ בַּגּוֹיִם ; ˣ וְהֵבִיאוּ
ˣ אֶת ˣ כָּל ˣ אֲחֵיכֶם ˣ מִכָּל ˣ הַגּוֹיִם
מִנְחָה ˣ לַיהוָה ˣ בַּסּוּסִים ˣ וּבָרֶכֶב
וּבַצַּבִּים ˣ וּבַפְּרָדִים ˣ וּבַכַּרְכָּרוֹת ˣ עַל
הַר ˣ קָדְשִׁי ˣ יְרוּשָׁלַ͏ִם ˣ אָמַר ˣ יְהוָה
כַּאֲשֶׁר ˣ יָבִיאוּ ˣ בְּנֵי ˣ יִשְׂרָאֵל ˣ אֶת
כֶּלִי ˣ טָהוֹר ˣ בֵּית ˣ יְהוָה ;
וְגַם ˣ מֵהֶם ˣ אֶקַּח ˣ לַכֹּהֲנִים ˣ לַלְוִיִּם
ˣ אָמַר ˣ יְהוָה ; ˣ כִּי ˣ כַּאֲשֶׁר ˣ הַשָּׁמַיִם
ˣ הַחֲדָשִׁים ˣ וְהָאָרֶץ ˣ הַחֲדָשָׁה ˣ אֲשֶׁר
ˣ אֲנִי ˣ עֹשֶׂה ˣ עֹמְדִים ˣ לְפָנַי ˣ נְאֻם
עָמַד שֵׁם ˣ יְהוָה ˣ כֵּן ˣ יַעֲמֹד ˣ זַרְעֲכֶם ˣ וְשִׁמְכֶם ;
וְהָיָה ˣ מִדֵּי ˣ חֹדֶשׁ ˣ בְּחָדְשׁוֹ ˣ וּמִדֵּי
בוא שַׁבָּת ˣ בְּשַׁבַּתּוֹ ˣ יָבֹא ˣ כָל ˣ בָּשָׂר
שָׁחָה ˣ לְהִשְׁתַּחֲוֹת ˣ לְפָנַי ˣ אָמַר ˣ יְהוָה ;
רָאָה ˣ וְיָצְאוּ ˣ וְרָאוּ ˣ בְּפִגְרֵי ˣ הָאֲנָשִׁים
תַּלְעֻמוּת ˣ הַפֹּשְׁעִים ˣ בִּי ˣ תוֹלַעְתָּם ˣ לֹא
אֵשׁ כָּבָה ˣ תָּמוּת ˣ וְאִשָּׁם ˣ לֹא ˣ תִכְבֶּה ˣ וְהָיוּ
הָיָה ˣ דֵּרָאוֹן ˣ לְכָל ˣ בָּשָׂר ;

Universidad de Deusto
Biblioteca

Incipit prefatio in hieremiam prophetam

Ec interpretatio hieronymi est. Si quid in ea noui erit: secundum hebraeos codices explo retur. Alia est septuaginta interpretū ecclesiis vsitata. Quae quamuis nonnulli aliter habeat ꝙ in hebraeis codicibus inuenitur: tamen vtraq; idest secundum septuaginta: & secūdum hebraeam apostolica auctoritate firmata est: non errore neq; reprehensione superiori: sed certo cōsilio Septuaginta nonnulli aliter dixisse vel contexuisse intelliguntur. Quod ideo praemonemus: ne quisq; alteram ex altera velit emendare. Quod singulorum in suo genere veritas obseruanda est.

Incipit prologus in eundem.

Ieremias propheta cui hic prologus scribitur sermone quidē apud hebraeos esaie & osee & quibusdam aliis prophetis videtur esse rusticior: sed sensibus par est: quippe qui eodem spiritu prophetauerit Porro simplicitas eloquii de loco ei in quo natus est accidit. Fuit enim anathotites qui estvsq; hodie viculus tribus ab hierosolymis distans milibus: sacerdos ex sacerdotib us & in matris vtero sanctificatus virginitate sua euangelicum virū christi ecclesie dedicans. Hic vaticinari exorsus est puer: & captiuitatē vrbis atq; iudaee non solum spiritu: sed & oculis carnis intuitus est. Iam decem tribus israel assyrii in medos trāstulerant: iam terras earum coloni gentium possidebant. Vnde in iuda tantum & in beniamin prophetauit: & ciuitatis sue ruinas quadruplici planxit alphabeto: qđ nos mensure metri versibusq; reddidimus. Preterea ordinē visionū qui apud graecos & latinos oīno confusus est: ad pristinā fidē correximus. Librum autē baruch notarii eius qui apud hebraeos nec legitur nec habetur ptermissimus. pro his oībus maledicta ab emulis pstolantes: qbus me necesse est per singula opuscula respondere. Et hoc patior: quia vos cogitis. Caeterum ad compendium mali rectius fuerat modum furori eorum silētio meo ponere: q̄ quotidie noui aliquid scriptitātē iuidorum insaniam prouocare.

Oachim filius iosie: cui⁹ tertiodecimo anno pphetare orsus est hieremias sub quo & olda mulier prophetauit ipse ē qui alio nomine appellatur eliachin & regnauit sup tribū iuda & hierusalem annis vndecī Cui successit in regnū filius ioachim cognomento iechonias qui tertio mense regni eius die decima captus a ducibus nabuchodonosor ductus est in babylonē: & in loco eius constitutus est sedechias filius iosie patruus ei⁹. Cuius anno vndecimo hierusalem capta atq; subuersa est. Nemo igitur putet eundem in danielis prīcipio ioachin qui ī ezechielis exordio ioachim scribitur. Iste extremam syllabam chim habet: ille chin. Et ob hāc causam in euangelium secundū matheum vna videtur deesse gnatio: quia secunda thesseredecas in ioachim desinit filium iosie: & tertia incipit a ioachin filio ioachim. Quod ignorans porphyrius calūniam instruit ecclesie: suam ostendēs imperitiā: dū euangelistā mattheū arguere nititur falsitatis. Quodq; traditū scribitur ioachim mōstrat: nō aduersariorū fortitudinis fuisse victoriā: sed dñi voluntatis.

Incipit argumentum in eundem.

Ieremias anathothites: qui est viculus tribus a hierosolymis distās milib⁹ apud taphnas in ægypto a populo lapidib⁹ obrutus occubuit. Iacet vero in eo loco sepult⁹ quo dudum pharao rex habitauerat. Et qm̄ postulatiōe sua defugatis a beodem loco serpentibus ægyptios a tactu aspidum facit esse securos: magna eum ibi religione ægyptii venerantur.

Explicit argumentum.

Pītūa.heb. Tex.he.Biere.j. Trāsla.B.Hie. Trās.Gre.lxx.cū interp.latina

Cap.j.

דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ בֶּן חִלְקִיָּהוּ מִן הַכֹּהֲנִים
אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן: אֲשֶׁר
הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלָיו בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ יום
בֶּן אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
שָׁנָה לְמָלְכוֹ: וַיְהִי בִּימֵי יְהוֹיָקִים הַה
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַד תֹּם
עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְצִדְקִיָּהוּ
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַד גְּלוֹת
יְרוּשָׁלַם בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי: וַיְהִי חמש
דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בְּטֶרֶם

Incipit Hieremias propheta. Cap.i.

VERBA HIERE mie filii helchie: de sacerdotibus qui fuerunt in anathot in terra beniamin. Quod factū est verbū dñi ad eū in diebus Iosie filii amon regis iuda in tertiodecimo anno regni ei⁹: & factū est in diebus ioachim filii iosie regis iuda vsqad consūmationem vndecimi anni sedechie filii iosie regis iuda vsqad transmigrationem hierusalē in mense quinto. Et factum est verbum domini ad me dicens. Priusq;

HIEREMIAS.
IEPEMIAΣ. Ca.i.

Verbū dei qđ factū est ad hieremiā filiū helchie ex sacerdotib⁹: q̄ habitabat in anathoth iterra bēiamin. qđ factū est verbū dei ad eū in dieb⁹ iosie filii amō regis iuda: ānō tertiodecimo in regno eius. ⁊ factū est in dieb⁹ ioachim filii iosie regis iuda: vsqad vndecimū annū sedechie filii iosie regis iuda: vsqad captiuitatē hierūm in q̄nto mēse. ⁊ factū est verbū dñi ad me dicēs: añq; formarē te in vtero noui te ⁊ anteq; tu exires de vulua sctificaui te: prophetā in gētes

Ο ῥῆμα τοῦ θεοῦ ὃ ἐγένετο ἐπὶ ἱερεμίαν A
τὸν τοῦ χελκίου ἐκ τῶν ἱερέων, ὃς κα
τῴκει ἐν ἀναθῶθ ἐν γῇ βενιαμείν. ὃς ἐγένετο λόγος τοῦ
θεοῦ πρὸς αὐτὸν ἐν ταῖς ἡμέραις ἰωσίου υἱοῦ ἀμὼν βασι
λέως ἰούδα, ἔτους τρισκαιδεκάτου ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐ
τοῦ. ⁊ factū est in dieb⁹ ioachim filii iosie regis iuda: vsqad vndecimū annū sedechie filii iosie regis iuda: vsqad captiuitatē hierūm
σίου βασιλέως ἰούδα, ἕως τῆς αἰχμαλωσίας ἱερουσαλὴμ
ἐν q̄nto mēse. ⁊ factū est verbū dñi ad me di
ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέ
γων, πρὸ τοῦ με πλάσαι σε ἐν κοιλίᾳ ἐπίσταμαί σε
⁊ anteq; tu exires de vulua sctificaui te: pro
καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελθεῖν ἐκ μήτρας ἡγίακά σε, προ
phetā in gētes
φήτην εἰς ἔθνη

Universidad de Deusto
Biblioteca

posui te. ꝛ dixi ḡes dñator dñe ecce nō scio τέθηκά σε. καὶ εἶπα ὁ ὢν δέσποτα κύριε ἰδοὺ οὐκ ἐπί
B loqui: qz iuuenis sum ego. ꝛ dixit dñs ζαμαιλαλεῖν, ὅτι νεώτερός εἰμι ἐγώ. καὶ εἶπεν κύριος
ad me: ne dicas qz iuuenis sum ego: qz ad om= πρός με, μὴ λέγε ὅτι νεώτερός εἰμι ἐγώ, ὅτι πρὸς πάν
nes quos mittā te ibis: ꝛ scām oia τας οὓς ἐὰν ἐξαποστείλω σὲ πορεύσῃ, καὶ κατὰ πάντα
ḡcūq; ꝑcepero tibi loq̄ris. ne timueris a fa= ὅσα ἐὰν ἐντείλωμαί σοι λαλήσεις. μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προ
cie eox: qz tecū sum vt liberē te σώπου αὐτῶν, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε
dicit dñs. Et extēdit dñs manū suā ad λέγει κύριος. Καὶ ἐξέτεινεν κύριος τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρὸς
me: ꝛ tetigit os meū. ꝛ dixit dñs ad με, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου. καὶ εἶπεν κύριος πρός
me: ecce dedi verba mea in os tuū. ecce cō= με, ἰδοὺ δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου. ἰδοὺ κα
stitui te hodie sup gētes ꝛ sup regna: ere= θίστηκά σε σήμερον ἐπὶ ἔθνη καὶ ἐπὶ βασιλείας, ἐκρι=
dicare ꝛ destruere ꝛ pdere ꝛ reedifica ζοῦν καὶ καταστρέφειν καὶ ἀπολλύειν καὶ ἀποικοδο=
re ꝛ plantare. ꝛ factū est verbū dñi ad μεῖν καὶ καταφυτεύειν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός
me dicēs: q̄d tu vides hieremia: ꝛ dixi: bacu με λέγων, τί σὺ ὁρᾷς ἱερεμία; καὶ εἶπα, βακτηρί=
lū nucēū. ꝛ dixit dñs ad me: bñ vidisti: δα καρυΐνην. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, καλῶς ἑώρακας,
qz vigilani ego sup verba mea facere qz γρηγορῶ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς λόγους μου τοῦ ποιῆσαι
C ea. ꝛ factū ē verbū dñi ex scdo ad me αὐτούς. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐκ δευτέρου πρός με
dicēs: q̄d tu vides: ꝛ dixi: ollam succensam: λέγων, τί σὺ ὁρᾷς; καὶ εἶπα, λέβητα ὑποκαιόμενον,
ꝛ faciē eiꝰ a facie aqlonis. ꝛ di καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου βορρᾶ. καὶ εἶ
xit dñs ad me. a facie aqlonis exardes πεν κύριος πρός με. ἀπὸ προσώπου βορρᾶ ἐκκαυθήσε=
Infra. cēt mala sup oēs habitātes terrā: ται πάντα τὰ κακὰ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν,
14.b. qz ecce ego cōuocabo oia regna ab ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ συγκαλῶ πάσας τὰς βασιλείας ἀπὸ
aqlone dicit dñs. ꝛ veniēt ꝛ ponēt vnusq̄sq; βορρᾶ λέγει κύριος. καὶ ἥξουσιν καὶ θήσουσιν ἕκαστος
thronū suū sup vestibula portaꝝ hieruſa= τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῶν πυλῶν Ἰερουσα=
lem: ꝛ sup oēs muros q̄ circuitu eius: ꝛ λήμ, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ τείχη τὰ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ
sup oēs ciuitates iuda. ꝛ loquar ad illos ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις Ἰούδα. καὶ λαλήσω πρὸς αὐτοὺς
A cū iudicio ve oī malicia eox: quomō dere μετὰ κρίσεως περὶ πάσης τῆς κακίας αὐτῶν, ὡς ἐγκα
liqueſt me: ꝛ sacrificaueſt dīs alienis. ꝛ adozaue τέλιπόν με, καὶ ἔθυσαν θεοῖς ἀλλοτρίοις. καὶ προσεκύ
runt opera manuū suarū. ꝛ tu ꝑcinge νησαν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ σὺ περίζω
D re lūbos tuos ꝛ surge: ꝛ dic ad eos σαι τὴν ὀσφύν σου καὶ ἀνάστηθι, καὶ εἰπὸν πρὸς αὐ=
oīa q̄cūq; ꝑcepero tibi. ne timueris a τοὺς πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι. μὴ φοβηθῇς ἀπὸ
facie eox neq; terreri te faciā coz= προσώπου αὐτῶν μὴ δὲ πτοηθῆναί σε ποιήσω ἐναντίον αὐ
is: qz tecū ego sum vt liberē te dicit τῶν, ὅτι μετὰ σοῦ ἐγώ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε λέγει
dñs. ꝛ factū est verbū dñi ad me dicēs: vade κύριος. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, πορεύθητι
ꝛ lege in auribꝰ Hieroꝝ ꝛ: ecce posui te in hodi καὶ ἀνάγνωθι ἐν τοῖς ὠσὶν Ἰερωὴλ, ἰδοὺ τέθηκά σε ἐν τῇ σή
erna die sicut ciuitatē munitā ꝛ sicut murū ereū muni μερον ἡμέρᾳ ὡς πόλιν ὀχυρὰν καὶ ὡς τεῖχος χαλκοῦν ὀχυ
Infra. tū oībꝰ regibꝰ iuda ꝛ principibꝰ eoꝝ: ρὸν ἀπασι τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα καὶ τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν,
23.d.

dedi te. Et dixi. A.a.a. domine deus. ooooooooo Ecce nescio loqui: quia puer ego sum. oooooooo Et dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer sum: quoniam ad oia que mittam te ooooooo ibis: & vniuersa q̄cūq; mandauero tibi: loq̄ris. Ne timeas a facie eorū: quia tecum ego sum oo vt eruam te dicit dominus. Et misit dominus manum suam & tetigit os meum: & dixit oooo ad me. Ecce dedi verba mea in ore tuo: ecce oo constitui te hodie super gentes ooooooooooooo & sup regna: vt euellas & destruas oooooooooooo & disperdas & dissipes: & edifices & plantes. oo Et factū est verbum dñi ad me dicens. Quid tu vides hieremia: Et dixi. Virgam vigilante ego video. Et dixit dominus ad me. Bene ooooooooo vidisti: qa vigilabo ego super verbo meo ooooo vt faciam illud. Et factū est verbum domini oooo secundo ad me dicens. Quid tu vides: oooooo Et dixi. Ollam succensam ego video: & faciem eius a facie aquilonis. Et dixit dominus ad me. Ab aquilone pandetur malū sup oēs hitatores terre. Quia ecce ego cō uocabo omnes oooooooo cognationes regnorum aquilonis: ait oooooooo dñs: & venīet & ponēt vnusquisq; soliū suū in introitu portarum hieruſalem & super omnes muros eius in circuitu: & sup vniuersas vrbes iuda. Et loquar iudicia mea cum eis super oooo oēm malicia eoꝝ qui de reliquerunt me & libauerunt dīs alienis: & adorauerunt opus ooooooooo manuū suarū. Tu ergo accinge lumbos tuos oo & surge: & loquere ad eos omnia que ooooooo ego precipio tibi. Ne formides a facie eorum: nec eni timere te faciam vultū eorū. Ego quippe dedi te hodie in ciuitatē munitā & in colūnam ferream: & in murum ereum super oēm terrā regibus iuda: principi= bus eius & sacerdotibus:

נְתַתִּיךָ׃ וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה
הִנֵּה לֹא יָדַעְתִּי דַבֵּר כִּי נַעַר אָנֹכִי׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל תֹּאמַר נַעַר
אָנֹכִי כִּי עַל כָּל אֲשֶׁר אֲשַׁלְּחֵךָ
תֵּלֵךְ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָּ תְּדַבֵּר׃
אַל תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי אִתְּךָ אֲנִי
לְהַצִּילֶךָ נְאֻם יְהוָה׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה
וַיִּגַּע עַל פִּי וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֵלַי הִנֵּה נָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיךָ׃ רְאֵה
הפקדתיך הַיּוֹם הַזֶּה עַל הַגּוֹיִם
וְעַל הַמַּמְלָכוֹת לִנְתוֹשׁ וְלִנְתוֹץ
וּלְהַאֲבִיד וְלַהֲרוֹס לִבְנוֹת וְלִנְטוֹעַ׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר מָה אַתָּה
רֹאֶה יִרְמְיָהוּ וָאֹמַר מַקֵּל שָׁקֵד אֲנִי
רֹאֶה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הֵיטַבְתָּ
לִרְאוֹת כִּי שֹׁקֵד אֲנִי עַל דְּבָרִי
לַעֲשֹׂתוֹ׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
שֵׁנִית לֵאמֹר מָה אַתָּה רֹאֶה
וָאֹמַר סִיר נָפוּחַ אֲנִי רֹאֶה וּפָנָיו
מִפְּנֵי צָפוֹנָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה עַל כָּל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ׃ כִּי הִנְנִי קֹרֵא לְכָל
מִשְׁפְּחוֹת מַמְלְכוֹת צָפוֹנָה נְאֻם
יְהוָה וּבָאוּ וְנָתְנוּ אִישׁ כִּסְאוֹ
פֶּתַח שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַ‍ִם וְעַל כָּל
חוֹמֹתֶיהָ סָבִיב וְעַל כָּל עָרֵי
יְהוּדָה׃ וְדִבַּרְתִּי מִשְׁפָּטַי אִתָּם עַל
כָּל רָעָתָם אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיְקַטְּרוּ
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַעֲשֵׂי
יְדֵיהֶם׃ וְאַתָּה תֶּאְזֹר מָתְנֶיךָ
וְקַמְתָּ וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם אֵת כָּל אֲשֶׁר
אָנֹכִי אֲצַוֶּךָּ אַל תֵּחַת מִפְּנֵיהֶם
פֶּן אַחִתְּךָ לִפְנֵיהֶם׃ וַאֲנִי הִנֵּה
נְתַתִּיךָ הַיּוֹם לְעִיר מִבְצָר וּלְעַמּוּד
בַּרְזֶל וּלְחוֹמֹת נְחֹשֶׁת עַל כָּל הָאָרֶץ
לְמַלְכֵי יְהוּדָה לְשָׂרֶיהָ לְכֹהֲנֶיהָ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Ter.he.biere.ij.	Trásla.B.Hie.	Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina
וּלְעַם הָאָרֶץ וְנִלְחֲמוּ אֵלֶיךָ וְלֹא יָכְלוּ לָךְ כִּי אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם יְהוָה לְהַצִּילֶךָ׃	Cap.ij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר הָלוֹךְ וְקָרָאתָ בְאָזְנֵי יְרוּשָׁלַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהוָה רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ כָּל אֹכְלָיו יֶאְשָׁמוּ רָעָה תָּבֹא אֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה׃ שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה בֵּית יַעֲקֹב וְכֹל מִשְׁפְּחוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר יְהוָה מָה מָצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם בִּי עָוֶל כִּי רָחֲקוּ מֵעָלָי וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ וְלֹא אָמְרוּ אַיֵּה יְהוָה הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַמּוֹלִיךְ אֹתָנוּ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ עֲרָבָה וְשׁוּחָה בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצַלְמָוֶת בְּאֶרֶץ לֹא עָבַר בָּהּ אִישׁ וְלֹא יָשַׁב אָדָם שָׁם וַאֲבִיא אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ הַכַּרְמֶל לֶאֱכֹל פִּרְיָהּ וְטוּבָהּ וַתָּבֹאוּ וַתְּטַמְּאוּ אֶת אַרְצִי וְנַחֲלָתִי שַׂמְתֶּם לְתוֹעֵבָה׃ הַכֹּהֲנִים לֹא אָמְרוּ אַיֵּה יְהוָה וְתֹפְשֵׂי הַתּוֹרָה לֹא יְדָעוּנִי וְהָרֹעִים פָּשְׁעוּ בִי וְהַנְּבִיאִים נִבְּאוּ בַּבַּעַל וְאַחֲרֵי לֹא יוֹעִילוּ הָלָכוּ לָכֵן עוֹד אָרִיב אִתְּכֶם נְאֻם יְהוָה וְאֶת בְּנֵי בְנֵיכֶם אָרִיבוּ׃ כִּי עִבְרוּ אִיֵּי כִתִּיִּים וּרְאוּ וְקֵדָר שִׁלְחוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ מְאֹד וּרְאוּ הֵן הָיְתָה כָּזֹאת׃ הֲהֵמִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים וְעַמִּי הֵמִיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל׃ שֹׁמּוּ שָׁמַיִם עַל זֹאת וְשַׂעֲרוּ חָרְבוּ מְאֹד נְאֻם יְהוָה׃ כִּי שְׁתַּיִם רָעוֹת עָשָׂה עַמִּי אֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר	[a]& populo[b] terre. [c]Et bellabũt [b] aduersum te[c] & nõ [f]preualebunt: [b] quia[k] ego [l]tecum sum[l] ait[m] dominus [n]vt liberem te. 2.	τ ρρὸ terre: τ debellabũt te: τ nõ κὰι τῶ λαῶ τῆς γῆς, κὰι πολεμήσουσί σε, κὰι οὐ poterũt aduersus te: qr tecũ sum ego libe μὴ δύνωνται πρός σε, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι ἐγὼ ἐξαιρεῖσ rare te: dicit dñs.
		[a]T factum est [b]verbũ [c]dñi [b] ad me [c]dicens. [f]Vade [g] & clama ooooooo [b]in auribus [l] hierusalem: [k]dicens. [l]Hec [m]dicit ooooo [n]dñs. [o]Recordat [p] sum [p] tui [q]miserãs [r] adolescentiã tuã & [e] charitatẽ [s] despõsatiõis tue: qñ [n]secuta es [s] me [r] in deserto: [t]in terra q̃ [q] nõ [b] se minatur. [c] Sanctus [b] israel [c]dñi [o] [r] primitie [s] frugũ ei?. [b]Oẽs [t] qui deuorant eum [k] delinquũt: [l] mala [m] veniẽt [n]super eos [o] dicit ooooooo [p]dominus. [q] Audite [r] verbum [s] dñi [t] domus [n] iacob: [x]& omnes [r] cognationes [y] domus [n] israel. [b] Hec ooo [c]dicit [b] domin?. [c]Quid [r] inuenerunt [s] patres vestri oo [b]in me [l] iniqtatis: [k] qa[l]elon gauerũt [m] a me: [n]& ambu lauerũt [o] post [p] vanitatẽ: [q]& vani facti sunt. [r] Et nõ [s] dixerunt: [r]vbi est [n] dñs [s] qui ascẽdere [r] nos [x] fecit [s] de tra [e]gypti [b] qui traduxit [c] nos [b]per desertum: ooooooo [c]per terrã [r] inhabitabilem [e]& inuiam [b] per terrã [t] sitis: [n]& imaginẽ mortis: [x]& per terrã [n] in q̃ [m] nõ [n] ambulauit [r] vir [q] nec [r] habitauit [s] homo. [a]Et induxi [x] vos oooo [r] in [r] terrã [a] carmeli: [b] vt comederetis [c] fructum eius [b]& bona illi?. [c] Et ingressi [r] cõtaminastis [b] terrã meã: [t]& hereditatẽ meã [k] posuistis [t] in abomiationẽ. [m] Sacerdotes [n] non [o] dixerunt [p] vbi est [q] dñs: [r]& tenentes [q] legem [r] nescierunt [n] me: [x]& pastores oooooooooo [r] puaricati sunt [r] in me. [a]Et prophete [b] pphetarũt [c] in baal: [b]& idola [a] secuti sunt. [b]Propterea [t] adhuc ooooo [n] iudicio cõtendam [t] vobiscũ: [m] ait [n] dñs [o]& cum [p] filiis patris [r] disceptabo. [r] Transite ad [n] insulas [x] cethim oo [r]& videte: [t]& in cedar [a] mittite [b]& considerate [c] vehemẽter: [b]& videte [c] si [r] factũ est [a] huiuscemodi: [b] si mutauit [t] gens [k] deos suos: [l]& certe [l] ipsi [m] non sunt [n] dii. [o]Populus vero me [p] [q] mutauit [q] gloriã suã [r] in idolũ. [r]Obstupescite [n] celi [r] super [r] hoc: [r]& porte ei?. [a] desolamini [b] vehemẽter [c] dicit [b] dominus. [f] Duo [e] enim [a] mala [b] fecit [t] populus meus. [x] Me [t] dereliquerunt [m] fontem	τ pρὸ terre: τ debellabũt te: τ nõ κὰι τῶ λαῶ τῆς γῆς, κὰι πολεμήσουσί σε, κὰι οὐ poterũt aduersus te: qr tecũ sum ego libe μὴ δύνωνται πρός σε, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι ἐγὼ ἐξαιρεῖσ rare te: dicit dñs.
		Καὶ σε, εἶπεν κύριος.	C.2.
		[a]Et factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: vade	A
		Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με λέγων, πορεύου	
		τ clama in aures hierũ dicẽs: hec dicit do	
		κὰι βόα εἰς τὰ ὦτα ἱερουσαλήμ λέγων, τάδε λέγει κύ	
		min [o]: recordat [p] sũ mĩe adolescẽtie tue τ dilectiõis pfectio	
		ριος, ἐμνήσθην ἐλέους νεότητός σου κὰι ἀγάπης τελει	
		nis tue: vt sequereris tu scĩm israel.	
		ώσεώς σου, τοῦ ἐξακολουθῆσαί σε τῶ ἁγίω ἰσραὴλ	
		dicit dñs. sctũs israel dño. ρmittie fru	
		λέγει κύριος. ἅγιος ἰσραὴλ τῶ κυρίω. ἀρχὴ γενήμα	
		gũ ei? oẽs comedẽtes eũ delinquent:	
		των αὐτοῦ πάντες οἱ ἔσθοντες αὐτὸν πλημμελήσουσιν,	
		mala veniẽt sup eos dicit dñs. audite verbũ	
		κακὰ ἥξει ἐπ' αὐτοὺς φησὶν κύριος. ἀκούσατε λόγον	
		dñi dom [o] iacob τ ois familia dom [o] israel	
		κυρίου δῖκος ἰακὼβ κὰι πᾶσα πατριὰ οἴκου ἰσραήλ.	
		hec dicit dñs: q̃d inuenerũt pfes vĩ in	
		τάδε λέγει κύριος, τί εὗρόσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν	
		me delictũ: qr recesserũt lõge a me:	
		ἐμοὶ πλημμέλημα, ὅτι ἀπέστησαν μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ,	
		τ ãbulauerũt post vanitates: τ vani facti	
		κὰι ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων, κὰι ἐματαιώ	
		sunt. τ nõ dixerũt vbi est dñs q̃ deduxit nos	
		θησαν. κὰι οὐκ εἶπον ποῦ ἐστιν κύριος ὁ ἀναγαγὼν ἡμᾶς	B
		de terra egypti: q̃ duxit nos in deserto	
		ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὁ καθοδηγήσας ἡμᾶς ἐν τῆ ἐρήμω	
		in terra ĩexpta τ inuia τ in terra sine aqua τ in	
		ἐν γῆ ἀπείρω κὰι ἀβάτω κὰι ἐν γῆ ἀυδρω κὰι ἀ	
		fructuosa: in terra in q̃ nõ ãbulauit in ea vir: τ	
		καρπῶσα, ἐν γῆ ἐν ᾗ οὐ διώδευσεν ἐν αὐτῆ ἀνὴρ, κὰι	
		nõ habitauit illic filĩ hois. τ introduxi vos	
		οὐ κατῴκησεν ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. κὰι εἰσήγαγον ὑμᾶς	
		in carmelũ: vt mãducaretis fructũ ei? τ	
		εἰς γὸν καρμηλον, τοῦ φαγεῖν τοὺς καρπους αὐτοῦ κὰι	
		bona ei?. τ ingressi estis τ cõtaminastis terrã	
		τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ. κὰι εἰσήλθετε κὰι ἐμιάνατε τὴν γῆν	
		meã: τ hereditatẽ meã posuistis in abominationẽ.	
		μου, κὰι τὴν κληρονομίαν μου ἔθεσθε εἰς βδέλυγμα.	
		sacerdotes nõ dixerũt vbi est dñs: τ pfitẽtes	
		οἱ ἱερεῖς οὐκ εἶπον ποῦ ἐστιν κύριος, κὰι οἱ ἀπτεχόμενοι	
		legẽ nõ cognouerũt me: τ pastores ipie agebãt	
		τοῦ νόμου οὐκ ἐπίσαντό με, κὰι οἱ ποιμένες ἠσέβουν	
		in me: τ pphete pphetabãt baal: τ	
		εἰς ἐμέ, κὰι οἱ προφῆται προεφήτευον τῆ βάαλ, κὰι	
		post iutile abierũt. ppt hoc adhuc cõtẽ	
		ὀπίσω ἀνωφελοῦς ἐπορεύθησαν. διὰ τοῦτο ἔτι κριθή	
		dam vobiscũ ait dñs. τ cũ filiis	
		σομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος. κὰι πρὸς τοὺς υἱοὺς	
		filiox vrox disceptabo. qr trãsite insulas cet	
		τῶν υἱῶν ὑμῶν κριθήσομαι. ὅτι διέλθετε νήσους χετ	C
		him τ videte τ in cedar mittite: τ cõsi	
		γίεὶμ κὰι ἴδετε κὰι εἰς κηδὰρ ἀποστείλατε, κὰι κατά	
		derate vehemẽter: τ videte si facta sũt talia: si mu	
		σατε σφόδρα, κὰι ἴδετε εἰ γέγονεν τοιαῦτα, εἰ ἀλ	
		tabãt gẽtes deos suos: τ hi nõ sũt dii.	
		λάξωνται ἔθνη θεοὺς αὐτῶν, κὰι οὗτοι οὐκ εἰσὶν θεοί. ὁ	
		at pplis me [o] mutauit gliam eox: veq̃ nõ pde	
		δὲ λαός μου ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτῶν, ἐξ ἧς οὐκ ὠφε	
		rit eis. obstupuit celũ sup hoc: τ ihorruit extra	
		λεθήσονται. ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτῳ, κὰι ἔφριξεν ἐπὶ	
		modũ vehemẽter dicit dñs. qr duo mala fe	
		πλεῖον σφόδρα λέγει κύριος. ὅτι δύο πονηρὰ ἐποί	
		cit pplis me [o]. me dereliquerũt fontẽ	
		κησεν ὁ λαός μου. ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ooooooo	
		ooooo ooooooo ooooooooooooooo ooooooooooooooo ooooooooooooooo ooooo	

Universidad de Deusto Biblioteca

aque viuẽtis: ⁊ foderũt sibi lacus contri-
ὕδατος ζῶντος, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμ
D tos q̃ nõ poteſt aquã cõtinere. nũqd ſeruꝰ eſt
μένους οἳ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν· μὴ δοῦλός ἐστιν
Iſrael: aut verna eſt? ꝙre in direptionẽ factꝰ eſt? ſup
Ἰσραὴλ, ἢ οἰκογενὴς ἐστιν; διατί εἰς προνομὴν ἐγένετο; ἐπ'
eũ rugierũt leones: ⁊ dederũt vocẽ ſuã q̃
αὐτὸν ὠρύοντο λέοντες, καὶ ἔδωκαν τὴν φωνὴν αὐτῶν οἳ
ordinauerũt terrã eiꝰ in deſtructiõem: ⁊ ciuitates
ἔταξαν τὴν γῆν αὐτοῦ εἰς ἀφανισμόν, καὶ πόλεις
Infra. 46.c. eius deſtructe ſũt vt nõ habitent. ⁊
αὐτοῦ κατεσκάφησαν τοῦ μὴ κατοικεῖσθαι· καὶ
filii mẽpheos ⁊ taphneos agnouerũt te ⁊ illuſerũt
υἱοὶ μέμφεως καὶ τάφνης ἔγνωσάν σε καὶ κατεπαιζόν
te. nõne iſta fecerũt tibi q̃ dereliqſti tu me
σου. οὐχὶ ταῦτα ἐποίησάν σοι ὃ καταλιπεῖν σε ἐμὲ
dicit dñs deꝰ tuꝰ? ⁊ nũc q̃d tibi ⁊ vie egy-
λέγει κύριος ὁ θεός σου; καὶ νῦν τί σοι καὶ τῇ ὁδῷ αἰγύ
pti vt bibas aquã geon? ⁊ q̃d tibi cũ via aſſyri
που τοῦ πιεῖν ὕδωρ γιών; καὶ τί σοι τῇ ὁδῷ ἀσυρί-
oꝝ vt bibas aquã fluminũ? corripiet te auer
ων τοῦ πιεῖν ὕδωρ ποταμῶν; παιδεύσει σε ἡ ἀσεβ
ſio tua: ⁊ malicia tua arguet te: ⁊ ſcito ⁊ vide
σία σου, καὶ ἡ κακία σου ἐλέγξει σε, καὶ γνῶθι καὶ ἴδε
q̃ amarũ tibi reliq̃re te mc dicit dñs de-
ὅτι πικρόν σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμὲ λέγει κύριος ὁ θε
us tuꝰ. ⁊ nõ cõplacui in te dicit dñs deꝰ tuꝰ:
ός σου. καὶ οὐκ εὐδόκησα ἐν σοὶ λέγει κύριος ὁ θεός σου,
q̃ a ſeculo cõfregiſti iugũ tuũ: ⁊ dirupiſti
ὅτι ἀπ' αἰῶνος συνέτριψας τὸν ζυγόν σου, καὶ διέρρηξας
vincula tua: ⁊ dixiſti: nõ ſeruiã: ſed ⁊
τοὺς δεσμούς σου, καὶ εἶπας, οὐ δουλεύσω, ἀλλὰ πο-
bo in oẽm collẽ ſublimẽ: ⁊ ſub om-
ρεύσομαι ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ ὑποκάτω παν
Eſai. 5.d. ni ligno vmbroſo illic diffundar in fornicatiõe
τὸς ξύλου κατασκίου ἐκεῖ διαχυθήσομαι ἐν τῇ πορνείᾳ
mea. ego aũt plãtaui te vitẽ fructiferã oẽm
μου. ἐγὼ δὲ ἐφύτευσά σε ἄμπελον καρποφόρον πᾶσαν
E verã. quomõ cõuerſa es ⁊ amaritudinẽ vitis aliena.
ἀληθινήν. πῶς ἐστράφης εἰς πικρίαν ἡ ἄμπελος ἡ ἀλλοτρία.
ſi laueris in nitro: ⁊ multiplicaueris tibi herbã:
ἐὰν ἀποπλύνῃς ἐν νίτρῳ, καὶ πληθύνῃς σεαυτῇ πόαν,
maculata es ĩ iniq̃tatib⁹ tuis cozã me dicit
κεκηλίδωσαι ἐν ταῖς ἀνομίαις σου ἐναντίον ἐμοῦ λέγει
dñs. quomõ dices nõ ſũ polluta: ⁊ poſt baal
κύριος· πῶς ἐρεῖς οὐκ ἐμιάνθην, καὶ ὀπίσω τῆς βαὰλ
nõ ãbulaui? vide vias tuas in ſepulchro multitudĩe:
οὐκ ἐπορεύθην; ἴδε τὰς ὁδούς σου ἐν τῷ πολυανδρίῳ,
⁊ ſcito q̃d feceris. ad veſperũ vox vlulauit: vias
καὶ γνῶθι τί ἐποίησας· ὀψὲ φωνὴ ὠλόλυξε, τὰς ὁδοὺς
ſuas dilatauit ſup aquas ſolitudinis. in deſideriis ani
αὐτῆς ἐπλάτυνεν ἐφ' ὕδατα ἐρήμου. ἐν ἐπιθυμίαις ψυ
me ſue ſpũs portabat. tradita eſt: dꝫ cõuer
χῆς αὐτῆς ἐπνευματοφορεῖτο· παρεδόθη, τίς ἐπιστρέ-
tet eã. oẽs q̃rentes eã nõ laborabũt.
ψει αὐτήν· πάντες οἱ ζητοῦντες αὐτὴν οὐ κοπιάσουσιν·
in humilitate illius reperiẽt eã. auer-
ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῆς εὑρήσουσιν αὐτήν· ἀπόστρε-
te pedẽ tuũ a via aſpera: ⁊ gut
ψον γὰρ πόδα σου ἀπὸ ὁδοῦ τραχείας, καὶ γὰρ φά
tur tuũ a ſiti. illa aũt dixit viriliter agã q̃
ρυγγά σου ἀπὸ δίψους. ἡ δὲ εἶπεν ἀνδρεῖομαι ὅτι
dilexi alienos ⁊ poſt eos ãbulabo.
ἠγάπησα ἀλλοτρίους καὶ ὀπίσω αὐτῶν ἐπορεύετο·
ſicut cõfuſio furis cũ captꝰ fuerit: ſic cõfundent̃ fi
ὡς αἰσχύνη κλέπτου ὅταν ἁλῶ, οὕτως αἰσχυνθήσονται υἱ-
lii iſrael ipſi ⁊ reges eoꝝ ⁊ princi
οἱ Ἰσραὴλ αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχον
pes eoꝝ
τες αὐτῶν

aque viue: & foderunt
q sibi cisternas: ooooooooo
cisternas dissipatas que
continere non valent
aquas. Nunquid seruus
est israel aut vernacul⁹?
Quare ergo factus est
in predam? Super eum
rugierunt leones & de
derunt vocem suam: oo
posuerũt terrã eiꝰ in soli
tudinẽ. Ciuitates eiꝰ exu
ste sunt: & nõ est q habi
tet in eis. Filiꝫ quoqꝫ mẽ
pheos & taphneos cõstu
prauerũt te vsqꝫ ad verticẽ.
Nunqd nõ istud factũ est
tibi: quia dereliqsti dñm
deũ tuũ eo tpe quo du-
cebat te p viã. Et nũc qd
tibi vis in via egypti: vt
bibas aquam turbidam?
Et quid tibi cũ via assy-
riorum vt bibas oooooo
aquã fluminis. Arguet
te malicia tua: & auersio
tua increpabit te. Scito
& vide quia malum oo
& amarũ est reliquisse te
dñm deũ tuũ: & nõ esse
timorem eius apud te di
cit dñs deus oooooooooo
exercituũ. A seculo cõ-
fregisti iugum meum oo
rupisti vincula mea & di
xisti. Non oooooooooo
seruiam. In omni eni
colle sublimi: ooooooo
& sub omni ligno frondo
so tu psternebaris mere
trix. Ego aũt plantaui te
vineã electã: omẽ semẽ
verũ. Quõ ergo cõuer
sa es mihi in prauũ vi-
nea aliena? Si laueris te
nitro oooooooooooooo
& multiplicaueris tibi
herbã borith: maculata
es in iniqtate tua coram
me dicit dñs de? Quõ
dicis: non sum polluta:
post baalim non oooooo
ambulaui? Vide vias tu
as in cũualle: scito quid
feceris. Cursor leuis ex
plicans vias suas: oooooo
onager assuet in solitu
dine: in desiderio aie sue
attraxit ventum amoris
sui. Nullus auertet eam.
Oẽs qui q̃runt eã non
deficiẽt: in mẽstruis ei
inueniẽt eã. Prohibe pe
dẽ tuũ a nuditate: & gut
tur tuũ a siti. Et dixisti.
Despaui: nequaqꝫ faciã.
Adamaui qppe alienos:
& post eos ambulabo.
Quõ cõfunditur furꝫ qñ
deprehẽditur: sic cõfusi
sunt domus israel ipsi
& reges eoꝝ príncipes &

מַיִם חַיִּים לַחְצֹב לָהֶם בֹּארוֹת
שָׁבַר כּוֹל בֹּארֹת נִשְׁבָּרִים אֲשֶׁר לֹא יָכִלוּ
יָלַד הַמָּיִם׃ הַעֶבֶד יִשְׂרָאֵל אִם יְלִיד
בַּיִת הוּא מַדּוּעַ הָיָה לָבָז׃ עָלָיו
שָׁאַג כְּפִירִים נָתְנוּ קוֹלָם
שׁוּת שָׁמַם וַיֹּשִׁיתוּ אַרְצוֹ לְשַׁמָּה עָרָיו נִצְּתָה
יָצַת יָשַׁב׃ מִבְּלִי יוֹשֵׁב׃ גַּם בְּנֵי נֹף וְתַחְפַּנְחֵס
רוּעַ עָשָׂה יְרוּשָׁךְ קָדְקֹד׃ הֲלוֹא זֹאת תַּעֲשֶׂה
לָךְ עָזְבֵךְ אֶת יְהוָה אֱלֹהַיִךְ בְּעֵת
יָלַךְ מוֹלִכֵךְ בַּדָּרֶךְ׃ וְעַתָּה מַה לָּךְ
שָׁתָה שִׁחַר לִדְרָךְ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מֵי שִׁחוֹר
וּמַה לָּךְ לִדְרָךְ אַשּׁוּר לִשְׁתּוֹת
יָסַר רוּעַ מֵי נָהָר׃ תְּיַסְּרֵךְ רָעָתֵךְ וּמְשֻׁבוֹתַיִךְ
שׁוּב נָכַח תּוֹכִחֵךְ וְדָעִי וְרְאִי כִּי רָע
יָדַע נָאַה עָזְבֵךְ אֶת יְהוָה אֱלֹהַיִךְ וְלֹא
מָגֹר בַּחֲדָתִי אֵלַיִךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
צָבָאוֹת׃ כִּי מֵעוֹלָם שָׁבַרְתִּי עֻלֵּךְ
יָסַר אָמַר נִתַּקְתִּי מוֹסְרוֹתַיִךְ וַתֹּאמְרִי לֹא
אָעֲבֹר כִּי עַל כָּל גִּבְעָה גְּבֹהָה
וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן אַתְּ צֹעָה זֹנָה׃
שׂרק וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק כֻּלֹּה זֶרַע
אֱמֶת וְאֵיךְ נֶהְפַּכְתְּ לִי סוּרִי הַגֶּפֶן
נָכְרִיָּה׃ כִּי אִם תִּכַּבְּסִי בַּבֹּרִית
רבב בֶּרִי וְתַרְבִּי לָךְ בּוֹרִית נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנָי
נָאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ אֵיךְ תֹּאמְרִי
אמר טָמֵאתִי אַחֲרֵי הַבְּעָלִים לֹא
רָאָה רָעַע הֲלַכְתִּי רְאִי דַרְכֵּךְ בַּגֶּיָא דְּעִי מָה
עָשׂית בִּכְרָה קַלָּה מְשָׂרֶכֶת דְּרָכֶיהָ׃
שׁרך דבר פֶּרֶה לִמֻּד מִדְבָּר בְּאַוַּת נַפְשָׁהּ
אנה שׁוב שַׁאֲפָהּ רוּחַ תַּאֲנָתָהּ מִי יְשִׁיבֶנָּה
בַּקֵּשׁ יָעַף כָּל מְבַקְשֶׁיהָ לֹא יְעַפּוּ בְּחָדְשָׁהּ
יִמְצָאוּנָהּ׃ מְנֹעִי רַגְלֵךְ מִיָּחֵף וּגְרוֹנֵךְ
אָמַר יָאַשׁ נוֹאָשׁ לוֹא מְאַסְתִּי וְאַחֲרֵי אֵלֵךְ
יָלַךְ כִּי אָהַבְתִּי זָרִים וְאַחֲרֵיהֶם אֵלֵךְ׃
בּוֹשׁ פָּצָא כְּבֹשֶׁת נַגָּב כִּי יִמְצָא כֵּן הִבִּישׁוּ
שׁוּר בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה מַלְכֵיהֶם שָׂרֵיהֶם

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.he.biere.iiij.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina
כֹּהֲנֵיהֶם וּנְבִיאֵיהֶם׃ אֹמְרִים לָעֵץ	נָבָא	[r]sacerdotes[p] & prophete eorum: [r]dicentes[u] ligno:	τ pphete eox ligno dixerũt: qz pf me⁹
אָבִי אָתָּה וְלָאֶבֶן אַתְּ יְלִדְתָּנוּ כִּי	אָבִי אָתָּה	[x]pater meus es[r] tu:[3] & lapidi[a] tu[b] me genuisti. ∞∞	καὶ οἱ προφῆται αὐτῶν τῷ ξύλῳ εἶπον, ὅτι πατήρ μου
פָּנוּ אֵלַי עֹרֶף וְלֹא פָנִים וּבְעֵת	בָּנָה בָּנָה	[b]Verterunt[a] me[c] tergũ [s]& non[b] facie:[t] & in tẽpore [k]afflictiõis sue:[t] dicẽt:[m] surge[n] & libera nos.[o] Vbi sũt [r]dii tui[q] quos[r] feciſti[e] tibi?	es tu: τ lapidi tu genuisti me. τ verterũt ad me
רָעָתָם יֹאמְרוּ קוּמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ וְאֵיֵה	רוּעַ אָמַר	[r]Surgant[u] & ∞∞∞∞∞∞∞∞ [x]liberẽt te:[r] in tpe[e] afflictio nis tue. [a]Scdm[b] nũerũ qp pe[c] ciuitatũ tuarũ[p] erant [e]dii tui[r] iuda. [g]Quid vultis [r]mecũ[b] iudicio cõtendere? [k]Oẽs[r] dereliqſtis[m] me[n] du cit[c] domin⁹. [p]Frustra[q] per cuſſi[e] filios veſtros: ∞∞∞ [r]diſciplinã[u] nõ[x] receperũt. [r]Deuorauit[t] gladi⁹ veſter [a]pphetas vr̃os:[b] quaſi leo [c]vaſtator[p] generatio ∞∞ [v]ra.[r] Videte[g] verbũ[b] dñi. [t]Nunqd ſolitudo[k] factus ſum[r] iſraeli:[m] aut[n] terra[a] ſe rotina? ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [p]Quare ergo[q] dixit[r] ppl⁹ meus[g] receſſimus:[r] nõ[u] ve niemus[x] vltra[r] ad te:[3] Num qd obliuiſcetur[a] virgo[b] or namẽti ſui: aut[c] ſponſa[p] fa ſcie pectoralis ſue:[r] Ppl⁹ vero me⁹ oblitus eſt mei [g]diebus[b] inumeris. [k]Quid [t]niteris bonã oñdere[m] viã tuã:[n] ad q̃rendã[o] dilectio nẽ:[q] inſup[r] &[g] malicias tu as[t] docuiſti[k] vias tuas:[r] & [t]in alis tuis[a] inuẽtus eſt[k] ſã guis[c] anima[x] pauperũ & [e]innocẽtum.[r] Non[g] in foſ ſis[b] inueni eos:[t] ſed[k] in ∞ [t]oĩbus[m] q̃ ſupra memora ui.[n] Et dixiſti. Abſq; pctõ &[r] innocẽs ego ſum: &[q] p pterea[r] auertatur[a] furor tuus[t] a me.[u] Ecce ego[x] iu dicio cõtendã[r] tecũ:[3] eo q̃ [a]dixeris:[b] non[c] peccaui. [d]quã[c] vilis facta es[f] nimis: [g]iterans[t] vias tuas.[k] Et[t] ab egypto[m] cõfunderis:[n] ſicut [o]cõfuſa es[p] ab aſſur.[q] Nã &[r] ab[a] iſta[t] egredieris:[u] & man⁹ tue erũt[t] ſup[r] caput tuũ:[3] qm̃[a] obtriuit[b] dñs[c] cõ fidentiã tuã:[d] & nihil[t] habe bis proſperum. ʒ.	τ pphete eox ligno dixerũt: qz pf me⁹ καὶ οἱ προφῆται αὐτῶν τῷ ξύλῳ εἶπον, ὅτι πατήρ μου es tu: τ lapidi tu genuiſti me. τ verterũt ad me εἶ σύ, καὶ τῷ λίθῳ σὺ ἐγέννησάς με. καὶ ἔστρεψαν ἐπ' ἐμὲ terga τ nõ facies eox. τ in tpe malo νῶτα καὶ οὐ πρόσωπα αὐτῶν. καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῶν κα rũ eox dicẽt: surge: τ ſalua nos. τ vbi κῶν αὐτῶν ἐροῦσιν, ἀνάστα, καὶ σῶσον ἡμᾶς. καὶ ποῦ ſunt dii tui q̃s feciſti tibi? ſi ſurgẽt: εἰσιν οἱ θεοί σου οὓς ἐποίησας σεαυτῷ; εἰ ἀναστήσονται Infra. 32.f. Deut. 32.c. τ ſaluabũt te in tpe afflictiõis tue. qz ſcõm καὶ σώσουσί σε ἐν καιρῷ τῆς κακώσεώς σου. ὅτι κατὰ numerũ ciuitatũ tuarũ erãt dii tui iuda: τ ſecũ ἀριθμὸν τῶν πόλεών σου ἦσαν θεοί σου Ἰούδα, καὶ κα dũ numerũ viarũ hierlm imolabãt baal. vt q̃d τὰ ἀριθμὸν ὁδῶν τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔθυον τῇ Βάαλ· ἵνατί loq̃mini ad me: oẽs vos ipte egiſtis: τ oẽs λαλεῖτε πρός με; πάντες ὑμεῖς ἠσεβήσατε, καὶ πάντες vos ipie egiſtis n me dicit dñs dc⁹. frustra ὑμεῖς ἠσεβήσατε εἰς ἐμέ λέγει κύριος ὁ θεός· μάτην pcuſſi filios vros. diſciplinã nõ recepiſtis. gla ἐπάταξα τὰ τέκνα ὑμῶν· παιδείαν οὐκ ἐδέξασθε· μά dius deuorauit pphetas vros q̃ſi leo μαχαιρα κατέφαγε τοὺς προφήτας ὑμῶν ὡς λέων ὁ ὀλε ſtator τ nõ timuiſtis. audite verbũ dñi hcc θρεύων καὶ οὐκ ἐφοβήθητε. ἀκούσατε λόγον κυρίου τά dicit dñs: nũqd ſolitudo fact⁹ ſũ iſrael aut terra dε λέγει κύριος, μὴ ἔρημος ἐγενόμην τῷ Ἰσραὴλ ἢ γῆ plena ſentiũ. qz dixit ppls me⁹: nõ ſerule κεχερσωμένη. διὰτι εἶπεν ὁ λαός μου, οὐ κυριευθησό mus: τ nõ veniem⁹ ad te ãpli⁹. nũqd obliuiſcẽ μεθα, καὶ οὐκ ἥξομεν πρὸς σὲ ἔτι. μὴ ἐπιλήσεται sponſa ornamẽti ſui τ virgo faſcie pectora νύμφη τὸν κόσμον αὐτῆς καὶ παρθένος τὴν στηθοδε σ= lis ſue: at ppls me⁹ oblit⁹ eſt mei dies quox μίδα αὐτῆς; ὁ δὲ λαός μου ἐπελάθετό μου ἡμέρας ὧν nõ eſt numer⁹. q̃d adhuc bonũ exercebis in οὐκ ἔστιν ἀριθμός. τί ἔτι καλὸν ἐπιτηδεύσεις ἐν ταῖς vitis tuis vt q̃ras dilectionẽ? nõ ſic: ſed τ ὁδοῖς σου τοῦ ζητεῖν ἀγάπησιν; οὐχ οὕτως, ἀλλὰ καὶ tu iniq̃ egiſti vt pollueres vias tuas: τ in σὺ ἐπονηρεύσω τοῦ μιᾶναι τὰς ὁδούς σου, καὶ ἐν ταῖς manib⁹ tuis iuẽti ſũt ſanguines aiarũ inocẽtiũ nõ in χερσί σου εὑρέθησαν αἵματα ψυχῶν ἀθώων οὐκ ἐν foſſis iueni eos: ſed in oi quercu. τ διορύγμασιν εὗρον αὐτούς, ἀλλ' ἐπὶ πάσῃ δρυΐ. καὶ dixiſti inocẽs ſum: ſed auertat furor ei⁹ εἶπας ἀθῶός εἰμί, ἀλλὰ ἀποστραφήτω ὁ θυμὸς αὐτοῦ a me. ecce ego litigo tecũ: in eo q̃ dicis ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ κρίνομαι πρὸς σέ, ἐν τῷ λέγειν tu nõ peccaui. qz deſperaſti vehemẽter vt σε, οὐχ ἥμαρτον. ὅτι κατεφρόνησας σφόδρα τοῦ iterares vias tuas. τ ab egypto con δευτερῶσαι τὰς ὁδούς σου. καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου κα= funderis: ſicut ab aſſur. qz τ hinc egredieris. τ ξυχυνθήσῃ, ὡς ἀπὸ Ἀσσούρ. ὅτι καὶ ἐντεῦθεν ἐξελεύσῃ. καὶ manus tue ſup caput tuũ: qz repulit dñs αἱ χεῖρές σου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, ὅτι ἀπώσατο κς' ſpẽ tuã τ nõ ꝓſperaberis in ea. τὴν ἐλπίδα σου καὶ οὐκ εὐοδωθήσῃ ἐν αὐτῇ. Ca.ʒ.

Cap.iij.			
לֵאמֹר הֵן יְשַׁלַּח	שָׁלַח	[l]dicitur.[b] Si[c] di miſerit ∞∞∞∞∞∞∞∞	Ἐὰν ἐξαποστείλῃ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀπελ
אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהָלְכָה מֵאִתּוֹ	אִישׁ	[b]vir[r] vxorem ſuam[g] & re cedens[b] ab eo ∞∞∞∞∞∞∞	rit ab eo: τ fuerit viro alteri: nũqd reuer
וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר הֲיָשׁוּב אֵלֶיהָ	הָיָה שׁוּב	[l]duxerit[b] virũ[l] alterũ:[m] nũ quid reuertetur[n] ad eam	θη ἀπ' αὐτοῦ, καὶ γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, μὴ ἀνακάμψου=
עוֹד הֲלוֹא חָנוֹף תֶּחֱנַף הָאָרֶץ	חָנַף	[o]vltra.[p] Nunqd nõ[q] pollu ta erit & [r]cõtaminata mu lier[r] illa:[u] Tu aũt[t] fornicata es cũ[r] amatorib⁹[3] multis:	τῆς reuertet ad eũ vltra: nõne cõtaminata cõtamiabit
וְאַתְּ זָנִית רֵעִים רַבִּים	זָנָה רָעָה	[a]tñ reuertere[b] ad me[c] dicit [d]dñs.[e] Leua[r] oculos tuos	σα ἀνακάμψῃ πρὸς αὐτὸν ἔτι; οὐ μιαινομένη μιανθήσεται
וְשׁוּב אֵלַי נְאֻם יְהוָה שְׂאִי עֵינַיִךְ	רָבַב נָשָׂא	[s]in[b] directum:[t] & vide[k] vbi [l]non[m] proſtrata ſis? ∞	mulier illa: τ fornicata es in paſtorib⁹ mul= ἡ γυνὴ ἐκείνη, καὶ συνεξεπόρνευσας ἐν ποιμέσι πολ= tis: τ reuertebaris ad me: dicit dñs. leua λοῖς; καὶ ἀνέκαμπτες πρός με, λέγει κύριος· ἆρον τοὺς
עַל שְׁפָיִים וּרְאִי אֵיפֹה לֹא שֻׁגַּלְתְּ	שָׁפָה רָאָה		oculos tuos in directũ: τ vide vbi nõ proſtrata ſis ὀφθαλμούς σου εἰς εὐθείαν, καὶ ἴδε ποῦ οὐχὶ ἐξεφύρθης

Universidad de Deusto Biblioteca

in viis sedisti ei? q̃si coznix deseri
ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς ἐκάθισας αὐτῇς ὡσεὶ κορώνη ἔρημω=
tu: ꝛ polluisti terrã in fornicationib? tuis
μένη, καὶ ἐμίανας τὴν γῆν ἐν ταῖς πορνείαις σου
ꝛ in malicijs tuis. ꝛ habuisti pastores mul=
καὶ ἐν ταῖς κακίαις σου. καὶ ἔχες ποιμένας πολ
tos in offensionẽ tuã. facies meretricis fctã est tibi:
λοὺς εἰς πρόσκομμά σου. ὄψις πόρνης ἐγένετό σοι,
B sine ruboze facta es ad oẽs: nõne vsq; nũc me voca
ἀπηναισχύντησας πρὸς πάντας οὐχ ἕως νῦν με ἐκά
sti ꝛ patrẽ ꝛ ducẽ virginitatis tue:
λεσας καὶ πατέρα καὶ ἀρχηγὸν τῆς παρθενίας σου;
nũqd pmanebit in seculũ: aut custodiet in victo
μὴ διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα, ἢ διαφυλαχθήσεται εἰς νῖ=
riã? ecce loquuta es ꝛ fecisti mala hec
κος; ἰδοὺ ἐλάλησας καὶ ἐποίησας τὰ πονηρὰ ταῦ
ꝛ potuisti. ꝛ dixit dñs ad me in
τα καὶ ἠδυνάσθης. καὶ εἶπεν κύριος πρός με ἐν ταῖς
dieb? regis iosie vidisti q̃ fecit mihi
ἡμέραις τοῦ βασιλέως ἰωσίου ἑώρακες ἃ ἐποίησεν μοι ἡ
habitatio israel: abiit sup oẽm mõtẽ excelsum ꝛ
ē.i.b. κατοικία τοῦ ἰσραὴλ; ἐπορεύθη ἐπὶ πᾶν ὄρος ὑψηλὸν καὶ
sub oi ligno frõdoso ꝛ fornicata est ibi
C ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους καὶ ἐπόρνευσεν ἐκεῖ
ꝛ dixi postq̃ fornicata est ipa hec oĩa:
καὶ εἶπα μετὰ τὸ πορνεῦσαι αὐτὴν ταῦτα πάντα,
ad me cõuertere ꝛ nõ est reuersus. ꝛ vidit
πρός με ἀναστρεφον καὶ οὐκ ἀπέστρεφεν. καὶ εἶδεν τὴν
defozmitatẽ ei? p̃uaricatrix iuda: ꝛ vidi q?
ἀσυνθεσίαν αὐτῆς ἡ ἀσύνθετος ἰούδα καὶ εἶδον ὅτι
p oĩbus p q̃b? relicta est in his mechata ẽ
περὶ πάντων ἀνθ' ὧν κατελείφθη ἐν αὐτοῖς ἐμοιχᾶτο
habitatio israel. ꝛ dimisi cã: ꝛ
ἡ κατοικία τοῦ ἰσραὴλ. καὶ ἐξαπέστειλα αὐτήν, καὶ
dedi ei libellũ repudii in man? ei?
ἔδωκα αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου εἰς τὰς χεῖρας αὐ=
ius: ꝛ nõ timuit p̃uaricatrix iuda. ꝛ abiit
τῆς, καὶ οὐκ ἐφοβήθη ἡ ἀσύνθετος ἰούδα. καὶ ἐπορεύθη
ꝛ fornicata est ꝛ ipa ꝛ fctã est in nihilũ fozni
καὶ ἐπόρνευσεν καὶ αὐτὴ καὶ ἐγένετο εἰς οὐδέν ἀπο
catio ei?: ꝛ mechata est in lignũ ꝛ lapi
ρεία αὐτῆς, καὶ ἐμοίχευσεν εἰς τὸ ξύλον καὶ λί
dẽ. ꝛ in oibus his nõ reuersa est ad me
θον. καὶ ἐν πᾶσι τούτοις οὐκ ἐπεστράφη πρός με ἡ
D p̃uaricatrix inda ex toto corde suo sed in
ἀσύνθετος ἰούδα ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῆς ἀλλ' ἐπὶ
mẽdacio. ꝛ dixit dñs ad me: iustificauit ani
ψεύδει. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἐδικαίωσεν τὴν ψυ=
mã suã israel ab p̃uaricatrice inda. vade
χὴν αὐτῆς ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ἀσυνθέτου ἰούδα. πορεύου
ꝛ lege sermones istos ad aq̃lonẽ: ꝛ dices:
καὶ ἀνάγνωθι τοὺς λόγους τούτους πρὸς βορρᾶν, καὶ ἐρεῖς,
cõuertere ad me hitatio israel ait do=
ἐπίστρεφε πρός με ἡ κατοικία τοῦ ἰσραὴλ λέγει κύ=
minꝰ: ꝛ nõ firmabo faciẽ meã sup vos:
ριος, καὶ οὐ μὴ στηρίσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς,
q? misericors ego sũ dicit dñs: ꝛ nõ irascar vobis
ὅτι ἐλεήμων ἐγώ εἰμι λέγει κύριος, καὶ οὐ μηνῶ ὑμῖν
in seculũ. verũtñ scito iniqtatẽ tuã: q? in do
εἰς τὸν αἰῶνα. πλὴν γνῶθι τὴν ἀδικίαν σου, ὅτι εἰς κυ
A minũ deũ tuũ ipse egisti: ꝛ effudisti vias
ριον τὸν θεόν σου ἠσέβησας, καὶ διέχεας τὰς ὁδούς
tuas in alienos sub oi ligno frõdoso:
σου εἰς ἀλλοτρίους ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους,
at vocẽ meã nõ audisti dicit dñs. cõ
E τῆς δὲ φωνῆς μου οὐχ ὑπήκουσας λέγει κύριος. ἐπι
uertimini filii aposiate dicit dñs: q?
στράφητε υἱοὶ ἀφεστηκότες λέγει κύριος, διότι

"In °viis ᵖ sedebas expe=
ctans ᵍ eos ʳ quasi latro ∞
ˢ in solitudine: ᵗ & polluisti
"terrã in fornicationibus
tuis ʳ & malicijs tuis. Quã
obrẽ ˢ phibite sunt ᵃ stille
pluuiarũ: ᵇ & serotin? iber
ᶜ nõ ᵖ fuit. ᶜ Frons ʳ mulieris
ᵍ meretricis ᵇ facta est ᵗ tibi:
ʰ noluisti ᵗ erubescere. ᵐ Er
go saltem " amodo° voca
ᵖ me ᵍ pr̃ meus: ʳ dux ˢ virgi
nitatis mee ᵗ tu es. " Nũqd
irascetis ʳ in ppetũ ʳ aut ᵖ
seuerabis ᵃ in finẽ? ᵇ Ecce
ᶜ locuta es ᵇ & fecisti ᶜ mala:
ᵗ & potuisti. ᵍ Et dixit ᵇ dñs
ᵗ ad me: ʰ in diebus ᵗ iosie
ᵐ regis. " Nunquid vidisti
° que ᵖ fecerit ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ auersatrix ʳ israel: ˢ Abiit
ᵗ sibimet ᵘ super ∞∞∞∞∞∞
ˣ omnẽ ʳ montem ˢ excel=
sum: ᵃ & ᵇ sub ᶜ omni ᵖ ligno
ᶜ frondoso: ᵗ & fornicata est
ᵍ ibi. ʰ Et dixi: ᵗ cum ∞∞∞∞
ʰ fecisset " hec ᵐ omnia: ° ad
me ʳ reuertere: ∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ & nõ ᵉ st reuersa. ° Et vidit
ᵗ preuaricatrix ᵘ soror eius
ˣ iuda: ᵗ quia ᵃ pro ᶜ eo ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇ q ᶜ mechata essent ᶠ auersa
trix ᵍ israel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰ dimisissem eam: ᵗ & dedi
sem " ei ʳ libellum ᵐ repudii:
° & non ᵖ timuit ᵘ preuarica
trix ʳ iuda ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉ soror eius: ᵗ sed abiit " &
fornicata est ˣ etiã ʳ ipsa: ᵗ &
ᵃ facilitate ᵇ fornicationis
sue ᶜ cõtaminauit ᶠ terram:
ʳ & mechata est ᵍ cum ʰ lapi
de ᵗ & ˣ ligno. ᵗ Et ∞∞∞∞∞
ᵐ in oibus " his ° non ʳ est re
uersa ᵍ ad me ʳ p̃uaricatrix
ᵉ soror eius ᵗ iuda ᵘ in toto
ˣ corde suo: ʳ sed ∞∞∞∞∞∞
ᵃ in mendacio ᵇ ait ᶜ domi=
nus: ᵇ & dixit ∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ dñs ᵗ ad me. ᵍ Iustificauit
ᵇ animã suam ᵗ auersatrix
ˣ israel ᵗ comparatione pre
uaricatricis ᵐ iuda. " Vade
° & clama ᵍ sermones ʳ istos
ᵉ contra aquilonem: ∞∞∞
ᵉ & dices. ᵘ Reuertere ˣ auer
satrix ʳ israel: ∞∞∞∞∞∞∞
ˢ ait ᵃ dñs: & ᵇ non ᶜ auertam
ᵖ faciem meam ᵉ a vobis:
ʳ quia ᵍ sanctus ᵇ ego sum
ᵗ dicit ᵏ dñs: & ˡ nõ ᵐ israscar
" in perpetuũ. ° Verũtamẽ
ᵖ scito ᵍ iniqtatẽ tuã: ʳ qa ᵃ in
dñm ᵗ deũ tuũ ᵘ p̃uaricata
es. ˣ Et dispersisti ᵛ vias tuas
ᵃ alienis ᵇ sub ᶜ omni ᵈ ligno
ᵉ frondoso: ᶠ & vocẽ meam
ᵍ non ʰ audisti: ⁱ ait ᵏ domi=
nus. ˡ Conuertimini ∞∞∞
ᵐ filii " reuertentes ° dicit
ᵖ dominus: ᵍ quia ∞∞∞∞

"עַל ° דְּרָכִים ᵖ יָשַׁבְתְּ ᵍ לָהֶם ׃ כַּעֲרָבִי
ᵈ דבר ᵇ חנף ᵉ בְּמִדְבָּר ׀ וַתַּחֲנִיפִי " אֶרֶץ ˟ בְּזִנוּתַיִךְ
ᶻ זנה ᵉ רעע ᵛ וּבְרָעָתֵךְ ׃ ᵘ וַיִּמָּנְעוּ ˢ רְבִבִים ᵇ וּמַלְקוֹשׁ
ᵐ מנע ᵇ לקש ᶜ לֹא ° הָיָה ׀ וּמֵצַח ᵍ אִשָּׁה ᶻ זוֹנָה ᵇ הָיָה
ᵃ איש ᵏ כלם ᵗ לָךְ ׀ מֵאַנְתְּ ᵗ הַכְלִם ׃ ᵐ הֲלוֹא " מֵעַתָּה
ᵃ אלף ᵍ נער ° קָרָאתִי ᵖ לִי ᵍ אָבִי ׀ אַלּוּף ᵍ נְעוּרַי ׀ אָתָּה ׃
ᶜ נטר ᵃ עלם ׃ ᵃ הֵינטֹר ᵃ לְעוֹלָם ᵃ אִם ᵃ יִשְׁמֹר ° לָנֶצַח
ᵃ שמר ᵃ עשה ᵇ הִנֵּה ᶜ דִּבַּרְתְּ ° וַתַּעֲשִׂי ᶜ הָרָעוֹת ׀ וַתּוּכָל ׃
ᵇ יכל
ᵍ אמר ᵇ יום ᵇ וַיֹּאמֶר ᵇ יְהוָה ׀ אֵלַי ᵍ בְּיֹמֵי ׀ יֹאשִׁיָּהוּ
ᵐ ראה ᵐ הֲרָאִיתְ ° אֲשֶׁר ᵖ עָשְׂתָה
ᵖ שוב ᵍ מְשֻׁבָה ׀ יִשְׂרָאֵל ° הָלְכָה ׃ הִיא ° עַל
ᵍ גבה ᵍ כָּל ᶻ הַר ᵍ גָּבוֹהַּ ° וְאֶל ᵖ תַּחַת ᶜ כָּל ° עֵץ
ᶻ זנה ᶜ רַעֲנָן ׀ וַתִּזְנִי ᵍ שָׁם ׃ ° וָאֹמַר ׃ אַחֲרֵי
ᵖ שוב ᵍ עֲשׂתָהּ ׀ אֶת ᵐ כָּל " אֵלֶּה ׀ אֵלַי ° תָּשׁוּב
ᵈ בגד ᵖ וְלֹא ׀ שָׁבָה ׀ וַתֵּרֶא ᵍ בְּגוֹדָה ᵐ אֲחוֹתָהּ
ᵍ יהודה ׃ ᵍ וָאֵרֶא ׀ כִּי ׀ עַל ᵇ כָּל ׃ אדות
ᵍ אשר ᶜ נָאֲפָה ᶻ מְשֻׁבָה ᵍ יִשְׂרָאֵל
ᵇ שלח ᵇ שִׁלַּחְתִּיהָ ׀ וָאֶתֵּן ᵇ אֶת ׀ סֵפֶר ᵐ כְּרִיתֻתֶּיהָ
" אֵלֶיהָ ° וְלֹא ᵖ יָרְאָה ᵍ בְּגֹדָה ׀ יְהוּדָה
ᵐ אח ᵇ לך ᵍ אֲחוֹתָהּ ׀ וַתֵּלֶךְ ᵍ וַתִּזֶן ᵍ גַּם ׀ הִוא ׀ וְהָיָה
ᵐ קול ᶜ זנה ° מִקֹּל ᵇ זְנוּתָהּ ׀ וַתֶּחֱנַף ° אֶת ׀ הָאָרֶץ
ᵇ חנף ᶜ זנה ׃ ᵇ וַתְּנָאֵף ᵍ אֶת ᵇ הָאֶבֶן ׀ וְאֶת ˟ הָעֵץ ׀ וְגַם
ᶜ נאף ׃ ᵐ בְּכָל " זֹאת ׀ לֹא ׀ שָׁבָה ᵍ אֵלַי ׀ בְּגוֹדָה
ᵖ שוב ᵍ אֲחוֹתָהּ ׀ יְהוּדָה " בְּכָל ˟ לִבָּהּ ׀ כִּי
ᵇ לבב ׃ אִם ᵍ בְּשֶׁקֶר ᵇ נְאֻם ׀ יְהוָה ׃ ° וַיֹּאמֶר
ᵃ אמר ° יְהוָה ׀ אֵלַי ᵍ צְדָקָה ᵇ נַפְשָׁהּ ׀ מְשֻׁבָה
ᵍ ישראל ׃ ᵐ מִבְּגֹדָה " יְהוּדָה ׃ " הָלֹךְ
° וְקָרָאתָ ᵖ אֶת ᵍ הַדְּבָרִים " הָאֵלֶּה ׀ צָפֹנָה
ᵍ ואמרת " שׁוּבָה ˟ מְשׁוּבָה ˟ יִשְׂרָאֵל
ᵍ נאם ᵇ יְהוָה ׀ ᵇ לוֹא ׀ אַפִּיל ° פָּנַי ׀ בָּכֶם
ᵐ חסד ᵐ נָטֹר ᵍ כִּי ׀ חָסִיד ᵇ אֲנִי ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׀ לֹא ׀ אָטוֹר
ᵍ ידע " לְעוֹלָם ׃ ° אַךְ ᵖ דְּעִי ᵍ עֲוֹנֵךְ ׀ כִּי ° בַּיהוָה
ᵍ פזר ᶜ אֱלֹהַיִךְ ᵇ פֻּשַּׁעַתְּ ˟ וַתְּפַזְּרִי ˟ אֶת ׀ דְּרָכַיִךְ
ᵃ לזר ᵇ לַזָּרִים ׀ תַּחַת ᶜ כָּל ° עֵץ ׀ רַעֲנָן ׀ וּבְקוֹלִי
ᵇ שמע ᵇ לֹא ׀ שְׁמַעְתֶּם ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׃ שׁוּבוּ
ᵐ בן " בָנִים ׀ שׁוֹבָבִים ° נְאֻם ᵖ יְהוָה ׀ כִּי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Tex.heb.hiere.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.
אָנֹכִי בַּעַלְתִּי בָכֶם וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם		ego vir vester. Et assumam vos:	ego dñabor vobis τ assumã vos vnũ de ciuitate
אֶחָד מֵעִיר וּשְׁנַיִם מִמִּשְׁפָּחָה וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם צִיּוֹן וְנָתַתִּי לָכֶם	עֲשָׂה שְׁפָחָה בּוֹא נָתַן	vnum de ciuitate: & duos de cognatione & introducam vos in sion. Et dabo vobis	ἐγὼ κατακυριεύσω ὑμῶν καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἕνα ἐκ πόλεως τ duos de cognatione: τ itroducã vos in sion τ καὶ δύο ἐκ πατριᾶς, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς σιὼν καὶ dabo vobis pastores scom cor meũ δώσω ὑμῖν ποιμένας κατὰ τὴν καρδίαν μου
רֹעִים כִּלִּבִּי וְרָעוּ אֶתְכֶם דֵּעָה	רָעָה יָבֵל	pastores iuxta cor meũ: & pascent vos scientia	τ pascent vos pastores cũ scientia. τ
וְהִשְׁכִּילוּ וְהָיָה כִּי תִרְבּוּ וּפְרִיתֶם	שָׂכַל רָבָה	& doctrina. Cūq multiplicati fueritis & creueritis	καὶ ποιμανοῦσιν ὑμᾶς ποιμαίνοντες μετ' ἐπιστήμης. καὶ erit si multiplicati fueritis τ creueritis sup terrã dicit dñs
בָּאָרֶץ בַּיָּמִים הָהֵמָּה נְאֻם יְהוָה	פָּרָה יוֹם	in terra in diebus illis	ἔσαι ἐὰν πληθυνθῆτε καὶ αὐξηθῆτε ἐπὶ τῆς γῆς λέγει κύ
לֹא יֹאמְרוּ עוֹד אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה	אֲמַר אָרֹן	ait dominus: non dicent vltra arca testamenti domini:	ριος. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, κιβωτὸς
וְלֹא תַעֲלֶה עַל לֵב וְלֹא יִזְכְּרוּ בּוֹ פְּרֻת עָלָה		neq ascendet sup cor neq recordabũtur illi	διαθήκης ἁγίου ἰσραὴλ οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ καρδίαν, οὐ
וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יֵעָשֶׂה עוֹד נַעֲשֵׂת זְכַר פָּקַד		nec visitabitur: neq fiet vltra. In tempore	μὴ μνησθήσεται οὐδὲ ἐπισκεφθήσεται, καὶ οὐ ποιηθήσεται
הַהִיא יִקְרְאוּ לִירוּשָׁלַם כִּסֵּא יְהוָה וְנִקְווּ אֵלֶיהָ כָּל הַגּוֹיִם לְשֵׁם יְהוָה	עָשָׂה קָרָא	illo vocabunt hierusalē solium dñi: & cōgregabũtur ad eam oēs gentes in noīe domini in hierusalē: &	ἔτι. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κα
לִירוּשָׁלַם וְלֹא יֵלְכוּ עוֹד אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם הָרָע	רוֹעַ יוֹם	non ambulabunt post prauitatem cordis	λέσουσιν τὴν ἱερουσαλὴμ θρόνος κυρίου, καὶ συναχθήσον
הָהֵמָּה יֵלְכוּ בֵּית יְהוּדָה עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְיָבְאוּ יַחְדָּו מֵאֶרֶץ צָפוֹן	יבוא צָפוֹן	tur ad eã oēs gētes: τ nō ābulabũt vltra	ται εἰς αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οὐ πορεύσονται ἔτι
עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִנְחַלְתִּי אֶת נָחַל		post cogitatiōes cordis sui mali.	ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς.
אֲבוֹתֵיכֶם וְאָנֹכִי אָמַרְתִּי אֵיךְ		in die illis cōuenient dom iuda	ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνελεύσονται ὁ οἶκος ἰούδα
אֲשִׁיתֵךְ בַּבָּנִים וְאֶתֶּן לָךְ אֶרֶץ חֶמְדָּה נַחֲלַת צְבָאוֹת גּוֹיִם	שׁוּת נָתַן צָבָא	in domũ israel: τ veniẽt simul a terra	ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ, καὶ ἥξουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπὸ γῆς
וָאֹמַר אָבִי תִּקְרְאוּ לִי וּמֵאַחֲרַי לֹא תָשׁוּבוּ אָכֵן בָּגְדָה אִשָּׁה מֵרֵעָהּ	שׁוּב אִישׁ	aq lonis τ ab oib regionib ad terrã quã he	βορρᾶ καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν ἐπὶ τὴν γῆν ἣν κα
כֵּן בְּגַדְתֶּם בִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְהוָה		reditare feci pres eox. τ ego dixi: fiat	τεκληρονόμησα τοὺς πατέρας αὐτῶν. κἀγὼ εἶπα, γένοι
עֲלֵי שְׁפָיִם נִשְׁמַע בְּכִי תַחֲנוּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי הֵעֲוּ	שָׂפָה שָׁמַע בָּכָה חָנַן	dñe: q ordiabo te in filios: τ dabo tibi terrã	σο κύριε, ὅτι τάξω σε εἰς τέκνα, καὶ δώσω σοι γῆν
אֶת דַּרְכָּם שָׁכְחוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים	עָוָה	electã hereditatẽ dei oipotẽtis gẽtiũ: τ	ἐκλεκτὴν κληρονομίαν θεοῦ παντοκράτορος ἐθνῶν, καὶ
אֶרְפָּה מְשׁוּבֹתֵיכֶם הִנֵּנוּ בָאנוּ אֵלֶיךָ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אָכֵן	רָפָא שׁוּב אָתָה	si patrẽ inuocatis me τ a me nõ auerte	εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθέ με καὶ ἀπ' ἐμοῦ οὐκ ἀποστρα-
לַשֶּׁקֶר מִגְבָּעוֹת הַמּוֹן הָרִים אָכֵן בַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ תְּשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל	רָמַן יָשַׁע	mini: verũtñ sicut cõtenit mulier i amatorẽ suũ:	φήσεσθε, πλὴν ὡς ἀθετεῖ γυνὴ εἰς τὸν συνόντα αὐτῇ,
וְהַבֹּשֶׁת אָכְלָה אֶת יְגִיעַ אֲבוֹתֵינוּ מִנְּעוּרֵינוּ אֶת צֹאנָם וְאֶת בְּקָרָם	בּוּשׁ יָגַע נָעַר	sic cõtẽpsit in me dom israel dicit dñs. vox	οὕτως ἠθέτησεν εἰς ἐμὲ ὁ οἶκος ἰσραὴλ λέγει κύριος. φω
אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם נִשְׁבָּה בָּנָה שָׁכַב	שִׁית נָתַן	ex labiis audita ẽ plorat τ deprecatiõis filioꝝ	νὴ ἐκ χειλέων ἀκουσθὴ κλαυθμοῦ καὶ δεήσεως υἱῶν
בָּשְׁתֵּנוּ כְּלִמָּתֵנוּ כִּי חָטָאנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ מִנְּעוּרֵינוּ וְעַד הַיּוֹם	בּוּשׁ כְּסָה	israel. q iniq egeft in viis eox: oblīti sūt	ἰσραήλ. ὅτι ἠδίκησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, ἐπελάθοντο Jnfra. 31.b. Mat. 2.c.
		dei sci eox. cōuertimini filii reuertẽtes: τ	θεοῦ ἁγίου αὐτῶν. ἐπιστράφητε υἱοὶ ἐπιστρέφοντες, καὶ
		sanabo cōtritiones vras. ecce hi nos erimus tibi: q tu dñs de	ἰάσομαι τὰ συντρίμματα ὑμῶν. ἰδοὺ οἵδε ἡμεῖς ἐσό
		ci erãt colles τ fortitudo mōtiũ: verũtñ	μεθά σοι, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἶ. ὄντως εἰς ψεῦ
		dñs deꝰ nr es. vere in mẽdacia	δος ἦσαν οἱ βουνοὶ καὶ ἡ δύναμις τῶν ὀρέων, πλὴν διὰ
		sal israel. at cōfu	κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡ σωτηρία τοῦ ἰσραήλ. ἡ δὲ αἰσχύ
		sio cōsūpsit labores pfm nr ab	νη κατηνάλωσεν τοὺς μόχθους τῶν πατέρων ἡμῶν ἀπὸ
		adolescẽtia eox: oues eox τ vitulos	νεότητος αὐτῶν, τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς μόχους
		eox: filios eox τ filias eox.	αὐτῶν, τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν.
		dormiuim in cōfusione nra: τ cooperuit nos	ἐκοιμήθημεν ἐν τῇ αἰσχύνῃ ἡμῶν, καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς
		ignominia nra: q cor a deo nro pecca	ἡ ἀτιμία ἡμῶν, ὅτι ἐναντίον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμάρ-
		uimus nos τ pres nri ab adolescẽtia no	τομεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπὸ νεότητος ἡ-
		strā vsq ad diẽ	μῶν ἕως τῆς ἡμέρας

ego vir vester. Et assumam vos: vnum de ciuitate: & duos de cognatione & introducam vos in sion. Et dabo vobis pastores iuxta cor meũ: & pascent vos scientia & doctrina. Cūq multiplicati fueritis & creueritis in terra in diebus illis ait dominus: non dicent vltra arca testamenti domini: neq ascendet sup cor neq recordabũtur illi nec visitabitur: neq fiet vltra. In tempore illo vocabunt hierusalē solium dñi: & cōgregabũtur ad eam oēs gentes in noīe domini in hierusalē: & non ambulabunt post prauitatem cordis sui pessimi. In diebus illis ibit domus iuda ad domum israel: & venient simul de terra aquilonis ad terram quam dedi patribus vestris. Ego autem dixi. Quomodo ponam te in filios & tribuam tibi terram desiderabilē hereditatē pclarā exercituū gētiū: Et dixi. Patrem vocabis me & post me ingredi nō cessabis. Sed quō si contēnat mulier amatorē suū: sic contē psisti me dom israel dicit domin. Vox in viis audita est: ploratus & vlulatus filiorum israel: qm iniquā fecerunt viam suam: oblīti sunt domini dei sui. Conuertimini filii reuertentes: & sanabo auersiones vestras. Ecce nos venimus ad te. Tu enim es dñs deus noster. Vere mēdaces erant colles & multitudo montiū. Vere in domino deo nostro dñs israel. Confusio comedit laborem patrum nostrorum ab adolescentia nostra: greges eorū & armenta eorum: filios eorū & filias eorum. Dormiemus in cōfusione nra: & operiet nos ignominia nra: quoniā domino deo nostro peccauimus nos & patres nostri ab adolescentia nra vsq ad diem

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

hanc: ⁊ nõ audiuim⁹ vocẽ dñi
ταύτης, καὶ οὐχ ὑπηκούσαμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ
dei nr̃i.
θεοῦ ἡμῶν.

Ca.4.

A Σὺ cõuersus fuerit israel dicit dñs ad
me: cõ-
Ἐὰν ἐπιστραφῇ ἰσραὴλ λέγει κύριος πρός με, ἐπι
uertetur ⁊ si abstulerit abominatiões ei⁹ ab
στραφήσεται· καὶ ἐὰν περιέλῃ τὰ βδελύγματα αὐτ̃ ἀπὸ
ore eius: ⁊ a facie mea timue
τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου μου ἐυλα
rit ⁊ iurauerit: viuit dñs cũ veritate: ⁊ in iudicio
βηθῇ καὶ ὀμόσῃ, ζῇ κύριος μετὰ ἀληθείας, καὶ ἐν κρίσει
⁊ in iustitia: ⁊ bñdicẽt in ip̃o gẽtes: ⁊
καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ἐυλογήσουσιν ἐν αὐτῷ ἔθνη, καὶ
in ip̃o laudabũt deũ in hierlm. q⁹ hec di-
ἐν αὐτῷ ἀνέσουσιν τῷ θεῷ ἐν ἱερουσαλήμ. ὅτι τάδε λέ
cit dñs viris iuda ⁊ hĩtatoribꝰ hie
γει κύριος τοῖς ἀνδράσιν ἰούδα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐ
rusalẽ: inouate vobis noualia: ⁊ nõ semine
ρουσαλήμ, νεώσατε ἑαυτοῖς νεώματα, καὶ μὴ σπείρε-
Oſee. 1.a. tis sup̃ spinas. circũcidimini deo vr̃o: ⁊ circũci
τε ἐπ' ἀκάνθας. περιτμήθητε τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ περιτέ
dite duriciã cordis vr̃i viri iuda ⁊ ha
B μνετε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἄνδρες ἰούδα καὶ οἱ κα
bitãtes in hierlm: ne egrediat⁹ q̃si ignis furor meꝰ:
τοικοῦντες ἐν ἱερουσαλήμ, μὴ ἐξέλθῃ ὡς πῦρ ὁ θυμός μου,
⁊ succendat: ⁊ nõ erit q̃ extinguat a fa
καὶ ἐκκαυθήσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων ἀπὸ πρόσω-
cie malicie adinuentionũ vr̃arũ. ãnũciate in
που πονηρίας ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν· ἀναγγείλατε ἐν
iuda ⁊ audiat⁹ in hierlm. dicite cant
τῷ ἰούδα καὶ ἀκουσθήτω ἐν ἱερουσαλήμ· εἴπατε σημά
te tuba in terra: ⁊ clamate fortiter, dicite
τε σάλπιγγι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κεκράξατε μέγα· εἴπατε
cõgregamini: ⁊ igrediamur in ciuitates mura
συνάχθητε, καὶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς τειχή
tas. assumẽtes fugite in sIõ: festinate: nõ ste
ρεις· ἀναλαβόντες φεύγετε εἰς σιών, σπεύσατε, μὴ στῆ
tis: q⁹ mala ego adduco ab aq̃lone ⁊ cõtritiõem ma
τε, ὅτι κακὰ ἐγὼ ἐπάγω ἀπὸ βορρᾶ καὶ συντριβὴν με
gnã. ascẽdit leo de cubili suo: ⁊ va
γάλην· ἀνέβη λέων ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύ
stãs gẽtes sc̃ leuauit. ⁊ egressus ẽ de loco suo: vt po-
σων ἔθνη ἐξῆρεν, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, τοῦ θεῖ
C nat terrã tuã in solitudinẽ. ⁊ ciuitates tue va
ναι τὴν γῆν σου εἰς ἐρήμωσιν· καὶ αἱ πόλεις σου κα-
stabunt: vt nõ habitẽt ip̃e. sup
θαιρεθήσονται, ὥστε μὴ κατοικεῖσθαι αὐτάς· ἐπὶ
hec accingimini cilicio: ⁊ plangite ⁊ vlu-
τούτοις περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε καὶ ὀλο-
late: q⁹ nõ est auersa ira furoris dñi a no-
λύζετε, διότι οὐκ ἀπέστραφη ὁ θυμὸς ὀργῆς κυρίου ἀφ' ἡ-
bis. ⁊ erit in illa die dicit dñs: peribit
μῶν· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ἀπολεῖται
cor regis ⁊ cor principũ:
ἡ καρδία τοῦ βασιλέως καὶ ἡ καρδία τῶν ἀρχόντων,
⁊ sacerdotes extra se fiẽt: ⁊ pphete admirabunt.
καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκστήσονται, καὶ οἱ προφῆται θαυμάσονται.
⁊ dixi o dñator dñs ergo decipiẽs decepisti
καὶ εἶπα δέσποτα κύριος ἀρὰ γε ἀπατῶν ἠπάτησας τὸν
pplm hũc ⁊ hierlm dicẽs: pax erit vobis:
λαὸν τοῦτον καὶ τὸν ἱερουσαλὴμ λέγων, εἰρήνη ἔσται ὑμῖν,
⁊ pueniet gladi⁹ vsq; ad aiam eoꝝ. in tẽpo
καὶ ἅψεται μάχαιρα ἕως τῆς ψυχῆς αὐτῶν. ἐν τῷ καιρῷ
re illo dicẽt pplo huic ⁊ hierlm. spũ
ῥηθήσεται τῷ λαῷ τούτῳ καὶ τῇ ἰλὴμ· πνεύματι
erroris: in solitudie via filie pr̃i mei nõ
πλανήσεως, ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸς τῆς θυγατρὸς τ λαοῦ μου οὐκ
ad purũ neq; ad sctũ. spũs plenitudinis veniet mihi. nũc
D εἰς καθαρὸν οὐδὲ εἰς ἅγιον· πνεῦμα πλησμονῆς ἥξει μοι. νῦν
aũt ego loquar iudicia mea ad illos: ecce q̃si nubes
κἀγὼ λαλήσω κρίματά μου πρὸς αὐτ̃ς, ἰδοὺ ὡς νεφέλη

Trásla.B.Vie.

chanc[f] & non[q] audiuimus
[r]vocem[s] domini ∞∞∞∞∞
[t]dei nostri. 4.

SI[b] reuerteris[c] israel[p] ait
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]dñs:[r] ad me[s] conuertere.
[p]Si[t] abstuleris ∞∞∞∞∞∞∞
[k]offendicl'a tua[l] a facie mea
[m]nõ[n] cõmoueberis. [o] Et iu
rabis[p] viuit[q] dñs[r] in verita
te & [s]in iudicio[t] & in iusti-
cia[u] & bñdicent[x] eum[r] gen
tes:[y] ipsum q[a] laudabunt.
[c]Hec[b] enim[p] dicit[c] domin⁹
[r]viro[s] iuda ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[t]& hierusalẽ. [l]Nouate[k] vo
bis[l] nouale:[m] & nolite ∞
[n]serere[o] sup[r] spinas. [q] Cir-
cuncidimini[r] domino: ∞
[s]& auferte[t] preputia[u] cor
dium vestrorũ[x] viri[r] iuda
[y]& habitatores[a] hierusalẽ:
[b]ne forte[c] egrediatur[p] vt
ignis[c] indignatio mea[r] &
succẽdatur: [e]& nõ sit[b] q ex
tinguat: [l]ppter[k] malicias
[l]cogitationũ vr̃arũ. [m] An
nũciate[n] in iuda[o] & in hie-
rusalẽ: [r]auditũ facite: [q]loq
mini[r] & canite[e] tuba[l] i ter
ra: [u]clamate[c] fortiter: [r]& di
cite.' Cõgregamini[a] & in
grediamur[c] ciuitates[o] mu
nitas: [c]leuate[c] signum[s] in
sion. [b]Cõfortamini: [l]noli
te[k] stare: [l]qa[m] malum[n] ego
[o]adduco[r] ab aquilone[q] &
cõtritionẽ[r] magnã. [o] Ascẽ
dit[c] leo[u] de cubili suo: [z] &
predo[r] gentiũ[y] se leuauit.
[a]Egressus est[b] de loco suo
[c]vt ponat[p] terrã tuã[a] in so
litudinẽ. [r]Ciuitates tue[s] va
stabũtur remanẽtes[b] abs-
q; [h]habitatore. [k] Sup[l] hoc
[m]accĩgite vos[n] cilitiis: [o] plã
gite[r] & vlulate: [q]qa[r] nõ[o] est
auersa[r] ira[u] furoris[x] dñi[r] a
nobis.' Et erit[a] in die[b] illa
[c]dicit[p] dominus: [c] peribit
[r]cor[s] regis[b] & cor[r] prĩcipũ:
[k]& obstupescent[l] sacerdo
tes[m] & [p]phete[n] conferna
bũtur: [o]& dixi. [p]Heu: heu:
heu[q] dñe[r] deus. [o] Ergo ne
[u]decepisti[x] populum[r] istũ
[y]& hierusalem: ∞∞∞∞∞∞∞
[a]dicens: [b]pax[c] erit[p] vobis.
Ecce [c] peruenit ∞∞∞∞∞∞
[r]gladus[s] vsq; ad[p] animã.
[t]In tempore[k] illo[l] dicetur
[m]populo[n] huic & hieruſa
lem[r] ventus[q] vrens in ∞∞
[r]viis que sunt[s] in deserto
[t]vie[u] filie[x] populi mei[r] non
[y]ad vẽtilandũ[a] & [b]ad purgã
duꝝ. [c]Spũs [p]plenus[c] ex his
[r]vẽiet[s] mihi. [t]Et[b] nũc[k] ego
[l]loquar ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[m]iudicia mea[n] cum eis.
[o]Ecce [p] quasi nubes ∞∞∞

Tex.heb.Biere.iiij. Pritiua.heb.

	חַזָּה וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃	
Cap.iiij.	אִם תָּשׁוּב יִשְׂרָאֵל נְאֻם	
שוב	יְהוָה אֵלַי תָּשׁוּב וְאִם תָּסִיר	
סור	שִׁקּוּצֶיךָ מִפָּנַי וְלֹא תָנוּד׃ וְנִשְׁבַּעְתָּ	
נוד שָׁבַע	חַי יְהוָה בֶּאֱמֶת בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה	
שָׁפַט בָּרַךְ	וְהִתְבָּרְכוּ בוֹ גוֹיִם וּבוֹ יִתְהַלָּלוּ׃	
הָלַל	כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לְאִישׁ יְהוּדָה	
נור	וְלִירוּשָׁלַ͏ִם נִירוּ לָכֶם נִיר וְאַל	
זָרַע קוץ	תִּזְרְעוּ אֶל קוֹצִים׃ הִמֹּלוּ לַיהוָה	
נָמַל סור	וְהָסִרוּ עָרְלוֹת לְבַבְכֶם אִישׁ יְהוּדָה	
יָצָא	וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָ͏ִם פֶּן תֵּצֵא כָאֵשׁ	
יָחַם בָּעַר	חֲמָתִי וּבָעֲרָה וְאֵין מְכַבֶּה מִפְּנֵי	
פָּנָה רָעַע	רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם׃ הַגִּידוּ בִּיהוּדָה	
נָגַד שָׁמַע	וּבִירוּשָׁלַ͏ִם הַשְׁמִיעוּ וְאִמְרוּ וּתְקָעוּ	
שָׁפַר	שׁוֹפָר בָּאָרֶץ קִרְאוּ מַלְאוּ וְאִמְרוּ	
אָסַף בוא	הֵאָסְפוּ וְנָבוֹאָה אֶל עָרֵי הַמִּבְצָר׃	
עִיר בָּצַר	שְׂאוּ נֵס צִיּוֹנָה הָעִיזוּ אַל תַּעֲמֹדוּ	
נָשָׂא עָזַר	כִּי רָעָה אָנֹכִי מֵבִיא מִצָּפוֹן וְשֶׁבֶר	
עָמַד רוּעַ	גָּדוֹל׃ עָלָה אַרְיֵה מִסְּבַכּוֹ וּמַשְׁחִית	
בוא צָפַן	גּוֹיִם נָסָע יָצָא מִמְּקוֹמוֹ לָשׂוּם	
גָּבַל אָרַר	אַרְצֵךְ לְשַׁמָּה עָרַיִךְ תֵּצֶינָה מֵאֵין	
שָׁמַם יָצַת	יוֹשֵׁב׃ עַל זֹאת חִגְרוּ שַׂקִּים סִפְדוּ	
יָשַׁב יָלַל	וְהֵילִילוּ כִּי לֹא שָׁב חֲרוֹן אַף	
שוב חָרָה	יְהוָה מִמֶּנּוּ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם	
אָבַד שׁור	יְהוָה יֹאבַד לֵב הַמֶּלֶךְ וְלֵב הַשָּׂרִים	
שָׁמֵם נָבָא	וְנָשַׁמּוּ הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים יִתְמָהוּ׃	
תָּמַה	וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה אָכֵן הִשֵּׁא	
נָשָׂא	הִשֵּׁאתָ לָעָם הַזֶּה וְלִירוּשָׁלַ͏ִם	
שָׁלַם הָיָה	לֵאמֹר שָׁלוֹם יִהְיֶה לָכֶם וְנָגְעָה	
נָגַע	חֶרֶב עַד הַנָּפֶשׁ׃ בָּעֵת הַהִיא יֵאָמֵר	
אָמַר	לָעָם הַזֶּה וְלִירוּשָׁלַ͏ִם רוּחַ	
צַחִי	שְׁפָיִם בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בַּת עַמִּי לוֹא	
שָׁפָה דִּבֵּר	לִזְרוֹת וְלוֹא לְהָבֵר׃ רוּחַ מָלֵא מֵאֵלֶּה	
זָרָה בָּרַר	יָבוֹא לִי עַתָּה גַּם אֲנִי אֲדַבֵּר	
בוא דִּבֵּר	מִשְׁפָּטִים אוֹתָם׃ הִנֵּה כַּעֲנָנִים	
שָׁפַט אֵת		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtiua.heb.	Tex.heb.biere.iiij.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũiter.latina.
[q]יַעֲלֶה [r]וְנַסּוּפָה [s]מַרְכְּבוֹתָיו [t]קַלּוּ [u]עֲלֵה [x]רָכֶב		[q]ascendet: [r]& q̃si tẽpestas [s]currus eius. [t]Velociores	ascendet: τ sicut tẽpestas currus ei⁹. velociores ἀναβήσεται, καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἅρματα αὐτοῦ. κουφότερα
[w]מִנְּשָׁרִים [x]סוּסָיו [y]אוֹי [z]לָנוּ [a]כִּי [b]שֻׁדָּדְנוּ: [c]כַּלָּל		[u]aquilis [x]equi illi⁹. [y]Ve nobis [z]quoniã [b]vastati sum⁹.	ἀετῶν ἵπποι αὐτοῦ. οὐαὶ ἡμῖν ὅτι ταλαιπωροῦ-
[c]כַּבְּסִי [d]מֵרָעָה [e]לִבֵּךְ [f]יְרוּשָׁלַ͏ִם [g]לְמַעַן [h]רֹעַ		[c]Laua [d]a malicia [e]cor tuũ [f]hierusalem: [g]vt ∞∞∞∞∞	μεν. ἀπόπλυνε ἀπὸ κακίας τὴν καρδίαν σου Ἰερουσα-
[i]תִּוָּשַׁע עַד [k]מָתַי [l]תָּלִין [m]בְּקִרְבֵּךְ		[h]salua fias. [i] Vsquequo [l]morabuntur [m]in te ∞∞∞	lem: vt saluꝛis. vsq; quo erũt in te cogitatio
[n]מַחְשְׁבוֹת [o]אוֹנֶךָ: [p]כִּי [q]קוֹל [r]מַגִּיד [s]מִדָּן		[n]cogitatiões [o]noxie? [q]Vox [p]enũ [r]annũciantis [s]a dan:	λήμ, ἵνα σωθῇς. ἕως πότε ὑπάρξουσιν ἐν σοὶ διαλογι-
[t]וּמַשְׁמִיעַ [u]אָוֶן [x]מֵהַר [y]אֶפְרָיִם: [z]הַזְכִּירוּ		[t]& notũ faciẽtis [u]idolũ [x]de	σμοὶ πόνων σου; διότι φωνὴ ἀναγγέλοντος ἐκ Δὰν ἤξει
[a]לַגּוֹיִם [b]הִנֵּה [c]הַשְׁמִיעוּ [d]עַל [e]יְרוּשָׁלַ͏ִם		monte [y] effraim. [z] Dicite	καὶ ἀκουσθήσεται πόνος ἐξ ὄρους Ἐφραΐμ. ἀναμιμνήσκεσθε ἔθνη
[f]שֹׁמְרִים [g]בָּאִים [h]מֵאֶרֶץ [i]הַמֶּרְחָק [k]וַיִּתְּנוּ [l]עַל [m]עָרֵי [n]יְהוּדָה [o]קוֹלָם:		[a]gẽtibus. [b]Ecce [c]auditum	ecce ānũciate in hierlm: custodes venĩt de
[p]כְּשֹׁמְרֵי [q]שָׂדַי [r]הָיוּ [s]עָלֶ͏יהָ [t]סָּבִיב [u]כִּי [x]אֹתִי [y]מָרָתָה [z]נְאֻם [a]יְהוָה: [b]דַּרְכֵּךְ		est [b]in [c]hierusalem ∞∞∞∞	ἰδοὺ ἀναγγείλατε ἐν Ἰερουσαλήμ, συρροφαὶ ἔρχονται ἐκ
[c]וּמַעַלְלַ͏יִךְ [d]עָשׂוּ [e]אֵלֶּה לָךְ [f]זֹאת [g]רָעָתֵךְ		[d]custodes [e]venire [b]de terra	terra alõge: τ dedeft sup ciuitates iuda vo
[h]כִּי [i]מָר [k]כִּי [l]נָגַע [m]עַד [n]לִבֵּךְ: [o]מֵעַי [p]מֵעַי		[a]longinqua: ∞∞∞∞∞∞∞∞	γῆς μακρόθεν, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα φω
[q]חֹלֵל [r]כִּי [s]הֹמּוּ [t]קִירוֹת [u]לִבִּי [x]הֹמָה [y]לִי [z]לִבִּי		[k]et dare [l]super [m]ciuitates	ces suas. q̃si custodiẽtes agrũ facti sũt sup eã i cir-
[a]אֹחִילָה: [b]קִירוֹת [c]לִבִּי [d]הוֹמָה [e]לִי [f]לִבִּי		[n]iuda [o]vocem suam. ∞∞∞	κας αὐτῶν. ὡς φυλάσσοντες ἀγρὸν ἐγένοντο ἐπ' αὐτὴν κύ-
[g]הֲמָיָה [h]נַפְשִׁי [i]תְּרוּעַת [k]מִלְחָמָה: [l]שֶׁבֶר [m]עַל		[p]Quasi custodes [q]agrorũ	cuttu. q̃ me neglexisti dicit dñs: vie tue τ
[n]שֹׁבָר [o]נִקְרָא [p]כִּי [q]שְׁדֻדָה [r]כָּל [s]הָאָרֶץ		[r]facti sunt [s]sup eã [t]in gyro:	κλω. ὅτι ἐμοῦ ἠμέλησας λέγει κύριος, αἱ ὁδοί σου καὶ
[t]פִּתְאֹם [u]שֻׁדְּדוּ [x]אָהֳלַי [y]רֶגַע [z]יְרִיעֹתָי:		[u]quia [x]me adiracundiã [y]pro	adinuẽtiões tue fecerũt hec tibi. ista ἅ-
[a]עַד [b]מָתַי [c]אֶרְאֶה [d]נֵס [e]אֶשְׁמְעָה		nocauit [z] dicit [a] dñs. [b] Vie	τα ἐποίησαν ταῦτά σοι. ἄυτη ἡ κα
[f]קוֹל [g]שׁוֹפָר: [h]כִּי [i]אֱוִיל [k]עַמִּי [l]אוֹתִי		tue [c]& cogitatões tue [d]fece	licia tua: q̃ amara: q̃ tetigit vsq; ad cor tuũ.
[m]לֹא [n]יָדָעוּ [o]בָּנִים [p]סְכָלִים [q]הֵמָּה [r]וְלֹא		rũt [e]hec [f]ibi. [g] Ista [b]malicia	κία σου, ὅτι πικρά, ὅτι ἥψατο ἕως τῆς καρδίας σου. τὴν
[s]נְבוֹנִים [t]הֵמָּה [u]חֲכָמִים [x]הֵמָּה [y]לְהָרַע		tua: [i]quia [k]amara: [l]q̃ [m]teti	ventrẽ meũ vẽtrẽ meũ doleo: τ sensus
[z]וְלֵהֵיטִיב [a]לֹא [b]יָדָעוּ: [c]רָאִיתִי [d]אֶת		git [e]cor tuũ. [p] Ventrẽ meũ	κοιλίαν μου τὴν κοιλίαν μου ἀλγῶ, καὶ τὰ αἰσθητήρια τῆς
[e]הָאָרֶץ [f]וְהִנֵּה [g]תֹהוּ [h]וָבֹהוּ [i]וְאֶל		[q]vẽtrẽ meũ [r]doleo: [s]sensus	cordis mei. me p̃mit aĩa mea: lacerabit τ cor
[k]הַשָּׁמַיִם [l]וְאֵין [m]אוֹרָם: [n]רָאִיתִי [o]הָהָרִים		[t]cordis mei [u]turbati sunt	καρδίας μου. μὲ μάστιξ ἡ ψυχή μου, παράσειται καὶ ἡ καρ
[p]וְהִנֵּה [q]רָעָשׁוּ [r]וְכָל [s]הַגְּבָעוֹת		[x]in me. [y] Nõ [z]tacebo. [a] Q̃m	meũ: nõ tacebo q̃ vocẽ tube auditit
[t]הִתְקַלְקָלוּ: [u]רָאִיתִי [x]וְהִנֵּה [y]אֵין [z]הָאָדָם		[b]vocem [c]buccine [d]auditit	δία μου, ὀσιωπήσομαί ὅτι φωνὴν σάλπιγγος ἤκουσεν ἡ
[a]וְכָל [b]עוֹף [c]הַשָּׁמַיִם [d]נָדָדוּ: [e]רָאִיתִי		[e]anima mea: [f] clamorem	aĩa mea: clamozẽ fili τ miserie cõtrittionẽ
[f]וְהִנֵּה [g]הַכַּרְמֶל [h]הַמִּדְבָּר [i]וְכָל [k]עָרָיו		[g]prelii. [h] Contritio [i]super	ψυχή μου, κραυγὴν πολέμου καὶ ταλαιπωρίας συντριμμὸν
[l]נִתְּצוּ [m]מִפְּנֵי [n]יְהוָה [o]מִפְּנֵי [p]חֲרוֹן [q]אַפּוֹ:		[k]contritionẽ [l] vocata est:	inuocat: q̃n fatigata est ois terra repẽte: va
[r]כִּי [s]כֹה [t]אָמַר [u]יְהוָה [x]שְׁמָמָה [y]תִּהְיֶה [z]כָּל		[m]& [n]vastata est [o]pis [p]terra.	ἐπικαλεῖται, ὅτι τεταλαιπώρηκεν πᾶσα ἡ γῆ ἄφνω, τ
[a]הָאָרֶץ [b]וְכָלָה [c]לֹא [d]אֶעֱשֶׂה: [e]עַל [f]זֹאת		[q]Repente [r]vastata sunt [s]ta	statũ est tabernaculũ: vilaniate sũt pelles mee. vsq;
[g]תֶּאֱבַל [h]הָאָרֶץ [i]וְקָדְרוּ [k]הַשָּׁמַיִם [l]מִמָּעַל		bernacula mea: [t] subito	ταλαιπώρηκεν ἡ σκηνή, διεσπάσθησαν αἱ δέρρεις μου. ἕως
[m]עַל [n]כִּי [o]דִבַּרְתִּי [p]זָמַמְתִּי [q]וְלֹא		[u]pelles mee. [x] Vsquequo	quo videbo fugientes? audio vocẽ tubarũ: q
[r]נִחַמְתִּי [s]וְלֹא [t]אָשׁוּב [u]מִמֶּנָּה: [x]מִקּוֹל		[y]videbo [z]fugientẽ: [a] audiã	πότε ὄψομαι φεύγοντας; ἀκούω φωνὴν σαλπίγγων, διό
[y]פָּרָשׁ [z]וְרֹמֵה [a]קָשֶׁת [b]בֹּרַחַת [c]כָּל [d]הָעִיר		[b]vocem [c] buccine? [d] Quia	pzicipes ppũ mei me nõ cognouerũt. filii
		[e]stultus [f]populus me [g]me	τι οἱ ἡγούμενοι τοῦ λαοῦ μου ἐμὲ οὐκ ἔγνωσαν. υἱοί ἄ
		[h]non [i]cognouit. [m] Filii [n]in-	ισπιẽtes sunt τ nõ itelligẽtes: sapiẽtes sũt vt male faciãt:
		sipientes [o]sunt [p]& ∞∞∞∞	φρονές ἐισιν καὶ οὐ συνετοί, σοφοὶ ἐισιν τ κακοποιῆσαι,
		vecordes. [s] Sapientes [t]sunt	at bñ facere nõ scierũt. aspexi ad
		[u]vt faciant mala: ∞∞∞∞	τὸ δὲ καλῶς ποιῆσαι οὐκ ἐπέγνωσαν. ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν
		[x]bene autem facere [y]ne-	terrã: τ ecce nihil: τ in cellũ: τ nõ erãt
		scierunt. [a] Aspexi ∞∞∞∞	γῆν, καὶ ἰδοὺ οὐθέν, καὶ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ οὐκ ἦν τὰ
		[c]terrã [b]& ecce [c] vacua erat	lumina ei⁹. vidi mõtes: τ erãt tremẽtes: τ om
		[f]& nihil: [g]& ∞∞∞∞∞∞∞∞	φῶτα αὐτοῦ. ἐθεώρουν τὰ ὄρη, καὶ ἦν τρέμοντα, καὶ πά-
		[b]celos [i]& non erat [k]lux in	nes colles cõturbatos. aspexi: τ ec
		eis. [l] Vidi [m]montes: ∞∞∞	τας τοὺς βουνοὺς ταραττομένους. ἐπέβλεψα, καὶ ἰ-
		[n]& ecce [o]mouebantur [p]&	ce nõ erat hõ τ oia volatilia
		omnes [q]colles ∞∞∞∞∞∞∞	δοὺ οὐχ ὑπῆρχεν ἄνθρωπος καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τ
		[r]conturbati sunt. [s] Intuí-	celi terrefacta sũt. vidi τ ecce carmel⁹ deserτ⁹ τ om
		tus sum [t]& [u]non erat [x]hõ:	οὐρανοῦ ἐσαλεύοντο. ἰδοὺ καὶ ἰδοὺ ὁ Κάρμηλος ἔρημος καὶ πᾶ
		[y]& omne [z]volatile [a]celi [b]re	nes ciuitates incense igni: a fa
		cessit. [c] Aspexi: ∞∞∞∞∞	σαι αἱ πόλεις ἐμπεπυρισμέναι πυρί, ἀπὸ προσώ-
		[d]et ecce [e] carmelus [f]deser-	cie dñi τ a facie ire furoris ei⁹ destructe
		tus: [g]& omnes [h]vrbes eius	που κυρίου καὶ ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ ἠφανί
		[i]destructe sunt: [k]a facie [l]do	sunt. hec dicit dñs: deserta erit ois terra:
		mini: [m] & a facie [n] furoris	θησαν. τάδε λέγει κύριος, ἔρημος ἔσται πᾶσα ἡ γῆ,
		eius. [q] Hec [p]eni [r]dicit [s]dñs.	cõsumationẽ aũt nõ faciã. sup his lugeat
		[t]Deserta [u]erit [x]omnis ∞∞	συντέλειαν δὲ οὐ μὴ ποιήσω. ἐπὶ τούτοις πενθήσει ἡ
		[y]terra: sed [z] tamen consu-	terra: τ cõtenebrescat celũ desup: eo q̃d locut⁹ sũ:
		mationem [a]non [b]faciam.	γῆ, καὶ συσκοτασάτω ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν, διότι ἐλάλησα,
		[c]Lugebit [d]terra: [e]& mere-	τ nõ penitebit me: aggressus sũ: τ nõ auertar ab e-
		bunt [b]celi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	καὶ οὐ μετανοήσω, ὥρμησα, καὶ οὐκ ἀποστρέψω ἀπ' αὐ
		[f]desuper: [k]eo φ̃ locutus	α. a vace eqtis τ extẽsi arc⁹ recef-
		sum. [n] Cogitaui [o]& non	τῆς. ἀπὸ φωνῆς ἱππέως καὶ ἐντεταμένου τόξου ἀνεχώ
		[p]penituit me: [q]nec [r]auer-	sit ois regio
		sus sum [s]ab eo. [t] A voce ∞	ρησεν πᾶσα ἡ χώρα ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
		[u]equitis [x]& mittentis [y]sagit	
		tam [z]fugit [a]omnis [b]ciuitas.	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ingressi sũt in spelũcas: ⁊ in nemora abscõsi sunt:
εἰσέδυσαν εἰς τὰ σπήλαια, καὶ εἰς τὰ ἄλση ἐκρύβησαν,
⁊ sup petras ascenderũt. vniuerse vrbes de-
καὶ ἐπὶ τὰς πέτρας ἀνέβησαν· πᾶσαι πόλεις ἐγ-
relicte sũt: nõ habitat in eis hõ. ⁊ tu qd
κατελείφθησαν, οὐ κατοικεῖ ἐν αὐταῖς ἄνθρωπος· καὶ σὺ τί
facies si vestieris coccina ⁊ ornata fueris ornamẽto au-
ποιήσεις ἐὰν περιβάλῃ κόκκινα καὶ κοσμήσῃ κόσμῳ χρυ-
reo ⁊ si vnxeris stibio oculos tuos: in va-
σῷ καὶ ἐὰν ἐγχρίσῃς τιμῇ τοὺς ὀφθαλμούς σου, εἰς μά-
nũ pulchritudo tua. plecerũt te amatores tui ani-
την ὁ ὡραϊσμός σου. ἀπώσαντό σε οἱ ἐραταί σου τὴν ψυ-
mã tuã q̃runt. qz vocẽ q̃si parturiẽtis audiui
χήν σου ζητοῦσιν. ὅτι φωνὴν ὡς ὠδινούσης ἤκουσα τοῦ
gemit⁹ tui. vt primipere vox filie sion
στεναγμοῦ σου. ὡς πρωτοτοκούσης φωνὴ θυγατρὸς σιὼν
deficiet ⁊ dimittet man⁹ suas. heu me
ἐκλυθήσεται καὶ παραδώσει τὰς χεῖρας αὐτῆς. οἴμοι ἐγὼ
qz deficit alia mea sup interfectos.
ὅτι ἐκλείπει ἡ ψυχή μου ἐπὶ τοῖς ἀνῃρημένοις. Ca. 5.

Circũcurrite in vijs hierlm ⁊ vide-
Περιδράμετε ἐν ταῖς ὁδοῖς ἱερουσαλὴμ καὶ ἴδε
te ⁊ cognoscite ⁊ q̃rite in plateis eius
τε καὶ γνῶτε καὶ ζητήσατε ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς
si inueniatis virũ si est faciẽs iudiciũ ⁊ q̃rens fi-
ἐὰν εὑρητε ἄνδρα εἰ ἔστιν ποιῶν κρίμα καὶ ζητῶν πί-
dẽ ⁊ ppicꝰ ero eis dicit dñs. viuit dñs di-
στιν ⁊ ἵλεως ἔσομαι αὐτοῖς λέγει κύριος. ζῇ κύριος λέ-
cunt: ppter hoc nihilomin⁹ in mẽdacijs turãt.
γουσιν, διὰ τοῦτο οὐκ ἐπὶ ψευδέσιν ὀμνύουσιν·
dñe oculi tui in fidẽ. flagellasti e-
κύριε οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς πίστιν. ἐμαστίγωσας αὐ-
os ⁊ nõ doluerũt. cõsumpsisti eos ⁊ nõ
τοὺς καὶ οὐκ ἐπόνεσαν· συνετέλεσας αὐτοὺς καὶ οὐκ
voluerũt accipere disciplinã. firmauerũt facies
ἠθέλησαν δέξασθαι παιδείαν. ἐστερέωσαν τὰ πρόσωπα
suas sup petrã ⁊ nõ voluerũt cõuerti.
αὐτῶν ὑπὲρ πέτραν καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἐπιστραφῆναι·
⁊ ego dixi: forsitã paupes sũt qđ nõ valuerũt
καὶ ἐγὼ εἶπα, ἴσως πτωχοί εἰσιν διότι οὐκ ἠδυνήθησαν
qz nõ cognouerũt viã dñi ⁊ iudiciũ dei. ibo
ὅτι οὐκ ἔγνωσαν ὁδὸν κυρίου καὶ κρίσιν θεοῦ· πορεύσο-
ad optimates ⁊ loquar eis qz ipi cogno-
μαι πρὸς τοὺς ἀνδρους καὶ λαλήσω αὐτοῖς ὅτι αὐτοὶ ἔγνω-
uerũt viã dñi ⁊ iudiciũ dei: ⁊ ecce vnanimiter cõfre-
σαν ὁδὸν κυ καὶ κρίσιν θεοῦ, καὶ ἰδοὺ ὁμοθυμαδὸν συνέ-
gerũt iugũ diruperũt vincula. idcirco pcussit
τριψαν ζυγὸν διέρρηξαν δεσμούς· διὰ τοῦτο ἔπαισεν
eos leo de sylua ⁊ lupus vesp ad domos
αὐτοὺς λέων ἐκ τοῦ δρυμοῦ καὶ λύκος ἐπὶ τῶν οἰκιῶν
vastauit eos: ⁊ pard⁹ vigilauit sup
ἠλάθρευσεν αὐτούς, καὶ πᾶς ὃς ἂν ἐγρηγόρησεν ἐπὶ τὰς
ciuitates eop⁹ oẽs egrediẽtes ex eis ca-
πόλεις αὐτῶν· πάντες οἱ ἐκπορευόμενοι ἀπ' αὐτῶν θη-
pientur qz multiplicaueꝝ ipietates eop⁹. cõfortati sũt
ρευσονται ὅτι ἐπληθύναν ἀσεβείας αὐτῶν· ἴσχυσαν
in auersionib⁹ suis. ⁊ hoc ppicꝰ ero
ἐν ταῖς ἀποστροφαῖς αὐτῶν· τοιούτων ἵλεως γένωμαί
tibi. filii tui dereliquerũt me ⁊ iurãt in his q nõ
σοι· υἱοί σου ἐγκατέλιπόν με καὶ ὤμοσαν ἐν τοῖς οὐκ
sunt dii ⁊ saturaui eos ⁊ mechati sũt ⁊ in
οὖσιν θεοῖς καὶ ἐχόρτασα αὐτοὺς καὶ ἐμοιχῶντο καὶ ἐν
domib⁹ meretricũ cõuersati sũt. eq amatores facti
οἴκοις πορνῶν κατελύοσαν· ἵπποι θηλυμανεῖς ἐγένοντο
sũt vnusqsq⁹ ad vxorẽ ꝓximi sui hinni-
σαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρε-
Exe.22. c. cbat. nũqd sup his nõ visitabo dicit do-
μέτισεν· μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι λέγει κύ-
Infra. 19.c. min⁹ aut i gẽte tali nõ vlciscet aia mea: ascen-
ριος, ἢ ἔθνει τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου; ἀνά-
dite sup ꝓpugnacula eiꝰ ⁊ dissipate
βητε ἐπὶ τοὺς προμαχῶνας αὐτῆς καὶ κατασκάψατε

Trãsla.B.Vie.

Ingressi sunt ardua: & ascenderũt rupes. Vni-
uerse vrbes derelicte sũt: & nõ habitat in eis hõ.
Tu aũt vastata qd facies? Cum vestieris te coc-
cino: cum ornata fueris monili aureo & pinxe-
ris stibio oculos tuos fru stra cõponeris. Cõtẽpse-
rũt te amatores tui: ani-
mã tuã q̃rent. Vocẽ ei quasi parturictis audiui
angustias vt puerpere.
Vox filie sion inter mo-
rientes expandẽtis manus suas. Ve mihi quia
deficit anima mea propter interfectos. 5.

Circuite vias hierusalẽ & aspicite
& considerate & querite
in plateis eius an inue-
niatis virum si est facies iudiciũ & querens fi-
dem: & ppicius ero ei. Qđ si etiam viuit dñs dixerint:
& hoc falso iurabũt. Do-
mine oculi tui
respiciunt fidẽ. Percus-
sisti eos
& nõ doluerũt attriuisti
eos & renuerũt accipere
disciplinã. Indurauerũt
facies suas supra petrã:
noluerũt reuerti. Ego
autẽ dixi. Forsitan pau-
peres sunt & stulti: igno
rantes viã dñi & iudiciũ
dei sui. Ibo ergo ad op
timates
& loquar eis. Ipsi enim
coguouerunt
viam dñi & iudiciũ dei
sui. Et ecce magis
hi simul cõfregerũt iu-
gum: ruperũt vincula.
Idcirco percussit eos leo
de silua: lupus ad
vesperam vastauit eos:
pardus vigilans super
ciuitates corũ. Omnis qui
egressus fuerit ex eis ca-
pietur: quia multe sunt
puaricatões eorũ: cõfor
tate sunt auersiones eorũ.
Super quo ppicꝰ tibi esse
potero? Filii tui dereliq-
rũt me: & iurant in his q
non sunt dii. Saturaui
eos & mechati sunt: & in domo meretricis luxu
riabãtur. Equi amatores in feminas & emissarii fa
cti sunt: vnusquisq; ad vxorẽ ꝓximi sui hinnie
bat. Nunqd sup his non visitabo dicit dñs: & in
gente tali nõ vlciscetur aia mea? Ascendite mu-
ros eius & dissipate

Tex.heb.biere.v.

בּוא כִּיף בָּאוּ בָּעָבִים וּבַכְּפִים עָלוּ כָּל הָעִיר
עָלָה עָזוּבָה וְאֵין יוֹשֵׁב בָּהֶן אִישׁ וְאַתְּי
יָשַׁב שָׁדַד שֹׁדוּד מַה תַּעֲשִׂי כִּי תִלְבְּשִׁי שָׁנִי
עָשָׂה לָבַשׁ כִּי תַעְדִּי עֲדִי זָהָב כִּי תִקְרְעִי בַפּוּךְ
שָׁנָה עָבָה
קָרַע עָפָה עֵינַיִךְ לַשָּׁוְא תִתְיַפִּי מָאֲסוּ בָךְ
נִפְשׁ עֹגְבִים נַפְשֵׁךְ יְבַקֵּשׁוּ נִי קוֹל
צור בְּחֹולָה שָׁמַעְתִּי צָרָה כְּמְבַכִּירָה קוֹל
בַּכַּר יָפַח בַּת צִיּון תִּתְיַפַּח תִּפְרֹשׂ כַּפֶּיהָ אֹוי
בָּרַשׁ בָּפַשׁ נָא לִי כִּי עָיְפָה נַפְשִׁי לְהֹרְגִים׃

שׁוֹטְטוּ בְּחֻצוֹת Cap. v.
חוּץ יְרוּשָׁלַם וּרְאוּ נָא וּדְעוּ וּבַקְשׁוּ
רָאָה יָדַע בִּרְחֹובוֹתֶיהָ אִם תִּמְצְאוּ אִישׁ
רָחַב מָצָא אִם יֵשׁ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט מְבַקֵּשׁ אֱמוּנָה
שָׁפַט בָּקַשׁ וְאֶסְלַח לָהּ וְאִם חַי יְהוָה יֹאמֵרוּ
אָמַן סָלַח לָכֵן לַשֶּׁקֶר יִשָּׁבֵעוּ יְהוָה עֵינֶיךָ
אָמַר שָׁבַע הִכִּיתָה אֹותָם לֹא חָלוּ כִּלִּיתָם מָאֲנוּ לָקַחַת מוּסָר
נָכָה אָת חָלָה כָּלָה
לָקַח יָסַר חָזְקוּ פְּנֵיהֶם מִסֶּלַע מָאֲנוּ לָשׁוּב׃
כָּנָה נָאנִי אָמַרְתִּי אַךְ דַּלִּים הֵם נֹואֲלוּ
נָבַל כִּי לֹא יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט
יָרַד אֱלֹהֵיהֶם׃ אֵלְכָה לִי אֶל הַגְּדֹלִים
דָּבַר וְאַדַּבְּרָה אוֹתָם כִּי הֵמָּה יָדְעוּ
דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם׃ אַךְ
עָלַל יָסַר הֵמָּה יַחְדָּו שָׁבְרוּ עֹל נִתְּקוּ מוֹסֵרוֹת׃
נָכָה אָרַב עַל כֵּן הִכָּם אַרְיֵה מִיַּעַר זְאֵב
שָׁדַד עֲרָבוֹת יְשָׁדְדֵם נָמֵר שֹׁקֵד עַל
יָצָא עִיר עָרֵיהֶם כָּל הַיֹּצֵא מֵהֶנָּה יִטָּרֵף
טָרַף רָבָה כִּי רַבּוּ פִּשְׁעֵיהֶם עָצְמוּ מְשֻׁבֹתֵיהֶם׃
שוּב אֵי לַזֹּאת אֶסְלַח לָךְ בָּנַיִךְ עֲזָבוּנִי
סָלַח וַיִּשָּׁבְעוּ בְּלֹא אֱלֹהִים וָאַשְׂבַּע
שָׂבַע אֶת נָאַף וּבֵית זוֹנָה יִתְגֹּדָדוּ׃
זָנָה גָּדַד סוּסִים מְיוּזָנִים מַשְׁכִּים הָיוּ
זָנַן שָׁכַם אִישׁ אֶל אֵשֶׁת רֵעֵהוּ יְצַהֲלוּ׃
הָגַח אִישׁ עַל אֵלֶּה לוֹא אֶפְקֹד נְאֻם יְהוָה
צָהַל פָּקַד וְאֶת גֹּוי אֲשֶׁר כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם
נָקַם נַפְשִׁי עֲלוּ בְשָׁרוֹתֶיהָ וְשַׁחֲתוּ
עָלָה שׁור

Tex.heb.hiere.v.

בּוא כִּיף בָּאוּ בָּעָבִים וּבַכְּפִים עָלוּ כָּל הָעִיר
עָלָה עָזוּבָה וְאֵין יוֹשֵׁב בָּהֶן אִישׁ וְאַתְּי
יָשַׁב שָׁדַד שֹׁדוּד מַה תַּעֲשִׂי כִּי תִלְבְּשִׁי שָׁנִי
עָשָׂה לָבַשׁ כִּי תַעְדִּי עֲדִי זָהָב כִּי תִקְרְעִי בַפּוּךְ
שָׁנָה עָבָה
קָרַע עָפָה עֵינַיִךְ לַשָּׁוְא תִתְיַפִּי מָאֲסוּ בָךְ
נִפְשׁ עֹגְבִים נַפְשֵׁךְ יְבַקֵּשׁוּ נִי קוֹל
צור בְּחֹולָה שָׁמַעְתִּי צָרָה כְּמְבַכִּירָה קוֹל
בַּכַּר יָפַח בַּת צִיּון תִּתְיַפַּח תִּפְרֹשׂ כַּפֶּיהָ אֹוי
בָּרַשׁ בָּפַשׁ נָא לִי כִּי עָיְפָה נַפְשִׁי לְהֹרְגִים׃

שׁוֹטְטוּ בְּחֻצוֹת Cap. v.
חוּץ יְרוּשָׁלַם וּרְאוּ נָא וּדְעוּ וּבַקְשׁוּ
רָאָה יָדַע בִּרְחֹובוֹתֶיהָ אִם תִּמְצְאוּ אִישׁ
רָחַב מָצָא אִם יֵשׁ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט מְבַקֵּשׁ אֱמוּנָה
שָׁפַט בָּקַשׁ וְאֶסְלַח לָהּ וְאִם חַי יְהוָה יֹאמֵרוּ
אָמַן סָלַח לָכֵן לַשֶּׁקֶר יִשָּׁבֵעוּ יְהוָה עֵינֶיךָ
אָמַר שָׁבַע הִכִּיתָה אֹותָם לֹא חָלוּ כִּלִּיתָם מָאֲנוּ לָקַחַת מוּסָר
נָכָה אָת חָלָה כָּלָה
לָקַח יָסַר חָזְקוּ פְּנֵיהֶם מִסֶּלַע מָאֲנוּ לָשׁוּב׃
כָּנָה נָאנִי אָמַרְתִּי אַךְ דַּלִּים הֵם נֹואֲלוּ
נָבַל כִּי לֹא יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט
יָרַד אֱלֹהֵיהֶם׃ אֵלְכָה לִי אֶל הַגְּדֹלִים
דָּבַר וְאַדַּבְּרָה אוֹתָם כִּי הֵמָּה יָדְעוּ
דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם׃ אַךְ
עָלַל יָסַר הֵמָּה יַחְדָּו שָׁבְרוּ עֹל נִתְּקוּ מוֹסֵרוֹת׃
נָכָה אָרַב עַל כֵּן הִכָּם אַרְיֵה מִיַּעַר זְאֵב
שָׁדַד עֲרָבוֹת יְשָׁדְדֵם נָמֵר שֹׁקֵד עַל
יָצָא עִיר עָרֵיהֶם כָּל הַיֹּצֵא מֵהֶנָּה יִטָּרֵף
טָרַף רָבָה כִּי רַבּוּ פִּשְׁעֵיהֶם עָצְמוּ מְשֻׁבֹתֵיהֶם׃
שוּב אֵי לַזֹּאת אֶסְלַח לָךְ בָּנַיִךְ עֲזָבוּנִי
סָלַח וַיִּשָּׁבְעוּ בְּלֹא אֱלֹהִים וָאַשְׂבַּע
שָׂבַע אֶת נָאַף וּבֵית זוֹנָה יִתְגֹּדָדוּ׃
זָנָה גָּדַד סוּסִים מְיוּזָנִים מַשְׁכִּים הָיוּ
זָנַן שָׁכַם אִישׁ אֶל אֵשֶׁת רֵעֵהוּ יְצַהֲלוּ׃
הָגַח אִישׁ עַל אֵלֶּה לוֹא אֶפְקֹד נְאֻם יְהוָה
צָהַל פָּקַד וְאֶת גֹּוי אֲשֶׁר כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם
נָקַם נַפְשִׁי עֲלוּ בְשָׁרוֹתֶיהָ וְשַׁחֲתוּ
עָלָה שׁור

Pritiua.heb.

בּוא כִּיף בָּאוּ בָּעָבִים וּבַכְּפִים עָלוּ כָּל הָעִיר
עָלָה עָזוּבָה וְאֵין יוֹשֵׁב בָּהֶן אִישׁ וְאַתְּי
יָשַׁב שָׁדַד שֹׁדוּד מַה תַּעֲשִׂי כִּי תִלְבְּשִׁי שָׁנִי
עָשָׂה לָבַשׁ כִּי תַעְדִּי עֲדִי זָהָב כִּי תִקְרְעִי בַפּוּךְ
שָׁנָה עָבָה
קָרַע עָפָה עֵינַיִךְ לַשָּׁוְא תִתְיַפִּי מָאֲסוּ בָךְ
נִפְשׁ עֹגְבִים נַפְשֵׁךְ יְבַקֵּשׁוּ נִי קוֹל
צור בְּחֹולָה שָׁמַעְתִּי צָרָה כְּמְבַכִּירָה קוֹל
בַּכַּר יָפַח בַּת צִיּון תִּתְיַפַּח תִּפְרֹשׂ כַּפֶּיהָ אֹוי
בָּרַשׁ בָּפַשׁ נָא לִי כִּי עָיְפָה נַפְשִׁי לְהֹרְגִים׃

שׁוֹטְטוּ בְּחֻצוֹת Cap. v.
חוּץ יְרוּשָׁלַם וּרְאוּ נָא וּדְעוּ וּבַקְשׁוּ
רָאָה יָדַע בִּרְחֹובוֹתֶיהָ אִם תִּמְצְאוּ אִישׁ
רָחַב מָצָא אִם יֵשׁ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט מְבַקֵּשׁ אֱמוּנָה
שָׁפַט בָּקַשׁ וְאֶסְלַח לָהּ וְאִם חַי יְהוָה יֹאמֵרוּ
אָמַן סָלַח לָכֵן לַשֶּׁקֶר יִשָּׁבֵעוּ יְהוָה עֵינֶיךָ
אָמַר שָׁבַע הִכִּיתָה אֹותָם לֹא חָלוּ כִּלִּיתָם מָאֲנוּ לָקַחַת מוּסָר
נָכָה אָת חָלָה כָּלָה
לָקַח יָסַר חָזְקוּ פְּנֵיהֶם מִסֶּלַע מָאֲנוּ לָשׁוּב׃
כָּנָה נָאנִי אָמַרְתִּי אַךְ דַּלִּים הֵם נֹואֲלוּ
נָבַל כִּי לֹא יָדְעוּ דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט
יָרַד אֱלֹהֵיהֶם׃ אֵלְכָה לִי אֶל הַגְּדֹלִים
דָּבַר וְאַדַּבְּרָה אוֹתָם כִּי הֵמָּה יָדְעוּ
דֶּרֶךְ יְהוָה מִשְׁפַּט אֱלֹהֵיהֶם׃ אַךְ
עָלַל יָסַר הֵמָּה יַחְדָּו שָׁבְרוּ עֹל נִתְּקוּ מוֹסֵרוֹת׃
נָכָה אָרַב עַל כֵּן הִכָּם אַרְיֵה מִיַּעַר זְאֵב
שָׁדַד עֲרָבוֹת יְשָׁדְדֵם נָמֵר שֹׁקֵד עַל
יָצָא עִיר עָרֵיהֶם כָּל הַיֹּצֵא מֵהֶנָּה יִטָּרֵף
טָרַף רָבָה כִּי רַבּוּ פִּשְׁעֵיהֶם עָצְמוּ מְשֻׁבֹתֵיהֶם׃
שוּב אֵי לַזֹּאת אֶסְלַח לָךְ בָּנַיִךְ עֲזָבוּנִי
סָלַח וַיִּשָּׁבְעוּ בְּלֹא אֱלֹהִים וָאַשְׂבַּע
שָׂבַע אֶת נָאַף וּבֵית זוֹנָה יִתְגֹּדָדוּ׃
זָנָה גָּדַד סוּסִים מְיוּזָנִים מַשְׁכִּים הָיוּ
זָנַן שָׁכַם אִישׁ אֶל אֵשֶׁת רֵעֵהוּ יְצַהֲלוּ׃
הָגַח אִישׁ עַל אֵלֶּה לוֹא אֶפְקֹד נְאֻם יְהוָה
צָהַל פָּקַד וְאֶת גֹּוי אֲשֶׁר כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם
נָקַם נַפְשִׁי עֲלוּ בְשָׁרוֹתֶיהָ וְשַׁחֲתוּ
עָלָה שׁור

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Ter.heb.hiere.v.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxt.cūiter.latina.
וְכֻלָּה אַל תַּעֲשׂוּ הַסִּירוּ נְטִישֹׁתֶיהָ עֲשָׂה סוּר	consumationē aūt nolite facere. Auferte ppagines eiꝰ: qa nō sunt dñi. Preuaricatiōe eni puaricata est in me domus iſrael & domus iuda: ait dñs. Negauerunt domi num & dixerūt. Non est ipſe: nec veniet ſuper nos malum gladium: oo & famem nō videbimꝰ. Prophete fuerunt oooo in ventū locuti: & reſpō ſum nō fuit in eis. Hec ergo euenient illis. Hec dicit dominus deus ooo exercituum. Quia locuti estis verbum oooooo iſtud. Ecce ego do verba mea in ore tuo in ignem & populū iſtū in ligna: & vorabit eos. Ecce ego adducā ſuper vos gentem de longinquo dom iſrael: ait dominus: gentem robuſtam: oooooo gentem antiquam: gentem cuius ignorabis ooo linguam nec intelliges quid loquatur. oooooo Pharetra eius qſi ſepulchrū patēs vniuerſi fortes. Et comedet ſegetes tuas: & panē tuū deuorabit: filios tuos & filias tuas comedet: gregē tuū & armenta tua: & comedet vineā tuā & ficū tuā: & cōteret vrbes munitas tuas in qbus tu habes fiduciam gladio. Verunta men in diebus illis: ait dñs: non faciam vos in cōſumationem. Quod ſi dixeritis quare fecit dominus deus noſter nobis hec omnia: dices ooo ad eos. Sicut dereliquiſtis me & ſeruiſtis deo alieno in terra veſtra: ſic ooooooo ſeruietis dīs alienis in terra nō vra. Annūciate hec domui iacob: & auditum facite ooooooooo in iuda dicentes. Audí ooooooooooooooooooo populus ſtulte qui nō habes cor: q habētes oculos non videtis: & aures & non auditis. oooooo Me ergo non timebitis ait dñs: & a facie mea nō dolebitis: qui poſui arenam terminū mari: preceptū ſempiternū qđ nō pteribit: & cōmoue būtur & nō poterūt: & íntumeſcēt fluctꝰ eiꝰ: & nō tranſibūt illud. Populo autem huic factum eſt	cōſumationē aūt ne feceritis. auferetis ſuſtenta συντέλειαν δὲ μὴ ποιήσητε· ἀποστήσετε τὰ ὑποσκήγ cula eius: qz dñi nō ſūt: qz ꝓuaricās ꝓuari ματα αὐτῆς, ὅτι τοῦ κυρίου οὐκ ἐισίν, ὅτι ἀθετῶν ἠθέτη cata eſt in me dom iſrael τ dom iuda mētite ſūt σεν εἰς ἐμὲ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ καὶ ὁ οἶκος Ἰούδα ἐψεύσαν dño ſuo: τ dixerūt: nō ſūt hec: nō veniēt το τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ εἶπον, οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἥξει ſup nos mala: τ gladiū τ famē nō videbim. ἐφ' ἡμᾶς κακά, καὶ μάχαιραν καὶ λιμὸν οὐκ ὀψόμεθα· οἱ ꝓphete nſi fuerūt in vētū τ ſermo dñi nō προφῆται ἡμῶν ἔσαν εἰς ἄνεμον καὶ λόγος κυρίου οὐχ fuit in eis ſic erit illis. ꝓpterea hec ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς οὕτως ἔσαι αὐτοῖς· διὰ τοῦτο τάδε dicit dñs oīpotens: qz locuti eſtis verbū λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἀνθ' ὧν ἐλαλήσατε τὸ ῥῆμα iſtud: ecce ego dedi verba mea in os τοῦτο, ἰδοὺ ἐγὼ δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στό tuū ignē τ ꝓplm iſtū ligna τ vorabit μα σου πῦρ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγε bit eos. ecce adducā ſup vos gētē de lōginquo dom καὶ αὐτούς. ἰδοὺ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς ἔθνος πόρρωθεν οἶκος iſrael dicit dñs: gētē robuſtā: gētē a ſeculo: gētē Ἰσραὴλ λέγει κύριος, ἔθνος ἰσχυρόν, ἔθνος ἀπ' αἰῶνος ἔθνος cui nō audies vocē eius. oēs fortes: pha οὗ οὐκ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ. πάντες ἰσχυροί, φα retra eius vt ſepulchrū apertū τ comedēt ρέτρα αὐτοῦ ὡς τάφος ἀνεῳγμένος καὶ κατέδονται τὸν meſſem vſam τ panes vſos. τ comedēt θερισμὸν ὑμῶν καὶ τοὺς ἄρτους ὑμῶν· καὶ κατέδονται filios vſos τ filias vſas: τ come τοὺς υἱοὺς ὑμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν, καὶ κατέ dent vitulos vſos τ oues vſas: τ δονται τοὺς μόσχους ὑμῶν καὶ τὰ πρόβατα ὑμῶν, καὶ comedent vineas vſas τ ficeta κατέδονται τοὺς ἀμπελῶνας ὑμῶν καὶ τοὺς συκῶνας vſa τ oliueta vſa. τ capiēt ciui ὑμῶν καὶ τοὺς ἐλαιῶνας ὑμῶν· καὶ ἀλώσουσιν τὰς πό tates munitas vſas in qb vos cōfidebatis in e λεις· τὰς ὀχυρὰς ὑμῶν ἐφ' αἷς ὑμεῖς πεποίθατε ἐπ' αὐ is in gladio. τ erit in dieb illis vt τοῖς ἐν ῥομφαίᾳ· καὶ ἔσαι ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις λέ cit dñs deꝰ tuꝰ nō faciā vos in cōſumatio γει κύριος ὁ θεός σου οὐ μὴ ποιήσω ὑμᾶς εἰς συντέλει nē. τ erit qñ dixeritis: ꝓpter qđ fecit dñs αν· καὶ ἔσαι ὅταν εἴπητε, ἕνεκεν τίνος ἐποίησεν κύριος Infra 19.b. deꝰ nſr nobis oīa hec? τ dices eis: qz ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν ἅπαντα ταῦτα; καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν reliquiſtis me τ ſeruiuiſtis dīs alienis ἐγκατελίπετέ με καὶ ἐδουλεύσατε θεοῖς ἀλλοτρίοις in terra vſa. ſic ſeruite alienis in terra nō ἐν τῇ γῇ ὑμῶν· οὕτως δουλεύσατε ἀλλοτρίοις ἐν γῇ οὐχ veſtra. ānūciate hec in domū iacob τ ὑμῶν· ἀναγγείλατε ταῦτα εἰς τὸν οἶκον Ἰακὼβ καὶ audiaꝫ in iuda. audite iā hec po ἀκουσθήτω ἐν τῷ Ἰούδα. ἀκούσατε δὴ ταῦτα λαὸς pule ſtulte τ ſine corde. oculi eis τ nō vi ὃς μωρὸς καὶ ἀκάρδιος· ὀφθαλμοὶ αὐτοῖς καὶ οὐ βλέ dent: aures eis τ nō audiūt. nūqđ me nō πουσιν· ὦτα αὐτοῖς καὶ οὐκ ἀκούουσιν· μὴ ἐμὲ οὐ timebitis dicit dñs? aut a facie mea φοβηθήσεσθε λέγει κύριος; ἢ ἀπὸ τοῦ προσώπου μου nō formidabitis qđ diſpoſuit arenā terminū ma οὐκ ἐυλαβηθήσεσθε τὸν τάξαντα ἄμμον ὅριον τῇ θαλάσ ri ꝑceptū ſēpiternū τ nō trāſgredieꝫ illū τ σῃ πρόσαγμα αἰώνιον καὶ οὐχ ὑπερβήσεται αὐτὸ καὶ turbabiꝫ τ nō poterit. τ ſonabūt flu ταραχθήσεται καὶ οὐ δυνήσεται· καὶ ἠχήσουσιν τὰ κύ ctus eiꝰ τ nō trāſgredieꝫ illud. at ꝓplo ματα αὐτῆς καὶ οὐχ ὑπερβήσεται αὐτό· τῷ δὲ λαῷ huic factū eſt τούτῳ ἐγένετο	

עָשָׂה סוּר			
נָטַשׁ	כִּי לוֹא לַיהוָה הֵמָּה נְאֻם יְהוָה כִּי בָנֹה בָּנְדוּ		
	בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה נְאֻם		
אָמַר	יְהוָה כִּחֲשׁוּ בַּיהוָה וַיֹּאמְרוּ לוֹא		
בּוֹא רָעָה	הוּא וְלֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה וְחֶרֶב		
נָבָא נָבִא	וְרָעָב לֹא נִרְאֶה וְהַנְּבִיאִים יִהְיוּ		
עָשָׂה דָּבַר	לָרוּחַ וְהַדִּבֵּר אֵין בָּהֶם כֹּה יֵעָשֶׂה		
	לָהֶם לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי		
	צְבָאוֹת יַעַן דַּבֶּרְכֶם אֶת הַדָּבָר		
פֶּה	הַזֶּה הִנְנִי נֹתֵן דְּבָרַי בְּפִיךְ לְאֵשׁ		
	וְהָעָם הַזֶּה עֵצִים וַאֲכָלָתַם הִנְנִי		
בּוֹא רָחַק	מֵבִיא עֲלֵיכֶם גּוֹי מֵמֶרְחָק בֵּית		
	יִשְׂרָאֵל נְאֻם יְהוָה גּוֹי אֵיתָן הוּא		
עָלַם יָדַע	גּוֹי מֵעוֹלָם הוּא גּוֹי לֹא תֵדַע		
לָשׁוֹן שָׁמַע	לְשׁוֹנוֹ וְלֹא תִשְׁמַע מַה יְדַבֵּר		
דְּבִר	אַשְׁפָּתוֹ כֻּלָּם גִּבּוֹרִים		
פָּתַח קָצִיר	וְאָכַל קְצִירֵךְ וְלַחְמֵךְ יֹאכְלוּ בָּנַיִךְ		
אָכַל בָּקָר	וּבְנוֹתָיִךְ יֹאכַל צֹאנֵךְ וּבְקָרֵךְ		
רוּשׁ	יֹאכַל גַּפְנֵךְ וּתְאֵנָתֵךְ יְרֵשֵׁשׁ עָרֵי		
עִיר בָּצַר	מִבְצָרֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה בֹטֵחַ בָּהֵנָּה		
יוֹם	בַּחֶרֶב וְגַם בַּיָּמִים הָהֵמָּה נְאֻם		
	יְהוָה לֹא אֶעֱשֶׂה אִתְּכֶם כָּלָה וְהָיָה		
עָשָׂה	כִּי תֹאמְרוּ תַּחַת מֶה עָשָׂה יְהוָה		
אָמַר	אֱלֹהֵינוּ לָנוּ אֶת כָּל אֵלֶּה וְאָמַרְתָּ		
אֵת	אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם אוֹתִי		
עָבַד	וַתַּעַבְדוּ אֱלֹהֵי נֵכָר בְּאַרְצְכֶם כֵּן		
נָכַר	תַּעַבְדוּ זָרִים בְּאֶרֶץ לֹא לָכֶם הַגִּידוּ		
שָׁמַע	זֹאת בְּבֵית יַעֲקֹב וְהַשְׁמִיעוּהָ		
	בִּיהוּדָה לֵאמֹר שִׁמְעוּ נָא זֹאת		
	עַם סָכָל וְאֵין לֵב עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא		
רָאָה	יִרְאוּ אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ		
יָרֵא	הַאוֹתִי לֹא תִירָאוּ נְאֻם יְהוָה אִם		
חוּל	מִפָּנַי לֹא תָחִילוּ אֲשֶׁר שַׂמְתִּי		
שׂוּם	חוֹל גְּבוּל לַיָּם חָק עוֹלָם וְלֹא		
נָגַל	יַעַבְרֻנֵהוּ וַיִּתְנַעֲשׁוּ וְלֹא יְגֹלּוּ וְהָמוּ		
נָעַשׁ עָבַר	גַלָּיו וְלֹא יַעַבְרֻנֵהוּ וְלָעָם הַזֶּה הָיָה		
יָכַל הָמָה	נָגָל		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

cor nō audiēs ꝛ icredulū. declinauerūt ꝛ abierūt: καρδία ἀπήκοος καὶ ἀπωθοῦσα. ἐξέκλιναν καὶ ἀπῆλθοσαν,
ꝛ nō dixerūt in corde suo: timeam⁹ tā dñm καὶ οὐκ εἶπαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, φοβηθῶμεν δὴ κύριον
deū vrm q̄ dat nobis pluuiā matutinā ꝛ sero- τὸν θεὸν ὑμῶν τὸν διδόντα ἡμῖν ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψι
tinā scōm tps plenitudis p̄cepti messis ꝛ μον κατὰ καιρὸν πληρώσεως προσάγματος θερισμοῦ καὶ
custodiuit nobis. iniqtates vre declinauerūt hec ꝛ ἐφυλάξεν ἡμῖν. αἱ ἀνομίαι ὑμῶν ἐξέκλιναν ταῦτα καὶ αἱ
pcta vra recedere fecerūt bona a vobis: q̄ inuēti ἁμαρτίαι ὑμῶν ἀπέστησαν τὰ ἀγαθὰ ἀφ' ὑμῶν, ὅτι εὑρέ-
sunt in pplo meo ipii: ꝛ laqueū statuerūt θησαν ἐν τῷ λαῷ μου ἀσεβεῖς, καὶ παγίδα ἔστησαν
G vt corrūpat viros ꝛ ceperūt q̄si decipula ex ὀλοφθεῖραι ἄνδρας. καὶ συνελαμβάνοσαν ὡς παγὶς ἐφε-
tensa plena volatiliū. sic dom⁹ eoꝝ plene τεισα πλήρης πετεινῶν. οὕτως οἱ οἶκοι αὐτῶν πλήρεις
dolo. ideo magnificati sūt ꝛ ditati sunt: icraſ δόλου. διὰ τοῦτο ἐμεγαλύνθησαν καὶ ἐπλουτήσαν, ἐπα-
sati sunt ꝛ trasgressi sūt iudiciū. nō iudicauerūt iudiciū χύνθησαν καὶ παρέβησαν κρίσιν. οὐκ ἔκριναν κρίσιν
Ysai. 1.f. pupilli ꝛ iudiciū viduę nō iudicauerūt. nūqd sup his ὀρφανοῦ καὶ κρίσιν χήρας οὐκ ἐκρίνοσαν. μὴ ἐπὶ τού-
ē.co.in ira.9.c nō visitabo dicit dñs: aut i gēte hmōi τοις οὐκ ἐπισκέψομαι λέγει κύριος, ἢ ἐν ἔθνει τοιούτῳ
nō vlciscet aīa mea: stupor ꝛ horribilia fcta sūt οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή μου; ἔκστασις καὶ φρικτὰ ἐγενήθη
in terra. ꝓphete ꝓphetant iniqua: ꝛ ἐπὶ τῆς γῆς. οἱ προφῆται προφητεύουσιν ἄδικα, καὶ οἱ
sacerdotes plauserūt manib⁹ suis. pplus me⁹ ἱερεῖς ἐπεκρότησαν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. ὁ λαός μου ἠ-
dilexit sic: ꝛ q̄d faciet post hec. γάπησεν οὕτως, καὶ τί ποιήσεται εἰς τὰ μετὰ ταῦτα.

Ca.6. A Enforcamini filii bēiamin de medio hieruſa- Ενισχύσατε υἱοὶ Βενιαμεῖν ἐκ μέσου τῆς ἱερουσα-
lem ꝛ de thecue significate tuba. ꝛ sup be λὴμ καὶ ἐκ θεκουὲ σημάνατε σάλπιγγι. καὶ ὑπὲρ βη-
thacharē leuate signū: q̄ mala iminēt ab aq̄lo θαχαρὶμ ἄρατε σημεῖον, ὅτι κακὰ ἐκκέκυφεν ἀπὸ βορ-
ne: ꝛ cōtritio magna erit: ꝛ auferet ρᾶ, καὶ συντριβὴ μεγάλη ἔσαι. καὶ ἀφαιρεθήσεται τὸ
celsitudo tua filia sion. ad eā veniēt pastores ὕψος σου θύγατερ σιών. εἰς αὐτὴν ἥξουσιν ποιμένες
ꝛ greges eoꝝ: ꝛ figent in ea tento καὶ τὰ ποίμνια αὐτῶν, καὶ πήξουσιν ἐπ' αὐτὴν σκη-
ria i circuitu: ꝛ pascent vnuſqſq; manu sua. νὰς κύκλῳ, καὶ ποιμανοῦσιν ἕκαστος τῇ χειρὶ αὐτοῦ.
ꝓparate sup eā bellū. cōsurgite ꝛ ascē ἁγιάσατε ἐπ' αὐτὴν πόλεμον. ἀνάστητε καὶ ἀνα-
dam⁹ ad eā i meridie. ve vobis q̄ declinauit βῶμεν ἐπ' αὐτὴν μεσημβρίας. οὐαὶ ὑμῖν ὅτι κέκλικεν ἡ
dies q̄ deficiunt vmbre vespeꝛi: surgite ἡμέρα ὅτι ἐκλείπουσιν αἱ σκιαὶ τῆς ἑσπέρας, ἀνάστητε
ꝛ ascendam⁹ in nocte ꝛ dissipemus fundamēta καὶ ἀναβῶμεν ἐν νυκτὶ καὶ διαφθείρωμεν τὰ θεμέλια
eius. q̄ hec dicit dñs virtutum: excidi- αὐτῆς. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἐκκό-
te fūdamēta eius effunde sup hieruſalem exercitū. ψατε θεμέλια αὐτῆς ἔκχεον ἐπὶ ἱερουσαλὴμ δύναμιν.
B ꝛ θεμέλια αὐτῆς ἔκχεον ἐπὶ ἱερουσαλὴμ δύναμιν.
o ciuitas mendax tota calumnia ים in ea. sicut ifri- ὦ πόλις ψευδὴς ὅλη καταδυναστεία ἐν αὐτῇ. ὡς φυ-
gidat cisterna aquā suam: sic ifrigidat malitia e- σγιδὰτ κίστερνα ὕδωρ αὐτοῦ, οὕτως ψύχει κακία αὐ-
ius. impietas ꝛ miseria audietur in e- τῆς. ἀσέβεια καὶ ταλαιπωρία ἀκουσθήσεται ἐν αὐ-
a cōtra faciem ei⁹ semp. dolore⁹ ꝛ flagello τῇ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς διαπαντός. πόνω καὶ μάστιγι

Infra. 19.b.

Trāsla.B.Vie.

cor increduluꝫ & exaſperans. Receſſerūt & abierūt: & nō dixerūt in cor de ſuo. Metuamus dñm deū nrm: qui dat nobis pluuiā tēporaneā & ſerotinā in tpe ſuo: plenitudi nē annue meſſis cuſtodiē tem nobis. Iniqtates noſtre declinauerunt hec: & peccata nra prohibuerunt bonū a nobis: quia inuēti ſunt in pplo meo ipii: inſidiātes quaſi aucupes: laqueos ponētes & pedicas ad capiēdos viros. Sicut de cipula plena auibus: ſic dom eorū plene dolo. Ideo magnificati ſūt & ditati: incraſſati ſunt & ipinguati: & preterierūt ſermōes meos peſſime. Cauſam nō iudicauerūt: cām pupilli nō dire xerūt: & iudiciū pauperꝫ nō iudicauerūt. Nunqd ſup his nō visitabo dicit dñs: aut ſup gente huiuſcemodi nō vlciſcetur aīa mea: Stupor & mirabilia facta ſunt in terra. Prophete pphetabant mendaciū: & ſacerdotes applaudebāt manib⁹ ſuis: & populus meus dilexit talia: quid igitur fiet in nouiſſimo eius?

6. Onfortamini filii beniamin de medio hieruſalem: & in thecua clangite buccina: & ſuper betha carem leuate vexillum: quia malū vi ſum eſt ab aquilone & cōtritio magna. Speciose & delicate aſſimilauī filiā ſion: ad eam venient paſtores & greges eorum. Fixerunt in ea tentoria i circuitu: paſcet vnuſqſq; eos qui ſub manu ſua ſunt. Sanctificate ſup eā bellū: cōſurgite: & aſcēdam in meridie. Ve nobis qa declinauit dies: qa ſōgiores facte ſunt vmbre veſpi. Surgite & aſcēdamus in nocte: & diſſipem domus eius: qa hec dicit dñs exercituū. Cedite lignū eius. Et fundite circa hieruſalē aggerē. Hec ē ciuitas viſitatiōis: oīs calūnia in medio eius. Sic frigidā facit ciſterna aquā ſuā: ſic frigidā fecit malicia ſuā. Iniqtas & vaſtitas audietur in ea cora me ſp: infirmitas & plaga

Tex.be.biere.vj. Pūtiua.heb.

סָרַר וּמֹרֶה סֹרְרוּ וַיֵּלֵכוּ: וְלוֹא
סוּר יֵרֵא אָמְרוּ בְּלִבָּם נִירָא נָא אֶת יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ הַנֹּתֵן גֶּשֶׁם וְיוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ
חֻקִּים שֹׁמֵר לָנוּ שְׁבֻעֹת חֻקּוֹת קָצִיר יִשְׁמָר
עֲוֹנֹתֵיכֶם הִטּוּ אֵלֶּה וְחַטֹּאותֵיכֶם מָנְעוּ הַטּוֹב מִכֶּם: כִּי
נִמְצְאוּ בְעַמִּי רְשָׁעִים יָשׁוּר כְּשֵׁךְ
יָקוּשִׁים הִצִּיבוּ מַשְׁחִית אֲנָשִׁים
יִלְכְּדוּ כְּלוּב מָלֵא עוֹף כֵּן בָּתֵּיהֶם
מְלֵאִים מִרְמָה עַל כֵּן נָדְלוּ וַיַּעֲשִׁירוּ:
עָשְׁמְנוּ עָשְׁתוּ גַּם עָבְרוּ דִּבְרֵי רָע
דִּין יָתוֹם לֹא דָנוּ וְיַצְלִיחוּ
וּמִשְׁפַּט אֶבְיוֹנִים לֹא שָׁפָטוּ: הַעַל
אֵלֶּה לֹא אֶפְקֹד נְאֻם יְהוָה אִם
בְּגוֹי אֲשֶׁר כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי:
שַׁמָּה וְשַׁעֲרוּרָה נִהְיְתָה בָּאָרֶץ:
הַנְּבִאִים נִבְּאוּ בַּשֶּׁקֶר וְהַכֹּהֲנִים
יִרְדּוּ עַל יְדֵיהֶם וְעַמִּי אָהֲבוּ כֵן מָה
תַּעֲשׂוּ לְאַחֲרִיתָהּ:

Cap. vi.

הָעֻזּוּ בְנֵי בִנְיָמִן
מִקֶּרֶב יְרוּשָׁלַ͏ִם וּבִתְקוֹעַ תִּקְעוּ
שׁוֹפָר וְעַל בֵּית הַכֶּרֶם שְׂאוּ
מַשָּׂאת כִּי רָעָה נִשְׁקְפָה מִצָּפוֹן
וְשֶׁבֶר גָּדוֹל: הַנָּוֶה וְהַמְעֻנָּגָה דִּמִּיתִי
בַּת צִיּוֹן: אֵלֶיהָ יָבֹאוּ רֹעִים
וְעֶדְרֵיהֶם תָּקְעוּ עָלֶיהָ אֹהָלִים
רָעָה סָבִיב רָעוּ אִישׁ אֶת יָדוֹ:
עָלֶיהָ מִלְחָמָה קוּמוּ וְנַעֲלֶה
בַּצָּהֳרַיִם אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי
יִנְטוּ צִלְלֵי עָרֶב: קוּמוּ וְנַעֲלֶה בַלָּיְלָה
וְנַשְׁחִיתָה אַרְמְנוֹתֶיהָ: כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת כְּרֻתוּ עֵצָהּ וְשִׁפְכוּ עַל
יְרוּשָׁלַ͏ִם סֹלְלָה הִיא הָעִיר הַפְקֵד
כֻּלָּהּ עֹשֶׁק בְּקִרְבָּהּ כְּהַקְרִיר בֵּור
מֵימֶיהָ כֵּן הִקְרָה רָעָתָהּ חָמָס וָשֹׁד
יִשָּׁמַע בָּהּ עַל פָּנַי תָּמִיד חֳלִי וּמַכָּה:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prima.heb. Tex.he.Biere.vj. | Trãsla.B.Bie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

הִוָּסְרִי יְרוּשָׁלַ֫͏ִם פֶּן־ תִּקַּע נַפְשִׁי מִמֵּךְ פֶּן־ אֲשִׁימֵךְ שְׁמָמָה אֶ֫רֶץ לוֹא נוֹשָׁבָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צָבָאוֹת עוֹלֵל יְעוֹלְלוּ כַּגֶּפֶן שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל שׁוּב יָדְךָ כְּבוֹצֵר עַל סַלְסִלּוֹת׃ לְמִי אֲדַבְּרָה וְאָעִידָה וְיִשְׁמָעוּ הִנֵּה עֲרֵלָה אָזְנָם וְלֹא יוּכָלוּ לְהַקְשִׁיב הִנֵּה דְבַר יְהוָה הָיָה לָהֶם לְחֶרְפָּה לֹא יַחְפְּצוּ בוֹ׃ וְאֶת חֲמַת יְהוָה מָלֵאתִי נִלְאֵיתִי הָכִיל שְׁפֹךְ עַל עוֹלָל בַּחוּץ וְעַל סוֹד יַחְדָּו כִּי גַם אִישׁ עִם אִשָּׁה בַּחוּרִים יִלָּכֵדוּ זָקֵן עִם מְלֵא יָמִים׃ וְנָסַבּוּ בָתֵּיהֶם לַאֲחֵרִים שָׂדוֹת וְנָשִׁים יַחְדָּו כִּי אַטֶה אֶת יָדִי עַל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה׃ כִּי מִקְטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם כֻּלּוֹ בוֹצֵעַ בָּצַע וּמִנָּבִיא וְעַד כֹּהֵן כֻּלּוֹ עֹשֶׂה שָׁקֶר׃ וַיְרַפְּאוּ אֶת שֶׁבֶר עַמִּי עַל נְקַלָּה לֵאמֹר שָׁלוֹם שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם׃ הֹבִישׁוּ כִּי תוֹעֵבָה עָשׂוּ גַּם בוֹשׁ לֹא יֵבוֹשׁוּ גַּם הַכְלִים לֹא יָדָעוּ לָכֵן יִפְּלוּ בַּנֹּפְלִים בְּעֵת פְּקֻדָּתִם יִכָּשְׁלוּ אָמַר יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עִמְדוּ עַל דְּרָכִים וּרְאוּ וְשַׁאֲלוּ לִנְתִבוֹת עוֹלָם אֵי זֶה דֶּרֶךְ הַטּוֹב וְלֵכוּ בָהּ וּמְצָאוּ מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא נֵלֵךְ׃ וְהַקְמֹתִי עֲלֵיכֶם צֹפִים הַקְשִׁיבוּ לְקוֹל שׁוֹפָר וַיֹּאמְרוּ לֹא נַקְשִׁיב׃ לָכֵן שִׁמְעוּ הַגּוֹיִם וּדְעִי עֲדָה אֵת אֲשֶׁר בָּם׃ שִׁמְעִי הָאָרֶץ הִנֵּה אָנֹכִי מֵבִיא רָעָה אֶל הָעָם הַזֶּה פְּרִי מַחְשְׁבוֹתָם כִּי עַל דְּבָרַי לֹא הִקְשִׁיבוּ וְתוֹרָתִי וַיִּמְאָסוּ בָהּ׃ לָמָּה זֶּה לִי לְבוֹנָה מִשְּׁבָא תָּבוֹא וְקָנֶה הַטּוֹב מֵאֶרֶץ מֶרְחָק

"Erudire[r] hierusalem[v] ne forte[t] recedat[t] anima mea [b]a te:[c] ne forte[b] ponã te [c]desertã:[r] terrã[s] inhabitabilem.[l] Hec[k] dicit[l] dñs[m] exercituũ. Vsq; ad "racemum [o]colligent[p] quasi in vinea [q]reliquias[r] israel. ∞∞∞ [e]Cõuerte[r] manũ tuã "q̃si vindemiator[x] ad[r] cartallũ. [a]Cui[b] loquar:[c] & quẽ[c] cõtestabor[b] vt audiar. ∞∞∞ [c]Ecce[r] incircuncise[s] aures eorum[b] & ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [k]audire[b] nõ[l] possunt.[l] Ecce [m]verbũ[n] dñi[o] factũ est [p]eis [q]in opprobrium: &[r] non [e]suscipient[r] illud. "Idcirco [x]furore[r] dñi[l] plenus sum: [a]laborauí[b] sustinens. ∞∞ [c]Effunde[b] super[r] paruulũ [r]foris[s] & super[b] concilium [l]iuuenum[k] simul. "Vir[l] enĩ [o]cum[p] muliere ∞∞∞∞∞∞∞ [q]capietur:[r] senex[e] cuꝫ[r] pleno[o] dierum. [x]Et transibũt [r]domus eorum[l] ad alteros [a]agri[b] & vxores ∞∞∞ [c]pariter:[b] qa[c] extendã[s] manum meã[b] sup[l] habitãtes [k]terram[l] dicit[m] dñs. [o]A minore[n] quippe[r] vsq; ad ∞ [q]maiorẽ[r] omnes[e] auaricie studẽt: [u]& a propheta ∞ [x]vsq; ad[r] sacerdotẽ[c] cuncti [a]faciunt[b] dolum. [c]Et curabant[c] cõtritionẽ filie[r] ppli mei[s] cũ[b] ignominia[l] dicentes: [k]pax[r] pax:[m] & nõ erat [n]pax. [o]Confusi sunt ∞∞∞ [p]qa[q] abomiationẽ[r] fecerũt [e]qn potius [c]cõfusione[n] nõ [x]sũt cõfusi:[r] &[l] erubescere [a]nescierũt. [c]Quãobrẽ[b] cadent[c] inter ruẽtes:[l] in tpe [s]visitationis sue[b] corruet: [l]dicit[k] dominus.[l] Hec[m] dicit[n] dñs. [o]State ∞∞∞∞∞∞∞ [r]super[q] vias[r] & videte:[s] & interrogate[t] de semitis ∞ [u]antiquis[x] que[r] sit[t] via[a] bona:[b] & ambulate ∞∞∞∞∞ [c]in ea:[b] & inuenietis[c] refrigerium[r] animabus vr̃is. [s]Et dixerũt.[b] Nõ[l] ambulabim9. [k]Et cõstitui [l]sup vos [m]speculatores. [n] Audite [o]vocem [p]tube. ∞∞∞∞∞∞ [q]Et dixerũt.[r] Non[n] audiemus.[t] Ideo[u] audite ∞∞∞∞ [x]gentes[r] & cognoscite[c] cõgregatio:[b] quãta ego faciã [c]eis. [o] Audi[c] terra.[r] Ecce [e]ego[b] adducam[l] mala ∞ [k]sup[l] populũ[m] istũ:[n] fructũ [o]cogitationũ eius: [p]quia [r]verba mea[e] non[c] audierunt:[u] & legem meam ∞ [x]proiecerunt.[s] Vt[a] quid [b]mihi[c] thus[b] de saba ∞∞∞ [c]affertis:[r] & calamũ[a] suaue olentẽ[b] de terra[l] logiqua.

erudieris hierlm ne recedat aĩa mea a te ne factã te iuiã terrã q̃ nõ hitabitur. qz hec dicit dñs virtutũ: racemate racemate ẽt reliqas israel. reuertimini q̃si vindemiãs in cartallũ suũ. ad quẽ loquar ẽt cõtestor ẽt audiet: ecce icircuncise aures eoꝝ ẽt nõ possunt audire. ecce verbũ dñi factũ est eis ĩ opprobriũ: nõ volent illud audire ẽt furorẽ meũ ipleui ẽt lassus sustinui ẽt nõ cõsumpsi eos. effundã sup paruulos foris ẽt sup cõgregationẽ iuuenũ simul: qz vir ẽt mulier capient. senex cũ pleno die- Esai. 1.d.
rũ. ẽt transferent dom9 eoꝝ ad alteros. agri ẽt vxores eoꝝ pariter: qz extẽdã manũ meã sup hitantes terrã hãc dicit dñs: qz a paruo eoꝝ vsq; ad magnũ oẽs cõsumanerũt iniqua a sacerdote ẽt vsq; ad pseudoꝓphetã oẽs fecerũt mẽdacia. ẽt curabãt cõtritionẽ ppli mei paruipẽdẽtes ẽt dicẽtes: pax ẽt vbi est pax. cõfusi sunt qz defeceſt ẽt nec sicut cõfusi erubueſt: ẽt ignominiã suã nõ cognoueſt. ꝓpter hoc cadent in ruina sua: ẽt in tpe visitatiõis sue peribũt dicit dñs. hec dicit dñs: state sup vias ẽt videte: ẽt ĩterrogate semitas dñi eternas. ẽt videte q̃ls est via bona: ẽt ãbulate ẽt inuenietis purificationẽ aĩab9 vr̃is. ẽt dixerũt: nõ ibim9. cõstitui sup vos speculatores: audite vocẽ tube. ẽt dixerũt: nõ audiem9. ꝓpter hoc audierũt gẽtes ẽt pasce greges suos. audit terra: ece ego iducã sup ꝓplm hũc mala: fructũ auersionis eoꝝ: qz verbo meo nõ attẽderũt ẽt legẽ meã ꝓiecerũt. vt q̃d mihi thus de saba affertis ẽt cinnamomũ de terra de lõge Esaiæ. d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

holocausta vſa nō ſūt accepta: τ victime τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν οὐκ εἰσὶ δεκτά, καὶ αἱ θυσίαι vſe nō placuerūt mihi. ꝓpter hoc hec dicit dñs: ecce ὑμῶν οὐχ ἥδυναί μοι. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ego do in pplin iſtū infirmitatē: τ infir= ἐγὼ δίδωμι ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον ἀσθένειαν, καὶ ἀσθε= mabunt in ea pfes τ filii ſimul: vicin⁹ τ νήσουσιν ἐν αὐτῇ πατέρες καὶ υἱοὶ ἅμα, γείτων καὶ ὁ ꝓxim⁹ ei⁹ peribūt. hec dicit dñs: ecce πλησίον αὐτοῦ ἀπολοῦνται. τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ pplꝰ venit ab aqlone τ gētes cōſurgēt ab ex λαὸς ἔρχεται ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἔθνη ἐξεγερθήσονται ἀπ' ἐσχά tremo terre. arcū τ zibynā tenebūt. ipudēs του τῆς γῆς. τόξον καὶ ζιβύνην κρατήσουσιν. ἰταμός eſt τ nō miſerebit: vox ei⁹ ſicut mare inun ἐστιν καὶ οὐκ ἐλεήσει, φωνὴ αὐτοῦ ὡς θάλασσα κυμαί= dans. ſup equos τ currus ꝓparabit: q̄ſi ignis νουσα. ἐφ' ἵπποις καὶ ἅρμασιν παρατάξεται, ὡς πῦρ ad plīū aduerſū te filia ſion. audiuim⁹ fa= εἰς πόλεμον πρὸς σὲ θυγάτηρ σιών. ἠκούσαμεν τὴν ἀ= mā eox: diſſolute ſūt man⁹ nře. tribulatiōes ap κοὴν αὐτῶν, παρελύθησαν αἱ χεῖρες ἡμῶν· θλῖψις κα ꝓhēdeꝛt nos: dolores q̄ſi parturiētis: ne exieritis τέχον ἡμᾶς, ὠδῖνες ὡς τικτούσης. μὴ ἐκπορεύεσθε ad agrū τ in viis ne ābuletis: q⁹ gladi εἰς ἀγρὸν καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς μὴ βαδίζετε, ὅτι ῥομ= us ĩnimicox hĩtat in circuitu. filia ꝓpli φαία τῶν ἐχθρῶν παροικεῖ κυκλόθεν. θυγάτηρ λαοῦ mei accingere cilicio: τ cōſpergere cinere. μου περίζωσαι σάκκον, καὶ κατάσπασαι σποδόν. luctū dilecti fac tibi plāctū miſerabilē: πένθος ἀγαπητοῦ ποίησαι σεαυτῇ κοπετὸν ὀικτρόν, q⁹ repēte veniet miſeria ſup vos. ꝓbatoſē ὅτι ἐξαίφνης ἥξει ταλαιπωρία ἐφ' ὑμᾶς. δοκιμασὴν vedí te in pplīs ꝓbatis. τ ſcies cū δέδωκάσε ἐν λαοῖς δεδοκιμασμένοις. καὶ γνώσῃ ἐν ꝓbauero ego viā eox oēs iobedientes τῷ δοκιμάσαι με τὴν ὁδὸν αὐτῶν πάντες ἀνήκοοι ābulantes ꝓuae: es τ ferū oēs πορευόμενοι σκολιῶς, χαλκὸς καὶ σίδηρος πάντες coꝛrupti ſūt. defecit ſufflatoriū ab igne: defe ἐλεφαρμοὶ εἰσιν· ἐξέλιπεν φυσητὴρ ἀπὸ πυρός, ἐξέ cit plūbū. fruſtra argētari⁹ argētū cōflat. λιπεν μόλυβδος. εἰς κενὸν ἀργυροκόπος ἀργυροκοπεῖ· malicie eox nō ſūt liq̄facte: argentū repro πονηρία αὐτῶν οὐκ ἐτάκησαν, ἀργύριον ἀπόδοκι batum vocate eos: q⁹ reprobauit μασμένον καλέσατε αὐτούς, ὅτι ἀπεδοκίμασεν eos dñs.
αὐτοὺς κύριος,

Ca.7.

A ΡῆμαὈErbū q̄ factū ē ad hieremiā a dño di ὃ ἐγένετο πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου λέ= cēs: ſta in porta dom⁹ dñi: τ le= γων, ἵστα ἐπὶ τὴν πύλην τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἀνά= ge illic verbū hoc. τ dic: audite ver γνωθι ἐκεῖ τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ εἰπέ, ἀκούσατε λό bū dñi oīs indea: hec dicit dñs γον κυρίου πᾶσα ἰουδαία, τάδε λέγει κύριος τῶν virtutū de⁹ iſrael: dirigite vias vras δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, διορθώσατε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν τ adinuētiones vras: τ hitare facīā vos καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς in loco iſto. nō cōfidite vobis in ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. μὴ πεποίθατε ἑαυτοῖς ἐπὶ Infra. verbis mēdacib⁹: q⁹ oīno nō ꝓde 16.d. λόγοις ψευδέσιν, ὅτι προφάσει οὐκ ὠφελήσου= rūt vobis dicētes:
σιν ὑμᾶς λέγοντες,

Trāsla.B.Vie.

[a]Holocauſtomata vſa[i]nō ſunt[m]accepta:[n] & victime vſe[o]nō [p] placuerūt[q] mihi [r]Propterea[a] hec[r] dicit[u] do mín⁹.[x] Ecce ego[r] dabo[i]n [a]populū [b] iſtum[c] ruinas: [v]& ruent[e]in eis[f] patres[g] & filii[h] ſimul: ∞∞∞∞∞∞∞∞ [i]vicinus[k]& ꝓximus[l] perí= bunt.[m] Hec[n] dicit[o] dñs. ∞ [p] Ecce[q] populus[r] venit[s] de terra[t] aquilonis: [u] & gens [x] magna[r] conſurget[a] a fini bus[s] terre.[b] Sagittam ∞ [c]& ſcutum[b] arripiet:[c] cru= delis[c] eſt[g] & non ∞∞∞∞∞∞ [b] miſerebitur.[i] Vox ei⁹[x] q̄ſi mare[l] ſonabit:[m] & ſuper [n] equos[o] aſcendent:[p] pre= parati[q] quaſi vir ∞∞∞∞∞ [r] ad preliū[e] aduerſum te[f] fi lia[n] ſion.[x] Audiuimus ∞ [s]famā eius[a] diſſolute ſunt [b] manus nře.[c] Tribulatio [d] apꝓhēdit nos: [e] dolores [f] vt parturientem.[g] Nolite [d] exire ad[l] agros[k] & in via [l] ne[m] ambuletis: ∞∞∞∞∞ [n] quoniā[o] gladius [f] inimici [q] pauor[r] in circuitu.[s] Filia [t] populi mei[u] accingere[c] ci litio:[v] & cōſpgere[e] cinere. [a] Luctum [b] vnigeniti[c] fac [b] tibi[c] planctum[f] amarum: [g] qnia[h] repente[i] veniet[k] va ſtator[l] ſuper nos. ∞∞∞∞∞ [m] Probatorē[n] dedi te[o] ī po pulo meo[p] robuſtum:[q] & ſcies[r] & ꝓbabis[s] vías eorū. [u] Oēs iſti[t] principes[r] decli nātes[s] ambulātes[a] fraudu lēter.[b] Es[c] & ferrū[b] vniuer ſi[c] corrupti[r] ſunt.[g] Defecit [d] ſufflatorium:[l] in igne ∞ [e] conſumptū eſt[l] plumbū. [m] Fruſtra[n] cōflauit[o] cōfla= tor:[p] malicie eni eorū[q] nō [r] ſunt cōſumpte.[s] Argentū [t] reprobum[u] vocate[x] eos: [r] quia[a] dñs [s] proiecit[b] illos.

7.

UErbum[b] quod ∞∞∞ [r] factum eſt[o] ad[c] hiere miam[f] a[g] domino: ∞∞∞∞∞ [b] dicens.[l] Sta[k] in porta[l] do mus[m] domini ∞∞∞∞∞∞∞∞ [n] & predica[o] ibi[q] verbum [r] iſtud: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [s] et dic.[t] Audite[u] verbum [x] domini[r] omnis ∞∞∞∞∞∞ [s] iuda[a] qui īgredimini[f] per portas[c] has: ∞∞∞∞∞∞∞∞ [b] vt adoretis[e] dñm.[r] Hec [e] dicit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [h] dominus[l] exercituū[k] de= us[l] iſrael. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [m] Bonas facite[n] vias vras [o]& ſtudia vra:[p] & habitabo [q] vobiſcum[r] in loco[e] iſto. [t] Nolite[u] confidere ∞∞∞∞ [r] in[s] verbis[a] mendacii:[b] dí= centes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex.be.hiere.vij. Pūtina.heb.

עֹלֹתֵיכֶם	עֹלוֹתֵיכֶם	holocauſta
לֹא	לא	non
לְרָצוֹן	לרצון	placuerūt
וְזִבְחֵיכֶם	וזבחיכם	victime
לֹא עָרְבוּ לִי	לכן כה אמר יהוה	vre
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה	הנני נתן אל העם הזה	nō
הִנְנִי נֹתֵן אֶל הָעָם הַזֶּה	וכשלו בם אבות ובנים יחדו	mihi
מִכְשֹׁלִים	רעה שכן וריעו ואבדו	ꝓpter
וְכָשְׁלוּ בָם אָבוֹת וּבָנִים יַחְדָּו	כה אמר יהוה	hec
רֵעַ שָׁכֵן וְרֵעֵהוּ וְאָבָדוּ	הנה עם בא מארץ צפון	dicit
כֹּה אָמַר יְהוָה	וגוי גדול יעור ממירכתי ארץ	dñs
הִנֵּה עָם בָּא מֵאֶרֶץ צָפוֹן	קשת	ecce
וְגוֹי	ויזדון יחזיקו אכזרי הוא ולא	ego
גָּדוֹל יֵעוֹר מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ	ירחמו קולם ים יהמה	populū
קֶשֶׁת	ועל	iſtum
וְכִידוֹן יַחֲזִיקוּ אַכְזָרִי הוּא וְלֹא	סוסים ירכבו ערוך כאיש	ruinas
יְרַחֵמוּ קוֹלָם כַּיָּם יֶהֱמָה	למלחמה עליך בת ציון	&
וְעַל	שמענו	ruent
סוּסִים יִרְכָּבוּ עָרוּךְ כְּאִישׁ	את שמענו רפו ידינו	in
לַמִּלְחָמָה עָלַיִךְ בַּת צִיּוֹן	צרה	eis
שָׁמַעְנוּ	חזקתנו חיל ביולדה	patres
אֶת שָׁמְעוֹ רָפוּ יָדֵינוּ	אל	&
צָרָה	תצאו השדה ובדרך אל	filii
חֶזְקָתְנוּ חִיל כַּיּוֹלֵדָה	תלכו	ſimul
אַל	ילך אביב	vicinus
תֵּצְאוּ הַשָּׂדֶה וּבַדֶּרֶךְ אַל תֵּלֵכוּ	כי חרב לאויב מגור מסביב	&
יָלַךְ אָבִיב	בת	ꝓximus
כִּי חֶרֶב לְאוֹיֵב מָגוֹר מִסָּבִיב	עמי חגרי שק והתפלשי באפר	perí=
בַּת	אבל	bunt.
עַמִּי חְגָרִי שָׂק וְהִתְפַּלְשִׁי בָּאֵפֶר	יחיד עשי לך מספד	Hec
אֵבֶל	תמרורים	dicit
יָחִיד עֲשִׂי לָךְ מִסְפֵּד	כי פתאם יבא השדד עלינו	dñs.
תַּמְרוּרִים	בחון נתתיך בעמי מבצר ותדע	ecce
כִּי פִתְאֹם יָבֹא הַשֹּׁדֵד עָלֵינוּ	את דרכם	populus
בָּחוֹן	וכלם סרי סוררים	venit
נְתַתִּיךָ בְּעַמִּי מִבְצָר וְתֵדַע	הלכי רכיל נחשת וברזל כלם	de
אֶת דַּרְכָּם	משחיתם החמה נחר מאש	terra
וְכֻלָּם סָרֵי סוֹרְרִים	תם עפרת לשוא צרף צרוף	aquilonis:
הֹלְכֵי רָכִיל נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל כֻּלָּם	ורעים לא נתקו כסף נמאס קראו	&
מַשְׁחִיתִם הֵמָּה נָחַר מַפָּחַ מֵאֵשׁ	להם כי מאס יהוה בהם	gens
תָּם עֲפָרֶת לַשָּׁוְא צָרַף צָרוּף		magna
וְרָעִים לֹא נִתָּקוּ כֶּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ		cōſurget
לָהֶם כִּי מָאַס יְהוָה בָּהֶם		a
		fini
הַדָּבָר אֲשֶׁר	Cap.vij.	bus
הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה		terre
לֵאמֹר עֲמֹד בְּשַׁעַר בֵּית יְהוָה		Sagittam
וְקָרָאתָ שָׁם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה		&
וְאָמַרְתָּ שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה כָּל		ſcutum
יְהוּדָה הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה		arripiet
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיהוָה		cruꝺelis
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל		eſt
הֵיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְאַשְׁכִּנָה		&
אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה אַל תִּבְטְחוּ		non
לָכֶם אֶל דִּבְרֵי הַשֶּׁקֶר לֵאמֹר		miſerebitur

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.he.Biere.vij. | Trãsla.B.Bie. | Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

כהיכל יהוה היכל יהוה היכל יהוה
templum dñi: templuz dñi: templum domini
τὸ ἱερὸν κυρίου ἐστίν. ὅτι ἐὰν διορθοῦντες διορθώσητε τὰς
הכה׃ כי אם היטב תיטיבו את
est. Quoniam ſi bene direxeritis
ὁδοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, καὶ ποιοῦντες
דרכיכם ואת מעלליכם אם עשו
vias vestras & ſtudia veſtra: ſi
τες ποιήσητε κρίμα ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ ἀναμέσον
עשה
feceritis iudiciũ inter virum & proximum eius:
τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ προσήλυτον καὶ ὀρφανὸν καὶ
גר יתום ואלמנה לא תעשקו
aduene & pupillo & vidue non feceritis calumniam
χήραν μὴ καταδυναστεύσητε, καὶ αἷμα ἀθῷον μὴ ἐκ
ודם נקי אל תשפכו
nec sanguinẽ innocẽtẽ effuderitis in loco
χέητε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων
במקום הזה ואחרי אלהים אחרים לא
hoc: & post deos alienos non
μὴ πορεύησθε εἰς κακὸν ὑμῖν, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ἐν τῷ
תלכו לרע לכם׃ ושכנתי אתכם
ambulaueritis in malũ vobis: habitabo vobiſcũ in loco
τόπῳ ὑμῶν ἐν τῇ γῇ, ἣν ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν
במקום הזה בארץ אשר נתתי
isto in terra quam dedi patribus veſtris a ſeculo
ἐξ αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος, ἰδοὺ δὲ ὑμεῖς πεποίθετε ἐπὶ λό
לאבותיכם למן עולם ועד עולם׃
& vſq; in ſeculum. Ecce vos confiditis in vo
γοις ψευδέσιν, ὅθεν οὐκ ὠφεληθήσεσθε, καὶ φονεύετε,
הנה אתם בטחים לכם על דברי
bis in ſermonibus mendacii qui non prodeſſe
καὶ μοιχᾶσθε, καὶ κλέπτετε, καὶ ὀμνύετε ἐπ' ἀδίκῳ,
השקר הגנב ורצח ונאף והשבע לשקר וקטר
runt vobis: furari: occidere: adulterari: iurare
καὶ θυμιᾶτε τῇ Βαάλ, καὶ πορεύεσθε ὀπίσω θεῶν ἀλ
לבעל והלך אחרי אלהים אחרים
mendaciter: libare baalim: & ire poſt deos alienos
λοτρίων, ὧν οὐκ οἴδατε τοῦ κακῶς εἶναι ὑμῖν, καὶ
אשר לא ידעתם׃ ובאתם ועמדתם
quos ignoratis. Et veniſtis & ſtetiſtis
ἥξετε καὶ ἑστήκατε ἐνώπιόν μου ἐν τῷ οἴκῳ, ᾧ
לפני בבית הזה אשר נקרא
coram me in domo hac in qua inuocatum eſt
ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ εἴπατε
שמי עליו ואמרתם נצלנו למען
nomen meũ: & dixiſtis: liberati ſumus: ut
ἀπεσχήμεθα τοῦ ποιεῖν πάντα τὰ βδελύγματα
עשות את כל התועבת האלה׃
faciamus omnes abominationes iſtas.
ταῦτα. μὴ σπήλαιον λῃστῶν ὁ οἶκός μου, ᾧ ἐπικέκλη
הבית הזה אשר נקרא שמי עליו בעיניכם
Nunqd ergo ſpelũca latronũ domus mea: vbi
ται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ ἐκεῖ ἐνώπιον ὑμῶν, καὶ ἰ
גם אנכי הנה ראיתי נאם יהוה׃ כי
ego ego ſum: ego vidi dicit dominus.
δοὺ ἐγὼ ἑώρακα λέγει κύριος, ὅτι πορεύθητε εἰς τὸν
לכו נא אל מקומי אשר בשילו
Ite ad locum meum in ſylo
τόπον μου τὸν ἐν σιλῶν, οὗ κατεσκήνωσα τὸ ὄνομά
אשר שכנתי שמי שם בראשונה
vbi habitauit nomẽ meum a principio:
μου ἐπ' αὐτῷ ἐκεῖ ἔμπροσθεν. καὶ ἴδετε ἃ ἐποίησα
וראו את אשר עשיתי לו מפני
& videte que fecerim ei propter
αὐτῷ ἀπὸ προσώπου κακίας λαοῦ μου Ἰσραήλ. καὶ
רעת עמי ישראל׃ ועתה
malitiam populi mei iſrael. Et nunc quia
νῦν ἀνθ' ὧν ἐποιήσατε πάντα τὰ ἔργα ταῦτα, καὶ
עשותכם את כל המעשים האלה
feciſtis omnia opera hec
ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἠκούσατέ μου. καὶ ἐκά
נאם יהוה ואדבר אליכם השכם
dicit dñs: & loquor ſum ad vos mane cõſurgens
λεσα ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀπεκρίθητε. καὶ ἐγὼ ποιήσω τῷ
ודבר ולא שמעתם ואקרא אתכם
& loquens: & non audiſtis: et vocaui vos
οἴκῳ τούτῳ, ᾧ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ
ולא עניתם׃ ועשיתי לבית אשר
& non reſpondiſtis: faciam domui huic
ἐφ' ᾧ ὑμεῖς πεποίθετε ἐπ' αὐτῷ. καὶ τῷ τόπῳ ᾧ ἔ
נקרא שמי עליו אשר אתם
in qua inuocatũ eſt nomen meũ: & in qua vos
δωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καθὼς ἐποίη
בטחים בו ולמקום אשר נתתי
habetis fiduciam: & in loco quem dedi
σα τὴν σιλὼμ. καὶ ἀποῤῥίψω ὑμᾶς ἀπὸ προσώ
לכם ולאבותיכם כאשר עשיתי
vobis & patribꝰ veſtris: ſicut feci
που μου, καθὼς ἀπέῤῥιψα τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν πᾶσ
לשלו׃ והשלכתי אתכם מעל פני
ſylo. Et proiiciam vos a facie mea:
σαν σπέρμα ἐφραΐμ. καὶ σὺ μὴ προσεύχου περὶ τοῦ
כאשר השלכתי את כל אחיכם
ſicut proieci omnes fratres veſtros
λαοῦ τούτου, καὶ μὴ ἀξίου

Esai. 56.c. Mat. 21.b. Infra 32.f.

Pro.1 c. Esai. 65.b.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

vt miaz cõseq̃nt̃ tpi: t ne ores: t ne accedas
τοῦ ἐλεηθῆναι αὐτούς, καὶ μὴ ἔυχου, καὶ μὴ προσέλθης
mihi p eis: q: nõ exaudiã. aut nõ vides: qd
μοι περὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ εἰσακούσομαί. ἢ οὐχ ὁρᾶς, τί
tpi faciũt in ciuitatib⁹ iuda: t in vi
αὐτοὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν ταῖς ὁ=
tis hierlm: filii eoꝝ colligũt ligna: t
δοῖς Ἰερουσαλήμ; υἱοὶ αὐτῶν συλλέγουσιν ξύλα, καὶ οἱ
pres eoꝝ succẽdũt ignẽ: t mulieres eoꝝ
πατέρες αὐτῶν καίουσι πῦρ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν
cõmiscẽt similaginẽ: vt faciãt placẽtas militie celi.
τρίβουσι σᾶις, ἵ ποιῆσαι χαυῶνας τῇ στρατιᾷ ἵ οὐρανοῦ·
t libauerũt libamia diis alienis: vt ad iracũdiã
καὶ ἔσπεισαν σπονδὰς θεοῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργί=
puocarẽt me. nũqd me tpi ad iracũdiã puocãt dicit dñs:
σωσίν με· μὴ ἐμὲ αὐτοὶ παροργίζουσιν λέγει κύριος;
nõne semetipos: vt cõfundant facies eoꝝ:
οὐχὶ ἑαυτούς, ὅπως καταισχυνθῇ τὰ πρόσωπα αὐτῶν;
Infra. 44.c. ꝓpter hoc hec dicit dñs: ecce ira t furor me⁹
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ὀργὴ καὶ θυμός μου
fũdit sup locũ istũ t sup hoies:
χεῖται ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους,
t sup iumẽta: t sup oẽ lignũ agri: t
καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πᾶν ξύλον τοῦ ἀγροῦ, καὶ
sup oẽs fruges terre: t succendet t
ἐπὶ πάντα τὰ γενήματα τῆς γῆς, καὶ ἐκκαυθήσεται καὶ
nõ extinguet. hec dicit dñs: holocausto
οὐ σβεσθήσεται. τάδε λέγει κύριος, τὰ ὁλοκαυ=
mata vra cõgregate cũ sacrificiis vris: t
τώματα ὑμῶν συναγάγετε μετὰ τῶν θυσιῶν ὑμῶν, καὶ
comedite carnes: q: nõ sũ locut⁹ ad pres
φάγετε κρέα, ὅτι οὐκ ἐλάλησα πρὸς τοὺς πατέρας
vros: t nõ ꝑcepi eis in q̃ die eduxi
ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς ἐν ᾗ ἡμέρα ἀνήγαγον
eos de terra egypti de holocaustomatib⁹ t victimis:
αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου περὶ ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν,
sed verbũ hoc ꝑcepi eis dicẽs: su
ἀλλ' ἢ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐνετειλάμην αὐτοῖς λέγων, ἀκού
dite vocẽ meã t ero vobis in deũ: t vos
σατε τῆς φωνῆς μου καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, καὶ ὑμεῖς
eritis mihi in ꝓplm: t ãbulate in oĩbus
ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ πορεύεσθε ἐν πάσαις ταῖς
vris meis: q̃s mandauero vobis: vt bñ sit vobis.
ὁδοῖς μου, αἷς ἂν ἐντείλωμαι ὑμῖν, ὅπως ἂν εὖ ᾖ ὑμῖν.
t nõ audierũt me: neq; attẽderũt aure sua:
καὶ οὐκ εἰσήκουσάν μου, οὐδὲ πρόσεχον τὸ οὖς αὐτῶν,
sed abierũt in vesidertis coedis eo
ἀλλὰ ἐπορεύθησαν τοῖς ἐνθυμήμασιν τῆς καρδίας αὐ=
rũ mali: t facti sũt ĩ retrorsuz t non
τῶν τῆς κακῆς, καὶ ἐγενήθησαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκ
in ante: ex q̃ die egressi sũt pres
εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξῆλθοσαν οἱ πατέρες
eoꝝ de terra egypti: t vsq; ad diẽ hãc.
αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης·
t misi ad vos oẽs seruos meos
καὶ ἐξαπέστειλα πρὸς ὑμᾶς πάντας τοὺς δούλους μου
ꝓphetas die t diluculo: t misi t;
τοὺς προφήτας ἡμέρας καὶ ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα καὶ
nõ exaudiẽt me: t nõ attẽdit auris eoꝝ:
οὐκ εἰσήκουσάν μου, καὶ οὐ προσέχεν τὸ οὖς αὐτῶν,
t idurauerũt ceruicẽ suã sup pa
καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πα
tres eoꝝ. t dices eis verbũ hoc:
τέρας αὐτῶν· καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦτον,
t nõ audiẽt te. t vocabis
καὶ οὐκ ἀκούσονταί σε. καὶ καλέσεις

Infra. 16.c.

Trãsla.B.Vie.

ꝓ eis laudẽ & orationẽ
& non obsistas mihi:
quia non exaudiã te.
Nonne vides
quid isti faciunt in ciui=
tatibus iuda
& in plateis hierusalem:
Filii colligunt
ligna: & patres succen=
dunt ignem:
& mulieres conspergũt
adipem: vt faciant
placentas regine celi &
libent
diis alienis: &
me ad iracũdiã puocẽt.
Nunqd me ad iracundiã
puocãt: dicit dñs. Non
ne semetipsos in cõfusio
nẽ vultus sui? Ideo hec
dicit dominus deus:
Ecce furor me⁹ & indi=
gnatio mea cõflatur sup
locũ istum: sup viros &
super iumenta: & super
lignum regionis & sup
fruges terre:
& succẽdetur & nõ extin
guetur. Hec dicit dñs
exercituum deus israel.
Holocaustomata vestra
addite victimis vestris:
& comedite carnes:
quia nõ sum locutus cũ
patribus vestris: & non
precepi eis in die qua
eduxi eos de terra
egypti de verbo holo=
caustomatũ & victimaꝝ.
sed hoc verbum precepi eis:
dicens. Audite vocem
meam: & ero vobis
deus: & vos eritis mihi
populus:
& ambulate in omi via
quam mandaui
vobis: vt bene sit vobis.
Et non
audierũt nec inclinaue=
runt aurẽ suã: sed abierũt
in voluptatib⁹ & in pra=
uitate cordis sui mali:
facticꝫ sunt retrorsum
& non in ante: a
die qua egressi sunt pa
tres eorum de terra
egypti vsq; ad diẽ hanc.
Et misi
ad vos omes seruos me
os prophetas per
diẽ: cõsurgens diluculo:
& mittẽs: & nõ audierũt
me nec inclinauerũt au
rem suã: sed indurauerũt
ceruicẽ suã: & pei⁹ ope
rati sunt qꝫ patres eorũ.
Et loqueris ad eos omia
verba hec
& non audient te: & vo
cabis

Tex.he.biere.vij. Pũtiua.heb.

רְנַן פָּנַע בַּעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע בִּי
כִּי אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֹתָךְ׃ הֲאֵינְךָ רֹאֶה
עָשָׂה עִיר מָה הַמָּה עֹשִׂים בְּעָרֵי יְהוּדָה
בָּנָה לָבַט וּבְחוּצוֹת יְרוּשָׁלִַם הַבָּנִים מְלַקְּטִים
בָּעַר עֵצִים וְהָאָבוֹת מְבַעֲרִים אֶת הָאֵשׁ
נָשָׂה לוּשׁ וְהַנָּשִׁים לָשׁוֹת בָּצֵק לַעֲשׂוֹת
עָשָׂה לָאָךְ כַּוָּנִים לְמַלְאֶכֶת הַשָּׁמַיִם וְהַסֵּךְ
נָסַךְ נְסָכִים לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן
כָּעַס הַכְעִסֵנִי הַאֹתִי הֵם מַכְעִיסִים
נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא אֹתָם לְמַעַן בָּשֶׁת
פָּנָה פְּנֵיהֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
קוּם הִנֵּה אַפִּי וַחֲמָתִי נִתֶּכֶת אֶל הַמָּקוֹם
הַזֶּה עַל הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה וְעַל
פָּרָה עֵץ הַשָּׂדֶה וְעַל פְּרִי הָאֲדָמָה
בָּעַר וּבָעֲרָה וְלֹא תִכְבֶּה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
צָבָא אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹלוֹתֵיכֶם
סָפוּ עַל זִבְחֵיכֶם וְאִכְלוּ בָּשָׂר׃
כִּי לֹא דִבַּרְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם וְלֹא
צָוִיתִים בְּיוֹם הוֹצִיא אֹתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם עַל דִּבְרֵי עוֹלָה וָזָבַח׃ כִּי
אִם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה צִוִּיתִי אֹתָם
לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְקוֹלִי וְהָיִיתִי לָכֶם
לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם
וְהָלַכְתֶּם בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲצַוֶּה
אֶתְכֶם לְמַעַן יִיטַב לָכֶם׃ וְלֹא
שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַיֵּלְכוּ
בִּמְעֻצוֹת בִּשְׁרִרוּת לִבָּם הָרָע
וַיִּהְיוּ לְאָחוֹר וְלֹא לְפָנִים׃ לְמִן
הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וָאֶשְׁלַח
אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲבָדַי הַנְּבִיאִים
יוֹם הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ׃ וְלוֹא שָׁמְעוּ
אֵלַי וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַיְקַשּׁוּ
אֶת עָרְפָּם הֵרֵעוּ מֵאֲבוֹתָם׃ וְדִבַּרְתָּ
אֲלֵהֶם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵלֶיךָ וְקָרָאתָ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.he.Iere.viij. | Trãsla.B.Hie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

אֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲנוּהָ׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה
הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא לָקְחוּ מוּסָר אָבְדָה יֶסֶר
הָאֱמוּנָה וְנִכְרְתָה מִפִּיהֶם׃ גֵּזִי
נִזְרֵךְ וְהַשְׁלִיכִי וְשְׂאִי עַל שְׁפָיִם
קִינָה כִּי מָאַס יְהוָה וַיִּטֹּשׁ אֶת דּוֹר
עֶבְרָתוֹ׃ כִּי עָשׂוּ בְנֵי יְהוּדָה הָרַע
בְּעֵינַי נְאֻם יְהוָה שָׂמוּ שִׁקּוּצֵיהֶם
בַּבַּיִת אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו
לְטַמְּאוֹ׃ וּבָנוּ בָּמוֹת הַתֹּפֶת אֲשֶׁר
בְּגֵיא בֶן הִנֹּם לִשְׂרֹף אֶת בְּנֵיהֶם
וְאֶת בְּנֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא
צִוִּיתִי וְלֹא עָלְתָה עַל לִבִּי׃ לָכֵן
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְלֹא
יֵאָמֵר עוֹד הַתֹּפֶת וְגֵיא בֶן הִנֹּם כִּי
אִם גֵּיא הַהֲרֵגָה וְקָבְרוּ בְתֹפֶת
מֵאֵין מָקוֹם׃ וְהָיְתָה נִבְלַת הָעָם
הַזֶּה לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת
הָאָרֶץ וְאֵין מַחֲרִיד׃ וְהִשְׁבַּתִּי
מֵעָרֵי יְהוּדָה וּמֵחוּצוֹת יְרוּשָׁלִַם
קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן
וְקוֹל כַּלָּה כִּי לְחָרְבָּה תִּהְיֶה הָאָרֶץ׃
Cap. viij. בָּעֵת הַהִיא נְאֻם
יְהוָה וְיוֹצִיאוּ אֶת עַצְמוֹת מַלְכֵי
יְהוּדָה וְאֶת עַצְמוֹת שָׂרָיו וְאֶת
עַצְמוֹת הַכֹּהֲנִים וְאֶת עַצְמוֹת
הַנְּבִיאִים וְאֶת עַצְמוֹת יֹשְׁבֵי
יְרוּשָׁלִַם מִקִּבְרֵיהֶם׃ וְשִׁטְחוּם
לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וּלְכֹל צְבָא הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר אֲהֵבוּם וַאֲשֶׁר עֲבָדוּם וַאֲשֶׁר
הָלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וַאֲשֶׁר דָּרְשׁוּם
וַאֲשֶׁר הִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם לֹא יֵאָסְפוּ
וְלֹא יִקָּבֵרוּ לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
יִהְיוּ׃ וְנִבְחַר מָוֶת מֵחַיִּים לְכֹל
הַשְּׁאֲרִית הַנִּשְׁאָרִים מִן הַמִּשְׁפָּחָה
הָרָעָה הַזֹּאת בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת

eos & non respondebũt tibi. Et dices ad eos. hec est gens que non audiuit vocem domini dei sui: nec recepit disciplinam. Periit fides & ablata est de ore eorũ. Tonde capillũ tuũ & proice & sume in directum planctũ qa piecit dñs & reliquit generationẽ furoris sui: quia fecerũt filii iuda malum in oculis meis dicit dñs. Posuerũt offẽdicula sua in domo in qua inuocatum est nomen meum vt polluerẽt eã: & edificauerũt excelsa tophet: q̃ est in valle filii ennõ: vt incenderent filios suos: & filias suas igni: que non precepi nec cogitaui in corde meo. Ideo ecce dies venient dicit dominus: & non dicetur amplius tophet & vallis filii ennon: sed vallis interfectionis: & sepelientur in tophet eo q̃ non sit locus. Et erit mortic̃iũ populi huius in cibos volucrib̃ celi & bestiis terre & non erit qui abigat. Et quiescere faciam de vrbibus iuda & de plateis hierusalem vocem gaudii & vocem leticie vocem sponsi & vocẽ sponse. In desolatione eni erit terra. 8.

IN illo tempore ait dñs: eicient ossa regum iuda & ossa principum eius: & ossa sacerdotũ: & ossa prophetarũ: & ossa eorum qui habitauerunt hierusalẽ de sepulchris suis: & expandent ea ad solem & lunã & omnem miliciam celi que dilexerũt & quibus seruierunt: & post que ambulauerunt: & que quesierunt & adorauerunt. Non colligentur & nõ sepelientur in sterquilinũ sup facie terre erunt. Et eligent magis mortem q̃ vitam omes qui residui fuerint de cognatione hac pessima: in vniuersis locis

εος: και οὐ ἀποκρινοῦσι σοι. και ἐρεῖς πρὸς αὐτους, και οὐκ ἀποκρινοῦσι σοι. και ἐρεῖς πρὸς αὐτους: hec gẽs q̃ nõ audiuit vocẽ dñi dei sui: nec recepit disciplinã. defecit fides de ore eoꝝ. tõde caput tuũ: & plice: & sume in labiis planctũ. qz rep bauit dñs: & repulit gñationẽ q̃ fecerũt filii iuda malũ coram me dicit dñs. posuerũt abominationes sua in domo: vbi inuocatũ est nomẽ meũ vt polluerẽt eã. & edificauerũt aram ad tapheth: q̃ est in valle filii ennõ: vt incenderent filios suos & filias suas in igne: quod nõ p̃cepi nec cogitaui in corde meo. ideo ecce dies veniũt dicit dñs. & nõ dicẽt ampli⁹ tophet & vallis filii ennõ: sed vallis interfectoꝝ. & sepelient in tapheth: eo q̃d nõ sit locꝰ. & erũt mortui ppli huiꝰ in cibũ volucri celi & bestiis terre: & nõ erit qui abigẽs. & cessare faciã de ciuitatibꝰ iuda & de plateis hierlm vocẽ letantiũ & vocẽ gaudentiũ: vocẽ sponsi & vocẽ sponse: qz in desolationẽ erit ois terra.

Ca.8.

IN tpe illo dicit dñs: educẽt ossa regũ iuda: & ossa principũ ossa sacerdotũ: & ossa pphetarũ eoꝝ: & ossa habitantiũ hierlm de sepulchris suis: & expandẽt ea ad solem & lunã: & ad oẽm miliciã celi: q̃ dilexerunt & q̃bꝰ seruierũt: & q̃ ãbulauerũt post ea: & q̃ quisierũt & q̃ adorauerũt ea. nõ videbunt neq; sepelient in ereplũ. sup faciẽ terre erũt: qz elegẽt mõ mortẽ magisq̃ vitã. & oibus reliquis residuis de cognatione hac nequissima que remanserunt in cunctis locis

Ezech. c.

G
A

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

quo expellā eos illuc. q: hec dicit dñs: nūqd
ὃν ἂν ἐξώσω αὐτοὺς ἐκεῖ. ὅτι τάδε λέγει κύριος, μὴ
cadēs nō resurgit: aut auertēs nō reuertet: q̄re
ὁ ἀπιστῶν οὐκ ἀναστήσει, ἢ ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέψει; διὰ
auersus ē ppls iste auersione ipudēti: z cōfor
τί ἀπέστρεψεν ὁ λαὸς οὗτος ἀποστροφὴν ἀναιδῆ, καὶ κατε
tati sūt electōe sua z nō voluerūt
κρατύνησαν τῇ προαιρέσει αὐτῶν καὶ οὐκ ἠθέλησαν τοῦ
reuerti: auribꝰ pcipite: iā z audite: nō recte
ἐπιστρέψαι; ἐνωτίσασθε δὴ καὶ ἀκούσατε, οὐκ ὀρθῶς
loquenī. nō est hō penitētiā agēs de ma=
λαλήσουσιν· οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος μεταμοῶν ἀπὸ τῆς κα
licia sua dicēs: qd feci? defecit currēs de
κίας αὐτοῦ λέγων, τί ἐποίησα; ἐλίκισεν ὁ τρέχων ἐκ
cursu suo q̄si equꝰ feruidus in hinnitu
τοῦ δρόμου αὐτοῦ ὡς ἵππος καθιδρὼς ἐν χρεμετισμῷ
suo z erodius in celo cognouit tp̄s suū.
αὐτοῦ καὶ ἀσίδα ἐν τῷ οὐρανῷ ἔγνω τὸν καιρὸν αὐτῆς·
turtur a hirūdo agri: passeres custodierūt tp̄a
τρυγὼν καὶ χελιδὼν ἀγροῦ, στρουθία ἐφύλαξαν καιροὺς
aduētus sui. at pplꝰ meꝰ nō cognouit iudicia sua.
εἰσόδων αὐτῶν· ὁ δὲ λαός μου οὐκ ἔγνω τὰ κρίματα αὐ=
quomō dicetis q: sapiētes sumꝰ nos: z lex do
τοῦ. πῶς ἐρεῖτε ὅτι σοφοί ἐσμεν ἡμεῖς, καὶ νόμος κυ
mini nobiscū est. frustra factꝰ est ifūcus mēdax scri=
ρίου μεθ' ἡμῶν ἐστίν. εἰς μάτην ἐνήργησεν χοῦνος ψευδὴς γραμ
bis. erubuerūt sapiētes: pterriti sūt z capti sunt:
ματεῖσιν. ἠχύνησαν σοφοί, ἐπτοήθησαν καὶ ἑάλωσαν,
q: verbū dñi reprobauerūt: sapia q̄ est in
ὅτι τὸν λόγον κυρίου ἀπεδοκίμασαν, σοφία τίς ἐστιν ἐν
ipis? ꝓpter hoc dabo vxores eoꝝ alijs:
αὐτοῖς; διὰ τοῦτο δώσω τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἑτέροις,
z agros eoꝝ heredibꝰ: ꝙm a minimo
καὶ τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν τοῖς κληρονόμοις, ὅτι ἀπὸ μικροῦ
vsq; ad magnū oēs auaricīā sequunt. z a
ἕως μεγάλου πάντες φιλαργυρίαν ἀποδιώκουσι. καὶ ἐκ
ꝓpheta vsq; ad sacerdotē vniuersi faciūt mēdaciū. z me
προφήτου ἕως ἱερέως πάντες ποιοῦσι ψεῦδος. καὶ ἰα=
dicabant cōtritionē filie ppli met ad igno=
τρεύοντο σύντριμμα θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου πρὸς ἀτι
minīā dicētes: pax pax: z nō erat pax. cōfusi
μίαν λέγοντες, εἰρήνη εἰρήνη, καὶ οὐκ ἦν εἰρήνη. ἠχύνθη=
sūt: qñ abominationē fecerūt: z cōfusione nō sunt cōfu
σαν, ὅτι βδέλυγμα ἐποίησαν, καὶ αἰσχύνη οὐκ ἠχύν=
si: z erubescere nescierūt. ideo cadēt
θησαν, καὶ αἰσχυνθῆναι οὐκ οἴδασι. διὰ τοῦτο πεσοῦν
in medio cadētes: in tp̄e visitatiōis sue
ται ἀναμέσον πεσοῦνται, ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτοῦ
corruēt: dicit dñs: z cōgregabō fruges
πεσοῦνται, λέγει κύριος, καὶ συναξουσιν τὰ φυτήματα
suas dicit dñs. nō est vua in vine
αὐτῶν λέγει κύριος. οὐκ ἔστιν σταφυλὴ ἐν ταῖς ἀμπέ=
is: z nō sūt ficꝰ in ficis: z fo
σι, καὶ οὐκ ἔστι σῦκα ἐν ταῖς συκαῖς, καὶ τὰ φύλ
lia defluxerūt. q̄re nos sedemꝰ: cōgregamini z
λα κατερρύηκεν. διὰ τί ἡμεῖς καθήμεθα; συνάχθητε καὶ
intremꝰ in ciuitates munitas: z ꝓlici
εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς, καὶ ἀποστω=
amur ibi: q: deꝰ abiecit nos: z potā
μεν ἐκεῖ, ὅτι ὁ θεὸς ἀπέρριψεν ἡμᾶς, καὶ ἐπό=
uit nos aqua fellis: q: peccauimꝰ in cōspe
τισεν ἡμᾶς ὕδωρ χολῆς, ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντί=
tu eiꝰ. cōgregati sumꝰ in pace: z nō fuerūt bona.
ον αὐτοῦ. συνήχθημεν εἰς εἰρήνην, καὶ οὐκ ἦν ἀγαθά.
in tp̄s medele: z ecce festinatio. a dan audie
εἰς καιρὸν ἰάσεως, καὶ ἰδοὺ σπουδή. ἐκ Δὰν ἀκου=
mus vocē fremitus
σόμεθα φωνὴν ἐξυπτηρος

Trāsla.B.Vie.

[a]que derelicta sunt: [a] adq̄
[b]eieci eos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]dicit [d]dominus [e]exercitu=
um. [a]Et dices [b]ad eos. ∞∞
[c]Hec [c]dicit [d]dñs. [f]Nunqd
qui cadit [g]non [h]resurget?
[i]& q[k]auersus ē [l]nō [m]reuer
tetur? [n]q̄re ergo [o]auersus
est [p]ppls [q]iste in [r]hierusalē
[s]auersione [t]contentiosa.
[u]Apprehenderūt [x]mēda
ciū: & [r]noluerunt [y]reuerti.
[a]Attēdi [b]& auscultaui: [c]ne
mo q̄d [b]bonū est [c]loqtur.
[f]Nullus ē [g]q agat penitētiā
[i]sup [k]peccato suo [l]dicens:
[m]quid feci? [c]Oēs [r]cōuersi
sunt [q]ad cursum suū ∞∞∞
[r]quasi equus [s]impetu va=
dens [t]in prelium: [x]miluus
[r]in celo [y]cognouit [a]tēpus
sum: [b]turtur [c]& hirundo
[d]& ciconia [c]custodierūt [e]tp̄s
[b]aduētus sui: [l]ppls aūt meꝰ
[k]nō [l]cognouit [m]iudicium
[c]domini: [p]quomodo ∞
[q]dicitis [r]sapientes [s]nos su
mus [t]& lex [u]domini ∞∞∞
[x]nobiscū est. [y]Vere [a]men=
dacīū [b]operatus est [c]stilus
[d]mēdax [e]scribarū. [f]Cōfusi
sunt [g]sapiētes: [h]perterriti
[i]& capti sunt. [l]Verbū [k]eni
[m]domini [n]proiecerunt:
[o]& sapientia [p]nulla est [q]in
eis. [r]Propterea [s]dabo ∞
[u]mulieres eoruꝫ [x]exteris:
[r]agros eorum ∞∞∞∞∞∞∞
[s]heredibꝰ. [a]Quia [b]a mini=
mo [c]vsq; ad [d]maximum
[e]oēs [g]auaricīa [f]sequūtur:
[h]a ꝓpheta [i]vsq; ad [k]sacer=
dotē [l]cuncti [m]faciūt [n]men=
dacīū. [o]Et sanabāt [q]cōtri=
tiōes [r]filie [e]populi mei [f]ad
[u]ignominīa: [x]dicētes [r]pax:
[s]pax: [a]cum nō esset [b]pax.
[c]Confusi sunt: [d]quia ∞
[e]abominatione [f]fecerūt: [g]q
nimo [h]cōfusione [i]nō [k]sunt
cōfusi [l]& erubescere [m]ne=
scierūt. [o]Idcirco [p]cadēt [q]in
ter corruētes: [r]in tp̄e [s]visi
tationis sue [e]corruet [u]dicit
[x]dñs. [r]Cōgregās [s]cōgrega
bo eos: [a]ait [b]dñs. [b]Non est
[d]vua [e]in vitibus: [f]& nō sunt
[g]ficus [h]in ficulnea: ∞∞∞∞
[i]folīū [k]defluxit: [l]& dedi [m]eis
[n]que pretergressa sunt.
[o]Quare [r]sedemus? [p]Con
uenite ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]& ingrediamur [t]ciuitatē
[x]munitā: [y]& sileamus [a]ibi:
[b]qa [c]dñs [d]deꝰ nr̄ [e]silere nos
fecit: [f]& potū dedit nobis
[g]aquā [h]fellis. [k]Peccauimus
[l]eni [m]dñō. [n]Expectauim?
[p]pacem: [o]& non erat [p]bo
num: [q]tempus [r]medele:
[s]& ecce [t]formido. [u]A dan
[x]auditus est [r]fremitus ∞

Tex.heb.hiere.viij.Pītiua.heb.

שָׁאַר דָּמָה הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר הַדַּחְתִּים שָׁם
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
נָפַל קוּם כֹּה אָמַר יְהוָה הֲיִפְּלוּ וְלֹא יָקוּמוּ
שׁוּב אִם יָשׁוּב וְלֹא יָשׁוּבוּ מַדּוּעַ שׁוּבָה
שׁוּב הָעָם הַזֶּה יְרוּשָׁלַ͏ִם מְשׁוּבָה נְצָחַת
חָזַק רָפָה הֶחֱזִיקוּ בַּתַּרְמִית מֵאֲנוּ לָשׁוּב
קָשַׁב שָׁמַע הִקְשַׁבְתִּי וָאֶשְׁמַע לוֹא כֵן יְדַבֵּרוּ
דִּבֵּר רֹעַ אֵין אִישׁ נִחַם עַל רָעָתוֹ לֵאמֹר
עָשָׂה שׁוּב מֶה עָשִׂיתִי כֻּלֹּה שָׁב בְּמֵרֹצָתָם
רוּץ שָׂטַף כְּסוּס שׁוֹטֵף בַּמִּלְחָמָה גַּם חֲסִידָה
לֶחֶם חָסַר בַּשָּׁמַיִם יָדְעָה מוֹעֲדֶיהָ וְתֹר וְסוּס
יָעַד עָגוּר שָׁמְרוּ אֶת עֵת בֹּאָנָה וְעַמִּי
עָנַר בּוֹא לֹא יָדְעוּ אֶת מִשְׁפַּט יְהוָה אֵיכָה
שָׁפַט תֹּאמְרוּ חֲכָמִים אֲנַחְנוּ וְתוֹרַת יְהוָה
אָמַר יָרָה אָכֵן הִנֵּה לַשֶּׁקֶר עָשָׂה עֵט
עֵט שֶׁקֶר סֹפְרִים הוֹבִישׁוּ חֲכָמִים חַתּוּ
בּוֹשׁ חָתַת וַיִּלְכְּדוּ הִנֵּה בִּדְבַר יְהוָה מָאָסוּ
לָכַד וְחָכְמַת מֶה לָהֶם לָכֵן אֶתֵּן אֶת
נָשָׂה שָׂדֶה נְשֵׁיהֶם לַאֲחֵרִים שְׂדוֹתֵיהֶם
יָרַשׁ לִיוֹרְשִׁים כִּי מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל
נָדַל נָבָא כֻּלּוֹ בֹּצֵעַ מִנָּבִיא וְעַד כֹּהֵן
רָפָה כֻּלּוֹ עֹשֶׂה שֶׁקֶר וַיִּרְפְּאוּ אֶת שֶׁבֶר
כָּלַל שָׁלַם בַּת עַמִּי עַל נְקֵלָה לֵאמֹר שָׁלוֹם
שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם הִבְישׁוּ כִּי
תּוֹעֵבָה עָשׂוּ גַּם בוֹשׁ לֹא יֵבוֹשׁוּ
כָּלַם נָפַל וְהַכְּלִמָּה לֹא יָדָעוּ לָכֵן יִפְּלוּ בַּנֹּפְלִים
בָּשַׁל בְּעֵת פָּקְדָתָם יִכָּשְׁלוּ אָמַר יְהוָה
סוּף אָסֹף אַסִּיפֵם נְאֻם יְהוָה אֵין
עֲנָבִים בַּגֶּפֶן וְאֵין תְּאֵנִים בַּתְּאֵנָה
נָתַן עָבַר וְהָעֲלֶה נָבֵל וָאֶתֵּן לָהֶם יַעַבְרוּם
אָסַף בּוֹא עַל מָה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים הֵאָסְפוּ
עִיר בָּצַר וְנָבוֹא אֶל עָרֵי הַמִּבְצָר וְנִדְמָה שָׁם
דָּמַם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הִדְמָנוּ וַיַּשְׁקֵנוּ
דָּמַם שָׁמָה מֵי רֹאשׁ כִּי חָטָאנוּ לַיהוָה מִקְוֵה
שָׁלַם רָפָא לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב לְעֵת מַרְפֵּה
שָׁמַע וְהִנֵּה בְעָתָה מִדָּן נִשְׁמַע נַחֲרַת

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Ter.heb.hiere.ir.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cūiter.latina.
סוּסָיו מִקּוֹל מִצְהֲלוֹת אַבִּירָיו רַעֲשָׁה כָּל הָאָרֶץ וַיָּבוֹאוּ וַיֹּאכְלוּ אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ כִּי הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּכֶם נְחָשִׁים צִפְעֹנִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם לָחַשׁ וְנִשְּׁכוּ אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה׃ מַכְאִיבִי עָלַי יָגוֹן עָלַי לִבִּי נָגֹה דַּוִי׃ הִנֵּה קוֹל שַׁוְעַת בַּת עַמִּי מֵאֶרֶץ מַרְחַקִּים הֲיהוָה אֵין בָּהּ אִם מַלְכָּהּ אֵין בָּהּ מַדּוּעַ הִכְעִסוּנִי בְּפִסְלֵיהֶם בְּהַבְלֵי נֵכָר׃ עָבַר קָצִיר כָּלָה קָיִץ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשָׁעְנוּ׃ עַל שֶׁבֶר בַּת עַמִּי הָשְׁבָּרְתִּי קָדַרְתִּי שַׁמָּה הֶחֱזָקָתְנִי׃ הַצֳּרִי אֵין בְּגִלְעָד אִם רֹפֵא אֵין שָׁם כִּי מַדּוּעַ לֹא עָלְתָה אֲרוּכַת בַּת עַמִּי׃	Cap.ix. מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה אֵת חַלְלֵי בַת עַמִּי׃ מִי יִתְּנֵנִי בַּמִּדְבָּר מְלוֹן אֹרְחִים וְאֶעֶזְבָה אֶת עַמִּי וְאֵלֵכָה מֵאִתָּם כִּי כֻלָּם מְנָאֲפִים עֲצֶרֶת בֹּגְדִים׃ וַיִּדְרְכוּ אֶת לְשׁוֹנָם קַשְׁתָּם שֶׁקֶר וְלֹא לֶאֱמוּנָה נִגְבְּרוּ בָּאָרֶץ כִּי מֵרָעָה אֶל רָעָה יֵצֵאוּ וְאוֹתִי לֹא יָדָעוּ נְאֻם יְהוָה׃ אִישׁ מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמֵרוּ וְעַל כָּל אָח אַל תִּבְטָחוּ כִּי כָל אָח עָקוֹב יַעְקֹב וְכָל רֵעַ רָכִיל יְהַלֵּךְ׃ וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יְהָתֵלוּ וֶאֱמֶת לֹא יְדַבֵּרוּ לִמְּדוּ לְשׁוֹנָם דַּבֶּר שֶׁקֶר הַעֲוֵה נִלְאוּ׃ לָשׁוּב שִׁבְתְּךָ בְּתוֹךְ מִרְמָה בְּמִרְמָה מֵאֲנוּ דַעַת אוֹתִי נְאֻם יְהוָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי צֹרְפָם וּבְחַנְתִּים כִּי אֵיךְ אֶעֱשֶׂה מִפְּנֵי בַּת עַמִּי׃ חֵץ שְׁחוּט לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִּבֶּר בְּפִיו שָׁלוֹם אֶת רֵעֵהוּ יְדַבֵּר וּבְקִרְבּוֹ יָשִׂים אָרְבּוֹ׃ הֲעַל אֵלֶּה לֹא אֶפְקֹד	’equorū eius: ᵍa voce ᵇhinnituū ᶜpugnatorū eiᵈ cōmota estᵉ oīs terra. ᶠEt venerūtᵇ & deuorauerūtᵇ terram :ᵏ & plenitudinē eius ˡvrbēᵐ & habitatores ⁿeiᵈ. ᵒQuiaᵖ ecce egoᵍ mittāʳ vobisˢ serpētesᵗ regulosᵗ quibusˢ non estᵗ incantatio: ᵘ& mordebunt ᵇ vos :ᶜ ait ᵈdīs. ᶜDolor meusᶠ super ᵍdolorē: ʰ in meᶠ cor meū ᵏmerens. ˡEcceᵐ vox ⁿclamoris ᵒ filieᵖ populi mei ᵍde terraʳ longinqua. ˢNū quid dīsᵗ nō estᵘ in sion: ˣautʳ rex eius ᵗnō estᵘ in ea? ᵇQuare ergoᶜ me ad iracūdiā cōcitauerūtᵇ in sculptilibus suis & ᶜin vanitatibᵍ ʳalienis? ᵍTransitᵇ messis: ʳfinita estᵏ estas: ˡ& nosⁿ salua tiᵐ nōⁿ sumus. ᵒSupᵖ cōtritioneᵍ filieʳ ppli meiᵉ cōtritus sum & ᶜcōtristatus: ᵘstuporʳ obtinuit me. ᵛNū qd resina ᵗnō estᵘ in galaad: ᵇautᶜ medicusᵛ nō estᶜ ibi? ᵍQuareʳ igitur ʰnō ˡ est obducta ᵏcicatrix ˡ filieᵐ populi mei.	equoꝝ eiᵍ: a voce hinnitus eqtatus ἱππων αὐτοῦ, ἀπὸ φωνῆς χρεμετισμοῦ ἱππασίας equoꝝ eiᵍ: mota est oīs terra. τveniet τ deuorabit τ plenitudinē eiᵍ: vrbē τ habitatores eiᵍ: ᵘQuia ecce ego mittā vobis serpētes regulos qui non est incantatio: & mordebunt vos: ait dīs. Dolor meus super dolorē: in me cor meū merens. Eccē vox clamoris filie ppli mei de terra longinqua. Nū quid dīs nō est in sion: aut rex eius nō est in ea? Quare ergo me ad iracūdiā cōcitauerūt in sculptilibus suis & in vanitatibᵍ alienis? Transiit messis: finita est estas: & nos salua tī nō sumus. Supᵖ cōtritione filie ppli mei cōtristatus sum & cōtristatus: stupor obtinuit me. Nū qd resina nō est in galaad: aut medicus nō est ibi? Quare igitur nō est obducta cicatrix filie ppli mei?	ἵππων αὐτοῦ, ἐσείσθη πᾶσα ἡ γῆ· καὶ ἥξει καὶ κατα rabit terrā τ plenitudinē eiᵍ: vrbē τ ha φάγεται γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, πόλιν καὶ τοὺς κα bitātes in ea. qz ecce ego īmitto in vos τοιούτους ἐν αὐτῇ· διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω εἰς ὑμᾶς serpētes mortiferos: ᵘ q͞b nō est euellere: τ mordebūt ὄφεις θανατοῦντας, οἷς οὐκ ἔστιν ἐπᾴσασθαι, καὶ δήξονται vos īsanabilit cū dolore cordis vri deficiētis. ὑμᾶς ἀνίατα μετ' ὀδύνης καρδίας ὑμῶν ἀποροῦμένης. ecce vox clamoris filie ppli mei a terra de lon G ἰδοὺ φωνὴ κραυγῆς θυγατρὸς λαοῦ μου ἀπὸ γῆς μα ge. nūqd dīs nō est in sion: aut medicᵍ nō est ibi? κρόθεται· μὴ κύριος οὐκ ἔστιν ἐν σιών, ἢ ἰατρὸς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ; qz ad iracūdiā ꝓuocaueſt me in sculptilibᵍ suis τ in va διότι παρῴργισάν με ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν καὶ ἐν μα nitatibᵍ alienis. trāsiit estas: ꝓteriit messis: ταίοις ἀλλοτρίοις· διῆλθεν θέρος, παρῆλθεν ἀμητός, τ nos nō sumᵍ saluati. sup cōtritionē filie καὶ ἡμεῖς οὐ διεσώθημεν· ἐπὶ συντρίμματι θυγατρὸς ppli mei cōtenebrat ſū afflictiōe. obtinuerūt me dolores ꝙſi λαοῦ μου ἐσκοτώθην ἀπορίᾳ. κατίσχυσάν με ὠδῖνες ὡς pariētis. nūqd resina nō est in galaad: aut medicᵍ τιτρῴσκης· μὴ ῥητίνη οὐκ ἔστιν ἐν γαλαάδ, ἢ ἰατρὸς nō est ibi? q͞re nō aucta ē sanitas filie ppli mei? οὐκ ἔστιν ἐκεῖ; διατί οὐκ ἀνέβη ἴασις θυγατρὸς λαοῦ μου; Ca.9. A

Quis dabit capiti meo aquā τ oculis meis Τίς δώσει κεφαλῇ μου ὕδωρ καὶ ὀφθαλμοῖς μου fontē lachrymaꝝ: τ plorabo ppli hūc die πηγὴν δακρύων; καὶ κλαύσομαι τὸν λαὸν τοῦτον ἡμέρας τ nocte vulneratos filie ppli mei. καὶ νυκτὸς τοὺς τετραυματισμένους θυγατρὸς λαοῦ μου. ꝙs dabi: mihi solitudine māsionē nouissimā: τ dereliquā τίς δώσει μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ σαθμὸν ἔσχατον, καὶ καταλείψω ppli meū: τ recedā ab eis. qz oēs τὸν λαόν μου, καὶ ἀποστελεῦσομαι ἀπ' αὐτῶν· ὅτι πάντες adulterank: ce. ꝓuaricātiū: τ extēderūt liguā μοιχῶνται, σύνοδος ἀσεβούντων, καὶ ἐνέτειναν τὴν γλῶσ suā q͞ſi arcū. mēdaciū τ nō fides ꝓualuit i σαν αὐτῶν ὡς τόξον· ψεῦδος καὶ οὐ πίστις ἐνίσχυσεν ἐπὶ terra: qz de malis in mala egressi sūt τ me nō τῆς γῆς, ὅτι ἐκ κακῶν εἰς κακὰ ἐξῆλθοσαν καὶ ἐμὲ οὐκ cognouerūt dicit dīs. vnusqsq; a ꝓximo suo B ἔγνωσαν φησὶν κύριος. ἕκαστος ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτοῦ custodimini. τ sup fatrib vris nō cōfidatis: qz φυλάξασθε· καὶ ἐπ' ἀδελφοῖς αὐτῶν μὴ πεποίθετε, ὅτι oīs frater supplātiōe supplātabit: τ oīs amicᵍ dolosc πᾶς ἀδελφὸς πτέρνῃ πτερνιεῖ, καὶ πᾶς φίλος δόλιος ābulabit. vnusqsq; cōtra amicū suū illu πορεύσεται· ἕκαστος κατὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ καταπαί det: veritatē nō loquent: didicit lingua ξεται, ἀλήθειαν οὐ μὴ λαλήσωσιν, μεμαθήκεν ἡ γλῶσα eoꝝ loqui mēdacia. iniq; egerūt τ nō defecerūt αὐτῶν λαλεῖν ψεῦδη· ἠδίκησαν καὶ οὐ διέλιπον τοῦ vt cōuerterenᵏ. vsura sup vsurā: dolus sup dolū: nō ἐπιστρέψαι· τόκος ἐπὶ τόκῳ, δόλος ἐπὶ δόλῳ, οὐκ voluerūt scire me dicit dīs. ꝓpter hoc hec ἠθέλησαν εἰδέναι με φησὶν κύριος· διὰ τοῦτο τάδε dicit dīs virtutū: ecce ego igne examinabo λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ ἐγὼ πυρώσω αὐ eos τ ꝓbabo eos. qd faciā a fa τοὺς καὶ δοκιμάσω αὐτούς· τί ποιήσω ἀπὸ προσώ cie malicie filie ppli mei? sagitta vulnerās που πονηρίας θυγατρὸς λαοῦ μου; βολὶς τιτρώσκουσα C lingua eoꝝ: dolosa verba oris eo ἡ γλῶσα αὐτῶν, δόλια τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐ ꝓ.12. rū. ꝓximo suo loqtur pacifica: τ in sciꝑo hꝫ ϑ.ſ.c. τῶν· τῷ πλησίον αὐτοῦ λαλεῖ εἰρηνικά, καὶ ἐν αὐτῷ ἔχει inimicitiā. nūqd sup his nō visitabo τὴν ἔχθραν· μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι οοοο |

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Hie.	Tex.heb.hiere.it.	Pũtiua.heb.
dicit dñs: aut in ppło tali nõ vlciscẽr aĩa	dicit dominus: aut in	כִּי֩ אִם־ בְּנוֹי֙ יְהוָ֔ה אִ֖ם	
λέγει κύριος, ἢ ἐν λαῷ τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχή	gente huiuscemodi nõ vlciscetur aĩa	אֲשֶׁ֣ר לֹא־	נָקַם
mea: sup mõtes assumite plãctũ: τ sup semi	mea: Super mõtes	הִתְנַקֵּ֤ם נַפְשִׁי֙ עַל֙ הָהָרִ֔ים	
μου; ἐπὶ τὰ ὄρη λάβετε κοπετόν, καὶ ἐπὶ τὰς τρί	assumã fletũ ac lamentũ: & sup	וְעַל־ נְא֥וֹת	נָשָׂא בָּכָה
tas deserti lamẽtũ: qm̃ defecerũt eo ꝙ nõ sint	speciosa deserti	מִדְבָּ֖ר	
βους τῆς ἐρήμου θρῆνον, ὅτι ἐξέλιπον παραγὼ μὴ εἶναι	planctũ: qm̃ incensa sũt	קִינָ֑ה כִּֽי־ נִצְּת֣וּ	נָצָה
hoies. nõ audiẽt vocẽ subsãtie a volucri	eo ꝙ nõ sit vir ptransiẽs	מִבְּלִי֙ אִ֣ישׁ	
ἀνθρώπους. οὐκ ἤκουσαν φωνὴν ὑπάρξεως ἀπὸ πετη	& non audierunt vocem	עֹבֵ֔ר	דִּבֵּר
nus celi vsq; ad iumẽta: obstupuẽrt: defecerũt. τ	possidentis. A volucre	וְלֹ֥א שָׁמְע֖וּ	קוֹל
τῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἕως κτηνῶν, ἐξέστησαν, ὤχοντο. καὶ	celi vsq; ad pecora transmigrauerũt & receſſerũt.	מִקְנֶ֑ה	מִקְנֶה
dabo hierlm in trãsgressionẽ τ in habita	Et dabo hierusalem in	מֵע֣וֹף	
δώσω τὴν ἱερουσαλὴμ εἰς μετοικίαν καὶ εἰς κατοικη	aceruos arene: & cubilia	הַשָּׁמַ֣יִם וְעַד־ בְּהֵמָ֖ה	נָדְדוּ֙
culũ draconũ τ ciuitates iuda in desolationẽ	draconum: & ciuitates	הָלָֽכוּ׃	הָלַךְ
τήριον δρακόντων καὶ τὰς πόλεις ἰούδα εἰς ἀφανισμὸν	iuda dabo in desolationẽ	וְנָתַתִּי֙ אֶת־ יְרוּשָׁלַ֣ם	נָתַן גַּל
ponã: vt nõ habitẽt. ꝺe hõ sa	eo ꝙ non sit habitator.	לְגַלִּ֔ים מְע֖וֹן	
Osee. θήσομαι, παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι. τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ σο	Quis est vir sapiẽs qui	תַּנִּ֑ים וְאֶת־ עָרֵ֥י יְהוּדָ֖ה	עוֹן תָּנִין
14.d. φὸς καὶ συνήτω τοῦτο, καὶ ὁ λόγος στόματος κυρίου πρὸς αὐ	intelligat hoc: & ad quẽ	אֶתֵּ֥ן שְׁמָמָ֖ה	עִיר נָתַן
um ãnũciet vobis: ãre perilt terra: ex	verbum oris	מִבְּלִי֙ יוֹשֵׁ֔ב׃	שָׁכַב בִּין
ὸν ἀναγγειλάτω ὑμῖν, ἕνεκεν τίνος ἀπώλετο ἡ γῆ, ἀ	domini fiat vt annũciet	וְיָבֵ֣ן אֶת־ זֹ֔את	בָּלַל הָבָה
usta ẽ ẽsi desertũ: eo ꝙ nõ sit ꝑptrãseat cã. τ	istud: quare perierit	וַאֲשֶׁ֥ר דִּבֶּר־ פִּי	
νήφθη ὡς ἔρημος, παρὰ τὸ μὴ διοδεύεσθαι αὐτήν. καὶ	terra & exusta sit qm̃ desertũ: eo ꝙ nõ sit ꝑptranseat: Et dixit dñs. Quia	יְהוָ֖ה אֵלָ֑יו וְיִנָּדֵ֔הוּ	נָגַד
dixit dñs ad me: q: vereliquerit ipi	dereliquerũt legẽ meã	עַל־ מָ֣ה אָבְדָ֔ה	
εἶπεν κύριος πρός με, διατὶ ἐγκαταλιπεῖν αὐτοὺς τὸν	quam dedi eis: & non	הָאָ֖רֶץ נִצְּתָ֣ה כַמִּדְבָּ֑ר מִבְּלִי֙ עֹבֵֽר׃	נָצָה דִּבֵּר
legẽ meã quã vedi ãi faciẽ eor: τ nõ audie	audierunt vocẽ meã: & nõ	וַיֹּאמֶר֙ יְהוָ֔ה עַל֙ עָזְבָ֣ם	אָמַר
νόμον μου ὃν ἔδωκα πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκου	ambulauerũt in ea: & abierũt	אֶת־ תּוֹרָתִ֔י	יָרָה נָתַן
rũt vocẽ meã: sed ãbulauerũt post dest	post prauitatem cordis	אֲשֶׁ֥ר נָתַ֖תִּי לִפְנֵיהֶ֑ם וְלֹ֥א שָׁמְע֖וּ	פָּנָה
σαν τῆς φωνῆς μου, ἀλλὰ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ἀι	su: & post baalim quod didicerunt	וְלֹ֥א הָלְכ֖וּ	
derlã cordis eor: malũ: τ post	a patribus suis:	בָּֽהּ׃	
ρετῶν τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς κακῆς, καὶ ὀπίσω τῶν	idcirco hec dicit dñs ex	וַאֲחֲרֵי֙ שְׁרִר֣וּת	לֵבָב
idola: q̃ docuerũt ꝑres eor: cos: ꝓpter	cituũ deus	לִבָּ֔ם וַאֲחֲרֵי	
εἰδώλων, ἃ ἐδίδαξαν οἱ πατέρες αὐτῶν αὐτούς, διὰ	Israel. Ecce ego cibabo	הַבְּעָלִ֑ים אֲשֶׁ֥ר לִמְּד֖וּם	
hoc hec dicit dñs virtutũ deꝰ israel:	populum	אֲבוֹתָֽם׃	
τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁθεὸς ἰσραήλ,	issum absinthio: & po	לָכֵ֗ן כֹּ֤ה אָמַר֙ יְהוָ֣ה צְבָא֔וֹת	
ecce ego cibo eos ãgustijs τ poto eos	tum dabo eis aquã fellis.	אֱלֹהֵ֖י	
ἰδοὺ ἐγὼ ψωμίζω αὐτοὺς ἀναγκας καὶ ποτίζω αὐτοὺς	Et dispergã eos in genti	יִשְׂרָאֵ֑ל הִנְנִי֙ מַאֲכִילָ֣ם	
Infra. aqua fellis: τ dispergã eos in gẽtib	bus quas non nouerunt	אֶת־ הָעָ֣ם	
14.c. ὕδωρ χολῆς, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν	ipsi & patres eorum: &	הַזֶּ֔ה לַעֲנָ֖ה	שִׁקָּה רֹאשׁ
ꝺs nõ cognouerũt ipi τ pres eor: τ imit	mittam post eos	וְהִשְׁקִיתִ֖ים מֵ֥י רֹֽאשׁ׃	
οὓς οὐκ ἐγίνωσκον αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ ἐπαπο	gladium donec cõsumã	וַהֲפִצֹתִ֖ים בַּגּוֹיִ֑ם אֲשֶׁ֥ר לֹא־ יָדְע֣וּ	פּוּץ
τῶ in eos gladiũ donec cõsumã e	tur. Hec dicit dñs exercituũ deus	הֵ֣מָּה וַאֲבוֹתָ֔ם וְשִׁלַּחְתִּי֙ אַחֲרֵיהֶ֔ם	
σελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὴν μάχαιραν ἕως οὗ ἐξαφαλῶσω αὐ	dicit dominus exercitu	חֶ֖רֶב עַד־ כַּלּוֹתִ֥י אוֹתָֽם׃	כָּלָה
os in ea. hec dicit dñs: vocate lamẽ	um. Contemplamini &	כֹּ֤ה אָמַר֙ יְהוָ֣ה צְבָא֔וֹת	
τοὺς ἐν αὐτῇ. τάδε λέγει κύριος, καλίσατε τὰς θρη	vocate lamentatrices vt veniant: & ad eas que	הִתְבּוֹנָ֑נוּ	בִּין
tatrices τ veniãt: τ ad eas q̃ sapiẽtes sũt mitti	sapientes sunt mittite &	וְקִרְא֣וּ לַמְקוֹנְנ֔וֹת וּתְב֖וֹאֶינָה	קוֹן בּוֹא
τοὺσας ἐλθέτωσαν, καὶ πρὸς τὰς σοφὰς ἀποστεί	properent: & festinent	וְאֶל־ הַחֲכָמ֥וֹת שִׁלְח֖וּ	מָהַר
te: τ loquank: τ assumãt sup nos	& assumãt sup nos lamẽ	וְתָבוֹאֶ֑נָה וְתָהֵ֥רְנָה	
λατε, καὶ φθεγξάσθωσαν, καὶ λαβέτωσαν ἐφ' ὑμᾶς	tum. deducant oculi nr̃i	עָלֵ֖ינוּ נֶ֑הִי	נָשָׂא נָהָה
lamẽtũ. τ deducãt oculi vr̃i la	lachrymas: & palpebre	וְתֵרַ֣דְנָה עֵינֵ֔ינוּ	יָרַד נָזַל
θρῆνον. καὶ καταγαγέτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν δά	nr̃e defluant aquis: quia	דִּמְעָ֑ה וְעַפְעַפֵּ֖ינוּ יִזְּלוּ־ מָֽיִם׃	
chrymas: τ palpebre vr̃e fluãt aquã. q: vox	vox lamẽtatiois audita	כִּי֩ קוֹל֙ נְהִ֣י נִשְׁמַ֔ע	שָׁמַע
κρια, καὶ τὰ βλέφαρα ὑμῶν ῥείτω ὕδωρ. ὅτι φω	est de sion. Quo vastati	מִצִּיּ֑וֹן אֵ֚יךְ שֻׁדָּ֔דְנוּ	
misere audita est in sion. quomõ vastati sum	sumus & cõfusi vehemẽter: Quia dereliqm	בֹּ֣שְׁנוּ מְאֹ֔ד כִּי֙ עָזַ֣בְנוּ	בּוּשׁ
νὴ ὄικτου ἀκούσθη ἐν σιών. πῶς ἐταλαιπωρήσαμθ	terrã: qm̃ deiecta sũt taber	אֶ֔רֶץ כִּֽי־ הִשְׁלִ֖יכוּ מִשְׁכְּנוֹתֵֽינוּ׃	שָׁלַךְ שָׁכַן
cõfusi sum valde: q: dereliquim terrã:	nacula nr̃a. Audite ergo	כִּי֩ שִׁמְעָ֨ה	
κατηχύνθημθ σφόδρα, ὅτι ἐγκατελίπομθ τὴν γῆν,	mulieres verbũ dñi &	נָשִׁ֜ים דְּבַ֣ר יְהוָ֗ה וְתִקַּח֙	נָשָׁה לָקַח
τ abiecim tabernacula nr̃a. audite iã	assumant aures vestre	אָזְנְכֶ֔ם דְּבַ֖ר פִּ֑יו וְלַמֵּ֥דְנָה בְנֹתֵיכֶ֖ם	פֶּה בָּנָה
καὶ ἀκουσάτω τὰ σκηνώματα ὑμῶν. ἀκούσατε δὴ	sermonẽ oris ei: & do	נֶ֥הִי רֵעָ֖ה	אִישׁ רֵעָה
mulieres verbũ dei: τ suscipiãt aures vr̃e verba	cete filias vr̃as lamẽtum:	אִשָּׁ֑ה וּרְעוּתָ֖הּ קִינָֽה׃	
γυναῖκες λόγον θεοῦ, καὶ διδάξατε τὰ ὦτα ὑμῶν λόγους	& vnaquecp proximã suã	כִּֽי־ עָלָ֤ה מָוֶת֙ בְּחַלּוֹנֵ֔ינוּ בָּ֖א	קוּן חָלַל
oris ei: τ docete filias vr̃as	planctũ: quia ascendit	בְּאַרְמְנוֹתֵ֑ינוּ לְהַכְרִית֙ עוֹלָ֣ל	בּוֹא בַּיִת
στόματος αὐτοῦ, καὶ διδάξατε τὰς θυγατέρας ὑμῶν	mors per fenestras vestras:	מִח֔וּץ בַּחוּרִ֖ים	עָלָל בָּחַר
miam: τ mulier proximã suã lamẽtũ: q: ascen	ingressa est domos vr̃as:		
δικτον, καὶ γυνὴ τὴν πλησίον αὐτῆς θρῆνον, ὅτι ἀνέ	disperdere paruulos de foris: iuuenes		
dit mors p feneſtras vr̃as: τ igressa est in			
βη θάνατος διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς			
terrã vr̃am disperdere paruulos de foris τ iuuenes			
τὴν γῆν ὑμῶν τοῦ ἐκτρίψαι νήπια ἔξωθεν καὶ νεανίσκους			

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pitiua.heb.	Ter.heb.hiere.r.	Trãsla.B.Vie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ iter.latina.
מִרְמִיּוֹת׃ דַּבֵּר כֹּה נְאֻם יְהוָה וְנֹפְלָה		de plateis: c loquere b hec	de plateis: τ erũt mortui homi
נִבְלַת הָאָדָם כְּדֹמֶן עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה	פֶּנֶה	c dicit f domínus: g & cadet	ἀπὸ τῶν πλατειῶν, καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ τῶν ἀνθρώ
וּכְעֳמִיר מֵאַחֲרֵי הַקּוֹצֵר וְאֵין עֹמֵר	קָצִיר	h morticinũ i hois k quasi	nũ in crępũ sup facię cãpi
מְאַסֵּף כֹּה אָמַר יְהוָה אַל יִתְהַלֵּל	אָסָף הַלַּל	stercus l sup m facię n regiõis	πων εἰς παράδειγμα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου
חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְאַל יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר	גֶּבֶר	o & quasi fenũ p post tergũ	terre vķe. τ ὡσὶ σενῦ post metentẽ: τ
בִּגְבוּרָתוֹ וְאַל יִתְהַלֵּל עָשִׁיר	עָשִׁיר	q metentis r & non est ꝏꝏ	τῆς γῆς ὑμῶν. καὶ ὡς χόρτος ὀπίσω θερίζοντος, καὶ
בְּעָשְׁרוֹ כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל	הָלַל	s qui colligat. t Hec u dicit	nõ erit ꝙ colligat. hec dicit dñs: ne glietur
הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי כִּי	שֶׂכֶל אֶת	x dñs. y Non z glorietur ꝏ	οὐκ ἔσαι ὁ συναγων. τάδε λέγει κύριος, μὴ καυχάσθω
אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וּצְדָקָה	שֶׁבֶט	a sapiens b in sapientia sua:	sapiẽs in sapia sua: τne glietur for- 1. Cor.
בָּאָרֶץ כִּי בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי נְאֻם		c & non d glorietur c fortis	ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ ἰσχυ 1.g.
יְהוָה הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה	יוֹם בּוֹא	f in fortitudine sua: g & nõ	tisi: fortitudie sua: τ ne gloriet dines in 2. Cor.
וּפָקַדְתִּי עַל כָּל מוּל בְּעָרְלָה עַל		d glorietur e díues ꝏꝏꝏꝏ	ρὸς ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ 10.d.
מִצְרַיִם וְעַל יְהוּדָה וְעַל אֱדוֹם וְעַל		h in diuitiis suis : i sed k in	diuitiis suis: sed in hoc gloriẽt ꝙ glori- G
בְּנֵי עַמּוֹן וְעַל מוֹאָב וְעַל כָּל קְצוּצֵי	קָצַץ	hoc l glorietur ꝏꝏꝏꝏꝏ	πλούτῳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμε
פֵּאָה הַיֹּשְׁבִים בַּמִּדְבָּר כִּי כָּל רֵעִים	רֵעַ	m qui gloriatur : n scire o &	atur: itelligere τ cognoscere me: ꝙ ego sũ dñs faci
כָּל הַגּוֹיִם עֲרֵלִים וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל		nosse p me : q quia ꝏꝏꝏꝏꝏ	νος, συνιέναι καὶ γινώσκειν με, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ποι-
עֲרֵלֵי לֵב׃		r ego sum s dñs t q facio u mi	ens miam τ iudiciũ τ iustitiã in terra: ꝙ
שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר	Cap.x.	sericordiã & v iudiciũ w & iu	ὧν ἔλεος καὶ κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι
יְהוָה עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר		stitiã x in terra. y Hec z eni	in illis volũtas mea dicit dñs. ecce dies
יְהוָה אֶל דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אַל תִּלָּמָדוּ	לָמַד	a placent mihi: b ait ꝏꝏꝏ	ἐν τούτοις τὸ θέλημά μου λέγει κύριος. ἰδοὺ ἡμέραι
וּמֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אַל תֵּחַתּוּ כִּי	אוֹת חָתַת	c dominus. d Ecce e dies ve-	veniũt dicit dñs. τ visitabo sup oẽs cir-
יְחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה׃ כִּי חֻקּוֹת	חָקַק	f nient g dicit h domínus: ꝏ	ἔρχονται λέγει κύριος. καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας περὶ
הָעַמִּים הֲבֶל הֻא כִּי עֵץ מִיַּעַר		i et visitabo j sup k oẽm qui	cũcisos ꝓputia eox sup egrptũ τ sup
כָּרָתוּ מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ בַּמַּעֲצָד׃	עָשָׂה עֲצָד	l incircũcisum habet m ꝓpu	τετμημένους ἀκροβυσίας αὐτῶν ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐπὶ
בְּכֶסֶף וּבְזָהָב יְיַפֶּנּוּ בְּמַסְמְרוֹת	נָפָה סָמַר	ciũ: n sup o egyptũ p & sup q iu	iudã: τ sup edom: τ sup filios ammon:
וּבְמַקָּבוֹת יְחַזְּקוּם וְלֹא יָפִיק׃ כְּתֹמֶר	נָקַב חָזַק	dam: r & sup s edom: t & sup	τὴν Ἰούδαν, καὶ ἐπὶ Ἐδώμ, καὶ ἐπὶ υἱοὺς ἀμμῶν,
מִקְשָׁה הֵמָּה וְלֹא יְדַבֵּרוּ נָשׂוֹא	פּוּק קָשָׁה	u filios v ãmon: w sup moab:	τ sup filios moab: τ sup oẽ attonsum cir
יִנָּשׂוֹא כִּי לֹא יִצְעָדוּ אַל תִּירְאוּ	דָּבַר נָשָׂא	x & sup y oẽs q attonsi sunt	καὶ ἐπὶ υἱοὺς μωάβ, καὶ ἐπὶ πᾶν περικειρόμενον κα
מֵהֶם כִּי לֹא יָרֵעוּ וְגַם הֵיטִב אֵין	צָעַד יָרֵא	in z comam a habitãtes b in	ca facię suã ἡτιαντες in deserto:
רוֹעַ יַחַד׃ אוֹתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ יְהוָה גָּדוֹל	רֹעַ יָחַד אֶת	deserto: c quia d omnes ꝏ	τὰ πρόσωπον αὐτοῦ τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ἐρήμῳ,
אַתָּה וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה׃ מִי לֹא	נָבַר	e gentes f habẽt preputiũ:	ꝙ oẽs gẽtes icircũcise carne: τ oẽs dom
יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יֶאְתָה כִּי		g omnis aũt h domus i israel	ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἀπερίτμητα σαρκί, καὶ πᾶς οἶκος
בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין		j incircuncisi sunt k corde.	israel icircũcisi corde suo.
כָּמוֹךָ וּבְאַחַת יִבְעֲרוּ וְיִכָּסְלוּ מוּסַר	אֶחָד בָּעַר	10.	ἰσραὴλ ἀπερίτμητοι καρδίας αὐτῶν. Ca.10.
הֲבָלִים עֵץ הוּא׃ כֶּסֶף מְרֻקָּע מִתַּרְשִׁישׁ יוּבָא	כֶּסֶף סָפַר רָקַע יָבָא	H Vdite c verbũ d quod	Ακούσατε τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν κύριος ἐφ' A
וְזָהָב מֵאוּפָז		e locutus est ꝏꝏꝏ f dominus g	vos dom i israel. hec dicit dñs: scẽm vias
		super vos h domus i israel. k Hec	ὑμᾶς οἶκος ἰσραήλ. τάδε λέγει κύριος, κατὰ τὰς ὁδοὺς
		l dicit m dominus. n Iuxta o vias	gẽtiũ ne discatis: τ a signis
		p gentium q nolite r discere:	τῶν ἐθνῶν μὴ μαθάνετε, καὶ ἀπὸ τῶν σημείων τοῦ
		s et a signis t celi u nolite x me	celi ne timeatis: ꝙ timẽt ea gẽtes: ꝙ
		tuere ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	οὐρανοῦ μὴ φοβεῖσθε, ὅτι φοβοῦνται αὐτὰ ἔθνη, ὅτι
		y que z timẽt a gentes: b quia	legitima gẽtiũ vana. lignũ est de sył
		c leges ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ	τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν μάταια. ξύλον ἐστὶν ἐκ τοῦ δρυ
		d populorum e vane f sunt.	ua excisum op g fabri lignarii: τ cõflatio argẽ
		g Quia h lignũ i de saltu ꝏ	μοῦ ἐκκεκομμένον ἔργον τέκτονος, καὶ χώνευμα ἀργυ
		k precidit l opus m manus	ro τ auro decorata sunt. in malleis
		n artificis o in ascia. ꝏꝏꝏꝏ	ρίῳ καὶ χρυσίῳ κεκαλλωπισμένα ἐστίν. ἐν σφύραις
		p Argento q & auro r deco	τ clauis firmauerũt ea τ nõ mouebunt: argentũ
		rauit illud: s clauis ꝏꝏꝏ	καὶ ἥλοις ἐστερέωσαν αὐτὰ καὶ οὐ κινηθήσονται, ἀργύριον
		t & malleis u cõpegit v vt nõ	tornatile sũt: nõ loquũt: portata tollunt: ꝙ nõ
		w dissoluatur. x In similitu	τορευτόν ἐστιν, οὐ λαλοῦσιν, αἰρόμενα ἀραθήσονται, ὅτι οὐκ
		dinẽ palme y fabricate z fũt:	inscendẽt. ne timeatis ea: ꝙ nõ male-
		a & nõ b loquẽtur: c portata	ἐπιβήσονται. μὴ φοβηθῆτε αὐτά, ὅτι οὐ μὴ κακο-
		d tollẽtur : e qa f icedere g nõ	facient: τ bonũ nõ est in eis. nõ est
		valẽt. h Nolite ergo i time	ποιήσουσι, καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς. οὐκ ἔστιν
		re k ea: l qa m nec n male pos-	similis tui dñe: magn es tu: τ magnũ nomẽ tuũ
		sunt facere o nec p bene. ꝏ	ὅμοιός σοι κύριε, μέγας εἶ σύ, καὶ μέγα τὸ ὄνομά σου
		q Non est r similis tui s dñe:	in fortitudie: ds nõ timebit te rex gẽtiũ: tibi eñ
		t magnus es tu : ꝏꝏꝏꝏꝏ	ἐν τῇ ἰσχύι, τίς οὐ φοβηθήσεταί σε βασιλεῦ ἐθνῶν; σοὶ γὰρ
		u & magnũ v nomẽ tuũ w in	decet: qm̃ in oĩb sapientib gẽtiũ: τ ἐ
		fortitudine. x Quis y nõ ti-	πρέπει, ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐν Apo.
		mebit te o rex p gentium:	vniuersis regnis eox nõ est similis tibi. 15.b.
		q tuũ r est s ei t decus. u Inter	πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτῶν οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι.
		cũctos v sapiẽtes w gẽtiũ x &	pariter ĩsipiẽtes τ fatui sunt: doctrina vanitatũ
		in vniuersis y regnis eorũ	ἅμα ἄφρονες καὶ ἀνόητοί εἰσι, διδασκαλία ματαίων
		z null a est b sĩlis tui. c Pariter	eox lignũ est: argentũ ꝓductũ ex tharsis:
		d in sipiẽtes e & fatui ꝓbabũ	αὐτῶν ξύλον ἐστίν, ἀργύριον προσβλητὸν ἀπὸ θαρσεῖς,
		tur f doctria g vanitatis eox	veniet aurũ mophas:
		h lignũ i est k Argentũ l iuolu	ἥξει χρυσίον μοφάς, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
		tum m de tharsis n affertur:	ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
		o & aurum p de ophir ꝏꝏꝏ	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ man⁹ aurificũ. opa artificũ oĩa. hyacin=
καὶ χεὶρ χρυσοχόου· ἔργα τεχνιτῶν πάντα· ὑάκιν=
thũ τ purpurã induẽt ea. sic dice=
θον καὶ πορφύραν ἐνδύσουσιν αὐτά· οὕτως ἐρεῖ =
tis eis: dñs q̃ celũ τ terrã nõs fecerũt
τι αὐτοῖς, θεοὶ οἳ οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν οὐκ ἐποίησαν
disperdant de terra: τ de sub ce
ἀπολέσθωσαν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐ
lo isto. dñs q̃ fecit terrã fortitudie sua.
ρανοῦ τούτου· κύριος ὁ ποιήσας τὴν γῆν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ·
q̃ direxit orbẽ terre in sapĩa sua. τ in
ἀπορθώσας τὴν οἰκουμένην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἐν τῇ
prudẽtia sua extẽdit celũ τ multitudinẽ a=
φρονήσει αὐτοῦ ἐξέτεινεν τὸν οὐρανὸν καὶ πλῆθος ὕδα
que in celo. τ eduxit nebulas ab extremo
τος ἐν οὐρανῷ· καὶ ἀνήγαγεν νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς
terre. fulgura in pluuiã fecit. τ eduxit ven
Infra. γῆς· ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησεν· καὶ ἐξήγαγεν ἀνέ=
f 1. b. tos de thesauris suis: τ stult⁹ fact⁹ ẽ oĩs hõ
μους ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐμωράνθη πᾶς ἄνθρωπος
a sciẽtia. cõfusus est oĩs aurifex in
ἀπὸ γνώσεως· κατῃσχύνθη πᾶς χρυσοχόος ἐπὶ τοῖς
sculptilib⁹ suis: q̃ falsa cõflauerũt: nõ est spũ
γλυπτοῖς αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσαν, οὐκ ἔστιν πνεῦ
pe.145 rit⁹ in eis. vana sũt opa ipsicata. in tẽpo
μα ἐν αὐτοῖς· μάταιά ἐστιν ἔργα ἐμπεπλεγμένα· ἐν καιρῷ
re visitatiõis eor̃ peribũt: nõ est talis pars
μερὶς τοῦ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀπόλουνται, οὐκ ἔστιν τοιαύτη με
iacob: q̃ q̃ plasmauit oĩa ipe est: τ
C ρὶς τῷ Ἰακώβ, ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα αὐτός ἐστιν, καὶ
israel virga hereditas ei⁹ dñs exercituũ no
Ἰσραὴλ ῥάβδος κληρονομία αὐτοῦ κύριος δυνάμεων ὄνο=
mẽ illi. cõgregauit de fortis substantiã suã q̃ ha
μα αὐτῷ· συνήγαγεν ἐξῶθεν τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ κατοι
bitat in munitiõe: q̃ hec dicit dñs. ecce
κοῦσα ἐν τειχίσματι, ὅτι τάδε λέγει κύριος· ἰδοὺ
ego supplãtabo hĩtantes terrã hãc. τ
ἐγὼ σκελίσω τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην· καὶ
tribulabo eos vt iueniant.ve sup cõtritione
ἐκθλίψω αὐτοὺς ὅπως εὑρεθῇ· οὐαὶ ἐπὶ συντρίμματί
tua: dolorosa plaga tua. τ ego dixi: vere
σου, ἀλγηρὰ ἡ πληγή σου· καὶ ἐγὼ εἶπα, ὄντως
hoc vulnus meũ: τ applẽdit me. tabernaculũ meũ
τοῦτο τὸ τραῦμά μου, καὶ κατέλαβέν με. ἡ σκηνή μου
miseria affectũ ẽ: perijt. τ oẽs pelles mee dis=
ἐταλαιπώρησεν, ὤλετο· καὶ πᾶσαι αἱ δέρρεις μου δι=
sipate sũt. filij mei τ pecora mea nõ sunt.
σκέδασαν· οἱ υἱοί μου καὶ τὰ πρόβατά μου οὐκ εἰσίν.
nõ est vltra loc⁹ tẽtorij mei: loc⁹ pel
οὐκ ἔστι ἔτι τόπος τῆς σκηνῆς μου, τόπος τῶν δέρ
liũ meaꝝ. q̃: pastores stulte egerũt: τ no
ρεών μου· ὅτι οἱ ποιμένες ἠφρονεύσαντο, καὶ τὸν κύ
minũ nõ q̃sierũt. ꝓpter hoc nõ intellexit oĩs grex:
ριον οὐκ ἐζήτησαν· διατοῦτο οὐκ ἐνόησεν πᾶσα ἡ νο
τ dispersi sũt. vox auditiõis ecce venit:
μή, καὶ διεσκορπίσθησαν· φωνὴ ἀκοῆς ἰδοὺ ἔρχεται,
τ terremot⁹ magn⁹ de terra aq̃lonis: ponẽtis
καὶ σεισμὸς μέγας ἐκ γῆς βορρᾶ, τοῦ τάξαι τὰς
ciuitates iuda in solitudinẽ τ cubile passerũ. scio
D πόλεις Ἰούδα εἰς ἀφανισμὸν καὶ κοίτην σρουθῶν· οἶ=
dñe q̃ nõ hoĩs via eius: ne
δα κύριος ὅτι οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, οὐ
q̃ vir ãbulabit τ diriget gressum suũ.
δὲ ἀνὴρ πορευσεῖται καὶ κατορθώσει πορείαν αὐτοῦ.
corripe nos dñe: verũtñ in iudicio τ nõ in fu
παίδευσον ἡμᾶς κύριε, πλὴν ἐν κρίσει καὶ μὴ ἐν θυ
rore: vt nõ
μῷ, ἵνα μὴ

pe.6.

Trãsla.B.Hie.

mopus nartificis o& manus
perarii: q hyacinthus ∞∞
r& purpura s indumentũ
corum. t Opus nartificum
vniuersa hec: r dñs autem
sdeus sverus est. b Ipse ∞
c deus d viuẽs c& rex r sempi
tern⁹. g Ab indignatõe ei⁹
h cõmouebitur i terra: k&
non l sustinebunt m gentes
n cõminationem eius. o Sic
ergo p ducetis q cis. r Dii ∞∞
s qui t celos n& terram x nõ
r fecerunt: y pereant ∞∞∞
s de terra b& de c his q̃ c sub
d celo sunt. ∞∞∞∞∞∞∞∞
f Qui fecit g terrã h in forti=
tudine sua: i pparat k orbẽ
l in sapĩa sua: m& prudẽtia
sua n extẽdit o celos: p ad vo
cem suã q dat r multitudinẽ
s aquar x in celo: u& eleuat
x nebulas r ab extremitati=
bus r terre. a Fulgura b in plu=
uiã c facit: d& eduxit e ventũ
f de thesaurís suis. g Stult⁹
factus est h oĩs hõ k a sciẽtia
sua l cõfusus ẽ n artifex m oĩs
o in sculptilĩ: p qm̃ q falsum
est r qd cõflauit: s & nõ est
t spũs u in eis. x Vana r sunt
& y opus a risu dignum. ∞∞
b In tpe c visitatiõis sue d pe
ribũt. e Non est f his similis
g pars h iacob. i Qui cuncta k for
mauit l omnia: m ipse est:
n& israel o virga p hereditatis
eius: q dñs r exercituum
s nomẽ illi. t Cõgrega u de
terra x cõfusionẽ tuã y q̃ ha
bitas z in obsidione: a quia
b hec c dicit d dñs. e Ecce ego
f longe proiiciam g habita
tores h terre k in ∞∞∞∞∞∞∞
l hac k vice: m& tribulabo
n eos: ita o vt p inueniantur.
q Ve r mihi o sup r cõtritione
mea n pessima t plaga mea.
y Ego aũt z dixi: a plane b hec
c infirmitas mea ẽ: d& por
tabo illam. e Tabernaculũ
meũ f vastatũ est: g oẽs h funi
culi mei i dirupti sũt. k Filij
mei l exierũt a me: m& nõ
subsistũt. n Nõ est o q extẽ
dat p vltra q tẽtoriũ meũ: r&
erigat s pelles meas: t quia
u stulte egerũt x pastores f: y&
z dñm a nõ b q̃sierunt: c ppte
rea c nõ d intellexerũt: e& oĩs
f grex eorũ g dispersus est.
h Vox i auditiõis m ecce n ve
nit o & cõmotio p magna
q de r aq̃lonis: s vt ponat
n ciuitates t iuda u solitudinẽ
& y habitacula a draconũ.
b Scio c dñe d q̃ nõ est e hoĩs
f via eius: g nec h viri est vt
k ãbulet l & dirigat m gressus
suos. o Corripe me p dñe:
q verũtñ r in iudicio & s nõ
t in furore tuo: u ne forte

Tex.heb.biere.r. Pr̃itiua.heb.

m עָשָׂה	p מַעֲשֵׂה	חָרָשׁ וְיָדֵי צוֹרֵף תְּכֵלֶת
ל בַּשׂ עָשָׂה	וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁם מַעֲשֵׂה חֲכָמִים	
	כֻּלָּם יְהוָה אֱלֹהִים אֱמֶת הוּא	
עָלַם	אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם מִקְּצְפּוֹ	
ר עָשׂ כּוֹל	תִּרְעַשׁ הָאָרֶץ וְלֹא יָכְלוּ נוֹיִם	
אֲמַרְ לָהֶם	זַעְמוֹ כִּדְנָה תֵּאמְרוּן לְהוֹם אֱלָהַיָּא	
אֲבַד	דִּי שְׁמַיָּא וְאַרְקָא לָא עֲבַדוּ יֵאבַדוּ	
	מֵאַרְעָא וּמִן תְּחוֹת שְׁמַיָּא אֵלֶּה	
כּוֹחַ כּוּן	עֹשֵׂה אֶרֶץ בְּכֹחוֹ מֵכִין תֵּבֵל בְּחָכְמָתוֹ	
נִין נָתַן	וּבִתְבוּנָתוֹ נָטָה שָׁמַיִם לְקוֹל תִּתּוֹ	
הָמוֹן מַיִם בַּשָּׁמַיִם וַיַּעַל נְשִׂיאִים		
נָשָׂא	מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה	
יָצָא אָצַר	וַיּוֹצֵא רוּחַ מֵאוֹצְרֹתָיו נִבְעַר כָּל	
יָדַע אָדָם	מִדַּעַת הִבְיִישׁ כָּל צוֹרֵף	
בּוּשׁ צָרַף	מִפֶּסֶל כִּי שֶׁקֶר נִסְכּוֹ וְלֹא רוּחַ	
עָשָׂה	בֶּם הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים	
אָבַד	בְּעֵת פְּקֻדָּתָם יֹאבֵדוּ לָא כְּאֵלֶּה	
יָצַר	חֵלֶק יַעֲקֹב כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא	
	וְיִשְׂרָאֵל שֵׁבֶט נַחֲלָתוֹ יְהוָה צְבָאוֹת	
	שְׁמוֹ אַסְפִּי מֵאֶרֶץ נְעָתֵךְ יֹשֶׁבֶת	
צוּר	בַּמָּצוֹר כִּי כֹה אָמַר יְהוָה הִנְנִי	
קָלַע	קוֹלֵעַ אֶת יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בַּפַּעַם	
צוּר מָצָא	הַזֹּאת וְהַצַּרְתִּי לָהֶם לְמַעַן יִמְצָאוּ	
חָלָה נָבָה	אוֹי לִי עַל שִׁבְרִי נַחְלָה מַכָּתִי	
חָלָה נָשָׂא	וַאֲנִי אָמַרְתִּי אַךְ זֶה חֳלִי וְאֶשָּׂאֶנּוּ	
יָתַר	אָהֳלִי שֻׁדַּד וְכָל מֵתָרַי נִתָּקוּ בָּנַי	
	יְצָאֻנִי וְאֵינָם אֵין נֹטֶה עוֹד אָהֳלִי	
קוּם נָטַע	וּמֵקִים יְרִיעוֹתָי כִּי נִבְעֲרוּ הָרֹעִים	
בָּעַר רָעָה	וְאֶת יְהוָה לֹא דָרָשׁוּ עַל כֵּן לֹא	
שָׂכַל רָעָה	הִשְׂכִּילוּ וְכָל מַרְעִיתָם נָפוֹצָה	
נָפַץ שָׁמַע	קוֹל שְׁמוּעָה הִנֵּה בָאָה וְרַעַשׁ גָּדוֹל	
בּוֹא גָּדַל	מֵאֶרֶץ צָפוֹן לָשׂוּם אֶת עָרֵי יְהוּדָה	
עִיר עָוָה	שְׁמָמָה מְעוֹן תַּנִּים יָדַעְתִּי יְהוָה	
עֹון תָּנָן	כִּי לֹא לָאָדָם דַּרְכּוֹ לֹא לְאִישׁ	
כּוּן	הֹלֵךְ וְהָכִין אֶת צַעֲדוֹ יַסְּרֵנִי	
שָׁבַט	יְהוָה אַךְ בְּמִשְׁפָּט אַל בְּאַפְּךָ פֶּן	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Ter.heb.hiere.xi.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
תַּמְעִטֵנִי׃ שִׁפְכִי חֲמָתֵךְ עַל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר		xad nihilum redigas me. rEffunde idignationẽ tuã asup bgentes cq nõ cognouerũt te: r& sup spuincias	παυcos nos facias. effunde irã tuã sup gẽtes q̃ οὐ ὀλίγους ἡμᾶς ποιήσης· ἔκχεον τὸν θυμόν σου ἐπὶ ἔθνη τὰ μὴ ἐπ.
לֹא יְדָעוּךְ וְעַל מִשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא		bque nomen tuũ knõ in uocauerũt: mquia ncome derunt pIacob: q& deuora uerũt eũ r& cõsumpserũt illum: s& tdecus eius udissi pauerunt. 11.	nõ cognouerũt te: τ sup regna q̃ nomẽ tuũ μὴ ἐπ. ὀνόματί σε, καὶ ἐπὶ βασιλείας αἳ τὸ ὄνομά σου non iuocauerũt. qz deuozauerũt iacob: οὐκ ἐπεκαλέσαντο· ὅτι κατέφαγον τὸν Ἰακώβ, τ cõsumpserũt israel: τ pascua eius καὶ ἐξαφάνωσαν τὸν Ἰσραήλ, καὶ τὴν νομὴν αὐτοῦ desolauerũt. ἠρήμωσαν. Ca.11.
קָרָאתִי לָהֶם וְלֹא שָׁמְעוּ גַּם כִּי אָבְלוּ		UErbum bquod cfactũ est adomino bad ccc chieremiam: bdicens. dAu dite ccccccccccccccccc everba mpacti nhuius: o& lo quimini ccccccccccccccc pad qviros riuda s& adt ha bitatores ccccccccccc: ccc uhierusalem: x & dices wad eos. yHec zdicit ccccccccc adominus cdeus dIsrael. eMaledictus fvir ccccccc gqui hnon iaudierit kverba mpacti ccccccccccccccc nhuiꝰ: oquod pprecepi qpa tribus vestris ccccccccc rin die qua seduxi teos udе terra vegypti ccccccccc wde fornace xferrea ydicẽs. zAudite ccccccccccccc avocem meam : b& facite comnia dque ccccccccc eprecepi fvobis : g& eritis hmihi iin populum: ccc j& ego pero qvobis rin deũ: s vt ccccccccccccccccc tsuscitem u iuramentum vquod wiurauí ccccccccc xpatribus vestris ydaturũ me zeis aterram bfluentem clacte d& melle e sicut est fdies hec. gEt rñdi i& dixi. hAmen jdomine. j Et dí xit kdominus lad me. ccc mVociferare nomnia pverba qhec rin ciuitatibus ccc siuda t& foris uhierusalez: vdicens. ccccccccccccccc wAudite xverba ypacti zhuius ccccccccccccccccccc aet facite billa : c quia dcon testans econtestatus sum fpatres vestros gin die q̃ heduxi eos ccccccccccc ide terra kegypti lvsq̃ ad mdiem hanc. ccccccccc nMane cõsurgẽs ocõtesta tus sum : & pdixi. qAudite rvocẽ meã. sEt nõ taudie rũt unec vinclinauerũt wau rẽ suã: xsed abierũt ymulq̃sq̃ zin prauitate acordis sui bmali. cEt induxi dsup eos eomnia fverba gpacti hhuius: iquod jprecepi kvt facerent l& non cccccc mfecerũt. nEt dixit odomí nus pad me. qInuenta est rconiuratio sin viris tiuda u& in habitatoribus ccc vhierlm. wReuersi sunt xad yiniqtates zpatrũ suorum	παυcos nos facias. effunde irã tuã sup gẽtes q̃ ὀλίγους ἡμᾶς ποιήσης· ἔκχεον τὸν θυμόν σου ἐπὶ ἔθνη τὰ ρϙζ. nõ cognouerũt te: τ sup regna q̃ nomẽ tuũ μὴ ἐπ. ὀνόματί σε, καὶ ἐπὶ βασιλείας αἳ τὸ ὄνομά σου non iuocauerũt. qz deuozauerũt iacob: οὐκ ἐπεκαλέσαντο· ὅτι κατέφαγον τὸν Ἰακώβ, τ cõsumpserũt israel: τ pascua eius καὶ ἐξαφάνωσαν τὸν Ἰσραήλ, καὶ τὴν νομὴν αὐτοῦ desolauerũt. ἠρήμωσαν. Ca.11.
וְלֹא יִשְׁמַע אֶל קוֹלָם׃ וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל		UErbũ qð factũ est ad hieremiã a dño λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου dicẽs: audite verba testamẽti huiꝰ: τ λέγων, ἀκούσατε τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ loq̃ris ad viros iude τ hitantes hie λαλήσεις πρὸς ἄνδρας Ἰούδα καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἰε rusalẽ: τ dices ad eos: hec dicit dñs ρουσαλήμ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος deꝰ israel. maledictus hõ q̃ nõ au ὁ θεὸς Ἰσραήλ· ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἀκού diet verba testamẽti huiꝰ: qð mãda σεται τῶν λόγων τῆς διαθήκης ταύτης, ἧς ἐνετειλά ui pribus vris: inq̃ die eduxi eos μην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἀνήγαγον αὐτοὺς de terra egypti de fornace ferrea dicẽs: au ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ τῆς καμίνου τῆς σιδηρᾶς λέγων, ἀ dite vocẽ meã: τ facite oĩa q̃cũ κούσατε τῆς φωνῆς μου, καὶ ποιήσατε πάντα ὅσα qs ego mãdo vobis. τ eritis mihi in ppłm: τ ἂν ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν· καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ ego ero vobis in deũ: vt statuã iuramẽtũ meũ qð ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, ὅπως στήσω τὸν ὅρκον μου ὃν iurani pribus vris: dare illis terrã ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν, τοῦ δοῦναι αὐτοῖς γῆν fluentẽ lacte τ melle: sicut dies hec. τ respõ ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καθὼς ἡμέρα αὕτη. καὶ ἀπε di τ dixi: fiat dñe. τ dixit dñs ad κρίθην καὶ εἶπα, γένοιτο κύριε· καὶ εἶπεν κύριος πρός me: lege oia verba hec in ciui με, ἀνάγνωθι πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐν πό tatib iuda τ foris hierlm dicẽs: audite λεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλὴμ λέγων, ἀκούσατε verba testamẽti huiꝰ. τ facite ea: τοὺς λογοὺς τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ ποιήσατε αὐ qm cõteſtãs cõteſtaſ sum pa τούς, ὅτι συμμαρτυρόμενος συνεμαρτυρόμην τοῖς πα tres vros in die q̃ eduxi eos de terra egyp τράσι ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ ἧ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύ ti vsq̃ in diẽ hãc. mane cõsurgẽs cõteſtaſ sũ πτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ὀρθρίζων συνεμαρτυρόμην dicẽs: audite vocẽ meã. τ nõ audieſt: ne λέγων, ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου· καὶ οὐκ ἤκουσαν, οὐ qs iclinaueſt aurẽ suã: sed abierũt vnusq̃sq̃ in δὲ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν, ἀλλ' ἐπορεύοντο ἕκαστος ἐν prauitate cordis sui mali. τ in σκολιότητι τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς· καὶ ἐπ duxi sup eos oĩa verba pacti σήγαγον ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ῥήματα τῆς διαθήκης huius qð pcepi vt facerẽt: τ nõ fece τούτης ἧς ἐνετειλάμην τοῦ ποιῆσαι, καὶ οὐκ ἐποί runt. τ dixit dñs ad me: inuẽta est colligatio ησαν. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, εὑρέθη σύνδεσμος in viris iuda τ in habitantibꝰ hierusa ἐν ἀνδράσιν Ἰούδα καὶ ἐν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσα lem. reuersi sũt ad iniqtates patrũ λήμ. ἐπεστράφησαν ἐπὶ τὰς ἀδικίας τῶν πατέρων suozũ αὐτῶν τῶν ccccccccccccccccccccccccccccccccccccc cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

Pritiua.heb.	Ter.heb.hiere.xi.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
תִּמְעִטֵנִי׃ שִׁפְכִי חֲמָתֵךְ עַל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר		xad nihilum redigas me. rEffunde idignationẽ tuã asup bgentes cq nõ cognouerũt te: r& sup spuincias	παυcos nos facias. effunde irã tuã sup gẽtes q̃ ὀλίγους ἡμᾶς ποιήσης· ἔκχεον τὸν θυμόν σου ἐπὶ ἔθνη τὰ ρϙζ.
לֹא יְדָעוּךְ וְעַל מִשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא		bque nomen tuũ knõ in uocauerũt: mquia ncome derunt pIacob: q& deuora uerũt eũ r& cõsumpserũt illum: s& tdecus eius udissi pauerunt. 11.	nõ cognouerũt te: τ sup regna q̃ nomẽ tuũ μὴ ἐπ. ὀνόματί σε, καὶ ἐπὶ βασιλείας αἳ τὸ ὄνομά σου non iuocauerũt. qz deuozauerũt iacob: οὐκ ἐπεκαλέσαντο· ὅτι κατέφαγον τὸν Ἰακώβ, τ cõsumpserũt israel: τ pascua eius καὶ ἐξαφάνωσαν τὸν Ἰσραήλ, καὶ τὴν νομὴν αὐτοῦ desolauerũt. ἠρήμωσαν. Ca.11.
קָרָא אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּעָרֵי		UErbũ qð factũ est ad hieremiã a dño λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου dicẽs: audite verba testamẽti huiꝰ: τ λέγων, ἀκούσατε τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ loq̃ris ad viros iude τ hitantes hie λαλήσεις πρὸς ἄνδρας Ἰούδα καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἰε rusalẽ: τ dices ad eos: hec dicit dñs ρουσαλήμ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος deꝰ israel. maledictus hõ q̃ nõ au ὁ θεὸς Ἰσραήλ· ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἀκού diet verba testamẽti huiꝰ: qð mãda σεται τῶν λόγων τῆς διαθήκης ταύτης, ἧς ἐνετειλά ui pribus vris: inq̃ die eduxi eos μην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἀνήγαγον αὐτοὺς de terra egypti de fornace ferrea dicẽs: au ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ τῆς καμίνου τῆς σιδηρᾶς λέγων, ἀ dite vocẽ meã: τ facite oĩa q̃cũ κούσατε τῆς φωνῆς μου, καὶ ποιήσατε πάντα ὅσα qs ego mãdo vobis. τ eritis mihi in ppłm: τ ἂν ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν· καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ ego ero vobis in deũ: vt statuã iuramẽtũ meũ qð ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, ὅπως στήσω τὸν ὅρκον μου ὃν iurani pribus vris: dare illis terrã ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν, τοῦ δοῦναι αὐτοῖς γῆν fluentẽ lacte τ melle: sicut dies hec. τ respõ ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καθὼς ἡμέρα αὕτη. καὶ ἀπε di τ dixi: fiat dñe. τ dixit dñs ad κρίθην καὶ εἶπα, γένοιτο κύριε· καὶ εἶπεν κύριος πρός me: lege oia verba hec in ciui με, ἀνάγνωθι πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐν πό tatib iuda τ foris hierlm dicẽs: audite λεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλὴμ λέγων, ἀκούσατε verba testamẽti huiꝰ. τ facite ea: τοὺς λογοὺς τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ ποιήσατε αὐ qm cõteſtãs cõteſtaſ sum pa τούς, ὅτι συμμαρτυρόμενος συνεμαρτυρόμην τοῖς πα tres vros in die q̃ eduxi eos de terra egyp τράσι ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ ἧ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύ ti vsq̃ in diẽ hãc. mane cõsurgẽs cõteſtaſ sũ πτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ὀρθρίζων συνεμαρτυρόμην dicẽs: audite vocẽ meã. τ nõ audieſt: ne λέγων, ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου· καὶ οὐκ ἤκουσαν, οὐ qs iclinaueſt aurẽ suã: sed abierũt vnusq̃sq̃ in δὲ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν, ἀλλ' ἐπορεύοντο ἕκαστος ἐν prauitate cordis sui mali. τ in σκολιότητι τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς· καὶ ἐπ duxi sup eos oĩa verba pacti σήγαγον ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ῥήματα τῆς διαθήκης huius qð pcepi vt facerẽt: τ nõ fece τούτης ἧς ἐνετειλάμην τοῦ ποιῆσαι, καὶ οὐκ ἐποί runt. τ dixit dñs ad me: inuẽta est colligatio ησαν. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, εὑρέθη σύνδεσμος in viris iuda τ in habitantibꝰ hierusa ἐν ἀνδράσιν Ἰούδα καὶ ἐν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσα lem. reuersi sũt ad iniqtates patrũ λήμ. ἐπεστράφησαν ἐπὶ τὰς ἀδικίας τῶν πατέρων suozũ αὐτῶν τῶν ccccccccccccccccccccccccccccccccccccc cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc
וְלֹא יִשְׁמַע אֶל קוֹלָם׃ וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל		UErbũ qð factũ est ad hieremiã a dño λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου dicẽs: audite verba testamẽti huiꝰ: τ λέγων, ἀκούσατε τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ loq̃ris ad viros iude τ hitantes hie λαλήσεις πρὸς ἄνδρας Ἰούδα καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἰε rusalẽ: τ dices ad eos: hec dicit dñs ρουσαλήμ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος deꝰ israel. maledictus hõ q̃ nõ au ὁ θεὸς Ἰσραήλ· ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἀκού diet verba testamẽti huiꝰ: qð mãda σεται τῶν λόγων τῆς διαθήκης ταύτης, ἧς ἐνετειλά ui pribus vris: inq̃ die eduxi eos μην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἀνήγαγον αὐτοὺς de terra egypti de fornace ferrea dicẽs: au ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ τῆς καμίνου τῆς σιδηρᾶς λέγων, ἀ dite vocẽ meã: τ facite oĩa q̃cũ κούσατε τῆς φωνῆς μου, καὶ ποιήσατε πάντα ὅσα qs ego mãdo vobis. τ eritis mihi in ppłm: τ ἂν ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν· καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ ego ero vobis in deũ: vt statuã iuramẽtũ meũ qð ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν, ὅπως στήσω τὸν ὅρκον μου ὃν iurani pribus vris: dare illis terrã ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν, τοῦ δοῦναι αὐτοῖς γῆν fluentẽ lacte τ melle: sicut dies hec. τ respõ ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καθὼς ἡμέρα αὕτη. καὶ ἀπε di τ dixi: fiat dñe. τ dixit dñs ad κρίθην καὶ εἶπα, γένοιτο κύριε· καὶ εἶπεν κύριος πρός me: lege oia verba hec in ciui με, ἀνάγνωθι πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐν πό tatib iuda τ foris hierlm dicẽs: audite λεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλὴμ λέγων, ἀκούσατε verba testamẽti huiꝰ. τ facite ea: τοὺς λογοὺς τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ ποιήσατε αὐ qm cõteſtãs cõteſtaſ sum pa τούς, ὅτι συμμαρτυρόμενος συνεμαρτυρόμην τοῖς πα tres vros in die q̃ eduxi eos de terra egyp τράσι ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ ἧ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύ ti vsq̃ in diẽ hãc. mane cõsurgẽs cõteſtaſ sũ πτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης· ὀρθρίζων συνεμαρτυρόμην dicẽs: audite vocẽ meã. τ nõ audieſt: ne λέγων, ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου· καὶ οὐκ ἤκουσαν, οὐ qs iclinaueſt aurẽ suã: sed abierũt vnusq̃sq̃ in δὲ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν, ἀλλ' ἐπορεύοντο ἕκαστος ἐν prauitate cordis sui mali. τ in σκολιότητι τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς· καὶ ἐπ duxi sup eos oĩa verba pacti σήγαγον ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ῥήματα τῆς διαθήκης huius qð pcepi vt facerẽt: τ nõ fece τούτης ἧς ἐνετειλάμην τοῦ ποιῆσαι, καὶ οὐκ ἐποί runt. τ dixit dñs ad me: inuẽta est colligatio ησαν. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, εὑρέθη σύνδεσμος in viris iuda τ in habitantibꝰ hierusa ἐν ἀνδράσιν Ἰούδα καὶ ἐν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσα lem. reuersi sũt ad iniqtates patrũ λήμ. ἐπεστράφησαν ἐπὶ τὰς ἀδικίας τῶν πατέρων suozũ αὐτῶν τῶν ccccccccccccccccccccccccccccccccccccc cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc cccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccccc

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trásla.gre.lxx.cū inter.lati.	Trásla.B.Hie.	Tex.be.hiere.xj. Pritiua.heb.
ptiozū: q̄ nō voluerūt exaudire verba mea. προτέρων, οἱ οὐκ ἠθέλησαν ἐισακοῦσαι τῶν λόγων μου. τ ecce vadūt post deos alienos: vt seruiant eis. τ dissipauerūt dom⁹ ifrael τ domus iuda testamētū meū q̄ pepigi cū patribus eoꝝ. ppter hoc hec dicit dñs: ecce iduco super eos mala de q̄b⁹ nō poterūt exire et eis. γω ἐπ' αὐτοὺς κακὰ ἐξ ὧν οὐ δυνήσονται ἐξελθεῖν ἐξ αὐτῶν. τ clamabūt ad me: τ nō exaudiā eos. C καὶ κεκράξονται πρός με, καὶ οὐκ ἐισακούσομαι αὐτῶν. τ ibūt ciuitates iuda τ habitantes hie ϐ.2.f. καὶ πορεύσονται πόλεις ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ: τ clamabūt ad deos suos: q̄b⁹ ρουσαλήμ, καὶ κεκράξονται πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῶν, οἷς ἔθυσαν αὐτοῖς. οὐ μὴ σώσουσιν αὐτοὺς ἐν καιρῷ malos suos. q: scōm numerū ciuitatū tuaꝝ erāt τῶν κακῶν αὐτῶν. ὅτι κατὰ ἀριθμὸν πόλεών σου ἦσαν dii tui iuda: τ scōm nūerū viarū hierusalē sti sou ἰούδα, καὶ κατὰ ἀριθμὸν ἐξόδων τῆς ἱερουσαλὴμ posuistis aras ad adolēdū baal. τ tu ne λὴμ ἐτάξατε βωμοὺς τοῦ θυμιᾶν τῇ Βαάλ. καὶ σὺ μὴ ores p pplo isto: τ ne petas p προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ μὴ αἴρου περὶ eis in depcatiōe τ ofone: q: nō exaudiā αὐτῶν ἐν δεήσει καὶ προσευχῇ, ὅτι οὐκ ἐισακούσομαι in tpe q̄ inuocant me in tpe afflictiōis eo ἐν τῷ καιρῷ ὡ ἐπικαλοῦνταί με ἐν καιρῷ κακώσεως αὐ rū. q̄d dilecta in domo mea fecit abomina τῶν. τί ἠγαπημένη ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐποίησεν βδέλυγ tionē ei⁹ nūq̄d ofones τ carnes sctē auferēt a te μα; μὴ εὐχαὶ καὶ κρέα ἅγια ἀφελοῦσιν ἀπὸ σοῦ τὰς malicias tuas aut his fugies? oliuā vmbrosā pulchrā κακίας σου ἢ τούτοις διαφεύξῃ; ἐλαίαν εὐσκιον ὡραίαν specie vocauit dñs nomē tuū: ī voce circūcisio τῷ εἴδει ἐκάλεσεν κύριος τὸ ὄνομά σου, εἰς φωνὴν πολ nis ei⁹. incēsus ē ignis in eā: iutiles facti sūt λοῦς αὐτῆς. ἀνήφθη πῦρ ἐπ' αὐτήν, ἠχρειώθησαν οἱ ramt ei⁹. τ dñs exercituū q̄ planta κλάδοι αὐτῆς. καὶ κύριος τῶν δυνάμεων ὁ καταφυ uit te: loquut⁹ est sup te mala p ma τεύσας σε, ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακὰ ἀντὶ τῆς κα litia dom⁹ ifrael τ dom⁹ iuda. q: fecerūt κίας οἴκου ἰσραὴλ καὶ οἴκου ἰούδα. ὅτι ἐποίησαν sibi ad irritandū me cū icēsū offerūt tpi ἑαυτοῖς τοῦ παροργίσαί με ἐν τῷ θυμιᾶν αὐτοὺς τῇ baal. dñe notū fac mihi: τ cognoscā. tūc vidi Βαάλ. κύριε γνώρισόν μοι, καὶ γνώσομαι. τότε εἶδον studia eoꝝ. ego q̄si agn⁹ innocēs addu τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν. ἐγὼ ὡς ἀρνίον ἄκακον ἀγό D ctus vt sacrificet: nō cognoui. sup me cogitauerūt cogi μενον τοῦ θύεσθαι, οὐκ ἔγνων. ἐπ' ἐμὲ ἐλογίσαντο λο tationē dicētes: venite τ imittam⁹ lignū in γισμὸν λέγοντες, δεῦτε καὶ ἐμβάλωμεν ξύλον εἰς τὸν panē ei⁹: τ cōteram⁹ eū de terra viuē ἄρτον αὐτοῦ, καὶ ἐκτρίψωμεν αὐτὸν ἀπὸ γῆς ζών tiū: τ nomē ei⁹ nō memoret vltra. dñe των, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐ μὴ μνησθῇ ἔτι. κύριε τῶν exercituū iudicās iusta: probās renes τ corda: δυνάμεων κρίνων δίκαια, δοκιμάζων νεφροὺς καὶ καρδίας, videā a te vltionē in eis: q: ad te εἴδοιμι τὴν παρὰ σοῦ ἐκδίκησιν ἐν αὐτοῖς, ὅτι πρὸς σὲ renelaui iustificationē meā. ἀπεκάλυψα τὸ δικαίωμά μου.	priores: quī noluerunt audire verba mea. Et hi ergo abierunt post deos alienos vt seruirent eis. Irritū fecerūt dom⁹ ifrl & domus iuda pactum meum: quod pepigi cū patribus eorū. Quā obrē hec dicit dominus. Ecce ego inducā sup eos mala: de qbus exire nō pote runt: & clamabūt ad me et non exaudiam eos. Et ibunt ciuitates iuda & habitatores hie rusalē: & clamabunt ad deos quibus libant: & nō saluabūt eos in tpe afflictionis eorū. Secundū numerū eni ciuitatū tuarū erāt dii tui iuda: & fm numerū viarū tuarū hierusalē posuisti aras cōfusiōis: aras ad libandum baalim. Tu ergo noli orare pro populo hoc: & ne assumas pro eis laudem & orationē: quia non exaudiam in tēpore clamoris eorum ad me: in tpe afflictiōis eorū. Quid est q̄ dilect⁹ meus in domo mea fecit scelera multa? Nunquid carnes sancte auferent a te malicias tuas in quibus gloriata es? Oliuā vberē pulchrā: fructiferā: speciosam vocauit dñs nomen tuū. Ad vocē loquele grandis exarsit ignis in ea: & combusta sunt fructeta eius. Et dñs exercituum qui plantauit te: locutus est sup te maluz: pro malis domus israel & domus iuda que fecerunt sibi ad irritandum me: libātes baalim. Tu autē dñe demonstrasti mihi: & cognoui. tūc ostendisti mihi studia eorū: & ego q̄si agnus mānsuetus q̄ portatur ad victimā. Et nō cognoui q̄ cogitauerūt sup me cōsilia: dicētes. mittamus lignū in panē eius: & eradamus eū de terra viuentiū: & nomē ei⁹ nō memoretur amplius. Tu cāt dñe sabaoth q iudicas iuste: & pbas renes & corda: videā vltionē tuam ex eis. Tibi enim reuelaui causam meam.	הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר מֵאֲנוּ לִשְׁמֹעַ אֶת דְּבָרַי וְהֵמָּה הָלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים פּוּר אֲחֵרִים לְעָבְדָם הֵפֵרוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבְרִית בֵּית יְהוּדָה אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי בְּרִת אֶת אֲבוֹתָם לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵבִיא אֲלֵיהֶם רָעָה אֲשֶׁר לֹא בוא רוע יוּכְלוּ לָצֵאת מִמֶּנָּה וְזָעֲקוּ אֵלַי יָכל יצא וְלֹא אֶשְׁמַע אֲלֵיהֶם וְהָלְכוּ עָרֵי שָׁמַע עיר יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם וְזָעֲקוּ אֶל אֱלֹהִים אֲשֶׁר הֵם מְקַטְּרִים לָהֶם מָקַר וְהוֹשֵׁעַ לֹא יוֹשִׁיעַ לָהֶם בְּעֵת רָעָתָם כִּי מִסְפַּר עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה סָפַר עיר וּמִסְפַּר חֻצוֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם שַׂמְתֶּם מִזְבְּחוֹת לַבֹּשֶׁת מִזְבְּחוֹת לְקַטֵּר חוץ היה שום זבח לַבָּעַל וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד בּוּשׁ פלל בעל הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בַּעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה כִּי אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ בְּעֵת קָרְאָם אֵלַי בְּעֵת רָעָתָם מָה לִידִידִי רוע יָדַד עָשָׂה בֵּיתִי עָשׂוֹתָהּ הַמְזִמָּתָהּ הָרַבִּים בַּיִת עָשָׂה בְּשַׂר קֹדֶשׁ יַעַבְרוּ מֵעָלַיִךְ כִּי רָעָתֵךְ אָז תַּעֲלֹזִי זִית רענן רוע עָלַז פרה יְפֵה פְּרִי תֹאַר קָרָא יְהוָה שְׁמֵךְ בָּעַר נָדַל הָמוֹן גְּדוֹלָה הִצִּית אֵשׁ עָלֶיהָ וְרָעוּ דָּלִיּוֹתֶיהָ יְהוָה צְבָאוֹת הַנּוֹטֵעַ אֹתָךְ דִּבֶּר עָלַיִךְ רָעָה בְּגִלַּל רָעַת בֵּית יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ לָהֶם לְהַכְעִיסֵנִי לְקַטֵּר לַבָּעַל יְהוָה יָדַע רָאָה הוֹדִיעֲנִי וָאֵדָעָה אָז הֶרְאִיתַנִי עָלַל אֱלֹף מַעַלְלֵיהֶם וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף יוּבַל יָבַל טָבַח לְטִבּוֹחַ וְלֹא יָדַעְתִּי כִּי עָלַי חָשְׁבוּ חָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת נַשְׁחִיתָה עֵץ בְּלַחְמוֹ בָּרַת וְנִכְרִיתֶנּוּ מֵאֶרֶץ חַיִּים וְשִׁמּוֹ לֹא יִזָּכֵר עוד זָכַר יְהוָה צְבָאוֹת שֹׁפֵט צֶדֶק בֹּחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב אֶרְאֶה נְקָמָתְךָ כָּלָה רָאָה כִּי אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי אֶת רִיבִי גָּלָה רוב	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.be.Biere.xij.	Trásla.B.Wie.	Trás.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה עַל אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת		[s]Propterea [t]hec [u]dicit [k]dñs [r]ad [v]iros [s]anathot: ∞∞∞	ꝓpter hoc hec dicit dñs ad viros anathoth Infra 20.c.
הַמְבַקְשִׁים אֶת נַפְשֶׁךָ לֵאמֹר	נִבָּא	[b]qui querunt [b]animam tu am: & [c]dicunt. ∞∞∞∞∞∞∞	διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τοὺς ἄνδρας ἀναθὼθ τοὺς ζητοῦντας τὴν ψυχήν μου, τοὺς λέγοντας, οὐ μὴ προφητεύσῃς
לֹא תִנָּבֵא בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא	נָבָא	[r]Non [s]prophetabis [n]in no mine [t]domini: [k]& non ∞	ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου· εἰδὲ μὴ ἀποθάνῃ ἐν ταῖς
תָּמוּת בְּיָדֵנוּ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה	מוּת	[m]morieris [m] ī manib⁹ nr̃is.	manib⁹ nr̃is. ꝓpter hoc hec dicit dñs exerci
צְבָאוֹת הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיהֶם הַבַּחוּרִים	בָּחַר	[n]Propterea [o]hec [p]dicit [q]dñs	χερσὶν ἡμῶν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνά
יָמוּתוּ בַּחֶרֶב בְּנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם		[r]exercituū. [s]Ecce ego [t]vi	μεων· ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισκέπτομαι ἐπ᾽ αὐτούς. οἱ νεανίσκοι
יָמֻתוּ בָּרָעָב וּשְׁאֵרִית לֹא תִהְיֶה	הָיָה	sitabo [u]sup eos. [x] Iuuenes	αὐτῶν ἐν μαχαίρᾳ ἀποθανοῦνται, υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυ
כִּי אָבִיא רָעָה אֶל אַנְשֵׁי	בּוא רוֹעַ	[r]morientur [r]in gladio: [a]fi	γατέρες αὐτῶν τελευτήσουσιν ἐν λιμῷ, καὶ ἐγκατά
עֲנָתוֹת שְׁנַת פְּקֻדָתָם׃	שָׁנָה	lii eorum [b]& filie eorum	λειμμα οὐκ ἔσαι αὐτῶν. ὅτι ἐπάξω κακὰ ἐπὶ τοὺς κα
צַדִּיק אַתָּה יְהוָה כִּי אָרִיב אֵלֶיךָ	Cap. xij.	[c]morientur [d]in fame: [e]&	bitantes in anathoth in ānno visitationis eor.
אַךְ מִשְׁפָּטִים אֲדַבֵּר אִתָּךְ מַדּוּעַ	צָדַק רוב	reliquie [f]non [g]erunt ex ∞	τοικοῦντας ἐν ἀναθὼθ ἐν ἐνιαυτῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν.
דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צָלְחָה שָׁלוֹ כָּל בֹּגְדֵי	שָׁפַט דִּבֵּר	[h]eis. [k] Inducam [l]enim [m]ma	Δίκαιος εἶ κύριε, ὅτι ἀπολογίσομαι πρὸς σὲ Ca.12.
בָגֹד הֲלוֹא נָטַעְתָּם גַּם שֹׁרַשְׁתָּם יָלְכוּ גַּם	מָדַע שָׁלָה	lum [m]super [n]viros ∞∞∞∞	verūtñ iudicia loquar ad te: q̃ via ipioꝝ
עָשׂוּ פֶּרִי קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק	עָשָׂה פְּרִי	[o]anathot: [p]annum [q]visita	ὡλὴν κρίματα λαλήσω πρὸς σέ, ὅτι ὁδοὺς ἀσεβῶν
מִכִּלְיוֹתֵיהֶם׃ וְאַתָּה יְהוָה יְדַעְתַּנִי	כָּרַב פֶּה	tionis eorum. 12.	ꝓsperat: abūdātes fcti sūt oēs p̃uaricātes p̃uaricatōes.
תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי אִתָּךְ הַתְּקֵם	רָחַק כְּלָיָה	[s]Iustus quidē [t]tu es [c]do	εὐοδοῦνται, εὐθήνησαν πάντες οἱ ἀθετοῦντες ἀθετήματα.
כְּצֹאן לְטִבְחָה וְהַקְדִּשֵׁם לְיוֹם	רָאָה קֶדֶשׁ	mine [p]fi [c]disputē [t]ecū:	plantasti eos: ꝛ radicē fecerūt. filios ghauerūt:
הָרֵנָה עַד מָתַי תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְעֵשֶׂב	אָבַל	[e]verūtñ [f]iudicia [l] loquar	ἐφύτευσας αὐτούς, καὶ ἐρριζώθησαν· ἐτεκνοποίησαν,
כָּל הַשָּׂדֶה יִבָּשׁ מֵרַעַת יֹשְׁבֵי בָהּ	רוּעַ	[k]ad te. [l]Quare ∞∞∞∞∞∞∞	ꝛ fecerūt fructū. ꝓpe es tu oris eox· ꝛ tu dñe co
סָפְתָה בְהֵמוֹת וָעוֹף כִּי אָמְרוּ לֹא	נָאָה	[m]via [n]ipioꝝ [o]pspatur: [r]bñ	τῶν, καὶ πόρρω ἀπὸ τῶν νεφρῶν αὐτῶν, καὶ σὺ κύριε γι
יִרְאֶה אֶת אַחֲרִיתֵנוּ׃ כִּי אֶת רַגְלִים	רָאָה	est [q]oībus [r]q p̃uaricātur &	gnoscis me: ꝓbasti cor meū cor̃ te.
רַצְתָּה וַיְלָאוּךָ וְאֵיךְ תְּתַחֲרֶה אֶת	רָצָה לָאָה	[s]iniq̃ agunt: [r]Plantasti eos	νώσκεις με, δεδοκίμακας τὴν καρδίαν μου ἐναντίον σου.
סוּסִים וּבְאֶרֶץ שָׁלוֹם אַתָּה בוֹטֵחַ	שָׁלֵם בָּטַח	[u]& [x]radicē miserūt: [r]profi	cōgrega eos vt gregē ad victimā: ꝛ sctifi
וְאֵיךְ תַּעֲשֶׂה גְּאוֹן הַיַּרְדֵּן כִּי יַגְרוּךָ	עָשָׂה גָּאָה	ciūt [x]& [a]facīt [b]fructū: [c]p	συνάγαγε αὐτοὺς ὡς πρόβατα εἰς θυσίαν, καὶ ἁγνί
אַחֶיךָ וּבֵית אָבִיךָ גַּם הֵמָּה בָּגְדוּ		pe es [d]tu [c]ori eox: [f]& lōge	ca eos in diē occisionis. vsq̃quo lugebit
בָּךְ גַּם הֵמָּה קָרְאוּ אַחֲרֶיךָ מָלֵא		[a] a renib⁹ eorū. [b]& tu dō	σον αὐτοὺς εἰς ἡμέραν σφαγῆς· ἕως πότε πενθήσει ἡ
אַל תַּאֲמֵן בָּם כִּי יְדַבְּרוּ אֵלֶיךָ	אָמַן דִּבֵּר	mine [k] nosti me: ∞∞∞∞∞∞∞	terra: ꝛ οἱς herba agri siccabit a
טוֹבוֹת עָזַבְתִּי אֶת בֵּיתִי נָטַשְׁתִּי		[l]vidisti me: [m]& ꝓbasti [n]cor	γῆ, καὶ πᾶς ὁ χόρτος τοῦ ἀγροῦ ξηρανθήσεται ἀπὸ
אֶת יְדִידוּת נַפְשִׁי בְּכַף אֹיְבֶיהָ׃ הָיְתָה	נָתַן יָדִיד	meū [o]tecū. [p] Cōgrega eos	malicia habitantiū i ea: ad nihilū redacta sūt tumēta
נַחֲלָתִי לִי כְּאַרְיֵה בַּיָּעַר נָתְנָה עָלַי	הָיָה אָרָה	[q]quasi gregē [r]ad victimā:	κακίας τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ, ἠφανίσθησαν κτήνη
בְּקוֹלָהּ עַל כֵּן שְׂנֵאתִיהָ׃ הַעַיִט		[e]& sanctifica eos [f] in diē	ꝛ volatilia: q̃ dixerūt: nō videbit deꝰ vias nr̃as.
צְבוּעַ נַחֲלָתִי לִי הַעַיִט סָבִיב	צָבַע סָבַב	[u]occisionis. [x]Vsq̃quo lu	καὶ πετεινά, ὅτι εἶπαν, οὐκ ὄψεται ὁ θεὸς ὁδοὺς ἡμῶν.
עָלֶיהָ לְכוּ אִסְפוּ כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה	יָלַל חָיָה	gebit [a]terra: [b]& herba ∞	tui pedes currūt: ꝛ dissoluūt te. quomō ꝓpa
הֵתָיוּ לְאָכְלָהּ רֹעִים רַבִּים שִׁחֲתוּ	אָתָה רָעָה	[c]oīs [d]regionis [c] ficcabitur	σου οἱ πόδες τρέχουσιν, καὶ ἐκλύουσίν σε· πῶς πα
חֶלְקָתִי נָתְנוּ אֶת חֶלְקַת חֶמְדָּתִי	רָבַב בּוּס	[f]ꝓpter malicia [g]habitantiū	raris in eqs: ꝛ in terra pacis tu cōfidi
נָתְנוּ אֶת חֶלְקָתִי לְמִדְבַּר שְׁמָמָה׃		[h]in ea. [i]Cōsumptū est [k]aial	ρασκευάζῃ ἐφ᾽ ἵπποις, καὶ ἐν γῇ εἰρήνης σὺ πέποι
		[l]& volucre: [m]qm̃ [n]dixerūt	sti. quomō facies in fremitu iordanis: q̃ ꝛ
		[o]non [p]videbit [r]nouissima	θας· πῶς ποιήσεις ἐν φρυάγματι τοῦ ἰορδάνου, ὅτι καὶ
		nostra. [s] Si [t]cū [u]peditibus	fratres tui ꝛ dom⁹ pr̃is tui ꝛ ip̃i iobedi
		[x]currens [y] laborasti: [z]quō	οἱ ἀδελφοί σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου καὶ αὐτοὶ ἠθε
		[a]cōtendere poteris [b]cum	ētes fuerūt tibi. ip̃i clamauerūt: ex posteriozib⁹ tuis cōgre
		[c]equis? [d]Cum aūt in terra	γησάν σε· καὶ αὐτοὶ ἐβόησαν, ἐκ τῶν ὀπίσω σου ἐπισυ
		[c]pacis [g]securus [f]fueris: ∞	gati sūt. ne credas in eis: q̃ loquent ad
		[b]quid [i]facies [k] in superbia	σὺ μὴ χθήσαν· μὴ πιστεύσῃς ἐν αὐτοῖς, ὅτε λαλήσουσιν πρὸς
		[l]iordanis? [m] Nam [n]& ∞∞∞	te bona. vereliqui domū meā: dimisi here
		[o]frēs tui [p]& domus [q] pr̃is	σὲ καλά· ἐγκαταλέλοιπα τὸν οἶκόν μου, ἀφῆκα τὴν κλη
		tui: [r]etiā [s]ipsi [t]pugnauerūt	ditatē meā: vedi dilectā aiam meā in man⁹
		[u]aduersum te: [x]& [y]clama	ρονομίαν μου, ἔδωκα τὴν ἠγαπημένην ψυχήν μου εἰς χεῖρας
		uerūt [a]post te [b]plena voce.	ἐχθρῶν αὐτῆς· ἐθνῶν ἡ κληρονομία μου ἐμοὶ ὡς λέων ἐν δρυ
		[c]Ne [d]credas [e]eis [f]cum [g]lo	ua. vedit cōtra me vocē suā: ideo odiui
		cuti fuerint [h] tibi ∞∞∞∞∞∞∞	μῶ· ἔδωκεν ἐπ᾽ ἐμὲ τὴν φωνὴν αὐτῆς, διὰ τοῦτο ἐμίση
		[i]bona. [k] Reliqui [m]domum	eā. nūqd spelūca hyene hereditas mea mihi. C
		meam: [n] dimisi ∞∞∞∞∞∞∞	σα αὐτήν· μὴ ποίλαιον ὑαίνης ἡ κληρονομία μου ἐμοί,
		[o]hereditatem meam. [q]De	aut spelūca i circuitu ei⁹ sup eā: pergite cōgre
		di [e] dilectam ∞∞∞∞∞∞∞∞	ἢ ποίλαιον κύκλῳ αὐτῆς ἐπ᾽ αὐτήν; βαδίσατε συνα
		[f]animā meā [in] man⁹ [r]ini	gate oēs bestias agri ꝛ veniāt ad
		micorū eius: [r]facta ē [s]mihi	γάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ ἐλθέτωσαν τοῦ
		[a]hereditas mea [b]quasi leo	deuorandū eā. pastores multi corruperūt vine
		[c]in silua. [d]Dedit [c]cōtra me	φαγεῖν αὐτήν. ποιμένες πολλοὶ διέφθειραν τὸν ἀμπε
		[r]vocem: [s]ideo [t]odiui eam.	am meā: ꝛ polluerūt partē meā: dederūt
		[k]Nunquid auis ∞∞∞∞∞∞∞	λῶνά μου, καὶ ἐμόλυναν τὴν μερίδα μου, ἔδωκαν ∞∞∞
		[l]discolor [m] hereditas mea	
		[n]mihi? [o]Nunqd aus tincta	
		[p]per totū? [r] Venite [s]cōgre	
		gamini [t]oēs [u]bestie [t]terre:	
		[r]ꝓperate [s]ad deuorandū.	
		[a]Pastores [b]multi [c]demoliti	
		sunt [b]vineā meā: [c]cōculca	
		uerūt [g]partē meā. [b]Dedeŕt	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

partē desiderabilē meā in desertū inutilū. facta est in
μερίδα ἐπιθυμητήν μου εἰς ἔρημον ἄβατον. ἐγενήθη εἰς
dissipatiōes pditiōis. ppter me dissipatiōe dissipata ē om
ἀφανισμὸν ἀπωλείας. διὰ ἐμὲ ἀφανισμῷ ἠφανίσθη πᾶ
nis terra: q nō est vir ponēs in corde. sup
σα ἡ γῆ, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνὴρ τιθέμενος ἐν καρδίᾳ. ἐπὶ
oēm exiliū in deserto venēt vastantes:
πᾶσαν ἀιχμαλωσίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἦλθον ταλαιπωροῦντες,
q gladius dñi devorabit ab extremo
ὅτι μάχαιρα τοῦ κυρίου καταφάγεται ἀπὸ ἄκρου τῆς
terre vsq ad extremū terre. nō est pax oī car
γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς. οὐκ ἔστιν εἰρήνη πάσῃ σαρ
ni. seminastis triticū ꝛ spinas messuistis. foꝛ
κί. ἐσπείρατε πυροὺς καὶ ἀκάνθας ἐθερίσατε. οἱ κλῆ
tes eoꝝ nō pderūt eis. cōfundimini a
ροι αὐτῶν οὐκ ὠφελήσουσιν αὐτούς. αἰσχύνθητε ἀπὸ
gnatiōe vīa ab opprobrio īcōspectu dñi.
καυχήσεως ὑμῶν ἀπὸ ὠνειδισμοῦ ἐναντίον κυρίου.
q hec dicit dñs de oīb⁹ vicinis
ὅτι τάδε λέγει κύριος περὶ πάντων τῶν γειτόνων
D malis tāgentib⁹ hereditatē meā: quā
τῶν πονηρῶν τῶν ἁπτομένων τῆς κληρονομίας μου, ἧς
diuisi pplo meo israel. ecce ego euello e=
ἐμέρισα τῷ λαῷ μου Ἰσραήλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἀναστῶ αὐ=
os a terra eoꝝ: ꝛ iudā eiciā
τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ τὸν Ἰούδαν ἐκβαλῶ
de medio eoꝝ. ꝛ erit postq̄ eiecero ego
ἐκ μέσου αὐτῶν. καὶ ἔσται μετὰ τὸ ἐκβαλεῖν με αὐ
eos cōuertar: ꝛ miserebor eoꝝ: ꝛ hītare faciā
τοὺς ἐπιστρέψω, καὶ ἐλεήσω αὐτούς, καὶ κατοικιῶ
eos vnūquēq⁹ in hereditatē suā: ꝛ vnūquēq⁹
αὐτοὺς ἕκαστον εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον
in terrā suā. ꝛ erit si discētes didicerint
εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ ἔσται ἐὰν μαθόντες μάθωσιν
viā pplī mei: vt iurēt in noīe
τὴν ὁδὸν τοῦ λαοῦ μου, τοῦ ὀμνύειν ἐν τῷ ὀνόματί
meo. viuit dñs: sicut docuerūt pplm meū iurare
μου· ζῇ κύριος, καθὼς ἐδίδαξαν τὸν λαόν μου ὀμνύειν
in baal: ꝛ edificabunt in medio pplī
ἐν τῇ Βαάλ, καὶ οἰκοδομηθήσονται ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ
mei. si aūt nō cōuersi fuerit: ꝛ euellā gētē illā
μου. ἐὰν δὲ μὴ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἐξαρῶ ἔθνος ἐκεῖνο
euulsione ꝛ pditione dicit dñs.
ἐξάρσει καὶ ἀπωλείᾳ λέγει κύριος. Ca.13.

Hec dicit dñs: vade: ꝛ possīde tibi
Τάδε λέγει κύριος, βάδισαι, καὶ κτῆσαι σεαυτῷ
A cinctoriū lineū: ꝛ pone circū lūbos tuos: ꝛ
περίζωμα λινοῦν, καὶ περίθου πόλει ὀσφύν σου, καὶ
in aqua nō ptrāsibit. ꝛ possedi cinctoriū
ἐν ὕδατι οὐ διελεύσεσθαι. καὶ ἐκτησάμην τὸ περίζωμα
scōm verbū dñi: ꝛ circūposui circū lūbos meos.
κατὰ τὸν λόγον κυρίου. καὶ περιέθηκα περὶ τὴν ὀσφύν μου.
ꝛ factū ē verbū dñi ad me scōo dicēs: accipe
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με ἐκ δευτέρου λέγων, λάβε τὸ
cinctoriū qđ circa lūbos tuos: ꝛ surge ꝛ vade ad
περίζωμα τὸ περὶ τὴν ὀσφύν σου, καὶ ἀνάστηθι καὶ βάδισον ἐπὶ
euphratem: ꝛ abscōde illud illic in foramie
τὸν Εὐφράτην, καὶ κατάκρυψον αὐτὸ ἐκεῖ ἐν τῇ τρυμαλιᾷ
petre. ꝛ abiī ꝛ abscōdi illud in
τῆς πέτρας. καὶ ἐπορεύθην καὶ ἔκρυψα αὐτὸ ἐν τῷ
euphrate sicut pcepit mihi dñs. ꝛ factū est post
Εὐφράτῃ καθὼς ἐνετείλατό μοι κύριος. καὶ ἐγένετο μετὰ
dies multos: ꝛ dixit dñs ad me: sur
τὰς ἡμέρας πολλάς, καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἀνάσ=
ge vade ad euphratē ꝛ accipe illinc cin
ι βάδισον ἐπὶ τὸν Εὐφράτην καὶ λάβε ἐκεῖθεν τὸ πε
ctoriū qđ pcepi tibi vt abscōderes illud ibi.
ρίζωμα ὃ ἐνετειλάμην σοι τοῦ κατακρύψαι αὐτὸ ἐκεῖ.
ꝛ abiī ad euphratē ꝛ fodi ꝛ accepi
καὶ ἐπορεύθην ἐπὶ τὸν Εὐφράτην καὶ ὤρυξα καὶ ἔλαβον
cinctoriū de
τὸ περίζωμα ἐκ τοῦ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trāsla.B.Vie.

portionē meā desidera=
bilē in desertū solitudis:
posuerūt eā in dissipatio
nē: luxitq; sup me. Deso
latiōe desolata ē omis tra:
qa nullus est q recogitet
corde. Super omnes vi
as deserti venerunt oēs
vastatores terre: qa gla
dius domini devorabit
ab extremo terre vsq;
ad extremū eius. Nō est
pax vniuerse carni. Se=
minauerunt triticum: oo
& spinas messuerūt: he
reditatē acceperūt: & nō
eis pderit. Cōfundemi
ni a fructibus vrīs ppter
ira furoris dñi. Hec di=
cit dñs aduersum oēs vi
cinos meos pessimos: q
tangūt hereditatē quam
distribui populo meo is
rael. ooooooooooooooooo
Ecce ego euellaz eos de
terra sua: & ooooooooooo
domum iuda euellam
de medio eorum. Et cū
euulsero eos cōuertar
& miserebor eorum: oo
& reducā eos: virum ad
hereditatē suam: & virū
in terram suam. Et erit
si eruditi didicerint oo
vias populi mei vt iu=
rent nomine meo: oooo
viuit dñs: sicut docue=
runt populum meum oo
iurare in baal: edificabū
tur in medio populi mei.
Quod si non audierint:
euellam ooooooooooooo
gentē illā euulsione &
pditione ait dñs. 13.

Hec dicit dominus oo
ad me. Vade & pos
side tibi lūbare lineum:
& pones illud sup lūbos
tuos: & in aquam non
inferes illud. Et possedi
lumbare iuxta verbum
dñi: & posui circa lūbos
meos. Et factū est sermo
domini ad me secundo
dicens. Tolle ooooooooo
lumbare quod possedi=
sti: quod est circa ooooo
lūbos tuos: & surgens
vade ad euphratē: & ab
scōde ibi illud in foram
ne petre. Et abii & abscō
di illud in euphrate sicut
preceperat mihi dñs.
Et factum est post dies
plurimos: dixit domin?
ad me. Surge & vade
ad euphratē & tolle inde
lūbare qđ precepi tibi:
vt absconderes illud ibi.
Et abii ad euphratē fo=
di & tuli ooooooooooo

Tex.he.biere.xiij. Pītiua.heb.

דִּבֶּר יהוה אֶל־יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ חֶלְקַת חֶמְדָּתִי לְמִדְבָּר שַׂמּוּ שְׁמָמָה׃ שָׂמַם
לְשַׁמָּה אָבְלָה עָלַי שָׁמֵמָה נְשַׁמָּה כָּל־הָאָרֶץ כִּי־אֵין אִישׁ שָׂם עַל־
לֵב׃ עַל כָּל שְׂפָיִם בַּמִּדְבָּר בָּאוּ שׁדְדִים כִּי חֶרֶב לַיהוָה אֹכְלָה
מִקְצֵה אֶרֶץ וְעַד קְצֵה הָאָרֶץ אֵין שָׁלוֹם לְכָל בָּשָׂר זָרְעוּ חִטִּים
וְקֹצִים קָצָרוּ נָחֲלוּ לֹא יוֹעִלוּ וּבֹשׁוּ מִתְּבוּאֹתֵיכֶם מֵחֲרוֹן אַף
יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עַל כָּל שְׁכֵנַי הָרָעִים הַנֹּגְעִים בַּנַּחֲלָה אֲשֶׁר
הִנְחַלְתִּי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל הִנְנִי נֹתְשָׁם מֵעַל אַדְמָתָם וְאֶת
בֵּית יְהוּדָה אֶתּוֹשׁ מִתּוֹכָם׃ וְהָיָה אַחֲרֵי נָתְשִׁי אוֹתָם אָשׁוּב וְרִחַמְתִּים
וַהֲשִׁבְתִּים אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ וְאִישׁ לְאַרְצוֹ׃ וְהָיָה אִם לָמֹד יִלְמְדוּ
אֶת דַּרְכֵי עַמִּי לְהִשָּׁבֵעַ בִּשְׁמִי חַי יְהוָה כַּאֲשֶׁר לִמְּדוּ אֶת עַמִּי
לְהִשָּׁבֵעַ בַּבָּעַל וְנִבְנוּ בְּתוֹךְ עַמִּי׃ וְאִם לֹא יִשְׁמָעוּ וְנָתַשְׁתִּי אֶת
הַגּוֹי הַהוּא נָתוֹשׁ וְאָבֵד נְאֻם יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה Cap.xiij.
אֵלַי הָלוֹךְ וְקָנִיתָ לְךָ אֵזוֹר פִּשְׁתִּים וְשַׂמְתּוֹ עַל מָתְנֶיךָ וּבַמַּיִם לֹא
תְבִאֵהוּ׃ וָאֶקְנֶה אֶת הָאֵזוֹר כִּדְבַר יְהוָה וָאָשֶׂם עַל מָתְנָי׃ וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֵלַי שֵׁנִית לֵאמֹר׃ קַח אֶת הָאֵזוֹר אֲשֶׁר קָנִיתָ אֲשֶׁר עַל
מָתְנֶיךָ וְקוּם לֵךְ פְּרָתָה וְטָמְנֵהוּ שָׁם בִּנְקִיק הַסָּלַע׃ וָאֵלֵךְ וָאֶטְמְנֵהוּ
בִּפְרָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אוֹתִי׃ וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים רַבִּים וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֵלַי קוּם לֵךְ פְּרָתָה וְקַח מִשָּׁם אֶת הָאֵזוֹר אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְטַמְּנוֹ שָׁם׃
וָאֵלֵךְ פְּרָתָה וָאֶחְפֹּר וָאֶקַּח אֶת

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb. Ter.he.Biere.xiij. Trāsla.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

הָאֵזוֹר מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר טְמַנְתִּיו שָׁם
עָשָׂמָה וְהִנֵּה נִשְׁחַת הָאֵזוֹר לֹא
יִצְלַח לַכֹּל וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה כָּכָה אַשְׁחִית
אֶת גְּאוֹן יְהוּדָה וְאֶת גְּאוֹן יְרוּשָׁלִַם
הָרָבִּים הָעָם הַזֶּה הָרָע הַמְּאֲנִים
לִשְׁמֹעַ אֶת דְּבָרַי הַהֹלְכִים
בִּשְׁרִירוּת לִבָּם וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי
אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעָבְדָם וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת
לָהֶם וְיִהְיוּ כָּאֵזוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר לֹא
יִצְלַח לַכֹּל כִּי כַּאֲשֶׁר יִדְבַּק
הָאֵזוֹר אֶל מָתְנֵי אִישׁ כֵּן הִדְבַּקְתִּי
אֵלַי אֶת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל
בֵּית יְהוּדָה נְאֻם יְהוָה לִהְיוֹת לִי
לְעָם וְלִשֵּׁם וְלִתְהִלָּה וּלְתִפְאָרֶת
וְלֹא שָׁמָעוּ וַאֲמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל כָּל נֵבֶל יִמָּלֵא יָיִן וְאָמְרוּ
אֵלֶיךָ הֲיָדוֹעַ לֹא נֵדַע כִּי כָל נֵבֶל
יִמָּלֵא יָיִן וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
יְהוָה הִנְנִי מְמַלֵּא אֶת כָּל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ הַזֹּאת וְאֶת הַמְּלָכִים הַיֹּשְׁבִים
לְדָוִד עַל כִּסְאוֹ וְאֶת הַכֹּהֲנִים וְאֶת
הַנְּבִיאִים וְאֶת כָּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם
שִׁכָּרוֹן וְנִפַּצְתִּים אִישׁ אֶל אָחִיו
וְהָאָבוֹת וְהַבָּנִים יַחְדָּו נְאֻם
יְהוָה לֹא אֶחְמוֹל וְלֹא אָחוּס וְלֹא
אֲרַחֵם מֵהַשְׁחִיתָם׃ שִׁמְעוּ וְהַאֲזִינוּ
אַל תְּנַבֵּהוּ כִּי יְהוָה דִּבֶּר׃ תְּנוּ
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּבוֹד בְּטֶרֶם
יַחְשִׁךְ וּבְטֶרֶם יִתְנַגְּפוּ רַגְלֵיכֶם עַל
הָרֵי נָשֶׁף וְקִוִּיתֶם לָאוֹר וְשָׂמָהּ
לְצַלְמָוֶת לְעֵרָפֶל׃ וְאִם
לֹא תִשְׁמָעוּהָ בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה
נַפְשִׁי מִפְּנֵי גֵוָה וְדָמֹעַ תִּדְמַע וְתֵרַד
עֵינִי דִּמְעָה כִּי נִשְׁבָּה עֶדֶר יְהוָה׃

'lumbare[g] de[b] loco[i] vbi[k] ab
ſconderam illud. ∞∞∞∞∞
[m]Et ecce[n] cōputruerat[o] lū
bare: ita vt[p] nulli vſui ∞∞∞
[q]aptum eſſet. [e] Et factum
eſt[r] verbum[u] dñi[r] ad me ∞
'dicens.' Hec[a] dicit[b] dñs.
[c]Sic[e] putreſcere faciam ∞
'ſuperbiam[f] iuda[b] & 'ſup=
biam[k] hieruſalem ∞∞∞∞
'multam: [m]populum[n] iſtū
[o]peſſimum[p] qui nolunt
[q]audire[e] verba mea: &'am
bulant ∞∞∞∞:∞∞:∞∞∞
[u]in prauitate[c] cordis ſui:
'abieruntq3[p] poſt ∞∞∞∞∞
[a]deos[b] alienos[c] vt ſeruirēt
eis[e] et adorarent ∞∞∞∞∞
[c]eos.'[f] Et erunt[g] ſicut lūba
re[b] iſtud 'quod[k] nulli vſui
'aptum eſt.[o] Sicut[n] enim
[p]adheret ∞∞:∞∞:∞∞:∞∞∞
[q]lumbare[r] ad[e] lumbos[c] vi=
ri:[u] ſic[r] agglutinaui ∞∞∞
'mihi[a] omnem[b] domum
[c]iſrael:[o] &'omnem ∞∞∞
'domum[e] iuda[b] dicit[t] do=
minus:[k] vt eſſent[t] mihi ∞
[m]in populū[n] & in nomen
[o]& in laudē[r] & in glorīā:
[q]& non[r] audierūt.[o] Dices
ergo[t] ad eos ∞∞∞∞∞∞∞
[k]ſermonem[r] iſtum.' Hec
[a]dicit[b] dominus[c] deus ∞
[o]iſrael.[c] Ois[r] lagūcula[a] im
plebitur[b] vino.' Et dicent
[k]ad te.' Nunquid ignora=
mus:[o] quia[p] oīs[q] lagūcula
'implebitur[e] vino?' Et di=
ces[u] ad eos.' Hec[r] dicit ∞
'dominus.': Ecce ego[b] im
plebo[o] omēs[c] habitatores
'terre[g] huius: [b] & 'reges
[k]qui ſedent ∞∞∞∞∞∞∞
'de ſtirpe' dauid[m] ſup[n] thro
nū eius[o] & [p]ſacerdotes[q] &
'prophetas:[e] &'omēs[u] ha
bitatores[c] hieruſalem ∞
'ebrietate: '& diſpergam
cos[a] virum[b] a[c] fratre ſuo:
[o]& patres[c] & filios[r] pari=
ter[g] ait ∞∞∞∞∞:∞∞∞∞∞
[b]dominus.' Non[k] parcam
'& non[m] concedam:[n] neq3
[o]miſerebor[p] vt nō diſper=
dā eos.[q] Audite[r] & auri[b]
percipite:[e] nolite[c] eleuari
[u]qa[r] dñs[t] locutus eſt.' Date
[a]domino[b] deo veſtro[c] glo
riam[o] ante q3 ∞∞∞∞∞∞∞
[c]cōtenebreſcat:' & ante q3
[g]offendāt[b] pedes veſtri[i] ad
[k]mōtes[t] caligīoſos.[m] Ex
pectabitis[n] lucē:[o] & ponet
eam[p] in vmbrā mortis[q] &
'in caliginem. Q d'[e] ſi hoc
[t]non[u] audieritis:' in abſcō
dito[r] plorabit ∞∞∞∞∞∞∞
'ania mea[a] a facie[b] ſupbie.
[c]Plorās[o] plorabit[c] & dedu
cet' oculus me[g] lachrymā:
[g]qa[i] captus eſt[k] grex[i] dñi.

loco vbi abſcōdi illud ibi. τ ecce corrupti
τόπου οὗ ἔκρυψα αὐτὸ ἐκεῖ· καὶ ἰδοὺ διεφθαρμένον
erat qđ nō eſſet vſui in nihil. τ factū eſt verbū dñi
ἦν ὃ οὐ μὴ χρησθῇ εἰς οὐδέν· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicēs: hec dicit dñs. ſic corrūpā
πρός με λέγων, τάδε λέγει κύριος· οὕτως φθερῶ
iſturiā iuda τ iſturiā hierlim: mul
τὴν ὕβριν ἰούδα καὶ τὴν ὕβριν ἱερουσαλήμ, τὴν πολ
tā hāc iſturiā: nō volentes audire
λὴν ταύτην ὕβριν, τοὺς μὴ βουλομένους ὑπακούειν
verba mea ābulantes in directiōe cordis
τῶν λόγων μου πορευθέντας ἐν εὐθύτητι τῆς καρδίας
eor praui: τ ābulātes poſt deos
αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ πορευθέντας ὀπίσω θεῶν
alienos vt ſeruiāt τ adorēt eos.
ἀλλοτρίων τοῦ δουλεύειν καὶ τοῦ προσκυνεῖν αὐτοῖς.
τ erūt ſicut cinctoriū iſtud: qđ nō erit vſui
καὶ ἔσονται ὥσπερ τὸ περίζωμα τοῦτο, ὃ οὐ χρησθήσε=
oltra in nihil. ſicut enī adheret cinctoriū
ται ἔτι εἰς οὐδέν· καθάπερ γὰρ κολλᾶται τὸ περίζωμα
circa lūbos hoīs: ſic agglutinaui ad
περὶ τὴν ὀσφὺν τοῦ ἀνθρώπου, οὕτως ἐκόλλησα πρός
meipm domū iſrael: τ oēm domū
ἐμαυτὸν τὸν οἶκον τοῦ ἰσραήλ, καὶ πάντα τὸν οἶκον
iuda dicit dñs vt ſit mihi in pplm noīa
ἰούδα λέγει κύριος τοῦ γενέσθαί μοι εἰς λαὸν ὄνομα
tū: τ in laudē τ in gliam: τ nō audie
σόν, καὶ εἰς καύχημα καὶ εἰς δόξαν, καὶ οὐκ εἰσήκου
rūt me. τ dices ad pplm ſermonē iſtū: hec
σάν μου. καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λαὸν τὸν λόγον τοῦτον, τά
dicit dñs de[a] iſrael: ois vter iplebi
δε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσε=
tur vino. τ erit ſi dixerit ad te: nūqđ cognoſcētes nō
ται οἴνου. καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρὸς σέ, μὴ γινώσκοντες οὐ
cognoſcem[o]: qz ois vter iplebit vino? τ
γνωσόμεθα, ὅτι πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴνου; καὶ
dices ad eos: hec dicit dñs: ecce ego iple=
ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πλη
o oēs hitantes terrā hāc: τ
ρῶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην, καὶ
reges eor ſedētes filios dauid
τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν τοὺς καθημένους υἱοὺς δαυὶδ
ſup thronos ei[p]: τ ſacerdotes τ pphetas
ἐπὶ θρόνους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς προφήτας
τ iudā: τ oēs hitantes hie
καὶ τὸν ἰούδαν, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἱε=
ruſalē ebrietate. τ diſpergā illos viri
ρουσαλὴμ μεθύσματι. καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἄνδρα
τ fratrē ei[q] τ pres eor τ
καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς πατέρας αὐτῶν καὶ
filios eor in idipm. nō deſiderabo di=
τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ. οὐκ ἐπιποθήσω λέ=
cit dñs τ nō parcā τ nō miſereboz a
γει κύριος καὶ οὐ φείσομαι καὶ οὐκ οἰκτειρήσω ἀπὸ
corruptiōe eor. audite τ auribꝰ percipite τ nō
διαφθορᾶς αὐτῶν. ἀκούσατε καὶ ἐνωτίσασθε καὶ μὴ
eleuamini: qz dñs loquut[r] eſt. date dño deo
ἐπαίρεσθε, ὅτι κύριος ἐλάλησεν· δότε τῷ κυρίῳ θεῷ
vre gliam añq3 cōtenebreſcāt τ añq3 offen=
ὑμῶν δόξαν πρὸ τοῦ συσκοτάσαι καὶ πρὸ τοῦ προσκό
dant pedes vri in mōtes tenebroſos. τ expecta
ψαι τοὺς πόδας ὑμῶν ἐπ' ὄρη σκοτεινά. καὶ ἀναμε=
bitis in lucē τ illic vmbra mortis τ ponet
νεῖτε εἰς φῶς καὶ ἐκεῖ σκιὰ θανάτου καὶ τεθήσονται
in tenebras ſi nō audieritis: abſcōdite plozabit
εἰς σκότος ἐὰν μὴ ἀκούσητε, κεκρυμμένως κλαύσεται ἡ
aia vra a facie ſuperbie. τ deducēt
ψυχὴ ὑμῶν ἀπὸ προσώπου ὕβρεως· καὶ καταξουσι
oculi vri lachrymas: qz cōtrit[g] eſt grex
οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν δάκρυα, ὅτι συνετρίβη τὸ ποί=
dñi.
μνιον κυρίου·

Infra. 31.c. Threñ 1.a.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

dicite regi τ potentib⁹: humilia
εἴπατε τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς δυναστεύουσιν, ταπει-
mini τ ſedete: q⁹ ſublata ē a capite
νώσατε καὶ καθίσατε, ὅτι καθῃρέθη ἀπὸ τῆς κεφαλῆς
vſq cozona glie vſe. ciuitates q̄ ad auſtrũ: con
ὑμῶν στέφανος δόξης ὑμῶν. πόλεις αἱ πρὸς νότον, συ-
cluſe ſunt: τ nō fuit aperiēs. trãſmigrat⁹ ē iudas
κλεῖσθησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων. ἀπῳκίσθη Ἰούδας
cōpleta eſt in ea tranſmigratio pfecta. leua
συντέλειαν ἐν αὐτῇ ἀπῳκία τελεία. ἀνάλαβε τοὺς
oculos tuos hierlim: τ vide ventētes
ὀφθαλμούς σου Ἰερουσαλήμ, καὶ ἴδε τοὺς ἐρχομένους
ab aqlone. vbi eſt grex: q̄ dat⁹ eſt tibi oues
ἀπὸ βορρᾶ. ποῦ ἐστὶν τὸ ποίμνιον, ὃ ἐδόθη σοι πρόβατα
glie tue: qd dices qñ viſitauerint te: τ tu
δόξης σου; τί ἐρεῖς ὅταν ἐπισκέπτωνταί σε; καὶ σὺ
docuiſti eos cōtra te diſciplinas in pricipatū. nōne do
ἐδίδαξας αὐτοὺς ἐπὶ σὲ μαθήματα εἰς ἀρχήν. οὐχὶ ὠ
lores appḥendēt te ſicut mulierē parturientē: τ ſi
δῖνες καθέξουσίν σε καθὼς γυναῖκα τίκτουσαν; καὶ ἐὰν
Infra. 30. f. dixeris in corde tuo: q̄re obuiauerūt mihi hec:
εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, διατί ἀπήντησέν μοι ταῦτα;
accideſt ꝓpter multitudinē iniqtatis tue reuelata ſūt
συνέβη διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἀδικίας σου ἀπεκαλύφθη τὰ
poſteriora tua dehoneſtata ſunt calcanea tua. ſi
ὀπίσθιά σου παρεδειγματίσθησαν οἱ πτέρναι σου. εἰ
mutabit ethiops pellē ſuā τ pardus
ἀλλάξεται αἰθιὼψ τὸ δέρμα αὐτοῦ καὶ παρδαλις τὰς
varietates ſuas: τ. vos poteritis bñfacere
ποικίλματα αὐτῆς, καὶ ὑμεῖς δυνήσεσθε εὖ ποιῆσαι
cū didiceritis mala. τ diſſeminauī eos q̄ſi ſtipu
μεμαθηκότες τὰ κακά. καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ὡς φρύγα
las q̄ ferunt a vēto in deſertū. ſic ſors tua
τα φερόμενα ἀπὸ ἀνέμου εἰς ἔρημον. οὕτως ὁ κλῆρός σου
pare iobedietie vſe aduerſū me dicit dñs. ſicut obli
ν μερὶς τοῦ ἀπειθεῖν ὑμᾶς ἐμοί λέγει κύριος. ὡς ἐπε
tae mei τ ſperaſti in mēdacijs: τ ego reue
λάδου μου καὶ ἤλπισας ἐπὶ ψεύδεσι, κἀγὼ ἀπο κα
labo poſteriora tua cōtra faciē tuā: τ videbi
λύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ πρόσωπόν σου, καὶ ὀφθή
tur ignominia tua. adulteriū tuū τ hinnitus
σεται ἡ ἀτιμία σου. μοιχεία σου καὶ ὁ χρεμετισμός
tu⁹: τ alienatio fornicatiōis tue: in
σου, καὶ ἡ ἀπαλλοτρίωσις πορνείας σου, ἐπὶ τῶν
collib⁹ τ in agris vidi abominatiões
βουνῶν καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἑώρακα τὰ βδελύγματά
tuas. ve tibi hierlim: q̄ nō mūdata es poſt
σου. οὐαί σοι Ἰερουσαλήμ, ὅτι οὐκ ἐκαθαρίσθης ὀπίσω
me vſq quo adhuc.
μου ἕως τίνος ἔτι.

Ca.14.

Verbū factū ē verbū dñi ad hieremiā ve
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν περὶ τῆς
ſiccitate. luxit iudea: τ porte ei⁹ vacue
ἀβροχίας. ἐπένθησεν Ἰουδαία, καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐκε
facte ſūt: τ cōtenebzate ſūt in terra: τ clamor
κώθησαν, καὶ ἐσκοτώθησαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἡ κραυγὴ
hierlim aſcēdit. τ magnates ei⁹ miſe-
τῆς Ἰερουσαλὴμ ἀνέβη. καὶ οἱ μεγιστάνες αὐτῆς ἀπέστει
rūt tunicozes ſuos ad aquā: venerūt ad
λαν τοὺς νεωτέρους αὐτῶν ἐφ' ὕδωρ, ἦλθοσαν ἐπὶ τὰ
puteos τ nō iuenerūt aquā. repoztaueſt vaſa
φρέατα καὶ οὐχ εὗροσαν ὕδωρ. ἀπέστρεψαν τὰ ἀγγεῖα
ſua vacua. cōfuſi ſūt τ erubuerūt: τ operueſt
αὐτῶν κενά. ἠσχύνθησαν καὶ ἐνετράπησαν, καὶ ἐκάλυψαν τὰς
capita ſua. τ opa terre defecerūt: q̄ nō
κεφαλὰς αὐτῶν. καὶ τὰ ἔργα τῆς γῆς ἐξέλιπεν, ὅτι οὐκ
erat pluuia: cōfuſi ſūt agricole: cooperuerūt caput
ἦν ὑετός, ἠσχύνθησαν γεωργοί, ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν
ſuū. τ cerue i agro peperūt τ reliquerūt: q̄ nō
αὐτῶν. καὶ ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ ἔτεκον καὶ ἐγκατέλιπον, ὅτι οὐκ
erat herba. onagri ſteteſt in rupib⁹: traxerūt ventū
ἦν βοτάνη. ὄνοι ἄγριοι ἔστησαν ἐπὶ πάτους, εἵλκυσαν ἄνεμον

Trãſla.B.Vie.

m Dic" regi & dominatrici.
p Humiliamini ∞∞∞∞∞
q ſedete in terra r qm̄ s deſcē
det k de capite vr̄o" corona
x glorie vr̄e. r Ciuitates s au
ſtri a clauſe ſunt b & non eſt
c qui aperiat. b Trãſlata eſt
r oīs r iuda s tranſmigratiōe
n perfecta. r Leuate k ocu-
los veſtros & vidēte: ∞∞∞
m q uiuenitis" ab aquilōe.
o Vbi eſt r grex qui q datus ē
r tibi: s pecus c inclytum tu
um: " Quid k dices ∞∞∞∞∞
r cum s viſitauerit a te? b Tu
enim c docuiſti eos ∞∞∞∞
c aduerſum te: & r erudiſti
s in caput tuū. p Nunqd nō
r dolores k apprehendēt te
r q̄ſi m mulierē " pturientē?
o Quod ſi p dixeris q in cor
de tuo: r q̄re s venerūt mihi
r hec? " Propt multitudinē
x iniqtatis tue r reuelata ſūt
v verecūdiora tua: a pollu-
te ſunt b plāte tue. c Si muta
re pōt p ethiops r pellē ſuā
r aut pard q varietates ſuas
p & v vos k poteritis i bñface-
re cū m didiſceritis " malū.
o Et diſſeminabo eos r q̄ſi
ſtipulā q q̄ vento q raptatur
in s deſerto. r Hec " ſors tua
x parſq; r mēſure tue a me:
a dicit b domin x c quia o obli
ta es r mei & confiſa es ∞
s in mēdacio. V nde b & c ego
k nuda ui i femora tua ∞∞∞
m cōtra " faciē tuā: o & appa
ruit p ignominia tua q adul-
teria tua: r & hinnitus tui:
s ſcelus r fornicationis tue.
" Super r colles r in agro s vi
di a abominationes tuas.
b Ve c tibi b hieruſalē. c Non
r mundaberis ∞∞∞∞∞∞∞∞
s poſt me. h Vſquequo i ad
huc. 14.

Quod b factū eſt c verbū
o dñi c ad r hieremiam
s de b ſermonibus i ſiccita-
tis. k Luxit i iudea ∞∞∞∞∞∞
m & porte eius n corruerūt
o et obſcurate ſunt p i terra:
q & clamor r hieruſalē s aſcē
dit. t Maiores ∞∞∞∞∞∞∞∞
n miſerunt i minores ſuos
r ad aquā: s venerūt ad hau
riendū. c Non b inuenerūt
c aquā: r reportauerūt e vaſa
ſua b vacua. i Confuſi ſunt
k & afflicti: i & opuerūt m ca
pita ſua n ꝓpter p vaſtitatē
o terre: q quia r non s venit
c pluuia a in terrā. t Confuſi
ſunt r agricole: s operuerūt
a capita ſua. b Nam c & o cer-
ua c in agro r peperit ∞∞∞∞
s & reliquit: b quia i nō k erat
l herba. m Et onagri ∞∞∞
n ſteterunt o in p rupibus:
q traxerunt r ventum ∞∞∞

Tex.be.biere.xiiij.Prītiua.beb.

נְבִר שָׁפַל אֱמֹר לַפֶּלֶךְ וְלַגְּבִירָה הַשְׁפִּילוּ
יָשַׁב שְׁבוּ כִּי יָרַד מַרְאֲשׁוֹתֵיכֶם עֲטֶרֶת
בָּאר עִיר תִּפְאַרְתְּכֶם עָרֵי הַנֶּגֶב סֻגְּרוּ וְאֵין
נָלָה פֹּתֵחַ גָּלְתָה יְהוּדָה כֻּלָּהּ הָגְלַת
שָׁלַם נָשָׂא שְׂאוּ עֵינֵיכֶם וּרְאוּ
רָאָה בוא הַבָּאִים מִצָּפוֹן אַיֵּה הָעֵדֶר נִתַּן
נָבָן לָךְ צאן תִּפְאַרְתֶּךָ מַה תֹּאמְרִי
אָמַר פָּקַד עָלַיִךְ וְאַתְּ לִמַּדְתְּ אֹתָם
עָלַיִךְ אֲלָפִים לְרֹאשׁ הֲלֹא
אָחַז אִישׁ חֲבָלִים יֹאחֲזוּךְ כְּמוֹ אֵשֶׁת לֵדָה
יָלַד אָמַר כִּי תֹאמְרִי בְּלִבֵּךְ מַדּוּעַ קָרְאֻנִי
עָדָה אֵלֶּה גְּרַב עֲוֹנֵךְ נִגְלוּ שׁוֹלַיִךְ
חָפַס הָפַךְ נֶחְמְסוּ עֲקֵבָיִךְ כּוּשִׁי
עוֹרוֹ וְנָמֵר חַבְּרַבְּרֹתָיו גַּם אַתֶּם
יָכַל יָטַב תּוּכְלוּ לְהֵיטִיב לְמֻדֵי הָרָעָה
רוּחַ פוּץ וַאֲפִיצֵם כְּקַשׁ עֹבֵר לְרוּחַ מִדְבָּר
עָבַר דִּבֵּר זֶה גּוֹרָלֵךְ מָנָת מִדֵּיךְ מֵאִתִּי נְאֻם
גָּרַל מָנָה יְהוָה אֲשֶׁר שַׁכַּחַתְּ אֹתִי וַתִּבְטְחִי
עָדַד בָּטַח בַּשֶּׁקֶר וְגַם אֲנִי חָשַׂפְתִּי שׁוֹלַיִךְ
רָאָה עַל פָּנָיִךְ וְנִרְאָה קְלוֹנֵךְ נַאֲפַיִךְ
צָהַל מְצַהֲלוֹתַיִךְ זִמַּת זְנוּתֵךְ עַל
זָמָם גְּבָעוֹת בַּשָּׂדֶה רָאִיתִי שִׁקּוּצַיִךְ
רָאָה אוֹי לָךְ יְרוּשָׁלַ͏ִם לֹא תִטְהָרִי
טָהַר אַחֲרֵי מָתַי עוֹד

Cap.xiiij. אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ
עַל דִּבְרֵי הַבַּצָּרוֹת אֵבְלָה יְהוּדָה
וּשְׁעָרֶיהָ אֻמְלְלוּ קָדְרוּ לָאָרֶץ
צָלָה וְצוָחַת יְרוּשָׁלַ͏ִם עָלְתָה וַאֲדִירֵיהֶם
צָעַר בוא שָׁלְחוּ צְעִירֵיהֶם לַמַּיִם בָּאוּ עַל
שוב בּוֹר גִּבְעִים לֹא מָצְאוּ מַיִם שָׁבוּ כְּלֵיהֶם
בּוֹשׁ כָּלַם רִיקָם בֹּשׁוּ וְהָכְלְמוּ וְחָפּוּ רָאשָׁם
חָפָה עָנַר בַּעֲבוּר הָאֲדָמָה חָתָה כִּי לֹא הָיָה
נָשָׁם בָּאָרֶץ בֹּשׁוּ אִכָּרִים חָפּוּ
רָאשָׁם כִּי גַם אַיֶּלֶת בַּשָּׂדֶה יָלְדָה
עָזַב וְעָזוֹב כִּי לֹא הָיָה דֶּשֶׁא וּפְרָאִים
שָׁפָה עָמְדוּ עַל שְׁפָיִם שָׁאֲפוּ רוּחַ

Universidad de Deusto
Biblioteca

כַּתַּנִּים כָּלוּ עֵינֵיהֶם כִּי אֵין עֵשֶׂב תַּנּוֹ כָּלָה
אִם עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ יְהוָה עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי רַבּוּ מְשֻׁבֹתֵינוּ לְךָ חָטָאנוּ׃
מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה לָמָּה תִּהְיֶה כְּגֵר בָּאָרֶץ
וְכְאֹרֵחַ נָטָה לָלוֹן׃ לָמָּה תִּהְיֶה כְּאִישׁ נִדְהָם כְּגִבּוֹר לֹא יוּכָל
לְהוֹשִׁיעַ וְאַתָּה בְּקִרְבֵּנוּ יְהוָה וְשִׁמְךָ עָלֵינוּ נִקְרָא אַל תַּנִּחֵנוּ׃
כֹּה אָמַר יְהוָה לָעָם הַזֶּה כֵּן אָהֲבוּ לָנוּעַ רַגְלֵיהֶם לֹא חָשָׂכוּ וַיהוָה
לֹא רָצָם עַתָּה יִזְכֹּר עֲוֹנָם וְיִפְקֹד חַטֹּאתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל
תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה לְטוֹבָה׃ כִּי יָצֹמוּ אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֶל רִנָּתָם
וְכִי יַעֲלוּ עֹלָה וּמִנְחָה אֵינֶנִּי רֹצֶם כִּי בַחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדֶּבֶר אָנֹכִי מְכַלֶּה
אֹתָם׃ וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה הַנְּבִיאִים אֹמְרִים לָהֶם לֹא תִרְאוּ
חֶרֶב וְרָעָב לֹא יִהְיֶה לָכֶם כִּי שָׁלוֹם אֱמֶת אֶתֵּן לָכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי שֶׁקֶר הַנְּבִאִים נִבְּאִים בִּשְׁמִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְלֹא
צִוִּיתִים וְלֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם חֲזוֹן קָסֶם וֶאֱלִיל וְתַרְמִית לִבָּם
הַמָּה מִתְנַבְּאִים לָכֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה עַל הַנְּבִאִים בִּשְׁמִי
וַאֲנִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְהֵמָּה אֹמְרִים חֶרֶב וְרָעָב לֹא יִהְיֶה בָּאָרֶץ הַזֹּאת
בַּחֶרֶב וְרָעָב יִתַּמּוּ הַנְּבִאִים הָהֵמָּה׃ וְהָעָם אֲשֶׁר הֵמָּה נִבְּאִים
לָהֶם יִהְיוּ מֻשְׁלָכִים בְּחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם מִפְּנֵי הָרָעָב וְהַחֶרֶב וְאֵין
מְקַבֵּר לָהֵמָּה הֵמָּה נָשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם וְשָׁפַכְתִּי עֲלֵיהֶם אֶת
רָעָתָם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת הַדָּבָר

ὡς δράκοντες· ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ ἦν
herba si pcta nra resiterūt nobis: dne fac χόρτος εἰδὲ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν, κύριε ποίησον
nobis ppter nomē tuū: qm multa ἡμῖν ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου, ὅτι πολλαὶ αἱ ἀ-
pcta nra ē cōspectu tuo: tibi peccauim9: expectatio μαρτίαι ἡμῶν ἐνώπιόν σου, σοὶ ἡμάρτομεν, ὑπομονὴ
israel dne: t saluās in tpe malox. q̄re fact9 Ἰσραὴλ κύριε, καὶ σώζων ἐν καιρῷ κακῶν· ἵνατί ἐγένε-
es sicut aduena in terra: t q̄si idigena di- σθε ὡσεὶ πάροικος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὡς αὐτόχθων ἐκ-
uertēs ad diuersoriū.nūqd eris q̄si hō dormiēs κλίνων εἰς κατάλυμα. μὴ ἔσῃ ὥσπερ ἄνθρωπος ὑπνῶν
aut q̄si vir q nō pōt saluari. t tu in nobis es do ἢ ὡς ἀνὴρ ὃ μὴ δυνάμενος σῶσαι. καὶ σὺ ἐν ἡμῖν εἶ κύ-
mine:t nomē tuū inuocatū est sup nos: ne obliuiscā ριε, καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐφ' ἡμᾶς, μὴ ἐπιλά-
ris nr̄i. sic dicit dns pplo huic. dilexe θῃ ἡμῶν. οὕτως λέγει κύριος τῷ λαῷ τούτῳ· ἠγάπη-
runt mouere pedes suos t nō pepcerūt: t de9 σαν κινεῖν ποδὰς αὐτῶν καὶ οὐκ ἐφείσαντο, καὶ ὁ θεὸς
nō cōplacuit sibi in eis. nūc recordabit iniq̄ta οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς· νῦν μνησθήσεται τῶν ἀδι-
tatū eox: t visitauit pcta eox. t κιῶν αὐτῶν, καὶ ἐπεσκέψατο τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. καὶ
dixit dns ad me: ne ores p pplo ἶπεν κύριος πρός με, μὴ προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ
isto in bonū: q si ieiunauerit: nō exau τούτου εἰς ἀγαθόν, ὅτι ἐὰν νηστεύσωσιν, οὐκ εἰσα-
diam deprcationē eox. t si obtulerint κούσομαι τῆς δεήσεως αὐτῶν. καὶ ἐὰν προσενέγκωσιν
holocausta t sacrificia:nō cōplaceb9 in eis: q̄m ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας, οὐκ εὐδοκῶ ἐν αὐτοῖς, ὅτι
in gladio t in fame t in morte ego cōsumabo ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ ἐγὼ συντελέσω
eos: t dixi. d̄ es dne: ecce pphete pphe αὐτούς, καὶ εἶπα. ὦν κύριε, ἰδοὺ οἱ προφῆται προφη-
tant . t dicūt: nō videbitis gladiū: τεύουσιν καὶ λέγουσιν, οὐκ ὄψεσθε μάχαιραν,
t fames nō erit in vobis: q: veritatē t pa καὶ λιμὸς οὐκ ἔσαι ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀλήθειαν καὶ εἰρή-
cē dabo in terra t in loco isto. t di- νην δώσω ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. καὶ εἶ-
xit dns ad me: falsa pphete pphetizāt πεν κύριος πρός με, ψευδῆ οἱ προφῆται προφητεύουσιν
in noīe meo: nō misi eos: t nō pce ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, οὐκ ἀπέσταλκα αὐτούς, καὶ οὐκ ἐνε-
pi eis: nō loquut9 sū ad eos. q: visi τειλάμην αὐτοῖς, οὐκ ἐλάλησα πρὸς αὐτούς· ὅτι ὁρά-
ones mēdaces t diuinatōes t auguria t seductio σεις ψευδεῖς καὶ μαντίας καὶ οἰωνίσματα καὶ προαιρέ-
nes cordis sui ipi pphetizant vobis.pptер σεις καρδίας αὐτῶν αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν. διὰ
hoc hec dicit dns de pphetis p- τοῦτο τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν προφητῶν τῶν προ
phetantib9 in noīe meo falsa: t ego nō φητευόντων ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ψευδῆ, καὶ ἐγὼ οὐκ
misi eos: q dicūt gladi9 t fames nō ἀπέσταλκα αὐτούς, οἱ λέγουσιν μάχαιρα καὶ λιμὸς οὐκ
erit in terra hac. in morte morbosa morient ἔσαι ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης. ἐν θανάτῳ νοσερῷ ἀποθανοῦνται
t in fame cōsumabunt pphete t pplꝰ q̄b9 ip καὶ ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται οἱ προφῆται καὶ ὁ λαὸς οἷς ἂν-
si pphetant eis. t erūt pjecti in τοι προφητεύουσιν αὐτοῖς. καὶ ἔσονται ἐρριμμένοι ἐν ταῖς ὁ
viis hierlm a facie gladii t famis: t δοῖς ἱλημ ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας καὶ τοῦ λιμοῦ, καὶ
nō erit q sepeliat eos: t vxores eox t filii eox οὐκ ἔσαι ὁ θάπτων αὐτούς, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ υἱοὶ αὐτῶν
t filie eox: t effundā sup eos mala eox. καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν, καὶ ἐκχεῶ ἐπ' αὐτοὺς τὰ κακὰ αὐτῶν.

Infra. 25.d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ dices ad eos verbũ hoc: deducite in
D Threñ 1.f. oculos vfos lachymas die τ nocte: τ
τους ὀφθαλμους ὑμῶν δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ
nõ cessent. qz cõtritiõe magna cõtri=
μὴ διαλειπέτωσαν· ὅτι συντρίμματι μεγάλῳ συντε=
ta est filia ppli mei τ plaga dolorosa vehemẽter.
τριβη θυγατηρ λαου μου καὶ πληγὴ ὀδυνηρα σφόδρα.
si egress⁹ fuero ad agrũ: τ ecce vulnerati gla
ἐὰν ἐξέλθω εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἰδοὺ τραυματίαι μαχαί
dio: τ si ingressus fuero i ciuitatẽ: τ ecce labor fa=
ρας, καὶ ἐὰν εἰσέλθω εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἰδοὺ πόνος λι
mis: qz sacerdos τ ppheta abierũt in terrã quã
μοῦ, ὅτι ἱερεὺς καὶ προφήτης ἐπορεύθησαν εἰς γῆν ἣν
nõ scierũt. nũqd reprobãs reprobasti iu=
οὐκ ἔιδησαν· μὴ ἀποδοκιμάζων ἀπεδοκίμασας τὸν ἰού
dã? τ a sion discessit aia tua? ẽre pcussi
δαν; καὶ ἀπὸ σιὼν ἀπέστη ἡ ψυχή σου; ἕνατί ἔπαι=
sti nos τ nõ est nobis sanitas? expectauim⁹ in pa
σας ἡμᾶς καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἴασις; ὑπεμείναμεν εἰς εἰρή
cẽ: τ nõ erat bonũ tps sanitatis: τ ecce turba
νην, καὶ οὐκ ἦν ἀγαθόν· καιρὸν ἰάσεως, καὶ ἰδοὺ ταρα
tio. cognouim⁹ dñe pctã nr̃a: iniqtates patrũ
χή. ἐγνωμεν κύριε ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀδικίας πατέρων
nr̃oũ: qz peccauim⁹ cotã te. cessa ppter no
ἡμῶν, ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντίον σου. κόπασον διὰ τὸ ὄνο
mẽ tuũ: ne pdas thronũ glie tue: memẽto ne dissi
μά σου, μὴ ἀποβλέσῃς θρόνον δόξης σου, μνήσθητι μὴ διά
pes testamẽtũ tuũ qd nobiscũ. nũqd est in ido
σκεδάσῃς τὴν διαθήκην σου τὴν μεθ' ἡμῶν· μὴ ἔστιν ἐν εἰ=
lis gentiũ pluẽs? τ si celũ dabit satie=
δώλοις τῶν ἐθνῶν ὑετίζων; καὶ εἰ οὐρανὸς δώσει πλησμο
tatẽ suã: nõne tu es ipe dñe de⁹ nr̃? τ expe
νὴν αὐτοῦ, οὐχὶ σὺ εἶ αὐχὸς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν; καὶ ὑπο
ctabim⁹ te: qz tu fecisti hec oĩa.
μενοῦμέν σε, ὅτι σὺ ἐποίησας ταῦτα πάντα. Ca. 15.

ET dixit dñs ad me. si steterit moyses τ sa=
Καὶ εἶπεν κύριος πρός με· ἐὰν στῇ μωυσῆς καὶ σα
muel añ faciẽ meã: nõ est aia mea cũ
μουὴλ πρὸ προσώπου μου, οὐκ ἔστιν ἡ ψυχή μου πρὸς
eis. elice pplm istũ a facie
αὐτούς· ἐξαποστείλον τὸν λαὸν τοῦτον ἀπὸ προσώπου
mea: τ egrediant. τ erit si dixerint ad te:
μου, καὶ ἐξελθέτωσαν· καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρός σε,
sach. 11.d. quo egrediemur? τ dices ad eos: hec dici=
ποῦ ἐξελευσόμεθα; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέ
cit dñs. qcũqz ad mortẽ: ad mortẽ. τ qcũqz ad
γει κύριος· ὅσοι εἰς θάνατον, εἰς θάνατον. καὶ ὅσοι εἰς
gladiũ: ad gladiũ. τ qcũqz ad famẽ: ad fa
μάχαιραν, εἰς μάχαιραν· καὶ ὅσοι εἰς λιμόν, εἰς λι=
mẽ. τ qcũqz ad captiuitatẽ: ad captiuitatẽ. τ
μόν· καὶ ὅσοι εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν· καὶ
vidicabo sup eos quattuor spẽs dicit dñs: gla
ἐκδικήσω ἐπ' αὐτοὺς τέσσαρα εἶδη λέγει κύριος, τὴν μά
diũ ad occisionẽ: τ canes ad laceratiõnẽ:
χαιραν εἰς σφαγήν, καὶ τοὺς κύνας εἰς διασπασμόν,
τ bestias terre τ volucres celi: in
καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς καὶ τὰ πετηνὰ τοῦ οὐρανοῦ, εἰς
cibũ τ corruptiõnẽ. τ tradã eos in an
βρῶσιν καὶ διαφθορά· καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς ἀ
gustias oibus regnis terre ppt manas=
γκας πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς διὰ μανασ
sen filiũ ezechie regis iuda p oib⁹ q̃ fe
σῆ υἱὸν ἐξεκίου βασιλέως ἰούδα πρὸ πάντων ὧν ἐποί
cit in hierlm. qs parcet sup te hierlm?
ησεν ἐν ἱερουσαλήμ· τίς φείσεται ἐπὶ σοὶ ἱερουσαλήμ;
τ qs miserebit sup te? aut qs flectet genua
καὶ τίς ἐλεήσει ἐπὶ σοί; ἢ τίς ἀναπαύσει

Trãsla.B.Vie.

a istud. b Deducant c oculi
mei p lachrymã per c noctẽ
r & diem s & non b taceant:
t qm̃ k contritione l magna
m contrita est n virgo o filia
p ppli mei: q plaga t pessim a
s vehemẽter. r Si u egressus
fuero ad x agros: y ecce oo
z occisi a gladio. b Et si c in=
troiero in d ciuitatẽ e ecce
f attenuati g fame. h Prophe
ta l quoq; & m sacerdos oo
n abierũt o in p terram quã
q ignorabant. s Nunqd pii
ciens t abiecisti r iudã r aut
z sion a abominata est oooo
b aia tua? c Quare ergo d p=
cussisti nos ita c vt nulla sit
s sanitas? b Expectauimus
l pacẽ k & non est l bonũ: &
m tẽpus n curatiõis: o & ecce
p turbatio. q Cognouimus
r dñe e impietates nr̃as: r ini
qtates u patrũ nr̃orũ: x qa
r peccauim⁹ l tibi. a Ne b des
nos in opprobriũ c ppter
d nomen tuũ: e neq; f facias
nobis cõtumeliam. g Solli
b glie tue, l recordare: k ne
l irritũ facias m fedus tuum
n nobiscũ. o Nũqd sunt b in
sculptilib⁹ q gẽtiũ r q pluãt
s aut c celi possũt u dare c im
bres? r Nonne t tu es oooo
b dñs c deus noster q quẽ d ex
pectauimus? g Tu enim oo
b fecisti k omia l hec. 15.

ET dixit b dominus c ad
me. oooooooooooo
d Si c steterint r moyses g & sa
muel b coram me: ooooooo
t non est k ania mea l ad m po
pulum n istum. o Eiice illos
p a q facie mea r & egredian
tur. r Quod si u dixerint oo
x ad te: r quo s egrediemur?
a dices b ad eos. ooooooooo
c Hec d dicit e dñs. r Qui f ad
mortẽ: b ad mortem: ooo
l & qui k ad gladium l ad gla
dium: m & qui n ad famen
o ad famẽ: p & qui q ad capti
uitatem r ad captiuitatem.
s Et visitabo t super eos
u quattuor r species ooooo
r dicit d dñs. b Gladium c ad
occisionem: d & ooooooo
e canes f ad lacerandum: g &
d volatilia l celi oooooooooo
k & l bestias m terre n ad deuo
randum o & dissipandum:
p Et dabo eos q in seruorem
r vniuersis s regnis ooooo
t terre u propter x manassen
r filium y ezechie ooooooo
a regis b iuda c super omni=
bus o que f fecit ooo:ooooo
f in hierusalẽ. b Quis g enĩ
t miserebitur k tui ooo:ooo
l hierlm: m Aut qs n cõtrista
bitur o p te. p Aut qs q ibit

Tex.heb.biere.xv. Pritiua.heb.

יָרַד	הַזֶּה תִּדַּלְנָה עֵינַי דִּמְעָה לַיְלָה	
דָּמַם נָדַל	וְיוֹמָם וְאַל תִּדֳּמְנָה כִּי שֶׁבֶר נָדוֹל	
שָׁבַר בָּתַל	נִשְׁבְּרָה בְתוּלַת בַּת עַמִּי מַכָּה נַחְלָה	
נָבָה	מְאֹד: אִם יָצָאתִי הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה	
בּוֹא	חַלְלֵי חָרֶב וְאִם בָּאתִי הָעִיר וְהִנֵּה	
חָלָה נָבָא	תַּחֲלוּאֵי רָעָב כִּי גַם נָבִיא גַּם כֹּהֵן	
	סָחֲרוּ אֶל אֶרֶץ וְלֹא יָדָעוּ הֲמַאֵס	
מָאַס נָבָה	מָאַסְתָּ אֶת יְהוּדָה אִם בְּצִיּוֹן נָעֲלָה	
נָבָה	נַפְשֶׁךָ מַדּוּעַ הִכִּיתָנוּ וְאֵין לָנוּ	
רָפָא שָׁלֵם	מַרְפֵּא לָנוּ לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב	
	לְעֵת מַרְפֵּא וְהִנֵּה בְעָתָּה: יָדַעְנוּ	
	יְהוָה רִשְׁעֵנוּ עֲוֹן אֲבוֹתֵינוּ כִּי	
נָצַץ	חָטָאנוּ לָךְ: אַל תְּנַאֵץ לְמַעַן שִׁמְךָ	
נָבַל כָּבַד	אַל תְּנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ זְכֹר אַל	
פּוּר בְּרִית	תַּפֵּר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ: הֲיֵשׁ בַּהַבְלֵי	
נָשַׁם	הַגּוֹיִם מַגְשִׁמִים וְאִם הַשָּׁמַיִם	
נָתַן רָבַב	יִתְּנוּ רְבִיבִם הֲלֹא אַתָּה הוּא	
הָוָה	יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּנְקַוֶּה לָךְ כִּי אַתָּה	
	עָשִׂיתָ אֶת כָּל אֵלֶּה:	Cap. xv.
אָמַר	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי	
עָמַד פָּנָה	אִם יַעֲמֹד מֹשֶׁה וּשְׁמוּאֵל לְפָנַי	
	אֵין נַפְשִׁי אֶל הָעָם הַזֶּה שַׁלַּח	
אָמַר	מֵעַל פָּנַי וְיֵצְאוּ: וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ	
יָצָא	אֵלֶיךָ אָנָה נֵצֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם	
	כֹּה אָמַר יְהוָה אֲשֶׁר לַמָּוֶת לַמָּוֶת	
	וַאֲשֶׁר לַחֶרֶב לַחֶרֶב וַאֲשֶׁר לָרָעָב	
שָׁבָה	לָרָעָב וַאֲשֶׁר לַשִּׁבְי לַשִּׁבְי:	
פָּקַד שְׁתָּה	וּפָקַדְתִּי עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִשְׁפָּחוֹת	
	נְאֻם יְהוָה אֶת הַחֶרֶב לַהֲרֹג וְאֶת	
	הַכְּלָבִים לְסָחֵב וְאֶת עוֹף הַשָּׁמַיִם	
	וְאֶת בֶּהֱמַת הָאָרֶץ לֶאֱכֹל וּלְהַשְׁחִית:	
נָתַן חָלַל	וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת	
	הָאָרֶץ בְּגִלְלָ מְנַשֶּׁה בֶן יְחִזְקִיָּהוּ	
	מֶלֶךְ יְהוּדָה עַל אֲשֶׁר עָשָׂה	
חָלַל	בִּירוּשָׁלִַם: כִּי מִי יַחְמֹל עָלַיִךְ	
נוּד סוּר	יְרוּשָׁלִַם וּמִי יָנוּד לָךְ וּמִי יָסוּר	

Universidad de Deusto
Biblioteca

לִשְׁאֹל לְשָׁלוֹם לָךְ׃ אַתְּ נָטַשְׁתִּנִי
אָחוֹר תֵּלְכִי וָאֵט אֶתְיָדִי עָלַיִךְ וָאַשְׁחִיתֵךְ נִלְאֵיתִי
הָנָּחֵם׃ וָאֶזְרֵם בְּמִזְרֶה בְּשַׁעֲרֵי לֹא נָחָה
הָאָרֶץ שִׁכַּלְתִּי אִבַּדְתִּי אֶת עַמִּי
מִדַּרְכֵיהֶם לוֹא שָׁבוּ עָצְמוּ לִי
אַלְמְנוֹתָו מֵחוֹל יָמִים הֵבֵאתִי לָהֶם
עַל אֵם בָּחוּר שֹׁדֵד בַּצָּהֳרָיִם
הַפַּלְתִּי עָלֶיהָ פִּתְאֹם עִיר וּבֶהָלוֹת׃
אִמְלְלָה יָלְדָה הַשִּׁבְעָה נָפְחָה
נַפְשָׁהּ בָּאָה שִׁמְשָׁהּ בָּעַד יוֹמָם
בּוֹשָׁה וְחָפְרָה וּשְׁאֵרִיתָם לַחֶרֶב
אֶתֵּן לִבְנֵי אֹיְבֵיהֶם נְאֻם יְהוָה׃ אוי
לִי אִמִּי כִּי יְלִדְתְּנִי אִישׁ רִיב
וְאִישׁ מָדוֹן לְכָל הָאָרֶץ לֹא נָשִׁיתִי
וְלֹא נָשׁוּ בִי כֻּלָּה מְקַלְלוֹנִי׃ אָמַר
יְהוָה אִם לֹא שֵׁרִותִךְ לְטוֹב אִם
לוֹא הִפְגַּעְתִּי בְךָ בְּעֵת רָעָה וּבְעֵת
צָרָה אֶת הָאוֹיֵב׃ הֲיָרַע בַּרְזֶל בַּרְזֶל
מִצָּפוֹן וּנְחֹשֶׁת׃ חֵילְךָ וְאוֹצְרֹתֶיךָ
לָבַז אֶתֵּן לֹא בְמָחִיר וּבְכָל
חַטֹּאותֶיךָ וּבְכָל גְּבוּלֶיךָ׃ וְהַעֲבַרְתִּי
אֶת אֹיְבֶיךָ בְּאֶרֶץ לֹא יָדָעְתָּ כִּי
אֵשׁ קָדְחָה בְּאַפִּי עֲלֵיכֶם תּוּקָד׃
אַתָּה יָדַעְתָּ יְהוָה זָכְרֵנִי וּפָקְדֵנִי
וְהִנָּקֶם לִי מֵרֹדְפַי אַל לְאָרֶךְ
אַפְּךָ תִּקָּחֵנִי דַּע שָׂאתִי עָלֶיךָ
חֶרְפָּה׃ נִמְצְאוּ דְבָרֶיךָ וָאֹכְלֵם וַיְהִי
דְבָרְךָ לִי לְשָׂשׂון וּלְשִׂמְחַת לִבִּי
כִּי נִקְרָא שִׁמְךָ עָלַי יְהוָה אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת׃ לֹא יָשַׁבְתִּי בְּסוד מְשַׂחֲקִים
וְאָעֵלֹז מִפְּנֵי יָדְךָ בָּדָד יָשַׁבְתִּי
כִּי זַעַם מִלֵּאתָנִי׃ לָמָּה הָיָה כְאֵבִי
נֶצַח וּמַכָּתִי אֲנוּשָׁה מֵאֲנָה הֵרָפֵא
הָיוֹ תִּהְיֶה לִי כְּמוֹ אַכְזָב מַיִם לֹא
נֶאֱמָנוּ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אִם

ad rogandum pro pace tua. Tu reliquisti me dicit dñs. retrorsum abisti. Et extendam manum meā sup te: & interficiam te. Laborauī rogans. Et dispergā eos ventilabro in portis terre. Interfeci & dispsidi populū meū: & tamē a viis suis nō sunt reuersi. Multiplicate sūt mihi vidue eius sup arenam maris. Induxi eis sup matrē adolescentis vastatorem meridie misi super ciuitates repente terrorem. Infirmata est que peperit septem: defecit anima eius. Occidit ei sol cum adhuc esset dies: cōfusa est & erubuit. Et residuos eius in gladium dabo in cōspectu inimicorum eorū: ait dñs. Ve mihi mater mea. Quare genuisti me virū rixe: virū discordie in vniuersa terra. Non feneraui: nec fenerauit mihi quisq. Oēs maledicūt mihi dicit dñs. Si non reliquie tue in bonum si non occurri tibi in tpe afflictionis & in tēpore tribulationis aduersum inimicū. Nunqd federabitur ferrū ferro ab aquilone & es? Diuitias tuas & thesauros tuos in direptionē dabo gratis in oibus pctis tuis: & in oibus terminis tuis. Et adducam inimicos tuos de terra quam nescis: quia ignis succēsus est in furore meo & sup vos ardebit. Tu scis dñe: recordare mei & visita me: & tuere me ab his qui pse quūtur me. Noli mihi patiēs tua suscipe me. Scito quoniam sustinui pro te opprobriū. Inuēti sunt sermones tui & comedi eos: & factū est mihi verbum tuū in gaudiū & in leticiā cordis mei: quī inuocatū est nomen tuū sup me: dñe deus exercituū. Non sedi in cōcilio ludentiū: & gloriatus sū a facie manus tue. Solus sedebā: quī amaritudie replesti me. Quare factus ē dolor meus perpetuus & plaga mea desperabilis renuit curarī? Facta est mihi quasi mēdacū aquārum infideliū. Propter hoc hec dicit dominus. Si

ἐις εἰρήνην σοι; σὺ ἀπεστράφης με λέγει κύριος · πορεύου ὅπου ἐὰν θέλῃς καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου καὶ διαφθερῶ σε καὶ οὐκ ἔτι ἀνήσω αὐτούς · καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν διασπορᾷ ἐν πύλαις λαοῦ μου. ἠτεκνώθησαν ἀπώλεσαν τὸν λαόν μου διὰ τὰς κακίας αὐτῶν, ἐπλημμύρησαν ὡς ἡ θάλασσα · ἐπήγαγον ἐπὶ μητέρα νεανίσκου παλαιπωρίαν ἐν μεσημβρίᾳ · ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὴν ἐξαίφνης τρόμος καὶ ταραχὴν ἐκένωσεν ἡ τεκοῦσα ἑπτά · ἀπεκάκησεν ἡ ψυχὴ αὐτῆς, ἔδυ ὁ ἥλιος αὐτῇ ἔτι μεσούσης τῆς ἡμέρας κατῃσχύνθη καὶ ὠνείδισεν καὶ τὰ κατάλοιπα αὐτῶν εἰς μάχαιραν δώσω ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν φησὶν κύριος · οἴ μοι μῆτερ ὅτι ἐγέννησάς με ἄνδρα διακριθησόμενον καὶ διακρινόμενον ἐν πάσῃ τῇ γῇ · οὐκ ὠφέλησα οὔτε ὠφέλησέν με οὐδείς. ἰσχὺς μου ἐξέλιπεν ἐν τοῖς καταρωμένοις με. γένοιτο δὲ κύριε ὁ θεός μου τοῖς κατευθύνουσιν τὰ ἔργα σου καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν ἐὰν ἐπιστρέψωσιν πρὸς σὲ ἐν ἀγαθοῖς · ἐὰν γνωσθήσεται ἡ ἰσχύς σου καὶ ὑπομονὴ καὶ μακροθυμία · γνῶθι ὅτι ἔλαβον παρὰ σοῦ ὀνειδισμὸν ὑπὸ τῶν ἀθετούντων τοὺς λόγους σου, συντέλεσον αὐτούς · καὶ ἔσται ὁ λαός σου ἐμοὶ εἰς εὐφροσύνην καὶ χαρὰν καρδίας μου. ὅτι ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπ' ἐμέ · κύριε παντοκράτωρ οὐκ ἐκάθησα ἐν συνεδρίῳ παιζόντων · ἀλλ' ἐνέβην ἀπὸ προσώπου χειρός σου, κατεμόνας ἐκαθήμην, ὅτι πικρίας ἐνεπλήσθην. ἵνατί οἱ λυποῦντές με κατίσχυσάν μου, ἡ πληγή μου σφοδρά, πόθεν ἰαθήσομαι; ἐγενήθη μοι ὡς ὕδωρ ψευδὲς οὐκ ἔχον πίστιν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐὰν

in pacē tibi? tu dereliqsti me dicit dñs. retrorsum ἐις εἰρήνην σοι; σὺ ἀπεστράφης με λέγει κύριος · πορεύου ὅπου sum abibis & extendā manū meā & interficiā σω πορεύσῃ καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου καὶ διαφθερῶ B
te & nō vltra dimittā eos. & dispergā eos in σε καὶ οὐκ ἔτι ἀνήσω αὐτούς · καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν
dispersiōe in portis ppli mei. sine liberis fcti sūt pditeft 5.6.4
διασπορᾷ ἐν πύλαις λαοῦ μου. ἠτεκνώθησαν ἀπώλεσαν
ppli? meū ꝓpter malicias suas: multiplicate sūt τὸν λαόν μου διὰ τὰς κακίας αὐτῶν, ἐπλημμύρησαν ὡς
vidue eox magisq? arena maris. induxi θάλασσα · ἐπήγαγον
χεῖρα αὐτῶν ὑπὲρ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης · ἐπήγαγον
sup matrem iuuenis miseriā in meridie. ille- ἐπὶ μητέρα νεανίσκου παλαιπωρίαν ἐν μεσημβρίᾳ · ἐπέπε-
ci sup eā repēte tremore & festinationē vacua fctā ē σεν
ρεν ἐπ' αὐτὴν ἐξαίφνης τρόμος καὶ ταραχὴν ἐκένωσεν ἡ τε-
pepit septē. defecit aīa ei?: occidit κοῦσα ἑπτά · ἀπεκάκησεν ἡ ψυχὴ αὐτῆς, ἔδυ ὁ ἥ-
sol ei adhuc mediata die cōfusa est & ipropē λιος αὐτῇ ἔτι μεσούσης τῆς ἡμέρας κατῃσχύνθη καὶ ὠνεί-
rata est. residuos eox in gladiū dabo σθη · τοὺς καταλοίπους αὐτῶν εἰς μάχαιραν δώσω
i cōspectu inimicox suox dicit dñs. ve mihi mf ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν φησὶν κύριος · οἴ μοι μῆτερ
ad que me genuisti virū rixantē & discordias mouētē ὡς τίνα με ἔτεκες ἄνδρα διακαζόμθον καὶ διακρινόμθον
in oi terra. nō pfui neq? pfuit mihi q̄squā. ἐν πάσῃ τῇ γῇ · οὐκ ὠφέλησα οὔτε ὠφέλησέν με οὐδείς.
fortitudo mea defecit in maledicētib? mihi. fiat ἡ ἰσχύς μου ἐξέλιπεν ἐν τοῖς καταρωμένοις με. γένοιτο
dñe dñator virigentib? eis & in tpe tribulati κύριε ὁ θεός τοῖς κατευθυνόντων αὐτῶν καὶ ἐν καιρῷ θλίψε- C
onis eox in bona erga inimicū. si cognoscēt fer- ως αὐτῶν εἰς ἀγαθὰ πρὸς τὸν ἐχθρόν · ἐὰν γνωσθήσεται σι
rū & operimentū creū fortitudo tua: & rū & operimentū creū fortitudo tua: &
thesauros tuos dabo cōmutationē: ꝓpt oīa pecca- θησαυρούς σου δώσω ἀνταλλαγμα, διὰ πάσας τὰς ἁμαρ
ta tua. & in oīb? teris tuis seruire faciā τίας σου · καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου καταδουλώσω
te i circuitu inimicis tuis in terra quā nō scis. qm σε κύκλῳ τοῖς ἐχθροῖς σου ἐν τῇ γῇ ἣ οὐκ εἰδεις. ὅτι
ignis icensus est de furore meo sup vos ardebit. πῦρ ἐκκέκαυται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου ἐφ' ὑμᾶς καυθήσεται.
dñe memēto mei & visita me: & purifica me κύριε μνήσθητί μου καὶ ἐπίσκεψαί με, καὶ ἀθῴωσόν με
a ꝓsequentib? meno in patientiā. scito ἀπὸ τῶν καταδιωκόντων με μὴ εἰς μακροθυμίαν · γνῶ Deut.
ꝙ accepi ꝓ te opprobriū a reprobantib? θι ὡς ἔλαβον πολλὰ σοῦ ὀνειδισμὸν ὑπὸ τῶν ἀθετούντων 31.16
sermones tuos: cōsume eos. & erit ver τοὺς λόγους σου, συντέλεσον αὐτούς · καὶ ἔσται ὁ λό
bū tuū mihi in leticiam & gaudiū cordis mei. γος σου ἐμοὶ εἰς εὐφροσύνην καὶ χαρὰν καρδίας μου. D
qm inuocatū est nomē tuū sup me. dñe deus ὅτι ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπ' ἐμέ · κύριε παντο-
tens nō sedi in cōcilio ludentiū: sedi ti κράτωρ οὐκ ἐκάθησα ἐν συνεδρίῳ παιζόντων · ἀλλ' ἐνέβην
mui a facie manꝰ tue: eo? sum sedebā: μην ἀπὸ προσώπου χειρός σου, κατεμόνας ἐκαθήμην,
qz amaritudine repletꝰ sū. q̄re cōtristātes me pre ὅτι πικρίας ἐνεπλήσθην. ἵνατί οἱ λυποῦντές με κα
ualent ime: plaga mea fortis: vñ curabor: τισχύουσίν μου, ἡ πληγή μου σφοδρά, πόθεν ἰαθήσομαι;
facta facta ē mihi q̄si aqua mēdax nō hñs fi γινομένη ἐφανήθη μοι ὡς ὕδωρ ψευδὲς οὐκ ἔχον πί-
dē. ꝓpter hoc hec dicit dñs: si σιν · διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐὰν

∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

cōuerteris ꝛ reſtituā te: aū faciē meā ſtabis
ἐπιστρέψῃς καὶ ἀποκατασήσω σε, πρὸ προσώπου μου στήσῃ
ꝛ ſi edureris p̄cioſū a vili: q̄ſi os meū eris.
καὶ ἐὰν ἐξαγάγῃς τίμιον ἐξ ἀναξίου, ὡς στόμα μου ἔσῃ.
ꝛ cōuertent ip̄i ad te. ꝛ tu nō cōuer
καὶ ἀποστρέψουσιν αὐτοί πρός σέ. καὶ σὺ οὐκ ἀποστρέ
teris ad eos: ꝛ dabo te ppło huic q̄ſi
φεις πρὸς αὐτούς, καὶ δώσω σε τῷ λαῷ τούτῳ ὡς
murū munitū ereū: ꝛ bellabūt aduerſū te ꝛ
τεῖχος ὀχυρὸν χαλκοῦν, καὶ πολεμήσουσιν πρὸς σὲ καὶ
nō poterūt cōtra te: q̄ tecū ſū vt ſal
οὐ μὴ δύνωνται πρός σέ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι τοῦ σώ
uē te: ꝛ liberē te dicit dñs: ꝛ liberabo te
ζειν σε, καὶ ἐξαιρεῖσθαί σε λέγει κύριος, καὶ σώσω σε
de manu māloꝝ: ꝛ eruā te de manu
ἐκ χειρὸς πονηρῶν, καὶ λυτρώσομαί σε ἐκ χειρὸς
peſtilētiū.
λοιμῶν.

Ca.16.

ET factū ē verbū dñi ad me dicēs: nō acci
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με λέγων, μὴ λά=
pias vxorē ꝛ nō naſcent tibi filiꝰ neq; filia
βῃς γυναῖκα καὶ οὐ γενήσεταί σοι υἱὸς οὐδὲ θυγάτηρ
in loco iſto. q̄ hec dicit dñs de
ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. ὅτι τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν
filiis ꝛ filiab⁹ genitis in loco i=
υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων τῶν γενωμένων ἐν τῷ τόπῳ τού
ſto: ꝛ de matrib⁹ eoꝝ q̄ pepererūt
του, καὶ περὶ τῶν μητέρων αὐτῶν τῶν τεκουσῶν
eos ꝛ de p̄rib⁹ eoꝝ q̄ genue=
αὐτούς καὶ περὶ τῶν πατέρων αὐτῶν τῶν γεννησά=
rūt eos in terra hac: in morte morboſa mo
των αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἐν θανάτῳ νοσερῷ ἀπο
rientur. nō plāgent ꝛ nō ſepelient in exem
θανοῦνται. οὐ κοπήσονται καὶ οὐ ταφήσονται εἰς παρά
plū ſup faciē terre erūt in gladio
δειγμα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται ἐν μαχαίρᾳ
ꝛ fame cōſument: ꝛ erūt cadaue
καὶ λιμῷ συντελεσθήσονται, καὶ ἔσονται τὰ σώμα
ra eoꝝ in eſcā beſtiis terre ꝛ
τα αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ τοῖς
volatilib⁹ celi. hec dicit dñs: ne
πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ. τάδε λέγει κύριος, μὴ
ingrediaris in choros eoꝝ: ꝛ nō vadas
εἰσέλθῃς εἰς θίασον αὐτῶν, καὶ μὴ πορευθῇς
ad plāgendū: ꝛ ne lugeas eos: q̄ abſtu=
τοῦ κόψασθαι, καὶ μὴ πενθήσῃς αὐτούς, ὅτι ἀφέσῃ
li pacē meā a pplo hoc dicit dñs:
καὶ τὴν εἰρήνην μου ἀπὸ τοῦ λαοῦ τούτου φησὶν κύριος,
miam ꝛ miſerationes: ꝛ morient̄ magni
ἔλεος καὶ ἐλεημοσύνας, καὶ ἀποθανοῦνται μεγάλοι
ꝛ parui in terra iſta: nō ſepelient̄ ꝛ nō plā
καὶ μικροὶ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, οὐ ταφήσονται καὶ οὐ θρη
gentur: nō īcidēt ſe neq; īciſiones faci
νηθήσονται, οὐ κόψονται αὐτοὺς οὐδὲ ἐντομίδας ποι
ent: ꝛ nō radent̄ ꝛ nō frangent̄ panis in
ήσουσιν καὶ οὐ ξυρήσονται καὶ οὐ μὴ κλασθῇ ἄρτος ἐν
luctu eoꝝ in cōſolationē ſup mortuo. nō pota
πένθει αὐτῶν εἰς παράκλησιν ἐπὶ τεθνηκότι. ἐκπο=
būt eos poculo i cōſolationē ſup pſe ſuo
τιοῦσιν αὐτοὺς ποτηρίου εἰς παράκλησιν ἐπὶ πατρὶ αὐ
aut ſup mſe ſua. in domū cōuiuii nō igredi
τοῦ ἢ ἐπὶ μητρὶ αὐτοῦ. εἰς οἰκίαν πότου οὐκ εἰσε=
eris vt ſedeas cū eis ad comedēdū ꝛ bibēdū.
λεύσῃ συγκαθῆσαι μετ' αὐτῶν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν.
ꝓpter hoc hec dicit dñs de⁹ iſrael: ecce ego
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ
diſſoluo de loco iſto coꝝā ocu
καταλύω ἐκ τοῦ τόπου τούτου ἐναντίον τῶν ὀφθαλ
lis vſis tn dieb⁹ vſis. vocē gaudii ꝛ vo=
μῶν ὑμῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν. φωνὴν χαρᾶς καὶ φω
cē leticie: vocē ſpōſi
νὴν εὐφροσύνης, φωνὴ νυμφίου

Trāsla.B.Vie.

cōuerteris ſ cōuertā te &
ante faciē meā ſtabis: & ſi ſeparaueris pcioſum a vili: quaſi os meū eris. Conuertētur ipſi ad te: & tu non conuerteris ad eos. Et dabo te populo huic in murum ereum fortē: & bellabunt aduerſum te: & nō pua lebunt qa ego tecū ſum vt ſaluem te: & eruaz te dicit dominus.

Et liberabo te de manu peſſimorū: & redimā te de mann fortium. 16.

ET factum eſt verbū domini ad me dicēs. Non accipies vxorem: & non erunt tibi filii & filie in loco iſto. Quia hec dicit domin? ſuper filios & filias qui generantur in loco iſto: & ſuper matres corū q genuerūt eos & ſup pres corū de quorū ſtirpe ſunt nati in terra hac. Morūbus egrotationū morietur: nō plangētur & nō ſepeliētur: in ſterq linium ſup faciem terre erunt. Et gladio & fame conſumentur: & erit cadauer eorū in eſcam volatilibus celi & beſtiis terre. Hec dicit dominus.

Ne ingrediaris domum conuiuii: neq; vadas ad plangendū neq; conſoleris eos: quia abſtuli pacem meam a populo iſto dicit dominus miſericordiā & miſerationes. Et morientur grandes & parui in terra iſta: non ſepelientur neq; plangentur: & non ſe incidēt: neq; calutiū fiet ꝓ eis. Et nō frangent inter eos lugēti panē ad cōſolandū ſup mortuo: & non dabūt eis potum calicis ad conſolandum ſuper patre ſuo & matre. Et domum conuiuii non ingrediaris vt ſedeas cum eis & comedas & bibas: quia hec dicit dominus exercituum deus iſrael. Ecce ego auferam de loco iſto in oculis vris & in diebus veſtris vocem gaudii & vocem leticie vocem ſponſi

Tex.heb.biere.xvj. Pūtiua.heb.

שׁוּב בָּנָה תָּשׁוּב וְאֶשְׁיבֵךְ לִפָּנַי תַּעֲמֹד וְאִם
עָמַד יָצָא תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל כִּפִי תִּהְיֶה
זָלַל פֶּה יָשֻׁבוּ הֵמָּה אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא
חָנָה תָּשׁוּב אֲלֵיהֶם וּנְתַתִּיךָ לָעָם הַזֶּה
חָפַר נָצַר לְחוֹמַת נְחֹשֶׁת בְּצוּרָה וְנִלְחֲמוּ
לָחַם יָכֹל אֵלֶיךָ וְלֹא יוּכְלוּ לְךָ כִּי אִתְּךָ אֲנִי
יָשַׁע נָצַל לְהוֹשִׁיעֲךָ וּלְהַצִּילֶךָ נְאֻם יְהוָה׃
רוּץ וְהִצַּלְתִּיךָ מִיַּד רָעִים וּפְדִתִּיךָ
בָּדַה עָרִץ מִכַּף עָרִיצִים׃

Cap.xvj.

וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֵלַי
הָיָה לֵאמֹר׃ לֹא תִקַּח לְךָ אִשָּׁה וְלֹא
לָקַח אִישׁ יִהְיוּ לְךָ בָּנִים וּבָנוֹת בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
הָיָה בֵּן כִּי כֹה אָמַר יְהוָה עַל הַבָּנִים וְעַל
קוּם הַבָּנוֹת הַיִּלּוֹדִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל
יָלַד אִמֹּתָם הַיּוֹלְדוֹת אוֹתָם וְעַל אֲבוֹתָם
הַמּוֹלִדִים אוֹתָם בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃
מוּת חָלַל מִמַּחֲלָאִים יָמֻתוּ לֹא יִסָּפְדוּ
סָפַד קָבַר וְלֹא יִקָּבְרוּ לְדֹמֶן עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה
הָיָה כָּלָה וְחֶרֶב וְרָעָב יִכְלוּ וְהָיְתָה
נְבֵלָתָם לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וְלִבְהֵמַת הָאָרֶץ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
בּוֹא רָזַח אַל תָּבוֹא בֵּית מַרְזֵחַ וְאַל תֵּלֵךְ
יָלַל סָפַד לִסְפּוֹד וְאַל תָּנֹד לָהֶם כִּי אָסַפְתִּי
נוּד שָׁלַם אֶת שְׁלוֹמִי מֵאֶת הָעָם הַזֶּה נְאֻם
יְהוָה אֶת הַחֶסֶד וְאֶת הָרַחֲמִים׃
מוּת וּמֵתוּ גְדֹלִים וּקְטַנִּים בָּאָרֶץ הַזֹּאת
קָבַר סָפַד לֹא יִקָּבְרוּ וְלֹא יִסְפְּדוּ לָהֶם וְלֹא
גָּדַד בָּרַח יִתְגֹּדַד וְלֹא יַקְרִחַ לָהֶם וְלֹא יִפְרְסוּ
פָּרַס מוּת לָהֶם עַל אֵבֶל לְנַחֲמוֹ עַל מֵת
שָׁקָה נָחַם וְלֹא יַשְׁקוּ אוֹתָם כּוֹס תַּנְחוּמִים
שָׁתָה עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ וּבֵית מִשְׁתֶּה
בּוֹא יָשַׁב לֹא תָבוֹא לָשֶׁבֶת אִתָּם לֶאֱכֹל
שָׁתָה וְלִשְׁתּוֹת כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
שָׁבַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מַשְׁבִּית מִן
קוּם יוֹם הַמָּקוֹם הַזֶּה לְעֵינֵיכֶם וּבְיֵמֵיכֶם
שׁוּשׂ קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Tex.heb.hiere.xvj.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.
וְקוֹל כַּלָּה וְחָתָן תַּגִּיד לָעָם הַזֶּה	[v]ocem [s]ponse. [t]Et [m]cū	[s]& vocem [k]sponse. [t]Et [m]cū	τ vocē ſpōſε. τ erit cū ānũciaueris ppło
אֵת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה	[n]annunciaueris [o]populo	[n]annunciaueris [o]populo	ου καὶ φωνὴν νύμφης· καὶ ἔσαι ὅταν ἀναγγέλης τῷ λαῷ
וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ עַל מֶה דִבֶּר יְהוָה	[p]huic [r]omnia [a]verba [t]hec	[p]huic [r]omnia [a]verba [t]hec	huic oĩa verba hec: τ dixerint ad
עָלֵינוּ אֵת כָּל הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת	[x]& dixerint [x]tibi: [r]quare	[x]& dixerint [x]tibi: [r]quare	τούτω πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἐιπωσιν πρὸς
וּמָה עֲוֹנֵנוּ וּמָה חַטָּאתֵנוּ אֲשֶׁר	[a]locutus est [b]dominus [o]&	[a]locutus est [b]dominus [o]&	te: ᾶre loquut[v]est dñs sup nos oĩa mala hec:
חָטָאנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ וַאֲמַרְתָּ	[c]super nos [c]omne [f]malum	[c]super nos [c]omne [f]malum	σέ, ὅτι ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦ
אֲלֵיהֶם עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֲבוֹתֵיכֶם	[g]grande [b]istud: [o]&	[g]grande [b]istud: [o]&	q iniqtas nr̃a τ qὸ pctm nr̃m qὸ s.f.a.
אֹתִי נְאֻם יְהוָה וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי	[q]Que [k]iniquitas nr̃a [t]aut	[q]Que [k]iniquitas nr̃a [t]aut	τα, τίς ἡ ἀδικία ἡμῶν καὶ τίς ἡ ἁμαρτία ἡμῶν ἣν ἡ
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּעַבְדוּם וַיִּשְׁתַּחֲווּ	quod [m]peccatū nr̃m [n]qđ	quod [m]peccatū nr̃m [n]qđ	peccauim[q] coz̃ dño deo nr̃o: τ dices il
לָהֶם וְאֹתִי עָזָבוּ וְאֶת תּוֹרָתִי לֹא	[o]peccauimus [p]dño [q]deo	[o]peccauimus [p]dño [q]deo	μάρτομεν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν; καὶ ἐρεῖς αὐ
שָׁמָרוּ וַאֲתֶם הֲרֵעֹתֶם לַעֲשׂוֹת	nostro: [r]& dices	nostro: [r]& dices	τοῖς, ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με οἱ πατέρες ὑμῶν λέγει
מֵאֲבוֹתֵיכֶם וְהִנֵּכֶם הֹלְכִים אִישׁ	[a]ad eos. [t]Quia [x]reliquerunt [m]e [r]patres	[a]ad eos. [t]Quia [x]reliquerunt [m]e [r]patres	dñs: τ abiẽt post deos alienos: τ ſerui
אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבּוֹ הָרָע לִבְלְתִּי	[a]ait [b]dominus: [c]& abierũt	[a]ait [b]dominus: [c]& abierũt	κύριος, καὶ ὤχοιτο ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων, καὶ ἐδου=
שְׁמֹעַ אֵלָי וְהַטַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַל	[p]post [c]deos [r]alienos: [s]& ſeruie=	[p]post [c]deos [r]alienos: [s]& ſeruie=	erũt eis: τ adorauerũt eos. τ me de=
הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר	runt eis: [b]& adorauerunt	runt eis: [b]& adorauerunt	λευσαν αὐτοῖς, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς· καὶ ἐμὲ ἐγ
לֹא יְדַעְתֶּם אַתֶּם וַאֲבוֹתֵיכֶם וַעֲבַדְתֶּם	[e]eos: [k]& me [l]dereliquerũt	[e]eos: [k]& me [l]dereliquerũt	reliquerũt τ legẽ meã nõ cuſtodierũt. τ
שָׁם אֶת אֱלֹהִים אֲחֵרִים יוֹמָם	[m]& [n]legem meam [o]non	[m]& [n]legem meam [o]non	κατέλιπον καὶ τὸν νόμον μου οὐκ ἐφυλάξαντο· καὶ ὑ=
וְלַיְלָה אֲשֶׁר לֹא אֶתֵּן לָכֶם חֲנִינָה:	[p]cuſtodierũt. Sed [q]& vos	[p]cuſtodierũt. Sed [q]& vos	vos ipie egiſtis magiſq̃ pres vr̃i. τ
לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה	[r]peius [s]operati eſtis	[r]peius [s]operati eſtis	μεῖς ἐπονηρεύσασθε ὑπὲρ τοὺς πατέρας ὑμῶν· καὶ
וְלֹא יֵאָמֵר עוֹד חַי יְהוָה אֲשֶׁר	[q]& patres vestri. [u]Ecce eni	[q]& patres vestri. [u]Ecce eni	ecce vos ābulatis vnuſq̃ſq̃ poſt placita
הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם:	[x]ambulat [r]vnuſquiſq̃	[x]ambulat [r]vnuſquiſq̃	ἰδοὺ ὑμεῖς πορεύεσθε ἕκαστος ὀπίσω τῶν ἐρασῶν τῆς
כִּי אִם חַי יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת	[s]poſt [a]prauitatem [b]cordis	[s]poſt [a]prauitatem [b]cordis	cordis vr̃i malt ne obediatis mihi.
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹן וּמִכֹּל	ſui [t]mali: [v]t [m]me [n]non	ſui [t]mali: [v]t [m]me [n]non	καρδίας ὑμῶν τῆς πονηρᾶς τοῦ μὴ ὑπακούειν μου·
הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדִּיחָם שָׁפָה	[c]audiat. [s]Et eiciam [b]vos	[c]audiat. [s]Et eiciam [b]vos	τ ptictā vos a terra hac in terrā quā
וַהֲשִׁיבוֹתִים עַל אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי	[d]de	[d]de	καὶ ἀπορρίψω ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ταύτης εἰς γῆν ἣν
לַאֲבוֹתָם: הִנְנִי שֹׁלֵחַ לְדַיָּגִים רַבִּים	[t]terra [t]hac [m]in [n]terrā [o]quā	[t]terra [t]hac [m]in [n]terrā [o]quā	nõ ſciuiſtis vos τ pres vr̃i. τ ſeruie=
נְאֻם יְהוָה וְדָגוּם וְאַחֲרֵי כֵן אֶשְׁלַח	[f]ignoratis [r]vos [s]& patres	[f]ignoratis [r]vos [s]& patres	ὐκ ἴδετε ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν· καὶ δουλεύ=
לְרַבִּים צַיָּדִים וְצָדוּם מֵעַל כָּל	vestri: [t]& ſeruietis	vestri: [t]& ſeruietis	tis illic dijs alienis die τ nocte: q̃ nõ
הַר וּמֵעַל כָּל גִּבְעָה וּמִנְקִיקֵי	[u]ibi [r]diis [s]alienis [a]die	[u]ibi [r]diis [s]alienis [a]die	σετε ἐκεῖ θεοῖς ἀλλοτρίοις ἡμέρας καὶ νυκτός, οἳ οὐ
הַסְּלָעִים: כִּי עֵינַי עַל כָּל דַּרְכֵיהֶם	[b]ac nocte [c]qui [o]non [c]dabũt	[b]ac nocte [c]qui [o]non [c]dabũt	dabũt vobis miam. ppter hoc ecce dies veni
לֹא נִסְתְּרוּ מִמְּלָפָנַי וְלֹא נִצְפַּן עֲוֹנָם	[f]vobis [g]requiem.	[f]vobis [g]requiem.	ὸωσουσιν ὑμῖν ἔλεος· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχον=
מִנֶּגֶד עֵינָי: וְשִׁלַּמְתִּי רִאשׁוֹנָה	[p]Propterea [t]ecce [k]dies [t]ve=	[p]Propterea [t]ecce [k]dies [t]ve=	unt dicit dñs. τ nõ dicẽt vltra viuit dñs q̃ edu
מִשְׁנֶה עֲוֹנָם וְחַטָּאתָם עַל חִלְּלָם	nient [m]dicit [n]dominus: [o]&	nient [m]dicit [n]dominus: [o]&	χαγὼν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου, ἀλλὰ ζῇ
אֶת אַרְצִי בְּנִבְלַת שִׁקּוּצֵיהֶם	non [p]dicetur [q]vltra: [r]vi	non [p]dicetur [q]vltra: [r]vi	dñs q̃ eduxit domũ ıſrael de terra aqlonis
מָלְאוּ אֶת נַחֲלָתִי:	uit [s]dominus [t]qui [u]eduxit	uit [s]dominus [t]qui [u]eduxit	κύριος ὃς ἀνήγαγεν τὸν οἶκον ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς βορρᾶ
יְהוָה עָזִּי וּמָעֻזִּי וּמְנוֹסִי בְּיוֹם צָרָה	[r]filios [s]ıſrael [a]de terra [b]egy	[r]filios [s]ıſrael [a]de terra [b]egy	τ ab oĩb[9] regionib[9] q̃ electi fuerãt illuc. τ
	pti. [c]Sed [c]viuit [f]dominus [g]qui	pti. [c]Sed [c]viuit [f]dominus [g]qui	καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν οὗ ἐξωσθησαν ἐκεῖ· καὶ
	[h]eduxit [k]filios [l]ıſrael [m]de terra [n]aq=	[h]eduxit [k]filios [l]ıſrael [m]de terra [n]aq=	reſtituã eos in terrã eor̃ quã dedi
	lonis: [o]& de vniuerſis [p]terris [q]ad [r]quas [t]eieci eos:	lonis: [o]& de vniuerſis [p]terris [q]ad [r]quas [t]eieci eos:	ἀποκατασήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν ἣν ἔδωκα
	[t]& reducam eos [u]in [x]terrã	[t]& reducam eos [u]in [x]terrã	patrib[9] eor̃. ecce ego mitto piſcatores
	ſuam [t]quam [t]dedi	ſuam [t]quam [t]dedi	τοῖς πατράσιν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ἁλιεῖς
	[a]patribus eor̃. [b]Ecce ego	[a]patribus eor̃. [b]Ecce ego	multos dicit dñs. τ piſcabunt eos. τ
	[c]mittã [c]piſcatores [c]multos	[c]mittã [c]piſcatores [c]multos	πολλοὺς λέγει κύριος. καὶ ἁλιεύσουσιν αὐτούς. καὶ
	[t]dicit [g]dñs: [h]& piſcabũtur	[t]dicit [g]dñs: [h]& piſcabũtur	poſt hec mittã multos venatores τ venabũ=
	eos. [t]Et poſt [k]hec [t]mittam	eos. [t]Et poſt [k]hec [t]mittam	μετὰ ταῦτα ἀποστελῶ πολλοὺς θηρευτὰς καὶ θηρεύ=
	[m]eis [n]multos [n]venatores [o]&	eis [m]multos [n]venatores [o]&	tur eos ſup oẽm mõtẽ τ ſup oẽm
	venabũtur eos [p]de [q]omni	venabũtur eos [p]de [q]omni	σουσιν αὐτοὺς ἐπάνω παντὸς ὄρους καὶ ἐπάνω παν
	[r]monte [g]& de [r]omni [u]colle	[r]monte [g]& de [r]omni [u]colle	collẽ: τ de foraminib[9] petrarũ. q̃
	[x]& de cauernis [r]petrarũ: [r]quia [a]oculi mei	[x]& de cauernis [r]petrarũ: [r]quia [a]oculi mei	πὸς βουνοῦ, καὶ ἐκ τῶν τρυμαλιῶν τῶν πετρῶν. ὅτι
	[b]ſuper [c]omnes [v]vias eorũ.	[b]ſuper [c]omnes [v]vias eorũ.	oculi mei ſup oẽs vias eor̃ τ
	[c]Non [f]ſunt abſcondite [g]a	[c]Non [f]ſunt abſcondite [g]a	οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ
	facie mea: [h]& nõ [f]fuit oc=	facie mea: [h]& nõ [f]fuit oc=	nõ ſũt abſcõdite iniqtates eor̃ ab ocu=
	cultata [k]iniqtas eorũ [l]ab	cultata [k]iniqtas eorũ [l]ab	ὐκ ἐκρύβη τὰ ἀδικήματα αὐτῶν ἀπέναντι τῶν ὀφ=
	[m]oculis meis. [n]Et reddam	[m]oculis meis. [n]Et reddam	lis meis. τ reddã duplices iniqta
	[o]primũ [p]duplices [q]iniqta=	[o]primũ [p]duplices [q]iniqta=	θαλμῶν μου. καὶ ἀνταποδώσω διπλᾶς τὰς ἀδικί
	tes [r]& pctā eorũ: [q]a [t]cõta	tes [r]& pctā eorũ: [q]a [t]cõta	tes eor̃ τ pctã eor̃ in qb[9] pfanaue=
	minauerũt [k]terrã meã [r]in	minauerũt [k]terrã meã [r]in	ας αὐτῶν καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐφ' αἷς ἐβεβήλω
	mortiçiniis [s]idolor̃ suor̃:	mortiçiniis [s]idolor̃ suor̃:	rũt terrã meã in mortiçinitis abominatio
	[a]& abomiatiõib[9] ſuis [b]im	[a]& abomiatiõib[9] ſuis [b]im	σαν τὴν γῆν μου ἐν τοῖς θνησιμαίοις τῶν βδελυγμά
	pleuerũt [o]hereditatẽ meã.	pleuerũt [o]hereditatẽ meã.	nũ eor̃. τ in iniqtatib[9] eor̃ in qb[9] ıplene
	[c]Dñe [r]fortitudo mea [s]&	[c]Dñe [r]fortitudo mea [s]&	των αὐτῶν. καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν ἐν αἷς ἐβλα
	robur meũ [b]& refugium	robur meũ [b]& refugium	rũt hereditatẽ meã. dñe fortitudo mea τ aux=
	meũ [i]n die [t]tribulationis.	meũ [i]n die [t]tribulationis.	σαν τὴν κληρονομίαν μου. κύριε ἰσχύς μου καὶ βοή
			θειά μου καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέρα κακῶν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ad te gẽtes venięt ab extremis terre: ꝛ dicẽt: πρὸς σὲ ἔθνη ἥξουσιν ἀπ᾽ ἐσχάτων τῆς γῆς, καὶ ἐροῦσιν, quō falsa possedẽrt pres nr̃i idola ꝛ nō ὡς ψευδῆ ἐκτήσαντο οἱ πατέρες ἡμῶν εἴδωλα καὶ οὐκ est in eis vtilitas si faciet sibi hō ἔστιν ἐν αὐτοῖς ὠφέλημα εἰ ποιήσει ἑαυτῷ ἄνθρωπος deos ꝛ hi nō sũt dii. ꝓpter hoc ecce ego mа θεοὺς καὶ οὗτοι οὐκ εἰσὶν θεοί. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ δη̃λ nifestabo eis in tpe hoc ꝛ notã faciã eis ma λώσω αὐτοῖς ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ γνωριῶ αὐτοῖς τὴν χεῖ nũ meã ꝛ virtutẽ meã ꝛ scient qꝛ ego dñs. ρά μου καὶ τὴν δύναμίν μου καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος.

C.17. A

Hec dicit dñs: pctũ iuda ꝛscriptũ ΤΑδε λέγει κύριος, ἁμαρτία Ἰούδα γεγραμμένη est in stilo ferreo: i vngue adamãtino sculptũ ἐστὶν ἐν γραφίδι σιδηρᾶ, ἐν ὄνυχι ἀδαμαντίνῳ γεγλυμμένη sup tabula cordis eox: ꝛ sup cornibus ἐπὶ πλακὸς τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων ararũ eox. cũ recordati fuerit filii co= τῶν βωμῶν αὐτῶν. ἐν τῷ μνημονεύειν τοὺς υἱοὺς αὐ= rũ ararũ eox ꝛ lucorũ eox sup li= τῶν τῶν βωμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀλσῶν αὐτῶν ἐπὶ ξύ= gno frõdoso: sup collibꝰ excelsis. o mõtane in λω ἀλσώδει, ἐπὶ τῶν βουνῶν τῶν ὑψηλῶν. ὄρεσι ἐν τῷ cãpo: diuitias tuas ꝛ oẽs thesauros πεδίῳ, τὸν πλοῦτόν σου καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς tuos direptiõi dabo. excelsa tua in pctõ in σου τῇ προνομῇ δώσω. τὰ ὑψηλά σου ἐν ἁμαρτίᾳ ἐν oibꝰ teris tuis. ꝛ relinq̃ris ab here= ὅροις σου· καὶ καταλειφθήσῃ ἀπὸ τῆς κλη ditate tua: quã dedi tibi. ꝛ seruire te faci= ρονομίας σου, ἣν ἔδωκά σοι· καὶ δουλεύειν σε ποιή= am inimicis tuis in terra quã nõ scis: qm̃ ignẽ σω τοῖς ἐχθροῖς σου ἐν τῇ γῇ ἣν οὐκ οἶδας, ὅτι πῦρ succẽdistis i furore meo: vsq; in seculũ ardebit. hec ἀνήψατε ἐν τῷ θυμῷ μου, ἕως τοῦ αἰῶνος φλέξει. τάδε dicit dñs: maledict⁹ hõ q̃ spẽ hꝫ in ho λέγει κύριος, ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὃς τὴν ἐλπίδα ἔχει ἐπ᾽ ἄν mine ꝛ firmabit carnẽ brachii sui ꝛ a θρωποι καὶ σκηράσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ καὶ ἀπὸ

B

dño recesserit cor eius. ꝛ erit q̃si siluestris κυρίου ἀποστῇ ἡ καρδία αὐτοῦ. καὶ ἔσται ὡς ἡ ἀγρια= myrica q̃in deserto: nõ videbit cũ venerit bona. μυρίκη ἡ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐκ ὄψεται ὅταν ἔλθῃ τὰ ἀγαθά. ꝛ hitabit in salsuginib⁹ in deserto terra salsa q̃ καὶ κατασκηνώσει ἐν ἁλίμοις ἐν τῇ ἐρήμῳ γῇ ἁλμυρᾷ οὔσῃ nõ habitat. ꝛ bñdictus hõ q̃ cõfi= οὐ κατοικεῖται. καὶ εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος ὃς πέποι= dit in dño: ꝛ erit dñs spes ei⁹: ꝛ erit q̃si θεν ἐπὶ τῷ κυρίῳ. καὶ ἔσται κύριος ἐλπὶς αὐτ̃. καὶ ἔσται ὡς

ρε'1. D

lignũ abũdãs iuxta aq̃s ꝛsup humorẽ mittit radices suas. ξύλον εὐθηνοῦν παρ᾽ ὕδατα καὶ ἐπὶ ἰκμάδα βάλει ῥίζας αὐτ̃ ꝛ nõ timebit cũ venerit est⁹: ꝛ erũt in co ra= καὶ οὐ φοβηθήσεται ὅταν ἔλθῃ καῦμα, καὶ ἔσαι ἐπ᾽ αὐτῷ σε mi frõdosi. in ãno siccitatis nõ timebit ꝛ nõ λέχη ἀλσώδη. ἐν ἐνιαυτῷ ἀβροχίας οὐ φοβηθήσεται καὶ οὐ desinet facies fructũ. ꝓfundũ cor sup om= διαλείψει ποιοῦν καρπόν. βαθεῖα ἡ καρδία παρὰ πάν= nia. ꝛ hõ est: q̃s cognoscet eũ? ego dñs scru τα. καὶ ἄνθρωπός ἐστιν, ὅστις γνώσεται αὐτόν; ἐγὼ κύριος ἐτά tãs corda? ꝓbãs renes: vt dẽ vnicuiq; scõz ζων καρδίας; δοκιμάζων νεφρούς, τ δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ

Apo. 1.f.

vias suas: ꝛ scõm fructꝰ adinuentionũ ταῖς ὁδοὺς αὐτ̃, καὶ κατὰ τὸς καρποὺς τῶν ἐπιτηδευμάτων suarũ. clamauit perdix cõgregauit q̃ nõ peperit faciẽs αὐτῶν. ἐφώνησεν πέρδιξ συνήγαγεν ἃ οὐκ ἔτεκεν ποιῶν diuitias suas nõ cũ iudicio in dimidio dierũ suoꝝ relin πλοῦτον αὐτ̃ οὐ μετὰ κρίσεως ἐν ἡμίσει ἡμερῶν αὐτοῦ ἐγ= quent eũ. ꝛ in nouissimis suis erit insipiẽs. καταλείψουσιν αὐτόν. καὶ ἐπ᾽ ἐσχάτων αὐτοῦ ἔσαι ἄφρων. soliũ glie exaltatũ a principio ἁρόνος δόξης ὑψωμένος ἀπ᾽ ἀρχῆς

Trãsla.B.Vie.

[1]Ad te[m] gentes[n] venient [o]ab extremis[p] terre: [q]& dicent.[r] Vere[s] mendacĩū[t] possederũt[u] patres nr̃i [x]vanitate[c]que eis[r] nõ[a] profuit.[b] Nunquid faciet[c] sibi [b]homo[c] deos:[r] Et ipsi[e] nõ sunt[b] dii. [1]Idcirco[k] ecce ego[l] ostendã eis[m] per vicẽ[n] hãc: [o]ostendã eis[s] manũ meam [r]& [a] virtutem meam [r]& scient[u] quia[k] nomẽ mi= hi[l] dominus. 17.

PEccatum[b] iuda[c] scri= ptum est [b]stilo[c] ferreo in vngue[c] ada mantino: [b]exaratum [c]sup[k] latitudinẽ [l]cordis eo rũ:[m] & in cornibus[n] ararũ eorũ. [c]Cum recordati fue rint[k] filii eorũ[q] ararũ sua[x] [r]& lucorũ suo[x]:[r] ligno rũ [q]a frondentiũ [x]in[r] mõtib⁹ [s]excelsis:[a] sacrificantes[b] in agro: [c]fortitudinẽ tua[z] [b]& oes[c] thesauros tuos[s] in di= reptionẽ[a] dabo:[b] excelsa tua[t] ꝓpter pctã[k] in vniuer sis[l] fimb⁹ tuis. [m]Et relinq̃= ris sola[c] ab hereditate tua [p]qua[q] dedi[r] tibi:[a] & seruire te faciam[n] inimicis tuis[x] in terra[r] qua[l] ignoras.[b] Qm̃ [c]ignẽ[b] succẽdistis[t] in furore meo[r] vsq; in[s] eternũ[b] arde bit.[l] Hec[k] dicit[l] dñs.[m] Ma= ledictus[n] homo[c] qui [o]cõfidit[q] in hoie[r] & ponit [a]carnẽ[c] brachiũ suũ:[n] & a [k]dño[r] recedit[s] cor eius.

[a]Erit enim[b] quasi miryce [c]in deserto[b] & nõ[c] videbit [r]cum[s] venerit[b] bonum [o]sed hitabit in[k] siccitate[l] in deserto in[m] terra[n] salsugi= nis [o]& inhabitabili. [q]Be= nedictus[r] vir[s] qui[c] cõfidit [n]in domino[r] & erit[r] dñs[s] fi ducia eius. [a]Et erit [o]q̃si lignũ qd̃[c] transplãta= tur[b] sup[c] aquas qd̃[f] ad[d] hu morẽ[b] mittit[f] radices suas: [k]& nõ[l] timebit[m] cũ[n] venerit [o]estus.[p] Et erit[q] foliũ eius [r]viride[s] & in tpe[t] siccitatis [n]nõ[x] erit sollicitũ [r]nec ali= qñ[s] desinet[a] facere[b] fructũ. [c]Prauum est[p] cor hominis [r]& inscrutabile.[b] Quis [o]cognoscet illũ?[k] Ego[l] dñs [m]scrutans[n] cor [&][o] ꝓbans [p]renes qui [q]do[r] vnicuiq; [a]iuxta viã suã:[s] & iuxta fru ctũ[n] adinuẽtionũ suarũ. [x]Perdix[r] fouit q̃ nõ[e] pepit. [b]Fecit[c] diuitias[s] & nõ[c] in iu dicio.[r] In dimidio[a] dierũ suorũ[b] derelinq̃t eas:[l] & in nouissimo suo[c] erit[l] insipi= ens.[m] Soliũ[n] glorie[o] altitu dinis[p] a principio:[q] locus

Tex.heb.hiere.xvij.Patiua.heb.

א	אֵלֶיךָ	[m]גּוֹיִם[n] יָבֹאוּ [o]מֵאַפְסֵי [p]אָרֶץ
ב	וְיֹאמְרוּ [s]אַךְ [a]שֶׁקֶר [t]נָחֲלוּ [u]אֲבוֹתֵינוּ
ג	[x]הֶבֶל וְאֵין [r]בָּם [s]מוֹעִיל׃ [b]הֲיַעֲשֶׂה [c]לוֹ
	[d]אָדָם [c]אֱלֹהִים [r]וְהֵמָּה [b]לֹא אֱלֹהִים׃
ד	[l]לָכֵן [k]הִנְנִי [l]מוֹדִיעָם [m]בַּפַּעַם [n]הַזֹּאת
ה	[o]אוֹדִיעֵם [p]אֶת [q]יָדִי [r]וְאֶת [s]גְּבוּרָתִי
	[t]וְיָדְעוּ [u]כִּי [x]שְׁמִי יְהוָה׃
	Cap.xvij. [c]חַטַּאת [b]יְהוּדָה [c]כְּתֻבָה
ב	[d]בְּעֵט [b]בַּרְזֶל [c]בְּצִפֹּרֶן [d]שָׁמִיר [e]חֲרוּשָׁה
ג	[f]עַל [g]לוּחַ [h]לִבָּם [i]וְלִקַּרְנוֹת [j]מִזְבְּחוֹתֵיכֶם׃
ד	[k]זִכֹּר [l]בְּנֵיהֶם [m]מִזְבְּחוֹתָם [n]וַאֲשֵׁרֵיהֶם
	[o]עַל [p]עֵץ [q]רַעֲנָן [r]עַל [s]גְּבָעוֹת [t]הַגְּבֹהוֹת׃
ה	[u]הָרְרִי [b]בַּשָּׂדֶה [c]חֵילֵךְ [d]כָּל [e]אֹצְרוֹתַיִךְ
	[f]לָבַז [g]אֶתֵּן [h]בָּמָתַיִךְ [i]בְּחַטָּאת [k]בְּכָל
ו	[l]גְּבוּלַיִךְ [m]וְשָׁמַטְתְּ [n]וּבָךְ [o]מִנַּחֲלָתֵךְ
	[p]אֲשֶׁר [q]נָתַתִּי [r]לָךְ [s]וְהַעֲבַדְתִּיךְ [t]אֶת
	[u]אֹיְבַיִךְ [b]בָּאָרֶץ [c]אֲשֶׁר [d]לֹא [e]יָדָעְתְּ [f]כִּי
ד	[g]אֵשׁ [h]קְדַחְתֶּם [i]בְּאַפִּי [j]עַד [k]עוֹלָם [l]תּוּקָד׃
ה	[m]אָרוּר [n]הַגֶּבֶר [o]אֲשֶׁר
	[p]יִבְטַח [q]בָּאָדָם [r]וְשָׂם [s]בָּשָׂר [t]זְרֹעוֹ [u]וּמִן
ו	[v]סוּר [w]לִבּוֹ [x]יְהוָה [y]וְסוּר [z]לִבּוֹ׃ [a]וְהָיָה
	[b]בָּעֲרָבָה [c]וְלֹא [d]יִרְאֶה [e]כִּי [f]יָבוֹא [g]טוֹב
	[h]וְשָׁכַן [i]חֲרֵרִים [j]בַּמִּדְבָּר [k]אֶרֶץ [l]מְלֵחָה
ז	[m]וְלֹא [n]תֵשֵׁב׃ [o]בָּרוּךְ [p]הַגֶּבֶר [q]אֲשֶׁר [r]יִבְטַח
	[s]בַּיהוָה [t]וְהָיָה [u]יְהוָה [v]מִבְטָחוֹ׃ [w]וְהָיָה
	[x]כְּעֵץ [y]שָׁתוּל [z]עַל [a]מַיִם [b]וְעַל [c]יוּבַל
ח	[d]יְשַׁלַּח [e]שָׁרָשָׁיו [f]וְלֹא [g]יִרְאֶה [h]כִּי [i]יָבֹא
	[j]חֹם [k]וְהָיָה [l]עָלֵהוּ [m]רַעֲנָן [n]וּבִשְׁנַת [o]בַּצֹּרֶת
	[p]לֹא [q]יִדְאָג [r]וְלֹא [s]יָמִישׁ [t]מֵעֲשׂוֹת [u]פֶּרִי׃
ט	[v]עָקֹב [w]הַלֵּב [x]מִכֹּל [y]וְאָנֻשׁ [z]הוּא [a]מִי
	[b]יְדָעֶנּוּ׃ [c]אֲנִי [d]יְהוָה [e]חֹקֵר [f]לֵב [g]בֹּחֵן
י	[h]כְּלָיוֹת [i]וְלָתֵת [j]לְאִישׁ [k]כְּדַרְכּוֹ [l]כִּפְרִי
	[m]מַעֲלָלָיו׃ [n]קֹרֵא [o]דָגַר [p]וְלֹא [q]יָלַד [r]עֹשֶׂה
יא	[s]עֹשֶׁר [t]וְלֹא [u]בְמִשְׁפָּט [v]בַּחֲצִי [w]יָמָיו
	[x]יַעַזְבֶנּוּ [y]וּבְאַחֲרִיתוֹ [z]יִהְיֶה [a]נָבָל׃ [b]כִּסֵּא
יב	[c]כָּבוֹד [d]מָרוֹם [e]מֵרִאשׁוֹן [f]מְקוֹם
	[g]מִקְדָּשֵׁנוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtiua.heb.	Ter.heb.hiere.xvij.	Trãsla.B.Hie.	Trãsl.Gre.lxx.cũ iter latina.
מְקַדֵּשׁ יְהוָה	מְקַדֵּשְׁנוּ׃ מְקוֹוֵה יְשְׂרָאֵל יְהוָה כָּל	sanctificationis nr̃e expectatio israel. dñe oẽs	ſctificatio nſa expectatio iſrael. dñe oẽs q derelin-
בּוֹשׁ סוּר	עֹזְבֶיךָ יֵבֹשׁוּ סוּרֵי בָאָרֶץ יִכָּתֵבוּ	qui te derelinquũt cõfũdentur: recedẽtes a te in	querũt te cõfundañ. recedẽtes in
כָּתַב	כִּי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים אֶת יְהוָה׃	terra scribẽtur: qm̃ dereliq̃runt venã aquæ vi-	λιποῦντες σε καταισχυνθήτωσαν· ἀφεικότες ἐπὶ τῆς
קוֹר	רְפָאֵנִי יְהוָה וְאֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנִי	uentium dñm. Sana me dñe & sanabor: saluũ	terra scribant qz dereliq̃rũt fontẽ vite do-
רָפָא יֵשַׁע	וְאִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתִי אָתָּה׃ הֵנָּה	me fac & saluus ero: qm̃ laus mea tu es. Ecce	minũ. sana me dñe τ sanabor. salua me τ salua-
הַלָּל	הַמָּה אֹמְרִים אַיֵּה דְבַר יְהוָה	ipſi dicunt ad me. Vbi	ρίον· ἴασαί με κύριε καὶ ἰαθήσομαι· σῶσόν με καὶ σωθήσο
בּוֹא אַיֵּה	יָבוֹא נָא׃ וַאֲנִי לֹא אָצְתִּי מֵרֹעָה	eſt verbum domini? Veniat. Et ego nõ ſum	boz: qz gl̃riatio mea tu es. ecce tpi dicũt ad
אָנַשׁ אָתָה	אַחֲרֶיךָ וְיוֹם אָנוֹשׁ לֹא הִתְאַוֵּיתִי	turbatus te paſtorem ſequens: & diem homi-	μαι, ὅτι καύχημά μου σὺ εἶ. ἰδοὺ αὐτοὶ λέγουσιν πρός
אָתָה יָדַעְתָּ מוֹצָא שְׂפָתַי נֹכַח פָּנֶיךָ	אַתָּה יָדַעְתָּ מוֹצָא שְׂפָתַי נֹכַח פָּנֶיךָ	nis non deſideraui: tu	me: vbi eſt verbũ dñi? veniat: ego aũt nõ labora-
הָיָה אַל תִּהְיֶה לִי לְמַחְתָּה מַחְסִי	הָיָה אַל תִּהְיֶה לִי לְמַחְתָּה מַחְסִי	ſcis. Quod egreſſum	με, ποῦ ἐστὶν ὁ λόγος κυρίου; ἐλθέτω, ἐγὼ δὲ οὐκ ἐκοπίασ
חָתַת חָסָה	אָתָּה בְּיוֹם רָעָה׃ יֵבֹשׁוּ רֹדְפָי וְאַל	eſt de labiis meis: rectũ	α κατακολουθῶν ὀπίσω σου· καὶ ἡμέραν ἀνθρώπου
רוֹעַ בּוֹשׁ	אֲבֹשָׁה אֲנִי יֵחַתּוּ הֵמָּה וְאַל אֲחַתָּה	in conſpectu tuo fuit.	nõ deſideraui tu ſcis q egreſſa ſũt p
חָתַת חָתַת	אֲנִי הָבִיא עֲלֵיהֶם יוֹם רָעָה וּמִשְׁנֶה	Non ſis mihi tu formi-	οὐκ ἐστέθυμησα· σὺ ἐπίσασαι τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν
בּוֹא שָׁנָה	שִׁבָּרוֹן שָׁבְרֵם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֵלַי	dini spes mea tu in die	labia mea añ facie tuã sunt. ne fias mihi
	הָלֹךְ וְעָמַדְתָּ בְּשַׁעַר בְּנֵי הָעָם אֲשֶׁר	afflictionis. Cõfundãtur	χειλέων μου πρὸ προσώπου σου ἐστίν· μὴ ἡμοῦς μοι
	יָבֹאוּ בוֹ מַלְכֵי יְהוּדָה וַאֲשֶׁר יֵצְאוּ	qui me pſequũtur & nõ	in alienationẽ parcẽs mihi in die mala. con-
בּוֹא	בוֹ וּבְכָל שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ וְאָמַרְתָּ	cõfundar ego: paueant	εἰς ἀλλοτρίωσιν φεισόμενός μου ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ· κα
	אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה מַלְכֵי	illi & nõ paueam ego.	fundañ pſeq̃ntes me: τ nõ cõfundari ego.
	יְהוּדָה וְכָל יְהוּדָה וְכֹל יֹשְׁבֵי	Induc ſup eos die affli-	καισχυνθείησαν οἱ διώκοντές με, καὶ μὴ καισχυνθείην ἐγώ.
	יְרוּשָׁלִַם הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה׃	ctionis & duplici cõtritio	paueant ipi: τ nõ paueã ego. induc
בּוֹא	כֹּה אָמַר יְהוָה הִשָּׁמְרוּ בַּנַּפְשׁוֹתֵיכֶם	ne eos cõtere eos. Hec dicit	πτωνθείησαν αὐτοί, καὶ μὴ πτωνθείην ἐγώ· ἐπάγαγε
שָׁמַר	וְאַל תִּשְׂאוּ מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת	dñs ad me. Vade & ſta	ſup eos die malã: duplici cõtritione cõte-
נָשָׂא	וְהֲבֵאתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ וְלֹא	in porta filiorũ populi	ἐπ' αὐτοὺς ἡμέραν πονηράν, διπλοῦν σύντριμμα σύντρι
בּוֹא	תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם	per quã ingrediũtur re-	re eos. hec dicit dñs ad me: vade τ
עָשָׂה מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ	הַשַּׁבָּת וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ	ges iuda & egrediũtur:	ϛ αὐτούς· τάδε λέγει κύριος πρός με, βάδισον καὶ
וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת כַּאֲשֶׁר	וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת כַּאֲשֶׁר	& in cunctis portis hie-	sta in portis filioꝝ ppli in q̃b ingrediunt re-
צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם׃ וְלֹא שָׁמְעוּ	צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם׃ וְלֹא שָׁמְעוּ	ruſalem: & dices	σῇθι ἐν πύλαις υἱῶν λαοῦ ἐν αἷς εἰσπορεύονται βασι
וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַיַּקְשׁוּ אֶת	וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַיַּקְשׁוּ אֶת	ad eos. Audite verbum	ges iuda τ in q̃b egrediunt in eis. τ in
עָרְפָּם לְבִלְתִּי שְׁמוֹעַ וּלְבִלְתִּי קַחַת	עָרְפָּם לְבִלְתִּי שְׁמוֹעַ וּלְבִלְתִּי קַחַת	domini reges iuda: & omnis iuda: cũ-	λεῖς ἰούδα καὶ ἐν αἷς ἐκπορεύονται ἐν αὐταῖς· καὶ ἐν
מוּסָר׃ וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּן	מוּסָר׃ וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּן	ctiq habitatores	oibus portis hierlm: τ dices ad e-
אֵלַי נְאֻם יְהוָה לְבִלְתִּי הָבִיא מַשָּׂא	אֵלַי נְאֻם יְהוָה לְבִלְתִּי הָבִיא מַשָּׂא	hierusalem qui ingredi	πάσαις ταῖς πύλαις ἱερουσαλήμ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐ-
בּוֹא	בִּשַּׁעֲרֵי הָעִיר הַזֹּאת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת	mini per portas iſtas.	os: audite verbũ dñi reges iuda τ
	וְלִקַדֵּשׁ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְבִלְתִּי	Hec dicit domin. Cu	τοὺς, ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου βασιλεῖς ἰούδα καὶ
	עֲשׂוֹת בּוֹ כָּל מְלָאכָה׃ וּבָאוּ בִּשַּׁעֲרֵי	ſtodite animas veſtras:	οἷς iudea τ οἷς hierlm igrediẽtes in
עָשָׂה	הָעִיר הַזֹּאת מְלָכִים וְשָׂרִים יֹשְׁבִים	& nolite portare ponde	πᾶσα ἰουδαία καὶ πᾶσα ἱερουσαλὴμ οἱ εἰσπορευόμενοι ἐν
בּוֹא שׁוּב	עַל כִּסֵּא דָוִד רֹכְבִים בָּרֶכֶב וּבַסּוּסִים	ra in die ſabbati nec inferatis per portas	portis his: hec dicit dñs: cuſtodi
		hieruſalem: & nolite eiſcere onera de domi	τὰς πύλαις ταύταις, τάδε λέγει κύριος, φυλάσσε
		bus veſtris in die ſabbati: & omne opus	te aias vras. τ ne portetis onera in
		non facietis. Sanctificate diem ſab	διὰ τὰς ψυχὰς ὑμῶν· καὶ μὴ ἄιρετε βασάγματα ἐν
		bati ſicut precepi patribus veſtris.	die ſabbatoꝝ. τ ne inducatis p
		Et non audierunt	τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων· καὶ μὴ εἰσφέρητε διὰ τῶν
		nec inclinauerunt au-	portas hierlm. τ ne efferatis onera de
		rem suã: ſed indurauerũt	πυλῶν ἱερουσαλήμ· καὶ μὴ ἐκφέρετε βασάγματα ἐξ
		ceruicem ſuam ne audi	domib vſis in die ſabbatoꝝ: τ οὐ op
		rent me & ne acciperet	οἰκιῶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ πᾶν ἔργον
		diſciplinam. Et erit: ſi	nõ facietis. ſtificate diẽ ſabbatoꝝ ſi-
		audieritis me dicit dñs:	οὐ ποιήσετε· ἁγιάσατε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων κα
		ne inferatis	cut p̃cepi patrib vſis: τ nõ audi
		onera p portas ciuitatis	ὡς ἐνετειλάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἤκου-
		huius in die ſabbati	erũt τ nõ iclinaneſtaurẽ ſuã. τ idurauerũt
		& ſi ſanctificaueritis diẽ	σαν καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν· καὶ ἐσκλήρυναν τὸν
		ſabbati: ne	ceruicẽ ſuã ſup pres ſuos ne
		faciatis in eo oẽ opus:	τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν τοῦ μὴ
		ingredietur per portas	audirẽt me: τ ne acciperẽt diſciplinã. τ erit
		ciuitatis huius reges	ἀκοῦσαί μου, καὶ τοῦ μὴ δέξασθαι παιδείαν· καὶ ἔσα
		& principes ſedentes	ſi auditu audieritis me dicit dñs: ne inferatis
		ſup ſoliũ dauid: & aſcen	ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητέ μου λέγει κύριος, τοῦ μὴ εἰσφέρειν
		dẽtes in curribꝰ & equis	onera p portas ciuitatis huiꝰ i
			βασάγματα διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης ἐν
			die ſabbatoꝝ: τ ſtificaueritis diẽ
			τῇ ἡμέραν τῶν σαββάτων, καὶ ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν
			ſabbatoꝝ: ne faciatis in ea oẽ opus: τ in-
			σαββάτων, τοῦ μὴ ποιεῖν ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, καὶ εἰ
			gredienẽ p portas ciuitatis huiꝰ re
			σελεύσονται διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης βασι
			ges τ pricipes ſedẽtes ſup ſoliũ dauid τ aſcẽ
			λεῖς καὶ ἄρχοντες καθήμενοι ἐπὶ θρόνου δαυὶδ καὶ ἐπι
			dentes in curribꝰ τ equis ſuis
			βεβηκότες ἐφ' ἅρμασιν καὶ ἵπποις αὐτῶν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ipſi: τ principes eor: viri iuda τ
αὐτοί, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, ἄνδρες ἰούδα καὶ οἱ
habitantes in hieruſalem: τ hitabitur ciui
κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ κατοικηθήσεται ἡ πό
tas hec in eternũ: τ ventẽt de ciuitatib⁹
λις αὕτη εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἥξουσιν ἐκ τῶν πόλεων
iuda: τ de circuitu hieruſalem: τ de tra benia=
ἰούδα, καὶ κυκλόθεν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκ γῆς βενια=
min: τ de cãpeſtri: τ de mõte: τ de
μεῖν, καὶ ἐκ τῆς πεδινῆς, καὶ ἐκ τοῦ ὄρους, καὶ ἐκ
ea q̃ ad auſtrũ: ferentes holocauſta τ ſacrificia
τῆς πρὸς νότον, φέροντες ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας
τ thymiamata τ mun⁹ τ thus: ferentes lau
καὶ θυμιάματα καὶ μαννὰ καὶ λίβανον, φέροντες αἴ
dem in domũ dñi. τ erit ſi nõ audieritis
νεσιν εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἔσται ἐὰν μὴ ἐισακούσητέ
me vt ſctificetis diem ſabbatoꝝ: ne
μου τοῦ ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, τοῦ μὴ
portetis onera τ igrediamini p portas
αἴρειν βαστάγματα καὶ εἰσπορεύεσθαι διὰ τῶν πυλῶν
hieruſalem in die ſabbatoꝝ: τ incẽ=
ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ ἀνά=
dã ignẽ in portis eius: τ deuorabit
ψω πῦρ ἐν ταῖς πύλαις αὐτῆς, καὶ καταφάγεται
turritas domos hierlm.
ἄμφοδα ἱερουσαλήμ.

Ca.18.

A Uerbum qđ factũ eſt ad hieremiã a dño
λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
dicens: ſurge τ deſcende in domũ figuli:
λέγων, ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς οἶκον τοῦ κεραμέως,
τ illic audies verba mea. τ deſcendi in
καὶ ἐκεῖ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου. καὶ κατέβην εἰς
domũ figuli: τ ecce ipe faciebat opus
τὸν οἶκον τοῦ κεραμέως, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐποίει ἔργον
ſup lapides: τ diſſipatũ ē vas qđ ipe facie
ἐπὶ τῶν λίθων, καὶ διέστρεψεν τὸ ἄγγειον ὃ αὐτὸς ἐποί
bat manib⁹ ſuis: τ rurſũ fecit illud
ει ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἐποίησεν αὐτὸ
vas alterũ ſicut placuit i cõſpectu eius vt faceret.
ἄγγειον ἕτερον καθὼς ἤρεσεν ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι.
τ factũ ē verbũ dñi ad me dicẽs: ſi ſicut figu
Ro.9.c καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, εἰ καθὼς ὁ κερα
lus iſte nõ potero facere vos dom⁹ iſ=
μεὺς οὗτος οὐ δυνήσομαι τοῦ ποιῆσαι ὑμᾶς οἶκος Ἰσ
rael dicit dñs. ecce ſicut lutum in manu
ραὴλ λέγει κύριος. ἰδοὺ ὡς ὁ πηλὸς ἐν τῇ χειρὶ τοῦ
figuli vos eſtis in manib⁹ meis dom⁹ iſ
κεραμέως ὑμεῖς ἐστὲ ἐν ταῖς χερσίν μου οἶκος Ἰσ
rael. ad ſũmã loquar aduerſ⁹ gẽtẽ: aduerſus regnũ
ραήλ. πέρας λαλήσω ἐπ' ἔθνος, ἐπὶ βασιλείαν τοῦ
vt auferã eos: τ diſperdam: ſi reuerſa fuerit
ἐξάραι αὐτούς, καὶ τοῦ ἀπολλύειν, εἰ ἐπιστρέψῃ τὸ
B gens illa a malis ſuis: τ penitẽtiã agã
ἔθνος ἐκεῖνο ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτῶν, καὶ μετανοήσω
ſuper malis q̃ cogitaui facere illis:
περὶ τῶν κακῶν ὧν ἐλογισάμην τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς,
τ ad ſũmã loquar ſup gẽtẽ τ ſup regnum
καὶ πέρας λαλήσω ἐπὶ ἔθνος καὶ ἐπὶ βασιλείαν τοῦ
vt rectificetur τ plantetur: τ faci=
ἀνοικοδομεῖσθαι καὶ τοῦ καταφυτεύεσθαι, καὶ ποιή=
ent mala coꝝ me ne audiãt vo=
σωσιν τὰ πονηρὰ ἐναντίον μου τοῦ μὴ ἀκούειν τῆς φω
cẽ meã: τ pniam agã ſup bonis q̃ locut⁹ ſum
νῆς μου, καὶ μετανοήσω περὶ τῶν ἀγαθῶν ὧν ἐλάλησα τοῦ
vt facerẽ eis. τ nũc dic ad viros iuda: τ
ποιῆσαι αὐτοῖς. καὶ νῦν εἶπον πρὸς ἄνδρας ἰούδα, καὶ
ad habitantes hieruſalem ſic dicit do
πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλὴμ οὕτως λέγει κύ
min⁹: ecce ego fingo ſup uos mala
Infra 25.b.τ ριος, ἰδοὺ ἐγὼ πλάσσω ἐφ' ὑμᾶς κακά, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ifra.35 c. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

וְחַשֵּׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה שׁוּבוּ נָא
אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְהֵיִיטִיבוּ
דַּרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וְאָמְרוּ נוֹאָשׁ
כִּי אַחֲרֵי מַחְשְׁבוֹתֵינוּ נֵלֵךְ וְאִישׁ
שְׁרִרוּת לִבּוֹ הָרָע נַעֲשֶׂה לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה שַׁאֲלוּ נָא בַגּוֹיִם מִי
שָׁמַע כַּאֲלֶה שַׁעֲרוּרָת עָשְׂתָה מְאֹד
בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל הֲיַעֲזֹב מִצּוּר שָׂדָי
שֶׁלֶג לְבָנוֹן אִם יִנָּתֵשׁוּ מַיִם זָרִים
קָרִים נוֹזָלִים כִּי שְׁכֵחַנִי עַמִּי לַשָּׁוְא
יְקַטֵּרוּ וַיַּכְשִׁלוּם בְּדַרְכֵיהֶם שְׁבִילֵי
עוֹלָם לָלֶכֶת נְתִיבוֹת דֶּרֶךְ לֹא
סְלוּלָה לָשׂוּם אַרְצָם לְשַׁמָּה
שְׁרוּקַת עוֹלָם כָּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם
וְיָנֵיד בְּרֹאשׁוֹ כְּקָדִים אֲפִיצֵם
לִפְנֵי אוֹיֵב עֹרֶף וְלֹא פָנִים אַרְאֵם
בְּיוֹם אֵידָם וַיֹּאמְרוּ קוּמָה וְנַחְשְׁבָה
עַל יִרְמְיָהוּ מַחֲשָׁבוֹת כִּי לֹא תֹאבַד
תּוֹרָה מִכֹּהֵן וְעֵצָה מֵחָכָם וְדָבָר
מִנָּבִיא לְכוּ וְנַכֵּהוּ בַלָּשׁוֹן וְאַל
נַקְשִׁיבָה אֶל כָּל דְּבָרָיו הַקְשִׁיבָה
יְהוָה אֵלָי וּשְׁמַע לְקוֹל יְרִיבָי
הֲיְשֻׁלַּם תַּחַת טוֹבָה רָעָה כִּי כָרוּ
שׁוּחָה לְנַפְשִׁי זְכֹר עָמְדִי לְפָנֶיךָ
לְדַבֵּר עֲלֵיהֶם טוֹבָה לְהָשִׁיב אֶת
חֲמָתְךָ מֵהֶם לָכֵן תֵּן אֶת בְּנֵיהֶם
לָרָעָב וְהַגִּרֵם עַל יְדֵי חָרֶב
וּתְהִיֶינָה נְשֵׁיהֶם שַׁכֻּלוֹת וְאַלְמָנוֹת
וַאֲנָשֵׁיהֶם יְהִיוּ הֲרֻגֵי מָוֶת בַּחוּרֵיהֶם
מֻכֵּי חָרֶב בַּמִּלְחָמָה תְּשַׁמַּע זְעָקָה
מִבָּתֵּיהֶם כִּי תָּבִיא עֲלֵיהֶם גְּדוּד
פִּתְאֹם כִּי כָרוּ שׁוּחָה לִלְכְּדֵנִי
וּפַחִים טָמְנוּ לְרַגְלָי וְאַתָּה יְהוָה
יָדַעְתָּ אֶת כָּל עֲצָתָם עָלַי
לַמָּוֶת אַל תְּכַפֵּר עַל עֲוֹנָם
וְחַטָּאתָם מִלְּפָנֶיךָ אַל תִּמָּחִי וִיהִיוּ

"& cogito° contra vos[p] cogitationem. [q] Reuertatur [r] vnusquisq; [s] a via sua [u] mala: [x] & dirigite ∞∞∞∞∞ [r] vias vestras [y] & studia vra. [z] Qui dixerūt. [b] Desperauimus. [c] Post cogitationes [d] eni[e] nras [f] ibim[g]: [h] & vnusquisq; [i] prauitatē [k] cordis sui [l] mali faciemus. [m] Ideo [n] hec [o] dicit [p] dñs. [q] Interrogate [r] gentes. [s] Quis ∞∞∞ [t] audiuit [u] talia [x] horribilia: que [y] fecit [z] nimis ∞∞∞∞∞ [b] virgo [c] israel? [d] Nunquid deficiet [e] de petra [f] agri ∞∞ [g] nix [h] libani: [i] aut [k] euelli posſunt [l] aque [m] erumpentes [n] frigide & [o] defluentes?
[r] Quia [q] oblit[r] est mei [r] populꝰ me[s]: [t] frustra [u] libātes [x] & [y] ipingētes [z] in viis suis & in [a] semitis [b] seculi: [c] vt ambularēt per eas in [d] itinere [e] nō [f] trito: [g] vt fieret [h] terra eorum [i] in desolatiōē & [k] sibilū [l] sempiternū. [m] Oīs [n] qui [o] pterierit [p] per eā: [q] obstupescet: [r] & mouebit [s] caput suū. [t] Sicut [u] vētus [x] vrēs [y] dispergā eos [z] corā [a] inimico: [b] dorsum [c] & nō [d] faciem [e] ostendā eis [f] in die [g] pditionis eorū. [h] Et dixerūt. [i] Venite [k] & cogitemus [l] cōtra [m] hieremiam [n] cogitatiōes. [o] Non [p] eni [q] peribit [r] lex [s] a sacerdote: [t] neq; cōsiliū [u] a sapiēte [x] nec sermo [y] a propheta. [z] Venite [a] & [b] pcutiamus eū [c] lingua: [d] & nō [e] attendamus [f] ad [g] vniuersos [h] sermones eius. [i] Attende [k] dñe [l] ad me: [m] & audi [n] vocē [o] aduersariorū meorū. [p] Nūqd reddetur [q] pro [r] bono [s] malū: [t] qa [u] foderūt [x] foueā [y] aie mee: [z] Recordare [a] q [b] steterim [c] in cōspectu tuo [d] vt loquerer [e] pro eis [f] bonū & [g] auerterē [h] indignationē tuā [i] ab eis. [k] Propterea [l] da [m] filios eorū [n] in famē: [o] & de duc eos [p] in [q] manꝰ gladii. [r] Fiant [s] vxores corū [t] absq; liberis: [u] & vidue: ∞∞ [x] & viri earum [y] interficiantur [z] morte. [a] Iuuenes eorū [b] cōfodiantur [c] gladio [d] in prelio: [e] audiatur [f] clamor [g] de domibus eorū. [h] Adducēs [i] eni [k] sup eos [l] latronē [m] repente: [n] quia [o] foderūt [p] foueam [q] vt caperent me: [r] & laqueos [s] absconderūt [t] pedib[u] meis. [x] Tu aūt [y] dñe [z] scis [a] omne [b] consilium eorum [c] aduersum me ∞∞ [d] in mortem. [e] Ne [f] propitieris [g] iniquitati eorum: [h] & peccatū eorum [i] a facie tua [k] non [l] deleatur. [m] Fiant

τ cogito cogitationē. reuertatur ιā νnusqsq; a
καὶ λογίζομαι λογισμόν. ἀποστραφήτω δὴ ἕκαστος ἀπὸ
via sua mala: τ meliora facite ilua
ὁδοῦ αὐτῆς πονηρᾶς, καὶ καλλίονα ποιήσατε τὰ ἐπιτη
dia vra: τ vias vras. τ dixerūt cōtra
δεύματα ὑμῶν, καὶ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν· καὶ εἶπαν ἀνδρι
tamur qz post auersiones nras ibimus
ούμεθα, ὅτι ὀπίσω τῶν ἀποστροφῶν ἡμῶν πορευσόμεθα
τ vnusqsq placita cordis sui malī fa
καὶ ἕκαστος τὰ ἀρεσκὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ποι
ciem⁹. ppt hoc hec dicit dñs: interrogate iā
ήσομεν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἐρωτήσατε δὴ
in gētib⁹: ds audiuit talia horribilia q fecit ni
ἐν ἔθνεσιν, τίς ἤκουσεν τοιαυτα φρικτὰ ἃ ἐποίησεν σφό
mis virgo israel? nūqd deficient de petra
δρα παρθένος Ἰσραήλ; μὴ ἐκλείψουσιν ἀπὸ πέτρας
vbera vl nix de libano? vl occultabit aq violen
μασοὶ ἢ χιὼν ἀπὸ τοῦ λιβάνου; ἢ ἐκκλίνη ὕδωρ βιαί
ter vento sublata? qz obliti sunt mei ppls me⁹ in
ως ἀνέμῳ φερόμενον; ὅτι ἐπελάθοντό μου ὁ λαός μου εἰς
vanū adolcuerūt τ infirmabunt in vijs suis semi
κενὸν ἐθυμίασαν καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν τρί
tis sēpiternis aut ascēdant semitas nō hīites viā
βοις αἰωνίοις τοῦ ἐπιβῆναι τρίβους ὐκ ἐχοντας ὁδὸν
ad iter vt ponat trā eoꝝ in ὀsolatiōem τ
εἰς πορείαν τοῦ τάξαι τὴν γῆν αὐτῶν εἰς ἀφανισμὸν καὶ
sybillū sempiternū. oēs ptereuntes p eā:
συρίγμα τὸ αἰώνιον· πάντες οἱ διαπορευόμενοι δι' αὐτῆς,
stupebūt τ mouebūt capita sua: sicut vē
ἐκστήσονται καὶ κινήσουσιν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ὡς ἄνε
tū vrentē. dispgam eos corā facie inimicoꝝ
μον καύσωνα. διασπερῶ αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν
suoꝝ dorsū τ nō faciē ostendam illis in die
αὐτῶν νῶτον καὶ μὴ πρόσωπον δείξω αὐτοῖς ἐν ἡμέρα
pditionis eoꝝ. τ dixerūt: venite cogitemus cōtra te
ἀπωλείας αὐτῶν· καὶ εἶπαν, δεῦτε λογισώμεθα ἐπὶ σε
remiā cogitationēqz nō peribit lex sacerdotis: τ
ρεμίαν λογισμὸν ὅτι ὐκ ἀπολεῖται νόμος ἱερέως, καὶ
cōsiliū a prudente: τ sermo a ppheta. veni
βουλὴ ἀπὸ συνετοῦ, καὶ λόγος ἀπὸ προφήτου. δεῦ
te τ pcutiam⁹ eū in lingua τ nō audiem⁹
τε καὶ παταξωμεν αὐτὸν ἐν γλώσσῃ καὶ ὐκ ἀκουσώμε
oēs ſmōes eius. exaudi me dñe:
θα πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ· εἰσάκουσόν μου κύριε,
τ exaudi vocē iustificatiōis mee: si re
καὶ εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τοῦ δικαιώματός μου, εἰ ἀν
tribuuntur p bonis mala. qz collocuti sunt ver
ταποδίδοται ἀντὶ ἀγαθῶν κακά· ὅτι συνελάλησαν μοι
ba cōtra aiam meā. recordare q stetерī ego an
ματα κατὰ τῆς ψυχῆς μου· μνήσθητι ἑστηκότος μου κα
te faciem tuā vt loquerer p eis bona:
τὰ πρόσωπόν σου τοῦ λαλῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν ἀγαθά, τοῦ
vt auerterē idignationē tuā ab eis. ppterea da
ἀποστρέψαι τὸν θυμόν σου ἀπ' αὐτῶν· διὰ τοῦτο δὸς τοὺς
filios eoꝝ in famē: τ cōgrega eos in manꝰ gla
υἱοὺς αὐτῶν εἰς λιμόν, καὶ ἄθροισον αὐτοὺς εἰς χεῖρας μα
dii. fiant vxores eoꝝ sine filiis τ vidue
χαίρας· φνέσθωσαν αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄτεκνοι καὶ χῆραι,
τ viri eoꝝ sint interfecti morte: τ
καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν φνέσθωσαν ἀνηρημένοι θανάτῳ, καὶ οἱ
iuuenes eoꝝ cadentes gladio i prelio. fiat
νεανίσκοι αὐτῶν πεπτωκότες μαχαίρᾳ ἐν πολέμῳ. φονευθή
clamor in domib⁹ eoꝝ: induces sup eos latrōes
τω κραυγὴ ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν, ἐπάξεις ἐπ' αὐτοὺς λῃστὰς
repēte qz acceperūt verbū in captionē mei: τ laque
ἄφνω ὅτι ἐνεχείρησαν λόγον εἰς σύλληψίν μου, καὶ παγί
os abscōdert⁹ me τ tu dñe scis omne cōsiliū eoꝝ
δας ἔκρυψαν ἐπ' ἐμέ· καὶ σὺ κύριε ἔγνως ἅπασαν τὴν βουλὴν αὐτῶν
aduersū me īmortē: ne mundes iqitates eoꝝ: τ peccata
ἐπ' ἐμὲ εἰς θάνατον, μὴ ἀθῳώσῃς τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ τὰς ἁμαρτίας
pēm eoꝝ a facie tua ne deleas. fiat
τῶν πατέρων αὐτῶν ἀπὸ προσώπου σου μὴ ἐξαλείφῃς· γενέσθω

Esai. 66.c

Infra 19.c

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

infirmitas eox coram te in tpe furoris tui fac
ἡ ἀσθένεια αὐτῶν ἐναντίον σου ἐν καιρῷ θυμοῦ σου ποίη
in eis.
σον ἐν αὐτοῖς. Ca.19.

Ec dixit dñs ad me: vade τ posside
A Τάδε εἶπεν κύριος πρός με, βάδισον καὶ κτῆσαι
volũ fictile testeum a seniorib⁹
βικὸν πεπλασμένον ὀστράκινον ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
ppli τ a sacerdotib⁹: τ egredieris i po
τοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἐξελεύσῃ εἰς τὸ πο
lyandriũ filioꝝ ennõ qđ est in vestibulis porte
λυάνδριον υἱῶν ἐννὼμ ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν προθύρων πύλης
fictilis. τ lege illic omnia verba
τῆς χαρσεί. καὶ ἀναγνώσῃ ἐκεῖ πάντας τοὺς λόγους
q̃cũq; locut⁹ fuero ad te. τ dices eis. audite
οὓς ἂν λαλήσω πρός σε. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. ἀκούσατε τὸν
verbũ dñi reges iuda τ habitantes hieru=
λόγον κυρίου βασιλεῖς ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερου
salem. hec dicit dñs exercituũ deus israel:
σαλήμ. τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ,
ecce iduco sup locũ istum mala ita q̃ ois
8.6.c. ἰδοὺ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον κακὰ ὥστε παντὸς
audientis ea: tinięt ambe aures eius. p eo qđ
ἀκούοντος αὐτά, ἠχήσει ἀμφότερα τὰ ὦτα αὐτοῦ. ἀνθ' ὧν
dereliquerũt me: τ abalienauerunt locum i=
ἐγκατέλιπόν με, καὶ ἀπηλλοτρίωσαν τὸν τόπον τοῦ=
stũ: τ adoleuerũt in eo dñs alienis q̃s nõ scie
τον, καὶ ἐθυμίασαν ἐν αὐτῷ θεοῖς ἀλλοτρίοις οἷς οὐκ ἔι
runt ipi τ pres eox. τ reges
σθεισαν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν. καὶ οἱ βασιλεῖς
iuda repleuerũt locũ istũ sãguinib⁹ inocẽtiũ. τ
ἰούδα ἐπλησαν τὸν τόπον τοῦτον αἱμάτων ἀθῴων. καὶ
edificauerũt excelsa baal ad cõburendũ fili
ᾠκοδόμησαν ὑψηλὰ τῇ βααλ τοῦ κατακαίειν τοὺς υἱ
os suos in igne. q̃ nõ precepi neq; locut⁹ sũ τ
B οὺς αὐτῶν ἐν πυρί. ἃ οὐκ ἐνετειλάμην οὐδὲ ἐλάλησα καὶ
nõ cogitaui i corde meo: ppterea dies veniunt dicit
οὐ διενοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου, διὰ τοῦτο ἡμέραι ἔρχονται λέγει
dñs. τ non vocabit loco huic vltra ruina. τ
κς. καὶ οὐ κληθήσεται τῷ τόπῳ τούτῳ ἔτι διαπτῶσις καὶ
polyandriõ filii ennõ: sed polyandriõ occisionis.
πολυάνδριον υἱοῦ ἐννώμ, ἀλλ' ἢ πολυάνδριον τῆς σφαγῆς.
τ dissipabo cõsiliũ iuda τ cõsiliũ hie
καὶ κατασφάξω τὴν βουλὴν ἰούδα καὶ τὴν βουλὴν ἱε=
rusalem in loco isto: τ destruam eos
ρουσαλὴμ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ καταβαλῶ αὐτοὺς
in gladio i cõspectu iimicoꝝ suoꝝ τ in manibus
ἐν μαχαίρᾳ ἐναντι τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ ἐν χερσὶν τῶν
q̃rentium aiãs eox. τ dabo mortuos
ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ δώσω τοὺς νεκροὺς
eox i escam volatilib⁹ celi τ
αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς
bestiis tre: τ ponã ciuitatẽ hanc i demoli=
θηρίοις τῆς γῆς, καὶ τάξω τὴν πόλιν ταύτην εἰς ἀφανι
tionẽ τ in sibilum. ois q̃ pterierit in ea cõ=
σμὸν καὶ εἰς συριασμόν· πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπ' αὐτῇ σκυ
triſtabit̃ τ sibilabit sup omni plaga eius:
C θρωπάσει καὶ συριεῖ ὑπὲρ πάσης τῆς πληγῆς αὐτῆς,
τ cõedẽt carnes filioꝝ suoꝝ τ car=
καὶ ἐδονται τὰς σάρκας τῶν υἱῶν αὐτῶν καὶ τὰς σάρ=
nes filiaꝝ suaꝝ: τ vnuſqſq; carnes
8.15.c. Infra. 49.c. κας τῶν θυγατέρων αὐτῶν, καὶ ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ
primi sui cõedẽt in munitiõe τ in obsi
πλησίον αὐτοῦ ἔδονται ἐν τῇ περιοχῇ καὶ ἐν τῇ πολι
dione q̃ obsidebunt eos iimici eox: τ
ορκίᾳ ἡ πολιορκήσουσιν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν, καὶ
q̃ querunt aiam eox: τ cõteres vo=
οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ συντρίψεις τὸν βι
lũ in oculis virorꝝ
κὸν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνδρῶν καὶ

Trãsla.B.Vie.

ncorruentes o in cõspectu
tuo: p in tempore q furoris
tui r abutere s eis. 19.

Hec b dicit c dñs. d Va=
de
& accipe f lagunculã g figu
li h testeam i a senioribus
populi k & a seniorib⁹ l sa=
cerdotũ: m & egredere n ad
vallẽ o filiorũ p ennon q que
est iuxta r introitũ s porte
fictilis: t & predicabis u ibi
verba
que ego x loquor y ad te:
z & dices. a Audite
verbum b domini c reges
iuda d & habitatores
hierusalem. e Hec f dicit
dominus g exercituum
deus h israel. i Ecce ego k in
ducam l afflictionẽ m super
locũ n istum ita o vt p ois q qui
audierit illam: r tinnient
aures eius: s eo q t dereliq̃
rint me: u & alienũ fecerint
locum v istum: w & libaue=
rint x in eo y dis
alienis z quos a nescierunt
ipsi
& patres eorũ b & reges
iuda c & repleuerunt
locũ istũ d sanguine e inno
centum: f & edificauerunt
excelsa g baalim h ad com
burendos
filios suos i in k holocau=
stum l baalim: m que n non
precepi: o nec p locut q sum:
nec r ascenderunt s in
cor meum. t Propterea
ecce u dies v venient w dicit
x dominus: y & non z vocabitur a amplius b locus c iste
tophet d & vallis e filii f en=
non: g sed h vallis
occisionis. i Et dissipabo
consilium k iuda
& hierusalẽ l in loco m isto
& subuertam eos
gladio n in cõspectu o inimi
corum suo p & in manu
q̃rentiũ r aias eorũ: s & da
bo t cadauera eorũ u escam
volatilibus v celi w & bestiis
terre.
& ponam b ciuitatẽ c hanc
d in stuporem
e & in sibilũ. f Ois g qui pre
terierit h per eam i obstupe
scet: k & sibilabit l sup m vni=
uersa n plaga eius. o Et ciba
bo eos q carnibus r filiorũ
suorum: s & t carnibus
u filiarũ suarũ: x & vnusqsq
carnes y amici sui z come=
det a in obsidione b & in an
gustia in c qua d concludẽt
eos e inimici eorũ f & qui
querunt g animas eorum.
h Et conteres i lagunculã
k in oculis l virorum

Tex.be.hiere.xix. Hebraica.

כָּשַׂל	מְכַשְּׁלִים ׀ לְפָנֶיךָ ׀ בְּעֵת ׀ אַפְּךָ	
	:עֲשֵׂה בָהֶם׃	
Cap.xix.	כֹּה אָמַר יְהוָה הָלוֹךְ	
הָלַךְ בָּנָה	וְקָנִיתָ בַקְבֻּק יוֹצֵר חָרֶשׂ וּמִזִּקְנֵי	
צָעִר	הָעָם וּמִזִּקְנֵי הַכֹּהֲנִים׃ וְיָצָאתָ אֶל	
גֵּיא בֶן הִנֹּם אֲשֶׁר פֶּתַח שַׁעַר		
הַחַרְסוּת וְקָרָאתָ שָׁם אֶת הַדְּבָרִים		
דבר אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ וְאָמַרְתָּ שִׁמְעוּ		
דְּבַר יְהוָה מַלְכֵי יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי		
יְרוּשָׁלִַם כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת		
בּוא רוּעַ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל		
קוּם צָלַל הַמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר כָּל שֹׁמְעָהּ תְּצַלֶּלְנָה		
נָבַר אָזְנָיו יַעַן אֲשֶׁר עֲזָבֻנִי וַיְנַכְּרוּ אֶת		
קָטַר הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיְקַטְּרוּ בוֹ לֵאלֹהִים		
אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם הֵמָּה		
וַאֲבוֹתֵיהֶם וּמַלְכֵי יְהוּדָה וּמָלְאוּ		
נָקָה בָּנָה אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה דַּם נְקִיִּם׃ וּבָנוּ		
בָּמָה אֶת בָּמוֹת הַבַּעַל לִשְׂרֹף אֶת		
עָלָה בְּנֵיהֶם בָּאֵשׁ עֹלוֹת לַבַּעַל אֲשֶׁר לֹא		
צִוִּיתִי וְלֹא דִבַּרְתִּי וְלֹא עָלְתָה עַל		
לֵבָב יוֹם לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם		
בוא בָּא יְהוָה וְלֹא יִקָּרֵא לַמָּקוֹם הַזֶּה עוֹד		
הַתֹּפֶת וְגֵיא בֶן הִנֹּם כִּי אִם גֵּיא		
בֶּטַח הֲרֵגָה׃ וּבָקַקְתִּי אֶת עֲצַת יְהוּדָה		
יָרוּשָׁלִַם בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְהִפַּלְתִּים		
נָפַל בַּחֶרֶב לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי		
נָתַן נַפְשָׁם וְנָתַתִּי אֶת נִבְלָתָם לְמַאֲכָל		
אָכַל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְלִבְהֵמַת הָאָרֶץ׃		
שׂוּם שָׂמַם וְשַׂמְתִּי אֶת הָעִיר הַזֹּאת לְשַׁמָּה		
שָׁמֵם וְלִשְׁרֵקָה כָּל עֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם		
שָׁרַק נָבָה וְיִשְׁרֹק עַל כָּל מַכֹּתֶיהָ׃ וְהַאֲכַלְתִּים		
אָכַל אֶת בְּשַׂר בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּשַׂר		
אָכַל בְּנֹתֵיהֶם וְאִישׁ בְּשַׂר רֵעֵהוּ יֹאכֵלוּ		
צוּר צוּק בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק אֲשֶׁר יֵצִיקוּ לָהֶם		
אֹיְבֵיהֶם וּמְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם׃ וְשָׁבַרְתָּ		
בַּקְבֻּק לְעֵינֵי הָאֲנָשִׁים		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Ter.he.Biere.xx. | Trásla.B.Bie. | Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.

Pritiua.heb. Ter.he.Biere.xx.	Trásla.B.Bie.	Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.
הַהֹלְכִים אוֹתָךְ׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם	qui ibunt tecum: & dices ad eos.	egredientiũ tecũ: τ dices ad cos. τῶν ἐκπορευομένων μετὰ σοῦ. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς.
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת כָּכָה אֶשְׁבֹּר	Hec dicit dñs exercitum. Sic conteram	hec dicit dñs: sic conterã pplm iſtũ τ
אֶת הָעָם הַזֶּה וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת	populum iſtum & ciuitatem iſtam:	τὰδε λέγει κύριος, οὕτως συντρίψω τὸν λαὸν τοῦτον καὶ
כַּאֲשֶׁר יִשְׁבַּר אֶת כְּלִי הַיּוֹצֵר אֲשֶׁר	ſicut cõteritur vas figuli quod	ciuitatẽ hãc: ſicut cõfringit vas teſtaceũ
לֹא יוּכַל לְהֵרָפֵא עוֹד וּבְתֹפֶת	non poteſt vltra inſtaurari. Et in tophet	τὴν πόλιν ταύτην, καθὼς συντρίβεται ἄγγος ὀστράκινον
יִקְבְּרוּ מֵאֵין מָקוֹם לִקְבֹּר׃ כֹּה אֶעֱשֶׂה	ſepelietur: eo q̃ non ſit	q̃ nõ poterit ſanari vltra: τ in ruina ſepelietˢ
לַמָּקוֹם הַזֶּה נְאֻם יְהוָה וְלִיוֹשְׁבָיו	alius locus ad ſepeliendũ.	ὃ οὐ δυνήσεται ἰαθῆναι ἔτι, καὶ ἐν τῷ τοφὲθ θάψουσι
לָשׂוּם הַזֶּה כְּשִׁלֹה וְנָתַתִּי אֶת הָעִיר הַזֹּאת	Sic faciã loco huic: ait dñs: & habitatoribus eius:	eo q̃ nõ eſt locus vt ſepeliant. ſic faciã dicit
קְלָלָה לְכֹל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ אֲשֶׁר הֵמָּה	& ponam ciuitatẽ iſtam ſicut tophet.	ὅτι οὐκ ἔστι τόπος τοῦ ταφῆναι. οὕτως ποιήσω λέγει
מִתְנַבְּאִים לָהֶם וְהִכֵּיתִי אֶת הָעָם הַזֶּה	Et erunt domus hieruſalem & domus regum	dñs loco huic τ habitãtibꝰ in eo:
בַּחֶרֶב לִפְנֵי אוֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם	iuda ſicut locus tophet immunde:	κύριος τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν αὐτῷ,
וְנָתַתִּי אֶת פִּגְרֵיהֶם מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם	oēs domus in quaꝝ domatibus ſacrificauerunt	vt dẽ ciuitatẽ iſtã ſicut q̃ ruinã patiẽt.
וְלִבְהֵמַת הָאָרֶץ׃ וְנָתַתִּי אֶת הָעִיר הַזֹּאת	omni milicie celi: & libauerũt libamina	τοῦ διαθῆναι τὴν πόλιν ταύτην ὡς τὴν διαπίπτουσαν.
לְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה כֹּל עֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם	dijs alienis. Venit autẽ hieremias	τ erũt dom hierũ τ dom regũ iuda ſicut
עַל כָּל מַכּוֹתֶיהָ׃ וְהַאֲכַלְתִּים אֶת בְּשַׂר	de tophet quo miſerat eum dominus	καὶ ἔσονται οἱ οἶκοι Ἰλὴμ καὶ οἱ οἶκοι βασιλέων Ἰούδα καθὼς
בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּשַׂר בְּנוֹתֵיהֶם יֹאכֵלוּ	ad pphetandũ & ſtetit in atrio domus domini:	locus q̃ruit imũditiaꝝ in oibus domi
אִישׁ בְּשַׂר רֵעֵהוּ בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק אֲשֶׁר	& dixit ad omnẽ populum. Hec dicit dñs	ὁ τόπος ὁ διαπίπτων τῶν ἀκαθαρσιῶν ἐν πάσαις ταῖς οἰκί
יָצִיק לָהֶם אֹיְבֵיהֶם וּמְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם׃	exercitum deꝰ iſrael. Ecce ego inducam	bus in q̃bꝰ adoleuerũt in tectis oi milicie
וְשִׁבַּרְתִּי אֶת הָעָם הַזֶּה וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת	ſuper ciuitatẽ hanc & ſuper vrbes eius oẽs	celi: τ libauerũt libamina dijs alienis. τ
כַּאֲשֶׁר יִשָּׁבֵר אֶת כְּלִי הַיּוֹצֵר אֲשֶׁר לֹא	vniuerſa mala quelocutus ſum aduerſum eã	οὐρανοῦ, καὶ ἔσπεισαν σπονδὰς θεοῖς ἀλλοτρίοις. καὶ
יוּכַל לְהֵרָפֵא עוֹד וּבְתֹפֶת יִקְבְּרוּ מֵאֵין	quoniam induraueruntˢ ceruicem ſuam vt	venit hieremias de ruina quo miſit e
מָקוֹם לִקְבֹּר׃ כֹּה אֶעֱשֶׂה לַמָּקוֹם הַזֶּה	non audirent ſermones meos. 20.	ἦλθεν Ἱερεμίας ἀπὸ τῆς διαπτώσεως οὗ ἀπέστειλεν αὐ
נְאֻם יְהוָה וְלִיוֹשְׁבָיו לָשׂוּם הַזֶּה כְּתֹפֶת׃		um dñs illuc pphetare. τ ſtetit in atrio
וְהָיוּ בָּתֵּי יְרוּשָׁלַ͏ִם וּבָתֵּי מַלְכֵי יְהוּדָה	ET audiuit phaſſur filius emmer ſacerdos qui cõſtitutus erat princeps in domo dñi hieremiam prophetantem	τὸν κύριον ἐκεῖ τοῦ προφητεῦσαι. καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ
כַּמְּקוֹם הַזֶּה הַתֹּפֶת הַטְּמֵאִים לְכֹל	ſermones iſtos. Et percuſſit phaſſur	dñi: τ dixit ad oẽm pplm. hec dicit
הַבָּתִּים אֲשֶׁר קִטַּרְתָּ עַל גַּגֹּתֵיהֶם לְכֹל	hieremiam prophetã: & misit eum in neruũ quod erat in porta beniamin ſuperiori in domo domini. Cumq̃ illuxiſſet	κυρίου, καὶ ἔστησεν πρὸς πάντα τὸν λαόν. τάδε λέγει
צְבָא הַשָּׁמַיִם וְהִסֵּךְ נְסָכִים לֵאלֹהִים	in craſtinũ eduxit phaſſur hieremiam de neruo: & dixit ad eũ hieremias. Non phaſſur vocauit	dñs: exercituũ deꝰ iſrael. ecce ego iduco
אֲחֵרִים׃ וַיָּבֹא יִרְמְיָהוּ מִן הַתֹּפֶת אֲשֶׁר	dñs nomen tuum: ſed pauorem vndiq̃: quia hec dicit dominus. Ecce ego dabo te in pauorem & omnes amicos tuos: & corruẽt gladio inimicoꝝ ſuoꝝ & oculi tui videbũt. Et oẽm iudã dabo i manu regis babylõis: & traducet eos i babylõeꝫ & pcutiet eos	κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω
שְׁלָחוֹ יְהוָה שָׁם׃ וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי		sup hierem: τ sup oẽs ciuitates τ sup
בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לְמֶלֶךְ יְהוֹיָקִים בֶּן		ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις καὶ ἐπὶ
יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה אָמַר יְהוָה אֵלַי		vicos eiꝰ oia mala q̃ loquutuꝰ ſũ sup e
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי		τὰς κώμας αὐτῆς ἅπαντα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα ἐπ' αὐ
יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא אֶת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר		um τ sup ciuitates eius. q̃m induraueſt ceruicẽ
דִּבַּרְתִּי עֲלֵיהֶ עַל כָּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם		τὴν καὶ ἐπὶ τὰς πόλεις αὐτῆς. ὅτι ἐσκλήρυναν αὐχένα
וְעַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה אֵתֶן אֶת דְּבָרָי׃		suã ne audirẽt verba mea.
וַיִּשְׁמַע פַּשְׁחוּר בֶּן אִמֵּר הַכֹּהֵן וְהוּא		αὐτῶν τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι τῶν λόγων μου. Ca.20.
פָּקִיד נָגִיד בְּבֵית יְהוָה אֵת יִרְמְיָהוּ נִבָּא אֶת		ΚΑὶ ἤκουσεν παχὸρ ὁ υἱὸς ἐμμὲρ ὁ ἱερεὺς καὶ ὗ
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיַּכֶּה פַּשְׁחוּר אֶת יִרְמְיָהוּ		erat cõſtitutus pꝛinceps dom dñi hieremia
הַנָּבִיא וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֶל הַמַּהְפֶּכֶת אֲשֶׁר		ος ἦν καθεζάμενος ἡγούμενος οἴκου κυρίου τοῦ Ἱερεμίου
בְּשַׁעַר בִּנְיָמִין הָעֶלְיוֹן אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה׃		pphetãte ſermones iſtos. τ pcuſſit e
וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיּוֹצֵא פַּשְׁחוּר אֶת יִרְמְיָהוּ		προφητεύοντος τοὺς λόγους τούτους καὶ ἔτυπτεν αὐ
מִן הַמַּהְפֶּכֶת וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִרְמְיָהוּ		um τ miſerũt eũ in carcerẽ q̃ erat in por Infra.
לֹא פַשְׁחוּר קָרָא יְהוָה שְׁמֶךָ כִּי		τὸν καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν καταράκτην ὃς ἦν ἐν τῷ 37.c.
אִם מָגוֹר מִסָּבִיב נְתַתִּיךָ אַתָּה וְכָל		ta vomꝰ bẽtamin ſuperioris q̃ erat in domo dñi. τ
אֹהֲבֶיךָ וְנָפְלוּ בֶּחָרֶב אֹיְבֵיהֶם וְעֵינֶיךָ		λη οἴκου βενιαμὶν ὑπερῴου ὃς ἦν ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ
רֹאוֹת וְאֶת כָּל יְהוּדָה אֶתֵּן בְּיַד מֶלֶךְ		factũ eſt in craſtino τ eduxit paſchor hieremiã
בָּבֶל וְהִגְלָם בָּבֶלָה וְהִכָּם		ἐξῆνεγκε τῇ αὔριον καὶ ἐξήγαγεν παχὸρ τὸν Ἱερεμίαν
		de carcere: τ ait illi hieremias: nõ
		ἐκ τοῦ καταράκτου, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἱερεμίας, οὐ=
		paſchar vocauit dñs nomẽ tuũ ſed mi
		χὶ παχὸρ ἐκάλεσεν κύριος τὸ ὄνομά σου ἀλλὰ μέ=
		grantẽ. q̃ hec dicit dñs. ecce ego do
		τοικον. διότι τάδε λέγει κύριος. ἰδοὺ ἐγὼ δίδω=
		tibi in trãſmigrationẽ cũ oĩbꝰ amicis tuis.
		μί σοι εἰς μετοικεσίαν σὺν πᾶσι τοῖς φίλοις σου.
		τ cadẽt in gladio iimicoꝝ ſuoꝝ: τ oculi
		καὶ πεσοῦνται ἐν μαχαίρᾳ ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοί
		tui videbũt: τ te τ oẽm iudã dabo in ma
		σου ὄψονται, καὶ σὲ καὶ πάντα Ἰούδα δώσω εἰς χεῖ
		nus regis babylonis: τ trãſmigrare faciẽt eos:
		ρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ μετοικιοῦσιν αὐτοὺς
		τ pcutient eos
		καὶ κατακολούσουσιν αὐτοὺς

Universidad de Deusto
Biblioteca

in gladiis. τ dabo oẽm fortitudinẽ ciuἐν μαχαίραις· καὶ δώσω πᾶσαν ἰσχὺν τῆς πό-
tatis huiꝰ τ oẽs labores eiꝰ τ om λεως ταύτης καὶ πάντας τοὺς πόνους αὐτῆς καὶ πάν
nes thesauros regis iuda in manꝰ ini- τας τοὺς θησαυροὺς βασιλέως ἰούδα εἰς χεῖρας ἐχ
micoꝝ eiꝰ: τ ducẽt eos in babylonẽ. τ tu θρῶν αὐτοῦ, καὶ ἄξουσιν αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα· καὶ σὺ
τ oẽs habitãtes in domo tua ibi- καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου πορεύε
tis in captiuitate: τ in babylone morieris: τ σθε ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ἐν βαβυλῶνι ἀποθανῇ, καὶ
ibi sepelieris tu τ oẽs amici tui q̃bꝰ pphe- ἐκεῖ ταφήσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ φίλοι σου οἷς προεφή
tasti illis mendacia. decepisti me dñe: τ deceptꝰ τευσας αὐτοῖς ψευδῆ· ἠπάτησάς με κύριε, καὶ ἠπατή
fũ. obtinuisti τ potuisti. factꝰ sũ in risum θην· ἐκράτησας καὶ ἠδυνάσθης· ἐγενόμην εἰς γέλωτα
tota die pseueraui subsannatꝰ: q̃ amaro πᾶσαν ἡμέραν διετέλεσα μυκτηριζόμενος, ὅτι πικρῶ
verbo meo ridebor: p̃uaricationẽ τ miseriã ino λόγῳ μου γελάσομαι, ἀθεσίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἐπι
cabo. q̃ factũ est verbũ dñi in opprobriũ mihi καλέσομαι· ὅτι ἐγενήθη ὁ λόγος κυρίου εἰς ὀνειδισμόν ἐμοὶ
τ in derisum tota die. τ dixi nõ no- καὶ εἰς χλευασμὸν πᾶσαν ἡμέραν· καὶ εἶπα οὐ μὴ ὀνο
minabo vltra nomẽ dñi: τ nõ loquar vltra μάσω ἔτι τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ οὐ μὴ λαλήσω ἔτι
in noie eiꝰ. τ factꝰ est q̃si ignis ardẽs ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ· καὶ ἐγένετο ὡς πῦρ καιόμενον
cõburẽs in ossibꝰ meis τ dissolutꝰ sũ vndiq̃ τ nõ φλέγον ἐν τοῖς ὀστέοις μου καὶ παρεῖμαι πάντοθεν καὶ οὐ
possum ferre: q̃ audiui vituperiũ multoꝝ cõgregato δύναμαι φέρειν, ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν συναθροιζο
rũ vndiq̃. resistite: τ resistam eiꝰ μένων κυκλόθεν· ἐπίστησατε, καὶ ἐπιστήσωμαι αὐτῷ
oẽs viri amici eiꝰ: custodite opinionẽ πάντες ἄνδρες φίλοι αὐτοῦ, τηρήσατε τὴν ἐπιτροπὴν
eius si decipiet: τ p̃ualebimꝰ et τ su αὐτοῦ εἰ ἀπατηθήσεται, καὶ δυνησόμεθα αὐτὸν καὶ λη
memus vltionẽ nras ex eo. τ dñs mecũ μόμεθα τὴν ἐκδίκησιν ἡμῶν ἐξ αὐτοῦ· καὶ κύριος μετ'ἐ
sicut bellator fortis: ppter hoc psequuti sũt τ itelli μοῦ καθὼς μαχητὴς ἰσχύων, διὰ τοῦτο ἐδίωξαν καὶ οὐ
gere nõ potuerũt. cõfusi sũt valde: q̃ nõ cognouerũt σαι οὐκ ἠδύναντο· ἠσχύνθησαν σφόδρα, ὅτι οὐκ ἐνόησαν
ignominias suas q̃ ĩeternũ nõ tradent obliuioni. dñe ἀτιμίας αὐτῶν αἱ διαιῶνος οὐκ ἐπιλησθήσονται· κύριε
pbans iusta itelligẽs renes τ corda: vide δοκιμάζων δίκαια συνιὼν νεφροὺς καὶ καρδίας, ἴδοι
am q̃ a te vltionẽ ex eis: q̃m ad te μι τὴν πρᾶσίν σου ἐκδίκησιν ἐξ αὐτῶν, ὅτι πρὸς σὲ
reuelaui causam meã. cãtate dño. lau- ἀπεκάλυψα τὸ δικαίωμά μου. ἄσατε τῷ κυρίῳ. αἰ
date eũ: q̃ liberauit aiam pauperis de ma date eũ: q̃ liberauit aiam pauperis de ma ἴσατε αὐτῷ, ὅτι ἐξείλετο ψυχὴν πτένητος ἐκ χει
nu fortiũ eo. maledictus dies in q̃ na nu fortiũ eo. maledictus dies in q̃ na ρὸς σχεροτέρων αὐτοῦ· ἐπικατάρατος ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐ
tus sũ in ea: dies in q̃ pepit me mꝰ mea τέχθην ἐν αὐτῇ, ἡμέρα ἐν ᾗ ἔτεκέν με ἡ μήτηρ μου
nõ sit desiderabilis: maledictꝰ hõ q̃ ãnũ- μὴ ἔσῳ εὐτευχτή, ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὁ εὐαγ
ciauit pri meo dicẽs: natꝰ est tibi masculus γελισάμενος τῷ πατρί μου λέγων, ἐτέχθη σοι ἄρ
lus: letificatꝰ est. sit hõ ille vt σεν, εὐφραινόμενος εἰσιν· ἔσῳ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὡς αἱ
ciuitates q̃s subuertit dñs in furore τ nõ penituit πόλεις ἃς κατέσρεψεν κύριος ἐν θυμῷ καὶ οὐ μετεμε
eũ. audiat clamorẽ mane: τ vlulatũ λήθη. ἀκουσάτω κραυγῆς πρωΐ, καὶ ἀλαλαγμοῦ
meridie:
μεσημβρίας,

gladio. kEt dabo mvniuer
sam n subsantiã o ciuitatis
p huius: q & omnem o labo-
rem eius u omneq; ꝯꝯꝯ
x precium r & s cunctos a the
sauros b regum c iuda ꝯꝯ
d dabo e in manu f inimicoꝝ
eorũ g & diripiẽt eos h & tol
lent: i & ducent k in babylo
nem. l Tu aũt m phassur n &
oẽs o habitatores p domus
tue q ibitis r in captiuitatẽ:
s & in babylonẽ t venies u &
ibi x morieris y ibiq; z sepelie
ris a tu b & omnes c amici tui
d quibus e prophetasti ꝯꝯ
f mendacitũ. g Seduxisti me
h domine: i & seductus sum
k fortior me fuisti m & inua
luisti. n Factus sum o in deri
sum p tota q die. r Oẽs s sub-
sannãt me: t qa u iam olim
x loquor y vociferãs a iniqta
tem b & vastitatẽ c clamito.
d Et factꝰ est e mihi f sermo
g dñi h in opprobriũ: i & in
derisuꝫ tota m die. n Et dixi.
o Non p recordabor ei q ne
qꝫ r loquar s vltra t in noie
illius. u Et factꝰ est x in corde
meo y quasi ignis z exestuãs
a claususqꝫ b in ossibus meis:
c & defeci: d ferre e non f susti
nens. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
g Audiui h enĩ i cõtumelias
k multorũ & l terrorem m in
circuitu: n psequimini o & pse
quamur eũ: a b p oĩbus q vi-
ris q erant r pacifici mei &
s custodiẽtes t latus meũ:
u siquo x decipiatur y & p̃ua
leamus z aduersus eum: a &
cõseq̃mur b vltionẽ c ex eo.
d Dñs aũt e mecũ est f tanq̃
bellator g fortis: h idcirco k q
psequũtur me l cadent m &
infirmi erũt & o cõfundẽ-
tur p vehemẽter: q qa r nõ o in
tellexerũt: s opprobriũ u sẽ
piternũ qđ x nunq̃ y delebi
tur. z Et tu a dñe b exercituũ
c pbator d iustũ e q vides f re-
nes g & cor: h videã q̃so i vlti
onẽ tuã k ex eis. l Tibi m enim
n reuelaui o cãm meã. p Can
tate q dño: r laudate s dñm:
t qa u liberauit x aiam a paupe
ris b de manu c malorum.
d Maledicta e dies f in g qua
h natus sum: i dies in k qua
l peperit me m mater mea
n non o sit p benedicta. ꝯ
q Maledictus r vir s qui t an-
nunciauit u patri meo: ꝯ
v dicẽs. w natus ẽ x tibi y puer
z masculus: & q̃si a gaudio
b letificauit eũ. c Sit d homo
e ille f vt sunt g ciuitates ꝯꝯ
h quas i subuertit k dñs & l
nõ m penituit eũ. n Audiat
o clamorẽ p mane: q & vlula
tũ r in tẽpore s meridiano:

נָתַן	וְגַם־	אֶת־
נָצַע	הַזֹּאת	וְאֶת־
יָקָרָה	וְאֶת־	כָּל־
נָתַן	אֶתֵּן	בְּיַד־
בּוֹא	וְהֵבִיאוּם	בָּבֶלָה
יָלַד שָׁבָה	יֹשְׁבֵי	בֵיתֶךָ
בּוֹא מוּת	תָּבוֹא	וְשָׁם
קָבַר	אַתָּה	וְכָל־
נָבָא	לָהֶם	בַּשֶּׁקֶר
כָּלַל הָיָה	חֲזַקְתַּנִי	וַתּוּכָל
שָׂחַק דִּבֵּר	הַיּוֹם	כֻּלֹּה
זָעַק שָׁדַד	אֶזְעָק	חָמָס
קָרָא	דָּבָר	יְהוָה
זָכַר	הַיּוֹם	וַאֲמַרְתִּי
לֵבָב	אֲדַבְּרָה	עוֹד
כָּלָא יָכֹל	וְנִלְאֵיתִי	כַּלְכֵּל
דָּבַב גּוּר	שָׁמַעְתִּי	דִּבַּת
סָבַב נָגַד	הַגִּידוּ	וְנַגִּידֵנוּ
אֱנוֹשׁ	שְׁמְרֵי	צַלְעִי
כָּלַל פָּתָה	יִפָּתֶה	וְנוּכְלָה
כָּלָה	וְנִקְחָה	נְקָמָתֵנוּ
גָּבַר עָצַם	עָרִיץ	עַל־
כָּשַׁל יָכֹל	יִכָּשְׁלוּ	וְלֹא
בּוֹשׁ שָׂכַל	הִשְׂכִּילוּ	כִּלְמַת
עוֹלָם	תִּשָּׁלַחַ	וַיהוָה
שָׂכַח צָדַק	רֹאֵה	נְקָמָתְךָ
גָּלָה רָאָה	מְהֻמָּם	כִּי־
גָּלָה רוּם	גִּלִּיתִי	אֶת־
שׁוּר	שִׁירוּ	לַיהוָה
נָצַל אָבָה	הִצִּיל	אֶת־
רוּעַ אָרַר	אָרוּר	הַיּוֹם
הָיָה נָבָה	אֲשֶׁר	יֻלַּדְתִּי
	אָרוּר	הָאִישׁ
	לֵאמֹר	יֻלַּד־
עִיר	שִׂמְחֵהוּ	וְהָיָה
	אֲשֶׁר	הָפַךְ
רוּעַ	וְיִשְׁמַע	זְעָקָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Ter.he.Biere.xxi.

אֲשֶׁר לֹא מוֹתָתַנִי מֵרֶחֶם וַתְּהִי לִי הָיָה
אִמִּי קִבְרִי וְרַחְמָהּ הֵרַת עוֹלָם׃ לָמָּה הָיָה עָלַם
זֶה מֵרֶחֶם יָצָאתִי לְרְאוֹת עָמָל רָאָה
וְיָגוֹן וְיִכְלוּ בַּבּשֶׁת יָמָי׃ יָגָה כָּלָה
הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה יוֹם
Cap.xxi.
אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה בְּשִׁלַּח אֵלָיו
הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶת פַּשְׁחוּר בֶּן
מַלְכִּיָּה וְאֶת צְפַנְיָה בֶן מַעֲשֵׂיָה
הַכֹּהֵן לֵאמֹר׃ דְּרָשׁ נָא בַעֲדֵנוּ אֶת
יְהוָה כִּי נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
נִלְחָם עָלֵינוּ אוּלַי יַעֲשֶׂה יְהוָה נִלְחָם עָלָה
אִתָּנוּ כְּכָל נִפְלְאֹתָיו וְיַעֲלֶה
מֵעָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֲלֵיהֶם עָלָה אָמַר
כֹּה תֹאמְרוּן אֶל צִדְקִיָּהוּ׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵסֵב אֶת סָבַב
כְּלֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיֶדְכֶם אֲשֶׁר
אַתֶּם נִלְחָמִים בָּם אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
וְאֶת הַכַּשְׂדִּים הַצָּרִים עֲלֵיכֶם צוּר
מִחוּץ לַחוֹמָה וְאַסַּפְתִּי אֹתָם אֶל חָמָה
תּוֹךְ הָעִיר הַזֹּאת׃ וְנִלְחַמְתִּי אֲנִי לָחַם
אִתְּכֶם בְּיָד נְטוּיָה וּבִזְרוֹעַ חֲזָקָה עָזַז
וּבְאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל׃ וְהִכֵּיתִי נָגַף
אֶת יֹשְׁבֵי הָעִיר הַזֹּאת וְאֶת הָאָדָם
וְאֶת הַבְּהֵמָה בְּדֶבֶר גָּדוֹל יָמֻתוּ׃ מוּת
וְאַחֲרֵי כֵן נְאֻם יְהוָה אֶתֵּן אֶת נָתַן
צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶת עֲבָדָיו
וְאֶת הָעָם וְאֶת הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר שָׁאַר
הַזֹּאת מִן הַדֶּבֶר מִן הַחֶרֶב וּמִן הָרָעָב
בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד
אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם נָקַשׁ
וְהִכָּם לְפִי חָרֶב לֹא יָחוֹס עֲלֵיהֶם נָכָה פָּגַע
וְלֹא יַחְמֹל וְלֹא יְרַחֵם׃ וְאֶל הָעָם חוּס חָמַל
הַזֶּה תֹּאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי רָחַם
נֹתֵן לִפְנֵיכֶם אֶת דֶּרֶךְ הַחַיִּים וְאֶת
דֶּרֶךְ הַמָּוֶת׃ הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הַזֹּאת
יָמוּת בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדָּבֶר וְהַיּוֹצֵא יָצָא

Trásla.B.Bie.

quia non me interfecit a vulua vt fieret mihi mater mea sepulchrū: & vulua eius cōceptus eternus. Quare de vulua egressus sū vt viderē labore & dolorē & cōsumerē tur in cōfusiōe dies mei.

21.

Erbum qđ factū est ad hieremiam a dño mino qñ misit ad eum rex sedechias phassur filium melchie & sophoniam filium maasie sacerdotem: dicens. In terroga pro nobis dñm quia nabuchodonosor rex babylonis ꝯpreliatur aduersus nos: si forte faciat dominus nobiscum fm oīa mirabilia sua & recedat a nobis. Et dixit hieremias ad eos. Sic dicetis sedechie. hec dicit dominus deus israel. Ecce ego conuertam vasa belli que in manibus vestris sunt & quibus vos pugnatis aduersum regem babylonis ꝯ & chaldeos qui obsidēt vos ꝯ in circuitu murorum: & congregabo ea in medio ciuitatis huius: & debellabo ego ꝯ vos in manu extenta & in brachio forti ꝯ & in furore & indignatione & in ira grandi: & percutiam habitatores ciuitatis huius. Homines & bestie pestilentia magna morientur. ꝯ Et post hoc ait dominus: dabo ꝯ sedechiam regem iuda & seruos eius ꝯ & populū eius & qui de relicti sunt in ciuitate ꝯ hac a peste & gladio & fame ꝯ in manu nabuchodonosor regis babylonis & in manu inimicorū eorum & in manu qrentiū aiam eorū: & percutiet eos in ore gladii & nō flectetur nec parcet nec misere bitur. Et ad populum hunc dices. Hec dicit dominus. Ecce ego ꝯ do coram vobis viam vite & ꝯ viā mortis. Qui habitauerit in vrbe hac: morietur gladio & fame & pe ste: q autē egressus fuerit

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

qz nō interfecit me in vulua mris: z fuit mihi mr mea sepulchrū mihi z vulua cōceptiōis eterne. q̄re ad hoc egressus sū de vulua vt viderē labores z erūnas: z cōsumpti sūt in cōfusione dies mei.

ὅτι οὐκ ἀπέκτεινέν με ἐν μήτρᾳ μητρός, καὶ ἐγένετό μοι ἡ μήτηρ μου τάφος μοι καὶ μήτρα συλλήψεως αἰωνίας. ἵνατί τοῦτο ἐξῆλθον ἐκ μήτρας τοῦ βλέπειν κόπους καὶ πόνους, καὶ συνετέλεσαν ἐν αἰσχύνῃ αἱ ἡμέραι μου.

Bob.3. b.

21.

Erbū qō factū est ad hieremiā a dño misit ad eū rex sedechias pashur filiū melchie z sophoniaz filiū maasei sacerdotē dicēs. Interroga p nobis dñm: qz rex babylonis insurrexit cōtra nos: si faciat dñs deus noster oīa mirabilia sua: z recedet a nobis. z dixit ad eos hieremias: sic dicetis ad sedechiā. hec dicit dñs deus israel: ecce ego cōuerto arma bellica q̄ in manibus vris: z in qbus vos pugnatis in eis aduersū chaldeos q̄ obsidentes vos extra murū. z cōgregabo eos in medio ciuitatis huius. z debellabo vos ego in manu mea extenta z in brachio forti cū furore z ira z indignatiōe magna. z percutiā habitātes in ciuitate ista hoīes z iumēta in morte magna z morientur. z post hec sic dicit dñs: tradā sedechiā regē iuda z seruos eius z populū eius z qui derelictus est in ciuitate hac a morte z a fame z a gladio: in manus inimicoꝝ suoꝝ z in manus qrentiū aiās eoꝝ. z trucidabūt eos in ore gladii. nō parcā in eis z nō miserebor eoꝝ. z ad pplm hūc dices: hec dicit dñs: ecce ego dedi ātē faciem vrām viam vite z viā mortis. q habitat i ciuitate hac: morietur in fame z in gladio: z q egredietur

Α

Β

Cα. 21.

Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου ὅτε ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ὁ Βασιλεὺς σεδεκίας τὸν πασχουρ υἱὸν μελχίου καὶ τὸν σοφονίαν υἱὸν μαασαίου τὸν ἱερέα λέγων. ἐπερώτησον περὶ ὑμῶν τὸν κύριον, ὅτι βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐφέστηκεν ἐφ' ἡμᾶς, εἰ ποιήσει κύριος τῶν θαυμασίων αὐτοῦ κατὰ πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, καὶ ἀπελεύσεται ἀφ' ἡμῶν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἱερεμίας, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς σεδεκίαν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ μεταστρέφω τὰ ὅπλα τὰ πολεμικὰ τὰ ἐν χερσὶν ὑμῶν, καὶ ἐν οἷς ὑμεῖς πολεμεῖτε ἐν αὐτοῖς, πρὸς τοὺς Χαλδαίους τοὺς συγκεκλεικότας ὑμᾶς ἔξωθεν τοῦ τείχους. καὶ συνάξω αὐτοὺς εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως ταύτης. καὶ πολεμήσω ὑμᾶς ἐγὼ ἐν χειρὶ μου ἐκτεταμένῃ καὶ ἐν βραχίονι κραταιῷ μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ παροργισμοῦ μεγάλου. καὶ παροξυνῶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀνθρώπους καὶ τὰ κτήνη ἐν θανάτῳ μεγάλῳ καὶ ἀποθανοῦνται. καὶ μετὰ ταῦτα οὕτως λέγει κύριος, παραδώσω τὸν σεδεκίαν βασιλέα ἰούδα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς μαχαίρας, εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ εἰς χεῖρας ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν. καὶ πατάξουσιν αὐτοὺς ἐν στόματι μαχαίρας. οὐ φείσομαι ἐπ' αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ οἰκτειρήσω αὐτούς. καὶ πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ δέδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θανάτου. ὁ καθήμενος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀποθανεῖται ἐν λιμῷ καὶ ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ὁ ἐκπορευόμενος

Infra. 38.a.

Γ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

vt transeat ad chaldeos q̄ obsede=
προχωρῆσαι πρὸς τοὺς χαλδαίους τοὺς συγκεκλεικό=
rūt vos. viuet ꝛ erit aīa eius in spolia.
τας ὑμᾶς. ζήσεται καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς σκῦλα.
viuet: qz firmaui faciem meā sup ciui=
ζήσεται, διότι ἐστήριξα τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν πό=
tatē istam in mala ꝛ nō in bona dicit dñs: in
λιν ταύτην εἰς κακὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθὰ λέγει κύριος, εἰς
manus regis babylonis tradetur: ꝛ cō
χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος παραδοθήσεται, καὶ κα
buret eam in igne. dom⁹ regis iuda
τακαύσει αὐτὴν ἐν πυρί. ὁ οἶκος βασιλέως ἰούδα
audite verbū dñi dom⁹ dauid. hec dicit do
ἀκούσατε λόγον κυρίου οἶκος δαυίδ. τάδε λέγει κύ
min⁹. iudicate mane iudiciū ꝛ dirigite ꝛ libe
ριος. κρίνατε πρωῒ κρίμα καὶ κατευθύνατε καὶ ἐξε
rate direptum de manu calūniātis eum. vt
λέσθε ἁρπασμένον ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος αὐτόν. ὅπως
nō accēdat sicut ignis ira mea ꝛ succendetur: ꝛ nō
μὴ ἀναφθῇ ὡς πῦρ ἡ ὀργή μου καὶ καυθήσεται, καὶ οὐκ
erit q̄ extigat. ecce ego ad te hītantem val
ἔσται ὁ σβέσων. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ τὸν κατοικοῦντα τὴν κοι
lem soz cāpestrē dicentes: q̄s terrebit
λάδα σὸρ τὴν πεδινὴν τοὺς λέγοντας, τίς θωήσει
nos: aut q̄s ingredietur in habitaculū nr̄m:
ἡμᾶς; ἢ τίς εἰσελεύσεται εἰς τὸ κατοικητήριον ἡμῶν;
ꝛ visitabo sup vos ꝛ succendā ignem in sil=
καὶ σκέψομαι ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἀνάψω πῦρ ἐν τῷ δρυ=
ua eius. ꝛ deuozabit oīa q̄ i circuitu eius.
μῷ αὐτῆς. καὶ ἔδεται πάντα τὰ κύκλῳ αὐτῆς. Ca.22

HEc dicit dñs: vade ꝛ descende in
Τάδε λέγει κύριος, πορεύου καὶ κατάβηθι εἰς
domū regis iuda: ꝛ loq̄ris illic ver
οἶκον τοῦ βασιλέως ἰούδα καὶ λαλήσεις ἐκεῖ τὸν λό
bum hoc ꝛ dices. audi verbū dñi rex
γον τοῦτον καὶ ἐρεῖς. ἄκουε τὸν λόγον κυρίου βα=
iuda q̄ sedes sup thronū dauid tu ꝛ
σιλεὺς ἰούδα ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δαυὶδ σὺ καὶ οἱ
serui tui ꝛ ppls tuus ꝛ q̄ ingrediuntur
παῖδές σου καὶ ὁ λαός σου καὶ οἱ εἰσπορευόμενοι ταῖς
g.21.d. p portas has. hec dicit dñs. facite iudiciū
πύλαις ταύταις. τάδε λέγει κύριος. ποιεῖτε κρίμα
ꝛ iusticiam. ꝛ liberate direptum de ma=
καὶ δικαιοσύνην. καὶ ἐξαιρεῖσθε ἁρπασμένον ἐκ χει=
nu calumniātis eum. ꝛ aduenam ꝛ pupillū ꝛ
ρὸς ἀδικοῦντος αὐτόν. καὶ πρόσκλυτον καὶ ὀρφανὸν καὶ
viduā ne vi opprimatis ꝛ ne ipie agatis. ꝛ sā=
χήραν μὴ καταδυναστεύητε καὶ μὴ ἀσεβεῖτε. καὶ ἁι
guinē inocētē ne effūdatis ī loco isto: qz si
μα ἀθῷον μὴ ἐκχέητε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, διότι ἐὰν
facientes feceritis verbū istud: ꝛ ingredi=
ποιοῦντες ποιήσητε τὸν λόγον τοῦτον, καὶ εἰσελεύ=
entur p portas dom⁹ huius reges
σονται ἐν ταῖς πύλαις τοῦ οἴκου τούτου βασιλεῖς
sedentes sup thronū dauid ꝛ ascendentes ī curribꝰ
καθήμενοι ἐπὶ θρόνου δαυὶδ καὶ ἐπιβεβηκότες ἐφ' ἅρμά
ꝛ equis ipi ꝛ serui eoꝝ ꝛ
των καὶ ἵπποις αὐτοὶ καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν καὶ ὁ
ppls eoꝝ. si aūt nō feceritis verba hec:
λαὸς αὐτῶν. ἐὰν δὲ μὴ ποιήσητε τοὺς λόγους τούτους,
p memetipm iurauī dicit dñs. qz in solitudinē
κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα λέγει κύριος. ὅτι εἰς ἐρήμωσιν
erit dom⁹ hec. qz hec dicit dñs cōtra
ἔσται ὁ οἶκος οὗτος. ὅτι τάδε λέγει κύριος κατὰ τοῦ
domū regis iuda. galaad tu mihi ꝑncipiū li=
οἴκου βασιλέως ἰούδα. γαλαὰδ σύ μοι ἀρχὴ τοῦ λι
bani. si nō posuero te deserti ciuitates nō habitā
βάνου. ἐὰν μὴ θῶ σε ἔρημον πόλεις μὴ κατοικηθησόμε
das: ꝛ iducā sup te vir interficientē
νας, καὶ ἐπάξω ἐπὶ σὲ ἄνδρα ὀλοθρεύοντα

Trāsla.B.Vie.

ᵇ& transfugerit ᶜad ᵇchal=
deos ᵉqui obsident ᶠvos:
ᵍviuet: ᵇ& erit ᶠei ʰanima
sua ⁱquasi spolium. ∞∞∞
ⁿPosui ᵐei ᵒfaciē meaᵖ sup
ciuitatē ᑫhanc ʳin malum
ˢ& nō ᵗin bonum: ᵘait ᵛdo=
minus. ʷ In manu ˣregis
ᵃbabylonis ᵇ dabitur: ᶜ&
exuret eā ᵈigni. ᵉEt domui
ᶠregis ᵍiuda. ʰ Audite ⁱver=
bum ᵏdomini ˡdomus ∞∞
ᵐdauid. ⁿ Hec ᵒ dicit ᵖdñs.
ᑫIudicate ʳmane ∞∞∞∞∞
ˢiudiciū: ᵗ& eruite ᵘvi op=
pressū ˣde manu ʸcalūniā
tis: ᶻne forte ᵃ egrediatur
ᵇvt ignis ᶜindignatio mea
ᵈ& succēdatur: ᵉ& nō sit ᶠq
extinguat ᵍppter ʰmalicia
ⁱstudiorū vr̄oꝝ. ᵏ Ecce ego
ˡad te ᵐ hītatricē ⁿvallis ᵒso
lide atq̄ ᵖcāpestris: ᑫait ʳdo
minꝰ: ˢq dicitis ᵗqs ᵘpcutiet
ˣnos ʸ& qs ᶻingredietur ᵃdo
mus nostras: ᵇEt visitabo
ᶜsup vos ᵈiuxta fructū ᵉstu
diorū vr̄orum: ᶠdicit ᵍdñs:
ʰ& succendam ⁱ ignem ʲin
saltu eiꝰ & deuorabit ᵐoīa
ⁿin circuitu eius. 22.

HEc ᵇdicit ᶜdñs. ᵈDescē
de in ᵉdomum ᶠ regis
ᵍiuda: ʰ& loqueris ⁱibi ʲver
bum ᵏhoc ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡ& dices. ᵐ Audi ⁿverbum
ᵒdomini ᵖrex ᑫiuda ∞∞∞∞
ʳqui sedes ˢsup ᵗsolium ᵘda
uid ᵛtu ʷ& serui tui ∞∞∞∞∞
ˣ& popl ʸs tuus ᶻ qui ingre
dimini ᵃper portas ᵇ istas.
ᶜHec ᵈdicit ᵉdñs. ᶠFacite ᵍiu
dicium ʰ& iusticiam ∞∞∞∞
ⁱ& liberate ʲvi oppressū
ᵏde manu ˡcalūniatoris ᵐ&
aduenā & ⁿpupillū ᵒ& viduā
ᵖnolite ᑫ contristare ʳ neqꝫ
ˢopprimatis iniq̄ ᵗ& sāgui
nē ᵘ inocentē ᵛne effunda
tis ʷin loco ˣisto. ʸSi ᶻeni ᵃfa
cietes ᵇfeceritis ᶜverbū ᵈistū
ᵉingredietur ᶠ per portas
ᵍdomus ʰhuius ⁱreges ∞∞
ʲsedētes ᵏde genere ˡdauid
ᵐsup ⁿthronū eius ᵒ& ᵖascē=
dentes ᑫ currus ʳ & equos
ˢipsi ᵗ& seruiꝰ & ppls eoꝝ.
Quod ᵘsi ᵛ non ʷaudieritis
ˣverba ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʸhec ᶻ in memetipso ᵃiura
ui ᵇdicit ᶜdñs: quia ∞∞∞∞
ᵈin solitudinem ᵉerit ᶠdo=
mus ᵍhec. ʰQuia ⁱhec ∞∞
ʲdicit ᵏdominus ˡsuper ᵐdo
mum ⁿregis ᵒiuda. ∞∞∞∞
ᵖGalaad ᑫtu ʳ mihi ˢcaput
ᵗlibani. ᵘSi ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛnō ʷposuero te ˣ solitudi
nē: ʸvrbes ᶻinhabitabiles.
ᵃEt sanctificabo ᵇsuper te
ᶜinterficientem ∞∞∞∞∞

Tex.heb.hiere.xxij.Pītiua.heb.

ᶜצור	ᵇוְנָפַל ᶜעַל ᵇהַפְּשַׁדִּים ᶜהַצָּרִים ᶜעֲלֵיכֶם	
ᵍחָיָה	ᶠוְחָיָה ᵍוְהָיְתָה לוֹ ʰנַפְשׁוֹ ˡלְשָׁלָל: ᵐכִּי	
ᵐשׂום ᵒפָּנָה	ᵐשַׂמְתִּי ᵒפָּנַי ᵖבָּעִיר ᵖהַזֹּאת ʳלְרָעָה	
ʳרוע	ᵘולא ˢלְטוֹבָה ᵗנְאֻם ˣיְהוָה ʸבְּיַד ᶻמֶלֶךְ	
ᵇנתן	ᵃבָּבֶל ᵇתִּנָּתֵן ᶜוּשְׂרָפָהּ ᵈבָּאֵשׁ: ᵉוְלֵבֵית	
	ᵍמֶלֶךְ ʸיְהוּדָה ʰשִׁמְעוּ ᵈדְּבַר ᵏיְהוָה: ˡבֵּית	
ᵈדוד	ᵐדָּוִד ᵑכֹּה ᵒאָמַר ᵖיְהוָה ᵍדִּינוּ ʳלַבֹּקֶר	
ᵍשפט ᵗנצל	ᵍמִשְׁפָּט ᵗוְהַצִּילוּ ᵘגָּזוּל ᵛמִיַּד ʷעֹשֵׁק	
ᵘגזל ᵛעשק	ᵘפֶּן ᵛתֵּצֵא ᵂכָּאֵשׁ ˣחֲמָתִי ʸוּבָעֲרָה ᶻואין	
ᵃיצא ᵇיחם	ᵃמְכַבֶּה ᵇמִפְּנֵי ᵇרֹעַ ᶜמַעַלְלֵיכֶם: ᵈהִנְנִי	
ᵉכבה ᶠפנה	ᵉאֵלַיִךְ ᵍיֹשֶׁבֶת ʰהָעֵמֶק ᵏצוּר ˡהַמִּישׁוֹר	
ᵏרוע ˡעלל	ᵏנְאֻם ˡיְהוָה ᵐהָאֹמְרִים ᵐמִי ᶰיֵחַת ᵒעָלֵינוּ	
ᵖישר ᵍנחת	ᵖוּמִי ᵍיָבוֹא ʳבְּמָעוֹנוֹתֵינוּ: ˢוּמִי ᵗיִכָּנֵס	
ᵗבוא ᵘעון	ᵘעֲלֵיכֶם ᵛנְאֻם ʷיְהוָה ˣהָאֹמְרִים ʸמִי ᶻיֵחַת ᵃעָלֵינוּ	
ᵛפרה ʷעלל	ᵛוְהִצַּתִּי ʷאֵשׁ ˣבְּיַעְרָהּ ʸוְאָכְלָה ᶻכָּל	
ᵃיצת	ᵃסְבִיבֹתֶיהָ:	
ᶻסבב	ᵇכֹּה ᶜאָמַר ᵈיְהוָה ᵉרֵד ᶠבֵּית ᵍמֶלֶךְ	Cap.xxij.
ᵉירד	ʰיְהוּדָה ⁱוְדַבַּרְתָּ ᵏשָּׁם ˡאֶת ᵐהַדָּבָר ⁿהַזֶּה:	
	ᵒוְאָמַרְתָּ ᵖשְׁמַע ᑫדְּבַר ʳיְהוָה ˢמֶלֶךְ ᵗיְהוּדָה	
	ᵘהַיֹּשֵׁב ᵛעַל ʷכִּסֵּא ˣדָּוִד ʸאַתָּה ᶻוַעֲבָדֶיךָ	
ᵃבוא	ᵃוְעַמְּךָ ᵇהַבָּאִים ᶜבַּשְּׁעָרִים ᵈהָאֵלֶּה:	
ᵉעשה ᶠשפט	ᵍכֹּה ʰאָמַר ⁱיְהוָה ʲעֲשׂוּ ᵏמִשְׁפָּט ˡוּצְדָקָה	
ᵐנצל ᵍגזל	ᵐוְהַצִּילוּ ⁿגָּזוּל ᵒמִיַּד ᵖעֹשֵׁק ᑫוְגֵר	
ᵖעשק ᵍגור	ʳוְאַלְמָנָה ˢאל ᵗתונו ᵘאַל ᵛתַּחְמְסוּ ʷוְדָם	
ʳיתם ˢיגה	ˣנָקִי ʸאַל ᶻתִּשְׁפְּכוּ ᵃבַּמָּקוֹם ᵇהַזֶּה: ᶜכִּי	
ᵗחמס ᵘנקה	ᵈאִם ᵉעָשׂוֹ ᶠתַעֲשׂוּ ᵍאֶת ʰהַדָּבָר ⁱהַזֶּה	
ᶜשבר ᵈקום	ᵏוּבָאוּ ˡבְּשַׁעֲרֵי ᵐהַבַּיִת ⁿהַזֶּה ᵒמְלָכִים	
ᵉעשה ᶠבוא	ᵖיֹשְׁבִים ᑫלְדָוִד ʳעַל ˢכִּסְאוֹ ᵗרֹכְבִים	
	ᵘבָּרֶכֶב ᵛוּבַסּוּסִים ʷהוּא ˣוַעֲבָדָיו ʸוְעַמּוֹ:	
ᶻשמע	ᶻוְאִם ᵃלֹא ᵇתִשְׁמְעוּ ᶜאֶת ᵈהַדְּבָרִים	
ᵍשבע	ᵉהָאֵלֶּה ᶠבִּי ᵍנִשְׁבַּעְתִּי ʰנְאֻם ⁱיְהוָה ʲכִּי	
ʰהיה	ᵏלְחָרְבָּה ˡיִהְיֶה ᵐהַבַּיִת ⁿהַזֶּה: ᵒכִּי ᵖכֹה	
	ᑫאָמַר ʳיְהוָה ˢעַל ᵗבֵּית ᵘמֶלֶךְ ᵛיְהוּדָה	
	ʷגִּלְעָד ˣאַתָּה ʸלִי ᶻרֹאשׁ ᵃהַלְּבָנוֹן ᵇאִם	
ᵍשות ʰדבר	ᶜלוֹא ᵍאֲשִׂיתְךָ ʰמִדְבָּר ⁱעָרִים ᵏלוֹא	
ⁱעיר ᵏישב	ˡנוֹשָׁבָה: ᵐוְקִדַּשְׁתִּי ⁿעָלֶיךָ ᵒמַשְׁחִתִים	
ˡשחת		

Universidad de Deusto
Biblioteca

אִישׁ וְכֵלָיו וְקַרְתּוּ מִבְחַר אַרְזֵיךְ וְהִבְּילוּ עַל הָאֵשׁ וְעָבְרוּ גּוֹיִם רַבִּים
עַל הָעִיר הַזֹּאת וְאָמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ עַל מָה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה
לָעִיר הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּעַבְדוּם׃ אַל תִּבְכּוּ לַמֵּת וְאַל תָּנֻדוּ לוֹ בְּכוּ
בֶכֹה לַהֹלֵךְ כִּי לֹא יָשׁוּב עוֹד וְרָאָה
אֶת אֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
אֶל שַׁלֻּם בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
הַמֹּלֵךְ תַּחַת יֹאשִׁיָּהוּ אָבִיו אֲשֶׁר
יָצָא מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה לֹא יָשׁוּב
שָׁם עוֹד׃ כִּי בִּמְקוֹם אֲשֶׁר הִגְלוּ
אֹתוֹ שָׁם יָמוּת וְאֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת
לֹא יִרְאֶה עוֹד׃ הוֹי בֹנֶה בֵיתוֹ בְּלֹא
צֶדֶק וַעֲלִיּוֹתָיו בְּלֹא מִשְׁפָּט בְּרֵעֵהוּ
יַעֲבֹד חִנָּם וּפָעֳלוֹ לֹא יִתֶּן לוֹ׃
הָאֹמֵר אִבְנֶה לִּי בֵּית מִדּוֹת וַעֲלִיּוֹת
מֶרְוָחִים וְקָרַע לוֹ חַלּוֹנַי וְסָפוּן
בַּאֲרָז וּמָשׁוּחַ בַּשָּׁשַׁר׃ הֲתִמְלֹךְ
כִּי אַתָּה מִתְחָרֶה בָּאָרֶז אָבִיךָ
הֲלוֹא אָכַל וְשָׁתָה וְעָשָׂה מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה אָז טוֹב לוֹ׃ דָּן דִּין עֲנִי
וְאֶבְיוֹן אָז טוֹב הֲלוֹא הִיא הַדַּעַת
אֹתִי נְאֻם יְהוָה׃ כִּי אֵין עֵינֶיךָ
וְלִבְּךָ כִּי אִם עַל בִּצְעֶךָ וְעַל דַּם
הַנָּקִי לִשְׁפּוֹךְ וְעַל הַעֲשֹׁק וְעַל
הַמִּרְוָצָה לַעֲשׂוֹת׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
אֶל יְהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
לֹא יִסְפְּדוּ לוֹ הוֹי אָחִי וְהוֹי אָחוֹת
לֹא יִסְפְּדוּ לוֹ הוֹי אָדוֹן וְהוֹי הֲדָרוֹ׃
קְבוּרַת חֲמוֹר יִקָּבֵר סָחוֹב וְהָשְׁלֵךְ
מֵהָלְאָה לְשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃ עֲלִי
הָלְבָנוֹן וּצְעָקִי וּבַבָּשָׁן תְּנִי קוֹלֵךְ
וְצַעֲקִי מֵעֲבָרִים כִּי נִשְׁבְּרוּ כָּל

a virū & arma eius: & succidēt electas a cedros tuas:
b & precipitabūt in ignē: c & ptransibūt gētes multe per ciuitatem hāc: d & dicet vnus quisq; proximo suo. Quare fecit dominus sic ciuitati huic grandi? Et respondebunt. Eo q; dereliquerint pactum domini dei sui: & adorauerint deos alienos & seruierint eis. Nolite flere mortuum neq; lugeatis super eū flete tu. Plangite eū q egredi tur. qa nō reuertetur vltra: nec videbit terrā natiuitatis sue. qa hec dicit dñs ad sellū filiū iosie regem iuda qui regnauit pro iosia patre suo: quī egressus est de loco isto. Non reuertetur huc amplius: sed in loco ad quem transtuli eum ibi morietur: & terram istam non videbit amplius.
e Ve q edificat domū suā in iniustitia: & cenacula sua nō in iudicio. Amicū suū opprimet frustra: & mercedem nō reddet ei.
f Qui dicit: edificabo mihi domū latā & cenacula spacioſa: q aperit sibi fenestras: & facit laqaria cedrina: pingitq; sinopide. Numquid regnabis quoniam confers te cedro? Pater tuus nunquid non comedit & bibit & fecit iudiciū & iustitiā: tunc cū bene erat ei. Iudicauit causā pauperis & egeni in bonū suū. Nunqd nō ideo qa cognouit me dicit dñs? Tui vero oculi & cor ad auaritiam & ad sanguinem innocētem fundendum & ad calumniam & ad curſuz malī operis. Propterea hec dicit domin? ad ioachim filium ioſie regem iuda. Non plangent eum ve frater & ve soror: non cōcrepabunt ei ve domine & ve inclyte. Sepultura asini sepelietur: putrefactus & proiectus extra portas hierusalem. Ascende libanum & clama: & in basan da vocem tuam: & clama ad transeūtes: quia cōtriti sunt omnes

τ securim eius. τ succidēt electas
καὶ τὸν πέλεκυν αὐτοῦ. καὶ ἐκκόψουσιν τὰς ἐκλεκτάς
cedros tuas τ iniicīet in ignē: τ ptransi
κέδρους σου καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς τὸ πῦρ, καὶ διελεύσον
būt gētes multe p ciuitatē hāc: τ dicēt vn?
ται ἔθνη πολλὰ διὰ τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἐροῦσιν ἕ
C
qsq; ad primū suū: quare fecit do=
καστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, διατί ἐποίησεν κύ=
min? sic ciuitati huic magne: τ dicēt: Deut.
ριος οὕτως τῇ πόλει ταύτῃ τῇ μεγάλῃ; καὶ ἐροῦσιν, 29.d.
eo qꝺ reliquerit testamētū dñi dei sui 3.Re.
ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν 9.a.
τ adorauerūt deos alienos τ seruierūt e=
καὶ προσεκύνησαν θεοῖς ἀλλοτρίοις καὶ ἐδούλευσαν αὐ
is. ne flcatis mortuū: neq; lugeatis eū.
τοῖς· μὴ κλαίετε τὸν τεθνηκότα, μηδὲ θρηνεῖτε αὐτόν.
plangite fletu egredientē: qz nō reuerte
κλαύσατε κλαυθμῷ τὸν ἐκπορευόμενον, ὅτι οὐκ ἐπιστρέ
tur vltra τ nō videbit terrā patrie sue: qz
ψει ἔτι καὶ οὐ μὴ ἴδῃ τὴν γῆν πατρίδος αὐτοῦ, διότι
hec dicit dñs ad sellū filiū ioſie regē
τάδε λέγει κύριος ἐπὶ σελλὴμ υἱὸν ἰωσίαν βασιλέα τῆς
iuda: q regnauit p ioſia pre e=
ἰουδαίας, ὃς ἐβασίλευσεν ὑπὲρ ἰωσίαν τοῦ πατρὸς αὐ=
tus: q egressus ē de loco iſto. nō reuertet
τοῦ, ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου τούτου· οὐκ ἀναστρέψει
illuc vltra: sed in loco vbi trāſmigrare fecit eū
ἐκεῖ ἔτι, ὅτι ἀλλ' ἢ ἐν τῷ τόπῳ οὗ μετῴκισαν αὐτὸν
illic moriet. τ terrā istā nō videbit ūplius.
ἐκεῖ ἀποθανεῖται. καὶ τὴν γῆν ταύτην οὐκ ὄψεται ἔτι.
o qꝺ edificas domū tuā nō cū iuſticia τ
Ὦ ὁ οἰκοδομῶν οἰκίαν σου οὐ μετὰ δικαιοσύνης καὶ τὰ
cenacula tua nō in iudicio: apud eū ꝓxim?
ὑπερῷά σου οὐκ ἐν κρίματι, παρ' αὐτῷ ὁ πλησίον ἐρ=
tur gratis τ mercedē ei? nō reddet ei:
γᾶται δωρεὰν καὶ τὸν μισθὸν αὐτοῦ οὐ μὴ ἀποδώσει αὐ=
edificasti tibi domū paruulā. cenacula ꝓſia
τῷ, ὠκοδόμησας σεαυτῷ οἶκον συμμετρον· ὑπερῷα ἀρί
tilia diſtincta feneſtris: τ cōtignata in cedro τ
πιστα διεσταλμένα θυρίσιν, καὶ ἐξυλωμένα ἐν κέδρῳ καὶ
linita ſinopide. nūqd regnabis: qz tu cōcitaſ? eo
κεχρισμένα μίλτῳ. μὴ βασιλεύσεις, ὅτι σὺ παραξύεις
in achaz ꝓſem tuū: nō comedēt τ nō bibēt.
θης ἐν ἀχαὼ τῷ πατρί σου; οὐ φάγονται καὶ οὐ πίονται.
melius erat te facere iudiciū τ iuſticiā bonā. nō
βέλτιον ἦν σε ποιεῖν κρῖμα καὶ δικαιοσύνην καλήν. οὐκ
cognouerūt nō iudicauerūt iudiciū humili: neq; iudi=
ἔγνωσαν οὐκ ἔκριναν κρίσιν ταπεινῷ, οὐ δὲ κρί=
cīū pauperis. nōne hoc eſt ignorare te me dicit
σιν πένητος. οὐ τοῦτό ἐστιν τὸ μὴ γινῶναί σε ἐμὲ λέγει
dñs? ecce nō ſunt oculi tui recti: neq; cor
κύριος; ἰδοὺ οὐκ εἰσὶν οἱ ὀφθαλμοί σου εὐθεῖς, οὐ δὲ καρ
tuū bonū. ſed ad auaritiā tuā τ ve ſāgui
δία σου καλή· ἀλλ' εἰς τὴν πλεονεξίαν σου καὶ ὡς αἷ=
nē innocētē effundas τ ad iniqtates τ ad homicidiū: E
μα τὸ ἀθῷον τοῦ ἐκχέαι καὶ εἰς ἀδικήματα καὶ εἰς φόνον, τοῦ
vtfactias ea. ꝓpter hoc hec dicit dñs ad ioachim filiū io
ποιεῖν ταῦτα. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κς ἐπὶ ἰωακεὶμ υἱὸν ἰω
ſie regē iuda: ve ſup hoſiem hūc. nō
σία βασιλέα ἰούδα, οὐαὶ ἐπὶ τὸν ἄνδρα τοῦτον· οὐ
plāgent eū o frater. neq; flebunt
μὴ κόψονται αὐτὸν ὦ ἀδελφέ, οὐ δὲ μὴ κλαύσονται
eū: ve mihi dñe τ ve mihi frater ſepultura aſini ſepe=
αὐτόν, οἴ μοι κύριε καὶ οἴ μοι ἀδελφὲ ταφὴν ὄνου ταφή
liet: putrefact? ꝓiciet vltra portā hieruſa
σεται, συντριβεὶς ῥιφήσεται ἐπέκεινα τῆς πύλης ἱερου=
lem. aſcēde in libanū τ clama. τ in
σαλήμ· ἀνάβηθι εἰς τὸν λίβανον καὶ κέκραξον· καὶ εἰς
baſan da vocē tuā τ clama trans
τὴν βασὰν δὸς τὴν φωνήν σου καὶ βόησον εἰς τὸ πέραν
mare: qz cōtriti ſunt oēs
τῆς θαλάσσης, ὅτι συνετρίβησαν πάντες

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

amatores tui loquuti sūt ad te in ruina
οἱ ἐρασαί σου ἐλάλησαν πρὸς σὲ ἐν τῇ παραπλώσει
tua: t dixisti: nō audiā. hec via tua ab ado
σου, καὶ εἶπας, οὐκ ἀκούσομαι. ἄυτη ἡ ὁδός σου ἐκ νεό
lescētia tua. nō audiuisti vocē meā. oēs
τητός σου. οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς μου. πάντας τοὺς
pastores tuos pascet vētus: t amatores tui in cap
ποιμένας σου ποιμανεῖ ἄνεμος. καὶ οἱ ἐρασαί σου ἐν αἰχ
tiuitatē egredient. q: tūc cōfunderis t ihonora
μαλωσία ἐξελεύσονται. ὅτι τότε αἰσχυνθήσῃ καὶ ἀτιμω
beris ab oibus amātib⁹ te: q̄ hītas in
θήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν φιλούντων σε, κατοικοῦσα ἐν τῷ
libano nidificās in cedris. igemisces cū
λιβάνῳ ἐννοσσεύουσα ἐν ταῖς κέδροις. καταστενάξεις ἐν
venerint tibi dolores: dolores q̄si parturiētis. viuo ego di
τῷ ἐλθεῖν σοι ὀδύνας, ὠδῖνας ὡς τικτούσης. ζῶ ἐγὼ λέ
cit dñs. si exūs fuerit techonias fili⁹ ioachim
γει κύριος. ἐὰν ἡμόλυνος ἡμῖν ἰεχονίας υἱὸς ἰωακὶμ
rex iuda sigillū in manu dex=
βασιλεὺς ἰούδα ἀποσφράγισμα ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς δε
tera mea. inde euellā te t tradā te in
ξιᾶς μου. ἐκεῖθεν ἐκσπάσω σε καὶ παραδώσω σε εἰς
man⁹ q̄rentiū aiam tuā quos tu times a
χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχήν σου ὧν σὺ εὐλαβῇ ἀπὸ
facie eoꝝ: t in manus nabuchodonoſo: re
προσώπου αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας ναβουχοδονοσὸρ βα
gis babylonie: t in man⁹ chaldeoꝝ.
σιλέως τῆς βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρας τῶν χαλδαίων.
t pticiam te t matrē tuā q̄ peperit
καὶ ἀποῤῥίψω σε καὶ τὴν μητέρα σου τὴν τεκοῦσάν
te in terrā vbi nō nat⁹es ibi. ibi moriemini. in
σε εἰς γῆν οὗ οὐκ ἐτέχθης ἐκεῖ. ἐκεῖ ἀποθανεῖσθε. εἰς
alā terrā quā ipi desiderāt aiabus suis illic
δὲ τὴν γῆν ἣν αὐτοὶ ἐύχονται ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἐκεῖ
nō reuertent. ihonoratus ē techonias q̄si vas cui⁹
οὐ μὴ ἀποστρέψουσιν. ἠτιμώθη ἰεχονίας ὡς σκεῦος οὗ
nō est vsus eius: q: ꝓiect⁹ est t eiectus est in terrā
οὐκ ἔστιν χρεία αὐτοῦ, ὅτι ἐξερρίφη καὶ ἐξεβλήθη εἰς γῆν
quā nesciebat. terra fra fra audi verbū dñi. hec di=
ἣν οὐκ ἤιδει. γῆ γῆ γῆ ἄκουε λόγον κυρίου. τάδε λέ=
cit dñs: scribe virū istū abdicatū ho=
γει κύριος, γράψον τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκκήρυκτον ἄν=
minē: q: nō crescet de semine ei⁹
θρωπον, ὅτι οὐ μὴ αὐξηθῇ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ
vir sedēs sup thronū dauid iperās vltra in
ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δαυὶδ ἄρχων ἔτι ἐν τῷ
iuda.
ἰούδα. Ca.23.

Οὐαὶ pastores dispergētes t disperdē=
οἱ ποιμένες οἱ διασκορπίζοντες καὶ ἀπολλύν=
tes oues pascue mee. ꝓpter hoc hec dicit
τες πρόβατα τῆς νομῆς μου. διὰ τοῦτο τάδε λέγει
dñs de⁹ israel ad pastores pascē
κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοὺς ποιμαί
tes ꝑplm meū. ecce dispersistis oues
νοντας τὸν λαόν μου. ἰδοὺ διεσκορπίσατε τὰ πρόβα
meas t expulistis eas t nō visitastis e=
τά μου καὶ ἐξώσατε αὐτὰ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθε αὐ
as: ecce ego vidicabo sup vos scēm mala stu
τά, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ ἐφ' ὑμᾶς κατὰ τὰ πονηρὰ ἐπι=
dia vra. t ego suscipiā reli=
τηδεύματα ὑμῶν. καὶ ἐγὼ εἰσδέξομαι τοὺς καταλοί
ctos ꝑplm mei ab oi
πους τοῦ λαοῦ μου ἀπὸ πάσης

Trāsla.B.Vie.

[n]amatores tui. [r]Locut⁹ sū
[r]ad te [s]in abundantia tua:
[s]dixisti [b]non [c]audiā. [b] Hec
est [c]via tua
[r]ab adolescētia tua: [s]quia
[b]non audisti [n]vocē meam.
[1]Oēs [m]pastores tuos [n]pa=
scet [o]ventus: [p]& amatores
tui [q]in captiuitatē [r]ibunt.
[s]Et [t]tunc [u]confunderis [x]&
erubesces [r]ab oī [5]malicia
tua [a]q̄ sedes [b]in libano [c]&
nidificas [o]in cedris. [c]Quō
[r]cōgemuisti [6]cū venissent
[b]tibi [1]dolores [1]q̄si [k]dolores
[1]parturiētis. [m] Viuo [n]ego
[o]dicit [k]dñs [q]q̄a [r]si [a]fuerit [t]ie=
chonias [u] filius [x] ioachim
[r]regis [5]iuda [a] annulus [b]in
[c]manu [o]dextera mea: [c]
[r]inde [6]euellam eum. [b] Et
dabo te in manum [c]
[k]q̄rentium [1]animā tuā:
[m]& in manu [q]quorum [o]tu
[p]formidas [q]faciem: [r]& in
manu [o]nabuchodonosor
[r]regis [u]babylōis: [x]& in ma
nu [c]chaldeorū. [5]Et mittā
[a]te [b]& [c]matrem tuam [o]que
[c]genuit te [1]in [c]
[6]terram [b]alienam [m]in qua
[1]nati [n]non [1]estis: [c]
[n]ibiq̄ [o]moriemini. [p]Et in
[q]terram [c]
[r]ad quam [a]ipsi [1]leuant [x]ani
mam suam [c]
[r]vt reuertātur [5]illuc: [b]non
[c]reuertētur. [o] Nunqd vas
fictile atq̄ [r]cōtritū [q]vir [b]iste
[1]iechonias. [k]Nunquid [c]
[1]vas [m]absq̄ oī [n]voluptate.
[p]Quare [q]a biecti sunt [r]ipsi
[a]& semen eius [r]& proiecti
[n]in [r]terram [r]quam [c]
[5]ignorauerūt. [b] Terra [c]ter
ra [o]terra [r]audi [c]
[r]sermonē [6]domini. [b] Hec
[1]dicit [k]dominus. [1] Scribe
[n]virum [o]istū [p]sterilē [q]virū q
[1]in diebus suis [r]nō [o]prospe
rabitur. [k] Nec [n] enim [r] erit
[5]de semine eius [a]vir [c]
[b]qui sedeat [c]super [o]solium
[c]dauid: [r]& potestatem ha
beat [6]vltra [b]in iuda. 23.

UE [b]pastoribus [c]qui di
sperdūt [o]& dilacerant
[r]gregem [6]pascue mee [b] di=
cit [1]dominus. [k] Ideo [c]
[1]hec [m]dicit [n]dominus [o]de⁹
[p]israel [q]ad [c]
[r]pastores [6]qui pascūt [n]po
populum meum. [x]Vos [c]
[r]dispersistis [6]gregem meū
[b]& eiecistis eos [c]& non [c]
[o]visitastis [c]eos. [r] Ecce ego
[6]visitabo [b]super vos [c]
[k]malitiam [1]studioꝝ vestro
rū: [m]ait [n] domin⁹. [o] Et ego
[p]congregabo [r] reliquias
[6]gregis mei [1]de omnibus

Tex.heb.hiere.xxiij.Pītiua.heb.

אָהַב׳שָׁלַה ᵐמְאַהֲבָיִךְ׃ דִּבַּרְתִּי׳ אֵלַיִךְ ׳בְּשַׁלְוָתֵיִךְ׃
שָׁמַע ᵉאָמַרְתְּ ᵇלֹא ׳אֶשְׁמָע ᵉזֶה ׳דַּרְכֵּךְ
נָעַר ᶠמִנְּעוּרַיִךְ ᵍכִּי ᵇלֹא׳שָׁמַעַתְּ ׳בְּקוֹלִי׃כָּל
ᵐרָעָה אָהַב ᵐרֹעַיִךְ תִּרְעֶה ᵒרוּחַ ᵖוּמְאַהֲבַיִךְ ᵍבַּשְּׁבִי
שָׁבָה ᵘיֵלֵכוּ ᵒכִּי ᵃאָז ᵉתֵּבְשִׁי ᵃוְנִכְלַמְתְּ ׳מִכֹּל
כָּלַם ׳רֹעַ רָעָתֵךְ׃ ᵍיָשַׁבְתִּי ᵇבַּלְּבָנוֹן ׳מְקַנַּנְתִּי
חָנַן ᵒבָּאֲרָזִים ᵉמַה ׳נַּחְתְּ ᶠבְּבוֹא ᵇלָךְ
חוּל׳יָלַד ׳חֲבָלִים׳חִיל ׳כַּיּוֹלֵדָה׃ᵐחַי ᵉאֲנִי ᵒנְאֻם
ᵖיְהוָה ᵒכִּי ᵃאִם ᵒיִהְיֶה ᵏכָּנְיָהוּ ᵒבֶּן ׳יְהוֹיָקִים
חָתַם ᵒיָמִין ᵐמֶלֶךְ ׳יְהוּדָה ᵏחוֹתָם ᵇעַל ᶜיַד ᵒיְמִינִי ᵏכִּי
נָתַק ᵏמִשָּׁם ᵍאֶתְקָנֵךְ ׃ ᵇוְנָתַתִּיךְ ׳בְּיַד
בָּקַשׁ ᵏמְבַקְּשֵׁי׳נַפְשֵׁךְ ᵐוּבְיַד ᵉאֲשֶׁר ᵒאַתָּה
גּוּר ᵖפָּנָה ᵖיָגוֹר ᵍמִפְּנֵיהֶם ׳וּבְיַד ᵒנְבוּכַדְרֶאצַּר
טוּל ᵐמֶלֶךְ ᵉבָּבֶל ˣוּבְיַד ׳הַכַּשְׂדִּים׃וְהִטַּלְתִּי
ᵉאֹתָךְ ᵇוְאֶת ᶜאִמֵּךְ ᵉאֲשֶׁר ׳יְלָדַתְךְ ׳עַל
ᵍהָאָרֶץ ᵇאַחֶרֶת ׳אֲשֶׁר ᵉלֹא׳יְלַדְתֶּם
ᵍשָׁם ᵉוְשָׁם ᵒתָּמוּתוּ׃ ᵍוְעַל ᵍהָאָרֶץ
נָשָׂא ׳אֲשֶׁר ᵍהֵם ׳מְנַשְּׂאִים ᵉאֶת ׳נַפְשָׁם
שׁוּב ׳לָשׁוּב׳שָׁמָּה ᵇלֹא׳יָשׁוּבוּ׃ ᵍהָעָצֻב
בָּזָה ׳נִבְזֶה׳נָפוּץ ᵍהָאִישׁ ᵇהַזֶּה ׳כָּנְיָהוּ ᵏאִם
כָּלָה ᵖמָדַיְתָּ ᵒבּוֹ ׳מַדּוּעַ ᵖהוּטְלוּ׳הוּא
טוּל ׳שַׁלַּךְ ᵍזֶרַע ׳וְהָשְׁלְכוּ ᵉעַל ᵏהָאָרֶץ ׳אֲשֶׁר
לֹא׳יָדָעוּ׃ ᵇאֶרֶץ ᵇאֶרֶץ ᵒאֶרֶץ ׳שִׁמְעִי
ᵉדְּבַר׳יְהוָה׃ᵇכֹּה ᵏאָמַר ׳יְהוָה ׳כִּתְבוּ ᵐאֶת
ᵉהָאִישׁ ᵒהַזֶּה ׳עֲרִירִי ᵖגֶּבֶר ׳לֹא׳יִצְלַח
יוֹם ׳בְּיָמָיו ᵉכִּי׳לֹא ׳יִצְלַח ׳מִזַּרְעוֹ ᵍאִישׁ
ᵇיֹשֵׁב ᶜעַל ᵒכִּסֵּא ᶜדָּוִד ׳וּמֹשֵׁל ᵍעוֹד
ᵇבִּיהוּדָה׃

Cap.xxiij
רָעָה ᶜאֲבַד ᵃהוֹי ᵇרֹעִים ᶜמְאַבְּדִים ᵒוּמְפִצִים
פּוּץ ᵍרָעָה ᶜאֶת ׳צֹאן ᵍמַרְעִיתִי ᵖנְאֻם ׳יְהוָה׃ ᵏלָכֵן
כֹּה ᵐאָמַר ᵉיְהוָה ᵒאֱלֹהֵי ᵖיִשְׂרָאֵל ᵍעַל
רָעָה ׳הָרֹעִים ᵍאֶת ᵉעַמִּי ˣאַתֶּם
דָּחָה ׳הֲפִצֹתֶם ᶜאֶת ᵍצֹאנִי ᵇוַתַּדְּחוּם ᶜוְלֹא
ᵒפְקַדְתֶּם ᶜאֹתָם ׳הִנְנִי ᵍפֹקֵד ᵇעֲלֵיכֶם
עָלָל ׳אֶת׳רֹעַ׳מַעַלְלֵיכֶם ᵐנְאֻם ׳יְהוָה׃ ᵒוַאֲנִי
קָבַץ ᵍאֲקַבֵּץ ᵉאֶת ׳שְׁאֵרִית ᵍצֹאנִי ׳מִכֹּל

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pitiua.heb. Ter.heb.biere.xxiij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

"הָאַרְצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּי אֹתָם שָׁם	"terris ad aquas eiecero eos illuc: & conuertã eos ad rura sua: & crescẽt & multiplicabũtur: & suscitabo iup eos pastores: & pascent eos. "Non formidabunt vltra: & non pauebũt: & nullus qretur ex numero dicit dñs. Ecce dies veniũt dicit dñs. & suscitabo dauid germẽ iustum: & regnabit rex: & sapiens erit: & faciet iudiciũ & iusticiã in terra. In diebꝫ illis saluabitur iuda: & israel hitabit cõfidẽter. Et hoc est nomẽ qđ vocabũt eũ: dñs iustus nr. Propter hoc ecce dies veniunt dicit dñs. & non dicent vltra viuit dñs qui eduxit filios israel de terra egypti: sed viuit dominus qui eduxit & adduxit semen domus israel de terra aquilonis: & de cunctis terris ad quas eieceram eos illuc: & habitabũt in terra sua. "Ad prophetas Contritũ est cor meũ in medio mei: cõtremuerũt oia ossa mea. Factus sũ quasi vir ebrius: & qsi homo madidus a vino: a facie dñi & a facie verborum sanctorũ eius: qa adulteris repleta est terra: qa a facie maledictionis luxit terra: arefacta sunt arua deserti. Factus est cursus eorum malus: & fortitudo eorum dissimilis. Propheta nãqꝫ & sacerdos polluti sũt: & in domo mea inueni malũ eorũ: ait dñs. Idcirco via eorum erit qsi lubricũ in tenebris: impellẽtur ei & corruẽt in ea. Afferã enim sup eos mala: annum visitationis eorũ ait dominus. Et in prophetis samarie vidi fatuitatẽ: & prophetabãt in baalim & decipiebãt pplm meũ israel. Et in prophetis hierusalem vidi similitudinem adulterantium & iter mẽdacii. Et cõfortauerũt manus pessimo rũ: vt non cõuerteretur vnusqsqꝫ a malicia sua. Facti sũt mihi oẽs vt sodoma: & hitatores eius qsi gomorra. Propẽa hec dicit dñs exercituum ad	terra & expuli eos illuc: & restituam eos in pascua sua. & crescent & multiplicabunt: & suscitabo eis pastores & pascent eos: & non formidabunt vltra neq; pauebunt neq; requirent dicit dñs. ecce dies veniunt dicit dominus: & suscitabo dauid orientem iustũ: & regnabit rex & intelliget & faciet iudiciũ & iustitiam in tra. in diebus eius saluabitur iuda: & israel hitabit cõfidẽter: & hoc nomẽ eius & vocabit eum dñs iosedech. ꝓpt hoc ecce dies veniũt dicit dñs: & nõ dicent vltra viuit dñs & eduxit domũ israel de tra egrpti. sed viuit dñs & addurit & cõgregauit omne semen israel de tra aqlonis: & de cunctis regionib⁹ & expulsi sunt illuc: & restituit eos in locum suum. in ꝓphetis cõtritus est cor meũ: in me cõmotа sũt oia ossa mea: factꝰ fuꝫ qsi vir cõtritus & qsi homo ebrius a facie dñi & a facie verborum sanctorũ eius: qz adulteris repleta ẽ terra: qz a facie hoꝝ luxit terra: arefacta sunt pascua deserti: & factꝰẽ cursus eoꝝ malus: & fortitudo eoꝝ nõ sic: qz sacerdos & ꝓphetа polluti sunt: & in domo mea vidi malitias eorũ dicit dñs. ꝓpẽa fiat via illoꝝ ipis in lubricũ in caligie: & supplantabũtur & corruent in ea: qz iferam sup eos mala in anno visitationis eoꝝ dicit dñs. & in ꝓphetis samarie vidi iniqtates ꝓphetauerunt in baal: & deceperunt pplm meũ israel. & in ꝓphetis hierusalem vidi horribilia adulterãtes & ambulantes in mẽdaciis: & apphendentes manus malorũ: ne cõuerteretur vnusqsqꝫ a viarũ nequarũ, & factа sunt mihi oẽs qsi sodoma & habitantes eam qsi gomorra. ꝓpterea hec dicit dñs exercituum ad	B C ẽ.16.c ẽ.9.8.
וְהַשִּׁבֹתִי אֶתְהֶן עַל נְוֵהֶן וּפָרוּ וְרָבוּ			
וְהַקֹּמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעִים וְרָעוּם וְלֹא			
יִירְאוּ עוֹד וְלֹא יֵחַתּוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ			
נְאֻם יְהוָה הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנָאֻם			
יְהוָה וַהֲקִמֹתִי לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק			
וּמָלַךְ מֶלֶךְ וְהִשְׂכִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט			
וּצְדָקָה בָּאָרֶץ בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה			
וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה שְׁמוֹ			
אֲשֶׁר יִקְרָאוֹ יְהוָה צִדְקֵנוּ לָכֵן הִנֵּה			
יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְלֹא יֹאמְרוּ			
עוֹד חַי יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת בְּנֵי			
יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם כִּי אִם חַי			
יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה וַאֲשֶׁר הֵבִיא אֶת			
זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹנָה			
וּמִכֹּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּים			
שָׁם וְיָשְׁבוּ עַל אַדְמָתָם			
נִשְׁבַּר לִבִּי בְּקִרְבִּי רָחֲפוּ כָּל עַצְמוֹתָי			
הָיִיתִי כְּאִישׁ שִׁכּוֹר וּכְנֶבֶר עָבָרוֹ			
יַיִן מִפְּנֵי יְהוָה וּמִפְּנֵי דִּבְרֵי קָדְשׁוֹ			
כִּי מְנָאֲפִים מְלֹאָה הָאָרֶץ כִּי מִפְּנֵי			
אָלָה אָבְלָה הָאָרֶץ יָבְשׁוּ נְאוֹת			
מִדְבָּר וַתְּהִי מְרוּצָתָם רָעָה			
וּגְבוּרָתָם לֹא כֵן כִּי גַם נָבִיא גַּם כֹּהֵן			
חָנְפוּ גַּם בֵּיתִי מָצָאתִי רָעָתָם			
נְאֻם יְהוָה לָכֵן יִהְיֶה דַרְכָּם לָהֶם			
כַּחֲלַקְלַקּוֹת בָּאֲפֵלָה יִדָּחֲפוּ וְנָפְלוּ			
בָהּ כִּי אָבִיא עֲלֵיהֶם רָעָה שְׁנַת			
פְּקֻדָּתָם נְאֻם יְהוָה וּבִנְבִיאֵי			
שֹׁמְרוֹן רָאִיתִי תִפְלָה הִנָּבְאוּ בַבַּעַל			
וַיַּתְעוּ אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל וּבִנְבִיאֵי			
יְרוּשָׁלַם רָאִיתִי שַׁעֲרוּרָה נָאוּף			
וְהָלוֹךְ בַּשֶּׁקֶר וְחִזְקוּ יְדֵי מְרֵעִים			
לְבִלְתִּי שָׁבוּ אִישׁ מֵרָעָתוֹ הָיוּ			
לִי כֻּלָּם כְּסְדֹם וְיֹשְׁבֶיהָ כַּעֲמֹרָה			
לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַל			

terra & expuli eos illuc: & restituam eos in pascua sua. & crescent & multiplicabunt: & suscitabo eis pastores & pascent eos: & non formidabunt vltra neq; pauebunt neq; requirent dicit dñs. ecce dies veniunt dicit dominus: & suscitabo dauid orientem iustũ: & regnabit rex & intelliget & faciet iudiciũ & iustitiam in tra. in diebus eius saluabitur iuda: & israel hitabit cõfidẽter: & hoc nomẽ eius & vocabit eum dñs iosedech. ꝓpt hoc ecce dies veniũt dicit dñs: & nõ dicent vltra viuit dñs & eduxit domũ israel de tra egrpti. sed viuit dñs & addurit & cõgregauit omne semen israel de tra aqlonis: & de cunctis regionib⁹ & expulsi sunt illuc: & restituit eos in locum suum. in ꝓphetis cõtritus est cor meũ: in me cõmotа sũt oia ossa mea: factꝰ fuꝫ qsi vir cõtritus & qsi homo ebrius a facie dñi & a facie verborum sanctorũ eius: qz adulteris repleta ẽ terra: qz a facie hoꝝ luxit terra: arefacta sunt pascua deserti: & factꝰẽ cursus eoꝝ malus: & fortitudo eoꝝ nõ sic: qz sacerdos & ꝓphetа polluti sunt: & in domo mea vidi malitias eorũ dicit dñs. ꝓpẽa fiat via illoꝝ ipis in lubricũ in caligie: & supplantabũtur & corruent in ea: qz iferam sup eos mala in anno visitationis eoꝝ dicit dñs. & in ꝓphetis samarie vidi iniqtates ꝓphetauerunt in baal: & deceperunt pplm meũ israel. & in ꝓphetis hierusalem vidi horribilia adulterãtes & ambulantes in mẽdaciis: & apphendentes manus malorũ: ne cõuerteretur vnusqsqꝫ a viarũ nequarũ, & factа sunt mihi oẽs qsi sodoma & habitantes eam qsi gomorra. ꝓpterea hec dicit dñs exercituum ad

τὴν γῆν ἣν ἐξέωσα αὐτοὺς ἐκεῖ, καὶ καταστήσω αὐτοὺς εἰς
τὴν νομὴν αὐτῶν. καὶ αὐξηθήσονται καὶ πληθυνθήσονται,
καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς ποιμένας οἳ ποιμανοῦσιν αὐτούς,
καὶ οὐ φοβηθήσονται ἔτι οὐδὲ πτοηθήσονται οὐδὲ ἐκζητη
θήσεται dicit dñs. ecce dies veniunt dicit do
θήσονται λέγει κύριος. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύ
ριος, καὶ ἀναστήσω τῷ Δαυὶδ ἀναπολὴν δικαίαν, καὶ βα
σιλεύσει βασιλεὺς καὶ συνήσει καὶ ποιήσει κρίμα καὶ
δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς. ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ σωθή
σεται ἰούδας, καὶ Ἰσραὴλ κατασκηνώσει πεποιθώς, καὶ
τοῦτο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὃ καλέσει αὐτὸν κύριος Ἰωσεδέκ.
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος, καὶ οὐκ
ἐροῦσιν ἔτι ζῇ κύριος, ὃς ἀνήγαγεν τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ γῆς
sed viuit dñs & addurit & cõgregauit
ἀλλὰ ζῇ κύριος ὃς ἀνήγαγεν καὶ συνήγαγεν
omne semen israel de tra aqlonis: & de cun
πᾶν τὸ σπέρμα Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς βορρᾶ, καὶ ἀπὸ πα
ctis regionib⁹ & expulsi sunt illuc: & restituit
σῶν τῶν χωρῶν οὗ ἐξῴδησαν ἐκεῖ, καὶ ἀπεκατέστησεν
eos in locum suum. in ꝓphetis cõtritus
αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. ἐν τοῖς προφήταις συνετρί
est cor meũ: in me cõmotа sũt oia ossa mea:
βη ἡ καρδία μου, ἐν ἐμοὶ ἐσαλεύθη πάντα τὰ ὀστᾶ μου,
factꝰ fuꝫ qsi vir cõtritus & qsi homo ca
ἐγενήθην ὡς ἀνὴρ συντετριμμένος καὶ ὡσεὶ ἄνθρωπος συ
ptus & vino a facie dñi & a fa
πτυόμενος ἀπὸ οἴνου ἀπὸ προσώπου κυρίου καὶ ἀπὸ προ
cie decoris glie eius: qz adulteris repleta ẽ
σώπου εὐπρεπείας δόξης αὐτοῦ, ὅτι μοιχῶν ἐπλήσθη
terra: qz a facie hoꝝ luxit terra: arefacta
ἡ γῆ, ὅτι ἀπὸ προσώπου τούτων ἐπενθήσει ἡ γῆ, ἐξηράνθη
sunt pascua deserti: & factꝰẽ cursus eoꝝ ma
σαν αἱ νομαὶ τῆς ἐρήμου, καὶ ἐγένετο ὁ δρόμος αὐτῶν πο
lus: & fortitudo eoꝝ nõ sic: qz sacerdos & ꝓphe
νηρός, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν οὐχ οὕτως, ὅτι ἱερεὺς καὶ προφή
ta polluti sunt: & in domo mea vidi malitias eo
της ἐμολύνθησαν, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον πονηρίας αὐ
rũ dicit dñs. ꝓpẽa fiat via illoꝝ ipis
τῶν λέγει κύριος. διὰ τοῦτο γενέσθω ἡ ὁδὸς αὐτῶν αὐτοῖς
in lubricũ in caligie: & supplantabũtur & cor
εἰς ὀλίσθημα ἐν γνόφῳ, καὶ ὑποσκελισθήσονται καὶ πε
ruent in ea: qz iferam sup eos mala in anno
σοῦνται ἐν αὐτῇ, διότι ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς κακὰ ἐν ἐνιαυ
visitatiõis eoꝝ dicit dñs. & in ꝓphe
τῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν λέγει κύριος, καὶ ἐν τοῖς προφή
tis samarie vidi iniqtates ꝓphetauerunt in ba
ταις σαμαρείας εἶδον ἀνομήματα προεφήτευσαν ἐπὶ βα
al: & deceperunt pplm meũ israel. & in
αλ, καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἐν τοῖς
ꝓphetis hierusalem vidi horribilia adulterãtes &
προφήταις ἱερουσαλὴμ εἶδαρακα φρικτὰ μοιχωμένους καὶ
ambulantes in mẽdaciis: & apphendentes ma
πορευομένους ἐν ψευδέσιν, καὶ ἀντιλαμβανομένους χει
nus malorũ: ne cõuerteretur vnusqsqꝫ a vi
ρῶν πονηρῶν, τοῦ μὴ ἀποστραφῆναι ἕκαστον ἀπὸ τῆς ὁ
a sua mala. facti sunt mihi oẽs qsi so
δοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς. ἐγενήθησάν μοι πάντες ὡς σό
doma & hitantes eam qsi gomorra. ꝓpte
δομα καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ὥσπερ γόμορρα. διὰ τοῦ
rea hec dicit dñs exercituus ad
τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων πρὸς

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

pphetas ecce ego cibo eos absinthio: τ
τους προφητας ιδου εγω ψωμιζω αυτους οδυνας, και
potabo eos aq amara: qz a pphetis ie
ποτιω αυτους υδωρ πικρον, οτι απο των προφητων ie
rusalē egressa ē pollutio oi terre. sic dicit
ρουσαλημ εξηλθεν μολυσμος πασιν τη γη. ουτως λεγει
dns omps: ne audiatis verba p=
κυριος ο παντοκρατωρ, μη ακουετε τους λογους των προ
phetaꝝ pphetantiū vobis. qz vana faciūt ipi
φητων των προφητευοντων υμιν. οτι ματαιουσιν αυτοι
uisionē a corde coꝝ. loquūt τ nō de ore
ορασιν. απο καρδιας αυτων. λαλουσιν και ουκ απο στοματος
dnī dicūt abiicientiby verbū
του κυριου λεγουσιν τοις απωθουμενοις τον λογον
dnī. pax erit vobis: τ oibus ābulanti=
κυριου. ειρηνη εσται υμιν, και πασι τοις πορευομε
bus volūtatibꝫ suis. omni ābulanti in erro=
νοις τοις θελημασιν αυτων. παντι πορευομενω εν πλα=
re cordis sui nō veniēt sup te mala: qñ de stetit
νη καρδιας αυτου ουχ ηξει επι σε κακα, οτι τις εστη
in subsistētia dnī τ vidit τ audiuit ꝑmonē e=
εν υποστηματι κυριου και ειδεν και ηκουσεν τον λογον αυ
ius: de auribꝫ ꝓcepit τ audiuit: ecce cōmotio a
του; τις ενωτισατο και ηκουσεν; ιδου σεισμος παρα
dnō τ ira egreditur in cōmotionē. cōuer=
κυριου και οργη εκπορευεται εις συστεισμον. συστρεφο=
sa in impios veniet: τ nō reuertetur fu
μενη επι τους ασεβεις ηξει, και ουκ αποστρεψει θυμο=
ror dnī donec faciat illud τ donec suscitet il=
μος κυριου εως αν ποιηση αυτο και εως αν αναστηση αυ
lud a conatu cordis sui. i nouissimis
το απο εγχειρηματος καρδιας αυτου. επ εσχατων
diebꝫ itelliget ea. nō mittebam
των ημερων νοησουσιν αυτα. ουκ απεστελλον τους
pphetas: τ ipi currebant. nō loquut⁹ sū ad
προφητας, και αυτοι ετρεχον. ουκ ελαλησα προς
eos: τ ipi pphetabant. τ si stetiſ
αυτους, και αυτοι προεφητευον. και ει εστη
sent in subsistētia mea τ audissent verba mea: τ
σαν επ υποστασει μου και ηκουσαν των λογων μου, και
pplm meū auertissent a malis studi=
αν τον λαον μου απ πονηρων επιτη=
is suis. deus appropiāns ego sum dicit dns:
δευματων αυτων. θεος εγγιζων εγω ειμι λεγει κυριος,
τ nō de⁹ de longe. si abscondet homo in ab=
και ουχι θεος πορρωθεν. ει κρυβησεται ανθρωπος εν κρυ
scōditis τ ego nō videbo eum: dicit dns. nūqd nō
φαιοις και εγω ουκ οψομαι αυτον, λεγει κυριος. μη ου=
celum τ trā ego ipleo: dicit dns.
χι τον ουρανον και την γην εγω πληρω, λεγει κυριος.
audiui q̄ loquūtur pphete q̄ pphetant in
ηκουσα α λαλουσιν οι προφηται α προφητευουσιν επι
noīe meo mēdacia dicētes: somniaui som=
τω ονοματι μου ψευδη λεγοντες, ενυπνιασαμην ενυ
niū: vsqquo erit in corde pphetaꝝ
πνιον, εως ποτε εσται εν καρδια των προφητων των
pphetantiū mēdacia: τ cū pphetant ip=
προφητευοντων ψευδη, και εν τω προφητευειν αυ=
si voluntates cordis eoꝝ cogi=
τους τα θελημματα της καρδιας αυτων των λογιζο=
tantiū vt obliuiscāt nominis mei in
μενων του επιλαθεσθαι του ονοματος μου εν τοις
somniis suis q̄ narrabant vnusqsq; ad pri=
ενυπνιοις αυτων α διηγουντο εκαστος προς τον πλη=
mū suū. sicut obliti sunt pres eoꝝ
σιον αυτου. καθοτι επελαθοντο οι πατερες αυτων
nois mei in baal. pphēta in quo
του ονοματος μου εν τη βααλ. ο προφητης εν ω το
somniū est: narret somniū suū: τ in q̄
ενυπνιον εστιν, διηγησασθω το ενυπνιον αυτου, και εν ω

Trāsla.B.Vie.

prophetas. Ecce ego ci
babo eos absintio: ∞∞∞
& potabo eos felle. A
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
pphetis eni hierusalem
egressa est pollutio sup
oem terram. Hec dicit
dns exercituū. Nolite
audire verba pphetarū
qui prophetant ∞∞∞∞∞∞
vobis & decipiunt vos.
Visionem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
cordis sui loquūtur nō
de ore dni. Dicunt ∞∞∞
his qui blasphemāt me:
locutus est dns: pax ∞
erit vobis: & oibus qui
ambulant in prauitate
cordis sui dixerunt: nō
veniet super vos malū.
Quis enim affuit in cō
silio domini & vidit ∞∞
& audiuit sermonē eius:
Quis cōsiderauit verbū
illius & audiuit: Ecce tur
bo dnice indignationis
egredietur & tempestas
erumpens super caput
impiorū veniet. Non
reuertetur furor dni
vsq; dum faciat & vsq;
duz cōpleat cogitatione
cordis sui. In nouissi=
mis diebꝫ intelligetis cō
silium eius. Non mitte=
bam prophetas & ipsi ∞
currebant: non loque
bar ad eos: & ipsi ∞∞∞
pphetabāt. Si stetissent
in cōsilio meo & nota fe
cissent verba mea popl'o
meo auertissent vtiq; eos
a via sua mala & cogita
tionibꝫ suis pessimis. Pu
tas ne de⁹ e vicino ego
sum dicit dns: & nō de⁹
de longe? Si occulta bi
tur vir in absconditis: ∞
& ego non videbo eum
dicit dns? Nunquid ∞
non celum & terrā ego
implebo ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dicit dominus: Audiui
que ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dixerunt prophete pro
phetantes in nomie meo
mēdaciū atq; dicentes.
Sōniaui somniaui. Vsq;
quo istud est in corde p
phetarum vaticinantiū
mendaciū & pphetantiū
seductiones cordis sui:
Qui volunt facere vt ob
liuiscatur ppls me⁹ nois
mei pter somnia eorū
que narrāt vnusquisq;
ad proximū suum sicut
oblīti sunt patres eorū
nois mei propter baal.
Propheta qui habet ∞
somnium narret som=
nium: & qui ∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex.heb.biere.xxiij.Pītiua.heb.

נָבָא	אֶל־ הַנְּבִאִים֙ הִנְנִי֙ מַאֲכִיל֣ אֹתָ֔ם לַעֲנָ֖
שַׁקָּרוּשׁ	וְהַשְׁקִתִים֙ מֵ֣י רֹאשׁ֔ כִּ֥י מֵאֵ֖ת
	נְבִיאֵ֣י יְרוּשָׁלַ֑ם יָצְאָ֥ה חֹנֶפָ֖ה לְכָ֣ל
	הָאָ֔רֶץ כֹּ֥ה אָמַ֖ר יְהוָ֣ה צְבָא֑וֹת אַל
שָׁמַע	תִּשְׁמְע֗וּ עַל֙ דִּבְרֵ֣י הַנְּבִאִ֔ים הַנִּבְּאִ֖ים
הֶבֶל חָזָה	לָכֶ֑ם מַהְבִּלִ֣ים הֵ֔מָּה אֶתְכֶ֖ם חֲזֹ֥ון
דִּבֶּר פֶּה	לִבָּ֣ם יְדַבֵּ֔רוּ לֹ֥א מִפִּ֖י יְהוָֽה׃ אֹמְרִ֣ים
נָצַן שָׁלַם	אָמ֣וֹר לְמְנַאֲצַ֗י דִּבֶּ֤ר יְהוָה֙ שָׁל֣וֹם
הָיָה	יִהְיֶ֣ה לָכֶ֔ם וְכֹ֥ל הֹלֵ֖ךְ בִּשְׁרִרוּת
בּוּא רַעַ	לִבּ֑וֹ אָמְר֥וּ לֹא־ תָבוֹא֙ עֲלֵיכֶ֣ם רָעָ֔ה׃
רָאָה	כִּ֣י מִ֤י עָמַד֙ בְּסוֹד֙ יְהוָ֔ה וַיַּ֖רְא
שָׁמַע קָשַׁב	וַיִּשְׁמַ֣ע אֶת־ דְּבָר֑וֹ מִ֚י הִקְשִׁ֣יב דְּבָרוֹ
	וַיִּשְׁמָֽע׃ הִנֵּ֤ה סַעֲרַת֙ יְהוָ֔ה חֵמָ֖ה
חוּל	יָצָ֑אָה וְסַ֣עַר מִתְחוֹלֵ֔ל עַל־ רֹ֥אשׁ
חוּל שׁוּב	רְשָׁעִ֖ים יָחוֹ֑ל׃ לֹ֣א יָשׁ֗וּב אַף־ יְהוָה֙
עָשָׂה קוּם	עַד־ עֲשׂוֹתוֹ֙ וְעַד֙ הֲקִימוֹ֔ מְזִמּ֖וֹת לִבּ֑וֹ
יָמָם יוֹם	בְּאַחֲרִ֣ית הַיָּמִ֔ים תִּתְבּוֹנְנ֖וּ בָּ֥הּ בִּינָֽה׃
בִּין נָבָא	לֹ֣א שְׁלַחְתִּי֮ אֶת־ הַנְּבִיאִים֒ וְהֵ֣ם
רוּץ	רָ֔צוּ לֹ֥א דִבַּ֖רְתִּי אֲלֵיהֶ֑ם וְהֵ֖ם
	נִבָּ֥אוּ׃ וְאִם־ עָמְד֣וּ בְסוֹדִ֔י וְיַשְׁמִ֥יעוּ
שׁוּב	דְּבָרַ֖י אֶת־ עַמִּ֑י וְיָשִׁבֻ֣ום מִדַּרְכָּ֔ם
רוּעַ עָלַל	הָרָ֖ע וּמֵרֹ֥עַ מַעַלְלֵיהֶֽם׃ הָאֵ֥לֹהֵי
	מִקָּרֹ֖ב אֲנִ֑י נְאֻ֖ם יְהוָ֔ה וְלֹ֥א אֱלֹהֵי
סָתַר	מֵרָחֹ֖ק׃ אִם־ יִסָּתֵ֥ר אִ֛ישׁ בַּמִּסְתָּרִ֖ים
רָאָה	וַאֲנִי֙ לֹ֣א אֶרְאֶ֔נּוּ נְאֻם־ יְהוָ֑ה הֲלוֹא
	אֶת־ הַשָּׁמַ֥יִם וְאֶת־ הָאָ֖רֶץ אֲנִ֥י מָלֵ֛א
	נְאֻם־ יְהוָֽה׃ שָׁמַ֙עְתִּי֙ אֵ֣ת אֲשֶׁ֔ר
עָבָא	אָמְר֥וּ הַנְּבִאִ֖ים הַנִּבְּאִ֣ים בִּשְׁמִ֑י
שָׁקַר	לֵאמֹ֛ר חָלַ֥מְתִּי חָלַ֖מְתִּי׃ עַד
	מָתַ֣י הֶיְשׁ֔ בְּלֶב֙ הַנְּבִאִ֣ים נִבְּאֵ֔י
רָמָה	הַשֶּׁ֑קֶר וּנְבִיאֵ֥י תַרְמִ֖ת לִבָּֽם׃
שָׁכַח	הַחֹשְׁבִ֗ים לְהַשְׁכִּ֤יחַ אֶת־ עַמִּי֙ שְׁמִ֔י
סָפַר	בַּחֲלוֹמֹתָ֖ם אֲשֶׁ֣ר יְסַפְּר֑וּ אִ֣ישׁ
	לְרֵעֵ֔הוּ כַּאֲשֶׁ֥ר שָׁכְח֖וּ אֲבוֹתָ֥ם אֶת־
	שְׁמִ֖י בַּבָּעַֽל׃ הַנָּבִיא֙ אֲשֶׁ֣ר אִתּ֔וֹ
חָלַם	חֲל֥וֹם יְסַפֵּ֖ר חֲל֑וֹם וַאֲשֶׁר֙ דְּבָרִי

Universidad de Deusto
Biblioteca

אֹתוֹ יְדַבֵּר דְּבָרִי אֱמֶת מַה לַּתֶּבֶן דְּבַר
אֶת הַדָּבָר נְאֻם יְהוָה הֲלוֹא כֹה דְּבָרִי
כָּאֵשׁ נְאֻם יְהוָה וּכְפַטִּישׁ יְפֹצֵץ סָלַע פּוּץ
לָכֵן הִנְנִי עַל הַנְּבִיאִם נְאֻם יְהוָה
גְּנֵבִי דְּבָרַי אִישׁ מֵאִתּ רֵעֵהוּ הִנְנִי עַל הַנְּבִיאִם נְאֻם
יְהוָה הַלֹּקְחִים לְשׁוֹנָם וַיִּנְאֻמוּ נְאֻם לָשׁוֹן נָאַם
הִנְנִי עַל נִבְּאֵי חַלְמוֹת שֶׁקֶר נְאֻם
יְהוָה וַיְסַפְּרוּם וַיַּתְעוּ אֶת עַמִּי סַפַּר תָּעָה
בְּשִׁקְרֵיהֶם וּבְפַחֲזוּתָם וְאָנֹכִי לֹא
שְׁלַחְתִּים וְלֹא צִוִּיתִים וְהוֹעִיל לֹא צָוָה לָעָל
יוֹעִילוּ לָעָם הַזֶּה נְאֻם יְהוָה וְכִי
יִשְׁאָלְךָ הָעָם הַזֶּה אוֹ הַנָּבִיא אוֹ שָׁאַל נָבָא
כֹּהֵן לֵאמֹר מַה מַּשָּׂא יְהוָה וְאָמַרְתָּ נָשָׂא
אֲלֵיהֶם אֵת מַה מַּשָּׂא וְנָטַשְׁתִּי
אֶתְכֶם נְאֻם יְהוָה וְהַנָּבִיא וְהַכֹּהֵן
וְהָעָם אֲשֶׁר יֹאמַר מַשָּׂא יְהוָה
וּפָקַדְתִּי עַל הָאִישׁ הַהוּא וְעַל
בֵּיתוֹ כֹּה תֹאמְרוּ אִישׁ עַל אָמַר
רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶל אָחִיו מֶה עָנָה
יְהוָה וּמַה דִּבֶּר יְהוָה וּמַשָּׂא
יְהוָה לֹא תִזְכְּרוּ עוֹד כִּי הַמַּשָּׂא דָּבָר
יִהְיֶה לְאִישׁ דְּבָרוֹ וְהַפַכְתֶּם אֶת
דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵינוּ כֹּה תֹאמַר אֶל הַנָּבִיא
מֶה עָנְךָ יְהוָה וּמַה דִּבֶּר יְהוָה עָנָה
וְאִם מַשָּׂא יְהוָה תֹּאמֵרוּ לָכֵן
כֹּה אָמַר יְהוָה יַעַן אֲמַרְכֶם אֶת
הַדָּבָר הַזֶּה מַשָּׂא יְהוָה וָאֶשְׁלַח שָׁלַח
אֲלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא תֹאמְרוּ
מַשָּׂא יְהוָה לָכֵן הִנְנִי וְנָשִׁיתִי נָשָׂה
אֶתְכֶם נָשֹׂא וְנָטַשְׁתִּי אֶתְכֶם
וְאֶת הָעִיר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם
וְלַאֲבוֹתֵיכֶם מֵעַל פָּנָי וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם חֶרְפַּת נָתַן
חֶרְפַּת עוֹלָם וּכְלִמּוֹת עוֹלָם אֲשֶׁר עֶלֶם כָּלַם
לֹא תִשָּׁכֵחַ׃ שָׁכַח

habet sermonē meū: lo-
qtur sermonē meū vere.
Quid paleis ad triticū
dicit dñs: Nūqd nō ver
ba mea sunt q̄si ignis? di-
cit dñs: et q̄si malleus cō
terens petrā? Propterea
ecce ego ad prophetas
ait domin? qui furantur
verba mea vnusquisq;
proximo suo. Ecce ego
ad prophetas ait ∞∞∞
dñs q assumunt linguas
suas & aiunt dicit dñs.
Ecce ego ad prophetas
somniātes mēdaciū dicit
dñs: qui narrauerunt ea
& seduxerūt pplm meū
in mēdacio suo & in mi
raculis suis: cū ego non
misissem eos: nec man
dassem eis qui nihil ∞∞∞
profuerunt populo di-
cit dominus. Si igitur
interrogauerit te pplus
iste: vel propheta aut
sacerdos dicens: quod
est onus domini? dices
ad eos. Vos estis onus.
Proiiciam quippe ∞∞∞
vos dicit dominus. Et
propheta & sacerdos ∞∞
& populus qui dicit o-
nus domini ∞∞∞∞∞∞∞
visitabo super virum il
lum & super ∞∞∞∞∞∞∞∞
domum eius. Hec dice
tis vnusquisq; ad ∞∞∞∞
proximū & ad fratrem
suum. Quid respondit
dominus: & quid locu-
tus est dñs? Et onus ∞∞∞
dñi vltra non memora
bitur: quia onus ∞∞∞∞
erit vnicuiq; sermo su?.
Et peruertistis ∞∞∞∞∞
verba dei viuentis do-
mini exercituum ∞∞∞∞
dei nostri. Hec dices ad
prophetam. ∞∞∞∞∞∞∞
Quid respōdit tibi dñs:
& quid locutus est dñs?
Si autem onus dñi di-
xeritis: propter hoc ∞∞
hec dicit domin?. Quia
dixistis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
sermonem istum onus
dñi: & misi ∞∞∞∞∞∞∞∞
ad vos dicens: nolite di-
cere ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
onus domini: propte-
rea ecce ego tollam ∞∞∞
vos portans: & derelin
quam vos ∞∞∞∞∞∞∞∞
& ciuitatem quam dedi
vobis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& patribus vestris a facie
mea: & dabo vos in ∞∞
opprobriū sempiternū
& in ignominiā eternā
que nunq; obliuione de
lebitur. 24.

sermo meo ad eū: narret sermonē meū
ὁ λόγος μου πρὸς αὐτόν, διηγησάσθω τὸν λόγον μου
in veritate. qd palea ad triticū: sic
ἐπ' ἀληθείας. τί τὸ ἄχυρον πρὸς τὸν σῖτον; οὕτως οἱ
verba mea. nōne verba mea sicut ignis cōburēs dicit
λόγοι μου. οὐχ οἱ λόγοι μου ὡσεὶ πῦρ φλέγον λέγει
dñs: & sicut securis icidēs petram? propterea ecce
κύριος, καὶ ὡς πέλεκυς κόπτων πέτραν; διὰ τοῦτο ἰδοὺ
ego ad pphetas dicit dñs de q fu
ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας λέγει κύριος ὁ θεὸς τοὺς κλέ
rātur verba mea vnusq̄sq; a proximo
πτοντας τοὺς λόγους μου ἕκαστος παρὰ τοῦ πλησίον
suo. ecce ego ad pphetas dicit dñs:
αὐτοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας λέγει κύριος,
emittentes pphetias lingue: & dormitā
τοὺς ἐκβάλλοντας προφητείας γλώσσης, καὶ νυσ̄άζον
tes dormitatione suā. ecce ego ad pphetas
τας νυσαγμὸν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας
pphetantes somnia mēdacia: & enarrabāt ea:
τοὺς προφητεύοντας ἐνύπνια ψευδῆ, καὶ διηγοῦντο αὐτά,
& seduxerunt pplm meū in mēdatiis suis:
καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν,
& in errorib suis: & ego nō misi e-
καὶ ἐν τοῖς πλάνοις αὐτῶν, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐ
os: & nō mandaui eis: & vtilitate nō
τοὺς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτούς, καὶ ὠφέλειαν οὐκ
p̄derunt pplo huic dicit dñs: & si
ὠφελήσουσιν τὸν λαὸν τοῦτον λέγει κύριος, καὶ ἐὰν
ierogauerit te pplus iste: vel sacerdos aut ppheta di-
ἐρωτήσῃ σε ὁ λαὸς οὗτος, ἢ ἱερεὺς ἢ προφήτης λέ-
cens: q̄ assumptio dñi: & dices eis: vos
γων, τί τὸ λῆμμα κυρίου; καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ὑμεῖς
estis assumptio: & allidā vos dicit dñs: &
ἐστὶ τὸ λῆμμα, καὶ ῥάξω ὑμᾶς λέγει κύριος, καὶ ὁ
ppheta & sacerdos & pplus q̄ dixerit assump
προφήτης καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ λαὸς οἳ ἂν εἴπωσιν λῆμ-
tio dñi: & vlciscar hoiem illum &
μα κυρίου, καὶ ἐκδικήσω τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ
domū eius. q: sic dicetis vnusq̄sq; ad
τὸν οἶκον αὐτοῦ. ὅτι οὕτως ἐρεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν
primū suū: & vnusq̄sq; ad fratrē suū. q̄d locu-
πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· τί ἀπε
tus est dñs: & q̄d locut est dñs: & assumptio dñi
κρίθη κύριος, καὶ τί ἐλάλησεν κύριος, καὶ λῆμμα κυρίου
non nominabit vltra: q: assūptio dñi erit
οὐ μὴ ὀνομάσητε ἔτι, ὅτι τὸ λῆμμα κυρίου ἔσται τῷ
homini sermo eius: & peruertistis verba dei
ἀνθρώπῳ ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ ἐξεστρέψατε τοὺς λόγους θεοῦ
viuētis. sic dicetis ad pphetam: q̄d locutus
ζῶντος· οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν προφήτην, τί ἐλάλη-
est dñs deus nr?: ppterea hec dicit dñs:
σεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος,
eo q̄ dixistis sermonē istum assumptio dñi: &
ἀνθ' ὧν εἴπατε τὸν λόγον τοῦτον λῆμμα κυρίου, καὶ ἀ
misi ad vos dicēs: nō dicetis assūptio do-
πέστειλα πρὸς ὑμᾶς λέγων, οὐκ ἐρεῖτε λῆμμα κυ-
mini. ppterea ecce ego assumo & allido
ρίου. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω καὶ ῥάσω
vos: & ciuitatē quā dedi vobis & pa-
ὑμᾶς, καὶ τὴν πόλιν ἣν δέδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πα
tribus vr̄is & dabo sup vos opprobriū sēpiternū:
τράσιν ὑμῶν καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς ὀνειδισμὸν αἰώνιον,
& ignominiā eternā: q̄ non obliuioni tradet.
καὶ ἀτιμίαν αἰώνιον, ἥτις οὐκ ἐπιλησθήσεται. Ca.24.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

A Ostendit mihi dñs duos calathos ficuũ po=
Εδειξέν μοι κύριος δύο καλάθους σύκων κει=
sitos ante faciem tẽpli dñi: postq̃ trãsmi=
μένους κατὰ πρόσωπον ναοῦ κυρίου, μετὰ τὸ ἀπῳ
gre fecit nabuchodonosor rex babylonis ie
κίσαι ναβουχοδονόσωρ βασιλέα βαβυλῶνος τὸν ἰε
choniã filiuꝫ ioachi regem iuda: ⁊ pri
χονίαν υἱὸν ἰωακεὶμ βασιλέα ἰούδα, καὶ τοὺς ἄρ
cipes ⁊ artifices ⁊ vinctos
χοντας καὶ τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς δεσμώτας
de hierusalem. ⁊ adduxerit eos in babylonem:
ἐξ ἰερουσαλήμ· καὶ ἤγαγον αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα,
calathus vnus ficuũ bonaꝫ valde: sicut fi=
ὁ κάλαθος ὁ εἷς σύκων χρηστῶν σφόδρα, ὡς τὰ σῦ
cus tp̃anec: ⁊ calathus alter ficuum
κα τὰ πρῶϊμα, καὶ ὁ κάλαθος ὁ ἕτερος σύκων
malaꝫ valde: q̃ non comedẽtur pre malitia
πονηρῶν σφόδρα, ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ ποιηρίας
B.i.a. eazum. ⁊ dixit dñs ad me: qd tu vides hiere
αὐτῶν. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, τί σὺ ὁρᾷς ἱερε
mia: ⁊ dixi: ficus: ficus bonas bonas
μία; καὶ εἶπα, σῦκα, τὰ σῦκα τὰ χρηστὰ χρηστὰ
valde. ⁊ malas: malas valde: q̃ nõ comedẽ=
λίαν· καὶ τὰ πονηρά, πονηρὰ λίαν, ἃ οὐ βρωθήσε
tur pre malitia eaꝫ. ⁊ factũ ẽ verbũ dñi
ται διὰ πονηρίας αὐτῶν· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad me dicens: hec dicit dñs de⁹ israel:
πρός με λέγων, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
sicut ficus bone iste: sic cognoscam
ὡς τὰ σῦκα τὰ χρηστὰ ταῦτα, οὕτως ἐπιγνώσομαι
trãsmigratos iudeos: q̃s emisi de
τοὺς ἀποικισθέντας ἰουδαίους, οὓς ἐξαπέστειλα ἐκ
loco isto in trã chaldeoꝝ in bona.
τοῦ τόπου τούτου εἰς γῆν χαλδαίων εἰς ἀγαθά.
⁊ firmabo oculos meos sup eos in bo=
καὶ στηριῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς ἀγα=
na: ⁊ reducam eos in trã hanc.
θά, καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην.
⁊ reedificabo eos ⁊ non destruã ⁊ planta=
καὶ οἰκοδομήσω αὐτ̃ς καὶ οὐ μὴ καθελῶ καὶ καταφυ
bo eos ⁊ nõ euellaꝫ. ⁊ dabo eis cor
τεύσω αὐτ̃ς καὶ οὐ μὴ ἐκτίλω. καὶ δώσω αὐτοῖς καρδί
C vt sciant tpi me: q̃ ego sum dñs. ⁊ e=
αν τοῦ εἰδέναι αὐτ̃ς ἐμέ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· καὶ ἔσον
Infra. 31.b. ται μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν· ὅτι
cõuertentur ad me ex toto corde suo. ⁊
ἐπιστραφήσονται ἐπ' ἐμὲ ἐξ ὅλης καρδίας αὐτῶν· καὶ
sicut ficus male q̃ nõ comedent̃ p̃ ma
ὡς τὰ σῦκα τὰ πονηρὰ ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πο
litia eaꝫ: hec dicit dñs: sic tradam
νηρίας αὐτῶν, τάδε λέγει κύριος, οὕτω παραδώ
sedechiã regẽ iuda ⁊ pnci=
σω τὸν σεδεκίαν βασιλέα ἰούδα καὶ τοὺς μεγι=
pes eius ⁊ reliquũ hierusalem
στᾶνας αὐτοῦ καὶ τὸ κατάλοιπον ἱερουσαλὴμ τοὺς
q̃ derelicti sunt in trã ista ⁊ habitã=
ὑπολελειμμένους ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τοὺς κατοι=
tes in egypto: ⁊ dabo eos in dispersio=
κοῦντας ἐν αἰγύπτῳ, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διασκορπι
nem oibus regnis fre. ⁊ erunt
σμὸν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς· καὶ ἔσον
in opprobriũ ⁊ in parabolam ⁊ in odiuꝫ
ται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς παραβολὴν καὶ εἰς μῖσος
D ⁊ in maledictionẽ i omni loco q̃ expellã eos
καὶ εἰς κατάραν ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐξώσω αὐτοὺς
illuc. ⁊ mittam in eos famẽ ⁊
ἐκεῖ· καὶ ἀποστελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὸν λιμὸν καὶ τὸν
Infra. 29.d. moꝛtẽ ⁊ gladium
θάνατον καὶ τὴν μάχαιραν

Trãsla.B.Vie.

Ostendit mihi [b]dominus: [c]& ecce
[d]duo [c]calathi plẽi [f]ficis [g]po
siti [b]ante
[i]templũ [k]dñi: [l]postq̃ [m]trã
stulit [n]nabuchodonosor
[o]rex [p]babylonis [r]iechoniã
[s]filium [r]ioachim
[u]regem [r]iudæ [r]& [s]principes
eius [b]&
[c]fabrum [b]& [c]inclusorẽ [r]de
hierũsalem:
[s]& adduxit eos [b]in baby=
lonẽ. [c]Calathus [k]vn⁹ [l]ficus
[m]bonas habebat [n]nimis:
[o]vt solẽt [o]ficus esse [p]primi
tẽporis. [q]Et calathus [r]vn⁹
[s]ficus hẽbat [r]malas [u]nimis
[x]que [c]comedi [r]nõ poterãt
[e]eo q̃ essent male. [b]Et di=
xit [c]dñs [b]ad me. [c]Quid [r]tu
[s]vides [b]hieremia? [c]
[d]Et dixi. [k]Ficus: [l]ficus [m]bo
nas:
[n]bonas [o]valde: [p]& malas:
[q]malas [r]valde:
[e]que [u]comedi [r]nõ possunt
[x]eo q̃ sint male. [r]Et factũ
est [r]verbum [s]dñi [b]ad me [c]di
cens. [b]Hec [c]dicit
[d]dñs [g]deus [b]israel. [d]Sicut fi
cus [l]he
[x]bone: [m]sic [n]cognoscam
[p]transmigrationem
[q]iudæ [r]quẽ [e]emisi [r]de [u]loco
[x]isto in [r]terram [d]chaldeoꝝ
[a]in bonum:
[b]& ponam [c]oculos meos
[b]super eos [c]ad placandũ.
[r]Et reducam eos [s]in [b]terrã
[d]hanc:
[k]& edificabo eos [l]& non
[m]destruã: [n]& plãtabo eos
[o]& non [p]euellam: [q]& dabo
[r]eis [s]cor [r]vt sciant
[u]me: [x]quia [r]ego sum [s]dñs.
[a]Et erunt [b]mihi [c]in pplm:
[d]& ego [e]ero [r]eis [s]in deum:
[b]quia
[r]reuertẽtur [k]ad me [l]in toto
[m]corde suo. [n]Et sicut ficus
[o]pessime [p]que [r]comedi [q]nõ
possunt [s]eo q̃ sint male:
[u]hec [c]dicit [r]dominus: [d]sic
[a]dabo
[c]sedechiam [b]regem [c]iuda
[r]& [s]príncipes eius
[b]& [d]reliquos de [k]hierusalẽ
[l]qui remãserunt
[m]in vrbe [n]hac: [o]& qui ha=
bitant [p]in terra
[q]egypti [r]Et dabo eos [s]i ve
xationẽ [t]afflictionẽq̃ [u]oi=
bus [r]regnis [t]terre: [d]in op=
probriũ: [a]& in parabolã:
[b]& in prouerbiũ [c]& in ma
ledictionẽ [b]in vniuersis [c]lo
cis [b]ad [r]que [s]eieci eos: [d]&
mittam [k]in eis
[m]gladium [n]& [o]famem [p]&
[q]pestem:

Tex.he.biere.xxiiij.Pritiua.heb.

Ca.xxiiij.

[a]הֶרְאַנִי [b]יְהוָה [c]וְהִנֵּה
[a]רָאָה [b]שְׁנַי [c]דוּדָאֵי [d]תְאֵנִים [e]מוּעָדִים [b]לִפְנֵי
[e]יָעַד [b]פָּנַה
[c]הֵיכַל [d]יְהוָה [e]אַחֲרֵי [f]הַגְלוֹת [g]נְבוּכַדְרֶאצַּר
[c]הִכָּל [f]גָּלָה
[h]מֶלֶךְ [i]בָּבֶל [i]אֶת [j]יְכָנְיָה [k]בֶּן [j]יְהוֹיָקִים
[l]מֶלֶךְ [m]יְהוּדָה [m]וְאֶת [n]שָׂרֵי [m]יְהוּדָה [o]וְאֶת
[l]שׁוּר
[p]חָרָשׁ [o]וְאֶת [p]הַמַּסְגֵּר [q]מִירוּשָׁלִַם
[p]סָגַר
[r]וַיְבִיאֵם [s]בָּבֶל: [r]הַדּוּד [t]אֶחָד [u]תְּאֵנִים
[q]בָּא
[v]טוֹבוֹת [w]מְאֹד [x]כִּתְאֵנֵי [y]הַבִּכּוּרוֹת
[r]בָּכַר
[z]וְהַדּוּד [a]אֶחָד [b]תְּאֵנִים [c]רָעוֹת [d]מְאֹד
[s]רוּעַ
[e]אֲשֶׁר [f]לֹא [g]תֵאָכַלְנָה [h]מֵרֹעַ: [r]וַיֹּאמֶר
[t]אָכַל
[i]יְהוָה [j]אֵלַי [k]מַה [l]אַתָּה [m]רֹאֶה [n]יִרְמְיָהוּ
[u]וָאֹמַר [v]תְּאֵנִים [w]הַתְּאֵנִים [x]הַטּוֹבוֹת
[y]טוֹבוֹת [z]מְאֹד [a]וְהָרָעוֹת [b]רָעוֹת [c]מְאֹד
[d]אֲשֶׁר [e]לֹא [f]תֵאָכַלְנָה [g]מֵרֹעַ: [d]וַיְהִי
[h]דְּבַר [i]יְהוָה [j]אֵלַי [k]לֵאמֹר: [l]כֹּה [m]אָמַר
[n]יְהוָה [o]אֱלֹהֵי [p]יִשְׂרָאֵל [q]כַּתְּאֵנִים
[r]הַטּוֹבוֹת [s]הָאֵלֶּה [t]כֵּן [u]אַכִּיר [v]אֶת [w]גָּלוּת
[x]יְהוּדָה [y]אֲשֶׁר [z]שִׁלַּחְתִּי [a]מִן [b]הַמָּקוֹם
[c]הַזֶּה [d]אֶרְצָה [e]כַּשְׂדִּים [f]לְטוֹבָה:
[g]וְשַׂמְתִּי [h]עֵינִי [i]עֲלֵיהֶם [j]לְטוֹבָה
[k]וְהֵשִׁבֹתִים [l]עַל [m]הָאָרֶץ [n]הַזֹּאת
[o]וּבְנִיתִים [p]וְלֹא [q]אֶהֳרֹס [r]וְנָטַעְתִּים
[s]וְלֹא [t]אֶתּוֹשׁ: [u]וְנָתַתִּי [v]לָהֶם [w]לֵב [x]לָדַעַת
[y]נָתַשׁ
[z]אֹתִי [a]כִּי [b]אֲנִי [c]יְהוָה [d]וְהָיוּ [e]לִי [f]לְעָם
[z]יָדַע
[g]וְאָנֹכִי [h]אֶהְיֶה [i]לָהֶם [j]לֵאלֹהִים [k]כִּי
[l]יָשֻׁבוּ [m]אֵלַי [n]בְּכָל [o]לִבָּם: [p]וְהַתְּאֵנִים
[q]שׁוּב [r]לֵב
[s]הָרָעוֹת [t]אֲשֶׁר [u]לֹא [v]תֵאָכַלְנָה [w]מֵרֹעַ
[r]רוּעַ
[x]כִּי [y]כֹה [z]אָמַר [a]יְהוָה [b]כֵּן [c]אֶתֵּן [d]אֶת
[t]נָתַן
[e]צִדְקִיָּהוּ [f]מֶלֶךְ [g]יְהוּדָה [h]וְאֶת [i]שָׂרָיו
[u]שׁוּר
[j]וְאֶת [k]שְׁאֵרִית [l]יְרוּשָׁלִַם [m]הַנִּשְׁאָרִים
[v]שָׁאַר
[n]בָּאָרֶץ [o]הַזֹּאת [p]וְהַיֹּשְׁבִים [q]בְּאֶרֶץ
[r]רוּעַ
[s]מִצְרָיִם: [t]וְנָתַתִּים [u]לְזַעֲוָה [v]לְרָעָה [w]לְכֹל
[x]בָּלַהּ
[y]מַמְלְכוֹת [z]הָאָרֶץ [a]לְחֶרְפָּה [b]וּלְמָשָׁל
[c]לְשִׁנִינָה [d]וְלִקְלָלָה [e]בְּכָל [f]הַמְּקֹמוֹת
[g]שָׁם [h]קוּם
[g]אֲשֶׁר [h]אַדִּיחֵם [i]שָׁם: [j]וְשִׁלַּחְתִּי [k]בָם
[l]אֶת [m]הַחֶרֶב [n]וְאֶת [o]הָרָעָב [p]וְאֶת [q]הַדָּבֶר
[r]דָּבַר

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.he.Hiere.xxv.

עַד תֻּמָּם מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְלַאֲבוֹתֵיהֶם׃

Cap.xxv.

הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה עַל יִרְמְיָהוּ עַל כָּל עַם יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית רבע
לִיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הִיא הַשָּׁנָה הָרִאשֹׁנִית לִנְבוּכַדְרֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל׃ אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל כָּל עַם יְהוּדָה וְאֶל כָּל נבא
יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר׃ מִן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיֹאשִׁיָהוּ בֶן אָמוֹן
מֶלֶךְ יְהוּדָה וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה זֶה שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלָי
וָאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם הַשְׁכֵּם וְדַבֵּר דבר
וְלֹא שְׁמַעְתֶּם׃ וְשָׁלַח יְהוָה אֲלֵיכֶם
אֶת כָּל עַבָדָיו הַנְּבִיאִים הַשְׁכֵּם
וְשָׁלֹחַ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְלֹא הִטִּיתֶם נטה
אֶת אָזְנְכֶם לִשְׁמֹעַ׃ לֵאמֹר שְׁבוּ שוב
נָא אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וּמֵרֹעַ רוע
מַעַלְלֵיכֶם וְשִׁבוּ עַל הָאֲדָמָה עלל ישב
אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם וְלַאֲבוֹתֵיכֶם
לְמִן עוֹלָם וְעַד עוֹלָם׃ וְאַל תֵּלְכוּ עלם הלך
אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעָבְדָם
וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לָהֶם וְלֹא תַכְעִיסוּ שחה כעס
אוֹתִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם וְלֹא אָרַע עשה רוע
לָכֶם׃ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם אֵלַי נְאֻם יְהוָה
לְמַעַן הַכְעִסוּנִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם
לְרַע לָכֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה רוע
צְבָאוֹת יַעַן אֲשֶׁר לֹא שְׁמַעְתֶּם
אֶת דְּבָרָי׃ הִנְנִי שֹׁלֵחַ וְלָקַחְתִּי
אֶת כָּל מִשְׁפְּחוֹת צָפוֹן נְאֻם יְהוָה שפחה
וְאֶל נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עַבְדִּי
וְהֵבֵאתִים עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת בוא
וְעַל יוֹשְׁבֶיהָ וְעַל כָּל הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
סָבִיב וְהַחֲרַמְתִּים וְשַׂמְתִּים חרם שום
לִשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה וְלִחְרְבוֹת עוֹלָם׃ שמם עלם
וְהַאֲבַדְתִּי מֵהֶם קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל אבד
שוש

Trásla.B.Hie.

donec consumantur de terra quam dedi eis & patribus eorum.

25.

VErbum quod factū est ad hieremiam de omni populo iude in anno quarto ioachim filii ioſie regis iuda: ipſe est annus primus nabuchodonoſor regis babylonis. Et locutus est hieremias propheta ad omnē populum iuda & ad vniuersos habitatores hierusalem: dicens. A tertio decimo anno ioſie filii ammon regis iuda vſq; ad diem hanc: ipse est tertius & vicesimus annus: factū est verbū dñi ad me & locutus sum ad vos de nocte consurgens & loquēs: & nō audistis. Et misit dñs ad vos oēs seruos suos prophetas consurgens diluculo mittēsq; & nō audistis neq; inclinastis aures vras: vt audiretis: cum diceret. Reuertimini vnusquisq; a via sua mala: & a pessimis cogitationibus vestris: & habitabitis in terra quaz dedit dominus vobis & patribus vestris a seculo & vsq; in seculum. Et nolite ire post deos alienos vt seruiatis eis: adoretisq; eos: neq; me ad iracundiā prouocetis in operibus manuū vestrarū: & non affligam vos. Et nō audistis me dicit dominus: vt me ad iracūdiā prouocaretis in opibus manuum vestrarū in malū vestrū. Propterea hec dicit dñs exercituum. Pro eo q nō audistis verba mea ecce ego mittam & assumam vniuersas cognationes aquilonis: ait dñs: & nabuchodonoſor rege babylonis seruū meū: et adducam eos super terram istam & super habitatores eius: & super oēs nationes q̄ in circuitu illius sunt: & interficiā eos: & ponā eos in stuporē & in sibilū & & in solitudines sempiternas. Perdāq; ex eis vocem gaudii & vocem

Trás.Gre.lxx.cū interp.latina.

donec deficiant de tra quā dedi ei-
ἕως ἂν ἐκλείπωσιν ἀπὸ τῆς γῆς ἣν ἔδωκα αὐ-
is: & pribus eor.
τοῖς, καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν. Ca.25.

A

VErbum q factū est ad hieremiā sup om-
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν ἐπὶ πάν-
nē pplm iude in āno quarto
τα τὸν λαὸν ἰούδα ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τοῦ
ioachim filij ioſie regis iuda. ipe an-
ἰωακεὶμ υἱοῦ ἰωσία βασιλέως ἰούδα. αὐτὸς ἐνιαυ-
nus pmus nabuchodonoſor regi baby-
τὸς πρῶτος τῷ ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ βαβυ-
lonis quē locut est hieremias ppheta ad om-
λῶνος ὃν ἐλάλησεν ἱερεμίας ὁ προφήτης πρὸς πάν-
nē pplm iuda & ad hitantes
τα τὸν λαὸν ἰούδα καὶ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας
hierusalem dicens: in tertiodecimo āno io-
ἱερουσαλὴμ λέγων, ἐν τρισκαιδεκάτῳ ἔτει ἰω-
sie filij ammos regis iuda & vsq; ad di
σία υἱοῦ ἀμμὼς βασιλέως ἰούδα καὶ ἕως τῆς ἡμέ-
em hanc: vigiti & tres ānī: & factū ē ver
ρας ταύτης, εἴκοσι καὶ τρία ἔτη· καὶ ἐγένετο ῥῆ-
bū dñi ad me & loquut sū ad vos māni
μα κυρίου πρός με καὶ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ὀρθρί-
cās & loquēs & nō audistis: mittens
ζων καὶ λέγων καὶ οὐκ ἠκούσατε, ἀποστέλλων
ad vos seruos meos pphetas di-
πρὸς ὑμᾶς τοὺς δούλους μου τοὺς προφήτας ὀρ
luculo mittens & nō audistis: & nō
θρου ἀποστέλλων καὶ οὐκ εἰσηκούσατε, καὶ οὐ
attēdistis aurib vſis dicens: reuertimini
προσέχετε τοῖς ὠσὶν ὑμῶν λέγων, ἀποστράφητε
iā vnusq; a via sua mala
δὴ ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς
& a malis studijs vſis:
καὶ ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν,
& habitate in tra quā dedi vobis &
καὶ κατοικήσατε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα ὑμῖν καὶ
pribus vſis a seculo & vsq; i sclm. ne am
τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἀπ' αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος· μὴ πο-
buletis post deos alienos vt seruiatis eis &
ρεύεσθε ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς καὶ
adoretis eos: ut nō ad iracūdiā puocetis me in
προσκυνεῖν αὐτοῖς, ὅπως μὴ παροργίσητέ με ἐν
operib manū vſaz ut affligā vos
τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς
& nō audistis me. ppterea hec dicit do-
καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ μου. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύ-
min: qm̄ non credidistis verbis meis:
ριος, ἐπειδὴ οὐκ ἐπιστεύσατε τοῖς λόγοις μου,
ecce ego mitto & assumā cognationē
ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω καὶ λήψομαι τὴν πατριὰν
aqlonis: & adducā eos sup trā istam &
τοῦ βορρᾶ, καὶ ἄξω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην καὶ
sup hitantes eā & sup omnes
ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ
gētes q̄ i circuitu eius: & desolabo eos:
ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ ἐξερημώσω αὐτούς,
& dabo eos in desolationē: & in si-
καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς συ-
bilum & in opprobriū sēpiternū: & perdā ex-
ρισμὸν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν αἰώνιον, καὶ ἀπολῶ ἀπ'
eis vocē gaudij & vocē
αὐτῶν φωνὴν χαρᾶς καὶ φωνὴν

B

C

a.18.b Infra 35.c. 4.Re. 17.b.

Universidad de Deusto Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

leticie: vocẽ sponsi τ vocem sponse odorẽ
εὐφροσύνης, φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης ὀσμὴν
vnguẽti τ lumẽ lucerne. τ erit vniuersa tra in deso=
μύρου καὶ φῶς λύχνου. καὶ ἔσαι πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἀφα=
lationẽ τ seruient gẽtes iste regi
babylonis septuaginta ānis. τ cũ cõple
τῆς βαβυλῶνος ἑβδομήκοντα ἔτη. καὶ ἐν τῷ συμ=
ti fuerit septuaginta ānis: vindicabo sup
πληρωθῆναι τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐκδικήσω ἐπὶ τὸν
regem babylonis τ sup gentẽ illam iniq
Infra. βασιλέα βαβυλῶνος καὶ ἐπὶ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο τὴν ἀδι
xli. tatẽ eoꝝ dicit dñs: τ sup trã chaldeoꝝ:
1.Esdr. κίαν αὐτῶν φησὶν ὁ κύριος, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν χαλδαίων
1.a. τ ponam eos in desolationẽ sẽpiternã. τ adducã
καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν αἰώνιον. καὶ ἐπάξω
sup trã illam oĩa verba mea q̃ locu
ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην πάντας τοὺς λόγους μου οὓς ἐλά
t' sum ip̃ cam omnia q̃ scripta sunt in libro
λησα κατ' αὐτῆς πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ
isto. q̃cũq; pphetauit hieremias ꝓ oẽs gen
τούτῳ. ὅσα προεφήτευσεν ἱερεμίας ἐπὶ πάντα τὰ ἔθ
tes: qm̃ seruierunt eis cũ essent gẽtes multe τ
νη, ὅτι ἐδούλευσαν αὐτοῖς ὅτε ἦσαν ἔθνη πολλὰ καὶ
reges magni. τ reddam eis scom ope
βασιλεῖς μεγαλοι. καὶ ἀποδώσω αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔρ
D ra sua τ scom facta manuũ suaꝝ.
γα αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ ποιήματα τῶν χειρῶν αὐτῶν.
sic dixit dñs de israel: sume calicem
οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ, λάβε τὸ ποτήριον
vini ire huius de manu mea: τ po
τοῦ οἴνου τοῦ ἀκράτου τούτου ἐκ χειρός μου, καὶ πο
tabis oẽs gẽtes ad q̃s mittam te ad eos:
τιεῖς πάντα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἐξαποστελῶ σε ἐπ' αὐτούς,
τ bibent τ vomẽt τ insanient a fa=
καὶ πίονται καὶ ἐξεμοῦνται καὶ ἐκμανήσονται ἀπὸ προ
cie gladij quẽ ego mitto inter eos.
σώπου τῆς μαχαίρας ἧς ἐγὼ ἀποστέλλω ἀναμέσον αὐτῶν.
τ accepi calicem de manu dñi τ potaui om
καὶ ἔλαβον τὸ ποτήριον ἐκ χειρὸς κυρίου καὶ ἐπότισα πάν
nes gẽtes ad q̃s misit me dñs ad eas: hieru
τα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἀπέστειλέν με ὁ κύριος ἐπ' αὐτά, τὴν ἱερου
salem: τ ciuitates iuda τ reges iuda
σαλήμ, καὶ τὰς πόλεις ἰούδα καὶ βασιλεῖς ἰούδα
τ ꝓncipes eius: vt ponerẽ eas in solitudinẽ
καὶ ἄρχοντας αὐτοῦ, τοῦ θεῖναι αὐτὰς εἰς ἐρήμωσιν
τ in desolationẽ τ in sibilum τ ĩmaledictionẽ
καὶ εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς συριγμὸν καὶ εἰς κατάραν
sicut dies ista: τ pharaonẽ regẽ egypti
ὡς ἡμέρα αὕτη, καὶ τὸν φαραὼ βασιλέα αἰγύπτου
τ seruos eius: τ ꝓncipes eius
καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τοὺς μεγισάνας αὐτοῦ
τ oẽs pplm eius: τ omnes mixti=
καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς συμ=
cios eius: τ omnes reges terre
μίκτους αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς
hus: τ omnes reges philistinoꝝ asca=
τοὺς, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ἀλλοφύλων τὴν ἀσκα
lonẽ τ gazam: τ accarõem τ reli=
λῶνα καὶ τὴν γάζαν, καὶ τὴν ἀκκαρῶνα καὶ τὸ ἐπίλοι
quũ azoti τ idumeam τ moabitem τ
που ἀζώτου καὶ τὴν ἰδουμαίαν καὶ τὴν μωαβίτην καὶ
filios ammon: τ oẽs reges tyri: τ
τοὺς υἱοὺς ἀμμῶν, καὶ πάντας βασιλεῖς τύρου, καὶ
reges sidonis τ reges q̃ in
βασιλεῖς σιδῶνος καὶ βασιλεῖς τοὺς ἐν τῷ

E

Trãsla.B.Hie.

leticie: vocem sponsi: & vocem sponse: vocẽ mole & lumen lucerne. Et erit vniuersa terra hec in solitudinem: & in stuporem: & seruiẽt oẽs gentes iste regi babylonis septuaginta annis. Cumq; impleti fuerint septuaginta anni: visitabo super regem babylonis: & super gentem illam dicit dominus iniquitatem eorũ & super terram chaldeorum: & ponam illam in solitudines sempiternas. Et adducam super terram illam omnia verba mea que locutus sum cõtra eã oẽ quod scriptũ est in libro isto quecũq; pphetauit hieremias aduersus oẽs gentes: quia seruierunt eis cum essent gẽtes multe & reges magni. Et reddam eis secundũ opera eorum & ꝑm factũ manuũ suarũ. Quia sic dicit dñs exercituũ deus israel. Sume calicẽ vini furoris huius de manu mea & propinabis de illo cunctis gentibus ad quas ego mittam te: & bibent & turbabuntur & insanient a facie gladii quem ego mitto inter eos. Et accepi calicem de manu domini: & ꝑpinaui cunctis gentibus ad quas misit me dñs: hierusalẽ & ciuitatibus iuda & regibus eius & principibus eius: vt darẽ eos in solitudinẽ & in stupore & in sibilũ & in maledictionẽ sicut est dies ista. Pharaoni regi egypti & seruis eius & principib9 eius & omni populo eius: & vniuersis generaliter cunctis regibus terre ausitidis & cunctis regibus terre philistiim & ascalonis & gaze & accaroni & reliquiis azoti idumee & moab et filiis ammon & cunctis regibus tyri & vniuersis regibus sydonis: & regib9 terre insulaꝝ q̃ sunt

Ter.he.biere.kxv. Pritiua.heb.

כָּלָל
שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה קוֹל
רֵחַיִם נוּר וְאוֹר נֵר וְהָיְתָה כָּל הָאָרֶץ
הַזֹּאת לְחָרְבָּה לְשַׁמָּה וְעָבְדוּ
הָיָה
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל שִׁבְעִים
שָׁנָה וְהָיָה כְּמִלֹאות שִׁבְעִים
שָׁנָה אֶפְקֹד עַל מֶלֶךְ בָּבֶל וְעַל
פָּקַד
הַגּוי הַהוּא נְאֻם יְהוָה אֶת עֲוֹנָם
עָוָה
וְעַל אֶרֶץ כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתִּי אֹתוֹ
שׂוּם
לְשִׁמְמוֹת עוֹלָם וְהֵבֵאותִי עַל
עָלַם בּוֹא
הָאָרֶץ הַהִיא אֵת כָּל דְּבָרַי אֲשֶׁר
דִּבַּרְתִּי עָלֶיהָ אֵת כָּל הַכָּתוּב בַּסֵּפֶר
כָּתַב
הַזֶּה אֲשֶׁר נִבָּא יִרְמְיָהוּ עַל כָּל
הַגּוֹיִם כִּי עָבְדוּ בָם גַּם הֵמָּה
רַבַּב נָדַל
גּוֹיִם רַבִּים וּמְלָכִים גְּדוֹלִים
עָשָׂה
וְשִׁלַּמְתִּי לָהֶם כְּפָעֳלָם וּכְמַעֲשֵׂה
יְדֵיהֶם כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
לָקַח
יִשְׂרָאֵל אֵלַי קַח אֶת כּוס הַיַּיִן
שָׁקָה
הַחֵמָה הַזֹּאת מִיָּדִי וְהִשְׁקִיתָה
אֹתוֹ אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָנֹכִי
שָׁתָה עָשָׂה
שֹׁלֵחַ אֹתְךָ אֲלֵיהֶם וְשָׁתוּ וְרִתְנֹעֲשׁוּ
הָלַל פָּנָה
וְרִתְהֹלָלוּ מִפְּנֵי הַחֶרֶב אֲשֶׁר אָנֹכִי
לָקַח
שֹׁלֵחַ בֵּינוֹתָם וְאָקַח אֶת הַכּוס
מִיַּד יְהוָה וָאַשְׁקֶה אֶת כָּל הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר שְׁלָחַנִי יְהוָה אֲלֵיהֶם אֶת
עִיר
יְרוּשָׁלַם וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה וְאֶת מְלָכֶיהָ
שׂוּר נָתַן
אֶת שָׂרֶיהָ לָתֵת אֹתָם לְחָרְבָּה
שָׁמָם
לְשַׁמָּה לִשְׁרֵקָה וְלִקְלָלָה כַּיּום
הַזֶּה אֶת פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְאֶת
עֲבָדָיו וְאֶת שָׂרָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ
וְאֶת כָּל הָעֵרֶב וְאֶת כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ
הָעוּץ וְאֶת כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ
פְּלִשְׁתִּים וְאֶת אַשְׁקְלוֹן וְאֶת עַזָּה
וְאֶת עֶקְרוֹן וְאֶת שְׁאֵרִית אַשְׁדּוֹד
אֶת אֱדוֹם וְאֶת מוֹאָב וְאֶת בְּנֵי
עַמּוֹן וְאֶת כָּל מַלְכֵי צֹר וְאֶת כָּל
מַלְכֵי צִידוֹן וְאֶת מַלְכֵי הָאִי אֲשֶׁר

Universidad de Deusto Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.be.Iiere.xxv.

א	נְּעֲבַר׳ הַיָּם׃ אֶת׳ דְּדָן וְאֶת׳ תֵּימָא וְאֶת	
ב	בּוּז׳ וְאֵת׳ כָּל׳ קְצוּצֵי׳ פֵּאָה׃ וְאֵת׳	כָּצִין
ג	כָּל׳ מַלְכֵי׳ עֲרַב׳ וְאֵת כָּל׳ מַלְכֵי׳ הָעֲרָב	
ד	הַשֹּׁכְנִים׳ בַּמִּדְבָּר׃ וְאֵת כָּל׳ מַלְכֵי׳	זִמְרִי
ה	זִמְרִי׳ וְאֵת כָּל׳ מַלְכֵי׳ עֵילָם׳ וְאֵת כָּל	
ו	מַלְכֵי׳ מָדָי׃ וְאֵת כָּל׳ מַלְכֵי׳ הַצָּפוֹן׳	צָפוֹן
ז	הַקְּרֹבִים׳ וְהָרְחֹקִים׳ אִישׁ׳ אֶל אָחִיו	
ח	וְאֵת כָּל׳ הַמַּמְלָכוֹת׳ הָאָרֶץ׳ אֲשֶׁר׳ עַל	מֶלֶךְ
ט	פְּנֵי׳ הָאֲדָמָה׳ וּמֶלֶךְ׳ שֵׁשַׁךְ׳ יִשְׁתֶּה	פָּנָה שָׁתָה
י	אַחֲרֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ׳ אֲלֵיהֶם׳ כֹּה׳ אָמַר	
יא	יְהוָה׳ צְבָאוֹת׳ אֱלֹהֵי׳ יִשְׂרָאֵל׳ שְׁתוּ	
יב	וְשִׁכְרוּ׳ וְקִיאוּ׳ וְנִפְלוּ׳ וְלֹא תָקוּמוּ׳ מִפְּנֵי	קוּם פָּנָה
יג	הַחֶרֶב׳ אֲשֶׁר׳ אֲנִי׳ שֹׁלֵחַ׳ בֵּינֵיכֶם׃	
יד	וְהָיָה כִּי׳ יְמָאֲנוּ׳ לָקַחַת׳ הַכּוֹס׳ מִיָּדֶךָ׳	מָאֵן
טו	לִשְׁתּוֹת׳ וְאָמַרְתָּ׳ אֲלֵיהֶם׳ כֹּה	
טז	אָמַר׳ יְהוָה׳ צְבָאוֹת׳ שָׁתוֹ׳ תִּשְׁתּוּ׃ כִּי	
יז	הִנֵּה׳ בָעִיר׳ אֲשֶׁר׳ נִקְרָא׳ שְׁמִי׳ עָלֶיהָ	קָרָא
יח	אָנֹכִי׳ מֵחֵל׳ לְהָרֵעַ׳ וְאַתֶּם׳ הַנָּקֵה	חָלַל רוּעַ
יט	תִּנָּקוּ׳ לֹא תִנָּקוּ׳ כִּי׳ חֶרֶב׳ אֲנִי׳ קֹרֵא	נָקָה
כ	עַל׳ כָּל׳ יֹשְׁבֵי׳ הָאָרֶץ׳ נְאֻם׳ יְהוָה	
כא	צְבָאוֹת׃ וְאַתָּה׳ תִּנָּבֵא׳ אֲלֵיהֶם׳ אֵת	נָבָא
כב	כָּל׳ הַדְּבָרִים׳ הָאֵלֶּה׳ וְאָמַרְתָּ׳ אֲלֵיהֶם	
כג	יְהוָה׳ מִמָּרוֹם׳ יִשְׁאָג׳ וּמִמְּעוֹן׳ קָדְשׁוֹ	רוּם שָׁאַג
כד	יִתֵּן׳ קוֹלוֹ׳ שָׁאֹג׳ יִשְׁאַג׳ עַל נָוֵהוּ׃	עוֹן נָתַן
כה	הֵידַד׳ כְּדֹרְכִים׳ יַעֲנֶה׳ אֶל כָּל׳ יֹשְׁבֵי	הֵדַד
כו	הָאָרֶץ׃ בֹּא שָׁאוֹן׳ עַד׳ קְצֵה׳ הָאָרֶץ׃	עָנָה
כז	כִּי׳ רִיב׳ לַיהוָה׳ בַּגּוֹיִם׃ נִשְׁפֵּט	בּוֹא שָׁאַה
כח	הוּא׳ לְכָל׳ בָּשָׂר׃ הָרְשָׁעִים׳ נְתָנָם	רוּב שָׁפַט
כט	לַחֶרֶב׳ נְאֻם׳ יְהוָה׃ כֹּה׳ אָמַר׳ יְהוָה	
ל	צְבָאוֹת׃ הִנֵּה׃ רָעָה׳ יֹצֵאת׳ מִגּוֹי	רוּעַ
לא	אֶל גּוֹי׃ וְסַעַר׳ גְּדוֹל׳ יָעוֹר׳ מִיַּרְכְתֵי׳	גָּדַל עוּר
לב	אָרֶץ׃ וְהָיוּ׳ חַלְלֵי׳ יְהוָה׃ בַּיּוֹם׳ הַהוּא	חָלָה
לג	מִקְצֵה׳ הָאָרֶץ׳ וְעַד׳ קְצֵה׳ הָאָרֶץ׃	
לד	לֹא יִסָּפְדוּ׃ וְלֹא יֵאָסְפוּ׃ וְלֹא יִקָּבֵרוּ׃	אָסַף קָבַר
לה	לְדֹמֶן׃ עַל׳ בְּנֵי׳ הָאֲדָמָה׃ יְרִיעוּ׃ הֵילִילוּ	בָּנָה הֵילֵל
לו	הָרֹעִים׳ וְזַעֲקוּ׃ וְהִתְפַּלְשׁוּ׃ אַדִּירֵי	יָלַל רָעָה
	צֹאן׃	פָּלַשׁ אָבַר

Trásla.B.Vie.

א	transmare: & dedan &
ב	theman & ooooooooo
ג	buz & vniuersis qui at=
	tonsi sunt in comam &
	cunctis regibus arabie:
ד	& cunctis regib occidē
	tis qui habitant in deser
	to: & cunctis regibus oo
	zambri: & cunctis regi
	bus elam: & cunctis ooo
	regibus medorū: & cun=
	ctis quoq regibus aqui
	lonis de prope & de lon
	ge: vnicuiq cōtra fratrē
	suū & omnibus regnis
	terre que super ooooooo
	faciem eius sunt. Et rex
	sesach bibet ooooooooo
	post eos. Et dices ad eos
	hec dicit ooooooooooo
	dominus exercituū de
	israel. Bibite ooooooooo
	& inebriamini & vomite
	& cadite: neq surgatis
	a facie gladii quem ego
	mittam inter vos. ooo
	Cunq noluerint accipe
	re calicem de manu tua
	vt bibant: dices ad eos.
	Hec ooooooooooooooo
	dicit dñs exercituū. Bi
	bentes bibetis. Quia oo
	ecce in ciuitate in qua in
	uocatū est nomē meum
	ego incipio affligere: &
	vos quasi innocentes &
	imunes eritis? Non eri=
	tis imunes. Gladiū eni
	ego voco sup oēs habi
	tatores terre dicit dñs
	exercituum. Et tu pro=
	phetabis ad eos ooooooo
	omnia verba hec: & di=
	ces ad illos. ooooooooo
	Dñs de excelso rugiet:
	& de habitaculo sancto
	suo dabit voce suā. Ru=
	giens rugiet sup decorē
	suū. Celeuma qsi calcan
	tiū concinetur aduersus
	oēs hitatores terre. Per
	uenit sonitus vsq ad ex=
	trema terre: quia iudi=
	cium dño cū gentibus.
	Iudicatur ipse cū omni
	carne. Impios tradidi
	gladio dicit dñs. Hec di
	cit dominus ooooooooo
	exercituū. Ecce afflictio
	egredietur de gente ooo
	in gentem & turbo ma
	gnus egredietur a sūmi=
	tatibus terre: & erūt in
	terfecti dñi in die illa oo
	a summo terre vsq ad
	summum eius. ooooooo
	Nō plangētur & nō col
	ligentur: neq sepeliētur
	in sterquilinio sup faciē
	tre iacebūt. Vlulate pa
	stores & clamate: & asp=
	gite vos cinere optimates

Trás.Gre.lxx.cū interp.latina.

	trans mare τ didam τ ihemā τ
	πέραν τῆς θαλάσσης καὶ τὴν δαιδὰν καὶ θαιμὰν καὶ
	buz τ oēm circūtonsum in facie
	τὴν βουζ καὶ πάντα περικεκαρμένον κατὰ πρόσωπον
	sua: τ omnes reges arabie τ
	αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς βασιλέας τῆς ἀραβίας, καὶ
	omnes mirticios hitantes in
	πάντας τοὺς συμμίκτους τοὺς καταλύοντας ἐν τῇ
	deserto: τ omnes reges zamri: τ om=
	ἐρήμῳ, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ζαμρί, καὶ πάν
	nes reges helā: τ omnes reges medoꝝ:
	τας βασιλεῖς ἠλάμ, καὶ πάντας βασιλεῖς μήδων
	τ oēs reges a subsolano eos q̄ longe
	καὶ πάντας βασιλεῖς ἀπὸ ἀπηλιώτου τοὺς πόρρω,
	τ q̄ ppe vnūquēq aduersꝰ fratrem suum: τ
	καὶ τοὺς ἐγγὺς ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ
	omnia regna q̄ sup faciem terre:
	πάσας τὰς βασιλείας τὰς ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς,
	τ rex sesach bibet post eos: τ dices
	καὶ βασιλεὺς σησὰχ πίεται μετ' αὐτούς, καὶ ἐρεῖς Cap.
	ets sic dixit dñs oīpotēs: bibite a.
	αὐτοῖς οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ, πίετε
	τ inebriamini τ cuomite τ cadetis τ nō
	καὶ μεθύσθητε καὶ ἐξεμεύσατε καὶ πεσεῖσθε καὶ οὐ
	surgatis a facie gladij quē ego
	μὴ ἀναστῆτε ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας ἧς ἐγὼ
	mitto inter vos: τ erit q̄n nō volue=
	ἀποστέλλω ἀναμέσον ὑμῶν, καὶ ἔσται ὅταν μὴ βούλω
	rint accipere poculum de manu tua vt bi=
	ται δέξασθαι τὸ ποτήριον ἐκ τῆς χειρός σου ὥστε πι
	bāt τ dices: sic dixit dñs exercituū: bi=
	εῖν καὶ ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων, πι
	bētes bibetis q̄r in ciuitate in q̄ noīatū est nomē
	όντες πίεσθε ὅτι ἐν πόλει ἐφ' ἣ ἐπονομάσθη τὸ ὄνομά
	meū sup eam ego incipio affligere: τ vos mū
	μου ἐπ' αὐτὴν ἐγὼ ἄρχομαι κακῶσαι, καὶ ὑμεῖς κα
	dicia nō mūdabimini nō mūdabimini q̄r gladi=
	θαρισμῷ οὐ μὴ καθαρισθῆτε οὐ καθαρισθήσεσθε ὅτι μάχαι
	um ego voco sup oēs sedētes sup tra di=
	ραν ἐγὼ καλῶ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς λέ=
	cit dñs exercituū. τ tu ꝑphetabis ad eos
	γει κύριος τῶν δυνάμεων. καὶ σὺ προφητεύσεις ἐπ' αὐτοὺς
	omnia verba hec: τ dices dñs ab=
	πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἐρεῖς κύριος ἀφ'=
	excelso rūsus dabit a loco sctō suo Joha.
	ὑψηλοῦ χρηματιεῖ ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ 3.c.
	dabit vocem suam verbū rūdebit sup locum Amos
	δώσει φωνὴν αὐτοῦ λόγον χρηματιεῖ ἐπὶ τοῦ τόπου 1.a.
	suum: τ illi q̄si vindemiātes respondebūt
	αὐτοῦ, καὶ ὅσπερ τρυγοῦντες ἀποκριθήσονται
	τ sup hitantes in tra veniet iterū sup
	καὶ ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τὴν γῆν ἥξει ὄλεθρος ἐπὶ
	ptem tre: q̄r iudiciū dño in gentib.
	μέρος τῆς γῆς, ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
	iudicat ipe aduersꝰ oēm carnē: at impii dati
	κρίνεται αὐτὸς πρὸς πᾶσαν σάρκα, οἱδὲ ἀσεβεῖς ἐδό
	sunt in gladiū dicit dñs. sic dixit domi
	θησαν εἰς μάχαιραν λέγει κύριος. οὕτως εἶπεν κύρι
	nus exercituū: ecce mala igrediūt a gente
	ος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ κακὰ ἔρχεται ἀπὸ ἔθνους
	in gentē: τ turbo magnus egreditur ab extremo
	εἰς ἔθνος, καὶ λαίλαψ μεγάλη ἐκπορεύεται ἀπ' ἐσχάτου
	tre: τ erūt vulnerati a dño in die
	τῆς γῆς, καὶ ἔσονται τραυματίαι ὑπὸ κυρίου ἐν ἡμέ
	illa er ptē tre: τ vsq ad ptem
	ρᾳ ἐκείνῃ ἐκ μέρους τῆς γῆς, καὶ ἕως εἰς μέρος τῆς
	tre non plangentur τ non cōgregabunt τ non
	γῆς οὐ μὴ θρηνηθήσονται καὶ οὐ μὴ συναχθήσονται καὶ οὐ μὴ
	sepelientur in sterquliniū sup faciem tre erunt:
	κατορυγῶσιν εἰς κόπρια ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται,
	tubilate pastores τ clamate τ plāgite arietes
	ἀλαλάξατε ποιμένες καὶ κεκράξατε καὶ κόψασθε οἱ κριοὶ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ouium: q; completi sunt dies vri in
τῶν προβάτων, ὅτι ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι ὑμῶν εἰς
occisionẽ: t cadetis sicut arietes electi: t
σφαγήν, καὶ πεσεῖσθε ὥσπερ οἱ κριοὶ οἱ ἐκλεκτοί, καὶ
peribit fuga a pastoribus: t salus ab
ἀπολεῖται φυγὴ ἀπὸ τῶν ποιμένων, καὶ σωτηρία ἀπὸ
arietib⁹ ouium. vox clamoris pasto-
τῶν κριῶν τῶν προβάτων· φωνὴ κραυγῆς τῶν ποιμέ-
rum t iubilum arietũ: q; deuastauit dñs
νων καὶ ἀλαλαγμὸς τῶν κριῶν, ὅτι ὠλόθρευσεν κύριος
pascua eor̃: t descent speciosa
τὰ βοσκήματα αὐτῶν, καὶ παύσεται τὰ καλὰ τῆς
pacis a facie ire furoris dñi. dereli-
εἰρήνης ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ κυρίου. ἐγκατέλι-
quit q̃si leo cubile suum: q; facta est tra
πεν ὥσπερ λέων κατάλυμα αὐτοῦ, ὅτι ἐθυμώθη ἡ γῆ
eor̃ in inuiũ a facie gladij
αὐτῶν εἰς ἄβατον ἀπὸ προσώπου μαχαίρας τῆς
magni.
μεγάλης.

Ca.26.

A

IN pncipio regis Ioachim filii Iosie: factũ
Ἐν ἀρχῇ βασιλέως Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰωσίου, ἐγένε-
est verbũ istud a dño. sic dixit dñs:
το λόγος οὗτος παρὰ κυρίου· οὕτως εἶπεν κύριος,
sta in atrio dom⁹ dñi t rũsum dabis oi iu-
στάθι ἐν αὐλῇ οἴκου κυρίου καὶ χρηματιεῖς παντὶ Ἰου-
da venientib⁹ adorare in domo dñi: vni
δα τοῖς ἐρχομένοις προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου, ἅ-
uersos ꝑmones q̃s ꝓcepi tibi ꝓ rũso da
παντας τοὺς λόγους οὓς συνέταξά σοι χρηματίσαι
cis: ne auferas verbũ: forte audient: t con-
αὐτοῖς, μὴ ἀφελῇς ῥῆμα, ἴσως ἀκούσονται, καὶ ἀπο
uertentur vnusq̃sq; a via sua ma-
στραφήσονται ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονη-
la: t quiescam a malis q̃ ego cogi-
ρᾶς, καὶ παύσομαι ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ λογίζο
to facere eis ꝓpter mala stu-
μαι τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς ἕνεκεν τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευ
dia eor̃. t dices: sic dixit dñs: si nõ
μάτων αὐτῶν. καὶ ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος, ἐὰν μὴ
audieritis me vt ãbuletis in legitimis meis q̃
ἀκούσητέ μου τοῦ πορεύεσθαι ἐν τοῖς νομίμοις μου οἷς
dedi ãte faciem vr̃am: vt audiatis ꝓmões
B ἔδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν, εἰσακούειν τῶν λόγων
seruoꝝ meoꝝ ꝓphetaꝝ q̃s ego mitto
τῶν παίδων μου τῶν προφητῶν οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω
ad vos diluculo: t missi t nõ audistis
πρὸς ὑμᾶς ὀρθρου, καὶ ἀπεστείλα καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ
me: dabo domũ istã sicut silo: t
τέ μου, δώσω τὸν οἶκον τοῦτον ὡσεὶ σιλώ, καὶ τὴν
vrbẽ hanc dabo in maledictionẽ oib⁹ gentib⁹
πόλιν ταύτην δώσω εἰς κατάραν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσι
terre: t audierũt sacerdotes t pseudoꝓphete
τῆς γῆς, καὶ ἤκουσαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται
t oes ppls hieremiã loquentem verba
καὶ πᾶς ὁ λαὸς τοῦ ἱερεμίου λαλοῦντος τοὺς λόγους
hec in domo dñi. t factũ est hieremia cessan-
τούτους ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ ἐγένετο ἱερεμίου παυσα
te loqui omnia q̃cũq; ꝓcepit ei dñs
μένου λαλοῦντος πάντα ὅσα συνέταξεν αὐτῷ κύριος
loqui omni ppło: apꝓhendẽt eũ sacer-
λαλῆσαι παντὶ τῷ λαῷ, συνέλαβον αὐτὸν οἱ ἱε-
dotes t pseudoꝓphete t oes ppls dicẽs: imoꝝ
ρεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς λέγων, θα
te moriaris: q; ꝓphetasti
νάτῳ ἀποθάνῃ, ὅτι προεφήτευσας

C

gregis: quia cõpleti sũt
dies vri vt interficiamini:
& dissipationes vr̃e: & ca
detis quasi vasa preciosa.
Et peribit fuga a pastoribus & saluatio
ab optimatibus gregis.
Vox clamoris pastorũ
& vlulatus optimatum
gregis: quia vastauit
dominus pascua eorũ:
& conticuerunt arua
pacis a facie ire furoris
domini.
Dereliquit quasi leo tabernaculũ suum: facta est
terra eorum
in desolationem: a facie
ire columbe: & a facie
ire furoris dñi. 26.

IN principio regni
ioachim filii iosie regis
iuda:
factum est verbum istud
a domino: dicens.
Hec dicit dominus. Sta
in atrio domus
dñi: & loqueris ad oẽs
ciuitates iuda: de quib⁹
veniunt vt adorent in
domo domini
vniuersos sermones q̃s
ego mandaui tibi vt lo-
quaris ad eos. Noli sub
trahere verbum: si forte
audiant & cõuertantur
vnusq̃sq; a via sua mala:
& peniteat me mali qd
cogitaui
facere eis propter mali-
ciam studiorum eorum.
Et dices ad eos. Hec
dicit dominus.
Si non audieritis me vt
ambuletis in lege mea
quam dedi vobis vt au-
diatis
sermonẽ seruorũ meorũ
ꝓphetarum quos ego
misi ad vos de nocte cõ
surgens & dirigẽs & nõ
audistis: dabo domum
istam
sicut silo: & vrbem hãc
dabo
in maledictionẽ cunctis
gẽtibus terre. Et audie
runt sacerdotes & ꝓphe
te & omnis populus
hieremiam loquẽtẽ ver
ba hec
in domo dñi. Cunq; cõ
plesset hieremias
loquẽs omnia que pre-
ceperat ei dominus
vt loqueretur ad vniuer
sum populũ apprehẽde
rũt eum sacerdotes & p-
phete & omis populus
dicens. Morte moria-
tur. Quare prophetauit

Ca.xxvj.

בְּרֵאשִׁית מַמְלְכוּת יְהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה עֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית
יְהוָה וְדִבַּרְתָּ עַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה
הַבָּאִים לְהִשְׁתַּחֲוֹת בֵּית יְהוָה אֵת
כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם אַל תִּגְרַע דָּבָר אוּלַי
יִשְׁמְעוּ וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
וְנִחַמְתִּי אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב
לַעֲשׂוֹת לָהֶם מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה
אִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לָלֶכֶת בְּתוֹרָתִי
אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם לִשְׁמֹעַ עַל
דִּבְרֵי עֲבָדַי הַנְּבִאִים אֲשֶׁר אָנֹכִי
שֹׁלֵחַ אֲלֵיכֶם וְהַשְׁכֵּם וְשֹׁלֹחַ וְלֹא
שְׁמַעְתֶּם וְנָתַתִּי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה
כְּשִׁלֹה וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶתֵּן
לְקִלָּלָה לְכֹל גּוֹיֵי הָאָרֶץ וַיִּשְׁמְעוּ
הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל הָעָם אֶת
יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
בְּבֵית יְהוָה וַיְהִי כְּכַלּוֹת יִרְמְיָהוּ
לְדַבֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
לְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם וַיִּתְפְּשׂוּ אֹתוֹ
הַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל הָעָם
לֵאמֹר מוֹת תָּמוּת מַדּוּעַ נִבֵּאתָ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.he.Biere.xxvj. | Trãsla.B.Vie. | Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר בְּשִׁלּוֹ יִהְיֶה הַיָּה
in nomine domini dicens: ſicut ſilo erit domus hec: & vrbs iſta deſolabitur eo q non ſit habitator.
τῷ ὀνόματι κυρίου λέγων, ὡσπερ σιλὼ ἔσται ὁ οἶκος οὗτος: τ vrbs iſta deſolabitur ab habitantibus.

הַבַּיִת הַזֶּה וְהָעִיר הַזֹּאת תֶּחֱרַב מֵאֵין יוֹשֵׁב וַיִּקָּהֲלוּ כָּל הָעָם אֶל יָשַׁן כָּהָל
Et cõgregat? eſt? oĩs populus aduerſus heremiã in domo dñi. Et audierunt principes iuda verba hec: & aſcenderunt de domo regis in domũ dñi & ſederunt in introitu porte dñi noue. Et locuti ſunt ſacerdotes & prophete ad principes & ad oẽm populũ dicẽtes. Iudicium mortis eſt viro huic: quia prophetauit aduerſus ciuitatem iſtam ſicut audiſtis auribus veſtris.
τος, καὶ ἡ πόλις αὕτη ἐρημωθήσεται ἀπὸ κατοικούντων. τ cõgregatus eſt oĩs pplis ad hieremiã in domo do
καὶ ἐξεκλησιάσθη πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ ἱερεμίαν ἐν οἴκῳ κυ=
mini. τ audierũt pricipes iuda verba hec:
ρίου. καὶ ἤκουσαν οἱ ἄρχοντες ἰούδα τῶν λόγων τού=
τ aſcenderũt de domo regis in domũ
των, καὶ ἀνέβησαν ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως εἰς οἶκον
dñi τ ſederunt in veſtibulis porte dñi no
κυρίου καὶ ἐκάθησαν ἐν προθύροις πύλης κυρίου τῆς καιι=
ue: τ dixeſt ſacerdotes τ pſeudoprophete ad
νῆς, καὶ εἶπαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται πρὸς
pricipes τ omni pplo: iudiciũ mortis
τοὺς ἄρχοντας καὶ παντὶ τῷ λαῷ, κρίσις θανάτου τῷ D
homini huic: q? pphetauit aduerſus ciuitatẽ
ἀνθρώπῳ τούτῳ, ὅτι προεφήτευσεν κατὰ τῆς πόλεως
iſtam ſicut audiſtis in auribꝰ veſtris: τ ait
ταύτης καθὼς ἠκούσατε ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν, καὶ εἶπεν
hieremias ad omnes pricipes τ omni pplo
ἱερεμίας πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ παντὶ τῷ λαῷ
dicens: dñs miſit me ꝓphetare ſup domũ
λέγων, κύριος ἀπέστειλέ με προφητεῦσαι ἐπὶ τὸν οἶκον
iſtam τ ſuper ciuitatẽ hanc omnia ver
τοῦτον καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην πάντας τοὺς λό=
ba q audiſtis. τ nũc meliores facite vi=
γους οὓς ἠκούσατε. καὶ νῦν βελτίους ποιήσατε τὰς ὁ=
as vr̃as τ opera vr̃a: τ audite voces
δοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἔργα ὑμῶν, καὶ ἀκούσατε τῆς φωνῆς
dñi dei vr̃i: τ ceſſabit dñs a 5.7.a.
κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ παύσεται κύριος ἀπὸ τῶν
malis q̃ locutus eſt ꝰ vos: τ ecce ego in manibꝰ
κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐν χερσὶν
vr̃is: facite mihi vt expedit vobis: τ vt meli=
ὑμῶν, ποιήσατέ μοι ὡς συμφέρει ὑμῖν, καὶ ὡς βέλ=
us vobis: verũtñ ſcientes ſcietis: q? ſi occiditis me.
τιον ὑμῖν, ἀλλὰ γνῶντες γνώσεσθε, ὅτι ἐὰν ἀναιρεῖτέ με.
ſãguinẽ innocẽtẽ vos traditis ꝰ vos: τ ꝰ ciuitatẽ B
αἷμα ἀθῷον ὑμεῖς δίδοτε ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν
iſtam: τ cõtra habitantes i ea: q? in veritate
ταύτην, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, ὅτι ἐν ἀληθείᾳ
miſit me dñs ad vos vt loq̃r in auribꝰ
ἀπέσταλκέ με κύριος πρὸς ὑμᾶς λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα
vr̃is oĩa verba hec: τ dixeſtis
ὑμῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους, καὶ εἴπατε οἱ
pricipes τ oĩs pplis ad ſacerdotes τ ad
ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς
pſeudoꝓphetas: nõ eſt homini huic
τοὺς ψευδοπροφήτας, οὐκ ἔστιν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ
iudiciũ mortis: q? in noĩe dñi
κρίσις θανάτου, ὅτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θε
nr̃i locutꝰ eſt ad nos: τ ſurrexeſt viri
οῦ ἡμῶν ἐλάλησεν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες
de ſenioribꝰ terre τ dixeſt omni ce=
τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς καὶ εἶπαν πάσῃ τῇ συνα
tui pplo dicentes. micheas maraſithites fuit
γωγῇ τοῦ λαοῦ λέγοντες· μιχαίας ὁμωραδίτης ἦν
ꝓpheta in diebus ezechie regis iuda:
προφήτης ἐν ταῖς ἡμέραις ἐζεκίου βασιλέως ἰούδα,
τ dixit omni pplo iuda dicens: ſic dixit
καὶ εἶπεν παντὶ τῷ λαῷ ἰούδα λέγων, οὕτως εἶπεν
dñs exercituum ſion: q̃ſi ager arabitur
κύριος τῶν δυνάμεων σιών, ὡς ἀγρὸς ἀροτριωθήσεται
τ hieruſalem in pomoꝝ cuſtodiã erit: τ mons
καὶ ἱερουσαλὴμ εἰς ὀπωροφυλάκιον ἔσαι, καὶ τὸ ὄρος
dom? erit in nem? ſilue.
τοῦ οἴκου ἔσαι εἰς ἄλσος δρυμοῦ. F

Mich. 3.d.

וַיְדַבֵּר יְהוָה בְּיַד נְבִיאוֹ כִּי נְבוּאָה בְּבֵית יְהוָה נִתָּצוּ דַּלְתֹתֶיהָ וּבְאֵשׁ שֹׂרָפוּ
dñs locutus eſt aduerſum vos. Ego autem ecce in manib? vr̃is ſum facite mihi q̃d bonũ & rectum eſt in oculis vr̃is. Verũtñ ſcitote & cognoſcite: quia ſi occideritis me: ſanguinẽ innocentẽ tradetis cõtra voſmetipſos & contra ciuitatem iſtam & habitatores ei?. In veritate enim miſit me dñs ad vos: vt loquerer in auribus vr̃is omnia verba hec. Et dixerunt principes & omnis populus ad ſacerdotes & ad prophetas. Non eſt viro huic iudicium mortis quia in noĩe dñi dei noſtri locutus eſt ad nos. Surrexerũt ergo viri de ſenioribꝰ terre: & dixerunt ad omnem cetum populi loquẽtes. Micheas de moraſti fuit propheta in diebus ezechie regis iuda & ait ad omnem populũ iude: dicẽs. Hec dicit dñs exercituũ. Si on quaſi ager arabitur: & hieruſalem in aceruũ lapidũ erit: & mons domus in excelſa ſiluarũ.
ἐλάλησεν κύριος πρὸς πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν λέγων, κύριος τῶν δυνάμεων λελάληκεν ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην πάντα τὰ ῥήματα ἃ ἐπροφήτευσεν μιχαίας ὁ μωραθίτης ἐν ταῖς ἡμέραις ἐζεκίου βασιλέως ἰούδα καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν ἰούδα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων σιὼν ὡς ἀγρὸς ἀροτριωθήσεται καὶ ἡ ἱερουσαλὴμ εἰς ὀπωροφυλάκιον ἔσται, καὶ τὸ ὄρος τοῦ οἴκου ἔσται εἰς ἄλσος δρυμοῦ. F

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

nūqd interficiēs interfecit cū ezechias rex iuda τ μὴ ἀναιρῶν ἀνεῖλεν αὐτὸν ἐζεκίας βασιλεὺς ἰούδα καὶ οἱς iuda: nūqd nō timuerūt dñm: τ deprecati sunt πᾶς ἰούδα, οὐχὶ ἐφοβήθησαν τὸν κύριον, καὶ ἐδεήθησαν faciem dñi: τ cessauit dñs la τοῦ προσώπου κυρίου, καὶ ἐπαύσατο κύριος ἀπὸ τῶν malis q̄ locut⁹ est cōtra eos: τ nos fecimus ma κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἡμεῖς ἐποιήσαμεν κα la magna ꝓ aias nras: τ homo fuit pro καὶ μεγάλα ἐπὶ ψυχὰς ἡμῶν, καὶ ἄνθρωπος ἦν προ phetans in noie dñi vrias filiꝰ samate de carīa φητεύων ὀνόματι κυρίου οὐρίας υἱὸς σαμαίου ἐκ καρια thiari: τ ꝓphetauit ve ciuitate ista: ϑιαριείμ, καὶ προεφήτευσεν πρὸς τὴν πόλεως ταύτης, τ ve cta ista iuxta oia verba καὶ πρὸς τὴν γῆν ταύτης κατὰ πάντας τοὺς λόγους hieremie. τ audiuit rex ioachim τ oēs ἱερεμίου. καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἰωακεὶμ καὶ πάντες pncipes oia verba eiꝰ τ quesie οἱ ἄρχοντες πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ ἐζήτη runt interficere eum: τ audiuit vrias τ ti σαν ἀποκτεῖναι αὐτόν, καὶ ἤκουσεν οὐρίας καὶ ἐφο muit τ fugit τ intrauit in egyptū: τ mi βήθη καὶ ἔφυγε καὶ εἰσῆλθεν εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐξαπε sit rex viros in egyptū eliachim filiū σειλεν ὁ βασιλεὺς ἄνδρας εἰς αἴγυπτον ἐλιακὶμ υἱὸν achobor τ viros cū eo in egyptum: τ ἀχοβώρ καὶ ἄνδρας μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν αἴγυπτον, καὶ eduxerūt cū inde: τ adduxerūt cū ad ἐξήγαγον αὐτὸν ἐκεῖθεν, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν regem τ pcussit cum in gladio: τ piecit βασιλέα καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ἔρριψεν eum in monumētū filiorꝫ ppli eiꝰ. verūtā manꝰ achi αὐτὸν εἰς τὸ μνῆμα υἱῶν λαοῦ αὐτοῦ. πλὴν χεὶρ ἀχι cam filij saphan erat cū hieremia ne traderent ipm καμ υἱοῦ σαφὰν ἦν μετὰ ἱερεμίου τοῦ μὴ παραδοῦναι αὐτὸν in manus ppli ne interficerēt eum.
εἰς χεῖρας λαοῦ τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτόν. Ca.27.

IN pncipio regni ioachim filij iosie re= ΕΝ ἀρχῇ τῆς βασιλείας ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσίου βα= gis iuda factū ē verbum hoc ad hieremiā σιλέως ἰούδα ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο πρὸς ἱερεμίαν a dño dicens: sic dixit dñs: fac ti= παρὰ κυρίου λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ποίησον σε bi vincula τ torques: et circūpone circū col= αυτῶ δεσμοὺς καὶ κλοιούς, καὶ περίθες περὶ τὸν τρά lum tuū: τ mittes eos ad regem χηλόν σου, καὶ ἀποστελεῖς αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα idumee: τ ad regem moab: τ ad ἰδουμαίας, καὶ πρὸς βασιλέα μωάβ, καὶ πρὸς τὸν regem filiorꝫ ām on: τ ad regem tyri: τ βασιλέα υἱῶν ἀμμῶν, καὶ πρὸς βασιλέα τύρου, καὶ ad regē sidonis in manib⁹ nūciorꝫ suorūꝫ πρὸς τὸν βασιλέα σιδῶνος ἐν χερσὶν ἀγγέλων αὐτῶν qvenerunt in hierusalem ad sedechiam re= τῶν ἐρχομένων ἐν ἱερουσαλὴμ πρὸς σεσεκίαν βασι= gem iuda: τ pcipies eis ad dños λέα ἰούδα, καὶ συνταξεῖς αὐτοῖς πρὸς τοὺς κυρίους suos dicere. sic dixit dñs exercituū αὐτῶν εἰπεῖν. οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ deus israel: sic dicetis ad dños vros. θεὸς ἰσραὴλ, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τοὺς κυρίους ὑμῶν. ego feci terrā τ hoies τ iumē ἐγὼ ἐποίησα τὴν γῆν καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ κτή ta q̄ sup faciem tre in fortitudie mea τα ἃ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς ἐν τῇ ἰσχύϊ μου

Trāsla.B.Vie.

bNunqd mortec condēna uit eumbezechiasc rexc iuda& omnisb iuda? Nun quid nōb timuerūtm dñm n& deprecati sunt fac iem q dñi: s& penituite dominū malis qd locutus fuerat aduersum eos. Itaqꝫ nos facim⁹ malū grandec cō tra aias nras. Fuit quoqꝫ virb prophetans in nomi nem domini vrias filiꝰ semei de cha riathiarim: & prophetauit aduersus ciuitatē istā & aduersus terrā hanc iuxta oia verba hieremie. Et audiuit rex ioachim & omnes potentes & principes eiꝰ verba hec: & quesiuit rex interficere eum. Et au diuit vrias & timuit fugit qꝫ & igressus est egyptū. Et misit rex ioachim viros in egyptum helnathan filium achobor & viros cum eo in egyptum. Et eduxerūt vriam de egypto: & adduxerūt eū ad regē ioachim & percussit eū gladio: & proiecit cadaue er eius in sepulchris vulgi ignobilis. Igitur manus aicham filii saphan fuit cum hieremia vt non traderetur in manus populi & in terficerent eum. 26.

IN principio regni ioachim filij iosie regis iuda factum est verbum istud ad hieremiam a domino dicens. Hec dicit dominus ad me. Fac tibi vincula & cathenas: & pones eas in collo tuo: & mittes eas ad regem edom: & ad regem moab: & ad regem filiorum ammon: & ad regem tyri: & ad regem sidonis in manu nunciorum qui venerunt hierusalem ad sedechiā regem iuda: & precipies eis vt ad dominos suos loquantur. Hec dicit dominus ex ercituum deus israel. Hec dicetis ad domios vestros. Ego feci terram & homines & iumēta q̄ sunt sup faciē terre in fortitudine mea

Tex.heb.hiere.xxvij.Pritiua.heb.

מות מוּת יְהוּדָה חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְכָל יְהוּדָה הֲלֹא יָרֵא אֶת יְהוָה
חלה פָּנָה וַיְחַל אֶת פְּנֵי יְהוָה וַיִּנָּחֶם יְהוָה אֶל
נחם רעה הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיהֶם וַאֲנַחְנוּ
עשׂה גָּדוֹלָה עֹשִׂים רָעָה עַל נַפְשׁוֹתֵינוּ׃
נבא וְגַם אִישׁ הָיָה מִתְנַבֵּא בְּשֵׁם יְהוָה
אוּרִיָּהוּ בֶּן שְׁמַעְיָהוּ מִקִּרְיַת הַיְעָרִים
וַיִּנָּבֵא עַל הָעִיר הַזֹּאת וְעַל הָאָרֶץ
הַזֹּאת כְּכָל דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ׃ וַיִּשְׁמַע
שמע הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָקִים וְכָל גִּבֹּרָיו וְכָל
שׂוּם בקשׁ הַשָּׂרִים אֶת דְּבָרָיו וַיְבַקֵּשׁ הַמֶּלֶךְ
מות שמע הֲמִיתוֹ וַיִּשְׁמַע אוּרִיָּהוּ וַיִּירָא וַיִּבְרַח
ירא ברח וַיָּבֹא מִצְרָיִם׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
בוא שׁלח יְהוֹיָקִים אֲנָשִׁים מִצְרַיִם אֶת אֶלְנָתָן
בֶּן עַכְבּוֹר וַאֲנָשִׁים אִתּוֹ אֶל מִצְרָיִם׃
נצא וַיּוֹצִיאוּ אֶת אוּרִיָּהוּ מִמִּצְרַיִם
בוא נבה וַיְבִיאֻהוּ אֶל הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָקִים וַיַּכֵּהוּ
שׁלה בָּחָרֶב וַיַּשְׁלֵךְ אֶת נִבְלָתוֹ אֶל קִבְרֵי
בְּנֵי הָעָם׃ רק יד אַךְ יַד אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן
היה נתן הָיְתָה אֶת יִרְמְיָהוּ לְבִלְתִּי תת
מות אֹתוֹ בְּיַד הָעָם לַהֲמִיתוֹ׃

Ca.xxvij.

בראשׁית בְּרֵאשִׁית מַמְלֶכֶת
יְהוֹיָקִם בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה אֶל יִרְמְיָה מֵאֵת
יהוה יְהוָה לֵאמֹר׃ כה אָמַר יְהוָה אֵלַי
אסר מוט עֲשֵׂה לְךָ מוֹסֵרוֹת וּמֹטוֹת וְנָתַתָּם
נתן צוּר עַל צַוָּארֶךָ׃ וְשִׁלַּחְתָּם אֶל מֶלֶךְ
אדום וְאֶל מֶלֶךְ מוֹאָב וְאֶל מֶלֶךְ
בְּנֵי עַמּוֹן וְאֶל מֶלֶךְ צֹר וְאֶל מֶלֶךְ
לאך יד צִידוֹן בְּיַד הַמַּלְאָכִים הַבָּאִים
ירושׁלם יְרוּשָׁלַ͏ִם אֶל צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
צוה וְצִוִּיתָ אֹתָם אֶל אֲדֹנֵיהֶם לֵאמֹר
כה אמר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
אמר כֹּה תֹאמְרוּ אֶל אֲדֹנֵיכֶם׃ אָנֹכִי
עשׂה עָשִׂיתִי אֶת הָאָרֶץ אֶת הָאָדָם וְאֶת
כּוֹח הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָרֶץ בְּכֹחִי

Universidad de Deusto
Biblioteca

'הַגָּדוֹל m וּבִזְרוֹעִי o הַנְּטוּיָה o וְנָתַתִּיהָ	'נְּדל m זרע	'magna :m& in brachio meo n extẽto :o& dedi eaz	magna τ brachio meo excelso: τ dabo τῇ μεγάλῃ καὶ τῷ βραχίονί μου τῷ ὑψηλῷ, καὶ δώσω
p לַאֲשֶׁר q יָשַׁר r בְּעֵינָיו: s וְעַתָּה t אָנֹכִי	p נתן ה"ס	p ei q qui placuit r in oculis meis. s Et nunc itaqꝫ t ego	eam cui placuerit i oculis meis. τ nũc ego dedi
u נָתַתִּי t אֶת כָּל t הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה v בְּיַד		u dedi t omnes terras a istas v in manu ooooooooooooo	αὐτὴν ᾧ ἂν δόξῃ ἐν ὀφθαλμοῖς μου. καὶ νῦν ἐγὼ ἔδω
w נְבוּכַדְנֶצַּר x מֶלֶךְ y בָּבֶל z עַבְדִּי a וְגַם		c nabuchodonosor b regis d babylonis t serui mei. e In	omnẽ terrã regi nabuchodonosor re=
b אֶת חַיַּת הַשָּׂדֶה נָתַתִּי m לוֹ l לְעָבְדוֹ:	c יָמָה	sup b & t bestias k agri t dedi m ei: n vt seruiant illi. ooo	κα πᾶσαν τὴν γῆν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσωρ βα=
c וְעָבְדוּ d אֹתוֹ e כָּל f הַגּוֹיִם g וְאֶת בְּנוֹ h וְאֶת		o Et seruient p ei q oẽs r gen	gi babylonis vt seruiat ei: τ bestias
i בֶּן בְּנוֹ j עַד k בֹּא l עֵת m אַרְצוֹ n גַּם o הוּא	c בוא	tes: e & t filio eius u & ooooo	σιλεῖ βαβυλῶνος δουλεύειν αὐτῷ, καὶ τὰ θηρία τοῦ
p וְעָבְדוּ q בוֹ r גּוֹיִם s רַבִּים t וּמְלָכִים	r רבב	f filio r filii eius s donec a ve=	agri vt seruiant illi τ filio eius τ filio
u גְּדוֹלִים: v וְהָיָה w הַגּוֹי x וְהַמַּמְלָכָה y אֲשֶׁר	c מלך	niat b tẽpus c terre eius d &	ἀγροῦ ἐργαζεσθαι αὐτῷ καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ καὶ τῷ υἱῷ
z לֹא a יַעַבְדוּ b אֹתוֹ c אֶת d נְבוּכַדְנֶאצַּר e עֶבֶד		e ipsius. f Et seruiẽt e i b gen	filii eius donec veniat tẽpus terre eius:
f מֶלֶךְ g בָּבֶל h וְאֵת i אֲשֶׁר j לֹא k יִתֵּן l אֶת	c נתן	tes s multe k & reges ooooo	τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἕως τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν τῆς γῆς αὐτοῦ,
m צַוָּארוֹ n בְּעֹל o מֶלֶךְ p בָּבֶל q בַּחֶרֶב r וּבָרָעָב s צוה ל		l magni. n Gens autem o &	etiam ipius. τ seruient ei gẽtes multe τ
t וּבַדֶּבֶר u אֶפְקֹד v עַל w הַגּוֹי x הַהוּא y נְאֻם	c פקד	regnum p quod ooooooooo	καί γε αὐτοῦ. καὶ δουλεύσουσιν αὐτῷ ἔθνη πολλὰ καὶ
z יְהוָה a עַד b תַּמִּי c אֹתָם d בְּיָדוֹ: e וְאַתָּה f אַל	c תמם	q non r seruierit u nabucho	reges magni. τ gẽs τ regnũ ἰσχυ=
g תִּשְׁמְעוּ h אֶל i נְבִיאֵיכֶם j וְאֶל k קֹסְמֵיכֶם	c שמע	donosor ooooooooooooo	βασιλεῖς μεγάλοι. καὶ τὸ ἔθνος καὶ ἡ βασιλεία ὅσοι
l וְאֶל m חֹלְמֹתֵיכֶם n וְאֶל o עֹנְנֵיכֶם p וְאֶל	c עון	r regi r babylonis s & t quicũ	nõ seruierunt nabuchodonosor regi ba=
q כַּשָּׁפֵיכֶם r אֲשֶׁר s הֵם t אֹמְרִים u אֲלֵיכֶם		qꝫ b non c curuauerit oooo	ὰν μὴ ἐδουλεύσαν ναβουχοδονόσωρ βασιλεῖ τῆς βα=
v לֵאמֹר w לֹא x תַעַבְדוּ y אֶת z מֶלֶךְ a בָּבֶל:		c collũ suũ f sub iugo e regis	bylonis τ ἰσχὺς non submiserint collum eo=
b כִּי c שֶׁקֶר d הֵם e נִבְּאִים f לָכֶם g לְמַעַן	c נבא	b babylonis: i in gladio k &	βυλῶνος καὶ ὅσοι ἂν μὴ ἐμβάλωσιν τὸν τράχηλον αὐ=
h הַרְחִיק i אֶתְכֶם j מֵעַל k אַדְמַתְכֶם l וַהֲדַחְתִּי	c רחק	i in fame i & in peste m visita	rum sub iugo regis babylonis: in gla=
m אֶתְכֶם n וַאֲבַדְתֶּם: o וְהַגּוֹי p אֲשֶׁר	c חוי ה"ס	bo n sup o gentẽ p illam: q ait	τῶν ὑπὸ τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος, ἐν μαχαί=
q תָּבִיא r אֶת s צַוָּארוֹ t בְּעֹל u מֶלֶךְ v בָּבֶל w וְאֶת x הָעֲבֹדָה	c בוא ל צוה	r dñs: s donec c cõsumã n eos	dio τ in peste τ fame visitabo eos ait
y אֲשֶׁר z לֹא a תַעֲבֹד b אֶת c מֶלֶךְ d בָּבֶל e וְאֶת f הַגּוֹי		t in manu eius. r Vos ergo	ρα καὶ ἐν λοιμῷ καὶ λιμῷ ἐπισκέψομαι αὐτοὺς ἕιπεν
g אֲשֶׁר h לֹא i יַעֲבֹד j בְּחֶרֶב k וּבָרָעָב l וּבַדֶּבֶר m אֶפְקֹד	c עבד	u nolite a audire c prophetas	dñs: donec cõsumanꝫ in manu eius. τ vos
n עַל o הַגּוֹי p הַהוּא q נְאֻם r יְהוָה s עַד t תַּמִּי u אֹתָם v בְּיָדוֹ:	c פקד c תמם	vestros b & c diuinos ooooo	κύριος, ἕως ἂν ἐκλείπωσιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ὑμεῖς
w וְאַתֶּם x אַל y תִּשְׁמְעוּ z אֶל a נְבִיאֵיכֶם b וְאֶל c קֹסְמֵיכֶם	c שמע	r & s somniatores b & t augu	ne audiatꝫ pseudoprophetas vos τ diuinan=
d וְאֶל e חֹלְמֹתֵיכֶם f וְאֶל g עֹנְנֵיכֶם h וְאֶל i	c עון	res k & ooooooooooooooo	μὴ ἀκούετε τῶν ψευδοπροφητῶν ὑμῶν καὶ τῶν μαντευομέ
כַּשָּׁפֵיכֶם j אֲשֶׁר k הֵם l אֹמְרִים m אֲלֵיכֶם		t maleficos m qui o dicũt p vo	tes vobis: τ somniantes vobis: τ au=
n לֵאמֹר q לֹא r תַעַבְדוּ s אֶת t מֶלֶךְ u בָּבֶל:		bis: ooooooooooooooo	των ὑμῖν, καὶ τῶν ἐνυπνιαζομένων ὑμῖ, καὶ τῶν οἰωνι=
v כִּי w שֶׁקֶר x הֵם y נִבְּאִים z לָכֶם a לְמַעַן		r non s seruietis u regi t baby	gures vos: τ maleficos vos dicentes: nõ
b הַרְחִיק c אֶתְכֶם d מֵעַל e אַדְמַתְכֶם f וַהֲדַחְתִּי		lonis: ooooooooooooooo	σμάτων ὑμῶν, καὶ τῶν φαρμακέων ὑμῶν λεγόντων, οὐ μὴ
g אֶתְכֶם h וַאֲבַדְתֶּם: i וְהַגּוֹי j אֲשֶׁר		r quia a mendaciũ b prophe	seruietis regi babylonis: qꝫ mẽdacia ip
k לֹא l יַעֲבֹד m אֶת n מֶלֶךְ o בָּבֶל p וְאֶת q הַגּוֹי		tant c vobis d vt ooooooooo	ἐργάσεσθε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ὅτι ψευδῆ ἀυ=
r אֲשֶׁר s לֹא t יַעֲבֹד u בְּעֹל v מֶלֶךְ w בָּבֶל x וְאֶת y הָעָם		e longe faciant f vos g de h ter	σι pphetant vobis vt lõge faciãt vos de
z אֲשֶׁר a לֹא b יָבִיא c אֶת d צַוָּארוֹ e בְּעֹל f מֶלֶךְ g בָּבֶל		ra vestra: ooooooooooooo	τοῦ προφητεύουσιν ὑμῖν πρὸς τὸ μακρύναι ὑμᾶς ἀπὸ
h וְעָבְדוּ i אֶת j מֶלֶךְ k בָּבֶל l וְיָשַׁבְתִּי m אֹתָם n עַל o אַדְמָתָם		k & eiiciant k vos l & perea	tra vestra: τ vt eiiciam vos: τ peribitis.
p נְאֻם q יְהוָה r וְעָבָדוּהָ s וְיָשְׁבוּ t בָּהּ: u וְאֶל		tis. m Porro gens ooooooo	τῆς γῆς ὑμῶν, καὶ ἵνα ἐκβάλω ὑμᾶς, καὶ ἀπολεῖσθε.
v צִדְקִיָּה w מֶלֶךְ x יְהוּדָה y דַּבֵּרְתִּי z כְּכָל		n que o subiecerit q ceruicẽ	τ gentẽ q̃ induxerit ceruicem suã sub
a הַדְּבָרִים b הָאֵלֶּה c לֵאמֹר d הָבִיאוּ e	c בוא	suam r sub iugo o regis ooo	καὶ τὸ ἔθνος ὃ ἂν εἰσαγάγῃ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ὑπὸ
f אֶת צַוְּארֵיכֶם g בְּעֹל h מֶלֶךְ i בָּבֶל j וְעִבְדוּ		r babylonis u & seruerit ei:	iugo regis babylonis: τ seruierit ei:
k אֹתוֹ l וְעַמּוֹ m וִחְיוּ: n לָמָּה o תָמוּתוּ p אַתָּה	c מות ה"ס	x dimittã eam r in terra sua	τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐργάσηται αὐτῷ,
q וְעַמֶּךָ r בַּחֶרֶב s בָּרָעָב t וּבַדֶּבֶר u כַּאֲשֶׁר		a dicit b dñs: c & colet eam	relinquã eam in tra sua dicit dñs:
v דִּבֶּר w יְהוָה x אֶל y הַגּוֹי z אֲשֶׁר a לֹא b יַעֲבֹד	c עבד	d & habitabit c in ea. r Et ad	καταλείψω αὐτὸ ἐπὶ τῆς γῆς αὐτοῦ λέγει κύριος,
c אֶת d מֶלֶךְ e בָּבֶל f וְאֶת g אֲשֶׁר h לֹא i תִשְׁמְעוּ j אֶל k דִּבְרֵי	c שמע	s edechiam b regem r iuda	τ opabit eã τ inhitabit in ea. τ ad se
l הַנְּבִיאִים m הָאֹמְרִים n אֲלֵיכֶם o לֵאמֹר	c נבא	k locutus sum r omnia oooo	καὶ ἐργάζεται αὐτὴν καὶ ἐποικήσει ἐν αὐτῇ καὶ πρὸς σε
p לֹא q תַעַבְדוּ r אֶת s מֶלֶךְ t בָּבֶל u כִּי v שֶׁקֶר	c עבד	m verba n hec: o dicens. p Su	dechiam regem iuda locuto s sũ scõm omnia
w הֵם x נִבְּאִים y לָכֶם z לְמַעַן a הַרְחִיק b אֶתְכֶם	c רחק	biicite ooooooooooooo	δεκίαν βασιλέα ἰούδα ἐλάλησα κατὰ πάντας τοὺς
c מֵעַל d אַדְמַתְכֶם e וַהֲדַחְתִּי f אֶתְכֶם g וַאֲבַדְתֶּם:		r colla vestra a sub iugo r re	verba hec dicẽs: inducite collum
h וְהַגּוֹי i אֲשֶׁר j לֹא k יָבִיא l אֶת m צַוָּארוֹ n בְּעֹל		gis s babylonis: t & seruite	λόγους τούτους λέγων, εἰσαγάγετε τὸν τράχηλον
o מֶלֶךְ p בָּבֶל q וְעָבְדוּ r אֹתוֹ s וְעַמּוֹ t וְיָשַׁב		r ei t & populo eius s & viue	ῦμ sub iugo regis babylonis: τ ser
u עַל v אַדְמָתוֹ w נְאֻם x יְהוָה y וְעָבְדוּהָ z וְיָשְׁבוּ		tis. b Quare c moriemini	ὑμῶν ὑπὸ ζυγῷ τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐρ
a בָּהּ: b וְאֶל c צִדְקִיָּה d מֶלֶךְ e יְהוּדָה f דִּבַּרְתִּי		d tu c & populus tu d gladio	uietis ei τ pplo eius: τ viuite: vt δὲ
g כְּכָל h הַדְּבָרִים i הָאֵלֶּה j לֵאמֹר k הָבִיאוּ	c בוא	s & fame b & peste: t sicut oo	γάσεσθε αὐτῷ καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ζῆτε, ἵνατί
l אֶת צַוְּארֵיכֶם m בְּעֹל n מֶלֶךְ o בָּבֶל p וְעִבְדוּ		k locutus est i dñs m ad n gen	moriemini tu τ pplꝰ tu o in gladio τ in fa=
q אֹתוֹ r וְעַמּוֹ s וִחְיוּ: t לָמָּה u תָמוּתוּ v אַתָּה	c מות ה"ס	tẽ o que q seruire p noluerit	ἀποθνήξεσθε σὺ καὶ ὁ λαός σου ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λι
w וְעַמֶּךָ x בַּחֶרֶב y בָּרָעָב z וּבַדֶּבֶר a כַּאֲשֶׁר		r regi t babylonis. u Nolite	me τ in peste: sicut locut o est dñs cõtra gentem:
b דִּבֶּר c יְהוָה d אֶל e הַגּוֹי f אֲשֶׁר g לֹא h יַעֲבֹד	c עבד	x audire r verba oooooooo	μῶ καὶ ἐν λοιμῷ, ὡς ἐλάλησε κύριος κατὰ ἔθνους,
i אֶת j מֶלֶךְ k בָּבֶל l וְאֶת m אֲשֶׁר n לֹא o יַעֲבֹד	c עבד	a prophetarum b dicentiũ	q̃ nõ seruiuit regi babylonis. ne audiatis
p עֻל q מֶלֶךְ r בָּבֶל s וְאֶת t הָעָם u אֲשֶׁר v לֹא w יַעֲבֹד	c עבד	c vobis: ooooooooooooo	ὃ οὐκ ἐδουλευσεν τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος. μὴ ἀκούσητε
x בְּחֶרֶב y וּבָרָעָב z וּבַדֶּבֶר: a וְהָיָה b הָעָם c אֲשֶׁר		c non r seruietis b regi t baby	verba pphetaꝝ: dicẽtiũ vobis: ne scr=
d לֹא e יַעֲבֹד f אֶת g מֶלֶךְ h בָּבֶל i וְאֶת j עֻל k מֶלֶךְ		lonis: k quia t mendacium	τὰ ῥήματα τῶν προφητῶν, λεγόντων ὑμῖν, μὴ δου=
l בָּבֶל m וְנָתַן n אֶת o צַוָּארוֹ p בְּעֹל q מֶלֶךְ r בָּבֶל		m ipsi n loquuntur o vobis.	uiatis regi babylonis: qꝫ ituita ipsi ꝓ=
s וְעָבַד t אֹתוֹ u וְעַמּוֹ v וְיָשַׁב w בָּהּ: x וְאֶל		p Quia q non r misi eos ooo	λεύκτε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προ
y צִדְקִיָּה z מֶלֶךְ a יְהוּדָה b דִּבַּרְתִּי c כְּכָל		s ait t dñs: u & ipsi x prophe	phetant vobis. nõ misi eos dicit dñs:
d הַדְּבָרִים e הָאֵלֶּה f לֵאמֹר g הָבִיאוּ h אֶת	c בוא	tant r in nomine meo ooo	φητεύουσιν ὑμῖν· οὐκ ἀπέστειλα αὐτοὺς φησιν κύριος,
i צַוְּארֵיכֶם j בְּעֹל k מֶלֶךְ l בָּבֶל m וְעִבְדוּ		s mendaciter: a vt b eiiciant	τ pphetant in noie meo iniuste vt
n אֹתוֹ o וְעַמּוֹ p וִחְיוּ: q לָמָּה r תָמוּתוּן s אַתָּה	c מות ה"ס	c vos ooooooooooooo	καὶ προφητεύουσιν τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ πρὸς τὸ
t וְעַמֶּךָ u בַּחֶרֶב v בָּרָעָב w וּבַדֶּבֶר x אַתָּה			perdant vos:
y וְכָל z הָעָם a הָאֵלֶּה b אֲשֶׁר c לֹא d שָׁמְעוּ	c שמע		ἀπολέσαι ὑμᾶς, ooooooooooo
e בִּדְבָרַי f נְאֻם g יְהוָה h אֲשֶׁר i שָׁלַחְתִּי			
j אֶל k עֲבָדַי l הַנְּבִיאִים m וְגַם n הַשְׁכֵּם o וְשָׁלֹחַ			
p וְלֹא q שְׁמַעְתֶּם r נְאֻם s יְהוָה: t וַתֹּאמְרוּ	c שמע		
u אַתָּה v וְכָל w הָעָם x הַזֶּה y אֶת z הַנָּבִיא a וְאֶת			
b הַכֹּהֲנִים c לֵאמֹר d נָבִיא e תָּמוּת f לָמוֹ g כִּי	c מות ה"ס		
h דִבַּרְתָּ i בְשֵׁם j יְהוָה k לֵאמֹר l כְּשִׁלֹה			
m תִּהְיֶה n הַבַּיִת o הַזֶּה p וְהָיֶה q כָּעִיר			
r תֶּחֱרָב s וְנוֹשָׁב t מֵאֵין u יוֹשֵׁב: v וַיִּקָּהֲלוּ			
w כָּל x הָעָם y אֶל z בֵּית a יְהוָה b וַיַּעֲלוּ			

B C

g.14.c. Infra. 29.b.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. | Trāsla.B.Hie. | Tex.heb.hiere.xxviij.Pītiua.heb.

τ peribitis vos τ ꝓphete vr̄i ꝓphe=
καὶ ἀπολεῖσθε ὑμεῖς καὶ οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ προφη
tantes vobis intuste mēdacia. τ sacerdotib⁹ τ
ψευδόμενοι ὑμῖν ἐπ' ἀδίκῳ ψευδῆ. καὶ τοῖς ἱερεῦσιν καὶ
ꝓphe hūc locut⁹ fuz dicēs: sic dixit dn̄s: ne
τῷ λαῷ τούτῳ ἐλάλησα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ
audiatis verba ꝓphetaꝝ ꝓphetāti=
ἀκούετε τῶν λόγων τῶν προφητῶν τῶν προφητευόν=
um vobis dicentiū: ecce vasa dn̄i reuertent̄ de
των ὑμῖν λεγόντων, ἰδοὺ σκεύη κυρίου ἐπιστρέφη ἐκ
babylone nūc cito: qz iniusta ipi ꝓphe=
βαβυλῶνος νῦν ταχέως, ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύ
tant vobis. ne audiatis eos sed seruite re
ουσιν ὑμῖν· μὴ ἀκούετε αὐτῶν ἀλλὰ δουλεύετε τῷ βα
gi babylonis τ viuite. quare erit hec
σιλεῖ τῆς βαβυλῶνος καὶ ζῆτε· ἵνατί ἔσαι αὕτη ἡ
ciuitas in solitudinē: si ꝓphete sunt τ si est ver
πόλις εἰς ἐρήμωσιν; εἰ προφῆται εἰσὶν καὶ εἰ ἔστιν λό=
bū dn̄i in eis: occurant mihi: vt nō
γος κυρίου ἐν αὐτοῖς, ἀπαντησάτωσάν μοι, ἵνα μὴ
inferantur vasa relicta in domo
εἰσενεχθήσωνται τὰ σκεύη τὰ καταλειφθέντα ἐν οἴκῳ
dn̄i τ in domo regis iuda τ hierusalem
κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἰούδα καὶ ἱερουσαλὴμ
in babylonē: qz sic dixit dn̄s: de colūnis
εἰς βαβυλῶνα, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, περὶ τῶν στηλῶν
τ de mari τ de basib⁹: τ adhuc
καὶ περὶ τῆς θαλάσσης καὶ περὶ τῶν μεχωνώθ, καὶ πρὸς τὰ
reliqua vasa relicta in ciuitate hac
ἐπίλοιπα σκευῶν τὰ καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
q̄ nō tulit rex babylonis: qñ trāsmigrare fecit
ὃν οὐκ ἔλαβεν βασιλεὺς βαβυλῶνος, ὅτε ἀπῴκισεν τὸν
iechoniā filiū toachi regis iuda de hierusalem in
ἰεχονίαν υἱὸν ἰωακὶμ βασιλέως ἰούδα ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς
babylonem: τ omnes ꝑcipes iuda τ
4.Re. βαβυλῶνα, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα καὶ
15.c. hierusalem. qñ hec dicit dn̄s exercituū
ἱερουσαλήμ. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων
deus israel: de vasis relictis
ὁ θεὸς ἰσραήλ, περὶ τῶν σκευῶν τῶν καταλειφθέντων
in domo dn̄i τ in domo regis iuda τ hier
ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ βασιλέως ἰούδα καὶ ἱερου
salem: in babylonē inferentur τ ibi erunt
σαλήμ, εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσονται καὶ ἐκεῖ ἔσον=
vsq̄ in diem visitationis eox: τ ꝑre=
ται ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, καὶ ἀνά=
ducā ea τ cōuertam ea in locum hunc.
ξω αὐτὰ καὶ ἀναστρέψω αὐτὰ εἰς τὸν τόπον τοῦτον.

A Τ factū est in quarto anno regnan=
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει βασιλεύον=
te sedechia rege iuda. in mēse quin=
τος σεδεκίου βασιλέως ἰούδα. ἐν μηνὶ τῷ πέμ=
te. dixit mihi ananias filiꝰ azor pseudoꝓpheta
πτῳ. εἶπέν μοι ἀνανίας υἱὸς ἀζὼρ ὁ ψευδοπροφήτης
q̄ de gabaon in domo dn̄i ante oculos
ὁ ἀπὸ γαβαῶν ἐν οἴκῳ κυρίου κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν
sacerdotū τ totius ꝓpli dicens: sic dixit
ἱερέων καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων, οὕτως εἶπεν
dn̄s exercituū deus israel: τ contriui
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, καὶ συνέτριψα
iugū regis babylonis. adhuc duo ānī die
τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος. ἔτι δύο ἔτη ἡμε=
rum ego reuerti faciā
ρῶν ἐγὼ ἀποστρέψω

ᵇet pereatis tamᶜ vosʳ q̄ᵗ
prophete
ᵖq vaticinātur ʰ vobis.ˡ Et
adᵏ sacerdotesˡ & adᵐ popu
lū ⁿ istum ʳ locutus sum ᵍ di=
cens:ʳ hec ᵃ dicitᵗ dominᵖ.
ᵘ Noliteˣ audireʸ verbaᵃ ᵖ=
phetarum vestrorum
ᵇ qui prophetantᶜ vobis
ᵈ dicētes:ᵉ ecceᶠ vasaᵍ domⁱ
ʰ domini ⁱ reuertentur ᵏ de
babyloneˡ nunc ᵐ cito.
ⁿ Mendaciū enimᵍ ꝓphe
tantʳ vobis.ˢ Nolite ergo
ᵗ audire ᵘ eos: sedˣ seruite
ʸ regiᵃ babylonis
ᵛ vt viuatis.ᶜ Quareᵇ datur
ʷ hecᶜ ciuitas in
ˣ solitudinem:ʰ Et si ⁱ pro=
pheteᵏ sunt: ˡ & ᵐ est
ⁿ verbumᵒ domini ᵖ in eis:
ᵍ occurrantʳ domino
ˢ exercituum ᵘ vt non ˣ ve=
niantʸ vasa
ᶻ que derelicta fuerantᵃ in
domoᵇ dn̄iᶜ & in domoᵈ re
gisᵉ iuda ᶠ & in hierusalē:
ᵍ in babylonē. ʰ Quiaⁱ hec
ᵏ dicitˡ dominus ᵐ exercitu
umⁿ adᵒ columnasᵖ & ad
ᵍ mare:ʳ & adˢ basesᵗ & ad
ᵘ reliquaᵛ vasorum
ʷ que remanserunt ˣ in ciui
tateᵃ hac:ᵇ queᶜ non
ᵈ tulit ᵉ nabuchodonosor
ᶠ rexᵍ babylonisʰ cū trāsfer
retᵏ iechoniamˡ filiū ᵐ ioa=
chimⁿ regem ᵒ iuda
ᵖ de hierusalem ᵍ in baby=
lonemʳ & ˢ oēsᵗ optimates
ᵘ iudaˣ & hierusalē. ʸ Quia
ᶻ hecᵃ dicit ᵇ dominus
ᶜ exercituum ᵈ deusᵉ israel
ᶠ adᵍ vasa
ʰ que derelicta sunt inⁱ do
moᵏ dn̄iˡ & ī domoᵐ regis
ⁿ iudaᵒ & hierusalē. ᵖ In ba
bylonem ᵍ transferentur:
ʳ & ibiˢ erūtᵗ vsq̄ adᵘ diem
ˣ visitationisʸ sue
ᶻ dicitᵃ dn̄s. ᵇ Et afferri faciā
eaᶜ & restitu
ᵈ inᵉ locoᶠ isto. 28.

Τ factum est ᵇ in an=
noᶜ illo
ᵈ in principioᵉ regni ᶠ sede=
chieᵍ regis
ʰ iuda:ⁱ in anno ᵏ quarto ˡ in
mense
ᵐ quito:ⁿ dixitᵒ ad meᵖ ana
niasᵍ filiusʳ azur
ˢ propheta ᵘ de gabaonˣ in
domoʸ domini
ᶻ coramᵃ sacerdotibus ᵇ &
omni ᶜ populo ᵈ dicens.
ᵉ Hecᶠ dicitᵍ dominus ʰ exer
cituumⁱ deus ᵏ israel.
ˡ Contriui ᵐ iugum ⁿ regis
ᵒ babylonis.
ᵖ Adhuc ᵍ duo anni ʳ dierū:
& ˢ ego ᵗ referri faciam

יֶנֶבֹא וְאַבַדְתֶּם אַתֶּם וְהַנְּבִיאִים הַנִּבְּאִים
לָכֶם וְאֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל כָּל הָעָם
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
יִשְׁמַע אַל תִּשְׁמְעוּ אֶל דִּבְרֵי נְבִיאֵיכֶם
הַנִּבְּאִים לָכֶם לֵאמֹר הִנֵּה כְלֵי בֵית
יָשׁוּב יְהוָה מוּשָׁבִים מִבָּבֶל עַתָּה מְהֵרָה
כִּי שֶׁקֶר הַמָּה נִבְּאִים לָכֶם לְמַעַן
תְּשִׁמְעוּ אֲלֵיהֶם עִבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
תֶּחֱיוּ וְלָמָּה תִהְיֶה הָעִיר הַזֹּאת
חָרְבָּה וְאִם נְבִיאִים הֵם וְאִם יֵשׁ
פָּגַע דְּבַר יְהוָה אִתָּם יִפְגְּעוּ נָא בַּיהוָה
צְבָאוֹת לְבִלְתִּי בָּאוּ הַכֵּלִים
יִתֵּר הַנּוֹתָרִים בְּבֵית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ
יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם בָּבֶלָה כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֶל הָעַמּוּדִים וְעַל
כּוֹן הַיָּם וְעַל הַמְּכֹנוֹת וְעַל יֶתֶר הַכֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בָּעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר לֹא
לָקַח נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בַּגְלוֹתוֹ
אֶת יְכָנְיָה בֶן יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה
מִירוּשָׁלַ͏ִם בָּבֶלָה וְאֵת כָּל חֹרֵי
יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַכֵּלִים
הַנּוֹתָרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ
יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם בָּבֶלָה יוּבָאוּ
הָיָה אֹתָם וְשָׁמָּה יִהְיוּ עַד יוֹם פָּקְדִי אוֹתָם
עָלָה שׁוּב נְאֻם יְהוָה וְהַעֲלִיתִים וַהֲשִׁבֹתִים
מקום אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה
Ca.xxviij וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַהִיא
מלך בְּרֵאשִׁית מַמְלֶכֶת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ
יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית בַּחֹדֶשׁ
שנה רְבִיעִי חֲמִישִׁי אֲמַר אֵלַי חֲנַנְיָה בֶן עַזּוּר
נָבִיא הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגִּבְעוֹן בְּבֵית יְהוָה
לְעֵינֵי הַכֹּהֲנִים וְכָל הָעָם לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
עלל לֵאמֹר שָׁבַרְתִּי אֶת עֹל מֶלֶךְ בָּבֶל
שנה יום בְּעוֹד שְׁנָתַיִם יָמִים אֲנִי מֵשִׁיב
שוב

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.biere.xxviij. | Trãsla.B.Vie. | Trãſ.Gre.lxx.cũiter.latina.

אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת כָּל כְּלֵי בֵית יְהוָה הַמֻּבָלָה
ad locum iſtum omnia vaſa domus domini que tulit nabuchodonoſor rex babylonis de loco iſto & trãſtulit ea in babylonem. Et iechoniã filium ioachim regem iuda & oẽs trãſmigrationẽ iude qui ingreſſi ſunt in babylonẽ ego cõuertam ad locum iſtum ait dñs. Conteram enim iugum regis babylonis. Et dixit hieremias propheta ad ananiam prophetam in oculis ſacerdotũ & in oculis oĩs populi qui ſtabat in domo domini: & ait hieremias propheta. Amen. Sic faciat dñs. Suſcitet dñs verba tua qui prophetaſti vt referantur vaſa in domũ dñi: & oĩs trãſmigratio de babylone ad locũ iſtum. Verũtamen audi verbum hoc quod ego loquor in auribus tuis: & in auribus vniuerſi pplꝰ. Prophete qui fuerunt ante me & ante te ab initio: & pphetauerunt ſuper terras multas & ſuper regna magna de prelio & de afflictione: & de fame: ppheta qui vaticinat? eſt pacem: cum venerit verbum eius tũc ſcietur propheta quem miſit dominus in veritate. Et tulit ananias pphetã cathenam de collo hieremie prophete: & confregit eam. Et ait ananias in cõſpectu omnis populi dicens. Hec dicit dominus. Sic confringam iugũ nabuchodonoſor regis babylonis poſt duos annos dierum de collo omnium gentiũ. Et abiit hieremias propheta in viã ſuã. Et factũ eſt verbum dñi ad hieremiam poſtq̃ confregit ananias propheta catenam de collo hieremie prophete dicens. Vade dices ananie. Hec dicit dñs. Catenas ligneas contriuiſti: & facies pro eis catenas ferreas: quia hec dicit dominus exercituum de us iſrael. Iugum

εἰς τὸν τόπον τοῦτον πάντα τὰ σκεύη οἴκου κυρίου καὶ
iechoniã & trãſmigrationẽ iuda: qz cõteram
ἐχονίαν καὶ τὴν ἀποικίαν ἰούδα, ὅτι συντρίφω τὸν
iugũ regis babylonis. & dixit hieremias pro
ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος. καὶ εἶπεν ἱερεμίας ὁ προ
pheta ad ananiã añ oculos ſacerdotũ & an
φήτης πρὸς ἀνανίαν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶς ἱερέων καὶ κα
te oculos totius pplꝰ ſtantiũ in do
τ' ὀφθαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ τῶν ἑστηκότων ἐν οἴ
mo dñi: & ait hieremias: vere ſic faci
κω κυρίου, καὶ εἶπεν ἱερεμίας, ἀληθῶς οὕτως ποιή
at dñs ſuſcitet dñs verbũ tuũ qð tu pro
σαι κύριος στήσαι κύριος τὸν λόγον σου ὃν σὺ προ
phetas vt referantur vaſa domꝰ dñi
φητεύεις τοῦ ἀποστρέψαι τὰ σκεύη οἴκου κυρίου
& oĩs trãſmigtio babylonis in locum
καὶ πᾶσαν τὴν ἀποικίαν βαβυλῶνος εἰς τὸν τόπον
iſtum. verũtñ audite verbũ hoc qð ego dico
τοῦτον. πλὴν ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐγὼ λέγω
in auribꝰ vſis: & in auribꝰ totius pplꝰ: pphe
εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν, καὶ εἰς τὰ ὦτα παντὸς τ' λαοῦ, οἱ προ
te q̃ fuerunt priores me & pores vobis a
φῆται οἱ γεγονότες πρότεροί μου καὶ οἱ πρότεροι ὑμῶν ἀπὸ
ſeculo: & pphetauerunt ſup tras multas &
τοῦ αἰῶνος, καὶ προεφήτευσαν ἐπὶ γῆς πολλῆς καὶ
ſup regna magna de prelio & de afflictiõe
ἐπὶ βασιλείας μεγάλας περὶ πολέμου καὶ περὶ θλίψεως
& de peſte. pphetã q̃ vaticinatꝰ eſt in pacem:
καὶ περὶ λοιμοῦ. ὁ προφήτης ὁ προφητεύσας εἰς εἰρήνην,
veniente verbo eius: cognoſcent pphetã
ἐλθόντος τοῦ λόγου αὐτοῦ, γνώσονται τὸν προφήτην
quẽ miſit dñs in fide. & tulit
ὃν ἀπέστειλεν αὐτοῖς κύριος ἐν πίστει. καὶ ἔλαβεν
ananias catenas de collo hieremie
ἀνανίας τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἱερεμίου
& contriuit eos. & ait ananias añ ocu
καὶ συνέτριψεν αὐτούς. καὶ εἶπεν ἀνανίας κατ' ὀφ
los totius pplꝰ dicens: ſic dixit do
θαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων, οὕτως εἶπεν κύ
minꝰ: ſic cõteram iugũ regis babylo
ριος, οὕτως συντρίψω τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυ
nis duobꝰ ãnis diex a ceruicibꝰ oĩm
λῶνος δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπὸ τῶν τραχήλων πάντων
gẽtiũ: & abiit hieremias in viam ſuam.
τῶν ἐθνῶν, καὶ ὥχετο ἱερεμίας εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.
& factũ eſt verbũ dñi ad hieremiã poſtq̃ con
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν μετὰ τὸ συν
fregit ananias catenas de collo
τρῖψαι ἀνανίαν τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου
eius dicẽs: vade & dic ad ananiam di
αὐτοῦ λέγων, βάδιζε καὶ εἶπον πρὸς ἀνανίαν λέ
cẽs: ſic dixit dñs: catenas ligneas con
γων, οὕτως εἶπεν κύριος, κλοιοὺς ξυλίνους συνέ
triuiſti: & faciam pꝰ his catenas fer
τριψας, καὶ ποιήσω ἀντὶ τούτων κλοιοὺς σι
reas: qz ſic dixit dñs exercituũ de
δηροῦς, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θε
us iſrael: iugũ
ὸς ἰσραήλ, ζυγὸν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

ferreum posui sup collum cūctar
σιδηροῦν τέθεικα ἐπὶ τὸν τράχηλον πάντων τῶν
gētiū vt seruiant regi babylonis ut ser=
ἐθνῶν ἐργάζεσθαι τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος τοῦ δου
uiant ei. ꝛ iumēta tre dedi e=
λεύειν αὐτῷ· καί γε τὰ κτήνη τῆς γῆς ἔδωκα αὐ=
i. ꝛ dixit hieremias ananie audi anania.
τῷ· καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ ἀνανίᾳ ἄκουε ἀναγία·
nō misit te dñs: ꝛ tu cōfidere feci=
οὐκ ἀπέστειλέν σε κύριος, καὶ σὺ πεποιθέναι ἐποί
sti ppłm istū in iniqtate. iccirco sic
ησας τὸν λαὸν τοῦτον ἐπ' ἀδίκῳ· διὰ τοῦτο οὕτως
dixit dñs: ecce ego ei ciscio te a fa
εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω σε ἀπὸ προ
cie terre: hoc āno morieris qm cō=
σώπου τῆς γῆς, τοῦτο τῷ ἐνιαυτῷ ἀποθάνῃ ὅτι κα
tra dñm locut⁹ es. ꝛ moztu⁹ est mēse
τὰ τοῦ κυρίου ἐλάλησας. καὶ ἀπέθανεν τῷ μηνὶ
septimo.
τῷ ἑβδόμῳ. Ca.29.

ET hec verba libri que misit
Καὶ οὗτοι οἱ λόγοι τῆς βίβλου οὓς ἀπέστει
hieremias ꝓpheta de hierusalem ad
λεν ἱερεμίας προφήτης ἐξ ἱερουσαλὴμ πρὸς τοὺς
seniores trāsmigrationis ꝛ ad sacerdotes
πρεσβυτέρους τῆς ἀποικίας καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς
ꝛ ad pseudoprophetas ꝛ ad omnē
καὶ πρὸς τοὺς ψευδοπροφήτας καὶ πρὸς πάντα τὸν
ꝓplz quē traduxit nabuchodonosor de hierusalem
λαὸν ὃν ἀπῴκισε ναβουχοδονόσορ ἐξ ἱερουσαλὴμ
in babylonem. postq̄ egressus ē iechonias rex
εἰς βαβυλῶνα. ὕστερον ἐξελθόντος ἰεχονίου τοῦ βα
ꝛ regina ꝛ eunuchi
σιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν εὐνούχων
ꝛ omnis liber ꝛ artifex ꝛ ligator
καὶ παντὸς ἐλευθέρου καὶ τεχνίτου καὶ δεσμώ=
ex hierusalem in manu eleasa filii saphan ꝛ ga
του ἐξ ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ ἐλέασα υἱοῦ σαφὰν καὶ γα
marie filii helchie quē misit sedechias rex
μαρίου υἱοῦ χελκίου ὃν ἀπέστειλεν σεδεκίας βασι
iuda ad regem babylonis in baby=
λεὺς ἰούδα πρὸς βασιλέα βαβυλῶνος εἰς βαβυ=
lonez dicens: sic dixit dñs exercituum
λῶνα λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ
deus israel ad trāsmigtionē quā trāstulit de
θεὸς ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀποικίαν ἣν ἀπῴκισεν ἀπὸ
hierusalem in babylonē. edificate domos
ἱερουσαλὴμ εἰς βαβυλῶνα· οἰκοδομήσατε οἰκίας
ꝛ habitate ꝛ plantate hortos ꝛ
καὶ κατοικήσατε καὶ φυτεύσατε παραδείσους καὶ
comedite fructus eoꝝ. ꝛ accipite vxo=
φάγεσθε τοὺς καρποὺς αὐτῶν· καὶ λάβετε γυναῖ
res ꝛ generate filios ꝛ filias. ꝛ
κας καὶ τεκνοποιήσατε υἱοὺς καὶ θυγατέρας. καὶ
accipite filiis vris vxores. ꝛ filī=
λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν γυναῖκας· καὶ τὰς θυγα
as vras date viris ꝛ pariēt filios ꝛ
τέρας ὑμῶν δότε ἀνδράσιν καὶ τέξονται υἱοὺς καὶ
filias. ꝛ multiplicamini ꝛ nō pauci sitis:
θυγατέρας· καὶ πληθύνεσθε καὶ μὴ σμικρυνθῆτε,
ꝛ querite pacē ꝛe in q̄m trāstuli vos
καὶ ζητήσατε εἰρήνην τῆς γῆς εἰς ἣν ἀπῴκισα ὑμᾶς
illuc. ꝛ orate pro eis ad dñm: qz
ἐκεῖ· καὶ προσεύξασθε περὶ αὐτῶν πρὸς κύριον, ὅτι
in pace eoꝝ erit pax vobis. qz sic
ἐν τῇ εἰρήνῃ αὐτῶν ἔσται εἰρήνη ὑμῖν. ὅτι οὕτως
dixit dñs exercituū deus israel: ne se=
εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, μὴ ἀπα
ducant vos pseudoprophete q̄ in vobis.
πατησάτωσαν ὑμᾶς ψευδοπροφῆται οἱ ἐν ὑμῖν.

Trāsla.B.Vie.

ferreū posui super collum cūctarum gentiū istarum vt seruiant nabuchodonosor regi babylonis: & seruient ei: insup & bestias terre dedi ei. Et dixit hieremias propheta ad ananiam propheta. Audi anania. Non misit te dominus: & tu cōfidere fecisti populum istū in mendacio. Idcirco hec dicit dominus. Ecce ego mittam te a facie terre. Hoc anno morieris: aduersum ei dominū locutus es.' Et mortuus est ananias propheta in anno illo: mense septimo. 29.

ET hec sunt verba libri quē misit hieremias propheta de hierusalē ad reliquias seniorū transmigratiōis & ad sacerdotes & ad prophetas & ad oēm populū quē xerat nabuchodonosor de hierusalē in babylonē postq̄ egressus ē iechonias rex & domina & eunuchi & príncipes iuda & hierusalem: & faber & incluſor de hierusalem in manu elasa filii saphan & gamalie filii helchie quos misit Sedechias rex iuda ad nabuchodonosor regem babylonis in babylonē dicens. Hec dicit dominus exercituū deus israel omni transmigrationi quam transtuli de hierusalem in babylonē. Edificate domos & habitate: & plātate hortos & comedite fructū eorum.' Accipite vxores & generate filios & filias: & date filiis vīs vxores & filias vestras date viris: & pariant filios & filias: & multiplicabimini ibi: & nolite eē pauci numero: & querite pacē ciuitatis ad quā trāsmigrare vos feci: & orate pea ad dominū: quia in pace illius erit vobis pax. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Non vos seducāt pphete vī qui sunt in medio vestrū

Tex.heb.hiere.xxix.Pītiua.heb.

נָתַן צור בְּרֶזֶל נָתַתִּי עַל צַוָּאר כָּל הַגּוֹיִם
הָאֵלֶּה לַעֲבֹד אֶת נְבוּכַדְנֶאצַּר
תָּיָה מֶלֶךְ בָּבֶל וַעֲבָדוּהוּ וְגַם אֶת חַיַּת
טָנָן הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָה
הַנָּבִיא אֶל חֲנַנְיָה הַנָּבִיא שְׁמַע נָא
חֲנַנְיָה לֹא שְׁלָחֲךָ יְהוָה וְאַתָּה
בָּטַח הִבְטַחְתָּ אֶת הָעָם הַזֶּה עַל שָׁקֶר׃ לָכֵן
שָׁלַח כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מְשַׁלֵּחֲךָ מֵעַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה אַתָּה מֵת כִּי
סָרָה דִבַּרְתָּ אֶל יְהוָה׃ וַיָּמָת חֲנַנְיָה
נָבָא שָׁבַע הַנָּבִיא בַּשָּׁנָה הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃
Cap.xxix וְאֵלֶּה דִּבְרֵי
הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׁלַח יִרְמְיָה הַנָּבִיא
נָלָה מִירוּשָׁלַ͏ִם אֶל יֶתֶר זִקְנֵי הַגּוֹלָה
וְאֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל הַנְּבִיאִים וְאֶל
כָּל הָעָם אֲשֶׁר הָגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר
מִירוּשָׁלַ͏ִם בָּבֶלָה׃ אַחֲרֵי צֵאת יְכָנְיָה
גְּבִר סָרִס הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה וְהַסָּרִיסִים שָׂרֵי
שׁוּר יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם וְהֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר
מִירוּשָׁלַ͏ִם׃ בְּיַד אֶלְעָשָׂה בֶן שָׁפָן
וּנְמַרְיָה בֶן חִלְקִיָּה אֲשֶׁר שָׁלַח
צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶל נְבוּכַדְנֶאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל בָּבֶלָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל
הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הִגְלֵיתִי מִירוּשָׁלַ͏ִם
בָּבֶלָה׃ בְּנוּ בָתִּים וְשֵׁבוּ וְנִטְעוּ גַּנּוֹת
וְאִכְלוּ אֶת פִּרְיָן׃ קְחוּ נָשִׁים וְהוֹלִידוּ
בָּנִים וּבָנוֹת וּקְחוּ לִבְנֵיכֶם נָשִׁים
וְאֶת בְּנֹתֵיכֶם תְּנוּ לַאֲנָשִׁים וְתֵלַדְנָה
בָּנִים וּבָנוֹת וּרְבוּ שָׁם וְאַל תְּמֵעָטוּ׃
וְדִרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר
הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּללוּ
בַּעֲדָהּ אֶל יְהוָה כִּי בִשְׁלוֹמָהּ יִהְיֶה
לָכֶם שָׁלוֹם׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַל יַשִּׁיאוּ
לָכֶם נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pitiua.heb.Ter.heb.hiere.xxix. | Trãsla.B.Vie. | Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

וְקִסְמֵיכֶם ׀ וְאַל ׀ תִּשְׁמְעוּ ׀ אֶל חלמתיכם חֲלֹמֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַחְלְמִים׃ כִּי
בְשֶׁקֶר הֵם נִבְּאִים לָכֶם בִּשְׁמִי לֹא שְׁלַחְתִּים נְאֻם יְהוָה׃ כִּי כֹה אָמַר
יְהוָה כִּי לְפִי מְלֹאת לְבָבֶל שִׁבְעִים פְּקֹד
שָׁנָה אֶפְקֹד אֶתְכֶם וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיכֶם אֶת דְּבָרִי הַטּוֹב לְהָשִׁיב אֶתְכֶם אֶל
הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ כִּי אָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת הַמַּחְשָׁבֹת אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב עֲלֵיכֶם
נְאֻם יְהוָה מַחְשְׁבוֹת שָׁלוֹם וְלֹא לְרָעָה לָתֵת לָכֶם אַחֲרִית וְתִקְוָה׃
וּקְרָאתֶם אֹתִי וַהֲלַכְתֶּם וְהִתְפַּלַּלְתֶּם אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי אֲלֵיכֶם׃ וּבקשתם
אֹתִי וּמְצָאתֶם כִּי תִדְרְשֻׁנִי בְּכָל לְבַבְכֶם׃ וְנִמְצֵאתִי לָכֶם נְאֻם יְהוָה
וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּתְכֶם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל הַגּוֹיִם וּמִכָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר
הִדַּחְתִּי אֶתְכֶם שָׁם נְאֻם יְהוָה וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם מִשָּׁם׃ כִּי אֲמַרְתֶּם הֵקִים לָנוּ יְהוָה נְבִיאִים בָּבֶלָה׃ כִּי
כֹה אָמַר יְהוָה אֶל הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל
כִּסֵּא דָוִד וְאֶל כָּל הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּעִיר
הַזֹּאת אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא יָצְאוּ
אִתְּכֶם בַּגּוֹלָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּם אֶת הַחֶרֶב אֶת
הָרָעָב וְאֶת הַדֶּבֶר וְנָתַתִּי אֹתָם
כַּתְּאֵנִים הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר לֹא
תֵאָכַלְנָה מֵרָעָה׃ וְרָדַפְתִּי אַחֲרֵיהֶם
בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדֶּבֶר וְנָתַתִּים לְזַעֲוָה
לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ לָאָלָה וּלְשַׁמָּה
וּלְשֵׁרָקָה וּלְחֶרְפָּה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הִדַּחְתִּים שָׁם׃ תַּחַת אֲשֶׁר לֹא
שְׁמַעוּ אֶל דְּבָרַי נְאֻם יְהוָה אֲשֶׁר
שָׁלַחְתִּי אֲלֵיהֶם אֶת עֲבָדַי הַנְּבִיאִים
הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם נְאֻם

'& diuíní veſtri:ʰ& ne'attẽ
datisᵐ ad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿſomnia veſtra° queᵖ vos
ᑫſomniatis:ʳquia ꝯꝯꝯꝯ
ˢfalſo'ipſiᵗprophetãtʳvo=
bisʳin nomine meo:ᵗnon
ᵘmiſi cosᵇdicitᶜ dominus.
ᵛQuíaᶜhecᶜdicit ꝯꝯꝯꝯ
ᵍdomin?.ᵇCumᶜceperint
ʰimpleriˡin babyloneᵐ ſe=
ptuagintaⁿanni:°viſitabo
ᵖvosᑫ& ſuſcitaboʳſup vos
ˢverbum meuᵗ bonum:
ᵘvt reducamʳvosˢad ꝯꝯꝯ
ᵛlocumᵇiſtum.°Egoᶜeniᵍ
ᶜſcio ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍcogitationesʰ quasᵏco=
gitoˡſuper vos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐdicitⁿdominus:°cogita
tionesᵖpacisᑫ& non ꝯꝯꝯ
ʳafflictionis:ˢvt demʳ vo=
bisᵗfinemʳ& patientiam:
ᵘ& inuocabitisˢme:ᵛ& ibi
tisʰ:ᵇ& orabitis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜmeᵇ& ego exaudiãᶜvos:
ᵈqueretis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉmeᵇ& inuenietis.ᶠCum
ᵏqueſieritis meˡin toto ꝯꝯ
ᵐcorde veſtro:ⁿ inueniar
°a vobisᵖaitᑫdominus. ꝯꝯ
ʳEt reducamˢ captiuitatẽ
veſtrã:ᵗ& cõgregaboᵘvos
ᵛde vniuerſisʷgentibusˣ& de cunctisʸ locisᶻ ad que
ᵃexpuliᵇ vosᶜdicitᵈ dñs. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉEt reuertiᶠ vosˡ faciãᵍde
ʰloco ad ⁱquem ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʲtranſmigrareᵏ vosʲ feci:
ˡquiaᵐdixiſtis: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿſuſcitabitᵒnobisᵖdñsᑫpᵣ=
phetasʳin babylõe.ˢQuía
ᵗhecᵘdicitᵛdominʷad ˣre=
gemʸquí ſedetᶻſuper ꝯꝯ
ᵃſoliũᵇdauíd:ᶜ& adᵈomnẽ
ᵉpplˡmᶠ habitatorẽᵍvrbis
ʰhuíus:adⁱfratres veſtros
ʲquiᵏnonˡſunt egreſſi ꝯ
ᵐvobiſcũⁿ in trãſmigratio
nẽ.°Hecᵖdicitᑫdñsʳexerci
tuum. ˢ Ecceᵗ mittam ᵘin
cos ᵛ gladium ʷ& ꝯꝯꝯꝯꝯ
ˣfamẽ ʸ& ᶻpeſtem :ᵃ& po
nam ᵇ eos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜquaſi ficus ᵈ malas ᵉ que
ᶠcomediᵍ non poſſunt ꝯ
ʰeo ꝙ peſſime ſint:ⁱ& per
ſequarʲeos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵏin gladío:ˡ& in fame :ᵐ&
inⁿpeſtilẽtia.°Et dabo eos
ᵖin vexationeᑫ vniuerſis
ʳregnísˢterre :ᵗin maledíc=
tionẽᵘ& in ſtuporẽᵛ& in
ſibilũʷ& in opprobríũˣ cũ
ctisʸgentíbᶻad quas ego
ᵃeíeci eos :ᵇeo ꝙ ᶜnon ꝯ
ᵈaudierintᵉ verba mea'dí
citᶠdñs :ᵍque ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰmiſi ⁱ ad eos per ʲ ſeruos
meosᵏ pphetas de nocte
ˡconſurgens ᵐ & mittens:
ⁿ& non°audiſtísᵖ ducit ꝯꝯ

τ ne ſeducant vos diuini vſi: τ
καὶ μὴ ἀπατησάτωσαν ὑμᾶς οἱ μάντεις ὑμῶν, καὶ
ne attẽdite in ſomnia vſa q̃ vos ſomnia=
μὴ ἀκούετε εἰς τὰ ἐνύπνια ὑμῶν ἃ ὑμεῖς ἐνυπνιάζε
tis. q̃ iniqua ipſi pphetant vobis in
σθε· ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν ἐπὶ τῷ
nomine meo:τ nõ miſi eos dicit dñs:
ὀνόματί μου, καὶ οὐκ ἀπέστειλα αὐτοὺς λέγει κύριος,
q̃ ſic dixit dñs: cũ fuerit impleti
ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, ὅταν μέλλῃ πληροῦσθαι
i babylone ſeptuaginta ãni: viſitabo vos ē.14.c.
ἐν Βαβυλῶνι ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐπισκέψομαι ὑμᾶς 1.pa.
τ ſuſcitabo verba mea ſup vos: vt re= 36.d.
καὶ ἐπιστήσω τοὺς λόγους μου ἐφ' ὑμᾶς, τοῦ ἐπι= 1.Eſdr.
ducam pplm meũ in locum iſtum. τ co 1.a.
στρέψαι τὸν λαόν μου εἰς τὸν τόπον τοῦτον· καὶ λο ē.25.c.
gitabo ſup vos cogitationẽ pacis: τ nõ mala: vt
γιοῦμαι ἐφ' ὑμᾶς λογισμὸν εἰρήνης, καὶ οὐ κακά, τοῦ
dem vobis hec. τ orate ad me: τ
δοῦναι ὑμῖν ταῦτα. καὶ προσεύξασθε πρός με, καὶ
exaudiam vos. τ queretis me: τ inuenie
εἰσακούσομαι ὑμῶν. καὶ ἐκζητήσετέ με, καὶ εὑρήσε
tis me. q̃ q̃ñ q̃ſieritis me in toto corde
τέ με. ὅτι ὅταν ἐκζητήσητέ με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ
vſo: τ apparebo vobis. q̃ dixiſtis cõ=
ὑμῶν, καὶ ἐπιφανοῦμαι ὑμῖν. ὅτι εἴπατε κα=
ſtituit dñs ſup vos pphetas in babylone.
τέστησεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς προφήτας ἐν Βαβυλῶνι.
ſic dicit dñs ad regẽ ſedentem
οὕτω λέγει κύριος πρὸς τὸν βασιλέα τὸν καθήμενον
in throno dauid: τ ad oẽm pplm habi=
ἐπὶ θρόνου Δαυίδ, καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν κατοι
tantem in ciuitate hac: τ ad fratres D
κοῦντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς
vſos: q̃ nõ egreſſi ſunt vobiſcũ in capti=
ὑμῶν, οἳ οὐκ ἐξεπορεύθησαν μετ' ὑμῶν εἰς αἰχμα
uitatem: ſic dicit dñs exercituũ: ecce
λωσίαν. οὕτω λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ
ego mittam in eos gladium τ famẽ τ
ἐγὼ ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς μάχαιραν καὶ λιμὸν καὶ
peſtẽ: τ ponã eos ſicꝫ ficus malas q̃ nõ
λοιμόν, καὶ θήσω αὐτοὺς ὡς σῦκα πονηρὰ ἃ οὐκ
comedi poſſunt p malitia. τ perſequ
ἔδεσθαι δύνανται ὑπὸ τῆς πονηρίας. καὶ διώξω
eos in gladio τ fame τ peſte: τ
αὐτοὺς ἐν μαχαίρᾳ καὶ λιμῷ καὶ λοιμῷ, καὶ
dabo eos in ꝓmotionẽ in omnib⁹ re=
δώσω αὐτοὺς εἰς κίνησιν ἐν πάσαις ταῖς βα=
gnis tre: τ in maledictionẽ τ in penuri=
σιλείαις τῆς γῆς, καὶ εἰς κατάραν καὶ εἰς ἀπορί
am τ in ſibilum τ in opprobriũ oib⁹
αν καὶ εἰς συρισμὸν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν πᾶσι τοῖς
gẽtibus: ad q̃s ego eiꝯcio eos: q̃ñ nõ
ἔθνεσι, πρὸς οὓς ἐγὼ ἐκβάλλω αὐτούς, διότι οὐκ
audierũt verba mea dicit dñs: q̃ miſi
ἤκουσαν τὰ ῥήματά μου λέγει κύριος, ἃ ἀπέστελ
ad eos p ſeruos meos pro
λα πρὸς αὐτοὺς διὰ τοὺς δούλους μου τοὺς προ
phetas: mane ſurgẽs τ mittens: τ nõ audi= ē.24.d
φήτας, ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων, καὶ οὐκ ἤκου=
ſtis dicit
σατε λέγει ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Universidad de Deusto

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

E

dñs: vos ergo audite verba dñi oĩs
κύριος, ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τῶν λόγων κυρίου πᾶσα
trãſmigratio: quã miſi a hierlm in ba=
ἡ μετοικεσία, ἣν ἀπέσταλκα ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς βα=
bylonẽ. ſic dixit dñs ad achab filiũ colia:
βυλῶνα. οὕτως εἶπεν κύριος ἐπὶ ἀχαὰβ υἱὸν κωλιά,
τ ad ſedechiam filiũ maaſia q̃ ꝓphetant vo
καὶ ἐπὶ σεδεκίαν υἱὸν μαασία τοὺς προφητεύοντας ὑ=
bis in nomine meo mẽdacit. ecce ego do e=
μῖν ἐν ὀνόματί μου ψευδῶς. ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι ἀυ=
os in manus regis babylonis: τ percutiet
τοὺς εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ παταξει
eos ante oculos vr̃os: τ accipient ab eis
αὐτοὺς κατ᾽ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ λήψονται ἀπ᾽αὐτῶν
maledictionẽ i oĩ trãſmigratiõe iuda in babylone di=
καταράν ἐν πάσῃ τῇ ἀποικίᾳ ἰούδα ἐν βαβυλῶνι λέ
centes. faciat tibi dñs vt ſedechie fecit τ
γοντες. ποιήσαι σε κύριος ὡς σεδεκίαν ἐποίησεν καὶ
vt achab q̃s frixit rex babylonis in
ὡς ἀχαὰβ οὓς ἀπεπηγάνισεν βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν
igne ꝓpr̃ꝫ fecerunt iniqtatẽ in hierusalem τ mechati
πυρὶ διότι ἐποίησαν ἀνομίαν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐμοι
ſunt vxores ciuiũ ſuox: τ ꝯbũ
χῶντο ταῖς γυναῖκας τῶν πολιτῶν αὐτῶν, καὶ λόγον
locuti ſunt in noie meo qs nõ mandaui
ἐχρημάτισαν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ὃν οὐ συνέταξα
eis: τ ego teſtis dicit dñs. τ ad ſa=
αὐτοῖς, καὶ ἐγὼ μάρτυς φησὶν κύριος. καὶ πρὸς σα=
maiam neclamitẽ dices ſic dicit dñs ve
F μαΐαν τὸν νεελαμίτην ἐρεῖς οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς
exercituũ deus iſrael: eo q̃ miſiſti in no
τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἀνθ᾽ὧν ἀπέστειλας ἐν ὀνό
mine tuo libros ad omnẽ ꝓplm q̃ i hieru
ματί σου βιβλία πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν ἱερου
ſalem non miſi te in nomine meo. τ ad
σαλὴμ οὐκ ἀπέστειλάσε τῷ ὀνόματί μου. καὶ πρὸς
ſophoniã filiũ maaſie ſacerdotẽ dicere. dñs de=
σοφονίαν υἱὸν μαασαίου τὸν ἱερέα εἰπεῖν. κύριος ἔδω
dit te ſacerdotẽ ꝓ totade ſacerdote vt ſis ꝓfe=
κέν σε ἱερέα ἀντὶ ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως ἡγεῖσθαι ἐπισκό=
re in domo dñi omni hoi ꝓphetanti τ
πῳ ἐν οἴκῳ κυρίου παντὶ ἀνθρώπῳ προφητεύοντι καὶ
omni hoi inſanienti: τ dabis eũ in car=
παντὶ ἀνθρώπῳ μαινομένῳ, καὶ δώσεις αὐτὸν εἰς ἀπο=
cerem τ in cataractẽ. τ nũc q̃re nõ
κλισμὸν καὶ εἰς τὸν καταράκτην. καὶ νῦν διατί οὐκ
increpaſtis hieremiã q̃ ex anathoth ꝓphetantem
ἐπετιμήσατε ἱερεμίᾳ τῷ ἐξ ἐναθὼθ τῷ προφητεύοντι
vobis. q̃ ꝓpterea miſit ad nos in babylo
ὑμῖν. ὅτι διὰ τοῦτο ἀπέστειλεν πρὸς ἡμᾶς ἐν βαβυ=
lonẽ dicẽs longe eſt: edificate domos τ ha
λῶνι λέγων μακρὰν ἐστιν, οἰκοδομήσατε οἰκίας καὶ κα
bitate: τ plantate hortos τ comedite
τοικήσατε, καὶ φυτεύσατε κήπους καὶ φάγεσθε τῶν
de fructib⁹ eox. τ legit ſophonias libũ in
καρπῶν αὐτῶν. καὶ ἀνέγνω σοφονίας τὸ βιβλίον εἰς
G aures hieremie ꝓphete. τ factũ eſt verbũ do
τὰ ὦτα ἱερεμίου τοῦ προφήτου. καὶ ἐγένετο λόγος κυ=
mini ad hieremiã dicẽs: mitte ad oẽm
ρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, ἀπόστειλον πρὸς πᾶσαν τὴν
trãſmigtionẽ dicẽs: q̃m dixit dñs ad ſamaiam
ἀποικίαν λέγων, ὅτι εἶπεν κύριος ἐπὶ σαμαΐαν τὸν
neelamitem: q̃m ꝓphetauit vobis ſamaias:
νεελαμίτην, ἐπειδὴ προεφήτευσεν ὑμῖν σαμαΐας,
τ ego nõ miſi eũ
καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐτὸν

Trãſla.B.Vie.

dominus. Vos ergo audite verbum domini
oĩs transmigratio quã
emiſi de hieruſalem
in babylonem. Hec dicit dominus exercituũ
deus iſrael ad achab filium
chullie & ad ſedechiam
filium maaſie
qui prophetãt vobis in
nomine meo mẽdaciter.
Ecce ego tradam eos in
manu nabuchodonoſor
regis babylonis: & per
cutiet eos in oculis vĩs.
Et aſſumetur ex eis ma
ledictio omni trãſmigra
tioni iude q̃ eſt in baby
lone dicentiũ. Ponat te
dñs ſicut ſedechiã & ſic
achab qs frixit rex baby
lonis in igne: pro eo q̃
fecerint ſtultitiam
in iſrael: & mechati ſunt
in vxores amicox ſuox:
& locuti ſunt verbũ in
nomie meo mẽdaciter:
qd nõ mãdaui eis. Ego
ſum iudex & teſtis dicit
dominus. Et ad ſemeiã
neclamitem dices.
Hec dicit dominus ex=
ercituum
deus iſrael. Pro eo q̃
miſiſti in nomine tuo li
bros ad
omnem populum qui
eſt in hieruſalem & ad
ſophoniã filium maaſie
ſacerdotẽ: & ad vniuer=
ſos ſacerdotes dicẽs: do
minus dedit te ſacerdotẽ
pro ioiade ſacerdote vt
ſis dux
in domo domini ſuper
oẽm virum arreptiticum
& prophetantem vt mit
tas eum in neruum
& in carcerem. Et nunc
quare non increpaſti
hieremiam anathotitẽ
qui prophetat vobis.
Quia ſup hoc miſit in
babylonẽ ad nos dicẽs:
Longũ eſt: edificate domos & habitate: & plan
tate hortos & comedite
fructus eox. Legit ergo
ſophonias ſacerdos li=
brum iſtum
in auribꝰ hieremie pro
phete. Et factũ eſt verbũ
domini ad hieremiam
dicens. Mitte ad
omnẽ trãſmigrationẽ
dicens. Hec dicit dñs
ad ſemeiam neclamitẽ.
Pro eo q̃ prophetauit
vobis ſemeias: & ego
non miſi eum:

Tex.be.biere.krit. Pũtiua.heb.

יְהוָה׃ וְאַתֶּם שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה
כָּל הַגּוֹלָה אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי מִירוּשָׁלִַם
בָּבֶלָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל אַחְאָב בֶּן
קוֹלָיָה וְאֶל צִדְקִיָּהוּ בֶּן מַעֲשֵׂיָה
הַנִּבְּאִים לָכֶם בִּשְׁמִי שָׁקֶר הִנְנִי
נֹתֵן אֹתָם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ
בָּבֶל וְהִכָּם לְעֵינֵיכֶם׃ וְלָקַח מֵהֶם
קְלָלָה לְכֹל גָּלוּת יְהוּדָה אֲשֶׁר
בְּבָבֶל לֵאמֹר יְשִׂמְךָ יְהוָה כְּצִדְקִיָּהוּ
וְכַאחְאָב אֲשֶׁר קָלָם מֶלֶךְ בָּבֶל
בָּאֵשׁ׃ יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ נְבָלָה
בְּיִשְׂרָאֵל וַיְנָאֲפוּ אֶת נְשֵׁי רֵעֵיהֶם
וַיְדַבְּרוּ דָבָר בִּשְׁמִי שֶׁקֶר אֲשֶׁר
לֹא צִוִּיתִים וְאָנֹכִי הַיּוֹדֵעַ וְעֵד נְאֻם
יְהוָה׃ וְאֶל שְׁמַעְיָהוּ הַנֶּחֱלָמִי תֹּאמַר
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יַעַן אֲשֶׁר
אַתָּה שָׁלַחְתָּ בִשְׁמְךָ סְפָרִים אֶל
כָּל הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִַם וְאֶל
צְפַנְיָה בֶן מַעֲשֵׂיָה הַכֹּהֵן וְאֶל כָּל
הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר׃ יְהוָה נְתָנְךָ כֹהֵן
תַּחַת יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן לִהְיוֹת פְּקִדִים
בֵּית יְהוָה לְכָל אִישׁ מְשֻׁגָּע
וּמִתְנַבֵּא וְנָתַתָּה אֹתוֹ אֶל הַמַּהְפֶּכֶת
וְאֶל הַצִּינָק׃ וְעַתָּה לָמָּה לֹא גָעַרְתָּ
בְּיִרְמְיָהוּ הָעֲנָתוֹתִי הַמִּתְנַבֵּא לָכֶם׃
כִּי עַל כֵּן שָׁלַח אֵלֵינוּ בָּבֶל לֵאמֹר
אֲרֻכָּה הִיא בְּנוּ בָתִּים וְשָׁבוּ וְנִטְעוּ
גַּנּוֹת וְאִכְלוּ אֶת פִּרְיָהֶן׃ וַיִּקְרָא
צְפַנְיָה הַכֹּהֵן אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה
בְּאָזְנֵי יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃ וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ שְׁלַח עַל
כָּל הַגּוֹלָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
אֶל שְׁמַעְיָה הַנֶּחֱלָמִי יַעַן אֲשֶׁר נִבָּא
לָכֶם שְׁמַעְיָה וַאֲנִי לֹא שְׁלַחְתִּיו

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prima.heb.Ter.he.Biere.xxx.

וַיִּבְטַח אֶתְכֶם עַל שֶׁקֶר לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה הִנְנִי פֹקֵד עַל שְׁמַעְיָה
הַנֶּחְלָמִי וְעַל זַרְעוֹ לֹא יִהְיֶה לוֹ
אִישׁ יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָעָם הַזֶּה וְלֹא
יִרְאֶה בַּטּוֹב אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לְעַמִּי רָאָה
נְאֻם יְהוָה כִּי סָרָה דִבֶּר עַל יְהוָה׃ סור

Cap.xxx.

הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה
אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃
כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר כְּתָב לְךָ אֶת כָּל הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ אֶל סֵפֶר׃ כִּי
הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְשַׁבְתִּי יום בוא
אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה שוב שבה
אָמַר יְהוָה וַהֲשִׁבֹתִים אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם וִירֵשׁוּהָ׃ וְאֵלֶּה נתן
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל
יִשְׂרָאֵל וְאֶל יְהוּדָה׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
קוֹל חָרָדָה שָׁמָעְנוּ פַּחַד וְאֵין
שָׁלוֹם׃ שַׁאֲלוּ נָא וּרְאוּ אִם יוֹלֵד שלם רָאָה
זָכָר מַדּוּעַ רָאִיתִי כָּל גֶּבֶר יָדָיו עַל ילד
חֲלָצָיו כַּיּוֹלֵדָה וְנֶהֶפְכוּ כָּל פָּנִים חלץ ילד
לְיֵרָקוֹן׃ הוֹי כִּי גָדוֹל הַיּוֹם הַהוּא הפך פנה
מֵאַיִן כָּמֹהוּ וְעֵת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב אין כמו
וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ׃ וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא ישע
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אֶשְׁבֹּר עֻלּוֹ שבר על
מֵעַל צַוָּארֶךָ וּמוֹסְרוֹתֶיךָ אֲנַתֵּק יסר צוּר
וְלֹא יַעַבְדוּ בּוֹ עוֹד זָרִים׃ וְעָבְדוּ נתק עבד
אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד זרה
מַלְכָּם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם׃ וְאַתָּה קום
אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם יְהוָה ירא
וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ חתת ישע
מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֶאֶרֶץ שִׁבְיָם רחק שָׁבָה
וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין שוב
מַחֲרִיד׃ כִּי אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם יְהוָה חרד
לְהוֹשִׁיעֶךָ כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל עשׂה
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֲפִצוֹתִיךָ שָּׁמָּה אַךְ אֹתְךָ פוץ

Trâsla.B.Vie.

& fecit vos cõfidere in mendacio: idcirco hec dicit dñs. Ecce ego visitabo super semeiam & super semen eius. Non erit ei vir sedens in medio populi huius: & non videbit bonũ quod ego faciam populo meo dicit dñs: quia preuaricationẽ locuta est aduersus dominum. 30.

Hoc verbũ quod factũ est ad hieremiam a domino: dicens. Hec dicit dominus de israel: dicens. Scribe tibi oia verba que locutus sum ad te in libro. Ecce enim dies veniũt dicit dñs: & conuertam conuersionẽ populi mei israel & iuda dicit dominus: & cõuertã eos ad terram quã dedi patribus eorũ & possidebunt eã. Et hec verba que locuta est dominus ad israel & ad iudam. Quoniam hec dicit dominus. Vocem terroris audiuimus formido: & nõ est pax. Interrogate & videte si generat masculus. Quare ergo vidi oĩs viri manũ sup lumbũ suũ qsi parturientis: & cõuerse sũt oĩa facies in auruginem. Ve qa magna dies illa: nec est similis ei: tẽpus qz tribulatiõis est iacob: & ex ipsa saluabitur. Et erit in die illa dicit dominus exercituũ: conteram iugum eius de collo tuo: & vincula eius dirumpam. Et non dominabũtur ei amplĩ alieni: sed seruiẽt domino deo suo: & dauid regi suo quẽ suscitabo eis. Tu ergo ne timeas serue meus iacob dicit dominus: neq; paueas israel: qa ecce ego saluabo te de terra lõginq; & semẽ tuũ de terra captiuitatis eox. Et reuertetur iacob & requiescet & affluet & nõ erit qui timeat: qm̃ tecũ sũ dicit dñs vt saluẽ te. Faciã enĩ cõsumationẽ in cũctis gentibus in quibus dispersi te: te autem

Trâs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

τ cõfidere fecit vos sup iniquo. ꝓpterea καὶ πεποιθέναι ἐποίησεν ὑμᾶς ἐπ' ἀδίκῳ. διὰ τοῦτο
sic dixit dñs:: ecce ego visitabo sup sa- οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισκέψομαι ἐπὶ σα
maiam τ sup genus eius: τ nõ erit ei homo μαίαν καὶ ἐπὶ γένος αὐτ. καὶ οὐκ ἔσται αὐτῷ ἄνθρωπος
in medio vt ut videat bona q̃ ego faciã vobis ἐν μέσῳ ὑμῶν τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐγὼ ποιήσω ὑμῖν
ait dñs. qz ꝓuaricat locut est aduers dñm. λέγει κύριος. ὅτι ἀποστασίαν ἐλάλησεν κατὰ τοῦ κυρίου.

C.30. A

Verbum qđ factũ est ad hieremiã a dño vt ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου λέ
diceret. sic dixit dñs deꝰ israel dicẽs: scribe γειν. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ λέγων. γράψον
oia verba q̃ loquutus sum ad te πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐχρημάτισα πρὸς σὲ
in libro qz ecce dies veniunt dicit dñs: ἐπὶ βιβλίῳ, ὅτι ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται φησὶν κύριος,
τ reuerti faciã trãsmigrationẽ ꝓpli mei israel τ iu- καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποικίαν λαοῦ μου ἰσραὴλ καὶ ἰου
da ait dñs: τ reuerti faciã eos in trã δα εἶπεν κύριος, καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν
quã dedi ꝓtribus eox τ dñabuntur e- ἣν ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν καὶ κυριεύσουσιν αὐ
ius: τ hec verba q̃ locut est dñs sup is- τῆς, καὶ οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ ἰσρ
rael τ iudam. sic dixit dñs: vocẽ timori αὴλ καὶ ἰούδαν. οὕτως εἶπεν κύριος, φωνὴν φόβου
audiet̃is. formido τ nõ est pax. interrogate ἀκούσεσθε. φόβος καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη. ἐρωτήσατε
τ videte si pepit masculꝰ: qz vidi oẽm ho καὶ ἴδετε εἰ ἔτεκεν ἄρσεν; διότι ἑώρακα πάντα ἄν=
minem τ manus eius sup lumbũ eius θρωπον καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ
tã ꝑturientis: τ cõuerse sunt. facies in auriginẽ ὡς τικτούσης; καὶ ἐστράφησαν. πρόσωπα εἰς ἴκτερον
veh qz magna dies illa τ nõ est talis ouai ὅτι μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ οὐκ ἔστιν τοιαύ=
τ tẽpus angustiũ est iacob: τ ex isto τη καὶ χρόνος στενός ἐστιν τῷ ἰακώβ, καὶ ἐκ τούτου
saluabitur. in die illa ait dñs ex- σωθήσεται. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἶπεν κύριος τῶν δυ
ercituũ cõteram iugũ de collo eox: τ νάμεων συντρίψω ζυγὸν ἀπὸ τραχήλου αὐτῶν, καὶ
vincula eox diſrũpaz: τ nõ opabũt ip τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διαρρήξω, καὶ οὐκ ἐργῶνται αὐ
si vltra alienis: τ opabũt dño deo su- τοὶ ἔτι ἀλλοτρίοις, καὶ ἐργῶνται τῷ κυρίῳ θεῷ αὐ
o: τ dauid regem suum suscitabo eis: τῶν, καὶ τὸν δαυὶδ βασιλέα αὐτῶν ἀναστήσω αὐτοῖς,
tu ãt ne timeas serue meꝰ iacob ait dñs: ne σὺ δὲ μὴ φοβοῦ δοῦλέ μου ἰακὼβ λέγει κύριος, οὐ
q̃ paueas israel. qm̃ ecce ego saluabo te de tra δὲ μὴ πτοηθῇς ἰσραήλ. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ σώσω σε ἐκ γῆς
lõginqua τ semẽ tuũ de tra captiuitatis eo- μακρόθεν καὶ τὸ σπέρμα σου ἐκ γῆς τῆς αἰχμαλωσίας αὐ
rũ. τ reuertetur iacob: τ requiescet τῶν. καὶ ἀποστραφήσεται ἰακώβ, καὶ ἀναπαύσε
τ affluet oibus bonis. τ nõ erit q̃ται καὶ πλουτεῖσει πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς. καὶ οὐκ ἔσται ὁ
timeat: qm̃ tecũ sũ dicit dñs vt sal φοβούμενος, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμὶ λέγει κύριος τοῦ σώ
uem te. faciam .n. cõsumationẽ in oĩb gẽtib σαι σε. ποιήσω γὰρ συντέλειαν ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνε
bi in q̃b dispsi te: te aũt σι ἐν οἷς διεσπειράσε, σὲ δὲ

Infra 46.8. Esai. 44.28

B

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Hie.	Tex.he.biere.xxij. Pũtiua.heb.
nõ faciã in cõsumationẽ: sed erudiã te in ỽu μὴ ποιήσω ἐις συντέλειαν, ἀλλὰ παιδεύσω σε ἐν iudicio: z mũdans nõ mũdabo te. sic dixit do= κρίσει, καὶ καθαρίζων οὐ καθαριῶ σε· οὕτως εἶπεν κύ C minꝰ: suscitaui cõtritionẽ: doloroſa plaga tua: nõ eſt ριος, ἀνέστησα σύντριμμα, ἀλγηρὰ ἡ πληγή σου, οὐκ ἔστιν iudicãs tudiciũ tuũ in dolorẽ. curata es: vtilitas nõ κρίνων κρίσιν σου εἰς ἀλγηρόν· ἰατρεύθης, ὠφέλεια οὐκ eſt tibi. oẽs amici tui oblitiſũt tui te nõ ἔστι σοι· πάντες οἱ φίλοι σου ἐπελάθοντό σου σὲ οὐ μὴ iterrogabũt: q; plaga inimici pcuſſi te caſtigo ἐπερωτήσουσιν, ὅτι πληγὴν ἐχθροῦ ἐπαισά σε παι= 3.Reg.22. tione forti ſup oẽm iniq̃tatẽ tuã: multiplicata δείαν σκληρὰν ἐπὶ πᾶσαν ἀδικίαν σου, ἐπεπλούνθη ſunt pcta tua. q̃d clamas in cõtritione σαι αἱ ἁμαρτίαι σου. τί βοᾷς ἐπὶ συντρίμματί tua: iſanabilis dolor tuꝰ ꝓpter multitudinẽ iniq̃tatis σου; ἀνίατος ὁ πόνος σου διὰ τοῦ πλήθους τῆς ἀδικίας tuc: z ꝓpter peccata tua dura feci σου, καὶ διὰ τῶν ἁμαρτιῶν σου τῶν σκληρῶν ἐποίησά tibi hec. ꝓpterea oẽs comedẽtes te deuora σοι ταῦτα· διὰ τοῦτο πάντες οἱ ἐσθίοντές σε βρω= buntꝫ: z oẽs hoſtes tui: in captiuita= θήσονται, καὶ πάντες οἱ ἐχθροί σου, εἰς αἰχμαλω= tem venient. z erũt q̃ irridẽt te in deri σίαν ἥξουσιν· καὶ ἔσονται οἱ διαφοροῦντές σε εἰς διαφό sionẽ: z oẽs depꝛedantes te dabo in pꝛe ρημα, καὶ πάντας τοὺς προνομεύοντάς σε δώσω εἰς προ D dam: q; obducã ſanitatẽ tuã a plaga doloꝛo νομήν, ὅτι ἀνάξω τὸ ἴαμά σου ἀπὸ πληγῆς ὀδυνη= ſa: ſanabo te dicit dñs: q; diſperſa vocata ρᾶς, ἰατρεύσω σε φησὶν κύριος, ὅτι ἐπωνομάκη ἐκλη= es ſion: q; q̃rebrat nõ eſt eam. ſic dixit do= θης σιών, ὅτι ζητῶν οὐκ ἔστιν αὐτήν· οὕτως εἶπεν κύ= minꝰ: ecce ego cõuerto captiuitatis tẽtationẽ iacob: z ριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστρέφω τὴν αἰχμαλωσίαν ἰακὼβ, καὶ eius miſerebor: z edificabitur captiuitatis eius miſerebo: z edificabitur τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ ἐλεήσω, καὶ οἰκοδομηθήσεται ciuitas in excelſo ſuo: z templũ ſcõm iudiciũ πόλις ἐπὶ τὸ ὕψος αὐτῆς, καὶ ὁ ναὸς κατὰ τὸ κρίμα ſuum ſedebit: z egredientur ab eis canẽ αὐτοῦ καθεδεῖται, καὶ ἐξελεύσονται ἀπ' αὐτων ᾄδον tes: z vox ludentiũ. z multiplicabo eos: z τες, καὶ φωνὴ παιζόντων· καὶ πλεονάσω αὐτούς, καὶ non minuentur. z ingredientur filii eius ſicut οὐ μὴ ἐλαττωθῶσιν· καὶ εἰσελεύσονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὡς prius: z teſtimonia eoꝝ añ facie eꝝ πρότερον, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῶν κατὰ πρόσωπόν meã dirigẽtur: z viſitabo ſup oẽs μου ὀρθωθήσεται, καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας τοὺς tribulãtes eos: z erunt fortiores eis. ſup θλίβοντας αὐτούς, καὶ ἔσονται ἰσχυρότεροι αὐτῶν. ἐπ' αὐ eos z ꝓnceps eius ex eo egredietur. z cõgre τοὺς καὶ ὁ ἄρχων αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται· καὶ συ gabo eos: z cõuertentur ad me: q; ds eſt ναξῶ αὐτούς, καὶ ἐπιστρέψουσιν πρός με, ὅτι τίς ἐστιν iſte q̃ dedit coꝝ ſuum vt ꝙuertaꝫ ad οὗτος ὃς ἔδωκεν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπιστρέψαι πρός me dicit dñs: z eritis mihi in ꝓpl̃m: z ego me λέγει κύριος; καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, κἀγὼ ἔσομαι vobis ī dñm: q; ira dñi egreſſa ē cũ furoꝛe egreſſa ē ira ὑμῖν εἰς κν̄, ὅτι ὀργὴ κυρίου ἐξῆλθεν θυμώδης· ἐξῆλθεν ὀργὴ ruens ad impios veniet. nõ auertetur ira furoꝛ σκεφοδὴν ἐπὶ ἀσεβεῖς ἥξει· οὐ μὴ ἀποστραφῇ ὀργὴ θυμοῦ dñi: donec faciat z donec ꝓstituat conatum coꝛdis κυρίου, ἕως ποιήσῃ καὶ ἕως καταστήσῃ ἐγχείρημα καρδί sui. in nouiſſimo dieꝝ cognoſcetis ea. ας αὐτοῦ· ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν γνώσεσθε αὐτά. Ca.31.

A IN tꝑe illo ait dñs: ero in ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἶπεν κύριος, ἔσομαι εἰς deũ generi iſrael: z ipi erunt mihi in ꝓpl̃m. θεὸν παντὶ γένει ἰσραήλ, καὶ αὐτοί ἔσονταί μοι εἰς λαόν

B

C.30. A

Infra 46.g. Eſai. 44.d.

nõ faciã in cõſumationẽ: ſed caſtigabo te in iudicio: z mũdans nõ mũdabo te.	non faciam in cõſumationẽ: ſed caſtigabo te in iudicio vt tibi nõ videaris innoxius: qa hec dicit dñs.	לֹא אֶעֱשֶׂה כָלָה וְיִסַּרְתִּיךָ לַמִּשְׁפָּט
		נַקֵּה לֹא אֲנַקֶּךָּ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
		אָנוּשׁ חֲלָה נַחְלָה מַכָּתֵךְ אֵין
		נָבָה דִּין דָּן דִּינֵךְ לְמָזוֹר רְפֻאוֹת תְּעֻלָּה
		זוּר עֲלָה אֵין לָךְ כָּל מְאַהֲבַיִךְ שְׁכֵחוּךְ אֹתָךְ
		אָהַב דָּרַשׁ לֹא יִדְרֹשׁוּ כִּי מַכַּת אוֹיֵב הִכִּיתִיךְ
		נָבָה אָיַב
		נָבָה יָסַר מוּסַר אַכְזָרִי עַל רֹב עֲוֹנֵךְ עָצְמוּ
		כָּזַר עָזַק חַטֹּאתָיִךְ מַה תִּזְעַק עַל שִׁבְרֵךְ
		נָאַב אָנוּשׁ מַכְאֹבֵךְ עַל רֹב עֲוֹנֵךְ
		עָשָׂה עָצְמוּ חַטֹּאתַיִךְ עָשִׂיתִי אֵלֶּה
		אָבַל לָךְ לָכֵן כָּל מְאַכְלַיִךְ יֵאָכֵלוּ וְכָל
		צוּר שָׁבָה צָרַיִךְ כֻּלָּם בַּשְּׁבִי יֵלֵכוּ וְהָיוּ שֹׁסַיִךְ
		הָיָה שָׁסָה לִמְשִׁסָּה וְכָל בְּזָזַיִךְ אֶתֵּן לָבָז
		נָתַן בָּזַז כִּי אַעֲלֶה אֲרוּכָה לָךְ וּמִמַּכּוֹתַיִךְ
		עָלָה אָרַךְ אַרְפָּאֵךְ נְאֻם יְהוָה כִּי נִדָּחָה קָרְאוּ
		נָבָה רָפָא לָךְ צִיּוֹן הִיא דֹּרֵשׁ אֵין לָהּ כֹּה
		דָּחָה
		שׁוּב שָׁבָה אָמַר יְהוָה הִנְנִי שָׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי
		שָׁבָן רָתַם יַעֲקֹב וּמִשְׁכְּנוֹתָיו אֲרַחֵם וְנִבְנְתָה
		בָּנָה תֵּל עִיר עַל תִּלָּהּ וְאַרְמוֹן עַל מִשְׁפָּטוֹ
		שָׁפַט יֵשֵׁב וְיָצָא מֵהֶם תּוֹדָה וְקוֹל
		שָׂחַק רָבָה מְשַׂחֲקִים וְהִרְבֵּיתִם וְלֹא יִמְעָטוּ
		מָעַט כָּבַד וְהִכְבַּדְתִּים וְלֹא יִצְעָרוּ וְהָיוּ בָנָיו
		צָעַר הָיָה כְּקֶדֶם וַעֲדָתוֹ לְפָנַי תִּכּוֹן וּפָקַדְתִּי
		יָעַד פָּנָה עַל כָּל לַחֲצָיו וְהָיָה אַדִּירוֹ מִמֶּנּוּ
		כּוּן אָדַר
		קָרַב וּמֹשְׁלוֹ מִקִּרְבּוֹ יֵצֵא וְהִקְרַבְתִּיו
		וְנָגַשׁ אֵלַי כִּי מִי הוּא זֶה עָרַב
		נָגַשׁ אֶת לִבּוֹ לָגֶשֶׁת אֵלַי נְאֻם יְהוָה
		הָיָה וִהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה
		לָכֶם לֵאלֹהִים הִנֵּה סַעֲרַת יְהוָה
		חֵמָה יָצְאָה סַעַר מִתְגּוֹרֵר עַל רֹאשׁ
		חוּל שׁוּב רְשָׁעִים יָחוּל לֹא יָשׁוּב חֲרוֹן
		חָרָה אַף יְהוָה עַד עֲשֹׂתוֹ וְעַד הֲקִימוֹ
		קוּם זָמַם מְזִמּוֹת לִבּוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
		יוֹם בִּין
Ca.xxxj.	תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ	בָּעֵת הַהִיא
		הָיָה נְאֻם יְהוָה אֶהְיֶה לֵאלֹהִים לְכֹל
		שִׁבְחָה הָיָה מִשְׁפְּחוֹת יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.be.Biere.xxxi.

כה אָמַר יְהוָה מָצָא חֵן בַּמִּדְבָּר
עַם שְׂרִידֵי חָרֶב הָלוֹךְ לְהַרְגִּיעוֹ
יִשְׂרָאֵל׃ מֵרָחוֹק יְהוָה נִרְאָה לִי
וְאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךָ עַל כֵּן
מָשַׁכְתִּיךָ חָסֶד׃ עוֹד אִבָּנֵךְ וְנִבְנֵית
בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל עוֹד תַּעְדִי תֻפַּיִךְ
וְיָצָאת בִּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים׃ עוֹד
תִּטְעִי כְרָמִים בְּהָרֵי שֹׁמְרוֹן נָטְעוּ
נֹטְעִים וְחִלֵּלוּ׃ כִּי יֵשׁ יוֹם קָרְאוּ
נֹצְרִים בְּהַר אֶפְרָיִם קוּמוּ וְנַעֲלֶה
צִיּוֹן אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ כִּי כֹה
אָמַר יְהוָה רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה
וְצַהֲלוּ בְּרֹאשׁ הַגּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ
הַלְלוּ וְאִמְרוּ הוֹשַׁע יְהוָה אֶת
עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ הִנְנִי
מֵבִיא אֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְקִבַּצְתִּים
מִיַּרְכְּתֵי אֶרֶץ בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ הָרָה
וְיֹלֶדֶת יַחְדָּו קָהָל גָּדוֹל יָשׁוּבוּ
הֵנָּה בַּבְכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם
אוֹלִיכֵם אֶל נַחֲלֵי מַיִם בְּדֶרֶךְ יָשָׁר
לֹא יִכָּשְׁלוּ בָהּ כִּי הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל
לְאָב וְאֶפְרַיִם בְּכֹרִי הוּא׃ שִׁמְעוּ
דְבַר יְהוָה גוֹיִם וְהַגִּידוּ בָּאִיִּים
מִמֶּרְחָק וְאִמְרוּ מְזָרֶה יִשְׂרָאֵל
יְקַבְּצֶנּוּ וּשְׁמָרוֹ כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ׃ כִּי
פָדָה יְהוָה אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק
מִמֶּנּוּ׃ וּבָאוּ וְרִנְּנוּ בְּמְרוֹם צִיּוֹן
וְנָהֲרוּ אֶל טוּב יְהוָה עַל דָּגָן וְעַל
תִּירוֹשׁ וְעַל יִצְהָר וְעַל בְּנֵי צֹאן
וּבָקָר וְהָיְתָה נַפְשָׁם כְּגַן רָוֶה
וְלֹא יוֹסִיפוּ לְדַאֲבָה עוֹד׃ אָז
תִּשְׂמַח בְּתוּלָה בְּמָחוֹל וּבַחוּרִים
יַחְדָּו וְהַפַּכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן
וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים מִיגוֹנָם׃
וְרִוֵּיתִי נֶפֶשׁ הַכֹּהֲנִים דָּשֶׁן וְעַמִּי
טוּבִי יִשְׂבְּעוּ נְאֻם יְהוָה׃ כֹּה
אָמַר

Trásla.B.Vie.

Hec dicit dñs. Inuenit gratiam in deserto
populus qui remāserat gladio. Vadet ad requiē
suam israel. Longe dñs apparuit mihi.
Et in charitate ppetua dilexi te: ideo
attraxi te miserās. Rursumq; edificabo te: &
edificaberis virgo israel.
Adhuc ornaberis tympanis tuis & egredieris in
choro ludentiū. Adhuc
plantabis vineas in mōtibus samarie. Plantabūt
plantātes: & donec tpus
veniat non vindemiabūt:
qa erit dies in qua clamabūt custodes in mōte
effraim. Surgite & ascēdam in siō ad dñm deū
nostrū: qa hec dicit dñs.
Exultate in leticia iacob
& hinnite contra caput
gentium: personate &
canite & dicite. Salua
domine
populū tuum reliquias
israel. Ecce ego
adducā eos de terra aquilonis: & congregabo eos
ab extremis terre: iter
quos erunt cecus & claudus & pregnās & pariēs
simul cetus magnus reuertentiū huc. In fletu
veniēt & in misericordia
reducā eos. Et adducam
eos per torrētes aquarū
in via recta & nō impingent in ea: qa fact? sum
israeli pater: & effraim
primogenitus meus est.
Audite verbū dñi gentes: & annūciate in insulis que procul sunt: & dicite. Qui dispersit israel
cōgregabit eū: & custodiet eū sicut pastor gregē
suū. Redemit enim dñs
iacob & liberauit eū de
manu potētioris. Et venient & laudabūt in mōte
sion & confluent ad
bona dñi sup frumēto:
vino & oleo & fetu pecorum
& armentorū: eritq; aīa
eor q̄si hortus irriguus:
& vltra non esurient.
Tunc letabitur
virgo in choro: iuuenes
& senes
simul. Et conuertam luctum eorum in gaudium
& consolabor eos: & letificabo a dolore suo.
Et inebriabo aīam sacerdotū pinguedine: & pplus
meus bonis meis adimplebitur ait dñs. Hec dicit

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

οὕτως εἶπεν κύριος, εὗρον θερμὸν ἐν ἐρήμῳ μετὰ ὀλωλότων ἐν μαχαίρᾳ. βαδίσατε καὶ μὴ ὀλέσητε τὸν Ισραηλ: dñs de longe apparebit ei dilectiōe ppetua tua dilexi te: ideo attraxi te in miserationē μου ἠγάπησά σε. διὰ τοῦτο εἵλκυσά σε ἐλεημένη adhuc edificabo te: et edificaberis virgo israel: adhuc assumes tympanū tuū: et egredieris cū choris ludentium. adhuc plantate vineas in mōte samarie: plantantes plantate: et laudantes laudate: qz est dies vocatiōis respondentes εἶπατε ἔτι οἰκοδομήσω σε, καὶ οἰκοδομηθήσῃ παρθένος Ισραηλ ἔτι λήψῃ τύμπανόν σου, καὶ ἐξελεύσῃ μετὰ σου τῶν παιζόντων. ἔτι φυτεύσατε ἀμπελῶνας ἐν ὄρεσιν σαμαρείας, φυτεύσαντες φυτεύσατε, καὶ ἀνέντες ἀνέσατε, ὅτι ἔσται ἡμέρα κλήσεως ἀπολογουμένων ἐν ὄρεσιν ἐφραίμ. ἀνάστητε καὶ ἀνάβητε ἐν σιὼν πρὸς κύριον θεὸν ὑμῶν, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος τῷ Ιακωβ: exultate et hinnite in caput gentiū: audita facite et laudate dicite saluum fac dñs pplm suum reliquias israel. ecce ἀγαλλιᾶσθε ἐν κεφαλῇ ἐθνῶν, ἀκουσθήτω ποιήσατε καὶ αἰνέσατε εἴπατε σῶσον κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ τὰ κατάλοιπα Ισραηλ. ἰδοὺ ego adduco eos ad aqlone et congregabo eos ab ἐγὼ ἄγω αὐτοὺς ἀπὸ βορρᾶ καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπ' extremo fre in solēnitate pasche. et generabit filios multos et reuertentur huc. in fletu egressi sunt et in cōsolatione adducā eos. ducēs ad fontes aquaꝝ in via recta. et nō errabunt in ea: qz factus sum israel in pātem: et ephraim primogenit? meus est. audite verbū dñi gētes: et annunciate in insulas q̄ procul sunt. dicite q̄ ventilauit israel congregabit eū: et custodiet eū q̄si pastor gregē suum: qz redemit dñs iacob et liberauit eum de manu fortiorꝝ ἄκουσατε λόγον κυρίου ἔθνη, καὶ ἀναγγείλατε εἰς νήσους τὰς μακρὰν καὶ εἴπατε ὁ διασκορπίσας τὸν Ισραηλ συνάξει αὐτόν, καὶ φυλάξει αὐτὸν ὡς ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ, ὅτι ἐλυτρώσατο κύριος τὸν Ιακωβ καὶ ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ χειρὸς κραταιοτέρων αὐτοῦ: et veniēt et letabuntur in mōte sion: et fluent ad bona dñi ad tram frumēti et οἴνου καὶ ἐλαίου καὶ γενημάτων καὶ προβάτων: et erit aia eoꝝ quasi lignū fructiferum: et nō esurient vltra. tūc letabuntur virgines in choro iuuenes & senes simul. Et conuertam luctum eorum in gaudium & consolabor eos: & letificabo a dolore suo. Et inebriabo aīam sacerdotū pinguedine: & pplus meus bonis meis implebitur sic dixit

ἥξουσιν καὶ ἀγαλλιάσονται ἐν τῷ ὄρει σιων: et venient ad bona dñi ad tram frumēti et vini et olei et fructus et pecoꝝ et armentorum: et erit aia eoꝝ quasi lignū fructiferum: et nō esurient vltra. tūc letabuntur virgines in choro iuuenes & senes simul. Et conuertam luctum eorum in gaudium & consolabor eos: et faciam eos letantes. magnificabo et inebriabo aīam sacerdotū filioꝝ leui: pplus meus bonis meis implebitur sic dixit

Universidad de Deusto

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

dñs vox in rama audita ē lamētatio ⁊ fletus · ⁊ κύριος φωνὴ ἐν ῥαμᾶ ἠκούσθη θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ
S.g. Mat. 2.c. luctus rachel plorans filios suos: ⁊ ὀδυρμὸς ῥαχὴλ ἀποκλαιομένη τοὺς υἱοὺς αὐτῆς, καὶ
nō voluit cōsolari: qz nō sunt: sic di= οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν, οὕτως εἶ=
cit dñs: desinat vox tua a ploratu πεν κύριος, διαλειπέτω ἡ φωνή σου ἀπὸ κλαυθμοῦ
⁊ oculi tui a lachrymis: qz est merces καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀπὸ δακρύων, ὅτι ἔστιν μισθὸς
tuis opib⁹ dicit dñs: ⁊ reuertentur de τοῖς σοῖς ἔργοις λέγει κύριος, καὶ ἐπιστρέψουσιν ἐκ
tra inimicox ⁊ erit spes nouissimis tuis: di= γῆς ἐχθρῶν καὶ ἔσαι ἐλπὶς τοῖς ἐσχάτοις σου, λέ=
cit dñs. ⁊ reuertentur filij ad terminos su γει κύριος. καὶ ἐπιστρέψουσιν οἱ υἱοὶ εἰς τὰ ὅρια αὐ=
os. audiēs audiui ephraim lamētantē: castigasti τῶν. ἀκούων ἤκουσα ἐφραὶμ ὀδυρομένου, ἐπαίδευσάς
me ⁊ erudit⁹ sū. ego q̄si vitul⁹ nō didi με καὶ ἐπαιδεύθην. ἐγὼ ὡσεὶ μόσχος οὐκ ἐδιδάχ
ct. cōuerte me ⁊ cōuertar: qz tu dñs θην. ἐπίστρεψόν με καὶ ἐπιστρέψω, ὅτι σὺ κύριος ὁ
deꝰ me⁹: qz post captiuitatē meā egi pniam: θεός μου, ὅτι ὕστερον αἰχμαλωσίας μου μετενόησα,
⁊ postq̄ cognoui ego īgemui in die⁹ cōfusiōis. καὶ ὕστερον τοῦ γνῶναί με ἐστέναξα ἐφ' ἡμέραις αἰσχύνης.
⁊ ostendi te qñ accepi opprobriū ex adolescētia mea. καὶ ὑπεδέιξάς με ὅτι ἔλαβον ὀνειδισμὸν ἐκ νεότητός μου.
fili⁹ dilect⁹ mihi ephraim puer deliciatus: qz υἱὸς ἀγαπητός ἐμοὶ ἐφραὶμ παιδίον ἐντρυφόν, ὅτι
p eo qđ verba mea in eo memoria recordabor ei= ἀφ' οὗ οἱ λόγοι μου ἐν αὐτῷ μνείᾳ μνησθήσομαι αὐ=
ius: idcirco festinauī sup eo miserās miserebor eius τοῦ, διὰ τοῦτο ἔσπευσα ἐπ' αὐτῷ ἐλεῶν ἐλεήσω αὐτὸν
ait dñs: statue tibi ipi speculatores fac pe= τοῦ, λέγει κύριος, στῆσον σεαυτῷ ἐπισκόπους ποίησον τι=
nam: da cor tuū in hūeros tuos. via φησὶν κύριος, στῆσον σεαυτῷ ἐπισκόπους ποίησον τι=
mōrias, dōs kardiā tuā eis tous ōmous sou. ὁδὸν μωρίαν, δὸς καρδίαν σου εἰς τοὺς ὤμους σου. ὁδὸν
in q̄ ambulasti reuertere virgo israel: re= ἐν ᾗ πεπόρευσαι ἀπόστρεφον παρθένος ἰσραὴλ, ἀπο
uertere in ciuitates tuas lugens: vsq quo pucr στρεφον εἰς τὰς πόλεις σου πενθοῦσα, ἕως πότε ἀπο
teris filia desperata: qz creauit dñs sa= στρέψεις θυγάτηρ ἀπεγνωσμένη; ὅτι ἔκτισεν κύριος σω
lutem in plantationem nouā in salute tua cir τηρίαν εἰς καταφύτευσιν καινὴν ἐν σωτηρίᾳ σου πε
cuibunt hoies: sic dixit dñs vir ριελεύσονται ἄνθρωποι, οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυ=
tutum deus israel: adhuc dicēt sermonē i= νάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἔτι ἐροῦσιν τὸν λόγον τοῦ
sti in tra iuda ⁊ in vrbibus eius: qñ τοῦτο ἐν γῇ ἰούδα καὶ ἐν πόλεσιν αὐτοῦ, ὅταν
reduxero trāsmigrationē eius: benedictus do= ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ, εὐλογημένος κύ=
min⁹ sup iustum mōtes sancti eius. ⁊ q̄ inhabi= ριος ἐπὶ δίκαιον ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ. καὶ οἱ ἐνοικοῦν=
tāt in tra iudea ⁊ in oi ciuitate eius simul cū τες ἐν γῇ ἰουδαία καὶ ἐν πάσαις πόλεσιν αὐτοῦ ἅμα
agricola: ⁊ eleuabit in grege: qz iebriaui ani γεωργῷ, καὶ ἀρθήσεται ἐν ποιμνίῳ, ὅτι ἐμέθυσα ψυ
mā lassam: ⁊ oēm aiam esurientē impleui. ppterea χὴν διαλιποῦσαν, καὶ πᾶσαν ψυχὴν πεινῶσαν
suscitat⁹ sū ⁊ vidi: ⁊ somnus me⁹ dulcis mihi fact⁹ ē. ecce ἐνέπλησα. διὰ τοῦτο ἐξηγέρθην καὶ ἴδον, καὶ ὕπνος
dies veniunt dicit dō μου ἡδύς μοι ἐγένετο. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύ=
min⁹: ⁊ seminabo israel ⁊ iudā semine ριος, καὶ σπερῶ τὸν ἰσραὴλ καὶ τὸν ἰούδαν σπέρμα
hominis ⁊ semine iumēti: ⁊ erit sicut vigilaui ἀνθρώπου καὶ σπέρμα κτήνους, καὶ ἔσαι ὡσπερ ἐγρηγόρων

Trāsla.B.Hie.

[r]dñs.[s]Vox[t]in excelso[u]audita est[x]lamētationis[r]luctus &[t]fletus:[a]rachel[b]plorantis[b]filios suos: & [c]nolentis[r]consolari[s]sup[b]eis:[t]quia[x]non sunt. [c]Hec[u]dicit[u] dñs.[c] Quiescat[b]vox tua[a]a ploratu [c]&[t]oculi tui[s]a lachrymis: [r]quia[u]est[x]merces [r]operi tuo:[t]ait[s] dñs.[b] Et reuertentur[c]de terra [c]inimici:[r]& est[t]spes[s] nouissimis tuis:[b]ait [c]dñs.[x]et reuertentur[t]filii tui[u] ad terminos suos. [u]Audiens[c]audiui[r]effraim [q]trāsmigrante[r] Castigasti me dñe:[c] & eruditus sum [r]q̄si iuuēculus[u]indomit⁹. [r]Cōuerte me'& cōuertar: [a]quia[b]tu[c]dñs[b]deus meus. [r]Postq̄[c]eni[s]cōuertisti me [b]egi penitētiam:[t]& postq̄ [x]ostēdisti mihi[t]pcussi[r]femur meū.[c] Cōfusus sum [b]&[q]erubui :[r]quoniam[s]sustinui[t]opprobrium [c]adolescentie mee.[x]Si filio [r]honorabilis[s]mihi[a] effrai [b]si[c]puer[b]delicatus[c]qa[r]ex quo[s] locutus sum[b]de eo [t]adhuc[x]recordabor eius. [u]Idcirco[c] cōturbata sunt [b]viscera mea[q]sup eū[r]miserans[s] miserebor eius[t] ait [u]dñs.[x]Statue[r]tibi'[t]speculam[a] pone[b]tibi[c] amaritudines.[b]Dirige[c]cor tuū[r] in viā rectā in q̄[b]ambulasti. [t]Reuertere[x]virgo[t]israel: [u]reuertere[u]ad [c]ciuitates tuas[b]istas.[q] Vsq̄quo[c]dlitiis dissolueris[r]filia[u]vaga.[x] Quia[r] creauit [t]dominus[s]nouum [b]sup terrā:[c]femina[b]circūdabit[r]virū.[t]Hec[c]dicit[b]dñs [t]exercituum[x]deus[t]israel. [u]Adhuc [u]dicent [c] verbum [b] istud [q]in terra [r]iuda[s]& in vrbib⁹ eius[r]cū cōuertero[x] captiuitatē eorū.[r]Bñdicat tibi[t]dñs[a]pulchritudo[b] iusticie:[c] mons [b]sanct⁹.[c] Et habitabūt[r] in eo[s]iudas[b]& oēs[t] ciuitates eius[x]simul[t]agricole[u]& mi nates[u]greges:[c]qa[r]inebriaui[q]aiam[r]lassam:[c]& oēm [r]aiam[u]esurientē[x]saturaui. [r]Ideo q̄si de somno[c] suscitat⁹sum:[b]& vidi:[c]& sōnus meus[b]dulcis[c]mihi.[r] Ecce [s]dies[b] veniunt [c]dicit[x] dominus :[t]& seminabo[u] domum [c]israel[b]&[q]domum[r]iuda[a]semine[t] hominum [u]& semine[c]iumentorum. [r]Et[s]sicut[a]vigilaui

Ter.be.biere.kri. Pritiua.heb.

רום שָׁמַע יְהוָה קוֹל בְּרָמָה נְשְׁמָע נְהִי בְּכִי
נהה תַּמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ
סרר נָחֶם מֵאֲנָה לְהֻנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ׃
כה אָמַר יְהוָה מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי
ועין וְעֵינַיִךְ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר
שוב לְפָעֳלָתֵךְ נְאֻם יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ
אוב אָיֵב׃ וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם
נבה יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם׃ שָׁמוֹעַ
עבד שָׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוֹדֵד יִסַּרְתָּנִי
יסר שוב וָאִוָּסֵר כְּעֶגֶל לֹא לָמָד הֲשִׁיבֵנִי
וְאָשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהָי׃
כִּי אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי
ידע בּוּשׁ הוֹדָעִי סָפַקְתִּי עַל יָרֵךְ בֹּשְׁתִּי
כלם וְגַם נִכְלַמְתִּי כִּי נָשָׂאתִי חֶרְפַּת
נער נְעוּרָי׃ הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם
שעשע יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים כִּי מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ
זכר זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל כֵּן הָמוּ מֵעַי
רחם לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם יְהוָה׃ הַצִּיבִי
נצב לָךְ צִיֻּנִים שִׂמִי לָךְ תַּמְרוּרִים
שום מָרַר שִׁתִּי לִבֵּךְ לַמְסִלָּה דֶּרֶךְ הָלָכְתִּי
שוב בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל שׁוּבִי אֶל
עיר חָמֵק עָרַיִךְ אֱלֹהִי׃ עַד מָתַי תִּתְחַמָּקִין הַבַּת
הַשּׁוֹבָבָה כִּי בָרָא יְהוָה חֲדָשָׁה
סבב בָּאָרֶץ נְקֵבָה תְסוֹבֵב גָּבֶר׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד
אמר יֹאמְרוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה בְּאֶרֶץ
עיר יְהוּדָה וּבְעָרָיו בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתָם
ברך יְבָרֶכְךָ יְהוָה נְוֵה צֶדֶק הַר הַקֹּדֶשׁ׃
עיר וְיָשְׁבוּ בָהּ יְהוּדָה וְכָל עָרָיו יַחְדָּו
אכר וְנָסְעוּ בַּעֲדָרִים כִּי רִוֵּיתִי
נפשׁ נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וְכָל נֶפֶשׁ דַּאֲבָה מִלֵּאתִי׃
קוץ עַל זֹאת הֲקִיצֹתִי וָאֵרֶא וְשִׁנָתִי
שנה עָרְבָה לִי׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים
בוא נְאֻם יְהוָה וְזָרַעְתִּי אֶת בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה זֶרַע אָדָם
וְזֶרַע בְּהֵמָה׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׁקַדְתִּי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.he.Biere.xxxi.

עֲלֵיהֶם ׀ לִנְתּוֹשׁ ׀ וְלִנְתוֹץ ׀ וְלַהֲרֹס נְתַשׁ נָתִץ
וּלְהַאֲבִיד וּלְהָרַע כֵּן אֶשְׁקֹד עֲלֵיהֶם הָרַם אָבַד
לִבְנוֹת וְלִנְטֹעַ נְאֻם יְהוָה ׀ בַּיָּמִים רוּעַ שָׂכַד
הָהֵם לֹא יֹאמְרוּ עוֹד אָבוֹת אָכְלוּ בֹּסֶר בֶּן יוֹם
וְשִׁנֵּי בָנִים תִּקְהֶינָה כִּי אִם אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת כָּל הָאָדָם הָאֹכֵל בֹּסֶר תִּקְהֶינָה שִׁנָּיו הִנֵּה יָמִים
בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְכָרַתִּי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה בְּרִית
חֲדָשָׁה לֹא כַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת אֲבוֹתָם בְּיוֹם הֶחֱזִיקִי בְיָדָם
לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר הֵפֵרוּ אֶת בְּרִיתִי וְאָנֹכִי בָּעַלְתִּי
בָם נְאֻם יְהוָה כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֶכְרֹת אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַיָּמִים הָהֵם נְאֻם יְהוָה נָתַתִּי אֶת תּוֹרָתִי
בְּקִרְבָּם וְעַל לִבָּם אֶכְתְּבֶנָּה וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם
וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת אָחִיו לֵאמֹר דְּעוּ אֶת יָדַע
יְהוָה כִּי כֻלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם נְאֻם יְהוָה כִּי אֶסְלַח גָּדַל סָלַח
לַעֲוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכָּר עוֹד עָוֹן זָכַר
כֹּה אָמַר יְהוָה נֹתֵן שֶׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם חֻקּוֹת יָרֵחַ וְכוֹכָבִים לְאוֹר חָקַק כּוֹכָב
לָיְלָה רֹגַע יָמָיו גָּלָיו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ אִם יָמוּשׁוּ הַחֻקִּים מוּשׁ חָקַק
הָאֵלֶּה מִלְּפָנַי נְאֻם יְהוָה גַּם זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ מִהְיוֹת גּוֹי לְפָנַי כָּל שָׁבַת הָיָה
הַיָּמִים כֹּה אָמַר יְהוָה אִם יִמַּדּוּ שָׁמַיִם מִמַּעְלָה וְיֵחָקְרוּ מוֹסְדֵי יוֹם מָדַד
אֶרֶץ לְמָטָּה גַּם אֲנִי אֶמְאַס בְּכָל זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ נְאֻם עָשָׂה
יְהוָה הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְנִבְנְתָה הָעִיר לַיהוָה מִמִּגְדַּל חֲנַנְאֵל בָּנָה בָּנָה
עַד שַׁעַר הַפִּנָּה וְיָצָא עוֹד קָוֶה

Trãsla.B.Vie.

super eos vt euellerẽ: & demolirer & dissiparem: & disperderẽ & affligerẽ: sic vigilabo super eos vt edificem & plantem: ait dominus. In diebus illis non dicent vltra: patres comederunt vuã acerbã: & dentes filiorũ obstupuerũt: sed vnusquisq; in iniqtate sua morietur. Ois hõ qui comederit vuã acerbam obstupescent dentes ei?. Ecce dies venient dicit dñs: & feriam domui israel & domui iuda fedus nouum. Non scm pactũ quod pepigi cum patrib? vestris in die qua apphendi manũ eorũ vt educerem eos de tra egypti: pactum quod irritum fecerunt: & ego dominatus sum eox dicit dominus: sed hoc erit pactum quod feriam cũ domo israel. Post dies illos dicit dominus: da bo legem meam in visceribus corũ & in corde eorũ scribã eam: & ero eis in deũ: & ipsi erunt mihi in populũ. Et non docebit vltra vir proximum suum: & vir fratrem suum: dicens cognosce dñm. Oes enim cognoscent me a minimo eorũ vsq; ad maximum: ait dñs: quia propiciabor iniqtati eorũ: & pcti eox nõ memorabor ampli?. Hec dicit dominus qui dat solem in lumine diei: ordinẽ lune & stellarum in lumine noctis: qui turbat mare & sonãt fluctus eius dñs exercituum nomen illi. Si defecerint leges iste corã me dicit dñs: tunc & semen israel deficiet vt non sit gens coram me cunctis diebus. Hec dicit dñs. Si mensurari poterunt celi sursum & inuestigari fundamenta terre deorsum: & ego abiiciam vniuersum semen israel pptr oĩa que fecerunt dicit dominus. Ecce dies venient dicit dominus & edificabitur ciuitas domino a turre ananehel vsq; ad portam anguli. Et exibit vltra normã

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

sup eos & destruerẽ & affligerẽ: sic vigilabo sup eos vt edificẽ & plantem eos: dicit dñs. in diebus illis nõ dicent vltra: patres comedesti vuã acerbã: & dentes filiox obstupuerũt: sed vnusquisq; suo peccato morietur: & comedẽtis vuã acerbã obstupescent dentes. ecce dies veniunt dicit dñs: & dispergam domum israel & domum iuda testamẽtũ nouũ: nõ scõm testamentũ qõ feci patribus eox in die in q̃ apphendi manũ eox vt educerẽ eos de tra egypti: q? ipi nõ mãserũt in testamẽto meo. & ego neglexi eos dicit dñs: q? hoc testamẽtũ qõ disponã domui israel post dies illas dicit dñs: dans leges meas in mentem eox: & in corda eox inscribam eos: & ero eis in deũ: & ipi erunt mihi in pplm: & nõ docebunt vltra vnusquisq; primũ suum & vnusquisq; fratrem suum dicens: cognosce dñm: q? omnes scient me a puo vsq; ad magnũ eox dicit dñs: q? ppici? ero iniqtatib? eox: & peccatox eox nõ ero mẽor ãpli?. sic dicit dñs dans solem in lucem diei: lunam & stellas in lucem noctis: & clamorẽ in mari: & resonuerũt fluctus ei? dñs omnipotens nomẽ illi: si cessauerint leges ei? a facie mea dicit dñs: & genos israel cessabit esse gens ante faciem meam oĩbus diebus: hec dicit dñs: si elcuatũ fuerit celum ĩ sublime: & si humiliatũ fuerit paumẽtũ sub fundamenta terre deorsũ: & ego nõ reprobabo gẽtes israel dicit dñs. pro oĩbus q̃ fecerunt.

Ezc.18 a.

Heb.8. c.

F

G

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

norma eius coram ea vsq; ad colles ga=
ʰdlamétρησις αὐτῆς ἀπέναντι αὐτῆς ἕως βουνῶν γα=
reb τ circundabitur ⁱcircuitu de electis lapidib⁹:
ριβ καὶ περικυκλωθήσεται κύκλῳ ἐξ ἐκλεκτῶν λίθων,
τ oẽm vallem cadauer᷑ τ cineris: τ om
καὶ πᾶσαν φάραγγα φαγαρίμ καὶ απο δοῦ, καὶ πᾶ
nem assaremoth: vsq; ad torrentem cedron vsq; ad angu
σαν ἀσαρημώθ, ἕως χειμάρρου κεδρὼν ἕως γωνί=
lũ equoꝝ porte orientis sanctum dño: τ
ας ἵππων πύλης ἀνατολῆς ἁγίασμα τῷ κυρίῳ, καὶ
non vltra euelletur: τ non destruet vsq; in eternũ.
C.32. οὐκ ἔτι ἐκτίλη, καὶ οὐ μὴ καθαιρεθῇ ἕως τοῦ αἰῶνος.
A

Verbum qđ factũ est ad hieremiã a dño
Ο λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
in anno decimo sedechie regi iuda
ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δεκάτῳ σεδεκία βασιλεῖ ἰουδα
iste ānus octauus decimus nabuchodonosor re=
οὗτος ἐνιαυτὸς ὀκτωκαιδέκατος ναβουχοδονοσορ βα=
gi babylonis τ exercitus regis baby=
σιλεῖ βαβυλῶνος καὶ δύναμις βασιλέως βα=
lonis obsedit in hierusalem: τ hiere=
βυλῶνος ἐχαράκωσεν ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἱερε=
mias custodiebat in atrio carceris qđ est
μίας ἐφυλάσσετο ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς ἣ ἐστιν
in domo regis iuda: in q̃ clauserat e=
ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἰούδα, ἐν ᾗ κατέκλεισεν αὐ=
um rex sedechias dicens. q̃re tu vaticinaris
τὸν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας λέγων. διατί σὺ προφητεύεις
dicens: sic dixit dñs: ecce ego do ciui=
λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὴν πό
tatẽ istam in manu regis babylonis: τ ca=
λιν ταύτην ἐν χειρὶ βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ λή=
piet eam: τ sedechias nõ saluabit de manu
ψεται αὐτήν, καὶ σεδεκίας οὐ μὴ σωθῇ ἐκ χειρὸς τῶν
chaldeoꝝ: q; tradit̃one tradetur in ma=
χαλδαίων, ὅτι παραδόσει παραδοθήσεται εἰς χεῖ
nus regis babylonis: τ loquet᷑ os eius
ρας βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ λαλήσει στόμα αὐτοῦ
ad os illius: τ oculi eius ocu=
πρὸς στόμα αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ
los illius videbũt: τ in babylonẽ igredietur
μοὺς αὐτοῦ ὄψονται, καὶ εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσεται
sedechias: τ ibi sedebit donec visitem eum:
σεδεκίας, καὶ ἐκεῖ καθεῖται ἕως οὗ σκέψωμαι αὐτόν,
dicit ꝺ ſ. ſi ⁊ pugnaueritis ⁊ chalde=
λέγει κύριος. ἐὰν δὲ πολεμήσητε κατὰ τῶν χαλδαί=
os nõ ꝓsperabimini. τ dixit hieremias: τ factũ
ων, οὐκ εὐοδωθήσεσθε. καὶ εἶπεν ἱερεμίας, καὶ ἐγένε
B est verbũ dñi ad hieremiã dicẽs: ecce anameel fi
το λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, ἰδοὺ ἀναμεὴλ υἱ=
lius salmon fratris ꝑis tui: venit ad te
ὸς σαλμὼν ἀδελφοῦ πατρός σου, ἔρχεται πρός σε
dicens: posside tibi agrũ meũ q̃ in anathoth q;
λέγων, κτῆσαι σεαυτῷ τὸν ἀγρόν μου τὸν ἐν ἀναθὼθ ὅτι
tibi iudiciũ vt assumas in possessiõe: τ venit ad me
σοί κρίμα παραλαβεῖν εἰς κτῆσιν, καὶ ἦλθεν πρός με
anameel filius salom fratris ꝑis mei iuxta
ἀναμεὴλ υἱὸς σαλὼμ ἀδελφοῦ πατρός μου κατὰ τὸν
verbũ dñi: in atriũ carceris. τ ait
λόγον κυρίου, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς φυλακῆς. καὶ εἶπέν
mihi: posside tibi agrũ meũ q̃ in anathoth in
μοι, κτῆσαι σεαυτῷ τὸν ἀγρόν μου τὸν ἐν ἀναθὼθ ἐν
tra beniamin: q; tibi iudiciũ vt possideas: τ tu
γῇ βενιαμείν, ὅτι σοὶ κρίσις κτήσασθαι, καὶ σὺ
scisti: τ cognoui q; verbũ dñi est: τ
πρεσβύτερος, καὶ ἔγνων ὅτι λόγος κυρίου ἐστίν, καὶ
possedi agrũ anameel filii fratris patris
ἐκτησάμην τὸν ἀγρὸν ἀναμεὴλ υἱοῦ ἀδελφοῦ πατρός
mei q̃ in anathoth τ statui ei septẽ siclos
μου τὸν ἐν ἀναθὼθ καὶ ἔστησα αὐτῷ ἑπτὰ σίκλους

Trãsla.B.Vie.

ᵍmensure ʳin cõspectu eiꝰ
ᵉsupᵗ collemᵘ gareb: ˢ& cir
cuibitᵗ goatha ᵗ& oẽmᵃ val
lemᵇ cadauerũ ᶜ& cineres
ᵇet vniuersam ᶜregionem
mortis ᵈad ᵉtorrentem ᵇce
dron &ᵗ vsq; adʰ angulũ
ᵗporteᵐ equorũ ⁿorienta=
lis. ᵒSanctũ ᵖdñi ᵍnõ ʳuel=
letur: ˢ& nonᵗ destruetur
ᵘvltra ˣin perpetuum.

32.

Verbumᵇ quod ᶜfactũ
est ᵈad ᵉhieremiam ᶠa
ᵍdominoʰ in anno ⁱdeci=
moᵏ sedechie ooooooooo
ˡregisᵐ iuda: ⁿipse est ᵒan=
nusᵖ octauus ooooooooo
ᵍdecimus ʳnabuchodono
sor. ˢTunc ooooooooooo
ᵗexercitus ᵘregis ᵛ babylo=
nis ʷobsidebat ˣ hierusalẽ:
ʸet hieremias ᶻ prophetа
ᵃerat ᵇclausus ᶜin atrio ooo
ᵈcarceris ᵉq erat in ᶠ domo
ᵍregis ʰ iuda. ⁱ Clauserat
ᵏenim ˡeũ ᵐ sedechias ⁿrex
ᵒiuda ooooooooooooooo
ᵖdicens. ᵠQuare ʳvaticina
ris ˢdicens: ᵗhec ooooooooo
ᵘdicit ᵛdñs: ʷecce ego ˣdabo
ʸciuitatem oooooooooo
ᶻistam ᵃin manus ᵇregis ᶜba
bylonis ᵈ & capiet eam :
ᵉ& sedechias ᶠ rex ᵍ iuda
ʰnon ⁱ cflugiet ʲ de manu
ᵏchaldeorũ: ˡsed ᵐ tradetur
ⁿin manus ᵒregis ooooooo
ᵖbabylonis: ᵠ& loqᵗur ʳos
eius ˢcũ ore illius ᵗ& oculi
eius ᵘoculos illius ᵛvidebũt:
ʷ& in babylonem ˣ ducet
ʸsedechiã: ᶻ & ibi ᵃerit ᵇdo=
necᶜ visitem ᵈeum: ooooo
ᵉait ᶠdñs. ᵍSi aũt ʰdimicaue
ritis ⁱaduersum ʲchaldeos
ᵏnihil ˡ prosperũ hẽbitis.
ᵐEt dixit ⁿ hieremias. ᵒFa=
ctũ est ᵖverbũ ᵠdñi ʳad me
ˢdicẽs. ᵗ Ecce ᵘ anamehel
ᵛfilius ʷsellũ ˣ patruelis tu ʸ
ᶻveniet ᵃad te ᵇdicens. ooo
ᶜEme ᵈtibi ᵉagrum meum
ᶠqui est ᵍin anathoth. ooo
ʰTibi ⁱeni ʲcõpetit exᵏ pro
pinqtate ˡvt emas. ᵐ Et ve
nit ⁿad me ᵒanamehel ᵖfili?
ᵠpatrui mei ʳfm verbum
ˢdñi ᵗad ᵘvestibulũ ᵛ carce=
ris: ʷ& ait ˣad me. ʸPosside
ᶻagrum meum ᵃqui est ᵇin
anathoth ooooooooooooo
ᶜin terra ᵈbeniamin: ᵉquia
ᶠubi ᵍcompetit ʰ hereditas
ⁱ& tu ʲ ppinquꝰ es vt ˡ pos
sideas. ᵐ Intellexi autẽ ⁿq
ᵒverbum ᵖ domini ᵠ esset.
ʳEt emi ˢagrum ᵗab ooooo
ᵘanamehel ᵛ filio ʷ patrui
mei ˣqui est ʸ ī anathoth.
ᶻEt appendi ᵃ eiᵇ argentũ
ᶜseptem ᵈ stateras: ooooooo

Tex.heb.hiere.xxxij.Pritiua.heb.

מַדַּ֫נַּב ᵍ הַמְּדִנָּה֙ נִנְוֹ֔ו ᵉ עַ֖ל ᶠ גִּבְעַ֣ת ᵈ גֶּ֑רֶב ᶜ וְנָסַ֣ב
גַּעְתָּהּ֙ וְכָל ᵇ הַעֲמָקָ֔ ᵃ הַפְּגָרִ֖ים וְהַדֶּ֣שֶׁן
וְכָל ׃ הַשְּׁדֵמֹ֗ות עַד ᵍ נַ֙חַל ᵇ קִדְרֹ֔ון עַד
פִּנַּ֣ת ᵍ שַׁ֔עַר ᵉ הַסּוּסִ֖ים ᵈ מִזְרָ֣חָה ᶜ קָדֵֽשׁ
פַּנָּה ᵇ זֶ֙רַח֙ נְאֻם־ ᵍ יְהוָ֔ה ᵉ לֹ֥א יִנָּתֵ֖שׁ ᶠ וְלֹ֣א יֵחָרֵ֑ם ᵈ עֹ֖וד
עֹלָֽם׃ לְעֹולָֽם׃

Ca.xxxij. הַדָּבָר֙ ᵇ אֲשֶׁר ᶜ הָיָה֙ ᵃ אֶל ᵍ יִרְמְיָ֔הוּ מֵאֵ֖ת
יְהוָ֑ה ᵇ בַּשָּׁנָה֙ ᶜ הָעֲשִׂרִ֣ית ᵃ לְצִדְקִיָּ֔הוּ
מֶ֖לֶךְ ᵉ יְהוּדָ֑ה ᵈ הִיא֙ ᶜ הַשָּׁנָ֣ה ᵇ שְׁמֹנֶ֔ה
עֶשְׂרֵ֖ה ᵃ שָׁנָ֣ה ᵍ לִנְבוּכַדְרֶאצַּ֑ר ׃ וְאָ֣ז
חֵ֚יל ᵍ מֶ֣לֶךְ ᵇ בָּבֶ֔ל ᵃ צָרִ֖ים ᶜ עַל־ יְרוּשָׁלִָ֑ם
נָבָא ᵇ וְיִרְמְיָ֣הוּ ᵃ הַנָּבִיא֮ הָיָה֒ ᵍ כָּלוּא ᵇ בַּחֲצַ֗ר
חֲצַר ᵃ הַמַּטָּרָה֙ ᵇ אֲשֶׁ֣ר ᵈ בֵּית֮ ᵉ מֶ֣לֶךְ יְהוּדָה֒ ׃
אֲשֶׁר ᵇ כְּלָאוֹ ᵃ צִדְקִיָּ֣הוּ ᵈ מֶ֣לֶךְ ᵉ יְהוּדָ֔ה
לֵאמֹ֑ר ᵃ מַדּ֣וּעַ ᵇ אַתָּ֣ה נִבָּ֔א ᵉ לֵאמֹ֖ר כֹּ֣ה
אָמַ֣ר ᵍ יְהוָ֗ה ᵈ הִנְנִי֙ ᵇ נֹתֵ֣ן ᵃ אֶת־ הָעִ֣יר
הַזֹּאת֮ ᵇ בְּיַד֒ ᵃ מֶ֣לֶךְ ᵈ בָּבֶל֮ וְלָכְדָה֒ ׃
וְצִדְקִיָּ֣הוּ ᵉ מֶ֣לֶךְ ᵍ יְהוּדָה֮ לֹא־ יִמָּלֵט֒ ᵈ מִיַּד
הַכַּשְׂדִּ֗ים ᵇ כִּי֙ הִנָּתֹ֣ן ᵃ יִנָּתֵ֔ן ᵇ בְּיַד֙ ᵃ מֶ֣לֶךְ
בָּבֶל֮ וְדִבֶּר־ ᵇ פִּיו֒ ᵃ עִם־ פִּ֣יהוּ וְעֵינָ֣ו ᵇ אֶת
עֵינָיו֮ ᵃ תִּרְאֶ֣ינָה וּבָבֶל֒ ᵇ יוֹלִ֖יךְ ᵃ אֶת
צִדְקִיָּ֣הוּ וְשָׁ֔ם ᵇ יִהְיֶ֖ה ᵃ עַד־ פָּקְדִ֣י אֹתֹ֑ו
נְאֻם־ ᵇ יְהוָ֔ה ᵃ כִּ֥י תִלָּחֲמ֖ו אֶת־ הַכַּשְׂדִּ֑ים
לֵאמֹ֖ר ᵃ לֹ֣א תַצְלִ֔יחוּ ׃ וַיֹּ֣אמֶר ᵇ יִרְמְיָ֔הוּ ᵃ הָיָ֖ה
דְּבַר־ יְהוָ֥ה אֵלַ֖י ׀ לֵאמֹֽר ׃ הִנֵּ֣ה ᵇ חֲנַמְאֵ֣ל
בֶּן־ שַׁלֻּ֔ם ᵃ דֹּדֵ֖ךְ בָּ֣א ᵉ אֵלֶ֑יךָ ᵈ לֵאמֹ֕ר
קְנֵה־ לְךָ֙ אֶת־ שָׂדִ֣י ᵇ אֲשֶׁ֔ר ᵃ בַּעֲנָתֹ֑ות כִּי
לְךָ֥ ᵇ מִשְׁפַּ֖ט ᵃ הַגְּאֻלָּ֥ה לְקָנֹ֖ות ׃ וַיָּבֹ֣א
אֵלַ֣י ᵇ חֲנַמְאֵ֗ל ᵃ בֶּן־ דֹּדִי֙ כִּדְבַר־ יְהוָ֔ה
אֶל־ חֲצַר֙ ᵃ הַמַּטָּרָ֔ה וַיֹּ֣אמֶר אֵלַ֔י קְנֵה־
נָ֣א אֶת־ שָׂדִ֣י ᵇ אֲשֶׁ֔ר ᵃ בַּעֲנָתֹ֑ות אֲשֶׁר
בְּאֶ֣רֶץ בִּנְיָמִ֔ן כִּי־ לְךָ֥ ᵇ מִשְׁפַּ֖ט הַיְרֻשָּׁ֑ה
וּלְךָ֥ הַגְּאֻלָּ֖ה קְנֵ֣ה לָ֔ךְ וָאֵדַ֗ע כִּי־ דְבַר־
יְהוָ֣ה הוּא׃ וָאֶקְנֶ֣ה אֶת־ הַשָּׂדֶ֗ה מֵאֵת֙
חֲנַמְאֵ֣ל ᵃ בֶּן־ ᵇ דֹּדִ֔י ᶜ אֲשֶׁ֖ר ᵇ בַּעֲנָתֹ֑ות
וָאֶשְׁקְלָה־ לֹ֥ו אֶת־ הַכֶּ֖סֶף שִׁבְעָ֥ה שְׁקָלִֽים

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.heb.biere.xxxij.

וַעֲשָׂרָה ‡ הַכֶּסֶף ׃ וָאֶכְתֹּב ׀ בַּסֵּפֶר ׀ כָּתַב
וְאָחְתֹּם ׀ וָאָעֵד עֵדִים ׀ וָאֶשְׁקֹל ׀ הַכֶּסֶף חָתַם עֵד
בְּמֹאזְנָיִם ׃ וָאֶקַּח ׀ אֶת סֵפֶר ׀ הַמִּקְנָה אֵזֶן לָקַח
אֶת ׀ חֲתוּם ׀ הַמִּצְוָה ׀ וְהַחֻקִּים ׀ וְאֵת קָנָה צִוָּה
הַגָּלוּי ׃ וָאֶתֵּן ׀ אֶת סֵפֶר ׀ הַמִּקְנָה ‡ אֶל חָבָק נָתַן
בָּרוּךְ ׀ בֶּן ׀ נֵרִיָּה ׀ בֶּן ׀ מַחְסֵיָה ׀ לְעֵינָי לְעֵינַי
חֲנַמְאֵל ‡ דּוֹדִי ׀ וּלְעֵינֵי ׀ הָעֵדִים ׀ הַכֹּתְבִים
בְּסֵפֶר ׀ הַמִּקְנָה ׀ לְעֵינֵי ׀ כָּל ׀ הַיְּהוּדִים
הַיֹּשְׁבִים ׀ בַּחֲצַר ׀ הַמַּטָּרָה ׃ וָאֲצַוֶּה צִוָּה
אֶת בָּרוּךְ ‡ לְעֵינֵיהֶם ‡ לֵאמֹר ׃ כֹּה אָמַר
יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ‡ אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל לָקוֹחַ לָקַח
אֶת ׀ הַסְּפָרִים ׀ הָאֵלֶּה ‡ אֶת ׀ סֵפֶר
הַמִּקְנָה ׀ הַזֶּה ׀ וְאֶת ׀ הֶחָתוּם ‡ וְאֶת ׀ סֵפֶר
הַגָּלוּי ׀ הַזֶּה ׀ וּנְתַתָּם ‡ בִּכְלִי ‡ חָרֶשׂ נָתַן כָּלָה
לְמַעַן ׀ יַעַמְדוּ ׀ יָמִים ׀ רַבִּים ׃ כִּי ׀ כֹה עַד יוֹם
אָמַר ‡ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ‡ אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל נָהַג
עוֹד ׀ יִקָּנוּ ׀ בָּתִּים ׀ וְשָׂדוֹת ׀ וּכְרָמִים ׀ כָּנָה בַּיִת
בָּאָרֶץ ׀ הַזֹּאת ׃ וָאֶתְפַּלֵּל ׀ אֶל יְהוָה שָׁאָה תְּפִלָּה
אַחֲרֵי ‡ תִּתִּי ‡ אֶת סֵפֶר ׀ הַמִּקְנָה ׀ אֶל נָתַן
בָּרוּךְ ‡ בֶּן ‡ נֵרִיָּה ‡ לֵאמֹר ׃ אֲהָהּ ׀ אֲדֹנָי
יְהוִה ‡ הִנֵּה ‡ אַתָּה ‡ עָשִׂיתָ ‡ אֶת הַשָּׁמַיִם עָשָׂה
וְאֶת ‡ הָאָרֶץ ‡ בְּכֹחֲךָ ׀ הַגָּדוֹל ‡ וּבִזְרֹעֲךָ כּוֹחַ
הַנְּטוּיָה ‡ לֹא ׃ יִפָּלֵא ‡ מִמְּךָ ‡ כָּל דָּבָר ׃ עָלָא
עֹשֶׂה ‡ חֶסֶד ׀ לַאֲלָפִים ‡ וּמְשַׁלֵּם ‡ עֲוֹן מִן שָׁלַם
אֲבוֹת ‡ אֶל ‡ חֵיק ‡ בְּנֵיהֶם ‡ אַחֲרֵיהֶם ‡ עָנָה
הָאֵל ‡ הַגָּדֹל ‡ הַגִּבּוֹר ‡ יְהוָה ‡ צְבָאוֹת נָבַר
שְׁמוֹ ‡ גָּדֵל הָעֵצָה ‡ וְרַב ‡ הָעֲלִילִיָּה ‡ אֲשֶׁר יָצַץ עָלַל
עֵינֶיךָ ‡ פְּקֻחוֹת ‡ עַל ‡ כָּל ‡ דַּרְכֵי ‡ בְּנֵי ‡ אָדָם
לָתֵת ‡ לְאִישׁ ‡ כִּדְרָכָיו ‡ וְכִפְרִי נָתַן פָּרָה
מַעֲלָלָיו ‡ אֲשֶׁר ‡ שַׂמְתָּ ‡ אֹתוֹת ‡ וּמוֹפְתִים עָלַל שׂוּם
בְּאֶרֶץ ‡ מִצְרַיִם ‡ עַד ‡ הַיּוֹם ‡ הַזֶּה אוֹת נָתַת
וּבְיִשְׂרָאֵל ‡ וּבָאָדָם ‡ וַתַּעֲשֶׂה ‡ לְךָ שֵׁם עָשָׂה
כַּיּוֹם ‡ הַזֶּה ׃ וַתּוֹצֵא ‡ אֶת ‡ עַמְּךָ ‡ אֶת יָצָא
יִשְׂרָאֵל ‡ מֵאֶרֶץ ‡ מִצְרַיִם ‡ בְּאֹתוֹת
וּבְמוֹפְתִים ‡ וּבְיָד ‡ חֲזָקָה ‡ וּבִזְרוֹעַ זְרַע
נְטוּיָה ‡ וּבְמוֹרָא ‡ גָּדוֹל ׃ וַתִּתֶּן ‡ לָהֶם נָתַן
נְדַל נָתַן

Trãsla.B.Vie.

‡ & decem ‡ argenteos: ‡ & scripſi ‡ in libro ‡ & ſignaui: ‡ & adhibui ‡ teſtes. ‡ Et appẽdi ‡ argentũ ‡ in ſtatere: ‡ & accepi ‡ librũ ‡ poſſeſſionis ‡ ſignatum & ‡ ſtipulationes ‡ & rata ‡ & ſigna ‡ forinſecus. ‡ Et dedi ‡ librum ‡ poſſeſſionis ‡ baruch ‡ filio ‡ neri ‡ filii ‡ maaſie ‡ in oculis ‡ anamehel ‡ patruelis mei ‡ & in oculis ‡ teſtiũ ‡ q ſcripti erant ‡ in libro ‡ emptionis & ‡ in oculis ‡ oim ‡ iude orũ ‡ qui ſedebãt ‡ in atrio ‡ carceris. ‡ Et precepi ‡ baruch ‡ coram eis: ‡ dicens. ‡ Hec ‡ dicit ‡ dominus ‡ exercituũ ‡ deꝰ ‡ iſrael. ‡ Sume ‡ libros iſtos ‡ librum ‡ emptionis ‡ hunc ‡ ſignatum ‡ & ‡ librum ‡ hunc ‡ qui apertus eſt: ‡ & pones illos ‡ ī vaſe ‡ fictili: ‡ vt ‡ pmanere poſſint ‡ dies ‡ multus. ‡ Hec ‡ enim ‡ dicit ‡ dominus ‡ exercitum ‡ deus ‡ iſrael. ‡ Adhuc ‡ poſſidebuntur ‡ domus ‡ & agri ‡ & vinee ‡ in terra ‡ iſta. ‡ Et orauí ‡ ad ‡ dominum ‡ poſtquã ‡ tradidi ‡ librum ‡ poſſeſſionis ‡ baruch ‡ filio ‡ neri: ‡ dicens. ‡ Heu heu heu ‡ dñe ‡ deus. ‡ Ecce ‡ tu ‡ feciſti ‡ celum ‡ & ‡ terram ‡ in fortitudine tua ‡ magna ‡ & in brachio tuo ‡ extento. ‡ Non ‡ erit ‡ tibi ‡ difficile ‡ oẽ ‡ verbũ: ‡ qui facis ‡ miſericordiã ‡ in millibus: ‡ et reddis ‡ iniquitatem ‡ patrum ‡ in ‡ ſinum ‡ filiorũ eorum ‡ poſt eos. ‡ Fortiſſime ‡ magne & ‡ potens: ‡ dñs ‡ exercituum ‡ nomẽ tibi ‡ magnus ‡ cõſilio ‡ & incõprehenſibilis ‡ cogitatu: ‡ cuius ‡ oculi ‡ aperti ſunt ‡ ſup ‡ oẽs ‡ vias ‡ filioꝝ: ‡ adã: ‡ vt reddas ‡ vni cuiq ‡ ſm vias ſuas: ‡ & ſm fructũ ‡ adinuẽtionũ eius. ‡ Qui ‡ poſuiſti ‡ ſigna ‡ & portenta ‡ in terra ‡ egypti ‡ vſq ad ‡ diem ‡ hanc: ‡ & in iſrael ‡ & in hoibus ‡ & ‡ tibi ‡ feciſti ‡ nomen ‡ ſicut ẽ ‡ dies ‡ hec. ‡ Et eduxiſti ‡ populum tuum ‡ iſrael ‡ de terra ‡ egypti ‡ in ſignis ‡ & portentis ‡ & in manu ‡ robuſta ‡ & in brachio ‡ extento ‡ & in terrore ‡ magno: ‡ & dediſti ‡ eis

Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

τ decẽ argenti: τ ſcripſi in libro τ ſigilla κὰι δέκα ἀργυρίου, κὰι ἔγραψα εἰς βιβλίον κὰι ἐσφραuí: τ adhibui teſtes: τ ſtatui γισάμην, κὰι διεμαρτυράμην μάρτυρας, κὰι ἔσησα argentũ in ſtatera: τ accepi librũ poſſeſſionis ἀργύριον ἐν ζυγῷ, κὰι ἔλαβον τὸ βιβλίον τῆς κτήσεως τὸ ἀνεγνωσμένον κὰι ἐσφραγισμένον, κὰι ἔδωκα αὐτὸ τῷ βαροῦχ υἱῷ νηρίου υἱοῦ μαασαίου κατε oculos anameel filij fratris pris mei: τ κατ' ὀφθαλμοὺς ἀναμεὴλ υἱοῦ ἀδελφοῦ πατρός μου, κὰι ante oculos ſtantium teſtium: τ q ſcripti κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἑστηκότων μαρτύρων, κὰι γραψ erant in libro poſſeſſionis: τ ante oculos φάντων ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς κτήσεως, κὰι κατ' ὀφθαλμους oim indeor q ſedebãt in atrio μοὺς πάντων τῶν ἰουδαίων τῶν καθημένων ἐν τῇ αὐ carceris: τ precepi baruch ante λῇ τῆς φυλακῆς, κὰι συνέταξα τῷ βαροῦχ κατ' oculos eor dicẽs: ſic dixit dñs omni ὀφθαλμοὺς αὐτῶν λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος παν potens deus iſrael: accipe librum poſſeſ τοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραὴλ, λάβε τὸ βιβλίον τῆς κτή ſionis hunc: τ librũ q ſigillatus eſt ſ σεως τοῦτο, κὰι τὸ βιβλίον τὸ ἐσφραγισμένον κὰι lectus eſt: τ pones in vas teſteũ: vt ἀνεγνωσμένον, κὰι θήσεις εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον, ἵνα pmaneat diebus pluribus: qz ſic dixit dñs διαμείνη ἡμέρας πλείονας, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος exercituũ deus iſrael: adhuc poſſidebũt dom τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ, ἔτι κτηθήσονται οἰκίαι τ agri τ vinee in tra iſta. τ oza κὰι ἀγροὶ κὰι ἀμπελῶνες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. κὰι προ ui ad dñm poſtq̃ dedi ego librũm συνξάμην πρὸς κύριον μετὰ τὸ δοῦναί με τὸ βιβλίον poſſeſſiõis baruch filio nerie dicẽs: q̃es dñe de τῆς κτήσεως βαροῦχ υἱῷ νηρίου λέγων, ὁ ὢν κύριε θε us tu feciſti celũ τ tra fortitudie tua ὸς σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν κὰι τὴν γῆν τῇ ἰσχύϊ σου magna: ę brachio tuo excelſo τ τῇ μεγάλῃ, κὰι τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ κὰι ſublimi: non abſcondet a te q̃q̃ q̃facis miſe μετεώρῳ, οὐ μὴ ἀποκρυβῇ ἀπὸ σοῦ οὐδὲν ποιῶν ἔλεος in milibus: τ q̃ reddis peccata pris Exo. εἰς χιλιάδας, κὰι ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων 34.8. in ſinum filioꝝ ſuoꝝ poſt eos. deus magn εἰς κόλπον τέκνων αὐτῶν μετ' αὐτούς. ὁ θεὸς ὁ μέγας D τ fortis: dñs virtutũ nomẽ ei magn κὰι ἰσχυρός, κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ μέγας ſilio τ potens opib. oculi tui ap βουλῇ κὰι δυνατὸς τοῖς ἔργοις. οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνε ti ſunt ſup oẽs vias filioꝝ homi ῳγέωκασιν ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώ nuꝫ vt des vnicuiq ſcm vtam ſuam: τ ſcm πων δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, κὰι κατὰ fructũ adinuentionũ ſuaꝝ: q̃ feciſti τὸν καρπὸν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ, ὃς ἐποίησας ſigna τ portẽta in tra egypti vſq ad diem σημεῖα κὰι τέρατα ἐν γῇ αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας hanc: τ in iſrael: τ in terrigenis: τ ταύτης, κὰι ἐν ἰσραὴλ, κὰι ἐν τοῖς γηγενέσιν, κὰι feciſti tibi nomẽ ſicut dies hec: τ eduxi ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, κὰι ἐξήγα ſti pplm tuũ iſrael de tra egypti in ſi γες τὸν λαόν σου ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν σημεί gnis τ in portẽtis τ in manu forti τ in bra οις κὰι ἐν τέρασιν κὰι ἐν χειρὶ κραταιᾷ κὰι ἐν βρα chio excelſo: τ in viſionib. magnis: τ χίονι ὑψηλῷ, κὰι ἐν ὁράμασιν μεγάλοις, κὰι dediſti eis
ἔδωκας αὐτοῖς

Universidad de Deusto Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

ram hanc ꝯm iurasti pribus eox: trā
τὴν γῆν ταύτην ἣν ὤμοσας τοῖς πατράσιν αὐτῶν, γῆν
fluentem lac ⁊ mel: ⁊ igressi sūt ⁊ ceperūt e=
ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καὶ εἰσῆλθον καὶ ἔλαβον αὐ
am ⁊ nō audierūt vocē tuā: ⁊ in pre
τὴν καὶ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐν τοῖς προ
ceptis tuis nō ambulauerūt omnia q̄ mādasti e=
στάγμασίν σου οὐκ ἐπορεύθησαν πάντα ἃ ἐνετείλω αὐ
is nō fecerūt: ⁊ fecerūt vt euenirēt eis
τοῖς οὐκ ἐποίησαν, καὶ ἐποίησαν συμβῆναι αὐτοῖς
vniuersa mala hec. ecce turba venit sup
ἅπαντα τὰ κακὰ ταῦτα. ἰδοὺ ὄχλος ἥκει ἐπὶ τὴν
ciuitatē hanc vt caperet eam: ⁊ vrbs data est
πόλιν ταύτην συλλαβεῖν αὐτήν, καὶ ἡ πόλις ἐδόθη
in manus chaldeox debellantiū eam a
εἰς χεῖρας Χαλδαίων τῶν πολεμούντων αὐτὴν ἀπὸ
facie gladij ⁊ famis ⁊ pestilētie: sicut locut⁹ es
προσώπου μαχαίρας καὶ λιμοῦ καὶ λοιμοῦ, ὡς ἐλάλησας
E sic factū est. ⁊ ecce tu vides ⁊ tu dicis
οὕτως ἐγένετο. καὶ ἰδοὺ σὺ βλέπεις καὶ σὺ λέγεις
ad me: posside tibi agrū argenti: ⁊ testifi=
πρός με, κτῆσαι σεαυτῷ ἀγρὸν ἀργυρίου, καὶ ἐπιμαρ
care testes: ⁊ ciuitas data ē in manus chal
τύρισαι μάρτυρας, καὶ ἡ πόλις ἐδόθη εἰς χεῖρας Χαλ
deox. ⁊ factū est verbū dñi ad me dicēs: ego
δαίων. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, ἐγὼ
dñs deus vniuerse carnis nūqd a me abscōdet aliqd:
κύριος ὁ θεὸς πάσης σαρκὸς μὴ ἀπ᾽ ἐμοῦ κρυβήσεταί τι;
ꝓpterea sic dixit dñs: tradita trade=
διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος, δοθεῖσα παραδο=
tur ciuitas ista in manus chaldeox ⁊ in ma=
θήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας Χαλδαίων καὶ εἰς χεῖ
nus regis babylonis ⁊ capiet eā: ⁊ veniēt
ρας βασιλέως Βαβυλῶνος καὶ λήψεται αὐτήν, καὶ ἥξουσιν
chaldei ꝑliantes ꝑ ciuitatē hanc: ⁊
οἱ Χαλδαῖοι πολεμοῦντες ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ
succendent in ignē. ⁊ comburent do=
καύσουσιν ἐν πυρί. καὶ κατακαύσουσιν τοὺς οἴ=
mos iḡb⁹ adolerūt in domatib⁹ eox ba=
κους ἐπὶ τῶν δωμάτων αὐτῶν τῷ Βα
al: ⁊ libauerūt libamina dijs alijs ad irritā=
ὰλ, καὶ ἐσπένδον σπονδὰς θεοῖς ἑτέροις πρὸς τὸ παρα
dum me q: erant filij israel ⁊ filij iuda ꝺo=
πικρᾶναί με ὅτι ἦσαν υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ υἱοὶ Ἰούδα μό
li facientes malū ad oculos meos ab adoles=
νοι ποιοῦντες τὸ πονηρὸν κατ᾽ ὀφθαλμούς μου ἐκ νεότη=
cētia sua: filij israel q̄ exacerbant me in
τος αὐτῶν, υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ παραπικραίνουσί με ἐν τοῖς
opib⁹ manuū suaꝝ dicit dñs. q: in i=
ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ λέγει κύριος. ὅτι ἐπὶ ὀρ=
ra mea ⁊ in furore meo erat ciuitas hec ex qua die
γήν μου καὶ ἐπὶ θυμόν μου ἦν ἡ πόλις αὕτη ἀφ᾽ ἧς ἡμέ
edificauerūt eam: ⁊ vsq; ad diem istam
ρας ᾠκοδόμησαν αὐτήν, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
vt auferam eam a facie mea: ꝓpt oēs
ἀπαλλάξαι αὐτὴν ἀπὸ προσώπου μου, διὰ πάσας
malitias filiox israel ⁊ iuda: q: fecerunt
τὰς πονηρίας υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, ὅτι ἐποίησαν
ad irritādū me ipi ⁊ reges eox ⁊ ꝓn
πικρᾶναί με αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρ
F cipes eox ⁊ sacerdotes eox ⁊ ꝓphete co=
χοντες αὐτῶν καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν καὶ οἱ προφῆται αὐ
rum: viri iuda ⁊ habitantes hieruſa
τῶν, ἄνδρες Ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσα=
lem: ⁊ verterūt ad me terga ⁊ nō facies suas:
λήμ, καὶ ἔστρεψαν πρός με νῶτα καὶ οὐ πρόσωπα αὐτῶν,

Trāsla.B.Vie.

[P]terram[q] hanc[r] quam[s] iu=
rasti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[t]patribus eorū:[u] vt dares
[x]eis[r] terrā[y] fluentē [z] lacte
[b]& melle:[c]& ingressi sunt
[d]& possederūt[e] eā.[f] Et nō
[g]obedierūt[h] voci tue:[i]& in
lege tua[k] non[l] ambulaue=
runt:[m] omnia[n] que[o] man=
dasti[q] eis[r] vt facerent: ∞∞∞
[s]non[r] fecerunt:[u]& euene=
runt[r] eis[r] omnia ∞∞∞∞∞∞∞
[y]mala[a] hec[b] Ecce[c] munitio
nes[d] extructe sunt aduer=
sum[c] ciuitatē:[f] vt capiatur
[g]et vrbs[h] data est[i] in man9
[k]chaldeorū[l] qui prelian=
tur[m] aduersus eam[n] a facie
[o]gladii[p] & famis[q] & pestilē
tie:[r] & quecūq;[s] locut9 es
[r]acciderunt[u] vt tu ipse[r] cer
nis.[f] Et tu[l] dicis[a] mihi ∞∞
[b]domine[c] deus[b] eme[l] agrū
[s]argento ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]& adhibe[l] testes:[k] cū vrbs
[i]data sit[m] in manus ∞∞∞∞
[n]chaldeorū:[o] Et factū est
[p]verbum[q] domini[r] ad ∞∞
[s]hieremiam[t] dicēs.[u] Ecce
[x]ego[r] dominus[s] deus ∞∞∞
[a]vniuerse[b] carnis.[c] Nunqd
mihi[b] difficile erit[c] omne
[r]verbū:[s] Propterea[b] hec
[l]dicit[k] dñs.[l] Ecce ego[m] tra
dam[o] ciuitatē[p] istā[q] in ma=
nus[r] chaldeorū[s] & in ma=
nus[u] regis[x] babylonis[r] &
capient eam:[s] & venient
[a]chaldei[b] preliātes[c] aduer=
sum[b] vrbem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]hanc:[r] & succendent[b] eā
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[x]igni:[l] & comburēt eam:
[m]& domos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q]in[r] quarū domatibus[p] sa
crificabāt[e] baal:[f] & libabāt
[x]diis[r] alienis[u] libamina[a] ad
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[a]irritandum me.[c] Erant
[b]enim[o] filii[c] israel[f] & filii ∞
[s]iuda[b] iugiter[l] facientes[k] ma
lum[l] in oculis meis ∞∞∞∞
[m]a badolescentia sua[o] filii
[p]israel qui vsq; nunc ∞∞∞
[r]exacerbāt[o] me[r] in opere
[u]manuū suarum[x] dicit ∞∞
[r]dñs:[q] qa[a] in[b] furore[c] & in
[o]indignatione mea[c] facta
est[r] mihi[c] ciuitas[b] hec[a] a die
[l]qua[m] edificauerunt ∞∞∞
[n]eam[o] vsq; ad[p] diem[q] istam
qua[r] auferetur[s] de ∞∞∞∞
[r]conspectu meo[u] propter
[r]malitiā[s] filiorū[r] israel[b] & fi
lior[x] iuda[o] quā[c] fecerūt[k] ad
iracūdiā me ꝓuocātes[s] ipsi
[b]& reges eorū[l] & principes
eorū[&] [s]sacerdotes[l] & pro
phete eorū[m] viri[n] iuda[o] &
hītatores[p] hierl'm.[q] Et ver
terūt[r] ad me[s] terga[r] & nō
[u]facies[x] cuꝫ docerem[r] eos

Tex.heb.hiere.xxxij.Pītiua.heb.

עֹשֵׂנוּ ׳ אֶת ׳ הָאָרֶץ ׳ הַזֹּאת ׳ אֲשֶׁר ׳ נָשַׁבַּעְתָּ
נָתַן ׳ זוב ׳ לַאֲבֹתָם ׳ לָתֵת ׳ לָהֶם ׳ אֶרֶץ ׳ זָבַת ׳ חָלָב
בוא ׳ וּדְבָשׁ ׳ וַיָּבֹאוּ ׳ וַיִּרְשׁוּ ׳ אֹתָהּ ׳ וְלֹא
יָרָה ׳ שָׁמְעוּ ׳ בְקוֹלֶךָ ׳ וּבְתוֹרָתְךָ ׳ לֹא ׳ הָלָכוּ
צוה ׳ עשה ׳ אֵת ׳ כָּל ׳ אֲשֶׁר ׳ צִוִּיתָה ׳ לָהֶם ׳ לַעֲשׂוֹת
קרא ׳ וְלֹא ׳ עָשׂוּ ׳ וַתַּקְרֵא ׳ אֹתָם ׳ אֵת ׳ כָּל
רעע ׳ בוא ׳ הָרָעָה ׳ הַזֹּאת ׳ הִנֵּה ׳ הַמְּלֻלוֹת ׳ בָּאוּ
עיר ׳ לְלָכְדָהּ ׳ וְהָעִיר ׳ נִתְּנָה ׳ בְּיַד
לחם ׳ פנה ׳ הַכַּשְׂדִּים ׳ הַנִּלְחָמִים ׳ עָלֶיהָ ׳ מִפְּנֵי
חרב ׳ וְהָרָעָב ׳ וְהַדֶּבֶר ׳ וַאֲשֶׁר ׳ דִּבַּרְתָּ
הנה ׳ הָיָה ׳ וְהִנְּךָ ׳ רֹאֶה ׳ וְאַתָּה ׳ אָמַרְתָּ ׳ אֵלַי
אדני ׳ יהוה ׳ קְנֵה ׳ לְךָ ׳ הַשָּׂדֶה ׳ בַּכֶּסֶף
עוד ׳ וְהָעֵדִים ׳ וְהָעִיר ׳ נִתְּנָה ׳ בְּיַד
היה ׳ הַכַּשְׂדִּים ׳ וַיְהִי ׳ דְּבַר ׳ יְהוָה ׳ אֶל
ירמיהו ׳ לֵאמֹר ׳ הִנֵּה ׳ אֲנִי ׳ יְהוָה ׳ אֱלֹהֵי
פלא ׳ כָּל ׳ בָּשָׂר ׳ הֲמִמֶּנִּי ׳ יִפָּלֵא ׳ כָּל ׳ דָּבָר
לכן ׳ כה ׳ אָמַר ׳ יְהוָה ׳ הִנְנִי ׳ נֹתֵן ׳ אֶת
עיר ׳ הַזֹּאת ׳ בְּיַד ׳ הַכַּשְׂדִּים ׳ וּבְיַד
בוא ׳ נְבוּכַדְרֶאצַּר ׳ מֶלֶךְ ׳ בָּבֶל ׳ וְלָכְדָהּ ׳ וּבָאוּ
לחם ׳ הַכַּשְׂדִּים ׳ הַנִּלְחָמִים ׳ עַל ׳ הָעִיר
צית ׳ הַזֹּאת ׳ וְהִצִּיתוּ ׳ אֶת ׳ הָעִיר ׳ הַזֹּאת
בית ׳ בָּאֵשׁ ׳ וְשָׂרְפוּהָ ׳ וְאֶת ׳ הַבָּתִּים ׳ אֲשֶׁר
נגף ׳ עַל ׳ גַּגּוֹתֵיהֶם ׳ לַבַּעַל ׳ וְהִסִּיכוּ
נסך ׳ לֵאלֹהִים ׳ אֲחֵרִים ׳ לְמַעַן
כעס ׳ הָיָה ׳ הַכְעִיסֵנִי ׳ כִּי ׳ הֵמָּה ׳ בְּנֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ וּבְנֵי
עשה ׳ רוע ׳ יְהוּדָה ׳ אַךְ ׳ עֹשִׂים ׳ הָרַע ׳ בְּעֵינַי
מִנְּעוּרֹתֵיהֶם ׳ כִּי ׳ בְּנֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ אַךְ
כעס ׳ הַכְעִסֻנִי ׳ אֹתִי ׳ בְּמַעֲשֵׂה ׳ יְדֵיהֶם ׳ נְאֻם
יהוה ׳ כִּי ׳ עַל ׳ אַפִּי ׳ וְעַל ׳ חֲמָתִי ׳ הָיְתָה
לִי ׳ הָעִיר ׳ הַזֹּאת ׳ לְמִן ׳ הַיּוֹם ׳ אֲשֶׁר
סור ׳ אֹתָהּ ׳ וְעַד ׳ הַיּוֹם ׳ הַזֶּה ׳ לְהַסִּירָהּ ׳ מֵעַל
פנה ׳ רוע ׳ פְּנֵיו ׳ עַל ׳ כָּל ׳ רָעַת ׳ בְּנֵי ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ וּבְנֵי
יְהוּדָה ׳ אֲשֶׁר ׳ עָשׂוּ ׳ לְהַכְעִיסֵנִי ׳ הֵמָּה
שור ׳ נבא ׳ מַלְכֵיהֶם ׳ שָׂרֵיהֶם ׳ כֹּהֲנֵיהֶם ׳ וְנִבִיאֵיהֶם
פנה ׳ וְאִישׁ ׳ יְהוּדָה ׳ וְיֹשְׁבֵי ׳ יְרוּשָׁלִַם ׳ וַיִּפְנוּ
פנה ׳ אֵלַי ׳ עֹרֶף ׳ וְלֹא ׳ פָנִים ׳ וְלַמֵּד ׳ אֹתָם

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.Ter.heb.hiere.xxxij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsl.Gre.lxx.cūiter.latina.
׳הַשִּׁכֵּם ׳וְלַמֵּד ׳וְאֵינָם ׳שֹׁמְעִים ׳לָקַחַת ׳שָׂכֶם	[a]et erudírem[b]díluculo[b]& nollent[c]audíre[b]vt accipe=rent[c]díſciplinā.[r] Et poſue runt[g] idola ſua [h]in domo [m]in qua[k]inuocatū eſt[l]no=men meū [n]vt polluerent eam:[o]& edificauerūt[q] ex=celſa[r]baal[e]que ſunt[c]in val le[u]filii[r]ennom:[r]vt inítia=rent[t]filios ſuos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [b]&[t]filias ſuas[b]moloch[c]qđ [r]non ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [g]mandaui eis:[b]nec[c]aſcen dit[k]in[l] cor meum ꝯꝯꝯꝯꝯ [m]vt facerent[n]abominatio nem[o]hanc:[r]& ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [q]in peccatū deduceret[s]iu=dam.[t]Et nunc[u] ꝓpter iſta [x]hec[c]dicit[s] dominus[g]deus [b]ſrael[c]ad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [o]ciuitatem[c]hanc:de[r]qua [g]vos[b]dicitis ꝙ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [t]tradatur[k]in manus[l]regís [m]babylonis [n]in gladio & [o]in fame[r]& in peſte.[q]Ecce ego[c]congregabo eos[g]de vniuerſis[t] terris[r] ad quas [r]eſeci eos[l]in furore meo: [g]& in ira mea[b]& in īdigna tione[c] grandi:[o]& reducā eos[c]ad[r] locū[s]iſtū:[b]& habi tare eos faciā[l]cōfideter:[k]& erūt[l] míhi[m] in populum: [n]& ego[o]ero[p]eis[q]in deum. [r]Et dabo[o]cis[t] cor[u] vnum [x]& ỽiam[r] vnam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [s]vt tímeant[u]me[b]vniuerſis [c]diebus[o]& bene ſit[c]eis ꝯ [r]& filiís eorum[g] poſt eos. [b]Et feriam[l]eis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [k]pactum[l]ſempiternū:[m]& [n]non[o]deſinam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [r]eis[q]benefacere:[g]& ꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [t]timorē meū[u]dabo[r]in cor de eorū:[r]vt non[l]recedant [g]a me:[b]& letabor[c]ſup eis [b]cum bene[c]eis[o]fecero. ꝯ [r]Et plantabo eos[g]in terra [b]iſta[l]in veritate[k]in toto ꝯ [l]corde meo[m]& in tota[n]aīa mea:[o]quía[p]hec[q]dicit[r]dñs [g]Sicut[k]adduxi[u]ſuper[x]po=pulum[r]iſtum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [q]omne[b]malum[b]hoc[c]grā=de:[c]ſic ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [g]adducam[b]ſup eos[k]omne [l]bonum[m] quod ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [n]ego[o]loquor[p]ad eos.[q] Et poſſidebuntur[r]agri ꝯꝯ [s]in terra[t]iſta de[u]qua[x]vos [r]dicítis ꝙ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ [s]deſerta[a]ſit:[b]eo ꝙ non re=manſerit[c]hō[o]&iumentū: &[c]data ſit[r]in manus[s]chal deorum. [b]Agri[k]ementur [l]pecunia[l] & ſcribētur[m]in libro:[n] & īprimetur ſignū [o]&[r]teſtis[s]adhíbebitur[q]in [r]a[r] bēiamin:[s]& ī circuitu [r]hierlm[u]in ciuitatib[v][r]iuda [r]& in ciuitatib[v] mōtanis	τ docui eos diluculo τ erudiui τ nō audie κὰι ἐδίδαξα αὐτοῖς ὄρθρου κὰι ἐδίδαξα κὰι οὐκ ἤκου=rūt vt acciperēt diſciplinā: τ poſuerūt ſculptilia ſua ἐστησαν τὰ γλυπτὰ αὐ=τῶν ἐν τῷ οἴκῳ οὗ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ ἐν 8.7.b imunditijs ſuis: τ edificauerūt aras ἀκαθαρσίαις αὐτῶν, κὰι ᾠκοδόμησαν τοὺς βωμοὺς τῆ baal q̄ in valle filij ennon: vt offerrent Βααλ τοὺς ἐν φάραγγι υἱοῦ ἐννόμ, τοῦ ἀναφέρειν τοὺς filios ſuos τ filias ſuas moloch q̄ nō υἱοὺς αὐτῶν κὰι τὰς θυγατέρας αὐτῶν τῷ μολόχ ἃ οὐ mandaui eis: τ nō aſcēdit in cor meū συνέταξα αὐτοῖς, κὰι οὐκ ἀνέβη ἐπὶ καρδίαν μου τοῦ vt facerent abominationē hanc vt peccare facerēt ποιῆσαι τὸ βδέλυγμα τοῦτο πρὸς τὸ ἐξαμαρτεῖν τὸν iudam. τ nūc ſic dixit dñs deꝰ iſrael ad Ἰουδαν· κὰι νῦν οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἐπὶ ciuitatē hanc quā tu dicis tradetur in ma=τὴν πόλιν ταύτην ἣν σὺ λέγεις παραδοθήσεται εἰς χεῖ nus regis babylonis in gladio τ in fame τ ρας βασιλέως Βαβυλῶνος ἐν μαχαίρᾳ κὰι ἐν λιμῷ κὰι in peſte. ecce ego ꝓgrego eos ex omni tra ἐν λοιμῷ· ἰδοὺ ἐγὼ συνάγω αὐτοὺς ἐκ πάσης τῆς γῆς ỽbi diſperſi eos illic in ira mea τ in furore οὗ διέσπειρα αὐτοὺς ἐκεῖ ἐν ὀργῇ μου κὰι ἐν τῷ θυμῷ meo τ irritatiõe grandi: τ reducaꝫ e=μου κὰι παροξυσμῷ μεγάλῳ, κὰι ἐπιστρέψω αὐ=os in locum iſtū τ ſedere faciā eos confi=τοὺς εἰς τὸν τόπον τοῦτον κὰι καθιῶ αὐτοὺς πεποι dentes:τ erunt mihi in ꝓplm τ ego ero e=θότας, κὰι ἔσονταί μοι εἰς λαὸν κὰι ἐγὼ ἔσομαι αὐ is in deū. τ dabo eis viā aliam τ cor τοῖς εἰς θεόν. κὰι δώσω αὐτοῖς ὁδὸν ἑτέραν κὰι καρ aliud vt timeāt me oībus diebus: τ δίαν ἑτέραν φοβηθῆναί με πάσας τὰς ἡμέρας, κὰι in bonū eis τ filijs eoꝝ poſt e=εἰς ἀγαθὸν αὐτοῖς κὰι τοῖς τέκνοις αὐτῶν μετ' αὐ=os: τ diſponā eis teſtamētū eternū q̄ τοὺς, κὰι διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην αἰώνιον ἣν non auertam poſt eos: τ timorē meū da ὐ μὴ ἀποστρέψω ὄπισθεν αὐτῶν, κὰι τὸν φόβον μου δώ bo in corde eoꝝ vt nō recedant ip=σω εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν πρὸς τὸ μὴ ἀποστῆναι αὐ ſi a me. τ viſitabo eos vt bñfaciā τοὺς ἀπ' ἐμοῦ· κὰι ἐπισκέψομαι αὐτοὺς ἀγαθῶσαι eis: τ plantabo eos in ꝛra iſta in fi=αὐτούς· κὰι φυτεύσω αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἐν πί de τ in toto corde meo: τ in tota aīa στει κὰι ἐν πάσῃ καρδίᾳ μου, κὰι ἐν πάσῃ ψυχῇ mea: q̄ sic dixit dñs: ſicut induxi ſup μου, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, καθὰ ἐπήγαγον ἐπὶ τὸν ꝑplm iſtū oia mala grandia iſta: λαὸν τοῦτον πάντα τὰ κακὰ τὰ μεγάλα ταῦτα, ſic ego inducā ſup eos oia bona q̄ ego οὕτως ἐγὼ ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐγὼ loquuꝰ ſū ad eos. τ poſſidebunt adhuc agri in λαλήσω ἐπ' αὐτούς· κὰι κτηθήσονται ἔτι ἀγροὶ ἐν τῇ ꝛra q̄m tu dicis inuia eſt ad homine τ iumē γῇ ἣ σὺ λέγεις ἄβατός ἐστιν ἀπὸ ἀνθρώπου κὰι κτή=to: τ traditi ſunt in manus chaldeoꝝ: τ νους, κὰι παραδοθήσαν εἰς χεῖρας χαλδαίων, κὰι poſſidebūt agros in argento. τ ſcribes in libro κτήσονται ἀγροὺς ἐν ἀργυρίῳ. κὰι γράψεις εἰς βιβλίον τ ſignabis τ teſtificaberis teſtes in ꝛra beniamin κὰι σφραγιῇ κὰι διαμαρτύρῃ μάρτυρας ἐν γῇ βενιαμεὶν τ i circuitu hieruſalem: τ in ciuitatib[v] iuda: τ κὰι κύκλῳ ἱερουσαλήμ, κὰι ἐν πόλεσιν Ἰούδα, κὰι in ciuitatib[v] mōtis: ἐν πόλεσιν τοῦ ὄρους, ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ꝯꝯꝯꝯ

׳מוֹסָר׃ ׳וַיַּשִּׁימוּ ׳שִׁקּוּצֵיהֶם ׳בַּבַּיִת		
׳אֲשֶׁר ׳נִקְרָא ׳שְׁמִי ׳עָלָיו ׳לְטַמְּאוֹ׃		
׳וּבָנוּ ׳אֶת ׳בָּמוֹת ׳הַבַּעַל ׳אֲשֶׁר ׳בְּגֵיא		
׳בֶּן ׳הִנֹּם ׳לְהַעֲבִיר ׳אֶת ׳בְּנֵיהֶם		
׳וְאֶת ׳בְּנֹתֵיהֶם ׳לַמֹּלֶךְ ׳אֲשֶׁר ׳לֹא		
׳צִוִּיתִים ׳וְלֹא ׳עָלְתָה ׳עַל ׳לִבִּי		
׳לַעֲשׂוֹת ׳הַתּוֹעֵבָה ׳הַזֹּאת ׳לְחַטֹּאת		
׳הַחֲטִיא׃ ׳אֶת ׳יְהוּדָה׃ ׳וְעַתָּה ׳לָכֵן ׳כֹּה		
׳אָמַר ׳יְהוָה ׳אֱלֹהֵי ׳יִשְׂרָאֵל ׳אֶל		
׳הָעִיר ׳הַזֹּאת ׳אֲשֶׁר ׳אַתֶּם ׳אֹמְרִים		
׳נִתְּנָה ׳בְּיַד ׳מֶלֶךְ ׳בָּבֶל ׳בַּחֶרֶב ׳בָּרָעָב		
׳וּבַדָּבֶר׃ ׳הִנְנִי ׳מְקַבְּצָם ׳מִכָּל ׳הָאֲרָצוֹת		
׳אֲשֶׁר ׳הִדַּחְתִּים ׳שָׁם ׳בְּאַפִּי ׳וּבַחֲמָתִי		
׳וּבְקֶצֶף ׳גָּדוֹל ׳וְהֵשִׁבֹתִים ׳אֶל ׳הַמָּקוֹם		
׳הַזֶּה ׳וְהֹשַׁבְתִּים ׳לָבֶטַח ׳וְהָיוּ ׳לִי		
׳לְעָם ׳וַאֲנִי ׳אֶהְיֶה ׳לָהֶם ׳לֵאלֹהִים׃		
׳וְנָתַתִּי ׳לָהֶם ׳לֵב ׳אֶחָד ׳וְדֶרֶךְ ׳אֶחָד		
׳לְיִרְאָה ׳אוֹתִי ׳כָּל ׳הַיָּמִים ׳לְטוֹב ׳לָהֶם		
׳וְלִבְנֵיהֶם ׳אַחֲרֵיהֶם׃ ׳וְכָרַתִּי ׳לָהֶם		
׳בְּרִית ׳עוֹלָם ׳אֲשֶׁר ׳לֹא ׳אָשׁוּב		
׳מֵאַחֲרֵיהֶם ׳לְהֵיטִיב׃ ׳אֹתָם ׳וְאֶת		
׳יִרְאָתִי ׳אֶתֵּן ׳בְּלִבָּם ׳לְבִלְתִּי ׳סוּר		
׳מֵעָלָי׃ ׳וְשָׂשְׂתִי ׳עֲלֵיהֶם ׳לְהֵיטִיב׃ ׳אוֹתָם		
׳וּנְטַעְתִּים ׳בָּאָרֶץ ׳הַזֹּאת ׳בֶּאֱמֶת ׳בְּכָל		
׳לְבָבִי ׳וּבְכָל ׳נַפְשִׁי׃ ׳כִּי ׳כֹה ׳אָמַר ׳יְהוָה		
׳אֲשֶׁר ׳הֵבֵאתִי ׳אֶל ׳הָעָם ׳הַזֶּה ׳אֶת		
׳כָּל ׳הָרָעָה ׳הַגְּדֹלָה ׳הַזֹּאת ׳כֵּן ׳אֲנִי		
׳מֵבִיא ׳עֲלֵיהֶם ׳אֶת ׳כָּל ׳הַטּוֹבָה ׳אֲשֶׁר		
׳אֲנִי ׳דֹּבֵר ׳עֲלֵיהֶם׃ ׳וְנִקְנָה ׳הַשָּׂדֶה		
׳בָּאָרֶץ ׳הַזֹּאת ׳אֲשֶׁר ׳אַתֶּם ׳אֹמְרִים		
׳שְׁמָמָה ׳הִיא ׳מֵאֵין ׳אָדָם ׳וּבְהֵמָה		
׳נִתְּנָה ׳בְּיַד ׳הַכַּשְׂדִּים ׳׃ ׳שָׂדוֹת		
׳בַּכֶּסֶף ׳יִקְנוּ ׳וְכָתוֹב ׳בַּסֵּפֶר ׳וְחָתוֹם		
׳וְהָעֵדִים ׳בְּאֶרֶץ ׳בִּנְיָמִן ׳וּסְבִיבוֹת		
׳יְרוּשָׁלַ͏ִם ׳וּבְעָרֵי ׳יְהוּדָה ׳וּבְעָרֵי ׳הָהָר		

Universidad de Deusto

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ in ciuitatib⁹ sephela: τ in ciuitatib⁹ nageb:
καὶ ἐν πόλεσιν τῆς σεφηλά, καὶ ἐν πόλεσιν τῆς ναγέβ,
q: cōuertam trāsmigtiones eox dicit dñs.
ὅτι ἀποστρέψω τὰς ἀποικίας αὐτῶν λέγει κς'. Ca.33.

ΘT factū est xbū dñi ad hieremiā secun
ΘΚαὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν ἐκδευτέ
do: e ipe erat adhuc ligatus in atrio carceris
ρου, καὶ αὐτὸς ἦν ἔτι δεδεμένος ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς
dicens: sic dixit dñs: faciēs frā τ plasmans
λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ποιῶν γῆν καὶ πλάσων
eam vt dirigat eam: dñs nomē illi. cla
αὐτὴν τοῦ ἀνορθῶσαι αὐτήν, κύριος ὄνομα αὐτῷ. κέ
ma ad me τ respondebo tibi τ annūciabo
κραξον πρός με καὶ ἀποκριθήσομαί σοι καὶ ἀπαγγελῶ
tibi grādia τ firma q̄ nō cognouisti ea: q: sic
σοι μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ ἃ οὐκ ἔγνως αὐτά ὅτι οὕτως
dixit dñs de⁹ israel de domib⁹ vrbis hu
εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ περὶ οἰκιῶν τῆς πόλεως ταύ
ius: τ de domo regis iuda q̄ destructe sūt
της, καὶ περὶ οἰκίας βασιλέως ἰούδα τῶν καθηρημένων
in vallum: τ ppugnacula vt pugnēt ꝯ
εἰς χάρακα, καὶ προμαχῶνας τοῦ μάχεσθαι πρὸς τοὺς
chaldeos: τ impleant eam cadauerib⁹ homi
χαλδαίους, καὶ πληρῶσαι αὐτὴν νεκρῶν τῶν ἀνθρώ
nū q̄s pcussi in tra mea τ in furore meo: τ
πων οὓς ἐπάταξα ἐν ὀργῇ μου καὶ ἐν θυμῷ μου, καὶ
auerti faciem meā a ciuitate hāc
ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ τῆς πόλεως ταύ
pro oibus malitijs eox. ecce ego ob
της περὶ πασῶν τῶν πονηριῶν αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ ἀνά
ducā ei cicatricem τ sanitatē τ curabo e⁊
γω αὐτῇ συνοὐλωσιν καὶ ἴαμα καὶ ἰατρεύσω αὐ
os: τ reuelabo eis vt exaudiā. τ faci
τούς, καὶ φανερώσω αὐτοῖς ἐισακοὐειν. καὶ ποιή
am illis pacē τ fidem: τ cōuertam trāmig⁊
σω αὐτοῖς ἰρήνην καὶ πίσιν, καὶ ἐπιστρέψω τὴν ἀποι
tionē iuda: τ trāsmigtionē hierusalem: τ edi
κίαν ἰούδα, καὶ τὴν ἀποικίαν ἱερουσαλήμ, καὶ οἰ
ficabo eos vt prius: τ emūdabo il
κοδομήσω αὐτοὺς ὡς τὸ πρότερον, καὶ καθαριῶ αὐ
los ab oībus iniqtatib⁹ eox q̄ peccauerūt mihi:
τοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν μοι,
τ non recordabor pctōx eox q̄ peccauerūt
καὶ οὐ μὴ μνησθήσομαι ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτόν
mihi τ recesserūt a me: τ erit mihi in nomē in
μοι καὶ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἔσαι μοι εἰς ὄνομα εἰς
gaudium τ in laudē τ in magnificētiā omni
εὐφροσύνην καὶ εἰς αἴνεσιν καὶ εἰς μεγαλιότητα παντὶ
pplo ēre. q̄ audient oīa bona
τῷ λαῷ τῆς γῆς. ὅιτινες ἀκούσονται πάντα τὰ ἀγαθὰ
q̄ ego facio eis. τ pauebunt τ ꝑtristabun
ἃ ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς. καὶ φοβηθήσονται καὶ πτοηθήσον
tur ꝑ oībus bonis τ pro oī pa
ται ἐπὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν καὶ περὶ πάσης τῆς εἰ
ce quā ego facio eis. sic dixit dñs: adhuc
ρήνης ἧς ἐγὼ ποιῶ αὐτοῖς. οὕτως εἶπεν κύριος, ἔτι
audietur in loco isto quē vos dicitis des
ἀκουσθήσεται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ὃν ὑμεῖς λέγετε ἔρη
tus est ab hoībus τ iumētis in ciuitatib⁹ iuda:
μός ἐστιν ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν ἐν πόλεσιν ἰούδα,
τ foris hierusalem q̄ desolate sunt vt nō sit
καὶ ἔξωθεν ἱερουσαλὴμ ταῖς ἐρημωθείσαις ὥστε μὴ εἶναι
homo τ iumētū. vox gaudij τ vox leti
ἄνθρωπον καὶ κτῆνος. φωνὴ εὐφροσύνης καὶ φωνὴ χαρ
cie: vox sponsi τ vox sponse: vox dicē
μοσύνης, φωνὴ νυμφίου καὶ φωνὴ νύμφης, φωνὴ λε
tiū cōfitemini dño oipotenti: q̄m bon⁹
γόντων ἐξομολογεῖσθε κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι χρηστὸς
dñs q̄m in eternū mia eius: τ ꝑportabunt
κύριος ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ εἰσοίσουσιν

Trāsla.B.Vie.

[a]& in ciuitatib⁹ [b]cāpestrib⁹ [c]& ī ciuitatib⁹ q̄ ad [b]austrū
sunt: [c]qa[f]cōuertā[g] captiui
tatē eox [h]ait[f]dñs. 33.

ΘT factum est [b]verbū
Θ[c]domini [b]ad ∞∞∞∞∞∞∞
[c]hieremiam [f]secundo: [g]cū
[b]adhuc [c]clausus [g]esset ∞∞∞
[h]in atrio [c]carceris [m]dicens.
[n]Hec [c]dicit ∞∞∞∞∞∞∞
[p]dñs: [q]q facturus est &[e]for
matur [f]illud [n]& paturus:
[x]dñs [f]nomē eius.' Clama
[a]ad me [b]& exaudiam te: ∞
[c]& annūciabo [o]tibi [f]gran⁊
dia [f]& firma que [g]nescis.
'Quia [h]hec [i]dicit [m]domi⁊
nus [n]deus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[o]israel [p]ad [q]domos [r]vrbis
[a]huius [t]& ad ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[t]domos [u]regis [x]iude [r]que
destructe sunt [t]ad ∞∞∞∞∞
[a]munitiōes [b]& ad [c]gladiū
[b]venientium ∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]vt dimicent [c]cū [f]chaldeis
[f]& impleāt eas [b]cadaueri⊼
bus [f]hoim [k]quos [l]percussī
[m]in furore meo: [n]& in indi
gnatione mea [p]absc̄ondēs
[q]faciē meā [a]a ciuitate [e]hac
[t]ppter [u]oēm [r]malicia eox.
'Ecce ego [o]obducā [a]eis [b]ci
catricē [c]& sanitatē [b]& cura
bo eos: [c]& reuelabo [f]eis
[g]deprecationem [b]pacis [f]&
veritatis. [k]Et conuertam
[m]conuersionem [n]iuda [o]&
[p]conuersionem [q]israel: ∞
[r]& edificabo eos [s]sicut a
principio: [t]& emundabo
illos [u]ab oīl [x]iniqtate sua
in [r]qua [s]peccauerūt [a]mihi.
[b]& ꝑpitius ero [c]cūctis [o]ini⊼
quitatib⁹ eox in [c]qbus [f]de
liq̄runt [g]mihi [b]& [f]sprenert
[k]me.' Et erit [m]mihi [n]in no
mē & in [o]gaudiū & [p]in lau
dē [q]& ī exultationē [r]cūctis
[s]gentibus [f]terre [u]que [x]au
dierint [t]omnia [a]bona ∞∞
[b]que [c]ego [b]facturus sum
[c]eis [f]& pauebūt [g]& turba⊼
būtur [h]in [i]vniuersis [k]bonis
[l]& in [m]omni [n]pace: ∞∞∞∞
[o]quam [p]ego [q]faciam [r]eis.
[s]Hec [c]dicit [u]dominus. ∞
[x]Adhuc [c]audietur [f]in loco
[a]isto [b]quem [c]vos ∞∞∞∞∞∞
[d]dicitis [f]esse [e]desertum [g]eo
q̄ non sit [b]homo [i]nec ∞∞
[k]iumētum [l]in ciuitatibus
[m]iuda [n]& foris ∞∞∞∞∞∞∞∞
[c]hierusalem [p]que desola⊼
te sunt [q]absc̄ [r]homine ∞
[s]& absc̄ [t]habitatore [u]&
absc̄ [x]pecore: [r]vox [s]gau⊼
dii & [a]vox [b]leticie: [c]vox
[d]sponsi [e]& vox [f]spōse: [g]vox
[b]dicentiū. 'Confitemini
[i]dño [m]exercituum: [n]q̄m
[o]bonus [p]dñs: [q]q̄m [r]in eter
nū [o]mia eius: & [r]portantū

Tex.heb.hiere.xxxiij.Pītiua.heb.

וּבְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב כִּי
שׁוּב שְׁבוּתָם נְאֻם יְהוָה׃
Ca.xxxiij.
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל
הָיָה יִרְמְיָהוּ שֵׁנִית וְהוּא עָדֹנּוּ עָצוּר
עָצַר בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר
כּוֹן יְהוָה עֹשֶׂה יְהוָה יוֹצֵר אֹתָהּ לְהָכִינָהּ
עָנָה יְהוָה שְׁמוֹ׃ קְרָא אֵלַי וְאֶעֱנֶךָּ
גָּדַל וְאַגִּידָה לְךָ גְּדֹלוֹת וּבְצֻרוֹת לֹא
יָדַעְתָּם׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
בַּיִת יִשְׂרָאֵל עַל בָּתֵּי הָעִיר הַזֹּאת וְעַל
בָּתֵּי מַלְכֵי יְהוּדָה הַנִּתָּצִים אֶל
בּוֹא הַסֹּלְלוֹת וְאֶל הֶחָרֶב הַבָּאִים לְהִלָּחֶם
אֶת הַכְּשׂדִים וּלְמַלְאָם אֶת פִּגְרֵי
נָגַף הָאָדָם אֲשֶׁר הִכֵּיתִי בְאַפִּי וּבַחֲמָתִי
סָתַר פָּנָה וְאֲשֶׁר הִסְתַּרְתִּי פָנַי מֵהָעִיר הַזֹּאת
רוּעַ עַל כָּל רָעָתָם׃ הִנְנִי מַעֲלֶה לָהּ אָרוֹכָה
אָרַךְ רָפָא וּמַרְפֵּא וְרִפָּאתִים וְגִלֵּיתִי לָהֶם
גָּלָה עֶתֶר שָׁלוֹם וֶאֱמֶת׃ וְהֵשַׁבְתִּי אֶת
שׁוּב שְׁבוּת יְהוּדָה וְאֶת שְׁבוּת יִשְׂרָאֵל
שָׁבָה וּבְנָתִים כְּבָרִאשֹׁנָה׃ וְטִהַרְתִּים
טָהַר מִכָּל עֲוֹנָם אֲשֶׁר חָטְאוּ לִי וְסָלַחְתִּי
סָלַח לְכֹל עֲוֹנֹתָם אֲשֶׁר חָטְאוּ לִי
חָטָא וַאֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִי וַהֲיִתָה לִי לְשֵׁם
הָיָה שָׂשׂוֹן תְּהִלָּה וְלִתְפָאֶרֶת לְכֹל גּוֹיֵי
שׁוּשׂ הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּ אֶת כָּל הַטּוֹבָה
שָׁמַע אֲשֶׁר אֲנִכִי עֹשֶׂה אֹתָם וּפָחֲדוּ וְרָגְזוּ
רָגַז עַל כָּל הַטּוֹבָה וְעַל כָּל הַשָּׁלוֹם
אֲשֶׁר אֲנִכִי עֹשֶׂה לָהּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
עוֹד יִשָּׁמַע בַּמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם
אֹמְרִים חָרֵב הִוא מֵאֵין אָדָם וּמִבְּהֵמָה
עִיר חוּץ בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת
שָׂשׂוֹן יְרוּשָׁלִַם הַנְּשַׁמּוֹת מֵאֵין אָדָם
יָשַׁב וּמֵאֵין יוֹשֵׁב וּמִבְּהֵמָה׃ וְקוֹל שָׂשׂוֹן
כָּלָה וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה קוֹל
יָדָה אֹמְרִים הוֹדוּ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת כִּי
טוֹב יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ מְבִיאִים

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.beb.Ter.heb.biere.xxxiij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxt.cũ iter.latina.

תּוֹדָה בֵּית יְהוָה כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוּת הָאָרֶץ כְּבָרִאשֹׁנָה אָמַר יְהוָה׃ כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד יִהְיֶה בַּמָּקוֹם הַזֶּה הֶחָרֵב מֵאֵין אָדָם וְעַד
וּלְכָל עָרָיו נְוֵה רֹעִים מַרְבְּצִים צֹאן׃ בְּעָרֵי הָהָר בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי
הַנֶּגֶב וּבְאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּסְבִיבֹתִי סָנֵב יִרוּשָׁלַ͏ִם וּבְעָרֵי יְהוּדָה עַד
תַּעַבְרְנָה הַצֹּאן עַל יְדֵי מוֹנֶה אָמַר יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה
וַהֲקִמֹתִי אֶת הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל בֵּית
יְהוּדָה׃ בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא
אַצְמִיחַ לְדָוִד צֶמַח צְדָקָה וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃ בַּיָּמִים הָהֵם
תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם תִּשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה אֲשֶׁר יִקְרָא לָהּ יְהוָה
צִדְקֵנוּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לֹא יִכָּרֵת
לְדָוִד אִישׁ יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא בֵּית
יִשְׂרָאֵל׃ וְלַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם לֹא יִכָּרֵת
אִישׁ מִלְּפָנַי מַעֲלֶה עוֹלָה וּמַקְטִיר מִנְחָה וְעֹשֶׂה זֶבַח כָּל הַיָּמִים׃ וַיְהִי
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ כֹּה
אָמַר יְהוָה אִם תַּפֵּרוּ אֶת בְּרִיתִי פּוּר
הַיּוֹם וְאֶת בְּרִיתִי הַלָּיְלָה וְלִבְלְתִּי
הֱיוֹת יוֹמָם וָלַיְלָה בְּעִתָּם׃ גַּם בְּרִיתִי
תֻפַר אֶת דָּוִד עַבְדִּי מִהְיוֹת לוֹ בֵן מֹלֵךְ
עַל כִּסְאוֹ וְאֶת הַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים
מְשָׁרְתָי׃ אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר צְבָא
הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִמַּד חוֹל הַיָּם כֵּן
אַרְבֶּה אֶת זֶרַע דָּוִיד עַבְדִּי וְאֶת
הַלְוִיִּם מְשָׁרְתַי׃ וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ הֲלוֹא רָאִיתָ
מַה הָעָם הַזֶּה דִּבְּרוּ לֵאמֹר שְׁתֵּי
הַמִּשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה בָּהֶם
וַיִּמְאָסֵם וְאֶת עַמִּי יִנְאָצוּן מִהְיוֹת

vota in domo dñi. Reducam enim conuersionē terre sicut a principio dicit dominus. Hec dicit dominꝰ exercituū. Adhuc erit in loco isto deserto absq; homine & absq; iumento & in cunctis ciuitatibus eius: habitaculū pastorū accubātiū greges in ciuitatibus mōtuosis & in ciuitatibus cāpestribus: & in ciuitatibus q̄ ad austrū sunt & in terra beniamin & in circuitu hierusalē: & ī citatibꝰ iuda: adhuc trāsibūt greges ad manū numerantis: ait dñs. Ecce dies venient dicit dñs: & suscitabo verbū bonum quod locutus sum ad domum israel & ad domum iuda. In diebus illis & in tempore illo germinare faciam dauid germē iustitie: & faciet iudiciū & iustitiā in terra. In diebus illis saluabitur iuda: & hierusalem habitabit cōfidēter. Et hoc est nomē qđ vocabūt eū: dñs iustus nr. Quia hec dicit dñs. Non interibit de dauid vir qui sedeat sup thronum domus israel: & de sacerdotibus & de leuitis nō interibit vir a facie mea qui offerat holocaustōata & incēdat sacrificiū & cedat victimas oībus diebus. Et factū est verbum dñi ad hieremiam dicens. Hec dicit dñs. Si irritū poteſt fieri pactū meū cum die & pactum meū cū nocte vt non sit dies & nox in tempore suo: & pactum meum irritū esse poterit cū dauid de uo meo vt nō sit ex eo filius q regnet in throno ei & leuite & sacerdotes mīstri mei. Sic enumerari nō possunt stelle celi & metiri harene maris: sic multiplicabo semen dauid serui mei: & leuitas ministros meos. Et factū est verbum dñi ad hieremiam dicens. Nūquid nō vidisti quid populus hic locutus sit dicens: due cognationes quas elegerat dominus abiecte sūt: & pplm meū despexerūt: eo q nō sit

dona in domū dñi: q; cōuerti faciā oēm trāsmigrationez ere illi sicut prius dixit dñs: & ædificabo ciuitates desertas & habitabo eas. Hec dicit dñs exercituū: adhuc erit in loco isto deserto · vt nō sit homo & iumēta: & in omnibus ciuitatibus eius habitacula pastorum accubantiū greges in ciuitatibus mōtane & in ciuitatibus cāpestribus & in ciuitatibus austri: & in terra beniamin & in his q̄ in circuitu hierusalem: & in ciuitatibus iuda. adhuc trāsibūt oues ad manū numerātis ait dñs: ecce dies venīūt dicit dñs: & suscitabo verbū bonū: qđ locutus sum ſup domū israel & ſup domū iuda. in illis diebus & in tpe illo: germinare faciā dauid germē iusticie. & regnabit rex: & intelliget & faciet iudiciū & iusticiā in terra. In diebus illis saluabit iudas: & hic habitabit cōfidēter. & hoc eſt nomē qđ vocabūt ei: dñs iustus nr. qm̄ sic dicit dñs: nō deficiet dauid vir ſedens ſup thronū israel: & sacerdotibus & leuitis nō deficiet vir ī cōſpectu meo: offerens holocaustum & icēdens munus & faciēs hostiā oibus diebus. & factū est verbū dñi ad hieremiā dicēs: sic dicit dñs: si irritū feceritis pactū meū cum die & pactū meum cum nocte: vt nō sit dies & nox in tempore suo: & pactum meum irritum erit cū dauid seruo meo: vt nō sit ex tpo filius regnans ſup thronū ei: & cū leuitis sacerdotibus ministris meis. sicut nō numerabitur milītia celi & nō mensurabit arena maris: sic multiplicabo semen dauid serui mei: & leuitas ministros meos. & factū est verbū dñi ad hieremiā dicēs: nūquid nō vidisti quid ppls iste locutus est dicēs: duo cognatiōes elegit dñs expulit eas. & pplm meū irritauerūt: vt non sit

C

D

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

gẽs in cõspectu ipoꝝ. sic dicit dñs: si nõ esset
ἔθνος ἐνώπιον αὐτῶν. οὕτω λέγει κύριος, ἐὰν μὴ ἦτε
pactũ meũ die ⁊ nocte: ⁊ leges ce-
κ διαθήκην μου τῆ ἡμέρα καὶ τῆ νυκτί, καὶ νόμους τοῦ οὐ
li ⁊ tre nõ posuissẽ: sic semen
ρανοῦ καὶ τῆς γῆς μὴ ἔθέμην, οὕτως τὸ σπέρμα τοῦ
iacob ⁊ dauid serui mei expulissem: vt
Ἰακὼβ καὶ Δαυὶδ τοῦ δούλου μου ἐξωσα ἀπ', ὥστε
nõ acciperẽ ego a semine eius principes
μὴ λαβεῖν ἐμὲ ἀπὸ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντας
in semine habraã ⁊ isaac ⁊
ἐν τῷ σπέρματι τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τοῦ
iacob: qm̃ ꝙuertam captiuitatem eoꝝ:
Ἰακώβ, ὅτι ἀναστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν,
⁊ miserebo: eoꝝ.
καὶ ἐλεήσω αὐτούς. Ca.34.

UErbum qđ factũ est ad hieremiã a dño:
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου,
⁊ nabuchodonosor rex babylonis / ⁊ ois
καὶ ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς Βαβυλῶνος καὶ πᾶν τὸ
exercitus ei⁹ ⁊ vniuersa regna tre
στρατόπεδον αὐτοῦ καὶ πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς
q̃ sub ptãte manꝰ eius: omnes po
αἱ ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πάντες οἱ λα
pũ bellabãt ꝟ hierusalem ⁊ ꝟ oẽs
οὶ ἐπολέμουν ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πό
bes iuda. sic dixit dñs deꝰ israel: va-
λεις Ἰούδα. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, Βά-
de ad sedechiam regem iuda ⁊ dices ei:
δισον πρὸς σεδεκίαν βασιλέα Ἰούδα καὶ ἐρεῖς αὐτῷ,
sic dixit dñs: traditiõe tradetur ciui-
οὕτως εἶπεν κύριος, Παραδόσει παραδοθήσεται ἡ πό
tas ista in manus regis babylonis: ⁊ capi-
λις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ συλλή
et eam ⁊ incẽdet eam in igne. ⁊ tu non
ψεται αὐτὴν καὶ καύσει αὐτὴν ἐν πυρί. καὶ σὺ οὐ μὴ
saluaberis de manu eius: ⁊ ꝓhẽsione capieris:
σωθῇς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ συλλήψει συλληφθήσῃ,
⁊ in manus eius traderis. ⁊ oculi tui
καὶ εἰς χεῖρας αὐτοῦ δοθήσῃ. καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου
oculos eius videbũt: ⁊ os eius cum
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὄψονται, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ μετὰ στό
ore tuo loquet: ⁊ in babylonẽ introibis.
ματός σου λαλήσει, καὶ εἰς Βαβυλῶνα εἰσελεύσῃ.
sed audi verbum dñi sedechia rex iu-
ἀλλὰ ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου σεδεκία βασιλεῦ Ἰού-
da: sic dicit dñs ad te: nõ morieris in gla
δα, οὕτως λέγει κύριος πρὸς σέ, οὐκ ἀποθανῇ ἐν ῥομ
dio: in pace morieris. ⁊ sicut cõbusserũt pa-
φαίᾳ, ἐν εἰρήνῃ ἀποθανῇ. καὶ ὡς ἐκαυσαν τοὺς πατέ-
tres tuos q̃ regnauerunt ante te: cõbu-
ρας σου τοὺς βασιλεύσαντας πρότερόν σου, καύσου
rẽt ⁊ te o dñe ⁊ plangent te: qz verbũ locutꝰ
σιν καὶ σὲ ὦ κύριε καὶ κόψονταί σε, ὅτι λόγον ἐλάλη-
sum dixit dñs. ⁊ locutꝰ est hieremias ad regem sede-
σα ἔιπε κύριος. καὶ ἐλάλησεν Ἱερεμίας πρὸς βασιλέα σεδε
chiã vniuersa verba hec ī hierusalem: ⁊
κίαν πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ
exercitus regis babylonis pugnabat ꝟ hieru
ἡ δύναμις βασιλέως Βαβυλῶνος ἐπολέμει ἐπὶ Ἰερου-
salem ⁊ ꝟ ciuitates iuda q̃ relicte erant
σαλὴμ καὶ ἐπὶ πόλεις Ἰούδα τὰς καταλελειμμένας
ꝟ lachis ⁊ ꝟ azecha: qz iste relicte sunt
ἐπὶ Λαχεῖς καὶ ἐπὶ Ἀζηκά, ὅτι ἔτυχον κατελείφθησαν
in ciuitatibꝰ iuda ciuitates munite. verbũ qđ factũ
ἐν πόλεσιν Ἰούδα πόλεις ὀχυραί. ὁ λόγος ὁ γενόμε-
est ad hieremiã a dño postq̃ pcussit
νος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου μετὰ τὸ συντελέσαι
rex sedechias fedus ad oẽm ppm
τὸν Βασιλέα σεδεκίαν διαθήκην πρὸς πάντα τὸν λαὸν
q̃ in hierusalem:
τὸν ἐν Ἰερουσαλήμ, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trãsla.B.Vie.

vltra m gens n coram eis.
oHec pdicit q dominus. r Si
r pactum meũ inter u diem
r & noctem & r leges s ccli
s & terre b nõ c posui: o equi-
dem & c semem r iacob ꝏ
s & dauid d serui mei i proii-
cia k vt nõ assumã l de semi
ne eius m principes o semi-
nis p abraam q isaac ꝏꝏꝏꝏ
r & iacob. r Reducam s eñ
r conuersionẽ eorum ꝏꝏ
r & miserebor eis. 34.

UErbum b qđ c factũ est
b ad c hieremiã r a s dño
quãdo b nabuchodonosor
r rex k babylonis l & ois m ex
ercitus ei⁹ n vniuersaq; o re
gna p terre q erant sub q po
testate r manus eius s & oẽs
r populi u bellabant r cõtra
r hierusalẽ & cõtra a omes
b vrbes eius: c dicens. o Hec
c dicit r dominus s deus ꝏꝏ
b israel. t Vade k & loquere
l ad m sedechiam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
n regem o iuda: p & dices q ad
eum. r Hec o dicit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
r dominus. u Ecce ego r tra
dam l ciuitatem a hanc ꝏ
b in manu c regis b babylo-
nis: c & succendet eã l igni.
s Et tu b nõ effugies k de ma
nu eius: l sed m cõprehẽsio
ne n capieris o & i manu ei⁹
p traderis q & oculi tui o ocu
los r regis u babylonis r vide
bũt: r & os eius s cũ a ore tuo
b loq̃tur c & babylonẽ b in-
troibis. c Attñ r audi s verbũ
b domini l sedechia k rex l iu-
da. m Hec ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
n dicit o dñs p ad te. q Non
r moriẽris s in gladio: sed
r in pace u morieris: x & sm
cõbustiones r patrũ tuorũ
r regum a priorum b qui c fue
runt ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
b ante te c sic c comburẽt s te:
b & ve l domine ꝏꝏꝏꝏꝏ
k plangẽt l te: m quia n verbũ
hoc o ego p locutus sum ꝏ
q dicit r dñs. s Et locutus est
t hieremias u propheta ꝏ
x ad r sedechiam r regem a iu
da c vniuersa ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
b verba c hec c in hierusalẽ:
s & exercitus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
b regis l babylonis k pugna
bat l contra m hierusalem:
n & cõtra o oĉs p ciuitates q iu
da r que reliq̃ erant s cõtra
t lachis u & contra r azecha.
r He r enim a supererant ꝏ
b de ciuitatibus c iuda o vrbes
c munite. r Verbum ꝏꝏꝏ
s quod b factum est l ad k hie-
remiam l a m domino ꝏꝏ
n postq̃ o percussit p rex q se
dechias r fedus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
s cum r omni u populo r in
hierusalem: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Ter.he.biere.xxxiiij.Pritiua.heb.

בָּנָה עוֹד נְבוּאָה לְפָנָיו כֹּה אָמַר יְהוָה אִם
בְּרִית חֻקַּת לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם
שׂוּם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי גַּם זֶרַע יַעֲקוֹב
לָקַח וְדָוִד עַבְדִּי אָמְאָס מִמְּקַחַת מִזַּרְעוֹ
מֹשְׁלִים אֶל זֶרַע אַבְרָהָם יִשְׁחָק
שׁוב שָׁבָה וְיַעֲקֹב כִּי אָשׁוּב אֶת שְׁבוּתָם
Ca.xxxiiij וְרִחַמְתִּים׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה
אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה וּנְבוּכַדְנֶצַּר
מָלַךְ בָּבֶל וְכָל חֵילוֹ וְכָל מַמְלְכוֹת
אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתָּ יָדוֹ וְכָל הָעַמִּים
נִלְחָמִים עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם וְעַל כָּל
עִיר לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל הָלוֹךְ וְאָמַרְתָּ אֶל צִדְקִיָּהוּ
מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה אָמַר
יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת הָעִיר הַזֹּאת
בְּיַד מֶלֶךְ בָּבֶל וְשָׂרָפָהּ בָּאֵשׁ׃ וְאַתָּה
לֹא תִמָּלֵט מִיָּדוֹ כִּי תָפֹשׂ תִּתָּפֵשׂ
וּבְיָדוֹ תִּנָּתֵן וְעֵינֶיךָ אֶת עֵינֵי מֶלֶךְ
בָּבֶל תִּרְאֶינָה וּפִיהוּ אֶת פִּיךָ
יְדַבֵּר וּבָבֶל תָּבוֹא׃ אַךְ שְׁמַע דְּבַר
יְהוָה צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה כֹּה
אָמַר יְהוָה עָלֶיךָ לֹא תָמוּת בֶּחָרֶב׃
בְּשָׁלוֹם תָּמוּת וּכְמִשְׂרְפוֹת אֲבוֹתֶיךָ
הַמְּלָכִים הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ
לְפָנֶיךָ כֵּן יִשְׂרְפוּ לָךְ וְהוֹי אָדוֹן
יִסְפְּדוּ לָךְ כִּי דָבָר אֲנִי דִבַּרְתִּי
נְאֻם יְהוָה׃ וַיְדַבֵּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא
אֶל צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה אֶת כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בִּירוּשָׁלַ͏ִם׃ וְחֵיל
מֶלֶךְ בָּבֶל נִלְחָמִים עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם
וְעַל כָּל עָרֵי יְהוּדָה הַנּוֹתָרוֹת אֶל
לָכִישׁ וְאֶל עֲזֵקָה כִּי הֵנָּה נִשְׁאֲרוּ
בְּעָרֵי יְהוּדָה עָרֵי מִבְצָר׃ הַדָּבָר
אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
אַחֲרֵי כְּרֹת הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ בְּרִית
אֶת כָּל הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַ͏ִם

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.be.Biere.xxtiiij.

לִקְרֹא לָהֶם דְּרוֹר לְשַׁלַּח אִישׁ דְּרֹר
אֶת עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִי
וְהָעִבְרִיָּה חָפְשִׁים לִבְלְתִּי עֲבָד
בָּם בִּיהוּדִי אָחִיהוּ אִישׁ וַיִּשְׁמְעוּ שָׁמַע
כָּל הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בָּאוּ שׁוּר בּוֹא
בַּבְּרִית לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ
וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ חָפְשִׁים לִבְלְתִּי
עֲבָד בָּם עוֹד וַיִּשְׁמְעוּ וַיְשַׁלֵּחוּ שָׁמַע שָׁלַח
וַיָּשׁוּבוּ אַחֲרֵי כֵן וַיָּשִׁיבוּ אֶת הָעֲבָדִים שׁוּב
וְאֶת הַשְּׁפָחוֹת אֲשֶׁר שִׁלְּחוּ חָפְשִׁים
וַיִּכְבְּשׁוּם לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וַיְהִי כָּבַשׁ הָיָה
דְּבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי כָּרַתִּי בְרִית אֶת
אֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הוֹצִיאִי אֹתָם יָצָא
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים לֵאמֹר
מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים תְּשַׁלְּחוּ אִישׁ שָׁנָה שָׁלַח
אֶת אָחִיו הָעִבְרִי אֲשֶׁר יִמָּכֵר
לְךָ וַעֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וְשִׁלַּחְתּוֹ
חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ וְלֹא שָׁמְעוּ אֲבוֹתֵיכֶם
אֵלַי וְלֹא הִטּוּ אֶת אָזְנָם וַתָּשֻׁבוּ נָסַב שׁוּב
אַתֶּם הַיּוֹם וַתַּעֲשׂוּ אֶת הַיָּשָׁר
בְּעֵינַי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ לְרֵעֵהוּ דְּרוֹר
וַתִּכְרְתוּ בְרִית לְפָנַי בַּבַּיִת אֲשֶׁר בֶּרֶת נְתַן
נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו וַתָּשֻׁבוּ וַתְּחַלְּלוּ חָלַל שׁוּב
אֶת שְׁמִי וַתָּשֻׁבוּ אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ
וְאִישׁ אֶת שִׁפְחָתוֹ אֲשֶׁר שִׁלַּחְתֶּם
חָפְשִׁים לְנַפְשָׁם וַתִּכְבְּשׁוּ אֹתָם כָּבַשׁ
לִהְיוֹת לָכֶם לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אַתֶּם לֹא
שְׁמַעְתֶּם אֵלַי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ
לְאָחִיו וְאִישׁ לְרֵעֵהוּ הִנְנִי קֹרֵא
לָכֶם דְּרוֹר נְאֻם יְהוָה אֶל הַחֶרֶב אֶל
הַדֶּבֶר וְאֶל הָרָעָב וְנָתַתִּי אֶתְכֶם נָתַן
לְזַעֲוָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ וְנָתַתִּי פָּלַג
אֶת הָאֲנָשִׁים הָעֹבְרִים אֶת בְּרִתִי

Trãsla.B.Vie.

predicans vt dimitteret vnusquisq; seruũ suũ: & vnusquisq; ancillam suã hebreum & hebream liberos: & nequaq; dominarentur eis: id est in iudeo & fratre suo. Audierunt ergo oẽs principes & vniuersus populus qui ingressi erãt pactum vt dimitteret vnusquisq; seruũ suum & ancillam suã liberos: & vltra non dominarẽtur eis. Audierunt igitur & dimiserũt. Et conuersi sunt deinceps: & retraxerũt seruos suos & ancillas suas quos dimiserunt liberos & subiugauerũt in famulos & famulas. Et factũ est verbum domini ad hieremiam a domino: dicens. Hec dicit dominus deus israel. Ego percussi fedus cum patribus vestris: in die qua eduxi eos de terra egypti de domo seruitutis: dicens. Cum cõpleti fuerint septẽ anni: dimittat vnusquisq; fratrem suum hebreum qui venditus est ei & seruiet tibi sex annis: & dimittes eum a te liberum. Et non audierunt patres vestri me nec inclinauerũt aurem suã. Et conuersi estis vos hodie & fecistis qđ rectum est in oculis meis vt pdicaretis libertatẽ vnusquisq; ad amicũ suũ: & iniistis pactũ in cõspectu meo in domo in qua inuocatũ est nomẽ meũ sup eã. Et reuersi estis & cõmaculastis nomen meũ: & reduxistis vnusquisq; seruũ suũ & vnusquisq; ancillam suã quos dimiseratis vt essent liberi & sue ptãtis & subiugastis eos: vt sint vobis serui & ancille. Propterea hec dicit dominus. Vos non audistis me vt predicaretis libertatẽ vnusquisq; fratri suo & vnusquisq; amico suo. Et ego pdico libertatẽ vobis ait dñs ad gladium: ad pestem & ad famẽ: & dabo vos in cõmotionem cunctis regnis terre. Et dabo viros qui preuaricantur fedus meum:

Trãſ.Gre.lẽt.cũ interp.latina.

vt vocarẽt iã remissionẽ vt emitteret vnusq;sq; τοῦ καλέσαι δὴ ἄφεσιν τοῦ ἐξαποστεῖλαι ἕκαστον τὸν suum suum & vnusq;sq; ancillam suam. παῖδα αὐτοῦ καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ. τὸν hebreũ & hebream liberos vt nõ serui ἑβραῖον καὶ τὴν ἑβραίαν ἐλευθέρους πρὸς τοῦ μὴ δου ret vir ex israel. & audierũt oẽs λεύειν ἄνδρα ἐξ ἰσραήλ. καὶ ἐπήκουσαν πάντες οἱ optimates. & ois pples q ingressi sunt in fe= μεγισᾶνες, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ εἰσελθόντες εἰς τὴν dla dus vt dimitteret vnusq;sq; seruũ suum & διαθήκην τοῦ ἀποστεῖλαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ vnusq;sq; ancillam suam liberos vt nõ ser= ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ ἐλευθέρους τοῦ μὴ uiat vltra int eos: & audierũt & dimiserũt. & λεύειν ἔτι ἐν αὐτοῖς, καὶ ἤκουσαν καὶ ἀφῆκαν. καὶ cõuersi sunt post hec & reduxerũt ser= ἐπεστράφησαν μετὰ ταῦτα καὶ ἀνήγαγον τοὺς δοῦ uos & ancillas qs dimiserunt liberos λους καὶ τὰς παιδίσκας οὓς ἀπέστειλαν ἐλευθέρους & subiugauerũt eos in seruos & ancillas. καὶ ὑπέταξαν αὐτοὺς εἰς δούλους καὶ παιδίσκας. & factũ est verbũ dñi ad hieremiã dicẽs: sic καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, οὕτως dixit dñs deus israel: ego disposui fedus ad εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἐγὼ διεθέμην διαθήκην πρὸς patres vros in die q̃ eduxi eos Exo. 21.a. τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρα ᾗ ἐξεπορευόμην αὐτοὺς Deut. de tra egypti de domo seruitutis dicens. cum 15.c. ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας λέγων, ὅταν ppleti fuerit ser ãni. mittes fratrẽ tuũ hebreum q πληρωθῇ ἐξ ἔτη. ἀποστελεῖς τὸν ἀδελφόν σου τὸν ἑβραῖον ὃς vendetur tibi & opabit tibi sex ãnis & emittes πραθήσεταί σοι καὶ ἐργάσεταί σοι ἓξ ἔτη καὶ ἐξαποστελεῖς cum liberum: & nõ audierũt me: & nõ iclinauerũt ἀυτὸν ἐλεύθερον, καὶ οὐκ ἤκουσάν μου, καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ aurẽ suã: & cõuersi sunt hodie vt facerẽt rectũ añ οὖς αὐτῶν, καὶ ἐπέστρεψαν σήμερον ποιῆσαι τὸ εὐθὲς πρὸ oculos meos vt vocaret remissionẽ vnusq;sq; pri= ὀφθαλμῶν μου τοῦ καλέσαι ἄφεσιν ἕκαστον τοῦ πλη mũ suũ. & pfecerunt pactũ ante faci= σίον αὐτοῦ, καὶ συνετέλεσαν διαθήκην κατὰ πρόσω em meã in domo vbi ĩuocatũ est nomẽ meũ πόν μου ἐν τῷ οἴκῳ οὗ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά μου in ea: & reuersi estis & pphanastis pa= ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐπεστρέψατε καὶ ἐβεβηλώσατε τὴν dla ctum meũ vt reduceret vnusq;sq; seruũ suum: διαθήκην μου τοῦ ἐπιστρέψαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ, & vnusq;sq; ancillam suaz qs emisistis libe= καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ οὓς ἐξαπεστείλατε ἐλευθέ ros aia eoz: & subiecistis eos: vt essent ρους τῇ ψυχῇ αὐτῶν, καὶ ὑπετάξατε αὐτοὺς, τοῦ εἶναι vobis in seruos & ancillas. ppterea sic ὑμῖν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας. διὰ τοῦτο οὕτως dixit dñs: vos nõ audistis me vt reuocaretis remiſ εἶπεν κύριος, ὑμεῖς οὐκ ἠκούσατέ μου καλέσαι ἄφε sionẽ vnusq;sq; ad fratrẽ suũ: & vnusq;sq; ad σιν ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον πρὸς primum suũ. ecce ego voco remissionẽ vobis in τὸν πλησίον αὐτοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ καλῶ ἄφεσιν ὑμῖν εἰς gladium & in mortem & in famẽ: & μάχαιραν καὶ εἰς τὸν θάνατον καὶ εἰς τὸν λιμόν, καὶ dabo vos in diſpsionẽ oĩbus regnis δώσω ὑμᾶς εἰς διασπορὰν πάσαις ταῖς βασιλείαις etc. & dabo viros q trãſgressi τῆς γῆς, καὶ δώσω τοὺς ἄνδρας τοὺς παραβεβληκότας fũt testamentũ meũ: τὰς τὴν διαθήκην μου,

C

D

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

eos q nõ statuerunt pactũ meũ qõ fecerũt an
τους μὴ στησαντας τὴν διαθήκην μου ἣν ἐποίησαν κα
te faciem meã vitulũ quẽ ciderũt in duas ptes :
τὰ πρόσωπόν μου τὸν μόσχον ὃν ἔκοψαν εἰς δύο μέρη,
t trãsiert in medio ptiũ ipius pncipes
καὶ διῆλθον ἐν μέσῳ τῶν μερῶν αὐτοῦ ἄρχοντες
iuda t pncipes hierusalem t potentes t
Ιούδα καὶ ἄρχοντες Ἱερουσαλὴμ καὶ δυνάσαι καὶ
sacdotes: t ois pplꝰ tre: t vabo eos
ἱερεῖς, καὶ πᾶς ὁλαὸς τῆς γῆς, καὶ δώσω αὐτοὺς
inimicis eoꝝ: t in manũ qrentiũ aiam eo=
τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐ
rum: t erũt morticinia eoꝝ esce
τῶν, καὶ ἔσαι τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βρώματα τοῖς
volatilibꝰ celi t bestijs tre: t
πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ
sedechiã regem iudee: t pnci=
τὸν σεδεκίαν βασιλέα τῆς Ιουδαίας, καὶ τοὺς ἄρχον
pes eiꝰ vabo in manꝰ inimicoꝝ suoꝝ: t in
τας αὐτοῦ δώσω εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ εἰς
manus qrentium aiam eoꝝ: t in manus
χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας
exercitus regis babylonis q recedunt
δυνάμεως βασιλέως Βαβυλῶνος τοῖς ἀναχωρέχουσιν
ab eis. ecce ego precipio dicit dñs: redu
ἀπ' αὐτῶν. ἰδοὺ ἐγὼ συντάσσω φησὶν κύριος, ἐπι=
cam eos in ciuitatẽ hanc: t pliabuntur
στρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν πόλιν ταύτην, καὶ πολεμήσου
ptra eam t capient eam t incẽdent
σιν ἐπ' αὐτὴν καὶ λήψονται αὐτὴν καὶ κατακαύσουσιν
eam in igne: t ciuitates iuda vabo eas
αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ τὰς πόλεις Ιούδα δώσω αὐτὰς
in inuiũ ab habitantibus:

C.35.

εἰς ἄβατον ἀπὸ κατοικούντων.

The Erbum qõ factũ est ad hieremiã a dñs
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου
in diebus ioachim filij iosie regis iuda di=
ἐν ἡμέραις Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα λέ=
cẽs: vade in domũ rachabin t voca e=
γων, βάδισον εἰς οἰκίαν ῥαχαβεὶν καὶ κάλεσον αὐ=
os: t adduces eos in domũ dñi in vnã
τους, καὶ ἄξεις αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου εἰς μίαν τῶν
aniox: t potabis eos vino: t adduxi iezoniã filiũ
ἀυλῶν, καὶ ποτιεῖς αὐτοὺς οἶνον, καὶ ἤγαγον τὸν Ἰεζονίαν υἱὸν
hieremie filiũ chabasin t fratres eius: t
Ἱερεμίου υἱὸν χαβασεὶν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, καὶ
filios eius: t vniuersaꝫ domũ rachabin: t
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν ῥαχαβεὶν, καὶ
introduxi eos in domũ dñi in pastophoriũ
εἰσήγαγον αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου εἰς τὸ παστοφόριον
filioꝝ ananie filij godolie hoīs
υἱῶν ἀναγίου υἱοῦ γοδολίου ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, ὃ ἐστιν
ppe domũ pncipum super domũ maasie
ἐγγὺς οἴκου τῶν ἀρχόντων ἐπάνω τοῦ οἴκου μαασίου
filij selom custodientis viam. t posui
υἱοῦ σελῶμ τοῦ φυλάσσοντος τὴν ὁδόν· καὶ ἔθηκα
ante factem eoꝝ lagũculã vini t pocula.
κατὰ πρόσωπον αὐτῶν κεράμιον οἴνου καὶ ποτήρια·
t dixi: bibite vinũ. t dixerũt: nõ bibem⁹
καὶ εἶπα, πίετε οἶνον· καὶ εἶπαν, οὐ μὴ πίωμεν
vinũ: qz ionadab filiꝰ rechab pater nr precep=
οἶνον, ὅτι Ἰωναδὰβ υἱὸς ῥηχὰβ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐνετεί=
pit nobis dicens: nõ bibatis ninũ vos t filij
λατο ἡμῖν λέγων, οὐ μὴ πίητε οἶνον ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοί
vr vsqꝫ in sempiternũ: t domos non edificabitis:
ὑμῶν ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ οἰκίας οὐ μὴ οἰκοδομήσητε,
t sementẽ nõ semiabitis: t vinea nõ
καὶ σπέρμα οὐ μὴ σπείρητε, καὶ ἀμπελὼν οὐκ ϞϞϞ

ϞϞϞ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.he.Iere.xxxv.

יהיה לכם כי בא֯הלים תשבו כל
יומיכם ולמע֯ן תחיו ימים ר֯בים
על פני האדמה אשר אתם נ֯רים
שם׃ ונשמע בקול יהונדב בן רכב
אבינו לכל אשר צונו לבלתי
בתים לשבתנו וכרם ושדה וזרע
לא יהיה לנו׃ ונשב באהלים
ונשמע ונעשה ככל אשר צונו יונדב
אבינו׃ ויהי בעלות נבוכדראצר
מלך בבל אל הארץ ונאמר בואו
ונבואה ירושלם מפני חיל הכשדים
ומפני חיל ארם ונשב בירושלם׃
ויהי דבר יהוה אל ירמיהו לאמר׃
כה אמר יהוה צבאות אלהי
ישראל הלך ואמרת לאיש יהודה
ולישבי ירושלם הלוא תקחו
מוסר לשמע אל דברי נאם יהוה׃
הוקם את דברי יהונדב בן רכב
אשר צוה את בניו לבלתי שתות
יין ולא שתו עד היום הזה
כי שמעו את מצות אבים
ואנכי דברתי אליכם השכם
ודבר ולא שמעתם אלי׃ ואשלח
אליכם את כל עבדי הנביאים
השכם ושלח לאמר שובו נא איש
מדרכו הרעה והיטיבו מעלליכם
ואל תלכו אחרי אלהים אחרים
לעבדם ושבו אל האדמה אשר
נתתי לכם ולאבתיכם ולא הטיתם
את אזנכם ולא שמעתם אלי׃
כי הקימו בני יהונדב בן רכב את
מצות אבים אשר צום
הזה לא שמעו אלי׃ לכן כה אמר
יהוה אלהי צבאות אלהי ישראל

Trãsla.B.Hie.

habetis:sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris: vt viuatis diebus multis super faciē terre in qua vos peregrinamini. Obediuimus ergo voci ionadab filii rechab patris nostri in omnibus que pcepit nobis vt nō biberemus vinū cūctis diebus nris nos & mulieres nostre filii & filie nostre: & non edificaremus domos ad habitandū: & vineā & agrū & semē tē non habuimus sed habitauim in tabernaculis & obedientes fuimus iuxta oia q̄ pcepit nobis ionadab pr nr. Cū autē ascēdisset nabuchodonosor rex babylōis ad terram nostrā: dixim. Venite & ingrediamur in hierusalem a facie exercitus chaldeorū & a facie exercitus syrie & mānsimus in hierlm. Et factū est verbum dñi ad hieremiā dicens. Hec dicit dñs exercituum deus israel. Vade & dic viris iuda & habitatoribꝫ hierlm. Nunquid nō recipietis disciplinam vt obediatis verbis meis dicit dñs: Prevaluerūt sermones ionadab filii rechab quos precepit filiis suis vt non biberent vinum: & non biberunt vsq; ad diem hanc: quia obedierunt precepto patris sui. Ego aūt locutus sum ad vos de mane cōsurgens & loquens & non obedistis mihi. Misiq; ad vos oēs seruos meos prophetas cōsurgens diluculo & mittens dicens: Conuertimini vnusq;q; a via sua pessima: & bona facite studia vestra: & nolite sequi deos alienos ut colatis eos: & habitabitis in terra quam dedi vobis & patribus vestris. Et nō inclinastis aurem vestrā neq; audistis me. Firmauerunt igitur filii ionadab filii rechab preceptū patris sui quē preceperat eis: populꝰ autē iste non obediuit mihi. Idcirco hec dicit domin deus exercituū deus israel.

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

erit vobis: qz in tabernaculis habitabitis oibus diebus vestris vt viuatis diebus multis sup terrā ἔσαι ὑμῖν, ὅτι ἐν σκηναῖς κατοικήσετε πάσας τὰς ἡμέρας ὑμῶν ὅπως ἂν ζῆτε ἡμέρας πολλὰς ἐπὶ τῆς γῆς in q̄ pmoramini vos in ea: & audiuimus ἐφ᾽ ἧς διατρίβετε ὑμεῖς ἐπ᾽ αὐτῆς, καὶ εἰσηκούσαμεν vocē ionadab filij rechab pris nri in τῆς φωνῆς ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥαχὰβ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἐν cūctis q̄ pcepit nobis vt nō biberem vinū omnib diebus vite nre: nos & vxores nre: & filij nri: & filie nre: vt ἅπασιν οἷς ἐνετείλατο ἡμῖν πρὸς τὸ μὴ πιεῖν οἶνον πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἡμεῖς καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν, καὶ υἱοὶ ἡμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ἡμῶν, πρὸς τὸ nō edificarem domus ad hītandū ibi: & vineā μὴ οἰκοδομεῖν οἰκίας τοῦ κατοικεῖν ἐκεῖ, καὶ ἀμπελῶν & ager & semētis nō fuit nobis: & hīmus sed habitauim in tabernaculis & obediuim & fecimus scōm ἀγρὸς καὶ σπέρμα οὐκ ἐγένετο ἡμῖν, καὶ ὠκήσαμεν ἐν σκηναῖς καὶ ἠκούσαμεν καὶ ἐποιήσαμεν κατὰ oia q̄ pcepit nobis ionadab pr nr. πάντα ὅσα ἐνετείλατο ἡμῖν ἰωναδὰβ ὁ πατὴρ ἡμῶν. & factū est q̄n ascēdit nabuchodonosor rex καὶ ἐγένετο ὅτε ἀνέβη ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς τῆς babylonis ad trā: & diximus ascendētes in βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἴπαμεν ἀναβάντες εἰσgrediemur in hierusalem a facie chal σελευσόμεθα εἰς ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῶν χαλdeoꝝ: & a facie exercitus aſſy δαίων, καὶ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμεως τῶν ἀσσυrioꝝ & hitauim illic. & factū est verbū dñi ad me ρίων καὶ ὠκήσαμεν ἐκεῖ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με dicēs: sic dicit dñs exercituum deus isra λέγων, οὕτως λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραel vade & dic hoi iuda & hi el, πορεύου καὶ εἶπον ἀνθρώπῳ ἰούδα καὶ τοῖς katantibus hierusalem: non accipietis disciplinā vt au τοικοῦσιν ἱερουσαλήμ, οὐ μὴ λάβητε παιδείαν ἀκούdiatis verba mea dicit dñs: statuerūt ꝟbū filij διατε ῥήματα μου λέγει κύριος, ἔστησαν ῥῆμα υἱοὶ ionadab filij rechab qō pcepit filijs su ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχὰβ ὃ ἐνετείλατο τοῖς τέκνοις αὐis vt nō biberēt vinū: & nō biberūt vsq; τοῦ πρὸς τὸ μὴ πιεῖν οἶνον, καὶ οὐκ ἔπιον ἕως τῆς ad diē hanc: qz audiefit pceptū pa ἡμέρας ταύτης, ὅτι ἤκουσαν τὴν ἐντολὴν τοῦ πατris sui. & ego locut sum ad vos mane: & τρὸς αὐτῶν. καὶ ἐγὼ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ὀρθρου, καὶ locut sum & nō audistis: & misi ad vos ἐλάλησα καὶ οὐκ ἠκούσατε, καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς seruos meos pphetas manicās diluculo & τοὺς δούλους μου τοὺς προφήτας ὀρθρίζων τοπρωὶ καὶ mittens dicēs: conuertimini vnusq;q; a ἀποστέλλων λέγων, ἀποστράφητε ἕκαστος ἀπὸ 8,18.b via sua mala: & meliora facite τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ βελτίονα ποιήσα D studia vra: & nō ābulabitis τε τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν, καὶ οὐ πορεύσεσθε post deos alteros vt seruiatis illis: & hīta ὀπίσω θεῶν ἑτέρων τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς, καὶ οἰκήσατε in tra quā dedi vobis & pribus τε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν vris: & nō inclinastis aures vras & nō audiὑμῶν, καὶ οὐκ ἐκλίνατε τὰ ὦτα ὑμῶν καὶ οὐκ ἠκούstis: & statuerūt filij ionadab filii rechab mā σατε, καὶ ἔστησαν υἱοὶ ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχὰβ τὴν ἐνdatū pris sui qō precepit eis: at τολὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἣν ἐνετείλατο αὐτοῖς, ὁ δὲ ppls iste nō audiuefte me. ꝓpterea sic dixit λαὸς οὗτος οὐκ ἤκουσάν μου. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν dñs exercituū deus israel
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ

Universidad de Deusto

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ecce ego adduco sup iudã τ sup hitan=
ἐδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἐπὶ τοὺς κατοι=
tes hierusalem: vniuersa mala q̃ locut⁹ sum
κοῦντας ἱερουσαλήμ, πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα
aduersus illos: eo⁹ locut⁹ sum eis: τ nõ audierũt
ἐπ' αὐτούς, διότι ἐλάλησα αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκουσαν
τ vocaui illos τ nõ responderũt. τ
καὶ ἐκάλεσα αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν. καὶ τῷ
domui rechabitaꝝ dixit hieremias: sic dixit do
οἴκῳ τῶν ῥαχαβὶμ εἶπεν ἱερεμίας, οὕτως εἶπεν κύ
min⁹. qñ audiẽt filij ionadab filij rechab
ριος. ἐπειδὴ ἤκουσαν υἱοὶ ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχαὰβ τὴν
mãdatũ pris eoꝝ vt facerẽt sicut p̃cepit
ἐντολὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν ποιεῖν καθότι ἐνετείλατο
eis pater eoꝝ: ꝓpterea sic dicit
τοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν, διὰ τοῦτο οὕτως λέγει
dñs exercituũ de⁹ israel: nõ deficiet
κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, οὐ μὴ ἐκλείπῃ
vir filioꝝ ionadab filij rechab astans an=
ἀνὴρ τῶν υἱῶν ἰωναδὰβ υἱοῦ ῥηχαὰβ παρεστηκὼς κα=
te facie meã cunctis diebus.
τὰ πρόσωπόν μου πάσας τὰς ἡμέρας. Ca.36.

Θ In anno quarto ioachim fi=
Καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ ἰωακεὶμ υἱ=
lij iosie regis iuda factũ est verbũ dñi ad
οῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα ἐγένηθη λόγος κυρίου πρὸς
me dicẽs: tolle tibi volumen libri: τ scri
με λέγων, λάβε σεαυτῷ χάρτην βιβλίου, καὶ γρά
be in eo oĩa verba q̃ locut⁹ sũ ad
ψον ἐπ' αὐτοῦ πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησα πρὸς
te sup israel τ sup iudam τ sup omnes
σὲ ἐπὶ ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ
gẽtes ex q̃ die locut⁹ sum ad te: a diebus io=
ἔθνη ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐλάλησα πρὸς σέ, ἀφ' ἡμερῶν ἰω=
sie regis iuda: τ vsq; ad diẽ hanc.
σίου βασιλέως ἰούδα, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύ=
fortasse audient dom⁹ iuda vniuersa ma=
της. ἴσως ἀκούσονται οἶκος ἰούδα πάντα τὰ κα=
la q̃ ego cogito facere eis: vt auertan=
κὰ ἃ ἐγὼ λογίζομαι ποιῆσαι αὐτοῖς, ἵνα ἀποστρα=
tur a via sua mala: τ ꝓpicia⁹ ero
φῶσιν ἀπὸ ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ ἵλεως ἔσο
iniquitatib⁹ eoꝝ: τ pctis
μαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ταῖς ἁμαρτίαις
eoꝝ. τ vocauit hieremias baruch filiũ
αὐτῶν. καὶ ἐκάλεσεν ἱερεμίας τὸν βαρούχ υἱὸν
nerie: τ scripsit baruch ex ore hieremie
νηρίου, καὶ ἔγραψεν βαρούχ ἀπὸ στόματος ἱερεμίου
omnes ſmones dñi quos locut⁹ est ad e=
πάντας τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐχρημάτισε πρὸς αὐ
um in volumine libri. τ precepit hieremias
τὸν ἐν χαρτίῳ βιβλίου. καὶ ἐνετείλατο ἱερεμίας
baruch dicẽs: ego custodior τ nõ pos=
τῷ βαρούχ λέγων, ἐγὼ φυλάσσομαι καὶ οὐ δύνα
sum ingredi in domũ dñi: τ tu ingredier⁊ τ
μαι εἰσελθεῖν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ σὺ εἰσελεύσῃ καὶ
leges in volumine isto in aures po
ἀναγνώσῃ ἐν τῷ χάρτῃ τούτῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λα
puli in domo dñi in die ieiunii: τ in aures
οὖ ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέρᾳ νηστείας, καὶ εἰς τὰ ὦτα
vniuersi iuda q̃ veniunt de ciuitatib⁹ suis
παντὸς ἰούδα τῶν ἐρχομένων ἐκ πόλεων αὐτῶν
leges eis. fortasse cadet mia eoꝝ an=
ἀναγνώσῃ αὐτοῖς. ἴσως πεσεῖται ἔλεος αὐτῶν κα=
te faciem dñi:
τὰ πρόσωπον κυρίου, [illegible]

Trãsla.B.Vie.

ᵇEcce ego ᶜadducam ᶠsup
ᵍiudã: ᵇ & sup ⁱoẽs ʰhabita=
tores ⁱ hierusalem ᵐvniuer
sam ⁿafflictionem ᵖ quam
ᵠlocut⁹ sum ʳ aduersum il=
los: ᵇeo ᑫ ᶜ locut⁹ sum ᵐad
illos: ˣ & nõ ʳaudierũt: ˢ vo
cauí ᵃillos: ᵇ & nõ ᶜ rñderũt
mihi. ᵇDomui aũt ᶜrecha
bitarum ᵈdixit ᵉhieremias.
ᵇHec ⁱ dicit ʰdominus ⁱ ex=
ercituum ᵐdeus ⁿisrael. oo
ᵒPro eo ᶜ ᑫ obediſtis ᵖpre
cepto ooooooooooooooo
ʳionadab ⁿpatris vestri: ˣ &
custodiſtis ˢomnia ooooo
ᵃmandata eius ᵇ & feciſtis
ᶜvniuersa ᵇ que ᶜ precepit
ʳvobis. ᵍPropterea ʰhec ⁱ di
cit ʰdñs ⁱ exercituum oooo
ᵐdeus ⁿisrael. ᵒ Non ᵖ defi=
ciet ᑫvir ʳde stirpe ooooooo
ʳionadab ˢ filii ᵗ rechab
ᵘstans ˣ in conſpectu meo
ʳcunctis ˢdiebus. 36.

Θ T factũ est ᵇin anno
ᶜquarto ᵈioachim oo
ᵉfilii ᶠ iosie ᵍregis ʰiuda: ⁱ fa=
ctum est ʰverbum ooooo
ⁱhoc ᵐad ʰhieremiã ᵒa ᵖdo=
mino: ooooooooooooooo
ᑫdicens. ʳ Tolle ˢ volumen
ᵘlibri: ˣ & ſcribes ooooooo
ʳin eo ᵘomnia ʰverba ᶜque
ooooooooooooooooooooo
ᵈlocutus ſum ᶜtibi ᶠaduer=
ſum ᵍisrael ʰ & ooooooooo
ⁱiudã: ˣ & aduersum ⁱomes
ᵐgentes ⁿa die qua ᵒlocut⁹
ſum ᵖad te ᑫex diebus ʳiosie
ˢvsq; ad ᵗdiem ooooooooo
ᵘhanc: ˣ si forte ʸaudiente
ᶻdomo ᵃiuda oooooooooo
ᵇvniuersa ᶜmala ᵈque ᵉego
ᶠcogito ooooooooooooo
ᵍfacere ⁱeis: ʲ reuertatur
ᵐvnuſquiſq; ooooooooo
ⁿa via sua ᵒpeſſima: ᵖ & p=
pitius ero ᑫiniquitati ooo
ʳ & peccato eorum. ˢVoca
ut ergo ᵗ hieremias oooo
ˣbaruch ʸ filium ᶻnerie: ᵃ &
ſcripſit ᵇbaruch ᶜex ore oo
ᵈhieremie ᵉomnes ᶠ sermo
nes ᵍdomini ʰquos ooooo
ⁱlocutus est ʲad eum ᵏin ˡvo
lumine ⁱlibri. ᵐ Et precepit
ⁿhieremias ᵖ baruch ᑫ di=
cens. ʳ Ego ˢ clauſus sum:
ᵗnec ᵘ valeo ᵛ ingredi ʷ do=
mũ ˣdñi. ᵃ Ingredere ergo
ᵇtu ᶜ & lege ᵈ de volumine
ᵉin ᶠquo ᵍ ſcripſiſti oooooo
ʰex ore meo ⁱverba ʲdomi
ni ᵏ audiente ˡ populo ᵐin
ⁿdomo ᵒdomini ᵖin die ᑫie
iunii ʳinſuper & ˢaudiente
ᵗvniuerſo ᵘiuda ˣq veniunt
ʸde ciuitatib⁹ suis. ᶻ Leges
eis: ᵃsi forte ᵇcadat ᶜ oratio
eorum ᵈin cõſpectu ᵉ dñi:

Tex.be.hiere.xxxvj. Pũtiua.heb.

ᶜבוא הִנְנִי מֵבִיא אֶל יְהוּדָה וְאֶל כָּל יֹשְׁבֵי
ᵒרוץ יְרוּשָׁלִַם אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר
דִּבַּרְתִּי עֲלֵיהֶם וַיַּעַן דִּבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם
ᵖקבא עֵנָה וְלֹא שָׁמְעוּ וָאֶקְרָא לָהֶם וְלֹא עָנוּ׃
וּלְבֵית הָרֵכָבִים אָמַר יִרְמְיָהוּ כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
ᵒצוה יַעַן אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם עַל מְצוַת
ᵒשמר יְהוֹנָדָב אֲבִיכֶם וַתִּשְׁמְרוּ אֶת כָּל
ᵒעשה מִצְוֹתָיו וַתַּעֲשׂוּ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה
אֶתְכֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
ᵖברת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּרֵת אִישׁ
ᵖנגה לִיהוֹנָדָב בֶּן רֵכָב עֹמֵד לְפָנַי כָּל
ᵒיום הַיָּמִים׃
Ca.xxxvj וַיְהִי בַּשָּׁנָה הָרְבִעִית לִיהוֹיָקִים
בֶּן יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה הַדָּבָר
ᵒהיה הַזֶּה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
ᵒלמד לֵאמֹר קַח לְךָ מְגִלַּת סֵפֶר וְכָתַבְתָּ
אֵלֶיהָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל
יְהוּדָה וְעַל כָּל הַגּוֹיִם מִיּוֹם דִּבַּרְתִּי
אֵלֶיךָ מִימֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְעַד הַיּוֹם
ᵒיום הַזֶּה׃ אוּלַי יִשְׁמְעוּ בֵּית יְהוּדָה אֵת
ᵒשמע כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב
ᵒעשה לַעֲשׂוֹת לָהֶם לְמַעַן יָשׁוּבוּ אִישׁ
ᵒשוב מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וְסָלַחְתִּי לַעֲוֹנָם
וּלְחַטָּאתָם׃ וַיִּקְרָא יִרְמְיָהוּ אֶל
ᵒקרא בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה וַיִּכְתֹּב בָּרוּךְ מִפִּי
יִרְמְיָהוּ אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר
ᵒצוה דִּבֶּר אֵלָיו עַל מְגִלַּת סֵפֶר׃ וַיְצַוֶּה
ᵒעצר יִרְמְיָהוּ אֶת בָּרוּךְ לֵאמֹר אֲנִי עָצוּר
ᵒבוא לֹא אוּכַל לָבוֹא בֵּית יְהוָה׃ וּבָאתָ
אַתָּה וְקָרָאתָ בַּמְּגִלָּה אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ
מִפִּי אֶת דִּבְרֵי יְהוָה בְּאָזְנֵי הָעָם
בֵּית יְהוָה בְּיוֹם צוֹם וְגַם בְּאָזְנֵי
ᵒבוא כָּל יְהוּדָה הַבָּאִים מֵעָרֵיהֶם תִּקְרָאֵם׃
ᵒקרא אוּלַי תִּפֹּל תְּחִנָּתָם לִפְנֵי יְהוָה
ᵒחנן וְשָׁבוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.he.Iliere.xxxvj. | Trãsla.B.Hie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

וַיָּשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה כִּי נָדוֹל שׁוּב נָבַל
et reuertatur vnusqsq; a via sua peſſima: qm magnus furor & idignatio eſt quã locutus eſt dñs aduerſus populũ hunc.
τ reuertent a via sua mala: ὅτι μέγας ὁ θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ κυρίου ἣν ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν ppl'm illũ. τ fecit baruch filius nerie iuxta
καὶ ἀποστρέψουσιν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, quz magnꝰ furoz τ ira dñi ℞ locutꝰ eſt ſup
λαὸν τοῦτον. καὶ ἐποίησεν βαρουχ υἱὸς νηρίου κατὰ

וַיַּעַשׂ בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּהוּ יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לִקְרֹא בַּסֵּפֶר דִּבְרֵי יְהוָה בֵּית יְהוָה וַיְהִי
et fecit baruch filius nerie iuxta oia q̃ precepat ei hieremias ppheta: legens ex volumie ſermones dñi i domo dñi. Factum eſt autem in anno
οἷα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ ἱερεμίας, τοῦ ἀναγινῶναι ἐν volumine verba dñi in domo dñi. τ
τῷ βιβλίῳ τοὺς λόγους κυρίου ἐν οἴκῳ κυρίου. καὶ

בַּשָּׁנָה הַחֲמִשִׁית לִיהוֹיָקִים בֶּן יֹאשִׁיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה בַּחֹדֶשׁ
quinto ioachim filii ioſie regis iudą in mẽſe nono: pdicauerunt
factũ ẽ in anno quito ioachim filij ioſie re-
ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει πέμπτῳ ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσίου βασι-

הַתְּשִׁיעִי קָרְאוּ צוֹם לִפְנֵי יְהוָה כָּל
nono predicauerũt ieiu niũ in cõſpectu dñi oĩ
gis iuda in mẽſe nono: pdicauerunt te-
λέως ἰούδα ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐννάτῳ, ἐξεκλησίασαν νη-

הָעָם בִּירוּשָׁלַ͏ִם וְכָל הָעָם הַבָּאִים
pplo in hieruſalẽ & vniuerſe multitudini q̃ confluxerat de ciuitatibus iuda in hieruſalẽ. Legitq;
ſteia πᾶς ὁ λαὸς ἱερουσαλὴμ καὶ πρόσωπον κυρίου
τ dom iuda: τ legebat baruch in volu
καὶ ὄικος ἰούδα, καὶ ἀνεγίνωσκεν βαρουχ ἐν τῷ βι-

מֵעָרֵי יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַ͏ִם וַיִּקְרָא
baruch ex volumie ſermones hieremie in domo dñi in gazophylacio filii ſaphan ſcribe in veſtibulo ſuperiori in introitu porte noue domus dñi:
mine ſmões hieremie in domo dñi in domo gamarie
βλίῳ λόγους ἱερεμίου ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν οἴκῳ γαμαρίου
filii ſaphan ſcribe in atrio ſuplori in
υἱοῦ σαφὰν τοῦ γραμματέως ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐπάνω ἐν
veſtibulis porte dom dñi noue in auribꝰ om-
προθύροις πύλης οἴκου κυρίου τῆς καινῆς ἐν ὠσὶν παν-
nis ppli: τ audiuit micheas filiꝰ gamarie

בָּרוּךְ בַּסֵּפֶר אֶת דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ בֵּית
baruch ex volumie ſermones hieremie in domo
ſ hieremie in domo dñi in domo gamarie
βαρουχ ἐκ τοῦ βιβλίου τοὺς λόγους ἱερεμίου ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν οἴκῳ γαμαρίου
filii ſaphan ſcribe in atrio ſuplori in
υἱοῦ σαφὰν τοῦ γραμματέως ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐπάνω ἐν
veſtibulis porte dom dñi noue in auribꝰ om-
προθύροις πύλης οἴκου κυρίου τῆς καινῆς ἐν ὠσὶν παν-
nis ppli: τ audiuit micheas filiꝰ gamarie

יְהוָה בְּלִשְׁכַת נְמַרְיָהוּ בֶן שָׁפָן הַסֹּפֵר
gamarie filii ſaphan ſcribe in veſtibulo ſuperiori in introitu porte noue
υἱοῦ σαφὰν τοῦ γραμματέως ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐπάνω ἐν
veſtibulis porte dom dñi noue in auribꝰ om-
προθύροις πύλης οἴκου κυρίου τῆς καινῆς ἐν ὠσὶν παν-
nis ppli: τ audiuit micheas filiꝰ gamarie

בַּחֲצַר הָעֶלְיוֹן פֶּתַח שַׁעַר בֵּית יְהוָה
domus dñi: audiẽte oĩ populo. Cunq; audiſſet micheas filius gamarie
ὃς τοῦ λαοῦ, καὶ ἤκουσεν μιχαίας υἱὸς γαμαρίου
filij ſaphan oẽs ſmones dñi ex libro:
υἱοῦ σαφὰν πάντας τοὺς λόγους κυρίου ἐκ τοῦ βιβλί
τ deſcendit in domũ regis in domũ
ου, καὶ κατέβη εἰς οἶκον τοῦ βασιλέως εἰς τὸν οἶκον
ſcribe. τ ecce ibi oẽs pncipes

הֶחָדָשׁ בְּאָזְנֵי כָל הָעָם וַיִּשְׁמַע
micheas filius gamarie filii ſaphan omnes ſermones dñi ex libro:
τοῦ γραμματέως. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ πάντες οἱ ἄρχοντες
ſedebant: eliſama ſcriba: τ dalaias filius
ἐκάθηντο, ἐλισαμὰ ὁ γραμματεύς, καὶ δαλαίας υἱὸς
ſemeie: τ nathan filius chobor: τ gamarias filiꝰ
σεμεΐου, καὶ ναθαν υἱὸς χοβάρ, καὶ γαμαρίας υἱὸς
ſaphan: τ ſedechias filius ananie: τ vniuerſi

מִכָּיְהוּ בֶן גְּמַרְיָהוּ בֶן שָׁפָן אֶת כָּל
descendit in domum regis ad gazophylaciũ ſcribe. Et ecce ibi omnes principes ſedebant eliſama ſcriba & dalaias filius ſemeie: & helnathan filius achabor & gamarias filius ſaphan: & ſedechias filius ananie & vniuerſi principes. Et nũciauit eis micheas omnia verba que audiuit legentem baruch ex volumine in auribus populi. Miſerũt itaq; omnes principes ad baruch iudi filium nathanie filii ſelemie filii chuſi dicentes. Volumen ex quo legiſti audiente populo: ſume in manu tua & veni. Tulit ergo baruch filius nerie volumẽ in manu ſua: & venit ad eos. Et dixerunt ad eũ. Sede & lege hec in auribus nris. Et legit baruch in auribus eorũ. Igitur cum audiſſent oia verba obſtupuerũt vnuſquiſq; ad proximũ ſuũ: & dixerunt ad baruch. Nuncia re debemus regi omnes ſermones iſtos. Et interrogauerunt eum dicentes. Indica nobis quomodo ſcripſiſti omnes ſermones iſtos ex ore eius. Dixit autẽ
σαφὰν πάντας τοὺς λόγους κυρίου ἐκ τοῦ βιβλί
τ deſcendit in domũ regis in domũ
ου, καὶ κατέβη εἰς οἶκον τοῦ βασιλέως εἰς τὸν οἶκον
ſcribe. τ ecce ibi oẽs pncipes
τοῦ γραμματέως. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ πάντες οἱ ἄρχοντες
ſedebant: eliſama ſcriba: τ dalaias filius
ἐκάθηντο, ἐλισαμὰ ὁ γραμματεύς, καὶ δαλαίας υἱὸς
ſemeie: τ nathan filius chobor: τ gamarias filiꝰ
σεμεΐου, καὶ ναθαν υἱὸς χοβάρ, καὶ γαμαρίας υἱὸς
ſaphan: τ ſedechias filius ananie: τ vniuerſi
σαφάν, καὶ σεδεκίας υἱὸς ἀναν[illegible], καὶ πάντες οἱ
pncipes: τ nunciauit eis micheas oĩa
ἄρχοντες, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς μιχαίας πάντας τ̃ς
verba q̃ audiuit legente baruch in li-
λόγους οὓς ἤκουσεν ἀναγινώσκοντος τοῦ βαρουχ ἐν βι
bro in aures ppli. τ miſerũt omnes
βλίῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ. καὶ ἀπέστειλαν πάντες
pncipes ad baruch filiũ nerie iudin filiũ na
οἱ ἄρχοντες πρὸς βαρουχ υἱὸν νηρίου τὸν ἰουδεῖν υἱὸν να
thanie filii ſelemie filii chuſi dicentes: volumen ĩ q̃
θαμίου υἱοῦ σελεμίου υἱοῦ χουσὶ λέγοντες, τὸ βιβλίον ἐν ᾧ
legiſti in eo in aures ppli: ſume il-
ἀναγινώσκεις ἐν αὐτῷ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ, λάβε ἀυ
lud in manu tua τ veni. τ tulit baruch
τὸ εἰς τὴν χεῖρά σου καὶ ἧκε. καὶ ἔλαβεν βαρουχ
filiꝰ nerii volumen in manu ſua: τ deſcẽ
υἱὸς νηρίου τὸ βιβλίον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ κατέ
dit ad eos: τ dixerũt ei. iterꝝ le-
βη πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπαν αὐτῷ. πάλιν ἀνάσ
ge in aures nras. τ legit baruch in
γνωθι εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν. καὶ ἀνέγνω βαρουχ εἰς τὰ
aures eoꝝ. τ factũ eſt vt audierũt oĩa ver
ὦτα αὐτῶν. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσαν πάντας τοὺς λό
ba conſuluerũt vnuſquiſq; ad proximũ ſu-
γους συνεβουλεύσαντο ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐ
um: τ dixerũt ad baruch nũciantes nun-
τοῦ, καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βαρουχ ἀναγγέλλοντες ἀναγ
ciemus regi oẽs ſmones iſtos. τ
γείλωμεν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς λόγους τούτους. καὶ τὸν
baruch interrogauerũt dicẽtes: vnde ſcripſiſtis omne
βαρουχ ἠρώτησαν λέγοντες, πόθεν ἔγραψας πάντας
ſmones iſtos: τ dixit
τοὺς λόγους τούτους, καὶ εἶπεν

Universidad de Deusto
Biblioteca

baruch ex ore hieremie: ānunciauit mihi oēs
Βαρούχ ἀπὸ στόματος Ιερεμίου, ἀνήγγειλέν μοι πάντας
monēs istos: ego scripsi in libro: et
τοὺς λόγους τούτους, κἀγὼ ἔγραφον ἐπὶ βιβλίου, καὶ
dixerūt principes baruch: vadēs absconde
εἶπαν οἱ ἄρχοντες τῷ Βαρούχ, βαδίσας κατακρύ
re tu et hieremias: homo nō sciat vbi vos.
βηθι σὺ καὶ Ιερεμίας, ἄνθρωπος μὴ γνώτω ποῦ ὑμεῖς.
et ingressi sūt ad regē in atriū: et
καὶ εἰσῆλθον πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλήν, καὶ τὸ
libros dederūt vt custodirēt in domo elisama scri=
βιβλίον ἔδωκαν φυλάσσειν ἐν οἴκῳ Ελισαμὰ τοῦ γραμ=
be. et nunciauerūt regi oēs
ματέως. καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς
monēs. et misit rex iudi: vt sumeret
λόγους. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ιουδί, λαβεῖν
librum: et tulit illū de domo elisama
τὸ βιβλίον, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ ἐκ τοῦ οἴκου Ελισαμά
scribe: et legit iudi in aures
τοῦ γραμματέως, καὶ ἀνέγνω Ιουδὶ εἰς τὰ ὦτα τοῦ
regis: et in aures oīm principū
βασιλέως, καὶ εἰς τὰ ὦτα πάντων τῶν ἀρχόντων
q̄ stabant circa regem: et rex se=
τῶν ἑστηκότων περὶ τὸν βασιλέα, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκά
debat i domo hyemali in mēse nono et arula i=
θητο ἐν οἴκῳ χειμερινῷ ἐν μηνὶ ἐννάτῳ καὶ ἐχάρα πυ=
gnis ań faciem eius. et factū est legente
ρὸς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ἀναγινώσκοντος
iudi tres paginas et q̄ttuor: abscidebat illas
Ιουδὶ τρεῖς σελίδας καὶ τέσσαρας ἀπέτεμνεν αὐτὰς
nouacula scribe: piciebatur in igne q̄ sup
τῷ ξυρῷ τοῦ γραμματέως, ἐρριπτεῖτο εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐπὶ
arula: donec deficeret oē volumen in igne
τῆσ ἐχάρας, ἕως ἐξέλιπεν πᾶς ὁ χάρτης εἰς τὸ πῦρ
q̄ in arula. et nō obstupuerūt et nō dirupe
τὸ ἐπὶ τῆς ἐχάρας. καὶ οὐκ ἐξέστησαν καὶ οὐ διέρρη=
rūt vestimēta sua rex: et oēs
ξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν ὁ βασιλεύς, καὶ πάντες οἱ
serui eius q̄ audierūt vniuersos sermōes
παῖδες αὐτοῦ οἱ ἀκούσαντες πάντας τοὺς λόγους
istos. et elnathan et dalaias et gamarias q̄dixe
τούτους. καὶ ἐλναθὰν καὶ δαλαΐας καὶ γαμαρίας εἶπεῖ
rūt regi vt nō cōbureret volumen: et
τῷ βασιλεῖ πρὸς τὸ μὴ κατακαῦσαι τὸ χαρτίον, καὶ
nō audiuit eos. et precepit rex hiere
οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν. καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Ιερε
meel filio regis et saraie filio esriel et
μεὴλ υἱῷ τοῦ βασιλέως καὶ τῷ σαραία υἱῷ ἐσριὴλ καὶ
selelie filio abdeel: vt cōphēderēt baruch scri
σελελία υἱῷ ἀβδεήλ, συλλαβεῖν τὸν Βαρούχ τὸν γρα
bam et hieremiā pphetam et absconsi
μματέα καὶ τὸν Ιερεμίαν τὸν προφήτην καὶ κατεκρύβη
sunt. et factū est verbū dñi ad hieremiā postq̄
σαν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ιερεμίαν μετὰ τὸ
combusit rex volumen omnia
κατακαῦσαι τὸν βασιλέα τὸ χαρτίον πάντας τοὺς
verba q̄ scripsit baruch ex ore hieremie.
λέγους οὓς ἔγραψεν Βαρούχ ἀπὸ στόματος Ιερεμίου.
dicēs: rursum tolle tu volumen aliud: et scribe
λέγων, πάλιν λάβε σὺ χαρτίον ἕτερον, καὶ γράψον
omnes sermōes existes in volumine
πάντας τοὺς λόγους τοὺς ὄντας ἐπὶ τοῦ χαρτίου
q̄ cōbusit rex ioachim: et ad ioachim
οὗ κατέκαυσεν ὁ βασιλεὺς Ιωακείμ, καὶ πρὸς Ιωακὶμ
regem iuda
τὸν βασιλέα Ιούδα

eis baruch. Ex ore suo
loquebatur quasi legens
ad me omēs sermones
istos: & ego scribebā in
volumine atramento.
Et dixerūt principes ad
baruch. Vade & absconde
re tu & hieremias: et
nemo sciat vbi sitis. Et
ingressi sunt ad
regem in atriū. Porro
volumē cōmendauerūt
i gazophylacio elisame
scribe & nunciauerunt
audiente rege omnes
sermones.
Misit rex iudi vt su=
meret
volumen: quo tollens il=
lud de gazophylacio eli
same scribe legit audien
te rege
& vniuersis principib9
qui stabant circa
regem. Rex autem sede
bat in domo hiemali
in mēse nono: & posita
erat arula corā eo plena
prunis. Cunq̄ legisset
iudi tres
pagellas vel quattuor:
scidit illud scalpello
scribe & piecit in ignē
qui erat
sup arulam donec cōsu
meretur omne volumen
igni qui erat in arula.
Et non timuerunt
neq̄ sciderunt vestimen
ta sua rex & omnes
serui eius qui audierunt
vniuersos sermones
istos. Verūtamen helna
than & dalaias & gama=
rias contradixerunt regi
ne combureret
librum: & non audiuit
eos. Et precepit
rex hieremiel filio ame
lech &
saraie filio ezriel &
selemie filio
abdehel vt comprehen=
derēt baruch scribam &
hieremiā pphetā. Ab=
scondit aūt eos dñs. Et fa
ctū est verbū dñi ad hie
remiā postq̄ cōbuserat
rex volumen &
quos scripserat baruch
ex ore hieremie
dicens. Rursum tolle vo
lumen aliud:
& scribe in eo omnes
sermones
priores qui erant in
primo volumine quod
combusit ioachim rex
iuda. Et ad ioachim re=
gem iuda:

קרא	לָהֶם בָּרוּךְ מִפִּיו יִקְרָא אֵלַי אֶת כָּל	
	הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וָאֲנִי כֹתֵב עַל	
שור	הַסֵּפֶר בַּדְיו: וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים אֶל	
סתר	בָּרוּךְ לֵךְ הַסְתֵּר אַתָּה וְיִרְמְיָהוּ וְאִישׁ	
בוא	אַל יֵדַע אֵיפֹה אַתֶּם: וַיָּבֹאוּ אֶל	
פתח	הַמֶּלֶךְ חָצֵרָה וְאֶת הַמְּגִלָּה הִפְקִדוּ	
נגד	בְּלִשְׁכַת אֱלִישָׁמַע וַיַּגִּידוּ	
	בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל הַדְּבָרִים:	
שלח	וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת יְהוּדִי לָקַחַת אֶת	
לקח	הַמְּגִלָּה וַיִּקָּחֶהָ מִלִּשְׁכַת אֱלִישָׁמַע	
קרא	הַסֹּפֵר וַיִּקְרָאֶהָ יְהוּדִי בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ	
	וּבְאָזְנֵי כָּל הַשָּׂרִים הָעֹמְדִים עַל	
	הַמֶּלֶךְ: וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בֵּית הַחֹרֶף	
תשע בנה	בַּחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי וְאֶת הָאָח לְפָנָיו	
בער היה	מְבֹעָרֶת: וַיְהִי כִּקְרֹא יְהוּדִי שָׁלֹשׁ	
רבע	דְּלָתוֹת וְאַרְבָּעָה יִקְרָעֶהָ בְּתַעַר	
קרע	הַסֹּפֵר וְהִשְׁלֵךְ אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר	
שלך	אֶל הָאָח עַד תֹּם כָּל הַמְּגִלָּה עַל	
תמם	הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל הָאָח: וְלֹא פָחֲדוּ	
	וְלֹא קָרְעוּ אֶת בִּגְדֵיהֶם הַמֶּלֶךְ וְכָל	
	עֲבָדָיו הַשֹּׁמְעִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים	
	הָאֵלֶּה: וְגַם אֶלְנָתָן וּדְלָיָהוּ וּגְמַרְיָהוּ	
פגע	הִפְגִּעוּ בַּמֶּלֶךְ לִבְלְתִּי שְׂרֹף אֶת	
צוה בלל	הַמְּגִלָּה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם: וַיְצַוֶּה	
	הַמֶּלֶךְ אֶת יְרַחְמְאֵל בֶּן הַמֶּלֶךְ וְאֶת	
	שְׂרָיָהוּ בֶן עַזְרִיאֵל וְאֶל שֶׁלֶמְיָהוּ בֶּן	
	עַבְדְּאֵל לְלָקַחַת אֶת בָּרוּךְ הַסֹּפֵר וְאֶת	
נבא סתר	יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וַיַּסְתֵּרֵם יְהוָה: וַיְהִי	
היה	דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ אַחֲרֵי שְׂרֹף	
	הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְּגִלָּה וְאֶת הַדְּבָרִים	
פה	אֲשֶׁר כָּתַב בָּרוּךְ מִפִּי יִרְמְיָהוּ	
לקח	לֵאמֹר: שׁוּב קַח לְךָ מְגִלָּה אַחֶרֶת	
	וּכְתֹב עָלֶיהָ אֵת כָּל הַדְּבָרִים	
היה	הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַמְּגִלָּה	
	הָרִאשֹׁנָה אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ	
	יְהוּדָה: וְעַל יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.biere.xxxvij. Trãsla.B.Vie. Trãſl.Gre.lxx.cũ iter.latina.

כה אמר יהוה אתה שרפתה
dices.h Hecc dicitk domi=
nus.l Tum combuſſiſti
volumenp iſtud:q dicens.
r Quare
ſcripſiſtt in eo annun=
cians:feſtinusr veniet rex
babylõis et vaſtabit ter
ram hanc:
& ceſſare faciet s ex illa
hoiem & iumentũ.h Pro
pterea hec dicit dñs de
contra ioachim regem
iuda.n Nõ erit ex eo qui
ſedeatr ſuper ſolium
dauid: & cadauer eius p
icietur ad eſtum
per diẽ & ad gelu p no=
ctẽ.h Et viſitabo cõtra eũ
& cõtra ſemen eius: &
cõtra ſeruos eius iniqta=
tes ſuas: & adducã ſuper
eos & ſuper habitatores
hieruſalem & ſuper vi=
ros iuda omne malum
quod locut ſum ad eos
& non audierunt.
Hieremias autẽ tulit vo
lumẽ aliud & dedit illud
baruch filio neriee ſcri=
be qui ſcripſit
in eo ex ore hieremie
omnes ſermones
libri quem combuſſerat
ioachim rex
iuda igni: & inſuper ad=
diti ſunt
ſermones multo plures
q̃ antea fuerant. 37.
Et regnauit rex ſe=
dechias filius
ioſie pro iechonia filio
ioachim:
quẽ cõſtituit regem na
buchodonoſor rex baby
lonis in terra iuda: & nõ
obediuit ipſe & ſerui ei?
& populus terre verbis
domini que
locutus eſt in manu hie
remie pphete. Et miſit
rex ſedechias iuchal fi=
lium ſelemie
& ſophoniã filium maa
ſie ſacerdotem ad
hieremiam prophetam
dicens. Ora
pro nobis dñm deũ no
ſtrũ. Hieremias ãt libere
ambulabat i medio po=
puli. Non enim miſerãt
eũ in cuſtodiã carceris.
Igitur exercitus pharao
nis egreſſus de egypto:
& audiẽtes chaldei q ob
ſidebãt hieruſalẽ huiuſce
modi nunciũ receſſerũt
ab hieruſalem. Et factũ
eſt verbum domini ad
hieremiam prophetam
dicens. Hec dicit
dominus deus iſrael.
Sic dicetis

dices: ſic dixit dñs: tu combuſſiſti li=
ἐρεῖς, οὕτως εἶπεν κύριος, σὺ κατέκαυσας τὸ βι=
bzũ hunc dicens: q̃re ſcripſiſti in eo dicens:
βλίον τοῦτο λέγων, διατί ἔγραψας ἐπ' αὐτῷ λέγων,
intrans intrabit rex babylonis
ἐισπορευόμενος εἰσελεύσεται βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ
uaſtabit trã hanc: delebit ab illa
ἐξολοθρεύσει τὴν γῆν ταύτην, καὶ ἐκτρίψει ἀπ' αὐτῆς
homine iumẽta. ꝓpterea ſic dixit dñs
ἄνθρωπον καὶ κτῆνη. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος
ad ioachim regem iuda: nõ erit ei ſe=
ἐπὶ ἰωακὶμ βασιλέα ἰούδα, οὐκ ἔσται αὐτῷ καθήμε=
dẽs ſup ſoliũ dauid: cadauer eius
νος ἐπὶ θρόνου δαυὶδ, καὶ ἔσται τὸ θνησιμαῖον αὐτοῦ
ꝓiectum in eſtu diei in gelu
ἐρριμμένον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας καὶ ἐν τῷ ἐπαγε
noctis: viſitabo ſupeũ ſup
τῷ τῆς νυκτός, καὶ ἐπισκέψομαι ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὸ
gen eius ſup ſeruos eius iniqtates
γένος αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ τὰς ἀνομίας
eor: inducã ſup eos ſup habitan=
αὐτῶν, καὶ ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦν
tes hieruſalem ſup trã iuda: oĩa mala
τας ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπὶ τὴν γῆν ἰούδα, πάντα τὰ κακὰ
q̃ locut ſũ ad eos: nõ audierũt. tulit hie
ἃ ἐλάλησα ἐπ' αὐτούς, καὶ οὐκ ἤκουσαν. καὶ ἔλαβεν ἱε
remias volumẽ aliud dedit illud baruch
ρεμίας χαρτίον ἕτερον καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῷ βαρούχ
filio nerie ſcribe: ſcripſit in eo
υἱῷ νηρίου τοῦ γραμματέως, καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ
ex ore hieremie omnes ſmones li=
ἀπὸ στόματος ἱερεμίου ἅπαντας τοὺς λόγους τοῦ βι
bri quẽ cõbuſſit ioachim rex inda igne: adhuc additi ſunt ei ſmões plures vt iſti.
βλίου οὐ κατέκαυσεν ἰωακὶμ βασιλεὺς ἰούδα πυρί, καὶ ἔτι προσετέθησαν αὐτῷ λόγοι πλείονες ὡς οὗτοι. Ca.37

Et regnauit ſedechias filꝰ ioſie pro ie
Καὶ ἐβασίλευσεν σεδεκίας υἱὸς ἰωσίου ἀντὶ ἰε
chonia filio ioachim: quẽ regnare fecit nabuchodono=
χονίου υἱοῦ ἰωακείμ, ὃν ἐβασίλευσεν ναβουχοδονό=
ſor rex babylonis vt regnaret in trã iuda:
σωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος βασιλεύειν ἐν γῇ ἰούδα,
nõ audiuit ipſe: ſerui eius: po=
καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτός, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, καὶ ὁ λα=
pulus trę verba dñi q̃ locut eſt in ma=
ὸς τῆς γῆς τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐλάλησεν ἐν χει=
nu hieremie. miſit rex ſedechias
ρὶ ἱερεμίου. καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας τὸν
ioachal filiũ ſolemie: ſophoniã filiũ maaſie
ἰωαχὰλ υἱὸν σελεμίου, καὶ τὸν σοφονίαν υἱὸν μαασαὶ
ſacerdotẽ ad hieremiã dicẽs: ora pro
τὸν ἱερέα πρὸς ἱερεμίαν λέγων, πρόσευξαι περὶ
nobis ad dñm deũ nr̃m. hieremias trãſiit
ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ ἱερεμίας διῆλθεν
in medio ciuitatis: nõ dedure=
καὶ ἦλθεν ἀναμέσον τῆς πόλεως, καὶ οὐ κατήγα= Infra. 42.a.
rũt eum in carcerem. exercit pharaõis egreſſꝰ
γον αὐτὸν εἰς φυλακήν. καὶ δύναμις φαραὼ ἐξῆλ=
eſt ex egypto: audierũt chaldei famã
θεν ἐξ αἰγύπτου, καὶ ἤκουσαν οἱ χαλδαῖοι τὴν ἀκοὴν
eor: aſcendeſt a hieruſalem. factũ ẽ ver
αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ ἱερουσαλήμ. καὶ ἐγένετο λό
bũ dñi ad hieremiã dicẽs: ſic dixit dñs
γος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος
deꝰ iſrael: ſic dices ad
ὁ θεὸς ἰσραήλ, οὕτως ἐρεῖς πρὸς τὸν

B

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.hiere.xxxvij.Pritiua.heb.
regem iuda q̃ misit ad te vt requi	[r]regi [s]iuda [a]qui misit [b]vos	מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשֹּׁלֵחַ אֶתְכֶם אֵלַי
Βασιλέα ἰούδα τὸν ἀποστείλαντα πρὸς σὲ τοῦ ἐκζη=	[c]ad me ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	לִדְרֹשֵׁנִי הִנֵּה חֵיל פַּרְעֹה הַיֹּצֵא
rerent me. ecce exercit⁹ pharaõis q̃ egressus ẽ vobis in au	[p]interrogandũ. [c]Ecce [r]ex	לָכֶם לְעֶזְרָה שָׁב לְאַרְצוֹ מִצְרָיִם:
πῆσαί με. ἰδοὺ δύναμις φαραὼ ἡ ἐξελθοῦσα ὑμῖν εἰς βο	ercit⁹ [f]pharaonis [b]q egres	וְשָׁבוּ הַכַּשְׂדִּים וְנִלְחֲמוּ עַל הָעִיר
xiliũ reuertentur in trã egypti: τ reuertentur	sus est [t]vobis [k]in auxilium	הַזֹּאת וְלָכְדָהּ וּשְׂרָפָהּ בָּאֵשׁ: כֹּה
πόλεμον ἀποστρέψουσιν εἰς γῆν αἰγύπτου, καὶ διαστρέψου	[l]reuertetur [m]in terrã suã	אָמַר יְהוָה אַל תַּשִּׁאוּ נַפְשֹׁתֵיכֶם
σὶ chaldei: τ bellabunt ꝓ ciui	i [n]egyptũ: [o]& rediẽt [r]chal	לֵאמֹר הָלוֹךְ יֵלְכוּ מֵעָלֵינוּ הַכַּשְׂדִּים
σιν αὐτοὶ οἱ χαλδαῖοι, καὶ πολεμήσουσιν ἐπὶ τὴν πό	dei: [q]& bellabunt [r]contra	כִּי לֹא יֵלֵכוּ: כִּי אִם הַכֵּיתֶם כָּל חֵיל
τατε hanc: τ capient eam: τ succendent	[s]ciuitatẽ [r] hanc: [t]& capiẽt	כַּשְׂדִּים הַנִּלְחָמִים אִתְּכֶם וְנִשְׁאֲרוּ
λιν ταύτην, καὶ συλλήψονται αὐτήν, καὶ κατακαύσου	eam [r]& succendent [r]igni.	בָם אֲנָשִׁים מְדֻקָּרִים אִישׁ בְּאָהֳלוֹ
eam in igne: q: sic dixit dñs: ne exisli=	[s]Hec [a] dicit [b]dñs. [c] Nolite	יָקֻמוּ וְשָׂרְפוּ אֶת הָעִיר הַזֹּאת
σιν αὐτὴν ἐν πυρί, ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ ὑπολά	[d]decipere [e]animas vestras	בָּאֵשׁ: וַיְהִי מֵהֵעָלוֹת חֵיל הַכַּשְׂדִּים
metis in aibus vris dicentes: recedentes	[r]dicẽtes. [g] Euntes [b]abibũt	מֵעַל יְרוּשָׁלַם מִפְּנֵי חֵיל פַּרְעֹה:
βητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν λέγοντες, ἀποστρέχοντες	& recedent [t]a nobis [k]chal	וַיֵּצֵא יִרְמְיָהוּ מִירוּשָׁלַם לָלֶכֶת אַרְצָה
abibunt a nobis chaldei: q: non abi=	dei: [l]quia [m]non [n] abibunt.	בִּנְיָמִן לַחֲלֹק מִשָּׁם בְּתוֹךְ הָעָם:
ἀποστελοῦσιν ἀφ' ἡμῶν οἱ χαλδαῖοι, ὅτι οὐ μὴ ἀποστέλ=	[o] Sed & [r]si [q]pcusseritis [s]oẽꝫ	וַיְהִי הוּא בְּשַׁעַר בִּנְיָמִן וְשָׁם מַבַּע
bunt. τ si pcusseritis oẽm exercituꝫ	[e]exercitũ [t]chaldeorũ [u]qui	פְּקֻדֹת וּשְׁמוֹ יִרְאִיָּה בֶּן שֶׁלֶמְיָה בֶּן
θωσιν· καὶ ἐὰν παταξῆτε πᾶσαν τὴν δύναμιν τῶν	preliãtur [x]aduersum vos:	חֲנַנְיָה וַיִּתְפֹּשׂ אֶת יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא
chaldeoꝝ debellantes vos: τ derelicti fuerit	[r]& derelicti fuerint [s]ex eis	לֵאמֹר אֶל הַכַּשְׂדִּים אַתָּה נֹפֵל:
χαλδαίων τοὺς πολεμοῦντας ὑμᾶς, καὶ καταλειφθῶ	[a]aliqui [b]vulnerati: [c]singuli	וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ שֶׁקֶר אֵינֶנִּי נֹפֵל עָלַי
aliqui vulnerati vnusquisq; in loco suo:	[d]de tẽtorio suo [c]cõsurgẽt:	וַיִּשְׁמַע אֲלֵיהֶם יִרְאִיָּה וַיִּתְפֹּשׂ אֶת
σὶν τινες ἐκκεκεντημένοι ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ,	[f]& incendent [b]ciuitatẽ [i]hãc	יִרְמְיָהוּ וַיְבִאֵהוּ אֶל הַשָּׂרִים: וַיִּקְצְפוּ
isti ꝓsurgent τ incendent ciuitatẽ hãc	[k]igni. Ergo [m]cũ recessis=	הַשָּׂרִים עַל יִרְמְיָהוּ וַיַּכֻּהוּ וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ
ὗτοι ἀναστήσονται καὶ καταλείψουσιν τὴν πόλιν ταύ	set [n] exercitus [o]chaldeorũ	בֵּית הָאָסוּר בֵּית יְהוֹנָתָן הַסֹּפֵר כִּי אֹתוֹ
in igne. τ factũ est cũ ascẽdisset exercitus chal	[p]ab [q] hierusalem [r]propter	עָשׂוּ לְבֵית הַכֶּלֶא: כִּי בָא יִרְמְיָהוּ
τὴν ἐν πυρί. καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέβη ἡ δύναμις τῶν χαλ	[s]exercitum [r]pharaonis ∞	אֶל בֵּית הַבּוֹר וְאֶל הַחֲנִיוֹת וַיֵּשֶׁב
deoꝝ ab hierusalem a facie exerci=	[t]egressus [c] [u]hieremias [r]de	שָׁם יִרְמְיָהוּ יָמִים רַבִּים: וַיְשַׁלַּח
δαίων ἀπὸ ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμε	hierusalẽ: [v]vt iret in [a] terrã	הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ וַיִּקָּחֵהוּ וַיִּשְׁאָלֵהוּ
ως pharaõis: egressꝰ ẽ hieremias de hierusalem vt i=	[b]bẽiamin [c]& diuideret [d]ibi	הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ בַּסָּתֶר וַיֹּאמֶר הֲיֵשׁ
ὡς φαραὼ, ἐξῆλθεν ἱερεμίας ἀπὸ ἱερουσαλὴμ πορευ=	possessionẽ [e]in cõspectu	דָּבָר מֵאֵת יְהוָה וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ
ret in trã beniamin vt emeret inde in medio	[f]ciuiũ. [g] Cũꝫ peruenissẽt	יֵשׁ וַיֹּאמֶר בְּיַד מֶלֶךְ בָּבֶל תִּנָּתֵן:
θῆναι εἰς γῆν βενιαμεὶν τοῦ ἀγοράσαι ἐκεῖθεν ἐν μέσῳ	[a]d portã [h] beniamin erat	וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ
ppli: τ fuit ꝓpe in porta beniamin: τ	[i]ibi [m]custos porte ꝑ vices	מֶה חָטָאתִי לְךָ וְלַעֲבָדֶיךָ וְלָעָם הַזֶּה
τοῦ λαοῦ, καὶ ἐγένετο ἀνὴρ ἐν πύλῃ βενιαμείν, καὶ	[o]noĩe [p]hierias [q]filius [r]sele=	כִּי נְתַתֶּם אֹתִי אֶל בֵּית הַכֶּלֶא: וְאַיֵּה
ibi homo apud quẽ diuertit iarnias filius se=	mie [s]filii [t]ananie: [u]& appre	נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר נִבְּאוּ לָכֶם לֵאמֹר
ἐκεῖ ἄνθρωπος παρ' ᾧ κατέλυσεν ἰαρουΐας υἱὸς σε=	hendit [v]hieremiã [w]pphetã	
lemie filij ananie: τ cõphendit hieremias di=	[a]dicens. [b] Ad [c]chaldeos [c]p	
λεμίου υἱοῦ ἀναγίου, καὶ συνέλαβε τὸν ἱερεμίαν λέ=	fugis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	
γων: ad chaldeos tu fugis: τ dixit:	[r]Et rñdit [s]hieremias. [b] Fal	
γων, πρὸς τοὺς χαλδαίους σὺ φεύγεις; καὶ εἶπεν,	sum est: [t]non [k]fugio [l]ad ∞	
mẽdaciũ nõ ad chaldeos ego fugio: τ	[m]chaldeos. [n] Et non [o]audi	
ψεῦδος οὐχὶ πρὸς τοὺς χαλδαίους ἐγὼ φεύγω, καὶ	uit [p]eum sed [q]cõprehendit	
nõ audiuit eum. τ cõphendit iarnias hiere	[r]hierias [s] hieremiam: [t]&	
οὐκ ἤκουσεν αὐτοῦ· καὶ συνέλαβεν ἰαρουΐας τὸν ἱερε	adduxit eum [u]ad ∞∞∞∞∞∞	
miaz: τ introduxit eũ ad ꝓncipes: τ idi=	[x]principes. Quãobrem	
μίαν, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐπι	[r]irati [s] principes [a] contra	
gnati sunt ꝓncipes ꝑ hieremiam: τ pcusserũt e=	[b]hieremiam: [c] cesum [b]euꝫ	
κράνθησαν οἱ ἄρχοντες ἐπὶ ἱερεμίαν, καὶ ἔτάταξαν αὐ	[c]miserunt [t]in ∞∞∞∞∞∞∞∞	
um: τ miserunt eũ in domũ carceris ionathã	[d]carcerẽ qui erat ĩ [t]domo	
τόν, καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον φυλακῆς ἰωνάθαν	[k]ionathã [l]scribe. [m] Ipse [m]eĩ	
scribe: q: hanc fecerunt in ꝺomũ	[n]prepositus erat [o] sup car	
τοῦ γραμματέως, ὅτι ταύτην ἐποίησαν εἰς οἰκίαν	cerẽ. [q] Itaq; [r] ingressus est	
carceris. τ venit hieremias in domũ laci τ	[s]hieremias [t]in [u]domũ [u]laci	
φυλακῆς· καὶ ἦλθεν ἱερεμίας εἰς τὸν οἶκον τ λάκκου, καὶ	[x]& in [r]ergastulũ: [s] & sedit	
ad vincula τ sedit ibi dies multos.	[a]ibi [b]hieremias [c]dieb [d]mul	
εἰς τὸν συγκλεισμὸν καὶ ἐκάθησεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς.	tis. [c] Mittens autem ∞∞∞∞	
τ misit sedechias τ vocauit eum: τ ĩterogabat e	[e]sedechias [r]rex [b]tulit eum:	
καὶ ἀπέστειλεν σεδεκίας καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν, καὶ ἠρώτα αὐ	[t]& interrogauit eum ∞∞	
um rex absconditẽ: si est ꝑmo a dño: τ	[t]in domo sua [m] absc̃dite:	
τὸν ὁ βασιλεὺς κρυφαίως, εἰ ἔστιν λόγος παρὰ κυρίου, καὶ	[n]& dixit. Putas ne [o]est ∞∞	
dixit ei: est: in manus regis babylonis tra	[p]sermo [q]a [r] dño? [s] Et dixit	
εἶπεν αὐτῷ, ἔστιν, εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος πα	[t]hieremias. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	
deris. τ dixit hieremias regi: inq̃ iin	[u]Est. [x] Et ait. [r] In manus	
ρραδώσῃ. καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ βασιλεῖ, τί ἁδί	[s]regis [a]babylõis [b] traderis.	
ria affect te τ ꝺuos tuos τ ꝑplm hũc:	[c]Et dixit [b]hieremias [c]ad [r]re	
κησά σε καὶ τοὺς παῖδάς σου καὶ τὸν λαὸν τοῦ	gem [s]sedechiam. ∞∞∞∞∞∞	
q: tu ꝺas me in ꝺomũ carceris: τ vbi sũt	[b]Quid [t]peccaui [k]tibi [l]& ser	
ον, ὅτι σὺ δίδως με εἰς οἰκίαν φυλακῆς; καὶ ποῦ εἰ	uis tuis [m] & populo tuo:	
ꝑphete vri q̃ ꝑphetauerunt vobis ꝺicentes:	[o]quia [p] misisti [q] me [r]in [n]do=	
σὶν οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ προφητεύσαντες ὑμῖν λέγοντες,	mum [r]carceris: [u] Vbi sunt	
	[x]pphete vestri [r]qui [t]pphe	
	tabant [a]vobis: [b]& dicebãt:	

a.10.a

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.hiere.xxxviij. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

לֹא יָבֹא מֶלֶךְ בָּבֶל עַל אַרְצְכֶם וְעַל
הָאָרֶץ הַזֹּאת׃ וְעַתָּה שְׁמַע נָא אֲדֹנִי
הַמֶּלֶךְ תִּפָּל נָא תְחִנָּתִי לְפָנֶיךָ וְאַל
תְּשִׁבֵנִי בֵּית יְהוֹנָתָן הַסֹּפֵר וְלֹא
אָמוּת שָׁם׃ וַיְצַוֶּה הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ
וַיַּפְקִדוּ אֶת יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה
וְנָתֹן לוֹ כִּכַּר לֶחֶם לַיּוֹם מִחוּץ
לְאֹפִים עַד תֹּם כָּל הַלֶּחֶם מִן הָעִיר
וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה׃

C.xxxviij. וַיִּשְׁמַע שְׁפַטְיָה בֶן מַתָּן
וּנְדַלְיָהוּ בֶן פַּשְׁחוּר וְיוּכַל בֶּן שֶׁלֶמְיָהוּ
וּפַשְׁחוּר בֶּן מַלְכִּיָּה אֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר אֶל כָּל הָעָם דֵּבֵר
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה הַיֹּשֵׁב בָּעִיר
הַזֹּאת יָמוּת בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדָּבֶר
וְהַיֹּצֵא אֶל הַכַּשְׂדִּים וְחָיָה וְהָיְתָה
לוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל וְחָיָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנָּתֹן תִּנָּתֵן הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד חֵיל
מֶלֶךְ בָּבֶל וּלְכָדָהּ׃ וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים
אֶל הַמֶּלֶךְ יוּמַת נָא הָאִישׁ הַזֶּה כִּי
עַל כֵּן הוּא מְרַפֵּא אֶת יְדֵי רָפֵי
הַזֶּה כִּי אֵינֶנּוּ דֹרֵשׁ לְשָׁלוֹם לָעָם הַזֶּה
כִּי אִם לְרָעָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ
הִנֵּה הוּא בְּיֶדְכֶם כִּי אֵין הַמֶּלֶךְ
יְכֹל לָכֶם דָּבָר׃ וַיִּקְחוּ אֶת יִרְמְיָהוּ
וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר מַלְכִּיָּהוּ בֶּן
הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה וַיַּשְׁלִחוּ
אֶת יִרְמְיָהוּ בַּחֲבָלִים וּבַבּוֹר אֵין
מַיִם כִּי אִם טִיט וַיִּטְבַּע יִרְמְיָהוּ
בַּטִּיט׃ וַיִּשְׁמַע עֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי
אִישׁ סָרִיס וְהוּא בְּבֵית הַמֶּלֶךְ כִּי
נָתְנוּ אֶת יִרְמְיָהוּ אֶל הַבּוֹר וְהַמֶּלֶךְ
יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר בִּנְיָמִן׃ וַיֵּצֵא עֶבֶד מֶלֶךְ

non veniet rex babylonis sup trā hanc. οὐ μὴ ἔλθῃ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην.
t nūc audi tā dñe rex: cadat mia mea τ νῦν ἄκουσόν δή κύριε βασιλεῦ, πεσέτω δὴ ἔλεός μου
ante faciem tuā: t non auertas me in do κατὰ πρόσωπόν σου, καὶ οὐ μὴ ἀποστρέψῃς με εἰς οἶ-
mū ionathan scribe: t non moriar κίαν ἰωνάθαν τοῦ γραμματέως, καὶ οὐ μὴ ἀποθάνω
ibi: t precepit rex: t iniecerūt e- ἐκεῖ, καὶ συνέταξεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἐνεβάλοσαν αὐ-
um in domū carceris. t dederūt ei panē τὸν εἰς οἰκίαν τῆς φυλακῆς. καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ἄρτον
vnū in die defozis vbi panes faciūt: donec defecerit ἕνα τῆς ἡμέρας ἔξωθεν οὗ πέσουσιν, ἕως ἐξέλιπον οἱ
panes de ciuitate: t sedit hieremias in atrio ἄρτοι ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκάθησεν ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ
carceris. τῆς φυλακῆς.

Ca.38.

Et audiuit saphan filiꝰ matthā: t godolias fili Καὶ ἤκουσεν σαφὰν υἱὸς ματθάν, καὶ γοδολίας υἱ
us paschor: t ioachal filiꝰ selemie t paschor filiꝰ ὸς παχώρ, καὶ ἰωχὰλ υἱὸς σελεμίου καὶ παχὼρ υἱὸς
melchie sm̄ones ds hieremias loq̄bat ad ppl̄z μελχίου τοὺς λόγους οὓς ἱερεμίας ἐλάλει ἐπὶ τὸν λαὸν
dicens: sic dixit dñs: sedens in ciuitate λέγων, οὕτως εἶπεν κύριος, ὁ καθήμενος ἐν τῇ πόλει
ista morietur in gladio: t in fame t in pe ταύτῃ ἀποθανεῖται ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν λοι 8.11.c.
ste. t egrediens ad chaldeos: vi- μῷ. καὶ ὁ ἐκπορευόμενος πρὸς τοὺς χαλδαίους, ζή-
uet. t erit aia eius in lucrū t viuet: σεται. καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς εὕρεμα καὶ ζήσεται,
q: sic dixit dñs: tradita trade- ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος, παραδιδομένη παραδοθήσε
tur ciuitas hec in manus exercitus regis ba- ται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας δυνάμεως βασιλέως βα-
bylonis: t capiet eam. t dixerūt pnci- βυλῶνος, καὶ συλλήψεται αὐτήν. καὶ εἶπαν οἱ ἄρχον
pes regi: occidatur taz homo ille: τες τῷ βασιλεῖ, ἀναιρεθήτω δὴ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος,
q: ipe dissoluit manus hoim bellā- ὅτι αὐτὸς ἐκλύει τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων τῶν πολε
tium q remanserunt in ciuitate hac: μούντων τῶν καταλειπομένων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,
t manus vniuersi pplī loquēs ad e- καὶ τὰς χεῖρας παντὸς τοῦ λαοῦ λαλῶν πρὸς αὐ-
os sc̄m verba ista: q: homo i- τοὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗ
ste nō diuinat pacem pplo huic: sed mala. τος οὐ χρησμολογεῖ εἰρήνην τῷ λαῷ τούτῳ, ἀλλὰ πονηρά.
t dixit rex sedechias: ecce ipe in manib⁹ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας, ἰδοὺ αὐτὸς ἐν χερσὶν
vris: q: nō potuit rex ꝯ eos: t ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἐδύνατο ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτούς, καὶ
tulerūt hieremiaz: t piecerūt eum in la- ἔλαβον τὸν ἱερεμίαν, καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὸν λάκ B
cū melchie filij regis q erat in atrio κον μελχίου υἱοῦ τοῦ βασιλέως ὃς ἦν ἐν τῇ αὐλῇ τῆς
carceris: t demiserūt eū in funib⁹ in la- φυλακῆς, καὶ ἐχάλασαν αὐτὸν ἐν σχοινίοις εἰς τὸν λάκ
cum: t in lacu nō erat aq̄ sed cenum: κον, καὶ ἐν τῷ λάκκῳ οὐκ ἦν ὕδωρ ἀλλ' ἢ βόρβορος,
t erat in ceno. t audiuit abdemelech e- καὶ ἦν ἐν τῷ βορβόρῳ. καὶ ἤκουσεν ἀβδεμέλεχ ὁ αἰ
thiops vir eunuchus: t erat ipe in atrio θίοψ ἀνὴρ εὐνοῦχος, καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ
regis: q: iniecerūt hieremiā in la- βασιλέως, ὅτι ἐνέβαλον τὸν ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκ
cū. t rex sedebat in porta beniamin: κον. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκάθητο ἐν τῇ πύλῃ βενιαμείν.
t egress⁹ ē abdemalech
καὶ ἐξῆλθεν ἀβδεμέλεχ

bnon cveniet drex babylo nis fsuper vos & super terram hanc. k Nunc er- go audi mobsecro ndñe mi rex. p Valeat deprecatio mea in cōspectu tuo: & ne me remittas in domum ionathe scribe ne moriar ibi. p Precepit er go rex sedechias & vt traderetur hieremias in vestibulum carceris: & daretur ei torta quo tidie panis: q excepto pulmento: donec cōsu merētur oēs panes de ciuitate: & mānsit hieremias in vestibulo carceris. 38.

Hvdiuit autē bsapha- tias filius mathan & gedelias filiꝰ phassur & iuchal filius selemie & phassur filiꝰ melchie sermones quos hieremias loquebatur ad omnē populū: dicens. b Hec dicit dñs. c Quicūq; mānserit in ciuitate hac morietur gladio & fame & pestē: & qui autē profugerit ad chaldeos viuet: & erit anima eius sospes & viuens. b Hec dicit dominꝰ. c Tradendo tradetur ciuitas hec in manu exercitꝰ regis babylonis & capiet eam. Et dixerūt principes regi. Rogamus vt occidatur homo iste. De industria enim dissoluit manus virorum bellantiū qui remanserunt in ciuitate hac: & manus vniuersi populi loquens ad eos vniuersa verba hec. Siquidem homo iste non querit pacem populo huic: sed malum. Et dixit rex sedechias. e Ecce ipse in manibus vestris est. Nec enim fas est vobis quicq̄ negare. Tulerūt ergo hieremiam & proiecerūt eum in lacum helchie filii amelech qui erat in vestibulo carceris & submiserūt hieremiā in funib⁹ in lacū in quo non erat aqua sed lutū. Descēdit itaq; hieremias in cenum. Audiuit autē abdemelech ethiops vir eunuchus qui erat in domo regis: q; mississent hieremiam in lacū. Porro rex sedebat in porta beniamin. Et egressus est abdemelech

Universidad de Deusto
Biblioteca

de domo regis: τ locutꝰ est ad re=
ἐκ τῆς οἰκίας βασιλέως, καὶ ἐλάλησεν πρὸς τὸν βα=
C gem τ dixit: dñe mi rex male fecerũt
σιλέα καὶ εἶπεν, κύριέ μου βασιλεῦ ἐπονήρευσαν οἱ
viri illi oīa q̄ fecerunt cōtra hieremi
ἄνδρες ἐκεῖνοι πάντα ἃ ἐποίησαν κατὰ τοῦ ἱερεμί
am pphetam pjcientes eū in lacum ut
ου τοῦ προφήτου ῥίψαντες αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον ἵνα
moziatur in eo a facie famis: q̄
ἀποθάνῃ ἐν αὐτῷ ἀπὸ προσώπου τοῦ λιμοῦ, ὅτι
nō sunt vltra panes i ciuitate. τ precepit
οὐκ εἰσὶν ἔτι ἄρτοι ἐν τῇ πόλει. καὶ ἐνετείλατο ὁ
rex abdemelech dicēs: tolle tecū
βασιλεὺς τῷ ἀβδεμέλεχ λέγων, λάβε μετὰ σεαυ=
hinc triginta viros τ educ e=
τοῦ ἐντεῦθεν τριάκοντα ἄνδρας καὶ ἀνάγαγε αὐ=
um de lacu: vt nō moriat. τ accepit
τὸν ἐκ τοῦ λάκκου, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ. καὶ ἔλαβεν
A abdemelech homines τ itrauit in do=
ἀβδεμέλεχ τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰ
mū regis ad subterraneā: τ tulit inde ve=
κίαν βασιλέως ὡς τὴν ὑπόγαιον, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν πα
tera rudia vestimēta τ ātiq̄s funiculos τ iecit ea ad
λαιὰ ῥάκη καὶ παλαιὰ χοινία, καὶ ἔρριψεν αὐτὰ πρὸς
hieremiā in lacum: τ dixit ad eum:
ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκκον, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν,
pone hec sub funiculis: τ fecit hie
θὲς ταῦτα ὑποκάτω τῶν χοινίων, καὶ ἐποίησεν ἱε
D remias sic. τ traxerũt eū in funi=
ρεμίας οὕτως. καὶ εἵλκυσαν αὐτὸν ἐν τοῖς χοινί=
culis: τ eduxerũt eū de lacu: τ se=
οις, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ ἱκά=
dit hieremias in atrio carceris. τ
θισεν ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς. καὶ
misit rex τ vocauit eū
ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν
ad se in domū tertiam q̄ in domo do=
πρὸς ἑαυτὸν εἰς οἰκίαν ἀσαλισιᾶλ τὴν ἐν οἴκῳ κυ=
mini: τ dixit ei rex: iterrogabo te ver=
ρίου, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, ἐρωτήσω σε λό=
bum: τ ne absc̄das a me verbū. τ dixit hiere
γον, καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα. καὶ εἶπεν ἱερε=
mias regi: si ānūciauero tibi nō morte
μίας τῷ βασιλεῖ, ἐὰν ἀναγγείλω σοι οὐχὶ θανάτῳ
me interficies: τ si cōsiliū dedero tibi: nō
με θανατώσῃς; καὶ ἐὰν συμβουλεύσω σοι, οὐ
audies me. τ iurauit rex ei clā
μὴ ἀκούσῃς μου. καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ κρυ
dicēs: viuit dñs q̄ fecit nobis aiam
φῇ λέγων, ζῇ κύριος ὃς ἐποίησεν ἡμῖν τὴν ψυχὴν
hanc: si occidero te τ si tradidero te
ταύτην, εἰ ἀποκτενῶ σε καὶ εἰ παραδώσω σε
in manus hoim istox q̄ q̄runt
εἰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων τούτων τῶν ζητούντων
aiam tuā. τ dixit ei hieremias: sic
τὴν ψυχήν σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ἱερεμίας, οὕτως
dixit dñs exercituū deꝰ israel: si egre
εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἐὰν ἐξελ
dies egressꝰ fuerj ad duces regis babylonis: vi
θὼν ἐξέλθῃς πρὸς ἡγεμόνας βασιλέως βαβυλῶνος, ζή
uet aia tua. τ ciuitas hec nō
σεται ἡ ψυχή σου. καὶ ἡ πόλις αὕτη οὐ μὴ οοο

οοοο

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.heb.hiere.xxxviij. Trãsla.B.Vie. Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

תִּשָּׂרֵף בָּאֵשׁ וְחַיְתָה אַתָּה וּבֵיתֶךָ׃ שָׂרַף
וְאִם לֹא תֵצֵא אֶל שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל יֵצֵא
וְנִתְּנָה הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד הַכַּשְׂדִּים
וְשָׂרְפוּהָ בָּאֵשׁ וְאַתָּה לֹא תִמָּלֵט מָלַט
מִיָּדָם׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶל
יִרְמְיָהוּ אֵנִי דֹאֵג אֶת הַיְּהוּדִים יָדַע
אֲשֶׁר נָפְלוּ אֶל הַכַּשְׂדִּים פֶּן יִתְּנוּ נָתַן
אֹתִי בְּיָדָם וְהִתְעַלְּלוּ בִי׃ וַיֹּאמֶר עָלַל
יִרְמְיָהוּ לֹא יִתְּנוּ שְׁמַע נָא בְּקוֹל
יְהוָה אֲשֶׁר אֲנִי דֹבֵר אֵלֶיךָ וְיִיטַב
לְךָ וּתְחִי נַפְשֶׁךָ׃ וְאִם מָאֵן אַתָּה חָיָה
לָצֵאת זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר הִרְאַנִי יְהוָה׃ יָצָא נָצָה
וְהִנֵּה כָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נִשְׁאַרוּ בְּבֵית נָשָׁה שָׁאַר
מֶלֶךְ יְהוּדָה מוּצָאוֹת אֶל שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל יָצָא שׁוּר
וְהֵנָּה אָמְרוֹת הִסִּיתוּךָ וְיָכְלוּ סִית
לָךְ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֶךָ הָטְבְּעוּ בַּבֹּץ טָבַע
רַגְלֶךָ נָסֹגוּ אָחוֹר׃ וְאֶת כָּל נָשֶׁיךָ אָחַר
וְאֶת בָּנֶיךָ מוֹצִאִים אֶל הַכַּשְׂדִּים יָצָא נָשָׂה
וְאַתָּה לֹא תִמָּלֵט מִיָּדָם כִּי בְיַד מֶלֶךְ מָלַט
בָּבֶל תִּתָּפֵשׂ וְאֶת הָעִיר הַזֹּאת תִּשְׂרֹף תָּפַשׂ
תִּשָּׂרֵף בָּאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר צִדְקִיָּהוּ אֶל שָׂרַף אָמַר
יִרְמְיָהוּ אִישׁ אַל יֵדַע בַּדְּבָרִים
הָאֵלֶּה וְלֹא תָמוּת׃ וְכִי יִשְׁמְעוּ שָׁמַע מוּת
הַשָּׂרִים כִּי דִבַּרְתִּי אִתָּךְ וּבָאוּ אֵלֶיךָ שׁוּר בּוֹא
וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ הַגֶּד נָא לָנוּ מַה נָּגַד
דִּבַּרְתָּ אֶל הַמֶּלֶךְ אַל תְּכַחֵד מִמֶּנּוּ כָּחַד
וְלֹא נְמִיתֶךָ וּמַה דִּבֶּר אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ׃ מוּת
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם מַפִּיל אֲנִי תְחִנָּתִי נָפַל תָּנַן
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי הֲשִׁיבֵנִי בֵּית נָשָׁה שׁוּב
יְהוֹנָתָן לָמוּת שָׁם׃ וַיָּבֹאוּ כָּל הַשָּׂרִים בּוֹא
אֶל יִרְמְיָהוּ וַיִּשְׁאֲלוּ אֹתוֹ וַיַּגֶּד לָהֶם נָשָׁאַל נָגַד
כְּכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּה
הַמֶּלֶךְ וַיֶּחְרְשׁוּ מֵמֶּנּוּ כִּי לֹא נִשְׁמַע חָרַשׁ שָׁמַע
הַדָּבָר וְלֹא נוֹדַע יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה נָטַר
עַד יוֹם אֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלִַם וַיְהִי
בַּאֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלִָם׃ לָכַד

succendetur ignī & saluꝰ
eris tu & domus tua. ∞
Si autē nonq exieris ad
principes regis babylo
nis: tradetur ciuitas hec
in manus chaldeorum:
& succendent eam igni:
& tu nonᵉ effugies ∞∞∞
de manu eorū. Et dixit
rex sedechias ad ∞∞∞∞
hieremiam. Sollicitus
sum propter iudeos ∞
qui trãsfugerūt ad chal
deos ne forte tradar ∞∞
in manus eorum: & illu
dant mihi. Respondit aūt
hieremias & dixit ei Nō
te tradent. Audi queso
vocem dñi quam ego
loquor ad te: & bene ∞
tibi erit: & viuet anīa
tua: q si nolueris ∞∞∞∞
egredi: iste est sermo
quē ostendit mihi dñs.
Ecce oēs mulieres que
remanserunt in domo
regis iuda: educentur
ad principes regis ∞∞∞
babylonis & ipse dicent.
Seduxerunt te: & preua
luerūt aduersum te viri
pacifici tui: demerserūt
in ceno & in lubrico pe
des tuos: & recesserūt a
te. Et oēs vxores tue &
filii tui educētur ad
deos: & nō effugies ma
nus eoꝝ: sed in manu re
gis babylonis capieris:
& ciuitatem hanc ∞∞∞∞
comburet igni. Dixit er
go sedechias ad ∞∞∞∞∞
hieremiā. Nullus sciet
verba ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
hec: & non morieris.
Si autem audierint ∞∞∞
principes qa locutꝰ sum
tecū: & venerint ad te:
& dixerint tibi: indica
nobis quid ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
locutus fis cum rege ne
celes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& non te interficiemus:
& qd locutꝰ est tecū rex:
dices ad eos. Prostraui
ego preces meas ∞∞∞∞
coram rege ne me re
duci iuberet in domum
ionathā & ibi morerer.
Venerūt ergo oēs prin
cipes ad hieremiā & in
terrogauerūt eū. Et lo
cutꝰ est eis iuxta omnia
verba que precepat ei
rex. Et cessauerunt ab
eo. Nihil enī fuerat audi
tū. Mansit vero hieremi
as in vestibulo carceris
vsq ad diem quo capta
est hierusalē. Et factū est
vt caperetur hierusalē.

39.

succendetur in igne: τ vlues tu τ domꝰ tua. τ
κατακαυθῆ ἐν πυρί, καὶ ζήσῃ σὺ καὶ ἡ οἰκία σου. καὶ
si nō exieris: tradetur ciuitas hec in manus
ἐὰν μὴ ἐξέλθῃς, δοθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας τῶν
chaldeoꝝ: τ succendent eam in igne: τ tu nō
Χαλδαίων, καὶ καύσουσιν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ σὺ οὐ
saluaberis de manibus eoꝝ. τ dixit rex
μὴ σωθῇς ἀπὸ χειρῶν αὐτῶν. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
hieremie: ego sollicitudinē hēo iudeoꝝ q fuge=
τῷ Ἱερεμίᾳ, ἐγὼ λόγον ἔχω τῶν Ἰουδαίων τῶν πεφευ
runt ad chaldeos ne dent me in manus
γότων πρὸς τοὺς Χαλδαίους μὴ δώσουσίν με εἰς χεῖρας
eoꝝ τ illudant mihi. τ ait hieremias:
αὐτῶν καὶ καταμωκήσονταί μου. καὶ εἶπεν Ἱερεμίας,
non tradent te: audi vbū dñi qd ego
οὐ μὴ παραδῶσίν σε, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐγὼ
dico ad te: τ melius erit tibi τ viuet ani=
λέγω πρὸς σέ, καὶ βέλτιον ἔσαι σοι καὶ ζήσεται ἡ ψυ
ma tua: τ si nō volueri tu egredi: iste sm̃o quē
χή σου, καὶ εἰ μὴ θέλῃς σὺ ἐξελθεῖν, οὗτος ὁ λόγος ὃν
ostēdit mihi dñs. ecce oēs mulieres q̄ relicte
ὑπέδειξέν μοι κύριος. ἰδοὺ πᾶσαι γυναῖκες αἱ καταλειφ
sunt in domo regis iuda: educte sunt ad re=
θεῖσαι ἐν οἰκίᾳ βασιλέως Ἰούδα, ἐξήγοντο πρὸς Βα=
gem babylonis. τ iste dixerūt: seduxerūt te: τ
σιλέα Βαβυλῶνος. καὶ οὗτοι ἔλεγον, ἠπάτησάν σε, καὶ
p̄ualuerunt aduersū te viri pacifici tui: τ p̄ualebunt
ἠδυνάσθησάν σοι ἄνδρες εἰρηνικοί σου, καὶ κατισχύσου
in lubricis p̄ pedes tuos: recesseſt a te:
σιν ἐν ὀλισθήμασιν πόδας σου, ἀπέστραται ἀπὸ σοῦ,
τ vxores tuas τ filios tuos educent
καὶ τὰς γυναῖκάς σου καὶ τὰ τέκνα σου ἐξάξουσιν
ad chaldeos: τ tu nō saluaberis: q in ma
πρὸς τοὺς Χαλδαίους, καὶ σὺ οὐ μὴ σωθῇς, ὅτι ἐν χει
nu regis babylonis capieris: τ ciuitas hec
ρὶ βασιλέως Βαβυλῶνος συλληφθήσῃ, καὶ ἡ πόλις αὕτη
comburetur. τ dixit sedechias ad hiere
κατακαυθήσεται. καὶ εἶπεν ὁ σεδεκίας πρὸς τὸν Ἱερε
miā: homo nō sciat de verbis istis:
μίαν, ἄνθρωπος μὴ γνώτω ἐκ τῶν λόγων τούτων,
τ tu non morieris. τ si audierit p̄ncipes
καὶ σὺ οὐ μὴ ἀποθάνῃς. καὶ ἐὰν ἀκούσωσιν οἱ ἄρχοντες
q: loquut⁹ sū tibi: τ venerit ad te: τ dixerint
ὅτι ἐλάλησά σοι, καὶ ἔλθωσιν πρὸς σέ, καὶ εἴπωσίν
tibi: nuncia nobis qd locut⁹ es ad regem:
σοι, ἀνάγγειλον ἡμῖν τί ἐλάλησας πρὸς τὸν βασιλέα,
ne celes a nobis τ non interficiem⁹ te: τ qd locu
μὴ κρύψῃς ἀφ' ἡμῶν καὶ οὐ μὴ ἀνέλωμέν σε, καὶ τί ἐλά
tus es ad te rex. τ dices illis: p̄uicio
λησεν πρὸς σὲ ὁ βασιλεύς. καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, ῥίψω
ego miam meā ante oculos regis vt
ἐγὼ τὸ ἔλεός μου κατ' ὀφθαλμοὺς τοῦ βασιλέως πρὸς
non reducat me in domū ionathan vt moriar
τὸ μὴ ἀποστρέψαι με εἰς οἰκίαν Ἰωνάθαν ἀποθανεῖν
illic. τ venerūt oēs p̄ncipes ad hieremiā τ
ἐκεῖ. καὶ ἦλθον πάντες οἱ ἄρχοντες πρὸς Ἱερεμίαν καὶ
ikrogauerūt eum. τ nūciauit eis sc̄m om=
ἠρώτησαν αὐτόν. καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς κατὰ πάν
nia verba ista q̄ p̄cepit illi rex.
τας τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βα
τ tacuerūt: q nō auditū ē verbū.
σιλεύς. καὶ ἀπεσιώπησαν, ὅτι οὐκ ἠκούσθη ὁ λόγος.
τ sedit hieremias in atrio carceris vsq ad
καὶ ἐκάθισε Ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς ἕως
tp̄s q̄ capta est hierusalem.
χρόνου οὗ συνελήφθη Ἱερουσαλήμ. Ca.39.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

A Καὶ factū est in ānо nono sede=
chie regis iuda in mēse decimo: ve=
Infra 51.a. nit nabuchodonosor rex babylonis t
4.Re. 25.a. ἐγένετο ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ
οἱς exercitus eius ꝑ hierusalem: t obsi=
πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπολι
debāt eā. t in vndecimo anno sede
όρκουν αὐτήν· καὶ ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ σεδε
chie in mēse quarto nona mēsis: viru=
κίου ἐν τῷ μηνὶ τῷ τετάρτῳ ἐννάτη τοῦ μηνός, ῥῆξα
ta ē ciuitas. t ingressi sūt oēs duces re
γη ἡ πόλις· καὶ εἰσῆλθον πάντες οἱ ἡγεμόνες βα
gis babylonis t sederūt in porta me
σιλέως βαβυλῶνος καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέ
dia nergel sarasar samagar t nabusarsa
σῃ νηργὲλ σαρασὰρ σαμαγὰρ καὶ ναβουσαρσα=
chi t nabusares t nergel: sarasar raba=
χὶμ καὶ ναβουσάρης καὶ νηργέλ, σαρασὰρ ῥαβα=
mag: t reliqui duces regis ba=
μάγ, καὶ οἱ κατάλοιποι ἡγεμόνες βασιλέως βα=
bylonis. t factū ē vt vidit eos sedechias rex
βυλῶνος· καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτοὺς σεδεκίας βα
iuda: t oēs viri bellatores: t
σιλεὺς ἰουδα, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες πολεμισταί, καὶ
fugerūt t exierūt nocte de ciuitate per
ἔφυγον καὶ ἐξῆλθον νυκτὸς ἐκ τῆς πόλεως κατὰ τὴν
viam horti regis p portā p medium
B ὁδὸν κήπου τοῦ βασιλέως διὰ τὴν πύλην ἀναμέσον
muri t antemuralis. t exierūt
τοῦ τείχους καὶ τοῦ προτειχίσματος· καὶ ἐξῆλθον
per viā cāpestrē: t pſecut⁹ est exercitus chal=
διὰ τὴν ὁδὸν ἀραβά, καὶ κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν χαλ
deoꝝ post eos: t ꝓhenderūt sedechiam in
δαίων ὀπίσω αὐτῶν, καὶ συνέλαβον τὸν σεδεκίαν ἐν τῷ
trās hierichū t duxerūt eū ad nabuchodonosor
πέραν Ἰεριχὼ καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς ναβουχοδονόσωρ
regem babylonis q̄ in reblatha q̄ in tra emath. t
βασιλέα βαβυλῶνος εἰς ῥεβλάθα τὴν ἐν τῇ γῇ ἀμαθ· καὶ
locut⁹ ē ipi cū iudicio. t iugulauit rex
ἐλάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσεως· καὶ ἔσφαξεν ὁ βασιλεὺς
babylonis filios sedechie in reblatha ante ocu
βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς σεδεκίου ἐν ῥεβλάθα κατ' ὀφ=
los eiꝰ: t oēs ꝓncipes iuda iugulauit:
θαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα ἔσφαξεν,
t oculos sedechie excecauit. t vinxit
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλωσεν. καὶ ἔδησεν
eum in cōpedib⁹: t duxit eū in babylonē. t
αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα. καὶ
domū regis t domos ppli cōbusse
τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ τὰς οἰκίας τοῦ λαοῦ ἐνέπρι
rūt chaldei in igne: t murū hierusalē subuer
σαν οἱ χαλδαῖοι ἐν πυρί, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ καθεί
terūt t residuū ppli t relictos in
λαν καὶ τὸ περισσὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς καταλειφθέντας ἐν
ciuitate t cadentes q̄ ceciderūt ad
C τῇ πόλει καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας οἱ ἐνέπεσαν πρὸς τὸν
regem babylonis. t reliquū ppli t
βασιλέα βαβυλῶνος· καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς
relictos trāstulit nabuzardan ꝓnceps coq̄
καταλειφθέντας μετῆρεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος
in babylonem. t ex pauperibus ppli q̄b⁹ nō erat qđ
εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐκ τῶν πτωχῶν τοῦ λαοῦ οἷς οὐκ ἦν ὄυ
quā: reliquit nabuzardan ꝓncep⁹ coq̄ in tra iu
δέν, κατέλιπεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ἐν γῇ Ἰού
da: t dedit eis vineas t agros in die
δα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀμπελῶνας καὶ ἀγροὺς ἐν τῇ ἡμέ
illa. t ꝓcepit nabuchodonosor rex
ρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἐνετείλατο ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς
babylonis pro hieremia manu nabuzardan
Βαβυλῶνος ὑπὲρ τοῦ ἱερεμίου ἐν χειρὶ ναβουζαρδὰν τοῦ

Trāsla.B.Vie.

H Nno[b] nono[c] sede=
chie ooooooooooooo
[b]regis[c] iuda[f] mense[g] deci=
mo[h] venit ooooooooooo
[i]nabuchodonosor[k] rex
[l]babylonis[m] & ois[n] exerci
tus eius[o] ad[p] hierusalē[q] &
obsidebāt[r] eā.[s] Vndecimo
autē[u] anno[x] sedechie[r] men
se ooooooooooooooooo
[y]quarto[a] nona[b] mensis:
[c]aperta est ooooooooooo
[d]ciuitas:[e] & ingressi sunt
[f]oēs[g] principes[h] regis[i] ba=
bylonis[k] & sederūt[l] in por
ta[m] media:[n] neregel [o]sere
ser[p] semegar[q] nabu[r] sar[s] sa
chim[t] rapsaces ooooooo
[x]neregel[r] sereser[s] rebmag
[b]et omnes[c] reliqui ooooo
[d]principes[e] regis[f] babylo=
nis.[b] Cunqꝫ ooooooooooo
[i]vidisset eos[k] sedechias[l] rex
[m]iuda[n] & omnes ooooooo
[o]viri[p] bellatores:[q] fugerūt
[r]et egressi sunt ooooooo
[e]nocte[d] de[u] ciuitate p[x] viā
[f]horti[s] regis et[a] per portā
que erat[b] inter[c] duos mu=
ros:[d] & egressi sunt ad[e] viā
[f]deserti.[g] Persecut[h] est aūt
[k]eos[l] exercit[i] chaldeoꝝ:
[l]et cōprehenderūt[n] sede=
chiā[o] in cāpo solitudinis
[r]hierichontine:[q] & captū
[s]adduxerūt[t] ad[u] nabucho
donosor[r] regē[f] babylonis
in[s] reblata q̄ est[a] in terra
[b]emath:[c] & locutus est[d] ad
eum[e] iudicia.[f] Et occidit
[g]rex[b] babylonis[k] filios[l] se=
dechie[m] in reblata ooooo
[n]in oculis eius[o] et[p] omnes
[q]nobiles[r] iuda ooooooooo
[s]occidit[t] rex[u] babylonis.
[r]Oculos[s] quoqꝫ[t] sedechie
[u]eruit:[b] & vinxit eum[c] cō=
pedibus[d] vt duceretur oō
[f]in babylonē.[g] Domum
[s]quoqꝫ[t] regis[k] et ooooooo
[l]domum[m] vulgi[n] succende
runt[o] chaldei[p] igni: ooooo
[q]et[r] murū[s] hierusalē[t] sub=
uerterunt.[u] Et oooooooo
[x]reliquias[s] populi[r] que re
manserāt[t] in ciuitate:[a] et
[b]profugos[c] qui[d] transfuge
rant[e] ad eum[f] et ooooooo
[g]supfluos[h] vulgi[i] qui remā
serāt[k] trāstulit[l] nabuzardā
[m]magister[n] militū in[o] ba=
bylonē:[p] & de[q] plebe[r] pau
perum[s] qui[t] nihil[u] penitus
[x]habebant:[y] dimisit oooo
[a]nabuzardā[b] magister[c] mi
litie[d] in terra[e] iuda: ooooo
[f]et dedit[g] eis[h] vineas[i] & ci=
sternas[k] in die ooooooooo
[l]illa.[l] Preceperat autem
[m]nabuchodonosor[n] rex
[o]babylonis[p] de[q] hieremia:
[r]nabuzardan ooooooooo

Tex.be.hiere.xxxix.Pūtiua.heb.

La.xxxix.

[ט] בַּשָּׁנָה [ב] הַתְּשִׁיעִית [ג] לְצִדְקִיָּהוּ
[י] תְּשַׁע [כ] מֶלֶךְ [ד] יְהוּדָה [ה] בַּחֹדֶשׁ [ו] הָעֲשִׂירִי [ז] בָּא
[ע] עָשָׂר [ב] וּא [ח] נְבוּכַדְרֶאצַּר [ט] מֶלֶךְ [י] בָּבֶל [יא] וְכָל [יב] חֵילוֹ
[צ] וּר [ג] אֶל [ד] יְרוּשָׁלִַם [ה] וַיָּצֻרוּ [ו] עָלֶיהָ [ז] בַּעֲשֹׁתֵי
[ע] עֶשְׂרֵה [ח] שָׁנָה [ט] לְצִדְקִיָּהוּ [י] בַּחֹדֶשׁ
[ר] רַבִּיעִי [ב] בְּתִשְׁעָה [ג] לַחֹדֶשׁ [ד] הָבְקְעָה
[ב] וּא [ש] וּר [ה] הָעִיר [ו] וַיָּבֹאוּ [ז] כֹּל [ח] שָׂרֵי [ט] מֶלֶךְ [י] בָּבֶל
[יא] וַיֵּשְׁבוּ [ב] בְּשַׁעַר [ג] הַתָּוֶךְ [ד] נֵרְגַל [ה] שַׂרְאֶצֶר
[ו] סַמְגַּר [ז] נְבוֹ [ח] שַׂר [ט] סְכִים [י] רַב [יא] סָרִיס
[יב] נֵרְגַל [יג] שַׂרְאֶצֶר [יד] רַב [טו] מָג [טז] וְכָל [יז] שְׁאֵרִית
[ש] שָׂרֵי [ב] מֶלֶךְ [ג] בָּבֶל [ד] וַיְהִי [ה] כַּאֲשֶׁר
[ה] הָה [ר] רָאָם [ב] צִדְקִיָּהוּ [ג] מֶלֶךְ [ד] יְהוּדָה [ה] וְכָל
[ר] רָאָה [ל] לָחַם [ב] רָח [א] אַנְשֵׁי [ב] הַמִּלְחָמָה [ג] וַיִּבְרְחוּ [ד] וַיֵּצְאוּ
[ל] לַיְלָה [מ] מִן [ה] הָעִיר [ו] דֶּרֶךְ [ז] גַּן [ח] הַמֶּלֶךְ [ט] בְּשַׁעַר
[ח] חָמָה [ב] בֵּין [ג] הַחֹמָתַיִם [ד] וַיֵּצֵא [ה] דֶּרֶךְ [ו] הָעֲרָבָה
[ר] רָדַף [פ] וַיִּרְדְּפוּ [ב] חֵיל [ג] כַּשְׂדִּים [ד] אַחֲרֵיהֶם
[נ] שַׂג [ב] וַיַּשִּׂיגוּ [ג] אֶת [ד] צִדְקִיָּהוּ [ה] בְּעַרְבוֹת [ו] יְרֵחוֹ
[ל] לַח [ע] עָה [ב] וַיִּקְחוּ [ג] אֹתוֹ [ד] וַיַּעֲלוּהוּ [ה] אֶל [ו] נְבוּכַדְרֶאצַּר
[מ] מֶלֶךְ [ב] בָּבֶל [ג] רִבְלָתָה [ד] בְּאֶרֶץ [ה] חֲמָת
[ד] דַּבֵּר [ש] שָׁפַט [ב] וַיְדַבֵּר [ג] אִתּוֹ [ד] מִשְׁפָּטִים [ה] וַיִּשְׁחַט
[ש] שָׁחַט [מ] מֶלֶךְ [ב] בָּבֶל [ג] אֶת [ד] בְּנֵי [ה] צִדְקִיָּהוּ [ו] בְּרִבְלָה
[ח] חַר [ל] לְעֵינָיו [מ] וְאֵת [נ] כָּל [ס] חֹרֵי [ע] יְהוּדָה
[ש] שָׁחַט [מ] מֶלֶךְ [נ] בָּבֶל [ס] וְאֶת [ע] עֵינֵי [צ] צִדְקִיָּהוּ
[א] אָסַר [ב] וּא [ש] עִוֵּר [ב] וַיַּאַסְרֵהוּ [ג] בַּנְחֻשְׁתַּיִם [ד] לְבִיא
[א] אֹתוֹ [ב] בָּבֶלָה [ג] וְאֶת [ד] בֵּית [ה] הַמֶּלֶךְ [ו] וְאֶת
[ב] בַּי [ת] בֵּית [ה] הָעָם [ש] שָׂרְפוּ [ת] הַכַּשְׂדִּים [ב] בָּאֵשׁ
[ח] חָה [ו] וְאֶת [ח] חוֹמוֹת [י] יְרוּשָׁלִַם [ס] נָתָצוּ [ת] וְאֶת
[ש] שָׂא [ר] יֶתֶר [ה] הָעָם [ה] הַנִּשְׁאָרִים [ב] בָּעִיר [ו] וְאֶת
[ה] הַנֹּפְלִים [ג] אֲשֶׁר [ד] נָפְלוּ [ע] עָלָיו [ו] וְאֶת
[ג] גָּלָה [ש] יֶתֶר [ה] הָעָם [ה] הַנִּשְׁאָרִים [ה] הַגְלָה [נ] נְבוּזַרְאֲדָן
[ר] רַב [ט] טַבָּחִים [ב] בָּבֶל [ו] וּמִן [ה] הָעָם [ו] הַדַּלִּים
[מ] מָא [ש] שָׂא [ב] אֲשֶׁר [י] אֵין [ל] לָהֶם [מ] מְאוּמָה [ה] הִשְׁאִיר
[נ] נְבוּזַרְאֲדָן [ר] רַב [ט] טַבָּחִים [ב] בְּאֶרֶץ [י] יְהוּדָה
[נ] תַּן [ו] וַיִּתֵּן [ל] לָהֶם [כ] כְּרָמִים [ו] וּנְבָתִים [ו] בַּיּוֹם
[צ] צָה [ה] הַהוּא [ו] וַיְצַו [מ] נְבוּכַדְרֶאצַּר [מ] מֶלֶךְ
[ב] בָּבֶל [ע] עַל [י] יִרְמְיָהוּ [ב] בְּיַד [נ] נְבוּזַרְאֲדָן

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.be.Biere.xl. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

רַב טַבָּחִים לֵאמֹר׃ קְחֵנִי וְעֵינֶיךָ לָךְ
שִׂים עָלָיו וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה
כִּי אִם כַּאֲשֶׁר יְדַבֶּר אֵלֶיךָ רוֹעַ דְּבֵר
כֵּן עֲשֵׂה עִמּוֹ וַיִּשְׁלַח נְבוּזַרְאֲדָן רַב שָׁלַח
טַבָּחִים וּנְבוּשַׁזְבָּן רַב סָרִיס וְנֵרְגַל סָרִס
שַׂרְאֶצֶר רַב מָג וְכֹל רַבֵּי מֶלֶךְ בָּבֶל׃
וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְחוּ אֶת יִרְמְיָהוּ מֵחֲצַר לָקַח
הַמַּטָּרָה וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ אֶל גְּדַלְיָהוּ נָתַן
בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן לְהוֹצִיאֵהוּ יָצָא
אֶל הַבָּיִת וַיֵּשֶׁב בְּתוֹךְ הָעָם׃ וְאֶל
יִרְמְיָהוּ הָיָה דְּבַר יְהוָה נֶהְיְתָה עָצוּר
בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה לֵאמֹר׃ הָלוֹךְ
וְאָמַרְתָּ לְעֶבֶד מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי לֵאמֹר
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הִנְנִי מֵבִיא אֶת דְּבָרַי אֶל הָעִיר הַזֹּאת בּוֹא
לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָה וְהָיוּ לְפָנֶיךָ רוֹעַ הַיָּה
בַּיּוֹם הַהוּא וְהַצַּלְתִּיךָ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה נָצַל
וְלֹא תִנָּתֵן בְּיַד הָאֲנָשִׁים נָתַן
אֲשֶׁר אַתָּה יָגוֹר מִפְּנֵיהֶם׃ כִּי מַלֵּט מָלַט
אַמַּלֶּטְךָ וּבַחֶרֶב לֹא תִפֹּל וְהָיְתָה נֶפֶל הָיָה
לְךָ נַפְשֶׁךָ לְשָׁלָל כִּי בָטַחְתָּ בִּי
נְאֻם יְהוָה׃

Cap.xl. הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל יִרְמְיָהוּ מֵאֵת
יְהוָה אַחֲרֵי שַׁלַּח אֹתוֹ נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים מִן הָרָמָה בְּקַחְתּוֹ אֹתוֹ לָקַח
וְהוּא אָסוּר בָּאֲזִקִּים בְּתוֹךְ כָּל אֲסִר זָקַק
גָּלוּת יְרוּשָׁלַם וִיהוּדָה הַמָּגְלִים גָּלָה
בָּבֶלָה׃ וַיִּקַּח רַב טַבָּחִים לְיִרְמְיָהוּ לָקַח
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דִּבֶּר אֶת
הָרָעָה הַזֹּאת אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ וַיָּבֵא רוֹעַ קוּם
וַיַּעַשׂ יְהוָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר כִּי חֲטָאתֶם בּוֹא עָשָׂה
לַיהוָה וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלוֹ וְהָיָה
לָכֶם הַדָּבָר הַזֶּה׃ וְעַתָּה הִנֵּה
פִּתַּחְתִּיךָ הַיּוֹם מִן הָאֲזִקִּים אֲשֶׁר עַל
יָדֶיךָ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ לָבוֹא אִתִּי
בָּבֶלָה בֹּא וְאָשִׂים אֶת עֵינִי עָלֶיךָ וְאִם שׁוּם

magistro militũ dicens. Tolle illum: & ponę super eum oculos tuos: nihilq; ei mali facias: sed vt voluerit sic facias ei. Mísit quoq; nabuzardan princeps milítie & nabu et sesban et rapsaces & neregel & sereser & rebmag: et oēs optimates regis babylonis miserunt & tulerunt hieremiā de vestíbulo carceris: & tradidérũt eum godolie filio aicham filii saphā: vt intraret in domum & habitaret in populo. Ad hieremiā aũt factus fuerat sermo dñi cũ clausus esset in vestíbulo carceris dicens. Vade et dic abdemelech ethiopi: dicens. Hec dicit dominus exercítuum deus ísrael. Ecce ego índucã sermones meos sup ciuitatem hanc in malũ et non in bonũ: & erunt in cõspectu tuo in die illa: & liberabo te in die illa: dicit dominus. Et nõ tradéris in manus vírorum quos tu formidas: sed eruens liberabo te & gladio nõ cades: sed erit tibi anima tua in salutẽ: quia in me habuísti fiduciam: ait dñs. 40.

SErmo qui factus est ad hieremiam a domino postq; dimíssus est a nabuzardan magístro milítie de rama: quando tulit eum vinctum cathenis in medio omnium qui migrabant de hierusalẽ et iuda: & ducebantur in babylonẽ. Tollens ergo princeps milítie hieremiã dixit ad eum. Dñs deus tuus locutus est malũ super locum istũ: & adduxit & fecit dñs sicut locutus est quia peccastis domino & non audístis vocem eius: & factus est vobis sermo hic. Nunc ergo ecce solui te hodie de cathenís que sunt in manibus tuis. Si placet tibi vt venias mecum in babylonẽ: veni & ponã oculos meos sup te. Si aũt

principis coq; dicẽs: accipe eũ & pone oculos tuos sup ipm: & ne facias ei dequã malũ: sed sicut locut fuerit ad te sic facies malis: sed sicut locut fuerit ad te sic facies ei. & misit nabuzardam princeps coq; ipsi: & nabuzesban & rapsares & nergel & sarasar & rabmag & oēs duces regis babylonis. & miserunt & accepérunt hieremiã de atrio carceris: & dederũt eum godolie filio achicã filii saphan: & eduxerũt eũ & sedere fecerũt in medio pplí. & factus est sermo dñi ad hieremiã postq; erat clausus in atrio carceris dicens: vade & dic ad abdemelech ethiopẽ dicens: sic dixit dñs deus israel: ecce ego íduco sermones meos sup ciuitatẽs hanc in mala & nõ in bona: & erũt coram te in die illa: & saluabo te in die illa ait dñs & nõ dabo te in manus hoím qs tu times a facie eoꝝ. qz saluans saluabo te & in gladio nõ cades. & erit anima tua in lucrum qz cõfidísti in me ait dñs. Ca.40.

SErmo q̃ factus est ad hieremiã a domino postea postq; missus eũ nabuzardan princeps coq; de rama qñ cepit eũ in cõpedibus in medio trãsmigrãtiũ iuda & ierusalẽ & babylonis & traducebantur in babylonem. & tulit eum princeps coq; & ait illi: dñs deus tuus locutus est malã ísta sup locum istum & fecit dñs sicut locutus est: qz peccastis & nõ audístis vocẽ eius. & factũ est vobis sermo hic: nũc aũt ecce solui te a manicis q̃ in manus tuas. Si bonũ coram te venire mecum in babylonẽ: veni & ponã oculos meos sup te. Si aũt

A Infra. 43.b.

ἀρχιμαγείρου λέγων, λάβε αὐτὸν καὶ θὲς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' αὐτόν, καὶ μὴ ποιήσῃς αὐτῷ οὐθὲν κακόν, ἀλλὰ καθὼς λαλήσῃ πρός σὲ οὕτω ποιήσεις αὐτῷ. καὶ ἀπέστειλε ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος καὶ ναβουσεζβὰν καὶ ῥαφαρὶς καὶ νηργὲλ καὶ σαρασὰρ καὶ ῥαβμὰγ καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες βασιλέως βαβυλῶνος. καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἔλαβον τὸν ἱερεμιᾶ ἐξ αὐλῆς τῆς φυλακῆς, καὶ ἔδωκαν αὐτὸν ad godoliã filiũ achicã filiũ saphan: & edu xerũt eũ & sedere fecerũt in medio pplí. & ἄγειν αὐτὸν καὶ ἐκάθισαν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. καὶ ad hieremiã factꝰ est sermo dñi in atrio car ceris dicens: vade & dic ad abdemelech ethiopẽ λέγων; πορεύου καὶ εἶπον πρὸς ἀβδεμέλεχ αἰθίοπα, λέγων, ὅτι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ισραηλ: ecce ego íduco ſmões meos sup ciuitates hanc in mala & nõ in bona: τὴν πόλιν ταύτην εἰς κακὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθά, & erũt coram te in die illa: & καὶ ἔσονται ἐνώπιόν σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ saluabo te in die illa ait dñs & nõ dabo σώσω σε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύ, καὶ οὐ δώσω te in manus hoím qs tu times a σε εἰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων ὧν σὺ φοβῇ ἀπὸ facie eoꝝ. qz saluans saluabo te & in gla προσώπου αὐτῶν· ὅτι σώζων σώσω σε καὶ ἐν ῥομ dio nõ cades. & erit aia tua in lu φαίᾳ οὐ μὴ πέσῃς. καὶ ἔσαι ἡ ψυχή σου εἰς ἔυ crum qz cõfidísti in me ait dñs. ρεμα ὅτι ἐπεποίθεις ἐπ' ἐμοὶ φησὶν κύριος. Ca.40.

SErmo q̃ factus est ad hieremiã a do λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυ mino postea postq; missus eũ nabuzardan ρίου ὕστερον μετὰ τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὸν ναβουζαρδὰν princeps coq; de rama qñ cepit eũ in ἄρχοντα ἐκ ῥαμᾶ ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν ἐν cõpedibus in medio trãsmigrãtiõis iuda & ierusalẽ & babylonis & traducebantur in babylonem. & tulit eum princeps coq; & ait illi: dñs deus tuus locutus est malã ísta sup locum istum & fecit dñs sicut locutus est: qz peccastis & nõ audístis vocẽ eius. & factũ est vobis sermo hic: nũc aũt ecce solui te a manicis q̃ in manus tuas. Si bonũ coram te venire mecum in babylonẽ: veni & ponã oculos meos sup te. Si aũt

Universidad de Deusto
Biblioteca

B

Deſſ. 31.b.

C

A

Trāſla.gre.lxx.cū inter.lati.

ſſāt nō recede. ecce oēs fra in ꝓſpectu tuo ad
ἰ.δι μὴ ἀποτρεχε.ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐνώπιόν σου εἰς
bonū t ad placitū in oculis tuis vt vadas:
καλὸν καὶ εἰς ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ πορευθῆναι,
illuc perge: t reuertere ad godoliam filiū achi
ἐκεῖ πορεύου, καὶ ἀνάστρεψον πρὸς γοδολίαν υἱὸν ἀχι
cā filij ſaphan q̄m cōſtituit rex babylonis
καμ υἱοῦ σαφὰν ὃν κατέϛησεν βασιλεὺς βαβυλῶ=
in fra tuda: t habita cum eo in medio
νος ἐν γῇ ἰούδα, καὶ οἴκησον μετ᾽αὐτοῦ ἐν μέσῳ τ
ppli in oia bona t placita in oculis
λαοῦ εἰς πάντα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἀρεσὰ ἐν ὀφθαλμοῖς
tuis ut vadas vadc. t dedit illi pn=
σου τοῦ πορευθῆναι πορεύου. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ ἀρ
cepꝰ cocꝰ cibaria t munera: t miſit e=
χιμάγειρος ἐϛιατορίαν καὶ δῶρα, καὶ ἀπέϛειλεν αὐ
um. t venit ad godoliam in maſſephath: t
τόν. καὶ ἦλθεν πρὸς γοδολίαν εἰς μαϛηφάθ, καὶ
ſedit in medio ppli q̄ relictus eſt in
ἐκάθισεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τοῦ καταλειφθέντος ἐν
fra. t audierūt oēs duces exer=
τῇ γῇ. καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνά
citus q̄ in agro ipſi t exercitꝰ eoꝝ: q̄ cō
μεως τῆς ἐν ἀγρῷ αὐτοὶ καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν, ὅτι κα
ſtituit rex babylonis godoliam in
τέϛησεν βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν γοδολίαν ἐν τῇ
fra: t q̄ cōmendauit ei viros t mulie=
γῇ, καὶ ὅτι παρακατέθετο αὐτῷ ἄνδρας καὶ γυναῖ
res eoꝝ t paulos: t de pauperib⁹
κας αὐτῶν καὶ τὰ νήπια, καὶ πρὸ τῶν πτωχῶν
fre: q̄s nō migrare fecit in babylonē. t vene
τῆς γῆς, ὃς οὐκ ἀπῴκισεν εἰς Βαβυλῶνα. καὶ ἦλ
rūt ad godoliam in maſſephath. t iſmael filius
θον πρὸς γοδολίαν εἰς μαϛηφάθ. καὶ ἰσμαὴλ υἱὸς
nathanie: t ioanā filius carie t ionathan: t
ναθανίου, καὶ ἰωάναν υἱὸς καρεὲ καὶ ἰωναθάν, καὶ
saraias filiꝰ thanaemeth: t filij ophi netophati:
σαραΐας υἱὸς θαναεμέθ, καὶ υἱοὶ ὀφεὶ τοῦ νετοφατί,
t iezonias filiꝰ maachathi: ipi t viri eo=
καὶ ἰεζωνίας υἱὸς τοῦ μααχαθί, αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐ
rū. t iurauit eis godolias t viris
τῶν. καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς γοδολίας καὶ τοῖς ἀνδρά
eoꝝ dicēs: ne timueritis a facie
σιν αὐτῶν λέγων, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου τῶν
ſeruoꝝ chaldeoꝝ. habitate in fra t
παίδων τῶν χαλδαίων. κατοικήσατε ἐν τῇ γῇ καὶ
opamini regi babylonis t melius erit
ἐργάζεσθε τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος καὶ βέλτιον ἔϛαι
vobis: t ecce ego ſedeo in maſſephath vt ſtē
ὑμῖν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κάθημαι ἐν μαϛηφάθ ϛῆναι κα
te faciem chaldeoꝝ q̄ venerit ad
τὰ πρόσωπον τῶν χαλδαίων ὃς ἂν ἔλθωσιν ἐφ᾽ἡ=
nos. t vos colligite vinū t fructꝰ: t
μᾶς. καὶ ὑμεῖς συναγάγετε οἶνον καὶ ὀπώραν, καὶ
colligite oleū t mittite in vaſa vra
συναγάγετε ἔλαιον καὶ βάλλετε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑμῶν
t hītate i ciuitatibꝰ q̄s tenuiſtis.
καὶ οἰκήσατε ἐν ταῖς πόλεσιν αἷς κατεκρατήσατε.
t oēs iudei q̄ in fra moab t in filijs
καὶ πάντες οἱ ἰουδαῖοι οἱ ἐν γῇ μωὰβ καὶ ἐν υἱοῖς
ām̄on: t q̄ in idumea: t q̄ in vniuerſa
ἀμμών, καὶ οἱ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ, καὶ οἱ ἐν πάσῃ τῇ
fra: audierūt: ꝙ dediſſet rex babylonis reli=
γῇ, ἤκουσαν, ὅτι ἔδωκεν βασιλεὺς Βαβυλῶνος κατά
quias iudee: t ꝙ cōſtituiſſet ſup eos
λειμμα τῷ ἰούδα, καὶ ὅτι κατέϛησεν ἐπ᾽αὐτοὺς τὸν
godoliam filiū achicā: t reuerſi ſunt oēs
γοδολίαν υἱὸν ἀχικάμ, καὶ ἐξεφάνσαν πάντες οἱ
iudei
ἰουδαῖοι

Trāſla.B.Vie.

ꝺiſplicetᵏ tibiˡ venireᵐ me
cū inⁿ babylonē: ᵒreſide.
ᵖEcceᵠ oisʳ terraˢ in cōſpe
ctu tuo eſt.ᵗ Quodᵘ elege
risˣ & quoʸ placuerit᾽ tibi
ᶻvt vadas:ᵃ illuc ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇperge:ᶜ & mecūᵈ noliᵉ veᶠ=
nire:ᵍ ſed habitaʰ apud ꝯ
ⁱgodoliamᵏ filiumˡ aichamᵐ
filiiⁿ ſaphanᵒ quem ꝯꝯꝯ
ᵖprepoſuitᵠ rexʳ babylōis
ˢciuitatibusᵗ iude. ꝯꝯꝯꝯ
ᵘHabita ergoˣ cum eoʸ in
medioᶻ populi:ᵃ velᵇ quo=
cūqꝫᶜ placueritᵈ tibiᵉ vt va
dasᶠ: ᵍvade.ʰ Dedit quoqꝫ
ⁱeiᵏ magiſterˡ militieᵐ ciba
riaⁿ & munuſcula:ᵒ & dimiſit eum.ᵖ Venit aūtᵠ hiere
miasʳ adˢ godoliāᵗ filiūᵘ aiᵛ=
chāʷ in maſphat:ˣ & habita
uitʸ cū coᶻ in medioᵃ ppli
ᵇqui relictus fuerat᾽ in ter
ra.ᶜ Cunqꝫ audiſſentᵈ oēs
ᵉprincipesᶠ exercitusᵍ qui
diſperſi fuerāt᾽ ʰ regiones
ⁱipſi᾽ & ſocii eorūᵐ ᵩ preᵏ=
feciſſetˡ rexᵐ babylonis ꝯ
ⁿgodoliam ᵒ filiumᵖ aichā
ᵠterre:ʳ & ˢcommendaſſet
ᵗeiᵘ virosᵛ & mulieres ʷ &
parulosˣ & de paupibus
ʸterre ᶻquiˢ nōᵃ fuerāt trāſ=
lati᾽ in babylonē:ᵇ venerūt
ᶜadᵈ godoliāᵉ ín maſphat:
ᶠ& hiſmael ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍfiliᵛ nathanie:ʰ & ioh̄anā
ⁱfiliusᵏ carieˡ & ionathan
ᵐ& fareasⁿ filius᾽ thenoe=
methᵒ & filiᵖ offi ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵠqui erāt de ʳ nethophati
ˢ& iechoniasᵗ filiᵘ macha
tiˣ ipſiʸ & viri eorū.ᶻ Et iu=
rauitᵃ eisᵇ godolias ꝯꝯꝯꝯ
ᶜfiliusᵈ aichāᵉ filiiᶠ ſaphan
ᵍ& comitibus eorum ꝯꝯ
ʰdicens.ⁱ Nolite ʲ timere
ᵏſeruireˡ chaldeis. ꝯꝯꝯꝯ
ᵐHabitate᾽ in terraⁿ & ſer
uiteᵒ regiᵖ babylonis:ᵠ & be
ne eritʳ vobis.ˢ Ecce ego
ᵗhabito ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵘin maſphat ᵛ vt reſpon=
deā precepto ʷ chaldeorū
ˣquiʸ mittuntur ᶻ ad nos.
ᵃVos aūtᵇ colligiteᶜ vinde
miāᵈ & meſſemᵉ & oleū᾽ &
cōditeᵍ in vaſis vrīs:ʰ & ma
neteⁱ in vrbibus veſtris
ʲquasᵏ tenetis.ˡ Sed &᾽ oēs
ᵐiudeiⁿ quiᵒ erant᾽ in moab
ᵖ& in finibus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵠammonʳ & in idumeaˢ & ᵗ
in vniuerſisᵘ regionibus:
ᵛaudito ʳ ꝙˣ dediſſetʸ rex
ᶻbabylonis ᵃreliquias ꝯꝯ
ᵇin iudea:ᶜ et ꝙᵈ prepoſuiſ
ſetᵉ ᵍſuper eos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰgodoliāᶦ filiūʲ aichāᵏ filii
ˡſaphāᵐ reuerſi ſunt inquā
ⁿoñesᵒ iudeiᵖ de vniuerſis
ᵠlocisʳ ad q̄ˢ profugerāt:

Tex.be.hiere.kl.

רוע	רַע׃ בְּעֵינֶיךָ לָלֶכֶת אִתִּי בָּבֶל שְׁבֹ֖ חֶדֶל
פנה	רְאֵה כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ אֶל טוֹב
ילך	וְאֶל הַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ לָלֶכֶת שָׁמָּה
שוב	לֵךְ וְעוֹדְנוּ לֹא יָשׁוּב וְשָׁבָה אֶל
	גְּדַלְיָה בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן אֲשֶׁר
פקד עיר	הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל בְּעָרֵי יְהוּדָה
ישב	וְשֵׁב אִתּוֹ בְּתוֹךְ הָעָם אוֹ אֶל כָּל
ילך נתן	הַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ לָלֶכֶת לְךָ וְיִתֶּן לוֹ רַב
נשא שלח	טַבָּחִים וַאֲרֻחָה וַמַּשְׂאֵת וַיְשַׁלְּחֵהוּ
בוא	וַיָּבֹא יִרְמְיָהוּ אֶל גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם
צפה	הַמִּצְפָּתָה וַיֵּשֶׁב אִתּוֹ בְּתוֹךְ הָעָם
שאר שמע	הַנִּשְׁאָרִים בָּאָרֶץ וַיִּשְׁמְעוּ כָּל
שור	שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה הֵמָּה
פקד	וְאַנְשֵׁיהֶם כִּי הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת
	גְּדַלְיָהוּ בֶן אֲחִיקָם בָּאָרֶץ וְכִי הִפְקִיד
נשה טלל	אִתּוֹ אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וָטָף וּמִדַּלַּת
גלה בוא	הָאָרֶץ מֵאֲשֶׁר לֹא הָגְלוּ בַּבָּלָה וַיָּבֹאוּ
	אֶל גְּדַלְיָה הַמִּצְפָּתָה וַיִּשְׁמָעֵאל
	בֶּן נְתַנְיָהוּ וְיוֹחָנָן וְיוֹנָתָן בְּנֵי קָרֵחַ
	וְשְׂרָיָה בֶן תַּנְחֻמֶת וּבְנֵי עֵפַי
	הַנְּטֹפָתִי יִזַנְיָהוּ בֶּן הַמַּעֲכָתִי הֵמָּה
שבע	וַאֲנָשֵׁיהֶם וַיִּשָּׁבַע לָהֶם גְּדַלְיָהוּ
	בֶן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן וּלְאַנְשֵׁיהֶם
ירא עבד	לֵאמֹר אַל תִּירְאוּ מֵעֲבוֹד הַכַּשְׂדִּים
ישב	שְׁבוּ בָאָרֶץ וְעִבְדוּ אֶת מֶלֶךְ בָּבֶל
יטב	וְיִיטַב לָכֶם וַאֲנִי הִנְנִי יֹשֵׁב
צפה	הַמִּצְפָּה לַעֲמֹד לִפְנֵי הַכַּשְׂדִּים
בוא	אֲשֶׁר יָבֹאוּ אֵלֵינוּ וְאַתֶּם אִסְפוּ יַיִן
קוץ שום	וְקַיִץ וְשֶׁמֶן וְשִׂמוּ בִּכְלֵיכֶם וְשִׁבוּ
כלה נשב	בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר תְּפַשְׂתֶּם וְנָם כָּל
יהד	הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּמוֹאָב וּבְנֵי
	עַמּוֹן וּבֶאדוֹם וַאֲשֶׁר כָּל הָאֲרָצוֹת
	שָׁמְעוּ כִּי נָתַן מֶלֶךְ בָּבֶל שְׁאֵרִית
פקד	לִיהוּדָה וְכִי הִפְקִיד עֲלֵיהֶם אֶת
שוב	גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן וְיָשֻׁבוּ כָּל
קום רגז	הַיְהוּדִים מִכָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר נִדְּחוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.be.Biere.xlj.

פ שָׁם ׀ וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ יְהוּדָה אֶל גְּדַלְיָהוּ בּוא
ק הַמִּצְפָּתָה וַיַּאַסְפוּ אֵלָיו יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה רַבָּה אֲסַף
ר מְאֹד ׃ וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי שׁוּר
ש הַחֲיָלִים אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בָּאוּ אֶל בּוא
ת גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּתָה ׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אָמַר
תֵּדַע כִּי בַּעֲלִיס מֶלֶךְ בְּנֵי
עַמּוֹן שָׁלַח אֶת יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
לְהַכֹּתֵךְ נָפֶשׁ וְלֹא הֶאֱמִין לָהֶם נָבָה אָמַן
גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם ׃ וְיוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ
אָמַר אֶל גְּדַלְיָהוּ בַּמִּצְפָּה בַּסֵּתֶר לֵאמֹר נָבָה צָפָה
לְכָה נָא וְאַכֶּה אֶת יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וְאִישׁ לֹא יֵדָע
לָמָּה יַכֶּה אֶת נַפְשְׁךָ וְנָפְצוּ כָּל יְהוּדָה
הַנִּקְבָּצִים אֵלֶיךָ וְאָבְדָה שְׁאֵרִית יְהוּדָה ׃ וַיֹּאמֶר גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם אֶל אָמַר
יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ אַל תַּעַשׂ אֶת הַדָּבָר עָשָׂה
כִּי שֶׁקֶר אַתָּה דֹבֵר אֶל
יִשְׁמָעֵאל ׃

Cap.xlj.

וַיְהִי בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא יִשְׁמָעֵאל הָיָה שָׁבַע
בֶּן נְתַנְיָה בֶּן אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה בּוא
וְרַבֵּי הַמֶּלֶךְ וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ אֶל
גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם הַמִּצְפָּתָה וַיֹּאכְלוּ אָכַל
שָׁם לֶחֶם יַחְדָּו בַּמִּצְפָּה ׃ וַיָּקָם קוּם
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וַעֲשָׂרֶת הָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת גְּדַלְיָהוּ הָיָה נָבָה
בֶּן אֲחִיקָם בֶּן שָׁפָן בַּחֶרֶב וַיָּמֶת אֹתוֹ מוּת
אֲשֶׁר הִפְקִיד מֶלֶךְ בָּבֶל בָּאָרֶץ וְאֶת פָּקַד
כָּל הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר הָיוּ אִתּוֹ אֶת הָיָה
גְּדַלְיָהוּ בַּמִּצְפָּה וְאֶת הַכַּשְׂדִּים
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁם אֶת אַנְשֵׁי מָצָא
הַמִּלְחָמָה הָרָפָה יִשְׁמָעֵאל ׃ וַיְהִי לַיּוֹם לָהֶם נָבָה
הַשֵּׁנִי לְהָמִית אֶת גְּדַלְיָהוּ וְאִישׁ שָׁנָה
לֹא יָדַע ׃ וַיָּבֹאוּ אֲנָשִׁים מִשְּׁכֶם בּוא
מִשִּׁלוֹ וּמִשֹּׁמְרוֹן שְׁמֹנִים אִישׁ
מְגֻלְּחֵי זָקָן וּקְרֵעֵי בְגָדִים וּמִתְגֹּדְדִים נָגַח גָּדַד
וּמִנְחָה וּלְבוֹנָה בְּיָדָם לְהָבִיא לָבָן בּוא

Trãsla.B.Wie.

et venerunt in terram iuda ad godolian in maſphat: & collegerũt vinũ & meſſem multã nimis. Iohanan autẽ filius caree & oẽs principes exercitꝰ qui diſperſi fuerãt in regionibus: venerunt ad godolian in maſphat: et dixerunt ei. Scito qꝛ baalis rex filiorum ammon miſit hiſmahel filium nathanie ut percutere animã tuam. Et non credidit eis godolias filius aicham. Iohanan aũt filius caree dixit ad godoliam ſeorſum in maſphat loquens. Ibo & percutiam hiſmahel filium nathanie nullo ſciente: ne interficiat aiam tuã & diſſipentur oẽs iudei qui congregati ſunt ad te: & peribunt reliquie iuda. Et ait godolias filius aicham ad iohannan filium caree. Noli facere verbum hoc. Falſum enim tu loqueris de hiſmahel. 41.

Tactũ eſt in menſe ſeptimo: venit hiſmahel filius nathanie de ſemine regali & optimates regis: & decem viri cum eo ad godoliã filiũ aicham in maſphat: & comederunt ibi panes ſimul in maſphat. Surrexit autem hiſmahel filius nathanie & decem viri qui cum eo erant & percuſſerunt godoliam filiũ aicham de filii ſaphan gladio & interfecerũt eũ quẽ prefecerat rex babylonis terre. Omnes quoq; iudeos qui erant cum godolia in maſphat & chaldeos qui reperti ſunt ibi & viros bellatores percuſſit hiſmahel. Secundo autẽ die poſtquã occiderat godoliam nullo adhuc ſciente: venerunt viri de ſichem & de ſylo & de ſamaria octoginta viri raſi barba & ſciſſis veſtibꝰ & ſqualletes & munera & thus habebãt in manu vt offerrent in

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

de oi ‖ loco adquẽ diſpſi ſunt: τ vene D
ἀπὸ παντὸς τόπου εἰς ὃν διεσπάρησαν, καὶ ἦλ=
ρũt ad godoliã in trã iuda in maſſephath: τ
θον πρὸς γοδολίαν εἰς γῆν ἰούδα εἰς μασηφάθ, καὶ
collegerũt vinũ τ fructus multos valde: τ
συνήγαγον οἶνον καὶ ὀπώραν πολλὴν σφόδρα, καὶ
oleum. τ ioanam filius carie τ oẽs du
ἔλαιον. καὶ ἰωαναὴν υἱὸς καριὲ καὶ πάντες οἱ ἡγε
ces exercitus ꝙ in agris: venerũt ad
μόνες τῆς δυνάμεως οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς, ἦλθον πρὸς
godoliam in maſſephath τ direxꝛ ei: ſi cognitiõe
γοδολίαν εἰς μασηφάθ καὶ εἶπαν αὐτῷ, εἰ γνώσει
ſcis qꝛ regina regis filiorꝫ ammon:
γινώσκεις ὅτι βασίλισσα βασιλέως υἱῶν ἀμμῶν,
miſit ad te iſmael filiũ nathanie ut pcu
ἀπέστειλεν πρὸς σὲ τὸν ἰσμαὴλ υἱὸν ναθανίαν πατά
tiat aiam tuã: τ nõ credidit eis godoli
ξαι ψυχήν σου, καὶ οὐκ ἐπίστευσεν αὐτοῖς γοδολί
as filius achicam: τ ioanã filius carie dixit
ας υἱὸς ἀχικάμ, καὶ ἰωαναὴν υἱὸς καριὲ εἶπεν τῷ
godolie latenter in maſſephath: ibo iã
γοδολίᾳ κρυφαίως ἐν μασηφάθ, πορεύσομαι δὴ
τ pcutiam iſmael filiũ nathanie τ nullus
καὶ παταξω τὸν ἰσμαὴλ υἱὸν ναθανίαν καὶ μηδεὶς
ſciat: ne forte iterficiat tuã aiam: τ diſpga
γνώτω, μήποτε παταξη σου ψυχήν, καὶ διασπα
tur oĩs iudaei ꝙ cõgregati ſũt ad te: τ peri
ρὴ πᾶς ἰούδας οἱ συνηγμένοι πρὸς σέ, καὶ ἀπο=
bunt reliqui iuda. τ ait godolias
λοῦνται οἱ ἐπίλοιποι ἰούδα. καὶ εἶπεν γοδολίας
ad ioanã filiũ carie: ne feceris rem hãc
πρὸς ἰωαναν υἱὸν καριέ, μὴ ποιήσῃς τὸ πρᾶγμα τοῦ
qꝛ mendacia tu dicis ſuper iſmael.
το ὅτι ψευδῆ σὺ λέγεις ὑπὲρ ἰσμαήλ. Ca.41.
Factũ eſt menſe ſeptimo venit iſ= Καὶ ἐγένετο τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἦλθεν ἰσ= A
mael filiꝰ nathanie filiũ eliſama de genere μαὴλ υἱὸς ναθανίου υἱοῦ ἐλισαμὰ ἀπὸ γένους τοῦ
regis: τ duces regis τ decẽ βασιλέως, καὶ ἡγούμενοι τοῦ βασιλέως καὶ δέκα
viri cum eo: ad godoliam in maſſephath τ ἄνδρες μετ' αὐτοῦ, πρὸς γοδολίαν εἰς μασηφάθ καὶ
cõedẽrt illic panẽ ſimul. τ ſurrexit iſmael τ ἔφαγον ἐκεῖ ἄρτον ἅμα. καὶ ἀνέστη ἰσμαὴλ καὶ οἱ
decẽ viri ꝙ erant cum eo: τ pcuſſerunt δέκα ἄνδρες οἱ ἦσαν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν
godoliam gladio τ interfecerũt eũ: quẽ γοδολίαν μαχαίρᾳ καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν, ὃν
cõſtituit rex babylonis ſup trã: κατέστησεν ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τῆς γῆς.
τ oẽs iudeos exẽtes cum eo καὶ πάντας τοὺς ἰουδαίους τοὺς ὄντας μετ' αὐτοῦ
in maſſephath: τ oẽs chaldeos εἰς μασηφάθ, καὶ πάντας τοὺς χαλδαίους τοὺς
ꝙ reperti ſũt ibi. τ viros bellatores pcuſ= εὑρεθέντας ἐκεῖ. καὶ τοὺς ἄνδρας πολεμιστὰς ἐπά=
ſit iſmael. τ factũ eſt die ſecunda ταξεν ἰσμαήλ. καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ
poſtq̃ pcuſſit ipe godoliam: τ homo παταξαντος αὐτοῦ τὸν γοδολίαν, καὶ ἄνθρωπος
nõ ſciuit: τ venerũt viri de ſychem de οὐκ ἔγνω, καὶ ἦλθοσαν ἄνδρες ἀπὸ συχέμ ἀπὸ
ſylom τ de ſamaria octuaginta viri ra συλὼμ καὶ ἀπὸ σαμαρείας ὀγδοήκοντα ἄνδρες ἐξυ
ſi barba τ ſciſſis veſtibus τ ρημένοι γενώσιαις καὶ διερρηχότες τὰ ἱμάτια καὶ
plangẽtes τ mun τ thus in κεκοπτόμενοι, καὶ δῶρον καὶ λίβανος ἐν ταῖς
manibꝰ ſuis vt offerrent χερσὶν αὐτῶν τοῦ εἰσενέγκαι

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

in domũ dñi. τ egressꝰ ẽ in occursum eis
εἰς ὶκον κυρίου· καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς
ismael filius nathanie de masipha: ipi ibant
Ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου ἀπὸ μασιφά, αὐτοὶ ἐπορεύ
τ flebant. τ ait: igredimini ad go
οντο καὶ ἔκλαιον· καὶ εἶπεν, εἰσέλθετε πρὸς γο=
doliam. τ factũ ẽ: cũ intrassent illi in mediũ
δολίαν· καὶ ἐγένετο, εἰσελθόντων αὐτῶν εἰς μέσον
ciuitatis: iugulauit eos in puteo ipe
τῆς πόλεως, ἔσφαξεν αὐτοὺς εἰς τὸ φρέαρ αὐτὸς
τ viri q̃ cum eo. τ decẽ viri iuẽ=
καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ· καὶ δέκα ἄνδρες εὑρέ
ti sunt illic: τ dixeft ismaeli: nõ occidas nos:
θησαν ἐκεῖ, καὶ εἶπαν τῷ Ἰσμαὴλ, μὴ ἀνέλῃς ἡμᾶς,
qz sunt nobis thesauri in agro triticũ τ ordeũ
ὅτι εἰσὶν ἡμῖν θησαυροὶ ἐν ἀγρῷ πυροὶ καὶ κριθαὶ
τ mel τ oleũ. τ pterijt τ nõ interfecit e=
καὶ μέλι καὶ ἔλαιον· καὶ παρῆλθεν καὶ οὐκ ἀνεῖλεν αὐ
os in medio fratrũ suoꝝ: τ pute=
τοὺς ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ τὸ φρέ=
us in quẽ iecit ismael oẽs q̃s interfecit:
αρ ἐις ὃ ἔρριψεν Ἰσμαὴλ πάντας οὓς ἀπέκτεινεν,
puteus magnꝰ. hic est quẽ fecit rex a=
φρέαρ μέγα. τοῦτό ἐστιν ὃ ἐποίησεν βασιλεὺς ἀ=
sa a facie baasa regis israel. ipe
σὰ ἀπὸ προσώπου Βαασᾶ βασιλέως Ἰσραὴλ, τοῦ
suꝫ repleuit ismael filius nathanie vulneratis
το ἔπλησεν Ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου τραυματιῶν·
τ reduxit ismael oẽm pplm q̃ re=
καὶ ἀπέστρεψεν Ἰσμαὴλ πάντα τὸν λαὸν τὸν κατα
licꝰ est in masphate τ filias re=
λειφθέντα ἐν μασιφὰθ καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βα
gis q̃s cõmendauit pnceps coquoꝝ go=
σιλέως ἃς παρακατέθετο ὁ ἀρχιμάγειρος τῷ γο=
dolie filio achicaꝫ: τ abiit vt transiret ad fi
δολίαν υἱῷ ἀχικαμ, καὶ ὤχετο εἰς τὸν πέραν υἱ=
lios ãmon. τ audiuit ioanã filꝰ carie τ om=
ὼν ἀμμῶν· καὶ ἤκουσεν Ἰωάναν υἱὸς καρὶε καὶ πάν
nes duces exercitus q̃ cum eo: om=
τες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως οἱ μετ' αὐτοῦ, πᾶν
C nia mala q̃ fecit ismael filius nathanie
τα τὰ κακὰ ἃ ἐποίησεν Ἰσμαὴλ υἱὸς ναθανίου
τ adduxeft oẽm exercitũ eoꝝ τ
καὶ ἤγαγεν ἅπαν τὸ στρατόπεδον αὐτῶν καὶ ὧ
pfecti sũt vt debellarẽt eũ: τ iueneft eũ ad aq̃s
χοντο πολεμεῖν αὐτόν, καὶ εὗρον αὐτὸν ἐπὶ ὑδά
multam in gabaon. τ factũ est q̃ videft
τος πολλοῦ ἐν γαβαῶν· καὶ ἐγένετο ὅτε εἶδον
eos pps q̃ cum ismael ioanam filiũ ca
πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ Ἰσμαὴλ τὸν Ἰωάναν υἱὸν κα
rie τ vniuersos duces exercitus q̃
ρὶε καὶ πάντας τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως τῆς
cum eo: letati sunt τ reuersi sunt ad
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐφράνθησαν καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς

Trãsla.B.Vie.

cdomoᵇ dñi. ᶜ Egressus er
goᶜ hismaelᵍ filius ooooooo
ᵇnathanieᵇ in occursum
eorumᶜ deᵇ masphat: ᶜince
dens ⁿ & plorans ᵐ ibat.
ᵖ Cũ aũtᵖ occurrissetᵍ eis:
ʳdixitᵍ ad eos. ˢ Veniteᵘ ad
ˣgodoliam ooooooooooooo
ʳfiliũ ʳaicham. Quiᵇ cum
venissentᶜ adᵈ medium ooo
ᶜciuitatis: ʳ interfecit eos
ᵍhismaelᵇ filiusᶜ nathanie
ᵏcirca ˡmedium ᵐlaci: ⁿ ipse
ᵒ& viri ooooooooooooooo
ᵖqui erantᵍ cum eo. ʳDecẽ
autemᵍ viriᵉ reperti sunt
ᵘinter eos: quiˣ dixerunt
ʸad ʰhismael. ᶻ Noli ooooo
ᵇoccidere nos: ᶜquiaᵇ ha=
bemᵍ theſaurosᶜ in agro
ᵍfrumentiʰ & ordeiˡ & olei
ᵏ& mellis. ˡEt cessauit ooo
ᵐet nonⁿ interfecit eosᵒ cũ
ᵖfratribᵖ suis. ᵍ Lacus aũt
ʳin quemᵉ proiecerat ᵘ his
mael ooooooooooooooo
ʳomniaʳ cadauera ᵉ virorũ
ᵇquosᶜ percussit ooooooo
ᵈpropterᶜ godoliam: ʳipse
eſtᵉ quem ᵍ fecit ooooooo
ʳexˣ asaˡ propterᵐ baasa
ⁿregem ooooooooooooo
ᵒisrael. ᵖ Ipsum ᵍ repleuit
ʳhismaelˢ filius ooooooooo
ˢnathanieᵘ occisis. ˣEt ca=
ptiuas duxitʳ hismael oo
ᵍomnesᵇ reliquiasᶜ populi
ᵈqui erant ooooooooooooo
ᶜin maſphatᵍ filiasᵇ regis
ˡet ooooooooooooooooooo
ˣvniuersumˡ populũᵐ qui
remãserantⁿ in maſphat:
ᵒquosᵖ cõmẽdauerat ᵍ na=
buzardanʳ princepsᵉ mili
tieᵘ godolieˣ filioʳ aicham.
ʸEt cepit eos ooooooooooo
ᵃhismaelᵇ filiusᶜ nathanie:
ᵈ& abiitᵉ vt transiret oooo
ʳadᵍ filiosʰ ammon. ˡ Audi
uit autemᵏ iohānan ˡ filius
ᵐcareeⁿ & omnesᵒ princi=
pesᵖ bellatorũ ᵍ qui erant
ʳcum eo ˢ omneᵘ malum
ˣquodʸ fecerat oooooooo
ʸhismaelᵃ filiusᵇ nathanie:
ᶜ& assumptis ooooooooo
ᶜvniuersiˢ viris ᵍ profecti
suntᵇ vt bellarent ˡ aduersũ
ᵃhismaelem ˡ filiũᵐ natha=
nie: ⁿ & inuenerunt ᵒ eum
ᵖadᵍ aquasʳ multas ˢ que
suntᵗ in gabaon. oooooo
ᵘCunqꝫ vidisſetʳ oisˢ popu
lusᵃ qui eratᵇ cũᶜ hismael
ᶜiohānanʳ filiumᵍ careeᵇ &
ˡvniuersosʰ principes ooo
ˡbellatorũᵐ g erantⁿ cũ eo
ᵍletati sunt. ᵖ Et reuersus
estᵍ omnisʳ populus ᵉ quẽ
ᶜceperatᵘ hismael oooooo
ˣinʳ maſphat: ˢ reuersusqꝫ
ᵉabiitᵇ ad ooooooooooo

Tex.he.biere.klj.

בֵּית יְהוָה׃ וַיֵּצֵא יִשְׁמָעֵאל בֶּן
נְתַנְיָה לִקְרָאתָם מִן הַמִּצְפָּה הָלֹךְ
הָלוֹךְ וּבֹכֶה וַיְהִי כְּפִגְשׁוֹ אֹתָם
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בֹּאוּ אֶל גְּדַלְיָהוּ
בֶּן אֲחִיקָם׃ וַיְהִי כְּבֹאָם אֶל תּוֹךְ
הָעִיר וַיִּשְׁחָטֵם יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה
אֶל תּוֹךְ הַבּוֹר הוּא וְהָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר אִתּוֹ וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים נִמְצְאוּ
בָם וַיֹּאמְרוּ אֶל יִשְׁמָעֵאל אַל
תְּמִתֵּנוּ כִּי יֶשׁ לָנוּ מַטְמֹנִים בַּשָּׂדֶה
חִטִּים וּשְׂעֹרִים וְשֶׁמֶן וּדְבָשׁ וַיֶּחְדַּל
וְלֹא הֱמִיתָם בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם׃ וְהַבּוֹר
אֲשֶׁר הִשְׁלִיךְ שָׁם יִשְׁמָעֵאל אֵת
כָּל גִּוְרֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִכָּה
בְיַד גְּדַלְיָהוּ הוּא אֲשֶׁר עָשָׂה
הַמֶּלֶךְ אָסָא מִפְּנֵי בַּעְשָׁא מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ מִלֵּא יִשְׁמָעֵאל בֶּן
נְתַנְיָהוּ חַלְלִים וַיִּשְׁבְּ יִשְׁמָעֵאל
אֶת כָּל שְׁאֵרִית הָעָם אֲשֶׁר
בַּמִּצְפָּה אֶת בְּנוֹת הַמֶּלֶךְ וְאֵת
כָּל הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בַּמִּצְפָּה
אֲשֶׁר הִפְקִיד נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים
אֶת גְּדַלְיָהוּ בֶּן אֲחִיקָם וַיִּשְׁבֵּם
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וַיֵּלֶךְ לַעֲבֹר
אֶל בְּנֵי עַמּוֹן׃ וַיִּשְׁמַע יוֹחָנָן בֶּן
קָרֵחַ וְכָל שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר
אִתּוֹ אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה׃ וַיִּקְחוּ אֶת
כָּל הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ לְהִלָּחֵם עִם
יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה וַיִּמְצְאוּ אֹתוֹ
אֶל מַיִם רַבִּים אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן׃ וַיְהִי
כִּרְאוֹת כָּל הָעָם אֲשֶׁר אֶת יִשְׁמָעֵאל
אֶת יוֹחָנָן בֶּן קָרֵחַ וְאֵת כָּל שָׂרֵי
הַחֲיָלִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּשְׂמְחוּ וַיָּסֹבּוּ
כָּל הָעָם אֲשֶׁר שָׁבָה יִשְׁמָעֵאל
מִן הַמִּצְפָּה וַיָּשֻׁבוּ וַיֵּלְכוּ אֶל

Pritiua.heb.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.be.Iliere.xlij.

יוחנן בן קרח ויזניהו בן הושעיה וכל
נעמלט בשמנה אנשים מפני יוחנן ממלט פנה
וילך אל בני עמון ויקח יוחנן בן לחה
קרח וכל שרי החילים אשר אתו
את כל שארית העם אשר השיב שוב
את ישמעאל בן נתניה מן
מאת בן נתניה ואת גדליה בן נצה
החמצפה אחר הכה את גדליה בן נצה
אחיקם גברים אנשי החמלחמה לחם
ונשים וטף וסריסים אשר השיב עשה
מגבעון וילכו וישבו גרות כמוהם
אשר אצל בית לחם ללכת לבוא מלך
מצרים מפני הכשדים כי יראו
מפניהם כי הכה ישמעאל בן נתניה
את גדליהו בן אחיקם אשר הפקיד פקד
מלך בבל בארץ
Cap.xlij. ויגשו כל שרי החילים ויוחנן
בן קרח ויזניהו בן הושעיה וכל נגש שור
העם מקטן ועד גדול ויאמרו אל נפל אמר
ירמיהו החנביא תפל נא תחנתנו יהוה
לפניך והתפלל בעדנו אל יהוה עבא עבל
אלהיך בעד כל השארית הזאת
כי נשארנו ממעט מהרבה כאשר עשר רבה
עיניך ראות אותנו ויגד לנו יהוה את
אלהיך את הדרך אשר נלך בה עשה מלא
ואת הדבר אשר נעשה ויאמר
אליהם ירמיהו החנביא שמעתי
הנני מתפלל אל יהוה אלהיכם
כדבריכם והיה כל הדבר אשר
יענה יהוה אתכם אגיד לכם לא עבה נעל
אמנע ממכם דבר והמה אמרו אל מנע
ירמיהו יהי יהוה בנו לעד אמת הה עד
ונאמן אם לא ככל הדבר אשר
ישלחך יהוה אלהיך אלינו בן שלח
נעשה אם טוב ואם רע בקול יהוה עשה רוע
אלהינו אשר אנחנו שלחים אתך
אליו נשמע למען אשר ייטב לנו שמע טוב

Trãsla.B.Vie.

iohãnan filiũ caree. Hiſmael aũt filius nathanie fugit cum octo viris a facie iohannan: oooooooo & abiit ad filios ammõ. Tulit ergo iohãnan filiꝰ caree & omẽs principes bellatorũ qui erãt cũ eo vniuerſas reliquias vulgi quas reduxerant ooo ab hiſmael filio nathanie de oooooooooooooo maſphat: poſtq̃ percuſſit godoliam filiũ achicã: ooo aicham fortes viros ad prelium: oooooooooooo & mulieres & pueros & eunuchos qs reduxerat de gabaon: & abierũt & ſederunt peregrinãtes in chamaam que eſt iuxta bethleem vt pergerẽt & intrõirẽt egyptũ a facie chaldeorũ. Timebãt eos: quia pcuſſerat hiſmael filius nathanie ooo godoliam filium aichan quem prepoſuerat ooo rex babylonis in terra iuda. 42.

ET acceſſerũt omẽs principes bellatorũ & iohãnan filiꝰ caree & iechonias filiꝰ oze: & reliquũ vulgus a paruo vſq; ad magnũ: dixerũtq; ad hieremiã pphetam. Cadat oratio noſtra ooo in conſpectu tuo: & ora pro nobis ad dominũ deum tuum pro vniuerſis reliquiis iſtis: oooooo quia derelicti ſum? pauci de pluribus: ſicut ooo oculi tui nos intuentur & annunciet nobis dñs deus tuus viam per quã pergamus: oooooooooo & verbum quod faciamus. Dixit autem ooooo ad eos hieremias pphe ta. Audiui. oooooooooo Ecce ego oro ad dominum deum veſtrum oooo ſecundum verba veſtra omne verbum oooooooo quodcũq; rñderit mihi indicabo vobis: nec oo celabo vos quicq̃. Et illi dixerunt ad oooooooo hieremiam. Sit dñs inter nos teſtis veritatis oo & fidei: ſi non iuxta omne verbum in quo oooo miſerit te dñs deus tuus ad nos: ſic oooooooooo faciemus ſiue bonũ eſt ſiue malum. Voci dñi dei noſtri ad quem mittimus te oooooooooooo obediemus: vt bene ſit nobis: oooooooooooo

Trãſl.Gre.lxx.cũ interp.latina.

ioanã. at iſmael ſaluat ẽ cũ octo hominibus: D
Ἰωάναν. ὁ δὲ Ἰσμαὴλ ἐσώθη σὺν ὀκτὼ ἀνθρώποις,
& abiit ad filios ammõ. & tulit ioa
καὶ ᾤχετο πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀμμῶν. καὶ ἔλαβεν Ἰω
nam & oẽs duces exercitus q̃ cum
άναν καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως οἱ μετ᾽
eo vniuerſos reliquos ppli q̃s redu
τοῦ πάντας τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ οὓς ἀπέ
xit ab iſmael filio nathanie de maſipha poſt
στρεψεν ἀπὸ Ἰσμαὴλ υἱοῦ ναθανίου ἀπὸ μασιφὰ με
q̃ peuſſit ipe godoliam filiũ achicã: poten
τὰ τὸ παταξαι αὐτὸν γοδολίαν υἱὸν ἀχικάμ, δυνα
tes viros in bello: & mulieres: &
τοὺς ἄνδρας ἐν πολέμῳ, καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ
reliqua: & eunuchos q̃s reduxerat de
καταλοιπα, καὶ τοὺς εὐνούχους οὓς ἀπέστρεψεν ἀπὸ
gabaon. & abierũt & ſederũt infra baroth chaa
γαβαῶν. καὶ ᾤχοντο καὶ ἐκάθισαν ἐν γῇ Βαρὼθ χα
maam q̃ iuxta bethlem vt irent ad intrãdũ in
μαάμ τὴν πρὸς Βηθλεὲμ τοῦ πορευθῆναι εἰσελθεῖν εἰς
egyptũ a facie chaldeoꝝ. q̃ timue
Αἴγυπτον ἀπὸ προσώπου τῶν χαλδαίων. ὅτι ἐφο
runt a facie: q̃ percuſſit iſmael
βήθησαν ἀπὸ προσώπου, ὅτι ἐπάταξεν Ἰσμαὴλ
godoliã quẽ ꝓſtituit rex babylonis
γὸν γοδολίαν ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος
in tra.
ἐν τῇ γῇ.

Ca.42.

ET acceſſerũt omnes duces exer A
Καὶ προσῆλθον πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνά
citus & ioanã filiꝰ carie: & iezonias filiꝰ oſei ã.21.a.
μεως καὶ Ἰωάναν υἱὸς καριέ, καὶ Ἰεζονίας υἱὸς Ὡσαίου 227.d.
& oſe ꝓpls a paruo & vſq; ad magnũ & dixerũt in eo.
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου καὶ εἶπον
ad hieremiã ꝓphetã: cadat tã mia nſa
πρὸς Ἱερεμίαν γὸν προφήτην, γενέσθω δὴ ὁ ἔλεος ἡμῶν
ante faciem tuã & ora ad dñm deũ
κατὰ πρόσωπόν σου καὶ πρόσευξαι πρὸς κύριον γὸν θεόν
nſm tuũ pro reliquiſs iſtis: q̃ relicti ſu
σου περὶ τῶν καταλοίπων τούτων, ὅτι κατελείφθη
mꝰ pauci de multis ſicut oculi tui in
μεν ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν καθότι οἱ ὀφθαλμοί σου βλέ
tuent. & annũciet nobis dñs deꝰ tuus
πουσιν· καὶ ἀναγγειλάτω ὑμῖν κύριος ὁ θεός σου τὴν
viam in q̃ ambulabimꝰ in ea & ꝛbũ q̃ facie
ὁδὸν ἐν ᾗ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ καὶ λόγον ὃν ποιή
mus. & dixit eis hieremias ꝓpheta audi
σομεν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἱερεμίας ὁ προφήτης ἤκου
ui ecce orabo ad dñm deũ nſm
σα ἰδοὺ προσεύξομαι πρὸς κύριον γὸν θεὸν ἡμῶν
ſcom verba vſa. & erit verbũ q̃ rñ
κατὰ τοὺς λόγους ὑμῶν. καὶ ἔσται ὁ λόγος ὃν ἀπο
debit dñs ãnũciabo vobis: nõ abſcõdã
κριθήσεται κύριος ἀναγγελῶ ὑμῖν, οὐ μὴ κρύψω
a vobis verbũ: & illi dixerũt hieremie. ſit
ἀφ᾽ ὑμῶν ῥῆμα. καὶ αὐτοὶ εἶπαν τῷ Ἱερεμία. ἔσω
dñs in nobis in teſtem iuſtum & fidelẽ: ſi
κύριος ἐν ἡμῖν εἰς μάρτυρα δίκαιον καὶ πιστόν, εἰ
nõ ſcom oẽ verbũ q̃ miſerit te do
μὴ κατὰ πάντα γὸν λόγον ὃν ἂν ἀποστείλῃ σε κύ
minꝰ deꝰ tuꝰ ad nos: ſic faciamus.
ριος ὁ θεός σου πρὸς ἡμᾶς, οὕτως ποιήσωμεν.
ſiue bonũ ſiue malum: vocẽ dñi
καὶ ἐὰν ἀγαθὸν καὶ ἐὰν κακόν, τῆς φωνῆς κυρίου
dei nſi cui nos mittimus te ad
τοῦ θεοῦ ἡμῶν ὃν ἡμεῖς ἀποστέλλωμέν σε πρὸς
eum audiemus vt imelius nobis ſit:
αὐτὸν ἀκουσόμεθα ἵνα βέλτιον ἡμῖν ᾖ,

Universidad de Deusto
Biblioteca

q: audiemus vocē dñi dei
ὅτι ἀκουσόμεθα τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου τοῦ θεοῦ
nr̄i. ⁊ factū ē post decē dies: factū ē ver=
ἡμῶν. καὶ ἐγένηθη μετὰ δέκα ἡμέρας, ἐγένετο λό=
bū dñi ad hieremiā. ⁊ vocauit ioanam
γος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν. καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἰωάναν
filiū carie ⁊ duces exercitus ⁊
υἱὸν καρὶε καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ
oēm pplm a paruo vsq; ad magnū: ⁊ a=
πάντα τὸν λαὸν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ εἶ
it illis: sic dixit dñs deꝰ israel:
πεν αὐτοῖς, οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
q̄ misistis me ad eum: vt caderet depcatio
οὗ ἀπεστάλκατέ με πρὸς αὐτόν, ἵνα πέσῃ ἡ δέησις
vr̄a in cōspectu eius. si sedentes sederitis
ὑμῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ἐὰν καθίσαντες καθίσητε
in tra ista ⁊ edificabo vos ⁊ non
ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ οἰκοδομήσω ὑμᾶς καὶ οὐ μὴ
destruam: ⁊ plantabo vos ⁊ nō euellam:
καθελῶ, καὶ φυτεύσω ὑμᾶς καὶ οὐ μὴ ἐκτίλω.
q: placatus sum sup malis: q̄ dixi fa=
ὅτι ἀπαπέπαυμαι ἐπὶ τοῖς κακοῖς, οἷς ἐποίησα
cere vobis. nc timueritis a facie
ποιῆσαι ὑμῖν. μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου τοῦ
regis babylonis. quē vos formidatis a
βασιλέως βαβυλῶνος. οὗ ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ
facie eius non timueritis ait dñs:
προσώπου αὐτοῦ οὐ μὴ φοβηθῆτε φησὶν κύριος,
C q: vobiscū ego sū vt liberem vos ⁊
ὅτι μεθ' ὑμῶν ἐγώ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαι ὑμᾶς καὶ
saluos faciā vos de manu eius. ⁊ dabo vobis
σώζειν ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. καὶ δώσω ὑμῖν
miam ⁊ miseboꝝ vr̄i ⁊ reducam vos in
ἔλεος καὶ ἐλεήσω ὑμᾶς καὶ ἐπιστρέψω ὑμᾶς εἰς
trā vr̄am. ⁊ si dicitis vos non sedebi=
τὴν γῆν ὑμῶν. καὶ ἐὰν λέγητε ὑμεῖς οὐ μὴ καθίσω
mꝰ in tra ista ut non audiamꝰ vo
μεν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ πρὸς τὸ μὴ ἀκοῦσαι τῆς φω
cē dñi dei vr̄i: dicētes: minime.
νῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν, λέγοντες, μηδαμῶς.
q: in terrā egypti ingrediemur ⁊ non
ὅτι εἰς γῆν αἰγύπτου εἰσελευσόμεθα καὶ οὐ μὴ
videbimꝰ bellum: ⁊ vocē tube nō
ἴδωμεν πόλεμον, καὶ φωνὴν σάλπιγγος οὐ μὴ
audiemus. ⁊ in panibꝰ non esuriemus: ⁊
ἀκούσομεν· καὶ ἐν ἄρτοις οὐ μὴ πεινάσωμεν, καὶ
illic habitabimꝰ. ꝓpter hoc audite vbū dñi.
ἐκεῖ οἰκήσωμεν. διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου.
reliqui iuda sic dixit dñs exer=
κατάλοιποι ἰούδα οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνά
cituū deus israel: si vos vos deritis faci=
μεων ὁ θεὸς ἰσραήλ. ἐὰν ὑμεῖς δῶτε τὸ πρόσω=
em vr̄az in egyptum ⁊ ingressi fueritꝭ illuc vt hite=
πον ὑμῶν εἰς αἴγυπτον καὶ εἰσέλθητε ἐκεῖ κατοι=
tis ⁊ erit gladius quā vos formidatis a
κεῖν καὶ ἔσται ἡ ῥομφαία ἣν ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ
facie eius: inueniet vos in egypto. ⁊
προσώπου αὐτῆς, εὑρήσει ὑμᾶς ἐν αἰγύπτῳ. καὶ
fames cuꝰ vos curā habetis a facie e=
ὁ λιμὸς οὗ ὑμεῖς λόγον ἔχετε ἀπὸ προσώπου αὐ=
ius: apꝓhendet vos in egypto: ⁊ ibi mo=
τοῦ, καταλήψεται ὑμᾶς ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἐκεῖ ἀπο=
riemini. ⁊ erunt oēs viri q̄ posuerꝰt
θανεῖσθε. καὶ ἔσονται πάντες οἱ ἄνδρες οἱ θέντες
faciem suam vt ingrediāt in trā egypti
τὸ πρόσωπον αὐτῶν τοῦ εἰσελθεῖν εἰς γῆν αἰγύπτου
vt habitēt ibi deficient in gladio ⁊ in fame
ἐνοικεῖν ἐκεῖ ἐκλείψουσιν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ
⁊ pestꝰ: ⁊ nō erit illoꝝ vlus saluatus
καὶλοιμῷ, καὶ οὐκ ἔσται αὐτῶν οὐδεὶς σωζόμενος
a malis q̄ ego
ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ ∞∞∞∞καὶ∞∞∞καὶ∞∞∞∞∞

ˢcumˢaudierímusᵇvocem
ᶜdñiᴰdei nostri.ᶜCum aūt
ᶠcōpletiᶜeſſentᵍdeccᵇdies:
ᶠfactū eſtᵏverbū ᶠ domini
ᵐadⁿ hieremiā.ᵒ Vocauit
ꝓqᵍiohannanʳfilium ∞∞∞
ˢcareeᵗ &ᵘcēsᵡ principes
ʳbellatorumˢqui erant ∞
ᵃcū eoᵇ& vniuerſumᶜpo=
pulumᵇa minimoᶜvſq; ad
ᶠmagnūᵍ & dixitᵇad eos.
ᶠHecᵏdicitᶠdn̄sᵐdeus ∞∞
ⁿiſraelʳad quemᵖ miſiſtis
ᵍme ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉvt ꝓſternerēᵗpreces vr̄as
ᵘin cōſpectu ei?.ᵡ Si ʸquie
ſcentesᶻmāeritisᵃin terra
ᵇhac:ᶜedificaboᴰvos ᵉ∞∞
ᶜ& nonʳ deſtruam:ᵍplan=
tabo'& non ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰeuellam.ᶦIam enimᵐpla
catus ſumⁿſupᵒmaloᵖqđ
ᵍfeciʳvobis.ᵒ Noliteᵗtime
reᵘa facieʳregis ∞∞∞∞∞∞
ʳbabylonisˢquēᵛvos pauí
diᵇformidatis.ᵒNolite ∞∞
ᶜmetuereᵉumᵍdicitʰdn̄s:
ᶦquiaᵏvobiſcum ſum ∞∞
ᶦegoᵐvt ſaluosⁿvosᵐfaciā
ᵒ& eruam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍde manu ei?:ʳ&daboᵖvo
bisᵗmiſericordiasᵘ& miſe
reborᶜveſtri:ʸ& habitare
ᶻvosʸfaciāᵃinᵇterra veſtra.
ᶜSi aūt ᴰdixeritisᶜvos ʳnō
ᵍhabitabimusᵇin terra ∞∞
ᶦiſta :ᵏnecᶦaudiemusᵐvo=
cemⁿ domini ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒdei noſtri ᵖdicentes:ᵍne=
quaq̄:ʳſed adᵒterram ∞∞
ᵉegypti ⁿ pergemus ᵏvbí
ʳnon ˢvidebimus ∞∞∞∞∞∞
ᵃbellumᵇ& clangoremᶜtu
beᵒnonᵉaudiemus ∞∞∞∞
ʳ& famemᵍ nonʰ ſuſtinebí
mus:ᶦ& ibí ᵏhabitabimꝰ.
ᵐpropter hocᶦnunc ⁿ au
diteᵒverbūᵖ dn̄iᵍ reliquie
ʳiuda.ˢHecᵗdicitᵘdn̄sᵛex=
ercituumʳ deus ∞∞∞∞∞∞
ˢiſrael.ᵃ Si ᵒpoſueritis ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜfaciē veſtrāʳvt ingrediami
niᵉegyptū:ʰ& intraueritis
ᶦvtʲibíᶦ habitetis:ᵐgladiꝰ
ⁿquemᵒ vos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖformidatis:ʳibíᵉcompre
hendetᶜvos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵘin terraᵉegypti:ʳ&fames
ᶜpro quaᵃeſtis ∞∞∞∞∞∞∞
ᵇſolliciti ᶠadherebitʳvobiſ
in ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍegyptoᵇ& ibí ʲmoriemi=
ni.ᵏ Omneſq; ∞∞∞∞∞∞∞
ᵐviriⁿ quiᵒ poſuerunt ᵖfa=
ciem ſuāᵍ vt ingrediatur
ʳegyptumˢvt habitētᵗibí:
ᵘmoriētur ˣgladio & ∞∞∞
ʸfameᶻ& peſte:ᵃnullusᶜde
eisᵇremanebit: ∞∞∞∞∞∞
ᶜnec effugietᵈa facieᵉmali
ᵇquodᶠ ego ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

כִּי	כִּי נִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיִהְיֶה	
יום	מִקֵּץ עֲשֶׂרֶת יָמִים וַיְהִי דְבַר יְהוָה	
קרא	אֶל יִרְמְיָהוּ וַיִּקְרָא אֶל יוֹחָנָן בֶּן	
שור	קָרֵחַ וְאֶל כָּל שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר	
גדל	אִתּוֹ וְלִכָל הָעָם לְמִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל	
	וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי	
	יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלַחְתֶּם אֹתִי אֵלָיו	
נפל תנן	לְהַפִּיל תְּחִנָּתְכֶם לִפָּנָיו אִם שׁוֹב	
פנה ישב	תֵּשְׁבוּ בָּאָרֶץ הַזֹּאת וּבָנִיתִי אֶתְכֶם	
נטע	וְלֹא אֶהֲרֹס וְנָטַעְתִּי אֶתְכֶם וְלֹא	
נתש רוע	אֶתּוֹשׁ כִּי נִחַמְתִּי אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר	
עשה ירא	עָשִׂיתִי לָכֶם אַל תִּירְאוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ	
פנה	בָּבֶל אֲשֶׁר אַתֶּם יְרֵאִים מִפָּנָיו אֶל	
	תִּירְאוּ מִפָּנוּ נְאֻם יְהוָה כִּי אִתְּכֶם	
ישע	אֲנִי לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וּלְהַצִּיל אֶתְכֶם	
נתן	מִיָּדוֹ וְנָתַן לָכֶם רַחֲמִים וְרִחַם	
שוב	אֶתְכֶם וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם אֶל אַדְמַתְכֶם	
ישב	וְאִם אֹמְרִים אַתֶּם לֹא נֵשֵׁב בָּאָרֶץ	
	הַזֹּאת לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ בְּקוֹל יְהוָה	
	אֱלֹהֵיכֶם לֵאמֹר לֹא כִּי אֶרֶץ	
בוא ראה	מִצְרַיִם נָבוֹא אֲשֶׁר לֹא נִרְאֶה	
לחם שפר	מִלְחָמָה וְקוֹל שׁוֹפָר לֹא נִשְׁמַע	
שמע רעב	וְלַלֶּחֶם לֹא נִרְעַב וְשָׁם נֵשֵׁב וְעַתָּה	
	לָכֵן שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה שְׁאֵרִית	
	יְהוּדָה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי	
שום	יִשְׂרָאֵל אִם אַתֶּם שׂוֹם תְּשִׂמוּן	
פנה בוא	פְּנֵיכֶם לָבוֹא מִצְרַיִם וּבָאתֶם לָגוּר	
היה	שָׁם וְהָיְתָה הַחֶרֶב אֲשֶׁר אַתֶּם	
נשג	יְרֵאִים מִפֶּנָּה שָׁם תַּשִּׂיג אֶתְכֶם	
	בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהָרָעָב אֲשֶׁר אַתֶּם	
דבק	דֹּאֲגִים מִמֶּנּוּ שָׁם יִדְבַּק אַחֲרֵיכֶם	
מות	מִצְרַיִם וְשָׁם תָּמוּתוּ וְהָיוּ כָּל	
	הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׂמוּ אֶת פְּנֵיהֶם	
	לָבוֹא מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם יָמוּתוּ בַּחֶרֶב	
היה שרד	וּבָרָעָב וּבַדֶּבֶר וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם שָׂרִיד	
פלט פנה	וּפָלִיט מִפְּנֵי הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנִי	
רוע	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.biere.xliij. Trāsla.B.Vie. Trāsl.Gre.lxx.cūiter.latina.

מביא עליהם כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל כאשר נתך
afferam super eos: quia hec dicit dominus exercituum deus israel. Sicut conflatus est furor me⁹ & indignatio mea super habitatores hierusalē: sic cōflabitur indignatio mea super vos cū ingressi fueritis egyptū: & eritis in iusurandū & in stupore & in maledictū & in opprobriū: & nequaq̄ vltra videbitis locū istū. Verbū dñi super vos reliquie iuda. Nolite intrare egyptū. Scientes scietis qa obtestatus sum vobis hodie: qa decepistis aīas vras. Vos enim misistis me ad dominum deum vestrum: dicentes. Ora pro nobis ad dñm deū nr̄m: & iuxta oia q̄cunq̄ dixerit tibi dñs deus noster: sic annuncia nobis & faciemus. Et annunciauī vobis hodie: nō audistis vocem dñi dei vestri super vniuersis pro quibus misit me ad vos. nunc ergo scientes scietis: quia gladio & fame & peste morieminī in loco ad quem voluistis intrare vt habitaretis ibi.

43. Actum est aūt cū cōpleſſet hieremias loquēs ad populū vniuersos sermones dñi dei eorū: pro quibus miserat eū dominus deus eorū ad illos omnia verba hec dixit azarias filius osie & iohannan filius caree & omnes viri superbi: dicentes ad hieremiam. Mendacium tu loqueris. Non misit te dñs deus noster dicēs: ne ingrediamini egyptū vt habitetis illic: sed baruch filius neriē incitat te aduersum nos vt tradat nos in manus chaldeorum: & interficiat nos & traduci faciat in babylonem. Et nō audiuit iohannā filius caree & oēs principes bellatorū: & vniuersus populus vocem dñi: vt manerēt in terra iuda sed tollēs iohānan filius caree & vniuersi principes bellatorū vniuersos reliquiarum iuda qui reuersi fuerant de cunctis gentib⁹ ad q̄s fuerāt ātē dispsi: vt hitarēt in tra

ἐπάγω ἐπ' αὐτούς. ὅτι οὕτως εἶπεν κς̄ τῶν δυνάμεων
induco sup eos. qz sic dixit dñs exercituū
θεὸς ἰσραηλ, καθὼς ἔσαξεν ὁ θυμός μου ἐπὶ τοὺς
deus israel: sicut stillauit furor me⁹ sup
κατοικοῦντας ἱερουσαλήμ, οὕτως σάξει ὁ θυμός μου
hitantes hierusalem: sic stillabit furor me⁹
ἐφ' ὑμᾶς, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς ἄιγυπτον. καὶ ἔσε
sup vos: intrātibus vobis in egyptum. & ere
ἐφ' ὑμᾶς, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς ἄιγυπτον. καὶ ἔσε
tis in desolationē & subiecti: & in maledictionē: & nō
δὲ εἰς ἄβατον καὶ ὑποχείριοι, καὶ εἰς ἀρὰν καὶ εἰς
opprobriū: & non videbitis vltra locum istum:
ὀνειδισμόν, καὶ οὐ μὴ ἴδητε οὐκέτι τὸν τόπον τοῦτον,
q̄ locutus est dñs sup vos reliquos iuda ne
ἃ ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς τὸ καταλοίπους ἰούδα μὴ
igrediamini i egyptū. & nūc scientes scietis
εἰσέλθητε εἰς ἄιγυπτον. καὶ νῦν γνόντες γνώσεσθε
qz contestatus sum vobis hodie: qz male fecistis
ὅτι ἐμαρτυρησάμην ὑμῖν σήμερον, ὅτι ἐπονηρεύσα
in aībus vris mittentes me ad dñm
δὲ ἐν ψυχαῖς ὑμῶν ἀπεστείλατέ με πρὸς κύριον
deū vrm: dicentes: ora pro nobis ad
τὸν θεὸν ὑμῶν, λέγοντες, πρόσευξαι περὶ ἡμῶν πρὸς
dñm: & scōm omnia q̄ loq̄tur tibi dñs
κύριον, καὶ κατὰ πάντα ἃ ἂν λαλήσῃ σοι κύριος
deus nr: sic annuncia nobis & faciem⁹.
ὁ θεὸς ἡμῶν, οὕτως ἀπάγγειλον ἡμῖν καὶ ποιήσομεν.
& annunciauī vobis: & nō audistis
καὶ ἀπήγγειλα ὑμῖν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς
vocē dñi dei vri scōm oia q̄ mi
φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἀπε
sit ad vos: & nūc in gladio & in fa
στειλεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ νῦν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λι
me & in peste deficietis in loco ꝗ vos
μῷ καὶ ἐν λοιμῷ ἐκλείψετε ἐν τῷ τόπῳ ὑμεῖς
vultis itrare vt hitetis ibi.
βούλεσθε εἰσελθεῖν κατοικεῖν ἐκεῖ. Ca.43

Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπαύσατο ἱερεμίας λαλῶν πρὸς
Et factū est vt cessauit hieremias loquēs ad
pplm oia verba dñi dei eo
τὸν λαὸν πάντας τοὺς λόγους κυρίου τοῦ θεοῦ αὐ
rū ꝗ misit dñs de⁹ cor ad illos:
τῶν οὓς ἀπέστειλεν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐτούς,
& dixit azarias filiꝰ osee: & ioanā filius ca
καὶ εἶπεν ἀζαρίας υἱὸς ὡσαίου, καὶ ἰωάναν υἱὸς κα
rie: & oēs viri superbi dicen
ριέ, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ὑπερήφανοι οἱ εἰπόν
tes hieremie mēdacia tu loq̄ris nō misit
τες τῷ ἱερεμίᾳ ψευδῆ σὺ λαλεῖς οὐκ ἀπέστειλέν
te dñs de⁹ nr ad nos dicere nō īgredia
σε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς εἰπεῖν μὴ εἰσέλθη
minī i egyptū vt hitetis illic: sed baruch filius nerie
τε εἰς ἄιγυπτον οἰκεῖν ἐκεῖ, ἀλλὰ βαρουχ υἱὸς νηρίου
incitat te ꝗ nos ut des nos in ma
συμβάλλει σε πρὸς ἡμᾶς ἵνα δῷς ἡμᾶς εἰς χεῖ
nus chaldeoꝝ vt interficiat nos &
ρας τῶν χαλδαίων τοῦ θανατῶσαι ἡμᾶς καὶ
trāsmigre faciat nos in babylonem. & ioanā filius
ἀποικίσαι ἡμᾶς εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἰωάναν υἱὸς
carie & oēs duces exercitus &
καρὲ καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως καὶ
oīs pplꝰ nō audierunt vocem dñi vt hi
πᾶς ὁ λαὸς οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου κατοι
tarent in tra tuda: & tulit ioanā & om
κῆσαι ἐν γῇ ἰούδα. καὶ ἔλαβεν ἰωάναν καὶ πά
nes duces exercitus omnes reli
τες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως ἅπαντας τοὺς κα
quos iuda q̄ reuersi fuerant ex oībus
ταλοίπους ἰούδα τοὺς ἐπεστραφέντας ἐκ πάντων τῶν
gētib⁹ ꝗ dispsi sunt illic vt hitarēt in tra
ἐθνῶν ἃ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ

מביא עליהם כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל כאשר נתך
מות
אפי וחמתי על יושבי ירושלם כן יתך חמתי עליכם בבאכם מצרים נתך
בוא
והייתם לאלה ולשמה ולקללה ולחרפה ולא תראו עוד את המקום הזה דבר יהוה עליכם שארית יהודה אל תבאו מצרים ידעו תדעו כי העידתי בכם היום כי התעיתם בנפשותיכם כי אתם שלחתם אתי אל יהוה אלהיכם לאמר התפלל בעדנו אל יהוה אלהינו וככל אשר יאמר יהוה אלהינו כן הגד לנו ועשינו ולא שמעתם בקול יהוה אלהיכם ולכל אשר שלחני עליכם ועתה ידע תדעו כי בחרב ברעב ובדבר תמותו במקום אשר חפצתם לבוא לגור שם: ויהי כלות הדבר יהוה אל כל העם את כל דברי יהוה אלהיהם אשר שלחו יהוה אלהיהם אתם אליהם את כל התדברים האלה ויאמר עזריה בן הושעיה ויוחנן בן קרח וכל האנשים הזדים אמרים אל ירמיהו שקר דבר יהוה אלהינו אתה כי לא שלחך יהוה אלהינו לאמר לא תבאו מצרים לגור שם: כי ברוך בן נריה מסית אתך בנו למען תת אתנו ביד הכשדים להמית אתנו ולהגלות אתנו בבלה: ולא שמע יוחנן בן קרח וכל שרי החילים וכל העם בקול יהוה לשבת בארץ יהודה וייקח יוחנן בן קרח וכל שרי החילים את כל שארית יהודה אשר שבו מכל הגוים אשר נדחו שם לגור בארץ יהודה
מות
בוא
סית
בוא
עזר תשה
קום
בוא
בוא
בוא
זוד
בוא
שוב
שוב
תחת

Cap.xliij.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.hiere.xliiij.	Pītiua.heb.
iuda: potētes viros ꝛ mulieres C Ἰούδα, τοὺς δυνατοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας ꝛ puulos relictꝰ ꝛ filias re= καὶ νήπια λοιπὰ καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βασι= 8.40.a gis: ꝛ alias q̄s reliquerat nabuzardan λέως, καὶ τὰς ψυχὰς ἃς κατέλιπεν ναβουζαρδὰν princeps cocoꝝ cum godolia filio achicam: ꝛ hieremi ὁ ἀρχιμάγειρος μετὰ γοδολίου υἱοῦ ἀχικάμ, καὶ ἱερεμί am pphetam: ꝛ baruch filiū nerie. ꝛ in= αν τὸν προφήτην, καὶ βαρουχ υἱὸν νηρίου. καὶ εἰ= gressi sūt in egyptū: q: nō audierūt vocē σῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς dñi ꝛ igressi sunt in taphnas. ꝛ factū est ver= κυρίου καὶ εἰσῆλθον εἰς Ταφνας. καὶ ἐγένετο λό= bū dñi ad hieremiā in taphnis dicens: su= γος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν ἐν Ταφναις λέγων, λά= me tibi lapides grādes ꝛ abscōde e= βε σεαυτῷ λίθους μεγάλους καὶ κατάκρυψον αὐ os in vestibulis in porta domus pharao in taph τοὺς ἐν προθύροις ἐν πύλῃ τῆς οἰκίας φαραὼ ἐν Ταφ nis ante oculos virorꝝ iuda. ꝛ dices: sic ναις κατ᾽ὀφθαλμοὺς ἀνδρῶν Ἰούδα. καὶ ἐρεῖς, οὕ D dixit dñs exercituū deus israel: ecce τως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ, ἰδοὺ ego mitto ꝛ adducā nabuchodonosor regem ἐγὼ ἀποστέλλω καὶ ἄξω ναβουχοδονόσορ βασιλέα babylonis ſeruū meū ꝛ ponet thronū Βαβυλῶνος τὸν δοῦλόν μου καὶ θήσει τὸν θρόνον ſuum ſuper lapides iſtos q̄s abſcondiſti. αὐτοῦ ἐπάνω τῶν λίθων τούτων ὧν κατέκρυψας. ꝛ eleuabit arma ſua ſup eos: ꝛ intra= καὶ ἀρεῖ τὰ ὅπλα αὐτοῦ ἐπ᾽αὐτούς, καὶ εἰσελεύ bit ꝛ pcutiet trā egypti: q̄s in mor= σεται καὶ πατάξει γῆν Αἰγύπτου, οὓς εἰς θάνα tem: in mortem. ꝛ quos in trāſmigꝝ= τον, εἰς θάνατον. καὶ οὓς εἰς αἰχμαλω= tionē: in trāſmigꝝtionē. ꝛ q̄s in gladium: σίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν. καὶ οὓς εἰς ῥομφαίαν, in gladium: ꝛ accēdet ignē in domibꝰ deoꝝ eoꝝ εἰς ῥομφαίαν, καὶ καύσει πῦρ ἐν οἰκίαις θεῶν αὐτῶν ꝛ cōburet eas: ꝛ trāſmigꝝre faciet eos ꝛ ſcrutabiꝫ καὶ ἐμπυριεῖ αὐτάς, καὶ αἰχμαλωτιεῖ αὐτοὺς καὶ φθερεῖ trā egypti ſicut pedicul purgat paſtor veſtimētū ſu= γῆν Αἰγύπτου ὡς φθείρεται ποιμὴν τὸ ἱμάτιον αὐ= um. ꝛ egredietur in pace ꝛ conteret τοῦ. καὶ ἐξελεύσεται ἐν εἰρήνῃ καὶ συντρίψει τοὺς ſtatuas heliopolis q̄ in egypto: ꝛ do= στύλους ἡλιουπόλεως τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοὺς οἴ mos deoꝝ egypti cōburet in igne. κους τῶν θεῶν Αἰγύπτου κατακαύσει ἐν πυρί. Ca. 44	⁸iuda: ᵗviros ᵐ& ᵐmulieres ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵒ& ᵖparuulos ᵠ& ʳfilias ꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ˢregis ᵗ& ᵘomnem ᵛanimā ʳquam ʷreliquerat ꝏꝏꝏ ˣnabuzardan ʸprīceps ᶻmi litie ᵃcum ᵇgodolia ᶜfilio ꝏ ᵈaicham ᵉfilii ᶠsaphan: ᵍ& ʰhieremiam ⁱprophetam ʲ&ᵏbaruch ˡfilium ᵐnerie: ⁿ&ingreſſi ſunt inᵒterram ᵖegypti: ᵘquia ʳnon ˢobe= dierunt ᵗvoci ᵘdomini. ꝏ ᵛEt venerūt ʷvſq; adᵃtaph nis. ˣEt factꝰ estʸ ſmoᶻdñi ᵃad ᵇhieremiāᶜ in taphnis ᵈdicens. ᵉ Sume tibi ꝏꝏ ᶠlapides ᵍgrandes ʰ in ma= nu tua ⁱ& abſcōdes eos ʲin cryptaᵏ que estˡ ſub muro ᵐlaterīcioⁿ in portaᵒ domꝰ ᵖpharaonis ᵠ in taphnis ʳcernētibus ˢviris ᵗiudeis: ᵘ& dicesᵛ ad eos. ʷHecˣ di= citʸ dñs ᶻexercituum ꝏꝏ ᵃdeus ᵇisrael. ᶜ Ecce ego ᵈmittam ᵉ& aſſumam ꝏꝏ ᶠnabuchodonoſorᵍ regeꝫ ʰbabylonis ⁱſeruum meū: ʲ& ponam ᵏthronum eius ˡsuperᵐ lapides ⁿiſtos ꝏꝏ ᵒquos ᵖabſcōdi: ᵠ& ſtatuet ʳſolium ſuum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ˢſup eos. ᵗ Veniensᵘ ſq; ˡper cutiet ᵗterram ᵐegypti ꝏ ⁿquos ᵒin morte ᵖin mor= te: ᵠ& quos ʳin captiuitate ˢin captiuitate: ᵗ& quos ᵘin gladio ᵛin gladio. ʷ Et ſuccedetˣ ignēʸ in delubris ᶻdeorū ᵃegypti: ᵇ& cōbu= ret ea ᶜ& captiuos ducet illos: ᵈ& amicieturᵉ trāˡ egy ptiᵍ ſicutʰ amicitur ⁱpaſtor ʲpallio ſuo ᵏ& egredietur ˡinde ᵐin pace. ⁿ Et cōteret ᵒſtatuas ᵖdomus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵠſolis ʳ que ſunt ˢ in terra ᵗegypti: ᵘ& ᵛdelubra ꝏꝏ ʷdeorumˣegyptiʸcombu= retᶻigni.	ᵍיְהוּדָה׃ אֶת ׀ הַגְּבָרִים וְאֶת ׀ הַנָּשִׁים	נָשָׂה
		וְאֶת ׀ הַטָּף וְאֶת ׀ בְּנוֹת ׀ הַמֶּלֶךְ ׀ וְאֶת	בָּנָה
		כָּל ׀ הַנֶּפֶשׁ ׀ אֲשֶׁר ׀ הִנִּיחַ ׀ נְבוּזַרְאֲדָן	נָיַח
		רַב ׀ טַבָּחִים ׀ אֶת ׀ גְּדַלְיָהוּ ׀ בֶּן ׀ אֲחִיקָם	
		בֶּן ׀ שָׁפָן ׀ וְאֶת ׀ יִרְמְיָהוּ ׀ הַנָּבִיא	נָבָא
		וְאֶת ׀ בָּרוּךְ ׀ בֶּן ׀ נֵרִיָּהוּ ׀ וַיָּבֹאוּ ׀ אֶרֶץ	בּוֹא
		מִצְרַיִם ׀ כִּי ׀ לֹא ׀ שָׁמְעוּ ׀ בְּקוֹל ׀ יְהוָה	
		וַיָּבֹאוּ ׀ עַד ׀ תַּחְפַּנְחֵס ׀ וַיְהִי ׀ דְּבַר ׀ יְהוָה	הָיָה
		אֶל ׀ יִרְמְיָהוּ ׀ בְּתַחְפַּנְחֵס ׀ לֵאמֹר ׀	לָקַח
		בַּיְדֵךְ ׀ אֲבָנִים ׀ גְּדֹלוֹת ׀ וּטְמַנְתָּם ׀ בַּמֶּלֶט	
		בַּמַּלְבֵּן ׀ אֲשֶׁר ׀ בְּפֶתַח ׀ בֵּית ׀ פַּרְעֹה	לָבַן
		בְּתַחְפַּנְחֵס ׀ לְעֵינֵי ׀ אֲנָשִׁים ׀ יְהוּדִים׃	
		וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה צְבָאוֹת	
		אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ הִנְנִי ׀ שֹׁלֵחַ ׀ וְלָקַחְתִּי	
		אֶת ׀ נְבוּכַדְרֶאצַּר ׀ מֶלֶךְ ׀ בָּבֶל ׀ עַבְדִּי	
		וְשַׂמְתִּי ׀ כִסְאוֹ ׀ מִמַּעַל ׀ לָאֲבָנִים ׀ הָאֵלֶּה	שׂוּם ׀ עָלָה
		אֲשֶׁר ׀ טָמַנְתִּי ׀ וְנָטָה ׀ אֶת ׀ שְׁפָרוֹ	
		עֲלֵיהֶם ׀ וּבָא ׀ וְהִכָּה ׀ אֶת ׀ אֶרֶץ ׀ מִצְרַיִם	בּוֹא ׀ נָכָה
		אֲשֶׁר ׀ לַמָּוֶת ׀ לַמָּוֶת ׀ וַאֲשֶׁר ׀ לַשִּׁבְי	שָׁבָה
		לַשִּׁבְי ׀ וַאֲשֶׁר ׀ לַחֶרֶב ׀ לְחֶרֶב ׀ וְהִצַּתִּי	יָצָת
		אֵשׁ ׀ בָּתֵּי ׀ אֱלֹהֵי ׀ מִצְרַיִם ׀ וּשְׂרָפָם	בַּיִת
		אֱלֹהֵי ׀ מִצְרַיִם ׀ יִשְׂרֹף ׀ וְשָׁבָם	שָׁבָה
		וְעָטָה ׀ הָרֹעֶה ׀ אֶת ׀ בִּגְדוֹ ׀ וְיָצָא ׀ מִשָּׁם	עָטָה
		בְּשָׁלוֹם ׀ וְשִׁבַּר ׀ אֶת ׀ מַצְּבוֹת ׀ בֵּית	שָׁלַם ׀ נָצַב
		שֶׁמֶשׁ ׀ אֲשֶׁר ׀ בְּאֶרֶץ ׀ מִצְרַיִם ׀ אֶת ׀ בָּתֵּי	
		אֱלֹהֵי ׀ מִצְרַיִם ׀ יִשְׂרֹף ׀ בָּאֵשׁ׃	שָׂרַף
		הַדָּבָר ׀ אֲשֶׁר ׀ הָיָה ׀ אֶל ׀ יִרְמְיָהוּ	Ca. xliiij.
		אֶל ׀ כָּל ׀ הַיְּהוּדִים ׀ הַיֹּשְׁבִים ׀ בְּאֶרֶץ	
		מִצְרַיִם ׀ הַיֹּשְׁבִים ׀ בְּמִגְדֹּל ׀ וּבְתַחְפַּנְחֵס	
		וּבְנֹף ׀ וּבְאֶרֶץ ׀ פַּתְרוֹס ׀ לֵאמֹר׃ כֹּה	
		אָמַר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת ׀ אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל	
		אַתֶּם ׀ רְאִיתֶם ׀ אֵת ׀ כָּל ׀ הָרָעָה ׀ אֲשֶׁר	רָאָה
		הֵבֵאתִי ׀ עַל ׀ יְרוּשָׁלַ ִם ׀ וְעַל ׀ כָּל ׀ עָרֵי	בּוֹא ׀ עִיר
		יְהוּדָה ׀ וְהִנָּם ׀ חָרְבָה ׀ הַיּוֹם ׀ הַזֶּה ׀ וְאֵין	הָיָה
		בָּהֶם ׀ יוֹשֵׁב ׀ מִפְּנֵי ׀ רָעָתָם ׀ אֲשֶׁר ׀ עָשׂוּ	יָשַׁב ׀ פָּנָה
		לְהַכְעִסֵנִי ׀ לָלֶכֶת ׀ לְקַטֵּר ׀ לֵאלֹהִים	רוּעַ ׀ עָשָׂה
			כָּעַס ׀ הָלַךְ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.hiere.xliiij.

לֵאלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם
הֵמָּה אַתֶּם וַאֲבֹתֵיכֶם ׃ וָאֶשְׁלַח
אֲלֵיכֶם אֶת כָּל עַבְדַי הַנְּבִיאִים
הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ לֵאמֹר אַל נָא תַּעֲשׂוּ
אֶת דְּבַר הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר
שָׂנֵאתִי וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת
אָזְנָם לָשׁוּב מֵרָעָתָם לְבִלְתִּי קַטֵּר
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים ׃ וַתִּתַּךְ חֲמָתִי
וְאַפִּי וַתִּבְעַר בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת
יְרוּשָׁלִַם וַתִּהְיֶינָה לְחָרְבָּה לִשְׁמָמָה
כַּיּוֹם הַזֶּה ׃ וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה
אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לָמָּה
אַתֶּם עֹשִׂים רָעָה גְדוֹלָה אֶל
נַפְשׁוֹתֵיכֶם לְהַכְרִית לָכֶם אִישׁ וְאִשָּׁה
עוֹלֵל וְיוֹנֵק מִתּוֹךְ יְהוּדָה לְבִלְתִּי
הוֹתִיר לָכֶם שְׁאֵרִית ׃ לְהַכְעִסֵנִי
בְּמַעֲשֵׂי יְדֵיכֶם לְקַטֵּר לֵאלֹהִים
אֲחֵרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר אַתֶּם
בָּאִים לָגוּר שָׁם ׃ לְמַעַן הַכְרִית
לָכֶם וּלְמַעַן הֱיוֹתְכֶם לִקְלָלָה
וּלְחֶרְפָּה בְּכֹל גּוֹיֵי הָאָרֶץ ׃ הַשְׁכַּחְתֶּם
אֶת רָעוֹת אֲבֹתֵיכֶם וְאֶת רָעוֹת
יְהוּדָה וְאֶת רָעוֹת נָשָׁיו וְאֶת רָעָתְכֶם
אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּאֶרֶץ
יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם ׃ לֹא
דָכְאוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְלֹא יָרְאוּ וְלֹא
הָלְכוּ בְּתוֹרָתִי וּבְחֻקֹּתַי אֲשֶׁר נָתַתִּי
לִפְנֵיכֶם וְלִפְנֵי אֲבוֹתֵיכֶם ׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
הִנְנִי שָׂם פָּנַי בָּכֶם לָרָעָה וְלַהְכְרִית
אֶת כָּל יְהוּדָה ׃ וְלָקַחְתִּי אֶת שְׁאֵרִית
יְהוּדָה אֲשֶׁר שָׂמוּ פְנֵיהֶם לָבוֹא
אֶרֶץ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם וְתַמּוּ כֹל
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יִפְּלוּ בַּחֶרֶב וּבָרָעָב
יְתַמּוּ מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל בַּחֶרֶב וּבְרָעָב
יָמֻתוּ וְהָיוּ לְאָלָה לְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה

Trãsla.B.Vie.

deos alienos quos nescíebant & ooooooooooooo
illi & vos & patres vestri. Et misi ooooooooooo
ad vos oēs seruos meos
prophetas de nocte ooo
consurgens mittens& &
dicens. Nolite facere oo
verbum abominationis
huiuscemodi quam ooo
odiui. Et non audierunt
nec inclinauerunt oooo
aurē suā vt cōuerterētur
a malis suis & nō sacrifi-
carent dijs alienis. Et
cōflata est idignatio mea
& furor meus: & succen
sa est in ciuitatib⁹ iuda & ex
in plateis hierusalem: &
verse sunt in solitudinē
& vastitatē fm diem hāc.
Et nunc hec dicit dñs
exercituum deus israel.
Quare oooooooooooooo
vos facitis malum gran
de hoc contra ooooooo
aias vestras: vt intereat
ex vobis vir & mulier:
paruulus & lactens de
medio iude nec ooooooo
relinquatur vobis quic-
q̄ residuū puocātes me
in operibus manuū ve-
strarum sacrificando dijs
alienis in terra egypti in
quam ooooooooooooo
ingressi estis vt habite-
tis ibi: & dispereatis: ooo
& sitis in maledictionē
& in opprobrium oooo
cunctis gentibus terre.
Nunquid obliti estis ooo
mala patrum vestrorū
& mala regum ooooooo
iuda & mala vxorū co-
rum & mala vestra ooooo
& mala vxorum vestra
que fecerunt in terra oo
iuda & in regionib⁹ hie
rusalem? Non ooooooooo
sunt mūdati vsq; ad diē
hanc & nō timuerūt &
nō ambulauerūt in lege
mea & in p̄ceptis meis q̄
dedi corā vobis & corā
patribus vrīs. Ideo hec
dicit dominus exercitu
um deus israel. ooooooo
Ecce ego ponam facie
meā in vobis in malū &
disperdā oēm iudam. Et
assumam reliquias oooo
iude: qui posuerunt fa-
cies suas vt ingrederētur
terrā egypti: & habitarēt
ibi & cōsumentur oēs
in terra egypti: & cadēt
in gladio & in fame. Cō
sumētur a minimo vsq;
ad maximū: in fame &
in gladio morietur: & erūt
in iusurādū & in miracu
lum & in maledictionem

Trãſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

δεοὺς ἀλλοτρίους οὓς οὐκ ἔγνωσαν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν. καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς τοὺς παῖδάς μου τοὺς προφήτας ὄρθρου, καὶ ἀπέστειλα λέγων, μὴ ποιήσητε τὸ πρᾶγμα τῆς μολύνσεως ταύτης ἧς ὠδίσατο. καὶ οὐκ ἤκουσάν μου, καὶ οὐκ ἐκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτῶν πρὸς τὸ μὴ θυμιᾶν θεοῖς ἑτέροις. καὶ ἔσταξεν ὁ θυμός μου καὶ ἡ ὀργή μου ἐξεκαύθη ἐν πόλεσιν ἰούδα καὶ ἔξω τῆς ἱερουσαλήμ. καὶ ἐφλογίσθησαν εἰς ἐρήμωσιν καὶ εἰς οὐδέν ἡμέρα αὕτη. καὶ νῦν οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἵνατί ὑμεῖς ποιεῖτε κακὰ μεγάλα ἐπὶ ψυχαῖς ὑμῶν ἐκκόψαι ὑμῶν ἄνδρα καὶ γυναῖκα νήπιον καὶ θηλάζοντα ἐκ μέσου ἰούδα, πρὸς τὸ μὴ καταλειφθῆναι ὑμῶν μηδέν εἰς ὀργὴν ἐμοὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν θυμιᾶν θεοῖς ἑτέροις ἐν γῇ Αἰγύπτου εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε οἰκεῖν ἐκεῖ, ἵνα ἐκκοπῆτε καὶ ἵνα γένησθε εἰς κατάραν καὶ εἰς ὀνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν τῆς γῆς. μὴ ἐπιλέλησθε ὑμεῖς τῶν κακῶν τῶν πατέρων ὑμῶν, καὶ τῶν κακῶν τῶν βασιλέων ἰούδα: καὶ τῶν κακῶν τῶν ἀρχόντων ὑμῶν, καὶ τῶν κακῶν τῶν γυναικῶν ὑμῶν; ὧν ἐποίησαν ἐν γῇ ἰούδα καὶ ἔξωθεν ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἐπαύσαντο ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν καὶ οὐκ ἀντείχοντο τῶν προσταγμάτων μου ὧν ἔδωκα κατὰ πρόσωπον ὑμῶν καὶ κατὰ πρόσωπον τῶν πατέρων ὑμῶν. διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐφίστημι τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς κακὸν τοῦ ἐξολέσαι πάντα ἰούδα, καὶ λήψομαι τοὺς καταλοίπους ἰούδα οἳ ἔθεντο τὸ πρόσωπον αὐτῶν τοῦ εἰσελθεῖν εἰς γῆν αἰγύπτου τοῦ κατοικῆσαι ἐκεῖ, καὶ συντελεσθήσονται πάντες ἐν γῇ αἰγύπτου, καὶ πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν λιμῷ ἐκλείψουσιν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἔσονται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἀπώλειαν καὶ εἰς κατάραν.

dijs alijs: q̄s nō cognouerūt ipi & vos & pa D
tres vri. & misi ad vos seruos
meos pphetas diluculo: & misi dicens:
ne facíatis rem indignationis hnius quā
odi. & nō audierūt me: & nō inclinauerūt
aurē suā vt conuerterēt a malis suis vt
nō adolerēt dijs alienis. & istillauit furor me⁹
& ira mea succēsa ē in ciuitatib⁹ iuda & ex
tra hierusalem. & facte sunt in solitudinē & in
inuisū sicut dies hec. & nūc sic dixit dom̄
nus oīp̄s deꝰ israel: q̄re vos faci-
tis mala magna in aiabus vr̄is vt succidat ex
vobis vir & mulier puulus & lactens de me B
dio iuda: vt nō derelinquatur vr̄m vllus
vt irritetis me in opibus manuū
vr̄aꝝ adolēdo dijs alienis in trā egypti in quā in-
gressi estis vt hītetis ibi: vt excidamini & ut sitis
in maledictionē & in opprobriū in gētibus
cunctis gentibus terre. nūqd obliti estis vr̄m vllus
mala patrū vestrorū & mala regū & mala
principū vr̄oꝝ & mala vxorū vestrarū
& mala terre. & mala vxorum vestrarū
que fecerūt in terra iuda & in plateis hierusalem: & nō
nō sunt mūdati nec ad hanc diē & nō timuerūt nec
nō ambulauerūt in lege mea & in p̄ceptis meis q̄
dedi vobis & patribus vr̄is. Ideo hec dicit dñs
exercituū deus israel: ecce ego pono
facíem meā in vobis in malū vt disperdam
oēm iudā: & assumā reliquos Amos.
iude q̄ posuerūt facíem suam vt ingrede 9.
rent in trā egypti vt hītarent ibi: &
psumētur oēs i tra egypti: & cadent in
gladio: & in fame deficient a paruo
vsq; ad magnū & erunt in opprobriū & in
pditionē & in maledictionē.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

C

τ visitabo sup sedentes in ꝛra egy=
καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐν γῇ αἰγύ=
pti: sicut visitaui sup hierusalem in gladio
πτου, ὡς ἐπεσκεψάμην ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν ῥομφαίᾳ
τ in fame τ in morte. τ nō erit saluā=
καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ. καὶ οὐκ ἔσαι σεσωσμέ=
tus vllus de reliquis iuda peregrinātib⁹
νος οὐδεὶς τῶν ἐπιλοίπων ἰούδα τῶν παροικούντων
in ꝛra egypti vt reuertāt in ꝛrā iuda ad quā ip
ἐν γῇ αἰγύπτου ἐπιστρέψαι εἰς γῆν ἰούδα ἐφ' ἣν αὐ
si sperant animabus suis reuerti
τοὶ ἐλπίζουσιν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι
illuc. non reuertentur nisi saluati.
ἐκεῖ. οὐ μὴ ἐπιστρέψουσιν εἰ μὴ οἱ ἀνασωζόμενοι.
τ respondēr̄t hieremie oēs viri
καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ ἱερεμία ἅπαντες οἱ ἄνδρες
scientes q⁹ adolerēt vxores eor̄ ip=
οἱ γινόντες ὅτι θυμιῶσιν αἱ γυναῖκες αὐτῶν θε=
is alienis: τ oēs mulieres cōgregatio ma
οῖς ἑτέροις, καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες συναγωγὴ με
gna: τ oīs ppīs sedentes in ꝛra egypti
γάλη, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ καθήμενοι ἐν γῇ αἰγύπτου
in ꝛra pathures dicentes: ⁊monē quē loquu
ἐν γῇ παθούρης λέγοντες, τὸν λόγον ὃν ἐλά=
tus es ad nos in noīe dn̄i: nō audie
λησας πρὸς ἡμᾶς τῷ ὀνόματι κυρίου, οὐκ ἀκου=
mus ja te. q⁹ facientes faciemus omne
σόμεθά σου. ὅτι ποιοῦσαι ποιήσωμεν πάντα
xbū q⁹ egredietur de ore nr̄o ut a
τὸν λόγον ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν θυ
doleam⁹ regine celi τ libemus illi
μιᾶν τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδειν αὐτῇ
libamina: sicut fecimus nos τ patres
σπονδάς, καθὰ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέ
nr̄i τ reges nr̄i τ principes no
ρες ἡμῶν καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ἡ=
stri in ciuitatib⁹ iuda τ de foris hierusalem. τ
μῶν ἐν πόλεσιν ἰούδα καὶ ἔξωθεν ἱερουσαλήμ. καὶ
saturati sum⁹ panib⁹: τ facti sum⁹ bon: τ ma
ἐπλήσθημεν ἄρτων, καὶ ἐγενόμεθα χρηστοί, καὶ κα
la nō vidim⁹ τ vt cessauimus adolentes
κὰ οὐκ εἴδομεν καὶ ὡς διελείπομεν θυμιῶντες
D regine celi τ libantes ei
τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδοντες αὐτῇ
libamina indiguimus oēs nos. τ in gla
σπονδὰς ἠλαττώθημεν πάντες ἡμεῖς. καὶ ἐν ῥομ
dio τ in fame defecimus: τ q⁹ adolem⁹
φαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐξελίπομεν, καὶ ὅτι θυμιῶμεν
nos regine celi: τ libauimus ei
ἡμεῖς. τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐσπείσαμεν αὐτῇ
libamina: nō sine virīs nr̄is fecimus
σπονδὰς, μὴ ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἡμῶν ἐποιήσαμεν
ei placentas τ libauimus libamina ei: τ
αὐτῇ χαυῶνας καὶ ἐσπείσαμεν σπονδὰς αὐτῇ, καὶ
dixit hieremias oi ppīo potentib⁹ τ
εἶπεν ἱερεμίας παντὶ τῷ λαῷ τοῖς δυνατοῖς καὶ
multeribꝰ τ omni ppīo q̄ respondē
ταῖς γυναιξὶν καὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῖς ἀποκρι=
runt ei verba dicēs. nōne incensi
θεῖσιν αὐτῷ λόγους λέγων, οὐχὶ τοῦ θυμιάματος
q̄ adolenistis in ciuitatibus iuda τ defori
οὗ ἐθυμιάσατε ἐν ταῖς πόλεσιν ἰούδα καὶ ἔξωθεν
hierusalem: vos τ pr̄es vr̄i τ
ἱερουσαλήμ, ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ
reges vr̄i τ p̄ncipes vr̄i τ ppīo
βασιλεῖς ὑμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν καὶ ὁ λαὸς τῆς
tre recordatꝰ ē dn̄s: τ ascendit sup cor eius τ
γῆς ἐμνήσθη κύριος, καὶ ἀνέβη ἐπὶ καρδίαν αὐτοῦ καὶ
nō potuit dn̄s vltra ferre a facie mali
E οὐκ ἠδύνατο κύριος ἔτι φέρειν ἀπὸ προσώπου πονη
tie rerum vr̄aꝝ: τ ab abominationib⁹
ρίας πραγμάτων ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν βδελυγμάτων

Trāsla.B.Hie.

ᵇ& in opprobrium:ⁱ& visi
tabo ᵏ super¹ habitatores
ᵐterre"egypti:° sicutᵖ visi
tauiᵍ super ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʳhierusalem ˢin gladio &
ᵗfame" & peste:ˣ& non ꝯ
ʳeritʸq effugiat:ᶻ& sit re=
siduᵇ de reliquiisᶜ iudeoꝝ
ᵇqui vadunt ᶜvt peregrinē
turᵍ in terra ʰegypti ꝯꝯꝯꝯ
ⁱ& reuertātur in ᵏ terram
ˡiudaᵐ ad quamⁿ ipsi ꝯꝯꝯ
°eleuantᵍ animas suas ʳvt
reuertantur & ˢ habitent
ᵗibi:ˣ nonʳ reuertenturᶻ ni
si ᵇqui fugerint. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶜResponderunt autē ᵈ hie
remieᵉ omnesᶠ viri ꝯꝯꝯꝯ
ᵍscientesʰ q ⁱ sacrificarent
ʲvxores eorum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵏdiisˡ alienis° & vniuerse
ᵐmulieres quarum ꝯꝯꝯ
ⁿstabatᵒ multitudoᵖ gran=
dis:ᵠ & omnisʳ populus
ˢhabitātiumᵗ in terra ᵘ egy
ptiᵛ in phatures ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʷdicentes. ˣ Sermonem
ʸquem ᶻlocutus es ᵃad nos
ᵇin nomine ᶜdomini ᵈnon
ᵉaudiemus ᶠex te: ꝯꝯꝯꝯ
ᵍsed ʰfacientes ⁱ faciemus
ʲomne ᵏverbum ˡquod ꝯ
ᵐegredietur ⁿde ore nr̄o ᵒvt
ᵖsacrificemus ᵠregine ʳceli
ˢet libemus ᵗeiᵘ libamina:
ᵛsicut ʷfecimus ꝯꝯꝯꝯꝯ
ˣnos ʸ& patres nr̄i ᶻ reges
nostri ᵃ& principes nostri
ᵇin vrbibus ᶜiuda ᵈ& in pla
teis ᵉhierusalem ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠet saturati sum⁹ ᵍpanib⁹
ʰ& ⁱbene nobis ʲerat: ᵏma
lūq̄ ˡnō ᵐvidimus. ⁿ Ex eo
autē tpe ᵒquo ᵖcessauimus
ᵠsacrificare ʳregine ˢceli ᵗ& li
bare ᵘeiˣ libamina ʸidigui
mus ᶻoibus : ᵃ& gladio ᵇ& fame ᶜ consumpti sumus.
ᵈQuod si ᵉnos ᶠsacrifica=
musᵍ regine ʰceli: ⁱ & liba
mus ʲeiᵏ libamina: ˡnunqd
sine ᵐvirīs nostris ꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿfaciemus ᵒeiᵖ placētas ᵠad
colendum eam ʳ& ꝯꝯꝯꝯ
ˢlibamina adᵗ libandū: ᵘEt
dixitᵛ hieremias ʷadˣ omnē
ʸppīm: ᶻaduersum ᵃ viros
ᵇ& aduersuz ᶜmulieres ᵈ& aduersum ᵉvniuersam ᶠple
bē ᵍquiʰ rīderātⁱ eiʲ verbū
ᵏdicens. ˡ Nunqd nonᵐ sa=
crificium ⁿqđ ᵒsacrificastis
ᵖin ciuitatibus ᵠiudaʳ & in
plateis ˢ hierusalem ꝯꝯꝯ
ᵗvos ᵘ& patres vr̄i ˣ reges
vestri ʸ& principes vestri
ᶻet ppīs ᵃterre: ᵇ horū ᶜre
cordatus ēᵈ dn̄s ᵉ & ascēdit
ᶠsupᵍ cor eius. ʰEt nōⁱ po=
teratʲ dn̄s ᵏ vltra ˡ portare
ᵐpptⁿ malicia ᵒ studiorū
ᵖroꝝ: ᵠ& ʳppᵖ abomiatiōes

Tex.heb.hiere.tliiij. Pr̄itiua.heb.

נָשַׁב	וְלֶחֳרָפָה ׀ וּפָקַדְתִּי ׀ עַל ׀ הַיּוֹשְׁבִים
	בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כַּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי עַל
	יְרוּשָׁלִַם בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר׃ וְלֹא
פָּלַט שָׂרִיד	יִהְיֶה פָּלִיט וְשָׂרִיד לִשְׁאֵרִית יְהוּדָה
בוא	הַבָּאִים לָגוּר שָׁם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
	וְלָשׁוּב אֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הֵמָּה
נָשָׂא יָשַׁב	מְנַשְּׂאִים אֶת נַפְשָׁם לָשׁוּב לָשֶׁבֶת
שׁוּב	שָׁם כִּי לֹא יָשׁוּבוּ כִּי אִם פְּלֵטִים׃
עָנָה	וַיַּעֲנוּ אֶת יִרְמְיָהוּ כָּל הָאֲנָשִׁים
קָטַר נָשָׂה	הַיֹּדְעִים כִּי מְקַטְּרוֹת נְשֵׁיהֶם
	לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וְכָל הַנָּשִׁים
גָּדַל	הָעֹמְדוֹת קָהָל גָּדוֹל וְכָל הָעָם
	הַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּפַתְרוֹס
	לֵאמֹר׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלֵינוּ
	בְּשֵׁם יְהוָה אֵינֶנּוּ שֹׁמְעִים אֵלֶיךָ׃
עָשָׂה	כִּי עָשֹׂה נַעֲשֶׂה אֶת כָּל הַדָּבָר אֲשֶׁר
פֶּה לָצַב	יָצָא מִפִּינוּ לְקַטֵּר לִמְלֶאכֶת הַשָּׁמַיִם
נָסַךְ עָשָׂה	וְהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים כַּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ
שׁוּר	אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ מְלָכֵינוּ וְשָׂרֵינוּ
חוץ	בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם
שָׂבַע לֶחֶם	וַנִּשְׂבַּע לֶחֶם וַנְּהִי טוֹבִים וְרָעָה לֹא
רוּעַ רָאָה	רָאִינוּ׃ וּמִן אָז חָדַלְנוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת
לָצַב	הַשָּׁמַיִם וְהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים חָסַרְנוּ כֹל
תָּמַם	וּבַחֶרֶב וְרָעָב תָּמְנוּ׃ וְכִי אֲנַחְנוּ
קָטַר	מְקַטְּרִים לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וּלְהַסֵּךְ
	לָהּ נְסָכִים הֲמִבַּלְעָדֵי אֲנָשֵׁינוּ
עָשָׂה עָצַב	עֲשִׂינוּ לָהּ כַּוָּנִים לְהַעְצָבָהּ וְהַסֵּךְ
אָמַר	לָהּ נְסָכִים׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל
נָשָׂה	הָעָם עַל הַגְּבָרִים וְעַל הַנָּשִׁים וְאֶל
עָנָה	כָּל הָעָם הָעֹנִים אֹתוֹ דָּבָר לֵאמֹר׃
	הֲלֹא אֶת הַקְּטֹרֶת אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם
עִיר חוץ	בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם
	אַתֶּם וַאֲבוֹתֵיכֶם מַלְכֵיכֶם וְשָׂרֵיכֶם
עָלָה	וְעַם הָאָרֶץ אֶתֶם זָכַר יְהוָה וַתַּעֲלֶה
רָבַל נָשָׂא	עַל לִבּוֹ וְלֹא יוּכַל יְהוָה עוֹד לָשֵׂאת
פָּנָה רוּעַ	מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם מִפְּנֵי הַתּוֹעֵבֹת
כָּלַל תָּעַב	

Universidad de Deusto Biblioteca

אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם וַתְּהִי אַרְצְכֶם לְחָרְבָּה עֲשֵׂה יָם
וּלְשַׁמָּה וּלְקִלָּלָה מֵאֵין יוֹשֵׁב כְּהַיּוֹם שָׁמָם יָשַׁב
הַזֶּה מִפְּנֵי אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם וַאֲשֶׁר
חֲטָאתֶם לַיהוָה וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹל
יְהוָה וּבְתוֹרָתוֹ וּבְחֻקֹּתָיו וּבְעֵדְוֹתָיו יָרָה תַפֵּק
לֹא הַלַכְתֶּם עַל כֵּן קָרָאת אֶתְכֶם עָנָד
הָרָעָה הַזֹּאת כַּיּוֹם הַזֶּה וַיֹּאמֶר רוּץ
יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל הָעָם וְאֶל כָּל הַנָּשִׁים עָשָׂה
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה כָּל יְהוּדָה אֲשֶׁר
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם כֹּה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַתֶּם
וּנְשֵׁיכֶם וַתְּדַבֵּרְנָה בְּפִיכֶם וּבְיָדֵכֶם דִּבֶּר פָּה
מִלֵּאתֶם לֵאמֹר עָשֹׂה נַעֲשֶׂה אֶת עָשָׂה
נְדָרֵינוּ אֲשֶׁר נָדַרְנוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת לָצוּר
הַשָּׁמַיִם וְלַהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים הֲקִים נָסַךְ קוּם
תָּקִימְנָה אֶת נִדְרֵיכֶם וְעָשֹׂה
תַּעֲשֶׂינָה אֶת נִדְרֵיכֶם לָכֵן שִׁמְעוּ עָשֹׂת
דְּבַר יְהוָה כָּל יְהוּדָה הַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ
מִצְרָיִם הִנְנִי נִשְׁבַּעְתִּי בִּשְׁמִי שָׁבַע
הַגָּדוֹל אָמַר יְהוָה אִם יִהְיֶה עוֹד עָבַד יָה
שְׁמִי נִקְרָא בְּפִי כָּל אִישׁ יְהוּדָה אֹמֵר חַי
חַי אֲדֹנָי יְהוִה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם
הִנְנִי שֹׁקֵד עֲלֵיהֶם לְרָעָה וְלֹא רוּץ
לְטוֹבָה וְתַמּוּ כָל אִישׁ יְהוּדָה אֲשֶׁר תֻּמַּם
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּחֶרֶב וּבָרָעָב עַד
כְּלוֹתָם וּפְלִיטֵי חֶרֶב יְשׁוּבוּן מִן אֶרֶץ כָּלָה פָּלַט
מִצְרַיִם אֶרֶץ יְהוּדָה מְתֵי מִסְפָּר שׁוּב מָתָה
וְיָדְעוּ כָּל שְׁאֵרִית יְהוּדָה הַבָּאִים יָסַף בּוֹא
לָאָרֶץ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם דְּבַר מִי
יָקוּם מִמֶּנִּי וּמֵהֶם וְזֹאת לָכֶם הָאוֹת קוּם
נְאֻם יְהוָה כִּי פֹקֵד אֲנִי עֲלֵיכֶם
בַּמָּקוֹם הַזֶּה לְמַעַן תֵּדְעוּ כִּי קוֹם קוּם רָעָה
יָקוֹמוּ דְּבָרַי עֲלֵיכֶם לְרָעָה כֹּה אָמַר רוּץ
יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת פַּרְעֹה חָפְרַע מֶלֶךְ
מִצְרַיִם בְּיַד אֹיְבָיו וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נָקַשׁ
נַפְשׁוֹ כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת צִדְקִיָּהוּ נָתַן

quas feciſtis & facta eſt terra vra in deſolationē et in ſtuporē & in male dictū eo q nō ſit habitator: ſic ē dies hec. Propterea q ſacrificaueritis idolis & peccaueritis dño & nō audieritis vocem dñi: & in lege & in pceptis & in teſtimoniis eius non ambulaueritis: idcirco euenerunt vobis mala hec ſicut eſt dies hec. Dixit autem hieremias ad omnē populum: & ad vniuerſas mulieres. Audite verbū dñi omīs iuda qui eſtis in terra egypti. Hec inquit dominus exercituum deus iſrael: dicens. Vos et vxores vre locuti eſtis ore veſtro & manib veſtris impleſtis: dicentes. Faciamus vota noſtra que vouim⁹ vt ſacrificemus regine celi & libemus ei libamina. Impleſtis vota veſtra: et opere perpetraſtis ea. Ideo audite verbum dñi omnis iuda qui habitatis in terra egypti. Ecce ego iurauī in nomine meo magno: ait dominus: quia nequaq⁹ vltra vocabitur nomen meū ex ore vīs viri iudei dicentis: viuit dñs deus in omni terra egypti. Ecce ego vigilabo ſup eos in malum & non in bonū: et conſumētur omnes viri iuda qui ſunt in terra egypti gladio et fame donec penitus cōſumātur. Et qui fugerint gladiū: reuertentur de terra egypti in terrā iuda viri pauci: et ſcient omnes reliquie iuda ingredientium terram egypti vt habitent ibi: cuius ſermo cōpleatur: meus an illorū. Et hoc vobis ſignū ait dñs q viſitem ego ſuper vos in loco iſto: vt ſciatis quia vere cōplebūtur ſmōes mei cōtra vos in malū. Hec dicit dñs. Ecce ego tradam pharaonē ephree regē egypti in manu inimicorū ei⁹: & in manu q rentiū animā illius: ſicut tradidi ſedechiam

quas feciſtis. & facta eſt tra vra in deſolationē ὧν ἐποιήσατε. καὶ ἐγενήθη ἡ γῆ ὑμῶν εἰς ἐρήμωσιν
et in ſtuporē & in iuium & in maledictionē ſīē dies hec a fa- καὶ εἰς ἄβατον καὶ εἰς ἀρὰν ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἀπὸ προ
cie eox qb adolebatis & qb peccaſtis do- σώπου αὐτῶν ὧν ἐθυμιᾶτε καὶ ὧν ἡμάρτετε τῷ κυ
mino. & non audiſtis vocē dñi & ρίω. καὶ οὐκ ἐισηκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου καὶ
in pceptis eius & in lege & in teſtimoniis eius non ābulaſtis ἐν τοῖς προσάγμασιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐ-
& apphenderūt vos mala hec ſicut dies hec. & dixit hieremias pplo & mu- τοῦ καὶ ἐν τοῖς μαρτυρίοις αὐτοῦ οὐκ ἐπορεύθητε.
lieribꝰ: audite verbū dñi oīs iuda q καὶ ἐπελάβετο ὑμῶν τὰ κακὰ ταῦτα ὡς ἡ ἡμέρα
vaſiv, ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου πᾶσα ἰούδα οἱ
in fra egrpti: ſic dixit dñs deꝰ iſrael: ἐν γῇ αἰγύπτου. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
vos & vxores vre ore vro locu- ὑμεῖς καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν τῷ στόματι ὑμῶν ἐλά-
ti eſtis: & manibus vris impleuiſtis di- λήσατε, καὶ ταῖς χερσὶν ὑμῶν ἐπληρώσατε λέ-
centes: facientes faciemus vota nra γουσαι, ποιοῦσαι ποιήσομεν τὰς ὁμολογίας ἡμῶν
q vouimus vt adoleam⁹ regine celi ἃς ὡμολογήσαμεν θυμιᾶν τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ
& libemus ei libamina: manentes mānſiſtis καὶ σπένδειν αὐτῇ σπονδάς, ἐμμείνασαι ἐνεμείνα-
in votis vris: & facientes feciſtis. τε ταῖς ὁμολογίαις ὑμῶν, καὶ ποιοῦσαι ἐποιήσατε.
ideo audite vbū dñi oīs iuda ſe- διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου πᾶς ἰούδα οἱ κα- G
dentes in tra egrpti. ecce iurauī in noīe meo θήμενοι ἐν γῇ αἰγύπτου. ἰδοὺ ὤμοσα τῷ ὀνόματί μου Heb.
magno dixit dñs: ſi fuerit vltra nomē 12.c.
meū in ore oīs iuda dicere viuit dñs deꝰ μου ἐν στόματι παντὸς ἰούδα εἰπεῖν ζῇ κύριος κύ-
mīn⁹ī oī tra egrpti. qz ecce ego vigilaui ριος ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐγρήγορα
ſup eos vt malefacerē eis & nō bñfacerem ἐπ' αὐτοὺς τοῦ κακῶσαι αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀγαθῶσαι.
& deficient oīs iuda habitantes in tra καὶ ἐκλείψουσιν πᾶς ἰούδα οἱ κατοικοῦντες ἐν γῇ
egrpti: in gladio & in fame donec deficī αἰγύπτου, ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἕως ἂν ἐγκλείπω
ant. & ſaluati a gladio: reuertē- σιν. καὶ οἱ σεσωσμένοι ἀπὸ ῥομφαίας, ἐπιστρέ-
tur in trā iuda pauci nūero. & ſcient φουσιν εἰς γῆν ἰούδα ὀλίγοι ἀριθμῷ. καὶ γνώσον-
oēs reliqui iuda peregrinantes ται πάντες οἱ καταλοιποὶ ἰούδα οἱ παροικοῦντες
in tra egrpti vt habitent ibi: ſmo cuiꝰ ma- ἐν γῇ αἰγύπτου παροικῆσαι ἐκεῖ, λόγος τίνος ἐμ-
net meus an illoꝝ. & hoc vobis ſi- μένει ὁ ἐμὸς ἢ ὁ αὐτῶν. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ ση-
gnū dicit dñs: qz viſitabo ego ſup vos μεῖον λέγει κύριος, ὅτι ἐπισκέψομαι ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς
in loco iſto: vt ſciatis q manebūt ſmo ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐμμενοῦσιν οἱ λό-
nes mei ſup vos in mala. ſic dixit dñs: γοι μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς κακά. οὕτως εἶπεν κύριος,
ecce ego trado pharaonē ephre regem ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὸν φαραὼ ὀυαφρῆ βασιλέα αἰ
egrpti in manus ītmici eius: & in manus γυπτίου εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ, καὶ εἰς χεῖρας
q rentis aīam ei⁹: ſicut dedi ſedechiā ζητοῦντος τὴν ψυχὴν αὐτ, καθὰ δέδωκα τὸν σεδεκίαν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

regem iuda in manus nabuchodonosor regis
βασιλέα ἰούδα εἰς χεῖρας ναβουχοδονόσορ βασιλέως
babylonis inimici eius ⁊ q̃rentis
βαβυλῶνος ἐχθροῦ αὐτοῦ καὶ ζητοῦντος τὴν
aiam eius.
ψυχὴν αὐτοῦ. Ca.45.

A Verbum qđ locut⁹ est hieremias ꝓpheta ad ba
Ο λόγος ὃν ἐλάλησεν ἱερεμίας ὁ προφήτης πρὸς βα=
ruch filiũ nerie: qñ scripsit verba hec in li
ρουχ υἱὸν νηρίου, ὅτε ἔγραφεν τοὺς λόγους τούτους ἐν βι
bro ex ore hieremie in anno quar=
βλίῳ ἀπὸ στόματος ἱερεμίου ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρ=
to ioachim filij iosie regis iuda: dicẽs: sic
του ἰωακειμ υἱοῦ ἰωσία βασιλέως ἰούδα, λέγων, ὅτ

dixit dñs deꝰ israel: in te baruch: qz
τως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἐπὶ σοὶ βαρούχ, ὅτι
B dixisti ve mihi: qz addidit dñs dolorẽ sup dolorẽ
εἶπας οἴμοι, ὅτι προσέθηκεν κύριος κόπον ἐπὶ πόνον
meũ. dormiui in gemitibus meis: requiem nõ inuẽi.
μου. ἐκοιμήθην ἐν στεναγμοῖς μου, ἀνάπαυσιν οὐχ εὗρον.
dic ei: sic dixit dñs: ecce qs ego edifica
εἰπὸν αὐτῷ, οὕτως εἶπεν κύριος, ἰδοὺ οὓς ἐγὼ ᾠκοδό
ui ego destruo: ⁊ qs plantaui ego euello: ⁊
μησα ἐγὼ καθαίρω, καὶ οὓς ἐφύτευσα ἐγὼ ἐκτίλλω, καὶ
C oẽm trã meã: ⁊ tu q̃ris tibi grandia:
πᾶσαν γῆν τὴν ἐμοῦ, καὶ σὺ ζητεῖς σεαυτῷ μεγάλα;
ne quaras: qz ecce ego induco mala sup oẽm
μὴ ζητήσῃς, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ πᾶσαν
carnẽ: ait dñs. ⁊ dabo tibi aiam tuam
σάρκα, λέγει κύριος. καὶ δώσω σοι τὴν ψυχήν σου
luctũ in omni loco quo vades illuc.
ἔρυμα ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐὰν βαδίσῃς ἐκεῖ. Ca.46

A Θ Factũ ẽ verbũ dñi ad hieremiam ꝓphe=
Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφή=
tam sup oẽs gẽtes: in egyptũ aduersũ exercitũ pharaõis
την ἐπὶ πάντα ἔθνη, εἰς Αἴγυπτον ἐπὶ δυνάμει φαραὼ
nechao regis egypti: q̃ erat sup flumen euphra
νεχαὼ βασιλέως Αἰγύπτου, ὃς ἦν ἐπὶ τῷ ποταμῷ εὐφρά
tẽ in carchamis quẽ pcussit nabuchodonosor rex
τη ἐν καρχαμὶς ὃν ἐπάταξεν ναβουχοδονόσορ βασι=
babylonis q̃ in anno quarto ioa=
λεὺς βαβυλῶνος ὁ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τοῦ ἰωα=
chi filij iosie regis iuda. assumite arma
κειμ υἱοῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα. ἀναλάβετε ὅπλα
⁊ scuta adducite in plium. sternite
καὶ ἀσπίδας προσαγάγετε εἰς πόλεμον. ἐπισάξατε
equos ascendite equites ⁊ state in
τοὺς ἵππους ἐπίβητε οἱ ἱππεῖς καὶ κατάστητε ἐν ταῖς
galeis vris. pjicite lanceas ⁊
περικεφαλαίαις ὑμῶν. προβάλλετε τὰ δόρατα καὶ
induimini loricis vris. cur ipi pa=
ἐνδύσασθε τοὺς θώρακας ὑμῶν. τί ὅτι αὐτοὶ πε=
uent ⁊ recedunt retro? qz fortes eo=
ρεῦνται καὶ ἀναχωροῦσιν ὀπίσω; διότι οἱ ἰσχυροὶ αὐ=
rum cedentur: fuga fugeꝫ ⁊ nõ sũt reuersi
τῶν κοπήσονται, φυγῇ ἔφυγον καὶ οὐκ ἀνέστραφαν
obsessi in circuitu ait dñs. ne fugiat le=
περιεχόμενοι κυκλόθεν λέγει κύριος. μὴ φευγέτω ὁ κοῦ
uis ⁊ nõ saluetur fortis ad aq̃lonẽ: q̃ iux=
φος καὶ μὴ ἀνασωζέσθω ὁ ἰσχυρὸς ἐπὶ βορρᾶν, τὰ πα
ta flumen euphratẽ infirmata sũt: ceciderunt.
ρὰ τὸν ποταμὸν εὐφράτην ἠσθένησαν, πεπτώκασιν.
q̃d iste q̃si flumen ascendet
τί οὗτος ὡς ποταμὸς ἀναβήσεται

Trãsla.B.Vie.

qregem riuda sin manu tna
buchodonosor u regis oo
xbabylonis yinimici sui: z&
queretis aanimã eius. 45.
UErbum bquod clocu=
tus est dhieremías oo
epropheta fad gbaruch hfi=
lium inerie kcũ scripsisset
lverba mhec nin olibro pex
ore ooooooooooooooooooo
qhieremie ranno squarto
tioachim ooooooooooo
ufilii viosie wregis xiuda ydí=
cens. ooooooooooooooooo
zHec adicit b domín cdeus
dísrael: ead te ooooooooo
fbaruch. gDixisti. hVe mí=
sero imihi jqm addidit oo
kdñs ldolorẽ mdolori meo.
nLaborauí in gemitu meo
z& requiem non ainueni.
bHec cdicit ddñs. eSic dices
fad eum. gEcce quos ooo
oooooooooooooooooooo
hedificaui iego kdestruo: l&
mquos nplantaui ooooooo
oego pcuello: q& rvniuersã
sterram thanc. ooooooooo
uEt tu vqueris wtibi xgran=
dia? yNoli zquerere: ooooo
aquia ecce ego badducam
cmalũ dsup eoem efarnem:
fait gdominus: h& dabo
itibi janimam tuam oooo
kin salutem lin momnibus
nlocis ad oquecunq; ooooo
pperrexeris. 46.
QVod factũ est bverbũ
cdñi dad hieremiã epro
phetam fcontra oooooooo
gẽtes: had egyptũ iaduer
sum kexercitũ lpharaonis
mnechao nregis oegypti: pq
rerat qiuxta ooooooooooo
sfluuium teuphraten uín
charchamis vquẽ wpcussit
xnabuchodonosor y rex
zbabylonis aín oooooooooo
bquarto canno dioachim
efilii fiosie ooooooooooooo
gregis hiuda . i Preparate
jscutũ k& clypeũ l& pro=
cedite mad bellum. n Iungí
te oequos: p& ascendite oo
qequites: r state sin galeis:
tpolite uooooooooooooooo
vlanceas: winduite vos xlo=
ricis. yQuid igitur? zoooo
aVidi bipsos cpauidos &
dterga evertentes: fortes
eorg hcesos. iFugerũt cõ=
citi: k nec l respexerunt.
mTerror nvndiq; oait pdñs.
qNon rfugiet svelox: tnec
usaluari se putet v fortis.
wAd aquilonẽ b iuxta cflu=
men euphratẽ evicti sunt
f& ruerunt. gQuis est histe
quí q̃si flumẽ iascendit: &
kveluti fluuio litum escũt
mgurgites eius? n Egyptus
ofluminis instar pascendit:

Tex.he.hiere.xlv.xlvj.Pãtiua.heb.

ᵍמֶלֶךְ יְהוּדָה ׀ בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר ׀ מֶלֶךְ
ʳבָּבֶל ׀ אֵיבוֹ ׀ וּמְבַקֵּשׁ נַפְשׁוֹ׃

ᵃהַדָּבָר ᵇאֲשֶׁר ׀ דִּבֶּר ᶜיִרְמְיָהוּ Cap. xlv.
ᵈהַנָּבִיא ׀ אֶל ᵉבָּרוּךְ ᶠבֶּן נֵרִיָּה ᵏבְּכָתְבוֹ ׀ אֶת
ᵐהַדְּבָרִים ׀ הָאֵלֶּה ׀ עַל ᵖסֵפֶר ׀ מִפִּי
ᵗיִרְמְיָהוּ ׀ בַּשָּׁנָה ׀ הָרְבִיעִית ׀ לִיהוֹיָקִים
ᵛבֶּן ׀ יֹאשִׁיָּהוּ ׀ מֶלֶךְ ׀ יְהוּדָה ׀ לֵאמֹר׃
ᶜכֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ עָלֶיךָ
ᵏבָּרוּךְ׃ אָמַרְתָּ ׀ אוֹי ׀ נָא ׀ לִי ׀ כִּי ׀ יָסַף
ᵍיְהוָה ׀ יָגוֹן ׀ עַל ׀ מַכְאֹבִי ׀ יָגַעְתִּי ׀ בַּאֲנָחָתִי
ᵗוּמְנוּחָה ׀ לֹא ׀ מָצָאתִי ׃ ᵇכֹּה ׀ תֹאמַר
ᶜאֵלָיו ׀ כֹּה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀ הִנֵּה ׀ אֲשֶׁר
ᵏבָּנִיתִי ׀ אֲנִי ׀ הֲרֹס ׀ וְאֶת ׀ אֲשֶׁר ׀ נָטַעְתִּי
ᵍאֲנִי ׀ נֹתֵשׁ ׀ וְאֶת ׀ כָּל ׀ הָאָרֶץ ׀ הִיא׃
ᵇוְאַתָּה ׀ תְּבַקֵּשׁ ׀ לְךָ ׀ גְּדֹלוֹת ׀ אַל ׀ תְּבַקֵּשׁ
ᵍכִּי ׀ הִנְנִי ׀ מֵבִיא ׀ רָעָה ׀ עַל ׀ כָּל ׀ בָּשָׂר
ᵐנְאֻם ׀ יְהוָה ׀ וְנָתַתִּי ׀ לְךָ ׀ אֶת ׀ נַפְשְׁךָ
לְשָׁלָל ׀ עַל ׀ כָּל ׀ הַמְּקֹמוֹת ׀ אֲשֶׁר
ׁתֵּלֵךְ ׀ שָׁם׃ ׀ אֲשֶׁר ׀ הָיָה Cap. xlvj
ᶜדְּבַר ׀ יְהוָה ׀ אֶל ׀ יִרְמְיָהוּ ׀ הַנָּבִיא ׀ עַל
ᵖהַגּוֹיִם ׀ לְמִצְרַיִם ׀ עַל ׀ חֵיל ׀ פַּרְעֹה
ᶰנְכֹה ׀ מֶלֶךְ ׀ מִצְרַיִם ׀ אֲשֶׁר ׀ הָיָה ׀ עַל
ᵍנְהַר ׀ פְּרָת ׀ בְּכַרְכְּמִישׁ ׀ אֲשֶׁר ׀ הִכָּה
ᵒנְבוּכַדְרֶאצַּר ׀ מֶלֶךְ ׀ בָּבֶל ׀ בִּשְׁנַת
ᵍהָרְבִיעִית ׀ לִיהוֹיָקִים ׀ בֶּן ׀ יֹאשִׁיָּהוּ
ᵏמֶלֶךְ ׀ יְהוּדָה׃ ׀ עִרְכוּ ׀ מָגֵן ׀ וְצִנָּה ׀ וּגְשׁוּ
ᵖלַמִּלְחָמָה ׃ ᵍאִסְרוּ ׀ הַסּוּסִים ׀ וַעֲלוּ
ᵘהַפָּרָשִׁים ׀ וְהִתְיַצְּבוּ ׀ נְבוֹעִים ׀ מְרֻקוּ
ᵇהַחֲנִיתוֹת ׀ לִבְשׁוּ ׀ הַסְּרִיֹנוֹת׃ מַדּוּעַ
ᵛרָאִיתִי ׀ הֵמָּה ׀ חַתִּים ׀ נְסֹגִים ׀ אָחוֹר
ᵍוְגִבּוֹרֵיהֶם ׀ יֻכַּתּוּ ׀ וּמָנוֹס ׀ נָסוּ ׀ וְלֹא
ᵇהֻפָּנוּ ׀ מָגוֹר ׀ מָסָבִיב ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׀ אַל
ᵍינוּס ׀ הַקַּל ׀ וְאַל ׀ יִמָּלֵט ׀ הַגִּבּוֹר ׀ צָפוֹנָה
ᵍעַל ׀ יַד ׀ נְהַר ׀ פְּרָת ׀ כָּשְׁלוּ ׀ וְנָפָלוּ ׃
ᵐמִי ׀ זֶה ׀ כַּיְאֹר ׀ יַעֲלֶה ׀ וְכַנְּהָרוֹת
ᵍיִתְגָּעֲשׁוּ ׀ מֵימָיו ׃ ᵖמִצְרַיִם ׀ כַּיְאֹר ׀ יַעֲלֶה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prīma.heb.Tex.be.Iere.xlvj. | Trāsla.B.Ie. | Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

וְכַנְּהָרוֹת יִתְנַעֲשׁוּ מָיִם וַיֹּאמֶר אַעֲלֶה אֲכַסֶּה אֶרֶץ אֹבִידָה עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ עֲלוּ הַסּוּסִים וְהִתְהוֹלְלוּ הָרֶכֶב וְיֵצְאוּ הַגִּבֹּרִים כּוּשׁ וּפוּט תֹּפְשֵׂי מָגֵן וְלוּדִים תֹּפְשֵׂי דֹרְכֵי קֶשֶׁת׃ וְהַיּוֹם הַהוּא לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת יוֹם נְקָמָה לְהִנָּקֵם מִצָּרָיו וְאָכְלָה חֶרֶב וְשָׂבְעָה וְרָוְתָה מִדָּמָם כִּי זֶבַח לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ צָפוֹן אֶל נְהַר פְּרָת עֲלִי גִלְעָד וְקְחִי צֳרִי בְתוּלַת בַּת מִצְרַיִם לַשָּׁוְא הִרְבֵּיתִי רְפוּאוֹת תַּעֲלָה אֵין לָךְ׃ שָׁמְעוּ גוֹיִם קְלוֹנֵךְ וְצִוְחָתֵךְ מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי גִבּוֹר בְּגִבּוֹר כָּשְׁלוּ יַחְדָּיו נָפְלוּ שְׁנֵיהֶם׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא לְבוֹא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל לְהַכּוֹת אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם׃ הַגִּידוּ בְמִצְרַיִם וְהַשְׁמִיעוּ בְּמִגְדּוֹל וְהַשְׁמִיעוּ בְנֹף וּבְתַחְפַּנְחֵס אִמְרוּ הִתְיַצֵּב וְהָכֵן לָךְ כִּי אָכְלָה חֶרֶב סְבִיבֶיךָ מַדּוּעַ נִסְחַף אֲבִירֶיךָ לֹא עָמַד כִּי יְהוָה הֲדָפוֹ׃ הִרְבָּה כּוֹשֵׁל גַּם נָפַל אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיֹּאמְרוּ קוּמָה וְנָשׁוּבָה אֶל עַמֵּנוּ וְאֶל אֶרֶץ מוֹלַדְתֵּנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה׃ קָרְאוּ שָׁם פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם שָׁאוֹן הֶעֱבִיר הַמּוֹעֵד׃ חַי אֲנִי נְאֻם הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ כִּי כְתָבוֹר בֶּהָרִים וְכַכַּרְמֶל בַּיָּם יָבוֹא׃ כְּלִי גוֹלָה עֲשִׂי לָךְ יוֹשֶׁבֶת בַּת מִצְרָיִם כִּי נֹף לְשַׁמָּה תִּהְיֶה וְנִצְתָה מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ עֶגְלָה יְפֵהפִיָּה מִצְרַיִם קֶרֶץ מִצָּפוֹן בָּא בָּאוּ גַּם שְׂכִירֶיהָ בְּקִרְבָּהּ כְּעֶגְלֵי מַרְבֵּק גַּם הֵמָּה פָּנוּ נָסוּ יַחְדָּיו לֹא עָמָדוּ כִּי יוֹם אֵידָם בָּא עֲלֵיהֶם עֵת

'et velut flumina moue
bũtur fluctus ei? & dicet.
'Aſcendẽs operiã terrã:
'pdã ciuitatẽ & habita
tores eius. Aſcendite
equos & exultate in
curribus: & procedant
fortes ethiopie & lybie
tenẽtes ſcutum: & lydii
arripientes & iacientes
ſagittas. Dies autem ille
'domini dei
exercituũ dies vltionis:
'vt ſumat vĩdictã de inimi
cis ſuis. Deuorabit gla
dius & ſaturabitur: & ine
briabitur ſanguine eorũ.
Victima cm̃ dn̄i exerci
tuũ in terra aquilõis iux
ta flumẽ euphratẽ. Aſcẽ
de in galaad & tolle reſi
nam virgo filia egypti.
Fruſtra multiplicas me
dicamina: ſanitas nõ erit
tibi. Audierũt gentes
ignominiã tuã: & vlulat
tu repleuit terrã: quia
fortis impegit in fortẽ:
ambo pariter cõciderũt.
Verbũ qđ locut? eſt dn̄s
ad hieremiã pphetã ſup
eo q vẽturus eſſet nabu
chodonoſor rex babylo
nis & percuſſurus terrã
egypti. Annũciate egy
pto & auditũ facite in mag
dalo & reſonet in mẽphis
& in taphnis dicite. ooo
Sta & prepara te: quia
deuorabit gladius ooooo
ea q̄ per circuitũ tuũ ſũt.
Quare cõputruit fortis
tu? Non ſtetit qm̃ dn̄s
ſubuertit eũ. Multipli
cauit ruentes : ceciditq;
vir ad pximũ ſuũ. Et di
cent. Surge: & reuertа
mur ad populũ nr̄m & ad terrã natiuitatis nr̄e a facie gladii colũbe. Vo
cate nomen pharaonis regis egypti : tumultũ
adduxit tempus. Viuo
ego inquit ooooooooo
rex dn̄s exercituum no
men eius quoniam ooo
ſicut thabor in montib?
& ſicut carmelus in mari
veniet. Vaſa tranſmigra
tionis fac tibi habitatrix
filia egypti : qa mẽphis
in ſolitudine erit & deſe
retur et inhabitabilis erit.
Vitula elegans atq; for
moſa egypt? ſtimulator
ab aqlone vẽiet ei. Mer
cenarii q̄q̄ ei? q verſabã
tur in medio eius q̄ſi vitu
li ſaginati verſi ſunt et fu
gerũt ſimul nec ſtare po
tuerũt: qa dies interfectiõis
eorũ venit ſup eos: tpus

τ ὡσὶ ποταμοὶ κυμαίνουσιν ὕδωρ. ὕδατα ἀναγόντων ὡς
flumen aſcendet. τ dixit aſcendam τ cooperi
ποταμὸς ἀναβήσεται. καὶ εἶπεν ἀναβήσομαι καὶ κατακα
am trã τ diſpdã ciuitatẽ τ habitantes in
λύψω τὴν γῆν καὶ ἀπολῶ πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
ea. aſcendite ſup equos τ ꝓpare cur
αὐτῇ. ἐπίβητε ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ παρασκευάσατε ἅρμα
ri egreoimini pugnatores ethiopũ τ libye arma
τα. ἐξέλθετε οἱ μαχηταὶ αἰθιόπων καὶ λιβύας καθωπλισ
ti armis. τ lydi aſcendite: itendite arcũ. τ dies
μένοι ὅπλοις. καὶ λυδοὶ ἀναβήτε, ἐντείνατε τόξον. καὶ ἡμέ
illa dño deo exercituũ. dies vindicte vivl
ρα ἐκείνη τῷ κυρίῳ θεῷ τῶν δυνάμεων. ἡμέρα ἐκδικήσεως τοῦ ἐκδι
ciſcaꝫ inimicos ſuos τ deuorabit gladius τ ſa
κῆσαι τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ καταφάγεται ἡ μάχαιρα καὶ ἐμ
turabitur τ inebriabit a ſanguine eoꝝ. qz
πλησθήσεται καὶ μεθυσθήσεται ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν. ὅτι
ſacrificiũ dño exercituũ ad trã aqlonis ſup flumẽ euphratẽ. aſ
θυσία κυρίῳ σαβαὼθ ἐπὶ γῆν βορρᾶ ἐπὶ ποταμῷ εὐφράτην. ἀνά
cẽde galaad: τ tolle reſinam virgini filie egypti.
βηθι γαλαάδ, καὶ λάβε ῥητίνην παρθένῳ θυγατρὶ αἰγύπτου.
in vanũ multiplicauit medicamia tua. vtilitas nõ eſt tibi. audie
εἰς κενὸν ἐπληθύνεις ἰάματά σου. ὠφέλεια οὐκ ἔστιν σοι. ἤκου
rũt gẽtes vocẽ tuã. τ clamore tuo repleta ẽ trã. qz
σαν ἔθνη φωνήν σου. καὶ τῆς κραυγῆς σου ἐπλήσθη ἡ γῆ. ὅτι
pugnator aduerſ? pugnatorẽ ifirmat? ẽi idipm cecidẽt. vtri
μαχητὴς πρὸς μαχητὴν ἠσθένησεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἔπεσον ἀμ
qꝫ. q̄ locut? eſt dn̄s in manu hieremie ꝓphe
φότεροι. ἃ ἐλάλησεν κύριος ἐν χειρὶ ἱερεμίου τοῦ προφή
te vt veniret nabuchodonoſor rex babylonis vt
του τοῦ ἐλθεῖν ναβουχοδονόσωρ βασιλέα βαβυλῶνος τοῦ
ꝑcuteret trã egypti. annunciate in egyptũ: τ
κόψαι τὴν γῆν αἰγύπτου. ἀναγγείλατε εἰς αἴγυπτον, καὶ
auditũ facite in magdalo: τ ãnunciate in
ἀκουστὸν ποιήσατε εἰς μαγδώλοι, καὶ παραγγείλατε εἰς
mẽphi: τ in taphnis dicite ſta τ ꝑpara
μεμφίν, καὶ ἐν τάφναις εἴπατε ἑτοίμασον
qz deuozauit gladius germẽ tuũ: qz fugit
ὅτι κατέφαγεν μάχαιρα τὴν σμίλακά σου, διότι ἔφυγεν
retro vitulus electus tuus· nõ expectauit qz dñs diſ
ὀπίσω ὁ μόχος ὁ ἐκλεκτός σου. οὐκ ἔμεινεν ὅτι κύριος πα
ſoluit eum. τ multitudo tua ifirmata ẽ τ ceciditꝫ
ρέλυσεν αὐτόν. καὶ ὁ πλῆθός σου. ἠσθένησεν καὶ ἔπεσεν
τ vnuſqſq; proximo ſuo loqbant ſurgam? τ re
καὶ ἕκασος τῷ πλησίον αὐτοῦ ἐλάλουν ἀναστῶμεν καὶ ἀπα
uertamur ad ꝑplm nr̄m: τ in ꝑſiam nr̄az
στρέψωμεν πρὸς λαὸν ἡμῶν, καὶ εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν
a facie gladij greci. vocate no
ἀπὸ προσώπου μαχαίρας ἑλληνικῆς. καλέσατε τὸ ὄνο
mẽ pharaõis nechao regis egypti: tumultũ tradurit tẽ
μα φαραὼ νεχαὼ βασιλέως αἰγύπτου, σαὼν ἐτάραξε μω
p?. viuo ego dicit rex dñs exercituũ. qm̃
ρά. ζῶ ἐγὼ λέγει ὁ βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων. ὅτι
ſicut thabor in mõtib? τ ſicut carmelus in ma
ὡς τὸ θαβὼρ ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ὡς ὁ κάρμηλος ἐν τῇ θα
re veniet. vaſa trãſmigtiõis fac tibi habita
λάσσῃ ἥξει. σκεῦη ἀποικισμοῦ ποίησον σεαυτῇ κατοι
trix filia egypti. qz mẽphis in ſolitudinẽ erit
κοῦσα θυγάτηρ αἰγύπτου. ὅτι μεμφὶς εἰς ἀφανισμὸν ἔσαι
τ vocabitur ve eo qđ nõ ſint, habitan
καὶ κληθήσεται οὐαὶ παρὰ τὸ μὴ παρχειν κατοικοῦν
tes in ea. vitula ornata egyptus. euul
τας ἐν αὐτῇ. δάμαλις κεκαλλοπισμένη αἴγυπτος. ἀπὸ
sio ab aqlone venit ſup eã. τ mercenarij eius
τασμα ἀπὸ βορρᾶ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οἱ μίσθωτοὶ αὐτῆς
in ea q̄ſi vituli ſaginati nutriti in ea. qz τ ip
ἐν αὐτῇ ὡς μόχοι σιτευτοὶ τεθραμμένοι ἐν αὐτῇ. διότι καὶ αὐ
ſi auerſi ſunt τ fugerũt vnanimiter: nõ ſteterũt.
τοὶ ἀπεστράφησαν καὶ ἔφυγον ὁμοθυμαδόν, οὐκ ἔστησαν.
qz dies ꝑditionis venit ſup eos τ tẽpus
ὅτι ἡμέρα ἀπωλείας ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ καιρὸς

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

F vindicte eox. vox eius q̄si ſpentis ſibilātis: ἐκδικήσεως αὐτῶν· φωνὴ αὐτῆς ὡς ὄφεως συρίζοντος, q: in arena ābulabūt. in ſecurib⁹ veniēt ⁊ cam q̄ſi ce ὅτι ἐν ἄμμῳ πορεύσονται. ἐν ἀξίναις ἐξουσιν ἐπ' αὐτὴν ὡς κό dentes ligna: excidite ſaltū eius dicit do= δοντες ξύλα· ἐκκόψατε τὸν δρυμὸν αὐτῆς λέγει κύ= min⁹ de⁹ :q: nō ſupputabit:q: mltiplicabit ſup locuſtas ριος ὁ θεός, ὅτι οὐ μὴ ἐκκαθῶ, ὅτι πληθυνεῖ ὑπὲρ ἀκρίδα ⁊ nō eſt eis nūerus. ꝓfuſa eſt filia egy= καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀριθμός· κατηχύνθη θυγάτηρ Αἰγύ= pti tradita eſt in manus ppli ab aq̄lone: dicit do= πτου παρεδόθη εἰς χεῖρας λαοῦ ἀπὸ βορρᾶ, λέγει κύ min⁹ exercituū de⁹ iſrael. ecce ego viciſcor ριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ισραηλ. ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ τὸν ammō filiū eius ſup egyptū: ⁊ ſup deos e= ἄμμων υἱὸν αὐτῆς ἐπὶ Αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς αὐ ius: ⁊ ſup reges ei⁹: ⁊ ſup pharaonē ⁊ τῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ ἐπὶ Φαραὼ καὶ ſup cōfiſos in eo. ⁊ dabo eos in ἐπὶ τοὺς πεποιθότας ἐπ' αὐτῷ· καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς manū q̄rentiū aiam eox: ⁊ in manus χεῖρα τῶν ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρα nabuchodonoſor regis babylonis: ⁊ in manus ναβουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρα ſuor⁹ eius. ⁊ poſt hec habitabitur τῶν δούλων αὐτοῦ· καὶ μετὰ ταῦτα κατοικηθήσεται, G ſicut in diebus priſtinis: ait dñs: tu ὥσπερ ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς ἀρχαίαις, λέγει κύριος, σὺ ā.ſ.b. āt ne timueris ſue meus iacob neq; paueas iſrael: δὲ μὴ φοβηθῇς δοῦλός μου Ιακὼβ μὴ δὲ πτοηθῇς Ισραηλ, q: ecce ſaluo te de longe: ⁊ ſemen tuū de ὅτι ἰδοὺ σώζω σε μακρόθεν, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐκ τῆς captiuitate eox. ⁊ reuertet iacob ⁊ requie= αἰχμαλωσίας αὐτῶν· καὶ ἀναστρέψει Ιακὼβ καὶ ἡσυχά ſcet ⁊ dormiet ⁊ nō erit q̄ pturbet eū. ⁊ σει καὶ ὑπνώσει καὶ οὐκ ἔσται ὁ παροξύνων αὐτόν. καὶ tu ne timeas ſue me⁹ iacob dicit dñs: q: te= σὺ μὴ φοβηθῇς παῖς μου Ιακὼβ λέγει κύριος, ὅτι μετ cum ſum ego. q: factā ꝓſumatione in oi gēte σοῦ εἰμὶ ἐγώ· ὅτι ποιήσω συντέλειαν ἐν παντὶ ἔθνει in q̄ expuli te illuc: te āt non faciam deficere. εἰς οὓς ἐξῶσά σε ἐκεῖ, σὲ δὲ οὐ μὴ ποιήσω ἐκλείπειν· ⁊ caſtigabo te in iudicīū ⁊ inocētē faciēs nō inocētē faciā te. καὶ παιδεύσω σε εἰς κρίμα καὶ ἀθῷον οὐκ ἀθῳώσω σε.

C.47 A ΘΤ faciūcit x̄bū dñi ad hieremiā ꝓphetā. Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Ιερεμίαν τὸν προφήτην ſup philiſtiim: anteq̄ peuteret pharao gazan. ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, πρὸ τοῦ παταξαι Φαραὼ τὴν γαζαν. hec dicit dñs: ecce aque aſcendūt ab aq̄lone: ⁊ ταδὶ λέγει κς̄, ἰδοὺ ὕδατα ἀναβαίνει ἀπὸ βορρᾶ, καὶ erūt in torrentem inundantem. ⁊ inundabit trā ⁊ ἔσται εἰς χειμάρρουν κατακλύζων τα· καὶ κατακλύσει γῆν καὶ plenitudinē ei⁹ vrbem ⁊ hitantes i ea: ⁊ τὸ πλήρωμα αὐτῆς πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, καὶ clamabunt hoīes ⁊ vlulabūt omnes habi= κεκράξονται οἱ ἄνθρωποι καὶ ἀλαλάξουσιν πάντες οἱ κατα tantes trā a voce impet⁹ eius: ab armis B κοῦντες τὴν γῆν ἀπὸ φωνῆς ὁρμῆς αὐτ, ἀπὸ τῶν ὅπλων multis eox: ⁊ a cmotiōe curruū ei⁹ ſo τῶν πολλῶν αὐτῶν, καὶ ἀπὸ σεισμοῦ τῶν ἁρμάτων αὐτ nitu rotaꝝ ei⁹. nō reuerſi ſunt pfes ſup filios eox. χου τροχῶν αὐτ· οὐκ ἐπέστρεψαν πρὸς ἐπὶ υἱοὺς αὐτῶν. a diſſolutiōe manuū ſuaꝝ in die ventura ἀπὸ ἐκλύσεως χειρῶν αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐρχομένῃ τοῦ vt pdat oēs philiſtiim. ⁊ deſolabo ty= ἀπολέσαι πάντας τοὺς ἀλλοφύλους· καὶ ἀφανιῶ τὴν τύ C rū ⁊ ſidonē ⁊ oēs reliquos auxilij ρον καὶ σιδῶνα καὶ πάντας τοὺς καταλοίπους τῆς βοηθεί eox: q: exterminauit dñs philiſtiim reliquos ας αὐτῶν, ὅτι ἐξωλόθρευσεν κς̄ τοὺς ἀλλοφύλους τοὺς κατάλοι iſulaꝝ cappadocie. venit caluitium ſup gazā. πους τῶν νήσων τῆς καππαδοκίας. ἦκεν φαλάκρωμα ἐπὶ γάζαν

Trāsla.B.Vie.

ᶜviſitatiōis eorū. ᵇVox eiꝰ ᶜquaſi eris ᶠſonabit: ᵍqm̄ ʰcum exercitu ⁱpperabūt ᵏ& cū ſecuribꝰ veniēt ᵐei: ⁿquaſi cedētes ᵒligna ᵖſuc ciderunt ᵍſaltum eius: ʳait ˢdn̄s ᵗq; ᵘſupputari ⁿō ᵛpōt. ˣMultiplicati ſunt ᵃſup lo cuſtas: ᵇ& non eſt ᶜeis ᵒnu merus. ᶜConfuſa eſt ᶠfilia ᵍegypti: ᵏ& ʰtradita ⁱin ma nu ᵏpplī ⁱaquilonis: ᵐdicit ⁿdominus ᵒ exercituum ᵖdeus ᵍiſrael. ʳ Ecce ego ˢviſitabo ᵗ ſuper ᵘ tumul= tum ᵛalexandrie ʷ& ſuper ˣegyptum ʸ& ſuper ᶻ deos eius: ᵃ& ſuper ᵇreges eius: ᶜet ſup ᵈpharaonē: ᵉ& ſup omnes ᶠqui cōfidūt ᵍin eo. ʰEt dabo eos ⁱ in manus ᵏq̄rentiū ˡaiam eox: ᵐ& in manꝰ ⁿ nabuchodonoſor ᵒregis ᵖ babylonis: ᵍ & in manꝰ ʳ ſuorū eius. ˢEt poſt ᵗhec ᵘhītabitur ᵛſicut dieb⁹ ʷpriſtinis: ˣaitʸdn̄s. ᶻ Et tu ᵃne ᵇtimeas ᶜſerue me⁹ ᵈia= cob ᵉ& ne ᶠpaueas ᵍ iſrael. ʰQuia ⁱecce ego ᵏ ſalutū te facia ˡ de longinquo ᵐ & ⁿ ſe men tuū ᵒ de terra ᵖ captiui tatis ſue. ʳ Et reuertetur ˢiacob ᵗ& requieſcet ᵘ& ꝑſpe rabitur: ᵛ& nō erit ʷ q exter reat eū. Et ˣtu ʸ noli ᶻ timere ᵃſerue me⁹ ᵇiacob ᶜ ait ᵈdn̄s: ᵉqa ᶠtecū ᵍego ſum: ʰquia ego ⁱ conſumam ᵏ cunctas ˡgentes ad ᵐquas ⁿ eieci te. ᵒTe vero ᵖnō ᵍ cōſumam: ʳſed caſtigabo te ˢ in iudi= cio: ᵗnec quaſi ᵘinnocenti ᵛparcam tibi. 47.

QVod ᵇfactum eſt ᶜ ver bum ᵈ domini ᵉ ad ꝯꝯ ᶠhieremian ᵍ prophetam ʰcōtra ⁱpaleſtinos: ᵏanteq̄ ˡpercuteret ᵐpharao ⁿ ga= zam. ᵒHec ᵖdicit ꝯꝯꝯꝯꝯ ᵠdn̄s. ʳEcce ˢ aque ᵗ deſcen dent ᵘab aquilōe: ᵛ & erūt ʷquaſi torres ˣ inūdans: ʸ& operiēt ᶻterrā ᵃ& plenitu= dinē eius: ᵇvrbē ᶜ& habita tores ᵈ eiꝰ. ᵉClamabūt ᶠho mines ᵍ & ʰ vlulabunt ⁱoēs ᵏhabitatores ˡterre ᵐa ſtre pitu ⁿpōpe armorū & ᵒbel latorū eius ᵖ a cōmotione ᵠq̄drigaꝝ eius: & ʳmultitu dine ˢrotaꝝ illiꝰ. ᵗNon ᵘ reſ pexerīt ᵃ prēs ᵇ filios ᶜ mani bus ᵈ diſſolutis: ᵉ pᶠ aduētu ᵍ diei in quo ʰ vaſtabūtur ⁱoēs ᵏphiliſtiim: & ˡmdiſſipa bitur ⁿtyrus ᵒ& ſidon cum ᵖoīb ᵠ reliqs ʳ auxiliis ſuis. ˢDepopulatus eſt ᵗ enim ᵘdn̄s ᵛpaleſtinos: ʷ reliqas ˣ iſule ʸ cappadocie. ᶻVenit ᵃ caluitium ᵇ ſuper ᶜ gazam:

Tex.be.biere.xlvij.Pritiua.heb.

	פְּקֻדָתָם׃ קוֹלָהּ כַּנָּחָשׁ יֵלֵךְ כִּי	c
	נְחַיִל יֵילֵכוּ וּבְקַרְדֻּמוֹת בָּאוּ־לָהּ	d
	כְּחֹטְבֵי עֵצִים׃ כָּרְתוּ יַעְרָהּ נְאֻם	e
חַסַר רַבָּת	יְהוָה כִּי לֹא יֵחָקֵר כִּי רַבּוּ מֵאַרְבֶּה	f
רַבָּה סַפַּר	וְאֵין לָהֶם מִסְפָּר׃ הֹבִישָׁה בַּת	g
בוש	מִצְרַיִם נִתְּנָה בְּיַד עַם צָפוֹן׃ אָמַר	h
צָפוֹן	יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי	i
	פוֹקֵד אֶל אָמוֹן מִנֹּא וְעַל פַּרְעֹה וְעַל	j
	מִצְרַיִם וְעַל אֱלֹהֶיהָ וְעַל מְלָכֶיהָ	k
	וְעַל פַּרְעֹה וְעַל הַבֹּטְחִים בּוֹ׃	l
נָתַן בּוּשׁ	וְנָתַתִּים בְּיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד	m
	נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וּבְיַד עֲבָדָיו	n
שָׁכַן יוֹם	וְאַחֲרֵי כֵן תִּשָּׁכֵן כִּימֵי קֶדֶם נְאֻם	o
רָפָא	יְהוָה׃ וְאַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב	p
רָעַע	וְאַל תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשִׁיעֲךָ	q
רָחַק שָׁבָה	מֵרָחוֹק וְאֶת זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם	r
שׁוּב	וְשָׁב יַעֲקוֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין	s
חָרַד	מַחֲרִיד׃ אַתָּה אַל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב	t
עָשָׂה	נְאֻם יְהוָה כִּי אִתְּךָ אֲנִי כִּי אֶעֱשֶׂה	u
כָּלָה	כָלָה בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֲדַחְתִּיךָ	v
	שָׁמָּה וְאֹתְךָ לֹא אֶעֱשֶׂה כָלָה	w
שָׁפַט נָקָה	וְיִסַּרְתִּיךָ לַמִּשְׁפָּט וְנַקֵּה לֹא אֲנַקֶּךָּ׃	x
Ca.xlvij.	אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל	y
נָבָא	יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל פְּלִשְׁתִּים בְּטֶרֶם	z
נָכָה	יַכֶּה פַּרְעֹה אֶת עַזָּה׃ כֹּה אָמַר	a
עָלָה צָפוֹן	יְהוָה הִנֵּה מַיִם עֹלִים מִצָּפוֹן וְהָיוּ	b
הָיָה שָׂטַף	לְנַחַל שׁוֹטֵף וְיִשְׁטְפוּ אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ	c
יָלַל	עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ וְזָעֲקוּ הָאָדָם וְהֵילִל	d
	כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ מִקּוֹל	e
אָבַר הָמוֹן	פַּרְסוֹת אַבִּירָיו מֵרַעַשׁ לִרְכֻבּוֹ הָמוֹן	f
גָּלַל כָּנָה	גַּלְגַּלָּיו לֹא הִפְנוּ אָבוֹת אֶל בָּנִים	g
רָפָה בּוא	מֵרפְיוֹן יָדָיִם׃ עַל הַיּוֹם הַבָּא	h
שָׁדַד בָּרַת	לְשׁוֹד אֶת כָּל פְּלִשְׁתִּים לְהַכְרִית	i
שָׁרַד	לְצוֹר וְלִצִידוֹן כָּל שָׂרִיד עֶזְרָ כִּי	j
	שֹׁדֵד יְהוָה אֶת פְּלִשְׁתִּים שְׁאֵרִית	k
בוא	אִי כַּפְתּוֹר׃ בָּאָה קָרְחָה אֶל עַזָּה	l

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prima.heb.Tex.he.Biere.xlviij.

נִדְמְתָה אַשְׁקְלוֹן שְׁאֵרִית עִמְקָם עַד־מָתַי תִּתְגֹּדְדִי׃ הוֹי מָחֳרָב לַיהוָה עַד־
מָתַי לֹא תִשְׁקֹטִי הֵאָסְפִי אֶל־תַּעְרֵךְ רְגִי דֹמִּי וְאַל־תִּשְׁקֹטִי
יְהוָה צִוָּה לָהּ אֶל־אַשְׁקְלוֹן וְאֶל־חוֹף יָם שָׁם יְעָדָהּ׃

Ca. xlviij לְמוֹאָב כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹי אֶל־
נְבוֹ כִּי שֻׁדְּדָה הֹבִישָׁה נִלְכְּדָה הֹבִישָׁה מִשְׂגָּב וַתֵּחַת׃
כְּרִיָּתַיִם הֹבִישָׁה הַמִּשְׂגָּב וַתֵּחָת׃ אֵין עוֹד תְּהִלַּת מוֹאָב בְּחֶשְׁבּוֹן חָשְׁבוּ עָלֶיהָ רָעָה
לְכוּ וְנַכְרִיתֶנָּה מִגּוֹי גַּם־מַדְמֵן תִּדֹּמִי אַחֲרַיִךְ תֵּלֵךְ חָרֶב׃ קוֹל צְעָקָה מֵהֹרונָיִם שֹׁד
וְשֶׁבֶר גָּדוֹל׃ נְשְׁבְּרָה מוֹאָב הִשְׁמִיעוּ זְעָקָהּ צְעוֹרֶיהָ׃ כִּי־מַעֲלֵה הַלּוּחִית בֶּכִי
בֶכִי יַעֲלֶה כִּי בְּמורַד חורֹנַיִם צָרֵי צְעָקַת שֶׁבֶר שָׁמָעוּ׃ נָסוּ
מַלְטוּ נַפְשְׁכֶם וִהְיִיתֶם כַּעֲרוֹעֵר בָּעֲרָבָה׃ כִּי־יַעַן בְּטַחֵךְ בְּמַעֲשַׂיִךְ וּבְאוֹצְרֹתַיִךְ גַּם־אַתְּ
תִּלָּכְדִי וְיָצָא כְּמוֹשׁ לַגּוֹלָה כֹּהֲנָיו וְשָׂרָיו יַחְדָּו׃ וְיָבֹא שׁודֵד אֶל־כָּל־עִיר וְעִיר לֹא
תִמָּלֵט וְאָבַד הָעֵמֶק וְנִשְׁמַד הַמִּישׁוֹר אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה׃ תְּנוּ־צִיץ לְמוֹאָב כִּי
נָצוֹא תֵצֵא וְעָרֶיהָ לְשַׁמָּה תִּהְיֶינָה בָּהֶן׃ אָרור עֹשֵׂה מְלֶאכֶת יְהוָה רְמִיָּה וְאָרור מְנַע
חַרְבּוֹ מִדָּם׃ שַׁאֲנַן מוֹאָב מִנְּעוּרָיו וְשֹׁקֵט הוּא עַל־שְׁמָרָיו לֹא הֻרַק מִכְּלִי אֶל־כְּלִי
וּבַגולָה לֹא הָלָךְ עַל־כֵּן עָמַד טַעְמוֹ בּוֹ וְרֵיחוֹ לֹא נָמָר׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה
וְשִׁלַּחְתִּי לוֹ צֹעִים וְצֹעֲרוּהוּ וְכֵלָיו יָרִיקוּ וְנִבְלֵיהֶם יְנַפֵּצוּ׃ וּבוֹשׁ מוֹאָב מִכְּמוֹשׁ כַּאֲשֶׁר
בָּשׁוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל מִבֵּית־אֵל מִבְטַחָם׃

Trãsla.B.Vie.

conticuit ascalon: & reliquie vallis earum. Vsq; quo concideris? O mucro domini vsquequo non requiesces? Ingredere in vaginã tuam refrigerare & sile. Quõ quiescet cũ dñs pcepit ei: aduersus ascalon & aduersum maritimas eius regiones: ibiq; cõdixerit illi. 48.

HAD moab. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Ve super nabo quoniã vastata est & confusa. Capta est cariathaim: confusa est fortis & tremuit Non est vltra exultatio in moab: contra esebon cogitauerũt malũ. Venite & disperdamus eam de gente. Ergo silens cõticescес sequetur te gladius. Vox clamoris de oronaim vastitas & cõtritio magna. Contrita ẽ moab: annũciate clamorẽ paruulis eius. Per ascensum enij luith plorãs ascendet in fletu qm̃ in descẽsu oronaim hostes vlulatũ cõtritiõis audiẽt. Fugite saluate aias vras: & eritis q̃si mirice in deserto. Pro eo ei qꝰ habuisti fiduciã ī munitionibus tuis & in thesauris tuis: tu & capieris. Et ibit chamos in transmigrationẽ: sacerdotes eius & principes eius simul. Et veniet pdo ad oẽm vrbẽ: & vrbs nulla salua bitur. Et peribũt valles: & dissipabũtur cãpestria qm̃ dixit dñs. Date flores moab qa florẽs egredietur: & ciuitates eius deserte erũt & inhabitabiles. Maledictus qui facit opus dñi fraudulẽter: & maledictus qui phibet gladiũ suũ a sãguine. Fertilis fuit moab ab adolescẽtia sua: & requieuit in fecibus suis. Nec trãsfusus est de vase in vas: & in transmigrationẽ nõ abiit. Idcirco permansit gustus eius in eo & odor eius nõ ẽ imutatus. Propterea ecce dies veniũt dicit dñs & mittã eis ordiatores & stratores lagũculas & sternẽt eũ & vasa eius exhaurient & lagũculas eorũ conterẽt. Et cõfundetur moab a chamos sicut cõfusa est domus israel a bethel in q̃ hẽbat fiduciã.

Trãs.Gre.lxx.cũ interp.latina.

πλεκτα ἐστὶ ἀσκαλῶν καὶ οἱ καταλοιποὶ ἐμακεῖμ, ἕως τί incides gladius dñi? vsq; quo nõ quiesces? νος κόψεις μάχαιρα τοῦ κυρίου; ἕως τίνος οὐκ ἡσυχά restituere in vaginã tuã. quiesce σεις ἀποκατάστηθι εἰς τὸν κουλεόν σου· ἀναπαυσαι & tolle te? quõ quiescet: & dñs pcepit καὶ ἐνετάρηντι; πῶς ἡσυχάσει, καὶ κύριος ἐνετείλατο ei aduersũ ascalonẽ & aduersũ maritimas αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἀσκαλῶνα καὶ ἐπὶ τὰς παραθαλασσίους aduersũ reliquas vt insurgat. ἐπὶ τὰς καταλοίπους ἐπεγερθῆναι. C.48.

ΩΤῷ μωὰβ οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς israel: ve sup nabo qm̃ periit: capta ẽ cariathaiz Ἰσραήλ, οὐαὶ ἐπὶ ναβὼ ὅτι ὤλετο, ἐλήφθη καριαθαΐμ confusa ẽ fortitudo victa ẽ nõ est vltra exultatio mo κατῃσχύνθη τὸ κραταίωμα ἡττήθη οὐκ ἔστιν ἔτι καυχία μω ab in esebon: cogitauerũt sup eam mala. venite & ἀβ ἐν ἐσεβῶν, ἐλογίσαντο ἐπ᾽αὐτὴν κακά. δεῦτε καὶ excidamus eam de gente: & detem descet. ἐκκόψωμεν αὐτὴν ἀπὸ ἐθνους, καὶ παῦσιν παύσεται. post te ibit gladius: qz vox iclamanti ὀπισθέν σου βαδιεῖται μάχαιρα, ὅτι φωνὴ κεκραγό um de oromaī vastitas & cõtritio magna cõtritio τῶν ἐξορωναΐμ ὄλεθρος καὶ συντριμμα μέγα συντριβὴ moab annunciate ad ꝓulos qz repleta ẽ aluth in μωάβ ἀναγγείλατε εἰς ϗόγορα ὅτι ἐπλήσθη ἀλωὼθ ἐν fletu. ascendet plorãs in via oromaim clamorẽ κλαυθμῶ· ἀναβήσεται κλαίων ἐν ὁδῷ ὀρωναΐμ κραυγὴν cõtritionis audiui: fugite & saluate ani συντρίμματος ἤκουσα, φεύγετε καὶ σώσατε τὰς ψυ mas vras & eritis q̃si asin agrestis i deserto. qm̃ χὰς ὑμῶν καὶ ἔσεσθε ὥσπερ ὄνος ἄγριος ἐν ἐρήμω. ἐπει ō.17.b
fidisti in munitionib tuis & in thesau- σθὴ ἐπεποίθεις ἐν ἰσχυρώμασίν σου καὶ ἐν τοῖς θησαυ ris tuis & tu capieris. & egredietur chamos in ροῖς σου καὶ σὺ ληφθήσῃ· καὶ ἐξελεύσεται χαμῶς ἐν trãsmigrãtiõe sacdotes eius & pncipes eius simul & A
ἀποικία οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἅμα καὶ veniet vastitas sup oẽm ciuitatẽ. & ciuitas non salua ἥξει ὄλεθρος ἐπὶ πᾶσαν πόλιν· καὶ πόλις οὐ μὴ σω bit. & peribit vallis & deuastabitur cã- θῇ· καὶ ἀπολεῖται ὁ ἄυλων καὶ ἐξολοθρευθήσεται ἡ πε pestris sic dixit dñs. date signa moab: qz διν καθὼς εἶπεν κύριος· δότε σημεῖα τῇ μωάβ, ὅτι plaga succendet & oẽs ciuitates ei in inui- ἀφὴ ἀναφθήσεται καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς εἰς ἄβα um erũt eo qõ nõ sit hitans in ea. male- τον ἔσονται παρὰ τὸ μὴ εἶναι οἰκοῦντα ἐν αὐτῇ· ἐπικα dictus q facit opus dñi negligẽt: & maledi- τάρατος ὁ ποιῶν τὸ ἔργον κυρίου ἀμελῶς, καὶ ἐπικατά ctus q aufert gladium suũ a sanguine. quie- ρατος ὁ ἐξαίρων μάχαιραν αὐτοῦ ἀφ᾽αἵματος· ἀνεπαυ uit moab a puero: & cõsisus ẽ in glo- σατο μωὰβ ἐκ παιδαρίου, καὶ πεποιθὼς ἐπὶ τῇ δό ria sua. nõ infudit de vase in vas: & in trãsmi ξῃ αὐτ· οὐκ ἐνίχνευεν ἐξ ἀγγείου εἰς ἀγγεῖον, καὶ εἰς ἀποι gtionẽ nõ abierũt. iccirco stetit gust eius in eo κισμὸν οὐκ ὤχοντο· διὰ τοῦτο ἔστη γεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐ & odor eius nõ defecit: ꝓpterea ecce di- τῷ καὶ ὀσμὴ αὐτοῦ οὐκ ἐξέλιπεν, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡ es veniũt dicit dñs. & mittam ei stra μέραι ἔρχονται φησὶν κύριος· καὶ ἀποστελῶ αὐτῷ κλί tores & sternunt eum & vasa eius cõminuunt τοντας καὶ κλίνουσιν αὐτὸν καὶ τὰ σκεύη αὐτ λεπτύνουσιν & cornua eius cõterent. & cõfundetur τὰ κέρατα αὐτοῦ συντρίψουσιν· καὶ καταισχυνθήσε B
moab a chamos sicut cõfusa est domus israel τω μωὰβ ἀπὸ χαμὼς ὥσπερ κατησχύνθη ὁ οἶκος Ἰσραὴλ a bethel spe eor cõfisi in se ipis. ἀπὸ βεθὴλ ἐλπίδος αὐτῶν πεποιθότες ἐφ᾽ἑαυτοῖς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

quõ dicctis fortes sum⁹: τ homo potẽs in pre
ὡς ἐρεῖτε ἰσχυροὶ ἐσμέν, καὶ ἄνθρωπος ἰσχύων εἰς πό
liũ: periit moab ciuitas eius: τ electi iuuenes
λεμον; ὤλετο μωὰβ ὡλις αὐτοῦ, καὶ ἐκλεκτοὶ νεανίσκοι
eius descendeſt in occisionẽ ait rex: domi
αὐτοῦ κατέβησαν εἰς σφαγὴν λέγει βασιλεύς, κύρι
nꝰ exercituũ nomẽ ei: ppe dies moab vt ve
ος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ, ἐγγὺς ἡ ἡμέρα μωὰβ ἐλ
niat τ malitia eius velox valde. mouete eũ
θεῖν καὶ ποιηρία αὐτ ταχεῖα σφόδρα. κινήσατε αὐτὸν
oẽs in circuitu eius vniuersi q scitis nomẽ eius.
πάντες κυκλόθεν αὐτοῦ πάντες εἰδότες ὄνομα αὐτ.
dicite quõ ꝓfracta ẽ virga gloſa baculus ma
εἴπατε πῶς συνετρίβη βακτηρία ἐυκλεὴς ῥάβδος με
gnificẽtie. descende de glia τ sede ī humi
γαλειώματος. κατάβηθι ἀπὸ δόξης καὶ κάθισον ἐν ὑγρα
ditate sedens filia debon: qz periit moab ascẽ
σία καθημένη θυγάτηρ δεβῶν, ὅτι ὤλετο μωὰβ ἀνέ
dit in te deuastans munitionẽ tuã. in via sta τ
βη εἰς σὲ λυμαινόμενος ὀχύρωμά σου. ἐφ' ὁδοῦ στῆθι καὶ
ꝓspice sedens in aroer τ interroga fugientẽ τ sal
ἔπιδε καθημένη ἐν ἀροὴρ καὶ ἐρώτησον φεύγοντα καὶ ἀνα
uatum. τ dic qd factũ ẽ ꝓfusus est moab: qñ
σωζόμενον. καὶ εἶπον τί ἐγένετο κατηχύνθη μωὰβ, ὅτι
cõtritus ẽ. vlula τ clama ãnũcia in arnõ.
συνετρίβη. ὀλόλυξαι καὶ κέκραξον ἀνάγγειλον ἐν ἀρνῶν.
D qz periit moab τ iudiciũ venit ad trã cãpestrẽ
ὅτι ὤλετο μωὰβ καὶ κρίσις ἔρχεται εἰς τὴν γῆν τ μισὼρ
sup chelon: τ sup iassa: τ sup mophath: τ sup
ἐπὶ χαιλῶν, καὶ ἐπὶ ἰασσά, καὶ ἐπὶ μωφάθ, καὶ ἐπὶ
dibon: τ sup nabo: τ sup domũ deblathaī: τ
δεβῶν, καὶ ἐπὶ ναβαῦ, καὶ ἐπὶ δῖκον δεβλαθαΐμ, καὶ
sup cariathaim: τ sup domũ gamol τ sup domũ maon: τ
ἐπὶ καριαθαΐμ, καὶ ἐπὶ δῖκον γαμὰλ καὶ ἐπὶ δῖκον μαών, καὶ
sup carioth: τ sup boso: τ sup oẽs ciuitates mo
ἐπὶ καριώθ, καὶ ἐπὶ βοσόρ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις μω
ab q̃ longe τ q̃ ppe. fractũ est cornu moab
αβ τὰς πόρρω καὶ τὰς ἐγγύς. κατεάχθη κέρας μωὰβ
τ brachiũ eius cõtritũ est: dicit dñs. iebri
καὶ τὸ ἐπίχειρον αὐτοῦ συνετρίβη, λέγει κύριος. μεθύ
ate eum qñ ꝺ dñm magnificatꝰ ẽ. τ applau
σατε αὐτὸν ὅτι ἐπὶ κύριον ἐμεγαλύνθη. καὶ ἐπικροτή
det moab in manu sua: τ erit in risum τ ipse
σει μωὰβ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς γέλωτα καὶ αὐτὸς
τ nobis in derisum fuit tibi israel: si in furtis
καὶ ἡμῖν εἰς γελοιασμὸν ἦν σοι ἰσραὴλ. εἰ ἐν κλοπαῖς
tuis inuẽti sũt qz debellasti eũ. relinq̃runt
σου ἐυρέθησαν ὅτι ἐπολέμεις αὐτόν. κατέλιπον τὰς
ciuitates τ habitauerunt in petris habitantes mo
πόλεις καὶ ὤκησαν ἐν πέτραις οἱ κατοικοῦντες μω
ab. facti sunt q̃si columbe nidificãtes in petris
άβ. ἐγένήθησαν ὡς περιστεραὶ νοσσεύουσαι ἐν πέτραις
oze fouee. audiui supbiã moab supbiit val
ζόματι βοσύτου. ἤκουσα ὕβριν μωὰβ ὑβρισεν λί
de: τ supbiã eius τ arrogantiã eius: τ
αν, καὶ ὕβριν αὐτοῦ καὶ ὑπερηφανίαν αὐτοῦ, καὶ
exaltatũ ẽ coꝛ eius. ego aũt cognoui dicit dñs
ὑψώθη καρδία αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ἔγνων λέγει κύριος
opa eius: nõne sufficiẽs eius nõ sic
E ἔργα αὐτοῦ, οὐχὶ τὸ ἱκανὸν αὐτοῦ οὐχ οὕτως
fecit: ꝓpterea sup moab vlulate vndi
ἐποίησεν; διὰ τοῦτο ἐπὶ μωὰβ ὀλολύξατε πάντο
Esaie. ꝙ. clamate ad viros murꝰ fictilis siccitatis. q̃si
16.d. βεν. βοήσατε ἐπ' ἄνδρας κεὶρ ἄρας αὐχμοῦ. ὡς
planctum iazer plorabo tibi vinea sabama
κλαυθμὸν ἰαζὴρ ἀποκλαύσομαί σοι ἄμπελος σαβαμὰ

∞∞

∞∞

∞∞

5Quomodoᵃdicitísᵇ: fortes⁽ᶜ⁾sumusᵖ& viri ∞∞∞∞∞∞
⁽ᶜ⁾robustiꝰad ꝓliandũ?ᵍ Vastata ẽ ʰmoabⁱ & ciuitates
illiᵏ ascenderũt: ˡ& electi ᵐiuuenes eiⁿ descenderũt
ᵒin occisionem: ᵖ aitᵠ rex ʳdñs ˢexercituũᵗ nomẽ eiᵛ.
ʷPropeˣ estʸ interitᶻ moab ᵃvt veniat ᵇ& malum eius
ᶜvelociter accurretᵈ nimis. ᵉCõsolaminiᶠ eũ ᵍoẽs qui
estis ʰin circuitu eiʲ: ᵏ& vniuersiˡq scitis ᵐnomen eius
ⁿdicite. ᵒQuoᵖcõfracta est ᵠvirga ʳfortis: ˢbaculᵗ gloriosus?ᵘ Descẽdeᵛ de gloria ʷ& sedeˣ in sitiʸ hitatioᶻ filie
ᵃdibõ: ᵇ qm̃ᶜ vastatorᵈ moabᵉ ascẽdetᶠ ad te: ᵍdissipabitʰ munitiones tuas. ⁱ In ʲvia ᵏsta ˡ& prospice ∞∞∞
ᵐhitatioⁿ aroer. ᵖ Interrogaᵠ fugientẽʳ & ei q euasit
ˢdicᵗ quidᵘ accidit? ᵛConfusus estʷ moab: ˣ quoniam
ʸvictus est. ᶻ Vlulateᵃ & clamate: ᵇannũciateᶜ i arnõ:
ᵈquoniãᵉ vastata estᶠ moab. ᵍ Et iudiciumʰ venitⁱ ad
ʲterramᵏ campestremˡ super ᵐelonⁿ & superᵒ iasa ∞
ᵖ& super ᵠmephat. ʳ& super ˢdíbon ᵗ& super ᵘnabo
ᵛet superʷ domumˣ deblathaim. ʸ& supᶻ cariathaim
ᵃ& supᵇ bethgamulᶜ & superᵈ bethmaon. ᵉ& super
ᶠcarioth ᵍ& super ʰ bosra: ⁱet superʲ omẽsᵏ ciuitates
ˡterre ᵐmoab ⁿque longe ᵒ& prope sunt. ∞∞∞∞∞∞∞
6Absciſſuz est ᵖcornu moab: ᵠ& brachiũ eiʳ cõtritũ
est ˢaitᵗ dñs. ᵘInebriate eũ: ᵛquoniãʷ contraˣ dominũ
ʸerectus ẽ. ᶻ Et allidet manũ ᵃmoab ᵇin vomitu suo
ᶜ& eritᵈ in derisũᵉ etiãᶠ ipe. ᵍFuit enĩ inʰ derisum ⁱ tibi
ʲisrael: ᵏquasiˡ inter fures ᵐrepiſſes eũ. ⁿPropterᵒ verba ᵖergo ᵠtua q̃ʳ aduersum illũ locutˢ es: ᵗ captiuʳ duceris. ᵘ Relinqteᵛ ciuitates ʷ& habitateˣ in petra ʸhabitatores ᶻmoab: ᵃ& esto teᵇ quasi colũbaᶜ nidificãs ᵈin sũmo ᵉoreᶠ foraminis.
ᵍ Audiuimʰ ⁱsupbiãʲ moab: ᵏsupbus ẽ ˡvalde. ᵐSublimitatẽ eiⁿ & arrogãtiãᵒ & supbiãᵖ & altitudinẽ ᵠcordis eiʳ ˢego ᵗscio: ᵘaitᵛ dñs. ʷIactãtiã eiˣ eo qᵠ nõ sitʸ iuxta eã ᶻvirtʳ eius ᵃ nec ᵇ iuxta qd poterat conata sitᶜ facere.
ᵈ Ideoᵉ supᶠ moabᵍ eiulabo ʰ& ad moabⁱ vniuersã ʲclamabo: ᵏad ˡviros ᵐmuri ⁿfictilis ᵒlamẽtantes. ᵖ De plãctu ᵠ iazer ʳplorabo ˢ tibi ᵗvinea ᵘ sabama. ∞∞∞∞∞

אָמַר גֶּבֶר אֵיךְ תֹּאמְרוּ גִּבּוֹרִים אֲנָחְנוּ וְאַנְשֵׁי
לָחֶם עִיר חַיִל לַמִּלְחָמָה שֹׁדַד מוֹאָב וְעָרֶיהָ
בָּחַר עָלָה וּמִבְחַר בַּחוּרָיו יָרְדוּ לַטָּבַח
נְאֻם הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃
קָרוֹב אֵיד מוֹאָב לָבוֹא וְרָעָתוֹ
מְהֵרָה מְאֹד׃ נְדוּ לוֹ כָּל סְבִיבָיו וְכָל
יֹדְעֵי שְׁמוֹ אִמְרוּ אֵיכָה נִשְׁבַּר
מַטֵּה עֹז מַקֵּל תִּפְאָרָה׃ רְדִי מִכָּבוֹד
וְשִׁבִי צַמָּא יוֹשֶׁבֶת בַּת דִּיבוֹן
כִּי שֹׁדַד מוֹאָב עָלָה בָךְ שִׁחֵת
מִבְצָרֶיךָ׃ אֶל דֶּרֶךְ עִמְדִי וְצַפִּי
יוֹשֶׁבֶת עֲרוֹעֵר שַׁאֲלִי נָס וְנִמְלָטָה
אִמְרִי מַה נִּהְיָתָה׃ הֹבִישׁ מוֹאָב כִּי
חַתַּת הֵילִילוּ וְזַעֲקוּ הַגִּידוּ בְּאַרְנוֹן
כִּי שֹׁדַד מוֹאָב׃ וּמִשְׁפָּט בָּא אֶל
אֶרֶץ הַמִּישׁוֹר אֶל חֹלון וְאֶל יַהְצָה
וְעַל מֵפָעַת׃ וְעַל דִּיבוֹן וְעַל נְבוֹ
וְעַל בֵּית דִּבְלָתָיִם׃ וְעַל קִרְיָתָיִם
וְעַל בֵּית גָּמוּל וְעַל בֵּית מְעוֹן׃ וְעַל
קְרִיוֹת וְעַל בָּצְרָה וְעַל כָּל עָרֵי
אֶרֶץ מוֹאָב הָרְחֹקוֹת וְהַקְּרֹבוֹת׃
נִגְדְּעָה קֶרֶן מוֹאָב וּזְרֹעוֹ נִשְׁבָּרָה
נְאֻם יְהוָה׃ הַשְׁכִּירֻהוּ כִּי עַל יְהוָה
הִגְדִּיל וְסַפַּק מוֹאָב וְנִקְיוֹ וְהָיָה
לִשְׂחֹק גַּם הוּא׃ וְאִם לוֹא הָיָה לְךָ יִשְׂרָאֵל אִם
בַּגַּנָּבִים נִמְצָאָה כִּי מִדֵּי דַבֶּרְךָ בּוֹ תִּתְנוֹדָד׃
עִזְבוּ עָרִים וְשִׁכְנוּ הַסֶּלַע יוֹשְׁבֵי
מוֹאָב וִהְיוּ כְּיוֹנָה תְּקַנֵּן בְּעֶבְרֵי פִּי
פֶּתַח׃ שָׁמַעְנוּ גְאוֹן מוֹאָב גֵּאֶה מְאֹד
גַּבְהוֹ וְגָאוֹנוֹ וְגַאֲוָתוֹ וְרֹם לִבּוֹ וְאַנִי
יָדַעְתִּי נְאֻם יְהוָה עֶבְרָתוֹ וְלֹא כֵן
בַּדָּיו לֹא כֵן עָשׂוּ׃ עַל כֵּן עַל
מוֹאָב אֵילִיל וְלִמוֹאָב כֻּלֹּה אֶזְעָק
אֶל אַנְשֵׁי קִיר חֶרֶשׂ יֵהָגֶה׃ מִבְכִּי
יַעְזֵר אֶבְכֶּה לָךְ גֶּפֶן שִׂבְמָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

נְטִישֹׁתַיִךְ עָבְרוּ יָם עַד יָם יַעְזֵר נָגְעוּ עַל מְקִיצֵךְ וְעַל בְּצִירֵךְ שָׁדֵד

נָפַל וְגֶאֱסַף שִׂמְחָה וְגִיל מִכַּרְמֶל וּמֵאֶרֶץ מוֹאָב וְיַיִן מִיקְבִים הִשְׁבַּתִּי

לֹא יִדְרֹךְ הֵידַד לֹא הֵידַד תְּרוּעָה: מִצְּעַקַת חֶשְׁבּוֹן עַד אֶלְעָלֵה עַד יַהַץ

נָתְנוּ קוֹלָם מִצֹּעַר עַד חֹרֹנַיִם עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָה כִּי גַם מֵי נִמְרִים לְמַשַּׁמּוֹת

יִהְיוּ וְהִשְׁבַּתִּי לְמוֹאָב נְאֻם יְהוָה מַעֲלֶה בָמָה וּמַקְטִיר לֵאלֹהָיו עַל כֵּן

לִבִּי לְמוֹאָב כַּחֲלִלִים יֶהֱמָה וְלִבִּי לַחֲלִלִים יֶהֱמָה אֶל אַנְשֵׁי קִיר חֶרֶשׂ

יִתְרַת עָשָׂה אֲבָדוּ כִּי כָל רֹאשׁ קָרְחָה וְכָל זָקָן גְּרֻעָה עַל כָּל יְדַיִם גְּדוּדֹת

וְעַל מָתְנַיִם שָׂק עַל כָּל גַּגוֹת מוֹאָב וּבְרְחֹבֹתֶיהָ כִּלָּה מִסְפֵּד כִּי שָׁבַרְתִּי

אֶת מוֹאָב כִּכְלִי אֵין חֵפֶץ בּוֹ נְאֻם יְהוָה אֵיךְ כֻּתָּה הֵילִילוּ אֵיךְ הִפְנָה

עֹרֶף מוֹאָב בּוֹשׁ וְהָיָה מוֹאָב לִשְׂחוֹק וְלִמְחִתָּה לְכָל סְבִיבָיו כִּי כֹה אָמַר

יְהוָה הִנֵּה כַנֶּשֶׁר יִדְאֶה וּפָרַשׂ כְּנָפָיו אֶל מוֹאָב נִלְכְּדָה הַקְּרִיוֹת וְהַמְּצָדוֹת

נִתְפָּשָׂה וְהָיָה לֵב גִּבּוֹרֵי מוֹאָב בַּיּוֹם הַהוּא כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה וְנִשְׁמַד מוֹאָב

מֵעָם כִּי עַל יְהוָה הִגְדִּיל כַּחַד וָפַחַת עָלֶיךָ יוֹשֵׁב מוֹאָב נְאֻם יְהוָה

הַנָּס מִפְּנֵי הַפַּחַד יִפֹּל אֶל הַפַּחַת וְהָעֹלֶה מִן הַפַּחַת יִלָּכֵד כִּי אָבִיא

אֵלֶיהָ אֶל מוֹאָב שְׁנַת פְּקֻדָּתָם נְאֻם יְהוָה בְּצֵל חֶשְׁבּוֹן עָמְדוּ מְכֹחַ נָסִים

כִּי אֵשׁ יָצָא מֵחֶשְׁבּוֹן וְלֶהָבָה מִבֵּין סִיחוֹן וַתֹּאכַל פְּאַת מוֹאָב וְקִדְקֹד

בְּנֵי שָׁאוֹן אָוֵי לְךָ מוֹאָב אָבַד עַם כְּמוֹשׁ כִּי לֻקְחוּ בָנֶיךָ בַּשֶּׁבִי וּבְנֹתֶיךָ

בְּשִׁבְיָה וְשַׁבְתִּי שְׁבוּת מוֹאָב

P Propagines tue trāslierūt mare: vsq; ad mare iazer peruenerūt. Super messem tuā et vindemiā tuā predo irruit. S Ablata est leticia & exultatio de carmelo & de terra mo-ab: & vinū de torcularibus sustuli. Nequaq; calcator vue solitū celeuma cātabit. De clamore esebon vsq; eleale & iasa dederūt vocē suā a segor vsq; ad oronaim vitulā conternantē: aque nemrim pessime erūt. Et auferam de moab: ait dominus offerentē in excelsis: & sacrificantē diis eius. Propterea cor meū ad moab quasi tibia resonabit: et cor meum ad viros muri fictilis dabit sonitū tibiarū: qa plus fecit q potuit idcirco perierūt. Oē enim caput caluiciū & oīs barba rasa erit. In cunctis manib; collīgatio: & super oē dorsum cilicīū. Et sup oīa tecta moab & in plateis eius oīs plāctus: qm cōtriui moab sicut vas inutile: ait dominus. Quomodo victa est & vlulauerunt: Quō deiecit ceruicem moab et confusus est: Erit q moab in derisū: et in exemplū oībus in circuitu suo. Hec dicit dñs Ecce q̄si aquila volabit & extēdet alas suas ad moab. Capta est ciuitas & munitiones cōprehēse sūt. Et erit cor fortiū moab in die illa: sicut cor mulieris parturientis. Et cessabit moab esse populus: qm cōtra dñm magnificatus ē. Pauor et fouea & laqueus super te o habitator moab: ait dñs: qui fugerit a facie pauoris cadet in foueā: et qui cōscenderit de fouea capietur laqo. Adducā enim sup moab annū visitationis eorū: ait dñs. In vmbra esebon steterūt de laqo fugientes: qa ignis egressus est de esebō & flāma de medio seon: & deuorauit partem moab & verticem filiorū tumultus. Ve tibi moab Periisti pupule chamos: qa cōprehēsi sunt filii tui & filie tue in captiuitatē. Et cōuertā captiuitatem moab

palmites tui ptrāslierūt mare. ciuitas iazer attigerūt. κλήματά σου διῆλθεν θάλασσαν· πόλις ἰαζὴρ ἥψατο. sup fructū tuū & sup vindemias tuas strages cecidit: cōgregatū ē gaudiū & leticia de carmelo σεν, συνελήφθη χαρμονὴ καὶ εὐφροσύνη ἐκ καρμήλου & de tra moabitide: & vinū i torcularib; tuis mane καὶ ἐκ γῆς μωαβίτιδος, καὶ οἶνον ἐπὶ ληνοῖς σου· πρωὶ Esai. 16.c. nō calcauerūt. neq; vespe fecerunt celeuma a οὐκ ἐπάτησαν· οὐδὲ δείλης οὐκ ἐποίησαν ἀιδὴ ἀπὸ clamore esebon vsq; ad eleale & vsq; iassa. dederūt vo κραυγῆς ἐσεβῶν ἕως ἐλεαλὴ καὶ ἕως ἰασὰ· ἔδωκαν φω cem suam a segor vsq; ad oronaī & vitulam tri- νὴν αὐτῶν ἀπὸ σηγὼρ ἕως ὀρωναῖμ καὶ ἐγγελὰ σελι- mā. qz & aqua nembrim in cōbustionē erit. ἐ σία· ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ νεμβρεὶμ εἰς κατάκαυμα ἔσαι· καὶ pdam moab ait dñs ascendentē sup altare ἀπολῶ γὰρ μωὰβ φησὶν κύριος ἀναβαίνοντα ἐπὶ βωμὸν F & sacrificantē diis eius. ꝓpterea coz mo- καὶ θυσιάζοντα θεοῖς αὐτοῦ· διὰ τοῦτο καρδία τοῦ μω- ab: q̄si tibie resonabunt: & coz meū ad ho ἀβ, ὥσπερ αὐλοὶ βομβήσουσιν, καὶ καρδία μου ἐπ' ἀν mines muri fictilis q̄si tibia resonabit. ideo θρώπους κεὶρ ἁρὰς ὥσπερ αὐλὸς βομβήσει. διὰ τοῦτο q̄ acquisiuit perierūt ab homine oē ca Esai. ἃ περιεποιήσατο ἀπώλετο ἀπὸ ἀνθρώπου πᾶσαν κεφα 15.a. put i oi loco radent & oīs barba rade- λὴν ἐν πάντι τόπῳ ξυρήσονται καὶ πᾶς πώγων ξυρηθήσε- tur. & oēs manus incidētur: & sup oi lumbo ται· καὶ πᾶσαι χεῖρες κόψονται, καὶ ἐπὶ πάσης ὀσφύ- cilitiū: & sup oīa tecta moab & sup os σάκκος, καὶ ἐπὶ πάντων τῶν δωμάτων μωὰβ καὶ ἐπὶ plateis eius. qz cōtriui moab di- ταῖς πλατείαις αὐτῆς· ὅτι συνέτριψα γὰρ μωὰβ φη- cit dñs q̄si vas cui nō est vsus eius. quō ꝓ- σὶν κύριος ὡς ἀγγεῖον οὗ οὐκ ἔστιν χρεία αὐτοῦ· πῶς κα mutauit quō vertit dorsum moab confusa ē & facta ē τήλλαξεν πῶς ἔστρεψεν νῶτον μωὰβ ἠσχύνη καὶ ἐγένετο moab in risum & odium oibus q̄ circuitu μωὰβ εἰς γέλωτα καὶ ἐγγοτήματα πᾶσι τοῖς κύκλῳ G eius. qz sic dixit dñs vt aqla volabit: & αὐτῆς. ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος ὡς ἀετὸς πετάσεται, καὶ extēdet alas suas in moab. capta ē carioth ἐκτενεῖ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ εἰς μωάβ· ἑλήφθη καριὼθ & munitiones capte sunt. & erit cor καὶ τὰ ὀχυρώματα συνελήφθη· καὶ ἔσαι ἡ καρδία τῶν fortium moab in die illa sicut cor mu- δυνατῶν μωὰβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡσεὶ καρδία γυ- lieris ꝓturientis & peribit moab a tur ναικὸς ὠδυνούσης καὶ ἀπολεῖται μωὰβ ἀπὸ ὄ- ba qz dñm magnificata ē. laqus & pauor χλου ὅτι ἐπὶ τὸν κύριον ἐμεγαλύνθη· παγὶς καὶ φόβος & fouea sup te habitantē moab dicit dñs q̄ fuge Esai. καὶ βόθυνος ἐπὶ σὲ καθήμενον μωὰβ λέγει κύριος ὁ φεύ- 24.c. rit a facie pauoris. incidet in fo- γων ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου· ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βό- uea. & cōscēderit de fouea. & cōꝓhende- θυνον· καὶ ὁ ἀναβαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου· καὶ συλληφθήσε- tur in laqueo. qz inducā hec sup moab. in āται ἐν τῇ παγίδι· ὅτι ἐπάξω ταῦτα ἐπὶ μωάβ· ἐν ἐτι no visitatiōis eius dicit dñs: in fibra hoseb steter- αὐτῶ ἐπισκέψεως αὐτῆς λέγει κς̄, ἐν σκιᾷ ἔσεβὰν ἔστά- rūt ab exercitu fugientes: qz ignis egress ē ab he- σαν ἀπὸ δυνάμεως φυγόντες, ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἀπὸ ἔσε sebō. & flāma de medio sion: & deuorauit angulū βών· καὶ φλὸξ ἀπὸ μέσου σεών, καὶ κατέφαγεν τὸν κλίτος moab: & verticē filioꝝ tumulti veh tibi moab: perīsti μωάβ, καὶ τὴν κορυφὴν υἱῶν σαών· οὐαί σοι μωάβ, ἀπώλε pplus camos: qz ceperūt filios tuos & filias το ὁ λαὸς καμώς, ὅτι ἔλαβον τοὺς υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας tuas i captiuitatē. & cōuertā captiuitatē moab σου ἐν αἰχμαλωσίᾳ· καὶ ἐπιστρέψω αἰχμαλωσίαν τοῦ μωάβ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina. | Trãsla.B.Vie. | Tex.heb.biere.xlix. | Pritiua.heb.

in nouissimis diebus: dicit dñs: huc vsq; ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει κύριος· ἕως τούτου κρῖμα τοῦ μωάβ.

"in nouissimis[x]die[b]?:[r]ait [s]dominus.[a] Hucusq; [c]ludicia[b] moab.

יוֹם [x] בָּאַחֲרִית [r] הַיָּמִים [s] נְאֻם [ ] יְהוָה [a] עַד

שָׁפַט [c] הֵנָּה [c] מִשְׁפַּט [b] מוֹאָב׃

Ca.49,

A Υἱοῖς ἀμμὼν οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ υἱοὶ οὐκ ἔστιν τῷ Ισραηλ ἢ κληρονόμος οὐκ ἔστιν αὐτῶν· διατί ἀνείλατο μολχὸμ τὸν γάδ· καὶ ὁ λαὸς αὐτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἐνοικεῖ, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος· καὶ ἀκουτιῶ ἐπὶ ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμὼν πολέμου· καὶ ἔσονται εἰς ἄβαρον καὶ εἰς ἀπώλειαν, καὶ οἱ βωμοὶ αὐτῆς ἐν πυρὶ κατακαυθήσονται καὶ κληρονομήσει Ισραηλ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ λέγει κύριος, ὀλόλυζον ἔσεβων ὅτι ὤλετο γαί· κεκράξατε θυγατέρες ῥαββὰθ περιζώσασθε σάκκους, καὶ ἐπιλαμβάνεσθε καὶ κόψασθε ἐπὶ μολχόμ, ὅτι ἐν αἰχμαλωσίᾳ βαδιοῦνται οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἅμα· ὅτι ἀγαλλιάσῃ ἐν φάραγγι θυγάτηρ τῆς Ιταμίας καὶ πεποιθυῖα ἐπὶ τοῖς θησαυροῖς αὐτῆς, καὶ λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, τίς

B ἥξει πρὸς μέ· ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ σὲ φόβον εἶπεν κύριος παντοκράτωρ ἀπὸ πάντων τῶν διαμενόντων ἀπὸ πάσης τῆς περιοίκου σου καὶ διασπαρήσεσθε ἕκαστος εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ συνάγων τοὺς ἀλωμένους, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν υἱῶν ἀμμὼν, λέγει κύριος·

idumee hec dicit dñs: nõ est vltra sapiẽtia in themã. periit cõsilũ a prudentib⁹ abiit sapiẽtia eor̃. culcat⁹ẽ locus eor̃ in tẽpe q̃ visitaui sup eos::qñ vindemiatores venẽt tibi.nõ relinquẽt tibi reliquias:: qñ fures i nocte imponent manus quasdã. q̃si fures i nocte rapuissent q̃ suffi ceret sibi.

idumee hec dicit dñs: nõ est vltra sapiẽtia in themã: periit cõsilũ a filiis? Inutilis facta ẽ sapiẽtia eorũ. Fugite & terga vertite: descendite in voraginẽ hitatores dedã: qñ pditionẽ esau addũxi sup eũ tp̃s visitatiõis eius. Si vindemiatores venissent sup te: nõ reliquissent racemũ? si fures in nocte rapuissent q̃ suffi ceret sibi. Ego vero discooperui esau: reuelaui abscondita eius & celari nõ potuit: Vastatũ est semẽ eius & frẽs eius & vicini eius & nõ erit. Relinque pupillos tuos: & ego faciã eos viuere & vidue tue in me sperabunt: qa hec dicit dñs: Ecce qbus nõ erat iudiciũ vt biberẽt calicẽ: bibẽtes bibent: & tu quasi innocens relinq̃ris? Non eris innocẽs sed bibẽs bibes. qa pmemetipm iurauí

Ἐν τοῖς ὑιοῖς ἀμμὼν οὕτως εἶπεν κύριος, μὴ υἱοὶ οὐκ ἔστιν τῷ Ισραηλ ἢ κληρονόμος οὐκ ἔστιν αὐτῶν· διατί ἀνείλατο μολχὸμ τὸν γάδ· καὶ ὁ λαὸς αὐτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἐνοικεῖ, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος· καὶ ἀκουτιῶ ἐπὶ ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμὼν πολέμου· καὶ ἔσονται εἰς ἄβαρον καὶ εἰς ἀπώλειαν· καὶ οἱ βωμοὶ αὐτῆς ἐν πυρὶ κατακαυθήσονται καὶ κληρονομήσει Ισραηλ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ λέγει κύριος, ὀλόλυζον ἔσεβων ὅτι ὤλετο γαί· κεκράξατε θυγατέρες ῥαββὰθ περιζώσασθε σάκκους, καὶ ἐπιλαμβάνεσθε καὶ κόψασθε ἐπὶ μολχόμ, ὅτι ἐν αἰχμαλωσίᾳ βαδιοῦνται οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἅμα· ὅτι ἀγαλλιάσῃ ἐν φάραγγι θυγάτηρ τῆς Ιταμίας καὶ πεποιθυῖα ἐπὶ τοῖς θησαυροῖς αὐτῆς, καὶ λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, τίς ἥξει πρὸς μέ· ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ σὲ φόβον εἶπεν κύριος παντοκράτωρ ἀπὸ πάντων τῶν διαμενόντων ἀπὸ πάσης τῆς περιοίκου σου καὶ διασπαρήσεσθε ἕκαστος εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ συνάγων τοὺς ἀλωμένους, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν υἱῶν ἀμμὼν, λέγει κύριος·

לִבְנֵי [b] עַמּוֹן [c] כֹּה [c] אָמַר [ ] יְהוָה [r] הֲבָנִים

אֵין [b] לְיִשְׂרָאֵל [ ] אִם [a] יוֹרֵשׁ [ ] אֵין [m] לוֹ

מַדּוּעַ [ ] יָרַשׁ [b] מַלְכָּם [q] אֶת [r] גָּד [ ] וְעַמּוֹ

בְּעָרָיו [ ] יָשַׁב׃ לָכֵן [r] הִנֵּה [ ] יָמִים [a] בָּאִים

נְאֻם [b] יְהוָה [c] וְהִשְׁמַעְתִּי [a] אֶל [r] רַבַּת [ ] בְּנֵי

עַמּוֹן [b] תְּרוּעַת [b] מִלְחָמָה [k] וְהָיְתָה [ ] לְתֵל

שְׁמָמָה [m] וּבְנֹתֶיהָ [o] בָּאֵשׁ [p] תִּצַּתְנָה [ ]

וְיָרַשׁ [ ] יִשְׂרָאֵל [k] אֶת [ ] יוֹרָשָׁיו [ ] אָמַר [r] יְהוָה׃

הֵילִילִי [ ] חֶשְׁבּוֹן [ ] כִּי [ ] שְׁדֻדָה [ ] עַי [ ] צְעַקְנָה

בְּנוֹת [ ] רַבָּה [ ] הֶחְגִּרְנָה [ ] שַׂקִּים [ ] סְפֹדְנָה [ ]

וְרוּצְנָה [ ] בַּגְּדֵרוֹת [m] כִּי [ ] מַלְכָּם

בַּגּוֹלָה [ ] יֵלֵךְ [ ] כֹּהֲנָיו [ ] וְשָׂרָיו [ ] יַחְדָּיו׃ מַה

תִּתְהַלְלִי [ ] בָּעֲמָקִים [ ] זָב [ ] עֶמְקֵךְ [ ] הַבַּת

הַשּׁוֹבָבָה [ ] הַבֹּטֵחָה [ ] בְּאֹצְרֹתַיִךְ [ ] מִי

יָבֹא [ ] אֵלָיִי [ ] הִנְנִי [ ] מֵבִיא [ ] עָלַיִךְ [ ] פַּחַד

נְאֻם [ ] אֲדֹנָי [ ] יְהוִה [ ] צְבָאוֹת [ ] מִכָּל

סְבִיבָיִךְ [ ] וְנִדַּחְתֶּם [ ] אִישׁ [ ] לְפָנָיו [ ] וְאֵין

מְכַנֵּס [ ] לַנָּדֵד׃ וְאַחֲרֵי [ ] כֵן [ ] אָשִׁיב [ ] אֶת

שְׁבוּת [ ] בְּנֵי [ ] עַמּוֹן [ ] נְאֻם [ ] יְהוָה׃ לֶאֱדוֹם

כֹּה [ ] אָמַר [ ] יְהוָה [ ] צְבָאוֹת [ ] הַאֵין [ ] עוֹד

חָכְמָה [ ] בְּתֵימָן [ ] אָבְדָה [ ] עֵצָה [ ] מִבָּנִים

נִסְרְחָה [ ] חָכְמָתָם׃ נֻסוּ [ ] הָפְנוּ [ ] הֶעְמִיקוּ

לָשָׁבֶת [ ] יוֹשְׁבֵי [ ] דְדָן [ ] כִּי [ ] אֵיד [ ] עֵשָׂו

הֵבֵאתִי [ ] עָלָיו [ ] אֶת [ ] פְּקֻדָּתִיו׃ אִם

בְּצִרִים [ ] בָּאוּ [ ] לָךְ [ ] לֹא [ ] יַשְׁאִירוּ [ ] עוֹלֲלוֹת

אִם [ ] גַּנָּבִים [ ] בַּלַּיְלָה [ ] הִשְׁחִיתוּ [ ] דַּיָּם׃ כִּי

אֲנִי [ ] חִשַּׂפְתִּי [ ] אֶת [ ] עֵשָׂו [ ] גִּלִּיתִי [ ] אֶת

מִסְתָּרָיו [ ] וְנֶחְבָּה [ ] לֹא [ ] יוּכַל [ ] שֹׁדַד

זַרְעוֹ [ ] וְאַחָיו [ ] וּשְׁכֵנָיו [ ] וְאֵינֶנּוּ׃ עָזְבָה

יְתֹמֶיךָ [ ] אֲנִי [ ] אֲחַיֶּה [ ] וְאַלְמְנֹתֶיךָ [ ] עָלַי

תִּבְטָחוּ׃ כִּי [ ] כֹה [ ] אָמַר [ ] יְהוָה [ ] הִנֵּה [ ] אֲשֶׁר

אֵין [ ] מִשְׁפָּטָם [ ] לִשְׁתּוֹת [ ] הַכּוֹס [ ] שָׁתוֹ

יִשְׁתּוֹ [ ] וְאַתָּה [ ] הוּא [ ] נָקֹה [ ] תִּנָּקֶה [ ] לֹא

תִּנָּקֶה כִּי [ ] שָׁתוֹ [ ] תִּשְׁתֶּה׃ כִּי [ ] בִי [ ] נִשְׁבַּעְתִּי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pītiua.heb.Tex.heb.biere.klix. | Trāsla.B.Vie. | Trās.Gre.lxx.cū iter.latina.

כִּי אִם יְהוָה נִכְשְׁפָה לְהַחֲרִפָה לְחֹרֶב שָׁמֵם
dicit dñs: q in inuiū τ in opprobriū τ in λέγει κύριος, ὅτι εἰς ἄβατον καὶ εἰς ὀνειδισμόν, καὶ εἰς
dicit dñs:q i solitudinē et in opprobriū & in de= ſertū & in maledictionē erit bosra: & oēs ciuita
maledictionē eris i medio ei. τ oēs ciuitates eius καταράν ἔσῃ ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς
tes eius erunt in ſolitu= dines ſempiternas. Au= ditum audiui a domi= no: τ nuncios in gētes miſit: congregamini
erunt deſerte in eknū. auditū audiui a domi ἔσονται ἔρημοι εἰς τὸν αἰῶνα. ἀκοὴν ἤκουσα παρὰ κυ=
ρίου, καὶ ἀγγέλους εἰς ἔθνη ἀπέσταλεν, συναχθῆτε
τ venite ꝯ eam: ſurgite in= plium. ecce puū dedi te in gētibus: cōtemptibilem in
καὶ παραγίνεσθε εἰς αὐτήν, ἀνάστητε εἰς πόλεμον. ἰδοὺ μικρὸν δέδωκά σε ἐν ἔθνεσιν, ἐξουθενημένον ἐν
hoibus. illuſio tua agreſſa eſt te temeritas cor= dis tui habitauit foramina petrae. apprēdit
ἀνθρώποις. παιγνία σου ἐπῆρέν σοι ἀλαζονείαν καρ= δίας σου κατέλυσεν τρυμαλιὰς πετρῶν. συνέλαβεν
fortitudinē collis excelſi: qm ſi exaltauerī q̄ſi aq̄la ni= dū tuū dicit dñs: inde detrahā te τ erit idu= mea in inuiū. ois ptranſiens in eam
ἰσχὺν βουνοῦ ὑψηλοῦ, ὅτι ἐὰν ὑψώσῃς ὡσεὶ ἀετὸς νοσ= σιὰ σου λέγει κύριος, ἐκεῖθεν καθελῶ σε καὶ ἔσῃ ἡ ἰδοὺ Esai. 47.c. Bibdie i.d. D
μαία εἰς ὄβατον. πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐπ' αὐτὴν
ſtupebit τ ſibilabit ſup oēm plagā eius. ſi= cut ſubuerſa eſt ſodoma τ gomorra τ vicine
ἐκπάγήσεται καὶ συριεῖ ἐπὶ πᾶσαν τὴν πληγὴν αὐτῆς. ὡσ= περ κατεστράφη σόδομα καὶ γόμορρα καὶ αἱ πλησί=
ei ait dñs: non ſedebit illic homo τ non habitabit illic filꝰ hois. ecce ſicut leo aſce= det de medio iordanis in locū robuſtū: q
οι αὐτῆς εἶπεν κύριος, οὐ μὴ καθίσῃ ἐκεῖ ἄνθρωπος καὶ οὐ μὴ ἐνοικήσῃ ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου. ἰδοὺ ὡσεὶ λέων ἀνα=
βήσεται ἐκ μέσου τοῦ ἰορδάνου εἰς τὸ ἴσον αὐλάμ, ὅτι
cito ꝑſequar eos ab ea τ iuuenes in ea inſtituite. q̄ ds ſicut ego: τ ds reſiſtet mihi: τ
ταχὺ ἐκδιώξω αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς νεανίσκους ἐπ' αὐτῆς
q̄ ds iſte paſtor q̄ ſtabit ante faciem meā: ꝓpte= rea audite conſiliū dñi q̄ cōſuluit ſup idume= am: τ cogitationē eius quā cogitauit ſup habi=
τίς οὗτος ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου; διὰ τοῦ= το ἀκούσατε βουλὴν κυ῾ ἣν ἐβουλεύσατο ἐπὶ τὴν Ἰδουμαί=
tantes themā: ſi nō comeſta fuerit minima ouium: ſi nō ſpinis ſit plēa ſup eos habitatio eo=
αν, καὶ λογισμὸν αὐτοῦ ὃν ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς κατοι= κοῦντας Θαιμάν, ἐὰν μὴ συνῳθῶσιν τὰ ἐλάχιστα τῶν
προβάτων, ἐὰν μὴ βατωθῶ ἐπ' αὐτοὺς κατάλυσις αὐ=
rū: a voce ruine eoꝝ cōmota ē tra: clamoꝝ in mari audit ē. ecce ſicut aq̄la aſcendet
τῶν, ἀπὸ φωνῆς πτώσεως αὐτῶν ἐσείσθη ἡ γῆ, κραυγὴ
tuꝰ in mari audit ē. ecce ſicut aq̄la aſcendet
σου ἐν θαλάσσῃ ἠκούσθη. ἰδοὺ ὡσεὶ ἀετὸς ἀναβήσεται
τ videbit τ expandet alas ſup munitiões e= ius: τ erit coꝝ fortiū idumee in
καὶ ὄψεται καὶ ἐκτενεῖ τὰς πτέρυγας ἐπ' ὀχυρώματα αὐ= τῆς, καὶ ἔσται ἡ καρδία τῶν ἰσχυρῶν τῆς Ἰδουμαίας ἐν τῇ
die illa q̄ſi coꝝ mulieris parturiēti. damꝰ ſco cōfuſa eſt emath τ arphad: q audituꝫ malū
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς καρδία γυναικὸς ὠδινούσης. τῇ δαμα= σκῷ κατῃσχύνθη ἡμὰθ καὶ ἡ ἀρφάδ, ὅτι ἀκοὴν πονηρὰν ἤ=
audieſt. obſtupueſt: irati ſunt: quieſcere non po= terūt. diſſoluta ē damaſcꝰ. verſa eſt in fugā. tremoꝝ
κουσαν. ἐξέστησαν, ἐθυμώθησαν, ἀναπαύσασθαι οὐ μὴ δύ= νωνται. ἐξελύθη δαμασκός. ἀπεστράφη εἰς φυγήν. τρόμος
apprehēdit eam. āguſtia τ dolores tenueſt eam q̄ſi pturientē. quō nō dereliquit ciuitatē laudabilē
ἐπελάβετο αὐτῆς. στενώσεις καὶ ὠδῖναι κατεῖχον αὐτὴν ὡσεὶ ὠδίνουσαν. πῶς οὐχὶ ἐγκατέλιπεν πόλιν αἰνὴν
villā dilectā: ꝓpterea cadent iuuenes in plateis tuis. τ oēs viri bellatores tui cadent in die illa ait
κώμην ἠγαπημένην; διὰ τοῦτο πεσοῦνται νεανίσκοι ἐν πλατείαις σου. καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταί
σου πεσοῦνται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ φησὶν

הִנֵּה כַּאֲרִיֵה יַעֲלֶה מִגְאוֹן יַרְדֵּן אֶל נְוֵה אֵיתָן כִּי אַרְגִּיעָה
ecce ſicut leo aſcendet de ſuperbia iordanis ad pulchritudi= nē robuſtā: quia ſubito currere faciā eum ad illā.
ἰδοὺ ὡσεὶ λέων ἀναβήσεται ἐκ τῆς ὑπερηφανείας τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν ὡραῖον αὐλάμ, ὅτι
cito ꝑſequar eos ab ea τ iuuenes in ea inſtituite. q̄ ds ſicut ego: τ ds reſiſtet mihi: τ
ταχὺ ἐκδιώξω αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς νεανίσκους ἐπ' αὐτῆς
q̄ ds iſte paſtor q̄ ſtabit ante faciem meā: ꝓpte= rea audite conſiliū dñi q̄ cōſuluit ſup idume= am: τ cogitationē eius quā cogitauit ſup habi=
τίς οὗτος ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου; διὰ τοῦ= το ἀκούσατε βουλὴν κυ῾ ἣν ἐβουλεύσατο ἐπὶ τὴν Ἰδουμαί=
tantes themā: ſi nō comeſta fuerit minima ouium: ſi nō ſpinis ſit plēa ſup eos habitatio eo=
αν, καὶ λογισμὸν αὐτοῦ ὃν ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς κατοι= κοῦντας θαιμάν, ἐὰν μὴ συνῳθῶσιν τὰ ἐλάχιστα τῶν
προβάτων, ἐὰν μὴ βατωθῶ ἐπ' αὐτοὺς κατάλυσις αὐ=
rū: a voce ruine eoꝝ cōmota ē tra: clamoꝝ in mari audit ē. ecce ſicut aq̄la aſcendet
τῶν, ἀπὸ φωνῆς πτώσεως αὐτῶν ἐσείσθη ἡ γῆ, κραυγὴ
tuꝰ in mari audit ē. ecce ſicut aq̄la aſcendet
σου ἐν θαλάσσῃ ἠκούσθη. ἰδοὺ ὡσεὶ ἀετὸς ἀναβήσεται
τ videbit τ expandet alas ſup munitiões e= ius: τ erit coꝝ fortiū idumee in
καὶ ὄψεται καὶ ἐκτενεῖ τὰς πτέρυγας ἐπ' ὀχυρώματα αὐ= τῆς, καὶ ἔσται ἡ καρδία τῶν ἰσχυρῶν τῆς Ἰδουμαίας ἐν τῇ
die illa q̄ſi coꝝ mulieris parturiēti. damꝰ ſco cōfuſa eſt emath τ arphad: q audituꝫ malū
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς καρδία γυναικὸς ὠδινούσης. τῇ δαμα= σκῷ κατῃσχύνθη ἡμὰθ καὶ ἡ ἀρφάδ, ὅτι ἀκοὴν πονηρὰν ἤ=
audieſt. obſtupueſt: irati ſunt: quieſcere non po= terūt. diſſoluta ē damaſcꝰ. verſa eſt in fugā. tremoꝝ
κουσαν. ἐξέστησαν, ἐθυμώθησαν, ἀναπαύσασθαι οὐ μὴ δύ= νωνται. ἐξελύθη δαμασκός. ἀπεστράφη εἰς φυγήν. τρόμος
apprehēdit eam. āguſtia τ dolores tenueſt eam q̄ſi pturientē. quō nō dereliquit ciuitatē laudabilē
ἐπελάβετο αὐτῆς. στενώσεις καὶ ὠδῖναι κατεῖχον αὐτὴν ὡσεὶ ὠδίνουσαν. πῶς οὐχὶ ἐγκατέλιπεν πόλιν αἰνὴν
villā dilectā: ꝓpterea cadent iuuenes in plateis tuis. τ oēs viri bellatores tui cadent in die illa ait
κώμην ἠγαπημένην; διὰ τοῦτο πεσοῦνται νεανίσκοι ἐν πλατείαις σου. καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταί
σου πεσοῦνται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ φησὶν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla. gre. lxx. cũ iter. latina.	Trãsla. B. Vie.	Tex. heb. hiere. tlit.	Pritiua. heb.
dñs exercituũ: τ succendã ignẽ in muro damasci: τ deuorabit biuia filij ader. cedar τ regine aule quã pcussit nabuchodonosor rex babylonis. sic dixit dñs: surgite ad cedar: τ pcutite filios orientis. tabernacla eox: τ oues eox capient. vestimẽta eox: τ oia vasa eox τ camelos eox tollent sibi. τ vocate sup eos pditionẽ in circuitu. fugite valde pfũde hitasti in sessionẽ se dentes in aula dicit dñs: q̃ cõsuluit nabuchodonosor rex babylonis cõsilium vos cogitauit ꝓsurge ascende ad gentẽ quietam sedentem in refrigeriũ dñs nõ sunt por te: nõ vectes soli hitabunt. τ erũt cameli eox in direptionẽ. τ multitudo pecoꝝ eox in pditionẽ. τ vẽtilabo eos oi vento attonsos aũ faciem eox ex omni parte eox afferã interitũ eox ait dñs: τ erit aula ꝓmptio structionũ τ inuia vsq̃ in eternũ non sedebit ibi homo: τ non hitabit ibi filius hoinis. τ factũ est verbũ dñi ad hieremiã p phetã aduersũ elam: in ꝓncipio regni sedechie regis iuda dicẽs: hec dicit dñs exercituũ: ecce ego cõfringã arcũ elam ꝓncipiũ potẽtie eox τ inducã sup elam quattuor ventos a q̃ttuor flumitanis celi: τ dispgam in oib ventis istis τ nõ erit gens q̃ nõ veniet illuc expulsi eox ad dentes in aula dicit dñs: q̃ cõsuluit nabuchodonosor rex babylonis cõsilium vos cogitauit ꝓsurge ascende ad gentẽ quietam sedentem in refrigeriũ dñs nõ sunt por tes: nõ vectes soli hitabunt. τ erũt cameli eox in direptionẽ. τ multitudo pecoꝝ eox in pditionẽ. τ vẽtilabo eos oi vento attonsos aũ faciem eox ex omni parte eox afferã interitũ eox ait dñs: τ erit aula ꝓmptio structionũ τ inuia vsq̃ in eternũ non sedebit ibi homo: τ non hitabit ibi filius hoinis. τ factũ est verbũ dñi ad hieremiã p phetã aduersũ elam: in ꝓncipio regni sedechie regis iuda dicẽs: hec dicit dñs exercituũ: ecce ego cõfringã arcũ elam ꝓncipiũ potẽtie eox inducã sup elam quattuor ventos a q̃ttuor flumitanis celi: τ dispgam in oib ventis istis τ nõ erit gens q̃ nõ veniet illuc expulsi eox ad dentes in aula dicit dñs: q̃ cõsuluit nabuchodonosor rex babylonis cõsilium vos cogitauit ꝓsurge ascende ad gentẽ quietam sedentem in refrigeriũ dñs nõ sunt por tes: nõ vectes soli hitabunt. τ erũt cameli eox in direptionẽ. τ multitudo pecoꝝ eox in pditionẽ. τ vẽtilabo eos oi vento attonsos aũ faciem eox ex omni parte eox afferã interitũ eox ait dñs: τ erit aula ꝓmptio structionũ τ inuia vsq̃ in eternũ non sedebit ibi homo: τ non hitabit ibi filius hoinis. τ factũ est verbũ dñi ad hieremiã p	dñs exercituum. Et succendam ignem in muro damasci & deuorabit mnia benadab. ∞∞∞∞∞ Ad cedar & ad regna asor: que percussit ∞ nabuchodonosor rex babylonis. Hec dicit ∞∞ dñs. Surgite & ascendite ad cedar: & vastate ∞ filios orientis. Tabernacula eorũ & greges eorũ capiẽt: pelles eox & oia vasa eorũ & camelos eorum tollent sibi: & vocabunt sup eos formidinẽ in circuitu eius. Fugite abite vehemẽter: in voraginibus sedete qui habitatis asor ait dñs. Iniit enĩ cõtra vos nabucho donosor rex babylonis consiliũ: & cogitauit aduersus vos cogitationes. Cõsurgite & ascendite ad gentẽ quietã & habitantẽ cõfideter ait dñs. Nõ ostia nec vectes eis soli habitãt. Et erũt cameli eorũ in direptionẽ et multitudo iumẽtorũ in pdã: & dispergã eos in oẽm vẽtũ q̃ sũt attõsi in comã: & ex oi cõfinio eox adducã interitũ sup eos ait dñs. Et erit asor in habitaculũ draconũ deserta vsq̃ in eternũ. Non manebit ibi vir: nec incolet cam filius hominis. Quod factũ est verbum domini ad hieremiã prophetã adversus elam in principio regni sedechie regis iuda dicens. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ Hec dicit dñs exercitum. Ecce ego confringã arcum elam & summã fortitudinem eorum. ∞ Et inducam super elam quattuor ventos ∞∞∞ a quattuor plagis celi & ventilabo eos ∞∞∞∞ in omnes ventos istos: & non erit ∞∞∞∞∞∞∞∞ gens ad quam non perueniant profugi ∞∞∞∞∞ elam. Et pauere faciam elam coram ∞∞∞∞∞∞∞ inimicis suis: & in cõspectu q̃rentiũ animã eorũ: & adducã super eos malum: iram furoris mei ∞ dicit dominus: & mittã post eos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ gladium: donec consumam eos: & ponam ∞ solium meum in elam: & perdam inde reges & principes: ait dominus. In nouissimis autẽ	יְצִאת הָמָה יְהוָה צְבָאוֹת וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת דַּמֶּשֶׂק וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת בֶּן הֲדָד׃ לְקֵדָר וְלַמַּמְלְכוֹת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל כֹּה אָמַר יְהוָה קוּמוּ עֲלוּ אֶל קֵדָר וְשָׁדְדוּ אֶת בְּנֵי קֶדֶם׃ יְרִיעוֹתֵיהֶם וְכָל כֵּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מָגוֹר מִסָּבִיב׃ נֻסוּ נְדוּ מְאֹד הֶעְמִיקוּ לָשֶׁבֶת יוֹשְׁבֵי חָצוֹר נְאֻם יְהוָה כִּי יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עֵצָה וְחָשַׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה׃ קוּמוּ עֲלוּ אֶל גּוֹי שֹׁלֵו יוֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם יְהוָה לֹא דְלָתַיִם וְלֹא בְרִיחַ לוֹ בָּדָד יִשְׁכֹּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלֵּיהֶם לָבַז וַהֲמוֹן מִקְנֵיהֶם לְשָׁלָל וְזֵרִתִּים לְכָל רוּחַ קְצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל עֲבָרָיו אָבִיא אֵת אֵידָם נְאֻם יְהוָה וְהָיְתָה חָצוֹר לְמָעוֹן תַּנִּים שְׁמָמָה עַד עוֹלָם לֹא יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן אָדָם׃ אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל עֵילָם בְּרֵאשִׁית מַלְכוּת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי שֹׁבֵר אֶת קֶשֶׁת עֵילָם רֵאשִׁית גְּבוּרָתָם׃ וְהֵבֵאתִי אֶל עֵילָם אַרְבַּע רוּחוֹת מֵאַרְבַּע קְצוֹת הַשָּׁמַיִם וְזֵרִתִּים לְכָל הָרוּחוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִהְיֶה גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא שָׁם נִדְחֵי עֵילָם׃ וְהַחַתִּתִי אֶת עֵילָם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם וְלִפְנֵי מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם רָעָה אֶת חֲרוֹן אַפִּי נְאֻם יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ וְשַׂמְתִּי כִסְאִי בְּעֵילָם וְהַאֲבַדְתִּי מִשָּׁם מֶלֶךְ וְשָׂרִים נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיָה בְּאַחֲרִית	יְהוָה צְבָאוֹת וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת דַּמֶּשֶׂק וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת בֶּן הֲדָד׃ לְקֵדָר וְלַמַּמְלְכוֹת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל כֹּה אָמַר יְהוָה קוּמוּ עֲלוּ אֶל קֵדָר וְשָׁדְדוּ אֶת בְּנֵי קֶדֶם׃ יְרִיעוֹתֵיהֶם וְכָל כֵּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מָגוֹר מִסָּבִיב׃ נֻסוּ נְדוּ מְאֹד הֶעְמִיקוּ לָשֶׁבֶת יוֹשְׁבֵי חָצוֹר נְאֻם יְהוָה כִּי יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עֵצָה וְחָשַׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה׃ קוּמוּ עֲלוּ אֶל גּוֹי שֹׁלֵו יוֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם יְהוָה לֹא דְלָתַיִם וְלֹא בְרִיחַ לוֹ בָּדָד יִשְׁכֹּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלֵּיהֶם לָבַז וַהֲמוֹן מִקְנֵיהֶם לְשָׁלָל וְזֵרִתִּים לְכָל רוּחַ קְצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל עֲבָרָיו אָבִיא אֵת אֵידָם נְאֻם יְהוָה וְהָיְתָה חָצוֹר לְמָעוֹן תַּנִּים שְׁמָמָה עַד עוֹלָם לֹא יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן אָדָם׃ אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל עֵילָם בְּרֵאשִׁית מַלְכוּת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי שֹׁבֵר אֶת קֶשֶׁת עֵילָם רֵאשִׁית גְּבוּרָתָם׃ וְהֵבֵאתִי אֶל עֵילָם אַרְבַּע רוּחוֹת מֵאַרְבַּע קְצוֹת הַשָּׁמַיִם וְזֵרִתִּים לְכָל הָרוּחוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִהְיֶה גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא שָׁם נִדְחֵי עֵילָם׃ וְהַחַתִּתִי אֶת עֵילָם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם וְלִפְנֵי מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם רָעָה אֶת חֲרוֹן אַפִּי נְאֻם יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ וְשַׂמְתִּי כִסְאִי בְּעֵילָם וְהַאֲבַדְתִּי מִשָּׁם מֶלֶךְ וְשָׂרִים נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיָה בְּאַחֲרִית	יְצִאת הָמָה יְהוָה צְבָאוֹת וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת דַּמֶּשֶׂק וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת בֶּן הֲדָד׃ לְקֵדָר וְלַמַּמְלְכוֹת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל כֹּה אָמַר יְהוָה קוּמוּ עֲלוּ אֶל קֵדָר וְשָׁדְדוּ אֶת בְּנֵי קֶדֶם׃ יְרִיעוֹתֵיהֶם וְכָל כֵּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מָגוֹר מִסָּבִיב׃ נֻסוּ נְדוּ מְאֹד הֶעְמִיקוּ לָשֶׁבֶת יוֹשְׁבֵי חָצוֹר נְאֻם יְהוָה כִּי יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עֵצָה וְחָשַׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה׃ קוּמוּ עֲלוּ אֶל גּוֹי שֹׁלֵו יוֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם יְהוָה לֹא דְלָתַיִם וְלֹא בְרִיחַ לוֹ בָּדָד יִשְׁכֹּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלֵּיהֶם לָבַז וַהֲמוֹן מִקְנֵיהֶם לְשָׁלָל וְזֵרִתִּים לְכָל רוּחַ קְצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל עֲבָרָיו אָבִיא אֵת אֵידָם נְאֻם יְהוָה וְהָיְתָה חָצוֹר לְמָעוֹן תַּנִּים שְׁמָמָה עַד עוֹלָם לֹא יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן אָדָם׃ אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל עֵילָם בְּרֵאשִׁית מַלְכוּת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי שֹׁבֵר אֶת קֶשֶׁת עֵילָם רֵאשִׁית גְּבוּרָתָם׃ וְהֵבֵאתִי אֶל עֵילָם אַרְבַּע רוּחוֹת מֵאַרְבַּע קְצוֹת הַשָּׁמַיִם וְזֵרִתִּים לְכָל הָרוּחוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִהְיֶה גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא שָׁם נִדְחֵי עֵילָם׃ וְהַחַתִּתִי אֶת עֵילָם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם וְלִפְנֵי מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם רָעָה אֶת חֲרוֹן אַפִּי נְאֻם יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ וְשַׂמְתִּי כִסְאִי בְּעֵילָם וְהַאֲבַדְתִּי מִשָּׁם מֶלֶךְ וְשָׂרִים נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיָה בְּאַחֲרִית	יְצִאת הָמָה יְהוָה צְבָאוֹת וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת דַּמֶּשֶׂק וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת בֶּן הֲדָד׃ לְקֵדָר וְלַמַּמְלְכוֹת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל כֹּה אָמַר יְהוָה קוּמוּ עֲלוּ אֶל קֵדָר וְשָׁדְדוּ אֶת בְּנֵי קֶדֶם׃ יְרִיעוֹתֵיהֶם וְכָל כֵּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מָגוֹר מִסָּבִיב׃ נֻסוּ נְדוּ מְאֹד הֶעְמִיקוּ לָשֶׁבֶת יוֹשְׁבֵי חָצוֹר נְאֻם יְהוָה כִּי יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עֵצָה וְחָשַׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה׃ קוּמוּ עֲלוּ אֶל גּוֹי שֹׁלֵו יוֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם יְהוָה לֹא דְלָתַיִם וְלֹא בְרִיחַ לוֹ בָּדָד יִשְׁכֹּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלֵּיהֶם לָבַז וַהֲמוֹן מִקְנֵיהֶם לְשָׁלָל וְזֵרִתִּים לְכָל רוּחַ קְצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל עֲבָרָיו אָבִיא אֵת אֵידָם נְאֻם יְהוָה וְהָיְתָה חָצוֹר לְמָעוֹן תַּנִּים שְׁמָמָה עַד עוֹלָם לֹא יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן אָדָם׃ אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל עֵילָם בְּרֵאשִׁית מַלְכוּת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי שֹׁבֵר אֶת קֶשֶׁת עֵילָם רֵאשִׁית גְּבוּרָתָם׃ וְהֵבֵאתִי אֶל עֵילָם אַרְבַּע רוּחוֹת מֵאַרְבַּע קְצוֹת הַשָּׁמַיִם וְזֵרִתִּים לְכָל הָרוּחוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִהְיֶה גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא שָׁם נִדְחֵי עֵילָם׃ וְהַחַתִּתִי אֶת עֵילָם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם וְלִפְנֵי מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם רָעָה אֶת חֲרוֹן אַפִּי נְאֻם יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ וְשַׂמְתִּי כִסְאִי בְּעֵילָם וְהַאֲבַדְתִּי מִשָּׁם מֶלֶךְ וְשָׂרִים נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיָה בְּאַחֲרִית	יְצִאת הָמָה יְהוָה צְבָאוֹת וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת דַּמֶּשֶׂק וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת בֶּן הֲדָד׃ לְקֵדָר וְלַמַּמְלְכוֹת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל כֹּה אָמַר יְהוָה קוּמוּ עֲלוּ אֶל קֵדָר וְשָׁדְדוּ אֶת בְּנֵי קֶדֶם׃ יְרִיעוֹתֵיהֶם וְכָל כֵּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם מָגוֹר מִסָּבִיב׃ נֻסוּ נְדוּ מְאֹד הֶעְמִיקוּ לָשֶׁבֶת יוֹשְׁבֵי חָצוֹר נְאֻם יְהוָה כִּי יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל עֵצָה וְחָשַׁב עֲלֵיכֶם מַחֲשָׁבָה׃ קוּמוּ עֲלוּ אֶל גּוֹי שֹׁלֵו יוֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם יְהוָה לֹא דְלָתַיִם וְלֹא בְרִיחַ לוֹ בָּדָד יִשְׁכֹּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלֵּיהֶם לָבַז וַהֲמוֹן מִקְנֵיהֶם לְשָׁלָל וְזֵרִתִּים לְכָל רוּחַ קְצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל עֲבָרָיו אָבִיא אֵת אֵידָם נְאֻם יְהוָה וְהָיְתָה חָצוֹר לְמָעוֹן תַּנִּים שְׁמָמָה עַד עוֹלָם לֹא יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא יָגוּר בָּהּ בֶּן אָדָם׃ אֲשֶׁר הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל עֵילָם בְּרֵאשִׁית מַלְכוּת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי שֹׁבֵר אֶת קֶשֶׁת עֵילָם רֵאשִׁית גְּבוּרָתָם׃ וְהֵבֵאתִי אֶל עֵילָם אַרְבַּע רוּחוֹת מֵאַרְבַּע קְצוֹת הַשָּׁמַיִם וְזֵרִתִּים לְכָל הָרוּחוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא יִהְיֶה גּוֹי אֲשֶׁר לֹא יָבוֹא שָׁם נִדְחֵי עֵילָם׃ וְהַחַתִּתִי אֶת עֵילָם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם וְלִפְנֵי מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם רָעָה אֶת חֲרוֹן אַפִּי נְאֻם יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ וְשַׂמְתִּי כִסְאִי בְּעֵילָם וְהַאֲבַדְתִּי מִשָּׁם מֶלֶךְ וְשָׂרִים נְאֻם יְהוָה׃ וְהָיָה בְּאַחֲרִית

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Ter.heb.hiere.l.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũiter.latina.
יוֹם שׁוּב	הַיָּמִים אֲשׁוּב אֶת שְׁבוּת עַמִּי יְאָם	dieb⁹ reuerti faciã⁹ captiuos⁵ elam⁹ dicit⁶ dñs.	diebus ꝙuertã captiuitatẽ elam dicit dñs.
שָׁם דָּבָר	יְהוָה: הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר		ἡμερῶν ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αἰλὰμ λέγει κύριος.
Cap.l.	יְהוָה אֶל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא: הַגִּידוּ	U Erbum ⁹ quod⁶ locutus est ⁹ dñs⁵ de⁴ babylone & de terra chaldeoꝝ in manu hieremie ᵖphete. Annũciate in gẽtib⁹ & auditũ facite. Leuate signũ predicate: & nolite celare dicite. Capta est babylon: cõfusus est bel: victus est marodach. Cõfusa sũt oia sculptilia eorũ: supata sunt idola eorũ. Quã ascẽdet cõtra eã gens ab aqlone: qꝝ ponet terrã eiꝰ in solitudinẽ: & nõ erit qui habitet in ea ab homine vsq; ad pecus: moti sunt et abierũt. In dieb⁹ illis & in tẽpore illo ait dñs: venient filii israel ipsi & filii iuda simul. Ambulantes & flentes ppe rabunt & dominũ deum suum querent. In sion interrogabũt viã: huc facies eorũ ꝙuenit & apponẽtur ad dñm fedus sempiternũ: qđ nulla ob liuione delebitur. Grex pditus factus est ppl⁹ me⁹: pastores eorũ seduxerũt eos: fecerũtqꝫ vagari in mõtibus. De mõte in collẽ transierũt: obliti sũt cubilis sui. Oẽs qui inuenerũt comederũt eos & hostes eorũ dixerunt. Nõ peccauim⁹ p eoꝙ peccauerũt dñõ decori iustitie & expectatõi patrũ eoꝝ dño. Recedite ḋ medio babylõis & ḋ tra chaldeoꝝ egredimini & estote qsi hedi añ greges. Quã ecce ego ꝙ suscitabo & adducã in babylonẽ cõgregationẽ gentiũ magnarũ de terra aqlonis & ppabũtur aduersus eã: et inde capietur. Sagitta ei⁹ qsi viri fortis interfectoris nõ reuertetur vacua. Et erit chaldea in pdã: oẽs vastãtes eã replebũtur: ait dñs. Quã ex ultatis & magna loqmini diripiẽtes hereditatẽ meã: qm effusi estis sicut vituli sup herbã & mugistis sicut tauri. Cõfusa est mr vra nimis & adeqta puluerit qꝫ genuit vos. Ecce nouissima erit in gẽtib⁹: & deserta inuia & arens. Abi ira dñi nõ hitabitur sed redigetur tota in solitudinẽ. Oisq trãsibit p babylonẽ stupebit & sibilabit sup vniuersis plagis eius. Preparamini	ὑμέρων ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αἰλὰμ λέγει κύριος. C.50. A Λόγος οὗν ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ Βαβυλῶνα καὶ ἐπὶ γῆν χαλδαίων ἐν χειρὶ ἱερεμίου τοῦ προφήτου, ἀναγγείλατε ἐν ἔθνεσιν καὶ ἀκουσάτω πᾶσα ἡ γῆ καὶ ἀκουσάτω καὶ μὴ κρύψητε, εἴπατε ἑάλωκεν Βαβυλών, κατῃσχύνθη Βήλ, συνετρίβη μαιροδάχ, κατῃσχύνθησαν τὰ γλυπτὰ αὐτῶν, συνετρίβη τὰ εἴδωλα αὐτῶν ὅτι ἀνέβη ἐπ' αὐτὴν ἔθνος ἀπὸ βορρᾶ. οὗτος θήσει τὴν γῆν αὐτῆς εἰς ἀφανισμὸν καὶ οὐκ ἔσται ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους: moti sunt et abierunt: in diebus illis et in tẽpe illo ait dñs veniẽt filii israel ipsi et filii iuda simul ambulantes et flentes ibunt et dñm deũ suũ ꝙrent vsq; ad sion interrogabũt viã. sic enim faciem suã dabũt et venient et apponẽtur ad dñm fedus sempiternũ qđ nulla obliuione delebitur. Grex pditus factus est ppl⁹ me⁹ pastores eorũ seduxerũt eos: in mõtibus abierũt: de mõte in collem abierũt: obliti sunt cubilis sui. oẽs inueniẽtes eos comederũt eos. hostes eorũ dixerũt: nõ peccauimus eo ꝙ peccauerũt dño. pascua iustitie et expectatio patrũ eorũ dñs. recedite de medio babylonis et de tra chaldeoꝝ et egredimini et estote qsi dracones ante faciem ouium. qm ecce ego suscito sup babylonẽ congregationẽ gentiũ magnarũ de tra aqlonis et dirigent acie ei: inde capietur qsi iaculũ pugnatoris prudẽtis nõ reuertetur vacuũ. et erit chaldea in pdam: omnes vastantes eam replebuntur ait dñs: qm exultatis et gliamini diripientes hereditatẽ meã qm lasciuitis sicut vitule in herba et cornu pinguium sicut tauri. cõfusa est mr vra nimis erubuit confusione. ecce nouissima gentium deserta et inuia et arens. ab ira dñi nõ hitabitur. et erit in desolationẽ omnis. et omnis plaga super omnem plagam eius. Preparate acie	ἀπὸ ὀργῆς κυρίου οὐ κατοικηθήσεται. καὶ ἔσται εἰς ἀφανισμὸν οἷς. τ οἷς πτᾶσιες p babylonẽ stupebit C πᾶσα. καὶ πᾶς ὁ διοδεύων διὰ Βαβυλῶνος σκυθρωπάσει τ sibilabit sup oẽm plagam eius. pparate acie καὶ συριεῖ ἐπὶ πᾶσαν τὴν πληγὴν αὐτῆς. παρατάξασθε
יוֹם שׁוּב	יְהוָה: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָבֹאוּ הֵמָּה		
בּוֹא	וּבְנֵי יְהוּדָה יַחְדָּו הָלוֹךְ וּבָכוֹ יֵלֵכוּ		
הָלַךְ בָּכָה	וְאֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם יְבַקֵּשׁוּ: צִיּוֹן		
בָּקַשׁ	יִשְׁאֲלוּ דֶּרֶךְ הֵנָּה פְּנֵיהֶם בָּאוּ וְנִלְווּ		
שָׁאַל בָּנָה	אֶל יְהוָה בְּרִית עוֹלָם לֹא תִשָּׁכֵחַ:		
לָוָה בְּרִית	עַמִּי רֹעִים תָּעוּ הֱתְעוּם		
עָלַם שָׁכַח	הָרִים שִׁבָּנוּם מֵהַר אֶל גִּבְעָה הָלְכוּ		
רָעָה תָּעָה	שָׁכְחוּ רִבְצָם: כָּל מוֹצְאֵיהֶם אֲכָלוּם		
שׁוּב	וְצָרֵיהֶם אָמְרוּ לֹא נֶאְשָׁם		
מָצָא	אֲשֶׁר חָטְאוּ לַיהוָה נְוֵה צֶדֶק וּמִקְוֵה		
צוּר אָשַׁם	אֲבוֹתֵיהֶם יְהוָה: נְדוּ מִתּוֹךְ בָּבֶל		
תָּחַת	וּמֵאֶרֶץ כַּשְׂדִּים יְצֵאוּ וִהְיוּ כִּעַתּוּדִים		
רָחַל	לִפְנֵי צֹאן כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מֵעִיר		
עָתַד	וּמַעֲלֶה עַל בָּבֶל קְהַל גּוֹיִם גְּדוֹלִים		
עוּר	מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְעָרְכוּ לָהּ מִשָּׁם תִּלָּכֵד		
עָלָה	חִצָּיו גִּבּוֹר מַשְׁכִּיל לֹא יָשׁוּב		
צָפַן לָכַד	רֵיקָם: וְהָיְתָה כַשְׂדִּים לְשָׁלָל כָּל		
נָגַר שָׁכַל	שׁוֹלְלֶיהָ יִשְׂבָּעוּ נְאֻם יְהוָה: כִּי		
שׁוּב הָיָה	תִשְׂמְחוּ כִּי תַעֲלֹזוּ שֹׁסֵי נַחֲלָתִי כִּי		
שָׂבַע	תָּפוּשׁוּ כְּעֶגְלָה דָשָׁא וְתִצַהֲלוּ		
שָׂמַח עָלַז	כַּאֲבִירִים: בּוֹשָׁה אִמְּכֶם מְאֹד חָפְרָה		
פּוּשׁ צָהַל	יוֹלַדְתְּכֶם הִנֵּה אַחֲרִית גּוֹיִם מִדְבָּר		
יָלַד דֶּבֶר	צִיָּה וַעֲרָבָה מַקֶּצֶף יְהוָה לֹא תֵשֵׁב		
יָשַׁב	וְהָיְתָה שְׁמָמָה כֻּלָּהּ כָּל עֹבֵר עַל בָּבֶל		
שָׁמַם שָׂרַק	יִשְׁרֹק עַל כָּל מַכּוֹתֶיהָ: עִרְכוּ		
נָגַף			

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. | Trāsla.B.Vie. | Tex.heb.biere.l. | Pritiua.heb.

ק babylonem ī circuitu. oēs tendētes arcū sagitta
ἐπὶ Βαβυλῶνα κυκλόθεν, πάντες τείνοντες τόξον τοξεύ
te in eam. ne parcatis sup iaculis vris.
σατε ἐπ' αὐτήν· μὴ φείσησθε ἐπὶ τοῖς τοξεύμασιν ὑμῶν.
qz dño peccauit ꝛ plaudite sup eam.
ὅτι τῷ κυρίῳ ἥμαρτεν καὶ κατακροτήσατε ἐπ' αὐτήν·
dissolute sunt manus eius: ceciderūt ꝓpugnacula ei9:
παρελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτῆς, ἔπεσον αἱ ἐπάλξεις αὐτῆς
destruct9 est murus eius: qm̄ vltio a deo
κατεσκάφη τὸ τεῖχος αὐτῆς, ὅτι ἐκδίκησις παρὰ θεοῦ
est. vlciscimini sup eā sicut fecit facite il
ἐστιν· ἐκδικήσατε ἐπ' αὐτὴν καθὼς ἐποίησεν ποιήσατε αὐ
li. disperdite semen ex babylone tenentes
τῇ· ἐξολοθρεύσατε σπέρμα ἐκ Βαβυλῶνος κατέχοντες
falcem in tp̄e messis a facie gladij
δρέπανον ἐν καιρῷ θερισμοῦ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας
greci: vnusq̄sq; in pp̄m suum reuertentur ꝛ
ἑλληνικῆς, ἕκαστος εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀποστρέψουσιν καὶ
vnusq̄sq; ad trā suam fugiet: ouis errans
ἕκαστος εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ φεύξεται· πρόβατον πλανώμενον
israel leones eiecerūt eū. p̄mus comedit eū rex
Ἰσραὴλ λέοντες ἐξῶσαν αὐτόν· ὁ πρῶτος ἔφαγεν αὐτὸν Βα
assur: ꝛ sic postea ossa eius rex
σιλεὺς Ἀσσούρ, καὶ οὕτως ὕστερον τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ Βασιλεὺς
babylonis. ꝓpterea hec dicit dñs exercituū
Βαβυλῶνος· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων
deus israel. ecce ego vlciscor sup regem baby=
θεὸς Ἰσραήλ· ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ ἐπὶ τὸν Βασιλέα Βαβυ=
lonis ꝛ trā eius sicut vltus sum sup re=
λῶνος καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ καθὼς ἐξεδίκησα ἐπὶ τὸν Βασι
gē assur: ꝛ restituam israel in pascua su
λέα Ἀσσούρ, καὶ ἀποκαταστήσω τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὴν νομὴν αὐ
a: ꝛ pascentur in carmelo ꝛ in basan ꝛ in mōte ephra
τοῦ, καὶ νεμήσονται ἐν τῷ καρμήλῳ καὶ ἐν Βασὰν καὶ ἐν ὄρει Ἐφρα
im ꝛ in galaad ꝛ replebitur aia eius. in
ὶμ καὶ ἐν τῷ γαλαὰδ καὶ ἐμπλησθήσεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· ἐν
diebus illis ꝛ in tp̄e illo ait dñs:
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ φησὶν κύριος,
querent iniq̄tatē isr̄l ꝛ nō erit, ꝛ pecca
ζητήσουσιν τὴν ἀδικίαν Ἰηλ καὶ οὐκ ὑπαρξει· καὶ τὰς ἁμαρ
ta iuda ꝛ nō inuenīēs. qm̄ ꝓpic9 ero
τίας Ἰούδα καὶ οὐ μὴ εὑρεθῶσιν· ὅτι ἵλεως ἔσομαι τοῖς
relictis. sup trā amare ascende sup eam
ὑπολελειμμένοις· ἐπὶ τῆς γῆς πικρῶς ἐπίβηθι ἐπ' αὐτὴν
ꝛ sup habitātes in ea · vlcisc̄re gladio
καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἐκδίκησον μαχαίρᾳ
ꝛ perde dicit dñs: ꝛ fac scēm oīa q̄cūq;
καὶ ἀφάνισον λέγει κύριος, καὶ ποίει κατὰ πάντα ὅσα
precipio tibi. vox belli ꝛ cōtritio magna
ἐντέλλομαί σοι· φωνὴ πολέμου καὶ συντριβὴ μεγάλη
in tra chaldeox. quō ꝓfractus est ꝛ cōtritus ē malleus
ἐν γῇ Χαλδαίων· πῶς συνεκλάσθη καὶ συνετρίβη ἡ σφῦρα
vniuerse tre: quō facta ē in ꝓditionē babylon
πάσης τῆς γῆς, πῶς ἐγένετο εἰς ἀφανισμὸν Βαβυλὼν
in gētibus. inuehent̄ i te: ꝛ capieris babylon: ꝛ nō
ἐν ἔθνεσιν· ἐπεισήνεκταί σοι, καὶ ἁλώσῃ Βαβυλών, καὶ οὐ
cognoscer1. inuēta es ꝛ capta es q: dño restitisti. ape
γνώσῃ· εὑρέθης καὶ ἐλήφθης ὅτι τῷ κυρίῳ ἀντέστης· ἤνοιξε
ruit dñs thesaurū suū: ꝛ ꝓtulit vasa
κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξήνεγκεν τὰ σκεύη τῆς
ire sue. q: opus dño deo exercituū in
ὀργῆς αὐτοῦ· ὅτι ἔργον τῷ κυρίῳ θεῷ τῶν δυνάμεων ἐν
tra chaldeox: qm̄ venerunt tp̄a eius. ꝑaperi=
γῇ Χαλδαίων, ὅτι ἐλήλυθασιν οἱ καιροὶ αὐτῆς· ἀνοίξα=
te apothecas eius: scrutamini eam q̄si spelun=
τε τὰς ἀποθήκας αὐτῆς, ἐρευνήσατε αὐτὴν ὡς σπήλαι=
cā ꝛ exterminate eam. nō sit ei9 reliquum:
ον καὶ ἐξολοθρεύσατε αὐτήν· μὴ ἡμεῖν ὦ αὐτῆς κατάλειμ
exsiccate oēs fructus eius: ꝛ de=
μα, ἀναξηράνατε πάντας τοὺς καρποὺς αὐτῆς, καὶ κα=
scendant in occisionē.
ταβήτωσαν εἰς σφαγήν· ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

cōtra babylonē ꝑ circui
tū. Oēs qui tēditis arcū
debellate eam :& non
parcatis iaculis: qa dño
peccauit. Clamate ad=
uersus eam. Vbiq; dedit
manū: Ceciderūt funda
menta eius: destructi sūt
muri eius qm̄ vltio dñi
est. Vltionem accipite
de ea. Sicut fecit facite
ei. Disperdite ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
satorē de babylone: & te
nentē falcē in tpe messis
a facie gladii columbe.
Vnusq;q; ad populū suū
cōuertetur: & singuli ad
terrā suā fugient. Grex
dispersus israel: leones
eiecerunt eum. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Primus comedit eum
rex assur: iste ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
nouissimus exossauit eū
nabuchodonosor rex
babylonis. Propterea
hec dicit dñs exercituū
deus israel. Ecce ego
visitabo regem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
babylonis & terrā eius:
sicut visitaui ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
regē assur: & reducam
israel ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ad habitaculū suū. Et pa
scetur carmelus & basan:
& in mōte effraim & in
galaad saturabitur ania
eius. In diebus illis & in
tēpore illo ait dominus:
queretur iniquitas isra
el: & non erit: & ꝏꝏꝏꝏ
peccatū iuda & non in=
uenietur :quoniam ꝏꝏ
ppitius ero eis quos re
liquero. Super terram
dñantiū ascende: & sup
habitatores eius visita.
Dissipa & interfice que
post eos sunt :ait dñs:
et fac iuxta omnia que
precepi tibi. Vox beli
in terra: & cōtritio ma
gna. Quō cōfract ē &
cōtritus malle? vniuerse
terre. Quō versa ē in de
sertū babylō in gentib?.
Illaqueaui te & capta
es babylon & nesciebas:
inuenta es & apprehen
sa: qm̄ dñm prouocasti.
Aperuit dñs thesaurus
suū: & protulit vasa ire
sue: qm̄ opus est dño
deo exercituū in terra
chaldeox. Venite ad eā
ab extremis finib?: aperite
vt exeāt qui cōculcēt eā.
Tollite de via lapides & re
digite in aceruos: & iter
ficite eā: nec sit qcq; reli=
quū. dissipate vniuersos
fortes eius descēdēt in
occisionem. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

מָגֵן בָּבֶל	עַל בָּבֶל סָבִיב כָּל דֹּרְכֵי קָשֶׁת	ירו
חָטָל	אֵלֶיהָ אַל תַּחְמְלוּ אֶל חֵץ כִּי לַיהוָה	
רוּעַ	חָטָאָה רָדִיעוּ עָלֶיהָ סָבִיב נָתְנָה	
אָשְׁיָה	יָדָהּ נָפְלוּ אַשְׁוֹתֶיהָ נֶהֱרְסוּ	
חֲמַת	חוֹמֹתֶיהָ כִּי נִקְמַת יְהוָה הִיא הָנָקְמוּ	
נָקָם	בָהּ כַּאֲשֶׁר עָשְׂתָה עֲשׂוּ לָהּ	
עָשָׂה	זוֹרֵעַ מִבָּבֶל וְתֹפֵשׂ מַגָּל בְּעֵת קָצִיר	
קָצַר	מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה אִישׁ אֶל עַמּוֹ	
פָּנָה גוֹי	יִפְנוּ וְאִישׁ אֶל אַרְצוֹ יָנוֹסוּ	
פָּזוּר אֲבָה	פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל אֲרָיוֹת הִדִּיחוּ	
	הָרִאשׁוֹן אֲכָלוֹ מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְזֶה	
	הָאַחֲרוֹן עִצְּמוֹ נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ	
	בָּבֶל לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת	
	אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי פֹקֵד אֶל מֶלֶךְ	
	בָּבֶל וְאֶל אַרְצוֹ כַּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי אֶל	
שׁוּב	מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְשַׁבְתִּי אֶת יִשְׂרָאֵל	
	אֶל נָוֵהוּ וְרָעָה הַכַּרְמֶל וְהַבָּשָׁן וּבְהַר	
שָׂבַע	אֶפְרַיִם וְגִלְעָד תִּשְׂבַּע נַפְשׁוֹ	
יוֹם	בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם יְהוָה	
בָּקַשׁ	יְבֻקַּשׁ אֶת עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ וְאֶת	
חַטָּאת	חַטֹּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמָּצֶאינָה כִּי	
מָצָא	אֶסְלַח לַאֲשֶׁר אַשְׁאִיר עַל הָאָרֶץ	
גָּלַח עָשָׂר	מְרָתַיִם עֲלֵה עָלֶיהָ וְאֶל יֹשְׁבֵי פְקוֹד	
מָרָה	חָרֵב וְהַחֲרֵם אַחֲרֵיהֶם נְאֻם יְהוָה	
חָרַם	וַעֲשֵׂה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ קוֹל	
צָוָה	מִלְחָמָה בָּאָרֶץ וְשֶׁבֶר גָּדוֹל אֵיךְ	
גָּדַע חָתַת	נִגְדַּע וַיְשֻׁבַּר פַּטִּישׁ כָּל הָאָרֶץ אֵיךְ	
פָּטִישׁ הָיָה	הָיְתָה לְשַׁמָּה בָּבֶל בַּגּוֹיִם יָקֹשְׁתִּי	
שָׁמַם	לָךְ וְגַם נִלְכַּדְתְּ בָּבֶל וְאַתְּ לֹא יָדַעַתְּ	
לָכַד	נִמְצֵאת וְגַם נִתְפַּשְׂתְּ כִּי	
מָצָא תָּפַשׂ	יְהוָה הִתְגָּרִית פָּתַח יְהוָה אֶת אוֹצָרוֹ	
גָּרָה אָצַר	וַיּוֹצֵא אֶת כְּלֵי זַעְמוֹ כִּי מְלָאכָה הִיא	
יָצָא כֶּלָה	לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים	
לָאַךְ	בֹּאוּ לָהּ מִקֵּץ פִּתְחוּ מַאֲבֻסֶיהָ סֹלְלוּהָ	
בּוֹא בּוּס	כַּלְכְּלוּהָ כְּמוֹ עֲרֵמִים וְהַחֲרִימוּהָ אַל תְּהִי לָהּ	
סָלַל	שְׁאֵרִית חֲרִבוּ כָּל פָּרֶיהָ יֵרְדוּ לַטָּבַח	
הָיָה		
פָּרָה		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pitiua.heb.	Tex.heb.hiere.l.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
הוי עליהם כי בא יומם עת פקדתם׃ בוא	vae eis quia venit dies eorũ: tps visitatiõis eox.	ve eis qz venit dies eox: z tps vltionis
קול נסים ופליטים מארץ בבל נוס	Vox fugiẽtiũ eox q eua serũt de terra babylonis:	ὀυαὶ αὐτοῖς ὅτι ἥκει ἡ ἡμέρα αὐτῶν, καὶ καιρὸς ἐκδικήσεως eox. vox fugientiũ z eorũ q saluant de tra babylo
להגיד בציון את נקמת יהוה נגד	vt annuncient in sion vltionem domini	αὐτῶν· φωνὴ φευγόντων καὶ ἀνασωζομένων ἐκ γῆς βαβυλῶ
אלהינו נקמת היכלו׃ השמיעו אל הכל שמע	dei nostri vltionẽ tẽpli eius. Annunciate in	nis vt annũcient i sion vltionẽ a dño deo nro
רבים כל דרכי קשת חנו עליה רנו חנה	babylonẽ plurimis oĩb? q tendũt arcũ. Cõsiste	νος τ ἀναγγεῖλαι ἐν σιὼν τὴν ἐκδίκησιν παρὰ κυ̃ θεοῦ ἡμῶν
סביב אל יהי לה פליטה שלמו לה כפעלה	aduersus eã p gyrũ: & null? euadat. Reddite ei	vltionẽ tẽpli eius. ānunciate sup babylonẽ pluri
כל אשר עשתה עשו כי אל יהוה זדה אל קדוש	fm opus suũ iuxta om nia que fecit facite illi: qz	ἐκδίκησιν ναοῦ αὐτ. ὡς ἀγγείλατε ἐπὶ βαβυλῶνα πολ
ישראל׃ לכן יפלו בחוריה ברחבתיה כל	contra dñm ere cta est aduersum sanctũ	mis omni tendenti arcũ: castrametamini ⁊ eam in
אנשי מלחמתה ידמו ביום ההוא נאם יהוה׃ זוד	israel. Idcirco cadẽt iue nes eius in plateis eius	λοις πανταχόθεν τόξον, ὡς ἐμβάλλετε ἐπ' αὐτὴν κυ
הנני אליך זדון נאם אדני יהוה צבאות כי בא יומך בוא	et omnes viri bellatores eius contiescent in die illa: ait dominus. Ecce	circuitu.nõ sit in ea saluatus. reddite ei
עת פקדתיך׃ וכשל זדון ונפל ואין	ego ad te superbe dicit	κλόθεν· μὴ ἴσῳ ἐπ' αὐτῆς ἀσωζόμενος. ἀνταπόδοτε αὐ
לו מקים והצתי אש בעריו קום יצת	dñs deus exercitu um: quia veniet dies tu? tẽpus visitatiõis tue. Et	scõm opa sua. scõm oĩa q̃cũq̃ fecit faci
ואכלה כל סביבתיו׃ כה אמר יהוה צבאות עיר עבב	cadet supbus: & corruet: & nõ erit qui suscitet eũ.	τῇ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ποιή
עשוקים בני ישראל ובני יהודה יחדו כל שביהם החזיקו עשק חזק	Et succendã ignẽ in vrbi bus eius & deuorabit oĩa in circuitu eĩ?. Hec dicit dñs exercituũ. Calũniã	te illi: qz ⁊ dũm restitit deũ scũm isr. ꝓpterea cadent iuuenes eĩ? in plateis eĩ?. ⁊
מאנו שלחם׃ נאלם חזק יהוה צבאות שמו ריב יריב את ריבם רוב	sustinent filii israel & filii iuda simul. Oẽs qui ce perunt eos tenent: nolũt dimittere eos. Re	πεσοῦνται οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, καὶ
למען הרגיע את הארץ והרגיז רגע רגז	demptor eorũ fortis dñs exercituũ nomen eius.	omnes viri bellatores eius ꝑijcientur in die
לישבי בבל וחרב על כשדים נאם	Iudicio defendet causã eorũ: vt exterreat terrã: & cõmoueat habitatores babylonis.	πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ αὐτῆς ῥιφήσονται ἐν τῇ ἡμέ
יהוה ואל ישבי בבל ואל שריה	Gladius ad chaldeos: ait dñs: & ad hĩtatores ba bylonis: & ad principes & ad sapiẽtes eius. Gla	illa dicit dñs: ecce ego ad te ſuperbe dicit
ואל חכמיה חרב אל הבדים ונאלו׃ חרב אל גבוריה והתו חרב אל נברי רעה	dius ad diuinos eius qui stulti erũt. Gladi? ad fortes illius q timebũt. Gla	ρα ἐκείνη λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πρός σε ὑπερήφανε λέγει
סוסיו ואל רכבו ואל כל הערב אשר בתוכה והיו לנשים חרב אל הצה נשה	dius ad equos eius & ad currus ei?: & ad oẽ vul gus qđ est in medio eius & erũt q̃si mulieres. Gla	dño de exercituũ. qz venit dies tu? z tem
אוצרתיה ובזזו חרב אל מימיה ויבשו כי ארץ פסילים היא באימים יתהללו׃ לכן ישבו ציים אים בת יענה ולא	dius ad thesauros eius q diripiẽtur. Siccitas sup aq̃s eius erit & arescent: quia terra sculptiliũ est & in portẽtis gloriãtur.	κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων. ὅτι ἥκει ἡ ἡμέρα σου καὶ ὁ κα
תשב עוד ללנצח ולא תשכון עד ישב שבן	Propterea habitabũt dra cones cuz fatuis sicariis & habitabũt ea struthio nes. Et nõ inhabitabitur vltra vsq; in sepiternũ:	p vltionis tue. z infirmabit supbia tua z cadet
דור ודר וכמהפכת אלהים את סדם	nec extruetur vsq; ad generatiõez & gñationẽ	ρὸς ἐκδικήσεώς σου· καὶ ἀσθενήσει ἡ ὑβρις σου καὶ πεσεῖ
ואת עמרה ואת שכניה נאם יהוה	Sicut subuertit deus sodo mam & gomorrã & vici nas eius: ait dñs. Nõ habitabit ibi vir & nõ incolet eã filius hois. Ecce	z nõ erit suscitãs eam. z incendã ignẽ in sylua
לא ישב עם איש ולא ינור בה בן ארם׃ הנה עם בא ממצפון וגוי גדל ומלכים רבים יעורו ממירכתי ארץ	ppl?s veniet ab aqlone & gens magna: & reges multi cõsurgẽt a finibus	τω καὶ οὐκ ἔσαι ὁ ἀνίσῶν αὐτήν· καὶ ἀνάψω πῦρ ἐν τῷ δρυμῷ eius: z deuorabit oĩa q̃ i circuitu eius. hec di
נבל רבים׃ עור		cit dñs exercituũ: vim passi sunt filij israel
		z filij iuda simul oẽs captiuantes eos vi
		tenuerũt eos: qz nõ voluerũt dimittere eos: z
		redimit eos fortis: dñs omps nomẽ ei.
		iudiciũ iudicabit aduersarios ei?: vt liberet trã
		z cõmoueat hĩtantib? babylonem. gladium sup
		chaldeos dicit dñs: z sup habitantes ba
		bylonem: z sup principes eius: z sup sapien
		tes eius. gladiũ sup diuinos: z stulti erũt.
		gladiũ sup pugnatores ei?. z dissoluentur.
		gladium sup equos eox z sup currus eox: z sup
		vulgus qđ̃ in medio eius: z erunt sicut mulieres. gladium
		thesauros eius z diripientur sup aqua eius
		cõfidebat. z ꝑfundentur: qz tra sculptiliũ est: z in
		insulis gloriabantur. ꝓpterea habitabunt phãtasmata
		in insulis z habitabunt in eis filie sirenum.
		nõ habitabit vltra in sẽpiternũ neq; habitabitur vsq; ad
		gñationẽ z gñationẽ: sic subuertit dei sodomã z gomorrã z
		vicinas eis ait dñs: non hĩtabit illic hõ: z non
		incolet illic filius hois. ecce ꝓpl?s venit ab aqlone z gens
		magna z reges multi cõsurgent ab extremo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

ere arcum ꝛ iaculū hñtes: crudelis est ꝛ nō
τῆς γῆς τόξον καὶ ἐγχειρίδιον ἔχοντες, ἰταμός ἐστιν καὶ οὐ
miserebit. vox eoꝝ q̄si mare sonabit sup equos equi
μὴ ἐλεήσῃ· φωνὴ αὐτῶν ὡς θάλασσα ἠχήσει ἐφ' ἵπποις ἵπ
tabunt ꝑparati q̄si ignis ad plūꝫ p̄
πάσονται ὡσεὶ πῦρ ἑτοιμασμένοι ὥσπερ πῦρ εἰς πόλεμον πρὸς
te filia babylonis. audiuit rex babylonis
σὲ θυγάτηρ Βαβυλῶνος. ἤκουσεν βασιλεὺς Βαβυλῶνος τὴν
famā eoꝝ ꝛ dissolute sunt manꝰ eiꝰ. tribulatiōes ob
ἀκοὴν αὐτῶν καὶ παρελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτ· θλῖψις κα
tinuerunt eos dolores q̄si parturientis. ecce q̄si le
τεκράτησαν αὐτοὺς ὠδῖνες ὡς τικτούσης. ἰδοὺ ὥσπερ λέ
o ascendet a iordane in locū robustū. qꝫ cito
ων ἀναβήσεται ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου εἰς τόπον ἀθάν· ὅτι ταχέ
eiciam eos ab illa: ꝛ oēm iuuenem p̄ e
ως ἐκδιώξω αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς, καὶ πάντα νεανίσκον ἐπ' αὐ
am statuaꝫ: qm̄ ds sicut ego: ꝛ ds resistet mihi:
την ἐπιστήσω, ὅτι τίς ὥσπερ ἐγώ; καὶ τίς ἀντιστήσεταί μοι;
ꝛ ds iste pastor q̄ stabit cōtra faciem meā:
καὶ τίς οὗτος ὁ ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου;
ꝓpterea audite cōsiliū dñi q̄ cōsuluit sup
διὰ τοῦτο ἀκούσατε τὴν βουλὴν κυρίου ἣν βεβούλευται ἐπὶ
babylonem: ꝛ cogitatiōes eius q̄s excogitauit cōtra
Βαβυλῶνα, καὶ λογισμοὺς αὐτοῦ οὓς ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς
habitantes ꝛā chaldeoꝝ. si non conꝛūpant a
κατοικοῦντας γῆν τῶν Χαλδαίων· ἐὰν μὴ διαφθαρῇ τὰ ἀρ
gni ouium eoꝝ: si nō desolata fuerit ab ip̄is pas
νία τῶν προβάτων αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἀφανισθῇ ἀπ' αὐτῶν νο
cua. qꝫ a voce captionis babylonis ꝯmouebitur
μή· διότι ἀπὸ φωνῆς ἁλώσεως Βαβυλῶνος σεισθήσεται ἡ
ꝛra: ꝛ clamoꝛ eius in gētibus audietur.
γῆ, καὶ κραυγὴ αὐτῆς ἐν ἔθνεσιν ἀκουσθήσεται. Ca.51.

Hec dicit dñs: ecce ego suscitabo sup baby=
Τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγερῶ ἐπὶ Βαβυ
lonē ꝛ sup hītantes chaldeos ꝯtū
λῶνα καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Χαλδαίους ἄνεμον
vrentem cōrumpentē: ꝛ mittam sup ba=
καύσωνα διαφθείροντα, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ Βα=
bylonē supbos ꝛ iniuria afficient eam ꝛ ve=
βυλῶνα ὑβριστὰς καὶ καθυβρίσουσιν αὐτὴν καὶ λυ
mentabunt terrā eius. ve sup babylonē in=
μαγοῦνται τὴν γῆν αὐτῆς. ὑναὶ ἐπὶ Βαβυλῶνα κυ=
circuitu i die afflictionis eius: sup eā extendat
κλόθεν ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως αὐτῆς, ἐπ' αὐτῇ τεινέτω ὁ
extendēs arcū suū: ꝛ circūponat cui sūt arma sua.
τείνων τόξον αὐτοῦ, καὶ περιθέσθω ὃ ἔστιν ὅπλα αὐτοῦ·
ne parcatis sup iuuenes eius ꝛ demolimini
μὴ φείσησθε ἐπὶ τοὺς νεανίσκους αὐτῆς καὶ ἀφανίσατε
omnem potentiā eius. ꝛ cadent vulnerati
πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῆς· καὶ πεσοῦνται τραυματίαι
in ꝛra chaldeoꝝ ꝛ confossi
ἐν γῇ Χαλδαίων καὶ κατακεκεντημένοι ἔξωθεν αὐτῆς. διότι
nō fuit viduatꝰ iſrael ꝛ iudas a deo suo a
οὐκ ἐχηρεύθη Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας ἀπὸ θεοῦ αὐτῶν ἀπὸ
dño omnipotente: qꝫ ꝛra eoꝝ repleta ē iniqta
κυρίου παντοκράτορος, ὅτι ἡ γῆ αὐτῶν ἐπλήσθη ἀδικί=
te a sanctis iſrael. fugite de medio babylo=
ας ἀπὸ τῶν ἁγίων Ἰσραήλ· φεύγετε ἐκ μέσου Βαβυλῶ
nis ꝛ saluate vnusq̄sq̄ aīam suam. ne p̄isci
νος καὶ ἀνασώζετε ἕκαστος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· μὴ ἀπο
amini in iniqtate eius. qꝫ tp̄s vltionis eius
ρριφῆτε ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτῆς· ὅτι καιρὸς ἐκδικήσεως αὐτῆς
est a dño: retributionē ip̄e retribuit
ἐστιν παρὰ κυρίου, ἀνταπόδομα αὐτὸς ἀνταποδίδωσιν
ei. calix aurcus babylon in manu dñi ine
αὐτῇ· ποτήριον χρυσοῦν Βαβυλὼν ἐν χειρὶ κυρίου με=
Esai. bzians oēm terrā. de vino eius biberūt
11.c. θύσκον πᾶσαν τὴν γῆν. ἀπὸ τοῦ οἴνου αὐτῆς ἔπιόσαν
Apo. gētes: ideo cōmote sunt: ꝛ subito cecidit baby=
14.b. ἔθνη, διὰ τοῦτο ἐσαλεύθησαν, καὶ ἄφνω ἔπεσεν Βαβυ
lon ꝛ contrita est. vlulate eam: sumite resinam
λὼν καὶ συνετρίβη· θρηνεῖτε αὐτήν, λάβετε ῥητίνην

Trāsla.B.Hie.

[a]terre. [b]Arcum [c]& scutum
[b]apprehendēt: [c]crudeles
sunt [g]& [h]im misericordes.
[i]Vox eoꝝ [k] q̄si mare [i]sona
bit: [m]& sup [n]equos [o]ascen
dent [q]sicut vir [p]paratus oo
[r]ad prelium [e]cōtra te [f]filia
[n]babylon. [x] Audiuit [r]rex
[s]babylonis [b]famā eoꝝ: [c]&
dissolute sunt [p]manus eiꝰ.
[c]Angustia [f]apphendit eū:
[g]dolor [p]quasi parturientē.
[i]Ecce [k] q̄si leo [i]ascēdet [m]de
superbia [n]iordanis [o]ad oo
[p]pulchritudinē [q]robustā:
[r]qa [e]subito [f] currere faciaꝫ
eum [n]ad illā. [x] Et quis erit
[r]electus quē [e]preponā [f]ei?
[c]Quis [b]enim [p]similis mei:
[c]& qs [i]sustinebit me: [g] Et
quis est [b]iste [i] pastor [x]q [r]resi
stat [m]vultui meo: [n] Propte
rea [o]audite [f] cōsiliū [q]dñi q̄d
mēte [e]cōcepit [r] aduersum
[n]babylonē [x] & cogitatiōes
eius [r] q̄s [s]cogitauit [i]sup [b]ter
ram [c]chaldeorū. [b] Nisi [f] de=
traxerint eos [g] paruuli oo
[b]gregū: [i]nisi [i]dissipatū fue
rit [m]cuꝫ ipsis [n] habitaculū
corū. [o] A voce [p] captiuita=
tis [q]babylonis [r] cōmota est
[r]terra: [n] & clamor [x] inter
gentes [r] auditus est. 51.

Hec [b] dicit [c] dominus.
[o] Ecce ego oooooooo
[e]suscitabo [i]sup [g] babylonē
[b]& sup [i]habitatores eius [i]q
[s]cor suū [i]leuauerūt cōtra
me: q̄si [m]ventū [n]pestilen=
tē: [o]& mittā [p]in babylonē
[q]ventilatores [r]& vētilabūt
eā. [g] Et demolientur [n]terrā
eius: [x] qm̄ [r]venerūt [i]sup eā
[g]vndiq̄ [b]in die [c] afflictiōis
eius. [b] Non [c]tēdat [f] qui tēdit
[g]arcū suū: [b]& no [i]ascendet
[s]loricat? [i] Nolite [m] parcere
[o]iuuenib? eius: [p]interficite
[q]oēm [r]militiā eiꝰ. [g] Et cadēt
[r]interfecti [n] in terra [c]chal=
deorū: [r]& vulnerati [i]in re=
gionib? eius. [g] Q m̄ [b]nō fu
it [c]viduatus [b]israel: [c]& iuda
[r]a deo suo [g]domino [b]exer=
cituum. [b] Terra autē eorū
[i]repleta est [m]delicto [n]a san
cto [o]israel. [p] Fugite oooooo
[q]de medio [r] babylonis [g] vt
saluet [r]vnusq̄sq̄ [n]aīam suā.
[x] Nolite [r]tacere [i]sup iniqta
tem eius: [g] qm̄ [b]tp̄s [c]vltiōis
eius [b]est [c]a dño: [f] viciſſitu=
dinem [g] ipse [b] retribuet [i]ei.
[k] Calix [i] aureus [m] babylon
[n]in manu [o] dñi [p]inebrians
[q]oēm [r]terrā. [g] De vino eius
[c]biberunt [n]gentes & [r]ideo
[s]commote sunt. [b] Subito
[c]cecidit [b]babylon oooooo
[c]& contrita est. [f] Vlulate
[g]sup eam; [b] tollite [i]resinā

Tex.be.biere.lí.

חָזָק כָּזַר
רָחַם חָמָה
רָכַב עָרַךְ
לָחַם
רָפָה צוּר
חָזַק חוּל
יָלַד אָבָה
עָלָה נָאָה
רָנַן רוּץ
בָּחַר פָּקַד
נָצַר
עָמַד פָּנָה
נָתַן
עָצַת יָעַץ אֵל בָּבֶל
חָשַׁב וּמַחְשְׁבוֹתָיו אֲשֶׁר חָשַׁב אֶל אֶרֶץ
סָחַב עָיֵר כְּשׁוּדִים אִם לֹא יִסְחֲבוּם צְעִירֵי
יָשַׁם הַצֹּאן אִם לֹא יַשִּׁים עֲלֵיהֶם נָוֶה׃
תָּפַשׁ רָעַשׁ מִקּוֹל נִתְפְּשָׂה בָבֶל נִרְעֲשָׂה
שָׁמַע הָאָרֶץ וְזַעֲקָה בַּגּוֹיִם נִשְׁמָעוּ׃
Cap. li.
כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי
עוּר קוּם מֵעִיר עַל בָּבֶל וְאֶל יֹשְׁבֵי לֵב קָמָי
שָׁתַת רוּחַ מַשְׁחִית וְשִׁלַּחְתִּי לְבָבֶל זָרִים
בָּקַק וְזָרוּהָ וּבִקְקוּ אֶת אַרְצָהּ כִּי
הָיוּ עָלֶיהָ מָסָבִיב בְּיוֹם רָעָה׃ אֶל
רוּעַ דָּרְכָּהּ יִדְרֹךְ הַדֹּרֵךְ קַשְׁתּוֹ וְאֶל יִתְעַל
עָלָה בְּסִרְיֹנוֹ וְאַל תַּחְמְלוּ אֶל בַּחוּרֶיהָ
סָרָה חָמַל הַחֲרִימוּ כָּל צְבָאָהּ וְנָפְלוּ חֲלָלִים
חָרַם בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים וּמְדֻקָּרִים בְּחוּצוֹתֶיהָ׃
בָּתַר כִּי לֹא אַלְמָן יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
מָאֲלֹהָיו מִיהוָה צְבָאוֹת כִּי אַרְצָם
מָלָא אָשָׁם מִקְּדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ נָסוּ
מִתּוֹךְ בָּבֶל וּמַלְּטוּ אִישׁ נַפְשׁוֹ אַל
תִּדַּמּוּ בַּעֲוֹנָהּ כִּי עֵת נְקָמָה הִיא
לַיהוָה גְּמוֹל הוּא מְשַׁלֵּם לָהּ גְּמוֹל
זָהָב בָּבֶל כּוֹס יְהוָה מְשַׁכֶּרֶת כָּל
הָאָרֶץ מִיֵּנָהּ שָׁתוּ גוֹיִם עַל כֵּן
יִתְהוֹלְלוּ גוֹיִם׃ פִּתְאֹם נָפְלָה בָבֶל
וַתִּשָּׁבֵר הֵילִילוּ עָלֶיהָ קְחוּ צֳרִי
לָבָה צֹרֶת

Tex.be.hiere.lí.

חָזָק כָּזַר
רָחַם חָמָה
רָכַב עָרַךְ
לָחַם
רָפָה צוּר
חָזַק חוּל
יָלַד אָבָה
עָלָה נָאָה
רָנַן רוּץ
בָּחַר פָּקַד
נָצַר
עָמַד פָּנָה
נָתַן
עָצַת יָעַץ אֵל בָּבֶל
חָשַׁב וּמַחְשְׁבוֹתָיו אֲשֶׁר חָשַׁב אֶל אֶרֶץ
סָחַב עָיֵר כְּשׁוּדִים אִם לֹא יִסְחֲבוּם צְעִירֵי
יָשַׁם הַצֹּאן אִם לֹא יַשִּׁים עֲלֵיהֶם נָוֶה׃
תָּפַשׁ רָעַשׁ מִקּוֹל נִתְפְּשָׂה בָבֶל נִרְעֲשָׂה
שָׁמַע הָאָרֶץ וְזַעֲקָה בַּגּוֹיִם נִשְׁמָעוּ׃
Cap. li.
כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי
עוּר קוּם מֵעִיר עַל בָּבֶל וְאֶל יֹשְׁבֵי לֵב קָמָי
שָׁתַת רוּחַ מַשְׁחִית וְשִׁלַּחְתִּי לְבָבֶל זָרִים
בָּקַק וְזָרוּהָ וּבִקְקוּ אֶת אַרְצָהּ כִּי
הָיוּ עָלֶיהָ מָסָבִיב בְּיוֹם רָעָה׃ אֶל
רוּעַ דָּרְכָּהּ יִדְרֹךְ הַדֹּרֵךְ קַשְׁתּוֹ וְאֶל יִתְעַל
עָלָה בְּסִרְיֹנוֹ וְאַל תַּחְמְלוּ אֶל בַּחוּרֶיהָ
סָרָה חָמַל הַחֲרִימוּ כָּל צְבָאָהּ וְנָפְלוּ חֲלָלִים
חָרַם בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים וּמְדֻקָּרִים בְּחוּצוֹתֶיהָ׃
בָּתַר כִּי לֹא אַלְמָן יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
מֵאֱלֹהָיו מִיהוָה צְבָאוֹת כִּי אַרְצָם
מָלְאָה אָשָׁם מִקְּדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ נָסוּ
מִתּוֹךְ בָּבֶל וּמַלְּטוּ אִישׁ נַפְשׁוֹ אַל
תִּדַּמּוּ בַּעֲוֹנָהּ כִּי עֵת נְקָמָה הִיא
לַיהוָה גְּמוֹל הוּא מְשַׁלֵּם לָהּ גְּמוֹל
זָהָב בָּבֶל כּוֹס יְהוָה מְשַׁכֶּרֶת כָּל
הָאָרֶץ מִיֵּנָהּ שָׁתוּ גוֹיִם עַל כֵּן
יִתְהוֹלְלוּ גוֹיִם׃ פִּתְאֹם נָפְלָה בָבֶל
וַתִּשָּׁבֵר הֵילִילוּ עָלֶיהָ קְחוּ צֳרִי
לָבָה צֹרֶת

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.he.Biere.lj. | Trãsla.B.Bie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

לְמַכְאוֹבָהּ אוּלַי תֵּרָפֵא׃ רִפִּינוּ | ad dolorem eius si forte sanabit. | cozruptioni eius si forte sanabit. curauimus ba-
אֶת בָּבֶל וְלֹא נִרְפָּתָה עִזְבוּהָ | sanetur. Curauimus babylonē: & non est sanata. Derelinq̃mus eam: | τῇ διαφθορᾷ αὐτῆς εἴπως ἰαθήσεται· ἰατρεύσαμεν τὴν βα
וְנֵלֵךְ אִישׁ לְאַרְצוֹ כִּי נָגַע אֶל | & eam vniuscuiq; in terrã suã. Quñ puenit vsq; | βυλῶνα καὶ οὐκ ἰάθη· ἐγκαταλείπωμεν αὐτὴν καὶ ἀπέλ
הַשָּׁמַיִם מִשְׁפָּטָהּ וְנִשָּׂא עַד | ad celos iudicium eius: & eleuatum est vsq; ad | θωμεν ἕκαστος εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, ὅτι ἤγγικεν εἰς οὐρανὸν
שְׁחָקִים׃ הוֹצִיא יְהוָה אֶת צִדְקֹתֵינוּ | nubes. Protulit dominus iustitias nostras: | iudiciũ eius. eleuatũ ẽ vsq; ad astra. ptulit dñs
בֹּאוּ וְנַסַּפְּרָה בְצִיּוֹן אֶת מַעֲשֵׂה | venite & narremus in sion opus | τὸ κρῖμα αὐτῆς· ἐξήνεγκεν κύριος
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ הַבְרוּ הַחִצִּים מִלְאוּ | dñi dei nr̃i: acuite sagittas & implete | iudiciũ eius. venite & annunciemus in sion ope
הַשַּׁלְטִים הֵעִיר יְהוָה אֶת רוּחַ | pharetras. Suscitauit dominus spiritum | τὸ κρῖμα αὐτοῦ· δεῦτε καὶ ἀναγγείλωμεν ἐν σιὼν τὰ ἔρ
מְדַי כִּי עַל בָּבֶל מְזִמָּתוֹ | regũ medorũ: & cõtra babylonẽ mens eius est | γα κυρίου θεοῦ ἡμῶν· παρασκευάζετε τὰ τοξεύματα,
לְהַשְׁחִיתָהּ כִּי נִקְמַת יְהוָה הִיא | vt perdat eam. Quoniã vltio dñi est: | implete pharetras. suscitauit dñs spirñ re-
נִקְמַת הֵיכָלוֹ אֶל חוֹמַת בָּבֶל שְׂאוּ | templi sui. Super muros babylõis leuate | πληροῦτε τὰς φαρέτρας· ἤγειρεν κύριος τὸ πνεῦμα βα- B
נֵס הַחֲזִיקוּ הַמִּשְׁמָר הָקִימוּ שֹׁמְרִים | signũ: augete custodiã. | σιλέως μήδων, ὅτι εἰς βαβυλῶνα ἡ ὀργὴ αὐτοῦ ἐξολοθρεῦ
הָכִינוּ הָאֹרְבִים כִּי גַם זָמַם יְהוָה | Leuate custodes: | dat eam: qz vltio a dño est vltio
גַּם עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל יוֹשְׁבֵי | preparate insidias: quia | σαι αὐτήν, ὅτι ἐκδίκησις παρὰ κυρίου ἐστιν ἐκδίκησις
בָּבֶל׃ שֹׁכַנְתִּי עַל מַיִם רַבִּים רַבַּת | cogitauit dominus & fecit quecunq; locutus est | ppli eius. sup muros babylonis leuate signum
אוֹצָרֹת בָּא קִצֵּךְ אַמַּת בִּצְעֵךְ׃ | contra habitatores babylõis. Que habitas | λαοῦ αὐτοῦ· ἐπὶ τειχέων βαβυλῶνος ἄρατε σημεῖον
אָמָה נִשְׁבַּע יְהוָה צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ כִּי אִם | sup aquas multas locuples in thesauris venit fi | ρῆσθε φύλακας· ἑτοιμάσατε ὅπλα, ὅτι ἐνεχεί-
מִלֵּאתִיךְ אָדָם כַּיֶּלֶק וְעָנוּ עָלַיִךְ | nis tue. Iurauit dñs exercitũ per aiam suã quoniã | ται καὶ ποιήσει κύριος ὅσα ἐλάλησεν ἐπὶ τοὺς κατοι
הֵיכִין׃ עֹשֶׂה אֶרֶץ בְּכֹחוֹ מֵכִין תֵּבֵל | replebo te hominibus quasi brucho: & sup te | κοῦντας βαβυλῶνα· κατασκηνοῦσα ἐφ' ὕδασιν πολλοῖς
בָּחָכְמָתוֹ וּבִתְבוּנָתוֹ נָטָה שָׁמָיִם׃ | celeuma cantabitur. | καὶ ἐπὶ πλήθει θησαυρῶν αὐτῆς· ἥκει τὸ πέρας σου ἀλη
לְקוֹל תִּתּוֹ הֲמוֹן מַיִם בַּשָּׁמַיִם וַיַּעַל | Qui fecit terrã in fortitudie sua: & preparauit | θῶς εἰς τὰ σπλάγχνα σου, ὅτι ὥμοσεν κύριος κατὰ τοῦ
נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר | orbẽ in sapia sua: & prudẽtia sua extẽdit celos. Dãte | βραχίονος αὐτοῦ, διότι πληρώσω σε ἀνθρώπων ὡσεὶ Amos.
עָשָׂה וַיּוֹצֵא רוּחַ מֵאֹצְרֹתָיו׃ | eo vocẽ multiplicãtur aque in celo. Qui leuat | locustis: & loquetur sup te descendentes. faciẽs 6.c.
נִבְעַר כָּל אָדָם מִדַּעַת הֹבִישׁ כָּל | nubes ab extremo tre: fulgura in pluuiã fecit: | ἀκρίδων, καὶ φθέγξονται ἐπὶ σὲ οἱ καταβαίνοντες. ὁ ποι
צוֹרֵף מַפֶּסֶל כִּי שֶׁקֶר נְסָכוֹ וְלֹא | & pducit ventos de thesauris suis. Stultus factus | ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ, ἑτοιμάζων οἰκουμθήν τῇ σοφίᾳ
רוּחַ בָּם׃ הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעְתֻּעִים | est oĩs hõa sciẽtia: cõfusus est oĩs cõflator in sculptili: | σου· ἐν τῇ συνέσει αὐτοῦ ἐξέτεινεν τὸν οὐρανὸν εἰς φω 8.10.b
בְּעֵת פְּקֻדָתָם יֹאבֵדוּ׃ לֹא כְאֵלֶּה | qa mẽdax est cõflatio ei: nec est spũs in eis. | cẽ posuit multitudinẽ sonit aque in celo. & adduv-
חֵלֶק יַעֲקֹב כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא | Vana sunt opa & risu digna: in tpe visitationis | νὴν ἔθετο πλῆθος ἤχους ὕδατος ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἀνήγα
וְשֵׁבֶט נַחֲלָתוֹ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ | sue peribũt. Non sicut hec pars iacob: quia fecit | γεν νεφέλας ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίη-
מַפֵּץ אַתָּה לִי כְּלֵי מִלְחָמָה וְנִפַּצְתִּי | omnia ipse est: & israel sceptrũ hereditatis eius | καὶ ἐξήγαγεν φῶς ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ· ἐμωράνθη πᾶς
בְּךָ גּוֹיִם וְהִשְׁחַתִּי בְךָ מַמְלָכוֹת׃ | dñs exercituũ nomẽ eius. Collidis tu mihi | ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως· κατησχύνθη πᾶς χρυσοχόος
וְנִפַּצְתִּי בְךָ סוּס וְרֹכְבוֹ וְנִפַּצְתִּי | vasa belli: & ego collidã in te gentes & dispordã | ἀπὸ τῶν γλυπτῶν αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσαν, οὐκ
בְּךָ רֶכֶב וְרֹכְבוֹ׃ וְנִפַּצְתִּי בְךָ אִישׁ | in te regna. Et collidã in te equũ & | ἔστιν πνεῦμα ἐν αὐτοῖς· ματαιά ἐστιν ἔργα μεμωκημένα.
וְאִשָּׁה וְנִפַּצְתִּי בְךָ זָקֵן וָנָעַר | equitem eius: & collidam in te currũ & ascensorẽ | ἐν καιρῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν ἀπολοῦνται· οὐ τοιαύτη με
וְנִפַּצְתִּי בְךָ בָּחוּר וּבְתוּלָה׃ וְנִפַּצְתִּי | eius. & collidã in te virũ & mulierẽ. Et collidam | ἐστὶν ἡ μερὶς τῷ ἰακὼβ ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα, αὐτός ἐστιν κλη
בְךָ רֹעֶה וְעֶדְרוֹ וְנִפַּצְתִּי בְךָ אִכָּר | in te senem & puerum: & collidã in te iuuenem | reditas eius dñs exercituũ nomẽ illi. dis-
וְצִמְדּוֹ וְנִפַּצְתִּי בְךָ פַּחוֹת וּסְגָנִים׃ | & virginẽ. Et collidam in te pastorẽ & gregẽ eius: | ρονομία αὐτοῦ κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ· δια-
וְשִׁלַּמְתִּי לְבָבֶל וּלְכֹל יוֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים | & collidã in te agricolã | σκορπίζεις σύ μοι σκεύη πολέμου, καὶ διασκορπιῶ ἐν
אֵת כָּל רָעָתָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ בְצִיּוֹן | | τε ἔθνη καὶ ἐξαρῶ ἐν σοὶ βασιλεῖς· καὶ διασκορ-
לְעֵינֵיכֶם נְאֻם יְהוָה׃ הִנְנִי אֵלֶיךָ | | πιῶ ἐν σοὶ ἵππον καὶ ἀναβάτην αὐτοῦ, καὶ διασκορ C
הַר הַמַּשְׁחִית נְאֻם יְהוָה הַמַּשְׁחִית | | πιῶ ἐν σοὶ ἅρματα καὶ ἀναβάτας αὐτῶν· καὶ δια-
אֶת כָּל הָאָרֶץ וְנָטִיתִי יָדִי עָלַיִךְ | | σκορπιῶ ἐν σοὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα, καὶ διασκορπιῶ
וְגָלַלְתִּיךָ מִן הַסְּלָעִים וְנָתַתִּיךָ | | ἐν σοὶ πρεσβύτην καὶ παιδίον· καὶ διασκορπιῶ ἐν
לְהַר שְׂרֵפָה׃ וְלֹא יִקְחוּ מִמְּךָ אֶבֶן | | σοὶ νεανίσκον καὶ παρθένον· καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ γεωργὸν
לְפִנָּה וְאֶבֶן לְמוֹסָדוֹת כִּי שִׁמְמוֹת | | ∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Vie.	Tex.he.biere.lí.	Pritiua.heb.
r agriculturã ei⁹: r dispgam in te duces r ipe-	f& iugales ei⁹.ᵘ Et collidã	פֶּחָה	וְצִמְּדוּ ׀ וְנִפַּצְתִּי בָךְ פַּחוֹת וְסִגָנִים:
ratores tuos. r retribuam babyloni r hitanti	fin te duces & magistrat⁹.		וְשִׁלַּמְתִּי לְבָבֶל וּלְכֹל יֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים
nes uos. r ἀνταποδώσω τῇ βαβυλῶνι καὶ τοῖς κατοι	gEt reddã babyloni & cũ	רוֹעַ עָשָׂה	אֵת כָּל רָעָתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ בְצִיּוֹן
bus chaldeis oĩa mala cor q̃ fecerunt	ctis habitatoribꝫ chaldee		לְעֵינֵיכֶם נְאֻם יְהוָה: הִנְנִי אֵלֶיךָ
κοῦσι χαλδαίοις πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ἃς ἐποίησαν	gomne malum suum qđ	שָׁחַת	הַר הַמַּשְׁחִית נְאֻם יְהוָה הַמַּשְׁחִית
in sion in oculis vr̃is dicit dñs. ecce ego ad	fecerunt in sion ∞∞∞∞∞		אֶת כָּל הָאָרֶץ וְנָטִיתִי אֶת יָדִי עָלֶיךָ
te mõs corrupti corrũpens oẽm trã: r	mín oculis vestris ait do	נָתַן	וְגִלַּלְתִּיךָ מִן הַסְּלָעִים וְנָתַתִּיךָ לְהַר
σὲ τὸ ὄρος τὸ διεφθαρμένον τὸ διαφθεῖρον πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ	minus. p Ecce ego q ad te	גַּלָּל	שְׂרֵפָה: וְלֹא יִקְחוּ מִמְּךָ אֶבֶן לְפִנָּה
extẽdã manũ meã in te r euoluo te de	r mons pestifer ait domi	לַפַּח מִן	וְאֶבֶן לְמוֹסָדוֹת כִּי שִׁמְמוֹת עוֹלָם
ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σὲ καὶ κατακυλίω σε ἀπὸ τῶν	nus: x qui corrumpis ∞∞	יָסַד עֲלַם	תִּהְיֶה נְאֻם יְהוָה: שְׂאוּ נֵס בָּאָרֶץ
petris: r dabo te q̃si mõtẽ cõbustum: r non	yniuersam terrã. b Et ex-	הָיָה נָשָׂא	תִּקְעוּ שׁוֹפָר בַּגּוֹיִם קַדְּשׁוּ עָלֶיהָ
θετρῶν, καὶ δώσω σε εἰς ὄρος ἐμπεπυρισμένον, καὶ οὐ μὴ	tendã manũ meã sup te:	שָׁפַר	גּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ עָלֶיהָ מַמְלְכוֹת
tollent de te lapidẽi ãgulũ r lapidẽi fũdamẽtũ. q:	r & euoluam te de petris:		אֲרָרַט מִנִּי וְאַשְׁכְּנַז פְּקֹדוּ עָלֶיהָ
λάβωσιν ἀπὸ σοῦ λίθον εἰς γωνίαν καὶ λίθον εἰς θεμέλιον. ὅτι	s & dabo te in montem ∞	עָלָה	טְפָסָר הַעֲלוּ סוּס כְּיֶלֶק סָמָר: קַדְּשׁוּ
in desolationẽ eternã eris ait dñs. leuate signũ sup	cõbustionis. m Et nõ tol-		עָלֶיהָ גּוֹיִם אֶת מַלְכֵי מָדַי אֶת
εἰς ἀφανισμὸν αἰώνιον ἔσῃ λέγει κς. ἄρατε σημεῖον ἐπὶ τῆς	lent de te lapidẽ in angu		פַּחוֹתֶיהָ וְאֶת כָּל סְגָנֶיהָ וְאֵת כָּל
tra clãgite in gẽtib⁹ tuba. sctificate sup eam	lũ: r & lapidẽ in fundamẽ	עָלָה	אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ: וְתִרְעַשׁ הָאָרֶץ
γῆς σαλπίσατε ἐν ἔθνεσιν σάλπιγγι. ἁγιάσατε ἐπ' αὐτὴν	to: t sed u pditus in eternũ	חוּל קוּם	וְתָחֹל כִּי מָקָמָה עַל בָּבֶל מַחְשָׁבוֹת
gẽtes annunciate ꝓ illam regnũ ararat a	eris ait dñs. b Leuate c si-	חָשַׁב	יְהוָה לָשׂוּם אֶת אֶרֶץ בָּבֶל לְשַׁמָּה
ἔθνη προαγγείλατε ἐπ' αὐτὴν βασιλείαις ἀραρὰτ πρὸς	gnum in terra: ∞∞∞∞∞∞	שָׁמַם	מֵאֵין יוֹשֵׁב: חָדְלוּ גִּבּוֹרֵי בָּבֶל
me r ascanazeis. cõstituite cõtra eã iaculatio	c clãgite buccina in genti	יָשַׁב גָּבַר	נִלְכְּדָה לְהַלְּחֵם יָשְׁבוּ בַּמְצָדוֹת
ἐμοῦ καὶ τοῖς ἀσκαναζαίοις. ἐπίσησατε ἐπ' αὐτὴν βελοσά	bus. b Sãctificate sup eam	לָחַם קוּד	נִבּוֹרָתָם הָיוּ לְנָשִׁים הִצִּיתוּ
nes: ascẽdere facite ꝓ eam eq̃ q̃si locustã multitudinẽ:	k gentes: annunciate m cõ-	נָצַת	מִשְׁכְּנֹתֶיהָ נִשְׁבְּרוּ בְרִיחֶיהָ: רָץ
σεις, ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἵππων ὡς ἀκρίδων πλῆθος,	tra illam n regibus ∞∞∞∞	שָׁנַן שָׁגַר	לִקְרַאת רָץ יָרוּץ וּמַגִּיד לִקְרַאת
ascẽdere facite ꝓ eam gẽtes regem medoꝝ r	o ararath p menni q & asce-	נָגַד רָכַב	מַגִּיד לְהַגִּיד לְמֶלֶךְ בָּבֶל כִּי נִלְכְּדָה
ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἔθνη τὸν βασιλέα τῶν μήδων καὶ	nez: r numerate cõtra eã	עָבַר	עִירוֹ מְקֻצֶה: וְהַמַּעְבָרוֹת נִתְפָּשׂוּ
οἱ ἐκ: duces ei⁹: r oẽs magistra	t taphar. u Adducite equũ		וְאֶת הָאֲגַמִּים שָׂרָפוּ בָאֵשׁ וְאַנְשֵׁי
τάσης τῆς γῆς, τοὺς ἡγουμένους αὐτῆς, καὶ πάντας τοὺς ἀρχοντας	r quasi bruchũ aculeatũ.	הָלַל	הַמִּלְחָמָה נִבְהָלוּ: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
tus ei⁹. ꝓmota ẽ trã r laborauit q: ꝓsurrexit ꝓ babyr-	a Sanctificate b cõtra eam		צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בַּת בָּבֶל
γους αὐτοῦ. ἐσείσθη ἡ γῆ καὶ ἐπόησεν διότι ἐξανέστη ἐπὶ βαβυ	c gentes: r reges medie: ∞	דָּרַךְ בֵּן	כְּגֹרֶן עֵת הִדְרִיכָהּ עוֹד מְעַט וּבָאָה
lonẽ cogitatio dñi: ut ponat trã babylonis i desolatio	b duces eius: t & k vniuersos	עֵת קָצַר	עֵת הַקָּצִיר לָהּ: אֲכָלָנוּ הַמָּנָנוּ
λῶνα λογισμὸς κυ, τοῦ θεῖναι τὴν γῆν βαβυλῶνος εἰς ἀφανισ	r magistratus eius n cũctãq;	יָצַג	נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הִצִּיגָנוּ
nẽ r ne hitetur ipa. defecit pugnator babylo	c terrã p potestatis eius. q Et	תָּנִן	כְּלִי רִיק בְּלָעָנוּ כַּתַּנִּין מִלְּאוּ כְרֵשׂוֹ
μὸν καὶ μὴ κατοικεῖσθαι αὐτὴν. ἐξέλιπεν μαχητὴς βαβυλῶ	cõmouebitur r terra ∞∞∞	דּוּחַ	מֵעֲדָנַי הִדִּיחָנוּ: חֲמָסִי וּשְׁאֵרִי עַל
nis a plio: sedebunt illic in mumitiõe. ꝓfracta est	s & cõturbabitur: t qa u eui	אָמַר	בָּבֶל תֹּאמַר יֹשֶׁבֶת צִיּוֹן וְדָמִי אֶל
νος τοῦ πολεμεῖν, καθήσονται ἐκεῖ ἐν πρισχῇ. ἐθραύσθη ἡ	gilabit x cõtra r babylonẽ		יֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים תֹּאמַר יְרוּשָׁלָ͏ִם:
potentia cor. facti sunt q̃si mulieres: icensa sunt	y cogitatio dñi b vt ponat		
δυναστία αὐτῶν. ἐφυνήθησαν ὡσεὶ γυναῖκες, ἐνεπυρίσθη	d terrã c babylonis f desertã		
tabernacula eius ꝓtriti sunt vectes eius: ipse-	et s inhabitabilẽ. f Cessaue		
τὰ σκηνώματα αὐτῆς συνετρίβησαν οἱ μοχλοὶ αὐτῆς, διώ-	runt k fortes l babylonis ∞		
quẽs i occursum ꝓsequẽtis ꝓsequeꝫ. r annũcians	m a prelio: n habitauerũt o in		
κων εἰς ἀπάντησιν διώκοντος διώξεται. καὶ ἀναγγέλλων	presidiis. p Deuoratum est		
in occursum ãnũciantis vt annũciet regi	q robur eorum: r facti sunt		
εἰς ἀπάντησιν ἀναγγέλοντος τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ	s q̃si mulieres. t Incẽsa sũt		
babylonis: q: capta est ciuitas ei⁹ ab extremo	a tabernacula eius: r cõtriti		
βαβυλῶνος ὅτι ἑάλωκεν ἡ πόλις αὐτοῦ ἀπ' ἐσχάτου τῶν	sunt r vectes eius. y Currẽs		
trãsituum eius capti sunt r paludes eius icẽ	a obuiam b currẽti c veniet:		
διαβάσεων αὐτοῦ ἑλήφθησαν καὶ τὰ συσέματα αὐτῆ ἐνε	d & nuncius e obuius ∞∞∞		
se sunt in igne. r viri ei⁹ bellatores	r nunciãti g vt annũciet h re-		
πυρίσθησαν ἐν πυρί. καὶ ἄνδρες αὐτοῦ οἱ πολεμισταὶ	gi i babylonis k qa l capta est		
egrediunt. q: hec dicit dñs exercituum de-	m ciuitas eius n a sũmo vsq;		
ἐξέρχονται. διότι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θε	ad sũmũ: o & vada p occu		
us israel. dom⁹ regis babylonis q̃si area matura	pata sunt q & r paludes e in-		
ὸς ἰσραήλ. οἱκοι βασιλέως βαβυλῶνος ὡς ἅλων ὥριμος	cense sunt f igni: u & viri ∞		
triturabit. adhuc modicũ r veniet messis eius. come	x bellatores y conturbati		
ἁλωθήσεται. ἔτι μικρὸν καὶ ἥξει ὁ ἀμητὸς αὐτῆς. κατε	sunt. z Quia a hec b dicit c do		
dit me dtuisit me nabuchodonosor rex	minus d exercituum e deus		
φαγέν με ἐμερίσατό με ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς τῆς	f israel. g Filia h babylonis		
babylonis: cõprehenderũt me tenebre tenues: nabuchodo-	i quasi area: k tps i triture		
βαβυλῶνος, κατέλαβέν με σκότος λεπτόν, ναβουχοδο	eius. m Adhuc n modicũ o &		
nosor rex babylonis absorbuit me q̃si draco.	veniet p tps q messionis r ei⁹.		
νόσωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος κατέπιέν με ὡς δράκων.	s Comedit me t deuorauit		
ipleuit ventrẽ suum a delitijs meis. expu	me u nabuchodonosor r rex		
ἐπλησεν τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τρυφῆς μου. ἐξέ	r babylonis. z Reddidit me		
leuit me labores mei r miserie mee in baby	q̃si a vas b inane. c Absorbuit		
σάν με οἱ μόχθοι μου καὶ αἱ ταλαιπωρίαι μου εἰς βαβυ	me d q̃si draco e repleuit f vẽ		
lonẽ dicet hĩtans sion: r sanguis meꝰ sup	trẽ suũ g tenerítudine mea:		
λῶνα ἐρεῖ κατοικοῦσα σιών, καὶ τὸ αἷμά μου ἐπὶ τοὺς	& h eiecit me. i Iniqtas ad		
habitantes chaldeos dicet hierusalem.	uersũ me k & caro mea l sup		
κατοικοῦντας χαλδαίους ἐρεῖ ἱερουσαλήμ. ∞∞∞∞∞	m babylonẽ n dicit o hĩtatio		
	p siõ: q & sãguis me r habi-		
	tores s chaldee t dic u hierl'z.		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.be.Biere.lj. | Trásla.B.Bie. | Trás.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי רָב אֶת רִיבֵךְ וְנִקַּמְתִּי אֶת נְקָמָתֵךְ וְהֶחֱרַבְתִּי אֶת יַמָּהּ וְהוֹבַשְׁתִּי אֶת מְקוֹרָהּ וְהָיְתָה בָבֶל לְגַלִּים מָעוֹן תַּנִּים שַׁמָּה וְיִשְׁרְקָה מֵאֵין יוֹשֵׁב יַחְדָּו כַּכְּפִרִים יִשְׁאֲגוּ נָעֲרוּ גְּרוֹרֵי אֲרָיוֹת בָּחַמֵּם אֶשִּׁית אֶת מִשְׁתֵּיהֶם וְהִשְׁכַּרְתִּים לְמַעַן יַעְלְזוּ וְיָשְׁנוּ שְׁנַת עוֹלָם וְלֹא יָקִיצוּ נְאֻם יְהוָה אוֹרִידֵם כְּכָרִים לִטְבוֹחַ כְּאֵילִים עִם עַתּוּדִים אֵיךְ נִלְכְּדָה שֵׁישָׁךְ וַתִּתָּפֵשׂ תְּהִלַּת כָּל הָאָרֶץ אֵיךְ הָיְתָה לְשַׁמָּה בָּבֶל בַּגּוֹיִם עָלָה עַל בָּבֶל הַיָּם נִבְכְּתָה גַּלָּיו נִכְסֶתָה עָרֶיהָ לְשַׁמָּה אֶרֶץ צִיָּה וַעֲרָבָה אֶרֶץ לֹא יֵשֵׁב בָּהֵן כָּל אִישׁ וְלֹא יַעֲבֹר בָּהֶן בֶּן אָדָם וּפָקַדְתִּי עַל בֵּל בְּבָבֶל וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו וְלֹא יִנְהֲרוּ אֵלָיו עוֹד גּוֹיִם גַּם חוֹמַת בָּבֶל נָפָלָה וְחֹמָם בָּאֵרֶץ וּמֹשְׁלֵי עַל מֹשֵׁל לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים וּפָקַדְתִּי עַל פְּסִילֵי בָבֶל וְכָל אַרְצָהּ תָּבוֹשׁ וְכָל חֲלָלֶיהָ יִפְּלוּ בְּתוֹכָהּ וְרִנְּנוּ עַל בָּבֶל שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכֹל אֲשֶׁר בָּהֶם כִּי מִצָּפוֹן יָבוֹא לָהּ שׁוֹדְדִים נְאֻם יְהוָה גַּם בָּבֶל לִנְפֹּל חַלְלֵי יִשְׂרָאֵל גַּם לְבָבֶל נָפְלוּ חַלְלֵי כָל הָאָרֶץ מִפְּלִטִים מֵרָחֹק אֶת יְהוָה הִלְכוּ אַל תַּעַמְדוּ זִכְרוּ מֵרָחוֹק אֶת יְהוָה וְתַעֲלֶה עַל לְבַבְכֶם בִּשְׁנוּ כִּי שָׁמַעְנוּ חֶרְפָּה כִּסְּתָה כְלִמָּה

[r]Propterea [h]hec [d]dicit [b]dominꝰ. [c]Ecce ego [p]iudicabo [r]causam tuā: [s]& vlciscar [t]vltionē tuā. [k] Et deserti faciam [m]mare eius: [n]& siccabo [v]venam eius. ∞∞∞∞∞ [q]Et erit [r]babylon [o]in tumulos [s]habitatio [u]draconum [x]stupor [r]& sibilus [s]eo q nō sit [u]habitator. [b] Simul ∞∞ [c]vt leones [p]rugient [c]: excutient comas [r] veluti catuli [s]leonum. [b] In calore eorū [t]ponam [t]potus eorum: ∞ [m]& inebriabo eos [n]vt [o] sopiantur [r]& dormiant ∞ [q]somnū [r] sempiternū: [s]& nō [c]cōsurgant: [u]dicit [r]dñs. [r]Deducā eos [s]q̄si agnos [a]ad victimam: [b] quasi arietes [c]cum [p]hedis. [c]Quomodo [r]capta est [g] sesach: ∞∞∞∞ [b]& cōprehensa est [t]inclyta [x]vniuerse [t]terre! [m] Quō [n]facta est [o] in stupore [p] babylon [u]inter gētes. [r] Ascēdit [s]sup [t]babylonē [n]mare: [x]multitudine [r]fluctuū eius [s]opta ē. [a] Facte sūt [b]ciuitates eius [c]in stupore: [d]terra [c]inhabitabilis [r] & deserta: [g]terra [h]in qua [n]nullus [t]habitet: [n]nec [o]trāsiet [p]eam [q]filius [r]hois. [e] Et visitabo [r]sup [u]bel [t]in babylone [r] & eiciā [a]q̄d obsorbuerat [b]de ore eius: [c]& nō [o]cōfluēt [c]ad eā [r]vltra [g]gentes. [b] Siquidē & [t]mur? [k] babylōis [t] corruet. [m]Egredimini [n] de medio eius [o]ppls meus [p]vt saluet [q]vnusq̄sq; [e]aiam suā [f]ab ira [u]furoris [t]dñi. [r] Et ne forte [s]mollescat [a]cor vr̄m: [b]& timeatis [c]auditū [d] qui audietur [c]in terra. [r] Et veniet ∞ [s]in anno [b]auditio [t] & post hunc [k]annum ∞∞∞∞∞∞∞ [t]auditio [m] & iniquitas [n] in terra: [o] & dominator ∞∞∞ [p]super [q]dñatorem. [r] Propterea [e]ecce [c]dies [n] veniūt [k] & visitabo [r]sup [t]sculptilia [a]babylonis: [b] & ois [c] terra eius [d]cōfundetur: [c] & vniuersi [t]interfecti eius [c]cadēt [b]in medio eius. [t] Et laudabunt [k]sup [t] babylonē [m]celi [n]& terra [o]& oia [r]que [q]in eis sūt: [r]q̄a [a]ab aq̄lone [e]veniēt [n]ei [r] p̄dones: [t]ait [d]dñs. [a] Et quō fecit [b] babylō [c]vt cadere nt [d]occisi in [c] israel: [r] sic [g]de babylone [b]cadent ∞∞ [t]occisi in [k]vniuersa [t] terra. [m]Qui fugistis [n]gladium ∞∞ [o]venite: [r]nolite [q]stare. [r] Recordamini [p]procul ∞∞∞∞ [n]dñi: [x]& hierusalē [r]ascēdat [s]sup [a]cor vestrū. [b] Confusi sumus [c]q̄m [o]audiuim? [c]opprobriū. [r]Opuit [t]ignomia

ppterea hec dicit dñs: ecce ego iudicabo aduersꝰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ κρινῶ τὴν ἀντίδικόν sariā tuā. τ vlciscar vltionē tuā: τ desertū faciā κόν σου. καὶ ἐκδικήσω τὴν ἐκδίκησίν σου, καὶ ἐρημώσω mare eius: τ siccabo fontē eius: τ τὴν θάλασσαν αὐτῆς, καὶ ξηρανῶ τὴν πηγὴν αὐτῆς, καὶ erit babylon in desolationē hīitatio draconū deso- ἔσαι Βαβυλὼν εἰς ἀφανισμὸν κατοίκησις δρακόντων ἀφανι latio sibilus τ nō hītabitur. q̄si leones excita σμὸς συριγμὸς καὶ οὐκ κατοικηθήσεται. ὡς λέοντες ἐξεγ- ti sunt simul τ q̄si catuli leonum in caloze eo γέρθησαν ἅμα καὶ ὡς σκύμνοι λεόντων ἐν τῷ θερμασίᾳ αὐ rum dabo potum eis τ icbriabo eos vt p- τῶν δώσω πόσημα αὐτοῖς καὶ μεθύσω αὐτοὺς ὅπως κα turbent τ dormiant somnū sempitrnū: τ non cōsur- ρωθῶσιν καὶ ὑπνώσωσιν ὕπνον αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἐγερθῶ- gēt dicit dñs. deduc eos q̄si agnos ad victi σιν λέγει κύριος. καταβίβασον αὐτοὺς ὡς ἄρνας εἰς σφα mā: τ q̄si arietes cū hedis: quō capta ē sesac τ uenata γήν, καὶ ὡς κριοὺς μετ' ἐρίφων, πῶς ἑάλω σεσὰκ καὶ ἐθηρεύ est gloria ois kre. quō facta est babylon in θη τὸ καύχημα πάσης τῆς γῆς. πῶς ἐθαυμάσθη Βαβυλὼν εἰς desolationē in oīb? gentib? ascendit sup babylonē ἀφανισμὸν ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. ἀνέβη ἐπὶ Βαβυλῶνα ἡ mare in sonitu fluctuū eius cooperta est. facte sūt θάλασσα ἐν ἤχῳ κυμάτων αὐτῆς κατεκαλύφθη, ἐθαυμάσθησαν ciuitates eius in desolationē. kra sine aq̄ τ inuia: αἱ πόλεις αὐτῆς εἰς ἀφανισμόν. γῆ ἄυδρος καὶ ἄβατος, nō hītabit in ea vllus: neq; nō hītabit in ea οὐ κατοικήσει ἐν αὐτῇ οὐδείς, οὐδὲ μὴ καταλύσῃ ἐν αὐ a fili? hois. τ vlciscar sup babylonē τ eiici τῇ υἱὸς ἀνθρώπου. καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ Βαβυλῶνα καὶ ἐξοί am q̄ absorbuit de ore eius: τ non cōgre- σω ἃ κατέπιεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς. καὶ οὐ μὴ συναχ gabūt vltra ad eam gētes. etenī murus babylonis θῶσιν ἔτι πρὸς αὐτὴν τὰ ἔθνη. καὶ γε τεῖχος Βαβυλῶνος corruet: exite de medio eius ppls me?: τ sal- πεσεῖται, ἐξέλθετε ἀπὸ μέσου αὐτοῦ λαός μου, καὶ σώ uate vnusq̄sq; suam aiam ab ira furoris dñi. σατε ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ κυρίου. ne forte emollescat cor vr̄m: τ timeatis ppter au μὴ ποτε ἀπαλωθῇ καρδία ὑμῶν, καὶ φοβηθῆτε διὰ τὴν ἀ ditionē q̄ audietur in tra. τ veniet in ipsoanno auditio. τ κοὴν ἣ ἀκουσθήσεται ἐν τῇ γῇ. καὶ ἥξει ἐν ἐνιαυτῷ ἀκοή. καὶ post tp̄m annū auditio miseria τ iniustitia in μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἀκοὴ ταλαιπωρία καὶ ἀδικία ἐπὶ τῆς tra: τ dominās sup dominātē. ppter hoc ecce di γῆς, καὶ κυριεύων ἐπὶ κυριεύοντα. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέ- es veniunt: τ vlciscar sup sculptilia babylonis. ρας ἔρχονται, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ γλυπτὰ Βαβυλῶνος. τ ois tra eox cōfundetur: oēs vulnera καὶ πᾶσα ἡ γῆ αὐτῶν αἰσχυνθήσεται, πάντες τραυμα- ti eius cadent in medio eius. τ exultabunt τίαι αὐτῆς πεσοῦνται ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ εὐφρανθήσονται sup babylonem celi τ tra τ omnia q̄ in eis. ἐπὶ Βαβυλῶνα οἱ οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ καὶ πάντα τὰ ἐν τοῖς. q̄m ab aquilōe venīt ad eā vispdentes: di- ὅτι ἀπὸ βορρᾶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν ἐξολοθρεύοντες, λέ cit dñs: eteni babylon cadere fecit vulne- γει κύριος, καί γε Βαβυλὼν πεσεῖν ἐποίησε τοὺς τραυ ratos israel: τ in babylone cadent vulnerati ματίας Ἰσραήλ, καὶ ἐν Βαβυλῶνι πεσοῦνται τραυματί ois kre. saluati a gladio: am- αι πάσης τῆς γῆς. ἀνασωζόμενοι ἀπὸ ῥομφαίας, πο bulate τ non stetis. memētote q̄ de longe bo- ρεύεσθε καὶ μὴ ἵστασθε. μνήσθητε οἱ μακρόθεν τοῦ κυ- mini τ hierusalem ascendat in cor vr̄m. cō- ρίου καὶ Ἰερουσαλὴμ ἀναβήτω ἐπὶ καρδίαν ὑμῶν. ἐν- fusi sum? q̄m audiuimus ip̄roperiū vr̄m: cooperu- κύθημεν ὅτι ἠκούσαμεν ὀνειδισμὸν ὑμῶν. κατεκά- it ignominia λυψεν ἀτιμία τὸ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Vie.	Tex.be.hiere.lí.	Pritiua.heb.
facie nr̃am: qm̃ igressi sũt alienigene in sancta	[a]facies nr̃as: [i]qa [k]venerũt	[b]פָּנֵינוּ כִּי־בָאוּ זָרִים [m]עַל [n]מִקְדְּשֵׁי בֵּית	[b]פָּנָה [k]בוא
πρόσωπον ἡμῶν, ὅτι εἰσῆλθον ἀλλοφυεῖς εἰς τὰ ἅγια	[l]alieni [m]sup [n]sãctificationẽ	[c]יְהוָה׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם	[c]קֹדֶשׁ [d]יום
nr̃a in domũ dñi. ꝓpterea ecce dies veniunt	[o]domus [p]dñi. [q]Propterea	[d]יְהוָה וּפָקַדְתִּי עַל פְּסִילֵי הַ וּבְכָל	[e]בוא [f]פֶּסֶל
ἡμῶν εἰς οἶκον κυρίου. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται	[r]ecce [s]dies [t]veniunt: [u]ait	[e]אַרְצָהּ וְאָנַק חָלָל׃ כִּי תַּעֲלֶה בָבֶל	[g]אָנַק
dicit dñs: τ vlciscar sup sculptilia eius. τ	[x]dñs: [y]& visitabo [z]sup [a]scul	[f]הַשָּׁמַיִם וְכִי תְבַצֵּר מְרוֹם עֻזָּהּ	[h]בָּצַר [i]רום
λέγει κύριος, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ γλυπτὰ αὐτῆς. καὶ	ptilia babylonis: [b]& in oi	[g]מֵאִתִּי יָבֹאוּ שֹׁדְדִים לָהּ נְאֻם יְהוָה׃	[j]עָזַז [k]בוא
in oi kra ei⁹ cadent vulnerati: qz si	[c]terra eius [d]mugiet [e]vulne	[h]קוֹל זַעֲקָה מִבָּבֶל וְשֶׁבֶר גָּדוֹל מֵאֶרֶץ	[l]נָדַל
ἐν πάσῃ τῇ γῇ αὐτῆς πεσοῦνται τραυματίαι, ὅτι ἐὰν	ratus. [f]Si [g]ascenderit [h]baby	[i]כַּשְ�dִּים׃ כִּי שֹׁדֵד יְהוָה אֶת בָּבֶל	
ascẽderit babylõ q̃si celsũ τ qz si muniuerit al=	lon in [k]celum [l]& firmaue=	[j]וְאַבַּד מִמֶּנָּה קוֹל גָּדוֹל וְהָמוּ גַלֵּיהֶם	[m]הָמָה [n]גָּלַל
ἀναβῇ Βαβυλὼν ὡς ὁ οὐρανὸς καὶ ὅτι ἐὰν ὀχυρώσῃ ἰσ=	rit in [m]excelso [n]robur suũ:	[k]כְּמַיִם רַבִּים נִתַּן שְׁאוֹן קוֹלָם׃	[o]רָבַב [p]שָׁאָה
τitudinẽ fortitudis ei⁹: a me veniẽt vastãtes e=	[o]ad me [p]veniẽt [q]vastatores	[l]כִּי בָא עָלֶיהָ עַל בָּבֶל שׁדֵד וְנִלְכְּדוּ	[q]בוא [r]לָכַד
φος ἰσχύος αὐτῆς, παρ' ἐμοῦ ἥξουσιν ἐξολοθρεύοντες αὐ=	[r]eius: [s]ait [t]dominus. ∞∞∞	[m]גִּבּוֹרֶיהָ חַתָּה קַשְׁתוֹתָם כִּי אֵל	[s]גָּבַר
am dicit dñs. vox clamoris in babylone: τ otri	[u]Vox [v]clamoris [w]de baby	[n]גְּמוּלוֹת יְהוָה שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם׃	[t]שָׁלַם [u]שָׁלַם
τὴν λέγει κύριος· φωνὴ κραυγῆς ἐν Βαβυλῶνι, καὶ συν	lone [x]& contritio [y]magna	[o]וְהִשְׁכַּרְתִּי שָׂרֶיהָ וַחֲכָמֶיהָ פַּחוֹתֶיהָ	[v]שָׁכַר [w]שׁוּר
tio magna in tra chaldeoꝝ. qz vastauit do=	[z]de terra [a]chaldeorũ: [b]qm̃	[p]וְסָגְנֶיהָ וְגִבֹּרֶיהָ וְיָשְׁנוּ שְׁנַת עוֹלָם	[x]פָּחָה [y]שָׁנָה
τριβὴ μεγάλη ἐν γῇ Χαλδαίων. ὅτι ἐξωλόθρευσεν κύ=	[c]vastaut [d]dñs [e]babylonẽ	[q]וְלֹא יָקִיצוּ נְאֻם הַמֶּלֶךְ יְהוָה	[z]עוֹלָם
min⁹ babylonẽ τ perdidit ab ea vocẽ ma	[f]& pdidit [g]ex ea [h]vocẽ [i]ma	[r]צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת	[a]יקוץ
ριος τὴν Βαβυλῶνα καὶ ἀπώλεσεν ἀπ' αὐτῆς φωνὴν με	gnã: [j]& sonabũt [k]fluctus	[s]חוֹמֹת בָּבֶל הָרְחָבָה עָרְעֵר תִּתְעָרְעָר	[b]חָמָה [c]עור
γάλην ἠχοῦσαν ὡς ὕδατα πολλά· ἔδωκεν εἰς ὄλεθρον	eorũ [l]quasi aque [m]multe.	[t]וּשְׁעָרֶיהָ הַגְּבֹהִים בָּאֵשׁ יִצָּתּוּ	[d]יָגַע [e]לְאֻם
vocẽ eius: qz venit sup babylonẽ miseria.	[n]Dedit [o]sonitũ [p]vox eorũ:	[u]וְיִגְעוּ עַמִּים בְּדֵי רִיק וּלְאֻמִּים	[f]בָּעַר
φωνὴν αὐτῆς, ὅτι ἦλθεν ἐπὶ Βαβυλῶνα ταλαιπωρία.	[q]quia [r]venit [s]sup eã: id est	[v]בְּדֵי אֵשׁ יִרְעָפוּ׃ הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה	[g]בְּדֵי [h]אֵשׁ
capti sũt pugnatores ei⁹: ptimuit arcus eorũ: qz	[t]sup [u]babylonẽ [v]predo. [w]Et	[w]יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶת שְׂרָיָה בֶן נֵרִיָּה	[i]צָוָה [j]נָבָא
ἑάλωσαν οἱ μαχηταὶ αὐτῆς, ἐπτόηται τόξον αὐτῶν, ὅτι	apphensi sunt [x]fortes ei⁹	[x]בֶּן מַחְסֵיָה בְּלֶכְתּוֹ אֶת צִדְקִיָּהוּ	[k]נָבָא [l]יָלַה
deus retribuẽs eis. dñs retribuit ei	& [y]emarcuit [z]arcus eorũ:	[y]מֶלֶךְ יְהוּדָה בָּבֶל בַּשָּׁנָה הָרְבִעִית	
θεὸς ἀνταποδίδων αὐτοῖς. κύριος ἀνταποδίδωσιν αὐ	[a]quia [b]fortis [c]vltor [d]domi	[z]לְמַלְכוֹ וְשְׂרָיָה שַׂר מְנוּחָה׃ וַיִּכְתֹּב	[m]שׁוּר [n]נוּחַ
retributionẽ: τ iebriabit ebrietate du	nus [e]reddens [f]retribuet.	[a]יִרְמְיָהוּ אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר תָּבוֹא	[o]כָּתַב [p]רוּעַ
τῇ τὴν ἀνταπόδοσιν, καὶ μεθύσει μέθην τοὺς ἡγουμέ=	[g]Et [h]ebriabo [i]príncipes	[b]אֶל בָּבֶל אֶל סֵפֶר אֶחָד אֵת כָּל	[q]בוא
ces eius τ sapiẽtes ei⁹ τ magistrat⁹	eius: [j]& sapiẽtes ei⁹ [k]duces	[c]הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַכְּתֻבִים אֶל	
νους αὐτῆς καὶ τοὺς σοφοὺς αὐτῆς καὶ τοὺς στρατηγοὺς	eius: [l]& magistratus eius:	[d]בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל שְׂרָיָה	[r]אָמַר
eius: dicit rex dñs oipotens nomẽ	[m]& fortes ei⁹. [n]Et dormiẽt	[e]כְּבֹאֲךָ בָּבֶל וְרָאִיתָ וְקָרָאתָ אֵת כָּל	[s]בוא [t]קָרָא
G αὐτῆς, λέγει ὁ βασιλεὺς κύριος παντοκράτωρ ὄνομα	[o]somnũ [p]sempiternũ: [q]&	[f]הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וְאָמַרְתָּ יְהוָה אַתָּה	[u]תָּם [v]דָּבַר
illi. hec dicit dñs oipotens: mur⁹ baby=	non [r]expergiscentur: [s]ait	[g]דִּבַּרְתָּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה לְהַכְרִיתוֹ	[w]כָּרַת
αὐτῶ· τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, τεῖχος Βαβυ	[t]rex [u]dñs [v]exercituum [w]no	[h]לְבִלְתִּי הָיוֹת בּוֹ יוֹשֵׁב לְמֵאָדָם	[x]הָיָה
lonis dilatat⁹ est: effosus effodietur:	men eius. [x]Hec [y]dicit [z]dñs	[i]וְעַד בְּהֵמָה כִּי שְׁמָמוֹת עוֹלָם	[y]עַד [z]עָלַם
λῶνος ἐπλατύνθη, κατασκαπτόμενον κατασκαφήσεται,	[a]exercituũ. [b]Murus [c]baby	[j]תִּהְיֶה׃ וְהָיָה כְּכַלֹּתֵךְ לִקְרֹא אֶת	[a]הָיָה [b]כָּלָה
τ porte ei⁹ excelse in igne cõburẽ=	lonis ille [d]latissim⁹ [e]suffos	[k]סֵפֶר הַזֶּה תִּקְשֹׁור עָלָיו אֶבֶן	[c]סָפַר
καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς αἱ ὑψηλαὶ ἐν πυρὶ ἐμπυρισθήσον	sione [f]suffodietur: [g]& por	[l]וְטִבַּעְתָּ	
tur τ laborabũt ppli in vanũ: τ gẽtes i pncipio	te eius [h]excelse [i]igne [k]cõbu		
ται καὶ κοπιάσουσιν λαοὶ εἰς κενόν, καὶ ἔθνη ἐν ἀρχῇ	rentur: [l]& labores [m]popu		
deficient. verbũ qd̃ ꝓcepit dñs hieremie	lorũ [n]ad [o]nihilũ: & gentiũ		
ἐκλείψουσιν. ὁ λόγος ὃν ἐνετείλατο κύριος Ἱερεμίᾳ τῷ	[p]in [q]ignẽ erunt: [r]& dísperi		
ꝓphete vt diceret saraie filio neric filũ maasie qñ	bũt. [s]Verbũ [t]qd̃ [u]precepit		
προφήτῃ εἰπεῖν τῷ Σαραΐα υἱῷ Νηρίου υἱοῦ Μαασαίου ὅτ=	[v]hieremias [w]propheta [x]sa		
tuit a sedechia rege iuda in ba	raie [y]filio [z]nerie ∞∞∞∞∞∞∞		
τε ἐπορεύετο παρὰ Σεδεκίου βασιλέως Ἰούδα εἰς Βα	[a]filii [b]maasie [c]cum perge=		
bylonẽ in anno quarto regni eius.	ret [d]cum [e]sedechia ∞∞∞∞∞		
Βυλῶνα ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τῆς βασιλείας αὐτ.	[f]rege in [g]babylonem [h]in		
τ Saraias ꝑnceps donoꝝ: τ scripsit hieremias om	anno [i]quarto ∞∞∞∞∞∞∞∞		
καὶ Σαραΐας ἄρχων δώρων, καὶ ἔγραψεν Ἱερεμίας πάν	[j]regni eius. [k]Saraías autẽ		
nia mala q̃ veniẽt sup babylonẽ in libro vno om=	erat [l]princeps [m]pphetie.		
τα τὰ κακὰ ἃ ἥξει ἐπὶ Βαβυλῶνα ἐν βιβλίῳ ἓν πάν	[n]Et scripsit [o]hieremias [p]oẽ		
nia verba ista q̃ scripta sunt ꝑ ba=	[q]malũ [r]qd̃ [s]venturum erat		
τας τοὺς λόγους τούτους τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ Βα	[t]super [u]babylonem [v]in [w]li		
bylonem. τ dixit hieremias ad saraiam: cum vene	bro [x]vno [y]omnia ∞∞∞∞∞∞		
Βυλῶνα· καὶ εἶπεν Ἱερεμίας πρὸς Σαραΐαν, ὅταν ἔλ=	[z]verba [a]hec [b]que scripta		
ris in babylonẽ: τ videris τ legeris omnia	sunt [c]contra ∞∞∞∞∞∞∞∞		
θῃς εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ὄψῃ καὶ ἀναγιώσῃ πάντας τοὺς	[d]babylonẽ.' Et dixit [e]hie=		
verba hec τ dices: dñe tu locut⁹ es ꝑ	remias [f]ad [g]saraiam. ∞∞∞		
λόγους τούτους καὶ ἐρεῖς, κύριε σὺ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν	[h]Cum veneris in [i]babylo		
locum istum vt dísperdes eum τ ne sit	nem [j]& videris [k]& legeris		
τόπον τοῦτον τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν καὶ τοῦ μὴ εἶ	[l]omnia [m]verba [n]hec: [o]dices.		
in eo habitans ab hoie vsq̃ ad pecus:	[p]Domine [q]tu ∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
ναι ἐν αὐτῷ κατοικοῦντα ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους,	[r]locutus es [s]contra [t]locũ		
q̃ desolatio in eternũ erit. τ crit cum cessa=	[u]istum: [v]vt dísperderes eũ		
ὅτι ἀφανισμὸς εἰς τὸν αἰῶνα ἔσαι· καὶ ἔσαι ὅταν πανσ	[w]ne [x]sit [y]qui [z]in eo'habitet		
ueris legere libũ istum: τ liga=	[a]ab homine ∞∞∞∞∞∞∞∞∞		
σῃ τοῦ ἀναγινώσκειν τὸ βιβλίον τοῦτο, καὶ ἐπιδή	[b]vsq̃ ad [c]pecus: & [d]vt ∞∞		
δεις ἐπ' αὐτῷ λίθον, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞		
	[e]sit [f]perpetua [g]solitudo.		
∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞ καὶ ∞∞∞ καὶ ∞∞∞ καὶ ∞∞∞ καὶ ∞∞∞ καὶ	[h]Cũq̃ cõpleueris [i]legere		
	[j]librum [k]istum: [l]ligabis		
	[m]ad eum [n]lapidem: ∞∞∞∞		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.he.Biere.lij. Trásla.B.Bie. Trás.Gre.lxx.cũ interp.latina.

וְהִשְׁלַכְתִּיו אֶל תּוֹךְ פָּרָת וְאָמַרְתָּ כָּכָה תִּשְׁקַע בָּבֶל וְלֹא תָקוּם מִפְּנֵי הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵבִיא עָלֶיהָ וְיָעֲפוּ עַד הֵנָּה דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ׃

et pícies illum in mediũ euphraten: & díces. Sic ſubmergetur babylon: & nõ cõſurget a facie afflictionis quã ego adducto ſup eam: & diſſoluetur. Hucuſq; verba hieremie. 52.

τ pῆξεις illum in mediῶ euphratis. τ díces: κὰι ῥίψεις αὐτὸν εἰς μέσον τοῦ εὐφράτου. κὰι ἐρεῖς, ſic ſubmergetur babylon τ non ꝓſurget a ὕυτως καταδύσεται βαβυλὼν κὰι οὐ μὴ ἀναστῇ ἀπὸ facie malox q̃ ego induco ſup eam: τ προσώπου τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ ἐπάγω ἐπ' αὐτὴν, κὰι deficiet. vſq; ad hoc verba hieremie. ἐκλείψει. ἕως τούτου τὰ ῥήματα τοῦ ἱερεμίου. Ca.52.

בֶּן עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל בַּת יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹיָקִם׃ כִּי עַל אַף יְהוָה הָיְתָה בִּירוּשָׁלִַם וִיהוּדָה עַד הִשְׁלִיכוֹ אֹתָם מֵעַל פָּנָיו וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ בְּמֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְכָל חֵילוֹ עַל יְרוּשָׁלִַם וַיַּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּיֵק סָבִיב׃ וַתָּבֹא הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ׃ בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בָּעִיר וְלֹא הָיָה לֶחֶם לְעַם הָאָרֶץ׃ וַתִּבָּקַע

Ca.lij.

Ilius viginti & vni anni erat Sedechias cum regnare cepiſſet: & vndecim annis regnauit in hieruſalem. Et nomẽ matris eius amithal filia hieremie de lobna. Et fecit malum in oculis domini iuxta omnia que fecerat ioachim: quoniã furor domini erat in hieruſalem & in iuda vſquequo proiiceret eos a facie ſua. Et receſſit ſedechias a rege babylonis. Factũ eſt autem in anno nono regni eius in menſe decimo: decima die menſis venit nabuchodonoſor rex babylonis ipſe & oĩs exercitus eius aduerſus hierlm: & obſederũt eã: & edificauerũt cõtra eam munitiões in circuitu: & fuit ciuitas obſeſſa vſq; ad vndecimũ annum regni ſedechie. Menſe autẽ quarto nona die menſis obtinuit fames ciuitatem: et non erant alimenta pplo terre. Et dirupta ẽ ciuitas & oĩs viri bellatores eius fugerunt exierũtq; de ciuitate nocte per viã porte q̃ eſt inter duos muros & ducit ad hortum regis: chaldeis vrbẽ in gyro: & abierũt per viã q̃ ducit in heremũ. Perſecutus eſt aũt chaldeorũ exercitus regẽ: & apprehenderũt ſedechiam in deſerto qd ẽ iuxta hiericho: & oĩs comitat eũ diffugit ab eo. Cũq; cõprehẽdiſſent regẽ: addu xerũt eũ ad regẽ babylonis in reblata q̃ eſt in terra emath: & locut eſt ad eũ iudicia. Et iugulauit rex babylonis filios ſedechie in oculis eius: ſed et omnes principes iuda occidit in reblata. Et oculos ſedechie eruit & vinxit eũ cõpedib. Et adduxit eũ rex babylonis in babylonẽ & poſuit eũ in domo carceris vſq; ad diem mortis ſue.

Ca.lij. ἐτῶν εἰκοσιένα καὶ ἑνὸς ἔτους σεδεκίου ἐν τῷ regnaret ipe τ vndeci annis regnauit in hieru βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερου ſalem. τ nomẽ matri eius amital filia hie σαλήμ. καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀμιτὰλ θυγάτηρ ἱε= remie de lobna. τ fecit malum i ꝓſpectu do ρεμίου ἐκ λοβενά. καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυ= mini iuxta oĩa q̃ fecerat ioachi: q̃m furor dñi ρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε ἰωακίμ, ὅτι ὀργὴ κυρίου erat in hieruſalem τ in iuda vſq; ad ꝓiceret ἦν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἰούδα ἕως οὗ τοῦ ἀποβαλεῖν eos a facie ſua. τ rebellauit ſedechias αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἀφέστησε σεδεκίας regem babylonis. τ factũ eſt in anno ἐπὶ τὸν βασιλέα βαβυλῶνος. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ nono regni eius in mẽſe decimo: deci ἐννάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν μηνὶ τῷ δεκάτῳ δεκά= ma mẽſis: venit nabuchodonoſor rex baby= τῃ τοῦ μηνός, ἦλθεν ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βαβυ lonis τ oĩs exercitus eius aduerſus hieruſalem. τ λῶνος καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ, καὶ caſtrametati ſũt ꝑ eam τ edificauerũt ꝑ eam circũmu παρεβάλοσαν ἐπ' αὐτὴν καὶ ᾠκοδόμησαν ἐπ' αὐτὴν περι= rale i circuitu: τ venit ciuitas in obſidionẽ vſq; ad ſide τειχος κύκλῳ, καὶ ἦλθεν ἡ πόλις εἰς συνοχὴν ἕως ἑνδε cimũ annũ regi ſedechie in mẽſe quarto κάτου ἔτους τῷ βασιλεῖ σεδεκία, ἐν μηνὶ τῷ τετάρτῳ nona mẽſis: τ obtinuit fames in ciuitate: τ nõ ἐννάτῃ τοῦ μηνός, καὶ ἐστερεώθη ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐκ erant panes pplo tre. τ dirupta ẽ ciuitas: τ omnes κσαν ἄρτοι τῷ λαῷ τῆς γῆς. καὶ διεκόπη ἡ πόλις, καὶ πάντες viri bellatores fugerũt τ egreſſi ſũt nocte ꝑ οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἔφυγον καὶ ἐξῆλθον νυκτὸς κατὰ viam porte inter murum τ ante murale τὴν ὁδὸν τῆς πύλης ἀναμέσον τοῦ τειχους καὶ τοῦ προτειχίσμα qõ erat verſꝰ hortum regis. τ chaldei τος ὃ ἦν κατὰ τὸν κῆπον τοῦ βασιλέως. καὶ οἱ χαλδαῖοι ſup ciuitatẽ in circuitu: τ abierunt viã in cãpe ἐπὶ τῆς πόλεως κύκλῳ, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν εἰς ἄρα= ſtre: τ perſequutꝰ ẽ exercitus chaldeox poſt βα, καὶ κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων ὀπίσω τοῦ regem. τ cõprehẽdeſt eũ in trans hiericho. βασιλέως. καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἐν τῷ πέραν ἱεριχῶ. τ omnes ſerui eius diſpſi ſunt ab eo. καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ διεσπάρησαν ἀπ' αὐτοῦ. τ ꝓprehẽderũt regem: τ adduxeſt eũ ad καὶ συνελάβοσαν τὸν βασιλέα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς regem babylonis in deblatha in tra hemath: τ βασιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθὰ ἐν γῇ ἁιμάθ, καὶ locutꝰ ẽ ei cum iudicio. τ iugulauit rex ἐλάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσιως. καὶ ἔσφαξεν ὁ βασιλεὺς babylonis filios ſedechie ante oculos ei βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς σεδεκίου κατ' ὀφθαλμοὺς αὐ= ius. τ oĩs ꝓncipes iuda iugulauit in τοῦ. καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα ἔσφαξεν ἐν deblatha: τ oculos ſedechie exceca δεβλαθά, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλω= uit. τ vinxit eũ in cõpedib: τ adduxit eũ σεν. καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν ὁ rex babylonis in babylonem τ dedit il= βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς βαβυλῶνα καὶ ἔδωκεν αὐ= lũ in domũ puſtrini vſq; in diem q̃ mortuꝰ eſt. τὸν εἰς οἰκίαν μυλῶνος ἕως ἡμέρας ἧς ἀπεθανεν. ∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ in mẽse quinto decima mẽsis venit na
καὶ ἐν μηνὶ τῷ πέμπτῳ δεκάτη τοῦ μηνὸς ἦλθε να
buzardan ꝓnceps coqꝰ: q̃ stabat ante faciem
βουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, ὁ ἑστὼς κατὰ πρόσωπον
regis babylonis in hierusalem: τ incen
τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐνέπρη
dit domũ dñi τ domũ regis: τ
σεν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ
oēs domos ciuitatis: τ omnẽ domũ
πάσας τὰς οἰκίας τῆς πόλεως, καὶ πᾶσαν οἰκίαν
magnã cõbussit in igne. τ oẽm murum hieruſa=
μεγάλην ἐνέπρησεν ἐν πυρί. καὶ πᾶν τεῖχος ἱερουσα=
lem i circuitu deſtruxit exercitus chaldeoꝝ q̃cus
λὴμ κύκλῳ καθεῖλεν ἡ δύναμις τῶν Χαλδαίων ἣ με=
ꝓncipe coqꝰ. τ a paupibus
τὰ τοῦ ἀρχιμαγείρου, καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων τοῦ
ꝓpli e reliquũ ꝓpli τ derelictos
λαοῦ καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ καὶ τοὺς καταλειφθέν
in ciuitate τ ꝓfugos q̃ trãſſugerãt
τας ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας οἱ ἐνέπεσαν
ad regẽ babylonis τ reliquũ
πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Βαβυλῶνος καὶ τὸ περισσὸν τοῦ
turbe trãſtulit ꝓnceps coquoꝝ: τ a paupibus
ὄχλου μετῆκεν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων
tre reliquit ꝓnceps coqꝰ in vinito
τῆς γῆς κατέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελουρ=
res τ in agricolas. τ columnas ere
γοὺς καὶ εἰς γεωργούς. καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλ
as q̃ in domo dñi: τ baſes τ
κοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰς βάσεις καὶ τὴν
mare eneũ qđ in domo dñi cõtriuerunt
θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου συνέτριψαν
chaldei. τ tulerũt eꝫ coꝝ in baby=
οἱ Χαλδαῖοι. καὶ ἔλαβον τὸν χαλκὸν αὐτῶν εἰς Βαβυ=
lonẽ. τ cozonã τ phialas τ crea=
λῶνα. καὶ τὴν στεφάνην καὶ τὰς φιάλας καὶ τὰς κρεά
gras τ oĩa vaſa enea: in q̃b ꝰ miniſtrabãt in
γρας καὶ πάντα τὰ σκεύη χαλκᾶ, ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν
eis τ thymiamakia. τ phialas: τ pel=
αὐτοῖς καὶ τὰς μαχθὼ. καὶ τὰς μιζρακόθ, καὶ τοὺς ὑπο
ues τ candelabra τ mortariola τ
χυτῆρας καὶ τὰς λυχνίας καὶ τὰς θυίσκας καὶ τοὺς
cathos. q̃ erãt aurea aurea: τ q̃ erãt argẽtea argẽ
κυάθους. ἃ ἦν χρυσᾶ χρυσᾶ, καὶ ἃ ἦν ἀργυρᾶ ἀργυ
tea tulit ꝓnceps coquoꝝ. τ colũne due τ ma
ρᾶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος. καὶ οἱ στύλοι δύο καὶ ἡ θά
re vnũ τ vituli duodeci enei ſub
λασσα μία καὶ οἱ μόχοι δώδεκα χαλκοῖ ὑποκάτω τῆς
mare. q̃ fecit rex ſolomon in domũ do
θαλάσσης. ἃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς σολομὼν εἰς οἶκον κυ
mini. nõ erat põdus eris eoꝝ: τ colũne octo
ρίου. οὐκ ἦν σαθμὸς τοῦ χαλκοῦ αὐτῶν, καὶ στύλοι ὀκτὼ
τ decẽ cubitoꝝ altitudo colũne vni⁹. τ
καίδεκα πηχέων ὕψος τοῦ στύλου τοῦ ἑνός. καὶ
funicul⁹ duodeci cubitoꝝ circunibat caꝫ. τ
σπαρτίον δώδεκα πηχυ περιεκύκλου αὐτόν. καὶ τὸ
groſſitudo eius digitoꝝ quattuoꝝ ĩcircuitu: τ capi
πάχος αὐτοῦ δακτύλων τεσσάρων κύκλῳ, καὶ γλῶσ
tellũ ſup eas eris: τ quiq̃ cubitoꝝ lõgi
σος ἐπ' αὐτοῖς χαλκοῦ, καὶ πέντε πηχέων τὸ μή
tudo. altitudo capitelli
κος. ὑπερoχὴ τοῦ γλωσσου τοῦ

Trásla.B.Vie.

[b]In menſe autem[i] quinto
[k]decima[l] menſis
[m]ipſe eſt[n] annus [o]nonus
[p]decimus
[q]nabuchodonoſor[r] regis
[s]babylonis:[x]venit[r] nabu=
zardã[a] princeps[b] milítie q
[c]ſtabat[d] corã[e] rege[f] babylo
nis[g] in hieruſalẽ:[h]& incen
dit[k] domum[l] domini
[m]& domum[o] regis[p]& oēs
[r]domus
[s]hieruſalẽ:[t]& omnẽ[x] do=
mũ[r] magnã[a] igne[c] cõbuſſit
[b]et[c] totum[d] murum[e] hie=
ruſalem
[f]per circuitũ[g] deſtruxit[h] cũ
ctus[i] exercitus[k] chaldeorũ
[l]qui erat[m] cum [n]magiſtro
[o]milítie.[p] De paupib⁹ aũt
[q]populi[r]& de[s] reliquo[t] vul
go[u] qđ remãſerat[x] in ciui=
tate:[r]& de[s] pfugis[a] q [b] trãſ=
fugerãt[c] ad[d] regẽ[e] babylo=
nis:[f]&[g] ceteros de[h] multi=
tudíne[i] trãſtulit[k] nabuzar
dan[l] princeps[m] milítie:[n] de
paupibus vero[o] terre[p] reli=
quit[q] nabuzardan[s] prín=
ceps[t] milítie[u] vinitores
[x]& agricolas.[y] Columnas
[z]quoq;[a] ereas[b] que erant
[c]in domo[d] domini[e]& [f] ba=
ſes[g]& [h]mare
[i]eneum[k] quod erat[l] in do
mo[m] dñi[n] confregerunt
[o]chaldei:[p] & tulerũt[r] omne
[s]es eorum
[t]in babylonem.[u]Et[x] lebe=
tes[r]& [y]creagras
[a]& [b]pſalteria[c] & [d] phialas
[e]et
[f]mortariola[g]& [h]omnia[i] va
ſa[k] erea[l] que in
[m]miniſterío fuerant[o] tule
runt[r]& [q]hydrias
[r]& [s]thymiamateria[a]& [t] vr
ceos[r]& [u]
[v]pelues[x]& [y]candelabra[z]&
[a]mortaria
[b]& [c]cyathos.[d] Quotquot
[e]aurea:[f]aurea:
[g]& quoq;[h] argentea[i] argẽ
tea.[k] Tulit[l] magiſter[m] mili=
tie[n] colũnas[o] duas & [p] ma=
re[q] vnum[r] & vitulos
[s]duodeci[u] ereos[x] qui erant
[y]ſub
[z]baſſibus:[a] quas[b] fecerat
[c]rex[d] ſalomon
[e]in domo[f] dñi.[g] Non[h] erat
[i]pondus[k] eris[l] omnium
[m]hor[n] vaſor. De[o] colũnis
aũt:[p] decẽ &[q] octo[r] cubiti
[s]altitudíniſerant ín[t] colũ
na[u] vna:[x]& funiculus[y] duo
deci[a] cubitorũ [b] circuíbat
eã.[c] Porro groſſitudo ei⁹
[d]quattuor[e] digitorum: &
intrinſecus[f] caua erat:
[g]& capitella[h] ſuper vtraq;
[i]erea.[k] Altitudo[l] capitelli

Tex.heb.hiere.lij. Pritiua.heb.

חֲמֵשׁ עָשָׂר וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
שָׁנָה הִיא שְׁנַת תִּשַׁע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בָּא נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים עֲמַד לִפְנֵי מֶלֶךְ בָּבֶל
בִּירוּשָׁלִָם וַיִּשְׂרֹף אֶת בֵּית יְהוָה
וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת כָּל בָּתֵּי
יְרוּשָׁלִַם וְאֵת כָּל בֵּית הַגָּדוֹל שָׂרַף
בָּאֵשׁ וְאֵת כָּל חוֹמֹת יְרוּשָׁלִַם
סָבִיב נָתְצוּ כָּל חֵיל כַּשְׂדִּים אֲשֶׁר
אֶת רַב טַבָּחִים וּמְדַלּוֹת הָעָם וְאֵת
יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר וְאֵת
הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל
וְאֵת יֶתֶר הָאָמוֹן הֶגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן
רַב טַבָּחִים וּמִדַּלּוֹת הָאָרֶץ הִשְׁאִיר
נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים לְכֹרְמִים
וְלִיוֹגְבִים וְאֶת עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר
לְבֵית יְהוָה וְאֶת הַמְּכֹנוֹת וְאֶת יָם
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה שִׁבְּרוּ
כַשְׂדִּים וַיִּשְׂאוּ אֶת כָּל נְחשְׁתָּם
בָּבֶלָה וְאֶת הַסִּירוֹת וְאֶת הַיָּעִים
וְאֶת הַמְזַמְּרוֹת וְאֶת הַמִּזְרָקוֹת וְאֶת
הַכַּפּוֹת וְאֶת כָּל כְּלֵי הַנְּחשֶׁת אֲשֶׁר
יִשָּׂרְתוּ בָהֶם לָקָחוּ וְאֶת הַכַּפִּים
וְאֶת הַמַּחְתּוֹת וְאֶת הַמִּזְרָקוֹת וְאֶת
הַסִּירוֹת וְאֶת הַמְנֹרוֹת וְאֶת הַכַּפּוֹת
וְאֶת הַמְנַקִּיוֹת אֲשֶׁר זָהָב זָהָב
וַאֲשֶׁר כֶּסֶף לְכֶסֶף לָקַח רַב טַבָּחִים
הָעַמּוּדִים שְׁנַיִם הַיָּם הָאֶחָד וְהַבָּקָר
שְׁנֵים עָשָׂר נְחשֶׁת אֲשֶׁר תַּחַת
הַמְּכֹנוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
לְבֵית יְהוָה לֹא הָיָה מִשְׁקָל לִנְחשְׁתָּם
כָּל הַכֵּלִים הָאֵלֶּה הָעַמּוּד
שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמָה הָעַמּוּד
הָאֶחָד וְחוּט שְׁתִּים עֶשְׂרֵה אַמָּה
וְסֶבֶךְ וְעֳנִיו אַרְבַּע אַצְבָּעוֹת נָבוּב
וְכוֹתֶרֶת עָלָיו נְחשֶׁת וְקוֹמַת הַכֹּתֶרֶת

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Ter.heb.hiere.liij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

וַחֲמִשָּׁה אַמּוֹת קוֹמָתוֹ וּשְׁנֵי גֹמֶן רִמֹּנִים עַל הַכְּתֹרֶת סָבִיב הַכֹּל נְחֹשֶׁת וְכָאֵלֶּה לָעַמּוד הַשֵּׁנִי וְרִמֹּנִים׃ וַיִּהְיוּ הָרִמֹּנִים תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה רוּחַ כָּל הָרִמּוֹנִים מֵאָה עַל הַשְּׁבָכָה סָבִיב וַיִּקַּח רַב טַבָּחִים אֶת שְׂרָיָה כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת צְפַנְיָה כֹּהֵן הַמִּשְׁנֶה וְאֶת שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסָּף וּמִן הָעִיר לָקַח סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר הָיָה פָקִיד עַל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְשִׁבְעָה אֲנָשִׁים מֵרֹאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בָּעִיר וְאֵת סֹפֵר שַׂר הַצָּבָא אֲשֶׁר מְצָא אֶת עַם הָאָרֶץ הַצָּבָא׃ וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ הַנִּמְצְאִים בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּקַּח אוֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים וַיּוֹלֶךְ אוֹתָם אֶל מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה׃ וַיַּכֵּה אוֹתָם מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְמִתֵם בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיִּגֶל יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃ זֶה הָעָם אֲשֶׁר הָגְלָה נְבוּכַדְרֶאצַּר בִּשְׁנַת שֶׁבַע יְהוּדִים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃ בִּשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מִירוּשָׁלַם נֶפֶשׁ שְׁמֹנָה מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה׃ בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים לִנְבוּכַדְרֶאצַּר הָגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים יְהוּדִים נֶפֶשׁ שְׁבַע מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה כָּל נֶפֶשׁ אַרְבַּעַת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים וְשֶׁבַע שָׁנָה לִגְלוּת יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ יְהוּדָה בִּשְׁנֵים עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ נָשָׂא אֱוִיל מְרֹדַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת מַלְכֻתוֹ אֶת רֹאשׁ יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּצֵא אֹתוֹ מִבֵּית הַכְּלוּא׃ וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת וַיִּתֵּן אֶת כִּסְאוֹ מִמַּעַל לְכִסֵּא הַמְּלָכִים

m vnius n quinq; cubitor x: p retiacula q & malogranata r super s coronam t in circuitu: u omnia x enea . ∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

q̄ cum eo in babylone. ⁊ mutauit veſtimẽtũ carceris eius ⁊ cõedebat panẽ ſemp ante faciem illius oĩbus diebꝰ q̄bꝰ vixit. ⁊ cõſtitutꝰ eſt ſemp a rege babyloniis de die in diem vſq; in diem q̄ mortuꝰ eſt.

τος ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανεν.

Threni hieremie.

ΘΡΗΝΟΙ ΙΕΡΕΜΙΟΥ. Ca.i.

Et factũ eſt poſtq̄ in captiuitatẽ ductꝰ eſt iſrael ⁊ hieruſalem deſerta eſt: ſedit hieremias flens ⁊ planxit lamentationẽ hãc ſup hierlm ⁊ dixit.

κ Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ αἰχμαλωτισθῆναι τὸν Ἰσραηλ καὶ Ἰερουσαλὴμ ἐρημωθῆναι, ἐκάθισεν Ἱερεμίας κλαίων καὶ ἐθρήνησε τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ καὶ εἶπεν.

A Aleph. Quõ ſedit ſola ciuitas plena pplo⁊ Ἀλέφ. Πῶς ἐκάθισεν μόνη πόλις πεπληθυμμένη λαῶν facta ẽ q̄ſi vidua multiplicata in gentibꝰ p̃nceps in puincijs facta in tributũ. Beth. ꝟlorans ploranit in nocte: ⁊ lachrime eiꝰ in marillis eius: ἐγένετο ὡσεί, καὶ τὰ δάκρυα αὐτῆς ἐπὶ τῶν σιαγόνων αὐτῆς, ⁊ nõ fuit cõſolans eam ex oibꝰ καὶ οὐκ ὑπῆρχεν ὁ παρακαλῶν αὐτὴν ἀπὸ πάντων diligentibus eam. oẽs amantes eam ſpre τῶν ἀγαπώντων αὐτήν. πάντες οἱ φιλοῦντες αὐτὴν ἠθέ uerũt in ea: facti ſunt ei in inimicos: Gimel. τησαν ἐν αὐτῇ, ἐγένοντο αὐτῇ εἰς ἐχθρούς. Γίμαλ.

hiere. 13.c. Migre factã ẽ iudea ab humilitate eius. ⁊ Μετῳκίσθη Ἰουδαία ἀπὸ ταπεινώσεως αὐτῆς, καὶ a multitudine ſeruitutis eius. ſedit in gẽtibꝰ nõ ἀπὸ πλήθους δουλείας αὐτῆς. ἐκάθισεν ἐν ἔθνεσιν οὐχ iuenit requiẽ. oẽs perſequentes eam app ηὗρεν ἀνάπαυσιν. πάντες οἱ καταδιώκοντες αὐτὴν κα henderũt eã inter tribulantes. Daleth τέλαβον αὐτὴν ἀναμέσον τῶν θλιβόντων. Δάλεθ.

Vie ſion lugent eo qõ nõ ſint venientes B Οδοὶ σιὼν πενθοῦσιν παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἐρχομένους i ſolẽnitate. oẽs porte eius deſtructe. ſacerdotes e ἐν ἑορτῇ. πᾶσαι αἱ πύλαι αὐτῆς ἠφανισμέναι. οἱ ἱερεῖς αὐ ius gemunt. virgines eius captiue ducte. ⁊ ipa τῆς ἀναστενάζουσιν. αἱ παρθένοι αὐτῆς ἀπῆχμάλωτοι ἀγόμεναι, καὶ αὐτὴ amaritudie oppꝛſſa ẽ i ſe ipa. Ide. Facti ſunt tribulantes eam in ca πικραινομένη ἐν ἑαυτῇ. ℵ. Ἐγένοντο οἱ θλίβοντες αὐτὴν εἰς κεφα put: ⁊ inimici eius abundant. qz dñs humiliauit eam λήν, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς εὐημέρησαν. ὅτι κύριος ἐταπείνωσεν αὐτὴν ſup multitudine impietatũ eius. paruuli eiꝰ abierunt in ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῆς. τὰ νήπια αὐτῆς ἐπορεύθησαν ἐν captiuitate ante faciem tribulantis. Vau. Et egreſſꝰ ẽ a αἰχμαλωσίᾳ κατὰ πρόσωπον θλίβοντος. Ουαῦ. Καὶ ἐξῆλθε ἐκ filia ſion oĩs decor eius: ⁊ facti ſunt p̃ncipes τῆς θυγατρὸς σιὼν πᾶσα ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς. καὶ ἐγένοντο οἱ ἄρχοντες eius q̄ſi arietes: nõ inuenientes paſtũ ⁊ abierũt i nõ fortitudie αὐτῆς ὡς κριοί, οὐχ εὑρίσκοντες νομήν. καὶ ἐπορεύοντο ἐν οὐκ ἰσχύι ante faciem pſequentis. Zain. Recordata ẽ hierusalem dic κατὰ πρόσωπον διώκοντος. Ζαΐν. Εμνήσθη Ἰερουσαλὴμ ἡμε rũ humilitatis eius: ⁊ expulſionũ eius omnia deſidera ρῶν ταπεινώσεως αὐτῆς, καὶ ἀπωσμῶν αὐτῆς. πάντα ἐπιθυμή bilia eius q̄cũq; fuerũt a diebꝰ antiqs cũ caderet ppls e ματα αὐτῆς ὅσα ἦν ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν τῷ πεσεῖν τὸν λαὸν αὐ ius in manus tribulãtis ⁊ nõ fuit adiutor ei. videntes hoſtes τῆς εἰς χεῖρας θλίβοντος καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν αὐτῇ, εἶδόντες ἐχθροὶ eius riſerunt ſup trãſmigtione eius. Heth. Peccatũ pecca ἐγέλασαν ἐπὶ τῇ μετοικεσίᾳ αὐτῆς. ηθ. Ἁμαρτίαν ἥμαρ αὐτῆς ἐγέλασαν ἐπὶ τῇ μετοικεσίᾳ αὐτῆς. ηθ. Αμαρτίαν ἥμαρ nit hierlz: ꝓpterea in ꝓmotionẽ facta ẽ. oẽs glificantes eam τιεν ἐλάμ, διὰ τοῦτο εἰς σάλον ἐγένετο. πάντες οἱ δοξάζοντες αὐτὴν hũliauerũt eam: viderũt .n. ignominiam eius.

ἐταπείνωσαν αὐτήν, εἶδον γὰρ τὴν ἀχημοσύνην αὐτῆς, οϖ

Trãsla.B.Vie.

ſqui erãt ꝺpoſtſe ꝺ in babylone: ꝺ& mutauit ᵐ veſtimẽta ᵖ carceris eius: ᵒ& comedebat ᵖ panẽ ᵍ corã eoꝝ ſẽp ᵉ cũctis ꝺ diebꝰ ᵐ vite ſue. ᵏ Et cibaria eiꝰ ᵗ cibaria ᵇ ppetua ᵃ dabãtur ᵇ eiꝰ ᶜ a ᵖ rege ᶜ babylõis ꝺ ſtatuta ᵇ p ſingulos dies: ᵗ vſq; ad ᵏ diẽ ᵗ mortis ſue ᵐ cũctis ᵐ diebꝰ ᵐ vite eius.

Incipiũt threni: id eſt lamẽtiones Hieremie q̄ cinoth hebraice iſcribũtur.

ΘT factũ eſt poſtq̄ in captiuitatẽ redactus eſt iſrael: & hieruſalẽ deſerta eſt: ſedit hieremias propheta flens & planxit lamentatione hac in hieruſalem: & amaro animo ſuſpirans & eiulans: dixit.

Capitu. i. Aleph.

QVomodo ᵇ ſedet ᶜ ſola ᵖ ciuitas ᶜ plena ᶠ popl'o. ᵍ Facta eſt ᵇ q̄ſi vidua ꝺ dña ᵏ gentiũ ꝟ princeps ᵐ puinciarũ ᵐ facta ẽ ᵒ ſub tributo. Beth. ᵖ Plorans ᵍ ploranit ᶠ in nocte: ᵉ & lachryme eius ᶠ in ᵐ maxillis eiꝰ. ᵏ Nõ eſt ᵍ q cõ ſoletur ᶠ eã: ᵃ ex oĩbus ᵇ caris eius. ᶜ Oẽs ᵖ amici eiꝰ ſpreuerũt eã: & ᵍ facti ſũt ᵇ eiꝰ ĩ inimici. Gimel. ᵏ Migrauit ꝟ iudas ᵐ pp afflictionẽ ᵐ & multitudinẽ ᵒ ſeruitutis. ᵍ Habitauit ᶠ iter gẽtes ᵒ nec ᶠ inuenit ᵘ requiẽ. ᶠ Oẽs ᵖ ſpecutores eiꝰ ᵖ apphẽderũt eã ᵃ int ᵇ angustias. Daleth. ᶜ Vie ᵖ ſion ᶜ lugẽt: ᶠ eo q̄ nõ ſint ᵍ qui veniãt ad ᵇ ſolẽnitatẽ. ꝟ Oẽs ᵏ porte eiꝰ ꝟ deſtructe: ᵐ ſacerdotes eiꝰ ᵐ gemẽtes. ᵒ Virgines eiꝰ ᵍ ſqualide: ᵍ & ipſa oppꝛſſa ᶠ amaritudine. He. ᶠ Facti ſũt ᵘ hoſtes eiꝰ ĩ capite: ᶠ ĩimici eiꝰ locupletati ſũt: ᵃ qa ᵇ dñs ᶜ locutꝰ ẽ ᵖ ſup eã ꝓpter ᶜ ml'titudinẽ ᶠ iniq̄tatũ eiꝰ ᵍ puuli eiꝰ ᵇ ducti ſunt ĩ ꝟ captiuitatẽ ᵏ añ facie ꝟ tribulãtis. Vau. ᵐ Et egreſſus ẽ ᵃ o filia ᵖ ſiõ ᵍ oĩs ᶠ decor eiꝰ. ᵉ Facti ſũt ᵏ prici pes eius ᵘ velut arietes ᶠ nõ ᵗ inueniẽtes ᵗ paſcua: ᵃ & abierũt ᵇ abſq; ᶜ fortitudine ᵒ añ facie ᶜ ſubſeq̄ntis. Zai. ᶠ Recordata eſt ᵍ hierlm ᵐ diẽrũ ꝟ afflictiõis ſue: ᵏ & ꝓuaricationis ꝟ eoĩm ᵐ deſiderabiliũ ſuoꝝ ᵘ q̄ ᵒ habuerat ᵖ a diebꝰ ᵍ antiqs ᶠ cũ caderet ᵉ ppls eiꝰ ᶠ in mãu ᵘ hoſtili: ᵏ & nõ eſſet ᶠ auxiliator: ᵃ viderũt eam ᵇ hoſtes: & ᶜ deriſerũt ᶠ ſabbata eiꝰ. Heth. ᶠ Peccm ᵍ peccauit ᵇ hierlz ᶠ ꝓpterea ꝟ iſtabilis ᵐ facta ẽ. ᵘ Oẽs ᵒ q glificabãt eã ᵖ ſpreuerũt illã: ᵍ qa ᶠ viderũt ᵉ ignominiã eiꝰ.

Tex.heb.Thren.i.

ס	אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד הָעִיר רַבָּתִי
ס	עָם הָיְתָה כְּאַלְמָנָה רַבָּתִי בַגּוֹיִם
ס	שָׂרָתִי בַּמְּדִינוֹת הָיְתָה לָמַס:
ס	בָּכוֹ
ס	תִבְכֶּה בַלַּיְלָה וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחְיָהּ
ס	אֵין לָהּ מְנַחֵם מִכָּל אֹהֲבֶיהָ כָּל
ס	רֵעֶיהָ בָּגְדוּ בָהּ הָיוּ לָהּ לְאוֹיְבִים:
ס	גָּלְתָה יְהוּדָה מֵעֹנִי וּמֵרֹב עֲבֹדָה הִיא
ס	יָשְׁבָה בַגּוֹיִם לֹא מָצְאָה מָנוֹחַ כָּל
ס	רדְפֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים:
ס	דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד
ס	כָּל שְׁעָרֶיהָ שׁוֹמֵמִין כֹּהֲנֶיהָ נֶאֱנָחִים
ס	בְּתוּלֹתֶיהָ נוּגוֹת וְהִיא מַר לָהּ:
ס	הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ אֹיְבֶיהָ שָׁלוּ כִּי
ס	יְהוָה הוֹגָהּ עַל רֹב פְּשָׁעֶיהָ עוֹלָלֶיהָ
ס	הָלְכוּ שְׁבִי לִפְנֵי צָר: וַיֵּצֵא מִן בַּת
ס	צִיּוֹן כָּל הֲדָרָהּ הָיוּ שָׂרֶיהָ כְּאַיָּלִים
ס	לֹא מָצְאוּ מִרְעֶה וַיֵּלְכוּ בְּלֹא כֹחַ
ס	לִפְנֵי רוֹדֵף: זָכְרָה יְרוּשָׁלַם יְמֵי
ס	עָנְיָהּ וּמְרוּדֶיהָ כֹּל מַחֲמַדֶּיהָ אֲשֶׁר
ס	הָיוּ מִימֵי קֶדֶם בִּנְפֹל עַמָּהּ בְּיַד
ס	צָר וְאֵין עֹזֵר לָהּ רָאוּהָ צָרִים
ס	שָׂחֲקוּ עַל מִשְׁבַּתָּהּ: חֵטְא
ס	יְרוּשָׁלַם עַל כֵּן לְנִידָה הָיָתָה
ס	כָּל מְכַבְּדֶיהָ הִזִּילוּהָ כִּי רָאוּ עֶרְוָתָהּ

Pũtiua.heb.

Cap.i.

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαπώντων αὐτήν. πάντες οἱ φιλοῦντες αὐτὴν ἠθέτησαν ἐν αὐτῇ· ἐγένοντο αὐτῇ εἰς ἐχθρούς. Γίμαλ.

Migre factã ẽ iudea ab humilitate eius. ⁊ a multitudine ſeruitutis eius. ſedit in gẽtibꝰ nõ inuenit requiẽ. oẽs perſequentes eam app henderũt eã inter tribulantes. Daleth

Vie ſion lugent eo qõ nõ ſint venientes ſolẽnitate. oẽs porte eius deſtructe. ſacerdotes eius gemunt. virgines eius captiue ducte. ⁊ ipa amaritudie oppꝛſſa ẽ i ſe ipa. Ide. Facti ſunt tribulantes eam in caput: ⁊ inimici eius abundant. qz dñs humiliauit eam ſup multitudine impietatũ eius. paruuli eiꝰ abierunt in captiuitate ante faciem tribulantis. Vau. Et egreſſꝰ ẽ a filia ſion oĩs decor eius: ⁊ facti ſunt p̃ncipes eius q̄ſi arietes: nõ inuenientes paſtũ ⁊ abierũt i nõ fortitudie ante faciem pſequentis. Zain. Recordata ẽ hierusalem dierũ humilitatis eius: ⁊ expulſionũ eius omnia deſiderabilia eius q̄cũq; fuerũt a diebꝰ antiqs cũ caderet ppls eius in manus tribulãtis ⁊ nõ fuit adiutor ei. videntes hoſtes riſerunt ſup trãſmigtione eius. Heth. Peccatũ pecca nit hierlz: ꝓpterea in ꝓmotionẽ facta ẽ. oẽs glificantes eam hũliauerũt eam: viderũt .n. ignominiam eius.

Trãsla.B.Vie.

Tex.heb.Thren.i.

Pũtiua.heb.

Cap.i.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtiua.heb.	Tex.heb.Thren.j.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.
גַּם הִיא נֶאֶנְחָה וַתָּשָׁב אָחוֹר׃	אֲנַח שׁוּב	[t]Ipsa [a]aũt [r]gemēs [v]& cõuer sa est [t]retrorsum. Teth.	τ ἰῶα gemens τ cõuersa est retrorsum. Teth καί γε αὐτὴ στενάζουσα καὶ ἀπεστράφη εἰς τὰ ὀπίσω. Τήθ.
טָמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ לֹא זָכְרָה אַחֲרִיתָהּ	אָחַר	[a]Sordes ei [b]in pedib [v]eius: [c]nec [c]recordata ē [c]finis sui.	Ακαθαρσία αὐτῆς πρὸ ποδῶν αὐτῆς, οὐκ ἐμνήσθη ἐσχατα
וַתֵּרֶד פְּלָאִים אֵין מְנַחֵם לָהּ	יָרַד נָחַם	[f]Depositā ē [g]vehemēter: [b]nō habens [i] cōsolatorē.	eius: τ deduxit immensa. nō est consolans
רְאֵה יְהוָה אֶת עָנְיִי כִּי הִגְדִּיל	עָנָה גָּדַל	[i]Vide [m] dñe [o] afflictionem meā: [p]quoniā [q]erectus est	αὐτῆς, καὶ κατεβίβασεν ὑπερόγκα. οὐκ ἔστιν ὁ παρακα-
אוֹיֵב יָדוֹ פָּרַשׂ צַר עַל כָּל	אָיַב	[r]inimicus. Ioth. [s] Manū	cam. vide dñe humilitatē meā: q magnifica
מַחֲמַדֶּיהָ כִּי רָאֲתָה גוֹיִם בָּאוּ	חָמַד רָאָה	suā [t]misit [u]hostis [x]ad [o]mīa	λῶν αὐτήν. Ἴδε κύριε τὴν ταπείνωσίν μου, ὅτι ἐμεγαλύν
מִקְדָּשָׁהּ אֲשֶׁר צִוִּיתָה לֹא יָבֹאוּ	בּוֹא קָדַשׁ	[y]desiderabília eius: [a] quia	θη ὁ ἐχθρός. Ιώθ. Χεῖρα αὐτοῦ ἐξεπέτασεν ὁ θλίβων
בַּקָּהָל לָךְ כָּל עַמָּהּ נֶאֱנָחִים	צוּר אָנַח	[b]vidit [c] gentes [d] ingressas	ad oia desideria eius: vidit .n. gētes ingres
מְבַקְשִׁים לֶחֶם נָתְנוּ מַחֲמוּדֵיהֶם	בָּקַשׁ	[c]sanctuariū suum: de [e] qui	ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς, εἶδεν γὰρ ἔθνη εἰσελ
בְּאָכְלָ לְהָשִׁיב נַפְשׁ רְאֵה יְהוָה	שׁוּב	bus [g] precepas [h] ne [i] intrarēt	D
וְהַבִּיטָה כִּי הָיִיתִי זוֹלָלָה׃	נָבַט הָיָה	[k] in ecclesiam [l] tuā. Caph.	θόντα εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτῆς ἃ ἐνετείλω μὴ εἰσελθεῖν αὐ-
לוֹא אֲלֵיכֶם כָּל עֹבְרֵי דֶּרֶךְ הַבִּיטוּ	זָלַל	[m] Ois [n] pp̄lus eius [o] gemēs:	as in ecclesiam tuam. Chaph. Οἷς ππλς eius gemē
וּרְאוּ אִם יֵשׁ מַכְאוֹב כְּמַכְאֹבִי	רָאָה כָּאַב	et [p] querens [q] panem. [r] De-	τὰ εἰς ἐκκλησίαν σου. Χαφ. Πᾶς ὁ λαὸς αὐτῆς κατα
אֲשֶׁר עוֹלַל לִי אֲשֶׁר הוֹגָה יְהוָה	יָגָה	derunt [a] preciosa quecq	στενάζοντες ζητοῦντες ἄρτον. ἔδωκαν τὰ ἐπιθυμήματα αὐ
בְּיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ׃ מִמָּרוֹם שָׁלַח	חָרָה רוּם	[t] pro cibo: [u] ad refocillan	τῶν ἐν βρώσει τοῦ ἐπιστρέψαι ψυχήν, ἴδε κύριε καὶ ἐπί-
אֵשׁ בְּעַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה פָּרַשׂ	רָדָה	dum [x] animam. [y] Vide [z] dñe	ce q facta ē inhonorata. Lamed. Ad vos
רֶשֶׁת לְרַגְלַי הֱשִׁיבַנִי אָחוֹר	שׁוּב	[a] & cōsidera [b] quoniā [c] fa-	βλεψον ὅτι ἐγενήθην ἠτιμωμένη. Λάμεδ. Οἱ πρὸς ὑμᾶς
נְתָנַנִי שׁוֹמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה׃	שָׁמַם	cta sum [d] vilis. Lamech.	οὐδεν q transitis viam: ꝓuertimini τ videte
נִשְׂקַד עֹל פְּשָׁעַי בְּיָדוֹ יִשְׂתָּרְגוּ	שָׂרַג	[e] O [f] vos [g] omnes [b] qui tran	πάντες παραπορευόμενοι ὁδόν, ἐπιστρέψατε καὶ ἴδετε
עָלוּ עַל צַוָּארִי הִכְשִׁיל כֹּחִי	עָלָה צוּר	sitis per [i] viam: [k] attendite	εἰ ἔστιν ἄλγος ὡς ἄλγος μου, ὃ ἐγενήθη. φθεγξάμενος ἐν ἐμοὶ
נְתָנַנִי אֲדֹנָי בִּידֵי לֹא אוּכַל	כָּשַׁל כּוּחַ	[l] & videte [m] si [n] est [o] dolor [p] si	humiliauit me dñs in die ire furoris ei [q]. Mem.
קוּם סָלָה כָּל אַבִּירַי אֲדֹנָי	יָכַל אָבַר	cut dolor meus. ∞∞∞∞∞	ἐταπείνωσέν με κύριος ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς θυμοῦ αὐτ. Μήμ.
בִּקְרְבִּי קָרָא עָלַי מוֹעֵד לְשַׁבֵּר	יָעַד	[q] Quoniam [r] vindemiauit	De excelso suo misit ignē in ossib [p] meis: τ
בְּחוּרָי גַּת דָּרַךְ יְהוָה לִבְתוּלַת	בָּחַר בָּתַל	[s] me [t] vt [u] locutus est [x] dñs	Εξ ὕψους αὐτοῦ ἀπέστειλεν πῦρ ἐν τοῖς ὀστέοις μου, καὶ
בַּת יְהוּדָה׃ עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה	בָּכָה	[y] in die [z] furoris sui. Mem.	deduxit illum: expandit rete pedib [q] meis:
עֵינִי עֵינִי יָרְדָה מַיִם כִּי רָחַק		[a] De excelso [c] misit ∞∞∞∞∞	κατήγαγεν αὐτό, ἐξεπέτασεν δίκτυον τοῖς ποσίν μου,
מְמֶּנִּי מְנַחֵם מֵשִׁיב נַפְשִׁי הָיוּ	נָחַם שׁוּב	[b] ignem [c] in ossibus meis	cōuertit me retrorsum: dedit me desolatam
בָּנַי שׁוֹמֵמִים כִּי גָבַר אוֹיֵב׃	הָיָה אָיַב	[d] & erudiuit me. [e] Expandit	ἀπέστρεψέν με εἰς τὰ ὀπίσω, ἔδωκέν με ἠφανισμένην
פָּרְשָׂה צִיּוֹן בְּיָדֶיהָ אֵין מְנַחֵם		[f] rete [g] pedibus meis: [h] con	tota die dolentem. Hun. Vigilauit sup
לָהּ צִוָּה יְהוָה לְיַעֲקֹב סְבִיבָיו	סָבַב	uertit me [i] retrorsum. ∞∞	ὅλην τὴν ἡμέραν ὀδυναμένην. Νοὺν. Ἐγρηγορήθη ἐπὶ
צָרָיו הָיְתָה יְרוּשָׁלַ͏ִם לְנִדָּה	צוּר הָיָה	[k] Posuit me [l] desolatā [c] tota	impietates meas in manib [p] meis cōuolute sunt. ascē
בֵּינֵיהֶם׃ צַדִּיק הוּא יְהוָה כִּי	צָדַק	[p] die [q] merore cōfectā. Nū.	τὰ ἀσεβήματά μου ἐν χερσίν μου συνεπλάκησαν. ἀνέ-
פִּיהוּ מָרִיתִי שִׁמְעוּ נָא כָּל	פֶּה מָרָה	[r] Vigilauit [s] iugū [t] iniqtatū	derūt sup collum meū: ifirmata ē virtus mea: q
הָעַמִּים וּרְאוּ מַכְאֹבִי בְתוּלֹתַי	רָאָה כָּאַב	mearū [u] in manu ei [x] cōuo	βησαν ἐπὶ τὸν τράχηλόν μου, ἀδύνησεν ἡ ἰσχύς μου, ὅτι
וּבַחוּרַי הָלְכוּ בַּשֶּׁבִי׃ קָרָאתִי	שָׁבָה	lute sunt & [r] iposite [e] collo	dedit dñs in manib [p] meis dolores: nō potero stare.
לְמְאַהֲבַי הֵמָּה רִמּוּנִי כֹּהֲנַי וְזִקְנַי	אָהַב רָמָה	meo. [b] Infirmata ē [c] virtus	ἔδωκεν κύριος ἐν χερσίν μου οὐδένας, οὐ δυνήσομαι στῆναι.
		mea: [b] dedit me [c] dñs [f] in ma	Samech. Abstulit oēs fortes meos dñs de me
		nu de qua [g] non [h] potero	Σαμέχ. Ἐξῆρεν πάντας τοὺς ἰσχυρούς μου ὁ κύριος ἐκ μέ
		[f] surgere. Samech. [k] Abstu	dio mei: vocauit ꝑ me tps vt cōtereret electum
		lit [l] oēs [m] magnificos meos	σου μου, ἐκάλεσεν ἐπ' ἐμὲ καιρὸν τοῦ συντρίψαι ἐκλεκτόν
		[n] dñs [o] de medio mei: [p] voca	meū: torcular calcauit dñs virgini filie iuda.
		uit [q] aduersum me [r] tps [s] vt	μου, ληνὸν ἐπάτησεν κύριος παρθένῳ θυγατρὶ ἰούδα.
		cōtereret [t] electos meos.	Ain. In ꝑhis ego ploro: oculus meus dedu-
		[u] Torcular [x] calcauit [x] dñs	ξεν. Ἐπὶ τούτοις ἐγὼ κλαίω, ὀφθαλμός μου κατήγα- F
		[y] virgini [z] filie [a] iuda. Ain.	xit aquā: q elōgatus est a me cōsolans me: con- Hiere.
		[b] Idcirco [c] ego [d] plorans: &	γεν ὕδωρ, ὅτι ἐμακρύνθη ἀπ' ἐμοῦ ὁ παρακαλῶν με, ἐπι- 14.c.
		[e] oculus meus [b] deducens	ucrtens aiam meā: facti sunt filij mei desolati: qñ
		[f] aquas: [k] qa [l] longe factus ē	στρέψων ψυχήν μου, ἐγένοντο οἱ υἱοί μου ἠφανισμένοι, ὅτι
		[m] a me [n] cōsolator [o] conuer	inualuit inimicus. Phe. Expandit sion manus
		tēs [p] aiam meā. [q] Facti sunt	ἐκραταιώθη ὁ ἐχθρός. Φή. Διεπέτασεν σιὼν χεῖρας
		[r] filii mei [s] perditi [t] quoniā	suas: nō est q consoletur eā. mandauit dñs
		[u] inualuit [x] inimicus. Phe.	αὐτῆς, οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτήν. ἐνετείλατο κύριος
		[y] Expandit [z] sion [a] manus	iacob in circuitu ei [p] tribulantes eum. facta ē hic
		suas: [b] nō est [c] q consoletur	τῷ ἰακὼβ κύκλῳ αὐτοῦ οἱ θλίβοντες αὐτόν. ἐγενήθη ἱε-
		[d] eam. [e] Mandauit [f] dñs [g] ad	rusalem in separatas inter eos. Sade.
		uersum iacob [h] in circutu	ρουσαλὴμ εἰς ἀποκαθημένην ἀναμέσον αὐτῶν. Σαδή.
		eius [i] hostes eius. [k] Facta est	Justus est dñs: q os eius exacerbaui.
		[l] hierusalē [m] q̄si polluta mē	Δίκαιός ἐστιν κύριος, ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ παρεπίκραναν.
		struis [n] inter eos. Sade. [o] Iu	audite tā vniuersi ppli τ videte dolorē meū. vir-
		stus [p] est [q] dñs: [r] qa [s] os ei [t] ad	άκουσατε δὴ πάντες οἱ λαοὶ καὶ ἴδετε τὸ ἄλγος μου. παρ
		iracūdiā ꝓuocaui. [u] Audite	gines mee τ iuuenes mei abierunt in captiuita-
		[x] obsecro [r] vniuersi [s] ppli:	θέντοι μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλω-
		[y] & videte [z] dolorē meum.	te. Coph. Vocaui amatores meos: ipi aūt G
		[a] Virgines mee [b] & iuuenes	σία. Κώφ. Ἐκάλεσα τοὺς ἐραστάς μου, αὐτοὶ δὲ
		mei [c] abierūt [d] in captiuitatē.	deceperunt me. sacerdotes mei τ seniores mei
		Coph. [e] Vocaui [f] amicos	παρελογίσαντό μεοἱ ἱερεῖς μου καὶ οἱ πρεσβύτεροί μου
		meos: [g] ipi [h] decepūt me. [i] Sa	
		cerdotes mei [m] & seneo mī	

Universidad de Deusto
Biblioteca

in ciuitate defecerũt: q̃ ſſierũt cibũ ſibi vt
ἐν τῇ πόλει ἐξέλιπον, ὅτι ἐζήτησαν βρῶσιν αὐτοῖς ἵνα
cõuerterent aias ſuas. Res. Vide dñe q̃m tribu
ἐπιστρέψωσιν ψυχὰς αὐτῶν. Ρης. Ἰδε κύριε ὅτι θλίβο
lor: venter me⁹ cõturbat⁹ ẽt cor meũ ſubuerſũ ẽ in
μαι, ἡ κοιλία μου ἐταράχθη καὶ ἡ καρδία μου ἐστράφη ἐν
me: amaricans amaricaui. foris filius ozba
ἐμοί, παραπικραίνουσα παρεπίκραγα. ἔξωθεν ἠτέκνω
uit me gladius ſicut mors in domo. Sin. Audi=
σέν με μάχαιρα ὡσεὶ θάνατος ἐν οἴκῳ. Σίν. Ακού=
te iã: q̃ ingemiſco ego: nõ eſt q̃ conſoletur me.
σατε δή, ὅτι στενάζω ἐγώ, οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν με.
oẽs inimici mei audierũt mala mea τ letati
πάντες οἱ ἐχθροί μου ἤκουσαν τὰ κακά μου καὶ ἐχάρη=
ſunt: q̃ tu feciſti: adduxiſti diem: vocaſti
σαν, ὅτι σὺ ἐποίησας, ἐπήγαγες ἡμέραν, ἐκάλεσας
tps: factũ eſt ſimiles mihi Thau. Ingrediat oẽ ma=
καιρόν, ἐγένετο ὅμοιοί μοι. Θαύ. Εἰσέλθοι πᾶσα ἡ κα
lum eox añ faciem tuã: vindemia eos
κία αὐτῶν κατὰ πρόσωπόν σου, ἐπιφύλλισον αὐτοῖς ὃν
quẽadmodũ videmiaueſt me p oĩbus peccatis
τρόπον ἐπεφύλλισάν μοι περὶ πάντων τῶν ἁμαρτημά
meis: q̃ multi gemitus mei τ cor meũ
των μου, ὅτι πολλοὶ οἱ στεναγμοί μου, καὶ ἡ καρδία μου
cõtriſtatur. Aleph
λυπεῖται. Αλίφ. Ca. 2.

A Quomõ obſcurauit ira ſua dñs filiam
Πῶς ἐγνόφωσεν ὀργὴ αὐτοῦ κύριος τὴν θυγατέ=
ſion: p̃iecit de celo in trã gliam iſrael
ρα σιών. κατέρριψεν ἐξ οὐρανοῦ εἰς γῆν δόξαμα Ἰσραὴλ
τ nõ ẽ recordat⁹ ſcabelli pedũ ſuox in die
καὶ οὐκ ἐμνήσθη ὑποποδίου ποδῶν αὐτοῦ ἐν ἡμέ
ire furoris eius. Beth. Precipitauit dñs nõ
ρᾳ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ. Βήθ. Κατεπόντισεν κύριος οὐ
parcens: omnia ſpecioſa iacob deſtruxit in fu
φεισάμενος, πάντα τὰ ὡραῖα Ἰακὼβ καθεῖλεν ἐν θυ=
rore ſuo munitiones filie iuda. agglu
μῷ αὐτοῦ τὰ ὀχυρώματα τῆς θυγατρὸς Ἰούδα. ἐκόλλη
tinauit i trã. polluit regem eius τ pnci=
σεν εἰς τὴν γῆν. ἐβεβήλωσεν βασιλέα αὐτῆς καὶ ἄρχον
pẽ eius. Gimel. Cõfregit in ira furoris ſui oẽ
τας αὐτῆς. Γίμελ. Συνέκλασεν ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ πᾶν
cornu iſrael. auertit retrorſum dexterã ſuã a
κέρας Ἰσραήλ. ἀπέστρεψεν εἰς τὰ ὀπίσω δεξιὰν αὐτοῦ ἀπὸ
facie inimici: τ ſuccendit iacob q̃ſi ignis flamã: τ
προσώπου ἐχθροῦ, καὶ ἀνῆψεν Ἰακὼβ ὡς πῦρ φλόγα, καὶ
deuorauit oia q̃ in gyro. Deleth. Tetendit ar
κατέφαγεν πάντα τὰ κύκλῳ. Δάλεθ. Ἐνέτεινεν τὸ
cũ ſuũ q̃ſi inimic⁹: firmauit dexterã ſuã q̃ſi aduerſarius
ξον αὐτοῦ ὡς ἐχθρός, ἐτετραίωσεν δεξιὰν αὐτοῦ ὡς ὑπεναντίος
τ occidit omnia desideria oculox
καὶ ἀπέκτεινεν πάντα τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν
meox i tabernaculis filie ſion: effudit q̃ſi ignẽ fu
μου ἐν σκηνώμασιν θυγατρὸς σιών, ἐξέχεεν ὡς πῦρ τὸν θυ
rorẽ ſuũ. He. Factꝰ ẽ dñs q̃ſi inimic⁹. p̃cipitauit
μὸν αὐτοῦ. Η. Ἐγένετο κύριος ὡς ἐχθρός. κατεπόντι
iſrael: p̃cipitauit omnes turres eius.
σεν Ἰσραήλ, κατεπόντισεν πάσας τὰς βάρεις αὐτοῦ.
C diſſipauit munitiones ei⁹: τ repleuit filie
διέφθειρεν τὰ ὀχυρώματα αὐτ, καὶ ἐπλήθυνεν τῇ θυγατρὶ
iuda humiliatum τ humiliatam. Thau. Et expandit
Ἰούδα ταπεινούμενον καὶ ταπεινουμένην. Ουαύ. Καὶ διεπέτα=
q̃ſi vineam tabernaculũ ſuũ: diſſipauit feſtinitatẽ ſuã oblitus eſt
σεν ὡς ἄμπελον τὸ σκήνωμα αὐτ, διέφθειρεν ἑορτὴν αὐτ, ἐπελάθετο
dñs q̃ẽ fecit in ſion feſtiuitat⁹ τ ſabbati: τ irritauit indi=
κς ὁ ἐποίησεν ἐν σιὼν ἑορτῆς καὶ σαββάτου, καὶ παρῴξυνεν ἐμβρι
gnatione ire ſue regem τ ſacẽdotes. Zain. Repulit dñs al
μήματι ὀργῆς αὐτ βασιλέα καὶ ἱερέα. Ζαΐν. Ἀπώσατο κς θυ=
tare ſuũ: elecit ſcificationẽ ſuã: cõtriuit in manu ini=
σιαστήριον αὐτ, ἀπετίναξεν ἁγίασμα αὐτ, συνέτριψεν ἐν χειρὶ ἐχ=
mici murũ turriũ eius: vocem dedit i domo dñi ſic in die
θροῦ τεῖχος βαρέων αὐτῆς, φωνὴν ἔδωκεν ἐν οἴκῳ κυ̃ ὡς ἐν ἡμέρᾳ

ⁿin vrbe⁰ cõſumpti ſunt:
ᵖquia⁹ queſierũt⁷ cibũ⁸ ſibi
ˢvt reſocilarent ᵗanimas
ſuas. Res.ʳ Vide⁵ domine
⁶qm̃ ᵇtribulor:ᶜ conturba
tus ẽ⁸ venter me⁹. ᶠSubuer
ſum eſt⁶ cor meũ ᵇin me=
metipa ᵍqm̃ ⁱamaritudine
plena ſum .ᵐ Forisⁿ iterfi
cit⁰ gladi⁹:& ᵖdomi⁸ mors
ſimilis eſt. Sin.ʳ Audierũt
⁶qa⁴ ingemiſco⁵ ego:& ᵗnõ
eſt⁷ q cõſoletur⁵ me.ª Oẽs
ᵇinimici mei ᶜ audierẽt⁸ ma
lum meũ:ᶜ letati ſunt⁷ qm̃
⁶tu⁵ feciſti.ᵗ Adduxiſti ʰdiẽ
cõſolatõis :ᵐ& fiantⁿ ſiles
mei. Thau.º Ingrediatur
ᵖomẽ⁹ malũ eox⁷ corã te:
ª& vindemia⁷ eos⁵ ſicut⁸ vi
demiaſti⁷ me⁹, ᵖpter ª oẽs
ᵇiniquitates meas.ᵇ Multi
ᶜeni ᵍ genitus mei⁷ & cor
meũ⁸ merens. 2. Aleph.

Quomodo⁵ obtexit ca
ligine⁶ in furore ſuo
⁵dominus⁷ filiã⁸ ſion:ᵇ pro
iecit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵗde celo in ⁿterram⁷ incly=
tam ᵐiſrael: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿ& nõ⁰ eſt recordatus⁹ ſca
belli⁸ pedũ ſuorũ⁹ i die⁷ fu
roris ſui. Beth.º Precipita
uit⁷ dñs⁵ nec⁶ pepercit⁴ oia
ª ſpecioſa ᵇiacob⁶ deſtruxit
ᵒin furore ſuo⁶ munitiões
ᵖvirginis⁸ iuda: & ᵇ deiecit
ⁱin terrã : ᵏ polluit ˡ regnũ
ᵐet pricipes eius. Gimel.
ⁿ Cõfregitº in iraᵖ furoris
ſui⁹ omne⁷ cornu⁸ iſrael:
ᵗauertit⁵ retrorſum⁷ dexte
ram ſuã⁴ a facie³ inimici² &
ſuccẽdit⁸ in iaco⁶ q̃ſi ignẽ
ᵒflãme⁶ deuorãtis⁴ in gyro.
Deleth. ª Tetendit⁸ arcũ
ſuũ⁴ q̃ſi inimic⁹:ᵏ firmauit
ˡdexterã ſuã⁵ q̃ſi hoſtis:ⁿ&
occidit⁰ oẽ qd⁷ pulchrũ
erat⁹ viſu⁷ in tabernaculo
ᵖfilie⁴ ſiõ:ᵘ effudit⁶ q̃ſi ignẽ
⁷indignationẽ ſuã. He.ʳ Fa
ct⁹ ẽª dñs⁸ velut inimic⁶ p
cipitauit ⁷iſrl':ᶜ p̃cipitauit
⁷oia⁶ menia ei⁹:ᵇ diſſipauit
⁴munitiones eius⁵ & reple
uit⁴ in filia³ iuda² hũiliatũ
º & hũiliatã. Vau.ᵖ Et diſſi
pauit⁹ quaſi hortũ⁷ tento
riũ ſuũ:ª demolitus eſt⁴ ta
bernaculũ ſuũ.ᵘ Obliuiõi
tradidit⁵ dominus⁴ in ſion
ˢfeſtinantẽª & ſabbatum:
ᵇ& in opprobrium & ᶜ in
indignationẽ ᵇ furoris ſui
ᶜregẽ& ſacerdotẽ. Zain.
ª Repulit⁸ dñs⁴ altare ſuum
ʰmaledixit⁴ ſanctificationi
ſue : ᵐ tradidit ⁿ in manu
ºinimici ᵖ muros⁹ turriũ
eius.ʳ Vocem⁸ dederũt⁴ in
domo⁰ domini⁴ ſicut in die

	Tex.heb.Thren.ij.	Pritiua.heb.
	בָּעִיר נָוָעוּ כִּי נִקְשׁוּ אֹכֶל לָמוֹ	
שׂוּב	וַיִּשְׁיבוּ אֶת נַפְשָׁם רְאֵה יְהוָה	
צוּר מֵעָה	כִּי צַר לִי מֵעַי חֳמַרְמָרוּ נֶהְפַּךְ	
הָפַךְ מָרָה	לִבִּי בְּקִרְבִּי כִּי מָרוֹ מָרִיתִי מִחוּץ	
	תְּשַׁכֵּל חָרֶב בַּבַּיִת כַּמָּוֶת	
אָנַח נָחַם	שָׁמְעוּ כִּי נֶאֱנָחָה אָנִי אֵין מְנַחֵם	
רוּעַ שׂוּשׂ	לִי כָּל אֹיְבַי שָׁמְעוּ רָעָתִי שָׂשׂוּ	
עָשָׂה בּוֹא	כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ הֵבֵאתָ יוֹם	
הָיָה כְּמוֹ	קָרָאתָ וְיִהְיוּ כָמֹנִי תָּבֹא כָל	
בּוֹא רוּעַ	רָעָתָם לְפָנֶיךָ וְעוֹלֵל לָמוֹ כַּאֲשֶׁר	
פָּנָה עָלַל	עוֹלַלְתָּ לִי עַל כָּל פְּשָׁעָי כִּי	
רָבַב דָּוָה	רַבּוֹת אַנְחֹתַי וְלִבִּי דַוָּי	
	אֵיכָה יָעִיב בָּאַפּוֹ	Cap.ij.
עִיב	אֲדֹנָי אֶת בַּת צִיּוֹן הִשְׁלִיךְ	
שָׁלַךְ	מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל	
פְּאֵר	וְלֹא זָכַר הֲדֹם רַגְלָיו בְּיוֹם אַפּוֹ	
	בִּלַּע אֲדֹנָי וְלֹא חָמַל אֶת כָּל	
נָוֶה	נְאוֹת יַעֲקֹב הָרַס בְּעֶבְרָתוֹ	
בָּצַר נָגַע	מִבְצְרֵי בַּת יְהוּדָה הִגִּיעַ לָאָרֶץ	
מָלַךְ שׂוּר	חִלֵּל מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ	
	נִדְעָ	
חָרָה שׂוּב	בַּחֲרִי אַף כָּל קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הֵשִׁיב	
אָחַר יָמִן	אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב וַיִּבְעַר	
בָּעַר אָיַב	בְּיַעֲקֹב כְּאֵשׁ לֶהָבָה אָכְלָה	
בָּעַר סָבַב	סָבִיב דָּרְכּוֹ כָּרַע קַשְׁתּוֹ כְּאוֹיֵב	
יָצַב צוּר	נִצָּב יְמִינוֹ כְּצָר וַיַּהַרֹג כֹּל	
הָרַג חָמַד	מַחֲמַדֵּי עַיִן בְּאֹהֶל בַּת צִיּוֹן	
יָתַם	שָׁפַךְ כָּאֵשׁ חֲמָתוֹ הָיָה אֲדֹנָי	
	כְּאוֹיֵב בִּלַּע יִשְׂרָאֵל בִּלַּע כָּל	
רָבָה	אַרְמְנוֹתֶיהָ שִׁחֵת מִבְצָרָיו וַיֶּרֶב	
אָנָה	בַּת יְהוּדָה תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה	
חָמַס סָכַךְ	וַיַּחְמֹס כַּגַּן שֻׂכּוֹ שִׁחֵת מוֹעֲדוֹ	
יָצַד	שִׁכַּח יְהוָה בְּצִיּוֹן מוֹעֵד וְשַׁבָּת	
נָאַץ	וַיִּנְאַץ בְּזַעַם אַפּוֹ מֶלֶךְ וְכֹהֵן	
זָנַח מִזְבֵּחַ	זָנַח אֲדֹנָי מִזְבְּחוֹ נִאֵר מִקְדָּשׁוֹ	
סָגַר אָיַב	הִסְגִּיר בְּיַד אוֹיֵב חוֹמֹת אַרְמְנוֹתֶיהָ	
חָמָה	קוֹל נָתְנוּ בְּבֵית יְהוָה כְּיוֹם	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.heb.Thren.ij. Trāsla.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cūiter.latina.

מועד׃ חָשַׁב יְהוָה לְהַשְׁחִית חוֹמַת בַּת־צִיּוֹן נָטָה קָו לֹא־הֵשִׁיב
יָדוֹ מְבַלַּע וַיַּאֲבֶל־חֵל וְחוֹמָה אָבֵל
יִחְדָּו אֻמְלָלוּ׃ טָבְעוּ בָאָרֶץ
שְׁעָרֶיהָ אִבַּד וְשִׁבַּר בְּרִיחֶיהָ מַלְכָּהּ וְשָׂרֶיהָ בַגּוֹיִם אֵין תּוֹרָה
גַּם נְבִיאֶיהָ לֹא מָצְאוּ חָזוֹן מֵיְהוָה׃ יֵשְׁבוּ לָאָרֶץ יִדְּמוּ
זִקְנֵי בַת־צִיּוֹן הֶעֱלוּ עָפָר עַל רֹאשָׁם חָגְרוּ שַׂקִּים הוֹרִידוּ
לָאָרֶץ רֹאשָׁן בְּתוּלֹת יְרוּשָׁלִַם׃ כָּלוּ בַדְּמָעוֹת עֵינַי חֳמַרְמְרוּ
מֵעַי נִשְׁפַּךְ לָאָרֶץ כְּבֵדִי עַל שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי בַּעֲטֹף עוֹלֵל
וְיוֹנֵק בִּרְחֹבוֹת קִרְיָה׃ לְאִמֹּתָם יֹאמְרוּ אַיֵּה דָגָן וְיַיִן
נִהְתַּעֲטָפָם כֶּחָלֶל בִּרְחֹבוֹת עִיר נִהְשְׁתַּפְּכָם
נַפְשָׁם אֶל חֵיק אִמֹּתָם׃ מָה אָעִידֵךְ מָה אַדְמֶה לָךְ
בַּת יְרוּשָׁלִַם מָה אַעֲרֹךְ לָךְ וַאֲנַחֲמֵךְ בְּתוּלַת בַּת צִיּוֹן
כִּי גָדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ מִי יִרְפָּא לָךְ׃
נְבִיאַיִךְ חָזוּ לָךְ שָׁוְא וְתָפֶל וְלֹא גָלוּ עַל עֲוֹנֵךְ
לְהָשִׁיב שְׁבוּתֵךְ וַיֶּחֱזוּ לָךְ מַשָּׂאוֹת שָׁוְא וּמַדּוּחִים׃
סָפְקוּ עָלַיִךְ כַּפַּיִם כָּל עֹבְרֵי דָרֶךְ שָׁרְקוּ וַיָּנִעוּ
רֹאשָׁם עַל בַּת יְרוּשָׁלִַם הֲזֹאת הָעִיר שֶׁיֹּאמְרוּ כְּלִילַת
יְפִי מָשׂוֹשׂ לְכָל הָאָרֶץ׃ פָּצוּ עָלַיִךְ פִּיהֶם כָּל אֹיְבַיִךְ
שָׁרְקוּ וַיַּחֲרְקוּ שֵׁן אָמְרוּ בִּלַּעְנוּ אַךְ זֶה הַיּוֹם שֶׁקִּוִּינֻהוּ מָצָאנוּ
רָאִינוּ׃ עָשָׂה יְהוָה אֲשֶׁר זָמַם בִּצַּע אִמְרָתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה
מִימֵי קֶדֶם הָרַס וְלֹא חָמָל

ſolēni. Heth. Cogitauit dñs diſſipare murū
ἑορτῆς. ℸ. Ελογίσατο κύριος τοῦ διαφθεῖραι τεῖχος
filie ſion. tetendit menſurā: nō auertit manū ſu
θυγατρὸς σιών. ἐξέτεινεν μέτρον, οὐκ ἀπέστρεψεν χεῖρα ἀν
am a conculcatione: ꝛ luxit ante
τοῦ ἀπὸ καταπατήματος, καὶ ἐπένθησεν τὸ προτεί
murale ꝛ murus ynanimiter infirmat ē. Teth In
χισμα καὶ τεῖχος ὁμοθυμαδὸν ἠσθένησεν. Τήθ. Ενε
fixe ſunt in trā porte eius. pdidit ꝛ cōtri
πάγησαν εἰς γῆν πύλαι αὐτῆς, ἀπώλεσεν καὶ συνέ
uit vectes eius regem eius ꝛ principes
τριψεν μοχλοὺς αὐτῆς βασιλέα αὐτῆς καὶ ἄρχοντας
eius in gentib⁹: nō eſt lex ꝛ pphete e
αὐτῆς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὐκ ἔστιν νόμος καί γε προφῆται αὐ
tus nō videſt viſionē a dño. Ioth. Sederūt in
τῆς οὐκ εἶδον ὅρασιν παρὰ κυρίου. Ιώθ. Εκάθισαν εἰς
trā: cōticuerūt ſenioꝛes filie ſion: aſcendere
τὴν γῆν, ἐσιώπησαν πρεσβύτεροι θυγατρὸς σιών, ἀνέβι
fecerūt puluerē ſup caput eoꝝ: accincti ſunt
βασαν χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, περιεζώσαντο
cilitiis: deduxerunt in trā principes virgines in
σάκκους, κατήγαγον εἰς γῆν ἀρχηγοὺς παρθένους ἐν
hieruſalem. Chaph. Defecerūt in lachrimis ocu
ἱερουσαλήμ. Χάφ. Εξέλιπον ἐν δάκρυσιν οἱ ὀφθαλ
li mei: cōturbatū ē coꝛ meū: effuſa ē in trā glo
μοί μου, ἐταράχθη ἡ καρδία μου, ἐξεχύθη εἰς γῆν ἡ δό
ria mea ſup cōtrītione filie ppli mei cū
ξα μου ἐπὶ τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου ἐν
deficiat puul⁹ ꝛ lactans in plateis ciui
τῷ ἐκλείπειν νήπιον καὶ θηλάζοντα ἐν πλατείαις πό
tatis. Lamed. Matribus ſuis dixerūt: vbi tri
λεως. Λάμεδ. Ταῖς μητράσιν αὐτῶν εἶπαν, ποῦ σῖ
ticū ꝛ vinū cū deficeret ipi q̄ſi vulneratus
τος καὶ οἶνος ἐν τῷ ἐκλύεσθαι αὐτοὺς ὡς τραυματίας
in plateis ciuitatis: cū effunderēt aiaꝫ ſuas
ἐν πλατείαις πόλεως, ἐν τῷ ἐκχεῖσθαι ψυχὰς αὐτῶν
in ſinum matrū ſuaꝝ. Mem. Quid teſtificabor tibi
εἰς κόλπον μητέρων αὐτῶν. Μήμ. Τί μαρτυρήσω σοι
aut q̄d aſſimilabo tibi filia hieruſalem? q̄s ſaluabit te
ἢ τί ὁμοιώσω σοι θύγατερ ἱερουσαλήμ; τίς σώσει σε
virgo filia ſion? q̄: magnificatū ē poculū cōtri
παρθένος θυγάτηρ σιών; ὅτι ἐμεγαλύνθη ὡς τὸ τρίον συν
tionis tue: q̄s medebit tibi? Nun. Prophete tui
τριβῆς σου, τίς ἰάσεταί σε; Νουν. Προφῆταί σου
viderūt tibi falſa ꝛ imprudētiā: ꝛ nō detexe
εἶδόσαν σοι μάταια καὶ ἀφροσύνην, καὶ οὐκ ἀπεκάλυ
rūt ſup iniq̄tatē tuā ad reuertendū captiuitatem
ψαν ἐπὶ τὴν ἀδικίαν σου τοῦ ἀποστρέψαι αἰχμαλωσί
tuā: ꝛ viderūt aſſumptiōes vanas ꝛ electiones.
αν σου, καὶ εἶδόσαν λήμματα μάταια καὶ ἐξώσματα.
Samech. Plauſerūt ſup te manꝰ oēs tranſ
Σαμέχ. Εκρότησαν ἐπὶ σοὶ χεῖρας πάντες οἱ πα
ſeuntes viā: ſibilauerūt ꝛ mouerunt ca
ραπορευόμθοι ὁδόν, ἐσύρισαν καὶ ἐκίνησαν τὴν κεφα
put ſuū ſup filiam hieruſalem. ſi hec ci
λὴν αὐτῶν ἐπὶ τὴν θυγατέρα ἱερουσαλήμ, εἰ αὕτη ἡ πό
uitas dicent coꝛona glie: letitia vniuerſe terre.
λις ἱερουσιν στέφανος δόξης, εὐφροσύνη πάσης τῆς γῆς,
Phe. Aperuerūt ſup te os ſuum oēs inimici
Φή. Διήνοιξαν ἐπὶ σὲ στόμα αὐτῶν πάντες οἱ ἐχθροί
tui: ſibilauerūt ꝛ fremuerūt dentib⁹: dixerūt deuoraui
σου, ἐσύρισαν καὶ ἔβρυξαν ὀδόντας, εἶπαν καταπίο
m⁹ eam: verūtū hec dies quā expectabam⁹ inue
μθ αὐτήν, πλὴν αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν προσεδοκῶμθ! εὕρα
nim⁹ eam: vidim⁹. Ain. Fecit dñs q̄cogita
μθ αὐτήν, εἴδομεν. Αἶν. Εποίησεν κύριος ἃ ἐνεθύ
uit: compleuit verba ſua q̄ pcepit a die
μήθη, συνετέλεσεν ῥήματα αὐτοῦ ἃ ἐνετείλατο ἐξ ἡμε
bus antiquis: deſtruxit ꝛ non pepercit:
ρῶν ἀρχαίων, καθεῖλεν καὶ οὐκ ἐφείσατο,

Leui. 26.c. Deut. 28.b.

D E F

oooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ letificauit sup te iimicũ:exaltauit cornu tribulantis te.
καὶ ἐυφρανεν ἐπὶ σὲ ἐχθροὶ, ὑψωσεν κέρας θλίβοντός σε.
Sade. Clamauit cor eoꝝ ad dñm: muri filie
Σαδὴ. Ἐβόησεν καρδία αὐτῶν πρὸς κύριον, τεῖχη θυγατρὸς
sion deducãt ꝙsi torrens lachrymas die ac nocte:
σιὼν καταγαγέτω ὡς χειμάρρους δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός,
ne des lotionẽ tibi: neq; taceat pupilla ocu-
μὴ δῶς ἔκνιψιν σεαυτῇ, μὴ δὲ σιωπησάτω κόρη ὀφθαλ-
li tui. Coph: Surge ad meditandũ in nocte in ꝓnci
μοῦ σου. Καφ. Ἀνάστηθι ἀδολεχῆσαι ἐν νυκτὶ εἰς ἀρ-
pijs custodie effunde ꝙsi aquã coꝝ tuũ ante
χὰς φυλακῆς ἔκχεον ὡς ὕδωρ καρδίαν σου ἀπέναντι
faciem dñi: leua ad eũ manꝰ tuas ꝓ ani
προσώπου κυρίου, ἆρον πρὸς αὐτὸν χεῖράς σου περὶ ψυ
mab⁹ puulo⁹ tuoꝝ q deficiunt fame ⁊ ꝓncipio om-
χῶν νηπίων σου τῶν ἐκλυομένων λιμῷ ἀπ' ἀρχῆς πα-
niũ cõpitoꝝ. Res. Vide dñe τ respice cui vide
σῶν ἐξόδων. Ρης. Ἰδὲ κύριε καὶ ἐπίβλεψον τίνι ἐπε
miasti ita: ſi comedẽt mulieres fructũ ventris
φύλλισας οὕτως, εἰ φαγοῦται γυναῖκες καρπὸν κοιλίας
eoꝝ. occidentur puuli lactantes mãmas. ſi occi-
αὐτῶν. φονευθήσονται νήπια θηλάζοντα μαστούς. εἰ ἀπο
des in ſanctuario dñi ſacerdotẽ τ ꝓphetam: Sin.
κτενεῖς ἐν ἁγιάσματι κυρίου ἱερέα καὶ προφήτην; Σὶν.
Dormierunt in trã via⁹ pueꝛulus τ ſenex.
Ἐκοιμήθησαν εἰς γῆν ἐξόδων παιδάριον καὶ πρεσβύτης.
virgines mee τ iuuenes mei abierunt in captiui-
παρθένοί μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμα-
tate: in gladio: in fame interfeciſti in die ire
λωσίᾳ, ἐν ῥομφαίᾳ, ἐν λιμῷ ἀπέκτεινας ἐν ἡμέρᾳ ὀρ-
tue coꝛiſti: non pepciſti. Tau. Vocaſti
γῆς σου ἐμαγείρευσας, οὐκ ἐφείσω. Θαὺ. Ἐκάλεσας
ꝙsi diem feſtiuitatis trãſmigtiõis mee in circuitu: τ nõ
ὡσεὶ ἡμέραν ἑορτῆς παροικίας μου κυκλόθεν, καὶ οὐκ
fuit in die ire dñi ſaluatus τ vere-
ἐγένετο ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου ἀνασωζόμενος καὶ κατα-
licꝰ ſic obtinui τ mltiplicaui iimicos meos
λελειμμένος ὡς ἐπεκράτησα καὶ ἐπλήθυνα ἐχθρούς μου
omnes: Aleph.
πάντας. Αλέφ. Ca.ȝ.

Θ Go vir videns paupertatẽ in virga furoꝛis e-
A Ἐγὼ ἀνὴρ ὁ βλέπων πτωχείαν ἐν ῥάβδῳ θυμοῦ αὐ-
ius: ſup me aſſumpſit me: deduxit in tenebꝛas τ
τοῦ, ἐπ' ἐμὲ προσελάβετό με, ἀπήγαγεν εἰς σκότος καὶ
nõ lucẽ: verũtñ in me vertit manũ ſuã tota die.
οὐ φῶς, πλὴν ἐν ἐμοὶ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ ὅλην τὴν ἡμέ-
Beth. Inueterauit carnes meas: τ pellis mea
ραν. Βὴθ. Ἐπαλαίωσεν σάρκας μου, καὶ δέρμα μου
oſſa mea ꝓtriuit. edificauit ꝓ me τ cir-
ὀστέα μου συνέτριψεν. ἀνῳκοδόμησεν κατ' ἐμοῦ καὶ ἐκυ-
cũdedit caput meũ τ laboꝛauit: in tenebꝛoſis collo
κλωσεν κεφαλήν μου καὶ ἐμόχθησα, ἐν σκοτεινοῖς ἐκάθι-
cauit me ꝙsi mꝛtuos ſeculi. Gimel. Edificauit cõ
σέν με ὡς νεκροὺς αἰῶνος. Γίμελ. Ἀνῳκοδόμησεν κα
tra me τ non egrediar aggꝛauit eꝰ meũ. τ
τ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἐξελεύσομαι ἐβάρυνεν χαλκόν μου. καὶ
B qꝫ vociferaboꝛ τ clamabo: obturauit orationem
γε ὅτι κεκράξομαι καὶ βοήσω, ἀπέφραξεν προσευχήν
Dice.2 meã. edificauit vias meas obturauit: ſemitas meas
μου. ἀνῳκοδόμησεν ὁδούς μου ἐνέφραξεν, τρίβους μου
cõturbauit. Daleth. Vrſus inſidians ipe mihi ꝙsi
ἐταράξεν. Δάλεθ. Ἄρκος ἐνεδρεύουσα αὐτός μοι ὡς
leo in abſcõditis. perſequutꝰ ẽ recedentẽ τ ſeda-
λέων ἐν κρυφαίοις. κατεδίωξεν ἀφεσηκότα καὶ κατέ-
uit me. poſuit me deſolatam. tetendit arcũ ſu-
παυσέν με. ἔθετό με ἠφανισμένην. ἐνέτεινεν τόξον αὐ-
um τ firmauit me ꝙsi ſignũ ad ſagittã. Hꝫ. Indu-
τοῦ καὶ ἐσύλωσέν με ὡς σκοτὸς εἰς βέλος. Η. Εἰσήγα
xit renib⁹ meis ſagittas pharetre ſue. fact⁹ ſuꝫ ri-
γεν τοῖς νεφροῖς μου ἰοὺς φαρέτρας αὐτοῦ. ἐγενήθην γέ-
ſus omni ꝑplo: pſalmus coꝝ tota die.
λως παντὶ λαῷ, ψαλμὸς αὐτῶν ὅλην τὴν ἡμέραν.

Trãsla.B.Vie.

'et letificauit[g] ſup te[b] inimi
cũ & 'exaltauit[k] cornu 'ho
ſtiũ tuorũ. Sade. [m]Clama-
uit[n] cor eoꝝ[o] ad[p] dñm: ſup
[q]muros[r] filie[e] ſion. [t]Deduc
[u]ꝙſi torrentẽ [x] lachrymas
per[r] die[t] & noctẽ: [a]nõ [b]des
[c]requiẽ[e] tibi: [c]neqꝫ[g] taceat
[g]pupilla[h] oculi tui. Coph.
'Cõſurge[k]laude[l] in nocte
[m]in principio [n] vigiliarũ:
[o]effunde[p] ſicut aquaꝫ[q] cor
tuũ[r] ante[e] conſpectũ[t] dñi.
[u]Leua[x] ad eũ [r] manus tuas
'pro[a] aĩa[b] paruulorũ tuoꝝ
[c]qui[d] fame[c] pereũt[e] in capi
te[r] oĩm[g] compitorũ. Res
[h]Vide[t] dñe & [k] cõſidera[l] quẽ
[m]vindemiaris[n] ita. [o] Ergo
ne[p] comedent[q] mulieres
[r]fructũ ſuũ: [s]paruulos[t] ad
menſura[u] palme? [u] Si [x] occi
ditur[r] in ſanctuario[s] dñi
[a]ſacerdos [b] & propheta?
Sin. [c]Iacuerũt[d] in terra[e] fo
ris[r] puer[g] & ſenex: [h] vir-
gines mee[t] & iuuenes mei
[k]ceciderũt[l] in gladio. [m]In-
terfeciſti [n] in die [o] furoris
tui: [p]percuſſiſti [q] nec[r] miſer
tus es. Thau. [s] Vocaſti [t] ꝙſi
ad diem[u] ſolẽnem: [x] qui ter
rerent me[r] de circuitu: [a] &
nõ[a] fuit[b] in die[c] furoris[d] dñi
[e]qui effugeret[f] & relinq̃re
tur. [g]Quos[h] educaui[i] & nu
triui: [k] inimicus meus[l] con
ſumpſit eos. ȝ. Aleph.

Θ Go[b] vir[c] videns[d] pau-
pertatẽ meã: [e] in vir-
ga[f] ĩdignatõis ei? Aleph.
[g]Me minauit[h] & [i] adduxit
in[k] tenebꝛis[l] & nõ in[m] lucẽ.
Aleph. [n] Tantũ[o] in me[p] ver
tit: & [q] cõuertit[r] manũ ſuã
[s]tota[t] die. Beth [u] Vetuſtatẽ
fecit[r] pellẽ meã & [s] carnem
meã: [t] cõtriuit[u] oſſa mea.
Beth. [b] Edificauit[c] in gyro
meo: [d] & circũdedit me[e] fel
le[f] & labore. Beth. [g] In te-
nebroſis[h] collocauit me[i] ꝙ
ſi mortuos[k] ſeculi[l] nos. Gi-
mel. [l] Circũedificauit[m] ad
uerſũ me[n] vt nõ[o] egrediar
[p]aggrauauit[q] ꝓpedẽ meũ.
Gimel. [r] Sed & [s] cũ [t] clama-
uero[u] & cũ rogauero: [x] ex-
cluſit[r] oꝛonẽ meã. Gimel.
[a]Concluſit[a] vias meas[b] la-
pidib[a] ꝙdris: [c] ſemitas me
as[b] ſubuertit. Deleth. [c] Vr-
ſus[f] in ſidiãs fact[a] eſt[b] mihi
[d]leo[k] in abſcõdito. Deleth.
[l]Semitas meas[m] ſubuertit
[n] & confregit me: [o] poſuit
me[p] deſolatã. Deleth. [q] Te
tẽdit[r] arcũ ſuũ[s] & poſuit
me[t] ꝙſi ſignũ[u] ad ſagittam.
He[x] Miſit[r] i renib⁹ meis[s] fi
lias[a] pharetre ſue. He[b]. Fa
ctus ſũ in[c] deriſũ[d] oĩ[e] ꝑplo
meo[f] cãticũ eoꝝ[g] tota[b] die.

Tex.he.Thren.iij.Pritiua.heb.

עָשַׂח[p] אָיֵב	וַיְשַׂמַּח[f] עָלַיִךְ[b] אוֹיֵב[g] הֵרִים[k] קֶרֶן	
רוּם[l] צוּר	צָרָיִךְ: [m]צָעַק[n]לִבָּם[o]אֶל[p]אֲדֹנָי[q] חוֹמַת	
חָמָה	[r]בַּת[s]צִיּוֹן[t]הוֹרִידִי[u] כַנַּחַל[x] דִּמְעָה[a]יוֹמָם	
יָרַד	[r]וָלָיְלָה[c] אַל[b] תִּתְּנִי[c] פוּגַת[d] לָךְ[e] אַל	
נָתַן	[f]תִּדֹּם[g] בַּת[h] עֵינֵךְ: [i]קוּמִי[k] רֹנִּי	
רוּם[l]רָנַן	[m]בַּלָּיְלָה[n] לְרֹאשׁ[o] אַשְׁמֻרוֹת[p] שִׁפְכִי	
שָׁמַר	[q]כַּמַּיִם[r] לִבֵּךְ[s] נֹכַח[t]פְּנֵי[u]אֲדֹנָי[x] שְׂאִי	
פָּנָה נָשָׂא	[a]אֵלָיו[r] כַּפַּיִךְ[s] עַל[t] נֶפֶשׁ[b] עוֹלָלַיִךְ	
עָלַל	[c]הָעֲטוּפִים[d] בְּרָעָב[e] בְּרֹאשׁ[f] כָּל	
עָטַף	[g]חוּצוֹת: [h]רְאֵה[i]יְהוָה[k]וְהַבִּיטָה[l]לְמִי	
נָבַט	[m]עוֹלַלְתָּ[n]כֹּה[o]אִם[p]תֹּאכַלְנָה[q]נָשִׁים	
עָלַל אָכַל	[r]פְּרִים[s]עֹלְלֵי[t]טִפָּחִים[u]אִם[x]יֵהָרֵג	
נָשָׂה פְּרִי	[a]בְּמִקְדַּשׁ[b]אֲדֹנָי[c]כֹּהֵן[d]וְנָבִיא:	
הָרַג	[e]שָׁכְבוּ[f]לָאָרֶץ[g]חוּצוֹת[h]נַעַר[i]וְזָקֵן	
קָדַשׁ	[k]בְּתוּלֹתַי[l]וּבַחוּרַי[m]נָפְלוּ[n]בֶּחָרֶב[o]הָרַגְתָּ	
	[p]בְּיוֹם[q]אַפֶּךָ[r]טָבַחְתָּ[s]לֹא[t]חָמַלְתָּ:	
קָרָא[u]עָגַד	[u]תִּקְרָא[a]כְיוֹם[b]מוֹעֵד[c]מְגוּרַי	
גּוּר[v]סָבִיב	[d]מִסָּבִיב[e]וְלֹא[f]הָיָה[g]בְּיוֹם[h]אַף[i]יְהוָה	
פָּלַט[w]שָׂרַד	[k]פָּלִיט[l]וְשָׂרִיד[m]אֲשֶׁר[n]טִפַּחְתִּי[o]וְרִבִּיתִי	
רָבָה[x]כָּלָה	[p]אֹיְבִי[q]כִלָּם:	Cap.iij.
	[r]אֲנִי[s]הַגֶּבֶר[t]רָאָה[u]עֳנִי[v]בְּשֵׁבֶט	
עָנָה	[w]עֶבְרָתוֹ: [x]אֹתִי[y]נָהַג[z]וַיּוֹלֵךְ[a]חֹשֶׁךְ[b]וְלֹא	
יָלַךְ	[c]אוֹר: [d]אַךְ[e]בִּי[f]יָשׁוּב[g]יַהֲפוֹךְ[h]יָדוֹ	
שׁוּב[i]הָפַךְ	[i]כָּל[k]הַיּוֹם: [l]בִּלָּה[m]בְשָׂרִי[n]וְעוֹרִי[o]שִׁבַּר	
	[p]עַצְמֹתָי: [q]בָּנָה[r]עָלַי[s]וַיַּקַּף[t]רֹאשׁ	
	[u]וּתְלָאָה: [v]בְּמַחֲשַׁכִּים[w]הוֹשִׁיבַנִי	
	[x]כְּמֵתֵי[y]עוֹלָם: [z]גָּדַר[a]בַּעֲדִי[b]וְלֹא	
יָצָא[c]כָּבַד	[c]אֵצֵא[d]הִכְבִּיד[e]נְחָשְׁתִּי: [f]גַּם[g]כִּי	
זָעַק[d]שׁוּעַ	[h]אֶזְעַק[i]וַאֲשַׁוֵּעַ[k]שָׂתַם[l]תְּפִלָּתִי:	
סָתַם[e]פָּלַל	[m]גָּדַר[n]דְּרָכַי[o]בְּגָזִית[p]נְתִיבֹתַי[q]עִוָּה:	
גָּזַז[f]נָתִב	[r]דֹּב[s]אֹרֵב[t]הוּא[u]לִי[v]אֲרִיֵה[w]בְּמִסְתָּרִים:	
דּוּב[g]אָרַב	[x]דְּרָכַי[y]סוֹרֵר[z]וַיְפַשְּׁחֵנִי[a]שָׂמֵנִי	
סָתַר[h]פָּשַׁח	[b]שׁוֹמֵם: [c]דָּרַךְ[d]קַשְׁתּוֹ[e]וַיַּצִּבֵנִי	
שׂוּם[i]שָׂמַם	[f]כַּמַּטָּרָא[g]לַחֵץ: [h]הֵבִיא[i]בְּכִלְיֹתָי	
נָטַר[j]בּוּא	[k]בְּנֵי[l]אַשְׁפָּתוֹ: [m]הָיִיתִי[n]שְׂחֹק	
כָּלָה[k]הָיָה	[o]לְכָל[p]עַמִּי[q]נְגִינָתָם[r]כָּל[s]הַיּוֹם:	
נָגַן		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pitiua.heb. | Ter.heb.Thren.iij. | Trãsla.B.Vie. | Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

הִשְׂבִּיעַנִי בַּמְּרוֹרִים הִרְוַנִי לַעֲנָה׃ — He.ᶠRepleuit me*amaritudinibus:ᶠinebriauit me ᵐabsinthio. Vau.ⁿConfregitᵒad nũerũᵖdentes meos :ᵠcibauit meʳcinere. Vau.ˢEt repulsa estᵘ ania mea:ˣoblitᵠ sumʳbonoꝛ. Vau.ʸEt dixiᵃperiitᵇ finis meusᶜ& spes meaᵈ a dño. Zain.ᵉRecordareᶠ pauptatis⁸ & trãsgressionis mee. ʰabsinthiiⁱ& felliſ. Zaiᵏ Memoriaˡmẽor eroꝛ:ᵐ& tabescetⁿin meᵒaĩa mea. Zain. ᵖHecᑫrecolensʳ inˢcorde meo:ᵗideoᵘ ſpabo. Heth. ᵛMiſericordieʷdñiˣqaʸnõ ᶻsumus cõſumpti:ᵃᵃqaᵇᵇnõ ᶜᶜdefeceꝛtᵈᵈmiſeratiões eiꝰ. Heth.ᵉᵉ Nouiᶠᶠdiluculo: ᵍᵍmulta ẽ ʰʰfides tua. Heth. ⁱⁱPars meaʲʲdñs:ᵏᵏdixíᵗᵗaĩa meaᵘᵘpptereaᵛᵛexpectabo ʷʷeũ. Teth.ˣˣ Bonꝰ estʸʸdñs ᶻᶻſperãtibus in eũ ᵃᵃaieᵇᵇque renti illũ. Teth.ᶜᶜBonũ est ᵈᵈpſtolariᵉᵉcũ ſilẽtioᶠᶠ ſaluta reᶠdñi. Teth.ᵍᵍBonũ estʰʰviro ⁱⁱcum ʲʲportauerit ᵏᵏiugũ ˡˡab adoleſcẽtia ſua. Ioth. ᵐᵐSedebitⁿⁿ ſolitariᵒᵒ & tacebit:ᵖᵖqaᑫᑫleuauitʳʳ ſr̃ ſe. Ioth ˢˢPonetᵗᵗ ĩ puluereᵘᵘos ſuũ: ᵛᵛſi forte ſit ʷʷ ſpes. Ioth. ˣˣDabitʸʸ pcutiẽti ſeᶻᶻ maxillã ᵃᵃſaturabitur ᵇᵇ opprobriis. Caphᶜᶜ Quiaᵈᵈnõᵉᵉrepellet ᶠᶠin ſcpiternũ ᵍᵍdñs. Caph. ʰʰQuiaⁱⁱ ſiʲʲ abiecitᵏᵏ& miſabitur:ˡˡ ſm mlꝭtitudinẽᵐᵐ miarũ ſuaꝝ. Caphⁿⁿ Nõᵒᵒeiᵖᵖhũliauitᑫᑫ ex corde ſuo:ʳʳ& abiecitˢˢ filiosᵗᵗ hoiꝫ. Lamech ᵘᵘVt ɔtereretᵛᵛ ſubʷʷ pedibꝰ ſuisˣˣ oẽsʸʸ vínctosᶻᶻ tre. Lamech. ᵃᵃVt declinaretᵇᵇ iudiciũᶜᶜ viriᵈᵈ ĩ cõſpectuᵉᵉ vultꝰ ᶠᶠaltiſſimi. Lamech.ᵍᵍ Vt pueretʰʰ hoiemⁱⁱ ĩ iudicio ſuoʲʲ dñsᵏᵏ ignorauit. Mẽ. ˡˡQuis ẽᵐᵐ iſte quiⁿⁿ dixitᵒᵒ vt fieretᵖᵖ dñoᑫᑫ nonʳʳ iubente. Mẽ.ˢˢ Exᵗᵗ oreᵘᵘ altiſſimiᵛᵛ nõ ʷʷegredientur: necˣˣ mala ʸʸnec bona. Mem.ᶻᶻ Quid ᵃᵃmurmurauitᵇᵇ hõᶜᶜ viuẽs: ᵈᵈvirᵉᵉ proᶠᶠpctis ſuis. Nun. ᵍᵍScrutemurʰʰ vías nr̃as ⁱⁱ& q̃ramʲʲ& reuertamurᵏᵏ ad ˡˡdñm. Nun.ᵐᵐ Leuemꝰ cor da nr̃aⁿⁿ cũᵒᵒ manibᵖᵖ adᑫᑫ deũ ʳʳin celos. Nun.ˢˢ Nosᵗᵗ iniq egimꝰ & ad iracũdiã ꝓuocauimꝰ: idcircoᵘᵘ tuᵛᵛ inexorabilis es. Samech.ʷʷ Operuiſtiˣˣ ín furoreʸʸ& pcuſſiſtiᶻᶻ occidiſtiᵃᵃ nec pepciſti. Samech.ᵇᵇ Oppoſuiſtiᶜᶜ nubẽ ᵈᵈtibi:ᵉᵉ ne trãſeatᶠᶠ oratio. Samech.ᵍᵍ Eradicationẽʰʰ & abiectionẽⁱⁱ poſuiſtiʲʲ me ín medioᵏᵏ ppꝛoꝝ. Phe.ˡˡ Aperũtᵐᵐ ſup nosⁿⁿ os ſuũ ᵒᵒ ocs

וַיַּשְׂבִּיעֵנִי בַּמְּרוֹרִים הִרְוַנִי לַעֲנָה׃ — ſaturauit me amaritudie:iebriauit me felle. Vau. ἐχόρτασέν με πικρίας, ἐμέθυσέν με χολῆς. Οὐαύ. Eiecit lapillo dentes meos: cibauit me cinere: Εξέβαλεν ψῆφῳ ὀδόντας μου. ἐψώμισέν με σποδόν, τ expulit ex pace aiam meã: oblitus ſum bono καὶ ἀπωσάτο ἐξ εἰρήνης ψυχήν μου. ἐπελαθόμην ἀγαθῶ τ dixi: periit victoria mea τ ſpes mea a θε καὶ εἶπα, ἀπώλετο τὸ νῖκός μου καὶ ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ domino. Zain Recordat͡ſ ſũa pauptate mea: τ a ꝓſe κυρίου. Ζαΐν. Ἐμνήσθην ἀπὸ πτωχείας μου, καὶ ἐκ ſ cutiõe mea amaritudis mee τ fellis mei: memoz̃aboz τ ὠγμοῦ μου πικρίας μου καὶ χολῆς μου, μνησθήσομαι καὶ meditabitur in me anima mea. hanc ponã in καταδολεχήσει ἐπ' ἐμὲ ἡ ψυχή μου. ταύτην τάξω εἰς cozde meo ꝓpterea ſuſtineo. Heth Miſeri- τὴν καρδίαν μου διὰ τοῦτο ὑπομένω, Hθ. Τὰ ἐλέη cozdie dñi: qz nõ ſunt cõſumpte: qñ non defecerũt τοῦ κυρίου, ὅτι οὐκ ἐτελειώθησαν, ὅτι οὐκ ἐξέλιπον οἱ miſationes eius. noua in diluculo. multa fi- ἐλεημοσύναι αὐτοῦ. τὰ καιν̃ὰ ἐν τῷ πρωΐ. πολλὴ ἡ πί des tua. pars mea dñs dixit aia mea: ꝓpt ſis σου. τὸ μέρος μου κύριος εἶπεν ἡ ψυχή μου, διὰ hoc expectabo eũ. Teth. Bonus dñs expe τοῦτο ὑπομενῶ αὐτόν. Τθ. Ἀγαθὸς κύριος τοῖς ὑπο ctantiᵇ eũ aĩa q̃ ꝙret illuꝫ: bonũ τ ſuſti μένουσιν αὐτὸν ψυχὴ ἣ ζητήσει αὐτόν. ἀγαθὸν καὶ ὑπο nebit τ quieſcet in ſalutare dñi. bonũ vi- μεῖναι καὶ ἡσυχάσει εἰς τὸ σωτήριον κυρίου. ἀγαθὸν ἀν- ro cũ portauerit iugũ ĩ adoleſcẽtia ſua. Ioth. Sedebit ρὶ ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ. Ιὼθ. Καθήσεται ſolitarie τ tacebit: qz leuauit ſup ſe. ponet in καταμόνας καὶ σιωπήσεται, ὅτι ἦρεν ἐφ' ἑαυτῷ. θήσει ἐν puluere os ſuum: ſi forte ſit ſpes. dabit pcu- κονιορτῷ τὸ στόμα αὐτοῦ, εἴ ποτε ἦ ἐλπίς. δώσει τῷ παί tiẽti ſe maxillam ſaturabitur oppꝛobriis. Chaph. οντι αὐτὸν σιαγόνα χορτασθήσεται ὀνειδισμῶν. Χάφ. qz non in eternũ repellet dñs. qz humili- ὅτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπώσεται κύριος. ὅτι ταπει ans miſerebitur ſcom mlꝭtitudinẽ mie ſue. nõ reſ- νώσας οἰκτιρήσει κατὰ τὸ πλῆθος ἐλέους αὐτοῦ. οὐκ ἀπε põdit ex corde ſuo: τ humiliauit filios vi- κρίθη ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐταπείνωσεν υἱοὺς ἀν- ri. Lamed. Ad humiliandã ſub pedibꝰ δρός. Λάμεδ. Τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τοὺς πόδας eius omnes vinctos tre: vt declinet iudiciũ vi- αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς, τοῦ ἐκκλίναι κρίσιν ἀν- ri ante . facíem altiſſimi. ad ꝓdẽnandã homi- δρὸς κατέναντι προσώπου ὑψίστου. καταδικάσαι ἄνθρω nẽ in iudicãdo ipm dñs non dixit. Men. Quis που ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν κύριος οὐκ εἶπεν. Μήν. Τίς iſte: dixit τ factũ ẽ. dñs non mandauit. De ore ὗτος, εἶπεν καὶ ἐγένετο. κύριος οὐκ ἐνετείλατο. ἐκ στόμα altiſſimi nõ egredientur mala τ ſctñ. ꝺd mur- τος ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται κακὰ καὶ τὸ ἅγιον. Τί γογ- murabit hõ viuẽs vir ꝓ peccato ſuo. γύσει ἄνθρωπος ζῶν ἀνὴρ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ. Nun. Scrutata ẽ via nr̃a: τ iuciſigata ẽ ꝛ reuerta- Νουν. Ἐξερευνήσωμεν ἡ ὁδὸς ἡμῶν, καὶ ἠτασθῶμεν καὶ ἐπιστρέψω mur vſq ad dñm. aſſumamus corda nr̃a ad excel- μεν ἕως κυρίου. ἀναλάβωμεν καρδίας ἡμῶν πρὸς ὑψη ſum in manibꝰ nr̃is in celo. peccauímus: inique λὸν ἐπὶ χειρῶν ἡμῶν ἐν οὐρανῷ. ἡμαρτήσαμεν, ἠσεβή egimꝰ: τ ad iracũdiã ꝓuocauimꝰ: τ nõ es placatꝰ. Samech. καμεν, καὶ παρεπικράναμεν, καὶ οὐκ ἱλάσθης. Σάμεχ. Operuiſti furore τ ꝓſecutꝰ es nos. occidiſti Ἐπεσκίασας θυμῷ καὶ ἀπεδίωξας ἡμᾶς. ἀπέκτειvας τ non pepciſti. ꝓteriſti nubem tibi ꝓpter ora καὶ οὐκ ἐφείσω. ἐπεσκέπασας νεφέλαι σεαυτῷ ἕνεκεν προ tionẽ. claudere ocłos me τ eiecũ eẽ poſuiſti nos in medio σευχῆς. καμμύσαι με καὶ ἀπωθῆναι ἐθηκας ἡμᾶς ἐν μέσῳ ꝓpłoꝝ. Phe. Aperuerũt ſup nos os ſuũ oẽs τῶν λαῶν. Φή. Διήνοιξαν ἐφ' ἡμᾶς στόμα αὐτῶν πάντες

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

inimici nr̄i: timor ⁊ stupor factꝰ ē nobis elatio ⁊
οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, φόβος καὶ βάμβος ἐγένετο ἡμῖν ἔκστασις καὶ
cōtritio. emissiones aq̄ deducet oculus meus sup
συντριβή. ἀφέσεις ὑδάτων καταξει ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ τὴν
cōtritione filie ppli mei. Ain. Oculus
F σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου. Αἶν. Ο ὀφθαλ
meus absorpt⁹ ē ⁊ nō tacebo eo qđ nō eēt reqes
μός μου κατεπόθη καὶ οὐ σιγήσομαι τοῦ μὴ εἶναι ἔκνυψιν
donec respiciat ⁊ videat dñs de celo: oculus me⁹
ἕως οὗ διακύψη καὶ ἴδῃ κύριος ἐξ οὐρανοῦ, ὁ ὀφθαλμός μου
racemat in aiam meā p̄ cunctis filiabus
ἐθηριφλλιεῖ ἐπὶ τὴν ψυχήν μου παρὰ πάσας θυγατέρας
vrbis. Sade. Venantes venati sūt me q̄si auem
πόλεως. Σαδή. Θηρεύοντες ἐθήρευσάν με ὡς στρουθίον
inimici mei gratis. mortificauerūt in lacu vitā meā: ⁊
οἱ ἐχθροί μου δωρεάν. ἐξηράτωσαν ἐν λάκκῳ ζωήν μου, καὶ
iposuerūt lapidē sup me: supfusa est aqua sup caput
ἐπέθηκαν λίθον ἐπ' ἐμοί, ὑπερεχύθη ὕδωρ ἐπὶ τὴν κεφαλήν
meū: dixi repulsꝰ sum. Coph. Inuocaui nomē
μου, εἶπα ἀπώσμαι. Κώφ. Ἐπεκαλεσάμην τὸ ὄνομά
tuū dñe de lacu infimo: vocē meā audisti ne
σου κύριε ἐκ λάκκου κατωτάτου, φωνῆς μου ἤκουσας μὴ
abscondas aures tuas ad depcationē meā: ī auxiliū meū
κρύψῃς τὰ ὦτά μου εἰς τὴν δέησίν μου, εἰς τὴν βοήθειάν μου
appropiāsti i die q̄ inuocaui te: dixisti mihi ne time
ἤγγισας ἐν ἡμέρᾳ ἧ ἐπεκαλεσάμην σε, εἶπας μοι μὴ φο
bo. Res. Iudicasti dñe causas aie mee:
βοῦ. Ρής. Ἐδίκασας κύριε τὰς δίκας τῆς ψυχῆς μου,
redemisti vitā meā: vidisti turbatiōes meas: iudicasti
ἐλυτρώσω τὴν ζωήν μου, ἴδες τὰς ταραχάς μου, ἔκρινας
iudiciū meū: vidisti oēm vltionem eoꝝ ⁊ om
τὴν κρίσιν μου, ἴδες πᾶσαν τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν καὶ πάν
nes cogitationes eoꝝ aduersū me. Sin. Audisti
τας τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἐπ' ἐμοί. Σίν. Ἤκουσας
opprobriū eoꝝ oēs cogitationes eoꝝ
τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν πάντας τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν
cōtra me. labia insurgentium mihi ⁊ meditatiōes eoꝝ
κατ' ἐμοῦ. χείλη ἐπανισταμένων μοι καὶ μελέτας αὐτῶν
cōtra me tota die. sessionem eoꝝ ⁊
κατ' ἐμοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν. καθέδραν αὐτῶν καὶ
resurrectiōez eoꝝ respice ego psalmꝰ coꝝ. Tau.
ἀνάστασιν αὐτῶν ἐπίβλεψον ἐγὼ ψαλμὸς αὐτῶν. Ταύ.
Reddes eis retributionē dñe scōm ope=
Ἀνταποδώσεις αὐτοῖς ἀνταπόδομα κύριε κατὰ τὰ ἔρ=
ra manuū suaꝝ. reddes eis ꝓtectionem
γα τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἀποδώσεις αὐτοῖς ὑπεραπισ=
cordis mei laborē: tu eos psequeris in ira
μὸν καρδίας μου μόχθον, σὺ αὐτοὺς καταδιώξεις ἐν ὀργῇ
⁊ cōsumes eos de sub celo dñe. Aleph.
καὶ ἐξαφανιεῖς αὐτοὺς ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ κύ. Αλέφ.
C.4. Q Ωδ obscurabitur aurum mutabitur
A Πῶς ἀμαυρωθήσεται τὸ χρυσίον ἀλλοιωθήσεται τὸ
argentū bonū. effusi sunt lapides scti ab initio oīm
ἀργύριον τὸ ἀγαθόν. ἐξεχύθησαν λίθοι ἅγιοι ἀπ' ἀρχῆς πασῶν
viarum. Beth. Filij sion inclyti eleuati in auro:
ἐξόδων. Βήθ. Υἱοὶ σιὼν οἱ τίμιοι ἐπηρμένοι ἐν χρυσίῳ,
quō reputati sunt in vasa testea opa manuū figu
πῶς ἐλογίσθησαν εἰς ἀγγεῖα ὀστράκινα ἔργα χειρῶν κερα=
li. Gimel. Et dracones nudauerūt māmas
μέως. Γίμελ. Καί γε δράκοντες ἐξέδυσαν μαστοὺς
lactauerūt catulos suos filie ppli mei in icu
ἐθήλασαν σκύμνους αὐτῶν θυγατέρες λαοῦ μου εἰς αἰ
rabile q̄si struthio in deserto. Daleth. Adhesit lin=
ατον ὡς στρουθίον ἐν ἐρήμῳ. Δάλεθ. Ἐκολλήθη ἡ γλῶσ
gua lactentis ad guttur eius in siti. par=
σα θηλάζοντος πρὸς τὸν φάρυγγα αὐτοῦ ἐν δίψῃ. πή=
uuli petierūt panē: frangēs nō est eis. He.
σια ἤτησαν ἄρτον, ὁ διακλῶν οὐκ ἔστιν αὐτοῖς. Η.
Comedentes delitias interierunt in vijs
Οἱ ἐσθίοντες τὰς τρυφὰς ἀφανίσθησαν ἐν ταῖς ἐξό=
nutriti in croceis āplexati sunt
δοις οἱ τιθηνούμενοι ἐπὶ κόκκῳ πορφυρᾶ ποθοῦντο

Trāsla.B.Vie.

inimici. Phe Formido & laqueus facta est nobis
vaticinatio & contritio. Phe. Diuisiones aquaꝝ
deduxit oculus meus: in
cōtritione filie ppli mei. Ain. Oculus meus affli
ctus est nec tacuit: eo qđ nō esset reqes. Ain. Do=
nec respiceret & videret dñs de celis. Ai. Oculꝰ
meus depdatus est aiam meā in cūctis filiabus vr
bis mee. Sade. Venatiōe
ceperūt me q̄si auē inimi
ci mei gratis. Sade. Lapsa
est i lacū vita mea: & po
suerūt lapidē sup me. Sa
de. Inūdauerūt aque sup
caput meū: dixi perii.
Coph. Inuocaui nomē
tuū dñe: de lacu nouissi=
mo. Coph. Vocē meā audi
disti: ne auertas aurē tuā
a singultu meo & clamo
ribus. Coph. Appropin
quasti i die q̄ vocau te:
dixisti: ne timeas. Res.
Iudicasti dñe causā aie
mee: redēptor vite mee.
Res. Vidisti dñe iniqta=
tē illoꝝ aduersū me: iudi
ca iudiciū meū. Res. Vidi
sti oēm furorē vniuersas
cogitationes eoꝝ aduer
sum me. Sin. Audisti op
probriū eorū dñe: oēs
cogitatiōes aduersū me.
Sin. Labia insurgētiū mi
hi & meditationes eorū:
aduersum me tota die.
Si. Sessionē eoꝝ & resur
rectionē eorū vide: ego
sum psalmus eoꝝ. Thau.
Reddes eis vicē dñe: iu=
xta opera manuū suarū.
Thau. Dabis eis scutū
cordis laborē tuū. Thau.
Persequeris in furore: &
cōteres eos sub celis do
mine. 4. Aleph.
Q Vomodo obscuratū
est aurū: mutatus ē
color optimꝰ: dispsi sūt
lapides sctūarii in capite
oīm platea. Beth. Filii
sion inclyti & amicti auro
prīo: quō reputati sūt in
vasa testea: opus manuū
figuli. Gimel. Sed & la=
mie nudauerūt māmam
lactauerūt catulos suos.
Filia popli mei crudelis:
q̄si struthio in deserto. De
leth. Adhesit ligua lactē
tis ad palatū eius in siti:
paruuli petierūt panē: &
nō erat qui frāgeret eis.
He. Qui vescebātur vo
luptuose interierunt eoꝝ
in vijs q nutriebātur in
croceis amplexati sunt

Tex.be.Thren.iiij.Vrtiua.heb.

אֹיְבֵינוּ׃ פַּחַד וָפַחַת הָיָה לָנוּ
הַשֹּׁאת וְהַשָּׁבֶר׃ פָּלְגֵי מַיִם תֵּרַד
עֵינִי עַל שֶׁבֶר בַּת עַמִּי׃ עֵינִי נִגְּרָה
דָמָה פּוּג וְלֹא תִדְמֶה מֵאֵין הֲפֻגוֹת׃ עַד
יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יְהוָה מִשָּׁמָיִם׃ עֵינִי
עָלַל עוֹלָלָה לְנַפְשִׁי מִכֹּל בְּנוֹת עִירִי׃
צוֹד צָדוּנִי כַּצִּפּוֹר אֹיְבַי חִנָּם׃
חָתָה בַבּוֹר חַיַּי וַיִּדּוּ אֶבֶן בִּי׃
צָפוּ מַיִם עַל רֹאשִׁי אָמַרְתִּי נִגְזָרְתִּי׃
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְהוָה מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת׃
קוֹלִי שָׁמַעְתָּ אַל תַּעְלֵם אָזְנְךָ
לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי׃ קָרַבְתָּ בְּיוֹם
אָקְרָאֲךָ אָמַרְתָּ אַל תִּירָא׃ רַבְתָּ
אֲדֹנָי רִיבֵי נַפְשִׁי נָאַלְתָּ חַיָּי׃
רָאִיתָה יְהוָה עַוָּתָתִי שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי׃
רָאִיתָה כָּל נִקְמָתָם כָּל מַחְשְׁבֹתָם
לִי׃ שָׁמַעְתָּ חֶרְפָּתָם יְהוָה כָּל
שִׂפְתֵי קָמַי מַחְשְׁבֹתָם עָלָי׃
וְהֲגִיוֹנָם עָלַי כָּל הַיּוֹם׃ שִׁבְתָּם
וְקִימָתָם הַבִּיטָה אֲנִי מַנְגִּינָתָם׃
תָּשִׁיב לָהֶם גְּמוּל יְהוָה כְּמַעֲשֵׂה
יְדֵיהֶם׃ תִּתֵּן לָהֶם מְגִנַּת לֵב
תְּאָלָתְךָ לָהֶם׃ תִּרְדֹף בְּאַף
וְתַשְׁמִידֵם מִתַּחַת שְׁמֵי יְהוָה׃

Cap.iiij.

אֵיכָה יוּעַם זָהָב
יִשְׁנָא הַכֶּתֶם הַטּוּב תִּשְׁתַּפַּכְנָה
אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חֻצוֹת׃
בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְסֻלָּאִים
בַּפָּז אֵיכָה נֶחְשְׁבוּ לְנִבְלֵי חֶרֶשׂ
מַעֲשֵׂה יְדֵי יוֹצֵר׃ גַּם תַּנִּין
חָלְצוּ שַׁד הֵינִיקוּ גּוּרֵיהֶן בַּת
עַמִּי לְאַכְזָר כַּיְעֵנִים בַּמִּדְבָּר׃
דָּבַק לְשׁוֹן יוֹנֵק אֶל חִכּוֹ בַּצָּמָא
עוֹלָלִים שָׁאֲלוּ לֶחֶם פֹּרֵשׂ אֵין לָהֶם׃
הָאֲכָלִים לְמַעֲדַנִּים נָשַׁמּוּ
בַּחוּצוֹת הָאֲמֻנִים עַל תּוֹלַע חִבְּקוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.heb.Thren.iiij. Trãsla.B.Mie. Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

אַשְׁפַּתּוֹתֶיהָ מ וַיִּגְדַּל עֲוֹן בַּת עַמִּי מ מִנִּי
חַטַּאת סְדֹם הַהֲפוּכָה כְּמוֹ רָגַע
וְלֹא חָלוּ בָהּ יָדָיִם: זַכּוּ נְזִירֶיהָ חוּל זָהָב
מִשְּׁלֶג צָחוּ מֵחָלָב אָדְמוּ עֶצֶם סַפִּיר גִּזְרָתָם:
מ חֶשְׁכַּךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרָם לֹא נִכָּרוּ בַּחוּצוֹת מ שָׁחַר
עָטָה עוֹרָם עַל עַצְמָם יָבֵשׁ
הָיָה כָּעֵץ טוֹבִים הָיוּ חַלְלֵי חֶרֶב מֵחַלְלֵי רָעָב שֶׁהֵם יָזֹבוּ
מִדְקָרִים מִתְנוּבַת שָׂדָי מ יְדֵי רַכּוֹת נָשִׁים רִחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן
הָיוּ לְבָרוֹת לָמוֹ בְּשֶׁבֶר בַּת עַמִּי:
כִּלָּה יְהוָה אֶת חֲמָתוֹ שָׁפַךְ חֲרוֹן אַפּוֹ
וַיַּצֶּת אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַתֹּאכַל יסוֹדֹתֶיהָ:
לֹא מ הֶאֱמִינוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְכֹל יֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי יָבֹא צַר וְאוֹיֵב בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם:
מֵחַטֹּאות נְבִיאֶיהָ עֲוֹנוֹת כֹּהֲנֶיהָ הַשֹּׁפְכִים בְּקִרְבָּהּ דַּם צַדִּיקִים:
נָעוּ עִוְרִים בַּחוּצוֹת מ נְגֹאֲלוּ בַּדָּם בְּלֹא יוּכְלוּ מ נֹגְעוּ
בִּלְבוּשֵׁיהֶם: סוּרוּ טָמֵא קְרָאוּ לָמוֹ סוּרוּ סוּרוּ אַל תִּנָּעוּ
כִּי נָצוּ גַם נָעוּ אָמְרוּ בַּגּוֹיִם נָצָה
לֹא יוֹסִפוּ מ לָגוּר: פְּנֵי יְהוָה חִלְּקָם מ לֹא יוֹסִיף לְהַבִּיטָם פְּנֵי
כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ זְקֵנִים לֹא חָנָנוּ:
עוֹדֵינָה תִכְלֶינָה עֵינֵינוּ אֶל עֶזְרָתֵנוּ הָבֶל בְּצִפִּיָּתֵנוּ צִפִּינוּ
אֶל מ גּוֹי לֹא יוֹשִׁעַ: צָדוּ צְעָדֵינוּ מ מִלֶּכֶת בִּרְחֹבֹתֵינוּ קָרַב קִצֵּנוּ
מָלְאוּ יָמֵינוּ כִּי בָא קִצֵּנוּ: קַלִּים
הָיוּ רֹדְפֵינוּ מִנִּשְׁרֵי שָׁמָיִם עַל הָרִים דִּלָּקֵנוּ בַּמִּדְבָּר אָרְבוּ לָנוּ:
רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ יְהוָה נִלְכַּד בְּשִׁחִיתוֹתָם אֲשֶׁר אָמַרְנוּ בְצִלּוֹ
נִחְיֶה בַּגּוֹיִם: שִׂישִׂי וְשִׂמְחִי

'stercora. Vau. m Et maior effecta est "iniquitas° filie Ppopuli mei q pctō r sodomox & q subuersa est ē in mometō x & nō r ceperūt in ea manꝰ. Zain. t Cādidiores nazarei eius° niue: nitidiores lacte: u rubicundiores b ebore antiquo k saphyro pulchriores. Heth m De nigrata est " super carbones° facies eorum p & non q sunt cogniti r in plateis. s Adhesit t cutis eorū x ossibus: aruit & facta ē q si lignū. Teth. b Melius c fuit b occisis c gladio c q̄ interfectis fame: e q̄m illi b exta buerūt r cōsumpti a sterilitate terre. Ioth. m Manus "mulierum° misericordiū r coxerunt q filios suos: oo facti sunt s cibus carū "in cōtritione filie ppli mei. Caph. Cōpleuit d dñs furorem suū: e effudit iram indignatiōis sue. g Et succendit h ignē in sion: k & deuorauit fundamēta eius. Lamech. m Nō "crediderūt reges p tre q & vniuersi habitatores s orbis q̄m igrederetur hostis & inimic? per portas hierm. Mē. b Propt pctā c pphetarū ei? & iniqtates sacerdotū ei?: q effuderūt in medio ei? b sanguinē iustorū. Nun. Errauerūt ceci m in plateis "polluti sūt sanguic. p Cū q nō possent intrare tenuerūt lacinias suas. Samech. Recedite "polluti clamauerūt eis: recedite abite noli tāgere. c Iurgati quippe sūt: & cōmoti dixerūt inter gentes nō addet vltra m vt hitet ī eis. Phe. " Facies° dñi p diuisit eos: nō addet vt respiciat eos. Facies "sacerdotū nō erubuerūt neq; senū miserti sunt. Ain. Cū ad huc subsisterem defecerūt oculi nri ad auxiliū nrm vanū cū respicerem attenti ad gentē q̄ saluare nos non poterat. Sade. p Lubricauerūt vestigia nra in itinere platea nra: appropinq̄uit finis nr: cōpleti sunt dies nri: ga venit finis nr. Coph. Velociores fuerūt persecutores nri aqlis celi: sup mōtes persecuti sūt nos in desto insidiati sūt nobis. Res. Spūs oris nri xps dñs capt est in peccatis nris: cui dixim ī vmbra tua viuemus in gentibus. Sin. b Gaude & letare oo

stercora. Vau. Et magnificata iniqtas filie populi mei sup iniqtates sodomox q̄ subuersa est q̄si oū μου ὑπὲρ ἀνομίας σοδόμων τῆς κατεσραμμένης ὡσ solicitudo t non laborauerūt in ea manus. Zain. πὲρ στρουθὸν καὶ οὐκ ἐποίησαν ἐν αὐτῇ χεῖρες. Zain. Emundati sunt nazarei eius super niuem splenduerūt: Εκαθαρίσθησαν ναζαραῖοι αὐτῆς, ὑπὲρ χιόνα ἔλαμψαν, B sup lac coagulati sūt. sup lapide sapphiro ὑπὲρ γάλα ἐτυρώθησαν. ὑπὲρ λίθου σαμπφείρου τὸ succisio eox. Heth. Obscurauit sup fuligine ἀπόσασμα αὐτῶν. Ηὶ. Εσκότασεν ὑπὲρ ἄσβολον species eox nō sunt cogniti in plis. adhesit τὸ εἶδος αὐτῶν οὐκ ἐπεγιώθησαν ἐν ταῖς ἐξόδοις. ἐσά sit pellis eox ad ossa eox: aruerunt: facta ση δέρμα αὐτῶν ἐπὶ τὰ ὀστᾶ αὐτῶν, ἐξηράνθησαν, ἐγενήθη sunt sicut lignū. Teth. Boni fuerūt interfecti gladio magis interfecti fame abierunt cōfossi σαν ὥσπερ ξύλον. Τὼθ. Καλοὶ ἦσαν τραυματίαι ῥομ Judi. 7.ci. φαίας ἢ οἱ τραυματίαι λιμοῦ ἐπορεύθησαν ἐκκεκεντη 4. Re. 6.f. a frugibus agroꝝ. Ioth. Manus mulierū miserunt coxerunt filios suos: facti sunt in μένοι ἀπὸ φυτημάτων ἀγρῶν. Ιώθ. Χεῖρες γυναικῶν ὀι mium coxerunt filios suos: facti sunt in κτειρμόνων ἥψησαν τὰ παιδία αὐτῶν, ἐγενήθησαν εἰς cibum eis in cōtritione filie ppli βρῶσιν αὐταῖς ἐν τῷ συντρίμματι τῆς θυγατρὸς τ λαοῦ mei. Chaph. Compleuit dñs furorē suū: effudit ira in μου. Χὰφ. Συνετέλεσε κ θυμὸν αὐτ, ἐξέχεε θυμὸν ὀρ dignatiōis sue: t succēdit ignē in sion t deuorauit γῆς αὐτοῦ, καὶ ἀνῆψε πῦρ ἐν σιὼν καὶ κατέφαγε τὰ fūdamēta eius. Lamed. Non crediderūt reges θεμέλια αὐτῆς. Λάμεδ. Οὐκ ἐπίστευσαν βασιλεῖς tre oēs hītantes orbem: qm̄ igredie C γῆς πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην, ὅτι εἰσελεύ tur hostis t tribulans p portas hierusalem. σεται ἐχθρὸς καὶ ἐκθλίβων διὰ τῶν πυλῶν ἱερουσαλήμ. Mem. Ex pctis pphetax eius iniqtas sacdotū e- Μὶμ. Ἐξ ἁμαρτιῶν προφητῶν αὐτῆς ἀδικία ἱερέων αὐ ius q effundūt sanguinē iustū in medio eius. Nun. Esai. τῆς τῶν ἐκχεόντων αἷμα δίκαιον ἐν μέσῳ αὐτῆς. Νοὺν. 51.c. Cōmoti sunt vigilantes eius in vijs: polluti Εσαλεύθησαν οἱ ἐγρήγοροι αὐτῆς ἐν ταῖς ἐξόδοις, ἐμολύ sunt in sanguie cū nō possent illi tetigerūt νθησαν ἐν αἵματι ἐν τῷ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἅψαντο ἐν vestimenta sua. Samech. Recedite ab immūditijs: voca ἱματίων αὐτῶν. Σάμεχ. Ἀπόστητε ἀκαθάρτων, καλεῖ te eos: recedite: recedite: nō tangatis: q: succēsi sunt σατε αὐτῆς, ἀπόστητε, ἀπόστητε, μὴ ἅπτεσθε, ὅτι ἀνέφθησαν t cōmoti sunt: dicite in gētibus non addent καί γε ἐσαλεύθησαν, εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὐ μὴ προσθῶ habitare. Phe. Facies dñi pars eox. σιν τοῦ παροικεῖν. Φή. Πρόσωπον κυρίου μερὶς αὐτῶν. nō addet respicere eis: faciem sacerdotū nō acce D οὐ προσθήσει ἐπιβλέψαι αὐτοῖς, πρόσωπον ἱερέων οὐκ ἔλα perūt: senū nō sūt miserti. Ain. Adhuc erāntib nob defecerūt ocu βον, πρεσβύτας οὐκ ἠλέησαν. Αἶν. Ετι ὄντων ἡμῶν ἐξέλιπον οἱ ὀφ li nri in auxiliū nrm vana cū respiceremus nos. respe θαλμοὶ ἡμῶν εἰς βοήθειαν ἡμῶν μάταια ἀποσκοπευόντων ἡμῶν. ἀπε ximus in gētē nō saluātē. Sade. Venati sunt paruos nros σκοπεύσαμεν εἰς ἔθνος οὐ σῶζον. Σαδή. Εθηρεύσαντο μικρούς ἡμῶν ne irent in plateis nris. appropiq̄uit tps nrm: τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν. ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν, completi sunt dies nri: adest finis noster. Coph. Ve ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι ἡμῶν, πάρεστι τὸ πέρας ἡμῶν. Κωφ. Κοῦ ciores fuerunt psequētes nos sup aqlas celi: sup mōtes φοι ἐγένοντο οἱ διώκοντες ἡμᾶς ὑπὲρ ἀετοὺς οὐρανοῦ, ἐπὶ τῶν ὀρέων succēsi sunt. in desto insidiati sunt nobis. Res. Spūs facies ἐξέφθησαν. ἐνεδρεύσαντο ἡμᾶς. Ρής. Πνεῦμα προσώπου nre chrīst dñs captus est in corruptiōib nris. cui dixim ἡμῶν χριστὸς κύριος συνελήφθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς ἡμῶν. οὗ εἴπαμεν in ūbra ei viuemus in gētib. Sin. Gaude t letare ἐν τῇ σκιᾷ αὐτ ζησόμεθα ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Σίν. Χαῖρε καὶ εὐφραίνου

Universidad de Deusto
Biblioteca

filia idumee q̃ habitas in tra hus. ẽt
θύγατερ Ἰδουμαίας ἡ κατοικοῦσα ἐπὶ τῆς γῆς ὕυς. καὶ
ad te queniet poculũ dñi τ iebriaberis
γε ἐπὶ σὲ διελεύσεται τὸ ποτήριον κυρίου καὶ μεθυσθήσῃ
τ effundes. Thau. Defecit iniqtas tua filia
καὶ ἐκχεεῖς. Θαῦ. Ἐξέλιπεν ἡ ἀνομία σου θύγα=
sion: nõ addet vltra trãsmigrẽ te. visitauit
τερ σιών, οὐ προσθήσει ἔτι ἀποικίσαι σε. ἐπεσκέψατο
iniqtates tuas filia edon viscooperuit sup im=
ἀνομίας σου θύγατερ Ἐδὼμ ἀπεκάλυψεν ἐπὶ τὰς ἀσε=
pietates tuas.
βήματά σου.

Oratio hieremie.
Προσευχὴ Ἱερεμίου.

A Recordare dñe qd factũ est nobis: respice τ
Μνήσθητι κύριε ὅ,τι ἐγενήθη ἡμῖν, ἐπίβλεψον καὶ
vide oppzobriũ nr̃m. hereditas nr̃a uersa est
ἴδε τὸν ὀνειδισμὸν ἡμῶν. κληρονομία ἡμῶν μετεστράφη ἀλ
nis: dom⁹ nr̃e extraneis: pupilli facti sum⁹ nõ est
λοτρίοις, οἶκοι ἡμῶν ξένοις, ὀρφανοὶ ἐγενήθημεν οὐκ ὕπαρ
pater: mr̃es nr̃e q̃si vidue. aquã nr̃am in
χει πατήρ, μητέρες ἡμῶν ὡς χῆραι. ὕδωρ ἡμῶν ἐν
argento bibimus: ligna nr̃a pzetio venerũt sup
ἀργυρίῳ ἐπίομεν, ξύλα ἡμῶν ἐναλλάγματι ἦλθεν ἐπὶ
collũ nr̃m psecutiõez passi sum⁹ laborauim⁹ non dẽ
τὸν τράχηλον ἡμῶν ἐδιώχθημεν ἐκοπιάσαμεν οὐκ ἀνε=
mus: egyptus dedit manũ assur ad sacieta
παύσημεν, Αἰγυπτος ἔδωκε χεῖρα Ἀσσοὺρ εἰς πλησμο=
tem ipox. patres nr̃i peccauerũt τ nõ sunt:
νὴν αὐτῶν. οἱ πατέρες ἡμῶν ἥμαρτον καὶ οὐκ ὑπάρχου
B nos iniqtates eox sustinuim⁹. serui dña
σιν, ἡμεῖς τὰ ἀνομήματα αὐτῶν ὑπέχομεν. δοῦλοι ἐκυ
ri sunt nr̃i: redimens non est de manu eo=
ριεύσαν ἡμῶν, λυτρούμενος οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς χειρὸς αὐ
rum: in aiabus nr̃is afferemus panẽ nr̃m a
τῶν, ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν εἰσοίσομεν ἄρτον ἡμῶν ἀπὸ
facie gladij deserti. pellis nr̃a q̃si cli=
προσώπου ῥομφαίας τῆς ἐρήμου. τὸ δέρμα ἡμῶν ὡς κλί
banus cuulse sunt a facie tempestatũ fa
βανος συνεπάσθησαν ἀπὸ προσώπου καταιγίδων λι
mis. mulieres in sion hũiliauerũt: virgines in
μοῦ. γυναῖκας ἐν σιὼν ἐταπείνωσαν, παρθένους ἐν
C ciuitatib⁹ iuda pncipes in manibus eox suspensi
πόλεσιν Ἰούδα ἄρχοντες ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐκρεμάθη=
sunt: seniores nõ sũt glificati. electi sletum
σαν, πρεσβύτεροι οὐκ ἐδοξάθησαν. ἐκλεκτοὶ κλαυ=
assupserũt: τ iuuenes in ligno infirmati sũt. τ
θμὸν ἀνέλαβον, καὶ νεανίσκοι ἐν ξύλῳ ἠσθένησαν. καὶ
senes a porta cessauerũt electi ex psal=
πρεσβύται ἀπὸ πύλης κατέπαυσαν ἐκλεκτοὶ ἐκ ψαλ
mis eox cessauerũt: defecit gaudiũ cordis no
μῶν αὐτῶν κατέπαυσαν, κατέλυσεν χαρὰ καρδίας ἡ=
stri: ꝙuersꝰ ẽ in luctum chorꝰ nr̃. cecidit coron
μῶν, ἐστράφη εἰς πένθος ὁ χορὸς ἡμῶν. ἔπεσεν ὁ στέφανος τῆς
capitis nr̃i: ve aũt nobis qz peccauim⁹. ꝓpterea
κεφαλῆς ἡμῶν, οὐαὶ δὴ ἡμῖν ὅτι ἡμάρτομεν. πρὸ τοὺ=
D factũ ẽ dolorosũ cor nr̃m: ideo ptenebra
τοις ἐθλίβη ὀδυνηρὰ καρδία ἡμῶν, πρὸ τούτου ἐσκό=
ti sũt oculi nr̃i sup mõtẽ sion qz dispersit: vul=
ται οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν ἐπ᾽ ὄρος σιὼν ὅτι ἠφανίσθη, ἀλώ
pes ptrãsierẽt in ea. tu aũt dñe in eternũ hita=
πεκες διῆλθον ἐν αὐτῇ. σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα κατοι=
bis: thron⁹ tu⁹ in gñationẽ τ gñationẽ: q̃re in victoriã
κήσεις, ὁ θρόνος σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν, ἵνατί εἰς νῖκος
obliuiscer⁹ nr̃i: derelinques nos in longitudinẽ die=
ἐπιλήσῃ ἡμῶν, καταλείψεις ἡμᾶς εἰς μακρότητα ἡμε
rũ: cõuerte nos ad te dñe τ conuertemur.
ρῶν, ἐπίστρεψον ἡμᾶς πρὸς σὲ κύριε καὶ ἐπιστραφησόμεθα.
τ renoua dies nr̃os sicut ante. ꝺd repel=
καὶ ἀνακαίνισον ἡμέρας ἡμῶν καθὼς ἔμπροσθεν. τί ἀπωσού
lens repulisti nos: iratus es ꝯ nos vsq; nimis.
μενος ἀπώσω ἡμᾶς, ὠργίσθης ἐφ᾽ ἡμᾶς ἕως σφόδρα.

filia edom que habitas in terra hus. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
Ad te quoq; perueniet calix: inebriaberis ꝯꝯ
atq; nudaberis. Thau.
Cõpleta est iniqtas tua filia sion: nõ addet vltra
vt transmigret te. Visita
ut iniqtatẽ tuã filia edõ
discooperiet pctã tua.

Oratio Hieremie. 5.

Recordare dñe qd ac
ciderit nobis: intue=
re & respice opprobriũ
nr̃z. Hereditas nr̃a uersa
est ad alienos dom⁹ nr̃e
ad extraneos. Pupilli fa
cti sumus absq; ꝯꝯꝯꝯ
patre: matres nr̃e q̃si
vidue. Aquam nr̃am
pecunia bibimus: ligna
nr̃a precio ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
cõparauim⁹. Ceruicib⁹
nr̃is minabamur: ꝯꝯꝯ
lassis non dabatur re=
quies. Egypto ꝯꝯꝯꝯꝯ
dedimus manũ & assy
riis: vt saturemur pane.
Patres nr̃i peccaue=
runt & non sunt: & nos
iniqtates eorũ portaui=
mus. Serui dñati sunt ꝯ
nr̃i: nõ sunt q redimeret
de manu eorũ. In aiabus
nr̃is afferebamus panẽ
nobis: a facie gladii in de
serto. Pellis nr̃a q̃si cli=
banus exusta est: a facie
tẽpestatũ famis. Mulie=
res in sion hũiliauerũt &
virgies i ciuitatib⁹ iuda.
Principes manu suspẽsi
sunt: facies senũ nõ eru
buerũt. Adolescentibus
impudice abusi sũt & pue
ri in ligno corruerunt.
Senes defecerũt de por
tis: iuuenes ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
de choro psallentiũ. De
fecit gaudiũ cordis nr̃i:
versus est in luctum cho
rus noster. Cecidit coro
na capitis nr̃i: ve nobis
qa peccauimus. Propte
rea mestũ factũ est cor
nostrũ: ideo cõtenebrati
sunt oculi nr̃i. Propter
montẽ sion qa dispiit:
vulpes ambulauerũt in
eo. Tu aũt dñe in eternũ
manebis soliũ tuũ in
generationẽ & gñationẽ.
Quare in ppetuũ obli=
uiscer⁹ nr̃i: derelinques
nos in lõgitudinẽ dierũ.
Cõuerte nos dñe ad te
& cõuertemur: innoua
dies nr̃os sicut a prĩcipio.
Sed piicies repulisti nos
irat⁹ es cõtra nos vehẽ=
mẽter. Expliciũt threni. i.
lamẽtationes Hieremie.

Cap. v.

זְכֹר יְהוָה מֶה
הָיָה לָנוּ הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת חֶרְפָּתֵנוּ
נָבָט
נַחֲלָתֵנוּ נֶהְפְּכָה לְזָרִים בָּתֵּינוּ
הַבַּיִת
יְתוֹם הָיִינוּ וְאֵין
אָב אִמֹּתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת מֵימֵינוּ
שָׁתָה עִין
בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ עֵצֵינוּ בִּמְחִיר
מָחַר צוּר
יְבֹאוּ עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ
רָדַף
יָגַעְנוּ וְלֹא הֻנַּח לָנוּ מִצְרַיִם
נוֹתֵן
נָתַנּוּ יָד אַשּׁוּר לְשָׂבַע לָחֶם
אֲבוֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאֵינָם וַאֲנַחְנוּ
עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ עֲבָדִים מָשְׁלוּ
בָּנוּ פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם נַפְשֵׁנוּ
בּוֹא בָּנָה
נָבִיא לַחְמֵנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַמִּדְבָּר
תָּגַר כָּמַר
עוֹרֵנוּ נִכְמָרוּ מִפְּנֵי זַלְעָפוֹת
נָשָׁה עָנָה
רָעָב נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ בְּתֻלֹת
עִיר שׁוּר
בְּעָרֵי יְהוּדָה שָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ
תָּלָה הָדַר
פְּנֵי זְקֵנִים לֹא נֶהְדָּרוּ בָּחוּרִים
טָחַן נָשָׂאוּ וְנְעָרִים בָּעֵץ כָּשָׁלוּ
בָּחַר עָלָה
זְקֵנִים מִשַּׁעַר שָׁבָתוּ בַּחוּרִים
נָגַן שׁוּשׁ
מִנְגִינָתָם שָׁבַת מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ נֶהְפַּךְ
הָפַךְ חָלַל
לְאֵבֶל מְחֹלֵנוּ נָפְלָה עֲטֶרֶת
רֹאשֵׁנוּ אוֹי נָא לָנוּ כִּי חָטָאנוּ עַל
זֶה הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ עַל אֵלֶּה חָשְׁכוּ
עֵינֵינוּ עַל הַר צִיּוֹן שָׁמֵם
שָׁמַם
שׁוּעָלִים הָלְכוּ בוֹ אַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם
שָׁעַל
תֵּשֵׁב כִּסְאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר לָמָּה
שָׁכַח עָזַב
לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ
שׁוּב
יָמִים הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה
יוֹם
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם כִּי אִם מָאֹס
מָאַסְתָּנוּ קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד מְאֹד

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. Gre. cū iter. lati.

BARUCH.
BAPOYX.

Ca. 1.

Et hec verba libri
℟ Αἱ οὗτοι οἱ λόγοι τοῦ βιβλί=
q̄ scripsit baruch filio
ου οὓς ἔγραψεν βαρουχ υἱὸς
nerie filij maasie filii sedechie fi=
νηρίου υἱοῦ μαασαίου υἱοῦ σεδεκίου υἱ=
lij asodij filij helchie in babylone
οῦ ἀσωδίου υἱοῦ χελκίου ἐν βαβυλῶνι
in anno quinto septima
ἐν τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ ἑβδόμη τοῦ
mēsis in tpe q̄ ceperūt chal=
μηνὸς ἐν τῷ καιρῷ ὃ ἔλαβον οἱ χαλ=
dei hierusalem ⁊ incenderūt eam
δαῖοι τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐνέπρησαν αὐτὴν
in igne: ⁊ legit baruch verba
ἐν πυρί· καὶ ἀνέγνω βαροῦχ τοὺς λόγους
libri huius in auribꝰ iechonie filij
τοῦ βιβλίου τούτου ἐν ὠσὶν ἰεχονίου υἱοῦ
ioachim regis iuda: ⁊ in auribꝰ om
ἰωακεὶμ βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐν ὠσὶν παν
nis ppli venientiū ad li=
λὸς τοῦ λαοῦ τῶν ἐρχομένων πρὸς τὴν βί=
bru: ⁊ in auribꝰ potētiū ⁊ fi=
βλον, καὶ ἐν ὠσὶν τῶν δυνατῶν καὶ υἱ
lioꝝ regum. ⁊ in auribꝰ senio=
ῶν τῶν βασιλέων· καὶ ἐν ὠσὶν τῶν πρεσ
rum: ⁊ in auribꝰ omnis ppli
βυτέρων, καὶ ἐν ὠσὶν παντὸς τοῦ λαοῦ
a paruo vsq; ad magnū eoꝝ omnium
ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν πάντων τῶν
habitantiū in babylone ad flu
κατοικούντων ἐν βαβυλῶνι ἐπὶ τοῦ ποτα
mē iud. ⁊ fleuerūt: ⁊ ieiunauerūt: ⁊
μοῦ σουδ· καὶ ἔκλαιον, καὶ ἐνήστευον, καὶ
orabāt orōnes i ꝓspectu dñi. ⁊ ꝓgrega
ἠὐχοντο ἐυχὰς ἐναντίον κυρίου· καὶ συνή
rūt argentū sicut vniuscuiusq; potuit manus:
γον ἀργύριον καθὰ ἕκάστου ἠδύνατο ἡ χείρ,
⁊ miserunt ad hierusalem ad ioa=
καὶ ἀπέστειλαν εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς ἰωα=
chī filiū helchie filij salom sacdotē:
χὶμ υἱὸν χελκίου υἱοῦ σαλώμ τὸν ἱερέα,
⁊ ad sacdotes ⁊ ad omnē
καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς πάντα τὸν
ppl'm q̄ inuenti fūt cum eo in hieru=
λαὸν τοὺς εὑρεθέντας μετ' αὐτοῦ ἐν ἱερου=
salem. cū acciperet ipse vasa do=
σαλήμ· ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν τὰ σκεύη οἴ=
mus dñi q̄ ablata fuerāt de tēplo vt redu=
κου κυρίου τὰ ἐξενεχθέντα ἐκ ναοῦ ἀπο=
ceret in trā iuda decima
στρέ ψαι εἰς γῆν ἰούδα τῇ δεκάτῃ τοῦ
sluan: vasa argētea q̄ fecit sedechias
σιοῦαν, σκεύη ἀργυρᾶ ἃ ἐποίησεν σεδεκίας
filiꝰ iosie rex iuda postq̄ trāsmi=
υἱὸς ἰωσία· βασιλεὺς ἰούδα μετὰ τὸ ἀπο
grat fuit nabuchodonosor rex babylo=
κίσαι ναβουχοδονόσωρ βασιλέα βαβυλῶ
nis iechoniā ⁊ principes ⁊
νος τὸν ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ
vinctos ⁊ potētes ⁊
τοὺς δεσμίους καὶ τοὺς δυνατοὺς καὶ τὸν
ppl'm ere a hierusalem ⁊ idu=
λαὸν τῆς γῆς ἀπὸ ἱερουσαλὴμ καὶ εἰσή
xit eos in babylonem. ⁊ ait
γαγεν αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα. Καὶ εἶπεν

Trāsla. B. Vie.

Incipit prefatio in librum Baruch.

LIber iste qui baruch nomine pre=
notatur in hebreo canone non ha
betur: sed tantū in vulgata editione: si=
militer & epistola hieremie. Propter no
ticiam autē legentiū hic scripta sunt:
quia multa de christo nouissimisq; tem
poribus indicant.

Incipit Baruch propheta. Capᵉ. 1.

ET hec verba libri que scri=
psit baruch filius nerie filii
maasie filii sedechie filii se=
dei filii helchie in babylonia
in anno qnto & in septimo
die mensis: in tempore quo ceperunt
chaldei hierusalē & succenderunt eam
igni. Et legit baruch verba libri huius
ad aures iechonie filii ioachim regis iu
da: & ad aures vniuersi populi venientis
ad librū: & ad aures potentiū filiorū re
gum & ad aures presbyterorū & ad au
res populi a minimo vsq; ad maximū
eorum omniū habitantium in babylo
nia ad flumen sodi. Qui audientes plo
rabant & ieiunabant & orabant in con
spectu dñi. Et collegerūt pecuniam ſm
q̄ potuit vniuscuiusq; manus. Et mise
runt in hierusalē ad ioachim filium hel
chie filii salon sacerdotē & ad reliquos
sacerdotes & ad omnē populum qui in
uenti sunt cum eo in hierusalē cum ac
ciperent vasa templi dñi que ablata fue
rant de templo reuocare in terrā iuda
decima die mensi siban: vasa argentea
que fecit sedechias filius iosie rex iuda
postea quā cepisset nabuchodonosor
rex babylonis iechoniam: & principes
& cunctos potentes & populum terre
ab hierusalē & duxit eos vinctos in ba=
bylonē. Et dixerunt. Ecce missimus ad
vos pecunias de quib⁹ emite holocau
stomata & thus & facite māna: & offer
te pro peccato ad aram dñi dei nostri.
Et orate pro vita nabuchodonosor re
gis babylonis: & pro vita balthasar filii
eius vt sint dies eorum sicut dies celi su
per terram: & vt det dñs virtutē nobis:
& illuminet oculos nostros: vt viuam⁹
sub vmbra nabuchodosor regis baby
lonis: & sub vmbra balthasar filii eius:
et seruiamus eis multis diebus & inue
niamus gratiam in conspectu eorum.
Et pro nobissipsis orate ad dominū de
um nostrū: quia peccauimus dño deo
nostro & non est auersus furor eius a
nobis vsq; in hūc diem. Et legite librū
istum quem misimus ad vos recitari in
templo domini in die solemni: & in die
oportuno. Et dicetis. Domino deo no=
stro iustitia: nobis autē confusio faciei
nostre sicut est dies hec omni iuda &
habitantibus in hierusalē regibus nostris
& principibus nostris & sacerdotibus
nostris & ꝓphetis nostris & patribus
nostris. Peccauimus ante dominū deū
nostrum: & non credidimus diffidētes
in eum: & non fuimus subiectibiles illi
& non audiuimus vocem domini dei
nostri: vt ambularemus in mandatis
eius que dedit nobis. A die qua eduxit
patres nostros de terra egypti: vsq; ad

Baruch. Capᵘ. i.

ecce missimus ad uos argētū q̄
ἰδοὺ ἀπεστείλαμεν πρὸς ὑμᾶς ἀργύριον καὶ
emite argento holocaustomata
ἀγοράσατε τοῦ ἀργυρίου ὁλοκαυτώματα
⁊ ꝓ peccato ⁊ thus. ⁊ fa=
καὶ περὶ ἁμαρτίας καὶ λίβανον· καὶ ποι
cite māna ⁊ afferte sup al=
ήσατε μάννα καὶ ἀνοίσατε ἐπὶ τὸ θυ=
tare dñi dei nr̄i ⁊ ora
σιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ προ
te ꝓ vita nabuchodonosor
σεύξασθε περὶ τῆς ζωῆς ναβουχοδονόσωρ
regis babylonis ⁊ in vitā bal=
βασιλέως βαβυλῶνος καὶ εἰς ζωὴν βαλ
tasar filij eius. vt sint dies eo=
τάσαρ υἱοῦ αὐτοῦ· ἵνα ὦσιν αἱ ἡμέραι αὐ
rum sic dies celi sup trā:
τῶν ὡς αἱ ἡμέραι τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς,
⁊ dabit dñs fortitudinē nobis ⁊ illumiabit
καὶ δώσει κύριος ἰσχὺν ἡμῖν καὶ φωτίσει
oculos nr̄os. ⁊ viuemus sub
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν· καὶ ζησόμεθα ὑπὸ
umbra nabuchodonosor regis ba=
τὴν σκιὰν ναβουχοδονόσωρ βασιλέως βα
bylonis ⁊ sub vmbra baltasar
βυλῶνος καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν βαλτάσαρ
filiꝰ eius: ⁊ seruiemus illis
υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ δουλεύσομεν αὐτοῖς ἡ=
diebꝰ multis: ⁊ inueniemus gr̄am i conspe
μέραις πολλαῖς, καὶ εὑρήσωμεν χάριν ἐναντί
ctu illoꝝ. ⁊ orate ꝓ nobis ad
ον αὐτῶν· καὶ προσεύξασθε περὶ ἡμῶν πρὸς
dñm deū nr̄m: q⁹ peccauimus
κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι ἡμάρτομεν
dño deo nr̄o: ⁊ nō est auersus
κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν
furor. ⁊ ira eius a nobis vsq; in di=
ὁ θυμὸς· καὶ ἡ ὀργὴ αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν ἕως τῆς ἡμέ
em istam. ⁊ legetis libr̄ū
ρας ταύτης· καὶ ἀναγνώσεσθε τὸ βιβλίον
hunc quē misimus ad vos: vt recī=
τοῦτο ὃ ἀπεστείλαμεν πρὸς ὑμᾶς, ἐξάγο=
taretis in domo dñi in diebus festiuitatis ⁊
ρεῦσαι ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέραις ἑορτῆς καὶ
in diebus tpis. ⁊ dicetis dño
ἐν ἡμέραις καιροῦ· καὶ ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ
deo nr̄o iustitia. nobis aūt confusio
θεῷ ἡμῶν δικαιοσύνη· ἡμῖν δὲ ἡ αἰσχύνη τῶν
facierum sic dies hec. homini iu=
προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· ἀνθρώπῳ Ἰού
da ⁊ habitantib⁹ hierusalem. ⁊
δᾳ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλήμ· καὶ
regibus nr̄is. ⁊ pncipi=
τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν· καὶ τοῖς ἄρχου
bus nr̄is. ⁊ sacerdotib⁹ nr̄is: ⁊
σιν ἡμῶν· καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἡμῶν, καὶ
ꝓphetis nr̄is. ⁊ patri=
τοῖς προφήταις ἡμῶν, καὶ τοῖς πατρά=
bus nr̄is: coꝝ q̄ peccauim⁹ coram
σιν ἡμῶν, ὧν ἡμάρτομεν ἐναντίον κυρίου
⁊ nō credidimus ei. ⁊ nō audiuimus
καὶ ἠπειθήσαμεν αὐτῷ· καὶ οὐκ ἠκούσαμεν
vocē dñi dei nr̄i ambulare
τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι
i pceptis ei⁹ q̄ dedit ante fa=
τοῖς προσάγμασιν αὐτοῦ οἷς ἔδωκεν κατὰ πρό
ciem nr̄am. a die q̄ eduxit
σωπον ἡμῶν· ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγεν
dñs patres nr̄os de terra egy=
κύριος τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύ=
pti ⁊ vsq; ad diē hāc fuim⁹
πτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἠπειθή

Tex.Gre.cū.iterp̄.lati.

Trāsla.B.Vie.

Baruch.Cap. ij.

A

B

C

D

incredulí ad dñm deū nr̄m. τ
ἀπειθοῦντες πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν. καὶ
leues eram⁹ ad nō audiēdū vo
ἐχεδιαζόμεθ πρὸς τὸ μὴ ἀκούειν τῆς φω
cē ei⁹: τ adheserūt in nos ma
νῆς αὐτοῦ·καὶ ἐκολλήθη εἰς ἡμᾶς τὰ κα
la τ maledictio quā cōstituit dñs moy
κὰ καὶ ἡ ἀρὰ ἣν συνέταξε κύριος τῷ μω
si fuo suo in die q̄ deduxit do
υσῆ παιδὶ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ἡ ἐξήγαγε κύ=
mīn⁹ patres nr̄os de terra egypti:
ριος τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου,
vt daret nobis terrā fluētē lac τ mel
δοῦναι ἡμῖν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι
sicut dies hec: τ nō audiuim⁹
ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη·καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς
vocē dñi dei nr̄i fm oīa
φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ πάντας
verba ꝓphetaꝝ q̄s misit
τοὺς λόγους τῶν προφητῶν ὧν ἀπέστει=
ad nos. τ ambulauim⁹ vnusq̄sq̄ in
λεν πρὸς ἡμᾶς· καὶ ὡχόμεθα ἕκαστος ἐν
sensu cordis sui mali ope=
διανοίᾳ καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ἐργά
rari dijs alijs facere mala
ζεσθαι θεοῖς ἑτέροις ποιῆσαι τὰ κακὰ
ante oculos dñi dei nr̄i.
κατ᾽ὀφθαλμοὺς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. C.2.

Et statuit dñs verbū suū qđ
Καὶ ἔστησεν κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ ὃν
loquut⁹ est ad nos τ ad iudices
ἐλάλησεν ἐφ᾽ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς δικασὰς
nr̄os q̄ iudicauerūt israel. τ
ἡμῶν τοὺς δικάσαντας τὸν Ἰσραὴλ· καὶ
ad reges nr̄os τ ad
ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς
principes nr̄os τ ad hoiem isra=
ἄρχοντας ἡμῶν καὶ ἐπὶ ἄνθρωπον Ἰσρα=
el τ iuda vt adduceret sup nos mala
ηλ καὶ Ἰούδα τοῦ ἀγαγεῖν ἐφ᾽ἡμᾶς κακὰ
magna q̄ nō sunt facta sub om=
μεγάλα ἃ οὐκ ἐποιήθη ὑποκάτω παν=
ni celo sicut factū est in hierusalē
τὸς τοῦ οὐρανοῦ καθὰ ἐποιήθη ἐν Ἰερουσαλὴμ
fm scripta in lege moysi
κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ
comedere nos hoiem carnes filij
τοῦ φαγεῖν ἡμᾶς ἄνθρωπον σάρκας υἱοῦ
sui hoiem carnes filie sue:
αὐτοῦ ἄνθρωπον σάρκας θυγατρὸς αὐτοῦ.
τ dedit eos mācipia oīb⁹
καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ὑποχειρίους πάσαις
regnis q̄ i circuitu nr̄o in
ταῖς βασιλείαις ταῖς κύκλῳ ἡμῶν εἰς
opprobriū τ in inuiū in oīb⁹
ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἄβατον ἐν πᾶσι τοῖς
ꝑplis q̄ i circuitu nr̄o quo dispersit e=
λαοῖς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν οὗ διεσκόρπισεν αὐ
os dñs illic. τ facti sunt subt⁹
τοὺς κύριος ἐκεῖ· καὶ ἐγενήθησαν ὑποκάτω
τ nō supra: q̄a peccauim⁹ dño
καὶ οὐκ ἐπάνω,ὅτι ἡμάρτομεν κυρίῳ τῷ
deo nr̄o ad nō audiēdū vocē
θεῷ ἡμῶν πρὸς τὸ μὴ ἀκούειν τῆς φωνῆς
ei⁹. dño deo nr̄o iusticia: nobis
αὐτοῦ·τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν ἡ δικαιοσύνη,ἡμῖν
aūt τ patrib⁹ nr̄is cōfusio
δὲ καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἡ αἰσχύνη τῶν
facie sicut dies hec q̄ locut⁹ est
προσώπων ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἃ ἐλάλησεν
dñs sup nos oīa mala ista
κύριος ἐφ᾽ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα

diem hanc eramus incredibiles ad do=
minū deum nostrum: & dissipati rece=
simus ne audiremus vocem ipsius. Et
adheserunt nobis multa mala & male=
dictiones que constituit dñs moysi ser
uo suo: qui eduxit patres nr̄os de terra
egypti dare nobis terram fluentem lac
et mel sicut hodierna die. Et non au=
diuimus vocem dñi dei nostri fm oīa
verba prophetarū quos misit ad nos:
& ad iudices nostros: & abiuimus vnus
quisq̄ in sensum cordis nostri maligni:
operari dijs alienis facientes mala an=
te oculos domini dei nostri 2.

PRopter quod statuit dominus de⁹
noster verbum suū: quod locutus
est ad nos: & ad iudices nostros qui iudi
caueruntin hierusalem: & ad reges no
stros & ad principes nostros & ad oēm
israel & iuda vt adduceret dñs sup nos
mala magna que non sunt facta sub ce
lo quemadmodū facta sunt in hieruſa
lem fm que scripta sunt in lege moysi:
vt manducaret homo carnes filii sui: &
carnes filie sue. Et dedit eos sub manu
regum omnū qui sunt in circuitu no
stro in improperium & in desolatio=
nem & in omnibus populis in quibus
nos dispersit dñs. Et facti sum⁹ subtus
& nō supra: quia peccauimus domino
deo nostro nō obaudiendo voci ipsius.
Domino deo nostro iusticia: nobis au=
tem & patribus nostris confusio faciei:
sicut est dies hec. Quia locutus est do=
minus super nos omnia mala hec que
venerunt super nos: & non sumus de=
precati faciem domini dei nostri: vt re=
uerteremur vnusquisq̄ nostrum a vijs
nostris pessimis. Et vigilauit dominus
in malis & adduxit ea super nos: quia
iustus est dominus in omnibus opibus
suis que mandauit nobis: & non audi=
uimus vocem ipsius vt iremus in pre=
ceptis domini que dedit ante faciē no=
stram. Et nunc domine deus israel qui
eduxisti populum tuū de terra egypti
in manu valida: & in signis & in prodi=
gijs: in virtute tua magna & in brachio
excelso: & fecisti tibi nomen sicut est di
es iste: peccauimus: impie egimus: ini=
que gessimus domine deus noster: in
omnibus iusticiis tuis. Auertatur ira tua
a nobis: quia derelicti sumus pauci in=
ter gentes vbi dispersisti nos. Exaudi
domine preces nostras & orationes no
stras & educ nos propter te: & da nobis
inuenire gratiam ante faciem eorum
qui nos abduxerunt: vt sciat omnis ter
ra quia tu es dñs deus noster: & quia
nomen tuū inuocatum est sup israel:
& super genus ipsius. Respice domine
de domo sancta tua in nos: & inclina au
rem tuam & exaudi nos. Aperi oculos
tuos & vide: quia non mortui qui sunt
in inferno: quorum spiritus acceptus
est a visceribus suis: dabunt honorē &
iustificationē dño: sed anima que tristis
est super magnitudinē mali: & incedit
curua & infirma: & oculi deficientes:
& anima esuriens dat tibi gloriam & iu
sticiam, domino: quia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

venerūt sup nos τ nō deprecati sim⁹ fa=
ciē dñi vt reuerteremur vnusq̄sq̄ a
cogitationib⁹ cordis nr̄i ma
lis: τ vigilauit dñs sup malis.
& induxit dñs sup nos: q: iust⁹
est dominus deus noster: q: nos fecit
exaudi dñe oronē nr̄am
& deprecationē nr̄az τ libera nos
ꝓpter te: τ da nobis gr̄am ante
faciē trāsmigrare faciētiū nos. vt
sciat oīs terra q: tu es dñs deus
noster: q: nomē tuū inuocatū est sup is=
rael τ sup gen⁹ ei⁹. dñe respice
de domo sancta tua: τ cogita in
nos: inclina dñe aurē tuā τ audi τ aperi
oculos tuos: τ vide q: nō
mortui in iferno q̄z assumpt⁹ ē spūs
a visceribus suis. da
būt gl̄iam τ iustificationē dño. sed ani
ma que tristis est super magnitudie q̄ vadit
curua τ infirma τ oculi
deficientes τ ala esuriēs. da=
bunt tibi gl̄iam τ iusticiā dñe. q̄a

venerunt super nos and I did not make supplication before the face of the Lord our God, to turn away every one from the thoughts of his wicked heart: and the Lord watched over evils, and brought them upon us: for the Lord our God is righteous in all the works which he commanded us: but we have not hearkened to his voice, to walk in the commandments which he gave us before our face. And now, since the Lord our God has brought all the good things which he spoke to the house of Israel, and to the house of Judah, and has brought upon us evils, and has sworn, and all the curses which Moses his servant pronounced on the day when he brought our fathers out of the land of Egypt, to give us a land flowing with milk and honey, as it is this day: and we have not hearkened to the voice of the Lord our God, according to all the words of the prophets whom he sent to us: and we have walked every one in the imaginations of his wicked heart, to serve strange gods, and to do evil before the Lord our God. And the Lord has established his word which he spoke against us, and against our judges who judged Israel, and against our kings, and against our princes, and against the men of Israel and Judah, to bring upon us great evils, such as have not been done under the whole heaven, according to that which was done in Jerusalem, as it is written in the law of Moses, that a man should eat the flesh of his son, and the flesh of his daughter. And he has delivered them into the hands of all the kingdoms round about us, for a reproach and a desolation among all the nations round about us, where the Lord has scattered them. And they were there beneath, and not above, because we sinned against the Lord our God, and did not hearken to his voice. To the Lord our God belongs righteousness, but to us and to our fathers belongs confusion of face, as it is this day, which the Lord has spoken against us. All these evils have come upon us,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.gre.cū inter.latina.

nō ſup iuſtificationes patrū nr̄oꝝ τ
οὐκ ἐπὶ τὰ δικαιώματα τῶν πρόων ἡμῶν καὶ
regū nr̄oꝝ nos fundi=
τῶν βασιλέων ἡμῶν ἡμεῖς καταβάλλο=
mꝰ miam nr̄am ante faciē tuā
μθα γὰρ ἔλεον ἡμῶν κατὰ πρόσωπόν σου
dn̄e deꝰ noſter.qꝛ immiſiſti furorē tuū
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν.ὅτι ἐπῆκας γὰρ θυμόν σου
τ irā tuā in nos ſicut loqui
καὶ τὴν ὀργήν σου εἰς ἡμᾶς καθάπερ ἐλά=
tus es in manu ſuoꝝ tuoꝝ pro
λησας ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν προ
phetaꝝ dicēs: ſic dixit dn̄s: inclinate
φητῶν λέγων,οὕτως εἶπεν κύριος,κλίνατε
legē vr̄am τ opamini re=
γὰρ νόμον ὑμῶν καὶ ἐργάσασθε τῷ βασι=
gi babylonis: τ ſedete ſup
λεῖ βαβυλῶνος, καὶ καθίσατε ἐπὶ τῆς
terrā ḡm dedi patribꝰ vr̄is. τ ſi
γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν.καὶ ἐὰν
nō audieritis vocē dn̄i operari
μὴ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου ἐργάσασθαι
regi babylonis: defectionē factā
τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος,ἔκλειψιν ποιήσω
de ciuitate iuda τ deſoris hieruſalē:
ἐκ πόλεως ἰούδα καὶ ἔξωθεν ἱερουσαλήμ,
vocē letitie τ vocē gaudij
φωνὴν εὐφροσύνης καὶ φωνὴν χαρμοσύνης
vocē ſpōſi τ vocē ſpōſe: τ erit
φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης,καὶ ἔσαι
ois terra in inuiū ab inhabitātibꝰ.
πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἄβατον ἀπὸ ἐνοικούντων.
τ nō audiuimꝰ vocē tuā vt opera
καὶ οὐκ ἠκούσαμθα τῆς φωνῆς σου ἐργάσα
remur regi babylonis. τ ſtatuiſti
σθαι τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος. καὶ ἔστησας
verba tua q̄ loquutꝰ es in manibꝰ
τοὺς λόγους σου οὓς ἐλάλησας ἐν χερσὶν
ſuoꝝ tuoꝝ pphetaꝝ vt trāſferrē
τῶν παίδων σου τῶν προφητῶν τοῦ ἐξενεχ
tur oſſa regū nr̄oꝝ τ oſſa
θῆναι τὰ ὀστᾶ βασιλέων ἡμῶν καὶ τὰ ὀστᾶ
patrū nr̄oꝝ de loco eoꝝ. τ
τῶν πατέρων ἡμῶν ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν.καὶ
ecce ſunt piecta calori di=
ἰδοὺ εἰσὶν ἐξερριμμένα τῷ καύματι τῆς ἡμέ=
ei τ glacici noctis. τ moꝛ=
ρας καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτός. καὶ ἀπε=
tui ſunt in dolorib⁹ malis in fame τ
θάνοσαν ἐν πόνοις πονηροῖς ἐν λιμῷ καὶ
in gladio τ in emiſſione. τ poſuiſti
ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν ἀπωλείᾳ.καὶ ἔθηκας τὸν
domū tuā vbi inuocatū eſt nomē tuū
οἶκόν σου οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου
in ea ſicut dies hec ppt̄ malicīā do
ἐπ' αὐτῷ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη διὰ πονηρίαν ὅτι
mꝰ iſrael τ domꝰ iuda. τ feciſti
κου ἰσραὴλ καὶ οἴκου ἰούδα. καὶ ἐποίησας
in nos dn̄e deꝰ noſter ſm oēm
εἰς ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν
equitatē tuā: τ ſm oēm miſera
ἐπιείκειάν σου, καὶ κατὰ πάντα οἶκτιρ=
tionē tuā magnā: ſicut loquutꝰ es in ma=
μόν σου τὸν μέγαν,καθὰ ἐλάλησας ἐν χει
nu ſui tui moyſi in die p̄cipiē
ρὶ παιδός σου μωυσῆ ἐν ἡμέρᾳ ἐντειλα
te te ei ſcribere legē tuā co=
μθου σου αὐτῷ γράψαι τὸν νόμον σου ἐναν
rā filijs iſrael dicēs: ſi nō audieritis
τίον υἱῶν ἰσραὴλ λέγων,ἐὰν μὴ ἀκούσητε
vocē meā. pfecto turba magna
τῆς φωνῆς μου.ἤμην ἡ βόμβησις ἡ μεγάλη

Trāſla.B.Viero.

non ſm iuſtícias patrum noſtrorum nos fundimus preces: & petimus miſe ricordiam ante conſpectum tuum do=mine deus noſter: ſed quia miſiſti iram tuam & furorem tuum ſuper nos: ſicut locutus es in manu puerorum tuorū prophetarū dicens. Sic dicit domin⁹. Inclinate humerum veſtrū & ceruicem veſtrā: & opera facite regi babylonis: et ſedebitís in terra quā dedi patribus veſtrís. Quod ſi non feceritis nec audie ritis vocem domini dei veſtri operari regi babylonie: defectionē veſtram fa=ciam de ciuitatibus iuda: & a foris hie=ruſalem: & auferam a vobís vocem io=cunditatis & vocem gaudii: & vocem ſponſi & vocem ſponſe: & erít oīs terra ſine veſtigio abínhabitantíbus eam. Et non audierunt vocē tuā vt operarētur regi babylonís: & ſtatuiſti verba tua q̄ locutus es in manibus puerorū tuorū prophetarū: vt trāſferrētur oſſa regū noſtrorū: & oſſa patrū noſtrorum de loco ſuo. Et ecce proiecta ſunt ín calore ſo=lis & in gelu noctís & mortui ſunt ín dolorib⁹ peſſimís: in fame & ín gladio & in emiſſione. Et poſuiſti templū ín quo ínuocatū eſt nomen tuū in ipſo ſi=cut hec díes propter íniquitatē domus íſrael & domus íuda. Et feciſti ín nobis dn̄e deus noſter: ſm omnē bonitatem tuam & ſm omnē miſerationē tuā illā magnā: ſicut locutus es ín manu pueri tui moyſi in díe qua precepiſti ei ſcríbe re legem tuā coram filíis íſrael dicens. Sí non audieritís vocem meā: multitu do hec magna cōuertetur in minimā gentem quoniā eos diſpergā: quia ſcio q̄ me non audiet populus. Populus eſt enī dura ceruice. Et cōuertetur ad cor ſuum ín terra captiuitatis ſue: & ſcient qa ego ſum dn̄s deus eorū: & dabo eis cor & ítelligēt: & aures & audiēt: & lau dabunt me ín terra captíuitatis ſue: & memores erunt nominís mei. Et auer tent ſe a dorſo ſuo duro: & a malignita tibus ſuís: quía reminíſcentur víam pa trum ſuorum qui peccauerunt ín me. Et reuocabo íllos in terram quā íurauí patribus eorū abraam íſaac & íacob: & dominabūtur eí⁹. Et multiplícabo eos & non minorabūtur. Et ſtatuā íllis teſta mentū alterū ſempiternū: vt ſím íllis ín deū & ípſi erunt mihi ī populū. Et nō mouebo amplíus populum meū filios íſrael a terra quam dedí eís. ȝ.

QT nunc dn̄e oīpotens deus íſrael anima in anguſtíis & ſpūs anxíus clamat ad te. Audí dn̄e & míſerere qa deus es míſerícors: & míſerere noſtrí quía peccauim⁹ ante te. Quía tu ſedes ín ſempíternū: & nos períbim⁹ in eū. Dn̄e oīpotens deus íſrael audí nūc ora tionem mortuorū íſrael: & filíorū ípſo rum qui peccauerūt ante te: & non au=dierunt vocem dn̄i dei ſuí: & agglutína ta ſunt nobis mala. Noli meminíſſe íni quítatis patrū noſtrorum: ſed memento manus tue & nominis tui ín tempore íſto: quía tu es dn̄e deus ∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. Gre. cū. iterp̄. lati. — Trāsla. B. Die. — Baruch. Cap. iij.

noſter ꝛ laudabim⁹ te dñe. qz ꝓpt ἡμῶν καὶ αἰνέσομέν σε κύριε. ὅτι δια= hoc dediſti timorē tuū in cor= ρουτο ἔδωκας τὸν φόβον σου ἐπὶ καρ= dib⁹ nr̄is vt inuocem⁹ nomē tuū διὰις ἡμῶν τ ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομά σου ꝛ laudem⁹ te in trāſmigratiōe nr̄a: qz καὶ αἰνέσωμεν σε ἐν τῇ ἀποικίᾳ ἡμῶν, ὅτι auertim⁹ ſup cor nr̄m oēm ἀπεστρέψαμεν ἐπὶ καρδίαν ἡμῶν πᾶσαν iniqtatē patrū nr̄oꝝ q̄ peccauerūt ἀδικίαν πατέρων ἡμῶν τῶν ἡμαρτηκότων coꝝ te. ecce nos hodie in ἐναντίον σου. ἰδοὺ ἡμεῖς σήμερον ἐν τῇ trāſmigratiōe nr̄a quo diſpoſiſti nos illic ἀποικίᾳ ἡμῶν οὗ διέσπειρας ἡμᾶς ἐκεῖ in improperiū ꝛ in maledictionē ꝛ in debi εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς ἀρὰν καὶ εἰς ὄφλη tū ſm oēs iniqtates pa= σιν κατὰ πάσας τὰς ἀδικίας τῶν πατέ= trū nr̄oꝝ q̄ receſſerūt a dño deo ρων ἡμῶν οἱ ἀπέστησαν ἀπὸ κυρίου θεοῦ nr̄o. audi iſrael mādata vite: auribꝰ p ἡμῶν. ἄκουε ἰσραὴλ ἐντολὰς ζωῆς, ἐνωτί= cipite vt ſciatis prudētiā. q̄d eſt iſrael qz σασθε γνῶναι φρόνησιν. τί ἐστιν ἰσραὴλ ὅτι in terra inimicoꝝ es: inueteraſti in tra alie ἐν γῇ τῶν ἐχθρῶν εἶ, ἐπαλαιώθης ἐν γῇ ἀλ na: coinq̄nat⁹ es cū mortuis. reputa= λοτρίᾳ, συνεμιάνθης τοῖς νεκροῖς. προσελο= tus es cū his q̄ in iferno: dereliq̄ſti γίσθης μετὰ τῶν εἰς ᾅδου, ἐγκατέλιπες fontē ſapiētie via dei. ſi fontē ſapiētie via dei. εἰ τὴν πηγὴν τῆς σοφίας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. εἰ ambulaſſes habitaſſes in pace iternū. ἐπορεύθης κατῴκισας ἐν εἰρήνῃ τὸν αἰῶνα. diſce vbi eſt prudētia vbi eſt fortitudo. μάθε ποῦ ἐστιν φρόνησις ποῦ ἐστιν ἰσχύς. vbi eſt itellect⁹ vt ſcias ſimul. vbi ποῦ ἐστιν σύνεσις τοῦ γνῶναι ἅμα. ποῦ eſt lōgeuitas ꝛ vita. vbi eſt lumē ἐστιν μακροβίωσις καὶ ζωή. ποῦ ἐστιν φῶς oculoꝝ ꝛ pax. q̄s inuenit locū ὀφθαλμῶν καὶ εἰρήνη. τίς εὗρεν τὸν τόπον ei⁹: ꝛ q̄s intrauit in theſauros αὐτῆς, καὶ τίς εἰσῆλθεν εἰς τοὺς θησαυροὺς eius: vbi ſunt ꝓncipes gētiū ꝛ αὐτῆς, ποῦ εἰσιν οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν καὶ dñantes beſtijs q̄ ſup terrā: οἱ κυριεύοντες τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, in auib⁹ celi illudētes: ꝛ οἱ ἐν τοῖς ὀρνέοις τοῦ οὐρανοῦ ἐμπαίζοντες, καὶ argētū theſaurizātes ꝛ aur̄ cui τὸ ἀργύριον θησαυρίζοντες καὶ τὸ χρυσίον ᾧ cōfidēſ̄ hoīes ꝛ nō eſt finis ἐπεποίθεισαν ἄνθρωποι καὶ οὐκ ἔστιν τέλος acqſitiōis eoꝝ. qz argētū fabri ταῖς κτήσεως αὐτῶν. ὅτι οἱ τὸ ἀργύριον τε= cātes: ꝛ ſolliciti ꝛ nō eſt inuē κταίνοντες, καὶ μεριμνῶντες, καὶ οὐκ ἔστιν ἐξ tio opꝝ illoꝝ. exterminati ſūt εὑρεσις τῶν ἔργων αὐτῶν. ἠφανίσθησαν ꝛ ad infero deſcēderūt ꝛ alij ſurre= καὶ εἰς ᾅδου κατέβησαν καὶ ἄλλοι ἀντα= xerūt ꝓ⁹ illis. tuniores viderūt lumē ꝛ νέστησαν ἀντ' αὐτῶν. νεώτεροι εἶδον φῶς καὶ habitauerūt ſup terrā: viā aūt ſciētie κατῴκησαν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁδὸν δὲ ἐπιστήμης nō cognouerūt: neq̄ itellexerūt ſemitas ei⁹: οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ συνῆκαν τρίβους αὐτῆς, neq̄ ſuſceperūt eā. filij eoꝝ a οὐδὲ ἀντελάβοντο αὐτῆς. υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ

noſter: & laudabimus te dñe: quia pro= pter hoc dediſti timorem tuū in cordi bus nr̄is: & vt inuocemus nomen tuū & laudemus te in captiuitate nr̄a: quia cōuertimur ab iniqtate patrū noſtroꝝ qui peccauerūt ante te. Et ecce nos in captiuitate nr̄a ſumus hodie quo nos diſperſiſti in ꝓperiū & in maledictū & in peccatū ſm oēs iniqtates patrum noſtrorū q diſceſſerūt a te dñe deus nr̄. Audi iſrael mādata vite: auribus ꝓcipe vt ſcias prudentiā. Quid eſt iſrael q̄ in terra inimicorū es. Inueteraſti in terra aliena: coinq̄natus es cū mortuis. De= putatus es cū deſcendētib⁹ in infernū: dereliq̄ſti fontē ſapiētie. Nā ſi in via dei ambulaſſes habitaſſes vtiq̄ in pace ſup terrā. Diſce vbi ſit prudētia vbi ſit virtus vbi ſit intellectus: vt ſcias ſimul vbi ſit longiturnitas vite & victus: vbi ſit lumē oculorū & pax. Quis inuenit locū ei⁹. Et quis intrauit in theſauros eius? Vbi ſunt principes gentiū & qui dñantur ſup beſtias q̄ ſunt ſup terrā. Qui in aui bus celi ludūt: q argentū theſaurizāt & aurū in quo cōfidūt hoies: & nō ē finis acqſitionis corū. Qui argentū fabricāt & ſollicīti ſunt nec ē inuētio operū illo rū. Exterminati ſunt & ad inferos deſcē derūt. & alii loco eoꝝ exſurrexerūt. Iu uenes viderūt lumē & habitauerūt ſup terrā. Viā aūt diſcipline ignorauerūt ne q̄ itellexerūt ſemitas ei⁹: neq̄ filii eoꝝ ſuſceperūt eam. A facie ipſorū longe facta eſt. Non ē audita in terra chanaā: neq̄ viſa eſt in themā. Filii quoq̄ agar qui exquiſierūt prudentiā que de terra eſt: negociatores terre & theman: & fa bu'atores & exquiſitores prudentie & intelligētie: viā aūt ſapiētie neſcierūt: neq̄ cōmemorati ſunt ſemitas eius. O iſrael q̄ magna eſt domus dei: & ingēs locus poſſeſſionis ei⁹. Magnus eſt & nō habet finē: excelſus & īmenſus. Ibi fue runt gigātes noiati: illi qui ab initio fue runt ſtatura magna ſcientes bellū. Nō hos elegit dñs: neq̄ viā diſcipline inue nerunt: ꝓpterea perierūt. Et qm̄ non habuerūt ſapientiā interierūt ꝓpter ſuā inſipientiā. Quis aſcēdit in celū & acce pit eam & eduxit eā de nubibus? Quis tranſfretauit mare & inuenit illā & attu lit illā ſup aurū electū? Non eſt q̄ poſſit ſcire vias eius: neq̄ qui exqrat ſemitas eius. Sed qui ſcit vniuerſa nouit eam: & adinuenit eā prudentia ſua. Qui prepa rauit terrā in eterno tpe: & repleuit eā bipedibus & q̄drupedibus. Qui emit= tit lumē & vadit: & vocauit illud: & obe dit illi in tremore. Stelle aūt dederunt lumen in cuſtodiis ſuis: & letate ſunt. Vocate ſunt & dixerunt. Adſumus. Et luxerunt ei cum iocunditate: qui fecit illas. Hic eſt deus noſter & eſtimabitur alius aduerſum eum. Hic adinuenit omnē viam diſcipline: & tradidit illam iacob puero ſuo: & iſrael dilecto ſuo. Poſt hec in terris viſus eſt & cum homi bus conuerſatus eſt. 4.

via ipoꝝ lōge facti ſūt. neq̄ an τῆς ὁδοῦ αὐτῶν πόρρω ἐγνώσθησαν. οὐδὲ ἡ= dita eſt in chanaā neq̄ viſa ē in themā. κούσθη ἐν χαναὰν οὐδὲ ὤφθη ἐν θαιμάν. neq̄ filij agar exquirētes prudentiā q̄ οὔτε υἱοὶ ἀγαρ ἐκζητοῦντες τὴν σύνεσιν οἱ ſup terrā: mercatores merū ꝛ the ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ ἔμποροι τῆς μερὰν καὶ θαι= mā ꝛ fabulatores ꝛ examinatores μὰν καὶ οἱ μυθολόγοι καὶ οἱ ἐκζητηταὶ τῆς prudētie. viā aūt ſapiētie nō cognouerūt neq̄ συνέσεως. ὁδὸν δὲ σοφίας οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ recordati ſunt ſemitas ei⁹. o iſrael ἐμνήσθησαν τὰς τρίβους αὐτῆς. ὦ ἰσραὴλ quā magna dom⁹ dei: ꝛ ꝓlix⁹ lo= ὡς μέγας ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπιμήκης ὁ τό cus poſſeſſionis ei⁹: magn⁹ ꝛ nō hēt πος τῆς κτήσεως αὐτοῦ, μέγας καὶ οὐκ ἔχει finē. excelſus ꝛ imēſus: ibi fue τελευτήν. ὑψηλὸς καὶ ἀμέτρητος, ἐκεῖ ἐγέ= rūt gigātes nominati ab initio νησαν οἱ γίγαντες οἱ ὀνομαστοὶ οἱ ἀπ' ἀρχῆς exītes magni ſciētes belli. ἄνθρωποι ἐυμεγέθεις ἐπιστάμενοι πόλεμον. nō hos elegit de⁹: neq̄ viā ſcien= οὐ τούτους ἐξελέξατο ὁ θεὸς, οὐδὲ τὴν ὁδὸν ἐπέστη tie dedit illis: ꝛ perierūt eo qđ μης ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἀπώλοντο διὰ τὸ nō hērēt prudētiā. perierūt ꝓpt teme μὴ ἔχειν φρόνησιν. ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀβου= ritatē eoꝝ. q̄s aſcēdit in celū ꝛ acce λίαν αὐτῶν. τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔλα pit eā? ꝛ deduxit eā de βεν αὐτήν; καὶ κατεβίβασεν αὐτὴν ἐκ τῶν nubib⁹? q̄s trāſluit trās mare ꝛ νεφελῶν; τίς διέβη πέραν τῆς θαλάσσης καὶ inuenit eā: ꝛ afferet eā auro ele= ηὗρεν αὐτήν, καὶ οἴσει αὐτὴν χρυσίου ἐκ= cto: nō eſt cognoſcēs viā ei⁹: λεκτοῦ; οὐκ ἔστιν ὁ γινώσκων τὴν ὁδὸν αὐτῆς, neq̄ q̄ cōſiderer ſemitā ei⁹: ſed οὐδὲ ὁ ἐνθυμούμενος τὴν τρίβον αὐτῆς, ἀλλ' ὁ ſciēs oīa cognoſcit eā: adīuenit ἐιδὼς τὰ πάντα γινώσκει αὐτὴν, ἐξεῦρεν eā ꝓudētia ſua. q̄ ꝓparauit αὐτὴν τῇ συνέσει αὐτοῦ. ὁ κατασκευάσας τὴν terrā in eternū tp̄s ipleuit eā iumē γῆν εἰς αἰῶνα χρόνου ἐνέπλησεν αὐτὴν κτή nis q̄drupedib⁹. q̄ mittit lumē σεως τετραπόδων. ὁ ἀποστέλλων τὸ φῶς ꝛ ibit. vocauit illud: ꝛ obediuit καὶ πορεύσεται. ἐκάλεσεν αὐτό, καὶ ὑπήκου illi timore. at ſtelle ſplēduerūt in σεν αὐτῷ τρόμῳ. οἱ δὲ ἀστέρες ἔλαμψαν ἐν cuſtodijs ſuis ꝛ letate ſunt. ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν καὶ ηὐφράνθησαν. vocauit eos ꝛ dixerūt adſum⁹. ἐκάλεσεν αὐτοὺς καὶ εἶπαν πάρεσμεν. ſplēduerūt cū letitia ei q̄ fecit ἔλαμψαν μετ' εὐφροσύνης τῷ ποιήσαντι illos. hic de⁹ nr̄ nō reputabit̄ αὐτούς. οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν οὐ λογισθήσεται ali⁹ aduerſus eū. inuenit oēm viā ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεῦρεν πᾶσαν ὁδὸν ſciētie: ꝛ dedit eā iacob ſer= ἐπιστήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακὼβ τῷ παι uo ſuo ꝛ iſrael dilecto ſuo. δὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἠγαπημένῳ αὐτοῦ. poſt hoc in terra viſus ē ꝛ iter μετὰ τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ ἐν τοῖς hoies cōuerſatus eſt. ἀνθρώποις συνανεστράφη. C.4.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.gre.cū inter.latina.

Hic liber ꝓceptoꝝ
Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσαγμάτων τοῦ
dei: ⁊ lex existẽs in eternū.
θεοῦ, καὶ ὁ νόμος ὁ ὑπάρχων εἰς τὸν αἰῶνα.
oēs tenentes eā in vitā: at
πάντες διακρατοῦντες αὐτὴν εἰς ζωήν, οἱ δὲ
derelinquẽtes eā morientᷣ. con=
καταλείποντες αὐτὴν ἀποθανοῦνται. ἐπι=
uertere iacob ⁊ apprehẽde eā. am=
στράφου Ἰακὼβ καὶ ἐπιλαβοῦ αὐτῆς. δὸ=
bula ad splẽdorē coꝝ liū=
δυσον πρὸς τὴν λαμψιν κατέναντι τοῦ φω
ne eiꝰ. nc des alteri gliā tuā
νὸς αὐτῆς. μὴ δῷς ἑτέρῳ τὴν δόξαν σου
⁊ q̄ sunt vtilia tibi gẽti aliene. bea
καὶ τὰ συμφέροντά σοι ἔθνει ἀλλοτρίῳ. μα
ti sumꝰ israel: qꝝ placita deo
καρίοι ἐσμεν Ἰσραηλ, ὅτι τὰ ἀρεστὰ τῷ θεῷ
nobis cognita sunt. cōfidite ꝑplᷣ meꝰ me=
ἡμῖν γνωστὰ ἐστιν. θαρσεῖτε λαός μου μνη
moriale israel. venūdati estis gẽtibꝰ nō
μόσυνον Ἰσραηλ. ἐπράθητε τοῖς ἔθνεσιν οὐκ
in ꝑditionē. ꝑplq̄ āt ad iracūdiā ꝓuocastis vos
εἰς ἀπώλειαν. διὰ δὲ τὸ παροργίσαι ὑμᾶς
deū traditi estis aduersarijs.
τὸν θεὸν παρεδόθητε τοῖς ὑπεναντίοις.
exacerbastis enī eū q̄ fecit vos: sa
παρωξύνατε γὰρ τὸν ποιήσαντα ὑμᾶς, θυ
crificātes demonijs ⁊ nō deo. obliti estis
σαντες δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ. ἐπελάθεσθε
āt eū q̄ genuit vos deū eternū: cō
δὲ τὸν φύσαντα ὑμᾶς θεὸν αἰώνιον, ἐλυ=
tristatis āt ⁊ eā q̄ nutriuit vos hie
πήσατε δὲ καὶ τὴν ἐκθρέψασαν ὑμᾶς Ἰε
rusalē: vidit enī aduenientē vobis
ρουσαλήμ, εἶδεν γὰρ τὴν ἐπελθοῦσαν ὑμῖν
irā a deo ⁊ dixit :audite
ὀργὴν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν, ἀκούσατε
cōfines sion: induxit mihi deꝰ lu=
αἱ παροικοι σιών, ἐπήγαγέν μοι ὁ θεὸς πέν=
ctū magnū. vidi enī captiuitatē
θος μέγα. εἶδον γὰρ τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν
filioꝝ meoꝝ ⁊ filiaꝝ quā induxit e=
υἱῶν μου καὶ θυγατέρων ἣν ἐπήγαγεν αὐ=
is eternꝰ: nutriui enī illos cū luci
τοῖς ὁ αἰώνιος, ἔθρεψα γὰρ αὐτοὺς μετ' εὐ=
ditate: dimisi āt illos cū
φροσύνης, ἐξαπέστειλα δὲ αὐτοὺς μετὰ
fletu ⁊ luctu. nemo supgau=
κλαυθμοῦ καὶ πένθους. μηδεὶς ἐπιχαι=
deat mihi vidue ⁊ derelicte a
ρέτω μοι τῇ χήρᾳ καὶ καταλελειμμένῃ ὑπὸ
multis. desolata sū ꝑplᷣ peccata
πολλῶν. ἠρημώθην διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν
filiorū meoꝝ qꝝ declinauerūt a lege dei: iu=
τέκνων μου διότι ἐξέκλιναν ἐκ νόμου θεοῦ, δι
stificatiōes āt suas nō cognouerūt: neq; ābu=
καιώματα δὲ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν, οὐδὲ ἐπο
lauerūt vijs mādatoꝝ dei. neq; semi=
ρεύθησαν ὁδοῖς ἐντολῶν θεοῦ, οὐδὲ τρί=
tis discipline in iusticia ei⁹ ascẽde
βοις παιδίας ἐν δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἐπέβη
rūt. veniāt cōfines sion ⁊
σαν. ἐλθέτωσαν αἱ παροικοι σιὼν καὶ
memorate captiuitatē filioꝝ meoꝝ
μνήσθητε τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν υἱῶν μου
⁊ filiaꝝ quā induxisti illis
καὶ τῶν θυγατέρων ἣν ἐπήγαγες αὐτοῖς
eternꝰ. induxit enī gẽtem sup eos de lō
ὁ αἰώνιος. ἐπήγαγεν γὰρ ἔθνος ἐπ' αὐτοὺς μα
ge gẽtē ipudẽtē ⁊ alteri⁹ lingue.
κρόθεν ἔθνος ἀναιδὲς καὶ ἀλλόγλωσσον. ὅτι

Trāsla.B.Biero.

Hic liber mandatorū dei: & lex que
est in eternū. Oēs qui tenent eaꝫ:
perueniēt ad vitā: qui aūt dereliquerūt
eam in mortē. Conuertere iacob & ap
prehende eā: ambula per viā ad splen=
dorē eius cōtra lumen eius. Ne tradas
alteri gloriā tuā & dignitatem tuā genti
aliene. Beati sumus israel: quia que deo
placēt manifesta sūt nobis. Animeqor
esto populꝰ dei memorabilis israel. Ve
nundati estis gentibus: nō in ꝑditionē:
sed ꝓpter quod in ira dei ad iracundiā
prouocastis dominū: traditiq; estis ad=
uersariis. Exacerbastis enī eū qui fecit
vos deum eternū īmolantes demoniis
& non deo. Obliti enī estis eius qui nu
triuit vos: & cōtristatis nutricem vestrā
hierusalē. Vidit enī iracundiā a deo ve
nientē vobis: & dixit. Audite confines
sion. Adduxit enim mihi deus luctum
magnū. Vidi enim captiuitatē populi
mei filiorū meorū: & filiarū quā super=
duxit illis eternus. Nutriui enim illos
cum iocūditate: dimisi autē illos cum
fletu & luctu. Nemo gaudeat super me
viduam & desolatā: a multis derelicta
sum ꝓpter peccata filiorū meorū: quia
declinauerūt a lege dei. Iusticias autē
ipsius nescierūt: nec ambulauerūt per
vias mādatorū dei: neq; p semitas veri=
tatis eius cū iustitia igressi sunt. Veniāt
cōfines sion: & memorētur captiuitatē
filiorū & filiarum mearū: quā supduxit
illis eternus. Adduxit eī sup illos gentē
de longinquo: gentē improbā & alteri
us lingue: qui nō sunt reuerīti senē: ne=
q; puerorū miserti sunt. Et adduxerunt
dilectos vidue: & a filiis ynicā desolaue
runt. Ego aūt qd possum adiuuare vos?
Qui enim adduxit sup vos mala: ipse
vos eripiet de manib⁹ inimicorū vr̄oꝝ.
Ambulate filii ambulate: ego enī dere
licta sum sola. Exui me stola pacis: īdui
autē me sacco obsecrationis: & clama=
bo ad altissimū in dieb⁹ meis. Aiequio=
res estote filii: clamate ad dñm & eripi
et vos de manu principū inimicorum.
Ego enim sperauī in eternū salutē ve=
strā: & venit mihi gaudiū a sancto sup
misericordia: que veniet vobis ab eter
no salutari nostro. Emisi enim vos cuꝫ
luctu & ploratu: reducet autem vos mi
hi dñs cū gaudio & iocunditate in sem
piternū. Sicut enim viderūt vicine sion
captiuitatē vestrā a deo: sic videbunt &
in celeritate salutē vestram in deo que
supueniet vobis cum honore magno
et splendore eterno. Filii pacienter su=
stinete iram que supueniet vobis. Per
secutus est enim te inimicus tuus: sed
cito videbitis perditionē ipsius: & super
ceruices ipsius ascendes. Delicati mei
ambulauerunt vias asperas. ducti sunt
enim vt grex direptus ab inimicis. Ani
mequiores estote filii & proclamate ad
dominum. Erit enim memoria vestra
ab eo qui duxit vos. Sicut enī fuit sen=
sus vester vt erraretis a deo: decies tan
tum iterū cōuertentes requiretis eum.
Qui enim induxit vobis mala: ipse rur
sum adducet vobis sempiternam oooo

Baruch.Cap. iiii.

nō erubuerūt senē neq; pueri miſti
οὐκ ἠσχύνθησαν πρεσβύτην οὐδὲ παιδίον ἁπλᾶ
sunt: ⁊ abduxerūt dilectos
σαν, καὶ ἀπήγαγον τοὺς ἀγαπητοὺς τῆς
vidue ⁊ a filiabꝰ vnicā deso=
χήρας καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τὴν μόνην ἠρή
lauerūt: ego āt qd potēs sī adiuare vos?
μωσαν, ἐγὼ δὲ τί δύνατὴ βοηθῆσαι ὑμῖν; ὁ
nā q̄ induxit vobis mala: cripiet vos
γὰρ ἐπαγαγὼν ὑμῖν τὰ κακά, ἐξελεῖται ὑμᾶς
de manu inimicoꝝ vr̄oꝝ. ambulate filij am
ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν. βαδίζετε τέκνα βα
bulate ego āt relicta sum dcſta. exui
δίζετε ἐγὼ δὲ κατελείφθην ἔρημος. ἐξεδυσά
me ſtola pacis: indui me āt ſac
μην τὴν στολὴν τῆς εἰρήνης, ἐνεδυσάμην δὲ σάκ
co deprecatiōis mee: clamabo ad eter
κον τῆς δεήσεώς μου, κεκράξομαι πρὸς τὸν αἰῶ
nū in dieb⁹ meis. cōfidite filij
νιον ἐν ταῖς ἡμέραις μου. θαρσεῖτε τέκνα
clamate ad deū: ⁊ cripiet vos
βοήσατε πρὸς τὸν θεόν, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς
de potētatu de manu inimicoꝝ. ego enī iā
ἐκ δυνασείας ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. ἐγὼ γὰρ ἤλπι
ſperaui in eterno ſalutē vr̄am:
κα σωτηρίαν ἐπὶ τῷ αἰωνίῳ τὴν σωτηρίαν ὑμῶν,
⁊ venit mihi gaudiū a ſancto ſup
καὶ ἦλθέν μοι χαρὰ παρὰ τοῦ ἁγίου ἐπὶ τῇ
miſericordia q̄ veniet vobis velocit ab
ἐλεημοσύνῃ ἣ ἥξει ὑμῖν ἐν τάχει παρὰ τοῦ
eterno ſaluatore nr̄o: emiſi enī vos cū
αἰωνίου σῳ̄ ἡμῶν. ἐξαπέστειλα γὰρ ὑμᾶς με
luctu ⁊ fletu: reddet aūt
τὰ πένθους καὶ κλαυθμοῦ, ἀποδώσει δέ
mihi deꝰ vos cū gaudio ⁊ leti
μοι ὁ θεὸς ὑμᾶς μετὰ χαρμοσύνης καὶ εὐ=
tia in eternū. ſicut enī nūc vide
φροσύνης εἰς τὸν αἰῶνα. ὥσπερ γὰρ νῦν ἑωρά
rūt vicinꝫ ſiō vr̄am capti
κασιν αἱ παροικοι σιὼν τὴν ὑμετέραν αἰχ
uitatē: ſic videbūt velociter q̄
μαλωσίαν, οὕτως ὄψονται ἐν τάχει τὴν
a deo vr̄o ſalutē: q̄ ſupueniet
παρὰ τοῦ θεοῦ ὑμῶν σωτηρίαν, ἥτις ἐπελεύσε
vobis cū gl̄a magna ⁊ ſplendo=
ται ὑμῖν μετὰ δόξης μεγάλης καὶ λαμπρότη
re eterno. filij pacienter ſuſtinete
τος τοῦ αἰωνίου. τέκνα μακροθυμήσατε τὴν
a deo ſuperueniētē vobis irā: ꝓſecu
παρὰ τοῦ θεοῦ ἐπελθοῦσαν ὑμῖν ὀργήν, κατε
tus ē enī te inimicꝰ tuꝰ: ⁊ videbis eiꝰ
δίωξεν γάρ σε ὁ ἐχθρός σου, καὶ ὄψει αὐτοῦ
ꝑditionē velociter: ⁊ ſup col=
τὴν ἀπώλειαν ἐν τάχει, καὶ ἐπὶ τραχή=
la eoꝝ aſcẽdes. delicati mei ābu
λους αὐτῶν ἐπιβήσῃ. οἱ τρυφεροί μου ἐπο
lauerūt vias aſperas: ſublati ſūt ſicut grex
ρεύθησαν ὁδοὺς τραχείας, ἥρθησαν ὡς ποίμ
direptꝰ ab inimicis. cōfidite
νιον ἥρπασμένον ὑπὸ ἐχθρῶν. θαρσήσατε
filij ⁊ clamate ad deū. crit enī
τέκνα καὶ βοήσατε πρὸς τὸν θεόν. ἔσται γὰρ
vr̄a ab inducēte: memoria: ſicut enī
ὑμῶν ὑπὸ τοῦ ἐπαγαγόντος μνεία, ὥσπερ γὰρ
fuit cogitatio vr̄a vt erraretis
ἐβούλετο ἡ διάνοια ὑμῶν εἰς τὸ πλανηθῆναι
vos a deo: decuplate cōuer
ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ θεοῦ, δεκαπλασιάσατε ἐπι=
ſi q̄rere cū. nā q̄ induxit
στραφέντες ζητῆσαι αὐτόν. ὁ γὰρ ἐπαγαγὼν
vobis mala inducet vobis eternā
ὑμῖν τὰ κακὰ ἐπάξει ὑμῖν τὴν αἰώνιον

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.Gre.cū.iterp̄.lati.

leticiā cū salute vr̄a. cōfi= ἐυφροσύνην μετὰ τῆς σωτηρίας ὑμῶν·βάρ
de hierl̄z: cōsolabit̄ te q̄ nominauit te. σει ἰλὴμ, παρακαλέσει σε ὀνομάσας σε·
miseri te affligētes ꝛ sup gaudē= δείλαιοι οἱ σε κακώσαντες καὶ ἐπιχαρέν
tes tua ruina. misere ciuitates q̄b? τες τῇ σῇ πτώσει·δείλαιαι αἱ πόλεις αἷς
seruierūt filij tui. misera q̄ susi= ἐδούλευσαν τὰ τέκνα σου. δειλαία ἡ δέξα
cepit filios tuos. sicut eñ gauisa ē sup μένη τοὺς υἱούς σου. ὥσπερ γὰρ ἐχάρη ἐπὶ
tua ruina ꝛ letata ē in ca= τῇ σῇ πτώσει καὶ ἐυφράνθη ἐπὶ τῷ πτώμα
su tuo: sic cōtristabit̄ in sua τί σου,οὕτως λυπηθήσεται ἐπὶ τῇ ἑαυτῆς
desolatiōe.ꝛ amputabo ei? exultationē ἐρημίᾳ. καὶ περιελῶ αὐτῆς τὸ ἀγαλλίαμα
multitudinis: ꝛ superbia ei? τῆς πολυοχλίας, καὶ τὸ γαυρίαμα αὐτῆς
erit in luctū. ignis eñ superueniet il= ἔσται εἰς πένθος·πῦρ γὰρ ἐπελεύσεται αὐ
li ab eterno in dies lōgos: τῇ παρὰ τοῦ αἰωνίου εἰς ἡμέρας μακράς,
ꝛ habitabit̄ a demonijs mul καὶ κατοικηθήσεται ὑπὸ δαιμονίων πολ
tū spe. circūspice ad orientē λοῖς χρόνον. περίβλεψαι πρὸς ἀνατολὰς
hierusalē: ꝛ vide leticiā ἱερουσαλήμ, καὶ ἴδε τὴν εὐφροσύνην τὴν
a deo tibi veniēt̄. ecce veni= παρὰ τοῦ θεοῦ σοι ἐρχομένην.ἰδοὺ ἔρχον
unt filij tui quos misisti venisit cō=ται υἱοί σου οὓς ἐξαπέστειλας ἔρχονται συ
gregati ab oriēte vsq̄ ad occidētē νηγμένοι ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν τῷ
verbo sancti gaudētes dei ῥήματι τοῦ ἁγίου χαίροντες τῇ τοῦ θεοῦ
gloria.
δόξῃ.

Ca.5.

Exue te hierl̄z stola luc? Ἔκδυσαι ἰλὴμ τὴν στολὴν τοῦ πένθους
ꝛ vexatiōis tue ꝛ induere καὶ τῆς κακώσεώς σου καὶ ἔνδυσαι τὴν
decore q̄ a deo glie in εὐπρέπειαν τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ δόξης εἰς
eternū. amplectere diploidē q̄ τὸν αἰῶνα. περιβαλοῦ τὴν διπλοΐδα τῆς
a deo iusticie. ipone mi παρὰ τοῦ θεοῦ δικαιοσύνης. ἔπίθου τὴν μί=
trā sup caput tuū glie τραν ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου τῆς δόξης τοῦ
eterne. nā deꝰ ostēdet q̄ sub celo om αἰωνίου·ὁ γὰρ θεὸς δείξει τῇ ὑπ' οὐρανὸν πά
ni tuū splendorē: vocabit̄ eñ σῃ τὴν σὴν λαμπρότητα, κληθήσεται γὰρ
tuū nomē a deo in eternū: σου τὸ ὄνομα παρὰ τοῦ θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα,
pax iusticie ꝛ glia pietatis. εἰρήνη δικαιοσύνης καὶ δόξα θεοσεβείας.
surge hierusalē: ꝛ sta in excel ἀνάστηθι ἱερουσαλήμ,καὶ στῆθι ἐπὶ τοῦ ὑψη=
so ꝛ circūspice ad orientē λοῦ καὶ περίβλεψαι πρὸς ἀνατολὰς
ꝛ vide tuos cōgregatos filios a so καὶ ἴδε σου συνηγμένα τὰ τέκνα ἀπὸ ἥ=
lis occasu vsq̄ ad ortū verbo λίου δυσμῶν ἕως ἀνατολῶν τῷ ῥήματι τοῦ
sancti gaudētes dei memoria. exierūt ἁγίου χαίροντας τῇ τοῦ θεοῦ μνείᾳ. ἐξῆλθον
eñ a te pedestres ducti ab inimicis: γὰρ παρὰ σοῦ πεζοὶ ἀγόμενοι ὑπὸ ἐχθρῶν,

Trāsla.B.Vie.

iocunditatem cum salute vestra. Ani= mequior esto hierusalem. Exhortatur enim te qui te nominauit. Nocentes peribunt qui te vexauerunt: & qui gra tulati sunt in tui ruina punientur. Ciui tates quibus seruierunt filii tui punien tur & q̄ accepit filios tuos. Sicut enī ga uisa est in tua ruina: & letata est in casu tuo: sic cōtristabitur in sua desolatione. Et amputabitur exultatio multitudi nis eius: & gaudimoniū eius erit in luctum. Ignis enī superueniet ei ab eter no in longiturnis diebus: & habitabi tur a demoniis in multitudine tēporis. Circunspice hierusalem ad orientem: & vide iocunditatem a deo tibi venien tem. Ecce enim veniunt filii tui quos dimisisti dispersos: veniunt collecti ab oriente vsq̄ ad occidentē: in verbo san cto gaudentes in honorem dei. 5.

EXue te hierusalem stola luctus & vexationis tue: & indue te decore & honore que a deo tibi est sempiter na gloria. Circūdabit te deus diploide iusticie: & imponet mitram capiti tuo honoris eterni. Deus enī ostendet splē dorem suum in te qui sub celo est. No minabitur enim tibi nomen tuū a deo in sempiternum: pax iusticie & honor pietatis. Exurge hierusalē & sta in ex celso & circunspice ad orientem & vide collectos filios tuos ab oriente sole vs q̄ ad occidentē: in verbo sancti gau dentes dei memoria. Exierunt enim abs te pedibus ducti ab inimicis: addu cet autē illos dñs ad te portatos in ho norem sicut filios regni. Constituit enī deus humiliare omnē montem excel sum & rupes perennes & conualles replere in equalitate terre: vt ambulet israel diligenter in honorē dei. O bum brauerunt autem silue & omne lignū suauitatis israel mandato dei. Adducet enim deus israel cum iocunditate in lu mine maiestatis sue & cum misericor dia & iusticia que ex ipso est.

Incipit exēplum epistole eiusdē quā mi sit hieremias ad abductos captiuos in babyloniā a rege babyloniorū: vt annū ciaret illis sm q̄d p̄ceptū ē illi a deo. 6.

PRopter peccata que peccastis ante deum abducemini babyloniam ca ptiui a nabuchodonosor rege baby loniorū. Ingressi itaq̄ in babylonem eritis ibi annis plurimis & tēporibus longis vsq̄ ad generationes septem: post hoc autem educam vos inde cum pace. Nunc autem videbitis in babylo nia deos aureos & argēteos & lapideos & ligneos in humeris portari ostentā tes metum gentibus. Videte ergo ne & vos similes efficiamini factis alienis & metuatis: & metus vos capiat in ip= sis. Visa itaq̄ turba de retro & ab an te: adorantes dicite in cordibus vestris. Te oportet adorari domine. Angelus autem meus vobiscum est. Ipse autem exquiram animas vestras. Nam ligna ipsorum polita a fabro: ipsa etiam in= aurata & inargentata falsa sunt ooooo ooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Baruch.Cap. vj.

adducit āt illos deꝰ ad te subla εἰσάγει δὲ αὐτοὺς ὁ θεὸς πρός σε αἰρομέ=
tos cū glia sicut filios regni. cōsti= νους μετὰ δόξης ὡς υἱοὺς βασιλείας·συνε
tuit eñ deꝰ humiliari oēm mōtē τάξεν γὰρ ὁ θεὸς ταπεινοῦσθαι πᾶν ὄρος
excelsum ꝛ littora pennia ꝛ cōualles ὑψηλὸν καὶ πέτρας αἐννάους καὶ φάραγγας
repleri in coeq̄tionē terre: vt πληρωθῆναι εἰς ὁμαλισμὸν τῆς γῆς, ἵνα
ambulet israel secure dei glo βαδίσῃ ἰσραὴλ ἀσφαλῶς τῇ τοῦ θεοῦ δό=
ria: exultauerūt āt ꝛ sylue ꝛ oē ξῃ, ἐσκίρτησαν δὲ καὶ οἱ δρυμοὶ καὶ πᾶν
lignū suauitatis israel mādato ξύλον εὐωδίας τῷ ἰσραὴλ προστάγματι τοῦ
dei: adducet eñ pplis israel cū leti θεοῦ,ἤγησεται γὰρ ὁ λαὸς ἰσραὴλ μετ' εὐ=
tia lumine glie ei? cū φροσύνης τῷ φωτὶ τῆς δόξης αὐτοῦ σὺν
misericordia ꝛ iusticia q̄ ab ipo ἐλεημοσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ τῇ παρ' αὐτοῦ.

EPISTOLA.
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

EXēplū epistole quā misit Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς ἧς ἀπέστειλεν
hieremias ad adducēdos in ba ἱερεμίας πρὸς τοὺς ἀχθησομένους εἰς βα
bylonē a rege babylonio βυλῶνα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλω=
rū. vt annūciaret illis sicut preceptū ē νίων·ἀναγγεῖλαι αὐτοῖς καθότι ἐπετάγη
illi a deo. ppt̄ peccata que αὐτῷ ὑπὸ τοῦ θεοῦ.διὰ τὰς ἁμαρτίας ἃς
peccastis coā deo: adducemini ἡμαρτήκατε ἐναντίον τοῦ θεοῦ, ἀχθήσεσθε
in babyloniā captiui a nabu= εἰς βαβυλῶνα αἰχμάλωτοι ὑπὸ ναβου=
chodonosor rege babyloniox. χοδονόσορ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλωνί
ingressi igit̄ in babylonē: eritis ων.εἰσελθόντες οὖν εἰς βαβυλῶνα,ἔσεσθε
illic ānis plurib? ꝛ tps longū vsq̄ad ἐκεῖ ἔτη πλείονα καὶ χρόνον μακρὸν ἕως
gnatiōes septē: post āt hoc educā vos in γενεῶν ἑπτά, μετὰ δὲ τοῦτο ἐξάξω ὑμᾶς ἐν=
de cū pace. nūc āt videbitis in ba= κεῖθεν μετ' εἰρήνης. νυνὶ δὲ ὄψεσθε ἐν βα=
bylone deos argēteos ꝛ aureos ꝛ li βυλῶνι θεοὺς ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ ξυ
gneos in humeris sublatos ostēdētes me λίνους ἐπ' ὤμοις αἰρομένους δεικνύοντας φό
tū gētib?. timete igit̄ ne ꝛ βον τοῖς ἔθνεσιν. ἐυλαβήθητε οὖν μὴ καὶ
vos assimilari alienigenis assi ὑμεῖς ἀφομοιωθέντες τοῖς ἀλλοφύλοις ἀφ
mileminī: ꝛ timor vos capiat in ipīs ομοιωθῆτε,καὶ φόβος ὑμᾶς λάβῃ ἐπ' αὐτοῖς
videtes turbā ante ꝛ post eos ἰδόντας ὄχλον ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν αὐτῶν
adorātes ea. dicite iā in mēte προσκυνοῦντας αὐτά.εἴπατε δὲ τῇ διανοίᾳ
te oportet adorare dñe. nā ange= σὲ δεῖ προσκυνεῖν δέσποτα. ὁ γὰρ ἄγγε=
lus meꝰ vobiscū est: ipe q̄s exq̄rens λος μου μεθ' ὑμῶν ἐστιν, αὐτὸς τε ἐκζητῶν
alias vr̄as: lingua eñ eoꝝ est τὰς ψυχὰς ὑμῶν,γλῶσσα γὰρ αὐτῶν ἐστιν
polita a fabro ipa q̄s de= κατεξυσμένη ὑπὸ τέκτονος αὐτά τε πε=
aurata ꝛ deargētata: falsa āt sunt χρυσα καὶ περιάργυρα, ψευδῆ δέ ἐστιν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.gre.cū inter.latina. Trāsla.B.Biero. Baruch.Cap. vi.

τ nō possunt loqui: τ sicut virgi
καὶ οὐ δύναγται λαλεῖν, καὶ ὥσπερ παρθέ
ni amāti ornatū accipiētes aur
νω φιλοκόσμω λαμβάνοντες χρυσίον κα
bricāt coronas sup capita
παρασκευάζουσιν στεφάνους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
deor suor: est āt τ qñ subtrahē
τῶν θεῶν αὐτῶν, ἔστι δὲ καὶ ὅτε ὑφαιρούμε
tes sacerdotes a diis suis aurū
νοι οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τῶν θεῶν αὐτῶν χρυσί
τ argentū in se ipos expen=
ον καὶ ἀργύριον εἰς ἑαυτοὺς καταναλώσου
dēt. dabūt āt ex eis τ his q̄ sub
σι. δώσουσι δὲ ἀπ' αὐτῶν καὶ ταῖς ἐπὶ
tecto meretricib⁹: ornāt q̄s eos
τοῦ τέγους πόρναις, κοσμοῦσί τε αὐτοὺς
q̄si hoies vestimētis deos argē=
ὡς ἀνθρώπους τοῖς ἐνδύμασι θεοὺς ἀργυ=
teos τ aureos τ ligneos: hi āt nō
ροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ ξυλίνους, οὗτοι δὲ οὐ
liberant a rubigie τ tineis cir
διασῴζονται ἀπὸ ἰοῦ καὶ βρωμάτων πε=
cūamictis illis vestimēto purpu
ριβεβλημένων αὐτῶν ἱματισμὸν πορφυ=
reo. extergētes faciē ipor
ροῦν. ἐκμάσσοντες τὸ πρόσωπον αὐτῶν
ppt q̄ ex domo pulueꝛē q̄ est pluri
διὰ τὸν ἐκ τῆς οἰκίας κονιορτὸν ὃς ἐστι πλεί
m⁹ sup eos: τ sceptrū habet vt ho
ων ἐπ' αὐτούς, καὶ σκῆπτρον ἔχει ὡσεὶ ἄν
mo iudex regiōis: q̄ in se pec
θρωπος κριτὴς χώρας, ὃς τὸν εἰς αὐτὸν ἁ=
cantē nō iterfecit. habet āt gladio=
μαρτάνοντα οὐκ ἀνελεῖ. ἔχει δὲ ἐγχειρί
lū in dextera τ securim: se āt de bel
διον ἐν δεξιᾷ καὶ πέλεκυν, ἑαυτὸν δὲ ἐκ πο
lo τ latronib⁹ nō liberabit: vnde no=
λέμου καὶ λῃστῶν οὐκ ἐξελεῖται, ὅθεν γνῶρι
ti sunt nō exītes dei: ne igit timueritis
μοί εἰσιν οὐκ ὄντες θεοί, μὴ οὖν φοβηθῆτε
eos. sicut enī vas hoīs cōfra=
αὐτούς. ὥσπερ γὰρ σκεῦος ἀνθρώπου συντρι
ctū inutile fit: tales sunt
βὲν ἀχρεῖον γίνεται, τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν
dīj eor: cōstitutis illis in
οἱ θεοὶ αὐτῶν, καθιδρυμένων αὐτῶν ἐν τοῖς
domib⁹: oculi eor pleni sunt pu
οἴκοις, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν πλήρεις εἰσὶ κο
luer̄is a pedib⁹ introeun
νιορτοῦ ἀπὸ τῶν ποδῶν τῶν εἰσπορευομέ
tiū. τ sicut alicui q̄ offendit regē:
νων. καὶ ὥσπερ τινὶ ἠδικηκότι βασιλέα,
circūsepta sunt atria: sicut ad
περιπεφραγμένα εἰσὶν αἱ αὐλαί, ὡς ἐπὶ
mortē adducto: domos eor
θανάτῳ ἀπηγμένῳ, τοὺς οἴκους αὐτῶν ὀ=
munīūt sacerdotes ianuis q̄s τ clau=
χυροῦσιν οἱ ἱερεῖς θυρώμασί τε καὶ κλεί
strīs τ serīs: vt a latrōib⁹ nō spo
θροις καὶ μοχλοῖς, ὅπως ὑπὸ λῃστῶν μὴ συ
lient: lucernas accēdūt τ plures q̄m
λήσωσι, λύχνους καίουσι καὶ πλείους ἢ
sibi ipis q̄rū nulla possunt
ἑαυτοῖς ὧν οὐδὲν δύνανται ἰδεῖν, ἔστι μὲν
videre est q̄dē
ὡς δοκὸς τῶν ἐκ τῆς οἰκίας, ταῖς δὲ καρ
sicut trabs ex domo: at cor=
δίας αὐτῶν φασὶν ἑλκήσεσθαι τῶν ἀπὸ
da eor dicūt elingi q̄ de
terra serpentib⁹ comedentib⁹ eos q̄s τ
γῆς ἑρπετῶν κατεσθόντων αὐτούς τε καὶ
vestimētū eor nō sentīūt: nigri
τὸν ἱματισμὸν αὐτῶν οὐκ αἰσθάνονται, μεμε

et non possunt loquí. Et sícut vírgíní
amanti ornamēta: íta accepto auro fa
bricata sunt. Coronas certe aureas ha
bent super capítasua díí illorum: vnde
subtrahunt sacerdotes ab eís aurum &
argentum: & erogant illud ín semetip=
sis. Dant autem & ex ipso prostitutis:
& meretrices ornant: & iterum cum re
ceperínt illud a meretrícibus: ornant
deos suos. Hi autem non líberantur ab
erugine & tínea. Opertis autem illís ve
ste purpurea extergent facíem ipsorū
propter puluerem domus quí est pluri
mus ínter eos. Sceptrum autem habet
vt homo sícut iudex regionís: qui ín se
peccantem non ínterfícit. Habet etiam
ín manu gladium & securím: se autem
de bello & a latronibus non líberat.
Vnde vobís notum sit quía non sunt
díi. Non ergo reuereamini eos. Sícut
enim vas hominis confractum inutile
efficitur: tales sunt & díi illorum. Con=
stitutis illís ín domo: oculi eorum plení
sunt puluere a pedibus introeuntium:
& sícut alícuí quí regem offendit circū
septe sunt ianue: aut sicut ad sepulchrū
adductum mortuum: íta tutant sacer=
dotes ostía clausuris & seris ne a latroni
bus expolientur. Lucernas accendunt
illís & quídem multas ex quíbus nullā
vídere possunt. Sunt autē sícut trabes
ín domo. Corda vero eorū dícunt elin
gere serpentes quí de terra sunt: dum
comedunt eos & vestimentum ipsorū
et non sentiunt. Nigre fiunt facies eo=
rum a fumo quí ín domo fít. Supra cor
pus eorum & supra caput eorū volant
noctue & hirundínes & aues etiam sí=
míliter & catte. Vnde sciatis quía non
sunt díi. Ne ergo tímuerítis eos. Aurū
etiam quod habēt ad specimen: nisi alí
quís exterserít eruginem: non fulge=
bunt. Neq; enim dum cōflarentur sen
tiebant. Ex omní precio empta sunt ín
quíbus spíritus nō est in ípsis. Sine pe
dibus ín humerís portantur: ostentan
tes ignobilitatē suam hominibus. Con
fundantur etiam quí colunt ea. Propte
rea si ceciderint ín terram: a semetípsis
non consurgunt: neq; si quís eum sta=
tuerít rectum per semetípsum stabit:
sed sicut mortuís humerí illís apponē
tur. Hostías illorū vendunt sacerdotes
ipsorum & abutuntur: símíliter & mu=
lieres eorum decerpētes neq; infírmo
neq; mendícantí alíquid ímpartiunt:
de sacrificíis eorum fete & menstruate
contíngunt. Scientes itaq; ex his quia
non sunt díi: ne timeatís eos. Vnde enī
vocantur díi: qa mulieres apponūt díis
argēteís & aureís & ligneís & ín domib⁹
eorum sacerdotes sedent habentes tu
nicas scíssas & capita & barbam rasam:
quorum capita nuda sunt. Rugiunt
autem clamantes contra deos suos sí=
cut ín cena mortuí. Vestímenta corū
auferunt sacerdotes: & vestiunt vxores
suas & filios suos. Neq; si quid mali pa
tiuntur ab alíquo: neq; si quíd boní po
terunt

facti sunt in facie eor a fu=
λάνωσι τὸ πρόσωπον αὐτῶν ἀπὸ τ κα
mo q̄ ex domo sup cor⁹ eor
νοῦ τ ἐκ τῆς οἰκίας. ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτῶν
τ sup caput volāt noctue
καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἐφίπτανται νυκτερίδες
hirūdines τ aues: símiliter āt τ
χελιδόνες καὶ τὰ ὄρνεα, ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ
catti. vnde cognoscetis q̄ nō sunt díi: ne
ἔλουροι. ὅθεν γνώσεσθε ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί, μὴ
igit timueritis eos. nā aur q̄s cir
οὖν φοβηθῆτε αὐτούς. τὸ γὰρ χρυσίον ὃ τε
cūiacet ad pulchritudinē: nisi q̄s exterserit
κεῖται εἰς κάλλος, ἐὰν μή τις ἐκμάξῃ τὸν
eruginē nō fulgebūt: neq; eīn q̄ cōflabant
ἰὸν οὐ μὴ στίλψωσιν, οὐδὲ γὰρ ὅτε ἐχωνεύοντο
sentiebāt: ex oi p̄cio empta
τὸ καθ' ἁνοντο, ἐκ πάσης τιμῆς ἠγορασμένα
sunt in q̄b⁹ nō est ſpūs: sine pedib⁹
εἰσὶν ἐν οἷς οὐκ ἔστι πνεῦμα, ἄνευ ποδῶν
in humeris portant ostēdentes eo=
ἐπ' ὤμοις φέρονται ἐνδεικνύμενοι τὴν ἑαυ
rū ignominiā hoib⁹: cōfundunt
τῶν ἀτιμίαν τοῖς ἀνθρώποις, αἰσχύνονται
āt τ colētes ea: ppt q̄s ne
δὲ καὶ οἱ θεραπεύοντες αὐτά, διὰ τὸ μή
forte sup terrā cadat ꝑse surge=
ποτε ἐπὶ τὴν γῆν πέσῃ δι' αὐτῶν ἀνίσα
re neq; si q̄s eū rectū statuerit: p
σαι μήτε ἐάντις αὐτὸν ὀρθὸν στήσῃ, δι'
se ipm mouebit: neq; si iclinat⁹ fuerit nō
ἑαυτοῦ κινηθήσεται, μήτε ἐὰν κλιθῇ οὐ=
dirigēt. sed sicut mortuis do=
μὴ ὀρθωθῇ. ἀλλ' ὥσπερ νεκροῖς τὰ δῶ=
na ipis apponūt: at ho=
ρα αὐτοῖς παρατιθέασι. τὰς δὲ θυσί=
stias illor vēdentes sacerdotes eis abu
ας αὐτῶν ἀποδιδόμενοι οἱ ἱερεῖς αὐτῶν κα
tunt. similiter āt τ mulieres
παχρῶνται. ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ γυναῖκες
ab eis cōdientes: nihil mēdico neq;
ἀπ' αὐτῶν παρισχέουσαι, οὐδὲν πτωχῷ οὐδὲ
impotēti distribuūt: sacrificia eor
ἀδυνάτῳ μεταδιδόασι, τῶν θυσιῶν αὐτῶν
mēstruata τ fimone tāgunt. cognoscite
ἀποκαθημένη καὶ λόγῳ ἀπτόμενοι. γνῶτε
igit ex his q̄ nō sunt díi ne timue
οὖν ἀπὸ τούτων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ μὴ φοβη
ritis eos: vnde eīn vocarētur díi q̄
θῆτε αὐτούς, πόθεν γὰρ κληθείησαν θεοὶ ὅτι
mulieres apponūt díis argēteis τ
γυναῖκες παρατιθέασι θεοῖς ἀργυροῖς καὶ
aureis τ ligneis: in domib⁹ eor
χρυσοῖς καὶ ξυλίνοις, ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν
sacerdotes sedēt hītes tunicas
οἱ ἱερεῖς καθίζουσιν ἔχοντες τοὺς χιτῶνας
scissas τ capita τ bar
διερραγότας καὶ τὰς κεφαλὰς καὶ τοὺς πώ
bas rasas quor capita discooper
γωνας ἐξυρημένους ὧν αἱ κεφαλαὶ ἀκάλυ=
ta sunt. rugiebāt clamātes incōspectu
πτοί εἰσιν. ὠρυόμενοι δὲ βοῶντες ἐναντίον
deor suor sicut q̄dā in cena
τῶν θεῶν αὐτῶν ὥσπέρ τινες ἐν περιδείπνῳ
mortui: a vestimēto eor auferē:
νεκροῦ, ἀπὸ τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν ἀφελό=
tes sacerdotes: induūt vxores si=
μενοι οἱ ἱερεῖς, ἐνδύουσι τὰς γυναῖκας αὐ=
as τ filios. neq; si malū passi fue
τῶν καὶ τὰ παιδία. οὔτε ἐὰν κακὸν πάθω
rint ab aliq̄ neq; si bonū: poterūt
σιν ὑπό τινος οὔτε ἐὰν ἀγαθόν, δυνήσονται

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ter.gre.cū inter.lati.

retribuere: neq̄ cōstituere regem
ἀνταποδοῦναι, οὔτε καταστῆσαι βασιλέα
possunt: neq̄ auferre. similiē ne-
δύναγται, οὔτε ἀφελεῖσθαι. ὡσαύτως οὐ-
q̄ diuitias neq̄ es possunt
τε πλοῦτον οὔτε χαλκὸν οὐμὴ δύνωνται
dare. si q̄s illis votū vouens non
δοῦναι. ἐάν τις αὐτοῖς εὐχὴν εὐξάμενος μὴ
reddiderit non requirent. de morte
ἀποδῶ οὐ μὴ ἐπιζητήσωσιν. ἐκ θανάτου
hoiem non liberabūt. neq̄ minorē
ἄνθρωπον οὐ μὴ ῥύσωνται. οὔτε κρείσσονα
a forti eripient. hoiem ce-
ἀπὸ ἰσχυροῦ οὐ μὴ ἐξέλωνται. ἄνθρωπον τυ
cum ad visionē non restituent: in neces
φλὸν εἰς ὄρασιν οὐ μὴ ἀποκατήσωσιν, ἐν ἀνάγ
sitate hoiem exītē non liberabūt: vidue
κη ἄνθρωπον ὄντα οὐ μὴ ἐξέλωνται, χήραν
non miserebunt neq̄ orphano benefacient
οὐ μὴ ἐλεήσωσιν οὔτε ὀρφανὸν εὐποιήσωσι
q̄ a mōte lapidib⁹ assimilati sunt
τοῖς ἀπὸ τοῦ ὄρους λίθοις ὁμοιωθέντες εἰσὶν
lignea τ aurea τ ar
τὰ ξύλινα καὶ τὰ περίχρυσα καὶ τὰ πόλι
gētea. at colentes ea confun-
άργυρα. οἱ δὲ θεραπεύοντες αὐτὰ καταισχυν
dentur. quō ergo existimādū ē aut vocādū e-
θήσονται. πῶς οὖν νομισέον ἢ κλητέον αὐ-
os esse deos: adhucāt τ ipis
τοὺς ὑπάρχειν θεούς; ἔτι δὲ καὶ αὐτῶν
chaldeis inhonorātib⁹ ea. q̄ cum
τῶν χαλδαίων ἀτιμαζόντων αὐτά. οἱ ὅταν
viderit mutū nō potentē loqui: offe-
ἴδωσιν ἐνεὸν μὴ δυνάμενον λαλῆσαι, προ-
rentes belum petūt loqui q̄si
σενεγκάμενοι γὰρ βῆλον ἀξιοῦσι φωνῆσαι ὡς
potente exīte illo esse. τ nō possūt
δυνατοῦ ὄντος αὐτ ἔσεσθαι. καὶ οὐ δύναν
ipi itelligētes relinquere ea: sen
ται αὐτοὶ νοήσαντες καταλιπεῖν αὐτά, αἴ
sum .n. nō habent. at mulieres cir
σησιν γὰρ οὐκ ἔχουσιν. αἱ δὲ γυναῖκες πε
cundate funib⁹: in vijs sedent
ριέσθαι χοινίκια, ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐγκόπτονται
succendētes furfures. cū aūt aliq̄ eaꝝ
θυμιῶσαι τὰ πίτυρα. ὅταν δέ τις αὐτῶν
attracta ab aliquo ptrāseūti-
ἑπελκυσθεῖσα ὑπό τινος τῶν παραπορευ
um dormierit q̄ prime exprobrat: q̄
ομένων κοιμηθῇ τὴν πλησίον ὀνειδίζει, ὅτι
nō digna ē hīta sic̄ τ ipa: neq̄ funis
οὐκ ἀξίωται ὥσπερ καὶ αὐτή, οὐδὲ ὁ χοινὶξ
ipi⁹ dirupt⁹ ē. oia q̄ fiūt in il-
ον αὐτῆς διερράγη. πάντα τὰ γινόμενα ἐν αὐ
lis sunt mēdacia. quō igit existimādū ē aut
τοῖς ἐστιν ψευδῆ. πῶς οὖν νομισέον ἢ
vocandū deos illos esse:
κλητέον ὥστε θεοὺς αὐτοὺς ὑπάρχειν;
a. fabris τ aurificibus fabri
ὑπὸ τεκτόνων καὶ χρυσοχόων κατα-
cata sunt: nihil aliud erunt
σκευασμένα ἐστίν, οὐδὲν ἄλλο μὴ φήσουσι
q̄ volent artifices ipa esse. ip
ἢ βούλονται οἱ τεχνῆται αὐτὰ φαίνεσθαι. αὐ
si q̄s fabricantes ea non e-
τοί τε οἱ κατασκευάζοντες αὐτὰ οὐ μὴ γέ
runt multi tpis: quō ia debent
νωνται πολυχρόνιοι, πῶς γε δὴ μέλλει

Trāsla.B.Vie.

retribuere: neq̄ regem cōstituere pos-
sunt neq̄ auferre. Similiter neq̄ dare
diuitias possunt neq̄ malum retribue
re. Si quis illis votū vouerit & non red
diderit: neq̄ hoc requirunt. Hominem
a morte non liberant: neq̄ infirmum a
potentiori eripiunt. Hominem cecum
ad visum non restituunt: de necessitate
hominem non liberabunt. Vidue non
miserebuntur neq̄ orphanis benefa-
cient. Lapidibus de monte similes sunt
dii illorum lignei & lapidei & aurei &
argentei. Qui autem colunt ea cōfun-
dentur. Quomodo ergo estimandum
est aut dicēdum illos esse deos? Adhuc
enim ipsis chaldeis nō honorantibus
ea: qui cum audierint mutū non posse
loqui: offerunt illud ad bel: postulātes
ab eo loqui quasi possint sentire qui
non habent motum. Et ipsi cum intel
lexerint: relinquēt ea. Sensum enim nō
habent ipsi dii illorum. Mulieres autē
circundate funibus in viis sedent suc-
cendentes ossa oliuarum. Cum autem
aliqua ex ipsis abstracta ab aliquo tran
seunte dormierit: cum eo: proxime sue
exprobrat q̄ ea non sit digna habita si
cut ipsa neq̄ funis eius diruptus sit.
Omnia autem que illis fiunt falsa sunt.
Quomodo estimandum aut dicendū
est illos esse deos? A fabris autem & au
rificibus facta sunt. Nihil aliud erunt ni
si id quod volunt esse sacerdotes. Auri
fices etiam ipsi qui ea faciunt non sunt
multi tēporis. Nunquid ergo possunt
ea que fabricata sunt ab ipsis esse dii?
Reliquerunt aūt falsa & opprobrium
postea futuris. Nam cum superuenerit
illis prelium & mala: cogitant sacerdo
tes vbi se abscondant cum illis. Quo-
modo ergo sentiri debeant quoniā dii
sunt qui nec de bello se liberant: neq̄
de malis se eripiunt? Nam cū sint lignea
& inaurata & inargentata: scietur post
ea: quia falsa sunt ab vniuersis gentib⁹
& regibus que manifesta sunt: quia nō
sunt dii sed opera manuum hominum
& nullum opus dei cum illis. Vnde er-
go notum est quia nō sunt dii: sed ope
ra manuū hominū & nullum dei opus
in ipsis est. Regem regioni non suscitāt
neq̄ pluuiam hominibus dabunt. Iudi
cium quoq̄ nō discernent: neq̄ regio-
nes liberabunt ab iniuria: quia nihil
possunt sicut cornicule inter medium
celi & terre. Eteniz cum inciderit ignis
in domum deorum ligneorū & argen-
teorum & aurcorum: sacerdotes quidē
ipsorum fugient & liberabūtur: ipsi ve
ro sicut trabes in medio comburentur.
Regi autem & bello nō resistent. Quo
modo ergo estimandum est aut recipiē
dum: quia dii sunt? Non a furibus neq̄
a latronibus se liberabunt dii lignei &
lapidei & inaurati & inargentati: quib⁹
iniqui fortiores sunt. Aurū & argentū
et vestimentum quo operti sunt aufe-
rent illis & abibūt: nec sibi auxilium fe
rent. Itaq̄ melius est esse regem osten
tantem virtutem suam: aut vas in oooo

Baruch.vi.

ab ipsis fabricata esse dij?
τὰ ὑπ' αὐτῶν κατασκευασθέντα εἶναι θεοί;
relinq̄runt .n. falsa τ opprobria futu
κατέλιπον γὰρ ψευδῆ καὶ ὀνείδη τοῖς ἐπι
ris. q̄n .n. venerit sup ea bel
γινομένοις. ὅτ' ἂν γὰρ ἐπέλθη ἐπ' αὐτὰ πό
lum τ mala: cogitant ad scipos
λεμος καὶ κακά, βουλεύονται πρὸς αὐτοὺς
sacerdotes vbi simul abscōdēt cū illis.
οἱ ἱερεῖς ποῦ συναποκρυβῶσι μετ' αὐτῶν.
quō ergo nō est sentire q̄ nō sunt dij
πῶς οὖν οὐκ ἔστιν ἀισθέσθαι ὅτι οὐκ εἰσὶν θε
q̄ neq̄ saluant semetipos de bello:
οί. οἳ οὔτε σώζουσιν αὐτοὺς ἐκ πολέμου,
neq̄ de malis: exītia lignea τ
οὔτε ἐκ κακῶν, ὑπάρχοντα ξύλινα καὶ
aurea τ argentea. cognosce-
περίχρυσα καὶ περιάργυρα. γνωσθήσε-
tur post hec q̄ sunt mēdacia
ται μετὰ ταῦτα. ὅτι ἔστιν ψευδῆ τοῖς
gentib⁹ oībus: τ regibus manifesta
ἔθνεσι πᾶσι, τοῖς τε βασιλεῦσι φανερὰ
erūt q̄ nō sunt dij: sed opera manu
ἔσαι ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί, ἀλλὰ ἔργα χει-
um hoium τ nullū dei opus in
ρῶν ἀνθρώπων καὶ οὐδὲν θεοῦ ἔργον ἐν
illis est. cui ergo cognoscēdū ē q̄
αὐτοῖς ἐστιν. τίνι οὖν γνωστέον ἔστιν ὅτι
nō sunt dij. regem .n. regiōis nō
οὐκ εἰσὶν θεοί. Βασιλέα γὰρ χώρας οὐ μὴ
suscitabunt neq̄ pluuiā hoibus
ἀναστήσωσιν οὔτε ὑετὸν ἀνθρώποις οὐ μὴ
dabunt iudiciūq̄ non iudicabūt con
δώσωσιν κρίσιν τε οὐ μὴ κρίνωσιν αὐτῶν
neq̄ liberabūt iniuriam ipotentes
οὔτε μὴ ῥύσωνται ἀδίκημα ἀδύνατοι
exītes. sicut .n. cornicule i medium
ὄντες. ὥσπερ γὰρ κωφῶναι ἀναμέσον
celi τ tre: τ .n. cum
τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ γὰρ ὅταν
ceciderit i domū deoꝝ ligneoꝝ aut aureo
πέσῃ εἰς οἰκίαν θεῶν ξυλίνων ἢ πολυ-
rum aut argenteoꝝ ignis: equidē
χρύσων ἢ πολυαργύρων πῦρ, οἱ μὲν
sacēdotes eoꝝ fugient τ saluabun-
ἱερεῖς αὐτῶν φεύξονται καὶ διασωθήσον-
tur: ipsi āt sicut trabes medij cōbu-
ται, αὐτοὶ δὲ ὥσπερ δοκοὶ μέσοι κατα-
rentur. regi āt τ hostib⁹
καυθήσονται. Βασιλεῖ δὲ καὶ πολεμίοις
non resistent. quōigit existimādū ē aut
οὐ μὴ ἀντιστῶσιν. πῶς οὖν νομισέον ἢ
recipiēdū q̄ sunt dij: neq̄ a furi
δεκτέον ὅτι εἰσὶν θεοί, οὔτε ἀπὸ κλε
bus neq̄ a latronib⁹ saluabūt dei
πτῶν οὔτε ἀπὸ λῃστῶν οὐ μὴ διασωθῶσι θεοὶ
lignei τ deargētati τ deaurati. q̄n
ξύλινοι καὶ πολυάργυροι καὶ περίχρυσοι. ὧν ὁι
fortes auferentes aurū τ argentū
ἰσχύοντες πολιελόμενα τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον
τ vestimentū circūpositum eis:
καὶ τὸ ἱμάτισμὸν τὸ περικείμενον αὐτοῖς,
abibunt hītes: neq̄ sibi ipis
ἀπελεύσονται ἔχοντες, οὔτε ἑαυτοῖς οὐ μὴ
auxiliabunt: ita vt melio sit regem oñ-
βοηθήσωσιν, ὥστε κρεῖσσον εἶναι βασιλέα ἐπι
dere suam fortitudiez aut vas in
δεικνύμενον τὴν ἑαυτοῦ ἀνδρίαν ἢ σκεῦος ἐν

dom⁹ vtile in q̄ vtetur possidens
οἰκία χρήσιμον ἐφ' ᾧ χρήσεται ὁ κεκτημένος
q̄ falsi dij: aut t porta in domo q̄ seruat
ἢ ψευδεῖς θεοί, ἢ καὶ θύρα ἐν οἰκίᾳ φυλασσούσα
q̄ in ea exhtia q̄ falsi dij: t
σανὶς ἐν αὐτῇ ὄντα ἢ ὀψευδεῖς θεοί, καὶ
lignea columna in regijs. q̄ falsi
ξύλινος κίονες ἐν βασιλείοις· ἢ οἱ ψευδεῖς
dei. sol q̄dē .n. t luna t stelle exhi
θεοί· ἥλιος μὲν γὰρ καὶ σελήνη καὶ ἄστρα ὄν
tes splendide t misse ad vtilitates
τα λαμπρὰ καὶ ἀποστελλόμενα εἰς χρείας
obediētes sūt. similiter t fulgur cum
εὐπειθοῦς εἰσιν· ὡσαύτως καὶ ἀστραπὴ ὅταν
apparuerit ꝓspicuū est. at ipe ꝓfūs
ἐπιφανῇ ἔκδηλός ἐστι· καὶ τὸ πνεῦμα
in oi regione spirat. t nubib⁹ cum
ἐν πάσῃ χώρᾳ πνεῖ· καὶ νεφέλαις ὅταν
ipatū fuerit a deo ābulare in totū
ἐπιταγῇ ὑπὸ τοῦ θεοῦ πορεύεσθαι ἐφ' ὅλην
orbem ꝓficiunt q̄ ipatū ē.
τὴν οἰκουμένην συντελοῦσι τὸ ταχθέν· τὸ
at ignis emissus desup desolare mōtes
δὲ πῦρ ἐξαποσταλὲν ἄνωθεν ἐρημῶσαι ὄρη
t siluas. facit q̄ p̄ceptū est. hec
καὶ δρυμούς· ποιεῖ τὸ συνταχθέν· ταῦ=
alit nec spēbus nec virtuti
τα δὲ οὐ δὲ ταῖς ἰδέαις οὐδὲ ταῖς δυνά=
bus suis assimilata sunt. vnde nec
μεσιν αὐτῶν ἀφωμοιωμένα εἰσίν· ὅθεν οὔτε
existimādū nec vocādū esse illos de
νομιστέον οὔτε καλητέον ὑπάρχειν αὐτοὺς θε
os. nō potētib⁹ exhtib⁹ ipis nec iudiciū
ούς· οὐ δυνατῶν οὔτων αὐτῶν οὔτε κρίσιν
iudicare nec bñfacere hoibus. scientes
κρίναι οὔτε εὖ ποιῆσαι ἀνθρώποις· γινώσκετε
igit̄ q̄ nō sunt dij. ne timeritis eos:
οὖν ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοί· μὴ φοβηθῆτε αὐτούς,
nec .n. regibus maledicent
οὔτε γὰρ βασιλεῦσιν οὐ μὴ καταράσωνται

domo vtile in quo gloriatur q̄ possidet
illud: vel ostium in domo q̄d custodit q̄
in pace sunt: q̄ falsi dii. Sol quidē & lu
na ac sydera cum sint splendida & emis
sa ad vtilitates obaudiunt: similiter &
fulgur cum apparuerit perspicuū est.
Idipsum autem & spiritus in omni re
gione spirat & nubes: quibus cum im
peratum fuerit a deo perambulare in
vniuersum orbem: perficiunt quod im
peratum est eis. Ignis etiam missus de
super vt consumat montes & siluas fa
cit quod preceptum est ei. Hec autem
nec speciebus nec virtutibus vni eo
rum similia sunt. Vnde nec estimandū
est: nec dicendum illos esse deos: quā
do non possunt nec iudicium iudica
re nec facere hominibus. Scientes ita
q̄ quia non sunt dii: ne ergo timueri
tis eos. Nec enim regibus maledicent
nec benedicent. Signa enī in celo gen
tibus non ostendunt nec vt sol luce
bunt: nec illumināb̄t vt luna. Bestie
meliores sunt illis q̄ possūt fugere sub
tectū: ac prodesse sibi. Nullo itaq̄ mo
do nobis est manifestū quia sunt dii: p
pter q̄d ne timeatis eos. Nam sicut in
cucumerario formido nihil custodit: ita
sunt dii illorū ligniei & argentei & inau
rati. Eodē modo & in horto spina alba:
supra quam ois auis sedet. Similiter &
mortuo proiecto in tenebris similes
sunt dii illorū ligniei & inaurati & inar
gentati. A purpura quoq̄ & murice: q̄
supra illos teneāt: scietis itaq̄ quia nō
sunt dii. Ipsi etiā postremo comedūtur:
et erit opprobrium in regione. Melior
est homo iustus qui non habet simula
chra: nam erit longe ab opprobriis.

Explicit liber Baruch.

neq̄ bñdicent. signa q̄ in gētib⁹
οὔτε μὴ εὐλογήσωσι· σημεῖά τε ἐν ἔθνεσιν
in celo nō ondent neq̄ sicut sol
ἐν οὐρανῷ οὐ μὴ διέξωσιν οὔτε ὡς ὁ ἥλιος οὐ
lucebunt neq̄ illumiabūt q̄si luna.
λάμψωσιν οὔτε φωτιοῦσιν ὡς ἡ σελήνη· τὰ
bestie sunt meliores illis q̄ possunt effugi
θηρία ἐστὶν κρείσσονα αὐτῶν ἃ δύνανται ἐκφεύ
entes in ꝓtectiōe sibi ipis ꝓdesse. scīm
γοντα εἰς σκέπην ἑαυτὰ ὠφελῆσαι· κατ' οὐ
nullū igit̄ modū est nobis manifestū: q̄ sūt
δένα οὖν τρόπον ἐστὶν ἡμῖν φανερόν, ὅτι εἰ
dij. ꝓpt̄ q̄ ne timeatis eos. sicut
σὶ θεοί· διὸ μὴ φοβηθῆτε αὐτούς· ὥσπερ
.n. in cucumerario terriculamētū nihil custo
γὰρ ἐν σικυκλάτῳ προβασκάνιον οὐδὲν φυ=
diens: sic dij eoꝝ sunt ligniei:
λάσσον, οὕτως οἱ θεοὶ αὐτῶν εἰσὶ ξύλινοι,
t inaurati t inargentati eodē mo
καὶ περίχρυσοι καὶ περιάργυροι καὶ αὐτὸν τρό
do: t in horto spina sup q̄ ois auis
πον, καὶ τῇ ἐν κήπῳ ῥάμνος ἐφ' ἧς πᾶν ὄρνεον
sedet. similit̄ āt t mortuo ꝓiecto in
ἐπικάθηται. ὡσαύτως δὲ καὶ παρὰ ἐρριμμένῳ
tenebris assimilant dij eoꝝ ligniei t
σκότει ἀφομοιώσουσι οἱ θεοὶ αὐτῶν ξύλινοι καὶ
inaurati: t inargentati. a q̄
περίχρυσοι, καὶ περιάργυροι· ἀπότε τῆς
purpura t splendore sup illos
πορφύρας καὶ τῆς μαρμάρου τῆς ἐπ' αὐτοῖς
putrefacto· scietis q̄ nō sunt dij:
σηπομένης γνώσεσθε ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοί,
ipa q̄ ex postremo comedent t erit oppro
αὐτάτε ἐξ ὑστέρου βρωθήσονται καὶ ἔσται ὄνει
brij in regiōe. melior ergo homo iu
δος ἐν τῇ χώρᾳ· κρείσσων οὖν ἄνθρωπος δί
stus non hns idola: erit .n. longe
καιος οὐκ ἔχων εἴδωλα, ἔσται γὰρ μακρὰν
ab opprobrio.
ἀπὸ ὀνειδισμοῦ.

Incipit prologus in Ezechielem prophetam.

EZechiel propheta cum ioachin rege iuda captiuus ductus est in babylonem: ibiq̄ his qui cum eo captiui fuerant prophetauit penitentibus q̄ ad hieremie vaticinium se vltro aduersariis tradidissent: & viderent adhuc vrbem hie rosolymā stare quam ille casuram esse predixerat. Tricesimo autem etatis sue anno & captiuitatis quinto: exorsus est ad captiuos loqui. Et eodem tempore licet posterior hic in chaldea hieremias in iudea prophetauerunt. Sermo eius nec satis disertus nec ad modum rusticus est: sed ex vtroq̄ medie tēperatus. Sacerdos & ipse fuit sicut hieremias. Principia voluminis & finem magnis habens obscuritatibus inuoluta. Sed & vulgata eius editio non multum distat ab hebraico. Vnde satis miror quid cause extiterit: vt si eosdem in vniuersis libris habemus interpretes: in aliis eadē: in aliis diuersa transtulerint. Legite igitur & hunc iuxta tranflationē nostram quoniā per cola scriptus & cōmata manifestiorem legentibus sensum tribuit. Si autē amici mei: & hunc subsannauerint: dicite eis q̄ nemo eos compellat vt scribant. Sed vereor ne illud eis eueniat quod grece significātius dicitur vt vocentur fagolidori: quod est manducantes senecias.

Explicit prologus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

EZECHIEL.

EZEKIHΛ. Ca.i.

Et factū ē in tricesimo anno quarto
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει τετάρ
mense quinta mēsis: ⁊ ego erā in
του μηνὸς πέμπτη μηνός, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν
medio captiuitatis sup fluui-
μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπὶ τοῦ ποτα
um chobar: ⁊ aperti sunt celi: ⁊ vidi visiones
μοῦ τοῦ χοβάρ, καὶ ἠνοίχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδον ὁράσεις
dei quinta mēsis. hic annus quint⁹ capti-
θεοῦ πέμπτη τοῦ μηνός. οὗτος ὁ ἔτος ὁ πέμπτον τῆς αἰχμα
uitatis regis ioachi. ⁊ factū ē verbū dñi
λωσίας τοῦ βασιλέως ἰωακεῖμ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad ezechiel filiū buzi sacdotez i ra chaldeox sup
πρὸς ἐζεκιὴλ τὸν υἱὸν βουζὴ τὸν ἱερέα ἐν γῇ χαλδαίων ἐπὶ
flumen chobar. ⁊ facta ē sup me man⁹ dñi ⁊
τοῦ ποταμοῦ τοῦ χοβάρ. καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου καὶ
vidi: ⁊ ecce spūs aufcrēs veniebat ab aqlone ⁊
εἶδον, καὶ ἰδοὺ πνεῦμα ἐξαῖρον ἤρχετο ἀπὸ βορρᾶ καὶ
nubes magna in eo ⁊ splendor i circuitu ei⁹ ⁊ ignis
νεφέλη μεγάλη ἐν αὐτῷ καὶ φέγγος κύκλῳ αὐτοῦ καὶ πῦρ
fulgurans. ⁊ in medio eius q̄si visio electri
ἐξαστράπτον. καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ὡς ὅρασις ἠλέκτρου
in medio ignis ⁊ splendor i eo: ⁊ in me
ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς καὶ φέγγος ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν μέ-
dio q̄si similitudo q̄ttuor aialiū. ⁊ hec visio eo-
σῳ ὡς ὁμοίωμα τεσσάρων ζώων. καὶ αὕτη ἡ ὅρασις αὐ-
rum: similitudo hoīs in eis. ⁊ quattuor fa-
τῶν, ὁμοίωμα ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς. καὶ τέσσαρα πρό-
cies vni: ⁊ q̄ttuor ale vni. ⁊
σωπα τῷ ἑνί, καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί. καὶ τὰ
crura eox recta: ⁊ pennati pedes eox: ⁊
σκέλη αὐτῶν ὀρθά, καὶ πτερωτοὶ οἱ πόδες αὐτῶν, καὶ
scintille q̄si fulgurans craimētū. ⁊ leues penne
σπινῆρες ὡς ἐξαστράπτων χαλκός. καὶ ἐλαφραὶ αἱ πτέρυ-
eox: ⁊ manus hoīs sub pen-
γες αὐτῶν, καὶ χεὶρ ἀνθρώπου ὑποκάτωθεν τῶν πτερύ-
nis eox in q̄ttuor ptib⁹ eox: ⁊ facies
γων αὐτῶν ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα
eox ⁊ penne eox quattuor ꝓiuncte alte
αὐτῶν καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν τῶν τεσσάρων ἐχόμεναι ἑτέ
ra alteri. ⁊ ale eox nō reuertebant
ρα τῆς ἑτέρας. καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν οὐκ ἐπιστρέφοντο
cū ambularēt ipa: vnūqōq; ante faciem
ἐν τῷ βαδίζειν αὐτά, ἕκαστον κατέναντι τοῦ προσώπου
suam gradiebant. ⁊ similitudo facie⁊ eox: fa-
αὐτῶν ἐπορεύοντο. καὶ ὁμοίωσις τῶν προσώπων αὐτῶν, πρό
cies hoīs ⁊ facies leonis a dextris quat-
σωπον ἀνθρώπου καὶ πρόσωπον λέοντος ἐκ δεξιῶν τοῖς τέ
tuor: ⁊ facies vituli a sinistris quattuor:
σσαρσιν, καὶ πρόσωπον μόσχου ἐξ ἀριστερῶν τοῖς τέσσαρ-
⁊ facies aqle quattuor. ⁊ ale
σιν, καὶ πρόσωπον ἀετοῦ τοῖς τέσσαρσιν. καὶ αἱ πτέρυγες
eox extente desup quattuor vniuiq; due cō-
αὐτῶν ἐκτεταμέναι ἄνωθεν τοῖς τέσσαρσιν ἑκάστῳ δύο συ
iuncte ad inuicē. ⁊ due tegebant super
πεζευγμέναι πρὸς ἀλλήλας. καὶ δύο ἐπεκάλυπτον ἐπάνω
corpus eox: ⁊ vnūqōq; corā facie sua
τοῦ σώματος αὐτῶν, καὶ ἕκατερον κατὰ πρόσωπον αὐ
gradiebat. q̄libz erat spūs ambulans ambula-
τοῦ ἐπορεύετο. οὗ ἂν ᾖ τὸ πνεῦμα πορευόμενον ἐπορεύον
bāt ⁊ nō reuertebāt. ⁊ in medio aialiū visio q̄si car
το καὶ οὐκ ἐπέστρεφον. καὶ ἐν μέσῳ τῶν ζώων ὅρασις ὡς ἀν-
bonū ignis ardentiū: q̄si aspect⁹ lampadaꝝ discurren
θράκων πυρὸς καιομένων, ὡς ὄψις λαμπάδων συστρεφο-
tium in medio aialiū ⁊ splēdor ignis: ⁊ de
μένων ἀναμέσον τῶν ζώων καὶ φέγγος τοῦ πυρός, καὶ ἐκ
igne egrediebatur q̄si fulgur. ⁊ aialia curre-
τοῦ πυρὸς ἐξεπορεύετο ὡς ἀστραπή. καὶ τὰ ζῶα ἔτρε
bāt ⁊ reuertebāt q̄si species fulguris.
χον καὶ ἀνέκαμπτον ὡς εἶδος τοῦ βελέκ. ∞∞∞∞∞∞∞

Trāsla.B.Hie.

Incipit Ezechiel ꝓpheta.
Capitulum. i.

Factū est in tricesimo anno: in q̄rto
mense quinta mēsis: ⁊ ego erā in
cū essem in medio captiuorū iuxta fluuiū chobar aperti sunt celi & vidi visiones dei. In qnta
mensis ipse ẽst annus ∞ quintus transmigrationis regis ioachim: factū est verbū domini ad ezechielem filium ∞∞∞∞∞∞∞ buzi sacerdotē in terra chaldeorū secus flumē chobar. Et facta est sup eū ibi manus dñi. Et vidi: & ecce ventus turbinis veniebat ab aqlone: & nubes magna & ignis inuoluens: et splendor in circuitu eius: & de medio eius quasi species electri: id est de medio ignis. Et ex medio ei⁹ si militudo q̄ttuor anialiū: & hic aspectus eorū. Similitudo hominis in eis. Et quattuor facies vni: & quattuor penne vni. Et pedes eorum ∞∞∞∞∞ pedes recti: & planta pedis eorū quasi planta pedis vituli: & scintille q̄si aspectus eris cādentis. Et manus hominis sub pennis eorum in ∞ quattuor partibus: & facies & pennas ∞∞∞∞∞∞∞∞ per quattuor partes habebant: iunctęq; erant ∞ penne corū alterius ad alterū. Non reuertebātur cū incederēt: sed vnū qq; ante faciē suā gradiebatur. Similitudo aūt vultus eox: facies hoīs & facies leonis a dextris ipsorū q̄ttuor: facies aūt bouis a sinistris ipsorum quattuor: & facies aqle ipsorū q̄ttuor: & facies eorū: & pēne eorū extente desup. Due pēne singulorū iūgebātur: & due tegebant corpora corū. Et vnūquodq; eorū coram facie sua ambulabat. Vbi erat impetus spūs: illuc gradiebantur nec reuertebātur cū ambularent. Et similitudo aialiū & aspectus corū q̄si carbonū ignis ardentiū & quasi aspectus lāpadarū. Hec erat visio discurrēs in medio aialiū: splēdor ignis & de igne fulgur egrediēs. Et aialia ibāt & reuertebātur i similitudine fulguris corruscantis.

Tex.be.Ezechi.j.

Cap.j.

וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בָּרְבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה
לַחֹדֶשׁ וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר
כְּבָר וַיִּפָּתְחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת
אֱלֹהִים: בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ הִיא הַשָּׁנָה
הַחֲמִישִׁית לְגָלוּת הַמֶּלֶךְ יוֹיָכִין: הָיֹה
הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יְחִזְקֵאל בֶּן
בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר
כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד יְהוָה: וָאֵרֶא
וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן
עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ
לוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל
מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע
חַיּוֹת וְזֶה מַרְאֵיהֶן דְּמוּת אָדָם
לָהֵנָּה: וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאַחַת
וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לָהֶם: וְרַגְלֵיהֶם
רֶגֶל יְשָׁרָה וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף
רֶגֶל עֵגֶל וְנֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל:
וְיְדֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם עַל
אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם
לְאַרְבַּעְתָּם: חֻבָּרֹת אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ
כַּנְפֵיהֶם לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן אִישׁ
אֶל עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ: וּדְמוּת פְּנֵיהֶם
פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין
לְאַרְבַּעְתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל
לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן:
וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְמַעְלָה
לְאִישׁ שְׁתַּיִם חֻבְרֹת אִישׁ וּשְׁתַּיִם
מְכַסּוֹת אֶת גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה: וְאִישׁ אֶל
עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה
שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ לֹא
יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן: וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶן
כְּגַחֲלֵי אֵשׁ בֹּעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִם
הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנֹגַהּ
לָאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא בָּרָק:
וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק:

Pritiua.heb.

Cap.j.

וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בָּרְבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה
לַחֹדֶשׁ וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר
כְּבָר וַיִּפָּתְחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת
אֱלֹהִים: בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ הִיא הַשָּׁנָה
הַחֲמִישִׁית לְגָלוּת הַמֶּלֶךְ יְהוֹיָכִין: הָיֹה
הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יְחִזְקֵאל בֶּן
בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר
כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד יְהוָה: וָאֵרֶא
וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן
עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ
לוֹ סָבִיב וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל
מִתּוֹךְ הָאֵשׁ: וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע
חַיּוֹת וְזֶה מַרְאֵיהֶן דְּמוּת אָדָם
לָהֵנָּה: וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאַחַת
וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לָהֶם: וְרַגְלֵיהֶם
רֶגֶל יְשָׁרָה וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף
רֶגֶל עֵגֶל וְנֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל:
וְיְדֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם עַל
אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם
לְאַרְבַּעְתָּם: חֻבָּרֹת אִשָּׁה אֶל אֲחֹתָהּ
כַּנְפֵיהֶם לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן אִישׁ
אֶל עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ: וּדְמוּת פְּנֵיהֶם
פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין
לְאַרְבַּעְתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאל
לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן:
וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְמַעְלָה
לְאִישׁ שְׁתַּיִם חֻבְרֹת אִישׁ וּשְׁתַּיִם
מְכַסּוֹת אֶת גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה: וְאִישׁ אֶל
עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה
שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ לֹא
יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן: וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶן
כְּגַחֲלֵי אֵשׁ בֹּעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּידִם
הִיא מִתְהַלֶּכֶת בֵּין הַחַיּוֹת וְנֹגַהּ
לָאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא בָּרָק:
וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. | Ter.heb.Ezechi.j. | Trãsla.B.Mie. | Trãs.Gre.lxx.cũ iter.latina.

וָאֵרֶא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפָן אֶחָד בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פָּנָיו׃
מַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין תַּרְשִׁישׁ וּדְמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּן
וּמַרְאֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפָן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן׃ עַל
רִבְעֵיהֶן בְּלֶכְתָּם יֵלְכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן וְגַבֵּיהֶן וְיִרְאָה
לָהֶם וְגַבֹּתָם מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן׃ וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת
הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים׃ עַל
אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁם הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלְכוּ שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ
לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים׃ בְּלֶכְתָּם יֵלְכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ
וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים׃
וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה הַרְקִיעַ נוֹרָא עַל
רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה׃ וְתַחַת הָרָקִיעַ כַּנְפֵיהֶם יְשָׁרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ
לְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה וּלְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה אֶת גְּוִיֹּתֵיהֶם׃
וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שַׁדַּי בְּלֶכְתָּם קוֹל הֲמָלָה
כְּקוֹל מַחֲנֶה בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶם׃ וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ
אֲשֶׁר עַל רָאשָׁם בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶם׃ וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רָאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא וְעַל דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה
אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה׃ וָאֵרֶא כְּעֵין חַשְׁמַל כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב
מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה רָאִיתִי כְּמַרְאֵה

'Cunq; aſpicerem[m]anima
lia:[x]apparuit[r]rota[s]vna [oo]
[a]ſup terrã[b]iuxta[c]aialia:ha
bens[o]quattuor[c]facies.Et
[r]aſpectus[s]rotarũ[b]& opus
earum[t]quaſi viſio [ooooo]
[x]maris:[t]et[m]vna[l]ſimilitu
do[n]ipſarum quattuor: [oo]
[o]et aſpectus earum[p]et ope
ra[q]quaſi[r]ſit [oooooooooo]
[a]rota[c]in medio[u]rote.[x]Per
[r]quattuor [ooooooooooo]
[s]partes earũ[a]euntes[b]ibãt
et[c]non[p]reuertebantur [oo]
[c]cũ ambularent.[r]Statura
quoq; erat rotis[s]& altitu
do[t]et horribilis aſpectus:
[l]et totũ corp[n]oculis[m]ple
nũ[p]in circuitu[p]ipſarũ q̃tu
or.[q]Cunq; ambularẽt
[r]aialia[a]ambulabãt pariter
&[r]rote[c]iuxta ea.[u]& cũ ele
uarentur[x]aialia[r]de[t]terra
[a]eleuabantur ſimul &[b]ro
te.[r]Quocunq;[b]ibat[s]ſpiri
tus: [ooooooooooooooooo]
[x]illuc[m]eunte[l]ſpũ[n]& rote
pariter[o]eleuabantur [ooo]
[p]ſequẽtes eum.[r]Spiritus
[q]eum[a]vite erat[c]in rotis.
[u]Cum euntibus[r]ibãt:[r]&
cum ſtantibus[s]ſtabant: [oo]
[a]& cum eleuatis[b]a[c]terra:
pariter[o]eleuabantur & [oo]
[c]rote[r]ſequentes ea:[s]quia
[b]ſpiritus[s]vite erat [ooooo]
[n]in rotis.[l]Et ſimilitudo
[m]ſuper[n]capita[o]animaliũ
[p]firmamenti[q]q̃ſi aſpectus
[r]cryſtalli[e]horribilis: &[t]ex
tenti[u]ſup[c]capita eorũ[v]de
ſup.[s]Sub[a]firmamẽto autẽ
[b]penne eorum[c]recte[e]alte
rius[c]ad[l]alterum. [ooooooo]
[a]Vnũquodq;[b]duab[o] alis
[l]velabat[q]corpus ſuum:[l]&
alterum ſimiliter[n]velaba
tur. [ooooooooooooooooo]
[r]Et audiebam[r]ſonum[u]ala
rum[x]quaſi ſonũ[r]aquarũ
[s]multarũ:[a]q̃ſi ſonũ[b]ſubli
mis dei.[c]Cum ambularẽt
quaſi[o]ſon[o]erat[c]multitu
dinis[r]vt ſonus[e]caſtrorũ.
[b]Cũq; ſtarẽt[l]dimittebãtur
[b]pẽne eo[x].Nam[l]cũ fieret
[n]vox[u]ſup[c]firmamẽto[r]qđ
erat[q]ſup[r]caput eorũ[e]ſta
bant &[t]ſubmittebãt[u]alas
ſuas.[x]Et ſup[r]firmamentũ
[s]qđ erat[a]iminẽs[b]capiti eo
rum[c]q̃ſi aſpectus[o]lapidis
[c]ſapphiri:[l]ſilitudo[e]thro
ni[o]& ſup[l]ſilitudinẽ[b]throni
[l]ſimilitudo[n] q̃ſi aſpectus
[u]hoisſ[r]deſup.[q]Et vidi[r] q̃ſi
ſpeciẽ[e]electri[t]velut aſpe
ctũ[u]ignis[x]intrĩſecus:[s]per
circuitum eiꝰ:[a]a[b]lumbis
eius[c]& deſuper:[o]& a [oooo]
[c]lũbis eius vſq;[r]deorſum
[e]vidi[o] quaſi ſpeciem [oooo]

τ vidi: τ ecce rota vna ſup trã adherens ani=
καὶ ἰδοὺ, καὶ ἰδοὺ τροχὸς ἓις ἐπὶ τῆς γῆς ἐχόμενος τῶν ζώ
malib[o] quattuor. τ aſpect[o] rotaꝝ τ factio
ων τοῖς τέσσαρσιν. καὶ ἡ εἶδος τῶν τροχῶν καὶ ποίημα
eaꝝ q̃ſi ſpecies tharſis. τ ſimilitudo in quattuor:
αὐτῶν ὡς εἶδος θαρσείς. καὶ ὁμοίωμα ἐν τοῖς τέσσαρσιν,
τ opus eaꝝ erat ſicut eſſet rota in rota in
καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἦν καθὼς ἂν ἦν τροχὸς ἐν τροχῷ ἐπὶ
quattuor ptes eoꝝ ãbulabant. nõ reuertebanꝫ cũ
τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο. οὐκ ἐπέστρεφον ἐν
ambularent ipa τ vorſa eoꝝ τ altitudo erat
τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ καὶ δ' οἱ κύκλοι αὐτῶν καὶ ὕψος ἦν
eis. τ vidi ea τ vorſa eoꝝ plena ocu=
αὐτοῖς. καὶ εἶδον αὐτὰ καὶ οἱ κύκλοι αὐτῶν πλήρεις ὀφ=
lis i circuitu quattuor. τ cũ ambularẽt
θαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν. καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ
aialia ãbulabãt rote cõiuncte ipis: τ cũ eleua=
ζῶα ἐπορεύοντο οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐξαί
rent aialia de ẽra eleuabãt rote. vbicũq; erat nu
ρειν τὰ ζῶα ἀπὸ τῆς γῆς ἐξήροντο οἱ τροχοί. οὗ ἂν ἦν πνεῦ=
bes illic ſpũs ambulabat: ambulabant
φέλη ἐκεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ πορεύεσθαι, ἐπορεύοντο τὰ
aialia τ rote τ eleuabãt cũ illis: qr ſpũs
ζῶα καὶ οἱ τροχοὶ καὶ ἐξαίροντο σὺν αὐτοῖς. διότι πνεῦμα
vite in rotis: cũ ãbularent ipa ambula
ζωῆς ἐν τοῖς τροχοῖς, ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ἐπορεύ
bant. τ cũ ſtarent ipſa ſtabant τ cũ
οντο. καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ ἑστήκεισαν καὶ ἐν
eleuarent ipa a ẽra: eleuabanꝫ cũ e=
τῷ ἐξαίρεσθαι αὐτὰ ἀπὸ τῆς γῆς, ἐξαίροντο σὺν αὐ=
is qr ſpũs vite erat in rotis: τ ſimilitudo
τοῖς ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς, καὶ ὁμοίωμα
ſup caput aialiũ q̃ſi firmamẽtũ q̃ſi viſio cry=
ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν ζώων ὡσεὶ στερέωμα ὡς ὅρασις κρυ=
ſtalli extentum ſup alas eoꝝ de=
σταλλου ἐκτεταμένον ἐπὶ τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐπά=
ſup τ ſub firmamento ale eoꝝ
νωθεν καὶ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος αἱ πτέρυγες αὐτῶν
extenſe. volantes altera alteri vnicuiq;
ἐκτεταμέναι. πετόμεναι ἑτέρα τὴ ἑτέρα ἑκάστῳ
due tegentes corpora eoꝝ. τ audiui
δύο ἐπικαλύπτουσαι τὰ σώματα αὐτῶν. καὶ ἤκουον
vocẽ alaꝝ ipoꝝ cũ ãbularent ipa
τὴν φωνὴν τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ
q̃ſi vocẽ aque multe: q̃ſi vocẽ oipotẽtis cũ ambu
ὡς φωνὴν ὕδατος πολλοῦ, ὡς φωνὴν ἱκανοῦ ἐν τῷ πορεύ
larẽt ipa. vox vbi q̃ſi vox caſtrorum.
εσθαι αὐτά. φωνὴ τοῦ λόγου ὡς φωνὴ παρεμβολῆς.
τ cũ ſtarẽt ipa ceſſabant ale eo=
καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτῶν κατέπαυον αἱ πτέρυγες αὐ=
rum. τ ecce vox de ſup firmamento exĩte
τῶν. καὶ ἰδοὺ φωνὴ ὑπεράνωθεν τοῦ στερεώματος τοῦ ὄντος
ſup caput eoꝝ: cũ ſtarẽt ipa remittebãt
ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν, ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ ἀνεῖοντο αἱ
ale eoꝝ. τ ſuper firmamẽto exĩ=
πτέρυγες αὐτῶν. καὶ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὄν
te ſup caput eoꝝ q̃ſi viſio lapidis ſapphiri
τος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν ὡς ὅρασις λίθου σαπφείρου
ſimilitudo throni ſup eum: τ ſup ſimilitudinẽ
ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοιώματος
throni ſimilitudo q̃ſi ſpecies hois deſup:
τοῦ θρόνου ὁμοίωμα ὡς εἶδος ἀνθρώπου ἄνωθεν,
τ vidi q̃ſi aſpectũ electri q̃ſi aſpectũ ignis intrin
καὶ εἶδον ὡς εἶδος ἠλέκτρου ὡς ὅρασιν πυρὸς ἔσω
ſecꝰ eius i circuitu: a viſione lumbi τ vſq; deor
θεν αὐτοῦ κύκλῳ, ἀπὸ ὁράσεως ὀσφύος καὶ ἕως κά
ſum vidi q̃ſi viſionẽ
τω εἶδον ὡς ὅρασιν [oooooooooooooooooooooooo]

[oooooooo]καὶ[oooooooooooooooooooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ignis ꝛ splendor eius i circuitu: ꝙſi viſio arcus: πυρὸς καὶ ὁ φέγγος αὐτοῦ κύκλῳ, ὡς ὅρασις τόξου, qñ fuerit i nube in die pluuie. ſic ſtatio ὅταν ᾖ ἐν τῇ νεφέλῃ ἐν ἡμέρᾳ ὑετοῦ. οὕτως ἡ ἀσπὶς τοῦ ſplendoris i circuitu hec viſio ſilitudo glie φέγγους κυκλόθεν αὕτη ἡ ὅρασις ὁμοίωμα τῆς δόξης domini.
κυρίου.

Ca. 2.

A ΚΑὶ εἶδον καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἤκου
Infra. 58. σα φωνὴν λαλοῦντος πρός με. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
ho⁹is: ſta ſup pedes tuos ꝛ loquar ad
ἀνθρώπου, στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου καὶ λαλήσω πρός
te. ꝛ venit ad me ſpūs ꝛ aſſumpſit me ꝛ ele=
σέ. καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα καὶ ἀνέλαβέν με καὶ ἔξη
uauit me ꝛ ſtatuit me ſup pedes meos: ꝛ audiebā e=
ρέν με καὶ ἔστησέν με ἐπὶ πόδας μου, καὶ ἤκουον ἀυ
.um loquentem ad me. ꝛ dixit ad me: fili
E τοῦ λαλοῦντος πρός με. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
Apo.4 homīis: mittã ego te ad filios
ἀνθρώπου, ἐξαποστελῶ ἐγώ σε πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ
iſrael irritantes me. qui irrita=
B Ἰσραὴλ τοὺς παραπικραίνοντάς με. οἵτινες παρε
uerunt me ipi ꝛ patres eoꝝ pūaricati ſũt
πίκρανάν με αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἠθέτησαν
in me vſq; in hodiernũ diem: ꝛ filij dura
ἐν ἐμοὶ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ υἱοὶ σκληρο=
facie ꝛ duro corde. ego mittã te ad e=
πρόσωποι καὶ στερεοκάρδιοι. ἐγὼ ἀποστελῶ σε πρὸς αὐ=
os: ꝛ dices ad eos: hec dicit dñs dñs:
τούς, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος κύριος,
ſi forte audiant aut timeant: qz dom⁹ irritans
ἐὰν ἆρα ἀκούσωσιν ἢ πλησθῶσιν, διότι οἶκος παραπι=
eſt. • ꝛ cognoſcent: qz ꝓpheta es tu in me=
κραίνων ἐστίν. καὶ γνώσονται, ὅτι προφήτης εἶ σὺ ἐν μέ=
dio eoꝝ. ꝛ tu fili ho⁹is: ne timeas eos:
C σω αὐτῶν. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, μὴ φοβηθῇς αὐτούς,
neq; formides a facie eoꝝ. qz inſanient:
μηδὲ ἐκπλῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. διότι παροξυσμός
ꝛ cõgregabuntur ꝫ teſi circuitu: ꝛ in medio
σιν, καὶ ἐπισυνήσονται ἐπὶ σὲ κύκλῳ, καὶ ἐν μέσῳ
ſcorpionũ tu hĩtas. verba eoꝝ ne time=
σκορπίων σὺ κατοικεῖς. τοὺς λόγους αὐτῶν μὴ φοβη=
as: ꝛ a facie eoꝝ ne formides: qz do
θῇς, καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν μὴ ἐκπλῇς, διότι οἶ=
mus irritans eſt. ꝛ loqueris
κος παραπικραίνων ἐστίν. καὶ λαλήσεις τοὺς
verba mea ad eos: ſi forte audiant aut timeant
λόγους μου πρὸς αὐτούς, ἐὰν ἆρα ἀκούσωσιν ἢ πλησθῶ
ant: qz dom⁹ irritans eſt. ꝛ tu fili homi=
σιν, ὅτι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώ=
nis: audi loquentẽ ad te: ne ſis irri=
που, ἄκουε τοῦ λαλοῦντος πρὸς σέ, μὴ γίνου παρα=
D tans ſicut dom⁹ irritans. aperi os
πικραίνων καθὼς ὁ οἶκος ὁ παραπικραίνων. χάνε τὸ στόμα
tuũ ꝛ comede ꝙ ego do tibi. ꝛ vidi ꝛ ecce
G σου καὶ φάγε ὃ ἐγὼ δίδωμί σοι. καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ
manus extenſa ad me: ꝛ in ea capitulũ libri:
χεὶρ ἐκτεταμένη πρός με, καὶ ἐν αὐτῇ κεφαλὶς βιβλί
expandit illud coram me. ꝛ in eo ſcri=
Apo.5 ου, ἀνείλησεν αὐτὴν ἐνώπιον ἐμοῦ. καὶ ἐν αὐτῇ γεγρα=
a. pta erãt: ꝙ ante ꝛ ꝙ retro. ꝛ ſcripta
μμένα ἦν, τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὄπισθεν. καὶ ἐγέγρα=
erat in eo lamẽtatio ꝛ carmẽ ꝛ ve.
πτο ἐν αὐτῇ θρῆνος καὶ μέλος καὶ οὐαί. Ca.3.

A ΚΑὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου, κατάφαγε
ꝙcũq; inueneris: cõede capitulũ hoc. ꝛ va=
ὅτι ἂν εὕρῃς, φάγε τὴν κεφαλίδα ταύτην. καὶ πορεύ=
de ꝛ loquere filijs iſrael.
θητι καὶ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

Trãsla.B.Vie.

ignis[k] ſplendentis[m] in cir
cuitu[n] velut aſpectū[o] arcus
[p] cum[q] fuerit[r] in nube[s] in
die[t] pluuie: [u] hic erat
[r] aſpectus[r] ſplendoris[s] per
gyrum. 2.

HEc[b] viſio[c] ſimilitudi=
nis
[c] glorie[r] dñi.[s] Et vidi[b] &
cecidi[t] in[b] faciem meam:
[t] & audiui[m] vocem[n] loquẽ=
tis.[o] Et dixit[p] ad me.
[q] Fili[r] hominis[s] ſta[t] ſuper
[u] pedes tuos: [x] & loquar
[r] tecũ. [s] Et ingreſſus eſt [t] in
me[b] ſpūs: [c] poſtq̃[p] locutus
eſt[c] mihi: [r] & ſtatuit me[s] ſu
pra[b] pedes meos. [t] Et audi
ui[l] loquentem[m] ad me[n] &
dicentem. [p] Fili[q] hominis
[r] mitto[o] ego[c] te[u] ad[s] filios
[r] iſrael:
[s] ad[a] gentes[b] apoſtatrices
[c] que[o] receſſerunt[c] a me.
[s] Patres eorũ[b] preuaricati
ſunt pactũ meum[x] vſq; ad
[m] diem[n] hanc: [o] & filii[p] du=
ra[q] facie
[r] & indomabili[e] corde ſũt
[r] ad quos[c] ego[u] mitto[r] te.
[s] Et dices[a] ad eos. [b] Hec[c] di
cit[b] dñs[c] deus[s] ſi forte vel
[r] ipſi[b] audiant: [t] & ſi forte
[k] quieſcant: [l] quoniam
[m] domus[n] exaſperans[o] eſt:
[p] & ſcient[q] qa[r] ꝓpheta[a] fue
rit[r] in medio eorũ. [u] Tu er
go[r] fili[t] homīs[s] ne[a] timeas
[b] eos: [o] neq; [c] ſermones eo=
rum[c] metuas: [r] quoniam
[s] increduli[b] & ſubuerſores
ſunt[t] tecum: [k] & cum[l] ſcor=
pionibus[n] habitas. [o] Ver=
ba eorum[p] ne[q] timeas:
[r] & vultus eorũ[s] ne[t] formi
des[u] qa[x] domus[r] exaſperās
[s] eſt. [a] Loqueris ergo[c] ver=
ba mea[b] ad eos[c] ſi forte
[r] audiant[s] & [b] quieſcant:
[t] quoniam[l] irritatores
[m] ſunt. [n] Tu autem[o] fili[p] ho
minis[q] audi[s] quecunq; [u] loquar[r] ad te: & [r] noli[t] eſſe
[s] exaſperans
[b] ſicut dom⁹[c] exaſperatrix
eſt. [b] Aperi[c] os tuũ[t] & co=
mede[b] quecunq; [t] ego[k] do
[t] tibi. [m] Et vidi[n] & ecce
[o] manus[p] miſſa[q] ad me[s] in
qua erat[k] inuolutus
[s] liber: [x] & expandit[t] illum
[s] coram me[s] qui erat
[b] ſcriptus[c] intus[b] & foris:
[c] & ſcripte erant[t] in eo
[s] lamentationes[b] & carmẽ
[l] & ve. 3.

ET dixit[b] ad me. [c] Fili
[b] hominis
[r] quodcũq; [s] inueneris[b] co
mede. [t] Comede[l] volumẽ
[m] iſtud: [n] & vadens[o] loque=
re[p] ad[q] filios[r] iſrael.

Tex.he.Ezechi.ij.iij.Pritiua.heb.

אֵשׁ וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב וּמַרְאֶה הַקֶּשֶׁת
אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם כֵּן
הָיָה מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב
הוּא מַרְאֵה דְמוּת Cap.ij.
כְּבוֹד יְהוָה וָאֵרֶא וָאֶפֹּל עַל פָּנַי
וָאֶשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֵלַי
דִּבֶּר אָמַר בֶּן אָדָם עֲמֹד עַל רַגְלֶיךָ וַאֲדַבֵּר
אֹתָךְ וַתָּבֹא בִי רוּחַ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
עָמַד וַתַּעֲמִידֵנִי עַל רַגְלַי וָאֶשְׁמַע
אֹתִי מְדַבֵּר אֵלַי וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם
שְׁלַחְתִּיךָ אֲנִי אֹתְךָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מְרָדִ אֶל גּוֹיִם הַמּוֹרְדִים אֲשֶׁר מָרְדוּ בִי
הֵמָּה וַאֲבוֹתָם פָּשְׁעוּ בִי עַד עֶצֶם
פָּנִים הַיּוֹם הַזֶּה וְהַבָּנִים קְשֵׁי
וְחִזְקֵי לֵב אֲנִי שֹׁלֵחַ אוֹתְךָ אֲלֵיהֶם
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
וְהֵמָּה אִם יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי
בֵּית מְרִי הֵמָּה וְיָדְעוּ כִּי נָבִיא הָיָה
בְתוֹכָם וְאַתָּה בֶן אָדָם אַל תִּירָא
מֵהֶם וּמִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא כִּי
סָרָבִים וְסַלּוֹנִים אוֹתָךְ וְאֶל עַקְרַבִּים
אַתָּה יוֹשֵׁב מִדִּבְרֵיהֶם אַל תִּירָא
וּמִפְּנֵיהֶם אַל תֵּחַת כִּי בֵּית מְרִי
הֵמָּה וְדִבַּרְתָּ אֶת דְּבָרַי אֲלֵיהֶם אִם
יִשְׁמְעוּ וְאִם יֶחְדָּלוּ כִּי בֵּית מְרִי
הֵמָּה וְאַתָּה בֶן אָדָם שְׁמַע אֵת אֲשֶׁר
אֲנִי מְדַבֵּר אֵלֶיךָ אַל תְּהִי מֶרִי
כְּבֵית הַמֶּרִי פְּצֵה פִיךָ וְאֹכֵל אֵת
אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה
יָד שְׁלוּחָה אֵלַי וְהִנֵּה בוֹ מְגִלַּת
סֵפֶר וַיִּפְרֹשׂ אֹתָהּ לְפָנָי וְהִיא
כְתוּבָה פָּנִים וָאָחוֹר וְכָתוּב אֵלֶיהָ
קִינִים וְהֶגֶה וָהִי׃ Cap.iij.
וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם אֵת
אֲשֶׁר תִּמְצָא אֱכוֹל אֱכוֹל אֶת הַמְּגִלָּה
וְלֵךְ דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtiua.heb. Tex.heb.Ezechi.iij. Trãsla.B.Vie. Trãſl.Gre.lxx.cũiter.latina.

וְאֶפְתַּח אֶת פִּי וַיַּאֲכִלֵנִי אֶת הַמְּגִלָּה פָּתַח פֶּה
אֲכֹל
הַזֹּאת וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם בִּטְנְךָ
תַּאֲכֵל וּמֵעֶיךָ תְמַלֵּא אֶת הַמְּגִלָּה מָלֵא מְעֵה סָלֵא
הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ וָאֹכְלָה
וַתְּהִי בְּפִי כִּדְבַשׁ לְמָתוֹק וַיֹּאמֶר הָיָה פֶּה
אֵלַי בֶּן אָדָם לֵךְ בֹּא אֶל בֵּית מָתַק גָּלַל
יִשְׂרָאֵל וּדְבַרְתָּ בִדְבָרַי אֲלֵיהֶם כִּי בּוֹא
לֹא אֶל עַם עֲמֻקֵי שָׂפָה וְכִבְדֵי לָשׁוֹן לָשׁוֹן
אַתָּה שָׁלוּחַ אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח
אֶל עַמִּים רַבִּים עֲמֻקֵי שָׂפָה וְכִבְדֵי רָבַב
לָשׁוֹן אֲשֶׁר לֹא תִשְׁמַע דִּבְרֵיהֶם שָׁמַע
אִם לֹא אֲלֵיהֶם שְׁלַחְתִּיךָ הֵמָּה
יִשְׁמְעוּ אֵלֶיךָ וּבֵית יִשְׂרָאֵל לֹא
יֹאבוּ לִשְׁמֹעַ אֵלַי כִּי אֵינָם אֹבִים אָבָה
לִשְׁמֹעַ אֵלַי כִּי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
חֲזֵקֵי מֵצַח וּקְשֵׁי לֵב הֵמָּה רְגֵה נָתַתִּי קָשָׁה
אֶת פָּנֶיךָ חֲזָקִים לְעֻמַּת פְּנֵיהֶם פָּנֶה
וְאֶת מִצְחֲךָ חָזָק לְעֻמַּת מִצְחָם
כְּשָׁמִיר חָזָק מִצּר נָתַתִּי מִצְחֶךָ שָׁמִיר צוּר
לֹא תִירָא אוֹתָם וְלֹא תֵחַת מִפְּנֵיהֶם נָתַן יָרֵא
כִּי בֵּית מְרִי הֵמָּה וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אֵת תַּת
אָדָם אֵת כָּל דְּבָרַי אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֲמַר
אֵלֶיךָ קַח בְּלִבְּךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמָע לָקַח
וְלֵךְ בֹּא אֶל הַגּוֹלָה אֶל בְּנֵי עַמֶּךָ יָלַד גָּלָה
וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אִם יִשְׁמְעוּ וְאִם שָׁמַע
יֶחְדָּלוּ וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי שָׂאָה
קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה נָבַל בָּרַךְ
מִמְּקוֹמוֹ וְקוֹל כַּנְפֵי הַחַיּוֹת מַשִּׁיקוֹת קוֹם
לָשׁוֹן אַשֶּׁר לֹא תִשְׁמַע דִּבְרֵיהֶם שָׁמַע
אֶשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ וְקוֹל הָאוֹפַנִּים חָיָה נָשַׁק
לְעֻמָּתָם וְקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל וְרוּחַ אִישׁ אָפַן
נְשָׂאַתְנִי וַתִּקָּחֵנִי וָאֵלֵךְ מָר בַּחֲמַת נָדַל
רוּחִי וְיַד יְהוָה עָלַי חָזָקָה וָאָבוֹא לָקַח יָלַה
אֶל הַגּוֹלָה תֵּל אָבִיב הַיֹּשְׁבִים אֶל בּוֹא גָּלָה
נְהַר כְּבָר וָאֵשֵׁב הֵמָּה יוֹשְׁבִים שָׁם תָּלַל אָבַב
וָאֵשֵׁב שָׁם שִׁבְעַת יָמִים מַשְׁמִים יוֹם שָׁמַם

Et aperui os meum: & cibauit me volumine illo. Et dixit ad me. Fili hominis venter tuus comedet: & viscera tua complebũtur volumine isto quod ego do tibi. Et comedi illud & factum est in ore meo sicut mel dulce. Et dixit ad me. Fili hominis vade ad domum israel: & loqueris verba mea ad eos. Non ad populũ profundi sermonis & ignote lingue tu mitteris ad domum israel: neq; ad populos multos profundi sermonis & ignote lingue quorũ non possis audire sermones. Et si ad illos mittereris ipi audirent te. Domus autem israel nolunt audire te: quia nolunt audire me. Omnis quippe domus israel attrita fronte est & duro corde. Ecce dedi faciem tuam valentiorẽ faciebus eorum: & frontem tuam duriorem frontibus eorum vt adamantẽ & vt silicẽ dedi faciem tuam. Ne timeas eos neq; metuas a facie eorum: quia domus exasperans est. Et dixit ad me. Fili hominis: oẽs sermones meos quos ego loquor ad te: assume in corde tuo & auribus tuis audi & vade: ingredere ad tramigrationẽ ad filios populi tui: & loqris ad eos: & dices eis. Hec dicit dominus deus: si forte audiant & quiescant. Et assumpsit me spiritus: & audiui post me vocẽ cõmotiõis magne: benedicta gloria dñi de loco suo: & vocẽ alarum alialium percutiẽtiũ alterã ad alterã: & vocẽ rotarũ sequentiũ alialia: & vocẽ cõmotionis magne. Spũs quoq; leuauit me & assumpsit me: & abii amara in idignatiõe spũs mei. Manus dñi erat mecũ cõfortãs me. Et veni ad trãsmigrationẽ ad aceruũ nouarũ frugũ ad eos habitabãt iuxta flumen chobar: & sedi vbi illi sedebãt & mansi ibi septẽ diebus merẽs

και ανοιξεν το στομα μου, και ἐψωμισέν με την κεφαλίδα illo. και ειπεν προς με, υιε ανθρωπου, το στομα σου φαγεται, και η κοιλια σου πλησθησεται της κεφαλίδος ταυτης, της δεδομενης εις σε. και εφαγον αυτην, και εγενηθη επι τω στοματι μου ως μελι γλυκαζον. και ειπεν προς με, υιε ανθρωπου, βαδισε εισελθε προς τον οικον Apo. 10.b. του Ισραηλ, και λαλησον τους λογους μου προς αυτους. και ου προς λαον βαθυχειλον, και βαρυγλωσσον B
σὺ ἐξαποστέλλη προς τον οικον του Ισραηλ, ου δε προς λαους πολλους αλλοφωνους η αλλογλωσσους, ου δε εἰ βαρυὺς τῃ γλωσσῃ οντες ὡν ακουσῃ τους λογους, και ει προς τοιουτους ἐξαπεστειλάσε, ουτοι αν εισηκουσάν σου. ο δε οικος του Ισραηλ ου μη θελησωσιν εισακουσαί σου, οτι ου βουλονται εισακουσαί μου, οτι πας οικος Ισραηλ ἰσχυροι εἰσιν και σκληροκαρδιοι. και ιδου δεδωκα το προσωπον σου δυναγον κατεναντι των προσωπων αυτων, και το μετωπον σου κατισχυσω κατεναντι των μετωπων αυτων, και ο νικος σου κατισχυσω κατεναντι του νικους αυτων, και εσαι σκληρος κραταιωτερον πετρας. ne timeas ab eis: neq; formides a facie eox: q; dom irritans est. και ειπεν προς με, υιε ανθρωπου, παντας τους λογους ους λελαληκα tecum: assume in cor tuũ: & auribꝰ tuis audi: & vade ingredere in captiuitatem ad filios ppli tui: & loqueris ad eos: και ερεις προς αυτους. ταδε λεγει κς, εαν αρα ακουσωσιν η εαν αρα ενδωσιν, και ανελαβεν με πνα και ηκουσα κα me vocẽ cõmotiõis magne: benedicta glo ria dñi de loco suo: & audiui vocem ala rum alialium percutientium altera ad alterã. και φωνη των τροχων εχομενων αυτων, και φωνη του σεισμου μεγαλου. και το πνευμα εξηρεν με και ανελαβεν me: & abij sublimis i ipetu spũs mei. και ωρμησεν μετεωρος ορμη του πνευματος μου. και χειρ κυριου εγενετο επ' εμε κραταια. και εισηλθον εις την captiuitatem sublimis: & circuiui hitantes αιχμαλωσιαν μετεωρος, και περιηλθον τους κατοικουν ad fluuium chobar q erãt ibi. τας επι του ποταμου του Χοβαρ τους οντας εκει. & sedi ibi septẽ diebꝰ: conuersans και εκαθισα εκει επτα ημερας, αναστρεφομενος

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

in medio eor. ꝛ factū ē post ſeptē dies: ꝛ
ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ
factū ē verbū dñi ad me dicēs: fili hoīs: ſpecu
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, σκο
latorē dedi te domui iſrael: ꝛ audies de ore
πὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ στό-
meo verbū: ꝛ minaberis eis a me: cū
ματός μου λόγον, καὶ ἀπειλήσῃ αὐτοῖς παρ' ἐμοῦ, ἐν
dixero ego iniq̄ morte morieris: ꝛ non
τῷ λέγειν με τῷ ἀνόμῳ θανάτῳ θανατωθήσῃ, καὶ οὐ δὲ
phibuiſti eū neq; locutus es vt phiberes
ρεῖλω αὐτῷ οὐδὲ ἐλάλησας τοῦ διαστείλασθαι τῷ
iniquū: vt reuertatur a viꝫ ſuis impiis
ἀνόμῳ, τοῦ ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτοῦ ἀδίκων
vt viuat ipe. iniquus ille iniqtate ſua mo-
τοῦ ζῆσαι αὐτόν. ὁ ἄνομος ἐκεῖνος τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀπο
rietur: ꝛ ſanguinē eiꝰ de manu tua requiram.
θανεῖται, καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρός σου ἐκζητήσω.
ꝛ tu ſi phibueris iniquū: ꝛ nō reuerſꝰ fuerit ab
καὶ σὺ ἐὰν διαστείλῃ τῷ ἀνόμῳ, καὶ μὴ ἀποστρέψῃ ἀπὸ
iniqtate ſua ꝛ via ſua impia ini-
τῆς ἀνομίας αὐτοῦ καὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ἀδίκου ὁ ἄνο-
quꝰ ille in iniqtate ſua morietur: ꝛ tu
μος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καὶ σὺ τὴν
aiam tuā liberabis: ꝛ cū uerſꝰ fuerit iuſtus a
ψυχήν σου ῥύσῃ, καὶ ἐν τῷ ἀποστρέφειν δίκαιον ἀπὸ
iuſticiꝫ ſuis: ꝛ faciet delictum:
τῶν δικαιοσυνῶν αὐτοῦ, καὶ ποιήσει παράπτωμα,
ꝛ dabo tormentū in faciem eius: ipe mo-
καὶ δώσω τὴν βάσανον εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, αὐτὸς ἀπο
rietur: qꝛ nō phibuiſti eū. ꝛ in peccatis
θανεῖται, ὅτι οὐ διεστείλω αὐτῷ. καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
ſuis morietur: qꝛ non erūt ī memoria iuſticie
αὐτοῦ ἀποθανεῖται, διότι οὐ μὴ μνησθῶσιν αἱ δικαιοσύ-
eiꝰ q̄s fecit. ꝛ ſanguinē eiꝰ de manu
ναι αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν. καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρός
tua requiram. tu aūt ſi phibueris iuſtū vt nō peccet:
σου ἐκζητήσω. σὺ δὲ ἐὰν διαστείλῃ τῷ δικαίῳ μὴ ἁμαρτεῖν,
ꝛ ipe nō peccauerit iuſtus vita viuet: qꝛ phibuiſti e-
καὶ αὐτὸς μὴ ἁμάρτῃ ὁ δίκαιος ζωῇ ζήσεται, ὅτι διεστείλω αὐ
um: ꝛ tu tuam aiaz liberabi. ꝛ facta ē ibi ſup-
τῷ, καὶ σὺ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ῥύσῃ. καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ἐπ' ἐ
me manꝰ dñi: ꝛ dixit ad me: ſurge ꝛ egredere in
μὲ χεὶρ κυρίου, καὶ εἶπεν πρός με, ἀνάστηθι καὶ ἔξελθε εἰς
campū: ꝛ ibi loquetur ad te: ꝛ ſurrexi ꝛ
τὸ πεδίον, καὶ ἐκεῖ λαλήσει πρός σε, καὶ ἀνέστην καὶ
abij in campū. ꝛ ecce ibi gl̄ia dñi ſta-
ἀπῆλθον εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ δόξα κυρίου ἑστη
bat quaſi gloria quā vidi ſup fluuium cho-
κὼς καθὼς ἡ δόξα ἣν εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χο-
bar. ꝛ cado in faciem meā. ꝛ venit ad me ſpiri
βάρ. καὶ ἔπεσα ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦ
tus ꝛ ſtatuit me ſup pedes meos: ꝛ locutꝰ eſt ad me
μα καὶ ἔστησέν με ἐπὶ ποδός μου, καὶ ἐλάλησεν πρός με
ꝛ dixit mihi: ingredere ꝛ includere in medio
καὶ εἶπέν μοι, εἴσελθε καὶ ἐγκλείσθητι ἐν μέσῳ τοῦ
domꝰ tue: ꝛ tu fili hoīs: ecce data ſunt ſup te
οἴκου σου. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ δέδονται ἐπὶ σὲ
vicula: ꝛ ligabunt te in eis: ꝛ nō egredieris de
δεσμοί, καὶ δήσουσίν σε ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκ
medio eor. ꝛ linguā tuā colligabo gutu
μέσου αὐτῶν. καὶ τὴν γλῶσσάν σου συνδήσω τῷ λάρυγ
ri tuo: ꝛ eris mutus: ꝛ nō eris illis in viꝫ
γί σου, καὶ ἀποκωφωθήσῃ, καὶ οὐκ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς ἄνδρα
obiurgantē: qꝛ domꝰ exaſperās eſt. ꝛ cū locutꝰ
ἐλέγχοντα, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. καὶ ἐν τῷ λα
fuero ego ad te: aptam os tuū ꝛ dices ad eos: hec
λεῖν με πρός σέ, ἀνοίξω τὸ στόμα σου καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε
dicit dñs dñs: q̄ audit audiat: ꝛ q̄ incredulꝰ ē incredu
λέγει κύριος κς̄, ὁ ἀκούων ἀκουέτω, καὶ ὁ ἀπειθῶν ἀπειθείτω
lꝰ ſit: qꝛ domꝰ exaſperans eſt.
τω, διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν. Ca.4.

Trāsla.B.Vie.

Pin medio eor. q Cum aūt ptranſiſſent ſeptē dies:
"factum eſt verbum dominī ad me dicens. Fili
hominis ſpeculatorem dedi te domui iſrael: oo
& audies de ore meo verbum & annunciabis eis
ex me. Si dicente me ad
ipium: morte morieris
non annūciaueris ei: nec
locutus fueris vt auer
tatur a via ſua impia &
viuat: ipſe ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ipius in iniqtate ſua mo
rietur: ſanguinē aūt eius
de māu tua requirā. Si
autē tu annūciaueris im
pio: & ille nō fuerit con
uerſus ab īpietate ſua & a
via ſua impia: ipſe quidē
in īpietate ſua morietur:
tu aūt aiam tuā liberaſti.
Sed & ſi cōuerſus iuſtus
a iuſticia ſua fuerit: & fe-
ceritiniqtatē: ponā of-
fendiculū corā eo. Ipſe
morietur qa nō annū
ciaſti ei. In pctō ſuo mo
rietur: & nō erunt in me
moria iuſticie eius qs̄ fe-
cit: ſanguinē vero eius de
manu tua requirā. Si aūt
tu anūciaueris iuſto vt
nō peccet iuſtus: & ille
nō peccauerit: viuens
viuet: qa annūciaſti ei:
& tu animā tuā liberaſti.
Et facta eſt ſup me manus
dn̄i: & dixit ad me.
Surgēs egredere in cā-
pū: & ibi loqr̄ tecū. Et
ſurgens egreſſus ſum in
cāpū: & ecce ibi gloria
domini ſtabat quaſi glo
ria quam vidi ∞∞∞∞∞∞∞∞
iuxta fluuiū chobar: &
cecidi in facie meā. Et in
greſſus eſt in me ſpūs: &
ſtatuit me ſup pedes me
os: & locut eſt mihi: &
dixit ad me. Ingredere
& includere ī medio do-
mus tue. Et tu fili hoīs
ecce data ſunt ſuper te
vincula: & ligabunt te
in eis: & nō egredieris
In medio eorū: & linguā
tuā adherere faciam pala
to tuo: & eris mutus nec
quaſi vir obiurgans: qa
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
domus exaſperans eſt.
Cum aūt locutus fuero
tibi: aperiā os tuū & di-
ces ad eos. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Hec dicit dominus de.
Qui audit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
audiat: & qui quieſcit
quieſcat: quia domus
exaſperans eſt. 4.

Tex.heb.Ezechi.iiij.Pritiua.heb.

הָיָה ׳ בְּתוֹכָם׃ וַיְהִי׳ מִקְצֵה׳ שִׁבְעַת׳ יָמִים
וַיְהִי׳ דְּבַר׳ יְהוָה׳ אֵלַי׳ לֵאמֹר׃ בֶּן
יָתַן אָדָם׳ צֹפֶה׳ נְתַתִּיךָ׳ לְבֵית׳ יִשְׂרָאֵל
פֶּה׳ זָהָר׳ וְשָׁמַעְתָּ׳ מִפִּי׳ דָּבָר׳ וְהִזְהַרְתָּ׳ אֹתָם
מִמֶּנִּי׃ בֶּאֱמָרִי׳ לָרָשָׁע׳ מוֹת׳ תָּמוּת׳
וְלֹא׳ הִזְהַרְתּוֹ׳ וְלֹא׳ דִבַּרְתָּ׳ לְהַזְהִיר
רָשָׁע׳ מִדַּרְכּוֹ׳ הָרִשְׁעָה׳ לְחַיֹּתוֹ׳ הוּא
חָיָה׳ מות רָשָׁע׳ בַּעֲוֹנוֹ׳ יָמוּת׳ וְדָמוֹ׳ מִיָּדְךָ׳ אֲבַקֵּשׁ׃
כָּקַשׁ וְאַתָּה׳ כִּי׳ הִזְהַרְתָּה׳ רָשָׁע׳ וְלֹא׳ שָׁב
שוב מֵרִשְׁעוֹ׳ וּמִדַּרְכּוֹ׳ הָרִשְׁעָה׳ הוּא׳ בַּעֲוֹנוֹ
נָצַל יָמוּת׳ וְאַתָּה׳ אֶת׳ נַפְשְׁךָ׳ הִצַּלְתָּ׃
צָדַק וּבְשׁוּב׳ צַדִּיק׳ מִצִּדְקוֹ׳ וְעָשָׂה׳ עָוֶל׳
נָתַן׳ כָּשַׁל וְנָתַתִּי׳ מִכְשׁוֹל׳ לְפָנָיו׳ הוּא׳ יָמוּת׳
כָּנָה כִּי׳ לֹא׳ הִזְהַרְתּוֹ׳ בְּחַטָּאתוֹ׳ יָמוּת׳ וְלֹא
זָכַר תִּזָּכַרְנָה׳ צִדְקָתוֹ׳ אֲשֶׁר׳ עָשָׂה׳ וְדָמוֹ
כָּקַשׁ מִיָּדְךָ׳ אֲבַקֵּשׁ׃ וְאַתָּה׳ כִּי׳ הִזְהַרְתָּ
צָדַק צַדִּיק׳ לְבִלְתִּי׳ חֲטֹא׳ צַדִּיק׳ וְהוּא׳ לֹא
חָיָה׳ זָהָר חָטָא׳ חָיוֹ׳ יִחְיֶה׳ כִּי׳ נִזְהָר׳ וְאַתָּה׳ אֶת
נַפְשְׁךָ׳ הִצַּלְתָּ׃ וַתְּהִי׳ עָלַי׳ שָׁם׳ יַד
הָיָה יְהוָה׳ וַיֹּאמֶר׳ אֵלַי׳ קוּם׳ צֵא׳ אֶל
דִּבֵּר׳ בְּקָעָה׳ וְשָׁם׳ אֲדַבֵּר׳ אוֹתָךְ׃ וָאָקוּם
יָצָא׳ כָּבוֹד׳ וָאֵצֵא׳ אֶל׳ הַבְּקָעָה׳ וְהִנֵּה׳ שָׁם׳ כְּבוֹד
רָאָה יְהוָה׳ עֹמֵד׳ כַּכָּבוֹד׳ אֲשֶׁר׳ רָאִיתִי
נָפַל עַל׳ נִרְאֵר׳ כְּבָר׳ וָאֶפֹּל׳ עַל׳ פָּנָי׃ וַתָּבֹא
בוא עָמַד׳ בִּי׳ רוּחַ׳ וַתַּעֲמִדֵנִי׳ עַל׳ רַגְלָי׳ וַיְדַבֵּר
דִּבֵּר׳ אָמַר׳ אֹתִי׳ וַיֹּאמֶר׳ אֵלַי׳ בֹּא׳ הִסָּגֵר׳ בְּתוֹךְ
בוא סָגַר בֵּיתֶךָ׃ וְאַתָּה׳ בֶּן׳ אָדָם׳ הִנֵּה
עָבוֹת נָתְנוּ׳ עֲלֶיךָ׳ עֲבוֹתִים׳ וַאֲסָרוּךָ
בָּהֶם וְלֹא׳ תֵצֵא׳ בְּתוֹכָם׃ וְלִשׁוֹנְךָ
יָצָא לָשׁוֹן דָּבַק׳ אַדְבִּיק׳ אֶל׳ חִכֶּךָ׳ וְנָאַלַמְתָּ׳ וְלֹא
אָלַם׳ הָיָה׳ תִּהְיֶה׳ לָהֶם׳ לְאִישׁ׃ מוֹכִיחַ׳ כִּי
יָבַח בַּיִת׳ מְרִי׳ הֵמָּה׃ וְדִבַּרְתִּי׳ אוֹתָךְ
פָּתַח פֶּה׳ אֶפְתַּח׳ אֶת׳ פִּיךָ׳ וְאָמַרְתָּ׳ אֲלֵיהֶם
כֹּה׳ אָמַר׳ אֲדֹנָי׳ יְהוִה׳ הַשֹּׁמֵעַ׳ יִשְׁמַע׳ וְהֶחָדֵל׳ יֶחְדָּל׳ כִּי׳ בֵּית
שָׁמַע חָדַל מְרִי׳ הֵמָּה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.he.Ezechi.iiij. | Trāsl.B.Wie. | Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

Cap. iiij.

וְאַתָּה בֶּן־אָדָם קַח־לְךָ לְבֵנָה
וְנָתַתָּה אוֹתָהּ לְפָנֶיךָ וְחַקּוֹתָ עָלֶיהָ
עִיר אֶת יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ וְנָתַתָּה עָלֶיהָ
מָצוֹר וּבְנִיתָ עָלֶיהָ דָּיֵק וְשַׁפֵּכְתָּ
עָלֶיהָ סוֹלְלָה וְנָתַתָּה עָלֶיהָ מַחֲנוֹת
וְשִׂים עָלֶיהָ כָּרִים סָבִיב׃ וְאַתָּה קַח
לְךָ מַחֲבַת בַּרְזֶל וְנָתַתָּה אוֹתָהּ קִיר
בַּרְזֶל בֵּינְךָ וּבֵין הָעִיר וְהָכַנְתָּה אֶת
פָּנֶיךָ אֵלֶיהָ וְהָיְתָה בַּמָּצוֹר וְצַרְתָּ
עָלֶיהָ אוֹת הִיא לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃
וְאַתָּה שְׁכַב עַל צִדְּךָ הַשְּׂמָאלִי
וְשַׂמְתָּ אֶת עֲוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל עָלָיו
מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו
תִּשָּׂא אֶת עֲוֹנָם׃ וְאָנִי נָתַתִּי לְךָ אֶת
שְׁנֵי עֲוֹנָם לְמִסְפַּר יָמִים שְׁלֹשׁ
מֵאוֹת וְתִשְׁעִים יוֹם וְנָשָׂאתָ אֶת
עֲוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְכִלִּיתָ אֶת אֵלֶּה
וְשָׁכַבְתָּ עַל צִדְּךָ הַיְמָנִי שֵׁנִית
וְנָשָׂאתָ אֶת עֲוֹן בֵּית יְהוּדָה אַרְבָּעִים
יוֹם יוֹם לַשָּׁנָה נְתַתִּיו
לְךָ׃ וְאֶל מְצוֹר יְרוּשָׁלַ͏ִם תָּכִין פָּנֶיךָ
וּזְרֹעֲךָ חֲשׂוּפָה וְנִבֵּאתָ עָלֶיהָ׃ וְהִנֵּה
נָתַתִּי עָלֶיךָ עֲבוֹתִים וְלֹא תֵהָפֵךְ
מִצִּדְּךָ אֶל צִדֶּךָ עַד כַּלּוֹתְךָ יְמֵי
מְצוֹרֶךָ׃ וְאַתָּה קַח לְךָ חִטִּין וּשְׂעֹרִים
וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְדֹחַן וְכֻסְּמִים וְנָתַתָּה
אוֹתָם בִּכְלִי אֶחָד וְעָשִׂיתָ אוֹתָם לְךָ
לֶלֶחֶם מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתָּה
שֹׁכֵב עַל צִדְּךָ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים
יוֹם תֹּאכְלֶנּוּ׃ וּמַאֲכָלְךָ אֲשֶׁר
תֹּאכְלֶנּוּ בְּמִשְׁקָל עֶשְׂרִים שֶׁקֶל
לַיּוֹם מֵעֵת עַד עֵת תֹּאכְלֶנּוּ׃ וּמַיִם
בְּמִשּׁוּרָה תִּשְׁתֶּה שְׁתִּית הַהִין
מֵעֵת עַד עֵת תִּשְׁתֶּה׃ וְעוּגַת שְׂעֹרִים
תֹּאכְלֶנָּה וְהִיא בְּגֵלְלֵי צֵאַת הָאָדָם
תְּעֻגֶנָּה לְעֵינֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה כָּכָה

Cāp. iiij.

לֶקַח נָתָן
בָּנָה חָקַק
עִיר צוּר בָּנָה
סֹלְלָה חָנָה
שׁוּם כֶּר
סָבִיב חָבַת
כַּרְזֶל
כֹּתֶל
פָּנֶיךָ הָיָה
צוּר
עָלֶיהָ שָׂמַל
שׂוּם
יוֹם סָפַר
שָׁכַב נָשָׂא
עָוֹן נָתַן
מֵאָה
עָוֹן בַּיִת
כָּלָה
שָׁנָה
יְהוּדָה אַרְבָּעִים רָבַע
יוֹם
יוֹם לַשָּׁנָה נָתַתִּיו
כֹּתֶל פָּנָה
חָשׂוּף
נָתַן עָבוֹת
מִצִּדְּךָ אֶל צִדֶּךָ עַד כַּלּוֹתְךָ יְמֵי
יוֹם צוּר
לֶקַח חִטָּה
כֻּסֶּמֶת
אֹכֶל
עָשָׂה
מֵאָה
אֹכֶל
שָׁקֶל
שׁוּר עֶשְׂרֹנָה
שָׁתָה
מֵעֵת עַד עֵת תִּשְׁתֶּה וְעוֹנַת שְׂעֹרִים
תֹּאכְלֶנָּה וְהִיא בְּגֵלְלֵי צֵאַת הָאָדָם
עוּג אֹפָה
תְּעֻגֶנָּה לְעֵינֵיהֶם וַיֹּאמֶר יְהוָה כָּכָה

Θ T tu b fili c hominis: b sume c tibi f laterem g & pones b eum i coram te: k & describes i in eo ooooo m ciuitatē c hierusalem. p Et ordinabis q aduersus eam r obsidionē: s & edificabis u munitiones: x & cōporta bis y aggerē: z & dabis b contra eam c castra ooooooo c & pones f arietes g in gyro: h & tu i sume ooooooooooo k tibi l sartaginem m ferreā n & pone c eam in p murum q ferreū i inter te g & inter c ciuitatem: u & obfirmabis r faciē tuā s ad eam: a & erit b in obsidionē: c & circunda bis c eaz. Signū e est g domui d israel. oooooooooooooo ! Et tu k dormies i super m latus tuum n sinistrum oooo c & pones q iniquitates r do mus s israel t super eo ooo u numero r dierum r quibus s dormies a super illud: & b assumes b iniquitates eo rum. c Ego autē e dedi g tibi i annos k iniquitatis eorū i numero m dierū n trecētos p & nonagita q dies: r & por tabis ooooooooooooooo t iniquitatē u domus s israel. r Et cum cōpleueris a hec: b dormies c super b latus tuū c dextrum i secundo ooooo g & assumes i iniquitatē k do mus l iuda m quadraginta n diebus. o Diē p pro anno: q diē inq̄ r pro anno g dedi t tibi. n Et ad r obsidionē t hie rusalē s cōuertes a faciē tuā b & brachiū tuū erit c exten tum: d & pphetabis e aduer sus eā. Ecce e circūdedi b te l vinculis: k & nō te l cōuer tes m a latere tuo n in o latus aliud p donec q cōpleas r dies o obsidionis tue. t Et tu u su me t tibi r frumentum s & or deum o & fabā b & lentē c & miliū d & vicia: c & mittes r ea e in vas b vnum: l & facies l tibi ooooooooooooooooo m panes n numero o dierum p quibus ooooooooooooo r dormies q super k latus tuū. n Trecentis r & nonaginta s diebus a comedes illud. b Cibus autem tuus c quo d vescēris erit c in pondere r viginti g stateres ooooooo d in die. l A tpe k vsq; ad l tps m comedes illud. n Et aquā o in mensura p bibes q sextā partē r hin. s A tpe t vsq; ad u tēpus k bibes illud. r Et q̄si r subcinericiū s ordeaceū a comedes illud: b & c sterco re qđ d egreditur de c hoie r operies illud e in oculis eorū. Hec d dicit f dñs. k Sic

Θ Τ tu filī hoīs: sume tibi laterem: Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ πλίνθον, A
τ pones illū ante faciem tuam: τ scribes καὶ θήσεις αὐτὴν πρὸ προσώπου σου, καὶ διαγράψεις
in eo ciuitatē hierusalem: τ dabis ꝫ eam ἐπ' αὐτὴν πόλιν τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν
obsidionē. τ edificabis eā ꝓpugnacula: τ περιοχήν. καὶ οἰκοδομήσεις αὐτὴν προμαχῶνας, καὶ
circumpones ꝫ eam vallū: τ dabis ꝫ eam παρεμβαλεῖς ἐπ' αὐτὴν χάρακα, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν
castra: τ ordinabis arietes i circuitu. τ παρεμβολάς, καὶ τάξεις τὰς βελοστάσεις κύκλῳ. καὶ
tu sume tibi sartaginē ferream: τ pones ei σὺ λάβε σεαυτῷ τήγανον σιδηροῦν, καὶ θήσεις αὐτῷ
murū ferreum inter te τ inter τοῖχον σιδηροῦν ἀναμέσον σου καὶ ἀναμέσον τῆς
ciuitatē: ꝓparabis faciem tuā ad e= πόλεως, καὶ ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' αὐ
am: τ erit in obsidionē: τ circundabis τήν, καὶ ἔσαι ἐν συγκλεισμῷ, καὶ συγκλείσεις
eam: signū est hoc filijs israel. τ tu αὐτήν, σημεῖόν ἐστι τοῦτο τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ σὺ
dormies sup latus tuū sinistrū: τ pones κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ ἀριστερόν, καὶ θήσεις B
iniqtates israel sup eo scām numer die τὰς ἀδικίας τοῦ ἰσραὴλ ἐπ' αὐτοῦ κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡ=
rum qb dormies sup illud: τ assumes iniqtates μερῶν ἃς κοιμηθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας
eoꝝ: τ ego vedi tibi duas iiqtates eoꝝ in αὐτῶν, καὶ ἐγὼ δέδωκά σοι τὰς δύο ἀδικίας αὐτῶν εἰς
numerū dieꝝ trecentoꝝ nonaginta: τ assumes ini ἀριθμὸν ἡμερῶν τριακοσίων ἐνενήκοντα, καὶ λήψῃ τὰς ἀ
dtates domꝰ israel. τ ꝓplebis hec: τ δικίας τοῦ οἴκου ἰσραήλ. καὶ συντελέσεις ταῦτα, καὶ
dormies sup latus tuū dextrū: τ assumes κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ δεξιόν, καὶ λήψῃ τὰς
iiqtates domꝰ iuda q̄draginta diebꝰ: diem ἀδικίας τοῦ οἴκου ἰούδα τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἡμέραν
in annū posui tibi. τ ad obsidionē hieru εἰς ἐνιαυτὸν τέθεικά σοι. καὶ εἰς τὸν συγκλεισμὸν ἱερου= nu.14.
salem parabis faciem tuā: τ bra= σαλὴμ ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου, καὶ τὸν βρα=
chiū tuū roborabis: τ ꝓphetabis sup eam. χίονά σου στερεώσεις, καὶ προφητεύσεις ἐπ' αὐτήν.
τ ego ecce vedi sup te vincula: τ ne ꝗuertaꝛ καὶ ἐγὼ ἰδοὺ δέδωκα ἐπὶ σὲ δεσμούς, καὶ μὴ στραφῇς
a latere tuo in latus tuū: donec cōple ἀπὸ τοῦ πλευροῦ σου ἐπὶ τὸ πλευρόν σου, ἕως ὃν συν
antur dies obsidionis sue. τ tu sume τελεσθῶσιν αἱ ἡμέραι τοῦ συγκλεισμοῦ σου. καὶ σὺ λάβε
tibi triticū τ ordeū: τ fabam τ lentem τ σεαυτῷ πυρούς καὶ κριθάς, καὶ κύαμον καὶ φακὸν καὶ
milium τ siliginē: immittes ea in vas vnū ficti= κέγχρον καὶ ὀλύραν, ἐμβαλεῖς αὐτὰ εἰς ἄγγος ἓν ὀστρά
le: τ facies ea tibi in panes. τ scām κινον, καὶ ποιήσεις αὐτὰ σεαυτῷ εἰς ἄρτους. καὶ κατὰ
numerū dieꝝ q̄b tu dormis sup latus tuū ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν ἃς σὺ καθεύδεις ἐπὶ τοῦ πλευροῦ σου C
trecētis nonaginta dieb cōedes ea: τ ci= τριακοσίους ἐνενήκοντα ἡμέρας φάγεσαι αὐτά, καὶ τὸ βρῶ
bus tuꝰ q̄ vescēris in pōdere viginti sicios in die μά σου ὃ φάγεσαι ἐν σταθμῷ εἴκοσι σίκλους τὴν ἡμέραν
a tpe vsq; ad tps comedes ea: τ aquā in mēsura ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ φάγεσαι αὐτά, καὶ ὕδωρ ἐν μέτρῳ
bibes sextā ptē hyn: a tpe vsq; ad tps bibes πίεσαι τὸ ἕκτον τοῦ ὑν, ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ πίεσαι
illā: q̄si subcineritiū ordeaceū comedes ea. in fimo ἀυτό, ὡς ἐγκρυφίαν κριθίνην φάγεσαι αὐτά. ἐν βολβίτοις
stercoꝛis humani abscōdes ea ante oculos eo= κόπρου ἀνθρωπίνης ἐγκρύψεις αὐτὰ κατ' ὀφθαλμοὺς αὐ=
rum. hec dicit dñs deus israel: τῶν. Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραήλ, ooooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.Ezechi.v.	Pritiua.heb.
ſic comedēt filij iſael immūda inter gētes οὕτως φάγονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀκάθαρτα ἐν τοῖς ἔθνεσιν in ꝗs eiciam eos: dixi nequaꝙ dñe deus εἰς ἃ ἐκβαλῶ αὐτούς, εἶπα μηδαμῶς κύριε ὁ θεὸς τοῦ iſrael. ſi aia mea nō eſt polluta ē in imunditia τ Ἰσραήλ· εἰ ἡ ψυχή μου οὐ μεμίανται ἐν ἀκαθαρσίᾳ καὶ morticinū τ captū a beſtijs nō comedi a natiuitate mea θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον οὐ βέβρωκα ἀπὸ ἡνίκα ἔστης μου vſqꝫ nūc: neqꝫ ingreſſa eſt in os meū oīs caro ἕως τοῦ νῦν, οὐδὲ εἰσελήλυθεν εἰς τὸ στόμα μου πᾶν κρέας pphana. τ dixit ad me: ecce vedi tibi ſimum βέβηλον· καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ δέδωκά σοι βόλβιτα boū: pro ſtercoribꝰ humanis: τ facies βοῶν, ἀντὶ τῶν βολβίτων ἀνθρωπίνων, καὶ ποιήσεις τοὺς panes in eis. τ dixit dñs ad me: fili hoīs ἄρτους ἐπ' αὐτῶν· καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου ecce ego cōtero firmamētū panis in hieruſalem: ἰδοὺ ἐγὼ συντρίβω στήριγμα ἄρτου ἐν Ἰερουσαλήμ, τ comedent panē in pōdere τ indigētia: τ aquā in mē καὶ φάγονται ἄρτον ἐν σταθμῷ καὶ ἐνδεῶς, καὶ ὕδωρ ἐν μέ ſura τ in interitu bibent: vt īdigētes fiant pa τρῳ καὶ ἐν ἀφανισμῷ πίονται, ὅπως ἐνδεεῖς ἦσιν ἄρ= ne τ aqua. τ interibit homo τ frater του καὶ ὕδατος· καὶ ἀφανισθήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀδελφὸς eiꝰ: τ cōtabeſcent in iniqtatibꝰ ſuis. αὐτοῦ, καὶ ἐν τακήσονται ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν. Ca.5.	l comedent m filiī n iſrael p panem ſuum q pollutum ꝯ r inter gentes u ad quas t eiꝛciam eos. x Et dixi ꝯꝯꝯꝯ r A.a.a. dñe a deus. b Ecce c anima mea b non ꝯꝯꝯꝯ c eſt polluta: r & morticiniū s & laceratū a beſtiis b non l comedi k ab infantia mea l vſqꝫ m nunc: n & non o eſt in greſſa p os meū oīs q caro r imunda. s Et dixit x ad me. u Ecce x dedi r tibi s fimū boū c pro b ſtercoribus ꝯꝯꝯꝯ c humanis: r & facies b panē tuum l in eo. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ k Et dixit l ad me. m Fili n ho minis o ecce p conteram ꝯ q baculū r panis s in hieruſa lē: t & comedēt u panē ſuū x in pōdere r & in ſollicitu dine: t & aquā a in mēſura b & in anguſtia c bibent: b vt c deficientibus r pane ꝯꝯꝯ s & aq̄ b corruat t vnuſqſqꝫ ad k frēm ſuū l & cōtabeſcat m in iniqtatibus ſuis. 5.	יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת לַחְמָם טָמֵא בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁם: וָאֹמַר אַהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה נַפְשִׁי לֹא מְטֻמָּאָה וּנְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא אָכַלְתִּי מִנְּעוּרַי וְעַד עַתָּה וְלֹא בָא בְּפִי בְּשַׂר פִּגּוּל: וַיֹּאמֶר אֵלַי רְאֵה נָתַתִּי לְךָ אֶת צֹפְיעֵי הַבָּקָר תַּחַת גְּלֵלֵי הָאָדָם וְעָשִׂיתָ אֶת לַחְמְךָ עֲלֵיהֶם: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם הִנְנִי שֹׁבֵר מַטֵּה לֶחֶם בִּירוּשָׁלִַם וְאָכְלוּ לֶחֶם	יֹאכַל דָּמָה בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁם: וָאֹמַר אַהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה נַפְשִׁי לֹא טָמֵא מִנְּעוּרַי וְעַד עַתָּה וְלֹא בָא בְּפִי נָעַר בּוֹא פֶּה פִּגֻּל בְּשַׂר פִּגּוּל: וַיֹּאמֶר אֵלַי רְאֵה נָתַתִּי אֲמַר נָתַן לְךָ אֶת צֹפְיעֵי הַבָּקָר תַּחַת גְּלֵלֵי צֶפַע הָאָדָם וְעָשִׂיתָ אֶת לַחְמְךָ עֲלֵיהֶם: עָשָׂה וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם הִנְנִי שֹׁבֵר נָטָה מַטֵּה לֶחֶם בִּירוּשָׁלִַם וְאָכְלוּ לֶחֶם
		בְּמִשְׁקָל וּבְדָאגָה וּמַיִם בְּמִשּׁוֹרָה וּבְשִׁמָּמוֹן יִשְׁתּוּ לְמַעַן יֶחְסְרוּ לֶחֶם וָמַיִם וְנָשַׁמּוּ אִישׁ וְאָחִיו וְנָמַקּוּ בַּעֲוֹנָם: וְאַתָּה בֶּן אָדָם	שָׁקַל שׁוּר שְׁתָה חָסַר שָׁמַם שָׁמַק Cap.v.
		חֶרֶב חַדָּה קַח לְךָ חַדָּה תַּעַר הַגַּלָּבִים וְהַעֲבַרְתָּ עַל רֹאשְׁךָ וְעַל זְקַנֶּךָ וְלָקַחְתָּ לְךָ מֹאזְנֵי מִשְׁקָל וְחִלַּקְתָּם שְׁלִשִׁית בָּאוּר תַּבְעִיר בְּתוֹךְ הָעִיר כִּמְלֹאת יְמֵי הַמָּצוֹר וְלָקַחְתָּ אֶת הַשְּׁלִשִׁית תַּכֶּה בַּחֶרֶב	חֶרֶב עָבַר אֹזֶן מָשַׁקַל חָלַק בָּעַר צוּר נָכָה
		סְבִיבוֹתֶיהָ וְהַשְּׁלִשִׁית תְּזָרֶה לָרוּחַ וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם: וְלָקַחְתָּ מִשָּׁם	סָבַב זָרָה רִיק
		מְעַט בִּמְסְפָּר וְצָרַתָּ אֹתָם בִּכְנָפֶיךָ: וּמֵהֶם עוֹד תִּקַּח וְהִשְׁלַכְתָּ אֹתָם אֶל	מְסַפָּר צוּר לָהַט שָׁלַךְ
		תּוֹךְ הָאֵשׁ וְשָׂרַפְתָּ אֹתָם בָּאֵשׁ מִמֶּנּוּ תֵּצֵא אֵשׁ אֶל כָּל בֵּית	יָצָא
		יִשְׂרָאֵל: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה זֹאת	שׂוּם
		יְרוּשָׁלִַם בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שַׂמְתִּיהָ	סָבַב גָּרָה
		וּסְבִיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת: וַתָּמֶר אֶת	שָׁפַט
		מִשְׁפָּטַי לִרְשָׁעָה מִן הַגּוֹיִם וְאֶת	חָקַק
		חֻקּוֹתַי מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהָ	
		כִּי בְּמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְחֻקּוֹתַי לֹא	
		הָלְכוּ בָהֶם: לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה	
		יַעַן הֲמֹנְכֶם מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר	
		סְבִיבוֹתֵיכֶם בְּחֻקֹּתַי לֹא הֲלַכְתֶּם	
		וְאֶת מִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם וּכְמִשְׁפְּטֵי	עָשָׂה

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.Ezechi.v.	Pritiua.heb.
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ ῥομφαίαν acutū magiſq̄ nouacula tōſozis poſſidebis eā tibi. τ ξεῖαν ὑφὲρ ξυρὸν κουρέως κτήσῃ αὐτὴν σεαυτῷ· καὶ induces eā ſup caput tuū τ ſup bar= ἐπάξεις αὐτὴν ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου καὶ ἐπὶ τὸν πώγω bā tuā. τ ſumes ſtaterā pōderi τ diuides eos. νά σου. καὶ λήψη ζυγὸν σταθμίων καὶ διαιρήσεις αὐτούς· τὸ q̄rtā ptē in igne combures in media ciuitate cōm τέταρτον ἐν πυρὶ ἀπανκαύσεις ἐν μέσῃ τῇ πόλει κατὰ cōpletionē diey cōclusionis. τ ſumes τὴν πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ συγκλεισμοῦ· καὶ λήψη q̄rtā ptem τ cōbures eā in medio eius: τ τὸ τέταρτον καὶ κατακαύσεις αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ q̄rtā partē concides in gladio ī circuitu eius: τ τὸ τέταρτον κατακόψεις ἐν ῥομφαίᾳ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ q̄rtā ptē diſperges vēto. τ gladiū nu= τὸ τέταρτον διασκορπίσεις τῷ πνι· καὶ μάχαιραν ἐκ dabo poſt eos. aſſumes inde paucos in nūero: κενώσω ὀπίσω αὐτῶν· λήψη ἐκεῖθεν ὀλίγους ἐν ἀριθμῷ, τ circūligabis eos pallio tuo. τ ex his καὶ συμπεριλήψη αὐτοὺς τῇ ἀναβολῇ σου· καὶ ἐκ τού= tolles adhuc τ pīcies eos in medīū των λήψη ἔτι καὶ ῥίψεις αὐτοὺς εἰς μέσον τοῦ ignis τ cōbures eos in igne: ex ea egre= πυρὸς καὶ κατακαύσεις αὐτοὺς ἐν πυρί, ἐξ αὐτῆς ἐξελεύ= diet ignis: τ dices omni domui iſrael. hec dicit σεται πῦρ, καὶ ἐρεῖς παντὶ οἴκῳ Ἰσραήλ· τάδε λέγει dñs dñe: iſta hieruſalem. in medio gētiū po κύριος, αὕτη Ἰερουσαλήμ· ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέ ſui eam: τ i circuitu eius regiones: τ dices: θηκα αὐτήν, καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας, καὶ ἐρεῖς, τὰ iuſtificatiōes meas iniquo ex gētib ꝰ: τ legitima δικαιώματά μου τῇ ἀνόμῳ ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ νόμιμά mea regionū q̄ in circuitu eius: qꝫ iuſtificatiōes μου τῶν χωρίων τῶν κύκλῳ αὐτῆς, διότι τὰ δικαιώματά meas repulerūt: τ in legitimis meis nō ambulauē μου ἀπώσαντο, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπορεύθη= runt in eis. ꝓpterea hec dicit dñs dñs: ꝓ eo qō σαν ἐν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ' ὧν ἡ ocaſio vſa ex gētib ꝰ q̄ i circuitu vſo: τ in legi ἀφορμὴ ὑμῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς νο timis meis nō ambulaſtis: τ iuſtificatiōes meas nō μίμοις μου οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ feciſtis. ſed neqꝫ ſcōm iudicia ἐποιήσατε· ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὰ δικαιώματα τῶν ꝯꝯꝯ	comedent m filiī n iſrael p panem ſuum q pollutum ꝯ r inter gentes u ad quas t eiꝛciam eos. x Et dixi ꝯꝯꝯꝯ r A.a.a. dñe a deus. b Ecce c anima mea b non ꝯꝯꝯꝯ c eſt polluta: r & morticiniū s & laceratū a beſtiis b non l comedi k ab infantia mea l vſqꝫ m nunc: n & non o eſt in greſſa p os meū oīs q caro r imunda. s Et dixit x ad me. u Ecce x dedi r tibi s fimū boū c pro b ſtercoribus ꝯꝯꝯꝯ c humanis: r & facies b panē tuum l in eo. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ k Et dixit l ad me. m Fili n ho minis o ecce p conteram ꝯ q baculū r panis s in hieruſa lē: t & comedēt u panē ſuū x in pōdere r & in ſollicitu dine: t & aquā a in mēſura b & in anguſtia c bibent: b vt c deficientibus r pane ꝯꝯꝯ s & aq̄ b corruat t vnuſqſqꝫ ad k frēm ſuū l & cōtabeſcat m in iniqtatibus ſuis. 5.	Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ ῥομφαίαν acutū magiſq̄ nouacula tōſozis poſſidebis eā tibi. τ ξεῖαν ὑφὲρ ξυρὸν κουρέως κτήσῃ αὐτὴν σεαυτῷ· καὶ induces eā ſup caput tuū τ ſup bar= ἐπάξεις αὐτὴν ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου καὶ ἐπὶ τὸν πώγω bā tuā. τ ſumes ſtaterā pōderi τ diuides eos. νά σου. καὶ λήψη ζυγὸν σταθμίων καὶ διαιρήσεις αὐτούς· τὸ q̄rtā ptē in igne combures in media ciuitate cōm τέταρτον ἐν πυρὶ ἀπανκαύσεις ἐν μέσῃ τῇ πόλει κατὰ cōpletionē diey cōclusionis. τ ſumes τὴν πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ συγκλεισμοῦ· καὶ λήψη q̄rtā ptem τ cōbures eā in medio eius: τ τὸ τέταρτον καὶ κατακαύσεις αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ q̄rtā partē concides in gladio ī circuitu eius: τ τὸ τέταρτον κατακόψεις ἐν ῥομφαίᾳ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ q̄rtā ptē diſperges vēto. τ gladiū nu= τὸ τέταρτον διασκορπίσεις τῷ πνι· καὶ μάχαιραν ἐκ dabo poſt eos. aſſumes inde paucos in nūero: κενώσω ὀπίσω αὐτῶν· λήψη ἐκεῖθεν ὀλίγους ἐν ἀριθμῷ, τ circūligabis eos pallio tuo. τ ex his καὶ συμπεριλήψη αὐτοὺς τῇ ἀναβολῇ σου· καὶ ἐκ τού= tolles adhuc τ pīcies eos in medīū των λήψη ἔτι καὶ ῥίψεις αὐτοὺς εἰς μέσον τοῦ ignis τ cōbures eos in igne: ex ea egre= πυρὸς καὶ κατακαύσεις αὐτοὺς ἐν πυρί, ἐξ αὐτῆς ἐξελεύ= diet ignis: τ dices omni domui iſrael. hec dicit σεται πῦρ, καὶ ἐρεῖς παντὶ οἴκῳ Ἰσραήλ· τάδε λέγει dñs dñe: iſta hieruſalem. in medio gētiū po κύριος, αὕτη Ἰερουσαλήμ· ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέ ſui eam: τ i circuitu eius regiones: τ dices: θηκα αὐτήν, καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας, καὶ ἐρεῖς, τὰ iuſtificatiōes meas iniquo ex gētib ꝰ: τ legitima δικαιώματά μου τῇ ἀνόμῳ ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ νόμιμά mea regionū q̄ in circuitu eius: qꝫ iuſtificatiōes μου τῶν χωρίων τῶν κύκλῳ αὐτῆς, διότι τὰ δικαιώματά meas repulerūt: τ in legitimis meis nō ambulaue μου ἀπώσαντο, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπορεύθη= runt in eis. ꝓpterea hec dicit dñs dñs: ꝓ eo qō σαν ἐν αὐτοῖς· διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ' ὧν ἡ ocaſio vſa ex gētib ꝰ q̄ i circuitu vſo: τ in legi ἀφορμὴ ὑμῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς νο timis meis nō ambulaſtis: τ iuſtificatiōes meas nō μίμοις μου οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ feciſtis. ſed neqꝫ ſcōm iudicia ἐποιήσατε· ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὰ δικαιώματα τῶν ꝯꝯꝯ	comedent m filiī n iſrael p panem ſuum q pollutum ꝯ r inter gentes u ad quas t eiꝛciam eos. x Et dixi ꝯꝯꝯꝯ r A.a.a. dñe a deus. b Ecce c anima mea b non ꝯꝯꝯꝯ c eſt polluta: r & morticiniū s & laceratū a beſtiis b non l comedi k ab infantia mea l vſqꝫ m nunc: n & non o eſt in greſſa p os meū oīs q caro r imunda. s Et dixit x ad me. u Ecce x dedi r tibi s fimū boū c pro b ſtercoribus ꝯꝯꝯꝯ c humanis: r & facies b panē tuum l in eo. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ k Et dixit l ad me. m Fili n ho minis o ecce p conteram ꝯ q baculū r panis s in hieruſa lē: t & comedēt u panē ſuū x in pōdere r & in ſollicitu dine: t & aquā a in mēſura b & in anguſtia c bibent: b vt c deficientibus r pane ꝯꝯꝯ s & aq̄ b corruat t vnuſqſqꝫ ad k frēm ſuū l & cōtabeſcat m in iniqtatibus ſuis. 5.	וְאַתָּה בֶּן אָדָם קַח לְךָ חֶרֶב חַדָּה תַּעַר הַגַּלָּבִים וְהַעֲבַרְתָּ עַל רֹאשְׁךָ וְעַל זְקַנֶּךָ וְלָקַחְתָּ לְךָ מֹאזְנֵי מִשְׁקָל וְחִלַּקְתָּם שְׁלִשִׁית בָּאוּר תַּבְעִיר בְּתוֹךְ הָעִיר כִּמְלֹאת יְמֵי הַמָּצוֹר וְלָקַחְתָּ אֶת הַשְּׁלִשִׁית תַּכֶּה בַּחֶרֶב סְבִיבוֹתֶיהָ וְהַשְּׁלִשִׁית תְּזָרֶה לָרוּחַ וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם: וְלָקַחְתָּ מִשָּׁם מְעַט בִּמְסְפָּר וְצָרַתָּ אֹתָם בִּכְנָפֶיךָ: וּמֵהֶם עוֹד תִּקַּח וְהִשְׁלַכְתָּ אֹתָם אֶל תּוֹךְ הָאֵשׁ וְשָׂרַפְתָּ אֹתָם בָּאֵשׁ מִמֶּנּוּ תֵּצֵא אֵשׁ אֶל כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה זֹאת יְרוּשָׁלִַם בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שַׂמְתִּיהָ וּסְבִיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת: וַתָּמֶר אֶת מִשְׁפָּטַי לִרְשָׁעָה מִן הַגּוֹיִם וְאֶת חֻקּוֹתַי מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהָ כִּי בְּמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְחֻקּוֹתַי לֹא הָלְכוּ בָהֶם: לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הֲמֹנְכֶם מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם בְּחֻקֹּתַי לֹא הֲלַכְתֶּם וְאֶת מִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם וּכְמִשְׁפְּטֵי	חֶרֶב עָבַר אֹזֶן מָשַׁקַל חָלַק בָּעַר צוּר נָכָה סָבַב זָרָה רִיק מְסַפָּר צוּר לָהַט שָׁלַךְ יָצָא שׂוּם סָבַב גָּרָה שָׁפַט חָקַק עָשָׂה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Tex.he.Ezechi.vj.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lex.cū interp̄.latina.
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם לֹא עֲשִׂיתֶם׃		gentiū que in circuitu vro ſunt nō eſtis operati.	gētiū q̄ i circuitu vro nō feciſtis.
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ		Ideo hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te	ppterea hec ἐθνῶν τῶν κύκλω ὑμῶν οὐ ποιήκατε. διὰ τοῦτο τάδε
וְנַם אָנִי וְעָשִׂיתִי בְתוֹכֵךְ מִשְׁפָּטִים		& ipſe ego faciā in medio tui iudicia	dicit dñs dñs: ecce ego ad te: τ faciam
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃ וְעָשִׂיתִי בָךְ אֵת אֲשֶׁר		in oculis gentium: & faciam in te q̄ nō fect:	δι λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ, καὶ ποιήσω
לֹא עָשִׂיתִי וְאֵת אֲשֶׁר לֹא אֶעֱשֶׂה		non feci & quibus ſimilia vltra non faciam	am in medio tui iudiciū in ꝓſpectu gentiū: τ faciam
כָּמֹהוּ עוֹד יַעַן כָּל תּוֹעֲבֹתַיִךְ לָכֵן		propter omnes abominationes tuas. Ideo	σω ἐν μέσῳ σου κρῖμα ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, καὶ ποιήσω
אֲבוֹת יֹאכְלוּ בָנִים בְּתוֹכֵךְ וּבָנִים		patres comedent filios in medio tui: & filii	in te q̄ nō fect: τ nō faciam ſimilia eis vltra
יֹאכְלוּ אֲבוֹתָם וְעָשִׂיתִי בָךְ שְׁפָטִים		comedent patres ſuos.	ἐν σοὶ ἃ οὐ ποιήσω ὅμοια αὐτοῖς ἔτι
וְזֵרִיתִי אֶת כָּל שְׁאֵרִיתֵךְ לְכָל רוּחַ		Et faciam in te iudicia	ſcḋm oēs abominatiōes tuas. ideo ꝓfes
לָכֵן חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם		& vēti labo vniuerſas reliquas tuas in oēm ventū.	κατὰ πάντα τὰ βδελύγματά σου. διὰ τοῦτο πατέρες
לֹא יַעַן אֶת מִקְדָּשִׁי טִמֵּאת בְּכָל		Idcirco viuo ego dicit dominus deus niſi	comedēt filios in medio tui: τ filij comedēt
שִׁקּוּצַיִךְ וּבְכָל תּוֹעֲבֹתַיִךְ וְנַם אֲנִי		pro eo q̄ ſanctū meum violaſti in omnibus	φάγονται τὰ τέκνα ἐν μέσῳ σου, καὶ τέκνα φάγονται
אֶגְרַע וְלֹא תָחוֹס עֵינִי וְנַם אֲנִי לֹא		offenſionibus tuis & in cunctis abominationibus tuis: ego quoq; confriga & non parcet oculus meus & nō miſerebor.	patres: τ faciam in te iudicia: τ diſpergam
אֶחְמוֹל׃ שְׁלִשִׁתַיִךְ בַּדֶּבֶר יָמוּתוּ		Tertia pars tui peſte morietur & fame conſumetur in medio tui: & tertia	πατέρας, καὶ ποιήσω ἐν σοὶ κρίματα, καὶ διασκορπιῶ
וְרָעָב יִכְלוּ בְתוֹכֵךְ וְהַשְּׁלִשִׁית		pars tui in gladio cadet in circuitu tuo.	omnes reliquos tuos in oēm ventū. ꝓ-
בַּחֶרֶב יִפְּלוּ סְבִיבוֹתַיִךְ וְהַשְּׁלִשִׁית		Tertiā vero partē tuam in oēm ventū diſpergā: & gladiū euaginabo poſt eos. Et	πάντας τοὺς καταλοίπους σου εἰς πάντα ἄνεμον. διὰ C
לְכָל רוּחַ אָזָרֶה וְחָרֶב אָרִיק		cōplebo furorē meū: & reqeſcere faciā idignationē meā in eis: & conſolabor. Et ſciēt qa ego dñs	pterea viuo ego dicit dñs dñs. ꝓfecto eo qō ſcḳa
אַחֲרֵיהֶם וְכִלֵּיתִי אַפִּי וַחֲמָתִי עֲלֵיהֶם		locut ſum in zelo meo: cū ipleuero oēm idignationē meā in eis. Et dabo	τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει ἀδωναῖ κύριος. ἢ μὴν ἀνθ᾽ ὧν τὰ ἁγιά
וְנֹחַמְתִּי וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה		te in deſertū & in oppobriū gentibus q̄ in circuitu tuo ſunt: in cōſpectu	mea maculaſti in oībus offenſionibus tuis τ in
דִּבַּרְתִּי בְּקִנְאָתִי בְּכַלּוֹתִי חֲמָתִי בָם׃		oīs pretereūtis. Et eris opprobriū & blaſphemia exēplū & ſtupor in	μου ἐμίανας ἐν πᾶσιν τοῖς προσοχθίσμασίν σου καὶ ἐν
וְאִתָּנֵךְ לְחָרְבָּה וְלַחֲרָפָה בַּגּוֹיִם		gētibus q̄ in circuitu tuo ſunt cū fecero in te iudicia in furore & in idigna	cūctis abominationib tuis: τ ego abuciam te: nō
אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָיִךְ לְעֵינֵי כָל עוֹבֵר׃		tiōe & in increpationib ire: ego dñs locutus ſū q̄ miſero ſagittas famis peſſimas in eis q̄ erūt	φάσιν τοῖς βδελύγμασίν σου, καὶ ἀπώσομαί σε, οὐ
וְהָיִתָה חָרְפָּה וּנְדוּפָה וּמוּסָר וּמְשֹׁמָּה		mortifere: & q̄s mittam vt diſperdam vos. Et fame cōgregabo ſup vos.	parcet me oculus τ ego nō mſeboz. quarta
לָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתַיִךְ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי		& cōterā in vobis baculum panis: & immittam in vos famem & beſtias	φείσεταί μου ὀφθαλμὸς καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλεήσω. τὸ τέταρ-
בָּךְ שְׁפָטִים בְּאַף וּבְחֵמָה וּבְתוֹכְחוֹת		peſſimas vſq; ad interniciōnē. Et peſtilētia & ſanguis tranſibūt per te: & gladiū inducam ſup te.	pare tui in morte expendet: τ quarta ꝑs tui
חֵמָה אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי בְּשַׁלְחִי אֶת		Ego dñs locut ſum. 6.	τόν σου ἐν θανάτῳ ἀπαλωθήσεται, καὶ τὸ τέταρτόν σου
חִצֵּי הָרָעָב הָרָעִים בָּהֶם אֲשֶׁר הָיוּ		ET factus eſt ſermo dñi ad me dicens:	in fame cōſumabitur in medio tui: τ quartā
לְמַשְׁחִית אֲשֶׁר אַשְׁלַח אֹתָם לְהַשְׁחִיתְכֶם		Fili hominis pone facie tuam ad montes iſrael: & prophetabis ad eos &	ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται ἐν μέσῳ σου, καὶ τὸ τέταρ-
וְרָעָב אוֹסִף עֲלֵיכֶם וְשָׁבַרְתִּי לָכֶם		dices. Montes iſrael	πτὸν σου ἐν παντὶ ἀνέμῳ διασκορπιῶ εἰς πάντα, καὶ
מַטֵּה לָחֶם׃ וְשִׁלַּחְתִּי עֲלֵיכֶם רָעָב			ἔσται ἡ ῥομφαία πεσοῦνται κύκλῳ σου, καὶ μάχαι-
וְחַיָּה רָעָה וְשִׁכְּלֵךְ וְדֶבֶר וָדָם יַעֲבָר			ρα ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν. καὶ συντελεσθήσεται ὁ θυ-
בָּךְ וְחֶרֶב אָבִיא עָלַיִךְ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃			μός μου, καὶ ἡ ὀργή μου ἐπ᾽ αὐτοὺς καὶ παρακληθήσο- D
Cap.vj. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃			τ scies q ego dñs loquut sum in zelo
בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל הָרֵי יִשְׂרָאֵל וְהִנָּבֵא			μαι, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος λελάληκα ἐν τῷ ζήλῳ
אֲלֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ			meo: cū compleuero ego iram meā ſup eos. τ
			μου, ἐν τῷ συντελέσαι με τὴν ὀργήν μου ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ
			ponam te in deſtū τ filias tuas i circuitu
			θήσομαί σε εἰς ἔρημον καὶ τὰς θυγατέρας σου κύκλῳ
			tuo i ſpectu oīs pretereuntis: τ eris blaſphemia
			σου ἐνώπιον παντὸς ὁδεύοντος, καὶ ἔσῃ βλασφημία
			gemibilis τ manifeſta erit: τ deſolatio in gētibus
			στεναχτὴ καὶ ὄνειδος ἔσαι, καὶ ἀφανισμὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν
			i circuitu tuo: cū feccro ego in te iudicia in tra
			κύκλῳ σου, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα ἐν ὀργῇ
			τ in furore τ in vltione furoris. ego dñs locutus
			καὶ ἐν θυμῷ καὶ ἐν ἐκδικήσει θυμοῦ. ἐγὼ κύριος λελάλη
			cū q̄ miſero ego ſagittas meas famis
			κα ἐν τῷ ἐξαποστεῖλαί με τὰς βολίδας μου τοῦ λιμοῦ
			ſup eos: τ erunt in defectionē τ mittam eas
			ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ ἔσονται εἰς ἔκλειψιν καὶ ἀποστελῶ αὐ
			vt diſperdā vos. τ famē cōgregabo ſup vos: τ cō
			τὰς διαφθεῖραι ὑμᾶς. καὶ λιμὸν συναξω ἐφ᾽ ὑμᾶς, καὶ συν
			terā firmamētū panis tui. τ emittam in te fa-
			τρίψω σήριγμα ἄρτου σου. καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ λι-
			mē: τ beſtias malas τ cruciabo te: τ mors ē.4.d.
			μόν, καὶ θηρία πονηρὰ καὶ τιμορήσομαί σε, καὶ θάνατος Infra.
			τ ſanguis tranſibunt ſup te τ gladiū inducā ſup 14.c.
			καὶ αἷμα διελεύσονται ἐπὶ σὲ καὶ μάχαιραν ἐπάξω ἐπὶ
			te: ego dñs loquut ſum.
			σέ, ἐγὼ κύριος λελάληκα.
			Ca.6.
			ΚΑΙ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, A
			Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν Infra
			minis firma faciem tuā ad mōtes iſra- 30.a.
			θρώπου στήριξον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσρα-
			el: τ ꝓphetiza ad eos: τ dices: mōtes iſrael
			ήλ, καὶ προφήτευσον ἐπ᾽ αὐτά, καὶ ἐρεῖς, τὰ ὄρη Ἰσραὴλ
			ccc καὶ ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc ccc

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

audite verbũ dñi dñi. hec dicit dñs vo=
ἀκούσατε λόγον κυρίου. τάδε λέγει κύ
min⁹ mõtib⁹ ꝛ collibus ꝛ rupib⁹
ριος τοῖς ὄρεσιν. καὶ τοῖς βουνοῖς καὶ ταῖς νάπαις
ꝛ vallibus. ecce ego induco sup vos gladi=
καὶ ταῖς φάραγξιν ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς ῥομφαί=
um: ꝛ exterminabunt excelsa vra: ꝛ cõteren
αν, καὶ ἐξολοθρευθήσεται τὰ ὑψηλὰ ὑμῶν, καὶ συντρι
tur altaria vra: ꝛ delubra vra: ꝛ
βήσονται τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ
deijciam vulnerat⁹ vros in cõspectu idolor⁹
καταβαλῶ τραυματίας ὑμῶν ἐνώπιον τῶν εἰδώλων
B vror⁹: ꝛ dabo cadauera filior⁹ israel ante
ὑμῶν, καὶ δώσω τὰ πτώματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ
faciem idolor⁹ suor⁹: ꝛ dispergam ossa
πρόσωπον τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ διασκορπιῶ τὰ ὀστᾶ
vra ĩ circuitu altarium vror⁹ omni hĩtatione
ὑμῶν κύκλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ
vra: ciuitates deserte erunt: ꝛ excelsa dele=
ὑμῶν. αἱ πόλεις ἐξερημωθήσονται, καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀφανι=
buntur: vt exterminẽt altaria vra: ꝛ
σθήσεται, ὅπως ἐξολοθρευθῇ τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ
cõfringentur ꝛ cessabunt idola vra:
συντριβήσονται καὶ καταπαύσονται τὰ εἴδωλα ὑμῶν,
ꝛ auferẽt delubra vra: ꝛ delebuntur opa
καὶ ἐξαρῶ τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ ἐξαλειφθήσεται τὰ ἔργα
vra: ꝛ cadent vulnerati in medio vri: ꝛ
ὑμῶν, καὶ πεσοῦνται τραυματίαι ἐν μέσῳ ὑμῶν. καὶ
scietis q⁹ ego dñs: ꝛ relinquam cũ
ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ ὑπολείψομαι ἐν τῷ
fuerint ex vobis saluati ex gladio in gẽ=
C φυγεῖν ἐξ ὑμῶν ἀνασωζομένους ἐκ ῥομφαίας ἐν τοῖς ἔθ
tibus: ꝛ in dispsione vra in regio
νεσιν, καὶ ἐν τῷ διασκορπισμῷ ὑμῶν ἐν ταῖς χώ=
nib⁹: ꝛ recordabunt mei liberati ex vobis
ραις, καὶ μνησθήσονταί μου οἱ ἀνασωζόμενοι ἐξ ὑμῶν
in gentib⁹: quo captiui ducti sunt ibi: iurauī
ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ ᾐχμαλωτεύθησαν ἐκεῖ, ὁμώμοκα
cordi eor⁹ fornicanti recedenti a me:
τὴν καρδίαν αὐτῶν τὴν ἐκπορνευσάσην τὴν ἀπ' ἐμοῦ,
oculis eor⁹ fornicantib⁹ post exer
τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τοῖς πορευόμενοι ὀπίσω τῶν ἐπι
citia eor⁹: ꝛ plangent ante faciem suam
τηδευμάτων αὐτῶν, καὶ κόψονται κατὰ πρόσωπον ἑαυτῶν
pro malis q̃ fecerunt in oĩbus abominatiõib⁹
πρὸ τῶν κακῶν ὧν ἐποίησαν ἐν πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν
suis: ꝛ scient q⁹ ego dñs nõ in frustra locut⁹ sũ
αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσονται ὅτι ἐγὼ κς ὁ θεὸς εἰς ὠρὰν ἐλάλη
vt facerẽ eis oĩa mala ista. hec dicit
κα τ' ποιῆσαι αὐτοῖς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα. τάδε λέγει
dñs: plaude manu ꝛ strepe pede: ꝛ dic
D κύριος, κρότησον τῇ χειρὶ καὶ ψόφησον τῷ ποδί, καὶ εἰπὸν
enge sup oĩbus abominationib⁹ dom⁹ israel: in gladio
εὐγε ἐπὶ πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν οἴκου Ἰηλ, ἐν ῥομφαίᾳ
ꝛ ĩ fame ꝛ in morte cadent: q̃ longe in morte
καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ πεσοῦνται, ὁ μακρὰν ἐν θανάτῳ
morietur: q̃ ãt ꝑpe in gladio cadet: ꝛ relictus
τελευτήσει, ὁ δὲ ἐγγὺς ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖται, καὶ ὁ ὑπολειφ
ꝛ circundatus in fame morietur. ꝛ cõsumabo
θεὶς καὶ ὁ περιχώματος ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται. καὶ συντελέ
tram meã sup eos: ꝛ scietis q⁹ ego dñs cũ
σω τὴν ὀργήν μου ἐπ' αὐτούς, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κς. ἐν
fuerit vulneratꝰ vri in medio idolor⁹ vror⁹ ĩ cir
τῷ εἶναι τοὺς τραυματίας ὑμῶν ἐν μέσῳ τῶν εἰδώλων ὑμῶν κύ
cuitu altarium vror⁹ sup omnẽ collem excelsũ ꝛ
κλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν. ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν καὶ
in oĩbus sũmitatib⁹ mõtiũ: ꝛ sub arbore vm=
ἐν πάσαις κορυφαῖς τῶν ὀρέων, καὶ ὑποκάτω δένδρου συ
brosa: ꝛ sub oĩ quercu densa: vbi dederẽt illic
σκίου, καὶ ὑποκάτω πάσης δρυὸς δασείας, οὗ ἔδωκαν ἐκεῖ
odorẽ suauitatis oĩb⁹ idolis eor⁹. ꝛ extendã
ὀσμὴν εὐωδίας πᾶσι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. καὶ ἐκτενῶ τὴν

Trásla.B.Vie.

audite[e] verbum[u] domini
[x]dei.[r]Hec[c] dicit ooooooo
[a]dominus[b] deus[c] montib⁹
[v]& collibus ooooooooooo
[c]rupibus[r]& vallib⁹.[s] Ecce
ego[i]inducam ooooooooo
[h]supvos[i] gladium[m]& dis=
perdam[n]excelsa vestra. oo
[o]et demoliar[p]aras vras[q]&
confringẽtur[r] simulachra
vra[s] & deiiciã[t] interfectos
vestros[u]ante[x]idola vestra.
[r]Et dabo[a]cadauera[b]filior⁹
[c]israel[p]ante faciem ooooo
[c]simulachrorũ vestrorũ.
[r]Et dispergam[b]ossa vestra
[c]circa[s] aras vestras[i] in oĩ=
bus[m] habitationibus vris.
[n]Vrbes[o] deserte erunt[p] &
excelsa[q] demolientur ooo
[r]&[s] dissipabũtur:[t] & inte=
ribunt[u] are vestre ooooooo
[x]& confrigentur:[r]& cessa
bunt[i]idola vra:[a]& cõtere
tur[b] delubra vra[c]& delebũ
tur[o] opera vra:[c] & cadet
[c]interfectus[s] in medio vri
[b]& scientis[i] quia[x] ego sum
[i]dñs.[m]Et relinquã[n] in vo=
bis eos[p] qui fugerint[q] gla
diũ[r] in gentibus:[s] cum dis
persero vos[t] in terris. ooo
[u]Et recordabũtur[r] mei[x] li=
berati vri[s] i gentib⁹ ad[c] q̃s
[b]captiui ducti sunt:[o] quia
[c]contriui[s] cor eorum ooo
[b]fornicans & [x]recedens[a]
me:[m]& ooooooooooooooo
[n]oculos eorum[o] fornican
tes[p] post[q] idola sua: ooooo
[r]& displicebunt[a] sibimet
[r]super[n] malis[x] que ooooo
[r]fecerãt[i] in vniuersis[a] abo=
minatiõibus illis:[b]& sciẽt
[c]qa[o] ego[c] dñs[r] non[b] frustra
[i]locutus sum[x] vt facerem
[i]cis[m] malũ[n] hoc.[o] Hec[p] di=
cit[q] dominus ooooooooo
[r]deus.[s] Percute[t] manu
tua[u]& allide[x] pedẽ tuũ:[r]&
dic[i] heu[a] ad[b] oẽs[c] abomina
tiones[o] malorum[c] domus
[i]israel:[s] quia[b] gladio[i] fame
[x]& peste ooooooooooo
[i]ruituri sunt.[m]Qui longe
est:[n] peste[o] morietur:[r] q ãt
ꝑpe[q] gladio[r] corruet:[s]& q
relictus fuerit[t]& obsessus:
[u]fame[x] morietur.[r]Et com
plebo[i] indignationẽ meã
[a]in eis:[b] & scietis[c] qa[o] ego
[c]dñs:[r]cũ fuerint[s] interfecti
vestri[b] in medio[i] idolorũ
vror⁹[x] in circuitu[i] ararũ ve
strarũ[m] in[n] oĩ[o] colle[p] excel
so:[q]in cũctis[r] sũmitatib⁹
[a]mõtiũ:[r]& subtus[u] oẽ[x] li=
gnũ[r] nemorosum:[i]& sub
tus[a] vniuersa[z] q̃rcũ[c] fron
dosam[b] locũ[c] vbi[r] accende
rũt thura[b] redolẽtia[i] viuer
sis[i] idolis suis.[m] Et extẽdã

Tex.heb.Ezechi.vj.Pritiua.heb.

שִׁמְעוּ דְבַר אֲדֹנָי יְהוִה כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת
לָאֲפִיקִים וְלַגֵּיאָיוֹת הִנְנִי אֲנִי מֵבִיא
בָּמָה עֲלֵיכֶם חֶרֶב וְאַבַּדְתִּי בָּמוֹתֵיכֶם׃
וְנֶאֶשְׁמוּ מִזְבְּחוֹתֵיכֶם וְנִשְׁבְּרוּ חַמָּנֵיכֶם
וְהִפַּלְתִּי חַלְלֵיכֶם לִפְנֵי גִלּוּלֵיכֶם׃
וְנָתַתִּי אֶת פִּגְרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי
גִּלּוּלֵיהֶם וְזֵרִיתִי אֶת עַצְמוֹתֵיכֶם
סָבִיב מִזְבְּחוֹתֵיכֶם׃ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם
יֶעָרִים תֶּחֱרַבְנָה וְהַבָּמוֹת תִּיָּשַׁמְנָה
לְמַעַן יֵחָרְבוּ וְיֶאְשְׁמוּ מִזְבְּחוֹתֵיכֶם
וְנִשְׁבְּרוּ וְנִשְׁבְּתוּ גִּלּוּלֵיכֶם וְנִגְדְּעוּ
חַמָּנֵיכֶם וְנִמְחוּ מַעֲשֵׂיכֶם׃ וְנָפַל חָלָל
בְּתוֹכְכֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה׃
וְהוֹתַרְתִּי בְּהֵיוֹת לָכֶם פְּלִיטִי חֶרֶב
בַּגּוֹיִם בְּהָזָרוֹתֵיכֶם בָּאֲרָצוֹת׃
וְזָכְרוּ פְלִיטֵיכֶם אוֹתִי בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר
נִשְׁבּוּ שָׁם אֲשֶׁר נִשְׁבַּרְתִּי אֶת לִבָּם
הַזֹּנֶה אֲשֶׁר סָר מֵעָלַי וְאֶת
עֵינֵיהֶם הַזֹּנוֹת אַחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם
וְנָקְטוּ בְּפְנֵיהֶם אֶל הָרָעוֹת אֲשֶׁר
עָשׂוּ לְכֹל תּוֹעֲבֹתֵיהֶם׃ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי
יְהוָה לֹא אֶל חִנָּם דִּבַּרְתִּי לַעֲשׂוֹת
לָהֶם הָרָעָה הַזֹּאת׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה הַכֵּה בְכַפְּךָ וּרְקַע בְּרַגְלֶךָ
וְאֱמָר אֲהָהּ אֶל כָּל תּוֹעֲבוֹת רָעוֹת בֵּית
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדֶּבֶר
יִפֹּלוּ הָרָחוֹק בַּדֶּבֶר יָמוּת וְהַקָּרוֹב
בַּחֶרֶב יִפּוֹל וְהַנִּשְׁאָר וְהַנָּצוּר בָּרָעָב
יָמוּת וְכִלֵּיתִי חֲמָתִי בָּם וִידַעְתֶּם כִּי
אֲנִי יְהוָה בִּהְיוֹת חַלְלֵיהֶם בְּתוֹךְ
גִּלּוּלֵיהֶם סְבִיבוֹת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם אֶל
כָּל גִּבְעָה רָמָה בְּכֹל רָאשֵׁי הָרִים
וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן וְתַחַת כָּל אֵלָה
עֲבֹתָה מְקוֹם אֲשֶׁר נָתְנוּ שָׁם רֵיחַ
נִיחֹחַ לְכָל גִּלּוּלֵיהֶם׃ וְנָטִיתִי אֶת

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb. Tex.he.Ezechi.vij. Trāſl.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

יָדִי עֲלֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ שְׁמָמָה נְתַן
וּמִשַּׁמָּה מִמִּדְבַּר דִּבְלָתָה בְּכֹל שֶׁם דַּר
מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ יֶשֶׁב
Cap.vij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵא
לֵאמֹר׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל קֵץ בָּא
הַקֵּץ עַל אַרְבַּעַת כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃ עַתָּה קֵץ
הַקֵּץ עָלַיִךְ וְשִׁלַּחְתִּי אַפִּי בָּךְ
וּשְׁפַטְתִּיךְ כְּדְרָכָיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֵת נָתַן
כָּל תּוֹעֲבוֹתָיִךְ׃ וְלֹא תָחוֹס עֵינִי עָלַיִךְ חָמַל
וְלֹא אֶחְמוֹל כִּי דְרָכַיִךְ עָלַיִךְ אֶתֵּן חָמַל נָתַן
וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶיןָ וִידַעְתֶּם הָיָה
כִּי אֲנִי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
רָעָה אַחַת רָעָה הִנֵּה בָּאָה׃ קֵץ בָּא בוא
בָּא הַקֵּץ הַקִּיץ אֵלַיִךְ הִנֵּה בָּאָה׃ קוץ
בָּאָה הַצְּפִירָה אֵלַיִךְ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ צָפַר יָשַׁב
בָּא הָעֵת קָרוֹב הַיּוֹם מְהוּמָה וְלֹא קָרַב הִם
הֵד הָרִים׃ עַתָּה מְקָרוֹב אֶשְׁפֹּךְ עָשַׁךְ
חֲמָתִי עָלַיִךְ וְכִלִּיתִי אַפִּי בָּךְ כָּלָה
וְשָׁפַטְתִּיךְ כְּדְרָכָיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֵת
כָּל תּוֹעֲבוֹתָיִךְ׃ וְלֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא חוס
אֶחְמוֹל כִּדְרָכַיִךְ עָלַיִךְ אֶתֵּן חָמַל
וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶיןָ וִידַעְתֶּם
כִּי אֲנִי יְהוָה מַכֶּה׃ הִנֵּה הַיּוֹם הִנֵּה נָגַף
בָּאָה יָצְאָה הַצְּפִירָה צִץ הַמַּטֶּה בוא צִיץ
פָּרַח הַזָּדון׃ חָמָס קָם לְמַטֵּה רֶשַׁע זוד קום
לֹא מֵהֶם וְלֹא מֵהֲמוֹנָם וְלֹא מֵרַהֲמֵהֶם הַמוֹן הֵם
וְלֹא נֹהַ בָּהֶם׃ בָּא הָעֵת הִגִּיעַ הַיּוֹם נָגַע
הַקּוֹנֶה אַל יִשְׂמַח וְהַמּוֹכֵר אַל שָׂמַח קָנָה
יִתְאַבֵּל כִּי חָרוֹן אַל כָּל הֲמוֹנָהּ כִּי אָבַל מָכַר
הַמּוֹכֵר אֶל הַמִּמְכָּר לֹא יָשׁוּב וְעוֹד שוב
בַּחַיִּים חַיָּתָם כִּי חָזוֹן אֶל כָּל הֲמוֹנָהּ חָזָה
לֹא יָשׁוּב וְאִישׁ בַּעֲוֹנוֹ חַיָּתוֹ לֹא חָיָה
יִתְחַזָּקוּ׃ תָּקְעוּ בַתָּקוֹעַ וְהָכִין הַכֹּל תָּקַע חָזַק
וְאֵין הוֹלֵךְ לַמִּלְחָמָה כִּי חֲרוֹנִי אֶל כון הָלַךְ
כָּל הֲמוֹנָהּ׃ הַחֶרֶב בַּחוּץ וְהַדֶּבֶר לָחַם

manū meā sup eos: & faciā terrā eorū deſolatā & deſtitutam a deſerto deblata in omnibus habitationibus eorū: & ſcient quia ego dñs. 7. ET factus eſt ſermo domini ad me dicens. Et tu fili homi nis: hec dicit dominus deus terre iſrael. Finis venit: venit finis ſup quattuor plagas terre. Nunc finis ſuper te: & immittam furorē meum in te. Et iudicabo te iuxta vias tuas. Et ponam contra te oēs abominatiōes tuas. Et nō parcet oculus mea ſup te: & nō miſerebor: ſed vias tuas ponā ſup te: & abominatiōes tue in medio tui erūt: & ſcietis quia ego dñs. Hec dicit dominus deus. Afflictio vna ecce venit. Finis venit: venit finis. Eugilauit aduerſum te: ecce venit. Venit contritio ſup te qui habitas in terra. Venit tēpus: prope eſt dies occiſionis & non gloriem montium. Nunc de propinquo effundā iram meā ſup te: & complebo furorē meū in te. Et iudicabo te ſm vias tuas: & imponam tibi oīa ſcelera tua. Et nō parcet oculus meus nec miſerebor ſed vias tuas imponam tibi: & abominationes tue in medio tui erūt: & ſcietis quia ego ſum dñs percutiens. Ecce dies: ecce venit. Egreſſa eſt cōtritio. Floruit virga germinauit ſupbia: iniquitas ſurrexit in virga impietatis. Nō ex eis: & non ex populo: neq; ex ſonitu eorū: & nō erit requies in eis. Venit tēpus appropinquauit dieſ. Qui emit non letetur: & qui vendit nō lugeat: qa ira ſup omnē populū eius: qa qui vendit: ad id qđ vendidit nō reuertetur: & adhuc in viuētibus vita eorū. Viſio ei ad oēm multitudinē eius nō regredietur: & vir in iniquitate vite ſue nō cōfortabitur. Canite tuba: ppārētur oēs & nō eſt qui vadat ad plūm. Ira eni mea ſup vniuerſum populum eius. Gladius foris: peſtis

manū meā ſup eos: τ ponā ſrā in deſolaχεῖρά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ θήσομαι τὴν γῆν εἰς ἀφανιtionē τ in interitū a deſerto deblatha ex oi σμὸν καὶ εἰς ὄλεθρον ἀπὸ τῆς ἐρήμου διβλαθὰ ἐκ πάσης τῆς hitatione eius: τ ſcietis qz ego dñs. κατοικίας αὐτ, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.7

ET fact' eſt ſmo dñi ad me dicēs: τ tu Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ A
fili hoīs: hec dicit dñs dñs ſrē iſrael: υἱὲ ἀνθρώπου, τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος τῇ γῇ τοῦ Ἰσραήλ, Infra.
finis venit finis venit ſup quattuor alas co.
τέρας ἥκει ὁ πέρας ἥκει ἐπὶ τὰς τέσσαρας πτέρυγας
ſrē venit finis nūc finis ad te: τ mitτῆς γῆς ἥκει ὁ πέρας νῦν ὁ πέρας πρός σέ, καὶ ἀπο
tam furorē meū ego in te: τ vlciſcar te in Infra
σκεδῶ τὸν θυμόν μου ἐγὼ ἐπὶ σέ, καὶ ἐκδικήσω σε ἐν 9.b.
vijs tuis: τ dabo ꝑ te oēs abomi ταῖς ὁδοῖς σου, καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πόντα τὰ βδιnationes tuas. nō parcet oculus meꝰ ſup te ne λύγματά σου. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ σὲ οὐ
qꝫ miſerebor: qz vias tuas ſup te dabo τ φείσομαι, ὅτι τὰς ὁδούς σου ἐπὶ σὲ δώσω καὶ τὰ
abominationes tue in medio tui erunt: τ ſcies qz βδελύγματά σου ἐν μέσῳ σου ἔσται, καὶ γνώσῃ ὅτι
ego dñs. qz hec dicit adonai dñs: malitia vna ἐγὼ κύριος. ὅτι τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος, κακία μία
malitia ecce adeſt finis venit venit finis ſurre κακία ἰδοὺ παρέστιν ὁ πέρας ἥκει ἥκει ὁ πέρας ἐξή-
xit aduerſū te: ecce venit cōplicatio ſup te hitantem B
γερθη πρός σέ, ἰδοὺ ἥκει πλοκὴ ἐπὶ σὲ τὸν κατοικοῦντα
ſrā: venit tps appropiauit dies nō cū pturbatiōe neqꝫ τὴν γῆν, ἥκει ὁ καιρὸς ἤγγικεν ἡ ἡμέρα οὐ μετὰ θορύβων οὐδὲ
cū doloribꝰ nūc de ppiq effundā ſrā meā ſup te μετ' ὠδίνων νῦν ἐγγύθεν ἐκχέω τὴν ὀργήν μου ἐπὶ σὲ
τ cōplebo furorē meū in te: τ iudicabo te in καὶ συντελέσω τὸν θυμόν μου ἐν σοί, καὶ κρινῶ σὲ ἐν ταῖς
vijs tuis: τ dabo ſup te oēs abominatiōes ὁδοῖς σου, καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδελύγματά
tuas. nō parcet oculus meꝰ neqꝫ miſebor: ſcōm σου. οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου οὐδὲ μὴ ἐλεήσω, κατὰ
vias tuas ſup te dabo: τ abominatiōes tue τὰς ὁδούς σου ἐπὶ σὲ δώσω, καὶ τὰ βδελύγματά σου C
in medio tui erunt: τ ſcies qz ego ſum dñs ἐν μέσῳ σου ἔσονται, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος
percutiēs. ecce dies parit: ecce finis ὁ τύπτων. ἰδοὺ ἡμέρα τίκτει, ἰδοὺ ὁ πέρας
venit. egreſſa ē cōplexio τ floruit virga: ſurrexit ἥκει. ἐξῆλθεν ἡ πλοκὴ καὶ ἤνθησεν ἡ ῥάβδος, ἐξανέτειλεν ἡ
ſupbia τ cōteret fortitudinē iniq. τ nō cū ptur ὕβρις καὶ συντρίψει σκήπτρον ἀνόμου. καὶ οὐ μετὰ θο-
batiōe neqꝫ cū feſtinatiōe: τ non ex ipīs ſunt: ne ρύβου οὐ δὲ μετὰ σπουδῆς, καὶ οὐκ ἐξ αὐτῶν ἐστιν, οὐ
qꝫ pulchritudo ei eis. venit tps ecce dies: δὲ ὡραϊσμὸς ἐν αὐτοῖς. ἥκει ὁ καιρὸς ἰδοὺ ἡ ἡμέρα, ὁ
q emit nō letetur: τ q vēdit nō lugeat: qz ἀγοράσας μὴ χαιρέτω, καὶ ὁ πωλῶν μὴ θρηνείτω, ὅτι
ira in oēm mltitudinē ei. qz q emit ad ὀργὴ ἐπὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς. διότι ὁ κτώμενος πρὸς D
vendentē nō reuertet: τ adhuc vita viuere ip τὸν πωλοῦντα μὴ ἐπιστρέψῃ, καὶ ἔτι ἐν ζωῇ τὸ ζῆν αὐ-
ſor: qz viſio ad oēm mltitudinē eor nō regre τῶν, ὅτι ὅρασις εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἀνα-
dietur: τ homo in oculis vite ſue nō ob κάμψει, καὶ ἄνθρωπος ἐν ὀφθαλμοῖς ζωῆς αὐτοῦ οὐκρα
tinebit. clangite in tuba τ iudicate om τήσει. σαλπίσατε ἐν σάλπιγγι καὶ κρίνατε τὰ σύμ
nia: τ nō eſt q vadat ad plium: qz πάντα, καὶ οὐκ ἔστιν πορευόμενος εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι
ira mea in oēm mltitudinē eor: gladius de fori ἡ ὀργή μου εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἡ ῥομφαία ἔξωθεν E

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lex.cũ inter.lati.

τ fames τ mors intrinsec⁹. q̃ in agro: in gladio
καὶ ὁ λιμὸς καὶ ὁ θάνατος ἔσωθεν. ὁ ἐν τῷ πεδίῳ, ἐν ῥομφαί
morietur. eos ãt q̃ i ciuitate fames τ mors con-
α τελευτήσει. τοὺς δὲ ἐν τῇ πόλει λιμὸς καὶ θάνατος συν
sumet τ salui erunt saluati ex eis: τ
τελέσει καὶ ἀνασωθήσονται οἱ ἀνασῳζόμενοι ἐξ αὐτῶν, καὶ
erunt in mõtib⁹ q̃si colũba meditans. τ oẽs
ἔσονται ἐπὶ τῶν ὀρέων ὡς περιστερὰ μελετητή. καὶ πάντας
iterficiaz: vnusquisq; i iniqtatib⁹ suis. oẽs manus
ἀποκτενῶ, ἕκαστον ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτοῦ. πᾶσαι χεῖρες
dissoluentur: τ oĩa femora polluentur humore
ἐκλυθήσονται, καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασία.
τ precingent cilitijs τ cooperiet eos formido.
καὶ περιζώσονται σάκκους καὶ καλύψει αὐτοὺς θάμβος.
τ sup oẽs faciem cõfusio sup eos: τ sup om
καὶ ἐπὶ πᾶν πρόσωπον αἰσχύνη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐπὶ πᾶ
ne caput caluicium. argẽtũ eoꝝ in pla-
σαν κεφαλὴν φαλάκρωμα. τὸ ἀργύριον αὐτῶν ἐν ταῖς πλα
teis ꝓijcietur: τ aurum eoꝝ erit cõtemptui.
τείαις ῥιφήσεται, καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ὑπερορᾶσθαι.
argentũ eoꝝ τ aurum eoꝝ: nõ poterit libe
τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν, οὐ δυνήσεται ἐξε
rare eos in die furoris dñi. aĩe eoꝝ non
λέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· αἱ ψυχαὶ αὐτῶν οὐ μὴ
saturabuntur τ ventres eoꝝ nõ iplebuntur: q̃
ἐμπλησθῶσιν καὶ αἱ γαστέρες αὐτῶν οὐ πλησθήσονται, ὅτι
cruciatus iniqtatis suæ eoꝝ fuit. electa mũdi in su-
βάσεως τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἐγένετο· ἐκλεκτὰ κόσμου εἰς ὑ
perbiam posuerũt ea τ imagines abominationũ
περηφανίαν ἔθεντο αὐτὰ καὶ εἰκόνας τῶν βδελυγμάτων
fecerunt ex eis. ꝓpt hoc dedi ea illis
ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν. ἕνεκεν τούτου δέδωκα αὐτὰ αὐτοῖς
in imũdiciam. τ tradam ea in manus alie-
εἰς ἀκαθαρσίαν. καὶ παραδώσω αὐτὰ εἰς χεῖρας ἀλλο-
noꝝ vt diripiant ea. τ pestilẽtib⁹ terre in pre
τρίων τοῦ διαρπάσαι αὐτά. καὶ τοῖς λοιμοῖς τῆς γῆς εἰς σκυ
dã τ polluent ea. τ auertam faciem
λα καὶ βεβηλώσουσιν αὐτά. καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν
mea ab eis τ pollue̅t visitationẽ meã. τ itrol
μου ἀπ' αὐτῶν καὶ μιανοῦσιν τὴν ἐπισκοπήν μου. καὶ εἰσε-
bunt in ea sine custodia: τ cõtaminabunt ea
λεύσονται εἰς αὐτὰ ἀφυλάκτως, καὶ βεβηλώσουσιν αὐτὰ
τ facient prturbationẽ: q̃ terra plena iudicio sãgui
καὶ ποιήσουσιν φυρμόν, διότι ἡ γῆ πλήρης κρίσεως αἱμά
nũ τ ciuitas plena iniqtate. τ adducã malos gẽtiũ τ
των καὶ ἡ πόλις πλήρης ἀνομίας. καὶ ἄξω πονηροὺς ἐθνῶν καὶ
possidebũt domus eoꝝ. τ auertam fre-
κληρονομήσουσιν τοὺς οἴκους αὐτῶν. καὶ ἀποστρέψω τὸ φρύ
mitũ fortitudis eoꝝ: τ polluentur sctã eoꝝ. ꝓ-
αγμα τῆς ἰσχύος αὐτῶν, καὶ μιανθήσεται τὰ ἅγια αὐτῶν. ἐξ
pitiatio veniet τ q̃ret pacẽ: τ nõ erit. ve sup ve
λασμὸς ἥξει καὶ ζητήσει εἰρήνην, καὶ οὐκ ἔσται. οὐαὶ ἐπὶ οὐ
erit. τ nunci⁹ sup nũcium erit. τ q̃retur vi-
αὶ ἔσται. καὶ ἀγγελία ἐπὶ ἀγγελίαν ἔσται. καὶ ζητηθήσεται ὅ
sio ex ꝓpheta: τ lex peribit a sacẽdote: τ
ρασις ἐκ προφήτου, καὶ νόμος ἀπολεῖται ἐξ ἱερέως, καὶ
cõsiliũ er seniorib⁹. rex lugebit: τ pricep⁹
βουλὴ ἐκ πρεσβυτέρων. ὁ βασιλεὺς πενθήσει, καὶ ὁ ἄρχων
inducet̃ interitu: τ manus ꝓpli terre dissol
ἐνδύσεται ἀφανισμόν, καὶ αἱ χεῖρες τοῦ λαοῦ τῆς γῆς πλαδ
uentur: scõm vias eoꝝ faciam illis: τ
λυθήσονται, κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ τοῖς
iudicijs eoꝝ vlciscar eos: τ scient q̃ ego dñs.
κρίμασιν αὐτῶν ἐκδικήσω αὐτούς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κς.

Ca.8. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἕκτῳ ἐν τῷ ἕκτῳ μηνὶ πέμ
A πτα μέσις ego sedebam in domo mea: τ senio-
ρες τοῦ μηνός ἐγὼ ἐκαθήμην ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ οἱ πρεσβύ
res iuda sedebant coram me. τ facta est sup me
τεροι ἰούδα ἐκάθηντο ἐνώπιόν μου. καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ
manꝰ adonai dñi: τ vidi. τ ecce similitudo
χεὶρ ἀδωναῖ κυρίου, καὶ εἶδον. καὶ ἰδοὺ ὁμοίωμα ꝏ

Trãsla.B.Hie.

ⁿet fames ᶜ intrinsecus.
ᶠQuiᵍ in agro est ʰ gladio
ⁱmorietur: ᵏ& qui ˡi ciuita
te ᵐ pestilentia & ᵐ fame
ᵒdeuorabũtur: ᵖ& saluabũ
tur quiᵍ fugerit ex eis. ʳEt
eruntˢ in ᵗmontibusᵘ quasi
colũbeᵛ conualliũ ʷomnes
ˣtrepidi: ʸvnusqsq; ᶻin ini-
quitate sua. ᵃOcs ᵇmanus
ᶜdissoluentur: ᵈ& omnia
ᵉgenua ᶠfluent ᵍaquis. ꝏ
ʰEt accingent se ⁱcilitiis:
ᵐ& operiet ⁿeos ᵒformido:
ᵖ& in ᵍomñi ʳfacie ˢcõfusio:
ᵗ& in vniuersis ᵘcapitibus
eorũ ᵛcaluitium. ʷArgen-
tum eorũ ˣforis ʸpiicietur:
ᶻ& aurũ eorũ ᵃ in sterquili
niũ ᵇerit. ᶜ Argentũ eorũ
ᵈ& aurũ eorũ ᵉ nõ ᶠvalebit
ᵍliberare eos ʰi die furoris
ⁱdñi. ᵏ Animã suã ˡnon ᵐsa
turabũt: ⁿ& ventres eorũ
ᵒnon ᵖiplebũtur: ᵠqa ʳscan
dalũ ˢiniqtatis eorũ ᵗfactũ
est: ᵘ& ornamentũ ᵛmoni-
liũ suorũ ʷin supbia ˣposue
runt: ʸ& imagines ᶻabomi
nationũ suarũ & ᵃ simula-
chrorum ᵇ fecerũt ᶜ ex eo.
ᵈPropter hoc ᵉdedi ᶠeis il-
lud ᵍin ĩmũdicia: ʰ& dabo
illud ⁱin manus ʲalienorũ
ᵏad dirípiendũ: ˡ& impiis
ᵐterre ⁿi predã: ᵒ& cõtami
nabũt illud. ᵖEt auertã ᵠfa
cie meã ʳab eis ˢ& violabũt
ᵗarcanũ meũ: ᵘ& introibũt
ᵛin illud ʷemissarii ˣ& cõta-
minabũt illud. ʸFac ᶻcõclu
sionẽ: ᵃqm̃ ᵇterra ᶜplena ẽ
ᵈiudicio ᵉsanguinũ ᶠ& ciui
tas ᵍplena ʰiniqtate. ⁱEt ad
ducã ʲpessimos de ᵏgẽtib⁹:
ˡ& possidebũt ᵐ domos eo
rũ. ⁿ Et qescere faciã ᵒ sup
biã ᵖpotentiũ: ᵠ & possidẽ
bũt ʳsctũaria eorũ. ˢ Angu
stia ᵗ supueniẽte ᵘrequirẽt
ᵛpacẽ: ʷ& nõ erit. ˣ Cõtur
batio ʸ sup ᶻ cõturbationẽ
ᵃveniet: ᵇ& audit⁹ ᶜsup ᵈau
ditũ. ᵉEt q̃rent ᶠvisionẽ ᵍde
ppheta: ʰ& lex ⁱ pibit ʲa sa
cerdote: ᵏ& cõsiliũ ˡa senio
rib⁹. ᵐRex ⁿlugebit: ᵒ& pri
ceps ᵖ induetur ᵠ meroꝛe:
ʳ& manus ˢppli ᵗ terre ᵘ cõ
turbabũtur. ᵛSecundũ viã
corũ ʷfaciã ˣeis ʸ& fm iudi
ciũ corũ ᶻiudicabo eos: ᵃ&
scient ᵇquia ᶜego sum ᵈ do
minus. 8.
ꝊT factũ est ᵇ in anno
ᶜsexto: ᵈin sexto ꝏꝏ
mẽse ᵉ in qnta ᶠmẽsis: ᵍego
ʰsedebã ⁱ in domo mea: ᵏ&
senes ˡiuda ᵐsedebãt ⁿcorã
me. ᵒEt cecidit ᵠibi ʳsup me
ˢmanus ᵗdñi ᵘdei. ᵛ Et vidi:
ʷ& ecce ˣ similitudo ꝏꝏꝏ

Tex.be.Ezechi.viij. Pũtiua.heb.

וְהָרַעַב מִבַּיִת אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב
יָמוּת וַאֲשֶׁר בָּעִיר רָעָב וְדֶבֶר
אֹכְלֵנּוּ וּפְלִיטֵיהֶם וְהָיוּ
הָיָה נְאָה אֶל הָהָרִים כְּיוֹנֵי הַנְּאָיוֹת כֻּלָּם
הֲמוֹת אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ כָּל הַיְדִים
רָפֶה יָלֹךְ תִּרְפֶּינָה וְכָל בִּרְכַּיִם תֵּלַכְנָה מָיִם
וְחָגְרוּ שַׂקִּים וְכִסְּתָה אֹתָם פַּלָּצוּת
וְאֶל כָּל פָּנִים בּוּשָׁה וּבְכָל רָאשֵׁיהֶם
קָרְחָה וְכֶסֶף חֻצוֹת יְשַׁלֵּכוּ
וְזָהָבָם לְנִדָּה יִהְיֶה כַּסְפָּם וְזָהָבָם
יָכֹל נָצַל לֹא יוֹכַל לְהַצִּילָם בְּיוֹם עֶבְרַת
יְהוָה נַפְשָׁם לֹא יְשַׂבְּעוּ וּמֵעֵיהֶם
לֹא יְמַלֵּאוּ כִּי מִכְשׁוֹל עֲוֹנָם הָיָה
וְצִבְיֵ עָדְיוֹ לְגָאוֹן שָׂמָהוּ וְצַלְמֵי
תוֹעֲבֹתָם שִׁקּוּצֵיהֶם עָשׂוּ בוֹ עַל
כֵּן נְתַתִּיו לָהֶם לְנִדָּה וּנְתַתִּיו בְּיַד
הַזָּרִים לָבַז וְלִרְשָׁעֵי הָאָרֶץ
לְשָׁלָל וְחִלְּלוּהוּ וְהִסְבֹּתִי פָּנַי מֵהֶם
וְחִלְּלוּ אֶת צְפוּנִי וּבָאוּ בָהּ פָּרִיצִים
וְחִלְּלוּהָ עֲשֵׂה הַרְתֹּק כִּי הָאָרֶץ
מָלְאָה מִשְׁפַּט דָּמִים וְהָעִיר מָלְאָה
חָמָס וְהֵבֵאתִי רָעֵי גוֹיִם וְיָרְשׁוּ
אֶת בָּתֵּיהֶם וְהִשְׁבַּתִּי גְּאוֹן עַזִּים
וְנֶחֱלוּ מִקְדָּשֵׁיהֶם קְפָדָה בָּא
וּבִקְשׁוּ שָׁלוֹם וְאֵין הוָה עַל הוָה
תָּבוֹא וּשְׁמוּעָה אֶל שְׁמוּעָה תִּהְיֶה
וּבִקְשׁוּ חָזוֹן מִנָּבִיא וְתוֹרָה תֹּאבַד
מִכֹּהֵן וְעֵצָה מִזְּקֵנִים הַמֶּלֶךְ יִתְאַבֵּל
וְנָשִׂיא יִלְבַּשׁ שְׁמָמָה וִידֵי עַם
הָאָרֶץ תְּבַהֲלֶנָה מִדַּרְכָּם אֶעֱשֶׂה
אֹתָם וּבְמִשְׁפְּטֵיהֶם אֶשְׁפְּטֵם וְיָדְעוּ
כִּי אֲנִי יְהוָה׃

Cap. viij. וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית בַּשִּׁשִּׁי בַּחֲמִשָּׁה
לַחֹדֶשׁ אֲנִי יוֹשֵׁב בְּבֵיתִי וְזִקְנֵי
יְהוּדָה יוֹשְׁבִים לְפָנַי וַתִּפֹּל עָלַי שָׁם
יַד אֲדֹנָי יְהוִה וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה דְמוּת

Universidad de Deusto
Biblioteca

כְּמַרְאֵה אֵשׁ מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה כְּאַה
אֵשׁ וּמִמָּתְנָיו וּלְמַעְלָה כְּמַרְאֵה
זֹהַר כְּעֵין הַחַשְׁמַלָה ׃ וַיִּשְׁלַח
תְּנִית יָד וַיִּקָּחֵנִי בְּצִיצִת רֹאשִׁי
וַתִּשָּׂא אֹתִי רוּחַ בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין
הַשָּׁמַיִם וַתָּבֵא אֹתִי יְרוּשָׁלַמָה
בְּמַרְאוֹת אֱלֹהִים אֶל פֶּתַח שַׁעַר
הַפְּנִימִית הַפּוֹנֶה צָפוֹנָה אֲשֶׁר שָׁם
מוֹשַׁב סֵמֶל הַקִּנְאָה הַמַּקְנֶה וְהִנֵּה
שָׁם כְּבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּמַּרְאֶה
אֲשֶׁר רָאִיתִי בַּבִּקְעָה וַיֹּאמֶר אֵלַי
בֶּן אָדָם שָׂא נָא עֵינֶיךָ דֶּרֶךְ צָפוֹנָה
וָאֶשָּׂא עֵינַי דֶּרֶךְ צָפוֹנָה וְהִנֵּה
מִצָּפוֹן לְשַׁעַר הַמִּזְבֵּחַ סֵמֶל הַקִּנְאָה
הַזֶּה בַּבָּאָה וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם
הֲרֹאֶה אַתָּה מֶה עֹשִׂים תּוֹעֵבוֹת
גְּדֹלוֹת אֲשֶׁר בֵּית יִשְׂרָאֵל עֹשִׂים
פֹּה לְרַחֲקָה מֵעַל מִקְדָּשִׁי וְעוֹד
תָּשׁוּב תִּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת גְּדֹלוֹת וַיָּבֵא
אֹתִי אֶל פֶּתַח הֶחָצֵר וָאֵרְאֶה
וְהִנֵּה חֹר אֶחָד בַּקִּיר וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן
אָדָם חְתָר נָא בַּקִּיר וָאֶחְתֹּר בַּקִּיר
וְהִנֵּה פֶּתַח אֶחָד וַיֹּאמֶר אֵלַי בֹּא
וּרְאֵה אֶת הַתּוֹעֵבוֹת הָרָעוֹת אֲשֶׁר
הֵם עֹשִׂים פֹּה וָאָבוֹא וָאֶרְאֶה
וְהִנֵּה כָּל תַּבְנִית רֶמֶשׂ וּבְהֵמָה שֶׁקֶץ
וְכָל גִּלּוּלֵי בֵית יִשְׂרָאֵל מְחֻקֶּה
עַל הַקִּיר סָבִיב סָבִיב וְשִׁבְעִים
אִישׁ מִזִּקְנֵי בֵית יִשְׂרָאֵל וְיַאֲזַנְיָהוּ
בֶן שָׁפָן עֹמֵד בְּתוֹכָם עֹמְדִים
לִפְנֵיהֶם וְאִישׁ מִקְטַרְתּוֹ בְיָדוֹ
וַעֲתַר עֲנַן הַקְּטֹרֶת עָלָה וַיֹּאמֶר אֵלַי
הֲרָאִיתָ בֶן אָדָם אֲשֶׁר זִקְנֵי בֵית
יִשְׂרָאֵל עֹשִׂים בַּחֹשֶׁךְ אִישׁ בְּחַדְרֵי
מַשְׂכִּיתוֹ כִּי אֹמְרִים אֵין יְהוָה רֹאֶה
אֹתָנוּ עָזַב יְהוָה אֶת הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר

'quaſi aſpect⁹ ignis.ᵇ Ab aſpectu ᶜ lūbor⁊ eius ᵇ & de orſum ᶜ ignis: ᶠ & a lūbis eiꝰ ᵍ & ſurſum ᵇ quaſi aſpectus 'ſplendoris: ʰ vt viſio ⁱ electri. ᵐ Et emiſſa ∞∞∞∞∞∞ ⁿ ſimilitudo ᵒ manꝰ ᵖ apprehendit me ᵍ in cincinno ʳ capitis mei: ᵉ & eleuauit ᵗ me ᵘ ſpiritus ˣ inter ʳ terram ˢ & ᵉ celum: ᵇ & adduxit ᶜ me ᵒ in hieruſalem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵉ in viſione ᶜ dei ᵍ iuxta ᵇ oſtiū ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵏ interius ˡ qđ reſpiciebat ᵐ ad aquilonem: ᵒ vbi erat ᵖ ſtatutū ᵍ idolū ʳ zeli ᵉ ad pꝰuocandū emulationē. ᶠ Et ecce ᵉ ibi ᶠ gloria ʳ dei ˢ iſrael ᵉ ſecundum viſionem ∞∞ ᵇ quam ᶜ videram ᵖ in campo: ᶜ & dixit ᶠ ad me. ∞∞∞∞ ᵉ Fili ᵇ hois ˡ leua ˡ oculos tuos ad ᵐ viam ᵐ aquilonis. ᵉ Et leuaui ᵖ oculos meos ad ᵍ viā ᶠ aquilonis: ᵉ & ecce ᵗ ab aquilone ᵘ porte ˣ altaris ʳ idolum ˢ zeli ∞∞∞∞∞∞∞ ᵇ in ipſo ᵇ introitu. ᶜ Et dixit ᵇ ad me. ᶜ Fili ᶠ homis: putas ne ᵉ vides ᵇ tu ˡ quid iſti ᵏ faciunt ᵃ abominationes ∞ ᵐ magnas ᵘ quas ᵒ domus ᵖ iſrael ᵍ facit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʳ hic: ᵉ vt procul recedā ᵗ a ᵘ ſctūario meo? ˣ Et adhuc ʳ cōuerſus ˢ videbis ᵉ abominationes ᵇ maiores. ᶜ Et introduxit ᵇ me ᶜ ad ᶠ oſtium ᵍ atrii. ᵇ Et vidi: ∞∞∞∞∞∞∞ ˡ & ecce ᵏ foramen ˡ vnū ᵐ in pariete. ⁿ Et dixit ᵒ ad me. ᵖ Fili ᵍ hois ʳ fode ᵉ parietē. ᵘ Et cum fodiſſem ᵏ parietē ʳ apparuit ˢ oſtiū ᵉ vnū. ᵇ Et dixit ᶜ ad me. ᵇ Ingredere ᶜ & vide ᵉ abominationes ᵇ peſſimas ˡ quas ∞∞∞∞∞∞∞ ᵏ iſti ˡ faciunt. ⁿ Et ingreſſus ᵒ vidi: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵖ & ecce ᵍ oīs ʳ ſimilitudo ᵉ reptiliū & aīaliū ᵘ abominatio: ˣ & vniuerſa ʳ idola ˢ domus ᵉ iſrael ᵇ depicta erant ᶜ in ᵒ pariete: ᶜ in circuitu ᵖ totū. ᵍ Et ſeptuaginta ∞∞ ᵇ viri ˡ de ſenioribus ᵏ domꝰ ˡ iſrael: ᵐ & iechonias ∞∞∞ ⁿ filius ᵒ ſaphan ᵖ ſtabat ᵍ in medio eorum ʳ ſtantium ᵉ ante picturas: ᵗ & vnuſq; ꝙ habebat ᵘ thuribulū ˣ in manu ſua: ʳ & vapor ˢ nebule de ᵘ thure ᵇ conſurgebat: ᶜ & dixit ᵇ ad me. Certe ᶜ vides ʳ fili ᵍ hois ᵇ q̄ ˡ ſeniores ᵏ domus ˡ iſrael ᵐ faciūt ⁿ in tenebris: ᵒ vnuſq; ꝙ ᵖ in abſcōdito ᵍ cubilis ſui. ᵉ Dicūt ʳ eni. ᶜ Non ˣ videt ᵘ domin ʳ nos. ˢ Dereliquit ᵉ domin ᶜ terram. ᵇ Et dixit ∞∞∞∞

viri. ª lumbo eius: ᵗ vſq; deorſū ignis: ᵗ ἀνδρός· ª ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καὶ ἕως κάτω πῦρ, καὶ ª lumbo eius: ᵗ ſup eum q̄ſi viſio ª ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ ὡς ὅρασις fulgoris: q̄ſi ſpēs electri. ᵗ extendit ſimilitu- φέγγους, ὡς εἶδος τοῦ ἠλέκτρου. καὶ ἐξέτεινεν ὁμοίω- dinē manꝰ: ᵗ aſſumpſit me in fimbria ª μα χειρός, καὶ ἀπέλαβέν με ἐπὶ τοῦ κρασπέδου τῆς κο- ticis mei. ᵗ aſſumpſit me ſpūs inter ſtrā ᵗ ρυφῆς μου. καὶ ἀπέλαβέν με πνεῦμα ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ inter celum: ᵗ adduxit me in hieruſalem in ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἤγαγέν με εἰς ἱερουσαλὴμ ἐν viſione dei ad veſtibula porte interioris ὁράσει θεοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας τῆς reſpiciētis ad aq̄lonē: vbi erat ſtatua poſſidētis. βλεπούσης πρὸς βορρᾶν, οὗ ἦν ἡ στήλη τοῦ κτωμένου. ᵗ ecce illic erat glia dñi dei iſrael: ſcām viſio- καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ ἦν δόξα κυρίου θεοῦ ἰσραήλ, κατὰ τὴν ὅρα nē quā vidi in campo. ᵗ dixit ad me. fili homi- σιν ἣν εἶδον ἐν τῷ πεδίῳ. καὶ εἶπεν πρός με. υἱὲ ἀνθρώ- nis: reſpice oculis tuis ad aq̄lonē. ᵗ που, ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου πρὸς βορρᾶν. καὶ ecce ad aq̄lone ſup portā q̄ ad orientem ἰδοὺ ἀπὸ βορρᾶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολάς ᵗ altaris imago zeli huius in introitu ἱνσιαςηρίου ἡ εἰκὼν τοῦ ζήλου τούτου ἐν τῷ εἰσπορεύε- ipius ad orientem. ᵗ dixit ad me: fili ho σθαι αὐτὴν πρὸς ἀνατολάς· καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀν- minis vidiſti q̄d iſti faciunt iniqtates magnas θρώπου ἑώρακας τί οὗτοι ποιοῦσιν ἀνομίας μεγάλας q̄s dom⁹ iſrael faciunt hic vt recedant ipi ἃς ὁ οἶκος ἰσραὴλ ποιοῦσιν ὧδε τοῦ ἀπέχεσθαι αὐτοὺς ª ſanctis meis: ᵗ adhuc videbis iniqtates maiores. ἀπὸ τῶν ἁγίων μου, καὶ ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας. ᵗ introduxit me in veſtibula atrij: ᵗ vidi καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς, καὶ ἴδου ᵗ ecce foramē vnū in pariete. ᵗ dixit ad me: fili καὶ ἰδοὺ ὀπὴ μία ἐν τῷ τοίχῳ. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ hois: fode in pariete: ᵗ fodi in pa ἀνθρώπου, ὄρυξον δὴ ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ὤρυξα ἐν τῷ τοί riete: ᵗ ecce porta vna. ᵗ dixit ad me: ingredere χῳ, καὶ ἰδοὺ θύρα μία, καὶ εἶπεν πρός με, εἴσελθε ᵗ vide iniqtates malas q̄s illi faciunt hic: καὶ ἴδε τὰς ἀνομίας τὰς πονηρὰς ἃς οὗτοι ποιοῦσιν ὧ- ᵗ ingreſſ⁹ ſū ᵗ vidi. ª ecce ois ſimilitudo repti δε, καὶ εἰσῆλθον καὶ ἴδον. καὶ ἰδοὺ πᾶσα ὁμοίωσις ἑρπε lis: ᵗ iumēti vane abominationes: ᵗ vniuerſa τοῦ καὶ κτήνους μάταια βδελύγματα, καὶ πάντα τὰ idola dom⁹ iſrael depicta in pariete εἴδωλα οἴκου ἰσραὴλ διαγεγραμμένα ἐπὶ τοῦ τοίχου ī circuitu ꝓ totū: ᵗ ſeptuaginta viri ex ſenio κύκλῳ ὅλου. καὶ ἑβδομήκοντα ἄνδρες ἐκ τῶν πρε- ribus dom⁹ iſrael: ᵗ iezonias filꝰ ſaphan ſtabat βυτέρων οἴκου ἰσραὴλ, καὶ ἰεζονίας υἱὸς σαφὰν εἱστήκει añ faciem eox: ᵗ vnuſq; thuribulū ſu- πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἕκαστος τὸ θυμιατήριον αὐ um hębat in manu: ᵗ vapor incenſi τοῦ εἶχεν ἐν τῇ χειρί, καὶ ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος aſcendebat. ᵗ dixit ad me vidiſti fili hois ἀνέβαινεν. καὶ εἶπεν πρός με ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου q̄ ſeniores dom⁹ iſrael faciunt in tene- ἃ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου ἰσραὴλ ποιοῦσιν ἐν σκό- bris: vnuſq; eox in cubiculo abſcōdito eox: τει, ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῷ κοιτῶνι τῷ κρυπτῷ αὐτῶν, q: dixerūt: nō videt dñs: dereliquit domi- διότι εἶπαν, οὐχ ὁρᾷ κύριος, ἐγκαταλέλοιπεν κύρι nꝰ trā. ᵗ dixit ος τὴν γῆν. καὶ εἶπεν ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Vie.	Tex.he.Ezechi.ix.	Pritiua.heb.
ad me: adhuc videbis iniquitates maiores has isti faciunt.	ad me. Adhuc cõuersus videbis abominationes maiores quas isti faciunt. Et introduxit me per ostium porte domus domini qđ respiciebat ad aquilonẽ. Et ecce ibi mulieres sedebant plangẽtes adonidem: & dixit ad me. Certe vidisti fili hois. Adhuc cõuersus videbis abominationes maiores his. Et introduxit me in atrium domꝰ domini interius. Et ecce in ostio templi dñi inter vestibulum & altare quasi viginti quinq; viri dorsa habentes cõtra templum domini: & facies ad orientem & adorabant ad ortum solis. Et dixit ad me. Certe vidisti fili hominis. Nunquid leue est hoc domui iuda. vt facerent abominationes istas quas fecerunt hic: quia replentes terram iniquitate conuersi sunt ad irritandũ me. Et ecce applicant ramum ad nares suas. Ergo & ego faciã in furore: non parcet oculus meus nec miserebor & cum clamauerint ad aures meas voce magna nõ exaudiam eos.	שׁוּב	אֵלַי עוֹד תָּשׁוּב תִּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת
πρός με, ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας ἃς οὗτοι ποιοῦσιν.		גְּדֹלוֹת אֲשֶׁר הֵמָּה עֹשִׂים: וַיָּבֵא	עָשָׂה גּוֹא
καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου		אֹתִי אֶל פֶּתַח שַׁעַר בֵּית יְהוָה	
respicientis ad aqlonẽ. καὶ ecce illic mulieres sedentes plangẽtes thãmuz. καὶ dixit ad me: vidisti fili hois: & adhuc videbis abominationes maiores has quas οὗτοι ἐποιήσατε μείζονα his. & introduxit me in atriũ domꝰ dñi		אֲשֶׁר אֶל הַצָּפוֹנָה וְהִנֵּה שָׁם הַנָּשִׁים	צָפַן נָשָׂה
τούτων. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου τὴν		יֹשְׁבוֹת מְבַכּוֹת אֶת תַּמּוּז: וַיֹּאמֶר	בָּכָה תָּמַז
interius & in vestibulis templi dñi interius & inter altare ẽt inter vestibulũ: & inter altare ẽt quinq; viri. dorsa eoꝝ in tẽplo dñi: & facies eoꝝ contra orientem: & isti adorant ad orientẽ solẽ.		אֵלַי הֲרָאִיתָ בֶן אָדָם עוֹד תָּשׁוּב	שׁוּב
ἐσωτέραν καὶ ἐπὶ τῶν προθύρων τοῦ ναοῦ κυρίου ἀνα-		תִּרְאֶה תּוֹעֵבוֹת גְּדֹלוֹת מֵאֵלֶּה: וַיָּבֵא	
μέσον τοῦ αἰλάμ, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου ὡς ἕξ		אֹתִי אֶל חֲצַר בֵּית יְהוָה הַפְּנִימִית	פָּנָה
κοσι καὶ πέντε ἄνδρες. τὰ ὀπίσθια αὐτῶν εἰς ναὸν κυ		וְהִנֵּה פֶּתַח הֵיכַל יְהוָה בֵּין הָאוּלָם	הֵכַל אָלַם
ριοῦ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀπέναντι ἀνα		וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ כְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה	זָבַח
τολῶν, καὶ οὗτοι προσκυνοῦσιν κατὰ ἀνατολὰς τῷ ἡλίῳ.		אִישׁ אַחֲרֵיהֶם אֶל הֵיכַל יְהוָה	פָּנָה שָׁחָה
& dixit ad me vidisti fili hois: nũqd parũ domui iuda facere iniquitates has fecerunt hic		וּפְנֵיהֶם קֵדְמָה וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִיתָם	
οἶκω Ἰούδα τοῦ ποιεῖν τὰς ἀνομίας ἃς πεποιήκασιν ὧδε		קֵדְמָה לַשֶּׁמֶשׁ: וַיֹּאמֶר אֵלַי הָרָאִיתָ	
qz repleuerũt terrã iniquitate: & cõuersi sunt		בֶּן אָדָם הֲנָקֵל לְבֵית יְהוּדָה	כָּלַל
ὅτι ἐπλησαν τὴν γῆν ἀνομίας, καὶ ἐπέστρεψαν τοῦ		מַעֲשׂוֹת אֶת הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר	עָשָׂה
ad irritandũ me. & ecce ipi extendunt ramum παροργίσαι με. καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσιν τὸ κλῆμα		עָשׂוּ פֹּה כִּי מָלְאוּ אֶת הָאָרֶץ חָמָס	פֹּה כִּי מָלֵא אֶת חָמָס
sic subsannãtes. & ego faciam eis cũ furore. ὡς μυκτηρίζοντες. καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς μετὰ θυμοῦ.		וַיָּשׁוּבוּ לְהַכְעִיסֵנִי וְהִנָּם שֹׁלְחִים	שׁוּב כָּעַס
nõ parcet oculus meus neq; miserebor. & vocãbunt in auribus meis voce magna: & non exaudiam eos. οὐ φείσεται ὀφθαλμός μου οὐδὲ μὴ ἐλεήσω. καὶ καλέ-		אֶת הַזְּמוֹרָה אֶל אַפָּם: וְגַם אֲנִי	הִנֵּה זָמַר
σουσιν ἐν τοῖς ὠσίν μου φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οὐ μὴ εἰσα		אֶעֱשֶׂה בְחֵמָה לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא	עָשָׂה חוּס
κούσω αὐτῶν.		אֶחְמֹל וְקָרְאוּ בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל	חָמַל גָּדַל
		וְלֹא אֶשְׁמַע אוֹתָם:	שָׁמַע
Ca.9.		וַיִּקְרָא בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל	Cap.ix.
Et clamauit in aures meas voce magna di-		לֵאמֹר קָרְבוּ פְּקֻדּוֹת הָעִיר וְאִישׁ	קָרָא
Καὶ ἀνέκραγεν εἰς τὰ ὦτά μου φωνῇ μεγάλῃ λέ-		כְּלִי מַשְׁחִתּוֹ בְּיָדוֹ: וְהִנֵּה שִׁשָּׁה	שָׁחַת
cẽs: appropiãquit vltio vrbis. & vnusquisq; vas		אֲנָשִׁים בָּאִים מִדֶּרֶךְ שַׁעַר הָעֶלְיוֹן	בּוֹא עָלָה
γων, ἤγγικεν ἡ ἐκδίκησις τῆς πόλεως. καὶ ἕκαστος ἔχ-		אֲשֶׁר מְפֻנָּה צָפוֹנָה וְאִישׁ כְּלִי	פָּנָה כָּלָה
buit vasa exterminatiõis in manu sua. &		מַפָּצוֹ בְּיָדוֹ וְאִישׁ אֶחָד בְּתוֹכָם	נָפַץ
χειρὶ τὰ σκεύη τῆς ἐξολοθρεύσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ		לָבוּשׁ בַּדִּים וְקֶסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו	לָבַשׁ בַּד
ecce ser viri veniebãt de via porte		וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ אֵצֶל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת:	בּוֹא עָמַד
ἰδοὺ ἓξ ἄνδρες ἤρχοντο ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης τῆς		וּכְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲלָה מֵעַל	זָבַח כָּבַד
excelse respicientis ad aqlonẽ. & vnusquisq; vas		הַכְּרוּב אֲשֶׁר הָיָה עָלָיו אֶל מִפְתַּן	עָלָה כָּרַב
ὑψηλῆς τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν. καὶ ἕκαστος σκέλυς		הַבַּיִת וַיִּקְרָא אֶל הָאִישׁ הַלָּבֻשׁ	פֶּתַן
extermiatiõis in manu ei⁹. & vir vn⁹ in medio		הַבַּדִּים אֲשֶׁר קֶסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו:	קָרָא
ἐξολοθρεύσεως ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ ἀνὴρ εἷς ἐν μέσῳ		וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו עֲבֹר בְּתוֹךְ	
eoꝝ vestitus veste talari: & zona sapphiri sup		הָעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלִַם וְהִתְוִיתָ	תָּוָה
αὐτῶν ἐνδεδυκὼς ποδήρη, καὶ ζώνη σαπφείρου ἐπὶ		תָּו עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱנָחִים	אָנַח
lũbo eius. & ingressi sũt & steterũt adherẽtes			
τῆς ὀσφύος αὐτοῦ. καὶ εἰσῆλθον καὶ ἔστησαν ἐχόμενοι			
altari ereo. & gña dei is-			
τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χαλκοῦ. καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ Ἰσ			
rael ascendit de cherubim ex⁹ sup eos in			
ραηλ ἀνέβη ἀπὸ τῶν χερουβείμ ἧ ἦσαν ἐπ' αὐτῶν εἰς			
sub dio domꝰ. & vocauit vir q̃ indu-			
τὸ αἴθριον τοῦ οἴκου. καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδε-			
tus erat veste talari q̃ hũit sup lumbo eius			
δυκότα τὸν ποδήρη ὃς εἶχεν ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὴν			
zonã sapphiri. & dixit dñs ad eũ: tran-			
ζώνην σαπφείρου. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτόν, διέλ			
si mediã ciuitatẽ & mediã hierusalem: &			
θε μέσην τὴν πόλιν καὶ μέσην τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ			
da signũ sup frontes virorũ			
δὸς τὸ σημεῖον ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν ἀνδρῶν τῶν			
gementium			
καταστεναζόντων			

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Ter.heb.Ezechi.c.	Trāsla.B.Vie.	Trās.Gre.lxx.cū interp̄.lati.
וְהַנֶּאֱנָקִים עַל כָּל הַתּוֹעֵבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת אָנַק תַּעֲ	עָשָׂה	r & dolentiū s sup p cunctis t abominationiб p q fiunt	τ dolentiū sup cunctis iniqtatib p καὶ τῶν κατωδυνομένων ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις ταῖς q fiunt in medio eox. τ illis dixit audiente
בְּתוֹכָהּ׃ וַיִּקְרָא בְאָזְנָי אָמַר׃ וְלָאֳלֶּה אָמַר בְּאָזְנָי	עָשָׂה	l in medio eius. m Et illis n dixit o audiente me. ooooooo	γινομέναις ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ τούτοις εἶπεν ἀκούοντός
פְּקֻדוֹת עִיר וְכֵלָיו מַשְׁחִית בְּיָדוֹ׃ וְהִנֵּה שִׁשָּׁה	נֶגֶף חוֹס	p Trāsite q p ciuitatē r sequē tes eum: s & pcutite. t Non	me: ite in ciuitatez post eū τ pcutite μου, πορεύεσθε εἰς τὴν πόλιν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ κόπτετε
אֲנָשִׁים בָּאִים מִדֶּרֶךְ שַׁעַר הָעֶלְיוֹן אֲשֶׁר פָּנָיו	חָמַל בָּחַר	u parcat x oculus vester r ne- q mīsemini. a Senē b ado-	τ non parcatis oculis vris: τ nō misereamini
צָפוֹנָה וְאִישׁ כְּלִי מַפָּצוֹ בְּיָדוֹ וְלָבוּשׁ הַבַּדִּים	בַּד שׁוּב	lescentulū c & virginē d par uulū e & mulieres f interfici te vsq; g ad internitionem.	καὶ μὴ φείσεσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, καὶ μὴ ἐλεήσητε
בְּתוֹכָם אֲשֶׁר הַמָּקְנָה נְתֻנִים עָלָיו וַיַּעֲמֹד אֵצֶל	נָשָׂה	h Oēm aūt m sup quē vide ritis n thau o ne p occidatis:	senem τ iuuenē τ virginē τ pnulos τ πρεσβύτερον καὶ νεανίσκον καὶ παρθένον καὶ νήπια καὶ
מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת׃ וּכְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲלָה	שָׂטָן	q & a sanctuario meo r inci pite. s Ceperunt ergo t a vi ris u senioribus x qui erant	mulieres interficite ad deletionē: sup aī oēs sup γυναῖκας ἀποκτείνατε εἰς ἐξάλειψιν· ἐπὶ δὲ πάντας ἐφ
מֵעַל הַכְּרוּב אֲשֶׁר הָיָה עָלָיו אֶל מִפְתַּן הַבָּיִת	חָמַל בָּחַר	y ante faciē z domus. a Et di xit b ad eos. c Contaminate	ὃς ἐστὶ τὸ σημεῖον, μὴ ἐγγίσητε, καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου C
וַיִּקְרָא אֶל הָאִישׁ לָבוּשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר קֶסֶת	שֵׂחֵת נֶגֶף קֹדֶשׁ	d domum e & implete b atria	incipite. τ ceperūt a viris senioribus
הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו עֲבֹר בְּתוֹךְ	חָלַל	f interfectis. h Egredimini i Et egressi sunt: m & percu tiebāt eos q erant n in ciui tate. o Et p cede cōpleta: q re	ἄρξασθε. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πρεσβυτέρων q erant int y in domo. τ dixit ad eos: cōtamina
הָעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלִַם וְהִתְוִיתָ תָּו עַל מִצְחוֹת	חָלַל	māsi r ego s ruiq; t sup u faciē meā x & clamās y aio. z Heu.	οἱ ἦσαν ἔσω ἐν τῷ οἴκῳ· καὶ ἔλιπεν πρὸς αὐτούς, ἐμιάνα
הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱנָחִים וְהַכֹּאֲבִים עַל כָּל הַתּוֹעֵבוֹת	נָגַשׂ קָדַשׁ	heu.heu. a dñe b deus: c Er go ne disperdas d omnes	stis domū τ implestis vias mortuis τ egreis τε τὸν οἶκον καὶ ἐπλήσατε τὰς ὁδοὺς νεκρῶν καὶ ἐκπε
הַנַּעֲשׂוֹת בְּתוֹכָהּ׃ וְאֶל אֲחֵרַי שָׁמַע אָמַר בְּאָזְנַי	חָלַל	e reliquias f Israel g effundēs h furorem tuum ooooooo	σεῖσθε pcutite. τ factū est cū pcuterēt ipi: ρευόμενοι κόπτετε· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κόπτειν αὐτούς,
בְּצַוֹּתוֹ אֶת הָאִישׁ לָבוּשׁ הַבַּדִּים לֵאמֹר בֹּא אֶל	בּוֹא נָגַל	l in medio eius. m super n hierusalē. o Et di xit p ad me. q Iniquitas r do mus s Israel t & iuda u magna	τ cado sup faciem meā: τ clamaui τ dixi: καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα καὶ εἶπα,
תּוֹךְ הַגַּלְגַּל אֶל תַּחַת לַכְּרוּב וּמַלֵּא חָפְנֶיךָ גַּחֲלֵי אֵשׁ מִבֵּינוֹת	כְּרֵב	est x nímis ooooooooo y valde: z & repleta ē a terra	heu me adonai dñe: deles tu reliquos οἴμοι ἀδωναὶ κύριε, ἐξαλείφεις σὺ τοὺς καταλοίπους
לַכְּרוּבִים וְזָרֹק עַל הָעִיר וַיָּבֹא לְעֵינָי׃ וְהַכְּרֻבִים	זָרַק בּוֹא יָמִין	b sanguinibus: c & ciuitas d repleta ē e auersione. f Di xerunt e eni. b Dereliqt c dñs	israel. cū infūdas furorem tuū sup hierusalem. τοῦ ἰσραήλ· ἐν τῷ ἐκχέαι σὸν θυμόν σου ἐπὶ ἱερουσαλήμ.
עֹמְדִים מִימִין הַבַּיִת בְּבֹאוֹ הָאִישׁ וְהֶעָנָן מָלֵא	יָמִין	g terram: m & n dñs m non o vi det. p Igitur & q meus oooo	τ dixit ad me: iniqtas dom p israel τ iuda καὶ εἶπεν πρός με, ἀδικία τοῦ οἴκου ἰσραὴλ καὶ ἰούδα
אֶת הֶחָצֵר׃ וַיֵּרֶם כְּבוֹד יְהוָה מֵעַל הַכְּרוּב עַל מִפְתַּן	בָּנָה רוּם כָּבַד פִּתֵּן	r non s parcet t oculus u nec q x miserebor. y Viam eorū z sup caput eorū a reddā. b Et	magnificata ē valde valde: q repleta ē tra popu μεμεγάλυται σφόδρα σφόδρα, ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ λα
הַבַּיִת וַיִּמָּלֵא הַבַּיִת אֶת הֶעָנָן וְהֶחָצֵר מָלְאָה		ecce c vir qui erat b indutus c lineis d qui habebat e atra mentarium f in dorso suo	lis multis. τ ciuitas repleta ē iniqtate τ immun ῶν πολλῶν· καὶ ἡ πόλις ἐπλήσθη ἀδικίας καὶ ἀκαθαρ
כְּבוֹד יְהוָה׃ וְקוֹל כְּנַף הַכְּרוּבִים נִשְׁמַע עַד		g respondit h verbū i dicens. k Feci l sicut oooooooooo m precepisti mihi. 10.	ditia. q dixerūt: dereliquit dñs terrā nō σίας· ὅτι εἶπαν, ἐγκαταλέλοιπεν κύριος τὴν γῆν οὐκ
הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה כְּקוֹל אֵל שַׁדַּי בְּדַבְּרוֹ׃ וַיְהִי			videt dñs: τ nō parcet oculus meo ne ἐφορᾷ ὁ κύριος, καὶ οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου οὐ
כְּדַבְּרוֹ אֶל הָאִישׁ לָבוּשׁ הַבַּדִּים לֵאמֹר בֹּא			q̄ miserebor vias eox in capita eox dc δὲ μὴ ἐλεήσω τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέ
בֵּין הָאוֹפַנִּים מִתַּחַת לַכְּרוּב וּמַלֵּא חָפְנֶיךָ			di. τ ecce vir indutus veste talari. τ δωκα. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐνδεδυκὼς τὸν ποδήρη καὶ
גַּחֲלֵי אֵשׁ מִבֵּין הַכְּרוּבִים וְזָרֹק עַל הָעִיר וַיָּבֹא			accinctus zona lūbū suum. τ respondit ἐζωσμένος τῇ ζώνῃ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. καὶ ἀπεκρίνα
לְעֵינָי׃ וְהַכְּרוּבִים עֹמְדִים מִימִין הַבַּיִת בְּבֹא			dicēs: feci sicut mandasti mihi. το λέγων, πεποίηκα καθὼς ἐνετείλω μοι. Ca.10.
הָאִישׁ וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת הֶחָצֵר׃ וַיֵּרֶם כְּבוֹד יְהוָה			ΘT vidi τ ecce sup firmamento qđ A Καὶ ἰδὸν καὶ ἰδοὺ ἐπάνω τοῦ στερεώματος τοῦ
מֵעַל הַכְּרוּב עַל מִפְתַּן הַבַּיִת וַיִּמָּלֵא הַבַּיִת אֶת			sup caput cherubim: q̄si lapis sapphiri ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν χερουβείμ, ὡς λίθος σαπφείρου
הֶעָנָן וְהֶחָצֵר מָלְאָה כְּבוֹד יְהוָה׃ וְקוֹל כַּנְפֵי			similitudo throni sup eum. τ dixit ad vir ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτόν. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν ἄνδρα
הַכְּרוּבִים נִשְׁמַע עַד הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה כְּקוֹל אֵל			q̄ erat indutus stola: ingredere in mediū τὸν ἐνδεδυκότα τὴν στολήν, εἴσελθε εἰς τὸ μέσον
שַׁדַּי בְּדַבְּרוֹ׃ וַיְהִי כְּדַבְּרוֹ אֶל הָאִישׁ לָבוּשׁ הַבַּדִּים			rotax q̄ sub cherubim. τ im- τῶν τροχῶν τῶν ὑποκάτω τῶν χερουβείμ· καὶ πλῆ
לֵאמֹר בֹּא אֶל בֵּינוֹת לַגַּלְגַּל אֶל תַּחַת לַכְּרוּב			ple pugnos tuos carbonib ignis de medio σον τὰς δράκας σου ἀνθράκων πυρὸς ἐκ μέσου τῶν
וּמַלֵּא חָפְנֶיךָ גַּחֲלֵי אֵשׁ מִבֵּינוֹת לַכְּרוּבִים וּבָא			cherubim. τ disperge sup ciuitatē. τ χερουβείμ· καὶ διασκόρπισον ἐπὶ τὴν πόλιν· καὶ
וְזָרַק עַל הָעִיר וַיָּבֹא לְעֵינָי׃ וְהָאוֹפַנִּים עֹמְדִים			ingressꝰ est i cōspectu meo τ cherubim stabāt a εἰσῆλθεν ἐνώπιόν μου καὶ τὰ χερουβείμ εἱστήκει ἐκ
אֵצֶל הַבַּיִת בְּבֹאוֹ הָאִישׁ וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת הֶחָצֵר			dextris dom ꝰ cū ingrederet vir. τ δεξιῶν τοῦ οἴκου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἄνδρα· καὶ
הַפְנִימִית׃ וַיִּרְדָּם כְּבוֹד יְהוָה עַל מִפְתַּן הַבָּיִת			nubes impleuit atriū interius. τ νεφέλη ἔπλησεν τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν· καὶ
וַיִּמָּלֵא הַבַּיִת אֶת הֶעָנָן וְהֶחָצֵר מָלְאָה אֶת נֹגַהּ			eleuata ē glia dñi a cherubim. in ἀπῆρεν ἡ δόξα κυρίου ἀπὸ τῶν χερουβείμ· εἰς τὸ
כְּבוֹד יְהוָה׃ וְקוֹל כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים נִשְׁמַע עַד			sub dio domus ὕπαιθριον τοῦ οἴκου

Cap.x.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ repleuit domũ nubes τ atriũ repletũ ẽ
καὶ ἐπλησεν τὸν οἶκον ἡ νεφέλη καὶ ἡ αὐλὴ ἐπλήσθη τοῦ
splendore glie dñi. τ vox alaꝝ
φέγγους τῆς δόξης κυρίου. καὶ φωνὴ τῶν πτερύγων τῶν
cherubim audiebat vsq; ad atriũ exterius ql̃i vox
dei oipotẽtis loquentis. τ factũ est cũ p̃cepisset
νὴ θεοῦ σαδδαὶ λαλοῦντος. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐντέλλε
set ipse viro q̃ indutus erat stola san=
ctũ αὐτὸν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυκότι τὴν στολὴν τὴν ἁγί
cta dicẽs: sume ignẽ de medio rotaꝝ de me=
aꝝ λέγων, λάβε πῦρ ἐκ μέσου τῶν τροχῶν ἐκ τοῦ με
dio cherubim: τ intrauit τ stetit adherẽs
Ταξὺ τῶν χερουβείμ, καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἔστη ἐχόμενος τῶν
rotis. τ extendit cherub manũ suam in me
τροχῶν. καὶ ἐξέτεινεν ὁ χερουβ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς μέ
diũ ignis exñtis in medio cherubim: τ
σον τοῦ πυρὸς τοῦ ὄντος ἐν μέσῳ τῶν χερουβείμ, καὶ
accepit τ dedit in manꝰ eiꝰ q̃ indutꝰ erat
ἔλαβεν καὶ ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐνδεδυκότος τὴν
stolã sctãꝫ. τ accepit τ egressꝰ ẽ τ vidi che
στολὴν τὴν ἁγίαν. καὶ ἔλαβεν καὶ ἐξῆλθεν καὶ εἶδον τὰ χε
rubim similitudinẽ manuũ hoim sub a=
ρουβείμ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτε
lis eoꝝ. τ vidi: τ ecce quattuoꝛ rote stabant
ρύγων αὐτῶν. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τέσσαρες τροχοὶ εἰστήκει=
adherentes cherubim. rota vna iuxta cherub
σαν ἐχόμενοι τῶν χερουβείμ. τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερουβ
vnũ τ rota vna iurta cherub vnũ. τ aspectꝰ
ἑνὸς καὶ τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερουβ ἑνός. καὶ ἡ ὄψις τῶν
rotaꝝ ꝗ̃ visio lapidis carbũculi. τ aspectꝰ coꝝ:
τροχῶν ὡς ὅρασις λίθου ἄνθρακος. καὶ ἡ θεωρία αὐτῶν.
similitudo vna q̃ttuoꝛ: quẽadmodũ cum fuerit rota in
ὁμοίωμα ἓν τοῖς τέσσαρσιν, ὃν τρόπον ὅταν ᾖ τροχὸς ἐν
medio rote. cũ ambularẽt ipa: in quattu=
μέσῳ τροχοῦ. ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτά, εἰς τὰ τέσσα=
oꝛ ptes coꝝ gradiebant: nõ reuertebãt cũ ãbula=
ρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο, οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύε
rent ipa. qꝛ in quẽ locũ respexit initiũ vnũ
σθαι αὐτά. ὅτι εἰς ὃν ἂν τόπον ἐπέβλεψεν ἡ ἀρχὴ ἡ μία
post illud ãbulabant: τ nõ reuertebãt cũ ambula
ὀπίσω αὐτῆ ἐπορεύοντο, καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύε
rent ipi. τ ois caro eaꝝ τ vocisa ea=
σθαι αὐτούς. καὶ πᾶσα ἡ σὰρξ αὐτῶν καὶ οἱ νῶτοι αὐ=
rũ: τ manꝰ eaꝝ τ ale eaꝝ τ ro=
τῶν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν καὶ οἱ τρο=
te plene oculis in circuitu quattuoꝛ ro=
χοὶ πλήρεις ὀφθαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν τρο=
tis eoꝝ. at rotis istis cognominatũ ẽ volubiles
χοῖς αὐτῶν. τοῖς δὲ τροχοῖς τούτοις ἐστεκλήθη γέλγελ
audiente me. τ q̃ttuoꝛ facies hẽbat vnusq;q; aia=
ἀκούοντός μου. καὶ τέσσαρα πρόσωπα εἶχεν ἕκαστον τῶν ζώ
lis. facies vna facies cherub: τ faci=
ων. τὸ πρόσωπον τὸ ἓν πρόσωπον χερούβ, καὶ τὸ πρόσω
es secunda: facies hois: τ tertia fa=
πον τὸ δεύτερον, πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τρίτον πρό=
cies leonis: τ quarta facies aqle. τ
σωπον λέοντος, καὶ τὸ τέταρτον πρόσωπον ἀετοῦ. καὶ
eleuata sũt cherubim. hoc aial qđ vidi iuxta fluuium
ἐπήρθη τὰ χερουβείμ. τοῦτο τὸ ζῷον ὃ εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ
chobar: τ cũ ambularẽt cherubim: ibant
τοῦ Χοβάρ, καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ χερουβείμ, ἐπορευ=
rote: τ hc iuxta ea: τ cũ cle=
ετο οἱ τροχοί, καὶ οὗτοι ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐξαί
uarẽt cherubim alas suas vtexaltarẽt de
ρειν τὰ χερουβείμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν τοῦ μετεωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς
terra: nõ reuertebãt rote eoꝝ: sed ipe iuxta illos. cũ
γῆς, οὐκ ἐπέστρεφον οἱ τροχοὶ αὐτῶν, καί γε αὐτοὶ ἐχόμενα αὐτῶν. ἐν
starent ipa: stabãt τ cũ eleuabantur ipa: eleua=
τῷ ἑστάναι αὐτά, ἐστήκεισαν καὶ ἐν τῷ μετεωρίζεσθαι αὐτά, ἐμετεω
bantur cũ eis: qꝛ spũs vite erat i eis. τ egressa ẽ gla
ρίζοντο μετ' αὐτῶν, διότι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν αὐτοῖς. καὶ ἐξῆλθεν δόξα

Trãsla.B.Vie.

et repleta est domus nu
be. Et atrium
repletũ est splẽdore glo
rie domini: & sonit ala=
rũ cherubim audiebatur
vsq; ad atrium exterius:
quasi vox dei oipotẽtis
loq̃ntis. Cũq; p̃cepisset
viro qui indutus erat li
neis dicens:
sume ignem de medio
rotarum que sunt inter
cherubim: ingressus ille
stetit iuxta rotam.
Et extendit cherub ma=
num de medio
cherubim ad ignẽ qui
inter
cherubim: & sumpsit &
dedit in manus eiꝰ qui in
dutus erat lineis qui ac=
cipiẽs egressus est. Et ap
paruit in cherubim simi
litudo manꝰ hois subtꝰ
pẽnas eorũ. Et vidi: &
ecce q̃ttuor rote iuxta
cherubim. Rota vna
iuxta cherub
vnum: & rota alia iuxta
cherub
vnũ. Species autẽ rota=
rũ erat quasi visio lapidis
chrysolithi & aspectꝰ ea
rum similitudo vna
quattuor: quasi sit rota
in medio rote. Cunq;
ambularẽt: in quattuor
ptes gradiebãtur: & nõ
reuertebãtur ambulãtes:
sed ad locũ ad quem ire
declinabat q̃ prima erat:
seq̃bantur & cetere: nec
reuertebantur. Et oñe
corpus earum & colla & manus & penne
& circuli pleni erãt oculis in circuitu
quattuor rotarum: & ro
tas
istas vocauit volubiles
audiẽte me. Quattuor
aũt facies habebat vnũ.
Facies vna facies cherub: & facies secunda facies hois: & in tertio facies leonis: & in q̃rto facies aqle. Et eleuata sũt cherubim: ipsuꝫ est animal quod videram
iuxta flumen chobar.
Cũq; ambularẽt cheru
bim: ibãt pariter & rote
iuxta ea: & cũ eleuarent
cherubim alas suas vt exaltarẽtur de terra: non reſidebant rote sed
& ipse iuxta erant.
Stantibus illis stabãt: & & cũ eleuatis eleuabãtur.
Spũs enim vite erat in eis. Et egressa est gloria

Tex.he.Ezechi.x. Pritiua.heb.

וַיִּמָּלֵא הַבַּיִת אֶת הֶעָנָן וְהֶחָצֵר
מָלְאָה אֶת נְגַהּ כְּבוֹד יְהוָה וְקוֹל כַּנְפֵי
שָׁמַע חוץ הַכְּרֻבִים נִשְׁמַע עַד הֶחָצֵר הַחִיצֹנָה
הָיָה צָוָה כְּקוֹל אֵל שַׁדַּי בְּדַבְּרוֹ וַיְהִי בְּצַוֹּתוֹ
לָבַשׁ אֶת הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים לֵאמֹר
לָקַח אֵשׁ מִבֵּינוֹת לַגַּלְגַּל מִבֵּינוֹת
בוֹא עֲמֹד לַכְּרֻבִים וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד אֵצֶל הָאוֹפָן׃
אָצַל שָׁלַח הַכְּרוּב אֶת יָדוֹ מִבֵּינוֹת
לַכְּרֻבִים אֶל הָאֵשׁ אֲשֶׁר בֵּינוֹת
נָשָׂא נָתַן לְחָפְנֵי לָבוּשׁ
לָקַח בָּאָה וַיֵּצֵא וַיְהִי לַכְּרֻבִים
בָּנָה תַּבְנִית יַד אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם
בָּצַע וָאֵרְאֶה וְהִנֵּה אַרְבָּעָה אוֹפַנִּים אֵצֶל
הַכְּרוּבִים אוֹפָן אֶחָד אֵצֶל הַכְּרוּב
אֶחָד אוֹפָן אֶחָד אֵצֶל הַכְּרוּב
רָאָה אֶחָד וּמַרְאֵה הָאוֹפַנִּים כְּעֵין אָבֶן
דָּמָה תַּרְשִׁישׁ וּמַרְאֵיהֶם דְּמוּת אֶחָד
הָיָה לְאַרְבַּעְתָּם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפָן
גָּלַל בְּתוֹךְ הָאוֹפָן בְּלֶכְתָּם אֶל אַרְבַּעַת
רִבְעֵיהֶם יֵלֵכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּם
קוֹם כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִפְנֶה הָרֹאשׁ
אַחֲרָיו יֵלֵכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּם וְכָל
גֵּב בְּשָׂרָם וְגַבָּהֶם וִידֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם
סָבִיב וְהָאוֹפַנִּים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב
לְאַרְבַּעְתָּם אוֹפַנֵּיהֶם׃ לָאוֹפַנִּים
לָהֶם קוֹרָא הַגַּלְגַּל נֶאֱזָנִי וְאַרְבָּעָה
פָּנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוּב
וּפְנֵי הַשֵּׁנִי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי
אַרְיֵה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נָשֶׁר וַיֵּרֹמּוּ
הַכְּרֻבִים הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי
בְּנַהַר כְּבָר וּבֹלֶכֶת הַכְּרוּבִים יֵלְכוּ
הָאוֹפַנִּים אֵצְלָם וְנִשְׂאוּ הַכְּרוּבִים
אֶת כַּנְפֵיהֶם לָרוּם מֵעַל הָאָרֶץ
לֹא יִסַּבּוּ הָאוֹפַנִּים גַּם הֵם מֵאֵצְלָם׃
בְּעָמְדָם יַעֲמֹדוּ וּבְרוֹמָם יֵרוֹמּוּ אִתָּם
כִּי רוּחַ חַיָּה בָּהֶם׃ וַיֵּצֵא כָּבוֹד

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Ter.heb.Ezechi.xj. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp̄.lati.

יְהוָה׳ מֵעַל׳ מִפְתַּן׳ הַבַּיִת׳ וַיַּעֲמֹד׳ עַל׳ הַכְּרוּב׳
הַכְּרֻבִים׃ וַיִּשְׂאוּ הַכְּרֻבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם
וַיֵּרוֹמְמוּ מִן הָאָרֶץ לְעֵינַי בְּצֵאתָם
וְהָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם וַיַּעֲמֹד פֶּתַח
שַׁעַר בֵּית יְהוָה הַקַּדְמוֹנִי וּכְבוֹד
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה׃ הִיא
הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל בִּנְהַר כְּבָר וָאֵדַע כִּי כְרֻבִים
הֵמָּה׃ אַרְבָּעָה אַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָד
וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאֶחָד וּדְמוּת יְדֵי
אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם׃ וּדְמוּת פְּנֵיהֶם
הֵמָּה הַפָּנִים אֲשֶׁר רָאִיתִי עַל נְהַר
כְּבָר מַרְאֵיהֶם וְאוֹתָם אִישׁ אֶל
עֶבְרָ פָּנָיו יֵלֵכוּ׃

Cap.xj.

וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וַתְּבִאֵנִי אֹתִי אֶל
שַׁעַר בֵּית יְהוָה הַקַּדְמוֹנִי הַפּוֹנֶה
קָדִימָה וְהִנֵּה בְּפֶתַח הַשַּׁעַר עֶשְׂרִים
וַחֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים וָאֵרְאֶה בְתוֹכָם אֶת
יַאַזַנְיָה בֶן עַזֻּר וְאֶת פְּלַטְיָהוּ בֶן בְּנָיָהוּ
שָׂרֵי הָעָם׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם
אֵלֶּה הָאֲנָשִׁים חֹשְׁבִים אָוֶן
וְיֹעֲצִים עֲצַת רָע בָּעִיר הַזֹּאת׃
הָאֹמְרִים לֹא קָרוֹב בְּנוֹת בָּתִּים
הִיא הַסִּיר וַאֲנַחְנוּ הַבָּשָׂר׃ לָכֵן הִנָּבֵא
עֲלֵיהֶם הִנָּבֵא בֶן אָדָם׃ וַתִּפֹּל עָלַי
רוּחַ יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלַי אֱמֹר כֹּה
אָמַר יְהוָה כֵּן אֲמַרְתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל
וּמַעֲלוֹת רוּחֲכֶם אֲנִי יֹדֵעְתִּיהָ׃
הִרְבֵּיתֶם חַלְלֵיכֶם בָּעִיר הַזֹּאת
וּמִלֵּאתֶם חוּצוֹתֶיהָ חָלָל׃ לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר
שַׂמְתֶּם בְּתוֹכָהּ הֵמָּה הַבָּשָׂר וְהִיא
הַסִּיר וְאֶתְכֶם הוֹצִיא מִתּוֹכָהּ׃ חֶרֶב
יְרֵאתֶם חֶרֶב אָבִיא עֲלֵיכֶם נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתּוֹכָהּ
וְנָתַתִּי אֶתְכֶם בְּיַד זָרִים וְעָשִׂיתִי

'domini ᵏa 'limine ᵐ tēpli: ᵐ& stetit ᵏ super ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶠcherubim. ᵍEt eleuantia ᶠcherubim ᶠalas suas: ꝏ ᵉexaltata sūt ᵏa ᶠterra ᵍcorā me: & illis ᵃegredīētibus: ᵇrote qꝫ ᶜ subsecute sunt. ᵈEt stetit in ᵉ introitu ꝏ ᶠporte ᵉdomus ᵈdñi 'orientalis: ᵏ& gloria ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ 'dei ᵐ israel erat ᵐ super eos. ᵖIpsum est ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵍanimal ᶠ quod ᵉvidi ᶠsub ter ᵘdeum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵏisrael ᶠiuxta fluuiū 'cho bar: ᵃ& intellexi ᵇqa ᶜ che rubim ᵒessent. ᶜQuattuor ᶠquattuor ᵍvultus ᵇvni: ꝏ '& quattuor ᵏale vni: ᵐ& si militudo ᵐ manus ꝏꝏꝏꝏ ᵒhois ᵖ sub ᵍalis eorū. ᶠ Et similitudo ᵉvultuū eorum 'ipsi ᵉ vultus ᵉquos ᶠvidera 'iuxta ᵃ fluuium ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇchobar: &ᶜ intuitus eorū ᵇ& impetus ᶜ singulorum ᶠante ᵇfaciem suā ingredí.

11.

ᵃT eleuauit ᵇme ᶜspūs ᵇ& itroduxit ᶜ me ᶠad ᵍportam ᵇdomus 'domini ᵏorientalem ᶠque respicit ᵐad solis ortum. ⁿ Et ecce ᵒin introitu ᵖporte ᵍvigin ti quinq ᵍ viri: ᶠ & vidi ᵘ in medio eorum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᶠiechoniam 'filium ᵃazur ᵇ& ᶜpheltiā ᵈfiliū ᶜ bananie 'principes ᵍ populi: ᵇ dixit qꝫ ad me. ᵏ Fili 'hominis ᵐhi sunt ⁿ viri ᵒ qui cogitāt ᵖiniquitatem: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵍ & tractant ᶠ consilium ᵒ pessimum ᶠin vrbe ᵘ ista ꝏ ˣdicentes. ʸ Nonne ᶻ dudū ᵃedificate sunt ᵇdomus: ꝏ ᶜhic est ᵒ lebes: ᶜnos autē ᶠcarnes. ᶠIdcirco ᵇvaticina re ᶜde his: ᵏ vaticinare ᶠ fili ᵐhominis: ⁿ& irruit ᵒin me ᵖspíritus ᵍ dñi: ʳ & dixit ˢ ad me. ᵗ Loquere. ᵘ Hec ꝏꝏꝏ ˣdicit ᵗdñs. ᶻ Sic ᵃlocuti estis ᵇdomus ᶜisrael ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵈ& cogitatiōes ᶜcordis ve stri ᶠego ᵍ noui. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵇPlurimos ᶠ occidistis ᵏ in vrbe ᶠ hac: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ᵐ& implestis ⁿvias eius ᵒin terfectis. ᵖ Propterea ᵍhec ᶠdicit ᵉdominus ᵗdeus. ᵘ In terfecti vestri ᵗquos ꝏꝏꝏꝏ ᶠposuistis ᶻin medio ei ᵃ hi sunt ᵇcarnes: ᶜ & hic est ꝏ ᵇlebes: ᶜ& ᵈeducam ᶜvos ᵍde medio eius. ᵇ Gladium ꝏ ᶠmetuistis: ᵏ & gladium ᶠin ducam ᵐ sup vos ⁿ dicit ꝏꝏ ᵒdominus ᵖdeus: ᵍ & eiciā ᶠvos ᵉde medio eius. ꝏꝏꝏ ᶠDaboꝫ ⁿvos ᵏi manu ᶠho stium: ᶠ & faciam ꝏꝏꝏꝏꝏ

dñi de subdio dom ᵍ: τ ascēdit sup κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰθρίου τοῦ οἴκου, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὰ cherubim: τ eleuauerūt cherubim alas χερουβείμ, καὶ ἀπῆλαβον τὰ χερουβεὶμ τὰς πτέρυγας suas τ eleuata sunt a terra coram me: αὐτῶν καὶ ἐμετεωρίσθησαν ἀπὸ τῆς γῆς ἐνώπιόν μου, cū egrederēt ipa. τ rote herentes illis. τ ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτά. καὶ οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν. καὶ steterūt in vestibulis porte dom ᵍ dñi q ἔστησαν ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου τῆς incōspectu. τ glia dei israel erat sup ea desuper ἀπέναντι. καὶ δόξα θεοῦ Ἰσραὴλ ἦν ἐπ' αὐτῶν ὑπεράνω. hoc aial est qđ vidi sub deo israel iuxta τοῦτο τὸ ζῷόν ἐστιν ὃ εἶδον ὑποκάτω θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ fluuium chobar: τ cognoui qz cherubim sūt. ἤτις ποταμοῦ Χοβάρ, καὶ ἔγνων ὅτι χερουβείμ εἰσιν. Τέσ oz facies vni τ ꝗttuor ale vni. σαρα πρόσωπα τῷ ἑνὶ καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί. τ similitudo manuū hoim de sub alis καὶ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτερύ oz: τ similitudo facieꝝ oz. ihe γων αὐτῶν, καὶ ὁμοίωμα τῶν προσώπων αὐτῶν. ταῦ facies sūt ꝗs vidi sub glia dei τα τὰ πρόσωπά εἰσιν ἃ εἶδον ὑποκάτω τῆς δόξης θεοῦ israel: iuxta fluuium chobar: visio Ἰσραὴλ, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ, τὴν ὅρα nē oz. τ ipa vnūqđq ipoz fcēm faciem σιν αὐτῶν. καὶ αὐτὰ ἕκαστον αὐτῶν κατὰ πρόσωπον oz ambulabāt. αὐτῶν ἐπορεύοντο. Ca.11.

ᵃT assumpsit me spūs τ adduxit me ad Καὶ ἀπῆλαβέν με πνεῦμα καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὴν portam dom ᵍ dñi q ꝛegioue respicientem πύλην τοῦ οἴκου κυρίου τὴν κατέναντι τὴν βλέπουσαν ad orientem. τ ecce in vestibulis por κατὰ ἀνατολάς. καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν προθύρων τῆς πύ te ꝗs vigiti τ qnq ; viri: τ vidi in medio eoꝝ. λης ὡς εἴκοσι καὶ πέντε ἄνδρες, καὶ εἶδον ἐν μέσῳ αὐτῶν. iechoniā filiū ezer τ phaltiā filium bonaie. τὸν Ἰεχονίαν τὸν τοῦ Ἔζερ καὶ φαλτίαν τὸν τοῦ βαναίου. principes ppli. τ dixit ad me: fili τοὺς ἀφηγουμένους τοῦ λαοῦ. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ hois hi viri cogitantes vana τ cō ἀνθρώπου οὗτοι οἱ ἄνδρες οἱ λογιζόμενοι μάταια καὶ βου sultantes cōsiliū malum in ciuitate ista: dicentes λευόμενοι βουλὴν πονηρὰν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, οἱ λέγοντες nōne nouiter edificate sunt domus? hec est le οὐχὶ πρόσφατος ᾠκοδόμηται αἱ οἰκίαι; αὕτη ἐστὶν ὁ λέ bes: nos āt carnes. iccirco vaticinare sup e βης, ἡμεῖς δὲ τὰ κρέα. διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπ' αὐ os fili hois. τ irruit sup me spūs dñi τοὺς υἱὲ ἀνθρώπου. καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα κυρί τ dixit ad me: hec dicit dñs: sic dixi ου καὶ εἶπεν πρός με, τάδε λέγει κύριος, οὕτως εἶπα stis dom ᵍ israel: τ cogitatiōes spiritus ve τε οἶκος Ἰσραήλ, καὶ τὰ διαβουλία τοῦ πνεύματος ὑ stri ego scio. mltiplicastis mortuos vros in vr μῶν ἐγὼ ἐπίσταμαι. ἐπλησθύνατε νεκροὺς ὑμῶν ἐν τῇ πό be hac: τ implestis vias eius vulneratis λει ταύτῃ, καὶ ἐπεπλήσατε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς τραυματιῶν ppterea hec dicit adonai dñs: mortuos vros διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, τοὺς νεκροὺς ὑμῶν qs peussistis in medio ei ᵍ: hi sunt carnes: οὓς ἐπαταξατε ἐν μέσῳ αὐτῆς, οὗτοι εἰσὶν τὰ κρέα, hec āt est lebes. τ vos educā de medio eius. αὕτη δέ ἐστιν ὁ λέβης. καὶ ὑμᾶς ἐξάξω ἐκ μέσου αὐτῆς. gladium metuitis: τ gladium inducā sup vos dicit ῥομφαίαν φοβεῖσθε, καὶ ῥομφαίαν ἐπάξω ἐφ' ὑμᾶς λέγει adonai dñs. τ educaz vos de medio eius: τ tra ἀδωναῖ κύριος. καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ μέσου αὐτῆς, καὶ πα dam vos in manus alienozum: τ faciam ραδώσω ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἀλλοτρίων, καὶ ποιήσω ꝏꝏ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

in vobis iudicia in gladio cadetis: in finib⁹
ἐν ὑμῖν κρίματα ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖσθε, ἐπὶ τῶν ὁρίων
israel iudicabo vos. ⁊ scietis qz ego
τοῦ ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς, καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ
dñs. hec vobis nō erit⁊ lebetem. ⁊ vos non cri=
κύριος. αὕτη ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα. καὶ ὑμεῖς οὐ μὴ ψύκ
tis in medio ei⁹ in carnes. in finib⁹ israel
σθε ἐν μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα. ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ ἰσραὴλ
iudicabo vos: ⁊ scietis qz ego dñs: qm̄ in
κρινῶ ὑμᾶς, καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος, ὅτι ἐν
mandatis meis nō ambulastis ⁊ iudicia mea
ταῖς ἐντολαῖς μου οὐκ ἐπορεύθητε καὶ τὰ κρίματά μου
nō fecistis: ⁊ scōm iudicia gentiū q̄
οὐκ ἐποιήσατε, καὶ κατὰ τὰ κρίματα τῶν ἐθνῶν τῶν
in circuitu vr̄o fecistis. ⁊ factū ē cū pphe
περικύκλῳ ὑμῶν ἐποιήσατε. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προφη
tarem ego: ⁊ phaltias filꝰ banaie moꝛtuus ē. ⁊
τεύειν με, καὶ φαλτίας ὁ τοῦ βαναίου ἀπεθανεν. καὶ
cado in faciem meā: ⁊ clamaui voce magna
ἔπεσα ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα φωνῇ μεγά=
⁊ dixi: heu adonai dñe in ꝓsumationē tu
λῃ καὶ εἶπον, ὀίμοι ἀδωναῖ κύριε εἰς συντέλειαν σὺ
facis reliquos israel: ⁊ factū ē ver
ποιεῖς τοὺς καταλοίπους τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἐγένετο λό
bū dñi ad me dicēs: fili hois fratres tui
γος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου οἱ ἀδελφοί σου,
⁊ viri captiuitatis tue: ⁊ oīs dom⁹
καὶ οἱ ἄνδρες τῆς αἰχμαλωσίας σου, καὶ πᾶς ὁ οἶκος
israel cōsumata est db⁹ dixerūt ipis hītatores
πᾶν ἰσραὴλ συντετέλεσται οἷς εἶπαν αὐτοῖς οἱ κατοικοῦν=
hierusalem: longe recessistis a dño. nobis
τες ἱερουσαλήμ, μακρὰν ἀπέχετε ἀπὸ κυρίου. ἡμῖν
data est ⁊ra in hereditatē. ꝓpterea dic hec dī
δέδοται ἡ γῆ εἰς κληρονομίαν. διὰ τοῦτο εἶπον τάδε λέ
cit adonai dñs: qz repellam eos in gētes:
γει ἀδωναῖ κύριος, ὅτι ἀπώσομαι αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη,
⁊ dispergam eos in oēm ⁊rā. ⁊ ero
καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἔσο=
eis in sctificatiōez ꝓuīā in regionib⁹ q̄
μαι αὐτοῖς εἰς ἁγίασμα μικρὸν ἐν ταῖς χώραις οὗ ἐὰν
igredient illuc. ꝓpterea dic: hec dicit ado=
εἰσέλθωσιν ἐκεῖ. διὰ τοῦτο εἶπον, τάδε λέγει ἀδω=
nai dñs: ⁊ ꝓgregabo eos de gētib⁹: ⁊ re=
ναῖ κύριος, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ εἰσ
cipiam eos de regiōib⁹ q̄ dissemināui eos in
δέξομαι αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν οὗ διέσπειρα αὐτοὺς ἐν
eis. ⁊ dabo eis terrā israel ⁊ in=
αὐταῖς. καὶ δώσω αὐτοῖς τὴν γῆν τοῦ ἰσραὴλ καὶ εἰσε
gredient illuc ⁊ auferent oēs abominationes
λεύσονται ἐκεῖ καὶ ἐξαροῦσιν πάντα τὰ βδελύγματα
eius ⁊ oēs iniqtates ei⁹. ⁊ dabo eis
αὐτῆς καὶ πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῆς, καὶ δώσω αὐ=
D coz aliud: ⁊ sp̄m nouum dabo eis: ⁊
τοῖς καρδίαν ἑτέραν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω αὐτοῖς, καὶ
Infra. auferam coz lapideū de carne coz
16.f. ἐξαιρήσω τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῶν,
⁊ dabo eis coz carneū: vt in pce
καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν σαρκίνην, ὅπως ἐν τοῖς προ
ceptis meis ambulent: ⁊ iustificatiōes meas cu
σαγμασίν μου πορεύωνται, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυ=
stodiant: ⁊ faciant ea: ⁊ erunt mihi in ꝓpu
λάσωνται, καὶ ποιῶσιν αὐτά, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λα=
lū: ⁊ ego ero illis in deū ⁊ in coz
όν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν. καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν
abominationū eoꝝ ⁊ iniqtatū eoꝝ q̄ī coz
βδελυγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ὡς ἡ καρ=
coꝝ ambulauit vias coꝝ in capita co=
δία αὐτῶν ἐπορεύετο τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐ
rū dcit dicit adonai dñs. ⁊ eleuauerūt che
τῶν τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος. καὶ ἐξῆραν τὰ χε
rubim alas suas:
ρουβεὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν,

Trāsla.B.Vie.

[a]in vobis [b]iudicia. [c]Gladio
[b]cadetis. [c]In finibus
[a]israel [b]iudicabo vos: [k]&
scietis
[l]quia [m]ego [n]dñs. [o]Hec [p]nō
[q]erit [r]vobis
[o]in lebetē [s]& vos non [n]eri
tis [s]in medio ei⁹ [r]in carnes.
[t]In [a]finibus [b]israel [c]iudica
bo [b]vos:
[c]& scietis [r]quia [a]ego [b]dñs:
[t]quia [k]in preceptis meis
[l]non [m]ambulastis: [n]& iudi
dicia mea [o]non [p]fecistis:
[q]sed iuxta iudicia [r]gentiū
[s]que in [r]circuitu vr̄o sunt:
[u]estis operati. [r]Et factū est
[r]cum pphetarē: [t]pheltias
[a]filꝰ [b]bananie [c]mortuꝰ est.
[b]Et cecidi [c]in [r]facie mea:
[a]clamās [b]voce [l]magna. [k]Et
dixi. [l]Heu.heu.heu. [m]dñe
[n]deus [o]consumationem
[p]tu [q]facis [a]reliquiarum
[r]israel. [u]Et factum est [r]ver
bum [r]dñi [t]ad me [a]dicens.
[b]Fili [c]hominis [b]fratres tui
[c]frēs tui [r]viri [a]ꝓpinqui tui:
[b]& omnis [l]domus [k]israel
[l]vniuersi [m]quibus [n]dixerūt
[p]habitatores [q]hierusalem:
[r]longe recedite [a]a
[r]domino: [u]nobis [r]data est
[t]terra
[a]in possessiōem: [b]propte
rea [b]hec [c]dicit [r]dominus
[a]deus. [n]Quia [l]longe feci
eos [k]in gentibus: [l]& quia
[m]dispersi eos [n]in terris:
[o]ero [p]eis
[q]in sanctificatione [r]modi=
cam [s]in terris [a]ad [r]quas [u]ve
nerunt: [r]ꝓpterea [t]loqre.
[a]Hec [b]dicit [c]dominus [b]de⁹.
[c]Congregabo [r]vos [a]de [b]po
pulis: [r]& adunabo
[d]de [m]terris [p]in quibus [o]di
sperſi estis:
[q]daboq [r]vobis [c]humum
[u]israel:
[k]& ingredientur [r]illuc: [l]&
auferent [b]omnes [c]offensio
nes [c]cūctasq [r]abominatio
nes eius [a]de illa. [b]Et dabo
[t]eis [k]cor [l]vnum: [m]& sp̄m tū
[n]nouum [o]tribuam
[p]in viscerib⁹ eorum. [q]Et
auferam [a]cor [r]lapideum
[u]de carne corū: [k]& dabo
[r]eis [s]cor [a]carneum
[b]vt [c]in preceptis meis [s]am
bulent: [c]& [r]iudicia mea
[s]custodiant [b]faciantq [t]ea:
[k]& sint [l]mihi [m]in populū:
[n]& ego [o]sim [p]eis [q]in deum.
[k]Quorum autem
[r]cor post [r]offendicula [u]&
abominatiōes suas [r]am bu
lat: [l]horum viā [a]in capite
suo [b]ponā: [c]dicit [b]domin⁹
[c]deus. [r]Et eleuauerūt [a]che
rubim [l]alas suas:

Tex.heb.Ezechi.xj.Pritiua.heb.

בָּנָם שְׁפָטִים בַּחֶרֶב תִּפֹּולוּ עַל גְּבוּל
יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפּוט אֶתְכֶם וִידַעְתֶּם
כִּי אֲנִי יְהוָה הִיא לֹא תִהְיֶה לָכֶם
לְסִיר וְאַתֶּם תִּהְיוּ בְתוֹכָהּ לְבָשָׂר
אֶל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפּט אֶתְכֶם
וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר בְּחֻקַּי
לֹא הֲלַכְתֶּם וּמִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם
וּכְמִשְׁפְּטֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם
עֲשִׂיתֶם וַיְהִי כְּהִנָּבְאִי וּפְלַטְיָהוּ בֶן
בְּנָיָה מֵת וָאֹפֹל עַל פָּנַי וָאֶזְעַק
קֹול גָּדוֹל וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה
כָּלָה אַתָּה עֹשֶׂה אֵת שְׁאֵרִית
יִשְׂרָאֵל וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר
בֶּן אָדָם אַחֶיךָ אַנְשֵׁי גְאֻלָּתֶךָ
וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה אֲשֶׁר אָמְרוּ
לָהֶם יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם רַחֲקוּ מֵעַל
יְהוָה לָנוּ הִיא נִתְּנָה הָאָרֶץ
לְמוֹרָשָׁה לָכֵן אֱמֹר כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה כִּי הִרְחֲקֹתִים בַּגּוֹיִם וְכִי
הֲפִיצוֹתִים בָּאֲרָצוֹת וָאֱהִי לָהֶם
לְמִקְדָּשׁ מְעַט בָּאֲרָצוֹת אֲשֶׁר בָּאוּ
שָׁם לָכֵן אֱמֹר כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וְאָסַפְתִּי
אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפֹצוֹתֶם
בָּם וְנָתַתִּי לָכֶם אֶת אַדְמַת יִשְׂרָאֵל
וּבָאוּ שָׁמָּה וְהֵסִירוּ אֶת כָּל שִׁקּוּצֶיהָ
וְאֶת כָּל תֹּועֲבוֹתֶיהָ מִמֶּנָּה וְנָתַתִּי
לָהֶם לֵב אֶחָד וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן
בְּקִרְבָּם וַהֲסִירֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן
מִבְּשָׂרָם וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב בָּשָׂר
לְמַעַן בְּחֻקֹּתַי יֵלֵכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי
יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אֹתָם וְהָיוּ לִי לְעָם
וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים וְאֶל לֵב
שִׁקּוּצֵיהֶם וְתֹועֲבוֹתֵיהֶם לִבָּם הֹלֵךְ
דַּרְכָּם בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת כַּנְפֵיהֶם

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.he.Ezechi.xij. Trāsl.B.Wie. Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

וְהָאוֹפַנִּים ׀ לְעֻמָּתָם ׀ וּכְבוֹד אֱלֹהֵי כָבוֹד
יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה׃ וַיַּעַל כְּבוֹד עָלָה
יְהוָה מֵעַל תּוֹךְ הָעִיר ׀ וַיַּעֲמֹד עַל עָמַד
הָהָר אֲשֶׁר מִקֶּדֶם לָעִיר ׃ וְרוּחַ
נְשָׂאַתְנִי וַתְּבִאֵנִי כַשְׂדִּימָה אֶל בוא
הַגּוֹלָה ׀ בַּמַּרְאָה בְּרוּחַ אֱלֹהִים ׀ גֹּלָה
וַיַּעַל מֵעָלַי הַמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי׃ עָלָה
וַאֲדַבֵּר אֶל הַגּוֹלָה אֵת כָּל דִּבְרֵי יְהוָה דִּבֶּר
אֲשֶׁר הֶרְאָנִי׃ רָאָה

Cap.xij.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם היה
בְּתוֹךְ בֵּית הַמְרִי אַתָּה יֹשֵׁב אֲשֶׁר שב
עֵינַיִם לָהֶם לִרְאוֹת וְלֹא רָאוּ
אָזְנַיִם לָהֶם לִשְׁמֹעַ וְלֹא שָׁמֵעוּ כִּי
בֵּית מְרִי הֵם׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם עֲשֵׂה
לְךָ כְּלֵי גוֹלָה וְגֹלֵה יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם כלה
וְגָלִיתָ מִמְּקוֹמְךָ אֶל מָקוֹם אַחֵר קום
לְעֵינֵיהֶם אוּלַי יִרְאוּ כִּי בֵּית מְרִי ראה
הֵמָּה׃ וְהוֹצֵאתָ כֵלֶיךָ כִּכְלֵי גוֹלָה יצא
יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם וְאַתָּה תֵּצֵא בָּעֶרֶב
לְעֵינֵיהֶם כְּמוֹצָאֵי גוֹלָה׃ לְעֵינֵיהֶם
חֲתָר לְךָ בַּקִּיר וְהוֹצֵאתָ בּוֹ לְעֵינֵיהֶם נשא
עַל כָּתֵף תִּשָּׂא בַּעֲלָטָה תּוֹצִיא פָּנֶיךָ
תְּכַסֶּה וְלֹא תִרְאֶה אֶת הָאָרֶץ כִּי כסה
מוֹפֵת נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ וָאֶעֱשֶׂ נתן
כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי כֵּלַי הוֹצֵאתִי כִּכְלֵי עשה
גוֹלָה יוֹמָם וּבָעֶרֶב חָתַרְתִּי לִי בַּקִּיר צוה
בַּיָּד בַּעֲלָטָה הוֹצֵאתִי עַל כָּתֵף
נָשָׂאתִי לְעֵינֵיהֶם׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה היה
אֵלַי בַּבֹּקֶר לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הֲלֹא
אָמְרוּ אֵלֶיךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בֵּית הַמְרִי
מָה אַתָּה עֹשֶׂה׃ אֱמֹר אֲלֵיהֶם כה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַנְּשִׂיא הַמַּשָּׂא נשא
הַזֶּה בְּיִרוּשָׁלַם וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הֵמָּה בְתוֹכָם ׃ אֱמֹר אֲנִי
מוֹפְתְכֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי כֵּן יֵעָשֶׂה עשה
לָהֶם גָּלוּת בַּשְּׁבִי יֵלֵכוּ׃ וְהַנָּשִׂיא נשא גלה שבה

[k]& rote[l]cuꝫ eis :[m]& gloria
[n]dei ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[o]israel erat[p]super eos.[r]Et
ascendit[s]gloria ∞∞∞∞∞∞∞
[r]dñi[u]de[t]medio[r]ciuitatis:
[v]stetitq[a] super ∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]montem[c]qui est[b]ad oriē
tem[c]vrbis:[r]& spiritus ∞∞
[s]leuauit me[b]adduxitq[b][i]in
chaldeam[h]ad ∞∞∞∞∞∞∞∞
[t]transmigrationē:[m]in vi-
sionem[m]in spiritu[o]dei. ∞
[p]Et sublata est[q]a me[r]visio
[s]quam[r]videram. ∞∞∞∞
[u]Et locutus sum[s]ad[r]trans
migrationē [a]omīa[b]verba
[c]domini [b]que[c] ostenderat
mihi. 12.

[k]& rote[l]cuꝫ eis :[m]& gloria
[n]dei ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[o]israel erat[p]super eos.[r]Et
ascendit[s]gloria ∞∞∞∞∞∞∞
[r]dñi[u]de[t]medio[r]ciuitatis:
[v]stetitq[a] super ∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]montem[c]qui est[b]ad oriē
tem[c]vrbis:[r]& spiritus ∞∞
[s]leuauit me[b]adduxitq[b][i]in
chaldeam[h]ad ∞∞∞∞∞∞∞∞
[t]transmigrationē:[m]in vi-
sionem[m]in spiritu[o]dei. ∞
[p]Et sublata est[q]a me[r]visio
[s]quam[r]videram. ∞∞∞∞
[u]Et locutus sum[s]ad[r]trans
migrationē [a]omīa[b]verba
[c]domini [b]que[c] ostenderat
mihi. 12.

[a]T fact[v]est[b]sermo[c]dñi
[b]ad me[c]dicēs.[r]Fili[s]ho
minis:[b]in medio[t]domus
[x]exasperātis[t]tu[m]habitas:
[n]qui[o]oculos[p]habent[q]ad
videndum[r]& non[s]videt:
[t]& aures[t]ad audiendū[r]&
non[s]audiunt:[a]quia ∞∞
[b]domus[c]exasperans[b]est.
[c]Tu ergo[r]fili[s]homis[b]fac
[t]tibi[x]vasa[t]trāsmigratiōis:
[m]& trāsmigrabis per[n]diē
[o]corā eis.[r]Transmigrabis
autē[q]de loco tuo[r]ad[s]locū
[r]alterū[u]in cōspectu eorū:
[x]si forte[v]aspiciāt:[b]qa[s]do-
mus[b]exasperans[c]est.[o] Et
efferes foras[c]vasa tua:[r]q̄si
vasa[s]transmigrātis p[s] diē
[b]in cōspectu eoꝝ.[t]Tu aūt
[x]egredieris[t]vespere[m]corā
eis[n]sicut egredietur[o] mi-
grans[p]ante oculos eorū.
[q]Perfode[r]tibi[o]parietē:[t]&
egredieris[n]p eū[r]in cōspec-
tu eoꝝ.[v]In[t]humeris[s]por
taberis:[b]in caligine[c]effe-
reris.[o] Faciē tuam[c]velabis
[r]& nō[o]videbis[t]terrā:[x]quia
[t]portētū[m]dedi te[n]domui
[o]israel.[p] Feci ergo[r]sicut[o]p̄
cepat mihi dñs.[t]Vasa mea
[n]ptuli[t]q̄si vasa[r]trāsmigrā
tis per[s]diē:[q]& vespe[b]pfodi
[c]mihi[p]parietē[c]māu: &[r]in
caligine[s]egressus sum: &
[b]in[t]hūeris[x]portatus[t]in cō
spectu eorū.[m] Et factus ē
[n]sermo[o]dñi[q]mane[p]ad me
[r]dicens.[s]Fili[t]hoīs:[n]nūqd
nō[x]dixerūt[r]ad te[s]domus
[a]israel:[b]domus[c]exasperās
[b]quid[c]tu[r]facis![s]Dic[b]ad
eos.[t]Hec ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[x]dicit[t]dominus[m]deus. Su
per[n]ducem[o]onus ∞∞∞∞
[p]istud:qui est[q]i hierusalē:
[r]& sup[r]oēm[s]domū[t]israel
[n]que[x]est[r]in medio eorū.
[s]Dic.[a] Ego ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]portentum vestrum .
[c]Quomodo[b]feci:[c]sic[r]fiet
[s]illis.[b] In trāsmigrationē
&[t]i captiuitatē[x]ibūt.[t]& dux

τ rote eoꝝ adherētes eis: τ glia
καὶ οἱ τροχοὶ αὐτῶν ἐχόμενοι αὐτῶν, καὶ ἡ δόξα τοῦ
dei israel sup ea. τ ascēdit glia
θεοῦ Ἰσραὴλ ὑπεράνω αὐτῶν. καὶ ἀνέβη ἡ δόξα
dñi de medio ciuitatis: τ stetit sup mōtē q̄ erat
κυρίου ἐκ μέσου τῆς πόλεως, καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ ὄρους οὗ ἦν
contra vrbē: τ spiritus assūpsit me τ addu
ἀπέναντι τῆς πόλεως, καὶ πνεῦμα ἀνέλαβέν με καὶ ἤγα
xit me in trā chaldeoꝝ in captiuitatez in visio
γέν με εἰς γῆν χαλδαίων εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἐν ὁρά-
ne in spū dei. τ ascendi a visione quā
σει ἐν πνεύματι θεοῦ. καὶ ἀνέβην ἀπὸ τῆς ὁράσεως ἧς
vidi: τ locut[v]ssū ad captiuitatem oīa
εἶδον, καὶ ἐλάλησα πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν πάντας τοὺς
verba dñi q̄ ostendit mihi.
λόγους κυρίου οὓς ἔδειξέν μοι. Ca.12.

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν-
minis in medio ĩiqtatū eoꝝ tu hītas: q̄ ha-
θρώπου ἐν μέσῳ τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν σὺ κατοικεῖς, οἳ ἔχου
bēt oculos ad videndū τ nō vident: τ au
σιν ὀφθαλμοὺς τοῦ βλέπειν καὶ οὐ βλέπουσιν, καὶ ὦ
res hñt ad audiēdū τ non audiunt: qz dom[s]
τα ἔχουσιν τοῦ ἀκούειν καὶ οὐκ ἀκούουσιν, ὅτι οἶκος
exasperans est. τ tu fili hoīs fac ti-
παραπικραίνων ἐστίν. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου ποίησον σε
bi vasa captiuitatis τ captiuare p̄ diem co-
αὐτῶν σκεύη αἰχμαλωσίας καὶ αἰχμαλωτεύθητι ἡμέρας ἐνώ
ram eis. τ captiu[p]ducēris de loco tuo in
πιον αὐτῶν. καὶ αἰχμαλωτευθήσῃ ἐκ τοῦ τόπου σου εἰς
locū alterꝝ in cōspectu eoꝝ: vt videant: qz do-
τόπον ἕτερον ἐνώπιον αὐτῶν, ὅπως ἴδωσιν, ὅτι οἶκος
m[q] exasperans est. τ efferes vasa tua vasa
κος παραπικραίνων ἐστίν. καὶ ἐξοίσεις τὰ σκεύη σου σκεύη
captiuitatis p̄ diem ante oculos eoꝝ τ egre-
αἰχμαλωσίας ἡμέρας κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ συνε-
dieris vespe ī ꝓspectu eoꝝ: sicut egreditur capti-
ξελεύσῃ ἑσπέρας ἐνώπιον αὐτῶν, ὡς ἐκπορεύεται αἰχμά-
uus ī cōspectu eoꝝ. p̄fode tibi in parietē
λωτος ἐνώπιον αὐτῶν. διώρυξον σεαυτῷ εἰς τὸν τοῖχον
τ transibis p̄ eum in cōspectu eoꝝ. sup humeꝝ por-
καὶ διεξελεύσῃ δι' αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτῶν. ἐπ' ὤμου ἀπο-
taberis τ absconditus egredieris. faciem tuā
ληφθήσῃ καὶ κεκρυμμένος ἐξελεύσῃ. τὸ πρόσωπόν σου
velabis: τ nō videbis terrā. qz portētū dedi
συγκαλύψεις, καὶ οὐ μὴ ἴδῃς τὴν γῆν· ὅτι τέρας δέδω-
te domui israel. τ feci sic iuxta om-
κά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. καὶ ἐποίησα οὕτως κατὰ πάν-
nia q̄cūq̄ p̄cepit mihi. τ ptuli vasa q̄si vasa
τα ὅσα ἐνετείλατό μοι. καὶ ἐξήνεγκα σκεύη ὡς σκεύη
captiuitatis p̄ diem: τ vespere pfodi mihi
αἰχμαλωσίας ἡμέρας, καὶ ἑσπέρας διώρυξα ἐμαυτῷ τὸν
parietē manu τ abscōditus egress[v]ꝰ sū sup humeꝝ assū
τοῖχον τῇ χειρί καὶ κεκρυμμένος ἐξῆλθον ἐπ' ὤμου ἀνα-
pr[v] sus ī cōspectu eoꝝ. τ factū ē verbū dñi ad
λημφθὲν ἐνώπιον αὐτῶν. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός
me dicēs: diluculo fili hoīs non direxit ad te do-
με λέγων, πρωὶ υἱὲ ἀνθρώπου οὐκ εἶπον πρός σε οἱ οἶ
m[q] israel: dom[s] exasperans: q̄d tu facis.
κος τοῦ Ἰσραήλ, οἶκος ὁ παραπικραίνων, τί σὺ ποιεῖς.
dic ad eos: hec dicit adonai dñs
εἶπον πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος τῷ ἄρχον
pi τ duci in hierusalē τ oī domui isra
τι καὶ ἀφηγουμένῳ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ παντὶ οἴκῳ Ἰσρα
el q̄ sunt in medio eoꝝ. dic qz ego portenta
ὴλ οἳ εἰσὶν ἐν μέσῳ αὐτῶν. εἶπον ὅτι ἐγὼ τέρατα
facio. quēadmodū.n. feci sic erit eis in
ποιῶ· ὃν τρόπον γὰρ πεποίηκα οὕτως ἔσαι αὐτοῖς ἐν
trāsmigrōe τ in captiuitate eunt. τ princeps
μετοικεσίᾳ καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύονται. καὶ ὁ ἄρχων

καὶ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Vie.	Tex.heb.Ezechi.tij.Pritiua.heb.
eoꝝ in medio eoꝝ sup humeꝝ portabit ꝛ absconditus	[m]qui est [n]in medio eorum	נָשָׂא
αὐτῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐπ᾽ ὦμον ἀρθήσεται καὶ κεκρυμμένος	[o]in [p]humeris [q] portabitur:	חָתַר
egredietur p parietē: ꝛ pfodiet vt egrediat ip	[r]in caligine [s] egredietur.	יָצָא
ἐξελεύσεται διὰ τοῦ τοίχους, καὶ διορύξει τοῦ ἐξελθεῖν αὐ	[t]Parietē [u] pfodient [x] vt edu	וַיֵּצֵא
se p eum: faciem suam cooperiet: vt nō	cant [r]eū: [y]facies eius [s] opie	בַּקִּיר
τὸν δι᾽ αὐτοῦ, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ συγκαλύψει, ὅπως μὴ	tur: [b]vt [c] nō [c] videat [c] oculo	יַחְתְּרוּ
videat oculꝰ. ꝛ ipe terrā nō videbit. ꝛ exten	[r]terram. [k] Et extendā [m] re	לְהוֹצִיא
ὁραθῇ ὀφθαλμῷ, καὶ αὐτὸς τὴν γῆν οὐκ ὄψεται· καὶ ἐκτε	te meum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	בּוֹ
D dam rete meū sup eum: ꝛ cōprehendetur in	[n]super eum: [o] & capietur	פָּנָיו יְכַסֶּה יַעַן אֲשֶׁר לֹא יִרְאֶה לַעָיִן
τάσω τὸ δίκτυόν μου ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ συλληφθήσεται ἐν τῇ	[p]in sagena mea [q] & adducā	פָּנָיו יְכַסֶּה יַעַן אֲשֶׁר לֹא יִרְאֶה לַעָיִן
sagena mea. ꝛ adducā eū in babylonem in trā chal=	[r]eum [m]in babylonē in [r]ter=	וְנִתְפַּשׂ בְּמִצוֹדָתִי וְהֵבֵאתִי
παρμοχῶν μου. καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα εἰς γῆν Χαλ	ram [m] chaldeorū: [x] & ipsam	אֹתוֹ בָּבֶלָה אֶרֶץ כַּשְׂדִּים וְאֹתָהּ לֹא
deoꝝ: ꝛ ipam nō videbit: ꝛ illic morietur. ꝛ	[r]nō [y]videbit: [a] ibiq [b] morie	יִרְאֶה וְשָׁם יָמוּת: וְכֹל אֲשֶׁר סְבִיבֹתָיו
δαίων, καὶ αὐτὴν οὐκ ὄψεται, καὶ ἐκεῖ τελευτήσει· καὶ	tur: [c] & oēs [b] qui [c] circa eus	
omnes q̄ circa eū auxiliatores eius: ꝛ om=	sūt. [r] Presidiū ei [g] & [b] agmi	עֶזְרָה וְכָל אֲגַפָּיו אֶזָּרֶה לְכָל רוּחַ
πάντας τοὺς κύκλῳ αὐτοῦ τοὺς βοηθοὺς αὐτοῦ, καὶ πάν	na eius [t] dispergā [k] in oēm	
nes auxiliantes ei dissēminabo in om	[r]ventū: [m] & gladiū [n] euagi=	וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם: וְיָדְעוּ כִּי
τας τοὺς ἀντιλαμβανομένους αὐτοῦ διασπερῶ εἰς πάν	nabo [o] post eos. [t] Et scient	
nē ventū: ꝛ gladiū effundā post eos: ꝛ scient	[q] quia [r] ego [g] dñs: [c] qñ dis=	אֲנִי יְהוָה בַּהֲפִיצִי אֹתָם בַּגּוֹיִם
τα ἄνεμον, καὶ ῥομφαίαν ἐκχεῶ ὀπίσω αὐτῶν· καὶ γνώσον	persero. [u] illos [r] in gentib [g]:	
ται ego dñs cū dispersero ego eos in	[r] & dissēminauero [3] eos [u] in	וְזֵרִיתִי אֹתָם בָּאֲרָצוֹת: וְהוֹתַרְתִּי
ται, ὅτι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ διασκορπίσαι με αὐτοὺς ἐν τοῖς	terris. [b] Et relinquam ∞	
gentib [g] ꝛ dissēminabo eos in regionib [g]. ꝛ relin=	[c] ex eis [b] viros [c] paucos [r] a	מֵהֶם אֲנָשִׁים מִסְפָּר מֵחָרֶב וּמֵרָעָב
ἔθνεσιν καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις· καὶ ὑπολεί	gladio & [u] fame ∞∞∞∞∞∞∞	
quam ex eis viros numero ex gladio: ꝛ ex fa	[b] & pestilentia [r] vt [u] narrent	וּמִדֶּבֶר לְמַעַן יְסַפְּרוּ אֶת כָּל
μοῦ ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἀριθμῷ ἐκ ῥομφαίας, καὶ ἐκ λι=	[m] omnia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	
me ꝛ ex morte: vt enarrent oēs	[n] scelera eorū [o] in gentibus	תּוֹעֲבוֹתֵיהֶם בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁם
μοῦ καὶ ἐκ θανάτου, ὅπως ἂν ἐκδιηγῶνται πάσας τὰς	[r] ad quas [q] ingredientur:	
iniqtates eoꝝ in gētib [g] q̄ ingressi sūt illuc: scient	[o] & scient [t] quia [u] ego [x] dñs.	וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה וְלֹא דִבַּרְתִּי יְהוָה
ἀνομίας αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ εἰσήλθοσαν ἐκεῖ, γνώσον	[r] Et factus est [3] sermo [o] dñi	
ται ego dñs. ꝛ factū ē verbū dñi ad me di	[b] ad me [c] dicens. [b] Fili [c] hoīs	אֶל לֵאמֹר: וַיְהִי דְבַר יְהוָה
E ται ὅτι ἐγὼ κύριος· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέ	[r] panē tuū [u] in cōturbatiōe	
cēs: panē tuū cū dolore comedes ꝛ aquā tuā cū	[b] comede: sed [t] & aquā tuā	אֱנוֹשׁ בֶּן אָדָם לַחְמְךָ בְּרַעַשׁ
γων, λέγων ἄρτον σου μετ᾽ ὀδύνης φάγῃ καὶ τὸ ὕδωρ σου με	[x] in festinatiōe [t] & merore	תֹּאכֵל וּמֵימֶיךָ בְּרַגְזָה וּבְדָאגָה
tormēto ꝛ angustia bibes. ꝛ dices ad popu	[m] bibe [n] & dices [o] ad [r] ppl'm	תִּשְׁתֶּה: וְאָמַרְתָּ אֶל עַם הָאָרֶץ כֹּה
τὸν βασάνου καὶ θλίψεως πίεσαι· καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λα	[q] terre: [r] hec ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	
lum terre: hec dicit adonai dñs hitantibus	[o] dicit [t] dñs [u] de [x] ad eos qui	אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לִיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ ם
ἐν τῇς γῆς, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος τοῖς κατοικοῦσιν	habitant in [r] hierusalem	אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לַחְמָם בְּדָאגָה
hierusalem sup terra israel. panes su=	[3] in [u] terra [b] israel. [c] Panem	יֹאכֵלוּ וּמֵימֵיהֶם בְּשַׁמָּמוֹן יִשְׁתּוּ
ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ· τοὺς ἄρτους αὐ=	suum [b] in sollicitudine ∞	
os cū egestate comedent: ꝛ aquā suam cū dissi=	[c] comedent: [r] & aquam suā	לְמַעַן תִּשַּׁם אַרְצָהּ מְמִלֹאָהּ מֵחָמָס
τῶν μετ᾽ ἐνδείας φάγονται, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῶν μετὰ ἀφα	[g] in desolatiōe [b] bibent:	
patiōe bibent: vt dissipet terra cū plenitudi=	[t] vt [k] desoletur [t] terra [m] a mul	כֹּל יֹשְׁבֵי בָהּ: וְהֶעָרִים הַנּוֹשָׁבוֹת
νισμοῦ φορᾶς, ὅπως ἀφανισθῇ ἡ γῆ σὺν τῷ πληρώματι	titudine sua [n] ppter iniqta	
ne eius in ipietate omniū hitantium in ea.	tes [o] oim [r] q habitant [q] in ea:	חָרְבָּה תִּהְיֶה וְהָאָרֶץ שְׁמָמָה תִּהְיֶה
τι αὐτῆς ἐν ἀσεβείᾳ πάντων τῶν κατοικούντων ἐν αὐτῇ·	[r] & ciuitates [g] q̄ nūc habitā	
ꝛ ciuitates eoꝝ q̄ habitantur: desolabuntur.	tur [k] desolate erunt [m] terra=	וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי
καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν αἱ κατοικούμεναι, ἐξερημωθήσονται·	qꝫ [x] deserta: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	
ꝛ terra i dissipatiōe ꝫ erit ꝛ cognoscetis: qz ego do	[3] & scietis [u] quia [b] ego [c] dñs.	יְהוָה אֶל לֵאמֹר: בֶּן אָדָם מָה
καὶ ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν ἔσται καὶ ἐπιγνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ κύ	[b] Et factus est [c] sermo ∞∞	
minꝰ. ꝛ factū est verbū dñi ad me dicēs: fili hois	[r] dñi [g] ad me [b] dicens. [r] Fili	הַמָּשָׁל הַזֶּה לָכֶם עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל
ριος· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ	[x] hominis [r] quod est ∞∞∞∞	
q parabola ista vobis in terra israe=	[m] prouerbiū [r] istud [p] in [q] ter	לֵאמֹר יָמִים יַאֲרְכוּ וְאָבַד כָּל
που τίς ἡ παραβολὴ αὕτη ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσρα	ra [r] israel ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	
el dicentes: longe dies: perijt oīs visio.	[g] dicentiū: [r] in longū diffe	חָזוֹן: לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
F ἵνα λέγοντες, μακραὶ αἱ ἡμέραι, ἀπώλοντο πᾶσα ὅρασις.	rentur [u] dies [r] & peribit [r] oīs	
ideo dic ad eos: hec dicit adonai dñs:	[3] visio. [a] Ideo [b] dic [c] ad eos.	יְהוִה הִשְׁבַּתִּי אֶת הַמָּשָׁל הַזֶּה וְלֹא
διὰ τοῦτο εἶπε πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος,	[b] Hec [c] dicit [r] dominus ∞∞	
ꝛ cōuertam parabolā istam. ꝛ nō vltra	[g] deus. [b] Quiescere faciam	יִמְשְׁלוּ אֹתוֹ עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כִּי אִם
καὶ ἀποστρέψω τὴν παραβολὴν ταύτην· καὶ οὐκ ἔτι οὐ	[k] prouerbiū [t] istud: [m] neqꝫ	
C vicent parabolam istam domus israel:	[n] vulgo dicetur [p] vltra [q] in	דַּבֵּר אֲלֵיהֶם קָרְבוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל
μὴ ἔτι φθέγξωνται τὴν παραβολὴν ταύτην οἶκος τοῦ Ἰσραήλ,	israel. [r] Et ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	
qz loqueris ad eos vicēs: appropiāquerit dies ꝛ	[r] loqre [u] ad eos qꝫ [x] appro=	חָזוֹן: כִּי לֹא יִהְיֶה עוֹד כָּל חָזוֹן שָׁוְא
ὅτι λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς λέγων, ἠγγίκασιν αἱ ἡμέραι καὶ	pinq̄querit [r] dies: [3] & sermo	
tps oīs visionis: qz nō erit vltra oīs visio	[u] oīs [b] visionis. [b] Non [c] enim	וּמְקֹסָם חָלָק בְּתוֹךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל: כִּי
ὁ καιρὸς πάσης ὁράσεως, διότι οὐκ ἔσαι ἔτι πᾶσα ὅρα=	[c] erit [r] vltra [u] oīs [b] visio [r] cassa:	
falsa: ꝛ diuinans q̄ ad gram in medio	[x] neqꝫ diuinatio [r] ambigua	אֲנִי יְהוָה אֲדַבֵּר אֶת אֲשֶׁר אֲדַבֵּר
σις ψευδὴς, καὶ μαντευόμενος τὰ πρὸς χάριν ἐν μέσῳ	[m] in medio [n] filiorū [o] israel.	
filiox israel: qz ego dñs loquar ver	[p] qua [q] ego [r] dñs [u] loquar &	עֲשֵׂה מָשָׁל דָּבָר וְיֵעָשֶׂה לֹא תִמָּשֵׁךְ עוֹד כִּי
G τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, διότι ἐγὼ κύριος λαλήσω τοὺς λό=	[t] quodcuqꝫ [u] locutus fuero	
ba mea ꝛ faciam ꝛ non plōgabo āpli. qz in	[n] verbū [r] fiet. [r] Non' prolon	
γους μου καὶ ποιήσω καὶ οὐ μακυνῶ ἔτι· διότι ἐν ∞	gabitur [u] amplius: [b] sed ∞	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prima.heb. Tex.he.Ezechi.xiij.

כ בְּיֹמֵיכֶם ׀ בֵּית ׀ הַמֶּרִי ׀ אֲדַבֵּר ׀ דָּבָר ׀ יוֹם מָרָה
כא וְעָשִׂיתִי ׀ נְאֻם ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ לֹא יִהְיֶה עוֹד מָשָׁל
כב דָּבָר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הִנֵּה
כג בֵּית יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים ׀ הֶחָזוֹן אֲשֶׁר חֶזֶה יוֹם רָבִּב
כד הוּא ׀ לְיָמִים ׀ רַבִּים ׀ וְלְעִתִּים עָתֵת
כה רְחוֹקוֹת הוּא׃ נְבָא וְלָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה רָחַק
כו אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה ׀ לֹא תִמָּשֵׁךְ עוֹד
כז כָּל דְּבָרַי ׀ אֲשֶׁר אֲדַבֵּר דָּבָר ׀ וְיֵעָשֶׂה
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Cap. xiij.

א וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם
ב הִנָּבֵא אֶל נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבָּאִים ׀ נָבֵא
וְאָמַרְתָּ לִנְבִיאֵי מִלִּבָּם ׀ שִׁמְעוּ דְבַר
ג יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה ׀ הוֹי עַל
נְבָלֵי הַנְּבִיאִים הַהֹלְכִים ׀ אֲשֶׁר ׀ הִלְכוּ
אַחַר רוּחָם ׀ וְלִבְלְתִּי רָאוּ ׀ כְּשֻׁעָלִים רָאָה
ד בַּחֳרָבוֹת ׀ נְבִיאַיִךְ יִשְׂרָאֵל הָיוּ׃ לֹא הָלַךְ
עֲלִיתֶם ׀ בַּפְּרָצוֹת ׀ וַתִּגְדְּרוּ גָדֵר עַל גָּדֵר
ה בֵּית יִשְׂרָאֵל ׀ לַעֲמֹד ׀ בַּמִּלְחָמָה ׀ בְּיוֹם לָהֶם
יְהוָה׃ חָזוּ שָׁוְא וְקֹסְמִם כָּזָב ׀ הָאֹמְרִים נְאֻם
ו יְהוָה ׀ וַיהוָה ׀ לֹא שְׁלָחָם ׀ וַיְיַחֵלוּ לְקַיֵּם דָּבָר׃
ז הֲלוֹא ׀ מַחֲזֵה ׀ שָׁוְא חֲזִיתֶם ׀ וּמִקְסָם ׀ כָּזָב ׀ אֲמַרְתֶּם ׀ נְאֻם
ח נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהָיָתָה ׀ יָדִי ׀ אֶל הַנְּבִיאִים ׀ חֹזֵי שָׁוְא ׀ וְקֹסְמֵי כָזָב ׀ בְּסוֹד עַמִּי לֹא יִהְיוּ ׀ וּבִכְתַב
ט בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּתֵבוּ ׀ וְאֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ ׀ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
י אֲדֹנָי יְהוִה׃ יַעַן ׀ וּבְיַעַן ׀ הִטְעוּ אֶת עַמִּי ׀ לֵאמֹר ׀ שָׁלוֹם ׀ וְאֵין ׀ שָׁלוֹם ׀ וְהוּא
יא בֹּנֶה חַיִץ ׀ וְהִנָּם ׀ טָחִים ׀ אֹתוֹ ׀ תָּפֵל׃ אֱמֹר אֶל טָחֵי תָפֵל ׀ וְיִפֹּל ׀ וְהָיָה ׀ גֶּשֶׁם
יב שׁוֹטֵף ׀ וְאַתֶּנָה ׀ אַבְנֵי ׀ אֶלְגָּבִישׁ ׀ תִּפֹּלְנָה ׀ וְרוּחַ ׀ סְעָרוֹת ׀ תְּבַקֵּעַ׃

Trāſl.B.Vie.

[c]in diebus vr̄is[b]dom[g]exa ſperans[f]loquar[g]verbum. [b]& faciam illud[c]dicit[k]dn̄s [l]deus.[m]Et factus eſt ∞∞∞ [n]ſermo[o]domini[p]ad me[q]di cens.[r]Fili[s]hominis:[t]ecce [u]domus[r]iſrael[s]dicentium. [a]Viſio[b]quam ∞∞∞∞∞∞∞ [c]hic[b]videt[t]i dies[r]multos: [s]& in tempora ∞∞∞∞∞∞ [b]longa[l]iſte[k]pphetat.[l]Pro pterea[m]dic[n]ad eos. ∞∞∞ [c]Hec[c]dicit[q]dn̄s[r]dc̄i.[s]Non [t]prolonga bitur[u]vltra ∞ [x]oīs[r]ſermo meus.[b]Verbū [y]qđ[q]locutus fuero[c]cōple bitur:[b]dicit[c]dn̄s[r]deus.

13.

ET factus eſt[b]ſermo [c]dn̄i[o]ad me[c]dicēs.[r]Fi li[s]hoīs:[b]vaticinare[l]ad[k]p phetas[l]iſrael[m]q pphetāt: [n]& dices[o]pphetātibus[p]de corde ſuo.[q]Audite[r]verbū [s]domini.[t]Hec[u]dicit[x]dn̄s [r]deus.[y]Ve ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [b]prophetis[c]ínſipientibus [d]qui[e]ſequuntur ∞∞∞∞∞∞ [s]ſpiritum ſuū:[b]& nihil[l]vi dent.[k]Quaſi vulpes ∞∞∞ [l]in deſerto[m]prophete tui [n]iſrael[o]erant:[p]non ∞∞∞∞ [q]aſcēdiſtis[r]exaduerſo[s]ne q̄ oppoſuiſtis[t]murū[u]pro [x]domo[r]iſrael[s]vt ſtaretis [a]in prelio[b]in die ∞∞∞∞∞∞∞ [c]dn̄i.[d]Vident[e]vana[r]et di uināt[s]mendaciū[b]dicētes [l]ait[k]dn̄s:[l]cū dn̄s[m]nō[n]mi ſerit eos:[o]& pſeuerauerūt [r]cōfirmare[q]ſmonē.[r]Nū quid non[s]viſionē[t]caſſam [u]vidiſtis:[x]& diuinatiōem [r]mendacem[y]locuti eſtis. [a]Et dicitis[b]ait[c]dominus: [d]cum ego[c]nō[r]ſim locut9. [e]Propterea[b]hec[l]dicit[k]dn̄s [l]deus.[m]Quia[n]locuti eſtis [o]vana[p]& vidiſtis[q]menda ciū:[r]ideo[s]ecce ego[t]ad vos [u]ait[r]domin9[r]deus:[y]& erit [a]manus mea[b]ſuper ∞∞∞ [c]prophetas[d]qui vidēt[e]va na[r]& diuinant ∞∞∞∞∞∞∞ [s]mendaciū.[b]In cōſilio[l]po puli mei[k]nō[l]erūt:[m]in ſcri ptura[n]domus[o]iſrael[r]non [q]ſcribentur:[n]nec[o]in[p]terra [r]iſrael[x]ingredientur:[r]& ſcietis[s]quia[a]ego ∞∞∞∞∞∞ [b]dominus deus.[c]Eo q̄[c]de ceperint[s]populum meū [b]dicētes:[l]pax: pax:[k]& nō eſt[l]pax:[m]& ipſe ∞∞∞∞∞∞∞ [n]edificabat[o]pietē:[p]illi aūt [q]liniebāt[r]eū luto[s]abſq̄ pa leis.[t]Dic[u]ad eos[x]q liniūt [r]abſq̄ tēperatura: q̄[y]caſu rus ſit.[a]Erit ei[b]imber[c]ínū dās[d]& dabo[e]lapides[r]pgrā des & deſuper[s]irruētes:[b]& ventū[l]pcelle[k]diſſipantē.

Trāſl.Gre.lex.cū interp̄.latina.

diebus vr̄is dom9 iſrael exaſperans loquar
Ταῖς ἡμέραις ὑμῶν οἶκος Ἰσραὴλ ὁ παραπικραίνων λαλή=
verbū ⁊ faciam dicit adonai dn̄s. ⁊ fact9 ē ſer=
σω λόγον καὶ ποιήσω λέγει ἀδωναΐ κύριος. καὶ ἐγένετο λό=
mo dn̄i ad me dicēs: fili hoīs ecce dom9 iſra=
γος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου ἰδοὺ οἶκος Ἰσρα=
el exaſperans dicētes dicūt: viſio quā i=
ὴλ ὁ παραπικραίτων λέγοντες λέγουσιν, ἡ ὅρασις ἣν οὗ
ſte videt: in dies multos ⁊ in tp̄a longa iſte
τος ὁρᾷ, εἰς ἡμέρας πολλὰς καὶ εἰς καιροὺς μακρούς οὗ=
pphetat. ꝓpterea dic ad eos: hec di=
τος προφητεύει. διὰ τοῦτο εἰπὲ πρὸς αὐτούς, τάδε λέ=
cit adonai dn̄s.nō plōgabūt vltra oēs ſmones mei.q̄a
γει ἀδωναΐ κύριος. οὐ μὴ κυτῶσιν ἔτι πάντες οἱ λόγοι μου. οὓς
locut9 fuero loq̄r x̄bū ⁊ faciam dicit adonai dn̄s.
ἐὰν λαλήσω λαλήσω λόγον καὶ ποιήσω λέγει ἀδωναΐ κ̄ς. Ca.13
ET fact9 eſt ſmo dn̄i ad me dicēs: fili homi= A
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ=
nis: vaticinare ſup ꝓphetas iſrael
που, προφήτευσον ἐπὶ τοὺς προφήτας τοῦ Ἰσραὴλ τοὺς
q̄ ꝓphetant: ⁊ dices ꝓphetis ꝓphetanti=
προφητεύοντας, καὶ ἐρεῖς τοῖς προφήταις τοῖς προφητεύ
bus de corde ſuo. ⁊ ꝓphetabis ⁊ dices
ουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν. καὶ προφητεύσεις καὶ ἐρεῖς
ad eos: audite verbū dn̄i. hec dicit adonai
πρὸς αὐτούς, ἀκούσατε λόγον κυρίου. τάδε λέγει ἀδωναΐ
dn̄s. ve his q̄ ꝓphetant de corde ſuo
κύριος. οὐαὶ τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν τοῖς
ambulantib9 poſt ſpīs ſuum: ⁊ omni=
πορευομένοις ὀπίσω τοῦ πνεύματος αὐτῶν, καὶ τὸ καθό=
no nō vident. q̄ſi vulpes in deſtis ꝓ=
λου μὴ βλέπουσιν. ὡς ἀλώπεκες ἐν ταῖς ἐρήμοις οἱ προ=
phete tui iſrael nō ſteterūt in firmamēto. ⁊ nō ꝓgre=
φῆταί σου Ἰσραὴλ ὑπέστησαν ἐν στερεώματι. καὶ οὐ συνή
gauerūt gregē ſup domū iſrael. non ſurrexerūt ſīē
γαγον ποίμνιον ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ. οὐκ ἀνέστησαν ὡς
in p̄lio dicentes in die dn̄i. videntes mēda
ἐν πολέμῳ οἱ λέγοντες ἐν ἡμέρᾳ κυρίου. βλέποντες ψευ
cia: diuinantes vana. q̄ dicūt dicit dn̄s: ⁊
δῆ, μαντευόμενοι μάταια. οἱ λέγοντες λέγει κύριος, καὶ
dn̄s nō miſit eos: ⁊ ceperūt ſuſcita=
κύριος οὐκ ἀπέσταλκεν αὐτούς, καὶ ἤρξαντο τοῦ ἀναστῆ
re ſmonē. nōne viſionē falſaz vidiſtis? ⁊ diuinatiōes va
σαι λόγον. οὐχ ὅρασιν ψευδῆ ἑωράκατε; καὶ μαντείας μα
nas dixiſtis? ⁊ dicitis: dicit dn̄s: ⁊ ego nō loquut9
ταίας εἰρήκατε; καὶ λέγετε, φησὶν κ̄ς, καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλάλη=
ſum. ideo dic hec dicit adonai dn̄s: q̄m ver
σα. διὰ τοῦτο εἰπὸν τάδε λέγει ἀδωναΐ κ̄ς, ἀνθ' ὧν ἐλά=
ba vſa mēdacia: ⁊ diuinatiōes vſe vane: iccirco
γοι ὑμῶν ψευδεῖς, καὶ αἱ μαντεῖαι ὑμῶν μάταιοι, διὰ τοῦτο
ecce ego ſup vos dicit adonai dn̄s. ⁊ extendā ma= B
ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς λέγει ἀδωναΐ κύριος. καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖ
nū meā ſup ꝓphetas q̄ vidēt mēdacia: ⁊ q̄
ρά μου ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς ὁρῶντας ψευδῆ, καὶ τοὺς
loquuntur vana. in diſciplina ꝑpli mei nō
λαλοῦντας μάταια. ἐν παιδείᾳ τοῦ λαοῦ μου οὐκ
erunt. neq̄ i ſcriptura dom9 iſrael ſcribentur: ⁊
ἔσονται. οὐδὲ ἐν γραφῇ οἴκου Ἰσραὴλ οὐ γραφήσονται, καὶ
in t̄rā iſrael nō intrabunt: ⁊ ſcient q̄
εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται, καὶ γνώσονται διό
ego adonai dn̄s. eoq̄ō deceperūt ꝑplm meū di
τι ἐγὼ ἀδωναΐ κύριος. ἀνθ' ὧν ἐπλάνησαν γὰρ λαόν μου λέ
centes pax ⁊ nō erat pax ⁊ ille edificat parietē
γοντες εἰρήνην καὶ οὐκ ἦν εἰρήνη, καὶ οὗτος οἰκοδομεῖ τοῖχον
⁊ ip̄i liniunt eū ſtultitia: cadet. dic
καὶ αὐτοὶ ἐπαλείφουσιν αὐτὸν ἀφροσύνῃ, πεσεῖται. εἰπὲ
ad linientes eū: q̄ cadet ⁊ erit pluuia
πρὸς τοὺς ἀλείφοντας αὐτόν, ὅτι πεσεῖται καὶ ἔσαι ὑετὸς
inundās. ⁊ dabo lapides magnos in tur=
κατακλύζων. καὶ δώσω λίθους μεγάλους εἰς τοὺς ἐνδε
cturas eoꝝ ⁊ cadent. ⁊ ſpūs auferēs veniet
σμους αὐτῶν καὶ πεσοῦνται. καὶ πνεῦμα ἐξαίρον ἥξει

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ dirũpet. τ ecce cecidit paries: τ nõ dixũ ῥαγήσεται. καὶ ἰδοὺ πέπτωκεν ὁ τοῖχος, καὶ οὐκ ἐροῦσιν ad vos vbi est litura vra quã liuistis. ρα σιν πρὸς ὑμᾶς ποῦ ἐστιν ἡ ἀλοιφὴ ὑμῶν ἣν ἀλείψατε. διὰ pterea hec dicit adonai dñs: τ rũpã spũ auferentẽ cũ furore: τ pluuia inundans in ira mea erit. τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, καὶ ῥήξω πνοὴν ἐξαίρουσαμετὰ θυμοῦ, καὶ ὑετὸς κατακλύζων ἐν ὀργῇ μου ἔσαι. τ lapides magnos in furore inducã in ꝑfu καὶ τοὺς λίθους τοὺς πετροβόλους ἐν θυμῷ ἐπάξω εἰς συν mationẽ: τ suffodiam parietẽ quẽ liuistis: τ τέλειαν, καὶ κατασκάψω τὸν τοῖχον ὃν ἀλείψατε, καὶ cadet. τ ponã eũ sup trã: τ reuelabuntur πεσεῖται. καὶ θήσω αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἀποκαλυφθήσεται fundamẽta ei⁹: τ cadet: τ cõsumemini cum ταθεμελιὰ αὐτοῦ, καὶ πεσεῖται, καὶ συντελεσθήσεσθε μετ᾽ ἐ icrepatiõib⁹: τ cognoscetis qꝝ ego dñs: τ cõpleλέγχων, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ συντε bo furorẽ meũ sup parietẽ: τ sup eos q̃ liniλέσω τὸν θυμόν μου ἐπὶ τὸν τοῖχον, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀλείφον unt illum τ cadet. τ dixi ad vos: nõ est τας αὐτὸν καὶ πεσεῖται. καὶ εἶπον πρὸς ὑμᾶς, οὐκ ἔστιν ὁ paries neq̃ q̃ liniunt eum ꝑphete israel τοῖχος οὐδὲ οἱ ἀλείφοντες αὐτὸν οἱ προφῆται τοῦ Ἰσραὴλ ꝑphetantes sup hierusalem. τ q̃ vidẽt eam paοἱ προφητεύοντες ἐπὶ Ἰερουσαλήμ. καὶ ὁρῶντες αὐτὴν εἰ cem. τ nõ est pax dicit adonai dñs. τ tu filiρήνην. καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη λέγει ἀδωναῖ κύριος. καὶ σὺ υἱὲ hoꝝ: firma faciem tuã sup filias ἀνθρώπου, στήριξον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰς θυγατέρας ꝑphi tui q̃ ꝑphetant de corde suo: ρας τοῦ λαοῦ σου τὰς προφητευούσας ἀπὸ καρδίας αὐτ τ ꝑpheta sup eas: τ dices. hec diτῶν, καὶ προφήτευσον ἐπ᾽ αὐτάς, καὶ ἐρεῖς. τάδε λέcit adonai dñs: ve his q̃ cõsuunt ceruicaγει ἀδωναῖ κύριος, οὐαὶ ταῖς συρραπτούσαις προσκεφάlia sub oi cubito manus. τ q̃ faciunt velαια ὑπὸ πᾶντα ἀγκῶνα χειρός. καὶ ποιούσαις ἐπισlamina ad oẽ caput vniuerse etatis. vt βόλαια ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν πάσης ἡλικίας. τοῦ διαpuertãt animas. aie subuerse sunt ꝑphi mei τ σρέφειν ψυχάς. αἱ ψυχαὶ διεσράφησαν τοῦ λαοῦ μου καὶ alias saluabant: τ ꝓtaminabãt me ad ꝑphz ψυχὰς πολιτοιοῦντο, καὶ ἐβεβήλουν με πρὸς τὸν λαόν meũ ꝑphi pugillũ ordei τ ꝑphi fragmẽta panis μου ἕνεκεν δρακὸς κριθῶν καὶ ἕνεκεν κλασμάτων ἄρτων vt occiderẽt alias q̃s nõ oportebat mori. τ vt τοῦ ἀποκτεῖναι ψυχὰς ἃς οὐκ ἔδει ἀποθανεῖν. καὶ τ saluarẽt alias q̃s nõ oportebat viuere. dũ locπολιτεύσασθαι ψυχὰς ἃς οὐκ ἔδει ζῆσαι. ἐν τῷ ἀπο mini vos ꝑphe exaudienti vanos sermoφθέγγεσθαι ὑμᾶς λαῷ ἑτοίμως ἀκούοντι ματαία ἀποφθέγ nes. ꝑpterea hec dicit adonai dñs: ecce ego γματα. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ sup ceruicalia vra sup q̃ vos colligitis illic ἐπὶ τὰ προσκεφάλαια ὑμῶν ἐφ᾽ ἃ ὑμεῖς συλλέγετε ἐκεῖ alias. τ dirumpã ea de brachijs vris. ψυχάς. καὶ διαρρήξω αὐτὰ ἀπὸ τῶν βραχιόνων ὑμῶν. τ dimittam alias q̃s vos puertistis ani καὶ ἐξαποστελῶ τὰς ψυχὰς ἃ ὑμεῖς ἐξεθηράσατε τὰς ψυ mas eox in dispersionem: τ dirumpã vela χὰς αὐτῶν εἰς διασκορπισμόν, καὶ διαρρήξω τὰ ἐπιβό mina vra: τ liberabo ꝑplm meũ de manu vra. λαια ὑμῶν, καὶ ἐξοσμαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν. τ non vltra erunt in manib⁹ vris in ꝓgregationẽ. τ καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἐν χερσὶν ὑμῶν εἰς συναγωγήν. καὶ cognoscetis qz ego dñs. ꝑpeoq̃ puertitis eox ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, ἀνθ᾽ ὧν διαστρέφετε καρ iustũ iniq̃: τ ego nõ puertebã eum. δίαν διαίου ἀδίκως, κἀγὼ οὐ διέστρεφον αὐτὸν

Trãsla.B.Vie.

Siquidẽ ecce cecidit paries. Nunqd nõ dicetur vobis: vbi ẽ litura quã liuistis: Propterea hec dicit dñs deus. Et erumpere faciã spiritũ tẽpestatũ in indignatione mea & imbrem inũdans in furore meo erit: & lapides grandes in ira in consumptionẽ. Et destruã parietẽ quẽ liuistis & adequabo eũ terre & reuelabitur fundamẽtũ eius & cadet & cõsumetis in medio eius: & scietis qa ego sum dñs. Et cõplebo indignationẽ meã in pariete & in his qui liniũt eũ absq̃ tẽperamento: & dicam q̃bus vobis. Non est paries: & nõ sunt qui liniunt eũ. Prophete isrl quí pphetant ad hierusalẽ & vident ei visionẽ pacis: & non est pax ait dñs deus. Et tu ooooo filii hois pone faciẽ tuã contra filias populi tui que pphetant de corde suo: & vaticinare sup eas: & dic. Hec dicit dominus deus. Ve que ooooo consuunt puluillos sub omni cubito ooooooooo manus: & faciunt ceruicalia sub capite vniuerse etatis ad capiendas animas: & cum ooooooooo caperẽt aias populi mei: viuificabant aias eorũ: & violabant me ad populum meum ooooooooo propter pugillum ordei & fragmen panis: oo yt interficerent animas que non moriuntur: oo & viuificẽt animas que non viuunt: ooooooooo mentiẽtes populo meo credenti mẽdacijs. Propter hoc dicit dñs deus. Ecce ego ad ooooooo puluillos vestros quib? vos capitis ooooooooo animas volantes: & dirumpam ooooooooooo eos de brachijs vestris: & dimittam ooooooooo animas: quas vos capitis ooooooooooooooooooooo animas ad volandũ. Et dirumpam ooooooooo ceruicalia vestra: & liberabo populum meum oo de manu vra nequ erunt vltra in manibus vris ad pdandũ: & scietis qa ego dñs. Pro eo q̃ mererẽ scistis cor iusti mẽdaciter quẽ ego nõ contristaui:

Tex.heb.Ezechi.xiij.Pritiua.heb.

אמר	וְרִבְּה נֶפֶל הַקִּיר הֲלוֹא יֵאָמֵר
	אֲלֵיכֶם אַיֵּה הַטִּיחַ אֲשֶׁר טַחְתֶּם:
	לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וּבְקַעְתִּי
חם	רוּחַ סְעָרוֹת בַּחֲמָתִי וְגֶשֶׁם שׁטף
היה	בְּאַפִּי יִהְיֶה וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ בְּחֵמָה
	לְכַלָּה: וְהָרַסְתִּי אֶת הַקִּיר אֲשֶׁר
נגע	טַחְתֶּם תָּפָל וְהִגַּעְתִּיהוּ אֶל הָאָרֶץ
גלה	וְנִגְלָה יסדו וְנָפְלָה וּכְלִיתֶם בְּתוֹכָהּ
כלה	וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה: וְכִלֵּיתִי אֶת
	חֲמָתִי בַּקִּיר וּבַטָּחִים אֹתוֹ תָּפָל
	וְאמַר לָכֶם אֵין הַקִּיר וְאֵין הַטָּחִים
נבא	אֹתוֹ: נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים אֶל
חזה	יְרוּשָׁלַם וְהַחֹזִים לָהּ חָזוֹן שָׁלוֹם
	וְאֵין שָׁלוֹם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: וְאַתָּה
שום בנה	בֶן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל בְּנוֹת עַמֶּךָ
נבא	הַמִּתְנַבְּאוֹת מִלִּבָּן וְהִנָּבֵא עֲלֵיהֶן:
	וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הוי
צוד	לִמְתַפְּרוֹת כְּסָתוֹת עַל כָּל אַצִּילֵי
חיה חלל	יָדָיִם וְעֹשׂוֹת הַמַּסְפָּחוֹת עַל רֹאשׁ כָּל
שגה סבב	קוֹמָה לְצוֹדד נְפָשׁוֹת הַנְּפָשׁוֹת
צוד	תְּצוֹדְדְנָה לְעַמִּי וּנְפָשׁוֹת לָכֶנָה
חיה חלל	תְּחַיֶּינָה: וַתְּחַלְּלֻנָה אֹתִי אֶל עַמִּי
בתת	בְּשַׁעֲלֵי שְׂעֹרִים וּבְפִתֻּתֵי לֶחֶם
מות	לְהָמִית נְפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא תְמוּתֶנָה
	וּלְחַיּוֹת נְפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא תְחַיֶּינָה
	בְּכַזַּבְכֶם לְעַמִּי שֹׁמְעֵי כָזָב: לָכֵן כֹּה
	אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל
צוד	כְּסָתוֹתֵיכֶנָה אֲשֶׁר אַתֶּנָה מְצַדְּדוֹת
	שָׁם אֶת הַנְּפָשׁוֹת לְפָרְחוֹת וְקָרַעְתִּי
נצל	אֹתָם מֵעַל זְרוֹעֹתֵיכֶם וְשִׁלַּחְתִּי אֶת
	הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר אַתֶּם מְצַדְּדוֹת אֶת
	נְפָשִׁים לְפָרְחֹת: וְקָרַעְתִּי אֶת
נצל	מִסְפְּחֹתֵיכֶם וְהִצַּלְתִּי אֶת עַמִּי
היה צוד	מִיֶּדְכֶן וְלֹא יִהְיוּ עוֹד בְּיֶדְכֶן לְמִצּוֹדָה
כאה	וִידַעְתֶּן כִּי אֲנִי יְהוָה: יַעַן הַכְאוֹת לֵב
צדק כאב	צַדִּיק שֶׁקֶר וַאֲנִי לֹא הַכְאַבְתִּיו

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.be.Ezechi.xiiij.

וְלַחֲזֵק יְדֵי רָשָׁע לְבִלְתִּי שׁוּב
מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה לַחֲיֹתוֹ לָכֵן שָׁוְא לֹא
תֶחֱזֶינָה וְקֶסֶם לֹא תִקְסֹמְנָה עוֹד
וְהִצַּלְתִּי אֶת עַמִּי מִיֶּדְכֶן וִידַעְתֶּן כִּי
אֲנִי יְהוָה׃

Cap.xiiij.
וַיָּבוֹא אֵלַי אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָי וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר בֶּן אָדָם הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
הֶעֱלוּ גִלּוּלֵיהֶם עַל לִבָּם וּמִכְשׁוֹל
עֲוֹנָם נָתְנוּ נֹכַח פְּנֵיהֶם הַאִדָּרֹשׁ
אִדָּרֵשׁ לָהֶם׃ לָכֵן דַּבֵּר אֲלֵהֶם וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אִישׁ
אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַעֲלֶה אֶת
גִּלּוּלָיו אֶל לִבּוֹ וּמִכְשׁוֹל עֲוֹנוֹ יָשִׂים
נֹכַח פָּנָיו וּבָא אֶל הַנָּבִיא אֲנִי
יְהוָה נֶעֱנֵיתִי לוֹ בָּהּ בְּרֹב גִּלּוּלָיו׃
לְמַעַן תְּפֹשׂ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּם
אֲשֶׁר נָזֹרוּ מֵעָלַי בְּגִלּוּלֵיהֶם כֻּלָּם׃
לָכֵן אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה שׁוּבוּ וְהָשִׁיבוּ מֵעַל
גִּלּוּלֵיכֶם וּמֵעַל כָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם
הָשִׁיבוּ פְּנֵיכֶם׃ כִּי אִישׁ אִישׁ מִבֵּית
יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּיִשְׂרָאֵל
וְיִנָּזֵר מֵאַחֲרַי וְיַעַל גִּלּוּלָיו אֶל לִבּוֹ
וּמִכְשׁוֹל עֲוֹנוֹ יָשִׂים נֹכַח פָּנָיו וּבָא
אֶל הַנָּבִיא לִדְרשׁ לוֹ בִּי אֲנִי יְהוָה
נַעֲנֶה לוֹ בִּי׃ וְנָתַתִּי פָנַי בָּאִישׁ הַהוּא
וְהִשַּׁמְתִּיהוּ לְאוֹת וְלִמְשָׁלִים
וְהִכְרַתִּיו מִתּוֹךְ עַמִּי וִידַעְתֶּם כִּי
אֲנִי יְהוָה׃ וְהַנָּבִיא כִּי יִפָּתֶה וְדָבָר
דָּבֶר אֲנִי יְהוָה פִּתִּיתִי אֶת הַנָּבִיא
הַהוּא וְנָטִיתִי אֶת יָדִי עָלָיו וְהִשְׁמַדְתִּיו
מִתּוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וְנָשְׂאוּ עֲוֹנָם
כַּעֲוֹן הַדֹּרֵשׁ כַּעֲוֹן הַנָּבִיא יִהְיוּ׃
לְמַעַן לֹא יִתְעֶה עוֹד בֵּית יִשְׂרָאֵל
מֵאַחֲרַי וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּכָל

Trāſl.B.Vie.

m et confortaſtis n manus
o impii p vt non q reuertere
tur r a via ſua s mala t & viue
ret : u propterea r vana r nō
r videbitis s & diuinationes
b non c diuinabitis b amplio:
c & eruam g populū meum
b de manu veſtra: & ſcietis
k qua l ego m dominus.

14.

ET venerūt b ad me c vi
ri b ſeniorum c iſrael:
r & ſederunt s corā me. b Et
fact? eſt ſermo k dñi l ad me
m dicens. n Fili o hominis
p viri q iſti ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
r poſuerūt s immūdicias ſu
as t in u cordib? ſuis: r & ſcan
dalū l iniqtatis ſue s ſtatue=
rūt c contra b facie ſuā. c Nū
qd interrogatus b rndebo
c eis: r Propter hoc s loqre
b eis: l & dices k ad eos. l Hec
m dicit n dñs o deus. p Homo
q homo r de domo s iſrael t q
u poſuerit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
r imūdicias ſuas t in u corde
ſuo: b & ſcandalū c iniqtatis
ſue b ſtatuerit c cōtra r facie
ſuā: s & venerit b ad l pphetā
interrogās per eum me:
k ego l dñs m rndebo n ei p in
multitudine q imūdiciarū
ſuarū. r vt s capiatur u dom?
r iſrael r in corde ſuo: t quo
s receſſerūt b a me c in u cun=
ctis c idolis ſuis. c Propter
r dic s ad b domū r iſrael. k Hec
l dicit m domin? n deus. o Cō
uertimini p & recedite q ab
r idolis vr̄is: s & ab t vniuer=
ſis u cōtaminatiōibus vr̄is
x auertite r facies veſtras.
s Quia s homo b hō c de do=
mo r iſrl c & de proſelytis
r quicunq; s aduena fuerit
b in iſrael: l ſi alienat? fuerit
k a me: l & poſuerit m idola
ſua n in o corde ſuo: p & ſcan
dalū q iniqtatis ſue r ſtatue=
rit s cōtra r facie ſuā u & vene
rit t ad l pphetā: l vt interro
get s per eū b me: c ego d dñs
r rndebo e i s per me: p & po
nā l facie mea k ſup hominē
l illū: m & faciā eum n in exē
plū o & in puerbiū: p & diſ=
perdā eū q de medio r popli
mei s & ſcietis t qa u ego l dñs.
r Et pphetā s cū r errauerit
b & locutus fuerit c verbū:
b ego c dñs s decepi b pphetā
l illum. k Et extendā l manū
meā m ſup illū: n & delebo
eū o de medio p ppli mei q iſrl
r & portabit s iniqtatē ſuā.
t Iuxta iniqtatē u interro=
gātis: x ſic iniqtas s pphete
y erit: s vt b non c erret b vltra
c domus r iſrael ∞∞∞∞∞∞∞∞
s a me: b neq; l polluatur l in
vniuerſis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ vt cōfortetis manꝰ impii vt penitus nō ꝙuertere=
καὶ τ κατισχύσαι χεῖρας ἀνόμου τὸ καθόλου μὴ ἀποστρέ=
tur ipe a via ſua mala: τ viueret ipe:
ψαι ἀυτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτ τῆς πονηρᾶς, καὶ ζῆσαι αὐτόν,
ꝙpterea mēdacia nō videbitis τ diuinatiōes neq; diuina=
διὰ τοῦτο ψευδῆ οὐ μὴ ἴδητε καὶ μαντείας οὐ μὴ μαντεύ
bitis vltra. τ liberabo pplm meū de manu vſa: τ
σησθε ἔτι· καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ
ſcietis qz ego dñs.
γνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος. Ca.14.

ET venerūt ad me viri de ſenioribus
Καὶ ἦλθον πρός με ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τ A
iſrael: τ ſederūt añ faciem meā. τ factꝰ eſt ſmo
ἰσραὴλ, καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου. καὶ ἐγένετο λόγος
dñi ad me dicēs: fili hoīs: viri iſti poſuerūt
κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔθεντο
cogitatiōes ſuas in cordib? ſuis τ tormētū
τὰ διαλογισμὸς αὐτῶν ἐπὶ ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ τὴν κόλασιν
iniqtatū ſuaꝝ poſuerūt añ faciem eoꝝ. ſi re=
τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἔθηκαν πρὸ προσώπου αὐτῶν. εἰ ἀπο
ſpondens reſpōdebo eis? ꝙpterea loqre eis:
κρινόμενος ἀποκριθῶ αὐτοῖς; διὰ τοῦτο λάλησον αὐτοῖς,
τ dices ad eos: hec dicit adonai dñs: homo
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναΐ κύριος, ἄνθρω
homo de domo iſrael: q poſuerit cogitationes
πος ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου ἰσραὴλ, ὃς ἂν θῇ τὰ διαλογισμὸς
ſuas in corde ſuo: τ tormētū iniqtati
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν κόλασιν τῆς ἀδικίας
ſue poſuerit añ faciem ſuā: τ venerit ad ꝓphetam:
αὐτ τάξει πρὸ προσώπου αὐτ, καὶ ἔλθῃ πρὸς τὸν προφήτην,
ego dñs reſpondebo illi in illis in qb? tenetur mēs
ἐγὼ κς ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν αὐτοῖς ἐν οἷς ἐνέχεται ἡ διὰ
ei? vt auerteret domū iſrael ſcām B
ταῦτα αὐτ, ὅπως πλανήσῃ τὸν οἶκον τοῦ ἰσραὴλ κατὰ τὰς
corda eoꝝ q̄ abalienata ſunt a me iu co
καρδίας αὐτῶν τὰς ἀπηλλοτριωμένας ἀπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς ἐν
gitatiōib? eoꝝ. ꝙpterea dic ad domū iſrael.
θυμήμασιν αὐτῶν. διὰ τοῦτο εἶπον πρὸς τὸν οἶκον τ ἰσραὴλ·
hec dicit adonai dñs: cōuertimini τ recedite
τάδε λέγει ἀδωναΐ κύριος, ἐπιστράφητε καὶ ἐπιστρέψατε
ab adinuentionib? vr̄is τ ab oīb? ipieta
ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀδικι
tib? vr̄is τ cōuertite facies vr̄as. qz hō homo
ῶν ὑμῶν καὶ συστρέψατε τὰ πρόσωπα ὑμῶν. διότι ἄνὸς ἄνὸς
de domo iſrael τ de aduenis q̄ peregri
ἐκ τοῦ οἴκου ἰσραὴλ καὶ ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν προσηλυ
nantur in iſrael: q̄ abalienatꝰ fuerit a me: τ
τευόντων ἐν τῷ ἰσραὴλ, ὃς ἂν ἀπαλλοτριωθῇ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ
poſuerit cogitatiōes ſuas in corde ſuo: τ tor
θῆται τὰ ἐνθυμήματα αὐτ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτ, καὶ τὴν κό
mentū iniqtatis ſue poſuerit añ faciem ſuā: τ venerit
λασιν τῆς ἀδικίας αὐτ τάξει πρὸ προσώπου αὐτ, καὶ ἔλθῃ
ad ꝓphetā vt interroget eū in me: ego dñs C
πρὸς τὸν προφήτην τοῦ ἐπερωτῆσαι αὐτὸν ἐν ἐμοί, ἐγὼ κς
reſpondeo ei in qb? tenetur in ipis: τ obfirmabo
ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν οἷς ἐνέχεται ἐν αὐτοῖς, καὶ στηρίω
faciem meā ſup hoiez illum: τ ponam eū
τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτὸν ἐκεῖνον, καὶ θήσομαι αὐτὸν εἰς ἔρη
tū: τ in exterminiū: τ auferā eū de medio ꝓpli mei: τ
μον, καὶ εἰς ἀφανισμόν, καὶ ἐξαρῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τ λαοῦ μου, καὶ ἐπι
gnoſcetis qz ego dñs. τ ꝓpheta ſi errauerit τ locutꝰ fuerit
γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. καὶ ὁ προφήτης ἐὰν πλανηθῇ καὶ λαλήσῃ
verbū: ego dñs errare feci ꝓphetā illum. τ extēdā
λόγον, ἐγὼ κύριος πεπλάνηκα τὸν προφήτην ἐκεῖνον. καὶ ἐκτενῶ τὴν
manū meā ſup illū τ exterminabo illū de medio ꝓpli mei iſrael:
χεῖρά μου ἐπ' αὐτὸν καὶ ἀφανιῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τ λαοῦ μου ἰσραὴλ,
τ accipiēt iniqtatē ſuam ſcām iniqtatē interrogātis.
καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐτῶν κατὰ τὸ ἀδίκημα τ ἐπερωτῶντος.
ſimilit τ iniqtas ꝓphete erit vt nō errēt vltra
ὡσαύτως καὶ τὸ ἀδίκημα τ προφήτου ἔσται ὅπως μὴ πλανῶνται ἔτι
domꝰ iſrael a me: τ vt nō polluantur adhuc i oīb?
ὁ οἶκος τ ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἵνα μὴ μιαίνωνται ἔτι ἐν πᾶσιν

Universidad de Deusto

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

delictis suis: ⁊ erunt mihi in pplm. ⁊
τοῖς παραπτώμασιν αὐτῶν, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. καὶ
ego ero illis in deũ dicit adonai dñs. ⁊ fact⁹
ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν λέγει ἀδωναῖ κύριος. καὶ ἐγένε
est ⁊mo dñi ad me dicẽs: fili hoĩs: ⁊ra q̃cũq;
το λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, γῆ ἡ ἐὰν
peccauerit mihi vt ꝓuaricetur ꝓuaricatione: ⁊ extẽ=
ἁμάρτη μοι τοῦ παραπεσεῖν παραπτώματι, καὶ ἐκτε=
d. dã manũ meã sup eam: ⁊ cõteram sup eam firmamẽ
ω τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτήν, καὶ συντρίψω ἐπ' αὐτὴν στήριγ=
f. tũ panis: ⁊ emittam sup eam famẽ: ⁊ auferã de
μα ἄρτου, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπ' αὐτὴν λιμόν, καὶ ἐξαρῶ ἐξ
ea hoĩem ⁊ iumẽtũ. ⁊ si fuerit tres viri
αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος. καὶ ἐὰν ὦσιν οἱ τρεῖς ἄνδρες
E isti in medio ei⁹: noe ⁊ danlel ⁊ iob: isti in
οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, νῶε καὶ δανιὴλ καὶ ἰὼβ, οὗτοι ἐν
iustícia sua saluabũtur dicit adonai dñs. si
τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν σωθήσονται λέγει ἀδωναῖ κύριος. ἐὰν
⁊ bestias malas iduxero sup trã ⁊ puniam
καὶ θηρία πονηρὰ ἐπαγάγω ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τιμωρήσομαι
eam: ⁊ erit in desolatiõnẽ: ⁊ nõ erit ptransiẽs
αὐτήν, καὶ ἔσαι εἰς ἀφανισμόν, καὶ οὐκ ἔσαι ὁ διοδεύων
a facie bestiaꝝ: ⁊ tres viri isti
ἀπὸ προσώπου τῶν θηρίων, καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι
in medio ei⁹: viuo ego dicit adonai dñs: si filij eo=
ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει ἀδωναῖ κύριος, εἰ υἱοὶ αὐ=
rũ ⁊ filie saluabuntur: sed ipi soli salua=
τῶν καὶ θυγατέρες σωθήσονται, ἀλλὰ αὐτοὶ μόνοι σωθή=
buntur: at ⁊ra erit in desolatiõnẽ: aut ⁊ gladiũ si indu
σονται, ἢ δὲ γῆ ἔσαι εἰς ὄλεθρον, ἢ καὶ ῥομφαίαν ἐὰν ἐπα
xero sup ⁊rã illam ⁊ dirẽxo gladi⁹ trãseat ꝑ
γάγω ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην καὶ εἶπω ῥομφαία διελθέτω διὰ
⁊rã. ⁊ auferã ex ea hoĩem ⁊ iumẽtũ ⁊ tres
τῆς γῆς. καὶ ἐξαρῶ ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος καὶ τρεῖς
F viri isti in medio ei⁹: viuo ego dicit adonai dñs.
ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει ἀδωναῖ κύριος.
q; neq; liberabũt filios suos aut filias: sed ipi so=
ὅτι οὐ μὴ ῥύσωνται υἱοὺς αὐτῶν ἢ θυγατέρας, ἀλλ' αὐτοὶ μό
li liberabũt. aut ⁊ mortem si immisero sup
νοι σωθήσονται. ἢ καὶ θάνατον ἐὰν ἐπαποστείλω ἐπὶ τὴν
⁊rã illam: ⁊ effudero furorẽ meũ sup eã in sanguie
γῆν ἐκείνην, καὶ ἐκχεῶ τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτὴν ἐν αἵματι
ad exterminãdũ ex ea hoĩem ⁊ iumẽtũ: ⁊ noe
τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος, καὶ νῶε
⁊ daniel ⁊ iob in medio ciue: viuo ego dicit ado=
καὶ δανιὴλ καὶ ἰὼβ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ζῶ ἐγὼ λέγει ἀδω=
nai dñs. si filios aut filias cox liberabũt: q;
ναῖ κύριος. ἐὰν υἱοὺς ἢ θυγατέρας αὐτῶν ἐξέλωνται, ὅτι
ipi in iusticia sua liberabũt aias su=
αὐτοὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν ῥύσωνται τὰς ψυχὰς αὐ=
as: hcc dicit adonai dñs. si ãt ⁊ q̃ttu=
τῶν, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος. ἐὰν δὲ καὶ τὰς τέσσα
G oꝛ vlciones meas malas gladiũ ⁊ famẽ: ⁊
ρας ἐκδικήσεις μου τὰς πονηρὰς ῥομφαίαν καὶ λιμόν, καὶ
bestias malas: ⁊ mortem emisero sup hierusalem
θηρία πονηρά, καὶ θάνατον ἐξαποστελῶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ
ad exterminãdũ ex ea hoĩem ⁊ iumẽtũ. ⁊
τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος. καὶ
ecce ipi derelicti in ea saluati
ἰδοὺ αὐτοὶ ὑπολελειμμένοι ἐν αὐτῇ οἱ ἀνασεσωσμένοι
ex ea. qui educent ex ea filios ⁊ filiꝛ=
ἐξ αὐτῆς. οἵτινες ἐξάξουσιν ἐξ αὐτῆς υἱοὺς καὶ θυγατέ=
as: ecce ipi egrediunt ad vos: ⁊ videbitis
ρας, ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκπορεύονται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὄψεσθε
vias eoꝝ: ⁊ cogitatiões eoꝝ: ⁊
τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν, καὶ
penitebit uos sup mala q̃ induxi sup hie=
μεταμεληθήσεσθε ἐπὶ τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ ἱε=
rusalem in oĩbus q̃ induxi sup eam:
ρουσαλὴμ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπήγαγον ἐπ' αὐτήν, ꝯ

Trãsla.B.Vie.

ᵐpreuaricationibus suis:
ⁿsed sitᵒmihiᵖ ī populũᑫ& egoʳsimˢeisᵗin deum :ᵘait
ˣdñsʸexercituũ.ᶻEt factus estᵃsermoᵇdñiᶜ ad meᵈdi=
cens.ᵉFiliᶠhominis ꝯꝯꝯꝯ
ᵍterraʰcũ ⁱpeccauerit ᵏmi=
hiˡvt preuaricetur ᵐꝓuari
cãs : ⁿextendãᵒmanũ meã
ᵖsup eam:ᑫ& cõteraʳvirgã
ˢpanisᵗeius:ᵘ& imittãˣin
camʸfamemᶻ& interficiã
ᵃde eaᵇhominẽ ᶜ& iumen
tum.ᵈEt si fuerintᵉtres ꝯ
ᶠviriᵍ isti ʰ in medio eius
ⁱnoeᵏ daniel ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˡ& iob :ᵐipsiⁿ iusticia sua
ᵒliberabũtᵖ animas suas:
ᑫaitʳdñs exercituũ. Quod
&ˢ si ᵗbestiasᵘpessimas ꝯ
ˣinduxeroʸ super terrãᶻvt
vastent eam:ᵃ& fuerit ꝯ
ᵇinuiaᶜeo q̃ non sitᵈper=
transiens ᵉpptereᶠ bestias:
ᵍtresʰviriⁱ isti si fuerintᵏin
ea:ˡviuo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐegoⁿdicitᵒdominusᵖde
us:ᑫ quia neq;ʳ filiosˢnec
ᵗfiliasᵘliberabũt: sedˣ ipsi
ʸsoliᶻliberabuntur: ꝯꝯꝯ
ᵃterra autẽ ᵇ desolabitur.
ᶜVel si ᵈ gladiũᵉ induxero
ᶠsuperᵍterram ʰillam :ⁱ&
dixeroʲgladio: ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐtransiᵑper terrã:ᵒ& in=
terfeceroᵖde eaᑫ hominẽ
ʳ& numentum :ˢ& tresᵗvi
riᵘ isti fuerint ꝯꝯꝯꝯꝯ
ˣin medio eius:ʸviuoᶻego
ᵃdicitᵇdominᶜdeus : ᵈ nõ
ᵉliberabuntᶠ filiosᵍneq;ʰ fi
lias:ⁱsedʲ ipsiᵏ soli ꝯꝯꝯ
ˡliberabuntur.ᵐSi autẽ &
ⁿpestilẽtiã ᵒ immiseroᵖsup
ᑫterrãʳ illã:ˢ& effuderoᵗin
dignationẽ meaᵘ sup eam
ᵛin sanguineʷ:ˣvt auferam
ʸex eaᶻhoiemᵃ& iumentũ.
ᵇ& noeᶜdanielᵈ& iob fue=
rintᵉ in medio eius:ᶠ viuo
ᵍegoʰdicitⁱdñsʲ deus :ᵏqa
ˡfiliũᵐ& filiã nõⁿliberabũt:
sedᵒ ipsiᵖ iusticia suaᑫlibera
buntʳaias suas.ˢQm̃ᵗhec
ᵘdicitᵛdominusʷdeus :ˣq
ʸ& siᶻ quattuor ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵃiudicia meaᵇpessimaᶜ gla
dium ᵈ& famemᵉac bestias
ᶠmalasᵍ& pestilentiaʰ im=
miseroⁱinʲ hierusalem ꝯꝯ
ᵏvt interficiamˡde eaᵐho=
minemⁿ& pecus:ᵒtamen
ᵖrelinq̃turᑫ in eaʳ saluatio
ˢeducentiumᵗ filios ꝯꝯꝯ
ᵘ& filias.ᵛEcce ipsiʷegre=
dienturˣadvos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʸ& videbitisᶻ viam eorum
ᵃ&ᵇ adinuctiones eorum:
ᶜ& consolabiminiᵈ super
ᵉmaloᶠ quodᵍ induxiʰ in
ⁱhierusalemʲ inᵏ oĩbusˡ que
ᵐimportauiⁿ super eam:

Ter.be.Ezechi.xiiij.Pritiua.beb.

פְּשַׁעֵיהֶם אֲשֶׁר יִהְיוּ לִי לָעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה
לָהֶם לֵאלֹהִים נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם
אֶרֶץ כִּי תֶחֱטָא לִי לִמְעֹל מָעַל
וְנָטִיתִי יָדִי עָלֶיהָ וְשָׁבַרְתִּי לָהּ מַטֵּה
לֶחֶם וְהִשְׁלַחְתִּי בָהּ רָעָב וְהִכְרַתִּי
מִמֶּנָּה אָדָם וּבְהֵמָה׃ וְהָיוּ שְׁלֹשֶׁת
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּתוֹכָהּ נֹחַ דָּנִאֵל
וְאִיּוֹב הֵמָּה בְּצִדְקָתָם יְנַצְּלוּ נַפְשָׁם
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ לוּ חַיָּה רָעָה
אַעֲבִיר בָּאָרֶץ וְשִׁכְּלָתָה וְהָיְתָה
שְׁמָמָה מִבְּלִי עֹבֵר מִפְּנֵי הַחַיָּה׃
שְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּתוֹכָהּ חַי
אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם בָּנִים וְאִם
בָּנוֹת יַצִּילוּ הֵמָּה לְבַדָּם יְנָצֵלוּ
וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה שְׁמָמָה׃ אוֹ חֶרֶב אָבִיא
עַל הָאָרֶץ הַהִיא וְאָמַרְתִּי חֶרֶב
תַּעֲבֹר בָּאָרֶץ וְהִכְרַתִּי מִמֶּנָּה אָדָם
וּבְהֵמָה׃ וּשְׁלֹשֶׁת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה
בְּתוֹכָהּ חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה לֹא
יַצִּילוּ בָנִים וּבָנוֹת כִּי הֵם לְבַדָּם
יְנָצֵלוּ וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה לִשְׁמָמָה׃ אוֹ דֶבֶר אֲשַׁלַּח אֶל הָאָרֶץ
הַהִיא וְשָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עָלֶיהָ בְּדָם
לְהַכְרִית מִמֶּנָּה אָדָם וּבְהֵמָה׃ וְנֹחַ
דָּנִאֵל וְאִיּוֹב בְּתוֹכָהּ חַי אֲנִי נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה אִם בֵּן אִם בַּת יַצִּילוּ
הֵמָּה בְּצִדְקָתָם יַצִּילוּ נַפְשָׁם׃ כִּי כֹה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אַף כִּי אַרְבַּעַת
שְׁפָטַי הָרָעִים חֶרֶב וְרָעָב וְחַיָּה
רָעָה וָדֶבֶר שִׁלַּחְתִּי אֶל יְרוּשָׁלַ͏ִם
לְהַכְרִית מִמֶּנָּה אָדָם וּבְהֵמָה׃ וְהִנֵּה
נוֹתָרָה בָּהּ פְּלֵטָה הַמּוֹצְאִים בָּנִים
וּבָנוֹת הִנָּם יוֹצְאִים אֲלֵיכֶם
וּרְאִיתֶם אֶת דַּרְכָּם וְאֶת עֲלִילוֹתָם
וְנִחַמְתֶּם עַל הָרָעָה אֲשֶׁר הֵבֵאתִי עַל
יְרוּשָׁלַ͏ִם אֵת כָּל אֲשֶׁר הֵבֵאתִי עָלֶיהָ׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

וְנֻחַמְתֶּם אֶתְכֶם כִּי תִרְאוּ אֶת דַּרְכָּם
וְאֶת עֲלִילוֹתָם וְיִדַעְתֶּם כִּי לֹא חִנָּם
עָשִׂיתִי אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בָהּ נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃

Cap.xv.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם מַה יִּהְיֶה עֵץ הַגֶּפֶן
מִכָּל עֵץ זְמוֹרָה אֲשֶׁר הָיָה
בַּעֲצֵי הַיָּעַר׃ הֲיֻקַּח מִמֶּנּוּ עֵץ לַעֲשׂוֹת
לְמְלָאכָה אִם יִקְחוּ מִמֶּנּוּ יָתֵד
לְתְלוֹת עָלָיו כָּל כְּלִי הִנֵּה לָאֵשׁ
תֻּלָּה כָלָה
נִתַּן לָאֳכְלָה אֶת שְׁנֵי קְצוֹתָיו אָכְלָה
הָאֵשׁ וְתוֹכוֹ נָחָר הֲיִצְלַח לְמְלָאכָה׃
הִנֵּה בְּהיוֹתוֹ תָּמִים לֹא יֵעָשֶׂה
לְמְלָאכָה אַף כִּי אֵשׁ אֲכָלַתְהוּ וְנֵחָר
וְנֶעֱשָׂה עוֹד לְמְלָאכָה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה כַּאֲשֶׁר עֵץ הַגֶּפֶן בְּעֵץ
הַיַּעַר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָאֵשׁ לָאֳכְלָה
כֵּן נָתַתִּי אֶת יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם׃
וְנָתַתִּי אֶת פָּנַי בָּהֶם מִן הָאֵשׁ יָצָאוּ
וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
יְהוָה בְּשׂוּמִי אֶת פָּנַי בָּהֶם וְנָתַתִּי
אֶת הָאָרֶץ שְׁמָמָה יַעַן מַעֲלוֹ
מַעַל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Cap.xvi.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלִַם
אֶת תּוֹעֲבוֹתֶיהָ׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה לִירוּשָׁלִַם מְכֹרֹתַיִךְ
וּמוֹלְדוֹתַיִךְ מֵאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי אָבִיךְ
הָאֱמֹרִי וְאִמֵּךְ חִתִּית׃ וּמוֹלְדוֹתַיִךְ
בְּיוֹם הוֹלֶדֶת אוֹתָךְ לֹא כָרַת שָׁרֵךְ
וּבַמַּיִם לֹא רֻחַצְתְּ לְמִשְׁעִי יָרֻמָּלַחְ
לֹא הֻמְלַחְתְּ וְהָחְתֵּל לֹא חֻתַּלְתְּ׃
לֹא חָסָה עָלַיִךְ עַיִן לַעֲשׂוֹת לָךְ
אַחַת מֵאֵלֶּה לְחָמְלָה עָלַיִךְ וַתֻּשְׁלְכִי
אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּגֹעַל נַפְשֵׁךְ
בְּיוֹם הֻלַּדְתֵּךְ אֹתָךְ׃ וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ

et consolabūtur vos cū videritis viam eorum & adinuentiões eorum: & cognoſcetis qꝛ nō frustra fecerim omnia quę feci in ea: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ait dñs deus. 15.

ΚΑΙ factus eſt ſermo domini ad me ꝯ dicens. Filii hominis qd fiet de ligno vitis ꝯꝯꝯꝯ ex omnibus lignis nemorum quę ſunt ꝯꝯꝯꝯ inter ligna ſiluarū? Num qd tolletur de ea lignū vt fiat opus: aut fabricabitur de ea paxillus ꝯꝯꝯꝯ vt dependeat in eo qd cunqꝫ vas? Ecce igni ꝯꝯ datū eſt in eſcam: vtrunqꝫ partē ei? conſumpſit ignis: & medietas eius redacta eſt in fauillā? Nūqd vtile erit ad opus? Etiā cū eſſet integrū nō erat aptū ad opus: quātomagis cū illud ignis deuorauerit & cōbuſſerit: nihil ex eo fiet opis. pptereа hec dicit dñs deus? Quō lignū vitis inter ligna ſiluarū quod dedi igni ad deuorandum: ꝯꝯꝯꝯ ſic tradam habitatores hieruſalem: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ & ponā faciē meam in eos. De igne egredietur: & ignis conſumet eos. Et ſcietis quia ego ꝯꝯꝯꝯ domin? cum poſuero faciem meā in eos: & dedero terrā inuiam & deſolatam eo qꝫ ꝑuaricatores extiterint dicit dominus deus. 16.

ΚΑΙ factus eſt ſermo domini ad me ꝯ dicēs. Fili hominis: notas fac hieruſalem ꝯꝯꝯꝯ abominationes ſuas & dices. Hec dicit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ dominus deus hieruſalem. Radix tua ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ & generatio tua de terra chanaan: pater tuus ꝯꝯ amorreus: & mater tua cethea. Et ān̄do nata es in die ortus tui non eſt preciſus vmbilicus tu?: & aqua non es lota in ſalutem: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ nec ſale ſalita: nec inuoluta pānis. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ Non pepcit ſup te oculus vt faceret tibi ꝯꝯꝯꝯ vnū de his miſertus tui. ſed proiecta es ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ſuper faciē terre in abiectione anime tue: ꝯꝯꝯꝯ in die qua nata es. Tranſiens autem per te ꝯꝯꝯ

τ conſolabuntur vos qꝫ videbitis vias eorū τ cogitatiões eorū: τ cognoſcetis qꝫ nō frustra feci oia ącūqꝫ feci in ea dicit adonai dñs.

τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, καὶ παρακαλέσουσιν ὑμᾶς διότι ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι οὐ μάτην πεποίηκα πάντα ὅσα ἐποίησα ἐν αὐτῇ λέγει κύριος.

Ca.15.

ΚΑΙ factus eſt ſermo dñi ad me dicēs: τ tu fili hois qđ fiet ligno vitis ex oibus lignis ſarmentoꝝ exñtiū in lignis ſyluę? Num ſi tollent de ea lignū vt faciat in opus? Aut ſi tollent ex ea paxillum ſuſpendāt ſup eum oē vas. ecce igni datum ē in ꝯſūptionē annuā τ deficit purgationē in ea. cōſumit ignis: τ deficit in finē. nūqđ vtile eſt ad opus? neqꝫ adhuc illo ſexñ integro nō erit in opus nedū ſi τ ignis illud cōſūpſerit in finē ſi fiet in opus. pterea hec dicit adonai dñs: quēadmodū lignū vitis in lignis ſyluę: qđ dedi habitantes in hieruſalem: τ dabo faciem meā in eos: τ dabo exā in deſolationē ꝑ eo qđ deliquerunt delicto dicit ado nai dñs.

καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου τί ἂν γένοιτο ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐκ πάντων τῶν ξύλων τῶν κλημάτων τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ εἰ λήψονται ἐξ αὐτῆς ξύλον τοῦ ποιῆσαι εἰς ἐργασίαν εἰ λήψονται ἐξ αὐτῆς πάσσαλον τοῦ κρεμάσαι ἐπ' αὐτὸν σκεῦος. ἰδοὺ πυρὶ δέδοται εἰς ἀνάλωσιν τὴν κατ' ἐνιαυτὸν καὶ πᾶν σκεῦος. ἰδοὺ πυρὶ δέδοται εἰς ἀνάλωσιν τὴν κατ' ἐνιαυτὸν αὐτὸν καθαρσιν ἐπ' αὐτῆς. σαλεύσει τὸ πῦρ, καὶ ἐκλείπει εἰς τέλος. μὴ χρήσιμόν ἐστιν εἰς ἐργασίαν; ἔτι οὐ τε integro nō erit in opus nedū ſi τ ignis illud cōſūpſerit in finē ſi fiet in opus. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος, ὃν τρόπον τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ, οὕτως δέδωκα τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ δώσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτούς ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξελεύσονται. καὶ πῦρ καταφάγεται αὐτούς: τ ſcient qꝫ ego dñs cū firmauero ego faciem meā in eos: τ dabo exā in deſolationē ꝑ eo qđ deliquerunt delicto dicit ado nai dñs.

καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου διαμάρτυραι τὴν ἱερουσαλὴμ τὰς ἀνομίας αὐτῆς καὶ ἐρεῖς. τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος τῇ ἱερουσαλήμ, ἡ ῥίζα σου τ γένεσίς σου ἐκ γῆς χαναάν. ὁ πατήρ σου ἀμορραῖος καὶ ἡ μήτηρ σου χετταία καὶ ἡ γένεσίς σου ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀμφαλός σου, καὶ ἐν ὕδατι οὐκ ἐλούσθης εἰς σωτηρίαν, οὐδὲ ἁλὶ ἠλίσθης, τ fasciis non es fasciata: neqꝫ ſpepcit ſup te oculus meꝰ: vt facerem in te vnū de his miſertus tui. ſed proiecta es ſuper faciē terre in abiectione anime tue: ꝯꝯꝯꝯ in die qua nata es. τ trāſiui ſup te

τ consolabuntur vos qz videbitis vias eorum & cogitationes eorum: & cognoscetis qz non frustra feci omnia quæ feci in ea dicit adonai dns.

καὶ παρακαλέσουσιν ὑμᾶς διότι ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν, καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι οὐ μάτην πεποίηκα πάντα ὅσα ἐποίησα ἐν αὐτῇ λέγει adonai dns.

ἀδωναϊ κύριος.

Ca.15.

ΚΑΙ factus est sermo dñi ad me dicēs: τ tu fili hois qđ fiet ligno vitis ex oibus

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου τί ἂν γένοιτο ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐκ πάντων τῶν ξύλων τῶν κλημάτων τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ εἰ λήψονται ἐξ αὐτῆς ξύλον τοῦ ποιῆσαι εἰς ἐργασίαν εἰ λήψονται ἐξ αὐτῆς πάσσαλον τοῦ κρεμάσαι ἐπ' αὐτὸν σκεῦος. ἰδοὺ πυρὶ δέδοται εἰς ἀνάλωσιν τὴν κατ' ἐνιαυτὸν καὶ πᾶν σκεῦος. ἰδοὺ πυρὶ δέδοται εἰς ἀνάλωσιν τὴν κατ' ἐνιαυτὸν αὐτὸν καθαρσιν ἐπ' αὐτῆς. σαλεύσει τὸ πῦρ, καὶ ἐκλείπει εἰς τέλος. μὴ χρήσιμόν ἐστιν εἰς ἐργασίαν; ἔτι οὐ τε integro nō erit in opus nedū ſi τ ignis illud cōſūpſerit in finē ſi fiet in opus. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος, ὃν τρόπον τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ, οὕτως δέδωκα τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ δώσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτούς ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξελεύσονται. καὶ πῦρ καταφάγεται αὐτούς: τ scient qz ego dns cū firmauero ego faciem meā in eos: τ dabo exā in deſolationē ꝑ eo qđ deliquerunt delicto dicit ado nai dns.

τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος.

Ca.16.

ΚΑΙ factus est sermo dñi ad me dicēs: fili homi nis testificare hieruſalem iniqtates suas τ

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου διαμάρτυραι τὴν ἱερουσαλὴμ τὰς ἀνομίας αὐτῆς καὶ dices. hec dicit adonai dns hieruſalem: radix tua τ gñatio tua de tra chanaan. pr tuus amorreus τ mater tua chettea τ gñatio tua in die nata es nō est p̄cis vmbilicus tuꝰ: τ in aqua non es lota in ſalutem: neqꝫ ſale ſalita es: τ faſciis non es faſciata: neqꝫ ſpepcit ſup te oculus meꝰ: vt facerem in te vnū de his miſertus tui. ſed proiecta es ſuper faciē terre in abiectione anime tue: ꝯꝯꝯꝯ in die qua nata es. τ trāſiui ſup te

τοῦ προφητεύειν αὐτὴν τὰς ἀνομίας αὐτῆς καὶ εἰπεῖν. τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος τῇ ἱερουσαλήμ, ἡ ῥίζα σου τ γένεσίς σου ἐκ γῆς χαναάν. ὁ πατήρ σου ἀμορραῖος καὶ ἡ μήτηρ σου χετταία καὶ ἡ γένεσίς σου ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀμφαλός σου, καὶ ἐν ὕδατι οὐκ ἐλούσθης εἰς σωτηρίαν, οὐδὲ ἁλὶ ἠλίσθης, τ faſciis non es faſciata: neqꝫ ſpepcit καὶ παργάνοις οὐκ ἐσπαργανώθης, οὐδὲ ἐφείσατο ſup te oculus meꝰ: vt facerem in te vnū de his miſertus tui. ſed proiecta es ſuper faciē terre in abiectione anime tue: ꝯꝯꝯꝯ in die qua nata es. τ trāſiui ſup te

ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ vidi te mixtam in sanguie tuo. τ dixi tibi: καὶ ἐιδόν σε πεφυρμένην ἐν τῷ αἵματί σου. καὶ ἐιπόν σοι, de sanguine tuo viue: dixi tibi: cũ sanguie tuo ἐκ τοῦ αἵματός σου ζῆσον, καὶ ἐιπόν σοι, σὺν τῷ αἵματί σου vita multiplicare sicut oztus agri dedi te: τ ζῶν πληθύνου καθὼς ἡ ἀτολὴ τοῦ ἀγροῦ δέδωκά σε, καὶ multiplicata es τ magnificata es τ ingressa es iciuitates ciuita- ἐπληθύνθης καὶ ἐμεγαλύνθης καὶ ἐισῆλθες εἰς πόλεις πόλε- tũ: vbera tua recta facta sũt: τ pilus tuꝰ oztus est: tu ων, οἱ μαστοί σου ἀνωρθώθησαν, καὶ ἡ θρίξ σου ἀνέτειλεν, σὺ
B ãt eras nuda: τ plena ignominia:τ trãsiui p te τ vi- δὲ ἦσθα γυμνή, καὶ ἀχημονοῦσα, καὶ ἦσθον διὰ σοῦ καὶ ἔι- di te: τ ecce tps tuũ: τ tps diuertentiũ. τ δόν σε, καὶ ἰδοὺ ὁ καιρός σου, καὶ καιρὸς κατακλυόντων. καὶ expandi alas meas sup te:τ operui igno- διεπέτασα τὰς πτέρυγάς μου ἐπὶ σέ, καὶ ἐκάλυψα τὴν ἀσ miniam tuã: τ iurauí tibi. τ igressꝰ sũ i testamẽto te- χημοσύνην σου, καὶ ὤμοσά σοι. καὶ εἰσῆλθον ἐν διαθήκῃ με- cũ dicit adonai dñs. τ facta es mihi: τ laui te τὰ σοῦ λέγει ἀδωναὶ κύριος. καὶ ἐλούσά σε in aqua: τ laui sanguinẽ tuũ a te: τ vnxi ἐν ὕδατι, καὶ ἀπέπλυνα τὸ αἷμά σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἤχρι- te in oleo: τ indui te varijs: τ calciaui σά σε ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἐνέδυσά σε ποικίλα, καὶ ὑπέδη te hyacitho: τ pcinxi te byssо: τ circundedi te σά σε ὑακίνθου, καὶ ἔζωσά σε βύσσῳ, καὶ περιέβαλόν σε subtilibꝰ: τ ornaui te ornameto: τ circundedi τριχάσῳ, καὶ ἐκόσμησά σε κόσμῳ, καὶ περιέθηκα armillas circũ manus tuas: τ torquẽ circũ col- ψέλλια περὶ τὰς χεῖράς σου, καὶ κάθεμα περὶ τὸν τρά- lum tuũ: τ dedi inaurẽ circũ nasum tuũ: χηλόν σου, καὶ ἔδωκα ἐνώτιον περὶ τὸν μυκτῆρά σου, τ rotulas sup aures tuas:τ coronã gliatio- καὶ τροχίσκους ἐπὶ τὰ ὦτά σου, καὶ στέφανον καυχή- nis sup caput tuũ: τ ornata es auro: σεως ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου, καὶ ἐκοσμήθης χρυσίῳ, τ argento. τ amictus tui byssini τ subti- καὶ ἀργυρίῳ. καὶ τὰ περιβόλαιά σου βύσσινα καὶ τρίχα- les τ versicolozes:similam mel τ oleũ comedisti: σα καὶ ποικίλα, σεμίδαλιν καὶ μέλι καὶ ἔλαιον ἔφαγες, τ facta es decora valde valde: τ directa es in re- καὶ ἐγένου καλὴ σφόδρα σφοδρῶς, καὶ κατηυθύνθης εἰς βα gnum. τ exiuit tibi nomẽ in gentibꝰ i pulchritudie σιλείαν. καὶ ἐξῆλθέν σοι ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν τῷ κάλλει tua: qz cõpletum erat in decore pulchritudis ẽm σου, διότι συντετελεσμένον ἦν ἐν εὐπρεπείᾳ ὡραιότητος ἧς
A posui sup te: dicit adonai dñs. τ hũisti fiduciã i pulchri- ἔταξα ἐπὶ σέ, λέγει ἀδωναὶ κύ. καὶ ἐπεποίθεις ἐν τῷ κάλ
C tudie tua: τ fozticata es in nomine tuo: τ effudisti λει σου, καὶ ἐπόρευσας ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἐξέχεας fornicationẽ tuã sup oẽm viatozem ipsi erat: τ tulisti τὴν πορνείαν σου ἐπὶ πάντα παροδον αὐτῷ ἐγίνετο, καὶ ἔλαβες de vestibus tuis: τ fecisti tibi idola ꝓsuta: τ foz ἐκ τῶν ἱματίων σου, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἰδώλα ῥαντά, καὶ ἐξε nicata es sup eis: τ non igredieris neqꝫ fiat. τ tulisti πόρευσας ἐπ' αὐτά, καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃς οὐ δὲ μὴ γένηται. καὶ ἔλαβες vasa gliationis tue ex argento meo τ ex auro meo ex τὰ σκευὴ τῆς καυχήσεώς σου ἐκ τοῦ ἀργυρίου μου καὶ ἐκ τοῦ χρυσίου μου ἐξ ὧν ἔδωκά σοι, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἰκόνας ἀρσενικάς, καὶ ἐξεπόρευ dedi tibi: τ fecisti tibi imagies masculinas:τ foznicata es in eis. τ tulisti vestimẽtũ tuũ varium: τ coope- σας ἐν αὐταῖς. καὶ ἔλαβες τὸν ἱματισμόν σου τὸν ποικίλον, καὶ περι- ruisti ea: τ oleũ meũ τ thymiama meũ posuisti añ faciem βαλες αὐτά, καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ τὸ θυμίαμά μου ἔθηκας πρὸ προσώ- cox: τ panes meos ꝙs dedi tibi: similam τ mel που αὐτῶν, καὶ τοὺς ἄρτους μου οὓς ἔδωκά σοι, σεμίδαλιν καὶ μέλι τ oleũ: cibaui te: τ posuisti ea añ faciem cox in o- καὶ ἔλαιον, ἐψώμισά σε, καὶ ἔθηκας αὐτὰ πρὸ προσώπου αὐτῶν εἰς ὀ dozẽ suauitatꝭ. τ factũ ẽ dicit adonai dñs:τ tulisti σμὴν εὐωδίας. καὶ ἐγένετο λέγει ἀδωναὶ κς, καὶ ἔλαβες τοὺς filios tuos τ filias tuas ꝙs genuisti: τ imolasti eis υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου ἃς ἐγέννησας, καὶ ἔθυσας αὐτοῖς

Trãsla.B.Vie.

vidi te conculcarí in sanguine tuo. Et dixi tibi cũ esses in sanguine tuo: vive. dixi inquã tibi in sanguine tuo: viue. Multiplicatã quasi germẽ agri dedí te: & multiplicata es: & grandis effecta: & ingressa es & puenisti ad mundũ muliebrẽ. Vbera tua fabricata sunt: & pilus tuus germinauit & eras nuda & cõfusione plena: & transiui per te & vidi te: & ecce tẽpus tuũ: tẽpus amatiũ. Et expandí amictũ meũ super te: & operui ignominiã tuã. Et iurauí tibi & ingressus sum pactũ tecũ ait dñs deus. Et facta es mihi: & lauí te aqua & emũdaui sanguinẽ tuũ ex te. Et vnxí te oleo & vestiui te discoloribus: & calciaui te hyacintho. Et cinxi te byssо: & indui te subtilibus: & ornaui te ornamẽto. Et dedi armillas in manibus tuis: & torquẽ circa collũ tuũ: & dedí inaurẽ supra os tuũ: & circulos auribus tuis & coronã decoris in capite tuo. Et ornata es auro & argẽto & vestita es byssо & polymito & mistis coloribus. Símilã & mel & oleũ comedisti: & decora facta es vehementer nimis. Et prosecisti in regnũ: & egressum ẽ nomen tuũ in gentes propter speciẽ tuã: quã perfecta eras in decore meo quẽ posuerã super te: dicit dñs deus. Et habẽs fiduciã in pulchritudine tua fornicata es in noie tuo: & exposuisti fornicationẽ tuã omní trãseunti: vt ei fieres. Et sumẽs de vestimẽtis meis fecisti tibi excelsa hinc inde cõsuta: & fornicata es sup eis: sicut nõ est factũ: neqꝫ futurũ est. Et tulisti vasa decoris tui de auro meo & argento meo quã dedí tibi: & fecisti tibí imagines masculinas: & fornicata es in eis: & sumpsisti vestimenta tua multicoloria: & operuisti illas Et oleũ meũ & thymiama meũ posuisti coram eis: & panẽ meũ quẽ dedi tibi símilã & oleũ & mel quibus enutriui te posuisti in cõspectu eorum in odorẽ suauitatis. Et factũ est ait dñs deus: & tulisti filios tuos & filias tuas quas genarasti mihi & immolasti

Tex.be.Ezechi.xvj.Pritiua.heb.

וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַיִךְ וָאֹמַר
לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ
חֲיִי רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ
וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתָּבֹאִי בַּעֲדִי עֲדָיִים
שָׁדַיִם נָכֹנוּ וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ וְאַתְּ
עֵרם וְעֶרְיָה וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ
הִנֵּה עִתֵּךְ עֵת דֹּדִים וָאֶפְרֹשׂ
כְּנָפִי עָלַיִךְ וָאֲכַסֶּה עֶרְוָתֵךְ וָאֶשָּׁבַע
לָךְ וָאָבֹא בְּבְרִית אוֹתָךְ נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה וַתִּהְיִי לִי וָאֶרְחָצֵךְ בַּמַּיִם
וָאֶשְׁטֹף דָּמַיִךְ מֵעָלָיִךְ וָאֲסֻכֵּךְ בַּשָּׁמֶן
וָאַלְבִּשֵׁךְ רִקְמָה וָאֲנַעֲלֵךְ תָּחַשׁ
וָאֶחְבְּשֵׁךְ בַּשֵּׁשׁ וָאַכַסֵּךְ מֶשִׁי וָאֶעְדֵּךְ
כְּסָה וָאָשִׂים צְמִידִים עַל יָדַיִךְ
וְרָבִיד עַל גְּרוֹנֵךְ וָאָתֵן נֶזֶם עַל
אַפֵּךְ וַעֲגִילִים עַל אָזְנָיִךְ וַעֲטֶרֶת
תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשֵׁךְ וַתִּעְדִּי זָהָב וָכֶסֶף
וּמַלְבּוּשֵׁךְ שֵׁשׁ וָמֶשִׁי וְרִקְמָה סֹלֶת
וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן אֲכָלְתִּי וַתִּיפִי בִּמְאֹד
מְאֹד וַתַּצְלְחִי לִמְלוּכָה וַיֵּצֵא לָךְ
שֵׁם בַּגּוֹיִם בְּיָפְיֵךְ כִּי כָלִיל הוּא
בַּהֲדָרִי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי עָלַיִךְ נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה וַתִּבְטְחִי בְּיָפַיִךְ וַתִּזְנִי
עַל שְׁמֵךְ וַתִּשְׁפְּכִי אֶת זְנוּנַיִךְ עַל
כָּל עוֹבֵר לוֹ יִהְיֶה וַתִּקְחִי מִבְּגָדַיִךְ
וַתַּעֲשִׂי לָךְ בָּמוֹת טְלֻאוֹת וַתִּזְנִי
עֲלֵיהֶם לֹא בָאוֹת וְלֹא יִהְיֶה
כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ מָהֲבִי וּמִכַּסְפִּי
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ וַתַּעֲשִׂי לָךְ צַלְמֵי
זָכָר וַתִּזְנִי בָם וַתִּקְחִי אֶת בִּגְדֵי
רִקְמָתֵךְ וַתְּכַסִּים וְשַׁמְנִי וּקְטָרְתִּי
נָתַתִּי לְפָנֵיהֶם וְלַחְמִי אֲשֶׁר נָתַתִּי
לָךְ סֹלֶת וְשֶׁמֶן וּדְבַשׁ רְאָכַלְתִּיךְ
וַתְּהִי לְפָנֵיהֶם לְרֵיחַ נִיחֹחַ וַיְהִי
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וַתִּקְחִי אֶת בָּנַיִךְ
וְאֶת בְּנֹתַיִךְ אֲשֶׁר יָלַדְתְּ לִי וַתִּזְבְּחִים

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pagina.heb.	Ter.heb.Ezechi.xvi.	Trãsla.B.Vie.	Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.
זֹנַח	לָהֶם ׀ לֶאֱכוֹל ׀ הַמְעַט ׀ מִתַּזְנוּתָיִךְ׃	reis ad deuorandũ. Nun qd parua ẽ fornicatio tua?	in cõsũptionẽ: q̃si pax fornicata sis τ iugulasti filios
שָׁחַט בָּנַי	וַתִּשְׁחָטִי אֶת־בָּנָי ׀ וַתִּתְּנִים׃ בְּהַעֲבִיר	Immolasti filios meos: & dediſti illos cõſecrans eis. Et poſt omnes abominationes tuas	ἐις ἀναλωσιν, ὡς μικρὰ ἐξεπόρνευσας καὶ ἔσφαξας τὰ τέκνα σου, καὶ ἔδωκας αὐτὰ εἰ τῶ ἀγιάζεσθαι σε αὐτὰ αὐτοῖς. hoc ẽt oẽ fornicationẽ tuã: τ abominationes tuas. Τὸ παρὰ πᾶσαν πορνείαν σου, καὶ τὰ βδελύγματα tuas: τ nõ es recordata diei infantie tue
עֶבֶר אֶת	אוֹתָם ׀ לָהֶם׃ וְאֵת ׀ כָּל־ תּוֹעֲבֹתַיִךְ	& fornicatiões nõ es recordata q dierũ adoleſcẽtie tue: qñ eras nuda & cõfuſione plena: cõculcata ri ſanguie tuo. Et accidit poſt omnẽ maliciã tuã: ve ve tibi: ait dominus deus. Edificaſti	τὰ σου, καὶ οὐκ ἐμνήσθης τῆς ἡμέρας τῆς νεότητός σου qñ eras nuda: τ ignominioſa: τ mixta in ſanguine tuo τ viviſti. τ factũ ẽ poſt oẽs iniqtates tuas: ve ve tibi dicit adonai dñs. τ edificaſti tibi
עָבַר	וְתַזְנֵתַיִךְ ׀ לֹא זָכַרְתִּי ׀ אֶת־ יְמֵי נְעוּרָיִךְ׃	tibi lupanar: & feciſti tibi proſtibulũ in cũctis plateis. Ad oñe caput vie edificaſti ſignũ pſtitutiõis tue: & abominabilẽ feciſti decorẽ tuũ. Et diuiſiſti pedes tuos oñi tranſeunti & multiplicaſti oẽs fornicatões tuas. Et fornicata es cũ filiis egypti vicinis tuis magnis carniũ & multiplicaſti fornicationẽ tuam ad irritandũ me. Ecce ego extendam manũ meã ſup te: & auferã iuſtificationẽ tuã. Et dabo te in aias odientiũ te filiarũ paleſtinarũ que erubeſcũt in via tua ſcelerata. Et fornicata es tu in filiis aſſyriorũ: eo q nedũ fueris expleta. Et poſt q̃ fornicata es nec ſic es ſatiata: & multiplicaſti fornicationẽ tuã in terra chanaan cũ chaldeis: & nec ſic ſatiata es. In q̃ mundabo cor tuũ: ait dñs de: cum facias oia hec opa mulieris meretricis & pcacis: qa fabricaſti lupanar tuũ in capite ois vie: & excelſũ tuũ feciſti in oi platea. Nec facta es q̃ſi meretrix faſtidio augẽs pciũ: ſed quaſi mulier adultera q̃ ſuper virũ ſuũ inducit alienos. Oibus meretricib; dantur mercedes: tu aũt dediſti mercedes cũctis amatoribꝰ tuis & dona donabas eis: vt intrarẽt ad te vndiq; ad fornicandũ te cũ: Factũ q̃ ẽ in te cõtra cõſuetudinẽ mulierũ in fornicatiõib; tuis: & poſt te nõ erit fornicatio. In eo ei q dediſti mercedes: & mercedes nõ accepiſti factũ eſt in te cõtrarium. Propꝛea meretrix audi verbum dñi. Hec dicit dñs deus. Quia effuſũ eſt es tuũ: & reuelata eſt ignominia tua i fornicationibus tuis ſup amatores tuos: & ſuper idola abominationũ tuarum	ποίησας σεαυτῆ ἕκθεμα ἐν πάσῃ platea: τ in ꝓncipio oĩs vie edificaſti πλατεία, καὶ ἐκ ἀρχῆς πάσης ὁδοῦ ὠκοδόμησας τὰς fornicatiões tuas: τ deſtruxiſti decorẽ tuũ. τ diuiſiſti πορνείας σου, καὶ ἐλυμήνω τὸ κάλλος σου. καὶ διήγαγες τὰ crura tua oi trãſeunti: τ multiplicaſti fornicationẽ σκέλη σου παντὶ παρόδῳ, καὶ ἐπληθυνας τὴν πορνείαν tuã: τ fornicata es ſup filios egypti vicinos σου, καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αἰγύπτου τοὺς ὁμορροῦν- tibi magnã carniũ. τ multiplicaſt fornicata es τας σοι τὰς μεγαλοσάρκους. καὶ πολλαχῶς ἐξεπόρνευσας vt ad iracũdiã ꝓuocares me: τ ecce extẽdo manũ meã ſup te: τ παροργίσαι με, καὶ ἰδοὺ ἐκτείνω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, τ auferã legitia tua: τ tradam te in aias odientiũ ἐξαρῶ τὰ νομιμά σου, καὶ παραδώσω σε εἰς ψυχὰς μι filiarũ te filias alienigenas q̃ decliaueſt a entiũ σούντων σε θυγατέρας ἀλλοφύλων τὰς ἐκκλινούσας ἀπὸ via tua. ipie egiſti: τ fornicata es ſup filios aſſυr: τ neq; ſic ſatiata es. τ fornicata es τ non τῆς ὁδοῦ σου. ἠσέβησας, καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀσ ſatiata es. ἀδ faciam cordi tuo dicit adonai dñs: cũ fece σύρ· τ οὐκ ἐμπλησθήσῃ. Τί ποιήσω τῇ καρδίᾳ σου λέγει κύριος κύριος, ἐν τῷ ποι ris tu hec oia opa mulieris meretricis ipuden ῆσαί σε ταῦτα πάντα ἔργα γυναικὸς πόρνης παρρησια- tis: τ fornicata es triplicit in filiabus tuis ζομένης. καὶ ἐξεπόρνευσας τριαχῶς ἐν ταῖς θυγατράσιν σου qñ edificaſti tu lupanar tuũ i ꝓncipio oĩs vie: ἐν τῷ οἰκοδομῆσαί σε τὸ πορνεῖόν σου ἐν ἀρχῇ πάσης ὁδοῦ, τ baſim tuã feciſti in oi platea: τ nõ καὶ τὴν βάσιν σου ἐποίησας ἐν πάσῃ πλατείᾳ, καὶ οὐκ fuiſti q̃ſi meretrix ꝓgregans mercedes: aut mulier adultera ſimilis ἐγένου ὡς πόρνη συνάγουσα μισθώματα, ἡ γυνὴ ἡ μοιχωμένη ὁμοία tibi a viro ſuo accipiens mercedes: τ oibus σοι ἢ παρὰ τῶν ἀνδρῶν αὐτῆς λαμβάνουσα μισθώματα, καὶ πᾶσιν q fornicabanꝰ cũ ea vana mercedes. τ tu dedi τοῖς ἐκπορνεύουσιν αὐτὴν προσδιδοῦσα μισθώματα. καὶ σὺ προσ- ſti mercedes cũctis amatoribꝰ tuis: τ onerabas illos vt δωκας μισθώματα πᾶσι τοῖς ἐρασταῖς σου, καὶ ἐφόρτιζες αὐτοὺς venirẽt ad te ꝑ circuitũ in fornicatione tua. τ factũ ẽ in te per ἔρχεσθαι πρός σε κυκλόθεν ἐν τῇ πορνείᾳ σου. καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ di uerſum ꝓter mulieres in fornicatiõe tua: τ poſt te nõ σραμμένον παρὰ τὰς γυναῖκας ἐν τῇ πορνείᾳ σου, καὶ μετὰ σὲ οὐ fornicabunt: in eo .n. q̃ das tu mercedes: τ mercedes πορνεύσουσιν, ἐν τῷ γὰρ προσδοῦναί σε μισθώματα, καὶ μισθώμα nõ fiũt date tibi: factũ ẽ in te puerſum. ꝓpꝛea meretrix au- τα μὴ δοθῇ σοι, γέγονεν ἐν σοὶ διεσραμμένον. διὰ τοῦτο πόρνη ἄκ di verbũ dñi. hec dicit adonai dñs. q̃ effudiſti es tuũ κουε λόγον κυ. Τάδε λέγει κύριος κύριος· ἀνθ᾽ ὧν ἐξέχεας τὸν χαλκόν σου τ reuelabitur ignominia tua in fornicatiõe tua ad καὶ ἀπεκαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου ἐπὶ τῇ πορνείᾳ σου πρὸς τοὺς amatores tuos: τ in oẽs cogitationes iniqtatũ tuaꝝ: ἐραστάς σου, καὶ εἰς πάντα τὰ ἐνθυμήματα τῶν ἀνομιῶν σου,

זֹנָה
לָהֶם ׀ לֶאֱכוֹל ׀ הַמְעַט ׀ מִתַּזְנוּתָיִךְ׃
זָבַח
שָׁחַט בָּנַי
וַתִּשְׁחָטִי אֶת־בָּנָי ׀ וַתִּתְּנִים׃ בְּהַעֲבִיר
עָבַר אֶת
אוֹתָם ׀ לָהֶם׃ וְאֵת ׀ כָּל־ תּוֹעֲבֹתַיִךְ
תָּעַב
וְתַזְנֻתַיִךְ לֹא זָכַרְתִּי אֶת־יְמֵי נְעוּרָיִךְ
יוֹם נָעַר
הָיָה עָרֹם וְעֶרְיָה ׀ מִתְבּוֹסֶסֶת
הָיָה עָרֹם
בְּדָמַיִךְ חָיִית׃ וַיְהִי אַחֲרֵי כָל־ רָעָתֵךְ
בּוּס הָיָה
אוֹי אוֹי לָךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַתִּבְנִי
רָעַע
לָךְ גֵּב וַתַּעֲשִׂי לָךְ רָמָה ׀ בְּכָל רְחוֹב׃
בָּנָה
אֶל כָּל ראשׁ דֶּרֶךְ בָּנִית רַמָּתֵךְ
רָמָה בָּנָה
וַתְּתַעֲבִי אֶת־יָפְיֵךְ וַתְּפַשְׁקִי אֶת־רַגְלַיִךְ
תָּעַב יָפֶה
לְכָל עוֹבֵר וַתַּרְבִּי אֶת תַּזְנוּתָיִךְ׃
פָּשַׁק עָבַר
וַתִּזְנִי אֶל בְּנֵי מִצְרַיִם שְׁכֵנַיִךְ גְּדֹלֵי
רָבָה זָנָה
בָשָׂר וַתַּרְבִּי אֶת תַּזְנוּתֵךְ לְהַכְעִסֵנִי׃
כָּעַס
וְהִנֵּה נָטִיתִי יָדִי עָלַיִךְ וָאֶגְרַע חֻקֵּךְ
גָּרַע נָטָה
וָאֶתֵּנֵךְ בְּנֶפֶשׁ שׂנְאוֹתַיִךְ בְּנוֹת
נָתַן
פְּלִשְׁתִּים הַנִּכְלָמוֹת מִדַּרְכֵּךְ זִמָּה׃
כָּלַם נָכַם
וַתִּזְנִי אֶל בְּנֵי אַשּׁוּר מִבְּלִתִּי שָׂבְעַתְּ
נָזָה
וַתִּזְנִים וְגַם לֹא שָׂבַעַתְּ וַתַּרְבִּי אֶת
תַּזְנוּתֵךְ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן כַּשְׂדִּימָה
וְגַם בְּזֹאת לֹא שָׂבַעַתְּ׃ מָה אֲמֻלָּה
לִבַּךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה בַּעֲשׂוֹתֵךְ
לָבַב עָשָׂה
אֵת כָּל אֵלֶּה מַעֲשֵׂה אִשָּׁה זוֹנָה
אִישׁ
שַׁלָּטַת׃ בְּבִנְתֵךְ גַּבֵּךְ בְּרֹאשׁ כָּל
בָּנָה
דַּרְכֵּךְ וְרָמָתֵךְ עָשִׂיתִי בְּכָל רְחוֹב וְלֹא
רוּם עָשָׂה
הָיִיתִי כַּזּוֹנָה לְקַלֵּס אַתְּנָן׃ הָאִשָּׁה
רָחַב הָיָה
הַמְנָאָפֶת תַּחַת אִישָׁהּ תִּקַּח אֶת
נָאַף לָקַח
זָרִים׃ לְכָל זוֹנוֹת יִתְּנוּ נְדָה וְאַתְּ נָתַתְּ
נָתַן
אֶת נְדָנַיִךְ לְכָל מְאַהֲבַיִךְ וַתְּשַׁחֲדִי
אָהַב שָׁחַד
אוֹתָם לָבוֹא אֵלַיִךְ מִסָּבִיב בְּתַזְנוּתָיִךְ׃
אֵת סָבִב
וַיְהִי בָךְ הֶפֶךְ מִן הַנָּשִׁים בְּתַזְנוּתַיִךְ
הָיָה נָשָׁה
וְאַחֲרַיִךְ לֹא זוֹנָה וּבְתִתֵּךְ אֶתְנָן
נָתַן
וְאֶתְנָן לֹא נִתַּן לָךְ וַתְּהִי לְהֶפֶךְ׃
לָכֵן זוֹנָה שִׁמְעִי דְּבַר יְהוָה׃ כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הֻשְׁפַּךְ נְחֻשְׁתֵּךְ
שָׁפַךְ
וַתִּגָּלֶה עֶרְוָתֵךְ בְּתַזְנוּתַיִךְ עַל
גָּלָה עָרָה
מְאַהֲבָיִךְ וְעַל כָּל גִּלּוּלֵי תוֹעֲבֹתַיִךְ
גָּלַל תָּעַב

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ in ſanguinib⁹ filiox tuox ἃς dediſti eis. ideo
καὶ ἐν τοῖς αἵμασι τῶν τέκνων σου ὧν δέδωκας αὐτοῖς. διὰ
ecce ego ſup te cõgrego omnes amatores tuos i qb⁹
τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισυνάγω πάντας τοὺς ἐραστάς σου ἐν οἷς
mixta es in eis: τ oēs ἃς dilexiſti cũ vniuerſis
ἐπεμίγης ἐν αὐτοῖς, καὶ πάντας οὓς ἠγάπησας σὺν πᾶσιν
ἃς oderas. τ ꝯgregabo eos ſup te in circuitu. τ reuela-
E οἷς ἐμίσεις. καὶ συναξῶ αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν. καὶ ἀποκα
labo malitias tuas ad eos: τ videbũt cũctaꝫ
λύψω τὰς κακίας σου πρὸς αὐτούς, καὶ ὄψονται πᾶσαι τὴν
ignominiã tuã: τ vlciſcar te vltione adulteraꝫ: τ
αἰσχύνην σου, καὶ ἐκδικήσω σε ἐκδικήσει μοιχαλίδων, καὶ
effundentiũ ſanguinẽ. τ ponã te in ſanguine furoꝛ τ zeli:
ἐκχεουσῶν αἷμα. καὶ θήσω σε ἐν αἵματι θυμοῦ καὶ ζήλου,
τ tradam te in manus eoꝝ: τ ſuffodient
καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ κατασκάψουσιν
lupanar tuũ: τ deſtruent baſim tuã: τ nuda-
τὸ πορνεῖόν σου, καὶ καθελοῦσιν τὴν βάσιν σου, καὶ ἐκδύ
bunt te veſtimẽtis tuis: τ tollent vaſa gliatio
σουσίν σε τὰ ἱμάτιά σου, καὶ λήψονται τὰ σκεύη τῆς καυχή
nis tue: τ dimittent te nudã: τ plenã ignominia: τ
σεώς σου, καὶ ἀφήσουσίν σε γυμνήν, καὶ ἀχημοσύνας, καὶ
adducẽt ſup te turbas: τ lapidabunt te in lapidib⁹: τ
ἄξουσιν ἐπὶ σὲ ὄχλους, καὶ λιθοβολήσουσίν σε ἐν λίθοις, καὶ
iugulabunt te in gladijs ſuis: τ ſuccen-
κατασφάξουσίν σε ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐτῶν, καὶ ἐμπρήσου-
4. Re. 25.b. σιν τοὺς οἴκους σου ἐν πυρί, καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐκδικήσεις
coꝝ ſam mulierib⁹ multis. τ auertam te a fornicatio
ἐνώπιον γυναικῶν πολλῶν. καὶ ἀποστρέψω σε ἀπὸ πορνεί
ne: τ mercedes non dabis vltra: τ dimittam
ας, καὶ μισθώματα οὐ μὴ προσδῶς οὐκ ἔτι, καὶ ἐπαφήσω
furoꝛẽ meũ ſup te: τ auferet zelus me⁹ a te: τ
τὸν θυμόν μου ἐπὶ σέ, καὶ ἐξαρθήσεται ὁ ζῆλός μου ἐκ σοῦ, καὶ
requieſcam: τ nõ ſolliciꝰ ero vltra: eoqꝺ nõ es recozdata
ἀναπαύσομαι, καὶ οὐ μὴ μεριμνήσω ἔτι, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐμνήσθης
diei infantie tne τ cõtriſtabas me in oib⁹
τὴν ἡμέραν τῆς νηπιότητός σου καὶ ἐλύπεις με ἐν πᾶσιν
his. τ ecce ego vias tuas in caput tuũ dedi:
τούτοις. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ τὰς ὁδούς σου εἰς κεφαλὴν σου δέδωκα
dicit adonai dñs. τ ſic non feci ſcẽm omnẽ
λέγει κύριος κύριος. καὶ οὕτως οὐκ ἐποίησα κατὰ πᾶσαν
impietatẽ tuã ſup oibus iniqtatib⁹ tuis. hec
τὴν ἀσέβειάν σου ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου. ταῦτά
ſunt oia ꝗcuqꝫ dixeꝛt ꝯ te in parabola dicentes:
ἐστιν πάντα ὅσα εἶπον κατὰ σοῦ ἐν παραβολῇ λέγοντες,
ſicut mr: ſic τ filia matris tue. tu es ei⁹ q̃ reli
καθὼς ἡ μήτηρ, οὕτως καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς μητρός σου. σὺ εἶ τῆς ἀπω
quit vir ſuum τ filios ſuos: τ ſoꝛoꝛ
σαμένης τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ ἀδελφὴ
ſoꝛoꝛ tuaꝫ q̃ reliquerunt viros ſuos τ
τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἀπωσαμένων τοὺς ἄνδρας αὐτῶν καὶ
filios ſuos: mr vra cethea: τ pr vr amoꝛ
τὰ τέκνα αὐτῶν, ἡ μὴρ ὑμῶν χετταία, καὶ ὁ πὴρ ὑμῶν ἀμορ
reus: ſoꝛoꝛ tua ſentoꝛ ſamaria hec: τ
ραῖος, καὶ ἀδελφὴ σου ἡ πρεσβυτέρα σαμάρεια αὕτη, καὶ αἱ
filie eius q̃ habitãt a ſiniſtris tuis: τ ſoꝛoꝛ
F θυγατέρες αὐτῆς αἱ κατοικοῦσαι ἐξ εὐωνύμων σου, καὶ ἡ ἀδελ
tua iunioꝛ q̃ habitat a dextris tuis: ſodoma τ
φή σου ἡ νεωτέρα ἡ κατοικοῦσα ἐκ δεξιῶν σου, Σόδομα καὶ
filie eius: τ neqꝫ ſic in vijs coꝝ ambula
αἱ θυγατέρες αὐτῆς, καὶ οὐδ' ὡς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐπορεύ
ſti: neqꝫ ſcõm iniqtates coꝝ egiſti paulomin⁹:
θης, οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐποίησας καταμικρόν,
: trãſgreſſa es eas in oibus vijs tuis: viuo
ἀλλ' ὑπερκεῖσαι αὐταῖς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου, ζῶ
ego dicit adonai dñs. ſi fecit ſodoma ſoꝛoꝛ
ἐγὼ λέγει κύριος. εἰ ἐποίησεν Σόδομα ἡ ἀδελ
tua ipa: τ filie eius ſicut feci-
φή σου αὐτή, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς οὐ τρόπον ἐποίη
ſti tu τ filie tue. verũtñ hec
σας σὺ καὶ αἱ θυγατέρες σου. πλὴν τοῦτο τὸ ꝯ

Trãsla.B.Vie.

hin ſanguine[t] filiorũ tuo-
rum[m] quos[n] dediſti[o] eis: ꝯ
[q] ecce ego [r] congregabo
[t] oēs[u] amatores tuos[x] qb⁹
[r] cõmixta es: [a] & [b] omnes
[c] quos [b] dilexiſti ꝯꝯꝯꝯꝯ
[c] cuꝫ [r] vniuerſis [s] quos [b] ode
ras. [l] Et congregabo [h] eos
[l] ſuper te [m] vndiq̃ [n] & nuda
bo [o] ignominiã tuam ꝯ
[p] coram eis: [q] & videbunt
[o] oēm [r] turpitudinẽ tuam:
[n] & iudicabo te [x] iudiciis
[r] adulterarũ [s] effundentiũ
[s] sanguinẽ. [b] Et dabo te [c] in
ſanguinẽ [b] furoris [c] & zeli:
[r] & dabo [g] te [b] in man⁹ eoꝝ.
[l] Et deſtruẽt [k] lupanar tuũ
[l] & demolientur [m] pſtibulũ
tuũ. [n] Et denudabũt [o] te [p] ve
ſtimẽtis tuis: [q] & auferent
[r] vaſa [g] decoris tui: [r] & dere-
linquẽt te [u] nudã [x] plenãꝫ
ignominia: [r] & adducent
[s] ſup te [g] multitudinẽ. [b] Et la
pidabũt [k] te [b] lapidib⁹ [c] & tru
cidabunt te [r] gladijs ſuis.
[g] Et cõburẽt [b] domos tuas
[l] igni [k] & faciẽt [l] in te [m] iudi-
cia [n] in oculis [o] mulierum
[p] plurimarũ. [q] Et deſines
[r] fornicari: [g] & [r] mercedes
[r] vltra [u] nõ [r] dabis. [s] Et req
ſcet [u] idignatio mea [b] in te:
[c] & auferetur [b] zelus me [c] a
te [r] & quieſcã [g] nec [b] iraſcar
[l] ampli⁹: [k] eo ꝙ [m] nõ [n] fueris
recordata [p] die ꝝ [q] adoleſcẽ
tie tue: [r] & puocaſti [g] me [r] in
oib⁹ [u] his. Quappter [x] &
[r] ego [g] vias tuas [b] in capite
tuo [c] dedi: [b] ait [c] dominus
[r] deus: [g] & non [b] feci [l] iuxta
[k] ſcelera tua [l] in [m] omnibus
[n] abominatiõib⁹ tuis. [o] Ecce
[p] oīs [q] qui dicit vulgo puer
biũ: [r] i te [g] aſſumet illud [r] di
cẽs. [u] Sicut mater: ita [x] fi-
lia eius. [r] Filia [g] mris tue es
[u] tu q̃ [b] piecit [c] virũ ſuũ [b] &
filios ſuos [c] & ſoror [r] ſoroꝝ
tuarũ [b] q̃ [l] piecerunt [k] viros
ſuos [l] & filios ſuos. [m] Ma-
ter vra [n] cethea: [o] & pater vr
[p] amoreus. [q] Et ſoror tua
[r] maior [g] ſamaria [t] ipſa [u] & fi
lie eius [x] q̃ habitãt [r] ad' ſini-
ſtram tuã. [g] Soror aũt tua
[b] minor [c] te: [b] que habitat
[c] a dextris tuis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[r] ſodoma [g] & filie eius. [b] Sed
nec [l] in vijs eaꝝ [k] ambulaſti
nec [l] ſm ſcelera earum
[m] feciſti. [n] Pauxillũ [o] minus
pene [p] ſceleratiora feciſti
[q] illis: [r] in oibus [g] vijs tuis.
[c] Viuo [u] ego [r] dicit [t] domin⁹
[s] deus: [g] quia non [b] fecit ꝯ
[c] ſodoma [b] ſoror tua [c] ipſa
[r] & filie eius: [g] ſicut ꝯꝯꝯꝯ
[b] feciſti [l] tu [k] & filie tue. [l] Ec-
ce [m] hec [n] fuit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Tex.be.Ezechi.xvj.Pritiua.heb.

נתן	[k] וְכָרְמִי [l] בַנַּיִךְ [m] אֲשֶׁר [n] נָתַתִּי [o] לָהֶם [p] לָכֵן
קבץ	[q] הִנְנִי [r] מְקַבֵּץ [s] אֶת כָּל [t] מְאַהֲבַיִךְ [u] אֲשֶׁר
	[r] עָרַבְתְּ [s] עֲלֵיהֶם [g] וְאֶת [b] כָּל אֲשֶׁר [c] אָהַבְתְּ
	[c] עַל כָּל [b] אֲשֶׁר [c] שָׂנֵאת [l] וְקִבַּצְתִּי [k] אוֹתָם
גלה	[l] עָלַיִךְ [m] מִסָּבִיב [n] וְגִלִּיתִי [o] עֶרְוָתֵךְ
ערה	[p] אֲלֵיהֶם [q] וְרָאוּ [r] אֶת [s] כָּל [t] עֶרְוָתֵךְ׃
שפט	[u] וְשָׁפַטְתִּיךְ [r] מִשְׁפְּטֵי [g] נֹאֲפוֹת [b] וְשֹׁפְכֹת
	[c] דָּם [b] וְנָתַתִּיךְ [c] דַּם חֵמָה [b] וְקִנְאָה׃ [l] וְנָתַתִּי
את	[k] אוֹתָךְ [l] בְּיָדָם [m] וְהָרְסוּ [n] גַּבֵּךְ [o] וְנִתְצוּ
רום	[p] רָמָתַיִךְ [q] וְהִפְשִׁיטוּ [r] אֹתָךְ [s] בְּגָדַיִךְ
בלה	[t] וְלָקְחוּ [u] כְּלֵי [r] תִפְאַרְתֵּךְ [g] וְהִנִּיחוּךְ [b] עֵירֹם
ינח ערה	[c] וְעֶרְיָה׃ [b] וְהֶעֱלוּ [c] עָלַיִךְ [b] קָהָל [l] וְרָגְמוּ
עלה	[k] אֹתָךְ [l] בָּאֶבֶן [m] וּבְתָקוֹךְ [n] בַּחַרְבוֹתָם׃
בית עשה	[o] וְשָׂרְפוּ [p] בָתַּיִךְ [q] בָּאֵשׁ [r] וְעָשׂוּ [s] בָךְ [t] שְׁפָטִים
נגד עשה	[u] לְעֵינֵי [r] נָשִׁים [g] רַבּוֹת [b] וְהִשְׁבַּתִּיךְ
זנה תנה	[c] מִזּוֹנָה [b] וְגַם [c] אֶתְנָן [l] לֹא [k] תִתְּנִי [l] עוֹד׃
נוח חמה	[m] וְהַנַחְתִּי [n] חֲמָתִי [o] בָּךְ [p] וְסָרָה [q] קִנְאָתִי
חמם סור	[r] מִמֵּךְ [s] וְשָׁקַטְתִּי [t] וְלֹא [u] אֶכְעַס [r] עוֹד׃ [g] יַעַן
בוז עשה	[b] אֲשֶׁר [c] לֹא [t] זָכַרְתְּ [u] אֶת [r] יְמֵי [g] נְעוּרַיִךְ
רגז	[b] וַתִּרְגְּזִי [c] לִי [t] בְּכָל [u] זֹאת [r] אַף [g] אֲנִי [b] הֵא
	[c] דַרְכֵּךְ [t] נָתַתִּי [u] נְאֻם [r] אֲדֹנָי [g] יְהוִה [b] וְלֹא
עשה זמם	[c] עָשִׂית [t] אֶת [u] הַזִּמָּה [r] עַל [g] כָּל
תעב	[b] תּוֹעֲבֹתָיִךְ׃ [c] הִנֵּה [t] כָּל [u] הַמֹּשֵׁל [r] עָלַיִךְ
משל	[g] יִמְשֹׁל [b] לֵאמֹר [c] כְּאִמָּה [t] בִּתָּהּ׃ [u] בַּת
בתה	[r] אִמֵּךְ [g] אַתְּ [b] גֹּעֶלֶת [c] אִישָׁהּ [t] וּבָנֶיהָ [u] וַאֲחוֹת
	[r] אַחוֹתֵךְ [g] אַתְּ [b] אֲשֶׁר [c] גָּעֲלוּ [t] אֲנָשֵׁיהֶן
	[u] וּבְנֵיהֶן [r] אִמְּכֶן [g] חִתִּית [b] וַאֲבִיכֶן [c] אֱמֹרִי׃
גדל	[t] וַאֲחוֹתֵךְ [u] הַגְּדוֹלָה [r] שֹׁמְרוֹן [g] הִיא [b] וּבְנוֹתֶיהָ
ישב שמל	[c] הַיּוֹשֶׁבֶת [b] עַל [c] שְׂמֹאולֵךְ [t] וַאֲחוֹתֵךְ
ימן	[u] הַקְּטַנָּה [r] מִמֵּךְ [g] הַיּוֹשֶׁבֶת [b] מִימִינֵךְ
	[c] סְדֹם [b] וּבְנוֹתֶיהָ׃ [c] וְלֹא [t] בְּדַרְכֵיהֶן [u] הָלַכְתְּ
קום	[r] וְלֹא [g] תִתְוַעַבְתִּיהֶן [b] עָשִׂיתִי [c] כִּמְעַט [t] קָטֹן
שחת	[u] וַתַּשְׁחִיתִי [r] מֵהֶן [g] בְּכָל [b] דְּרָכָיִךְ׃ [c] חַי
	[t] אֲנִי [u] נְאֻם [r] אֲדֹנָי [g] יְהוִה [b] אִם [c] עָשְׂתָה
	[t] סְדֹם [u] אֲחוֹתֵךְ [r] הִיא [g] וּבְנוֹתֶיהָ [b] כַּאֲשֶׁר
עשה	[c] עָשִׂית [t] אַתְּ [u] וּבְנוֹתַיִךְ׃ [r] הִנֵּה [g] זֶה [b] הָיָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pītiua.heb. Ter.heb.Ezechi.xvi. Trāsla.B.Vie. Trās.Gre.lxx.cū interp.lati.

עֲוֹן סְדֹם אֲחוֹתֵךְ נָאוֹן שִׂבְעַת לֶחֶם וְשַׁלְוַת הַשְׁקֵט הָיָה לָהּ וְלִבְנוֹתֶיהָ וְיַד עָנִי וְאֶבְיוֹן לֹא הֶחֱזִיקָה׃ וַתִּגְבְּהֶינָה וַתַּעֲשֶׂינָה תּוֹעֵבָה לְפָנָי וָאָסִיר אֹתָן כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי׃ וְשֹׁמְרוֹן חֲצִי חַטֹּאתַיִךְ לֹא חָטָאָה וַתַּרְבִּי אֶת תּוֹעֲבֹתַיִךְ מֵהֶנָּה וַתְּצַדְּקִי אֶת אֲחוֹתַיִךְ כָּל תּוֹעֲבוֹתַיִךְ אֲשֶׁר עָשִׂית׃ גַּם אַתְּ שְׂאִי כְלִמָּתֵךְ אֲשֶׁר פִּלַּלְתְּ לַאֲחוֹתֵךְ בַּחַטֹּאתַיִךְ אֲשֶׁר הִתְעַבְתְּ מֵהֶן וְתִצְדַּקְנָה מִמֵּךְ וְגַם אַתְּ בּוֹשִׁי וְשָׂאִי כְלִמָּתֵךְ בְּצַדֶּקְתֵּךְ אֲחִיוֹתַךְ׃ וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּתָן אֶת שְׁבוּת סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת שְׁבוּת שֹׁמְרוֹן וּבְנוֹתֶיהָ וְשִׁבְוּת שְׁבִיתַיִךְ בְּתוֹכָהנָה׃ לְמַעַן תִּשְׂאִי כְלִמָּתֵךְ וְנִכְלַמְתְּ מִכֹּל אֲשֶׁר עָשִׂית כָּלָם בְּנַחֲמֵךְ אֹתָן׃ אֲחוֹתַיִךְ סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן וְשֹׁמְרוֹן וּבְנוֹתֶיהָ תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן וְאַתְּ וּבְנוֹתַיִךְ תָּשֹׁבְנָה לְקַדְמַתְכֶן׃ וְלוֹא הָיְתָה סְדֹם אֲחוֹתֵךְ לְשִׁמוּעָה בְּפִיךְ בְּיוֹם גְּאוֹנֵךְ׃ בְּטֶרֶם תִּגָּלֶה רָעָתֵךְ כְּמוֹ עֵת חֶרְפַּת בְּנוֹת אֲרָם וְכָל סְבִיבוֹתֶיהָ בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים הַשֹּׁאטוֹת אוֹתָךְ׃ מְסָבִיבוֹ אַתְּ זִמָּתֵךְ וְאַתְּ תּוֹעֲבוֹתַיִךְ זַמֵּם אַתְּ׃ נְשָׂאתִים נְאֻם יְהוָה כִּי לָהּ אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְעָשִׂית אוֹתָךְ אֲשֶׁר עָשִׂית אֲשֶׁר בָּזִית אָלָה לְהָפֵר בְּרִית׃ וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אוֹתָךְ

e iniqtas p sodome q sororis tue: r supbia s saturitas t panis u & abūdantia & x ociū y ipsius & filiarū eius: b & manū c egeno b & paupi c nō r porrigebant: s & eleuate sunt b & fecerūt t abomina-tiones k corā me: t & abstuli. m eas n sicut o vidisti. p Et sa-maria q dimidium ∞∞∞ r peccatorū tuorum e non t peccauit: u sed vicisti x eas y sceleribus tuis a & iustifi-casti c sorores tuas ∞∞∞ b in oībus c abominatiōib? tuis r q̄s g opata es. h Ergo & tu k porta l cōfusionē tuā m que n vicisti o sorores tuas p peccatis tuis r sceleratius agens a ab eis: ∞∞∞∞∞ t iustificate sunt eniꝫ u a te. x Ergo & r tu y confundere a & porta b ignominiā tuā c q̄ iustificasti o sorores tuas. c Et cōuertā g restituēs eas l cōuersione k sodomoꝝ l cū filiabus suis: m & n cōuersio ne o samarie p & filiaꝝ eius. q Et cōuertam r reuersionē tuā s in medio eaꝝ: r vt u por tes t ignominiā tuā: r & cō-fundaris y in oīb? a q̄ b fecisti c consolans o eos. c Et soror tua r sodoma s & filie eius ∞ b reuertētur t ad antiqtatē suā: r & samaria l & filie ei? m reuertētur n ad antiquita tem suā: o & tu p & filie tue q reuertimini r ad antiqtatē vestrā. s Non t fuit aūt u sodo ma r soror tua r audita y i ore tuo a in die ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ b supbie tue c ante q̄ p reue-laretur c malicia tua r sicut hoc c tpe in b opprobriū l fi-liarū k syrie l & cūctarū m in circuitu tuo n filiarū c pale-stinarum p que ambiūt q te r per gyrum. c Scelus tuum u & x ignominiā tuam ∞∞∞ r tu s portasti: a ait b domin?. c Quia a hec c dicit ∞∞∞∞∞ r dominus s deus. h Et faciā l tibi k sicut ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ n despexisti o iuramentum p vt irritum faceres ∞∞∞ q pactum: r & recordabor s ego n pacti mei k tecum ∞ r in dieb? y adolescētie tue: a & suscitabo b tibi c pactū p sempiternū. c Et recorda beris s viarū tuaꝝ b & cōfun deris l cum receperis l soro res tuas n tc m maiores ∞∞ o cum r minoribꝰ q tuis. r Et dabo s eas t tibi ∞∞∞∞∞∞∞∞ n in filias: r sed non r ex pa-cto tuo' & suscitabo s ego c pactum meum p tecum. c Et scies r quia s ego ∞∞∞ b dñs: l vt k recorderis l & cō fundaris m & non n sit ∞∞∞

iniqtas sodomoꝝ sororis tue supbia: τ in ἀνόμημα σοδόμων τῆς ἀδελφῆς σου ἡ ὑπερηφανία, καὶ ἐν saturitate panis. τ i abūdātiis delitiis affluebāt ipa τ πλησμονὴ ἄρτων, καὶ ἐν εὐθηνίαις ἐπαταλῶν αὐτὴ καὶ αἱ filie eius. hoc fuit in ipa τ filiabus θυγατέρες αὐτῆς. τοῦτο ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ καὶ ταῖς θυγατράσιν eius: τ manū paupis τ egeni nō assumebant σιν αὐτῆς, καὶ χεῖρα πτωχοῦ καὶ πτίνητος οὐκ ἀντελαμβά- Beñ. 19.f. τ gliabantur: τ fecerunt iniqtates i ospe νοντο καὶ ἐμεγαλαύχουν, καὶ ἐποίησαν ἀνομήματα ἐνώπι ctu meo: τ abstuli eas sicut vidēt. τ samaria scōm ὸν μου, καὶ ἐξῆρα αὐτὰς καθὼς εἶδον. καὶ σαμάρεια κατὰ τὰς dimidia peccatoꝝ tuoꝝ nō peccauit: τ mltiplicasti ἡμίσεις τῶν ἁμαρτιῶν σου οὐχ ἥμαρτεν, καὶ ἐπλήθυνας iniqtates tuas sup eas: et iustificasti sorores τὰς ἀνομίας σου ὑπὲρ αὐτάς. καὶ ἐδικαίωσας τὰς ἀδελφάς tuas i oībus iniqtatib? tuis q̄s fecisti. τ tu su-σου ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου αἷς ἐποίησας. καὶ σὺ κό stine tormētū tuū in q̄ corrupisti sorores tuas in μισαι τὴν βάσανόν σου ἐν ᾗ ἐφθείρας τὰς ἀδελφάς σου ἐν peccatis tuis q̄b? iniqꝫ egisti sup eas: τ iustifica-ταῖς ἁμαρτίαις σου αἷς ἠνόμησας ὑπὲρ αὐτάς, καὶ ἐδικαίω sti eas sup te. τ tu cōfundere τ suscipe σας αὐτὰς ὑπὲρ σεαυτήν. καὶ σὺ αἰσχύνθητι καὶ λάβε τὴν ignominiā tuā: eo q̄ iustificauerj tu sorores tuas: τ auer ἀτιμίαν σου, ἐν τῷ δικαιῶσαί σε τὰς ἀδελφάς σου, καὶ ἀπο tam auersiōes eaꝝ auersionē sodomoꝝ τ στρέψω τὰς ἀποστροφὰς αὐτῶν τὴν ἀποστροφὴν σοδόμων καὶ filiaꝝ eius: τ auertā auersionē sama τῶν θυγατέρων αὐτῆς, καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστροφὴν σαμα rie τ filiaꝝ suaꝝ. τ auertam auersio-ρείας καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς. καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστρο nē tuā in medio eaꝝ: vt portes tormētū tuū: τ φὴν σου ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅπως κομίσῃ τὴν βάσανόν σου, καὶ hēbj ignomiā ex oībus q̄ fecisti cū tu ad iracūdiā ꝓuocares ἀτιμωθήσῃ ἐκ πάντων ὧν ἐποίησας ἐν τῷ σε παροργίσαι me. τ sozor tua sodoma: τ filie eius resti με. καὶ ἡ ἀδελφή σου σόδομα, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἀπο tuentur sicut fuerī a ꝓncipio: τ samaria: τ καταστα θήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς. καὶ σαμάρεια, καὶ G filie eius restituentur sicut erāt a ꝓncipio αἱ θυγατέρες αὐτῆς καταστα θήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς. τ tu τ filie tue restituemini sicut fuistis καὶ σὺ καὶ αἱ θυγατέρες σου ἀποκατασταθήσεσθε καθὼς ἦτε a ꝓncipio: τ nisi fuisset sodoma sozor tua in auditū in ἀπ' ἀρχῆς, καὶ εἰ μὴν ἦν σόδομα ἡ ἀδελφή σου εἰς ἀκοὴν ἐν τῷ ore tuo in diebus superbie tue ante ὄματί σου ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ὑπερηφανίας σου πρὸ τοῦ revelarentur malitie tue: sicut nūc opprobriū es ἀποκαλυφθῆναι τὰς κακίας σου, ὃν τρόπον νῦν ὄνειδος ἐσ tu filiaꝝ syrie: τ oium q̄ in circuitu tuo: τ fi-σὺ θυγατέρων συρίας, καὶ πάντων τῶν κύκλῳ σου, καὶ θυ liaꝝ alienigenaꝝ circūdantiū te pgry ipie-γατέρων ἀλλοφύλων τῶν περιεχουσῶν σε κύκλῳ τὰς ἀσε tates tuas τ iniqtates tuas tu porta ipas dicit dñs. βείας σου καὶ τὰς ἀνομίας σου σὺ κόμισαι αὐτὰς λέγει κς. hec dicit adonai dñs: τ facīā in te sicut feciſti τάδε λέγει ἀδωναϊ κς, καὶ ποιήσω ἐν σοὶ καθὼς ἐποίησας sic despexisti maledictionē vt p̄teritas testamētū meū: τ recor ὡς ἠτίμωσας τὴν ἀρὰν τοῦ παραβῆναι τὴν διαθήκην μου, καὶ μνησθή dabo ego testamēti mei q̄ tecum in dieb? adolescētie tue: σομαι ἐγὼ τῆς διαθήκης μου τῆς μετὰ σοῦ ἐν ἡμέραις νεότητός σου, τ suscitabo tibi testamētū sēpitnū. τ recordaberis viaꝝ tuaꝝ: καὶ ἀναστήσω σοι τὴν διαθήκην αἰώνιον. καὶ μνησθήσῃ τῶν ὁδῶν σου, τ despicieris cū receperis tu. sozores tuas sc καὶ ἐξατιμωθήσῃ ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν σε τὰς ἀδελφάς σου τὰς πρε niozes te cū iuniozib? te: τ dabo eas tibi i edi σβυτέρας σου σὺν ταῖς νεωτέραις σου, καὶ δώσω αὐτὰς σοὶ εἰς ci ficationē τ nō ex testamēto tuo. τ suscitabo ego testamētū meū te κοδομὴν καὶ οὐκ ἐκ διαθήκης σου. καὶ ἀναστήσω ἐγὼ τὴν διαθήκην μου με cum: τ cognosces qz ego dñs vt recorderis τ cōfūdaris: τ nō τὰ σοῦ, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγὼ κς, ὅπως μνησθῇς καὶ αἰσχυνθῇς, καὶ μὴ

Universidad de Deusto
Biblioteca

sit tibi vltra apire os a facie ignominie
ἢ σοι ἔτι ἀνοῖξαι τὸ στόμα ἀπὸ προσώπου τῆς ἀτιμίας
tue: cū ppicī fuero ego tibi iuxta oīa q̄cūq; feci-
σου, ἐν τῷ ἐξιλάσκεσθαί με σοὶ κατὰ πάντα ὅσα ἐποί-
si dicit adonai dñs.
ησας λέγει ἀδωναῖ κύριος. Ca.17.

ET factꝰ est ſmo dñi ad me dicēs: fili hoīs: nar-
A ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθ́, δι-
ra narrationē ꝛ dic parabolam ad domū irī: ꝛ di-
γησαι διήγημα καὶ εἰπὲ παραβολὴν ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰηλ, καὶ ἐ-
ces. hec dicit adonat dñs: aqla magna magnaꝝ alaꝝ
ρεῖς. τάδε λέγει ἀδωναΐας, ὁ ἀετὸς ὁ μέγας ὁ μεγαλοπρεπὴς ἐργάτης
longo mēbroꝝ ductu plena vnguiū: q̄ hꝫ ductū
ὁ μακρὸς τῇ ἐκτάσει πλήρης ὀνύχων, ὃς ἔχει τὸ ἤγημα
intrādi in libanū: ꝛ tulit electas ce-
εἰσελθεῖν εἰς τὸν λίβανον, καὶ ἔλαβεν τὰ ἐπίλεκτα τῆς κέ-
dri sūmitates tenecritudinis amouit: attulit eas
δρου τὰ ἄκρα τῆς ἁπαλότητος ἐπεκόμισεν, ἤνεγκεν αὐτὰ
in trā chanaā in ciuitatē muratam posuit illas. ꝛ
εἰς γῆν χαναὰν εἰς πόλιν τετειχισμένην ἔθετο αὐτά. καὶ
tulit de semine trē: ꝛ dedit illud in
ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὸ
campo semiabili vt acciperet radicationē plātatiōis ī aqua multa
πεδίον σπόριμον λαβεῖν ῥίζωσιν φυτὸν ἐνύδατι πολλῷ
vt respiceretur posuit illud ꝛ ortum est ꝛ factū est in
B ἐπιβλεπόμενον ἔταξεν αὐτὸ καὶ ἀνέτειλεν καὶ ἐγένετο εἰς
vitem infirmā. ꝛ quaꝝ magnitudie vt appare-
ἄμπελον ἀδυνοῦσαν καὶ μικρὰν τῷ μεγέθει ⁊ ἐπιφαίνε-
ret sarmēta eius sup eam: ꝛ radices eiꝰ subter
σθαι τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτήν, καὶ αἱ ῥίζαι αὐτῆς ὑποκά-
illā erāt. ꝛ factū ē in vitez ꝛ fecit ppa-
τω αὐτῆς ἦσαν· καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον καὶ ἐποίησεν ἀπώ
gines: ꝛ extendit ramos suos. ꝛ facta ē aq̄
φυγας, καὶ ἐξέτεινεν τὴν ἀναδενδράδα αὐτῆς· καὶ ἐγένετο ἀε-
la altera grādis magnaꝝ alaꝝ ꝛ multis vnguib⁹: ꝛ
τὸς ἕτερος μέγας μεγαλοπρεπὴς ἐργάτης, καὶ πολλοῖς ὄνυξιν, καὶ
ecce vitis hec implicata ad eam ꝛ radices
ἰδοὺ ἡ ἄμπελος αὐτὴ πεπλεκομένη ἐπ' αὐτὸν καὶ αἱ ῥίζαι
eius ad illā: ꝛ ramos suos extendit ei
αὐτῆς ἐπ' αὐτόν, καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς ἐξέτεινεν αὐτῷ
vt potaret eā cū gleba a plātatiōe sua:
τοῦ ποτίσαι αὐτὴν σὺν τῷ βόλῳ ἀπὸ τῆς φυτείας αὐτῆς,
in cāpo bono sup aq̄ multa ista ipinguaꝝ vt face
εἰς πεδίον καλὸν ἐφ' ὕδατι πολλῷ αὐτὴ πιαίνεσθαι τοῦ ποι
ret germina: ꝛ ferret fructū vt esset in vitē grā
ῆσαι βλαστούς, καὶ φέρειν καρπὸν τοῦ εἶναι εἰς ἄμπελον με-
dem. ppterea dic: hec dicit adonat dñs si dirige-
γάλην. διὰ τοῦτο εἰπέ, τάδε λέγει ἀδωναΐας, εἰ κατευ-
tur nōne radices tenecritudinis ꝛ fructus illiꝰ cōpu
C θυνεῖ ὀυχὶ αἱ ῥίζαι τῆς ἁπαλότητος καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς σα-
trescet: ꝛ arescent oīa q̄ poꝛiuntur ex ea
πήσει, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ προαναπέλλοντα αὐ-
ꝛ nō in brachio magno: neq; in pplo multo vt e-
τῆς, καὶ οὐκ ἐν βραχίονι μεγάλῳ, οὐδὲ ἐν λαῷ πολλῷ τοῦ ἐκ
uellat eam ex radicibꝰ eiꝰ: ꝛ ecce ipinguaꝝ. nūqd di
σπάσαι αὐτὴν ἐκ ῥιζῶν αὐτῆς, καὶ ἰδοὺ πιαίνεται· μὴ κα-
rigetꝰ! nōne cū cōtigerit eā ventꝰ vrens exsic-
τευθυνεῖ; οὐχὶ ἐν τῷ ἅψασθαι αὐτῆς ἄνεμοι καύσωνα ξηρὸν
cabit ariditate: cū gleba germis sui aresce-
ἀνήσεται ξηρασίᾳ; σὺν τῷ βόλῳ τῆς ἀνατολῆς αὐτῆς ξηρανθή-
cet. ꝛ factū ē verbū dñi ad me dicēs: dic iā ad
σεται. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, εἶπον δὴ πρὸς
domū exasperantem: nō scitis qd sunt ista:
τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα, οὐκ ἐπίσασθε τί ἐστιν ταῦ-
dic eis: ecce venit rex babylonis
τα; εἶπον αὐτοῖς, ἰδοὺ ἔρχεται βασιλεὺς βαβυλῶνος
sup hierusalem ꝛ assumet regem eius: ꝛ
ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ λήψεται τὸν βασιλέα αὐτῆς, καὶ
pncipes eius: ꝛ adducet eos ad semetipꝫ in
τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς, καὶ ἄξει αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς
babylonē: ꝛ tollet de semine
βαβυλῶνα, καὶ λήψεται ἐκ τοῦ σπέρματος

ᵒtibi ᵖvltra ᵍapire ʳos ˢpre
ᵗconfusione tua: ∞∞∞∞∞
ᵘcum placatus ˣtibi ʸfuero
ᶻin omnibus ᵃ'que' feciſti:
ᵇait ᶜdominus ᵈdeus. 17.

ET factus eſt ᵇ ſermo
ᶜdñi ᵈ ad me ᵉdicens.
ᶠFili ᵍ hoīs: ʰ ppone ⁱenig-
ma ᵏ & narra ˡparabolā ᵐad
ⁿdomum ᵒ iſrael ᵖ & dices.
ᵍHec ʳdicit ˢdominus ∞
ᵗdeus. ᵘ Aquila ˣ grandis
ʸmagnarū ᶻalarum ∞∞∞
ᵃlongo ᵇ membrorum du
ctu ᶜplena ᵈ plumis & ∞∞
ᵉvarietate: ᶠvenit ᵍ ad ʰ liba
num: ⁱ & tulit ∞∞∞∞∞∞
ᵏmedullam ˡcedri. ᵐ Sūmi-
tatem ⁿfrondium eius ∞
ᵒauulſit ᵖ & trāſportauit eā
ᵠin ʳterrā ˢchanaā: ᵗ in vrbe
ᵘnegociatorū ᵛ poſuit illā.
ʷEt tulit ˣde ſemine ʸterre
ᶻ & poſuit illud ᵃ in terra ᵇ
ᶜſemine: vt ᵈ firmaret radi-
cem ᵉ ſup ᶠ aqs ᵍ multas. In
ʰſupficie ⁱ poſuit illud. ʲ Cū
q̄ germinaſſet ᵏ creuit ˡ in
vinea ᵐ latiorē: ⁿ hūili ᵒ ſtatu
ra: ᵖ reſpicientibus ᵠ ramis
eius ʳ ad eā: ˢ & radices eius
ᵗ ſub illa ᵘ erant. ᵛ Facta eſt
ergo ʷ vinea: ˣ & fructifica-
uit in ʸ palmites: ᶻ & emiſit
ᵃ ppagines. ᵇ Et facta ē ᶜ aq
la ᵍ altera ʰ grādis: ⁱ magnis
ʲ alis: ᵏ multiſq; ˡ plumis.
ᵐ Et eccē ⁿ vinea ᵒ iſta ᵖ quaſi
mittēs ᵠ radices ſuas ʳ ad eā:
ˢ palmites ſuos ᵗ extendit
ᵘ ad illā ᵛ vt irrigaret ʷ eā ˣ de
areolis ʸ germinis ſui. ᶻ In
ᵃ terra ᵇ bona ᶜ ſup ᵈ aquas
ᵉ multas ᶠ plantata eſt ᵍ vt
faciat ʰ frondes ⁱ & portet
ʲ fructum: ᵏ vt ſit ˡ in vineā
ᵐ grandem. ⁿ Dic. ᵒ Hec ∞
ᵖ dicit ᵠ dñs ʳ deus. Ergo ne
ˢ proſperabitur: ᵗ Nonne
ᵘ radices eius ᵛ euellet: ʷ &
ˣ fructus eius ʸ diſtringet;
ᶻ & ſiccabit ᵃ oēs ᵇ palmites
ᶜ germinis eius & ᵈ areſcet:
ᵉ & nō ᶠ in brachio ᵍ grā-
di ʰ neq; in populo ⁱ multo
ʲ vt euelleret ᵏ eā ˡ radicitus.
ᵐ Ecce ⁿ plantata eſt: ∞∞∞∞
ᵒ ergo ne proſperabitur:
ᵖ Nōne ᵠ cū tetigerit ʳ eam
ˢ ventus ᵗ vrens ᵘ ſiccabitur:
ᵛ in ʷ areis ˣ germis ſui ∞∞∞
ʸ areſcet. ᶻ Et factū eſt ᵃ ver
bū ᵇ dñi ᶜ ad me ᵈ dicens. ∞
ᵉ Dic ᶠ ad domū ᵍ exaſperā-
tem. ʰ Neſcitis ⁱ quid ʲ iſta
ſignificēt: ᵏ dic. ˡ Ecce ᵐ veni
et ⁿ rex ᵒ babylonis in ᵖ hie
ruſalē: ᵠ & aſſumet ʳ regē
ˢ & ᵗ prīcipes eiꝰ ᵘ & adducet
ᵛ eos ʷ ad ſemetipm ˣ in baby
lonē: ʸ & tollet ᶻ de ſemine

ᵉבַּנָּה	לֶךְ ᵍעוֹד ᵍפְּתַחוֹן ᵍפֶּה ᵉמִּפְּנֵי ᵍבְּלִמָּתֵךְ	
ᵉעֲשֹׂה	ᵉבְּכַפְּרִי לָךְ לְכֹל ᵍאֲשֶׁר ᵍעָשִׂית ᵍנְאֻם	
	ᵉאֲדֹנָי ᵍיְהוִה׃	
Cap. xvij	ᵍוַיְהִי ᵍדְּבַר ᵍיְהוָה ᵉאֵלַי ᵍלֵאמֹר׃ ᵍבֶּן ᵍאָדָם	
	ᵇחוֹד ᵍחִידָה ᵍוּמָשָׁל ᵍמָשָׁל ᵉאֶל ᵉבֵּית	
	ᵍיִשְׂרָאֵל ׃ ᵍוְאָמַרְתָּ ᵍכֹּה ᵍאָמַר ᵉאֲדֹנָי	
ᵍגָּדַל	ᵍיְהוִה ᵉהַנֶּשֶׁר ᵍהַגָּדוֹל ᵍגְּדוֹל ᵍהַכְּנָפַיִם	
	ᵉאֹרֶךְ ᵇהָאָבָר ᵍמָלֵא ᵇהַנּוֹצָה ᵍאֲשֶׁר ᵍלוֹ	
ᵇבוֹא ᵍלְבָנוֹן	ᵍהָרִקְמָה ᵇבָּא ᵍאֶל ᵉהַלְּבָנוֹן ᵍוַיִּקַּח ᵉאֶת	
ᵍגֵּוַ	ᵉצַמֶּרֶת ᵍהָאֶרֶז׃ ᵉאֶת ᵍראשׁ ᵍיְנִיקוֹתָיו	
ᵍבוא	ᵉקָטָף ᵍוַיְבִאֵהוּ ᵉאֶל ᵍאֶרֶץ ᵍכְּנַעַן ᵍבְּעִיר	
ᵍשׂוּם	ᵍרֹכְלִים ᵍשָׂמוֹ ׃ ᵍוַיִּקַּח ᵍמִּזֶּרַע ᵍהָאָרֶץ	
ᵍנָתַן	ᵍוַיִּתְּנֵהוּ ᵍבִּשְׂדֵה ᵇזֶרַע ᵍלָקָח ᵉעַל ᵍמַיִם	
ᵉרָבַב ᵍצָמַח	ᵉרַבִּים ᵍצַפְצָפָה ᵍשָׂמוּ ׃ ᵍוַיִּצְמַח ᵍוַיְהִי	
ᵍהָיָה ᵍגֶּפֶן	ᵍלְגֶפֶן ᵍסָרַחַת ᵍשִׁפְלַת ᵉקוֹמָה ᵍלְפָנוֹת	
ᵍדָּלָה	ᵍדָּלִיּוֹתָיו ᵍאֵלָיו ᵍוְשָׁרָשָׁיו ᵍתַּחְתֶּיהָ ᵍיִהְיוּ	
ᵍעָשָׂה ᵍגֶּפֶן	ᵍוַתְּהִי ᵍלְגֶפֶן ᵍוַתַּעַשׂ ᵍבַּדִּים ᵍוַתְּשַׁלַּח	
ᵍשָׁלַח	ᵍפֹּארוֹת ׃ ᵍוַיְהִי ᵍנְשָׁר ᵉאֶחָד ᵍגָּדוֹל ᵍגְּדוֹל	
ᵍגָּדַל	ᵍכְּנָפַיִם ᵍוְרַב ᵍנוֹצָה ᵍוְהִנֵּה ᵍהַגֶּפֶן ᵍהַזֹּאת	
	׃ ᵍכִּפְנָה ᵍשָׁרָשֶׁיהָ ᵍעָלָיו ᵍוְדָלִיּוֹתֶיהָ	
ᵍשָׁלַח ᵉאֹתָהּ	ᵍשִׁלְחָה ᵍלְהַשְׁקוֹת ᵍאוֹתָהּ ᵉמֵּעֲרוֹת	
ᵍנָטַע ᵉרָבַב	ᵍמַטָּעָהּ ᵍאֶל ᵍשָׂדֶה ᵍטוֹב ᵍאֶל ᵉמַיִם ᵉרַבִּים	
ᵍשָׁתַל ᵍעָשָׂה	ᵍהִיא ᵍשְׁתוּלָה ᵍלַעֲשׂוֹת ᵍעָנָף ᵍוְלַעֲשׂוֹת	
ᵍנָשָׂא ᵍהָיָה	ᵍפֹּרִי ׃ ᵍלִהְיוֹת ᵍלְגֶפֶן ᵍאַדֶּרֶת׃ ᵍאֱמֹר ᵉכֹּה	
ᵍצָלַח	ᵍאֲמַר ᵍאֲדֹנָי ᵍיְהוִה ᵍתִּצְלָח ᵍהֲלוֹא ᵍאֹתָהּ	
ᵍנָתַק ᵍבָּרָה	ᵍשָׁרָשֶׁיהָ ᵍתְּנַתֵּק ᵍוְאֶת ᵍפִּרְיָהּ ᵉיְקוֹסֵס	
ᵉקָסַס	ᵉוְיָבְשׁ ᵍכָּל ᵍטַרְפֵּי ᵍצְמָחָהּ ᵍתִּיבָשׁ ׃ ᵍולֹא	
ᵍיָבַשׁ	ᵍבִּזְרוֹעַ ᵉגְּדוֹלָה ׃ ᵍוּבְעַם ᵉרָב ׃ ᵍלְמַשְּׂאוֹת	
ᵍנָּדַל ᵍנָּשָׂא	ᵍאוֹתָהּ ᵍמִּשָּׁרָשֶׁיהָ ׃ ᵍוְהִנֵּה ᵍשְׁתוּלָה	
ᵍנָגַע ᵍקָדִים	ᵍהֲתִצְלָח ᵍהֲלֹא ᵍכְּנָגְעַת ᵍבָּהּ ᵍרוּחַ ᵍהַקָּדִים	
	ᵍתִּיבַשׁ ᵉיָבֵשׁ ᵍעַל ᵍעֲרוֹת ᵍצְמָחָהּ	
ᵍהָיָה	ᵍתִּיבָשׁ ׃ ᵍוַיְהִי ᵍדְּבַר ᵍיְהוָה ᵉאֵלַי ᵍלֵאמֹר׃	
ᵍאָמַר	ᵍאֱמָר ᵍנָא ᵍלְבֵית ᵍהַמֶּרִי ᵍהֲלֹא ᵍיְדַעְתָּם	
ᵍבוא	ᵍמֶה ᵍאֵלֶּה ᵍאָמוֹר ᵍהִנֵּה ᵍבָא ᵍמֶלֶךְ ᵍבָּבֶל	
ᵍלָקַח ᵍשׂוּר	ᵉיְרוּשָׁלִַם ᵉוַיִּקַּח ᵍאֶת ᵍמַּלְכָּהּ ᵍוְאֶת ᵍשָׂרֶיהָ	
ᵍבוא	ᵍוַיָּבֵא ᵍאֹתָם ᵉאֵלָיו ᵍבָּבֶלָה ׃ ᵍוַיִּקַּח ᵍמִּזֶּרַע	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tet.he.Ezechi.xvij.

[a]הַמְּלוּכָה [b]וַיִּכְרֹת [c]אִתּוֹ [d]בְּרִית [e]וַיַּבֵּא [f]אָלָה [g]לָבֹא בִּשְׁבֻעָתוֹ׃ [h]אֶת
[i]וְאֶת־אֵילֵי [k]הָאָרֶץ לָקָח׃ [l]לִהְיוֹת [m]מַמְלָכָה [n]שְׁפָלָה [o]לִבְלְתִּי [p]הָיָה
[q]הִתְנַשֵּׂא לִשְׁמֹר [r]אֶת־בְּרִיתוֹ׃ [s]לְעָמְדָה׃ [t]וְעָשָׂא
[u]וַיִּמְרֹד־בּוֹ לִשְׁלֹחַ [v]מַלְאָכָיו [w]מִצְרַיִם [x]סוּס [y]לְתֵת־לוֹ [z]וְעַם [aa]רָב [ab]הֲיִצְלָח [ac]נֹתֵן עָשָׂה
[ad]הַיִמָּלֵט [ae]הָעֹשֶׂה אֵלֶּה [af]וְהֵפֵר [ag]בְּרִית [ah]וְנִמְלָט׃ [ai]חַי
[aj]וְנִמְלָט׃ [ak]חַי [al]אָנִי [am]נְאֻם [an]אֲדֹנָי [ao]יְהוִה
[ap]אִם׃ לֹא [aq]בְּמָקוֹם [ar]הַמֶּלֶךְ [as]הַמַּמְלִיךְ [at]מְהוֹמֵ
[au]אֹתוֹ [av]אֲשֶׁר [aw]בָּזָה [ax]אֶת [ay]אָלָתוֹ [az]וַאֲשֶׁר
[ba]הֵפֵר [bb]אֶת [bc]בְּרִיתוֹ [bd]אִתּוֹ [be]בְּתוֹךְ [bf]בָּבֶל
[bg]יָמוּת׃ [bh]וְלֹא [bi]בְּחַיִל [bj]גָּדוֹל [bk]וּבְקָהָל [bl]רָב [bm]מוּת [bn]בָּעַל
[bo]יַעֲשֶׂה [bp]אִתּוֹ [bq]פַּרְעֹה [br]בַּמִּלְחָמָה׃ [bs]בְּשָׁפְכָ
[bt]סוֹלְלָה [bu]וּבְנוֹת [bv]דַּיִק [bw]לְהַכְרִית [bx]סָלַל [by]גָּנָה
[bz]נְפָשׁוֹת [ca]רַבּוֹת׃ [cb]וּבָזָה [cc]אָלָה [cd]לְהֵפֵר [ce]בָּרִת [cf]רָבַב
[cg]בְּרִית [ch]וְהִנֵּה [ci]נָתַן [cj]יָדוֹ [ck]וְכָל [cl]אֵלֶּה [cm]עָשָׂה
[cn]לֹא [co]יִמָּלֵט׃ לָכֵן [cp]כֹּה [cq]אָמַר [cr]אֲדֹנָי [cs]יְהוִה
[ct]חַי [cu]אָנִי [cv]אִם [cw]לֹא [cx]אָלָתִי [cy]אֲשֶׁר [cz]בָּזָה
[da]וּבְרִיתִי [db]אֲשֶׁר [dc]הֵפִיר [dd]וְנָתַתִּיו [de]בְּרֹאשׁוֹ׃ [df]נָתָן
[dg]וּפָרַשְׂתִּי [dh]עָלָיו [di]רִשְׁתִּי [dj]וְנִתְפַּשׂ [dk]תָּפַשׂ
[dl]בְּמִצוּדָתִי [dm]וַהֲבִיאוֹתִיהוּ [dn]בָּבֶלָה [do]בּוֹא
[dp]וְנִשְׁפַּטְתִּי [dq]אִתּוֹ שָׁם [dr]מַעַל [ds]אֲשֶׁר [dt]מָעַל
[du]בִּי׃ [dv]וְאֵת [dw]כָּל [dx]מִבְרָחָו [dy]בְּכָל [dz]אֲגַפָּיו
[ea]בַּחֶרֶב [eb]יִפֹּלוּ [ec]וְהַנִּשְׁאָרִים [ed]לְכָל [ee]רוּחַ
[ef]יְפֻזָּרוּ׃ [eg]וִידַעְתֶּם [eh]כִּי [ei]אֲנִי יְהוָה [ej]דִּבַּרְתִּי׃
[ek]כֹּה [el]אָמַר [em]אֲדֹנָי [en]יְהוִה [eo]וְלָקַחְתִּי [ep]אֲנִי
[eq]מִצַּמֶּרֶת [er]הָאֶרֶז [es]הָרָמָה [et]וְנָתָתִי [eu]מֵרֹאשׁ [ev]רוֹם
[ew]יוֹנְקוֹתֶיהָ [ex]רַךְ׃ אֶקְטֹף [ey]וְשָׁתַלְתִּי [ez]אֲנִי [fa]עַל
[fb]הַר [fc]נִבְהֲ [fd]וְתָלוּל׃ [fe]בָּהָר [ff]מְרוֹם [fg]יִשְׂרָאֵל [fh]אֶשְׁתֳּלֶנּוּ
[fi]וְנָשָׂא [fj]עָנָף [fk]וְעָשָׂה [fl]פְּרִי [fm]וְהָיָה [fn]שֶׁתַל [fo]בָּרָה
[fp]לְאֶרֶז [fq]אַדִּיר [fr]וְשָׁכְנוּ [fs]תַחְתָּיו [ft]כֹּל [fu]צִפּוֹר [fv]אֹדֶר [fw]צֶפֶר
[fx]כָּל [fy]כָּנָף [fz]בְּצֵל [ga]דָּלִיּוֹתָיו [gb]תִּשְׁכֹּנָה׃ [gc]וְיָדְעוּ [gd]כָּלַל
[ge]כָּל [gf]עֲצֵי [gg]הַשָּׂדֶה [gh]כִּי [gi]אֲנִי יְהוָה [gj]הִשְׁפַּלְתִּי [gk]שָׁפַל
[gl]עֵץ [gm]נָבֹהַ [gn]הִגְבַּהְתִּי [go]עֵץ [gp]שָׂפָל [gq]יָבֵשׁ
[gr]הוֹבַשְׁתִּי [gs]עֵץ [gt]לַח [gu]וְהִפְרַחְתִּי [gv]עֵץ [gw]יָבֵשׁ [gx]לוּחַ [gy]פָּרַח
[gz]אֲנִי׃ יְהוָה [ha]דִּבַּרְתִּי [hb]וְעָשִׂיתִי׃ [hc]עָשָׂה

Trāſl.B.Vie.

[a]regni:[b]feriet[c]cū eo[d]fe-
dus[e]& ab eo accipiet ∞∞∞
[f]iuſiurandum.Sed[g]& [h]for
tes[i]terre[k]tollet: ∞∞∞∞∞∞
[l]vt ſit [m]regnum[n]humile
[o]& non ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[p]eleuetur:[q]ſed cuſtodiat
[r]pactū eiꝰ & [s]ſeruet illud.
Qui[t]recedens[u]ab eo[v]mí-
ſit[w]nuncios ad[x]egyptum
[y]vt daret[z]ſibi[aa]equos[ab]& po
pulū[ac]multū.[b]Nunqd pro
ſperabitur vel[k]cōſequetur
ſalutē[l]qui fecit[m]hec?[n]Et q
diſſoluit[o]pactum nunqd
[p]effugiet?[q]Viuo[r]ego[s]dicit
[t]dominus[u]deus:[v]qm[w]in
loco[x]regis[y] qui cōſtituit
[z]eum[aa]regem:[ab]cuius[ac]fecit
irritum [ad]iuramentum[ae]&
[af]ſoluit[ag]pactū qđ habebat
[ah]cū eo[ai]in medio[aj]babylōis
[ak]morietur.[al]Et nō[am]in exer
citu[an]grandi[ao]neqꝫ in ppło
[ap]multo[aq]faciet[ar]cōtra eum
[as]pharao[at]preliū[au]a in iactu
[av]aggeris:[aw]& in extructio-
ne[ax]vallorū:[ay]vt interficiat
[az]aias[ba]multas.[b]Spreuerat
[bb]eni[bc]iuramētū[bd]vt ſolueret
[be]fedus:[bf]& ecce[bg]dedit[bh]ma
nū ſuā[bi]& cū[bj]oīa[bk]hec[bl]fece
rit[bm]nō[bn]effugiet.[bo]Propter
ea[bp]hec[bq]dicit[br]dñs[bs]deus. oo
[b]Viuo[c]ego:[d]quoniā[e]iura
mentum[f] quod[g]ſpreuit
[h]& fedus[i]qđ preuaricatus
eſt[j]ponā[k]in caput eius.
[l]Et expandā[m]ſup eū[n]rete
meū:[o]& cōprehendetur
[p]in ſagena mea[q]& adducā
eum[r]in babylonem ∞∞∞
[s]& iudicabo[t]eum[u]ibi[v]pre
uaricatiōe[w]qua[x]deſpexit
[y]me:[z]& [aa]oēs[ab]pfugi eius
[ac]cū vniuerſo[ad]agmine ſuo
[ae]gladio[af]cadent.[ag]Reſidui
autem[ah]in omnē[ai]ventum
[aj]diſpergentur:[ak]& ſcietis
[al]quia[am]ego[an]dñs[ao]locut[ap]ſū.
[aq]Hec[ar]dicit[as]domin?[at]deus.
[au]Et ſumam[av]ego ∞∞∞∞∞
[aw]de medulla[ax]cedri[ay]ſubli-
mis:[az]& ponam[ba]de vertice
[bb]ramorū eius[bc]tenerū:[bd]di-
ſtringā[be]& plantabo[bf]ſup
[bg]montē[bh]excelſum[bi]& emi
nentē.[bj]In mōte[bk]ſublimi
[bl]iſrael[bm]plantabo illud:[bn]&
erūpet in[bo]germē[bp]& faciet
[bq]fructū[br]& erit[bs]in cedrum
[bt]magnā.[bu]Et hītabūt[bv]ſub
ea[bw]oēs[bx]volucres &[by]vniuer
ſum[bz]volatile[ca]ſub vmbra
[cb]frondiū eius[cc]nidificabit.
[cd]Et ſcīēt[ce]oīa[cf]ligna[cg]regio
nis:[ch]qa[ci]ego[cj]dñs[ck]hūiliaui
[cl]lignū[cm]ſublime:[cn]& [co]exalta
ui[cp]lignū[cq]hūile:[cr]& [cs]ſiccaui
[ct]lignū[cu]viride[cv]& frōdere fe
cī[cw]lignū[cx]aridū.[cy]Ego[cz]dñs
[da]locutus ſum[db]& feci. 18.

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

regni: τ diſponet ad cum fœdus: τ indu
τῆς βασιλείας, καὶ διαθήσεται πρὸς αὐτὸν διαθήκην, καὶ ἐισά
cet eū i maledictionē: τ duces terre tollet: vt ſit
ξει αὐτὸν ἐν ἀρᾷ, καὶ τοὺς ἡγουμένους τῆς γῆς λήψεται, τοῦ μὴ ὑψοῦ
in regem infirmū τ oīno non eleuetur: ſed
σαι εἰς βασιλέα ἀδύνατον γὰρ καθόλου μὴ ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ
vt cuſtodiat teſtamētū eiꝰ τ ſtatuat illud: τ recedet
φυλάσσειν τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ ἱστᾶν αὐτήν, καὶ ἀποστήσε-
ab eo vt mittam nuncios in egyptum vt
ται ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἐξαποστεῖλαι ἀγγέλους εἰς Αἴγυπτον τοῦ
vet illi equos τ ppłm mltū. ſi dirigetur ſi ſal
δοῦναι αὐτῷ ἵππους καὶ λαὸν πολύν· εἰ κατευθυνεῖ εἰ σω
uabitur faciēs ꝓtraria τ tranſgredīēs teſtamētū ſi ef
θήσεται ὁ ποιῶν ἐναντία καὶ παραβαίνων διαθήκην εἰ ἐκ
fugiet. viuo ego dicit adonai dñs: ſi nō in loco re-
φεύξεται. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, ἐὰν μὴ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ βα
gis q cōſtituit regem eū q ihonorauit ſmaledictionē meā:
σιλέως τοῦ βασιλεύσαντος αὐτὸν ὃς ἠτίμωσεν τὴν ἀράν μου,
τ trāſgreſſꝰ ē teſtamētū meū cū eo: in medio babylonis
καὶ παρέβη τὴν διαθήκην μου μετ' αὐτοῦ, ἐν μέσῳ Βαβυλῶνος
morietur: τ nō in exercitu magno neqꝫ in turba mul-
τελευτήσει, καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολ
ta. faciet aūt ↄ eū pharao ꝓlīū in iactu aggeris
λῷ. ποιήσει δὲ πρὸς αὐτὸν φαραὼ πόλεμον ἐν χαρακοβολίᾳ
τ in extructiōe vallox vt auferat aīas multas: τ
καὶ ἐν οἰκοδομῇ βελοστάσεων τοῦ ἐξᾶραι ψυχὰς πολλάς, καὶ
ihonorauit iuramētū vt trāgrederet fedus. τ ecce de-
ἠτίμησεν ὅρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην. καὶ ἰδοὺ δέ
dit manū eius: τ oīa hec fecit ipī nō
δωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα ἐποίησεν αὐτῷ μὴ
ſaluabit: ꝓpłea dic: hec dicit adonai dñs: viuo ego ſi
σωθήσεται, διὰ τοῦτο εἰπέ, τάδε λέγει κύριος, ζῶ ἐγὼ ἐὰν
iuramētū meū qō ihonorauit: τ fedus meū
τὴν ὅρκωμοσίαν μου ἣν ἠτίμωσεν, καὶ τὴν διαθήκην μου
qō trāſgreſſꝰ ē: τ dabo illud in caput eius: τ exten
ἣν παρέβη, καὶ δώσω αὐτὴν εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐκτε
dam ſup eū rete meū: τ capietur in ſage-
τάσω ἐπ' αὐτὸν τὸ δίκτυόν μου, καὶ ἁλώσεται ἐν τῇ παγίδι
na eius: τ adducā eū in babylonē: τ iudicabo
μου αὐτοῦ, καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ διακριθήσο
cū eo illic de iniq̃tate eiꝰ q̃ iniq̃ egit in me
μαι μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ περὶ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ ἧς ἠδίκησεν ἐν ἐμοὶ
in oībus ꝓfugis eius: τ oēs electi e-
ἐν πάσαις ταῖς φυγάσιν αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ αὐ
tꝰ cū oībus aciebus eiꝰ: in gladio ca-
τοῦ σὺν πάσαις ταῖς παρατάξεσιν αὐτοῦ, ἐν ῥομφαίᾳ πε-
dent. τ oēs reſiduos eoꝝ in oēm
σοῦνται. καὶ πάντας τοὺς καταλοίπους αὐτῶν εἰς πάντα
ventū diſpergā: τ ſcietis qꝝ ego dñs locut?
ἄνεμον διασπερῶ, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος λελά
ſum. qꝝ hec dicit adonai dñs: τ aſſumā ego de ele
ληκα. ὅτι τάδε λέγει κύριος, καὶ λήψομαι ἐγὼ ἐκ τῶν ἐπι
ctis cedri de vertice. τ dabo de capite ra-
λέκτων τῆς κέδρου ἐκ κορυφῆς. καὶ δώσω ἀπὸ κεφαλῆς πα
mox eius de corde verticis eius auferā: τ
ραφυάδων αὐτῆς ἐκ καρδίας κορυφῆς αὐτῆς ἀποκνιῶ, καὶ
plantabo ſup mōtē excelſū. τ ſuſpendā illud i mōte
καταφυτεύσω ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ. καὶ κρεμάσω αὐτὸ ἐν ὄρει
ſublimi iſrł: τ plantabo illud τ emittet germē τ fac
μετεώρῳ Ἰηλ, καὶ καταφυτεύσω αὐτὸ καὶ ἐξοίσει βλαστὸν καὶ ποιή
et fructū τ erit in cedrū magnā: τ requieſcet ſub
σει καρπὸν καὶ ἔσται εἰς κέδρον μεγάλην, καὶ ἀναπαύσεται ὑπ
ea oīs auis τ oē volatile ſub vmbra ramox
κάτω αὐτῆ πᾶν ὄρνεον καὶ πᾶν πετεινὸν ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν κλάδων
eiꝰ redeſcet. τ rami eiꝰ reſtituentur: τ
αὐτῆ ἀναπαύσεται. καὶ τὰ κλήματα αὐτῆ ἀποκατασταθήσεται, καὶ
ſcient oīa ligna campi: qꝝ ego dñs humiliās lignū
γνώσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ ταπεινῶν ξύλον
excelſum: τ exaltās lignū humile: τ arefacīēs lignū viride: τ ger
ὑψηλόν, καὶ ὑψῶν ξύλον ταπεινόν, καὶ ξηραίνων ξύλον χλωρόν, καὶ ἀνα
miare faciēs lignū aridū: ego dñs locutꝰ ſum τ faciam.
θάλλων ξύλον ξηρόν, ἐγὼ κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω. Ca.18.

Universidad de Deusto

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

ET fact⁹ est ſermo dñi ad me dicẽs: fili homi-
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
nis q̃ vobis parabola hec in tra iſrael.
που τίς ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὕτη ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ·
dicentes: patres cõedeſt vuã acerbã t dentes
λέγοντες, οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα καὶ οἱ ὀδόντες τῶν
filiox obſtupuefit: viuo ego dicit adonat dñs: ſi fuerit
τέκνων ὡμοδίασαν; ζῶ ἐγὼ λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἐὰν ἔτι
vltra dicta parabola hec in iſrael: q: oẽs
ἔτι λεγομένη ἡ παραβολὴ αὕτη ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτι πᾶσαι
aie mee ſunt. quẽadmodũ aia pris: ſic
αἱ ψυχαί μού εἰσιν· ὃν τρόπον ἡ ψυχὴ τοῦ πατρός, οὕτως
t aia filij mee ſunt: t aia q̃ peccat:
καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ ἐμοί ἐστιν, καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα,
hic mozietur. at homo q̃ erit iuſtus faciẽs iudi
αὕτη ἀποθανεῖται. ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς ἔσται δίκαιος ὁ ποιῶν κρί-
cij t iuſticiam ſup mõtes nõ comedet: t ocu-
σιν καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ φάγεται, καὶ τοὺς ὀφ-
los ſuos nõ leuabit ad cogitationes dom⁹ iſra-
θαλμοὺς αὐτοῦ οὐ μὴ ἐπάρῃ πρὸς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου Ἰσρα-
el: t vxorem primi ſui nõ cõtamiabit: t ad
ήλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐ μὴ μιάνῃ, καὶ πρὸς
mulierẽ in mẽſtruis cr̃tẽ nõ accedet. t hoiem nõ
γυναῖκα ἐν ἀφέδρῳ οὐσαν οὐ προσεγγιεῖ· καὶ ἄνθρωπον οὐ
opprimet: t pignũ debitoris red
μὴ καταδυναστεύσῃ, καὶ ἐνεχυρασμὸν ὀφειλοντος ἀποδώ-
det: t rapinã nõ rapiet. panẽ ſuũ eſurien-
σει, καὶ ἅρπαγμα οὐχ ἁρπάσεται· τὸν ἄρτον αὐτοῦ πεινῶν-
ti dabit: t nudũ operiet veſtimẽto: argentũ fu-
τι δώσει, καὶ γυμνὸν περιβαλεῖ ἱμάτιον, τὸ ἀργύριον αὐ-
um ad vſurã nõ dabit: t ſupabũdãtiã; nõ accipiet:
τοῦ ἐπὶ τόκῳ οὐ δώσει, καὶ πλεονασμὸν οὐ λήψεται,
ab iniqtate auertet manũ ſuam: t iudiciũ iu
ἀπὸ ἀδικίας ἀποστρέψει τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ κρίμα δί-
ſtum faciet inter virum t primum eius:
καιον ποιήσει ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ τοῦ πλησίον αὐτοῦ,
t in preceptis meis ãbulauit: t iu-
καὶ ἐν τοῖς προστάγμασί μου πεπόρευται, καὶ τὰ δι-
ſtificatiões meas cuſtodiuit vt faceret eas: iuſtus
καιώματά μου πεφύλακται τοῦ ποιῆσαι αὐτά, δίκαιος
hic eſt: vita viuet dicit adonat dñs. t ſi ge
ος οὗτός ἐστι, ζωῇ ζήσεται λέγει ἀδωναῖ κύριος· καὶ ἐὰν γέ-
nuerit filiũ peſtilẽtẽ effũdẽtẽ ſãguinẽ t facientẽ peccata:
νηται υἱὸν λοιμὸν ἐκχέοντα αἷμα καὶ ποιοῦντα ἁμάρτημα
in via pris ſui iuſtꝰ nõ ambula
τι, ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ δικαίου οὐκ ἐπορεύ-
uit t hec oia nõ facientẽ: ſed t in mõ
θη καὶ τοῦτα πάντα οὐ ποιοῦντα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὀ
tib⁹ comedit: t vxorẽ primi ſui pollu
ρέων ἔφαγεν, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμία-
it: t egenũ t paupem oppreſſit: t rapi
νεν, καὶ πτωχὸν καὶ πένητα κατεδυνάστευσεν, καὶ ἅρ-
nam rapuit. t pignus nõ reddidit: t
παγμα ἥρπασεν. καὶ ἐνεχυρασμὸν οὐκ ἀπέδωκεν, καὶ
in idola poſuit oculos ſuos: initqtatẽ
εἰς τὰ εἴδωλα ἔθετο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ἀνομίαν
feeit: cũ vſura dedit: t ſupabũdãtiã accepit.
πεποίηκεν, μετὰ τόκου ἔδωκεν, καὶ πλεονασμὸν ἔλαβεν·
hic vita nõ viuet: oẽs iniqtates has feeit
οὗτος ζωῇ οὐ ζήσεται, πάσας τὰς ἀνομίας ταύτας ἐποίησεν
morte mozietur: ſanguis ei⁹ ſup eũ erit.
θανάτῳ ἀποθανεῖται, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ ἔσται·
ſi aũt genuerit filiũ t viderit oia peccata
ἐὰν δὲ γεννήσῃ υἱὸν καὶ εἰδῇ πάσας τὰς ἁμαρτίας τοῦ
pris ſui q̃ feeit. t timuerit t non feecrit
πατρὸς αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν. καὶ φοβηθῇ καὶ μὴ ποιήσῃ
ſcm hec: ſup mõtes nõ comedit: t
κατὰ ταῦτα, ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ βέβρωκεν, καὶ τοὺς
oculos ſuos non poſuit in cogitatiões dom⁹
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐκ ἔθετο εἰς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου
iſrael: t vxorem primi ſui
Ἰσραήλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐκ

Trãsla.B.Vie.

ET fact⁹ est [b]ſermo [c]do
mini [d]ad me ∞∞∞∞∞
[e]dicens. [f]Quid eſt q̃ inter
[g]vos [i]parabolã [i] vertitis in
prouerbium [m] iſtud [n] in
[o]terra [i] iſrael ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[q]dicẽtes. [r]Patres [s] comede
runt [t] vuã aceruã [u] & dẽtes
[x]filiorum [r] obſtupeſcunt.
[y]Viuo [a]ego [b]dicit [c] domin⁹
[d]deus [e]ſi [f]erit [b] vltra [g] vobis
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[h]parabola [i] hec i [i]puerbiũ
[m]in iſrael. [n] Ecce [o] omnes
[p]anime [q]mee [r]ſunt. [s] vt ani
ma [t]patris: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[u]ita & anima [t]filii [x] mea [r] eſt.
[a]Anima [b] que peccauerit
[c]ipſa [b]morietur. [c] Et vir [f] ſi
[e]fuerit [b]iuſtus ∞∞∞∞∞∞∞∞
[f]& fecerit [k]iudicium [f]& iu-
ſticiam: [m]in [n]montibus ∞∞
[o]non [p]comederit: [q]& ocu-
los ſuos nõ [g] leuauerit [t] ad
[u]idola [x]domus [r] iſrael: [y] &
[a]vxorem [b]proximi ſui [c] nõ
[d]violauerit: [c]& ad [f] mulie-
rem [g]mẽſtruatã [b]nõ [i]acceſ-
ſerit. [k]Et hoiem [l]nõ [m]cõtri
ſtauerit: [n]pignus [o]debito
ri [p]reddiderit: per [q]vim [r]ni
hil [s]rapuerit: [r]panẽ ſuũ [t]eſu
rienti [x]dederit: [r]& nudum
[y]operuerit [a]veſtimẽto: [b]ad
vſurã [c] nõ [d]cõmodauerit:
[c]& amplius [f]nõ [g]acceperit:
[b]ab iniqtate [i]auerterit [k]ma
num ſuã: [l]& iudiciũ [m]verũ
[n]fecerit [o] iter [r]virũ & [q]virũ:
& [r]in p̃ceptis meis [s]ambu
lauerit [t]& iudicia mea [u]cu
ſtodierit [r]vt faciat [r]veritatẽ
hic [y] iuſtus [a] eſt. [b] Vita [c] vi
uet: [b]ait [c]dñs [r]deus. Quod
[g]ſi genuerit [b] filiũ [i] latronẽ
[k]effundentẽ [i]ſanguinẽ: [m]&
fecerit [n]vnum [l]de iſtis [q]& ∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]hec quidez [s]omnia [u]non
[x]facientẽ: [r]ſed [a]in [b]mõtibus
[c]comedentẽ [b]& [c]vxorẽ [f]p-
ximi ſui [g]polluẽtẽ. [b]egenũ
[i]& pauperẽ [k]cõtriſtantem
[m]rapiẽtẽ [i]rapinas: [n]pign⁹
[o]non [p]reddentẽ: & [q]ad [r]ido
la [s] leuantem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[r]oculos ſuos: [u]abomiatio
nẽ [x] faciẽtem: [r]ad vſurã [y]dã
tem [a]& ampli⁹ [b]accipientẽ
[c]nunqd viuet? [b] Non [c] viuet
[r]cũ [s]vniuerſa [t]hec [b]deteſtã-
da [k]fecerit: [i]morte [m]morie
tur. [n]Sanguis eius [o]in ipſo
[p]erit. [q] Quod ſi [r]genue-
rit [s]filiũ qui [t] vidẽs [x]omnia
[r]peccata [y]pris ſui [s]q̃ [b]fecit:
[c]timuerit [b] & non [c] fecerit
[f]ſimile eis: [g]ſup [b]montes
[i]non [k] comederit: [i] & ocu-
los ſuos [m] non [n] leuauerit
[o]ad [p]idola [q] domus [r] iſrael:
[s]& [t]vxorem [u] proximi ſui

Tex.heb.Ezechi.xviij.Pritiua.heb.

Cap.xviij

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר: מַה לָּכֶם אַתֶּם מֹשְׁלִים אֶת
הַמָּשָׁל הַזֶּה עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר אָבוֹת יֹאכְלוּ בֹסֶר וְשִׁנֵּי
הַבָּנִים תִּקְהֶיֶנָה: חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה אִם יִהְיֶה לָכֶם עוֹד מְשֹׁל
הַמָּשָׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל: הֵן כָּל
הַנְּפָשׁוֹת לִי הֵנָּה כְּנֶפֶשׁ הָאָב
וּכְנֶפֶשׁ הַבֵּן לִי הֵנָּה הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת
הִיא תָמוּת: וְאִישׁ כִּי יִהְיֶה צַדִּיק
וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה: אֶל הֶהָרִים
לֹא אָכַל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל גִּלּוּלֵי
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא
טִמֵּא וְאֶל אִשָּׁה נִדָּה לֹא יִקְרָב:
וְאִישׁ לֹא יוֹנֶה חֲבֹלָתוֹ חוֹב יָשִׁיב
גְּזֵלָה לֹא יִגְזֹל לַחְמוֹ לָרָעֵב יִתֵּן
וְעֵרֹם יְכַסֶּה בָגֶד: בַּנֶּשֶׁךְ לֹא
יִתֵּן וְתַרְבִּית לֹא יִקָּח מֵעָוֶל יָשִׁיב
יָדוֹ וּמִשְׁפָּט אֱמֶת יַעֲשֶׂה בֵּין
אִישׁ לְאִישׁ: בְּחֻקֹּתַי יֵלֵךְ
וּמִשְׁפָּטַי שָׁמַר לַעֲשׂוֹת אֱמֶת צַדִּיק
הוּא חָיֹה יִחְיֶה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:
וְהוֹלִיד בֵּן פָּרִיץ שֹׁפֵךְ דָּם וְעֹשֶׂה
אָח מֵאַחַד מֵאֵלֶּה: וְהוּא אֶת כָּל
אֵלֶּה לֹא עָשָׂה כִּי גַם אֶל הֶהָרִים
אָכַל וְאֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמֵּא: עָנִי
וְאֶבְיוֹן הוֹנָה גְּזֵלוֹת גָּזָל חָבָל
לֹא יָשִׁיב אֶל הַגִּלּוּלִים נָשָׂא
עֵינָיו תּוֹעֵבָה עָשָׂה: בַּנֶּשֶׁךְ נָתַן
וְתַרְבִּית לָקָח וָחָי לֹא יִחְיֶה אֵת כָּל
הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה עָשָׂה מוֹת יוּמָת
דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה: וְהִנֵּה הוֹלִיד בֵּן וַיַּרְא
אֶת כָּל חַטֹּאת אָבִיו אֲשֶׁר עָשָׂה
וַיִּרְא וְלֹא יַעֲשֶׂה כֵּן: עַל הֶהָרִים
לֹא אָכַל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל
גִּלּוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ

וַיְהִי	
דְּבַר	
יְהוָה	
אֵלַי	
לֵאמֹר	
מַה	
לָּכֶם	
אַתֶּם	
מֹשְׁלִים	
אֶת	
הַמָּשָׁל	
הַזֶּה	
עַל	
אַדְמַת	
יִשְׂרָאֵל	
לֵאמֹר	
אָבוֹת	
יֹאכְלוּ	
בֹסֶר	
וְשִׁנֵּי	
הַבָּנִים	
תִּקְהֶיֶנָה	
חַי	
אֲנִי	
נְאֻם	
אֲדֹנָי	
יְהוִה	
אִם	
יִהְיֶה	
לָכֶם	
עוֹד	
מְשֹׁל	
הַמָּשָׁל	
הַזֶּה	
בְּיִשְׂרָאֵל	
הֵן	
כָּל	
הַנְּפָשׁוֹת	
לִי	
הֵנָּה	
כְּנֶפֶשׁ	
הָאָב	
וּכְנֶפֶשׁ	
הַבֵּן	
לִי	
הֵנָּה	
הַנֶּפֶשׁ	
הַחֹטֵאת	
הִיא	
תָמוּת	
וְאִישׁ	
כִּי	
יִהְיֶה	
צַדִּיק	
וְעָשָׂה	
מִשְׁפָּט	
וּצְדָקָה	
אֶל	
הֶהָרִים	
לֹא	
אָכַל	
וְעֵינָיו	
לֹא	
נָשָׂא	
אֶל	
גִּלּוּלֵי	
בֵּית	
יִשְׂרָאֵל	
וְאֶת	
אֵשֶׁת	
רֵעֵהוּ	
לֹא	
טִמֵּא	
וְאֶל	
אִשָּׁה	
נִדָּה	
לֹא	
יִקְרָב	
וְאִישׁ	
לֹא	
יוֹנֶה	
חֲבֹלָתוֹ	
חוֹב	
יָשִׁיב	
גְּזֵלָה	
לֹא	
יִגְזֹל	
לַחְמוֹ	
לָרָעֵב	
יִתֵּן	
וְעֵרֹם	
יְכַסֶּה	
בָגֶד	
בַּנֶּשֶׁךְ	
לֹא	
יִתֵּן	
וְתַרְבִּית	
לֹא	
יִקָּח	
מֵעָוֶל	
יָשִׁיב	
יָדוֹ	
וּמִשְׁפָּט	
אֱמֶת	
יַעֲשֶׂה	
בֵּין	
אִישׁ	
לְאִישׁ	
בְּחֻקֹּתַי	
יֵלֵךְ	
וּמִשְׁפָּטַי	
שָׁמַר	
לַעֲשׂוֹת	
אֱמֶת	
צַדִּיק	
הוּא	
חָיֹה	
יִחְיֶה	
נְאֻם	
אֲדֹנָי	
יְהוִה	
וְהוֹלִיד	
בֵּן	
פָּרִיץ	
שֹׁפֵךְ	
דָּם	
וְעֹשֶׂה	
אָח	
מֵאַחַד	
מֵאֵלֶּה	
וְהוּא	
אֶת	
כָּל	
אֵלֶּה	
לֹא	
עָשָׂה	
כִּי	
גַם	
אֶל	
הֶהָרִים	
אָכַל	
וְאֶת	
אֵשֶׁת	
רֵעֵהוּ	
טִמֵּא	
עָנִי	
וְאֶבְיוֹן	
הוֹנָה	
גְּזֵלוֹת	
גָּזָל	
חָבָל	
לֹא	
יָשִׁיב	
אֶל	
הַגִּלּוּלִים	
נָשָׂא	
עֵינָיו	
תּוֹעֵבָה	
עָשָׂה	
בַּנֶּשֶׁךְ	
נָתַן	
וְתַרְבִּית	
לָקַח	
וָחָי	
לֹא	
יִחְיֶה	
אֵת	
כָּל	
הַתּוֹעֵבֹת	
הָאֵלֶּה	
עָשָׂה	
מוֹת	
יוּמָת	
דָּמָיו	
בּוֹ	
יִהְיֶה	
וְהִנֵּה	
הוֹלִיד	
בֵּן	
וַיַּרְא	
אֶת	
כָּל	
חַטֹּאת	
אָבִיו	
אֲשֶׁר	
עָשָׂה	
וַיִּרְא	
וְלֹא	
יַעֲשֶׂה	
כֵּן	
עַל	
הֶהָרִים	
לֹא	
אָכַל	
וְעֵינָיו	
לֹא	
נָשָׂא	
אֶל	
גִּלּוּלֵי	
בֵּית	
יִשְׂרָאֵל	
אֶת	
אֵשֶׁת	
רֵעֵהוּ	

Ca.18.

Pitiua.heb.Tex.he.Ezechi.xviij.

לֹא טִמֵּא׃ וְאִישׁ לֹא הוֹנָה חֲבֹל לֹא
חָבָל וּגְזֵלָה לֹא גָזָל לַחְמוֹ לְרָעֵב
נָתָן וְעֵרֹם כְּסֵה בָגֶד ׃ מַעֲנִי עָבָה
הֵשִׁיב יָדוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית לֹא לָקָח
מִשְׁפָּטַי עָשָׂה בְּחֻקֹּתַי הָלָךְ הוּא חַיֹּב חָיָה
לֹא יָמוּת בַּעֲוֹן אָבִיו חָיֹה יִחְיֶה׃ אָבִיו מוֹת יָמֻת
כִּי עֹשֶׁק עָשַׁק גָּזַל גָּזֵל אָח וַאֲשֶׁר
לֹא טוֹב עָשָׂה בְּתוֹךְ עַמָּיו וְהִנֵּה מֵת
בַּעֲוֹנוֹ׃ וַאֲמַרְתֶּם מַדּוּעַ לֹא נָשָׂא
הַבֵּן בַּעֲוֹן הָאָב וְהַבֵּן מִשְׁפַּט
וּצְדָקָה עָשָׂה אֶת כָּל חֻקֹּתַי שָׁמַר
וַיַּעֲשֶׂה אֹתָם חָיֹה יִחְיֶה׃ הַנֶּפֶשׁ עֹשָׂה
הַחֹטֵאת הִיא תָּמוּת בֵּן לֹא יִשָּׂא נָשָׂא
בַּעֲוֹן הָאָב וְאָב לֹא יִשָּׂא בַּעֲוֹן
הַבֵּן צִדְקַת הַצַּדִּיק עָלָיו תִּהְיֶה צָדַק הָיָה
וְרִשְׁעַת הָרָשָׁע עָלָיו תִּהְיֶה׃ וְהָרָשָׁע שוב
כִּי יָשׁוּב מִכָּל חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה
וְשָׁמַר אֶת כָּל חֻקֹּתַי וְעָשָׂה מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה חָיֹה יִחְיֶה לֹא יָמוּת׃ כָּל
פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזָּכְרוּ לוֹ זָכַר
בְּצִדְקָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה יִחְיֶה׃ הֶחָפֵץ
אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה חָפֵץ
הֲלֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה׃ וּבְשׁוּב
צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל כְּכֹל
הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הָרָשָׁע יַעֲשֶׂה תָּעַב עָשָׂה
וְחָי כֹּל צִדְקָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא
תִזָּכַרְנָה בְּמַעֲלוֹ אֲשֶׁר מָעַל זָכַר
וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּם יָמוּת ׃ מוּת
וַאֲמַרְתֶּם לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי שִׁמְעוּ נָא
נָא בֵּית יִשְׂרָאֵל הַדַּרְכִּי לֹא יִתָּכֵן
הֲלֹא דַרְכֵיכֶם לֹא יִתָּכֵנוּ׃ בְּשׁוּב
צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל וָמֵת
עֲלֵיהֶם בְּעַוְלוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה יָמוּת׃
וּבְשׁוּב רָשָׁע מֵרִשְׁעָתוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה וַיַּעַשׂ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה הוּא
אֶת נַפְשׁוֹ יְחַיֶּה׃ וַיַּרְא וַיָּשָׁב כָּל רָאָה שוב

Trāsl.B.Vie.

non violauerit: & virū
nō cōtristauerit: pignus
nō retinuerit: & rapinā
non rapuerit: panē suū
esurienti dederit: & nudū
operuerit vestimēto: a
paupis iniuria auerterit
manū suā: vsurā & sup
abūdantiā nō accepit: &
iudicia mea fecerit: &
pceptis meis ābulauerit:
hic nō morietur in iniq
tate patris sui: sed vita vi
uet. Pater eius qa calūnia
tus ē: & vim fecit fratri &
malū opatus ē in medio
ppli sui: ecce mortuus est
in iniqtate sua. Et dicitis
qre nō portabit filius
iudicū & iusticiā opat
est: oia precepta mea cu
stodiuit & fecit illa: viuet
vita. Anima
que peccauerit: ipsa mo
rietur. Filius nō portabit
iniqtatē patris: & pater
non portabit iniqtatem
filii. Iusticia iusti super
eum erit:
& impietas impii erit
super eum.
Si aūt impius egerit penitē
tiā ab oibus pctis suis q
opatus ē: & custodierit
oia pcepta mea: & fece
rit iudiciū & iusticiā: vita
viuet & non morietur.
Oim iniqtatū eius qs
opat ē nō recordabor.
In iusticia sua quā ope
ratus est viuet. Nunquid
volūtatis mee est mors
impii dicit dñs deus: &
nō vt cōuertatur a viis
suis: & viuat? Si aūt auer
terit se iust a iusticia sua:
& fecerit iniquitatē fm
oēs abominatiōes quas
opari solet impius: nunqd
viuet? Omnes iusticie
eius quas fecerat non
recordabūtur. In pūari
catione qua preuaricat
est & in pctō suo qd pec
cauit: in ipsis morietur.
Et dixistis. Nō est equa
via dñi. Audite
ergo domus israel. Nū
qd via mea nō est equa: &
nō magis vie vre prauę
sunt? Cū enī auerterit se
iustus a iusticia sua: &
fecerit iniquitatē: morie
tur in eis. In iusticia quā
operatus est morietur.
Et cū auerterit se impi
ab impietate sua quam
opatus ē: & fecerit iudi
ciū & iusticiā: ipse aiam
suā viuificabit. Cōsiderās
enī & auertēs se ab oīb

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

nō polluit: τ hoiez nō oppīssit: τ pignus
οὐκ ἐμίαγεν, καὶ ἅρπαγμα οὐ κατεδυνάστευσεν, καὶ ἐνεχυρασμὸν
nō retinuit: τ rapinā nō rapuit: panē su
οὐκ ἐνεχύρασεν, καὶ ἅρπαγμα οὐχ ἥρπασεν, τὸν ἄρτον αὐ
um esurienti dedit: τ nudū operuit vestimēto: τ
τοῦ πεινῶντι ἔδωκεν, καὶ γυμνὸν περιέβαλεν ἱμάτιον, καὶ
ab iniuria auertit manū suā: vsurā τ sup
ἀπὸ ἀδικίας ἀπέστρεψεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τόκον καὶ πλεῖ
abūdātiā nō accepit: iusticiam fecit: τ in pre
ονασμὸν οὐκ ἔλαβεν, δικαιοσύνην ἐποίησεν, καὶ ἐν τοῖς πρ
ceptis meis ābulauit: nō morietur in iniqtatibus
προστάγμασίν μου ἐπορεύθη, οὐ τελευτήσει ἐν ταῖς ἀδικίαις τ
pris sui: vita viuet. at pat ei tribulatiōe tribulauit: τ
πρὸς αὐτ, ζωῇ ζήσεται, ὁ δὲ πατὴρ αὐτ ἐνθλίψει ἔθλιψεν, καὶ
rapinam rapuit: τ cōtraria fecit in medio popu
ἅρπαγμα ἥρπασεν, καὶ ἐναντία ἐποίησεν ἐν μέσῳ τ λα
li sui: τ mortu est in iniqtate sua. τ dicetis: qre
οὗ αὐτ, καὶ ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτ· καὶ ἐρεῖτε, τί ὅτι
nō portauit filius iniqtatē pris sui: qz filius iudiciū
οὐκ ἔλαβεν ὁ υἱὸς τὴν ἀδικίαν τοῦ πρὸς αὐτ; ὅτι ὁ υἱὸς κρίμα
τ iusticiam τ mias fecit. oia legitia
καὶ δικαιοσύνην καὶ ἔλεος πεποίηκεν· πάντα τὰ νόμιμά
mea custodiuit τ fecit ea: vita viuet. at ani
μου συνετήρησεν καὶ ἐποίησεν αὐτά, ζωῇ ζήσεται. ἡ δὲ ψυ
ma q peccat ista morietur: at filius nō portabit
χὴ ἡ ἁμαρτάνουσα αὕτη ἀποθανεῖται, ὁ δὲ υἱὸς οὐ λήψεται
iniqtatē pris: τ pater nō portabit iniqtatē
τὴν ἀδικίαν τ πρὸς, καὶ ὁ πατὴρ οὐ λήψεται τὴν ἀδικίαν
filij. iusticia iusti sup eū erit: τ iniqtas iniq
τ υἱοῦ· δικαιοσύνη δικαίου ἐπ' αὐτὸν ἔσται, καὶ ἀνομία ἀνόμου
sup eū erit. τ iniqu si uerſ fuerit ex oibus iniq
ἐπ' αὐτὸν ἔσται· καὶ ὁ ἄνομος ἐὰν ἐπιστρέψῃ ἐκ πασῶν τῶν ἀνο
tatib ei qs fecit: τ custodierit vniuersa pcepta
μιῶν αὐτ ὧν ἐποίησεν, καὶ φυλάξηται πάσας τὰς ἐντολάς
mea: τ fecerit iudiciū τ iusticiam τ miam: vita viuet
μου, καὶ ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην καὶ ἔλεος, ζωῇ ζήσε
τ nō morietur. oim delictoꝝ eius
ται καὶ οὐκ ἀποθανεῖται· πάντα τὰ παραπτώματα αὐτ
qcūqꝫ fecit nō recordabit ei. i iusticia sua q
ὅσα ἐποίησεν οὐ μνησθήσεται αὐτῷ· ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτ ἃ
fecit viuet. nūqd volūtate velim mortem iniq di
ποίησεν ζήσεται. μὴ θελήσει θελήσω τὸν θάνατον τ ἀνόμου λέ
cit adonai dñs: q̄ntū vt q̄uertatur ille a via sua
γει κύριος; ὡς τὸ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτ τῆς
mala τ viuat ille: τ cū auerterit se iustus a
πονηρᾶς καὶ ζήσαι αὐτόν, καὶ ἐν τῷ ἀποστρέψαι δικαιον ἀπὸ
iusticia sua: vt faciat iniqtatē scōm oēs iniqta
τῆς δικαιοσύνης αὐτ, ποιῆσαι ἀδικίαν κατὰ πάσας τὰς ἀδι
tes qs fecit iniqu: si fecerit: nō viuet. oēs
κίας ἃς ἐποίησεν ὁ ἄνομος, ἐὰν ποιήσῃ, οὐ ζήσεται· πάσαι
iusticie ei qs fecit nō erūt i memoria. in ve
αἱ δικαιοσύναι αὐτ ἃς ἐποίησεν οὐ μὴ μνησθῶσιν· ἐν τῷ πα
licto ei qd deliquit: τ in pcis
ραπτώματι αὐτοῦ ᾧ παρέπεσεν, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις
eius q̄ peccauit in ipis morietur. τ diristis nō
αὐτοῦ αἷς ἥμαρτεν ἐν αὐταῖς ἀποθανεῖται· καὶ εἴπατε οὐ
est recta via dñi. audite tā dom israe
κατευθύνει ἡ ὁδὸς τοῦ κυρίου. ἀκούσατε δὴ οἶκος ἰσρα
el: nūqd via mea nō est recta? nōne vie vre nō sunt re
ηλ, μὴ ἡ ὁδός μου οὐ κατευθύνει; οὐχὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν οὐκ εὐθύ
cte: cū auerterit se iustus a iusticia
νουσι, ἐν τῷ ἀποστρέψαι τὸν δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης
sua: τ fecerit delictum: τ morietur in eo: in
αὐτ, καὶ ποιήσῃ παράπτωμα, καὶ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ, ἐν
delicto qꝫ fecit: in eo morietur. τ cū
τῷ παραπτώματι ᾧ ἐποίησεν, ἐν αὐτῷ ἀποθανεῖται· καὶ ἐν
auerterit se iniqu ab iniqtate sua q̄m fecit:
τῷ ἀποστρέψαι ἄνομον ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτ ἧς ἐποίησεν,
τ fecerit iudiciū τ iusticiam: hic aiam su
καὶ ποιῆσαι κρίμα καὶ δικαιοσύνην, οὗτος τὴν ψυχὴν αὐ
am custodiuit: τ vidit τ auertit se ab oibus
τοῦ ἐφύλαξεν, καὶ εἶδεν καὶ ἀπέστρεψεν ἀπὸ πασῶν

Deut. 2.c. 4.Re. 4.b. 2.Pa. 25.a.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. | Trāsla.B.Vie. | Tex.heb.Ezechi.xix.Pritiua.heb.

ipietatib⁹ suis q̄s fecit. vita viuet non morie=
τῶν ἀσεβειῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησεν. ζωὴ ζήσεται οὐ μὴ ἀποθά
tur. ⁊ dicunt dom⁹ israel: nō recta ē via
νη. καὶ λέγουσιν οἶκος τοῦ ἰσραὴλ, οὐ κατορθοῖ ἡ ὁδὸς
dñi: nūqd via mea nō ē recta dom⁹ israel: nōne via vra nō
κυ, μὴ οὐχὶ αἱ ὁδοί μου οὐ κατορθοῖ οἶκος ἰηλ, οὐχὶ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν οὐ
est recta. iccirco vnūquēq; scom viā suā indicabo vos do
κατορθοῖ. διὰ τοῦτο ἕκαστον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτ κρινῶ ὑμᾶς οἶ
m⁹ israel ait adonai dñs. quertimini ⁊ reuerti=
κος ἰσραὴλ λέγει ἀδωναὶ κύριος. ἐπιστράφητε καὶ ἀποστρέ
mini ab oibus impietatib⁹ vrīs: ⁊ nō erunt
φατε ἐκ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔσονται
vobis i tormentū iniquitati. pīcite a vobis oēs
ὑμῖν εἰς κόλασιν ἀδικίας. ἀπορίψατε ἀφ' ἑαυτῶν πάσας
ipietates vras: q̄s ipie egistis i me: ⁊ facite
τὰς ἀσεβείας ὑμῶν, ἃς ἠσεβήσατε εἰς ἐμέ, καὶ ποιήσατε
vobis cor nouū: ⁊ spīm nouū: ⁊ q̄re
ἑαυτοῖς καρδίαν καινήν, καὶ πνεῦμα καινόν, καὶ ἵνατί
moritur dom⁹ israel: q̄ nō volo mor
ἀποθνήσκετε οἶκος ἰσραήλ; διότι οὐ βούλομαι τὸν θά=
tem morientis dicit adonai dñs. quer
νατον τοῦ ἀποθνήσκοντος λέγει ἀδωναὶ κύριος. ἐπιστρέ
timini igit ⁊ viuetis
ψατε οὖν καὶ ζήσετε. Ca.19.

Et tu accipe lamētū sup ꝓncipem israel:
Καὶ σὺ λάβε θρῆνον ἐπὶ τοὺς ἄρχοντα τοῦ ἰσραήλ,
⁊ dices: qd mater tua sup catulos in medio leo=
καὶ ἐρεῖς, τί ἡ μήτηρ σου ἐπὶ σκύμνους ἐν μέσῳ λεόν=
nū facta est: in medio leonū multiplicauit catulos suos:
των ἐθρυπτήθη, ἐν μέσῳ λεόντων ἐπλήθυνεν σκύμνους αὐτῆς,
⁊ extiluit vn⁹ de catulis suis: leo fact⁹ est:
καὶ ἀπεπηδήσεν εἷς τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέων ἐγένετο,
⁊ didicit rapere rapinas: hoies cōedit
καὶ ἔμαθεν τοῦ ἁρπάζειν ἁρπάγματα, ἀνθρώπους ἔφαγεν
⁊ audieft de eo gētes: ⁊ captus est in corrup
καὶ ἤκουσαν πρὸς αὐτοῦ ἔθνη, καὶ συνελήφθη ἐν τῇ διαφ
tione eaꝝ: ⁊ addurefteū in camo in trā egypti:
θορᾷ αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐν κιμῷ εἰς γῆν αἰγύπτου,
⁊ vidit q̄ ablat⁹ ē ab ea: ⁊ perīt spūsta=
καὶ εἶδεν ὅτι ἀπώλετο ἡ ὑπόστα
tia eius: ⁊ tulit alium de catulis suis: leo
σις αὐτῆς, καὶ ἔλαβεν ἄλλον ἐκ τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέ
nem cōstituit eum: ⁊ quersabat in medio leonū.
οντα ἔταξεν αὐτόν, καὶ συνεστρέφετο ἐν μέσῳ λεόντων.
leo fact⁹ ē: ⁊ didicit rapere rapinas: ⁊ ho=
λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθεν ἁρπάζειν ἁρπάγματα, καὶ ἀν=
mines comedit ⁊ pascebat in audatia sua: ⁊
θρώπους ἔφαγεν καὶ ἐνέμετο ἐν τῷ θράσει αὐτοῦ, καὶ τὰς
ciuitates eox dessertas fecit: ⁊ vastauit trā ⁊ plenitu
πόλεις αὐτῶν ἐξερήμωσεν, καὶ ἠφάνισεν γῆν καὶ τὸ πλή
dinē eius a voce rugitus eius: ⁊ irruerūt
ρωμα αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς ὠρυάματος αὐτ, καὶ ἐπέθεντο
sup eū gētes i circuitu de regionib⁹ ⁊ expanderunt
ἐπ' αὐτὸν ἔθνη κυκλόθεν ἐκ τῶν χωρῶν καὶ ἐξεπετάσαν
sup eū retia sua: ⁊ in corruptiōe eox cap=
ἐπ' αὐτὸν δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτῶν συ
tus est: ⁊ posuerūt eū in camo ⁊ in cauea: ⁊
πλήφθη, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν κιμῷ καὶ ἐν γαλεάγρᾳ, καὶ
adduxerūt eū ad regem babylonis: ⁊ intro
ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος, καὶ εἰ
duxerūt eū in carcerē: vt nō audiat vox
σήγαγον αὐτὸν εἰς φυλακήν, ὅπως μὴ ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ
eius vltra sup mōtes israel: mf tua q̄si vi=
αὐτοῦ ἔτι ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ ἰσραήλ, ἡ μήτηρ σου ὡς ἄμ
nea: q̄si flos malogīnati i aqua plantati fru=
πελος, ὡς ἄνθος ῥοᾶς ἐν ὕδατι πεφυτευμένης ὁ καρ=
ctꝰ eius: ⁊ germē illi⁹ fact⁹ est ex aqua
πὸς αὐτῆς, καὶ ὁ βλαστὸς αὐτῆς ἐγένετο ἐξ ὕδατος
multa: ⁊ facta ē ei virga fortitudis in tribū
πολλοῦ, καὶ ἐγένετο αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος ἐπὶ φυλὴν
ducum:
ἡγουμένων, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ᵒiniquitatib⁹ suis ᵖq̄s ᵍope
ratus est: ʳvita ˢviuet & ᵗnō
ᵘmorietur. ˣ Et dicūt ʸ filii
ᶻisrael: ᵃ non ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵇest equa ᶜvia ᵈdñi. ᶜ Nūqd
vie mee ʳ non ᵍ sunt eque
ᵇdomus ᶻisrael: & ᵃnō ma=
gis ᶻvie vestre ᵐ praue? ꝏꝏ
ᵒIdcirco ᵖ vnūquēq; ᵍ iux=
ta vias suas ʳiudicabo ꝏꝏ
ᶻdomus ᵘisrael: ˣ ait ʳ dñs ꝏ
ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶻde⁹. ᵃ Cōuertimini ᵇ & agi
te penitētiā ᶜ ab oībus ᵈ ini
quitatib⁹ vrīs: ᶜ & nō ʳ erit
ᵍvobis ᵇ in ruinā ᶻ iniqtas.
ˣ Proiicite ᶻ a vobis ᵘ omnes
ᵒiniquitates vestras ꝏꝏꝏ
ʳin qbus ᵍ preuaricati estis
ᵉ & facite ᵗ vobis ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘcor ʳnouū ᵗ & spīritū ᶻ no=
uum. ᵃ Et quare ᵇ moriemi
ni ᶜ domus ᵒ israel? ᶜ Quia
ʳnolo ᵇ mortem ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶻmorientis ˣ dicit ᶻ domin⁹
ᵐdeus. ᵘ Reuertimini ꝏꝏ
ᵒ & viuite. 19.

Et tu ᵇ assume ᶜ plāctū
ᵇ super ᶜ principes ꝏ
ʳisrael: ᵉ & dices. ᵇ Quare
ʳmater tua ˣ leena ꝏꝏꝏꝏ
ᶻinter ᵐ leones ᵘ cubauit.
ᵒIn medio ᵖ leunculorum
ᵍ enutriuit ʳ catulos suos.
ᵃ Et eduxit ᶻ vnū ᵇ de leūcu=
lis suis: ˣ leo ʳ factus: ē ᶻ & di
dicit ᵘ cape ᵇ predā ᶜ homine
q̄ ᵖ comedere. ᶜ Et audierūt
ʳde eo ᵍ gentes & nō absq̄
ᵇvulnerib⁹ suis ᶻ ceperūt eū
ˣ & adduxerūt eū ᶻ in cathe
nis ᵐ i ⁿ terrā ᵒ egypti. Que
ʳcū vidisset ᵍqm ʳ infirma=
ta est & ᵉ periit ᶻ expectatio
eius ᵘ tulit ʳ vnū ᶻ de leūculis
suis: ʸ leonē ᵃ constituit eū.
Qui ᵇ incedebat ᶻ inter ᵒ leo
nes. Et ʳ fact⁹ est ᶜ leo ᵍ & di
dicit ᶻ predam ᵇ capere & ꝏ
ˣ hoies ᶻ deuorare. ᵐ Didicit
ⁿ viduas facere: ᵒ & ciuita=
tes earū in ᵖ desertū adduc
cere: ᵍ & desolata est ʳ terra
ᵉ & plenitudo eius ᶻ a voce
ᵘ rugitus illi⁹. ˣ Et cōuene
rūt ʸ aduersus eum ᶻ gētes
ᵃ vndiq; ᵇ de puinciis: ᶜ & ex
panderūt ᵒ sup eū ᶜ rete suū.
ʳ In vulneri⁹ ea ᵍ captus
est: ᵇ & misert eū ᶻ in caueā.
ˣ In cathenis ᶻ adduxerūt
eū ᵐ ad ⁿ regē ᵒ babylonis:
ᵖ miserūt q̄ eū ᵍ in carcerē
ᵉ ne ʳ audiretur ᵘ vox ei⁹ ʳ vl=
tra ᶻ mōtes ᵃ isrl. ᵇ Mater tua
ᶜ q̄si vinea ᵃ in sanguīe tuo
ᵉ sup ᶻ aquā ᵍ plātata ē. ᵇ Fru
ctus ei⁹ & frondes ᵏ ei⁹ cre
uerūt ʳ ex aq̄s ᵐ multis: ⁿ &
facte sunt ᵉ ei ᵖ virge ᵍ solide
ʳ in ˢ sceptra ᵗ dominantiū:

פ פֶּה	פְּשָׁעָיו ׀ אֲשֶׁר ׀ עָשָׂה ׀ חָיוֹ ׀ יִחְיֶה ׀ לֹא	
ת תָּמוּת ׀ וְאָמְרוּ ׀ בֵּית ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ לֹא		
י יִתָּכֵן ׀ דַּרְכִּי ׀ אֲדֹנָי ׀ הֲדַרְכֵי ׀ לֹא ׀ יִתָּכְנוּ		
ב בֵּית ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ הֲלֹא ׀ דְרָכַיִם ׀ לֹא		
ש שָׁפַט	יִתָּכֵן ׀ לָכֵן ׀ אִישׁ ׀ כִּדְרָכָיו ׀ אֶשְׁפֹּט	
אֶתְכֶם ׀ בֵּית ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ נְאֻם ׀ אֲדֹנָי		
ש שׁוּב	יְהוָה ׀ שׁוּבוּ ׀ וְהָשִׁיבוּ ׀ מִכָּל ׀ פִּשְׁעֵיכֶם ׀	
ו וְלֹא ׀ יִהְיֶה ׀ לָכֶם ׀ לְמִכְשׁוֹל ׀ עָו�ֹן ׀		
ה הַשְׁלִיכוּ ׀ מֵעֲלֵיכֶם ׀ אֵת ׀ כָּל ׀ פִּשְׁעֵיכֶם		
ע עֲשׂה	אֲשֶׁר ׀ פְּשַׁעְתֶּם ׀ בָּם ׀ וַעֲשׂוּ ׀ לָכֶם	
מ מוּת	לֵב ׀ חָדָשׁ ׀ וְרוּחַ ׀ חֲדָשָׁה ׀ וְלָמָּה ׀ תָּמוּתוּ	
ח חָפֵץ	בֵּית ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ כִּי ׀ לֹא ׀ אֶחְפֹּץ ׀ בְּמוֹת	
הַמֵּת ׀ נְאֻם ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ וְהָשִׁיבוּ		
ח חָיוּ ׀		
Cap.xix.	וְאַתָּה ׀ שָׂא ׀ קִינָה ׀ אֶל ׀ נְשִׂיאֵי	
נ נָשָׂא קין	יִשְׂרָאֵל ׀ וְאָמַרְתָּ ׀ מַה ׀ אִמֵּךְ ׀ לְבִיָּא	
נ נָשָׂא לָבָא	בֵּין ׀ אֲרָיוֹת ׀ רָבָצָה ׀ בְּתוֹךְ ׀ כְּפִירִים ׀	
א אָרָה לָבָר	רִבְּתָה ׀ גּוּרֶיהָ ׀ וַתַּעַל ׀ אֶחָד ׀ מִגּוֹרֶיהָ	
ר רָבָה עָלָה	גּוּר ׀ לָמַד ׀ טֶרֶף ׀ אָדָם ׀ כְּפִיר ׀ הָיָה ׀ וַיִּלְמַד ׀ לִטְרָף ׀ טָרֶף	
ש שָׁמַע	אָכַל ׀ וַיִּשְׁמְעוּ ׀ אֵלָיו ׀ גּוֹיִם ׀ בְּשַׁחְתָּם	
ב בּוֹא	נִתְפָּשׂ ׀ וַיְבִאֻהוּ ׀ בַּחַחִים ׀ אֶל ׀ אֶרֶץ	
מ מְצֹרָיִם ׀ וַתֵּרָא ׀ כִּי ׀ נוֹחֲלָה ׀ אָבְדָה		
ת תִּקְוָתָהּ ׀ וַתִּקַּח ׀ אֶחָד ׀ מִגּוֹרֶיהָ ׀ כְּפִיר		
ש שָׂם ׀ הָלַךְ ׀ בְּתוֹךְ ׀ אֲרָיוֹת		
ל לָמַד ׀ כְּפִיר ׀ הָיָה ׀ וַיִּלְמַד ׀ לִטְרָף ׀ טָרֶף		
ע עִיר	אָדָם ׀ אָכָל ׀ וַיֵּדַע ׀ אַלְמְנוֹתָיו ׀ וְעָרֵיהֶם	
ח חָרַב ׀ יָשַׁם ׀ הָחֳרִיב ׀ וַתֵּשֵׁם ׀ אֶרֶץ ׀ וּמְלוֹאָהּ ׀ מִקּוֹל		
ש שַׁאֲגָתוֹ ׀ וַיִּתְּנוּ ׀ עָלָיו ׀ גּוֹיִם ׀ סָבִיב		
ס סָבַב מְדִינוֹת ׀ וַיִּפְרְשׂוּ ׀ עָלָיו ׀ רִשְׁתָּם		
ב בְּשַׁחְתָּם ׀ נִתְפָּשׂ ׀ וַיִּתְּנֻהוּ ׀ בַּסּוּגַר		
נ נָתַן סֹהַר	בַּחַחִים ׀ וַיְבִאֻהוּ ׀ אֶל ׀ מֶלֶךְ ׀ בָּבֶל	
ב בּוֹא	בְּמָצוֹדוֹת ׀ לְמַעַן ׀ לֹא ׀ יִשָּׁמַע	
צ צוּד ש שָׁמַע	יְבִיאֻהוּ ׀ קוֹלוֹ ׀ עוֹד ׀ אֶל ׀ הָרֵי ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ אִמֵּךְ	
כ כַּגֶּפֶן ׀ בְּדָמֵךְ ׀ עַל ׀ מַיִם ׀ שְׁתוּלָה ׀ פֹּרִיָּה		
ר רָוָה שָׂתַל	וַעֲנָפָה ׀ הָיְתָה ׀ מִמַּיִם ׀ רַבִּים ׀ וַיְהִי	
ר רָבַב הָיָה	לָהּ ׀ מַטּוֹת ׀ עֹז ׀ אֶל ׀ שִׁבְטֵי ׀ מֹשְׁלִים ׀	
ע עָזַז		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb. Tex.he.Ezechi.xx.

וַתִּגְבַּהּ קוֹמָתוֹ עַל בֵּין עֲבֹתִים וַיֵּרֶא גְּבַהּ
בְּרָאֹתָהּ בְּרֹב דֵּלִיֹּתֶיהָ וַתִּתַּשׁ בְּחֻמָּהּ נָתַשׁ
וְנָבְהוּ בְּרֹב דֵּלִיֹּתֶיהָ וַתִּתַּשׁ בְּחֻמָּהּ נָתַשׁ
לָאָרֶץ הַשְׁלָכָה וְרוּחַ הַקָּדִים שָׁלַךְ פְּרִיָהּ
הוּבַשׁ פְּרִיָהּ הִתְפָּרְקוּ וְיָבֵשׁוּ יָבַשׁ פָּרָה
מַטֵּה עֻזָּהּ אֵשׁ אֲכָלַתְהוּ וְעַתָּה עֹז
שְׁתוּלָה בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצָמָא דֶּבֶר
וַתֵּצֵא אֵשׁ מִמַּטֵּה בַדֶּיהָ פְּרִיָהּ יָצָא בָּרַד
אֲכָלָה וְלֹא הָיָה בָהּ מַטֵּה עֹז שֵׁבֶט
לִמְשׁוֹל קִינָה הִיא וַתְּהִי לְקִינָה מָשָׁל קוֹן

Cap.xx.

וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִעִית הָיָה
בַּחֲמִשִּׁי בָּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּאוּ עָשַׂר בּוֹא
אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִדְרשׁ אֶת
יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָי וַיְהִי דְּבַר פָּנָה
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר בֶּן אָדָם דַּבֵּר
אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֲלִדְרשׁ אֹתִי
אַתֶּם בָּאִים חַי אָנִי אִם אִדָּרֵשׁ דָּרַשׁ
לָכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה הֲתִשָּׁפְטֵם שָׁפַט
אֶתָּם הֲתִשְׁפּוֹט בֶּן אָדָם אֶת תּוֹעֲבֹת תָּעַב
אֲבוֹתָם הוֹדִיעֵם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם יָדַע
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם בָּחֳרִי
יִשְׂרָאֵל וָאֶשָּׂא יָדִי לְזֶרַע בֵּית נָשָׂא
יַעֲקֹב וָאִוָּדַע לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יָדַע
וָאֶשָּׂא יָדִי לָהֶם לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם בְּיוֹם הַהוּא נָשָׂאתִי
יָדִי לָהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם יָצָא
אֶל אֶרֶץ אֲשֶׁר תַּרְתִּי לָהֶם זָבַת תּוּר זוב
חָלָב וּדְבָשׁ צְבִי הִיא לְכָל צָבָה
הָאֲרָצוֹת וָאֹמַר אֲלֵהֶם אִישׁ
שִׁקּוּצֵי עֵינָיו הַשְׁלִיכוּ וְגִלּוּלֵי שָׁקַץ
מִצְרַיִם אַל תִּטַּמָּאוּ אֲנִי יְהוָה שָׁלַל גָּלַל
אֱלֹהֵיכֶם וַיַּמְרוּ בִי וְלֹא אָבוּ לִשְׁמֹעַ מָצָא מָרָה
אֵלַי אִישׁ אֶת שִׁקּוּצֵי עֵינֵיהֶם אָבָה
לֹא הִשְׁלִיכוּ וְאֶת גִּלּוּלֵי מִצְרַיִם
לֹא עָזָבוּ וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי יָחַם
עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּהֶם בְּתוֹךְ כָּלָה

Trāſl.B.Vie.

"et exaltata eſt "ſtatura eiꝰ
'inter "frondes .ᵇ Et vidit
ᶜaltitudinē ſuāᵇin multitu
dineᶜ palmitū ſuorū :ᶠ & euulſa eſtᵍ in iraᵇ in terrāꝯ
ᶠproiecta: ᵏ & vētusᵗ vrens
ᵐſiccauit ⁿ fructum eius :
ᵒmarcuerunt ᵖ & arefacte
ſuntᵍ virgeʳ roboris eius.
ᵉIgnisᶠ comedit eam. ᵘEt
nūcᵗ trāſplantata eſtʳ in de
ſertūˢ in terraᵃ inuiaᵇ & ſitiē
tiᶜ: egreſſus eſt ᵈ ignisᵉ de
virgaᶠ ramorū eius: qᵍ fru
ctuꝰ eius ʰ comedit:ⁱ & nō
ᵏfuitˡ i eaᵐ virgaⁿ fortisᵒ ſce
ptrūᵖ dñantiū. ᵠ Plāctusʳ ē
ˢ& eritᵗ in planctū. 20.

ET factum eſtᵇ in an
noᶜ ſeptimo: ∞∞∞∞
ᵈin quintoᵉ in decimaᶠ mē
ſis: ᵍ venerunt ∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰ viriⁱ de ſenioribusᵏ iſrael
ˡvt interrogarent ∞∞∞∞
ᵐdñm: ⁿ & ſederūtᵖ coram
me. ᵠ Et factus eſtʳ ſermo
ˢdñiᵗ ad meᵘ dicens. ˣ Fili
ʸhominis : ᶻloquere ∞∞∞
ᵇ ſenioribus ᶜ iſrael ᵈ & di
ces ᵉ ad eos. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠHecᵍ dicit ʰ dñs ⁱ deus. ᵏ Nū
quid ad interrogandū me
ᵐvosⁿ veniſtis : ᵒ viuo ᶠ ego
ᵠquia nōʳ reſpondebo ∞
ˢvobis: ᵗ ait ᵘ domin ᵛ deus.
ʷSi iudicas ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣeos : ʸ ſi iudicas ᶻ fili ᵃ homi
nis. ᵇ Abominationes ∞
ᶜpatrum eorum ᵈ oſtende
eis: ᵉ & dices ᶠ ad eos. ∞∞∞
ᵍHecʰ dicit ⁱ dñs ᵏ deus. ˡ In
die qua ᵐ elegi ∞∞∞∞∞∞∞∞
ⁿiſrael: ᵒ & leuaui ᵖ manum
meam ᵠ pro ſtirpe ʳ domus
ˢiacob ᵗ & apparui ᵘ eis ᵛ in
terra ʷ egypti : ∞∞∞∞∞∞∞
ˣ & leuau ʸ manū meā ᶻ pro
eis: ᵃ dicens: ᵇ ego ᶜ dñs ∞∞
ᵈdeus veſter . ᵉ In die ᶠ illa
ᵍleuaui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰmanū meam ⁱ pro eis ᵏ vt
educerē eos ˡ de terra ᵐ egy
ptiⁿ in ᵒterram ᵖ quā ᵠ prouí
deram ʳ eis ˢ fluentem ∞∞∞
ᵗlacte ᵘ & melle : que ᵛ eſt
ʷegregia ˣ inter omnes ∞
ʸterras . ᶻ Et dixi ᵃ ad eos.
ᵇVnuſquiſq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶜoffenſiones ᵈ oculorū ſuo
rum ᵉ abiiciat: ᶠ & idolis ∞
ᵍegypti ʰ nolite ⁱ pollui.
ʲEgo ᵏ dominus ∞∞∞∞∞∞∞
ˡdeus veſter. ᵐ Et irritaue
runtⁿ me: ᵒ noluerunt ᵖq ∞
ᵠme ʳ audire. ˢ Vnuſquiſq;
ᵗabominationes ᵘ oculorū
ſuorū ᵛ nō ʷ proiecit: ∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣnec ʸ idola ᶻ egypti ᵃ reliq̄
rūt. ᵇ Et dixi ᶜ vt effunderē
ᵈ indignationē meā ᵉ ſup eos
ᶠ& iplerē ᵍ iram meā ʰ in eis
ⁱ in medio ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ exaltata ē in magnitudie ſua in medio ppaginū: τ
καὶ ὑψώθη ἐν τῷ μεγέθει αὐτῆς ἐν μέσῳ στελέχων, καὶ
vidit magnitudinē ſuā i mltitudie palmitū eius: τ cō-
εἶδεν τὸ μέγεθος αὐτῆς ἐν πλήθει κλημάτων αὐτῆς, καὶ κα D
fracta ē in furoze. ſup trā ꝓiecta ē: τ ventus ve-
τεκλάσθη ἐν θυμῷ· ἐπὶ τὴν γῆν ἐρρίφη, καὶ ἄνεμος καύ
rens arefecit electa eiꝰ: vindicate ſunt τ arefa-
σων ἐξήρανεν τὰ ἐκλεκτὰ αὐτῆς, ἐξεδικήθησαν καὶ ἐξηράν
cte ſūt virge fortitudis eiꝰ. ignis cōſūpſit eam.
θησαν αἱ ῥάβδοι τῆς ἰσχύος αὐτῆς· πῦρ ἀνήλωσεν αὐτήν.
τ nūc plantaueſt eam in deſto in tra
καὶ νῦν πεφυτεύκασιν αὐτὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ
ſine aq̄ τ ſitiēti. τ exiuit ignis ex virgis
ἀνύδρῳ καὶ διψώσῃ· καὶ ἐξῆλθεν πῦρ ἐκ τῶν ῥάβδων
electoꝝ eiꝰ τ comedit eam. τ nō erit
τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς καὶ κατέφαγεν αὐτήν· καὶ οὐκ ἔσται
in ea virga fortitudis tribus in parabolā lamētatiōis
ἐν αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος φυλῆς εἰς παραβολὴν θρήνου
eſt: τ erit in plāctū.
ἐστίν, καὶ ἔσται εἰς θρῆνον. Ca.20.

ET factū eſt in anno ſeptimo in qui- A
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἐν τῷ πέμ
to mēſe decima mēſis. venerūt viri de ſenio
πτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνός. ἦλθον ἄνδρες ἐκ τῶν πρε-
ribus domꝰ iſrael: ut interrogarēt dñm:
σβυτέρων τοῦ οἴκου ἰσραὴλ, ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον,
τ ſederunt añ factem meā. τ factꝰ eſt ſmo do-
καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου. καὶ ἐγένετο λόγος κυ-
mini ad me dicēs: fili hoīs: loq̄re ad
ρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον πρὸς τοὺς
ſenioꝛes iſrael: τ dices ad eos:
πρεσβυτέρους τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς,
hec dicit adonai dñs. ſi ad interrogādū me vos veni
τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος. εἰ ἐπερωτῆσαί με ὑμεῖς ἔρ-
tis: viuo ego ſi reſpondero vobis dicit adonai do
χεσθε, ζῶ ἐγὼ εἰ ἀποκριθήσομαί ὑμῖν λέγει ἀδωναὶ κύ-
minꝰ. ſi vltus fuero eos vltione. fili hoīs
ριος· εἰ ἐκδικήσω αὐτοὺς ἐκδικήσει. υἱὲ ἀνθρώπου τὰς
iniq̄tates pñm coꝝ cōteſtare eis: τ
ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν διαμάρτυραι αὐτοῖς, καὶ
dices ad eos: hec dicit dñs deus: ex q̄ die
ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἀφ' ἧς ἡμέ
elegi domū iſrael: τ notꝰ fctus ſuꝫ
ρας ἐκέλεισα τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγνώσθην τῷ
ſemint domꝰ iacob: τ cognitꝰ fctus ſū illis i tra-
σπέρματι οἴκου Ἰακώβ, καὶ ἐγνώσθην αὐτοῖς ἐν γῇ Αἰ
gypti: τ ſuſcepi manu mea eos dicēs:
γύπτου, καὶ ἀντελαβόμην τῇ χειρί μου αὐτῶν λέγων,
ego dñs deus vf: in die illa apꝓhendi
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀντελαβό-
eos manu mea: vt educerē eos de trā e-
μην αὐτῶν τῇ χειρί μου, τ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰ
gypti in trā q̄m ꝓparaui eis trā fluentē mel
γύπτου εἰς τὴν γῆν ἣν ἡτοίμασα αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν μέ
le τ lacte: fauus eſt vitra oēm trā: τ di-
λι καὶ γάλα, κύριον ἐστὶν παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ εἶ-
xit ad eos: vnuſq̄ſq; abominationes oculo-
πεν πρὸς αὐτούς, ἕκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλ-
rū ſuoꝝ ꝓiciat: τ in adinuētionibus
μῶν αὐτοῦ ἀποῤῥιψάτω, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν
egypti nō polluat ſe: ego dñs deꝰ vf: τ receſ
αἰγύπτου μὴ μιανθῆτε, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν· καὶ ἀπε-
ſerūt a me: τ non voluerūt audire me: vnuſ
στησαν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησαν εἰσακοῦσαί μου, ἕκα
q̄ſq; abominatiōes oculoꝝ ſuoꝝ nō ꝓiece- B
ſος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν οὐκ ἀπέρ-
runt: τ adinuentiōes egypti nō reliquē-
ριψαν, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέ
runt. τ dixi vt effunderē furozē meū ſup eos
λειπον· καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς
vt implerem iram meā in eis in medio
τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργήν μου ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ ∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Hie.	Tex.he.Ezechi.xx.	Pritiua.heb.
tre egypti: τ feci vt nomẽ meũ omnino	terre egypti. Et feci pp̃ter nomen meum:	אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וָאֶעֱשֶׂ לְמַעַן שְׁמִי	עָשָׂה
nõ violaret coram gentib9 q̃ĩ tpi sunt inmedio ea	vt nõ violaretur coram	לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר	חָלַל
μὴ βεβηλωθῆ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ὧν αὐτοί εἰσιν ἐν μέσῳ αὐ	gentib9 in quarũ medio	הֵמָּה בְתוֹכָם אֲשֶׁר נוֹדַעְתִּי אֲלֵיהֶם	יָדַע
rũ in db9 cognit9 ſũ ad eos coram eis vt educerẽ e=	erant: & inter quas apparui eis	לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃	יָצָא
τῶν ἐν οἷς ἐγνώσθην πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον αὐτῶν τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐ	vt educerem eos de terra egypti.	וָאוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וָאָבִאֵם	יָצָא
os de tra egypti. τ eduxi eos de tra egypti: τ	Eieci ergo eos de terra	אֶל הַמִּדְבָּר׃ וָאֶתֵּן לָהֶם אֶת	נָתַן
τοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ	egypti & eduxi eos	חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי הוֹדַעְתִּי אֹתָם	חָקַק
adduxi eos in deſtũ: τ dedi eis p̃cep=	in desertum: & dedi eis	אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי	עָשָׂה
ἤγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰ προσά=	precepta mea: & iudicia	בָּהֶם׃ וְגַם אֶת שַׁבְּתוֹתַי נָתַתִּי לָהֶם	
ta mea: τ iuſtificatiões meas notas feci illis: vt	mea ostendi eis:	לִהְיוֹת לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם לָדַעַת	הָיָה יָדַע
Exo. 20.b.τ 31.c. ματά μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἐγνώρισα αὐτοῖς, ὡς ἂν	que faciens homo viuet	כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם׃ וַיַּמְרוּ בִי	קָדַשׁ יָרֵא
faciat ea homo τ viuet in eis: τ ſabba=	in eis. Insuper & ſabbata mea dedi eis:	בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בְּחֻקֹּתַי לֹא	
ποιήσῃ αὐτὰ ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββα	vt eſſet ſignũ inter me & eos: & ſcient	הָלָכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ אֲשֶׁר	
ta mea dedi eis: vt eſſet in ſignũ inter	qa ego dñs ſanctificans eos. Et irritauerunt me	יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם וְאֶת	
τά μου ἔδωκα αὐτοῖς, τοῦ εἶναι εἰς σημεῖον ἀναμέσον	domus iſrael in deſerto:	שַׁבְּתוֹתַי חִלְּלוּ מְאֹד וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ	
me: τ inter eos: vt ſcirent ipſi: q̃ ego	in preceptis meis non	חֲמָתִי עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר לְכַלּוֹתָם׃	חָמַת כָּלָה
ἐμοῦ, καὶ ἀναμέσον αὐτῶν, τοῦ γνῶναι αὐτοὺς, ὅτι ἐγὼ	ambulauerunt: & iudícia mea proiecerunt que	וָאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל	עָשָׂה חָלַל
dñs ſctificãs eos. τ exacerbauerũt me dom9	faciens homo viuet in eis: &	לִפְנֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִים	יָצָא
κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς· καὶ παρεπίκραναί με ὁ οἶκος τ	ſabbata mea violauerũt	לְעֵינֵיהֶם׃ וְגַם אֲנִי נָשָׂאתִי יָדִי	
iſrael in deſto. in p̃ceptis meis nõ ãbula=	vehemẽter. Dixi ergo vt	לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְבִלְתִּי הָבִיא אוֹתָם	בּוֹא
Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐν τοῖς προσάγμασί μου οὐκ ἐπορεύ	effunderẽ furorẽ meũ ſu	אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי זָבַת חָלָב	נָתַן זוּב
verũt: τ iuſtificatiões meas p̃iecerũt: q̃ faciet ea	per eos in deſerto & cõſumerẽ eos. Et feci	וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל הָאֲרָצוֹת׃	צָבָה
θησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο, ἃ ποιήσει αὐτὰ	ppter nomen meũ ne violaretur corã gentib9 de quibus eieci eos	בְּיַעַן מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת חֻקֹּתַי	
homo: τ viuet in eis: τ ſabbata mea viola=	in conſpectu earũ. Ego igitur leuaui manũ meã	לֹא הָלְכוּ בָּהֶם וְאֶת שַׁבְּתֹתַי חִלֵּלוּ	
ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβε	ſuper eos in deſerto ne inducerem eos	כִּי אַחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם הָיָה לִבָּם הֹלֵךְ׃	גָּלַל חוּס
βεβήλωσαν σφόδρα· καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν μου	in terrã quam dedi eis	וַתָּחָס עֵינִי עֲלֵיהֶם מִשַּׁחֲתָם וְלֹא	
ſup eos in deſto vt cõſumerẽ eos: τ feci	fluentem lacte & melle precipuam terrarum omnium.	עָשִׂיתִי אֹתָם כַּלָּה בַּמִּדְבָּר׃ וָאֹמַר	עָשָׂה
Exo. 16.f. ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τ ἐξαναλῶσαι αὐτούς, καὶ ἐποί	quia iudicia mea fecerunt & in preceptis meis	אֶל בְּנֵיהֶם בַּמִּדְבָּר בְּחֻקֵּי אֲבוֹתֵיכֶם	
vt nomẽ meũ omnino nõ violaret	nõ ambulauerunt: &	אַל תֵּלֵכוּ וְאֶת מִשְׁפְּטֵיהֶם אַל	הָלַךְ שָׁפַט
C νησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τοπαράπαν μὴ βεβηλωθῇ	ſabbata mea violauerũt	תִּשְׁמֹרוּ וּבְגִלּוּלֵיהֶם אַל תִּטַּמָּאוּ׃	שָׁמַר טָמֵא
coram gẽtib9 q̃ĩs induxi eas ante oculos	vehemẽter. Dixi ergo vt	אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּחֻקַּי לֵכוּ	
ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ὧν ἐπήγαγον αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς	effunderẽ furorẽ meũ ſu	וְאֶת מִשְׁפָּטַי שִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ אֹתָם׃	עָשָׂה
eor. τ ego leuaui manũ meã ſup eos in deſ	per eos in deſerto & cõſu	וְאֶת שַׁבְּתֹתַי קַדֵּשׁוּ וְהִיוּ לְאוֹת	קָדַשׁ הָיָה
αὐτῶν· καὶ ἐγὼ ἐπῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρή	merẽ eos. Et feci ppter	בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לָדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה	יָדַע
to: omnino vt nõ introducerẽ eos in trã q̃m de	nomen meũ ne violaretur corã gentib9 de quibus eieci eos	אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיַּמְרוּ בִי בְּנֵי בְּחֻקַּי	מָרָה חָמַק
μω, τοπαράπαν τ μὴ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδω	in conſpectu earũ. Ego	לֹא הָלָכוּ וְאֶת מִשְׁפָּטַי לֹא שָׁמְרוּ	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.heb.Ezechi.xx. | Trãsla.B.Vie. | Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

לַעֲשׂוֹת אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם
הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ
וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּם בַּמִּדְבָּר וְהַשְׁבֹּתִי אֶת יָדִי
וָאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם
לְעֵינֵיהֶם לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְהָפִיץ אֹתָם
יָדִי לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְהָפִיץ אֹתָם בַּגּוֹיִם וּלְזָרוֹת אֹתָם בָּאֲרָצוֹת
מִשְׁפָּטַי לֹא עָשׂוּ וְחֻקּוֹתַי מָאָסוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ וְאַחֲרֵי גִלּוּלֵי
אֲבוֹתָם הָיוּ עֵינֵיהֶם וְגַם אֲנִי נָתַתִּי
לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים וּמִשְׁפָּטִים
לֹא יִחְיוּ בָהֶם וָאֲטַמֵּא אֹתָם
בְּמַתְּנוֹתָם בְּהַעֲבִיר כָּל פֶּטֶר רֶחֶם
לְמַעַן אֲשִׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יֵדְעוּ אֲשֶׁר
אֲנִי יְהוָה לָכֵן דַּבֵּר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בֶּן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד זֹאת גִּדְּפוּ אֹתִי
אֲבוֹתֵיכֶם בְּמַעֲלָם בִּי מָעַל וַאֲבִיאֵם
אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת
יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לָהֶם וַיִּרְאוּ כָּל
גִּבְעָה רָמָה וְכָל עֵץ עָבֹת וַיִּזְבְּחוּ שָׁם
אֶת זִבְחֵיהֶם וַיִּתְּנוּ שָׁם כַּעַס קָרְבָּנָם
וַיָּשִׂימוּ שָׁם רֵיחַ נִיחוֹחֵיהֶם וַיַּסִּיכוּ
שָׁם אֶת נִסְכֵּיהֶם וָאֹמַר אֲלֵיהֶם
מָה הַבָּמָה אֲשֶׁר אַתֶּם הַבָּאִים
שָׁם וַיִּקָּרֵא שְׁמָהּ בָּמָה עַד הַיּוֹם
הַזֶּה לָכֵן אֱמֹר אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַבְּדֶרֶךְ
אֲבוֹתֵיכֶם אַתֶּם נִטְמָאִים וְאַחֲרֵי
שִׁקּוּצֵיהֶם אַתֶּם זֹנִים וּבְשֵׂאת
מַתְּנוֹתֵיכֶם בְּהַעֲבִיר בְּנֵיכֶם בָּאֵשׁ
אַתֶּם נִטְמָאִים לְכָל גִּלּוּלֵיכֶם
עַד הַיּוֹם וַאֲנִי אִדָּרֵשׁ לָכֶם בֵּית
יִשְׂרָאֵל חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם

vt facerent ea quecum fecerit homo & viuet in eis: & sabbata mea violauerunt. Et cōminatꝰ sum vt effũderē furorē meũ sup eos: & implerē irā meā in eis in defto. Auerti aũt manũ meā: & feci ppter nomen meũ vt nō violaretur coram gentib⁹ de q⁹ edusi eos ante oculos eor̃: & leuaui manũ meā in eos in defto vt dispergerem illos in gentib⁹: & disseminarē eos in regionib⁹: eo qꝺ iustificationes meas nō fecerũt: & ꝓcepta mea reprobassent: & sabbata mea violauerũt: & post idola patrũ suor̃ fuissent oculi eorũ. Ergo & ego dedi eis ꝓcepta nō bona: & iudicia in quibus non viuẽt: & pollui eos in muneribꝰ suis cuꝫ offerret omẽ quod aperit vuluã ppter delicta sua: & scient quia ego dñs. Quãobrem loquere ad domũ israel fili hominis: & dices ad eos. Hec dicit dñs de⁹. Adhuc & hoc blasphemauerũt me patres vr̃i cũ spreuissent me cõtemnẽtes: & induxissem eos in terrã quã leuaui manũ meã vt darem eis. Viderunt omnem collẽ excelsum: & omẽ lignũ nemorosum: & immolauerũt ibi victimas suas & dederũt ibi irritationẽ oblationis sue: & posuerũt ibi odorẽ suauitatis sue & libauerũt libationes suas. Et dixi ad eos. Quid est excelsum: ad quod ingredimini? Et vocatũ est nomen eius excelsum vsq; ad hanc diem. Propterea dic ad domum israel. Hec dicit dominus de⁹. Certe in via patrũ vestrorũ vos polluimini: & post offendicula eorum vos fornicamini: & in oblatione donor̃ vestrorum: cum traducitis filios vestros ꝓ ignẽ: vos polluimini in oĩbus idolis vr̃is vsq; hodie: & ego respondebo vobis domus israel. Viuo ego dicit domin⁹ deus: quia

vt facerent eas q̃s faciet homo & viuet in eis: & sabbata mea polluerunt: & dixi vt effũderē furorē meũ sup eos & vt cõsumarẽ eos in deserto. & ut cõsumarẽ illis: & feci ppter me vt nomẽ meũ omnino non violaretur coram gẽtib⁹ de q⁹ eduxi eos ante oculos eor̃: & leuaui manũ meã illis in deserto vt dispergerem illos in gentib⁹: & dissiparẽ eos in regionib⁹: eo qꝺ iustificationes meas nō fecerũt: & ꝓcepta mea reprobauerũt: & sabbata mea violauerũt: & post cogitationes ꝑr̃m suor̃ fuerũt oculi eor̃. & ego dedi eis ꝓcepta nō bona: & iustificationes in q⁹ nō viuẽt in eis: & polluã eos in dogmatib⁹ suis cũ traducerem ego oẽs ape rientes vuluã vt deleam eos: vt sciant q̃ ego dñs. idcirco loquere ad domũ israel: fili hois: & dices ad eos: hec dicit adonai dñs: adhuc ad hoc ad iracũdiã q̃uocastme patres vr̃i in delictis suis in q⁹ deliquerũt in me. & introduxi eos in trã q̃ leuaui manũ meã vt darem eã illis: & vidĕt oẽs collẽs excelsũ & omne lignũ nemorosũ: & immolauerũt ibi victimas suas & dederũt ibi irritationẽ oblationis sue: & posuerũt ibi odorẽ suauitatis eor̃: & libauerũt ibi libamina sua: & dixi ad eos: & q̃d est excelsũ q̃ ingredimini illuc? & vocatum est nomẽ eius excelsũ vsq; in hodiernũ diẽ. ꝓpterea dic ad domũ israel: hec dicit adonai dñs: si in viis patrũ vestrorũ vos polluimini: & post abominationes eor̃ vos fornicamini: & in ꝑmixtis vobis: & in separationib⁹ vr̃is cũ traducitis filios vr̃os in igne: vos polluimini in oĩbus cogitationib⁹ vr̃is vsq; in hodiernũ diem. & ego respondebo vobis dom⁹ israel. viuo ego dicit adonai dñs: si

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Vie.	Tex.he.Ezechi.xx.	Pritiua.heb.
respõdebo vobis: τ si ascendet in spm	non reſpondebo vobis:	אִדָּרֵשׁ לָכֶם׃ וְהָעֲלָה עַל רוּחֲכֶם הָיוֹ	הָיָה
ἀποκριθήσομαι ὑμῖν, καὶ ἐὰν ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ πνεῦμα	neq; cogitatio mẽtis ve	לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים	לֹא
vrm hoc: τ nõ erit quẽadmodũ vos dicitis:	ſtre fiet dicentium.	נִהְיֶה כַּגּוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲרָצוֹת	נָהָה
ὑμῶν τοῦτο, καὶ οὐκ ἔσαι ὃν τρόπον ὑμεῖς λέγετε,	Erimus ſicut gentes &	לְשָׁרֵת עֵץ וָאֶבֶן חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי	זָרַע
erimus ſic gẽtes τ ſic tribus kre: vt fuia	ſicut cognationes terre:	יְהוִה אִם לֹא בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ	נָטָה שָׁפַךְ
ἐσόμεθα ὡς τὰ ἔθνη καὶ ὡς αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, τοῦ λα=	vt colamus ligna & lapi	נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה אֶמְלוֹךְ	מָלַךְ יָצָא
mus lignis τ lapidib. ꝓptereа viuo ego dicit ado	des. Viuo ego dicit dñs	עֲלֵיכֶם׃ וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים	
τρεύειν ξύλοις καὶ λίθοις. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει ἀδω	deus: quoniã in manu	וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר	
nai dñs: si nõ in manu forti: τ in brachio excel	forti & in brachio	נְפוּצוֹתֶם בָּם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ	נָפַץ
ταῖ κύριος, εἰ μὴ ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψη	extento & in furore ef	נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה׃ וְהֵבֵאתִי	בּוֹא
λῶ: τ in furoze effuso regnabo sup vos: τ	fuso regnabo sup vos: Et educã vos	דִּבֶּר שָׁפַט אֶתְכֶם אֶל מִדְבַּר הָעַמִּים וְנִשְׁפַּטְתִּי	
λῶ, καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ βασιλεύσω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ	de populis: & congregabo vos de	בָּנָח אִתְּכֶם שָׁם בְּפָנִים אֶל פָּנִים׃ כַּאֲשֶׁר	
educã vos de ꝓplis: τ ſuſcipiam vos de	terris in quibus diſperſi eſtis. In manu	נִשְׁפַּטְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם בְּמִדְבַּר	
ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν	valida & in brachio ex	אֶרֶץ מִצְרַיִם כֵּן אִשָּׁפֵט אִתְּכֶם	
regiõib. ꝙ diſperſi eſtis in eis in manu for=	tento & in furore effu	נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהַעֲבַרְתִּי אֶתְכֶם	עָבַר
χωρῶν οὗ διεσκορπίσθητε ἐν αὐτοῖς ἐν χειρὶ κρα=	ſo regnabo ſup vos & ad=	תַּחַת הַשָּׁבֶט וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם	בּוֹא
τι: τ in brachio excelſo: τ in furoze effuſo: τ	ducã vos in deſertũ po	בְּמָסֹרֶת הַבְּרִית׃ וּבָרוֹתִי מִכֶּם	בָּרַר בָּשַׁע
λαιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ, καὶ	pulorum: & iudicabor vo	הַמֹּרְדִים וְהַפּוֹשְׁעִים בִּי מֵאֶרֶץ	
adducã vos in deſertũ ꝓplor: τ ꝓtẽdã iudicio	vobiſcũ ibi facie ad fa	מְגוּרֵיהֶם אוֹצִיא אוֹתָם וְאֶל אַדְמַת	גּוּר יָצָא
ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν ἔρημον τῶν λαῶν, καὶ διακριθήσομαι	ciem. Sicut iudicio cõtendi aduerſus	יִשְׂרָאֵל לֹא יָבוֹאוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי	בּוֹא
ad vos ibi facie ad faciem. quẽadmodũ	patres veſtros in deſerto	יְהוָה׃ וְאַתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר	
κρὸς ὑμᾶς ἐκεῖ κρόσωπον κατὰ κρόσωπον. ὃν τρόπον	terre egypti: ſic iudica	אֲדֹנָי יְהוִה אִישׁ גִּלּוּלָיו לְכוּ עִבְדוּ	גָּלַל
iudicio ꝓtẽdi ad ꝓfes vros in deſerto kre egy=	bo vos dicit dñus deus. Et	וְאַחַר אִם אֵינְכֶם שֹׁמְעִים אֵלָי	
διεκρίθην κρὸς τοὺς κατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ γῆς αἰγυ	ſubiiciam vos ſceptro	וְאֶת שֵׁם קָדְשִׁי לֹא תְחַלְּלוּ עוֹד	חָלַל
pti: ſic iudicabo vos: dicit adonai dñs. τ trãſire	meo: & inducã vos	בְּמַתְּנוֹתֵיכֶם וּבְגִלּוּלֵיכֶם׃ כִּי בְּהַר	נָתַן
πῶν, οὕτως κρινῶ ὑμᾶς, λέγει ἀδωναῖ κύριος. καὶ διά=	in vinculis federis. Et	קָדְשִׁי בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל נְאֻם	רוּם
faciã vos ſub virga mea: τ inducã vos in nu	eligam de vobis	אֲדֹנָי יְהוִה שָׁם יַעַבְדֻנִי כָּל בֵּית	עָבַד
ξω ὑμᾶς ὑπὸ τὴν ῥάβδον μου, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς ἐν ἀριθ	trãſgreſſores & impios:	יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה בָּאָרֶץ שָׁם אֶרְצֵם	רָצָה
mero: τ eligam ex vobis impios: τ rebel=	& de terra incolatus eorum educã	וְשָׁם אֶדְרוֹשׁ אֶת תְּרוּמֹתֵיכֶם וְאֶת	דָּרַשׁ רוּם
μῶ, καὶ ἐκλέξω ἐξ ὑμῶν τοὺς ἀσεβεῖς, καὶ τοὺς ἀφεσκ	eos: & in terram iſrael nõ ingredientur:	רֵאשִׁית מַשְׂאוֹתֵיכֶם בְּכָל קָדְשֵׁיכֶם׃	נָשָׂא
les: qz de incolatu eoꝝ educã eos:	& ſcietis quia ego dñs	בְּרֵיחַ נִיחוֹחַ אֶרְצֶה אֶתְכֶם בְּהוֹצִיאִי	נוֹחַ רֵצָה
κότας, διότι ἐκ τῆς παροικεσίας αὐτῶν ἐξάξω αὐτούς,	cum adduxero vos ad	אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם	
τ in trã iſrael nõ ingredient. τ ſci=	terram iſrael: in qua	מִן הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפוּצוֹתֶם בָּם	
καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται· καὶ ἐπι	terra pro qua	וְנִקְדַּשְׁתִּי בָכֶם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃	קָדַשׁ
ent qz ego dñs: τ vos dom iſ=		וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה בַּהֲבִיאִי אֶתְכֶם	בּוֹא
γάσονται διότι ἐγὼ κύριος, καὶ ὑμεῖς οἶκος τοῦ Ἰσ=		אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.heb.Ezechi.xxi. Trāsla.B.Vie. Trāſl.Gre.lxx.cū interp.lati.

נָשָׂאתִי אֶת יָדִי לָתֵת אוֹתָהּ
לַאֲבוֹתֵיכֶם׃ וּזְכַרְתֶּם שָׁם אֶת
דַּרְכֵיכֶם וְאֶת כָּל עֲלִילוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר
נִטְמֵאתֶם בָּם וְנִקֹטֹתֶם בְּפְנֵיכֶם
כָּל רָעוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃ וִידַעְתֶּם
כִּי אֲנִי יְהוָה בַּעֲשׂוֹתִי אִתְּכֶם
לְמַעַן שְׁמִי לֹא כְדַרְכֵיכֶם הָרָעִים
וְכַעֲלִילוֹתֵיכֶם הַנִּשְׁחָתוֹת בֵּית
יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שִׂים
פָּנֶיךָ דֶּרֶךְ תֵּימָנָה וְהַטֵּף אֶל דָּרוֹם
וְהִנָּבֵא אֶל יַעַר הַשָּׂדֶה נֶגֶב׃ וְאָמַרְתָּ
לְיַעַר הַנֶּגֶב שְׁמַע דְּבַר יְהוָה
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מַצִּית בְּךָ
אֵשׁ וְאָכְלָה בְךָ כָּל עֵץ לַח וְכָל
עֵץ יָבֵשׁ לֹא תִכְבֶּה לֶהֶבֶת שַׁלְהֶבֶת
וְנִצְרְבוּ בָהּ כָּל פָּנִים מִנֶּגֶב צָפוֹנָה׃
וְרָאוּ כָל בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה
בְּעַרְתִּיהָ לֹא תִכְבֶּה׃ וָאֹמַר אֲהָהּ
אֲדֹנָי יְהוִה הֵמָּה אֹמְרִים לִי
הֲלוֹא מְמַשֵּׁל מְשָׁלִים הוּא׃

Cap.xxi.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל
יְרוּשָׁלַ͏ִם וְהַטֵּף אֶל מִקְדָּשִׁים
וְהִנָּבֵא אֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַרְתָּ
לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי אֵלַיִךְ וְהוֹצֵאתִי חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ
וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ צַדִּיק וְרָשָׁע׃ לָכֵן
אֲשֶׁר הִכְרַתִּי מִמֵּךְ צַדִּיק וְרָשָׁע
לָכֵן תֵּצֵא חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ אֶל כָּל בָּשָׂר
מִנֶּגֶב צָפוֹן׃ וְיָדְעוּ כָל בָּשָׂר כִּי אֲנִי
יְהוָה הוֹצֵאתִי חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ
לֹא תָשׁוּב עוֹד׃ וְאַתָּה בֶן אָדָם
הֵאָנַח בְּשִׁבְרוֹן מָתְנַיִם וּבְמְרִירוּת
תֵּאָנַח לְעֵינֵיהֶם׃ וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ
אֵלֶיךָ עַל מָה אַתָּה נֵאָנָח וְאָמַרְתָּ

leuauī manū meā vt darem eam pribus vris:
ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι αὐτὴν τοῖς πατράσιν ὑμῶν,
& recordabimini illic viaꝝ vraꝝ. & adinuen-
καὶ μνησθήσεσθε ἐκεῖ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τῶν ἐπιτηδευ-
tionū vraꝝ: & polluti estis i eis: & pcutietis fa-
μάτων ὑμῶν, οἷς ἐμιάνεσθε ἐν αὐτοῖς, καὶ κόψεσθε τὰ πρό-
cies vras in oibus malitijs vris q̄s cognoste
σωπα ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς κακίαις ὑμῶν αἷς ἐπιγνώ-
tis. & ego vris cū fecero ego sic
σεσθε. διότι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ ποιῆσαί με οὕτως
vobis: vt nomē meū nō violetur: nō scōm vias
ὑμῖν, ὅπως τὸ ὄνομά μου μὴ βεβηλωθῇ, οὐ κατὰ τὰς ὁδοὺς
vras malas: neq; scōm adinuentiones vras
ὑμῶν τὰς πονηράς, οὐδὲ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν
corruptas dom⁹ israel dicit adonai vris. & τὰ διεφθαρμένα οἶκος ἰσραὴλ λέγει κύριος. καὶ
fact⁹ ē sermo vri ad me dicēs: fili hois fir-
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου στήρι-
ma faciem tuā sup themam: & respice ad
σον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ θαιμάν, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ
astrū: & pphetiza sup saltū ducem australē
δασώρ, καὶ προφήτευσον ἐπὶ δρυμὸν νοτίου, καὶ
& dices sylue australi: audi sermonē vri: hec di-
ἐρεῖς τῷ δρυμῷ νοτίῳ, ἄκουε λόγον κυρίου, τάδε λέ-
cit vris: ecce ego succendo in te ignē: & deuora
γει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἀνάπτω ἐν σοὶ πῦρ, καὶ καταφά-
bit in te oē lignū viride: & oē lignū aridū: nō
γεται ἐν σοὶ πᾶν ξύλον χλωρόν, καὶ πᾶν ξύλον ξηρόν, οὐ
extinguet flāma succensa. & ardebit in
σβεσθήσεται ἡ φλὸξ ἡ ἐξαφθεῖσα· καὶ κατακαυθήσεται ἐν
ea ois facies a mertdie vsq; ad aq̄lonē: & co-
αὐτῇ πᾶν πρόσωπον ἀπὸ ἀφηλιώτου ἕως βορρᾶ, καὶ ἐπι-
gnoscet ois caro: q̄r ego vris succendi illā:
γνώσεται πᾶσα σάρξ, ὅτι ἐγὼ κύριος ἐξέκαυσα αὐτό, 6.4.
& nō extinguet. & dixi nequaq̄ vris: ip-
καὶ οὐ σβεσθήσεται. καὶ εἶπον μηδαμῶς κύριε, αὐ-
si dicit ad me: nōne parabola est q̄ dici-
τοί λέγουσιν πρός με, οὐχὶ παραβολὴ ἐστιν λεγο-
tur hec.
μένη αὕτη·

Ca.21.

ET factꝰ est ſmo vri ad me dicēs: idcirco
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, διὰ τοῦ A.
vaticinare fili hois: & firma faciem
προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ στήρισον τὸ πρόσωπόν
tuā ꝑ hierusalem: & aſpice ad ſancta eo-
σου ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὰ ἅγια αὐ-
rū & pphetа de tra israel: & dices
τῶν καὶ προφήτευσον περὶ τῆς γῆς τοῦ ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς
ad trā israel: hec dicit adonai vris:
πρὸς τὴν γῆν τοῦ ἰσραὴλ, τάδε λέγει κύριος,
ecce ego ad te: & educā gladiū meū de
ἰδοὺ ἐγὼ πρός σέ, καὶ ἐκπατάσω τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τῆς
vagina ſua: & exterminabo ex te iniuſtū & ini-
κουλεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνο-
quū. eoq̄ extermiabo ex te iniquū & iiuſtum: ſic
μον· ἀνθ᾽ ὧν ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄνομον καὶ ἄδικον, οὕτως
egredietꝰ gladius meꝰ de vagina ſua ſup
ἐξελεύσεται τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κουλεοῦ αὐτοῦ ἐπὶ
oēm carnē meridiei vsq; ad aq̄lonē: & cognoſcet
πᾶσαν σάρκα ἀφηλιώτου ἕως βορρᾶ, καὶ ἐπιγνώσε-
ois caro q̄r ego vris eduxi gladium
ται πᾶσα σὰρξ ὅτι ἐγὼ κύριος ἐξέσπασα τὸ ἐγχειρίδιόν
meū de vagina ſua: & nō reducam vl-
μου ἐκ τοῦ κουλεοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκ B
tra. & tu fili hois: ingemiſce in cōtritiōe lū-
ἔτι. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, κατάστεναξον ἐν συντριβῇ ὀσ
bor tuor: & in doloribꝰ gemes ante oculos eor.
φύος σου, καὶ ἐν ὀδύναις στενάξεις κατ᾽ ὀφθαλμοὺς αὐτῶν·
& erit ſi dixerit ad te: ꝓpter q̄d tu gemis?
καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρός σε, ἕνεκεν τίνος σὺ στενάζεις;
& dices:
καὶ ἐρεῖς, ⸗⸗⸗

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

sup nuncio qz venit: z frãgẽt omne
ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ ὅτι ἔρχεται, καὶ θραυσθήσεται πᾶσα
cor: z dissoluentur vniuerse man⁹: z exalabit
καρδία, καὶ παραλυθήσονται πᾶσαι χεῖρες, καὶ ἐκλύσει
omnis caro: z ois spũs: z oia femora pollu=
πᾶσα σαρξ, καὶ πᾶν πνεῦμα, καὶ πάντες μηροὶ μολυν
entur humore. ecce venit z erit dicit dñs de⁹.
θήσονται ὑγρασία. ἰδοὺ ἔρχεται καὶ ἔσται λέγει κύριος ὁ θεός.
z fact⁹ ẽ ſmo dñi ad me dicẽs: filt hoĩs: pro=
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, προ
pheta z dices: hec dicit adonai dñs: dic gladi
φήτευσον καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος, εἰπὸν ῥομ=
C us gladius acuere: z frascere vt tugules iugulatiões.
φαία ῥομφαία ὀξύνου, καὶ θυμώθητι ὅπως σφάξῃς σφάγια.
acuere vt sis in splendore: parat⁹ in desolationẽ
ὀξύνου ὅπως ᾖς εἰς σίλβωσιν, ἑτοίμη εἰς παράλυσιν
iugula: ptẽne: repelle oẽ lignũ. z dedit eũ pa
σφαῖς, ἐξουδένει, ἀπόδου πᾶν ξύλον. καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἑτοί
ratũ vt teneret manũ eius. exacut⁹ ẽ gladius est para
μην τοῦ κρατεῖν χεῖρα αὐτῆς. ἐξήκονηται ῥομφαία ἐστὶν ἑτοί
tus: vt daret ipm in manus interficientiũ. clama
μη, τοῦ δοῦναι αὐτὴν εἰς χεῖρας ἀποκτεινόντων. ἀνάκρα
vlula fili hoĩs: qz hic fact⁹ est in pplo meo:
γε ὀλόλυξον υἱὲ ἀνθρώπου, ὅτι αὐτὴ ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ μου,
hic in cũctis ducibus ıfrael: q̃ ppe hi
αὐτὴ ἐν πᾶσιν τοῖς ἀφηγουμένοις τοῦ ἰσραὴλ, οἱ παροι⁹
tabãt apũ me in gladiũ facti sunt cũ pplo. idcirco
κοῦντες μοι εἰς ῥομφαίαν ἐγένοντο σὺν τῷ λαῷ. διὰ τοῦτο
plaude sup manũ tuã: qz tustificat⁹ est. z tq̃d
κρότησον ἐπὶ τὴν χεῖρά σου, ὅτι δεδικαίωται. καὶ τί
si z trib⁹ repulsa fuerit nõ erit dicit adonai dñs. z
εἰ καὶ φυλὴ ἀπωσθῇ οὐκ ἔσται λέγει ἀδωναϊ κύριος. καὶ
tu fili hoĩs: ppheta z plaude manũ sup
σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον καὶ κρότησον χεῖρα ἐπὶ
manũ: z duplica gladiũ. tertius gladius:
χεῖρα, καὶ διπλασίασον ῥομφαίαν. ἡ τρίτη ῥομφαία,
interfector est gladi⁹ interfector magn⁹: z ob
τραυματιῶν ἐστιν ῥομφαία τραυματιῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐκ
stupescere facies eos vt frãgat cor cor: z multipli
πλήσσεις αὐτοὺς ὅπως θραυσθῇ ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ πλείους
cent infirmi. sup oẽs portas cor: z tra=
D θῶσιν οἱ ἀδύνατοι. ἐπὶ πᾶσαν πύλην αὐτῶν, καὶ πα
diti sunt in iugulatiões gladij. bene acut⁹ fuit
ραδέδοται εἰς σφάγια ῥομφαίας. ἔνγε ὀξεῖα γέγονεν
in occisionẽ: bene fuit in fulgore: sic̃ fulgur
εἰς σφαγήν, ἔνγε γέγονεν εἰς σίλβωσιν, ὡς ἀστραπὴ
ptransi: acuere a dextris z a sinistris: q̃cũq̃
διατορεύου, ὀξύνου ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὗ ἂν
facies tua excitetur: z ego ũt plaudã
τὸ πρόσωπόν σου ἐξεγείρηται, κἀγὼ δὲ κροτήσω
manu mea ad manũ meã: z remittam
χεῖρά μου πρὸς χεῖρά μου, καὶ ἐπαφήσω τὸν
furorẽ meũ: ego dñs locut⁹ sum. z fact⁹ est ſmo
θυμόν μου, ἐγὼ κύριος λελάληκα. καὶ ἐγένετο λόγος
dñi ad me dicẽs: z tu fili hoĩs: po=
κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, διά=
ne tibi duas vias: vt ingrediat gladius re=
ταξον σεαυτῷ δύο ὁδούς, τοῦ εἰσελθεῖν ῥομφαίαν βα
gis babylonis de regiõe vna egredientur
σιλέως βαβυλῶνος ἐκ χώρας μιᾶς ἐξελεύσονται αἱ
duo iperia: vt parent manũ pungentẽ in initio
δύο ἀρχαί, ἑτοιμάσαι χεῖρα κεντοῦσαν ἐπ᾽ἀρχῆς
vie vniuscuiusq̃ ciuitati pũgentẽ ordinabile: vt in=
ὁδοῦ ἑκάστης πόλεως κεντοῦσαν διατάξεις, τοῦ εἰ=
B grediat gladius ad rabbat filior⁹ ammon: z ad
σελθεῖν ῥομφαίαν ἐπὶ ῥαββὰθ υἱῶν ἀμμῶν, καὶ ἐπὶ
iudam: z ad hierusalem in obsidiõe: qz
τὸν ἰούδαν, καὶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν πολιορκίᾳ, διότι
stabit rex babylonis in antiquã viam:
στήσεται βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδόν,
in initio duar⁹ viar⁹.
ἐπ᾽ἀρχῆς τῶν δύο ὁδῶν. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Trãsla.B.Vie.

ʳPro⁰audítu: ᵐquia ⁿvenit
ᵒ& tabescet ᵖomne ᵍcor ꝯ
ʳ& dissoluẽtur ᵉ vniuerse
ᵗmanus: ᵘ& infirmabitur
ˣois ʸspũs: ᶻ& ᵖ cuncta ᵃge
nua ᵇfluĉt ᶜaq̃. ᵇEcce ᶜvenit
ᵈ& fiet ᵉait ᵇdominus ᶠdeus.
ʰEt factus est ᶠsermo ꝯꝯꝯ
ᵐdomini ⁿad me ᵒdicens.
ᵖFili ᵍhominis: ʳpropheta
ˢ& dices. ᵗHec ᵘ dicit ˣ dñs
deus. ʸLoquere. ᶻGladius
ᵃgladius ᵇexactus est ᶜ&
ᵈlimatus. ᶜVt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʳcedat ˢvictimas ᵇexactus
est: ᶠvt ᵐ splendeat ꝯꝯꝯ
limatus est. ⁿQui moues
ᵍsceptrum ʳfilii mei ꝯꝯꝯ
ˢsuccidisti ᵗomne ᵘlignũ. ˣEt
dedi ʳeum ˢad leuigandum
ᵃvt teneatur ᵇmanu. ᶜIste
ᵈexactus ᵉgladius: ꝯꝯꝯ
ʳ& iste ᵍlimat ᵛest ʰ in manu
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠinterficientis. ᵐClama ⁿ& ᵖ
vlula ᵒ fili ᵖhominis: ᵍquia
ʳhic ˢfact⁹ ẽ ᵗin pplo meo:
ᵘhic ˣ in cunctis ʸ ducibus
ᶻisrael ᵃqui fugerant. ᶜGla
dio traditi ᵈsunt ᵉcum ꝯꝯ
ʳpplo meo. ᵍIdcirco ᵇplau
de ᶠsup ᵏfemur: ʲqa ᵐproba
tus est: ⁿ & hoc ᵖcum ᵍsce=
ptrum ʳsubuerterit: & ᵒnõ
ʳerit ᵘdicit ᵛdominus ʳdeꝰ.
ˢTu ergo ᵃfili ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇhoĩs ᶜppheta: ᵈ& percute
ᵉmanũ ᶠad ᵍmanũ: ʰ& dupli
cetur ʲgladius: ac ᵏtriplice
tur ˡgladius ᵐinterfector ⁿ.
ᵒHic est ᵖgladi ᵠoccisionis
ʳmagne ˢq obstupescere
ᵗeos ᵘfacit & ˣcorde ʸtabe=
scere: ᶻ & multiplicat ᵃ ruí
nas. ᵇIn ᶜoĩbus ᵈportis eo=
rum ᵉdedí ᶠ cõturbationẽ
ᵍgladii acuti & ʰlimati ⁱad
fulgẽdũ: ʲamicti ᵏ ad cedẽ.
ˡExacuere ᵐvade ⁿad dexte
ram siue ᵒ ad sinistram ꝯꝯ
ᵖquocunq̃ ᵍfacici tue est
ʳappetitus. Quin ˢ& ᵗego
ᵘplaudã ˣmanu ʸad ᶻmanũ:
ᵃ& implebo ᵇindignationẽ
meã. ᶜEgo ᵈdñs ᵉlocut⁹ sũ.
ᶠEt factus est ᵍ sermo ʰdñi
ʲad me ᵏdicens. ˡEt tu ᵐ fili
ⁿhominis ᵒpone ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖtibi ᵠduas ʳvias: ˢvt veniat
ᵗgladius ᵘregis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˣbabylonis. ʸDe terra ᶻvna
ᵃegredientur ᵇambe. ꝯꝯꝯ
ᶜEt manu ᵈcapiet cõiectu
ranſ ᵉi capite ᶠvie ᵍciuitatis
ʰcõiiciet. ʲViam ᵏpones ˡvt
vẽiat ᵐgladi ⁿad ᵒrabbath
ᵖfiliorum ᵠ ammon ʳ & ad
ˢiudam ᵗin hierusalem ꝯꝯ
ᵘmunitissimã. ʸStetit ᶻeniꝫ
ᵃrex ᵇbabylonis ᶜin ꝯꝯꝯꝯ
ᵈbiuio ᵉin capite ᶠduarum
ᵍviarum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ

Ter.he.Ezechi.xxj. Pritiua.heb.

בוא בָּסַס "אֶל שְׁמוּעָה "כִּי "בָאָה "וְנָמֵס "כָּל "לֵב
רָפָה "וְרָפּוּ "כָּל "יָדַיִם "וְכָהָתָה "כָּל "רוּחַ
יָלַךְ "וְכָל "בִּרְכַּיִם "תֵּלַכְנָה מַיִם "הִנֵּה "בָאָה
הָיָה "וְנִהְיָתָה "נְאֻם "אֲדֹנָי "יְהוִה: "וַיְהִי "דְבַר
נָבָא "יְהוָה "אֵלַי "לֵאמֹר: "בֶּן "אָדָם "הִנָּבֵא
"וְאָמַרְתָּ "כֹּה "אָמַר "אֲדֹנָי "אֱמֹר "חֶרֶב
חָדַד "חֶרֶב "הוּחַדָּה "וְגַם "מְרוּטָה:
"טֻבַּח "טִבְחָה "הוּחַדָּה "לְמַעַן "הְיֹה "לָהּ
שׁוּשׁ "בָּרָק "מֹרָטָה "אוֹ "נָשִׂישׂ "שֵׁבֶט "בְּנִי
נָתַן "מֹאֶסֶת "כָּל "עֵץ: "נִיתַּן "אֹתָהּ "לְמָרְטָה
"לְתָפְשׂ "בַּכַּף "הִיא "חֶרֶב "הוּחַדָּה "חֶרֶב
נָתַן "וְהִיא "מֹרָטָה "לָתֵת "אֹתָהּ "בְּיַד
הָגָה: "זְעַק "וְהֵילֵל "בֶּן "אָדָם "כִּי
הָיָה "הָיְתָה "בָעַמִּי "הִיא "בְּכָל "נְשִׂיאֵי
גור "יִשְׂרָאֵל "מְנוּרֵי "אֶל "חֶרֶב "הָיוּ "אֶת
"עַמִּי "לָכֵן "סְפֹק "אֶל "יָרֵךְ: "כִּי "בֹחַן
"וּמָה "אִם "גַּם "שֵׁבֶט "מֹאֶסֶת "לֹא
הָיָה "נְאֻם "אֲדֹנָי "יְהוִה: "וְאַתָּה "בֶּן
אָדָם "הִנָּבֵא "וְהַךְ "כַּף "אֶל "כָּף "וְתִכָּפֵל
שָׁלַשׁ "חֶרֶב "שְׁלִישִׁתָה "חֶרֶב "חַלְלִים
נָדַל "הִיא "חֶרֶב "חַלָּל "הַגָּדוֹל "הַחֹדֶרֶת "לָהֶם:
רָבָה "כָּשַׁל "לְמַעַן "לֵב "וְרַבֶּה "הַמִּכְשֹׁלִים
נָתַן "עַל "כָּל "שַׁעֲרֵיהֶם "נָתַתִּי "אִבְחַת "חֶרֶב
עָשָׂה "אָח "עֲשׂוּיָה "לְבָרֶק "מְעֻטָּה "לְטֶבַח:
אָחַד "יָמִין "הַתְאַחֲדִי "הֵימִינִי "הַשִּׂימִי "הַשְׂמִילִי
שׂוּם "שָׂמֹל "אָנָה "פָּנַיִךְ "מְעֻדוֹת: "וְגַם "אֲנִי
סָפַק "אַכֶּה "כַפִּי "אֶל "כַּפִּי "וַהֲנִחֹתִי "חֲמָתִי
נָבָא "אֲנִי "יְהוָה "דִּבַּרְתִּי: "וַיְהִי "דְבַר "יְהוָה
רָחַם "אֵלַי "לֵאמֹר: "וְאַתָּה "בֶּן "אָדָם "שִׂים
שׂוּם "לְךָ "שְׁנַיִם "דְּרָכִים "לָבוֹא "חֶרֶב "מֶלֶךְ
עָנָה "בָּבֶל "מֵאֶרֶץ "אֶחָד "יֵצְאוּ "שְׁנֵיהֶם
"וְיָד "בָּרָא "בְּרֹאשׁ "דֶּרֶךְ "עִיר "בָּרָא:
"דֶּרֶךְ "תָּשִׂים "לָבוֹא "חֶרֶב "אֶת "רַבַּת
"בְּנֵי "עַמּוֹן "וְאֶת "יְהוּדָה "בִּירוּשָׁלַם
בָּצַר "בְּצוּרָה: "כִּי "עָמַד "מֶלֶךְ "בָּבֶל "אֶל
"אֵם "הַדֶּרֶךְ "בְּרֹאשׁ "שְׁנֵי "הַדְּרָכִים

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pagina.heb.Ter.heb.Ezechi.xxij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp.lati.

לְכִסָּם כַּסָּם קִלְקַל בַּחִצִּים שָׁאַל קָלָל
נַּתְרָפִים רָאָה בַּכָּבֶד נִּימִינוֹ נִּוֹן
הָיָה הַקֶּסֶם יְרוּשָׁלַ͏ִם לָשׂוּם כָּרִים כָּר
לִפְתֹּחַ פֶּה בְּרָצַח לַהֲרִים קוֹל רוּם
בְּתָרוּעָה לָשׂוּם כָּרִים עַל שְׁעָרִים רוּעַ
לִשְׁפֹּךְ סוֹלְלָה לִבְנוֹת דָּיֵק וְהָיָה בָּנָה
לָהֶם כְּקֶסֶם שָׁוְא בְּעֵינֵיהֶם קֶסֶם
שְׁבֻעֵי שְׁבֻעוֹת לָהֶם וְהוּא מַזְכִּיר זָכַר
עָוֹן לְהִתָּפֵשׂ לָכֵן כֹּה אֲמַר אֲדֹנָי תָּפַשׂ
יְהוִה יַעַן הַזְכַּרְכֶם עֲוֹנְכֶם בְּהִנָּלוֹת זָכַר נָלָה
בְּפִשְׁעֵיכֶם לִרְאוֹת חַטֹּאותֵיכֶם רָאָה
בְּכֹל עֲלִילוֹתֵיכֶם יַעַן הִזָּכְרְכֶם בְּיָד עָלָל
תִּתָּפְשׂוּ וְאַתָּה חָלָל רָשָׁע נְשִׂיא נָשָׂא
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּא יוֹמוֹ בְּעֵת עָוֹן בּוֹא
קֶצְ כֹּה אֲמַר אֲדֹנָי יְהוִה הָסִיר סוּר
הַמִּצְנֶפֶת וְהָרִים הָעֲטָרָה זֹאת לֹא צָנַף רוּם
זֹאת הַשְׁפָּלָה הַגְבֵּהַּ וְהַגְבֹּהַּ הַשְׁפִּיל גָּבַהּ שָׁפַל
עָוְהּ עָוְהּ אֲשִׂימֶנָּה גַּם זֹאת לֹא שׂוּם
הָיָה עַד אֲשֶׁר לוֹ הַמִּשְׁפָּט בּוֹא שָׁפַט
וְנִתַּתִּיו וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנָּבֵא נָתַן נָבָא
וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֶל בְּנֵי
עַמּוֹן וְאֶל חָרְפָּתָם וְאָמַרְתָּ חָרֶב
חָרֶב פְּתוּחָה לְטֶבַח מְרוּטָה לְהָכִיל פָּתַח מָרַט
לְמַעַן בָּרָק חֲזוֹת לָךְ שָׁוְא נִקְסָם כָּזַב כָּל חָזָה
לָךְ כָּזָב לָתֵת אוֹתְךָ אֶל צַוְּארֵי נָתַן אֵת
חַלְלֵי רְשָׁעִים אֲשֶׁר בָּא יוֹמָם בְּעֵת צוּר בּוֹא
עָוֹן קֵץ הָשֵׁב אֶל תַּעְרָהּ בְּמָקוֹם שׁוּב מָקוֹם
אֲשֶׁר נִבְרֵאת בְּאֶרֶץ מְכֻרוֹתַיִךְ בָּרָא
אֶשְׁפֹּט אוֹתָךְ וְשָׁפַכְתִּי עָלַיִךְ זַעְמִי
בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי אָפִיחַ עָלַיִךְ וְנָתַתִּיךְ נָפַח נָתַן
בְּיַד אֲנָשִׁים בְּעָרִים חָרָשֵׁי מַשְׁחִית חָרַשׁ שָׁחַת
לָאֵשׁ תִּהְיֶה לֶאֱכָלָה דָּמֵךְ יִהְיֶה הָיָה
בְּתוֹךְ הָאָרֶץ לֹא תִזָּכְרִי כִּי אֲנִי זָכַר
יְהוִה דִּבַּרְתִּי
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר וְאַתָּה Cap.xxij.
בֶן אָדָם הֲתִשְׁפֹּט הֲתִשְׁפֹּט אֶת עִיר הָיָה
שָׁפַט

diuinationẽ querẽs: cõ miscẽs sagittas. Interrogauit idola: exta consuluit. Ad dexterã eius facta est diuinatio sup hierusalem: vt ponat arietes oo vt aperiat os in cede: vt eleuet vocem oooooooo in vlulatu: vt ponat arietes contra portas: oooo vt cõportet aggerẽ: vt edificet munitiões. Erit quasi consulens frustra oraculum in oculis eorum: & sabbatorum ocium immittans. Ipse autẽ recordabitur iniqtatis ad capiẽdũ. Idcirco hec dicit dñs deus. Pro eo q recordati estis iniqtatis vẽe & reuelastis pua ricationes vrãs: & apparuerũt pctã vrã in oĩbus cogitatiõibus vris. Pro eo inq̃ recordati estis: manu capiemini. Tu ãt pphane ipie dux israel: cuius venit dies in tpe iniqtatis prefinita. Hec dicit dñs deus. Aufer cidarim: tolle coronã. Nonne oooooooooooooo hec est que humilẽ sub leuauit: & sublimẽ hũlia uit: Iniquitatẽ iniqtatẽ iniqtatem ponã eaz. Et hoc non factũ est donec veniret cui est iudiciũ: & tradam ei. Et tu fili hominis nonne iudicas ciuitatem oooooooo

ad diuinandũ diuinationẽ: vt scateat virgam: τοῦ μαντεύσασθαι μαντείαν, τοῦ ἀναβράσαι ῥάβδον, τ interroget in sculptilibus. τ tecur cõsul καὶ ἐπερωτῆσαι ἐν τοῖς γλυπτοῖς. καὶ ἅπαξ σκοπήσατ a dextris eius: τ facta est diuinatio sup hierusalem: καὶ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο τὸ μαντεῖον ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, τοῦ βαλεῖν χάρακα τοῦ διανοῖξαι στόμα ἐν βοῇ τ eraltet vocẽ cũ clamore tube: vt ponat vallum vt aperiat os iclamore καὶ ὑψῶσαι φωνὴν μετὰ κραυγῆς σάλπιγγος, τ βαλεῖν χάραlum ptra portas eius: τ ponat aggerẽ: τ edifiκα ἐπὶ τὰς πύλας αὐτῆς, καὶ βαλεῖν χῶμα, καὶ οἰκοδομcet munitiões: τ ipe eis q̃si diuinans ῆσαι βελοστάσεις, καὶ αὐτὸς αὐτοῖς ὡς μαντευόμενος diuinationẽ coꝝ eis: cõputans hebdomadas μαντείαν ἐνώπιον αὐτῶν, ἑβδομάζων τὰς ἑβδομάδας eis: τ ipe memorans iniqtatẽ eoꝝ: vt capiã αὐτοῖς, καὶ αὐτὸς ἀναμιμνήσκων ἀδικίαν αὐτῶν, τ συλtur. Idcirco hec dicit adonai dñs: p eo q̃ λημφθῆναι· διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ' ὧν recordati estis iniqtatũ vrãꝝ cũ reuelarent ἀνεμνήσατε τὰς ἀδικίας ὑμῶν ἐν τῷ ἀποκαλυφθῆναι τὰς ipietates vre: vt viderẽt pctã vrã in om ἀσεβείας ὑμῶν, τοῦ ὁραθῆναι τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἐν πάnib iniqtatib vris: τ in oib adinuentioni- σαις τὰς ἀνομίας ὑμῶν, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπιτηδεύμbus vris p eo q̃ recordati estis i istis capiemini. μασιν ὑμῶν ἀνθ' ὧν ἀνεμνήσατε ἐν τούτοις ἁλώσεσθε· τ tu pphane: inimĩ dux israel: cui venit καὶ σὺ βέβηλε, ἄνομε, ἀφηγούμενε τοῦ Ἰσραὴλ, οὗ ἥκει dies in tpe iniqtatis finis: hec dicit adonai do ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας πέρας, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύmin: aufer cidarim: τ repelle coronã ipa ριος, ἀφελοῦ τὴν κίδαριν, καὶ ἀπόθου τὸ στέφανον αὐτὴ nõ talis erit: humiliasti excelsum: τ sublena οὐ τοιαύτη ἔσαι, ἐταπείνωσας τὸ ὑψηλόν, καὶ ὕψω- sisti hũmile. iniqtatẽ iniqtatẽ ponam eam: neq̃ ipa σας τὸ ταπεινόν. ἀδικίαν ἀδικίαν θήσομαι αὐτήν, οὐδὲ αὐτὴ talis erit donec veniat cui q̃uenit: τ tradam ei. τοιαύτη ἔσαι ἕως οὗ ἔλθῃ ᾧ καθήκει, καὶ παραδώσω αὐ

τ tu fili hois ppheta τ dices: hec di- τῷ· καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον καὶ ἐρεῖς, τάδε λέcit adonai dñs ad filios ammõ: τ ad γει ἀδωναῖ κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀμμών, καὶ πρὸς τὸν opprobriũ eoꝝ: τ dices: mucro mucro cuagina ὀνειδισμὸν αὐτῶν, καὶ ἐρεῖς, ῥομφαία ῥομφαία ἐσπασμέ tꝰ ad occisiões: τ cuaginatus ad cõsumptiões: surge νη εἰς σφάγια, καὶ ἐσπασμένη εἰς συντέλειαν, ἐγείρου vt fulgeas in visiõe tua vana: τ in ὅπως στιλβῇς ἐν τῇ ὁράσει σου τῇ ματαίᾳ, καὶ ἐν τῷ diuinando te mẽdacia: vt tradant te sup col- μαντεύεσθαί σε ψευδῆ, τοῦ παραδοῦναί σε ἐπὶ τρα la interfectoꝝ iniq̃ dq̃ venit dies in tpe χήλους τραυματιῶν ἀνόμων ὧν ἥκει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ iniqtatꝰ finis. revertere ad vaginã tuã in lo- ἀδικίας πέρας· ἀπόστρεφε εἰς τὸν κολεόν σου ἐν τῷ τό co isto q̃ natus es in tra ppria tua iudicabo te: πῳ τούτῳ ᾧ γεγένησαι ἐν τῇ γῇ τῇ ἰδίᾳ σου κρινῶ σε, τ effudã sup te tram meã in igne tre mee: in καὶ ἐκχεῶ ἐπί σοι τὴν ὀργήν μου ἐν πυρὶ ὀργῆς μου, ἐμ sufflabo in te: τ tradam te in manus viroꝝ φυσήσω εἰς σέ, καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας ἀνδρῶν barbaroꝝ fabricantiũ corruptionẽ: i igne eris ci- βαρβάρων τεχναινόντων διαφθοράν, ἐν πυρὶ ἔσῃ κατα- bus: sanguis tui erit in medio tre tue. nõ erit βρωμα, τὸ αἷμά σου ἔσαι ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου. οὐ μὴ μνη- tui mẽoria qz ego dñs locutꝰ sum. σθῇ τοῦ σου μνεῖα διότι ἐγὼ κύριος λελάληκα. Ca.22.

Et factũ est ꝑmo dñi ad me dicẽs: τ Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ tu fili hominis: si iudicas ciuitatẽ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ κρίνεις τὴν πόλιν ooooooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.Ezechi.xxij.Prĩtiua.heb.
sanguinũ: τ ostende ei oẽs iniqta= τῶν ἁμάτων, καὶ παραδειξον αὐτῇ πάσας τὰς ἀνομί= tes eius: τ dices: hec dicit dñs: ciuitas effun as αὐτῆς, καὶ ἐρεῖς, τάδε λέγει κύριος, ὦ πόλις ἐκχέ dens sanguinẽ i medio ei: vt veniat tps eius: τ ουσα αἷμα ἐν μέσῳ αὐτῆς, τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν αὐτῆς, καὶ faciens cogitatiões ꝺ̄ semetipaz: vt polluat semetipaz ποιοῦσα ἐνθυμήματα καθ' ἑαυτῆς, τοῦ μιαίνειν ἑαυτὴν in sanguinib⁹ tuis: q̄ effudisti. deliquisti: τ ἐν τοῖς αἵμασίν σου, οἷς ἐξέχεας. παραπέπωκας, καὶ in cogitationib⁹ tuis q̄s fecisti polluta es: τ ap= ἐν τοῖς ἐνθυμήμασίν σου οἷς ἐποίησας ἐμιαίνου, καὶ προ ppiãre fecisti dies tuos: τ adduxisti tps ānox tuox. σήγγισας τὰς ἡμέρας σου, καὶ ἤγαγες καιρὸν ἐτῶν σου. ꝓpterea dedi te in opprobriũ gentib⁹: τ in διὰ τοῦτο δέδωκά σε εἰς ὀνειδισμὸν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ εἰς illusionẽ oibus regionib⁹ appropiãntib⁹ ad ἐμπαιγμὸν πάσαις ταῖς χώραις ταῖς ἐγγιζούσαις πρός te. τ q̄ pcul distãt a te: τ illu= σέ. καὶ ταῖς μακρὰν ἀπεχούσαις ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐμπαί dent te: τ clamabũt in te impura nomia= ξονταί, σοι, καὶ βοήσουσιν ἐπὶ σοὶ ἀκάθαρτος ἡ ὄνομα ta: τ multi in iniqtatib⁹ tuis. ecce du= σή, καὶ πολλοὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις σου. ἰδοὺ οἱ ἀφηγού ces dom⁹ israel vnusq̄sq; ad cognatos ei⁹ ρμοι οἶκου ἰσραὴλ ἕκαστος πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτ̄ oẽ xti sunt in te: vt effundãt sanguinẽ. pri τ ma νεφύρωντο ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα. πατέρα καὶ μη tri maledicebãt in te: τ ad aduẽnam auerte Diere 5.a. τέρα ἐκακολόγουν ἐν σοί, καὶ πρὸς τὸν πρόσηλυτον ἀνεῤ bant in iniqtatib⁹ in te. pupillũ τ viduã oppꝛimebãt C φρωντο ἐν ἀδικίαις ἐν σοί. ὀρφανὸν καὶ χήραν κατεδυνάσευον in te: τ sctũ mea spernebãt τ sabbata mea polluebãt ἐν σοί, καὶ τὰ ἅγιά μου ἐξουδένουν καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν in te: viri latrões fuerũt in te: vt effunderẽt sãguinẽ i te. τ ἐν σοί, ἄνδρες λησταὶ ἦσαν ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα ἐν σοί· καὶ in mõtib⁹ cõedebãt in te: τ sceleста ꝸfaciebãt i medio tui. verecũ ἐπὶ τῶν ὀρέων κρίσιον ἐν σοί, καὶ ἀθέσια ἐποίουν ἐν μέσῳ σου· ἀποκα diã pꝛis discooperuerũt in te: τ in imũditiis mẽstruatam τὴν πατρὸς ἀπεκάλυψαν ἐν σοί, καὶ ἐν ἀκαθαρσίαις ἀποκαθημένην hũiliauerũt in te vnusq̄sq; in vxore ꝓximi sui iniqꝫ agebãt: ἐταπείνουν ἐν σοί, ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμόλυνεν, τ vnusq̄sq; nurum suã polluebat in ipietate: τ vnusq̄sq; soro= καὶ ἕκαστος τὴν νύμφην αὐτοῦ ἐμίανεν ἐν ἀσεβείᾳ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀδελ rẽ suã filiam pꝛis sui: hũiliabãt in te: munera accipie φὴν αὐτοῦ γαστέρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐταπείνουν ἐν σοί, δῶρα ἐλάμβα bãt in te: vt effunderẽt sãguinẽ. vsurã τ supabũdãtiã accipiebant ναν ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα. τόκον καὶ πλεονασμὸν ἐλάμβανον in te: τ cõsumabo cõsumationẽ malitie tue q̄ in oppꝛessio= ἐν σοί, καὶ συντελέσω συντέλειαν κακίας σου τὴν ἐν καταδυνα ne: mei ãt oblita es dicit adonai dñs. si aũt pcussero manũ meã στείᾳ, ἐμοῦ δὲ ἐπελάθου λέγει κύριος κύριος. ἐὰν δὲ πατάξω χεῖρά μου ad manũ meã i q̄b⁹ cõsumata sunt q̄ fecisti: τ in sangui πρὸς χεῖρά μου ἐφ' οἷς συντετέλεσαι οἷς ἐποίησας, καὶ ἐπὶ τοῖς αἵ nib⁹ tuis factis in medio tui si sustinebit cor μασίν σου τοῖς γεγονόσιν ἐν μέσῳ σου εἰ ὑποστήσεται ἡ καρδία tuũ si ꝑualebunt man⁹ tue in diebus q̄s ego facio σου εἰ κραταιώσουσιν αἱ χεῖρές σου ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἐγὼ ποιῶ in te: ego dñs locut⁹ sum τ faciam τ dispergam te in ἐν σοί, ἐγὼ κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω, καὶ διασκορπίσω σε ἐν τοῖς gẽtib⁹: τ dissemiabo te in regionib⁹: τ deficiet imũditia ἔθνεσιν, καὶ διασπερῶ σε ἐν ταῖς χώραις, καὶ ἐκλείψει ἡ ἀκαθαρσία ma ex te: τ hereditabo in te ante oculos gẽtiũ: σου ἐκ σοῦ, καὶ κατακληρονομήσω ἐν σοὶ κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἐθνῶν τ scietis q̄z ego dñs. τ fact⁹ ē fino dñi ad me dicẽs: fili καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ hois: ecce facti sunt mihi dom⁹ israel cõmixta: om= ἀνθρώπου, ἰδοὺ γεγόνασίν μοι οἶκος ἰσραὴλ ἀναμεμιγμένος, πάν nes ere τ stãno τ ferro τ plũbo: in medio fo= τες χαλκῶ καὶ κασσιτέρῳ καὶ σιδήρῳ καὶ μολίβδῳ, ἐν μέσῳ κα nacis argẽti cõmixti sunt. ꝓpterea dic: hec dicit μίνου ἀργυρίου ἀναμεμιγμένοι εἰσίν. διὰ τοῦτο εἰπέ, τάδε λέγει

Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.Ezechi.xxij.Prĩtiua.heb.
sanguinũ: & ostendes ei oẽs abominatiões suas. Et dices. Hec dicit dominus deus. Ciuitas effundens sanguinẽ in medio sui vt veniat tps eius: & q̄ fecit idola cõtra semetipsam vt polluere= tur. In sanguine tuo qui a te effusus est deliquisti & in idolis tuis q̄s fecisti polluta es. Et appropin q̄re fecisti dies tuos: & ad duxisti tps annorũ tuox: ꝓpterea dedi te oppro= briũ gentib⁹: & irrisionẽ vniuersis terris q̄ iuxta sunt & q̄ pcul a te. Triũ= phabunt de te sordida: nobilis grãdis interitu. Ecce pricipes israel sin guli in brachio suo fuerũt in te ad effunden dum sanguinẽ: patrẽ & matrẽ cõtumeliis affece= runt in te. Aduenã calũ niati sunt in medio tui: pupillũ & viduã cõtri stauerũt apud te: sctũaria mea spreuistis & sabbata mea polluistis. Viri de tractores fuerũt in te ad effundendũ sanguinẽ: & super montes come= derũt in te: sceлus opati sunt in medio tui. Vere cũdiora patris sui oppressit in te. Mu= nera accepert apud te ad effundẽdũ sãguinẽ: vsurã & supabundãtiã accepisti: & auare pximos tuos calũniabaris: meiꝫ oblita es dicit dñs deus. Ecce cõplosi manꝰ meas sup auaritiã tuã quã fecisti: & sup sanguinẽ qui effusus est in medio tui. Nũqd sustinebit cor tuũ: aut ꝑualebũt manꝰ tue in diebꝰ qs ego facia tibi: Ego dñs locut⁹ sum & facia. Et dispgã te in natio nes: & vẽtilabo te in tras & ficere facia imũdiciã tuã a te: & possidebor te in cõspectu gẽtiũ: & sci es qa ego dñs. Et factũ ē verbũ dñi ad me dicens. Fili hois versa est mihi dom⁹ israel scoriã. Oẽs isti es & stanũ & ferrũ & plumbũ in medio fornacis: scoria argenti facti sũt. Propterea hec dicit	יָדַע תָּעֵב וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עִיר שֹׁפֶכֶת דָּם בְּתוֹכָהּ לָבוֹא עִתָּהּ וְעָשְׂתָה גִלּוּלִים עָלֶיהָ לְטָמְאָה׃ בְּדָמֵךְ אֲשֶׁר שָׁפַכְתְּ אָשַׁמְתְּ וּבְגִלּוּלַיִךְ אֲשֶׁר עָשִׂית טָמֵאת וַתַּקְרִיבִי יָמַיִךְ וּבָוא עַד שְׁנוֹתָיִךְ עַל כֵּן נְתַתִּיךְ חֶרְפָּה לַגּוֹיִם וְקַלָּסָה לְכָל הָאֲרָצוֹת׃ הַקְּרוֹבוֹת וְהָרְחֹקוֹת מִמֵּךְ יִתְקַלְּסוּ קָלֹס רַבַּת הַמְהוּמָה׃ הִנֵּה נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לִזְרֹעוֹ הָיוּ בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ דָּם וְאָב וְאֵם הֵקַלּוּ בָךְ לַגֵּר עָשׂוּ בַעֲשָׁק בְּתוֹכֵךְ יָתוֹם וְאַלְמָנָה הוֹנוּ בָךְ׃ וְאֶת שַׁבְּתֹתַי חִלַּלְתְּ וַאֲנְשֵׁי רָכִיל הָיוּ בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ דָּם וְאֶל הֶהָרִים אָכְלוּ בָךְ זִמָּה עָשׂוּ בְּתוֹכֵךְ׃ אָב גִּלָּה בָךְ טָמְאַת הַנִּדָּה עִנּוּ בָךְ׃ וְאִישׁ אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ עָשָׂה תּוֹעֵבָה וְאִישׁ אֶת כַּלָּתוֹ טִמֵּא בְּזִמָּה וְאִישׁ אֶת אֲחֹתוֹ בַּת אָבִיו עִנָּה בָךְ׃ שׁחד לָקְחוּ בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ דָּם נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית לָקַחְתְּ וַתְּבַצְּעִי רֵעַיִךְ בַּעֲשֶׁק וְאוֹתִי שָׁכַחַתְּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהִנֵּה הִכֵּיתִי כַפִּי אֶל בִּצְעֵךְ אֲשֶׁר עָשִׂית וְעַל דָּמֵךְ אֲשֶׁר הָיוּ עֹמְדִים בְּתוֹכֵךְ׃ הֲיַעֲמֹד לִבֵּךְ אִם תֶּחֱזַקְנָה יָדַיִךְ לַיָּמִים אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אוֹתָךְ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי וַהֲפִיצוֹתִי אוֹתָךְ בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִיךְ בָּאֲרָצוֹת וַתַּמּוֹתִי טֻמְאָתֵךְ מִמֵּךְ וְנַחַלְתְּ בָךְ לְעֵינֵי גוֹיִם וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הָיוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל לְסוּג כֻּלָּם נְחֹשֶׁת וּבְדִיל וּבַרְזֶל וְעֹפֶרֶת בְּתוֹךְ כּוּר סִיגִים כֶּסֶף הָיוּ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר 3 iiij

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pītiua.heb. Tex.he.Ezechi.xxij.

אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הֱיוֹת כֻּלְּכֶם לְסִגִים סיג
לָכֵן הִנְנִי קֹבֵץ אֶתְכֶם אֶל תּוֹךְ
יְרוּשָׁלִַם: קְבֻצַת כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל נפח
וְעֹפֶרֶת וּבְדִיל אֶל תּוֹךְ כּוּר לַפַּחַת
עָלָיו אֵשׁ לְהַנְתִּיךְ כֵּן אֶקְבֹּץ בְּאַפִּי נתך
וּבַחֲמָתִי וְהִנַּחְתִּי וְהִתַּכְתִּי אֶתְכֶם: יתם
וְכִנַּסְתִּי אֶתְכֶם וְנָפַחְתִּי עֲלֵיכֶם
בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי וְנִתַּכְתֶּם בְּתוֹכָהּ:
כְּהִתּוּךְ כֶּסֶף בְּתוֹךְ כּוּר כֵּן תִּתָּכוּ
בְּתוֹכָהּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה
שָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עֲלֵיכֶם: וַיְהִי דְבַר
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן אָדָם אֱמָר
לָהּ אַתְּ אֶרֶץ לֹא מְטֹהָרָה הִיא לֹא טהר
נִגְשָׁמָה בְּיוֹם זָעַם: קֶשֶׁר נְבִיאֶיהָ נבא
בְּתוֹכָהּ כַּאֲרִי שֹׁאֵג טֹרֵף טֶרֶף שאג
נֶפֶשׁ אֲכָלוּ חֹסֶן וִיקָר יִקָּחוּ לקח
אַלְמְנֹתֶיהָ הִרְבּוּ בְּתוֹכָהּ: כֹּהֲנֶיהָ רבה
חָמְסוּ תּוֹרָתִי וַיְחַלְּלוּ קָדָשַׁי בֵּין חלל
קֹדֶשׁ לְחֹל לֹא הִבְדִּילוּ וּבֵין בדל
טָמֵא לְטָהוֹר לֹא הוֹדִיעוּ וּמִשַּׁבְּתוֹתַי הֶעְלִימוּ עֵינֵיהֶם וָאֶחַל עלם חלל
בְּתוֹכָם: שָׂרֶיהָ בְּקִרְבָּהּ בְּזְאֵבִים שור
טֹרְפֵי טֶרֶף לִשְׁפֹּךְ דָּם לְאַבֵּד
נְפָשׁוֹת לְמַעַן בֶּצַע בָּצַע: וּנְבִיאֶיהָ
טָחוּ לָהֶם תָּפֵל חֹזִים שָׁוְא וְקֹסְמִים טוח
לָהֶם כָּזָב אֹמְרִים כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה וַיהוָה לֹא דִבֶּר: עַם הָאָרֶץ
עָשְׁקוּ עֹשֶׁק וְגָזְלוּ גָּזֶל וְעָנִי וְאֶבְיוֹן ענה
הוֹנוּ וְאֶת הַגֵּר עָשְׁקוּ בְּלֹא מִשְׁפָּט: נגר
וָאֲבַקֵּשׁ מֵהֶם אִישׁ גֹּדֵר גָּדֵר וְעֹמֵד שפט בקש
בַּפֶּרֶץ לְפָנַי בְּעַד הָאָרֶץ לְבִלְתִּי פנה
הַשְׁחִתָהּ וְלֹא מָצָאתִי: וָאֶשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם שפך
זַעֲמִי בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי כִּלִּיתִים דַּרְכָּם כלה
בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: נתן

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי Cap. xxiij
לֵאמֹר: בֶּן אָדָם שְׁתַּיִם נָשִׁים בָּנוֹת נשה

Trāſl.B.Vie.

domin⁹ deus.ˡ Eo qver ſi^k eſtis^l omnes^m in ſcoriam: ⁿpropterea^o eccc ego^p congregabo^q vos^r in^s medio ᵗhieruſalē ᵘcōgregatione ˣargenti^r & eris^b & ſtāni^l & ferri^n & plumbi^c in^p medio ᶜfornacis:^r vt ſuccendam ᵉin ea^b ignē ^l ad cōflandū. ᵏSic^l cōgregabo^m in furore meo^n & i ira mea:^o & requieſcā.^p Et cōflabo^q vos ^r & congregabo^s vos:^t & ſuccendam^u vos ∞∞∞∞∞ ˣin igne^r furoris mei:^l & cōflabimini^a in medio ei^p ᵇvt cōflatur ᶜargentū ᵖin medio ᶜfornacis:^r ſic^a eritis ᵇin medio eius.^l Et ſcietis ᵏquia^l ego^m dñs: cuꝫ^n effuderim^o indignationē meā ᵖſup vos.^q Et factū eſt^r verbum^s domini^r ad me^u dicens.ˣ Fili^l hominis:^s dic ᵃei.^b Tu es^c terra^p immunda:^& ᵍnon ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ʰcōpluta^l in die^k furoris. ˡConiuratio^m pphetarū ⁿin medio eius.^o Sicut leo ᵖrugiens^q rapiensqꝫ^r predā ˢaias^t deuorauerūt:^u opes ˣ& precium ʸ acceperunt: ᶻviduas ei^a multiplicauerunt^b in medio illius.^c Sacerdotes ei^d contēpſerūt ᵉlegē meā^f & polluerūt^g ſāctuaria mea.^h Inter^l ſāctū ᵏ& pphanū^l nō^m habuerīt diſtantiā:^n inter^o pollutū ᵖ& mundū^q nō ʳintellexerunt:^o & a ſabbatis meis ˢauerterūt^u oculos ſuos: ˣ& coinqnabar^r in medio eoꝝ.ˢ Principes ei^a in medio illius^b quaſi lupi^c rapientes^d predā:^e ad effundendū ᶠſanguinē & ᵍad perdendas ʰaias:^l & ⁱauare^t ſectādo lucra.^m Prophete autē eius ⁿliniebāt^o eos ᵖabſqꝫ tēperamēto^q videntes^r vana^s & diuinantes^t eis^u mēdaciū^t dicentes: ʳhec^a dicit^d dñs ᵇde^c cum dñs^b nō^c ſit locutus. ʳPopuli^s terre^b calūniabātur^l calumniā^k & rapiebāt ˡviolēter:^m egenū ⁿ& pauperē^o affligebāt:^r & ^q aduenam^r opprimebāt calūnia ^oabſqꝫ ˢiudicio.^u Et qſiui ˣde eis^r virū^s qui ĩterponeret^a ſepē:^b & ſtaret^c oppoſit^d ᵖtra me^c pʳra^g ne^b diſſiparē eā^l & nō^k inueni.^l Et effudi^m ſup eos^n idignatio nē meā:^& ᵒ ĩgne^p ire mee ^q cōſumpſi eos.^r Viā eorū ˢin caput eorū ᵗ reddidi: ᵘait^r dñs^s deus. 23.

ET fact^d eſt^b ſmo^c dñi ad me^d dicēs.^f Fili^g hominis:^b due^l mulieres^k filie

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

adonai dñs: ꝓ eo qō facti eſtj oēs in ꝓmixtionē vnā: ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ᾽ ὧν ἐγένεσθε πάντες εἰς σύγκρασιν μίαν, idcirco ego reciptam vos in medio hieruſalem: διὰ τοῦτο ἐγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐν μέσῳ ἱερουσαλήμ, ſicut recipitur argentū: ⁊ es: ⁊ ferrum: ⁊ καθὼς εἰσδέχεται ἄργυρος, καὶ χαλκός, καὶ σίδηρος, καὶ plumbū: ⁊ ſtannū in medio foznacis ad inμόλυβδος, καὶ κασσίτηρος ἐν μέσῳ καμίνου τοῦ ἐκφυſufflādū ī eam ignē ad cōflandū: ſic reciptam σῆσαι εἰς αὐτὴν πῦρ εἰς τὸ χωνευθῆναι, οὕτως εἰσδέξομαι vos in ira mea: ⁊ in furoze meo: ⁊ ꝓgregabo ⁊ recὑμᾶς ἐν τῇ ὀργῇ μου, καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου, καὶ συνάξω καὶ ἐπαeſcā ⁊ cōflabo vos: ⁊ inſufflabo ſup vos in φήσω καὶ χωνεύσω ὑμᾶς, καὶ ἐκφυσήσω ἐφ᾽ ὑμᾶς ἐν igne ire mee: ⁊ ꝓflabimini in medio eius: quē πυρὶ ὀργῆς μου, καὶ χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὃν admodū cōflatur argentū in medio foznacis: ſic τρόπον χωνεύεται ἀργύριον ἐν μέσῳ καμίνου, οὕτως ꝓflabimini in medio eius: ⁊ ſcietis qz ego dñs χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κς effudi furozē meū ſup vos. ⁊ factū ē ῥῆμα dñi ad ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐφ᾽ ὑμᾶς· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός me dicēs: fili hois: dic ei: tu es terra nō rigata: με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὲ αὐτῇ, σὺ εἶ γῆ ἡ οὐ βρεχομένη, neq; pluuia facta ē in te in die ire: cui^p duces οὐδὲ ὑετὸς ἐγένετο ἐπὶ σὲ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, ἧς οἱ ἀφηγούμενοι in medio eius: q̄ſi leones rugientes: rapientes rapiἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λέοντες ὠρυόμενοι, ἁρπάζοντες ἁρπάnas: aias deuorantes in potentatib^p: diuitias ⁊ γματα, ψυχὰς κατεσθίοντες ἐν δυναστείαις, πλοῦτον καὶ honozes accipientes: ⁊ vidue tue multiplicate ſūt in τιμὰς λαμβάνοντες, καὶ αἱ χῆραί σου ἐπληθύνθησαν ἐν medio tui: ⁊ ſacēdotes eius ꝓtēpſerūt legem meā: ⁊ μέσῳ σου, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἠθέτησαν τὸν νόμον μου, καὶ polluerūt ſancta mea: inter ſanctū ⁊ pphanū nō ἐβεβήλουν τὰ ἅγιά μου, ἀναμέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ diſtinxerūt: ⁊ inter mūdū ⁊ imūdū nō diſtinδιέστελλον, καὶ ἀναμέσον καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου οὐ διέστελxerūt: ⁊ a ſabbatis meis cooperiebant λον, καὶ ἀπὸ τῶν σαββάτων μου παρεκάλυπτον τοὺς oculos ſuos: ⁊ coinqnabar in medio eoꝝ. ⁊ ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἐβεβηλούμην ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ꝓncipes ei^p in medio eius: q̄ſi lupi rapientes οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς λύκοι ἁρπάζοντες rapinas ad effūdēdū ſanguinē: ad ꝓdendū aias Mich. ἁρπάγματα τοῦ ἐκχέαι αἷμα, τοῦ ἀπολέσαι ψυχὰς 3.d. vt auaritia lucrarentur. ⁊ pphete eius Soph. ὅπως πλεονεξίαν πλεονεκτῶσιν· καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς 3.d. linientes eos: cadent videntes vana diuinantes G ἀλείφοντες αὐτούς, πεσοῦνται ὁρῶντες μάταια μαντευόμε mēdacia dicentes: hec dicit adonai dñs: ⁊ dñs nō μενοι ψευδῆ λέγοντες, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, καὶ κς οὐ locutus eſt. pplīm ire oppzimentes iniuſticia: ⁊ λελάληκεν· τὸν λαὸν τῆς γῆς ἐκπιέζοντες ἀδικίαν, καὶ diripientes rapinas. pauperē ⁊ egenū oppzimenἁρπάζοντες ἁρπάγματα· πτωχὸν καὶ πένητα καταδυναστεύοντες: ⁊ ad aduenā nō reuertentes cū iudicio: τες, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον οὐκ ἀναστρεφόμενοι μετὰ κρίματος, ⁊ q̄rebam ex eis virū cōuerſantem recte: ⁊ ſtantē plenī καὶ ἐζήτουν ἐξ αὐτῶν ἄνδρα ἀναστρεφόμενον ὀρθῶς, καὶ ἑστῶτα ὁλοχε ſime aſi faciem meā in tpe ire ne in finē vele- ρῶς πρὸ προσώπου μου ἐν καιρῷ τῆς γῆς τοῦ μὴ εἰς τέλος ἐξαλεῖ rem eam: ⁊ nō inueni: ⁊ effudi ſup eam furozē meū ψαι αὐτήν, καὶ οὐχ εὗρον, καὶ ἐξέχεα ἐπ᾽ αὐτὴν τὸν θυμόν μου in igne ire mee ad cōſumendū eos: vias eoꝝ in ἐν πυρὶ ὀργῆς μου τοῦ συντελέσαι αὐτούς, τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς capita eoꝝ dedi dicit adonai dñs. κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα λέγει ἀδωναῖ κύριος. Ca.25.

ET fact^p ē ſmo dñi ad me dicēs: fili hois: Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, due mulieres erant filie δύο γυναῖκες ἦσαν θυγατέρες ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ταῖς∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

mris vni⁰: τ fornicate sunt in egypto: i adolescētia
μητρὸς μιᾶς, καὶ ἐξεπόρνευσαν ἐν αἰγύπτῳ, ἐν τῇ νεότητι
sua fornicate sunt: illic cecidert vbera eaꝝ: τ illic
αὐτῶν ἐπόρνευσαν, ἐκεῖ ἔθεσαν οἱ μαστοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖ
deuirginate sunt: τ nomia eaꝝ. oolla seni-
ὠλιτράφευσαν, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ὁ ὁλλὰ ἡ πρε-
or τ ooliba iunio: soror ei⁹: τ facte-
βυτέρα καὶ ὁλιβᾶ ἡ νεωτέρα ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς, καὶ ἐγένοντο
sūt mihi: τ peperert filios τ filias: τ nomina
τέκνα μοι, καὶ ἔτεκον υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ τὰ ὀνόματα
eaꝝ samaria oolla: τ hierusalem ooliba: τ
αὐτῶν σαμάρεια ἡ ὁλλά, καὶ ἱερουσαλὴμ ὁλιβά, καὶ
fornicata est oolla a me. τ ꝓiucta ē ad
ἐξεπόρνευσεν ἡ ὁλλὰ ἀπ' ἐμοῦ· καὶ ἐπέθετο ἐπὶ τοὺς
amatores suos ad assyrios appropiąntes si
ἐραστὰς αὐτῆς ἐπὶ τοὺς ἀσσυρίους τοὺς ἐγγίζοντας αὐ-
bi: vestitos hyacinthinis: ꝓncipes: τ ducs
τῇ, ἐν ὑακίνθοις ἠμφιεσμένους, ἡγουμένους, καὶ στρατηγοὺς
iuuenes electos oēs equites equitantes in
νεανίσκους ἐπιλέκτους πάντας ἱππεῖς ἱππαζομένους ἐφ'
equis: τ vedit fornicationē suā sup eos. sup ele
ἵπποις, καὶ ἔδωκεν τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐπ' αὐτὰς· ἐπὶ τοὺς ἐκ-
ctos filios assyriox vniuersos: τ sup oēs ad qs
λεκτοὺς υἱοὺς ἀσσυρίων πάντας, καὶ ἐπὶ πάντας ἐφ' οὓς
apposita ē. in oibus desideriis suis polluta ē: τ
ἐπέθετο· ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπιθυμήμασιν αὐτῆς ἐμιαίνετο, καὶ
fornicationē suā q̄ ex egypto nō reliquebat:
τὴν πορνείαν αὐτῆς τὴν ἐξ αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέλιπεν,
q̄ cū ea dormiebāt in adolescētia ei⁹: τ illi de-
ὅτι μετ' αὐτῆς ἐκοιμῶντο ἐν νεότητι αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ ἐθε-
uirginauerūt eam: τ effuderūt fornicationē suā sup
πάρθενευσαν αὐτήν, καὶ ἐξέχεαν τὴν πορνείαν αὐτῶν ἐπ'
eam. ꝓpterea tradidi eam in manꝰ amā
αὐτήν· διὰ τοῦτο παρέδωκα αὐτὴν εἰς χεῖρας τῶν ἐρα-
tox suox in manus filiox assyriox ad qs adijt: ip-
στῶν αὐτῆς εἰς χεῖρας υἱῶν ἀσσυρίων ἐφ' οὓς ἐπετίθετο, αὐ
si discooperuert verecūdiā ei⁹: filios τ filias
τοὶ ἀπεκάλυψαν τὴν αἰσχύνην αὐτῆς, υἱοὺς καὶ θυγατέρας
illius tulert: τ ipam in gladio occiderunt. τ
αὐτῆς ἔλαβον, καὶ αὐτὴν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπέκτειναν· καὶ
facta ē locutio in mulieres: τ vltiones fecerunt
ἐγένετο λάλημα εἰς γυναῖκας, καὶ ἐκδικήσεις ἐποίησαν
in ea: τ vidit soror eius ooliba: τ corru-
ἐν αὐτῇ, καὶ εἶδεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ ὁλιβά, καὶ διέφθει-
pit desiderīū ei⁹ sup eam: τ fornicationē e-
ρεν τὴν ἐπίθεσιν αὐτῆς ὑπὲρ αὐτήν, καὶ τὴν πορνείαν αὐ-
ius sup fornicatiōes sororis sue mltiplicauit
τῆς ὑπὲρ τὴν πορνείαν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐπλήθυνεν
sup filios assyriox. appositā ē ad duces: τ
ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀσυρίων. ἐπέθετο ἡγουμένους, καὶ
magistratꝰ ꝓpe se. τ indutos speciosis eq-
στρατηγοὺς ἐγγὺς αὐτῆς· καὶ ἐν ὑποδήμασιν ὑακίνθου ἐπ-
tes equitantes in equis: iuuenes electos
πεῖς ἱππαζομένους ἐφ' ἵππων, νεανίσκους ἐπιλέκτους
oēs. τ vidi ego q̄ polluta est via vna duaꝝ: τ
πάντας· καὶ εἶδον ἐγὼ ὅτι μεμίανται, ὁδὸς μία τῶν δύο, καὶ
addidit ad fornicationē suā: τ vidit viros depi-
προσέθετο ἐπὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ εἶδεν ἄνδρας ἐζωγρα-
ctos in pariete imagies chaldeox depi-
φημένους ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνας Χαλδαίων ἐζωγραφη-
ctas in coloribus in stilo accinctas: variegate vestes
μένους ἐν χρώμασιν ἐν γραφίδι ἐζωσμένους, ποικίλματα
sup lūbos eox: τ tiare tincte sup capi-
ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ παραβατὰ ἐπὶ τῶν κεφα-
ta eox: aspectꝰ tripler oim ſilitudo filiox babylonis chaldeox
λῶν αὐτῶν, ὄψις τριστὴ πάντων ὁμοίωμα υἱῶν βαβυλῶνος Χαλδαί-
tre patrie eaꝝ: τ delectata ē sup eos visione ocu
ων γῆς πατρίδος αὐτῶν, καὶ ἐπέθετο ἐπ' αὐτοὺς τῇ ὁράσει τῶν ὀφ
lox suox: τ misit nuncios ad eos in trā chaldeo
θαλμῶν αὐτῆς, καὶ ἐξαπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς αὐτοὺς εἰς γῆν Χαλδαί-
rū: τ veneřt ad eam filij babylonis ad cubile diuertentium:
ων, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὴν υἱοὶ βαβυλῶνος εἰς κοίτην καταλυόντων,

matrís[m] vnius[n] fuerūt[o] & fornicate sunt[p] in egypto.
[q]In adolescētia sua[r] fornícate sunt.[s] Ibi[t] subacta sūt [u]vbera earū:[x] & fracte sūt
[y]māme[a] pubertatis earū.
[b]Noia aūt earū [c]oolla[b] maior:[c] & ooliba[f] soror eius.
[g]Et habui eas[h] & pepererunt[k] filios[l] & filias. ∞∞
[m]Porro carū noia:[n] samaría [o]oolla[p] & hierusalem
[q]ooliba.[r] Fornicata est igi
tur[s] sup me[o] oolla[a] & insaníuit[x] in[r] amatores suos
[y]in[a] assyrios[b] ꝓpinquātes
[c]vestitos[o] hyacintho[c] prín
cipes[r] & magistrat⁹:[g] iuue
nes[b] cupidinis:[l] vniuersos
[k]eqtes[l] & ascēsores[m] equo
rū:[n] & dedit[o] fornicatiōes
suas[r] sup eos[l] electos[r] filí-
os[s] assyriorū[t] vniuersos:
[u]& in oībus in[x] quos[t] insa
niuit in[y] imūdicitíis eorū
[a]polluta est. In sup[b] & [c] for
nicationes suas q̄s habue
rat[o] in egypto[c] nō[r] reliqt.
Nam & illi[t] dormierūt[b] cū
ea[x] ī adolescētia sua:[l] & illi
[m]cōfregerūt[n] vbera [o] pu-
bertatis eius[p] & effuderūt
[q]fornicationē suā[r] sup eā.
[e]Propterea[r] tradidi eā [u]in
man⁹[x] amatorū suox:[r] in
manus[y] filiorū[a] assur:[b] sup
quorū[c] insaniuit libidine.
[e]Ipsi[r] discooperuerūt[g] igno
miniā eius:[b] filios[l] & filias
eius[k] tulerūt[l] & ipsam[n] oc
cidērūt[m] gladio.[o] Et facte
sunt[p] famose[q] mulieres[r] &
iudícia[s] ꝓpetraueřt[k] in ea.
Q d[u] cū vidisset[x] soror ei⁹
[r]oolíba:[b] plusq̄ illa[a] insani
uit libídine:[c] & [o] fornicatio
nē suā[c] sup fornicationē
[r]soroŕis sue[e] ad[b] filios[l] assy
riorū[k] p̄buit ipudēter:[l] du
cibus & magistratíb⁹ ad se
[n]veniētibus[o] indutís[p] veste
varia:[q] eqtíbus[r] q vectabā
tur[s] eqs: & [t] adolescētibus
[u]forma[x] cūctis[u] egregia[r] &
vídi[y] q[a] polluta esset[b] via
[c]vna[b] ambaq̄:[c] & auxit[e] for
nicationes suas.[h] Cūq̄ ví
disset[l] viros[k] depictos[l] in
[m]pariete:[n] imagines[o] chal
deorū[p] exp̄ssas[q] coloríb⁹ &
[r]accíctos[s] baltheís[r] renes:
& [u] tyaras[x] tinctas[r] in capí
tibus eorū[y] formā[a] ducum
[b]oium:[c] síl'itudinē[b] filiorū
[c]babylonís[g] terreq̄[r] chal
deoq̄[k] in q̄[b] orti sūt:[l] insani
uit[k] sup eos[l] cōcupiscētia
[m]oculorū suoq̄:[n] & emísit
[o]nuncios[r] ad eos[q] in chal
deam.[r] Cunq̄ veníssent
[s]ad eam[r] filíi[n] babylonís
[x]ad cubile[r] mammarum:

עֲנָה	אִם־אַחַת הָיוּ׃ וַתִּזְנֶינָה בְּמִצְרַיִם
עֲרָר עֶרֶשׁ	בִּנְעוּרֵיהֶן זָנוּ שֻׁמְּמָה מֵעָנוּ שְׁדֵיהֶן
עָשָׂה דַּד	וְשָׁם עָשׂוּ דַּדֵּי בְתוּלֵיהֶן׃ וּשְׁמוֹתָן
בָּתַל בֶּטֶל	אָהֳלָה הַגְּדוֹלָה וְאָהֳלִיבָה אֲחוֹתָהּ
הָיָה יָלַד	וַתִּהְיֶינָה לִי וַתֵּלַדְנָה בָּנִים וּבָנוֹת
בָּנָה	וְשֹׁמְרוֹן אָהֳלָה וִירוּשָׁלַ͏ִם
זָנָה עָנַב	אָהֳלִיבָה וַתִּזֶן אָהֳלָה תַּחְתָּי וַתַּעֲנֹב
אָהַב קָרַב	עַל מְאַהֲבֶיהָ אֶל אַשּׁוּר קְרוֹבִים׃
לָבַשׁ פֶּחָה	לְבוּשֵׁי תְכֵלֶת פַּחוֹת וְסָגָנִים בַּחוּרֵי
	חֶמְדַּ כֻּלָּם פָּרָשִׁים רֹכְבֵי סוּסִים׃
נָתַן בָּחַר	וַתִּתֵּן תַּזְנוּתֶיהָ עֲלֵיהֶם מִבְחַר בְּנֵי
	אַשּׁוּר כֻּלָּם וּבְכֹל אֲשֶׁר עָגְבָה בְּכָל
גִּלּוּל טָמֵא	גִּלּוּלֵיהֶם נִטְמָאָה׃ וְאֶת תַּזְנוּתֶיהָ
אֶת	מִמִּצְרַיִם לֹא עָזָבָה כִּי אוֹתָהּ שָׁכְבוּ
	בִּנְעוּרֶיהָ וְהֵמָּה עִשּׂוּ דַּדֵּי בְתוּלֶיהָ
שָׁפַךְ זָנָה	וַיִּשְׁפְּכוּ תַּזְנוּתָם עֲלֶיהָ׃ לָכֵן נְתַתִּיהָ
נָתַן אָהַב	בְּיַד מְאַהֲבֶיהָ בְּיַד בְּנֵי אַשּׁוּר אֲשֶׁר
גָּלָה עֶרְוָה	עָגְבָה עֲלֵיהֶם׃ הֵמָּה גִלּוּ עֶרְוָתָהּ
בָּנָה	בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ לָקָחוּ וְאוֹתָהּ בַּחֶרֶב
הָיָה נָשָׂה	הָרָגוּ וַתְּהִי שֵׁם לַנָּשִׁים וּשְׁפוּטִים
שָׂשָׂה עָשָׂה	עָשׂוּ בָהּ׃ וַתֵּרֶא אֲחוֹתָהּ אָהֳלִיבָה
רָאָה שָׁחַת	וַתִּשְׁחַת עַגְבָתָהּ מִמֶּנָּה וְאֶת
	תַּזְנוּתֶיהָ מִזְנוֹנֶי אֲחוֹתָהּ׃ אֶל בְּנֵי
	אַשּׁוּר עָגְבָה פַּחוֹת וְסָגָנִים קְרֹבִים
לָלַל	לְבֻשֵׁי מִכְלוֹל פָּרָשִׁים רֹכְבֵי
בָּחַר רָאָה	סוּסִים בַּחוּרֵי חֶמְדַּ כֻּלָּם׃ וָאֵרְא כִּי
טָמֵא יָסַף	נִטְמָאָה דֶּרֶךְ אֶחָד לִשְׁתֵּיהֶן׃ וַתּוֹסֶף
זָנָה רָאָה	אֶל תַּזְנוּתֶיהָ וַתֵּרֶא אַנְשֵׁי מַחְקֶה
	עַל הַקִּיר צַלְמֵי כַשְׂדִּים חֲקֻקִים
חָגַר אֵזוֹר	בַּשָּׁשֶׁר׃ חֲגוּרֵי אֵזוֹר בְּמָתְנֵיהֶם
טָבַל טְבוּל	סְרוּחֵי טְבוּלִים בְּרָאשֵׁיהֶם מַרְאֵה
רָאָה רָמָה	שָׁלִישִׁים כֻּלָּם דְּמוּת בְּנֵי בָבֶל
יָלַד עֶבֶר	כַּשְׂדִּים אֶרֶץ מוֹלַדְתָּם׃ וַתַּעֲגֹב
שָׁלַח	עֲלֵיהֶם לְמַרְאֵה עֵינֶיהָ וַתִּשְׁלַח
לָאַךְ גּוּא	מַלְאָכִים אֲלֵיהֶם כַּשְׂדִּימָה׃ וַיָּבֹאוּ
שָׁכַב דּוּד	אֵלֶיהָ בְּנֵי בָבֶל לְמִשְׁכַּב דֹּדִים
שָׁמֵא עָשָׂה	וַיְטַמְּאוּהָ בְּתַזְנוּתָם וַתִּטְמָא
	בָּהֶם וַתִּקְעַר נַפְשָׁהּ מֵעֲלֵיהֶם׃
גָּלָה עֶרְוָה	וַתְּגַל עֶרְוָתָהּ וַתְּגַל אֶת תַּזְנוּתֶיהָ
קָרַב	וַתְּקָעַר נַפְשִׁי מֵעָלֶיהָ כַּאֲשֶׁר קָעֲרָה
	נַפְשִׁי מֵעַל אֲחוֹתָהּ׃ וַתֶּרֶב
זָנָה	אֶת תַּזְנוּתֶיהָ לְהִזְכֹּר אֶת יְמֵי
	נְעוּרֶיהָ אֲשֶׁר זָנְתָה בְּאֶרֶץ
	מִצְרַיִם׃ וַתַּעְגֹּב עַל פִּלַגְשֵׁיהֶם
	אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם
	וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם׃ וַתִּפְקְדִי
פָּקַד	אֶת זִמַּת נְעוּרַיִךְ בְּרֹעַ מִצְרַיִם
	לְשָׁדַיִךְ עַל דַּדֵּי נְעוּרַיִךְ׃
	לָכֵן אָהֳלִיבָה כֹּה אָמַר
	אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מְעִיר
עוּר	מְאַהֲבַיִךְ עָלַיִךְ אֶת אֲשֶׁר
	קָעֲרָה נַפְשֵׁךְ מֵהֶם וְהַעֲלֵיתִי
	אוֹתָם עָלַיִךְ מִסָּבִיב׃
	בְּנֵי בָבֶל וְכָל כַּשְׂדִּים
	פְּקוֹד וְשׁוֹעַ וְקוֹעַ וְכָל
	בְּנֵי אַשּׁוּר אִתָּם כֻּלָּם
	בַּחוּרֵי חֶמְדָּה פַּחוֹת וְסָגָן
	כֹּל שָׁלִישׁ וְשֵׁם נוֹגֵשׁ כֻּלָּם
	רֹכְבֵי סוּס׃ וּבָאוּ עָלַיִךְ
	בְּרֶכֶב בְּקוֹל גַּלְגַּל וְעַם
	קָהָל יַעֲלוּ מָגֵן וְצִנָּה וְקוֹבָע
	עָלַיִךְ סָבִיב וְנָתַתִּי לִפְנֵיהֶם
	מִשְׁפָּט וְשָׁפְטוּךְ בְּמִשְׁפְּטֵיהֶם׃
	וְנָתַתִּי קִנְאָתִי בָּךְ וְעָשׂוּ
	אִתָּךְ חֵמָה אַפָּם יָסִירוּ
	אַפֵּךְ וְאֶלְיָלֵךְ יִתְּנוּ אַפָּם
	וְאֶת עֲוֹנוֹתַיִךְ יִשְׂאוּ׃
	וְנָתַתִּי אֶת זִמָּתֵךְ מִמֵּךְ
	וְעָשׂוּ בָךְ כַּאֲשֶׁר עָשִׂית
	לֹא תָחוֹס עֵינִי וְלֹא אֶשָּׂא
	לָךְ׃ בְּכָל גּוֹיִם תִּזְנִי בָּם
	בְּגִלּוּלַיִךְ תִּטַּמְּאִי׃
	וְהָלַכְתְּ בְּדֶרֶךְ אֲחוֹתֵךְ
	וְנָתַתִּי אֶת כּוֹסָהּ בְּיָדֵךְ׃
	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה כּוֹס
	אֲחוֹתֵךְ תִּשְׁתִּי עֲמֻקָּה
	וּרְחָבָה תִּהְיֶה לִשְׂחֹק וְלָלַעַג
	תָּכוּל׃ תִּשְׁכְּרִי וְתִתְמַלְאִי
	כוֹס שִׁמָּמוֹן וְשֵׁבֶר כּוֹס
	אֲחוֹתֵךְ שֹׁמְרוֹן׃ וְשָׁתִית
	אוֹתָהּ וְשָׁתִית וְתָמַקְתִּי
	וְאֶת שִׁבְרָהּ תְּגָרְמִי׃
	וְשַׁדַּיִךְ תִּבְקָעִי כִּי אֲנִי
	דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הֲתִשְׁפֹּט
	אֶת אָהֳלָה וְאֶת אָהֳלִיבָה
	וְהַגֶּד לָהֶם אֶת תּוֹעֲבוֹתֵיהֶן׃
	כִּי נָאֲפוּ וְדָם בְּיָדֵיהֶן וְאֶת
	גִּלּוּלֵיהֶן נִאֵפוּ וְגַם אֶת בְּנֵיהֶן
	אֲשֶׁר יָלְדוּ לִי הֶעֱבִירוּ לָהֶם
	לֶאֱכֹל׃ וְגַם זֹאת עָשׂוּ לִי
	טִמְּאוּ אֶת מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם
	הַהוּא וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ׃
	וְלִפְנֵי בְנֵיהֶם לְגִלּוּלֵיהֶם
	שָׁחֲטוּ וַיָּבֹאוּ בַיּוֹם הַהוּא
	אֶל מִקְדָּשִׁי לְחַלְּלוֹ וְהִנֵּה כֹה
	עָשׂוּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי׃ וְאַף כִּי
	תִשְׁלַחְנָה לְאֲנָשִׁים בָּאִים
	מֵרָחוֹק אֲשֶׁר מַלְאָךְ נִשְׁלַח
	אֲלֵיהֶם וְהִנֵּה בָּאוּ אֲשֶׁר
	רָחַצְתְּ כָּחַלְתְּ עֵינַיִךְ וְעָדִית
	תִּתְעַדִּי׃ וְיָשַׁבְתְּ עַל מִטָּה
	כְּבוּדָה וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ
	שַׁתְּ לְפָנֶיהָ וְקְטֹרְתִי
	קְטֹרְתִי וְשַׁמְנִי עָלָיו׃
	וְקוֹל הֲמוֹן שַׁאֲנָן וְאֶל
	אֲנָשִׁים רַבִּים מִסְּבָאִים
	נִתַּן וְצַמִידִים עַל יְדֵי
	הַמְּחֻתָּנוֹת וְעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת
	עַל רָאשֵׁיהֶן׃ וְאֹמַר לִבְלוֹת
	נֹאֲפִים עַתָּה וְהִיא תִּזְנֶה
	אֶת זְנוּתֶיהָ׃ וַיָּבֹאוּ אֵלֶיהָ
	כְּבוֹא אֶל אִשָּׁה זוֹנָה כֵּן
	בָּאוּ אֶל אָהֳלָה וְאֶל אָהֳלִיבָה
	נְשֵׁי הַחֲמָסִים׃ וְאַנְשֵׁי צֶדֶק
	הֵם יִשְׁפְּטוּם מִשְׁפַּט מְנָאֲפוֹת
	וּמִשְׁפַּט שֹׁפְכוֹת דָּם כִּי
	מְנָאֲפוֹת הֵנָּה וְדָם בְּיָדֵיהֶן׃
	כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
	הַעֲלֵה עֲלֵיהֶם קָהָל וְנָתוֹן
	לָהֶם לְזַעֲוָה וְלָבַז׃ וְרָגְמוּ
	עֲלֵיהֶם קָהָל אֲבָנִים וּבְקָעוּם
	בְּחַרְבוֹתָם שָׁחֲטוּ בְּנֵיהֶם
	וּבְנוֹתֵיהֶם וּבָתֵּיהֶם יִשְׂרְפוּ
	בָּאֵשׁ׃ וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּה מִן
	הָאָרֶץ וְיִוָּסְרוּ כָל נָשִׁים
	וְלֹא תַעֲשֶׂינָה כִזִּמָּתְכֶן׃
	וְנָתְנוּ זִמַּתְכֶן עֲלֵיכֶן
	וְחַטֹּאת גִּלּוּלֵיכֶן תִּשָּׂאנָה
	וִידַעְתֶּן כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה׃
	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
	בֶּן אָדָם אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם
	הוֹדַע אֶת תּוֹעֲבוֹתֶיהָ׃
	וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
	יְהוִה לִירוּשָׁלַ͏ִם מוֹצָאֵךְ
	וּמוֹלַדְתֵּךְ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן
	אָבִיךְ הָאֱמֹרִי וְאִמֵּךְ חִתִּית׃
	וְחַיָּתֵךְ לֹא כָרְתָה שָׁרֵךְ
	וְלֹא רָחֲצָה לְמִשְׁעִי עָלַיִךְ
	לְכַסּוֹת עָלַיִךְ כָּל לְמִלָּה
	לְחֶמְלָה עָלַיִךְ׃ וַתִּגְעֲלִי
	בְּגֹעַל נַפְשֵׁךְ בְּיוֹם הִוָּלְדֵךְ
	עֲלֵי פְנֵי הַשָּׂדֶה׃

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.he.Ezechi.xxiij. Trāſl.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

וַיִּטַּמְּאוּ אוֹתָהּ בְּתַזְנוּתָם וַתִּטְמָא אֹתָם וַתִּקְאַ נַפְשָׁהּ עֲלֵיהֶם׃ וַתְּגַל תַּזְנוּתֶיהָ וַתְּגַל אֶת עֶרְוָתָהּ וַתִּקְאַ נַפְשִׁי מֵעָלֶיהָ כַּאֲשֶׁר קָאֲתָה נַפְשִׁי מֵעַל אֲחוֹתָהּ׃ וַתַּרְבֶּה אֶת תַּזְנוּתֶיהָ לִזְכֹּר אֶת יְמֵי נְעוּרֶיהָ אֲשֶׁר זָנְתָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וַתַּעְגַּבָה עַל פִּלַגְשֵׁיהֶם אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם׃ וַתִּפְקְדִי אֶת זִמַּת נְעוּרַיִךְ בַּעֲשׂוֹת מִמִּצְרַיִם דַּדַּיִךְ לְמַעַן שְׁדֵי נְעוּרַיִךְ׃ עֲשָׂה

לָכֵן אֲהָלִיבָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מֵעִיר אֶת מְאַהֲבַיִךְ עָלַיִךְ עוּר אָבַב אֶת אֲשֶׁר נָקְעָה נַפְשֵׁךְ מֵהֶם וְהֵבֵאתִים עָלַיִךְ מִסָּבִיב׃ בְּנֵי בָבֶל וְכָל כַּשְׂדִּים פְּקוֹד וְשׁוֹעַ וְקוֹעַ וְכָל בְּנֵי אַשּׁוּר אוֹתָם בַּחוּרֵי חֶמֶד פַּחוֹת וְסַגָנִים כֻּלָּם שָׁלִשִׁים וְקָרוּאִים רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם׃ וּבָאוּ עָלַיִךְ הֹצֶן רֶכֶב וְגַלְגַּל וּבְקָהָל עַמִּים צִנָּה וְמָגֵן וְקוֹבַע יָשִׂימוּ עָלַיִךְ סָבִיב וְנָתַתִּי לִפְנֵיהֶם מִשְׁפָּט וְשָׁפְטוּךְ בְּמִשְׁפְּטֵיהֶם׃ וְנָתַתִּי קִנְאָתִי בָּךְ וְעָשׂוּ אוֹתָךְ בַּחֵמָה אַפִּךְ וְאֶזְנַיִךְ יָסִירוּ וְאַחֲרִיתֵךְ בַּחֶרֶב תִּפּוֹל הֵמָּה בָּנַיִךְ וּבְנֹתַיִךְ יִקָּחוּ וְאַחֲרִיתֵךְ תֵּאָכֵל בָּאֵשׁ׃ וְהִפְשִׁיטוּךְ אֶת בְּגָדַיִךְ וְלָקְחוּ כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ׃ וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּתֵךְ מִמֵּךְ וְאֶת זְנוּתֵךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא תִשְׂאִי עֵינַיִךְ אֲלֵיהֶם וּמִצְרַיִם לֹא תִזְכְּרִי עוֹד׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי נֹתֶנֵךְ בְּיַד אֲשֶׁר נָקְעָה נַפְשֵׁךְ מֵהֶם בְּיַד אֲשֶׁר עָשׂוּ אוֹתָךְ בַּשִּׂנְאָה וְלָקְחוּ כָּל יְגִיעֵךְ וַעֲזָבוּךְ עֵרֹם וְעֶרְיָה

'polluerunt eam b'fupris ſuis c& polluta eſt ooooooo d'ab eis e& ſaturata eſt f'aia eius g'ab illis. h Denudauit quoq; i'fornicatiões ſuas: k& diſcooperuit m'ignominiam ſuā. n Et receſſit o'aia mea p'ab ea: q'ſicut r'receſſerat s'aia mea t'a u'ſorore eiꝰ. x Multiplicauit emī y'fornicationes ſuas z recordans a'dies b'adoleſcētie ſue c'qbus d'fornicata eſt e'in terra f'egypti: g'& iſaniuit libidie h'ſup i'cōcubitū eoꝝ k'qꝝ carnes ſunt vt l'carnes m'aſinoruꝫ: n& ſicut o'fluxus p'equorū q'fluxus eorum. ooooooo r'Et viſitaſti s'ſcelus t'adoleſcētie tue: u'qñ ſubacta ſūt x'in egypto y'vbera tua & cō fracte ſunt z'māme a'puber tatis tue. b'Propterea c'ooliba d'hec e'dicit f'dñs g'deus. oo h'Ecce ego i'ſuſcitabo oēs k'amatores tuos l'cōtra te m'de quibus n'ſatiata eſt o'anima tua: ooooooooooooo p'& cōgregabo cos q'aduerſum te r'in circuitu: s'filios t'babylonis u'& vniuerſos x'chaldeos y'nobiles z'tyranos a'& principes: b'oēs c'filios d'aſſyriorū e'iuuenes f'forma egregia: g'duces h'& magiſtratus i'vniuerſos k'principes principū: l'& noiatos m'aſcēſores n'equorū. o'Et veniēt p'ſuper te q'in ſtructi r'curru s'& rota t'multitudo u'populoꝝ. x Lorica y'& clypeo z'& galea a'arma būtur b'cōtra te c'vndiq; d'& dabo e'coram eis f'iudiciū: g'& iudicabunt te h'iudiciis ſuis. i Et ponam ooooooo k'zelum meū l'in te quē m'ex ercent n'tecū o'in furore. p'Naſum tuū q'& aures tuas r'pcidēt: s'& q remāſerint t'gladio u'cōcident. x Ipſi y'filios tuos z'& filias tuas a'capiēt: b'& nouiſſimū tuū c'deuorabitur d'igni. e'Et denudabunt te f'veſtimentis tuis: g'& tollēt h'vaſa i'glorie tue. k Et reqeſcere faciā l'ſcelus tuū m'd te: n'& o'fornicationē tuā p'de terra q'egypti: r'nec s'leuabis ooooooooooooo t'oculos tuos u'ad eos: x'& egypti y'nō z'recordaberis a'amplius: b'quia c'hec d'dicit e'dominus f'deus. ooooooo g'Ecce ego h'tradā te i'in manus eorum k'quos l'odiſti: m'in manus n'de quibus o'ſatiata eſt p'anima tua: ooooo q'& agent r'tecum s'in odio. t Et tollent u'oēs x'labores tuos y'& dimittent te z'nudam a'& ignominia plenā

τ pollueſt eam in fornicatiõe eoꝝ: τ polluta ẽſt ε-
κὰι ἐμίαναν αὐτὴν ἐπὶ τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, κὰι ἐμιάνθη ἐν αὐ
ις: τ receſſit aia eiꝰ ab eis: τ reuela-
τοῖς, κὰι ἀπέστη ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἀπ' αὐτῶν, κὰι ἀπε-
uit fornicationē ſuā: τ diſcooperuit vereꝯ
κάλυψεν τὴν πορνείαν αὐτῆς, κὰι ἀπεκάλυψεν τὴν αἰχύ
diā ſuam: τ receſſit aia mea ab ea: ſicut
νην αὐτῆς, κὰι ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπ' αὐτῆς, ὃν τρόπον
receſſit aia mea a ſoroꝛe eiꝰ τ multipli-
ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς, κὰι ἐπλη-
caſti fornicationē tuā vt recoꝛdareris dieꝝ adoleſcētie
θυνας τὴν πορνείαν σου τοῦ ἀναμνῆσαι ἡμέρας νεότητός
tue in ḡbꝰ fornicata es in egypto: τ delectata es in
σου ἐν αἷς ἐπόρνευσας ἐν αἰγύπτῳ, κὰι ἐπέθου ἐπὶ τοὺς
chaldeis: q̄ꝝ carnes eoꝝ vt carnes aſinoꝝ: τ
χαλδαίους, ὧν αἱ σάρκες αὐτῶν ὡς σάρκες ὄνων, κὰι
verenda equoꝝ veréda eoꝝ: τ viſitaſti iniq̄
αἰδοῖαι ἵππων τὰ αἰδοῖα αὐτῶν, κὰι ἐπεσκέψω τὴν ἀνο
tatē adoleſcētie tue q̄ fecit in egypto in viuer-
μίαν τῆς νεότητός σου ἃ ἐποίησεν ἐν αἰγύπτῳ ἐν τῷ κατα
ſorio tuo: vbi vbera adoleſcētie tue cecidekt. ἐ-
λύματί σου, οὗ οἱ μαστοὶ τῆς νεότητός σου ἔπεσον· διὰ
pterea ooliba hec dicit adonai dñs: ecce ego ſuſci
τοῦτο ὀολιβὰ τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξε-
to amatoꝛes tuoſ q̄ te a ḡbꝰ receſſit aia
γείρω τοὺς ἐραστάς σου ἐπὶ σὲ ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή
tua ab eis. τ adducā eos ad te in circuitu
σου ἀπ' αὐτῶν· κὰι ἐπάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν τοὺς
filios babylonis τ omnes chaldeos phabud:
υἱοὺς βαβυλῶνος κὰι πάντας τοὺς χαλδαίους φαβούδ,
τ ſude: τ cude: τ oēs filios aſſyrio-
κὰι σουδέ, κὰι κουδέ, κὰι πάντας τοὺς υἱοὺς ἀσυρί-
rū cū eis iuuenes electos duces: τ ma
ων μετ' αὐτῶν νεανίσκους ἐπιλέκτους ἡγουμένους, κὰι σρα
giſtratꝰ oēs triſtatas: τ nominatos equitantes in
γοὺς πάντας τρισάτας, κὰι ὀνομαστοὺς ἱππεύοντας ἐφ'
equis: τ venient ſup te cuncti ab aqlone cū armis
ἵπποις, κὰι ἥξουσιν ἐπὶ σὲ πάντες ἀπὸ βορρᾶ μεθ' ὅπλων
τ curribus τ rotis τ multitudie ppłoꝝ: τ thoꝛaces
κὰι ἁρμάτων κὰι τροχῶν κὰι πλήθους λαῶν, κὰι θώρακας
τ clypeos τ galeas circũponēt ɔ̄ te: τ
κὰι ἀσπίδας κὰι περικεφαλαίας περιθήσουσίν ἐπὶ σέ, κὰι
mittent ſup te cuſtodiā i circuitu: τ dabo aſi faciem
βαλοῦσιν ἐπὶ σὲ φυλακὴν κύκλῳ, κὰι δώσω πρὸ προσώ
eoꝝ iudiciū: τ iudicabunt te in iudicijs eo-
που αὐτῶν κρίμα, κὰι δικάσουσί σε ἐν τοῖς κρίμασιν αὐ-
rū: τ dabo zelū meū in te: τ facient te-
τῶν, κὰι δώσω τὸν ζῆλόν μου ἐν σοί, κὰι ποιήσουσιν μετὰ
cū in tra furoꝛis. naſum tuū τ aures tuas
σοῦ ἐν ὀργῇ θυμοῦ· τοὺς μυκτῆράς σου κὰι τὰ ὦτά σου
auferent: τ reliquos tuos in gladio deiici-
ἀφελοῦσιν, κὰι τοὺς καταλοίπους σου ἐν ῥομφαίᾳ κατα
ent ipī filios tuos: τ filias
βαλοῦσιν αὐτοί τοὺς υἱούς σου, κὰι τὰς θυγατέρας
tollent: τ reſiduos tuos deuoꝛabit igniſ:
λήψονται, κὰι τοὺς καταλοίπους σου καταφάγεται πῦρ,
τ denudabunt te veſtimento tuo: τ aſſument vaſa
κὰι ἐκδύσουσίν σε τὸν ἱματισμόν σου, κὰι λήψονται τὰ σκεύη
gnationis tue: τ auertam impietates tuas a
τῆς καυχήσεώς σου, κὰι ἀποστρέψω τὰς ἀσεβείας σου ἐκ
te: τ foꝛnicationē tuā de tra egypti. τ non
σοῦ, κὰι τὴν πορνείαν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου· κὰι οὐ μὴ
leuabis oculos tuos ad eos: τ egypti non
ἄρῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' αὐτούς, κὰι αἰγύπτου οὐ μὴ
recoꝛdaberi āpliꝰ. qz hec dicit adonai dñs: ecce ego tra-
μνησθῇς ἔτι· διότι τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ πα
do te in manꝰ eoꝝ q̄s odiſti: a ḡbꝰ receſſit aia tua
ραδίδωμί σε εἰς χεῖρας ὧν μισεῖς, ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή σου
ab eis. τ agent in te in odio: τ tollent om-
ἀπ' αὐτῶν· κὰι ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐν μίσει, κὰι λήψονται πάν
nes labores tuos: τ eris nuda τ ignominioſa:
τας τοὺς πόνους σου, κὰι ἔσῃ γυμνὴ κὰι ἀσχημοσύνη σα,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

r reuelabitur pfusio fornicatiōis tue: r καὶ ἀποκαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη τῆς πορνείας σου, καὶ τῆς iniqtatis tue: r fornicatio tua fecit tibi hec cū ἀσεβείας σου, καὶ ἡ πορνεία σου ἐποίησέν σοι ταῦτα ἐν fornicata fueris post gētes: r polluebar in τῷ ἐκπορνεῦσαι ὀπίσω τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐμιαίνου ἐν τοῖς cogitationib⁹ eap in via fozois tue ābula- ἐνθυμήμασιν αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀδελφῆς σου ἐπορεύ- sti: r dabo calicem ei⁹ in man⁹ tuas. hec θης, καὶ δώσω τὸ ποτήριον αὐτῆς εἰς τὰς χεῖράς σου. τάδε dicit adonai dñs: calicem fozois tue λέγει ἀδωναῖ κύριος, τὸ ποτήριον τῆς ἀδελφῆς σου bibes pfūdū r latum: erit in risum: sub- πίεσαι τὸ βαθὺ καὶ τὸ πλατύ, ἔσαι εἰς γέλωτα, καὶ μυ sanationē q̄ē supabūdās et pficiat ebrietatē: r vissolu κτηρισμὸν τὸ πλεονάζον τοῦ συντελέσαι μέθην, καὶ ἐκλύ- tiōe repleberis. calicem pditionis: r calicem fozo- σεως πλησθήσῃ. ποτήριον ἀφανισμοῦ, καὶ ποτήριον ἀδελ- ris tue samarie: r bibes illū: r exprimes feces: r φῆς σου σαμαρείας, καὶ πίεσαι αὐτό, καὶ ἐκγαγγιεῖς, καὶ τὰ testas eius deuozabis: r vbera tua lacerabis: ὄστρακα αὐτοῦ καταφάξῃ, καὶ τοὺς μαστούς σου κατατιλεῖς r festiuitates tuas r neomenias tuas auferā: q: r τὰς ἑορτάς σου καὶ τὰς νουμηνίας σου ἀποστρέψω, διότι ego locut⁹ sum dicit adonai dñs. ppt hoc hec di- ἐγὼ λελάληκα λέγει ἀδωναῖ κύριος. διὰ τοῦτο τάδε λέ cit adonal dñs: q: oblita es mei r piecisti me γει ἀδωναῖ κύριος, ἀνθ' ὧν ἐπελάθου μου καὶ ἀπέρριψάς με post corpus tuū: r tu accipe ipietatez tuaz: ὀπίσω τοῦ σώματός σου, καὶ σὺ λάβε τὴν ἀσέβειάν σου, r fornicationē tuā. r ait dñs ad me: fili ho- καὶ τὴν πορνείαν σου. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ ἀν- minis: si iudicabis oolam r oolibam: r annūcia θρώπου, εἰ κρινεῖς τὴν ὁολλὰν καὶ τὴν ὁολλιβάμ, καὶ ἀπαγ- bis eis iniqtates eap: q: adulterabant: r san γελεῖς αὐταῖς τὰς ἀνομίας αὐτῶν, ὅτι ἐμοιχῶντο, καὶ αἱ- guis i manib⁹ eop: r desiderijs suis adul ματὶ ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν ἐμοι- terabāt: r filios suos q̄s genuerāt mihi. trāsduxerāt eos χῶντο, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἃ ἐγέννησάν μοι. διήγαγον αὐτὰ eis p ignē: donec r ista fecerūt mihi: polluebāt αὐτοῖς διὰ πυρός, ἕως καὶ ταῦτα ἐποίησάν μοι, ἐμίαινον τὰ scta mea in die illa: r sabbata mea pollue- ἅγιά μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβή- bant: r cū iugularēt ipi filios suos tdo- λουν, καὶ τῷ σφάζειν αὐτοὺς τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς εἰδώ- lis eop: r ingrederent ipi in scta mea: in λοις αὐτῶν, καὶ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὰ ἅγιά μου, ἐν τῇ die illa polluebāt ea: r ecce sic factebāt in me ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐβεβήλουν αὐτά. καὶ ἰδοὺ οὕτως ἐποίουν ἐν μέ dio dom⁹ mee: r miserūt viris venie σῳ τοῦ οἴκου μου, καὶ ἐπέμποντο τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἐρχο tibus de longe q̄b⁹ nūcios mittebāt ad eos: r μένοις μακρόθεν ὃς ἀγγέλους ἐξαπέστελλον πρὸς αὐτούς, καὶ cū venirēt ipi: lati lauabar: r stibio linebar: ocu ἅμα τῷ ἔρχεσθαι αὐτούς, ἐνοὺς ἔλουσο, καὶ ἐστίμιζου τοὺς ὀφ los tuos: r ornabaris ornatu: sedebas i lecto stra- θαλμούς σου, καὶ ἐκόσμου κόσμον, ἐκάθου ἐπὶ κλίνης ἐρω to: r mensa ornata ante ipam: r μένης, καὶ τράπεζα κεκοσμημένη ἔμπροσθεν αὐτῆς, καὶ τὸ thymiama meū: r oleum meū ponebas ante eos: r θυμίαμά μου, καὶ τὸ ἔλαιόν μου ἐτίθεις ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ letabanī in eis: r vocē armonie resonabant εὐφραίνοντο ἐν αὐτοῖς, καὶ φωνὴν ἁρμονίας ἀνεκρούοντο ad viros ex multitudie hoim venientes ebrios πρὸς ἄνδρας ἐκ πλήθους ἀνθρώπων ἥκοντας οἰνωμένους ex deserto: r vabant armillas in manꝰ eop: ἐκ τῆς ἐρήμου, καὶ ἐδίδουν φέλλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν, r coronā gliationis in capita eop. r di- καὶ στέφανον καυχήσεως ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. καὶ εἶ- xerūt: nō tn his mechantur: πον, οὐκ ἐν τούτοις μοιχεύουσιν, ꝯ

Trāsla.B.Wie.Tex.heb.Ezechi.xxiij.Pritiua.heb.

וְנִגְלָה עֶרְוַת זְנוּנַיִךְ וְחָמָתֵךְ וְתַזְנוּתָיִךְ׃ — "et reuelabitur ognomi- nia p fornicationū tuarū.
עָשׂוֹה אֵלֶּה לָךְ בִּזְנוֹתֵךְ אַחֲרֵי גּוֹיִם — q Scelus tuū r & fornicatio- nes tue e fecerūt t hec u tibi:
טָמֵא גִּלּוּלֵיהֶם׃ עַל אֲשֶׁר נִטְמֵאת בְּגִלּוּלֵיהֶם׃ — x qa fornicata es r post q gen tes s inter b q̄s c polluta es o in
נָתַן בְּדֶרֶךְ אֲחוֹתֵךְ הָלַכְתְּ וְנָתַתִּי כוֹסָהּ — idolis ea x. c In via r sororis tue g ambulasti: b & da bo ca licem eius k in manu tua.
בְּיָדֵךְ׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה כּוֹס — l Hec m dicit n dñs o deus. p Ca licē q sororis tue r bibes s p fundū t & latū. u Eris x in de risum r & in subsannatio- nem que est a capacissima.
שָׁתָה אֲחוֹתֵךְ תִּשְׁתִּי הַעֲמֻקָּה וְהָרְחָבָה — b Ebrietate c & dolore o re pleberis: c calice r meroris
תִּהְיֶה לִצְחֹק וְלַלַּעַג מְרֻבָּה׃ לְהָכִיל׃ — s & tristicie: b calice r sororis tue k samarie. l Et bibes oo
כּוֹל וְנָצָה שִׁכָּרוֹן וְיָגוֹן תִּמָּלְאִי כּוֹס שַׁמָּה — m illū n & potabis vsq; ad fe ces: o & p fragmēta ei⁹ q duo
וְשֹׁמָמָה כּוֹס אֲחוֹתֵךְ שֹׁמְרוֹן׃ וְשָׁתִית — rabis: r & vbera tua s lacera bis: r qa u ego x locutus sum
אֹתָהּ וּמָצִית וְאֶת חַרְשֶׂיהָ תְּנַרֵּמִי — r ait t dñs s deus. b Propte- rea c hec o dicit r domīnus oo
וְשַׁדַיִךְ תְּנַתְּקִי כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם — t deus. g Quia b oblita es
אֲדֹנָי יְהוִה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי — m ei k & profecisti oooooo
יְהוִה יַעַן שָׁכַחַתְּ אֹתִי וַתַּשְׁלִיכִי — m e m post n corpus tuum:
אוֹתִי אַחֲרֵי גַּוֵּךְ וְגַם אַתְּ שְׂאִי — r tu o quoq; q porta oooooo
זִמָּתֵךְ וְאֶת תַּזְנוּתָיִךְ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה — r scelus tuū s & r fornicatio- nes tuas. u Et ait t dominus
אֵלַי בֶּן אָדָם הֲתִשְׁפּוֹט אֶת אָהֳלָה — v ad me dicens. f Fili a homi- nis b nūqd iudicas c oollam
וְאֶת אָהֳלִיבָה וְהַגֶּד לָהֶן אֶת — c & r oolibam s & annūcias
תּוֹעֲבוֹתֵיהֶן׃ כִּי נָאֲפוּ דָם בִּידֵיהֶן — b eis oooooooooooooooo
וְאֶת גִּלּוּלֵיהֶן נָאֲפוּ וְגַם אֶת בְּנֵיהֶן — h scelera earū: i qa m adulte- rate sūt n & sanguis o in ma nibus earū: p & cū q idolis
אֲשֶׁר יָלְדוּ לִי הֶעֱבִירוּ לָהֶם לְאָכְלָה׃ — suis r fornicate sūt. s Insup
עוֹד זֹאת עָשׂוּ לִי טִמְּאוּ אֶת — t & u filios suos x q̄s r genuerī t mihi a obtulerunt b eis c ad
מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם הַהוּא וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי — deuorādū. Sed d & c hoc r fe cerūt s mihi. b Polluerunt
חִלֵּלוּ׃ וּבִשְׁחָטָם אֶת בְּנֵיהֶם — h sanctuariū meum i in die m illa: n & o sabbata mea ooo
לְגִלּוּלֵיהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל מִקְדָּשִׁי — p prophanauerūt. q Cūq; immolarent s filios suos
בַּיּוֹם הַהוּא לְחַלְּלוֹ וְהִנֵּה כֹה עָשׂוּ — r idolis suis: u & ingrederē tur r sanctuarium meum
בְּתוֹךְ בֵּיתִי׃ וְאַף כִּי תִשְׁלַחְנָה — i in die a illa b vt pollueret illud c etiam b hec c fecerunt
לַאֲנָשִׁים בָּאִים מִמֶּרְחָק אֲשֶׁר — r in medio s domus mee.
לְאֵלֶיהֶם שָׁלוּחַ אֱלִיהֶם וְהִנֵּה בָאוּ — h Miserunt oooooooooooo
לָאַר שָׁלַחְתְּ רָחַצְתְּ כָּחַלְתְּ עֵינַיִךְ וְעָדִית — i ad viros m venientes n de longe r ad quos oooooooo
עָדִי׃ וְיָשַׁבְתְּ עַל מִטָּה כְּבוּדָה — p nuncius q miserant. Itaq; s ecce r venerunt oooooooo
וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְפָנֶיהָ וְקְטֹרְתִּי וְשַׁמְנִי — n qbus t te lauisti: u & r circūli nisti tibi o oculos tuos: x &
שׂוּם כָּפַן תְּשִׁמְתְּ עֲלֵיהֶם וְקוֹל הָמוֹן שָׁלֵו בָּהּ — o rnata es b mundo mulie- bri. c Sedisti d in c lecto r pul- cherrimo: e mēsa b ornata ē
וְאֶל אֲנָשִׁים מֵרֹב אָדָם מוּבָאִים — f ante te. h Thymiama meū i & vnguentū meū m posui sti n sup eā: o & vox r multitu
סָבָא מִדְבָּר וַיִּתְּנוּ צְמִידִים — dinis q exultātis erat r in ea:
עַל יְדֵיהֶן וַעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת עַל — s & in r viris qui u de multi- tudine t hoim r adducebā
רָאשֵׁיהֶן׃ וָאֹמַר לִבְלֵה נֹאֲפִים — tur & v veniebāt a de deserto:
עַתָּה יזנו [יִזְנוּ] הִיא וְהִיא׃ — b posuerīt c armillas d in c ma nib⁹ eop: r & corōas s p co sas h i capitib⁹ eop. k Et dixi
וַיָּבֹאוּ אֵלֶיהָ כְּבוֹא אֶל אִשָּׁה זוֹנָה — l ei q attrita ē i m adulteriis.
כֵּן בָּאוּ אֶל אָהֳלָה וְאֶל אָהֳלִיבָה — ꝯ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb. Ter.he.Ezechi.xxiiij. Trāſl.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

עַתָּה תִּזְנוּתֶיהָ וְהֵיאוּ וַיָּבוֹא זֹנָה אֵלֶיהָ פְּבוֹא אֶל אִשָּׁה זוֹנָה כֵּן בָּאוּ אֶל אָהֳלָה וְאֶל אָהֳלִיבָה אִשּׁוֹת הַזְּמָה וְהֵמָּה אֲנָשִׁים צַדִּיקִים הֵמָּה יִשְׁפְּטוּם אוֹתָם מִשְׁפַּט נֹאֲפוֹת וּמִשְׁפַּט שֹׁפְכוֹת דָּם כִּי נֹאֲפֹת הֵנָּה וְדָם בִּידֵיהֶן וְכִי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַעֲלֵה עֲלֵיהֶן קָהָל וְנָתֹן אֹתָן לְזַעֲוָה וְלָבָז וְרָגְמוּ עֲלֵיהֶן אֶבֶן קָהָל וּבָרְאוּ אוֹתָן בַּחַרְבוֹתָם בָּתֵּיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם יַהֲרֹגוּ וּבָתֵּיהֶן יִשְׂרֹפוּ וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּה מִן הָאָרֶץ וְנוּסְרוּ כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשֶׂינָה כְּמַעֲשֵׂיכֶנָה וְנָתְנוּ זִמַּתְכֶנָה עֲלֵיכֶן וְחַטֹּאֵי גִלּוּלֵיכֶן תִּשָּׂאֶינָה וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה׃

Ca.xxiiij.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם כְּתָב לְךָ אֶת שֵׁם הַיּוֹם אֶת עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה סָמַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל יְרוּשָׁלַם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃ וּמְשֹׁל אֶל בֵּית הַמְּרִי מָשָׁל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה שְׁפֹת הַסִּיר שְׁפֹת וְגַם יְצֹק בּוֹ מָיִם׃ אֹסֶף נְתָחֶיהָ אֵלֶיהָ כָּל נֶתַח טוֹב יָרֵךְ וְכָתֵף מִבְחַר עֲצָמִים מְלֵאוּ׃ מִבְחַר הַצֹּאן לָקוֹחַ וְגַם דּוּר הָעֲצָמִים תַּחְתֶּיהָ רַתַּח רְתָחֶיהָ גַּם בָּשְׁלוּ עֲצָמֶיהָ בְּתוֹכָהּ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אוֹי עִיר הַדָּמִים סִיר אֲשֶׁר חֶלְאָתָה בָהּ וְחֶלְאָתָהּ לֹא יָצְאָה מִמֶּנָּה לִנְתָחֶיהָ הוֹצִיאָהּ לֹא נָפַל עָלֶיהָ גּוֹרָל׃ כִּי דָמָהּ בְּתוֹכָהּ הָיָה עַל צְחִיחַ סֶלַע שְׁפָכַתְהוּ לֹא שְׁפָכַתְהוּ עַל הָאָרֶץ לְכַסּוֹת

"Nūc fornicabitur in for nicatione ſua etiā hec: & ingreſſi ſunt ad eam: qſi ad mulierē meretricem. ſic ingrediebātur ad ool lā & ad oolibā mulieres nepharias. Viri ergo iuſti ſunt: hi eaeaeaeaeaeae iudicabunt eas iudicio adulterarum eaeaeaeaeae & iudicio effundentiū ſanguinem: quia adulte rate ſūt & ſanguis in ma nibus eax. Hec enī dicit dñs deus. Adduc ad eas multitudinē & trade eas in tumultū & in rapinā: & lapidentur lapidibus populorum & cofodian tur gladiis eorum. eaeaa filios & filias earū interfi cient & domus earum igne ſuccendent: & au feram ſcelus de eaeaeaea terra: & diſcent omnes mulieres ne eaeaeaeaea faciant ſm ſcelus earum. Et dabunt ſcelus veſtrū ſup vos: & peccata ido lorū veſtrox portabitis: & ſcietis quia ego domi nus deus. 24.

ΚΑΙ factum eſt verbū domini ad me eaaa in anno nono in menſe decimo: eaeaeaeaeaeaeaea decima die mēſis: dicēs. Fili hominis: eaeaeaeaa ſcribe tibi nomen diei eaeaeaeaeaa eaeaeaeaeaeaeaeaeaeaeaea huius in q cōfirmatus eſt rex babylonis aduerſus hieruſalem hodie eaaa eaeaeaeaeaeaeaeaeaeaeaeaeaeaeaeaeaeaea & dices per puerbiū ad domū irritatricē pabo laz & loq̄ris ad eos. Hec dicit dñs deus. Pone ollam: pone inquaz: & mitte in eam aquam. oo Congere fruſta eius in eam: oēm partē bonā: & femur & armum electa & oſſibus plena. eaeaaa Pinguiſſimū pecus aſſu me cōpone quoqz ſtrues oſſiuz ſub ea. Efferbuit coctio eiꝰ & diſcocta ſūt oſſa illius in medio eius. Propterea hec dicit dñs deus. Ve ciuitati ſangui num olle eaeaeaeaeaeaeaea cuiꝰ rubigo in ea eſt: rubigo eius non exiuit oo de ea. Per partes & per partes ſuas eiice eam. oo Non cecidit ſup eā ſors. Sanguis eiꝰ in medio eius eſt: ſuper limpidiſſi mam petrā effudit illum. Non effudit illum ſup terram: vt poſſit operiri

τ opa meretricis hec: τ ipa fornicata eſt. τ igre καὶ ἔργα πόρνης ταῦτα, καὶ αὐτὴ ἐξεπόρευσεν· καὶ εἰσε diebant ad eam: quēadmodū ingrediunt ad mu πορεύοντο πρὸς αὐτήν, ὃν τρόπον εἰσπορεύονται πρὸς γυ lierē meretricē: ſic ingrediebant ad oolan: τ ad ναῖκα πόρνην, οὕτως εἰσεπορεύοντο πρὸς ὁολλάν, καὶ πρὸς ooliban mulieres iniquas: vt facerēt inīctatē. ὁολιβὰν τὰς γυναῖκας τὰς ἀνόμους, τοῦ ποιῆσαι ἀνομίαν. τ. viri inſti hi: τ vlciſcentur eas vltio καὶ ἄνδρες δίκαιοι οὗτοι, καὶ ἐκδικήσουσιν αὐτὰς ἐκδίκη ne adulteraꝝ τ iudicio effundunt ſanguinē: qz adul σει μοιχαλίδων καὶ κρίσει ἐκχέουσιν αἷμα, ὅτι μοιχα tere ſunt τ ſanguis in manib⁹ eaꝝ. hec dicit ado λίδες εἰσὶν καὶ αἷμα ἐν χερσὶν αὐτῶν· ταῦτα λέγει ἀδω nai dñs: adduc ad eas turbā: τ trade in eis ναῖ κύριος, ἀνάγαγε ἐπ' αὐτὰς ὄχλον, καὶ δὸς ἐν αὐταῖς tumultū τ direptionē: τ lapidentᵏ lapidib⁹ ταραχὴν καὶ διαρπαγήν, καὶ λιθοβολήθητωσαν λίθοις turbaꝝ: τ confodiant eas in gladiis eo ὄχλῳ, καὶ κατακεντήτωσαν αὐτὰς ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐ rū. filios eaꝝ: τ filias eaꝝ interficient: τῶν· υἱοὺς αὐτῶν, καὶ θυγατέρας αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν, τ domos eaꝝ incendent: τ auertam ipieta καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν ἐμπρήσουσιν, καὶ ἀποστρέψω ἀσέβει tē de ra: τ erudientur oēs mulieres: αν ἐκ τῆς γῆς, καὶ παιδευθήσονται πᾶσαι αἱ γυναῖκες, τ non facient ſcm impietates eaꝝ: τ va καὶ οὐ μὴ ποιήσωσιν κατὰ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν, καὶ δο bitur impietas vra ſup vos: τ peccata θήσεται ἡ ἀσέβεια ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ τὰς ἁμαρτίας τῶν cogitationū vraꝝ accipietis: τ ſcietis qz ἐνθυμημάτων ὑμῶν λήψεσθε, καὶ γνώσεσθε ὅτι ego dñs. ἐγὼ κύριος· Ca.24.

ΚΑΙ factꝰ ē ſmo dñi ad me in anno no Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με ἐν τῷ ἐνάτῳ τῷ ἔτει τῷ ἑνὶ no: in mēſe decimo: decima menſis dicēs: fili A no: ἐν μηνὶ τῷ δεκάτῳ, δεκάτη τοῦ μηνὸς λέγων, υἱὲ tw, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς λέγων, υἱὲ hoīs: ſcribe tibi nomē diei a ἀνθρώπου, γράψον σεαυτῷ τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἡ die hac: ex q̄ cōfirmatꝰ ē rex babylonis μέρας ταύτης, ἀφ' ἧς ἀπηρείσατο βασιλεὺς βαβυλῶνος ſup hieruſalem a die hodierna. τ dic ad ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον. καὶ εἰπὲ ἐπὶ domū exaſperantem parabolam τ dices τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα παραβολὴν καὶ ἐρεῖς ad eos: hec dicit adonai dñs: pone πρὸς αὐτούς, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἐπίθησον τὸν lebetem pone: τ effunde in eū aquā: τ immitte λέβητα ἐπίθησον, καὶ ἔκχεε εἰς αὐτὸν ὕδωρ, καὶ ἔμβαλε in eum diuiſiones eius oēm partem bo εἰς αὐτὸν τὰ διχοτομήματα αὐτῆς πᾶν διχοτόμημα κα nā: crus τ hūer carnibus ſepata ab oſſib⁹ de λόν, σκέλος καὶ ὦμον ἐκσεσαρκισμένα ἀπὸ τῶν ὀστῶν ἐξ B electis pecorib⁹ aſſumptis. τ ſuccende oſſa ἐπιλέκτων κτηνῶν εἰλημμένων. καὶ ὑπόκαυε τὰ ὀστᾶ ſub eis: ferbuit deferbuit: τ cocta ſūt oſſa e ὑποκάτω αὐτῶν, ἔζεσεν ἐξέζεσεν καὶ ἥψηται τὰ ὀστᾶ αὐ ius in medio eius. ꝓpterea hec dicit adonai τῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς· διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ dñs: o ciuitas ſanguinū: lebes in q̄ eſt rubigo in eo κύριος, ὦ πόλις αἱμάτων, λέβης ἐν ᾧ ἰὸς ἐν αὐτῷ naū.3. τ rubigo nō eſt egreſſa ex ea p mēbra ſua ꝓtu καὶ ὁ ἰὸς οὐκ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς κατὰ μέλος αὐτῆς ἐξένεγ a. Abach lit: nō cecidit ſup eam ſors: qz ſanguis eius in κεν, οὐκ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὴν κλῆρος, ὅτι αἷμα αὐτῆς ἐν 2.c. medio eiꝰ fuit: ſup leniſſimā petrā poſui illū. μέσῳ αὐτῆς ἐγένετο, ἐπὶ λεοπετρίαν τέταχα αὐτό· nō effudi illū ſup terrā vt operiret οὐκ ἐκκέχυκα αὐτὸ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ κατακαλύψαι o

Universidad de Deusto

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati. Trãsla.B.Hie. Tex.he.Ezechi.xxiiij.Pũtua.heb.

sup illũ ſrã vt aſcenderet furor in vltionẽ: vt vlciſcar
ἐπ' αὐτὸ γῆν τοῦ ἀναβῆναι θυμὸν εἰς ἐκδίκησιν, ἐκδικηθῆ
dedi ſanguinẽ ei⁹ ſup lipidiſſimã petrã ne ope
ναι δέδωκα τὸ αἷμα αὐτῆς ἐπὶ λειοπετρίαν τοῦ μὴ κα
riret illũ. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: ve
λυφθαι αὐτό· διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος, οὐαὶ
ciuitas ſanguinũ: ego magnificabo ꝓpũm
πόλις τῶν αἱμάτων, κἀγὼ μεγαλυνῶ τὸν λαόν, καὶ πλη
cabo ligna: ſuccendam ignẽ: vt tabeſcãt carnes:
θυνῶ τὰ ξύλα, καὶ ἀνακαύσω τὸ πῦρ, ὅπως τακῇ τὰ κρέα,
minuat ius: & oſſa concremabunt: ſtet
καὶ ἐλαττωθῇ ὁ ζωμός, καὶ τὰ ὀστᾶ συμφρυγήσονται, καὶ στῇ
ſup carbones ſuos. iccnſa ẽ vt exuratur: &
ἐπὶ τοὺς ἀνθρακας αὐτῆς. ἐξεψήθη ὅπως προσκαυθῇ, καὶ
caleſiat & frigatur es ei⁹: & liq̃fiat ſi medio
θερμανθῇ καὶ ἐκφρυγῇ ὁ χαλκὸς αὐτῆς, καὶ τακῇ ἐν μέσῳ
eius imũdicia eius: & deficiat rubigo eius: & hu
αὐτῆς ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς, καὶ ἐκλείψῃ ὁ ἰὸς αὐτῆς, καὶ τὰ
miliabitur rubigo ei⁹: & non exibit ex ea multa
πεινωθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς πολὺς
rubigo ei⁹: cõfundetur rubigo illi⁹: in imundi
ὁ ἰὸς αὐτῆς, καταισχυνθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς, ἐν τῇ ἀκαθαρ
cia tua ſcelus. & ꝓ eo qꝺ ꝓtamiata es tu & nõ es emundata
σίᾳ σου ζέμα· καὶ ἀνθ' ὧν ἐμιάνου σὺ καὶ οὐκ ἐκαθαρίσθης
ab immũditia tua: & qd erit ſi non fueris mũdata
ἀπὸ ἀκαθαρσίας σου, καὶ τί ἔσται ἐὰν οὐ μὴ καθαρισθῇς
vltra: donec impleam furorẽ meũ in te. ego do
οὐκ ἔτι, ἕως οὗ ἐμπλήσω τὸν θυμόν μου ἐν σοί· ἐγὼ κύ
min⁹ locut⁹ ſum: & veniet & faciam: nõ differã neq; miſe
ριος ἐλάλησα, καὶ ἥξει καὶ ποιήσω, οὐ διαστελῶ οὐ δὲ μὴ ἐλε
rebo: & non depcabil'ero. ſcõm vias tuas & ſcõm
ήσω καὶ οὐ μὴ παρακληθῶ· κατὰ τὰς ὁδούς σου καὶ κατὰ
adinuẽtiões tuas iudicabo te dicit adonat dñs. & fact⁹
τὰ ἐνθυμήματά σου κρινῶ σε λέγει ἀδωναϊ κύριος· καὶ ἐγένε
eſt ſmo dñi ad me dicẽs: fili hois: ecce ego
το λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ ἐγὼ
aufero a te deſiderabilia oculoꝝ tuoꝝ: in
λαμβάνω ἐκ σοῦ τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἐν
acie non planges neq; flebis neq; veniẽt tibi
παραταξει οὐ μὴ κόψῃ οὐδὲ μὴ κλαύσῃς οὐδὲ μὴ ἔλθῃ σοι
lachrymę: gemes tacẽs: gemitus ſanguinis lumbi eſt:
δάκρυα, στενάξεις σιγῶν, στεναγμὸς αἵματος ὀσφύος ἔσῃ,
humanũ luctũ non facies. erunt crines tui colli=
ἀνθρώπινον πένθος οὐ ποιήσῃ· ἔσαι τὸ τρίχωμά σου συμ
gati ſup te: & calciamenta tua in pe=
πεπλεγμένοι ἐπί σε, καὶ τὰ ὑποδήματά σου ἐν τοῖς πο
dib⁹ tuis: & non cõſolaberis in labijs eoꝝ: &
σίν σου, καὶ οὐ μὴ παρακληθῇς ἐν χείλεσιν αὐτῶν, καὶ
panem viroꝝ non comedes. & locut⁹ ſum ad pp̃m
ἄρτον ἀνδρῶν οὐ μὴ φάγῃς· καὶ ἐλάλησα πρὸς τὸν λαὸν
mane: ſicut ꝑceperat mihi. & mortua ẽ vxor
τὸ πρωΐ, ὃν τρόπον ἐνετείλατό μοι. καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνή
mea veſperi: & feci mane quẽadmodũ ꝑceptũ ẽ
μου ἑσπέρας, καὶ ἐποίησα τὸ πρωΐ ὃν τρόπον ἐνετάγη
mihi. & dixit ad me pp̃ls: nõ annuncias nobis
μοι. καὶ εἶπεν πρός με ὁ λαός, οὐκ ἀπαγγελεῖς ἡμῖν
qd ſunt hec q̃ tu facis? & dixi ad eos: ſer,
τί ἐστι ταῦτα ἃ σὺ ποιεῖς; καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, λο
mo dñi fact⁹ eſt ad me dicẽs: dic ad vo=
γος κυρίου ἐγένετο πρός με λέγων, εἰπὲ πρὸς τὸν οἶ=
mũ iſrael: hec dicit adonat dñs: ecce ego
κον τοῦ Ἰσραήλ, τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ
ꝓtaminabo ſancta mea ſupbiã fortitudis vre deſiderabile qd
βεβηλῶ τὰ ἅγιά μου φρύαγμα ἰσχύος ὑμῶν ἐπιθύμημά τι
oculoꝝ vroꝝ. & ſuper qbꝰ parcunt aie vre:
ὀφθαλμῶν ὑμῶν. καὶ ὑπὲρ ὧν φείδονται αἱ ψυχαὶ ὑμῶν,
& filij vri & filie vre qs reliquiſtis
καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν ὃς ἐγκαταλείπετε
in gladio cadent: & facietis ſicut
τε ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ ποιήσετε ὃν τρόπον
feci: ab oze coꝝ nõ
πεποίηκα, ἀπὸ στόματος αὐτῶν οὐ καὶ καὶ

puluere: vt ſuperinduce
re indignatiõnẽ meã: &
vindicta vlciſcerer. Dedi
ſanguinẽ eius ſup petrã
limpidiſſimã: ne operi=
retur. Propterea hec dí=
cit dñs deus. Ve ciuita
ti ſanguinum cuius ego
grandem faciam pyram
Congere oſſa que
igne ſuccendã. Cõſumẽ
tur carnes: & coquatur
vniuerſa cõpoſitio: & oſ
ſa tabeſcẽt. Pone quoq;
eam ſup prunas vacuã
vt incaleſcat & liquefiat
es ei⁹: & cõfletur in me
dio eius inquamentũ ei⁹:
& cõſumatur rubigo ei⁹.
Multo labore ſudatũ ẽ:
& nõ exiuit de ea nimia
rubigo eius neq; pignẽ.
Immũdicia tua execrabi
lis: quia mũdare te voluí
& nõ es mũdata a ſordi
bus tuis. Sed nec mũda=
beris prius: donec quie
ſcere faciã indignationẽ
meã in te. Ego dñs locu
tus ſuꝫ. Veni & faciã: nõ
tranſeã: nec parcã nec
placabor. ∞∞∞∞∞∞∞∞
Iuxta vias tuas & iuxta
adinuentiões tuas iudica
bo te dicit dñs. Et factũ
eſt verbũ dñi ad me dí=
cens. Fili hominis: ecce
ego tollo a te ∞∞∞∞∞∞∞
deſiderabile oculorum
tuorum in plaga: & non
planges neq; plorabis:
neq; fluent ∞∞∞∞∞∞∞
lachryme tue. Ingemí=
ſce tacens: mortuoꝝ lu
ctũ non facies. Corona
tua circũligata ſit tibi: &
calciamẽta tua erunt in
pedibus tuis nec amictu
ora velabis: nec cibos
lugentium comedes. ∞∞
Locut ſum ergo ad po
pulũ mane: & mortua ẽ
vxor mea veſpere. Fecí
q̃ mane ſicut precepat
mihi. Et dixit ad me po
pulus. Quare nõ indicas
nobis qd iſta ſignificẽt
que tu facis? Et dixi ∞
ad eos. Sermo dñi fa=
ctus eſt ad me ∞∞∞∞∞∞
dicens. Loquere domui
iſrael. Hec ∞∞∞∞∞∞∞
dicit dominus deus. Ec
ce ego polluam ∞∞∞∞∞
ſanctuariũ meũ: ſupbiã
iperii vri: & deſiderabile
oculorũ veſtrorũ: & ſup
quo pauet aia vra: & filii
veſtri & filie veſtre quas
reliquiſtis gladio cadẽt:
& facietis ſicut feci. Ora
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

עָלָה עָלָיו עֲפָר׃ לְהַעֲלוֹת חֵמָה לָנְקֹם
נָקָם נָתַתִּי אֶת דָּמָהּ עַל צְחִיחַ סָלַע
לְבִלְתִּי הֻכָּסוֹת׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה אוֹי עִיר הַדָּמִים גַּם אֲנִי
אַגְדִּיל הַמְּדוּרָה׃ הַרְבֵּה הַעֲצִים
רָבָה בַל הַדֶּלֶק הָאֵשׁ הָתֹם הַבָּשָׂר וְהַרְקַח
תָּמַם רָקַח הַמִּרְקָחָה וְהָעֲצָמוֹת יֵחָרוּ׃ וְהַעְמִידָהּ
חָרַר עָמַד עַל גֶּחָלֶיהָ רֵקָה לְמַעַן תֵּחַם וְתָחֳרָה
יָרַק תָּמַם נְחשְׁתָּהּ וְנִתְּכָה בְּתוֹכָהּ טֻמְאָתָהּ
חָרַר תֻּתַּם חֶלְאָתָהּ׃ תְּאֵנִים הֶלְאָת וְלֹא
לָאָה יָצָא מִמֶּנָּה רַבַּת חֶלְאָתָהּ בְּאֵשׁ
רָבָה חֶלְאָתָהּ׃ בְּטֻמְאָתֵךְ זִמָּה יַעַן טִהַרְתִּיךְ
זָמַם וְלֹא טָהָרְתְּ מִטֻּמְאָתֵךְ לֹא תִטְהָרִי
נוּחַ יָחַם עוֹד עַד הֲנִיחִי אֶת חֲמָתִי בָּךְ׃ אֲנִי
בּוֹא עָשָׂה יְהוָה דִּבַּרְתִּי בָּאָה וְעָשִׂיתִי לֹא
פָּרַע חוּס אֶפְרַע וְלֹא אָחוֹס וְלֹא אֶנָּחֵם
נָחַם עָלַל כִּדְרָכַיִךְ וּכְעֲלִילוֹתַיִךְ שְׁפָטוּךְ נְאֻם
הָיָה אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֵלַי
אָמַר לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם הִנְנִי לֹקֵחַ מִמֵּךְ
חָמַד נָגַף אֶת מַחְמַד עֵינֵיךְ בְּמַגֵּפָה וְלֹא
סָפַד בָּכָה תִבְכֶּה וְלוֹא תָבוֹא
בּוֹא דָּמַם דִּמְעָתֵךְ׃ הֶאָנֵק דֹּם מֵתִים אֵבֶל לֹא
מוּת תַּעֲשֶׂה פְּאֵרֵךְ חֲבוֹשׁ עָלַיִךְ וּנְעָלֵיךְ
שׂוּם עָטָה תָּשִׂים בְּרַגְלָיִךְ וְלֹא תַעְטֶה עַל
אָבַל שָׂפָם וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכֵל׃
דִּבֵּר מוּת וַאֲדַבֵּר אֶל הָעָם בַּבֹּקֶר וַתָּמָת אִשְׁתִּי
אִישׁ עָשָׂה בָּעֶרֶב וָאַעַשׂ בַּבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי׃
צָוָה אָמַר וַיֹּאמְרוּ אֵלַי הָעָם הֲלֹא תַגִּיד לָנוּ
נָגַד מַה אֵלֶּה לָנוּ כִּי אַתָּה עֹשֶׂה׃ וָאֹמַר
אֲלֵיהֶם דְּבַר יְהוָה הָיָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ אֱמֹר לְבֵית יִשְׂרָאֵל כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מְחַלֵּל אֶת
קָדַשׁ גָּאוֹן עֻזְּכֶם מַחְמַד עֵינֵיכֶם
עָזַז חָמַד וּמַחְמַל נַפְשְׁכֶם וּבְנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם
חָמַל בָּנָה אֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ׃ וַעֲשִׂיתֶם
נָפַל עָשָׂה כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי עַל שָׂפָם לֹא

Universidad de Deusto
Biblioteca

תַּעֲטוּ׃ וְלֶחֶם׃ אֲנָשִׁים׃ לֹא׃ תֹאכֵלוּ׃ וְעֲטָרָה׃ אֲבַל
וּפְאֵרֵיכֶם׃ עַל׃ רָאשֵׁיכֶם׃ וְנַעֲלֵיכֶם
בִּרְגְלֵיכֶם׃ לֹא׃ תְכַסְּפוּ׃ וְלֹא׃ תִבְכּוּ׃ וְנִגְעַלְתֶּם׃ בָּבָה
וּמַקֵּקְתֶּם׃ בַּעֲוֹנוֹתֵיכֶם׃ וְנֶהֱמֹתֶם׃ מָקָק
אִישׁ׃ אֶל׃ אָחִיו׃ וְהָיָה׃ יְחֶזְקֵאל׃ לָכֶם
לְמוֹפֵת׃ כְּכֹל׃ אֲשֶׁר׃ עָשָׂה׃ תַּעֲשׂוּ׃ יָפֵת
בְּבוֹאָה׃ וִידַעְתֶּם׃ כִּי׃ אֲנִי׃ אֲדֹנָי׃ יְהוִה׃
וְאַתָּה׃ בֶן׃ אָדָם׃ הֲלוֹא׃ בְיוֹם׃ קַחְתִּי׃ לָקַח
מֵהֶם׃ אֶת׃ מָעֻזָּם׃ מְשׂוֹשׂ׃ תִּפְאַרְתָּם׃ עֶזֶז׃ שׂוּשׂ
אֶת׃ מַחְמַד׃ עֵינֵיהֶם׃ וְאֶת׃ מַשָּׂא׃ נָשָׂא
נַפְשָׁם׃ בְּנֵיהֶם׃ וּבְנוֹתֵיהֶם׃ בְּיוֹם׃ נָנָה
הַהוּא׃ יָבוֹא׃ הַפָּלִיט׃ אֵלֶיךָ׃ לְהַשְׁמִעוֹת׃ בּוֹא פָּלֵט
אָזְנָיִם׃ בְּיוֹם׃ הַהוּא׃ יִפָּתַח׃ פִּיךָ׃ שָׁמַע פָּתַח
אֶת׃ הַפָּלִיט׃ וְתְדַבֵּר׃ וְלֹא׃ תֵאָלֵם פֶּה דָּבַר
עוֹד׃ וְהָיִיתָ׃ לָהֶם׃ לְמוֹפֵת׃ וְיָדְעוּ׃ אָלַם
כִּי׃ אֲנִי׃ יְהוָה׃ הָיָה יָפֵת

Cap.xxv. וַיְהִי׃ דְבַר׃ יְהוָה׃ אֵלַי׃ לֵאמֹר׃
בֶּן׃ אָדָם׃ שִׂים׃ פָּנֶיךָ׃ אֶל׃ בְּנֵי׃ עַמּוֹן׃ שׂוּם פָּנָה
וְהִנָּבֵא׃ עֲלֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ׃ לִבְנֵי׃ עַמּוֹן׃ נָבָא
שִׁמְעוּ׃ דְבַר׃ אֲדֹנָי׃ יְהוִה׃ כֹּה׃ אָמַר
אֲדֹנָי׃ יְהוִה׃ יַעַן׃ אָמְרֵךְ׃ הֶאָח׃ אֶל אָח
מִקְדָּשִׁי׃ כִּי׃ נֶחֱלָל׃ וְאֶל׃ אַדְמַת׃ יִשְׂרָאֵל׃ מָדַשׁ חָלַל
כִּי׃ גָשְׁמָה׃ וְאֶל׃ בֵּית׃ יְהוּדָה׃ כִּי׃ הָלְכוּ׃ שָׁמַם
בַּגּוֹלָה׃ לָכֵן׃ הִנְנִי׃ נֹתֶנֵךְ׃ לִבְנֵי׃ קֶדֶם׃ נָלָה
לְמוֹרָשָׁה׃ וְיִשְׁבוּ׃ טִירוֹתַיִךְ׃ בָּךְ׃ יָרַשׁ
וְנָתְנוּ׃ בָךְ׃ מִשְׁכְּנֵיהֶם׃ הֵמָּה׃ יֹאכְלוּ׃ שָׁכַן אָבַל
פִּרְיֵךְ׃ וְהֵמָּה׃ יִשְׁתּוּ׃ חֲלָבֵךְ׃ וְנָתַתִּי׃ פְּרִי נָתַן
אֶת׃ רַבָּה׃ לִנְוֵה׃ גְמַלִּים׃ וְאֶת׃ בְּנֵי׃ נָתָן
עַמּוֹן׃ לְמִרְבַּץ׃ צֹאן׃ וִידַעְתֶּם׃ כִּי׃ אֲנִי׃ רָבַץ
יְהוָה׃ כִּי׃ כֹה׃ אָמַר׃ אֲדֹנָי׃ יְהוִה׃ יַעַן
מָחָאַךְ׃ יָד׃ וְרָקַעַךְ׃ בְּרַגֶל׃ וַתִּשְׂמַח׃ מָחָה שָׂמַח
בְּכָל׃ שָׁאטֵךְ׃ בְּנֶפֶשׁ׃ אֶל׃ אַדְמַת׃ שָׂטַט
יִשְׂרָאֵל׃ לָכֵן׃ הִנְנִי׃ נָטִיתִי׃ אֶת׃ יָדִי׃ נָטָה
עָלַיִךְ׃ וְנָתַתִּיךְ׃ לָבַז׃ לַגּוֹיִם׃ וְהִכְרַתִּיךְ׃ נָתַן כָּרַת
מִן׃ הָעַמִּים׃ וְהַאֲבַדְתִּיךְ׃ מִן׃ הָאֲרָצוֹת׃ אָבַד
אַשְׁמִידֵךְ׃ וְיָדַעַתְּ׃ כִּי׃ אֲנִי׃ יְהוָה׃ שָׁמַד

amictu[r]nō [s]velabitis: [a]& cibos lugentiū [c]nō [o]comedetis. [c] Coronas habebitis [i]n [g]capitib[9] vr̄is: [b]& calciamenta [i]n pedib[9]. [k] Nō [l]plangetis [m]neq; [n]flebitis: [c]sed tabescetis [p]in iniquitatibus vestris: [q]& [r]vnusq; [q]gemet [s]ad [r]fratrem suū. [u]Eritq; [e]zechiel [v]vobis [oo] [z]in portentū. [a]Iuxta oīa [b]que [c]fecit: [o]facietis: [oooo] [c]cū venerit istud [r]& scietis [g]quia [b]ego [f]dn̄s [k]deus. [oooo] [l]Et tu [m]fili [n]hominis [o]ecce [p]in die qua [q]tollam [ooooo] [r]ab eis [s]fortitudinē eorū [&] [u]gaudium [x]dignitatis: [r]& [d]esideriū [g]oculorū eorum [c]sup quo requiescūt [b]anime eorū: & [c]filios [r]& filias eorum: [s]in die [oooo] [b]illa cum [i]venerit [k]fugiens [l]ad te [m]vt annunciet tibi: [o]in die inquam [p]illa [q]aperietur [r]os tuum [oooooooo] [s]cum eo [t]qui fugit: [u]& loqueris [x]& non [r]silebis [ooo] [z]vltra: [a]eritq; [b]eis [c]in portentum: [d]& scietis [ooooo] [e]quia [f]ego [g]dominus.

25. ET factus est [b]sermo [c]dn̄i [d]ad me: [e]dicens. [f]Fili [g]hois: [b]pone [i]faciē tuā [k]contra [l]filios [m]ammon: [n]& prophetabis [o]de eis: [p]& dices [q]filiis [r]ammon. [ooo] [s]Audite [t]verbum [u]dn̄i [x]dei. [r]Hec [5] dicit [ooooooooooo] [a]dn̄s [b]deus. [c]Pro eo q [d]dixisti [e]euge euge [f]super [ooo] [g]sanctuariū meū: [b]qa [i]pollutū est [k]& sup [l]terrā [m]isrl: [n]qm̄ [o]desolata est: [p]& sup [q]domum [r]iuda [s]qm̄ [t]ducti sunt [u]in captiuitatē: [x]idcir co [r]ecce ego [5]tradā te [a]filiis [b]oriēt alib [9]in hereditatē: [d]& collocabūt [e]caulas suas [f]in te: [g]& ponēt [b]in te [i]tentoria sua. [k]Ipsi [l]comedent [m]fruges tuas [n]& ipsi [o]bibent [p]lac tuum. [q]Daboq; [r]rabbath [f]in habitaculum [u]camelorum: [x]& [r]filios [oo] [5]ammon [a]in cubile [b]pecorum: [c]& scietis [9]quia [e]ego [f]dn̄s. [g]Quia [b]hec [i]dicit [k]dominus [l]deus. [m] Pro eo q [n]plausisti [o]manu [p]& percussisti [q]pede: [r]& gauisa es [s]ex toto [t]affectu [u]sup [x]terram [ooooooooooooooo] [5]israel. [a]Idcirco [b]ecce ego [c]extendam [e]manum meā [f]sup te: [g]& tradā te [b]in direptionē [i]gētiū [k]& interficiā te [l]de [m]populis [n]& perdam [o]de [p]terris & [ooooooooo] [q]conterā: [r]& scietis [s]quia [t]ego [u]dominus. [ooooooo]

solabimini: τ panē vitox nō comedetis: τ τὰ παρακληθήσεσθε, καὶ ἄρτον ἀνδρῶν οὐ φάγεσθε, καὶ αἱ come vfe sup caput vrm. τ calciamenta κόμαι ὑμῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα in pedib[9] vr̄is. neq; plangetis neq; flebis- ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν, οὐτε μὴ κόψησθε οὔτε μὴ κλαύσητis: τ cōsumemini in iniquitatib[9] vr̄is: τ ρίσο- τε, καὶ ἐντακήσεσθε ἐν ταῖς ἀδικίαις ὑμῶν, καὶ παρα labimini vnusq; fratrē suum: τ erit vobis eze καλέσετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἔσται ὑμῖν ἰζε chiel in portētū: τ scōm oia q̄cūq; fecit facie- κιὴλ εἰς τέρας, καὶ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε ποιήσει tis: cū venerit hec: cognoscetis q; ego dn̄s: τ τε, ὅταν ἔλθη ταῦτα, ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ tu fili hoīs nōne in die q̄n abstinuero σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, οὐχὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν λαμβάνω τὴν fortitudinē eox ab eis: leuationē gliationis eo ἰχὺν αὐτῶν παρ' αὐτῶν τὴν ἔπαρσιν τῆς καυχήσεως αὐ rū: desiderabilia oculox eox: τ ele τῶν, τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ἔ- nationē aie eox: filios eox τ filias παρσιν τῆς ψυχῆς αὐτῶν, υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας eox: in die illa veniet q̄ salu[9] fact[9] fuerit ad te: αὐτῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἥξει ὁ ἀνασωζόμενος πρός σέ, vt annunciet tibi in aurib[9] tuis: in die illa τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι εἰς τὰ ὦτά σου, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ aperietur os tuū ad eū q̄ saluatus est: τ lo διανοιχθήσεται τὸ στόμα σου πρὸς τὸν ἀνασωζόμενον, καὶ λα loq̄ris: τ non reticebis vltra: τ eris eis in λήσεις, καὶ οὐ μὴ κωφωθῇς ἔτι· καὶ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς portētū: τ cognoscent q; ego dn̄s. τέρας καὶ ἐπιγνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.25.

ET fact[9] est mihi dn̄i ad me dicens: fili homi Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ nis: obfirma faciem tuā ꝫ filios ām̄on που, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμῶν τ pphēta ad eos: τ dices filijs ammon: καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς ἀμμῶν, audite verbū adonai dn̄i. hec dicit adonai domi ἀκούσατε λόγον ἀδωναϊ κυρίου. τάδε λέγει ἀδωναϊ κύρι n[9]: p eo q̄ gauisi estis sup sctā meā: q; polluta sunt: ος, ἀνθ' ὧν ἐπεχάρητε ἐπὶ τὰ ἅγιά μου, ὅτι ἐβεβυλώθη, τ sup trā israel q; desolata ē: τ sup καὶ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ ὅτι ἠφανίσθη, καὶ ἐπὶ τὸν domū iuda q; abiit in captiuitate. idcirco οἶκον τοῦ Ἰούδα ὅτι ἐπορεύθη ἐν αἰχμαλωσίᾳ. διὰ τοῦ ecce ego trado vos filijs cedem in το ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι ὑμᾶς τοῖς υἱοῖς κεδὲμ εἰς hereditatem. τ firmabūt tentoria in ipecca κατακληρονομίαν. καὶ κατασκηνώσουσιν ἐν τῇ ἀμαρ- to eox in te: τ vabunt in te tabernacula τία αὐτῶν ἐν σοί, καὶ δώσουσιν ἐν σοὶ τὰ σκηνώματα sua. ipi comedēt fructus tuos: τ ipi αὐτῶν. αὐτοὶ φάγονται τοὺς καρποὺς σου, καὶ αὐτοὶ bibent pinguedinē tuā: τ vabo ciuitates πίονται τὴν πιότητά σου, καὶ δώσω τὴν πόλιν τοῦ ām̄on in pascua camelox: τ filios ām̄on in pas ἀμμῶν εἰς τροφὰς καμήλων, καὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμῶν εἰς τὸ cua ouium: τ scietis q; ego adonai vo μὰς προβάτων, καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ ἀδωναϊ κύ- min[9]. q; hec dicit dn̄s ꝫ eo q̄ plausisti manu ριος. διότι τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν ἐκρότησας τῇ χειρί tua: τ ifonuisti pede tuo: τ gauisa es aia σου, καὶ ἐφόφησας τῷ ποδί σου, καὶ ἐπεχάρης τῇ ψυχῇ tua sup trā israel. idcirco ecce ego extendā σου ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτενῶ τὴν manū meā in te: τ vabo te in direptionē in gē- χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σὲ εἰς διαρπαγὴν ἐν τοῖς ἔθ tib[9]: τ extermiabo te de pplis: τ perdā te de νεσιν, καὶ ἐξολοθρεύσω σε ἐκ τῶν λαῶν, καὶ ἀπολῶ σε ἐκ regiōib[9] pditione: τ scies q; ego adonai τῶν χωρῶν ἀπωλείας, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγὼ ἀδωναΐ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

dñs. hec dicit adonai dñs: ꝓ eo qꝺ dixit moab κύριος· τάδε λέγει ἀδωναΐ κύριος, ἀνθ' ὧν ὅτι εἶπεν μωὰβ
⁊ seir: ecce sicut oēs gētes dom⁹ iuda: καὶ σηίρ, ἰδοὺ ὃν τρόπον πάντα τὰ ἔθνη ὁ οἶκος ἰούδα,
idcirco ecce ego dissoluam hūer moab de ciui διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ διαλύσω τὸν ὦμον μωὰβ ἀπὸ τῶ
tatib⁹ ꝓmõtorioꝝ eius electam trã domũ bethiesimuth sup λεων ἀκροτηρίων αὐτοῦ ἐκλεκτὴν γῆν οἶκον βηθιεσιμουθ ἐπὰ
fõtem orbis maritime filios orienti τω πηγῆς πόλεως παραβαλασσίας τοὺς υἱοὺς κεδεμ
sup filios ammon dedi eos in hereditatem: ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμῶν δέδωκα αὐτὴς εἰς κληρονομίαν,
vt non sit memoria filioꝝ ammõ in genti= ὅπως μὴ ᾖ μνεῖα τῶν υἱῶν ἀμμῶν ἐν τοῖς ἔθνε=
bus: ⁊ in moab faciam vltionem: ⁊ cognoscent σιν, καὶ ἐν μωὰβ ποιήσω ἐκδίκησιν, καὶ ἐπιγνώσο=
qꝝ ego dñs. hec dicit adonat dñs: ꝓ eo qꝺ μαι ἐγὼ κύριος. τάδε λέγει ἀδωναΐ κύριος, ἀνθ' ὧν
fecit idumea in vlciscendo eos vltionem ἐποίησεν ἡ ἰδουμαία ἐν τῷ ἐκδικῆσαι αὐτοὺς ἐκδίκησιν
in domũ iuda: ⁊ mẽoriã retinuerũt mali ⁊ vlti sunt εἰς τὸν οἶκον ἰούδα, καὶ ἐμνησικάκησαν καὶ ἐξεδίκη=
vltionẽ ab eis: ꝓpterea hec dicit adonai σαν δίκην ἀπ' αὐτῶν, διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναΐ
dñs: ⁊ extendã manũ meã sup idumeam: κύριος, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν,
⁊ exterminabo ex ea hoiem ⁊ pecus: ⁊ po= ⁊ ἐξολοθρεύσω ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος, καὶ θήσο
nã eam deserta: ⁊ de theman: ⁊ de ledan fugientes in μαι αὐτὴν ἔρημον, καὶ ἐκ θαιμάν, καὶ ἐκλεδὰν διωκόμενοι ἐν
gladio cadent: ⁊ dabo vltionem meã sup ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ δώσω τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπὶ
idumeam in manu ꝓpũ mei israel: ⁊ facient τὴν ἰδουμαίαν ἐν χειρὶ λαοῦ μου ἰσραηλ, καὶ ποιήσουσιν
in idumea iuxta iram meã: ⁊ iuxta furorẽ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ κατὰ τὴν ὀργήν μου, καὶ κατὰ τὸν θυμόν
meũ: ⁊ cognoscent vltionẽ meã dicit adonai μου, καὶ ἐπιγνώσονται τὴν ἐκδίκησίν μου λέγει ἀδωναΐ
dñs. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: ꝓ eo qꝺ dñs. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναΐ κύριος, ἀνθ' ὧν
fecerunt alienigene in vltione: ⁊ suscitaue ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν ἐκδικήσει, καὶ ἐξανέστη=
runt vindictã gaudentes ex tota aia: vt de σαν ἐκδίκησιν ἐπιχαίροντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, τοῦ ἐξα
lerent vicꝝ i eternũ. ꝓpterea hec dicit adonai do= λεῖψαι ἕως αἰῶνος. διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναΐ κύ=
min⁹: ecce ego extendo manũ meã sup alienige= ριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτείνω τὴν χεῖράμου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύ
nas: ⁊ diſperdam cretenſes: ⁊ pdam reli= λους, καὶ ἐξολοθρεύσω κρῆτας, καὶ ἀπολῶ τοὺς καταλοί
quos hitantes maritimam: ⁊ faciam in πους τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν, καὶ ποιήσω ἐν
eis vltiones magnas i redargutiõib⁹ furor: ⁊ co εἰς νλτίονες μεγάλας ἐν ἐλεγμοῖς θυμοῦ, καὶ ἐπι
gnoscent qꝝ ego adonai dñs: cũ dedero vl= γνώσονται ὅτι ἐγὼ ἀδωναΐ κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ἐκ=
tionem meã sup eos. δίκησίν μου ἐπ' αὐτούς. Ca.26.

ΘΤ factũ est in vndecimo anno vna mensis: Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει μιᾶ τοῦ μηνός,
factꝰ es ſmo dñi ad me dicẽs: fili hoīs: ꝓ eo qꝺ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, ἀνθ' ὧν
dixit ſor sup hierusalem: euge ꝓtrite sũt pericrunt εἶπεν σὲρ ἐπὶ ἱερουσαλήμ, εὖγε συντετρίβη ἀπόλωλεν
gẽtes: cõuerſe sunt ad me: q̃ fuit plena vasta est: ꝓpterea τὰ ἔθνη, ἐπεστράφη πρός με, ἣ πλήρης ἠρήμωται, διὰ τοῦ
hec dicit adonai dñs: ecce ego induco sup te ſor: ꝓ τάδε λέγει ἀδωναΐ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ σόρ,
⁊ adducã sup te gẽtes multas: sic ascendit marc καὶ ἀνάξω ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλά, ὡς ἀναβαίνει ἡ θάλασσα
fluctib⁹ suis: ⁊ destruent muros ſor: τοῖς κύμασιν αὐτῆς, καὶ καταβαλοῦσιν τὰ τείχη σόρ,

B

A

Trãsla.B.Vie.

ᵃHec ᶜdicit ᵈdñs ᵉdeus. ᵇpro eo qꝺ ᶜdixerunt ᵇmoab ∞ ᶜ& ſeyr: ᶠecce ᵍ ſicut oñes ᵇgentes ᵈdomus ᵉiuda: ∞ ᵈidcirco ᵐecce ego ⁿaperiã ᵖhumerum ᵍmoab ∞∞∞ ʳde ciuitatibus: ᵒde ciuitati bus inq̃ eius & ʳde finib⁹ eius ᵘinclytas ˣ terre ʳ beth ieſimoth & ᶻ beelmeon ᶜ & cariathaim ᵇ filiis ᶜ orientis ʳcũ ᵍ filiis ʰ ãmon. ᶠEt dabo eam ᵏin hereditatẽ: vt ˡnõ ᵐsit vltra memoria ᵒ filioꝝ ᵖammõ ᑫin gentib⁹. ʳEt in moab ᵉ faciam ˢ iudicia: ᵘ & ſcient ʳqa ᶠego ᵗdñs. ᵉ Hec ᵇdicit ᶜdominus ᵒdeus. ∞ ᶜPro eo qꝺ ᶠ fecit ᵉ idumea ᵍvltionẽ ʰ vt ſe vindicaret ᵏde filiis ᶦiuda: ᵐpeccauitq̃ ⁿdelinquẽs ᵒ & vindictã ex petiuit ᵖ de eis : ᑫ idcirco ʳhec ᵉdicit ᶜdñs ᵘdeus. ˢEx= tendã ʳmanũ meã ᵗsup ᶦidu meã: ᵇ& auferã ᶜde ea ᵈho= minẽ ᵉ& iumentũ: ʳ& faciã eam ᵉdeſertam ʰab austro: ᶦet qui ſunt in ᵗ dedã ᵘ gla= dio ᵛcadent. ᵐEt dabo ∞∞ ᵒvltionẽ meã ᵖsup idumeã ᑫp manũ ʳppũ mei ᵉisrael: ᵍ& facient ᵘ in edom ˣ iuxta irã meã ʸ & furorẽ meũ ᶻ& ſcient ᵇ vindictam meam ᶜdicit ᵈdominus ᵉdeus. ∞∞ ʳHec ᵉdicit ᵇdomin⁹ ᶠdeus. ᵏPro eo qꝺ ᶠ fecerunt ∞∞∞ ᵐpaleſtini ⁿvindictã ᵒ & vlti ſe ſunt toto ∞∞∞∞∞∞∞∞ ʳaio: ᵉinterficientes & im plentes ˢinimicitias ∞∞∞ ᵘveteres: ˣ propterea ʳ hec ᶻdicit ᵃdñs ᵇdeus. ∞∞∞∞∞∞ ᶜEcce ego ᵇextendam ᶜma nũ meã ᵈsup ᵉpaleſtinos ᶠ& interficiã ᵍ interfectores: ʰ& perdã ⁱreliquias ʲmari= time ᵏregionis: ˡfaciãq̃ ᵐin eis ⁿ vltiones ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵒmagnas ⁿarguens in ˣ fu= rore: ʸ& ſcient ᶻ quia ∞∞∞ ᵃego ᵇdominus: ᶜ cum de= dero ᵈvindictam meam ∞ ᵉsuper eos. 26.

ΘT factũ est ᵇin vnde cimo ᵏanno ˡprima ᵐmensis ⁿfactus est ∞∞∞ ᵒsermo ᵖdñi ᑫad me: ʳdicẽs. ᵉFili ᵗ hominis ∞∞∞∞∞∞∞∞ ᵘpro eo ˣqꝺ dixit ʸ tyrus ᶻde ᵇhierusalem: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ᶜeuge ᵈcõfracte sunt ᵉpor= te ᶠpopulorum: ∞∞∞∞∞∞∞ ᵍcõuerſa est ʰad me: ⁱimple bor: ᵏdeſerta est: ˡ pptterea ᵐhec ⁿ dicit ᵒ dñs ᵖ deus. ᑫEcce ego ʳ ſuper te ᵉ tyre: ᵗ& aſcendere faciam ᵘ ad te ˣgentes ʸmultas ᶻsicut aſcẽ dit ᵃmare ᵇfluctuãs. ᶜEt diſ ſipabunt ᵈmuros ᵉtyri ∞∞

Ter.he.Ezechi.xxvi.Pritiua.heb.

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲמֹר מוֹאָב
וְשָׂעִיר הִנֵּה כְּכָל הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה׃
לָכֵן הִנְנִי פֹתֵחַ אֶת מֹתְךָ מוֹאָב
עִיר צָנָה מֵהָעָרִים מֵעָרָיו מִקְצֵהוּ צְבִי אֶרֶץ
בֵּית הַיְשִׁימוֹת בַּעַל מְעוֹן וְקִרְיָתָיְמָה׃
נָתָן לִבְנֵי קֶדֶם עַל בְּנֵי עַמּוֹן וּנְתַתִּיהָ
יָרַשׁ זָכַר לְמוֹרָשָׁה לְמַעַן לֹא תִזָּכֵר בְּנֵי עַמּוֹן
עָשָׂה בַּגּוֹיִם׃ וּבְמוֹאָב אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים וְיָדְעוּ
כִּי אֲנִי יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
יַעַן עֲשׂוֹת אֱדוֹם נָקֹם נָקַם לְבֵית
יְהוּדָה וַיֶּאְשְׁמוּ אָשׁוֹם וְנִקְמוּ בָהֶם׃
אָשַׁם לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְנָטִתִי
נָסָה יָדִי עַל אֱדוֹם וְהִכְרַתִּי מִמֶּנָּה אָדָם
בָּרַת וּבְהֵמָה וּנְתַתִּיהָ חָרְבָּה מִתֵּימָן
יָתַן וּדְדָנָה בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ׃ וְנָתַתִּי אֶת
נָפַל נְקָמָתִי בֶּאֱדוֹם בְּיַד עַמִּי יִשְׂרָאֵל
עָשָׂה יָתַם וְעָשׂוּ בֶאֱדוֹם כְּאַפִּי וְכַחֲמָתִי וְיָדְעוּ
אֶת נִקְמָתִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן עֲשׂוֹת
פְּלִשְׁתִּים נְקֹם נָקָמָה וַיִּנָּקְמוּ נָקָם
נָשַׁת בְּנֶפֶשׁ לְמַשְׁחִית אֵיבַת
עוֹלָם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנְנִי נוֹטֶה יָדִי עַל פְּלִשְׁתִּים וְהִכְרַתִּי
אֶת כְּרֵתִים וְהַאֲבַדְתִּי אֶת שְׁאֵרִית
חוֹף הַיָּם׃ וְעָשִׂיתִי בָם נְקָמוֹת
נְדוֹלוֹת בְּתוֹכָחוֹת חֵמָה וְיָדְעוּ כִּי
נָתַן אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי אֶת נְקָמָתִי
Ca.xxvi. בָּם׃ וַיְהִי בְּעַשְׁתֵּי
עָשְׂרֵה שָׁנָה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה
דְּבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם
יַעַן אֲשֶׁר אָמְרָה צוֹר עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם
אָח נִשְׁבְּרָה דַּלְתוֹת הָעַמִּים
סָבַב אֵלַי אִמְלְאָה הַחָרְבָה לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ צֹר
עָלָה רַבִּים וְהַעֲלֵיתִי עָלַיִךְ גּוֹיִם רַבִּים כְּהַעֲלוֹת
עָלָה גַּל הַיָּם לְגַלָּיו׃ וְשִׁחֲתוּ חמות צֹר

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.heb.Ezechi.xxvi. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

וְהָרְסוּ מִגְדְּלֵיהָ וְסִחִיתִי עֲפָרָהּ מִמֶּנָּה וְנָתַתִּי אֹתָהּ לִצְחִיחַ סֶלַע׃ מִשְׁטַח חֲרָמִים תִּהְיֶה בְּתוֹךְ הַיָּם כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְהָיְתָה לָבַז לַגּוֹיִם׃ וּבְנוֹתֶיהָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב תֶּהֳרַגְנָה וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מֵבִיא אֶל צֹר נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל מִצָּפוֹן מֶלֶךְ מְלָכִים בְּסוּס וּבְרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וְקָהָל עַם רַב׃ בְּנוֹתַיִךְ בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב יַהֲרֹג וְנָתַן עָלַיִךְ דָּיֵק וְשָׁפַךְ עָלַיִךְ סֹלְלָה וְהֵקִים עָלַיִךְ צִנָּה׃ וּמָחִי כַּלָּיו יִתֵּן בְּחֹמֹתָיִךְ וּמִגְדְּלֹתַיִךְ יִתֹּץ בְּחַרְבֹתָיו׃ מִשִּׁפְעַת סוּסָיו יְכַסֶּךָ אָבָק מִקּוֹל פָּרָשׁ וְגַלְגַּל וְרֶכֶב תִּרְעַשְׁנָה חוֹמֹתַיִךְ בְּבוֹאוֹ בְשׁעָרַיִךְ כִּמְבוֹאֵי עִיר מְבֻקָּעָה׃ בְּפָרְסוֹת סוּסָיו יְרֹמֶס אֶת כָּל חֻצוֹתַיִךְ עַמֵּךְ בַּחֶרֶב יַהֲרֹג וּמַצְּבוֹת עֻזֵּךְ לָאָרֶץ תֵּרַדְנָה׃ וְשָׁלְלוּ חֵילֵךְ וּבָזְזוּ רְכֻלָּתֵךְ וְהָרְסוּ חוֹמֹתַיִךְ וּבָתֵּי חֶמְדָּתֵךְ יִתֹּצוּ וְאַבְנַיִךְ וְעֵצַיִךְ וַעֲפָרֵךְ בְּתוֹךְ מַיִם יָשִׂימוּ׃ וְהִשְׁבַּתִּי הָמוֹן שִׁירָיִךְ וְקוֹל כִּנּוֹרָיִךְ לֹא יִשָּׁמַע עוֹד׃ וְנָתַתִּיךְ לְצִחִיחַ סֶלַע מִשְׁטַח חֲרָמִים תִּהְיֶה לֹא תִבָּנֶה עוֹד כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לְצוֹר הֲלֹא מִקּוֹל מַפַּלְתֵּךְ בָּאנָק חָלָל בְּהֹרֵג בָּתוֹךְ הָרֵגָה בְּתוֹכֵךְ׃ וְיָרְדוּ מֵעַל כִּסְאוֹתָם כָּל נְשִׂיאֵי הַיָּם וְהֵסִירוּ אֶת מְעִילֵיהֶם וְאֶת בִּגְדֵי רִקְמָתָם יִפְשָׁטוּ חֲרָדוֹת יִלְבָּשׁוּ עַל הָאָרֶץ יֵשֵׁבוּ וְחָרְדוּ לְרִגְעִים וְשָׁמְמוּ עָלַיִךְ וְנָשְׂאוּ עָלַיִךְ קִינָה

et destruent turres eius. Et radã puluerẽ eius de ea: & dabo eam in limpidissimã petrã: Siccatio sagenarũ erit in medio maris: quia ego locutus sum: ait dominus deus & erit in direptionẽ gentibus. Filie quoq; eius quæ sunt in agro gladio interficientur: & scient quia ego dominus. Quia hec dicit dñs deus. Ecce ego adducã ad tyrum nabuchodonosor regẽ babylonis ab aquilone regem regum: cum equis & curribus & equitibus & cetu populoq; magno. Filias tuas q̃ sũt in agro gladio interficiet: & circũdabit te munitiõib⁹: & cõportabit aggerẽ in gyro. Et cleuabit cõtra te clypeũ. & vẽeas & arietes tẽpabit in muros tuos: & turres tuas destruet i armatura sua. In ũdatiõe eq̃rũ eius opiet te puluis eorũ a sonitu eqtũ & rotarũ & curruũ mouebũtur muri tui. Cuz ingressus fuerit portas tuas q̃si per introitũ vrbis dissipate: vngulis equoz suoz cõculcabit oẽs plateas tuas: pplm tuũ gladio interficiet: & statue tue nobiles in terrã corruẽt. Vastabũt opes tuas: diripiẽt negociatiões tuas: & destruẽt muros tuos: & domus tuas pclaras subuertẽt: & lapides tuos & ligna tua & puluerẽ tuũ in medio aquarũ ponẽt. Et qescere faciam multitudinẽ cãticorũ tuoz: & sonit̃ cithararũ tuarũ nõ audietur amplius. Et dabo te in limpidissimã petrã: siccatio sagenarũ eris: nec edificaberis vltra qa ego dñs locut̃ sum ait dñs deus. Hec dicit dñs deus de tyro. Nũqd nõ a sonitu ruine tue & gemitu interfecto rũ tuoz cũ occisi fuerint in medio tui: cõmouebũtur insule & descendẽt de sedibus suis oes principes maris: & auferent exuuias suas: & vestimẽta sua varia abiiciẽt & induẽtur stupore. In terra sedebũt: & attoniti suprepentino casu tuo admirabũtur assumẽtes super te lamentũ

τ subuertent turres tuas τ ventilabo puluerẽ eius ab ea: τ dabo eam nitidissimã petrã: siccatio sagenarũ erit in medio maris: qz ego locut̃ sum dicit adonai dñs: τ erit in direptionẽ gentib⁹: τ filie eius in agro gladio interficientur τ scient qz ego dñs. ꝓpterea hec dicit adonai dñs: ecce ego adduco sup te nabuchodonosor regẽ babylonis ab aq̃lone: rex regum est: cũ equis τ currib⁹ τ equitib⁹ τ cõgregatiõe gẽtiũ multaq; valde: iste filias tuas q̃ in campo gladio iterficiet: τ dabit sup te munitiõez: τ circũedificabit te: τ circũponet te ꝓpugnacula: τ circũdabit te: τ circũponet tibi fossam: τ circũedificabit in te vallũ i circuitu: τ circũstantiã armoq; τ lanceas eius. contra muros tuos τ turres tuas destruet in armis suis a multitudine equoq; cui⁹ operiet te puluis eoq;: τ a voce equitum et rotis curruum eius. ꝓmouebunt muri tui ingrediente illo portas tuas q̃si ingrediens in vrbẽ de campo in vngulis equoq; suoq; conculcabunt oẽs plateas tuas: pplm tuũ gladio iterficiet: τ substantiam fortitudinis tue in terrã deducet: τ vẽpdabit opes tuas: τ spoliabit facultates tuas: τ destruet muros tuos τ domos tuas deside rabiles subuertet: τ lapides tuos τ ligna tua τ puluerẽ tuũ in medio maris iniũcient. τ destruet multitudinẽ cãticorũ tuoz: τ vox psalteriorũ tuoz nõ audiet ãpli⁹: τ dabo te i nitidissimã petrã. siccatio sagenarũ eris: nõ edificaberis vltra qz ego locut⁹ sũ dicit adonai dñs. qz hec dicit dñs fortitudinis tue cũ gemuerit vulneratus tui cũ occisi fuerint in medio tui cõmouebunt insule: τ descendent de sedibus suis oes ꝓncipes maris: τ auferent exuuias suas: τ vestimẽta sua varia exuent se: τ in stupore indue tur furore insanient: sup terrã sedebũt τ formidabũt in momento: τ gement sup te: τ assument sup te lamentũ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ε dicent tibi: quõ periisti: [τ dissipata es in mari
καὶ ἐροῦσίν σοι, πῶς ἀπώλου, καὶ κατελύθης ἐν θαλάσῃ
vrbs laudata? q̃ fuit fortis in mari ipa
ἡ πόλις ἡ ἐπαινετή; ἥ τις ἐβοήθει ἰσχυρὰ ἐν τῇ θαλάσῃ αὐτῆ,
ε habitantes eam: q̃ dedit timorẽ sui oibus
καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν, ὃς δοῦσα τὸν φόβον αὐτῆς πᾶσι
hitantib⁹ eam: τ formidabunt insule a
τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν, καὶ φοβηθήσονται αἱ νῆσοι ἀφ' ἧ
die ruine tue: τ turbabunt insule in
μέρας πτώσεώς σου, καὶ ταραχθήσονται οἱ νῆσοι ἐν τῇ
mari ab exitu tuo. q: hec dicit dñs do-
θαλάσῃ ἀπὸ τῆς ἐξόδου σου. ὅτι τάδε λέγει κύριος κύ-
min⁹: cum dedero te vrbẽ desolatam sic̃ ciuitates q̃ nõ
ριος, ὅταν δῶ σε πόλιν ἐρημωθήναι ὡς τὰς πόλεις τὰς μὴ
habitabuntur: cũ redurero ego sup te abyssum
κατοικηθησομένας, ἐν τῷ ἀναγαγεῖν με ἐπὶ σὲ τὴν ἄβυσσον
τ cooperiet te aqua multa: τ deducet te
καὶ κατακαλύψει σε ὕδωρ πολύ, καὶ καταβιβάσει σε
ad descendentes in foueã ad pplm̃ seculi: τ
πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον πρὸς λαὸν αἰῶνος, καὶ
collocabo te ĩ pfũda ẽre sic̃ solitudinẽ eknã cũ descen
κατοικιῶ σε εἰς βάθη τῆς γῆς ὡς ἔρημον αἰώνιον μετὰ κατα
dentibus in foueã: vt nõ hiteris sup ekã vite:
βαινόντων εἰς βόθρον, ὅπως μὴ κατοικηθῇς ἐπὶ γῆν ζωῆς,
pditionẽ te dabo: τ nõ eris vltra: τ requireris
ἀπὸ λείαν σε δώσω, καὶ οὐχ ὑπαρξεις ἔτι, καὶ ζητηθήσῃ
τ nõ inuenieris in eternũ dicit adonai dñs.
καὶ οὐχ εὑρεθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα λέγει ἀδωναὶ κς. Ca.27.

ΚΑΙ factũ est verbũ dñi ad me dicẽs: τ tu fili
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ
hoĩs: assume sup̃ for lamẽtũ: τ dices for habitã-
ἀνθρώπου, λάβε ἐπὶ σὸρ θρῆνον, καὶ ἐρεῖς τῇ σὸρ τῇ κατοι-
ti in introitu maris empozio popu
κούσῃ ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς θαλάσης τῷ ἐμπορείῳ τῶν λα
lox ab insulis multis: hec dicit adonai dñs f-t:
ῶν ἀπὸ νήσων πολλῶν, τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος τῇ σόρ,
tu dixisti ego circundedi mihi decorẽ meũ. in corde
σὺ εἶπας ἐγὼ περιτέθεικα ἐμαυτῇ κάλλος μου· ἐν καρδίᾳ
maris ĩmini tui: filij tui circũdedefe tibi decorẽ. cedrus
θαλάσης τὰ ὅριά σου, υἱοί σου περιέθηκάν σοι κάλλος. κέδρος
ex sanir edificabit: naues tabulax cupressi ex
ἐκ σανειρ ᾠκοδομηθήσεται, νῆες σανίδων κυπαρίσσου ἐκ τοῦ
libano capte sunt: vt facerent tibi malos abiegnos:
λιβάνου ἐλήφθησαν, τοῦ ποιῆσαί σε ἱστοὺς ἐλατίνους,
de basan fecerunt remos tuos:
ἐκ τῆς βασανήτιδος ἐποίησαν τὰς κώπας σου, τὰ
sẽpla tua fecerunt ex ebore: domos syluestres
ἑπτά σου ἐποίησαν ἐξ ἐλέφαντος, οἴκους ἀλσώδεις
de insulis chettiim: byssus cũ varietate
ἀπὸ νήσων τῶν χεττιείμ, βύσσος μετὰ ποικιλίας
de egypto facta ẽ tibi in stratu: vt circũdaret te
ἐξ αἰγύπτου ἐγένετό σοι ἐν στρωμνῇ, τοῦ περιθῆναί σοι
glia τ operiret te: hyacinth⁹ τ purpura ex
δόξαν καὶ περιβαλεῖν σε, ὑάκινθος καὶ πορφύρα ἐκ τῶν
insulis elise. τ facta sunt opertoria tua. τ ipzin
νήσων ἐλισαί· καὶ ἐγένοντο περιβολαιά σου· καὶ οἱ ἄρ-
eipes tui hitantes sidonẽ τ aradũ fue-
χοντές σου οἱ κατοικοῦντες σιδῶνα καὶ ἀράδιοι ἐγένοντο
rũt remiges tui. sapiẽtes tui sor q̃ erant in te:
τοὺ κωπηλάτας σου· οἱ σοφοί σου σὸρ οἱ ἦσαν ἐν σοί,
ipsi gubernatores tui: seniores biblior: τ
οὗτοι κυβερνῆται σου, οἱ πρεσβύτεροι βιβλίων, καὶ
sapientes cor q̃ erant in te: ipsi ꝓfortabãt
οἱ σοφοὶ αὐτῶν οἱ ἦσαν ἐν σοί, οὗτοι ἐνίσχυον τὴν
ꝓfiliũ tuũ: τ oẽs naues maris τ
βουλήν σου, καὶ πάντα τὰ πλοῖα τῆς θαλάσης καὶ
remiges eax. facti sunt tibi in occidentẽ occi
οἱ κωπηλάται αὐτῶν. ἐγένοντό σοι ἐπὶ δυσμὰς δυ-
dẽtis perse: τ lydi τ libyes
σμῶν πέρσαι, καὶ λυδοὶ καὶ λίβυες οοοοοοοοοοοοοοο

οοοοοοοοοοκαὶοοοοοοοοοοοοοκαὶοοοοοοοοοοοοοοοοοο

Trãsla.B.Ple.

ᵇdicentᶜtibi.ᵇQuomodo
ᶜperistiᶠque habitas ooooo
ᵍin mariᵇvrbsᶠinclyta:ʰq̃
ᶠfuisti ooooooooooooooooo
ᵐfortisⁿin mariᵖcũ habi-
tatoribus tuis⁹quos ooooo
ᵉformidabant ᵗ vniuersi.
ˣNuncᵗstupebunt oooooo
ʸnaues ĩ⁵die ᵇpauoris tui:
ᶜ& turbabũturᵇinsule ooo
ᶠin mari:ᵍeo ꝙ null⁹egre
diatur ex te.ᵇQuiaᵗhecᵇdi
citᵏdñsᵐdeus.ⁿCum dede
roᵒteᵖ vrbem ᑫdesolatam
ʳsicut ciuitates ᵉqueᶜ non
ᵘhabitãtur: &ˣadduxero
ʳsup teᵃabyssum:ᵇ & ope-
ruerint teᶜaque ooooooo
ᵖmulte: ᶜ& detraxero te
ʳcũ illisᵍqui descendũt in
ᵇlacũᵗadᵏpopulũᵗsẽpiter-
nũᵐ& collocauero ⁿin ẽra
ᵒnouissimaᵖ sicut solitudi
nesᑫveteresʳcũ hisqᵃddu
cũturᵗinᵗlacũ:ᵘvtᵗnõʳha-
biteris.Porroᵗcũ dedero
ᵃgloriãᵇin terraᶜviuentiũ
ᵈin nihilũᵉredigã teᶠ& nõ
eris:ᵍ& requisitaᵇnõᵗinue
nieris ᵏvltraᵗ in sempiter
nũ:ᵐdicitⁿdominᵒdeus.

27.

ΚΑΙ factũ estᵇ verbum
ᶜdominiᵇad me: oo
ᶜdicens.ᵗTu ergoᵍfiliᵇho-
minisᵗassumeᵏ super ooo
ᵗtyrũᵐlamẽtum:ⁿ& dices
ᵒtyro:ᵖque habitat ooooo
ᑫinʳintroituᵘmaris:ᵗnego
ciationiⁿpopulorumˣad
ʳinsulasʸmultas.ᵃHecᵇdi-
citᶜ dominusᵇdeus. oooo
Oᶜtyreᵗtuᵍdixisti.ᵗ Perfe-
ctiʰdecorisᵇego sum:& oo
ᵗin cordeᵐmaris sita.ⁿFini
timi tuiᵒq te edificauerũt
ᵖimpleuerũtᑫdecorẽ tuũ
ʳabietibusᵉ de sanirᵗ ex-
truxerũtᵘteᵗcũᵗoibusʸta-
bulatis maris :ᵃcedrũᵇde
libanoᶜtulerũtᵇvt facerẽt
ʳtibiᶜmalũ:ᵉ q̃rcusᵇde ba-
sanᵗdolauerũt inᵏ remos
tuos:&ˡtranstra tuaᵐfece
rũt tibi exⁿeboreᵖ índico:
& p̃toriolaᑫde insulisʳíta-
lie.ᵉByssusᵗvariaᵘde egy-
pto textaᵉestᵉ tibi inʳvelũ
vt poneretur ĩ malo:ᶜhya
cinthusᵇ& purpuraᶜde in
sulisᵉelisaᵉfactaˢsuntᵇopi-
mentũ tuũ.ᵗ Habitatores
ᵏsidonisˡ& aradiᵐfuerunt
ⁿremigesᵒtui:ᵖsapiẽtes tui
ᑫtyreʳ factiˢsuntᵗguberna
tores tui:ᵘsenesᵛbiblii˒ &
prudẽtes eiˣhabuerẽt nau
tas ad ministeriũ varie su-
pellectilis tue.ᶜoẽs,ʳnaues
ᵉmarisᵇ& naute eaxᵗfuerẽt
ᵏin ppᵗoᵐnegociatõis tue
ⁿpse°& lydi ᵖ& libyes ᑫerãt

Tex.be.Ezechi.xxvij.Pritiua.heb.

יָשַׁב	וְאָמְרוּ לָךְ אֵיךְ אָבַדְתְּ נוֹשֶׁבֶת	
יָם הַיָּמָּה	מִיַּמִּים הָעִיר הַהֲלֻלָה אֲשֶׁר הָיְתָה	
	חֲזָקָה בַּיָּם הִיא וְיוֹשְׁבֶיהָ אֲשֶׁר נָתְנוּ	
חָתַת נָשַׁב	חִתִּיתָם לְכָל יוֹשְׁבֶיהָ עַתָּה יֶחֶרְדוּ	
אִי נָפַל	הָאִיִּים יוֹם מַפַּלְתֵּךְ וְנִבְהֲלוּ הָאִיִּים	
בָּהַל יָצָא	אֲשֶׁר בַּיָּם מִמְּצֵאתֵךְ כִּי כֹה אָמַר	
נָתַן אֶת	אֲדֹנָי יְהוִה נָתַתִּי אוֹתָךְ עִיר נֶחֱרֶבֶת	
מְתֵי עִיר	כֶּעָרִים אֲשֶׁר לֹא נוֹשָׁבוּ בְּהַעֲלוֹת	
יָשַׁב עָלָה	עָלַיִךְ אֶת תְּהוֹם וְכִסּוּךְ הַמַּיִם	
תְּהוֹם כִּסָּה	הָרַבִּים וְהוֹרַדְתִּיךְ אֶת יוֹרְדֵי בוֹר	
רָבַב יָרַד	אֶל עַם עוֹלָם וְהוֹשַׁבְתִּיךְ בְּאֶרֶץ	
עָלַם יָשַׁב	תַּחְתִּיּוֹת כַּחֳרָבוֹת מֵעוֹלָם אֶת יוֹרְדֵי	
נָתַן צָבָה	בוֹר לְמַעַן לֹא תֵשֵׁבִי וְנָתַתִּי צְבִי	
נָתַן	בְּאֶרֶץ חַיִּים כַּבֵּהוֹת אֶתֵּנֵךְ וְאֵינֵךְ	
נִבְקַשׁ מָצָא	וְתִבָּקְשִׁי וְלֹא תִמָּצְאִי עוֹד לְעוֹלָם	
	נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה	
	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי	Ca.xxvij.
הָיָה	לֵאמֹר וְאַתָּה בֶּן אָדָם שָׂא עַל	
נָשָׂא	צֹר אֶת קִינָה וְאָמַרְתָּ לְצֹר הַיּוֹשַׁבְתִּי	
קוּן יָשַׁב	עַל מְבוֹאת יָם רֹכֶלֶת הָעַמִּים אֶל	
בוא	אִיִּים רַבִּים כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה	
אֵי	צֹר אַתְּ אָמַרְתְּ אֲנִי כְלִילַת יֹפִי	
כָּלַל יָפֶה	גְּבוּל יַמִּים גְּבוּלַיִךְ בֹּנַיִךְ כָּלְלוּ יָפְיֵךְ	
יָם נָבַל	בְּרוֹשִׁים מִשְׁנִיר בָּנוּ לָךְ אֶת כָּל	
בָּרַשׁ יָפֶה	לוּחֹתַיִם אֶרֶז מִלְּבָנוֹן לָקְחוּ לַעֲשׂוֹת	
עָשָׂה	תֹּרֶן עָלָיִךְ אַלּוֹנִים מִבָּשָׁן עָשׂוּ	
אֵלָן	מוֹשָׁטֵךְ כַּרְשֵׁךְ עָשׂוּ שֵׁן בַּת	
שׁוּם	אַשּׁוּרִים מְאִיֵּי כִתִּיִּים שֵׁשׁ בְּרִקְמָה	
פָּרַשׂ הָיָה	מִמִּצְרַיִם הָיָה מִפְרָשֵׂךְ לִהְיוֹת לָךְ	
	לְנֵס תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן מֵאִיֵּי אֱלִישָׁה	
כָּסָה יָשַׁב	הָיָה מְכַסֵּךְ יוֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאַרְוָד	
הָיָה שׁוּם	הָיוּ חֲכָמַיִךְ צֹר הָיוּ בָךְ הֵמָּה חֹבְלַיִךְ	
	זְקֵנֵי גְבַל וַחֲכָמֶיהָ	
חָזַק אָנָה	הָיוּ בָךְ מַחְזִיקֵי בְּדָקֵךְ כָּל אֳנִיּוֹת	
	הַיָּם וּמַלָּחֵיהֶם הָיוּ בָךְ לַעֲרֹב	
עָרַב	מַעֲרָבֵךְ פָּרַס וְלוּד וּפוּט הָיוּ	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.Ter.heb.Ezechi.xxvij. Trāsla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.lati.

בְּחֵיל֣וֹךְ אַנְשֵׁ֣י מִלְחַמְתֵּ֗ךְ מָגֵן֙ וְכוֹבַ֣ע לֵחֶ֔ם נָ֖תְנ֣וּ בָ֑ךְ הֵ֥מָּה נָתְנ֖וּ הֲדָרֵֽךְ׃ בְּנֵ֥י אַרְוָ֛ד תֵּלוּ֖בָךְ חֵילֵ֑ךְ עַל־חוֹמוֹתַ֣יִךְ סָבִ֔יב וְגַמָּדִ֖ים בְּמִגְדְּלוֹתַ֣יִךְ הָי֔וּ שִׁלְטֵיהֶ֖ם תָּל֣וּ עַל־חוֹמוֹתַ֣יִךְ סָבִ֑יב הֵ֖מָּה כָּלְל֥וּ יָפְיֵֽךְ׃ תַּרְשִׁ֣ישׁ סֹחֲרֵ֔ךְ מִרֹ֖ב כָּל־הוֹן֙ בְּכֶ֣סֶף בַּרְזֶ֔ל בְּדִ֖יל וְעֹפֶ֣רֶת נָ֑תְנוּ עִזְבוֹנָֽיִךְ׃ יָוָ֥ן תֻּבַ֖ל וּמֶשֶׁ֑ךְ הֵ֥מָּה רֹכְלַ֖יִךְ בְּנֶ֣פֶשׁ אָדָ֔ם וּכְלֵ֖י נְחֹ֑שֶׁת נָ֥תְנ֖וּ מַעֲרָבֵֽךְ׃ מִבֵּ֣ית תּוֹגַרְמָ֗ה סוּסִ֤ים וּפָרָשִׁים֙ וּפִרְדִ֔ים נָ֖תְנ֑וּ עִזְבוֹנָֽיִךְ׃ בְּנֵ֤י דְדָן֙ רֹכְלַ֔יִךְ אִיִּ֖ים רַבִּ֣ים סְחֹרַ֑ת יָדֶ֗ךָ קַרְנוֹת֙ שֵׁ֣ן וְהֹבְנִ֔ים הֵשִׁ֖יבוּ אָשְׁבָּרֵֽךְ׃ אֲרָ֣ם סֹחַרְתֵּ֔ךְ מֵרֹ֖ב מַעֲשָׂ֑יִךְ בְּנֹפֶ֣ךְ אַרְגָּמָ֗ן וְרִקְמָה֙ וּבוּץ֙ וְרָאמֹ֔ת יְהוּדָ֥ה וְאֶֽרֶץ־יִשְׂרָאֵ֖ל הֵ֣מָּה רֹכְלָ֑יִךְ בְּחִטֵּ֤י מִנִּית֙ וּפַנָּ֔ג וּדְבַ֖שׁ וְשֶׁ֣מֶן וָצֳרִ֔י נָתְנ֖וּ מַעֲרָבֵֽךְ׃ דַּמֶּ֣שֶׂק סֹחֲרֵ֔ךְ מֵרֹ֖ב מַעֲשָׂ֑יִךְ בְּיֵ֥ין חֶלְבּ֖וֹן וְצֶ֥מֶר צָֽחַר׃ וְדָ֣ן וְיָוָ֔ן מְאוּזָ֖ל בְּעִזְבוֹנַ֑יִךְ נָתָ֗נוּ בַּרְזֶ֛ל עָשׁ֥וֹת קִדָּ֖ה וְקָנֶ֥ה בְּמַעֲרָבֵֽךְ׃ הָיָ֥ה דְדָ֛ן רֹכְלָתֵ֖ךְ בִּגְדֵ֣י חֲפִ֑שׁ לִרְכָבָֽה׃ עֲרַ֤ב וְכָל־נְשִׂיאֵי֙ קֵדָ֔ר הֵ֖מָּה סֹחֲרֵ֣י יָדֶ֑ךָ בָּרִ֤ים וְאֵילִים֙ וְעַתּוּדִ֔ים בָּ֖ם סֹחָרָֽיִךְ׃ רְכֻלַּ֣ת שְׁבָ֣א וְרַעְמָ֔ה הֵ֖מָּה רֹכְלַ֣יִךְ בְּרֹ֣אשׁ כָּל־בֹּ֑שֶׂם וּבְכָל־אֶ֥בֶן יְקָרָ֖ה וְזָהָ֥ב נָתְנ֖וּ עִזְבוֹנָֽיִךְ׃ חָרָ֣ן וְכַנֵּ֔ה וָעֶדֶן֙ רֹכְלֵ֣י שְׁבָ֔א אַשּׁ֖וּר כִּלְמַ֥ד רֹכְלָתֵֽךְ׃ הֵ֖מָּה רֹכְלַ֣יִךְ בְּמַכְלֻלִ֑ים בִּגְלוֹמֵי֙ תְּכֵ֣לֶת וְרִקְמָ֔ה וּבְנִנְזֵ֖י בְּרֻמִּ֑ים בַּחֲבָלִ֤ים חֲבֻשִׁים֙ וַאֲרָזִ֔ים בְּמַרְכֻלְתֵּ֑ךְ אֳנִיּ֥וֹת תַּרְשִׁ֖ישׁ שָׁרוֹתַ֣יִךְ מַעֲרָבֵ֔ךְ וַתִּמָּלְאִ֖י וַתִּכָּבְדִ֥י מְאֹֽד׃

'in exercitu tuo e viri f bellatores tui: u clypeū r & galeā r ſuſpenderūt s in te pro c or natu tuo. b Filii c aradii ∞∞ r cū exercitu tuo d ſup b muros tuos i in circuitu: ſed k & pygmei q m crāt i in turribꝰ tuis n pharetras ſuas o ſuſpēderūt p in q muris tuis r pgyrum. e Ipſi c cōpleuerūt u pulchritudinē tuā. x Carthaginēſes r negociatores tui a multitudie a cūctarū b diuitiarꝝ: c argēto: b ferro: c ſtāno: r plūboꝙ g repleuerūt b nūdinas tuas. f Grecia x & tubal f & moſoch m ipſi n inſtitores tui: mācipia q & vaſa r erea a adduxerūt r pplo tuo u de domo c thogorma r eqs s & eqtes a & mulos b ad duxerūt ad c forū tuū. b Filii c dedan r negociatores tui. s Inſule b multe f negotiatio x man n tue f Dētes m eburneos u & hebeninos o mutauerūt in p precio tuo. q Syrus r negociator tuꝰ. o Propter multitudinē c operū tuorū u guttā & x purpurā f & ſcutulata f & byſſum a & ſericū b & chodchod c ppoſuerūt b in mercatu tuo. c Iuda f & terra a iſrael b ipſi f inſtitores tui k i frumēto primo m balſamū & n mel b & oleū p & reſinā q ppoſuerūt in r nundinis tuis. b Damaſcenus r negociator tuꝰ n in multitudine c operū tuorū: r in multitudine f diuerſarū a opū: b in vino c pingui: in b lānis r coloris optimi. r Dan a & grecia & b mozel f in nūdinis tuis k ppoſuerūt f ferrū m fabrefactū u ſtactem o & calamū p in negociatiōe tua. r Dedan a iſtitores tui r in tapetib ꝰ ad ſedēdū. r Arabia s & vniuerſi a principes b cedar r ipi b negociatores c manus tue r cū agnis g & arietibus b & hedis venerūt ad te n negociatores tui. f Vendi tores m ſaba n & rema o ipſi p negociatores tui: q cū vniuerſis q primis e aromatibꝰ t & u lapide x pcioſo r & auro qđ ppoſuerūt in a mercatu tuo. b Arā c & chēne b & edē c negociatores tui. r Saba a aſſur & b chelmach f vēditores tui: k ipſi f negociatores tui: m multipharia n in volucribꝰ o hyacithi p & polymitoꝝ q gazarūqꝫ r pcioſaꝝ q obuolute & r aſtricte erant e funib ꝰ: o cedros qꝫ hēbāt f i negociatōib ꝰ tuis. r naues s maris a prīcipes tui in b negociatiōe tua: c & repleta es b & glōſicata c nimis

erant in exercitu tuo viri bellatores tui peltas ἦσαν ἐν τῇ δυνάμει σου ἄνδρες πολεμισταί σου πέλτας, & galeas ſuſpenderūt in te: iſti vederūt καὶ περικεφαλαίας ἐκρέμασαν ἐν σοί, οὗτοι ἔδωκαν τὴν glam tuā: filij aradion: & fortitudo tua ſup muδόξαν σου, υἱοὶ ἀραδίων· καὶ ἡ δύναμίς σου ἐπὶ τῶν τεῖros tuos i circuitu. ſed & medi in turrib ꝰ tuis eχείων σου κύκλῳ, ἀλλὰ καὶ μῆδοι ἐν τοῖς πύργοις σου ἦrant cuſtodes. pharetras ſuas ſuſpenderūt ſup σαν φύλακες· τὰς φαρέτρας αὐτῶν ἐκρέμασαν ἐπὶ τῶν ppugnacula tua: i circuitu iſti pfecerꝫ tuā decorē. cal ὁρμῶν σου, κύκλῳ οὗτοι ἐτελείωσάν σου τὸ κάλλος· καλ chedonij mercatores tui a multitudie potētie tue: argēχηδόνιοι ἔμποροί σου ἀπὸ πλήθους δυνάμεώς σου, ἀργύto & auro & ere & ferro & ſtanno ριον καὶ χρυσίον καὶ χαλκὸν καὶ σίδηρον καὶ κασίτερον & plūbo vederūt fortū tuū. grecia vniuerſa καὶ μόλιβδον ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου· ἡ ἑλλὰς πᾶσα, & adiacentia eius: negociati ſūt in te in aniκαὶ τὰ παρατείνοντα αὐτῆς, ἐνεπορεύοντο ἐν σοὶ ἐν ψυmab ꝰ hoim: & vaſa erea vedeꝛt mercature χαῖς ἀνθρώπων, καὶ σκεύη χαλκᾶ ἔδωκαν τῇ ἐμπορίᾳ tue ve domo thergama equos & equites: & mulos σου ἐξ οἴκου θεργαμὰ ἵππους καὶ ἱππεῖς, καὶ ἡμιόνους vedeꝛt nūdinas tuas filij rhodion mercatores tui ab inſulis ἔδωκαν ἀγοράν σου υἱοὶ ῥοδίων ἔμποροί σου ἀπὸ νήσων mltiplicaueꝛt negotiationē tuā ventes elephantinos: & ἐπληθυναν τὴν ἐμπορίαν σου ὀδόντας ἐλεφαντίνους, καὶ his q introducebanꝫ reddebas mercedes tuas homiτοῖς εἰσαγομένοις ἀντεδίδου τοὺς μισθούς σου ἀνθρώnes negociationē tuā a mltitudīe mercatus tui in πους ἐμπορίαν σου ἀπὸ πλήθους τῆς ἐμπορίας σου ἐν aphec ſtactē: & purpuram & byſſum & varias ἀφὲκ σακτήν, καὶ πορφύραν καὶ βύσσον καὶ ποικίλμαres de tharſis: & raamoth & codchod vederūt nūdi τα ἐκ θαρσεῖς, καὶ ῥααμὼθ καὶ κοδχόδ ἔδωκαν τὴν ἀγο nas tuas tudas: & filij iſrael. iſti negociatores tui in ραν σου Ἰούδας, καὶ υἱοὶ Ἰσραήλ· οὗτοι ἔμποροί σου ἐν frumēti ꝑmercio: & vnguētoꝝ & ꝑmū mel & oleum & σίτου πράσει, καὶ μύρων καὶ πρῶτον μέλι καὶ ἔλαιον καὶ reſinam vederꝫ in nundinis tuis. damaſcus neρητίνην ἔδωκαν εἰς τὸν σύμμιχτόν σου· δαμασκὸς ἐμgotiatio tua in mltitudie operꝝ tuoꝝ ex mltitudie fortitudis πορία σου ἐν πλήθει ἔργων σου ἐκ πλήθους δυνάμεώς tue. oīs vinū ex chelmon: & lanā lucidā de mileσου· πάσης οἴνος ἐκ χελμών, καὶ ἔριον σίλβον ἐκ μιλήto: dan & iauan & moozil in nūdinis tuis. ferτου, δὰν καὶ Ἰαουὰν καὶ μοόζηλ εἰς τὴν ἀγοράν σου· σίrum operatum & rote in ꝑmixtione tua δηρος εἰργασμένος καὶ τροχοὶ ἐν τῷ συμμίχτῳ σου ſunt dedan negociatores tui cū iumētis electis ad εἰσὶν δαιδὰν ἔμποροί σου μετὰ κτηνῶν ἐκλεκτῶν εἰς currus: arabia & oēs princices cedar. iſti ἅρματα, ἀραβία καὶ πᾶντες οἱ ἄρχοντες κηδάρ. οὗτοι negociatores ꝑ manū tuā camelos: & arietes: & agἔμποροί σου διὰ χειρός σου καμήλους, καὶ κριούς, καὶ ἀμnos in qb ꝰ negotiantur te negociatores tui ſaba: & νους ἐν οἷς ἐμπορεύονταί σε οἱ ἔμποροί σου σαβά, καὶ ragma: tpī negotiatores tui cū primis aromatibꝰ & ῥαγμά, αὐτοὶ ἔμποροί σου μετὰ πρώτων ἡδυσμάτων καὶ lapidib ꝰ pcioſis qꝫ & aurum vederūt mercatū tuū. charan: & χαλίθων τιμίων οἳ καὶ χρυσίον ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου· χαρὰν καὶ χanaan & edan: iſti negociatores tui. ſaba & aſſur: & chalmad ναὰν καὶ ἀδάν, οὗτοι ἔμποροί σου· σαβὰ καὶ ἀσσούρ, καὶ χαλμὰδ negociatores tui ferētes negotiationē mltifariā & volucrib ꝰ hyacinthū: ἔμποροί σου φέροντες ἐμπορίαν ἐν μοχαλίμ καὶ γαλίμι ὑακίνθινον, & polymita & theſauros electos colligatos in funibꝰ καὶ ποικιλίαν καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοὺς καταδεδεμένους ἐν χοινίοις & cypreſſine naues in eis. negotiatio tua in mltitudie καὶ κυπαρίσσινα πλοῖα ἐν αὐτοῖς· ἡ ἐμπορία σου ἐν τῷ πλήθει cōmixtionū tuaꝝ: & repleta es: & aggūata es ꝑ nimis τῶν συμμίχτων σου, καὶ ἐνεπλήσθης, καὶ ἐβαρύνθης σφόδρα

in cordib⁹ marisū. in aqua multa adduxeſt te remiges tui. ſpūs auſtri cōtriuit te in corde maris. potentie tue: ⁊ merces tua ⁊ cōmixti tui: ⁊ remiges tui: ⁊ gubernatores tui ⁊ consiliarij tui: ⁊ ꝑmiſcentes ꝑmixtionē tuā: ⁊ viri bellatores tui in te: ⁊ vniuerſa ꝑgregatio tua in medio tui cadent in corde maris tui gubernatores tui tiore timebunt: ⁊ deſcēdent a nauibus ſuis omnes remiges tui: ⁊ naute tui: ⁊ prete maris ſup tērā ſtabunt: ⁊ eiulabunt ſup te voce amarā: ⁊ clamabūt amare: ⁊ imponent tērā ſup caput eoꝝ: ⁊ cinerē ſubſterneṅt: ⁊ radent ſup te caluicium: ⁊ p̄cingentur cilicio: ⁊ plozabunt ſup te in amaritudie anime: ⁊ planctū amaꝝ aſſument ſup te ⁊ aſſument ſup te filij,eo rū lamētū ⁊ plangēt planctu ſoz. ꝺs ſicut tyrū q̄ cōticuit in medio maris: quātā inuexos mercedē a mari: impleſti gētes a mltitudie tua: ⁊ a cōmixtione tua ditaſti omnes reges tre. nūc ātrita es in mari in pfūditate aq̄ cōmixtio tua ⁊ omis cōgregatio tua in medio tui. cecidēt oēs remiges tui oēs habitantes inſulas ꝑriſtabunt ſup te: ⁊ reges eaꝝ ſtupoze ſtupeſcent ⁊ flebit facies eoꝝ: negociatores a gētib⁹ ſibillauerūt ſup te: ꝑditionem facta es ⁊ nō vltra eris in eternū.

Ca.28.

ET fact⁹ ē ſmo dñi ad me dicens: ⁊ tu fili hois: dic principi tyri: hec dicit adonai dñs. ꝓ eo qꝺ exaltatū ē coꝝ tuū: ⁊ dixiſti deꝰ ſum ego: hitationē dei hitaui in corde maris: tu āt es hō ⁊ nō deꝰ: ⁊ dediſti coꝝ tuū q̄ſi coꝝ deꝰ: nūqꝺ ſapiētioꝝ es tu daniele: ſapietes nō erudierunt te diſciplina ſua: nūqꝺ i ſcientia tua aut in prudētia tua feciſti tibi foztitudinē: ⁊ acquiſiſti argētū ⁊ aurum in theſauris tuis: aut i multa ſcientia tua ⁊ negotiatiōe tua auxiſti fortitudinē tuā: ⁊ eleuatū eſt coꝝ tuū: ⁊ dixiſti: ecce deus ego ſum: & in cathedra dei ſedi in corde maris: cum ſis homo & nō deus: & dediſti cor tuum quaſi cor dei. Ecce ſapientior es tu daniele: oīe ſecretum non eſt abſconditū a te. In ſapientia & prudentia tua feciſti tibi fortitudinē: & acquiſiſti aurū & argētū in theſauris tuis: in multitudine ſapie tue & in negociatione tua auxiſti fortitudinē tuā: eleuatū eſt cor tuū in fortitudine tua:

in corde⁹ maris. In aqs multis⁸ adduxerunt te oꝝ remiges ᵐ tui. ⁿ Ventus ᵒ auſter ᵖ contriuit te. ooo ᵠ In corde ʳ maris⁸ diuitie tue: ʳ & theſauri tui: & multiplex inſtrumentū tuū. ˢ Naute tui ʳ gubernatores tui ᵗ tenebāt ᵘ ſuppellectilē tuā: ᵇ & poplo tuo ꝑerant: ᶜ viri q̄ꝫ ʳ bellatores tui ᵠ erāt, ᵇ in te ᵗ cum vniuerſa ᵇ multitudine tua ᵗ q̄ eſt ᵐ in medio tui: ⁿ cadēt ᵒ ī corde ᵖ maris ᵠ in die ʳ ruine tue. ⁿ A ſonitu ʳ clamoris ˢ gubernatorū tuoꝝ ᵗ cōturbabūtur ʳ claſſes: ᵗ & deſcēdēt ᵘ de naub⁹ ſuis ᵇ oēs ᶜ q tenebant ᵒ remū. ᶜ Naute & ᵛ vniuerſi ᵍ gubernatores ᵇ maris ⁱ in ʰ terra ⁱ ſtabūt ᵐ & eiulabūt ⁿ ſup te ᵒ voce magna ᵖ & clamabūt ᵠ amare. ʳ Et ſuꝑiacēt ˢ puluerē ˢ capitibus ſuis: & ᵗ cinere ʳ cōſpergētur: ᵗ & radēt ᵘ ſup te ᵇ caluitiū: ᶜ & accingētur ᵒ ciliciis. ᶜ Et plorabūt ʳ te ˢ i amaritudine ᵇ aīe ᶜ ploratu ᵈ amariſſimo: ᵈ & aſſumēt ᵐ ſup te ⁿ carmē ᵒ lugubre: ᵖ & plā gēt ᵠ te. ʳ Que ē ˢ vt tyrus q̄ ᵗ obtumuit ᵘ in medio ᵛ maris. Que ʳ i exitu ˢ negociationū tuarū ᵗ de mari ᵇ iplesti ᶜ pplos ᵇ multos ᶜ & mltitudine ʳ diuitiarū tuarū ˢ & pplorū tuoꝝ ᵇ ditaſti ᶠ reges ᵏ terre. ʳ Nūc ᵐ cōtrita es ⁿ a mari: ᵒ in pfundis ᵖ aquarū ᵠ opes tue: ʳ & oīs ⁿ multitudo tua q̄ erat ᵗ in medio tui ᵘ ceciderūt. ˣ Vniuerſi ʸ hitatores ᶻ inſularū ᵃ obſtupuerūt ᵇ ſup te: ᶜ & reges earū oēs ᵈ tēpeſtate pcuſſi ᵉ mutauerūt ᶠ vultus. ᵇ Negociatores ᵗ populorū ˣ ſibilauerūt ᵗ ſup te. ᵐ Ad nihilū deducta ⁿ es: ᵒ & nō eris ᵖ vſq; in ᵠ perpetuum. 28.

ET factus eſt ᵇ ſermo ᶜ dñi ᵇ ad me ᶜ dicens. ʳ Fili ᶜ hominis: ᵇ dic ᵗ principi ᵏ tyri. ᵗ Hec ᵐ dicit ooooo ⁿ dñs ᵒ deus. ᵖ Eo q ᵠ eleuatū eſt ʳ cor tuū ˢ & dixiſti: oooo ᵗ deus ᵘ ego ſum: & in ˣ cathedra ʳ dei ᶻ ſedi ooooooo ᵃ in corde ᵇ maris: ᶜ cum ſis ᵇ homo ᶜ & nō ᵈ deus: ᵗ & dediſti ᵉ cor tuum ᵇ quaſi cor ᵗ dei. ˣ Ecce ᵗ ſapientior es ᵐ tu ⁿ daniele: ᵒ oīe ᵖ ſecretum ᵠ non ʳ eſt abſconditū a te. ˢ In ſapientia ᵗ & prudentia tua ᵘ feciſti ˣ tibi ʸ fortitudinē: ᵗ & acqſiſti ᵃ aurū ᵇ & argētū ᶜ in theſauris tuis: ᵇ in multitudine ᶜ ſapie tue & ᶠ in negociatione tua

יָם	בְּלֵב	ימים ב מַיִם רַבִּים הֲבִיאוּךָ
בּוא שׁוט	הַשָּׁטִים אֹתָךְ רוּחַ הַקָּדִים שְׁבָרֶךָ	
קָדַם	בְּלֵב יַמִּים הוֹנֵךְ וְעִזְבוֹנַיִךְ מַעֲרָבֶךָ	
חָזַק	מַלָּחַיִךְ וְחֹבְלָיִךְ מַחֲזִיקֵי בְּדֶקֶךָ וְעֵרְבֵי	
עָרַב לֶחֶם	מַעֲרָבֶךָ וְכָל אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ אֲשֶׁר	
נָפַל	בָּךְ וּבְכָל קְהָלֵךְ אֲשֶׁר בְּתוֹכֵךְ יִפְּלוּ	
	בְּלֵב יַמִּים בְּיוֹם מַפַּלְתֵּךְ לְקוֹל	
רָעַשׁ גֹּרֶשׁ	זַעֲקַת חֹבְלַיִךְ יִרְעָשׁוּ מִגְרָשׁוֹת	
שׁוט	וְיָרְדוּ כָּל תָּפְשֵׂי מָשׁוֹט	
	מַלָּחִים כֹּל חֹבְלֵי הַיָּם אֶל הָאָרֶץ	
עָמַד שָׁמַע	יַעֲמֹדוּ וְהִשְׁמִיעוּ עָלַיִךְ בְּקוֹלָם	
זָעַק מָרַר	וְיִזְעֲקוּ מָרָה וְיַעֲלוּ עָפָר עַל	
עָלָה פָּלַשׁ	רָאשֵׁיהֶם בָּאֵפֶר יִתְפַּלָּשׁוּ וְהִקָּרִיחוּ	
קָרַח גָּבַח	אֵלַיִךְ קָרְחָה וְחָגְרוּ שַׂקִּים וּבָכוּ	
סָפַד	אֵלַיִךְ בְּמַר נֶפֶשׁ מִסְפֵּד מָר	
נָהָה קוֹן	אֵלַיִךְ בְּנֵיהֶם קִינָה וְקוֹנְנוּ עָלַיִךְ	
	מִי כְצוֹר דְּמָה בְּתוֹךְ הַיָּם	
יָצָא שָׁבַע	בְּצֵאת עִזְבוֹנַיִךְ מִימֵּים הִשְׂבַּעַתְּ	
עָרַב	עַמִּים רַבִּים בְּרֹב הוֹנֵךְ וּמַעֲרָבַיִךְ	
עָשַׁר שָׁבַר	הֶעְשַׁרְתְּ מַלְכֵי אֶרֶץ עֵת נִשְׁבָּרַת	
עָמַק	מִימִים בְּמַעֲמַקֵּי מַיִם מַעֲרָבֵךְ	
יָשַׁב	וְכָל קְהָלֵךְ בְּתוֹכֵךְ נָפָלוּ כָּל יוֹשְׁבֵי	
אִי	הָאִיִּים שָׁמְמוּ עָלָיִךְ וּמַלְכֵיהֶם	
פָּחַז	שָׂעֲרוּ שַׂעַר רָעֲמוּ פָּנִים סָחֲרִים	
הָיָה	בָּעַמִּים שָׁרְקוּ עָלָיִךְ בַּלָּהוֹת הָיִית	
	וְאֵינֵךְ עַד עוֹלָם	
Ca xxviij		
הָיָה	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר	
עָנַד	בֶּן אָדָם אֱמֹר לִנְגִיד צֹר כֹּה אָמַר	
אָמַר	אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן גָּבַהּ לִבְּךָ וַתֹּאמֶר	
יָשַׁב	אֵל אָנִי מוֹשַׁב אֱלֹהִים יָשַׁבְתִּי	
יָם	בְּלֵב יַמִּים וְאַתָּה אָדָם וְלֹא	
נָתַן	אֵל וַתִּתֵּן לִבְּךָ כְּלֵב אֱלֹהִים	
סָתַם	הִנֵּה חָכָם אַתָּה מִדָּנִיֵּאל כָּל סָתוּם	
בִּין	לֹא עָמֻמוּךָ בְּחָכְמָתְךָ וּבִתְבוּנָתְךָ	
עָשָׂה	עָשִׂיתָ לְךָ חַיִל וַתַּעַשׂ זָהָב וָכֶסֶף	
אָצַר	בְּאוֹצְרוֹתֶיךָ בְּרָב חָכְמָתְךָ בִּרְכֻלָּתְךָ	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.he.Ezechi.xxviij.

Trāſl.B.Vie.

Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

ה הִרְבִּיתָ֙ חֵילֶ֔ךָ וַ֠יִּגְבַּהּ לִבְּךָ֙ בְּחֵילֶ֔ךָ נָגִ֖יד נָבָ֑ה
multiplicasti tibi fortitudinē & eleuatū ē cor tuū in robore tuo. Propterea hec dicit dñs deus. Eo q eleuatū est cor tuum sīsi cor dei: idcirco ecce ego adducam sup te alienos robustissimos gentiū. Et nudabūt gladios suos sup pulchritudinē sapie tue: & polluēt decore tuū. Interficient & detrahēt te: & morieris in interitu occisorū in corde maris. Nunqd dicens loqris: deus ego sū cora interficientibus te: cū sis homo & nō deus: In manu occidentiū te morte incircūcisorū morieris in manu alienorū: quia ego locutus sum ait dominus deus. Et factus est sermo dñi ad me dicēs. Fili hominis: leua planctum super regem tyri: & dices ei. Hec dicit dominus deus. Tu signaculum similitudinis: plen sapia: & pfectus de core: in delitis paradisi dei fuisti. Omnis lapis precios operimentum tuum: sardius topazius & iaspis chrysolith & onyx & beryllus: sapphirus & carbūculus & smaragd. Aurū opus decoris tui & foramina tua in die q cōditus es prepata sunt. Tu cherub extentus & protegens: & posui te in monte sancto dei. In medio lapidum ignitorum ambulasti: perfectus in viis tuis a die cōditionis tue: donec inuēta est iniqtas in te. In multitudine negociatiōis tue repleta sunt interiora tua iniquitate: & peccasti & eieci te de mōte dei: & pdidi te o cherub protegens de medio lapidū ignitorū. Et eleuatū est cor tuū in decore tuo. Perdidisti sapiam tuā in decore tuo in terrā proieci te: ante faciem regum dedi te vt cernerēt te. In multitudie iniqtatū tuarū & iniqtate negociatōis tue polluisti sanctificationē tuā. Producā ergo ignē de medio tui q comedat te: & dabo te in cinerē super trā in cōspectu oīm videntiū te. Oēs q nouerint te in gentib: obstupescēt

multiplicasti fortitudinē tuā: & eleuatū ē cor tuū in fortitudine tua: propterea hec dicit adonai dñs: q vediabo tu: & ſ
ἐπλήθυνας δύναμίν σου, καὶ ὑψώθη ἡ καρδία σου ἐν τῇ δυ
tudie tua: propterea hec dicit adonai dñs: q vedi
ναμεῖ σου· διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῖ κς, ἐπειδὴ ἔδω
sti cor tuū sīc cor dei: propter hoc
κας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν θεοῦ, διὰτοῦτο
ecce ego adduco sup te alienos pestilētes de gētib:
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ἀλλοτρίους λοιμοὺς ἀπὸ ἐθνῶν,
& euaginabunt gladios suos sup te & sup pulchri
καὶ ἐκκενώσουσιν τὰς μαχαίρας αὐτῶν ἐπὶ σὲ ἐπὶ τὸ κάλ
tudinē scientie tue: & sternent pulchritudinē tuā in pdi
λος τῆς ἐπιστήμης σου, ῥῴσουσιν τὸ κάλλος σου εἰς ἀπώ
tionē: & deducent te: & morieris morte vulne
λειαν, καὶ καταβιβάσουσίν σε, καὶ ἀποθανῇ θανάτῳ τραυ
ratoꝝ in corde maris. nūqd loquēs dices: deꝰ sum ego
ματιῶν ἐν καρδίᾳ θαλάσσης. μὴ λέγων ἐρεῖς, θεός εἰμι ἐγὼ
in cōspectu interficientiū te: tu ātes homo & nō deꝰ.
ἐνώπιον τῶν ἀναιρούντων σε, σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός.
in manu vulnerantiū te: mortibꝰ incircūcisoꝝ morie
ἐν χειρὶ τιτρωσκόντων σε, θανάτοις ἀπεριτμήτων ἀπο
ris in manibꝰ alienoꝝ: q: ego locutꝰ sum dicit ado
θανεῖ ἐν χερσὶν ἀλλοτρίων, ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα λέγει ἀδω
nai dñs. & factꝰ ē sermo dñi ad me dicēs: fili ho
ναὶ κύριος. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν
minis: assume plāctū sup ꝓncipem tyri: & dic ei:
θρώπου, λάβε θρῆνον ἐπὶ τὸν ἄρχοντα τύρου, καὶ εἰπὲ αὐ
hec dicit adonai dñs: tu es signaculū similitu
τῷ, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, σὺ εἶ ἀπόσφράγισμα ὁμοι
dinis plenus sapia & corona decoris: in delitiis
ώσεως πλήρης σοφίας καὶ στέφανος κάλλους, ἐν τῇ τρυφῇ
paradisi dei fuisti. oi lapide ꝓcioso
τοῦ παραδείσου τοῦ θεοῦ ἐγένησο. πάντα λίθον τίμιον
indutꝰ es: sardio & topazio & smaragdo & car
ἐνεδέδεσαι, σαρδίον καὶ τοπάζιον καὶ σμάραγδον καὶ ἄν
būculo & sapphiro & taspide: & argento & au
θρακα καὶ σάπφειρον καὶ ἴασπιν, καὶ ἀργύριον καὶ χρυ
ro: & ligurio & achate: & amethysto & chryso
σίον, καὶ λιγύριον καὶ ἀχάτην, καὶ ἀμέθυστον καὶ χρυσό
litho & berillo & onychio. & auro repleſti
λιθον καὶ βηρύλλιον καὶ ὀνύχιον· καὶ χρυσίου ἐνέπλησας τὰς
thesauros tuos & apothecas tuas in te. ex q̄ die
θησαυρούς σου καὶ τὰς ἀποθήκας σου ἐν σοί· ἀφ' ἧς ἡμέρας
ꝓdit ces & ꝓparatus es cū cherub vnctus
ἐκτίσθης καὶ κατεσκευάσθης μετὰ τοῦ χερουβ κεχρισμέ
a deo: & habitante in tabernaculo. & posui te
νος παρὰ θεοῦ, καὶ κατασκηνοῦντος ἐν σκηνώματι· καὶ ἔδωκά σε
in mōte sctō dei. factꝰ es in medio lapidū ignitoꝝ: ambulasti ima
ἐν ὄρει ἁγίῳ θεοῦ· ἐμπλούμενος ἐν μέσῳ λίθων πυρίνων, ἐπορεύθης ἄμω
culatꝰ tu ī diebus tuis: a q̄ die creatꝰ es donec iuēte sunt
μος σὺ ἐν ταῖς ἡμέραις σου, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκτίσθης ἕως οὗ εὑρέθη τὰ
iniqtates in te: ab .n. mltitudie negotiatiōis tue repleſti
ἀδικήματα ἐν σοί, ἀπὸ πλήθους τῆς ἐμπορίας σου ἔπλησας τὰ
cellaris tua iniqtate: & peccasti & vulneratus es a mōte
ταμιεῖά σου ἀνομίας, καὶ ἥμαρτες καὶ ἐτραυματίσθης ἀπὸ ὄρους τοῦ
dei: & adduxit te cherub obumbrās de mediis lapidib ignī
θεοῦ, καὶ ἤγαγέν σε τὸ χερουβ τὸ συσκιάζον ἐκ μέσων λίθων πυρί
tis. elatū est cor tuū in decore tuo. corrupta ē disciplīa
νων. ὑψώθη ἡ καρδία σου ἐπὶ τῷ κάλλει σου· διεφθάρη ἡ ἐπιστήμη
tua cū decore tuo ꝓpt mltitudinē pctōꝝ tuoꝝ. in
σου μετὰ τοῦ κάλλους σου διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν σου· ἐπὶ
trā ꝓieci te: in cōspectu regum dedi te vt deho nestarer
τὴν γῆν ἔρριψά σε, ἐναντίον βασιλέων ἔδωκά σε παραδείγμα
ris ꝓpt mltitudinē pctōꝝ tuoꝝ & iniqtatū
τισθῆναι διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν σου καὶ τῶν ἀδικιῶν τῆς
negotiatiōis tue: ꝓfanasti sancta tua & educā ignē de me
ἐμπορίας σου, ἐβεβήλωσας τὰ ἱερά σου καὶ ἐξάξω πῦρ ἐκ μέ
dio tui: hic deuorabit te & dabo te in cinerē
σου σου, τοῦτο καταφάγεταί σε καὶ δώσω σε εἰς ἀποδεῖ
sup trā in cōspectu oīm videntiū te. & oēs q
ἐπὶ τῆς γῆς ἐναντίον πάντων τῶν ὁρώντων σε· καὶ πάντες οἱ
norūt te in gētibus ꝓfanabunt
ἐπισάμφοί σε ἐν τοῖς ἔθνεσιν συγχύσουσιν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Vie. Tex.heb.Ezechi.xxix. Pritiua.heb.

sup te. pditio fact⁹ es: ⁊ nō eris vltra in ſecu
ἐπὶ σέ· ἀπώλεια ἐγένου, καὶ οὐχ ὑπάρξεις ἔτι εἰς τὸν αἰῶ-
lū. ⁊ fact⁹ ē ſmo dñi ad me dicens: fili hoīs:
να. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου,
offirma faciem tuā ꝫ ſidonē ⁊ ꝓpheta
στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ σιδῶνα καὶ προφήτευσον
ſup eam ⁊ dic: hec dicit adonai dñs: ecce ego
ἐπ' αὐτὴν καὶ εἰπέ, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ
ad te ſidon ⁊ glificabor in te: ⁊ ſcies q⁊
ἐπὶ σὲ σιδῶν καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν σοί, καὶ γνώσῃ ὅτι
ego ſum dñs: cū fecero ego in te iudicia: ⁊
ἐγώ εἰμι κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα, καὶ
ſanctificabor in te: ⁊ emittam in te mortem:
ἁγιασθήσομαι ἐν σοί, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ θάνατον,
⁊ ſanguinē ī plateis tuis: ⁊ corruent vulne-
καὶ αἷμα ἐν ταῖς πλατείαις σου, καὶ πεσοῦνται τετρω-
rati in gladijs in te ī circuitu tuo: ⁊
ματισμένοι ἐν μαχαίραις ἐν σοὶ πολυκύκλῳ σου, καὶ
ſcient q⁊ ego ſum dñs. ⁊ nō erunt vltra in
γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι ἐν τῷ
domo iſrael offendiculū amaritudis ⁊ ſpina doloris ab
οἴκῳ Ἰσραὴλ σκόλοψ πικρίας καὶ ἄκανθα ὀδύνης ἀπὸ
oībus q̄ in circuitu eox q̄ ꝓtumelia affecerit eos:
πασῶν τῶν πολυκύκλῳ αὐτῶν τῶν ἀτιμασάντων αὐτούς,
⁊ ſcient q⁊ ego ſum adonai dñs. hec dicit
καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι ἀδωναῖ κύριος· τάδε λέγει
adonai dñs: ⁊ ꝯgregabo domū iſrael de gēti
ἀδωναῖ κύριος, καὶ συνάξω τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ τῶν ἐθ-
bus vbi diſperſi ſunt illic: ⁊ ſanctificabor in e-
νῶν οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν αὐ-
is coram ꝑplis ⁊ gentib⁹. ⁊ hitabunt
τοῖς ἐνώπιον τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ κατοικήσου
in ꝛra ſua quā dedi ſeruo meo iacob:
σιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἣν ἔδωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακώβ,
⁊ hitabunt in ea in ſpe: ⁊ edifica-
καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐτὴν ἐπ' ἐλπίδι, καὶ οἰκοδομή-
bunt domos ⁊ plantabunt vineas habita
σουσιν οἰκίας καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας καὶ κατοι-
bunt in ſpe: cū fecero iudiciū in oībus q̄
κήσουσιν ἐν ἐλπίδι, ὅταν ποιήσω κρῖμα ἐν πᾶσιν τοῖς
ſtumelia affecerit eos in circuitu eox. ⁊ ſcient
ἀτιμάσασιν αὐτοὺς ἐν τοῖς κύκλῳ αὐτῶν· καὶ γνώσον
q⁊ ego ſum dñs deus eox ⁊ de⁹ pa-
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν καὶ ὁ θεὸς τῶν πα-
trum eox.
τέρων αὐτῶν.

Ca.29.

IN anno decimo in decimo menſe vna
Ἐν τῷ ἔτει τῷ δεκάτῳ ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ
menſis: factū eſt verbū dñi ad me dicēs: fili homi-
μηνός, ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ-
nis obſirma faciem tuā ſup pharaonē regē e-
που, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ φαραὼ βασιλέα αἰ-
gypti: ⁊ ꝓpheta ſup eū: ⁊ ſup egyptū to-
γύπτου, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐπ' Αἴγυπτον ὅ-
tam loquere ⁊ dic: hec dicit adonai dñs: ecce
λην λάλησον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ
ego ad te pharao rex egypti draconē
ἐγὼ ἐπὶ σὲ φαραὼ βασιλεῦ Αἰγύπτου τὸν δράκοντα τὸν
magnū ſedentem in medio fluuioꝝ tuoꝝ. di-
μέγαν τὸν ἐγκαθήμενον ἐν μέσῳ τῶν ποταμῶν αὐτοῦ· τὸν λέ-
centē mea ſunt flumina: ⁊ ego feci ea: ⁊
γοντα ἐμοί εἰσιν οἱ ποταμοί, καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς, καὶ
ego dabo frenū in maxillas tuas: ⁊ adglutina-
ἐγὼ δώσω χαλινὸν εἰς τὰς σιαγόνας σου, καὶ προσκολλή-
bo piſces fluminis tui ad alas
σω τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου πρὸς τὰς πτέρυγάς
tuas: ⁊ extrahā te de medio fluminis tui: ⁊
σου, καὶ ἀνάξω σε ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ σου, καὶ
vniuerſos piſces fluminis ſquāmis
πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ ταῖς λεπίσιν
tuis adglutinabo
σου προσκολλήσω.

ſuper te.ˢ Nihil ᵇfactus es
ⁱ& non eris ᵏin
ˡperpetuū.ᵐ Et factus eſt
ⁿſermo ᵒdñi ad me ᵖdicēs.
ʳFili ˢ hominis: ᵗpone ᵘfa-
ciem tuā ᵛcontra ʷ ſydonē:
ˣ& ꝓphetabis ʸ de ea ᶻ& di
ces .ᵃ Hec ᵇdicit ᶜdominus
ᵈdeus.ᵉ Ecce ego ᵇad te ᶠſy-
don:ᵏ & glorificabor ooo
ˡin medio tui.ᵐ Et ſcient
ⁿquia ᵒego ᵖdominus ooo
ᵠcuꝫ fecero ʳ in ea ˢ iudicia:
ᵗ& ſctificatus fuero ᵘin ea.
ᵛEt imittā ʷ ei ˣ peſtilentiam
ʸ& ſanguinē ᶻ ī plateis eiꝰ:
ᵃet corruēt, ᵇinterfecti ᶜ in
medio eius ᵈ gladio ooooo
ᵉper circuitum: ᶠ& ſcient
ᵍquia ʰego ⁱdominus. ooo
ʲEt nō ᵏ erit ˡ vltra ᵐdomui
ⁿiſrael ᵒoffendiculum ooo
ᵖamaritudis:ᵠ & ſpina ʳdo
lorē inferēs ˢvndiq; ᵗp circ
cuitū eorū ᵘq aduerſantur
ᵛeis : ʷ & ſcient ˣquia ʸego
ᶻdominus ᵃdeus.ᵇ Hec ᶜdi-
cit ᵈdominus ᵉdeus. ooooo
ᶠ Quando cōgregauero
ᵍdomū ʰiſrael ⁱde ʲpopulis
ᵏin quibus ˡ diſperſi ſunt
ᵐſanctificabor ⁿ in eis ooooo
ᵒcoram ᵖgentibus:ᵠ & ha
bitabunt ʳ in ˢterra ſua oo
ᵗquā ᵘdedi ᵛ ſeruo meo ʷia
cob: ˣ & habitabunt ooooo
ʸin eaᶻ ſecuri.ᵃ Et edifica
būᵇ domos:ᶜ & plātabūt
ᵈvineas:ᵉ & habitabūt ᶠcō
fidenter ᵍcum fecero ooo
ʰiudicia ⁱ in ommbus ʲ qui
aduerſantur ᵏ eis ooooooo
ˡper circuitum: ᵐ & ſcient
ⁿquia ᵒego ᵖ dominus ooo
ᵠdeus eorum . 29.

IN anno ᵇdecimo: ᶜde-
cimo menſe ᵈduodeci
ma die ᵉmēſis: ᶠ factum eſt
ᵍverbum ʰdomini ⁱ ad me
ʲdicēs.ᵏ Fili ˡhominis ᵐpo
neⁿ faciem tuam ᵒcontra
ᵖpharaonem ᵠregem ʳ egy
pti ˢ& prophetabis ᵗde eo:
ᵘ& de ᵛegypto ʷvniuerſa ˣlo
quere ʸdices. ooooooooo
ᶻHec ᵃdicit ᵇdominus ᶜdeꝰ.
ᵈEcce ego ᵉad te ooooooo
ᶠpharao ᵍ rex ʰegypti ⁱdra
coᵏ magne: ooooooooo
ˡqui cubas ᵐin medio ⁿflu
minum tuorum ᵒ& ᵖdicis:
ᵠmeꝰ ē ʳfluuiꝰ ˢ& ego ᵗfeci
memetipſum .ᵘ Et ponā
ᵛfrenum ʷ in maxillis tuis:
ˣ& agglutinabo ʸpiſces oo
ᶻfluminū tuorū ᵃ ſquamis
tuis.ᵇ Et extraham te ooo
ᶜde medio ᵈfluminū tuoꝝ:
ᵉ& ᶠvniuerſi ᵍpiſces tui oo
ʰſquāmis tuis ⁱadherebūt.

ה֣וֹת	עָלַ֔יִךְ ׀ בַּלָּהוֹת֙	ᵒהַיָּה
עד	וְאֵינֵ֖ךְ עַ֥ד	ᵉעֹלָם
אמר	וַיְהִי֙ דְּבַר־יְהוָ֣ה אֵלַ֔י לֵאמֹ֖ר	ᵉעֹלָם
שים	בֶּן־אָדָ֕ם שִׂ֥ים פָּנֶ֖יךָ אֶל־צִיד֑וֹן	ᵉשׂוּם
נבא	וְהִנָּבֵ֥א עָלֶ֖יהָ וְאָמַרְתָּ֥ כֹּֽה־אָמַ֖ר אֲדֹנָ֥י	
כבד	יְהוִ֔ה הִנְנִ֥י עָלַ֖יִךְ צִיד֑וֹן וְנִכְבַּדְתִּ֖י	
	בְּתוֹכֵ֔ךְ וְיָדְע֗וּ כִּ֤י אֲנִי֙ יְהוָ֔ה	
עשׂה שׁפט	בַּעֲשׂוֹתִ֤י בָהּ֙ שְׁפָטִ֔ים וְנִקְדַּשְׁתִּ֥י בָ֖הּ	
	וְשִׁלַּחְתִּ֤י בָהּ֙ דֶּ֣בֶר וָדָ֔ם בְּחוּצֹתֶ֖יהָ	
נפל	וְנִפְלַ֤ל חָלָל֙ בְּתוֹכָ֔הּ בְּחֶ֖רֶב עָלֶ֑יהָ	
סבב	מְסָבִ֔יב וְיָדְע֗וּ כִּ֤י אֲנִי֙ יְהוָ֔ה	
היה סלן	וְלֹא־יִהְיֶ֥ה עוֹד֙ לְבֵ֣ית יִשְׂרָאֵ֔ל סִלּ֥וֹן	
מאר באב	מַמְאִ֖יר וְק֣וֹץ מַכְאִ֑יב מִכֹּ֣ל סְבִיבוֹתָ֗ם	
	הַשָּׂאטִ֣ים אֹתָ֔ם וְיָדְע֖וּ כִּ֥י אֲנִ֖י	
	אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה כֹּ֣ה אָמַ֤ר אֲדֹנָי֙ יְהוִ֔ה	
קבץ	בְּקַבְּצִ֤י אֶת־בֵּית֙ יִשְׂרָאֵ֔ל מִן־הָעַמִּ֕ים	
קדשׁ	אֲשֶׁ֥ר נָפֹ֖צוּ בָּ֑ם וְנִקְדַּשְׁתִּ֥י בָ֛ם	
	לְעֵינֵ֥י הַגּוֹיִ֖ם וְיָשְׁב֣וּ עַל־אַדְמָתָ֑ם	
נתן	אֲשֶׁ֤ר נָתַ֙תִּי֙ לְעַבְדִּ֔י לְיַעֲקֹ֖ב וְיָשְׁב֥וּ	
בנה בית	עָלֶ֛יהָ לָבֶ֖טַח וּבָנ֣וּ בָתִּ֑ים וְנָטְע֥וּ	
	כְרָמִ֖ים וְיָשְׁב֣וּ לָבֶ֑טַח בַּעֲשׂוֹתִ֞י	
	שְׁפָטִ֣ים בְּכָל־ הַשָּׂאטִ֣ים אֹתָ֗ם	
	מִסְּבִיבוֹתָ֔ם וְיָדְע֖וּ כִּ֥י אֲנִ֖י יְהוָ֥ה	
	אֱלֹהֵיהֶֽם׃	
Cap.xxix.	בַּשָּׁנָ֣ה הָעֲשִׂרִ֔ית בָּעֲשִׂרִ֥י בִשְׁנֵ֖ים	
	עָשָׂ֑ר לַחֹ֣דֶשׁ הָיָ֣ה דְבַר־יְהוָ֥ה אֵלַ֖י	
שׂום פנה	לֵאמֹ֔ר בֶּן־אָדָ֕ם שִׂ֥ים פָּנֶ֖יךָ עַל	
נבא	פַּרְעֹ֣ה מֶֽלֶךְ־מִצְרַ֑יִם וְהִנָּבֵ֥א עָלָ֛יו	
	וְעַל־מִצְרַ֥יִם כֻּלָּ֖הּ׃ דַּבֵּ֣ר וְאָמַרְתָּ֗	
	כֹּֽה־אָמַ֤ר אֲדֹנָי֙ יְהוִ֔ה הִנְנִ֥י עָלֶ֖יךָ	
תנן נדל	פַּרְעֹ֣ה מֶֽלֶךְ־מִצְרַ֔יִם הַתַּנִּ֥ים הַגָּד֖וֹל	
	הָרֹבֵ֣ץ בְּת֣וֹךְ יְאֹרָ֑יו אֲשֶׁ֥ר אָמַ֖ר	
עשׂה נתן	לִ֥י יְאֹרִ֖י וַאֲנִ֥י עֲשִׂיתָֽנִי׃ וְנָתַתִּ֥י	
חחי לחי	חֲחִיִּ֖ם בִּלְחָיֶ֑יךָ וְהִדְבַּקְתִּ֤י דְגַת	
דבק דגה	יְאֹרֶ֙יךָ֙ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶ֔יךָ וְהַעֲלִיתִ֕יךָ	
	מִתּ֖וֹךְ יְאֹרֶ֑יךָ וְאֵ֨ת כָּל־ דְּגַ֤ת	
	יְאֹרֶ֙יךָ֙ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶ֔יךָ תִּדְבָּֽק׃	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.he.Ezechi.xxix.

וְנִטַּשְׁתִּיךָ הַמִּדְבָּרָה אֹתְךָ וְאֵת כָּל דְּגַת יְאֹרֶיךָ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל פָּנֶה נָבֵל
לֹא תֵאָסֵף וְלֹא תִקָּבֵץ לְחַיַּת הָאָרֶץ אָסֵף נָתַן
וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם נְתַתִּיךָ לְאָכְלָה׃ חָיָה
וְיָדְעוּ כָּל יֹשְׁבֵי מִצְרַיִם כִּי אֲנִי
יְהוָה יַעַן הֱיוֹתָם מִשְׁעֶנֶת קָנֶה לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ יָשַׁן
בְּתָפְשָׂם בְּךָ בַּכַּף תִּרּוֹץ וּבָקַעְתָּ לָהֶם כָּל כָּתֵף רוּץ
וּבְהִשָּׁעֲנָם עָלֶיךָ תִּשָּׁבֵר וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל מָתְנָיִם׃ עָמַד
אָמַר יְהוָה הִנְנִי מֵבִיא עָלַיִךְ חֶרֶב וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ אָדָם וּבְהֵמָה׃ בּוֹא
וְהָיְתָה אֶרֶץ מִצְרַיִם לְשִׁמָּמָה וְחָרְבָה וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן
אָמַר יָאֹר לִי וַאֲנִי עָשִׂיתִי׃ עָשָׂה
לָכֵן הִנְנִי אֵלֶיךָ וְאֶל יְאֹרֶיךָ וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ נָתַן
מִצְרַיִם לְחָרְבוֹת חֹרֶב שְׁמָמָה מִמִּגְדֹּל סְוֵנֵה וְעַד גְּבוּל כּוּשׁ׃ לֹא נָבַל
תַּעֲבָר בָּהּ רֶגֶל אָדָם וְרֶגֶל בְּהֵמָה לֹא תַעֲבָר בָּהּ וְלֹא תֵשֵׁב אַרְבָּעִים נָצַב
שָׁנָה׃ וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמוֹת בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת וְעָרֶיהָ שָׁמַם
בְּתוֹךְ עָרִים מְחֻרָבוֹת תִּהְיֶיךָ שְׁמָמָה אַרְבָּעִים שָׁנָה וַהֲפִצֹתִי אֶת מִצְרַיִם עִיר חָרַב
בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִים בָּאֲרָצוֹת׃ כִּי זָרָה
כִּי אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה מִקֵּץ אַרְבָּעִים
שָׁנָה אֲקַבֵּץ אֶת מִצְרַיִם מִן קָבַץ
הָעַמִּים אֲשֶׁר נָפֹצוּ שָׁמָּה׃ וְשַׁבְתִּי שׁוּב
אֶת שְׁבוּת מִצְרַיִם וְהֲשִׁבֹתִי שָׁבַת
אֹתָם אֶרֶץ פַּתְרוֹס עַל אֶרֶץ
מְכוּרָתָם וְהָיוּ שָׁם מַמְלָכָה מָכַר הָיָה
שְׁפָלָה׃ מִן הַמַּמְלָכוֹת תִּהְיֶה שָׁפָל
וְלֹא תִתְנַשֵּׂא עוֹד עַל הַגּוֹיִם נָשָׂא
וְהַמְעַטְתִּים לְבִלְתִּי רְדוֹת בַּגּוֹיִם׃ מָעַט רָדָה
וְלֹא יִהְיֶה עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל הָיָה
לִמְבְטָח מַזְכִּיר עָוֹן בְּפְנוֹתָם׃ בָּטַח זָכַר
פָּנָה

Trāſl.B.Vie.

Et proiiciam te in deſertum & omnes pisces fluminis tui. Super faciem terre cades. Non colligeris nec gregaberis. Beſtiis terre & volatilibus celi dedi te ad deuorandum. Et ſcient omnes habitatores egypti: quia ego dñs. Pro eo q̄ fuiſti baculus arundineus domui iſrael quādo apprehenderūt te manu: & confractus es & laceraſti omnem humerū eorū: & innitētibus eis ſup te cōminutus es & diſſolui ſti omnes renes eorum: propterea hec dicit dominus deꝰ. Ecce ego adducam ſuper te gladium: & interficiam de te hoiem & iumentū. Et erit terra egypti in deſertum & in ſolitudinē: & ſcient quia ego dñs. Pro eo q̄ dixerit: fluuius meꝰ eſt. & ego feci eum: idcirco ecce ego ad te & ad flumina tua. Daboq̄ terrā egypti in ſolitudinē gladio diſſipatam a turre ſyenes vſq̄ ad terminos ethiopie. Nō pertrāſibit eam pes hominis: nec pes iumenti gradietur in ea: & non habitabitur quadraginta annis. Daboq̄ terram egypti deſertā in medio deſertax: & ciuitates eiꝰ in medio vrbiū ſuburerſarum: & erunt deſolate quadraginta annis. Et diſpergā egyptios in nationes: & ventilabo eos in terras. Quia hec dicit dñs deꝰ: poſt finem quadraginta annorum congregabo egyptum de populis in quib diſperſi fuerant: & reducam captiuitatem egypti: & collocabo eos in terram natiuitatis ſue. Et erunt ibi in regnum humile: & inter cetera regna erit humillima. Et non eleuabitur vltra ſuper nationes: & imminuā eos ne imperent gentibus: nec erunt vltra domui iſrael confidentia: docentes iniquitatem vt fugiant &

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ deponam te velociter: τ omnes pisces καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει, καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας
fluminis tui: ſup faciem campi cades τοῦ ποταμοῦ σου, ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πέσῃ
τ non gregaberis τ non colligeris. beſtijs καὶ οὐ μὴ συναχθῇς καὶ οὐ μὴ πολιεαλῇς· τοῖς θηρίοις
terre τ volatilib celi dedi te in de τῆς γῆς καὶ πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ δέδωκά σε εἰς κα-
uorationē τ ſcient oēs hitantes egy- τάβρωμα, καὶ γνώσονται πάντες οἱ κατοικοῦντες Αἴγυ
tum q̄ ego ſum dñs. p eo q̄ fuiſti virga arundi- πτον ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· ἀνθ' ὧν ἐγένησθε ῥάβδος καλαμί
nea domui iſrael: q̄n apphendeſt te manu ſua νη τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, ὅτε ἐπελάβοντό σου τῇ χειρὶ αὐτῶν
τ fracꝰ es: τ q̄n plauſit ſup eos ois καὶ ἐθλάσθης, καὶ ὅτε ἐπεκρότησεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα
manꝰ. τ q̄n requieuerunt ſup te ptritus es: τ χείρ· καὶ ὅτε ἐπαγιεπαύσαντο ἐπὶ σὲ συντρίβης, καὶ
ꝓfregiſti eoꝝ oēm lumbū. ꝓpterea hec di- συνέκλασας αὐτῶν πᾶσαν ὀσφύν· διὰ τοῦτο τάδε λέ
cit adonai dñs: ecce ego adduco ſup te gladium γει ἀδωναῖ κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ῥομφαίαν
τ perdam hoies de te τ iumēta: τ erit tra καὶ ἀπολῶ ἀνθρώπους ἀπὸ σοῦ καὶ κτήνη, καὶ ἔσται γῆ
egypti ꝑditio τ deſerti. τ ſcient q̄ ego ſū Αἰγύπτου ἀπώλεια καὶ ἔρημος· καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰ
dñs: eo q̄ dixeris tu flumina mea ſunt: μι κύριος, ἀντὶ τοῦ λέγειν σε ὁι ποταμοί ἐμοί εἰσιν,
τ ego feci illa. idcirco ecce ego ad καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς· διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ
te τ ad oia flumina tua: τ dabo σὲ καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ποταμούς σου, καὶ δώσω
trā egypti in deſerti: gladium τ pdi- τὴν γῆν Αἰγύπτου εἰς ἔρημον, ῥομφαίαν καὶ ἀπώ
tionē a magdolo τ ſyene τ vſq̄ ad fines ethio λειαν ἀπὸ μαγδόλου καὶ συήνης καὶ ἕως ὁρίων Αἰθιό
pū. nō trāſibit in ea pes hoīs: τ pes πων· οὐ μὴ διέλθῃ ἐν αὐτῇ πους ἀνθρώπου, καὶ πους
iumēti non ḡdiet ī ea: τ nō habitabitur qua κτήνους οὐ μὴ διέλθῃ αὐτήν, καὶ οὐ κατοικηθήσεται τεσ
draginta annis. τ dabo terrā eiꝰ in ꝑditio- σαράκοντα ἔτη. καὶ δώσω τὴν γῆν αὐτῆς εἰς ἀπώ-
nem in medio deſerte. τ ciuitates eius in λειαν ἐν μέσῳ τῆς ἐρημωθήσης· καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν
medio ciuitatū deſertax erunt deſolatio quadra- μέσῳ πόλεων ἐρημωθήσων ἔσονται ἀφανισμός τεσσαρά
ginta annis: τ diſpergam egyptū in gentib τ κοντα ἔτη, καὶ διασπερῶ Αἰγυπτίους ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ
ventilabo eos in regiōib. hec dicit adonai λικμήσω αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις· τάδε λέγει ἀδωναῖ
dñs poſt quadraginta ānos congregabo egyptios ex κύριος μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη συνάξω Αἰγυπτίους ἀπὸ
gētib ybi diſperſi ſunt illic: τ reducā τῶν ἐθνῶν οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἀποστρέψω τὴν
captiuitatem egyptioꝝ: τ collocabo eos in αἰχμαλωσίαν τῶν Αἰγυπτίων, καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐν
tra bathores in tra vnde aſſumpti ſunt: τ erit ꝑncipat γῆ Βαθωρῆς ἐν τῇ γῇ ὅθεν ἐλήφθησαν, καὶ ἔσται ἀρχὴ
humilis illic vltra oēs ꝑncipat: τ erit humilis ταπεινὴ ἐκεῖ παρὰ πάσας ἀρχάς, καὶ ἔσται ταπει
ma ne exaltetur vltra ſup gētes. paucissimos νωτάτη τοῦ μὴ ὑψωθῆναι ἔτι ἐπὶ τὰ ἔθνη. ὀλιγοστοὺς
eos faciam ne ſint ipi plures in αὐτοὺς ποιήσω τοῦ μὴ εἶναι αὐτοὺς πλείονας ἐν τοῖς
gentib: τ nō erunt vltra domui iſrael in ſpe ἔθνεσιν, καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εἰς ἐλ
recordantem iniqtatē vt πίδα ἀναμιμνήσκουσαν ἀνομίαν ἐν τῷ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Wie.	Tex.heb.Ezechi.xxx.Pritiua.heb.	
sequantur ipi post eos. ⁊ scient q̄ ego ἀκολουθῆσαι αὐτοὺς ὀπίσω αὐτῶν· καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ	[q]sequentur eos: [r]& scient [s]quia [r]ego [o]dominus [s]de⁹.	[q]אַחֲרֵיהֶם׃ [r]וְיָדְעוּ [s]כִּי [r]אֲנִי [o]אֲדֹנָי׃ יְהוִה׃	
sum adonai dñs. ⁊ factū ē in septimo ⁊ vicesio	[r]Et factū est [s]in vicesimo	[r]וַיְהִי׀ בְּעֶשְׂרִים׀ וְשֶׁבַע שָׁנָה׀ בָּרִאשׁוֹן	
εἰμι ἀδωναϊ κύριος· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ	[s]& septimo [b]anno [c]in pri	[s]בְּאֶחָד׀ לַחֹדֶשׁ׀ הָיָה׀ דְּבַר׀ יְהוָה׀	
anno nona mēsis primi: factū ē verbū dñi	mo [b]in vna [c]mensis [r]factū	[s]אֵלַי׀ לֵאמֹר׃ [t]בֶּן׀ אָדָם׀ נְבוּכַדְרֶאצַּר	
ἔτει ἐνάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, ἐγένετο λόγος κυρίου	[r]est [s]verbū [b]domini ∞∞∞∞	[u]מֶלֶךְ׀ בָּבֶל׀ הֶעֱבִיד׀ אֶת׀ חֵילוֹ׀ עֲבֹדָה׀	עבד
ad me dicēs. fili hoīs nabuchodonosor rex	[r]ad me [s]dicens. [r]Fili [t]homi	[u]גְּדֹלָה׀ אֶל׀ צֹר׀ כָּל׀ רֹאשׁ׀ מְקֹרָח׀	קרח
πρός με λέγων· υἱὲ ἀνθρώπου, ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς	nis [u]nabuchodonosor ∞	[u]וְכָל׀ כָּתֵף׀ מְרוּטָה׀ וְשֶׂכֶר׀ לֹא׀ הָיָה	מרט
babylonis seruire fecit exercitū suū sui=	[u]rex [r]babylonis [s]seruire fe	[u]לוֹ׀ וּלְחֵילוֹ׀ מִצֹּר׀ עַל׀ הָעֲבֹדָה׀	
βαβυλῶνος κατεδουλώσατο τὴν δύναμιν αὐτοῦ δου=	cit [s]exercitū suū [t]seruitute	[u]אֲשֶׁר׀ עָבַד׀ עָלֶיהָ׀ לָכֵן׀ כֹּה׀ אָמַר׀	
tute magna ꝟ tyrū. oē caput decaluatū: ⁊	[u]magna [r]aduersus [s]tyrū.	[u]אֲדֹנָי׀ יְהוִה׀ הִנְנִי׀ נֹתֵן׀ לְנְבוּכַדְרֶאצַּר	
λεία μεγάλη ἐπὶ τύρου· πᾶσα κεφαλὴ φαλακρά, καὶ	[t]Omne [s]caput [b]decaluatū	[u]מֶלֶךְ׀ בָּבֶל׀ אֶת׀ אֶרֶץ׀ מִצְרַיִם׀ וְנָשָׂא	
ois hūerus depilat⁹. ⁊ merces nō fuit illi ⁊	[c]& oīs [o]humerus [c]depilat⁹	[u]הֲמֹנָהּ׀ וְשָׁלַל׀ שְׁלָלָהּ׀ וּבַז׀ בִּזָּה	
πᾶς ὦμος μαδῶν· καὶ μισθὸς οὐκ ἐγένετο αὐτῷ καὶ	est. [t]Et merces [s]nō [b]est red	[u]וְהָיְתָה׀ שָׂכָר׀ לְחֵילוֹ׀ וּלְחֵיל׀	היה
exercitui eius sup tyro ppt seruitutē q̄ seruie=	dita [t]ei: [h]neq; exercitui ei⁹	[u]עֲבָדָתוֹ׀ אֲשֶׁר׀ עָבַד׀ עָלֶיהָ׀ כִּי׀ לִי׀ עָשׂוּ׀	עבד
τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἐπὶ τύρου διὰ τῆς δουλείας ἧς ἐδούλευ	[t]de tyro: [m]pro [u]seruitute	[u]אֶת׀ נְאֻם׀ אֲדֹנָי׀ יְהוִה׀ לָכֵן׀ הִנֵּה׀ אָנֹכִי׀ נֹתֵן׀	נתן
runt ꝟ eam. ꝓpterea hec dicit adonai dñs:	[o]qua [p]seruiuit mihi [q]aduer	[u]לְנְבוּכַדְרֶאצַּר׀ מֶלֶךְ׀ בָּבֶל׀ אֶת׀ אֶרֶץ׀ מִצְרַיִם׀	
σαν ἐπ' αὐτήν· διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος,	sus eā. [r]Propterea [s]hec [t]di	[u]וְנָשָׂא׀ הֲמֹנָהּ׀ וְשָׁלַל׀ שְׁלָלָהּ׀ וּבַז׀ בִּזָּה׀	
ecce do nabuchodonosor regi babylonis	cit [u]dñs [x]deus. [r]Ecce ego	[u]וְהָיְתָה׀ שָׂכָר׀ לְחֵילוֹ׀ וּלְחֵיל׀	היה
ἰδοὺ δίδωμι τῷ ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ βαβυλῶνος	[s]dabo [a]nabuchodosor ∞∞	[u]עֲבָדָתוֹ׀ אֲשֶׁר׀ עָבַד׀ עָלֶיהָ׀ כִּי׀ לִי׀ עָשׂוּ׀	עבד
terrā egypti: ⁊ capiet multitudinē ei⁹: ⁊ spo	[b]regem [c]babylonis [o]in [c]ter	[u]אֶת׀ נְאֻם׀ אֲדֹנָי׀ יְהוִה׀	
τὴν γῆν Αἰγύπτου, καὶ λήψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ σκυ	ra [r]egypti: [s]& accipiet ∞∞	[u]בַּיּוֹם׀ הַהוּא׀ אַצְמִיחַ׀ קֶרֶן׀ לְבֵית׀	
liabit spolia eius: ⁊ depdabitur depdationē	[b]multitudinē eius: [t]& dep	[u]יִשְׂרָאֵל׀ וְלָךְ׀ אֶתֵּן׀ פִּתְחוֹן׀ פֶּה	נתן
λεύσει τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν	dabitur [k]manubias ei⁹: [t]&	[u]בְּתוֹכָם׀ וְיָדְעוּ׀ כִּי׀ אֲנִי׀ יְהוָה׀	
eius: ⁊ erit merces exercitui illius ꝓ mini=	diripiet [m]spolia ei⁹: [n]& erit		
αὐτῆς, καὶ ἔσται μισθὸς τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἀντὶ τῆς λει=	[o]merces [r]exercitui illius:		Cap.xxx.
sterio eius q̄ seruiuit ꝟ tyrū: ⁊ dedi	[t]& [q]operi [r]quo [s]seruiunt [t]ad	[u]וַיְהִי׀ דְּבַר׀ יְהוָה׀ אֵלַי׀	
τουργίας αὐτοῦ ἧς ἐδούλευσεν ἐπὶ τύρου, καὶ δέδωκα	uersus cā. [u]Dedi [x]ei [s]terrā	[u]לֵאמֹר׃ [t]בֶּן׀ אָדָם׀ הִנָּבֵא׀ וְאָמַרְתָּ׀	נבא
ei terrā egypti. ꝓ his q̄cūq; laborauit mihi di=	[s]egypti [b]pro eo q [c]labora	[u]כֹּה׀ אָמַר׀ אֲדֹנָי׀ יְהוִה׀ הֵילִילוּ׀ הָהּ׀	ילל
εἰ τὴν γῆν Αἰγύπτου. ἀνθ' ὧν ὅσα εἰργάσατο ἐμοὶ λέ=	uerit [b]mihi: [c]ait [t]dñs [s]de⁹.	[u]לַיּוֹם׃ כִּי׀ קָרוֹב׀ יוֹם׀ וְקָרוֹב׀ יוֹם	קרב
cit adonai dñs. hec dicit dñs: in die illa	[b]In die [i]illa [k]pullulabit [i]cor	[u]לַיהוָה׀ יוֹם׀ עָנָן׀ עֵת׀ גּוֹיִם׀ יִהְיֶה׃	
γει ἀδωναϊ κύριος· τάδε λέγει κύριος, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί	nu [m]domus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[u]וּבָאָה׀ חֶרֶב׀ בְּמִצְרַיִם׀ וְהָיְתָה׀ חַלְחָלָה	חיל
ορίεται κέρας παντὶ τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ, καὶ δώσω	[n]israel: [o]& tibi [p]dabo [q]aper	[u]בְּכוּשׁ׀ בִּנְפֹל׀ חָלָל׀ בְּמִצְרַיִם׀	
tibi os apertum in medio cox. ⁊ scient q̄	tum [r]os ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞	[u]וְלָקְחוּ׀ הֲמוֹנָהּ׀ וְנֶהֶרְסוּ׀ יְסוֹדֹתֶיהָ׀	
σοι στόμα ἀνεῳγμένον ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ γνώσονται ὅτι	[s]in medio eorū: [r]& scient	[u]כּוּשׁ׀ וּפוּט׀ וְלוּד׀ וְכָל׀ הָעֵרֶב׀ וְכוּב׀	
ego sum dñs.	[u]quia [r]ego [t]dñs. ȝo.	[u]וּבְנֵי׀ אֶרֶץ׀ הַבְּרִית׀ אִתָּם׀ בַּחֶרֶב׀	
ἐγώ εἰμι κύριος. Ca.ȝo.		[u]יִפֹּלוּ׃ כֹּה׀ אָמַר׀ יְהוָה׀ וְנָפְלוּ׀ סֹמְכֵי׀	
ΚΑΙ factū est ſmo dñi ad me dicēs: fili homi	ΘT factum est [b]verbū	[u]מִצְרַיִם׀ וְיָרַד׀ גְּאוֹן׀ עֻזָּהּ׀ מִמִּגְדֹּל׀	
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ	[c]domini [b]ad me ∞∞∞	[u]סְוֵנֵה׀ בַּחֶרֶב׀ יִפְּלוּ׀ בָהּ׀ נְאֻם׀ אֲדֹנָי׀	
nis: vaticinare ⁊ dic: hec dicit adonai dñs: o	[c]dicens. [r]Fili [g]hominis [b]p=	[u]יְהוִה׃ וְנָשַׁמּוּ׀ בְּתוֹךְ׀ אֲרָצוֹת׀ נְשַׁמּוֹת׀	
που, προφήτευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος, ὠ	pheta [r]& dic. ∞∞∞∞∞∞∞∞	[u]וְעָרֶיהָ׀ בְּתוֹךְ׀ עָרִים׀ נֶחֱרָבוֹת׀ תִּהְיֶינָה׃	
o dies: q̄ iuxta dies dñi: ⁊ appropiāt dies	[h]Hec [i]dicit [m]domin⁹ [n]deus.	[u]וְיָדְעוּ׀ כִּי׀ אֲנִי׀ יְהוָה׀ בְּתִתִּי׀ אֵשׁ	
ὦ ἡμέρα, ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου, καὶ ἐγγίζει ἡμέρα	[o]Vlulate [p]ve ve ∞∞∞∞∞∞∞	[u]בְּמִצְרַיִם׀ וְנִשְׁבְּרוּ׀ כָּל׀ עֹזְרֶיהָ׃	
dñi dies nubis ⁊ tps gentiū erit: ⁊ veniet gladi=	[q]die [r]quia [s]iuxta est [t]dies:	[u]בַּיּוֹם׀ הַהוּא׀ יֵצְאוּ׀ מַלְאָכִים׀ מִלְּפָנַי׀ בַּצִּים׀	
κυρίου ἡμέρα νεφέλης καὶ καιρὸς ἐθνῶν ἔσται, καὶ ἥξει μάχαι	[u]& appropinquabit [x]dies		
us sup egyptios: ⁊ erit ꝓturbatio in ethiopia: ⁊ ca=	[r]domini [t]dies [a]nubis: [b]tem		
ρα ἐπ' αἰγυπτίους, καὶ ἔσται ταραχὴ ἐν τῇ αἰθιοπίᾳ, καὶ πε	pus [c]gentium [d]erit. ∞∞∞∞		
dent vulnerati in egypto: ⁊ capient	[e]Et veniet [f]gladius [g]in egy		
συνῶσι τετραυματισμένοι ἐν αἰγύπτῳ, καὶ λήψονται τὸ	ptum: [p]& erit [t]pauor ∞∞∞		
multitudinē ei⁹: ⁊ concident fundamēta eius. per	[k]in ethiopia [t]cū ceciderint		
πλῆθος αὐτῆς, καὶ συμπεσεῖται τὰ θεμέλια αὐτῆς πέρ=	[m]vulnerati [n]in egypto: [o]&		
sc ⁊ cretēses ⁊ lydi ⁊ libyes ⁊ ethiopes: ⁊	[o]ablata fuerit [p]multitudo		
σαι καὶ κρῆτες καὶ λυδοὶ καὶ λίβυες καὶ αἰθίοπες, καὶ	illi⁹ [q]& destructa [r]fundamē		
oēs ꝓmixti: ⁊ ex filijs testamēti mei gla	ta eius. [s]Ethiopia [t]& libya		
πάντες οἱ ἐπίμικτοι, καὶ ἐκ τῶν υἱῶν τῆς διαθήκης μου μα	[u]& lydi [x]& omne reliquū		
dio cadent cū eis. hec dicit adonai dñs: ⁊	[r]vulgus: [t]& cub [a]& filii [b]ter		
χαίρα πεσοῦνται μετ' αὐτῶν· τάδε λέγει ἀδωναϊ κς̄, καὶ	re [c]federis [b]cum eis [c]gladio		
cōcident sustentacula egypti: ⁊ descendet	[r]cadent. [s]Hec [b]dicit [t]dñs:		
πεσοῦνται τὰ ὑποστηρίγματα Αἰγύπτου, καὶ καταβήσεται ἡ	[x]& corruent [t]fulcientes		
ꝓtumelia fortitudis ei⁹ a magdolo vsq; ad syenē: gladio	[m]egyptū: [n]& destruetur [o]su		
ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐτῆς ἀπὸ μαγδώλου ἕως συήνης, μαχαί	pbia [p]imperii ei⁹ [q]. A turre		
cadent in ea dicit adonai dñs: ⁊ desolabitur in	[r]syenes [s]gladio [c]cadent [u]in		
ρᾳ πεσοῦνται ἐν αὐτῇ λέγει ἀδωναϊ κς̄, καὶ ἐρημωθήσεται ἐν	ea: [x]ait [t]dñs exercituum.		
medio regionū desolatarū: ⁊ ciuitates eius in medio vr=	[a]Et dissipabuntur [b]in me		
μέσῳ χωρῶν ἠφανισμένων, καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν μέσῳ πό	dio [c]terrarum [o]desolatarū:		
bis desertarū crunt: ⁊ scient q̄ ego sum dñs q̄n	[c]& vrbes eius [i]n medio [c]ci		
λεων ἠρημωμένων ἔσονται, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὅταν	uitatū [b]desertarū [i]erunt:		
dedero ignē sup egyptū ⁊ cōtriti fuerit oēs q̄ auxiliant ei:	[x]& scient [i]quia [m]ego [n]do		
δῶ πῦρ ἐπ' Αἴγυπτον καὶ συντριβῶσιν πάντες οἱ βοηθοῦντες αὐτῇ,	minus: [o]cū dedero [p]ignē		
in die illa egredientur nuncij de facie mea in sim	[q]in egypto: [r]& attriti fue		
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξελεύσονται ἄγγελοι ἐκ προσώπου μου ἐν σειμ	rint [s]oēs [t]auxiliatores ei⁹.		
	[u]In die [i]illa [r]egredientur [s]nū		
	cii [a]a facie mea [b]in trierib⁹		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.be.Ezechi.xxx.

Trāſl.B.Vie.

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

לְהַחֲרִיד ס אֶת כּוּשׁ בָּטַח וְהָיְתָה חֹלי חַלְחָלָה בָהֶם בְּיוֹם מִצְרַיִם כִּי
הִנֵּה בָּאָה: כה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהִשְׁבַּתִּי אֶת הֲמון מִצְרַיִם בְּיַד
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְעַמּו אִתּו עָרִיצֵי גּוֹיִם מוּבָאִים לְשַׁחֵת
אֶת הָאָרֶץ וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל מִצְרַיִם וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ חֲלָלִים:
וְנָתַתִּי יְאֹרִים חָרָבָה וּמָכַרְתִּי אֶת הָאָרֶץ בְּיַד רָעִים וְהַשְׁמַתִּי אֶרֶץ
וּמְלֹאָהּ בְּיַד זָרִים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי: כה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהַאֲבַדְתִּי
גִּלּוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי אֱלִילִים מִנּף נְשִׂיא מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִהְיֶה עוֹד
וְנָתַתִּי יִרְאָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: וְהִשְׁמַמְתִּי אֶת פַּתְרוֹס וְנָתַתִּי אֵשׁ
בְּצֹעַן וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּנֹא: וְשָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עַל סִין מָעוז מִצְרָיִם
וְהִכְרַתִּי אֶת הֲמון נֹא: וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּמִצְרָיִם חוֹל תָּחוּל סִין וְנֹא
תִּהְיֶה לְהֻבָּקַע וְנָקְבוּ פָרֵצָי וְאֹן וּפִי בָּסֶת בַּחֻרֶב יִפָּלוּ:
בַּחוּרֵי אָוֶן וּפִי בָּסֶת בַּחֻרֶב יִפָּלוּ וְהֵנָּה בַּשְׁבִי תֵּלַכְנָה: וּבְתַחְפַּנְחֵס
חָשַׁךְ הַיּוֹם נִשְׁבְּרִי שָׁם אֶת מֹטוֹת מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת בָּהּ גְּאוֹן עֻזָּהּ הִיא
מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת גָּהּ גְּאוֹן עֻזָּהּ הִיא עָנָן יְכַסֶּנָּה וּבְנוֹתֶיהָ בַּשְׁבִי תֵּלַכְנָה:
וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּמִצְרָיִם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה: וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה
שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן אָדָם
אֶת זְרוֹעַ פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לא יְהִיָה שָׁבְרָתִי וְהִנֵּה לֹא חִבָּשָׁה לָתֵת
רְפֻאוֹת לָשׂוּם חִתּוּל לְחַבְּשָׁה לְהֶחֱזָקָה לְתָפְשׂ בָּחָרֶב: לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְשָׁבַרְתִּי אֶת זְרֹעֹתָיו

ad conterendam ethiopie confidentiam: & erit pauor in eis in die egypti: quia absq; dubio ueniet. Hec dicit dñs deus. ∞∞∞

fortia τ extenta τ confracta:
ἰσχυρούς καὶ τοὺς τεταμένους καὶ τοὺς συντριβομένους,
τ deijciam gladiū ei⁹ de manu eius:
καὶ καταβαλῶ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτ̄,
τ dissemiabo egyptū in gentes: τ ventilabo eos
καὶ διασπερῶ Αἴγυπτον εἰς τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς
in regiōes: τ cōfortabo brachia re=
εἰς τὰς χώρας, καὶ κατισχύσω τοὺς βραχίονας βασι=
gis babylonis: τ dabo gladiū meū in
λέως Βαβυλῶνος, καὶ δώσω τὴν ῥομφαίαν μου εἰς τὴν
manū eius: τ inducet gladiū sup egyptū.=
χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐπάξει τὴν ῥομφαίαν ἐπ' Αἴγυπτον.
τ depredabitur pdam ei⁹: τ spoliabit
καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν αὐτῆς, καὶ σκυλεύσει τὰ
spolia eius: τ cōfortabo brachia regis
σκῦλα αὐτῆς, καὶ ἐνισχύσω τοὺς βραχίονας βασιλέως
babylonis. at brachia pharaōis cadent:
Βαβυλῶνος. οἱ δὲ βραχίονες φαραὼ πεσοῦνται,
τ scient q⁹ ego sum dñs: cū dedero gla
καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ῥομ
dium meū in manus regis babylonis: τ extē=
φαίαν μου εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ ἐκτε
det eū sup terrā egypti. τ dissemiabo egyptū
νεῖ αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου. καὶ διασπερῶ Αἴγυπτον
in gētes: τ ventilabo eos in regiōes: τ sci=
εἰς τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας, καὶ γνώ=
ent q⁹ ego sum dñs.
σονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος.

Ca.31.

ET factū ē in vndecio anno in tertio mēſe vna
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ τρίτῳ μηνὶ μιᾷ
mēſis: factū ē verbū dñi ad me dicēs: fili hois dic ad
μηνός, ἐγένετο λόγος κυ πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθ' ὑ εἶπε πρὸς
pharaonē regem egypti τ multitudini ei⁹: cui assimi
Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου καὶ τῷ πλήθει αὐτ̄, τίνι ὡμοί
lasti teipm in celsitudie tua? ecce assur cupressus
ωσας σεαυτὸν ἐν τῷ ὕψει σου; ἰδοὺ Ασσουρ κυπάρισσος
in libano pulcher ppaginib⁹ τ densus in
ἐν τῷ λιβάνῳ καλὸς ταῖς παραφυάσιν καὶ πυκνὸς ἐν τῇ
vmbra: τ excelsus magnitudie: τ in medio nubium
σκέπῃ, καὶ ὑψηλὸς τῷ μεγέθει, καὶ ἐς μέσον νεφελῶν
factū ē initiū eius: aqua enutriuit illū: abyssus
ἐγένετο ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, ὕδωρ ἐξέθρεψεν αὐτόν, ἄβυσσος
eleuauit eū: flumina ei⁹ duxit in circuitu
ὕψωσεν αὐτόν, τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς ἤγαγεν κύκλῳ τῶν
plantaꝝ ei⁹. τ ꝓmixtiōes ei⁹ emisit ad
φυτῶν αὐτοῦ. καὶ τὰ συσσέματα αὐτῆς ἐξαπέστειλεν εἰς
vniuersa ligna campi. ꝓpter hoc eleuata est
πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου. ἕνεκεν τούτου ὑψώθη τὸ
magnitudo ei⁹ vltra oia ligna campi: τ
μέγεθος αὐτοῦ ὑπὲρ πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, καὶ
mltiplicati sūt rami eius: τ exaltate sunt ꝓpagi
ἐπληθύνθησαν οἱ κλάδοι αὐτῆς, καὶ ὑψώθησαν αἱ παρα
nes eius ab aqua multa. cū extēdisset se: in
φυάδες αὐτ̄ ἀφ' ὕδατος πολλοῦ. ἐν τῷ ἐκτείναι αὐτόν, ἐν
ꝓpaginibus ei⁹ nidificaueſt oia · volatilia
ταῖς παραφυάσιν αὐτ̄ ἐνόσευσαν πάντα τὰ πετεινὰ τ̄
celi: τ sub ramis ei⁹ genuerūt oēs
οὐρανοῦ, καὶ ὑποκάτω τῶν κλάδων αὐτ̄ ἐγέννησαν πάντα τὰ
bestie campi: in vmbra illi⁹ hitauit
θηρία τοῦ πεδίου, ἐν τῇ σκιᾷ αὐτ̄ κατῴκησεν πᾶν πλῆθος ἐθ=
ni.τ erat pulcher in celsitudie sua ꝓp mltitudinē ramoꝝ su=
νῶν. καὶ ἐγένετο καλὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτ̄ διὰ τὸ πλῆθος τῶν κλάδων αὐ
oꝝ: q⁹ facte sunt radices ei⁹ in aquā mltā τ cupressi mlte
τ̄, ὅτι ἐμηκύνθησαν αἱ ῥίζαι αὐτ̄ εἰς ὕδωρ πολὺ καὶ κυπάρισσοι πολλοὶ
in paradiso dei: τ pin⁹ nō similes ꝓpaginib⁹
ἐν τῷ παραδείσῳ τ̄ θεοῦ, καὶ πίτυες οὐχ ὅμοιαι ταῖς παραφυά
ei⁹: τ abietes nō fuerunt similes ramis eius. oē lignū
σιν αὐτ̄, καὶ ἐλάται οὐκ ἐγένοντο ὅμοιαι τοῖς κλάδοις αὐτ̄. πᾶν ξύλον
i paradiso dei nō assimilatū ē ei i pulchritudie ei⁹ ꝓp
ἐν τῷ παραδείσῳ τ̄ θεοῦ οὐχ ὡμοιώθη αὐτῷ ἐν τῷ κάλλει αὐτ̄ διὰ τὸ
mltitudinē ramoꝝ ei⁹: pulchrū feci eum in multitudie
πλῆθος τῶν κλάδων αὐτ̄, καλὸν ἐποίησα αὐτὸν ἐν τῷ πλήθει τῶν

vforte ᵉsed ᶠconfractum:
ᵍ& deliciam ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ʰgladium ⁱde manu eius:
ʲ& dispergam ᵏegyptum
ˡin gentibus: ᵐ& ventilabo
eos ⁿin terris: ᵒ& cōforta=
bo ᵖbrachia ᑫregis ʳbabylo
nis: ˢdabo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗgladiū meū ᵘin manu ei⁹:
ᵛ& confringā ʷbrachium
ˣpharaonis ʸ& gemēt ᶻge
mitibus ᵃᵃinterfecti ᵇᵇcoram
facie eius: ᶜᶜ& confortabo
ᵈᵈbrachia ᵉᵉregis ᶠᶠbabylo=
nis: ᵍᵍ& brachia ʰʰpharaōis
ⁱⁱconcident: ʲʲ& scient ꝏꝏ
ᵏᵏquia ˡˡego ᵐᵐdñs: ⁿⁿcuꝫ dede
ro ᵒᵒgladiū meū ᵖᵖin manu
ᑫᑫregis ʳʳbabylonis: ˢˢ& ex=
tenderit ᵗᵗcum ᵘᵘsup ᵛᵛterrā
ʷʷegypti: ˣˣ& dispergā ʸʸegy=
ptum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᶻᶻin nationes: ᵃᵃ& ventila=
bo ᵇᵇeos ᶜᶜin terras: ꝏꝏꝏ
ᵈᵈ& scient ᵉᵉquia ᶠᶠego ᵍᵍdo=
minus. 31.

ET factum est ᵇin ᶜan=
no ᵇ vndecimo ꝏꝏꝏ
ᶜtertio mense ᵈvna ᵉmen=
sis: ᵇ factum est ᶠverbum
ᵍdomini ʰad me ⁱⁱdicens.
ʲFili ᵏhois: ˡdic ᵐpharaoni
ⁿregi ᵒegypti ᵖᵖ& ᑫpplo ei⁹.
ʳCui ˢsimilis factus es ᵗin
magnitudine tua? ᵘ Ecce
ᵛassur ᵠsi ʷcedrus ˣin liba=
no ʸpulcher ᶻramis ᵃ& fron
dibus ᵇnemorosus: ᶜexcel
sus ᵈᵈaltitudine ᵉᵉ& inter
ᶠcondensas frondes eleua
tū ᵍest ʰcacumē ei⁹. ⁱ Aque
ʲnutrierūt illum: ᵏabyssus
ˡexaltauit illū. ᵐ Flumina
eius ⁿmanabāt ᵒin circuitu
ᵖradicū ei⁹: ᵠ& ʳriuos suos
ˢemisit ᵗad ᵘuniuersa ᵛligna
ʷregionis. ˣPropterea ʸʸele
vata est ᶻaltitudo eius ᵃsup
omnia ᵇligna ᶜregionis: ᵈ&
multiplicata sunt ᵉarbusta
eius: ᶠ& eleuati sunt ᵍrami
eius ʰpre aqs ⁱmultis. ʲCū=
ꝫ extendisset vmbrā suā:
ᵏin ramis eius ˡfecerūt ni=
dos ᵐ oia ⁿvolatilia ᵒceli: ᵖ &
sub ᵠfrondib⁹ eius ʳgenue
rūt ˢ oēs ᵗbestie ᵘsaltuū: ᵛ&
sub vmbraculo illi⁹ ʷ habi
tabat cetus ˣgentiū ʸ pluri
marū. ᶻ Eratꝫ pulcherri=
mus ᵃᵃin magnitudine sua:
ᵇᵇ& ᶜᶜin dilatatiōe ᵈᵈarbustoꝝ
suorum. ᵉErat ᶠci ᵍradix illi⁹
ʰiuxta ⁱaqs ʲml'tas. ᵏ Cedri
ˡnō ᵐfuerūt altiores illo ⁿᵒin
paradiso ᵖdei. ᑫ Abietes ʳnon
ˢadequerūt ᵗsūmitatē ei⁹:
ᵘ& platani ᵛnō ʷfuerūt eq̄
ˣfrondib⁹ illi⁹. ʸ Oē ᶻlignū
ᵃpadisi ᵇdi nō ᶜē assimilatū
ᵈilli & ᵉpulchritudini eius:
qm̄ ᶠspeciosum ᵍfeci eū: &

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.heb.Ezechi.xxxi. | Trãsla.B.Vie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

בְּרֹב דָּלִיּוֹתָיו וַיִּקְנָאֻהוּ כָּל עֲצֵי עֵדֶן אֲשֶׁר בְּגַן הָאֱלֹהִים׃ לָכֵן
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲשֶׁר
נִבַּהְתָּ בְּקוֹמָה וַיִּתֵּן צַמַּרְתּוֹ אֶל
בֵּין עֲבוֹתִים וְרָם לִבָּבוֹ בְּגָבְהוֹ׃
וְאֶתְּנֵהוּ בְּיַד אֵיל גּוֹיִם עָשׂוֹ
יַעֲשֶׂה לוֹ גֵּרְשָׁתְהוּ׃
וַיְכָרְתֻהוּ זָרִים עָרִיצֵי גּוֹיִם וַיְטִשֻׁהוּ
אֶל הָהָרִים וּבְכָל גֵּאָיוֹת נָפְלוּ
דָּלִיּוֹתָיו וַתִּשָּׁבַרְנָה פֹּארָתָיו בְּכָל
אֲפִיקֵי הָאָרֶץ וַיֵּרְדוּ מִצִּלּוֹ כָּל
עַמֵּי הָאָרֶץ וַיִּטְּשֻׁהוּ׃ עַל מַפַּלְתּוֹ
יָשְׁכְּנוּ כָּל עוֹף הַשָּׁמָיִם וְאֶל
פְּארָתָיו הָיוּ כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה׃
אֲשֶׁר לֹא יִגְבְּהוּ בְּקוֹמָתָם כָּל עֲצֵי
מַיִם וְלֹא יִתְּנוּ אֶת צַמַּרְתָּם אֶל
בֵּין עֲבוֹתִים וְלֹא יַעַמְדוּ אֵלֵיהֶם
כָּל שֹׁתֵי מַיִם כִּי כֻלָּם נִתְּנוּ
לַמָּוֶת אֶל אֶרֶץ תַּחְתִּית בְּתוֹךְ בְּנֵי
אָדָם אֶל יוֹרְדֵי בוֹר׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה בְּיוֹם רִדְתּוֹ שְׁאֹלָה הֶאֱבַלְתִּי
כִּסֵּיתִי עָלָיו אֶת תְּהוֹם וָאֶמְנַע
נַהֲרוֹתֶיהָ וַיִּכָּלְאוּ מַיִם רַבִּים וַאַקְדִּר
עָלָיו לְבָנוֹן וְכָל עֲצֵי הַשָּׂדֶה
עָלָיו עֻלְּפָה׃ מִקּוֹל מַפַּלְתּוֹ הִרְעַשְׁתִּי
גּוֹיִם בְּהוֹרִדִי אֹתוֹ שְׁאֹלָה אֶת
יוֹרְדֵי בוֹר וַיְנֻחֲמוּ בְּאֶרֶץ תַּחְתִּית
כָּל עֲצֵי עֵדֶן מִבְחַר וְטוֹב לְבָנוֹן
כָּל שֹׁתֵי מָיִם וְנִחֲמוּ הֵם אֹתוֹ יָרְדוּ
שְׁאֹלָה אֶל חַלְלֵי חֶרֶב וּזְרוֹעַ יָשְׁבוּ
בְצִלּוֹ בְּתוֹךְ גּוֹיִם אֶל מֵי דָמִית
כָּמָה גָּבְהוּ וְנִבְדַּל בַּעֲצֵי עֵדֶן
וְהוּרַדְתָּ אֶת עֲצֵי עֵדֶן אֶל אֶרֶץ
תַּחְתִּית בְּתוֹךְ עֲרֵלִים תִּשְׁכַּב אֶת
חַלְלֵי חֶרֶב הוּא פַרְעֹה וְכָל הֲמוֹנֹה
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

multis codenſiſq; frõdi bus. Et emulata ſunt eũ oĩa ligna voluptatis que erant in paradiſo dei. Propterea hec dicit dominus deus. Pro eo q̃ ſublimatus eſt in altitudine & dedit ſũmitatẽ ſuã virentẽ atq; condenſam: & eleuatũ eſt cor eius in altitudine ſua: tradidi eũ in manus fortiſſimi gentiũ. Faciẽs faciet ei. Iuxta ipietatẽ eius eieci eũ: & ſuccident eũ alieni & crudeliſſimi nationũ. Et pſicient eum ſup mõtes & in cũctis cõuallib; cor ruẽt rami ei: & cõfringẽtur arbuſta eius in vniuerſis rupib; terre: & recedẽt de vmbraculo ei; oẽs populi terre: & relinquẽt eum. In ruina eius habitauerũt oĩa volatilia celi: & in ramis eius fuerũt vniuerſe beſtie regionis. Quã obrẽ non eleuabũtur in altitudine ſua oĩa ligna aquarũ: nec ponẽt ſub limitatem ſuam inter nemoroſa atq; frõdoſa: nec ſtabunt in ſublimitate ſua oĩa q̃ irrigantur aquis: qa oẽs traditi ſunt in mortẽ ad terram vltimã in medio filioꝝ hoim ad eos qui deſcendũt in lacũ. Hec dicit dñs deus. In die q̃ deſcendit ad inferos induxi luctũ: operui eum. abyſſo & prohibui flumina eius: & coercui aq̃s multas. Cõtriſtatus eſt ſup eum libanus & omnia ligna agri concuſſa ſunt. A ſonitu ruine eius commoui gẽtes: cũ deducerẽ eum ad infernum cum his qui deſcẽdebãt in lacũ. Et cõſolata ſunt in terra infima oĩa ligna voluptatis egregia atq; pclara in libano: vniuerſa q̃ irrigãtur aqs. Nã & ipſi cũ eo deſcendẽt ad infernum ad interfectos gladio: & brachiũ vniuſcuiuſq; ſedebit ſup vmbracla ei in medio nationũ ei. Cui aſſimilat es o inclyte atq; ſublimis iter ligna voluptatis? Ecce deducẽs cũ lignis voluptatis ad terrã vltimã. In medio incircũciſorũ dormies cũ eis qui iterfecti ſũt gladio. Ipſe eſt pharao & oĩs multitudo eius: dicit dñs deus. 32.

ramoꝝ eius: & emulata ſũt eũ ligna paradi ξύλα τοῦ παρα ſi delitiaꝝ dei. ꝓpterea hec dicit δείσου τῆς τρυφῆς τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει adonai dñs: ꝓ eo q̃ fact es magn magnitudie: & vedi ἀδωναϊ κύριος, ἀνθ᾽ ὧν ἐψώθου μέγας τῷ μεγέθει, καὶ ἔδω ſti initiũ tuũ in mediũ nubiũ: & eleuatũ ẽ cor καρ τὴν ἀρχήν σου εἰς μέσον νεφελῶν, καὶ ἐπήρθη ἡ καρ ſuũ in celſitudie ſua & tradidi eũ in δία αὐτοῦ ἐγὼ τῷ ὑψει αὐτ καὶ παρέδωκα αὐτὸν εἰς manꝰ principis gẽtiũ: & fecit ꝓditionẽ e- χεῖρας ἄρχοντος ἐθνῶν, καὶ ἐποίησεν τὴν ἀσεβειαν αὐ ius scõm ipietatẽ egypti. & exterminauerũt eũ τοῦ κατὰ τὴν ἀσεβείαν αἰγύπτου. καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτὸν. alieni peſtilẽtes de gẽtib. & delecerunt eũ a ἀλλότριοι λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν. καὶ κατέβαλον αὐτὸν ἀπὸ mõtib in cũctis vallibus cecidẽt rami τῶν ὀρέων ἐν πάσαις ταῖς φάραγξιν ἔπεσον οἱ κλάδοι eius: & cõfracti ſunt ſtirpes eius in oi cam- αὐτοῦ, καὶ συνετρίβη τὰ σκέλεχη αὐτοῦ ἐν παντὶ πε- po terre: & deſcendẽrũt ab vmbraculo ei omnδίου τῆς γῆς, καὶ κατέβησαν ἀπὸ τῆς σκέπης αὐτ πάν nes ppli gentiũ. & ſtrauerũt eũ ſup ruinτες οἱ λαοὶ τῶν ἐθνῶν. καὶ ἐδάφισαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν πτῶ nã eius requieuerũt oĩa volatilia celi: σιν αὐτοῦ ἀνεπαύσαντο πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, & ſup truncos eius fuerũt vniuerſe beſtie καὶ ἐπὶ τὰ σκέλεχη αὐτοῦ ἐγένετο πάντα τὰ θηρία τοῦ agri: vt nõ exaltent in magnitudie eoꝝ oĩa ἀγροῦ, ὅπως μὴ ὑψωθῶσιν ἐν τῷ μεγέθει αὐτῶν πάντα ligna q̃ in aqua: & nõ vederũt initiũ τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ ὕδατι, καὶ οὐκ ἔδωκαν τὴν ἀρχὴν ſuum in mediũ nubiũ & nõ ſteſtent ĩ ſublimitate ip- αὐτῶν εἰς μέσον νεφελῶν καὶ οὐκ ἔστησαν ἐν τῷ ὑψει αὐ ſoꝝ ad eũ oẽs bibentes aquã: oẽs va- τῶν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ πίνοντες ὕδωρ, πάντες ἐδό ti ſunt in mortẽ in frã pfũditatis i medio filioꝝ hoim θησαν εἰς θάνατον εἰς γῆν βάθους ἐν μέσῳ υἱῶν ἀνθρώπων deſcendentes in foueã hec dicit adonai dñs. in καταβαίνοντας εἰς βόθρον τάδε λέγει ἀδωναϊ κύριος. ἐν q̃ die deſcendit ad iferos luxit eum abyſſus. ᾗ ἡμέρα κατέβη εἰς ᾅδου ἐπένθησεν αὐτὸν ἡ ἄβυσσος. & phibui flumina eius: & phibui multiτὰ καὶ ἀπέσχησα τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς, καὶ ἐκώλυσα πλῆ- dinẽ aque: & ꝓtenebrat ẽ ſup eum libanus. oĩa θος ὕδατος, καὶ ἐσκότασεν ἐπ᾽ αὐτῷ ὁ λίβανος. πάντα τὰ ligna campi ſup eũ ſoluta ſũt a voce ruine ξύλα τοῦ πεδίου ἐπ᾽ αὐτῷ ἐξελύθη, ἀπὸ τῆς φωνῆς τῆς πτώσε eius. cõmote ſunt gẽtes q̃ deducebã eum in in ως αὐτ. ἐσείσθησαν τὰ ἔθνη ὅτε κατεβίβαζον αὐτὸν εἰς ἅ fernũ cũ deſcendentib in laccum & conſolabant δου μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον καὶ παρεκάλουν eum in ꝛa infima oĩa ligna delitiaꝝ & αὐτὸν ἐν γῇ κατωτάτῃ πάντα τὰ ξύλα τῆς τρυφῆς καὶ τὰ electa & pulcherria libani vniuerſa bibentia a- ἐκλεκτὰ καὶ τὰ κάλλιστα τοῦ λιβάνου πάντα τὰ πίνοντα ὕ quã: & .n. & ipi deſcenderũt cũ eo in ſernũ in δωρ, καὶ γὰρ καὶ αὐτοὶ κατέβησαν μετ᾽ αὐτοῦ εἰς ᾅδου ἐν τοῖς vulneratis a gladio: & ſemen ei habi- τραυματίαις ἀπὸ μαχαίρας, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ οἱ κατοι tantes ſub ſkbraculo ei in medio vite eoꝝ perie- κοῦντες ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπώ runt. cui aſſimilat es ĩ virtute & in glia & magnitudie λοντο. τίνι ὡμοιώθης ἐν δυνάμει καὶ ἐν δόξῃ καὶ ἐν μεγέθει inter ligna delitiaꝝ: deſcende cũ lignis ἐν τοῖς ξύλοις τῆς τρυφῆς, καταβήθι μετὰ τῶν ξύλων τῆς delitiaꝝ in ſtre pfũdũ. in medio incircũciſoꝝ dormies cũ τρυφῆς εἰς γῆς βάθος. ἐν μέσῳ ἀπεριτμήτων κοιμηθήσῃ με vulneratis gladio ſic pharao & oĩe τὰ τραυματιῶν μαχαίρας οὕτως φαραὼ καὶ πᾶν τὸ mltitudo fortitudis eius dicit adonai dñs. πλῆθος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ λέγει ἀδωναϊ κύριος. Ca. 32.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

A

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ δωδεκάμηνι μηνὶ μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου λάβε θρῆνον ἐπὶ φαραὼ βασιλέα egypti: τ dices ei: leont gētiū assimilat⁹ eris tu: αἰγύπτου, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, λέοντι ἐθνῶν ὁμοιώθης σύ, τ ūſſ draco q̄ in mari: τ vētilabas cornu ī flu κὰι ὡς δράκων ὁ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐκταράττεις ἐν τοῖς ποminib⁹ tuis: τ cōturbabas aquā pedib⁹ tuis τ ταμοῖς σου, καὶ ἐταράσσες ὕδωρ τοῖς ποσίν σου, καὶ cōculcabas flumina tua. hec dicit dñs κατεπάτεις τοὺς ποταμούς σου. τάδε λέγει κύριος τ circūponā sup te rete meū in ecclesia καὶ περιβαλῶ ἐπὶ σὲ δίκτυόν μου ἐν ἐκκλησίᾳ pplox mltox: τ extrahā te in hamo meo τ exλαῶν πολλῶν, καὶ ἀνάξω σε ἐν τῷ ἀγκίστρῳ μου καὶ ἐκtēdā te sup trā: campi replebuntur tui: τ sedeτεύξω σε ἐπὶ τὴν γῆν, πεδία πλησθήσεταί σου, καὶ ἐπὶ refactā sup te oia volatilia celi. τ satu καθιῶ ἐπὶ σὲ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. καὶ ἐμrabo ex te oēs bestias trē: τ dabo πλήσω ἐκ σοῦ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς, καὶ δώσω τὰς carnes tuas sup mōtes: τ replebo valles a σάρκας σου ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ ἐμπλήσω φάραγγας ἀπὸ sanguine tuo: τ irrigabitur terra a ster= τοῦ αἵματός σου, καὶ ποτισθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τῶν πρα cozibus tuis a mltitudie tua sup mōtes χωρημάτων σου ἀπὸ τοῦ πλήθους σου ἐπὶ τῶν ὀρέων valles implebo ex te: τ coopertam cū φάραγγας ἐμπλήσω ἀπὸ σοῦ, καὶ καταπαλύνω ἐν τῷ extict⁹ fuerj tu celū τ cōtenebrescere factā stellas eius σβεσθῆναί σε οὐρανὸν καὶ συσκοτάσω τὰ ἄστρα αὐτοῦ, B
solē in nube tegam: τ luna nō splēdebit ἥλιον ἐν νεφέλῃ καλύψω, καὶ σελήνη οὐ μὴ φάνῃ τὸ Esai. lumie suo. oia q̄ splendent lūme in celo 13.a. φῶς αὐτῆς. πάντα τὰ φαίνοντα φῶς ἐν τῷ οὐρανῷ Ioēl. cōtenebrescent sup te: τ dabo tenebras sup terrā 2.c. συσκοτάσουσιν ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν Mat. tuā dicit dñs dñs: τ irritabo cor 24.c. σου λέγει κύριος κύριος. καὶ παροργίσω καρδίαν mltox pplox: cum indurero captiuitatem tuā in πολλῶν λαῶν, ἡνίκα ἀναγάγω αἰχμαλωσίαν σου εἰς gētes in terrā quā nō cognouisti. τ cōtristabunt sup τὰ ἔθνη εἰς γῆν ἣν οὐκ ἔγνως. καὶ συγκάσουσιν ἐπὶ te gētes mltę: τ reges eox stupore stuσὲ ἔθνη πολλά, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐκφάσει ἐκπή pescent. cū extendero gladiū meū sup faciσουσιν. ἐν τῷ πετάσαι τὴν ῥομφαίαν μου ἐπὶ πρόσω es eox expectantes ruinam suam a die πα αὐτῶν προσδεχόμενοι τὴν πτῶσιν αὐτῶν ἀφ' ἡμέρας ruine tue. q: hec dicit dñs dūs: glaπτώσεώς σου. ὅτι τάδε λέγει κύριος κύριος, ῥομdius regis babylonis venict tibi in gladijs gi= φαία βασιλέως Βαβυλῶνος ἥξει σοι ἐν μαχαίραις γιgantū: τ deijciam fortitudinē tuā. pestilētes de gētib⁹ γάντων, καὶ καταβαλῶ τὴν ἰσχύν σου. λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν cūcti τ perdent iniuriā egypti: τ con C
πάντες καὶ ἀπολοῦσιν τὴν ὕβριν αἰγύπτου, καὶ συν teretur ois fortitudo ei⁹: τ perdā oia τριβήσεται πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτῆς, καὶ ἀπολῶ πάντα iumēta ei⁹ ab aqua multa: τ non turbaτὰ κτήνη αὐτῆς ἀφ' ὕδατος πολλοῦ, καὶ οὐ μὴ ταράbit illā pes hoīs vltra: τ vestigiū iumētox non ξει αὐτὰ πους ἀνθρώπου ἔτι, καὶ ὄνυξ κτηνῶν οὐ μὴ calcabit eam. tūc q̄escent aque eox καταπατήσῃ αὐτά. τότε ἡσυχάσει τὰ ὕδατα αὐτῶν

F

G

Trāsla.B.Vie.

ET factum est b duodecimo anno: c in s mense c duodecimo b in vna mensis: k factū est l verbū m dñi ad me o dicens. Fili q hois: r assume s lamētum r sup t pharaonē r regē r egypti & dices a ad eum. b Leoni c gentium a assimilat⁹ es: r & draconi qui est s in mari. b Et vētilabas cornu l ī flumib⁹ tuis: k & cōturbabas l aq̄s m pedibus tuis: n & conculcabas o flumina eox. Propterea p hec q dicit dñs s deus. r Expandā u sup te r rete meum s in multitudine u pop'lorū v mltox: c & extrahā te v in sagena mea: c & piciam te r in terrā. s Sup b facię l agri k abiciā te: l & hitare faciā m sup te n omnia o volatilia p celi q & saturabo r super te s bestias ooooooooooooo t vniuerse u terre. r Et dabo s carnes tuas a super oooo b montes: c & implebo c colles tuos c sanie tua. oooooo c Et irrigabo r terram s feto re b sanguinis tui l super oo s mōtes: l & valles m impleb ūtur n ex te: ooooooooo c & operiam p cū extinctus fueris q celos. r & nigrescere facia t stellas eius. u Solē c nube r tegam: ooooooooooo y & luna a nō b dabit c lumen suum. b Omia c luminaria s celi s merere facia l super te: k & dabo ooooooooooo l tenebras m super n terram tuā o dicit p dominus q deus. r Et irritabo s cor r populo rū u multox: r cū induxero r cōtritionē tuam l in gentibus a sup b terras c quas ooo o nescis: r & stupescere facia s super te b populos ooooo l multos. k Et reges eorū l horrore nimio formidabūt m sup te: o cū volare ceperit p gladius me q sup r facies eorū s & obstupescent r repente u singuli k pro aia sua r in die l ruine tue: a quia b hec c dicit d dñs e deus. f Gladius g regis h babylonis l venict tibi: k in gladis l fortiū m deuticiā n multitudinē tuā. o Inexpugnabiles q oēs p gētes he: r & vastabūt s supbiā u egypti: x & dissipabitur y multitudo eius: a & perdā c oia a iumēta eius que erāt r super aquas g plurimas: b & non l conturbabit eas k pes l homis m vltra: p neq; n vngula o iumentorum oo q turbabit eas. r Tunc s purissimas reddā t aq̄s eorū

Tex.he.Ezechi.xxxij.Pūtiua.heb.

La xxxij.

וַיְהִי בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה
שָׁנָה בִּשְׁנֵי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד
לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
בֶּן אָדָם שָׂא קִינָה עַל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ
מִצְרַיִם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כְּפִיר גּוֹיִם
נִדְמֵיתָ וְאַתָּה כַּתַּנִּים בַּיַּמִּים וַתֵּנַח
בְּנַהֲרֹתֶיךָ וַתִּדְלַח מַיִם בְּרַגְלֶיךָ
וַתִּרְפֹּס נַהֲרוֹתָם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה וּפָרַשְׂתִּי עָלֶיךָ אֶת רִשְׁתִּי
בִּקְהַל עַמִּים רַבִּים וְהֶעֱלוּךָ בְּחֶרְמִי׃
וְנָטַשְׁתִּיךָ בָּאָרֶץ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה
אֲטִילֶךָ וְהִשְׁבַּנְתִּי עָלֶיךָ כָּל עוֹף
הַשָּׁמַיִם וְהִשְׂבַּעְתִּי מִמְּךָ חַיַּת
כָּל הָאָרֶץ׃ וְנָתַתִּי אֶת בְּשָׂרְךָ עַל
הֶהָרִים וּמִלֵּאתִי הַגָּאָיוֹת רָמוּתָךְ׃
וְהִשְׁקֵיתִי אֶרֶץ צַפָּתְךָ מִדָּמְךָ אֶל
הֶהָרִים וַאֲפִיקִים יִמָּלְאוּן מִמֶּךָּ׃
וְכָסִיתִי בְּכַבּוֹתְךָ שָׁמַיִם וְהִקְדַּרְתִּי
אֶת כּוֹכְבֵיהֶם שֶׁמֶשׁ בֶּעָנָן אֲכַסֶּנּוּ
וְיָרֵחַ לֹא יָאִיר אוֹרוֹ׃ כָּל מְאוֹרֵי אוֹר
בַּשָּׁמַיִם אַקְדִּירֵם עָלֶיךָ וְנָתַתִּי
חֹשֶׁךְ עַל אַרְצְךָ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
וְהִכְעַסְתִּי לֵב עַמִּים רַבִּים בַּהֲבִיאִי
שִׁבְרְךָ בַּגּוֹיִם עַל אֲרָצוֹת אֲשֶׁר
לֹא יְדַעְתָּם׃ וְהַשְׁמוֹתִי עָלֶיךָ עַמִּים
רַבִּים וּמַלְכֵיהֶם יִשְׂעֲרוּ עָלֶיךָ שַׂעַר
בְּנָפְפִי חַרְבִּי עַל פָּנֶיהָם וְחָרְדוּ
לִרְגָעִים אִישׁ לְנַפְשׁוֹ בְּיוֹם
מַפָּלְתֶּךָ׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חֶרֶב
מֶלֶךְ בָּבֶל תְּבוֹאֶךָ׃ בְּחַרְבוֹת גִּבּוֹרִים
אַפִּיל הֲמוֹנֶךָ עָרִיצֵי גּוֹיִם כֻּלָּם
וְשָׁדְדוּ אֶת גְּאוֹן מִצְרַיִם וְנִשְׁמַד כָּל
הֲמוֹנָהּ׃ וְהַאֲבַדְתִּי אֶת כָּל בְּהֶמְתָּהּ
מֵעַל מַיִם רַבִּים וְלֹא תְדַלְחֵם
רֶגֶל אָדָם עוֹד וּפַרְסוֹת בְּהֵמָה
לֹא תְדַלְחֵם׃ אָז אַשְׁקִיעַ מֵימֵיהֶם

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pītiua. heb. Tex. heb. Ezechi. xxxij.

וְנַהֲרוֹתָם כַּשֶּׁמֶן אוֹלִיךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
וְנָתַתִּי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה
וְנִשַּׁמָּה אֶרֶץ מְלוֹאָהּ בְּהַכּוֹתִי אֶת כָּל יוֹשְׁבֵי בָהּ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃
קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנוֹת הַגּוֹיִם
תְּקוֹנֵנָהּ אוֹתָהּ עַל מִצְרַיִם וְעַל כָּל
הֲמוֹנָהּ תְּקוֹנֵנָהּ אוֹתָהּ נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה׃ וַיְהִי בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם נְהֵה עַל
הֲמוֹן מִצְרַיִם וְהוֹרִדֵהוּ אוֹתָהּ וּבְנוֹת
גּוֹיִם אַדִּרִים אֶל אֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת
עִם יוֹרְדֵי בוֹר׃ מִמִּי נָעַמְתָּ רְדָה
וְהִשָּׁכְבָה אֶת עֲרֵלִים׃ בְּתוֹךְ חֲלָלֵי
חֶרֶב יִפֹּלוּ חֶרֶב נִתָּנָה מָשְׁכוּ אוֹתָהּ
וְכָל הֲמוֹנֶיהָ׃ דַּבְּרוּ לוֹ אֵלֵי
גִּבּוֹרִים מִתּוֹךְ שְׁאוֹל אֶת עֹזְרָיו
יָרְדוּ שָׁכְבוּ הָעֲרֵלִים חַלְלֵי חָרֶב׃
שָׁם אַשּׁוּר וְכָל קְהָלָהּ סְבִיבֹתָיו
קִבְרֹתָיו כֻּלָּם חֲלָלִים הַנֹּפְלִים
בַּחָרֶב׃ אֲשֶׁר נִתְּנוּ חִתִּית בְּאֶרֶץ חַיִּים׃
שָׁם עֵילָם וְכָל הֲמוֹנָהּ סְבִיבוֹת
קִבְרָתָהּ כֻּלָּם חֲלָלִים הַנֹּפְלִים
בַּחָרֶב אֲשֶׁר יָרְדוּ עֲרֵלִים אֶל
אֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת אֲשֶׁר נָתְנוּ חִתִּיתָם
בְּאֶרֶץ חַיִּים וַיִּשְׂאוּ כְלִמָּתָם אֶת
יוֹרְדֵי בוֹר׃ בְּתוֹךְ חֲלָלִים נִתָּנוּ
מִשְׁכָּב לָהּ בְּכָל הֲמוֹנָהּ סְבִיבֹתָיו
קִבְרֹתֶיהָ כֻּלָּם עֲרֵלִים חַלְלֵי חָרֶב
כִּי נִתַּן חִתִּיתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים וַיִּשְׂאוּ
כְלִמָּתָם אֶת יוֹרְדֵי בוֹר בְּתוֹךְ
חֲלָלִים נִתָּן׃ שָׁם מֻשָּׁךְ תֻּבַל
וְכָל הֲמוֹנָהּ סְבִיבֹתָיו קִבְרֹתֶיהָ

Trāsla. B. Vie.

& flumina eorum quasi oleū adducam: ait dñs deus cū dedero terram egypti desolatam. ∞∞∞ Deseretur autē terra a plenitudine sua q̄n percusſero oēs habitatores eiꝰ: & scient quia ego dñs. Planctus est & plangent eum filie gentium ∞∞∞ super egyptum & super ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ multitudinē eius plangent eum: ait dominus deus. Et factum est in duodecimo anno ∞∞∞∞ in quintadecima mēſis: factum est verbum ∞∞∞ dñi ad me dicens. Fili hoīs: cane carmen lugubre ſup multitudinē egypti: & detrahe eam ipam & filias gētium robuſtarum: ad terrā vltimam cū hīs q deſcendūt in lacuz. Quo pulchrior es? deſcēde & dormi cū in circūciſis. In medio iterfectoꝝ gladio cadēt. Gladius dat est. Et attraxerūt eam & oēs populos eiꝰ. Loq̄ntur ei potētiſſimi robuſtorū de medio inferni qui cū auxiliatoribꝰ eius deſcenderūt & dormierūt incircūciſi interfectiꝝ gladio. Ibi aſſur & oīs multitudo eius in circuitu illius ſepulchra eoꝝ: oēs interfecti & qui ceciderūt gladio quorū data ſunt ſepulchra ∞∞ in nouiſſimis laci: & facta eſt multitudo eiꝰ per gyrū ſepulchri eiꝰ vniuerſi interfecti: cadēteſqꝫ gladio qui dederāt quondā formidinē ſuā in terra viuentiū. Ibi elam & oīs multitudo eius per gyrū ſepulchri ſui. Oēs hi interfecti ruenteſqꝫ gladio q deſcēderūt incircūciſi ad terram vltimā. Qui poſuerūt terrorē ſuum in terra viuentiū: & portauerūt ignominiā ſuā cū hīs q deſcēderūt in lacū. In medio interfectorū poſuerūt cubile eius in vniuerſis pplīs eiꝰ: in circuitu eius ſepulchrū illiꝰ. Oēs hi incircūciſi interfectiꝝ gladio. Dederunt enī terrorē ſuū in terra viuētium & portauerūt ignomiā ſuā cū hīs q deſcendūt in lacū. In medio interfectorū poſiti ſūt. Ibi moſoch & tubal & oīs multitudo eiꝰ: incircuitu eius ſepulchra illiꝰ.

Trāſ. Gre. lxx. cū interp. lati.

και ποταμοι αυτων ως ελαιον πορευσονται λεγει κυριος: cū dedero egyptū in pditionē: και ερημωθη η γη cū plenitudie eiꝰ cū diſſemiauero oēs habitantes in ea. και γνωσονται οτι εγω ειμι κυριος. plāctus est et plangent eum: et filie gentiū plangent eum ſup egyptū et ſup oēm fortitudinē eiꝰ: plangent eā dicit dñs dñs. και εγενετο λογος κυριου προς με λεγων, υιε ανθρωπου θρηνησον ſup multitudinē egypti et deducent eius filias gētes mortuas in pfunda terra ad eos q deſcendunt in foueā ex aquax pulchra deſcende et dormies cū incircūciſis in medio vulneratox gladio cadent cū eo: et dormiet oīs fortitudo eiꝰ: et dicent tibi gigantes: in pfūdū fouee q melioꝛ es deſcende et dormi cum incircuncisis in medio vulneratox gladio: ibi aſſur et oīs gregatio eiꝰ in circuitu ſepulchri eiꝰ. oēs vulnerati q ceciderunt gladio: q dederūt timorē eox in tra vite. ibi elam et omnis fortitudo eius in circuitu monumenti eius. omnes vulnerati q ceciderunt gladio et q deſcendunt incircunciſi in tre prora, και οι καταβαινοντες απεριτμητοι εις γης βαθος, οι δεδωκοτες τον φοβον αυτων επι της γης ζωης. et acceperūt tormentū ſuum cū deſcenden tibus in foueam in medio vulneratox ibi vati sunt moſoch et thubal et oīs fortitudo eox in circuitu monumēti eius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lex.cũ inter.lati.	Trãsla.B.Vie.	Tex.he.Ezechi.xxxiij.Pritiua.heb.
oẽs vulnerati eius: oẽs incircunciſi πάντες οἱ τραυματίαι αὐτοῦ, πάντες ἀπερίτμητοι vulnerati a gladio: q̃ dederunt terorẽ τραυματίαι ἀπὸ μαχαίρας, οἱ δεδωκότες τὸν φόβον ſuum ſup trã vite. ⁊ nõ dormierũt cum gi= αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζωῆς· καὶ οὐκ ἐκοιμήθησαν μετὰ τῶν γι= gantib⁹ q̃ ceciderũt ab ẽkno: q̃ deſcenderũt in γάντων τῶν πεπτωκότων ἀπὸ αἰῶνος, οἱ καταβάντες εἰς infernũ i armis q̃b⁹ vtebãt i bello: ⁊ poſuerũt gladios ſuos ᾅδου ἐν ὅπλοις πολεμικοῖς, καὶ ἔθηκαν τὰς μαχαίρας αὐτῶν ſub capitibus ſuis: ⁊ facte ſunt iniqtates ὑπὸ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐγενήθησαν αἱ ἀνομίαι eox in oſſib⁹ eox: q̃ terruerunt gigan= αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὀστῶν αὐτῶν, ὅτι ἐξέφοβήθησαν οἱ γίγαν= tes in vita ſua. ⁊ tu in medio incircunciſox con= τες ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν, καὶ σὺ ἐν μέσῳ ἀπερίτμήτων συν tereris: ⁊ dormies cum vulneratis gla= τριβήσῃ, καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τετραυματισμένων μαχαί dio. ibi edom ⁊ reges eius: ⁊ oẽs princi= ρα. ἐκεῖ Ἐδὼμ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες ἄρχον pes aſſur q̃ dederũt fortitudinẽ eius in vulnus gla= τες ἀσσοὺρ οἱ δόντες τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ εἰς τραῦμα μαχαί dij. iſti cum vulneratis dormierunt cum deſcen= ρας· οὗτοι μετὰ τραυματιῶν ἐκοιμήθησαν μετὰ κατα= dentibus in foueã. ibi ⁊ principes aqlonis om= βαινόντων εἰς βόθρον· ἐκεῖ οἱ ἄρχοντες τοῦ Βορρᾶ πάν nes duces aſſur: q̃ deducti ſunt cum τες οἱ σρατηγοὶ τοῦ ἀσσούρ, οἵτινες κατήχθησαν μετὰ vulneratis cũ terrore ſuo. ⁊ in fortitudie ſua τραυματιῶν σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν· καὶ ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν confuſi dormierunt incircunciſi cum vulnera= αἰσχυνθέντες ἐκοιμήθησαν ἀπερίτμητοι μετὰ τραυμα= tis gladio. ⁊ abſtulerunt tormẽtũ ſuum cũ τιῶν μαχαίρας· καὶ ἀπήνεγκαν τὴν βάσανον αὐτῶν με deſcendentibus in foueã. illos videbit rex τὰ τῶν καταβαινόντων εἰς βόθρον· ἐκείνους ὄψεται βασι pharao: ⁊ cõſolationẽ accipiẽt ſup oẽm fortitudinẽ λεὺς φαραὼ, καὶ παρακληθήσονται ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἰσχὺν eox vulnerati gladio pharao ⁊ oĩs exer αὐτῶν τραυματίαι μαχαίρα φαραὼ καὶ πᾶσα ἡ δύνα citꝰ eius: dicit dñs dñs. q̃ dedi formi= μις αὐτοῦ, λέγει κύριος κύριος· ὅτι δέδωκα τὸν φό dinẽ eius ſup trã vite. ⁊ dormiet in medio incir βον αὐτοῦ ἐπὶ γῆς ζωῆς· καὶ κοιμηθήσεται ἐν μέσῳ ἀπε cuncisox cum vulneratis gladio pharao ⁊ oĩs ριτμήτων μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας φαραὼ καὶ πᾶν multitudo eius dicit dñs dñs. τὸ πλῆθος αὐτοῦ λέγει κύριος κύριος.	Oẽs hi incircũciſi inter fectiq̃ & cadẽtes gladio: quia dederũt formidinẽ ſuã in tra viuentiũ: & nõ dormiẽt cũ fortib⁹ cadẽ tibuſq̃ & incircũciſis q̃ deſcenderũt ad infernũ cũ armis ſuis. Et poſue runt gladios ſuos ſub capitibus ſuis: & fuerunt iniquitates eorũ in oſſi bus eorum: quia terror fortiũ facti ſunt in terra viuentiũ. Et tu ergo in medio incircũciſoru con tereris: & dormies cum interfectis gladio. Ibi idumea & reges eius & oms duces eius qui dati ſunt cum exercitu ſuo cũ interfectis gladio: & quiſ cum incircunciſis dormierũt: & cũ hís qui deſcendũt in lacũ. Ibi prin cipes aqlonis oẽs & vni uerſi venatores q̃ deduc ti ſunt cũ interfectis: pa uẽtes & in ſua fortitudine cõfuſi: quia dormierunt incircũciſi cũ iterfectis gladio & portauerũt cõ fuſionẽ ſuã cũ hís qui de ſcendũt in lacum. Vidit eos pharao & cõſolat⁹ ẽ ſup vniuerſa multitudie ſua q̃ interfecta ẽ gladio: pharao & oĩs exercitus eius: ait dñs deus: qa de di terrorem meũ in terra viuentium: & dormiuit in medio incircũciſorũ cum interfectis gladio. pharao & oĩs multitudo eius: ait dñs deus.	Ca.xxxiij
	Et factum eſt verbũ domini ad me dicẽs: Fili homis: loquere ad filios populi tui & dices ad eos. Terra cum induxero gladiũ & tulerit populus terre virũ vnũ de nouiſſimis ſuis: cõſtituerit eum ſup ſe ſpeculatorẽ: & ille videritgladiũ venientẽ ſuper terram & cecinerit buccina & annunciauerit populo. Audiens autẽ ſi quis ille eſt ſonitũ buccine: & non obſeruauerit: veneritq̃ gladius & tulerit eũ: ſanguis ipſius ſup caput ei⁹ erit. Sonũ buccine audiuit & non ſe obſeruauit: ſanguis ei⁹ in ipſo erit. Si aũt ſe cuſtodierit: ani mã ſuã ſaluabit. Si aũt ſpeculator viderit gladiũ venientẽ: & nõ inſonuerit buccina: & ppls ſe non	
	Et factum eſt verbum domini ad me dicens. Fili homis: loquere ad filios populi tui & dices ad eos. Terra cum induxero super eam gladium. & tulerit populus terre virum vnum de nouiſſimis ſuis: & conſtituerit eum ſibi in ſpeculatorem: & viderit gladium venientem ſuper terram & cecinerit buccina & annunciauerit populo. Audiens autem ſi quis ille eſt ſonitum buccine: & non obſeruauerit: & venerit gladius & tulerit eum: ſanguis eius ſuper caput eius erit. Sonum buccine audiuit & non ſe obſeruauit: ſanguis eius in ipſo erit. Si autem ſe cuſtodierit: anima ſua ſaluabit. Si autem ſpeculator viderit gladium venientem: & non inſonuerit buccina: & populus non	Ca.xxxiij

Universidad de Deusto
Biblioteca

נִזְהָר ׀ וְהִנֵּה־בָא חָרֶב וְיִתְקָחֵהוּ מֵהֶם נָפֶשׁ
הוּא בַּעֲוֹנוֹ נִלְקָח וְדָמוֹ מִיַּד הַצֹּפֶה אֶדְרֹשׁ׃ וְאַתָּה בֶּן־אָדָם צֹפֶה נְתַתִּיךָ דָּבָשׁ נָתָן
לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַעְתָּ מִפִּי דָּבָר וְהִזְהַרְתָּ אֹתָם מִמֶּנִּי׃ בְּאָמְרִי לָרָשָׁע רָשָׁע זָהָר
מוֹת תָּמוּת וְלֹא דִבַּרְתָּ לְהַזְהִיר רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ הוּא רָשָׁע בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת וְדָמוֹ מִיָּדְךָ אֲבַקֵּשׁ׃ בְּקֵשׁ
וְאַתָּה כִּי הִזְהַרְתָּ רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ לָשׁוּב מִמֶּנָּה וְלֹא שָׁב מִדַּרְכּוֹ הוּא בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת וְאַתָּה שׁוּב
נַפְשְׁךָ הִצַּלְתָּ׃ וְאַתָּה בֶּן־אָדָם אֱמֹר אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל נָצַל
כֹּה אֲמַרְתֶּם לֵאמֹר כִּי פִשְׁעֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ עָלֵינוּ וּבָם אֲנַחְנוּ
נְמַקִּים וְאֵיךְ נִחְיֶה׃ אֱמֹר אֲלֵיהֶם חַי מָקַק חָיָה
אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם אֶחְפֹּץ חָפֵץ
בְּמוֹת רָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם
הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ רוּץ
וְאַתָּה בֶן־אָדָם אֱמֹר אֶל־בְּנֵי עַמֶּךָ
צְדָקַת צַדִּיק לֹא תַצִּילֶנּוּ בְּיוֹם צָדַק נָצַל
פִּשְׁעוֹ וּרְשַׁעַת רִשְׁעוֹ לֹא יִכָּשֵׁל בָּהּ כָּשַׁל
בְּיוֹם שׁוּבוֹ מֵרִשְׁעוֹ וְצַדִּיק
לֹא יוּכַל לִחְיוֹת בְּיוֹם חַטֹּאתוֹ׃ יָכַל חָיַה
בֶּאֱמְרִי לַצַּדִּיק חָיֹה יִחְיֶה וְהוּא
בָּטַח עַל צִדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל כָּל
צִדְקֹתָיו לֹא תִזָּכַרְנָה וּבְעַוְלָתוֹ אֲשֶׁר זָכַר
עָשָׂה בָהֶם יָמוּת׃ וּבֶאֱמְרִי לָרָשָׁע מוֹת
תָּמוּת וְשָׁב מֵחַטָּאתוֹ וְעָשָׂה מִשְׁפָּט
וּצְדָקָה׃ חָבָל יָשִׁיב רָשָׁע גְּזֵלָה
יְשַׁלֵּם בְּחֻקּוֹת הַחַיִּים הָלַךְ לְבִלְתִּי שָׁלַם חָמָס
עֲשׂוֹת עָוֶל חָיוֹ יִחְיֶה לֹא יָמוּת׃ עָשָׂה מוֹת
כָּל חַטֹּאתָיו אֲשֶׁר חָטָא לֹא תִזָּכַרְנָה
לוֹ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עָשָׂה חָיוֹ יִחְיֶה׃ שָׁמַם חָיָה
וְאָמְרוּ בְּנֵי עַמֶּךָ לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ תָּכַן
יְהוָה וְהֵמָּה דַּרְכָּם לֹא יִתָּכֵן׃

custodierit: venerit{q} gladius & tulerit de eis animā: ille quidē in iniqtate sua captus est: sanguinē autē eius de manu speculatoris reqrā. Et tu fili hominis dedi te domui isrl. Audies ergo ex ore meo ser monē: annūciabis eis ex me. Si me dicēte ad ipiū: impie morte morieris: nō fueris locut vt se custodiat impius a via sua. Ipse ipius in iniqtate sua morietur: sanguinē aūt eius de manu tua reqrā. Si aūt annūciante te ad ipiū vt a viis suis cōuertatur: non fuerit cōuersus a via sua: ipse in iniqtate sua morietur. Porro tu animā tuam liberasti. Tu ergo fili homis dic ad domū israel. Sic locuti estis dicētes. Iniqtates nre & pctā nostra sup nos sunt: & in ipsis nos tabescimus. Quō ergo viuere poterimus! Dic ad eos. Viuo ego dicit dominus deus. Nolo eo morte impii: sed vt conuertatur impius a via sua & viuat. Cōuertimini cōuertimini a viis vrīs pessimis. Et quare moriemini dom israel: Tu itaq fili hominis dic ad filios populi tui. Iustícia iusti nō liberabit eum in quacunq die peccauerit: & impietas impii non nocebit ei in quacūq die cōuersus fuerit ab ipietate sua. Et iustus nō poterit viuere in iustícia sua in quacūq die peccauerit. Etiā si dixero iusto q vita viuat: & cōfisus in iustícia sua fecerit iniquitatem: oēs iustície ei non obliuioni tradentur: & in iniqtate sua quā operatus est in ipsa morietur. Si aūt dixero impio: morte morieris: & egerit penitētiā a pecato suo: feceritq iudiciū & iustícia. Et pignus restituerit ille ipius: rapinā reddiderit: in mādatis vite ambulauerit: nec fecerit qcq iniustū: vita viuet: & non morietur. Oīa pctā eius q peccauit nō iputabūtur ei. Iudiciū & iustícia fecit: vita viuet. Et dixerit fili populi tui. Nō est equi ponderis via dñi & ipsorum via iniusta est.

se custodierit: τ Eveniens gladius tulerit ex ipis ani mā: ipsa ppt suam iniqtatē capta est: at sanguinē ei χήν, αὐτὴ διὰ τὴν ἀνομίαν ἐλήφθη, τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς de manu speculatoris requirā. τ tu fili hominis ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζητήσω. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου speculatorē dedi te domui israel: τ audies ex σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ ore meo & monē: τ annūciabis eis a me: cū στόματός μου λόγον, καὶ ἀναγγελεῖς αὐτοῖς ἀπ' ἐμοῦ, εἰ τῷ dixero ego peccatori morte morieris: τ non locutus εἰπεῖν με τῷ ἁμαρτωλῷ θανάτῳ ἀποθάνῃ, καὶ μὴ λαλήσ- 8.4.d.
fueris vt custodiatur impius a via sua: ipe tu- σῃς τοῦ φυλάξασθαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, αὐτὸς ὁ ἄν-
quus iniqtate sua morietur: at sanguinē eius ex μος τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς
manu tua requiram. tu āt si ipnunciaueris impio χειρός σου ἐκζητήσω. σὺ δὲ ἐὰν προαναγγείλῃς τῷ ἀσεβεῖ
viam suam vt cōuertatur ab ea: τ nō fuerit puers τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἀποστρέψαι ἀπ' αὐτῆς, καὶ μὴ ἀποστρέψῃ
a via sua: iste impietate sua morie ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, οὗτος τῇ ἀσεβείᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖ
tur: τ tu aiam tuam liberabis. τ tu fili homi ται, καὶ σὺ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξαιρήσῃ. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώ-
nis dic domui israel: sic locuti estis dicentes: που εἶπον τῷ οἴκῳ ἰσραήλ, οὕτως ἐλαλήσατε λέγοντες, C
errores nri τ iniqtates nre sup nos sunt: τ in αἱ πλημμέλειαι ἡμῶν καὶ αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐφ' ἡμῖν εἰσιν, καὶ ἐν
ipis nos tabescimus τ quō viuemus dic eis? αὐταῖς ἡμεῖς τηκόμεθα, καὶ πῶς ζησόμεθα εἶπον αὐτοῖς;
viuo ego dicit dns dns: nō volo mortem ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος, οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ
impij: quātū vt quertat impius a via sua τ viuat ἀσεβοῦς, ὡς ἀποστρέψαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ καὶ ζῇ 8.18.g.
ipe. cōuersione cōuertimini a via vra ἀυτόν. ἀποστροφῇ ἀποστρέψατε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὑμῶν τῆς
mala: τ ūre moriemini dom israel. τ tu fili πονηρᾶς, καὶ ἵνατί ἀποθνήσκετε οἶκος ἰσραήλ. καὶ σὺ υἱὲ
hois dic ad filios ppli tui: iustícia ἀνθρώπου εἶπον πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου, δικαιοσύνη
iusti non liberabit eum: in q die errauerit: τ δικαίου οὐ μὴ ἐξέληται αὐτόν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ πλανηθῇ, καὶ
iniqtas impii nō nocebit ei in q die quers fue ἀνομία ἀσεβοῦς οὐ μὴ κακώσῃ αὐτὸν ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἀποστρέ
rit ab iniqtate sua: τ tustus non poterit ψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ δίκαιος οὐ μὴ δύνηται
saluari in die peccati eius: cū dixero ego σωθῆναι ἐν ἡμέρᾳ ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ
iusto vita viuet: τ iste cōfidit in iustítia δικαίῳ ζωῇ ζήσεται, καὶ οὗτος πέποιθεν ἐπὶ τῇ δικαιοσύ-
sua τ fecerit iniqtatē: oēs iustície ei non νῃ αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ ἀνομίαν, πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ οὐ
memorabunt: in iniqtate sua quā fecit in ipa μὴ ἀναμνησθῶσιν, τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ᾗ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ
morietur τ cū dixero ego impio morte morie ἀποθανεῖται καὶ ἐν τῷ εἰπεῖν ἐμὲ τῷ ἀσεβεῖ θανάτῳ ἀπο-
ris: τ quersus fuerit ab iniqtate sua: τ θανῇ, καὶ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ, καὶ
fecerit iudiciū τ iustíciam: τ pignora restituε ποιήσῃ κρῖμα καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐνεχυράσματα ἀπο- D
rit: τ rapinas reddiderit: in precepto vite δῷ, καὶ ἁρπάγματα ἀποτίσῃ, ἐν προστάγματι ζωῆς
ambulauerit vt nō faciat iniustū: vita viuet τ ἐμπορευθῇ τοῦ μὴ ποιῆσαι ἄδικον, ζωῇ ζήσεται καὶ
non morietur. oīa peccata eius q peccauit οὐ μὴ ἀποθάνῃ. πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς ἥμαρτεν
non memorabūt: qz iudiciū τ iustíciam fecit: οὐ μὴ ἀναμνησθῶσιν, ὅτι κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ἐποίησεν,
in ipis viuet. τ dicent filij ppli tui: nō ἐν αὐτοῖς ζήσεται. καὶ ἐροῦσιν υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου, οὐκ
recta via dñi: τ hec via eor nō recta εὐθεῖα ἡ ὁδὸς κυρίου, καὶ αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα

Universidad de Deusto
Biblioteca

cũ reuerſꝰ fuerit iuſtꝰ a iuſticia ſua:
ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ,
& fecerit iniqtates: morietur in eis.
& ποιήσῃ ἀνομίας, ἀποθανεῖται ἐν αὐταῖς. καὶ ἐν τῷ
Ezech. 3. 18. 33. 8. 18. 24. 26. E- ꝓuerſꝰ fuerit peccator ab iniqtate ſua:
ἀποστρέψαι ὁ ἁμαρτωλὸς ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ
& fecerit iudiciũ & iuſticiam: in ipſis ipſe viuet.
ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην, ἐν αὐτοῖς αὐτὸς ζήσεται.
& dixiſtis: nõ recta via dñi: vnũquẽqꝫ in viis
καὶ εἴπατε, οὐκ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς κυρίου, ἕκαστον ἐν ταῖς ὁδοῖς
ſuis iudicabo vos dom̃ iſrael. & factũ ẽ in duo-
αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς οἶκος ἰσραήλ. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δω-
decimo anno in decimo mẽſe quinta mẽſis
δεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ πέμπτῃ τοῦ μηνὸς τῆς
captiuitatis nr̃e: venit ſaluator ad me de hie-
αἰχμαλωσίας ἡμῶν, ἦλθεν ὁ διασωθεὶς πρός με ἀπὸ ἱε-
ruſalem dicẽs: capta ẽ ciuitas: & facta ẽ ſup me manꝰ
ρουσαλὴμ λέγων, ἑάλω ἡ πόλις, καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ
dñi veſpere añ̃ veniret ipſe: & aperuit meũ os
κυρίου ἑσπέρας πρὶν ἐλθεῖν αὐτόν, καὶ ἤνοιξέν μου τὸ στό-
vt venit ad me mane: & apertũ os
μα ὡς ἦλθεν πρός με τοπρωΐ, καὶ ἀνοιχθὲν τὸ στόμα
meũ nõ ſiluit ãpliꝰ. & factũ ẽ verbũ dñi ad me
μου οὐ συνεχώρει ἔτι. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με
dicẽs: fili hoĩs hiſtantes deſertas
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου οἱ κατοικοῦντες τὰς ἐρημωδίας
in tra iſrael loquẽtes aiunt. vnꝰ erat abra-
ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἰσραὴλ λέγοντες λέγουσιν· εἷς ἦν ἀβρα-
am & poſſedit terrã: & nos plures ſumꝰ: nobis da
ὰμ καὶ κατέσχεν τὴν γῆν, καὶ ἡμεῖς πλείους ἐσμέν, ἡμῖν δέ
taeſt tra in poſſeſſionẽ: ꝓpterea dic eis hec
δέδοται ἡ γῆ εἰς κατάσχεσιν, διὰ τοῦτο εἶπον αὐτοῖς τά-
dicit dñs dñs: ſup ſanguinẽ comeditis: &
δε λέγει κύριος κύριος, ἐπὶ αἵματος φάγετε, καὶ τοὺς
oculos vr̃os leuatis ad abominationes vr̃as:
ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἄρατε εἰς τὰ βδελύγματα ὑμῶν,
& ſanguinẽ effũditis & terrã hereditabitis:
καὶ αἷμα ἐκχέετε καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; καὶ ἔστη
ſtis in gladiis vr̃is: feciſtis abominationẽ:
τε ἐν ταῖς ῥομφαίαις ὑμῶν, ἐποιήσατε προσόχθισμα,
& vnuſqſq; vxorẽ ꝓximi ſui poluit-
καὶ ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμολύνα-
ſtis: & terrã hereditabitis: hec dices eis:
τε, καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; τάδε ἐρεῖς αὐτοῖς,
hec dicit dñs dñs. viuo ego ꝓfecto q̃ in deſo-
τάδε λέγει κύριος κύριος. ζῶ ἐγὼ ἢμὴν οἱ ἐν ταῖς ἐρη-
latis: gladijs cadent: & q̃ in facie
μωμέναις, μαχαίραις πεσοῦνται, καὶ οἱ ἐπὶ προσώ-
campi: beſtijs agri dabuntur
που τοῦ πεδίου, τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ δοθήσονται
in eſcam: & eoq̃ in muratis & qui
εἰς κατάβρωμα, καὶ τοὺς ἐν τετειχισμέναις καὶ τοὺς
in ſpeluncis: morte interficiam. & dabo
ἐν τοῖς σπηλαίοις, θανάτῳ ἀποκτενῶ. καὶ δώσω
trã deſertã: & peribit ſuꝑbia fortitudis e-
τὴν γῆν ἔρημον, καὶ ἀπολεῖται ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐ-
ius: & deſolabunt̃ mõtes iſrael eoq̃ nõ ſit
τῆς, καὶ ἐρημωθήσεται τὰ ὄρη ἰσραὴλ διὰ τὸ μὴ εἶναι
ꝓtranſiens: & cognoſcẽt q̃ ego ſum dñs. &
διαπορευόμενον, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ
faciam terrã eoꝝ deſertã. & deſolabitur ꝓpt̃
ποιήσω τὴν γῆν αὐτῶν ἔρημον. καὶ ἐρημωθήσεται διὰ
eniuerſas abominatiões ſuas q̃s fecerunt. &
πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν. καὶ
tu fili hoĩs ꝓpt̃ tui loquentes
σὺ υἱὲ ἀνθρώπου οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου οἱ λαλοῦντες
de te iuxta muros & in oſtijs
περὶ σοῦ παρὰ τὰ τείχη καὶ ἐν τοῖς πυλῶσιν
domoꝝ: & loquuntur vnuſqſq;
τῶν οἰκιῶν, καὶ λαλοῦσιν ἕκαστος

"Cum enĩ receſſerit ſiuſtꝰ
ʳa iuſticia ſua ſ feceritq; ſiniquitates ᵇ morietur ᶜ in eis.
ᵇ Et cũ receſſerit ᵏ ipius ʳ ab ipietate ſua: ᵍ feceritq; ⁿ iudicium ˢ & iuſticiam: ∞∞
ᵐ viuet ᵏ in eis. ⁿ Et dicitis.
ᵒ Non ᵖ eſt recta ᵍ via ∞∞∞∞
ʳ dñi. ᵍ Vnũquẽqꝫ ˢ iuxta vias ſuas ᵘ iudicabo de ᵛ vobis
ʳ domus ˢ iſrael. ᵃ Et factũ
eſt ᵗ in duodecimo ∞∞∞∞
ᵇ anno ᶜ in decimo menſe:
ʳ in quinta ᵍ menſis ∞∞∞∞
ᵇ tranſmigrationis noſtre
ᵗ venit ᵏ ad me ˡ qui fugerat
ᵐ de hieruſalem ⁿ dicens.
ᵒ Vaſtata eſt ᵖ ciuitas. ∞∞∞
ᵍ Manus aũt ʳ dñi ᵉ facta fuerat ᶜ ad me ᵘ veſpere ᶜ anteq̃
ʳ veniret ᵗ qui fugerat: ᵃ aperuitq; ᶜ os meũ ᵇ donec ᶜ veniret ʳ ad me ᵉ mane: ᵇ & aperto ᶜ ore meo ᵏ non ∞∞∞∞
ˡ ſilu ᵐ amplius. ᵃ Et factũ eſt ᵇ verbum ᶜ domini ∞∞∞
ᵇ ad me ᶜ dicẽs. ʳ Fili ᵉ hois:
ᵇ qui habitãt in ᵗ ruinoſis
ᵃ his: ˡ ſuper ᵐ humũ ⁿ iſrael
ᵒ loquentes ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ʳ aiunt. ᵍ Vnus ʳ erat ᵉ abraã
ᵉ & hereditate poſſedit ∞
ˣ terram. ʳ Nos aũt ᵗ multi
ſumus: ᵃ nobis ᵇ data eſt ∞
ᶜ terra ᵒ in poſſeſſionem.
ᶜ Idcirco ᵈ dices ᵍ ad eos ∞
ᵇ Hec ᵈ dicit ᵏ dominus ˡ deꝰ.
Qui ᵐ in ⁿ ſanguine ∞∞∞
ᵒ comeditis ᵖ & oculos vr̃os
ᵍ leuatis ʳ ad ˢ ĩmũdicias vr̃as
ʳ & ſanguinẽ ᵘ funditis: nũ
ᵍd ʳ terrã ᵗ hereditate poſſi
debitis? ᵃ Stetiſtis ᵇ in ᶜ gladiis vr̃is: ᵇ feciſtis ᶜ abominatiões: ʳ & vnuſqſq ᵇ vxorem ˡ proximi ſui ᵏ polluit:
ˡ & trã ᵐ hereditate poſſidebitis? ⁿ Hec ᶜ dices ᵖ ad eos.
ᵍ Sic ʳ dicit ᵉ dominus ˢ deus.
ᵘ Viuo ʳ ego: ʳ quia ∞∞∞∞
ᵃ qui ᵇ in ruinoſis habitant
ᶜ gladio ᵇ cadent: ∞∞∞∞
ᶜ & qui ˡ in ᵇ agro eſt: ˡ beſtiis
ᵏ tradetur ∞∞∞∞∞∞∞∞
ˡ ad deuorãdũ: ᵐ qui autẽ
ⁿ in preſidiis ᵒ & ſpeluncis ſunt: ʳ peſte ᵍ morientur.
ʳ Et dabo ᵉ terram in ∞∞∞
ᵘ ſolitudinẽ ˣ & in deſertũ:
ʳ & ᵭficiet ˢ ſuꝑba ᵃ fortitudo
eiꝰ: ᵇ & deſolabũtur ᶜ montes ᵇ iſrael: ᶜ eo ꝙ nullus ſit
ʳ qui per eos ʳ tranſeat. ᵍ Et
ſcient ᵇ qa ᶜ ego ᵈ dñs: ˡ cũ de
dero ⁿ terrã eorũ ᵒ deſolatã
ᵖ & deſertã ᵍ ꝓpter ʳ vniuerſas ˢ abominationes ſuas
ᵗ quas ᵘ operati ſunt. ˣ Et tu
ʳ fili ˢ hois: ᵃ filii ᵇ populi tui
ᶜ qui loquũtur ᵇ de te ᶜ iuxta ʳ muros ᵍ & in oſtiis ᵇ domorũ: ˡ & dicunt ᵏ vnus ∞

	׃ בְּשׁוּב צַדִּיק ׀ מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל
	וּמֵת בָּהֶם ׃ וּבְשׁוּב רָשָׁע ׀ מֵרִשְׁעָתוֹ
	וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עֲלֵיהֶם הוּא
	יִחְיֶה ׃ וַאֲמַרְתֶּם לֹא יִתֵּכֶן דֶּרֶךְ
שפט	אֲדֹנָי אִישׁ כִּדְרָכָיו אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם
היה	בֵּית יִשְׂרָאֵל ׀ וַיְהִי בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה
	שָׁנָה בַּעֲשִׂרִי בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ
בוא נלה	לְגָלוּתֵנוּ בָּא אֵלַי הַפָּלִיט
נכה פלט	מִירוּשָׁלַם לֵאמֹר הֻכְּתָה הָעִיר ׃
היה נפה	וְיַד יְהוָה הָיְתָה אֵלַי בָּעֶרֶב לִפְנֵי
בוא פתח פה	בוֹא הַפָּלִיט וַיִּפְתַּח אֶת פִּי עַד
	בוֹא אֵלַי בַּבֹּקֶר וַיִּפָּתַח פִּי וְלֹא
אלם	נֶאֱלַמְתִּי עוֹד ׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה
	אֵלַי לֵאמֹר ׃ בֶּן אָדָם שְׁבֵי הֶחֳרָבוֹת
	הָאֵלֶּה עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים
ירש	לֵאמֹר אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם וַיִּירַשׁ
רבב	אֶת הָאָרֶץ וַאֲנַחְנוּ רַבִּים לָנוּ נִתְּנָה
ירש	הָאָרֶץ לְמוֹרָשָׁה ׃ לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם
	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עַל הַדָּם
אכל נשא	תֹּאכֵלוּ וְעֵינֵיכֶם תִּשָּׂאוּ אֶל גִּלּוּלֵיכֶם
נתן גלל	וְדָם תִּשְׁפֹּכוּ וְהָאָרֶץ תִּירָשׁוּ ׃
ירש עשה	עֲמַדְתֶּם עַל חַרְבְּכֶם עֲשִׂיתֶן תּוֹעֵבָה
תעב	וְאִישׁ אֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמֵּאתֶם
	וְהָאָרֶץ תִּירָשׁוּ ׃ כֹּה תֹאמַר אֲלֵהֶם
	כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חַי אָנִי אִם
נפל	לֹא אֲשֶׁר בֶּחֳרָבוֹת בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ
נתן פנה	וַאֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה לַחַיָּה נְתַתִּיו
צוד	לְאָכְלוֹ וַאֲשֶׁר בַּמְּצָדוֹת וּבַמְּעָרוֹת
	בַּדֶּבֶר יָמוּתוּ ׃ וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ
שמם שבת	שְׁמָמָה וּמְשַׁמָּה וְנִשְׁבַּת גְּאוֹן עֻזָּהּ
נצה עזז	וְשָׁמְמוּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵין עֹבֵר ׃
עבר נתן	וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי אֶת
	הָאָרֶץ שְׁמָמָה וּמְשַׁמָּה עַל כָּל
עשה	תּוֹעֲבֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ ׃ וְאַתָּה בֶּן אָדָם
דבר	בְּנֵי עַמְּךָ הַמְדַבְּרִים בְּךָ אֶצֶל
בית אחד	הַקִּירוֹת וּבִפְתְחֵי הַבָּתִּים וְדִבֶּר אַחַד

Universidad de Deusto
Biblioteca

אֶת־אַחַד־אִישׁ אֶת־אָחִיו לֵאמֹר

בֹּאוּ־נָא וְנִשְׁמְעוּ מֶה־הַדָּבָר הַיּוֹצֵא

מֵאֵת יְהוָה וְיָבוֹאוּ אֵלֶיךָ כְּמְבוֹא

עַם וְיֵשְׁבוּ לְפָנֶיךָ עַמִּי וְשָׁמְעוּ אֶת

דְּבָרֶיךָ וְאוֹתָם לֹא יַעֲשׂוּ כִּי עֲגָבִים

בְּפִיהֶם הֵמָּה עֹשִׂים אַחֲרֵי בִצְעָם

לִבָּם הֹלֵךְ וְרִנְּךָ לָהֶם כְּשִׁיר עֲגָבִים

יְפֵה קוֹל וּמֵיטִב נַגֵּן וְשָׁמְעוּ

אֶת דְּבָרֶיךָ וְעֹשִׂים אֵינָם אֹתָם׃

וּבְבֹאָהּ הִנֵּה בָאָה וְיֵדְעוּ כִּי נָבִיא

הָיָה בְתוֹכָם׃

C.xxxiiij. וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר וְאַתָּה

אָדָם הִנָּבֵא עַל רֹעֵי יִשְׂרָאֵל

הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לָרֹעִים כֹּה

אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הוֹי רֹעֵי יִשְׂרָאֵל

אֲשֶׁר הָיוּ רֹעִים אֹתָם הֲלוֹא הַצֹּאן

יִרְעוּ הָרֹעִים׃ אֶת הַחֵלֶב תֹּאכֵלוּ

וְאֶת הַצֶּמֶר תִּלְבָּשׁוּ הַבְּרִיאָה תִּזְבָּחוּ

הַצֹּאן לֹא תִרְעוּ׃ אֶת הַנַּחֲלוֹת לֹא

חִזַּקְתֶּם וְאֶת הַחוֹלָה לֹא רְפָאתֶם

וְלַנִּשְׁבֶּרֶת לֹא הַבְשָׁתֶם וְאֶת

הַנִּדַּחַת לֹא הֲשֵׁבְתֶּם וְאֶת הָאֹבֶדֶת

לֹא בִקַּשְׁתֶּם וּבְחָזָקָה רְדִיתֶם

אֹתָם וּבְפָרֶךְ׃ וַתְּפוּצֶינָה מִבְּלִי

רֹעֶה וַתִּהְיֶינָה לְאָכְלָה לְכָל חַיַּת

הַשָּׂדֶה וַתְּפוּצֶינָה׃ וַיִּשְׁגּוּ צֹאנִי

בְּכָל הָהָרִים וְעַל כָּל גִּבְעָה רָמָה

וְעַל כָּל פְּנֵי הָאָרֶץ נָפְצוּ צֹאנִי

וְאֵין דּוֹרֵשׁ וְאֵין מְבַקֵּשׁ לָכֵן רֹעִים

שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה׃ חַי אֲנִי נְאֻם

אֲדֹנָי יְהוִה אִם לֹא יַעַן הֱיוֹת

צֹאנִי לָבַז וַתִּהְיֶינָה צֹאנִי לְאָכְלָה

לְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה מֵאֵין רֹעֶה

וְלֹא דָרְשׁוּ רֹעַי אֶת צֹאנִי וַיִּרְעוּ

הָרֹעִים אֹתָם וְאֶת צֹאנִי לֹא

לָכֵן הָרֹעִים שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה׃

ad alterū vir ad proximum suum loquentes: venite & audiamus quis sit sermo egrediens a dño. Et veniunt ad te quasi si ingrediatur populus: & sedent coram te populus me: & audiūt sermones tuos & non faciūt eos: qa in cantico ris sui vertunt illos: & auaricia suam sequitur cor eorū: & es eis quasi carmen musicum quod suaui dulciter sono cani tur. Et audiunt verba tua & non faciunt ea cū venerit qđ predictū est ecce enim venit: tunc scient qa prophetes fuerit inter eos. 34.

ET factum est verbū dñi ad me dicēs: Fili hominis: ppheta de pastoribus israel: ppheta & dices pastoribus: hec dicit dñs deus. Ve pastoribus israel: qui pascebant semetipsos. Nonne greges a pastoribus pascuntur. Lac comedebatis: & lanis operiebamini: & qđ crassum erat occidebatis: gregē aūt meū nō pascebatis. Quod infirmū fuit nō cōsolidastis: & qđ egrotū non sanastis. Quod confractū est non alligastis: & quod abiectum est nō reduxistis: & qđ perierat non quesistis: sed cum austeritate imperabatis eis & cū potētia. & dispersе sunt oues mee eo qđ nō esset pastor: & facte sunt in deuorationē oīm bestiarū agri & dispersе sūt. Errauerunt greges mei in cunctis mōtibus & in vniuerso colle excelso: & sup omnē faciē terre dispersi sūt greges mei: & non erat qui requireret. Nō erat inq requireret. Propterea pastores audite verbum dñi. Viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo qđ facti sunt greges mei in rapinā: & oues mee in deuorationē omniū bestiarum agri: eo qđ nō esset pastor: neq enī quesierūt pastores gregē meū: sed pascebant pastores semetipsos & greges meos non pascebāt. Propterea pastores audite verbū dñi.

fratri suo et vnusquisq; primo suo dicen tes: cōueniamus et audiamus pcedentia a dño. et veniunt ad te: quō cōuenit pplꝰ: et sedent coram te et audiunt verba tua: et non facient ea: qz mēdatiū in ore suo ipi faciunt: et post fordes suas cor eox graditur: et es eis q̄si vox psalterij dulcisoni cōcini: et audient tua verba: et non facient ea. et cum venerit: dicent ecce venit: et scient qz ppheta fuit in medio eox.

Ca.34.

ET factū est verbū dñi ad me dicēs: fili homi nis ppheta sup pastores israel: pro pheta et dic: hec dicit dñs deus: o pastores israel: nūqd pascunt pastores semetipos: nōne oues pascunt pastores: ecce lac comeditis: et lanis operimini: et crassum occiditis: et oues meas nō pascitis: qđ infirmū fuit nō cōfortastis: et confractū nō alligastis: et errans nō reduxistis: et qđ perūt non quesi stis: et forte afflixistis labore. et dispersе sunt oues mee eo qđ nō erāt pastores: et facte sunt in deuorationē oib bestiis agri: et dispersе sunt oues mee in omnib montibus et in omni colle excelso: et sup omnē faciē terre dispersi sūt greges mei: et non erat qui requireret. Propterea pastores audite verbū dñi: viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo qđ facti sunt greges mei in rapinā: et oues mee in deuorationē omnib bestiis agri: eo qđ nō essent pastores: neq enī quesierūt pastores gregē meū: sed pascebant pastores semetipsos et greges meos non pascebāt. Propterea pastores audite verbū dñi.

τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ λέγον τες: cōueniamus et audiamus pcedentia a dño. et veniunt ad te: quō cōuenit pplꝰ: et κυρίου, καὶ ἔρχονται πρὸς σέ, ὡς συμπορεύεται λαός, καὶ sedent coram te et audiunt verba tua: et καθηνται ἐναντίον σου καὶ ἀκούουσιν τὰ ῥήματά σου, καὶ non facient ea: qz mēdatiū in ore suo ipi faciunt: et post fordes suas cor eox graditur: et es eis q̄si vox psalterij dulcisoni cōcini: et audient tua verba: et non facient ea. et cum venerit: dicent ecce venit: et scient qz ppheta fuit in medio eox.

οὐ μὴ ποιήσωσιν αὐτά, ὅτι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ipi faciunt: et post fordes suas cor eox graditur: et es eis q̄si vox psalterij dulcisoni cōcini: et audient tua verba: et non facient ea. et cum venerit: dicent ecce venit: et scient qz ppheta fuit in medio eox.

ποιοῦσιν, καὶ ὀπίσω τῶν μιασμάτων αὐτῶν ἡ καρ dia eox graditur: et es eis q̄si vox psalterij dulcisoni cōcini: et audient tua verba: et non facient ea. et cum venerit: dicent ecce venit: et scient qz ppheta fuit in medio eox.

δία αὐτῶν πορεύεται, καὶ γίνη αὐτοῖς ὡς φωνὴ ψαλτηρίου dulcisoni cōcini: et audient tua verba: et non facient ea. et cum venerit: dicent ecce venit: et scient qz ppheta fuit in medio eox.

δι' ἀὐφώνου εὐαρμώσου, καὶ ἀκούσονται σου τὰ ῥήματα, καὶ non facient ea. et cum venerit: dicent ecce venit: et scient qz ppheta fuit in medio eox.

οὐ μὴ ποιήσωσιν αὐτά· καὶ ἡνίκα ἐὰν ἔλθη, ἐροῦσιν ecce venit: et scient qz ppheta fuit in medio eox.

ἰδοὺ ἥκει, καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης ἦν ἐν μέσῳ eox.

αὐτῶν.

Ca.34.

ΚΑΙ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώ A
που προφήτευσον ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοῦ Ἰσραὴλ, προφή Dicere
τευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει κύριος κύριος, ὦ ποιμένες ez.34.
Ἰσραὴλ: nūqd pascunt pastores semetipos: nōne oues
Ἰσραὴλ, μὴ βόσκουσιν οἱ ποιμένες ἑαυτούς, οὐ τὰ πρόβατα
pascunt pastores: ecce lac comeditis: et lanis operimini: et crassum occiditis: et oues meas nō pascitis: qđ infirmū fuit nō cōfortastis: et confractū nō alligastis: et errans nō reduxistis: et qđ perūt non quesi stis: et forte afflixistis labore. et dispersе sunt oues mee eo qđ nō erāt pastores: et facte sunt in deuorationē oib bestiis agri: et dispersе sunt oues mee in omnib montibus et in omni colle excelso: et sup omnē faciē terre dispersi sūt greges mei: et non erat qui requireret. Propterea pastores audite verbū dñi: viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo qđ facti sunt greges mei in rapinā: et oues mee in deuorationē omnib bestiis agri: eo qđ nō essent pastores: neq enī quesierūt pastores gregē meū: sed pascebant pastores semetipsos et greges meos non pascebāt. Propterea pastores audite verbū dñi.

τὰ βόσκουσιν οἱ ποιμένες; ἰδοὺ τὸ γάλα κατεδίετε, et lanis operimini: et crassum occiditis: et καὶ τὰ ἔρια περιβάλλεσθε, καὶ τὸ παχὺ σφάζετε, καὶ oues meas nō pascitis: qđ infirmū fuit nō cōfortastis: et confractū nō alligastis: et errans nō reduxistis: et qđ perūt non quesi stis: et forte afflixistis labore. et dispersе sunt oues mee eo qđ nō erāt pastores: et facte sunt in deuorationē oib bestiis agri: et dispersе sunt oues mee in omnib montibus et in omni colle excelso: et sup omnē faciē terre dispersi sūt greges mei: et non erat qui requireret. Propterea pastores audite verbū dñi: viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo qđ facti sunt greges mei in rapinā: et oues mee in deuorationē omnib bestiis agri: eo qđ nō essent pastores: neq enī quesierūt pastores gregē meū: sed pascebant pastores semetipsos et greges meos non pascebāt. Propterea pastores audite verbū dñi.

τὰ πρόβατά μου οὐ βόσκετε, τὸ κατεννικὸς οὐκ ἐνισχύσατε, et confractū nō alligastis: et errans nō reduxistis: et qđ perūt non quesi stis: et forte afflixistis labore. et dispersе sunt oues mee eo qđ nō erāt pastores: et facte sunt in deuorationē oib bestiis agri: et dispersе sunt oues mee in omnib montibus et in omni colle excelso: et sup omnē faciē terre dispersi sūt greges mei: et non erat qui requireret. Propterea pastores audite verbū dñi: viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo qđ facti sunt greges mei in rapinā: et oues mee in deuorationē omnib bestiis agri: eo qđ nō essent pastores: neq enī quesierūt pastores gregē meū: sed pascebant pastores semetipsos et greges meos non pascebāt. Propterea pastores audite verbū dñi.

καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε, καὶ τὸ πλανώ et confractū nō alligastis: et errans nō reduxistis: et qđ perūt non quesi stis: et forte afflixistis labore. et dispersе sunt oues mee eo qđ nō erāt pastores: et facte sunt in deuorationē oib bestiis agri: et dispersе sunt oues mee in omnib montibus et in omni colle excelso: et sup omnē faciē terre dispersi sūt greges mei: et non erat qui requireret. Propterea pastores audite verbū dñi: viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo qđ facti sunt greges mei in rapinā: et oues mee in deuorationē omnib bestiis agri: eo qđ nō essent pastores: neq enī quesierūt pastores gregē meū: sed pascebant pastores semetipsos et greges meos non pascebāt. Propterea pastores audite verbū dñi.

μενον οὐ κατεδήσατε, καὶ τὸ πλανώ et confractū nō alligastis: et errans nō reduxistis: et qđ perūt non quesi stis: et forte afflixistis labore. et dispersе sunt oues mee eo qđ nō erāt pastores: et facte sunt in deuorationē oib bestiis agri: et dispersе sunt oues mee in omnib montibus et in omni colle excelso: et sup omnē faciē terre dispersi sūt greges mei: et non erat qui requireret. Propterea pastores audite verbū dñi: viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo qđ facti sunt greges mei in rapinā: et oues mee in deuorationē omnib bestiis agri: eo qđ nō essent pastores: neq enī quesierūt pastores gregē meū: sed pascebant pastores semetipsos et greges meos non pascebāt. Propterea pastores audite verbū dñi.

μενον οὐκ ἐπεστρέψατε, καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐζητήσα et confractū nō alligastis: et errans nō reduxistis: et qđ perūt non quesi stis: et forte afflixistis labore. et dispersе sunt oues mee eo qđ nō erāt pastores: et facte sunt in deuorationē oib bestiis agri: et dispersе sunt oues mee in omnib montibus et in omni colle excelso: et sup omnē faciē terre dispersi sūt greges mei: et non erat qui requireret. Propterea pastores audite verbū dñi: viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo qđ facti sunt greges mei in rapinā: et oues mee in deuorationē omnib bestiis agri: eo qđ nō essent pastores: neq enī quesierūt pastores gregē meū: sed pascebant pastores semetipsos et greges meos non pascebāt. Propterea pastores audite verbū dñi.

τε, καὶ τὸ ἰσχυρὸν κατειργάσασθε μόχθῳ. καὶ διεσπά et confractū nō alligastis: et errans nō reduxistis: et qđ perūt non quesi stis: et forte afflixistis labore. et dispersе sunt oues mee eo qđ nō erāt pastores: et facte sunt in deuorationē oib bestiis agri: et dispersе sunt oues mee in omnib montibus et in omni colle excelso: et sup omnē faciē terre dispersi sūt greges mei: et non erat qui requireret. Propterea pastores audite verbū dñi: viuo ego dicit dñs deus: qa pro eo qđ facti sunt greges mei in rapinā: et oues mee in deuorationē omnib bestiis agri: eo qđ nō essent pastores: neq enī quesierūt pastores gregē meū: sed pascebant pastores semetipsos et greges meos non pascebāt. Propterea pastores audite verbū dñi.

σθη

hec dicit dñs: ecce ego sup pastores: τ
τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας, καὶ
requiram oues meas ex manib⁹ eor⁹: τ
ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ
auertam eos ne pascant oues meas:
ἀποστρέψω αὐτοὺς τοῦ μὴ ποιμαίνειν τὰ πρόβατά μου,
τ non pascent vltra pastores eas. τ liberabo
καὶ οὐ βοσκήσουσιν ἔτι οἱ ποιμένες αὐτά· καὶ ἐξελοῦμαι
oues meas de ore eor⁹: τ nō crūt
τὰ πρόβατά μου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔσον
eis vltra in deuoratiōnē. q: hec dicit dom⁹
ται αὐτοῖς ἔτι εἰς καταβρωμα. διότι τάδε λέγει κύρι
n⁹ dñs: ecce ego requiram oues meas τ visi
os κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου καὶ ἐπι
tabo eas: sicut q̄rit pastor gregem su⁹
σκέψομαι αὐτά, ὥσπερ ζητεῖ ὁ ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐ⁹
um: die q̄ fuerit caligo τ nubes in medio ouium
τοῦ, ἡμέρα ὅταν ᾖ γνόφος καὶ νεφέλη ἐν μέσῳ προβά
suarū separatar. sic requirā
των αὐτοῦ διακεχωρισμένων. οὕτως ἐκζητήσω τὰ
oues meas: τ eruam eas de oī lo⁹
πρόβατά μου, καὶ ἀπελάσω αὐτὰ ἐκεῖθεν ἡμέρας τό⁹
co vbi dispersę sunt illic in die nebule τ caligis:
που διεσπάρησαν ἐκεῖ ἐν ἡμέρᾳ νεφέλης καὶ γνόφου,
τ educam eos de gētib⁹: τ pgregabo eos de
καὶ ἐξάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐκ
regiōib⁹ τ inducā eos in trā suam: τ
τῶν χωρῶν καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ
pascam eos sup mōtes israel: τ in valli
βοσκήσω αὐτοὺς ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραήλ, καὶ ἐν ταῖς φά⁹
bus τ in oī hitatione terre: in pastu bono pa
ραγξιν καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ τῆς γῆς, ἐν νομῇ ἀγαθῇ βο
scam eos in mōre excelso israel: τ erunt ouī⁹
σκήσω αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει τῷ ὑψηλῷ Ἰηλ, καὶ ἔσονται αἱ μάν
lia eor⁹ illic τ dormient illic: τ requieſ⁹
δραι αὐτῶν ἐκεῖ καὶ κοιμηθήσονται ἐκεῖ, καὶ ἀναπαύ
cent in delitijs bonis. τ in pastu pigui pascentur
σονται ἐν τρυφῇ ἀγαθῇ. καὶ ἐν νομῇ παίονι βοσκηθήσονται
sup mōtes israel. ego pascam oues meas:
ἐπὶ τῶν ὀρέων Ἰσραήλ. ἐγὼ βοσκήσω τὰ πρόβατά μου,
τ ego requieſcere faciā eas: hec dicit dñs dñs
καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω αὐτά, τάδε λέγει κύριος κύριος τὸ
qđ perierat requirā: τ qđ errauerat reducam: τ
ἀπολωλὸς ζητήσω, καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω, καὶ
confractum alligabo: τ deficiēs con⁹
τὸ συντετριμμένον καταδήσω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐνι⁹
fortabo: τ forte custodiā. τ pascam illas cū
χύσω, καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω, καὶ βοσκήσω αὐτὰ με
tudicio: τ vos oues mee. hec dicit
τὰ κρίματος, καὶ ὑμεῖς πρόβατά μου. τάδε λέγει
dñs dñs: ecce ego diiudicabo inter ouem τ
κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ
ouem: arietes τ hircos: τ nōne satis vobis q:
προβάτου, κριῶν καὶ τράγων, καὶ οὐχὶ καλὸν ὑμῖν ὅτι
bonū pastū pascebatis: τ reliquias past⁹
τὴν καλὴν νομὴν ἐνέμεσθε, καὶ τὰ καταλοιπα τῆς νομῆς
vri cōculcabatis pedib⁹ vris: τ purissi⁹
ὑμῶν κατεπατεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν; καὶ τὸ καθεσθη⁹
mā aquā bibebatis: τ reliquū pedib⁹
κὸς ὕδωρ ἐπίνετε, καὶ τὸ καταλοιπον τοῖς ποσὶν
vris turbabatis: τ oues mee cōculcatio
ὑμῶν ἐταράσσετε, καὶ τὰ πρόβατά μου τὰ πατήμα
nes pedū vror pascebāt: τ turbatam
τα τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐνέμοντο, καὶ τὸ τεταραγμένον
aquā a pedib⁹ vris bibebāt. ꝓpterea hec
ὕδωρ ὑπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἔπινον. διατοῦτο τά⁹
dicit dñs dñs: ecce ego iudicabo inter
δε λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον
ouem fortē τ infirmā: in āt lateribus
προβάτου ἰσχυροῦ καὶ ἀσθενοῦς, ἐπὶ δὲ ταῖς πλευραῖς
τ hūeris vris ipellebatis:
καὶ τοῖς ὤμοις ὑμῶν διωθεῖσθε, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

[t]Hec[u] dicit[t] dominus[r] de⁹.
[s]Ecce ego ipse[a] super ∞∞
[b]pastores:[c] & requirā[c] gre
gem meū[r] de manu eorū:
[g] & cessare facia:[h] vt vltra
non pascant[t] gregē meū:
[k] nec[l] pascāt[m] amplius[n] pa
stores[o] semetipsos. [p] Et li⁹
berabo[q] gregem meū[r] de
ore eorū: [e] & nō[e] erit vltra
[u] eis[s] in escam: [r] quia[s] hec
[a] dicit[b] dñs[c] de⁹. [p] Ecce ego
[c] ipse[c] requiram[b] oues me
as[t] & visitabo eas: ∞∞∞∞
[k] sicut visitat[t] pastor[m] gre⁹
gem suū:[n] in die q̄ñ[o] fuerit
[p] in medio[q] ouiū suarum
[r] dissipatarū: [s] sic[r] visitabo
[x] oues meas: [r] & liberabo
[s] eas[a] de omnibus ∞∞∞∞∞
[b] locis[c] in quibus[b] dispersę
fuerant[t] in die ∞∞∞∞∞∞∞
[g] nubis[b] & caliginis. [t] Et
educam eas[k] de[t] populis:
[m] & cōgregabo eas[n] de[o] ter
ris:[p] & inducam eas ∞∞∞∞
[q] in[r] terram suam: [e] & pa⁹
scam eas[t] in[u] montibus ∞
[x] israel[r] in riuis[s] & in cun⁹
ctis[a] sedibus ∞∞∞∞∞∞∞
[b] rerre. [c] In pascuis[b] vberri
mis[c] pascam[r] eas: ∞∞∞∞
[g] et in montibus[b] excelsis
[t] israel[k] erunt[t] pascue earū.
[m] Ibi[n] requieſcent[o] in her
bis[p] virentibus: [q] & in pa⁹
scuis[r] pinguibus[s] pascen⁹
tur[t] super[u] montes[x] israel.
[y] Ego[s] pascā[a] oues meas:
[b] & ego[c] eas accubare facia
[d] dicit[e] dñs[f] deus. [h] Quod
perierat ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[t] requiram: [k] & [t] quod abie
ctum erat[m] reducam: ∞∞
[n] & qđ cōfractū fuerat[o] alli
gabo[p] & [q] qđ infirmū fue⁹
rat[r] cōsolidabo: [s] & [t] quod
pingue[u] & [x] forte ∞∞∞∞∞
[t] custodiā: & [s] pascam illas
[a] in iudicio. [b] Vos autem
[c] greges mei: [b] hec[c] dicit
[f] dñs[g] deus. [p] Ecce ego ∞∞
[t] iudico[k] iter[t] pecus[m] & pe⁹
cus:[n] arietum ∞∞∞∞∞∞∞
[o] et hyrcorū. [p] Nonne sa⁹
tis[q] vobis erat[r] pascua ∞∞
[s] bona[r] depasci. Insup[u] &
reliqas[r] pascuas[x] vrārū[r] cō
culcastis[t] pedibus vrīs: [s] &
cū [a] purissima[b] aquā[c] bibe
retis: [c] reliquam[r] pedibus
vestris[s] turbastis. ∞∞∞∞∞
[b] Et oues mee his que[t] cō
culcata[k] pedibus vrīs fue⁹
rant[t] pascebātur: [m] & [q] pe
des vri[m] turbauerāt hec[o] bi
bebāt. [p] Propterea[q] hec[r] di
cit[s] dñs[t] de⁹[u] ad vos. [x] Ecce
[r] ego ipse[t] iudico[a] inter[b] pe
cus[c] pingue[o] & [r] macilen⁹
tum. [s] Pro eo q⁹ lateribus
[t] & humeris[x] ipingebatis:

	כֹּה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ הִנְנִי ׀ אֶל	
	רֹעִים ׀ וְדָרַשְׁתִּי ׀ אֶת־צֹאנִי ׀ מִיָּדָם	
שַׁבַּת	וְהִשְׁבַּתִּים ׀ מֵרְעוֹת צֹאן ׀ וְלֹא ׀ יִרְעוּ	
נָצַל	עוֹד ׀ הָרֹעִים ׀ אֹתָם ׀ וְהִצַּלְתִּי ׀ צֹאנִי	
פֶּה הָיָה	מִפִּיהֶם ׀ וְלֹא־תִהְיֶינָה לָהֶם ׀ לְאָכְלָה׃	
	כִּי ׀ כֹה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ הִנְנִי	
	אֲנִי ׀ וְדָרַשְׁתִּי ׀ אֶת־צֹאנִי ׀ וּבִקַּרְתִּים׃	
הָיָה	כְּבַקֶּרֶת ׀ רֹעֶה ׀ עֶדְרוֹ ׀ בְּיוֹם ׀ הֱיוֹתוֹ	
בָּרַשׁ בְּקֶר	בְּתוֹךְ ׀ צֹאנוֹ ׀ נִפְרָשׁוֹת ׀ כֵּן ׀ אֲבַקֵּר	
	אֶת־צֹאנִי ׀ וְהִצַּלְתִּי ׀ אֹתָם ׀ מִכָּל	
מָקוֹם פּוּץ	הַמְּקֹמוֹת ׀ אֲשֶׁר ׀ נָפֹצוּ ׀ שָׁם ׀ בְּיוֹם	
עָנָן עֲרָפֶל	עָנָן ׀ וַעֲרָפֶל׃ וְהוֹצֵאתִים ׀ מִן־הָעַמִּים	
נוּא	וְקִבַּצְתִּים ׀ מִן־הָאֲרָצוֹת ׀ וַהֲבִיאתִים	
רָעָה	אֶל ׀ אַדְמָתָם ׀ וּרְעִיתִים ׀ אֶל־הָרֵי	
אֲפִיק יָשַׁב	יִשְׂרָאֵל ׀ בַּאֲפִיקִים ׀ וּבְכֹל ׀ מוֹשְׁבֵי	
רָעָה	הָאָרֶץ׃ בְּמִרְעֶה ׀ טוֹב ׀ אֶרְעֶה ׀ אוֹתָם	
רוּם הָיָה	וּבְהַרֵי ׀ מְרוֹם ׀ יִשְׂרָאֵל ׀ יִהְיֶה ׀ נָוֵהֶם	
רָבַץ	שָׁם ׀ תִּרְבַּצְנָה ׀ בְּנָוֵה ׀ טוֹב ׀ וּמִרְעֶה	
	שָׁמֵן ׀ תִּרְעֶינָה ׀ אֶל ׀ הָרֵי ׀ יִשְׂרָאֵל׃	
	אֲנִי ׀ אֶרְעֶה ׀ צֹאנִי ׀ וַאֲנִי ׀ אַרְבִּיצֵם	
	נְאֻם ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה׃ אֶת ׀ הָאֲבֵדֹת	
בִּקֵּשׁ דָּחָה	אְבַקֵּשׁ ׀ וְאֶת ׀ הַנִּדַּחַת ׀ אָשִׁיב	
שׁוּב שָׁבַר	וְלַנִּשְׁבֶּרֶת ׀ אֲחַבֵּשׁ ׀ וְאֶת ׀ הַחוֹלָה	
חָבַשׁ חָלָה	אְחַזֵּק ׀ וְאֶת ׀ הַשְּׁמֵנָה ׀ וְאֶת ׀ הַחֲזָקָה	
חָזַק שָׁמַד	אַשְׁמִיד ׀ אֶרְעֶנָּה ׀ בְּמִשְׁפָּט׃ וְאַתֶּנָה	
רָעָה שָׁפַט	צֹאנִי ׀ כֹּה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ הִנְנִי	
אֶת	שֹׁפֵט ׀ בֵּין ׀ שֶׂה ׀ לָשֶׂה ׀ לְאֵילִים	
עָתַד רָעָה	וְלַעַתּוּדִים׃ הֲמַעַט ׀ מָכֶם ׀ הַמִּרְעֶה	
רָמַס	הַטּוֹב ׀ תִּרְעוּ ׀ וְיֶתֶר ׀ מִרְעֵיכֶם תִּרְמְסוּ	
שָׁתָה שָׁקַע	בְּרַגְלֵיכֶם ׀ וּמִשְׁקַע ׀ מַיִם ׀ תִּשְׁתּוּ	
יָתַר רָפַשׁ	וְאֶת ׀ הַנּוֹתָרִים ׀ בְּרַגְלֵיכֶם ׀ תִּרְפְּשׁוּן׃	
	וְצֹאנִי ׀ מִרְמַס ׀ רַגְלֵיכֶם ׀ תִּרְעֶינָה	
	וּמִרְפַּשׁ ׀ רַגְלֵיכֶם ׀ תִּשְׁתֶּינָה׃ לָכֵן ׀ כֹּה	
	אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ אֲלֵיהֶם ׀ הִנְנִי ׀ אֲנִי	
בֵּרֵא	וְשָׁפַטְתִּי ׀ בֵּין ׀ שֶׂה ׀ בְּרִיָּה ׀ וּבֵין ׀ שֶׂה	
צֵדֶד הָדַף	רָזֶה׃ יַעַן ׀ בְּצַדּ ׀ וּבְכָתֵף ׀ תָּהֹדּוּ ׀	

Universidad de Deusto
Biblioteca

וּבְמַרְכִּיכֶם תְּנַגְּחוּ כָּל הַנַּחְלוֹת עַד נֻגַּח חָלָה
אֲשֶׁר בַּפִּיצוֹתָם אוֹתָנָה אֶל הַחוּצָה׃ פזר אֹת
וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי וְלֹא תִהְיֶינָה עוֹד לָבָז וְשָׁפַטְתִּי בֵּין שֶׂה לָשֶׂה׃
וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעֶה אֶחָד וְרָעָה קום
אֶתְהֶן אֶת עַבְדִּי דָּוִיד הוּא יִרְעֶה אֹתָם וְהוּא יִהְיֶה לָהֶן לְרֹעֶה׃ רעה
וַאֲנִי יְהוָה אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים וְעַבְדִּי
דָוִד נָשִׂיא בְתוֹכָם אֲנִי יְהוָה נשא
דִּבַּרְתִּי׃ וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם כרת שלם
וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רָעָה מִן הָאָרֶץ וְיָשְׁבוּ שָׁבַת רוע
לָבֶטַח בַּמִּדְבָּר וְיָשְׁנוּ בַּיְעָרִים׃ דבר
וְנָתַתִּי אוֹתָם וְסָבִיבוֹת גִּבְעָתִי בְּרָכָה נתן
וְהוֹרַדְתִּי הַגֶּשֶׁם בְּעִתּוֹ גְּשָׁמֵי בְרָכָה יהי
יִהְיוּ׃ וְנָתַן עֵץ הַשָּׂדֶה אֶת פִּרְיוֹ הָיָה פרה
וְהָאָרֶץ תִּתֵּן יְבוּלָהּ וְהָיוּ עַל אַדְמָתָם נתן יבל
לָבֶטַח וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה בְּשִׁבְרִי
אֶת מֹטוֹת עֻלָּם וְהַצַּלְתִּים מִיַּד עבד נטה עלל
הָעַבְדִים בָּהֶם׃ וְלֹא יִהְיוּ עוֹד בַּז נצל חיה
לַגּוֹיִם וְחַיַּת הָאָרֶץ לֹא תֹאכְלֵם אכל
וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח וְאֵין מַחֲרִיד׃ וַהֲקִמֹתִי חרד קום
לָהֶם מַטָּע לְשֵׁם וְלֹא יִהְיוּ עוֹד נטע
אֹסְפִי רָעָב בָּאָרֶץ וְלֹא יִשְׂאוּ עוֹד נשא
כְּלִמַּת הַגּוֹיִם׃ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם אִתָּם וְהֵמָּה עַמִּי בֵּית
יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאַתֶּן
צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם אֲנִי רעה
אֱלֹהֵיכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

Ca.xxxv.

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ היה שום
בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ עַל הַר שֵׂעִיר נבא
וְהִנָּבֵא עָלָיו׃ וְאָמַרְתָּ לּוֹ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֵלֶיךָ הַר שֵׂעִיר
וְנָטִיתִי יָדִי עָלֶיךָ וּנְתַתִּיךָ שְׁמָמָה נטה נתן
וּמְשַׁמָּה׃ עָרֶיךָ חָרְבָּה אֲשִׁים וְאַתָּה שמם שום
שְׁמָמָה תִּהְיֶה וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃
יַעַן הָיוֹת לְךָ אֵיבַת עוֹלָם וַתַּגֵּר נגר

'et cornibus vr̄is ventilabatis ventilabatis: t oē deficiens affligebatis: donec expulistis eas foras: t saltem exercitabatis, ἕως οὗ ἐξώσατε αὐτὰ ἔξω, καὶ σώσω oues meas: t non erūt vltra in predam: τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐ μὴ ὦσιν ἔτι εἰς προνομήν, t iudicabo inter oues t arietes: t suscitabo super eos pastorē vnū: t pascet eos sē κρινῶ ἀναμέσον προβάτων καὶ κριῶν, καὶ ἀναστήσω ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἕνα, καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ὡς seruū meū dauid: ipe pascet eos: t ὁ δοῦλόν μου δαυίδ, αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ erit eor pastor: t ego dns ero eis in deum: t seruus me dauid in medio eor princeps. ἔσαι αὐτῶν ποιμήν, καὶ ἐγὼ κύριος ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, ὁ δοῦλός μου ὁ δαυὶδ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἄρχων. ego dns locut sum: t disponā eis testamētū ἐγὼ κύριος λελάληκα, καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην pacis: t disperdā bestias malas a terra: t habitabunt in deserto t dormient in syluis: εἰρήνης, καὶ ἀφανιῶ θηρία πονηρὰ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατοικήσουσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ὑπνώσουσιν ἐν τοῖς δρυμοῖς: t dabo eos in circuitu mōtis mei: t dabo pluuiā in tpe suo pluuiā benedictiōis: μοῖς, καὶ δώσω αὐτοὺς κυκλῳ τοῦ ὄρους μου, καὶ δώσω τὸν ὑετὸν κατὰ καιρὸν αὐτοῦ ὑετὸν εὐλογίας, καὶ ligna q̄ in campo dabūt fructū suum: τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ πεδίῳ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν, t terra dabit fortitudinē suam: t habitabunt καὶ ἡ γῆ δώσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, καὶ κατοικήσουσιν in terra sua in spe pacis: t scient ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν ἐλπίδι εἰρήνης, καὶ γνώσονται q: ego sum dns cū contriuero iugū eor: t liberabo eos de manu eor q̄ seruierūt eis: t nō erunt vltra in ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ἐν τῷ συντρίψαι με τὸν σειρὰν τοῦ iugi eor: t liberabo eos de manu eor q̄ ser- ζυγοῦ αὐτῶν, καὶ ἐξελοῦμαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν κα- uire fecerunt eos: t nō erunt vltra in τασουλωσαμένων αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσονται οὐκ ἔτι ἐν preda gētibꝰ: t bestie terre nō vltra προνομὴν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς οὐκ ἔτι ἐν comedent eos: t habitabunt in spe: μὴ φάγωσιν αὐτούς, καὶ κατοικήσουσιν ἐν ἐλπίδι, t nō erit q̄ exterreat eos: t suscitabo eos plā- καὶ οὐκ ἔσαι ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς, καὶ ἀναστήσω αὐτοὺς φυ- tā pacis: t nō vltra erunt pereuntes fame in τὴν εἰρήνης, καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἀπολλύμενοι λιμῷ ἐπὶ terra: t non portabunt ūpli opprobriū gētiū. t sci- τῆς γῆς, καὶ οὐ μὴ ἐνέγκωσιν ἔτι ὀνειδισμὸν ἐθνῶν. καὶ γνώ- ent q: ego sum dns deus eor cū eis: t σονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν μετ' αὐτῶν, καὶ ipi pple me dom̄ israel: dicit dns dns: t αὐτοὶ λαός μου οἶκος ἰσραήλ, λέγει κύριος κύριος, καὶ vos oues mee t oues pascue mee homes ὑμεῖς πρόβατά μου καὶ πρόβατα νομῆς μου ἄνθρωποι estis: t ego dns de vr̄ dicit dns dns. ἐστέ, καὶ ἐγὼ κς̄ ὁ θεὸς ὑμῶν λέγει κύριος κύριος. Ca.35.

Ca.xxxv. Et fact est sermo dn̄i ad me dicens: fili ho- Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν- minis cōuerte faciem tuā ad mōtē seir: θρώπου ἐπίστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' ὄρος σηείρ, t ꝓpheta sup eo: t dic illi: hec dicit καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτῶ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, τάδε λέ- cit dns dns: ecce ego sup te mōs seir: t extē γει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ὄρος σηείρ, καὶ ἐκτε- dam manū meā sup te: t dabo te in desolationē t de- νῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σε εἰς ἔρημον καὶ ἔρη solaberi: t vrbibus tuis desolationē faciā: t μωθήσῃ, καὶ ταῖς πόλεσίν σου ἐρημίαν ποιήσω, καὶ tu deftus eris: t scies q: ego sum dns: ꝓeoq̄ σὺ ἔρημος ἔσῃ, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἀντὶ τοῦ fuerit inimicitia sempiterna. t assedisti ἔσεσθαι ἔχθραν αἰώνιον. καὶ ἐνεκάθισας

'et corniḃus vr̄is ventilabatis ventilabatis: t oē deficiens affligebatis: donec expulistis eas foras: t saltem exercitabatis, ἕως οὗ ἐξώσατε αὐτὰ ἔξω, καὶ σώ uabo oues meas: t non erūt vltra in predam: σω τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐ μὴ ὦσιν ἔτι εἰς προνομήν, t iudicabo inter oues t arietes: t suscita- καὶ κρινῶ ἀναμέσον προβάτων καὶ κριῶν, καὶ ἀναστή- bo sup eos pastorē vnū: t pascet eos sē σω ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἕνα, καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ὡς seruū meū dauid: ipe pascet eos: t ὁ δοῦλόν μου δαυίδ, αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ erit eor pastor: t ego dns ero eis in de- ἔσαι αὐτῶν ποιμήν, καὶ ἐγὼ κύριος ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θε- um: t seruus me dauid in medio eor princeps. όν, καὶ ὁ δοῦλός μου ὁ δαυὶδ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἄρχων. ego dns locut sum: t disponā eis testamētū ἐγὼ κύριος λελάληκα, καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην pacis: t disperdā bestias malas a terra: t ha- εἰρήνης, καὶ ἀφανιῶ θηρία πονηρὰ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κα bitabunt in deſto t dormient in syl- τοικήσουσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ὑπνώσουσιν ἐν τοῖς δρυ- uis: t dabo eos in circuitu mōtis mei: t μοῖς, καὶ δώσω αὐτοὺς κυκλῳ τοῦ ὄρους μου, καὶ dabo pluuiā in tpe suo pluuiā bñdictiōis: t δώσω τὸν ὑετὸν κατὰ καιρὸν αὐτοῦ ὑετὸν εὐλογίας, καὶ ligna q̄ in campo dabūt fructū suum: τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ πεδίῳ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν, t terra dabit fortitudinē suam: t habitabunt καὶ ἡ γῆ δώσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, καὶ κατοικήσουσιν in terra sua in spe pacis: t scient ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν ἐλπίδι εἰρήνης, καὶ γνώσονται q: ego sum dns cū contriuero iugū eor: t liberabo eos de manu eor q̄ ser- ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ἐν τῷ συντρίψαι με τὸν σειρὰν τοῦ uierūt eis: t nō erunt vltra in ζυγοῦ αὐτῶν, καὶ ἐξελοῦμαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν κα- preda gētibꝰ: t bestie terre nō vltra τασουλωσαμένων αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσονται οὐκ ἔτι ἐν comedent eos: t habitabunt in spe: προνομὴν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς οὐκ ἔτι μὴ φάγωσιν αὐτούς, καὶ κατοικήσουσιν ἐν ἐλπίδι, exterreat eos: t suscitabo eos plā- καὶ οὐκ ἔσαι ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς, καὶ ἀναστήσω αὐτοὺς φυ- tā pacis: t nō vltra erunt pereuntes fame in τὰ εἰρήνης, καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἀπολλύμενοι λιμῷ ἐπὶ terra: t non portabunt ūpli opprobriū gētiū. t sci- τῆς γῆς, καὶ οὐ μὴ ἐνέγκωσιν ἔτι ὀνειδισμὸν ἐθνῶν. καὶ γνώ- ent q: ego sum dns deus eor cū eis: t σονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν μετ' αὐτῶν, καὶ ipi pple me dom̄ israel: dicit dns dns: t αὐτοὶ λαός μου οἶκος ἰσραήλ, λέγει κύριος κύριος, καὶ vos oues mee t oues pascue mee homes ὑμεῖς πρόβατά μου καὶ πρόβατα νομῆς μου ἄνθρωποι estis: t ego dns de vr̄ dicit dns dns. ἐστέ, καὶ ἐγὼ κς̄ ὁ θεὸς ὑμῶν λέγει κύριος κύριος. Ca.35.

Ca.xxxv. Et fact est sermo dn̄i ad me dicens: fili ho- Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν- minis cōuerte faciem tuā ad mōtē seir: θρώπου ἐπίστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' ὄρος σηείρ, t ꝓpheta sup eo: t dic illi: hec dicit καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτῶ, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, τάδε λέ- cit dns dns: ecce ego sup te mōs seir: t extē γει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ὄρος σηείρ, καὶ ἐκτε- dam manū meā sup te: t dabo te in desolationē t de- νῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σε εἰς ἔρημον καὶ ἔρη solaberi: t vrbibus tuis desolationē faciā: t μωθήσῃ, καὶ ταῖς πόλεσίν σου ἐρημίαν ποιήσω, καὶ tu deftus eris: t scies q: ego sum dns: ꝓeoq̄ σὺ ἔρημος ἔσῃ, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἀντὶ τοῦ fuerit inimicitia sempiterna. t assedisti ἔσεσθαι ἔχθραν αἰώνιον. καὶ ἐνεκάθισας

domui israel in dolo in manu inimicox gladio in
τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ ἐν δόλῳ ἐν χειρὶ ἐχθρῶν μαχαίρᾳ ἐν
tpe iniqtatis extremis. ppterea viuo ego dicit dñs dñs:
καιρῷ ἀδικίας ἐπ᾽ ἐσχάτων. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κς,
B si qdē in sanguie peccasti τ sanguis psequet te: τ sāguinē
εἰ μὲν εἰς αἷμα ἥμαρτες καὶ αἷμα ἐκδιώξεταί σε, καὶ αἷμα
odisti: τ sanguis psequet te. τ dabo montē
ἐμίσησας, καὶ αἷμα ἐκδιώξεταί σε· καὶ δώσω τὸ ὄρος
seir in deſtū τ deſolatum: τ perdā ab eo
σηεὶρ εἰς ἔρημον καὶ ἐρημωθήσον, καὶ ἀπολῶ ἀπ᾽ αὐτοῦ
hoies τ tumēta: τ implebo vulneratox
ἀνθρώπους καὶ κτήνη, καὶ ἐμπλήσω τῶν τραυματιῶν
tuox colles: valles tuos: τ in oībus
σου τοὺς βουνούς, καὶ τὰς φάραγγάς σου, καὶ ἐν πᾶσι
campis tuis vulnerati gladio cadent
τοῖς πεδίοις σου τετραυματισμένοι μαχαίρᾳ πεσοῦν
C in te. ſolitudinē sēpiternā ponā te: τ ciuitates
ται ἐν σοί· ἐρημίαν αἰώνιον θήσομαί σε, καὶ αἱ πόλεις
tue non habitabuntur vltra: τ scies qz ego sux
σου οὐ μὴ κατοικηθήσονται ἔτι, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι
dñs: eo qđ dixeris tu due gētes τ due regiōes
κύριος, διὰ τὸ εἰπεῖν σε τὰ δύο ἔθνη καὶ αἱ δύο χῶραι
mee erunt τ hereditabo eas: τ dñs est
ἐμαὶ ἔσονται καὶ κληρονομήσω αὐτάς, καὶ κύριός ἐστιν
ibi· ppterea viuo ego dicit dñs: τ faciam tibi
ἐκεῖ· διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, καὶ ποιήσω σοι
scom iimicitiā tuā τ scom zelū tuū quē feci=
κατὰ τὴν ἔχθραν σου καὶ κατὰ τὸν ζῆλόν σου ὃν ἐποίη=
D sti eis odio hēres tu eos. τ notus efficiar tibi
σας ἐν τῷ μισῆσαί σε αὐτούς· καὶ γνωσθήσομαί σοι
qū iudicabo te: τ scies qz ego sum dñs. au=
ἡνίκα ἂν κρίνω σε, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· ἤκου
diui vocē blasphemiax tuax qz dixisti mōtes
σα τῆς φωνῆς τῶν βλασφημιῶν σου ὅτι εἴρηκας τὰ ὄρη
israel deſti nobis dati sunt in deuoratione. τ magni=
ἰσραὴλ ἔρημα ἡμῖν δέδοται εἰς κατάβρωμα. καὶ ἐμεγα
fice locut⁹es sup me ore tuo τ vociferati es⁹ es
λορημόνησας ἐπ᾽ ἐμὲ τῷ στόματί σου καὶ ἐφωνήσατε κα
me. verba vra ego audiui: hec dicit do
τ᾽ ἐμοῦ· τὰ ῥήματα ὑμῶν ἐγὼ ἤκουσα, τάδε λέγει κύ
min⁹: in leticia ois terre deſtū faciam te
ριος, ἐν τῇ εὐφροσύνῃ πάσης τῆς γῆς ἔρημον ποιήσω σε
sēpiternū: sicut gauisus es hereditate dom⁹ israel
αἰώνιον, καθὼς ἐπευφράνθης τῇ κληρονομίᾳ οἴκου ἰσραὴλ
qz dissipata ē: sic faciam te: in deſtū eris mōs
ὅτι ἠφανίσθη, οὕτως ποιήσω σε, εἰς ἔρημον ἔσῃ ὄρος
seir τ ois idumea consumetur. τ scies
σηεὶρ καὶ πᾶσα ἡ Ἰδουμαία ἐξαναλωθήσεται· καὶ γνώ=
qz ego sum dñs deus.
σῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός. Ca.36.

A Θ Tu fili hoīs: ppheta sup mōtes
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὄρη
israel: τ dic mōtib⁹ israel: audite verbū
ἰσραὴλ, καὶ εἶπὸν τοῖς ὄρεσιν ἰσραὴλ, ἀκούσατε λόγον
dñi: hec dicit dñs dñs: p eo qđ dixit inimic⁹
A 36.a. κυρίου, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ᾽ οὗ εἶπεν ὁ ἐχθρὸς
sup vos euge ſolitudies sēpiterne in possessionē nobis facte
ἐφ᾽ ὑμᾶς εὖγε ἔρημα αἰώνια εἰς κατάσχεσιν ἡμῖν ἐγέν=
sūt: ppterea vaticinare τ dic: hec dicit do=
θη, διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἶπόν, τάδε λέγει κύ
min⁹ dñs: p eo qđ ihonorati es⁹ vos ab his q
ριος κύριος, ἀντὶ τοῦ ἀτιμασθῆναι ὑμᾶς ὑπὸ τῶν
circuitu vro: vt sitis vos in possessionē
κύκλῳ ὑμῶν, τοῦ εἶναι ὑμᾶς εἰς κατάσχεσιν τοῖς
reliquis gentib⁹: τ ascendistis loquela lingue τ
λοιποῖς ἔθνεσιν, καὶ ἀνέβητε λαλημα γλώσσης καὶ
opprobriū
ὀνειδισμὸς

filios israel in manu dii gladii in tempore afflictionis eorū iniqtatis extremi. Propterea viuo ego dicit dñs deus: qm sanguini tradam te: & sanguis te pseqtur. Et cū sanguine oderis: sanguis pseqtur te. Et dabo montē seir desolatū & desertū: & auferā de eo euntem & redeuntē: & implebo montes eius oc cisorum suorū. In colli=bus tuis & in vallib⁹ tuis atq; in torrētib⁹ interfe cti gladio cadent. In soli tudines sempiternas tra dā te: & ciuitates tue nō habitabuntur: & scietis quia ego dñs deus. Eo q̄ dixeris due gentes & due terre mee erunt & hereditate possi debo eas cū dñs esser ibi. Propterea viuo ego dí=cit dñs deus: quia faciam iuxta iram tuam & fm zelum tuum quē feci=sti: odio habens cos: & no tus efficiar per eos cum te iudicauero: & scies qa ego dominus.

Audiui vniuersa oppro bria tua que locutus es de mōtibus israel dicens. Deserti nobis ad deuo=randū dati sunt. Et insur rexistis sup me ore vro: & derogastis aduersum me: verba vestra ego audiui. Hec dicit dñs deus. Letante vniuersa terra: in solitudinem te redigā sicuti gauisus es sup hereditatē domus israel eo q fuerit dissipa ta: sic faciam tibi. Dissipat eris mons seir & idumea omnis et scient quia ego dominus deus.

36.

TV autem fili homi=nis propheta super montes israel & duces. Montes israel audite verbū dñi. Hec dicit dñs deus. Eo q̄ dixerit ini=micus de vobis euge altitudines sempiterne in hereditatē date sunt nobis: propterea vaticina re & dic. Hec dicit dñs deus. Pro eo q̄ desola=ti estis & conculcati per circutum: & facti in hereditatē reliquis gen tib⁹: & ascendistis sup la biū lingue & opprobriū

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חֶרֶב בְּעֵת
אָדָם בְּעֵת עָוֹן קֵץ לָכֵן חַי אֲנִי
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה כִּי לְדָם אֶעֱשֶׂךָ
וְדָם יִרְדָּפֶךָ אִם לֹא דָם תִּשְׂנָא
וְדָם יִרְדָּפֶךָ וְנָתַתִּי אֶת הַר שֵׂעִיר
לִשְׁמָמָה וּשְׁמָמָה וְהִכְרַתִּי מִמֶּנּוּ
עֹבֵר וָשָׁב וּמִלֵּאתִי אֶת הָרָיו חֲלָלָיו
גִּבְעֹתֶיךָ וְגֵיאוֹתֶיךָ וְכָל אֲפִיקֶיךָ
חַלְלֵי חָרֶב יִפְּלוּ בָהֶם שְׁמֹמוֹת עוֹלָם
אָתְּנָךְ וְעָרַיִךְ לֹא תֵשַׁבְנָה וִידַעְתֶּם
כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן אָמַרְךָ אֶת שְׁנֵי
הַגּוֹיִם וְאֶת שְׁתֵּי הָאֲרָצוֹת לִי
תִּהְיֶינָה וִירַשְׁנוּהָ וַיהוָה שָׁם הָיָה
לָכֵן חַי אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְעָשִׂיתִי
כְּאַפְּךָ וּכְקִנְאָתְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָה
מִשְׂנאָתֶיךָ בָּם וְנוֹדַעְתִּי בָם כַּאֲשֶׁר
אֶשְׁפָּטֶךָ וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה
שָׁמַעְתִּי אֶת כָּל נְאָצוֹתֶיךָ אֲשֶׁר
אָמַרְתָּ עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
שֻׁמָּמָה לָנוּ נִתְּנוּ לְאָכְלָה וַתַּגְדִּילוּ
עָלַי בְּפִיכֶם וְהַעְתַּרְתֶּם עָלַי דִּבְרֵיכֶם
אֲנִי שָׁמָעְתִּי כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
כְּשִׂמְחַת כָּל הָאָרֶץ שְׁמָמָה אֶעֱשֶׂה
לָךְ כְּשִׂמְחָתֵךְ לְנַחֲלַת בֵּית יִשְׂרָאֵל
עַל אֲשֶׁר שְׁמָמָה כֵּן אֶעֱשֶׂה לָךְ
שְׁמָמָה תִּהְיֶה הַר שֵׂעִיר וְכָל אֱדוֹם
כֻּלָּהּ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה

Ca. xxxvj

וְאַתָּה בֶּן אָדָם הִנָּבֵא אֶל
הָרֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל
שִׁמְעוּ דְבַר יְהוָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה יַעַן אֲמֹר הָאוֹיֵב עֲלֵיכֶם הֶאָח
וּבָמוֹת עוֹלָם לְמוֹרָשָׁה הָיְתָה לָנוּ
לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה יַעַן נִישַׁם שְׁמוֹת וְשָׁאוֹף אֶתְכֶם
מִסָּבִיב לִהְיוֹתְכֶם מוֹרָשָׁה לִשְׁאֵרִית
הַגּוֹיִם וַתַּעֲלוּ עַל שִׂפַת לָשׁוֹן וְדִבַּת

Universidad de Deusto
Biblioteca

עַם׳ לָכֵן ׳הָרֵי׳ יִשְׂרָאֵל ׳שִׁמְעוּ ׳דְּבַר
׳אֲדֹנָי ׳יְהוִה ״כֹּה ״אָמַר ״אֲדֹנָי ׳יְהוִה
לֶהָרִים׳וְלַגְּבָעוֹת׳לָאֲפִיקִים׳וְלַגֵּאָיוֹת אֲפַק נָיָא
וְלֶחֳרָבוֹת׳הַשֹּׁמֵמוֹת׳וְלֶעָרִים׳הַנֶּעֱזָבוֹת עִיר עֲזַב
אֲשֶׁר ׳הָיוּ ׳לָבַז ׳וּלְלַעַג ׳לִשְׁאֵרִית הָיָה בָּזָה
הַגּוֹיִם׳אֲשֶׁר ׳מִסָּבִיב׃ לָכֵן ׳כֹּה ׳אָמַר
״אֲדֹנָי ״יְהוִה ׳אִם ׳לֹא ׳בְּאֵשׁ ׳קִנְאָתִי
׳דִּבַּרְתִּי׳עַל ״שְׁאֵרִית׳הַגּוֹיִם׳וְעַל ״אֱדוֹם
׳כְּלֹא ׳אֲשֶׁר ׳נָתְנוּ ׳אֶת ׳אַרְצִי ׳לָהֶם
׳לְמוֹרָשָׁה ׳בְּשִׂמְחַת׳כָּל׳לֵבָב ׳בְּשָׁאט נֶפֶשׁ בָּזָז
״נֶפֶשׁ ׳לְמַעַן ׳מִגְרָשָׁהּ ׳לָבָז׃ ׳לָכֵן נָבַשׂ בָּזָז
׳הִנָּבֵא ׳עַל ׳אַדְמַת ׳יִשְׂרָאֵל ׳וְאָמַרְתָּ נָבָא
׳לֶהָרִים׳וְלַגְּבָעוֹת׳לָאֲפִיקִים׳וְלַגֵּאָיוֹת
׳כֹּה ״אָמַר ׳אֲדֹנָי ׳יְהוִה ׳הִנֵּנִי ׳בְקִנְאָתִי
׳וּבַחֲמָתִי ׳דִּבַּרְתִּי ׳יַעַן ״כְּלִמַּת ״גּוֹיִם עֲתַם
׳נְשָׂאתֶם׃ לָכֵן ׳כֹּה ׳אָמַר ״אֲדֹנָי ׳יְהוִה
״אֲנִי׳נָשָׂאתִי׳אֶת׳יָדִי׳אִם׳לֹא ׳הַגּוֹיִם
״אֲשֶׁר׳לָכֶם ׳מִסָּבִיב ״הֵמָּה ׳כְּלִמָּתָם
׳תִּשָּׂאוּ׃ ׳וְאַתֶּם ׳הָרֵי׳יִשְׂרָאֵל ״עַנְפְּכֶם נָשָׂא
׳תִּתֵּנוּ׳וּפִרְיְכֶם׳תִּשְׂאוּ׳לְעַמִּי׳יִשְׂרָאֵל עָתֵן פֶּרִי
׳כִּי ״קָרְבוּ׳לָבוֹא׃ ׳כִּי ׳הִנֵּנִי ״אֵלֵיכֶם
״וּפָנִיתִי׳אֲלֵיכֶם׳וְנֶעֱבַדְתֶּם׳וְנִזְרַעְתֶּם׃ עָבַד זָרַע
׳וְהִרְבֵּיתִי ׳עֲלֵיכֶם ״אָדָם ׳כָּל ״בֵּית רָבָה
׳יִשְׂרָאֵל ״כֻּלֹּה ״וְנוֹשְׁבוּ ׳הֶעָרִים יָשַׁב עִיר
׳וְהֶחֳרָבוֹת׳תִּבָּנֶינָה׃ ׳וְהִרְבֵּיתִי ׳עֲלֵיכֶם בָּנָה
׳אָדָם ״וּבְהֵמָה ׳וְרָבוּ׳וּפָרוּ ׳וְהוֹשַׁבְתִּי
׳אֶתְכֶם ׳כְּקֶדְמוֹתֵיכֶם ׳וְהֵטַבְתִּי ׳מִכֹּל יָטַב
׳מֵרֵאשִׁתֵיכֶם׳וִידַעְתֶּם׳כִּי׳אֲנִי׳יְהוָה׃
׳וְהוֹלַכְתִּי ׳עֲלֵיכֶם ׳אָדָם ״אֶת ״עַמִּי יָלַךְ
׳יִשְׂרָאֵל ׳וְיָרְשׁוּךָ ׳וְהָיִיתָ ׳לָהֶם הָיָה
׳לְנַחֲלָה ׳וְלֹא ״תוֹסִף׳עוֹד ׳לְשַׁכְּלָם׃ יָסַף
׳כֹּה ״אָמַר ׳אֲדֹנָי ׳יְהוִה ׳יַעַן ׳אֹמְרִים
׳לָכֶם ״אֶכֶלֶת ׳אָדָם ׳אָתְּ ״וּמְשַׁכֶּלֶת אָכַל שָׁכַל
׳גּוֹיִךְ ״הָיִית׃ ״לָכֵן ״אָדָם ״לֹא ״תֹאכְלִי
׳עוֹד ״וְגוֹיִךְ׳לֹא ״תְשַׁכְּלִי ׳עוֹד ׳נְאֻם ״שָׁכַל
׳אֲדֹנָי ׳יְהוִה׃ ׳וְלֹא ׳אַשְׁמִיעַ ׳אֵלַיִךְ שָׁמַע

populi. pptereā montes israel audite verbū dñi. hec dicit dñs deus montib⁹ & collibus tor rentibus vallibusq; & desertis: & parietinis & & vrbibus derelictis que depopulate sunt & subsannate a reliquis gentibus per circuitum. Propterea hec dicit dominus deus. Quoniam in igne zeli mei locutus sum de reliquis gentibus: & de idumea vniuersa que dederunt terram meam sibi in hereditatē cum gaudio & toto corde ex animo: & eiecerūt eam vt vastarent: idcirco vaticinare super humū israel: & dices montibus & collibus ingis & vallibus. Hec dicit dñs deus. Ec ce ego in zelo meo & in furore meo locutus sum: eo q̄ cōfusionē gētium sustunueritis. Idcir co hec dicit dñs deus. Ego leuaui manū meā vt gentes que in circuitu vestro sunt ipse confusionē suā portet: vos aūt montes israel ramos vestros germinetis: & fructū ve strū afferatis popło meo israel: ppe ei ē vt veniat. Quia ecce ego ad vos: & cōuertar ad vos & ara bimini & accipietis semē tē. & multiplicabo in vo bis hoīes: oēmq; domū israel: & habitabūtur ci uitates & ruinosa instaurabūtur. & replebo vos hoībus & inmētis & mul tiplicabūtur & crescēt. et habitare vos faciā sicut a principio: & boniscq donabo maioribus q̄ habuistis ab initio: & scietis quia ego dñs. Et adducā sup vos hoies populū meū israel & hereditate possi debunt te. Et eris eis in hereditatē: & non ad des vltra vt absq; eis sis. Hec dicit dñs deus. Pro eo q̄ dicunt de vobis deuoratrix homi num es & suffocans gentem tuā: propterea homines non comedes amplius: & gentē tuam non necabis vltra: ait dominus deus. Nec au ditam faciam in te

gētibus: ppterea mōtes israel audite verbū dñi. ἔθνεσιν, διὰ τοῦτο ὄρη Ἰσραὴλ ἀκούσατε λόγον κυρίου. hec dicit dñs mōtib⁹ collibus τάδε λέγει κύριος τοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς βουνοῖς καὶ ταῖς vallib⁹ torrentibus: & desertis & φάραγξι καὶ τοῖς χειμάρροις, καὶ τοῖς ἐρημωθεῖσι καὶ desolatis: & vrbibus derelic= ἠφανισμένοις, καὶ ταῖς πόλεσι ταῖς ἐγκαταλελειμμέ= ctis: & facte sūt in p̄dam & in cōculcationem ναις, καὶ ἐγένοντο εἰς προνομὴν καὶ εἰς καταπάτημα reliquis gētib⁹ in circuitu. ppterea hec τοῖς καταλειφθεῖσιν ἔθνεσιν πυκλόθεν. διὰ τοῦτο τάδε dicit dñs dñs: pfecto igne furoris mei locu= λέγει κύριος κύριος, ἢ μὴν ἐν πυρὶ θυμοῦ μου ἐλά= tus sum sup relīq̄s gētes: & sup idumeā om= λησα ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν πᾶ nē: q̄s dederūt terrā meā sibi in possessio= σαν, ὅτι ἔδωκαν τὴν γῆν μου ἑαυτοῖς εἰς κατάχε= nē cum leticia: despicientes aīas vt subuerte σιν μετ' εὐφροσύνης, ἀτιμάσαντες ψυχὰς τοῦ ἀφαι= rent in p̄da: ppterea pphetа sup terrā σαι ἐν προνομῇ, διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπὶ τὴν γῆν israel: & dic mōtib⁹ & collibus τοῦ Ἰσραήλ, καὶ εἰπὲ τοῖς ὄρεσιν καὶ τοῖς βουνοῖς & vallib⁹ & rupibus: hec dicit dñs: καὶ ταῖς φάραγξι καὶ ταῖς ῥαπαις, τάδε λέγει κύριος, ecce ego in zelo meo & in furore meo locut⁹ ἰδοὺ ἐγὼ ἐν τῷ ζήλῳ μου καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου ἐλάλη= sum p opprobrio tuo q̄ gētes ituleſt vobis. σα ἀντὶ τοῦ ὀνειδισμοῦ σου ὃν ἔσχε κατεγκαν ὑμῖν. ppterea hec dicit dñs dñs: ego leuabo ma= διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐγὼ ἄρω τὴν χεῖ nū meā sup gētes q̄ incircuitu vr̄o: ipſi ignomi ρά μου ἐπὶ ἔθνη τὰ πυκλόθεν ὑμῶν, οὗτοι τὴν ἀτιμί niā suam capient: vr̄i ātmōtes israel vuam: αν ἀυτῶν λήψονται, ὑμῶν δὲ ὄρη Ἰσραὴλ τὴν σαφυλήν, & fructū comedet pplo meo: q̄s sperant καὶ τὸν καρπὸν καταφάγεται λαός μου, ὅτι ἐλπίζουσιν vt veniāt: q̄m ecce ego ad vos & respiciam sup τοῦ ἐλθεῖν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑ vos: & arabimini & semīabimini: & mltiplicabo sup μᾶς, καὶ καταργαδήσεσθε καὶ σπαρήσεσθε, καὶ πληθυνῶ ἐφ' vos hoies oēm domū israel in finē: & hita= ὑμᾶς ἀνθρώπους πᾶν οἶκον Ἰσραὴλ εἰς τέλος, καὶ κατοι buntur ciuitates & deserta edificabitur. κισθήσονται αἱ πόλεις καὶ ἡ ἐρημωθεῖσα οἰκοδομισθήσεται. & mltiplicabo sup vos hoies & tumēta & multi καὶ πληθυνῶ ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους καὶ κτήνη καὶ πληθυνθή= plicabūt & crescent: & hitare faciā vos sic in σονται καὶ αὐξυθήσονται, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ὡς τὸ ἐν principio vr̄o: & bñ faciam vobis sicut ab initio ἀρχῇ ὑμῶν, καὶ εὖ ποιήσω ὑμᾶς ὥσπερ τὸ ἔμπροσθεν vr̄o: & scietis q̄s ego sum dñs. & genera ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ φυτεύ= bo sup vos hoies pro pplo meo israel: & σω ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους ἀντὶ τοῦ λαοῦ μου Ἰσραήλ, καὶ hereditabunt vos: & eritis eis in possessio= κληρονομήσουσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε αὐτοῖς εἰς κατάχε= nē: & non adderis vltra absq; liberi fieri ab eis. σιν, καὶ οὐμὴ προσθήτε ἔτι ἀτεκνωθῆναι ἀπ' αὐτῶν. hec dicit dñs dñs: p eo q̄d dixerit tibi ter ra deuo= τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ' ὧν εἶπάν σοι γῆ κατε rans hoies: & absq; liberis a gente ἰοῦσα ἀνθρώπους; καὶ ἀτεκνωμένη ὑπὸ τοῦ ἔθνους tua fuisti. ppterea hoies nō ampli⁹ comedes: σου ἐγένου. διὰ τοῦτο ἀνθρώπους οὐκ ἔτι φάγεσαι, & gentē tuā nō absq; liberis facies ultra ait dñs do= καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνώσεις ἔτι λέγει κύριος κύ minꝰ. & nō audietur sup vos ριος. καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἐφ' ὑμᾶς

Universidad de Deusto
Biblioteca

vltra ignominia gētiū:ꝛ opprobriū pplorꝝ nō portabitis
ἔτι ἀτιμία ἐθνῶν, καὶ ὀνειδισμὸν λαῶν οὐ μὴ ἀπενέγκητε
vltra: ꝛ gens tua nō absq; liberis erit vltra: dicit dñs dñs.
ἔτι, καὶ ὁ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνωθήσεται ἔτι, λέγει κς κς.
ꝛ factū ē verbū dñi ad me dicēs: fili hoīs: dom⁹
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, οἶκος
israel hītauit in terra sua ꝛ polluerꝫ eam
Ἰσραὴλ κατῴκησεν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ ἐμίαναν αὐτὴν
in via sua ꝛ immūditijs suis. ꝛ iux=
ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν καὶ ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν· καὶ κα=
ta immūditiā menstruate facta ē via co
τὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἐκτοκαθημένης ἐγένετο ἡ ὁδὸς αὐ
rū asi faciem meā: ꝛ effudi furorē meū sup
τῶν πρὸ προσώπου μου, καὶ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπ'
eos pro sanguie quē fuderūt sup terrā: ꝛ in
αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ αἵματος ὃ ἔχεον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐν
abominatiōib⁹ suis polluerūt eam. ꝛ dissemi=
τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν ἐμόλυναν αὐτήν· καὶ διέσπει
nauī eos in gētes: ꝛ ventilauī eos in regio
ρα αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐλίκμησα αὐτοὺς εἰς τὰς χώ
nes: iuxta viā eoꝝ ꝛ iuxta peccatū eo=
ρας κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἁμαρτίαν αὐ=
rū iudicaui eos: ꝛ ingressi sūt in gētes q̄ introie=
τῶν ἔκρινα αὐτούς, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ἔθνη οὗ εἰσῆλ=
rūt illuc: ꝛ pfanauerūt nomē meū sanctū cū
θον ἐκεῖ, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν τῷ
dicerent ip̄i pplꝰ dñi: ip̄i ꝛ de terra e=
λέγεσθαι αὐτοὺς λαὸς κυρίου, αὐτοὶ καὶ ἐκ τῆς γῆς αὐ
ius egressi sunt: ꝛ peperci eis ꝓpt nomē
τοῦ ἐξελήλυθασιν, καὶ ἐφεισάμην αὐτῶν διὰ τὸ ὄνομά
meū sctū qđ pfanauerūt dom⁹ israel in genti
μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβήλωσαν οἶκος Ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἔθνε=
bus q̄ ingressi sunt illuc. ꝓpterea dic domui isra=
σιν οὗ εἰσήλθοσαν ἐκεῖ· διὰ τοῦτο εἶπον τῷ οἴκῳ Ἰσρα
el: hec dicit dñs dñs: nō vobis ego facto dom⁹
ήλ, τάδε λέγει κύριος κύριος, οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ οἶκος
israel: sed ꝓpt nomē meū sanctū qđ pphanastis
Ἰσραήλ, ἀλλὰ διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβήλωσα
in gentib⁹ q̄ ingressi estis illuc: ꝛ sctificabo
τε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ εἰσήλθετε ἐκεῖ, καὶ ἁγιάσω τὸ
nomē meū magnū qđ pphanatū ē in ḡētib⁹ qđ ppha
ὄνομά μου τὸ μέγα τὸ βεβηλωθὲν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὃ ἐβε
nastis in medio eaꝝ: ꝛ scient gentes q:
βηλώσατε ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι
ego sum dñs dicit dñs dñs: ꝛ cū sctificat⁹ fuero ego
ἐγώ εἰμι κύριος λέγει κύριος κύριος, ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με
in vobis ante oculos eoꝝ: ꝛ tollā vos de
ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐκ
gētib⁹: ꝛ cōgregabo vos de vniuersis terris: ꝛ
τῶν ἐθνῶν, καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν, καὶ
inducā vos in terrā vſam: ꝛ aspgā sup vos aq̄m
εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ῥανῶ ἐφ' ὑμᾶς ὕδωρ
mūdam: ꝛ mūdabimini ab imūditijs ve=
καθαρόν, καὶ καθαρισθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑ=
strīs: ꝛ ab oībus idolis vſis mūdabo
μῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδώλων ὑμῶν καθαρίσω
vos: ꝛ dabo vobis coꝛ nouū ꝛ spīm no=
ὑμᾶς, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα καινὸν
uū dabo in vobis: ꝛ auferā coꝛ lapi
δώσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθί
deū de carne vſa: ꝛ dabo vobis coꝛ carne
νην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκί
um: ꝛ spīm meū dabo in vobis. ꝛ faci=
νην, καὶ τὸ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν. καὶ ποι=
am vt in iustificatiōib⁹ meis ābuletis: ꝛ
ήσω ἵνα ἐν τοῖς δικαιώμασί μου πορεύησθε, καὶ τὰ
iudicia mea custodiatis: ꝛ faciatis ea: ꝛ
κρίματά μου φυλάξησθε, καὶ ποιήσητε αὐτά, καὶ
habitetis in terra ām dedi patri=
κατοικήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσ
bus vſis:
σιν ὑμῶν, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

[c]amplius[r] cōfusionē[g] gen=
tiū:[b] & opprobriū[i] pplorū
[h] nequaq̄[p] portabis:[n] & gē
tem tuam [o] non [p] amittes
[q] amplius :[r] ait[s] dñs[t] deus.
[u] Et factū est[x] verbum ∞∞
[r] domini[s] ad me[a] dicens.
[b] Fili[c] hominis:[o] domus ∞∞
[e] israel[l] habitauerūt[e] in[b] hu
mo suaꝛ[t] & polluerunt ∞∞
[k] eam[l] in viis suis[m] & in stu
dijs suis.[n] Iuxta immundi
cia[o] mēstruate[p] facta ē[q] via
corū[r] coram me:[o] & effudi
[t] indignationē meā[u] super
eos[x] p[r] sanguie[s] quē[a] fude
runt[b] sup[c] terrā.[o] Et in ído
lis suis [c] polluerunt eam.
[r] & dispersi[e] eos[b] in gentes:
[t] & ventilati sūt[k] in terras.
[l] Iuxta vias eorū[m] & adin=
uentiones eorū[n] iudicaui
eos.[o] Et ingressi sunt[p] ad
[q] gentes ad[r] q̄s[s] introierūt
[u] & polluerūt[x] nomen[s] san
ctū meū:[a] cū diceretur de
[b] eis:[c] populus[o] dñi[e] iste est
[t] & de terra ei[y] egressi sūt.
[b] & peperci [k] nomini[l] sctō
meo[m] qđ[n] polluerat[o] dom⁹
[p] israel[q] in gentibus ad[r] q̄s
[n] ingressi sunt. ∞∞∞∞∞∞∞
[u] Idcirco[x] dices[r] domui[s] is=
rael:[a] hec[b] dicit ∞∞∞∞∞∞∞
[c] dominus[b] deus.[c] Non[p] p
pter vos[g] ego[b] faciam ∞∞
[i] domus[k] israel: [l] sed[m] pro=
pter nomen[o] sanctū meū
[p] quod[q] polluistis[r] in genti
bus ad[e] quas[t] intrastis. ∞
[x] Et sanctificabo[s] nomen
meum[a] magnum ∞∞∞∞∞
[b] qđ pollutū[e] est[c] inter gētes
[d] qđ[e] polluistis[f] in medio
earū[g] vt sciant[b] gentes [l] qa
[k] ego[l] dñs:[m] ait[n] dñs exerci
tuum:[r] cum sanctificatus
fuero[q] in vobis[r] coꝝ eis.
[e] Tollam quippe[t] vos[u] de
[x] gentibus[r] & cōgregabo
[s] vos[a] de vniuersis[b] terris:
[c] & adducam ∞∞∞∞∞∞∞∞
[d] vos[c] in[r] terram vestrā:[g] &
effundam[b] super vos ∞∞∞
[l] aquā[k] mundā:[l] & munda
bimini[m] ab omnibus ∞∞
[n] inquinamētis vrīs:[o] & ab
vniuersis[p] idolis vrīs[q] mū
dabo[r] vos:[e] & dabo[t] vobis
[u] cor[x] nouum:[r] & spīritum
[s] nouū[a] ponam[b] in medio
vestri.[c] Et auferam ∞∞∞∞
[e] cor[r] lapideum[s] de carne
vestra[b] & dabo[t] vobis ∞∞
[k] cor[t] carneū:[m] & [n] spīritū
meū[o] ponā[p] in medio vrī:
[q] & faciam[e] vt[t] in preceptis
meis[u] ambuletis: ∞∞∞∞∞
[x] & iudicia mea[r] custodiatis
[s] & operimini[a] & habitabi
tis[b] in terra[c] quā[d] dedi[e] pa=
tribus vestris: ∞∞∞∞∞∞∞

עוֹד כְּלִמַּת הַגּוֹיִם לֹא תִשְׂאִי עוֹד וְגוֹיֵךְ לֹא תַכְשִׁילִי עוֹד נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם בֵּית יִשְׂרָאֵל יֹשְׁבִים עַל אַדְמָתָם וַיְטַמְּאוּ אוֹתָהּ בְּדַרְכָּם וּבַעֲלִילוֹתָם כְּטֻמְאַת הַנִּדָּה הָיְתָה דַרְכָּם לְפָנָי׃ וָאֶשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם עַל הַדָּם אֲשֶׁר שָׁפְכוּ עַל הָאָרֶץ וּבְגִלּוּלֵיהֶם טִמְּאוּהָ׃ וָאָפִיץ אֹתָם בַּגּוֹיִם וַיִּזָּרוּ בָּאֲרָצוֹת כְּדַרְכָּם וְכַעֲלִילוֹתָם שְׁפַטְתִּים׃ וַיָּבוֹא אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁם וַיְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי בֶּאֱמֹר לָהֶם עַם יְהוָה אֵלֶּה וּמֵאַרְצוֹ יָצָאוּ׃ וָאֶחְמֹל עַל שֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר חִלְּלוּהוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁמָּה׃ לָכֵן אֱמֹר לְבֵית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאתֶם שָׁם׃ וְקִדַּשְׁתִּי אֶת שְׁמִי הַגָּדוֹל הַמְחֻלָּל בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בְּתוֹכָם וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה בְּהִקָּדְשִׁי בָכֶם לְעֵינֵיהֶם׃ וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל הָאֲרָצוֹת וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל אַדְמַתְכֶם׃ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם׃ וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וַהֲסִרֹתִי אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר׃ וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקַּי תֵּלֵכוּ וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם׃ וִישַׁבְתֶּם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבֹתֵיכֶם

Universidad de Deusto
Biblioteca

וְהִיִּיתֶם֙ לִ֣י לְעָ֔ם וְאָנֹכִ֖י אֶהְיֶ֣ה לָכֶ֑ם וְיָדַעְתֶּ֕ם
כִּ֥י אֲנִ֖י יְהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֑ם וְהוֹצֵאתִ֤י אֶתְכֶם֙ מִתַּ֣חַת
סִבְלוֹת֙ מִצְרַ֔יִם וְהִצַּלְתִּ֥י אֶתְכֶ֖ם מֵעֲבֹדָתָ֑ם וְגָאַלְתִּ֤י
אֶתְכֶם֙ בִּזְרוֹעַ֣ נְטוּיָ֔ה וּבִשְׁפָטִ֖ים גְּדֹלִֽים׃ וְלָקַחְתִּ֤י
אֶתְכֶם֙ לִ֔י לְעָ֖ם וְהָיִ֣יתִי לָכֶ֑ם לֵֽאלֹהִ֔ים וִֽידַעְתֶּ֗ם כִּ֤י
אֲנִי֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵיכֶ֔ם הַמּוֹצִ֕יא אֶתְכֶ֖ם מִתַּ֣חַת סִבְלוֹת֙
מִצְרָ֔יִם לְהָבִ֥יא אֶתְכֶ֖ם אֶל־הָאָ֑רֶץ אֲשֶׁ֨ר נָשָׂ֤אתִי אֶת־
יָדִי֙ לָתֵ֣ת אֹתָ֔הּ לְאַבְרָהָ֖ם לְיִצְחָ֣ק וּלְיַעֲקֹ֑ב וְנָתַתִּ֥י
אֹתָ֛הּ לָכֶ֖ם מוֹרָשָׁ֥ה אֲנִי֙ יְהוָֽה׃ וַיְדַבֵּ֥ר מֹשֶׁ֖ה כֵּ֣ן
אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֑ל וְלֹא־שָׁמְע֤וּ אֶל־מֹשֶׁה֙ מִקֹּ֣צֶר רוּחַ֔
וּמֵעֲבֹדָ֖ה קָשָֽׁה׃ וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֥ה לֵאמֹֽר׃ בֹּ֣א
דַבֵּ֗ר אֶל־פַּרְעֹה֙ מֶ֣לֶךְ מִצְרַ֔יִם וִֽישַׁלַּ֥ח אֶת־בְּנֵ֣י
יִשְׂרָאֵ֑ל מִֽאַרְצֹ֖ו׃ וַיְדַבֵּ֣ר מֹשֶׁ֔ה לִפְנֵ֖י יְהוָ֣ה לֵאמֹ֑ר
הֵ֣ן בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵל֮ לֹ֣א שָׁמְעוּ֒ אֵלַ֗י וְאֵ֚יךְ יִשְׁמָעֵ֣נִי
פַרְעֹ֔ה וַאֲנִ֖י עֲרַ֣ל שְׂפָתָֽיִם׃ וַיְדַבֵּ֣ר יְהוָ֔ה אֶל־מֹשֶׁ֖ה
וְאֶל־אַהֲרֹ֑ן וַיְצַוֵּ֣ם אֶל־בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וְאֶל־פַּרְעֹ֥ה
מֶֽלֶךְ־מִצְרַ֖יִם לְהוֹצִ֥יא אֶת־בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל מֵאֶ֥רֶץ
מִצְרָֽיִם׃ אֵ֚לֶּה רָאשֵׁ֣י בֵית־אֲבֹתָ֔ם בְּנֵ֥י רְאוּבֵ֖ן בְּכֹ֣ר
יִשְׂרָאֵ֑ל חֲנֹ֥ךְ וּפַלּ֛וּא חֶצְרֹ֥ן וְכַרְמִ֖י אֵ֥לֶּה מִשְׁפְּחֹ֥ת
רְאוּבֵֽן׃ וּבְנֵ֣י שִׁמְע֔וֹן יְמוּאֵ֣ל וְיָמִ֔ין וְאֹהַ֖ד וְיָכִ֣ין
וְזֹ֑חַר וְשָׁא֕וּל בֶּן־הַֽכְּנַעֲנִ֖ית אֵ֥לֶּה מִשְׁפְּחֹ֥ת שִׁמְעֽוֹן׃
וְאֵ֚לֶּה שְׁמ֣וֹת בְּנֵי־לֵוִ֔י לְתֹלְדֹתָ֑ם גֵּרְשׁ֣וֹן וּקְהָ֔ת
וּמְרָרִ֔י וּשְׁנֵ֥י חַיֵּ֖י לֵוִ֥י שָׁנָ֖ה וּשְׁלֹשִׁ֥ים וּמְאַ֥ת שָׁנָֽה׃
בְּנֵ֣י גֵרְשׁ֔וֹן לִבְנִ֖י וְשִׁמְעִ֑י לְמִשְׁפְּחֹתָֽם׃ וּבְנֵ֣י קְהָ֔ת
עַמְרָ֥ם וְיִצְהָ֖ר וְחֶבְרֹ֣ון וְעֻזִּיאֵ֑ל וּשְׁנֵ֥י חַיֵּ֖י קְהָ֥ת
שָׁנָ֖ה וּשְׁלֹשִׁ֥ים וּמְאַ֥ת שָׁנָֽה׃ וּבְנֵ֣י מְרָרִ֔י מַחְלִ֖י
וּמוּשִׁ֑י אֵ֚לֶּה הֵ֣ם מִשְׁפְּחֹ֣ת הַלֵּוִ֔י לְתֹלְדֹתָֽם׃ וַיִּקַּ֣ח
עַמְרָ֗ם אֶת־יוֹכֶ֙בֶד֙ דֹּדָתֹ֔ו לֹ֥ו לְאִשָּׁ֖ה וַתֵּ֣לֶד לֹ֗ו אֶת־
אַהֲרֹ֛ן וְאֶת־מֹשֶׁ֖ה וּשְׁנֵ֣י חַיֵּ֣י עַמְרָ֑ם שָׁנָ֖ה וּשְׁלֹשִׁ֥ים
וּמְאַ֥ת שָׁנָֽה׃ וּבְנֵ֣י יִצְהָ֔ר נָדָ֖ב וַאֲבִיה֑וּא אֶלְעָזָ֖ר
וְאִיתָמָֽר׃ וּבְנֵ֣י עֻזִּיאֵ֔ל מִישָׁאֵ֖ל וְאֶלְצָפָ֣ן וְסִתְרִֽי׃
וַיִּקַּ֣ח אַהֲרֹ֗ן אֶת־אֱלִישֶׁבַע֙ בַּת־עַמִּינָדָ֔ב אֲחֹ֥ות נַחְשֹׁ֖ון
לֹ֣ו לְאִשָּׁ֑ה וַתֵּ֣לֶד לְאַהֲרֹ֗ן אֶת־נָדָב֙ וְאֶת־אֲבִיה֔וּא
אֶת־אֶלְעָזָ֖ר וְאֶת־אִיתָמָֽר׃ וּבְנֵ֣י קֹ֔רַח אַסִּ֖יר וְאֶלְקָנָ֣ה
וַאֲבִיאָסָ֑ף אֵ֚לֶּה מִשְׁפְּחֹ֣ת הַקָּרְחִֽי׃ וְאֶלְעָזָ֣ר בֶּן־
אַהֲרֹ֗ן לָקַ֙ח לֹ֣ו מִבְּנֹ֣ות פּוּטִיאֵ֔ל אֹתֹ֖ו לְאִשָּׁ֑ה וַתֵּ֣לֶד
לֹ֗ו אֶת־פִּינְחָ֛ס אֵ֥לֶּה רָאשֵׁ֖י אֲבֹ֣ות הַלְוִיִּ֑ם לְמִשְׁפְּחֹתָֽם׃
הוּא־אַהֲרֹ֣ן וּמֹשֶׁ֔ה אֲשֶׁ֨ר אָמַ֤ר יְהוָה֙ לָהֶ֔ם הֹוצִ֥יאוּ
אֶת־בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל מֵאֶ֣רֶץ מִצְרַ֑יִם עַל־צִבְאֹתָֽם׃ הֵ֣ם
הַמְדַבְּרִ֗ים אֶל־פַּרְעֹה֙ מֶ֣לֶךְ מִצְרַ֔יִם לְהֹוצִ֥יא אֶת־בְּנֵ֥י
יִשְׂרָאֵ֖ל מִמִּצְרָ֑יִם הוּא־מֹשֶׁ֖ה וְאַהֲרֹֽן׃ וַיְהִ֗י בְּיֹום֙
דִּבֶּ֣ר יְהוָ֔ה אֶל־מֹשֶׁ֖ה בְּאֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה
אֶל־מֹשֶׁ֣ה לֵאמֹ֑ר אֲנִ֣י יְהוָ֔ה דַּבֵּ֣ר אֶל־פַּרְעֹ֔ה מֶ֖לֶךְ
מִצְרַ֑יִם אֵ֥ת כָּל־אֲשֶׁ֛ר אֲנִ֥י דֹבֵ֖ר אֵלֶ֥יךָ׃ וַיֹּ֣אמֶר
מֹשֶׁ֔ה לִפְנֵ֖י יְהוָ֑ה הֵ֣ן אֲנִי֙ עֲרַ֣ל שְׂפָתַ֔יִם וְאֵ֖יךְ
יִשְׁמַ֥ע אֵלַ֛י פַּרְעֹֽה׃ וַיְדַבֵּ֣ר יְהוָ֔ה אֶל־מֹשֶׁ֖ה לֵאמֹ֑ר
רְאֵ֗ה נְתַתִּ֙יךָ֙ אֱלֹהִ֣ים לְפַרְעֹ֔ה וְאַהֲרֹ֥ן אָחִ֖יךָ יִהְיֶ֥ה
נְבִיאֶֽךָ׃ אַתָּ֣ה תְדַבֵּ֔ר אֵ֖ת כָּל־אֲשֶׁ֣ר אֲצַוֶּ֑ךָּ וְאַהֲרֹ֣ן
אָחִ֗יךָ יְדַבֵּר֙ אֶל־פַּרְעֹ֔ה וְשִׁלַּ֥ח אֶת־בְּנֵ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל
מֵאַרְצֹֽו׃ וַאֲנִ֗י אַקְשֶׁה֙ אֶת־לֵ֣ב פַּרְעֹ֔ה וְהִרְבֵּיתִ֥י אֶת־
אֹתֹתַ֖י וְאֶת־מוֹפְתַ֑י בְּאֶ֖רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וְלֹא־יִשְׁמַ֤ע
אֲלֵכֶם֙ פַּרְעֹ֔ה וְנָתַתִּ֥י אֶת־יָדִ֖י בְּמִצְרָ֑יִם וְהֹוצֵאתִ֤י
אֶת־צִבְאֹתַי֙ אֶת־עַמִּ֣י בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֔ל מֵאֶ֥רֶץ מִצְרַ֖יִם
בִּשְׁפָטִ֥ים גְּדֹלִֽים׃ וְיָדְע֥וּ מִצְרַ֖יִם כִּֽי־אֲנִ֣י יְהוָ֑ה בִּנְטֹתִ֤י
אֶת־יָדִי֙ עַל־מִצְרַ֔יִם וְהֹוצֵאתִ֥י אֶת־בְּנֵ֖י יִשְׂרָאֵ֥ל מִתֹּוכָֽם׃
וַיַּ֣עַשׂ מֹשֶׁ֔ה וְאַהֲרֹ֖ן כַּאֲשֶׁ֣ר צִוָּ֣ה יְהוָ֑ה אֹתָ֛ם כֵּ֥ן
עָשָֽׂה׃ וּמֹשֶׁ֗ה בֶּן־שְׁמֹנִ֤ים שָׁנָה֙ וְאַהֲרֹ֣ן בֶּן־שָׁלֹ֣ש
וּשְׁמֹנִ֔ים שָׁנָ֖ה בְּדַבְּרָ֑ם אֶל־פַּרְעֹֽה׃ וַיְדַבֵּ֥ר יְהוָ֖ה
אֶל־מֹשֶׁ֥ה וְאֶל־אַהֲרֹ֖ן לֵאמֹֽר׃ כִּֽי־יְדַבֵּ֥ר אֲלֵכֶ֛ם פַּרְעֹ֖ה
לֵאמֹ֑ר תְּנ֥וּ לָכֶ֖ם מֹופֵ֑ת וְאָמַרְתָּ֙ אֶל־אַהֲרֹ֔ן קַ֚ח
אֶת־מַטְּךָ֔ וְהַשְׁלֵךְ֙ לִפְנֵ֣י פַרְעֹ֔ה יְהִ֥י לְתַנִּֽין׃ וַיָּבֹ֣א
מֹשֶׁ֗ה וְאַהֲרֹן֙ אֶל־פַּרְעֹ֔ה וַיַּעֲשׂ֖וּ כֵּ֣ן כַּאֲשֶׁ֣ר צִוָּ֣ה
יְהוָ֑ה וַיַּשְׁלֵךְ֩ אַהֲרֹ֨ן אֶת־מַטֵּ֜הוּ לִפְנֵ֣י פַרְעֹ֗ה וְלִפְנֵ֥י
עֲבָדָ֛יו וַיְהִ֥י לְתַנִּֽין׃ וַיִּקְרָ֣א גַם־פַּרְעֹ֗ה לַֽחֲכָמִים֙
וְלַֽמְכַשְּׁפִ֔ים וַיַּעֲשׂ֥וּ גַם־הֵ֛ם חַרְטֻמֵּ֥י מִצְרַ֖יִם בְּלָהֳטֵיהֶ֥ם
כֵּֽן׃ וַיַּשְׁלִ֣יכוּ אִ֔ישׁ מַטֵּ֖הוּ וַיִּֽהְיוּ֙ לְתַנִּינִ֔ם וַיִּבְלַ֥ע
מַטֵּ֖ה אַהֲרֹ֑ן אֶת־מַטֹּתָֽם׃ וַיֶּחֱזַ֥ק לֵב־פַּרְעֹ֖ה וְלֹא־שָׁמַ֣ע
אֲלֵהֶ֑ם כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֔ר יְהוָֽה׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל־מֹשֶׁ֔ה
כָּבֵ֖ד לֵ֣ב פַּרְעֹ֑ה מֵאֵ֥ן לְשַׁלַּ֖ח הָעָֽם׃ לֵ֣ךְ אֶל־פַּרְעֹ֔ה
בַּבֹּ֖קֶר הִנֵּ֣ה יֹצֵ֣א הַמָּ֑יְמָה וְנִצַּבְתָּ֣ לִקְרָאתֹ֔ו עַל־שְׂפַ֖ת
הַיְאֹ֑ר וְאֶת־הַמַּטֶּ֣ה אֲשֶׁ֣ר נֶהְפַּ֣ךְ לְנָחָ֔שׁ תִּקַּ֖ח בְּיָדֶֽךָ׃
וְאָמַרְתָּ֣ אֵלָ֔יו יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֣י הָעִבְרִ֗ים שְׁלָחַ֤נִי אֵלֶ֙יךָ֙
לֵאמֹ֔ר שַׁלַּ֥ח אֶת־עַמִּ֖י וְיַעַבְדֻ֣נִי בַּמִּדְבָּ֑ר וְהִנֵּ֥ה לֹא־שָׁמַ֖עְתָּ
עַד־כֹּֽה׃ כֹּ֣ה אָמַ֣ר יְהוָ֔ה בְּזֹ֥את תֵּדַ֖ע כִּֽי־אֲנִ֣י יְהוָ֑ה
הִנֵּ֣ה אָנֹכִ֗י מַכֶּ֛ה בַּמַּטֶּ֥ה אֲשֶׁר־בְּיָדִ֖י עַל־הַמַּ֣יִם אֲשֶׁ֣ר
בַּיְאֹ֑ר וְנֶהְפְּכ֖וּ לְדָֽם׃ וְהַדָּגָ֣ה אֲשֶׁר־בַּיְאֹ֗ר תָּמ֙וּת֙
וּבָאַ֣שׁ הַיְאֹ֔ר וְנָלְא֥וּ מִצְרַ֖יִם לִשְׁתֹּ֣ת מַ֑יִם מִן־הַיְאֹֽר׃
וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל־מֹשֶׁ֔ה אֱמֹ֣ר אֶל־אַהֲרֹ֔ן קַ֚ח
מַטְּךָ֔ וְנְטֵ֥ה יָדְךָ֖ עַל־מֵימֵ֣י מִצְרַ֑יִם עַל־נַהֲרֹתָ֣ם
עַל־יְאֹרֵיהֶ֗ם וְעַל־אַגְמֵ֙י מֵימֵיהֶ֔ם וְיִֽהְיוּ־דָ֔ם וְהָיָ֥ה
דָ֖ם בְּכָל־אֶ֣רֶץ מִצְרַ֑יִם וּבָעֵצִ֖ים וּבָאֲבָנִֽים׃ וַיַּעֲשׂ֣וּ
כֵן֮ מֹשֶׁה֒ וְאַהֲרֹ֗ן כַּאֲשֶׁ֤ר צִוָּה֙ יְהוָ֔ה וַיָּ֣רֶם בַּמַּטֶּ֔ה
וַיַּךְ֙ אֶת־הַמַּ֣יִם אֲשֶׁ֣ר בַּיְאֹ֔ר לְעֵינֵ֖י פַּרְעֹ֑ה וּלְעֵינֵ֣י
עֲבָדָ֔יו וַיֵּהָפְכ֥וּ כָל־הַמַּ֖יִם אֲשֶׁ֣ר בַּיְאֹ֑ר לְדָֽם׃ וְהַדָּגָ֣ה
אֲשֶׁר־בַּיְאֹ֗ר מֵ֙תָה֙ וַיִּבְאַ֣שׁ הַיְאֹ֔ר וְלֹא־יָכְל֥וּ מִצְרַ֖יִם
לִשְׁתֹּ֣ת מַ֑יִם מִן־הַיְאֹ֔ר וַיְהִ֥י הַדָּ֖ם בְּכָל־אֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃
וַיַּעֲשׂ֣וּ כֵ֔ן חַרְטֻמֵּ֥י מִצְרַ֖יִם בְּלָהָטֵיהֶ֑ם וַיֶּחֱזַ֥ק לֵב־פַּרְעֹ֖ה
וְלֹא־שָׁמַ֣ע אֲלֵהֶ֑ם כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֔ר יְהוָֽה׃ וַיִּפֶן֙ פַּרְעֹ֔ה
וַיָּבֹ֖א אֶל־בֵּית֑וֹ וְלֹא־שָׁ֥ת לִבֹּ֖ו גַּם־לָזֹֽאת׃ וַיַּחְפְּר֣וּ כָל־
מִצְרַ֗יִם סָבִיב֙ לַמַּ֣יִם אֹתִ֔ים לִשְׁתֹּ֖ת מַ֑יִם כִּ֣י לֹ֤א יָכְלוּ֙
לִשְׁתֹּ֣ת מִמֵּ֣י הַיְאֹ֔ר וַיִּמְלְא֥וּ מִצְרַ֖יִם אֶת־כָּל־אֶ֥רֶץ
מִצְרָֽיִם׃ וַיִּמָּלֵ֣א שִׁבְעַ֔ת יָמִ֖ים אַחֲרֵ֣י הַכֹּ֥ות יְהוָ֖ה
אֶת־הַיְאֹֽר׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל־מֹשֶׁ֔ה בֹּ֖א אֶל־פַּרְעֹ֑ה
וְאָמַרְתָּ֣ אֵלָ֔יו כֹּ֥ה אָמַ֖ר יְהוָ֑ה שַׁלַּ֥ח עַמִּ֖י וְיַעַבְדֻֽנִי׃
וְאִם־מֵאֵ֥ן אַתָּ֖ה לְשַׁלֵּ֑חַ הִנֵּ֣ה אָנֹכִ֗י נֹגֵף֙ אֶת־כָּל־
גְּבוּלְךָ֔ בַּצְפַרְדְּעִֽים׃ וְשָׁרַ֤ץ הַיְאֹר֙ צְפַרְדְּעִ֔ים וְעָל֖וּ
וּבָ֣אוּ בְבֵיתֶ֑ךָ וּבַחֲדַ֣ר מִשְׁכָּבְךָ֗ וְעַל־מִטָּתֶךָ֙ וּבְבֵ֣ית
עֲבָדֶ֔יךָ וּבְעַמֶּ֖ךָ וּבְתַנּוּרֶ֥יךָ וּבְמִשְׁאֲרֹתֶֽיךָ׃ וּבְךָ֥ וּבְעַמְּךָ֖
וּבְכָל־עֲבָדֶ֑יךָ יַעֲל֖וּ הַצְפַרְדְּעִֽים׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל־
מֹשֶׁ֔ה אֱמֹ֣ר אֶל־אַהֲרֹ֔ן נְטֵ֥ה אֶת־יָדְךָ֖ בְּמַטֶּךָ֑ עַל־
הַנְּהָרֹ֣ת עַל־הַיְאֹרִ֗ים וְעַל־הָֽאֲגַמִּים֙ וְהַעַל֙ אֶת־
הַצְפַרְדְּעִ֔ים עַל־אֶ֖רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וַיֵּ֤ט אַהֲרֹן֙ אֶת־יָדֹ֔ו עַל־
מֵימֵ֖י מִצְרָ֑יִם וַתַּ֣עַל הַצְּפַרְדֵּ֔עַ וַתְּכַ֖ס אֶת־אֶ֥רֶץ
מִצְרָֽיִם׃ וַיַּעֲשׂ֣וּ הַחַרְטֻמִּ֗ים בְּלָהָטֵיהֶם֙ וַיַּעֲל֣וּ אֶת־
הַצְפַרְדְּעִ֔ים עַל־אֶ֖רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וַיִּקְרָ֣א פַרְעֹ֔ה לְמֹשֶׁ֖ה
וּלְאַהֲרֹ֑ן וַיֹּ֗אמֶר הַעְתִּ֙ירוּ֙ אֶל־יְהוָ֔ה וְיָסֵר֙ הַצְפַרְדְּעִ֔ים
מִמֶּ֖נִּי וּמֵעַמִּ֑י וַאֲשַׁלְּחָ֣ה אֶת־הָעָ֔ם וְיִזְבְּח֖וּ לַיהוָֽה׃
וַיֹּ֤אמֶר מֹשֶׁה֙ לְפַרְעֹ֔ה הִתְפָּאֵ֣ר עָלַ֔י לְמָתַ֥י אַעְתִּ֖יר
לְךָ֣ וּלְעֲבָדֶ֑יךָ וּלְעַמְּךָ֗ לְהַכְרִית֙ הַצְפַרְדְּעִ֔ים מִמְּךָ֖
וּמִבָּתֶּ֑יךָ רַ֥ק בַּיְאֹ֖ר תִּשָּׁאַֽרְנָה׃ וַיֹּ֖אמֶר לְמָחָ֑ר וַיֹּ֗אמֶר
כִּדְבָרְךָ֔ לְמַ֣עַן תֵּדַ֔ע כִּ֥י אֵ֖ין כַּיהוָ֥ה אֱלֹהֵֽינוּ׃ וְסָ֣רוּ
הַצְפַרְדְּעִ֔ים מִמְּךָ֖ וּמִבָּתֶּ֑יךָ וּמֵעֲבָדֶ֖יךָ וּמֵעַמְּךָ֥ רַק־
בַּיְאֹ֖ר תִּשָּׁאַֽרְנָה׃ וַיֵּצְא֣וּ מֹשֶׁ֔ה וְאַהֲרֹ֖ן מֵעִ֣ם פַּרְעֹ֑ה
וַיִּצְעַ֣ק מֹשֶׁ֔ה אֶל־יְהוָ֖ה עַל־דְּבַ֣ר הַצְפַרְדְּעִ֑ים אֲשֶׁ֥ר
שָׂ֖ם לְפַרְעֹֽה׃ וַיַּעַ֣שׂ יְהוָ֔ה כִּדְבַ֖ר מֹשֶׁ֑ה וַיָּמֻ֤תוּ
הַצְפַרְדְּעִים֙ מִן־הַבָּתִּ֔ים מִן־הַחֲצֵרֹ֖ת וּמִן־הַשָּׂדֹֽת׃
וַיִּצְבְּר֥וּ אֹתָ֖ם חֳמָרִ֣ם חֳמָרִ֑ם וַתִּבְאַ֖שׁ הָאָֽרֶץ׃ וַיַּ֤רְא
פַּרְעֹה֙ כִּֽי־הָיְתָ֣ה הָרְוָחָ֔ה וְהַכְבֵּ֖ד אֶת־לִבֹּ֑ו וְלֹ֥א
שָׁמַ֖ע אֲלֵהֶ֑ם כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֔ר יְהוָֽה׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל־
מֹשֶׁ֔ה אֱמֹ֣ר אֶל־אַהֲרֹ֔ן נְטֵ֥ה אֶת־יָדְךָ֖ וְהַךְ֣ אֶת־עֲפַ֣ר
הָאָ֑רֶץ וְהָיָ֥ה לְכִנִּ֖ם בְּכָל־אֶ֥רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וַיַּעֲשׂ֣וּ כֵ֔ן
וַיֵּ֤ט אַהֲרֹן֙ אֶת־יָדֹ֔ו בְּמַטֵּ֖הוּ וַיַּךְ֙ אֶת־עֲפַ֣ר הָאָ֔רֶץ
וַתְּהִ֥י הַכִּנָּ֖ם בָּאָדָ֣ם וּבַבְּהֵמָ֑ה כָּל־עֲפַ֤ר הָאָרֶץ֙ הָיָ֣ה
כִנִּ֔ם בְּכָל־אֶ֖רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וַיַּעֲשׂ֣וּ כֵ֔ן הַחַרְטֻמִּ֗ים
בְּלָהָטֵיהֶם֙ לְהֹוצִ֣יא אֶת־הַכִּנִּ֔ים וְלֹ֖א יָכֹ֑לוּ וַתְּהִ֥י
הַכִּנָּ֖ם בָּאָדָ֥ם וּבַבְּהֵמָֽה׃ וַיֹּ֤אמֶר הַחַרְטֻמִּם֙ אֶל־
פַּרְעֹ֔ה אֶצְבַּ֥ע אֱלֹהִ֖ים הִ֑וא וַיֶּחֱזַ֥ק לֵב־פַּרְעֹ֖ה וְלֹא־
שָׁמַ֣ע אֲלֵהֶ֑ם כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֔ר יְהוָֽה׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל־
מֹשֶׁ֔ה הַשְׁכֵּ֣ם בַּבֹּ֔קֶר וְהִתְיַצַּ֖ב לִפְנֵ֣י פַרְעֹ֑ה הִנֵּ֣ה
יֹצֵ֣א הַמָּ֔יְמָה וְהִתְיַצַּבְתָּ֣ לְפָנָ֔יו וְאָמַרְתָּ֣ אֵלָ֔יו כֹּ֥ה
אָמַ֖ר יְהוָ֑ה שַׁלַּ֥ח עַמִּ֖י וְיַעַבְדֻֽנִי׃ כִּ֣י אִם־אֵינְךָ֣
מְשַׁלֵּ֔חַ אֶת־עַמִּ֖י הִנְנִ֣י מְשַׁלֵּ֣חַ בְּךָ֣ וּבַעֲבָדֶ֔יךָ וּבְעַמְּךָ֖
וּבְבָתֶּ֑יךָ אֶת־הֶעָרֹ֔ב וּמָלְא֤וּ בָתֵּי֙ מִצְרַ֔יִם אֶת־הֶעָרֹ֖ב
וְגַם־הָֽאֲדָמָ֥ה אֲשֶׁר־הֵ֖ם עָלֶֽיהָ׃ וְהִפְלֵיתִי֩ בַּיֹּ֨ום הַה֜וּא
אֶת־אֶ֣רֶץ גֹּ֠שֶׁן אֲשֶׁר־עַמִּ֨י עֹמֵ֤ד עָלֶ֙יהָ֙ לְבִלְתִּ֣י הֱיֹ֣ות
שָׁ֔ם עָרֹ֖ב לְמַ֣עַן תֵּדַ֑ע כִּ֥י אֲנִ֖י יְהוָ֥ה בְּקֶ֥רֶב הָאָֽרֶץ׃
וְשַׂמְתִּ֥י פְדֻת֖ בֵּ֣ין עַמִּ֣י וּבֵ֣ין עַמֶּ֑ךָ לְמָחָ֣ר יִֽהְיֶ֔ה הָאֹ֥ת
הַזֶּֽה׃ וַיַּ֤עַשׂ יְהוָה֙ כֵּ֔ן וַיָּבֹ֥א עָרֹ֛ב כָּבֵ֖ד בֵּיתָ֣ה
פַרְעֹ֑ה וּבֵ֣ית עֲבָדָ֗יו וּבְכָל־אֶ֙רֶץ֙ מִצְרַ֔יִם תִּשָּׁחֵ֥ת
הָאָ֖רֶץ מִפְּנֵ֥י הֶעָרֹֽב׃ וַיִּקְרָ֣א פַרְעֹה֮ לְמֹשֶׁה֒ וּלְאַהֲרֹן֙
וַיֹּ֔אמֶר לְכ֥וּ זִבְחוּ֙ לֵאלֹהֵיכֶ֔ם בָּאָ֖רֶץ׃ וַיֹּ֣אמֶר מֹשֶׁ֔ה
לֹא־נָכ֣וֹן לַעֲשֹׂ֔ת כֵּ֚ן כִּ֣י תֹועֲבַ֣ת מִצְרַ֔יִם נִזְבַּ֖ח לַיהוָ֣ה
אֱלֹהֵ֑ינוּ הֵ֣ן נִזְבַּ֞ח אֶת־תֹּועֲבַ֤ת מִצְרַיִם֙ לְעֵינֵיהֶ֔ם וְלֹ֥א
יִסְקְלֻֽנוּ׃ דֶּ֣רֶךְ שְׁלֹשֶׁת־יָמִ֗ים נֵלֵךְ֙ בַּמִּדְבָּ֔ר וְזָבַחְנוּ֙
לַיהוָ֣ה אֱלֹהֵ֔ינוּ כַּאֲשֶׁ֥ר יֹאמַ֖ר אֵלֵֽינוּ׃ וַיֹּ֣אמֶר פַּרְעֹ֔ה
אָנֹכִ֗י אֲשַׁלַּ֙ח אֶתְכֶם֙ וּזְבַחְתֶּ֣ם לַיהוָ֔ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם
בַּמִּדְבָּ֑ר רַ֚ק הַרְחֵ֣ק לֹ֣א תַרְחִ֔יקוּ לָלֶ֖כֶת הַעְתִּ֥ירוּ
בְּעַדִֽי׃ וַיֹּ֤אמֶר מֹשֶׁה֙ הִנֵּ֣ה אָנֹכִ֣י יֹצֵ֣א מֵֽעִמָּ֔ךְ וְהַעְתַּרְתִּי֙
אֶל־יְהוָ֔ה וְסָ֣ר הֶעָרֹ֔ב מִפַּרְעֹ֖ה מֵעֲבָדָ֑יו וּמֵעַמֹּ֗ו מָחָר֙
רַ֚ק אַל־יֹסֵ֣ף פַּרְעֹ֔ה הָתֵ֥ל לְבִלְתִּ֖י שַׁלַּ֣ח אֶת־הָעָ֑ם
לִזְבֹּ֖חַ לַיהוָֽה׃ וַיֵּצֵ֥א מֹשֶׁ֖ה מֵעִ֣ם פַּרְעֹ֑ה וַיֶּעְתַּ֖ר אֶל־
יְהוָֽה׃ וַיַּ֣עַשׂ יְהוָ֔ה כִּדְבַ֖ר מֹשֶׁ֑ה וַיָּ֣סַר הֶעָרֹ֔ב מִפַּרְעֹ֖ה
מֵעֲבָדָ֑יו וּמֵעַמֹּ֗ו לֹא־נִשְׁאַ֥ר אֶחָֽד׃ וַיַּכְבֵּ֥ד פַּרְעֹ֖ה אֶת־
לִבֹּ֑ו גַּם־בַּפַּ֥עַם הַזֹּ֖את וְלֹ֥א שִׁלַּ֖ח אֶת־הָעָֽם׃ וַיֹּ֤אמֶר
יְהוָה֙ אֶל־מֹשֶׁ֔ה בֹּ֖א אֶל־פַּרְעֹ֑ה וְדִבַּרְתָּ֣ אֵלָ֔יו כֹּ֥ה
אָמַ֖ר יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֣י הָעִבְרִ֑ים שַׁלַּ֥ח עַמִּ֖י וְיַעַבְדֻֽנִי׃
כִּ֣י אִם־מָאֵ֥ן אַתָּ֖ה לְשַׁלֵּ֑חַ וְעֹ֥ודְךָ֖ מַחֲזִ֥יק בָּהֶֽם׃
הִנֵּ֣ה יַד־יְהוָ֗ה הֹיָה֙ בְּמִקְנְךָ֔ אֲשֶׁ֖ר בַּשָּׂדֶ֑ה בַּסּוסִ֣ים
בַּחֲמֹרִ֔ים בַּגְּמַלִּ֖ים בַּבָּקָ֥ר וּבַצֹּ֖אן דֶּ֥בֶר כָּבֵ֖ד מְאֹֽד׃
וְהִפְלָ֣ה יְהוָ֔ה בֵּ֖ין מִקְנֵ֣ה יִשְׂרָאֵ֑ל וּבֵ֣ין מִקְנֵ֣ה מִצְרַ֔יִם
וְלֹא־יָמ֥וּת מִכָּל־לִבְנֵ֖י יִשְׂרָאֵ֥ל דָּבָֽר׃ וַיָּ֤שֶׂם יְהוָה֙
מֹועֵ֔ד לֵאמֹ֖ר מָחָ֣ר יַעֲשֶׂ֣ה יְהוָ֔ה הַדָּבָ֖ר הַזֶּ֑ה בָּאָ֣רֶץ׃
וַיַּ֤עַשׂ יְהוָה֙ אֶת־הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֔ה מִמָּחֳרָ֖ת וַתָּ֣מָת כָּל־
מִקְנֵ֣ה מִצְרָ֑יִם וּמִמִּקְנֵ֣ה בְנֵֽי־יִשְׂרָאֵ֔ל לֹא־מֵ֖ת אֶחָֽד׃
וַיִּשְׁלַ֣ח פַּרְעֹ֔ה וְהִנֵּ֣ה לֹא־מֵ֥ת מִמִּקְנֵ֖ה יִשְׂרָאֵ֑ל וַיִּכְבַּ֥ד
לֵב־פַּרְעֹ֖ה וְלֹא־שִׁלַּ֥ח אֶת־הָעָֽם׃ וַיֹּ֤אמֶר יְהוָה֙ אֶל־
מֹשֶׁ֣ה וְאֶל־אַהֲרֹ֔ן קְח֤וּ לָכֶם֙ מְלֹא֣ חָפְנֵיכֶ֔ם פִּ֖יחַ כִּבְשָׁ֑ן
וְזָרְקָ֣ה מֹשֶׁ֔ה הַשָּׁמַ֖יְמָה לְעֵינֵ֥י פַרְעֹֽה׃ וְהָיָ֣ה לְאָבָ֔ק
עַל־כָּל־אֶ֖רֶץ מִצְרָ֑יִם וְהָיָ֨ה עַל־הָֽאָדָ֜ם וְעַל־הַבְּהֵמָ֗ה
לִשְׁחִין֙ פֹּרֵ֣חַ אֲבַעְבֻּעֹ֔ת בְּכָל־אֶ֖רֶץ מִצְרָֽיִם׃ וַיִּקְח֣וּ
אֶת־פִּ֣יחַ הַכִּבְשָׁ֗ן וַיַּעַמְד֖וּ לִפְנֵ֣י פַרְעֹ֑ה וַיִּזְרֹ֨ק אֹתֹ֤ו
מֹשֶׁה֙ הַשָּׁמַ֔יְמָה וַיְהִ֥י שְׁחִין֙ פֹּרֵ֣חַ אֲבַעְבֻּעֹ֔ת בָּאָדָ֖ם
וּבַבְּהֵמָֽה׃ וְלֹא־יָכְל֥וּ הַחַרְטֻמִּ֛ים לַעֲמֹ֥ד לִפְנֵי־מֹשֶׁ֖ה
מִפְּנֵ֣י הַשְּׁחִ֑ין כִּֽי־הָיָ֤ה הַשְּׁחִין֙ בַּחַרְטֻמִּ֔ים וּבְכָל־
מִצְרָֽיִם׃ וַיְחַזֵּ֣ק יְהוָ֔ה אֶת־לֵ֖ב פַּרְעֹ֑ה וְלֹא־שָׁמַ֣ע
אֲלֵהֶ֑ם כַּאֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֔ר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶֽׁה׃ ו

hec. τ dixi: dñe dñe tu nosti ea:
ταῦτα. καὶ εἶπα, κύριε κύριε σὺ ἐπίσασαι αὐτά,
τ dixit ad me: ꝓpheta sup ossa hec:
καὶ εἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα,
τ dices eis: ossa arida audite verbũ dñi
καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ἀκούσατε λόγον κυρί
ni: hec dicit dñs dñs ossib⁹ istis: ecce
ου, τάδε λέγει κύριος κύριος τοῖς ὀστέοις τούτοις, ἰδοὺ
ego adducã in uos spm vite: τ dabo sup vos
ἐγὼ ὄισω εἰς ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς, καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς
B neruos τ inducã sup vos carnes τ extẽdã sup vos
νεῦρα καὶ ἀναξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς
pellem: τ dabo spm meũ in vos τ viuetis:
δέρμα, καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε,
τ cognoscetis qz ego sum dñs. τ ꝓphetaui
καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ προεφήτευσα
sicut ꝑcepit mihi: τ facta ẽ vox cũ ego
καθὼς ἐνετείλατό μοι, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐν τῷ με
ꝓphetarem τ ecce ꝯmotio: τ accedebãt
προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγοντο τὰ
ossa ad os ad iũcturam suam: τ vidi τ
ὀστᾶ πρὸς ἰσοῦν πρὸς τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ, καὶ εἶδον καὶ
ecce sup ea nerui τ carnes ortiebant: τ ascende
ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαι-
bãt sup ea pelles desup: τ spũs nõ erat in
νεν ἐπ' αὐτὰ δέρματα ἐπάνω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐπ'
eis. τ dixit ad me: ꝓpheta sup spiri
αὐτοῖς. καὶ εἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦ
tũ: ꝓpheta fili hois τ dic spiri
μα, προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου καὶ εἶπὸν τῷ πνεύμα-
tui: hec dicit dñs dñs: ex quattuoꝛ spri
τι, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐκ τῶν τεσσάρων πνευ
C tibus veni spũs τ insuffla in mortuos
μάτων ἐλθὲ πνεῦμα καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς
istos τ viuant. τ ꝓphetaui sicut pre
τούτους καὶ ζησάτωσαν. καὶ προεφήτευσα καθότι ἐνε
cepit mihi: τ igress⁹ ẽ in eos spũs τ vi-
τείλατό μοι, καὶ ἦλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ ἔζη
xerũt: τ steterũt in pedib⁹ suis ꝯgregatio
σαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν συναγωγὴ
mlta vehemẽter nimis. τ locut⁹ est dñs ad me
πολλὴ σφόδρα σφόδρα. καὶ ἐλάλησεν κύριος πρός με
dicẽs: fili hois: ossa hec ois dom⁹ isra-
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, τὰ ὀστᾶ ταῦτα πᾶς οἶκος Ἰσρα-
el est: τ ipi dicunt arida facta sunt ossa nra:
ηλ ἐστιν, καὶ αὐτοὶ λέγουσιν ξηρὰ γέγονεν τὰ ὀστᾶ ἡμῶν,
perijt spes nra: abscissi sum⁹. ꝓptereа
ἀπόλωλεν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν. διὰ τοῦ
vaticinare τ dic: hec dicit dñs dñs:
προφήτευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει κύριος κύριος,
ecce ego aperiã vra monumẽta τ reducã
ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίξω ὑμῶν τὰ μνήματα καὶ ἀνάξω
vos ex monumẽtis vris: τ ĩtroducã vos in
C ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς
trã israel: τ cognoscetis qz ego sum do
τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύ
min⁹: cũ aperuero ego sepulchra vra vt edu-
ριος, ἐν τῷ ἀνοῖξαί με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀνα-
cam ego vos ex sepulchris vris ꝓpl'm meũ:
γαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν λαόν μου,
τ dabo spm meũ in vos τ viuetis: τ po
καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε, καὶ θή-
nam vos sup terrã vram: τ cognoscetis qz ego
σομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ
dñs locut⁹ sum τ faciam dicit dñs dcus: τ
κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ
facꝝ ẽ sermo dñi ad me dicẽs: τ tu fili hois
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου

Universidad de Deusto Biblioteca

ista. ' Et dixi. ᵐ Domine
ⁿdeus° tu ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵖnosti. ᑫ Et dixit' ad me.
ᵉvaticinare' de ∞∞∞∞∞∞∞
ⁿossib⁹ ʸistis. ʳ Et dices' eis.
∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵃ Ossa ᵇarida ᶜaudite ᵈverbũ
ᵉdomini: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᶠhec ᵍdicit ʰdñs ⁱdeus ᵏossi-
busˡhis. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐ Ecce ⁿego ° intromitto
ᵖin vos ᑫspiritũ' & viuetis:
ʳ& dabo ˢsup vos ᵗneruos
ᵘ& succrescere faciam ∞
ᵛsup vos' carnes: ʷ& supex
tendam ˣin vobis ʸcutem:
ᶻ& dabo ᵃ vobis ᵇspiritum
ᶜ& viuetis: ᵈ& scietis' quia
ᵉego' dñs. ᵐ & prophetaui
ⁿsicut ° preceperat mihi.
ᵖfactus est aũt ᑫsonitus' ʳpphetante me: ˢ & ecce' cõ
motio. ᵘ Et accesserũt ˣ ossa
ʸad ᶻossa: vnũqdqꝫ ad iun
cturã suã. ᵃ Et vidi: ᵇ& ecce
ᶜsuper ea ᵈnerui' & carnes
ᵉascenderũt: ᶠ & extẽta est
ᵍin eis ʰcutis' desuper: ∞∞
ⁱ& spiritũ nõ habebant.
ᵏ Et dixit ad me: ˡ vaticina
re ᵐad ⁿspiritũ: ° vaticinare
ᵖfili' hominis: ' & dices ᑫad
ʳspiritum: ˢ hec ᵗdicit ᵘ dñs
ᵛdeus. ʷ A quattuor ∞∞∞∞
ˣventis' veni ʸspiritus' & in
ᶻsuffla ᵃ super interfectos
ᵇistos ° & reuiuiscãt. ᶜ Et pp
ᵈphetaui ᵉsicut ᶠpreceperat
mihi. ᵍ Et ingressus est' in
ea ʰspũs: ⁱ & reuixerũt: ᵏ ste
teruntꝫ ˡ sup ᵐ pedes suos
ⁿexercitus ° grãdis ᵖnimis
ᑫvalde: ʳ & dixit ˢ ad me: ᵗ fili
ᵘhominis: ᵛ ossa ∞∞∞∞∞∞∞
ʷhec ˣ vniuersa ʸ domus ᶻ is
rael est: ᵃ ipsi ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇdicunt: ᶜ aruerũt ᵈ ossa no
stra: ᵉ & ꝑiit ∞∞∞∞∞∞∞
ᶠspes nra: ᵍ & ʰ abscissi sum⁹
ⁱ propterea ʲ vaticinare ∞
ᵏ& ˡdices ᵐad eos: ⁿ hec ° dicit
ᵖdominus ᑫdeus: ∞∞∞∞∞∞
ʳecce ˢego ᵗaperiam ᵘ tumu
los vestros: ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵛ& educam ʷ vos ˣ de sepul
chris vrĩs ʸ populus meus:
ᶻ& inducam ᵃ vos ᵇ in ᶜ terrã
ᵈ israel. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉ& scietis ᶠ quia ᵍ ego ʰ do
minus ⁱ cum aperuero ∞
ʲ sepulchra vestra: ᵏ & edu
xero ˡ vos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐde tumulis vrĩs ⁿ populo
me?: ° & dedero ᵖ spm meũ
ᑫin vobis: ʳ & vixeritis ˢ &
requiescere ᵗ vos ᵘ faciã ᵛ sup
ʷhumũ vestrã: ˣ et scietis
ʸquia ᶻ ego ᵃ dñs ᵇ locutus sũ
ᶜet feci: ᵈ ait ᵉ domin⁹ deus.
ᶠ Et factus est ᵍ sermo ∞∞
ʰdomini ⁱ ad me ʲ dicẽs. ' Et
tu ᵏ fili ˡ hominis ∞∞∞∞∞

	ᵃ הָאֱלָה ׀ וָאֹמַר ᵐ אֲדֹנָי ⁿ יְהוִה ° אַתָּה	
ᵖ נבא	ᵖ יָדָעְתָּ ׃ ᑫ וַיֹּאמֶר ׀ אֵלַי ᵉ הִנָּבֵא ׀ עַל	
	ᵉ הָעֲצָמוֹת ׀ הָאֵלֶּה ׀ וְאָמַרְתָּ ׀ אֲלֵיהֶם	
	ᵉ הָעֲצָמוֹת ᵇ הַיְבֵשׁוֹת ׀ שִׁמְעוּ ᵇ דְּבַר ׀ יְהוָה׃	
	ᶠ כֹּה ᵍ אָמַר ʰ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ˡ לָעֲצָמוֹת ׀ הָאֵלֶּה	
ᵒ בוא	ᵐ הִנֵּה ⁿ אֲנִי ° מֵבִיא ᵖ בָּכֶם ᵖ רוּחַ ׀ וִחְיִיתֶם׃	
ᵒ נתן ᵒ עלה	ᵒ וְנָתַתִּי ׀ עֲלֵיכֶם ׃ גִּידִים ׀ וְהַעֲלֵתִי	
	׀ עֲלֵיכֶם ׀ בָּשָׂר ׀ וְקָרַמְתִּי ׀ עֲלֵיכֶם ׀ עוֹר ׀	
	ᵒ וְנָתַתִּי ׀ בָּכֶם ׀ רוּחַ ׀ וִחְיִיתֶם ׀ וִידַעְתֶּם ׀ כִּי	
ᵒ צוה	ᵐ אֲנִי ׀ יְהוָה ׃ ᵐ וְנִבֵּאתִי ᵐ כַּאֲשֶׁר ° צֻוֵּיתִי ׀	
ᵖ היה ᵖ נבא	ᵖ וַיְהִי ᵖ קוֹל ׀ כְּהִנָּבְאִי ׀ וְהִנֵּה ׀ רַעַשׁ ׀	
ᵐ קרב	ᵐ וַתִּקְרְבוּ ׀ עֲצָמוֹת ׀ עֶצֶם ׀ אֶל ᵐ עַצְמוֹ ׃	
ᵖ ראה	ᵖ וְרָאִיתִי ׀ וְהִנֵּה ׀ עֲלֵיהֶם ׀ גִּדִים ׀ וּבָשָׂר ׀	
ᵐ קרם ᵐ עלה	ᵐ עָלָה ׀ וַיִּקְרַם ׀ עֲלֵיהֶם ׀ עוֹר ׀ מִלְמָעְלָה ׀	
	ᵐ וְרוּחַ ׀ אֵין ׀ בָּהֶם ׃ ᵖ וַיֹּאמֶר ° אֵלַי ׀ הִנָּבֵא	
	׀ אֶל ׀ הָרוּחַ ׀ הִנָּבֵא ׀ בֶּן ׀ אָדָם ׀ וְאָמַרְתָּ ׀ אֶל	
ᵖ נבא	ᵖ הָרוּחַ ׀ כֹּה ° אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה ׀ מֵאַרְבַּע	
ᵉ נפח	ᵉ רוּחוֹת ׀ בֹּאִי ׀ הָרוּחַ ׀ וּפְחִי ᵐ בַּהֲרוּגִים	
ᵐ הרג ° מתה	ᵐ הָאֵלֶּה ° וְיִחְיוּ ׃ ᵖ וְהִנָּבֵאתִי ᵖ כַּאֲשֶׁר ° צִוָּנִי ׀	
ᵖ נבא	ᵖ וַתָּבוֹא ׀ בָהֶם ᵐ הָרוּחַ ׀ וַיִּחְיוּ ׀ וַיַּעַמְדוּ	
ᵉ עמד	ᵖ עַל ׀ רַגְלֵיהֶם ׀ חַיִל ׀ גָּדוֹל ׀ מְאֹד ׀ מְאֹד׃	
ᶜ גדל	׀ וַיֹּאמֶר ° אֵלַי ׀ בֶּן ׀ אָדָם ᵐ הָעֲצָמוֹת	
	׀ הָאֵלֶּה ᵐ כָּל ᵐ בֵּית ° יִשְׂרָאֵל ᵖ הֵמָּה	
	ᵖ הִנֵּה ׀ אֹמְרִים ° יָבְשׁוּ ׀ עַצְמוֹתֵינוּ ׀ וְאָבְדָה	
° גזר	׀ תִקְוָתֵנוּ ׀ נִגְזַרְנוּ ׀ לָנוּ ׃ ° לָכֵן ׀ הִנָּבֵא	
	׀ וְאָמַרְתָּ ׀ אֲלֵיהֶם ׀ כֹּה ׀ אָמַר ׀ אֲדֹנָי ׀ יְהוִה	
	׀ הִנֵּה ׀ אֲנִי ׀ פֹתֵחַ ᵐ אֶת ᵐ קִבְרוֹתֵיכֶם	
° עלה	׀ וְהַעֲלֵיתִי ׀ אֶתְכֶם ׀ מִקִּבְרוֹתֵיכֶם ׀ עַמִּי	
° בוא	׀ וְהֵבֵאתִי ׀ אֶתְכֶם ׀ אֶל ׀ אַדְמַת ׀ יִשְׂרָאֵל׃	
	׀ וִידַעְתֶּם ׀ כִּי ׀ אֲנִי ׀ יְהוָה ׀ בְּפִתְחִי	
	׀ אֶת ׀ קִבְרוֹתֵיכֶם ׀ וּבְהַעֲלוֹתִי ׀ אֶתְכֶם	
° נתן	׀ מִקִּבְרוֹתֵיכֶם ׀ עַמִּי ׃ ׀ וְנָתַתִּי ᵐ רוּחִי ᵐ בָּכֶם	
° חיה ° נוח	׀ וִחְיִיתֶם ׀ וְהִנַּחְתִּי ׀ אֶתְכֶם ׀ עַל ׀ אַדְמַתְכֶם	
	׀ וִידַעְתֶּם ᵐ כִּי ׀ אֲנִי ׀ יְהוָה ׀ דִּבַּרְתִּי	
° עשה	׀ וְעָשִׂיתִי ׀ נְאֻם ׀ יְהוָה ׃ ° וַיְהִי ׀ דְּבַר	
	׀ יְהוָה ׀ אֵלַי ׀ לֵאמֹר ׃ ׀ וְאַתָּה ׀ בֶּן ׀ אָדָם	

Universidad de Deusto
Biblioteca

לָךְ לְךָ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו׃ וְלָקַח עֵץ
אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם
וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו׃ וְקָרַב
אֹתָם אֶחָד אֶל אֶחָד לְךָ לְעֵץ
אֶחָד וְהָיוּ לְאַחֲדִים בְּיָדֶךָ׃ וַאֲשֶׁר
יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי עַמְּךָ לֵאמֹר
הֲלוֹא תַגִּיד לָנוּ מָה אֵלֶּה לָךְ׃ דַּבֵּר
אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה
אֲנִי לֹקֵחַ אֶת עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר
בְּיַד אֶפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו
וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת עֵץ יְהוּדָה
וַעֲשִׂיתִים לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי׃
וְהָיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר תִּכְתֹּב עֲלֵיהֶם
בְּיָדֶךָ לְעֵינֵיהֶם׃ וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הָלְכוּ שָׁם וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מִסָּבִיב
וְהֵבֵאתִי אוֹתָם אֶל אַדְמָתָם׃ וְעָשִׂיתִי
אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ בְּהָרֵי
יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם
לְמֶלֶךְ וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לִשְׁנֵי גוֹיִם
וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת
עוֹד וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם
וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם וּבְכֹל פִּשְׁעֵיהֶם
וְהוֹשַׁעְתִּי אֹתָם מִכֹּל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם
אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם וְטִהַרְתִּי אֹתָם וְהָיוּ
לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃
וְעַבְדִּי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם וְרוֹעֶה אֶחָד
יִהְיֶה לְכֻלָּם וּבְמִשְׁפָּטַי יֵלֵכוּ
וְחֻקּוֹתַי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אֹתָם׃ וְיָשְׁבוּ
עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב
אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָהּ אֲבֹתֵיכֶם וְיָשְׁבוּ
עָלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם
עַד עוֹלָם וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם
לְעוֹלָם׃ וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם

sume tibi lignum vnū & scribe sup illud: iude & filiorum israel socios eius. Et tolle lignum alterū & scribe sup illud ioseph lignum effraim: & cūcte domus israel socios eius. Et adiunge illa vnum ad alterum ti bi in lignum vnum: & erunt in vnionem in manu tua. Cum autem dixerint ad te filii populi tui loquentes: nōne indicas nobis qd tibi his velis? Loqueris ad eos. Hec dicit dñs deus. Ecce ego assumam lignū ioseph quod est in manu effraim & tribus israel q̄ sunt ei adiūcte & dabo eas pariter cum ligno iuda & faciā eas lignū vnū: & erūt vnū in manu ei. Erunt autem ligna sup que scripseris in manu tua in oculis eorū: & dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Ecce ego assumam filios israel de medio nationum ad quas abierunt: & cōgregabo eos vndiq; & adducam eos ad humum suā. Et faciam eos in gentem vnam in terra in montibus israel. Et rex vnus erit omnibus imperans: & nō erunt vltra due gentes: nec diuidentur amplius in duo regna. Nec polluentur vltra in idolis suis & abominatiōibus suis: & cunctis iniqtatib? suis. et saluos eos faciam de vniuersis sedibus suis in quibus peccauerunt: & emūdabo eos. Et erunt mihi populus: & ego ero eis deus. Et seruus meus dauid rex super eos: & pastor vn? erit omniū eorū. In iudiciis meis ambulabūt: et mādata mea custodiēt et facient ea. Et habitabunt super terram quā dedi seruo meo iacob in qua habitauerūt patres vestri: et habitabunt super eam ipsi & filii eorum et filii filiorum eorū vsq; in sempiternū: & dauid seruus meus princeps eorū in perpetuū. Et pcutiam illis fedus pacis:

λάβε σεαυτῷ ῥάβδον μίαν, καὶ γράψον ἐπ' αὐτὴν τὸν
Iudam & filios israel q̄ apposita sunt ad eum: & virgā secundā assumes tibi: & scribes eam ioseph virgam ephraim & oēs
φεις αὐτὴν τῷ Ἰωσὴφ ῥάβδον Ἐφραὶμ καὶ πάντας τοὺς
filios israel q̄ apposita sūt ad eum: & cōiūges eas ad inuicem tibi in virgā vnā vt copules
τὰς πρὸς ἀλλήλας σεαυτῷ εἰς ῥάβδον μίαν τοῦ δῆσαι
eas: & erunt in manu tua: & erit q̄n dixerint ad te filii ppli tui loquentes nō idicabis
αὐτάς, καὶ ἔσονται ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἔσται ὅταν εἴπωσι πρὸς σὲ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου λέγοντες οὐκ ἀπαγγελεῖς
nobis q̄d sūt ista tibi: & dices ad eos:
ἡμῖν τί ἐστι ταῦτά σοι; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς,
hec dicit dñs deus: ecce ego assumā tribū
τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἰδοὺ ἐγὼ λήψομαι τὴν φυλὴν
ioseph q̄ p manū ephraim: & tribus israel
Ἰωσὴφ τὴν διὰ χειρὸς Ἐφραὶμ, καὶ τὰς φυλὰς Ἰσραὴλ
adiacentes ad eū: & dabo eos sup
τὰς προκειμένας πρὸς αὐτόν, καὶ δώσω αὐτοὺς ἐπὶ
tribū iuda: & erunt in virgā vnā &
τὴν φυλὴν Ἰούδα, καὶ ἔσονται εἰς ῥάβδον μίαν καὶ
erunt vna in manu iuda: & erunt virge
ἔσονται μία ἐν τῇ χειρὶ Ἰούδα, καὶ ἔσονται αἱ ῥάβδοι
in q̄b? tu scripsisti in eis in manu tua coram
ἐφ' αἷς σὺ ἔγραψας ἐπ' αὐταῖς ἐν τῇ χειρί σου ἐνώπιον
eis & dices eis. hec dicit dñs deus: ecce
αὐτῶν καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. Τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἰδοὺ
ego assumo oēm domū israel de medio gentiū
ἐγὼ λαμβάνω πάντα οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ μέσου τῶν ἐθνῶν
ad q̄s ingressi sūt illuc: & congregabo eos ab omni
ὧν εἰσπεπλεύκασιν ἐκεῖ, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπὸ πα-
bus q̄ in circuitu eox: & inducā eos in
των τῶν περικύκλῳ αὐτῶν, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν
trā israel. & dabo eos in gētē in terra
γῆν τοῦ Ἰσραὴλ. καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἔθνος ἐν τῇ γῇ
mea in mōtib? israel: & princeps vn? erit oīm
μου ἐν τοῖς ὄρεσιν Ἰσραὴλ, καὶ ἄρχων εἷς ἔσται πάντων
illoz in regem: & nō erunt vltra in duas
τούτων εἰς βασιλέα, καὶ οὐκ ἔσονται οὐκ ἔτι εἰς δύο
gētes nec̄ diuidēt vltra in duo regna: vt nō
ἔθνη, οὐ δὲ μὴ διαιρεθῶσιν οὐκ ἔτι εἰς δύο βασιλείας, ἵνα μὴ
polluant vltra in idolis suis & in offendicu-
μιαίνωνται ἔτι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς προσκόμμα-
lis suis: & in oibus iniqtatib? suis: & eruam
σιν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσαις ἀσεβείαις αὐτῶν. καὶ ῥύσομαι
eos ab oibus iniqtatib? eox q̄b? peccauerūt in eis
αὐτοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρτοσαν ἐν αὐ-
& mundabo eos: & erunt mihi in pplm: & ego e-
τοῖς, καὶ καθαριῶ αὐτούς, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔ-
ro illis in deū. & seruus meus dauid princeps
σομαι αὐτοῖς εἰς θεόν. καὶ ὁ δοῦλός μου Δαυὶδ ἄρχων
in medio eox & erit pastor vn? oīm illoz: q̄ in
ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἔσται ποιμὴν εἷς πάντων τούτων, ὅτι ἐν
p̄ceptis meis ambulabūt: & iudicia
τοῖς προσάγμασίν μου πορεύσονται, καὶ τὰ κρίματά
mea custodient & facient ea: & habitabunt
μου φυλάξονται καὶ ποιήσουσιν αὐτά, καὶ κατοικήσουσιν
in tra sua quā dedi seruo meo iacob: vbi ha
ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακώβ, οὗ κα-
bitauerūt illic patres eox: & habitabunt in ea
τῴκησαν ἐκεῖ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐ-
ipi & filij eox: & filij filioz eox vsq; i
τῆς αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἕως
sempiternū: & dauid seruus meus princeps eox in
τοῦ αἰῶνος, καὶ Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου ἄρχων αὐτῶν εἰς τὸν
sēpiternū. & disponā eis testamētū pacis
αἰῶνα· καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην εἰρήνης

Universidad de Deusto
Biblioteca

testamẽtũ sẽpiternũ erit cum eis: τ dabo eos
διαθήκη αἰώνιος ἔσται μετ' αὐτῶν, καὶ δώσω αὐτοὺς
τ multiplicabo eos: τ ponam sanctã meã i medio
καὶ πληθυνῶ αὐτούς, καὶ θήσομαι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ
eoꝝ in ppetuũ: τ erit tabernaculũ meũ in e-
αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔσται ἡ κατασκήνωσίς μου ἐν αὐ
is τ ero eis deꝰ: τ ipi meus erunt
τοῖς καὶ ἔσομαι αὐτοῖς θεός, καὶ αὐτοί μου ἔσονται
ppls: τ scient gẽtes q: ego sum dñs q ſctifi
λαός, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ἁγιά
eo eos cũ fuerit sancta mea in medio eoꝝ in
ζων αὐτοὺς ἐν τῷ εἶναι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς
ppetuũ.

Ca.38.

ET factꝰ est ſmo dñi ad me dicẽs: fili ho-
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν-
A minis firma faciem tuã ō gog τ terrã
θρώπου στήριξον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ γὼγ καὶ τὴν γῆν
magog ꝑncipem capitꝭ moſoch τ thubal: τ vati-
τοῦ μαγὼγ ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ προ-
cinare ſup eũ τ dic: hec dicit dñs:
φήτευσον ἐπ' αὐτὸν καὶ εἶπον, τάδε λέγει κύριος,
ecce ego ſup te ꝑncipem capitꝭ moſoch τ thubal: τ
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ
circũducã te: τ ponam frenũ in marillas
περιάξω σε, καὶ θήσομαι χαλινοὺς εἰς τοὺς σιαγόνας
tuas: τ cõgregabo te: τ oẽm exercitũ tuũ: e-
σου, καὶ συνάξω σε, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμίν σου, ἵππους
quos τ equites veſtitos loricis vniuerſos: cõ-
τους καὶ ἱππεῖς ἐνδεδυμένους θώρακας πάντας, συ-
gregatio multa: pelte τ galee τ gla-
ναγωγὴ πολλή, πέλται καὶ περικεφαλαῖαι καὶ μάχαι
dij: perſe τ ethiopes τ libyes oẽs galeis
B ραι, πέρσαι καὶ αἰθίοπες καὶ λίβυες πάντες περικε-
τ peltis: gomer τ oẽs q circa e-
φαλαίας καὶ πέλτας, γόμερ καὶ πάντες οἱ περὶ αὐ-
um: domꝰ thogarma ab extremo aqlonis τ om-
τόν, οἶκος τοῦ θωγαρμὰ ἀπ' ἐσχάτου τοῦ βορρᾶ καὶ πάν-
nes q circa eũ τ gẽtes miſte tecum. ꝑpara-
τες οἱ περὶ αὐτὸν καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ. ἑτοιμά-
re: ꝑpara te: tu τ oĩs cõgregatio
ζου, ἑτοίμασον σαυτόν, σὺ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ
tua q cõgregati ſũt tecum: τ eris mihi in cuſtodi-
σου οἱ συνηγμένοι μετὰ σοῦ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς προφυλα-
am. a diebus pluribus ꝑparabitur τ in nouiſſimo
κήν. ἀφ' ἡμερῶν πλειόνων ἑτοιμασθήσεται καὶ ἐπ' ἐσχάτου
ānoꝝ veniet in trã q̃ auerſa eſt a gla
ἐτῶν ἐλεύσεται εἰς τὴν γῆν τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μα
dio cõgregatoꝝ a gẽtibꝰ multis ad terrã
χαίρας συνηγμένων ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν ἐπὶ τὴν γῆν
iſrael q̃ facta ẽ deſerta oĩo: τ ſic ex gẽtibꝰ egreſ
Ἰσραὴλ ἣ ἐγενήθη ἔρημος διόλου, καὶ οὕτως ἐξ ἐθνῶν ἐξε-
ſa eſt τ habitãt in pace vniuerſi. τ aſcen-
λήλυθεν καὶ κατοικοῦσιν ἐπ' εἰρήνης ἅπαντες· καὶ ἀναβή-
des q̃ſi pluuia τ venies q̃ſi nubes vt operias terrã:
σῃ ὡς ὑετὸς καὶ ἥξεις ὡς νεφέλη κατακαλύψαι γῆν,
τ eris tu τ oẽs q̃ circa te τ gẽtes multe te
C καὶ ἔσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σὲ καὶ ἔθνη πολλὰ με
cum. hec dicit dñs dñs: τ erit in die
τὰ σοῦ. τάδε λέγει κύριος κύριος, καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέ-
illa aſcendent verba in coꝛ tuũ
ρᾳ ἐκείνῃ ἀναβήσεται ῥήματα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου
τ cogitabis cogitatiões malas τ dices: aſcen-
G καὶ λογιεῖ λογισμοὺς πονηροὺς καὶ ἐρεῖς, ἀναβήσο-
dam ad terrã abiectã: veniã ad q̃eſcentes
μαι ἐπὶ γῆν ἀπερριμμένην, ἥξω ἐπὶ ἡσυχάζοντας
inquiete τ hĩtantes in pace oẽs habi-
ἐν ἡσυχίᾳ καὶ οἰκοῦντας ἐπ' εἰρήνης πάντας κατοι-
tantes terrã in q̃ nõ eſt murus neq; ve-
κοῦντας γῆν ἐν ᾗ οὐχ ὑπάρχει τεῖχος οὐ δὲ μοχ-
ctes: τ porte
λοί, καὶ θύραι

ʳpactumˢſempiternũᵃerit
ᵇeis.ᶜEt fundabo eos
ᵈet multiplícabo:ᶠ& dabo
ᵇſanctificationem meam
ⁱin medio eorũ ᵏin perpe
tuũ.ˡEt eritᵐtabernaculũ
meumⁿin eis:ᵒ & eroᵖ eis
ᑫdeus:
ʳ& ipſiˢeruntᵗmihiᵘpopu
lus.ˣ Et ſcientʸgentesᶻqa
ᵃegoᵇdñsᶜſanctificatorᵈiſ
rael:ᵉcum fuerit
ᶠſctificatio meaᵍin medio
eorũʰin perpetuũ. 38.

ET factus eſtᵇ ſermo
ᶜdominiᵈad me
ᵉdicens.ᶠ Filiᵍ hoĩs:ʰpone
ⁱfaciẽ tuamᵏcõtraˡ gog &
ᵐterramⁿmagogᵒ princi-
pemᵖcapitisᑫmoſoch
ʳ& thubal :ˢ & vaticinare
ᵗde eoᵘ& dices.ˣ Hecʸdicit
ᶻdominusᵃdeᵇ.ᶜ Ecce ego
ᵈad teᵉgogᶠprincipem
ᶠcapitisᵍ moſochʰ& thu-
bal.ⁱEt circũagam te
ᵏ& ponamˡ frenũᵐin ma-
xillis tuis:ⁿ& educam
ᵉteᵖ& ᑫ omnemʳexercitũ
tuum:ˢ equos
ᵗ& equitesᵘveſtutosˣ lori-
cisʸ vniuerſos:ᶻmultitudi-
nẽᵃmagnãᵇhaſtaᶜ& clypeũ
ᵈarripictum &ᵉ gladium.
ᶠPerſeᵍethiopiesʰ& libyes
ⁱcum eis:ᵏomnesˡmᵐſcutati
ⁿet galeati.ᵒGomerᵖ& vni
uerſaᑫ agmina eiʳ:ˢdomꝰ
ᵗthogormaᵘlateraᵛaquí-
lonisʷ& totũˣ robur eius:
ʸpopuliqᶻᵃ multiᵇ tecum.
ᶜPreparaᵈ& inſtrueᵉte: ꝏ
ᶠ& oẽmᵍ multitudinẽ tuã
ʰque coaceruata eſtⁱad te:
ᵏet eſtoˡmᵐeisⁿ in preceptũ.
ᵒPoſt diesᵖ multos ꝏꝏ
ᑫviſitaberis.ʳ In nouiſſi-
moˢ annorumᵗ veniesᵘ
ᵛad terrã queʷ reuerſa eſt
ˣa gladioʸ &ᶻ cõgregata eſt
ᵃde populisᵇ multisᶜ ad
montesᵈ iſrael ꝏꝏꝏꝏ
ᵉquiᶠ fuerunt deſertiᵍ iu-
giter.ʰ Hec ꝏꝏꝏꝏꝏ
ⁱde popꝭⁿ educta eſt:ᵒ &
habitabũtᵖ in eaᑫ cõfidẽter
ʳvniuerſi.ˢ Aſcendẽs autẽ
ᵗq̃ſi tẽpeſtasᵘ venies:ᵛ& ʷq̃ſi
nubesˣ vt opiasʸ terrã:ᶻ tu
ᵃ& oiaᵇagmina tua:ᶜ& po
puliᵈ multiᵉ tecum.ᶠ Hec
ᵍdicitʰdominusⁱdeus. ꝏ
ᵏIn dieˡ illa ᵐ aſcendent
ⁿ ſermones ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒſupᵖcor tuũ:ᑫ& cogitabis
ʳcogitationemˢ peſſimam
ᵗ& dices.ᵘ Aſcendãʷ adˣ ter
ramʸabſqᶻ muro: ꝏꝏꝏ
ᵃveniãᵇ adᶜ quieſcẽtesᵈ habi
tanteſqᵉ ſecure.ᶠHi ᵍomẽs
ʰhabitantⁱ ſineᵏ muro:ˡ ve
ctesᵐ& porte ꝏꝏꝏꝏꝏ

ᵉרַבָּה אֶת
ᵈנְתַן רַבָּה
ᵉקָדֵשׁ
ᵉשָׁכַן
ᵍעֲלֵיהֶם ᵍוְהָיִיתִי ᵍלָהֶם ᵍלֵאלֹהִים
ʳוְהֵמָּה ᵍיִהְיוּ לִי ˡלְעָם׃ וְיָדְעוּ ʳהַגּוֹיִם כִּי
ᵍאֲנִי ᵈיְהוָה ᶜמְקַדֵּשׁ ᵉאֶת יִשְׂרָאֵל ᵍבִּהְיוֹת
ᵍמִקְדָּשִׁי ᵍבְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃
ᵍעוֹלָם
C.xxxviij
ᵉוַיְהִי דְּבַר יְהוָה ᵉאֵלַי
ᵉהָיָה
ᵍלֵאמֹר׃ ᵍבֶּן אָדָם ᵍשִׂים פָּנֶיךָ ᵏאֶל גּוֹג
ᵍשׁוּם פָּנָה
ᵐאֶרֶץ ᵐהַמָּגוֹג ᵒנְשִׂיא ᵖ רֹאשׁ ᵍמֶשֶׁךְ
ˢוְתֻבָל ᵗוְהִנָּבֵא ᵘעָלָיו׃ ᵛוְאָמַרְתָּ כֹּה ʷאָמַר
ᵉנָבָא
ˣאֲדֹנָי ʸיְהוִה ᶻהִנְנִי ᵃאֵלֶיךָ ᵇגּוֹג ᶜנְשִׂיא
ʳרֹאשׁ ᵍמֶשֶׁךְ ʰ וְתֻבָל ׃ וְשׁוֹבַבְתִּיךָ
ᵏוְנָתַתִּי ˡחַחִים ᵐבִּלְחָיֶיךָ ᵐוְהוֹצֵאתִי
ᵐלְחִי אֶת
ᵍאוֹתְךָ ᵖ וְאֶת ᵍ כָּל ʳ חֵילֶךָ ᵍ סוּסִים
ᵍוּפָרָשִׁים ᵐלְבוּשֵׁי ʳמְכוּלוֹל ʳכֻּלָּם ʳמָגֵן
ᵍלָבַשׁ ᵏכָּלַל
ᵍצִנָּה ᶜוּמָגֵן ᵍ תֹּפְשֵׂי ᵏחֲרָבוֹת ʳכֻּלָּם
ᵍפָּרָס ᵏכּוּשׁ ʳוּפוּט ʳאִתָּם ᵍ כֻּלָּם ᵐמָגֵן
ᵉכָּבָע ׃ ᵍגֹּמֶר ᵖ וְכָל ᵍ אֲגַפֶּיהָ ʳ בֵּית
ᵉצָפֹן ᵍתּוֹגַרְמָה ʳיַרְכְּתֵי ᵍצָפוֹן ʳוְאֵת ʳכָּל ʳאֲגַפָּיו
ᵍעַמִּים ᵍ רַבִּים ᵏ אִתָּךְ ׃ ᶜ הָכֵן ᵍוְהָכֵן ᵍלָךְ
ᵏהָהָל
ᵍאַתָּה ᵍוְכָל ᵏקְהָלֶךָ ᵍהַנִּקְהָלִים ᵐעָלֶיךָ
ᵏהָיָה ᵐלָהֶם ᵐלְמִשְׁמָר ׃ ᵐמֵימִים ᵍרַבִּים
ᵍיוֹם ᵏרָעָב
ᵍתִּפָּקֵד ᵍ בְּאַחֲרִית ᵍ הַשָּׁנִים ᵍ תָּבוֹא
ᵍשָׁנָה ᵍפָּקַד
ᵍאֶל ʳאֶרֶץ ʳמְשׁוֹבֶבֶת ʳ מֵחֶרֶב ᵍ מְקֻבֶּצֶת
ᵍשׁוּב ʳבּוֹא
ᵍמֵעַמִּים ᶜ רַבִּים ᵍ עַל ᶜ הָרֵי ʳ יִשְׂרָאֵל
ᵍקָבַץ
ᵍאֲשֶׁר ᵏ הָיוּ ʳ לְחָרְבָּה ᵍ תָּמִיד ʳ וְהֵיא
ᵍתָּמִיד
ᵐמֵעַמִּים ᵐהוּצָאָה ᵍ וְיָשְׁבוּ ᵍלָבֶטַח כֻּלָּם׃
ᵍיָצָא
ᵍוְעָלִיתָ ᵍכַּשּׂוּאָה ᵍתָּבוֹא ᵍכֶּעָנָן ʳלְכַסּוֹת
ᵍעָלָה ᵍשָּׂאָה
ᵍהָאָרֶץ ʳתִּהְיֶה ᵍאַתָּה ᵍוְכָל ᶜאֲגַפֶּיךָ ᵍוְעַמִּים
ᵍכָּסָה ᵍהָיָה
ᵍרַבִּים ʳאוֹתָךְ׃ ᵍכֹּה ᵏאָמַר ʳאֲדֹנָי ʳיְהוִה
ʳוְהָיָה ᵐבַּיּוֹם ᵐהַהוּא ᵍיַעֲלוּ ᵍ דְבָרִים
ᵍעַל ʳלִבֶּךָ ᵍוְחָשַׁבְתָּ ᵍמַחֲשֶׁבֶת ʳרָעָה׃
ᵍוְאָמַרְתָּ ʳאֶעֱלֶה ʳעַל ᵍ אֶרֶץ ʳ פְּרָזוֹת
ᵍחָשַׁב ᵍרוּעַ
ᶜאָבוֹא ᵍהַשְׁקֵטִים ᶜיֹשְׁבֵי ʳלָבֶטַח ᵍכֻּלָּם
ᵍבּוֹא ʳבָּרַח
ᵏיֹשְׁבִים ᵍבְּאֵין ᵏחוֹמָה ᵍוּבְרִיחַ ᵐוּדְלָתַיִם

Universidad de Deusto
Biblioteca

אֵין לָהֶם לִשְׁלֹל וְלָבֹז בֵּז
לְהָשִׁיב יָדְךָ עַל חָרְבוֹת נוֹשָׁבוֹת שׁוּב נוֹשָׁב
וְאֶל עַם מְאֻסָּף מִגּוֹיִם עֹשֶׂה מִקְנֶה אָסַף קָנָה
וְקֹנֵן יֹשְׁבֵי עַל טַבּוּר הָאָרֶץ שָׁבָא טָבַר
וְדָדָן וְסֹחֲרֵי תַרְשִׁישׁ וְכָל כְּפִירֶיהָ כָּפִיר
יֹאמְרוּ לְךָ הֲלִשְׁלֹל שָׁלָל אַתָּה בָּאתָ אָסַף
הֲלָבֹז בֵּז הִקְהַלְתָּ קָהָלֶךָ לָשֵׂאת קָהַל
כֶּסֶף וְזָהָב לָקַחַת מִקְנֶה וְקִנְיָן נָשָׂא לָקַח
לִשְׁלֹל שָׁלָל גָּדוֹל לָבֵן הִנָּבֵא בֵּן נָבָא
אָדָם וְאֶמַרְתָּ לְגוֹג כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוָה הֲלוֹא בַּיּוֹם הַהוּא בְּשָׁבְתַּ עַמִּי יָשַׁב
יִשְׂרָאֵל לָבֶטַח תֵּדָע וּבָאתָ מִמְּקוֹמְךָ יָדַע בּוֹא
מִיַּרְכְּתֵי צָפוֹן אַתָּה וְעַמִּים רַבִּים קוֹם צָפוֹן
רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם קָהָל גָּדוֹל רָכַב
וְחַיִל רַב וְעֹלֵיתָ עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל עָלָה
כָּעָנָן לִכְסוֹת הָאָרֶץ בְּאַחֲרִית כָּסָה
הַיָּמִים תִּהְיֶה וַהֲבִאוֹתִיךָ עַל אַרְצִי יוֹם הָיָה
לְמַעַן דַּעַת הַגּוֹיִם אֹתִי בְּהִקָּדְשִׁי בּוֹא יָדַע קָדַשׁ
בְךָ לְעֵינֵיהֶם גּוֹג כֹּה אָמַר אֲדֹנָי אֹת
יְהוָה הֲאַתָּה הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
בְּיָמִים מִקַּדְמוֹנִים בְּיַד עֲבָדַי נְבִיאֵי
יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים בַּיָּמִים הָהֵם נָבָא יוֹם
שָׁנִים לְהָבִיא אֹתְךָ עֲלֵיהֶם וְהָיָה שָׁנָה בּוֹא
בַּיּוֹם הַהוּא בְּיוֹם בּוֹא גּוֹג עַל
אַדְמַת יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
תַּעֲלֶה חֲמָתִי בְּאַפִּי וּבְקִנְאָתִי בְּאֵשׁ עָלָה חָמָה
עֶבְרָתִי דִּבַּרְתִּי אִם לֹא בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה רַעַשׁ גָּדוֹל עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל הָיָה נָעַל
וְרָעֲשׁוּ מִפָּנַי דְּגֵי הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם עוּף נָעַשׁ
וְחַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל חָיָה
הָאֲדָמָה וְכָל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי הָאֲדָמָה וְנֶהֶרְסוּ הָהָרִים וְנָפְלוּ הָרַס
הַמַּדְרֵגוֹת וְכָל חוֹמָה לָאָרֶץ תִּפּוֹל נָפַל
וְקָרָאתִי עָלָיו לְכָל הָרַי חֶרֶב נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה חֶרֶב אִישׁ בְּאָחִיו

תִּהְיֶה וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ בְּדֶבֶר וּבְדָם הָיָה שָׁפַט

non sunt eis. Vt diripiãs spolia & inuadas pdã vt inferas manũ tuã sup eos qui deserti fuerãt & postea restituti & sup populũ q est cõgregatus ex gentibus qui possidere cepit & esse hitator vmbilici terre. Saba & dedã & negociatores tharsis & oẽs leones eius dicent tibi. Nunqd ad sumẽda spolia tu venis? Ecce ad diripiendã predã cõgregasti multitudinẽ tuã: vt tollas argentũ & aurũ: & auferas supellectilẽ atq substantiã: & diripias manubias infinitas. Propterea vaticinare fili hois: & dices ad gog. Hec dicit dñs deus. Nunqd nõ in die illo cũ habitauerit ppls meus israel cõfidẽter scies: et venies de loco tuo a lateribꝰ aqlonis tu & ppli multi tecũ: ascẽsores equorũ vniuersi: cetus magnꝰ & exercit? vehemẽs: & ascendes super ppl'm meũ israel q̃si nubes vt opias terrã. In nouissimis dieb? eris: & adducã te sup terrã meã: vt sciant gentes me cum sanctificatus fuero in te in oculis eorum o gog. Hec dicit domin? deus. Tu ergo ille es de quo locutus sum ∞∞∞ in die? illa in manu seruorũ meorꝫ pphetarꝫ israel: qui prophetauerunt in diebus illorum tẽporũ vt adducerem te super eos. Et erit ∞∞∞ in die illa: in die aduentus gog super ∞∞∞∞∞ terram israel: ait dominus deus: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ascẽdet indignatio mea in furore meo & in zelo meo. In igne ire mee locut? sum: qa in die illa erit cõmotio magna super terram israel ∞∞∞∞ & cõmouebũtur a facie mea pisces maris & volucres celi & bestie agri & oẽ reptile qđ mouetur sup humũ: cunctiq homines qui sunt super facie terre & subuertentur montes: & cadent ∞ sepes & oĩs murus corruet in terram. ∞∞∞∞ Et conuocabo aduersus eum in cunctis mõtibus meis gladũ: ait dñs deꝰ. Gladius vniuscuiusq in frẽm suũ dirigetur. & iudicabo eũ peste & sãguie

οὐκ εἰσὶν αὐτοῖς προνομεῦσαι προνομὴν καὶ σκυλεῦσαι σκῦλα: vt quertam manũ meã in trã desertam: q̃ hala, τοῦ ἐπιστρέψαι χεῖρά μου ἐις γῆν ἐρημωθεῖσαν, ἣ κατοικίσθη ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν πεποιηκότων κτήσεις, καὶ hitantib sup vmbilicum tre. saba & dedan οἰκούντων ἐπὶ τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. σαβὰ καὶ δαιδὰν & mercatores carthaginẽses & oẽs ville eox di καὶ ἔμποροι καρχηδόνιοι καὶ πᾶσαι αἱ κῶμαι αὐτῶν ἐρ cent tibi: in predam ad pdandum tu venis & ροῦσίν σοι, εἰς προνομὴν τοῦ προνομεῦσαι σὺ ἔρχη καὶ ad spoliandũ spolia cõgregasti cõgregationẽ tuã vt tollas ar σκυλεῦσαι σκῦλα συναγαγες συναγωγὴν σου λαβεῖν ἀρ gentũ & aurum: vt auferas possessionẽ vt spolies γύριον καὶ χρυσίον, ἀπενεγκαθαι κτῆσιν τοῦ σκυλεῦ spolia magna. ppterea ppheta fili hois σαι σκῦλα μεγάλα. διὰ τοῦτο προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώ dic gog: hec dicit dñs deus: nõne in που, εἶπον τῷ γωγ, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, οὐκ ἐν die illa cũ habitauerit ppls meꝰ israel in τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῷ κατοικισθῆναι τὸν λαόν μου ἰσρα el in pace cõsurges & venies de loco tuo ab extrẽo ηλ ἐπ' εἰρήνης ἐγερθήσῃ καὶ ἥξεις ἐκ τοῦ τόπου σου ἀπ' ἐσχάτου aqlonis & gẽtes mꝰte tecum ascensores equox τοῦ βορρᾶ καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ ἀναβαίνει ἵππων oẽs ꝓgregatio magna & exercit? multus: & ascẽ πάντες συναγωγὴ μεγάλη καὶ δύναμις πολλή, καὶ ἀνα des sup ppl'm meũ israel q̃si nubes vt operias trã. βήσῃ ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραηλ ὡς νεφέλη καλύψαι γῆν. in extremo dieꝫ erit & adducã te sup terrã ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἔσαι καὶ ἀνάξω σε ἐπὶ τὴν γῆν meã vt sciant oẽs gẽtes me cũ sctificat? fuero ego μου ἵνα γνῶσιν πάντα τὰ ἔθνη ἐμὲ ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με in te in ꝓspectu eox hec dicit dñs dñs o gog: ἐν σοὶ ἐνώπιον αὐτῶν τάδε λέγει κύριος κύριος ὦ γωγ, tu es de q̃ locut? sum aũ dies ꝓiozes ꝑ σύ ἐστι περὶ οὗ ἐλάλησα πρὸ ἡμερῶν τῶν ἐμπροσθεν διὰ manũ fuox meox ꝓphetarꝫ israel q̃ pro χειρὸς τῶν δούλων μου προφητῶν τοῦ ἰσραηλ οἱ προ phetauerũt in diebus illis & annis vt addu φητεύσαντες ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἔτεσιν τοῦ ἀνα cerem te sup eos: & erit in die illa in γαγεῖν σε ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν die qua venerit gog sup terrã israel dicit ἡμέρᾳ ἣ ἂν ἔλθῃ τῷ γωγ ἐπὶ τὴν γῆν ἰσραηλ λέγει dñs dñs: ascendet furoꝛ meus & zelꝰ meꝰ κύριος κύριος, ἀναβήσεται ὁ θυμός μου καὶ ὁ ζῆλός μου in igne ire mee locut? sum. ꝓfecto i die illa ἐν πυρὶ τῆς ὀργῆς μου ἐλάλησα. ἢ μὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί erit motio magna in trã israel: & ꝓmo- νῃ ἔσαι σεισμὸς μέγας ἐπὶ τῆς γῆς ἰσραηλ, καὶ σεί uebunt a facie mea pisces maris: σθήσονται ἀπὸ προσώπου μου οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης, & volucres celi & bestie cam καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ θηρία τοῦ πε pi & oia reptilia q̃ in terra: & om- δίου καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάν nes hoies q̃ sup faciem terre: & scin τες οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ῥα denꝫ mõtes & cadent valles: & ois γήσεται τὰ ὄρη καὶ πεσοῦνται αἱ φάραγγες, καὶ πᾶν murus in terrã corruet: & vocabo ꝏ eũ Τεῖχος ἐπὶ τὴν γῆν πεσεῖται, καὶ καλέσω ἐπ' αὐτὸν oẽm tiorẽ dicit dñs: gladiꝰ hoĩs in πάντα φόβον λέγει κύριος, μαχαίρα ἀνθρώπου ἐπὶ fratrẽ suum erit & iudicabo eũ morte: & τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔσαι, καὶ κρινῶ αὐτὸν θανάτῳ, καὶ sanguĩe. αἵματι ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ pluuia inundante: τ lapidib⁹ grādis: τ ignē τ
καὶ ὑετῷ κατακλύζοντι, καὶ λίθοις χαλάζης, καὶ πῦρ καὶ
sulphur pluã sup eũ τ sup omnes q̃ cũ eo τ
θεῖον βρέξω ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ
sup gẽtes mltas cum eo: τ magnificabor τ
ἐπὶ ἔθνη πολλὰ μετ' αὐτοῦ, καὶ μεγαλυνθήσομαι καὶ
sanctificabor τ glorificabor τ notus ero in cõ
ἁγιασθήσομαι καὶ ἐνδοξασθήσομαι καὶ γνωσθήσομαι ἐναν
spectu mltaꝝ gẽtiũ τ scient qꝛ ego dñs.
τίον πολλῶν ἐθνῶν καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.39.

A Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ γὼγ καὶ
dic: hec dicit dñs dñs: ecce ego ad te gog
εἶπον, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ γὼγ
ꝓncipẽ capitis mosoch τ thubal τ cõgregabo te τ de-
ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβὰλ καὶ συνάξω σὲ καὶ κα-
ducã te τ ascẽdere faciã te a nouissis aqlonis τ edu
ταξω σὲ καὶ ἀναβιβάσω σε ἀπ' ἐσχάτου βορρᾶ καὶ ἀνά-
cã sup mõtes israel: τ perdam arcũ tuũ de
ξω ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραὴλ, καὶ ἀπολῶ τὸ τόξον σου ἀπὸ τῆς
manu tua sinistra: τ sagittatiões tuas de
χειρός σου τῆς ἀριστερᾶς, καὶ τὰ τοξεύματά σου ἀπὸ
manu tua dextera: τ deijciam te sup
τῆς χειρός σου τῆς δεξιᾶς, καὶ καταβαλῶ σε ἐπὶ τὰ
mõtes israel: τ cades tu τ oẽs q̃ circa te: τ
ὄρη Ἰσραὴλ, καὶ θῆρι σὺ καὶ πάντες οἱ περί σέ, καὶ
gẽtes q̃ tecũ dabuntur in mltitudinẽ auiũ oi
τὰ ἔθνη τὰ μετὰ σοῦ δοθήσονται εἰς πλῆθος ὀρνίων παντὶ
volatili τ oibus bestijs campi dedi te
πετεινῷ καὶ θηρίοις τοῦ πεδίου δέδωκά σε
ad deuorãdũ: sup faciem campi cades: qꝛ ego
βρωθῆναι, ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πεσῇ, ὅτι ἐγὼ
locut⁹ sum dicit dñs dñs: τ mittam ignẽ in ma
ἐλάλησα λέγει κύριος κύριος, καὶ ἀποστελῶ πῦρ ἐπὶ μα
gog τ habitabuntur insule in pace: τ scient
γὼγ καὶ κατοικηθήσονται αἱ νῆσοι ἐπ' εἰρήνης, καὶ γνώσον-
qꝛ ego sum dñs: τ nomẽ meũ sctũ notũ fiet
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κς', καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον γνωσθήσεται
in medio ppli mei israel: τ nõ polluetur no-
ἐν μέσῳ λαοῦ μου Ἰσραὴλ, καὶ οὐ βεβηλωθήσεται τὸ ὄνο
mẽ meũ sanctũ vltra: τ scient gẽtes qꝛ ego
μά μου τὸ ἅγιον οὐκ ἔτι, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγὼ
sum dñs sctus in israel. ecce venit τ scies qñ erit
εἰμι κύριος ἅγιος ἐν Ἰσραήλ. ἰδοὺ ἥκει καὶ γνώσῃ ὅτε ἔσαι
dicit dñs: hec est dies in q̃ locut⁹ sum: τ egre
λέγει κύριος, αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐλάλησα, καὶ ἐξε-
dientur hĩtantes vrbes israel: τ succẽ
λεύσονται οἱ κατοικοῦντες τὰς πόλεις Ἰσραήλ, καὶ καυ
dent in armis clypeis τ ,peltis τ contis
σουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις θυραιοῖς καὶ πέλταις καὶ κοντοις
τ arcubus τ sagittis τ baculis manuũ τ lan-
καὶ τόξοις καὶ τοξεύμασι καὶ ῥάβδοις χειρῶν καὶ λόγ-
ceis: τ succendent in eis ignẽ septẽ ãnis: τ nõ
χαις, καὶ καύσουσιν ἐν αὐτοῖς πῦρ ἑπτὰ ἔτη, καὶ οὐ
assumẽt ligna ex campo: neq; incident
μὴ λάβωσιν ξύλα ἐκ τοῦ πεδίου, οὐδ' οὐ μὴ κόψωσιν
de saltib⁹: sed arma comburent igne:
C ἐκ τῶν δρυμῶν, ἀλλὰ τὰ ὅπλα κατακαύσουσιν πυρί,
τ depdabuntur eos q̃ depdati sunt eos: τ
καὶ προνομεύσουσιν τοὺς προνομεύσαντας αὐτούς, καὶ
spoliabunt spoliantes eos: dicit dñs
σκυλεύσουσιν τοὺς σκυλεύσαντας αὐτούς, λέγει κύριος
omps. τ erit in die illa dabo gog
παντοκράτωρ. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δώσω τῷ γώγ
locũ noiatũ monumẽtũ i israel: sepulchꝛũ
τόπον ὀνομαστὸν μνημεῖον ἐν Ἰσραήλ, πολυάνδριον τῶν
aduenientiũ ad mare. τ circumedifica-
ἐπελθόντων πρὸς τῇ θαλάσσῃ. καὶ πολιοικοδομήσου-
bũt circuitũ ozis vallis: τ sepelient
σιν τὸ πολισόμιον τῆς φάραγγος, καὶ κατορύξουσιν
ibi gog τ oẽm mltitudinẽ eius
ἐκεῖ γὰρ γὼγ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ

ᵛet imbre ʷvehemẽti ˣ& la-
pidibus ʸimmensis. ᶻ Ignẽ
ᵃ& sulphur ᵇpluã ᶜsup eum
ᵈ& sup ᵉexercitũ eiꝰ: ᶠ& sup
ᵍpopulos ʰmultos ⁱq sunt
ʲcũ eo. ᵏ Et magnificabor
ˡ& sanctificabor: ᵐ& notꝰ
ero ⁿin oculis ooooooooo
ᵒmultarũ ᵖgentũ: ᵠ& sciẽt
ʳquia ˢego ᵗdñs. 39.
Tu autem ᵘfili ˣhomi-
nis ʸ vaticinare ooo
ᶻaduersum ᵃgog: ᵇ& dices.
ᶜHec ᵈdicit ᵉdñs ᶠdeus. ooo
ᵍEcce ego ʰsuper te ⁱ gog
ʲpricipẽ ᵏcapitis ˡmosoch
ᵐ& thubal ⁿ& circũagam
te ᵒ& educam te oooooooo
ᵖ& ascendere te faciã de la
teribᵠ aqlonis: ʳ& adducã
te ˢ sup ᵗ montes ᵘisrael: ᵛ&
percutiam ʷarcum tuũ ˣin
manu ʸsiniſtra tua: ᶻ & ſa-
gittas tuas ᵃde manu ᵇdex
tera tua ᶜ deijciã: ᵈsup ᵉmõ
tes ᶠisrael ᵍcades ʰtu: ⁱ& oia
ʲagmina tua ᵏ& populi tui
ˡqui sunt ᵐ tecũ. Feris: ⁿaui
bus: ᵒomniq; ᵖ volatili ᵠ&
bestiis ʳterre ˢdedi te oooo
ᵗad deuorandum. ᵘ Super
ᵛfaciem ʷagri ˣcades: ʸ quia
ᶻego ᵃlocutus ſum ᵇ ait ᶜdo
minus ᵈdeus. oooooooooo
ᵉEt ĩmittam ᶠ ignẽ ᵍ in ma
gog ʳ& in hiſq habitãt ĩn
ˢinſulis ᵗ confidenter: ᵘ &
ſcient ᵛquia ʷego ˣdñs. ʸ Et
ᶻnomẽ ᵃſanctũ meũ ᵇnotũ
faciã ᶜin medio ᵈpopli mei
ᵉisrael: ᶠ& nõ ᵍpolluã ʰno-
mẽ ⁱsanctũ meũ ʲampliꝰ.
ᵏ& ſcient ˡgentes ᵐqa ⁿego
ᵒdominus ᵖſanctus oooo
ᵠisrael. ʳ Ecce ˢvenit ᵗ & fa-
ctum eſt ᵘait oooooooooo
ᵛdñs ʷde ˣ. ʸ Hec eſt ᶻdies de
ᵃqua ᵇlocutus ſum. oooo
ᶜ Et egrediẽtur ᵈ habitato
res deᵉ ciuitatib⁹ ᶠisrael: ᵍ&
ſuccendẽt ʰ& cõburẽt ⁱarma
ʲclypeũ ᵏ& haſtas ˡarcũ
ᵐ& ſagittas ⁿ& baculos ᵒma
nuũ ᵖ& cõtos: ᵠ& ſuccen-
dent ʳea ˢigni ᵗſeptem ᵘan-
nis. ᵛ Et non ʷportabunt
ˣligna ʸde ᶻregioniꝰ: ᵃne
q; ᵇ ſuccendent ᶜde
ᵈſaltibus: ᵉqm ᶠarma ᵍ ſuc-
cendent ʰigni
ⁱ& depdabũtur ʲeos qbus
prede fuerãt: ᵏ& diripiẽt
ˡvaſtatores ſuos: ᵐ ait ⁿdo-
minus ᵒdeus. ᵖ Et erit
ᵠin die ʳilla: ˢ dabo ᵗgog ᵘlo
cum ᵛ nominatum
ʷ ſepulchrũ ˣin iſrael: ʸ val-
lem ᶻ viatoꝝ ᵃad orientem
ᵇ maris: que ᶜ obſtupeſcere
faciet ᵈ pretereuntes:
ᵉ& ſepelient ᶠ ibi ᵍ gog : ʰ &
ⁱ oẽm ʲ multitudinem eius:

וְנֶגֶף שׁוֹטֵף וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ אֵשׁ
וְגָפְרִית אַמְטִיר עָלָיו וְעַל אֲגַפָּיו וְעַל
עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וְהִתְגַּדַּלְתִּי
וְהִתְקַדַּשְׁתִּי וְנוֹדַעְתִּי לְעֵינֵי גּוֹיִם
רַבִּים וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃
Ca.xxxix
וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנָּבֵא
עַל גּוֹג וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנְנִי אֵלֶיךָ גּוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מֶשֶׁךְ
וְתוּבָל׃ וְשׁוֹבַבְתִּיךָ וְשִׁשֵּׁאתִיךָ
וְהַעֲלִיתִיךָ מִיַּרְכְּתֵי צָפוֹן וַהֲבִאוֹתִךָ
עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהִכֵּיתִי קַשְׁתְּךָ מִיַּד
שְׂמֹאולֶךָ וְחִצֶּיךָ מִיַּד יְמִינְךָ אַפִּיל׃
עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל תִּפּוֹל אַתָּה וְכָל
אֲגַפֶּיךָ וְעַמִּים אֲשֶׁר אִתָּךְ לְעַיִט
צִפּוֹר כָּל כָּנָף וְחַיַּת הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךָ
לְאָכְלָה׃ עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל כִּי
אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּמָגוֹג וּבְיֹשְׁבֵי הָאִיִּים
לָבֶטַח וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃ וְאֶת
שֵׁם קָדְשִׁי אוֹדִיעַ בְּתוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל
וְלֹא אֲחַלֶּל אֶת שֵׁם קָדְשִׁי עוֹד
וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה קָדוֹשׁ
בְּיִשְׂרָאֵל הִנֵּה בָאָה וְנִהְיְתָה נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה הוּא הַיּוֹם אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי׃
וְיָצְאוּ יֹשְׁבֵי עָרֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵרוּ
וְהִשְׂיקוּ בְּנֶשֶׁק וּמָגֵן וְצִנָּה נְבָקֶשֶׁת
וּבְחִצִּים וּבְמַקֵּל יָד וּבְרֹמַח וּבְעֵרוּ
בָהֶם אֵשׁ שֶׁבַע שָׁנִים׃ וְלֹא יִשְׂאוּ
עֵצִים מִן הַשָּׂדֶה וְלֹא יַחְטְבוּ מִן
הַיְּעָרִים כִּי בַנֶּשֶׁק יַבְעֵרוּ אֵשׁ
וְשָׁלְלוּ אֶת שֹׁלְלֵיהֶם וּבָזְזוּ אֶת
בֹּזְזֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהָיָה
בַּיּוֹם הַהוּא אֶתֵּן לְגוֹג מְקוֹם שָׁם
קֶבֶר בְּיִשְׂרָאֵל גֵּי הָעֹבְרִים קִדְמַת
הַיָּם וְחֹסֶמֶת הִיא אֶת הָעֹבְרִים
וְקָבְרוּ שָׁם אֶת גּוֹג וְאֶת כָּל הֲמוֹנָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pītiua.heb.Tex.he.Ezechi.xxxix. Trāſl.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

וְקָרְאוּ גֵיא הֲמוֹן גּוֹג וּקְבָרוֹם בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְמַעַן טַהֵר אֶת הָאָרֶץ
שִׁבְעָה חֳדָשִׁים וְקָבְרוּ כָּל עַם הָאָרֶץ
וְהָיָה לָהֶם לְשֵׁם יוֹם הִכָּבְדִי נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה וְאַנְשֵׁי תָמִיד יַבְדִּילוּ
עֹבְרִים בָּאָרֶץ מְקַבְּרִים אֶת
הָעֹבְרִים אֶת הַנּוֹתָרִים עַל פְּנֵי
הָאָרֶץ לְטַהֲרָהּ מִקְצֵה שִׁבְעָה
חֳדָשִׁים יַחְקֹרוּ וְעָבְרוּ הָעֹבְרִים
בָּאָרֶץ וְרָאָה עֶצֶם אָדָם וּבָנָה
אֵצֶל צִיּוֹן עַד קָבְרוּ אֹתוֹ הַמְקַבְּרִים
אֶל גֵּיא הֲמוֹן גּוֹג וְגַם שֵׁם עִיר
הָמוֹנָה וְטִהֲרוּ הָאָרֶץ וְאַתָּה בֶן אָדָם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֱמֹר לְצִפּוֹר
כָּל כָּנָף וּלְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה הִקָּבְצוּ
וָבֹאוּ הֵאָסְפוּ מִסָּבִיב עַל זִבְחִי
אֲשֶׁר אֲנִי זֹבֵחַ לָכֶם זֶבַח גָּדוֹל עַל
הָרֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲכַלְתֶּם בָּשָׂר
וּשְׁתִיתֶם דָּם גִּבּוֹרִים תֹּאכֵלוּ
וְדַם נְשִׂיאֵי הָאָרֶץ תִּשְׁתּוּ אֵילִים
כָּרִים וְעַתּוּדִים פָּרִים מְרִיאֵי בָשָׁן
כֻּלָּם וַאֲכַלְתֶּם חֵלֶב לְשָׂבְעָה
וּשְׁתִיתֶם דָּם לִשְׁכָּרוֹן מִזִּבְחִי
אֲשֶׁר זָבַחְתִּי לָכֶם וְשְׂבַעְתֶּם עַל
שֻׁלְחָנִי סוּס וָרֶכֶב גִּבּוֹר וְכָל אִישׁ
מִלְחָמָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְנָתַתִּי אֶת
כְּבוֹדִי בַּגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל הַגּוֹיִם אֶת
מִשְׁפָּטִי אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וְאֶת יָדִי
אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בָהֶם וְיָדְעוּ בֵּית
יִשְׂרָאֵל כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם מִן
הַיּוֹם הַהוּא וָהָלְאָה וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם
כִּי בַעֲוֹנָם גָּלוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל
אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי וָאַסְתִּר פָּנַי מֵהֶם
וָאֶתְּנֵם בְּיַד צָרֵיהֶם וַיִּפְּלוּ כֻּלָּם
כְּטֻמְאָתָם וּכְפִשְׁעֵיהֶם עָשִׂיתִי
אֹתָם וָאַסְתֵּר פָּנַי מֵהֶם כֹּה

[b]et vocabitur [r]vallis [k]mul[e]titudinis [l]gog: [m]& sepelīet eos [n]dom[o] ĩsrael: [p]vt [q]mū dent [s]terram [t]septē [u]mēsibus. [x] Sepeliet autē [r]oĩs' populus [a] terre: [b]& erit [c]eis [o] noiata [c] dies ĩ qua [r]glorificatus ſum: [g]ait [h] dominus [l]deus. [k] Et viros [l]iugiter [m] conſtituent [n]luſtrātes [c] terram: [p] qui ſe peliant & requirant eos [f]qui remanſerant [u] ſuper [x] faciem [r]terre' vt emundent eam. [a] Poſt [c]menſes autē [b] ſeptē [o] que rere incipiēt: [c] & circubūt [r]peragrātes [g] terrā. [b] Cūq; viderint [l]os [k] hoĩs: [l] ſtatuet [m]iuxta illud [n] titulū: [o] dōec [p] ſepeliāt [q] illud [r] pollincto res [o] ĩn [l] valle [u] multitudinis [x] gog. [l] Nomen aūt [a] ciuita tis [b] amona: [c] & mūdabunt [b] terrā. [c] Tu aūt' fili [g] homis: [h] hec [l] dicit [k] dominus [l] de⁹. [m] Dic [o] oĩi [n] volucri & vniuerſis [p] auibus [q] cunctiſq; [r] beſtiis [g] agri. [c] Cōuenite: [u] ppera te: [x] cōcurrite [r] vndiq; [l] ad [a] victimā meā [b] quā [c] ego [o] i molo [c] vobis: [r] victimā [g] grā dem [b] ſup [l] montes [k] iſrael: [l] vt comedatis [m] carnem [n] & bibatis [o] ſāguinē. [p] Car nes [q] fortium [r] comedetis: [g] & ſanguinē [c] principum [u] terre [k] bibetis: [r] arietū & [l] agnorū [a] & hircorū [b] tau rorūq; [c] altiliū & [o] pingui um [c] omniū. [r] Et comedetis [g] adipē [b] in ſaturitatem: [l] & bibetis [k] ſanguinem [l] in ebrietatē: [m] de victima [n] quā ego [o] ĩmmolaui [p] vo bis: [q] & ſaturabimini [r] ſup [g] mēſam meā de [c] equo [u] & equite [r] forti [l] & de [l] vniuer ſis [k] viris [a] bellatoribus: [b] ait [c] dñs [o] deus. [c] Et ponam [g] gloriā meā [b] in gentibus: [l] & videbunt [k] oēs [l] gentes [n] iudicium meū [o] quod [p] fe cerim [q] & [r] manum meam [g] quā [r] poſuerim [u] ſup eos. [k] Et ſcient [r] domus [l] iſrael [a] quia [b] ego [c] dñs [o] de⁹: eorum: [c] a [r] die [g] illa [b] & deinceps. [l] Et ſcient [k] gentes [r] qm [m] in iniqtate ſua [n] cap ta ſit [o] domus [p] iſrael: & [r] q [o] relīq [r] rit [l] me: [u] & abſcō derim [x] faciē meā [r] ab eis: [l] & tradideri eos [a] in man⁹ [b] hoſtiū: [c] & cecideriṅt [o] in gladio [n] vniuerſi. [c] Iuxta ĩ mūdiciā eorū [g] & ſcelera [g] fe ci [b] eis [l] & abſcōdi [k] faciē meā [l] ab illis. [m] Propterea [n] hec

[t] vocabitur tunc cemiterium gog: [t] ſepeli κὰι κληθήσεται τότε τὸ πολυάνδριον τοῦ γώγ, κὰι κατωρύ ent eos dom⁹ iſrael: vt mūdetur terra [t] ſeptē ξουσιν αὐτοὺς ὶκος ἰσραὴλ, ἵνα καθαριδῆ ἡ γῆ ἐν ἑπτὰ mēſib⁹: [t] ſepelient eos oīs pplis terre: [t] μησίν, κὰι κατωρυξουσιν αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, κὰι erit eis in noiatū ᾗ die glificat⁹ ſū dicit ἔσαι αὐτοῖς εἰς ὀνομαστὸν ἡ ἡμέρα ἐδοξάδη λέγει dñs dñs. [t] viros ſemper ſecernent κύριος κύριος· κὰι ἄνδρας διαπαυτὸς διαστελοῦσιν luſtrantes terrā ad ſepeliēdū derelictos ἐπιπορευομένους τὴν γῆν θάψαι τοὺς καταλελειμμένους a facie terre: vt emūdent illos poſt ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καθαρίσαι αὐτοὺς μετὰ τὴν ſeptē mēſes [t] requirent: [t] oīs pertranſiens ἑπτὰμηνον κὰι ἐκζητήσουσιν, κὰι πᾶς ὁ διαπορευόμενος terrā [t] vidēs os hoīs: edificabit iuxta illud τὴν γῆν κὰι ἰδὼν ὀστοῦν ἀνθρώπου, οἰκοδομήσει παρ' αὐτὸ titulū: donec ſepeliant illud ſepelientes in cemi σημεῖον, ἕως ἂν θάψουσιν αὐτὸ οἱ θάπτοντες εἰς τὸ πο teriū gog: [t] .n. nomē ciuitatis cemi λυάνδριον τοῦ γώγ, κὰι γὰρ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως πο teriū: [t] mundabitur ſra. [t] tu fili homi λυάνδριον, κὰι καθαριδήσεται ἡ γῆ· κὰι σὺ υἱὲ ἀνθρώ nis hec dicit dñs dñs: oīc omni aui vo που τάδε λέγει κύριος κύριος, εἶπον παντὶ ὀρνέῳ πε lucri [t] ad oēs beſtias campi: cōgrega τεινῶ κὰι πρὸς πάντα τὰ θηρία τοῦ πεδίου, συνάχθη mini [t] venite ab oībus q̄ in circuicu ad ſacri τε κὰι ἔρχεσθε ἀπὸ πάντων τῶν περικύκλω ἐπὶ τὴν θυ ficiū meū q̄s ſacrificaui uobis ſacrificiū magnū ſup σίαν μου ἣν τέθυκα ὑμῖν θυσίαν μεγάλην ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσ mōtes iſ rael: [t] comedetis carnes [t] bibetis ſāguinē. carnes gi ραὴλ, κὰι φάγεσθε κρέα κὰι πίεσθε αἷμα· κρέα γι ganteū cōedetis: [t] ſāguinē ꝑncipū terre bibetis: arie γάντων φάγεσθε, κὰι αἷμα ἀρχόντων τῆς γῆς πίεσθε, κρι tes [t] vitulos [t] hircos: [t] . uituli impinguati οὺς κὰι μόχους κὰι τράγους, κὰι οἱ μόχοι ἐστεατωμένοι oēs: [t] cōedetis adipē in ſaturitatē: [t] bibetis ſan πάντες, κὰι φάγεσθε στέαρ εἰς πλησμονήν, κὰι πίεσθε αἷ guinē i ebrietatē de ſacrificio meo q̄s ſacrificaui vobis: [t] ſa μα εἰς μέθην ἀπὸ τῆς θυσίας μου ἣ ἔθυσα ὑμῖν, κὰι ἐμ turabimini de menſa mea. equum [t] aſcē πλησθήσεσθε ἀπὸ τῆς τραπέζης μου· ἵππον κὰι ἀνα foz ē [t] gigantē [t] oēm vīz bellatoz ē βάτην κὰι γίγαντα κὰι πάντα ἄνδρα πολεμιστὴν λέ cit dñs: [t] dabo glām meā in vobis: [t] vide γει κύριος, κὰι δώσω τὴν δόξαν μου ἐν ὑμῖν, κὰι ὄψον būt oēs gētes iudiciū meū q̄s feci: [t] ται πάντα τὰ ἔθνη τὴν κρίσιν μου ἣν ἐποίησα, κὰι τὴν manū meā quā induxi ſup eos: [t] ſcient dom⁹ χεῖρά μου ἣν ἐπήγαγον ἐπ' αὐτούς, κὰι γνώσονται ὶκος iſrael: q: ego ſum dñs deus eor⁹ a die ἰσραὴλ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέ ista [t] deinceps. [t] ſcient oēs gen ρας ταύτης κὰι ἐπέκεινα. κὰι γνώσονται πάντα τὰ ἔθ tes: q: ꝑpter peccata ſua captiuati ſunt do νη, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἠχμαλωτεύθησαν οἶ m⁹ iſrael: eo q̄s ꝑuaricati ſūt in me: [t] auerti κος ἰσραὴλ, ἀνθ' ὧν ἠθέτησαν εἰς ἐμέ, κὰι ἀπέστρεψα τὸ facie meā ab eis: [t] tradidi eos in πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, κὰι παρέδωκα αὐτοὺς εἰς man⁹ inimicor⁹ eor⁹: [t] cecideṙt vniuerſi gla χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, κὰι ἔπεσαν πάντες μα dio: ſcōm īmunditias eor⁹ [t] iniqta χαίρα, κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῶν κὰι τὰ ἀνομήμα tes eor⁹ feci eis: [t] auerti faci τα αὐτῶν ἐποίησα αὐτοῖς, κὰι ἀπέστρεψα τὸ πρόσω em meā ab eis. ꝑpterea hec τόν μου ἀπ' αὐτῶν. διὰ τοῦτο τάδε

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

dicit dñs dñs: nunc reducam captiuitatem in ia-
λέγει κύριος κύριος, τῶν ἀναστρέψω αἰχμαλωσίαν ἐν Ια-
cob ⁊ miserebor domus israel: ⁊ zelabo ppt
κὼβ καὶ ἐλεήσω τὸν οἶκον Ἰσραήλ, καὶ ζηλώσω διὰ τὸ
nomẽ sanctũ meũ: ⁊ portabũt ignominiã suam
ὄνομα τὸ ἅγιόν μου, καὶ λήψονται τὴν ἀτιμίαν ἑαυτῶν
⁊ iniusticiã quã iniuste egerũt cũ habitauerint ip-
καὶ τὴν ἀδικίαν ἣν ἠδίκησαν ἐν τῷ κατοικεῖσθαι αὐ-
si in tra sua in pace: ⁊ non erit qui
τοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκ-
terrẽs: cũ reduxero ego eos de gẽtib⁹ ⁊
φοβῶν, ἐν τῷ ἀποστρέψαι με αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ
cõgregauero ego eos de regiõib⁹ gentiũ. ⁊
συναγαγεῖν με αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐθνῶν. καὶ
sctificabor in eis: in cõspectu gẽtiũ: ⁊ scient
ἁγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς, ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, καὶ γνώσον-
Ezech.c. q: ego sum dñs deus eox: cũ apparuero
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, ἐν τῷ ἐπιφανῆναί
ego eis in gentib⁹: ⁊ cũ ꝯgregauero ego e-
με αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐν τῷ συναξαι με αὐ-
os sup trã eox: ⁊ non derelinquam vltra
τοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω ἔτι
ex eis quẽpiã ibi: ⁊ non auertam vltra
αὐτῶν οὐδένα ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκ ἔτι τὸ
faciem meã ab eis: eo qꝺ effudi furorẽ meũ
πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, ἀνθ' οὗ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου
sup domũ israel dicit dñs dñs.
ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ λέγει κύριος κύριος. Ca.40.

A Καὶ factũ ẽ in quinto ⁊ vigesimo anno
captiuitatis nr̃e in primo mẽse decima mensis
αἰχμαλωσίας ἡμῶν ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς
in quarto decimo anno post qꝫ capta est
ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει μετὰ τὸ ἁλῶναι τὴν
ciuitas in die illa facta ẽ sup me manꝰ dñi:
πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου,
⁊ adduxit me in visione dei in trã israel: ⁊ posuit
καὶ ἤγαγέν με ἐν ὁράσει θεοῦ εἰς γῆν Ἰσραήλ, καὶ ἔθηκέν
me in mõte excelso valde: ⁊ in eo qꝫsi edifi
με ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ σφόδρα, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὡς οἰκο-
catio ciuitatis e regiõe ⁊ introduxit me illuc. ⁊
δομὴ πόλεως ἀπέναντι καὶ εἰσήγαγέν με ἐκεῖ· καὶ
ecce vir ⁊ visio ei⁹ erat qꝫsi visio eris
ἰδοὺ ἀνὴρ καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ἦν ὡσεὶ ὅρασις χαλκοῦ
splendẽtis: ⁊ in manu ei⁹ erat funiculus edifica
σίλβοντος, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἦν σπαρτίον οἰκοδό-
tor ⁊ calamus mẽsura: ⁊ ipe stabat in
μων καὶ κάλαμος μέτρον, καὶ αὐτὸς εἱστήκει ἐπὶ τῆς
portã. ⁊ dixit ad me vir. vidisti fili hom-
πύλης· καὶ εἶπεν πρός με ὁ ἀνήρ· ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώ-
nis: in oculis tuis vide: ⁊ in auribꝰ tuis
που, ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἴδε, καὶ ἐν τοῖς ὠσίν σου
audi: ⁊ pone in cor tuũ oĩa qꝫcũqꝫ ego
ἄκουε, καὶ τάξον εἰς τὴν καρδίαν σου πάντα ὅσα ἐγὼ
ondo tibi: qꝫ vt ondar tibi ingressꝰ es
δείκνυό σοι, διότι ἕνεκα τοῦ δεῖξαί σοι εἰσεληλύθας
huc. ⁊ ondas oĩa qꝫcũqꝫ tu vides domui isra-
ὧδε· καὶ δείξεις πάντα ὅσα σὺ ὁρᾷς τῷ οἴκῳ Ἰσρα-
el. ⁊ ecce murus extra domũ p gyrũ ⁊
ήλ· καὶ ἰδοὺ περίβολος ἔξωθεν τοῦ οἴκου κύκλῳ καὶ
in manu viri calamus mẽsura cubitoꝝ sex ĩ
ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀνδρὸς κάλαμος τὸ μέτρον πηχῶν ἓξ ἐν
cubito ⁊ palmi: ⁊ mensus est ãmurale
πήχει καὶ σταλαισῆς, καὶ διεμέτρησεν τὸ προτείχισμα
latitudinẽ eq̃lẽ calamo. ⁊ eq̃lẽ ca-
πλάτος ἴσον τῷ καλάμῳ· καὶ τὸ θεὶ ἴσον τῷ κα-
lamo lõgitudinẽ ⁊ eq̃lẽ calamo altitudinẽ: ⁊ in
λάμῳ τὸ μῆκος καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ ὕψος, καὶ εἰ
gressꝰ ẽ in portam respicientẽ ad orientẽ
σῆλθεν εἰς τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς
B in septẽ gradibꝰ.
ἐν ἑπτὰ ἀναβαθμοῖς

Trãsla.B.Vie.

dñs deus. ʳ Nunc reducam captiuitatẽ iacob: ʳ & miserebor omnis domus israel. ᶜ Et assumã zelum pro noĩe sancto meo. ᵈ et portabũt cõfusionem suã & oẽm ⁱ ꝓuaricationẽ quã preuaricati sunt in me: ᵖ cũ hitauerint in ter ra sua cõfideter ʳ neminẽ formidãtes: & reduxero eos de populis: & congregauero de terris inimicorũ suorũ: & sanctificatus fuero in eis in oculis gentiũ plurimaꝝ: & scient qꝫ ego dñs deꝰ eorũ: eo qꝫ trãstulerĩ eos in natiões: & cõgregauerim eos sup terrã suã: & non dereliquerim quemqꝫ ex eis ibi. ᶜ Et nõ abscõdam vltra faciẽ meã ab eis: eo qꝫ effuderim spiritum meũ sup oẽm domũ israel: ait dominus deꝰ.

40.

In vicesimoquinto anno transmigrationis nostre in exordio anni decima mensis quarto decimo anno postqꝫ percussa est ciuitas in ipsa hac die facta est sup me manus dñi: & adduxit me illuc in visionibus dei. Adduxit me in terrã israel: & dimisit me super montẽ excelsum nimis: sup quẽ erat qꝫsi edificiũ ciuitatis vergẽtis ad austrũ: & introduxit me illuc. Et ecce vir cuius erat species quasi spẽs eris: & funiculus lineus in manu eius: & calamꝰ mẽsure in manu ei⁹. Stabat aũt in porta. & locutus est ad me idẽ vir. Fili hois: vide oculis tuis: & auribꝰ tuis audi: & pone cor tuũ in oĩa que ego ostendam tibi: quia ꝏ vt ostendantur tibi adductus es huc. Annũcia oĩa que tu vides domui israel. Et ecce murus forinsecus ꝏ in circuitu domus vndiqꝫ & in manu viri calamus mẽsure sex cubitorum & palmo. Et mẽsus est latitudinẽ edificii calamo vno: altitudinem quoqꝫ calamo vno. Et venit ad portã que respiciebat viam orientalẽ: & ascendit per gradus eius.

Tex.heb.Ezechi.xl.Pritiua.heb.

שוב אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עַתָּה אָשִׁיב אֶת
שְׁבוּת יַעֲקֹב וְרִחַמְתִּי כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל וְקִנֵּאתִי לְשֵׁם קָדְשִׁי׃
נָשָׂא וְנָשׂוּ אֶת כְּלִמָּתָם וְאֶת כָּל מַעֲלָם
יָשַׁב אֲשֶׁר מָעֲלוּ בִי בְּשָׁבְתָּם עַל אַדְמָתָם
חָרַד לָבֶטַח וְאֵין מַחֲרִיד׃ בְּשׁוּבִי אֹתָם
מִן הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מֵאַרְצוֹת
קָדַשׁ אֹיְבֵיהֶם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם
רַבִּים׃ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
גָּלָה בְּהַגְלוֹתִי אֹתָם אֶל הַגּוֹיִם וְכִנַּסְתִּים
עַל אַדְמָתָם וְלֹא אוֹתִיר עוֹד מֵהֶם
שָׁם׃ וְלֹא אַסְתִּיר עוֹד פָּנַי מֵהֶם
אֲשֶׁר שָׁפַכְתִּי אֶת רוּחִי עַל בֵּית
יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
Cap.xl. בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
גָּלוּתֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בֶּעָשׂוֹר
לַחֹדֶשׁ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחַר
אֲשֶׁר הֻכְּתָה הָעִיר בְּעֶצֶם הַיּוֹם
הַזֶּה הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיְבִא אֹתִי
שָׁמָּה׃ בְּמַרְאוֹת אֱלֹהִים הֵבִיאַנִי אֶל
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיַּנִּיחֵנִי אֶל הַר גָּבֹהַּ
מְאֹד וְעָלָיו כְּמִבְנֵה עִיר מִנֶּגֶב׃ וַיָּבֵא
אֹתִי שָׁמָּה וְהִנֵּה אִישׁ מַרְאֵהוּ
כְּמַרְאֵה נְחֹשֶׁת וּפְתִיל פִּשְׁתִּים בְּיָדוֹ
וְקָנֶה הַמִּדָּה וְהוּא עֹמֵד בַּשָּׁעַר׃
וַיְדַבֵּר אֵלַי הָאִישׁ בֶּן אָדָם רְאֵה
בְעֵינֶיךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמַע וְשִׂים לִבְּךָ
לְכֹל אֲשֶׁר אֲנִי מַרְאֶה אוֹתָךְ כִּי
לְמַעַן הַרְאוֹתָה הֻבָּאתָ הֵנָּה הַגֶּד
אֶת כָּל אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְבֵית
יִשְׂרָאֵל׃ וְהִנֵּה חוֹמָה מִחוּץ לַבַּיִת
סָבִיב סָבִיב וּבְיַד הָאִישׁ קְנֵה הַמִּדָּה
שֵׁשׁ אַמּוֹת בָּאַמָּה וְטֹפַח וָמָד אֶת
רֹחַב הַבִּנְיָן קָנֶה אֶחָד וְקוֹמָה קָנֶה
אֶחָד׃ וַיָּבוֹא אֶל שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו

דֶּרֶךְ הַקָּדִימָה וַיַּעַל בְּמַעֲלוֹתָו

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb. Tex.he.Ezechi.xl.

וַיָּמָד אֶת סַף הַשַּׁעַר קָנֶה אֶחָד רֹחַב
וְאֵת סַף אֶחָד קָנֶה אֶחָד רֹחַב וְהַתָּא
קָנֶה אֶחָד אֹרֶךְ וְקָנֶה אֶחָד רֹחַב
וּבֵין הַתָּאִים חָמֵשׁ אַמּוֹת וְסַף תָּא
הַשַּׁעַר מֵאֵצֶל אֻלָם הַשַּׁעַר לַבַּיִת
קָנֶה אֶחָד וַיָּמָד אֶת אֻלָם הַשַּׁעַר
מַהַבַּיִת קָנֶה אֶחָד וַיָּמָד אֶת אֻלָם
הַשַּׁעַר שְׁמֹנֶה אַמּוֹת וְאֵילָו שְׁתַּיִם
אַמּוֹת וְאֻלָם הַשַּׁעַר מַהַבַּיִת וְתָאֵי
הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַקָּדִים שְׁלֹשָׁה מִפֹּה
וּשְׁלֹשָׁה מִפֹּה וּמִדָּה אַחַת לִשְׁלֹשָׁתָם
וּמִדָּה אַחַת לָאֵילִם מִפֹּה וּמִפֹּו
וַיָּמָד אֶת רֹחַב פֶּתַח הַשַּׁעַר עֶשֶׂר
אַמּוֹת אֹרֶךְ הַשַּׁעַר שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁלֹשׁ
אַמּוֹת וּגְבוּל לִפְנֵי הַתָּאוֹת אַמָּה גֹּבַה
אַחַת וְאַמָּה אַחַת גְּבוּל מִפֹּה
וְהַתָּא שֵׁשׁ אַמּוֹת מִפֹּה וְשֵׁשׁ אַמּוֹת
מִפֹּה וַיָּמָד אֶת הַשַּׁעַר מִגַּג הַתָּא
לְגַגּוֹ רֹחַב עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמּוֹת
פֶּתַח נֶגֶד פָּתַח וַיַּעַשׂ אֶת אֵילִים
שִׁשִּׁים אַמָּה וְאֶל אֵיל הֶחָצֵר
הַשַּׁעַר סָבִיב סָבִיב וְעַל פְּנֵי הַשַּׁעַר
הָיְאָתוֹן עַל לִפְנֵי אֻלָם הַשַּׁעַר
הַפְּנִימִי חֲמִשִּׁים אַמָּה וְחַלּוֹנוֹת
אֲטֻמוֹת אֶל הַתָּאִים וְאֶל אֵילֵיהֶמָּה
לִפְנִימָה לַשַּׁעַר סָבִיב סָבִיב וְכֵן
לָאֻלָמוֹת וְחַלּוֹנוֹת סָבִיב סָבִיב
לִפְנִימָה וְאֶל אֵיל תְּמָרִים וַיַּעַשׂ אֶת
אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְרִהֻטִים לָשָׁכוֹת
וְרִצְפָּה עָשׂוּי לְחֵצֵר סָבִיב סָבִיב
שְׁלֹשִׁים לָשָׁכוֹת אֶל הָרִצְפָּה
וְהָרִצְפָּה אֶל כֶּתֶף הַשְּׁעָרִים לְעֻמַּת
אֹרֶךְ הַשְּׁעָרִים הָרִצְפָּה הַתַּחְתּוֹנָה
וַיָּמָד רֹחַב מִלִּפְנֵי הַשַּׁעַר הַתַּחְתּוֹנָה
לִפְנֵי הֶחָצֵר הַפְּנִימִי מֵחוּץ מֵאָה
אַמָּה הַקָּדִים וְהַצָּפוֹן וְהַשַּׁעַר אֲשֶׁר

Trāsl.B.Vie.

Et mensus est limē por
te calamo vno latitudi=
nem.i. limen vnū calа=
mo vno in latitudíne: &
thalamū vno calamo in
lōgū: & vno calamo in
latū: & inter thalamos
qnq; cubitos: & limen
porte iuxta vestíbulum
porte intrinsecus ∞∞∞∞
calamo vno. Et mēsus
est vestíbulum porte ∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
octo cubitorū: & fron=
tem eius duobus ∞∞∞∞∞
cubitis Vestíbulū autem
porte erat intrinsecus.
Porro thalamí porte ad
viam oriētalē: tres hínc
& tres inde mēsura vna
trium: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
& mensura vna frontiū
exvtraq; parte. ∞∞∞∞∞∞
Et mensus est latitudinē
liminis porte decem ∞∞
cubitorum: & longitudí
nem porte tredecím ∞∞
cubitorum: & marginē
ante thalamos cubití ∞
vnius: & cubitus vnus
finis vtrinq;. ∞∞∞∞∞∞∞
Thalamí autem sex cu=
bitorum erant hínc &
inde. Et mensus est por
tam a tecto thalami vsq;
ad tectū eius: latitudinē
vigínti quīq; cubitorū:
ostium contra ostium.
Et fecit frontes per ∞∞
sexaginta cubitos: & ad
frontem atrium ∞∞∞∞∞
porte vndiq; per circui
tū: & ante facie porte q̄
pertíngebat vsq; ad facie
vestíbuli porte ∞∞∞∞∞∞
interioris quinquaginta
cubitos: & feneſtras ∞∞
obliquas in thalamis
& in frontibus eor: que
erant intra portā vndiq;
circuitū. Símiliter aūt
erāt & i vestíbulis feneſtre
per gyrum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
intrinsecus & ante fron
tes pictura palmarum
celata. Et eduxit me ad
atriū exterí: & ecce ga
zophylacia & pauimētū
stratum lapide ín atrío
per circuitum. Trigín=
ta gazophylacia in cir=
cuitu pauimēti: & pauí=
mentū in fronte portaꝝ
secnudum longitudinē
portarum erat inferius.
Et mensus est latitudinē
a facie porte inferioris
vsq; ad frontē atrií iteri?
extrinsecus: centū cubi
tos ad orientē & aquilo=
nem. Portam vero que

Trās.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ mensus est thee sex elam porte eqlē
καὶ διεμέτρησεν τὸ θεὶ ἓξ ἐξ τὸ αἰλὰμ τῆς πυλῆς ἴσον
calamo latitudinē: τ altitudo eqlis calamo τ
τῷ καλάμῳ πλάτος, καὶ τὸ ὕψος ἴσον τῷ καλάμῳ καὶ
eqlis calamo longitudo τ elam cubitoꝝ quinqꝝ:
ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος καὶ τὸ ἅις πηχέων πέντε,
τ thee tertiū eqle calamo latitudie τ
καὶ τὸ θεὶ τὸ τρίτον ἴσον τῷ καλάμῳ πλάτος καὶ
eqle calamo lōgitudie τ elam porte iuxta
ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος καὶ τὸ ἓλ τοῦ πυλῶνος πλη=
elam porte cubitoꝝ octo. τ elam
σίον τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης πηχῶν ὀκτώ. καὶ τὰ αἰλεῦ
cubitoꝝ duoꝝ: τ elam porte itrisecus τ the
πηχῶν δύο, καὶ τὸ αἰλὰμ τῆς πύλης ἔσωθεν καὶ τὸ θὲ
porte e regione tres hinc τ tres inde: τ
τῆς πυλῆς κατέναντι τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν, καὶ
mēsura vna trib mēsura vna elam hinc τ hinc.
μέτρον ἓν τοῖς τρισὶ μέτρον ἓν τοῖς αἰλὰμ ἔνθεν καὶ ἔνθεν.
τ mensus est latitudinē introit porte cubi
καὶ διεμέτρησεν τὸ πλάτος τῆς θύρας τοῦ πυλῶνος πη
toꝝ decem. τ latitudinē porte cubitoꝝ
χῶν δέκα. καὶ τὸ ἔυρος τοῦ πυλῶνος πηχῶν
tredecim. τ cubit vn reductus in
δεκατριῶν. καὶ πῆχυς εἰς ἐπισυναγόμενος κατὰ
conſpectu theim τ cubiti vni hinc τ
πρόσωπον τῶ θειὶμ καὶ πήχεως ἑνὸς ὅρος ἔνθεν καὶ
inde. τ thee cubitoꝝ sex hinc τ cubitoꝝ sex in=
ἔνθεν. καὶ τὸ θεὶ πηχῶν ἓξ ἔνθεν καὶ πηχῶν ἓξ ἔν=
de: τ mensus est portā a muro
θεν, καὶ διεμέτρησε τὴν πυλὴν ἀπὸ τοῦ τείχους τ
thee vsq; ad parietē thee latitudinē cubiti vigīti
θεὶ ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ θεὶ πλάτος πήχεις εἰκοσι
quiq;. hec porta ꝑ portā: τ sub dio
πέντε. αὕτη πύλη ἐπὶ πύλην, καὶ τὸ ἄιθριον τοῦ
elam porte saragita cubiti τ theim por
αἰλὰμ τῆς πύλης ἐξήκοντα πήχεις καὶ θειὶμ τῆς πυ=
te atrij τ sub dio porte extrisec p circuitū e=
λῆς τῆς αὐλῆς καὶ τὸ ἄιθριον τῆς πύλης ἐξωθεν κύκλῳ αἰ=
lam porte interioris cubitoꝝ qnquagīta: τ feneſtre abſ
λὰμ τῆς πύλης ἔσωθεν πηχῶν πεντήκοντα, καὶ θυρίδες κρυ
cōdite sup theim τ sup elam intra por
πταὶ ἐπὶ τὰ θειὶμ καὶ ἐπὶ τὰ αἰλὰμ ἔσωθεν τῆς πυ
tā atrij p circuitū. τ similiter elamoth
λης τῆς αὐλῆς κυκλόθεν. καὶ ὡσαύτως τῆς αἰλαμοὺ
feneſtre ī circuitu intrisec. τ sup elam palme hīc
θυρίδες κύκλῳ ἔσωθεν. καὶ ἐπὶ τῶ αἰλὰμ φοίνικες ἔν=
τ inde. τ itroduxit me in atriū interius:
θεν καὶ ἔνθεν. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν,
τ ecce thalami τ colūne atrii ī circuitu
καὶ ἰδοὺ παστοφόρια καὶ πρόθυρα τῆς αὐλῆς κύκλῳ
triginta thalami ni columnis: τ portι
τριάκοντα παστοφόρια ἐν τοῖς προθύροις, καὶ αἱ ꝑ=
e ab austro portaꝝ scōm lōgitudinē ianua
αἱ κατὰ νότου τῶν πυλῶν κατὰ τὸ μῆκος τῶν πυ
rū colūne q̄ inferius. τ mensus est
λῶν τὸ περίθυλοι τὸ ὑποκάτω. καὶ διεμέτρησεν τὸ
latitudinē atrij a sub dio porte
πλάτος τῆς αὐλῆς ἀπὸ τοῦ αἰθρίου τῆς πύλης τῆς
exterioris vsq; interius ad sub dio porte inte=
ἐξωτέρας ἕως ἔσωθεν ἐπὶ τὸ ἄιθριον τῆς πύλης ἔσω=
rioris respicientis extra. cubiti centū aspici
τέρας τῆς βλεπούσης ἔξω. πήχεις ἑκατὸν τῆς βλε
entis ad orientē. τ duxit me ad aqlo
πούσης κατὰ ἀνατολάς. καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ βορ
nem. τ ecce porta
ρᾶν. καὶ ἰδοὺ πύλη

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

respiciens ad aq̃lonē atrio exteriozi ⁊ mēsus
βλέπουσα πρὸς βορρᾶν τῇ αὐλῇ τῇ ἐξωτέρα καὶ διεμέ-
est eam lōgitudinē ei⁹ ⁊ latitudinē. ⁊ thec
τρησεν αὐτὴν τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ τὸ πλάτος· καὶ τὸ θεὲ
tres hinc ⁊ tres inde. ⁊ eleu ⁊ elamoth
τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν· καὶ τὸ ἐλεῦ καὶ τὰ αἰλαμ-
⁊ palmas eius. ⁊ factū est scōm mē-
μῶν καὶ τοὺς φοίνικας αὐτῆς· καὶ ἐγένετο κατὰ τὰ μέ-
surā porte respicientis ad orientem cubitoꝝ
τρα τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς πηχῶν
quiq̃ginta longitudo ei⁹ ⁊ cubitoꝝ viginti quiq̃
πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ πηχῶν εἰκοσιπέντε τὸ
latitudo ei⁹ ⁊ fenestre ei⁹ ⁊ elamoth ⁊ palme
εὖρος αὐτῆς καὶ θυρίδες αὐτῆς καὶ τὰ αἰλαμμῶν καὶ οἱ φοίνικες
eius sicut porta respiciēs ad orientem: ⁊ in
αὐτῆς καθὼς ἡ πύλη ἡ βλέπουσα κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἐν
septē gradib⁹ ascendebāt ad eā ⁊ elamoth
ἑπτὰ κλιμακτῆρσιν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὴν καὶ τὰ αἰλαμμῶν
itrisec⁹. ⁊ porta atrio interiozi respicienti ad por
ἔσωθεν· καὶ πύλη τῇ αὐλῇ τῇ ἐσωτέρᾳ βλεπούσῃ ἐπὶ πύ-
tam aq̃lonis: sicut porte respicientis ad ori
λην τὴν βορρᾶ, τρόπον τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνα
entē. ⁊ mensus est atriū a porta ad portā
τολάς· καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐλὴν ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην
cubitis cētum. ⁊ duxit me ad austrū ⁊ ecce porta
πήχεις ἑκατόν· καὶ ἤγαγέν με κατὰ νότον καὶ ἰδοὺ πύλη
respiciens ad austrū. ⁊ mensus est eā ⁊ thec ⁊
βλέπουσα πρὸς νότον· καὶ διεμέτρησεν αὐτὴν καὶ τὰ θεὲ καὶ
eleu ⁊ elamoth. ⁊ mēsure iste ⁊ fenestre
τὰ αἰλεῦ καὶ τὰ αἰλαμμῶν καὶ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ αἱ θυρίδες
ei⁹: ⁊ elamoth in circuitu sicut fenestre elam
αὐτῆς, καὶ τὰ αἰλαμμῶν κυκλόθεν καθὼς αἱ θυρίδες τ' αἰλαμ,
cubitoꝝ quiq̃ginta longitudo ei⁹: ⁊ cubitoꝝ viginti quī
πήχων πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πήχων εἰκοσιπέν
qꝫ latitudo ei⁹: ⁊ septē grad⁹ ei⁹. ⁊ ela-
τε τὸ εὖρος αὐτῆς, καὶ ἑπτὰ κλιμακτῆρες αὐτῆς· καὶ αἰλαμ
moth itrisec⁹ ⁊ palme eius vna hinc ⁊ vna in
μῶν ἔσωθεν καὶ φοίνικες αὐτῆς ἓις ἔνθεν καὶ ἓις ἔν
de sup eleu. ⁊ porta eregiōe porte
θεν ἐπὶ τὰ αἰλεῦ· καὶ πύλη κατέναντι τῆς πύλης τῆς
atrij interioris ad austrū: ⁊ mensus est
αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας πρὸς νότον, καὶ διεμέτρησεν τὴν
atriū a porta ad portam cubiti centū lati
αὐλὴν ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην πηχεῖς ἑκατὸν τὸ ἓυ
tudo ad austrū. ⁊ introduxit me in atriū
ρος πρὸς νότον· καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν
interius porte q̃ ad austrū ⁊ mensus est
ἐσωτέραν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον καὶ διεμέτρησεν
portam scōm mensuras istas ⁊ thec: ⁊
τὴν πύλην κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ τὰ θεί, καὶ
eleu ⁊ elamoth scōm mēsuras istas ⁊
τὰ αἰλεῦ καὶ τὰ αἰλαμμῶν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ
fenestre ipī: ⁊ elamoth in circuitu cubiti quinqua
θυρίδες αὐτῆ, καὶ τῶ αἰλαμμῶν κύκλω πήχεις πεντή-
ginta longitudo: ⁊ latitudo ei⁹ cubitoꝝ viginti quinq̃.
κοντα τὸ μῆκος, καὶ εὖρος αὐτῆς πηχῶν εἰκοσιπέντε.
⁊ elamoth ꝑ gyrū lōgitudo viginti quiq̃ cubitoꝝ ⁊
καὶ τῶ αἰλαμμῶν κύκλω μῆκος εἰκοσιπέντε πηχέων καὶ
latitudo quiq̃ cubitoꝝ ⁊ elamoth eius ad atri
τὸ εὖρος πέντε πηχέων καὶ αἰλαμμῶν αὐτῆ πρὸς τὴν αὐ
um exterius: palme eleu ⁊ in octo gradi
λὴν τὴν ἐξωτέραν, φοίνικες τῶ αἰλεῦ καὶ ἐν ὀκτὼ κλιμα
bus ascendebā ad eam. ⁊ introduxit me in atri
κτῆρσιν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὴν· καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐ
um interius ꝑ uiā orientalem: ⁊ mensus est
λὴν ἐσωτέραν ὁδῶ κατ' ἀνατολάς, καὶ διεμέτρησεν τὴν
portā scōm mēsuras istas: ⁊ thec ⁊ c-
θύραν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ τὰ θεὲ καὶ τὰ αἰ-
leu ⁊ elamoth scōm mensuras istas: ⁊
λεῦ καὶ τὰ αἰλαμμῶ κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ
fenestre ipī ⁊ elamoth ꝑ circuitū
θυρίδες αὐτῆ καὶ τὰ αἰλαμμῶ κύκλω

Trāsla.B.Vie.

[a]respiciebat [a]viam [b]aquilo
nis [c]atrii [c] exterioris
[c]mensus est: tam in [r]longi
tudine [e]q̃ in latitudine: [b]&
thalamos ei⁹ [l]tres [h]hinc [l]&
tres [m]inde: [n] & frontē eius
[o]& vestibulū eius [q]ſm mē-
suram [r]porte [e]prioris:
[r]quinquaginta [u] cubitorū
[x]longitudinē eius: [r]& lati-
tudinē [e]viginti [s]qnq̃ [b]cubi
torū. [c]Feneſtre aūt eius [o]&
vestibulū [&] sculpture [e]ſm
mensurā [g]porte [b]q̃ [r]respicie
bat ad [l]orientē: [m] & [n]septē
[m]graduū [o]erat ascēsus ei⁹.
[q]Et vestibulum [r]ante ea:
[s]& porta [a]atrii
[n]interioris [x]cōtra [r]portam
[s]aquilonis [s] & orientalē.
[b]Et mēsus est [c]a porta vsq̃
[d]ad [c]portā [f]centū [g]cubitos.
[h]Et eduxit me ad [l]viā [k]aus-
stralē: [l]& ecce [m]porta q̃ re
spiciebat [o]ad austrum. [f]Et
mensus est [q]frontē eius [r]&
vestibulū eius [s]iuxta mēsu
ras [t]supiores: [u] & feneſtras
[x]eius [r]& vestibula [s]in circui
tu [b]sicut feneſtras [c]ceteras:
[d]quinq̃ginta [c]cubitorum
[f]lōgitudine: [g]& latitudine
[l]viginti [h] quinq̃ [k]cubito-
rū: [l]& in gradibus [m]septē
[n]ascendebatur ad eā. [o] Et
vestibulū [r]ante fores eius:
[q]et celate [q]palme erāt [s]vna
[r]hinc [u]& altera [x]ide [r]in [s]frō
te eius: [a]& porta [b]atrii [c]in-
terioris in [d]via [e]australi.
[f]Et mēsus est [g]a porta vsq̃
[h]ad [l]portā in [k]via [l]australi
[m]centū [n]cubitos. [o]Et intro
duxit me [p]in [q]atrium
[r]interi⁹ [s]ad portā [t]austra-
lem: [u]& mensus est [x]ad
[r]portam [a] iuxta mensuras
[b]superiores.
[c]thalamū eius [d]& frontē
eius [e]& vestibulū ei⁹ [g]hisdē
[r]mensuris: [b]& feneſtra [l]ei⁹
[k]& vestibulo [q]in circuitu
[n]qnq̃ginta [o]cubitos [p]longi
tudinis [q]& latitudinis [r]vi-
ginti [s]quinq̃ [t]cubitos: [u]&
vestibulum [x]per gyrum
[l]lōgitudine [e]viginti [a] qnq̃
[c]cubitorū: [d]& latitudine
[e]quinq̃ [f]cubitorū. [g]Et ve-
stibulum eius [b]ad [l]atrium
[k]exterius: [l]& palmas eius
[m]in [n]fronte:
[n]& [o]octo [o]gradus erant [p]q
bus ascendebatur ꝑ eam.
[q]& itroduxit me [r]in [s]atriū
[t]interi⁹ per [u]viā [x]orientalē.
[r]& mēsus ē [s]portā [b]ſm mē
suras [c]supiores [d] thalamū
eius [e]& frontē eius [f]& vesti
bulū eius [g]sicut supra:
[l]& feneſtras [k]eius [l]& vesti-
bulorū [m]in circuitu:

Tex.heb.Ezechi.xl.Pritiua.heb.

פָּנָה חוץ פָּנָיו דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן לְחָצֵר הַחִיצוֹנָה
תָּא מְדַד אַרְכּוֹ וְרָחְבּוֹ וְתָאָו שְׁלֹשָׁה
מִפֹּו וּשְׁלֹשָׁה מִפֹּו וְאֵילָו וְאֵילַמָּו
מְדַד הָיָה כְּמִדַּת הַשַּׁעַר הָרִאשׁוֹן
חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב חֲמֵשׁ
וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְחַלּוֹנָו וְאֵילַמָּו
וְתָמְרָו כְּמִדַּת הַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו
עָלָה דֶּרֶךְ הַקָּדִים וּבְמַעֲלוֹת שֶׁבַע יַעֲלוּ
בּוֹ וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם וְשַׁעַר לַחָצֵר
הַפְּנִימִי נֶגֶד הַשַּׁעַר לַצָּפוֹן וְלַקָּדִים
וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל שַׁעַר מֵאָה אַמָּה
יָלַךְ דָּרֶם וַיּוֹלִכֵנִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וְהִנֵּה שַׁעַר
דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וַיָּמָד אֵילָו וְאֵילַמָּו
חָלַל כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְחַלּוֹנִים לוֹ וּלְאֵילַמָּו
סָבַב סָבִיב סָבִיב כְּחַלּוֹנוֹת הָאֵלֶּה
חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרֶךְ וְרֹחַב חֲמֵשׁ
וְעֶשְׂרִים אַמָּה וּמַעֲלוֹת שִׁבְעָה
עָלָה פָּנָה עֲלוֹתָו וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם וְתָמְרִים
לוֹ אֶחָד מִפֹּו וְאֶחָד מִפֹּו אֶל אֵילָו
וְשַׁעַר לְחָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
אָמָה מֵאָה אַמּוֹת וַיְבִיאֵנִי אֶל חָצֵר
הַפְּנִימִי בְּשַׁעַר הַדָּרוֹם וַיָּמָד אֶת
הַשַּׁעַר הַדָּרוֹם כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה
וְתָאָו וְאֵילָו וְאֵילַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה
וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וּלְאֵילַמָּו סָבִיב סָבִיב
חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרֶךְ וְרֹחַב עֶשְׂרִים
וְחָמֵשׁ אַמּוֹת וְאֵילַמּוֹת סָבִיב סָבִיב
אָרֶךְ חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב
חָמֵשׁ אַמּוֹת וְאֵילַמָּו אֶל חָצֵר
הַחִיצוֹנָה וְתָמְרִים אֶל אֵילָו
חוץ עָלָה וּמַעֲלוֹת שְׁמוֹנָה מַעֲלָו וַיְבִיאֵנִי אֶל
פָּנָה בָּא הָאוּלָם חָצֵר הַפְּנִימִי בַּיִת
מָדַד אֶת הַשַּׁעַר כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְתָאָו
וְאֵילָו וְאֵילַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה
וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וּלְאֵילַמָּו סָבִיב
תָּא

C
E
D

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtiua.heb.	Tex.be.Ezechi.xl.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
אֹרֶךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה וְרֹחַב חֲמֵשׁ	וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְאֵלַמּוֹ לֶחָצֵר	longitudine quinq̄ginta cubitorū: & latitudine viginti qnq̄ cubitorū. & veſtibulū eius. i. atrii exterioris & palme celate in fronte eius hinc oo & inde: & octo gradibus aſcensus eius: & introduxit me ad portā que reſpiciebat ad aquilonem: & mēſus eſt fm mēſuras ſuperiores thalamū eiꝰ & frontē eius & veſtibulum eius & feneſtras eiꝰ p circuitū cubiti quinq̄ginta lōgitudo & latitudine viginti qnq̄ cubitorū. & veſtibulū eius reſpiciebat ad atriū exterius: & celatura palmarū in frōte eius hinc & inde. Et in octo gradibꝰ aſcēſus eius: & p ſingula gazophylacia oſtiū in frōti bus portarū: ibi lauabāt holocauſtū. Et in veſtibulo porte due mēſe hīc & due mēſe: ide vt ītimo letur ſup eas holocauſtū: & p pctō & p delicto. Et ad latus exterius qđ aſcendit ad oſtium porte que pergit ad aquilonem due menſe. Et ad latus alterum ante veſtibulum porte due ooooooo menſe. Quattuor menſe hinc ooooooooooooooo & quattuor menſe inde per latera oooooooooooo porte octo menſe erant ſuper quas oooooooooooo imolabāt. Quattuor āt menſe ad holocauſtū de lapidib q̄dris extructe: longitudine cubiti vni & dimidii: & latitudine cubiti vni & dimidii: & altitudine cubiti vnius: ſup quas ponent vaſa in quibus imolatur holocauſtum & victima. ooo Et labia earū palmi vnius reflexa intrinſecus oo per circuitū. Super mēſas autem carnes ooooooo oblatiōis. Et extra portam interiorem ooooooo gazophylacia cantorū in atrio iteriori qđ erat in latere porte reſpicientis ad aquilonē: & facies eorū cōtra viam auſtralē vna ex latere porte oriētalis q̄ reſpiciebat ad viā aglonis. Et dixit ad me. Hoc eſt gazophylacū qđ reſpicit viā meridianā: ſacerdotū q excubāt in cuſtodiis tēpli. Porro gazophylacū quod reſpicit ad viam aquilonis:	cubiti quinq̄gīta lōgitudo & latitudo eiꝰ viginti πήχεις πεντήκοντα τὸ μῆκος καὶ εὖρος αὐτῆς εἰκοσι πηχῶν πέντε πηχέων καὶ αἰλαμὼθ τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας, & palme elau hinc & inde. & octo gradibus καὶ φοίνικες αἰλαὺ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ ὀκτὼ κλιμακῖς ascendebāt ad id. & introduxit me in portam q σιν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτήν. καὶ εἰσήγαγέ με εἰς θύραν τὴν ad aqlonē. & mēſus eſt ſcōm menſuras iſtas. πρὸς βορρᾶν. καὶ διεμέτρησεν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα. & thee eiꝰ & elau: & elamoth & fe καὶ τὰ θεὶ αὐτῆς καὶ τὰ αἰλαύ, καὶ τὰ αἰλαμὼθ καὶ fu neſtras eiꝰ p circuitū cubiti quinq̄ginta lōgitudo & ρίδας αὐτῆς κύκλῳ πήχεις πεντήκοντα τὸ μῆκος καὶ latitudo viginti quiq̄: & elau atrii exterio εὖρος εἰκοσιπέντε, καὶ τὰ αἰλαὺ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέ ris: & palme elau hinc & inde: & octo gra ρας, καὶ φοίνικες αἰλαὺ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ὀκτὼ κλιμα dus & thalami eiꝰ & feneſtre e τῖδες καὶ τὰ πασοφόρια αὐτῆς καὶ τὰ θυρώματα αὐ ius & clamma eius in porta ſecunda τῆς καὶ αἰλαμμὰ αὐτῆς ἐπὶ τῆς πύλης τῆς δευτέρας aḡduct vt iugulēt in ea q̄ p pctō ἐκρύσεις ὅπως σφάξωσιν ἐν αὐτῇ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας & q̄ p ignorātia. & ad latus riuuli holo καὶ τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας. καὶ κατὰ νώτου τ ῥύακος τῶν ὁλο caustomatū reſpicientis ad aqlonē due mēſe καυτωμάτων τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν δύο τράπε ad latus altex & elam porte due ζαι κατὰ νώτου ἑτέρου καὶ τῶ αἰλὰμ τῆς πύλης δύο menſe ad orientē menſe q̄ttuor hinc & τράπεζαι κατὰ ἀνατολὰς τράπεζαι τέσσαρες ἔνθεν καὶ quattuor inde ad latus porte: ſup eas iugula τέσσαρες ἔνθεν κατὰ νώτου τῆς πύλης, ἐπ' αὐτὰ σφά bunt hoſtias. & eregione octo menſe ξουσιν τὰ θύματα. καὶ κατέναντι τῶν ὀκτὼ τράπε holocauſtomatū lapidee exciſe cu ζαι τῶν ὁλοκαυτωμάτων λίθιναι λελαξευμέναι πή bitti & dimidij lattitudo & cubitox duox & χεως καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος καὶ πηχῶν δύο καὶ dimidij lōgitudo & cubiti altitudo. ſup ea ponēt ἡμίσους τὸ μῆκος καὶ πηχέως τὸ ὕψος. ἐπ' αὐτὰ θήσου vaſa in qb iugulabūt holocauſtomata illic σι τὰ σκεύη ἐν οἷς σφάξουσι τὰ ὁλοκαυτώματα ἐκεῖ & thymiamata. & palmi hēbūt labium duo καὶ τὰ θυμιάματα. καὶ παλαιστῆς ἔξουσιν κυμάτιον λε latum itrinſecus p circuitū & ſup menſas de λαξευμένον ἔσωθεν κύκλῳ καὶ ἐπὶ τὰς τραπέζας ἐπά ſup tecta vt operiantur a pluuia & νωθεν στέγας τοῦ κατακαλύπτεσθαι ὑπὸ τοῦ ὑετοῦ καὶ ſiccitate. & introduxit me in atriū inte τῆς ξηρασίας. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσω rius. & ecce duo exedre in atrio interio τέραν. καὶ ἰδοὺ δύο ἐξαίδραι ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσω ri vna ad auſtrū porte q̄ ad aqlonē τέρα μία κατὰ νότου τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν ferens ad auſtrū. & vna ad auſtrū porte φέρουσα κατὰ νότον. καὶ μία κατὰ νότου τῆς πύλης q̄ ad auſtrū reſpicientis ad aqlonē. & dixit τῆς πρὸς νότον τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν. καὶ εἶπεν ad me: exedra hec reſpiciens ad auſtrū πρός με, ἡ ἐξαίδρα αὕτη ἡ βλέπουσα πρὸς νότον τοῖς ſacerdotibus cuſtodientib custodias dom. ἱερεῦσιν τοῖς φυλάσσουσιν τὰς φυλακὰς τοῦ οἴκου. & exedra reſpiciens ad aqlonē καὶ ἐξαίδρα ἡ βλέπουσα πρὸς βορρᾶν τοῖς ooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

sacẽdotib⁹ custodientib⁹ custodiã altaris
ἱερεῦσιν τοῖς φυλάσσουσιν τὴν φυλακὴν τοῦ θυσιαστη-
filii sũt filij sadoch appropiãntes ex leui
ρίου ἐκεῖνοί εἰσιν υἱοὶ σαδδοὺχ οἱ ἐγγίζοντες ἐκ τοῦ λευὶ
ad dñm vt ministrent ei. ⁊ mensus est atrt
πρὸς κύριον τοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ. καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐ
us lõgitudie cubitox centũ ⁊ latitudie cubitox centũ sup
λὴν μῆκος πηχῶν ἑκατὸν καὶ εὖρος πηχῶν ἑκατὸν ἐπὶ
qttuor partes eius: ⁊ altare eregione
τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἀπέναντι τ̄ dom⁹: ⁊ introduxit me in elam dom⁹. ⁊ mẽ
οἴκου, καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸ αἰλὰμ τοῦ οἴκου. καὶ δι-
sus est illud elam cubitox quiqꝫ latitudinẽ hinc:
μέτρησεν ἀνὰ τὸ αἰλὰμ πηχῶν πέντε πλάτος ἔνθεν,
⁊ cubitox quiqꝫ hinc: ⁊ latitudinẽ porte
καὶ πηχῶν πέντε ἔνθεν, καὶ τὸ εὖρος τοῦ θυρώματος
cubitox qttuordecim. ⁊ latera porte e-
πηχῶν δεκατεσσάρων. καὶ ἐπωμίδας τῆς θύρας τοῦ αἰ
lam cubitox triũ hinc ⁊ inde: ⁊ lõgitudinẽ e-
λὰμ πηχῶν τριῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ τὸ μῆκος τοῦ αἰ
lam cubitox vigiti ⁊ latitudinẽ cubitox duodeci: ⁊ in
λὰμ πηχῶν εἴκοσι καὶ εὖρος πηχῶν δυοκαίδεκα, καὶ ἐπὶ
decẽ gradibus ascendebãt ad eum. ⁊ colũne erãt
δέκα ἀναβαθμῶν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτόν. καὶ στύλοι ἦσαν
sup elam vna hinc ⁊ vna inde.
ἐπὶ τοῦ αἰλὰμ ἐκ τοῦτου ἔνθεν καὶ ἐκ τοῦτου ἔνθεν. Ca.41

A ET introduxit me ī tẽplũ: ⁊ mensus est elam
καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸν ναόν, καὶ διεμέτρησεν τὸ αἰλὰμ
cubitox sex latitudinẽ elam hinc: ⁊ latitudinẽ cubitox
πηχῶν ἓξ τὸ εὖρος τοῦ αἰλὰμ ἔνθεν, καὶ τὸ εὖρος πηχέων
sex ide. latitudo tabernacli latitudo porte cu-
ἓξ ἔνθεν. τὸ εὖρος τῆς σκηνῆς καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος πη
bitox decẽ: ⁊ humeri porte cubitox qnq
χῶν δέκα, καὶ ἐπωμίδες τοῦ πυλῶνος πηχῶν πέντε
hinc ⁊ qnqꝫ cubitox inde. ⁊ mensus est lõgitu-
ἔνθεν καὶ πέντε πηχέων ἔνθεν. καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆ-
dinẽ eius cubitox q̄draginta: ⁊ latitudinẽ cubitox
κος αὐτοῦ πηχῶν τεσσαράκοντα, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν
viginti. ⁊ ingressus ē in atriũ interius: ⁊ mẽ
εἴκοσι. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ δι-
sus est elam porte cubitox duox: ⁊ pos-
μέτρησεν τὸ αἰλὰμ τ̄ θυρώματος πηχῶν δύο, καὶ τὸ θύ
tã cubitox sex. ⁊ humeros porte
ρωμα πηχῶν ἓξ. καὶ τὰς ἐπωμίδας τοῦ θυρώματος
cubitox septẽ hinc. ⁊ mensus est lõgitudinẽ
τος πηχῶν ἑπτὰ ἔνθεν. καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆκος τῶν
ostiox cubitox vigiti: ⁊ latitudinẽ cubitox viginti ante
πυλῶν πηχῶν εἴκοσι, καὶ εὖρος πηχῶν εἴκοσι κατὰ
faciem tẽpli. ⁊ dixit ad me hoc sanctũ
πρόσωπον τοῦ ναοῦ. καὶ εἶπεν πρός με τοῦτο τὸ ἅγιον
sctox: ⁊ mẽsus est parietẽ dom⁹ cubi
τῶν ἁγίων, καὶ διεμέτρησεν τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου πη
torox sex ⁊ latitudinẽ lateris cubitox quattuor i cir
χῶν ἓξ καὶ τὸ εὖρος τῆς πλευρᾶς πηχέων τεσσάρων κυ
cuitu ⁊ latera latus ad latus triginta
κλόθεν καὶ τὰ πλευρὰ πλευρὸν ἐπὶ πλευρὸν τριάκοντα
⁊ triũ: ⁊ spaciũ in pariete dom⁹ in
τα καὶ τριῶν, καὶ διάστημα ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ οἴκου ἐν
lateribus i circuitu vt eẽt inherentibus
τοῖς πλευροῖς κύκλῳ τοῦ εἶναι τοῖς ἐπιλαμβανομένοις
ad videndũ: vt omnino nõ attingerẽt parietes
B ὁρᾶν, ὅπως παράπαν μὴ ἅπτωνται τῶν τοίχων τοῦ
dom⁹. ⁊ latitudinẽ superioris latex scdm
οἴκου. καὶ τὸ εὖρος τῆς ἀνωτέρας τῶν πλευρῶν κατὰ
additamẽtũ ex pariete ad superius i circuitu
πρόσθεμα ἐκ τοῦ τοίχου πρὸς τὴν ἀνωτέραν κύκλῳ
dom⁹: vt dilatẽt sursum
τοῦ οἴκου, ὅπως πλατύνῃ παράνωθεν

Trãsla.B.Vie.

[a]sacerdotũ erit[b] qui excu-
bãt ad[l] ministeriũ [k]altaris.
[i]Isti sunt[m] filii [n]sadoch [o]q
accedũt[p] de filiis[q] leui ꝯ
[r]ad[s] dñm[t] vt ministrent ei.
[u]Et mensus est[r] atrium ꝯ
[s]longitudine[a] centũ[b] cubi
torũ: [c]& latitudine[b] centũ
[c]cubitorũ per [r]quadrũ[a] &
altare[b] ante faciem[t] tẽpli.
[k]Et introduxit me[l] in[m] ve-
stibulũ[n] tẽpli: [o] & mẽsus ẽ
[q]vestibulũ [r]qnqꝫ[a] cubitis
[t]hinc: [u]& quinqꝫ ꝯꝯꝯ
[x]cubitis[r] inde: [s] & latitudi-
nẽ[a] porte[b] trium ꝯꝯꝯ
[c]cubitorũ[b] hinc[c] & trium
[r]cubitorum[a] inde: ꝯꝯꝯ
[b]lõgitudinẽ aũt[t] vestibuli
[k]viginti[l] cubitorũ: [m]& lati
tudinẽ [n]vndecim [p]cubito
rum. [q]Et octo [q]gradibus
[o]ascendebatur[r] ad eũ. [u]Et
colũne erant[x] in[r] frontib⁹
[s]vna[a] hinc[b] & altera[c] inde.

41.

ET introduxit me[b] in
[c]templum: ꝯꝯꝯ
[b]& mẽsus est[r] frontes[a] sex
[b]cubitos [r]latitudinis ꝯꝯ
[k]hinc: [l]& sex[m] cubitos[n] la-
titudinis[o] inde: [p]latitudinẽ
[q]tabernaculi. [r]Et latitudo
[a]porte[c] decẽ[n] cubitox crat
[x]& latera[r] porte[s] quiqꝫ[a] cu
bitis[b] hinc: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[c]& qnqꝫ[c] inde. [r]Et mẽsus
est[a] longitudinem eius ꝯ
[b]q̄dragita[r] cubitos: [k]& lati
tudinẽ[l] viginti[m] cubitorũ.
[n]Et introgressus[o] intrin-
secus[p] mensus ẽ[q] in fronte
[r]porte[a] duos[r] cubitos: [s]&
portam[t] sex[r] cubitorum:
[s]& latitudinẽ[a] porte[b] septẽ
[c]cubitorũ. [b]Et mensus est
[r]longitudinẽ eius[a] viginti
[b]cubitorũ: [l]& latitudinem
ei[k] viginti [l]cubitorũ[m] ante
[n]facie[o] tẽpli. [p]Et dixit[q] ad
me. [r]Hoc est[a] sanctũ [r]san-
ctox. [s]Et mẽsus ẽ [r]parietẽ
[r]domus[s] sex[a] cubitorum:
[b]& latitudinem[c] lateris ꝯ
[b]quattuor[c] cubitorũ [r]vn-
dicqꝫ[a] per circuitũ[b] domus.
[k]Latera autem[l] latus[m] ad
[n]latus bis[p] triginta ꝯꝯꝯ
[o]triũ: [q]& erãt eminẽtia q̄
[q]ingrederentur[r] per pari
tem[s] domus[u] in lateribus
[x]per circuitum ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[s]vt[a] continerent [b] & non
[b]attingerent ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[c]parietẽ[r] tẽpli. [a] Et platea
[b]erat in rotundũ[l] ascendẽs
[k]sursum p cochleã: &[l] ice-
naculũ[o] templi deferebat
[r]per gyrum. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
[u]Idcirco[r] latius erat[t] tem-
plum[a] in superioribus: ꝯ

Tex.be.Ezechi.xlj. Pritiua.heb.

[a]זבח	[a]לַכֹּהֲנִים [b] שֹׁמְרֵי [c] מִשְׁמֶרֶת [d] הַמִּזְבֵּחַ	
	הֵמָּה [m]בְּנֵי [n]צָדוֹק [o]הַקְּרֵבִים [p]מִבְּנֵי [q]לֵוִי	
[s]עבד	[r]אֶל [s]יְהוָה [t]לְשָׁרְתוֹ: [u]וַיְמַד [v]אֶת [w]הֶחָצֵר	
	[x]אֹרֶךְ [y]מֵאָה [z]אַמָּה [a]וְרֹחַב [b]מֵאָה [c]אַמָּה	
[d]רבע	[d]מְרֻבָּעַת [e]וְהַמִּזְבֵּחַ [f]לִפְנֵי [g]הַבָּיִת:	
[h]בוא	[h]וַיְבִאֵנִי [i]אֶל [m]אֻלָם [n]הַבַּיִת [o]וַיְמַד [p]אֶל	
[q]אמה	[q]אֻלָם [r]חָמֵשׁ [s]אַמּוֹת [t]מִפֹּה [u]וְחָמֵשׁ	
	[v]אַמּוֹת [w]מִפֹּה [x]וְרֹחַב [y]הַשַּׁעַר [z]שָׁלֹשׁ	
	[a]אַמּוֹת [b]מִפֹּה [c]וְשָׁלֹשׁ [d]אַמּוֹת [e]מִפֹּה:	
	[f]אֹרֶךְ [g]הָאֻלָם [h]עֶשְׂרִים [i]אַמָּה [m]וְרֹחַב	
[n]עלה	[n]עֶשְׂתֵּי [o]עֶשְׂרֵה [p]אַמָּה [q]וּמַעֲלוֹת [r]אֲשֶׁר	
	[s]יַעֲלוּ [t]אֵלָיו [u]וְעַמְּדִים [v]אֶל [w]הָאֵילִים	
	[x]אֶחָד [y]מִפֹּה [z]וְאֶחָד [a]מִפֹּה:	
	[b]וַיְבִיאֵנִי [c]אֶל [d]הַהֵיכָל	Cap.xlj.
[e]בוא [f]הכל	[e]וַיְמָד [g]אֶת [h]הָאֵילִים [i]שֵׁשׁ [m]אַמּוֹת [n]רֹחַב	
[o]מדד	[o]מִפּוֹ [p]וְשֵׁשׁ [q]אַמּוֹת [r]רֹחַב [s]מִפּוֹ [t]רֹחַב	
[u]פה	[u]הָאֹהֶל: [v]וְרֹחַב [w]הַפֶּתַח [x]עֶשֶׂר [y]אַמּוֹת	
	[z]וְכִתְפֹת [a]הַפֶּתַח [b]חָמֵשׁ [c]אַמּוֹת [d]מִפֹּה	
	[e]וְחָמֵשׁ [f]אַמּוֹת [g]מִפֹּה [h]וַיְמָד [i]אָרְכּוֹ	
[k]רבע	[k]אַרְבָּעִים [l]אַמָּה [m]וְרֹחַב [n]עֶשְׂרִים [o]אַמָּה:	
[p]בוא [q]פנה	[p]וּבָא [r]לִפְנִימָה [s]וַיְמָד [t]אֵיל [u]הַפֶּתַח	
	[v]שְׁתַּיִם [w]אַמּוֹת [x]וְהַפֶּתַח [y]שֵׁשׁ [z]אַמּוֹת	
	[a]וְרֹחַב [b]הַפֶּתַח [c]שֶׁבַע [d]אַמּוֹת: [e]וַיְמָד [f]אֶת	
	[g]אָרְכּוֹ [h]עֶשְׂרִים [i]אַמָּה [k]וְרֹחַב [l]עֶשְׂרִים	
[m]אמה	[m]אַמָּה [n]אֶל [o]פְּנֵי [p]הַהֵיכָל [q]וַיֹּאמֶר [r]אֵלַי	
	[s]זֶה [t]קֹדֶשׁ [u]הַקָּדָשִׁים: [v]וַיְמָד [w]קִיר	
[x]אמה	[x]הַבַּיִת [y]שֵׁשׁ [z]אַמּוֹת [a]וְרֹחַב [b]הַצֵּלָע [c]אַרְבַּע	
	[d]אַמּוֹת [e]סָבִיב [f]סָבִיב [g]לַבַּיִת [h]סָבִיב:	
	[i]וְהַצְּלָעוֹת [k]צֵלַע [l]אֶל [m]צֵלַע [n]שָׁלוֹשׁ	
[o]שלש [p]פא	[o]וּשְׁלֹשִׁים [p]פְּעָמִים [q]וּבָאוֹת [r]בַּקִּיר	
[s]סבב	[s]אֲשֶׁר [t]לַבַּיִת [u]לַצְּלָעוֹת [x]סָבִיב [y]סָבִיב	
[z]היה [a]אחז	[z]לִהְיוֹת [a]אֲחוּזִים [b]וְלֹא [c]יִהְיוּ: [d]אֲחוּזִים	
[e]סבב [f]עלה	[e]בְּקִיר [f]הַבַּיִת [g]וְרַחֲבָה [h]וְנָסְבָה [i]לְמַעֲלָה	
	[k]לְמַעֲלָה: [l]לַצְּלָעוֹת [m]כִּי [n]מוֹסָב [o]הַבַּיִת	
[p]סבב	[p]לְמַעְלָה [q]לְמַעְלָה [r]סָבִיב [s]סָבִיב [t]לַבַּיִת	
	[u]עַל [x]כֵּן [y]רֹחַב [z]הַבַּיִת [a]לְמַעְלָה	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Ter.heb. Ezechi. xli.

וְכֵן חַתַּחְתּוֹנָה עֵלָה עַל הָעֶלְיוֹנָה
לְתֵימָנָה: וְרָאִיתִי לַבַּיִת נִבְהָה סָבִיב תָּוֶךְ רָאָה
סָבִיב מוּסָדוֹת הַצְּלָעוֹת מְלוֹ סָד מָלֵא
הַקָּנֶה שֵׁשׁ אַמּוֹת אַצִּילָה: רֹחַב אָמָה צָלַע
הַקִּיר אֲשֶׁר לַצֶּלַע אֶל הַחוּץ חָמֵשׁ
אַמּוֹת וַאֲשֶׁר מְנַח בֵּית הַצְּלָעוֹת נָח
אֲשֶׁר לַבַּיִת: וּבֵין הַלִּשְׁכוֹת רֹחַב
עֶשְׂרִים אַמָּה סָבִיב לַבַּיִת סָבִיב
סָבִיב: וּפֶתַח הַצֶּלַע לַמָּנַח פֶּתַח אֶחָד
דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן וּפֶתַח אֶחָד לַדָּרוֹם דָּרוֹם
וְרֹחַב מְקוֹם הַמָּנַח חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹם אַמָּה
סָבִיב סָבִיב: וְהַבִּנְיָן אֲשֶׁר אֶל פְּנֵי בָּנָה פָּנָה
הַגִּזְרָה בְּאַת דֶּרֶךְ הַיָּם רֹחַב שִׁבְעִים פְּאַה
אַמָּה וְקִיר הַבִּנְיָן חָמֵשׁ אַמּוֹת רֹחַב
סָבִיב סָבִיב וְאָרְכּוֹ תִּשְׁעִים אַמָּה:
וּמָדַד אֶת הַבַּיִת אֹרֶךְ מֵאָה אַמָּה
וְהַגִּזְרָה וְהַבִּנְיָה וְקִירוֹתֶיהָ אֹרֶךְ
מֵאָה אַמָּה: וְרֹחַב פְּנֵי הַגִּזְרָה וְהַבַּיִת
לַקְּדִים מֵאָה אַמָּה: וּמָדַד אֹרֶךְ
הַבִּנְיָן אֶל פְּנֵי הַגִּזְרָה אֲשֶׁר עַל
אַחֲרֶיהָ וְאֲתִיקֶיהָ מִפֹּה וּמִפֹּה מֵאָה פֵּה
אַמָּה וְהֵהֵיכָל הַפְּנִימִי וְאֻלַמֵּי
הֶחָצֵר: הַסִּפִּים וְהַחַלּוֹנִים הָאֲטֻמוֹת סָבִיב
וְהָאֲתִיקִים סָבִיב לִשְׁלֹשְׁתָם נֶגֶד
הַסַּף שְׂחִיף עֵץ סָבִיב סָבִיב וְהָאָרֶץ שָׂחִף
עַד הַחַלּוֹנוֹת וְהַחַלּוֹנוֹת מְכֻסּוֹת כְּסָה
עַל מַעַל הַפֶּתַח וְעַד הַבַּיִת הַפְּנִימִי
וְלַחוּץ וְאֶל כָּל הַקִּיר סָבִיב
סָבִיב בַּפְּנִימִי וּבַחִיצוֹן מִדּוֹת וְעָשׂוּי חוּץ עָשָׂה
כְּרוּבִים וְתִמֹרִים וְתִמָּרָה בֵּין כְּרוּב כָּרִב
לִכְרוּב וּשְׁנַיִם פָּנִים לַכְּרוּב: שְׁנָה פָּנָה
וּפְנֵי אָדָם אֶל הַתִּמָּרָה מִפֹּה
וּפְנֵי כְפִיר אֶל הַתִּמָּרָה מִפֹּה כָּפִר
עָשׂוּי אֶל כָּל הַבַּיִת סָבִיב סָבִיב:
מֵהָאָרֶץ עַד מֵעַל הַפֶּתַח הַכְּרוּבִים
וְהַתִּמֹרִים עֲשׂוּיִם וְקִיר הַהֵיכָל הֵכָל

Trãsla. B. Vie.

et sic de inferioribꝰ ascẽ debatur ad superioria: & in mediũ. Et vidi in domo altitudinẽ p circuitũ fundata latera admensuram ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ calami sex cubitorũ spacio: & latitudinẽ per ∞∞ parietem lateris forinsecus quinq; ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ cubitorũ. Et erat interior domus in lateribus domus. Et intergazophylacia latitudinem ∞∞ viginti cubitorũ in circuitu domus vndiq; ∞∞ & ostium lateris ad orationem: ostium vnũ ad viam aquilonis: & ostiũ vnũ ad viam australem: & latitudinẽ loci ad oronem quinq; cubitorum in circuitu. Et edificiũ quod erat ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ separatũ versũq; ad viã respicientẽ ad mare latitudinis septuaginta cubitorũ: paries autẽ edificii cubitorũ latitudis per circuitũ: & lõgitudo eius nonaginta cubitoꝝ. Et mẽsus est domꝰ lõgitudinẽ centũ cubitorũ: & parietes eiꝰ longitudis centũ cubitorũ. Latitudo aũt ante faciẽ domus: & eiꝰ qđ erat separatũ cõtra orientẽ centũ cubitorũ. Et mẽsus est longitudinẽ edificii cõtra faciem eius qđ erat separatũ ad dorsum hecthecas ex vtraq; pte cẽtũ cubitorũ: & tẽplũ interius: & vestibula atrii limina & fenestras obliq̃s: hecthecas in circuitu p tres partes cõtra vniuscuiusq; limẽ stratũq; ligno pgyrum in circuitu. Terra autẽ vsq; ad fenestras: & fenestre clause sup ostia & vsq; ad domũ interiorem & forinsecus: & omnẽ parietem in circuitu ∞∞ intrinsecus & forinsecus ad mensurã: & fabrefacta cherubim & palme: & palma inter ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ cherub & cherub. Duas facies hẽbat cherub. Faciẽ hominis iuxta palmam ex hac parte: ∞∞∞ & faciẽ leonis iuxta palmam ex alia parte ∞∞∞ expressam. Per omnem domum in circuitu ∞∞ de terra vsq; ad superiorem portam: cherubim & palme celate erant in pariete ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Trãs. Gre. lxx. cũ interp. lati.

τ ex inferioribꝰ: τ ascenderent ad superiora
καὶ ἐκ τῶν κατωθεν, καὶ ἀναβαίνωσιν ἐπὶ τὰ ὑπερῷα
τ ex medijs ad tristega τ thrael
καὶ ἐκ τῶν μέσων ἐπὶ τὰ τριόροφα καὶ τὰ θραὴλ τοῦ
domꝰ altitudo i circuitu distãtiã late cũ calamo
οἴκου ὕψος κύκλω διάστημα πλευρῶν ἴσον τῷ καλάμῳ
cubitoꝝ sex distãtia. τ latitudinẽ parietis lateris
πηχῶν ἓξ διάστημα. καὶ εὖρος τοῦ τοίχου τῆς πλευρᾶς
forinsecꝰ cubitoꝝ quinq; τ reliqua in medio late-
ἐξωθεν πηχῶν πέντε καὶ τὰ λοιπὰ ἀναμέσον τῶν πλευ-
rũ domꝰ τ in medio exedraꝝ latitudo cubitoꝝ
ρῶν τοῦ οἴκου καὶ ἀναμέσον τῶν ἐξαιδρῶν εὖρος πηχῶν
vigiti i circũferẽtia domui i circuitu. τ porte
εἴκοσι τὸ περιφερὲς τῷ οἴκῳ κύκλω. καὶ αἱ θύραι τῶν
exedraꝝ ad reliquũ porte vniꝰ
ἐξαιδρῶν ἐπὶ τὸ ἀπόλοιπον τῆς θύρας τῆς μιᾶς τῆς
ad aqlonẽ: τ ostium vnũ ad austrũ: τ lati
πρὸς βορρᾶν, καὶ ἡ θύρα ἡ μία ἡ πρὸς νότον, καὶ τὸ εὖ-
tudo loci reliqui cubitoꝝ quinq; latitu-
ρος τοῦ τόπου τοῦ ἀπολοίπου πηχῶν πέντε πλά-
do i circuitu. τ separãs ante faciem reli
τος κυκλόθεν. καὶ τὸ διορίζον κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπο
qui qđ ad mare: cubitoꝝ septuagita latitu
λοίπου τοῦ πρὸς θάλασσαν, πηχῶν ἑβδομήκοντα πλα
do parietis diuidentis: τ cubitoꝝ quinq;
τος τοῦ τοίχου τοῦ διορίζοντος, καὶ πηχῶν πέντε τὸ
latitudo i circuitu: τ lõgitudo eius cubitoꝝ nonaginta:
εὖρος κυκλόθεν, καὶ μῆκος αὐτοῦ πηχῶν ἐννενήκοντα,
τ mensus est contra domũ lõgitudinẽ cubitoꝝ
καὶ διεμέτρησεν κατέναντι τοῦ οἴκου μῆκος πηχῶν
centũ. τ reliqua τ separãtia τ parie
ἑκατὸν. καὶ τὰ ἀπόλοιπα καὶ τὰ διορίζοντα καὶ οἱ τοί
tes eius lõgitudinẽ cubitoꝝ cẽtũ: τ latitudinẽ ꝫ
χοι αὐτοῦ μῆκος πηχῶν ἑκατὸν, καὶ τὸ εὖρος κατὰ
factem tẽpli τ reliqua contra
πρόσωπον τοῦ ναοῦ καὶ τὰ ἀπόλοιπα κατέναντι
cubitoꝝ centũ τ mensus est lõgitudinẽ separan
πηχῶν ἑκατὸν καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆκος τοῦ διορίζον-
tis cõtra faciem reliquoꝝ q̃ erãt post ter-
τος κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπολοίπων τῶν κατόπι-
gũ domꝰ illius τ reliqua q̃ hinc
σθεν τοῦ οἴκου ἐκείνου καὶ τὰ ἀπόλοιπα τὰ ἔνθεν
τ q̃ inde cubitoꝝ centũ lõgitudinẽ. τ tẽplũ τ an-
καὶ τὰ ἔνθεν πηχῶν ἑκατὸν μῆκος. καὶ ὁ ναὸς καὶ αἱ
guli τ elam exterius strata ligno: τ
γωνίαι καὶ τὸ ἀιλὰμ τὸ ἐξώτερον πεφατνωμένα, καὶ αἱ
feneſtre reticulate ad lucẽdũ q̃ i circuitu tri-
θυρίδες δικτυωταὶ ὑποφαῦσιν τοῖς κύκλῳ τοῖς τρι-
bꝰ vt τ pspicerẽt. τ domꝰ τ eaq̃ pxima
σὶν ὥστε καὶ διακύπτειν. καὶ ὁ οἶκος καὶ τὰ πλησίον
strata ligno p circuitũ τ a pauimẽto vsq; ad fene
ἐξυλωμένα κύκλῳ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως τῶν θυ
stras: τ feneſtre aperte tripliciter ad pspi
ρίδων, καὶ αἱ θυρίδες ἀνεῳγυσμέναι τριαχῶς εἰς διά
ciendũ τ vsq; ad domũ interiorẽ τ
κύπτειν καὶ ἕως τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτέρου καὶ τοῦ
exteriorẽ τ p oẽm parietẽ i circuitu itrisec
ἐξωτέρου καὶ ἰφ' ὅλον τὸν τοῖχον κύκλῳ τὸν ἔσωθεν
τ extrisec celata cherubim: τ palme
καὶ τὸν ἔξωθεν γεγλυμμένα χερουβείμ, καὶ φοίνικες
inter cherubim τ cherub duo facies
ἀναμέσον χερουβείμ καὶ χεροὺβ δύο πρόσωπα τῷ
cherub facies hois ad palmã hinc τ fa-
χερούβ πρόσωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν καὶ πρό
ciem hois ad palmã inde celatus
σωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν διαγεγλυμ-
ois paries i circuitu ex pauimẽto vsq;
μένοι πᾶς ὅλος ὁ τοῖχος κυκλόθεν ἐκ τοῦ ἐδάφους ἕως
ad laquear cherubim τ palme celate
φατνώματος χερουβείμ καὶ οἱ φοίνικες διαγεγραμ-
τ sanctuariũ
μένοι καὶ ἅγιον ∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trásla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ templũ aperiebatur pᵖ̃ttuor ãgulos p faciem
καὶ ὁ ναὸς ἀναπεπταμμένος τετράγωνα κατὰ πρόσωπον
sctõp visio sicut aspect⁹ altaris ligneⁱ: ſcubitoꝝ
πῶν ἁγίων ὅρασις ὡς ὄψις θυσιαστηρίου ξυλίνου, πηχῶν
trium altitudo eius: τ cubitoꝝ duoꝝ longitudo τ
τριῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ πηχῶν δύο τὸ μῆκος, καὶ
latitudo cubitoꝝ duoꝝ. τ coꝛnua hẽbat: τ basis
τὸ ἔυρος πηχῶν δύο. καὶ κέρατα εἶχεν, καὶ ἡ βάσις
eius τ parietes ei⁹ ligneⁱ: τ dixit ad me:
αὐτοῦ καὶ οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ξύλινοι, καὶ εἶπεν πρός με,
hec mensa q̃ aũ faciem dñi: τ duo ostia
αὕτη ἡ τράπεζα ἡ πρὸ προσώπου κυρίου, καὶ δύο θυρώ
tẽplo: τ sctõ duo ostia duob⁹
ματα τῷ ναῷ, καὶ τῷ ἁγίῳ δύο θυρώματα τοῖς δυσὶ
ostijs q̃ vertebanᵗ duo ostia vni τ duo
θυρώμασι τοῖς στροφωτοῖς δύο θυρώματα ἑνὶ καὶ δύο
ostia porte secũde τ celatura in eis:
θυρώματα τῇ θύρᾳ τῇ δευτέρᾳ καὶ γλυφὴ ἐπ' αὐτῶν,
τ ostia tẽplo cherubim τ palme scõm
καὶ θυρώματα τῷ ναῷ χερουβεὶμ καὶ φοίνικες κατὰ τὴν
sculpturã sctõp τ scõm ligna ante faciem
γλυφὴν τῶν ἁγίων καὶ κατὰ τὰ ξύλα κατὰ πρόσωπον
elam foziseᶜ⁹ τ feneſtre abſcõdite. τ menſus eſt
τοῦ αὐλὰμ ἔξωθεν καὶ θυρίδες κρυπταὶ. καὶ διεμέτρησεν
hinc τ inde in laquearia elam: τ late=
ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰς τὰ ὀρόφωτα τοῦ αὐλάμ, καὶ τὰ πλευ
ra dom⁹ coniuncta.
ρὰ τοῦ οἴκου ἐζυγωμένα. Ca.42.

ΚΑΙ ἐξήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν κα
eduxit me in atriũ exterius ad
oriẽtẽ contra portam q̃ ad aqlonẽ: τ
τὰ ἀνατολὰς κατέναντι τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν, καὶ
eduxit me: τ ecce exedre quiq̃ iuxta
ἐξήγαγέν με, καὶ ἰδοὺ ἐξαίδραι πέντε ἐχόμεναι τοῦ
reliquum τ ppe separatũ ad aqlonẽ:
ἀπολοίπου καὶ ἐχόμεναι τοῦ διορίζοντος πρὸς βορρᾶν,
cubitis centũ lõgitudo ad aqlonẽ: τ latitudo cubitoꝝ
πηχῶν ἑκατὸν μῆκος πρὸς βορρᾶν, καὶ τὸ ἔυρος πηχῶν
quinq̃ginta descripte sicut porte
πεντήκοντα διαγεγραμμέναι ὃν τρόπον αἱ πύλαι
atrij interioris: τ sicut columne
τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας, καὶ ὃν τρόπον αἱ περίστυλοι
atrij exterioris p ordinẽ ꝯ facieꝫ
τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας κατὰ στίχον ἀντιπρόσωποι
portic⁹ ẽne: τ contra exedras deambula
σαι τρισσαί, καὶ κατέναντι τῶν ἐξαιδρῶν περίπα=
tio cubitoꝝ decẽ latitudo per cubitos centũ lõgi
τος πηχῶν δέκα τὸ πλάτος ἐπὶ πήχεις ἑκατὸν μῆ=
tudo ad interiorẽ viã cubiti vni⁹. τ o=
κος εἰς τὴν ἐσωτέραν ἔδοι πήχους ἑνός. καὶ τὰ θυ=
stia coꝝ ad aqlonẽ: τ deambulatiões
ρώματα αὐτῶν πρὸς βορρᾶν, καὶ οἱ περίπατοι οἱ
cenaculoꝝ simili. qñ eminebãt colũne extra
ὑπερῴων ὡσαύτως ὅτι ἐξεῖχε τὸ περίστυλον ἔξωθεν
colũnas inferiozes τ spaciũ sic.
τοῖς στύλοις τοῖς κατωτέροις καὶ τὸ διάστημα οὕτως·
triplices erant τ colũnas nõ hẽbãt sicut colũne
τριπλαῖ ἦσαν καὶ στύλους οὐκ εἶχον καθὼς οἱ στύλοι
exedraꝝ. ꝓpterea eminebãt ab his q̃ inferius
τῶν ἐξαιδρῶν· διὰ τοῦτο ἐξεῖχον ἀπὸ τῶν ὑποκάτω=
τ his q̃ in medio de ſra τ limen extriſec⁹
θεν καὶ τῶν ἐν μέσῳ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ φλιὰ ἔξωθεν ὧν
ſicut exedre atrij exteriozis reſpiciẽ=
τρόπον αἱ ἐξαίδραι τῆς αὐλῆς τῆς ἔξωθεν αἱ βλέπουσαι
tes contra exedras q̃ ad aqlonẽ lõgitudo
σαι ἀπέναντι τῶν ἐξαιδρῶν τῶν πρὸς βορρᾶν μῆκος
cubitoꝝ quiq̃ginta.
πηχῶν πεντήκοντα· ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ

ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ ꝏ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Ter.heb.Ezechi.xlii.

כִּי אֹרֶךְ הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר לֶחָצֵר
הַחִצוֹנָה חֲמִשִּׁים אַמָּה וְרֹחַב עַל פְּנֵי
הַהֵיכָל מֵאָה אַמָּה וּמִתַּחַת הַלְּשָׁכוֹת הַבָּא
לָהֶם בּוא מֶדֶד
לָהֶנָּה מֵהֶחָצֵר הַחִצֹנָה נֶדֶר לִפְנֵי
חָצֵר דֶּרֶךְ הַקָּדִים אֶל פְּנֵי הַנִּזְרָה
וְאֶל פְּנֵי הַבִּנְיָן לִשְׁכוֹת וְדֶרֶךְ בֹּנָה
לִפְנֵיהֶם כְּמַרְאֵה הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר רָאָה
דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן כְּאָרְכָּן כֵּן רָחְבָּן וְכָל צָפוֹן
מוֹצָאֵיהֶן וּמִשְׁפְּטֵיהֶן וּכְפִתְחֵיהֶן וּכְפִתְחֵי
וּכְפִתְחֵי הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם דָּרוֹם
פֶּתַח בְּרֹאשׁ דֶּרֶךְ דֶּרֶךְ בְּפְנֵי הַנִּזְרָה
הַנִּינָה דֶּרֶךְ הַקָּדִים בָּאִים וַיֹּאמֶר הַבָּן קָדֵם
אֵלַי לִשְׁכוֹת הַצָּפוֹן לִשְׁכוֹת הַדָּרוֹם אָמַר צָפוֹן
אֲשֶׁר אֶל פְּנֵי הַנִּזְרָה הִנָּה לִשְׁכוֹת
הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יֹאכְלוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים אֲכָל
אֲשֶׁר קְרוֹבִים לַיהוָה קָדֶשׁ קָרֵב
הַקֳּדָשִׁים שָׁם יַנִּיחוּ קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים הַמִּנְחָה נוּחַ
וְהַמִּנְחָה וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם כִּי הַמָּקוֹם קוֹם
קֹדֶשׁ הוּא בְּבֹאָם הַכֹּהֲנִים וְלֹא יֵצְאוּ בוֹא
מִהַקֹּדֶשׁ אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה שָׁם חוּץ
יַנִּיחוּ בְגָדֵיהֶם אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶן יָחַשׁ שָׁרַת
כִּי קֹדֶשׁ הֵנָּה וְלָבְשׁוּ בְּגָדִים אֲחֵרִים
וְקָרְבוּ אֶל אֲשֶׁר לָעָם וְכִלָּה אֶת
מִדּוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי וְהוֹצִיאֵנִי דֶּרֶךְ
הַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ הַקָּדִים
וּמְדָדוֹ סָבִיב סָבִיב מְדַד רוּחַ הַקָּדִים
בְּקָנֵה הַמִּדָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים
בְּקָנֵה הַמִּדָּה סָבִיב מְדַד רוּחַ
הַצָּפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים בְּקָנֵה
הַמִּדָּה סָבִיב אֶת רוּחַ הַדָּרוֹם מְדַד
חֲמֵשׁ מֵאוֹת קָנִים בְּקָנֵה הַמִּדָּה
סָבַב אֶל רוּחַ הַיָּם מְדַד חֲמֵשׁ
מֵאוֹת קָנִים בְּקָנֵה הַמִּדָּה לְאַרְבַּע
רוּחוֹת מְדָדוֹ חוֹמָה לוֹ סָבִיב סָבִיב חֲמֵשׁ
אֹרֶךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְרֹחַב חֲמֵשׁ

Trãsla.B.Vie.

quia longitudo erat ga
zophylaciorum atrii οο
exterioris qnquaginta
cubitorũ:& lõgitudo an
te facie tẽpli centũ cu
bitorũ. Et erat subter
gazophylacia hec itroi
tus ab oriente ingrediẽ
tiũ in ea de atrio exterio
ri in latitudine periboli
atrii qđ erat cõtra viam
orientalẽ in faciem edi
ficii sepati. Et erant ante
edificiũ gazophylacia:
& via ante faciẽ corũ iux
ta similitudinẽ gazophy
lacioꝝ q erant in via aq
lonis. fm longitudinẽ eo
rũ: sic & latitudo eorum:
& oĩs introitus eoꝝ & fi
militudines & ostia eorũ
fm ostia gazophylacioꝝ
que erant in via relpiciẽ
te in notũ. Ostium in ca
pite vie quavia erat ante
vestibulũ sepatũ per viã
orientalẽ ingredientibus.
Et dixit ad me. Gazo
phylacia aqlonis & gazo
phylacia austri q sunt an
te edificiũ separatũ: hec
sunt gazophylacia sãcta:
in qbus vescũtur sacer
dotes qui appropinquãt
ad dñm in sancta sctoꝝ.
Ibi ponẽt sctã sanctoꝝ:
& oblationẽ pro pctõ &
pro delicto. Locus enĩ
sanct cẽ. Cũ aũt ingressi
fuerint sacerdotes: non
egredietur de sanctis in
atrium exterius. Et ibi
reponẽt vestimenta sua
in quibus ministrant: οο
quia sancta sunt: vestiẽ
turq; vestimentis aliis οο
& sic pcedent ad popu
lum. Cunq; complesset
mẽsuras domus interio
ris eduxit me per viam
porte que respiciebat ad
viam orientalem: οοοο
& mẽsus est eã vndiq; p
circuitũ. Mensus est autẽ
cõtra ventũ orientalẽ ca
lamo mẽsure qngentos
calamos i calamo mẽsu
re per circuitũ. Et mẽsus
est cõtra ventũ aquilonis
quingẽtos calamos: in
calamo mẽsure per gyꝝ.
Et ad ventũ australẽ mẽ
sus est quingentos cala
mos: in calamo mẽsure
p circuitũ. Et ad ventũ
occidẽtalẽ mẽsus est qn
gẽtos calamos: i calamo
mẽsure. Per q̃ttuor vẽ
tos mẽsus ẽ murũ eis vn
diq; p circuitũ lõgitudinẽ
qngentoꝝ cubitoꝝ: & lati
tudinẽ qngẽtoꝝ cubitoꝝ

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.lati.

quia lõgitudo exedrax respicientiũ in atriũ
ὅτι τὸ μῆκος τῶν ἐξαιδρῶν τῶν βλεπουσῶν εἰς τὴν αὐλὴν
exterius cubitox quinq̃gita τ he sunt ℈fa
τὴν ἐξωτέραν πηχῶν πεντήκοντα καὶ αὗται εἰσὶν αἱ διατηρού
cies his totũ cubitox centũ. τ ostia exe
σωσαι ταύταις τὸ πᾶν πηχῶν ἑκατόν. καὶ αἱ θύραι τῶν ἐξαι
drax istax itroitus q̃ ad. orientem vt ingredia
δρῶν τούτων τῆς εἰσόδου τῆς πρὸς ἀνατολὰς τ εἰσπορεύε
tur p eas ex atrio exteriori scõm lumẽ hoc
σθαι δι' αὐτῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας κατὰ τὸ φῶς τὸ
in pncipio veãbulatorũ: τ ad meridiem τ ad faciem
ἐν ἀρχῇ τ περιπάτου, καὶ κατὰ πρὸς νότον καὶ κατὰ πρόσω
austri: τ ad faciem reliqui: τ ad
που τ νότου, καὶ κατὰ πρόσωπον τ ἀπολοίπου, καὶ κατὰ
faciem separantis: τ exedre τ veãbulatorũ ad
πρόσωπον τ διορίζοντος, καὶ αἱ ἐξαίδραι καὶ ὁ περίπατος κα
facies suas iuxta mẽsuras exedrax q̃ ad
τὰ πρόσωπα αὐτῶν κατὰ τὰ μέτρα τῶν ἐξαιδρῶν τῶν πρὸς
aqlonẽ. τ scõm lõgitudinẽ eax: τ scõm latitudinẽ eax:
βορρᾶν. καὶ κατὰ τὸ μῆκος αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸ εὖρος αὐτῶν,
τ scõm oẽs exitus eax τ itroitus: τ scõm
καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους αὐτῶν καὶ εἰσόδους, καὶ κατὰ
lũinaria eax: τ scõm ostia ipax exedrax
τὰ φῶτα αὐτῶν, καὶ κατὰ θυρώματα αὐτῶν τῶν ἐξαιδρῶν
q̃ ad meridiẽ. scõm ostia ab initio veambulato
τῶν πρὸς ὅτον. κατὰ τὰ θυρώματα ἀπ' ἀρχῆς τ περιπα
rũ ad lumẽ spacij calami ad orientẽ vt iretur
του ἐπὶ φῶς διαστήματος καλάμου κατὰ ἀνατολὰς τ ἐμπο
per ea. τ dixit ad me: exedre ad aqlonẽ
ρευέσθαι αὐτά. καὶ εἶπεν πρός με, αἱ ἐξαίδραι αἱ πρὸς βορρᾶν
τ exedre q̃ ad austrũ exĩtes ante faciem spa
καὶ αἱ ἐξαίδραι αἱ πρὸς νότον ὄυσαι, κατὰ πρόσωπον τῶν διο
tiorum sunt exedre sancti sanctox in qb̃ vescunt
στηρίων εἰσὶν αἱ ἐξαίδραι ἅγιαι ἁγίων ἐν αἷς ἐσθίουσιν
ibi sacerdotes appropiãntes ad dñm sctã sctox τ
ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες πρὸς κύριον τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ
sacrificiũ τ q̃ pro ignorãtia. qz locus sctus est
τὴν θυσίαν καὶ τὰ περὶ ἀγνοίας. διότι τόπος ἅγιός ἐστιν
nõ ingredietur illuc p̃ter sacerdotes: τ nõ egredi
οὐκ εἰσελεύσεσθαι ἐκεῖ πλὴν ἐξ τῶν ἱερέων, καὶ οὐκ ἐξελεύ
entur ex sctis in atriũ exterius. vt om
σονται ἐκ τῶν ἁγίων εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν. ὅπως διά
nino scti sint q̃ offerunt. τ nõ tangant
πας ὁ λαὸς ἅγιοι ὧσιν οἱ προσάγοντες. καὶ μὴ ἅψωνται τοῦ
vestimẽta eox in qb̃ ministrant in eis: qz sctã
σολισμοῦ αὐτῶν ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, διότι ἁγιά
sunt: τ induentur vestimẽta alia q̃ tangant pplm. τ cõ
ἐστιν, καὶ ἐνδύσονται ἱμάτια ἕτερα ὅταν ἅπτωνται τ λαοῦ. καὶ συμ
pleta ẽ mensuratio dom interiozis: τ eduxit me p viam
πλεσθῇ διαμέτρησις τ οἴκου ἔσωθεν, καὶ ἐξήγαγέν με κατὰ τὴν ὁδὸν
porte respicientis ad orientẽ. τ mẽsus est dom
τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς. καὶ διεμέτρησεν τ οἶκου
exemplar i circuitu in ordine. τ stetit postergũ por
τὸ ὑπόδειγμα κυκλόθεν ἐν διατάξει. καὶ ἔστη κατὰ νότου τῆς πύ
te respiciẽtis ad orientem: τ mensus est dom
λης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ διεμέτρησεν τ οἴκου τὸ ὑπό
plar i circuitu in ordine quingẽtos in calamo mẽsure:
δειγμα κυκλόθεν ἐν διατάξει πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τ μέτρου
τ cõuersus ẽ ad mare: τ mensus est scõm faciem
καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς θάλασσαν, καὶ διεμέτρησεν κατὰ πρόσωπον τῆς
maris cubitox quingẽtos in calamo mensure. τ cõ
θαλάσσης πηχῶν πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τ μέτρου. καὶ ἐπέ
uersus ẽ ad aqlonẽ: τ mensus est scõm faciem aqlonis ca
στρεψεν πρὸς βορρᾶν, καὶ διεμέτρησεν κατὰ πρόσωπον τ βορρᾶ πη
bitox quingentos in calamo mensure. τ cõuersus ẽ ad austrũ:
χῶν πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τ μέτρου. καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς νότον,
τ mensus est scõm faciem austri quingentos in cala
καὶ διεμέτρησεν τὸ κατὰ πρόσωπον τ νότου πεντακοσίους ἐν τῷ καλά
mo mẽsure q̃ttuor ptes ei: τ disposuit murũ ei
μῳ τ μέτρου τὰ τέσσαρα μέρη αὐτ, καὶ διέταξεν περίβολον αὐτῷ
p circuitũ: qngentos ad orientẽ. τ quigẽtox cubitox latitudo
κύκλῳ, πεντακοσίους πρὸς ἀνατολάς. καὶ πεντακοσίων πηχῶν εὖρος

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

ad diuidendũ inter ſctã τ inter aĩ= τοῦ διαχέλλειν ἀναμέσον τῶν ἁγίων καὶ ἀναμέσον τ προ murale in ordine dom⁹.
τειχίσματος ἐν διατάξει τοῦ οἴκου.

Ca.43.

ΚΑΙ ἀπήγαγέν adduxit me ad portã q̃ ad ozientem: τ
Καὶ ἀπήγαγέν με ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ eduxit me: τ ecce glia dei iſrael veniebat p
ἐξήγαγέν με, καὶ ἰδοὺ δόξα θεοῦ Ἰσραὴλ ἤρχετο κατὰ τὴν viã q̃ ad ozientem: τ vox caſtrox q̃ſi vox
ὁδὸν τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ φωνὴ τῆς ὥρας ἐμβολῆς ὡς φω geminãtiũ multox: τ tra reſplẽdebat q̃ſi ful
ὴ διαλασιαζόντων πολλῶν, καὶ ἡ γῆ ἐξέλαμπεν ὡς φέγ gur in glia p circuitũ: τ viſio quã vidi ſcom viſio=
γος ἐν τῇ δόξῃ κυκλόθεν, καὶ ἡ ὅρασις ἣν ἰδοὶ κατὰ τὴν ὅρα nẽ quã viderã qñ ingrediebar vt vngerẽ ciuitatẽ: τ
σιν ἣν ἰδὼν ὅτε εἰσεπορευόμην τοῦ χρίσαι τὴν πόλιν, καὶ viſio currus quẽ vidi ſcom viſionẽ quã vidi ſup
ὅρασις τοῦ ἅρματος οὗ ἰδὼν κατὰ τὴν ὅρασιν ἣν ἰδὼν ἐπὶ fluuium chobar: τ cecidi in faciem meã: τ
τοῦ ποταμοῦ Χοβάρ, καὶ ἔπεσα ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ glia dñi ingreſſa ẽ in domũ p viã por=
δόξα κυρίου εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύ= te reſpicientis ad orientẽ: τ aſſumpſit me
λης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἀνέλαβέν με ſpũs τ introduxit me in atriũ interius: τ
πνεῦμα καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ ecce plena glia dñi dom⁹: τ ſteti τ ecce vox
ἰδοὺ πλήρης δόξης κυρίου ὁ οἶκος, καὶ ἔστην καὶ ἰδοὺ φωνὴ de domo loquẽtis ad me. τ vir ſtabat iux
ἐκ τοῦ οἴκου λαλοῦντος πρός με. καὶ ὁ ἀνὴρ εἱστήκει ἐχό ta me: τ dixit ad me: vidiſti tu fili hois
μωός μου, καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρακας σύ υἱὲ ἀνθρώπου τὸν locum ſolij mei τ locũ veſtigij pe=
τόπον τοῦ θρόνου μου καὶ τὸν τόπον τοῦ ἴχνους τῶν πο= dũ meox: in qb⁹ habitabit nomẽ meũ in medio do=
δῶν μου, ἐν οἷς κατασκηνώσει τὸ ὄνομά μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴ mo⁹ iſrael in ſẽpiternũ: τ non cõtaminabũt vltra dom⁹
κου Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐ μὴ βεβηλώσωσιν ἔτι οἶκος iſrael nomẽ meũ ſctũ: ipi τ duces eox in
Ἰσραὴλ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, αὐτοὶ καὶ οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν ἐν fornicatiõe ſua: τ in homicidijs ducum ſuox in medio
τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς φοναῖς τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἐν μέσῳ iui: cũ ponerẽt ipi poſtes meos ĩ poſtib⁹ ſuis:
αὐτῶν, ἐν τῷ τιθέναι αὐτοὺς τὸ πρόθυρόν μου ἐν τοῖς προθύροις αὐτῶν, τ limina mea herẽtia liminib⁹ eox: τ vederũt parietẽ
καὶ τὰς φλιάς μου ἐχομένους τῶν φλιῶν αὐτῶν, καὶ ἔδωκαν τοῖχον propꝛe me τ ipos. τ ptaminauerũt nomẽ meũ ſanctũ in
ἀνὰ μέσον μου καὶ αὐτῶν. καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν iniqtatib⁹ ſuis q̃s faciebãt: τ cõtriui eos ĩ furoꝛe meo
ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν ἃς ἐποίουν, καὶ ἐξέτριψα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου fornicationẽ ſuã τ homi
τ in occiſiõe. τ nũc abiſciant
καὶ ἐν φόνῳ. καὶ νῦν ἀπωσάσθωσαν τὴν πορνείαν αὐτῶν καὶ τὰς φό cidia ducum ſuox a me: τ habitabo in medio eo
νους τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ αὐ rũ in eccl̃ũ. τ tu fili hois oſtende domui iſrael do
τῶν εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου δεῖξον τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ τὸν οἶ mũ: τ ceſſabũt a pctis ſuis: τ viſionẽ e=
κον, καὶ καταισχυνθήτωσαν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ὅρασιν αὐ tus τ diſpoſitionẽ illi⁹: τ ipi accipient tormẽtũ ſuum
τοῦ καὶ τὴν διάταξιν αὐτ, καὶ αὐτοὶ λήψονται τὴν κόλασιν αὐτῶν p oibus q̃ fecerunt. τ deſcribes domũ τ ꝓpa
ὑπὲρ πάντων ὧν ἐποίησαν. καὶ ἀναγράψεις τὸν οἶκον καὶ τὴν ἔκτοι rationẽ ei⁹: τ exitus eius: τ introit⁹ ei⁹: ſubſtantiã
μασίαν αὐτ, καὶ τὰς διεξόδους αὐτ, καὶ εἰσόδους αὐτ, τὴν ὑπόστασιν eius: τ oia precepta illi⁹ τ omnia legitia ei⁹:
αὐτ, καὶ πάντα τὰ προστάγματα αὐτ καὶ πάντα τὰ νόμιμα αὐτ, τ omnes leges eius notas facies illis τ deſcribes
καὶ πάντας τοὺς νόμους αὐτοῦ γνωρίσεις αὐτοῖς καὶ διαγράψεις coram eis: τ cuſtodiant oẽs iuſtificatiões meas τ om
ἔναντιον αὐτῶν, καὶ φυλάξωνται πάντα τὰ δικαιώματά μου καὶ πάν nia precepta mea: τ faciant ea. τ deſcriptionẽ domꝰ
τα τὰ προστάγματά μου, καὶ ποιήσωσιν αὐτά. καὶ διαγραφὴν τοῦ οἴκου

Trãsla.B.Vie.

dꝰiuidentẽ eſinterſanctua riũs& vulgi locũ. 43.

ET duxit me ad por tam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ que reſpiciebat ad viam orietalẽ. Et ecce gloria dei iſrael ingrediebatur per viam orientalem: ∞ & vox erat ei quaſi vox aquarũ multarꝝ: & tra ſplendebat a maieſtate eius. Et vidi viſionẽ ∞∞ ſm ſpeciem quam vide ram ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ quãdo venit vt diſperde ret ciuitatẽ: & ſpecies ∞ ſm aſpectũ quẽ viderã iuxta fluuium chobar. Et cecidi ſup faciẽ meã. Et maieſtas dñi ingreſſa eſt tẽplum per viam por te que reſpiciebat ad ∞∞ orientẽ. Et eleuauit me ſpũs: & itroduxit me in atrium interius. Et ece repleta erat gloria ∞ dñi domus. Et audiui loquentem ad me ∞∞∞ de domo: & vir qui ſta bat iuxta me. ∞∞∞∞∞∞ Et dixit ad me. Fili homi nis: locus ∞∞∞∞∞∞ ſolii mei: & locus veſti giorũ pedũ meorũ: vbi habito in medio filiorũ iſrael in eternum: ∞∞∞ & non polluet vltra do mus iſrael nomen ∞∞∞ ſanctũ meũ: ipſi & reges eorũ in fornicationibus ſuis: & in ruinis regũ ſuo rũ: & in excelſis: fabri cati ſunt limẽ ſuũ iuxta limẽ meũ: & poſtes ſuos iuxta poſtes meos & mu rus erat iter me & eos: & polluerũt nomẽ ſanctũ meũ in aboiationib⁹ q̃s fecerũt: ꝓpter qd cõſũpſi eos in ira mea. Nũc ergo repellãt pcul fornicatio nẽ ſuã & ruinas regũ ſuo rũ a me & habitabo in medio eoꝝ ſemp. Tu aũt fili hominis oſtende do mui iſrael ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ tẽplũ & cõfundantur ab iniqtatibus ſuis: & metiãtur fabricam: & erube ſcant ex omnibus que fecerũt. Figurã domus & fabricę eius exitus ∞ & introit & oẽm deſcri ptionẽ eius & vniuerſa precepta eius: cunctũq; ordinẽ eius & oẽs leges eius oſtende eis: & ſcri be in oculis eoꝝ vt cuſto diant oẽs deſcriptiones eius & precepta illius ∞ & faciant ea. Iſta eſt lex domus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Tex.he.Ezechi.xliij. Pñtiua.heb.

בַּדָּל מֵאוֹת לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ לְחוֹל׃

Cap.xliij.

וַיּוֹלִכֵנִי אֶל הַשַּׁעַר שַׁעַר יַלְדָּ

קֶדֶם פָּנֶה דֶּרֶךְ הַקָּדִים וְהִנֵּה כְּבוֹד

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא מִדֶּרֶךְ הַקָּדִים

וְקוֹלוֹ כְּקוֹל מַיִם רַבִּים וְהָאָרֶץ

הֵאִירָה מִכְּבוֹדוֹ׃ וּכְמַרְאֶה הַמַּרְאֶה

אֲשֶׁר רָאִיתִי כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי

בָּבוֹא לְשַׁחֵת אֶת הָעִיר וּמַרְאוֹת

כַּמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי אֶל נְהַר כְּבָר

וָאֹפֶל אֶל פָּנָי וְכָבוֹד יְהוָה בָּא אֶל

הַבַּיִת דֶּרֶךְ שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ

הַקָּדִים וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וַתְּבִאֵנִי אֶל

הֶחָצֵר הַפְּנִימִי וְהִנֵּה מָלֵא כְּבוֹד

יְהוָה הַבָּיִת וָאֶשְׁמַע מְדַבֵּר אֵלַי

מֵהַבָּיִת וְאִישׁ הָיָה עֹמֵד אֶצְלִי׃

וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם אֶת מְקוֹם

כִּסְאִי וְאֶת מְקוֹם כַּפּוֹת רַגְלַי אֲשֶׁר

אֶשְׁכָּן שָׁם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם

וְלֹא יְטַמְּאוּ עוֹד בֵּית יִשְׂרָאֵל שֵׁם

קָדְשִׁי הֵמָּה וּמַלְכֵיהֶם בְּזְנוּתָם

וּבְפִגְרֵי מַלְכֵיהֶם בָּמוֹתָם׃ בְּתִתָּם

סִפָּם אֶת סִפִּי וּמְזוּזָתָם אֵצֶל מְזוּזָתִי

וְהַקִּיר בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם וְטִמְּאוּ אֶת

שֵׁם קָדְשִׁי בְּתוֹעֲבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ

וָאַכַל אֹתָם בְּאַפִּי׃ עַתָּה יִרְחֲקוּ

אֶת זְנוּתָם וּפִגְרֵי מַלְכֵיהֶם מִמֶּנִּי

וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָם לְעוֹלָם׃ אַתָּה בֶן

אָדָם הַגֶּד אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת

הַבַּיִת וְיִכָּלְמוּ מֵעֲוֹנוֹתֵיהֶם וּמְדְדוּ

אֶת תָּכְנִית׃ וְאִם נִכְלְמוּ מִכֹּל אֲשֶׁר

עָשׂוּ צוּרַת הַבַּיִת וְתָכוּנָתוֹ וּמוֹצָאָיו

וּמוֹבָאָיו וְכָל צוּרֹתָו וְאֶת כָּל

חֻקֹּתָיו וְכָל צוּרֹתָו וְכָל תּוֹרֹתָיו

הוֹדַע אֹתָם וְכְתֹב לְעֵינֵיהֶם וְיִשְׁמְרוּ

אֶת כָּל צוּרָתוֹ וְאֶת כָּל חֻקֹּתָיו

וְעָשׂוּ אוֹתָם׃ זֹאת תּוֹרַת הַבַּיִת

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.heb.Ezechi.xliij. | Trāsla.B.Vie. | Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.lati.

עַל רֹאשׁ הָהָר כָּל גְּבֻלוֹ סָבִיב סָבִיב קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִנֵּה זֹאת תּוֹרַת הַבַּיִת וְאֵלֶּה מִדּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בָּאַמּוֹת אַמָּה וַאֲמָה וָטֹפַח וְחֵיק הָאַמָּה וַאֲמָה רָחָב וּגְבוּלָהּ אֶל שְׂפָתָהּ סָבִיב זֶרֶת נֶבֶל שָׂפָה הָאֶחָד וְזֶה גַּב הַמִּזְבֵּחַ וּמֵחֵיק הָאָרֶץ עַד הָעַזָרָה הַתַּחְתּוֹנָה שְׁתַּיִם אַמּוֹת וְרֹחַב אַמָּה אָחַת וּמֵהָעַזָרָה הַקְּטַנָּה עַד הָעַזָרָה הַגְּדוֹלָה אַרְבַּע נִדֶּל רָבֵץ אַמּוֹת וְרֹחַב הָאַמָּה וְהָרְאִיל אַרְבַּע אָרֵה אַמּוֹת וּמֵהָאֲרִיאֵל וּלְמַעְלָה הַקְּרָנוֹת עָלָה אַרְבַּע וְהָאֲרִיאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֹרֶךְ בִּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה רֹחַב רָבוּעַ אֶל רָבֵץ אַרְבַּעַת רְבָעָיו וְהָעַזָרָה אַרְבַּע עֶשְׂרֵה אֹרֶךְ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה רֹחַב אֶל אַרְבַּעַת רְבָעֶיהָ וְהַגְּבוּל סָבִיב אַתָּה נֶבֶל חֲצִי הָאַמָּה וְהַחֵיק לָהּ אַמָּה סָבִיב חָצֵר וּמַעֲלֹתֶיהָ פָּנוֹת קָדִים וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֵלֶּה חֻקּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הֵעָשׂוֹתוֹ לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלָה וְלִזְרֹק עָלָיו דָּם וְנָתַתָּה אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר מִזֶּרַע צָדוֹק הַקְּרֵבִים אֵלַי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה לְשָׁרְתֵנִי פַּר בֶּן בָּקָר לְחַטָּאת וְלָקַחְתָּ מִדָּמוֹ וְנָתַתָּה עַל אַרְבַּע כַּרְנֹתָיו וְאֶל אַרְבַּע פִּנּוֹת הָעַזָרָה וְאֶל הַגְּבוּל סָבִיב וְחִטֵּאתָ אֹתוֹ וְכִפַּרְתָּהוּ וְלָקַחְתָּ אֶת הַפָּר הַחַטָּאת וּשְׂרָפוּ בְמִפְקַד הַבַּיִת מִחוּץ לַמִּקְדָּשׁ וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי תַּקְרִיב שָׂעִיר עִזִּים תָּמִים לְחַטָּאת וְחִטְּאוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר חִטְּאוּ בַּפָּר בְּנַלּוֹתְךָ מְחַטֵּא תַּקְרִיב פַּר בֶּן בָּקָר תָּמִים וְאַיִל מִן הַצֹּאן תְּמִימִם וְהִקְרַבְתָּם לִפְנֵי יְהוָה וְהִשְׁלִיכוּ הַכֹּהֲנִים עֲלֵיהֶם מֶלַח וְהֶעֱלוּ אֹתָם

in summitate montis. Oēs fines eius in circuitu sanctum sanctorum est. Hec est ergo lex ∞∞∞∞ domus. Iste aūt mēsure altaris in cubito veriſſimo: q habebat cubitū & palmū. In sinu eius erat cubitus: & cubitus in latitudine: & definitio eius vſq; ad labiū eius in circuitu palmus vnuſ. Hec quoq; erat foſſa altaris. Et de ſinu terre vſq; ad crepidinē nouiſſimam duo cubiti: & latitudo cubiti vni: & a crepidine maiore vſq; ad crepidinē maiorē q̄ttuor cubiti: & latitudo cubiti vnius. Ipſe aūt ariel q̄ttuor cubitorū: & ab ariel vſq; ad ſurſum cornua q̄ttuor. Et ariel duodecī cubitorū in longitudine p duodecim cubitos latitudinis q̄drangulū eqs laterib. Et crepido quattuordecī cubitorū longitudinis p q̄ttuordecī cubitos latitudinis in q̄ttuor angulis eius & corona in circuitu eius dimidii cubiti: & ſinus eius vnius cubiti p circuitū. Gradus aūt eius verſi ad orientē. Et dixit ad me. Fili hois: hec dicit dñs deus. Hi ſunt ritus altaris: in quacūq; die fuerit fabricatum ∞ vt offeratur ſup illud holocauſtum & effundatur ſanguis. Et dabis ſacerdotibus & leuitis qui ∞ ſunt de ſemine ſadoch: qui accedunt ad me: ait dñs deus vt offerāt mihi vitulum de armento ∞ pro pctō. Et aſſumens de ſanguine eius pones ſup q̄ttuor cornua eius & ſuper q̄ttuor angulos crepidinis & ſuper coronā in circuitu & mūdabis illud & expiabis. Et tolles vitulum ∞∞∞∞∞∞ qui oblatus fuerit p pctō: & cōbures eū in ſepato loco dom extra ſanctuariū. Et in die ſecūdo offeres hircū caprarū imaculatū p pctō: & expiabūt altare ſicut expiauerunt in vitulo. ∞∞∞∞∞ Cūq; cōpleueris expiās illud offeres vitulum de armēto immaculatū: & arietē de grege imaculatū: & offeres eos in conſpectu dñi. Et mittēt ∞ ſacerdotes ſup eos ſal: & offerent eos in ∞∞∞

in vertice mōtis. τ oēs fines eius i circuitu ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. καὶ πάντα τὰ ὅρια αὐτοῦ κυκλό sancta ſctōꝝ. iſta eſt lex dom τ he θεν ἅγια ἁγίων. οὗτός ἐστιν ὁ νόμος τοῦ οἴκου καὶ ταῦτα meſure altaris in cubito cubiti τ τὰ μέτρα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν πήχει τοῦ πήχεως καὶ cubitus q̄ttuor digitoꝝ: ſinus illius τ menſura πῆχυς παλαιστῆς, τὸ κόλπωμα αὐτοῦ καὶ μέτρον τὸ altitudo p circuitū τ cubit latitudo: τ giſus p labi ὕψος κυκλῳ καὶ πῆχυς τὸ εὖρος, καὶ γίσος ἐστὶ τὸ χεῖ um i circuitu palmi: τ altitudo altaris λος κυκλόθεν σπιθαμῆς, καὶ τὸ ὕψος τοῦ θυσιαστηρίου a pfūdo eroſādū ſinus eius ad ἐκ βάθους τῆς ἀρχῆς τοῦ κυκλώματος αὐτοῦ πρὸς τὸ ppiciatoriū q̄ ſubter cubitoꝝ duo: τ latitudo cu ἱλαστήριον τὸ ὑποκάτωθεν πήχων δύο, καὶ τὸ εὖρος πή biti: τ a ppiciatorio paruo ad ppicia χυος, καὶ ἀπὸ τοῦ ἱλαστηρίου τοῦ μικροῦ ἐστὶ τὸ ἱλαστή toriū magnū cubiti q̄ttuor: τ latitudo cubit vn. τ τήριον μέγα πήχεις τέσσαρα, καὶ εὖρος πῆχυς εἷς. καὶ τὸ ariel cubitoꝝ q̄ttuor: τ ab ariel τ ſuperio ἀριὴλ πήχεων τέσσαρα καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριὴλ καὶ ὑπερά ra cornuū cubitus vn. τ ariel cubitoꝝ duo τω τῶν κεράτων πῆχυς εἷς. καὶ τὸ ἀριὴλ πηχέων δύ rū latitudo ſup lōgitudinē cubitoꝝ duodecim q̄drangula ω εὖρος ἐπὶ μῆκος πηχέων δώδεκα τετράγωνον ad q̄ttuor ptes ei τ ſup ppiciatoriū cubitoꝝ ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον πηχῶ q̄ttuordecim latitudo p cubitos q̄ttuordecim δεκατεσσάρων πλάτος κατὰ πήχεις τεσσαρακαίδεκα cim latitudo p q̄ttuor partes ei τ giſus e δεκα τὸ εὖρος ἐπὶ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ καὶ τὸ γίσος αὐ ius circundatus ei in circuitu dimidiū cubiti. τ cir τοῦ κυκλούμενον αὐτῷ κυκλόθεν ἥμισυ πήχους. καὶ κύ cuit et cubiti i circuitu τ gradus eius κλωμα αὐτοῦ πήχυος κυκλόθεν καὶ αἱ κλιμακτῆρες αὐτ reſpicientes ad orientem. τ dixit ad me: fili τοῦ βλέπουσαι κατὰ ἀνατολάς. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ hois: hec dicit dñs deus: hec ppce ἀνθρώπου, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ταῦτα τὰ προσαγ ta altaris in die q̄ factū fuerit vt offe ματα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ποιήσεως τοῦ ἀνα rant ſup eo holocauſta: effundatur ad φέρειν ἐπ' αὐτῷ ὁλοκαυτώματα καὶ προχυθήσεται πρὸς illud ſāguis τ dabis ſacerdotib leuitis αὐτὸ αἷμα καὶ δώσεις τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λευίταις τοῖς ex ſemine ſadoch appropiquātib ad me di ἐκ τοῦ σπέρματος σαδδοὺχ τοῖς ἐγγίζουσι πρός με λέ cit dñs deus: vt miniſtrent mihi vitulū de bob γει κύριος ὁ θεός, τοῦ λειτουργεῖν μοι μόσχον ἐκ βοῶν p peccato. τ tollent de ſanguie eius περὶ ἁμαρτίας. καὶ λήψονται ἐκ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τ ponent ſup q̄ttuor cornua altaris: τ καὶ θήσουσιν ἐπὶ τέσσαρα κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ſup q̄ttuor angulos ppiciatorii: τ ſup ἐπὶ τὰς τέσσαρα γωνίας τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ ἐπὶ τὸν baſim ei i circuitu τ mūdabunt τ expiabūt βάσιν αὐτοῦ κύκλῳ καὶ καθαρίσουσιν καὶ ἐξιλάσονται illud. τ tollent vitulū q̄ pro peccato τ cōbure αὐτό. καὶ λήψονται τὸν μόσχον τὸν περὶ ἁμαρτίας καὶ κατακαυ tur in loco ſeparato dom extra ſctā. τ θήσεται ἐν τῷ ἀποκεχωρισμένῳ τοῦ οἴκου ἔξωθεν τῶν ἁγίων. καὶ die ſcdo tolles hedū de capris imaculatū p peccato τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ λήψῃ ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἄμωμον περὶ ἁμαρτίας τ expiabunt altare ſicut expiabūt in vitulo. τ καὶ ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον καθάπερ ἐξιλάσονται ἐν τῷ μόσχῳ. καὶ poſtq̄ compleueris expiationē: offeres vitulū de bob ima μετὰ τὸ συντελέσαι αὐτὸν ἐξιλασμόν, προσοίσει μόσχον ἐκ βοῶν ἄμω culatū τ arietē de ouibus imaculatū τ offeretis coram μον καὶ κριὸν ἐκ τῶν προβάτων ἄμωμον καὶ προσοίσετε ἔναντι dño: τ imponent ſacerdotes ſup illud ſal: τ offerent eū κυρίου, καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπ' αὐτὸν ἅλας, καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὸ

Universidad de Deusto
Biblioteca

holocausta dño. septẽ dieb⁹ facies he
ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ· ἑπτὰ ἡμέρας ποιήσεις ἐρι
dũ pro peccato quottidie ꝛ vitulũ ex bob⁹: ꝛ
φον ὑπὲρ ἁμαρτίας καθημέραν καὶ μόσχον ἐκ βοῶν, καὶ
arietẽ de oũbus imaculatũ facient septẽ dieb⁹ ꝛ
κριὸν ἐκ προβάτων ἄμωμον ποιήσουσιν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ
expiabunt altare ꝛ mundabũt illud: ꝛ im=
ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον καὶ καθαριοῦσιν αὐτό, καὶ πλη
piebunt manus eox: ꝛ consumabunt di=
ρώσουσιν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ συντελέσουσι τὰς ἡμέ
es. ꝛ erit a die octauo ꝛ vltra.
ρας· καὶ ἔσται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὀγδόης καὶ ἐπέκεινα·
ꝛ facient sacerdotes sup altare holocau
καὶ ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τὰ ὁλοκαυ
sta vra ꝛ q̃ salutis vre: ꝛ suscipi
τώματα ὑμῶν καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου ὑμῶν, καὶ πρόσ
piam vos dicit dñs deus.
δέξομαι ὑμᾶς λέγει κύριος ὁ θεός. Ca.44.

ET cõuertit me ad viam porte
Καὶ ἐπέστρεψέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν
sanctuarii exterioris q̃ respicit ad orientem:
ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς,
ꝛ hec erat clausa. ꝛ dixit dñs ad me:
καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη· καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἡ
porta hec clausa erit nõ aperietur. ꝛ nul
πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται οὐκ ἀνοιχθήσεται. καὶ ἐν
lus trãsibit p eam: qz dñs deꝰ israel transibit
οὐδεὶς διέλθη δι' αὐτῆς, ὅτι κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ διελεύσε=
p eam ꝛ erit clausa: qz dux ipse
ται δι' αὐτῆς καὶ ἔσται κεκλεισμένη, ὅτι ὁ ἡγούμενος οὗτος
sedebit in ea vt cõedat panẽ coram dño
καθίσεται ἐν αὐτῇ τοῦ φαγεῖν ἄρτον ἐνώπιον τοῦ κυρίου
ꝛ p viã vestibuli porte ingredietur: ꝛ
καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αἰλαμ τῆς πύλης εἰσελεύσεται, καὶ
per viã eius egredietur. ꝛ introduxit me p
κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐξελεύσεται· καὶ εἰσήγαγέν με κα
viã porte q̃ ad aqlonẽ e regione
τὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν κατέναντι τοῦ
dom⁹: ꝛ vidi ꝛ ecce plena glia dñi dom⁹ dñi ꝛ
οἴκου, καὶ ἴδον καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης κυ̃ ὁ οἶκος τοῦ κυρίου καὶ
cado in faciem meã. ꝛ dixit dñs ad me: fili
πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου· καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ
hois pone sup cor tuũ ꝛ vide oculis
ἀνθρώπου τάξαι ἐπὶ τὴν καρδίαν σου καὶ ἴδε τοῖς ὀφθαλ
tuis ꝛ auribꝰ tuis audi oia q̃cũq; ego ad te
μοῖς σου καὶ τοῖς ὠσίν σου ἄκουε πάντα ὅσα ἐγὼ πρὸς σὲ
loqr: scõm oia p̃cepta dom⁹ dñi: ꝛ sectũ
λαλῶ, κατὰ πάντα τὰ προστάγματα οἴκου κυρίου, καὶ κα
dũ oia iudicia ei⁹: ꝛ ponce cor
τὰ πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ τάξεις τὴν καρδί=
tuũ in viã dom⁹ p oes exitus
αν σου εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ οἴκου κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους
eox in oibus sctis: ꝛ dices ad exaspe=
αὐτῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν παρα=
rantem ad domũ israel: hec dicit dñs
πικραίνοντα πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραήλ, τάδε λέγει κύριος
dñs: sufficiat vobis ab oibus iniqtatib⁹ vr̃is dom⁹ Is=
κύριος, ἱκανούσθω ὑμῖν ἀπὸ πασῶν ἀνομιῶν ὑμῶν οἶκος Ἰσ
rael: ne inducatis vos filios alienigenas icircũcisos
ραήλ, τοῦ μὴ εἰσαγαγεῖν ὑμᾶς υἱοὺς ἀλλογενεῖς ἀπεριτμήτους
corde ꝛ incircuncisos carne: ne sint in san
καρδίᾳ καὶ ἀπεριτμήτους σαρκί, τοῦ μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς ἁγί
ctis meis ꝛ pphanẽt ea cũ offertis vos panes
οις μου καὶ βεβουλοῦν αὐτὰ ἐν τῷ προσφέρειν ὑμᾶς ἄρτους
meos ꝛ adipẽ ꝛ sãguinẽ ꝛ p̃teritie testamẽtũ meũ ĩ
μου καὶ στέαρ καὶ αἷμα καὶ παραβαίνετε τὴν διαθήκην μου ἐν
oibus. iniqtatib⁹ vr̃is: ꝛ non custodistis p̃cep=
πάσαις ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε τὰ προστάγ
ta sanctuarij mei: ꝛ ordinabatj vt nõ seruaretis custodias
ματα ἁγιάσματός μου, καὶ διετάσσετε τοῦ μὴ φυλάσσειν φυλακὰς
in oibus sctis meis vobis. ꝓpterea hec dicit dñs: oĩs fili⁹
ἐν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις μου ὑμῖν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, πᾶς υἱὸς

holocaustũ dño. Septẽ
diebus facies
hircũ pro peccato quot
tidie: & vitulũ de armẽto
& arietẽ de pecoribus
immaculatos offerent.
Septem diebus expia=
bunt altare
& mundabunt illud: & im=
plebunt manuꝰ eius.
Expletis aũt septẽ dieb⁹:
in die octaua & vltra
facient sacerdotes super
altare
holocausta vestra: & q̃
pro pace offerũt: & pla
catus ero vobis: ait dominus deus. 44.

ET conuertit me ad viam porte
sanctuarii exterioris q̃ respiciebat ad orientẽ: & erat clausa. Et dixit dñs ad me. Porta hec
clausa erit & non aperietur: & vir non trãsiet per eã: qm̃ dñs deus israel ingressus est per eã:
erit pr̃s clausa principi. Princeps ipse
sedebit in ea vt comedat panem coram dño.
Per viã porte vestibuli ingredietur: & per viã ei⁹ egredietur. Et adduxit
me per viã porte aqlonis in cõspectu dom⁹ & vidi: & ecce ipleuit gloria
dñi domũ dñi. Et cecidi in faciem meam.
Et dixit ad me dñs. Fili hominis: pone
cor tuũ & vide oculis tuis: & auribus tuis audi
omnia que ego loquor
ad te:
de vniuersis cerimoniis
dom⁹ dñi & de cũctis le
gibus eius. Et pones cor
tuũ in vtis tẽpli per oẽs
exitus sanctuarii: & di=
ces ad exasperãtem me
domũ israel. Hec dicit
dominus
deus. Sufficiat vobis
omnia scelera vestra
domus israel: eo q̃ indu
citis filios alienos
incircũcisos corde & in=
circuncisos carne vt sint
in sãctuario meo: & pol
luant domum meam: &
offertis panes meos ad
pem & sanguinem:
& dissoluitis pactũ meũ
in oibus sceleribus vr̃is:
& nõ seruastis precepta
sanctuarii mei:
& posuistis custodes ob
seruationũ meaꝝ in sctũa
rio meo vobismetipsis.
Hec dicit dñs deus: oĩs

עֲלַת יוֹם עֹלָה לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים תַּעֲשֶׂה
עֲשֶׂה שְׂעִיר חַטָּאת לַיּוֹם וּפַר בֶּן בָּקָר
וְאַיִל מִן הַצֹּאן תְּמִימִם יַעֲשׂוּ:
כָּפַר שִׁבְעַת יָמִים יְכַפְּרוּ אֶת הַמִּזְבֵּחַ
כָּלָה וְטִהֲרוּ אֹתוֹ וּמִלְאוּ יָדָו: וְיכַלּוּ אֶת
שָׁמַן הַיָּמִים וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהָלְאָה
עָשָׂה זָבַח אֶת הַמִּזְבֵּחַ יַעֲשׂוּ הַכֹּהֲנִים עַל
רָצָה עֹלֹתֵיכֶם וְאֶת שַׁלְמֵיכֶם וְרָצִאתִי
אֶתְכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה:

Cap.xliiij

שׁוּב וַיָּשֶׁב אֹתִי דֶּרֶךְ שַׁעַר
קָדַשׁ הַמִּקְדָּשׁ הַחִיצוֹן הַפֹּנֶה קָדִים וְהוּא
חוּץ סָגוּר: וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה הַשַּׁעַר הַזֶּה
סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפָּתֵחַ וְאִישׁ לֹא יָבֹא
בּוֹא בּוֹ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בּוֹ
נָשִׂיא וְהוּא הַנָּשִׂיא נָשִׂיא הוּא
אָכַל פָּנָה לֶאֱכוֹל לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה
אֻלָם מִדֶּרֶךְ אוּלָם הַשַּׁעַר יָבוֹא וּמִדַּרְכּוֹ
יצא יֵצֵא וַיְבִיאֵנִי דֶּרֶךְ שַׁעַר הַצָּפוֹן אֶל
רָאָה פְּנֵי הַבַּיִת וָאֵרֶא וְהִנֵּה מָלֵא כְּבוֹד
נָפַל יְהוָה אֶת בֵּית יְהוָה וָאֶפֹּל אֶל פָּנָי:
שׂוּם וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה בֶּן אָדָם שִׂים
לִבְּךָ וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמָע
דבר אֵת אֵת כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר אִתָּךְ
חָקַק כָּל חִקּוֹת בֵּית יְהוָה וְכָל תּוֹרֹתָיו
שׂוּם בּוֹא וְשַׂמְתָּ לִבְּךָ לְמָבוֹא הַבַּיִת בְּכָל
יצא מוֹצָאֵי הַמִּקְדָּשׁ וְאֲמַרְתָּ אֶל מֹרִי
אֶל בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
עָנַב יְהוִה רַב לָכֶם מִכֹּל תּוֹעֲבֹתֵיכֶם
בּוֹא בֵּית יִשְׂרָאֵל: בַּהֲבִיאֲכֶם בְּנֵי נֵכָר
הָיָה עֲרֵלֵי לֵב וַעֲרֵלֵי בָשָׂר לִהְיוֹת
מָרַשׁ בְּמִקְדָּשִׁי לְחַלְּלוֹ אֶת בֵּיתִי
קָרַב בְּהַקְרִיבְכֶם אֶת לַחְמִי חֵלֶב וָדָם
פּוּר וְהֵפֵרוּ אֶת בְּרִיתִי אֶל כָּל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם:
שָׁמַר וְלֹא שְׁמַרְתֶּם מִשְׁמֶרֶת קָדָשָׁי
שׂוּם וַתְּשִׂימוּן לְשֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרְתִּי בְּמִקְדָּשִׁי
לָכֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה כָּל בֶּן

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.Tex.he.Ezechi.xliiij.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
בֶּן־נֵכָר עֲרֵל־לֵב וְעֲרֵל בָּשָׂר לֹא יָבוֹא בּוֹא	[a] alienigena [i] incircūcīſus [m] corde [n] & icircūcīſus [o] carne [p] nō [q] ingredietur [r] ſanctuariū meū [s] quicūq; [t] in medio [u] filiorū [v] iſrael.	alienigena incircūcīſus corde τ incircūcīſus carne: ἀλλογενὴς ἀπερίτμητος καρδίᾳ καὶ ἀπερίτμητος σαρκί, nō ingredietur in ſctā mea ab oibus alie οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ἅγιά μου ἀπὸ πάντων τῶν ἀλ nigenis in medio dom[o] iſrael: ſed leuite q̄ recef λογενῶν ἐν μέσῳ οἴκου Ἰσραήλ, ἀλλ' οἱ λευῖται οἵτινες ἀφεί ſerunt a me cū erraret iſrael a me poſt λαστο ἀπ' ἐμοῦ ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν Ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ ὀπί
עַמִּי וְהָיוּ בְּלִשְׁכָתַי עֹמְדִים לְשָׁרְתֵנִי וְעָמְדוּ לְפָנַי לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וָדָם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: הַמָּה יָבֹאוּ אֶל מִקְדָּשִׁי	cogitationes ſuas: τ accipient iniqtatē ſuã σω τῶν ἐνθυμημάτων αὐτῶν, καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐ am: τ erunt in ſctis meis miniſtrantes oſtia τῶν, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἁγίοις μου λειτουργοῦντες θυρω rū in portis dom[o] τ miniſtrantes in ροὶ ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου καὶ λειτουργοῦντες ἐν τῷ domo mea. iſti imolabūt holocauſta τ οἴκῳ μου. οὗτοι σφάξουσι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς victimas pp̄lo: τ iſti ſtabunt ante pp̄lm θυσίας τῷ λαῷ, καὶ οὗτοι στήσονται ἐνώπιον τοῦ λαοῦ vt miniſtrent eis: p eo q̄ miniſtrabant eis añ fa λειτουργεῖν αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν ἐλειτούργουν αὐτοῖς πρὸ προ ciem idolo[rū] ſuo[rū]: τ facti ē domui iſrael D σώπου τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἐγένετο τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ in tormētū iniqtatis: ꝓp̄t hoc leuaui manū meā ſup εἰς κόλασιν ἀδικίας, ἕνεκα τούτου ἦρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' eos dicit dn̄s dn̄s: τ accipiēt iniqtatē ſu αὐτοὺς λέγει κύριος κύριος, καὶ λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐ am: τ nō accedent ad me vt ſacerdotio fūgāt mihi: neq; τῶν, καὶ οὐκ ἐγγιοῦσι πρός με τοῦ ἱερατεύειν μοι, οὐδὲ offerant ad oia ſcta ſctō[rū]: τ accipient προσάγειν πρὸς πάντα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ λήψονται ignominiā ſuam in errore q̄ errauerunt. τ τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν ἐν τῇ πλανήσει ἣ ἐπλανήθησαν. καὶ ponā eos vt ſeruent cuſtodias dom[o] in om= τάξω αὐτοὺς φυλάσσειν φυλακὰς τοῦ οἴκου εἰς πά= nia opera eius: τ in vniuerſa q̄cūq; fecerint ſac= ντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα ὅσα ἂν ποιῶσιν οἱ ἱε dotes leuite τ filij ſadoc q̄ cuſtodierūt cuſtodias ρεῖς οἱ λευῖται καὶ υἱοὶ σαδὼκ οἱ ἐφύλαξαν φυλακὰς τῶν ſctō[rū] meo[rū] cū erraret dom[o] iſrael a ἁγίων μου ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἀπ' ἐ= me. iſti accedent ad me vt miniſtrēt mihi: μοῦ· οὗτοι προσάξουσι πρός με λειτουργεῖν μοι, τ ſtabūt ante faciem meā vt offerant mihi καὶ στήσονται πρὸ προσώπου μου τοῦ προσφέρειν μοι adipē τ ſanguinē dicit dn̄s dn̄s: iſti ingredientur στέαρ καὶ αἷμα λέγει κύριος κύριος, οὗτοι εἰσελεύσονται in ſancta mea: τ iſti accedent ad εἰς τὰ ἅγιά μου, καὶ οὗτοι προσελεύσονται πρὸς mēſam meam vt miniſtrent mihi: τ obſerua= τὴν τράπεζάν μου τοῦ λειτουργεῖν μοι, καὶ φυλά= bunt cuſtodias meas: τ erunt cū ingrediē= ξουσι τὰς φυλακάς μου, καὶ ἔσονται ἐν τῷ εἰσπορεύε= tur ipi in portas atrij exteriorīs: σθαι αὐτοὺς εἰς τὰς πύλας τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας, ſtolis lineis induentur: τ nō induentur lanis cū στολὰς λιναᾶς ἐνδύσονται, καὶ οὐκ ἐνδύσονται ἔρια ἐν miniſtrauerit ipi a porta atrij τῷ λειτουργεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς interioris τ cidarez lineas hēbūt in ca τῆς ἐσωτέρας καὶ κιδάρεις λιναᾶς ἔξουσιν ἐπὶ τῶν κε= pitib[us] eo[rū]. τ feminalia linea hēbunt in lū φαλῶν αὐτῶν· καὶ περισκέλη λινᾶ ἔξουσιν ἐπὶ τὰς ὀσ bis eo[rū]: τ nō accingent ſe violent cū egredientur φοῦς αὐτῶν, καὶ οὐ περιζώσονται βίᾳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ipi in atriū exterius ad pp̄lm: exuēt αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν πρὸς τὸν λαόν, ἐκδύ= ſe ſtolis ſuis in q̄b[us] miniſtrant. in e= σονται τὰς στολὰς αὐτῶν ἐν αἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐ is: τ ponent eas in exedris ſctō[rū]: τοῖς, καὶ θήσουσιν αὐτὰς ἐν ταῖς ἐξαίδραις τῶν ἁγίων, E
וְלֹא יִגְּשׁוּ אֵלַי לְכַהֵן לִי וְלִגְּשֶׁת אֶל כָּל קָדָשַׁי אֶל קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים וְנָשְׂאוּ כְלִמָּתָם וְתוֹעֲבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ נָתַתִּי אֹתָם לִשְׁמֹר מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת לְכָל עֲבֹדָתוֹ וּלְכֹל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה בּוֹ וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּנֵי צָדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת מִקְדָּשִׁי בִּתְעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעָלַי הֵמָּה יִקְרְבוּ אֵלַי לְשָׁרְתֵנִי וְעָמְדוּ לְפָנַי לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וָדָם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: הֵמָּה יָבֹאוּ אֶל מִקְדָּשִׁי וְהֵמָּה יִקְרְבוּ אֶל שֻׁלְחָנִי לְשָׁרְתֵנִי וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי: וְהָיָה בְּבוֹאָם אֶל שַׁעֲרֵי הֶחָצֵר הַפְּנִימִית בִּגְדֵי פִשְׁתִּים יִלְבָּשׁוּ וְלֹא יַעֲלֶה עֲלֵיהֶם צֶמֶר בְּשָׁרְתָם בְּשַׁעֲרֵי הֶחָצֵר הַפְּנִימִית וּבַיְתָה: פַּאֲרֵי פִשְׁתִּים יִהְיוּ עַל רֹאשָׁם וּמִכְנְסֵי פִשְׁתִּים יִהְיוּ עַל מָתְנֵיהֶם לֹא יַחְגְּרוּ בַּיָּזַע: וּבְצֵאתָם אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה אֶל הָעָם יְפַשְּׁטוּ אֶת בִּגְדֵיהֶם אֲשֶׁר הֵמָּה מְשָׁרְתִים בָּם וְהִנִּיחוּ אֹתָם בְּלִשְׁכֹת הַקֹּדֶשׁ	[a] alienigena [i] incircūcīſus [m] corde [n] & icircūcīſus [o] carne [p] nō [q] ingredietur [r] ſanctuariū meū [s] iuxta [a] ſancta [b] ſctōꝝ: [c] ſed portabūt [d] confuſionē ſuā [e] & ſcelera ſua [f] q̄ [g] fecerunt [h] Et dabo [i] eos [k] ianitores [m] domus: & [n] in oīi [o] miniſterio eius: [p] & vniuerſis [q] q̄ [r] fient [s] in eo. [t] Sacerdotes aūt [u] leuite [v] filij [r] ſadoch' qui [s] cuſtodierūt [c] cerimonias [b] ſanctuarii mei [c] cum errarent [d] filii [e] iſrael [b] a me: [i] ipſi [k] accedent [i] ad me [m] vt miniſtrēt mihi: [n] & ſtabūt [o] in cōſpectu meo [p] vt offerāt [q] mihi [r] adipē [s] & ſanguinē [t] ait [u] dn̄s deus. [r] Ipſi [i] in grediētur [b] ſactuariū meū: [c] & ipſi [o] accedent [c] ad' men ſam meā [g] vt miniſtrēt mihi [h] & cuſtodiāt [k] cerimonias meas. [m] Cūq; ingrediēt [o] portas [p] atrii [q] interioris [r] veſtibus [s] lineis [t] induentur: [u] nec [c] aſcendet [r] ſup eos quicq̄ [i] laneum [g] quādo miniſtrāt [b] in portis [c] atrii [v] interioris [c] & intrinſecus. [r] Vitte [s] linee [b] erunt [i] in [k] capitibus eo[rū]: [l] & feminalia [m] linea [n] erunt [c] in [r] lūbis eorū: [q] & nō [r] accingētur [s] in ſudore. [t] Cunq; egrediētur [k] atriū [r] exterius [c] ad [o] populum: [c] exuent ſe [s] veſtimentis ſuis [i] in quibus [k] miniſtrauerant: [m] & reponent [n] ea [o] in gazophylacio. [p] ſanctuarii	alienigenis incircūciſus corde τ incircūciſus carne: ἀλλογενὴς ἀπερίτμητος καρδίᾳ καὶ ἀπερίτμητος σαρκί, nō ingredietur in ſctā mea ab oibus alie οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ἅγιά μου ἀπὸ πάντων τῶν ἀλ nigenis in medio dom[o] iſrael: ſed leuite q̄ receſ λογενῶν ἐν μέσῳ οἴκου Ἰσραήλ, ἀλλ' οἱ λευῖται οἵτινες ἀφεί ſerunt a me cū erraret iſrael a me poſt λαστο ἀπ' ἐμοῦ ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν Ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ ὀπί cogitationes ſuas: τ accipient iniqtatē ſu σω τῶν ἐνθυμημάτων αὐτῶν, καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐ am: τ erunt in ſctis meis miniſtrantes oſtia τῶν, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἁγίοις μου λειτουργοῦντες θυρω rū in portis dom[o] τ miniſtrantes in ροὶ ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου καὶ λειτουργοῦντες ἐν τῷ domo mea. iſti imolabūt holocauſta τ οἴκῳ μου. οὗτοι σφάξουσι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς victimas pp̄lo: τ iſti ſtabunt ante pp̄lm θυσίας τῷ λαῷ, καὶ οὗτοι στήσονται ἐνώπιον τοῦ λαοῦ vt miniſtrent eis: p eo q̄ miniſtrabant eis añ fa λειτουργεῖν αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν ἐλειτούργουν αὐτοῖς πρὸ προ ciem idolo[rū] ſuo[rū]: τ facti ē domui iſrael σώπου τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἐγένετο τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ in tormētū iniqtatis: ꝓp̄t hoc leuaui manū meā ſup εἰς κόλασιν ἀδικίας, ἕνεκα τούτου ἦρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' eos dicit dn̄s dn̄s: τ accipiēt iniqtatē ſu αὐτοὺς λέγει κύριος κύριος, καὶ λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐ am: τ nō accedent ad me vt ſacerdotio fūgāt mihi: neq; τῶν, καὶ οὐκ ἐγγιοῦσι πρός με τοῦ ἱερατεύειν μοι, οὐδὲ offerant ad oia ſcta ſctō[rū]: τ accipient προσάγειν πρὸς πάντα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ λήψονται ignominiā ſuam in errore q̄ errauerunt. τ τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν ἐν τῇ πλανήσει ἣ ἐπλανήθησαν. καὶ ponā eos vt ſeruent cuſtodias dom[o] in om= ταξω αὐτοὺς φυλάσσειν φυλακὰς τοῦ οἴκου εἰς πά= nia opera eius: τ in vniuerſa q̄cūq; fecerint ſac= ντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα ὅσα ἂν ποιῶσιν οἱ ἱε dotes leuite τ filij ſadoc q̄ cuſtodierūt cuſtodias ρεῖς οἱ λευῖται καὶ υἱοὶ σαδὼκ οἱ ἐφύλαξαν φυλακὰς τῶν ſctō[rū] meo[rū] cū erraret dom[o] iſrael a ἁγίων μου ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἀπ' ἐ= me. iſti accedent ad me vt miniſtrēt mihi: μοῦ· οὗτοι προσάξουσι πρός με λειτουργεῖν μοι, τ ſtabūt ante faciem meā vt offerant mihi καὶ στήσονται πρὸ προσώπου μου τοῦ προσφέρειν μοι adipē τ ſanguinē dicit dn̄s dn̄s: iſti ingredientur στέαρ καὶ αἷμα λέγει κύριος κύριος, οὗτοι εἰσελεύσονται in ſancta mea: τ iſti accedent ad εἰς τὰ ἅγιά μου, καὶ οὗτοι προσελεύσονται πρὸς mēſam meam vt miniſtrent mihi: τ obſerua= τὴν τράπεζάν μου τοῦ λειτουργεῖν μοι, καὶ φυλά= bunt cuſtodias meas: τ erunt cū ingrediē= ξουσι τὰς φυλακάς μου, καὶ ἔσονται ἐν τῷ εἰσπορεύε= tur ipi in portas atrij exteriorīs: σθαι αὐτοὺς εἰς τὰς πύλας τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας, ſtolis lineis induentur: τ nō induentur lanis cū στολὰς λιναᾶς ἐνδύσονται, καὶ οὐκ ἐνδύσονται ἔρια ἐν miniſtrauerit ipi a porta atrij τῷ λειτουργεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς interioris τ cidarez lineas hēbūt in ca τῆς ἐσωτέρας καὶ κιδάρεις λιναᾶς ἔξουσιν ἐπὶ τῶν κε= pitib[us] eo[rū]. τ feminalia linea hēbunt in lū φαλῶν αὐτῶν· καὶ περισκέλη λινᾶ ἔξουσιν ἐπὶ τὰς ὀσ bis eo[rū]: τ nō accingent ſe violent cū egredientur φοῦς αὐτῶν, καὶ οὐ περιζώσονται βίᾳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι ipi in atriū exterius ad pp̄lm: exuēt αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν πρὸς τὸν λαόν, ἐκδύ= ſe ſtolis ſuis in q̄b[us] miniſtrant. in e= σονται τὰς στολὰς αὐτῶν ἐν αἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐ is: τ ponent eas in exedris ſctō[rū]: ταῖς, καὶ θήσουσιν αὐτὰς ἐν ταῖς ἐξαίδραις τῶν ἁγίων,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trásla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ induentur stolis alijs: τ nō sctificabũt ppũm
καὶ ἐνδύσονται στολὰς ἑτέρας, καὶ οὐ μὴ ἁγιάσωσιν τὸν λαὸν
in stolis suis: τ capita sua nō radent
ἐν ταῖς στολαῖς αὐτῶν, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν οὐ ξυρήσονται
τ comas suas nō tōdebũt: operientes ope=
καὶ τὰς κόμας αὐτῶν οὐ φιλώσουσι, κεκαλυμμένους κα
rient capita sua: τ uinũ nō bibent
λύψουσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ οἶνον οὐ μὴ πίωσι
ois sacerdos cũ ingressi fuerit ipi in atriũ
πᾶς ἱερεὺς ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν
interius. τ uiduã τ pphanatã nō ac
τὴν ἐσωτέραν. καὶ χήραν καὶ βεβηλωμένην οὐ λή=
cipient sibi in uxores: sed uirginẽ ex
ψονται αὐτοῖς εἰς γυναῖκα, ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τοῦ
domo israel. τ si fuerit uidua ex sacdotib⁹ accipiẽt:
οἴκου ἰσραήλ. καὶ ἐὰν μείνῃ χήρα ἐξ ἱερέων λήψονται,
τ ppũm meũ docebunt: inter sctũ τ pollutũ.
καὶ τὸν λαόν μου διδάξουσιν, ἀναμέσον ἁγίου καὶ βεβήλου.
τ inter mundũ τ imũdum notũ facient eis. τ
καὶ ἀναμέσον καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου γνωρίσουσιν αὐτοῖς. καὶ
sup iudiciũ sāguinis hi stabunt: τ iudiciũ in pre=
ἐπὶ κρίσει αἵματος οὗτοι στήσονται, καὶ κρίσιν ἐν τοῖς προ
ceptis meis iustificabunt: τ in iudicijs meis iu
στάγμασί μου δικαιώσουσιν, καὶ ἐν τοῖς κρίμασίν μου κρι
dicabũt. τ legitia mea τ pcepta mea in om
νοῦσιν. καὶ τὰ νόμιμά μου καὶ τὰ πρόσταγματά μου ἐν πά
nib⁹ solẽnitatib⁹ meis custodient: τ sabbata mea
σαις ταῖς ἑορταῖς μου φυλάξονται, καὶ τὰ σάββατά μου
sctificabũt: τ ad aiam hois nō ingredientur
ἁγιάσωσιν, καὶ ἐπὶ ψυχὴν ἀνθρώπου οὐκ εἰσελεύσονται
vt polluant: sed sup patre τ matre τ filio τ filia
τοῦ μιανθῆναι, ἀλλ' ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ καὶ υἱῷ καὶ θυγατρὶ
τ sup fratre τ sup sorore sua q̃ nō fuit uiro:
καὶ ἐπ' ἀδελφῷ καὶ ἐπ' ἀδελφῇ αὐτοῦ ἣ οὐ γέγονεν ἀνδρί,
cõtaminabit. τ postq̃ fuerit mũdat⁹ septẽ dies nu=
μιανθήσεται. καὶ μετὰ τὸ καθαρισθῆναι ἑπτὰ ἡμέρας ἑξῆ
merabis ei. τ q̃cũq⁹ die igress⁹ fuerit in atriũ
ριθμήσει αὐτῷ. καὶ ἡ ἂν ἡμέρα εἰσπορεύηται εἰς τὴν αὐλὴν
interius vt ministret in sctis: offeret
τὴν ἐσωτέραν τοῦ λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἁγίοις, προσοίσει
placationẽ dicit dñs. τ erit eis hereditas ego
ἱλασμὸν λέγει κύριος. καὶ ἔσαι αὐτοῖς κληρονομία ἐγὼ
dñs: ego dñs hereditas eis: τ possessio nō dabitur
κ̄ς, ἐγὼ κ̄ς κληρονομία αὐτοῖς, καὶ κατάσχεσις οὐ δοθήσεται
eis in filijs israel: ego possessio eor. τ
αὐτοῖς ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, ἐγὼ κατάσχεσις αὐτῶν. καὶ
sacrificia τ q̃ pro peccato τ q̃ pro ignorã=
τὰς θυσίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἀγνοί=
tia τ ipi comedent: τ oẽm separationẽ in isra=
ας καὶ αὐτοὶ φάγονται, καὶ πᾶν ἀφόρισμα ἐν τῷ ἰσρα
el: ipis erit: τ pmitie oim: τ pmo
ηλ, αὐτοῖς ἔσαι, καὶ αἱ ἀπαρχαὶ πάντων, καὶ τὰ πρω
genita omniũ: τ separatiões oẽs ex
τότοκα πάντων, καὶ τὰ ἀφορίσματα πάντα ἐκ τῶν
pmitijs vris: sacerdotib⁹ erũt. τ pmo=
ἀπαρχῶν ὑμῶν, τοῖς ἱερεῦσιν ἔσαι. καὶ τὰ πρω=
genita vra dabitis sacdoti vt ponat bñdictio
τοτοκήματα ὑμῶν δώσετε τῷ ἱερεῖ τοῦ θεῖναι εὐλογί=
nes in domib⁹ vris: τ oẽ morticinũ τ captũ a be
ας ἐπὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν, καὶ πᾶν θνησιμαῖον καὶ θηριάλω
stia ex oibus volatilib⁹ τ ex oibus tumẽtis
τον ἐκ πάντων τῶν πετεινῶν καὶ ἐκ πάντων τῶν κτηνῶν
nõ comedẽt sacerdotes.
οὐ φάγονται οἱ ἱερεῖς.

Ca.45.

Et cũ mẽsi fueritis vos trã in here=
Καὶ ἐν τῷ καταμερεῖσθαι ὑμᾶς τὴν γῆν ἐν κλήρο
ditate separabitis pmitias dño sanctas de
νομίᾳ ἀφοριεῖτε ἀπαρχὴν τῷ κυρίῳ ἁγίαν ἀπὸ τῆς
tra: lõgitudo vigiti q̃nq⁹ milia τ latitudo
γῆς, τὸ μῆκος εἰκοσιπέντε χιλιάδες, καὶ τὸ εὖρος
decẽ milia: sctũ erit
δέκα χιλιάδες, ἅγιον ἔσαι

Trásla.B.Vie.

q& vestient se r vestimentis
aliis: f& nō sanctificabũt
r populũ in vestibus suis.
a Caput autem suum b non
c radent: c nec q̃ comã nu=
trient: sed s tondentes oo
b attondent k capita sua. l Et
vinum m non n bibet ooooo
o oīs p sacerdos q qñ ingres=
sus est a atrium t interius.
u Et viduam r & repudiatã
r non r accipient oooooooo
b vxores: c sed e virgines r de
semine oooooooooooooo
g domus b israel. Sed l & vi=
duam k que l fuerit ooooo
m vidua n a sacerdote o accí=
piẽt: p & q populũ meũ r do
cebũt qd sit e inter t sanctũ
u & pollutũ: x & inter r mun
dum & r imundũ a ostendẽt
eis. b Et cũ fuerit c cõtrouer
sia o stabũt c in r iudiciis me=
is g & iudicabũt. l Leges me
as k & l p̃cepta mea m in oĩ=
bus n solẽnitatib⁹ meis o cu=
stodient: p & q sabbata mea
r sanctificabũt. o Et ad mor
tuũ a hominẽ f nõ r ingrediẽ
tur r ne pollnãtur: a nisi c ad
patrẽ o & matrẽ c & filiũ r &
filiam & g fratrẽ b & sororẽ
l que alterũ m virũ k nõ l ha=
buerit: in qbus n cõtamina
buntur. o Et postq̃ p fuerit
emũdat⁹: q septẽ r dies g nu
merabuntur f ei: u et in die
x in r roitus sui r in sctũariũ
a ad b atriũ c interi⁹ o vt mini=
stret mihi c in sanctuario:
r offeret g pro peccato suo:
ait l dīs k deus. ooooooooo
l Erit autẽ m eis n hereditas:
o ego p hereditas eorum: oo
q & possessionẽ r non n dabi
tis r eis n in israel: oooooooo
r ego eni r possessio corũ.
s Victimã g & pro peccato
b & pro delicto c ipsi o come
dent: & c omne r votum oo
g in israel b ipsorũ l erit. k Et
primitiua l omnium oooo
m primogenitorũ: o & oĩa
r libamenta r ex omnibus
o que offerũtur: r sacerdo
tum n erunt. x Et primitiua
r ciborum vestrorũ r dabi
tis a sacerdoti: b vt reponat
c bẽdictionẽ c domui tue.
r Omne g morticiniũ b & ca
ptum a bestiis l de k auibus
l et de m pecoribus: n nõ o co
medent p sacerdotes. 45.

Vnq̃ cepitis c terram
diuidere sortito: ooo
c separate r primitias g dño
b sanctificatum l de ooooo
k terra l longitudine n vigiti
m quinq̃ o milia: ooooooo
q & latitudine r decẽ o milia.
t Sanctificatum n erit ooooo

Tex.heb.Ezechi.xlv.Pritiua.heb.

מְרַשׁ וְלִבְשׁוּ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְלֹא יְקַדְּשׁוּ
אֶת הָעָם בְּבִגְדֵיהֶם׃ וְרֹאשָׁם לֹא
גלח שָׁלַח יְגַלֵּחוּ וּפֶרַע לֹא יְשַׁלֵּחוּ כָּסוֹם
כסם שָׂתָה יִכְסְמוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם׃ וְיַיִן לֹא יִשְׁתּוּ
פנה כָּל כֹּהֵן בְּבוֹאָם אֶל חָצֵר הַפְּנִימִית׃
נשׂא לִפַּח וְאַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה לֹא יִקְחוּ לָהֶם
לְנָשִׁים כִּי אִם בְּתוּלֹת מִזֶּרַע
הָבָה בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה
כהן אַלְמָנָה מִכֹּהֵן יִקָּחוּ׃ וְאֶת עַמִּי יורו
טָהַר בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין טָמֵא לְטָהוֹר
יָדַע רוּב יוֹדְעֵם׃ וְעַל רִיב הֵמָּה יַעֲמְדוּ
שָׁפַט יָרֵה לְמִשְׁפָּטַי יִשְׁפְּטֻהוּ וְאֶת
חָקַק נָעַד תּוֹרָתִי וְאֶת חֻקּוֹתַי בְּכָל מוֹעֲדַי
שָׁמַר קָדֵשׁ יִשְׁמֹרוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי יְקַדֵּשׁוּ׃ וְאֶל
מות נֶפֶשׁ מֵת אָדָם לֹא יָבֹא לְטַמֵּאָה כִּי אִם
לְאָב וּלְאֵם וּלְבֵן וּלְבַת וּלְאָח וּלְאָחוֹת
תָּיַה בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ יִטַּמָּאוּ׃
סָפַר וְאַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ שִׁבְעַת יָמִים יִסְפְּרוּ
בוא לוֹ׃ וּבְיוֹם בֹּאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ אֶל
הָחָצֵר הַפְּנִימִית לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ
קָרַב יַקְרִיב חַטָּאתוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
הָיָה וְהָיְתָה לָהֶם לְנַחֲלָה אֲנִי נַחֲלָתָם
נָתַן וַאֲחֻזָּה לֹא תִתְּנוּ לָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל
אֲנִי אֲחֻזָּתָם׃ הַמִּנְחָה וְהַחַטָּאת
אָכַל וְהָאָשָׁם הֵמָּה יֹאכְלוּם וְכָל חֵרֶם
הָיָה בְּיִשְׂרָאֵל לָהֶם יִהְיֶה׃ וְרֵאשִׁית כָּל
בָּרַר בְּכוּרֵי כֹל וְכָל תְּרוּמַת כֹּל מִכֹּל
רום תְּרוּמוֹתֵיכֶם לַכֹּהֲנִים יִהְיֶה וְרֵאשִׁית
עָרַס עֲרִיסוֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לַכֹּהֵן לְהָנִיחַ
נוּחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ כָּל נְבֵלָה וּטְרֵפָה
מִן הָעוֹף וּמִן הַבְּהֵמָה לֹא יֹאכְלוּ
הַכֹּהֲנִים׃

Cap.xlv.

וּבְהַפִּילְכֶם אֶת הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה
נפל תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה קֹדֶשׁ מִן
הָאָרֶץ אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
אֹרֶךְ וְרֹחַב עֲשָׂרָה אֶלֶף קֹדֶשׁ הוּא

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pătiua.heb. Tex.he.Ezechi.xlv. Trăſl.B.Vie. Trăſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

בְּכָל גְּבוּלָהּ סָבִיב׳ יִהְיֶה מְזֻהָ אֶל סָבִיב
הַמִּזְרָחָה חֲמֵשׁ מֵאוֹת בַּחֲמֵשׁ מֵאוֹת
מְרֻבָּע סָבִיב וַחֲמִשִּׁים אַמָּה מִגְרָשׁ
לוֹ סָבִיב׃ וּמִן הַמִּדָּה הַזֹּאת תָּמוֹד
אֹרֶךְ חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וּבוֹ יִהְיֶה הַמִּקְדָּשׁ
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׃ קֹדֶשׁ מִן הָאָרֶץ הוּא
לַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה
הַקְּרֵבִים לְשָׁרֵת אֶת יְהוָה וְהָיָה לָהֶם
מָקוֹם לְבָתִּים וּמִקְדָּשׁ לַמִּקְדָּשׁ׃
וְחֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וַעֲשֶׂרֶת
אֲלָפִים רֹחַב וְהָיָה לַלְוִיִּם מְשָׁרְתֵי
הַבַּיִת לָהֶם לַאֲחֻזָּה עֶשְׂרִים לְשָׁכוֹת׃
וַאֲחֻזַּת הָעִיר תִּתְּנוּ חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים
רֹחַב וְאֹרֶךְ חֲמֵשָׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל בֵּית
יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה׃ וְלַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה
לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר
אֶל פְּנֵי תְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְאֶל פְּנֵי
אֲחֻזַּת הָעִיר מִפְאַת יָם יָמָּה
וּמִפְאַת קֵדְמָה קַדִּימָה וְאֹרֶךְ
אֶחָד הַחֲלָקִים מִגְּבוּל יָם אֶל גְּבוּל
קָדִימָה׃ לָאָרֶץ יִהְיֶה לוֹ לַאֲחֻזָּה
בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא יוֹנוּ עוֹד נְשִׂיאַי אֶת
עַמִּי וְהָאָרֶץ יִתְּנוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל
לִשְׁבָטֵיהֶם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
רַב לָכֶם נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל חָמָס וְשֹׁד
הָסִירוּ וּמִשְׁפָּט וּצְדָקָה עֲשׂוּ הָרִימוּ
גֵרְשׁוֹתֵיכֶם מֵעַל עַמִּי נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוִה׃ מֹאזְנֵי צֶדֶק וְאֵיפַת צֶדֶק
וּבַת צֶדֶק יִהְיֶה לָכֶם׃ הָאֵיפָה וְהַבַּת
תִּכֶּן אֶחָד יִהְיֶה לַשֵּׂאת מַעֲשַׂר
הַחֹמֶר הַבַּת וַעֲשִׂירַת הַחֹמֶר הָאֵיפָה
אֶל הַחֹמֶר יִהְיֶה מַתְכֻּנְתּוֹ׃ וְהַשֶּׁקֶל
עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה

in omĩ termino eius per circuitũ. Et erit ex omni parte sanctificatũ quingentos per quingentos: quadrifariã per circuitũ & quinq̃ginta cubitis in suburbana eius p gyrũ. Et a mẽsura ista mensurabis longitudinẽ vigĩti milia: & latitudinem decem milium. Et in ipso erit templum sanctum sanctorum: sanctificatũ de terra erit sacerdotibus ministris sanctuarii qui accedunt ad ministerium domini. Et erit eis locus in domos & in sanctuariũ sanctitatis. Vigĩti quinq; autẽ milia longitudinis & decem milia latitudinis erunt leuitis qui ministrant domui. Ipsi possidebũt vigĩti gazophylacia. Et possessionẽ ciuitatis dabitis quinq; milia latitudinis: & longitudinis viginti quinq; milia fm separationem sanctuarii omni domui israel. Principi quoq; hinc & inde in separationẽ sanctuarii & in possessionẽ ciuitatis & contra faciẽ separationis sanctuarii. & cõtra facie possessionis vrbis a latere maris vsq; ad mare & a latere orientis vsq; ad orientẽ. Lõgitudinis aũt iuxta vnãq̃q; partẽ a termino occidentali vsq; ad terminũ orientalẽ: de terra erit ei possessio in israel. Et non depopulabũtur vltra principes populum meum: sed terram dabũt domui israel secundum tribus eorũ. Hec dicit dñs deus. Sufficiat vobis principes israel: iniquitatẽ & rapinas intermittite: & iudiciũ & iustitiã facite. Separate confinia vestra a populo meo: ait dominus deus. Statera iusta & ephi iustum & batus iustus erit vobis. Ephi & batus equalia & vnĩ mẽsure erunt: vt capiat decimã partem chori batus: & decimã partem chori ephi. Iuxta mẽsurã chori erit equa libratio eorũ. Siclus autẽ viginti obolos habet. Porro viginti sicli & viginti quinq; sicli & quindecim

ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ κυκλόθεν, καὶ ἔσαι ἐκ τού-
στιφικατιο quigentos τ quigentos q̃drangulare
του ἁγίασμα πεντακόσια καὶ πεντακόσια τετράγωνον
q̃ circuitũ: τ cubiti q̃nq̃ginta spaciũ eor. in cir-
κυκλόθεν, καὶ πήχεις πεντήκοντα διάστημα αὐτῶν κυ-
cuitu. τ ex ipa cõmensuratiõe mensurabis longi
κλόθεν. καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς διαμετρήσεως διαμετρήσεις μῆ
tudinẽ q̃nq̃ τ vigĩti milia: τ latitudo decẽ mil
κος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ τὸ εὖρος δέκα χι
le in ipa erit sanctuariũ sctũ sctõr sa-
λιάδες ἐν αὐτῇ ἔσαι τὸ ἅγιασμα τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων ἁγια
cratũ de terra erit sacẽdotib ministran
σμόν ἀπὸ τῆς γῆς ἔσαι τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς λειτουρ-
tibus in sctis: τ erit accedẽtib ad mini- B
γοῦσιν ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ ἔσαι τοῖς ἐγγίζουσι λειτουρ
strãdũ dño: τ erit eis locus vna dom sepa-
γεῖν τῷ κυρίῳ, καὶ ἔσαι αὐτοῖς τόπος εἰς οἶκος ἀφω-
rata sctificationi eor. vigĩti q̃nq̃ milia lõgi-
ρισμένος τῷ ἁγιασμῷ αὐτῶν εἰκοσιπέντε χιλιάδες μῆ
tudo τ latitudo vigĩti milia erit leuitis
κος καὶ εὖρος εἴκοσι χιλιάδες ἔσαι τοῖς λευίταις τοῖς
ministrãtibus domui dei ipis in possessio-
λειτουργοῦσιν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτοῖς εἰς κατάσχε-
nẽ ciuitates vt hitent: τ possessionẽ ciui-
σιν πόλεις τοῦ κατοικεῖν, καὶ τὴν κατάσχεσιν τῆς πό-
tatis q̃dbitis quinq; milia latitudinẽ: τ lõgitudinẽ
λεως δώσετε πέντε χιλιάδας τὸ εὖρος, καὶ τὸ μῆκος
vigĩti quinq; milia quẽadmodũ pmittẽ sctõ-
εἰκοσιπέντε χιλιάδας ὃν τρόπον ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγί-
rũ omni domui israel erit τ principi ex hoc
ων παντὶ οἴκῳ ἰσραὴλ ἔσαι καὶ τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τού-
τ ab hoc in pmittas sctõr in
του καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἁγίων εἰς C
possessionẽ ciuitatis cõtra faciem pmittas
κατάσχεσιν τῆς πόλεως κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπαρχῶν
sctõr: cõtra faciem possessionis
τῶν ἁγίων, κατὰ πρόσωπον τῆς κατασχέσεως τῆς
vrbis q̃ ad mare τ ab his q̃ ad ma
πόλεως τὰ πρὸς θάλασσαν καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θά
re ad orientẽ lõgitudo q̃ssi vna partiũ:
λασσαν πρὸς ἀνατολὰς τὸ μῆκος ὡς μία τῶν μερίδων,
a finis q̃ ad mare: ad finios q̃
ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν, ἐπὶ τὰ ὅρια τὰ
ad orientem terre: τ erit ei in possessionẽ
πρὸς ἀνατολὰς τῆς γῆς, καὶ ἔσαι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν
in israel: τ nõ impriment vltra pnci-
ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ οὐ καταδυναστεύσουσιν οὐκέτι οἱ ἀφη-
pes pplm meũ: τ trã hereditabunt
γουμένοι τὸν λαόν μου, καὶ τὴν γῆν κατακληρονομή-
dom israel scõm tribus eor. Hec dicit
σουσιν οἶκος ἰσραὴλ κατὰ φυλὰς αὐτῶν. Τάδε λέγει
dñs deus sufficiat vobis pncipes israe-
κύριος ὁ θεὸς ἱκανούσθω ὑμῖν οἱ ἀφηγούμενοι τοῦ ἰσρα-
el: iniquitatẽ τ miseriam auferte: τ iudiciũ
ήλ, ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἀφέλεσθε, καὶ κρῖμα
τ iustitiam facite separate oppressiones D
καὶ δικαιοσύνην ποιεῖτε ἐξάρατε τὰς καταδυναστείας
a pplo meo dicit dñs deus. statera iu-
ἀπὸ τοῦ λαοῦ μου λέγει κύριος ὁ θεός. ζυγὸν δί-
sta τ mensura iusta τ chenix iustus erit vobis
καιον καὶ μέτρον δίκαιον καὶ χοῖνιξ δικαία ἔσαι ὑμῖν
mensure: τ chenix similr vnus erit ad
τοῦ μέτρου, καὶ ἡ χοῖνιξ ὁμοίως μία ἔσαι τοῦ
accipiẽdũ. decima ps gomor: chenix τ deci-
λαβεῖν. τὸ δέκατον τοῦ γόμορ, χοῖνιξ καὶ δέ-
ma ps gomor ephi gomor sit cõle. τ põ Exo.
κατον τοῦ γόμορ διφὶ τὸ γόμορ ἔσω ἴσον. καὶ τὸ σά 30.b
dus vigĩti oboli q̃nq; sicli. τ viginti quinq; Leui.
βδιον εἴκοσι ὀβολοὶ πέντε σίκλοι. καὶ εἰκοσιπέν- 27.c.
sicli τ quindecim nu.3.c
τε σίκλοι καὶ πεντεκαιδέκα

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

sicli mna erit vba: τ hec sūt pmitte ḡs
σίκλοι ἡ μνᾶ ἔσαι ὑμῶν, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπαρχὴ ἣν
separabitis sextā ptē mēsure a gomor
ἀφορίεῖτε τὸ ἕκτον μέρος τοῦ μέτρου ἀπὸ τοῦ γόμορ
tritici. τ sextā ptē ephi a cho
τῶν πυρῶν· καὶ τὸ ἕκτον μέρος τοῦ ὄιφι ἀπὸ τοῦ κό-
ro hordei τ pceptum olei cotyla
ρου τῶν κριθῶν καὶ τὸ πρόσαγμα τοῦ ἐλαίου κοτύλη
olei a decē cotylis: q̄ decē cotyle sūt
ἐλαίου ἀπὸ δέκα κοτυλῶν, ὅτι αἱ δέκα κοτύλαι εἰ-
gomor.τ ouem a ducētis ouibus sepa-
σὶν γόμορ· καὶ πρόβατον ἀπὸ διακοσίων προβάτων ἀφαί-
ratio ex oībus familijs israel sacrificia τ ho
ρεμα ἐκ πασῶν τῶν πατριῶν ἰσραὴλ θυσίας καὶ ὁλο
locausta salutis τ placare pro vobis. hec
καυτώματα σωτηρίου καὶ ἐξιλάσαι περὶ ὑμῶν· τά
dicit dñs de⁹. τ dabit oīs pplṡ tre
δε λέγει κύριος ὁ θεός· καὶ δώσει πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς
principi israel pmitias has: τ
ἀφηγουμένῳ τοῦ ἰσραὴλ τὴν ἀπαρχὴν ταύτην, καὶ
ppterea pncipi erūt holocausta τ
διὰ τοῦτο ἀφηγουμένῳ ἔσαι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ
sacrificia τ libamina in solēnitatib⁹ τ in
αἱ θυσίαι καὶ αἱ σπονδαὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς
neomenijs τ in sabbatis τ in vniuersis
νεομηνίαις καὶ ἐν τοῖς σάββασιν καὶ ἐν πάσαις ταῖς
solēnitatib⁹ dom⁹ israel. ipe faciet q̄ p pecca
ἑορταῖς οἴκου ἰσραήλ· αὐτὸς ποιήσει τὰ περὶ ἁμαρ-
to τ sacrificiū τ holocausta τ
τίας καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰ
salutis ad expiandū p domo isra-
τοῦ σωτηρίου τοῦ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τοῦ οἴκου ἰσρα-
el hec dicit dñs de⁹: in pmo mēse vna
ὴλ τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ μιᾷ
mensis acipietis vitulū ex bob⁹ imaculatū ad expi
τοῦ μηνὸς λήψεσθε μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον τοῦ ἐξιλά-
andū sctā: τ tollet sacdos de sanguie
σαι τὰ ἅγια, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος
vituli: τ dabit sup limina dom⁹ τ
τοῦ μόσχου, καὶ δώσει ἐπὶ τὰς φλιὰς τοῦ οἴκου καὶ
sup q̄tuor angulos tēpli: τ sup alta
ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
re. τ sup limina porte atrij iterio
ριον· καὶ ἐπὶ τὰς φλιὰς τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἐσω-
ris: q̄ sic facies in mēse septimo vna
τέρας, καὶ οὕτως ποιήσεις ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ μιᾷ
mēsis ab vnoq̄q ignorāte τ pnulo τ ad ex
τοῦ μηνὸς ἀπὸ ἑκάστου ἀσυνέτου καὶ ἀπλοῦ καὶ ἐξιλά-
piandā domū τ in primo mense q̄rtadeci-
σασθαι τὸν οἶκον καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ τεσσαρεσκαι-
ma mēsis: erit vobis pascha solēnitas. septē
δεκάτῃ τοῦ μηνός, ἔσαι ὑμῖν τὸ πάσχα ἑορτή· ἑπτὰ
diebus azyma comedetī τ faciet pīnceps in
ἡμέρας ἄζυμα ἐσθιεῖτε καὶ ποιήσει ὁ ἀφηγούμενος ἐν
illa die p se τ p vniuerso popu
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ παντὸς τοῦ λα-
lo terre vitulū p pctō septē diēb⁹ solēni
οῦ τῆς γῆς μόσχον ὑπὲρ ἁμαρτίας ἑπτὰ ἡμέρας τῆς ἑορ
tatis faciet holocausta dño septē vitulos
τῆς ποιήσει ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἑπτὰ μόσχους
τ septē arietes imaculatos quotidie septē diebus:
καὶ ἑπτὰ κριοὺς ἀμώμους καθ' ἡμέραν ἑπτὰ ἡμέρας,
τ p pctō hedū capraꝝ quotidie τ sacri
καὶ περὶ ἁμαρτίας ἔριφον αἰγῶν καθ' ἡμέραν καὶ θυ
ficiū τ coctionē vitulo: τ coctionē arietī
σίαν καὶ πέμμα τῷ μόσχῳ, καὶ πέμμα τῷ κριῷ
faciet. τ oleo hin coctioni. τ in
ποιήσει· καὶ ἔλαιον τοῦ ἵν τῷ πέμματι· καὶ ἐν
septio mēse quītadecima mensis
τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ∞∞

∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtíua.heb. Tex.he.Ezechi.xlvj.

Cap.xlvj.

יום
ב בַּחַג יַעֲשֶׂה כָּאֵלֶּה שִׁבְעַת הַיָּמִים
ג פָּחָטָאת פָּעֲלָה וְכַמִּנְחָה וְכַשֶּׁמֶן׃
ד כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
שַׁעַר החצר הַפְּנִימִית הַפֹּנֶה קָדִים
קֶדֶם
סגר שש
יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה
עשה פתח
וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפָּתֵחַ וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ
בוא נשא
יִפָּתֵחַ׃ וּבָא הַנָּשִׂיא דֶּרֶךְ אוּלָם
אלם זות
הַשַּׁעַר מִחוּץ וְעָמַד עַל מְזוּזַת הַשַּׁעַר
עלה
וְעָשׂוּ הַכֹּהֲנִים אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת
שלם פתח
שַׁלָּמָיו וְהִשְׁתַּחֲוָה עַל מִפְתַּן הַשַּׁעַר
סגר
וְיָצָא וְהַשַּׁעַר לֹא יִסָּגֵר עַד הָעָרֶב׃
וְהִשְׁתַּחֲווּ עַם הָאָרֶץ פֶּתַח הַשַּׁעַר
הוא
הַהוּא בַּשַּׁבָּתוֹת וּבֶחֳדָשִׁים לִפְנֵי
קרב
יְהוָה וְהָעֹלָה אֲשֶׁר יַקְרִב הַנָּשִׂיא
ליהוה יום השבת ששה כבשים
לַיהוָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת שִׁשָּׁה כְבָשִׂים
תמם
תְּמִימִם וְאַיִל תְּמִימִם׃ וּמִנְחָה אֵיפָה
נתן
לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים מִנְחַת יָדוֹ
ושמן הין לאיפה׃ וּשְׁמֶן הִין לָאֵיפָה
נשא
כַּאֲשֶׁר תַּשִּׂיג יָדוֹ׃ וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ פַּר
ובא
וּבָא הַנָּשִׂיא דֶּרֶךְ אוּלָם הַשַּׁעַר
יבוא
יָבוֹא וּבְדַרְכּוֹ יֵצֵא׃ וּבָאוּ עַם הָאָרֶץ
בוא נגד
לִפְנֵי יְהוָה בַּמּוֹעֲדִים הַבָּא דֶּרֶךְ
שער צפון להשתחות יצא דרך
שַׁעַר צָפוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת יֵצֵא דֶּרֶךְ
בוא צפון
שַׁעַר נֶגֶב וְהַבָּא דֶּרֶךְ שַׁעַר נֶגֶב
יצא דרך שער צפונה לא ישוב
יֵצֵא דֶּרֶךְ שַׁעַר צָפוֹנָה לֹא יָשׁוּב
בוא
דֶּרֶךְ הַשַּׁעַר אֲשֶׁר בָּא בּוֹ כִּי נֹכַח
נשא בוא
יֵצְאוּ וְהַנָּשִׂיא בְּתוֹכָם בְּבוֹאָם יָבוֹא
יצא תנה
וּבְצֵאתָם יֵצֵאוּ׃ וּבַחַגִּים וּבַמּוֹעֲדִים
תהיה מנחה איפה לפר
תִּהְיֶה הַמִּנְחָה אֵיפָה לַפָּר
ולאיל ולכבשים מתת ידו ושמן הין
וְלָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים מַתַּת יָדוֹ וְשֶׁמֶן הִין
לאיפה׃ וְכִי יַעֲשֶׂה הַנָּשִׂיא נְדָבָה
עלה או שלמים נדבה ליהוה
עֹלָה אוֹ שְׁלָמִים נְדָבָה לַיהוָה
ופתח לו את שער הפנה קדים
וּפָתַח לוֹ אֶת שַׁעַר הַפֹּנֶה קָדִים
קֶדֶם

Trāſl.B.Vie.

"in solēnitate faciet sicut supradicta sunt per septē adies: btā pro pctō cq pro holocausto d& in sacrificio e& in oleo. 46.

Hec b dicit c dñs d deus. c Porta atrii interioris b q respicit ad orientē k erit clausa m sex n diebus in quibus o opus fit. ∞∞∞ p Die aūt q sabbati r aperietur. Sed s& in die t calēdarū u aperietur: x& itrabit r prīceps per y viam a vestíbuli b porte c deforis d& stabit e in limine e porte. ∞∞∞ f Et facient f sacerdotes g ho locaustum eius m & ∞∞ n pacifica eius: o & adorabit p super q limen r porte. s& egredietur: t porta aūt u nō t claudetur vsq; ad v vesperā. s Et adorabit b popl's terre ad c ostiū d porte e illius f in sabbatis b& i calēdis g corā h dño. i Holocaustū autē hoc n offeret e prīceps p dño q i die r sabbati s sex t agnos u imaculatos t& arietē r imaculatū & sacrificiū a ephi b per arietē. c In agnis autē d sacrificiū e qđ dederit f manus eius g& olei b hin i p fin gula ephi. k In die aūt l calendarū m vitulū n de o armēto p imaculatū: q& sex r agni s& aries t imaculati u erūt: x& ephi r per vitulū: y ephi quoq; a per arietem b faciet c sacrificiū. d De agnis autē e sicut f inuenerit g manus eius b olei i hin k per fin gula ephi. l Cūq; igressus est m prínceps p n viā o vestibulí p porte q íngrediatur: r& per eandē viā s exeat. t Et cū intrabit u ppls t terre r in cōspectu x dñi y in solēnitatibus b q íngreditur p c porta d aqlonis e vt adoret f egrediatur p g viā h porte i meridiane. k Porro q īgreditur p l viā m porte n meridiane: o egrediatur p q viā r porte s aqlonis. t Nō u reuertetur p v viā r porte b p quā a ingressus est c sed d e regione illius e egredietur. f Prínceps aūt g in medio eorū h cū ingredientib' i ingredietur: k& cū egredictib' l egredietur. m Et in nūdinis n & in solēnitatibus o erit p sacrificiū q ephi r p vitulū s & ephi t p arietē. u In agnis āt erit sacrificiū sic īuenerit r manus eius: s& in t oleo a hin b p fin gula ephi. c Cū aūt d fecerit e priceps f spōtaneū g holocaustū h aut i pacifica k volūtaria l dño: m aperietur n ei o porta q q respicit ad r oriētē

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

in solēnitate faciet scōm eadē septē diebus: τ sicut supradicta sunt per septē dies: tā pro pctō cq pro holocausto & in sacrificio & in oleo. 46.

Hec dicit dñs deus: porta in atrio interioris respicienti ad orientē: erit clausa sex diebus in qb operari licet: in āt die sabbatorū aperietur. τ in die neomenie aperietur. τ intrabit princeps p viā eiam porte extrisec: τ stabit sup vestibulum porte: τ facient sacerdotes holocaustum eius τ q salutis eius: τ adorabit in vestibulo porte τ egredietur: τ porta nō claudet vsq; ad vesperā: τ adorabit pplꝰ terre ad vestibula porte illius in sabbatis τ in neomenijs coram dño. Holocaustū aūt hoc offeret princeps dño die sabbati sex agnos imaculatos: τ arietē imaculatū: τ sacrificiū coctionē arietib' τ agnis sicut poterit manꝰ eius τ oleo hin coctiōi. τ cū ingrediatur princeps p viā eiam porte ingredietur: τ p viā eiꝰ egredietur. τ cum intrauerit pplꝰ terre coram dño in solēnitatib' q ingrediatur per viā q porte q ad aquilonē vt adoret egredietur p viā porte q ad austrū. τ q ingreditur p viā porte q ad austrū: egredietur p viā eq ad aquilonē. nō reuertet p portā q ingressus ē: sed eregione illiꝰ egredietur: τ princeps eoꝝ in medio eoꝝ cū ingredientur ipi ingredietur τ in solēnitatib' τ in nundinis: erit sacrificiū coctio vitulo τ coctio arieti: at agnis sicut poterit manꝰ ei τ olei hin coctioni. si āt fecerit princeps cōfessionē holocaustū aut salutare dño: aperiet ei portā respicientē ad orientem.

In solēnitate faciet scōm eadē septē diebus: τ sicut supradicta sunt per septē dies: tā pro peccato: τ sicut holocausta: τ sicut sacrificia: τ sicut oleum.

Hec dicit dñs deus: porta in atrio interiori respicienti ad orientē: erit clausa sex diebus in qb operari licet: in āt die sabbatorū aperietur. τ in die neomenie aperietur. τ intrabit princeps p viā eiam porte extrisecꝰ: τ stabit sup vestibulum porte: τ facient sacerdotes holocausta eius τ q salutis eius: τ adorabit in vestibulo porte τ egredietur: τ porta nō claudet vsq; ad vesperā: τ adorabit pplꝰ terre ad vestibula porte illius in sabbatis τ in neomenijs coram dño. Holocaustū aūt hoc offeret princeps dño die sabbati sex agnos imaculatos: τ arietē imaculatū: τ sacrificiū coctionē arietib' τ agnis sicut poterit manꝰ eius τ oleo hin coctioni. τ in die neomenie vitulū imaculatū: τ sex agnos: τ arietē imaculatū erunt: τ coctiones arieti: τ sacrificiū coctionē vitulo erit sacrificiū. τ agnis sicut poterit manꝰ eius τ oleo hin coctiōi. τ cū ingrediatur princeps p viā eiam porte ingredietur: τ p viā eiꝰ egredietur. τ cum intrauerit pplꝰ terre coram dño in solēnitatib' q ingrediatur per viā q porte q ad aquilonē vt adoret egredietur p viā porte q ad austrū. τ q ingreditur p viā porte q ad austrū: egredietur p viā eq ad aquilonē. nō reuertet p portā q ingressus ē: sed eregione illiꝰ egredietur: τ princeps eoꝝ in medio eoꝝ cū ingredientur ipi ingredietur τ in solēnitatib' τ in nundinis: erit sacrificiū coctio vitulo τ coctio arieti: at agnis sicut poterit manꝰ ei τ olei hin coctioni. si āt fecerit princeps cōfessionē holocaustū aut salutare dño: aperiet ei portā respicientē ad orientem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ faciet holocaustũ suũ: τ salutis
καὶ ποιήσει τὸ ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ, καὶ τοῦ σωτηρίου
quẽadmodũ faciebat in die sabbatoꝝ. τ egre
ὃν τρόπον ἐποίει ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων. καὶ ἐξε
dietur τ claudet portas postq̃ egressꝰ fuerit ip
λεύσεται καὶ κλείσει τὰς θύρας μετὰ τὸ ἐξελθεῖν αὐ=
se. ꝙ agnũ anniculũ ĩmaculatũ faciet holocau=
τόν. καὶ ἀμνὸν ἐνιαυσιαῖον ἄμωμον ποιήσει ὁλοκαύτω
stũ dño: ꝗtidie mane mane faciet illud.
μα τῷ κυρίῳ, καθ' ἡμέραν πρωὶ πρωὶ ποιήσει αὐτό.
τ sacrificiũ faciet sup eo mane mane sextã ptẽ mẽ
καὶ θυσίαν ποιήσει ἐπ' αὐτῷ τὸ πρωὶ πρωὶ τὸ ἕκτον τ μέ
sure τ olei tertiã ptẽ hin: ad miscendu3
τρου καὶ ἐλαίου τὸ τρίτον τοῦ ἵν, τοῦ ἀναμίξαι τὸν
similam sacrificiũ dño: p̃ceptũ semper facie
σεμίδαλιν θυσίαν τῷ κυρίῳ, πρόσταγμα διαπαντὸς ποι
tis agnũ τ sacrificiũ τ oleum facie=
ήσητε τὸν ἀμνὸν καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὸ ἔλαιον ποιήση
tis mane mane holocaustã semper. hec
τε τὸ πρωὶ πρωὶ ὁλοκαυτώματα διαπαντός. τάδε
dicit dñs de. si dederit p̃nceps donũ vni de
λέγει κύριος ὁ θεός. ἐὰν δῶ ὁ ἀφηγούμενος δόμα ἑνὶ τῶν
filijs suis ex hereditate sua: hoc posses=
υἱῶν αὐτοῦ ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, τοῦτο κατάχε=
sio filijs eius i hereditate. τ si dederit donũ
σις τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐκ κληρονομίας. καὶ ἐὰν δῶ δόμα
vni seruoꝝ suoꝝ: τ erit ei vsq; ad ãnũ
ἑνὶ τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ ἔσται αὐτῷ ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ
remissionis: τ reddetur p̃ncipi: p̃ter
τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀποδοθήσεται τῷ ἡγουμένῳ, πλὴν
hereditatem filioꝝ eius ipi erit: τ nõ acci
τῆς κληρονομίας τῶν υἱῶν αὐτοῦ αὐτῷ ἔσται καὶ οὐ μὴ λά
piet p̃nceps ex hereditate ppꝛi vt oppri=
βῃ ἡγούμενος ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ λαοῦ τοῦ κατα=
mat eos de possessione sua here=
δυναστεῦσαι αὐτοὺς ἐκ τῆς καταχέσεως αὐτοῦ κατα=
ditatem dabit filijs suis: vt nõ dispergatur
κληρονομήσει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ὅπως μὴ διασκορπίζη
ppꝛis meꝰ vnusq̃q; a possessione sua: τ
τῶν ὁ λαός μου ἕκαστος ἀπὸ τῆς καταχέσεως αὐτοῦ, καὶ
adduxit me in viã q̃ cõtra tergũ porte
ἀπήγαγέν με εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κατὰ νότου τῆς πύλης
in exedram sctoꝝ sacerdotũ respicien=
εἰς τὴν ἐξαίδραν τῶν ἁγίων τῶν ἱερέων τὴν βλέπουσ=
tem ad aquilonẽ. τ ecce locus illic separa
σαν πρὸς βορρᾶν. καὶ ἰδοὺ τόπος ἐκεῖ κεχωρισμέ
tus. τ dixit ad me: iste locus est vbi coquent
νος. καὶ εἶπεν πρός με, οὗτος ὁ τόπος ἐστὶν οὗ ἑψοῦσιν
illic sacerdotes q̃ pro ignorãtia τ q̃ pro peccato:
ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας,
τ coquẽt manna omnino vt nõ efferant in
καὶ ἑψοῦσιν τὸ μαγὰ παντὰπαν τοῦ μὴ ἐκφέρειν εἰς
atriũ exterius ad sctificãdũ pplm. τ ieiu
τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν τοῦ ἁγιάζειν τὸν λαόν. καὶ ἐξή
xit me in atriũ exterius: τ circũduxit
γαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν, καὶ περιήγαγέν
me p ãttuoꝝ partes atrij: τ ecce atri=
με ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς αὐλῆς, καὶ ἰδοὺ αὐ=
um scõm latera atrij p quattuoꝝ latera
λὴ κατὰ κλίτη αὐλῆς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη τῆς
atrij atria parua lõgitudo cubitoꝝ quadragita τ
αὐλῆς αὐλαὶ μικραὶ μῆκος πηχῶν τεσσαράκοντα καὶ
latitudo cubitoꝝ triginta mẽsura vna ipis quattu=
εὖρος πηχῶν τριάκοντα μέτρον ἓν τοῖς τέσσαρ=
oꝝ: τ exedre i circuitu
σιν, καὶ ἐξαίδρου κύκλῳ

Trãsla.B.Vic.

ᵒet faciet ᵘholocaustũ suũ
ˣ&ʳpacifica sua
ˢsicutᵗfieri solet ᵇin die ᶜsab
bati: ᵈ& egredietur
ᵉclaudeturᵍᵇporta ʰpost=
ᵍᵇ ⁱexierit.
ᵏEt agnũ ˡeiusdẽ anniˢim
maculatũ ᵒfaciet ᵖholocau
stum ᵍquotidie ʳdño. Sem
per ᵉmane ᵘfaciet
ˣillud: ʳ& faciet ᵗsacrificiũ
ᵃsuper eo ᵇ catamane
ᶜmane: ᵈ sextam partem
ᵉephi: ʳ& de oleo
ᵍtertiam partem ʰhin: ᵗvt
misceatur ⁱ simile.
ˡSacrificium ʰ dño ᵒ legiti
mũ: ᵖiuge atᵍᵇ ᵍperpetuũ.
ʳFaciet ᵗagnum ᵘ& ˣ sacrifi
cium ˡ &
ˢoleum ᵃcata mane ᵇmane
ᶜholocaustũ ᵈsempiternũ.
ᵉHec ʳdicit ᵍ dñs ʰdeus. ⁱ Si
ᵏdederit ˡ princeps
ᵐdonum ʰ alicui ᵒ de filiis
suis: ᵖ hereditas eius
ʳfiliorũ suorũ ᵗerit: ᵘ possi
debunt eam ʰ hereditarie.
ˣSi aũt ʳdederit ˢlegatũ ᵃde
hereditate sua ᵇ vni
ᶜseruorũ suorũ ᵈerit ᵉillius
ᶠvsq; ad ᵍannũ ʰ remissiõis
ⁱ& reuertetur ᵏ ad princi=
pem. ˡHereditas ᵐaũt eius
ⁿfiliis eius ᵖerit. ᵠ Et nõ ʳac
cipiet ˢ princeps ᵗde heredi
tate ᵘ populi ˣper violẽtiã &
ʸde possessione eorũ: sed
ᶻde possessione sua ᵃ here=
ditatẽ dabit ᵇ filiis suis ᶜ vt
ᵈ nõ ᵉdispergatur ᶠ popul⁹
meꝰ ᵍvnusq̃q; ʰa possessio
ne sua. ⁱ Et introduxit me
ʲper ingressum ᵏ qui erat
ˡex ᵐlatere ⁿporte ᵒin gazo
phylacia ᵖsanctuarii ᵠ ad ʳsa
cerdotes: ˢ q̃ respiciebant
ᵗad aqlonẽ ᵘ & erat ᵛibi ʷ lo
cus vergẽs ˣ ad occidentẽ:
ʸ& dixit ᶻad me. ᵃIste est ᵇlo
cus ᶜvbi ᵈcoquẽt ᵉ sacerdo
tes ʳp peccato & ˢp delí=
cto ᵗvbi ᵘcoquent
ˣsacrificium: ʸvt non ᶻeffe=
rant ᵃ in ᵇ atrium
ᶜexterius ᵈ & ſanctificetur
ᵉpopulus. ᶠEt eduxit me
ᵍin ʰatrium ⁱexterius ʲ & cir
cunduxit me ᵏper
ˡquattuor ᵐangulos ⁿatrii.
ᵒEt ecce ᵖatriolum erat
ᵍin angulo ʳatrii: ˢ atriola
singula ᵗper angulos
ᵘatrii. ᵛIn quattuor ʷangu
lis ˣatrii
ʸatriola ᶻdispositа: ᵃquadra
ginta cubitorũ ᵇlongum
ᶜ& triginta per ᵈlatũ. ᵉMẽ
sure ᶠvnius ᵍquattuor erãt.
ʰEt paries ⁱper circuitum
ʲambiens

Ter.he.Ezechi.xlvj.Pñtiua.heb.

וְעָשָׂה אֶת עֹלָתוֹ וְאֶת שְׁלָמָיו
כַּאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְיֵצֵא
יֵצֵא וְסָגַר אֶת הַשַּׁעַר אַחֲרֵי צֵאתוֹ׃
וְעָשָׂה עֹלָה וְכִבְשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ תְּמִימִם תַּעֲשֶׂה עֹלָה
עֹשָׂה לַיּוֹם לַיהוָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר תַּעֲשֶׂה
אֹתוֹ׃ וּמִנְחָה תַּעֲשֶׂה עָלָיו בַּבֹּקֶר
שִׁשָּׁה בַּבֹּקֶר שִׁשִּׁית הַהִין לָרֹס אֶת הַסֹּלֶת
חִסַּךְ עֲלַם מִנְחָה לַיהוָה חֻקּוֹת עוֹלָם תָּמִיד׃
תָּמִד יַעֲשׂוּ אֶת הַכֶּבֶשׂ וְאֶת הַמִּנְחָה וְאֶת
עָלָה הַשֶּׁמֶן בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר עוֹלַת תָּמִיד׃
נָתוֹ נָשִׂיא כִּי אֶמַּר אֲדֹנָי יְהוִה כִּי יִתֵּן הַנָּשִׂיא
מַתָּנָה לְאִישׁ מִבָּנָיו נַחֲלָתוֹ הִיא
לָהּ לְבָנָיו תִּהְיֶה אֲחֻזָּתָם הִיא בְּנַחֲלָה׃
וְכִי יִתֵּן מַתָּנָה מִנַּחֲלָתוֹ לְאַחַד
הָיָה שָׁנָה מְעַבְדֵיו וְהָיְתָה לִּוֹ עַד שְׁנַת הַדְּרוֹר
דְּרֹר שׁוּב וְשַׁבַת לַנָּשִׂיא אַךְ נַחֲלָתוֹ בָּנָיו לָהֶם
הָיָה תִּהְיֶה׃ וְלֹא יִקַּח הַנָּשִׂיא מִנַּחֲלַת
לָקַח הָעָם לְהוֹנֹתָם מֵאֲחֻזָּתָם בְּיֵנָה
נָחַל אֶת בָּנָיו לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא
פוּץ יָפֻצוּ עַמִּי אִישׁ מֵאֲחֻזָּתוֹ׃ וַיְבִיאֵנִי
בַּמָּבוֹא אֲשֶׁר עַל פֶּתַח הַשַּׁעַר אֶל
פָּנָה הַלִּשְׁכוֹת הַקְּדֹשׁ אֶל הַכֹּהֲנִים הַפְּנוֹת
צָפוֹנָה וְהִנֵּה שָׁם מָקוֹם בַּיַּרְכָתָיִם
יָמָּה וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
בָּשַׁל יְבַשְּׁלוּ שָׁם הַכֹּהֲנִים אֶת הָאָשָׁם
אָפָה וְאֶת הַחַטָּאת אֲשֶׁר יַאפוּ אֶת
יָצָא הַמִּנְחָה לְבִלְתִּי הוֹצִיא אֶל הֶחָצֵר
חוּץ הַחִיצוֹנָה לְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם וַיּוֹצִיאֵנִי
עָבַר אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וַיַּעֲבִרֵנִי אֶל
רָבַע מִקְצוֹעֵי הֶחָצֵר וְהִנֵּה חָצֵר
בְּמִקְצַע הֶחָצֵר חָצֵר בְּמִקְצַע
הֶחָצֵר׃ בְּאַרְבַּעַת מִקְצֹעוֹת הֶחָצֵר
חֲצֵרוֹת קְטֻרוֹת אַרְבָּעִים אֹרֶךְ
שְׁלֹשִׁים רֹחַב מִדָּה אַחַת לְאַרְבַּעְתָּם
מְהֻקְצָעוֹת׃ וְטוּר סָבִיב בָּהֶם סָבִיב

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vrtiua.heb.Ter.heb.Ezechi.xlvij. | Trãsla.B.Vie. | Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

לְאַרְבַּעְתָּם ׀ וּמְכֻשָּׁלוֹת עָשׂוּי מְתַּחַת
הַטִּירוֹת סָבִיב׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה
בֵּית הַמְבַשְּׁלִים אֲשֶׁר יְבַשְּׁלוּ שָׁם
מְשָׁרְתֵי ׀ הַבַּיִת אֶת זֶבַח הָעָם׃
Cap.xlvij
וַיְשִׁיבֵנִי אֶל פֶּתַח
הַבַּיִת ׀ וְהִנֵּה מַיִם יֹצְאִים מִתַּחַת
מִפִּתַּן הַבַּיִת קָדִימָה כִּי פְנֵי הַבַּיִת
קֹדְמִים וְהַמַּיִם יֹרְדִים מִתַּחַת מִכֶּתֶף
הַבַּיִת הַיְמָנִית מִנֶּגֶב לַמִּזְבֵּחַ׃ וַיּוֹצִיאֵנִי
דֶּרֶךְ שַׁעַר צָפוֹנָה וַיְסֹבְבֵנִי דֶּרֶךְ
חוּץ אֶל שַׁעַר הַחוּץ דֶּרֶךְ הַפּוֹנָה
קֹדִים וְהִנֵּה מַיִם מְפַכִּים מִן הַכֶּתֶף
הַיְמָנִית׃ בְּצֵאת הָאִישׁ קֹדִים וְקָו
בְּיָדוֹ וַיָּמָד אֶלֶף בָּאַמָּה וַיַּעֲבִרֵנִי
בַּמַּיִם מֵי אֲפִסִים׃ וַיָּמָד אֶלֶף וַיַּעֲבִרֵנִי
בַּמַּיִם מַיִם בִּרְכָּיִם וַיָּמָד אֶלֶף
וַיַּעֲבִרֵנִי מֵי מָתְנָיִם׃ וַיָּמָד אֶלֶף
נַחַל אֲשֶׁר לֹא אוּכַל לַעֲבֹר כִּי נָאוּ
הַמַּיִם מֵי שָׂחוּ נַחַל אֲשֶׁר לֹא
יֶעְבָּר׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרָאִיתָ בֶן
אָדָם וַיּוֹלִכֵנִי וַיְשִׁבֵנִי שְׂפַת הַנָּחַל׃
בְּשׁוּבִי ׀ וְהִנֵּה אֶל שְׂפַת הַנָּחַל
עֵץ רַב מְאֹד מִזֶּה וּמִזֶּה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי
הַמַּיִם הָאֵלֶּה יוֹצְאִים אֶל הַגְּלִילָה
וְיָצְאוּ הַיַּרְדֵּנָה וּבָאוּ
הַיָּמָּה אֶל הַיָּמָּה הַמּוֹצָאִים וְנִרְפְּאוּ
הַמַּיִם׃ וְהָיָה כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר
יִשְׁרֹץ אֶל כָּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁם
הַנְּחָלִים יִחְיֶה וְהָיָה הַדָּגָה רַבָּה מְאֹד
כִּי בָאוּ שָׁמָּה הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיֵרָפְאוּ
וְחַי כֹּל אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁמָּה הַנָּחַל׃
וְהָיָה יַעַמְדוּ עָלָיו דַּוָּגִים מֵעֵין
וְעַד עֵין עֲנָלַיִם מִשְׁטוֹחַ
יִהְיוּ לְמִינֵהוּ תִּהְיֶה דְגָתָם כִּדְגַת
הַיָּם הַגָּדוֹל רַבָּה מְאֹד׃ בִּצֹאתָו וּבְאֵיו
וְלֹא יֵרָפְאוּ לְמֶלַח נִתָּנוּ וְעַל הַנָּחַל

quattuor atriola:ᵉ & cu-
lineᶜ fabricate erātᵘ ſubter
ʳporticusʳ per gyrum:ˢ &
dixitᵃ ad me.ᵇ Hec eſt ꝯꝯꝯ
ᶜdomusᵇ culinarūᵍ in qua
ʳcoquent ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰminiſtriᶠ domus dñi ⁱvicti
maſᵐ populi. 47.
ET conuertit me ᵇ ad
ᶜportam ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈdomus:ᶜ & eccᵉ aquaᵃ e-
grediebaturʰ ſubter ꝯꝯꝯ
ⁱlimenᵏ domusⁱ ad orientē.
ᵐFacies enīᵒ domᵍ reſpi-
ciebat adᵖ orientē.ᵍ Aque
autᵉ deſcendebātᶜ in latus
ᵘtēpliʳ dextrūᵖ ad meridiē
ˢaltaris:ᵍ & eduxit me per
ᵇviamᶜ porteᵈ aquilonis:
ᵉ & conuertit me adᶠ viam
ᵍforasⁱ portāᵏ exteriorem
ⁱviamᵐ que reſpiciebat ad
ⁿorientem.ᵒ Et eccᵉ aque
ᵍredundantesʳ aᵃ latere ꝯ
ᵗ dextroᵘ cū egrederetur
ˣvir ad ʳorientē q habebat
ʳſunículū in manu ſua:ᵃ &
mēſus eſtᵇ millēᶜ cubitos:
ᵈ & traduxit meᶜ per aquā
vſq; adᵍ talos.ʰ Rurſumq;
mēſus eſtⁱ mille:ᵏ & tradu
xit meˡ p aquā vſq; adᵐ ge-
nua.ᶰ Et mēſus eſtᶠ mille:
ᵍ & traduxit me pʳ aquā vſ
q; adᵉ renes.ˢ Et mēſus eſt
ᵗmilleᵉ torrentē ᶜ quē ᵛnon
ᵃpotui ᵇptranſire:ᶜ qm̄ ᵈin
tumuerantᶜ aqueᵍ pfundi
ʰtorrentis ⁱ qui ᵏ nō poteſt
ˡtranſuadari:ᵐ & dixitⁿ ad
me:ᵒ certe vidiſtiᵖ filiᵍ hoīs:
ʳ & eduxit me:ˢ & cōuertit
adʳ ripāᵘ torrētis.ᵉ Cunq;
me cōuertiſſem ʳ eccᵉ ſ in
ᵃripaᵇ torrētisᶜ ligna ᵈmul
ta ᵉnimis ᶠex vtraq; parte:
ʰ & aitⁱ ad me ᵏ Aque iſteˡ q̄
ᵐegrediūtur ⁿad ᵒtumulos
ſabuliᵖ orientalis ᵍ & deſcē
duntʳ adˢ plana deſerti:ᵗ in
trabūtᵘ mare: & ˣexibunt
ᵃ & ſanabuntur ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵇaque.ᶜ Et ᵈomnisᵉ anima
ᶠviuens ᵍque ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰſerpit ⁱquocūq; ᵐ venerit
ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵒtorrens ᵖviuet: ᵍ & erunt
ʳpiſces ˢmulti ᵗſatis ꝯꝯꝯ
ᵘpoſtq̄ ᵛvenerintʷ illucˣ aq̄
ʸiſte.ᶻ Et ſanabuntur ꝯ
ᵃ & viuētᵇ oīa ᶜ ad que ᵈvene
ritᵉ torrens: ᶠ & ᵍ ſtabunt
ʰſuper illa ⁱ piſcatores.
ᵏ Ab engadiˡ vſq; adᵐ en-
galimⁿ ſiccatioᵒ ſagenarū
ᵖerit. Plīmeᵍ ſpeciesʳ erūt
ˢpiſciū eiᵗ ſicut piſcesᵘ ma
risᵛ magni: ʷ multitudinis
ˣnimie.ʸ In littoribus aūt
eiᶻ & in paluſtribusᵃ non
ᵇſanabūtur qaᶜ ſalinasᵈ da
būtur.ᵉ Et ſupᶠ torrētem

ipis q̄ttuor ꝛ coquine facte ſubter
αὐταῖς ταῖς τετράσιν καὶ μαγειρία γεγονότα ὑποκά-
exedris ⁊ circuitu.ꝛ dixit ad me iſte domᵍ
τωθεν τῶν ἐξαιδρῶν κύκλῳ. καὶ εἶπεν πρός με οὗτοι οἶκοι
coq̄narū: vbi coq̄nt illic miniſtrantes
τῶν μαγειρίων, οὗ ἑψοῦσιν ἐκεῖ οἱ λειτουργοῦντες τῷ
domui ſacrificia pplī.
οἴκῳ τὰ θύματα τοῦ λαοῦ. Ca.47.
ET introduxit me ad veſtibula domᵍ: ꝛ
Καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τοῦ οἴκου, καὶ
ecce aqua egrediebaᵏ deſub dio do
ἰδοὺ ὕδωρ ἐξεπορεύετο ὑποκάτωθεν τοῦ αἰθρίου τοῦ οἴ
mᵍ ad orientem: qꝛ facies domᵍ reſpi
κου κατὰ ἀνατολάς, ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου ἔβλε
ciebat ad orientem: ꝛ aqua deſcendebat a
πεν κατὰ ἀνατολάς, καὶ τὸ ὕδωρ κατέβαινεν ἀπὸ τῆ
dorſo domᵍ dextro ad meridiē altaris. ꝛ edu
νώτου τοῦ οἴκου τ δεξιοῦ ἐπὶ νότου τ θυσιαστηρίου. καὶ ἐξή
xit me p viam porte q̄ ad aqlonē ꝛ
γαγέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν, καὶ
circūduxit me p viā extriſecᵉ ad portam a-
περιήγαγέν με τὴν ὁδὸν ἔξωθεν πρὸς τὴν πύλην τῆς ἀν-
triꝰ reſpiciētis ad orientē: ꝛ ecce aqua
λῆς τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἰδοὺ τὸ ὕδωρ
deducitur a latere dextro ſicut exitus
καταφέρεται ἀπὸ τοῦ κλήτους τοῦ δεξιοῦ καθὼς ἔξοδος
viri ex aduerſo. ꝛ mēſura in manu eius. ꝛ mē
ἀνδρὸς ἐξεναντίας. καὶ μέτρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ δι
ſus ē mille: ꝛ trāſiuit in aqua aqua ſepara
μέτρησεν χιλίους, καὶ διῆλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ ἀφαιρέσε
tiōis: ꝛ mēſus eſt mille: ꝛ ptrāſiuit aqua vſq; ad ge-
ως, καὶ διεμέτρησεν χιλίους, καὶ διῆλθεν τὸ ὕδωρ ἕως τῶν γονά
nua: ꝛ mensus eſt mille ꝛ trāſiit aqua vſq; ad lūbū
των, καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ διῆλθεν τὸ ὕδωρ ἕως ὀσφύος
ꝛ mensus eſt mille ꝛ nō potuit ptrāſire vltra qꝛ
καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ οὐκ ἠδύνατο διελθεῖν ἔτι ὅτι
itumuerat aqua q̄ſſ ipeᵍ torrentis quā nō ptranſibunt.
ἐξύβριζεν τὸ ὕδωρ ὡς ῥοῖζος χειμάρρου ὃν οὐ διαβήσονται.
ꝛ dixit ad me: vidiſti fili hoīs? ꝛ duxit me ꝛ
καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου; καὶ ἤγαγέν με καὶ
cōuertit ad ripam fluminis. in querſio
ἐπέστρεψε ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. ἐν τῇ ἐπιστρο
ne mea ꝛ ecce in ripa fluminis arbo-
φῇ μου καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ δένδ
res multe valde hinc ꝛ inde.ꝛ dixit ad me: ꝛ
δρα πολλὰ σφόδρα ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ εἶπεν πρός με, καὶ τὸ
aqua hec q̄ egreditur in galileam q̄ ad
ὕδωρ τοῦτο τὸ ἐκπορευόμενον εἰς τὴν γαλιλαίαν τὴν πρὸς
orientem ꝛ q̄ deſcendit in arabiam ꝛ venit vſq;
ἀνατολὰς καὶ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ἀραβίαν καὶ ἥξετο ἕως
ad mare ad aquā exitus: ꝛ ſanabūt
ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς διεκβολῆς, καὶ ὑγιάσει
aque: ꝛ erit oīs aia aialium bulliē
τὰ ὕδατα, καὶ ἔσαι πᾶσα ψυχὴ τῶν ζώων τῶν ἑκάστου
tium ſup oīa ſup q̄cūq; abierit illuc fluuius vi
τῶν ἐπὶ πάντα ἐφ' ἃ ἂν ἀπέλθῃ ἐκεῖ ὁ ποταμὸς ζήσε
uet. ꝛ erit illic piſcis multᵍ valde. qꝛ venit illuc
ται. καὶ ἔσαι ἐκεῖ ἰχθὺς πολὺς σφόδρα. ὅτι ἥκει ἐκεῖ τὸ
aqua hec: ꝛ ſanabit ꝛ viuet oē ſup q̄ vnq; adue
ὕδωρ τοῦτο, καὶ ὑγιάσει καὶ ζήσεται πᾶν ἐφ' ὃ ἐὰν ἐπέλ
nerit fluuius illic viuet. ꝛ ſtabunt illic piſcatores ꝛ
θῃ ὁ ποταμὸς ἐκεῖ ζήσεται. καὶ στήσονται ἐκεῖ ἁλιεῖς καὶ
engaddi vſq; ad engalim ſiccatio ſagenaꝝ erit iuxta
ἐγαδδὶ ἕως ἐν ἀγαλείμ ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσαι κατ' αὐ
am erit ꝛ piſces eius maris magni
τὴν ἔσαι καὶ οἱ ἰχθύες αὐτῆς τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης
multitudo multa valde. ꝛ in exitu eius ꝛ in
πλήθος πολὺ σφόδρα. καὶ ἐν τῇ διεκβολῇ αὐτοῦ καὶ ἐν
cōuerſione eius ꝛ in ſupeleuatiōe eius: nō
τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ὑπεραίρσει αὐτοῦ, οὐ μὴ
ſanabunt in ſal dedita ſūt ꝛ in fluminē
ὑγιάσωσιν εἰς ἅλας δεδόνται, καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū inter.lati.

ascendet in ripa ei⁹ hinc ⁊ inde oē
ἀναβήσεται ἐπὶ τοῦ χείλους αὐτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πᾶν
lignū comestibile non veterascet ⁊ sup eos neq;
ξύλον βρώσιμον οὐ μὴ παλαιωθῇ ἐπ᾽ αὐτοὺς οὐδ᾽ οὐ μὴ
deficiet fructus eius: renouatōis sue ꝑmitis
ἐκλείπῃ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, τῆς καινότητος αὐτοῦ πρωτο
genita dabit. q; aque eox ex sctis ille
γενήσεται. διότι τὰ ὕδατα αὐτῶν ἐκ τῶν ἁγίων ταῦτα
egrediunt. ⁊ erit fructus eox in cibum: ⁊ folia ei⁹ ad
ἐκπορεύονται. καὶ ἔσται ὁ καρπὸς αὐτῶν εἰς βρῶσιν, καὶ ἀνά
sio eox ad sanitatē. hec dicit dns deus: hos
βασις αὐτῶν εἰς ὑγείαν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ταῦ
t̄minos possidebitis terre duodeci
τα τὰ ὅρια κατακληρονομήσετε τῆς γῆς ταῖς δώδεκα
tribub⁹ filiox israel: argumētū funiculi ⁊ he
φυλαῖς τῶν υἱῶν Ισραηλ, πρόθεσις χοινίσματος καὶ κα
reditabit eā vnusq; sicut frater eius:
ταληρονομήσει αὐτὴν ἕκατος καθὼς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
in qnā leuaui manū meā vt darem patribus eox. ⁊
εἰς ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτῶν· καὶ
cadet terra hec vobis in possessionē. ⁊ isti
πεσεῖται ἡ γῆ αὕτη ὑμῖν ἐν κληρονομίᾳ. καὶ ταῦτα τὰ
t̄mini terre q̄ ad aq̄lonē: a mari ma
ὅρια τῆς γῆς τῆς πρὸς βορρᾶν, ἀπὸ τῆς θαλάσης τῆς με
gno via ethalō ingressus sedada: emath berotha
γάλης ὁδὸν αἰθαλὼν τῆς εἰσόδου σηδάδα, ἀμαὰθ βερόθα
sabarim: q̄ inter t̄minos damasci ⁊ inter
σαβαρίμ, τὰ ἀναμέσον ὁρίων δαμασκοῦ καὶ ἀναμέσον
t̄minos emath; atria thicō: q̄ sunt sup t̄minos au
ὁρίων ἡμαθ αὐλαὶ Θ εἴχων, αἳ εἰσὶν ἐπάνω τῶν ὁρίων αὐ
ranitidis. hi termini a mari ab
ρανίτιδος. Ταῦτα τὰ ὅρια ἀπὸ τῆς θαλάσης ἀπὸ τῆς
atrio enam t̄mini damasci. ⁊ q̄ ad aq̄lonē ⁊
αὐλῆς τοῦ ἀνὰ ὅρια δαμασκοῦ, καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν καὶ
t̄mini emath; q̄ ad aq̄lonē q̄ ad orientem in
τὰ ὅρια ἀπὸ τὰ πρὸς βορρᾶν τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἀνα
ter auranitidem: ⁊ inter damascū ⁊ in
μέσον τῆς αὐρανίτιδος, καὶ ἀναμέσον δαμασκοῦ καὶ ἀνα
ter galaaditidem: ⁊ inter terrā ⁊
μέσον τῆς γαλααδίτιδος, καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς τοῦ ⁊
rael. iordanis determiat ad mare q̄ ad ori
σραηλ. Ιορδάνης διορίζει ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν πρὸς ἀνα
entem palmarū. hec q̄ ad orientē: ⁊ hec q̄
τολὰς φοινίκων. Ταῦτα τὰ πρὸς ἀνατολάς, καὶ ταῦτα τὰ
ad austrū ⁊ aphricū: a themān ⁊ palmis: vsq; ad a
πρὸς νότου καὶ λίβα, ἀπὸ θαιμὰν καὶ φοινίκων, ἕως ὕδα
quā mariboth cades extendens ad mare
τος μαριβὼθ καδὴς παρεκτείνον ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν
magnū. hec pars auster ⁊ aphricꝰ hec pars
μεγάλην. Τοῦτο τὸ μέρος νότος καὶ λὶψ τοῦτο τὸ μέρος τῆς
maris magni determinat. vsq; ad cōtra itroitus
θαλάσης τῆς μεγάλης ὁρίζει. ἕως κατέναντι τῆς εἰσόδου
emath; vsq; ad itroitū eius. ista sunt q̄ ad mare
ἡμαθ ἕως εἰσόδου αὐτοῦ. Ταῦτά ἐστιν τὰ πρὸς θάλασσαν
⁊ diuidetis terrā hanc ipis tribub⁹
καὶ διαμεριεῖτε τὴν γῆν ταύτην αὐτοῖς ταῖς φυλαῖς τοῦ
israel. mittetis eam i sorte vobis ⁊ proselytis
Ισραηλ. βαλεῖτε αὐτὴν κλήρῳ ὑμῖν καὶ τοῖς προσηλύ
habitantibus in medio vr̄m: qui genue
τοις τοῖς παροικοῦσιν ἐν μέσῳ ὑμῶν, οἵτινες ἐγέννη
rūt filios in medio vr̄i. ⁊ erunt vr̄i q̄si
σαν υἱοὺς ἐν μέσῳ ὑμῶν. καὶ ἔσονται ὑμῖν ὡς
indigene in filiis israel vobiscū cō
αὐτόχθονες ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ Ισραηλ μεθ᾽ ὑμῶν φά
dent in hereditate in medio tribuū isra
γονται ἐν κληρονομίᾳ ἐν μέσῳ τῶν φυλῶν τοῦ Ισρα
el ⁊ erunt in tribu aduenaꝝ: in adue
ηλ καὶ ἔσονται ἐν φυλῇ προσηλύτου, ἐν τοῖς προση
nis q̄ cū eis ibi dabitis hereditatem e
λύτοις τοῖς μεθ᾽ αὐτῶν ἐκεῖ δώσετε κληρονομίαν αὐ
is dicit dns deus.
τοῖς λέγει κύριος ὁ θεός. Ca.48.

Trāsla.B.Vie.

orietur in ripis eius ex
vtraq; parte omne ∞∞∞
lignū pomiferū. Non
defluet foliū ex eo: & nō
deficiet fructꝰ eius. Per
singulos menses afferet
primitiua: qa aque eius
de sanctuario egredien
tur. Et erunt fructꝰ eius
in cibū: & folia eius ad
medicinā. Hec dicit dns
deus. Hic est termin⁹ in
quo possidebitis terrā
in duodecim ∞∞∞∞∞∞∞
tribus israel: quia ioseph duplicē funiculum habet. Possidebitis autē eā singuli eque vt frater suus: sup quā leuaui manū meā vt darē patrib⁹ vr̄is. Et cadet terra hec vobis in possessionem. Hic est aūt terminus terre ad plagā septētrionalē a mari magno via ethalon venientibus ∞∞∞∞∞ sedada emath berotha sabarim: que est ∞∞∞ inter terminū damasci & confinium emath ∞ domus thicon que est iuxta terminum auram: & erit terminus a mari vsq; ad atrium enon ∞ terminus damasci: & ab aquilone ad aquilonem terminus emath: plaga septentrionalis. Porro plaga orietalis de medio aurā de medio damasci & de medio galaad: & de medio terre israel: iordanis disterminans ad mare orietale metiemini plagā orietalē. Plaga autē australis meridiana a thamar vsq; ad aquas cōtradictionis cades: & torrēs vsq; ad mare magnū. Et hec est plaga ad meridiē australis. Et plaga maris mare magnū a cōfinio p̄ directū donec venias emath: hec ē plaga maris. Et diuidetis terram istam ∞∞∞∞∞ vobis per tribus israel: & mittetis ∞∞∞∞∞∞∞∞ eam in hereditatem vobis & aduenis ∞∞∞∞∞∞∞ qui accesserint ad vos: qui genuerint ∞∞∞∞∞∞ filios in medio vestrū: & erūt vobis sicut indigene inter filios israel. Vobis cum diuidēt possessionē in medio tribuū israel. In tribu autem ∞∞∞∞∞ quacūq; fuerit aduena: ibi dabitis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ possessionē illi: ait dominus deus. 48.

Ter.he.Ezechi.xlvij.Prima.heb.

עֲלֹה עֲלָה יַעֲלֶה עַל שְׂפָתוֹ מִזֶּה וּמִזֶּה כָּל
אֹכֶל נָבָל עֵץ מַאֲכָל לֹא יִבּוֹל עָלֵהוּ וְלֹא
תֻּמָּם פֶּרֶה יִתֹּם פִּרְיוֹ לְחָדָשָׁיו יְבַכֵּר כִּי מֵימָיו
בָּקָר קֹדֶשׁ מִן הַמִּקְדָּשׁ הֵמָּה יֹצְאִים וְהָיָה
רוּף פִּרְיוֹ לְמַאֲכָל וְעָלֵהוּ לִתְרוּפָה
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה זֶה גְּבוּל אֲשֶׁר
נָחַל תִּתְנַחֲלוּ אֶת הָאָרֶץ לִשְׁנֵי עָשָׂר
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל יוֹסֵף חֲבָלִים
וְנָחַלְתֶּם אוֹתָהּ אִישׁ כְּאָחִיו אֲשֶׁר
נָשָׂאתִי אֶת יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לַאֲבֹתֵיכֶם
וְנָפְלָה הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם בְּנַחֲלָה
גְּבוּל זֶה גְּבוּל הָאָרֶץ לִפְאַת צָפוֹנָה מִן
הַיָּם הַנְּדוּל דֶּרֶךְ חֶתְלוֹן לְבוֹא
צְדָדָה חֲמַת בֵּרוֹתָה סִבְרַיִם אֲשֶׁר
בֵּין גְּבוּל דַּמֶּשֶׂק וּבֵין גְּבוּל חֲמָת
חָצֵר הַתִּיכוֹן אֲשֶׁר אֶל גְּבוּל חַוְרָן
וְהָיָה גְּבוּל מִן הַיָּם חֲצַר עֵינוֹן
גְּבוּל דַּמֶּשֶׂק וְצָפוֹנָה וּגְבוּל
חֲמָת וְאֵת פְּאַת קֶדְמָה וְאֵת פְּאַת נֶגֶב
מִתָּמָר עַד מֵי מְרִיבוֹת קָדֵשׁ נַחַלָה
אֶל הַיָּם הַנְּדוֹל וְאֵת פְּאַת תֵּימָנָה
נֶגְבָּה וּפְאַת יָם הַיָּם הַנְּדוֹל מִגְּבוּל
עַד נֹכַח לְבוֹא חֲמָת זֹאת פְּאַת
יָם וְחִלַּקְתֶּם אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת
לָכֶם לִשְׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיָה תַּפִּלוּ
אוֹתָהּ נַחֲלָה לָכֶם וְלַגֵּרִים
הַגָּרִים בְּתוֹכָכֶם אֲשֶׁר הוֹלִידוּ
בָנִים בְּתוֹכָכֶם וְהָיוּ לָכֶם כְּאֶזְרָח
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִתָּכֶם יִפְּלוּ בְנַחֲלָה
בְּתוֹךְ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיָה בַּשֵּׁבֶט
אֲשֶׁר גֵּר אִתּוֹ שָׁם תִּתְּנוּ
נַחֲלָתוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ca.xlviij.

וְאֵ֨לֶּה֙ שְׁמ֣וֹת הַשְּׁבָטִ֔ים
מִקְצֵ֥ה צָפוֹנָ֖ה אֶל־יַ֣ד דֶּ֣רֶךְ חֶתְלֹ֑ן לְבֹ֖א חֲמָ֥ת חֲצַר־עֵינָ֛ן גְּב֥וּל דַּמֶּ֖שֶׂק צָפוֹנָ֥ה אֶל־יַ֣ד חֲמָ֑ת וְהָי֤וּ לוֹ֙ פְּאָ֣ת קָדִ֔ים הַיָּ֖ם דָּ֣ן אֶחָ֑ד וְעַל־גְּב֣וּל דָּ֔ן מִפְּאַ֥ת קָדִ֖ים עַד־פְּאַ֣ת יָ֑מָּה אָשֵׁ֣ר אֶחָ֔ד וְעַל־גְּב֣וּל אָשֵׁ֔ר מִפְּאַ֥ת קָדִ֖ים וְעַד־פְּאַ֣ת יָ֑מָּה נַפְתָּלִ֣י אֶחָ֔ד וְעַל־גְּב֣וּל נַפְתָּלִ֔י מִפְּאַ֥ת קָדִ֖ים עַד־פְּאַ֣ת יָ֑מָּה מְנַשֶּׁ֖ה אֶחָֽד׃ וְעַל־גְּב֣וּל מְנַשֶּׁ֔ה מִפְּאַ֥ת קָדִ֖ים עַד־פְּאַ֣ת יָ֑מָּה אֶפְרַ֖יִם אֶחָֽד׃ וְעַל־גְּב֣וּל אֶפְרַ֔יִם מִפְּאַ֥ת קָדִ֖ים וְעַד־פְּאַ֣ת יָ֑מָּה רְאוּבֵ֖ן אֶחָֽד׃ וְעַל־גְּב֣וּל רְאוּבֵ֔ן מִפְּאַ֥ת קָדִ֖ים עַד־פְּאַ֣ת יָ֑מָּה יְהוּדָ֖ה אֶחָֽד׃ וְעַל־גְּב֣וּל יְהוּדָ֔ה מִפְּאַ֥ת קָדִ֖ים עַד־פְּאַ֣ת יָ֑מָּה תִּהְיֶ֗ה הַתְּרוּמָה֙ אֲשֶׁ֣ר תָּרִ֔ימוּ חֲמִשָּׁ֥ה וְעֶשְׂרִ֖ים אֶ֣לֶף רֹ֑חַב וְאֹ֣רֶךְ כְּאַחַ֗ד הַֽחֲלָקִים֙ מִפְּאַ֣ת קָדִ֔ים עַד־פְּאַ֥ת יָ֑מָּה וְהָיָ֥ה הַמִּקְדָּ֖שׁ בְּתוֹכָֽהּ׃ תָּרִ֣ימוּ לַיהוָ֗ה חֲמִשָּׁ֥ה וְעֶשְׂרִ֖ים אֶ֣לֶף אֹ֑רֶךְ וְרֹ֣חַב עֲשָׂרֶת֮ אֲלָפִים֒ וְהָי֤וּ לוֹ֙ תְּרוּמַ֣ת הַמִּקְדָּ֔שׁ לְכֹהֲנִ֖ים לַֽמִּקְדָּ֑שׁ צָפוֹנָ֣ה חֲמִשָּׁ֥ה וְעֶשְׂרִ֖ים אֶ֣לֶף וְיָמָ֗ה רֹ֣חַב עֲשָׂרֶת֮ אֲלָפִים֒ וְקָדִימָ֗ה רֹ֣חַב עֲשָׂרֶת֮ אֲלָפִים֒ וְנֶ֨גְבָּה֙ אֹ֣רֶךְ חֲמִשָּׁ֥ה וְעֶשְׂרִ֖ים אֶ֑לֶף וְהָיָ֥ה מִקְדַּ֛שׁ יְהוָ֥ה בְּתוֹכ֖וֹ לַכֹּהֲנִ֥ים הַמְקֻדָּ֖שׁ מִבְּנֵ֣י צָד֑וֹק אֲשֶׁ֤ר שָׁמְרוּ֙ מִשְׁמַרְתִּ֔י אֲשֶׁ֤ר לֹא־תָעוּ֙ בְּתַעוֹת֙ בְּנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל כַּאֲשֶׁ֥ר תָּע֖וּ הַלְוִיִּ֑ם וְהָיְתָ֨ה לָהֶ֜ם תְּרוּמִיָּ֗ה תְּרוּמַ֤ת הָאָ֙רֶץ֙ קֹ֣דֶשׁ קָדָשִׁ֔ים אֶל־גְּב֖וּל הַלְוִיִּֽם׃ וְהַלְוִיִּ֗ם לְעֻמַּת֙ גְּב֣וּל הַכֹּהֲנִ֔ים חֲמִשָּׁ֥ה וְעֶשְׂרִ֖ים אֶ֣לֶף אֹ֑רֶךְ וְרֹ֣חַב עֲשָׂרֶת֮ אֲלָפִים֒ וְאֹ֣רֶךְ כְּאַחַ֗ד עֲשָׂרֶת֮ אֲלָפִים֒ וְרֹ֣חַב עֲשָׂרֶת֮ אֲלָפִים֒ וְלֹ֥א יִמָּכְר֖וּ מִמֶּ֑נּוּ וְלֹ֤א יַעֲבַר֙ וְלֹ֣א תָמ֔וּר רֵאשִׁ֥ית הָאָ֖רֶץ כִּֽי־קֹ֥דֶשׁ לַיהוָ֖ה הִֽוא׃ וַחֲמִשָּׁ֨ה וְעֶשְׂרִ֜ים אֶ֣לֶף בָּרֹ֗חַב וַעֲשֶׂרֶת֙ אֲלָפִ֣ים הָרִאשׁוֹנָ֔ה לַקֹּ֖דֶשׁ לְכָל־בֵּ֥ית יִשְׂרָאֵ֑ל וְהָיָ֤ה הַמִּקְדָּשׁ֙ בְּתוֹכָ֔הּ קֹ֖דֶשׁ קָדָשִׁ֑ים לְעֻמַּת֙ גְּב֣וּל הַכֹּהֲנִ֔ים הַלְוִיִּ֖ם תִּהְיֶ֥ה לָהֶ֖ם תְּרוּמָ֑ה חֲמִשָּׁ֨ה וְעֶשְׂרִ֜ים אֶ֣לֶף אֹ֗רֶךְ וְרֹ֣חַב עֲשָׂרֶת֮ אֲלָפִים֒ כָּל־אֹ֣רֶךְ חֲמִשָּׁ֥ה וְעֶשְׂרִ֖ים אֶ֣לֶף וְרֹ֣חַב עֲשָׂרֶת֮ אֲלָפִים֒ וְנָתְנ֣וּ אֶת־הָעִ֗יר מֵאֲחֻזַּ֤ת מוֹרָשָׁתָם֙ וּמֵאֲחֻזַּ֣ת מוֹרָשָׁתָ֔ם לְכָל־בֵּ֥ית יִשְׂרָאֵ֖ל לָעִ֑יר נֹ֣כַח ׀ תְּרוּמַ֣ת הַקֹּ֗דֶשׁ וְנֹ֤כַח אֲחֻזַּת֙ הָעִ֔יר אֲשֶׁ֤ר יִהְיֶה֙ לְפָנִ֣ים חֲמִשָּׁ֥ה וְעֶשְׂרִ֖ים אֶ֣לֶף עַל־פְּנֵ֣י תְרוּמַ֣ת הַקֹּ֔דֶשׁ וְאֶל־פְּנֵ֖י אֲחֻזַּ֣ת הָעִ֑יר יִהְיֶ֗ה נֹ֣כַח ׀ חֲמִשָּׁ֣ה וְעֶשְׂרִ֗ים אֶ֣לֶף עַל־פְּנֵי֙ תְּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ inter.lati.

οἷς longitudo.25. milia: τ latitudo.20. milia
ϖᾶν τὸ μῆκος .κέ. χιλιάδ᾽ες, καὶ ἔυρος .κ᾽. χιλιά
nõ venũdabũt ex eo neq; mentientur neq;
δες. οὐ πραθήσεται ἐξ αὐτοῦ οὐδὲ καταμετρηθήσεται οὐδὲ
auferentur primitie terre: q; sctñ
ἀφαιρεθήσεται τὰ πρωτογεννήματα τῆς γῆς, ὅτι ἅγιόν
est dño. at quiq; milia supflua
ἐστι τῷ κυρίῳ. τὰς δὲ .ε. χιλιάδ᾽ας τὰς πλησιαζ
in latitudie in quiq; τ vigiti milib⁹:
ἐπὶ τῷ πλάτει ἐπὶ ταῖς .ε. καὶ .κ᾽. χιλιάσιν,
antemurale erit vrbi in domũ τ in
προτείχισμα ἔσαι τῇ πόλει εἰς τὴν κατοικίαν καὶ εἰς
spacium eius: τ erit ciuitas in medio eius.
διάσημα αὐτοῦ, καὶ ἔσαι ἡ πόλις ἐν μέσῳ αὐτοῦ.
τ iste mensure eius: ab his q̃ ad aqlo=
καὶ ταῦτα τὰ μέτρα αὐτῆς, ἀπὸ τῶν πρὸς βορ=
nẽ q̃ngẽta τ q̃ttuor milia. τ ab his q̃ ad meridiẽ
ρᾶν .φ᾽. καὶ τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς νότον
q̃ngẽta q̃ttuor milia: τ ab his q̃ ad orientem
φ᾽. τετρακισχίλιοι, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς
q̃ngẽta τ 4 milia: τ ab his q̃ ad mare
φ᾽. καὶ .δ᾽. χιλιάδ᾽ες, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασ
q̃ttuor milia quingenta. τ erit
σαν τετρακισχιλίους πεντακοσίους. καὶ ἔσαι
spatium ciuitati ad aqlonẽ .250. τ ad meridiẽ
διάσημα τῇ πόλει πρὸς βορρᾶν .σ᾽. καὶ πρὸς νότον
250. τ ad orientem 250. τ ad mare
σ᾽, καὶ πρὸς ἀνατολὰς .σ᾽, καὶ πρὸς θάλασσαν
250. τ residuũ lõgitudinis qđ turta p=
σ᾽. καὶ τὸ πλησίον τοῦ μήκους τὸ ἐχόμενον τῶν ἀ=
mitias sctõr .10. milia ad mare.
παρχῶν τῶν ἁγίων. ι᾽. χιλιάδες πρὸς θάλασσαν.
τ erunt pmitie sancti: τ erũt fru
καὶ ἔσονται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου, καὶ ἔσαι τὰ γενή
ges eiꝰ in panes his q̃operant ciuitatẽ.
ματα αὐτῆς εἰς ἄρτους τοῖς ἐργαζομένοις τὴν πόλιν.
at operantes ciuitatẽ opabũt eam ex oibus
οἱ δὲ ἐργαζόμενοι τὴν πόλιν ἐργῶνται αὐτὴν ἐκ πασῶν
tribub⁹ israel. oẽs pmitie q̃nq; τ .20.
φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. πᾶσα ἡ ἀπαρχὴ .ε᾽. καὶ .κ᾽.
milia per quiq; τ vigiti milia q̃drangulare
χιλιάδες ἐπὶ .ε᾽. καὶ .κ᾽. χιλιάδας τετράγωνον
separabũt pmitie scti a possessione
ἀφορισοῦνται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου ἀπὸ τῆς κατασχέσε
ciuitatis. at residuũ pncipi ex hoc
ως τῆς πόλεως. τὸ δὲ πλησιαῖ τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τοῦ
τ ex hoc ex pmitijs sancti: τ
του καὶ ἐκ τούτου ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τοῦ ἁγίου, καὶ
in possessionẽ ciuitatis p quiq; τ vigiti mi
εἰς τὴν κατάσχεσιν τῆς πόλεως ἐπὶ .ε᾽. καὶ .κ᾽. χι
lia lõgitudo vsq; ad ꝯminos q̃ ad orientem τ
λιάδας μῆκος ἕως τῶν ὁρίων τῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ
ad mare p quiq; τ vigiti milia vsq; ad
πρὸς θάλασσαν ἐπὶ .ε᾽. καὶ .κ᾽. χιλιάδας ἕως τῶν
ꝯminos q̃ ad mare iuxta partes
ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν ἐχόμενα τῶν μεριδῶν τοῦ
pncipis. τ erunt pmitie sanctoꝝ τ
ἡγουμένου. καὶ ἔσαι ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων καὶ τὸ
sctificatio dom⁹ in medio eius. τ a
ἁγίασμα τοῦ οἴκου ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ παρὰ τῶν
leuitis a possessione ciuitatis in medio
λευιτῶν ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῆς πόλεως ἐν μέσῳ
pncipis erit. inter termios iuda
τοῦ ἡγουμένου ἔσαι. ἀναμέσον τῶν ὁρίων Ἰούδα
τ inter ꝯmios beniamin: pncipi
καὶ ἀναμέσων τῶν ὁρίων Βενιαμείν, τῷ ἡγουμένῳ
erit. τ residuũ tribuũ ab his q̃ ad orien=
ἔσαι. καὶ τὸ πλησιον τῶν φυλῶν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνα=
tem vsq; ad ea q̃ ad mare:
τολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

יָמָּה בִּנְיָמִן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל בִּנְיָמִן
מִפְּאַת קֶדְמָה עַד פְּאַת יָמָּה
שִׁמְעוֹן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל שִׁמְעוֹן
מִפְּאַת קֶדְמָה עַד פְּאַת יָמָּה
יִשָּׂשכָר אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל יִשָּׂשכָר
מִפְּאַת קֶדְמָה עַד פְּאַת יָמָּה
זְבוּלֻן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל זְבוּלֻן
מִפְּאַת קֶדְמָה עַד פְּאַת יָמָּה
גָּד אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל גָּד אֶל
פְּאַת נֶגֶב תֵּימָנָה וְהָיָה גְּבוּל יָמִן
מִתָּמָר מֵי מְרִיבַת קָדֵשׁ נַחֲלָה
עַל הַיָּם הַגָּדוֹל׃ זֹאת הָאָרֶץ נָפַל
אֲשֶׁר תַּפִּילוּ מְנָחָלָה לִשְׁבָטֵי
יִשְׂרָאֵל וְאֵלֶּה מַחְלְקוֹתָם נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאֵלֶּה תּוֹצְאוֹת הָעִיר
מִפְּאַת צָפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת
אֲלָפִים
וּשְׁעָרִים שְׁלוֹשָׁה וְשַׁעַר יוֹסֵף
אֶחָד שַׁעַר בִּנְיָמִן אֶחָד שַׁעַר
דָּן אֶחָד׃ וּפְאַת נֶגְבָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּשְׁעָרִים
שְׁלוֹשָׁה שַׁעַר שִׁמְעוֹן אֶחָד
שַׁעַר יִשָּׂשכָר אֶחָד שַׁעַר זְבוּלֻן
אֶחָד׃ וּפְאַת יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים שַׁעֲרֵיהֶם שְׁלוֹשָׁה
שַׁעַר גָּד אֶחָד שַׁעַר אָשֵׁר
אֶחָד שַׁעַר נַפְתָּלִי אֶחָד׃ סָבִיב
שְׁמֹנָה עָשָׂר אָלֶף וְשֵׁם הָעִיר
מִיּוֹם יְהוָה שָׁמָּה׃

occidentalē: beniamin vna. Et cōtra terminus beniamin ab hīs ad orientem vsq; ad eaq; ad mare symeon vna. a terminis symeon ab hīs ad orientem vsq; ad eaq; ad mare isachar vna. a terminis isachar ab hīs ad orientem vsq; ad eaq; ad mare zabulon vna. a terminis zabulon ab hīs ad orientē vsq; ad eaq; ad mare gad vna. a terminis gad vsq; ea q; ad aphricū. erūt eminī ei a themā aqua mariboth cades hereditatis: vsq; ad mare magnū. hec terra quā iacietis in sorte tribub; israel. a iste diuisiones eor dicit dñs de. a iste exitus ciuitatis ad aq̄lonē quattuor milia a quingenti mensura. a porte ciuitatis in nominib; tribuū israel: porte tres ad aq̄lonē. porta ruben vna: a porta iuda vna. a porta leui vna. Et ad plagam orientalem quingentos & quattuor milia. Et porte tres. Porta ioseph vna: a porta beniamin vna: a porta dan vna. a q̄ ad austrū q̄ttuor milia, a porte tres. porta symeon vna: porta isachar vna: a porta zabulō vna. a q̄ ad mare q̄ttuor milia quingenti mēsura: porte tres. porta gad vna: a porta aser vna. a porta neptalim vna. circuit decē a octo milia a nomē ciuitatis ex q̄ die illa dñs deus. Et hi egressus ciuitatis.

A plaga septentrionali quingentos quattuor milia mēsurabis: & porte ciuitatis nominibus tribuum israel. Porte tres a septentrione: porta ruben vna: porta iuda vna: porta leui vna. Et ad plagam orientalem quingentos & quattuor milia. Et porte tres. Porta ioseph vna: porta beniamin vna: porta dan vna. Et ad plagam meridianā quingentos & quattuor milia metietis. Et porte tres: porta symeonis vna: porta isachar vna: porta zabulon vna. Et ad plagam occidentalem quingentos & q̄ttuor milia. Et porte tres. Porta gad vna; porta aser vna: porta neptali vna. Per circuitum decē & octo milia. Et nomen ciuitatis ex illa die dominus ibidem.

Explicit Ezechiel propheta.

βενιαμείν vna. a terminis βενιαμείν ἀπὸ μίας. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν βενιαμεὶν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν συμεὼν vna. a terminis symeon ab hīs ad μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν συμεὼν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἰσαχαρ μία. καὶ a terminis isachar ab hīs ad orientem vsq; ad ἀπὸ τῶν ὁρίων ἰσαχαρ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως ea q̄ ad mare zabulon vna. a terminis τῶν πρὸς θάλασσαν ζαβουλῶν μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων ζαβουλῶν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν ad mare gad vna. a terminis gad πρὸς θάλασσαν γὰδ μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων γὰδ vsq; ea q̄ ad aphricū. a erūt eminī ei a themā ἕως τῶν πρὸς λίβα. καὶ ἔσται τὰ ὅρια αὐτοῦ ἀπὸ θαιμὰν a aqua mariboth cades hereditatis: vsq; ad ma καὶ ὕδατος μαριβὼβ κάδης κληρονομίας, ἕως τῆς θα re magnū. hec terra quā iacietis in sorte λάσσης τῆς μεγάλης. αὕτη ἡ γῆ ἣν βαλεῖτε ἐν κλήρῳ tribub; israel. a iste diuisiones eor ταῖς φυλαῖς ἰσραήλ. καὶ οὗτοι οἱ διαμερισμοὶ αὐτῶν dicit dñs de. a iste exitus ciuitas λέγει κύριος ὁ θεός. καὶ ἔσονται αἱ διεκβολαὶ τῆς πόλε tis q̄ ad aq̄lonē quattuor milia a quingenti ως αἱ πρὸς βορρᾶν τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι τῷ mensura. a porte ciuitatis in nominib; tribū μέτρῳ. καὶ αἱ πύλαι τῆς πόλεως ἐπ' ὀνόμασιν φυλῶν israel: porte tres ad aq̄lonē. porta ru τοῦ ἰσραήλ, πύλαι τρεῖς πρὸς βορρᾶν. πύλη ρου ben vna: a porta iuda vna. a porta leui vna. βὴν μία, καὶ πύλη ἰούδα μία. καὶ πύλη λευὶ μία. a q̄ ad orientem q̄ttuor milia a q̄ngēti a por καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς τετρακισχίλιοι καὶ . φ'. καὶ πύ te tres. porta ioseph vna: a porta beniamin λαι τρεῖς. πύλη ἰωσὴφ μία, καὶ πύλη βενιαμεὶν vna: a porta dan vna. a q̄ ad austrū q̄ttuor μία, καὶ πύλη δὰν μία. καὶ τὰ πρὸς νότον τετρα milia a quigēti mēsura: porte tres. porta sym κισχίλιοι καὶ . φ'. μέτρῳ, πύλαι τρεῖς. πύλη συμε on vna: porta isachar vna: a porta zabulō vna. ὼν μία, πύλη ἰσάχαρ μία, καὶ πύλη ζαβουλῶν μία, a q̄ ad mare q̄ttuor milia quingenti καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν τετρακισχίλιοι πεντακόσιοι mēsura: porte tres. porta gad vna: a porta μέτρῳ, πύλαι τρεῖς πύλη γὰδ μία, καὶ πύλη aser vna. a porta neptalim vna. circuit decē a octo ἀσὴρ μία. καὶ πύλη νεφθαλεὶμ μία. κύκλωμα . ιη'. milia a nomē ciuitatis ex q̄ die χιλιάδες καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας fuerit erit nomē eius. ἦ ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prologus.

Incipit Prologus ſancti Hieronymi in Danielem prophetam.

Danielem prophetam iuxta ſeptuaginta interpretes domini ſaluatoris eccleſiæ non legũt: vtentes theodotionis editiõe. Et hoc cur acciderit: neſcio. Siue enim quia ſermo chaldaicus eſt & quibuſdam ꝓphetatibus a noſtro eloquio diſcrepat: noluerunt ſeptuaginta interpretes eaſdem linguæ lineas in tranſlatione ſeruare. ſiue ſub nomine corũ a alio neſcio quo non ſatis chaldeã linguam ſciente editus eſt liber: ſiue aliud quid cauſæ extiterit ignorans: hoc vnum affirmare poſſum ꝙ multum a veritate diſcordet: & recto iudicio repudiatus ſit. Sciẽdum quippe Danielem maxime & Eſdram hebraicis quidem litteris ſed chaldeo ſermone conſcriptos: & vnam Hieremiæ pericopen: iob quoq; cũ arabica lingua plurimã habere ſocietatem. Deniq; & ego adoleſcẽtulus poſt Quintiliani & Tullii lectionem ac flores rhetoricos: cum me in linguæ huius ſtrinum recluſiſſem: & multo ſudore multoq; tempore vix cepiſſem anhelantia ſtridentiaq; verba reſonare: & quaſi p cryptam ambulans rarum deſuper lumen aſpicerem impegi nouiſſime in Danielem. Et tanto tedio affectus ſum: vt deſperatione ſubita omnem laborem veterem voluerim cõtemnere. Verum adhortante me quodam hebreo & illud mihi crebrius ſua lingua ingerente: labor improbus omnia vincit: qui mihi videbar ſciolus inter hebreos: cepi rurſus diſcipulus eſſe chaldaicus. Et vt verum fatear vſq; ad preſentem diem magis poſſum ſermonem chaldaicum legere & intelligere ꝙ ſonare. Hæc idcirco refero vt difficultatem vobis Danielis oſtenderem: quæ apud hebreos nec ſuſannæ habet hiſtoriam: nec hymnum trium puerorum: nec belis draconiſq; fabulas: quas nos (quia in toto orbe diſperſæ ſunt) veru antepoſito eaſq; iugulante ſubiecimus: ne viderẽmur apud imperitos magnam partem voluminis detruncaſſe. Audiui ego quendam de præceptoribus iudeorum cũ ſuſannæ derideret hiſtoriam & a græco neſcio quo eam diceret eſſe confictam: illud opponere quod origeni quoq; africanus oppoſuit: etymologias has apo tu chynu chyſe & apo tu prynu pryſe de græco ſermone deſcendere. Cuius rei nos intelligentiam noſtris hanc poſſumus dare: vt verbi gratia. Dicamus continuo de arbore ilice dixiſſe eum ilico pereas. & a lentiſco in lentem te comminuat angelus: vel non lente pereas. aut lentus id eſt flexibilis ducaris ad mortem: ſiue aliud quid ad arboris nomẽ cõueniens. Deinde tantum fuiſſe ocii tribus pueris cauillabatur: vt in camino eſtuantis incendii metro luderent: & per ordinem ad laudem dei omnia elementa prouocarent. Aut quod miraculum diuinæq; aſpirationis iudicium: vel draconem interfectum offa picis: vel ſacerdotum belis machinas deprehenſas quæ magis prudentia ſolertis viri ꝙ prophetali eſſent ſpiritu perpetrata. Cum vero abacuch veniret & de iudea in chaldeam raptum diſcoforum lectitaret: querebat exemplum vbi legiſſemus in toto veteri teſtamento quenq; ſanctorum graui uolaſſe corpore & in puncto horæ tanta terrarum ſpacia tranſiſſe. Cui cum quidam e noſtris ſatis ad loquendum promptulus ezechielem adduxiſſet in medium: & diceret eum de chaldea in iudeam fuiſſe tranſlatum: deriſit hominem: & ex ipſo uolumine demonſtrauit Ezechielem in ſpiritu ſe vidiſſe tranſpoſitum. Deniq; & apoſtolum noſtrum videlicet vt eruditum virum & qui legem ab hebreis didiciſſet nõ fuiſſe auſum affirmare ſe raptum in corpore ſed dixiſſe ſiue in corpore ſiue extra corpus: neſcio: deus ſcit. His & talibus argumentis apochryphas in libro eccleſiæ fabulas arguebat. Super qua re lectoris arbitrio iudicium derelinquens illud ammoneo non haberi Danielem apud hebreos inter prophetas: ſed inter eos qui hagiographa conſcripſerunt. In tres ſiquidem partes omnis ab eis ſcriptura diuiditur: in legem: in prophetas: & in hagiographa: id eſt in quinq; & octo & in vndecim libros: de quo nõ eſt huius temporis diſſerere. Quæ autem ex hoc propheta immo contra hunc librum porphyrius obiiciat: teſtes ſunt methodius: euſebius: & appollinaris: qui multis verſuum milibus eius veſaniæ reſpondentes: neſcio an curioſo lectori ſatiſfecerint. Vnde obſecro vos o paula & euſtochium fundatis pro me ad dominum preces vt ꝙdiu in hoc corpuſculo ſum ſcribam aliquid gratum vobis: vtile eccleſiæ: dignum poſteris. Præſentium quippe iudiciis oblatrantium non ſatis moueor: qui in vtranq; partem aut amore labuntur aut odio.

Explicit prologus.

Trãſla. gre. lxx. cũ iter. latina.

DANIEL.

ΔΑΝΙΗΛ.

A 4. Re. 24. b.

Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας ἰωακεὶμ βασιλέως ἰούδα, ἦλθεν ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν, καὶ ἔδωκεν κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὸν ἰωακεὶμ βασιλέα ἰούδα καὶ ἀπὸ μέρους τῶν σκευῶν οἴκου κυ, καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς γῆν σεναὰρ οἶκου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη εἰσήνεγκεν εἰς τὸν οἶκον θησαυροῦ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀσφανεζὶ τῷ ἀρχιευνούχῳ αὐτοῦ, εἰσαγαγεῖν

In ãno tertio regni ioachim regis iuda: venit nabuchodonoſor rex babylonis in hieruſalem: & obſidebat eam: & dedit dñs in manu eius

Trãſla. B. Hie.

Incipit Daniel propheta.

Capitulum. 1.

IN anno b tertio c regni d ioachim eeeeeeeee e regis f iuda g venit h nabuchodonoſor i rex eeeeeee k babylonis l hieruſalẽ m & obſedit n eam: o & tradidit p dominus q in manu eius

Ter. heb. Dani. j. Pñtiua. heb.

Cap. j.

בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת יְהוֹיָקִים
שָׁנָה שָׁלשׁ
מֶלֶךְ יְהוּדָה בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
בּוא
בָּבֶל יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיָּצַר עָלֶיהָ ׃ וַיִּתֵּן
צור נָתַן
אֲדֹנָי בְּיָדוֹ אֶת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה
וּמִקְצָת כְּלֵי בֵית הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם
כָּצָה כָּלָה
בּוא
אֶרֶץ שִׁנְעָר בֵּית אֱלֹהָיו וְאֶת הַכֵּלִים
בּוא אָצַר
הֵבִיא בֵּית אוֹצַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהָיו ׃ וַיֹּאמֶר
אָמַר
הַמֶּלֶךְ לְאַשְׁפְּנַז רַב סָרִיסָיו לְהָבִיא

Universidad de Deusto
Biblioteca

מִבְּנֵי יְהוּדָה דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה
de filiis iſrael & de ſemine regio: & tyrannorum pucros in quibus nulla eſſet macula: decoros forma & eruditos omni ſapientia: cautos ſcientia & doctos diſciplina: & qui poſſent ſtare in palatio regis: vt doceret eos litras & linguā chaldeorū. Et cōſtituit eis rex annonā per ſingulos dies de cibis ſuis & vino vnde bibebat ipſe vt enutriti tribus annis poſtea ſtarent in conſpectu regis. Fuerunt ergo inter eos de filiis iude: daniel ananias miſael & azarias. Et impoſuit eis p̄positus eunuchorū noia: daniel balthaſar: anaie: ſidrac: miſaeli: miſac: & azarie abdenago. Proposuit autē daniel in corde ſuo ne polluere tur de menſa regis: neq; de vino potꝰ eius: & rogauit eunuchorū p̄positū ne contaminaretur. Dedit autem deus danieli gratiam & miſericordiā in cōſpectu principis eunuchorꝝ. Et ait princeps eunuchorum ad danielem. Timeo ego dñm meum regem qui conſtituit vobis cibum & potum: qui ſi viderit vultus veſtros maciléntiores pre ceteris adoleſcentibus coetus vrīs condēnabitis caput meū regi. Et dixit daniel ad malaſar quē conſtituerat princeps eunuchorū ſuper danielem ananiam miſaelem & azariā. Tenta nos obſecro ſeruos tuos diebus decem: & dentur nobis legumina ad veſcendū: & aqua ad bibendū & contemplare vultus noſtros & vultus puerorū qui veſcuntur cibo regio: & ſicut videris: facies cum ſeruis tuis. Qui audito ſermone huiuſcemodi: tēptauit eos diebus decem. Poſt dies aūt decē apparuerunt vultꝰ coꝝ meliores

de filijs captiuitatis iſrael & de ſemine regni: & de tyrannis iuuenes dignos nō eſt in eis macula: & pulchros aſpectu & intelligentes in oi ſapia & ſcientes ſciam & intelligētes prudētiā: & dignos eſt robur vt ſtarēt in domo ī ſpectu regis & vt docerēt eos litteras & linguā chaldeoꝝ. & cōſtituit eis rex qđ diei quotidie a menſa regis & a vino potus eius & nutrire eos ānos tres: & poſt hec ſtare ī ſpectu regis. & fuit in eis de filijs iuda daniel & ananias & miſael & azarias. & impoſuit eis p̄nceps eunuchoꝝ nomina: daniel balthaſar: & ananie ſidrach: & miſael miſac: & azarie abdenago. & poſuit daniel in corde ſuum vt non cōtamiaret ī menſa regis & in vino potus eius: rogauit eunuchoꝝ vt nō cōtamiaret. & dedit deus danieli in miam & miſationē ī ſpectu p̄nciꝑis eunuchoꝝ. & dixit p̄nceps eunuchoꝝ danieli: timeo ego dñz meū regem q̄ cōſtituit cibū vīm & potum vīm neq; videat facies vīras triſtes p̄ter pueros coetaneos vīros: & cōdemnetis caput meū regi. & dixit daniel ad malaſar quē cōſtituit p̄nceps eunuchoꝝ ſup daniel & ananiā & azariā & miſael: ītenta obſecro ſeruos tuos dies decē: & dent nobis de feminibus terre & comedem: & aquā bibem: & appareant coram te vultus nſi & vultus pueroꝝ comedentiū & ſicut videris fac cū ſeruis tuis. & audiuit eum & tentauit eos dies decē: & poſt finem dierū viſi ſunt vultꝰ coꝝ boni

מִן־הַגּוֹלָה
מִבְּנֵי יְהוּדָה דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה
אֲשֶׁר לֹא־הָיָה בָהֶם כָּל־מאוּם וְטוֹבֵי מַרְאֶה וּמַשְׂכִּילִים
בְּכָל־חָכְמָה וְיֹדְעֵי דַעַת וּמְבִינֵי מַדָּע
וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ
וּלְלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים וַיְמַן
לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ מִפַּת
בַּג הַמֶּלֶךְ וּמִיַּיִן מִשְׁתָּיו וּלְגַדְּלָם
שָׁנִים שָׁלוֹשׁ וּמִקְצָתָם יַעַמְדוּ
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי
יְהוּדָה דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל
וַעֲזַרְיָה׃ וַיָּשֶׂם לָהֶם שַׂר הַסָּרִיסִים
שֵׁמוֹת וַיָּשֶׂם לְדָנִיֵּאל בֵּלְטְשַׁאצַּר
וּלְחַנַנְיָה שַׁדְרַךְ וּלְמִישָׁאֵל מֵישַׁךְ
וּלְעַזַרְיָה עַבְדְּנְגוֹ׃ וַיָּשֶׂם דָּנִיֵּאל עַל
לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְנַאַל בְּפַת בַּג
הַמֶּלֶךְ וּבְיֵין מִשְׁתָּיו וַיְבַקֵּשׁ מִשַּׂר
הַסָּרִיסִים אֲשֶׁר לֹא יִתְנָאַל׃ וַיִּתֵּן
הָאֱלֹהִים אֶת דָּנִיֵּאל לְחֶסֶד
וְלְרַחֲמִים לִפְנֵי שַׂר הַסָּרִיסִים׃
וַיֹּאמֶר שַׂר הַסָּרִיסִים לְדָנִיֵּאל
יָרֵא אֲנִי אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר
מָנָה אֶת מַאֲכַלְכֶם וְאֶת מִשְׁתֵּיכֶם
אֲשֶׁר לָמָּה יִרְאֶה אֶת פְּנֵיכֶם זֹעֲפִים
מִן הַיְלָדִים אֲשֶׁר כְּגִילְכֶם וְחִיַּבְתֶּם
אֶת רֹאשִׁי לַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּנִיֵּאל
אֶל הַמֶּלְצַר אֲשֶׁר מִנָּה שַׂר
לְצַר
הַסָּרִיסִים עַל דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל
וַעֲזַרְיָה׃ נַס נָא אֶת עֲבָדֶיךָ יָמִים
עֲשָׂרָה וְיִתְּנוּ לָנוּ מִן הַזֵּרְעִים
וְנֹאכְלָה וּמַיִם וְנִשְׁתֶּה׃ וְיֵרָאוּ לְפָנֶיךָ
מַרְאֵינוּ וּמַרְאֵה הַיְלָדִים הָאֹכְלִים
אֶת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ וְכַאֲשֶׁר תִּרְאֶה
עֲשֵׂה עִם עֲבָדֶיךָ׃ וַיִּשְׁמַע לָהֶם לַדָּבָר
הַזֶּה וַיְנַסֵּם יָמִים עֲשָׂרָה׃ וּמִקְצַת
יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מַרְאֵיהֶם טוֹב

de filijs captiuitatis iſrael & de ſemine regni: & de tyrannis iuuenes dignos nō eſt in eis macula: & pulchros aſpectu & intelligentes in oi ſapia & ſcientes ſciam & intelligētes prudētiā: & dignos eſt robur vt ſtarēt in domo ī ſpectu regis & vt docerēt eos litteras & linguā chaldeoꝝ. & cōſtituit eis rex qđ diei quotidie a menſa regis & a vino potus eius & nutrire eos ānos tres: & poſt hec ſtare ī ſpectu regis. & fuit in eis de filijs iuda daniel & ananias & miſael & azarias. & impoſuit eis p̄nceps eunuchoꝝ nomina: daniel balthaſar: & ananie ſidrach: & miſael miſac: & azarie abdenago. & poſuit daniel in corde ſuum vt non cōtamiaret ī menſa regis & in vino potus eius: rogauit eunuchoꝝ vt nō cōtamiaret. & dedit deus danieli in miam & miſationē ī ſpectu p̄nciꝑis eunuchoꝝ. & dixit p̄nceps eunuchoꝝ danieli: timeo ego dñz meū regem q̄ cōſtituit cibū vīm & potum vīm neq; videat facies vīras triſtes p̄ter pueros coetaneos vīros: & cōdemnetis caput meū regi. & dixit daniel ad malaſar quē cōſtituit p̄nceps eunuchoꝝ ſup daniel & ananiā & azariā & miſael: ītenta obſecro ſeruos tuos dies decē: & dent nobis de feminibus terre & comedem: & aquā bibem: & appareant coram te vultus nſi & vultus pueroꝝ comedentiū & ſicut videris fac cū ſeruis tuis. & audiuit eum & tentauit eos dies decē: & poſt finem dierū viſi ſunt vultꝰ coꝝ boni

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.

τ fortes carnib⁹ sup oẽs pueros
καὶ ἰσχυραὶ ταῖς σαρξὶν ὑπὲρ πάντα τὰ παιδάρια τὰ
comedẽtes mensam regis. τ fuit ma-
ἐσθίοντα τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως. καὶ ἐφύετο μελ
lassar auferens prãdiũ eoꝝ τ vinũ po
σὰρ ἀναιρούμενος τὸ δεῖπνον αὐτῶν καὶ τὸν οἶνον τοῦ πό
culi eoꝝ. τ -dabat eis scmina ꝗtuor
ματος αὐτῶν. καὶ ἐδίδου αὐτοῖς σπέρματα τοῖς τέσσαρ
pueris. τ vedit eis deus intellectũ τ
σιν παιδαρίοις. καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς σύνεσιν καὶ
prudẽtiã in oi litteratura τ sapia. τ daniel intel
φρόνησιν ἐν πάσῃ γραμματικῇ καὶ σοφίᾳ. καὶ δανιὴλ συ
lexit in oi visione τ somnijs. τ factũ est post
νῆκεν ἐν πάσῃ ὁράσει καὶ ἐνυπνίοις. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ
finẽ diex ꝗs dixit rex vt introducerẽt ip-
τέλος τῶν ἡμερῶν ὧν εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰσαγαγεῖν αὐ-
si: itroduxit eos pnceps eunuchoꝝ i ꝓspectũ na
τούς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐναντίον να
buchodonosoꝛ: τ locutus ẽ cũ eis rex:
βουχοδονόσωρ, καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς,
τ nõ inuẽti sunt ex oibus eis similes daniel τ
καὶ οὐχ ηὑρέθησαν ἐκ πάντων αὐτῶν ὅμοιοι δανιὴλ καὶ
ananie τ misael τ azarie. τ steterũt i cõspectu
ἀνανία καὶ μισαὴλ καὶ ἀζαρία. καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ
regis. τ in omni verbo sapientie τ scientie
βασιλέως. καὶ ἐν παντὶ ῥήματι σοφίας καὶ ἐπιστήμης
ꝗcũqꝫ ꝗsiuit ab eis rex: iuenit eos ide-
ὅσα ἐζήτησεν παρ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς, εὗρεν αὐτοὺς δε
cuplicatos ꝑter oẽs incãtatores τ
καπλασίονας παρὰ πάντας τοὺς ἐσωσιδοὺς καὶ τοὺς
magos exstites in regno eius. τ fuit
μάγους τοὺς ὄντας ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο
vsqꝫ ad annũ pmũ cyri regis.
δανιὴλ ἕως ἔτους. α. κύρου τοῦ βασιλέως. Ca. 2.

IN anno secundo regni nabu-
ΕΝ τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τῆς βασιλείας ναβου-
chodonosoꝛ somniauit nabuchodonosoꝛ somniũ τ
χοδονόσωρ ἐνυπνιάσθη ναβουχοδονόσωρ ἐνύπνιον, καὶ
stupefactꝰ ẽ spũs eius: τ somniũ eius fuit ab
ἐξέστη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ὁ ὕπνος αὐτοῦ ἐγένετο ἀπ'
eo. τ dixit rex vt vocarẽt incantatores
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τοὺς ἐπαοιδοὺς
τ magos τ maleficos τ chalde-
καὶ τοὺς μάγους καὶ τοὺς φαρμακοὺς καὶ τοὺς χαλδαί
os: vt ãnũciarẽt regi somnia eius. τ vene
ους, τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ. καὶ ἦλ
rũt τ steterũt in ꝓspectu regis. τ dixit eis
θον καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
rex: somniaui τ stupefactũs ẽ spũs meus
ὁ βασιλεύς, ἐνυπνιάσθην καὶ ἐξέστη τὸ πνεῦμά μου τοῦ
vt scirẽ somniũ: τ locuti sunt chaldei re-
γνῶναι τὸ ἐνύπνιον, καὶ ἐλάλησαν οἱ χαλδαῖοι τῷ βα
gi syriace τ direxit: rex in scula viuc.
σιλεῖ συριστὶ καὶ εἶπαν, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι.
tu dic somniũ seruis tuis. τ cõiectrã eius
σὺ εἶπον τὸ ἐνύπνιον τοῖς παισίν σου. καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆ
annũciabimus. τ rndit rex τ dixit
ἀναγγελοῦμεν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τοῖς
chaldeis: fmo a me recessit: si igit nõ notũ fece
χαλδαίοις, ὁ λόγος ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη. ἐὰν οὖν μὴ γνωρίσητέ
ritj mihi somniũ τ ꝓiectrã eius: in interi
τέ μοι τὸ ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, εἰς ἀπώ-
tum eritis. τ dom⁹ vre diripientur. si aũt sont
λειαν ἔσεσθε. καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν διαρπαγήσονται. ἐὰν δὲ τὸ ἐνύ
um τ cõiectrã ei⁹ notã feceritj mihi: dona τ
πνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆ γνωρίσητέ μοι, δόματα καὶ
munera τ honorẽ multũ accipietis a me. verũtñ som
δωρεὰς καὶ τιμὴν πολλὴν λήψεσθε παρ' ἐμοῦ. πλὴν τὸ ἐνύ
nium τ cõiectrã eius ãnũciate mihi. τ rndẽrũt
πνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆ ἀναγγείλατέ μοι. καὶ ἀπεκρίθη
secundo τ direrũt: rex dicat somniũ
σαν δεύτερον καὶ εἶπαν, ὁ βασιλεὺς εἰπάτω τὸ ἐνύπνιον

Trãsla.B.Vie.

ret corpulentiores pre
omnibus pueris
qui vescebantur cibo regio. Porro
malassar tollebat ciba-
ria & vinum
potus eorum: dabatqꝫ
eis legumina.
Pueris autem his dedit
deus scientiam & disci-
plinam in omni
libro & sapiẽtia: danieli
autẽ intelligentiã omniũ
visionũ & somniorꝝ. Cõ
pletis itaqꝫ diebꝰ post qs
dixerat rex vt introduce-
rẽtur. Introduxit eos
prepositꝰ eunuchorũ in
cõspectu nabuchodono
sor. Cũqꝫ eis locutꝰ fuis
set rex nõ sunt inuẽti ta-
les de vniuersis vt daniel
ananias misahel & aza-
rias. Et steterũt in cõpe
ctu regis: & oĩe verbũ
sapiẽtie & intellectꝰ qd
scisciatus est ab eis rex:
inuenit in eis decuplum
sup cunctos ariolos &
magos qui erat in vni-
uerso regno eiꝰ. Fuit aũt
daniel vsqꝫ ad annũ pri-
mum cyri regis. 2.

IN anno secundo re-
gni
nabuchodonosor: vidit
nabuchodonosor
somniũ & cõterritus est
spũs eius: & somniũ eius
fugit ab eo. Precepit au
tem rex vt cõuocarẽtur
arioli & magi & malefici
& chaldei: vt indicarent
regi somnia sua. Qui
cum venissent steterunt
corã rege: & dixit
ad eos rex. Vidi somni
um: & mente confusus
ignoro quid viderim.
Responderuntqꝫ
chaldei regi syriace.
Rex
in sempiternũ viue. Dic
somniũ seruis tuis:
& interpẽtationẽ eius in
dicabim. Et rñdens rex
ait chaldeis. Sermo re-
cessit a me. Nisi
indicaueritis mihi somniũ & cõiectrã eius: pe
ribitis vos: & domus ve-
stre publicabuntur.
Si aũt somniũ & cõiectu
rã eius narraueritis: pre
mia & dona & honorem
multũ accipietis a me.
Somniũ igitur & inter-
pretationẽ eius indicate
mihi. Rñderũt scdo atq
dixerunt. Rex somniũ

Tex.heb.Dani.ij. Pũtiua.heb.

בָּא	וּבְרִיאֵי	בַּשָּׂר מִן כָּל הַיְלָדִים
הָיָה	הָאֹכְלִים	אֶת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ וַיְהִי
	הַמֶּלְצַר נֹשֵׂא	אֶת פַּת בָּנָם וְיֵין
שָׁתָה	מִשְׁתֵּיהֶם וְנֹתֵן	לָהֶם זֵרְעֹנִים
רָבַע	וְהַיְלָדִים הָאֵלֶּה	אַרְבַּעְתָּם נָתַן
יָדַע שָׂכַל	לָהֶם הָאֱלֹהִים	מַדָּע וְהַשְׂכֵּל בְּכָל
בִּין חָזָה	סֵפֶר וְחָכְמָה	וְדָנִיֵּאל הֵבִין בְּכָל חָזוֹן
	וַחֲלֹמוֹת׃	וּלְמִקְצָת הַיָּמִים אֲשֶׁר
בּוֹא	אָמַר הַמֶּלֶךְ	לְהָבִיאָם וַיְבִיאֵם שַׂר
סָרִיס פָּנֶה	הַסָּרִיסִים	לִפְנֵי נְבֻכַדְנֶאצַּר׃ וַיְדַבֵּר
דִּבֵּר מָצָא	אִתָּם הַמֶּלֶךְ	וְלֹא נִמְצָא מִכֻּלָּם
	כְּדָנִיֵּאל חֲנַנְיָה	מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה
עָמַד	וַיַּעַמְדוּ	לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וְכָל דְּבַר חָכְמַת
	בִּינָה אֲשֶׁר	בִּקֵּשׁ מֵהֶם הַמֶּלֶךְ
	וַיִּמְצָאֵם עֶשֶׂר	יָדוֹת עַל כָּל הַחַרְטֻמִּים
הָיָה	הָאַשָּׁפִים אֲשֶׁר	בְּכָל מַלְכוּתוֹ׃ וַיְהִי
שָׁנָה	דָּנִיֵּאל עַד שְׁנַת אַחַת	לְכוֹרֶשׁ הַמֶּלֶךְ׃
	וּבְשָׁנַת שְׁתַּיִם	לְמַלְכוּת Cap.ij.
	נְבֻכַדְנֶאצַּר חָלַם	נְבֻכַדְנֶאצַּר
עָם שָׁנָה	חֲלֹמוֹת וַתִּתְפָּעֶם	רוּחוֹ וּשְׁנָתוֹ
הָיָה אָמַר	נֶהְיְתָה עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר	הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא
כָּשַׁף	לַחַרְטֻמִּים וְלָאַשָּׁפִים	וְלַמְכַשְּׁפִים
גָּדַד	וְלַכַּשְׂדִּים לַמֶּלֶךְ	חֲלֹמוֹתָיו
בּוֹא	וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ	לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
חָלַם עָם	לָהֶם הַמֶּלֶךְ	חֲלוֹם חָלַמְתִּי וַתִּתְפָּעֶם
יָדַע דִּבֵּר	רוּחִי לָדַעַת	אֶת הַחֲלוֹם׃ וַיְדַבְּרוּ
	הַכַּשְׂדִּים לַמֶּלֶךְ	אֲרָמִית מַלְכָּא
חָיָה	לְעָלְמִין חֱיִי	אֱמַר חֶלְמָא לְעַבְדָּיִךְ
חָוָה	וּפִשְׁרָא נְחַוֵא׃	עָנָה מַלְכָּא וְאָמַר
שָׁאַל	לְכַשְׂדָּאֵי מְלָתָא	מִנִּי אַזְדָּא הֵן לָא
יָדַע	תְהוֹדְעֻנַנִי חֶלְמָא	וּפִשְׁרֵהּ דָּמִין
עָבַד בַּיִת	תִּתְעֲבְדוּן וּבָתֵּיכוֹן	נְוָלִי תִּשְׁמוּן׃
שׁוּם חָנָה	וְהֵן חֶלְמָא	וּפִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֹן מַתְנָן
נָתַן	וּנְבִזְבָּה וִיקָר	שַׂגִּיא תְּקַבְּלוּן מִן
קִבֵּל	קֳדָמַי לָהֵן חֶלְמָא	וּפִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֻנִנִי׃
עָנָה	עָנוּ תִנְיָנוּת	וְאָמְרִין מַלְכָּא חֶלְמָא

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb. Tex.be.Dani.ij. Trāſl.B.Vie. Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

יֹאמַר לְעַבְדּוֹהִי וּפִשְׁרָה נַהֲחַוֵהוּ עֲנֵה אָמַר
מַלְכָּא וְאָמַר מִן יָצִיב יְדַע אֲנָה דִּי יָצַב
עִדָּנָא אַתּוּן זָבְנִין כָּל קֳבֵל דִּי
חֲזִיתוּן דִּי אַזְדָּא מִנִּי מִלְּתָא דִּי הֵן חָזֵה
חֶלְמָא לָא תְהוֹדְעֻנַנִי חֲדָה הִיא דָּת
דַּתְכוֹן וּמִלָּה כִּדְבָה וּשְׁחִיתָה הֱתָם מְלַל
הֱוִדְמִנְתוּן לְמֵאמַר כֶּדְמֵי עַר דִּי עִדָּנָא שָׁחַת זְבַן
יְשַׁתַּנָּא לָהֵן חֶלְמָא אֲמָרוּ לִי וְאִנְדַּע אֲמַר עָנָה
דִּי פִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֻנַנִי עָנוֹ בַשְׁדָּיֵא עָנָה
קֳדָם מַלְכָּא וְאָמְרִין לָא אִיתַי אֱנָשׁ
עַל יַבָּשְׁתָּא דִּי מִלַּת מַלְכָּא יוּכַל יָכַל
לְהַחְוָיָה כָּל מֶלֶךְ רַב וְשַׁלִּיט מִלָּה כְּדָנָה לָא שְׁאֵל לְכָל שָׁלַט
חַרְטֻם וַאֲשָׁף וְכַשְׁדִּי וּמִלְּתָא דִּי
מַלְכָּא שָׁאֵל יַקִּירָה וְאָחֳרָן לָא אָמַר
אִיתַי דִּי יְחַוְיֵנַּהּ קֳדָם מַלְכָּא לָהֵן חָזֵה
אֱלָהִין דִּי מְדָרְהוֹן עִם בְּשְׂרָא לָא דּוּר
אִיתּוֹהִי כָּל קֳבֵל דְּנָה מַלְכָּא בְּנַס
וּקְצַף שַׂגִּיא וַאֲמַר לְהוֹבָדָה לְכֹל שָׁנָא אָבַד
חַכִּימֵי בָבֶל וּדְתָא נְפִקַת וְחַכִּימַיָּא קָטַל פָּעָה
מִתְקַטְּלִין וּבְעוֹ דָּנִיֵּאל וְחַבְרוֹהִי תִּתִּיב
לְהִתְקַטָּלָה בֵּאדַיִן דָּנִיֵּאל הֲתִיב עָנָא
עֲטָא וּטְעֵם לְאַרְיוֹךְ רַב טַבָּחַיָּא דִּי
מַלְכָּא דִּי נְפַק לְקַטָּלָא לְחַכִּימֵי
בָבֶל עָנָה וַאֲמַר לְאַרְיוֹךְ שַׁלִּיטָא שָׁלַט
דִּי מַלְכָּא עַל מָה דָתָא מְהַחְצָפָה קָצַף
מִן קֳדָם מַלְכָּא אֵדַיִן מִלְּתָא הוֹדַע
אַרְיוֹךְ לְדָנִיֵּאל וְדָנִיֵּאל עַל וּבְעָה עֵל
מִן מַלְכָּא דִּי זִמֶּן יִתֵּן לֵהּ וּפִשְׁרָא נָתַן
לְהַחְוָיָה לְמַלְכָּא וְלֵהּ אֲדַיִן דָּנִיֵּאל חָנָה
לְבַיְתֵיהּ אָזַל וְלַחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל
וַעֲזַרְיָה חַבְרוֹהִי מִלְּתָא הוֹדַע
וְרַחֲמִין לְמִבְעָא מִן קֳדָם אֱלָהּ שְׁמַיָּא בָּעָה
עַל רָזָא דְנָה דִּי לָא יְהוֹבְדוּן אָבַד
דָּנִיֵּאל וְחַבְרוֹהִי עִם שְׁאָר חַכִּימֵי
בָבֶל אֲדַיִן לְדָנִיֵּאל בְּחָזְוָא דִּי חָזֵה

dicat seruis suis: & interptationē eius indicabim.
Respondit rex & ait. Certe noui quia tempus redimitis: scientes quia recesserit a me sermo. Si ergo somniū non indicaueritis mihi: scio quia verbū vobis sentētia quia interptationē quoq; fallacē & deceptione plenā cōposueritis: vt loquamini mihi donec tēpus ptranseat. Sōniū itaq; dicite mihi vt sciā quia interptationē quoq; eius verā loquamini. Rūdentes ergo chaldei corā rege dixerūt. Non est homo super terrā qui sermonē tuū rex possit implere: sed neq; regū quisq; magnus & potens verbū huiusce modi scisciatur ab oī ariolo & mago & chaldeo. Sermo enim quē tu queris rex grauis est: nec repietur quisq; qui indicet illum in cōspectu regis: exceptis diis quorū nō est cum hoibus cōuersatio. Quo audito rex in furore & ira magna pcepit vt perirent omnes sapientes babylonis. Et egressa sententia sapiētes interficiebātur: qrebaturq; daniel & socii eius vt perirēt. Tunc daniel requisiuit de lege atq; sentētia ab arioch principe militie regis: qui egressus fuerat ad interficiēdos sapiētes babylonis. Et interrogauit eum qui a rege potestatē accepat. Quā ob causam tam crudelis sententia a facie regis esset egressa. Cum ergo rem indicasset arioch daniel: daniel igressus rogauit regem vt tēpus daret sibi ad solutionem indicandam regi. Et in gressus est domum suam: ananiecq; & misaeli & azarie sociis suis indicauit negocium: vt q̄rerēt misericordiā a facie dei celi sup sacramento isto: & non perirent daniel & socii eius: cū ceteris sapientibus babylonis. Tunc danieli mysteriū per visionem

seruis suis τ cōlecturā eius renūcia-
τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγει-
bim. τ respondit rex τ dixit chal
λοῦμεν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τοῖς χαλ
deis: in veritate scio ego q tps vos redimi-
δαίοις, ἐπ' ἀληθείας οἶδα ἐγὼ ὅτι καιρὸν ὑμεῖς ἐξαγορά-
tis q videtis q̄ discessit a me verbū. si
ζετε καθότι ἐξέστη ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα. ἐὰν
igit somniū non renūciauerit mihi: scio q verbū
οὖν τὸ ἐνύπνιον μὴ ἀναγγείλητέ μοι, οἶδα ὅτι ῥῆμα
mendax τ corruptū cōposuistis vt dicatis cora me:
ψευδὲς καὶ διεφθαρμένον συνέθεσθε εἰπεῖν ἐνώπιόν μου,
donec tps ptereat somniū meū dicite mihi:
ἕως οὗ ὁ καιρὸς παρέλθῃ τὸ ἐνύπνιόν μου εἴπατέ μοι,
τ sciam q τ cōlecturā eius renūciabi-
καὶ γνώσομαι ὅτι καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελεῖ
tis mihi. responderūt itex chaldei i cōspectu
τέ μοι. ἀπεκρίθησαν πάλιν οἱ χαλδαῖοι ἐνώπιον τοῦ
regis τ dicunt: nō est homo in
βασιλέως καὶ λέγουσιν, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς
arida: q possit verbū regis notū
ξηρᾶς, ὅστις δυνήσεται τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως γνωρί-
facere: q̄ ois rex magn τ pnceps: verbū
σαι, καθότι πᾶς βασιλεὺς μέγας καὶ ἄρχων, ῥῆμα
tale non iterrogat icantatorē magū chaldeum: q
τοιοῦτον οὐκ ἐπερωτᾷ ἐπαοιδὸν μάγον χαλδαῖον, ὅτι
sermo quē rex iterrogat grauis: τ alius
ὁ λόγος ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ βαρύς, καὶ ἕτερος
nō est q̄ renūciet eum cora rege:
οὐκ ἔστιν ὃς ἀναγγελεῖ αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως,
q̄ nisi dii q̄r nō est hītatio cū oi car
ὅτι ἀλλ' ἢ θεοί ὧν οὐκ ἔστιν ἡ κατοικία μετὰ πάσης σαρ
ne. tūc rex in furore τ ira multa dixit:
κός. τότε ὁ βασιλεὺς ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ πολλῇ εἶπεν,
pdere oēs sapientes babylonis. τ
ἀπολέσαι πάντας τοὺς σοφοὺς βαβυλῶνος. καὶ τὸ
sentētia egressa ē τ sapiētes iterficiebant. τ q̄rebat
δόγμα ἐξῆλθεν καὶ οἱ σοφοὶ ἀπεκτείνοντο. καὶ ἐζήτει
daniel τ amicos eius vt iterficeret. tūc dani-
Δανιὴλ καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ ἀνελεῖν. τότε Δανιὴ-
el rīdit cōsiliū τ sentētiā arioch pncipi
λ ἀπεκρίθη βουλὴν καὶ γνώμην τῷ ἀριὼχ τῷ ἀρχιμα-
coq; regis: q egress est vt iterficeret sapiētes
γείρῳ τοῦ βασιλέως, ὃς ἐξῆλθεν ἀνελεῖν τοὺς σοφοὺς
babylonis: τ interrogabat eū dicens: pnceps
βαβυλῶνος, καὶ ἐπυνθάνετο αὐτοῦ λέγων, ἄρχων
regis: p q̄ egressa est sentētia ipudēs
τοῦ βασιλέως, παρὰ τίνος ἐξ[illegible]εν ἡ γνώμη ἡ ἀναιδὴς
hec a facie regis: notū fecit ār ver
αὕτη ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως; ἐγνώρισεν δὲ τὸ ῥῆ
bū arioch daniel: τ daniel igress est ē τ roga
μα ἀριὼχ τῷ Δανιὴλ, καὶ Δανιὴλ εἰσῆλθεν καὶ ἠξίω
uit regem vt tps daret sibi: τ
σεν τὸν βασιλέα ὅπως χρόνον δῷ αὐτῷ, καὶ τὴν
cōlecturā eius ānunciaret regi. τ igress
σύγκρισιν αὐτοῦ ἀπαγγείλῃ τῷ βασιλεῖ. καὶ εἰσῆλ
est daniel in domū suam: τ ananie τ
θεν Δανιὴλ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ; καὶ τῷ Ἀναμίᾳ καὶ
misael τ azarie amicis suis ver-
τῷ μισαὴλ καὶ τῷ Ἀζαρίᾳ τοῖς φίλοις αὐτοῦ τὸ ῥῆ-
bū notū fecit τ miserationes q̄rebāt a deo
μα ἐγνώρισεν καὶ οἰκτιρμοὺς ἐζήτουν παρὰ τοῦ θεοῦ
celi sup mysterio hoc: vt non
τοῦ οὐρανοῦ ὑπὲρ τοῦ μυστηρίου τούτου, ὅπως μὴ
perirent daniel τ amici eius cū reli-
ἀπόλωνται Δανιὴλ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐπι
quis sapiētib babylonis. tunc danieli in visione
λοίπων σοφῶν βαβυλῶνος. τότε Δανιὴλ ἐν ὁράματι

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

noctis mysteriū reuelatū est. ⁊ bñdixit deū
νυκτὸς τὸ μυστήριον ἀπεκαλύφθη. καὶ ηὐλόγησεν τὸν θεὸν
celi daniel. ⁊ dixit: sit nomē dei be
τοῦ οὐρανοῦ δανιὴλ. καὶ εἶπεν, εἴη τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ εὐ
nedictū a seclo ⁊ vsqꝫ in seculū: qz
λογημένον ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, ὅτι ἡ
sapia ⁊ intellectus ⁊ fortitudo eius est ⁊ ipe
σοφία καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστιν καὶ αὐτὸς
mutat tpa ⁊ annos. cōstituit reges ⁊ trās
ἀλλοιοῖ καιροὺς καὶ χρόνους. καθιστᾷ βασιλεῖς καὶ με
fert: dans sapiam sapiētib⁹ ⁊ prudentiā: sci
θιστᾷ, διδοὺς σοφίαν τοῖς σοφοῖς καὶ φρόνησιν, τοῖς εἰ
ētib⁹ intellectū. ipe reuelat pfunda ⁊ absconditā
δόσιν σύνεσιν. αὐτὸς ἀποκαλύπτει βαθέα καὶ ἀπόκρυ
ta sciens q̄ in tenebris: ⁊ lumen cū eo
φα γινώσκων τὰ ἐν τῷ σκότει, καὶ τὸ φῶς μετ' αὐτοῦ
est. tibi de⁹ pr̄m meoꝝ cōfiteor ⁊ lau
ἐστιν. σοὶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων μου ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰ
do: qz sapiam ⁊ virtutē dedisti mihi. ⁊ nota fecisti
νῶ, ὅτι σοφίαν καὶ δύναμιν ἔδωκάς μοι. καὶ ἐγνώρισάς
mihi q̄ rogauī a te. ⁊ verbū regis
μοι ἃ ἠξιωσάμην παρά σοῦ. καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέ
notū fecisti mihi. ⁊. venit daniel ad arioch quē cō
ως ἐγνώρισάς μοι. καὶ ἦλθεν δανιὴλ πρὸς ἀριὼχ ὃν κα
stituit rex vt perderet sapiētes babylo=
τέστησεν ὁ βασιλεὺς ἀπολέσαι τοὺς σοφοὺς βαβυλῶ=
nis ⁊ dixit ei: sapientes babylonis ne per=
νος καὶ εἶπεν αὐτῷ, τοὺς σοφοὺς βαβυλῶνος μὴ ἀπο
das: introduc ā me i cōspectū regis: ⁊
λέσῃς, εἰσάγαγε δέ με ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
cōiecturā regi annūciabo. tunc arioch in
τὴν σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ ἀναγγελῶ. τότε ἀριὼχ ἐν
festinatiōe introduxit daniel i cōspectu regis
σπουδῇ εἰσήγαγεν τὸν δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως
⁊ dixit ei: inueni vir ex filijs capti
καὶ εἶπεν αὐτῷ, εὕρηκα ἄνδρα ἐκ τῶν υἱῶν τῆς αἰχ=
uitatis iudee: qui cōiecturā regi
μαλωσίας τῆς ἰουδαίας, ὅστις τὸ σύγκριμα τῷ βασι
annūciabit. ⁊ rūdit rex ⁊ dixit
λεῖ ἀναγγελεῖ. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τῷ
danieli cui⁹ nomē baltasar. si potes mihi renū
δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα βαλτασάρ. εἰ δύνασαί μοι ἀναγ
ciare somniū qd̄ vidi ⁊ cōiecturā eius: ⁊
γεῖλαι τὸ ἐνύπνιον ὃ εἶδον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ καὶ
respondit daniel coram rege ⁊ ait:
ἀπεκρίθη δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ εἶπεν,
mysteriū qd̄ rex interrogat: non est sapiētiū
τὸ μυστήριον ὃ ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ, οὐκ ἔστι σοφῶν
magoꝝ i cantatoꝝ aruspicū annūciare regi:
μάγων ἐπαοιδῶν γαζαρηνῶν ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ,
sed est de⁹ in celo reuelans mysteria. ⁊
ἀλλ' ἔστιν θεὸς ἐν οὐρανῷ ἀποκαλύπτων μυστήρια. καὶ
nota fecit regi nabuchodonosoꝛ q̄ opꝛ
ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσορ ἃ δεῖ
fieri i nouissimis diebus. somniū tuū ⁊
γενέσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. τὸ ἐνύπνιόν σου καὶ
visiones capitis tui in cubili tuo
αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς σου ἐπὶ τῆς κοίτης σου τοῦ
hoc est. tu rex cogitationes tue in cu=
τό ἐστιν. σὺ βασιλεῦ οἱ διαλογισμοί σου ἐπὶ τῆς κοί
bili tuo ascenderūt: qd̄ opꝛ fieri post hec:
της σου ἀνέβησαν, τί δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα,
⁊ reuelans mysteria nota fecit tibi q̄ opꝛ
καὶ ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἐγνώρισέν σοι ἃ δεῖ
fieri. ⁊ mihi nō
γενέσθαι. καὶ ἐμοὶ οὐκ

Trāsla.B.Hie.

ᶜnocteᶜreuelatum est. Et
ᵇbenedixitᵃ daniel
ᵗdeūᵏcelı: &ˡlocutusⁿ ait.
ºSitᵖnomenʳdeiˢ benedi=
ctumʳa
ⁿseculoˢ & vsqꝫ inʳ seculū:
ˢquiaᵃsapientia
ᵇ& fortitudo ºeius ᶜsunt:
ᶠ& ipseᵍmutat
ʰtēporaˡ& etates. ᵏTrans=
fertˡregna
ᵐatqꝫ constituit: ºdat ᵖsa=
pientiam
ᑫsapiētibus: ʳ& scientiam
ˢintelligentibᵇʳdisciplinā.
ᵘIpseᵗ reuelatˡ pfundaˢ&
absconditaː&ᵃ nouit
ᶜin tenebris constituta: ᵇ&
luxᶜcum eo ᶠest.
ᵍTibiʰdeusⁱpatrū nostro
rūᵏcōfiteor: teqꝫˡ laudo:
ᵘquiaᵒsapientiāᵖ& fortitu
dinemᑫdedisti
ʳmihi: ᵍ& nunc ᵗostendisti
mihiᵘ queˣrogauimusʸte:
ᶻquia ᵃsermonem ᵇ regis
ᶜaperuisti nobis. ᵈPosꝛ
ᵉhecᵉdanielᵇingressusᶠad
ᵍarioch ʰquē ⁱcōstituerat
ᵏrexᵒvt perderetᵖ sapien=
tesᑫbabylonis:
ʳsicˢeiᵗ locutus est. ᵘSapiē
tesʳbabylonisʷne
ˣperdas. ʸIntroduc meᶻin
cōspectuᵃregis: ᵇ& solutio
nemᶜregiᵈnarrabo. ᵉTūc
ᶠarioch
ᵍfestinusʰ introduxitⁱ da=
nielemᵏad
ˡregem: ᵐ& ⁿdixit ºei. ᵖIn=
ueni
ᑫhominēʳde filiīsˢ transmi
grationisᵗiudeᵘqui
ᵛsolutionemʷregiˣannun
ciet. ʸRespondit ᶻrex
ᵃ& dixit ᵇ danieli ᶜ cuius
nomen erat ᵈbalthasar.
ᵉPutas ne vere ᶠ potes
ᵍmihi indicareʰ somnium
ⁱqd̄ʲ vidi: ᵏ& interpretatio
nē eius: Etˡ rn̄dens ᵐdaniel
ⁿcorāᵒregeᵖ ait. ᑫMysteriū
ʳquodˢrexᵗinterrogat
ᵘsapientesᵛ magi & ʷarioli
& ˣaruspices
ʸnequeūtᶻ indicareᵃregi:
ᵇsedᶜest
ᵈdeusᵉin celoᶠreuelāsᵍmy
steria qui ʰ indicauit tibi
ⁱrexʲnabuchodonosorᵏq̄
ˡventura sunt
ᵐin nouissimisⁿ tēporibus.
ºSōniū tuūᵖ& visionesᑫca
pitis tuiʳinˢ cubili tuoᵗ hu
iuscemodiᵘ sunt. ˣTuʸ rex
ᶻcogitare cepistiᵃinᵇ stra=
tu tuoᶜquid
ᵈesset futurumᵉ postᶠ hec:
ᵍ& qui reuelatʰ mysteria
ⁱostendit tibiʲ queᵏventu
ra sunt. ˡMihi quoqꝫ

Tex.heb.Dani.ij. Pītiua.heb.

בְּלֵילְיָא רָזָא גְלִי לְדָנִיֵּאל בָּרִךְ	בָּבֶל
לֵאלָהָּ שְׁמַיָּא עָנֵה דָנִיֵּאל וְאָמַר	
לֶהֱוֵא שְׁמֵהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן	בָּנָה
עָלְמָא וְעַד עָלְמָא דִּי חָכְמְתָא	
וּגְבוּרְתָא דִּי לֵיהּ הִיא וְהוּא מְהַשְׁנֵא	גָּבַר
עִדָּנַיָּא וְזִמְנַיָּא מְהַעְדֵּה מַלְכִין	עָדָה
וּמְהָקֵים מַלְכִין יְהַב חָכְמְתָא	קוּם
לְחַכִּימִין וּמַנְדְּעָא לְיָדְעֵי בִינָה	יָדַע
הוּא גָּלֵא עַמִּיקָתָא וּמְסַתְּרָתָא יָדַע	עָמַק סָתַר
מָה בַּחְשׁוֹכָא וּנְהוֹרָה עִמֵּהּ שְׁרֵא	חֲשׁוֹךְ נְהַר
לָךְ אֱלָהּ אֲבָהָתַי מְהוֹדֵא וּמְשַׁבַּח	אֲמַר יָדָה
אָנָה דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא יְהָבְתְּ	שְׁבַח
לִי וּכְעַן הוֹדַעְתַּנִי דִּי בְעֵינָא מִנָּךְ	גְּבַר
דִּי מִלַּת מַלְכָּא הוֹדַעְתָּנָא כָּל קֳבֵל	יְדַע בָּעָה
דְּנָה דָּנִיֵּאל עַל אַרְיוֹךְ דִּי מַנִּי	מִלָּה
מַלְכָּא לְהוֹבָדָה לְחַכִּימֵי בָבֶל אֲזַל	אֲבַד חָכָם
וְכֵן אֲמַר לֵיהּ לְחַכִּימֵי בָבֶל אַל	עוֹל
תְּהוֹבֵד הַעֲלֵנִי קֳדָם מַלְכָּא וּפִשְׁרָא	עוֹל
לְמַלְכָּא אֲחַוֵא אֱדַיִן אַרְיוֹךְ	חָוָה
בְּהִתְבְּהָלָה דָּנִיֵּאל קֳדָם	הָבַל עוֹל
מַלְכָּא וְכֵן אֲמַר לֵיהּ דִּי הַשְׁכַּחַת	שְׁכַח
גֶּבֶר דִּי מִבְּנֵי גָלוּתָא דִּי יְהוּד דִּי	גְּלָה יָדַע
פִּשְׁרָא לְמַלְכָּא יְהוֹדַע עָנָה מַלְכָּא	
וְאָמַר לְדָנִיֵּאל דִּי שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר	
הַאִיתַיִךְ כָּהֵל לְהוֹדָעוּתַנִי חֶלְמָא	
דִּי חֲזֵית וּפִשְׁרֵהּ עָנָה דָנִיֵּאל קֳדָם	חָזָה
מַלְכָּא וְאָמַר רָזָא דִּי מַלְכָּא שְׁאֵל	רָזָה
לָא חַכִּימִין אָשְׁפִּין חַרְטֻמִּין גָּזְרִין	
יַכְלִין לְהַחֲוָיָה לְמַלְכָּא בְּרַם אִיתַי	חָוָה
אֱלָהּ בִּשְׁמַיָּא גָּלֵא רָזִין וְיהוֹדַע	
לְמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מָה דִּי לֶהֱוֵא	חָוָה
בְּאַחֲרִית יוֹמַיָּא חֶלְמָךְ וְחֶזְוֵי רֵאשָׁךְ	חָזָה
עַל מִשְׁכְּבָךְ דָּנָה הוּא אַנְתָּה מַלְכָּא	שְׁכַב
רַעְיוֹנָיךְ עַל מִשְׁכְּבָךְ סְלִיקוּ מָה דִּי	רַעְיוֹן סָלַק
לֶהֱוֵא אַחֲרֵי דְנָה וְגָלֵא רָזַיָּא	
הוֹדָעָךְ מָה דִּי לֶהֱוֵא וַאֲנָה לָא	יָדַע

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.be.Dani.ij.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
חָיָה	בְּחָכְמָה דִּי אִיתַי בִּי מִן כָּל חַיָּיָא רָזָא	in ſapientia q̄ est in me	in ſapia exīte in me p̄ter oēs viuētes
נְלָה	דְנָה נְגֵלִי לִי רָזָא דְנָה עַל דִּכְרַת דִּי	plus q̄ in cūctis viuētib⁹: ſacramentum hoc reuelatum eſt: ſed vt	ἐν σοφίᾳ τῇ ὄυσῃ ἐν ἐμοὶ παρὰ πάντας τοὺς ζῶντας τὸ
פְּשַׁרָא לְמַלְכָּא יְהוֹדְעוּן וְרַעְיוֹנֵי	יְדַע	interp̄tatio regi manifeſta fieret: & cogitationes	μυστήριον τοῦτο ἀπεκαλύφθη, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ τὴν
לִבָּךְ תְּנַדַּע אַנְתָּה מַלְכָּא חֱזֵה	יְדַע	mentis tue ſcires. Tu rex videbas:	cōiectura regi manifeſtaret: vt cogitatio=
הֲוֵית וַאֲלוּ צֶלֶם חַד שַׁגִּיא צַלְמָא	הָוָה	& ecce quaſi ſtatua vna	σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ γνωρίσαι, ἵνα τοὺς διαλογισ=
דְּכֵן רַב וְזִיוֵהּ יַתִּיר קָאֵם לְקָבְלָךְ	יַתִּר קוֹם	grandis. Statua illa magna & ſtatura	nes cordis tuſ ſcias. tu rex videbas: τ
וְרֵוֵהּ דְּחִיל הוּא צַלְמָא רֵאשֵׁהּ דִּי	דַּהַב	ſublimis ſtabat cōtra te: & intuitus eius erat ter=	μοὺς τῆς καρδίας σου γνῷς. σὺ βασιλεῦ ἐθεώρεις, καὶ
דְּהַב טָב חֲדוֹהִי וּדְרָעוֹהִי דִּי כְסַף	טוֹב חָדָה	ribilis. Huius ſtatue caput	ecce imago vna multa: imago illa magna. τ fa=
מְעֵהִי וְיַרְכָתֵהּ דִּי נְחָשׁ שָׁקוֹהִי	מֵעָה שׁוֹק	ex auro optimo erat: pectus aūt & brachia de	ἰδοὺ εἰκὼν μία πολλή, ἡ εἰκὼν ἐκείνη μεγάλη. καὶ ἡ πρό
דִּי פַרְזֶל רַגְלוֹהִי מִנְהוֹן דִּי פַרְזֶל	מִן	argēto: porro venter & femora ex ere: tibie aūt	cies ei⁹ eleuata ſtans a facie tua: τ
וּמִנְהוֹן דִּי חֶסֶף חֱזֵה הֲוֵית עַד דִּי		ferree: pedum quedam pars erat ferrea	σοφις αὐτῆς ὑπερφερὴς ἑστῶσα ἀπὸ προσώπου σου, καὶ
הִתְגְּזָרַת אֶבֶן דִּי לָא בִידַיִן וּמְחַת	עֵץ יָד	quedam autem fictilia. Videbas ita donec	ὅρασις αὐτῆς φοβερά. εἰκὼν ἧς ἡ κεφαλὴ χρυσίου κα
לְצַלְמָא עַל רַגְלוֹהִי דִּי פַרְזְלָא	חֲמַת	abſciſſus eſt lapis ſine manibus: & percuſſit	ri: man⁹ τ pectus τ brachia eius argē
וְחַסְפָּא וְהַדָּקַת הַמּוֹן בַּאדַיִן דַּקּוּ	דַּק הַם	ſtatuam in pedibus eius ferreis & fictilibus & cōminuit	θαροῦ, αἱ χεῖρες καὶ τὸ στῆθος καὶ οἱ βραχίονες αὐτῆς ἀργυ
כַּחֲדָה פַּרְזְלָא חַסְפָּא נְחָשָׁא כַּסְפָּא		eos. Tunc cōtrita ſunt pariter ferrū: teſta: es: argentum; & aurū: & redacta quaſi	tea venter τ femora erea: tibie ferree:
וְדַהֲבָא וַהֲוו כְּעוּר מִן אִדְרֵי כַיִט	הָוָה	in fauillam eſtiue aree que rapta ſunt vento: nullus q̄ locus inuētus eſt eis. Lapis au=	ροῖ ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῖ, ἀκτῆμαι σιδηραῖ, οἱ
וּנְשָׁא הַמּוֹן רוּחָא וְכָל אֲתַר לָא		tem qui percuſſerat ſtatuā factus eſt mons magnus: & ipleuit vni=	pedes pars ἁδὲ ᾱδὰ ferrea pars ἂτ ᾱδὰ fictilis: vide=
הִשְׁתְּכַח לְהוֹן וְאַבְנָא דִּי מְחַת	שָׁכַח מָחָא	uersam terrā. Hoc eſt ſō niū: interp̄tationē quoq; eius dicemus coram te rex. Tu rex	πόδες μέρος μέν τι σιδηροῦν μέρος δ' ἔτι ὀστράκινον, ἐθεώ
לְצַלְמָא הֲוַת לְטוּר רַב וּמַלְאַת כָּל		regū es: & deus celi regnum & fortitudinē & imperiū & gloriam dedit tibi: & oīa in quibus habitant filii hoīm: & beſtie agri volucres quoq; celi dedit in manu tua: & ſub di tione tua vniuerſa cōſtituit. Tu es ergo caput aureum. Et poſt te conſurget regnum aliud minus te: & regnū tertium aliud vereum quod imperabit vniuerſe terre. et regnum quartū erit velut ferreum. Quomodo ferrum cōminuit & domat oīa: ſic cōminuet & cōteret oīa hec. Porro qa vidiſti pedum & digitos partem teſteam & figuli: & partē ferream: regnū diuiſum erit quod tamē de plantariōe ferri orietur.	μασι. καὶ ὅτι εἶδες τοὺς πόδας καὶ τοὺς δακτύλους,
הַשְׁתְּכַח לְהוֹן וְאַבְנָא דִּי מְחַת	שָׁכַח מָחָא		partez ἁδὲ ᾱδὰ testeā partē ἂτ ᾱδὰ ferream regnū οἱ
לְצַלְמָא הֲוַת לְטוּר רַב וּמַלְאַת כָּל			μέρος μέν τι ὀστράκινον μέρος δ' ἔτι σιδηροῦν βασιλεία δι
אַרְעָא דְנָה חֵלְמָא וּפִשְׁרֵהּ נֵאמַר	אֱמַר		uisum erit τ a radice ferrea erit in co
קֳדָם מַלְכָּא אַנְתָּה מַלְכָּא מַלְכַיָּא	מָרֵא		ρημένη ἔσαι καὶ ἀπὸ τῆς ῥίζης τῆς σιδηρᾶς ἔσαι ἐν αὐ=
דִּי אֱלָהּ שְׁמַיָּא מַלְכוּתָא			quēadmodū vidiſti ferrum mixtum teſte:
חֲסֵנָא וְתַקִּפָּא וְיַקָּרָא יְהַב לָךְ וּבְכָל			τῇ ὃν τρόπον εἶδες ὁτι σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστρά
דִּי דָאיְרִין בְּנֵי אֲנָשָׁא חֵיוַת בָּרָא	דּוּר חָיָה		τ digiti pedū pars ἁδὲ ᾱδὰ ferrea:
וְעוֹף שְׁמַיָּא יְהַב בִּידָךְ וְהַשְׁלְטָךְ	שָׁלַט		κω, καὶ οἱ δακτυλοι τῶν ποδῶν μέρος μέν τι σιδηροῦν,
בְּכֻלְּהֵן אַנְתָּה הוּא רֵישָׁה דִּי	רֹאשׁ		pars ἂτ ᾱδὰ teſtea pars ᾱδὰ regni erit for=
דַּהֲבָא וּבַתְרָךְ תְּקוּם מַלְכוּ אָחֳרִי	קוּם		μέρος δ' ἔτι ὀστράκινον μέρος τι τῆσ βασιλείας ἔσαι ἰσχυ
אַרְעָא מָנֵךְ וּמַלְכוּ תְלִיתָיָא אָחֳרִי	תְּלַת		ρὸν καὶ ἀπ' αὐτῆς ἔσαι συντριβόμενον.
דִּי נְחָשָׁא דִּי תִשְׁלַט בְּכָל אַרְעָא			
וּמַלְכוּ רְבִיעָיָא תֶּהֱוֵה תַּקִּיפָא	רְבַע הָוָה		
כְּפַרְזְלָא כָּל קֳבֵל דִּי פַרְזְלָא מְהַדֵּק	תַּבֵּק דָּק		
וְחַשֵּׁל כֹּלָּא וּכְפַרְזְלָא דִּי מְרָעַע כָּל	רוֹעַ		
אִלֵּין תַּדֵּק וְתֵרָעַ וְדִי חֲזַיְתָה רַגְלַיָּא	חָזָה		
וְאָצְבְּעָתָא מִנְהוֹן חֲסַף דִּי פַחַר	צָבַע		
וּמִנְהוֹן פַּרְזֶל מַלְכוּ פְלִינָה תֶּהֱוֵא	פָּלַג הָוָה		
וּמִן נְצִבְתָּא דִּי פַרְזְלָא לְהֶוֵה בָהּ			

in ſapia exīte in me p̄ter oēs viuētes
ἐν σοφίᾳ τῇ ὄυσῃ ἐν ἐμοὶ παρὰ πάντας τοὺς ζῶντας τὸ
mysterū hoc reuelatum ē: ſed ideo vt
μυστήριον τοῦτο ἀπεκαλύφθη, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ τὴν
cōiectura regi manifeſtaret: vt cogitatio=
σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ γνωρίσαι, ἵνα τοὺς διαλογισ=
nes cordis tuſ ſcias. tu rex videbas: τ
μοὺς τῆς καρδίας σου γνῷς. σὺ βασιλεῦ ἐθεώρεις, καὶ
ecce imago vna multa: imago illa magna. τ fa=
ἰδοὺ εἰκὼν μία πολλή, ἡ εἰκὼν ἐκείνη μεγάλη. καὶ ἡ πρό
cies ei⁹ eleuata ſtans a facie tua: τ
σοφις αὐτῆς ὑπερφερὴς ἑστῶσα ἀπὸ προσώπου σου, καὶ
uiſio eius terribilis. imago cui⁹ caput auri pu
ἡ ὅρασις αὐτῆς φοβερά. εἰκὼν ἧς ἡ κεφαλὴ χρυσίου κα
ri: man⁹ τ pectus τ brachia eius argē
θαροῦ, αἱ χεῖρες καὶ τὸ στῆθος καὶ οἱ βραχίονες αὐτῆς ἀργυ
tea venter τ femora erea: tibie ferree:
ροῖ ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῖ, ἀκτῆμαι σιδηραῖ, οἱ
pedes pars ἁδὲ ᾱδὰ ferrea pars ἂτ ᾱδὰ fictilis: vide=
πόδες μέρος μέν τι σιδηροῦν μέρος δ' ἔτι ὀστράκινον, ἐθεώ
bas donec abſciſus ē lapis ex mōte ſine manib⁹. τ pcuſ
ρεις ἕως ἀπετμήθη λίθος ἐξ ὄρους ἄιευ χειρῶν. καὶ ἐπά
ſit imaginē ſup pedes ferreos τ ficti
ταξεν τὴν εἰκόνα ἐπὶ τοὺς πόδας τῆς σιδηροῦς καὶ ὀστρα
les τ cōminuit eos oīno. tunc ꝑminuti
κίνους καὶ ἐλέπτυνεν αὐτοὺς εἰσάπαξ. τότε ἐλεπτύνθη
ſūt omnino teſta ferrū es argentū
σαν εἰσάπαξ τὸ ὄστρακον ὁ σίδηρος ὁ χαλκὸς ὁ ἄργυρος ὁ
aurū: τ facta ſunt quaſi puluis ab erea eſtiua
χρυσός, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ κονιορτὸς ἀπὸ ἄλωος θερινῆς
τ extulit ea multitudo ventī: τ locus
καὶ ἐξῆρεν αὐτὰ τὸ πλῆθος τοῦ πνεύματος, καὶ τόπος
nō ē inuēt⁹ illis. τ lapis q̄ percuſſit imaginē fact⁹ ē
οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. καὶ ὁ λίθος ὁ παταξας τὴν εἰκόνα ἐγένετο
in mōtē magnū: a impleuit oēm trā: hoc eſt
εἰς ὄρος μέγα, καὶ ἐπλήρωσεν πᾶσαν τὴν γῆν, τοῦτό ἐστιν τὸ
ſomniū τ cōiectura eius dicem⁹ coram
ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἐροῦμεν ἐνώπιον τοῦ
rege. tu rex rex regum: cui
βασιλέως. σὺ βασιλεῦ βασιλεὺς βασιλέων, ᾧ
deus celi regnū forte τ validum τ glio
ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν ἰσχυρὰν καὶ κραταιὰν καὶ ἔνδο
ſum dedit in oī loco in q̄ habitant fili
μον ἔδωκεν ἐν παντὶ τόπῳ ἐν ᾧ κατοικοῦσιν υἱοὶ τῶν
hoim beſtieq; agri τ volatilia celi dedit in
ἀνθρώπων θηρία τε ἀγροῦ καὶ πετεινὰ οὐρανοῦ ἔδωκεν ἐν
manu tua τ cōſtituit te dñm oīm. tu es
τῇ χειρί σου καὶ κατέστησέν σε κύριον πάντων. σὺ εἶ ἡ
caput aureum: τ poſt te ſurget regnum
κεφαλὴ ἡ χρυσῆ, καὶ ὀπίσω σου ἀναστήσεται βασιλεία
aliud min⁹ te q̄ō eſt argentū. τ regnū tertiū: q̄ō
ἑτέρα ἥττων σου ἥ ἐστιν ὁ ἄργυρος. καὶ βασιλεία τρίτη ἥ
eſt es q̄ō dñabit omni terre. τ regnū quar
ἐστιν ὁ χαλκὸς ἡ κυριεύσει πάσης τῆς γῆς. καὶ βασιλεία τε
tum erit fortius q̄ſi ferrum. quēadmodū ferrū
ταρτη ἔσαι ἰσχυροτέρα ὡς ὁ σίδηρος. ὃν τρόπον ὁ σίδηρος
ꝑminuit τ domat oīa: ſic cōminuet τ do
λεπτύνει καὶ δαμάζει πάντα, οὕτως λεπτυνεῖ καὶ δα
mabit. τ qz vidiſti pedes τ digitos:
μάσει. καὶ ὅτι εἶδες τοὺς πόδας καὶ τοὺς δακτύλους,
partez ἁδὲ ᾱδὰ teſteā partē ἂτ ᾱδὰ ferream regnū οἱ
μέρος μέν τι ὀστράκινον μέρος δ' ἔτι σιδηροῦν βασιλεία δι
uiſum erit τ a radice ferrea erit in co
ρημένη ἔσαι καὶ ἀπὸ τῆς ῥίζης τῆς σιδηρᾶς ἔσαι ἐν αὐ=
quēadmodū vidiſti ferrum mixtum teſte:
τῇ ὃν τρόπον εἶδες ὁτι σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστρά
τ digiti pedū pars ἁδὲ ᾱδὰ ferrea:
κω, καὶ οἱ δακτυλοι τῶν ποδῶν μέρος μέν τι σιδηροῦν,
pars ἂτ ᾱδὰ teſtea pars ᾱδὰ regni erit for=
μέρος δ' ἔτι ὀστράκινον μέρος τι τῆσ βασιλείας ἔσαι ἰσχυ
tis τ ex ea erit cōtritum.
ρὸν καὶ ἀπ' αὐτῆς ἔσαι συντριβόμενον.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāſ.gre.lec.cū inter.lati.

q: vidiſti ferrum mixtum teſte: cōmixt, ὅτι εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστράκῳ, συμμ
ernnt in femine hoim: ꝛ nō erunt ισγεῖς ἔσονται ἐν σπέρματι ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἔσονται
adherentes hic cum hoc: ſicut ferrū nō προσκολλώμενοι οὗτος μετὰ τούτου, καθὼς ὁ σίδηρος οὐκ
miſcetur cum teſta. ꝛ in diebus ἀναμίγνυται μετὰ τοῦ ὀστράκου. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν
regum illoꝝ ſuſcitabit deus celi regnū βασιλέων ἐκείνων ἀναστήσει ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασι=
quod in eternū nō corrumpetur: ꝛ re= λείαν ἥτις εἰς τοὺς αἰῶνας οὐ διαφθαρήσεται, καὶ ἡ βα
gnum eius pplō alteri nō relinquetur. cōminuet σιλεία αὐτοῦ λαῷ ἑτέρῳ οὐχ ὑπολειφθήσεται. λεπτυνεῖ
ꝛ ventilabit oīa regna: ꝛ hoc ſuſci= καὶ λικμήσει πάσας τὰς βασιλείας, καὶ αὐτὴ ἀναστή=
tabit in eternū. quēadmodū vidiſti q: de mōte σεται εἰς τοὺς αἰῶνας. ἐν τρόπῳ εἶδες ὅτι ἀπὸ ὄρους
abſciſ9 ē lapis ſine manib9: ꝛ cōminuit teſtam ἐτμήθη λίθος ἄνευ χειρῶν, καὶ ἐλέπτυνεν τὸ ὄστρακον τὸν
ferrum ꝛ argētū aur: ꝛ magn9 σίδηρον τὸν χαλκοῦν τὸν ἄργυρον τὸν χρυσίν ὁ θεὸς ὁ μέγας
nota fecit regi q̄ oꝑ fieri poſt hec. ꝛ ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. καὶ
verum ſomniū ꝛ fidelis cōiectura eius. hic ἀληθινὸν τὸ ἐνύπνιον καὶ πιστὴ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. τό=
rex nabuchodonoſor: cecidit in factem τε ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσωρ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσω
ꝛ danielē adorauit: ꝛ munera ꝛ odo= που καὶ τῷ δανιὴλ προσεκύνησεν, καὶ μάννα καὶ ἐυω=
res dirit libare ei. ꝛ reſpondēs rex di δίας ἐτάσσεν σπείσαι αὐτῷ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς εἶ
xit daniel: in veritate de9 vr ipe eſt de9 πεν τῷ δανιὴλ, ἐπ' ἀληθείας, ὁ θεὸς ὑμῶν αὐτός ἐστιν θεὸς
deoꝝ ꝛ dñs dñoꝝ ꝛ rex regum: θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων καὶ βασιλεὺς βασιλέων,
ꝛ reuelans myſteria: q: potuiſti reuelare καὶ ἀποκαλύπτων μυστήρια, ὅτι ἠδυνήθης ἀποκαλύ=
myſteriū hoc. ꝛ magnificauit rex ψαι τὸ μυστήριον τοῦτο. καὶ ἐμεγάλυνεν ὁ βασιλεὺς
daniel: ꝛ dona magna ꝛ multa dedit ei: τὸν δανιὴλ, καὶ δόματα μεγάλα καὶ πολλὰ ἔδωκεν αὐ
ꝛ conſtituit eū ſup oēs regione baby= τῷ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης χώρας Βαβυ=
lonis ꝛ pncipem ſatrapaꝝ ſup oēs ſapiētes λῶνος ꝛ ἄρχοντα σατραπῶν ἐπὶ πάντας τοὺς σοφοὺς
babylonis. ꝛ danielem poſtulauit a re= τῆς Βαβυλῶνος. καὶ δανιὴλ ἠτήσατο παρὰ τοῦ βα
ge: ꝛ cōſtituit ſup opa regiōis baby σιλέως, καὶ κατέστησεν ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας Βα=
lonis ſidrach miſac abdenago. ꝛ daniel erat βυλῶνος τὸν σεδράχ μισὰκ ἀβδεναγώ. καὶ δανιὴλ ἦν
in atrio regis. ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως. Ca. 3.

Elbuchodonoſor rex fecit imaginē Ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν εἰκόνα
auream.altitudo ei9 cubitoꝝ ſexagita: latitudo eius χρυσῆν. ὕψος αὐτῆς πηχέων ἑξήκοντα, ἔυρος αὐτῆς
cubitoꝝ ſex. ꝛ ſtatuit eam in campo duran πηχέων ἓξ. καὶ ἔστησεν αὐτὴν ἐν πεδίῳ δενρᾶ

Trāſla.B.Vie.

[a]Secundum[r]quod[t]vidiſti [a]ferrum[b]mixtum [c]teſte ex[b] luto:[c] & digitos [r]pedum [s]ex parte[b] ferreos[t] & ex pte[k] fictiles:[t] ex [m] parte [n]regnū[c] erit [p]ſolidū:[q] & ex parte [c]contritum:[n] q̄ autem[r] vidiſti [r] ferrum [s]mixtū[a] teſte ex[b] luto:[c] cōmiſcebuntur quidem [r]humano[c] ſemine:[g] ſed nō [t]adherebunt ſibi: [n]ſicuti[r] ferrum[r] miſceri [q]non[r] poteſt[t] teſte.[a] In diebus autem [r]regnorum[s] illorum[a] ſuſcitabit[n] deus[c] celi [p]regnum[c] quod[n] in eternū [g]non[b] diſſipabitur: [t]& regnum eius[t] alteri[r] populo[m] non[n] tradetur. [o]Comminuet aūt[p] & conſumet[q] vniuerſa [a]regna=[r]hec:[r] & ipſum[n] ſtabit[s] in eternū.[r] Secūdum[a] quod [b]vidiſti [c]quod[b] de monte [c]abſciſus eſt[r] lapis [b]ſine[t] manibus:[k] & commi nuit[n] teſtam &[t] ferrū &[m] es et[o] argentum[r] & aurum: [q]deus[r] magnus [a]oſtendit[r] regi[n] que[v] ventu ra ſunt[r] poſtea: [b]& verum eſt[r] ſomniū:[o] & fidelis[c] interpretatio eius. [r]Tunc[s] rex[h] nabuchodo noſor[r] cecidit [h]in[r] faciē ſuam: [m]& danie lem[n] adorauit: [o]& hoſtias [p]& incēſum [q] precepit[r] vt ſacrificarent[s] ei. [r] Loquēs ergo[n] rex[r] ait[t] danieli.[s] Ve re [b]deus veſter[b] deus[c] deorū eſt[r] & dominus [s]regū:[p] reuelās[t] myſteria: [k]qm̄ tu[t] potuiſti[m] aperire [o]hoc[n] ſacramentū.[p] Tunc [q]rex[r] danielem in ſublime [s]extulit:[t] & munera[n] multa &[r] magna[r] dedit [t]ei.[s] Et cōſtituit eū princi pem[b] ſup[r] oēs[s] prouincias [c]babylonis:[r] & prefectū & [s]magiſtrū[b] ſup[r] cūctos[t] ſa pientes[t] babylonis.[m] Da niel aūt[n] poſtulauit[c] a[p] re ge:[q] & cōſtituit[r] ſup[s] opa [n]prouincie[c] babylonis[t] ſi drac[r] miſac[a] & abdenago. Ipſe autem[b] daniel erat [c]in foribus[s] regis. 3.

Nabuchodonoſor[b] rex [c]fecit[s] ſtatuam [r]aurea[g] altitudine[h] cubito rum[t] ſexaginta[a] latitudine [t]cubitorū[m] ſex: & [n] ſtatuit eam[o] in campo[p] duran

Tex.be.Dani.iij. Pritiua.heb.

עֲרַב
בָּל׃ קָבֵל דִּי חֲזַיְתָה פַּרְזְלָא מְעָרַב
בַּחֲסַף טִינָא וְאָצְבְּעָת רַגְלַיָּא
קְצָה מִנְהוֹן פַּרְזֶל וּמִנְהוֹן חֲסַף מִן קְצָת
תֶּקֶף מַלְכוּתָא תֶּהֱוֵא תַקִּיפָה וּמִנַּהּ
תְּבַר תֶּהֱוֵא תְבִירָה וְדִי חֲזַיְתָ פַּרְזְלָא
מְעָרַב בַּחֲסַף טִינָא מִתְעָרְבִין
לֶהֱוֹן בִּזְרַע אֲנָשָׁא וְלָא לֶהֱוֹן דָּבְקִין
דְּנָה עִם דְּנָה הֵא פְּדִי פַּרְזְלָא
לָא מִתְעָרַב עִם חַסְפָּא וּבְיוֹמֵיהוֹן
קוּם דִּי מַלְכְיָא אִנּוּן יְקִים אֱלָהּ שְׁמַיָּא
חֲבַל מַלְכוּ דִּי לְעָלְמִין לָא תִתְחַבַּל
שְׁבַק וּמַלְכוּתָא לְעַם אָחֳרָן לָא תִשְׁתְּבֻק
סוף תַּדִּיק וְתֵסַף כָּל אִלֵּין מַלְכְוָתָא
קוּם וְהִיא תְּקוּם לְעָלְמָיָא כָּל דִּי
גְּזַר חֲזַיְתָא דִי מִטּוּרָא אִתְגְּזָרַת אֶבֶן
דִּי לָא בִידַיִן וְהַדֶּקֶת פַּרְזְלָא נְחָשָׁא
חַסְפָּא כַּסְפָּא וְדַהֲבָא אֱלָהּ רַב
הוֹדַע לְמַלְכָּא מָה דִּי לֶהֱוֵא אַחֲרֵי
דְּנָא וְיַצִּיב חֶלְמָא וּמְהֵימַן פִּשְׁרֵהּ׃
בֵּאדַיִן מַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר נְפַל
עַל אַנְפּוֹהִי וְלִדְנִיֵּאל סְגִיד וּמִנְחָה
וְנִיחוֹחִין אֲמַר לְנַסָּכָה לֵהּ׃ עֲנָה
מַלְכָּא לִדְנִיֵּאל וְאָמַר מִן קְשֹׁט דִּי
אֱלָהֲכוֹן הוּא אֱלָהּ אֱלָהִין וּמָרֵא
מַלְכִין וְגָלֵה רָזִין דִּי יְכֵלְתָּ לְמִגְלֵא
רָזָא דְנָה׃ אֱדַיִן מַלְכָּא לִדְנִיֵּאל
רַבִּי וּמַתְּנָן רַבְרְבָן שַׁגִּיאָן יְהַב
לֵהּ וְהַשְׁלְטֵהּ עַל כָּל מְדִינַת בָּבֶל
וְרַב סַנְגִין עַל כָּל חַכִּימֵי בָבֶל׃
וְדַנִיֵּאל בְּעָא מִן מַלְכָּא וּמַנִּי עַל
עֲבִידַתָא דִי מְדִינַת בָּבֶל לְשַׁדְרָךְ
מֵישַׁךְ וַעֲבֵדְנֹו וְדַנִיֵּאל בְּתְרַע
מַלְכָּא׃

Cap. iiij.

נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא עָבַד צֶלֶם
דִּי דַהֲב רוּמֵיהּ אַמִּין שִׁתִּין פְּתֵיהּ
אַמִּין שֵׁת אֲקִימֵיהּ בְּנִקְעַת דּוּרָא

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Ter.heb.Dani.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.lati.
בְּמְדִינַת בָּבֶל׃ וּנְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא		[q]puincie[r]babylonis.Itaq; [s]nabuchodonosor [t] rex	in regione babylonis. τ misit vt cōgregarēt
שְׁלַח ׀ לְמִכְנַשׁ ׀ לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא כְּנָשׁ		[u]misit [x]ad congregandos [r]satrapas ooooooooooooo	ἐν χώρα βαβυλῶνος. καὶ ἀπέστειλεν συναγαγεῖν
סְגָנַיָּא וּפַחֲוָתָא אֲדַרְנַזָּרַיָּא גְּדָבְרַיָּא פְּחָה		[s]magistratus [a] & iudices : [b]duces &[c]tyrānos & oooo	cōsules τ magistrat[a] τ toparchas du=
דָּתָבְרַיָּא תִּפְתָּיֵא וְכֹל שִׁלְטֹנֵי		[d]prefectos:[e]ɔm̄escɽ[g]prin=cipes ooooooooooooooo	τους ὑπάτους καὶ στρατηγοὺς καὶ τοπάρχας ἡγου=
מְדִינָתָא לְמֵתָא לַחֲנֻכַּת צַלְמָא דִּי		[b]regionū[l]vt conuenirent [k]ad dedicationem [l]statue	μένους καὶ τυράννους καὶ τοὺς ὑπ' ἐξουσιῶν, καὶ πάντας
הֲקִים נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא וּבָאדַיִן		[m]quam [n] erexerat[o] nabu=chodonosor [p] rex.[q] Tunc	ἡγουμένους regionū: vt conuenirēt ad dedicationē
מְתְכַּנְּשִׁין אַחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סְגָנַיָּא		[r]congregati sunt[s] satrape [t]magistratus ooooooooo	τοὺς ἄρχοντας τῶν χωρῶν, εἰσελθεῖν εἰς τὰ ἐγκαίνια
וּפַחֲוָתָא אֲדַרְנַזָּרַיָּא גְּדָבְרַיָּא דָּתָבְרַיָּא		[u]& iudices:[x]duces:&[r] tyrā=ni:&[z]optimates: ooooooo	imaginis quā statuit nabuchodonosor rex.
תִּפְתָּיֵא וְכֹל שִׁלְטֹנֵי מְדִינָתָא		[a]qui erant in potestatibus cōstituti:[b]& vniuersi[c]prin=cipes[d]regionū vt cōueni=rēt[e]ad dedicationē[f] statue	τῆς εἰκόνος ἧς ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς.
לַחֲנֻכַּת צַלְמָא דִּי הֲקִים נְבוּכַדְנֶצַּר מָקֵם		[g]quā[h]erexerat[i] nabucho=donosor[k]rex.[l] Stabāt autē	καὶ συνήχθησαν οἱ ὕπατοι τοπάρχαι στρατηγοὶ ἡγούμε=
מַלְכָּא וְקָאֲמִין לָקֳבֵל צַלְמָא		[m]in cōspectu [n] statue[o]quā [p]posuerat[q]nabuchodono=sor rex:[r] & preco[s]clama=bat[t]valenter . [u] Vobis[x]dī	νοι τύραννοι μεγάλοι ἐπ' ἐξουσιῶν, καὶ πάντες οἱ ἄρ=
דִּי הֲקֵם נְבוּכַדְנֶצַּר׃ וְכָרוֹזָא קָרֵא		[r]populis:[z]tribubus:[a]& lin=guis.[b]in hora[c]qua[d]audie=ritis[e]sonitū tube &[f]fistule	cipes regionū ad dedicationē imaginis ἣν
בְחַיִל לְכוֹן אָמְרִין עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא		&[b]cythare & oooooooooo [i]sambuce &[k] psalterii & [l]symphonie[m] & vniuersi [n]generis[o]musicorum:[p]ca=dentes[q]adorate ooooooo	χοντες τῶν χωρῶν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆς εἰκόνος ἧς
וְלִשָׁנַיָּא׃ בְּעִדָּנָא דִּי תִשְׁמְעוּן קָל		[r]statuam[s]auream[t]quā[u]cō=stituit [x] nabuchodonosor [r]rex.'Si quis autē[b]nō [b]pro=stratus[c] adorauerit: ooo	ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς. καὶ εἰσήκεισαν
קַרְנָא מַשְׂרוֹקִיתָא קַיתְרוֹס סַבְּכָא		[d]eadem hora[e]mittetur[f]in [g]fornacem[b] ignis oooooooo	ἐνώπιον τῆς εἰκόνος ἧς ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ. καὶ ὁ
פְּסַנְתֵּרִין וְכֹל זְנֵי זְמָרָא תִּפְּלוֹן		[a]ardentis.[h] Post[m] hec ígi=tur[n]statim oooooooooooo	κῆρυξ ἐβόα ἐν ἰσχύι, ὑμῖν λέγεται ἔθνη λαοὶ φυλαὶ
וְתִסְגְּדוּן לְצַלְמָא דַּהֲבָא דִּי הֲקִים		[o]vt[p]audierunt[q]omnes[r]po=puli[s]sonitum[t]tube: ooo	γλῶσσαι, ἡ ἂν ὥρα ἀκούσητε φωνῆς σάλπιγγος.
נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא׃ וּמַן דִּי לָא יִפֹּל		[u]fistule &[x] cithare :[r] sam=bucе & oooooooooooooo	fistule ɑ̃ τ cithare sambuce ɑ̃ τ psalte=
וְיִסְגֻּד יְהֵי מִנַּהּ בְּהֵיתָא		[z]psalterii: symphonie[a] & [b]generis[c]musicorū[d]ca=dentes[e]omēs[r]populi:[g]tri=bus[b]& lingue[i]adorauerūt [k]statuā[l]aureā[m]quā[n]consti=tuerat[o]nabuchodonosor [r]rex.[q]Statimq;[r]in ipso[s]tē=pore[t]accendentes oooo	σύριγγός τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλτη=
גֻּבָּא דִּי אֶשָּׁתָא יָקְדָתָא׃ כְּדִי שָׁמְעִין		[u]iudeos:[x]dixerūtq;[z]nabu=chodonosor oooooooooo [a]rcgi.[b]Rex[c]in eternum[d]vi=ue.[e]Tu oooooooooooooo [f]rex[g] posuisti[h] decretum: [i]vt[k]omnis[l] homo ooooo [m]qui[n]audierit[o]sonitum[p]tu=be[q]fistule & oooooooooo & [a] cithare : [b]sambuce & [c]psalterii [d]& symphonie: [e]& vniuersi[f]generis[g]musi=corū[h]psternat se :[i]& ado=ret[k]statuā[l]aureā.[m] Si quis autē[n]nō[o]pcidens[p]adora=uerit:[q]mittatur[r]in[s]forna=cem[t]ignis[u]ardentis. oooo	πτοῦ ψαλτηρίου καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς ἤχους μουσι=
אֱלָהֲכוֹן פָּלְחִין וְלִצְלֵם דַּהֲבָא			cos τ nō cadens adorauerit imaginē auream:
דִּי הֲקִים נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא׃ וּמַן דִּי לָא			κῶν καὶ μὴ πεσὼν προσκυνήσῃ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ,
יִפֹּל וְיִסְגֻּד דִּי בְהֵיתָא יִתְרְמֵא			ἐμβληθήσεται εἰς τὴν καμίνου τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην.
לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא יָקְדָתָא׃			
בְּהּ שַׁעֲתָא יִתְרְמֵא לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא			
יָקְדָתָא׃ בָּל קֳבֵל דְּנָה זְמָנָא			
כְּדִי שָׁמְעִין כָּל עַמְמַיָּא קַל קַרְנָא			
מַשְׂרוֹקִיתָא שַׁבְּכָא פְּסַנְתֵּרִין			
וְכֹל זְנֵי זְמָרָא תִּפְּלוֹן וְתִסְגְּדוּן			
לְצַלְמָא דַּהֲבָא דִּי הֲקִים נְבוּכַדְנֶצַּר			
מַלְכָּא׃ וּמַן דִּי לָא יִפֹּל וְיִסְגֻּד			
בְּהֵיתָא יִתְרְמֵא לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא			
יָקְדָתָא׃			

B

Universidad de Deusto
Biblioteca

sunt viri iudei ds cōstituisti sup opa
εἰσὶν ἄνδρες ἰουδαῖοι οὓς κατέστησας ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς
regiōis babylonis sidrach misac abdenago: vi-
χώρας βαβυλῶνος σεδράχ μισὰκ ἀβδεναγῶ, οἱ ἄν-
ri illi nō obedierunt decreto tuo: t
δρες ἐκεῖνοι οὐχ ὑπήκουσαν τῷ δόγματί σου, καὶ τοῖς
deos tuos nō colunt: t imaginē aureā quā
θεοῖς σου οὐ λατρεύουσιν, καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν
statuisti nō adorant. tunc nabuchodonosor in fu
ἔστησας οὐ προσκυνοῦσιν. τότε ναβουχοδονόσορ ἐν θυ
rore t ira dixit vt adducerēt sidrach misac t ab-
μῷ καὶ ὀργῇ εἶπεν ἀγαγεῖν τὸν σεδράχ μισὰκ καὶ ἀβ-
denago. t adducti sūt i cōspectū regis: t rei-
δεναγῶ. καὶ ἤχθησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπε
pōdit nabuchodonosor: t dixit eis: si vere si-
κρίθη ναβουχοδονόσορ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ ἀληθῶς σε
drach misac t abdenago deos meos nō coli-
δράχ μισὰκ καὶ ἀβδεναγῶ τοῖς θεοῖς μου οὐ λατρεύε
tis imaginē aureā nō adoratis? nunc ergo esto
τε καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ οὐ προσκυνεῖτε; νῦν οὖν ἔχε
te parati vt cum audieritis vocē tu-
τε ἑτοίμως ἵνα ὡς ἂν ἀκούσητε τῆς φωνῆς τῆς σάλ-
be fistule cp t citharē sambucē cp t psal-
πιγγος συριγγός τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλ
terii t symphonie t oīs generis musicoꝝ: ca-
τηρίου καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς γένους μουσικῶν, πε
dentes adoretis imaginē quā feci. si aūt nō ado
σόντες προσκυνῆτε τῇ εἰκόνι ἣν ἐποίησα. ἐὰν δὲ μὴ προ
raueritis: eadē hora imittemini in fornacē
σκυνήσητε, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐμβληθήσεσθε εἰς τὴν καμίνον
ignis ardentē. t ds est deus q̄ eripiet
τοῦ πυρὸς τὸν καιόμενον. καὶ τίς ἐστιν θεὸς ὃς ἐξελεῖται
vos ex manib⁹ meis? t rūdit sidrach mi-
ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μου; καὶ ἀπεκρίθη σεδράχ μι-
sac t abdenago dicentes regi nabuchodo-
σὰκ καὶ ἀβδεναγῶ λέγοντες τῷ βασιλεῖ ναβουχοδο-
nosor: nō necesse hēmus nos de verbo
νόσορ, οὐ χρείαν ἔχομεν ἡμεῖς περὶ τοῦ ῥήματος
isto respōdere tibi: est .n. deꝰ nr in celis
τούτου ἀποκριθῆναί σοι, ἔστιν γὰρ θεὸς ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς
cui nos seruimus: potens eripere nos ex
ᾧ ἡμεῖς λατρεύομεν, δυνατὸς ἐξελέσθαι ἡμᾶς ἐκ τῆς
fornace ignis ardentis: t ex manib⁹
καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ ἐκ τῶν χειρῶν
tuis rex liberabit nos. t si nō: notū tibi
σου βασιλεῦ ῥύσεται ἡμᾶς. καὶ ἐὰν μή, γνωστόν σοι
sit rex: q̄ deos tuos nō colimus:
ἔστω βασιλεῦ, ὅτι τοῖς θεοῖς σου οὐ λατρεύομεν.
t imaginē aureā quā statuisti nō adoramus.
καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν ἔστησας οὐ προσκυνοῦμεν.
tunc nabuchodonosor repletus ē furore: t aspectus
τότε ναβουχοδονόσορ ἐπλήσθη θυμοῦ, καὶ ἡ ὄψις τοῦ
C facies illius imutat⁹ est sup sidrach misac t ab
προσώπου αὐτοῦ ἠλλοιώθη ἐπὶ σεδράχ μισὰκ καὶ ἀβ
denago. t dixit incendere fornacē i septuplum
δεναγῶ. καὶ εἶπεν ἐκκαῦσαι τὴν καμίνον ἑπταπλα
donec in finē succendat. t viros fortes roboze
σίως ἕως οὗ εἰς τέλος ἐκκαῇ. καὶ ἄνδρας ἰσχυροὺς ἰσχύ
dixit ligantes sidrach misac t abdena-
εἶπεν πεδήσαντας τὸν σεδράχ μισὰκ καὶ ἀβδενα
go imittere in fornacē ignis
γῶ ἐμβαλεῖν εἰς τὴν καμίνον τοῦ πυρὸς τὴν

B

Sunt ergo[r] viri[s] iudei[c] q̄s
[b]constituisti
[p]sup[c]opera[r]regionis[g] ba-
bylonis[b]sidrac
[l]misac[k]& abdenago:[l] viri
[m]isti[m] contempserunt
[q]rex[r]decretum tuū.[o]Deos
tuos
[r]non[u]colunt:[x]& statuam
[y]auream[s]quam
[a]erexisti [b]non [c]adorant.
[o]Tunc[c]nabuchodonosor
[r]in furore[g]& ira[b]precipit
[s]vt adducerentur [k] sidrac
[l]misac[m] & abdenago
[p]qui cōfestim[q]adducti sūt
[r]in cōspectu[o]regis: [s]pnū
ciās[x] [u]nabuchodonosor
rex[s]ait[r]eis.[s] Vere ne
[a]sidrac[b]misac[c]& abdena-
go[o]deos meos[c]non
[g]colitis[b]& statuā[l]auream
[k]quam
[l]constituí[m]non[u]adoratis:
[o]Nunc[c]ergo si[q]estis
[r]parati: [t]quacunq̄[g] hora
[u]audieritis[x]sonitum
[r]tube[s]fistule[a]cithare[b]sam-
buce &
[c]psalterii[c]& symphonie:
[r]oīs[g]generis[g]musicorū
[b]prosternite vos[l]& adora
te[k]statuam[l]quam[m] feci:[q]
[u]si[r]non[p]adorauerit[q]ea-
dem[r]hora
[r]mittemini[g]in[s]fornacem
[u]ignis[x]ardentis.
[r]Et quis[s]est[l]deus[b]qui[c]eri-
piet vos[o]de
[c]manu mea?[r] Respōdētes
[g]sidrac[b]misac[l]& abdenago
[k]dixerunt[l]regi[m]nabucho
donosor.[u] Non
[o]oportet[r]nos[q]de[r]hac[o]re
[r]respōdere tibi.[u] Ecce enī
[r]deus noster[s]quem
[b]colimus[c]potest[o]eripere
nos
[c]de[c]camino[g]ignis[b]arden
tis[l]& de[k]manibus tuis o
[l]rex[m] liberare. Quod[u] si
[o]noluerit:[p]notum[q]sit
[r]tibi[s]rex:[r]quia[u]deos tuos
[x]non
[s]colimus:[a]& statuam[b]au-
ream[c]quam[b]erexisti[c]non
[r]adoramus.[g]Tunc[b] nabu
chodonosor[l] repletus est
[k]furore:[l]& aspect⁹[m]faciei
illius[u] immutatus est[o]sup
[p]sidrac[q]misac[r]& abdena-
go.[s]Et precepit
[u]vt succenderetur[r]fornax
[s]septuplum[a] q̄[b]succendi
[c]consueuerat:[c]& viris[s]for
tissimis
[l]de exercitu suo[k]iussit[l] vt
ligatis pedibus[m]sidrac
[n]misac[o]& abdenago[p]mit
terēt eos[q]i fornacē[r]ignis

ᵇמַנּוֹ֣ת	ᶜאִיתַ֣י נְבִרִין֮ יְהוּדָאִין֒ דִּ֣י ᵇמַנִּ֣יתָ יַתְהֹ֗ן	
ᶠעֲבַ֣ד מְדִ֔ן	ᵇעַל ᶜעֲבִידַ֣ת ᶠמְדִינַ֔ת ᵍבָּבֶ֖ל ᵇ שַׁדְרַ֑ךְ	
ᵐאֱלָ֔ה	ᶠמֵישַׁ֣ךְ ᵏוַעֲבֶדְנ֔וֹ ˡנְבִרַיָּ֖א ᵐאֱלָ֥הּ ⁿ לָ֛א	
ᵒשׁ֥וּם	ᵖשָׂ֖מוּ ᵖעֲלַ֣יךְ ᵖמַלְכָּ֑א ᶠטְעֵ֖ם ᵖ לֶאֱלָהַ֥יִךְ	
	ᵍלָ֣א ᵖפָּלְחִ֔ין ᵏוּלְצֶ֖לֶם ᶠדַּהֲבָ֣א ᵗ דִּ֑י	
ᵒקוֹם	ᵖהֲקִימְתָּ֖ לָ֥א ᶜסָגְדִ֛ין ᵇאֱדַ֥יִן ᶠנְבוּכַדְנֶצַּ֖ר	
ᵖחֵם ᵏאָתָ֑ה	ᶠגְּרַ֣ן ᵍוַחֲמָ֔א ᵇאֲמַ֕ר ᵖלְהֵיתָיֵ֖ה ᵏלְשַׁדְרַ֥ךְ	
	ᶠמֵישַׁ֛ךְ ᵐוַעֲבֶדְנ֖וֹ ⁿ בֵּאדַ֑יִן ᵒ נְבִרַיָּ֖א	
	ᵖאֱלָ֥הּ ᵖ הַתָּיו֙ ᶠכְּדָ֣ם ᵍ מַלְכָּ֔א ᵗ שַׁנֵּ֖ה	
	ᵘנְבוּכַדְנֶצַּ֣ר ᵏ וְאָמַ֔ר ᵗ לְהֹ֑ן ᶠהַצְדָּ֖א	
	ᵍשַׁדְרַ֥ךְ ᶜמֵישַׁ֛ךְ ᶠוַעֲבֶדְנ֖וֹ ᵒלֶאלָהַ֣י ᶜלָ֑א	
	ᵍאִיתַ֣יכוֹן ᵍפָּלְחִ֔ין ᵏוּלְצֶ֖לֶם ᶠדַּהֲבָ֣א ᵗ דִּ֑י	
	ᵐלָ֣א ᵘסָגְדִ֔ין ᵒכְּעַ֕ן ᵖהֵ֥ן ᶜאִיתַ֖יכוֹן	
ᵘשְׁמַ֣ע ᵘשָׁמַ֔ע	ᵗעִדְּנִ֣ין דִּ֔י ᵗבְּעִדָּנָ֖א דִּ֣י ᵘתִשְׁמְעוּן ᶠקָל	
ᵐקוֹל ᵘשַׂרְנ֔א	ᵍקַרְנָ֣א ᶠמַשְׁרוֹקִיתָ֣א ᵍקַיתְרֹס֮ ᵇשַׂבְּכָ֣א	
	ᶜפְּסַנְתֵּרִין֒ ᶠוְסוּמְפֹנְיָ֔ה ᶠוְכֹ֖ל ᶠזְנֵ֣י ᶠזְמָרָ֑א	
ᵇנְפַל ᵇסְגֹ֔ד	ᵇתִּפְּלוֹן֙ ᶠוְתִסְגְּדוּן֮ ᵗלְצַלְמָ֣א ᶠדִּ֔י ᵐעֲבַ֖דְתִּ	
ᵗרָמָה	ᵘוְהֵן֙ ᵒ לָ֣א ᵖ תִסְגְּדוּן֮ ᵍ בָּהּ֒ ᵗ שַׁעֲתָ֣א	
ᵍגֻּהּ ᵃאָתוֹן	ᵗתִּתְרְמוּן֙ ᵗלְנוּא ᵃאַתוּן֙ ᵘנוּרָ֔א ᶜיָקְדְתָ֑א	
ᶜשָׁזַב	ᵘוּמַן֙ ᶠהוּא֙ ᵇאֱלָהָ֔ה ᶠדִּ֣י ᶜיְשֵׁיזְבִנְכ֖וֹן ᵖמִן	
ᵗיָדַ֔י	ᵗיְדֵ֑י ᵗעָנוֹ֙ ᵇשַׁדְרַ֣ךְ ᵖמֵישַׁ֔ךְ ᶠוַעֲבֶדְנ֖וֹ	
ᵐמַלְכָּ֔א ᵘיְשֵׁיזֵ֑ב	ᵘוְאָמְרִ֣ין ᵗלְמַלְכָּ֔א ᵐנְבוּכַדְנֶצַּ֖ר ⁿ לָ֥א	
ᵖיָדַ֖עְנָא ᵖלֶהֱוֵ֔א	ᵒחַשְׁחִ֣ין ᵖאַנְחָ֔נָא ᵍעַל ᶠדְּנָ֖ה ᵖ פִּתְגָמָ֑ם	
ᵍלָךְ ᵐמַלְכָּ֔א ᶠדִּ֣י ᵐלֶאלָהַ֔יִךְ ᵍלָ֥א ᵗאִיתָ֖נָא	ᵗלַהֲתָבוּתָ֔ךְ ᵘהֵ֣ן ᶠאִיתַ֣י ᵖאֱלָהָ֔נָא ᶠדִּ֑י	
ᵒקוֹם	ᵃאַנְחָ֣נָא ᵇפָּלְחִ֔ין ᶜיְכֹ֖ל ᵖלְשֵׁיזָבוּתָ֣נָא	
ᵇנְסַ֣ג ᵇסָגֵ֔ד	ᶜמִן ᵗאַתּ֣וּן ᵍנוּרָ֔א ᵇיָקְדְתָ֑א ᵘוּמִן ᵐ יְדָ֖ךְ	
ᵖחֵם ᵐשַׁנָּ֔ה	ᵐמַלְכָּ֔א ᵐיְשֵׁיזֵ֑ב ᵘוְהֵן֙ ᵍלָ֣א ᵖיְדִיעַ֔ ᵖלֶהֱוֵ֖א	
ᵐחָמָ֣א ᵘוְצֶלֶם֙ ᵐאַנְפּ֣וֹהִי ᵐיִשְׁתַּנִּ֔י ᵒעַל	ᵍלָךְ ᵐמַלְכָּ֔א ᶠדִּ֣י ᵐלֶאלָהַ֔יִךְ ᵍלָ֥א ᵗאִיתָ֖נָא	
	ᵖשַׁדְרַ֥ךְ ᵍמֵישַׁ֛ךְ ᶠוַעֲבֶדְנ֖וֹ ᵒ עֲנָ֣ה ᶜוְאָמַ֑ר	
ᵐלְמֶזֵּ֣ה ᵗלַאתּוּנָ֔א ᵗחַד ᵗשִׁבְעָ֣ה ᵒעַל ᶠדִּ֑י	ᵐלְמֶזֵּ֣א ᵗלַאתּוּנָ֔א ᵗחַד ᵗשִׁבְעָ֣ה ᵒעַל ᶠדִּ֑י	
ᵖחֲזֵ֣ה ᵖלְמֶזֵּ֔יהּ ᵘוּלְגֻבְרִ֖ין ᵍגִּבָּרֵ֣י ᵖחֵ֣יל ᶠדִּ֑י	ᵖחֲזֵ֣ה ᵖלְמֶזֵּ֔יהּ ᵘוּלְגֻבְרִ֖ין ᵍגִּבָּרֵ֣י ᵖחֵ֣יל ᶠדִּ֑י	
ᵗבְּחַיְלֵ֔הּ ᵐאֲמַ֣ר ᵗלְכַפָּתָ֔א ᵐלְשַׁדְרַ֖ךְ	ᵗבְּחַיְלֵ֔הּ ᵐאֲמַ֣ר ᵗלְכַפָּתָ֔א ᵐלְשַׁדְרַ֖ךְ	
ᵐמֵישַׁ֛ךְ ᵘוַעֲבֶדְנ֖וֹ ᵖלְמֵרְמָ֣א ᵍלַאתּ֣וּן ᵗנוּרָ֔א	ᵐמֵישַׁ֛ךְ ᵘוַעֲבֶדְנ֖וֹ ᵖלְמֵרְמָ֣א ᵍלַאתּ֣וּן ᵗנוּרָ֔א	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.heb.Dani.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.Gre.lxx.cū interp.lati.
יַקִּידַתָּאו בֶּאדַיִן גְּבַרַיָּא אִלֵּךְ כְּפִתוּ		ardentis: Et cōfestim vi rilli vincti cum brachis suis & tia ris & calciamentis & vestibus missi sunt in mediū fornacis ignis ardētis. Nam iussio pregis vrgebat. Fornax autē succēsa erat nimis. Porro viros illos qui miserant sidrac misac & abdenago cecidērunt in medio camini ignis ardentis colligati.	ardentem. tunc viri illi ligati sunt cū καμινῷ. τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἐπεδήθησαν σὺν sarabalis suis τ tiaris τ ocreis τοῖς σαραβάλοις αὐτῶν καὶ τιάραις καὶ ποδικήμι τ indumentis suis. τ missi sunt in mediū σι καὶ ἐνδύμασιν αὐτῶν. καὶ ἐβλήθησαν εἰς μέσον fornacis ignis ardētis qm verbū re τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ἐπεὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βα gis pualuit. τ fornax incēsa ē supra mo λέως ὑπερίσχυσε. καὶ ἡ κάμινος ἐξεκαύθη ὑπερεκπε dum septupliciter. τ tres isti sidrach mi ριστοῦ ἑπταπλασίως. καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι σεδράχ μι sac τ abdenago ceciderūt in medio fornacis σὰκ καὶ ἀβδεναγῶ ἔπεσον ἐν μέσῳ τῆς καμίνου ignis ardentis colligati. τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης πεπεδημένοι
דִּי אִתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא מִכַּפְתִּין			
וְהַלְכִין בְּגוֹ לְהָטָא מְהַלְלִין לֶאֱלָהּ			
וּמְבָרְכִין לְמָרֵא			
וַעֲזַרְיָה קָאֵם וְצָלֵי וּפָתַח פֻּמֵּהּ בְּגוֹ נוּרָא וְאָמַר			
בָּרִיךְ אַנְתְּ יְיָ אֱלָהּ אֲבָהָתָנָא וְשַׁבְחִין וּמְהֻלָּל שְׁמָךְ בְּקִשׁוֹט			
וְצַדִּיק אַנְתְּ בְּכָל עוֹבָדָיךְ דִּי כֹּל עוֹבָדָיךְ קְשׁוֹט וְאוֹרְחָתָךְ דִּינִין			
וְכָל דִּינִין דִּי עֲבַדְתְּ לָנָא וּלְכָל קִרְוֵי קַדִּישֵׁי אֲבָהָתָנָא קְשׁוֹט עֲבַדְתְּ			
דִּינִין מְרַחֲקִין עֲבַדְתְּ לָנָא בְּקִשׁוֹט וּבְדִינָא עֲבַדְתְּ כֹּל אִלֵּין			
עַל חוֹבָיָא דִּי חָבִינָא קֳדָמָךְ וְעַל עוֹבָדֵי אֲבָהָתָנָא דִּי שְׁקַרִין			
וְסָטַן מִן פִּקּוּדָיָא דִּילָךְ וְלָא קַבִּילְנָא וְלָא נְטַרְנָא כְּמָא דִּי פַקַּדְתָּנָא			
לְמֶעְבַּד לָנָא דִּי יִשְׁפַּר קֳדָמָךְ וְכֹל דִּי עֲבַדְתְּ לָנָא וְכֹל דִּי אַיְתֵיתָ עָלַיְנָא			
וְכֹל דִּי עֲבַדְתְּ לָנָא בְּדִינָא קְשׁוֹט עֲבַדְתְּ וְהַגְלֵיתָ יָתָנָא בִּידָא			
לְגַבֵּי בַּעֲלֵי דִינָא חַיָּבַיָּא וְסָאנֵי נְהִירִין וּמְשַׁנְּיָן מִן כָּל אַרְעָא			
וְכָעַן לָא נְהִירִין אֲנַחְנָא לְמִפְתַּח פֻּמָּנָא אִתְבְּהַתְנָא וְכִסּוּפָא			
לְעַמָּךְ אֲנַחְנָא לְמִתְחֲזֵי לְשֻׁבָּתָא וְלִיקָרָא לְשִׁמָּךְ אַל תְּבַהֲתִנָּא			
לְנֶצַח וְאַל תְּפָרַר קְיָמָךְ דִּי לָא לְהַבְטָלָא רַחֲמָךְ מִנָּא וְאַל תְּבַהֲתִנָּא			
לְנֶצַח וְאַל תְּפָרַר קְיָמָךְ דִּי לָא לְהַבְטָלָא רַחֲמָךְ מִנָּא וְאַל תְּבַהֲתִנָּא			
בְּגִין אַבְרָהָם רְחִימָךְ וּבְגִין יִצְחָק עַבְדָּךְ וְיִשְׂרָאֵל קַדִּישָׁךְ			
דִּי מַלֵּלְתָּ עִמְּהוֹן וְאָמַרְתָּ לְהוֹן דִּי מַכְפִּין אַכְפִּין יָת בְּנַיָּא			
דִּילְהוֹן כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וְכַחוֹלָא דִּי עַל כֵּף יַמָּא דִּי בְנֵי יַעֲקֹב			
וְכָעַן יְיָ הָא אֲנַחְנָא מְזֻעָרִין מִכָּל עַמְמַיָּא בְּכָל אַרְעָא דְּאַנְתְּ שַׁלִּיט			
וְלָא הוּא זְמַן קֻדָּמָךְ לְמִפְתַּח פֻּמָּנָא וּלְמֶהֱוֵי לָנָא בּוּשְׁתָּא וְכִסּוּפָא			
לְעַמָּךְ לְמִתְחֲזֵי לְשֻׁבָּתָא וְלִיקָרָא לְשִׁמָּךְ א

ſcom mīſuetudinē tuā: τ ſcom mltitu
κατὰ τὴν ἐπιείκιάν σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆ
dinē mie tuc. τ erue nos ſecū
θος τοῦ ἐλέους σου· καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς κα=
dū mirabilia tua: τ da gſam
τὰ τὰ θαυμάσιά σου, καὶ δὸς δόξαν τῷ
nomini tuo dñe. τ cōfundantur
ὀνόματί σου κύριε· καὶ ἐντραπείησαν
oēs q̄ oſtendunt ſeruis tuis
πάντες οἱ ἐνδεικνύμενοι τοῖς δούλοις σου
mala τ confundantur ab oī
κακὰ καὶ καταισχυνθείησαν ἀπὸ πάσης
potentia: τ robur eoꝝ cōteratur.
δυναστείας, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν συντριβείη·
τ ſciant q̄z tu es dñs deꝰ ſo=
καὶ γνώτωσαν ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μό=
lus τ gloſus ſup oēm orbē terraꝝ. τ nō
νος καὶ ἔνδοξος ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ οὐ
ceſſabāt q̄ miſerant eos miniſtri
ἐλέιπον οἱ ἐμβάλλοντες αὐτοὺς ὑπηρέται
regis ſuccendētes fornacē naph
τοῦ βασιλέως καίοντες τὴν κάμινον νάφ=
tha τ pice τ ſtuppa τ maleolis
θαν καὶ πίσσαν καὶ στυππίον καὶ κληματίδα
τ effundebaꝫ flāma ſup fornacē
καὶ διήρχετο ἡ φλὸξ ἐπάνω τῆς καμίνου
in cubitos .49. τ erupit τ incē
ἐπὶ πήχεις .μθ'. καὶ διέφυσεν καὶ ἐνε=
dit q̄s reperit circa fornacē
πύρισεν οὓς ἔυρεν πλὴν τὴν κάμινον τῶν
chaldeoꝝ. at angelus dñi cōdeſcen
Χαλδαίων· ὁ δὲ ἄγγελος κυρίου συγκατέ
dit cū his qui circa azariam in forna
βη ἅμα τοῖς περὶ τὸν Ἀζαρίαν εἰς τὴν κά=
cem: τ excuſſit flāmā ignis
μινον, καὶ ἐξετίναξεν τὴν φλόγα τοῦ πυ=
de fornace: τ fecit
ρὸς ἐκ τῆς καμίνου, καὶ ἐποίησεν τὸ
mediū fornacis: q̄ſi ſpiritꝰ roris
μέσον τῆς καμίνου, ὡς πνεύματα δρόσου
ſibilans τ nō tetigit eos omni
διασυρίζον καὶ οὐχ ἥψατο αὐτῶν τὸ καθό=
no ignis τ non cōtriſtauit neq̄ cōtur=
λου τὸ πῦρ καὶ οὐκ ἐλύπησεν οὐδὲ πάρη
bauit eos tunc tres q̄ſi ex vno
νόχλησεν αὐτοὺς τότε οἱ τρεῖς ὡς ἐξ ἑνὸς
ore laudabāt τ bñdicebāt τ glſifica
στόματος ὕμνουν καὶ εὐλόγουν καὶ ἐδόξα=
bāt deū in foznace dicētes. bñdi
ζον τὸν θεὸν ἐν τῇ καμίνῳ λέγοντες· εὐλο
F cte es dñe deus pſm nroꝝ:
γητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
τ laudabilis τ ſupexaltatus in ſe=
καὶ αἰνετὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰ
cula: τ benedictum nomē glo
ῶνας, καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δό
rie tue ſctū τ ſuplaudabile τ ſup
ξης σου τὸ ἅγιον καὶ ὑπεραινετὸν καὶ ὑπε
exaltatum in ſecula. bñdictus
ρυψούμενον εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογημένος
es in tēplo ſctē glie tue τ ſup
εἶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας δόξης σου καὶ ὑπερύ
laudabil' τ ſupgloziosꝰ in ſecula.
μνητος καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
benedictus es q̄ ituꝛis abyſſos
εὐλογημένος εἶ ὁ βλέπων ἀβύσσους
ſedens ſup cherubim: τ ſup
καθήμενος ἐπὶ χερουβείμ, καὶ ὑπε=
laudabil' τ ſupexaltatus in
ρύμνητος καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς
ſecula. benedictus es in thzono glie
αἰῶνας· εὐλογημένος εἶ ἐπὶ θρόνου δόξης

ſuxta manſuetudinem tuam: & ſecun
dum multitudinem miſericordie tue.
Et erue nos in mirabilibus tuis: & da
gloriam nomini tuo dñe: & confundā
tur omnes qui oſtendunt ſeruis tuis
mala. Confundantur in omnipotētia
tua: & robur eorū conteratur: & ſciant
quia tu es domin⁹ deus ſolus & glorio
ſus ſup orbem terrarum. Et non ceſſa
bant qui miſerant eos miniſtri regis
ſuccendere fornacem napta et ſtuppa
& pice & malleolis: & effundebatur flā
ma ſuper fornacem cubitis quadragin
ta nouē: & erupit & incendit quos rep
perit iuxta fornacē de chaldeis. Ange
lus autem dñi deſcendit cum azaria &
ſociis eius in fornacem. Et excuſſit flā
mā ignis de fornace: & fecit medium
fornacis quaſi ventum roris flantem:
& non tetigit eos omnino ignis neq̄
contriſtauit nec quicq̄ moleſtie intu
lit. Tunc hi tres quaſi ex vno ore lau
dabāt & glorificabant & benedicebāt
deum in fornace dicentes. Benedictus
es domine deus patrum noſtrorum:
& laudabilis & gloriosus & ſuperexalta
tus in ſecula. Et benedictum nomen
glorie tue ſanctum & laudabile & ſup
exaltatum in omnibus ſeculis. Benedi
ctus es in templo ſancto glorie tue:
& ſuperlaudabilis & ſuperglorioſus in
ſecula. Benedictus es in throno regni
tui: & ſuperlaudabilis & ſuperexalta=
tus in ſecula. Benedictus es qui intue
ris abyſſos & ſedes ſuper cherubim: &
laudabilis & ſuperexaltatus in ſecula.
Benedictus es in firmamento celi: &
laudabilis & glorioſus in ſecula. Bene
dicite omnia opera dñi domino: lauda
te & ſeperexaltate eum in ſecula. Be=
nedicite angeli domini dño: laudate
& ſuperexaltate eū in ſecula. Benedici
te celi domino: laudate &c. Benedicite
aque oēs que ſuper celos ſunt dño:
lauda. Benedicite omnes virtutes dñi
domino: lauda. Benedicite ſol & luna
domino: lauda. Benedicite ſtelle celi
domino: laudate. Benedicite imber &
ros domino: lauda. Benedicite omnis
ſpiritus dei domino: lauda. Benedicite
ignis & eſtus domino: lauda. Benedi=
cite frigus & eſtas domino: laudate.
Benedicite glacies & nives dño: lauda.
Benedicite noctes & dies dño: laudate.
Benedicite lux & tenebre dño: lauda.
Benedicite fulgura & nubes domino:
laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.
Benedicat terra dominum: laudet &
ſuperexaltet eum in ſecula. Benedicite
montes & colles domino: laudate &
ſuperexaltate eum in ſecula. Benedi=
cite vniuerſa germinantia in terra do
mino: laudate & ſuperexaltate eum in
ſecula.

regni tui τ laudabilis τ
τῆς βασιλείας σου καὶ ὑπερύμνητος καὶ
ſupgloſus in ſecula. benedi=
ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογη=
ctus es in firmamēto celi: τ
μένος εἶ ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ſuplaudabil' τ gloſicatus in
ὑπερύμνητος καὶ δεδοξασμένος εἰς τοὺς
ſecula. benedicite oīa opa do
αἰῶνας· εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυ
mini dñm laudate τ ſuperexaltate
ρίου τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε
eum in ſecula. bñdicite ange
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογεῖτε ἄγγε
li dñi dño: laudate τ ſuper
λοι κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπε=
exaltate eū in ſecula. bñdicite
ρυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογεῖ
te celi dño: laudate τ ſuperex=
τε οὐρανοὶ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυ
altate eū in ſecula. bñdicite
ψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογεῖτε
aque oēs q̄ ſup celſi
ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ
dñm: laudate τ ſuperexaltate e=
τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐ=
um in ſecula. bñdicite oēs
τὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογεῖτε πᾶσαι
virtutes dñi dño: laudate τ
αἱ δυνάμεις κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ
ſuperexaltate eum in ſecula. bñdi
ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλο
cite ſol τ luna dño: lauda=
γεῖτε ἥλιος καὶ σελήνη τὸν κύριον, ὑμνεῖ
te τ ſuperexaltate eum. bñdicite ſtelle
τε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν· εὐλογεῖτε ἄστρα
celi dño. lau. τ ſup. eū.
τοῦ οὐρανοῦ τὸν κύριον· ὑμ· καὶ ὑπ· αὐ
in. bñdicite imber τ
τὸν εἰς τοὺς· εὐλογεῖτε πᾶς ὄμβρος καὶ
ros dñm lau. τ ſup. bñdicite
δρόσος τὸν κύριον ὑμ· καὶ ὑπ· εὐλογεῖτε
oēs ſpūs dño. lau. τ ſup.
πάντα τὰ πνεύματα τὸν κύριον ὑμ· καὶ ὑπ·
bñdicite ignis τ eſtus dñm lau.
εὐλογεῖτε πῦρ καὶ καῦμα τὸν κύριον· ὑμ·
τ ſup. eū in ſecula. bñdicite
καὶ ὑπ· αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας· εὐλογεῖτε
frigus τ eſtus dño. lau. τ ſup.
ψύχος καὶ καύσων τὸν κύριον· ὑμ· καὶ ὑπ·
eū in ſecula bñdicite rores τ pzui
αὐ· εἰς τοὺς αἰῶ· εὐλογεῖτε δρόσοι καὶ νι=
ne dño. lau τ ſup. eū in ſecu.
φετοὶ τὸν κν'· ὑμ· καὶ ὑπ· αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ·
bñdicite noctes τ dies dño lau.
εὐλογεῖτε νύκτες καὶ ἡμέραι τὸν κύριον· ὑμ·
τ ſup. eū in ſecula. bñdicite lux τ
καὶ ὑπ· αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ· εὐλογεῖτε φῶς καὶ
tenebre dño lau. τ ſup. eū in.
σκότος τὸν κύριον· ὑμ· καὶ ὑπ· αὐτὸν· εἰς τοὺς·
bñdicite gelu frigus dño lau. τ
εὐλογεῖτε πάγος καὶ ψύχος τὸν κν'· ὑμ· καὶ
ſup. bñdi. glacies τ nives dño. lau.
ὑπ· εὐλο· πάχναι καὶ χιόνες τὸν κν'· ὑμ·
τ ſup. bene. fulgura τ nubes dño.
καὶ ὑπ· εὐλο· ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι τὸν κν'·
lau. τ ſup bñdicat terra dño. lau. τ
ὑμ· καὶ ὑπ· εὐλογείτω ἡ γῆ τὸν κν'· ὑμ· καὶ
ſup. bñ. mōtes τ colles dño. lau. τ ſup.
ὑπ· εὐλο· ὄρη καὶ βουνοὶ τὸν κν'· ὑμ· καὶ ὑπ·
bñdicite. vniuerſa germinātia i terra dño.
εὐλογεῖ· πάντα τὰ φυόμενα ἐν τῇ γῇ τὸν κν'·

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.heb.Dani.iij. Trãsla.B.Vie. Trãs.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

bñdicite fontes dño: laudate ⁊ ὑμνεῖτε καὶ πηγαὶ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ
superexaltate eum in secula. bñdicite ma ὑπερυφοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ. εὐλογεῖτε θα
ria ⁊ flumina dño. lau. ⁊ su. λασσαι καὶ ποταμοὶ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ.
eũ in secula. bñdicite cete ⁊ oĩa αὐ. εἰς τοὺς αἰῶ. εὐλογεῖτε κήτη καὶ πάντα
q̃ mouent in aquis dño. lau. τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασι τὸν κύριον. ὑμ.
⁊ sup. eũ in se. benedicite oẽs καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰ. εὐλογεῖτε πάντα
volucres celi dño. lau. ⁊ sup τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κν̄. ὑμνεῖ. καὶ ὑπ.
bñdicite bestie ⁊ oĩa pecora εὐλογεῖτε τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη τὸν
dño. lau. ⁊ sup. bñdicite filij ho κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. εὐλογεῖτε υἱοὶ τῶν ἀν
minũ dño. lau. ⁊ sup eũ in θρώπων τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς
secula. benedicite israel dño. lau. αἰῶνας. εὐλογεῖτε Ἰσραὴλ τὸν κύριον. ὑμ.
⁊ sup. eũ in secula. benedicite sa καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ἱε
ẽdotes dñi dño. lau. ⁊ sup. eũ in ρεῖς κυρίου τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς
secula. bñdicite serui dñi τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε δοῦλοι κυρίου τὸν

Benedicite fontes dño: laudate & sup exaltate eũ in scła. Benedicite maria & flumina dño: lau. Bñdicite cete & oĩa que mouentur in aquis domio: lauda. Benedicite oẽs volucres celi domino: lauda. Benedicte oẽs bestie & pecora dño: lauda. Benedicite filii hominũ do mino: lauda. Benedicat israel dñm: lau det & superexaltet eũ in secula. Benedite sacerdotes dñi dño: lauda. Benedicite serui dñi dño: lauda. Benedicite spi=ritus & anime iustorũ dño: lauda. Be=nedicite sancti & humiles corde dño. Benedicite anania azaria misael dño: laudate & superexaltate eum in secula. Qui eruit nos de inferno: & saluos fe cit de manu mortis & liberauit nos de medio ardentis flamme: & de medio ignis eruit nos. Confitemini domino quoniã bonus: quoniã in seculũ mise=ricordia eius. Benedicite omnes reli=giosi domino deo deorũ: laudate & cõ fitemini ei quia in omnia secula mise=ricordia eius. Hucusq; in hebreo non habetur: & que posuimus de theodotionis editione translata sunt.

dño. lau. ⁊ sup. eũ in secula. κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
bñdicite spũs ⁊ aie iustor εὐλογεῖτε πνεύματα καὶ ψυχαὶ δικαίων
dño. lau. ⁊ sup. bñdicite sancti ⁊ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. εὐλογεῖτε ὅσιοι καὶ
humiles corde dño. lau ⁊ sup. ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ.
bñdicite anania azaria misael dño. εὐλογεῖτε ἀνανία ἀζαρία μισαὴλ τὸν κύριον.
lau. ⁊ superexaltate eũ in secula. ὑμνεῖ. καὶ ὑπερυφοῦ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
q: liberauit nos de inferno ⁊ saluauit nos ὅτι ἐξείλετο ἡμᾶς ἐξ ᾅδου καὶ ἔσωσεν ἡμᾶς
de manu mortis. ⁊ liberauit nos de ἐκ χειρὸς θανάτου. καὶ ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ
fornace media ardentis ꝓflãme. ⁊ de me καμίνου μέσης καιομένης φλογός. καὶ ἐκ μέ
dio ignis eruit nos. cõfitemini σου πυρὸς ἐρρύσατο ἡμᾶς. ἐξομολογεῖσθε τῷ
dño qm̃ bonꝰ qm̃ in sclm mia eiꝰ. κῷ ὅτι χρηστὸς ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
bñdicite oẽs colentes dñm εὐλογεῖτε πάντες οἱ σεβόμενοι τὸν κν̄ τὸν
deo deor̃. laudate ⁊ cõfitemini: q: θεὸν τῶν θεῶν. ὑμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε, ὅτι
in omnia secula mia eius. εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

אֱדַיִן	נְבוּכַדְנֶצַּר	מַלְכָּא	תְּוַהּ
Tunc	nabuchodonosor	rex	obstupuit
τότε	ναβουχοδονόσωρ	ὁ βασιλεὺς	ἐθαύμασεν
וְקָם	בְּהִתְבְּהָלָה	עָנֵה	וְאָמַר
& surrexit	propere	& ait	optima=tibus suis.
καὶ ἀνέστη	ἐν ἐκστάσει	καὶ εἶπεν	τοῖς μεγιστᾶσιν
לַהֲדָבְרוֹהִי	הֲלָא	גֻבְרִין	תְּלָתָא
suis:	nõne	viros	tres
αὐτοῦ,	οὐχὶ	ἄνδρας	τρεῖς
רְמֵינָא	לְגוֹא	נוּרָא	הֲלָא
iniecimus	in	medium	ignis
ἐνεβάλομεν	εἰς	μέσον	τοῦ πυ
גֻבְרִין	מְכַפְּתִין	עֲנִין	וְאָמְרִין
compeditos:	⁊	dixerũt	regi:
γνὸς κεκαυμένου;	καὶ	εἶπον	τῷ βασιλεῖ,
יַצִּיבָא	מַלְכָּא	עָנֵה	וְאָמַר
vere	rex.	Respõdit	rex & ait.
ἀληθῶς	βασι	τ	dixit rex:
הָא	אֲנָה	חָזֵה	גֻבְרִין
Ecce	ego	video	viros
ἰδοὺ	ἐγὼ	ὁρῶ	ἄνδρας
אַרְבְּעָה	שְׁרַיִן	מַהְלְכִין	בְּגוֹ
quattuor	solutos	& ambulantes	in medio
τέσσαρας	λελυμένους	καὶ περιπατοῦντας	ἐν μέσῳ
נוּרָא	וְחַבָּל	לָא	אִיתַי
ignis:	&	nihil	corruptionis
τοῦ πυρός.	καὶ	οὐδὲν	διαφθορὰ
בְּהוֹן	וְרֵוֵה	דִּי	רְבִיעָיָא
in eis	est:	&	quarti
ἐστιν ἐν	αὐτοῖς·	καὶ	ὅρασις
דֶּמֵה	לְבַר	אֱלָהִין	דִּי
species	filio	dei.	Tunc
τοῦ τετάρτου	ὁμοία	υἱῷ	θεοῦ· τότε
קְרֵב	נְבוּכַדְנֶצַּר	לְתָרַע	אַתּוּן
accessit	nabuchodonosor	ad	ostiũ
προσῆλθεν	ναβουχοδονόσωρ	πρὸς	τὴν θύραν
נוּרָא	יְקִדְתָּא	עָנֵה	וְאָמַר
ignis	ardẽtis	&	ait.
τοῦ πυρὸς	τῆς καιομένης,	καὶ	εἶπεν,
שַׁדְרַךְ	מֵישַׁךְ	וַעֲבֵד	נְגוֹ
Sidrac	misac	&	abdenago
σεδρὰχ	μισὰκ	καὶ	ἀβδεναγώ
עִלָּיָא	פְּקוּ	וְאֵתוֹ	בְּאַדְיָן
excelsi:	egredimini	&	venite.
δοῦλοι	ἐξέλθατε	καὶ	δεῦτε
שַׁדְרַךְ	מֵישַׁךְ	וַעֲבֵד	נְגוֹ
Statim	egressi	sunt	sidrac
ἐξέλθον	σεδρὰχ	μισὰκ	καὶ
מִן	נוּרָא	אַתָּא	וְאִתְכְּנִשׁוּ
de	medio	ignis.	Et congregati
ἐκ	μέσου	τοῦ πυρός.	καὶ συνάγονται
אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא	סְנַנַּיָּא	וּפַחֲוָתָא	וְהַדָּבְרַיָּא
satrape	magistratus	&	iudices
οἱ σατράπαι	καὶ οἱ στρατηγοὶ	καὶ	οἱ τοπάρχαι
מַלְכָּא	חֲזַיִן	גֻּבְרַיָּא	אִלֵּךְ
&	potentes	regis	contẽplabãtur
καὶ	δυνάστας	τοῦ	βασιλέως.
דִּי	לָא	שְׁלְטַת	נוּרָא
viros	illos:	qm̃	nihil
τοὺς	ἄνδρας,	ὅτι	οὐκ
בְּגִשְׁמֵהוֹן	לָא	הֲתַחֲרַךְ	
potestatis	habuisset	ignis	in
ἐκυρίευσεν	τὸ	πῦρ	τοῦ
וְסַרְבָּלֵיהוֹן	לָא	שְׁנוֹ	וְרֵיחַ
corporibus	eorũ:	&	capillus
σώματος	αὐτῶν.	καὶ	ἡ θρὶξ
עֲדַת	בְּהוֹן	עָנֵה	נְבוּכַדְנֶצַּר
capitis	eorũ	nõ	essẽt
κεφαλῆς	αὐτῶν	οὐκ	ἐφλογίσθη,
וְסָרְבָּלֵיהוֹן	לָא	שְׁנוֹ	וְרֵיחַ
fuissent	imutata:	&	odor
καὶ τὰ σαράβαλα	οὐκ	ἠλλοιώθη,	καὶ ὀσμὴ
נוּר	לָא	עֲדַת	בְּהוֹן
ignis	nõ	trãsisset	eos.
πυρὸς	οὐκ	ἦν	αὐτοῖς.
עָנֵה	נְבוּכַדְנֶצַּר	וְאָמַר	בְּרִיךְ
Et	nabuchodonosor	ait.	Bñdictus
καὶ	ναβουχοδονόσωρ	ὁ βασιλεὺς	εὐλογητὸς
אֱלָהֲהוֹן	דִּי	שַׁדְרַךְ	מֵישַׁךְ
deus	qui	misit	angelũ
ὁ θεὸς	ὃς	ἀπέστειλε	τὸν ἄγγελον
וְשֵׁיזִב	לְעַבְדּוֹהִי	דִּי	הִתְרְחִצוּ
& eruit	seruos	suos	qui
καὶ ἐξείλετο	τοὺς	δούλους	αὐτοῦ, οἵτινες
עַל	מִלַּת	וְשַׁנּוּ	לְמֶהֱוֵא
in	eum:	&	verbum
ἐπ'	αὐτῷ·	καὶ	τὸ ῥῆμα

Tunc nabuchodonosor rex obstupuit & surrexit propere & ait optima=tibus suis. Nonne tres viros misimus in medio ignis compeditos. Qui re spondẽtes regi dixerũt. Vere rex. Respõdit rex & ait. Ecce ego video qttuor viros solutos & ambulantes in me dio ignis: & nihil corruptionis in eis est: & species quarti similis filio dei. Tunc accessit rex nabuchodonosor ad ostiũ fornacis ignis ardẽtis & ait. Sidrac misac & abdenago serui dei excelsi: egredimini & venite. Statimq; egressi sunt sidrac misac & abdenago de medio ignis. Et congregati satrape magistratus & iudices & potentes regis contẽplabãtur viros illos: qm̃ nihil potestatis habuisset ignis in cor poribus eorũ: & capillus capitis eorũ nõ esset adustus: & saraballa eorũ nõ fuissent imutata: & odor ignis nõ trãsisset eos. Et erumpẽs nabuchodonosor ait. Bñdictus deus eorũ sidrac videlicet misac & abdenago qui misit angelũ suum & eruit seruos suos qui credide runt in eum: & verbum

τ nabuchodonosor audiuit laudantes eos ⁊ admi
Καὶ ναβουχοδονόσωρ ἤκουσεν ὑμνούντων αὐτῶν καὶ ἐθαυ
rat est: ⁊ surrexit in festiatiõe ⁊ ait optimatib
μασεν, καὶ ἐξανέστη ἐν πανδοκῇ, καὶ εἶπεν τοῖς μεγιστᾶσιν
suis: nõne viros tres iniecimus in medio ⁊
αὐτοῦ, οὐχὶ ἄνδρας τρεῖς ἐνεβάλομεν εἰς μέσον τοῦ πυ
ignis compeditos: ⁊ dixerũt regi: vere rex.
ρὸς πεπεδημένους, καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ, ἀληθῶς βασι
⁊ dixit rex: hic ego video viros q̃ttuor
λεῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ὧδε ἐγὼ ὁρῶ ἄνδρας τέσσαρας
solutos ⁊ ãbulantes in medio ignis. ⁊ cor
λελυμένους καὶ περιπατοῦντας ἐν μέσῳ τοῦ πυρός. καὶ δια
ruptio nõ est in eis. ⁊ visio quarti similis
φθορὰ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς· καὶ ἡ ὅρασις τοῦ τετάρτου ὁμοία
filio dei. tunc accessit nabuchodonosor ad ostiũ
υἱῷ θεοῦ· τότε προσῆλθεν ναβουχοδονόσωρ πρὸς τὴν θύραν
fornacis ignis ardentis: ⁊ ait: sidrach mi
τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ εἶπεν, σεδρὰχ μι
sac abdenago: serui dei altissimi: egre
σὰκ ἀβδεναγώ, οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ἐξέλ
ãimini ⁊ venite foras. ⁊ egressi sũt sidrach misac ⁊ ab
θετε καὶ δεῦτε ἔξω. καὶ ἐξῆλθον σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβδ
denago de medio ignis. ⁊ cõgregati sa
δεναγὼ ἐκ μέσου τοῦ πυρός. καὶ συνάγονται οἱ σα
trape ⁊ magistrati ⁊ toparche ⁊ poten
τράπαι καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ τοπάρχαι καὶ οἱ δυνά
tes regis. ⁊ ꝓtẽplabãt viros. q: nõ
στας τοῦ βασιλέως. καὶ ἐθεώρουν τοὺς ἄνδρας, ὅτι οὐκ
dñatus est ignis corporis eoꝝ. ⁊ capilli
ἐκυρίευσεν τὸ πῦρ τοῦ σώματος αὐτῶν. καὶ ἡ θρὶξ
capitis eoꝝ non ẽ iflãmatus: ⁊ saraballa
τῆς κεφαλῆς αὐτῶν οὐκ ἐφλογίσθη, καὶ τὰ σαράβαλα
eoꝝ nõ sũt mutata: ⁊ odor ignis non fuit i eis. ⁊
αὐτῶν οὐκ ἠλλοιώθη, καὶ ὀσμὴ πυρὸς οὐκ ἦν αὐτοῖς. καὶ
adorauit in cõspectu eoꝝ rex
προσεκύνησεν ἐνώπιον αὐτῶν ὁ βασιλεὺς τῷ
dñm. ⁊ rndit nabuchodonosor rex
κυρίῳ. καὶ ἀπεκρίθη ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεὺς
⁊ dixit: bñdictus deus sidrach misac ⁊ ab
καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ θεὸς τοῦ σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβδ
denago: q̃ misit angelũ suum ⁊ eruit
δεναγώ, ὃς ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλετο τοὺς
seruos suos qui cõfiderunt in eo. ⁊ verbũ
παῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐπεποίθεισαν ἐπ' αὐτῷ. καὶ τὸ ῥῆμα

Universidad de Deusto
Biblioteca

regis immutauerūt & tradiderunt corpora sua ne seruirent & ne adorarēt omnem deum excepto deo suo. A me ergo positū est hoc decretū: vt oīs pplus: tribus: & lingua quecunq; locuta fuerit blasphemiā cōtra deū fidrac misac & abdenago dispereat: & domus eius vastetur. Nec enim est alius qui possit liberare sic. tunc rex promouit sidrach misac abdenago in puincia babylonis. nabuchodonosor rex oib pplis tribub linguis hitantib in oī terra: pax vobis multiplicetur: signa & portenta q̄ fecit me altissim. placuit coram me ānūciare vobis: q̄m magna signa eius & q̄m fortia portēta eius: regnum eī regnū eternū & potestas eius in gnationē & gnationē.

Ca.4.

Go nabuchodonosor abūdans eram in domo mea florens in throno meo: sōniū vidi & pterruit me & turbatꝰ sum in cubili meo: & visiones capitis mei cōturbauerūt me. & p me ppositū est decretū: vt introducerēt in cōspectu meo oēs sapientes babylonis: vt cōiecturaz sōmniꝝ notā facerēt mihi. & ingressi sunt incantatores magi gazareni chaldei: & sōniū dixi coram eis: & cōiecturā eius nō potuerūt mihi donec venit daniel cui nomen balthasar scōm nomē dei mei: & spīs dei scti in se habet: & sōmniū coram eo dixi baltasar princeps incātatorū quē cognoui q spiritus dei scti in te: & oē mysteriū nō est impossibile tibi. audi visionē sōmniꝝ mei q̄ vidi. & cōiecturā eius dic mihi: & visiones capitis mei in cubili meo. videbam: & ecce arbor in medio terre: & altitudo eius multa: magnificata est arbor & inualuit: & altitudo eius

regis imutauerūt & tradiderunt corpora sua ne seruirent & ne adorarēt omnem deum excepto deo suo. A me ergo positū est hoc decretū: vt oīs pplus: tribus: & lingua quecunq; locuta fuerit blasphemiā cōtra deū fidrac misac & abdenago dispereat: & domus eius vastetur. Nec enim est alius qui possit liberare sic. tunc rex promouit sidrac misac & abdenago in puincia babylonis. Nabuchodonosor rex omnibus populis gentibus & linguis qui habitāt in vniuersa terra: pax vobis multiplicetur. Signa & mirabilia que fecit apud me deus excelsus. Placuit ergo mihi pdicare ei signa: quia magna sunt & mirabilia eius: & fortia: & regnū eius: quia regnū sempiternū: & potestas eius in generatiōe & generationem. 4.

Go nabuchodonosor quietus erā in domo mea: & florēs in palatio meo. Sōniū vidi qđ pterruit me & cogitationes mee in stratu meo: & visiones capitis mei cōturbauerūt me. Et p me ppositū est decretū: vt introducerētur in cōspectu meo cūctu sapiētes babylonis: & vt solutionē sommi indicarēt mihi. Tūc ingrediebātur ariolī magi chadei & aruspices: & somniū narraui in cōspectu eorū: & solutionē ei nō indicauerūt mihi: donec collega in gressus est in conspectu meo daniel: cui nomen balthasar fm nomē dei mei q habet spiritū deorū sctōrū in semetipso: & somniū coram ipso locutꝰ sum. Balthasar princeps ariolorū: qm̄ ego scio q̄ spiritū sanctorū deorū habeas in te: & oīe sacramentū nō est impossibile tibi: visiones sōniorū meorū q̄s vidi: & solutionē earū narra. Visio capitis mei in cubiculo meo: videbā: & ecce arbor in medio tre: & altitudo ei nimia. Magna arbor & fortis: & pceritas ei

בְּלַכָּא שָׁנִיו וְיָהֲבוּ נְשְׁמְהוֹן דִּי לָא
יִפְלְחוּן וְלָא יִסְנְדוּן לְכָל אֱלָהּ לָהֵן
לֶאֱלָהֲהוֹן: וּמִנִּי שִׂים טְעֵם דִּי כָל
עַם אֻמָּה וּלְשָׁן דִּי יֵאמַר שָׁלָה עַל
אֱלָהֲהוֹן דִּי שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְוָא
דִּי יְתְעֲבֵד יְתְיַבְּשׁוּן וּבַיְתֵהּ נְוָלִי יְשְׁתַּוֵּה
כָּל קֳבֵל דִּי לָא אִיתַי אֱלָהּ אָחֳרָן
דִּי יְכוֹל לְהַצָּלָה כְּדְנָה: בֱּאדַיִן
מַלְכָּא הַצְלַח לְשַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד
נְוָ בְּמְדִינַת בָּבֶל: נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא
לְכָל עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא וְלִשָׁנַיָּא דִּי
דָאְיִרִין בְּכָל אַרְעָא שְׁלָמְכוֹן יִשְׂגֵּא:
אָתַיָּא וְתִמְהַיָּא דִּי עֲבַד עִמִּי אֱלָהָא
עִלָּיָא שַׁפַּר קֳדָמַי לְהַחֲוָיָה: אָתוֹהִי
כְּמָה רַבְרְבִין וְתִמְהוֹהִי כְּמָה תַּקִּיפִין
מַלְכוּתֵהּ מַלְכוּת עָלַם וְשָׁלְטָנֵהּ
עִם דָּר וְדָר:

Cap. iiij.

אֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר שְׁלֵה הֲוֵית בְּבֵיתִי
וְרַעֲנַן בְּהֵיכְלִי: חֶלְמָ חֲזֵית
וְיַדְהֲלֻנַּנִי וְהַרְהֹרִין עַל מִשְׁכְּבִי
וְחֶזְוֵי רֵאשִׁי יְבַהֲלֻנַּנִי: וּמִנִּי שִׂים
טְעֵם לְהַנְעָלָה קֳדָמַי לְכָל חַכִּימֵי
בָבֶל דִּי פִשַׁר חֶלְמָא יְהוֹדְעֻנַּנִי:
בֱּאדַיִן חַרְטֻמַּיָּא אָשְׁפַּיָּא
כַּשְׂדָּיֵא וְגָזְרַיָּא וְחֶלְמָא אֲמַר אֲנָה
קֳדָמֵיהוֹן וּפִשְׁרֵהּ לָא מְהוֹדְעִין לִי:
וְעַד אֲחֳרִין עַל קֳדָמַי דָּנִיֵּאל דִּי שְׁמֵהּ
בֵּלְטְשַׁאצַּר כְּשׁוּם אֱלָהִי וְדִי רוּחַ
אֱלָהִין קַדִּישִׁין בֵּהּ וְחֶלְמָא
קֳדָמוֹהִי אֲמַרֶת: בֵּלְטְשַׁאצַּר רַב
חַרְטֻמַּיָּא דִּי אֲנָה יְדַעֵת דִּי רוּחַ
אֱלָהִין קַדִּישִׁין בָּךְ וְכָל רָז לָא אָנֵס
לָךְ חֶזְוֵי חֶלְמִי דִּי חֲזֵית וּפִשְׁרֵהּ
אָמַר: וְחֶזְוֵי רֵאשִׁי עַל מִשְׁכְּבִי חֲזֵה
הֲוֵית וַאֲלוּ אִילָן בְּגוֹ אַרְעָא וְרוּמֵהּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pñtiua.heb. Tex.be.Dani.iiij. Trāſl.B.Vie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

יְמֵטָא׳ לִשְׁמַיָּא֙ וַחֲזוֹתֵהּ֙ לְסוֹף֙ כָּל־ עָמָא֙ חֲוָה
אַרְעָא׳ עָפְיֵהּ֙ שַׁפִּיר֙ וְאִנְבֵהּ֙ שַׂגִּיא֙ עִפָּא
וּמָזוֹן֙ לְכֹלָּא֙ בֵּהּ֙ תְּחֹתוֹהִי֙ תַּטֲלֵל֙ זוֹן טָלַל
חֵיוַת֙ בָּרָא֙ וּבְעַנְפּוֹהִי֙ יִדְרוֹן֙ צִפְּרֵי֙ טָיָה דוּר
שְׁמַיָּא֙ וּמִנֵּהּ֙ יִתְזִין֙ כָּל־ בִּשְׂרָא׳ חֲזֵה זוֹן
חֵיוַת֙ בְּחֶזְוֵי֙ רֵאשִׁי֙ עַל־ מִשְׁכְּבִי֙ וַאֲלוּ הַוָה שָׁכַב
עִיר֙ וְקַדִּישׁ֙ מִן֙ שְׁמַיָּא֙ נָחֵת׃ קָרָא עוּר קָדַשׁ
בְּחַיִל֙ וְכֵן֙ אָמַר֙ נְּדוּ֙ אִילָנָא׳ וְקַצּוּ גּוּד קָצַץ
עַנְפּוֹהִי֙ אַתְּרוּ֙ עָפְיֵהּ֙ וּבַדְּרוּ֙ אִנְבֵהּ֙ אָבַב
תְּנוּ֙ חֵיוָתָא֙ מִן֙ תַּחֹתוֹהִי֙ וְצִפְּרַיָּא׳ נוּד טָיָה
מִן֙ עַנְפּוֹהִי׃ בְּרַם֙ עִקַּר֙ שָׁרְשׁוֹהִי
בְּאַרְעָא׳ שְׁבָקוּ֙ וּבָאסוּר֙ דִּי֙ פַרְזֶל֙ אֶסַר
וּנְחָשׁ֙ בְּדִתְאָא׳ דִּי֙ בָרָא֙ וּבְטַל֙ שְׁמַיָּא
יִצְטַבַּע֙ וְעִם֙ חֵיוְתָא֙ חֶלְקֵהּ֙ בַּעֲשַׂב צָבַע
אַרְעָא׃ לִבְבֵיהּ֙ מִן־ אֲנָשָׁא֙ יְשַׁנּוֹן֙ שָׁנָה
וְלִבַּב֙ חֵיוָה֙ יִתְיְהִב֙ לֵהּ֙ וְשִׁבְעָה
עִדָּנִין֙ יַחְלְפוּן֙ עָלּוֹהִי׃ בְּגִזְרַת֙ עִירִין חָלַף עוּר
פִּתְגָמָא֙ וּמֵאמַר֙ קַדִּישִׁין֙ שְׁאֵלְתָא֙ אָמַר
עַד־ דִּי֙ יִנְדְּעוּן֙ חַיָּא֙ דִּי֙ שַׁלִּיט יָדַע חָיָה שָׁלַט
עִלָּיָא֙ בְּמַלְכוּת֙ אֲנָשָׁא֙ וְלִמַן֙ דִּי֙ עָלָה
יְצִבָּא֙ יְתֶנֶּהּ֙ וּשְׁפַל֙ אֲנָשִׁים֙ יְקִים צָבָא נָתַן
עֲלָיוהִי׃ דְּנָה֙ חֶלְמָא֙ חֲזִית֙ אֲנָה֙ מַלְכָּא קוּם חָזָה
נְבוּכַדְנֶצַּר֙ וְאַנְתְּה֙ בֵּלְטְשַׁאצַּר
פִּשְׁרָא֙ אֲמַר֙ כָּל־ קֳבֵל֙ דִּי֙ כָל־ חַכִּימֵי חָכַם
מַלְכוּתִי֙ לָא֙ יָכְלִין֙ פִּשְׁרָא֙ לְהוֹדָעֻתַנִי֙ יָדַע
וְאַנְתְּה֙ כָּהֵל֙ דִּי֙ רוּחַ֙ אֱלָהִין֙ קַדִּישִׁין
בָּךְ׃ וְאֶדַיִן֙ דָּנִיֵאל֙ דִּי֙ שְׁמֵהּ
בֵּלְטְשַׁאצַּר֙ אִשְׁתּוֹמַם֙ כְּשָׁעָה֙ חָדָה שָׁמַם
וְרַעְיֹנֹהִי֙ יְבַהֲלֻנֵּהּ֙ עֲנָה֙ מַלְכָּא בָּהַל רָעָה
וְאָמַר֙ בֵּלְטְשַׁאצַּר֙ חֶלְמָא֙ וּפִשְׁרָא
אַל־ יְבַהֶלָךְ֙ עֲנֵה֙ בֵּלְטְשַׁאצַּר֙ וְאָמַר
מָרְאִי֙ חֶלְמָא֙ לְשָׂנְאָיִךְ֙ וּפִשְׁרֵהּ
לְעָרָיִךְ׃ אִילָנָא֙ דִּי֙ חָזֵיתָ֙ דִּי֙ רְבָה עוּר חָזָה
וְתָקֵף֙ וְרוּמֵהּ֙ יְמֵטָא֙ לִשְׁמַיָּא֙ וְחָזוּתֵהּ רְבַב עָפָא
לְכָל־ אַרְעָא׃ וְעָפְיֵהּ֙ שַׁפִּיר֙ וְאִנְבֵהּ֙ שָׂנָא
וּמָזוֹן֙ לְכֹלָּא֙ בֵּהּ֙ תְּחֹתוֹהִי֙ זוֹן

cōtingēs celū. Aſpect⁹ illi⁹ erat vſq; ad terminos vniuerſe terre. Folia ei⁹ pulcherrima: & fructus eius nimi⁹: & eſca⁹ vniuerſorū in ca. Subter eā hitabant⁹ aialia & beſtie: & in ramis eius cōuerſabātur volucres celi: & ex ea⁹ veſcebatur⁶ois ⁵ caro. Videbā in visione capitis mei ſup ſtratū meū: & ecce vigil & ſanctus⁹ de celo⁹ deſcendit. clamauit fortiter & sic ait. Succidite arborē & preſcidite ramos eius: excutite⁶ folia eius⁵ & diſpergite⁶ fructus ei⁹: fugiant⁸ beſtie q̄ ſubter eam ſunt: & volucres de ramis ei⁹. Verū tamē⁹ germē radicū eius in terra ſinite: & allige⁶ur vinculo ferreo: ∞∞ & ereo in herbis que⁸ foris ſunt: & rore celi ∞∞ tingatur: & cum⁶ feris pars eius in herba ∞∞ terre. Cor eius ab humano cōmutetur: ∞∞ & cor⁹ fere detur⁸ ei: & ſeptem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ tempora mutētur ſuper eum. In ſententia vigilū decretū eſt & ſermo⁵ ſanctorum & petitio ∞∞∞∞ donec cognoſcant viuētes: quonia⁶ domīabitur excelſus in regno homi num: & cuicunq; ∞∞∞∞ voluerit dabit illud: & hūillimū hoiem cōſtituerit ſupeū. Hoc ſomniū vidi ego ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ nabuchodonoſor rex. Tu ergo balthaſar ∞∞ interp̄tationē narra feſtinus: quia oēs ſapientes regni mei non queunt ſolutionē edicere mihi. Tu autem potes: quia ſpiritus deorū ſanctorū in te eſt. Tunc daniel cuius nomen ∞∞∞∞∞∞∞∞ balthaſar cepit intra ſemetipſum tacitus cogitare quaſi vna hora: & cogitationes eius cōturbabāt eū. Rñdens aūt rex ait. Balthaſar: ſomniū et interp̄tatio ei⁹ nō cōturbent te. Rñdit balthaſar & dixit. Dñe mi ſomniū his qui te oderūt: & interpretatio eius hoſtib⁹ tuis ſit. Arborē quā vidiſti ſublimē atq; robuſtā: cui⁹ altitudo ptingit ad celū: & aſpect⁹ illi⁹ in oēs terrā. & ramꝰ ei⁹ pulcherrimi: & fructꝰ ei⁹ nimi⁹ & eſca oīm in ea: ſubter eā

quenit vſq; ad celū: τ latitudo eius ad terminos terre: τ folia eius pulchra τ fructa τῆς γῆς, καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ ὡραῖα καὶ ὁ καρπὸς eius nimis: τ cibus oim in ea: τ ſubter eam habitabāt beſtie agreſtes τ in ramis eius hitabant aues celi: τ ex ea nutriebat ois caro. videbā in viſione noctis mei ſup ſtratū meū: & ecce vigil τ ſanctus de celo deſcēdit τ clamauit in fortitudie τ ſic dixit: ſuccidite arborē τ euellite ramos eius: τ excutite folia eius τ diſpergite fructū ei⁹: cōmoueant beſtie de ſubter eam τ aues de ramis eius. verūtñ germē radicū ei⁹ in terra ſinite ſolū. τ in viculo ferreo τ ereo: τ in herba q̄ foris ſunt: τ in rore celi pnoctabit: τ cum beſtijs pars eius in herba terre. τ cor eius ab hoibus cōmutabit. τ cor ferē detur ei: & ſeptē tpa mutabunt ſupeum p decretum vigil & verbū ſcōr & interrogatio: vt cognoſcāt viuētes: q: dñs eſt altissim⁹ regni. τ cui videbit dabit illud: τ cōtemptū hoim eleuabit ſup ipm. hoc ſomniū vidi ego rex nabuchodonoſor: τ tu baltaſar cōiectura dic: q: oēs ſapientes regni mei nō possunt cōiectura eius manifestare mihi: tu aūt daniel potes: q: ſpūs dei ſctūs in te. tunc daniel cui⁹ nomē baltaſar: ſtupefact⁹ ēē hora vna: τ cogitationes eius cōturbabāt eū. τ rñdit rex τ ait: baltaſar ſomniū τ cōiectura ne cōturbat te. rñdit baltaſar τ dixit: dñe ſit ſomniū odiētib⁹ te: τ cōiectura eius inimicis tuis. arbor quā vidiſti magnificata τ fortificata cui⁹ altitudo puenit in celum τ latitudo eius in oēm terrā: folia ei⁹ floztda: τ fructus ei⁹ mltus: τ cibus oibus in ea: ſubter eam

γὰρ ἐφάσεν ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὁ κύτος αὐτοῦ εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς, καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ ὡραῖα καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ πολύς, καὶ τροφὴ πάντων ἐν αὐτῷ, καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ κατεσκήνουν τὰ θηρία τὰ ἄγρια, καὶ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ κατῴκουν τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ, ἐξ αὐτοῦ ἐτρέφετο πᾶσα σάρξ. ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς ἐν τῷ κοίτῃ μου, καὶ ἰδοὺ ἔγρ καὶ ἅγιος ἀπ' οὐρανοῦ κατέβη καὶ ἐφώνησεν ἐν ἰσχύι καὶ οὕτως εἶπεν, ἐκκόψατε τὸ δένδρον καὶ ἐκτίλατε τοὺς κλάδους αὐτ, καὶ ἐκτιναξατε τὰ φύλλα αὐτοῦ καὶ διασκορπίσατε τὸν καρπὸν αὐτοῦ, σαλευθήτωσαν τὰ θηρία ὑποκάτωθεν αὐτοῦ καὶ τὰ ὄρνεα ἀπὸ τῶν κλάδων eius. verūtñ germē radicū ei⁹ in terra ſinite αὐτοῦ. πλὴν τὴν φυὴν τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ἐάσατε τ in viculo ferreo τ ereo: τ in herba q̄ foris καὶ ἐν δεσμῷ σιδηρῷ καὶ χαλκῷ, καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἔξω τ in rore celi pnoctabit: τ cum beſtijs pars eius in herba terre. τ cor τῶν θηρίων ἡ μερὶς αὐτοῦ ἐν τῷ χόρτῳ τῆς γῆς. ἡ καρdia eius ab hoibus cōmutabit. τ cor δία αὐτ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀλλοιωθήσεται. καὶ καρδία beſtie dabitur ei. τ ſeptē tpa mutabunt θηρίου δοθήσεται αὐτῷ. καὶ ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται ſup eum p decretum vigil & verbū ſctōr ἐπ' αὐτὸν διὰ συγκρίματος εἶπε ὁ λόγος καὶ ῥῆμα ἁγίων τὸ interrogatio: vt cognoſcāt viuētes: q: dñs eſt ἐπερώτημα, ἵνα γνῶσιν οἱ ζῶντες, ὅτι κύριός ἐστιν ὁ altiſſim⁹ regni. τ cui videbit dabit illud: τ ὕψιστος τῆς Βασιλείας. καὶ ᾧ ἐὰν δόξῃ δώσει αὐτήν, καὶ cōtemptū hoim eleuabit ſup ipm. hoc ἐξουδένωμα ἀνθρώπων ἀναστήσει ἐπ' αὐτήν. τοῦτο τὸ ſomniū vidi ego rex nabuchodonoſor: τ tu ἐνύπνιον εἶδον ἐγὼ ὁ Βασιλεὺς ναβουχοδονόσωρ, καὶ σὺ baltaſar cōiectura dic: q: oēs ſapientes Βαλτάσαρ τὸ σύγκριμα εἰπόν, ὅτι πάντες οἱ σοφοὶ regni mei nō poſſunt cōiectura eius manifeſtare mihi: tu aūt daniel potes: q: ſpūs dei τῆς Βασιλείας μου οὐ δύνανται τὸ σύγκριμα αὐτοῦ δηλῶσαί μοι, σὺ δὲ δανιὴλ δύνασαι, ὅτι πνεῦμα θεοῦ ſctūs in te. tunc daniel cui⁹ nomē baltaſar: ἅγιον ἐν σοί. τότε δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα Βαλτάσαρ, ſtupefact⁹ ēē hora vna: τ cogitationes eius cōturbabāt eū. τ rñdit rex τ ait: ἀπηνεώθη ὡσεὶ ὥραν μίαν, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ συνταράσσον αὐτόν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ Βασιλεὺς καὶ εἶπεν, baltaſar ſomniū τ cōiectura ne cōturbat te. rñdit baltaſar τ dixit: dñe ſit Βαλτάσαρ τὸ ἐνύπνιον καὶ ἡ σύγκρισις μὴ καταῴσεν σάτω σε. ἀπεκρίθη Βαλτάσαρ καὶ εἶπεν, κύριε ἔξω ſomniū odiētib⁹ te: τ cōiectura eius τὸ ἐνύπνιον τοῖς μισοῦσίν σε, καὶ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ inimicis tuis. arbor quā vidiſti magnificata τοῖς ἐχθροῖς σου. τὸ δένδρον ὃ εἶδες τὸ μεγαλυνθὲν τ fortificata cui⁹ altitudo puenit in celum τ latitudo καὶ τὸ ἰσχυρὸς οὖν τὸ ὕψος ἐφάσεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ κύτος eius in oēm terrā: folia ei⁹ floztda: τ fructus ei⁹ mltus: τ cibus oibus in ea: ſubter eam

Universidad de Deusto Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.	Trāsla.B.Hie.	Tex.heb.Dani.iiij.	Pītiua.heb.
hitabant bestie agrestes.ꝛ in rāmis eius κατῴκουν τὰ θηρία τὰ ἄγρια καὶ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτ hitabant aues celi: tu es rex. κατεσκήνουν τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ, σὺ εἶ βασιλεῦ. qz magnificat es ꝛ iualuisti: ꝛ magnitudo tua ma ὅτι ἐμεγαλύνθης καὶ ἴσχυσας, καὶ ἡ μεγαλωσύνη σου ἐμε gnificata ē ꝛ puenit ad celum: ꝛ pōtatio tua in γαλύνθη καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ κυρία σου εἰς terminos terre. ꝛ qz vidit rex vigilē ꝛ τὰ πέρατα τῆς γῆς. καὶ ὅτι εἶδεν ὁ βασιλεὺς εἷς καὶ sctūs descendentem de celo ꝛ dixit: euellite ἅγιον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν, ἐκτίλα arborē ꝛ corrūpite illā: verūtū germē τε τὸ δένδρον καὶ διαφθείρατε αὐτό, πλὴν τὴν φυὴν radicū eius in terra sinite: ꝛ i vinculo fer= τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ἐάσατε, καὶ ἐν δεσμῷ σιδή= reo ꝛ ere ꝛ in herba ⁊foris ꝛ in rore ce= ρῷ καὶ χαλκῷ καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἔξωθεν ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ li pnoctabit: ꝛ cum bestijs agrestib⁹ pars e= E ραφοῦ αὐλισθήσεται, καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων ἡ μερὶς αὐ ius donec septē tpa mutentur sup illā: hoc τοῦ ἕως ἑπτὰ καιροὶ ἀλλοιωθήσονται ἐπ' αὐτό, τοῦτο cōiectura eius rex. ꝛ decretū altissimi est ἡ σύγκρισις αὐτοῦ βασιλεῦ. καὶ σύγκριμα ὑψίστου ἐστὶν qđ puenit sup dñm meū regem: ꝛ te ὃ ἔφθασεν ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα, καὶ σὲ Job. 40.b. expellent ab hoibus ꝛ cum bestijs agrestib⁹ ἐκδιώξουσιν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων Infra. 5.f. erit hitatio tua. ꝛ herba ᾱsi bouē cibabunt ἔσται ἡ κατοίκησίς σου. καὶ χόρτον ὡς βοῦν ψωμιοῦ= te ꝛ de rore celi hitatio tua erit ꝛ σίν σε καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσῃ καὶ septē tpa mutabuntur in te donec scias: qz ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σὲ ἕως οὗ γνῷς, ὅτι dñetur altissimus regni hoim: ꝛ cui κυριεύει ὁ ὕψιστος τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ vtiusꝫ fuerit dabit tpm. ꝛ qz dixit sinite plā ἐὰν δόξῃ δῶσει αὐτήν. καὶ ὅτι εἶπεν ἐάσατε τὴν φυ tā radicū arboris in terra: regnū tuū ὴν τῶν ῥιζῶν τοῦ δένδρου ἐν τῇ γῇ, ἡ βασιλεία σου tibi manet ex quo cognoueris ptātem celestem. σοὶ μένει ἀφ' ἧς ἂν γνῷς τὴν ἐξουσίαν τὴν ἐπουράνιον. ꝓpterea rex cōsiliū meū placeat tibi: ꝛ διὰ τοῦτο βασιλεῦ ἡ βουλή μου ἀρεσάτω σοι, καὶ τὰς peccata tua in elemosynis redime: ꝛ iniq ἁμαρτίας σου ἐν ἐλεημοσύναις λύτρωσαι, καὶ τὰς ἀδι tates tuas in misericordijs paupꝝ. forsitā erit longanī= κίας σου ἐν οἰκτιρμοῖς πενήτων. ἴσως ἔσαι μακρόθυ= mis delictis tuis. hec oīa ꝓnene μος τοῖς παραπτώμασίν σου. ταῦτα πάντα ἔφθα runt sup nabuchodonosor regem post duode= σεν ἐπὶ ναβουχοδονόσωρ τὸν βασιλέα μετὰ δώδε= cim mēses in aula regni eius in baby= κάμηνον ἐπὶ τῷ ναῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν βαβυ= lone deambulās. respōdit rex ꝛ ait: nōne λῶνι περιπατῶν. ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, οὐχ F hec est babylon magna quā ego edificaui in αὕτη ἐστὶν βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἣν ἐγὼ ᾠκοδόμησα εἰς domū regni in roboze fortitudīs mee i ꝓhonorē δῖκον βασιλείας ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος μου εἰς τιμὴν glie mee: adhuc sermone in ore re= τῆς δόξης μου; ἔτι τοῦ λόγου ἐν τῷ στόματι τοῦ βα= gis exīte: vox de celo facta est. tibi dicitur σιλέως οὔτος, φωνὴ ἀπ' οὐρανοῦ ἐγένετο. σοὶ λέγεται nabuchodonosor rex: regnū tuū transiit ναβουχοδονόσωρ βασιλεῦ, ἡ βασιλεία σου παρῆλθεν a te: ꝛ ab hoibus te expellent: ꝛ cū bestijs ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνῶν σε ἐκδιώξουσιν, καὶ μετὰ θηρίων agrestib⁹ hitatio tua ꝛ feno ᾱsi bouē cibabunt te: ꝛ septē ἀγρίων ἡ κατοίκησίς σου καὶ χόρτον ὡς βοῦν ψωμιοῦσίν σε, καὶ ἑπτὰ tpa mutabuntur sup te: donec scias qđ dñetur excelsus καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σέ, ἕως οὗ γνῷς ὅτι κυριεύει ὁ ὕψιστος	habitātes bestie agri: & in ramis eius cōmorātes aues celi. Tu es rex q magnificatus es & inualuisti: & magnitudo tua creuit & puenit vsq ad celū: & potestas tua i ter= minos vniuerse terre. Qđ autē vidit rex vigilem & sanctū descēdere de celo & dicere: succidite arbo= rē & dissipate illā: attū germē radicū eius in tra dimittite & vinciatur ferro & ere in herbis foris: & rore celi cōsper gatur: & cum feris sit pabulū eius donec septem tēpora mutentur sup eum. Hec est interptatio sententie altissimi que peruenit super dñm meū regem. Eicient te ab hominibus & cū bestijs ferisq erit habitatio tua: & fenum vt bos comedes: & ro= re celi infunderis Septē quoq tempora mutabuntur super te: donec scias dominetur excelsus super regnum hominū: & cuicunq voluerit det illud. Qđ ātē pcepit vt relinq̄retur germen radicum eius ideſt arbo ris: regnum tuum tibi manebit postq̄ cogno= neris potestatē esse celestem. Quāobrē rex cōsi lium meū placeat tibi: & petā tua elemosynis re= dime: & iniquitates tuas misericordijs pauerū: forsitan ignoscet de= lictis tuis. Oīa hec vene runt sup nabuchodono= sor rege. Post finē mēn sium duodecim in aula babylonis deābulabat. Respondit rex & ait. Nonne hec est babylon ciuitas magna quā ego edificaui in domū regni in robore fortitudinis mee: & in gloria decoris mei. Cūq sermo adhuc esset in ore regis vox de celo ruit. Tibi dicitur nabuchodonosor rex. Regnū tuū trāsibit a te: & ab hoibus eicient te: & cum bestiis & feris erit habitatio tua: fenum quasi bos comedes & septē tēpo= ra mutabūtur super te: donec scias qđ dominetur excelsus	דּוּר חֵיוָת בָּרָא וּבַעֲנָפוֹהִי יִשְׁכְּנָן שָׁבַן צִפְּרֵי שְׁמַיָּא אַנְתָּה הוּא מַלְכָּא דִּי רַבַּב מָטָא רְבִית וְתַקְפְּתָךְ וְרִבוּתָךְ רְבִית וּמְטַת לִשְׁמַיָּא וְשָׁלְטָנָךְ לְסוֹף אַרְעָא וְדִי חָזָה מַלְכָּא עִיר וְקַדִּישׁ נָחַת מִן שְׁמַיָּא וְאָמַר נְדוּ אִילָנָא וְחַבְּלוּהִי בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי בְּאַרְעָא שְׁבָקוּ וּבֶאסוּר דִּי פַרְזֶל וּנְחָשׁ בְּדִתָּאָא דִּי בָרָא וּבְטַל שְׁמַיָּא יִצְטַבַּע וְעִם חֵיוַת בָּרָא חַלָקֵה עַד דִּי שִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי דְּנָה פִּשְׁרָא מַלְכָּא וּנְזֵרַת עֶלְיָא הִיא דִּי מָטַת עַל מָרְאִי מַלְכָּא וְלָךְ טַרְדִין מִן אֲנָשָׁא וְעִם חֵיוַת בָּרָא לָהֱוֵה מְדָרָךְ וְעִשְׂבָא כְתוֹרִין לָךְ יִטְעֲמוּן וּמִטַּל שְׁמַיָּא לָךְ מְצַבְּעִין וְשִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלַיִךְ עַד דִּי תִנְדַּע דִּי שַׁלִּיט עִלָּיָא בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וְלִמַן דִּי יְצַבֵּא יִתְנִנֵהּ וְדִי אֲמְרוּ לְמִשְׁבַּק עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי דִּי אִילָנָא מַלְכוּתָךְ לָךְ קוּם נְדַע חַטָּא שַׁפַר עֲלַיִךְ עַד דִּי תִנְדַּע דִּי שַׁלִּיט שְׁמַיָּא לַהֲן מַלְכָּא מִלְכִּי יְשַׁפַּר עָלַיִךְ וְחֵטָאַךְ עָנָה חָנַן בְּצִדְקָה פְרָק וַעֲוָיָתָךְ בְּמָחַן עֲנָיִן עֲנָה הֲוֵא אַרְכָה לִשְׁלֵוְתָךְ כְּלָא מְטָא שַׁלַּה עַל נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא כְּלְקָצַת יַרְחִין תְּרֵי עָשָׂר עַל הֵיכַל מַלְכוּתָא דִּי הַלַךְ בֶּבֶל מְהַלַּךְ הֲוָה עָנָה מַלְכָּא וְאָמַר הֲלָא דָא הִיא בָּבֶל רַבְּתָא דִּי אֲנָה בְנֵיתָה לְבֵית מַלְכוּ בְּתָקֶף חִסְנִי וְלִיקָר הַדְרִי וְעוֹד מִלְּתָא נְפַל מַלְכָּא מִן שְׁמַיָּא נְפָל לָךְ אָמְרִין נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא מַלְכוּתָא עֲדָת מִנָּךְ וּמִן אֱנָשָׁא לָךְ טַרְדִין וְעִם חֵיוַת בָּרָא מְדָרָךְ עִשְׂבָא כְתוֹרִין לָךְ יְטַעֲמוּן וְשִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלָיִךְ עַד דִּי תִנְדַּע דִּי שַׁלִּיט עִלָּיָא	דור חָיָה שָׁבַן רַבַּב טָטָא גזר אָסַר צָבַע חָיָה חָלַף עָלָה הַוָה דור טָעַם קום יָדַע שָׁפַר חָטָא עָנָה חָנַן עָנָה הָוָה שָׁלַה כָּצָה הָלַךְ רַבַּב בָּנָה מָלַל פֶּה קול עָדָה מָיָה דור טָעַם חָלַף יָדַע
agrestib⁹ hitatio tua ꝛ feno ᾱsi bouē cibabunt te: ꝛ septē ἀγρίων ἡ κατοίκησίς σου καὶ χόρτον ὡς βοῦν ψωμιοῦσίν σε, καὶ ἑπτὰ tpa mutabuntur sup te: donec scias qđ dñetur excelsus καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σέ, ἕως οὗ γνῷς ὅτι κυριεύει ὁ ὕψιστος			

Universidad de Deusto
Biblioteca

regni hoim: ꝛ cui videbīt dabit il-
lud. eadē hora ſmo cōpletus eſt ſup nabuchodo
noſor. ꝛ ab hoibus expulſ᷑ē: ꝛ fenū
vt bos cōedit: ꝛ a rore celi coꝛ-
pꝰ ei⁹ ittictū ē: donec capilli eius q̄ſi leonū magni
ficati ſunt ꝛ vngues ei⁹ q̄ſi auium. ꝛ poſt
finem dier̄: ego nabuchodonoſor ocu-
los meos in celum leuaui: ꝛ mens mea ad
me reuerſa eſt: ꝛ altiſſimo bñdixi: ꝛ
viuētē in ſecula laudaui ꝛ glificaui: q̄ ptās ei⁹
ptās ēna: ꝛ regnū eius in gñatiōnē ꝛ gña
tionē. ꝛ oēs hitantes terrā: q̄ſi nihil repu
tati ſunt. ꝛ ſcōm volūtatē ſuam facit in virtute
celi ꝛ in hitatione ſre: ꝛ nō eſt q̄ re
ſiſtat manui ei⁹: ꝛ dicet ei q̄d feciſti?

Infrā. 7.d.

Cap.v.

Baltaſar rex fecit cenam magnā
optimatib⁹ viris millenarijs: ꝛ coram mille
vinū. bibens baltaſar dixit in guſtu vini:
vt afferrent vaſa aurea ꝛ argētea q̄ aſportauit na
buchodonoſor pater eius de tēplo q̄ in hieru-
ſalem. ꝛ bibant in eis rex ꝛ optima
tes ei⁹: ꝛ cōcubine ei⁹: ꝛ cōcubini eius: ꝛ
allata ſunt aurea vaſa ꝛ argētea q̄ aſportauit de
tēplo dei q̄ i hieruſalem: ꝛ bibebāt in eis rex
ꝛ optimates ei⁹: ꝛ cōcubine ei⁹ ꝛ cōcubi
ni ei⁹ bibebāt vinū: ꝛ laudaueſt deos aureos ꝛ
argēteos ꝛ ereos ꝛ ferreos ꝛ ligneos ꝛ lapideos.

Universidad de Deusto. Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

in eadē hora exierūt digiti manus hois:
ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐξῆλθον δ᾽ακτυλοι χειρὸς ἀνθρώπου,
τ scribebāt cōtra lampadem in supfi
καὶ ἔγραφον κατέναντι τῆς λαμπάδος ἐπὶ τὸ κοι
cie parietis dom⁹ regis. τ rex
αμα τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως. καὶ ὁ βα=
videbat articulos manus scri
B σιλεὺς ἐθεώρει τοὺς ἀρραγάλους τῆς χειρὸς τῆς γρα=
bentis. tunc rex imutatus ē: τ cogitatiões
φούσης. τότε ὁ βασιλεὺς ἠλλοιώθη, καὶ οἱ διαλογισμοὶ
eius cōturbauerūt eum. τ cōpages lūbo=
αὐτοῦ συνεταράσσον αὐτόν. καὶ οἱ σύνδεσμοι τῆς ὀσφύ
rū eius soluebanť: τ genua ei⁹ collideban=
ος αὐτοῦ διελύοντο, καὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ συνεκρότουν
tur. τ clamauit rex in fortitudie vt introduce=
το. καὶ ἐβόησεν ὁ βασιλεὺς ἐν ἰσχύι τοῦ εἰσενεχθῆ=
rent magi τ chaldei τ aru
ναι τοὺς μάγους καὶ τοὺς χαλδαίους καὶ τοὺς γα
spices. τ dixit sapiētib⁹ babylonis. q̄cunq; le=
ζαρηνούς. καὶ εἶπεν τοῖς σοφοῖς βαβυλῶνος. ὃς ἂν ἀνα
gerit scripturā hanc τ cōiecturā eius
γνῶ τὴν γραφὴν ταύτην καὶ τὴν σύγκρισιν αὐ=
notā fecerit mihi: purpura vestietur: τ tor=
τῆς γνωρίσῃ μοι, πορφύραν ἐνδύσεται. καὶ ὁ μανιά
ques aurea sup collum eius: τ terti⁹ in
κης χρυσοῦς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ τρίτος ἐν
regno meo ībit. τ ingressi sunt oēs sapiē=
τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξει. καὶ εἰσεπορεύοντο πάντες οἱ σο
tes regis: τ non potuerūt scripturā le=
φοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἠδύναντο τὴν γραφὴν ἀνα
gere neq; cōiecturā manifestare regi. τ
γνῶναι οὐδὲ τὴν σύγκρισιν γνωρίσαι τῷ βασιλεῖ. καὶ
rex baltasar cōturbat⁹ē: τ fozma ei⁹
C ὁ βασιλεὺς βαλτάσαρ ἐταράχθη, καὶ ἡ μορφὴ αὐτοῦ
imutata ē in eo. τ optimates eius cōturbati sunt.
ἠλλοιώθη ἐπ᾽αὐτῷ. καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ συνεταράσσον
τ regina ingressa ē in domū cōuiuij: τ
τ. καὶ ἡ βασίλισσα εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πότου, καὶ
respōdit regina τ dixit: rex in eter
ἀπεκρίθη ἡ βασίλισσα καὶ εἶπεν, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶ
nū viue: non cōturbent te cogitationes tue: τ
νας ζῇθι, μὴ ταρασσέτωσάν σε οἱ διαλογισμοί σου, καὶ ἡ
fozma tua nō mutetur: est vir in regno tuo
μορφή σου μὴ ἀλλοιούσθω, ἔστιν ἀνὴρ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου
in q̄ spūs dei sancti est: τ in diebus
ἐν ᾧ πνεῦμα θεοῦ τοῦ ἁγίου ἐστί, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τ.
patris tui vigilantia τ itellectus τ sapia vt sapia
πατρός σου γρηγόρησις καὶ σύνεσις καὶ σοφία ὡς σοφία
dei inuēta sūt i eo. τ rex nabuchodonosoz
θεοῦ εὑρέθη ἐν αὐτῷ. καὶ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσωρ
pr̄ tuus p̄incipem incantatoꝝ magoꝝ chaldeoꝝ
ὁ πατήρ σου ἄρχοντα ἐπαοιδῶν μάγων χαλδαίων
aruspicum cōstituit eum: q̄ spūs ampliоz
γαζαρηνῶν κατέστησεν αὐτόν, ὅτι πνεῦμα περισσὸν
in eo: τ prudētia τ itellect⁹ p̄iectura cognoscēs sōnia
ἐν αὐτῷ, καὶ φρόνησις καὶ σύνεσις συγκρίτων ἐνύπνια
τ ānuncians occulta τ soluēs ligaturas va
καὶ ἀναγγέλλων κρυπτὰ ῥήματα καὶ λύων συνδέσμους δα
niel: τ rex imposuit et nomen baltasar.
νιήλ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνομα βαλτάσαρ.
nūcergo vocet̄ τ cōiecturam eius annūciabit
D νῦν ἔστω κληθήτω καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελεῖ
tibi. tunc daniel introduct⁹ē coram rege:
σοι. τότε δανιὴλ εἰσήχθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως,
τ dixit rex daniel: tu es daniel de
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ δανιήλ, σὺ εἶ δανιὴλ ὁ ἐκ τῶν
filijs. captiuitatis iudee
υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἰουδαίας ∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūctūm.heb.	Tex.be.Dani.v.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
ᵖאֶתְא יָדָה	ᵒדִּי הֲיִתִי ᵖמַלְכָּא אַבִי ᵖמִן יְהוּד׃ ᵛוְשָׁמִעֵת	ᶜquē ᵖadduxerat ᶠpater meus ᵍrex ʰde iudea? Audiui	quā addurit rex pater meus? audiui de te
ᵗנָהִיר	ᵘעֲלַיִךְ דִּי רוּחַ ᵒאֱלָהִין ᵖבָּךְ וְנְהִירוּ	ʲde te: ᵏquoniā ˡspiritum ᵐdeorum ⁿhabes: ᵒscientia	ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἁγίου ἐν σοὶ καὶ γρηγόρησις καὶ σύνε
ᵗיָתִר	ᵛוְשָׁכְלְתָנוּ ᵛוְחָכְמָה יַתִּירָה ᵖתִּשְׁתְּכַחַת	ᵖintellſgentiaq; ᵍac ſapien	ctus ϗ ſapia abūdās iuēta eſtī te. ϗ nūc igreſſi ſūt
ᵖבָּךְ ׃ וּבְעַן ᵗהַעֲלוּ ᵘקֳדָמַי ᵛחַכִּימַיָּא ᵛחָכָם	tia ʳamplioꝛes ˢinuēte ſunt ᵗin te. ᵘEt nūc ᵛintrogreſſi	σις καὶ σοφία πολλὴ εὑρέθη ἐν σοί • καὶ νῦν εἰσῆλθον	
ᵛאֶשְׁפַּיָּא ᵛדִּי כְתָבָה דְנָה וּפִשְׁרֵהּ	ſunt ˣin cōſpectu meo ʸſa	i cōſpectu meo ſapiētes magi gazareni: vt	
ᵗלְהוֹדָעוּתָנִי ᵘוְלָא כָהֲלִין פִּשַׁר מִלְּתָא	piētes ᶻmagi ᵃvt ᵇſcripturā	legant ϗ cōiectură eiᵖ notā faciant	
ᵗלְהַחֲוָיָה ׃ ᵖוְאָנָה שְׁמִעֵת ᵖעֲלָךְ ᵖדִּי	ᶜhanc ᵈlegerēt: ᵉ& interp̄=	τὴν ἀναγνῶσιν καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσωσίν	
ᵗתְּוכַל ᵛפְּשָׁרִין ᵗלְמִפְשַׁר ᵖוְקִטְרִין ᵗיְכִל ᵖפְּשַׁר	tationē eius ᶠindicarēt mi	mihi: ϗ nō potuerunt annunciare mihi. ϗ ego audi	
ᵗלְמִשְׁרֵי ᵖכְּעַן ᵗחֵן ᵛתְּוכַל ᵖכְּתָבָא שָׁרָה	hi: ᵘ& nequerūt ᵗ ſenſum	μοι, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγγεῖλαί μοι • καὶ ἐγὼ ἤκου	
ᵗלְמִקְרָא ᵖוּפִשְׁרֵהּ ᵗלְהוֹדָעֲתָנִי ᵗכְּרָא יְדַע	huius ˢſermonis ᵃedícere.	ui de te ϙ poteſt cōiecturas cōiectare. nūc	
ᵗאַרְגְּוָנָא ᵖתִּלְבַּשׁ ᵗוְהַמּוֹנְכָא ᵖדִּי דַהֲבָא ᵗלְבַשׁ	Porro ᵇ ego ᶜaudiui ᵈde te	σα πολλὰ σοῦ ὅτι δύνασαι συγκρίματα συγκρίναι. ἐὰν	
ᵗעַל צַוְּארָךְ ᵖוְתַלְתָּא ᵖבְּמַלְכוּתָא	ᵉϙ poſſis obſcura ᶠinter=	ergo ſi poteris ſcripturā hanc legere ϗ	
ᵗתְּשַׁלַּט׃ ᵖבְּאַדַיִן ᵗעָנָה דָנִיֵּאל ᵖוְאָמַר ᵗלָקֳדָם	pretari: ᵇ& ligata ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	οὖν ἐὰν δυνηθῇς τὴν γραφὴν ταύτην ἀναγνῶναι καὶ τὴν	
ᵖמַלְכָּא מַתְּנָתָךְ ᵗלָךְ ᵖלְהֵוֵין ᵗנָתַן ᵖהַב	cōiectură eius notā facere mihi: purpurā induces: ϗ	
ᵖוְנִבְזְבִיתָךְ ᵖלְאָחֳרָן הַב ᵖנִרְמָ כְתָבָא ᵖיְהַב	torques aurea erit ſup collum tuū: ϗ	
ᵖאִכְּרָא ᵗלְמַלְכָּא ᵖוּפִשְׁרָא ᵗאַהוֹדְעֵנֵּהּ׃	tertius in regno meo ipabis. tūc reſpondit da=	
ᵖכָּרָא	niel ϗ dixit i cōſpectu regis: dona tua	
ᵗאַרְגְּוָנָא ᵖתִּלְבַּשׁ ᵗוְהַמּוֹנְכָא ᵖדִּי דַהֲבָא ᵖלְבַשׁ	vinà καὶ ἔιπεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, τὰ δόματά σου	
ᵗעַל צַוְּארָךְ ᵖוְתַלְתָּא ᵖבְּמַלְכוּתָא	tibi ſint: ϗ munus domꝰ tue alteri da:	
ᵗתְּשַׁלַּט׃ ᵖבְּאַדַיִן ᵗעָנָה דָנִיֵּאל ᵖוְאָמַר ᵗשַׁלַּט	σοὶ ἔσω, καὶ τὴν δωρεὰν τῆς οἰκίας σου ἑτέρῳ δός,	
ᵖקֳדָם מַלְכָּא ᵗמַתְּנָתָךְ ᵗלָךְ ᵖלְהֵוֵין ᵗנָתַן ᵖהַב	ego ãt ſcripturā legam regi: ϗ	
ᵖוְנִבְזְבִיתָךְ ᵖלְאָחֳרָן הַב ᵖנִרְמָ כְתָבָא ᵖיְהַב	ἐγὼ δὲ τὴν γραφὴν ἀναγνώσομαι τῷ βασιλεῖ, καὶ τὴν	
ᵖאִכְּרָא ᵗלְמַלְכָּא ᵖוּפִשְׁרָא ᵗאַהוֹדְעֵנֵּהּ׃	cōiectură eiᵖ notā factā tibi rex. deꝰ altiſſimꝰ	
ᵖכָּרָא	σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσω σοι βασιλεῦ • ὁ θεὸς ὕψιστος	
ᵗאַנְתְּה מַלְכָּא ᵖאֱלָהָא ᵗעִלָּיָא ᵖמַלְכוּתָא	regnum ϗ magnificentiā ϗ honorē ϗ	
ᵖוְתָקְפָא ᵗוִיקָרָא ᵖוְהַדָּרָא ᵖיְהַב	τὴν βασιλείαν καὶ τὴν μεγαλωσύνην καὶ τὴν τιμὴν καὶ	
ᵗוּרְבוּתָא ᵖוְיִקָרָא ᵗוְהַדָּרָא ᵖיְהַב	gliam dedit nabuchodonoſor pr̄i tuo:	
ᵗלְנְבוּכַדְנֶצַּר ᵗאֲבוּךְ׃ וּמִן דִּי רְבוּתָא ᵖדִּי	τὴν δόξαν ἔδωκεν ναβουχοδονόσορ τῷ πατρί σου,	
ᵖיְהַב לֵהּ ᵖכָּל ᵖעַמְמַיָּא אֻמַּיָא וּלְשָׁנַיָּא	ϗ de magnificentia quā dedit ei oēs	
ᵗדָוֵו ᵖזָאעִין ᵗוְדָחֲלִין מִן ᵖקֳדָמוֹהִי ᵖדִּי ᵖהָוָה ᵖזוּעַ	καὶ ἀπὸ τῆς μεγαλωσύνης ἧς ἔδωκεν αὐτῷ πάντες	
ᵖהֲוָא ᵖצָבֵא ᵖהָוָה ᵖקָטֵל ᵗוְדִי ᵖהָוָה ᵖצָבֵא	ppli tribus lingue erāt trementes ϗ timentes	
ᵗהַוָּה ᵖמָהֵא ᵗוְדִי ᵖהָוָה ᵖצָבֵא ᵖהָוָה ᵖמָרִים רוּם	οἱ λαοὶ φυλαὶ γλῶσσαι ἦσαν τρέμοντες καὶ φοβούμενοι	
ᵖוְדִי ᵖהֲוָא ᵖצָבֵא ᵖהָוָה ᵖמַשְׁפִּיל ᵗוְכָדִי ᵖרָם ᵖשָׁפַל רוּם	ἐσι. ᾧς volebat ipe iterficiebat: ϗ ᾧς volebat	
ᵗלִבְנָהּ ᵖוְרוּחֵהּ ᵖתְּקִפַת ᵗלַהַדָּדָה ᵖהֲנַהַת זוּד ᵖחַת	αὐτόν • οὓς ἐβούλετο ἀνῄρει, καὶ οὓς ἐβούλετο	
ᵗמִן ᵖמָרֵא ᵖמַלְכוּתֵהּ ᵖוְיָקָרָה ᵗהֵעְדִּיו ᵖעָרָה	ipe peutiebat: ϗ ᾧς volebat ipe exaltabat: ϗ ᾧς	
ᵖמִנָּהּ ׃ וּמִן ᵖבְּנֵי ᵖאֲנָשָׁא ᵖטְרִיד ᵖוְלִבְבָהּ	volebat ipe humiliabat. ϗ ϙñ exaltatū ẽ cor	
ᵖעִם ᵗחֵיוָתָא ᵖשַׁוִּי ᵗוְעִם ᵖעַרְדַיָּא ᵖמְזוֹרָהּ ᵖחַיָה ᵖשָׁוֵה	ἐβούλετο αὐτὸς ἐταπείνου • καὶ ὅτε ὑψώθη ἡ καρδία	
ᵗעִשְׂבָּא ᵖכְּתוֹרִין ᵖיְטַעֲמוּנַּהּ ᵖוּמִטַּל ᵗדִּוהּ ᵖטַעֲם	eius ϗ ſpūs eius cōfortatꝰ ē vt ſuſpbi=	
ᵖשְׁמַיָּא ᵖנְשְׁמֵהּ ᵖיִצְטַבָּע ᵗעַד ᵖדִּי ᵖיִדַּע צְבַע	ret: depoſitꝰ ē a thzono regni ſui:	
ᵖדִּי ᵖשַׁלִּיט ᵗאֱלָהָא ᵖעִלַּיָא ᵖבְּמַלְכוּת ᵖאֱנָשָׁא ᵖוּלְמַן	ϗ honor ablatus ē ab eo. ϗ ab hoibus	
ᵖדִּי ᵖיְצַבֵּא ᵖיְהֵקִים ᵖעֲלֵיהּ׃ ᵗוְאַנְתְּה בַּרְהּ ᵗבַּלְשַׁאצַּר ᵖלָא	expulſꝰ eſt: ϗ cor eius cum beſtijs datū ẽ:	
ᵖהַשְׁפֵּלְתְּ ᵖלִבָּךְ ᵖכָּל ᵖדִּי כָל ᵖדְּנָה ᵖיְדַעְתָּ׃	ϗ cum onagris habitatio eius: ϗ feno ϙñ bouẽ	
ᵖוְעַל ᵖמָרֵי שְׁמַיָּא ᵖהִתְרוֹמַמְתָּ ᵖוְלָאנַיָּא ᵖרוּם	cibabāt eum. ϗ de rore celi	
ᵖדִּי ᵖבַיְתָהּ ᵖהַיְתִיו ᵖקֳדָמָיִךְ ᵖוְאַנְתְּה ᵖצַפְרָא	corꝑ eius inticti ẽ: donec cognouit ϙ dñaꝫ altiſſimus	
	regni hoim: ϗ cui vlt̄ fuerit dabit	
	illud. ϗ tu filius eius baltaſar nō humiliaſti	
	cor tuū i cōſpectu dei. nōne oia	
	hec noſti? ϗ ꝓ dñm deū celi	
	exaltatꝰ ē. ϗ vaſa domꝰ eius attuliſti co=	
	ram te: ϗ tu	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

τ optimates tui τ concubine tue τ cōcu,
καὶ οἱ μεγισᾶνες σου καὶ αἱ παλλακαί σου καὶ οἱ παρα
bini tui vinū bibebatis in eis: τ deos
κοιτοί σου οἶνον ἐπίνετε ἐν αὐτοῖς, καὶ τοὺς θεοὺς
aureos τ argenteos τ ereos τ fer
τοὺς χρυσοῦς καὶ τοὺς ἀργυροῦς καὶ χαλκοῦς καὶ σι=
reos τ igneos τ lapideos: q̄ nō vident τ
δηροῦς καὶ ξυλίνους καὶ λιθίνους, οἳ οὐ βλέπουσιν καὶ
nō audiunt τ nō cognoscunt: laudasti. at deū cui⁹
οὐκ ἀκούουσιν καὶ οὐ γινώσκουσιν, ἤνεσας. τὸν δὲ θεὸν ὃν
spiritus tu⁹ in manu sua τ oēs vie tue: ip=
ἡ πνοή σου ἐν χειρὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου, αὐ
sum nō glificasti. idcirco a facie eius mis=
τὸν οὐκ ἐδόξασας. διὰ τοῦτο ἐκ προσώπου αὐτοῦ ἀπε
sus est articulus manus τ scripturā hanc ordinauit:
σάλη ἀφεάγαλος χειρὸς καὶ τὴν γραφὴν ταύτην ἔταξεν,
τ hec scriptura ordinata. mane:thecel: phares:
καὶ αὕτη ἡ γραφὴ ἡ ἐντεταγμένη. μανη, θεκέλ, φαρές.
hec cōiectura verbi. mane mēsurauit
τοῦτο τὸ σύγκριμα τοῦ ῥήματος. μανὴ ἐμέτρησεν ὁ
deꝰ regnum tuū τ īpleuit illud. thecel.
θεὸς τὴν βασιλείαν σου καὶ ἐπλήρωσεν αὐτήν. θεκέλ.
appēdī tū stateram τ inuēt⁹ est posterior. phares: diuisus ē
ἐστάθη ἐν ζυγῷ καὶ εὑρέθη ὑστεροῦσα. φαρές, διῄρηται
regnū tuū τ datū ē medis τ persis. τ
ἡ βασιλεία σου καὶ ἐδόθη μήδοις καὶ πέρσαις. καὶ
dixit baltasar: τ induerūt danielē
εἶπεν βαλτάσαρ, καὶ ἐνέδυσαν τὸν δανιὴλ
purpura: τ torquē auream circūposuēt
πορφύραν, καὶ τὸν μανιάκην τὸν χρυσοῦν περιέθηκαν
circū collum eius. τ p̄dicauit de eo
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ. καὶ ἐκηρύχθη περὶ αὐτοῦ
esse cū p̄cipem tertiū in regno suo.
εἶναι αὐτὸν ἄρχοντα τρίτον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.
in eadē nocte iterfect⁹ ē baltasar rex chalde=
ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἀνῃρέθη βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ὁ χαλδαῖ=
us. τ darius med⁹ accepit regnū
ος. καὶ δαρεῖος ὁ μῆδος παρέλαβεν τὴν βασιλείαν
etis ānox sexaginta duox.
ὢν ἐτῶν ἑξηκονταδύο. Ca.6.

ΘΕ placuit i ꝓspectu darij: τ cōstituit sup
Καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον δαρείου, καὶ κατέστησεν ἐπὶ
regnum satrapas centū vigīti: vt essent
τῆς βασιλείας σατράπας ἑκατὸν εἴκοσι, τοῦ εἶναι
ip̄i in toto regno suo: τ sup eos
αὐτοὺς ἐν ὅλῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπάνω αὐ=
ordinarios tres: q̄ⁿ erat danielꝰ vnꝰ ex eis vt
τῶν ταχτικοὺς τρεῖς, ὧν ἦν δανιὴλ εἷς ἐξ αὐτῶν ἵνα
redderent illis satrape rationē: vt
ἀποδιδῶσιν αὐτοῖς τοὺς σατράπας λόγον, ὅπως ὁ
rex nō fatigaret. τ erat daniel sup eos:
βασιλεὺς μὴ ἐνοχλῶτο. καὶ ἦν δανιὴλ ὑπὲρ αὐτούς,
q̄ⁿ spūs abundās erat in eo: τ rex cō=
ὅτι πνεῦμα περισσὸν ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ βασιλεὺς κα=
stituit cum sup oī regno suo. τ
τίσησεν αὐτὸν ἐφ' ὅλης τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ οἱ
ordinarij τ satrape q̄rebant occasionē inuenire
ταχτικοὶ καὶ οἱ σατράπαι ἐζήτουν πρόφασιν εὑρεῖν
cōtra danielē: τ oēm occasionē τ delictū
κατὰ δανιήλ, καὶ πᾶσαν πρόφασιν καὶ παράπτω=
τ peccatum nō inuenēt
μα καὶ ἁμπλάκημα οὐχ εὗρον

Trāsla.B.Vie.

[e]& optiates tui &[u] vxores
tue[x] & cōcubine tue[r] vinū
[y]bibistis[a] in eis.[b] Deos quo
q̄[c] argenteos[v] & aureos &
[c]ereos[r] ferreos[g] ligneos q̄
[v]& lapideos[t] qui
[h]non[t] vident[m] nec q̄[n] audiūt
[o]nec q̄[p] sentiunt
[q]laudasti: porro[r] deū[s] qui
habet[c] flatum tuum
[u]in manu sua[x] & oēs[r] vias
tuas: [g]non[b] glorificasti.
[c]Idcirco[v] ab[c] eo[m] missus est
[g]articulus
[v]manus q̄[t] scripsit[h] hoc[t] qd
exaratū est.[m] Hec est autē
[n]scriptura[o] q̄[p] digesta est.
[q]Mane[e] thecel
[r]phares. Et[u] hec[c] interp̄ta
tio[r] sermonis.[s] Mane:[a] nu
merabit[b] deus[c] regnū tuū
[v]& cōpleuit illud.[e] Thecel:
[r]appensus es[g] in statera[b] &
inuctus es[t] minus habēs.
[h]Phares:[t] diuisum est[m] re=
gnum tuum:[n] & datum est
[o]medis[p] & persis.[q] Tunc
[r]iubente rege:
[r]indutus est[u] daniel[r] pur=
pura:[r] & circundata est
[r]torques[a] aurea[b] collo ei⁹:
[c]& predicatū est[v] de eo[c] q̄
[r]haberet[g] potestatem
[b]tertius[t] in regno.[h] Eadē
[t]nocte
[m]interfectus est[n] balthasar
[o]rex[c] chaldeus:
[q]& darius[r] medus[g] succes=
sit in[r] regnum
[a]annos[b] natus[v] sexaginta
[t]duos. 6.

PLacuit[c] dario[v] & cōsti
tuit[c] super
[r]regnum[g] satrapas[b] centū
[v]viginti[n] vt[t] essent[m] in toto
[n]regno suo:
[o]& super[p] eos[q] principes
tres[r] ex[o] quibus[s] daniel
[u]vnus erat:[r] vt[t] satrape
[r]illis[b] redderent[p] rationē:
[e]& rex[r] non
[g]fustineret[b] molestiā.[t] Igi=
tur[h] daniel
[u]superabat omnes[p] prin=
cipes[q] & satrapas:
[r]quia[u] spūs dei[h] amplior
erat[r] in illo.[t] Porro rex
[o]cogitabat[b] constituere eū
[r]super[p] omne[c] regnum.
[r]Vnde[g] principes[b] & satra
pe
[h]querebāt[t] occasionē[m] vt
inuenirēt[n] daniēli[o] ex late
re[p] regni:[r] nullā q̄[r] causam
[g]& suspicionem[r] reperire
[n]potuerunt:[r] eo[o] q̄[p] fidelis
[c]esset[p] & omnis[r] culpa[r] &
suspitio[g] nō[q] inueniretur

Tex.he.Dani.vj. Pītiua.heb.

רַבב	וְרַבְרְבָנָיִךְ שֵׁגְלָתָךְ וְלֵחֱנָתָךְ חַמְרָא	
שָׁתָה	שָׁתַיִן בְּהוֹן וְלֵאלָהֵי כַסְפָּא וְדַהֲבָא	
נְחַשָּׁא פַּרְזְלָא אָעָא וְאַבְנָא דִּי		
לָא חָזַיִן וְלָא שָׁמְעִין וְלָא יָדְעִין		
שַׁבַּחְתָּ וְלֵאלָהָא דִּי נִשְׁמָתָךְ		
בִּידֵיהּ וְכָל אָרְחָתָךְ לֵהּ לָא הַדַּרְתָּ		
שְׁלַח פָּס בְּאדַיִן מִן קֳדָמוֹהִי שְׁלִיחַ פַּסָּא דִּי		
כְּתָבָא דְּנָה וּכְתָבָא דְּנָה רְשִׁים וּדְנָה		
כְּתָבָא דִּי רְשִׁים מְנָא מְנָא תְּקֵל		
וּפַרְסִין דְּנָה פְּשַׁר מִלְּתָא מְנָא מְנָה		
אֱלָהָא מַלְכוּתָךְ וְהַשְׁלְמָהּ תְּקֵל		
אִזְן שָׁבַח תְּקִלְתָּא בְּמאזַנְיָא וְהַשְׁתְּכַחְתָּ חַסִּיר		
פְּרֵס פְּרִיסַת מַלְכוּתָךְ וִיהִיבַת		
לְמָדַי וּפָרָס בְּאדַיִן אֲמַר בֵּלְשַׁאצַר		
וְהַלְבָּשׁוּ לְדָנִיֵּאל אַרְגְּוָנָא		
וְהַמּוּנְכָא דִּי דַהֲבָא עַל צַוְּארֵיהּ		
וְהַכְרְזוּ עֲלוֹהִי דִּי לֶהֱוֵא שַׁלִּיט		
תַּלְתָּא בְּמַלְכוּתָא וּ בֵּיהּ בְּלֵילְיָא		
קְטִיל בֵּלְשַׁאצַר מַלְכָּא כַּשְׂדָּיָא		
וְדָרְיָוֶשׁ מָדָיָא קַבֵּל מַלְכוּתָא כְּבַר		
שְׁנִין שִׁתִּין וְתַרְתֵּין		
שְׁפַר קֳדָם דָּרְיָוֶשׁ וְהַקִים עַל	Cap.vj.	
מַלְכוּתָא לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא מְאָה		
וְעֶשְׂרִין דִּי לֶהֱוֹן בְּכָל מַלְכוּתָא		
וְעֲלָא מִנְּהוֹן סָרְכִין תְּלָתָא דִּי דָנִיֵּאל		
חַד מִנְּהוֹן דִּי לֶהֱוֹן אַחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא		
אִלֵּין יַהֲבִין לְהוֹן טַעְמָא וּמַלְכָּא לָא		
לֶהֱוֵה נָזִק אֱדַיִן דָּנִיֵּאל דְּנָה הֲוָה		
מְתְנַצַּח עַל סָרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא		
כָּל קֳבֵל דִּי רוּחַ יְתִירָא בֵּהּ וּמַלְכָּא		
עֲשִׁית מְקִם לְהַקָמוּתֵהּ עַל כָּל מַלְכוּתָא		
אֱדַיִן סָרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא הַוו		
בָּאעַיִן עִלַּת לְדָנִיֵּאל מִצַּד		
מַלְכוּתָא וְכָל עִלָּה וּשְׁחִיתָא לָא		
יַכְלִין לְהַשְׁכָּחָה כָּל קֳבֵל דִּי מְהֵימַן		
הוּא וְכָל שָׁלוּ וּשְׁחִיתָה לָא הַשְׁתְּכַחַת		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Ter.heb.Dani.vj. Trãsla.B.Vie. Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

עֲלוֹהִי׃ אֱדַיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ אָמְרִין אֱלָהּ
דִּי לָא נְהַשְׁכַּח לְדָנִיֵּאל דְּנָה כָּל עִלָּה
לָקֳבֵל הַשְׁכָּחְנָא עָלוֹהִי בְּדַת אֱלָהֵהּ׃
אֱדַיִן סָרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא אִלֵּן
הַרְגְּשׁוּ עַל מַלְכָּא וְכֵן אָמְרִין לֵיהּ
דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃ אִתְיַעֲטוּ
כָּל סָרְכֵי מַלְכוּתָא סִגְנַיָּא
וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא הַדָּבְרַיָּא וּפַחֲוָתָא דְּבַר פֶּתַח
לְקַיָּמָה קְיָם מַלְכָּא וּלְתַקָּפָה אֱסָר קוּם
דִּי כָל דִּי יִבְעֵה בָּעוּ מִן כָּל אֱלָהּ בָּעָה
וְאֱנָשׁ עַד יוֹמִין תְּלָתִין לָהֵן מִנָּךְ
מַלְכָּא יִתְרְמֵא לִגֻב אַרְיָוָתָא׃ כְּעַן רָמָה נוּב
מַלְכָּא תְּקִים אֱסָרָא וְתִרְשֻׁם כְּתָבָא קוּם
דִּי לָא לְהַשְׁנָיָה כְּדַת מָדַי וּפָרָס דִּי רַשָּׁם שָׁנָה
לָא תֶעְדֵּא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה מַלְכָּא עָדָה
דָּרְיָוֶשׁ רְשַׁם כְּתָבָא וְאֱסָרָא׃ וְדָנִיֵּאל
כְּדִי יְדַע דִּי רְשִׁם כְּתָבָא עַל עוֹל
לְבַיְתֵהּ וְכַוִּין פְּתִיחִן לֵהּ בְּעִלִּיתֵהּ כְּוָא פָּתַח
נֶגֶד יְרוּשְׁלֶם וְזִמְנִין תְּלָתָא בְּיוֹמָא עֲלָה
הוּא בָּרֵךְ עַל בִּרְכּוֹהִי וְמְצַלֵּא וּמוֹדֵא
קֳדָם אֱלָהֵהּ כָּל קֳבֵל דִּי הֲוָא
עָבֵד מִן קַדְמַת דְּנָה אֱדַיִן גֻּבְרַיָּא
אִלֵּךְ הַרְגְּשׁוּ וְהַשְׁכַּחוּ לְדָנִיֵּאל אֱלָהּ בָּנַשׁ
בָּעֵה וּמִתְחַנַּן קֳדָם אֱלָהֵהּ׃ בֵּאדַיִן
קְרִבוּ וְאָמְרִין קֳדָם מַלְכָּא עַל אֱסַר
מַלְכָּא הֲלָא אֱסַר רַשְׁמְתָּ דִּי כָל
אֱנָשׁ דִּי יִבְעָא מִן כָּל אֱלָהּ וֶאֱנָשׁ בָּעָה
עַד יוֹמִין תְּלָתִין לָהֵן מִנָּךְ מַלְכָּא
יִתְרְמֵא לִגֻב אַרְיָוָתָא עָנֵה מַלְכָּא רָמָה
וְאָמַר יַצִּיבָא מִלְּתָא כִּדְת מָדַי
וּפָרָס דִּי לָא תֶעְדֵּא׃ בֵּאדַיִן עָנוֹ עֲנָה
וְאָמְרִין קֳדָם מַלְכָּא דִּי דָנִיֵּאל
דִּי מִן בְּנֵי גָלוּתָא דִּי יְהוּד לָא שׂוּם
שָׂם עָלַיִךְ מַלְכָּא טְעֵם וְעַל אֱסָרָא
דִּי רַשְׁמְתָּ וְזִמְנִין תְּלָתָה בְּיוֹמָא
בָּעָא בָּעוּתֵהּ׃ אֱדַיִן מַלְכָּא כְּדִי בָּעָה

'in eo. "Dixerunt "ergo 'viri "illi. 'Non "inuenimus 'danieli "huic 'aliquā "occasionem "nisi forte "in lege "dei sui. 'Tunc "prīcipes '& satrape 'surripuerunt 'regi: "& sic 'locuti sunt "ei. "Dari "rex "in eternū "viue. 'Consilium inierunt "omnes 'principes "regni tui: 'magistratus 'satrape "& iudices: "vt "decretum "imperatorium "exeat "& "edictum: "vt "quicq̄ "petierit aliquā "petitionē "a "q̄cūq; "deo "& homine "vsq; ad "triginta "dies "nisi "a te "rex: "mittetur "in lacum "leonum. "Nuncitaq; "rex "confirma "sententiā: "& scribe "decretum "vt "nō "imutetur qđ "statutum est "a "medis "& persis: "nec "preuaricari cuiq̄ liceat. "Porro "rex "darius "proposuit "edictū "& statuit. Quod "cum "daniel "cōperisset. i. "cōstitutā "legē: "ingressus est "domū suā: "& fenestris "apertis "in cenaculo suo "contra "hierusalem "tribus "temporibus "in die "flectebat "genua sua "& orabat: "confitebatur "coram "deo suo "sicut & "ante "facere "consueuerat. "Viri ergo "illi curiosius "inquirētes "inuenerunt "danielem "orantem "& obsecrantē "deum suum: & "accedētes "locuti sunt "regi "super "edicto. "Rex "nunquid non "constituisti "vt "omnis "homo "qui "rogaret "quē q̄ "de "diis "& hominibus "vsq; ad "dies "triginta "nisi "te "rex: "mitteretur "in lacum "leonū. Ad quos "rīdens "rex "ait. "Verus est "sermo "iuxta decretum "medorum "atq; psarū: "qđ "puaricari "non licet. "Tunc "rīdentes "dixerūt "coram "rege. "Daniel "de "filiis "captiuitatis "iude "non "curauit de lege tua "& de "edicto "quod "cōstituisti: "sed "tribus "temporibus "per diē "orat "obsecratione sua. Quod

cōtra eū: q; fidelis erat. τ dixerūt ordinarij: nō κατ' αὐτοῦ, ὅτι πιστὸς ἦν· καὶ ἔπεσαν οἱ ταχτικοί, οὐχ inuenlem cōtra daniel occasionē: nisi in legitimis εὑρήσωμεν κατὰ Δανιὴλ πρόφασιν, ἐὰν μὴ ἐν νομίμοις dei sui. tunc ordinarij τ satrape astite θεοῦ αὐτοῦ· τότε οἱ ταχτικοὶ καὶ οἱ σατράπαι παρέ= runt regi τ dixerūt ei: dari rex σκαν τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπαν αὐτῷ, δοθεῖε βασιλεῦ in eternū viue: ꝓsilium inierunt oēs q̄ in εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, συνεβουλεύσαντο πάντες οἱ ἐπὶ regno tuo magistrat⁹ τ toparχe τ sa= τῆς βασιλείας σου στρατηγοὶ καὶ τοπάρχαι καὶ σα= B 8.r.a1 8.r.a2 trape τ senatores vt statuerēt statutō regio τ τράπαι καὶ ὕπαρχοι τοῦ στῆσαι στάσει βασιλικὴν καὶ cōfortarēt definitionē vt q̄cunq; petierit petitionē ab ἐνισχύσαι ὁρισμοὶ ὅπως ὃς ἐὰν αἰτήσηται αἴτημα παρὰ omni deo τ homine: vsq; ad dies triginta: παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἕως ἡμερῶν τριάκοντα, nisi a te rex: mittetur in la= ἀλλ' ἢ παρὰ σοῦ βασιλεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκ= cū leonū. nūc ergo rex statue definitionē κον τῶν λεόντων. νῦν οὖν βασιλεῦ στῆσον τὸν ὁρισμὸν τ expone scripturā: vt nō imutetur decretū ꝑsa= καὶ ἔκθου γραφήν, ὅπως μὴ ἀλλοιωθῇ τὸ δόγμα περ= rum τ medoꝝ. tunc rex darius precepit σῶν καὶ μήδων· τότε ὁ Βασιλεὺς Δαρεῖος ἐπέταξεν scribi decretū: τ daniel q̄n cognouit qđ statutū γραφῆναι τὸ δόγμα, καὶ Δανιὴλ γνοὺς ἔγνω ὅτι ἐνετά= est decretū: igress⁹ est in domū suā: τ fenestre ap γη τὸ δόγμα, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀνῳῳγότες ἀνε te ꝑpi in cenaculis suis contra hie ῳγμέναι αὐτῷ ἐν τοῖς ὑπερῴοις αὐτοῦ κατέναντι ἱε= rusalem: τ ꝑpib⁹ trib⁹ diei erat flectens ρουσαλήμ, καὶ κατὰ τρεῖς τῆς ἡμέρας ἦν κάμπτων sup genua sua: τ orans τ cōfi ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ προσευχόμενος καὶ ἐξο= tens coram deo suo: sicut erat faci μολογούμενος ἐναντίον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἦν ποι ens prius. tunc viri illi. astiterunt τ ὢν ἔμπροσθεν· τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι παρετήρησαν καὶ inuenerūt daniel orantem τ obsecrātē coram εὗρον τὸν Δανιὴλ ἀξιοῦντα καὶ δεόμενον ἔμπροσθεν τοῦ deo suo. τ accedentes dicunt regi: θεοῦ αὐτοῦ· καὶ προσελθόντες λέγουσιν τῷ βασιλεῖ, rex nōne definitionē posuisti vt ois homo βασιλεῦ οὐχ ὁρισμὸν ἔταξας ὅπως πᾶς ἄνθρωπος q̄ petierit ab omni deo τ hoīe pe= ὃς ἂν αἰτήσῃ παρὰ παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου αἴ= titionē vsq; ad dies triginta nisi a te rex: τημα ἕως ἡμερῶν τριάκοντα ἀλλ' ἢ παρὰ σοῦ βασι mittetur in lacum leonū: τ λεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων; καὶ dixit rex: verus ꝟmo: τ decretū εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀληθινὸς ὁ λόγος, καὶ τὸ δόγμα medoꝝ τ ꝑsaꝝ nō transibit. tūc respon μήδων καὶ περσῶν οὐ παρελεύσεται. τότε ἀπεκρί derūt τ dicūt corā rege: daniel q̄ θησαν καὶ λέγουσιν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, Δανιὴλ ὁ de filijs captiuitatis iudee: nō ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Ἰουδαίας, οὐχ est subiecta⁹ decreto tuo: τ ꝑpib⁹ trib⁹ ὑπετάγη τῷ δόγματί σου, καὶ κατὰ τρεῖς τῆς diei petit a deo suo petitio= ἡμέρας αἰτεῖται παρὰ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τὰ αἰτήμα= nes suas. tunc rex τα αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt audiuit verbũ: multũ ꝓtriſtat⁹ ē ſup eo: t p ὡς ἤκουσεν ὁ ῥῆμα, πολὺ ἐλυπήθη ἐπ᾽ αὐτῷ, καὶ πε daniel cõtendit vt liberaret eum: t vſq; ad ρὶ τοῦ Δανιὴλ ἠγωνίσατο τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν, καὶ ἕως veſperã erat cõtendẽs vt liberaret eum. tũc ἑσπέρας ἦν ἀγωνιζόμενος τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν· τότε οἱ viri illi dicunt regi: ſcito rex: ἄνδρες ἐκεῖνοι λέγουσιν τῷ βασιλεῖ, γνῶθι βασιλεῦ, q; decretũ medis t perſis non tranſibit: ϙ ὅτι δόγμα μήδοις καὶ πέρσαις οὐ παρελεύσεται, ϯ oẽm definitionẽ t ſtatutũ qõ rex ſtatuet: nõ opz̃ im ποιῆσαι ὁρισμὸν καὶ γράψαι ἵνα ὁ βασιλεὺς στήσῃ, οὐ δεῖ πα mutare. tunc rex dixit: t adduxeſt ραλλάξαι. τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν, καὶ ἤγαγον τὸν daniel: t imiſerũt eũ in lacum leo Δανιήλ, καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόν nũ. t dixit rex daniel: de⁹ tuus cui τῶν· καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δανιήλ, ὁ θεός σου ᾧ tu ſeruis cõtinue ipe liberabit te. t attu σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς αὐτὸς ἐξελεῖταί σε· καὶ ἤνεγ leſt lapidẽ vnũ: t ipoſueſt ſup os lac⁹: κεν λίθον ἕνα, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ λάκκου, t obſignauit rex anulo ſuo: καὶ ἐσφραγίσατο ὁ βασιλεὺς τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ, t in anulo optimatũ ſuoꝝ: vt nõ καὶ ἐν τῷ δακτυλίῳ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, ὅπως μὴ mutaret res in danlel. t abiit rex ἀλλοιωθῇ πρᾶγμα ἐν τῷ Δανιήλ· καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασι in domũ ſuam. t dormiuit iecnatus: t λεὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ ἐκοιμήθη ἄδειπνος, καὶ cibos nõ attulerũt ei: t ſomn⁹ receſſit ἐδέσματα οὐκ εἰσήνεγκαν αὐτῷ, καὶ ὁ ὕπνος ἀπῆλ ab eo. tũc rex ſurrexit mane in luce θεν ἀπ᾽ αὐτοῦ· τότε ὁ βασιλεὺς ἀνέστη ὀρθρινὸς ἐν τῷ φωτὶ t cũ feſtinatiõe venit ad lacum leonũ: t καὶ ἐν σπουδῇ ἦλθεν ἐπὶ τὸν λάκκον τῶν λεόντων, καὶ cũ appropiãret ipe lacui daniele voce magna t ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν τῷ λάκκῳ τῷ Δανιὴλ φωνῇ μεγάλῃ καὶ fortl clamauit: daniel ſerue dei viuentis: ἰσχυρᾷ ἐβόησεν, Δανιὴλ ὁ δοῦλος ϯ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ de⁹ tu⁹ quẽ tu colis continue: ſi potuit libe θεός σου ᾧ σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς, εἰ ἐδυνάσθη ἐξε rare te ex ore leonũ: t dixit daniel λέσθαί σε ἐκ στόματος τῶν λεόντων; καὶ εἶπεν Δανιὴλ regi: rex in ſecula viue: de⁹ me⁹ τῷ βασιλεῖ, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶνας ζῇθι, ὁ θεός μου, miſit angelum ſuum t obturauit ora ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐνέφραξεν τὰ στόματα τῶν leonũ t nõ nocuerũt mihi: qz coram eo re λεόντων καὶ οὐκ ἐλυμήναντό με, ὅτι κατέναντι αὐτοῦ εὐ ſtitudo inuẽta ẽſt me: t coram ãt te rex de θυτὴς εὑρέθη ἐν ἐμοί, καὶ ἐνώπιον δέ σου βασιλεῦ πα lictum nõ feci. tunc rex mlñ gaui ράπτωμα οὐκ ἐποίησα. τότε ὁ βασιλεὺς πολὺ ἤγα ſus ẽ ſup eo: t vanielẽ dixit educere ex θύνθη ἐπ᾽ αὐτῷ, καὶ τὸν Δανιὴλ ἔπεσεν ἀνενέγκαι ἐκ ϯ lacu. t educt⁹ ẽ daniel ex lacu: t om λάκκου. καὶ ἀνηνέχθη Δανιὴλ ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ πᾶ nis corruptio nõ ẽ inuẽta in eo: qz credidit in σα διαφθορὰ οὐχ εὑρέθη ἐν αὐτῷ, ὅτι ἐπίστευσεν ἐν deo ſuo. t dixit rex: t adduxeſt τῷ θεῷ αὐτοῦ· καὶ ἔπεσεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἤγαγον viros accuſantes vaniel: t in τοὺς ἄνδρας τοὺς διαβάλλοντας τὸν Δανιὴλ, καὶ εἰς lacum leonum τὸν λάκκον τῶν λεόντων

---

[a]verbum [b]cum [c]audiſſet [d]rex: [e]ſatis [f]cõtriſtatus eſt: [g]& p [h]daniele [i]poſuit [k]cor [l]vt liberaret eum: [m]laborabat [n]vt eueret illũ. [o]Viri [p]au tem [q]illi [r]intelligentes [s]regem: [t]dixerũt ei. [u]Scito [v]rex [w]quia [x]lex [y]medorũ [z]at q; perſarũ eſt: [aa]vt [ab]omne [ac]decretum [ad]quod [ae]cõſtitue rit [af]rex [ag]non liceat [ah]imutari. [ai]Tunc [aj]rex [ak]pre cepit [al]& adduxerunt [am]danielem: [an]& miſerunt eum [ao]in lacum [ap]leonum. [aq]Dixitq; [ar]rex [as]danieli. [at]De us tuus [au]quem [av]colis [aw]semper: [ax]ipe [ay]liberabit te. [az]Allatuſq; ẽ [ba]lapis [bb]vnus [bc]& poſitus eſt [bd]ſup [be]os [bf]laci quẽ [bg]obſigna uit [bh]rex [bi]annulo ſuo [bj]& annulo [bk]optimatũ ſuo rum: [bl]ne quid fieret [bm]contra danielem. [bn]& abiit [bo]rex [bp]in domũ ſuã [bq]& dormiuit [br]incenat⁹: [bs]cibiq; [bt]nõ [bu]ſũt allati [bv]corã eo: [bw]inſup [bx]& ſõ nus [by]receſſit [bz]ab eo. [ca]Tunc [cb]rex primo [cc]diluculo [cd]con ſurgens [ce]festinus [cf]ad lacum [cg]leonũ [ch]perrexit: [ci]appropinquãſ q; [cj]lacui: [ck]danielem [cl]voce [cm]lachrymabili [cn]cla mauit: [co]& affatus eſt eum. [cp]Da niel [cq]ſerue [cr]dei [cs]viuentis: [ct]deus tuus [cu]cui [cv]tu [cw]ſeruis [cx]ſemper: putaſne [cy]valuit [cz]te liberare [da]a [db]leonibus: Et [dc]daniel [dd]re gi reſpondens [de]ait. [df]Rex [dg]in eternum [dh]vi ue. [di]Deus meus [dj]miſit [dk]angelum ſuum [dl]& concluſit [dm]ora [dn]leonum: [do]& non [dp]nocuerunt mihi: [dq]quia [dr]coram eo [ds]iuſticia [dt]inuẽta eſt [du]in me. [dv]Sed & [dw]coram te [dx]rex [dy]delictum [dz]non [ea]feci. [eb]Tunc [ec]vehementer [ed]rex [ee]gaui ſus eſt [ef]ſup eo: [eg]& danielẽ [eh]precepit [ei]educi [ej]de [ek]lacu. [el]Eductuſq; eſt [em]daniel [en]de [eo]lacu: [ep]& [eq]nulla [er]leſio [es]inuenta eſt [et]in eo: [eu]quia [ev]credidit [ew]deo ſuo. [ex]Iubente autem [ey]rege [ez]adducti ſunt [fa]viri [fb]illi [fc]qui [fd]accuſauerunt [fe]danielem [ff]& in lacũ [fg]leo num

---

שְׁנָא	מִלְּתָא׳ שְׁמַע׳ שַׁנְיָא׳ בְּאֵשׁ׳ עֲלוֹהִי׳	
שׁוּם שָׂזַב	וְעַל׳ דָּנִיֵּאל׳ שָׂם׳ בַּל׳ לְשֵׁיזָבוּתֵהּ	
עִיל שָׁדַר	וְעַד׳ מֶעֱלֵי׳ שְׁמַשְׁתָּא׳ הֲוָה מְשְׁתַּדַּר	
נְשׁ נָשַׁל	לְהַצָּלוּתֵהּ׃ בֵּאדַיִן׳ גֻּבְרַיָּא׳ אִלֵּךְ	
נְע	רַגְשׁוּ׳ עַל׳ מַלְכָּא׳ וְאָמְרִין׳ לְמַלְכָּא	
	דָּת׳ מָדַי׳ וּפָרַס׳ דִּי׳ כָּל	
קוּם כְּוָם	אֵסָר׳ וְקָיֵם׳ דִּי׳ מַלְכָּא׳ יְהָקִים׳ לָא	
שְׁנָה אֲתַה	לְהַשְׁנָיָה׃ בֵּאדַיִן׳ מַלְכָּא׳ אֲמַר׳ וְהֵיתִיו	
רָמָה גוּב	לְדָנִיֵּאל׳ וּרְמוֹ׳ לְגֻבָּא׳ דִּי׳ אַרְיְוָתָא	
אֲמַה	עָנֵה׳ מַלְכָּא׳ וְאָמַר׳ לְדָנִיֵּאל׳ אֱלָהָךְ	
תְּדַר	דִּי׳ אַנְתְּה׳ פָּלַח׳ לֵיהּ׳ בְּתַדִּירָא׳ הוּא	
שָׂזַב אֲתַה	יְשֵׁיזְבִנָּךְ׃ וְהֵיתַית׳ אֶבֶן׳ חֲדָה׳ וְשַׂמַת	
שׁוּם	עַל׳ פֻּם׳ גֻּבָּא׳ וְחַתְמַהּ׳ מַלְכָּא׳ בְּעִזְקְתְהוֹן	
רַבַב שְׁנָה	וּבְעִזְקַת׳ רַבְרְבָנוֹהִי׳ דִּי׳ לָא׳ תִשְׁנֵה	
צְבוּ	בְּדָנִיֵּאל׃ אֱדַיִן׳ אָזַל׳ מַלְכָּא	
בַּיִת עוּל	לְהֵיכְלֵהּ׳ וּבָתִית׳ וְדַחֲנִין׳ לָא׳ רְנַעַל	
יָשַׁן נְדַד	קֳדָמוֹהִי׳ וְשְׁנְתֵהּ׳ נְדַת׳ עֲלוֹהִי׃ בֵּאדַיִן	
קוּם	מַלְכָּא׳ בִּשְׁבִּרְקָא׳ יְקוּם׳ בְּנְהָרָא	
בְּהַל	וּבְרִתְבַּהְלָה׳ לְגֻבָּא׳ דִּי׳ אַרְיְוָתָא	
קְרַב	אָזַל׃ וּכְמִקְרְבֵהּ׳ לְגֻבָּא׳ לְדָנִיֵּאל	
קוֹל עָצַב	בְּקַל׳ עַצִיב׳ זְעֵק׳ עָנֵה׳ מַלְכָּא	
	וְאָמַר׳ לְדָנִיֵּאל׳ עַבְד	
	אֱלָהָא׳ חַיָּא׳ אֱלָהָךְ׳ דִּי׳ אַנְתְּה׳ פָּלַח	
יְכַל	לֵיהּ׳ בְּתַדִּירָא׳ הַיְכָל׳ לְשֵׁיזָבוּתָךְ	
מִן אַרְיְוָתָא׃ אֱדַיִן׳ דָּנִיֵּאל׳ עִם׳ מַלְכָּא		
חֲיֵה	בַּיְלִל׳ מַלְכָּא׳ לְעָלְמִין׳ חֱיִי׃ אֱלָהִי	
לְאַבַּד	שְׁלַח׳ מַלְאֲכֵהּ׳ וְסַנַּר׳ פֻּם׳ אַרְיְוָתָא	
	וְלָא׳ חַבָּלוּנִי׃ כָּל קֳבֵל׳ דִּי׳ קֳדָמוֹהִי	
זְכָה שְׁכַח	זְכוּ׳ הִשְׁתְּכַחַת׳ לִי׃ וְאַף׳ קֳדָמָיִךְ	
חֲבַל	מַלְכָּא׳ חֲבוּלָה׳ לָא׳ עֲבֵדֶת׃ בֵּאדַיִן	
שְׁנָא	מַלְכָּא׳ שַׂגִּיא׳ טְאֵב׳ עֲלוֹהִי׃ וּלְדָנִיֵּאל	
נְסַק גוּב	אֲמַר׳ לְהַנְסָקָה׳ מִן׳ גֻּבָּא׳ וְהִסְּק	
שְׁכַח	דָּנִיֵּאל׳ מִן׳ גֻּבָּא׃ וְכָל׳ חַבָל׳ לָא׳ הִשְׁתְּכַח	
הַמָן	בֵּהּ׳ דִּי׳ הֵימִן׳ בֵּאלָהֵהּ׃ וַאֲמַר	
מַלְכָּא׳ וְהֵיתִיו׳ גַּבְרַיָּא׳ אִלֵּךְ׳ דִּי׳ אֲכָלוּ		
אֲתַה	קַרְצוֹהִי׳ דִּי׳ דָנִיֵּאל׃ וּלְגֻבָּא׳ אַרְיְוָתָא	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prītiua.heb. | Tex.heb.Dani.vij. | Trāsla.B.Vie. | Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.lati.

רְמוֹ אִנּוּן בְּנֵיהוֹן וּנְשֵׁיהוֹן וְלָא
מְטוֹ לְאַרְעִית גֻּבָּא עַד דִּי שְׁלִטוּ
בְּהוֹן אַרְיְוָתָא וְכָל נַרְמֵיהוֹן הַדְקוּ׃
נאדַיִן דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא כְּתַב לְכָל
עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא וְלִשָׁנַיָּא דִּי דָאְיְרִין
בְּכָל אַרְעָא שְׁלָמְכוֹן יִשְׂגֵּא׃ מִן
קֳדָמַי שִׂים טְעֵם דִּי בְכָל שָׁלְטַן
מַלְכוּתִי לֶהֱוֹן זָאיְעִין וְדָחֲלִין מִן
קֳדָם אֱלָהֵהּ דִּי דָנִיֵּאל דִּי הוּא
אֱלָהָא חַיָּא וְקַיָּם לְעָלְמִין וּמַלְכוּתֵהּ
דִּי לָא תִתְחַבַּל וְשָׁלְטָנֵהּ עַד סוֹפָא׃
מְשֵׁיזִב וּמַצִּיל וְעָבֵד אָתִין וְתִמְהִין
בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא דִּי שֵׁיזִב
לְדָנִיֵּאל מִן יַד אַרְיְוָתָא׃ וְדָנִיֵּאל
דָּנָה הַצְלַח בְּמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ
וּבְמַלְכוּת כּוֹרֶשׁ פָּרְסָיָא׃

Cap. vij. בְּשְׁנַת חָדָא לְבֵלְשַׁאצַּר
מֶלֶךְ בָּבֶל דָּנִיֵּאל חֶלֶם חָזָה וְחֶזְוֵי
רֵאשֵׁהּ עַל מִשְׁכְּבֵהּ בֵּאדַיִן חֶלְמָא
כְּתַב רֵאשׁ מִלִּין אֲמַר׃ עָנֵה
דָּנִיֵּאל וְאָמַר חָזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוִי עִם
לֵילְיָא וַאֲרוּ אַרְבַּע רוּחֵי שְׁמַיָּא
מְנִיחָן לְיַמָּא רַבָּא׃ וְאַרְבַּע חֵיוָן
רַבְרְבָן סָלְקָן מִן יַמָּא שָׁנְיָן דָּא
מִן דָּא׃ קַדְמָיְתָא כְּאַרְיֵה וְגַפִּין דִּי
נְשֶׁר לַהּ חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי מְרִיטוּ
גַפַּיהָ וְנְטִילַת מִן אַרְעָא וְעַל רַגְלַיִן
מִן אֱנָשׁ הֻקִימַת וְלִבַּב אֱנָשׁ יְהִיב
לַהּ׃ וַאֲרוּ חֵיוָה אָחֳרִי תִנְיָנָה דָּמְיָה
לִדְבָ וְלִשְׁטַר חַד הֻקְמַת וּתְלָת
עִלְעִין בְּפֻמַּהּ בֵּין שִׁנָּיהָ וְכֵן אֲמְרִין
לַהּ קוּמִי אֱכְלִי בְּשַׂר שַׂגִּיא׃ בָּתַר
דְּנָה חָזֵה הֲוֵית וַאֲרוּ אָחֳרִי כְּנְמַר
וְלַהּ גַּפִּין אַרְבַּע דִּי עוֹף עַל
גַּבַּיהָ גְּ
וְאַרְבְּעָה רֵאשִׁין לְחֵיוְתָא וְשָׁלְטָן
יְהִיב לַהּ׃ בָּאתַר דְּנָה חָזֵה הֲוֵית

missi sūt:ipsi filii &vxo
res eorum:& non
peruenerūt vsq; ad pau
mentū laci donec arripe
rent eos leones: & oia
ossa eorū cōminuerūt.
Tunc dari rex scripsit
vniuersis
populis: tribubus & lin
guis habitantibus
in vniuersa terra. Pax
vobis multiplicetur. A
me cōstitutū est decretū:
vt in vniuerso imperio &
regno meo tremiscant
& paueant
deum danielis. Ipse est
enim
deus viuens & eternus
in secula: & regnum eius
non dissipabitur: & po
testas eius vsq; in eternū.
Ipse liberator atq; salua
tor faciens signa & mi
rabilia in celo & in terra
qui liberauit
danielē de lacu leonū.
Porro daniel perseuera
uit vsq; ad regnum darii
regnum q; cyri perse.

7.

Anno primo baltha
sar
regis babylonis daniel
somniū vidit. Visio aūt
capitis ei in cubili suo.
Et somnium
scribens breui sermone
cōprehendit: summatim q;
perstringens ait. Videbā
in visione mea
nocte: & ecce quattuor
venti celi
pugnabāt in mari ma
gno: & quattuor bestie
grandes ascēdebant de
mari diuerse inter se.
Prima quasi leena: &
alas habebat
aquile. Aspiciebam do
nec euulse sunt
ale eius & sublata est de
terra: & super pedes
quasi homo stetit: & cor
hominis datum est
ei. Et ecce bestia alia si
milis
vrso: in parte stetit: &
tres
ordines erāt in ore eius
& in dentibus eius: & sic
dicebāt ei. Surge come
de carnes plurimas. Post
hec aspiciebam & ecce
alia quasi pardus:
& alas habebat quasi
quattuor super se.
Et quattuor capita erāt
in bestia: & potestas
data ē ei. Post hec aspi
ciebam

ἐπεσαν αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες
αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔφθασαν εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ λάκκου,
ἕως οὗ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ λέοντες καὶ πάντα τὰ ὀστᾶ
αὐτῶν ἐλεπτύναν. τότε Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔγραψεν
πᾶσι τοῖς λαοῖς φυλαῖς γλώσσαις τοῖς οἰκοῦσιν ἐν
πάσῃ τῇ γῇ. εἰρήνη ὑμῖν πληθυνθείη. ἐκ προσώπου μου
τέθη δόγμα, τοῦ ἐν πάσῃ ἀρχῇ τῆς βασιλείας μου
ἔστιν τρέμοντας καὶ φοβουμένους ἀπὸ προσώπου τοῦ
θεοῦ Δανιήλ, ὅτι αὐτός ἐστιν θεὸς ζῶν καὶ μένων εἰς
τοὺς αἰῶνας, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται,
καὶ ἡ κυρία αὐτοῦ ἕως τέλους. ἀντιλαμβάνεται, καὶ
ῥύεται. καὶ ποιεῖ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν οὐρανῷ καὶ
ἐπὶ γῆς. ὅσις ἐξείλατο τὸν Δανιὴλ ἐκ στόματος τῶν λεόν
των. καὶ Δανιὴλ κατευθύνει ἐν τῇ βασιλείᾳ Δαρείου,
καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ κύρου τοῦ Πέρσου. Ca.7.

ΤΗ prio anno baltasar regis chal=
ΕΝ τῷ πρώτῳ ἔτει Βαλτάσαρ βασιλέως Χαλ=
deor: daniel somniū vidit: & visiones ca
δαίων, Δανιὴλ ἐνύπνιον εἶδεν, καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κε
pitis eius in cubili suo: & somniū
φαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐνύπνιον
scripsit & summā verbor dixit. ego da
ἔγραψεν καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν λόγων εἶπεν. ἐγὼ Δα
niel videbā in visione mea nocte: & ecce quat
νιὴλ ἐθεώρουν ἐν ὁράσει μου τῆς νυκτός, καὶ ἰδοὺ οἱ τέσ
tuor venti celi pugnabant in mare
σαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ προσέβαλλον εἰς τὴν θάλασσα
magnū: & q̄ttuor bestie magne ascendē
σαν τὴν μεγάλην, καὶ τέσσαρα θηρία μεγάλα ἀναβαί
tes de mari differentes adinuicē:
νοντα ἐκ τῆς θαλάσσης διαφέροντα ἀλλήλων, τὸ πρῶ
ma q̄si leena & ale eius adle: aspiciebā donec
τον ὡσεὶ λέαινα καὶ πτερὰ αὐτῆς ἀετοῦ, ἐθεώρουν ἕως οὗ
euulse sunt ale eius & sublata ē a terra: &
ἐτίλοντο τὰ πτερὰ αὐτοῦ καὶ ἐξήρθη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
in pedib hois stetit: & cor hois datū
ἐπὶ ποδῶν ἀνθρώπου ἐστάθη, καὶ καρδία ἀνθρώπου ἐδό=
est ei. & ecce bestia secunda similis vrso: & in
θη αὐτῇ. καὶ ἰδοὺ θηρίον δεύτερον ὅμοιον ἄρκῳ, καὶ εἰς
pte vnā stetit: & tria latera in ore ei in
μέρος ἓν ἐστάθη, καὶ τρία πλευρὰ ἐν τῷ στόματι αὐτῆς ἀνα
ter dentes eius. & sic dicebāt ei. surge
μέσον τῶν ὀδόντων αὐτῆς. καὶ οὕτως ἔλεγον αὐτῇ. ἀνάστα
cōede carnes multas. post ipam aspiciebā &
φάγε σάρκας πολλάς. ὀπίσω αὐτοῦ ἐθεώρουν καὶ
ecce alia bestia q̄si pardalis: & ipā ale
ἰδοὺ ἕτερον θηρίον ὡσεὶ παρδάλις, καὶ αὐτῇ πτερὰ
q̄ttuor volucris sup eam: & q̄ttuor ca
τέσσαρα πετεινοῦ ὑπεράνω αὐτῆς, καὶ τέσσαρες κε
pita bestie: & ptās data ē illi. post hoc
φαλαὶ τῷ θηρίῳ, καὶ ἐξουσία ἐδόθη αὐτῇ. ὀπίσω τοῦ
aspiciebā:
τοῦ ἐθεώρουν,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

τ ecce bestia quarta terribil' τ stupenda τ fortis nimis: καὶ ἰδοὺ θηρίον τέταρτον φοβερὸν καὶ ἔκθαμβον καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα: καὶ ὀδόντες αὐτοῦ σιδηροῖ μεγάλοι, ἐσθίοντες τ comminuēs. τ reliqua pedib⁹ suis conculcabat. τ ipa differēs valde vltra oēs bestias q̄ ante eam: τ cornua decē illi. cōsiderabam cornua eius: τ ecce cornu aliud par ἀνεπάτει· καὶ αὐτὸ διάφορον σφόδρα παρὰ πάντα τὰ θηρία τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ κέρατα δέκα αὐτῷ. προσενόουν τοῖς κέρασιν αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ κέρας ἕτερον μικρὸν ἀνέβη ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ τρία κέρατα τῶν ἔμπροσθεν eam eradicata sūt a facie eius. τ ecce oculi ἐξερίζωθη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ ὀφθαλμοὶ ὡσεὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπου ἐν τῷ κέρατι τούτῳ, τ os loquēs magna. aspiciebā donec throni positi sūt καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα. ἐθεώρουν ἕως θρόνοι ἐτέθησαν τ antiquus dier⁹ sedit: τ vestimētū eius q̄si καὶ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθητο, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ὡσεὶ nix albū. τ capilli⁹ capitis eius quasi lana χιὼν λευκόν· καὶ τρίξ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον munda. thron⁹ ei⁹ flāma ignis: rote eius καθαρόν· ὁ θρόνος αὐτοῦ φλὸξ πυρός, οἱ τροχοὶ αὐτοῦ ignis ardens. fluuius ignis trahebat egrediēs πῦρ φλέγον· ποταμὸς πυρὸς εἵλκει ἐκπορευόμενος ante eū. mille milia ministrabant ei. τ ἔμπροσθεν αὐτοῦ· χίλιαι χιλιάδες ἐλειτούργουν αὐτῷ· καὶ decies cētena milia astabant ante eam. iudicium μύριαι μυριάδες παρεστήκεισαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· κριτήριον sedit: τ libri apti sunt. aspiciebā tūc a ἐκάθισεν, καὶ βίβλοι ἠνεῴχθησαν· ἐθεώρουν τότε ἀπὸ voce simonū magnor⁹ q̄s cornu illud loq̄ φωνῆς τῶν λόγων τῶν μεγάλων ὧν τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐλάbat: donec interfecta ē bestia illa τ perijt: τ cor λει, ἕως ἀπηρέθη τὸ θηρίον ἐκεῖνο καὶ ἀπώλετο, καὶ τὸ σῶpus eius datū ē in cōbustionē ignis. τ reliquar⁹ be μα αὐτοῦ ἐδόθη εἰς καῦσιν πυρός· καὶ τῶν λοιπῶν θη stiar⁹ trāsmutat⁹ ē pncipat⁹: τ lōgitudo vite data ē eis ρίων μετῆραθη ἡ ἀρχή, καὶ μακρότης ζωῆς ἐδόθη αὐτοῖς vsq⁹ ad tp̄s τ tp̄s. aspiciebā i visione noctis: ἕως χρόνου καὶ καιροῦ· ἐθεώρων ἐν ὁράματι τῆς νυκτός, τ ecce cū nubib⁹ celi q̄si filius ho καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡσεὶ υἱὸς ἀνminis veniens erat: τ vsq⁹ ad antiquū die θρώπου ἐρχόμενος ἦν, καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμέrū puenit: τ i cōspectu eius allat⁹ ē τ ipi ρῶν ἔφθασεν, καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ προσηνέχθη καὶ αὐτῷ dat⁹ est pncipat⁹ τ honos τ regnū: τ oēs ἐδόθη ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία, καὶ πάντες ppli trib⁹ lingue ipi seruiebant. ἔθνη λαοὶ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι αὐτῷ ἐδούλευον. ptās eius ptās eterna: q̄ non transi ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐξουσία αἰώνιος, ἥτις οὐ παρελεύbit: τ regnū eius nō corrumpet. hoc σεται, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται. ἐφρίruit spūs me⁹. ego daniel in hitu meo τ ξει τὸ πνεῦμά μου. ἐγὼ δανιὴλ ἐν τῇ ἕξει μου καὶ αἱ visiones capitis mei cōturbabant me: τ acὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου συνετάραττόν με, καὶ προcessi vnī astantiū τ expositionē q̄rebam σῆλθον ἑνὶ τῶν ἑστηκότων καὶ τὴν ἀκρίβειαν ἐζήτουν ab eo discere de oibus his. τ di παρ' αὐτοῦ μαθεῖν περὶ πάντων τούτων· καὶ εἶxit mihi expositionē: τ cōfectura sermo πέν μοι τὴν ἀκρίβειαν, καὶ τὴν σύγκρισιν τῶν λόnū notā fecit mihi. γων ἐγνώρισέν μοι· ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Ter.heb.Dani.vij. Trásla.B.Die. Trásla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

אִלֵּין חֵיוָתָא רַבְרְבָתָא דִּי אִנִּין
אַרְבַּע אַרְבְּעָה מַלְכִין יְקוּמוּן מִן
אַרְעָא׃ וְיִקַּבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישֵׁי
עֶלְיוֹנִין וְיֶחְסְנוּן מַלְכוּתָא עַד עָלְמָא
וְעַד עָלַם עָלְמַיָּא ׃ אֱדַיִן צְבִית
לְיַצָּבָא עַל חֵיוְתָא רְבִיעָיְתָא דִּי הֲוָת
שְׁנָיָא מִן כֹּלְהֵין דְּחִילָה יַתִּירָה
שִׁנַּיהּ דִּי פַרְזֶל וְטִפְרָיהּ דִּי נְחָשׁ
אָכְלָה מַדְּקָה וּשְׁאָרָא בְּרַגְלַיהּ רָפְסָה
וְעַל כַּרְנַיָּא עֲשַׂר דִּי בְרֵאשַׁהּ
וְאָחֳרִי דִּי סְלֵקַת וּנְפָלוּ מִן קֳדָמֵיהּ
תְּלָת וְקַרְנָא דְּכֵן וַעֲיִן לָהּ וּפֻם
מְמַלֵּל רַבְרְבָן וְחָזְוָהּ רַב מִן חַבְרָתָהּ׃
חָזֵה הֲוֵית וְקַרְנָא דְּכֵן עָבְדָא קְרָב
עִם קַדִּישִׁין וְיָכְלָה לְהוֹן ׃ עַד דִּי
אֲתָה עַתִּיק יוֹמַיָּא וְדִינָא יְהַב
לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין וְחִמְנָא מְטָה
וּמַלְכוּתָא הֲחִסְנוּ קַדִּישִׁין דִּי אֲמַר
חֵיוְתָא רְבִיעָיְתָא מַלְכוּ
תְּהֵוֵא נְאַרְעָא דִּי תִשְׁנֵה מִן כָּל
מַלְכְוָתָא וְתֵאכֻל כָּל אַרְעָא וְתִדּוּשִׁנַּהּ
וְתַדְקִנַּהּ וְקַרְנַיָּא עֲשַׂר מִנַּהּ מַלְכוּתָא
עֲשָׂרָא מַלְכִין יְקוּמוּן וְאָחֳרָן יְקוּם
אַחֲרֵיהֶן וְהוּא יִשְׁנֵא מִן קַדְמָיֵא
וּתְלָתָא מַלְכִין יְהַשְׁפִּל וּמִלִּין לְצַד
עִלָּיָא וְיָמֵל וּלְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין
יְבַלֵּא וְיִסְבַּר לְהַשְׁנָיָה זִמְנִין וְדָת
וְיִתְיַהֲבוּן בִּידֵהּ עַד עִדָּן וְעִדָנִין
וּפְלַג עִדָּן וְדִינָא יִתֵּב וְשָׁלְטָנֵהּ
יְהַעְדּוֹן לְהַשְׁמָדָה וּלְהוֹבָדָה עַד
סוֹפָא׃ וּמַלְכוּתָא וְשָׁלְטָנָא וּרְבוּתָא
דִּי מַלְכְוָתָא תְּחוֹת כָּל שְׁמַיָּא יְהִיבַת
לְעַם קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין מַלְכוּתֵהּ
מַלְכוּת עָלַם וְכָל שָׁלְטָנַיָּא לֵהּ
יִפְלְחוּן וְיִשְׁתַּמְּעוּן עַד כָּהּ סוֹפָא דִּי
מַלְתָא אֲנָא דָנִיֵאל שַׂגִּיא רַעְיוֹנַי

'He[b] quattuor[b] beſtie[c] magne: quattuor ſunt [k] regna q̃ [l] conſurgent[m] de [n] terra. [o] Suſcipient autem [p] regnum [q] ſancti dei [r] altiſſimi [s] & obtinebunt [t] regnũ [u] vſq; in [x] ſeculum [y] & in [z] ſeculum [a] ſeculorũ. [b] Poſt hoc [c] volui [d] libenter diſcere [e] de [f] beſtia [g] quarta [h] que [i] erat [k] diſſimilis valde [l] ab [m] oñi bus & [n] terribilis [o] nimis. [f] Dentes [g] & vngues eius [r] ferrei: [s] comedebat & [t] cõminuebat: [u] & reliq̃ [a] pedibus ſuis [b] cõculcabat. [c] Et de [d] corni bus [e] decem [f] q̃ habebat [g] in capite: [h] & de illo [i] qđ [k] ortũ fuerat: [l] ante qđ [m] cecidle rãt [o] tria cornua: [p] & de cor nu [q] illo qđ [r] habebat [s] ocu los: [t] & os [u] loquens [x] gran día: [y] & [z] mai? erat [a] ceteris. [b] Aſpiciebã [c] & ecce [d] cornu [e] illud [f] faciebat [g] bellum [h] aduerſus [i] ſanctos: [k] & pre ualebat [l] eis [m] donec [n] venit [o] antiquus [p] dierum: [q] & iudiciũ [r] dedit [s] ſanctis [t] excelſi: [u] & tẽpus [x] aduenit: [y] & regnum [z] obtinuerunt [a] ſancti. Et [b] ſic [c] ait. [d] Beſtia [e] quarta: [f] regnum [g] quartum [h] erit [i] in terra [k] quod [l] maí? erit [m] omnibus [n] regnis [o] & deuorabit [p] vni uerſam [q] terram: [r] & cõculcabit [s] & cõminuet eam. [t] Porro cornua [u] decẽ [x] ipſi? [y] regni [z] decem [a] reges erũt: [b] & alius [c] conſurget [d] poſt eos [e] & ipſe [f] potẽtior erit [g] prioribus: [h] & tres [i] reges [k] hũiliabit. [l] Et ſermones [m] contra [n] excelſum [o] loquetur: [p] & ſanctos [q] altiſſimi [r] conteret. [s] Et putabit [t] q̃ poſſit mutare [u] tẽpora [x] & leges: [y] & tradẽtur [z] in manu eius [a] vſq; ad [b] tps [c] & tpa [d] & dimidiũ [e] tẽporis. [f] Et iudicium [g] ſedebit [h] vt [i] auferatur [k] potẽtia [l] & cõteratur [m] & diſpereat [n] vſq; in [o] finẽ. [p] regnũ autẽ [q] & po teſtas [r] & magnitudo [s] regni [t] q̃ eſt [u] ſubter [x] omne [y] ce lum [z] detur [a] populo [b] ſanctorũ [c] altiſſi mi: [d] cuius regnum [e] regnũ [f] ſempiternum eſt: [g] & oẽs [h] reges [i] ſeruient [k] eí [l] & obediẽt. [m] Hucuſq; [n] finis [o] verbi. [p] Ego [q] daniel [r] mul tum [s] cogitationib? meis

he beſtie magne q̃ttuor. quattuor re
ταῦτα τὰ θηρία τὰ μεγάλα τέσσαρα. τέσσαρες βα
gna ſurgent in terra: q̃ auferent & accipi
σιλεῖαι ἀναστήσονται ἐπὶ τῆς γῆς, αἳ ἀφθήσονται καὶ παρα
ent regnũ ſcti altiſſimi. & obtinebũt il
λήψονται τὴν βασιλείαν ἅγιοι ὑψίστου. καὶ καθέξουσιν αὐ
lud vſq; i ſeculũ & vſq; i ſeculũ ſeculoꝝ: & q̃rebã
τὴν ἕως αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος τῶν αἰώνων, καὶ ἐζήτουν
diligẽter ſcire de beſtia quarta q; erat
ἀκριβῶς μαθεῖν περὶ τοῦ θηρίου τοῦ τετάρτου ὅτι ἦν
differens vltra oẽm beſtiã: terribil valde: dentes
διάφορον παρὰ πᾶν θηρίον, φοβερὸν πολλαστῶς, οἱ ὀδόν
eius ferrei: & vngues eius erei: comedẽs
τες αὐτοῦ σιδηροῖ, καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ χαλκοῖ, ἐσθίον
& cõminuẽs: & reliquias pedib? ſuis cõcul
καὶ λεπαίνον, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ κατε
cabat. & de cornib? eius decẽ q̃ in
πάτει. καὶ περὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ τῶν δέκα τῶν ἐν
capite eius. & alteri? aſcendentis &
τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ. καὶ τοῦ ἑτέρου τοῦ ἀναβάντος καὶ
excutientis prior? tria. cornu illud cui?
ἐκτινάξαντος τῶν προτέρων τρία. κέρας ἐκεῖνο ὃν οἱ
oculi & os loquẽs magna: & viſio eius
ὀφθαλμοὶ καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ
maior reliquis. aſpiciebã: & cornu illud faciebat
μείζων τῶν λοιπῶν. ἐθεώρουν, καὶ τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐποίει
bellum cum ſanctis & p̃ualebat ergа eos. donec
πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἴσχυεν πρὸς αὐτούς. ἕως οὗ
venit antiquus diep̃ & iudiciũ dedit ſan
ἦλθεν ὁ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν καὶ τὸ κρῖμα ἔδωκεν ἁγί
ctis altiſſimi. & tp̃s puenit: & regnũ ob
οις ὑψίστου. καὶ ὁ καιρὸς ἔφθασεν, καὶ τὴν βασιλείαν κα
tinuerũt ſancti. & dixit: beſtia quarta re
τέσχον οἱ ἅγιοι. καὶ εἶπεν, τὸ θηρίον τὸ τέταρτον βασι
gnũ quartũ erit in terra q̃ ſuperabit oia
λεία τετάρτη ἔσται ἐν τῇ γῇ ἥτις ὑπερέξει πάσας τὰς
regna: & deuorabit oẽm terrã & con
βασιλείας, καὶ καταφάγεται πᾶσαν τὴν γῆν καὶ συμ
culcabit eam. cõminuet & decem cornua ex
πατήσει αὐτήν. καὶ τὰ δέκα κέρατα αὐ
tius: decẽ regna ſurgent. & poſt eos
τοῦ, δέκα βασιλεῖαι ἀναστήσονται. καὶ ὀπίσω αὐτῶν
ſurget alius: q̃ ſuperabit oẽs qui an
ἀναστήσεται ἕτερος, ὃς ὑπεροίσει πάντας τοὺς ἔμπρο
te: & tres reges humiliabit. & ſmones
σθεν, καὶ τρεῖς βασιλεῖς ταπεινώσει. καὶ λόγους
ꝫ altiſſimũ loquet: & ſctos altiſſimi
πρὸς τὸν ὕψιστον λαλήσει, καὶ τοὺς ἁγίους ὑψίστου
ſeducet: & cogitabit mutare tp̃a &
πλανήσει, καὶ ὑπονοήσει τοῦ ἀλλοιῶσαι καιροὺς καὶ
legẽ. & dabitur in manu eius vſq; ad tp̃s & tẽ
νόμον. καὶ δοθήσεται ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἕως καιροῦ καὶ καιρῶν
pus & dimidiũ tp̃is: & iudiciũ ſedebit. & p̃nci
καὶ ἥμισυ καιροῦ, καὶ τὸ κριτήριον καθίσει. καὶ τὴν ἀρ
patũ tranſmutabunt ut perdat & vt deſtruat
χὴν μεταστήσουσιν τοῦ ἀφανίσαι καὶ τοῦ ἐκτρίψαι
vſq; in finẽ. & regnũ & ptãs & magni
ἕως τέλους. καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ μεγα
tudo regum q̃ ſubter omne ce
λωσύνη τῶν βασιλέων τῶν ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐ
lum: data ſũt ſctis altiſſimi. & regnũ eí? regnũ
ρανοῦ, ἐδόθη ἁγίοις ὑψίστου. καὶ ἡ βασιλεία αὐτῶ βασιλεία Luce. 1.c.
eternũ: & oẽs p̃cipat? ipi ſeruient & αἰώνιος, καὶ πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ αὐτῷ δουλεύσουσιν καὶ
obedient. hucuſq; finis verbi. ego ὑπακούσονται. ἕως ὧδε τὸ πέρας τοῦ λόγου. ἐγὼ
daniel multum cogitationes mee
δανιὴλ ἐθαμβοῦμαι οἱ διαλογισμοί μου

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

cōturbauerūt me: ⁊ facies mea mutata ē in me: ⁊
συνεταράχθη με, καὶ ἡ μορφή μου ἠλλοιώθη ἐπ' ἐμοί, καὶ
verbū in corde meo cōseruaui.
τὸ ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ μου συνετήρησα. Ca.8.

IN āno tertio regni baltasar re-
Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας Βαλτάσαρ τοῦ βα-
gis visio apparuit ad me. ego daniel post vi-
σιλέως ὅρασις ὤφθη πρός με. ἐγὼ Δανιὴλ μετὰ τὴν ὄφ-
sum mihi ꝓncipiū ⁊ erā in ſuſis caſtro qđ
θεῖσάν μοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἤμην ἐν σούσοις τῇ βάρει, ἥ
est in regiōe clam. ⁊ vidi in viſione ⁊ eram ſup
ἐστιν ἐν χώρᾳ αἰλάμ. καὶ εἶδον ἐν ὁράματι καὶ ἤμην ἐπὶ τῆς
portā atrū: ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi:
πύλης ὑλαΐ, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον,
⁊ ecce arics vn⁹ ſtans ad vbal: ⁊ ipi cornua
καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς ἑστηκὼς πρὸ τοῦ ὑβαλ, καὶ αὐτῷ κέρατα
⁊ cornua excelſa: ⁊ vnū excelſius altero. ⁊
καὶ τὰ κέρατα ὑψηλά, καὶ τὸ ἓν ὑψηλότερον τοῦ ἑτέρου. καὶ τὸ
excelſus aſcendebat i extremis. ⁊ vidi arietē cornupetētē
ὑψηλὸν ἀνέβαινεν ἐπ' ἐσχάτων. καὶ εἶδον τὸν κριὸν κερατίζοντ
ad mare ⁊ adlonē ⁊ auſtrū: ⁊ omnes be
τὰ κατὰ θάλασσαν καὶ βορρᾶν καὶ νότον, καὶ πάντα τὰ θη
ſtie nō ſtabunt i cōſpectu eius: ⁊ non erat liberans
ρία οὐ στήσονται ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος
de manu ei⁹: ⁊ fecit ſcm voluntatē ſuam
ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ
⁊ magnificat⁹ ē. ⁊ ego cram itelligēs. ⁊ ecce hirc⁹
καὶ ἐμεγαλύνθη. καὶ ἐγὼ ἤμην συνιών. καὶ ἰδοὺ τράγος
capraꝝ veniebat ab aphrico ſup faciem tot⁹ terre:
αἰγῶν ἤρχετο ἀπὸ λιβὸς ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς,
⁊ nō erat tangens terrā: ⁊ hirco cornu inſi-
καὶ οὐκ ἦν ἀπτόμενος τῆς γῆς, καὶ τῷ τράγῳ κέρας ἐπὶ
gne inter oculos ei⁹. ⁊ venit vſq; ad arietē
σημον ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτ. καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ κριοῦ
cornua habitem: quē vidi ſtantem ante vbal.
τοῦ τὰ κέρατα ἔχοντος, οὗ εἶδον ἑστῶτος ἐνώπιον τοῦ ὑβαλ.
⁊ cucurrit ad eū in ipetu fortitudinis ei⁹: ⁊ vidi e-
καὶ ἔδραμε πρὸς αὐτὸν ἐν ὁρμῇ τῆς ἰσχύος αὐτ, καὶ εἶδον αὐ
um ꝙuenientē vſq; ad arietē: ⁊ efferat⁹ ē
τὸν φθάνοντα ἕως τοῦ κριοῦ, καὶ ἐξηγριώθη πρὸς αὐτὸν
⁊ pcuſſit arietē ⁊ contriuit vtraq;
καὶ ἔπαισεν τὸν κριόν, καὶ συνέτριψεν ἀμφότερα τὰ
cornua eius: ⁊ nō erat fortitudo arieti vt ſtaret co
κέρατα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἰσχὺς τῷ κριῷ τοῦ στῆναι ἐνώ
ram eo: ⁊ ꝓiecit eū in terrā ⁊ cōcul
πιον αὐτοῦ, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ συνε-
cauit eum: ⁊ nō fuit liberans arietē de
πάτησεν αὐτόν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος τὸν κριὸν ἐκ
manu eius. ⁊ hircus capraꝝ magnificat⁹ ē vſq;
χειρὸς αὐτοῦ. καὶ ὁ τράγος τῶν αἰγῶν ἐμεγαλύνθη ἕως
nimis ⁊ cū ꝓualeret ipe: cōtrituꝫ ē cor
σφόδρα καὶ ἐν τῷ ἰσχύσαι αὐτόν, συνετρίβη τὸ κέ-
nu eius magnū. ⁊ aſcēdeſt alia cornua q̄ttuor
ρας αὐτοῦ τὸ μέγα. καὶ ἀνέβη ἕτερα κέρατα τέσσαρα
ſubter illud in q̄ttuor ventos ce
ὑποκάτω αὐτοῦ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρα-
li: ⁊ ex vno eoꝝ egreſſū ē cornu vnū fortē:
νοῦ, καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς αὐτῶν ἐξῆλθεν κέρας ἓν ἰσχυρόν,
⁊ magnificatū ē valde ad auſtrū ⁊ ad orien
καὶ ἐμεγαλύνθη πολλαχῶς πρὸς νότον καὶ πρὸς ἀνατο
tem ⁊ ad occidētē. magnificatū ē vſq; ad militiā
λὴν καὶ πρὸς τὴν δύσιν. ἐμεγαλύνθη ἕως τῆς δυνάμε
celi ⁊ cecidit in terrā de mi-
ως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ἀπὸ τῆς δυ
litia celi ⁊ de ſtellis: ⁊ cōculca-
νάμεως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἀστέρων, καὶ συνεπά-
uit eas ⁊ vſq; ad ꝓncipē exercit⁹ magnificatū ē
τησεν αὐτὰ καὶ ἕως τοῦ ἀρχηγοῦ ἐμεγαλύνθη

Trāsla.B.Vie.

cōturbabar: b& facies mea
c mutata est d in me: e verba
autē f in corde meo g con-
seruaui. 8.

A Nno b tertio c regni
d balthasar
c regis f visio g apparuit h mi
hi. i Ego k daniel
l post id m quod videram
n in principio o vidi
q in visione mea r cū essem
s in susis
t castro u quod est v in helam
x regione:
y vidi autē z in visione a esse
b me c super d portam
e vlai: f & leuaui g oculos me
os h & vidi. i Et ecce
k aries l vnus m stabat n ante
o paludem p habens
q cornua r excelsa: s & vnum
t excelsius u altero v atq; w suc
crescens.
x Postea y vidi z arietem a cor
nibus ventilantē contra
b occidentē c & cōtra aqlo-
nē d & cōtra meridiem: e &
oēs f bestie g nō poterāt h re
sistere i ei neq; k liberari l de
manu eius: m fecit q; n fm vo
lūtatē suā o & magnificat p
est. q Et ego r intelligebam.
s Ecce aut t hircus u caprarū
x veniebat y ab z occidēte a su
per b facie c totius d terre: e &
nō f tāgebat g terrā. Porro
h hircus hēbat i cornu k insi
gne l inter m oculos suos: n &
venit o vsq; ad p arietē illum
q cornutū r quem s videram
t stantem u ante x portam:
y & cucurrit z ad eum a in im
petu b fortitudinis sue.
c Cūq; d appropinquasset
e ppe f arietē: g efferat h est
i in eum: k & percussit l arie
tem m & cōminuit n duo oo
o cornua eius: p & nō q pote
rat r aries s resistere
t ei. u Cunq; mississet eum
x in terrā y conculcauit: oo
z & nemo quibat a liberare
b arietē c de manu eius. d Hir
cus aūt e caprarū f magnus
factus est g nimis. h Cunq;
creuisset i fractū est k cornu
l magnū: m & orta sunt oo
n quattuor cornua o subter
illud p per quattuor q vētos
r celi. s De t vno u autem x ex
eis y egressum est oo
z cornu a vnū b modicū: c &
factum est grande oo
d contra e meridiē f & cōtra
g orientē h & cōtra i fortitudi
nē. k Et magnificatū est l vs
q; ad m fortitudinē n celi: o &
eiecit p de q fortitudine r & de
s stellis: t & cōculcauit eas.
u Et vsq; ad x principē y for
titudinis z magnificatū est:

Tex.heb.Dani.viij. Pītiua.heb.

בְּחַלֹּ֣נִי יְבַהֲלַ֔נִי וְזִיוִ֖י יִשְׁתַּנּ֣וֹן עָלַ֑י וּמִלְתָּ֖א
שָׁנָה מָלַל בִּלְבִּי נִטְרֵת׃
Cap. viij.
שְׁנַ֣ת שָׁל֔וֹשׁ לְמַלְכ֖וּת בֵּלְשַׁאצַּ֑ר
חָזוֹן רָאָה אֲלַי אֲנִי דָנִיֵּאל
חֲזוֹן֙ הַנִּרְאָ֣ה אֵלַ֔י בַּתְּחִלָּֽה׃ וָאֶרְאֶ֕ה
אַחֲרֵי הַנִּרְאָה אֵלַי בַּתְּחִלָּה וָאֶרְאֶה
וַיְהִי בְּרָאֳתִי וַאֲנִי בְּשׁוּשַׁן
הַבִּירָה אֲשֶׁר בְּעֵילָם הַמְּדִינָה
וָאֶרְאֶה בֶּחָזוֹן וַאֲנִי הָיִיתִי עַל אוּבַל
אוּלַי וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה
אַיִל אֶחָד עֹמֵד לִפְנֵי הָאוּבָל וְלוֹ
קְרָנָיִם וְהַקְּרָנַיִם גְּבֹהוֹת וְהָאַחַת
גְּבֹהָה מִן הַשֵּׁנִית וְהַגְּבֹהָה עֹלָה
בָּאַחֲרֹנָה רָאִיתִי אֶת הָאַיִל מְנַגֵּחַ
יָמָּה וָצָפוֹנָה וָנֶגְבָּה וְכָל חַיּוֹת לֹא
יַעַמְדוּ לְפָנָיו וְאֵין מַצִּיל מִיָּדוֹ
וְיַעַשׂ כִּרְצֹנוֹ וְהִגְדִּיל׃ וַאֲנִי הָיִיתִי
מֵבִין וְהִנֵּה צְפִיר הָעִזִּים בָּא מִן
הַמַּעֲרָב עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וְאֵין
נוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וְהַצָּפִיר קֶרֶן חָזוּת בֵּין
עֵינָיו וַיָּבֹא עַד הָאַיִל בַּעַל הַקְּרָנַיִם
אֲשֶׁר רָאִיתִי עֹמֵד לִפְנֵי הָאוּבָל
וַיָּרָץ אֵלָיו בַּחֲמַת כֹּחוֹ וּרְאִיתִיו
מַגִּיעַ אֵצֶל הָאַיִל וַיִּתְמַרְמַר אֵלָיו
וַיַּךְ אֶת הָאַיִל וַיְשַׁבֵּר אֶת שְׁתֵּי
קְרָנָיו וְלֹא הָיָה כֹחַ לָאַיִל לַעֲמֹד
לְפָנָיו וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיִּרְמְסֵהוּ
וְלֹא הָיָה מַצִּיל לָאַיִל מִיָּדוֹ וְצְפִיר
הָעִזִּים הִנְדִּיל עַד מְאֹד וּכְעָצְמוֹ
נִשְׁבְּרָה הַקֶּרֶן הַגְּדֹלָה וַתַּעֲלֶנָה
חָזוּת אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ לְאַרְבַּע רוּחוֹת
הַשָּׁמָיִם וּמִן הָאַחַת מֵהֶם יָצָאה
קֶרֶן אַחַת מִצְּעִירָה וַתִּגְדַּל יֶתֶר
אֶל הַנֶּגֶב וְאֶל הַמִּזְרָח וְאֶל הַצֶּבִי׃
וַתִּגְדַּל עַד צְבָא הַשָּׁמָיִם וַתַּפֵּל
אַרְצָה מִן הַצָּבָא וּמִן הַכּוֹכָבִים
וַתִּרְמְסֵם׃ וְעַד שַׂר הַצָּבָא הִגְדִּיל

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Tex.be.Dani.viij.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
וּמְמֶּנּוּ׃ הַתְּמִידִים׃ וְהֻשְׁלַךְ׃ מְכוֹן׃ רוֹמָתוֹ׃		q&ab eo r tulit s iuge ſacri=	τ ppt ipm ſacrificiū turbatū ē: τ ſctm̄ deſolabitur:
מִקְדָּשׁוֹ׃ וְצָבָא׃ תִּנָּתֵן׃ עַל׃ הַתָּמִיד׃ כּוֹן׃ קָדֶשׁ׃		ficium: & deiecit u locum x ſanctificationis eius. r Ro	καὶ διαὐτὸν θυσία ἐταράχθη, καὶ τὸ ἅγιον ἐρημωθήσεται,
נִתָּן׃ בְּפִשַׁע׃ וַתַּשְׁלֵךְ׃ אֱמֶת׃ אַרְצָה׃ וְעָשְׂתָה׃		bur autē t datū eſt s contra	τ factū eſt ſup ſacrificiū peccatū: τ ρiecta eſt terrā
עֲשָׂה׃ וְהִצְלִיחָה׃ וָאֶשְׁמְעָה׃ אֶחָד׃ קָדוֹשׁ׃ צָלַח׃ שָׁמֵעַ׃		u iuge ſacrificiū c ppter pec	καὶ ἐγλώθη ἐπὶ τὴν θυσίαν ἁμαρτία, καὶ ἐρρίφη χαμαὶ
מְדַבֵּר׃ וַיֹּאמֶר׃ אֶחָד׃ קָדוֹשׁ׃ לַפַּלְמוֹנִי׃		cata: d & ꝓſternetur e veri=	tuſticia: τ fecit τ ꝓſperata ē. τ audiui vnū
הַמְדַבֵּר׃ עַד׃ מָתַי׃ הֶחָזוֹן׃ הַתָּמִיד׃ הַפֶּלַע׃ חָזֶה׃		tas f in terra: g & proſpera=	ἅ δικαιοσύνη, καὶ ἐποίησεν καὶ εὐοδώθη. καὶ ἤκουσα ἑνὸς
וְהַפֶּשַׁע׃ שֹׁמֵם׃ תֵּת׃ וְקֹדֶשׁ׃ וְצָבָא׃ נָתָן׃		bitur h & faciet. i Et audiui	ἁγίου λαλοῦντος, καὶ ἶπεν, εἷς ἅγιος τῷ φελμουνὶ τῷ λα
מִרְמָס׃ וָאֹמַר׃ אֵלַי׃ עַד׃ עֶרֶב׃ בֹּקֶר׃ רֶמֶס׃ אָמַר׃		k vnū de l sanctis m loq̄ntē:	quenti: vſq; q̄ viſio ſtabit ſacrificiū ablatū τ
אַלְפַּיִם׃ וּשְׁלֹשׁ׃ מֵאוֹת׃ וְנִצְדַּק׃ קֹדֶשׁ׃ מֵאָה׃ צָדַק׃		n & dixit o vn p ſctūs q alteri	λοῦντι, ἕως πότε ἡ ὅρασις ϛήσεται ἡ θυσία ἡ ἀρθεῖσα καὶ
וַיְהִי׃ נִרְאֵתִי׃ אֲנִי׃ דָּנִיֵּאל׃ אֶת׃ הֶחָזוֹן׃ הָיָה׃ רָאָה׃		neſcio cui r loquenti. s Vſq;	peccatū q̄ deſolatiōis q̄ datū eſt. τ ſanctū τ fortitudo
וַאֲבַקְשָׁה׃ בִינָה׃ וְהִנֵּה׃ עֹמֵד׃ לְנֶגְדִּי׃ חָזֶה׃ נִקְשׁ׃		quo u viſio & x iuge ſacri	ἡ ὁμαρτία ἡ ἐρημώσεως ἡ δοθεῖσα. καὶ τὸ ἅγιον καὶ ἡ δύναμις
כְּמַרְאֵה׃ גֶּבֶר׃ וָאֶשְׁמַע׃ קוֹל׃ אָדָם׃ רָאָה׃ שָׁמֵעַ׃		ficiū t & peccatū u deſolatio	cōculcabitur: τ y dixit ei: vſq; ad veſpā τ mane
בֵּין׃ אֻלָי׃ וַיִּקְרָא׃ וַיֹּאמֶר׃ גַּבְרִיאֵל׃ קְרָא׃		nis q̄ z facta eſt b & ſanctua=	συμπατηθήσεται; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἕως ἑσπέρας καὶ πρωΐ
הָבֵן׃ לְהָבִין׃ אֶת׃ הַמַּרְאֶה׃ וַיָּבֹא׃ אֵצֶל׃ בִּין׃ בּוֹא׃		rīū c & fortitudo d cōculca=	dies duo mille τ trecenti: τ mundabitur
עָמְדִי׃ וַיָּבֹאוּ׃ נִבְעַתִּי׃ וָאֶפְּלָה׃ עַל׃ פָּנָי׃ בָּעַת׃ נֶבֶל׃		bitur. e Et dixit f ei. g Vſq;	ἡμέραι δισχίλιαι καὶ τριακόσιαι, καὶ καθαρισθήσεται τὸ
וַיֹּאמֶר׃ אֵלַי׃ הָבֵן׃ בֶּן׃ אָדָם׃ כִּי׃ לְעֶת׃ קֵץ׃		ad h veſperā & i mane dies	ϛμ τὸ ἅγιον. τ factū eſt cū viderē ego, viſionē: τ ārē
הֶחָזוֹן׃ וּבְדַבְּרוֹ׃ עִמִּי׃ נִרְדַּמְתִּי׃ עַל׃ פָּנַי׃ אַרְצָה׃ וַיַּעֲמִדֵנִי׃ עַל׃ עָמְדִי׃		k duo milia l trecēti: m & mū	ἅγιον. καὶ ἐγλώσατο ἐν τῷ εἰδεῖν με τὴν ὅρασιν, καὶ ἐζή=
וַיֹּאמֶר׃ הִנְנִי׃ מוֹדִיעֲךָ׃ אֶת׃ אֲשֶׁר׃ יִהְיֶה׃ בְּאַחֲרִית׃ הַזָּעַם׃ כִּי׃ לְמוֹעֵד׃ קֵץ׃		dabitur n ſanctuariū. o Fa	tēbam itelligētiā: τ ecce ſtetit ī ϛpectu meo q̄ſi viſio vi=
בַּעַל׃ הַקְּרָנָיִם׃ מַלְכֵי׃ מָדַי׃ וּפָרָס׃ וְהָאַיִל׃ אֲשֶׁר׃ רָאִיתָ׃		ctū eſt aūt p cū videre ego r	τουν σύτεσιν, καὶ ἰδοὺ ἕϛη ἐνώπιόν μου ὡς ὅρασις ἀνὴ
מַלְכֵי׃ מָדַי׃ וָפָרַס׃ וְהַתָּקוֹף׃ הָעֵז׃ מֶלֶךְ׃ יָוָן׃ וְהַקֶּרֶן׃ הַגְּדוֹלָה׃ אֲשֶׁר׃ בֵּין׃ עֵינָיו׃ הוּא׃ הַמֶּלֶךְ׃		daniel s viſionē: x & q̄rerē	ri. τ audiui vocē viri inter vlai.
הָרִאשׁוֹן׃ וְהַנִּשְׁבֶּרֶת׃ וַתַּעֲמֹדְנָה׃ אַרְבַּע׃ מַלְכִיּוֹת׃ מִגּוֹי׃ יַעֲמֹדְנָה׃ וְלֹא׃ בְכֹחוֹ׃ וּבְאַחֲרִית׃ מַמְלְכוּתָם׃		t intelligētiam u ecce v ſtetit	δρός. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀνδρὸς ἀναμέσον τοῦ ὑλαῖ.
בְּפֶשַׁע׃ עַזֵּי׃ פָנִים׃ וּמֵבִין׃ חִידוֹת׃ וְעָצַם׃ כֹּחוֹ׃ וְלֹא׃ בְכֹחוֹ׃ וְנִפְלָאוֹת׃ יַשְׁחִית׃		w in conſpectu meo x quaſi	τ vocauit τ dixit: gabriel facitelligere illum
וְהִצְלִיחַ׃ וְעָשָׂה׃ וְהִשְׁחִית׃ עַצְמִים׃ וְעַם׃ קְדוֹשִׁים׃ וְעַל׃ שִׁכְלוֹ׃ וְהִצְלִיחַ׃		ſpecies y viri. z Et audiui a vo	καὶ ἐκάλεσεν καὶ ἶπεν, γαβριὴλ ϛυνέτισον ἐκεῖνον
מִרְמָה׃ בְּיָדוֹ׃ וּבִלְבָבוֹ׃ יַגְדִּיל׃ וּבְשַׁלְוָה׃ יַשְׁחִית׃ רַבִּים׃ וְעַל׃ שַׂר׃ שָׂרִים׃ יַעֲמֹד׃		cem b viri c inter d vlai e & cla	viſionē. τ venit τ ſtetit iuxta ſtationē
וּבְאֶפֶס׃ יָד׃ יִשָּׁבֵר׃ וּמַרְאֵה׃ הָעֲרֶב׃ אֲשֶׁר׃ נֶאֱמַר׃ אֱמֶת׃ הוּא׃ וְאַתָּה׃ סְתֹם׃		mauit f & ait. g Gabriel ∞	τὴν ὅρασιν. καὶ ἦλθεν καὶ ἔϛη ἐχοίδια τῆς ϛάσεώς Infra.
הֶחָזוֹן׃ כִּי׃ לְיָמִים׃ רַבִּים׃ הוּא׃		h fac intelligere i iſtā k viſio=	μου, καὶ ὡς τῷ ἐλθεῖν αὐτόν, ἐθορυβήθην καὶ πίπτω ἐπὶ 9.1.
		nē. l Et venit: & ſtetit m iuxta	faciem meā: τ dixit ad me. itellige fili hois: E
		n vbi ego ſtabā. o Cumq; ve	πρόσωπόν μου, καὶ ἶπεν πρός με. σύες υἱὲ ἀνθρώπου,
		niſſet: p pauēs q corruī in r fa	adhuc.n. in tpis finem viſio. τ cū loq̄rer
		cie meā: s & ait t ad me. u In	ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας ἡ ὅρασις. καὶ ἐν τῷ λαλεῖν
		tellige v fili w homis x qm̄ y in	ip̄e mecū: cado in faciem meā sup
		tpe z finis cōplebitur a viſio.	αὐτὸν μετ' ἐμοῦ, πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν
		b Cūq; loqueretur c ad me	ϛρᾶ: τ tetigit me τ ſtatuit me ſup pedes τ di=
		d collapſus ſum e pnus f in	γεν, καὶ ἥψατό μου καὶ ἔϛησέν με ἐπὶ πόδας καὶ ἶ=
		terram. g Et tetigit h me: i &	πεν: ecce ego nota facio tibi futura in extremis
		ſtatuit me k in l gradu meo.	πεν, ἰδοὺ ἐγὼ γνωρίζω σοι τὰ ἐσόμενα ἐπ' ἐσχάτων τῆς
		m Dixitq; mihi. n Ego o oſtē=	ire: adhuc.n. in tpis finē. arics quē vidisti hſis
		dā tibi p q° futura ſunt r in	ὀργῆς, ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας. κριὸς ὃν εἶδες ἔχων τὰ
		nouiſſimo s maledictionis:	coznua: rex ꝑſarum τ medoꝝ. τ hizcus
		t quoniā habet u tēpus v finē	κέρατα, βασιλεὺς περσῶν καὶ μήδων. καὶ ὁ τράγος τῶν
		ſuū. w Aries x quem y vidisti	capraꝝ: rex grecoꝝ. τ cornu magnū qđ erat
		z habere a cornua: b rex c me	αἰγῶν, βασιλεὺς ἑλλήνων. καὶ τὸ κέρας τὸ μέγα ὃ ἦν
		dorum eſt d atq; perſarum.	iuter oculos eius: ip̄e eſt rex
		e Porro hircus caprarum:	ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, αὐτός ἐϛιν ὁ βασιλεὺς
		f rex g grecoꝝ eſt: h & cornu	p̄imus. τ contriti cui e ſteterẽt q̄ttuoꝛ
		i grande k quod erat l inter	ὁ πρῶτος. καὶ τοῦ συντριβέντος οὗ ἕϛησαν τέϛαρα
		m oculos eius: n ipſe eſt o rex	coznua de ſubtus: q̄ttuoꝛ reges de gente
		p primus. q Quod autem	κέρατα ὑποκάτωθεν, τέϛαρες βασιλεῖς ἐκ τοῦ ἔθνους
		fracto illo r ſurrexerunt ∞	eius cōſurgent τ nō in foꝛtitudie eiꝰ. τ in extre
		s quattuor t pro eo: u quat=	αὐτοῦ ἀναϛήσονται καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτ. καὶ ἐπ' ἐσχά
		tuor w reges x de gente eius	mis regni eoꝝ cōpletis peccatis:
		y consurgent: z sed non a in	των τῆς βασιλείας αὐτῶν πληρουμένων τῶν ἁμαρτι=
		fortitudine eius. b Et poſt	cōſurget rex ipudēs facie: τ itel=
		c regnum eoꝝ d cum creue	λῶν, ἀναϛήσεται βασιλεὺς ἀναιδὴς προσώπῳ, καὶ συ=
		rint e iniquitates f cōſurget	ligēs ꝑblemata: τ foꝛte robur eius: τ nō
		g rex h ipudens facie: i & in=	νῶν προβλήματα, καὶ κραταιὰ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ οὐκ
		telligēs k ꝓpositiōes: l & ro	in roboꝛe eius. τ mirabilia coꝛrũpet τ ꝓspera=
		borabitur k fortitudo eiꝰ:	ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. καὶ θαυμασὰ διαφθερεῖ καὶ κατευθυ
		m sed nō n in viribus suis: o &	bit τ faciet: τ interficiet foꝛtes τ ꝓpm̄ ſctm̄: τ
		supra q̄ credi pōt vniuer	τεῖ καὶ ποιήσει, καὶ διαφθερεῖ ἰσχυροὺς καὶ λαὸν ἅγιον, καὶ
		sa p vastabit: q & ꝓsperabitur	iugū ſupplicij dirigetur: dolus in manu e:
		r & faciet. s Et interficiet t ro	ὁ ζυγὸς τοῦ κλοιοῦ κατευθυνεῖ, δόλος ἐν τῇ χειρὶ αὐ=
		bustos u & populū w ſctorū	ius τ in coꝛde eius magnificabiꝭ: τ doꝛ
		x m y volūtate ſuā: z & diri=	του καὶ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ μεγαλυνθήσεται, καὶ δό=
		getur a dolus b in manu eiꝰ:	lo interficiet multos: τ in ꝑditione multoꝝ
		c & cor ſuū d magnificabitur	λω διαφθερεῖ πολλούς, καὶ ἐπὶ ἀπωλείᾳ πολλῶν
		e & in copia rerū oim̄ occi	ϛabit: τ q̄ſi oua manu cōteret. τ viſio
		det f plūmos. g Et cōtra h pri	ϛήσεται, καὶ ὡς ὰὰ χειρὶ συντρίψει. καὶ ἡ ὅρασις
		cipē i principū k cōſurget: l &	veſpere τ mane q̄ dicta eſt: vera eſt.
		ſine m manu n cōteretur. o Et	τῆς ἑσπέρας καὶ τῆς πρωΐας τῆς ῥηθείσης, ἀληθής ἐϛιν.
		viſio p veſpere q & mane r q̄	
		s dicta eſt: t vera u eſt. ∞∞	

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

τ tu signa visionē: q̄ in dies multos.
καὶ σὺ σφράγισον τὴν ὅρασιν, ὅτι εἰς ἡμέρας πολλάς·
τ. ego daniel dormiui τ elangui dies: τ
καὶ ἐγὼ δανιὴλ ἐκοιμήθην καὶ ἐμαλακίσθην ἡμέρας, καὶ
surrexi τ faciebā opera regis: τ admira
ἀνέστην καὶ ἐποίουν τὰ ἔργα τοῦ βασιλέως, καὶ ἐθαύμα
bar visiōez: ℥ nō erat itelligēs.
ζον τὴν ὅρασιν, καὶ οὐκ ἦν ὁ συνιῶν.

Ca.9.

IN pmo anno sub dario filio assue=
A ΕΝ τῷ πρώτῳ ἔτει ἐπὶ δαρείου τοῦ υἱοῦ ἀσουή=
ri de semine medoꝝ: q̄ regnauit sup
ρου ἀπὸ τοῦ σπέρματος μήδων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐπὶ
regnum chaldeoꝝ: in āno vno regni
τὴν βασιλείαν χαλδαίων, ἐν ἔτει ἑνὶ τῆς βασιλείας
eius: ego daniel intelleri in libris nume
αὐτοῦ, ἐγὼ δανιὴλ συνῆκα ἐν ταῖς βίβλοις τὸν ἀριθ=
rū ānoꝝ de quo fact⁹ ē sermo dñi ad hieremiā
μὸν τῶν ἐτῶν περὶ οὗ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν
1.Esdr. 1.a. Dicre. 25.c. & 29.c. pphetam vt cōplerentur desolatio hie=
τὸν προφήτην εἰς συμπλήρωσιν τῆς ἐρημώσεως τῆς ἱε=
rusalem septuaginta āis. τ vedi faciem
ρουσαλὴμ ἑβδομήκοντα ἔτη. καὶ ἔδωκα τὸ πρόσωπόν
meā ad dñm deū vt q̄rerem oratione τ
μου πρὸς κύριον τὸν θεὸν τοῦ ἐκζητῆσαι προσευχὴν καὶ
deprecationē i ieiunijs τ sacco τ cinere. τ ora=
δέησιν ἐν νηστείᾳ καὶ σάκκῳ καὶ σποδῷ. καὶ προ=
ui ad dñm deū meū: τ confessus sum τ
σηυξάμην πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ ἐξομολογησάμην καὶ
1.Esd. 1.b. dixi. dne. deus magne τ terribilis custodiens
εἶπα· κύριε ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστὸς ὁ φυλάσσων
testamētū tuū τ miam diligentibꝰ te τ
τὴν διαθήκην σου καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσίν σε καὶ τοῖς
custodientibꝰ mādata tua. peccauim⁹: iniqtatē fecim⁹:
φυλάσσουσιν τὰς ἐντολάς σου. ἡμάρτομεν, ἠδικήσαμεν,
ipie egim⁹. τ recessim⁹: τ declinauim⁹ a
ἠσεβήσαμεν· καὶ ἀπέστημεν, καὶ ἐξεκλίναμεν ἀπὸ τῶν
mādatis tuis τ a iudicijs tuis. τ nō audi
ἐντολῶν σου καὶ ἀπὸ τῶν κριμάτων σου. καὶ οὐκ ἐσμεν
B uimus seruos tuos pphetas: q̄ loq̄bant
κούσαμεν τῶν δούλων σου τῶν προφητῶν, οἳ ἐλάλουν
in nomine tuo ad reges nr̄os τ pn=
ἐν τῷ ὀνόματί σου πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ἄρ=
cipes nr̄os τ patres nr̄os τ ad oēm
χοντας ἡμῶν καὶ πατέρας ἡμῶν καὶ πρὸς πάντα τὸν
pplm t̄re. tibi dne iustitia τ nobis cōfusio
λαὸν τῆς γῆς· σοὶ κύριε ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τῷ
facie⁹ sicut dies hec. viro iuda τ hitā
προσώπου ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη· ἀνδρὶ ἰούδα καὶ τοῖς ἐνοι
tibus hierusalem τ oi israel. his q̄ ppe τ
κοῦσιν ἱερουσαλὴμ καὶ παντὶ ἰσραὴλ τοῖς ἐγγὺς καὶ
his q̄ longe in omni terra vbi dissemināsti eos
τοῖς μακρὰν ἐν πάσῃ τῇ γῇ οὗ διέσπειρας αὐτοὺς
illic in p̄uaricatione eoꝝ q̄ p̄uaricati sūt i te dne. nobis
ἐκεῖ ἐν ἀθεσίᾳ αὐτῶν ἣ ἠθέτησαν ἐν σοὶ κύριε· ἡμῖν ἡ
cōfusio faciei τ regibus nr̄is τ
αἰσχύνη τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ
pncipibꝰ nr̄is τ pr̄ibus nr̄is: qui
τοῖς ἄρχουσιν ἡμῶν καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν, ὅτινες
peccauim⁹ tibi. dño deo nr̄o miserationes τ
ἡμάρτομέν σοι· τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν οἱ οἰκτιρμοὶ καὶ
pp̄iatiões: q̄ recessim⁹ a dño τ nō audiui=
οἱ ἱλασμοί, ὅτι ἀπέστημεν ἀπὸ κυρίου καὶ οὐκ ἐσμεν κού
mus vocē dñi dei nr̄i vt ābularem⁹
σαμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι τοῖς
legitimis eius q̄ dedit ante faciem nr̄am i manib⁹
νομίμοις αὐτοῦ οἷς ἔδωκεν κατὰ πρόσωπον ἡμῶν ἐν χερσὶ
seruoꝝ suoꝝ pphetaꝝ. τ ois israel p̄uari=
τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν· καὶ πᾶς ἰσραὴλ παρέ
cati sunt legē tuā: τ declinauerūt ne audirēt
βησαν τὸν νόμον σου, καὶ ἐξέκλιναν τοῦ μὴ ἀκοῦσαι τῆς
vocē tuā: τ venit sup nos maledictio τ iuramētū
φωνῆς σου, καὶ ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ κατάρα καὶ ὁ ὅρκος

Trāsla.B.Hie.

Tu ergo visionē signa:
qa⁹ posit⁹ multos⁹ dies erit.
Et ego daniel languiᶜ &
egrotauiᵈ per dies. ∞∞∞
Cumq̄ surrexissemᶠ faciebam opera regis
& stupebāᵍ ad visionē & nō erat q̄ interp̄taretur.

IN anno primo 9.
darii ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
filii assueri de semie medorum qui ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
imperauit super regnū chaldeorum anno ∞∞∞
vno regni eius. Ego daniel intellexi ∞∞∞∞∞∞∞
in libris numerum annorum de quo ∞∞∞∞∞∞
est sermo dñi ad hieremiam prophetam ∞∞∞∞
vt cōplerentur desolationis hierusalē septuaginta āis. Et posui faciem meam ad dominum ∞∞
deum meum rogare & deprecari ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
in ieiuniis sacco & cinere: & orauiᵃ ad dominum
deū meū: & cōfessus sū:
& dixi. Obsecro domie
deus magne & terribilis
custodiens pactum ∞∞∞
& miam diligentibus te
& custodiētibus mādata tua: peccauimus iniqtatē fecimus: ipie egimus: &
recessimus & declinauimus a mādatis tuis ac iudiciis. Non obediuimus
seruis tuis pphetis qui
locuti sunt in noīe tuo regibus nr̄is: principibus nostris: patribus nostris:
oiꝯ populo terre. Tibi
dñe iustitia: nobis autē
confusio faciei ∞∞∞∞∞∞
sicut est hodie viro iuda
& habitatoribus ∞∞∞∞
hierusalē & omni israel
his qui prope sunt ∞∞∞
& his qui procul in vniuersis terris ∞∞∞∞∞∞∞∞
ad quas eiecisti eos propter iniqtates eoꝝ in qb⁹
peccauerunt in te dñe.
Nobis cōfusio faciei: regib⁹ nr̄is: principib⁹ nr̄is
& patribus nr̄is qui peccauerunt. Tibi autē dño
deo nostro misericordia
& ppitiatio: quia recessimus a te: & non ∞∞∞∞
audiuim⁹ vocē dñi dei
nostri vt ambularemus
in lege eius quaꝫ posuit
nobis per ∞∞∞∞∞∞∞∞
seruos suos pphetas: &
oīs israel preuaricati sunt
legem tuā: & declinauerunt ne audirēt vocē tuā:
& sullauit sup nos maledictio & detestatio que

Tex.heb.Dani.ix. Pritiua.heb.

חָזֶה יוֹם
הָיָה חָלָה
קוּם עָשָׂה
לְאַדֹּנָי שָׁמַם
רָאָה בִּין

Cap.ix.

שָׁנָה
בֶּן אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִזֶּרַע מָדַי אֲשֶׁר
מָלַךְ עַל מַלְכוּת בַּשְׂדִּים: בְּשָׁנַת
אַחַת לְמָלְכוֹ אֲנִי דָנִיֵּאל בִּינֹתִי
סָפַר בַּסְּפָרִים מִסְפַּר הַשָּׁנִים אֲשֶׁר
נָבָא הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יִרְמְיָה הַנָּבִיא
לְמַלֹּאות לְחָרְבוֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם שִׁבְעִים
נָתַן פָּנָה שָׁנָה: וָאֶתְּנָה אֶת פָּנַי אֶל אֲדֹנָי
פָּלַל הָאֱלֹהִים לְבַקֵּשׁ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים
בְּצוֹם וְשַׂק וָאֵפֶר: וָאֶתְפַּלְלָה לַיהוָה
יָדָה אֱלֹהָי וָאֶתְוַדֶּה וָאֹמְרָה אָנָּה אֲדֹנָי
נָבַל יָרֵא הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית
בְּרִית צָוָה וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו:
עָוָה רָשַׁע חָטָאנוּ וְעָוִינוּ וְהִרְשָׁעְנוּ וּמָרָדְנוּ
שָׁפַט וְסוּר מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ: וְלֹא
נָבָא שָׁמַעְנוּ אֶל עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר
שׁוּר דִּבְּרוּ בְשִׁמְךָ אֶל מְלָכֵינוּ שָׂרֵינוּ
וַאֲבֹתֵינוּ וְאֶל כָּל עַם הָאָרֶץ: לְךָ
בּוֹשׁ פָּנָה אֲדֹנָי הַצְּדָקָה וְלָנוּ בֹשֶׁת הַפָּנִים
כַּיּוֹם הַזֶּה לְאִישׁ יְהוּדָה וְלִישְׁבֵי
יְרוּשָׁלַ͏ִם וְלְכָל יִשְׂרָאֵל הַקְּרֹבִים
וְהָרְחֹקִים בְּכָל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
הִדַּחְתָּם שָׁם בְּמַעַלָם אֲשֶׁר מָעֲלוּ
בָךְ: יְהוָה לָנוּ בֹשֶׁת הַפָּנִים לְמַלְכֵינוּ
לְשָׂרֵינוּ וְלַאֲבֹתֵינוּ אֲשֶׁר חָטָאנוּ
לָךְ: לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים
וְהַסְּלִחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בּוֹ: וְלֹא
יָלַךְ שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת
יָרָה פָּנָה בְּתוֹרֹתָיו אֲשֶׁר נָתַן לְפָנֵינוּ בְּיַד
נָבָא עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים: וְכָל יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ
אֶת תּוֹרָתֶךָ וְסוֹר לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ בְּקֹלֶךָ
נָתַךְ עָלֵינוּ הָאָלָה וְהַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר

Universidad de Deusto Biblioteca

Pūtiua.heb.	Tex.he.Dani.xi.	Trāſl.B.Vie.	Trāſ.Gre.lex.cū interp̄.latina.
פְּתוּבָה	בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים	scripta eſt in libro moyſi ſerui dei:	qȝ ſcriptū eſt in lege moyſi ſerui dei:
כִּי חָטָאנוּ לוֹ	וַיָּקֶם אֶת דְּבָרָיו אֲשֶׁר	quia peccauimus ei. Et	quia peccauimus ei. Et
דִּבֶּר עָלֵינוּ	וְעַל שֹׁפְטֵינוּ אֲשֶׁר	ſtatuit ſermones ſuos qȝs	ſtatuit ſermones ſuos qȝs
שָׁפְטוּנוּ	לְהָבִיא עָלֵינוּ רָעָה גְדֹלָה	locutus eſt ſuper nos &	locutus eſt ſuper nos &
אֲשֶׁר לֹא נֶעֶשְׂתָה תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם		ſuper principes nros qui	ſuper principes nros qui
כַּאֲשֶׁר נֶעֶשְׂתָה בִּירוּשָׁלִַם	כַּאֲשֶׁר	iudicauerūt nos: vt ſup	iudicauerūt nos: vt ſup
כַּתּוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה	אֵת כָּל הָרָעָה	induceret in nos magnū	induceret in nos magnū
הַזֹּאת בָּאָה עָלֵינוּ	וְלֹא חִלִּינוּ אֶת	malū quale nunqȝ fuit	malū quale nunqȝ fuit
פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ	לָשׁוּב מֵעֲוֹנֵינוּ	ſub omni celo:	ſub omni celo:
וּלְהַשְׂכִּיל בַּאֲמִתֶּךָ	וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל	ſm qȝ factū eſt in hieru	ſm qȝ factū eſt in hieru
הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ	כִּי צַדִּיק יְהוָה	ſalem: ſicut	ſalem: ſicut
אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו	אֲשֶׁר עָשָׂה	ſcriptū eſt in lege moy	ſcriptū eſt in lege moy
וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקֹלוֹ	וְעַתָּה אֲדֹנָי	ſi. Omne malum	ſi. Omne malum
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת עַמְּךָ		hoc venit ſuper nos. Et	hoc venit ſuper nos. Et
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה	וַתַּעַשׂ	non rogauimus	non rogauimus
לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה	חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ	facie tua dñe de nr vt re	facie tua dñe de nr vt re
אֲדֹנָי כְּכָל צִדְקֹתֶךָ	יָשָׁב נָא אַפְּךָ	uerteremur ab iniqtatib	uerteremur ab iniqtatib
וְחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלִַם הַר קָדְשֶׁךָ		nr̄is: & cogitaremus ve	nr̄is: & cogitaremus ve
כִּי בַחֲטָאֵינוּ	וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ	ritatē tuam. Et vigilauit	ritatē tuam. Et vigilauit
יְרוּשָׁלִַם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל		dñs ſup malicia: & addu	dñs ſup malicia: & addu
סְבִיבוֹתֵינוּ וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ	אֶל	xit eam ſup nos. Iuſtus	xit eam ſup nos. Iuſtus
תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּנָיו	וְהָאֵר	dñs deꝰ noſter in oībus	dñs deꝰ noſter in oībus
פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם	לְמַעַן	operibus ſuis que fecit.	operibus ſuis que fecit.
אֲדֹנָי הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע	פְּקַח	Non enī audiuimus vo	Non enī audiuimus vo
עֵינֶיךָ וּרְאֵה שִׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר	אֲשֶׁר	cem eius. Et nunc dñe	cem eius. Et nunc dñe
נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל	צִדְקֹתֵינוּ	deus noſter qui eduxiſti	deus noſter qui eduxiſti
אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי	עַל רַחֲמֶיךָ	populum tuum	populum tuum
הָרַבִּים וְאֲדֹנָי סְלַח אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה		de terra egypti in manu	de terra egypti in manu
וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי		forti: & feciſti	forti: & feciſti
שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ		tibi nomē ſm die hanc:	tibi nomē ſm die hanc:
אֲנִי מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי	וְחַטַּאת עַמִּי	peccauimus: iniqtatē fe	peccauimus: iniqtatē fe
יִשְׂרָאֵל וּמַפִּיל תְּחִנָּתִי לִפְנֵי יְהוָה	אֱלֹהָי	cim dñe in oēm iuſticiā	cim dñe in oēm iuſticiā
לְפָנֵי יְהוָה אֱלֹהָי עַל הַר קֹדֶשׁ		tuā. Auertatur obſecro	tuā. Auertatur obſecro
אֱלֹהָי וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בַּתְּפִלָּה		ira tua & furor tuꝰ a ci	ira tua & furor tuꝰ a ci
וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בֶּחָזוֹן		uitate tua hieruſalem & a	uitate tua hieruſalem & a
		monte ſancto tuo. Pro	monte ſancto tuo. Pro
		pter pctā enī nr̄a & iniq	pter pctā enī nr̄a & iniq
		tates patrū noſtrorū hie	tates patrū noſtrorū hie
		ruſalē & populus tuꝰ in	ruſalē & populus tuꝰ in
		opprobriū ſunt oībus q	opprobriū ſunt oībus q
		circuitu nr̄m. Nūc ergo	circuitu nr̄m. Nūc ergo
		exaudi deus nr̄ orōnem	exaudi deus nr̄ orōnem
		ſerui tui: & ꝓ pces eiꝰ: &	ſerui tui: & ꝓ pces eiꝰ: &
		oſtende facie tuā ſup ſan	oſtende facie tuā ſup ſan
		ctuariū tuū qđ deſertū eſt.	ctuariū tuū qđ deſertū eſt.
		Propter temetipſum in	Propter temetipſum in
		clina deus meus aurē tuā	clina deus meus aurē tuā
		& audi: aperi oculos tu	& audi: aperi oculos tu
		os & vide deſolationē no	os & vide deſolationē no
		ſtram & ciuitatē ſup quā	ſtram & ciuitatē ſup quā
		inuocatū eſt nomē tuū.	inuocatū eſt nomē tuū.
		Nec enī ꝓ iuſtificatio	Nec enī ꝓ iuſtificatio
		nibus nr̄is proſternimus	nibus nr̄is proſternimus
		preces ante faciē tuā: ſed	preces ante faciē tuā: ſed
		in miſationib tuis mul	in miſationib tuis mul
		tis. Exaudi dñe: placare	tis. Exaudi dñe: placare
		domine: attende	domine: attende
		& fac. Ne moreris pro	& fac. Ne moreris pro
		pter temetipſum deus	pter temetipſum deus
		me: quia nomē tuū ꝓ in	me: quia nomē tuū ꝓ in
		uocatū eſt ſup ciuitatē &	uocatū eſt ſup ciuitatē &
		ſup ꝓplm tuū. Cūqȝ ad	ſup ꝓplm tuū. Cūqȝ ad
		huc loqrer & orarē & cō	huc loqrer & orarē & cō
		fiterer pctā mea & pctā	fiterer pctā mea & pctā
		ꝓplī mei iſrael vt pſterne	ꝓplī mei iſrael vt pſterne
		rē ꝓces meas in cōſpectu	rē ꝓces meas in cōſpectu
		dei mei: p mōte ſctō	dei mei: p mōte ſctō
		dei mei. Adhuc me lo	dei mei. Adhuc me lo
		quēte in orōne mea ecce	quēte in orōne mea ecce
		vir gabriel quem vide	vir gabriel quem vide
		ram in viſione	ram in viſione

qȝ ſcriptū eſt in lege moyſi ſerui dei: qȝ pecca
ὁ γεγραμμένος ἐν νόμῳ μωυσῆ δούλου τοῦ θεοῦ, ὅτι ἡμάρ
uimꝰ ei: & ſtatuit ſmones ſuos qȝs locutꝰ eſt
τομεν αὐτῷ, καὶ ἔστησεν τοὺς λόγους αὐτοῦ οὓς ἐλάλησεν
ſup nos & ſup iudices nros q iudicauerūt nos vt ſup
ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς κριτὰς ἡμῶν οἱ ἔκριναν ἡμᾶς ἐπα
induceret ſup nos mala magna: qlta nō fuerūt ſub
γαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς κακὰ μεγάλα, οἷα οὐ γέγονεν ὑποκάτω
omni celo ſcōm qđ facta ſūt in hieruſalem: ſι
παντὸς τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὰ ῥηθέντα ἐν ἱερουσαλήμ, κα
cut ſcriptum eſt in lege moyſi. oīa mala iſta
θὰς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ. πάντα κακὰ ταῦ
venerūt ſup nos: & nō rogauimꝰ faciem dñi
τα ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐδεήθημεν τοῦ προσώπου κυ
ni dei nr̄i: vt recederemꝰ ab iniqtatibꝰ nr̄is & ꝓ
ρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἀποστῆναι ἀπὸ τῶν ἀδικιῶν ἡμῶν καὶ
intelligeremus in omni veritate. & vigilauit dñs
τοῦ συνιέναι ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ· καὶ ἐγρηγόρησεν κύριος ὁ
deꝰ nr̄ ſup malitiā: & adduxit ea ſup nos:
θεὸς ἡμῶν ἐπὶ τὴν κακίαν, καὶ ἐπήγαγεν αὐτὰ ἐφ' ἡμᾶς,
qȝ iuſtus dñs deꝰ nr̄ ſup oēm facturā
ὅτι δίκαιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ πᾶσαν τὴν ποίησιν
ſuam quā fecit: & nō audiuimus
αὐτοῦ ἣν ἐποίησεν, καὶ οὐκ ἐισηκούσαμεν τῆς
vocē eius. & nūc dñe deus nr̄: qȝ eduxiſti
φωνῆς αὐτοῦ· καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὃς ἐξήγαγες τὸν
ꝓplm tuū de tra egypti in manu forti: & feci
λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐποίη
ſti tibi ipi nomē ſīc dies hec: peccauimꝰ iniqueq
σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἠνομή
fecimꝰ iniuſte egimꝰ: dñe in oi mia tua auer
καμεν ἠδικήσαμεν, κύριε ἐν πάσῃ ἐλεημοσύνῃ σου ἀπο
tatur obſecro furor tuꝰ & ira tua a ciuitate
στραφήτω δὴ ὁ θυμός σου καὶ ἡ ὀργή σου ἀπὸ τῆς πόλεώς
tua hieruſalem mōte ſctō tuo: qȝ peccauimꝰ in
σου ἱερουσαλὴμ ὄρους ἁγίου σου, ὅτι ἡμάρτομεν ἐν ταῖς
iniquitatibꝰ nr̄is & ꝓplm nr̄or hieruſalem: & ꝓplm tuꝰ
ἀδικίαις ἡμῶν καὶ πρώων ἡμῶν ἱερουσαλήμ, καὶ ὁ λαός σου
in opprobriū factꝰ eſt in oībus q̄ i circuitu nr̄o.
εἰς ὀνειδισμὸν ἐγένετο ἐν πᾶσι τοῖς περικύκλῳ ἡμῶν.
& nūc exaudi dñe deꝰ nr̄ orōnem ſer
καὶ νῦν εἰσάκουσον κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν τῆς προσευχῆς τοῦ δού
ui tui & deꝓcatiōes eius: & oſtende faciem
λου σου καὶ τῶν δεήσεων αὐτοῦ, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν
tuā ſup ſanctuariū tuū deſtū ꝓpt te dñe. incli
σου ἐπὶ τὸ ἁγίασμά σου τὸ ἔρημον ἕνεκέν σου κύριε· κλί
na deꝰ meꝰ aurē tuā & audi: aperi ocu
νον ὁ θεός μου τὸ οὖς σου καὶ ἄκουσον, ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλ
los tuos & vide deſolationē nr̄am & ciuitatis tue:
μούς σου καὶ ἴδε τὴν ἀφανισμὸν ἡμῶν καὶ τῆς πόλεώς σου,
ſup quā inuocatū eſt nomē tuū ſup eam: qȝ nō in
ἐφ' ἧς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπ' αὐτῆς, ὅτι οὐκ ἐπὶ
iuſticijs nr̄is nos ꝓſcimus miſationē no
ταῖς δικαιοσύναις ἡμῶν ἡμεῖς ῥιπτοῦμεν τὸν δικτερμὸν ἡμ
ſtrā i cōſpectu tuo: ſed in miſationes tuas mul
ῶν ἐνώπιόν σου, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου τοὺς πολ
tas dñe: exaudi dñe: placare dñe: attēde do
λοὺς κύριε, εἰσάκουσον κύριε, ἱλάσθητι κύριε, πρόσχες κύ
mine: fac & ne tardaueris ꝓpt te dñe deꝰ meꝰ.
ριε, ποίησον καὶ μὴ χρονίσῃς ἕνεκέν σου κύριε ὁ θεός μου,
qȝ nomē tuū inuocatū ē ſup ciuitatē tuā & ſup
ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὴν πόλιν σου καὶ ἐπὶ
ꝓplm tuū. & adhuc me loquēte & orante &
τὸν λαόν σου. καὶ ἔτι μου λαλοῦντος καὶ προσευχομένου καὶ
confitente peccata mea & peccata ꝓpli
ἐξαγορεύοντος τὰς ἁμαρτίας μου καὶ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ
mei iſrl: & ꝓijciente miam meā coram dño deo meo
μου ἰσρλ, καὶ ῥιπτοῦντος τὸν ἔλεόν μου ἐναντίον κυ τοῦ θεοῦ μου
ſup mōtē ſanctū dei mei: & adhuc me loquēte in
ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιον τ θεοῦ μου, καὶ ἔτι μου λαλοῦντος ἐν τῇ
oratione: & ecce vir gabriel quē vidi in principio
προσευχῇ, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ γαβριὴλ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀρχῇ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

volane: τ tetigit me q̄si hora sacrificij vespti
ωετώμενος, καὶ ἥψατό μου ὡσεὶ ὥραν θυσίας ἑσπερι
ni: τ erudituit me τ locut⁹ est mecū τ di
νῆς, καὶ συνέτισέν με καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ καὶ εἶ=
xit: daniel nūc egress⁹ sū vt pberem itelligētiā. in pn
πεν, δανιὴλ νῦν ἐξῆλθον συμβιβάσαι σύνεσιν · ἐν ἀρ
cipio deprecatiōis tue egress⁹ ē sm̄o: τ ego veni vt
χῆ τῆς δεήσεώς σου ἐξῆλθεν ὁ λόγος, καὶ ἐγὼ ἦλθον τοῦ
annūciarē tibi q: vir desideriox es tu: τ aīaduerte
ἀναγγεῖλαί σοι ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν εἶ σύ, καὶ ἐννοήθητι
in verbo τ itellige in vīsione. septuaginta
ἐν τῷ ῥήματι καὶ σύνες ἐν τῇ ὁ ωασία · ἑβδομήκοντα
hebdomades concise sunt sup pplm tuū τ sup
ἑβδομάδες συντετμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ
ciuitatē sctām. vt cōsumetur peccatum: τ
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν · τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν, καὶ
ad signandū peccata τ ad delendū iniqtates:
τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίας καὶ ἀπαλεῖψαι τὰς ἀνομίας,
τ ad ppiandū ppc̄ iustitias: τ ad ducēdū iustitiā
καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀδικίας, καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύ
eternā: τ ad signandū vīsiōez τ pphetā:
νην αἰώνιον, καὶ τοῦ σφραγίσαι ὅρασιν καὶ προφητείαν,
τ ad vngēdū ictū sctō. τ cognosces τ itelliges ab
καὶ τοῦ χρίσαι ἅγιον ἁγίων. καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις ἀπὸ
exitu sm̄onis vt respondeat τ vt edificetur hie
ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι ie
rusalem vsq; ad xp̄m. ducem: hebdomades septē.
ρουσαλὴμ ἕως χριστοῦ ἡγουμένου, ἑβδομάδες ἑπτά.
τ hebdomades seraginta due rursus edificabit
καὶ ἑβδομάδες ἑξηκονταδύο πάλιν οἰκοδομηθήσεται
platea τ mur⁹ in angustia tp̄m: τ post
πλατεῖα καὶ τεῖχος ἐν στενοχωρίᾳ τῶν χρόνων, καὶ με
hebdomadas seraginta q̄ttuor τ destructur:
τὰ ἑβδομάδας ἑξηκονταέξαρας καὶ ἐξολοθρευθήσεται,
vnctio τ iudiciū nō est in eo. at ciuitatē τ
χρίσμα καὶ κρῖμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ · τὴν δὲ πόλιν καὶ
sanctū dissipabit cū duce veniente τ
τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ καὶ
succidentur sicut in diluuio. τ vsq; ad finē bel
ἐκκοπήσονται ὡς ἐν κατακλυσμῷ καὶ ἕως τέλους πο=
lit concisū ordinabit desolatiōib⁹ τ cōforta=
λέμου συντετμημένου τάξει ἀφανισμοῖς καὶ δυναμώ=
bit testamētū multis hebdomada vna: τ in dimidio
σει διαθήκην πολλοῖς ἑβδομὰς μία, καὶ ἐν τῷ ἡμίσει
hebdomade auferet sacrificiū τ libamē. τ in
τῆς ἑβδομάδος ἀρθήσεται θυσία καὶ σπονδή · καὶ ἐπὶ τὸ
tēplo abominatio desolationū erit. τ vsq; ad ꝓsūma=
ἱερὸν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων ἔσαι · καὶ ἕως συντελεί
tionē tp̄is ꝓsumatio. dabit sup desolationē.
ας καιροῦ συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. Ca.10.

IN anno tertio cyri regis psarum: verbū
Ἐν ἔτει τρίτῳ κύρου βασιλέως περσῶν, λόγος
reuelatū est danieli cui⁹ nomē vocatū ē balta=
ἀπεκαλύφθη τῷ δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα ἐπεκλήθη βαλτά=
sar: τ verum verbū: τ fortitudo magna τ itelle
σαρ, καὶ ἀληθινὸς ὁ λόγος, καὶ δύναμις μεγάλη καὶ σύνε
ctus dat⁹ ē ei in vīsione. in diebus illis
σις ἐδόθη αὐτῷ ἐν τῇ ὁ ωασία · ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ego daniel eram lugens tres hebdomadas diez: pa=
ἐγὼ δανιὴλ ἤμην πενθῶν τρεῖς ἑβδομάδας ἡμερῶν, ἄρ=
nē desiderioz nō comedi: τ caro τ vinū nō itra
τον ἐπιθυμιῶν οὐκ ἔφαγον, καὶ κρέας καὶ οἶνος οὐκ ἐσῆλ
uit in os meū: τ vnguēto nō vnctus fū vsq; ad
θεν εἰς τὸ στόμα μου, καὶ ἄλειμμα οὐκ ἠλειφάμην ἕως
plenitudinē triū hebdomadaz diez. τ in die vi
πληρώσεως τριῶν ἑβδομάδων ἡμερῶν · καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἓι
gesima τ q̄rta mēsis pmi: τ ego erā iuxta
κοστῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐχόμενος
fluuiū magnū ipe est tigris: τ leuaui ocu=
τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου αὐτός ἐστιν Τίγρις, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλ
los meos τ vidi: τ ecce vir vnus indutus lineis:
μούς μου καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἷς ἐνδεδυμένος βαδδεῖν,

Trāsla.B.Vie.

a principio cito b volans
b tetigit c me r in tempore
s sacrificii h vespertini i & do
cuit me h & locut⁹ est i mihi.
m dixitq;. " Daniel ° nunc
p egressus sū q vt docerē te &
r intelligeres. ° Ab exordio
c pcū tuar q egress⁹ ē x fmo.
r Ego at v vēi a vt idicarē tibi:
b qa vir c desideriox es. Tu
aūt c aiaduerte r fmonē: s &
intellige b visionē. ! Septua
gīta a hebdomades ! abbre
uiate sūt m sup n ppl'm tuū:
c & sup p vrbē q sanctā tuā r vt
cōsumetur s p̄uaricatio r &
finē accipiat n peccatū: x &
deleatur r iniqtas: ' & addu
catur s iustitia b sempiterna:
c & ipleatur v visio & ꝓphe
tia ! & vngatur s sctus b sctōx.
! Scito ergo k & aiaduerte
! ab m exitu n fmōis o vt iterū
p edificetur q hierl z r vsq; ad
a xp̄m ducē: u hebdomades
k septē: r & hebdomades ' se
xaginta a due erūt. Et b rur
sum c edificabitur d platea
c & muri r i angustia s tēpo
rū. b Et post ! hebdomades
k sexaginta ! duas m occide=
tur n xps: o & nō erit p ei ? po
pulus q eū negaturus est.
q Et c ciuitatē r & sanctuariū
d dissipabit ! pop's cū duce
k venturo r & finis ei ? vasti
tas: a & post b finē belli b sta=
tuta c desolatio. r Cōfirma=
bit aūt s pactū b multis ! heb
domada a vna: ! & in dimi=
dio m hebdomadis n deficiet
o hostia r & sacrificiū: q & erit
q in r tēplo s abominatio c de
solationis: a & vsq; ad x cō=
sumationē r & finem ' pse=
uerabit b desolatio. 10.

HAnno b tertio regni c cy
ri d regis e persarum:
r verbum s reuelatū est b da
nieli ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
! cognomēto m balthasar:
n & o verbum n verum ∞∞∞∞
p & fortitudo q magna: r in
tellexitq; t fmonē. u Intelli
gētia eni est opus r in visio
ne. ' In die b a illis b ego c da
niel c lugebam f trium g heb
domadarum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
h diebus: ! panē k desiderabi
lem ! nō m comedi: n & caro
o & vinū p nō q introierūt in
r os meū. Sed s neq; vnguē
to r vnctus sum u donec c cō
plerētur r triū ! hebdomada
rum a dies. b Die autē c viceśi
ma d & quarta e mensis ∞
r primi b eram ! iuxta ! fluuiū
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
m magnum n qui est o tigris:
p & leuaui r oculos meos ∞
s & vidi. r Et ecce n vir r vnus
r vestitus ' lineis: ∞∞∞∞∞∞

Tex.heb.Dani.x.

a חלל עוף	a בַּתְּחִלָּה b מֵעֶרֶב c נִיסָן d נִנְעַר e אֵלַי f בְּעֵת	a principio b vespertini c & do
b בין	g מִנְחַת h עֶרֶב i וַיָּבֶן j וַיְדַבֵּר k עִמִּי l וַיֹּאמֶר	cuit me h & locut⁹ est i mihi.
m אמר	m דָּנִיֵּאל n עַתָּה o יָצָאתִי p לְהַשְׂכִּילְךָ q בִּינָה:	m dixitq;. " Daniel ° nunc
n שכל	r בְּתְחִלַּת s תַּחֲנוּנֶיךָ t יָצָא u דָּבָר v וַאֲנִי	p egressus sū q vt docerē te &
o חון	w בָּאתִי x לְהַגִּיד y כִּי z חֲמוּדוֹת a אָתָּה b וּבִין	r intelligeres. ° Ab exordio
c בוא d נגד	c בַּדָּבָר d וְהָבֵן e בַּמַּרְאָה f שָׁבֻעִים g שִׁבְעִים	c pcū tuar q egress⁹ ē x fmo.
e חמד f ראה	h נֶחְתַּךְ i עַל j עַמְּךָ k וְעַל l עִיר m קָדְשֶׁךָ	r Ego at v vēi a vt idicarē tibi:
g חתך	n לְכַלֵּא o הַפֶּשַׁע p וּלְהָתֵם q חַטָּאת r וּלְכַפֵּר	b qa vir c desideriox es. Tu
h תמם	s עָוֹן t וּלְהָבִיא u צֶדֶק v עוֹלָמִים w וְלַחְתֹּם	aūt c aiaduerte r fmonē: s &
i בוא j עלם	x חָזוֹן y וְנָבִיא z וְלִמְשֹׁחַ a קֹדֶשׁ b קָדָשִׁים:	intellige b visionē. ! Septua
k נבא l ידע	c וְתֵדַע d וְתַשְׂכֵּל e מִן f מֹצָא g דָּבָר h לְהָשִׁיב	gīta a hebdomades ! abbre
m שוב n בנה	i וְלִבְנוֹת j יְרוּשָׁלִַם k עַד l מָשִׁיחַ m נָגִיד	uiate sūt m sup n ppl'm tuū:
o נגד p שחח	n שָׁבֻעִים o שִׁבְעָה p וְשָׁבְעִים q שִׁשִּׁים	c & sup p vrbē q sanctā tuā r vt
q שנה r בנה	s וּשְׁנַיִם t תָּשׁוּב u וְנִבְנְתָה v רְחוֹב w וְחָרוּץ	cōsumetur s p̄uaricatio r &
r רחב s חרץ	x וּבְצוֹק y הָעִתִּים: z וְאַחֲרֵי a הַשָּׁבֻעִים	finē accipiat n peccatū: x &
s כרת	b שִׁשִּׁים c וּשְׁנַיִם d יִכָּרֵת e מָשִׁיחַ f וְאֵין g לוֹ	deleatur r iniqtas: ' & addu
t שחת	h וְהָעִיר i וְהַקֹּדֶשׁ j יַשְׁחִית k עִם l נָגִיד	catur s iustitia b sempiterna:
u בוא v לחם	m בָּא n וְקִצּוֹ o בַּשֶּׁטֶף p וְעַד q קֵץ r מִלְחָמָה	c & ipleatur v visio & ꝓphe
w גבר	s נֶחֱרֶצֶת t שֹׁמֵמוֹת: u וְהִגְבִּיר v בְּרִית	tia ! & vngatur s sctus b sctōx.
x ברת y רבב	z לָרַבִּים a שָׁבוּעַ b אֶחָד c וַחֲצִי d הַשָּׁבוּעַ	! Scito ergo k & aiaduerte
z שבע a חצה	e יַשְׁבִּית f זֶבַח g וּמִנְחָה h וְעַל i כְּנַף	! ab m exitu n fmōis o vt iterū
b שמם c שקוץ	j שִׁקּוּצִים k מְשֹׁמֵם l וְעַד m כָּלָה n וְנֶחֱרָצָה	p edificetur q hierl z r vsq; ad
d תמם e על	o תִּתַּךְ p עַל q שֹׁמֵם:	a xp̄m ducē: u hebdomades
Cap.x.	a בִּשְׁנַת b שָׁלֹשׁ c לְכוֹרֶשׁ d מֶלֶךְ e פָּרָס	k septē: r & hebdomades ' se
a שנה b גלה	f דָּבָר g נִגְלָה h לְדָנִיֵּאל i אֲשֶׁר j נִקְרָא	xaginta a due erūt. Et b rur
c מרא	k שְׁמוֹ l בֵּלְטְשַׁאצַּר m וְאֶמֶת n הַדָּבָר	sum c edificabitur d platea
d נכל	o וְצָבָא p גָּדוֹל q וּבִין r אֶת s הַדָּבָר t וּבִינָה	c & muri r i angustia s tēpo
e ראה f יום	u לוֹ v בַּמַּרְאָה: w בַּיָּמִים x הָהֵם y אֲנִי z דָנִיֵּאל	rū. b Et post ! hebdomades
g היה	a הָיִיתִי b מִתְאַבֵּל c שְׁלֹשָׁה d שָׁבֻעִים	k sexaginta ! duas m occide=
h ימם i לחם j חמד	e יָמִים: f לֶחֶם g חֲמֻדוֹת h לֹא i אָכַלְתִּי j וּבָשָׂר	tur n xps: o & nō erit p ei ? po
k בוא l פה	k וְיַיִן l לֹא m בָּא n אֶל o פִּי p וְסוּךְ q לֹא r סָכְתִּי	pulus q eū negaturus est.
m עד n מלא	s עַד t מְלֹאת u שְׁלֹשֶׁת v שָׁבֻעִים w יָמִים:	q Et c ciuitatē r & sanctuariū
o נבע	x וּבְיוֹם y עֶשְׂרִים z וְאַרְבָּעָה a לַחֹדֶשׁ	d dissipabit ! pop's cū duce
p גבע	b הָרִאשׁוֹן c וַאֲנִי d הָיִיתִי e עַל f יַד g הַנָּהָר	k venturo r & finis ei ? vasti
q נשא	h חַדֶּקֶל: i וָאֶשָּׂא j אֶת k עֵינַי	tas: a & post b finē belli b sta
r ראה s יד	l וָאֵרֶא m וְהִנֵּה n אִישׁ o אֶחָד p לָבוּשׁ q בַּדִּים	tuta c desolatio. r Cōfirma

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.be.Dani.x.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
וּמָתְנָיו חֲגוּרִים בֶּתֶם אוּפָז׃ וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק	וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ וּזְרֹעֹתָיו וּמַרְגְּלֹתָיו כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל וְקוֹל דְּבָרָיו	a& renes eius bacciuctiſ c& auro obrizo: d& corpus eius quaſi chryſolith: e& facies eius velut ſpecies fulguris: f& oculi eius vt lāpas ardens: g& brachia eius: h& que deorſum ſunt vſq; ad pedes q̄ſi ſpecies eris cādētis: i& vox ſmonis eius vt vox multitudinis. Vidi aūt ego daniel ſolus viſionē. Porro viri qui erant mecum non viderunt ſed terror nimius irruit ſuper eos: & fugerunt in abſcondi tum. Ego autem relict ſolus vidi viſionē grandem hanc: & non remāſit in me fortitudo: ſed & ſpēs mea imutata eſt in me: & emarcui: nec habui qc q̄ virium. Et audiui vocem ſermonum eius: & audiens iacebam cōſternatus ſuper faciē meā: & vultus me? herebat terre. Et ecce manus tetigit me: & erexit me ſup genua mea & ſup articulos manuū meax. Et dixit ad me. Daniel vir deſideriox: intellige verba q̄ ego loquor ad te: & ſta in gradu tuo. Nunc eni ſum miſſus ad te. Cunq; dixiſſet mihi ſermonem iſtum: ſteti tremens & ait ad mē. Noli metuere daniel: quia ex die primo q̄ dediſti cor tuum ad intelligendum vt te affligeres in conſpectu dei tui: exaudita ſūt verba tua: & ego veni p pter ſermōes tuos. Princeps autē regni perſarū reſtitit mihi viginti & vno die?: & ecce mi chael vnus de principibus primis venit in adiutorium meum: & ego remanſi ibi iuxta regem perſarum. Veni autem vt docerem te que ventura ſunt populo tuo in nouiſſimis diebus: q̄m adhuc viſio in dies. Cunq; loqueretur mihi huiuſcemodi verbis dei ecti vultum meū ad terrā & tacui. Et ecce q̄ſi ſimilitudo filii homis tetigit labia mea: & aperiēs os meū locutus ſum: & dixi ad eū q ſtabat cōtra me. Dñe mi in viſione tua	τ lumbi eius p̄cincti in auro ophaz: τ καὶ ἡ ὀσφὺς αὐτοῦ περιεζωσμένη ἐν χρυσίῳ ὀφάζ, καὶ τὸ σῶμ? eius q̄ſi tharſis: τ facies eiꝰ q̄ſi σῶμα αὐτοῦ ὡς θαρσεῖς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ viſio fulguris: τ oculi eius q̄ſi lampas ὅρασις ἀστραπῆς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσεὶ λαμπάδες ignis: τ brachia eius τ crura q̄ſi δες πυρός, καὶ οἱ βραχίονες αὐτοῦ καὶ τὰ σκέλη ὡσεὶ viſio eris fulgentis: τ vox ſmonis eius ὅρασις χαλκοῦ ſίλβοντος, καὶ ἡ φωνὴ τῶν λόγων αὐτοῦ q̄ſi vox turbe. τ vidi ego daniel ſolus viſio ὡς φωνὴ ὄχλου. καὶ εἶδον ἐγὼ δανιὴλ μόνος τὴν ὀπτα nē: τ virt q̄ mecum: nō videſt viſio σίαν, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' ἐμοῦ, οὐκ εἶδον τὴν ὀπτα nē: ſed extaſis magna incidit ſup eos. σίαν, ἀλλ' ἢ ἔκστασις μεγάλη ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτούς. τ fugerūt in tioze. τ ego relictus ſum ſolus: τ vi καὶ ἔφυγον ἐν φόβῳ. καὶ ἐγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ εἶ di viſionē magnā hanc: τ nō ē reli δον τὴν ὀπτασίαν τὴν μεγάλην ταύτην, καὶ οὐχ ὑπε cta in me fortitudo: τ glia mea cōuerſa ē in corrup λείφθη ἐν ἐμοὶ ἰσχύς, καὶ ἡ δόξα μου ἐστράφη εἰς διαφθο tionē: τ nō tenui robur: τ audiui vocē ράν, καὶ οὐκ ἐκράτησα ἰσχύος, καὶ ἤκουσα τὴν φωνὴν ſmonis eius. τ cū audirē ego vocē ver τῶν λόγων αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τὴν φωνὴν ῥή bor eius: eram cōpunctus. τ facies μάτων αὐτοῦ, ἤμην κατανενυγμένος καὶ τὸ πρόσωπόν mea ſup terrā: τ ecce manꝰ tangens me τ ere μου ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ χεὶρ ἁψαμένη μου καὶ ἤγει xit me ſup genua mea τ articulos manuū meax. ρέν με ἐπὶ τὰ γόνατά μου καὶ ταρσοὺς χειρῶν μου. τ dixit ad me: daniel vir deſideriox intellige in καὶ εἶπεν πρός με, δανιὴλ ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν σύνες ἐν verbis: q̄ ego loquor ad te τ ſta in ſta Dan.9.d. τοῖς λόγοις, οἷς ἐγὼ λαλῶ πρός σε καὶ στῆθι ἐπὶ τῇ στά tione tua: q̄ nunc miſſus ſum ad te: τ cū loq̄ C σει σου, ὅτι νῦν ἀπεστάλην πρός σε, καὶ ἐν τῷ λα retur ipe ad me. verbū hoc: ſurrexi tremens. λῆσαι αὐτόν πρός με τὸν λόγον τοῦτον, ἀνέστην ἔντρομος. τ dixit ad me: ne timeas daniel: q̄ a καὶ εἶπεν πρός με, μὴ φοβοῦ δανιὴλ, ὅτι ἀπὸ τῆς die primo q̄ dediſti cor tuū vt itel ἡμέρας τῆς πρώτης ἧς ἔδωκας τὴν καρδίαν σου τοῦ συ ligeres: τ vt affligeres i cōſpectu dñi dei tui: exau νιέναι καὶ κακωθῆναι ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἠκού dita ſunt verba tua: τ ego veni in ſmōib? tuis δησαν οἱ λόγοι σου, καὶ ἐγὼ ἦλθον ἐν τοῖς λόγοις σου τ p̄nceps regni pſarū ſtetit ex aduerſo καὶ ὁ ἄρχων τῆς βασιλείας περσῶν ἐξίστατο ἐξεναντίας mei viginti τ vna die. τ ecce michael vn? μου εἴκοσι καὶ μίαν ἡμέραν. καὶ ἰδοὺ μιχαὴλ εἷς τῶν p̄ncipū p̄mox venit ad adiuuādū me: τ ipm ἀρχόντων τῶν πρώτων ἦλθεν βοηθῆσαί μοι, καὶ αὐτὸν reliqui ibi cū p̄ncipe regis pſarū: κατέλιπον ἐκεῖ μετὰ τοῦ ἄρχοντος βασιλέως περσῶν, τ veni docere te q̄cūq; occurrent pplo tuo καὶ ἦλθον συνετίσαί σε ὅσα ἀπαντήσει τῷ λαῷ σου in nouiſſimis diebus: q̄ adhuc viſio in dies. ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ὅτι ἔτι ἡ ὅρασις εἰς ἡμέρας. τ cū loq̄rer ipe mecū ſcōm verba καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν μετ' ἐμοῦ κατὰ τοὺς λόγους hec: vedi faciem meā ſup terrā τ τούτους, ἔδωκα τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν γῆν καὶ cōpūct? ſum. τ ecce q̄ſi ſimilitudo filij hoīs teti κατενύγην. καὶ ἰδοὺ ὡς ὁμοίωσις υἱοῦ ἀνθρώπου ἥψα git labia mea: τ aperui os meū τ locu το τῶν χειλέων μου, καὶ ἠνοίξα τὸ στόμα μου καὶ ἐλά t? ſum τ dixi ad ſtantē cozam me: dñe λησα καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἑστῶτα ἐναντίον ἐμοῦ, κύριε in viſione tua ἐν τῇ ὀπτασίᾳ σου D

וּמָתְנָיו חֲגוּרִים כֶּתֶם אוּפָז׃ וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק
וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ וּזְרֹעֹתָיו וּמַרְגְּלֹתָיו כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל וְקוֹל דְּבָרָיו
כְּקוֹל הָמוֹן׃ וְרָאִיתִי אֲנִי דָּנִיֵּאל לְבַדִּי אֶת הַמַּרְאָה וְהָאֲנָשִׁים
אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ אֶת הַמַּרְאָה אֲבָל חֲרָדָה גְּדוֹלָה נָפְלָה עֲלֵיהֶם
וַיִּבְרְחוּ בְּהֶחְבֵּא׃ וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי וְרָאִיתִי אֶת הַמַּרְאָה הַגְּדוֹלָה
הַזֹּאת וְלֹא נִשְׁאַר בִּי כֹחַ וְהוֹדִי נֶהְפַּךְ עָלַי לְמַשְׁחִית וְלֹא עָצַרְתִּי
כֹחַ׃ וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל דְּבָרָיו וְכִשְׁמְעִי אֶת קוֹל דְּבָרָיו
וְאֲנִי הָיִיתִי נִרְדָּם עַל פָּנַי וּפָנַי אַרְצָה׃ וְהִנֵּה יָד נָגְעָה בִּי וַתְּנִיעֵנִי עַל בִּרְכַּי
וְכַפּוֹת יָדָי׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי דָּנִיֵּאל אִישׁ חֲמֻדוֹת הָבֵן בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנִכִי
דֹבֵר אֵלֶיךָ וַעֲמֹד עַל עָמְדֶךָ כִּי עַתָּה שֻׁלַּחְתִּי אֵלֶיךָ וּבְדַבְּרוֹ אֶת עִמִּי
הַדָּבָר הַזֶּה עָמַדְתִּי מַרְעִיד׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי אַל תִּירָא דָּנִיֵּאל כִּי מִן הַיּוֹם
הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר נָתַתָּ אֶת לִבְּךָ לְהָבִין וּלְהִתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֶיךָ נִשְׁמְעוּ
דְבָרֶיךָ וַאֲנִי בָּאתִי בִּדְבָרֶיךָ׃ וְשַׂר מַלְכוּת פָּרָס עָמַד לְנֶגְדִּי עֶשְׂרִים
וְאֶחָד יוֹם וְהִנֵּה מִיכָאֵל אֶחָד הַשָּׂרִים הָרִאשֹׁנִים בָּא לְעָזְרֵנִי
וַאֲנִי נוֹתַרְתִּי שָׁם אֵצֶל מַלְכֵי פָּרָס׃ וּבָאתִי לְהַבִּינְךָ אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא
לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים כִּי עוֹד חָזוֹן לַיָּמִים׃ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי בַּדְּבָרִים
הָאֵלֶּה נָתַתִּי פָנַי אַרְצָה וְנֶאֱלַמְתִּי׃ וְהִנֵּה כִּדְמוּת בְּנֵי אָדָם נֹגֵעַ עַל
שְׂפָתַי וָאֶפְתַּח פִּי וָאֲדַבְּרָה וָאֹמְרָה אֶל הָעֹמֵד לְנֶגְדִּי אֲדֹנִי בַּמַּרְאָה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

ḡuersa sūt iterioza mea i me: ꝛ nō hūeſt fortitudinē: ꝛ quō ἐσράφη τὰ ἐντός μου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκ ἔχον ἰχύν, καὶ πῶς
potero ſeruus tu⁹ dñe loqui cū dño meo
δυνήσομαι ὁ παῖς σου κἀ λαλῆσαι μετὰ τοῦ κυρίου μου
hoc. ꝛ ego ex nūc nō ſtabit i me fortitudo:
τούτου. καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ σταθήσομαι ἐν ἐμοὶ ἰσχύς,
ꝛ alitus nō ērelictus in me. ꝛ addidit ꝛ tetigit
καὶ πνοὴ οὐχ ὑπελείφθη ἐν ἐμοί. καὶ πρόσ ἔθετο καὶ ἥψα
me ḡſ viſio hois ꝛ cōfortauit me: ꝛ dixit mihi:
τό μου ὡς ὅρασις ἀνθρώπου καὶ ἐνίσχυσέν με, καὶ εἶπέν μοι,
ne timeas vir deſideriorū: pax tibi viriliter age ꝛ cōfortare.
μὴ φοβοῦ ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν, εἰρήνη σοι ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε.
ꝛ cū loqrer ipe mecū cōfortaſti ſū ꝛ dixi: loquar
καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν μετ' ἐμοῦ ἴσχυσα καὶ εἶπα, λαλείτω
dñs me⁹: q⁹ cōfortaſti me. ꝛ dixit mihi: ſ ſcis:
τὸ κύριός μου, ὅτι ἐνίσχυσάς με. καὶ εἶπέν μοι, εἰ οἶδας.
ḡre veni ad te: ꝛ nūc reuertar vt ꝑlī
ἕνατί ἦλθον πρὸς σέ, καὶ νῦν ἐπιστρέψω τοῦ πο-
er cū ꝓncipe ꝑſaꝝ. ꝛ ego egreſſ⁹ ſum
λεμῆσαι μετὰ ἄρχοντος περσῶν. καὶ ἐγὼ ἐξεπορευόμην
ꝛ ꝓnceps grecoꝝ veniebat. verūtñ ānūciabo tibi qđ
καὶ ὁ ἄρχων τῶν ἑλλήνων ἤρχετο. ἀλλὰ ἀναγγελῶ σοι τὸ
cōſtitutū eſt in ſcriptura veritatis: ꝛ nō eſt vn⁹ q̄ adiu-
ἐντεταγμένον ἐν γραφῇ ἀληθείας, καὶ οὐκ ἔστιν εἷς ἀντεχό-
tor ſit mecum de hoc: niſi michael ꝓnceps vr.
μενος μετ' ἐμοῦ πρὸς τούτου, ἀλλ' ἢ μιχαὴλ ὁ ἄρχων ὑμῶν.

Ca.11 A Θ Καὶ ἐγὼ ἐν ἔτει πρώτῳ κύρου ἔστην εἰς ἰσχὺν καὶ
ego ī ānō ꝓmo cyri ſteti in fortitudiē ꝛ
robur. ꝛ nūc veritatē annūciabo tibi. ecce adhuc tres
κράτος. καὶ νῦν ἀλήθειαν ἀναγγελῶ σοι. ἰδοὺ ἔτι τρεῖς
reges ſurgent in ꝑſide: ꝛ quartus ditabi
βασιλεῖς ἀναστήσονται ἐν περσίδι, καὶ ὁ τέταρτος πλου
tur diuitijs magnis ſup oēs. ꝛ poſtq̄ inalue
τήσει πλούτοι μέγαι παρὰ πάντας. καὶ μετὰ τὸ κρατῆ
rit ipe diuitijs ſuis: inſurget in oia re-
σαι αὐτὸν τοῦ πλούτου αὐτοῦ, ἐπαναστήσεται πάσαις βα
gna grecoꝝ. ꝛ cōſurget rex potēs ꝛ dña
σιλείαις ἑλλήνων. καὶ ἀναστήσεται βασιλεὺς δυνατὸς καὶ κυ
bit ptātis multe: ꝛ faciet ſcōm voluntatē ſuā.
ριεύσει κυρίας πολλῆς, καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ.
ꝛ cū ſteterit regnum eius cōterē ꝛ diuide
καὶ ὡς ἂν στῇ βασιλεία αὐτοῦ συντριβήσεται καὶ διαιρε-
tur in ād̄tuor ventos celi. ꝛ nō in
θήσεται εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ. καὶ οὐκ εἰς
extrema eius neq̄ ſcōm ptātē eius: q̄ dñatus
τὰ ἔσχατα αὐτοῦ οὐδὲ κατὰ τὴν κυρίαν αὐτοῦ, ἣν ἐκυρίευ-
eſt. q⁹ lacerabit regnum eī⁹ ꝛ alīs ꝑ-
σεν. ὅτι ἐκτιλήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ καὶ ἑτέροις ἐκ-
ter iſtos dabit. ꝛ cōfortabit rex au-
τὸς τούτων δυνήσεται. καὶ ἐνισχύσει ὁ βασιλεὺς τοῦ νό-
ſtri: ꝛ vn⁹ ꝓncipū eius ꝑualebit ſup eū ꝛ
του, καὶ εἷς τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ ἐνισχύσει ἐπ' αὐτὸν καὶ
dñabit dñatiōis multe in ptāte ſua: ꝛ poſt
κυριεύσει κυρίαν πολλὴν ὑπ' ἐξουσίας αὐτοῦ, καὶ μετὰ
ānos ei⁹ cōmiſcebunt. ꝛ filia regis
τὰ ἔτη αὐτοῦ συμμιγήσονται. καὶ ἡ θυγάτηρ βασιλέως τοῦ
auſtri ītrabit ad regem aqlonis vt faciat
νότου εἰσελεύσεται πρὸς βασιλέα τοῦ βορρᾶ τοῦ ποιῆσαι
federa cū eo ꝛ nō obtinebit fortitudinē brachij: ꝛ
συνθήκας μετ' αὐτοῦ καὶ οὐ κρατήσει ἰσχύος βραχίονος, καὶ
nō ſtabit ſemen eius. ꝛ tradetur ipa ꝛ
οὐ στήσεται τὸ σπέρμα αὐτοῦ. καὶ παραδοθήσεται αὐτὴ καὶ οἱ
ferentes eā: ꝛ adoleſcēs ꝛ cōfortans eam in
φέροντες αὐτήν, καὶ ἡ νεανὶς καὶ ὁ κατισχύων αὐτὴν ἐν τοῖς
tpib⁹. ꝛ ſurget ex floze radicis eius
καιροῖς. καὶ ἀναστήσεται ἐκ τοῦ ἄνθους τῆς ῥίζης αὐτῆς
B in ꝓparatione ſua: ꝛ veniet ad exer
ἐπὶ τῆς ἑτοιμασίας αὐτοῦ, καὶ ἥξει πρὸς τὴν δύ-
citū: ꝛ intrabit in munitiones re-
ναμιν, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὑποσκήγματα τοῦ βασι-
gis aqlonis: ꝛ faciet in eis ꝛ ꝑualebit.
λέως τοῦ βορρᾶ, καὶ ποιήσει ἐν αὐτοῖς καὶ κατισχύσει.

Trāſla.B.Hie.

ꝛ diſſolute ſunt⁸ compages
mee' & nihil in me^k remā
ſit' viriū. ^m Et quō^n poterit
^o ſeruus^p dñi mei^r loqui ∞
^s cum^t domino meo? ^u Ni-
hil enim^v in me^s remanſit
^c viriū: ſed^v & alitus me⁹
intercluditur. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
^b Rurſum ergo' tetigit^k me
' q̄ſi viſio^m hois: ^n & cōfor-
tauit me^o & dixit. ^p Noli^q ti
mere^r vir^s deſideriorum:
^t pax^u tibi: ^x confortare^r &
eſto robuſtus. ' Cūq; loq̄-
retur^a mecū ^b cōualui^b & di
xi. ^c Loq̄re^v dñe mi: ^c quia
^r confortaſti me. ^s Et ait.
^b Nunquid ſcis' quare ∞
^k venerim' ad te? ^m Et nunc
^n reuertar^o vt prelier ∞∞∞
^p aduersum^q principē^r per
ſa^s. ^e Cum enī^t egrederer
^u appuit^x priceps^r grecorū
^y venies. ^s Verūtñ^b annūcia
bo^c tibi^c q̄d exp̄ſſum eſt' in
ſcriptura^s veritatis: ^b & ne
mo eſt^k adiutor' meus^m in
oībus^n his^o niſi^q michael
^r princeps veſter. n.

Θ Go aūt^b a^c primo^c an
no^o darii^c medi' ſtabā
^s vt confortaretur ∞∞∞∞
^b & roboraretur: ^k et nunc
' veritatē^m annūciabo^n tibi.
^o Ecce^p adhuc^q tres^r reges
^s ſtabunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
^t in ꝑſide: ^u & quartus^x dita
bitur^r opibus^s nimiis ∞∞∞
^a ſup oēs: ^b et cū inualuerit
^c diuitijs ſuis ^o concitabit
^r oēs^a aduerſus^s regnū^b gre
cie. ' Surget vero^k rex' for-
tis: ^m et dñabitur^n poteſta
te^c multa: ^p et faciet^q qđ pla
cuerit ei: ^r & cū ſteterit^o cō
teretur^c regnū eius^u & diui
detur^x in quattuor^r vētos
^y celi: ^s ſed non ∞∞∞∞∞∞∞
^b in poſteros eī⁹ neq̄^b ſm
potentiā illius^c qua^r dñat⁹
eſt. ^b Lacerabitur^s enī' re-
gnū eius^k etiā in externos
' exceptis^m his: ^n et cōforta
bitur^o rex^p auſtri: ^q & de^r pri
cipibus eī⁹ ^s ꝑualebit^t ſup
eū. ^u Et dñabitur^x ditiōe.
^r Multa enī^s dñatio eius.
^a Et poſt finē^b annoꝝ^c fede
rabūtur. ^b Filiaq̄^c regis^s au
ſtri^e veniet^b ad' regem ∞∞∞
^k aquilonis' facere^m amici-
ciam: ^n & non^o obtinebit
^p fortitudinē^q brachii: ^r nec
^s ſtabit^t ſemen eius. ^u et tra
detur ipſa: ^x et q adduxerāt
eam^s adoleſcētes eius^a et q
cōfortabāt eā^b ī tpib⁹. ^c Et
ſtabit^o de germine^c radicū
ei⁹^r plātatio: ^s & veniet^b cū
' exercitu: ^k & ingredietur
' puinciā^m regis^n aqlōis: ^o et
abutetur^p eis^q & obtinebit.

Tex.he.Dani.xi. Pritiua.heb.

ה הַבַּד צור	וְהַכְּנוּ צִירַי עָלַי וְלֹא עָצַרְתִּי כֹּחַ׃	
כח לכל	וַיְהִי כְּיוֹכַל עֶבֶד אֲדֹנִי זֶה לְדַבֵּר	
עמד	עִם אֲדֹנִי זֶה וַאֲנִי מֵעַתָּה לֹא יַעֲמָד	
שאר	בִּי כֹחַ וּנְשָׁמָה לֹא נִשְׁאֲרָה בִּי׃	
נגע רָאָה	וַיֹּסֶף וַיִּגַּע בִּי כְּמַרְאֵה אָדָם וַיְחַזְּקֵנִי׃	
חזק יָרֵא	וַיֹּאמֶר אַל תִּירָא אִישׁ חֲמֻדוֹת	
שלם	שָׁלוֹם לָךְ חֲזַק וַחֲזָק וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי	
	וַתְּחַזְּקֵנִי וָאֹמְרָה יְדַבֶּר אֲדֹנִי כִּי	
	חִזַּקְתָּנִי ׃ וַיֹּאמֶר הֲיָדַעְתָּ לָמָּה	
בוא שוב	בָּאתִי אֵלֶיךָ וְעַתָּה אָשׁוּב לְהִלָּחֵם	
לחם שור	עִם שַׂר פָּרַס וַאֲנִי יוֹצֵא וְהִנֵּה שַׂר	
יצא בוא	יָוָן בָּאוֹ אֲבָל אַגִּיד לְךָ אֶת הָרָשׁוּם	
נגד רָשַׁם	בִּכְתָב אֱמֶת וְאֵין אֶחָד מִתְחַזֵּק עִמִּי	
שור	עַל אֵלֶּה כִּי אִם מִיכָאֵל שַׂרְכֶם ׃	
	וַאֲנִי בִּשְׁנַת אַחַת	Cap.xi.
שנה חָזַק	לְדָרְיָוֶשׁ הַמָּדִי עָמְדִי לְמַחֲזִיק	
	וּלְמָעוֹז לוֹ וְעַתָּה אֱמֶת אַגִּיד לָךְ	
	הִנֵּה עוֹד שְׁלֹשָׁה מְלָכִים עֹמְדִים	
רבע עָשַׁר	לְפָרַס וְהָרְבִיעִי יַעְשִׁיר עֹשֶׁר גָּדוֹל	
עור	מִכֹּל וּכְחָזְקָתוֹ בְּעָשְׁרוֹ יָעִיר הַכֹּל	
גבר	אֶת מַלְכוּת יָוָן וְעָמַד מֶלֶךְ גִּבּוֹר	
רצה	וּמָשַׁל מֶמְשָׁל רָב וְיַעֲשֶׂה כִּרְצֹנוֹ׃	
שבר חָצָה	וּכְעָמְדוֹ תִּשָּׁבֵר מַלְכוּתוֹ וְתֵחַץ	
	לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמָיִם וְלֹא	
	לְאַחֲרִיתוֹ וְלֹא כְמֶשְׁלוֹ אֲשֶׁר מָשָׁל	
נתש בָּרַד	כִּי תִנָּתֵשׁ מַלְכוּתוֹ וְלַאֲחֵרִים מִלְּבַד	
חזק שׁוּר	אֵלֶּה וְיֶחֱזַק מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּמִן שָׂרָיו	
	וְיֶחֱזַק עָלָיו וּמָשָׁל מֶמְשָׁל רַב	
חבר	מֶמְשַׁלְתּוֹ וּלְקֵץ שָׁנִים יִתְחַבָּרוּ	
בוא	וּבַת מֶלֶךְ הַנֶּגֶב תָּבוֹא אֶל מֶלֶךְ	
צפן עָשָׂה	הַצָּפוֹן לַעֲשׂוֹת מֵישָׁרִים וְלֹא תַעְצֹר	
עצר שׁר	כֹּחַ הַזְּרֹעַ וְלֹא יַעֲמֹד וּזְרֹעוֹ וְיִתָּנֶתָן	
עמד כֹּחַ	הִיא וּמְבִיאֶיהָ וְהַיִּלְדָּהּ וּמַחֲזִקָהּ	
בוא נתן	בָּעִתִּים ׃ וְעָמַד מִנֵּצֶר שָׁרָשָׁיהָ	
בוא כון	כַּנּוֹ וְיָבֹא אֶל הַחַיִל וְיָבֹא בְּמָעוֹז	
חזק עוז	מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְעָשָׂה בָהֶם וְהֶחֱזִיק׃	

Universidad de Deusto
Biblioteca

וְגַם אֱלֹהֵיהֶם עִם נְסִכֵיהֶם עִם כְּלֵי חמדתם כֶּסֶף וְזָהָב בַּשְׁבִי יָבִא מִצְרָיִם וְהוּא שָׁנִים יַעֲמֹד מִמֶּלֶךְ צָפוֹן׃
וּבָא בְּמַלְכוּת מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְשָׁב אַרְצוֹ׃
וּבָנָיו יִתְגָּרוּ וְאָסְפוּ הָמוֹן חֲיָלִים רַבִּים וּבוֹא יָבוֹא וְשָׁטַף וְעָבַר וְשָׁב וְיִתְגָּרֶה עַד מָעֻזּוֹ׃
וְיִתְמַרְמַר מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיָצָא וְנִלְחַם עִמּוֹ עִם מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהֵעֱמִיד הָמוֹן רַב וְנִתַּן הָהָמוֹן בְּיָדוֹ׃
וְרוּם לְבָבוֹ וְהִפִּיל רִבְאוֹת וְלֹא יָעֹז׃
וְשָׁב מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְהֵעֱמִיד הָמוֹן רַב מִן הָרִאשׁוֹן וּלְקֵץ הָעִתִּים שָׁנִים יִתְיַצָּבוּ יָבוֹא בָּא חַיִל נָדוֹל וּבִרְכוּשׁ רָב׃
וּבָעִתִּים הָהֵם רַבִּים יַעַמְדוּ עַל מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וּבְנֵי פָּרִיצֵי עַמְּךָ יִנַּשְּׂאוּ לְהַעֲמִיד חָזוֹן וְנִכְשָׁלוּ׃
וְיָבֹא מֶלֶךְ הַצָּפוֹן וְשִׁפְךָ סֹלְלָה וְלָכַד עִיר מִבְצָרוֹת וּזְרֹעוֹת הַנֶּגֶב לֹא יַעֲמֹדוּ וְעַם מִבְחָרָיו וְאֵין כֹּחַ לַעֲמֹד׃
וְיַעַשׂ הַבָּא אֵלָיו כִּרְצוֹנוֹ וְאֵין עֹמֵד לְפָנָיו וְיַעֲמֹד בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְכָלָה בְיָדוֹ׃
וְיָשֵׂם פָּנָיו לָבוֹא בְּתֹקֶף כָּל מַלְכוּתוֹ וִישָׁרִים עִמּוֹ וְעָשָׂה וּבַת הַנָּשִׁים יִתֶּן לוֹ לְהַשְׁחִיתָהּ וְלֹא תַעֲמֹד וְלֹא תִהְיֶה לוֹ׃
וְיָשֶׁב אֶל הָאִיִּים וְלָכַד רַבִּים וְהִשְׁבִּית קָצִין חֶרְפָּתוֹ לוֹ בִּלְתִּי חֶרְפָּתוֹ יָשִׁיב לוֹ׃
וְיָשֶׁב אֶל מְעוּזֵּי אַרְצוֹ וְנִכְשַׁל וְנָפַל וְלֹא יִמָּצֵא׃
וְעָמַד עַל כַּנּוֹ מַעֲבִיר נוֹגֵשׂ הָדָר וּבְיָמִים אֲחָדִים יִשָּׁבֵר וְלֹא בְאַפַּיִם וְלֹא בְמִלְחָמָה׃
וְעָמַד עַל כַּנּוֹ נִבְזֶה וְלֹא נָתְנוּ עָלָיו הוֹד מַלְכוּת וּבָא בְשַׁלְוָה וְהֶחֱזִיק מַלְכוּת בַּחֲלַקְלַקּוֹת׃
וְזִרְעוֹת הַשֶּׁטֶף יִשָּׁטְפוּ

'Insuper &[a] deos eorum '&[b] sculptilia:[x] vasa quoq; 'preciosa[a] auri &' argenti [b]captiua[c] ducet i[b] egyptū.
[c]Ipse[a] prevalebit[b] aduersus regē 'aqlonis.[x] Et ītrabit 'in regnū[m] rex[n] austri:
[o]& reuertetur[p] ad[q] terram suā. 'Filii aūt ei[o] [p]uocabūtur[r] & cōgregabūt[n] multitudinē[r] exercituū[r] plīmorū.' Et veniet[a] pperās[b] & inundās:[b] & reuertetur[c] & cōcitabitur & cōgredietur 'cū[s] robore eius.[b] Et puocat[r] rex[x] austri[r] egredietur [m]& pugnabit[o] aduersus[p] regem[q] aqlonis:[r] & preparabit[s] multitudinē[t] nimīa[n] & dabitur[x] multitudo[r] in manus ei[q]:[s] & capiet[a] multitudinem[b] & exaltabitur[c] cor eius:[b] & deiiciet[c] multa milia: 'sed non[g] prevalebit.
[b]Conuertetur enim[r] rex [x]aquilonis[t] & preparabit [m]multitudinē[n] multo maiorē[o] [q]p prius.[q] Et in fine [q]tēpoꝝ[r] annorūꝝ[s] veniet 'pperās[n] cū exercitu[x] magno[r] & opibus nimis.[a] In tpibus[b] illis[c] multi[b] cōsurgēt[c] aduersus[r] regē[s] austri.
[b]Filii quoq;[t] puaricatorū [x]populi tui 'extollētur[m] vt īpleāt[n] visionē[o] & corruēt [p]Et veniet[q] rex[r] aquilonis [o]& cōportabit[t] aggerem [n]& capiet[x] vrbes[r] munitissimas[s] & brachia[a] austri[b] nō [c]sustinebūt.[b] Et cōsurgēt [c]electi eius[b] ad resistendū: '& nō erit[s] fortitudo:[t] & faciet[x] veniēs[r] sup eū[m] iuxta placitū suū:[n] & nō erit [o]q stet[p] cōtra faciē ei[q]:[o] & stabit[r] in terra[a] inclyta[c] & cōsumet[n] in manu ei[q]:[x] & ponet[t] faciē suā: & veniet ad [a]tenēdū[b] vniuersū[c] regnū ei[q]:[b] & recta[r] faciet[c] cū eo:
[s]& filiā[b] feminarū 'dabit[x] ei 'vt euertat illū [m]& nō [n]stabit[o] nec[c] illi[q] erit:[r] & cōuertet[b] faciē suā[a] ad īsulas[n] & capiet[x] multas:[r] & cessare faciet[t] principē[a] opprobrii sui:[b] & opprobriū eius[c] cōuertetur in eū:[s] & cōuertet[b] faciē suā[a] ad īperiū[x] terre sue:[t] & impiget [m]& corruet[n] & nō [o]inuenietur:[p] & stabit[q] in loco ei[o] vilissimi[c] & indigni[n] decore[a] regio:[r] & in[t] paucis[r] diebus[a] cōterebitur[b] nō [c]i furore[b] nec[c] in pōlio.[r] Et stabit[s] i[b] loco ei[c] de spectu:[x] & nō[t] tribuetur[m] ei [n]honor[o] regi[q].[r] Et veniet [q]clam[r] & obtinebit[s] regnū [t]i fraudulētia.[n] Et brachia [x]pugnātis[t] expugnabūtur

τ deos eoꝝ cum cōflatilib⁹ eoꝝ: oē vas καὶ γε τοὺς θεοὺς αὐτῶν μετὰ τῶν χωνευτῶν αὐτῶν, πᾶν σκεῦ
desiderabile eoꝝ argenti τ auri cū captiuitate ος ἐπιθυμηθὲν αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσίου μετὰ αἰχμαλωσίας
ducet in egyptum. τ ipe stabit sup regem aqlo ὄισει εἰς Αἴγυπτον. καὶ αὐτὸς στήσεται ὑπὲρ βασιλέα τοῦ βορ-
nis: τ intrabit in regnum regis austri ρᾶ, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως τοῦ τόπου,
τ reuertetur ad terrā suā. τ filij eius ꝓgregabūt turbā καὶ ἀναστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτ. καὶ υἱοὶ αὐτοῦ συναξέουσιν ὄχλον
exercituū multoꝝ: τ veniet veniens τ inundans δυνάμεων πολλῶν, καὶ εἰσελεύσεται ἐρχόμενος καὶ κατακλύ-
τ ptransibit τ sedebit τ aggredietur ζων, καὶ παρελεύσεται καὶ καθιεῖται καὶ προσυμπλακήσεται
vsq; ad robur eius. τ irritabitur rex austri. ἕως τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. καὶ ἀγριανθήσεται ὁ βασιλεὺς τοῦ τόπου.
τ egrediet τ pugnabit cū rege aqlonis: καὶ ἐξελεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τοῦ βασιλέως τοῦ βορρᾶ,
τ statuet turbā multā: τ tradetur turba in manu eius καὶ στήσει ὄχλον πολύν, καὶ παραδοθήσεται ὁ ὄχλος ἐν χειρὶ αὐτ
τ capiet turbā τ exaltabit cor eius: τ deiiciet καὶ λήψεται τὸν ὄχλον καὶ ὑψωθήσεται ἡ καρδία αὐτ, καὶ καταβα
miliaria τ nō pualebit. τ reuertet rex λεῖ μυριάδας καὶ οὐκ ἀντισχύσει. καὶ ἐπιστρέψει ὁ βασιλεὺς τοῦ
aqlonis: τ adducet turbā multā supra priorē: τ in fine βορρᾶ, καὶ ἄξει ὄχλον πολὺν ὑπὲρ τὸν πρότερον, καὶ εἰς τὰ τέλος
tpm veniet itroit⁹ in virtute magna τ in substātia τῶν καιρῶν ἐπελεύσεται εἴσοδος ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἐν ὑπάρξει
multa. τ in tpib⁹ illis multi insurgent ꝑ re πολλῇ. καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις πολλοὶ ἐπαναστήσονται ἐπὶ βα
gem austri. τ filij pestilētiū ppli tui extollent σιλέα τ νότου. καὶ υἱοὶ τῶν λοιμῶν τ λαοῦ σου ἐπαρθήσονται τ
statuāt visionē τ ifirmabunt. τ veniet rex aqlonis στῆσαι ὅρασιν καὶ δὲ στήσουσιν. καὶ εἰσελεύσεται βασιλεὺς τ βορρᾶ
τ effūdit aggerem: τ capiet vrbes munitas. τ bra καὶ ἐκχεῖ πρόχωμα, καὶ συλλήψεται πόλεις ὀχυράς. καὶ οἱ βρα
chia regis austri nō stabunt. τ cōsurgent ele χίονες τ βασιλέως τ νότου οὐ στήσονται. καὶ ἀναστήσονται οἱ ἐκλε
cti ei⁹: τ nō erit robur ad stādū. τ faciet veniens aduersꝰ κτοὶ αὐτ, καὶ οὐκ ἔσται ἰσχὺς τ στῆναι. καὶ ποιήσει ὁ ἐπιπορευόμενος πρὸς
eum scōm voluntatē suā. τ nō erit stans ꝑ faciem ei⁹. αὐτὸν κατὰ τὸ θέλημα αὐτ. καὶ οὐκ ἔστιν ἑστὼς κατὰ πρόσωπον αὐτ.
τ stabit in terra iclyta τ cōsumabit in manu eius: καὶ στήσεται ἐν τῇ γῇ τ σαβὶ καὶ συντελεσθήσεται ἐν τῇ χειρὶ αὐτ,
τ ponet faciem suā vt veniat in fortitudie oīs regni καὶ τάξει τὸ πρόσωπον αὐτ εἰσελθεῖν ἐν ἰσχύϊ πάσης τῆς βασιλεί-
ei⁹ τ recta oīa cū eo faciet. τ filiam ας αὐτ καὶ εὐθεῖα πάντα μετ' αὐτ ποιήσει. καὶ θυγατέρα τῶν
mulierū dabit ei vt corrūpat eam: τ nō ꝓmanebit γυναικῶν δώσει αὐτῷ τ διαφθεῖραι αὐτήν, καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ καὶ
nō illi erit. τ ꝙuertet faciem suā in īsulas τ οὐκ αὐτῷ ἔσται. καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτ εἰς τὰς νήσους καὶ
capiet multas. τ cessare faciet pncipes opprobrij sui συλλήψεται πολλάς. καὶ κατακαύσει ἄρχοντας ὀνειδισμοῦ αὐτ
τ opprobriū ei⁹ cōuertet ei: τ cōuertet faciem καὶ ὁ ὀνειδισμὸς αὐτ ἐπιστρέψει αὐτῷ, καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον
suā ad fortitudinē terre sue τ ifirmabit τ cadet τ nō αὐτ εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς γῆς αὐτ, καὶ ἀσθενήσει καὶ πεσεῖται καὶ οὐχ
inueniet. τ surget de radice eius plāta regni in εὑρεθήσεται. καὶ ἀναστήσεται ἐκ τῆς ῥίζης αὐτ φυτὸν βασιλείας ἐπὶ
ꝑparationē eius transferens faciens gliam regni. τ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτ παραβιβάζον πράστον δόξαν βασιλείας. καὶ
in diebus illis cōteretur: τ nō in facie nec ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συντριβήσεται, καὶ οὐκ ἐν προσώπῳ δυσὶ
in prelio stabit in ꝑpatiōe eius spernet: τ nō ἐν πολέμῳ στήσεται. ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτ ἐξουδενωθῇ, καὶ οὐκ
dedit sup eū gliam regni: τ veniet in abūdātia τ ob ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν δόξαν βασιλείας, καὶ ἥξει ἐν εὐθηνίᾳ καὶ κα-
tinebit regnum in blanditijs: τ brachia inun τιχύσει βασιλείας ἐν δολιότησιν, καὶ βραχίονες τοῦ κα
dantis devoluentur τακλύζοντος κατακυλισθήσονται

s facie eius τ cōterentur. τ dux fede
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ συντριβήσονται· καὶ ἡγούμενος δια
ris: τ a cōmixtionib⁹ erga eſi facict dolū
θήκης, καὶ ἀπὸ τῶν συναναμίξεων πρὸς αὐτὸν ποιήσει δόλον
τ aſcendet τ ꝓualebit ſup eū in pauca gēte: τ
καὶ ἀναβήσεται καὶ ὑπερισχύσει αὐτὸς ἐν ὀλίγῳ ἔθνει, καὶ
in abūdātia τ in plurib⁹ regiōib⁹ veniet. τ faciet q̄ nō
ἐν εὐθηνίᾳ καὶ ἐν πλείοσι χώραις ἥξει· καὶ ποιήσει ἃ οὐκ
fecerunt pres eius: τ pres pm
ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, καὶ οἱ πατέρες τῶν πατέ
ci⁹ p̄dam τ ſpolia τ ſubſtātiā eis diſper
ρων αὐτοῦ προνομὴν καὶ σκῦλα καὶ ὑπαρξιν αὐτοῖς διασκορ
get: τ ſup egyptū cogitabit cogitatiōes ſuas vſq; ad tps.
πιεῖ, καὶ ἐπ' Αἴγυπτον λογιεῖται λογισμοὺς αὐτοῦ ἕως καιροῦ·
τ ſuſcitabit fortitudo ei⁹ τ cor ei⁹ in re
καὶ ἐξεγερθήσεται ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ βασι
gem auſtri in virtute magna· τ rex
λέα τοῦ νότου ἐν δυνάμει μεγάλῃ· καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ
auſtri inibit bellum τ in virtute magna τ fortī
νότου συνάψει πόλεμον καὶ ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἰσχυρᾷ
valde: τ nō ſtabūt. q; cogitabūt cōtra eū cogita-
σφίδρα, καὶ οὐ στήσονται· ὅτι λογιοῦνται ἐπ' αὐτὸν λογισ-
tiōes: τ cōedent neceſſaria eius τ conterent e
μοὺς, καὶ φάγονται τὰ δέοντα αὐτοῦ καὶ συντρίψουσιν αὐ
um. τ exercitus diſſoluet: τ cadent vulnerati
τόν· καὶ δυνάμεις καταλύσει, καὶ πεσοῦνται τραυματί
multi. τ vtriq; reges corda eor
αι πολλοί· καὶ ἀμφότεροι οἱ βασιλεῖς αἱ καρδίαι αὐτῶν
in malum. τ in menſa vna mēdacia loquētur
εἰς πονηρίαν· καὶ ἐπὶ τραπέζῃ μιᾷ ψεύδη λαλήσουσιν
τ nō dirigetur: q; finis in tps: τ reuertet in
καὶ οὐ κατευθυνεῖ, ὅτι πέρας εἰς καιρόν, καὶ ἐπιστρέψει εἰς
terrā ſuā in ſubſtātia multa: τ cor ei⁹ aduerſ⁹
τὴν γῆν αὐτοῦ ἐν ὑπάρξει πολλῇ, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ
teſtamētū ſctū. τ faciet τ reuertet in trā ſu
διαθήκην ἁγίαν· καὶ ποιήσει καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐ
am: τ in tps reuertetur τ veniet in auſtro τ nō
τοῦ, καὶ εἰς τὸν καιρὸν ἐπιστρέψει καὶ ἥξει ἐν τῷ νότῳ καὶ οὐκ
erit ſicut pma τ vltima. τ venient q̄ in eo.
ἔσται ὡς ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐσχάτη. καὶ εἰσελεύσονται οἱ ἐν αὐτῷ
τ egredientes citi⁹ τ hūiliabunt. τ re-
καὶ οἱ ἐκπορευόμενοι κἀκεῖοι καὶ ταπεινωθήσονται· καὶ ἐπι-
uertet τ indignabit ſup teſtamētū ſctū. τ faciet τ
στρέψει καὶ θυμωθήσεται ἐπὶ διαθήκην ἁγίαν· καὶ ποιήσει καὶ
reuertet τ intelliget ꝓ derelinquentes teſtamē
ἐπιστρέψει καὶ συνήσει ἐπὶ τοὺς καταλιποῦντας διαθή-
tū ſctū. τ brachia ex eo ſurgent. τ pollu
κην ἁγίαν· καὶ βραχίονες ἐξ αὐτοῦ ἀναστήσονται· καὶ βεβη-
ent ſanctuariū imperū. τ trāſferent
λώσουσιν τὸ ἁγίασμα τῆς δυνασείας· καὶ μεταστήσουσιν
ꝓtinuū ſacrificiū: τ dabunt abominatiōnē deſolatam
τὸν ἐνδελεχισμόν, καὶ δώσουσιν βδέλυγμα ἐφημισμένον
τ lic⁹ agētes in teſtamētū inducent in ſubtilitatib⁹: τ
καὶ οἱ ἀνομοῦντες διαθήκην ἐπαξουσιν ἐν ὀλισθήμασιν, καὶ
ppls cognoſcētes deū ſuum: ꝓualebunt faci-
λαὸς γινώσκοντες θεὸν αὐτοῦ, κατισχύσουσιν καὶ ποιή-
ent. τ intelligētes ppli intelligent in multa:
σουσιν· καὶ οἱ συνετοὶ τοῦ λαοῦ συνήσουσιν εἰς πολλά,
τ infirmabūt in gladio τ in flāma τ in captiuita
καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν φλογὶ καὶ ἐν αἰχμαλω
te τ in vſreptiōe dier⁹. τ cū infirmati fuerit ipi adiu
σίᾳ καὶ ἐν διαφθαγῇ ἡμερῶν· καὶ ἐν τῷ ἀσθενῆσαι αὐτοὺς βοη
uabunt auxilio paruo: τ adijcient ad eos multi in lu
θήσουσιν βοήθειαν μικρὰν, καὶ προσεθήσονται ἐπ' αὐτοὺς πολλοὶ ἐν ὀλι-
bricitatib⁹: τ ab itelligēnb⁹ infirmabunt: vt igne ꝓflēt ipi τ
σθήμασιν, καὶ ἀπὸ τῶν συνιόντων ἀσθενήσουσιν, τοῦ πυρῶσαι αὐτοὺς καὶ
eligantur τ reuelentur vſq; ad tps finē: q; adhuc i tps
τικλείεσθαι καὶ ἀποκαλυφθῆναι ἕως καιροῦ πέρας, ὅτι ἔτι εἰς καιρόν.
τ faciet ſcom voluntatē ſuā: τ rex exaltabit τ magni
καὶ ποιήσει κατὰ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ὁ βασιλεὺς ὑψωθήσεται καὶ μεγα
ficabit ſup oēm deū τ ſup deū deor̄ τ loquet ſupba
λυνθήσεται ἐπὶ πάντα θεὸν καὶ ἐπὶ θεὸν τῶν θεῶν καὶ λαλήσει ὑπερήφανα

a facie eius⁸ & cōterētur.
ᵇInſuper &ᶜdux ᵇ federis.
ᶜEt poſt ᶠamicitias ᵍ cum
eo ᵇfaciet ⁱdolum: ∞∞∞∞
ʰ& aſcendet ⁱ& ſuperabit
ᵐín modico ⁿ populo: &
ºabundātes ᵖ& vberes ᵍvr-
bes ʳíngredietur. ˢEt faciet
ᵗq̄ ⁿōᵘfecerūtˣpatres eiʸ:
ᶻ& patres ᵃpatrū eius. ᵇRa
pinas ᶜ& predaᵈ& diuitias
ᵉcoᵡᶠdiſſipabit: ᵍ& cōtra
ʰfirmiſſimas ⁱ cogitatiōes
ᵏíniḃit: ⁱ& hoc ᵐvſq; ad ⁿtē
puſ. ᵒEt cōcitabitur ᵖfor
titudo eius ᵠ& cor eius ʳad
uerſum ˢregē ᵗauſtriᵘín ex
ercituᵛmagno. ˣEt rexʸau
ſtriᶻ puocabitur ᵃ ad bellū
ᵇmīris ᶜauxiliis ᵈ& fortibʸ
ᵉnimis: ᶠ& non ᵍ ſtabunt:
ʰquia ⁱ íníbunt ∞∞∞∞∞∞
ʲaduerſus eū ᵏcōſilia. ˡEt
comedentes ᵐ panē cū eo
ⁿcōterēt illū: ᵒ exercituſq;
eiʸ ᵖopprímetur: ᵠ& cadet
ʳinterfecti ˢplurimi. ᵗDuo
rum quoq; ᵘ regum ∞∞∞
ᵛcor erit ʷvt male faciant:
ˣ& adʸ mēſam ᶻvnā ᵃmēda-
ciū ᵇloquētur ᶜ& nō ᵈprofi
cient: ᵉquia ᶠ adhuc ᵍ finis
ʰín aliud tēpus. ⁱEt reuer
tetur inᵏterrā ſuā ˡcū opi-
buſ ᵐmultis: ⁿ& cor eiʸ ᵒad
uerſum ᵖteſtamētū ᵠſanctū
ʳ& faciet ˢ& reuertetur ᵗin
terrā ſuā. ᵘStatuto tpeᵛre-
uertetur ʷ & veniet ˣad au-
ſtrū: ʸ& nō ᶻerit ᵃpriori ᵇ ſile
nouiſſimū. ᶜEt veniēt ᵈſup
eū ᵉtrieres & ᶠromani ᵍ &
ꝓcutietur ʰ & reuertetur.
ⁱEt indignabitur ʲcōtra ᵏte
ſtamētū ˡſctūarii ᵐ & faciet
ⁿ ſuertetur q̄: ᵒ& cogitabit
ᵖaduerſum eos ᵠq dereliq̄
rūt ʳteſtamentū ˢ ſctūarii.
ᵗEt brachia ᵘex eo ᵛ ſtabūt
ʷ& polluēt ˣſctūariū ʸforti
tudinis: ᶻ& auferēt ᵃiuge ſa
crificiū: ᵇ& dabūt ᶜabomi
natiōnē in ᵈdeſolationem.
ᵉEt īpii ᶠi ᵍteſtamētū ʰſimu
labūt ⁱfraudulēter. ʲ Pplus
aūt ᵏſciēs ˡdeū ſuū ᵐobtine
bit ⁿ& faciet. ᵒ Et docti in
ᵖpplo ᵠdocebūt ʳplīmos:
ˢ& ruēt ᵗin gladio ᵘ& in flā-
ma: ᵛ& ʷin captiuitate ˣ& in
rapina ʸdierū. ᶻ Cūq; cor
ruerit ᵃ ſubleuabūtur ᵇau-
xilio ᶜpuulo: ᵈ& applicabū
turᵉcis ᶠplīmi ᵍfraudulēter.
ʰEt de ⁱeruditis ʲ ruēt : ᵏvt
ˡflētur ᵐ& eligātur ⁿ& deal
bētur ᵒvſq; ad ᵖtps ᵠpfinitū:
ʳqa ˢ adhuc aliud ᵗtps erit.
ᵘEt faciet ᵛiuxta volūtatē
ſuam ʷrex ˣ& leuabitur ʸ&
magnificabitur ᶻ aduerſ⁹
ᵃoēm ᵇdeū: ᶜ& aduerſ⁹ ᵈdeū
ᵉdeoq; ᶠloq̄tur ᵍmagnifica:

Universidad de Deusto Biblioteca

Pūtiua.heb. Ter.heb.Dani.xii. Trāsla.B.Vie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

וְהִצְלִיחַ עַד כָּלָה זָעַם כִּי נֶחֱרָצָה צָלַח חָרָץ
ἕως κατευθυνθῇ μέχρις οὗ συντελεσθῇ ὀργή, εἰς γὰρ συν-
& dirigetur: donec com pleatur iracūdia. Perpe-
trata quippe cō definitio.

עֲשׂוֹת׃ וְעַל אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו לֹא יָבִין חֶמְדַּת נָשִׁים וְעַל כָּל
ματίσει. καὶ ἐπὶ θεοὺς τῶν πατέρων αὐ-
Et deū patrū suorū non reputabit: & erit in concupiscētiis feminaꝝ:

אֵל לֹא יָבִין כִּי עַל כֹּל יִתְגַּדָּל׃ וְאֵל
τῶν οὐ συνήσει. καὶ ἐπὶ ἐπιθυμίαν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ
nec quenq deorū curabit:

מָעֻזִּים עַל כַּנּוֹ יְכַבֵּד וְאֵל לֹא יָדְעָהוּ אֲבֹתָיו כָּבֵד
θεὸν οὐ συνήσει ὅτι ἐπὶ πάντας μεγαλυνθήσε-
qa aduersus vniuersa cō surget. Deū aūt maozim

בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּבְאֶבֶן יְקָרָה׃ וְעָשָׂה לְמִבְצְרֵי מָעֻזִּים
ται. καὶ θεὸν μαωζεὶμ ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ δοξάσει. καὶ
in loco suo venerabitur & deum quē ignoauerunt patres eius

עִם אֱלוֹהַּ נֵכָר אֲשֶׁר יַכִּיר יַרְבֶּה כָּבוֹד וְהִמְשִׁילָם בָּרַבִּים וַאֲדָמָה
θεὸν ὃν οὐκ ἐδόξασαν οἱ πατέρες αὐτοῦ δοξάσει ἐν ἀργυ-
colet auro & argēto & lapide precioso

בְּצַר׃ נֵכָר רַבָּה מָשָׁל רַבָּב וְהַמְשִׁילָם בָּרַבִּים וַאֲדָמָה
ρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ ἐν ἐπιθυμήμασιν, καὶ
rebusq preciosis. Et fa ciet vt muniat maozim

יְחַלֵּק בְּמְחִיר׃ וּבְעֵת קֵץ יִתְנַגַּח חֹלֶק מֶחִי
ποιήσει τοῖς ὀχυρώμασιν τῶν πέλεων μετὰ θεοῦ ἀλλο-
cum deo alieno quē cognouerit: & multiplicabit

עִמּוֹ מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיִשְׁתַּעֵר עָלָיו מֶלֶךְ נֶגַח שָׁעַר
φύλοις οὗ ἐὰν ἐπιγνῶ, καὶ πλήθυνεῖ δόξαν καὶ ὑποτά-
gloriā: & dabit eis potestatē in multis: & terram

הַצָּפוֹן בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וּבָאֳנִיּוֹת צַבָּא רַבּוֹת וּבָא בְּאֶרֶץ
ξει αὐτοῖς πολλούς, καὶ γῆν διελεῖ ἐν δώροις. καὶ ἐν
diuidet gratuito. Et in tpe prefinito preliabitur

צְבִיוֹת וּבָא בָּאֲרָצוֹת וְשִׁטַּף וְעָבָר׃ וּבָא
τῷ καιρῷ συνκεραυνισθήσεται μετὰ τοῦ βασιλέως
aduersus eū rex austri: & q̄si tēpestas veniet cō tra illū rex aqlonis in cur ribus & in eqtibus & in classe magna: & īgredie tur terras: & conteret & pertransiet. Et introibit

בְּאֶרֶץ הַצְבִי וְרַבּוֹת יִכָּשֵׁלוּ וְאֵלֶּה יִמָּלְטוּ מִיָּדוֹ אֱדוֹם וּמוֹאָב
τοῦ νότου, καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτὸν βασιλεὺς τοῦ
aqlonis in currib & in eqtibus & in nauib mul tis: & ingredie in terrā & conteret. & pertransibit. & ingredie in terrā opti

וְרֵאשִׁית בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְיִשְׁלַח יָדוֹ בָּאֲרָצוֹת וְאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא
βορρᾶ ἐν ἅρμασιν καὶ ἐν ἱππεῦσιν καὶ ἐν ναυσὶ πολ
in terrā & conteret. & pertransibit. & ingredie in terrā opti

תִּהְיֶה לִפְלֵיטָה׃ וּמָשַׁל בְּמִכְמַנֵּי הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וּבְכָל חֲמֻדוֹת מִצְרָיִם
λαῖς, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν καὶ συντρίψει. καὶ
mā & multi infirmabunt: & isti saluabuntur

וְלוּבִים וְכֻשִׁים בְּמִצְעָדָיו׃ וְשִׁמְעוֹת יְבַהֲלוּהוּ מִמִּזְרָח וּמִצָּפוֹן וְיָצָא
βεῖ καὶ πολλοὶ ἀσθενήσουσιν, καὶ οὗτοι σωθήσονται
de manu eius edom & moab & principat filioꝝ ammō:

בְּחֵמָא גְדֹלָה לְהַשְׁמִיד וְלַהֲחֲרִים רַבִּים׃ וְיִטַּע אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ בֵּין
ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ἐδώμ καὶ μωὰβ καὶ ἀρχὴ υἱῶν ἀμμών,
& extendet manū suam sup terrā: & frā egy

יַמִּים לְהַר צְבִי קָדֶשׁ וּבָא עַד קִצּוֹ וְאֵין עֹזֵר לוֹ׃
καὶ ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ γῆ αἰγύ-
pti nō erit in salutem. & vsabit in abscō

Cap.xii.

וּבָעֵת הַהִיא יַעֲמֹד מִיכָאֵל שַׂר הַגָּדוֹל הָעֹמֵד עַל בְּנֵי עַמֶּךָ
πτου οὐκ ἔσται εἰς σωτηρίαν. καὶ κυριεύσει ἐν τοῖς ἀπο
ditis auri & argenti & in oībus

שׁוּר נְבָל וְהָיְתָה עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא נִהְיְתָה מֵהְיוֹת גּוֹי עַד הָעֵת
κρύφοις τοῦ χρυσίου καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ ἐν πᾶσιν
desiderabilib egypti & libū & ethiopū in

הַהִיא וּבָעֵת הַהִיא יִמָּלֵט עַמְּךָ כָּל הַנִּמְצָא כָּתוּב
ἐπιθυμητοῖς αἰγύπτου καὶ λιβύων καὶ αἰθιόπων ἐν τοῖς
munitiōib eoꝝ. & auditus turbabūt eū ex oriē

בַּסֵּפֶר׃ וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה
ὀχυρώμασιν αὐτῶν. καὶ ἀκοαὶ ταραχθήσονται αὐτὸν ἐξ ἀνα-
te & ab aqlone. & veniet in furore multo vt dele

לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם׃ וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזוֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי
τολῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ. καὶ ἥξει ἐν θυμῷ πολλῷ τοῦ ἀφα
at & anathematizet multos: & figet taberna

הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד׃ וְאַתָּה כְּסֵה
νίσαι καὶ τοῦ ἀναθεματίσαι πολλούς, καὶ πήξει τὴν σκη
culū suū aphadpno inter maria sup mōtē sanā

Ca.12.

Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστήσεται μιχαὴλ ὁ ἄρχων A
magnꝰ q̄ stetit sup filios ppli tui. & erit tps
ὁ μέγας ὁ ἑστηκὼς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου. καὶ ἔσται καιρὸς
tribulatiōis: q̄lis nō fuit ex q̄ facta est gēs in terra:
θλίψεως, οἵα οὐ γέγονεν ἀφ' οὗ γεγένηται ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς,
vsq ad tps illud. & in tpe illo saluabit po
ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου. καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σωθήσεται ὁ λα
pls tuꝰ ois: q̄ inuētus fuerit scriptus in libro. & multi
ὸς σου πᾶς, ὃς ἂν εὑρεθῇ γεγραμμένος ἐν τῇ βίβλῳ, καὶ πολ
ti dormientium ex tre puluere exurgent hi
λοὶ τῶν καθευδόντων ἐκ γῆς χώματος ἐξεγερθήσονται οὗτοι
in vitā eternā: & hi in opprobriū cōfusionē eternā.
εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον,
& itelligētes fulgebunt q̄si splēdor firmamenti
καὶ οἱ συνιέντες ἐκλάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος B
& a iustis multis q̄si stelle in scla vltra
καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔτι

וְהַחְתֵּם הַסֵּפֶר עַד עֵת קֵץ יְשׁוֹטְטוּ רַבִּים וְתִרְבֶּה הַדָּעַת׃
& dirigetur: donec cōpleatur ira: in .n. cōsu
τὸ καὶ κατευθυνθῇ μέχρις οὗ συντελεσθῇ ὀργή, εἰς γὰρ συν-
matione fit. & sup oēs deos pīm suo-

וְעָנָה הָאִישׁ לָבוּשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר מִמַּעַל לְמֵימֵי הַיְאֹר וַיָּרֶם
τέλειαν γίνεται. καὶ ἐπὶ πάντας θεοὺς τῶν πατέρων αὐ-
rū nō itelliget. & in cōcupiscētiā feminaꝝ: & sup

יְמִינוֹ וּשְׂמֹאלוֹ אֶל שָׁמַיִם וַיִּשָּׁבַע בְּחֵי הָעוֹלָם כִּי לְמוֹעֵד מוֹעֲדִים
τοῦ οὐ συνήσει. καὶ ἐπὶ ἐπιθυμίαν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ
oēm deū nō itelliget q̄ sup oēs magnificabi-

וַחֲצִי וְכַלּוֹת נַפֵּץ יַד עַם קֹדֶשׁ תִּכְלֶינָה כָּל אֵלֶּה׃ וְשָׁמַעְתִּי
πάντα θεὸν οὐ συνήσει ὅτι ἐπὶ πάντας μεγαλυνθήσε-
tur. & deū maozim in loco suo glificabit. &

וְלֹא הֵבַנְתִּי וָאֹמַר אֲדֹנִי מָה אַחֲרִית אֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר לֵךְ דָּנִיֵּאל כִּי
ται. καὶ θεὸν μαωζεὶμ ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ δοξάσει. καὶ
deū q̄m nō glificauerūt pres eiꝰ glificabit in argē

סְתוּמִים וַחֲתוּמִים הַדְּבָרִים עַד עֵת קֵץ׃ יִתְבָּרְרוּ רַבִּים וְצָרוּף
θεὸν ὃν οὐκ ἐδόξασαν οἱ πατέρες αὐτοῦ δοξάσει ἐν ἀργυ-
to & auro & lapide pcioso & in cōcupiscentiis: &

וּמְלֻבָּן וְצָחוּ רְשָׁעִים וְלֹא יָבִינוּ כָּל רְשָׁעִים וְהַמַּשְׂכִּילִים יָבִינוּ׃
ρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ ἐν ἐπιθυμήμασιν, καὶ
faciet munitionib ciuitatū cū deo alieno

וּמֵעֵת הוּסַר הַתָּמִיד וְלָתֵת שִׁקּוּץ מְשׁוֹמֵם יָמִים אֶלֶף מָאתַיִם
ποιήσει τοῖς ὀχυρώμασιν τῶν πέλεων μετὰ θεοῦ ἀλλο-
quē cognouerit: & multiplicabit gliaꝫ & subiiciet

וְתִשְׁעִים׃ אַשְׁרֵי הַמְחַכֶּה וְיַגִּיעַ לְיָמִים אֶלֶף שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים
τρίου δὲ ἐὰν ἐπιγνῶ, καὶ πλήθυνεῖ δόξαν καὶ ὑποτά
eis multos: & terrā diuidet in donis. & in

וַחֲמִשָּׁה׃ וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ וְתָנוּחַ וְתַעֲמֹד לְגוֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָּמִין׃
ξει αὐτοῖς πολλούς, καὶ γῆν διελεῖ ἐν δώροις. καὶ ἐν
tpis fine confliget cum rege

Ca.12.

Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστήσεται μιχαὴλ ὁ ἄρχων A
magnꝰ q̄ stetit sup filios ppli tui. & erit tps
ὁ μέγας ὁ ἑστηκὼς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου. καὶ ἔσται καιρὸς
tribulatiōis: q̄lis nō fuit ex q̄ facta est gēs in terra:
θλίψεως, οἵα οὐ γέγονεν ἀφ' οὗ γεγένηται ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς,
vsq ad tps illud. & in tpe illo saluabit po
ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου. καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σωθήσεται ὁ λα
pls tuꝰ ois: q̄ inuētus fuerit scriptus in libro: & mul
ὸς σου πᾶς, ὃς ἂν εὑρεθῇ γεγραμμένος ἐν τῇ βίβλῳ, καὶ πολ
ti dormientium ex tre puluere exurgent hi
λοὶ τῶν καθευδόντων ἐκ γῆς χώματος ἐξεγερθήσονται οὗτοι
in vitā eternā: & hi in opprobriū cōfusionē eternā.
εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον,
& itelligētes fulgebunt q̄si splēdor firmamenti
καὶ οἱ συνιέντες ἐκλάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος B
& a iustis multis q̄si stelle in scla vltra
καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔτι

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

τ tu daniel claude ſmões τ ſigna
καὶ σὺ δανιὴλ ἔμφραξον τοὺς λόγους καὶ σφράγισον τὸ
librum vſq; ad tps cōſumatiōis donec doceant mul=
βιβλίον ἕως καιροῦ συντελείας ἕως διδαχθῶσιν πολ=
ti τ multiplicēt ſcientia. τ vidi ego daniel: τ
λοὶ καὶ πλεῖονες ἡ γνῶσις· καὶ εἶδον ἐγὼ δανιὴλ, καὶ
ecce duo alij ſteterant. ỹn hinc labij
ἰδοὺ δύο ἕτεροι εἱστήκεισαν· εἷς ἐντεῦθεν τοῦ χείλους
fluminis: τ ỹn inde labij flumi=
τοῦ ποταμοῦ, καὶ εἷς ἐντεῦθεν τοῦ χείλους τοῦ ποτα
nis. τ dixi viro induto lineis q̄
μοῦ· καὶ εἶπον τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυμένῳ τὸ βαδδεῖν ὃς
erat ſup aquā fluminis: vſq;quo fi=
ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, ἕως πότε τὸ τέ
nis cop̄ q̄ dixiſti mirabiliū: τ audiui vir
ρας ὧν εἶρηκας τῶν θαυμασίων; καὶ ἤκουσα τοῦ ἀνδρὸς
indutum lineis q̄ erat ſup aquā
τοῦ ἐνδεδυμένου τὸ βαδδεῖν ὃς ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδα=
fluminis. τ eleuauit dexterā ſuā τ
τος τοῦ ποταμοῦ· καὶ ὕψωσεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ καὶ τὴν
ſiniſtrā ſuam in celum: τ iurauit viuēti
ἀριστερὰν αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν τῷ ζῶντι τὸν
i ſeculū: q; in tps τ tpa dimidiū tpis: cū
αἰῶνα, ὅτι εἰς καιρὸν καὶ καιροὺς ἥμισυ καιροῦ, ἐν τῷ
ſpleta fuerit diſperſio manꝰ ppli ſctificati:
συντελεσθῆναι διασκορπισμὸν χειρὸς λαοῦ ἡγιασμένου,
cognoſcēt oia iſta. τ ego audiui τ nō intel
γνώσονται πάντα ταῦτα· καὶ ἐγὼ ἤκουσα καὶ οὐ συνῆ
lexi. τ dixi: dñe q̄d extrema hoꝝ? τ dixit
κα. καὶ εἶπα, κύριε τί τὰ ἔσχατα τούτων; καὶ εἶπεν,
veni daniel: q; clauſi τ ſignati
δεῦρο δανιήλ, ὅτι ἐμπεφραγμένοι καὶ ἐσφραγισμένοι
ſermōes vſq; ad tps finē eligentur τ dealbabunt̄
οἱ λόγοι ἕως καιροῦ πέρας ἐκλεγῶσιν καὶ ἐκλευκανθῶσιν
τ igne ꝓbabūt̄ multi: τ int̄q agent iniqui τ nō itel
καὶ πυρωθῶσιν πολλοί, καὶ ἀνομήσωσιν ἄνομοι καὶ οὐ συνῆ
ligent omnes int̄q τ itelligētes intelligent. τ a
σουσιν πάντες ἄνομοι καὶ οἱ νομμοες συνήσουσιν· καὶ ἀπὸ
tpe mutationis cōtinuitatis :τ vt data fuerit abo
καιροῦ παραλλάξεως τ ἐνδελεχισμοῦ, καὶ τ δοῦναι βδέ
miatio ꝺſolatiōis dies mille ducenti nonaginta. bea
λυγματερημώσεως ἡμέραι χίλιαι διακόσιαι ἐννενήκοντα· μα
tus q̄ expectat τ puenit in dies mille tre=
κάριος ὁ ὑπομένων καὶ φθάσας εἰς ἡμέρας χιλίας τρια
centos triginta quiq;. τ tu daniel veni in cō=
κοσίας τριακονταπέντε· καὶ σὺ δανιὴλ δεῦρο εἰς ἀνα=
pleme tū cōſumationis. τ requieſces τ ſurges in
πλήρωσιν συντελείας· καὶ ἀναπαύσῃ καὶ ἀναστήσῃ εἰς
ſorte tua in ꝓſumatione dieꝝ.
τὸν κλῆρόν σου εἰς συντέλειαν ἡμερῶν·

Trāſla.B.Vie.

ᶜTu autem ʳdaniel ᵍclaude
ᵇſermones: ᵗ& ſigna ∞∞∞
ʰlibrū ᵗvſq; adᵐ tepusⁿ ſta
tutū. ᵖ Plurimiᵒ pertranſi
būt: ᑫ& multiplex eritʳ ſcie=
tia. ˢ Et vidi ᵗ ego ᵘ daniel:
ˣ& ecce quaſiʳ duoᵗ aliiᵘ ſta
bantˢ vnus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵇhinc ᶜ ſup ripāᵇ fluminis:
ᶜ& aliusᵗ inde ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍex alteraᵍ ripaᵇ fluminis.
ᵗEt dixitʰ viro q eratᵗ indu
tusᵐ lineis:ⁿ qui ſtabatᵒ ſu
perᵖ aquasᑫ fluminis. ∞
ʳ Vſq;quoˢ finis horūᵘ mi=
rabilium?ˣ Et audiui ∞∞∞
ʸvirū quiᶻ indutus eratᵇ li=
neisᶜ qui ſtabatᵖ ſuper ∞∞
ᶜaquasʳ fluminis: ᵍ cū cle=
uaſſetᵇ dextrā ᵗ& ſiniſtram
ſuamᵏ in ᵗ celū ᵐ & iuraſſet
ⁿper viuentē inᵒ eternum:
ᵖqaᑫ in tps & ʳtpaˢ & dimi=
diū tpis. ᵗEt cū cōpleta fue
ritᵘ diſperſioˣ manusʸ ppli
ᶻſancti: ᵃ cōplebūturᵇ vni=
uerſaᶜ hec. ᵈ Et egoᵉ audiui
ᶠ& nonᵍ intellexi. ʰ Et dixi.
ᵗDomīe miᵏ quid eritᵗ poſt
ᵐhec. ⁿ Et aiſt. ∞∞∞∞∞∞∞
ᵒ Vadeᵖ daniel: ᑫ quia ʳclau
ſi ſuntˢ ſignatiq; ∞∞∞∞∞
ᵗſermones: ᵘ vſq;ad ʳprefi
nitū ᵗtempus. ˢ Eligentur
ᵃ& dealbabuntur ᵇ& quaſi
ignis ꝓbabūturᶜ multi. ᵈ Et
impieᵈ agentᵉ ipiiᶠ neq;ᵍ in
telligent ʰ omnes ⁱimpii.
ᵏ Porro doctiⁱ intelligent:
ᵐ& a tpe cumⁿ ablatū fue=
ritᵒ iuge ſacrificiū ᵖ & poſi
ta fuerit ᑫ abominatio in
ʳdeſolationē: ˢ dies ᵗ mille
ᵘducenti ᵛnonaginta. ʳBea
tusˢ q expectat ᵃ & puenit
vſq; ᵇ ad diesᶜ milleᵈ trecen
tosᵉ triginta ᶠ quinq;. ᵍ Tu
autem daniel ∞∞∞∞∞∞∞∞
ʰvadeⁱ ad prefinitū: ᵏ & re=
qeſcesⁱ & ſtabisᵐ in ſorte
tuaⁿ in fineᵒ dierum.

Tex.he.Dani.xij. Pritiua.heb.

וְאַתָּה דָּנִיֵּאל סְתֹם הַדְּבָרִים וְחֹתֵם
סִפְרָא עַד עֵת קֵץ יְשֹׁטְטוּ רַבִּים
וְתִרְבֶּה הַדָּעַת׃ וְרָאִיתִי אֲנִי דָּנִיֵּאל
וְהִנֵּה שְׁנַיִם אֲחֵרִים עֹמְדִים אֶחָד
הַנָּה לִשְׂפַת הַיְאֹר וְאֶחָד הַנָּה
לִשְׂפַת הַיְאֹר׃ וַיֹּאמֶר לָאִישׁ לְבוּשׁ
הַבַּדִּים אֲשֶׁר מִמַּעַל לִמֵּימֵי הַיְאֹר
עַד מָתַי קֵץ הַפְּלָאוֹת׃ וָאֶשְׁמַע אֶת
הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר מִמַּעַל
לִמֵּימֵי הַיְאֹר וַיָּרֶם יְמִינוֹ וּשְׂמֹאלוֹ
אֶל הַשָּׁמַיִם וַיִּשָּׁבַע בְּחֵי הָעוֹלָם
כִּי לְמוֹעֵד מוֹעֲדִים וָחֵצִי וּכְכַלּוֹת
נֵפֶץ יַד עַם קֹדֶשׁ תִּכְלֶינָה כָּל אֵלֶּה׃
וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי וְלֹא אָבִין וָאֹמַר
אֲדֹנִי מָה אַחֲרִית אֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר
לֵךְ דָּנִיֵּאל כִּי סְתֻמִים וַחֲתֻמִים
הַדְּבָרִים עַד עֵת קֵץ׃ יִתְבָּרְרוּ
וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ
רְשָׁעִים וְלֹא יָבִינוּ כָּל רְשָׁעִים
וְהַמַּשְׂכִּילִים יָבִינוּ׃ וּמֵעֵת הוּסַר
תָּמִיד וְלֻתַּת שִׁקּוּץ שֹׁמֵם יָמִים
שְׁנַיִם אֶלֶף מָאתַיִם וְתִשְׁעִים׃ אַשְׁרֵי
יוֹם מֵאָה
חֲכֶה וְגִנַּע
מֵאָה
וְחַמִּשָּׁה וְאַתָּה
לֵךְ לַקֵּץ וְתָנוּחַ וְתַעֲמֹד לְגֹרָלְךָ
לְקֵץ הַיָּמִין׃

Ca.13.

Et erat vir hītās in babylone:
א AἸ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν ἐν βαβυλῶνι,
τ nomē ei ioachim. τ acce
καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰωακείμ· καὶ ἔλα
pit vxorem cui nomē ſuſanna filia hel=
βεν γυναῖκα ᾗ ὄνομα σωσάννα θυγάτηρ χελ
chie: pulchrā valde τ timentem domi
κίου, καλὴν σφόδρα καὶ φοβουμένην τὸν κύ
nū. τ parētes eiꝰ iuſti: τ docuerūt
ριον· καὶ οἱ γονεῖς αὐτῆς δίκαιοι, καὶ ἐδίδαξαν
filiam ſuam ſcom legem moyſi:
τὴν θυγατέρα αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ,
τ erat ioachim diues valde τ erat ip
καὶ ἦν ἰωακείμ πλούσιος σφόδρα καὶ ἦν αὐ
ſi hortus vicinus domui eius.
τῷ παραδείσῳ γειτνιῶν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ·
τ ad eū cōgregabāt̄ iudei eo qꝫ
καὶ πρὸς αὐτὸν συνήγοντο οἱ ἰουδαῖοι διὰ τὸ
eſſet ipe honorabilior oīb⁹. τ deſi=
εἶναι αὐτὸν ἐνδοξότερον πάντων· καὶ ἀπε

Hucuſq; danielē i hebraico volumie le
gim⁹: & cetera q̄ ſequūtur vſq; ad finē
libri: de theodotiōis editōe trāſlata ſūt.

ΘT erat vir habitās in babylōe: 13.
et nomē ei⁹ ioachi: & accepit vxo
rem noīe ſuſannā filiā helchie pulchrā
nimis & timētē deū. Parētes eni illi⁹ cū
eſſent iuſti erudierunt filiā ſuā ſm legē
moyſi. Erat aūt ioachim diues valde: &
erat ei pomeriū vicinū domui ſue: & ad
ipm cōfluebāt iudei: eo q; eēt honorabi
lior oīm. Et cōſtituti ſūt duo ſenes iudi=
ces in illo anno: de qbus locut⁹ ē dñs: qa
egreſſa eſt iniqtas de babylōe a ſeniori
bus iudicib⁹ q videbātur regere ppl'm.
Iſti frequētabant domū ioachim & ve=
niebant ad eum oēs qui habebant iudi
cia. Cum autē populus reuertiſſet per
meridiē ingrediebatur ſuſanna: & deā=
bulabat in pomerio viri ſui. Et videbāt

gnati ſunt duo ſeniores ex ppło iudi
δείχθησαν δύο πρεσβύτεροι ἐκ τοῦ λαοῦ κρι
ces in anno illo de qb⁹ locut⁹ ē
ταὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ περὶ ὧν ἐλάλησεν
dns. qz egreſſa ē iniqtas ex baby=
ὁ δεσπότης· ὅτι ἐξῆλθεν ἀνομία ἐκ βαβυ=
lone a ſenioribus iudicib⁹ q̄ videbāt
λῶνος ἐκ πρεσβυτέρων κριτῶν οἱ ἐδόκουν
gubernare ppl'm: iſti expectabant
κυβερνᾶν τὸν λαόν, οὗτοι προσεκαρτέρουν
in domo ioachim τ veniebāt ad e=
ἐν τῇ οἰκίᾳ ἰωακείμ καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐ
os oēs litigātes. τ factū ē
τοὺς πάντας οἱ κρινόμενοι· καὶ ἐγένετο
qñ recedebat ppls medio die:
ἡνίκα ἀπέτρεχεν ὁ λαὸς μέσον ἡμέρας,
ingrediebat̄ ſuſanna τ deambulabat in
εἰσεπορεύετο σωσάννα καὶ περιεπάτει ἐν
horto viri ſui. τ videbā
τῷ παραδείσῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· καὶ ἐθεώρουν

Universidad de Deusto
Biblioteca

eam duo seniores quotidie in=
ἀυτὴν οἱ δύο πρεσβύτεροι καθημέραν εἰσ
gredientẽ τ deambulantẽ. τ facti sũt
πορευομένην καὶ περιπατοῦσαν. καὶ ἐθέωρουν
in cõcupiscẽtia ei⁹: τ puerterũt
τὸν ἐνθυμίαν ἀυτῆς, καὶ διέστρεψαν τὸν
suũ sensũ. τ declinauerũt ocu=
ὀφθαλ
los suos vt nõ respicerẽt in ce
μοὺς ἀυτῶν τοῦ μὴ βλέπειν εἰς τὸν οὐρα
lũ: neq; recordarenẽ iudicioꝝ iustoꝝ.
νὸν, μηδὲ μνημονεύειν κριμάτων δικαίων.
τ erãt ambo cõpuncti circa
καὶ ἦσαν ἀμφότεροι κατανενυγμένοι περὶ
eã. τ nõ ãnũciauerũt adinuicez
ἀυτῆς. καὶ οὐκ ἀπήγγειλαν ἀλλήλοις τὴν
dolorẽ suũ: q; erubescebãt annũciare
ὀδύνην ἀυτῶν, ὅτι ἤθελον συγχυνέ=
cõcupiscẽtiã suã: q volebãt cõmisce
ri ei. τ obseruabãt diligẽter
σαι ἀυτῇ. καὶ παρετηροῦσαν φιλοτίμως
quotidie videre illã. τ dixerũt alter
καθημέραν ὁρᾶν ἀυτήν. καὶ εἶπαν ἕτερος
alteri. eam⁹ in domũ: q;
τῷ ἑτέρῳ. πορευθῶμεν δὴ εἰς οἶκον, ὅτι
prãdiũ hora est. τ egressi discesse=
ἄρισου ὥρα ἐστίν. καὶ ἐξελθόντες διεχωρίσθη
rũt ad inuicẽ: τ reuersi vene
σαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἀνακάμψαντες ἦλ=
rũt inidipsum. τ sciscitãtes adinuicẽ
θον ἐπὶ τὸ αὐτὸ. καὶ ἀνεταζοντες ἀλλήλους
causam cõfessi sunt adinuicẽ cõcu
τὴν αἰτίαν ὡμολόγησαν ἀλλήλοις τὴν ἐπι
piscentiã suã. τ tũc cõmũiter cõstituerũt
θυμίαν ἀυτῶν. καὶ τότε κοινῇ συνεταξαντο
tps q̃n ipam possint inuenire solã.
καιρὸν ὅτε ἀυτὴν δύνησονται εὑρεῖν μόνην.
τ factũ est cũ obseruarẽt ipã di
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ παρατηρεῖν ἀυτοὺς ἡμέ
em aptũ: igressa est susanna sicut
ραν ἔνδεκον, εἰσῆλθεν ἡ σωσάννα καθὼς
heri τ tertia die cũ duab⁹ solis
χθὲς καὶ τρίτης ἡμέρας μετὰ δύο μόνων
puellis: τ desiderauit lauari in
κορασίων, καὶ ἐπεθύμησεν λούσασθαι ἐν
horto q; estus erat. τ nõ erat
τῷ παραδείσῳ ὅτι καῦμα ἦν. καὶ οὐκ ἦν
vll⁹ ibi: p̃ter q̃ duo seniores ab=
οὐδεὶς ἐκεῖ, πλὴν δύο πρεσβύτεροι ἐγκε
scõditi τ obseruãtes cã. τ
κρυμμένοι καὶ παρατηροῦντες ἀυτήν. καὶ
dixit puellis suis: afferte iã
εἶπεν τοῖς κορασίοις ἀυτῆς, ἐνέγκατε δή
mihi oleũ τ smigma: τ ostia
μοι ἔλαιον καὶ σμῆγμα, καὶ τὰς θύρας τοῦ
horti claudite vt lauer.
παραδείσου κλείσατε ὅπως λούσωμαι.
τ fecerũt sicut dixit: τ clause=
καὶ ἐποίησαν καθὼς εἶπεν, καὶ ἀπέκλει
rũt ostia horti: τ egres
σαν τὰς θύρας τοῦ παραδείσου, καὶ ἐξῆλ
sunt p obliq̃s portas vt afferrẽt pre
θον κατὰ τὰς πλαγίας θύρας ἐνέγκαι τὰ προ
cepta eis. τ nõ viderũt senio
στεταγμένα αὐταῖς. καὶ οὐκ εἶδον τοὺς πρεσ
res: q; erãt abscõditi. τ factũ ẽ
βυτέρους, ὅτι ἦσαν κεκρυμμένοι. καὶ ἐθέλησεν
vt egresse sũt puelle: surrexerũt duo
ὡς ἐξῆλθον τὰ κοράσια, ἀνέστησαν οἱ δύο
seniores τ accurrerũt ei: τ dixe
πρεσβύτεροι καὶ ἐπέδραμον αὐτῇ, καὶ εἶ=

eam senes quotidie ingredientez & de
ambulantem et exarserunt in concu=
piscentiam eius. Et euerterunt sensum
suum: et declinauerunt oculos suos vt
non viderent celum: neq; recordarena=
tur iudiciorum iustorum. Erant ergo
ambo vulnerati amore eius: nec induca
uerunt sibi vicissim dolorem suũ. Eru=
bescebant enim indicare sibi cõcupiscẽ
tiam suam volentes cõcũbere cum ea.
Et obseruabant quotidie sollicitius vi=
dere eam. Dixitq; alter ad alterum:
eamus domum: quia hora prandii est.
Et egressi recesserunt a se. Cunq; reuer
tissent venerunt in ynum: & scisciran=
tes adinuicem causam: confessi sunt cõ
cupiscentiam suam. Et tunc in cõmu
ne statuerunt tempus: quando eaz pos
sent inuenire solam. Factum est autez
cum obseruarent diem aptum: ingres=
sa est aliquãdo sicut heri & nudiustertiꝰ
cum duabus solis puellis: voluitq; laua
ri in pomerio. Estus quippe erat &
non erat ibi quisq̃ preter duos senes
absconditos: & contemplantes eam.
Dixit ergo puellis. Afferte mihi ole=
um & smigmata: & ostia pomerii clau=
dite vt lauer. Et fecerunt sicut prece=
perat: clauseruntq; ostia pomerii: &
egresse sunt per posticum vt afferrẽt q̃
iusserat. Nesciebantq; senes itus esse
absconditos. Cum autem essent egre
se puelle: surrexerũt duo senes & accur
rerunt ad eam & dixerunt. Ecce ostia
pomerii clausa sunt: & nemo nos videt
& in concupiscencia tui sumus. Quã=
obrem assentire nobis: & cõmiscere no
biscum. Quod si nolueris dicemus cõ
tra te testimonium: q⁹ fuerit tecum iuue
nis & ob hanc causam emiseris puellas
a te. Ingemuit susanna & ait. Angu=
stie sunt mihi vndiq; . Si enim hoc ege=
ro mors mihi est: si autem non egero:
non effugiam manus vestras. Sed me
lius est mihi absq; opere incidere in ma
nus hominum q̃ peccare in conspectu
domini. Et exclamauit voce magna su
sanna: exclamauerunt autem & senes
aduersus eaz. Et cucurrit vnus ad ostia
pomerii: & aperuit. Cum ergo audis=
sent clamorem famuli domus in pome
rio: irruerunt per posticum vt viderent
quid nam esset. Postq; autem senes lo
cuti sunt: erubuerunt serui vehemen=
ter: quia nunq; dictus fuerat sermo hu
iuscemodi de susanna. Et facta est dies
crastina. Cunq; venisset populus ad ioa
chim virum eius: venerunt & duo pres=
byteri pleni iniqua cogitatione aduer=
sus susannam vt interficerent eam. Et
dixerunt coram populo. Mittite ad su
sannam filiam helchie vxorem ioachiz
Et statim miserunt. Et venit cum pa=
rentibus & filiis & vniuersis cognatis su
is. Porro susanna erat delicata nimis
& pulchra facie. At iniqui illi iusserũt
vt discooperiretur: erat enim cooper=
ta: vt vel sic satiarentur decore eius.

rũt. ecce hostia horti clau
θαν. ἰδοὺ αἱ θύραι τοῦ παραδείσου κέ=
sa sunt τ nemo videt nos: τ in cõcu
κλεισται καὶ οὐδεὶς θεωρεῖ ἡμᾶς, καὶ ἐν ἐπιθυ
piscẽtia tui sum⁹: ideo consilibe nobiscũ τ
μίᾳ σου ἐσμέν, διὸ συγκατάθου ἡμῖν καὶ
esto nobiscũ. alioq̃n testificabimur cõtra
ἔσο μεθ' ἡμῶν. εἰδὲμὴ καταμαρτυρήσομέ
te: q; erat tecum iuuenis: τ ppter
σου, ὅτι ἦν μετὰ σοῦ νεανίσκος, καὶ διὰτοῦ
emisisti puellas a te. τ
ἐξαπέστειλας τὰ κοράσια ἀπὸ σοῦ. καὶ
ingemuit susanna τ ait. ãgustie mihi
ἀνεστέναξεν σωσάννα καὶ εἶπεν. στενά μοι
vndiq; siue eiñ hoc fecero: mors
πάντοθεν. ἐὰν τε γὰρ τοῦτο πράξω, θάνατός
mihi est. siue nõ fecero: nõ effugiã
μοί ἐστιν. ἐὰν τε μὴ πράξω, οὐκ ἐκφεύξομαι
man⁹ vras. eligibili⁹ mihi est nõ fa=
τὰς χεῖρας ὑμῶν. αἱρετόν μοί ἐστιν μὴ πρά
cientẽ incidere in man⁹ vras: q̃
ξασαν ἐμπεσεῖν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, ἢ
peccare icõspectu dñi. τ exclamauit
ἁμαρτεῖν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἀνεβόησεν
voce magna susanna. clamauerũt ãt τ
φωνῇ μεγάλῃ σωσάννα. ἐβόησαν δὲ καὶ οἱ
duo seniores aduersus eã: τ
δύο πρεσβύτεροι κατέναντι ἀυτῆς, καὶ
currẽs vn⁹ apuit portas hor=
δραμὼν ὁ εἷς ἤνοιξεν τὰς θύρας τοῦ πα=
ti. vt ãt audierũt clamorẽ in
ραδείσου. ὡς δὲ ἤκουσαν τὴν κραυγὴν ἐν
horto q; ex domo: insilie
τῷ παραδείσῳ οἱ ἐκ τῆς οἰκίας, εἰσεπή
rũt p obliquã portã vt viderẽt q̃d
δησαν διὰ τῆς πλαγίας θύρας εἰδεῖν τί
q̃d acciderat ei. q̃n ãt dixerũt
τὸ συμβεβηκὸς ἀυτῇ. ἐνίκα δὲ εἶπον οἱ
seniores verba sua: erubue=
πρεσβύτεροι τοὺς λόγους ἀυτῶν, κατηχύν
rũt serui valde: q; vnquã nõ
θησαν οἱ δοῦλοι σφόδρα, ὅτι πώποτε οὐκ
dict⁹ ẽ simo talis de susanna. τ
ἐρρέθη λόγος τοιοῦτος περὶ σωσάννης. καὶ
factũ ẽ die crastina vt cõuenit ppls
ἐγένετο τῇ ἐπαύριον ὡς συνῆλθεν ὁ λαὸς
ad vir⁹ ei⁹ ioachim: venerũt
πρὸς τὸν ἄνδρα ἀυτῆς ἰωακείμ, ἦλθον οἱ
duo seniores pleni iniqua
δύο πρεσβύτεροι πλήρεις τῆς ἀνόμου
cogitatiõe ptra susannã vt iterficerẽt
ἐννοίας κατὰ σωσάννης τοῦ θανατῶσαι
eam. τ dixerũt coram popu
ἀυτήν. καὶ εἶπαν ἔμπροσθεν τοῦ λα=
lo. mittite ad susannã fili=
οῦ. ἀπόστειλατε ἐπὶ σωσάνναν θυγατέ
am helchie q̃ est vxor ioachim. illi ãt
ρα χελκίου ἥ ἐστιν γυνὴ ἰωακείμ. οἱ δὲ
miserũt. τ venit ipa τ parẽtes e=
ἀπέστειλαν. καὶ ἦλθεν ἀυτὴ καὶ οἱ γονεῖς ἀυ
ius τ filij ei⁹ τ oẽs co
τῆς καὶ τὰ τέκνα ἀυτῆς καὶ πάντες οἱ συγ
gnati ei⁹. at susanna erat delicata
γενεῖς ἀυτῆς. ἡ δὲ σωσάννα ἦν τρυφερὰ
valde τ pulchra specie. at iniqui
σφόδρα καὶ καλὴ τῷ εἴδει. οἱ δὲ παράνο
iusserũt discooperiri eã: erat
μοι ἐκέλευσαν ἀνακαλυφθῆναι ἀυτήν, ἦν
enim cooperta: vt satia=
γὰρ κατακεκαλυμμένη, ὅπως ἐμπλη=
rentur pulchritudine eius.
σθῶσιν τοῦ κάλλους ἀυτῆς. ooooooo

flebant ātq; ab ea τ oēs viden
ἔκλαιον δὲ οἱ παρ' αὐτῆς καὶ πάντες οἱ εἰδόν
tes eam. surgentes āt duo presbyte
τες αὐτήν· ἀναστάντες δὲ οἱ δύο πρεσβύτε=
ri in medio ppli posuerūt manꝰ sup
ροι ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἔθηκαν τὰς χεῖρας ἐπὶ
caput eius. illa āt flens respexit
τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἡ δὲ κλαίουσα ἀνέβλε=
in celū. qꝫ erat cor eius
ψεν εἰς τὸν οὐρανόν· ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐτῆς
cōfidens in dño. dixerūt āt se=
πεποιθυῖα ἐπὶ τῷ κυρίῳ· εἶπαν δὲ οἱ πρε
niores. deambulantibꝰ nobis in
σβύτεροι· περιπατούντων ἡμῶν ἐν τῷ
horto ꝙfolis: ingressa est hec cū duabꝰ
παραδείσῳ μόνων, εἰσῆλθεν αὕτη μετὰ δύο
ancillis: τ clausit ostia
παιδισκῶν, καὶ ἀπέκλεισεν τὰς θύρας τοῦ
horti: τ dimisit ancil=
παραδείσου, καὶ ἀπέλυσεν τὰς παιδί=
las. τ venit ad eā iuuenis ꝙ erat ab
σκας· καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὴν νεανίσκος ὃς ἦν ἐγ
sconditus τ cōcubuit cū ea. nos
κεκρυμμένος καὶ ἀνέπεσεν μετ' αὐτῆς· ἡμεῖς
āt exītes in angulo horti vi=
δὲ ὄντες ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ παραδείσου εἰ=
dentes iniqtatē cucurrimꝰ ad eos.
δόντες τὴν ἀνομίαν ἐδραμοῦμεν ἐπ' αὐτούς·
τ videntes cōmixtos eos: illius
καὶ εἰδόντες συγγινομένους αὐτούς, ἐκείνου
ꝙdēnō potuimꝰ cōpotes fieri eo
μὲν οὐκ ἠδυνήθημεν ἐγκρατεῖς γενέσθαι διὰ
qꝫ ꝓualuit tpe sup nos τ ꝙapertus
τὸ ἰσχύειν αὐτὸν ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ ἀνοίξαντα
ostia exiliuit. hanc āt ap=
τὰς θύρας ἐκπεπηδηκέναι· ταύτης δὲ ἐπι
ꝓhendentes interrogamꝰ ꝙs erat iuuenis:
λαβόμενοι ἐπερωτῶμεν τίς ἦν ὁ νεανίσκος,
τ nō voluit annūciare nobis. hec
καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἀπαγγεῖλαι ἡμῖν· ταῦ=
testificamur. τ credidit eis
τα μαρτυροῦμεν· καὶ ἐπίστευσεν αὐτοῖς ἡ
Mat. 14.b. multitudo q̄si seniorib9 ppli τ iudi
συναγωγὴ ὡς πρεσβυτέροις τοῦ λαοῦ καὶ κρι
cibus: τ ꝙdēnauerūt eam vt moreret. excla=
ταῖς, καὶ κατέκριναν αὐτὴν ἀποθανεῖν· ἀνε=
mauit āt voce magna susanna τ dixit.
βόησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ σωσάννα καὶ εἶπεν· ὁ
deꝰ eterne ꝙ abscōditorꝝ cognitor ꝙq scis
θεὸς ἐπαιώνιος ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης ὁ εἰδὼς τὰ
oīa añq̄ fiant ea. tu scis
πάντα πρὶν γένεσεως αὐτῶν· σὺ ἐπίστασαι
qꝫ mēdacit̄ me testificati sunt: τ ecce
ὅτι ψευδῆ μου κατεμαρτύρησαν, καὶ ἰδοὺ
moꝝ nō faciens ꝙcq̄ ꝙz isti ma=
ἀποθνήσκω μὴ ποιήσασα μηδὲν ὧν οὗτοι ἐπο
lignati sunt cōtra me. τ exaudiuit deꝰ
νηρεύσαντο κατ' ἐμοῦ· καὶ εἰσήκουσεν ὁ θεὸς
vocē eius. τ adducta ea vt peri
τῆς φωνῆς αὐτῆς· καὶ ἀπαγομένης αὐτῆς ἀπο=
ret: suscitauit deus ſpm̄ sctm̄
κτεῖναι, ἐξήγειρεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
pueri iuniorꝭ cui nomē daniel: τ
παιδαρίου νεωτέρου ᾧ ὄνομα δανιήλ, καὶ
clamauit voce magna. mūdus ego a
ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ
sanguīe hnius. ꝙuersus est āt ois popu
αἵματος τούτης· ἐπέστρεψεν δὲ πᾶς ὁ λα
lꝰ ad eū τ dixerūt. ꝙs sermo iste
ὸς πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπαν· τίς ὁ λόγος οὗ
quē tu locutꝰ es: ille āt stās in medio
τος ὃν σὺ λελάληκας; ὁ δὲ στὰς ἐν μέσῳ

Flebant igitur sui: & omnes qui noue=
rāt eam. Consurgentes autē duo pres=
byteri in medio populi: posuerunt ma
nus suas super caput eius. Que flens su
spexit ad celū. Erat enim cor eius fidu=
ciam habens in dño. Et dixerunt pres=
byteri. Cum deambularemus in pome
rio soli: egressa est hec cū duabus puel=
lis: & clausit ostia pomerii & dimisit a
se puellas. Venitq; ad eam adolescens
qui erat abscōditus & cōcubuit cū ea.
Porro nos cum essemus in angulo po
merii videntes iniquitatē: cucurrimus
ad eos: & vidimus eos pariter cōmisce=
ri. Et illum quidem non quiuimus cō=
prehendere: quia fortior nobis erat: &
aperto ostio exiliuit. Hanc autem cum
apprehēdissem⁹: interrogauimus quis
nam esset adolescens: & noluit indica=
re nobis. Huius rei testes sumus. Credi
dit eis multitudo quasi senibus & iudi
cibus populi. Et condemnauerūt eam
ad mortem. Exclamauit autē voce ma
gna susanna: & dixit. Deus eterne qui
abscōditorū es cognitor: qui nosti oīa
anteq̄ fiant: tu scis quoniā falsum testi
monium tulerunt contra me: & ecce
morior: cum nihil horum fecerim que
isti malicioſe composuerūt aduersum
me. Exaudiuit autem dñs vocem eius.
Cunq; duceretur ad mortem: suscitauit
dominus spiritum pueri iunioris cuius
nomen daniel: & exclamauit voce ma=
gna. Mundus ego sum a sanguine hu=
ius. Et conuersus oīs populus ad eum
dixit. Quis est iste sermo quem tu locu
tus es? Qui cum staret in medio eo=
rum ait. Sic fatui filii israel non iudican
tes neq; quod verum est cognoscentes
condemnastis filiam israel? Reuerti=
mini ad iudicium: quia falsum testimo
nium locuti sunt aduersus eam. Reuer
sus est ergo populus cum festinatione
& dixerunt ei senes. Veni & sede in me
dio nostrum: & indica nobis: quia tibi
deus dedit honorē senectutis. Et dixit
ad eos daniel. Separate illos ab inuicē
procul & diiudicabo eos. Cum ergo di=
uisi essent alter ab altero: vocauit vnum
de eis & dixit ad eum. Inueterate dierū
malorū: nunc venerūt peccata tua que
operabaris prius: iudicans iudicia iniu
sta: innocētes opprimens: & dimittens
noxios dicente dño: innocentē & iustū
non interficies. Nunc ergo si vidisti eā:
dic sub qua arbore videris eos colloq̄n
tes sibi. Qui ait. Sub schino. Dixit aūt
daniel. Recte mentitus es in caput tuū.
Ecce enī angelus dei accepta sīa ab eo
scindet te medium. Et amoto eo iussit
venire aliū & dixit ei. Semē chanaan &
non iuda species decepit te: & concupi=
scentia subuertit cor tuum. Sic facieba
tis filiabus israel: & ille timentes loque
bantur vobis: sed nō filia iuda sustinuit
iniquitatē vestram. Nunc ergo dic mi=
hi sub qua arbore comprehenderis eos
loquentes sibi. Qui ait. Sub prino. Di=
xit autem ei daniel. Recte mentitus es
et tu in caput tuū. Manet enī angelus

cor dixit. sic fatui filij israel
αὐτῶν εἶπεν· οὕτως μωροὶ υἱοὶ Ἰσραὴλ
nō iudicātes neq; certū cognoscē
οὐκ ἀνακρίναντες οὐδὲ τὸ σαφὲς ἐπιγνῶν
tes condēnastis filiā israel: reuer
τες κατεκρίνατε θυγατέρα Ἰσραήλ, ἀνα
timini ad iudiciū: falsa enī isti
στρέψατε εἰς τὸ κριτήριον, ψευδῆ γὰρ οὗτοι
testificati sunt cōtra eā. τ reuersus est ois
κατεμαρτύρησαν αὐτῆς· καὶ ἀνέστρεψεν πᾶς
ppls cū festinatiōe. τ dixerūt ei
ὁ λαὸς μετὰ σπουδῆς· καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ
seniores. veni sede in medio no
πρεσβύτεροι· δεῦρο δὴ κάθισον ἐν μέσῳ ἡ
strū τ annūcia nobis qꝫ tibi dedit
μῶν καὶ ἀπάγγειλον ἡμῖν ὅτι σοὶ ἔδωκεν
deus honorē seniorū. τ dixit ad e=
ὁ θεὸς τὸ πρεσβυτέριον· καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
os daniel. separate illos ab inui
τοὺς Δανιήλ· διαχωρίσατε αὐτοὺς ἀπ' ἀλλή
cem ꝓcul τ diiudicabo eos. vt āt
λων μακρὰν καὶ ἀνακρινῶ αὐτούς· ὡς δὲ
separati sunt vn⁹ ab vno: voca=
διεχωρίσθησαν εἷς ἀπὸ τοῦ ἑνός, ἐκάλε=
uit vnū eoꝝ τ dixit ei. inuete
σεν γὰρ ἕνα αὐτῶν καὶ εἶπεν αὐτῷ· πεπα
rate ꝺiem̄ maloꝝ: nūc venerūt
λαιωμένε ἡμερῶν κακῶν, νῦν ἥκασιν αἱ
peccata tua q̄ faciebas ꝓius
ἁμαρτίαι σου ἃς ἐποίεις τὸ πρότερον
iudicās iudicia iniusta: τ
iudicēs inocētes
κρίνων κρίσεις ἀδίκους, καὶ τοὺς μὲν ἀθῴους
condēnās. dimittēs āt noxios:
κατακρίνων· ἀπολύων δὲ τοὺς αἰτίους,
dicēte dño inocētē τ iustū
λέγοντος τοῦ κυρίου ἀθῷον καὶ δίκαιον
nō interficis. nūc ergo hāc si vi
οὐκ ἀποκτενεῖς. νῦν οὖν ταύτην εἶπερ εἶ
disti: dic sub q̄ arbore vidisti eos cō
δες, εἶπον ὑπὸ τί δένδρον εἶδες αὐτοὺς ὁμι
uersantes adinuicē: at ille dixit. sub schino:
λοῦντας ἀλλήλοις, ὁ δὲ εἶπεν· ὑπὸ χίνον,
dixit āt daniel. recte mētit⁹ es in
εἶπεν δὲ Δανιήλ· ὀρθῶς ἐψεύσω εἰς τὴν
tuū caput: iā enī angel⁹
σεαυτοῦ κεφαλήν, ἤδη γὰρ ἄγγελος τοῦ
dei accipiēs sentēciā a deo scindet
θεοῦ λαβὼν φάσιν παρὰ τοῦ θεοῦ χίσει
te mediū. τ amouēs cum iussit
σε μέσον· καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἐκέλευσεν
adducere alterꝫ: τ dixit ei.
προσαγαγεῖν τὸν ἕτερον, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
semen chanaan τ nō iuda pulchri
σπέρμα Χαναὰν καὶ οὐχὶ Ἰούδα τὸ κάλ=
tudo decepit te τ ꝺcupiscētia puertit
λος ἐξηπάτησέν σε καὶ ἡ ἐπιθυμία διέστρεψε
cor tuū. sic facieb atis filia=
τὴν καρδίαν σου. οὕτως ἐποιεῖτε θυγα=
bus israel: τ ille timentes ꝓuersa
τράσιν Ἰσραήλ, καὶ ἐκεῖναι φοβούμεναι ὡμί=
bant vobis. sed nō filia iuda sustinu
λουν ὑμῖν. ἀλλ' οὐ θυγάτηρ Ἰούδα ὑπέμει=
it iniqtatē vestram. nūc ergo dic mihi sub
νεν τὴν ἀνομίαν ὑμῶν. νῦν οὖν λέγε μοι ὑπὸ
q̄ arbore deꝓhēdisti eos ꝓuersantes
τί δένδρον κατέλαβες αὐτοὺς ὁμιλοῦντας
adinuicē. ille āt dixit sub ꝓno. dixit āt
ἀλλήλοις· ὁ δὲ εἶπεν ὑπὸ πρῖνον· εἶπεν δὲ
ei daniel: recte mētit⁹ es τ tu in
αὐτῷ Δανιήλ, ὀρθῶς ἐψεύσω καὶ σὺ εἰς τὴν
tuum caput: manet enī angelus
σεαυτοῦ κεφαλήν, μένει γὰρ ὁ ἄγγελος τοῦ

Universidad de Deusto
Biblioteca

dei gladium habēs vt scoet te mediū: θεοῦ τὴν ῥομφαίαν ἔχων πρίσαι σε μέσον, vt interficiat vos. ꝛ exclamauit ὅπως ἐξολοθρεύσῃ ὑμᾶς. καὶ ἀνεβόησεν ois synagoga voce magna ꝛ bene πᾶσα ἡ συναγωγὴ φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἤνλό dixerūt deo q̄ saluat sperā= γησαν τῷ θεῷ τῷ σῴζοντι τοὺς ἐλπίζον= tes in eū. ꝛ surrexerūt in duos τας ἐπ' αὐτόν. καὶ ἀνέσησαν ἐπὶ τοὺς δύο seniores: q̄ cōstituerat eos da πρεσβυτέρους, ὅτι συνέσησεν αὐτοὺς δα niel ex ore suo falsū testimo νιὴλ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν ψευδομαρτυ nisi dixisse: ꝛ fecerūt eis sicut ρήσαντας, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὃν τρόπον malignati sunt ꝓximo vt facerēt secū ἐπονηρεύσαντο τῷ πλησίον ποιῆσαι κα dū legē moysi: ꝛ interfecerūt e= τὰ τὸν νόμον μωυσῆ, καὶ ἀπέκτειναν αὐ os: ꝛ saluat⁹ ē sāguis innoxi⁹ in die τούς, καὶ ἐσώθη αἷμα ἀναίτιον ἐν τῇ ἡμέρᾳ illa. helchias āt ꝛ vxor ei⁹ lau= ἐκείνῃ. χελκίας δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἤνε= dauerūt deū sup filia sua su σαν τὸν θεὸν περὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῶν σω sanna cū ioachim viro suo σάννης μετὰ ἰωακείμ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ꝛ cognatis oibus: q̄ nō est inuēta καὶ τῶν συγγενῶν πάντων, ὅτι οὐχ εὑρέθη in ea turpis res. ꝛ daniel fact⁹ ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα. καὶ δανιὴλ ἐγένε est magn⁹ in cōspectu ppli a die το μέγας ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς ἡμέ= illa ꝛ vltra. ꝛ rex ρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. καὶ ὁ βασιλεὺς astyages appositꝰ est ad pres suos: ἀστυάγης προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτ, ꝛ accepit cyr⁹ pses re= καὶ παρέλαβεν κύρος ὁ πέρσης τὴν βα gnū eius. σιλείαν αὐτοῦ.

Ca.14.

ET erat daniel cōuiua re= Καὶ ἦν δανιὴλ συμβιώτης τοῦ βασι gis ꝛ gloriosus sup oēs ami λέως καὶ ἔνδοξος ὑπὲρ πάντας τοὺς φί= cos ei⁹. ꝛ erat idolū babylo= λους αὐτοῦ. καὶ ἦν εἴδωλον τοῖς βαβυλω nijs cui nomē bel: ꝛ impēdebant in il= νίοις ᾧ ὄνομα βήλ, καὶ ἐδαπανῶντο εἰς αὐ lud singulis dieb⁹ similc artabe τὸ ἑκάστης ἡμέρας σεμιδάλεως ἀρτάβαι duodecim: ꝛ oues quadraginta ꝛ δώδεκα, καὶ πρόβατα τεσσαράκοντα καὶ vini metrete sex. ꝛ rex colebat οἴνου μετρηταὶ ἕξ. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐσέβετο illud: ꝛ ibat ꝑ singulos dies ado αὐτό, καὶ ἐπορεύετο καθ' ἑκάστην ἡμέραν προ rare illud. daniel āt adorabat deū σκυνεῖν αὐτό. δανιὴλ δὲ προσεκύνει τῷ θεῷ suū. ꝛ dixit illi rex: q̄re αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, διατί nō adorias bel? ille āt dixit: q̄ nō οὐ προσκυνεῖς τῷ βήλ; ὁ δὲ εἶπεν. ὅτι οὐ colo idola manufacta: sed σέβομαι εἰδωλα χειροποίητα, ἀλλὰ τὸν viuētē deū q̄ creauit celū ꝛ ζῶντα θεὸν τὸν κτίσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν terrā ꝛ hēntem ois carnis potestatē. ꝛ γῆν καὶ ἔχοντα πάσης σαρκὸς κυριαν. καὶ dixit illi rex: nō videt tibi bel εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, οὐ δοκεῖ σοι ὁ βήλ

dei gladium habens vt secet te mediuꝫ & interficiat vos. Exclamauit itaq; om nis cetus voce magna: et benedixerūt deum qui saluat sperantes in se. Et cō surrexerunt aduersus duos presbyte= ros. Conuicerat eniꝫ eos daniel ex ore suo falsum dixisse testimonium. Fece= runtq; eis sicut male egerant aduersus proximam: vt facerent secundum legē moysi: & interfecerunt eos. Et saluatus est sanguis innoxi⁹ in die illa. Helchias autem & vxor eius laudauerunt deum pro filia sua susanna cum ioachim mari to eius & cognatis omnibus: quia non est inuenta in ea res turpis. Daniel au= tem factus est magnus in conspectu po puli a die illa & deinceps. Et rex astya ges appositꝰ est ad patres suos: & susce pit cyrus perses regnum eius.

Capitulū decimū quartum.

ERat autem daniel conuiua regis & honoratus super omnes amicos eius. Erat quoq; idolum apud babylo= nios nomine bel: & impendebantur in eo per dies singulos simile artabe duo= decim: et oues quadraginta: viniq; am= phore sex. Rex quoq; colebat eum: & ibat per singulos dies adorare euꝫ: por ro daniel adorabat deum suum. Dixit= q; ei rex. Quare non adoras bel. Qui respondens: ait ei. Quia non colo ido la manufacta sed viuentem deum qui creauit celum & terram & habet pote= statem omnis carnis. Et dixit rex ad eum. Non videtur tibi esse bel uiuens deus. An non vides quanta comedat & bibat quotidie? Et ait daniel arridens. Ne erres rex. Iste est enim intrinsecus luteus: forinsecus ereus: neq; comedit aliquando. Et iratus rex vocauit sacer= dotes eius & ait eis. Nisi dixeritis mihi quis est iste qui comedat impensas has: morieminí. Si autem ostenderitis quo niā bel comedat hec: morietur daniel: quia blasphemauit in bel. Et dixit da niel regi. Fiat iuxta verbum tuum. Erāt autem sacerdotes bel septuaginta exce ptis vxoribus & paruulis & filiis. Et ve nit rex cum daniele in templum belis. Et dixerunt sacerdotes belis. Ecce nos egrediemur foras: & tu rex pone escas & vinum misce: & claude ostiuꝫ & signa anulo tuo. Et cum ingressus fueris ma ne nisi inueneris omnia comesta a bel: morte moriemur: vel daniel qui menti tus est aduersum nos. Confidebant au= tem quia fecerant sub mensa abscondi tum introitum: & per illuꝫ ingrediebā= tur semp & deuorabant ea. Factum est igitur postq̄ egressi sunt illi: & rex po= suit cibos ante bel: precepit daniel pue ris suis & attulerunt cinerē & cribrauit per totum templū coram rege: & egres si clauserunt ostium: & signantes anu= lo regis: abierunt. Sacerdotes autem ingressi sunt nocte iuxta consuetudinē suam & vxores & filii eorum: & comede runt omnia & biberunt. Surrexit autez rex primo diluculo: & daniel cū eo: & ait rex. Salua ne sunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

esse vinēs deꝰ an nō vides ānta cōedit per εἶναι ζῶν θεός; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅσα ἐσθίει καθ' ἑ singlos dies? ꝛ ait daniel ridens: καστην ἡμέραν; καὶ εἶπεν δανιὴλ γελάσας, ne erres rex. iste .n. itr sec⁹ ꝺdē μὴ πλανῶ βασιλεῦ. οὗτος γὰρ ἔσωθεν μέν est lutū: extrisec⁹ āt es: ꝛ nō cōedit ἐστι πηλός, ἔξωθεν δὲ χαλκός, καὶ οὐ βέβρω neq; bibit aliq̄n. ꝛ iratus κεν οὐδὲ πέπωκεν πώποτε. καὶ θυμωθεὶς ὁ rex: vocauit sacdotes eius: βασιλεύς, ἐκάλεσεν τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ꝛ ait illis: nisi dixeritis mihi q̄s καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐὰν μὴ εἴπητέ μοι τίς comedēs ipensam hanc mozie= ὁ κατεσθίων τὴν δαπάνην ταύτην ἀποθα mini: si āt oīderitis q̄: bel co νεῖσθε, ἐὰν δὲ ἀποδείξητε ὅτι ὁ βὴλ κα medit ea morietur daniel: q̄ blas τεσθίει αὐτὰ ἀποθανεῖται δανιὴλ, ὅτι ἐβλα phemauit in bel. ꝛ dixit daniel σφήμησεν εἰς τὸν βήλ. καὶ εἶπεν δανιὴλ regi: fiat scom verbū tuū. τῷ βασιλεῖ, γενέσθω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. ꝛ erant sacerdotes bel septuaginta si= καὶ ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῦ βὴλ ἑβδομήκοντα χω ne mulieribꝰ ꝛ filijs. ꝛ venit rex ρὶς γυναικῶν καὶ τέκνων. καὶ ἦλθεν ὁ βασι= cum daniel in domū bel: ꝛ di λεὺς μετὰ δανιὴλ εἰς τὸν οἶκον τοῦ βήλ, καὶ εἶ reft sacdotes: ecce nos recedimꝰ foras: πον οἱ ἱερεῖς, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀποτρέχομεν ἔξω, tu āt rex appone escas: ꝛ σὺ δὲ βασιλεῦ παράθες τὰ βρώματα, καὶ τὸ vinū miscens pone: ꝛ clande ostiū οἶνον κεράσας θές, καὶ ἀπόκλεισον τὴν θύραν ꝛ signa in anulo tuo. ꝛ ve καὶ σφράγισον ἐν τῷ δακτυλίῳ σου. καὶ ἐλ niēs mane: si nō inueneris oīa comesta θὼν πρωΐ, ἐὰν μὴ εὕρῃς πάντα βεβρωμένα a bel: moriemur: vel daniel q̄ mē ὑπὸ τοῦ βήλ, ἀποθανούμεθα, ἢ δανιὴλ ὁ ψευ titus ē aduersū nos. ipi āt despiciebāt q̄ δόμενος καθ' ἡμῶν. αὐτοὶ δὲ κατεφρόνουν ὅτι fecerant sub mensa abscō= πεποιήκεισαν ὑπὸ τὴν τράπεζαν κεκρυμ= ditū itroitū ꝛ ꝑtēpam ingrediebanť σέ= μβλην εἴσοδον καὶ δι' αὐτῆς εἰσεπορεύοντο δι' ꝑ ꝛ destruebāt ea. ꝛ factū ē vt egressi λου καὶ ἀνήλουν αὐτά. καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθο sunt illi: ꝛ rex appositꝰ σαν ἐκεῖνοι, καὶ ὁ βασιλεὺς παρέθηκεν τὰ escas bel: ꝛ ꝑcepit daniel βρώματα τῷ βήλ, καὶ ἐπέταξεν δανιὴλ τοῖς pueris suis ꝛ attulerūt cinerē ꝛ stra παιδαρίοις αὐτοῦ καὶ ἤνεγκαν τέφραν καὶ κα nerūt totū templū i cōspectu regis. τέρωσαν ὅλον τὸν ναὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ ꝛ exeuntes clauserūt portas ꝛ ως. καὶ ἐξελθόντες ἔκλεισαν τὰς θύρας καὶ signauerunt in anulo regis ἐσφράγισαν ἐν τῷ δακτυλίῳ τοῦ βασιλέως ꝛ abierunt. at sacdotes ingressi sunt nocte καὶ ἀπῆλθον. οἱ δὲ ἱερεῖς εἰσῆλθον τὴν νύκτα scom ꝓsuetudinē suā ꝛ vxores ꝛ fi κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέ lij eox: ꝛ cōederunt oīa ꝛ egressi sūt. κνα αὐτῶν, καὶ κατέφαγον πάντα καὶ ἐξῆλθον ꝛ manicauit rex mane ꝛ dani= καὶ ὤρθρισεν ὁ βασιλεὺς πρωΐ καὶ δανι= el cū eo. ꝛ ait rex: salua ιὴλ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, σῶοι αἱ

signacula daniel. -ille ãt dixit salua rex
σφραγίδις δανιήλ· ὁ δὲ εἶπεν σῶσι βασι=
τ factũ ẽ statiõi cũ apuisset portas insi
λεῦ· καὶ ἐλθὼν ἄμα τῷ ἀνοῖξαι τὰς θύρας ἐπι
picies rex in mẽsam
βλέψας ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν
clamauit voce magna. magn⁹ es vel: t
ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ· μέγας εἶ βηλ, καὶ
nõ est apud te dol⁹ dic̄: t ri
οὐκ ἔστιν παρὰ σοὶ δόλος οὐδὲ εἷς, καὶ ἐγέ=
sit daniel t tenuit regẽ
λασεν δανιὴλ καὶ ἐκράτησεν τὸν βασιλέα
ne ingrederẽ ipe intro: t dixit. vide
τοῦ μὴ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἔσω, καὶ εἶπεν. ἴδε
pauimentũ t cognosce cui⁹ vestigia hec:
τὸ ἔδαφος καὶ γνῶθι τίνος τὰ ἴχνη ταῦτα,
t dixit rex. video vestigia viroꝝ
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς· ὁρῶ τὰ ἴχνη ἀνδρῶν
t mulieꝝ t infantiũ. t irat⁹
καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων. καὶ ὀργισθεὶς
rex tũc: apprehẽdit sacerdotes
ὁ βασιλεὺς τότε, συνέλαβεν τοὺς ἱερεῖς
t vxores t filios eoꝝ. t
καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν· καὶ
ostẽderũt ei abscõdita ostiola p q̃
ἔδειξαν αὐτῷ τὰς κρυπτὰς θυρίδας δι' ὧν
ingrediebanẽ t cõsumebãt q̃ in
εἰσεπορεύοντο καὶ κατεδαπάνουν τὰ ἐπὶ
mẽsa t occidit illos rex:
τῆ τραπέζῃ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ὁ βα
t dedit bel abiectũ da
σιλεύς, καὶ ἔδωκεν τὸν βὴλ ἔκδοτον δα
nieli: t subuertit eũ t tẽplũ eius.
νιήλ, καὶ κατέσρεψεν αὐτὸν καὶ τὸν ναὸν αὐτ.

Καὶ ἦν δράκων μέγας ἐν τῷ τόπῳ
t colebãt eũ babylonij. t di=
καὶ ἐσέβοντο αὐτὸν οἱ βαβυλώνιοι· καὶ εἶ=
xit rex daniel. nõq̃d t hũc
πεν ὁ βασιλεὺς τῷ δανιήλ· μὴ καὶ τοῦτον
dices q⁹ cre⁹ est: ecce viuit t comedit
ἐρεῖς ὅτι χαλκοῦς ἐστιν; ἰδοὺ ζῇ καὶ ἐσθίει
t bibit. nõ potes dicere q⁹ nõ est
καὶ πίνει. οὐ δύνασαι εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἔστιν
iste deus viuẽs: t adora eũ: t
οὗτος θεὸς ζῶν, καὶ προσκύνησον αὐτῷ, καὶ
dixit daniel. dñm deũ meũ adora=
εἶπεν δανιήλ· κύριῳ τῷ θεῷ μου προσκυ=
bo: q⁹ iste est de⁹ viuẽs. tu ãt rex
νήσω, ὅτι οὗτός ἐστιν θεὸς ζῶν. σὺ δὲ βασιλεῦ
da mihi potestatẽ: t interficiã draco
δός μοι ἐξουσίαν, καὶ ἀποκτενῶ τὸν δράκον
nẽ absq̃ gladio t virga: t dixit
τὰ ἄνευ μαχαίρας καὶ ῥάβδου, καὶ εἶπεν ὁ
rex. do tibi. t accepit daniel
βασιλεύς· δίδωμί σοι. καὶ ἔλαβεν δανιὴλ
picẽ t adipẽ t pilos: t coxit inid
πίσαν καὶ στέαρ καὶ τρίχας, καὶ ἥψησεν ἐπὶ
ipm: t fecit massas: t dixit in
τὸ αὐτὸ, καὶ ἐποίησεν μάζας, καὶ ἔδωκεν εἰς
os draconis: t dirupt⁹ est draco:
τὸ στόμα τοῦ δράκοντος, καὶ διερράγη ὁ δράκ̄,
t dixit. ecce culture vr̃e. t fa
καὶ εἶπεν. ἴδε τὰ σεβάσματα ὑμῶν· καὶ ἐγέ
ctũ ẽ vt audierũt babylonij indignati sũt
νετο ὡς ἤκουσαν οἱ βαβυλώνιοι ἠγανάκτησαν
valde: t cõuersi sunt in regẽ t
λίαν, καὶ συνεστράφησαν ἐπὶ τ" βασιλέα καὶ
dixerũt. iude⁹ factus est rex: bel
εἶπον· ἰουδαῖος γέγονεν ὁ βασιλεύς, τὸν βὴλ
destruxit: t draconẽ interfecit
κατέπασεν, καὶ τὸν δράκοντα ἀπέκτεινεν
t sacerdotes occidit. t dixerũt veniẽ
καὶ τοὺς ἱερεῖς κατέσφαξεν· καὶ εἶπαν ἐλθὸν

signacula daniel. Qui respondit. Salua
rex. Statimq̃ cum aperuisset ostium
intuitus rex mensam exclamauit voce
magna. Magn⁹ es bel & nõ est apud te
dolus quisq̃. Et risit daniel. Et tenuit
regem ne ingrederetur intro & dixit.
Ecce pauimentum: animaduerte cuius
vestigia sunt hec. Et dixit rex. Video ve
stigia viroꝝ & mulierum & infantium.
Et iratus est rex. Tunc apprehẽdit rex
sacerdotes & vxores & filios eorum: &
ostenderunt ei abscondita ostiola per
que ingrediebantur & consumebant
que erant super mensam. Occidit ergo
illos rex: & tradidit bel in potestatẽ da
nielis: qui subuertit euꝝ & templũ eius.
Et erat draco magnus in loco illo: & co
lebant eum babylonii. Et dixit rex da
nieli. Ecce nunc non potes dicere: quia
iste non sit deus viuens. Adora ergo eũ.
Dixitq̃ daniel regi. Dominum deum
meum adoro: quia ipse est deus viuens.
Iste autem non est deus viuens. Tu au
tem rex da mihi potestatem & interfi
ciam draconem absq̃ gladio & fuste: &
ait rex. Do tibi. Tulit ergo daniel picem
& adipem & pillos: & coxit pariter: fe
citq̃ massas & dedit in os draconis &
diruptus est draco. Et dixit daniel. Ecce
quem colebatis. Quod cum audissent
babylonii indignati sunt vehementer:
& congregati aduersum regem dixe
rũt. Iudeus fact⁹ est rex. Bel destruxit:
draconem interfecit: & sacerdotes occi
dit. Et dixerunt cum venissent ad regẽ.
Trade nobis danielem: alioquin inter
ficiemus te & domum tuam. Vidit ergo
rex q⁹ irruerent in eum vehementer: &
necessitate compulsus tradidit eis danie
lem. Qui miserũt eum in lacum leonũ:
& erat ibi diebus sex. Porro in lacu erãt
leones septem & dabantur eis duo cor
pora quotidie & due oues: & tunc non
data sunt eis: vt deuorarent danielem.
Erat autem abacuc propheta in iudea:
& ipse coxerat pulmẽtum & intriuerat
panes in alueolo & ibat in campum
vt ferret messoribus. Dixitq̃ angelus
domini ad abacuc. Fer prãdium quod
habes in babylonem danieli qui est in
lacu leonum. Et dixit abacuc. Domine
babylonẽ non vidi: & lacum nescio. Et
apprehendit eum angelus dñi in verti
ce eius: & portauit eum capillo capitis
sui: posuitq̃ eum in babylonem super
lacum in impetu spiritus sui. Et cla
mauit abacuc dicens. Daniel serue dei:
tolle prandium quod misit tibi deus.
Et ait daniel. Recordatus es mei deus:
& non dereliquisti diligentes te. Sur
gens daniel comedit. Porro angelus do
mini restituit abacuc confestim in loco
suo. Venit ergo rex die septimo vt luge
ret danielem: & venit ad lacum & intro
spexit: & ecce daniel sedẽs in mẽdio leo
num: & exclamauit voce magna rex di
cens. Magnus es dñe deus danielis. Et
extraxit eum de lacu leonũ. Porro illos
qui perditionis eius causa fuerant: in
tromisit in lacũ & deuorati sunt in mo
mento coram eo.

Explicit Daniel propheta.

tes ad regẽ. trade nobis
τες πρὸς τὸν βασιλέα. παράδος ἡμῖν τὸν
danielẽ: alioquin interficiem⁹ te t do
δανιήλ, εἰδὲ μὴ ἀποκτενοῦμέν σε καὶ τὸν οἶ=
mũ tuã: t vidit rex q⁹ vrgẽt
κόν σου, καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐπείγουσιν
eũ vehemẽter. t coact⁹ tradidit
αὐτὸν σφόδρα. καὶ ἀναγκασθεὶς παρέδωκεν
eis danielẽ. illi ãt miserũt eũ in
αὐτοῖς τὸν δανιήλ. οἱ δὲ ἔβαλον αὐτὸν εἰς τὸν
lacũ leonũ. t fuit ibi dieb⁹ sex.
λάκκον τῶν λεόντων. καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας ἓξ.
erãt ãt in lacu septẽ leones: t dabã
ἦσαν δὲ ἐν τῷ λάκκῳ ἑπτὰ λέοντες, καὶ ἐδί=
tur eis in die duo corpora t duo
δοτο αὐτοῖς τὴν ἡμέραν δύο σώματα καὶ δύο
oues: tũc ãt nõ data sũt eis vt deuo
πρόβατα, τότε δὲ οὐκ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα κατα
rarẽt danielẽ. t abacuc ꝓpheta
φάγωσιν τὸν δανιήλ. καὶ ἀμβακοὺμ ὁ προφήτης
erat in iudea: t ipe coxit pulmẽtũ t
ἦν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ αὐτὸς ἥψησεν ἔψεμα καὶ
cõtriuit panes in peluim: t ibat in
ἐνέθρυψεν ἄρτους εἰς σκάφην, καὶ ἐπορεύετο εἰς
cãpum ferre messoribꝰ: t dixit
τὸ πεδίον ἀπενεγκαι τοῖς θερισταῖς, καὶ εἶπεν
angel⁹ dñi abacuc. affer prã
ἄγγελος κυ τῷ ἀμβακούμ. ἀπένεγκαι τὸ ἄ
diũ q̃d habes in babylonẽ danieli in
ριστον ὃ ἔχεις εἰς βαβυλῶνα τῷ δανιὴλ εἰς
lacũ leonũ: t dixit abacuc.
τὸν λάκκον τῶν λεόντ", καὶ εἶπεν ἀμβακούμ.
dñe babylonẽ nõ vidi: t lacũ nõ
κε βαβυλῶνα οὐχ ἑώρακα, καὶ τὸν λάκκον οὐ
scio vbi est. t apprehẽdit angel⁹
γινώσκω ποῦ ἐστιν. καὶ ἐπελάβετο ὁ ἄγγελος
dñi vertice ei⁹ t portãs coma
κυ τῆς κορυφῆς αὐτ", καὶ βαστάσ" τῆς κώμης
capitis ei⁹: posuit illũ in babylo
τῆς κεφαλῆς αὐτ", ἔθηκεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶ
nẽ sup lacu in ipetu spũs
να ἐπάνω τ" λάκκου ἐν τῷ ῥοίζῳ τ" πνεύματ"
sui: t clamauit abacuc dicẽs. daniel
αὐτ", καὶ ἐβόησεν ἀμβακοὺμ λέγων. δανιὴλ
daniel accipe prãdiũ q̃d misit tibi de⁹:
δανιὴλ λάβε τὸ ἄριστον ὃ ἀπέστειλέν σοι ὁ θ̄ς,
t dixit daniel. recordat⁹ es eũ mei de⁹ t
καὶ εἶπεν δανιὴλ· ἐμνήσθης γάρ μου ὁ θ̄ς καὶ
nõ dereliq̃sti exquirẽtes te. t
οὐκ ἐγκατέλειπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε. καὶ
surgẽs daniel comedit. at angel⁹ dei
ἀναστὰς δανιὴλ ἔφαγε. ὁ δὲ ἄγγελος τ" θεοῦ
restituit abacuc cõfestim
ἀπεκατέστησεν τ" ἀμβακοὺμ παραχρῆμα
in locũ suũ. at rex venit die
ἐπὶ τ" τόπ" αὐτ". ὁ δὲ βασιλεὺς ἦλθεν τῇ ἡμέ"
septima vt lugeret daniel: t ve
ρᾳ τῇ ἑβδόμῃ πενθῆσαι τὸν δανιήλ, καὶ ἦλ
nit ad lacũ t introspexit: t ecce
θεν ἐπὶ τὸν λάκκον καὶ ἐνέβλεψεν, καὶ ἰδοὺ
daniel sedẽs: t exclamãs rex
δανιὴλ καθήμενος, καὶ ἀναβοήσας ὁ βασι=
voce magna dixit. magn⁹ es dñe de⁹
λεὺς φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν· μέγας εἶ κε ὁ θεὸς
danielis. t nõ est alĩ⁹ ꝑter te: t
τ δανιήλ· καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν σου, καὶ
extraxit eũ. at auctores ꝑditio
ἐξέσπασεν αὐτόν. τοὺς δὲ αὐτίους τῆς ἀπωλεί
nis ei⁹ immisit in lacũ: t deuora
ας αὐτ" ἐνέβαλεν εἰς τὸν λάκκον, καὶ κατε
ti sunt statim cor̃ eo.
βρώθησαν παραχρῆμα ἐνώπιον αὐτ".

Universidad de Deusto
Biblioteca

INCIPIT PROLOGVS IN LIBRVM DVODECIM PROPHETARVM.

On idem ordo est duodecim prophetarum apud hebreos qui est apud nos. Vnde secundum id quod ibi legitur: hic quoq; dispositi sunt. Osee cōmaticus est: & quasi per sententias loquens. Iohel planus in principiis: nō fine obscurior: & vsq; ad malachiam habent singuli proprietates suas: quē esdram scribā legisq; doctorē hebrei autumāt. Et quia longū est nunc de oībus dicere: hoc tantū vos o paula & eustochiū admonitas scire volo: vnū librū esse duodeciq; prophetarū: & osee synchronon esaie: malachiā vero aggei & zacharie fuisse tēporib⁹. In quib⁹ autē tēp⁹ nō p̄fertur in titulo: sub illis eos regib⁹ pphetasse sub qbus & hi q ante eos habent titulos pphetauerunt.

Item alius prologus.

Egule sunt he sub quibus significationibus nominū: ad quas tribus p prophetas sermo dñi dirigatur. Quotiens cūq; ad decē tribus venitur prophetia: sub his nominibus designatur. i. effraim: samaria: israel: ioseph: iezrahel: bethel: bethauem: & interdum iacob. Quādo autē ad duas loquitur trib⁹ sub his nominibus sermo pro̅fertur: id est iuda hierusalē: beniamin: domus dauid: & interdū iacob. Aliquotiēs israel ad totas duodecim tribus refertur. Duplex est apud hebreos sententia de his quattuor versibus: qui in capite sunt p̄notati. Plericq; em̄ dicunt q̄ ab esdra scriba in omnib⁹ prophetis sic fuerit titula tū: vt prescripto vniuscuiusq; nomine pphetia cui⁹ sit sequēs noscatur: Ipse est autē esdras qui vltimus prophetarum malachie nomine scribitur. Alii vero dicunt q̄ ab ipsis prophetis per spiritum sanctum vt cetera sunt conscripta.

Incipit prologus in librum Osee prophete.

Temporibus ozie & ioathe achaz & ezechie regum iuda & hieroboaz filii iohe regis. Osee filius beeri ad prophetiā dicendā: spiritusancto repletus est. De memorato itaq; numero regum achaz rex iuda: & hieroboā rex israel dñm derelinquentes vt histor̄ie regū & palipomenō indicant: etiā isr̄l idolatrie crimen imperio ac potestate sua admittere coegerūt Propter quod deus ad osee hec locutus est dicens. Accipe tibi vxorem fornicariā siue fornicationū & fac filios fornicatiōis Fornicariā itaq; non elocati corporis meretricem: sed gentilem deū ignorantē appellat: que dei creatoris sui amore contēpto: simulachrorum se subiecit desideriis. Sed cū dei precepto propheta in hac re paruisset: cōceptū ex ea filiū iezrael p̄cepit nominare: deo pollicente post breue tēpus sanguinem iezrael in domo iehu vindicare. Cuius promissionis hec causa est: iehu per heliseum in regem inuncto ad defendendū sanguinem naboth: cuius iezrahel quoq; tunc tēporis metropolis erat: quem iezabel acab regis israel vxor interemerat: sicut regum historia exponit. Is cum grauiter iuxta diuinum preceptum vindicandi sanguinis causam omnem memorati domum defeuisset: hoc pacto dominum dereliquisse inuenitur: cuius pronepote hieroboam qui lectione comprehēsus est: originis sue facta imitante: ac cōtra dei precepta & religionem cum populo israel agēte: sanguis naboth qui in loco certe iezrahel fuerat profusus in domo iehu patris memorati hieroboe pro peccato redundaturus significatur. Hinc factum est vt ira dei in populo israel per denunciationez prophete processura diceretur: domui autem iude misericordia lectione cōprehensa ob hoc p̄missa est: quia ezechias rex iuda filius achaz sublatis idolis que tā pater eius q̄ ceteri reges cōsecrauerant: tēplū dei purgasse & purificasse mōstratur.

Explicit prologus.

Incipit argumentum in eundem.

Osee crebro nominat effraim: samariā: ioseph: iezrael: & vxorem fornicariā: & fornicationis filios: & adulterā cubiculo clausam mariti multo tempore sedere viduam: & sub veste lugubri viri ad se reditum prestolari.

Explicit argumentum.

Pritiua.beb. Tex.beb. Osee.j. | Trāsl.B.Vie. | Trās.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

Incipit liber Osee prophete. Cap. 1.

Cap.j.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל הוֹשֵׁעַ
בֶּן בְּאֵרִי בִּימֵי עֻזִּיָּה יוֹתָם אָחָז
יְחִזְקִיָּה מַלְכֵי יְהוּדָה וּבִימֵי יָרָבְעָם
בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ תְּחִלַּת דִּבֶּר
יְהוָה בְּהוֹשֵׁעַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל
הוֹשֵׁעַ לֵךְ קַח לְךָ אֵשֶׁת זְנוּנִים
וְיַלְדֵי זְנוּנִים כִּי זָנֹה תִּזְנֶה הָאָרֶץ
מֵאַחֲרֵי יְהוָה׃ וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח אֶת גֹּמֶר
בַּת דִּבְלָיִם וַתַּהַר וַתֵּלֶד לוֹ בֵּן׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו קְרָא שְׁמוֹ
יִזְרְעֶאל כִּי עוֹד מְעַט וּפָקַדְתִּי אֶת
דְּמֵי יִזְרְעֶאל עַל בֵּית יֵהוּא וְהִשְׁבַּתִּי
מַמְלְכוּת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה בַּיּוֹם

Incipit liber Osee prophete. Cap. 1.

Verbum dñi[b] qđ[c] factum[d] est[e] ad[f] osee filiū[g] beeri[h] in diebꝫ[i] ozie [k]ioatham[l] achaz [m]ezechie[n] regū[o] iuda[p] & in diebus[q] hieroboam [r]filii[s] ioas[t] regis[u] israel. [v]Principiū[w] loquendi [x]domino[y] in osee.[z] Et dixit[a] dñs[b] ad [c]osee.[d] Vade[e] sume[f] tibi [g]vxorem[h] fornicationum: [i]& filios[k] fornicatiōis:[l] qa [m]fornicans[n] fornicabitur [o]terra[p] a[q] dño.[r] Et abiit[s] & accepit[t] gomer [u]filiam[v] debelaim:[w] & cōcepit[x] & peperit[y] ei[z] filium. [a]Et dixit[b] dominus[c] ad eū. [d]Voca[e] nomen eius [f]iezrahel.[g] Quoniam[h] adhuc[i] modicū:[j] & visitabo [k]sanguinē[l] iezrahel[m] super [n]domū[o] iehu:[p] & quiescere faciam[q] regnum[r] domus [s]israel.[t] Et[u] in [v]illa[w] die[x] conteram[y] arcum [z]israel: [a]in valle[b] iezrahel.[c] Et cō cepit[d] adhuc[e] & peperit

OSEE. Ca.1.

ΩϹΗΕ.

Verbū dñi qđ factū ē ad osee filiū A
Ογος κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς ὡσηὲ τὸν τοῦ
beeri in diebꝫ ozie: ioathan: achaz:
λ Βεηρί ἐν ἡμέραις ὀζίου, καὶ Ἰωαθὰν, Ἄχαζ,
ezechie regum iuda. t in diebus
ἐζεκίου βασιλέων Ἰούδα. καὶ ἐν ἡμέραις
hieroboā filij ioas regis israel: pncipiū ver
ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ἰωὰς βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ, ἀρχὴ λό-
bi dñi ad osee. t dixit dñs ad osee: va-
γου κυρίου πρὸς ὡσηέ. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς ὡσηέ, Βά-
de tolle tibi vxorē fornicatiōis t filios fornica
διζε λάβε σεαυτῷ γυναῖκα πορνείας καὶ τέκνα πορ-
tiōis: qz fornicāo fornicabit terra a deo.
νείας, διότι πορευόυσα ἐκπορευσεται γῆ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.
t abiit t accepit gomer filiam debe
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβεν τὴν γομὲρ θυγατέρα δεβε-
laim. t concepit t peperit filiū. t dixit domi
λαὶμ. καὶ συνέλαβεν καὶ ἔτεκεν υἱόν. καὶ εἶπεν ὁ κύ-
nus ad eū: voca nomē eius hieſdrael.
ριος πρὸς αὐτόν, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰεσδραήλ.
qz adhuc modicū t vlciscar sanguinē israel sup
διότι ἔτι μικρὸν καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα τοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ Elsi.
domū iuda: t quiescere faciā regnū domꝰ is- 8.a.
τὸν οἶκον Ἰούδα, καὶ καταπαύσω βασιλείαν οἴκου Ἰσ
rael. t erit in illa die: t cōteram ar-
ραήλ. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ συντρίψω τὸ τό
cū israel in valle iezrael: t cōcepit
ξον τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ἰεζραήλ, καὶ συλλα
adhuc t pepit
βεῖν ἔτι καὶ ἔτεκεν

Universidad de Deusto

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

filiam τ dixit ei: voca nomẽ eiꝰ absq; συγατέρα καὶ εἶπεν αὐτῷ, καλέσον τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀνε
misericordia qz nequaq̃ addã vltra diligere domũ is= λεημοσύνη ὅτι οὐ μὴ προσθῶ ἔτι ἀγαπῆσαι τὸν οἶκον Ισ
rael: sed aduersans aduersabor eis: ραὴλ, ἀλλ' ἢ ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτοῖς, τοὺς
at filios iuda miſebor: τ saluabo eos in dño deo suo: δὲ υἱοὺς Ιούδα ἐλεήσω, καὶ σώσω αὐτοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐ
τ nõ saluabo eos in arcu neq; in gladio: ne τῶν, καὶ οὐ σώσω αὐτοὺς ἐν τόξῳ οὐδὲ ἐν ῥομφαίᾳ, οὐ
qz in bello: neq; in equis: neq; in equitib⁹. τ δὲ ἐν πολέμῳ, οὐ δὲ ἐν ἵπποις, οὐδὲ ἐν ἱππεύσιν, καὶ
ablactauit eã q̃ abſq; mia. τ cõcepit τ ἀπεγαλάκτισεν τὴν ἀπελεημοσύνην. καὶ συνέλαβεν καὶ
pepit filiũ. τ dixit dñs: voca nomẽ eius τέκεν υἱόν. καὶ εἶπεν κύριος, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ
nõ ppls me⁹: qz vos nõ ppls me⁹: τ ego nõ ſum οὐ λαός μου, ὅτι ὑμεῖς οὐ λαός μου, καὶ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
vr̃ τ erit numer⁹ filior̃ iſrael ſic̃ arena ma ὑμῶν καὶ ἔσται ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ισραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θα
ris q̃ nõ menſurabit̃ neq; numerabit̃. τ λάσσης ἣ οὐκ ἐκμετρηθήσεται οὐδὲ ἐξαριθμηθήσεται. καὶ
erit in loco vbi dictũ ẽ eis nõ ppls me⁹ vos: ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς οὐ λαός μου ὑμεῖς,
vocabũt filij dei viuẽtis: τ cõgregabunt filij iu κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος, καὶ συναχθήσονται υἱοὶ Ιού
da τ filij iſrael ſimul. τ ponent ſibi δα καὶ υἱοὶ Ισραὴλ ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ θήσονται ἑαυτοῖς
ꝓncipatũ vnũ. τ aſcendã de terra q̃m magn⁹ ἀρχὴν μίαν. καὶ ἀναβήσομαι ἐκ τῆς γῆς ὅτι μεγάλη
dies hiezrahel. ἡμέρα τοῦ Ιεζραήλ. Ca. 2.

Dicite fratrib⁹ vr̃is ꝓpls me⁹: τ Εἴπατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν λαός μου, καὶ τῇ
ſorori vr̃e dilecta: litigate cũ mr̃e vr̃a ἀδελφῇ ὑμῶν ἠγαπημένῃ, κρίνετε πρὸς τὴν μητέρα ὑμῶν
litigate qz ipa nõ vxor mea τ ego nõ vir eius. τ κρίνετε ὅτι αὐτὴ οὐ γυνή μου καὶ ἐγὼ οὐκ ἀνὴρ αὐτῆς. καὶ
auferã fornicationẽ ei⁹ a facie mea: τ adul= ἐξαρῶ τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐκ προσώπου μου, καὶ τὴν μοι=
tertũ eius de medio vberũ illi⁹ vt ſpolié χείαν αὐτῆς ἐκ μέσου τῶν μαζῶν αὐτῆς ὅπως ἐκδύσω
eam nudã τ reſtituam eam iuxta diem αὐτὴν γυμνὴν καὶ ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἡμέρα
natiuitatꝭ ſue: τ ponã eam in deſto τ ſtatuã e= γενέσεως αὐτῆς, καὶ θήσω αὐτὴν ἐν ἐρήμῳ καὶ τάξω αὐ
am ſic̃ terrã ſine aq̃: τ occidam illam in ſiti τ τὴν ὡς γῆν ἄυδρον, καὶ ἀποκτενῶ αὐτὴν ἐν δίψῃ καὶ τὰ
filior̃ eius non miſebor: qz filij fornicatiõis ſũt: τέκνα αὐτῆς οὐ μὴ ἐλεήσω, ὅτι τέκνα πορνείας ἐστίν,
qz fornicata eſt mr̃ eor̃: cõfuſa eſt q̃ peperit e= ὅτι ἐξεπόρνευσεν ἡ μήτηρ αὐτῶν, κατῃσχύνθη ἡ τεκοῦσα αὐ
os: qz dixit: vadam poſt amatores meos τῶν, ὅτι εἶπεν, πορεύσομαι ὀπίσω τῶν ἐραστῶν μου τῶν
q̃ dant mihi panes meos τ aquã meã τ veſtimẽ διδόντων μοι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸ ὕδωρ μου καὶ τὰ ἱμά
ta mea τ liteamia mea τ oleũ meũ τ oia q̃cũq; τιά μου καὶ τὰ ὀθόνιά μου καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ πάντα ὅσα
mihi ꝓueniũt. ꝓpterea ecce ego ſepio viã eius μοι καθήκει. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ φράσω τὴν ὁδὸν αὐτῆς
in ſudibus: τ obſtruam vias illi⁹. τ ἐν σκόλωψιν, καὶ φραγήσομαι τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. καὶ τὸν
ſemitã ſuã nõ inueniet. τ pſequetur amatores τρίβον αὐτῆς οὐ μὴ εὑρῃ. καὶ καταδιώξεται τοὺς ἐραστὰς
ſuos. τ non apꝑhendet illos. τ q̃ret illos αὐτῆς. καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτούς. καὶ ζητήσει αὐτοὺς
τ nõ inueniet. τ dicet: vadam τ reuertar ad καὶ οὐ μὴ εὑρῃ. καὶ ἐρεῖ, πορεύσομαι καὶ ἐπιστρέψω πρὸς
virꝝ meũ ꝓtem: qz bon⁹ mihi erat tũc q̃ nũc τὸν ἄνδρα μου τὸν πρότερον, ὅτι καλός μοι ἦν τότε ἢ νῦν
eſt. τ ipa nõ cognouit qz ego dedi ei ἐστί. καὶ αὐτὴ οὐκ ἔγνω ὅτι ἐγὼ δέδωκα αὐτῇ

Trãsla. B. Vie.

filiã. q Et dixit ei. s Voca nomen eius u absq; misericordia: quia non addam vltra misereri domui iſrael: ſ ſed obliuione obliuiſcar eorum. Et domui iuda miſerebor: & ſaluabo eos in domino deo ſuo: & non ſaluabo eos in arcu & gladio & in bello & in equis & in equitib⁹. Et ablactauit eaz q̃ erat absq; mia. Et cõcepit & peperit filiũ. Et dixit. voca nomẽ eius nõ ppls meus: qa vos nõ ppls me⁹ & ego non ero veſter. Et erit numerus filiorum ſicut arena maris que ſine menſura eſt et non numerabitur. Et erit in loco vbi dicetur eis: non populus meus vos: dicetur eis filii dei viuentis. Et congregabũtur filii iuda & filii iſrael pariter: & ponent ſibimet caput vnum: & aſcendent de terra: quia magnus dies iezrahel. 2.

Dicite fratribus vr̃is populus me⁹ & ſorori vr̃e miam cõſecuta. Iudicate matrẽ vr̃am iudicate: qm̃ ipſa nõ vxor mea & ego non vir eius. Auferat fornicatiões ſuas a facie ſua: & adulteria ſua de medio vberũ ſuorũ: ne forte expoliẽ eam nudã & ſtatuã eam ſm die natiuitatis ſue. Et ponam eã q̃ſi ſolitudinẽ: & ſtatuã eã velut terrã inuiã & interficiã eã ſiti: & filiorũ illi⁹ nõ miſerebor: qm̃ filii fornicationum ſunt: qa fornicata ẽ mater eorum. Confuſa eſt q̃ cõcepit eos: quia dixit. Vadam poſt amatores meos qui dant panes mihi: & aquas meas & lanã meã: & linũ meũ oleum meum & potũ meũ. Propter hoc ecce ego ſepiã viã tuã ſpinis & ſepiam eaz maceria. Et ſemitas ſuas nõ inueniet. & ſequetur amatores ſuos & nõ apprehẽdet eos: & quaret eos & non inueniet. Et dicet. Vadam & reuertar ad virum meum priorẽ: quia bene mihi erat tunc magis q̃ nũc. Et hec neſciuit: qa ego dedi ei

Tex. heb. Osee. ij. Patina. heb.

בַּת ׀ וַיֹּאמֶר לוֹ קְרָא שְׁמָהּ לֹא
רֻחָמָה כִּי לֹא אוֹסִיף עוֹד אַרְחֵם אֶת רֻחַם
בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָשֹׂא אֶשָּׂא לָהֶם׃
וְאֶת בֵּית יְהוּדָה אֲרַחֵם וְהוֹשַׁעְתִּים יֹשַׁע
בַּיהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא אוֹשִׁיעֵם
בְּלֹא בְקֶשֶׁת וּבְחֶרֶב וּבְמִלְחָמָה בְּסוּסִים לֶחֶם
וּבְפָרָשִׁים׃ וַתִּגְמֹל אֶת לֹא רֻחָמָה גָּמַל
וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן׃ וַיֹּאמֶר קְרָא שְׁמוֹ
לֹא עַמִּי כִּי אַתֶּם לֹא עַמִּי וַאֲנִכִי לֹה
הָיָה לֹא אֶהְיֶה לָכֶם׃ וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי סָפַד
יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד
וְלֹא יִסָּפֵר וְהָיָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר קוּם
יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עַמִּי אַתֶּם יֵאָמֵר אָמַר
לָהֶם בְּנֵי אֵל חָי׃ וְנִקְבְּצוּ בְּנֵי יְהוּדָה יָחַד
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׂמוּ לָהֶם רֹאשׁ שׂוּם
אֶחָד וְעָלוּ מִן הָאָרֶץ כִּי גָדוֹל עָלָה
יוֹם יִזְרְעֶאל׃ Cap. ij.
אִמְרוּ לַאֲחֵיכֶם עַמִּי וְלַאֲחוֹתֵיכֶם רוּב
רֻחָמָה׃ רִיבוּ בְאִמְּכֶם רִיבוּ כִּי הִוא
לֹא אִשְׁתִּי וְאָנֹכִי לֹא אִישָׁהּ אִישׁ
וְתָסַר זְנוּנֶיהָ מִפָּנֶיהָ וְנַאֲפוּפֶיהָ סוּר זָנָה
מִבֵּין שָׁדֶיהָ׃ פֶּן אַפְשִׁיטֶנָּה עֲרֻמָּה עָרוֹם
וְהַצַּגְתִּיהָ כְּיוֹם הִוָּלְדָהּ וְשַׂמְתִּיהָ צִיָּה
כַּמִּדְבָּר וְשַׁתְּהָ כְּאֶרֶץ צִיָּה וַהֲמִתִּיהָ צָמָא
בַּצָּמָא׃ וּבָנֶיהָ לֹא אֲרַחֵם כִּי בְנֵי רָחַם
זְנוּנִים הֵמָּה׃ כִּי זָנְתָה אִמָּם הָרָה
הֹבִישָׁה הוֹרָתָם כִּי אָמְרָה אֵלְכָה בּוֹשׁ
אַחֲרֵי מְאַהֲבַי נֹתְנֵי לַחְמִי וּמֵימַי יָלַל
צַמְרִי וּפִשְׁתִּי שִׁכֻּרִי וְשִׁקּוּיָי׃ לָכֵן שָׁכַר
הִנְנִי שָׂךְ אֶת דַּרְכֵּךְ בַּסִּירִים
וְגָדַרְתִּי אֶת גְּדֵרָהּ וּנְתִיבֹתֶיהָ לֹא גָּדַר
תִּמְצָא׃ וְרָדְפָה אֶת מְאַהֲבֶיהָ וְלֹא רָדַף
תַּשִּׂיגֵם וּבִקְשָׁתַם וְלֹא תִמְצָא נָשָׂג
וְאָמְרָה אֵלְכָה וְאָשׁוּבָה אֶל אִישִׁי שׁוּב
הָרִאשׁוֹן כִּי טוֹב לִי אָז מֵעַתָּה׃ וְהִיא לֹא יָדְעָה כִּי אָנֹכִי נָתַתִּי לָהּ נָתַן

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.heb.Osee.ij.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
חַדָּנָן	וְהַתִּירוֹשׁ	frumentum & vinum &	frumẽtū τ vinū τ oleū τ argentū multipli
הִרְבֵּיתִי	לָהּ וְזָהָב	oleum: & argentum	τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἀργύριον ἐπλη
עָשׂוּ	לַבָּעַל	multiplicaui ei & aurū	caui ei. hec ãt argẽtea τ aurea fecit baal.
וְלָקַחְתִּי	דְגָנִי	q̄ fecerunt baal. Idcirco	θυσα αὐτῇ· αὕτη δὲ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ ἐποίησεν τῇ βααλ·
וְתִירוֹשִׁי	בְּעִתּוֹ	cõuertar & sumã frumẽ	ppterea reuertar τ tollam triticũ meũ i tpe
וְהִצַּלְתִּי	צַמְרִי	tum meum in tempore	διὰτοῦτο ἐπιστρέψω καὶ κομιοῦμαι τὸν σῖτόν μου καθ' ὥραν
וּפִשְׁתִּי	לְכַסּוֹת	suo: & vinũ meũ in tem	suo: τ vinũ meũ i tpe suo: τ auferã
אֶת עֶרְוָתָהּ	וְעַתָּה	pore suo: & liberabo la	αὐτοῦ· καὶ τὸν οἶνόν μου ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ λήψομαι τὰ
אֲנַלֶּנָּה	אֶת עֶרְוָתָהּ	nã meã & linũ meũ que	vestimẽta mea τ liteamia mea ne operiant ignomi
כְּסָה	עֶרְוָה	opiebãt ignominiã eius.	ἱματιά μου καὶ τὰ ὀθόνιά μου τοῦ μὴ καλύπτειν τὴν αἰσχύ
גָּלָה	נַבְלוּתָהּ	Et nũc reuelabo stulticiã	νην αὐτῆς· καὶ νῦν ἀποκαλύψω τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῆς ἐνώ
לְעֵינֵי	מְאַהֲבֶיהָ	eius in oculis amatorum	spectu amatoꝝ illiꝰ: τ nulliꝰ ernet eã de
וְאִישׁ	לֹא	eius: & vir nõ eruet eã	πιον τῶν ἐραστῶν αὐτῆς, καὶ μηδεὶς ἐξελεῖται αὐτὴν ἐκ
יַצִּילֶנָּה	מִיָּדִי	de manu mea. Et cessare	manu mea: τ auertam oẽs letitias eius
וְהִשְׁבַּתִּי	כָּל מְשׂוֹשָׂהּ	facia omẽs gaudiũ eiꝰ: so	χειρός μου, καὶ ἀποστρέψω πάσας τὰς εὐφροσύνας αὐτῆς
חַגָּהּ	חָדְשָׁהּ וְשַׁבַּתָּהּ	lẽnitatẽ eius: neomeniã	solẽnitates eiꝰ: τ neomenias eiꝰ τ sabbata e
וְכֹל מוֹעֲדָהּ	וְהִשְׁבַּתִּי	eius: sabbatũ eius & cia	ἑορτὰς αὐτῆς, καὶ τὰς νεομηνίας αὐτῆς καὶ τὰ σάββατα αὐ
כַּפֶּיהָ	וְנִתְּנָה	festa tpa eiꝰ. Et corrũpa	tus: τ cũctas festiuitates eiꝰ. τ dispdã vineã
אֲשֶׁר	אָמְרָה	vineã eius & ficũ eiꝰ. De	τῆς, καὶ πάσας τὰς παιγνίας αὐτῆς· καὶ ἀφανιῶ ἄμπελον
אֵלֶּה	לִי	quibus dixit. Mercedes	eius τ ficus eius: q̄s dixit mercedes mee sũt ille:
אֲשֶׁר	נָתְנוּ	he mee sunt q̄s dederũt	αὐτῆς καὶ τὰς συκᾶς αὐτῆς, ὅσα εἶπεν μισθωτά μού ἐστιν αὖ
לִי	מְאַהֲבָי	mihi amatores mei. Et	q̄s dedẽt mihi amatores mei. τ ponam ea in testimo
וְשַׂמְתִּים	לְיַעַר	ponã eã in saltũ: & come	τα, ἃ ἔδωκάν μοι ἐρασταί μου· καὶ θήσομαι αὐτὰ εἰς μαρτύ
וַאֲכָלָתַם	חַיַּת	det eã bestia agri. Et visi	nιũ: τ comedent ea volucres celi τ
הַשָּׂדֶה	וּפָקַדְתִּי	tabo sup eã dies baalim	ριον, καὶ καταφάγεται αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ
עָלֶיהָ	אֶת יְמֵי	q̄bus accẽdebat incẽsuꝫ:	bestie agri τ reptilia terre. τ vlciscar sup eã
הַבְּעָלִים	אֲשֶׁר	& ornabatur inaure sua	θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς. καὶ ἐκδικήσω ἐπ' αὐ
תַּקְטִיר	לָהֶם	& monili suo & ibat post	dies baalim in q̄bꝰ imolabat eis τ circũ
וַתַּעַד	נִזְמָהּ	amatores suos: & mei ob	τὴν τὰς ἡμέρας τ Βααλεῖμ ἐν αἷς ἐπέθυεν αὐτοῖς, καὶ πᾶσα
וְחֶלְיָתָהּ	וַתֵּלֶךְ	liuiscebatur dicit dñs.	dabat inaures suas τ monilia sua: τ ibat
אַחֲרֵי	מְאַהֲבֶיהָ	Propter hoc ecce ego	τίθετο τὰ ἐνώτια αὐτῆς καὶ τὰ καθορμεῖα αὐτῆς, καὶ ἐπο
וְאֹתִי	שָׁכְחָה	lacta eã & ducã eam in	post amatores suos: mei ãt oblita est dicit
נְאֻם	יְהוָה	solitudinẽ. Et loquar ad	ρεύετο ὀπίσω τῶν ἐραστῶν αὐτῆς, ἐμοῦ δὲ ἐπελάθετο λέγει
לָכֵן	הִנֵּה	cor eius: & dabo ei	dñs. ideo ecce ego seducam eã: τ ponã illam
אָנֹכִי	מְפַתֶּיהָ	vinitores eiꝰ ex eodẽ lo	κύριος. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ πλανῶ αὐτήν, καὶ τάξω αὐτὴν
וְהוֹלַכְתִּיהָ	הַמִּדְבָּר	co: & vallẽ achor ad ape	q̄s dedũ: τ loquar ad cor eius: τ dabo
וְדִבַּרְתִּי	עַל לִבָּהּ	riendã spem. Et canet ibi	ὡς ἔρημον, καὶ λαλήσω ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς, καὶ δώσω
וְנָתַתִּי	לָהּ אֶת	iuxta dies iuuẽtutis sue	ei possessiões suas inde τ vallẽ achor ad
כְּרָמֶיהָ	מִשָּׁם	& iuxta dies ascensionis	αὐτῇ τὰ κτήματα αὐτῆς ἐκεῖθεν καὶ τὴν κοιλάδα ἀχὼρ διὰ
וְאֶת עֵמֶק	עָכוֹר	sue de terra egypti.	apiẽdũ itelligẽtiã eiꝰ. τ humiliabit ibi iuxta
לְפֶתַח	תִּקְוָה	Et erit in die illo ait do	τοι ξαι σύνεσιν αὐτῆς· καὶ ταπεινωθήσεται ἐκεῖ κατὰ τὰς
וְעָנְתָה	שָׁמָּה	minus: vocabit me	dies iuuẽtutis sue: τ iuxta dies ascensio
כִּימֵי	נְעוּרֶיהָ	vir meꝫ: & non vocabit	ἡμέρας τῆς νεότητος αὐτῆς, καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἀναβά
וּכְיוֹם	עֲלוֹתָהּ	me vltra baali.	nis sue de tra egypti. τ crit in illa die di
מֵאֶרֶץ	מִצְרָיִם	Et auferã nomina baa	σεως αὐτῆς ἐκ γῆς αἰγύπτου· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέ
וְהָיָה	בַּיּוֹם	lim de ore eius: & nõ	cit dñs: vocabit me vir meꝰ: τ nõ vocabit me vltra
הַהוּא	נְאֻם יְהוָה	recordabitur vltra nois eorũ.	γει κύριος, καλεῖταί με ὁ ἀνήρ μου, καὶ οὐ καλέσει με ἔτι
תִּקְרְאִי	אִישִׁי	Et percutiã cum eis fe	baalim. τ auferã noia baalim ex ore
וְלֹא	תִקְרְאִי	dus in die illa cum	βααλείμ· καὶ ἐξαρῶ τὰ ὀνόματα τῶν βααλείμ ἐκ στόματος
לִי עוֹד	בַּעְלִי	bestia agri & cum volu	eius: τ non recordabũ vltra nominũ eoꝝ. τ dis
וַהֲסִירוֹתִי	אֶת שְׁמוֹת	cre celi: & cum reptilico	αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσιν ἔτι τὰ ὀνόματα αὐτῶν. καὶ διαθή
הַבְּעָלִים	מִפִּיהָ	terre. Et arcũ & gladiũ	ponã eis in die illa testamẽtũ cũ bestijs
וְלֹא	יִזָּכְרוּ	& bellum	θήσομαι αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διαθήκην μετὰ τῶν θηρίων τῆς
עוֹד	בִּשְׁמָם	cõteram de terra: & dor	fre τ cũ volatilibꝰ celi τ reptilibꝰ
וְכָרַתִּי	לָהֶם בְּרִית	mire eos faciam	γῆς καὶ μετὰ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἑρπετῶν
בַּיּוֹם	הַהוּא עִם	fiducialiter. Et spõsabo	fre. τ arcũ τ gladiũ τ bellum cõteram
חַיַּת	הַשָּׂדֶה וְעִם	te mihi in sempiternum:	τῆς γῆς· καὶ τόξον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον συντρίψω
עוֹף	הַשָּׁמַיִם וְרֶמֶשׂ	& sponsabo te mihi in	de terra. τ hitare faciã eos in spe. τ spõ
הָאֲדָמָה	וְקֶשֶׁת	iusticia & iudicio	σω τῆς γῆς· καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐπ' ἐλπίδι· καὶ μνη
וְחֶרֶב	וּמִלְחָמָה	& in misericordia & mise	sabo te mihi in sẽpiternũ. τ sponsabo te
אֲשַׁבֵּר	מִן הָאָרֶץ	rationibꝰ. Et spõsabo te	σεύσομαί σε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ μνησεύσομαί σε
וְהִשְׁכַּבְתִּים	לָבֶטַח	mihi in fide: & scies quia	mihi in iusticia τ iudicio τ in mia τ misationib
וְאֵרַשְׂתִּיךְ	לִי לְעוֹלָם	ego dñs. Et erit	ἐμαυτῷ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρίματι καὶ ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς
וְאֵרַשְׂתִּיךְ	לִי בְּצֶדֶק	in die illa exaudiã dicit	τ sponsabo te mihi in fide: τ scies qz ego dñs
וּבְמִשְׁפָּט	וּבְחֶסֶד	dominus: & exaudiam	καὶ μνησεύσομαί σε ἐμαυτῷ ἐν πίστει, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύρι
וּבְרַחֲמִים	וְאֵרַשְׂתִּיךְ	celos: & illi exaudient	nꝰ. τ erit in illa die dicit dñs: exaudiam ce
לִי	בֶּאֱמוּנָה	terram:	ος· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ἐπακούσομαι τοῦ οὐρα
וְיָדַעַתְּ	אֶת יְהוָה	& terra exaudiet tritico	νοῦ. τ celũ exaudiet terrã: τ terra exaudiet frumẽ
בַּיּוֹם	הַהוּא אֶעֱנֶה	et vinum &	τὸν· καὶ ὁ οὐρανὸς ἐπακούσεται τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆ ἐπακούσεται τοῦ σῖ
אֶת הַשָּׁמַיִם	וְהֵם יַעֲנוּ	& olcum: et hec exaudient	του τ vinũ τ oleũ. τ ipa exaudient israel.
וְהָאָרֶץ	תַּעֲנֶה אֶת	iezrahel.	τον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον· καὶ αὐτὰ ἐπακούσεται τοῦ ἰσραήλ·
וְאֶת הַיִּצְהָר	וְהֵם יַעֲנוּ		
אֶת יִזְרְעֶאל			

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

τ semiabo eā mihi sup terrā τ diligam
Ose.3.b 1.pe. 1.d. κὰι σπερῶ αὐτὴν ἐμαυτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, κὰι ἀγαπήσω τὴν
nō dilectam: τ dicā nō ppl'o meo ppl's me⁹ es tu:
οὐκ ἠγαπημένην, κὰι ἐρῶ τῷ οὐ λαῷ μου λαός μου εἶ σύ,
τ ipe dicet dñs de⁹ me⁹ es tu.
κὰι αὐτὸς ἐρεῖ κύριος ὁ θεός μου εἶ σύ. Ca.3.

A Ε dixit dñs ad me: adhuc vade τ dilige
Καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἔτι πορεύθητι κὰι ἀγάπη
mulierē diligentē mala τ adulteras: si-
σον γυναῖκα ἀγαπῶσαν πονηρὰ κὰι μοιχαλίδας, κα-
cut diligit dñs filios israel: ipi āt respiciūt
θὼς ἀγαπᾷ κύριος τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ, αὐτοὶ δὲ ἀποβλέπουσιν
ad deos alienos: τ amant coctiōes
επὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς τῆς ἀλλοτρίους, κὰι φιλοῦσιν πέμματα
cū vinaceis. τ conduxi eā mihi quin
B μετὰ σαφίδων· κὰι ἐμισθωσάμην αὐτὴν ἐμαυτῷ πεντεκαί-
deci argēteis: τ gomor ordei: τ nebel vini. τ dixi
δεκα ἀργυρίοις, κὰι γόμορ κριθῆς, κὰι νέβελ οἴνου· κὰι εἶπον
ad eam: dies multos sedebis apō me: nō fornica
πρὸς αὐτήν, ἡμέρας πολλὰς καθήσῃ ἐπ' ἐμοί, ἐὰν μὴ πορευ-
beris: neq; eris viro: τ ego apō te. qz dieb⁹ se-
σῃς, οὐδὲ μὴ γένῃ ἀνδρί, κὰι ἐγὼ ἔσομαι σοί. διότι ἡμέρας κα
C debūt multis filij israel: nō erūte rege: neq; pn
θήσονται πολλὰς υἱοὶ ἰσραὴλ, οὐκ ὄντος βασιλέως, οὐδὲ ἄρ-
cipe: neq; erūte sacrificio: neq; erūte altari: neq; sa-
χοντος, οὐδὲ θύσης θυσίας, οὐδὲ ὄντος θυσιαστηρίου, οὐδὲ ἱερα-
dotio neq; manifestatiōe. τ post hec reuertent filij
τείας οὐδὲ δηλώσεως. κὰι μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψουσιν υἱοὶ
D israel τ querent dñm deū suum: τ dauid
ἰσραὴλ κὰι ζητήσουσιν κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, κὰι δαυὶδ
regem suū: τ stupebunt in dño τ in
τὸν βασιλέα αὐτῶν, κὰι ἐκστήσονται ἐπὶ τῷ κυρίῳ κὰι ἐπὶ
bonis eius in nouissimo diex.
τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν. Ca.4.

A Audite verbū dñi filij israel: qz iudiciū
Ακούσατε λόγον κυρίου υἱοὶ ἰσραὴλ, διότι κρίσις
dño ad hitantes terrā: qz nō est
τῷ κυρίῳ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, ὅτι οὐκ ἔστιν
veritas neq; mia neq; scientia dei sup trā. maledictio
ἀλήθεια οὐδὲ ἔλεος οὐδὲ ἐπίγνωσις θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς· ἀρὰ
τ mēdaciū: homicidiū τ furtū τ adulteriū effusum est sup
καὶ ψεῦδος, φόνος κὰι κλοπὴ κὰι μοιχεία ἐκκέχυται ἐπὶ
terrā: τ sanguinē i sanguie miscent. ideo luge-
τῆς γῆς, κὰι αἵματα ἐφ' αἵμασι μίσγουσιν· διὰ τοῦτο πεν-
bit tra cū oibus q̄ hitant eā: cū
θήσει ἡ γῆ σὺν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν, σὺν τοῖς
bestijs agri τ cū volatilib⁹ celi.
θηρίοις τοῦ ἀγροῦ κὰι σὺν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ·
τ pisces maris deficient: vt null⁹ ne-
κὰι ἰχθύες τῆς θαλάσσης ἐκλείψουσιν, ὅπως μηθεὶς μή-
q̄ iudicet neq; arguat dſq̄. at ppls me⁹ q̄si sacerdos cui
τε δικάζη μήτε ἐλέγχη μηθείς· ὁ δὲ λαός μου ὡς ἱερεὺς ἀν-
tradicit: τ infirmabit⁹ p diē infirmabit τ ppheta
τιλεγόμενος, κὰι ἀδυνατήσει ἡμέρας ἀδυνατήσει κὰι προφήτης
B tecum. nocti assimilaui mfem tuā: assimilat⁹ ē
μετὰ σοῦ· νυκτὶ ὡμοίωσα τὴν μητέρα σου, ὡμοιώθη ὁ
ppls me⁹ q̄si nō hēs sciam. qz sciam repulisti.
Osai. 50. λαός μου ὡς οὐκ ἔχων γνῶσιν, ὅτι ἐπίγνωσιν ἀπώσω·
τ repellā te τ ego ne sacerdotio fūgaris mihi. oblita
κὰι ἀπώσομαί σε κἀγὼ τοῦ μὴ ἱερατεύειν μοι· ἐπελάθου
es legis dei tui: obliuiscar filioꝝ tuoꝝ τ ego scōm
τὸν νόμον θεοῦ σου, ἐπιλάθομαι τέκνων σου κἀγὼ κατὰ
multitudinē eoꝝ sic peccauerūt mihi. gliā eoꝝ
τὸ πλῆθος αὐτῶν οὕτως ἥμαρτόν μοι· τὴν δόξαν αὐτῶν
in ignominiā ponā. peccata ppli mei comedent.
εἰς ἀτιμίαν θήσομαι· ἁμαρτίας λαοῦ μου φάγονται·
τ in iniqtatib⁹ eoꝝ accipiēt aias eoꝝ.
κὰι ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν λήψονται τὰς ψυχὰς αὐτῶν·
τ erit sicut ppls: sic τ sacerdos. τ vlcis-
κὰι ἔσται καθὼς ὁ λαός, οὕτως κὰι ὁ ἱερεύς· κὰι ἐκδικῆ
car sup eū
σω ἐπ' αὐτὸν τὰς ⁘⁘⁘

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Ter.heb.Osee.v.	Trãsla.B.Vie.	Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.
דְּרָכֶיו וּמַעֲלָלֵיו אֲשִׁיב עָלָיו וְאָכְלוּ	עָלַי שׁוּב	vias eius & cogitationes eius reddã ei. Et comedent & nõ saturabũtur.	vias eius. τ cogitatiões illius reddam ei. ὁδοὺς αὐτοῦ. καὶ τὰ διαβουλία αὐτοῦ ἀποδώσω αὐτῷ. τ comedẽt τ non implebunt.
וְלֹא יִשְׂבָּעוּ הִזְנוּ וְלֹא יִפְרֹצוּ כִּי	שָׁבַע זָנָה	fornicati sunt & nõ cessauerũt: qm dñm dereliq̃runt in non custodiẽdo.	fornicati sũt τ nõ κὰι φάγονται καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν. ἐπόρνευσαν καὶ οὐ μὴ virigent: qz dñm dereliq̃rũt vt nõ custodirẽt.
אֶת יְהוָה עָזְבוּ לִשְׁמֹר זְנוּת יַיִן	בֶּגֶד	Fornicatiõ & vinum & ebrietas auferunt cor.	κατευθυνθῶσιν, διότι γὸν κύριον κατέλιπον τ μὴ φυλάξαι. fornicatiões τ vinũ τ ebrietatẽ suscepit coz ppli mei.
וְתִירוֹשׁ יִקַּח לֵבָב עַמִּי בְּעֵצּוֹ יִשְׁאָל	בָּגַד	Populus meus in ligno suo interrogauit & baculus eius annunciauit ei.	πορνείαν καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ἐδέξατο καρδία λαοῦ μου. in symbolis coz iterrogabãt: τ in virgis suis ãnũcia
וּמַקְלוֹ יַגִּיד לוֹ כִּי רוּחַ זְנוּנִים	שָׂגַל	Spũs enim fornicationũ decepit eos: & fornicati sunt a deo suo.	ἐν συμβόλοις αὐτῶν ἐπηρώτων, καὶ ἐν ῥάβδοις αὐτῶν ἀπήγ bant ei. spũ fornicatiõis seducti sunt: τ fornicati sunt s deo suo. sup vertices mõtiũ
הִתְעָה וַיִּזְנוּ מִתַּחַת אֱלֹהֵיהֶם	תֵּעָה	Sup capita montiũ sacrificabant: & sup colles accendebãt thymiama subtq̃ rcũ & popl'm & terebinthũ qa bona erat vmbra eius.	γελλον αὐτῷ. πνεύματι πορνείας ἐπλανήθησαν, καὶ ἐπόρ cati sunt s deo suo. sup vertices mõtiũ νευσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων
תַּחַת אֵלוֹן וְלִבְנֶה טוֹב צִלָּהּ	זָנַח	Ideo fornicabũtur filie vre: & sponse vre adultere erũt.	sacrificabãt. τ sup colles ἱmolabãt subter querci ἐθυσίαζον. καὶ ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἔθυον ὑποκάτω δρυὸς
עַל כֵּן תִּזְנֶינָה בְּנֹתֵיכֶם וְכַלּוֹתֵיכֶם	צֵל זָנָה	Nõ visitabo sup filias vras cũ fuerint fornicate: & sup sponsas vras cũ adulterauerint: qm ipsi cũ meretricibus cõuersabãtur: & cũ effeminatis sacrificabãt.	τ ppli m τ arborẽ vmbrosam: qz bonũ ũbraculũ. κὰι λευκης καὶ δένδρου συσκιάζοντος, ὅτι καλὸν σκέπη. ppterea fornicabunt filie vre. τ sponse ve
תְּנָאַפְנָה כִּי הֵם עִם הַזֹּנוֹת	כָּלַל נָאַף	Et populus nõ intelligens vapulabit. Si fornicaris tu israel: nõ delinquat saltẽ iuda. Et nolite igredi in galgala & nõ ascenderis in bethauen nec iuraueritis: viuit dñs. Q̃m sicut vacca lasciuiẽs declinauit israel. Nunc pascet eos dñs q̃si agnũ in latitudine. Particeps idolorũ efraim: dimitte eũ. Separatũ est cõuiuiũ eorũ fornicatiõe fornicati sunt: dilexerũt afferre ignominiã ptectores eiq. Ligauit eũ spũs in alis suis: & cõfũdẽtur a sacrificiis suis.	σιν. διὸ τί γὸν κύριον κατέλιπον τ μὴ φυλάξαι. fornicatiões τ vinũ τ ebrietatẽ suscepit coz ppli mei. πορνείαν καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ἐδέξατο καρδία λαοῦ μου. in symbolis coz iterrogabãt: τ in virgis suis ãnũcia ἐν συμβόλοις αὐτῶν ἐπηρώτων, καὶ ἐν ῥάβδοις αὐτῶν ἀπήγ bant ei. spũ fornicatiõis seducti sunt: τ fornicati sunt s deo suo. sup vertices mõtiũ νευσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων sacrificabãt. τ sup colles ἱmolabãt subter querci ἐθυσίαζον. καὶ ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἔθυον ὑποκάτω δρυὸς τ ppli m τ arborẽ vmbrosam: qz bonũ ũbraculũ. κὰι λευκης καὶ δένδρου συσκιάζοντος, ὅτι καλὸν σκέπη. ppterea fornicabunt filie vre. τ sponse vre. διὰ τοῦτο πορνεύσουσιν αἱ θυγατέρες ὑμῶν. καὶ αἱ νύμφαι ὑ strupra mechabunt. τ non visitabo sup filias μῶν μοιχεύσουσιν. καὶ οὐ μὴ ἐπισκέψωμαι ἐπὶ τὰς θυγατέ vras cum fornicate fuerit: τ sup sponsas ρας ὑμῶν ὅταν πορνεύσωσιν, καὶ ἐπὶ τὰς νύμφας vras cũ adulterauerit: qm ipi cum mere ὑμῶν ὅταν μοιχεύσωσιν, ὅτι αὐτοὶ μετὰ τῶν πορ tricib cõmiscebank. τ cũ initiatis ἱmolabãt. τρικῶν συναναφέρονται. καὶ μετὰ τῶν τετελεσμένων ἔθυον. τ ppls nõ itelligẽs adherebat cũ meretrice. tu ãt κὰι ὁ λαὸς οὐ συνιῶν συνεπλέκετο μετὰ πόρνης. σὺ δὲ israel ne signozes: τ iuda ne igrediamini in galgala: τ Ισραηλ, μὴ ἀγνόει, καὶ Ιουδα μὴ εἰσπορεύεσθε εἰς γαλγαλα, καὶ ne ascendatis in domũ itchaũ τ ne iuretis viuit dñs. μὴ ἀναβαίνετε εἰς οἶκον ὤν καὶ μὴ ὀμνύετε ζῇ κύριος. qm sic vacca assio pcussa insaniuit israel. nũc ὅτι ὡς δάμαλις παροισρῶσα παροίρισεν Ισραηλ. νῦν pascet eos dñs sic agnũ in spacioso. particeps idolo νεμεῖ αὐτοὺς κύριος ὡς ἀμνὸν ἐν εὐρυχώρῳ. μέτοχος εἰδώλων ephraĩ: posuit sibi scandala: τ amauit chananeos: ἐφραίμ, ἔθηκεν αὐτῷ σκάνδαλα, καὶ ἠρέτισεν Χαναναίους; fornicãtes fornicati sunt τ dilexerũt ignominiã ex fre πορνεύοντες ἐξεπόρνευσαν καὶ ἠγάπησαν ἀτιμίαν ἐκ φρυάγ mitu eoz. turbo spũs tu es in alis eius ματος αὐτῶν. συσροφὴ πνεύματος σὺ εἶ ἐν πτέρυξιν αὐτῆς τ cõfundentur ex altaribus suis. κὰι καταισχυνθήσονται ἐκ τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν. Ca.5.
בְּקִרְבָּם וְאֶת יְהוָה לֹא יָדָעוּ וְעָנָה	נָאוֹן	Audite hec sacerdotes. τ attendite dom israel: τ	Ακούσατε ταῦτα οἱ ἱερεῖς. καὶ πρόσχετε οἶκος Ισραηλ, καὶ
יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו וְיִשְׂרָאֵל וְאֶפְרַיִם	נֶאֱהָ	dom regis auribus pcipite: qz ad vos est tudiciũ.	dom regis auribus pcipite: qz ad vos est tudiciũ. οἶκος βασιλεῖως ἐνωτίζεσθε, διότι πρὸς ὑμᾶς ἐστιν τὸ κρῖμα.
כְּשָׁלוּ בַעֲוֹנָם כָּשַׁל גַּם יְהוּדָה	כָּשַׁל	speculatiõi nãq laqueus facti estis speculationi: & sicut rete expansum super thabor: & victias declinastis in pfundũ: et ego eruditor oim eorũ.	speculatiõi nãq laqueus facti estis speculationi: & sicut rete expansum super thabor: & victias declinastis in pfundũ: et ego eruditor oim eorũ. τὴ σκοπιᾷ ὅτι παγὶς ἐγένεσθε. καὶ ὡς δίκτυον ἐκπεταμέ
עִמָּם וּבְצֹאנָם וּבִבְקָרָם יֵלְכוּ לְבַקֵּשׁ		Ego scio effraim: & isrl nõ est absc̃ditus a me. Quia nũc fornicatus ẽ effraim: cõtaminat est isrl. Non dabũt cogitationes suas vt reuertantur ad deũ suũ: qa spiritus fornicationũ in medio eorũ: & dñm nõ cognouerũt. Et rñdebit arrogãtia israel in facie eiq & israel & effraim ruẽt in iniqtate sua. Ruet etiã iudas cum eis. In gregibus suis & in armentis suis vadent ad querendum	vias eius. τ cogitatiões illius reddam ei. ὁδοὺς αὐτοῦ. καὶ τὰ διαβουλία αὐτοῦ ἀποδώσω αὐτῷ. τ comedẽt τ non implebunt. fornicati sũt τ nõ κὰι φάγονται καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν. ἐπόρνευσαν καὶ οὐ μὴ virigent: qz dñm dereliq̃rũt vt nõ custodirẽt. κατευθυνθῶσιν, διότι γὸν κύριον κατέλιπον τ μὴ φυλάξαι. fornicatiões τ vinũ τ ebrietatẽ suscepit coz ppli mei. πορνείαν καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ἐδέξατο καρδία λαοῦ μου. in symbolis coz iterrogabãt: τ in virgis suis ãnũcia ἐν συμβόλοις αὐτῶν ἐπηρώτων, καὶ ἐν ῥάβδοις αὐτῶν ἀπήγ bant ei. spũ fornicatiõis seducti sunt: τ fornicati sunt s deo suo. sup vertices mõtiũ νευσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων sacrificabãt. τ sup colles ἱmolabãt subter querci ἐθυσίαζον. καὶ ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἔθυον ὑποκάτω δρυὸς τ ppli m τ arborẽ vmbrosam: qz bonũ ũbraculũ. κὰι λευκης καὶ δένδρου συσκιάζοντος, ὅτι καλὸν σκέπη. ppterea fornicabunt filie vre. τ sponse vre. διὰ τοῦτο πορνεύσουσιν αἱ θυγατέρες ὑμῶν. καὶ αἱ νύμφαι ὑ strupra mechabunt. τ non visitabo sup filias μῶν μοιχεύσουσιν. καὶ οὐ μὴ ἐπισκέψωμαι ἐπὶ τὰς θυγατέ vras cum fornicate fuerit: τ sup sponsas ρας ὑμῶν ὅταν πορνεύσωσιν, καὶ ἐπὶ τὰς νύμφας vras cũ adulterauerit: qm ipi cum mere ὑμῶν ὅταν μοιχεύσωσιν, ὅτι αὐτοὶ μετὰ τῶν πορ tricib cõmiscebank. τ cũ initiatis ἱmolabãt. τρικῶν συναναφέρονται. καὶ μετὰ τῶν τετελεσμένων ἔθυον. τ ppls nõ itelligẽs adherebat cũ meretrice. tu ãt κὰι ὁ λαὸς οὐ συνιῶν συνεπλέκετο μετὰ πόρνης. σὺ δὲ israel ne signozes: τ iuda ne igrediamini in galgala: τ Ισραηλ, μὴ ἀγνόει, καὶ Ιουδα μὴ εἰσπορεύεσθε εἰς γαλγαλα, καὶ ne ascendatis in domũ itchaũ τ ne iuretis viuit dñs. μὴ ἀναβαίνετε εἰς οἶκον ὤν καὶ μὴ ὀμνύετε ζῇ κύριος. qm sic vacca assio pcussa insaniuit israel. nũc ὅτι ὡς δάμαλις παροισρῶσα παροίρισεν Ισραηλ. νῦν pascet eos dñs sic agnũ in spacioso. particeps idolo νεμεῖ αὐτοὺς κύριος ὡς ἀμνὸν ἐν εὐρυχώρῳ. μέτοχος εἰδώλων ephraĩ: posuit sibi scandala: τ amauit chananeos: ἐφραίμ, ἔθηκεν αὐτῷ σκάνδαλα, καὶ ἠρέτισεν Χαναναίους; fornicãtes fornicati sunt τ dilexerũt ignominiã ex fre πορνεύοντες ἐξεπόρνευσαν καὶ ἠγάπησαν ἀτιμίαν ἐκ φρυάγ mitu eoz. turbo spũs tu es in alis eius ματος αὐτῶν. συσροφὴ πνεύματος σὺ εἶ ἐν πτέρυξιν αὐτῆς τ cõfundentur ex altaribus suis. κὰι καταισχυνθήσονται ἐκ τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν.

Cap.v.

הַכֹּהֲנִים וְהַקְשִׁיבוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל	מֵשִׁב	Audite hec sacerdotes: & attendite domus israel: & dom regis auscultate: quia vobis iudiciũ. Q̃m laqueus facti estis speculationi: & sicut rete expansum super thabor: & victias declinastis in pfundũ: et ego eruditor oim eorũ. Ego scio effraim: & isrl nõ est absc̃ditus a me. Quia nũc fornicatus ẽ effraim: cõtaminat est isrl. Non dabũt cogitationes suas vt reuertantur ad deũ suũ: qa spiritus fornicationũ in medio eorũ: & dñm nõ cognouerũt. Et rñdebit arrogãtia israel in facie eiq & israel & effraim ruẽt in iniqtate sua. Ruet etiã iudas cum eis. In gregibus suis & in armentis suis vadent ad querendum	Ακούσατε ταῦτα οἱ ἱερεῖς. καὶ πρόσχετε οἶκος Ισραηλ, καὶ dom regis auribus pcipite: qz ad vos est tudiciũ. οἶκος βασιλεῖως ἐνωτίζεσθε, διότι πρὸς ὑμᾶς ἐστιν τὸ κρῖμα. speculatiõi nãq laqueus facti estis. τ sicut rete expansus τὴ σκοπιᾷ ὅτι παγὶς ἐγένεσθε. καὶ ὡς δίκτυον ἐκπεταμέ sup tabor & rapiũt venatiões timuerũt. ego νον ἐπὶ τὸ Ταβὼρ οἱ ἀγρεύοντες τὴν θήραν κατέσπευκεν. ἐγὼ ãt eruditor vt. ego cognoui ephraĩ: τ israel nõ δὲ παιδευτὴς ὑμῶν. ἐγὼ ἔγνων τὸν ἐφραίμ, καὶ Ισραὴλ οὐκ recessit a me: qz nũc fornicatus est ephraim: τ ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ, διότι νῦν ἐξεπόρνευσεν ἐφραίμ, καὶ maculat israel: τ nõ dederũt cogitatiões suas: vt re ἐμιάνθη Ισραήλ, καὶ οὐκ ἔδωκαν τὰ διαβουλία αὐτῶν, τ ἐπι uertãt ad deũ suũ: qz spũs fornicatiõis est in me στρέψαι πρὸς θεὸν αὐτῶν, ὅτι πνεῦμα πορνείας ἐστὶν ἐν μέ dio eoz: at dñm nõ cognouerũt. τ humiliabi σω αὐτῶν, τὸν δὲ κύριον οὐκ ἐπέγνωσαν. καὶ ταπεινωθή tur iniuria israel in faciem eius. τ israel τ ephraĩ σεται ἡ ὕβρις τοῦ Ισραὴλ εἰς πρόσωπον αὐτ. καὶ Ισραὴλ καὶ ἐφραὶμ infirmabunt in iniqtatib suis: τ infirmabit τ ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ἀσθενήσει καὶ iudas cũ eis. cũ ouibus τ vitulis ibunt Ιούδας μετ' αὐτῶν. μετὰ προβάτων καὶ μόχων πορεύ vt q̃rant σονται ζητῆσαι τὸν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãſ.gre.lxx.cũ inter.lati.

dñs: τ nõ inueniẽt eũ declinauit .n. ab illis: qz κύριον, καὶ οὐ μὴ εὑρωσιν αὐτὸν ἐκκέκλικεν γὰρ ἐξ αὐτῶν, ὅτι

dñm dereliquerũt: τ filii alieni nati τὸν κύριον ἐγκατέλιπον, καὶ τέκνα ἀλλότρια ἐγεννήθη-

ſũt. nũc deuorabit eos rubigo τ cleros eo σαν. νῦν φάγεται αὐτοὺς ἡ ἐρυσίβη καὶ τοὺς κλήρους αὐ

rũ clangite tuba ſup colles: ſona- τῶν. σαλπίσατε σάλπιγγι ἐπὶ τοὺς βουνούς, ἠχήσα

te ſup excelſis: ꝓdicate in domo iacobatis mẽte cecidit τε ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, κηρύξατε ἐν τῷ οἴκῳ ὦν ἐξέχυ

C beniamin. ephraim in deſolatione facꝰ eſt in dieb⁹ cotre βενιαμίν. ἐφραὶμ εἰς ἀφανισμὸν ἐγένετο ἐν ἡμέραις ἐλέγ

ptiõis: i tribub⁹ iſrael oñdi fidelia: facti ſũt ꝓn χου, ἐν ταῖς φυλαῖς τοῦ Ἰσραὴλ ἔδειξα πίστιν, ἐγένοντο οἱ ἄρ

cipes iuda: q̃ſi tranſferẽtes tmios: ſup eos effundã χοντες Ἰούδα, ὡς μετατιθέντες ὅρια, ἐπ' αὐτοῖς ἐκχεῶ

ſĩe aquã ipetũ meũ. oppreſſit ephraĩ ὡς ὕδωρ τὸν ὁρμημά μου. κατεδυνάσευσεν ἐφραὶμ τὸν

aduerſariũ ſuũ: τ conculcauit iudiciũ: qz cepit ἀντίδικον αὐτοῦ, καὶ κατεπάτησεν κρίμα, ὅτι ἤρξατο

abire poſt vana: τ ego q̃ſi cõturbatio πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐγὼ ὡς ταραχὴ

D ephraĩ: τ q̃ſi ſtimulus domui iuda. τ vidit τῷ ἐφραὶμ, καὶ ὡς κέντρον τῷ οἴκῳ Ἰούδα. καὶ εἶδεν

ephraim infirmitatẽ ſuã: τ iudas dolorẽ ſuũ: τ ἐφραὶμ τὴν νόσον αὐτοῦ, καὶ Ἰούδας τὴν ὀδύνην αὐτ, καὶ

abijt ephraĩ ad aſſyrios. τ miſit lega- ἐπορεύθη ἐφραὶμ πρὸς Ἀσυρίους. καὶ ἀπέστειλεν πρέσ-

tos ad regem iarib: τ ipe nõ potuit libe- βεις πρὸς βασιλέα ἱερείμ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐδυνάσθη θερα-

rare nos: τ non ceſſare faciet a vobis doloꝛẽ: qz σῶσαι ὑμᾶς, καὶ οὐ μὴ διαπαύσῃ ἐξ ὑμῶν ὀδύνην, ὅτι

ego q̃ſi pãthera ephraĩ: τ q̃ſi leo domui iuda. τ ἐγὼ ὡς πάνθηρ τῷ ἐφραὶμ, καὶ ὡς λέων τῷ οἴκῳ Ἰούδα. καὶ

ego rapiam τ vadam: τ tollam: τ nõ eripiẽs ἐγὼ ἁρπῶμαι καὶ πορεύσομαι, καὶ λήψομαι, καὶ οὐκ ἔσται ὁ

eruat. ibo τ reuertar in locum meũ: ἐξαιρούμενος. πορεύσομαι καὶ ἐπιστρέψω ἐπὶ τὸν τόπον μου,

donec diſpereant τ q̃rant faciem meã. ἕως οὗ ἀφανισθῶσιν καὶ ζητήσουσιν τὸ πρόσωπόν μου.

Ca.6. IN tribulatione ſua manicabũt ad me dicentes: Ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν ὀρθριοῦσιν πρός με λέγοντες,

A eamus τ reuertamur ad dñm deũ nr̃m: qz πορευθῶμεν καὶ ἐπιστρέψωμεν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι

ipe rapuit τ ſanabit nos: pcutiet τ turbabit αὐτὸς ἥρπακεν καὶ ἰάσεται ἡμᾶς, πατάξει καὶ μαστώσει

nos τ ſanos faciet nos poſt duos dies: in die ἡμᾶς καὶ ὑγιάσει ἡμᾶς μετὰ δύο ἡμέρας, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ

tertia reſurgemus τ viuem⁹ coꝝ eo. τρίτῃ ἀναστησόμεθα καὶ ζησόμεθα ἐνώπιον αὐτοῦ.

B τ ſciemus τ ꝓſeqũmur vt cognoſcam⁹ dñm: καὶ γνωσόμεθα καὶ διώξωμεν τοῦ γνῶναι τὸν κύριον,

q̃ſi mane patũ iuenient⁹ eũ. τ veniet q̃ſi pluuia no- ὡς ὄρθριον ἕτοιμον εὑρήσομεν αὐτόν. καὶ ἥξει ὡς ὑετὸς ἡ-

bis tp̃anea τ ſerotina tre. q̃d tibi faciam ephraim: μῖν πρώϊμος καὶ ὄψιμος τῇ γῇ. τί σοι ποιήσω ἐφραὶμ;

q̃c tibi faciã iuda: at mia vꝛa q̃ſi nubes matutti τί σοι ποιήσω Ἰούδα; τὸ δὲ ἔλεος ὑμῶν ὡς νεφέλη πρωΐ

na τ q̃ſi ros matutin⁹ ptrãſiens. ꝓpterea ſuccidi νη καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ πορευομένη. διὰ τοῦτο ἀπεκόπ-

C vꝛos ꝓphetas: occidi eos in verbo o- σα ὑμῶν τοὺς προφήτας, ἀπέκτειναν αὐτοὺς ἐν ῥήματι σό-

ris mei. τ iudiciũ tuũ q̃ſi lux egredietꝰ: qz ματός μου. καὶ τὸ κρίμά σου ὡς φῶς ἐξελεύσεται, διότι

miaꝫ volo τ nõ ſacrificiũ. τ ſcientiam dei magis quã holo ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν. καὶ ἐπίγνωσιν θεοῦ μᾶλλον ἢ ὁλο

cauſta. ipſi ãt ſunt ſic hõ ꝓuaricans teſta- καυτώματα. αὐτοὶ δέ εἰσιν ὡς ἄνθρωπος παραβαίνων διαθή-

mẽtũ. ibi cõtepſerũt me. galaad ciuitas q̃ operãt κην. ἐκεῖ κατεφρόνησάν μου. γαλαὰδ πόλις ἐργαζομένη

D vana cõturbans aquã. τ fortitudo tua viri ματαία ταρασσουσα ὕδωρ. καὶ ἡ ἰσχύς σου ἀνδρὸς οοο

Trãſla.B.Hie.

dominum: & nõ inueniẽt: Ablatus eſt ab eis. In dñõ preuaricati ſunt: qa filios alienos genuerũt. Nunc deuorabit eos menſis cũ partibus ſuis. Clangite buccina in gabaa tuba in rama. ooooo Vlulate in bethauẽ: poſt tergum tuum beniamin. Effraim in deſolatione erit. In die correptiõis in tribubus iſrael oſtendi fidem. Facti ſunt principes iuda quaſi affumẽtes terminũ: ſup eos effundã quaſi aquã iram meã. Calũniã patiens eſt effraim fractus iudicio: quoniam cepit ooooooo abire poſt ſordes. Et ego quaſi tinea effraim: & quaſi putredo domui iuda. Et vidit effraim oo languorẽ ſuũ: & iudas vinculum ſuum. Et abiit effraim ad aſſur: & miſit ad regem ooooooooo vltorem: & ipſe non poterit ſanare vos: ooooooo nec ſoluere poterit a vobis vinculũ. Quoniã ego quaſi leena effraim: et quaſi catulus leonis domu iuda. Ego ego capiam & vadam: ooooooo tollã: & nõ eſt qui eruat. Vadens reuertar ooooo ad locum meuz: donec deficiatis ooooooooooo & q̃ratis facie meã. 6. IN tribulatione ſua mane conſurgent ad me. Venite & reuertamur ad dñm: qa ipſe capit & ſanabit nos: percutiet & curabit nos. Viuificabit nos poſt duos dies: i die tertia ſuſcitabit nos: & viuem in cõſpectu ei: ſciemus ſeq̃murq; vt cognoſcam dñm. Quaſi diluculũ ꝓparat eſt egreſſus eius: & veniet q̃ſi imber nobis tẽporaneus & ſerotin terre. Quid facia tibi effraim: qd facia tibi iuda: Miſericordia vꝛa q̃ſi nubes matutina: & q̃ſi ros mane ptrãſiẽs. Propter hoc dolaui in phetis: & occidi eos in verbis oris mei & iudicia tua q̃ſi lux egredietur. Quia miam volui & nõ ſacrificiũ: & ſciẽtiã dei plus q̃ holocaustũ. Ipſi aũt ſicut adã trãgreſſi ſunt pactũ: ibi cõtẽpſerũt me. Galaad ciuitas operãtiũ idolũ ſupplãtata ſanguine: & quaſi fauces viroꝝ

Tex.he.Oſee.vj. Pũtiua.heb.

מָצָא אֶת־יְהוָה וְלֹא יִמְצָאוּ חָלַץ מֵהֶם׃
בַּיהוָה בָּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יָלָדוּ
אָכַל עַתָּה יֹאכְלֵם חֹדֶשׁ אֶת־חֶלְקֵיהֶם׃
שָׁפַר תִּקְעוּ שׁוֹפָר בַּגִּבְעָה חֲצֹצְרָה בָּרָמָה
רוּעַ הֲרִיעוּ בֵּית אָוֶן אַחֲרֶיךָ בִּנְיָמִן׃
שָׁמֵם הָיָה אֶפְרַיִם לְשַׁמָּה תְּהְיֶה בְּיוֹם תּוֹכָחָה
יָכַח יָדַע נֶאֱמָנָה הוֹדַעְתִּי נָאֱמָנָה הָיוּ
אָוֶן שׁוּר שָׂרֵי יְהוּדָה כְּמַסִּיגֵי גְּבוּל עֲלֵיהֶם
נָסַךְ נָבָל שָׁפַךְ עָשׁוֹק אֶשְׁפּוֹךְ כַּמַּיִם עֶבְרָתִי׃ עָשׁוּק
רָצַץ שָׁפַט אֶפְרַיִם רְצוּץ מִשְׁפָּט כִּי הוֹאִיל
צָאָל צָוָה הָלַךְ אַחֲרֵי צָו וַאֲנִי עָשַׁק לְאֶפְרַיִם
רָאָה וַאֲרַקֵּב לְבֵית יְהוּדָה וַיַּרְא אֶפְרַיִם
חָלָה זוּר אֶת חָלְיוֹ וְיהוּדָה אֶת מְזֹרוֹ וַיֵּלֶךְ
שָׁלַח אֶפְרַיִם אֶל אַשּׁוּר וַיִּשְׁלַח אֶל מֶלֶךְ
רוּב יָכֹל יָרֵב וְהוּא לֹא יוּכַל לִרְפֹּא לָכֶם
נָהָה וְלֹא יִגְהֶה מִכֶּם מָזוֹר כִּי אָנֹכִי
כָּפַר כְּשַׁחַל לְאֶפְרַיִם וְכַכְּפִיר לְבֵית
טָרַף יְהוּדָה אֲנִי אֲנִי אֶטְרֹף וְאֵלֵךְ
נָשָׂא נָצַל אֶשָּׂא וְאֵין מַצִּיל אֵלֵךְ אֲשׁוּבָה
שׁוּב קוּם אֶל מְקוֹמִי עַד אֲשֶׁר יֶאְשְׁמוּ
אָשַׁם בָּנָה וּבַקְשׁוּ פָנָי בַּצַּר לָהֶם

Cap.vi.

צוּר שָׁמַר יְשַׁחֲרֻנְנִי לְכוּ וְנָשׁוּבָה אֶל יְהוָה
בָּלַע רָפָא כִּי הוּא טָרָף וְיִרְפָּאֵנוּ יַךְ וְיַחְבְּשֵׁנוּ
חָבַשׁ יְחַיֵּנוּ מִיּוֹמָיִם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
חָיָה שָׁלַשׁ יְקִמֵּנוּ וְנִחְיֶה לְפָנָיו וְנֵדְעָה נִרְדְּפָה
קוּם חָיָה יָדַע לָדַעַת אֶת־יְהוָה כְּשַׁחַר נָכוֹן מֹצָאוֹ
רָדַף כּוֹן וְיָבוֹא כַּגֶּשֶׁם לָנוּ כְּמַלְקוֹשׁ יוֹרֶה
יָצָא בּוֹא אַרְצֵךְ מָה אֶעֱשֶׂה לָךְ אֶפְרַיִם מָה
לָקַשׁ רָוָה אֶעֱשֶׂה לָךְ יְהוּדָה וְחַסְדְּכֶם כַּעֲנַן
עָשָׂה בֹּקֶר וְכַטַּל מַשְׁכִּים הֹלֵךְ עַל כֵּן
נָבָא חָצַבְתִּי בַּנְּבִיאִים הָרַגְתִּים בְּאִמְרֵי
שָׁפַט פִּי וּמִשְׁפָּטֶיךָ אוֹר יֵצֵא כִּי חֶסֶד
יָדַע חָפַצְתִּי וְלֹא זָבַח וְדַעַת אֱלֹהִים
עָלָה עֹלוֹת וְהַמָּח כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית
בָּגַד שָׁם בָּגְדוּ בִי גִּלְעָד קִרְיַת פֹּעֲלֵי
אָוֶן עֲקֻבָּה מִדָּם וְחַבֵּי אִישׁ

Universidad de Deusto Biblioteca

Pñtiua.heb.	Tex.heb.Osee.vij.	Trãsla.B.Vie.	Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.
נָדַד רָצַח	נְדוּדִים ׀ חָבֵר כֹּהֲנִים דֶּרֶךְ יִרְצָחוּ	latronũ particeps sacerdotũ in via interficientiũ pergentes de sychen: qa scelo opati sũt. In domo israel vidi horribilia ibi fornicatiões ephraī: ptamiat ẽ israel. iudas: incipe videmiare tibi cũ puertero captiuitatem mei.	πειρᾶται. ἐκρυψαν ἱερεῖς ὁδόν, ἐφόνευσαν σίκιμα, ὅτι ἀνομίαν ἐποίησαν ἐν τῷ οἴκῳ ισραηλ. εἶδον φρικώδη ἐκεῖ πορνείαν τ ἐφραίμ, ἐμιάνθη ισραηλ καὶ ιουδας, ἄρχου= σιν τρυγᾶν σεαυτῷ ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με τὴν αἰχμαλωσί= αν τοῦ λαοῦ μου.
עָשָׂה זִמָּה עָשׂוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל	שָׁכְמָה כִּי זִמָּה עָשׂוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל		
רָאָה זָנָה	רָאִיתִי שַׁעֲרוּרִיָּה שָׁם זְנוּת		
טָמֵא שׁוּת	לְאֶפְרַיִם נִטְמָא יִשְׂרָאֵל נַם יְהוּדָה		
שׁוּב שָׁבָה	שָׁת קָצִיר לָךְ בְּשׁוּבִי שְׁבוּת עַמִּי		
Cap.vij.	Cap. vij.		
נָלָה	כְּרָפְאִי לְיִשְׂרָאֵל וְנִגְלָה עֲוֹן	Cum sanare vellem israel: reuelata est iniq	Ἐν τῷ ἰᾶσθαί με τὸν ισραηλ, καὶ ἀπεκαλύφθη ἁμαρ=
רוּעַ	אֶפְרַיִם וְרָעוֹת שֹׁמְרוֹן כִּי פָעֲלוּ שֶׁקֶר	tas ephraī: t malitia samarie: q operata ẽ mẽdacia.	τίαι ἐφραίμ, καὶ ἡ κακία σαμαρείας, ὅτι ἐργάσατο ψευδῆ.
בוא	וְגַנָּב יָבֹא פָּשַׁט גְּדוּד בַּחוּץ וּבַל	t fur ad eũ ingressũ ẽ expolias latro in via sua. vt cõcinant ñri cãtates corde suo:	τ κλέπτης πρὸς αὐτὸν εἰσῆλθεν ἐκδιδύσκων λῃστὴς ἐν τῇ
אָמַר	יָשׁוּב לְלִבָּם כָּל רָעָתָם זָכַרְתִּי	malitias eox recordat ñ .nũc circũdederũt eos	ὁδῷ αὐτοῦ. ὅπως συλάδωσιν ὡς ἄδοντες τῇ καρδίᾳ αὐτῶν,
עָלַל פָּנֶה	עַתָּה סְבָבוּם מַעַלִילֵיהֶם נֶגֶד פָּנַי	cogitatiões eox contra faciem meã. facti sũt	πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ἐμνήσθην. νῦν ἐκύκλωσεν αὐτοὺς
הָיָה שָׂמַח	הֵמָּה בְּרָעָתָם יְשַׂמְּחוּ מֶלֶךְ וּבְכַחֲשֵׁיהֶם	malitijs suis letificauerũt regem: t in mẽ	τὰ διαβουλία αὐτῶν ἀπέναντί τοῦ προσώπου μου. ἐγένοντο,
שׁוּר נָאַף	שָׂרִים כֻּלָּם מְנָאֲפִים כְּמוֹ תַנּוּר	dacijs suis pncipes. oẽs adulterãtes ñri clibanus	ἐν ταῖς κακίαις αὐτῶν ἔφραναν βασιλέα, καὶ ἐν τοῖς ψευ=
תֵּת אָפָה	בּוֹעֲרָה מֵאֹפֶה יִשְׁבּוֹת מֵעִיר	ardens in coctionẽ in deustiua flãma. a ꝑmixtio	δέσιν αὐτῶν ἄρχοντας. πάντες μοιχεύοντες ὡς κλίβανος
שָׁנָה	מְלוּשׁ בָּצַק עַד חֻמְצָתוֹ יוֹם מַלְכֵּנוּ	ne fermẽti donec fermentet totũ. dies regũ no	καυμένος ἐκ μυκτηρίσεως ἕως τοῦ ζυμωθῆναι ὅλον. ἡμέραι τῶν βασιλέων ἡ=
חָלַל	הֶחֱלוּ שָׂרִים חֲמַת מֶיִן מָשַׁךְ יָדוֹ	strox. ceperũt pncipes furere a vino. extẽdit	μῶν. ἤρξαντο ἄρχοντες θυμοῦσθαι ἐξ οἴνου. ἐξέτεινεν τὴν
	אֶת לוֹצְצִים נִי חֵרְבוּ לַתַּנּוּר לָהֶם	manũ suã cũ pestilẽtib: q succensa sunt ñri cli=	χεῖρα αὐτοῦ μετὰ λοιμῶν, διότι ἀνεκαύθησαν ὡς κλί=
	נֹאָרְבָם כָּל הַלֵּילָה יָשֵׁן אֲפֶרָם	baue cozda eox cũ pcipitarentẽ ipi	βανος αἱ καρδίαι αὐτῶν ἐν τῷ κατασυντίζεσθαι αὐτούς
	בֹּקֶר הוּא בֹעֵר כְּאֵשׁ לֶהָבָה כָּלָם	tota nocte somno ephraī repletꝰ est. mane	ὅλην τὴν νύκτα. ὕπνου ἐφραὶμ ἐνεπλήσθη. πρωὶ
	יֶחֱמּוּ כַּתַּנּוּר וְאָכְלוּ אֶת שֹׁפְטֵיהֶם	incẽsus ẽ ñri ignis flãme oẽs calefacti sũt ñri cliba	ἐπέστησεν ἡ ἡμῶν πῦρ φλογίζον πάντες ἐθερμάνθησαν ὡς κλίβα
	כָּל מַלְכֵיהֶם נָפָלוּ אֵין קֹרֵא בָהֶם	nos: t comederũt iudices suos: oẽs reges	νος. καὶ κατέφαγον τοὺς κριτὰς αὐτῶν, πάντες οἱ βασιλεῖς
חָלָל	אֵלַי יִשְׁוָע אֶפְרַיִם הוּא יִתְבּוֹלָל	eox ceciderũt: t nõ est inuocans in eis ad	αὐτῶν ἔπεσον, καὶ οὐκ ἔστι ὁ ἐπικαλούμενος ἐν αὐτοῖς πρὸς
עָגָה	אֶפְרַיִם הָיָה עֻגָה בְּלִי הֲפוּכָה	me ephraī in pplis suis cõmiscebat ephraī. factꝰ	με ἐφραὶμ ἐν τοῖς λαοῖς αὐτοῦ συναναμίγνυτο ἐφραὶμ. ἐγένε=
נוּחַ	אָכְלוּ זָרִים כֹּחוֹ וְהוּא לֹא יָדָע גַּם	est subcinericiꝰ q nõ reuersat. t cõsedebãt alieni	το ἐγκρυφίας οὐ μεταστρεφόμενος. καὶ ἔφαγον ἀλλότριοι
שֵׂיבָה זָרְקָה בּוֹ וְהוּא לֹא יָדָע	שֵׂיבָה זָרְקָה בּוֹ וְהוּא לֹא יָדָע	fortitudinẽ eox. hic ãt nõ sciuit: t cani	τὴν ἰσχὺν αὐτῶν. οὗτος δὲ οὐκ ἔγνω, καὶ πολιαὶ
פָּנָה	וְעָנָה גָּאוֹן יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו וְלֹא	floruerũt ei: t ipe nõ cognouit. t humiliabitur	ἐξανθησεν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω. καὶ ταπεινωθήσεται
שׁוּב	שָׁבוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא	inturia israel in faciem eius. t nõ reuersi	ὕβρις τοῦ ισραὴλ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐπέστρε=
הָיָה	בִקְשׁוּהוּ בְּכָל זֹאת וַיְהִי אֶפְרַיִם	sunt ad dñm deũ eox. t nõ ꝙsierunt eũ	ψαν πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. καὶ οὐκ ἐξεζήτησαν αὐτὸν
פָּתָה	כְּיוֹנָה פּוֹתָה אֵין לֵב מִצְרַיִם קָרָאוּ	in oib hís. t erat ephraī ꝙsi columba ꝙspiẽs nõ hñs	ἐν πᾶσι τούτοις. καὶ ἦν ἐφραὶμ ὡς περιστερὰ ἄνους οὐκ ἔχου
פָּרַשׂ	אַשּׁוּר הָלָכוּ כַּאֲשֶׁר יֵלֵכוּ אֶפְרוֹשׂ	cor. egyptum inuocabat: t in assirios ibãt:	σα καρδίαν. αἰγυπτίοις ἐπεκαλεῖτο, καὶ εἰς ασσυρίους ἐπορεύετο,
	עֲלֵיהֶם רִשְׁתִּי בְּעוֹף הַשָּׁמַיִם	sicut ibunt: mittam sup eos rete meũ sic	καθὼς ἂν πορευσονται, περιβαλῶ ἐπ' αὐτοὺς τὸ δίκτυόν μου. κα
יָסַר	אוֹרִידֵם כְּאִיסִרֵם כְּשֶׁמַע לַעֲדָתָם	cut volatilia celi detrahã eos. corripiã eos in	θὼς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταξω αὐτούς. παιδεύσω αὐτοὺς ἐν τῇ
יָעַד שֶׁבֶר	אוֹי לָהֶם כִּי נָדְדוּ מִמֶּנִּי שֹׁד	auditu tribulatiõis eox. ve eis qñ recesserũt a me.	ἀκοῇ τῆς θλίψεως αὐτῶν. οὐαὶ αὐτοῖς ὅτι ἀπεστάσαν ἀπ' ἐμοῦ.
פָּדָה	לָהֶם כִּי פָשְׁעוּ בִי וְאָנֹכִי אֶפְדֵּם	miserũt sunt qñ ipe egerẽt in me. ego redemi	οἱ φίλαιοί εἰσιν ὅτι ἠσέβησαν εἰς ἐμέ. ἐγὼ ἐλυτρωσάμην αὐτούς, αὐτοὶ
	וְהֵמָּה דִּבְּרוּ עָלַי כְּזָבִים וְלֹא	eos: & ipsi locuti sunt cõ tra me mẽdacia. t nõ	δὲ κατελάλησαν κατ' ἐμοῦ ψευδῆ. καὶ οὐκ ἐβόησαν πρός με ἐκα
יָלַל	יְזָעֲקוּ אֵלַי בְּלִבָּם כִּי יְיֵלִילוּ עַל	clamauerũt ad me in cor de suo sed vlulabant	κδα εox sed vlulabãt in cubilib suis. sup tritico t vino
שָׁכַב יָרַשׁ	מִשְׁכְּבוֹתָם עַל דָּגָן וְתִירוֹשׁ	in cubilibus suis. Super triticum & vinum	δὲ αὐτῶν ἀλλ' ἢ ὠλόλυζον ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν. ἐπὶ σίτῳ καὶ οἴνῳ

cōcidebant eruditi ſunt in me. cōfortaui
κατετέμνοντο ἐπαιδεύθησαν ἐν ἐμοί. κατίσχυσα τοὺς
brachia eox: ꝛ ꝯ me cogitauerūt mala: cōuer
βραχίονας αὐτῶν, καὶ εἰς ἐμὲ ἐλογίσαντο πονηρά, ἐπε-
ſi ſunt in vanū: facti ſūt ꝙſi arcus extentus. ca-
στράφησαν εἰς τὸ κενόν, ἐγένοντο ὡς τόξον ἐντεταμμένον. ce
dent in gladio ꝓncipes eox ꝓpt impertiam
σοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν διὰ ἀπαιδευσίαν
lingue eox. iſta ſubſannatio eox in tra egypti.
γλώσσης αὐτῶν· οὗτος ὁ φαυλισμὸς αὐτῶν ἐν γῇ Αἰγύπτου.
Ca.8. Th ſinu eox ꝙſi tra:ꝙſi aqla ſup domū domi
A Εἰς κόλπον αὐτῶν ὡς γῦν, ὡς ἀετὸς ἐπὶ οἶκου κυρί-
ni: ꝓ eo qđ trāſgreſſi ſunt teſtamētū meū ꝛ ꝯ legem
ου, ἀνθ' ὧν παρέβησαν τὴν διαθήκην μου καὶ κατὰ τοῦ νόμου
meā ꝓpie egerūt.me clamabunt de cognouim⁹ te: qz iſ-
μου ἔκραξαν· ἐμὲ κεκράξονται ὁ θεός ἐγνώκαμέν σε, ὅτι Ισ
rael ꝓiecit bona. iimicū ꝙſequuti ſunt. ſemetipis
ραὴλ ἀπερρίψατο ἀγαθά· ἐχθρὸν κατεδίωξαν· ἑαυτοῖς
regnauerūt ꝛ nō ꝓ me ꝓncipes extiterūt ꝛ nō idtcauerūt mihi
ἐβασίλευσαν καὶ οὐ δι' ἐμοῦ ἦρξαν καὶ οὐκ ἐγνώρισάν μοι
argentū ſuū ꝛ aurum ſuū fecerūt ſibi
τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ἐποίησαν ἑαυ-
idola: vt diſpereant. proiice vi
τοῖς εἰδώλοις, ὅπως ἐξολοθρευθῶσιν· ἀπόρριψαι τὸν μό
tulū tuū ſamaria: cōcitat⁹ eſt furoz me⁹ in eos.
σχον σου Σαμάρεια, παρῴξυνθη ὁ θυμός μου εἰς αὐτούς·
vſq; quo non pōterūt emūdari in iſrael: ꝛ
ἕως τίνος οὐ μὴ δύνωνται καθαρισθῆναι ἐν τῷ Ἰσραήλ; καὶ
hoc artifex fecit ꝛ nō de⁹ eſt. qz ſeducens
ἀπὸ τέκτων ποίησεν καὶ οὐ θεός ἐστιν· διότι πλανῶν
erat vitul⁹ tu⁹ ſamaria: qz corrupta vēto ſeminauerūt ꝛ
ἦν ὁ μόσχος σου Σαμάρεια, ὅτι ἀνεμόφθορα ἔσπειραν, καὶ
ſubuerſio eox ſuſcipiet ea. manipul⁹ nō hūs
ἀκατασφοφὴ αὐτῶν ἐκδέξεται αὐτά· δράγμα οὐκ ἔχον
C vires vt faciat farinā: ſi ꝛ fecerit alieni comc
ἰσχὺν ποιῆσαι ἄλευρα, ἐὰν καὶ ποιήσῃ ἀλλότριοι κατα
dent eā. abſorpt⁹ ē iſrael: nūc facti ſūt in
φάγονται αὐτά· κατεπόθη Ἰσραήλ, νῦν ἐγένοντο ἐν τοῖς
gēib⁹ ꝙſi vas inutile. qz ipi aſcendeꝛ ad aſſy
ἔθνεσιν ὡς σκεῦος ἄχρηστον· ὅτι αὐτοὶ ἀνέβησαν εἰς Ασσυ
rios.germiauit p ſemetipz ephzai: munera dilexit: ppte
ρίους· ἀνέθαλεν καθ' ἑαυτὸν Ἐφραίμ, δῶρα ἠγάπησεν, διὰ
rea tradentur gētib⁹. nūc ſuſcipiam e-
τοῦτο παραδοθήσονται τοῖς ἔθνεσιν· νῦν εἰσδέξομαι αὐ-
os. ꝛ deſcent pax vt vngāt regem ꝛ
D τοὺς· καὶ κοπάσουσιν μικρὸν τοῦ χρίειν βασιλέα καὶ
ꝓncipem: qz multiplicauit ephzai altaria in pec-
ἄρχοντα, ὅτι ἐπλήθυνεν Ἐφραὶμ θυσιαστήρια εἰς ἁμαρ
cata ꝛ facta ſūt ei altaria delicta. ſcri
τίας καὶ ἐγράφη αὐτῷ θυσιαστήρια ἐπλημμελειῶσθαι· γρα-
bā eius mltitudinē: ligitima eius in aliena reputa
φω αὐτοῦ πλῆθος, τὰ νόμιμα αὐτοῦ εἰς ἀλλότρια ἐλογί
ta ſunt altaria delicta: qz ſi imolauerīt ho
σθησαν θυσιαστήρια τὰ ἡγαπημένα, διότι ἐὰν θύσωσιν θυ
ſtias: ꝛ cōcederit carnes: dñs nō ſuſcipiet eas.
σίαν, καὶ φάγωσιν κρέα, κύριος οὐ προσδέξεται αὐτά·
nūc recordabit iiqtatis eox: ꝛ vicīſcet ꝑctā
νῦν μνησθήσεται ἀδικίας αὐτῶν, καὶ ἐκδικήσει τὰς ἁμαρτί
eox ipi in egyptū cōuerſi ſunt.in aſſyrijs imū
ας αὐτῶν. αὐτοὶ εἰς Αἴγυπτον ἐπέστρεψαν. ἐν Ασσυρίοις ἀκά
da cōedent. oblit⁹ eſt iſrael ei⁹ q̄ fecit il-
θαρτα φάγονται· ἐπελάθετο Ἰσραὴλ τὸν ποιήσαντα αὐ-
lū: ꝛ edificauerūt delubra. ꝛ iudas mltiplicauit vr-
τόν, καὶ ᾠκοδόμησαν τεμένη· καὶ Ἰούδας ἐπλήθυνεν πό-
bes muratas. ꝛ mittam ignē in ciui
λεις τετειχισμένας· καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς τὰς πό
tates eius ꝛ deuorabit fūdamēta illius.
λεις αὐτοῦ καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτοῦ. Ca.9.
A Nē gaudeas iſrl neq; leteris ſicut ppli. qz foz-
Μὴ χαίρε Ἰσραὴλ μηδὲ εὐφραίνου καθὼς οἱ λαοί· ὅτι ἐπό
nicat⁹ es a deo tuo: dileriſti munera ſup oēm
πευσας ἀπὸ τοῦ θεοῦ σου, ἠγάπησας δόματα ἐπὶ πᾶσαν

ruminabāt &ꝛ receſſerūt a me⁹. Et ego erudiui eos
et cōfortaui brachia eox: m&in me cogitauerūt ma
litiā: ꝓreuerſi ſunt vt eſſent abſq; iugo: facti ſūt ꝙſi
arcus doloſus. Cadēt in gladio ꝓncipes eorū a fu
rore ligue iſte. Iſta ſubſā
natio eox in tra egypti. 8
IN gutture tuo ſit tu-
ba ꝙſi aqla ſup domū
dñi: ꝓ eo ꝙ tranſgreſſi
ſunt fedus meū: &legē
meā ꝓuaricati ſunt. Me
inuocabūt deus me⁹ &co
gnouimus te iſrael. Pro
iecit iſrl bonū: inimicus
perſequetur eū. Ipſi regnauerunt & nō ex me:
ꝓncipes extiterūt & nō
cognoui. Aurū ſuū & 1
argentū ſuū fecerūt ſibi
idola: vt iterirēt. Pro
iect⁹ eſt vitulus tu⁹ ſama
ria. Iratus eſt furor me⁹
in eis. Vſq; quo nō po-
terūt emūdari: quia ex
iſrael: & ipſe eſt. Artifex
fecit illū: & nō eſt deus:
quoniā in aranearum te
las erit vitulus ſamarie:
qa ventū ſeminabūt &
turbinē metēt. Culmus
ſtans nō eſt in eo germē:
nō faciet farinā. Q̄d &ſi
fecerit: alieni comedent
eaz: deuoratus eſt iſrael.
Nunc factus eſt in natio
nibus ꝙſi vas immundū:
quia ipſi aſcenderūt ad
aſſur. Onager ſolitari⁹
ſibi effraim. Munera de
derūt amatorib⁹ ſuis: ſed
& cū mercede cōduxerūt
nationes. Nūc cōgrega
bo eos et quieſcēt paulū ſper abonere regis & pri
cipū. Quia multiplicauit
effraim altaria ad peccā
dū: facte ſūt ei are ī delī
ctū. Scribā ei mltiplices
leges meas: q̄ velut aliene
cōputate ſunt. Hoſtias
offerēt: immolabūt, car
nes & comedent: & dñs
nō ſuſcipiet eas. Nūc re
cordabitur iniqtatis eox
& viſitabit pctā eox. Ipi
in egyptū cōuertētur. Et
oblitus eſt iſrael factoris
ſui: & edificauit delubra:
& iudas multiplicauit vr
bes munitas. ooooooooo
Et mittā ignē in ciuita
tes eius: & deuorabit co
pedes illius. 9.
Oli letari ooooooooo
iſrael: noli exultare
ſicut populi qa fornica-
tus es a deo tuo. Dilexiſti
mercedem ſup omnes

גּוֹר סוֹר	יִתְנַדָּרוּ׃ יָסוֹרוּ בִּי׃ וַאֲנִי יִסַּרְתִּי	
זָרַע חָשַׁב	חִזַּקְתִּי זְרוֹעֹתָם וְאֶלַי יְחַשְּׁבוּ רָעָה׃	
רוּעַ שׁוּב	יָשׁוּבוּ לֹא עַל הָיוּ כְּמֶשֶׁת רְמִיָּה	
הָיָה רָמָה	יִפְּלוּ בַחֶרֶב שָׂרֵיהֶם מִזַּעַם לְשׁוֹנָם	
נָבַל שׁוּר	זוֹ לַעֲגָם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃	
לָשׁוֹן		Cap. viij.
חִיךְ	אֶל חִכְּךָ שֹׁפָר כַּנֶּשֶׁר עַל בֵּית	
בְּרִית יָרֵא	יְהוָה יַעַן עָבְרוּ בְרִיתִי וְעַל תּוֹרָתִי	
זָעַק	פָּשָׁעוּ׃ לִי יִזְעָקוּ אֱלֹהַי יְדַעֲנוּךָ	
אָיַב	יִשְׂרָאֵל׃ זָנַח יִשְׂרָאֵל טוֹב אוֹיֵב	
רָדַף מָלַךְ	יִרְדְּפוֹ׃ הֵם הִמְלִיכוּ וְלֹא מֶמֶּנִּי	
שׂוּר	הֶשְׂירוּ וְלֹא יָדָעְתִּי כַּסְפָּם וּזְהָבָם	
עָשָׂה כָּרַת	עָשׂוּ לָהֶם עֲצַבִּים לְמַעַן יִכָּרֵת׃ זָנַח	
עָגֵל שֹׁמְרוֹן	חָרָה אַפִּי בָּם עַד	
יָכַל נָקָה	מָתַי לֹא יוּכְלוּ נִקָּיוֹן כִּי מִיִּשְׂרָאֵל	
	וְהוּא חָרַשׁ עָשָׂהוּ וְלֹא אֱלֹהִים	
הָיָה	הוּא כִּי שְׁבָבִים יִהְיֶה עֵגֶל שֹׁמְרוֹן׃	
זָרַע קָצַר	כִּי רוּחַ יִזְרָעוּ וְסוּפָתָה יִקְצֹרוּ קָמָה	
קוּם עָשָׂה	אֵין לוֹ צֶמַח בְּלִי יַעֲשֶׂה קֶמַח אוּלַי	
בָּלַע	יַעֲשֶׂה זָרִים יִבְלָעֻהוּ נִבְלַע יִשְׂרָאֵל	
הָיָה כְּלָה	עַתָּה הָיוּ בַגּוֹיִם כְּלִי אֵין חָפֵץ	
עָלָה בָּרַד	בּוֹ כִּי הֵמָּה עָלוּ אַשּׁוּר פֶּרֶא בּוֹדֵד	
תָּנָה	לוֹ אֶפְרַיִם הִתְנוּ אֲהָבִים׃ גַּם כִּי	
קִבֵּץ	יִתְּנוּ בַגּוֹיִם עַתָּה אֲקַבְּצֵם וַיָּחֵלּוּ	
מְעַט מַשָּׂא	מְעַט מִמַּשָּׂא מֶלֶךְ שָׂרִים׃ כִּי הִרְבָּה	
זָבַח	אֶפְרַיִם מִזְבְּחוֹת לַחֲטֹא הָיוּ לוֹ	
רָבַב	מִזְבְּחוֹת לַחֲטֹא אֶנְתָּוב לוֹ רִבֻּו	
יָרֵא חָשַׁב	תּוֹרָתִי כְּמוֹ זָר נֶחְשָׁבוּ זִבְחֵי הַבָּהֲבַי	
אָבַל	יִזְבָּחוּ בָשָׂר וְיֹאכֵלוּ יְהוָה לֹא	
רָצָה זָכַר	רָצָם עַתָּה יִזְכֹּר עֲוֹנָם וְיִפְקֹד	
פָּקַד שׁוּב	חַטֹּאתָם הֵמָּה מִצְרַיִם יָשׁוּבוּ׃ וַיִּשְׁכַּח	
שָׁכַח בָּנָה	יִשְׂרָאֵל אֶת עֹשֵׂהוּ וַיִּבֶן הֵיכָלוֹת	
הִרְבָּה בָּנָה	וִיהוּדָה הִרְבָּה עָרִים בְּצָרוֹת	
עִיר	וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּעָרָיו וְאָכְלָה	
		Cap. ix.
שָׂמַח גִּיל	אַל תִּשְׂמַח יִשְׂרָאֵל אֶל גִּיל כָּעַמִּים כִּי זָנִיתָ	
זָנָה	מֵעַל אֱלֹהֶיךָ אָהַבְתָּ אֶתְנָן עַל כָּל	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūctua.heb.	Ter.heb.Osee.ix.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
נַּרְנוֹת דָּגָן וְגֶרֶן וְיֶקֶב לֹא יְרִעֵם כָּזָּב		areas tritici. Area & torcular non pascet eos: oo & vinum mentietur eis.	areā tritici grea ꝛ torcular nō cognouit eos: ꝛ vinū ψεύσατο αὐτοῖς. ἄλωσίτου. ἄλως καὶ ληνὸς οὐκ ἔγνω αὐτούς, καὶ ὁ οἶνος mentitū est illis. nō hitauerūt in ſra dñi: hitauit e-
יָתִירוּשׁ יְכַחֲשׁ בָּהּ׃ לֹא יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ יְהוָה וְשָׁב אֶפְרַיִם אֶת מִצְרַיִם		Non habitabūt in terra domini. Reuersus est ephraim in egyptum oooooo & in assyriis pollutū est comedit. Non libabunt oo	ἐψεύσατο αὐτοῖς. οὐ κατῴκησαν ἐν γῇ τοῦ κυ, κατῴκησεν ἐ- phrai in egyptū: ꝛ in assyriis immūda comedent nō
וְאַשּׁוּר טָמֵא יֹאכֵלוּ׃ לֹא יִסְכּוּ לַיהוָה יֵינָם וְלֹא יֶעֶרְבוּ לוֹ זִבְחֵיהֶם		dño vinū: & non placebunt ei. Sacrificia eorū quasi panis lugentium.	φραὶμ εἰς ἄιγυπτον, καὶ εἰς ἀσσυρίοις ἀκάθαρτα φάγονται. οὐκ libauerūt dño vinū ꝛ nō placuerūt ei ſſi panis lu-
כְּלֶחֶם אוֹנִים לָהֶם כָּל אוֹכְלָיו יִטַּמָּאוּ כִּי לַחְמָם לְנַפְשָׁם לֹא יָבֹא		Oēs qui comedent eum cōtaminabūtur: qa panis eorū aie ipſorū: non intrabunt in domū dñi.	ἔθυσιασαν τῷκυ οἶνον καὶ οὐχ ἥδυναν αὐτῷ ὡς ἄρτος πέν- ctus eis. oēs q māducant ea ꝓtaminabūt qz
בֵּית יְהוָה וּמַה תַּעֲשׂוּ לְיוֹם מוֹעֵד לְיוֹם חַג יְהוָה כִּי הִנֵּה הָלְכוּ מִשֹּׁד		Quid facietis in die ſolēnitatis dñi: Ecce enim profecti sunt a vastitate. Egyptus congregabit eos: mephis sepeliet eos.	θους αὐτοῖς. πάντες οἱ ἐσθίοντες αὐτὰ μιανθήσονται ὅτι panes aiab eox nō intrabunt in domū ἄρτοι ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ
מִצְרַיִם תְּקַבְּצֵם מֹף תְּקַבְּרֵם מַחְמַד לַכַּסְפָּם קִמּוֹשׂ יִירָשֵׁם חוֹחַ		Desiderabile argentū eorū vrtica heredi tabit: lapa in tabernaculis eox. Venerūt dies visitationis: venerunt dies	dñi: qd facietis in die cōuentus: ꝛ in die ſolēnitatis κυ, τί ποιήσετε ἐν ἡμέρᾳ πανηγύρεως, καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς dñi. ideo ecce ibunt de miseria egy-
בְּאָהֳלֵיהֶם בָּאוּ יְמֵי הַפְּקֻדָּה בָּאוּ יְמֵי הַשִּׁלֻּם יֵדְעוּ יִשְׂרָאֵל אֱוִיל		retributionis. Scatote israel stultū pphetā: īn sanū virū spūalem. Propter multitudinē iniqtatis tue: & multitudinem amētie.	κυ. διὰ τοῦτο ἰδοὺ πορεύσονται ἐκ ταλαιπωρίας αἰγύ- pti ꝛ ſuſcipiet eos mēphis: ꝛ ſepeliet eos mach-
יְמֵי הַפְּקֻדָּה בָּאוּ יְמֵי הַשִּׁלֻּם יֵדְעוּ יִשְׂרָאֵל אֱוִיל הָאִישׁ הָרוּחַ עַל רֹב עֲוֹנֶךָ וְרַבָּה הַמְּשִׂטְמָה צָפָה אֶפְרַיִם עִם אֱלֹהַי נָבִיא פַּח יָקוּשׁ עַל כָּל דְּרָכָיו מַשְׁטֵמָה בֵּית אֱלֹהָיו׃		Spectator effraim cū deo meo: ppheta laqus ruine fact est sup oēs vias eius. Insania in domo dei eius. Profunde peccauerūt sicut in diebus gabaa. Recordabitur iniquitatis eorū: & visitabit pctā eorū. Quasi vuas in deserto inuenit israel:	φου καὶ ἐκδέξεται αὐτοὺς μεμφίς, καὶ θάψει αὐτοὺς μαχ- mas. argentū eox interit hereditabit. ꝛ ſpine
הֶעְמִיקוּ שְׁחִתוּ כִּימֵי הַגִּבְעָה יִזְכֹּר עֲוֹנָם יִפְקֹד חַטֹּאתָם׃ כַּעֲנָבִים			μας. τὸ ἀργύριον αὐτῶν ὅλεθρος κληρονομήσει. καὶ ἀκάνθαι in tabernaculis eox. venerūt dies vltionis
בַּמִּדְבָּר מָצָאתִי יִשְׂרָאֵל כִּבְכוּרָה לְתְאֵנָה בְּרֵאשִׁיתָהּ רָאִיתִי אֲבוֹתֵיכֶם הֵמָּה בָּאוּ בַעַל פְּעוֹר וַיִּנָּזְרוּ לַבֹּשֶׁת וַיִּהְיוּ שִׁקּוּצִים כְּאֲהֵבָם׃ אֶפְרַיִם		Quasi vuas in deserto inuenit israel: sicut ficum in ficu tēporanea vidi patres eorū. Ipſi autē intrauerūt ad beelphegor & abalienati sunt in cōfusione: & facti sunt abominabiles sicut ea q dilexerūt. Effraī q ſi auis auolauit. Gloria eorū a partu: & ab vtero & a cōceptu. Quod & ſi enutrierit filios suos abſq; liberis eos faciā in hoī bus. Sed & ve eis cū recesſero ab eis. Effraim vt vidi tyrus erat fundata in pulchritudine. oo Et effraim educet ad interfectorē filios suos. oo Da eis domīe. Quid da bis eis? Da eis oooooo vuluā ſine liberis & vbera arentia. Omnes oooo nequitie eorū in galgal: quia exosos habui eos. Propter malicia adinuētionū eox: de domo mea eiiciā eos. Nō addā vt diligā eos. Oēs principes eox recedētes. Percuſſus est effraim: radix eorum exiccata est. Fructū ne quaq facient. Q d & ſi	ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν. ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἐκδικήσε- venerūt dies retributionis tue ꝛ affligetur ως ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἀνταποδόσεώς σου καὶ κακωθήσεται israel: ſicut ꝓpheta inſaniens q habet ſpm ἰσραήλ, ὥσπερ ὁ προφήτης ὁ πανοῦργος ὁ πνευματοφό- pie multitudie iniqtatū tuax: mltiplicata ē amētia ρος ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἀδικιῶν σου, ἐπλήθυνεν μανία. tenebre ephraī post deū. ꝓpheta laque? tortuos? sup om σκότος ἐφραὶμ μετὰ θεοῦ. προφήτης παγὶς σκολιὰ ἐπὶ πά- nes vias eius. inſania in domo dei ꝓfixerūt. cor- σας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. μανία ἐν οἴκῳ θεοῦ κατέπηξαν. ἐφ rupti ſūt ſcōm dies collis. recordabit iniqta θαρησαν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ βουνοῦ. μνησθήσεται ἀδικί tis eox: vlciſcet peccata eox. ſīc vuam in des as αὐτῶν, ἐκδικήσει ἁμαρτίας αὐτῶν. ὡς σαφυλὴν ἐν ἐρή to iuent israel: ſīc ficū in ficu tēporanea vidi pa μῳ εὗρον τὸν ἰσραήλ, ὡς σῦκον ἐν συκῇ πρωΐμον ἰδὸν πα tres eox. ipſi ingreſſi ſūt ad beelphegor: ꝛ τέρας αὐτῶν, αὐτοὶ εἰσῆλθον πρὸς τὸν Βεελφεγώρ, καὶ abalienati ſunt in ꝓfuſionē. ꝛ facti ſūt abominabiles ἀπηλλοτριώθησαν εἰς αἰσχύνην. καὶ ἐγένοντο ἐβδελυγμένοι ſīc dilecti. ephraī q̄ſi auis ertēſa eſt. gloria e- ὡς οἱ ἠγαπημένοι. ἐφραὶμ ὡς ὄρνεον ἐξέπτασται. δόξα αὐ tus ex partu ꝛ doloribꝰ ꝛ ex cōceptionibꝰ: qz τῶν ἐκ τόκων καὶ ὠδίνων καὶ ἐκ συλλήψεως, διότι ſi ꝛ nutrierint filios suos ſine filijs erunt in ἐὰν καὶ ἐκθρέψωσιν τὰ τέκνα αὐτῶν ἀτεκνωθήσονται ἐκ hoibus: qz ꝛ ve eis eſt: caro mea ex es ἀνθρώπων, διότι καὶ οὐαὶ αὐτοῖς ἐγὼ, ἡ σάρξ μου ἐξ αὐ is ephraī. ſicut vidi in captionē ꝓbuit τῶν ἐφραὶμ, ὃν τρόπον εἶδον εἰς θήραν παρέσχησεν filios suos. vt educeret ad interfectionē filios τὰ τέκνα αὐτῶν. τοῦ ἐξαγαγεῖν εἰς ἀποκέντησιν τὰ τέ os suos. da eis dñe. qd dabis eis: da κνα αὐτῶν. δός αὐτοῖς κύριε. τί δώσεις αὐτοῖς; δὸς eis vuluā ſine filijs ꝛ vbera arētia. oēs αὐτοῖς μήτραν ἀτεκνοῦσαν καὶ μαστοὺς ξηρούς. πᾶσα nequtie eox: in galgalis: qz ibi odi αἱ κακίαι αὐτῶν, ἐν γαλγάλοις, ὅτι ἐκεῖ ἐμίσησα eos. ꝓpt malitias adinuentionū eox: de αὐτούς. διὰ τὰς κακίας τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν, ἐκ domo mea eiiciā eos: ꝛ non addam vt τοῦ οἴκου μου ἐκβαλῶ αὐτούς, καὶ οὐ μὴ προσθῶ τοῦ diligam eos. oēs ꝓncipes eox inobe ἀγαπῆσαι αὐτούς. πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἀπει- dientes. voluit ephraī. radices suas arefecit: θοῦντες. ἐξήρανεν ἐφραὶμ. τὰς ῥίζας αὐτοῦ ἐξήρανεν, fructū neq̄ vltra feret. qz ſi καρπὸν οὐκ ἔτι μὴ ἐνέγκῃ. διότι ἐὰν oooooooooo

genuerint interficiã desiderabilia vteri eox. ἠνίσωσιν ἀπώλειαν τὰ ἐπιθυμήματα τῆς κοιλίας αὐτῶν. repelliet eos deus: qz nõ audierũt eũ: ꝛ ἀπωσάσεται αὐτοὺς ὁ θεός, ὅτι οὐκ ἐισήκουσαν αὐτοῦ, καὶ erunt vagi in gẽtib⁹. ἔσονται πλανηταὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Ca. 10.

A Vitis frondosa israel. fruct⁹ ei⁹ abundãs scõz multitudinẽ fructuũ suox multiplica uit altaria iuxta bona terre eox. edifica ve tituios diuisit corda sua: nũc peribunt tpe suffodiet altaria eox: affligẽ tur titulí eox. qz nũc dicẽt nõ est rex nobis. qz nõ timuim⁹ dñm: qz rex nobis. qz nũc dicẽt nõ est rex nobis. qd faciet nobis loquẽs verba occasiões men daces. disponet testamẽtũ. oritur sic gramen iudiciũ super deftũ agri. apud vitulã dom⁹ iiqtatis mozabũ tur q̃ habitant samariã. qz luxit pplꝰ eius sup eã sicut irritauerũt illã: gaude bunt sup gllã eius: qz trãslata est ab eo: quia migrauit ab eo. Siquidẽ & ipse in assur delatus ẽ munus regi victori. Cõfusio effraim capiet: & cõfundetur israel in volũtate sua. Trã sire fecit samaria regem suũ q̃si spumã sup faciẽ aque. Et dispergetur ex celsa idoli peccatũ israel. Lapa & tribulus ascendet super aras eorum. Et dicent montibus operite nos: & collibus cadite sup nos. Ex diebus gabaa peccauit israel. Ibi steterũt. Non cõprehendet eos in gabaa plũ sup filios iniqtatis. Iuxta desiderĩũ meũ corripiã eos. Cõgregabũtur sup eos populi cũ corripiẽtur ppter duas iniqtates suas. Effrai vitula docta diligere tríturam & ego trãsiui sup pulchritudinẽ colli ei⁹. Ascendã sup effraim. Arabit iudas: confringet sibi sulcos iacob. Seminate vobis in iustícia & metite in ore mĩe: innouate vobis nouale. Tẽpus autẽ requirẽdi dñm: cum venerit qui docebit vos iustíciã. Aratis impietatem: iniquitatem messuisti comedistis fruGem mendacii. Quia cõfisus es viis tuis & in multitudine fortiũ tuoꝝ.

Ἄμπελος ἐυκλήματοῦσα ἰσραὴλ · ὁ καρπὸς αὐ abundãs scõz multitudinẽ fructuũ suox multiplica τῆς εὐθηνῶν κατὰ τὸ πλῆθος τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπλήθυ uit altaria iuxta bona terre eox. edifica νε τὰ θυσιαστήρια κατὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς αὐτῶν. ὠκοδό uit titulos diuisit corda sua: nũc peribunt μησεν σήλας ἐμέρισεν καρδίας αὐτῶν, νῦν ἀφανισθή tpe suffodiet altaria eox: affligẽ σονται, αὐτὸς κατασκάψει τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν, ταλα tur titulí eox. qz nũc dicẽt nõ est πωρήσουσιν οἱ σήλαι αὐτῶν · διότι νῦν ἐροῦσιν οὐκ ἔστι rex nobis. qz nõ timuim⁹ dñm: qz rex Βασιλεὺς ἡμῖν · ὅτι οὐκ ἐφοβήθημεν τὸν κύριον, ὅτι βα qd faciet nobis loquẽs verba occasiões men σιλεὺς τί ποιήσει ἡμῖν λαλῶν ῥήματα πρόφασις ψευ daces. disponet testamẽtũ. oritur sic gramen iudiciũ δεῖς · διαθήσεται διαθήκην · ἀνατελεῖ ὡς ἄγρωσις κρίμα sup deftũ agri apud vitulã dom⁹ iiqtatis mozabũ ἐπὶ ἐρήμου ἀγροῦ παροικοῦντα τὸ μόχω τ οἴκου ὧν παροικη tur q̃ habitant samariã. qz luxit pplꝰ σουσιν οἱ κατοικοῦντες σαμαρίας. ὅτι ἐπένθησεν ὁ λαὸς eius sup eã sicut irritauerũt illã: gaude ἀυτοῦ ἐπ' αὐτὴν καθότι παρεπίκραναν αὐτὴν, ἐπιχαι bunt sup gllã eius: qz trãslata est ab eo: ρούτωσαν ἐπὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ, ὅτι ἀπῳκίσθη ἀπ' αὐτοῦ, quia migrauit ab eo. Siquidẽ & ipse in assur delatus ẽ τ ipm in assyrios ligantes attulerũt munera καὶ αὐτὸν εἰς ἀυτυρίους δήσαντες ἀπήνεγκαν ξένια τῷ munus regi victori. Cõfusio effraim capiet: & cõfundetur israel in volũtate sua. Trã regi tarib: in domo ephraim suscipiet. cõfunde Βασιλεῖ ἰαρίβ, ἐν δόματι ἐφραὶμ δέξεται. αἰσχυνθήσε sire fecit samaria regem suũ q̃si spumã sup faciẽ tur israel in cõsilio suo. piecit samaria τωι ἰσραὴλ ἐν τῇ βουλῇ αὐτοῦ. ἀπέβαλε σαμάρεια regem suũ sicut cremiũ sup faciem aque. Βασιλέα αὐτῆς ὡς φρύγανον ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος. Et dispergetur ex celsa idoli peccatũ israel. ꝛ auferentur altaria iiqtatis peccata israel. καὶ ἐξαρθήσονται βωμοὶ ὧν, ἁμαρτήματα τοῦ ἰσραὴλ · spine ꝛ tribuli ascendent sup altaria ἄκανθαι καὶ τρίβολοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια Luce. 23.a. Apo. 6.d. eox. ꝛ dicent mõtib⁹ operite nos: ꝛ αὐτῶν · καὶ ἐροῦσιν τοῖς ὄρεσι καλύψατε ἡμᾶς, καὶ τοῖς collib⁹ cadite sup nos. ex q̃ colles peccauit is βουνοῖς πέσετε ἐφ' ἡμᾶς · ἀφ' οὗ ἐι βουνοὶ ἥμαρτεν ἰσ rael. ibi stetit nõ cõphendat eos in colle bel ραὴλ · ἐκεῖ ἔστη οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς ἐπὶ τῷ βουνῷ πό lũ: sup filios iniqtatis venit vt corripiet eos: λεμος, ἐπὶ τὰ τέκνα ἀδικίας ἦλθεν τοῦ παιδεύσαι αὐ ꝛ cõgregabuntur ppli sup illos cũ corripti τούς, καὶ συναχθήσονται λαοὶ ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῷ παιδευ fuerit ipi in duab⁹ iniqtatib⁹ suis. ephraĩ vitu θῆναι αὐτοὺς ἐν ταῖς δυσὶν ἀδικίαις αὐτῶν. ἐφραὶμ δά la docta diligere cõtẽtionẽ: ego aũt veniã λαις δεδιδαγμένην ἀγαπῶν νεῖκος, ἐγὼ δὲ ἐπελεύσομαι sup pulchritudinẽ colli eius. sup ponã ephraĩ: ἐπὶ τὸ κάλλιστον τοῦ τραχήλου αὐτῆς · ἐπιβήσω ἐφραὶμ, D ꝛ reticebo iudam: trrobozabit sibi iacob καὶ παρασιωπήσεται ἰούδας, ἐνισχύσει αὐτῷ ἰακώβ seminate vobis in iustícia. vindemiate fructũ vi Diere. 4.a. σειράτε ἑαυτοῖς εἰς δικαιοσύνην. τρυγήσατε καρπὸν ζω te illuminate vobis lumẽ scientie. querite vo ης φωτίσατε ἑαυτοῖς φῶς γνώσεως · ἐκζητήσατε τὸν κύ minũ. donec veniãt vobis fruges iustície. q̃d tacuistis · ριον. ἕως τοῦ ἐλθεῖν ὑμῖν γενήματα δικαιοσύνης · τί παρεσιωπήσατε ipietates ꝛ iniqtates eius. videmiastis cõedistis fructũ τὰς ἀσεβείας καὶ τὰς ἀδικίας αὐτῆς · ἐτρυγήσατε ἐφάγετε καρπὸν mẽdacẽ: qz sperasti in curribꝰ tuis i mltitudie fortitudis tue: ψεῦδος, ὅτι ἠλπίσας ἐν τοῖς ἅρμασίν σου ἐν πλήθει δυνάμεώς σου,

מוּת חָמַד	יְיֵלְדוּן וְהֵמַתִּי מַחֲמַדֵּי בִטְנָם׃ יִמְאָסֵם	
מָאַס הָיָה	אֱלֹהָי כִּי לֹא שָׁמְעוּ לוֹ וְיִהְיוּ	
	נְדֻדִים בַּגּוֹיִם׃	
	גֶּפֶן בּוֹקֵק יִשְׂרָאֵל פֶּרִי יְשַׁוֶּה	Cap.x.
בָּקַק שָׁוָה	לוֹ כְּרֹב לְפִרְיוֹ הִרְבָּה לַמִּזְבְּחוֹת	
רָבָה זָבַח	יֵיטִיבוּ מַצֵּבוֹת׃ חָלַק	
יָטַב יָצַב	לִבָּם עַתָּה יֶאְשָׁמוּ הוּא יַעֲרֹף	
אָשַׁם עָרַף	מִזְבְּחוֹתָם יְשֹׁדֵד מַצֵּבוֹתָם׃ כִּי עַתָּה	
שָׁדַד	יֹאמְרוּ אֵין מֶלֶךְ לָנוּ כִּי לֹא יָרֵאנוּ	
אָמַר	אֶת יְהוָה וְהַמֶּלֶךְ מַה יַּעֲשֶׂה לָּנוּ׃	
עָשָׂה	דִּבְּרוּ דְבָרִים אָלוֹת שָׁוְא כָּרֹת	
כָּרַת שָׁפַט	בְּרִית וּפָרַח כָּרֹאשׁ מִשְׁפָּט עַל	
	תַּלְמֵי שָׂדָי׃ לָעֶגְלוֹת בֵּית אָוֶן יָגוּרוּ	
שָׂרָה גּוּר	שֹׁכֵן שֹׁמְרוֹן כִּי אָבַל עָלָיו עַמּוֹ	
	וּכְמָרָיו עָלָיו יָגִילוּ עַל כְּבוֹדוֹ כִּי	
גִּיל כָּבַד	גָלָה מִמֶּנּוּ נִסְאוֹתוֹ לְאַשּׁוּר יוּבָל	
אֵת יָבַל	מִנְחָה לְמֶלֶךְ יָרֵב בָּשְׁנָה אֶפְרַיִם	
בּוּשׁ	יִקַּח וְיֵבוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מֵעֲצָתוֹ׃ נִדְמָה	
לָקַח יָעַץ	שֹׁמְרוֹן מַלְכָּהּ כְּקֶצֶף עַל פְּנֵי מָיִם׃	
דָּמָה פָּנָה	וְנִשְׁמְדוּ בָּמוֹת אָוֶן חַטַּאת יִשְׂרָאֵל	
שָׁמַד בָּמָה	קוֹץ וְדַרְדַּר יַעֲלֶה עַל מִזְבְּחוֹתָם	
עָלָה זָבַח	וְאָמְרוּ לֶהָרִים כַּסּוּנוּ וְלַגְּבָעוֹת	
כָּסָה	נְפֹלוּ עָלֵינוּ מִימֵי הַגִּבְעָה חָטָאת	
יוֹם	יִשְׂרָאֵל שָׁם עָמָדוּ לֹא תַשִּׂיגֵם	
נָשַׂג	בַּגִּבְעָה מִלְחָמָה עַל בְּנֵי עַוְלָה׃ בְּאַוָּתִי	
יָלַח עַוָל	אֹתָם יַסֵּר וְיֵאָסְפוּ עֲלֵיהֶם עַמִּים	
אָוָה יָסַר	בֶּאֱסָרָם לִשְׁתֵּי עֵינוֹתָם׃ וְאֶפְרַיִם	
עָנָה	עֶגְלָה מְלֻמָּדָה אוֹהֶבְתִּי לָדוּשׁ וַאֲנִי	
לָמַד אָהַב	רָכַבְתִּי עַל טוּב צַוָּארָהּ אַרְכִּיב	
רָכַב	אֶפְרַיִם יַחֲרוֹשׁ יְהוּדָה יְשַׂדֵּד לוֹ	
חָרַשׁ שָׂדַד	יַעֲקֹב׃ זִרְעוּ לָכֶם לְצְדָקָה קִצְרוּ	
	לִפִי חֶסֶד נִירוּ לָכֶם נִיר וְעֵת	
פֶּה	לִדְרֹשׁ אֶת יְהוָה עַד יָבוֹא וְיוֹרֶה	
בּוֹא יָרָה	צֶדֶק לָכֶם חִרְשׁוּ רֶשַׁע קְצַרְתֶּם	
	פְּרִי כָּחַשׁ כִּי	
קָצַר כָּחַשׁ	בָטַחְתָּ בְּדַרְכֶּךָ בְּרֹב גִּבּוֹרֶיךָ׃	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.Osee.xi.xii.

וְקָאם שָׁאון בְּעַמֶּךָ וְכָל מִבְצָרֶיךָ יוּשַׁד כְּשֹׁד שַׁלְמָן בֵּית אַרְבֵאל
בְּיוֹם מִלְחָמָה אֵם עַל בָּנִים רֻטָּשָׁה כָּכָה עָשָׂה לָכֶם בֵּית אֵל מִפְּנֵי
רָעַת רַעַתְכֶם

Cap.xi.

בַּשַּׁחַר נִדְמָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ וּמִמִּצְרַיִם
קָרָאתִי לִבְנִי לָהֶם כֵּן
הֵלְכוּ מִפְּנֵיהֶם לַבְּעָלִים יְזַבֵּחוּ וְלַפְּסִילִים יְקַטֵּרוּן וְאָנֹכִי תִּרְגַּלְתִּי
לְאֶפְרַיִם קָחָם עַל זְרֹעֹתָיו וְלֹא יָדְעוּ כִּי רָפָאתִים אֲמָשְׁכֵם
בַּעֲבֹתוֹת אָדָם בַּחֲבָלֵי אַהֲבָה וָאֶהְיֶה לָהֶם כְּמֵרִימֵי עֹל עַל לֶחֱיהֶם
אוֹכִיל אֵלָיו לֹא יָשׁוּב אֶל אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאַשּׁוּר הוּא מַלְכּוֹ כִּי מָאֲנוּ
לָשׁוּב וְחָלָה חֶרֶב בְּעָרָיו וְכִלְּתָה בַדָּיו וְאָכָלָה מִמְּעֻצוֹתֵיהֶם וְעַמִּי
תְלוּאִים לְמְשֻׁבָתִי וְאֶל עַל יִקְרָאֻהוּ יַחַד לֹא יְרוֹמֵם אֵיךְ אֶתֶּנְךָ
אֶפְרַיִם אֲמַגֶּנְךָ יִשְׂרָאֵל אֵיךְ אֶתֶּנְךָ כְּאַדְמָה אֲשִׂימֶךָ כִּצְבָאִים נֶהְפַּךְ
עָלַי לִבִּי יַחַד נִכְמְרוּ נִיחוּמָי לֹא
אֶעֱשֶׂה חֲרוֹן אַפִּי לֹא אָשׁוּב לְשַׁחֵת
אֶפְרַיִם כִּי אֵל אָנֹכִי וְלֹא אִישׁ
בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִירִ
אַחֲרֵי יְהוָה יֵלֵכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג כִּי
הוּא יִשְׁאַג וְיָחֵרְדוּ בָנִים מִיָּם
יֶחֶרְדוּ כְּצִפּוֹר מִמִּצְרַיִם וּכְיוֹנָה
מֵאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהוֹשַׁבְתִּים עַל
בָּתֵּיהֶם נְאֻם יְהוָה סְבָבֻנִי בְכַחַשׁ
אֶפְרַיִם וּבֵית יִשְׂרָאֵל בְּמִרְמָה
וִיהוּדָה עוֹד רָד עִם אֵל וְעִם
קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן

Cap.xii.

אֶפְרַיִם רֹעֶה רוּחַ וְרֹדֵף קָדִים כָּל
הַיּוֹם כָּזָב וְשֹׁד יַרְבֶּה וּבְרִית עִם

Trāsl.B.Vie.

cōsurget tumult⁹ in populo tuo: & oēs munitiones tue vastabūtur: sicut vastatus est salmana a domo ei⁹ q vindicauit baal: in die prelii matre⁸ sup filios⁸ allisa. Sic fecit vobis bethel a facie malitie neqtiarum vestrarum. II.

Sicut mane transit: pertrāsit rex israel. quia puer israel & dilexi eum: & ex egypto vocaui filiū meū. Voca uerunt eos sicut abierunt a facie eorum: baalim immolabant: & simulachris sacrificabāt. Et ego q̄si nutricius effraim portabā eos in brachiis meis: & nesciebunt q̄ curarē eos. In funiculis adam traham eos in vinculis charitatis. Et ero eis quasi exaltās iugū sup maxillas eor: & declinaui ad eum vt vescēretur. Nō reuertetur in terrā egypti & assur ipse rex eius: quoniā noluerunt cōuerti. Cepit gladius in ciuitatibus eius: & cōsumet electos eius: & comedet capita eorum. Et populus me⁹ pēdebit ad reditū meū. Iugum aūt imponetur eis simul: qđ nō auferetur. Quō dabo te israel! Quō dabo te sicut adama: ponam te vt seboī. Conuersum est in me cor meū: pariter cōturbata est plenitudo mea. Non facia furorem ire mee. Non cōuertar vt disperdā effraim: quia deus ego & non homo. In medio tui sanctus & non ingrediar ciuitatē. Post dñm ambulabunt. Quasi leo rugiet: quia ipse rugiet & formidabunt filii maris. Et auolabūt quasi auis ex egypto: & quasi colūba de terra assyriorū: & collocabo eos in domibus suis dicit dñs. Circundedit me

effraim in negatione: & in dolo domus israel. Iudas autē testis descendit cum deo & cum sanctis fidelibus. 12.

Effraim pascit ventū & seqtur estū. Tota die mēdacijū & vastitatē multiplicat & fedus cū

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ cōsurget pditio in pplo tuo τ oia καὶ ἐξαναστήσεται ἀπώλεια ἐν τῷ λαῷ σου καὶ πάντα τὰ murata tua pibunt. sic pnceps salmana πόλιτετείχισμένα σου διήρπασται. ὡς ἄρχων σάλμανα de domo hteroboā in diebus belli mtem sup ἐκ τοῦ οἴκου ἱεροβοὰμ ἐν ἡμέραις πολέμου μητέρα ἐπὶ filios alliserunt. sic faciam vobis dom⁹ israel τέκνοις κατάφισαν. οὕτως ποιήσω ὑμῖν οἶκος τοῦ ἰσραὴλ a facie malox vox. ἀπὸ προσώπου κακῶν ὑμῶν. Ca.II.

Mane pfectus eo rex israel q̄ pugnā A
Ὀρθρου ἀπερρίφου βασιλεὺς ἰσραὴλ ὅτι νήπιος Mat.
israel: τ ego dilexi eū τ ex egypto vocaui ἰσραήλ, κἀγὼ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐξ αἰγύπτου μετεκα- 2.c.
filios eius. sicut vocaui eos: λεσάμην τὰ τέκνα αὐτοῦ. καθὼς μετεκαλεσάμην αὐτά,
ita abierūt a facie mea. ipi baal οὕτως ᾤχοντο ἐκ προσώπου μου. αὐτοὶ τοῖς βαὰλ
imolabāt τ idolis adolebāt. τ ego colligani ἔθυον καὶ τοῖς εἰδώλοις ἐθυμίων. καὶ ἐγὼ συνεπόδισα
ephzai: suscepi eū sup brachiū: nō cogno ἐφραΐμ, ἀνελαβον αὐτὸν ἐπὶ τὸν βραχίονα, οὐκ ἔγνω
uerūt q̄ sanaui eos. in corruptiōe hois extendi e- σαν ὅτι ἴαμαι αὐτούς. ἐν διαφθορᾷ ἀνθρώπου ἐξέτεινα αὐ
os in viculis charitatis mee. τ cro illis q̄si τὸν ἐν δεσμοῖς ἀγαπήσεώς μου. καὶ ἔσομαι αὐτοῖς ὡς B
dās alapā hoi sup maxillas ei⁹. τ respiciā ῥαπίζων ἄνθρωπον ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ. καὶ ἐπιβλέ
ad eū pualens ei. hitauit ephzaim ψομαι πρὸς αὐτὸν δυναμῶν αὐτῷ. κατῴκησεν ἐφραΐμ
in egypto: τ assur ipe rex eius. q̄ nō ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἀσσοὺρ αὐτὸς βασιλεὺς αὐτοῦ. ὅτι οὐκ
voluit cōuerti. τ infirmat⁹ ē gladi⁹ in ciui ἠθέλησεν ἐπιστρέψαι. καὶ ἠσθένησεν ῥομφαία ἐν τα-
tatib⁹ eius: τ requieuit in manib⁹ illi⁹: C
τίβοις αὐτοῦ, καὶ κατέπαυσεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ,
τ comedēt de cogitatiōib⁹ suis: τ pplis ei⁹ καὶ φάγονται ἐκ τῶν διαβουλιῶν αὐτοῦ, καὶ ὁ λαὸς αὐ-
suspensus ex incolatu suo. τ dei⁹ τοῦ ἐπικρεμάμενος ἐκ τῆς κατοικίας αὐτοῦ. καὶ ὁ θεὸς
sup honozata eius irascetur. τ nō exaltabit eos. ἐπὶ τὰ τίμια αὐτοῦ θυμωθήσεται καὶ οὐ μὴ ὑψώσῃ αὐτούς. Gen.
q̄d tibi faciam ephzai: ptegam te israel q̄d tibi fa τί σοι ποιήσω ἐφραΐμ, ὑπερασπιῶ σε ἰσραὴλ τί σοι ποι- 9.h
cia: sic adamā ponā te τ sic seboim cōuersū est ήσω, ὡς ἀδαμὰν θήσομαί σε καὶ ὡς σεβοεὶμ μετεστράφη
cor meū in idē. cōturbata ē penitētia mea: ἡ καρδία μου ἐπὶ τὸ αὐτό. συνεταράχθη μεταμέλειά μου, D
non facia iuxta irā furozis mei. non dese- οὐ μὴ ποιήσω κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου. οὐ μὴ ἐγκα-
linquam vt deleat ephzai: iqñ ego ταλείπω τοῦ ἐξαλεῖψαι τὸν ἐφραΐμ, ὅτι ἐγώ
sum τ nō homo in te sctūs: τ nō ingrediar εἰμι καὶ οὐκ ἄνθρωπος ἐν σοὶ ἅγιος, καὶ οὐκ εἰσελεύσομαι
in ciuitatē. post dñm ambulabo sicut leo rugiet: εἰς πόλιν. ὀπίσω κυρίου πορεύσομαι ὡς λέων ἐρεύξεται,
q̄ ipe rugiet τ stupebunt filij maris: τ veni ὅτι αὐτὸς ἐρεύξεται καὶ ἐκστήσονται υἱοὶ θαλάσσης, καὶ ἥξου-
ent q̄si aues ex egypto τ q̄si columbe ex tra assyrio σιν ὡς ὄρνεα ἐξ αἰγύπτου, καὶ ὡς πτερύγεσι ἐκ γῆς ἀσσυρί-
rū. τ restituam eos in domos suas di- ων. καὶ κατασκέσω αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν λέ-
cit dñs. circūdedit me in mēdacio ephzai: τ in ipie γει κύριος. ἐκύκλωσέν με ἐν ψεύδει ἐφραΐμ, καὶ ἐν ἀσε-
tate dom⁹ israel τ iudas. nūc cognouit eos deus: βείᾳ οἶκος ἰσραὴλ καὶ ἰούδας. νῦν ἔγνω αὐτοὺς ὁ θεός,
τ pplis sctūs vocabitur dei. καὶ λαὸς ἅγιος κληθήσεται τοῦ θεοῦ. Ca.12.

Ho ephzaim: malus spūs psequit ē estum A
Ὁ δὲ ἐφραΐμ, ποιμὴν πνεῦμα ἐδίωξεν καυσωνα ὅ
tota die: inania τ vana mūltiplicauit: τ testamētū cū λην τὴν ἡμέραν, κενὰ καὶ μάταια ἐπλήθυνεν, καὶ διαθήκην μετὰ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

assyrijs pepigit ⁊ oleũ in egypto mercabat: ⁊
ἀσσυρίων διέθετο καὶ ἔλαιον εἰς αἴγυπτον ἐπεπορεύετο, καὶ
iudiciũ dñi cũ iuda. vt vlciscat iacob
κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς ἰούδαν· τοῦ ἐκδικῆσαι τὸν ἰακὼβ
iuxta vias eius. ⁊ iuxta adinuentiones
κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ· καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα
eius reddet ei. in vtero supplantauit
αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ· ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐπτέρνισεν τὸν
gen.25. c. fratrẽ suũ. ⁊ in laboze suo ꝓualuit ad deũ:
ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ ἐν κόπῳ αὐτοῦ ἴσχυσεν πρὸς θεόν,
Gen.32. f. ⁊ ꝓfortat9 ẽ cũ angelo ⁊ potuit. fleuerunt ⁊
B καὶ ἴσχυσεν μετὰ ἀγγέλου καὶ ἐδυνάσθη· ἔκλαυσαν καὶ
deꝑcati sũt mihi i domo iacob: inuenet me ibi dictũ ẽ ad e
ἐδεήθησάν μου ἐν τῷ οἴκῳ ὧν εὑρών με ἐκεῖ ἐλαλήθη πρὸς αὐ
os. at dñs de9 oĩps . erit memoriale e
τούς· ὁ δὲ κύριος ὁ θεὸς παντοκράτωρ ἔσαι μνημόσυνον αὐ
ius: ⁊ tu in deo tuo cõuerteris. miaz ⁊ iudiciũ cu-
τοῦ, καὶ σὺ ἐν θεῷ σου ἐπιστρέψεις· ἔλεος καὶ κρίμα φυ-
stodi ⁊ apꝑopiq̃ ad deũ tuũ semp. chanaã in ma
λάσσου καὶ ἔγγιζε πρὸς θεόν σου διαπαντός· χαναὰν ἐν χει
nu ei9 statera iẽqtatis oppꝛimere ꝑ potẽtiã dilexit: ⁊ di
ρὶ αὐτοῦ ζυγὸς ἀδικίας κατεδυνάσευσεν ἠγάπησεν, καὶ εἶ
xit ephraĩ verũtñ diues effect9 sũ: inueni redem mihi.
πεν ἐφραὶμ πλὴν πεπλούτηκα, εὕρηκα ἀναψυχὴν ἐμαυτῷ
C oẽs labozes eius nõ inuenient ei ꝓpt iẽqtates
πάντες οἱ πόνοι αὐτοῦ οὐχ εὑρεθήσονται αὐτῷ διὰ ἀδικίας
in qb9 peccauit. ego ãt dñs de9 tu9 eduxi te de tra
ἐν αἷς ἥμαρτεν· ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεὸς σου ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς
egypti: adhuc hitare faciã te in tabernacul9 sic in die solẽni
αἰγύπτου, ἔτι κατοικιῶ σε ἐν σκηναῖς καθὼς ἐν ἡμέρᾳ ἑορ
tatis: ⁊ loquar ad ꝓphetas. ⁊ ego visiões multi
τῆς, καὶ λαλήσω πρὸς προφήτας· καὶ ἐγὼ ὁράσεις ἐπλη
plicaui ⁊ in manu ꝓphetaꝝ assimilat9 sũ si nõ galgala
θυνα καὶ ἐν χειρὶ προφητῶν ὁμοιώθην εἰ μὴ γαλγάλα
est: nũqd ⁊ falsi erãt in galgala ꝓncipes imolã-
ἐστίν, ἆρα καὶ ψευδεῖς ἦσαν ἐν γαλγαὶ ἄρχοντες θυσιά-
tes ⁊ altaria eoꝝ q̃si tesludies sup desertũ
ζοντες καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν ὡς χελῶναι ἐπὶ χέρσου
agri. ⁊ recessit iacob in cãpum syrie: ⁊
ἀγροῦ· καὶ ἀνεχώρησεν ἰακὼβ εἰς πεδίον συρίας, καὶ
seruiuit israel in vxore. ⁊ in vxore custodiuit:
Gen.28 a. ἐδούλευσεν ἰσραὴλ ἐν γυναικί· καὶ ἐν γυναικὶ ἐφυλάξα-
⁊ in ꝓpheta eduxit dñs israel de egypto:
το, καὶ ἐν προφήτῃ ἀνήγαγεν κύριος τὸν ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου,
⁊ in ꝓpheta seruat9 ẽ. ⁊ ad iracũdiã ꝓuocauit me ephraĩ
καὶ ἐν προφήτῃ διεφυλάχθη· καὶ παρώργισέν με ἐφραὶμ
in amaritudinib9 suis ⁊ sanguis ei9 sup eũ
ἐν τοῖς παραπικρασμοῖς αὐτοῦ καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν
effundet. opprobriũ illi retribuet dñs.
ἐκχυθήσεται· ὀνειδισμὸν αὐτῷ ἀποδώσει κς'. Ca. 13.
IStra verbũ ephraim: institicatiões accepit ip
A Κατὰ τὸν λόγον ἐφραὶμ, δικαιώματα ἔλαβεν αὐ-
se in israel. ⁊ posuit baal ⁊ mortuus ẽ. ⁊
τὸς ἐν ἰσραήλ· καὶ ἔθετο τῷ βαὰλ καὶ ἀπέθανεν· καὶ
nũc apposuit vt peccaret. ⁊ fecerunt sibi
νῦν προσέθετο τοῦ ἁμαρτάνειν· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς
cõflatilia ex argento suo: scõm imaginẽ idolop
χωνεύματα ἐκ τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν, κατ' εἰκόνα εἰδώλων
opa artificũ cõflata eis. ipi dicũt
ἔργα τεκτόνων συγκεχωνευμένα αὐτοῖς· αὐτοὶ λέγου-
imolate hoies: vituli defecerunt. idcirco
σιν θύσατε ἀνθρώπους, μόσχοι ἐκλελοίπασιν· διὰ τοῦτο
erunt q̃si nubes matutina ⁊ sic ros matutin9 ptrãsiẽs
ἔσονται ὡς νεφέλη πρωϊνὴ καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ διέρχο-
⁊ sicut puluis exsufflatus ab area: ⁊ sicut
μένη καὶ ὡσεὶ ἄχνη ἐκπεφυσωμένη ἀφ' ἅλωνος, καὶ ὡσεὶ
vapor a locustis. ego ãt dñs de9 tu9 ego eduxi
ἀτμὶς ἐκ παγίδων. ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεός σου ἐγὼ ἀνήγα
te de tra egypti: ⁊ deũ ꝑter me
B Esai. 43.b. γόν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ θεὸν πλὴν ἐμοῦ οὐκ οὐκ

Trãsla. B. Vie.

assyriis[o] iniit:[p] & oleum
[q]in egyptum ferebat. ∞
[e]Iudicium ergo[c] dñi[n] cum
[r]iuda:[r] & visitatio ∞∞∞∞∞
[s]sup[s] iacob.[b] Iuxta vias ei9
& iuxta adinuẽtiones ei9
[b]reddet[c] ei.[r] In vtero[s] sup-
plantauit[t] fratrẽ suũ:[k] & in
fortitudine sua [l]directus ẽ
[m]cũ[m] angelo.[o] Et inualuit
[p]ad[q] angelũ & cõfortatus
est.[o] Fleuit[t] & rogauit[u] eũ:
in[s] bethel[r] inuenit eũ:[l] & ibi
[a]locut9 ẽ[b] nobiscũ.[c] Et dñs
[b]deus[c] exercituũ [t]domin9
[g]memoriale eius .[h] Et tu
[l]ad deum tuũ[k] cõuerteris.
[l] Misericordiã[m] & iudiciũ
[n]custodi:[o] & spera[r] in[q] deo
tuo[r] semper ∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]Chanaan[t] in manu eius
[u]statera[x] dolosa[r] calũniam
[s]dilexit.[a] Et dixit[b] effraim.
[c]Veruntñ [b]diues effectus
sum[c] inueni[r] idolũ[g] mihi.
[b] Oẽs[l] labores mei[k] non
[l]inuenient[m] mihi[n] iniqtatẽ
[c]quam[r] peccaui.[q] Et ego
[r]dominus[s] deus tuus[t] ex
terra[u] egypti.[x] Adhuc ∞
[r]sedere te faciã[s] in taberna
culis:[a] sicut in diebus[b] festi
uitatis.[c] Et locut9 sum[b] su
p[c] pphetas[r] & ego[c] visionẽ
[b]multiplicaui:[l] & in manu
[k] pphetarũ[l] assimilat9 suz.
[m]Si[n] galaad[o] idolũ:[p] ergo
[q]frustra[r] erant[s] in galgal
[t]bobus[u] imolãtes.[x] Nam &
[r]altaria eorũ[l] quasi acerui
[a]super[b] sulcos[c] agri.[b] Fugit
[c]iacob in[s] regionem ∞∞
[s]syrie :[b] & seruiuit[l] israel
[x]in vxorem:[l] & in vxorem
[m]seruauit.[n] In pphetaau
tem[o] eduxit[p] dominus ∞
[r]israel[t] de egypto:[u] & in p
pheta[r] seruatus est. ∞∞∞
[r]Ad iracundiã me[r] ꝓuoca
uit[t] effraim in[s] amaritudi-
nib9 suis:[b] & sanguis ei9[c] sup
eũ[v] veiet:[e] & opprobriũ ei9
[r]restituet[s] ei[b] dñs suus. 13.
LOquẽte[b] effraim[c] hor
ror[b] inuasit[r] israel:[s] &
deliquit[b] in baal ∞∞∞∞∞
[l]& mortu9 est.[h] Et nũc[l] ad
diderũt[m] ad peccandũ:[n] fe
cerũt q̃[o] sibi[p] cõflatile[q] de
argento suo[r] q̃si similitudi
nem[o] idolorum.[c] Factura
[n]artificũ [r]totum est.[r] His
[s]ipsi[a] dicunt.[b] Immolate
[c]hoies[b] vitulos[c] adorãtes.
[r]Idcirco[s] erunt[b] q̃si nubes
[l]matutina:[h] & sic ros [l]ma-
tutinus[m] preteriẽs.[n] Sicut
puluis[o] turbine raptus[p] ex
area :[q] & sicut fumus[r] de
fumario.[s] Ego autem[t] do
minus[u] deus tu9[x] ex terra
[r]egypti:[r] & deũ[a] absq̃ me

Tex. heb. Osee. xiij. Pritiua. heb.

בֶּרֶת יָבַל	אַשּׁוּר יִכָּרֵתוּ וְשֶׁמֶן לְמִצְרַיִם יוּבָלוּ׃
רוֹב	וְרִיב לַיהוָה עִם יְהוּדָה וְלִפְקֹד
עָלַל שׁוּב	עַל יַעֲקֹב כִּדְרָכָיו כְּמַעַלָלָיו יָשִׁיב
	לוֹ׃ בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו וּבְאוֹנוֹ
שׂוּר	שָׂרָה אֶת אֱלֹהִים׃ וַיָּשַׂר אֶל מַלְאָךְ
לָאַךְ יָכַל	וַיּוּכָל בָּכָה וַיִּתְחַנֶּן לוֹ בֵּית אֵל
חָנַן מָצָא	יִמְצָאֶנּוּ וְשָׁם יְדַבֵּר עִמָּנוּ׃ וַיהוָה
דָּבַר	אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יְהוָה זִכְרוֹ׃ וְאַתָּה
שׁוּב שָׁפַט	בֵּאלֹהֶיךָ תָּשׁוּב חֶסֶד וּמִשְׁפָּט
תָּמִד	שְׁמֹר וְקַוֵּה אֶל אֱלֹהֶיךָ תָּמִיד׃
אָזַן רָמָה	כְּנַעַן בְּיָדוֹ מאזני מִרְמָה לַעֲשֹׁק
עָשַׁק אָמַר	אָהֵב׃ וַיֹּאמֶר אֶפְרַיִם אַךְ עָשַׁרְתִּי
נָגַע	מָצָאתִי אוֹן לִי כָּל יְגִיעַי לֹא
מָצָא	יִמְצְאוּ לִי עָוֹן אֲשֶׁר חֵטְא׃ וְאָנֹכִי
	יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם עֹד
יָשַׁב יוֹם	אוֹשִׁיבְךָ בָּאֳהָלִים כִּימֵי מוֹעֵד׃
יָעַד נָבָא	וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים וְאָנֹכִי חָזוֹן
חָזָה רָבָה	הִרְבֵּיתִי וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה׃ אִם
דָּמָה	גִּלְעָד אָוֶן אַךְ שָׁוְא הָיוּ בַּגִּלְגַּל
הָיָה	שְׁוָרִים זָבְחוּ גַּם מִזְבְּחוֹתָם כְּגַלִּים
שׁוּר זָבַח	עַל תַּלְמֵי שָׂדָי׃ וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שְׂדֵה
גָּלַל שָׂדָה	אֲרָם וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל בְּאִשָּׁה
בָּרַח עָבַד	וּבְאִשָּׁה שָׁמָר׃ בְּנָבִיא הֶעֱלָה יְהוָה
אִישׁ נָבָא	עֶלֶה יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וּבְנָבִיא נִשְׁמָר׃
עָלָה	הִכְעִיסוּ אֶפְרַיִם תַּמְרוּרִים וְדָמָיו
שָׁמַר	עָלָיו יִטּוֹשׁ וְחֶרְפָּתוֹ יָשִׁיב לוֹ אֲדֹנָיו׃
כַּעַס מָרַר	
נָטַשׁ שׁוּב	Cap. xiij.
אָשַׁם	נָשָׂא הוּא בְּיִשְׂרָאֵל וַיֶּאְשַׁם בַּבַּעַל
מוּת יָסַף	וַיָּמֹת׃ וְעַתָּה יוֹסִפוּ לַחֲטֹא וַיַּעֲשׂוּ
עָשָׂה נָסַךְ	לָהֶם מַסֵּכָה מִכַּסְפָּם כְּתַבוּנָם
גָּזִיר עָשָׂה	עֲצַבִּים מַעֲשֵׂה חָרָשִׁים כֻּלֹּה לָהֶם
	הֵם אֹמְרִים זֹבְחֵי אָדָם עֲגָלִים
נָשַׁק הָיָה	יִשָּׁקוּן׃ לָכֵן יִהְיוּ כַּעֲנַן בֹּקֶר וְכַטַּל
שָׁכַם טָרַף	מַשְׁכִּים הֹלֵךְ כְּמוֹץ יְסֹעֵר מִגֹּרֶן
	וּכְעָשָׁן מֵאֲרֻבָּה׃ וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
זָלַת	מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וֵאלֹהִים זוּלָתִי

Universidad de Deusto
Biblioteca

לֹא תֵדָע וּמוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתִּי׃ אֲנִי
ידעתיך במדבר בארץ תאוות׃
כְּמַרְעִיתָם וַיִּשְׂבְּעוּ שָׂבְעוּ וַיָּרָם
לבם על כן שכחוני ׃ ואהי
להם כמו שחל כנמר על דרך
אשור׃ אפגשם כדב שכול ואקרע
סנור לבם ואכלם שם כלביא
חית השדה תבקעם ׃ שחתך
ישראל כי בי בעזרך ׃ אהי
מלכך אפוא ויושיעך בכל ערין
ושופטיך אשר אמרת תנה
לי מלך ושרים ׃ אתן לך מלך
באפי ואקח ובעברתי ׃ צרור
עון אפרים צפונה חטאתו ׃
חבלי יולדה יבאו לו הוא בן
לא חכם בני׳ת לא יעמד נמשבר
בנים ׃ מיד שאול אפדם ממות
אנאלם ׃ אהי דבריך מות
אהי קטבך שאול נחם יסתר
מעיני ׃ כי הוא בין אחים
ייבריא יבא קדים רוח יהוה
ממדבר עלה ויבש מקורו ויחרב
מעינו הוא ישסה אוצר כל
כלי חמדה׃
Cap. xiiij.
תאשם שמרון כי מרתה
באלהיה בחרב יפלו עלליהם
ירטשו והריותיו יבקעו ׃ שובה
ישראל עד יהוה אלהיך כי
כשלת בעונך ׃ קחו עמכם דברים
ושובו אל יהוה אמרו אליו
כל׃ תשא עון וקח טוב ונשלמה
פרים שפתינו ׃ אשור לא
יושיענו על סוס לא נרכב
ולא נאמר עוד אלהינו למעשה
ידינו אשר בך ירחם יתום ׃
ארפא משובתם אהבם נדבה

nescis: & saluator non est preter me. Ego cognoui te in deserto: in terra solitudinis. Iuxta pascua sua adipleti sunt: & saturati sūt. Et eleuauerūt cor suū & oblíti sunt mei. Et ego ero eis quasi lecna sicut pardus in via assyriorū. Occurrā eis qsi vrsa raptis catulis & dirsūpam iteriora iecoris eorū. Et cōsumā eos ibi qsi leo: bestia agri scindet eos. Perditio tua israel: tantūmodo in me auxilium tuum. Vbi est rex tuus. Maxime nunc saluet te in oibus vrbib? tuis. Et iudices tuos de quibus dixisti: da mihi regem & prīcipes. dabo tibi regem in furore meo: & auferā in indignatiõe mea. Colligata est iniqtas effraim: absconditū peccatū ei?. Dolores parturiētis venient ei. Ipse filius non est sapiens: nūc enim nō stabit in cōtritione filiorū. De manu mortis liberabo eos: de morte redimā eos. ero mors tua o mors: morsus tu? ero inferne. Cōsolatio abscondita est ab oculis meis: quia ipse inter fratres diuidet. Adducet ventum de deserto ascēdentē: & siccabit venas eius & desolabit fontem eius: ipse diripiet thesaurum omnis vasis desiderabilis.

14. Pereat samaria: qm̄ ad amaritudinē cōcitauit deū suū. In gladio pereant: paruuli eorum elidantur: & fetę ei? scindantur. Conuertere israel ad dominū deum tuum: quoniam corruisti in iniqtate tua. Tollite vobiscum verba & conuertimini ad dominum & dicite ei. Omnē auferę iniqtatē & accipe bonū & reddemus vitulos labiorum nostrorum. Assur non saluabit nos. Sup equū non ascendemus: nec dicemus vltra dii nostri opera manuū nr̄ar: qa ei? q in te est miserereris pupilli. Sanabo cōtriones eorū diligam eos spontance:

οὐ γνώσῃ, καὶ σώζων ἐγκ ἔστιν πλὴν ἐξ ἐμοῦ· ἐγὼ ὁ ποιμαί
te in solitudie ira ihitabili scōm pascua sua:
νων σε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ ἀοικήτῳ κατὰ τὰς νομὰς αὐτῶν,
& repleti sunt in saturitate & exaltata sunt cor-
καὶ ἐνεπλήσθησαν εἰς πλησμονήν· καὶ ὑψώθησαν αἱ καρδί
da eor: ppē hec obliti sunt mei. & ero e-
αι αὐτῶν, ἕνεκα τούτων ἐπελάθοντό μου. καὶ ἔσομαι αὐ
is q̄si pāthera & sic pardus: q viā assyrio
τοῖς ὡς πάνθηρ καὶ ὡς πάρδαλις, κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσσυρί-
rū occurram eis sicut vrsa indigēs cibo: & disrum- C
ων συναντήσω αὐτοῖς ὡς ἄρκος ἀπορουμένη, καὶ διαρρή- Pro.
pā cōclusionē cordis eor. & deuorabunt eos 17 b.
ξω συγκλεισμὸν καρδίας αὐτῶν· καὶ καταφάγονται αὐτοὺς
ibi catuli syluar: bestie agri disrumpēt eos.
ἐκεῖ σκύμνοι δρυμῶν, θηρία ἀγροῦ διασπάσει αὐτούς· τὴν
corruptiōi tue israel qs auxiliabit? vbi rex tu?
διαφθορά σου Ἰσραήλ τίς βοηθήσει; ποῦ βασιλεύς σου;
stet & saluū faciat te in ciuitis vrbibus tuis. &
στήτω, καὶ διασωσάτω σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου· καὶ
iudicet te quē dixisti da mihi regem & principem: &
κριτάτωσε ὃν εἶπας δός μοι βασιλέα καὶ ἄρχοντα, καὶ
dedi tibi regem in ira mea: & hūi in furore meo. 1. Re.
ἔδωκά σοι βασιλέα ἐν ὀργῇ μου, καὶ ἔχοι ἐν τῷ θυμῷ μου. 8.a.
congregatio iniqtatis ephrai: absconditū petm̄ eius
συναγωγὴ ἀδικίας ἐφραίμ, ἐγκεκρυμμένη ἁμαρτία αὐτοῦ D
dolores q̄si parturiētis venient ei. iste filio? tu?
ὡδῖνες ὡσεὶ τικτούσης ἥξουσιν αὐτῷ· οὗτος ὁ υἱός σου ὁ
sapiens: q: nūc nō sustinebit in ꝓtritiõe filioꝝ. de
φρόνιμος, διότι νῦν οὐ μὴ ὑποστῇ ἐν συντριβῇ τέκνων. ἐκ
manu inferni liberabo eos de morte redimam il-
χειρὸς ᾅδου ῥύσομαι αὐτούς ἐκ θανάτου λυτρώσομαι αὐ-
los. vbi causa tua mors: vbi aculeus tu? inferne: cōso-
τούς· ποῦ ἡ δίκη σου θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου ᾅδη; παρά Heb.
latio absconditа ē ab oculis meis: q: ipe inter a
κλησις κέκρυπται ἀπ ἐξ ὀφθαλμῶν μου, διότι αὐτὸς ἀναμέσον
fratres diuidet: adducet ventū vrentē dñs ex
ἀδελφῶν διαστελεῖ, ἐπάξει ἄνεμον καυσώνα κύριος ἐκ τῆς
defto sup eos siccabit venas eius: desolabit
ἐρήμου ἐπ αὐτούς, ἀναξηρανεῖ τὰς φλέβας αὐτοῦ, ἐξερημώσει
fontes illius. iste arefaciet trā eius: & τὰς πηγὰς αὐτοῦ· οὗτος καταξηρανεῖ τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ
oia vasa desiderabilia.
πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητά. Ca. 14.
OBsperdetur samaria: qm̄ rebellit cōtra deū su- A
Ἀφανισθήσεται σαμάρεια, ὅτι ἀντέστη πρὸς θεὸν αὐ-
um. in gladio cadent: & lactantes eor elisi-
τῆς· ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ τὰ νήπιαται αὐτῶν ἐδα-
dentur: & in vtero habentes ex eis disrumpēt.
φισθήσεται, καὶ αἱ ἐν γαστρὶ ἔχουσαι αὐτῶν διαῤῥαγήσονται·
cōuertere israel ad dñm deū tuū:
ται. ἐπιστράφητι Ἰσραὴλ πρὸς κύριον τὸν θεόν σου,
qz infirmat̄es i iniqtatib? tuis. tollite vobiscū
ὅτι ἀσθένησας ἐν ταῖς ἀδικίαις σου· λάβετε μεθ ἑαυτῶν
mones: reuertimini ad dñm: dicite ei: vt
λόγους, ἐπιστράφητε πρὸς κύριον, εἴπατε αὐτῷ, ὅπως
nō tollatis iniqtatē: & assumatis bona & reddamus B
μὴ λάβητε ἀδικίαν, καὶ λάβητε ἀγαθὰ καὶ ἀνταποδώ-
fructū labioꝝ nroꝝ. & assur non saluabit
σωμεν καρπὸν χειλέων ἡμῶν· καὶ Ἀσσοὺρ μὴ σώσῃ
nos: sup equū nō ascendemus: neq̄ vltra dice-
ἡμᾶς, ἐφ ἵππων οὐκ ἀναβησώμεθα, οὐκ ἔτι οὐ μὴ εἴπω-
mꝰ dīj nr̄i opib? manuū nr̄aꝝ: q in te mise-
μεν θεοὶ ἡμῶν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ἡμῶν, ὃς ἐν σοὶ ἐλε-
ris pupilli. sanabo hītatiões eor diligam
εῖς ὀρφανόν· ἰάσομαι τὰς κατοικίας αὐτῶν ἀγαπήσω A
eos manifeste
αὐτοὺς ὁμολογουμένως

Universidad de Deusto

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃: lati.	Trãsla. B. Vie.	Tex. heb. Osee. xiiij. Pñtiua.. heb.
qz auerti trã meã ab eis. ero ꝙ̃ſi ros	lquia m auersus est n furor meus o ab eis. P Ero q quasi	שׁוּב הָיָה כִּי שָׁב אַפִּי מִמֶּנּוּ׃ אֶהְיֶה כַּטָּל
ὅτι ἀπέστρεψα ὀργήν μου ἀπ᾽ αὐτῶν. ἔσομαι ὡς δρόσος τῷ	ros r israeli: s germinabit t si	פָּרַח שׁוֹשַׁן לְיִשְׂרָאֵל יִפְרַח כַּשּׁוֹשַׁנָּה וְיַךְ
ἰσραηλ· ἀνθήσει ὡς κρίνον καὶ βαλεῖ τὰς ῥίζας αὐτοῦ· ὡς	cut lilium: u & erumpet oo	נִטָּה
D liban x ibunt rami eius. z erit ꝙ̃ſi oliua	r radix ei? r vt libani. ' Ibũt	שָׁרָשָׁיו כַּלְּבָנוֹן׃ יֵלְכוּ יִנְקוֹתָיו
ὁ λίβανος πορεύσονται οἱ κλάδοι αὐτοῦ· καὶ ἔσται ὡς ἐλαία	s rami eius: ooooooooooo	הוֹדוֹ
fructifera. z odor illi? ꝙ̃ſi libani. cõuertẽt	b & erit t quasi oliua u gloria	יִהְיֶה כַּזַּיִת הוֹדוֹ וְרֵיחַ לוֹ כַּלְּבָנוֹן׃
καρπὸς καὶ ἡ ὀσφρασία αὐτῆς ὡς λιβάνου. ἐπιστρέψου-	ei?: c & odor r ei? s vt libani.	צַלָּלָיו
z sedebunt sub vmbra ei? viuent. z cõfor	b Conuertẽtur r sedẽtes s in	יָשֻׁבוּ יְחַיּוּ דָּגָן
σιν καὶ καθιοῦνται ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτῆς ζήσονται· καὶ σπερι-	vmbra ei?: t viuẽt u tritico.	וְיִפְרַח כַּגָּפֶן זִכְרוֹ לְיֵין לְבָנוֹן׃
tabunt frumẽto z flozebunt ꝙ̃ſi vinea. memoria	" Et germinabũt q quasi vi	אֶפְרַיִם מַה לִּי עוֹד לָעֲצַבִּים אֲנִי
σθήσονται σίτῳ καὶ ἐξανθήσουσιν ὡς ἄμπελος· τὸ μνημόσυ	nea: p memoriale ei? q sicut	עָנִיתִי וַאֲשׁוּרֶנּוּ אֲנִי כִּבְרוֹשׁ
le eius ꝙ̃ſi vinũ libani. ephraĩ ꝺd vltra z idolis?	vinũ r libani. s Effraim t qd	בְּרוֹשׁ פָּרְיְךָ נִמְצָא׃ מִי
νον αὐτοῦ ὡς οἶνος λιβάνου. ἐφραὶμ τί ἔτι καὶ εἰδώλοις;	" mihi r vltra s idola? ' Ego	חָכָם וְיָבֵן אֵלֶּה נָבוֹן וְיֵדָעֵם כִּי
ego humiliabo eũ z ego ꝓfortabo illum: ego	a exaudiam b & dirigã eum	יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְהוָה וְצַדִּקִים
ἐγὼ ταπεινώσω αὐτὸν καὶ ἐγὼ κατισχύσω αὐτόν, ἐγὼ	c ego o vt abietem oooooooo	יֵלְכוּ בָם וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם׃
ὡς cupressus coopertẽs ex me fruct? tu? iuẽt? ẽ. ꝺs	c virentem: r ex me s fructus	
ὡς ἄρκευθος σκεπάζουσα ἐξ ἐμοῦ ὁ καρπός σου εὑρέθη. τίς	eius b inuentus est. ' Quis	
Diere. sapiẽs z itelliget hec? z itelligẽs z cognoscet	a sapiẽs t & intelliget u ista?	
σοφὸς καὶ συνήσει ταῦτα; καὶ συνετὸς καὶ ἐπιγνώσεται	" intelligens o & sciet hec?	
ea? qz recte vie dñi: z iusti ambu-	p Quia q recte r vie s domi-	
αὐτά; ἐπεὶ εὐθεῖαι ὁδοὶ τοῦ κυρίου, καὶ δίκαιοι πορεύ-	ni t & iusti u ambulabunt x in	
labũt in eis. at impij infirmabũt in eis.	eis: y preuaricatores vero	
σονται ἐν αὐταῖς. οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἀσθενήσουσιν ἐν αὐταῖς.	z corruent a in eis.	

Explicit Osee ꝓpheta.

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN IOHEL PROPHETAM.

Anctus ſohel apud hebreos poſt oſee ponitur. Et ſicut ibi ſub nomine effraim ad decez tribus cõ fertur vaticiniũ: que vel ſamaria vel iſrael ſepe memorantur: ſic in hunc prophetaz omne quod di citur ad tribũ iuda & ad hieruſalẽ pertinere credendũ eſt: & nullã omnino iſraelis. i. decẽ tribuum in hoc fieri mentionẽ. Tempora quoqz quibus prophetauit eadẽ debemus accipere que in oſee le gimus: in diebus ozie: ionathan: & achaz: & ezechie: regũ iuda: & in diebus hieroboam filii ioas regis iſrael. Porro factũ eſſe ſermonem dñi ad meritum eius refertur cui fit: nõ ad conditionẽ eius qui fieri dicitur: vt alibi legim?. Dominus factus eſt mihi in ſalutẽ. Auditus enim in ſcripturis ſan ctis nõ eſt iſte qui ad aures ſonat: ſed q in corde percipitur: iuxta illud quod dñs loqtur. Qui habet aures audiendi audiat. Quod autẽ dicitur hebraice haazinu: grece enotiſaſthe: latine ſonat auri bus percipite: proprie non aure ſed corde ꝓcipitur. Qui ſenes ſunt & celeſtes audiunt ſpũaliter: qui autẽ habitant in terra appellanturqz terreni: auribus percipiũt. Vbicũqz autem hec duo verba iuncta ponuntur: non ad ſimplicem tantũ verborũ ſonũ: ſed ad reconditã quoqz dictorũ intelligentiã pertinere intelligendum eſt. In geneſi lamech loquitur ad vxores ſuas ada & ſella. Audite verba mea vxores lamech: auriba? percipite ſermones meos. Quia virũ occidi in vulnus meũ: & iuuenem in liuorẽ meum. Et eſaias. Audite celi & auribus percipe terra.

Item aliꝰ prologus in eundem.

N hoc propheta idcirco nec reges nec tempora ſunt prenotata: quia eiſdem temporibus ac regibus quibus oſee prophetauerat & ipſe prophetauit. Ex tribus igitur generibus rhetorum hec ſumuntur principia: & tres ſunt argumentorũ partes: ex quibus incipere ſolet omnis orator. Aut enim dociles: aut beniuolos: aut attentos auditores debet efficere. Hic ergo propheta a magnitudine cladis ſumens principiũ: eoſqz qui audi turi erant volens ad penitentiã prouocare: reddit attentos admirans futurũ malum: vt conſiderantes ventu re cladis aſperitatẽ: ocius arriperent penitentiã. Iohel interpretatur incipiẽs: aut domini deſcenſus. Fatuel ve ro aut latitudo aut oſtiũ dei. Tropologice hoc eſt q̃ q oſtiũ dei & ſciaz habuerit aptã: recte incipit ꝓphetare.

Incipit argumentum in eundem.

Ohel filius fatuel deſcribit terram duodecim tribuum: eruca: brucho: locuſta: rubigine vaſtante conſumptã: et poſt reuerſionẽ prioris populi effuſum iri ſpiritũ ſanctũ ſuper ſeruos dei et ancillas. i. ſuper centum viginti credentes ho mines: et effuſũ iri in cenaculo ſyon. Qui centuz viginti ab vno vſqz ad quindecim paulatim et per incrementa ſur gentes: quindecim gradurũ numerũ efficiunt: qui in pſalterio myſtice continentur.

Explicit argumentum.

IOEL.

ΙΩΗΛ. Ca. 1.

	Incipit Iohel propheta.	Cap. i.
Verbũ dñi qõ factũ ẽ ad ioel filiũ bathuel.	Capitulum. 1.	דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל יוֹאֵל
A Λογος κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς ἰωὴλ υἱὸν Βαθουήλ	UErbum b domini c qđ	בֶּן פְּתוּאֵל׃ שִׁמְעוּ זֹאת הַזְּקֵנִים
audite hec ſenes: z auribꝰ p	d factum est c ad r ioel	וְהַאֲזִינוּ כֹל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הֶהָיְתָה
ἀκούσατε ταῦτα οἱ πρεσβύτεροι, καὶ ἐνωτίσα	e filiũ b fatuel. ' Audite h hec	זֹאת בִּימֵיכֶם וְאִם בִּימֵי אֲבֹתֵיכֶם׃
cipite oẽs hitantes trã: ſi facta ſũt talia in	l ſenes oooooooooooooooo	עַל לִבְנֵיכֶם סַפְּרוּ וּבְנֵיכֶם
δὲ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, εἰ ἐγένοντο τοιαῦτα ἐν	m & auribus percipite n oẽs	
dieb? vr̃is: aut i diebus pr̃m vr̃oz	o habitatores p trę q ſi factũ	
ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ὑμῶν	est r iſtud s in diebus veſtris:	
p ijs: filijs vr̃is narrate: z filij vr̃i	t aut u in dieb? x patrũ vr̃oz.	
υἱοῖς αὐτῶν, τοῖς τέκνοις ὑμῶν διηγήσασθε, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν	y Super hoc z filiis vr̃is a nar	
	rate: b & filii veſtri oooooo	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.heb.Joel.j.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.
לִבְנֵיהֶם ׀ וּבְנֵיהֶם לְדוֹר אַחֵר׃	לִבְנֵיהֶם ׀ וּבְנֵיהֶם לְדוֹר אַחֵר׃	filiis suis: & filii eorū generationi alteri.	filijs suis: τ filij eorū in ghationē alterā.
חֲנָזָם אָכַל הָאַרְבֶּה וְיֶתֶר הָאַרְבֶּה יְקָ	חֲנָזָם אָכַל הָאַרְבֶּה וְיֶתֶר הָאַרְבֶּה יְקָ	Residuū eruce comedit locusta: & residuum locuste	τοῖς τέκνοις αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς ἑτεραν γε
אָכַל הַיֶּלֶק וְיֶתֶר הַיֶּלֶק אָכַל חָסִיל	אָכַל הַיֶּלֶק וְיֶתֶר הַיֶּלֶק אָכַל חָסִיל	comedit bruchus: & residuum bruchi comedit	τὰ κατάλοιπα τῆς κάμπης κατέφαγεν ἡ ἀκρίς, καὶ τὰ
הָקִיצוּ שִׁכּוֹרִים וּבְכוּ וְהֵילִילוּ כָּל	הָקִיצוּ שִׁכּוֹרִים וּבְכוּ וְהֵילִילוּ כָּל	rubigo. Expergiſcimini ebrij: flete	κατάλοιπα τῆς ἀκρίδος κατέφαγεν ὁ βρούχος, καὶ τὰ
שֹׁתֵי יָיִן עַל עָסִיס כִּי נִכְרַת	שֹׁתֵי יָיִן עַל עָסִיס כִּי נִכְרַת	& vlulate oēs qui bibitis vinū in dulcedine: qm̄ periit ab ore vr̄o.	κατάλοιπα τοῦ βρούχου κατέφαγεν ἐξέρυσίβη. καὶ
מִפִּיכֶם כִּי גוֹי עָלָה עַל אַרְצִי	מִפִּיכֶם כִּי גוֹי עָלָה עַל אַרְצִי	Gens ascendet sup terrā meā fortis & inumerabilis.	ἐξηράνθητε οἱ μεθύοντες ἐξ οἴνου αὐτῶν, κλαύσατε καὶ
עָצוּם וְאֵין מִסְפָּר שִׁנָּיו שִׁנֵּי	עָצוּם וְאֵין מִסְפָּר שִׁנָּיו שִׁנֵּי	Dentes eius vt dentes leonis: & molares eius vt catuli leonis.	θρηνήσατε πάντες οἱ πίνοντες τὸν οἶνον εἰς μέθην, ὅτι ἐξῆρ
אַרְיֵה וּמְתַלְעוֹת לָבִיא לוֹ שָׂם	אַרְיֵה וּמְתַלְעוֹת לָבִיא לוֹ שָׂם	Posuit vineā meā in desertū: & ficum meā decorticauit.	ται ἐκ στόματος ὑμῶν, ὅτι ἔθνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν γῆν μου ἰσχυ
תַּלְעֵלָנָּא נַפְנִי לְשַׁמָּה וּתְאֵנָתִי לְקֻצָּפָה	תַּלְעֵלָנָּא נַפְנִי לְשַׁמָּה וּתְאֵנָתִי לְקֻצָּפָה	Nudans spoliauit eā & iecit: albi facti sunt rami eius.	τὸν καὶ ἀναρίθμητον. οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὀδόντες λέοντος, καὶ αἱ
חָשְׂף שִׁוֹם שָׂמֵם חֶשְׂפָּהּ וְהִשְׁלִיכוּ	חָשְׂף שִׁוֹם שָׂמֵם חֶשְׂפָּהּ וְהִשְׁלִיכוּ	Plange quasi virgo accincta sacco sup virū pubertatis sue.	μύλαι αὐτοῦ ὡς σκύμνου. ἔθετο τὴν ἄμπελόν μου εἰς ἀφα
הַלְבִּינוּ שָׂרִיגֶיהָ אֵלִי כְּבְתוּלָה חֲגֹרַת	הַלְבִּינוּ שָׂרִיגֶיהָ אֵלִי כְּבְתוּלָה חֲגֹרַת	Periit sacrificiū & libatio de domo dñi: luxerūt sacerdotes ministri domini.	πατίονα· καὶ τὴν συκᾶν μου εἰς κλασμόν· ἐρευνῶν ἐξηρεύνη
שָׂק עַל בַּעַל בְּתוּלַת נְעוּרֶיהָ כִּי	שָׂק עַל בַּעַל בְּתוּלַת נְעוּרֶיהָ כִּי	Depopulata ē regio: luxit humus qm̄ deuastatū est triticū. Confusum est vinū & elanguit oleuz.	σεν αὐτὴν καὶ ἐξερίζωσεν, ἐλεύκανεν τὰ κλήματα αὐτῆς. θρή
כָּרַת מִנְחָה וָנֶסֶךְ מִבֵּית יְיָ כָּמְרוּ	כָּרַת מִנְחָה וָנֶסֶךְ מִבֵּית יְיָ כָּמְרוּ	Cōfusi sunt agricole vlulauerunt vinitores super frumento & ordeo: quia periit	γε ad me sup virginē ꝑcinctam cilicio sup
הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי יְיָ שָׂדֶה שֻׁדַּד	הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי יְיָ שָׂדֶה שֻׁדַּד	messis agri. Vinea confusa est & ficus elanguit. Malogranatū & palma & malum & omnia ligna agri arefacta sūt: qm̄ confusum est gaudiū a filijs hominū.	νησον πρὸς με ὑπὲρ παρθένον περιεζωσμένην σάκκον ἐπὶ
אָבַל אֲדָמָה כִּי שָׁדַד דָּגָן הוֹבִישׁ	אָבַל אֲדָמָה כִּי שָׁדַד דָּגָן הוֹבִישׁ	Accingite vos & plangite sacerdotes: vlulate ministri altaris.	νὶν αὐτοῦ περὶ παρθένου. ἀθλίαν σάκκον ἐπὶ
תִּירוֹשׁ אֻמְלַל יִצְהָר יָגֵבֶשׁ כָּרְמִים	תִּירוֹשׁ אֻמְלַל יִצְהָר יָגֵבֶשׁ כָּרְמִים	Ingredimini cubate in sacco ministri dei mei: quoniā interiit de domo dei vestri sacrificium & libatio.	ἐμὲ ὑπὲρ παρθένου περιεζωσμένην σάκκον ἐπὶ
הֵילִילוּ אִכָּרִים יַלְלוּ כֹּרְמִים עַל	הֵילִילוּ אִכָּרִים יַלְלוּ כֹּרְמִים עַל	Sanctificate ieiuniū: & vocate cetū: cōgregate senes oēs habitatores terre in domū dñi dei vestri: & clamate ad dominum	νὶν αὐτοῦ ὡς σκύμνου· ἔθετο τὴν ἄμπελόν μου εἰς ἀφα
חִטָּה וְעַל שְׂעֹרָה כִּי אָבַד	חִטָּה וְעַל שְׂעֹרָה כִּי אָבַד	A.a.a. quia prope est dies domini: & quasi vastitas a potēte veniet. Nunqd nō coram oculis vestris alimēta perierūt de domo dei nostri leticia & exultatio. Cōputruerūt iumenta in stercore suo: demolita sunt horrea: dissipate sūt apothece: qm̄ cōfusum est triticum. Quid ingemuit aial: mugierūt greges armenti. Quia non est pascua eis. Sed & greges pecorum dispersierunt. Ad te dñe clamabo quia ignis	πατίονα· ἔθετο τὴν ἄμπελόν μου εἰς ἀφα
קְצִיר שָׂדֶה הַנָּפֶן הֹבִישָׁה וְהַתְּאֵנָה	קְצִיר שָׂדֶה הַנָּפֶן הֹבִישָׁה וְהַתְּאֵנָה		ται ἐκ στόματος ὑμῶν, ὅτι ἔθνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν γῆν μου ἰσχυ
אֻמְלָלָה רִמּוֹן גַּם תָּמָר וְתַפּוּחַ	אֻמְלָלָה רִמּוֹן גַּם תָּמָר וְתַפּוּחַ		ρὸν καὶ ἀναρίθμητον. οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ὀδόντες λέοντος, καὶ αἱ
כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יָבֵשׁוּ כִּי הוֹבִישׁ	כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה יָבֵשׁוּ כִּי הוֹבִישׁ		μύλαι αὐτοῦ ὡς σκύμνου· ἔθετο τὴν ἄμπελόν μου εἰς ἀφα
שָׂשׂוֹן מִבְּנֵי הָאָדָם חָנְרוּ וְסִפְדוּ	שָׂשׂוֹן מִבְּנֵי הָאָדָם חָנְרוּ וְסִפְדוּ		πατίονα· συναγάγετε πρεσβυτέρους πάντες οἱ κατοι
הַכֹּהֲנִים הֵילִילוּ מְשָׁרְתֵי מִזְבֵּחַ	הַכֹּהֲנִים הֵילִילוּ מְשָׁרְתֵי מִזְבֵּחַ		κοῦντες τὴν γῆν, εἰς οἶκον κυρίου θεοῦ ὑμῶν, καὶ κεκράξατε
בֹּאוּ לִינוּ בַּשַּׂקִּים מְשָׁרְתֵי אֱלֹהָי	בֹּאוּ לִינוּ בַּשַּׂקִּים מְשָׁרְתֵי אֱלֹהָי		πρὸς κύριον ἐκτενῶς· οἴμοι οἴμοι οἴμοι εἰς ἡμέραν, ὅτι ἐγ
כִּי נִמְנַע מִבֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִנְחָה	כִּי נִמְנַע מִבֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִנְחָה		γὺς ἡμέρα κυρίου· καὶ ὡς ταλαιπωρία ἐκ ταλαιπωρί
וָנֶסֶךְ קַדְּשׁוּ צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה	וָנֶסֶךְ קַדְּשׁוּ צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה		veniet. nōne ante oculos vr̄os alimenta.
אִסְפוּ זְקֵנִים כֹּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בֵּית	אִסְפוּ זְקֵנִים כֹּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בֵּית		ας ἧξει· οὐχὶ κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν βρώματα.
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְזַעֲקוּ אֶל יְהוָה	יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְזַעֲקוּ אֶל יְהוָה		sublata sūt ō domo dei vr̄i leticia & gaudiū. saltauc
אֲהָהּ לַיּוֹם כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה	אֲהָהּ לַיּוֹם כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה		ἐξήρθη ἐξ οἴκου θεοῦ ἡμῶν εὐφροσύνη καὶ χαρά· ἐσκίρτη
וּכְשֹׁד מִשַּׁדַּי יָבוֹא הֲלוֹא נֶגֶד	וּכְשֹׁד מִשַּׁדַּי יָבוֹא הֲלוֹא נֶגֶד		rūt vitule in ꝑsepib9 suis. dissipati sūt thesauri:
עֵינֵינוּ אֹכֶל נִכְרַת מִבֵּית אֱלֹהֵינוּ	עֵינֵינוּ אֹכֶל נִכְרַת מִבֵּית אֱלֹהֵינוּ		σαν θαμάλεις ἐπὶ ταῖς φάτναις αὐτῶν· ἀφανίδησαν ἀν
שִׂמְחָה וָגִיל עֲבֻשׁוּ פְּרִדוֹת תַּחַת	שִׂמְחָה וָגִיל עֲבֻשׁוּ פְּרִדוֹת תַּחַת		saurī: sutiosa sunt torcularia: qz arefactū ē triticū. qđ re
מְגֵרְפוֹתֵיהֶם נָשַׁמּוּ אֲצָרוֹת נֶהֶרְסוּ	מְגֵרְפוֹתֵיהֶם נָשַׁמּוּ אֲצָרוֹת נֶהֶרְסוּ		σαυροί, κατεσκάφησαν ληνοί, ὅτι ἐξηράνθη σῖτος. τί ἀνθ
מַמְגוּרוֹת כִּי הֹבִישׁ דָּגָן כִּי מָה נֶּאֶנְחָה	מַמְגוּרוֹת כִּי הֹבִישׁ דָּגָן כִּי מָה נֶּאֶנְחָה		ponem nobis? fleuerunt armēta bou: qz nō
בְהֵמָה נָבֻכוּ עֶדְרֵי בָקָר כִּי אֵין	בְהֵמָה נָבֻכוּ עֶדְרֵי בָקָר כִּי אֵין		θήσομεν ἑαυτοῖς; ἔκλαυσαν βουκόλια βοῶν, ὅτι οὐκ
מִרְעֶה לָהֶם גַּם עֶדְרֵי הַצֹּאן	מִרְעֶה לָהֶם גַּם עֶדְרֵי הַצֹּאן		erant pascua eis. τ greges ouiū
נֶאְשָׁמוּ אֵלֶיךָ יְהוָה אָקְרָא כִּי אֵשׁ	נֶאְשָׁמוּ אֵלֶיךָ יְהוָה אָקְרָא כִּי אֵשׁ		ὑπῆρχεν νομὴ αὐτοῖς· καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων
			dispersērūt. ad te dñe clamabo: qm̄ ignis
			ἀφανίδησαν· πρός σε κύριε βοήσομαι, ὅτι πῦρ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

cōsumpsit speciosa deserti. τ flāma succendit om=
ἀνήλωσεν τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου. καὶ φλὸξ κατέκαυσεν πάν
nia ligna agri. τ tumēta campi suspexe
τα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ. καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου ἀνέβλε
rūt ad te: qm̄ arefacte sūt emissiões aquax: τ ignis
ψαν πρός σε, ὅτι ἐξηράνθησαν ἀφέσεις ὑδάτων, καὶ πῦρ
deuorauit q̄ speciosa deserti.
κατέφαγεν τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου. Ca.2.

A Infra. co.

Σαλπίσατε ἐν σάλπιγγι ἐν σιών, κηρύξατε ἐν
Anite tuba in sion: p̄dicate in
mōte sctō meo: τ conturbentur oēs hitan
ὄρει ἁγίῳ μου, καὶ συνταραχθήτωσαν πάντες οἱ κατοι
tes trā: qm̄ adḡt dies dñi. qm̄ iuxta
κοῦντες τὴν γῆν, ὅτι παρεγίνετο ἡμέρα κυρίου. ὅτι ἐγγὺς
dies tenebrax τ caliginis: dies nubis τ nebule:
ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὁμίχλης,
sīc mane fundet sup mōtes ppls mult⁹ τ fortis.
ὡς ὄρθρος κυθήσεται ἐπὶ τὰ ὄρη λαὸς πολλὺς καὶ ἰσχυρός.
similis ei nō fuit a sęculo: τ post eū nō
ὅμοιος αὐτῷ οὐ γέγονεν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ
erit vsq; ad ānos gnatiōis gnatiōnū. aū eū ignis cō=
ἔσται ἕως ἐτῶν γενεᾶς γενεῶν. ἔμπροσθεν αὐτοῦ πῦρ ἀνα=
sumēs: τ post eū succensa flāma: sīc paradisus
λίσκον, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἀποκαίομένη φλόξ, ὡς παράδει=
voluptatis terra ante faciem ei⁹: τ
σος τρυφῆς ἡ γῆ ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ
posteriora illi⁹ sicut campi desolationis: τ salua=
τὰ ὀπίσω αὐτοῦ ὡσεὶ πεδία ἀφανισμοῦ, καὶ σῶσα
tus nō erit' ei. sicut visio equox aspect⁹ eox.
ζόμενος οὐκ ἔσται αὐτῷ. ὡς ὅρασις ἵππων ἡ ὄψις αὐτῶν.
τ sicut equites sic p̄sequentur: sicut vox q̄drigax
καὶ ὡς ἱππεῖς οὕτως καταδιώξονται, ὡς φωνὴ ἁρμάτων
sup vertices mōtiū exilient: ē sicut vox flamme
ἐπὶ κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐξαλοῦνται, καὶ ὡς φωνὴ φλογὸς
ignis deuorātis stipulā: τ sicut ppls multus τ
πυρὸς κατεσθιούσης καλάμην, καὶ ὡς λαὸς πολλὺς καὶ
fortis p̄paratus ad p̄liū. a facie ei⁹
ἰσχυρὸς παρατασσόμενος εἰς πόλεμον. ἀπὸ προσώπου αὐ
cōterent ppli: ois vultus sicut adustio
τοῦ συντριβήσονται λαοί, πᾶν πρόσωπον ὡς πρόσκαυ=
olle: sicut pugnatores discurrent: τ sicut viri
μα χύτρας, ὡς μαχηταὶ δραμοῦνται, καὶ ὡς ἄνδρες
bellatores ascendent sup muros. τ vnusqsq; in
πολεμισταὶ ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ τείχη. καὶ ἕκαστος ἐν τῇ
via sua ambulabit: τ nō declinabūt a semitis su
ὁδῷ αὐτοῦ πορεύσεται καὶ οὐ μὴ ἐκκλίνωσιν, τὰς τρίβους αὐ
is. τ vnusqsq; a fratre suo nō recedet: ag=
τῶν. καὶ ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὐκ ἀφέξεται, κα
grauati in armis suis ibunt: in
ταβαρυόμενοι ἐν τοῖς ὅπλοις αὐτῶν πορεύσονται, ἐν τοῖς
iaculis cadent: τ nō cōsument. vnē

C

βέλεσιν πεσοῦνται. καὶ οὐ μὴ συντελεσθῶσιν, τῆς πόλεως
apphendent: τ sup muros discurrent. sup do=
ἐπιλήψονται, καὶ ἐπὶ τῶν τειχέων διαδραμοῦνται. ἐπὶ τὰς οἰκί
mos ascendent: τ p fenestras intrabūt sīc fures. aīm
ας ἀναβήσονται, καὶ διὰ τῶν θυρίδων εἰσελεύσονται ὡς κλέπται. πρὸ
faciem ei⁹ cōfundet terra τ cōmouebit celū. sol
προσώπου αὐτοῦ συγχυθήσεται ἡ γῆ καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανός. ἥλι
τ luna cōtenebrabunt. τ stelle mittēt i occasū lumē suum.
ος καὶ σελήνη συσκοτάσουσιν. καὶ τὰ ἄστρα οὐ δώσουσιν φέγγος αὐτῶν.
τ dñs dabit vocē suam añ faciem fortitudis sue. q; multa
καὶ κύριος δώσει φωνὴν αὐτοῦ πρὸ προσώπου δυνάμεως αὐτοῦ. ὅτι πολ=
sunt nimis castra ei⁹: qm̄ fortia opera ꝑmonū illi⁹. q;
λή ἐστιν σφόδρα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὅτι ἰσχυρὰ ἔργα λόγων αὐτοῦ. διό
magna dies dñi: magna τ illustris
τι μεγάλη ἡμέρα κυ, μεγάλη καὶ ἐπιφανὴς σφόδρα, καὶ τίς ἔσται
sufficiēs ei⁹ τ nūc dicit dñs cōuertimini ad me de toto cor=
ἱκανὸς αὐτῇ; καὶ νῦν λέγει κς ἐπιστράφητε πρός με ἐξ ὅλης τῆς καρ=
de vro in ieiunio τ fletu τ planctu: τ scindite
δίας ὑμῶν ἐν νηστείᾳ καὶ κλαυθμῷ καὶ κοπετῷ, καὶ διαρρήξατε
corda vra τ nō vestimēta vra: τ cōuertimini ad
τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ μὴ τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς

Trāsla.B.Hie.

comedit speciosa deserti:
& flamma succendit oo
omnia ligna regionis.
Sed & bestie agri quasi
area sitiēs imbrē suspexe=
runt ad te: qm̄ exiccati
sunt fontes aquarū: &
ignis deuorauit speciosa
deserti. 2.

Anite tuba in sion:
vlulate in mōte san
cto meo. Conturbentur
oēs habitatores terre: qa
venit dies dñi: qa ppe
est dies tenebrarū & cali
ginis: dies nubis & turbi
nis. Quasi mane expan
sum sup montes popul⁹
multus & fortis. Similis
ei non fuit a principio:
& post eum non erit vs
q; in annos generatiōis
& gnationis. Ante faciē
ei ignis vorās & post eū
exurens flāma. Quasi
hort⁹ voluptatis tra coram eo: & post eum solitu
do deserti: oooooooooooo
neq; est qui effugiat eū.
Quasi aspectus equox
aspectus eorū: q̄si eqtes
sic currēt. Sicut sonitus
quadrigarū sup capita
montium exilient: oooo
sicut sonit flāme ignis
deuorātis stipulā: velut
ppls fortis prepatus ad
prelīū. A facie eius cru
ciabūtur populi: oēs vul
tus redigētur in ollam.
Sicut fortes currēt: qua
si viri bellatores oooooo
ascendent murum. Viri
in viis suis gradientur:
& nō declinabūt a semi
tis suis. Vnusq; fratrē
suū nō coartabit: singu
li in calle suo ambulabūt.
Sed & per feneſtras ca
dent: & nō demolīetur.
Vrbem ingrediētur: in
muro current. Domos
cōscendēt: per feneſtras
intrabūt quasi fur. oooo
A facie eius cōtremuit
terra: moti sunt celi. oo
Sol & luna obtenebra
ti sunt: & stelle retraxe=
runt splendorē suū. Et
dñs dedit vocē suā ante
faciē exercitus sui: quia
multa sunt nimis castra
eius: qa fortia & faciēta
verbū eius. Magnus enī
dies dñi & terribilis val
de. Et qs sustinebit eum:
Nūc ergo dicit dñs. Cō
uertimini ad me in toto
corde vro: in ieiunio & ī
fletu & ī plāctu: & scidite
corda vra & nō vestimē
ta vra. Et cōuertimini ad

Tex.heb.Joel..ij. Pritiua.heb.

נָוֶה דֶּשֶׁא אָכְלָה נְאוֹת מִדְבָּר וְלֶהָבָה לִהֲטָה
כָּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה: אַף בַּהֲמוֹת שָׂדֶה
תַּעֲרוֹג אֵלַיִךְ כִּי יָבְשׁוּ אֲפִיקֵי מָיִם
וְאֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת הַמִּדְבָּר:

Cap.ij.

תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן
וְהָרִיעוּ בְּהַר קָדְשִׁי יִרְגְּזוּ כֹּל יֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ כִּי בָא יוֹם יְהוָה כִּי קָרוֹב:
יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל
כְּשַׁחַר פָּרוּשׂ עַל הָרִים עַם רַב
וְעָצוּם כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָה מִן הָעוֹלָם
וַאֲחֲרָיו לֹא יוֹסִף עַד שְׁנֵי דּוֹר
וְדוֹר: לְפָנָיו אָכְלָה אֵשׁ וְאַחֲרָיו
תְּלַהֵט לֶהָבָה כְּגַן עֵדֶן הָאָרֶץ לְפָנָיו
וְאַחֲרָיו מִדְבַּר שְׁמָמָה וְגַם פְּלֵיטָה
לֹא הָיְתָה לוֹ: כְּמַרְאֵה סוּסִים
מַרְאֵהוּ וְכַפָּרָשִׁים כֵּן יְרוּצוּן: כְּקוֹל
מַרְכָּבוֹת עַל רָאשֵׁי הָהָרִים יְרַקֹּדוּן
כְּקוֹל לַהַב אֵשׁ אֹכְלָה קֶשׁ
עָצוּם עֶרוּךְ מִלְחָמָה: מִפָּנָיו יָחִילוּ
עַמִּים כָּל פָּנִים קִבְּצוּ פָאר:
כִּגְבוֹרִים יְרוּצוּן כְּאַנְשֵׁי מִלְחָמָה
וְעָלוּ חוֹמָה וְאִישׁ בִּדְרָכָיו יֵלֵכוּן
וְלֹא יְעַבְטוּן אָרְחוֹתָם: וְאִישׁ אָחִיו
לֹא יִדְחָקוּן גֶּבֶר בְּמִסְלָתוֹ יֵלֵכוּן
וּבַעַד הַשֶּׁלַח יִפֹּלוּ לֹא יִבָּצֵעוּ:
בָּעִיר יָשֹׁקּוּ בַּחוֹמָה יְרוּצוּן בַּבָּתִּים
יַעֲלוּ בָּעַד הַחַלּוֹנִים יָבֹאוּ כַּגַּנָּב:
לְפָנָיו רָגְזָה אֶרֶץ רָעֲשׁוּ שָׁמָיִם
שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדָרוּ וְכוֹכָבִים אָסְפוּ
נָגְהָם: וַיהוָה נָתַן קוֹלוֹ לִפְנֵי חֵילוֹ
כִּי רַב מְאֹד מַחֲנֵהוּ כִּי עָצוּם עֹשֵׂה
דְּבָרוֹ כִּי גָדוֹל יוֹם יְהוָה וְנוֹרָא
מְאֹד וּמִי יְכִילֶנּוּ: וְגַם עַתָּה נְאֻם
יְהוָה שׁוּבוּ עָדַי בְּכָל לְבַבְכֶם
וּבְצוֹם וּבִבְכִי וּבְמִסְפֵּד: וְקִרְעוּ
לְבַבְכֶם וְאַל בִּגְדֵיכֶם וְשׁוּבוּ אֶל

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pxitiua.heb.	Tex.heb.Joel.ij.	Trāsla.B.Mie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי חַנּוּן וְרַחוּם הוּא	יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי־חַנּוּן וְרַחוּם הוּא	dñm deum vestrū: quia benign? & miſicors eſt	δῆς ὁ θεὸς ὑμῶν· ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ἐστὶν
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְנִחָם עַל	אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְנִחָם עַל	patiens & multe miſeri	patiens τ multe mie τ penitens ſup
הָרָעָה׃ מִי יֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחָם	הָרָעָה׃ מִי יֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחָם	cordie & preſtabilis ſup malicia. Quis ſcit ſi cō	μακρόθυμος καὶ πολυέλεως καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς
וְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה מִנְחָה וָנֶסֶךְ	וְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה מִנְחָה וָנֶסֶךְ	uertatur & ignoſcat & relinq̄t poſt ſe benedi	malitiis. ḋs nouit ſi reuerteſ τ penitebit eū
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ תִּקְעוּ שׁוֹפָר	לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ תִּקְעוּ שׁוֹפָר	ctionē Sacrificiū & liba	κακίαις· τίς οἶδεν εἰ ἐπιστρέψει καὶ μετανοήσει αὐτὸν
צִיּוֹן קַדְּשׁוּ צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה׃	צִיּוֹן קַדְּשׁוּ צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה׃	men dño deo vro. Cani	τ dimittet poſt ſe bn̄dictionē τ ſacrificiū τ
אִסְפוּ עָם קַדְּשׁוּ קָהָל קִבְצוּ זְקֵנִים	אִסְפוּ עָם קַדְּשׁוּ קָהָל קִבְצוּ זְקֵנִים	te tuba in ſion: ſanctificate ieiu	καὶ ὑπολείψεται ὀπίσω αὐτοῦ εὐλογίαν καὶ θυσίαν καὶ
אִסְפוּ עוֹלָלִים וְיֹנְקֵי שָׁדָיִם יֵצֵא	אִסְפוּ עוֹלָלִים וְיֹנְקֵי שָׁדָיִם יֵצֵא	nium: vocate cetum: co	libamen dño deo vro. clangite tuba in
חָתָן מֵחֶדְרוֹ וְכַלָּה מֵחֻפָּתָהּ׃ בֵּין	חָתָן מֵחֶדְרוֹ וְכַלָּה מֵחֻפָּתָהּ׃ בֵּין	gregate ppl'm: ſactifi	σαλπίσατε σάλπιγγι ἐν
הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ בְּכוּ הַכֹּהֲנִים	הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ בְּכוּ הַכֹּהֲנִים	cate eccleſiā: coadunate	ſion. ſctificate ieiuniū. p̄dicate curationē: cōgre
מְשָׁרְתֵי יְהוָה וְיֹאמְרוּ חוּסָה יְהוָה	מְשָׁרְתֵי יְהוָה וְיֹאמְרוּ חוּסָה יְהוָה	ſenes: congregate par	σιὰν· ἁγιάσατε νηστείαν· κηρύξατε θεραπείαν, συνα
עַל עַמֶּךָ וְאַל תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה	עַל עַמֶּךָ וְאַל תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה	uulos & ſuggētes vbera.	γάγετε λαόν, ἁγιάσατε ἐκκλησίαν, ἐκλέξασθε πρεσβυ
לִמְשָׁל בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים	לִמְשָׁל בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים	Egrediatur ſponſus de	τέρους· συναγάγετε νήπια θηλάζοντα μαζούς, ἐξελθέ-
אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם׃ וַיְקַנֵּא יְהוָה לְאַרְצוֹ	אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם׃ וַיְקַנֵּא יְהוָה לְאַרְצוֹ	cubili ſuo: & ſponſa de	τω νυμφίος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, καὶ νύμφη ἐκ τ
וַיַּחְמֹל עַל עַמּוֹ׃ וַיַּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר	וַיַּחְמֹל עַל עַמּוֹ׃ וַיַּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר	thalamo ſuo. Inter veſti	thalamo ſuo. inter crepidinē τ altare
לְעַמּוֹ הִנְנִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת הַדָּגָן	לְעַמּוֹ הִנְנִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת הַדָּגָן	bulū & altare plorabunt	πασοῦ αὐτῆς· ἀναμέσον τῆς κρηπίδος καὶ τ θυσιαστηρίου
וְתִירוֹשׁ וְיִצְהָר וְשִׂבַעְתֶּם אֹתוֹ	וְתִירוֹשׁ וְיִצְהָר וְשִׂבַעְתֶּם אֹתוֹ	ſacerdotes miniſtri dñi	plorabūt ſacḋotes miniſtrantes dño τ dicent.
וְלֹא אֶתֵּן אֶתְכֶם עוֹד חֶרְפָּה	וְלֹא אֶתֵּן אֶתְכֶם עוֹד חֶרְפָּה	& dicent. Parce dñe pce	κλαύσονται οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες κῷ καὶ ἐροῦσιν·
בַּגּוֹיִם׃ וְאֶת הַצְפוֹנִי אַרְחִיק	בַּגּוֹיִם׃ וְאֶת הַצְפוֹנִי אַרְחִיק	poplo tuo: & ne des he	parce dñe pplo tuo. τ neves heredita
מֵעֲלֵיכֶם וְהִדַּחְתִּיו אֶל אֶרֶץ צִיָּה	מֵעֲלֵיכֶם וְהִדַּחְתִּיו אֶל אֶרֶץ צִיָּה	reditatē tuā in opprobiū	φεῖσαι κύριε τοῦ λαοῦ σου· καὶ μὴ δῷς τὴν κληρονο-
וּשְׁמֵמָה אֶת פָּנָיו אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי	וּשְׁמֵמָה אֶת פָּנָיו אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי	vt dñentur eis nationes.	μίαν σου εἰς ὀνειδος τοῦ καταρξαι αὐτῶν ἔθνη, ὅπως
וְסוֹפוֹ אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן וְעָלָה	וְסוֹפוֹ אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן וְעָלָה	Quare dicūt in populis	μὴ εἴπωσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν·
בָּאְשׁוֹ וְתַעַל צַחֲנָתוֹ כִּי הִגְדִּיל	בָּאְשׁוֹ וְתַעַל צַחֲנָתוֹ כִּי הִגְדִּיל	vbi eſt deus eor? Zelat?	τ zelauit dñs terrā ſuā τ pepcit
לַעֲשׂוֹת׃ אַל תִּירְאִי אֲדָמָה גִּילִי	לַעֲשׂוֹת׃ אַל תִּירְאִי אֲדָמָה גִּילִי	eſt dñs ſup terrā ſuam:	καὶ ἐζήλωσεν κύριος τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ἐφείσατο τοῦ
וְשִׂמְחִי כִּי הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת׃ אַל	וְשִׂמְחִי כִּי הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת׃ אַל	& pepercit populo ſuo.	pplo ſuo. τ reſpōdit dñs τ dixit
תִּירְאוּ בַּהֲמוֹת שָׂדָי כִּי דָשְׁאוּ נְאוֹת	תִּירְאוּ בַּהֲמוֹת שָׂדָי כִּי דָשְׁאוּ נְאוֹת	Et reſpōdit dñs & dixit	λαοῦ αὐτοῦ· καὶ ἀπεκρίθη κύριος καὶ εἶπεν τῷ λαῷ
מִדְבָּר כִּי עֵץ נָשָׂא פִּרְיוֹ תְּאֵנָה	מִדְבָּר כִּי עֵץ נָשָׂא פִּרְיוֹ תְּאֵנָה	populo ſuo. Ecce ego	ſuo: ecce ego mitto vobis frumētū τ
וָגֶפֶן נָתְנוּ חֵילָם וּבְנֵי צִיּוֹן גִּילוּ	וָגֶפֶן נָתְנוּ חֵילָם וּבְנֵי צִיּוֹן גִּילוּ	mittā vobis frumētum	αὐτοῦ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω ὑμῖν γὰρ σῖτον καὶ γὰρ
וְשִׂמְחוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי נָתַן לָכֶם	וְשִׂמְחוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי נָתַן לָכֶם	& vinum & oleum: &	οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἐμπλησθήσεσθε αὐτῶν, καὶ οὐ
אֶת הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה וַיּוֹרֶד לָכֶם	אֶת הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה וַיּוֹרֶד לָכֶם	replebimini in	dabo vos vltra in opprobriū in gētibus: τ
גֶּשֶׁם יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ בָּרִאשׁוֹן׃	גֶּשֶׁם יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ בָּרִאשׁוֹן׃	cis: & non dabo vos vl	δώσω ὑμᾶς οὐκ ἔτι εἰς ἀτιδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν. καὶ
וּמָלְאוּ הַגְּרָנוֹת בָּר וְהֶשְׁיְקוּ	וּמָלְאוּ הַגְּרָנוֹת בָּר וְהֶשְׁיְקוּ	tra opprobrium	εῦ q ab aglone repellā a vobis. τ expellā eū in
הַיְקָבִים תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר׃ וְשִׁלַּמְתִּי	הַיְקָבִים תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר׃ וְשִׁלַּמְתִּי	in gentibus. Et eū qui	τὸν ἀπὸ βορρᾶ ἐκδιώξω ἀφ' ὑμῶν· καὶ ἐξώσω αὐτὸν εἰς
לָכֶם אֶת הַשָּׁנִים אֲשֶׁר אָכַל הָאַרְבֶּה	לָכֶם אֶת הַשָּׁנִים אֲשֶׁר אָכַל הָאַרְבֶּה	ab aglone eſt pcul facia	γῆν ἄνυδρον, καὶ ἀφανιῶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν
הַיֶּלֶק וְהֶחָסִיל וְהַגָּזָם חֵילִי הַגָּדוֹל	הַיֶּלֶק וְהֶחָסִיל וְהַגָּזָם חֵילִי הַגָּדוֹל	a vobis: & expellam eum	mare primū: τ posterioza eius in
אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי בָּכֶם׃ וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל	אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי בָּכֶם׃ וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל	in terram inuiam	θάλασσαν τὴν πρώτην, καὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν
		& deſertam. Faciem eius	mare nouiſſimū. τ aſcendet putredo eius
		contra mare orientale:	θάλασσαν τὴν ἐσχάτην· καὶ ἀναβήσεται ἡ σαπρία αὐτ
		& extremū eius vſq; ad	τ aſcendet ſonit? illius. qm̄ magnificauit
		mare nouiſſimum. Et	καὶ ἀναβήσεται ὁ βρόμος αὐτοῦ· ὅτι ἐμεγαλύνθη τὰ
		aſcendet fetor eius & aſcē	opa ei?. p̄fide terra: gaude τ letare. q̄ ma
		det putredo ei?: qa ſup	ἔργα αὐτ. θάρσει γῆ, χαῖρε καὶ εὐφραίνου· ὅτι ἐμε
		be egit. Noli timere ter	gnificauit dñs vt faceret. cōfidite iumēta cā
		ra: exulta & letare: qm̄ magnifi	γαλύνειν κύριος τοῦ ποιῆσαι. θαρσεῖτε κτήνη τοῦ πε
		cauit dñs vt faceret. Nō	pi: qm̄ germinauerūt ſpecio
		lite timere aialia regiōis:	ſa deſerti: quia lignum
		qa germinauerūt ſpecio	attulit fructū ſuū: ficus
		ſa deſerti: quia lignum	& vinea dederūt virtutē
		attulit fructū ſuū: ficus	ſuam. Et filij ſion exulta
		& vinea dederūt virtutē	te & letamini in dño deo
		ſuam. Et filij ſion exulta	vestro: quia dedit vobis
		te & letamini in dño deo	doctorē iuſticie: & deſcē
		vestro: quia dedit vobis	dere faciet ad vos
		doctorē iuſticie: & deſcē	imbrē matutinū & ſero
		dere faciet ad vos	tinum ſicut in principio.
		imbrē matutinū & ſero	Et implebūtur aree fru
		tinum ſicut in principio.	mento: & redundabunt
		Et implebūtur aree fru	torcularia vino & oleo.
		mento: & redundabunt	Et reddam
		torcularia vino & oleo.	vobis annos quos co
		Et reddam	medit locuſta:
		vobis annos quos co	bruchus: & rubigo: &
		medit locuſta:	eruca fortitudo mea ma
		bruchus: & rubigo: &	gna quam miſi in vos.
		eruca fortitudo mea ma	Et comedetis veſcētes
		gna quam miſi in vos.	
		Et comedetis veſcētes	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãſ.gre.lxx.cũ inter.lati.

τ ſaturabimini τ laudabitis nomẽ dñi dei
καὶ ἐμπλησθήσεσθε καὶ αἰνέσετε τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ
vñi q̃ fecit vobiſcum mirabilia: τ non cõfun
ὑμῶν ὃς ἐποίησεν μεθ' ὑμῶν θαυμάσια, καὶ οὐ μὴ καταισ
det ꝓpls meꝰ in eternũ. τ ſcietis q̃ in me
χυνθῇ ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐν μέ
dio iſrael ſum ego. τ dixit dñs deꝰ vñ:
σῳ τοῦ Ἰσραὴλ εἰμὶ ἐγώ· καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν,
τ non eſt ꝑter me: τ non cõfundet nõ
καὶ οὐκ ἔστιν πλὴν ἐμοῦ, καὶ οὐ μὴ καταισχυνθήσεται οὐκ
Actuũ. vltra oĩs ꝓpls meꝰ in eternũ. τ erit poſt hec
2.g. ἔτι πᾶς ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔσται μετὰ ταῦ=
effundã de ſpũ meo ſup oẽm carnẽ:
τα ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα,
τ ꝓphetabunt filij vñi τ filie vñe:
καὶ προφητεύσουσιν υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,
τ ſenioꝛes vñi ſomnia ſomniabunt: τ
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται, καὶ
iuuenes vñi viſiones videbũt: τ ſup ſer
οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καί γε ἐπὶ τοὺς δού
uos τ ſup ancillas in diebus illis effũ
λους καὶ ἐπὶ τὰς δούλας ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκ=
dã de ſpũ meo: τ dabo ꝓdigia in
χεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ δώσω τέρατα ἐν
celo τ ſup terrã ſanguinẽ τ ignẽ τ vaporẽ
τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα
fumi. ſol cõuertetur in tenebꝛas τ lu
καπνοῦ· ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σε=
na in ſanguinẽ aũ veniat dies dñi magnus
λήνη εἰς αἷμα πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην
τ illuſtris. τ erit oĩs q̃cũq; iuocauerit nomẽ
καὶ ἐπιφανῆ· καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα
dñi: ſaluꝰ erit: q̃ in monteſion τ in hieruſalem
κυρίου, σωθήσεται, ὅτι ἐν τῷ ὄρει σιὼν καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ
erit ſaluatus ſicut dixit dñs: τ annunci=
ἔσται ἀνασωζόμενος καθότι εἶπεν ὁ κύριος, καὶ εὐαγγε=
ans q̃s dñs vocauit.
λιζόμενος οὓς ὁ κύριος προσκέκληται. Ca.3,

Ecce ego in diebus illis τ in
Διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ
tpe illo: q̃n cõuertero captiuitatem iu=
καιρῷ ἐκείνῳ, ὅταν ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰού=
da τ hieruſalem: cõgregabo oẽs gẽtes τ de
δα καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, συνάξω πάντα τὰ ἔθνη καὶ κα
ducã eas in vallem ioſaphat. τ diſceptabo
ταξῶ αὐτὰ εἰς τὴν κοιλάδα Ἰωσαφάτ· καὶ διακρισθήσο=
cũ eis ibi ꝓ ꝓpło meo τ hereditate
μαι πρὸς αὐτοὺς ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου καὶ τῆς κλη=
mea iſrael: q̃s diſperſi in gẽtib⁹: τ
ρονομίας μου Ἰσραήλ, οὓς διέσπειραν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ
terrã meã diuiſerunt τ ſup ꝓpłm meũ miſe=
τὴν γῆν μου κατεδιείλαντο καὶ ἐπὶ τὸν λαόν μου ἔβα
rũt ſoꝛtes: τ pueros vnderũt meretricib⁹: τ
λον κλήρους, καὶ τὰ παιδάρια ἐδώκαν πόρναις, καὶ τὰ
puellas vendebãt ꝓ vino τ bibebãt. τ q̃dẽ q̃d mihi
κοράσια ἐπώλουν ἀντὶ οἴνου καὶ ἔπινον· καί γε τί ἐμοὶ
τ vobis tyrus τ ſidon τ oĩs galilea alienige=
καὶ ὑμῖν Τύρος καὶ Σιδὼν καὶ πᾶσα γαλιλαία ἀλλοφυ=
narũ: nũq̃d retributionẽ vos retribuitis mihi: aut ira i
λων; μὴ ἀνταποδόμα ὑμεῖς ἀνταποδίδοτέ μοι, ἢ μῆνσι
B cõde retinetis vos mihi: velociť τ cito reddam
κακεῖτε ὑμεῖς ἐμοί; ὀξέως καὶ ταχέως ἀνταποδώσω τὸ
retributionẽ vñras in capitib⁹ vñis. ꝓ eo q̃ argẽtũ
ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς κεφαλὰς ὑμῶν· ἀνθ' ὧν τὸ ἀργύριόν
meũ τ aurũ meũ tuliſtis: τ electa mea
μου καὶ τὸ χρυσίον μου ἐλάβετε, καὶ τὰ ἐπίλεκτά μου
τ bona intuliſtis in templa vñra. filios
καὶ τὰ καλὰ εἰσηνέγκατε εἰς τοὺς ναοὺς ὑμῶν· τοὺς υἱοὺς
tuda τ filios hieruſalem vendidiſtis filijs
Ἰούδα καὶ τοὺς υἱοὺς Ἱερουσαλὴμ ἀπέδοσθε τοῖς υἱοῖς
grecoꝝ: vt ciĳceretis ex finib⁹ ſuis.
τῶν Ἑλλήνων, ὅπως ἐξώσητε ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν. ꝏ

Trãſla.B.Vie.

et⁰ ſaturabímini:ᵖ& lauda
bitis ʳnomenᵒ domini ꝏ
ˢdei veſtriᵘ quiˣ fecit ʸ mira
bilia ᶻ vobiſcum. ꝏꝏꝏꝏ
ᵃEt nõ ᵇcõfundetur ᶜpplʒ
meus ᵈ in ſempiternũ: ᵉ &
ſcietis ᶠqaᵍ in medioʰ iſrael
ⁱego ſum. ᵏEt egoˡ dñs ꝏ
ᵐdeus vñ: ⁿ& nõ eſt ᵒ ãpliˀ:
ᵖ& nõ ᵍcõfundetur ʳpplus
meus ˢ in eternũ. ᵗ Et erit
ᵘpoſt ᵛhec ʷeffundam ꝏꝏ
ˣſpiritũ meumᵇ ſupᶜ oẽm
ᵈcarnẽ: ᵉ& ꝓphetabũt ᶠfilii
vñi ᵍ& filie vñe. ʰ Senes vñi
ⁱſomnia ᵏ ſomniabunt: &
ˡiuuenes veſtri ᵐ viſiones
ⁿvidebunt. ° Sed & ᵖ ſuper
ᵍſeruos ʳ & ˢancillas ᵗin die
bus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵘillis ᵛeffundam ʷ ſpiritum
meum: ˣ& dabo ꝏꝏꝏꝏꝏ
ʸ ꝓdigia ᶻ in celo ᵃ & in ter=
ra ᵇ ſanguinem ᶜ & ignem
ᵈ& vaporẽ ᵉfumi. ᶠSol ᵍcon
uertetur ʰin tenebras: ꝏꝏ
ⁱ& luna ᵏin ſanguinẽ: ˡ an
tecᵖ veniat ᵐ dies ⁿ dñi ꝏꝏ
ᵒmagnᵖ & horribilis. ᵠ Et
erit ʳomnis ˢqui ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵗinuocauerit ᵘnomenᵇ dñi
ᶜſaluꝰ erit: ᵈ quiᵃ in mon
tem ᶠ ſion ᵍ & in hieruſalem
ʰ erit ⁱ ſaluatio ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵏſicut ˡ dixit ᵐ dominus: ⁿ&
in reſiduis ꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵒquos ᵖ dominus ᵍ vocaue
rit. 3.

Qvia ᵃ ecce ᵇ in diebus
ᶜillis ᵈ & i tẽpore ᵉillo:
ᶠcum ᵍ conuertero ʰ captiui
tatem ⁱ iuda ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ᵏ & hieruſalem ˡ cõgrega=
bo ᵐ omnes ⁿ gentes ꝏꝏꝏ
ᵒ& deducam eos ᵖ in ᵍ vallẽ
ʳioſaphat: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
ˢ& diſceptabo ᵗcũ eis ᵘ ibi
ᵛſup ʷ ꝓpło meo ˣ & heredi
tatę meaʸ iſrael ᶻ qs ᵃ diſper
ſerunt ᵇ in nationibus: ᶜ &
ᵈterrã meã ᵉdiuiſerũt: ᶠ& ſu
per ᵍ ꝓpłm meũ ʰ miſerunt
ⁱſortẽ. ᵏEt ˡ poſuerũt ᵐ pue
rũ ⁿ i ᵒ ſtibulo: ᵖ& puellã ᵠ vẽ
diderũt ʳ pro vino ˢ vt bibe
rẽt. ᵗ Verũ ᵘ qd ᵛ mihi & ʷ vo
bis ˣ tyrus ˣ & ʸ ſydon ᶻ & oĩs
ᵃterminus ᵇ paleſtinorum: ᶜ
ᵈNunquid vltionem ᵉ vos
ᶠreddetis ᵍ mihi? ʰ Et ſi ꝏ
ⁱvlciſciminiˡ vos ᵐ contra
me: ⁿ cito ᵒ velociter ᵖ reddã
ᵍvicissitudinẽ vobis ʳ ſup
caput veſtrũ. ˢ Argentum
ᵗeni meũ ᵘ& aurũ ᵛtuliſtis:
ʷ& deſiderabilia mea &
ˣpulcherrima ʸ tuliſtis ᶻ in
delubra vñra. ᵃ Et filios ᵇ iu=
da ᶜ& filios ᵈ hieruſalẽ ᵉven
didiſtis ᶠ filiis ᵍ grecorum ꝏ
ʰvt ⁱlõge faccretis eos ᵏ de
ˡfinibus ſuis. ꝏꝏꝏꝏꝏ

Tex.heb.Joel..iij. Pritiua.heb.

׳שָׁבַע	וְשָׁבוּעַ	׳
׳פָּלַא	אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא	׳
׳עוש עָלַם	וְלֹא יֵבוֹשׁוּ עַמִּי לָעוֹלָם׃ וִידַעְתֶּם	׳
	כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וַאֲנִי יְהוָה	
	אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא יֵבוֹשׁוּ עַמִּי	
׳שָׁפַךְ	לְעוֹלָם׃ וְהָיָה אַחֲרֵי כֵן אֶשְׁפּוֹךְ אֶת	׳
	רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם	
׳בָּנָה חָלַם	וּבְנֹתֵיכֶם זִקְנֵיכֶם חֲלֹמוֹת יַחְלֹמוּן	׳
׳בָּחַר חָזָה	בַּחוּרֵיכֶם חִזְיֹנוֹת יִרְאוּ׃ וְגַם עַל	׳
׳רָאָה יוֹם	הָעֲבָדִים וְעַל הַשְּׁפָחוֹת בַּיָּמִים	׳
׳נָתַן	הָהֵמָּה אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי׃ וְנָתַתִּי	׳
׳נָפַת	מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ דָּם וָאֵשׁ	׳
׳הָפַךְ	וְתִמְרוֹת עָשָׁן׃ הַשֶּׁמֶשׁ יֵהָפֵךְ לְחֹשֶׁךְ	׳
׳בָּנָה	וְהַיָּרֵחַ לְדָם לִפְנֵי בוֹא יוֹם יְהוָה	׳
׳גָּדַל יָרֵא	הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא׃ וְהָיָה כֹּל אֲשֶׁר	׳
׳קָרָא מָלַט	יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמָּלֵט כִּי בְּהַר	׳
׳הָיָה	צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם תִּהְיֶה פְּלֵיטָה	׳
׳שָׁרַד	כַּאֲשֶׁר אָמַר יְהוָה וּבַשְּׂרִידִים	׳
	אֲשֶׁר יְהוָה קֹרֵא׃	
	כִּי הִנֵּה בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא	Cap.iij.
׳יום שׁוּב	אֲשֶׁר אָשׁוּב אֶת שְׁבוּת יְהוּדָה	׳
׳שָׁנָה	וִירוּשָׁלָם׃ וְקִבַּצְתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם	׳
׳יָרַד	וְהוֹרַדְתִּים אֶל עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט	׳
׳שָׁפַט	וְנִשְׁפַּטְתִּי עִמָּם שָׁם עַל עַמִּי וְנַחֲלָתִי	׳
	יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פִּזְּרוּ בַגּוֹיִם וְאֶת	׳
׳יָדַד גּוֹרָל	אַרְצִי חָלָקוּ׃ וְאֶל עַמִּי יִדּוּ גוֹרָל	׳
׳נָתַן זָנָה	וַיִּתְּנוּ הַיֶּלֶד בַּזּוֹנָה וְהַיַּלְדָּה מָכְרוּ	׳
׳שָׁתָה	בַּיַּיִן וַיִּשְׁתּוּ׃ וְגַם מָה אַתֶּם לִי	׳
׳גָּלַל	צֹר וְצִידֹן וְכֹל גְּלִילוֹת פְּלֶשֶׁת	׳
׳גָּמַל שָׁלַם	הֲגֹמְלִים אַתֶּם מְשַׁלְּמִים עָלָי וְאִם	׳
׳קָלַל שׁוּב	גֹּמְלִים אַתֶּם עָלַי קַלְּכֶם מְהֵרָה אָשִׁיב	׳
	גְּמֻלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם׃ אֲשֶׁר כַּסְפִּי	
׳חָמַד טוֹב	וְזְהָבִי לְקַחְתֶּם וּמַחֲמַדַּי הַטּוֹבִים	׳
׳בּוֹא הָכָל	הֲבֵאתֶם לְהֵיכְלֵכֶם׃ וּבְנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי	׳
	יְרוּשָׁלַם מְכַרְתֶּם לִבְנֵי הַיְוָנִים	׳
׳רָחַק גְּבַל	לְמַעַן הַרְחִיקָם מֵעַל גְּבוּלָם׃	׳

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūctua.heb.	Tex.heb.Joel.iij.	Trāsla.B.Vie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
עור קום	הִנֵּנִי ׀ מְעִירָם ׀ מִן ׀ הַמָּקוֹם ׀ אֲשֶׁר	Ecce ego qui suscitabo eos de loco in que vendidistis eos: & conuertam retributionē vestrā in caput vestrum. Et vendam filios vrōs & filias vras in manibus filiorū iuda: et venundabunt eos in gentē longinque: quia dñs locut est. Clamate hec in gētibus: sanctificate bellum: suscitate robustos. Ascendant: accedant omnes viri bellatores: Concidite aratra vra in gladios: & ligones vros in lanceas. Infirmus dicat: quia ego fortis sum. Erumpite & venite oēs gentes de circuitu & cōgregamini. Ibi oc cūbere faciet dñs robustos tuos. Consurgāt & ascendāt gentes in vallē iosaphat: quia ibi sedebo vt iudicem oēs gētes i circuitu. Mittite falces: quia maturauit messis. Venite & descendite: qa plenū est torcular. Exuberāt torcularia qa multiplicata est malicia eorū. Populi populi in valle cōcisionis: quia iuxta est dies domini in valle concisionis. Sol & luna obtenebrati sūt: & stelle retraxerūt splendorem suū. Et dñs de sion rugiet: & de hierusalem dabit vocē suā. Et mouebūtur celi & terra: & dñs spes populi sui: & fortitudo filiorū israel. Et scietis quia ego dominus deus vester habitās in sion in mōte sancto meo. Et erit hierusalē sancta & alieni non transibūt amplius. Et erit in die illa stillabūt mōtes dulcedinē: & colles fluent lacte. Et p oēs riuos iuda ibūt aq: & fōs de domo dñi egredietur: & irrigabit torrentē spinarū. Egyptus in desolatione erit: & idumea in desertū pditiōis: pro eo q iniq egerint in filios iuda: & effuderint sanguinē innocentē in terra sua. Et iudea in eternū habitabit: & hierusalē in generationē & generationē. Et mundabo sanguinem eorum quos non mundauerā: & dñs cōmorabitur in sion. Explicit Iohel ppheta.	ecce ego suscito eos de loco vbi vendidistis eos illic. & reddam retributionē vram in caput vestrum. καὶ ἀνταποδώσω ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς capita vra: & vendam filios vros & filias vras in manus filiorū iuda. & venūdabunt eos in captiuitatē in gentē q̄ p̄cul: qm̄ dominus locutus ē. p̄dicate hec in gentib⁹. & sanctificate bellum: suscitate pugnatores: adducite & ascendite oēs viri bellatores: concidite aratra vra in gladios: & falces vras in lanceas: nō fortis dicat p̄ualeo ego: cōgregamini & intrate oēs gētes p circuitū & cōgregamini illuc: mānuet⁹ sit pugnator. cōsurgant & ascendant gētes in vallē iosaphat: qz ibi sedebo vt iudicem oēs gētes i circuitu. emittite falces qm̄ adest vindemia: introite calcate: qz plenū torcular: redundant torcula qz multiplicata sunt mala eor. exierunt auditi sunt in valle iudicij qz iuxta dies dñi in valle iudicij. sol & luna obtenebrabūt: & stelle occidere facient splendorē suū. at dñs de sion clamabit & ex hierusalem dabit vocē suā: & mouebit celū & terra: at dñs p̄cet pp̄lo suo: & cōfortabit filios israel. & scietis qz ego dñs deus vr̄ habitans in sion mōte sctō meo. & erit hierusalem sancta: & alienigene nō transibunt p eam ampli⁹. & erit in die illa. stillabunt mōtes dulcedinē: & colles fluent lacte: & oēs emissiones iuda fluent aquis. & fons de domo dñi egredietur: & irrigabit torrentem funiculor. egypt⁹ in perditionē erit. & idumea in cāpū desolatiōis ex iniquitatib⁹ filior iuda. p eo qđ effuderūt sanguinē iustū in terra sua. at iudea in eternū habitabit: & hierusalem in generationē & generationē. mundabo sanguinem eorum quos non mundauerā: & dñs habitabit in sion.	Apo. 14.d. Ezech. 35.c.1. Esai. 13.b. Hiere. 25.f. Amos 1.a.

Universidad de Deusto
Biblioteca

INCIPIT PROLOGVS IN AMOS PROPHETAM.

Zias rex cum religionem sollicite emularetur: nimio religionis amore prouocatus: circa preceptum legis moysi arrepto thuribulo: vt in historia libri secundi paralipomenon ostenditur sacerdotale officiū presumere conatus est. Ob eam rem terremotū in tẽplo dei exortū constat: cuius etiā zaharias pheta meminit. Ante hunc itaq; terremotus amos propheta tẽporibus predicti regis: & tẽporibus hieroboā filii ioas regis israel: in eas gentes que lectione cōprehense sunt iram dei ob eas causas quas memorauit affuturam denunciat. Et quia idē propheta in sequentibus ait. Super tribus impietatibus: & super quattuor non conuertam eum: tertio peccatorū indulgentiaꝫ deū dare posse significat: quem quarto eadē peccata admittẽtibus: nec penitentiā nec indulgentiā daturum annunciat. Nā per ignis similitudinē quem in predictas gentes immittenduꝫ predixit: grauē atq; irreuocabilē dei iram ad euersionem earū dem ciuitatum processuram voluit demonstrare.

Item alius prologus.

Mos propheta pastor & rusticus & ruborum mora distringens: paucis verbis explicari nō potest. Quis enim digne exprimat tria & quattuor scelera damasci: gaze: tyri: idumee filiorū ammon: moab: & septimo octauoq; gradu iude & israel? Hic loquitur ad vaccas pingues que sunt in monte samarie: et ruituram domū maioreꝫ minoreq; testatur. Ipe cernit victoreꝫ locuste: & stantē dñm super murū litum: vel adamantinū: & vncinum pomorū: atrahentē supplicia peccatoribus: & fameꝫ in terra: non fameꝫ panis: neq; sitim aque: sed audiendi verbū dñi. nō dixit verba sed verbū. Amos vero interpretatur onustus. Hic amos spirituali gratia plenus: prophetauit inter ceteros pphetas. Nō enim solus ipe erat pphetes sed etiā alii. Et quippe nō poterat prophetes esse: nisi pastor ante fuisset. Cum etiā tuba sua clangit per singulos dies erudiens & docens in ecclesia. In veritate eniꝫ vox omniū prophetarū tanq; tuba spiritualis est predicans in ecclesia secundū q̄ scriptum est. Ascende in mōtem excelsum tu qui euangelizas syon: exalta vocem tuā qui predicas hierusalem.

Item alius prologus.

Icamos propheta & pastor nō fuit pater esaie prophete: quāq; & ille propheta extiterit. Nam aliis literis ille: aliis iste apud hebreos scribitur: que differentia litterarū apud latinos non habetur: & ille fortis vel robustus: hic vero auulsus interpretatur: quia loqtur contra decē tribus: que per idolatriaꝫ a cultu dei & a regno dauid erant auulse. Fuit autē cognatio eius ex oppido thecue quod sex miliaribus distat a bethleē: curā gerēs pecorū in latitudine cāporū qui sunt proximi oppido thecue in quibus humo arida atq; arenosa nihil omnino frugū gignitur sed vberrimis pascuis abūdant: & ideo cūcta sunt plena pastoribus: & sterilitas terre cōpensatur pecorū multitudine: ex hoc nūero pastorū fuit amos iperit? sermone: sed plen? scietia. Prophetauit autē eisdem tēporibus quibus iohel: naū: ionas osee: esaias. Sed aliquantulum exorsus est prophetare anteq; esaias. Maxime autem contra deceꝫ tribus locutus est: pauca de duabus interserens. Hunc ablatū de numero pastorū misit dominus: vt in samaria prophetaret: quem amasias sacerdos frequenter plagis affixit: tandem filius eius ozias vecte p tẽpora trāsfixit. Post hec semiuiu? in terram suam euectus post aliquot dies dolore vulneris expirauit: sepultusq; est cum patribus suis.

Explicit prologus.

Trā.gre.lxx.cū inter.lati.

AMMOS.

AMMΩΣ. Ca.i.

Sermões āmos q̄ facti sunt ī accarpi ex thecue:

A λ Ογοι ἀμμὼς οἱ ἐγένοντο ἐν ἀκκαρπὶ ἐκ θεκουέ, ἃς vidit sup hierusalem: in diebus ozie ὃυς ἶδεν ὑπὲρ ἱερουσαλήμ, ἐν ἡμέραις ὀζί regis iuda: τ in diebus hieroboam filij ioas ου βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωὰς regis israel añ duos ānos terremotus. βασιλέως τοῦ ἰσραὴλ πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ. τ dixit dñs de sion locutus est: τ de hierusalem καὶ εἶπεν κύριος ἐκ σιὼν ἐφθέγξατο, καὶ ἐξ ἱερουσαλὴμ dedit vocē suam τ lurerunt pascua ouī ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἐπένθησαν αἱ νομαὶ τῶν προβά num: τ exiccat⁹ ē vertex carmeli. τ dixit do των, καὶ ἐξηράνθη ἡ κορυφὴ τοῦ καρμήλου. καὶ εἶπεν κύ min⁹ sup tribus ipietatib⁹ damasci: τ sup ριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις δαμασκοῦ, καὶ ἐπὶ quattuor. nō cōuertam eum: eo qđ se ταῖς τέσσαρσιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν, ἀνθ' ὧν ἐ cauerit serris ferreis in utero hītes in gala πρίσαν πρίοσιν σιδηροῖς τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας ἐν γαλα B ad: τ ozitī faciā ignē in domū azael: τ deuo ὰδ, καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς τὸν δῖκον ἀζαήλ, καὶ κατα rabit fundamēta filii ader: τ cōteram vectes φάγεται θεμέλια υἱοῦ ἄδερ, καὶ συντρίψω μοχλοὺς δα masci: τ disperdam hītantes ex campo ido μασκοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσω κατοικοῦντας ἐκ πεδίου εἰ lis τ cōcidam tribū ex viris voluptatis: τ λις τ κόψω φυλὴν ἐξ ἀνδρῶν ἀδάι, καὶ captiuabit ppls syrie inceptus dicit do κατακόψω φυλὴν ἐξ ἀνδρῶν ἀδάι, καὶ ἀχμαλωτιεῖ λαὸς συρίας ἐπικλητος λέγει κύ minꝰ. hec dicit dñs sup trib⁹ ipietatib⁹ ριος. Τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις gaze: τ sup γάζης, καὶ ἐπὶ ταῖς

Trā.Ba.W.ie.

Incipit Amos propheta.

Capitulum. i.

Verba amos qui fuit in pastoribus thecue: que vidit super israel in diebus ozie regis iuda: & in diebus hieroboam filii ioas regis israel: ante duos annos terremotus: & dixit. Domin⁹ de sion rugiet & de hierusalem dabit vocē suā. Et luxerūt speciosa pastorū: & exiccat⁹ est vertex carmeli. Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus damasci & super quattuor non cōuertā eum: eo q̄ triturauerūt in plaustris ferreis galaad. Et mittā ignem in domū azahel: & deuorabit domos benadab. Et conteram vectem damasci: & disperdā habitatorem de cāpo idoli: & tenentē sceptrū de domo voluptatis: & trāsferetur populus syrie cyrenē dicit dñs. Hec dicit domin⁹. Super tribus sceleribus gaze & super

Tex.heb.Amos.i.Pritiua.heb.

Cap.i.

דִּבְרֵי עָמוֹס אֲשֶׁר הָיָה בַּנֹּקְדִים
נקד מִתְקוֹעַ אֲשֶׁר חָזָה עַל יִשְׂרָאֵל
יום בִּימֵי עֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וּבִימֵי
יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
שנה שְׁנָתַיִם לִפְנֵי הָרַעַשׁ וַיֹּאמַר יְהוָה
שאג מִצִּיּוֹן יִשְׁאָג וּמִירוּשָׁלַם יִתֵּן
נוה קוֹלוֹ וְאָבְלוּ נְאוֹת הָרֹעִים וַיָּבַשׁ
ראש רֹאשׁ הַכַּרְמֶל׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עַל
רבע שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי דַמֶּשֶׂק וְעַל אַרְבָּעָה
שוב לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל דּוּשָׁם בַּחֲרִצוֹת
הברזל הַבַּרְזֶל אֶת הַגִּלְעָד׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ
בית בְּבֵית חֲזָאֵל וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת
בן בֶּן הֲדַד׃ וְשָׁבַרְתִּי בְּרִיחַ דַּמֶּשֶׂק
ברת וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מִבִּקְעַת אָוֶן וְתֹמֵךְ
תשה שֵׁבֶט מִבֵּית עֵדֶן וְגָלוּ עַם אֲרָם
קיר קִירָה אָמַר יְהוָה כֹּה אָמַר יְהוָה
על עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי עַזָּה וְעַל

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua heb. | Tex. heb. Amos. ij. | Trāsla. B. Vie. | Trāsla. gre. lxx. cū iter. latina.

אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל הַגְלוֹתָם רַבַּעַ שוב
גָּלוּת שְׁלֵמָה לְהַסְגִּיר לֶאֱדוֹם׃ גלה סגר
וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת עַזָּה וְאָכְלָה חמה
אַרְמְנוֹתֶיהָ׃ וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מֵאַשְׁדּוֹד כרת ישב
וְתֹמֵךְ שֵׁבֶט מֵאַשְׁקְלוֹן וַהֲשִׁבוֹתִי שוב
יָדִי עַל עֶקְרוֹן וְאָבְדוּ שְׁאֵרִית
פְּלִשְׁתִּים אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה׃ כה
אָמַר יְהוָה עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי צר
וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל
הַסְגִּירָם גָּלוּת שְׁלֵמָה לֶאֱדוֹם וְלֹא
זָכְרוּ בְּרִית אַחִים׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בָּרת
בְּחוֹמַת צֹר וְאָכְלָה אַרְמְנוֹתֶיהָ׃
כה אָמַר יְהוָה עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי
אֱדוֹם וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ
עַל רָדְפּוֹ בַחֶרֶב אָחִיו וְשִׁחֵת רַחֲמָיו
וַיִּטְרֹף לָעַד אַפּוֹ עֶבְרָתוֹ שָׁמְרָה עַד טרף
נֶצַח׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּתֵימָן וְאָכְלָה תמן
אַרְמְנוֹת בָּצְרָה׃ כה אָמַר יְהוָה עַל
שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי בְנֵי עַמּוֹן וְעַל אַרְבָּעָה
לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל בְּקָעָם הָרוֹת
הָרָה
הַגִּלְעָד לְמַעַן הַרְחִיב אֶת גְּבוּלָם׃ רחב גבל
וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת רַבָּה וְאָכְלָה יצת חמה
אַרְמְנוֹתֶיהָ בְּתְרוּעָה בְּיוֹם מִלְחָמָה רוע סער
בְּסַעַר בְּיוֹם סוּפָה׃ וְהָלַךְ מַלְכָּם
גָּלוֹתָה הוּא וְשָׂרָיו יַחְדָּו אָמַר יְהוָה׃ גלה שור
Cap. ij. כה אָמַר יְהוָה עַל
שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי מוֹאָב וְעַל אַרְבָּעָה רבע
לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל שָׂרְפּוֹ עַצְמוֹת שוב
מֶלֶךְ אֱדוֹם לַשִּׂיד׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ שוד
בְּמוֹאָב וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת קְרִיּוֹת
וּמֵת מוֹאָב בְּשָׁאוֹן בִּתְרוּעָה בְּקוֹל מות שאה
שוֹפָר׃ וְהִכְרַתִּי שֹׁפֵט מִקִּרְבָּהּ וְכָל כרת
שָׂרֶיהָ אֶהֱרֹג עִמּוֹ אָמַר יְהוָה׃ כה הרג
אָמַר יְהוָה עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי
יְהוּדָה וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ
עַל מָאֲסָם אֶת תּוֹרַת יְהוָה וְחֻקָּיו יָרַה חקק

quattuor non conuertam eū: eo q̄ transtulerīt captiuitatē pfectā vt cōcluderet eam in idumea. Et mittā ignem in murum gaze: & deuorabit edes eius: & dispersam habitatorem de azoto: & tenētem sceptrum de ascalone: & conuertam manū meā super acharon: & peribunt reliqui philistinorum dicit dīs deus. Hec ∞∞∞∞∞∞∞∞ dicit dominus. Super tribus sceleribus tyri ∞∞∞∞ & super quattuor non cōuertam eum: eo q̄ ∞∞ cōcluserint captiuitatē pfectā in idumea: & nō sint recordati federis fratrum. Et mittam ignem in murū tyri: & deuorabit edes eius. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ Hec dicit dominus. Super tribus sceleribus ∞∞ edom & super quattuor non cōuertam eum: eo q̄ pfecutus sit in gladio fratrē suū & violauerit mīa eius: & tenuerit vltra furorē suū & indignationē suā seruauerit vsq; in finem. Mittā ignē in themā & deuorabit edes bosre. Hec dicit dīs. Super tribus sceleribus filiorū ammō & sup quattuor nō cōuertā eum: eo q̄ dissecuerit pregnates galaad ad dilatandum terminum suum. ∞∞∞∞ Et succendā ignē in muro rabbath. & deuorabit edes eius in vlulatu in die belli: & ∞∞∞∞∞∞∞∞ in turbine in die cōmotionis. Et ibit melchom in captiuitatē: ipse & principes eius similr dicit dīs.

quattuor nō cōuertam eos eoq̄ captiuauerunt ipi captiuitatē salomon vt cōcluderet in idumeam. et mittam ignē in muros gaze: & deuorabit fundamēta eius. et disp̄dam hitan & ascalonē. et auferet trib̄ ex ascalone: et inducā manū meā sup accaronē: et peribit reliqui alienigenarū dicit dīs. hec dicit dīs: sup tribus ipietatib̄ tyri et sup quattuor. nō cōuertam eā: eo q̄ cōcluserūt captiuitatē salomōti in idumeā. et nō recordati sūt testamēti fratrū: et mittam ignē in muros tyri: et deuorabit fundamēta eius. hec dicit dīs: sup trib̄ ipietatib̄ idumee et sup quattuor. nō cōuertam eos eoq̄ pscequut̄ est in gladio fratrē suū: et violauit vuluā in terra: & rapuit in testimoniū hozrozē suū: et ipetū suū seruauit in ptētionē. et mittam ignē in theman: et deuorabit fundamēta eius. hec dicit dīs sup tribus ipietatib̄ filiorū amō et sup quattuor. nō cōuertam eos: eoq̄ dissecabāt ventre hītes ex galaaditis: vt dilatarēt terminos suos. et succēdā ignē in muros rabbā. et deuorabit fundamēta eius cū clamore in die belli: et p̄mouebit in die cōsumatiōis eius: et ibit rex eorū in captiuitate sacerdotes et principes eorū in idipm dicit dīs.

Ca. 2.

Hec dicit dīs sup tribus ipietatib̄ moab et sup quattuor: nō cōuertam eū. eoq̄ cōbusserunt ossa regis idumee in cinerē: et mittam ignē in moab. et deuorabit fundamēta vrbiū: et moriet in ipotentia moab: cū voce & cū clamore tube. et disperdam iudicē ex ea: et oēs principes eius interficiā cū eo dicit dīs. hec dicit dīs. sup tribus ipietatib̄ filiorū iuda et sup quattuor: nō conuertā eā eoq̄ abiecerit ipi legem dīi: et p̄cepta

Ca. 1. B

Ca. 2. A

Universidad de Deusto
Biblioteca

B

ei⁹ nõ custodierũt: ⁊ deceperũt eos va=
τα αὐτ᾽ οὐκ ἐφυλάξαντο, καὶ ἐπλάνησαν αὐτοὺς τὰ μά=
na eor̃ q̃ fecerunt: q̃ secuti sunt pfes eo
ἰνα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν, οἷς ἐξηκολούθησαν οἱ πατέρες αὐ
rũ post ea. ⁊ mittam ignẽ in iudã: ⁊
τῶν ὀπίσω αὐτῶν. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ ἰούδαν, καὶ
deuorabit fundamẽta hierusalem. hec dicit dñs:
καταφάγεται τὰ θεμέλια ἱερουσαλήμ. τάδὶ λέγει κύριος,
sup tribus ipietatib⁹ israel ⁊ sup q̃ttuor.
ἐπὶ τρισὶν ἀσεβείαις ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρ
non cõuertam eũ eo q̃ vendiderũt argẽ
σιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν, ἀνθ᾽ ὧν ἀπέδοντο ἀργυ
to mendicũ ⁊ pauperẽ p calciamentis cõculcantem
ρίου σῶχον καὶ πένητα ἀντὶ ὑποδημάτων καταπατοῦν
sup puluerẽ terre. ⁊ pugnis pcutiebãt capite
τα ἐπὶ γὸν χοῦν τῆς γῆς. καὶ ἐκκλίνουσιν εἰς κεφαλὴν
mẽdicũ: ⁊ viã humiliũ declinauerũt: ⁊ filiꝰ ⁊ pa=
σῶχον, καὶ ὁδὸν ταπεινῶν ἐξέκλιναν, καὶ υἱὸς καὶ πα=
ter ingressi sunt ad eandẽ ancillam: vt
τὴρ εἰσεπορεύοντο πρὸς τὴν αὐτὴν παιδίσκην, ὅπως
violarent nomẽ dei sui: ⁊ vestimẽta
βεβηλώσωσιν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια
eor̃ ligantes funib⁹ velamina faciebãt
αὐτῶν διαμενοῦντες χοινίοις παραπετάσματα ἐποίουν
adherẽtia altari. ⁊ vinũ ex calumnijs bibe
ἐχόμενα τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ οἶνον ἐκ συκοφαντιῶν ἔπι
bãt in domo dei sui: ego ãt absẽti amorreũ
νον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐγὼ δὲ ἦρα τὸν ἀμορραῖ
a facie eor̃. sicut altitudo cedri altitudo e=
ον ἐκ προσώπου αὐτῶν· καθὼς ὕψος κέδρου τὸ ὕψος αὐ
ius: ⁊ fortis erat vt querc⁹: ⁊ absẽti fructũ ei⁹
τοῦ, καὶ ἰσχυρὸς ἦν ὡς δρύς, καὶ ἐξῆρα τὸν καρπὸν αὐ=
desup: ⁊ radices ei⁹ subter. ⁊
τοῦ ἐπάνωθεν, καὶ τὰς ῥίζας αὐτοῦ ὑποκάτωθεν· καὶ
ego eduxi vos de terra egypti: ⁊ circumduxi
ἐγὼ ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ περιήγαγον
vos in deserto q̃draginta annis: vt possidere=
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη, τοῦ κατακληρο
tis amorreũ: ⁊ accepi de filijs vris
νομῆσαι τὸν ἀμορραῖον, καὶ ἔλαβον ἐκ τῶν υἱῶν ὑμῶν
in ꝓphetas: ⁊ de iuuenibus vris in sanctificatos:
εἰς προφήτας, καὶ ἐκ τῶν νεανίσκων ὑμῶν εἰς ἡγιασμένους,
D nũqd nõ sunt hec filij israel dicit dñs: vos ãt
μήτι οὐκ ἔστιν ταῦτα υἱοὶ ἰσραὴλ λέγει κύριος, ὑμεῖς δὲ
potabatis sanctificatos meos vino: ⁊ ꝓphe=
ἐποτίζετε τοὺς ἡγιασμένους μου οἶνον, καὶ τοῖς προφή
tis mandabatis dicẽtes: nõ ꝓphetetis. ꝓp
ταις ἐνετέλλεσθε λέγοντες, οὐ μὴ προφητεύσητε· διὰ
ea ecce ego devolvo subter vos: sicut de
τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ κυλίω ὑποκάτω ὑμῶν, ὃν τρόπον κυ
volvit currus plenus stipula: ⁊ peribit fuga
λίεται ἅμαξα ἡγεμονοῦσα καλάμης, καὶ ἀπολεῖται φυγὴ
a cursore. ⁊ fortis nõ obtinebit virtu
ἐκ δρομέως· καὶ ὁ κραταιὸς οὐ μὴ κρατήσῃ τῆς ἰσχύ=
tẽ suã: ⁊ pugnator non saluabit aiam su=
ος αὐτοῦ, καὶ ὁ μαχητὴς οὐ μὴ σώσῃ τὴν ψυχὴν αὐ=
am: ⁊ sagittator non subsistet: ⁊ velox pedi
τοῦ, καὶ ὁ τοξότης οὐ μὴ ὑποστῇ, καὶ ὁ ὀξὺς τοῖς πο=
bꝰ suis non saluabit: neq; eques saluabit
σὶν αὐτοῦ οὐ μὴ διασωθῇ, οὐδὲ ἱππεὺς οὐ μὴ σώσῃ
aiam suam: ⁊ inueniet aiam suam in
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ εὑρήσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν
potentatibꝰ. nudus fugiet in dieb⁹ illis
δυναστείαις. ὁ γυμνὸς φεύξεται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί=
dicit dñs.
ναις λέγει κύριος.

Ca. 3.

A Audite verbũ hoc q̃ locutꝰ est do
Ακούσατε τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐλάλησεν κύ=
minꝰ sup vos domꝰ israel: ⁊ ꝑ oẽm tri
ριος ἐφ᾽ ὑμᾶς οἶκος τοῦ ἰσραὴλ, καὶ κατὰ πάσης φυ
bus q̃ã eduxit de terra
λῆς ἧς ἀνήγαγεν ἐκ γῆς

ⁿnõ ᵒcustodierit.ᵐ Decepe
rũt enĩ eos ᵖidola sua ᵍpost
que ʳabierant ˢpatres eo=
rum. ᵗEt mittam
ᵘignẽ in iudam: ˣ& deuo=
rabit ʸedes
ᶻhierusalẽ. ᵃHec ᵇdicit ᶜdo=
minus. ᵈSuper
ᵉtribus ᶠsceleribus ᵍisrael:
ʰ& sup ⁱquattuor
ᵏnõ ˡcõuertã eum ᵐpro eo
q̃ ⁿvendiderit ᵒ p argento
ᵖiustum ᵍ& paupere ʳ pro
ˢcalciamentis.
ᵗQui conterũt ᵘsuper ˣpul
uerem ʸterre ᶻcapita
ᵃpauperum: ᵇ& viam ᶜhu=
milium ᵈdeclinãt. ᵉ Et filiꝰ
ᶠac pater eius ᵍierunt ʰad
ⁱpuellam: ᵏvt violarent
ˡnomẽ ᵐsanctũ meũ: ᵖ& su
per ᵍvestimẽtis ʳ pignora=
tis ˢaccubuerũt ᵗ iuxta ᵘoẽ
ˣaltare: ʸ& vinũ ᶻdãnatorũ
ᵃbibebant in ᵇdomo ᶜ dei
sui. ᵈ Ego autem
ᵉexterminaui ᶠammorreũ
ᵍa facie eorum:
ʰcuius altitudo ⁱcedrorũ
ᵏaltitudo ciꝰ: ˡ& fortis ᵐipe
ⁿquasi quercus. ᵒ Et con=
triui ᵖfructum eius ᵍdesup:
ʳ& radices eius ˢsubter.
ᵗEgo sum qui ʸ ascendere
ᶻvos ᵃfeci ᵇde terra ᶜegypti:
ᵈ& duxi
ᵉvos ᶠin desertum ᵍquadra
ginta ʰannis:
ⁱvt possideretis ᵏterrã ˡam
morrei: ᵐ& suscitaui
ⁿde filiis vris ᵒin ꝓphetas:
ᵖ& de iuuenibus vestris
ᵍnazareos. ʳNunquid ˢnõ
ᵗita est ᵘfilu ˣ israel
ʸdicit ᶻdominus? ᵃEt propi
nabatis ᵇ nazareis
ᶜvinũ ᵈ& ʳprophetis: ᵉman
dabatis ᶠdicentes:
ᵍne ʰ ꝓphetetis. ⁱEcce ᵐego
ⁿstridebo
ᵒsubter vos: ᵖsicut ᵍstridet
ʳplaustrum
ˢonustum ᵗfeno. ˣEt peri=
bit ʸfuga
ᶻa veloce: ᵃ& fortis ᵇnõ ᶜob
tinebit ᵈvirtutẽ suã: ᵉ& ro=
bustus ᶠnõ ᵍsaluabit ʰanimã
suam. ⁱ Et tenens ʲarcum
ᵏnon ˡstabit: ᵐ& velox ⁿpe
dibus suis ᵒnõ ᵖsaluabitur.
ᵠEt ascensor ʳequi ˢnõ ᵗsal
uabit ᵘanimã suã: ʸ& robu
stus ᶻcorde ᵃinter fortes ᵇnu
dus ᶜeffugiet ᵈin
ᵉilla ᶠdie: ᵍdicit ʰ dominus.

3.

H Vdite ᶜverbum ᶜquod
ᶜlocutus est ᵈdñs ᵉsup vos
ᶠfilii ᵍisrael: ʰsuper
ⁱomnẽ ʲcognationẽ ᵏquã
ˡeduxi ᵐde terra

ᵐתָּעָה ᵑלֹא ᵒיָשֹׁמְרוּ ᵖוַיַּתְעוּם ᵍמִגִּלֻּלֵיהֶם ʳאֲשֶׁר
ˢהָלְכוּ ᵗאֲבוֹתָם ᵘאַחֲרֵיהֶם׃ ˣוְשִׁלַּחְתִּי
ʸאֵשׁ ᶻבִּיהוּדָה ᵃוְאָכְלָה ᵇאַרְמְנוֹת
ᶜיְרוּשָׁלִָם׃ ᵈכֹּה ᵉאָמַר ᶠיְהוָה ᵍעַל
ʰשְׁלֹשָׁה ⁱפִּשְׁעֵי ʲיִשְׂרָאֵל ᵏוְעַל ˡאַרְבָּעָה
ᵐלֹא ⁿאֲשִׁיבֶנּוּ ᵒעַל ᵖמְכָרָם ᵍבַּכֶּסֶף
ᵍצַדִּיק ᵍוְאֶבְיוֹן ʳבַּעֲבוּר ˢנַעֲלָיִם׃
ᵗהַשֹּׁאֲפִים ᵘעַל ˣעֲפַר ʸאֶרֶץ ᶻבְּרֹאשׁ
ᵃדַּלִּים ᵇוְדֶרֶךְ ᶜעֲנָוִים ᵈיַטּוּ ᵉוְאִישׁ
ᵃוְאָבִיו ᵇיֵלְכוּ ᶜאֶל ᵈהַנַּעֲרָה ᵉלְמַעַן ᶠחַלֵּל
ᵐאֶת ᵑשֵׁם ᵒקָדְשִׁי׃ ᵖוְעַל ᵍבְּגָדִים ʳחֲבֻלִים
ˢיַטּוּ ᵗאֵצֶל ᵘכָּל ˣמִזְבֵּחַ ʸוְיֵין ᶻעֲנוּשִׁים
ᵃיִשְׁתּוּ ᵇבֵּית ᶜאֱלֹהֵיהֶם׃ ᵈוְאָנֹכִי
ᵉהִשְׁמַדְתִּי ᶠאֶת ᵍהָאֱמֹרִי ʰמִפְּנֵיהֶם
ⁱאֲשֶׁר ʲכְּגֹבַהּ ᵏאֲרָזִים ᵐגָּבְהוֹ ⁿוְחָסֹן ᵒהוּא
ᵖאֵלוֹן ᵍוְאַשְׁמִיד ʳפִּרְיוֹ ˢמִמַּעַל
ᵗוְשָׁרָשָׁיו ᵘמִתָּחַת׃ ˣוְאָנֹכִי ʸהָעֱלֵיתִי
ᶻאֶתְכֶם ᵃמֵאֶרֶץ ᵇמִצְרַיִם ᶜוְאוֹלֵךְ
ᵈאֶתְכֶם ᵉבַּמִּדְבָּר ᶠאַרְבָּעִים ᵍשָׁנָה
ʰלָרֶשֶׁת ⁱאֶת ʲאֶרֶץ ᵏהָאֱמֹרִי׃ ˡוָאָקִים
ᵐמִבְּנֵיכֶם ᵏלִנְבִיאִים ᵍוּמִבַּחוּרֵיכֶם
ʳלִנְזִרִים ˢהַאַף ᵗאֵין ᵘזֹאת ᵑבְּנֵי ᵒיִשְׂרָאֵל
ᵖנְאֻם ᵍיְהוָה׃ ʳוַתַּשְׁקוּ ˢאֶת ᵗהַנְּזִרִים
ᵘיַיִן ᵛוְעַל ʷהַנְּבִיאִים ˣצִוִּיתֶם ʸלֵאמֹר
ᶻלֹא ᵃתִנָּבְאוּ׃ ᵇהִנֵּה ᶜאָנֹכִי ᵈמֵעִיק
ᵉתַּחְתֵּיכֶם ᶠכַּאֲשֶׁר ᵍתָּעִיק ʰהָעֲגָלָה
ⁱהַמְלֵאָה ʲלָהּ ᵏעָמִיר׃ ˡוְאָבַד ᵐמָנוֹס
ᵑקַל ᵒמִקֶּל ᵖוְחָזָק ᵍלֹא ʳיְאַמֵּץ ˢכֹּחוֹ ᵗוְגִבּוֹר
ᵘלֹא ˣיְמַלֵּט ʸנַפְשׁוֹ׃ ᶻוְתֹפֵשׂ ᵃהַקָּשֶׁת
ᵇלֹא ᶜיַעֲמֹד ᵈוְקַל ᵉבְּרַגְלָיו ᶠלֹא ᵍיְמַלֵּט
ʰוְרֹכֵב ⁱהַסּוּס ʲלֹא ᵏיְמַלֵּט ˡנַפְשׁוֹ׃ ᵐוְאַמִּיץ
ᵑלִבּוֹ ᵒבַּגִּבּוֹרִים ᵖעָרוֹם ᵍיָנוּס ʳבַּיּוֹם
ˢהַהוּא ᵗנְאֻם ᵘיְהוָה׃

Cap. iij.

ᵛשִׁמְעוּ ʷאֶת ˣהַדָּבָר ʸהַזֶּה ᶻאֲשֶׁר
ᵃדִּבֶּר ᵇיְהוָה ᶜעֲלֵיכֶם ᵈבֵּית ᵉיִשְׂרָאֵל ᶠעַל
ᵍכָּל ᵐהַמִּשְׁפָּחָה ᵑאֲשֶׁר ᵒהֶעֱלֵיתִי ᵖמֵאֶרֶץ
ᵍמִצְרָיִם

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vulgata.heb.Text.heb.Amos.iij.

מִצְרַיִם לֵאמֹר רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי
מִכֹּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה עַל כֵּן
אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶת כָּל עֲוֹנֹתֵיכֶם׃ פָּקַד
הֲיֵלְכוּ שְׁנַיִם יַחְדָּו בִּלְתִּי אִם שָׁנָה
נוֹעָדוּ׃ הֲיִשְׁאַג אַרְיֵה בַּיַּעַר וְטֶרֶף יָעַד שָׁאַג
אַיִן לוֹ הֲיִתֵּן כְּפִיר קוֹלוֹ מִמְּעֹנָתוֹ נָתַן כָּפַר
נָבְלָתִי אִם לָכֶד הַתְפּוֹל צִפּוֹר עַל עוֹן נָפַל
פַּח הָאָרֶץ וּמוּקֵשׁ אֵין לָהּ הֲיַעֲלֶה פּוּחַ יָקֹשׁ
פַּח מִן הָאֲדָמָה וְלָכוֹד לֹא יִלְכּוֹד עָלָה לָכַד
אִם יִתָּקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעָם לֹא תָּקַע
יֵחָרְדוּ אִם תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר חָרַד הָיָה
וַיהוָה לֹא עָשָׂה כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדֹנָי רוּץ עָשָׂה
יְהוָה דָּבָר כִּי אִם נָּלָה סוֹדוֹ אֶל
עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים אַרְיֵה שָׁאַג מִי יָגֹר אָבָה
לֹא יִרְאָ אֲדֹנָי יְהוִה דָּבָר מִי לֹא נָבָא
יִנָּבֵא הַשְׁמִיעוּ עַל אַרְמְנוֹת שָׁמַע
בְּאַשְׁדּוֹד וְעַל אַרְמְנוֹת בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם וְאִמְרוּ הֵאָסְפוּ עַל הָרֵי אָסַף
שֹׁמְרוֹן וּרְאוּ מְהוּמֹת רַבּוֹת בְּתוֹכָהּ רָאָה הוּם
וַעֲשֻׁקִים בְּקִרְבָּהּ וְלֹא יָדְעוּ עֲשׂוֹת רָבַע עָשַׁק
נְכֹחָה נְאֻם יְהוָה חֲמָס וְשֹׁד חָמָס
בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶם לָכֵן כֹּה אָמַר שָׁדַד
אֲדֹנָי יְהוִה צַר וְסָבִיב הָאָרֶץ וְהוֹרִד צוּר סָבַב
מִמֵּךְ עֻזֵּךְ וְנָבְזוּ אַרְמְנוֹתָיִךְ׃ כֹּה יָרַד מִן
אָמַר יְהוָה כַּאֲשֶׁר יַצִּיל הָרֹעֶה נָצַל
מִפִּי הָאֲרִי שְׁתֵּי כְרָעַיִם אוֹ בְדַל פֶּה אָבָה
אֹזֶן כֵּן יִנָּצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים
בְּשֹׁמְרוֹן בְּפְאַת מִטָּה וּבְדַמֶּשֶׂק בָּאָה
שִׁמְעוּ וְהָעִידוּ בְּבֵית יַעֲקֹב עוּד
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת
כִּי בְּיוֹם פָּקְדִי פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל
עָלָיו וּפָקַדְתִּי עַל מִזְבְּחוֹת בֵּית אֵל זָבַח
וְנִגְדְּעוּ קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְנָפְלוּ נָגַע
לָאָרֶץ וְהִכֵּיתִי בֵּית הַחֹרֶף עַל בֵּית נָכָה
הַקַּיִץ וְאָבְדוּ בָּתֵּי הַשֵּׁן וְסָפוּ קוּץ בַּיִת
בָּתִּים רַבִּים נְאֻם יְהוָה סוֹף רַב

Trāſl.B.Vie.

egypti dicens. Tantum modo vos cognoui ex omnibus cognationibus terre. Idcirco visitabo sup vos omnes iniquitates vestras. Nunqd ambulabūt duo pariter: niſi cōuenerit eis? Nunquid rugiet leo in ſaltu: niſi habuerit predā? Nū quid dabit catulus leonis vocem de cubili ſuo: niſi aliqd apphenderit? Nun quid cadet auis in laqueū terre abſq; aucupe? Nū quid auferetur laque de terra anteq̄ qd ceperit? Si clanget tuba in ciuitate & populus non expauescet? Si erit malū in ciuitate quod dñs non fecerit? Quia non faciet dominus deus verbum: niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas. Leo rugiet: quis non timebit? Dñs deus locutus eſt: quis non prophetabit? Auditum facite in edibus azoti: & in ediſ terre egypti: & dicite. Congregamini ſuper mōtes ſamarie & videte inſanias multas in medio eius: & calūniam patiētes in penetralibus eius. Et ne ſcierēt facere rectū: dicit dñs. Thesaurizātes iniquitatē & rapinas in edibus ſuis. Propterea hec dicit dñs deus. Tribulabitur & circūietur tra: & detrahetur ex te fortitudo tua & diripiētur edes tue. Hec dicit dñs. Quō ſi eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremum auricule: ſic eruentur filij iſrael q̄ habitant in ſamaria & in damaſci grabato. Audite & conteſtamini in domo iacob: dicit dominus deus exercituum: quia in die cū viſitare cepero p̄uaricatiōes iſrael ſuper eum viſitabo: & ſuper altaria bethel: & amputabūtur cornua altaris & cadent in terrā. Et percutiā domū hyemalē cum domo eſtiua: & peribūt dom eburnee: & diſſipabuntur edes multe dicit dominus. 4.

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

egypti dicens: tm modo vos cognoui ex oibus tribub terre: ideirco vlciscar sup vos oia pecca ta vra. Si ābulabunt duo in idipm oino nisi prius inter se fuerint? Si rugiet leo in saltu suo quē venari nō scient? Si dabit catulus vocem suā de cubili suo oino nisi rapuerit aliqd? Si cadet auis in terrā absq; aucupe? Si surget laqus de terra sine eo qđ apphēdat aliqd? Si clangit tuba in ciuitate & pplus nō expauescet? Si erit malū in ciuitate qđ dñs nō fecit? qz nō faciet dñs rem: nisi reuelauerit eruditionē suā ad seruos suos ad pphetas. leo rugiet: & qs nō timebit? dñs loquutus est: & qs non pphetabit? annūciate regionib in assyriis & in regionib in tra egypti: & dicite: cōgregamini in mōtē samarie & videte mirabilia multa in medio ei: & oppressio in ea. & nō cognouit q̄ fūt in ea dicit dñs: thesaurizantes iniqtates & miseriam in regionib suis. pptr hoc hec dicit dñs deus: tribulans & circuitu terra tua deserta erit. & detrahetur de te fortitudinē tuā: & diripient regiones tue. hec dicit dñs: sicut auellet pastor de ore leonis duo crura aut extremū auricule: sic euellentur filij iſrael q̄ hitant in samaria contra tribū & in damasco. sacdotes audite & cōtestamini domui iacob: dicit dñs deus exercituum: quia in die cū vlciscar ipse sup eū omnes iniqtates samarie & videte insanias multas in medio eius: & calūniam patiētes in penetralibus eius. Et ne ſcierēt facere rectū: dicit dñs. Thesaurizātes iniquitatē & rapinas in edibus suis. Propterea hec dicit dñs deus. Tribulabitur & circuietur tra: & detrahetur ex te fortitudo tua & diripiētur edes tue. Hec dicit dñs. Quō si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremū auricule: sic eruentur filij iſrael q̄ hitant in samaria & in damasco. sacdotes audite & cōtestamini domui iacob: dicit dñs deus exercituum: quia in die cū vlciscar ipse sup altaria bethel. & suffodientur cornua altaris & cadent in terrā. Et percutiā domū hyemalē cum domo estiua: & peribūt dom eburnee: & adijcientur domus multe dicit dñs.

Ca. 4.

Universidad de Deusto
Biblioteca

A

Audite verbũ istud: vacce ba-
Ακουσατε τὸν λόγον τοῦτον, δ ἀμάλθις τῆς Βα-
san q̃ estis in monte samarie q̃ oppzimitis
σὰν αἱ οὖσαι ἐν τῷ ὄρει σαμαρείας αἱ καταδυναστεύου-
mendicos t conculcatis pauperes. dicen-
σαι πτωχοὺς καὶ καταπατοῦσαι πένητας. αἱ λέγου-
tes dñis vris date nobis vt ¡bibam⁹.
σαι τοῖς κυρίοις αὐτῶν ἐνέγκατε ἡμῖν ὅπως πίωμεν.
turat dñs p sanctos suos: q̃m ecce dies
ὀμνύει κύριος κατὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, διότι ἰδοὺ ἡμέραι
veniunt sup uos. t tollent vos in armis. t
ἔρχονται ἐφ' ὑμᾶς. καὶ λήψονται ὑμᾶς ἐν ὅπλοις. καὶ
eos q vobiscũ in lebetes negociatores pestilẽtes. t effere-
τοὺς μεθ' ὑμῶν εἰς λέβητας ἐμπόρους λοιμοί. καὶ ἐξενεχ-
mini nudi cõtra inuicẽ. t ꝓjciemini sup
θήσεσθε γυμνοὶ κατέναντι ἀλλήλων. καὶ ῥιφήσεσθε ἐπὶ
montẽ rammã dicit dñs de⁹. venistis ad be
τὸ ὄρος τὸ ῥεμμᾶν λέγει κύριος ὁ θεός. εἰσήλθετε εἰς Βαι-
thel t impie egistis t in galgala: t multiplicastis
θὴλ καὶ ἠσεβήσατε καὶ εἰς γαλγαλά, καὶ ἐπληθύνατε
vt ipie ageretis. t attulistis in mane sacrificiũ vrm in
τοῦ ἀσεβῆσαι. καὶ ἠνέγκατε εἰς πρωὶ θυσίαν ὑμῶν εἰς
triduum decimas vras. t legerunt
τὴν τριημερίαν τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν. καὶ ἀνέγνωσαν
foris legẽ t iuocauerũt cõfessionẽ. annũciate

B

ἔξω νόμον καὶ ἐπεκαλέσαντο ὁμολογίαν. ἀπαγγείλατε
q̃m ista dilexerũt filij israel dicit dñs. t ego
ὅτι ταῦτα ἠγάπησαν υἱοὶ Ἰσραὴλ λέγει κύριος. κἀγὼ
dabo vobis stridorẽ dentiũ in oibus ciui-
δώσω ὑμῖν γομφιασμὸν ὀδόντων ἐν πάσαις ταῖς πό-
tatib⁹ vris: t indigẽtiã panũ in locis vris:
λεσιν ὑμῶν, καὶ ἔνδειαν ἄρτων ἐν τοῖς τόποις ὑμῶν,
t nõ reuersi estis ad me dicit dñs. t abstuli
καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος. καὶ ἀπέσχον
ex vobis pluuiã adhuc tres menses vindemie. t

C

ἐξ ὑμῶν τὸν ὑετὸν πρὸ τριῶν μηνῶν τοῦ τρυγητοῦ. καὶ
pluã sup ciuitatẽ vnã: sup ãt ciuitatẽ vnã nõ pluã. ps
βρέξω ἐπὶ πόλιν μίαν, ἐπὶ δὲ πόλιν μίαν οὐ βρέξω. μερὶς
vna pluetur t pars sup quã nõ pluã arescet. t
μία βραχήσεται καὶ μερὶς ἐφ' ἣν οὐ βρέξω ξηρανθήσεται. καὶ
cõgregabũt due t tres ciuitates in ciuitatẽ vnã
συναθροισθήσονται δύο καὶ τρεῖς πόλεις εἰς πόλιν μίαν τοῦ
bibere aquã t nõ satiabunt: t neq; sic reuer

D

πιεῖν ὕδωρ καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν, καὶ οὐδ' οὕτως ἐπε-
si estis ad me dicit dñs. exussi vos in cõ-
στρέψατε πρός με λέγει κύριος. ἐπάτρωσα ὑμᾶς ἐν πυ-
bustiõe t in icteritia. multiplicastis hortos t vineas
ρώσει καὶ ἐν ἰκτέρῳ. ἐπληθύνατε κήπους καὶ ἀμπε-
t ficeta t olineta. hos deuorauit
λῶνας καὶ συκῶνας καὶ ἐλαιῶνας. τούτους κατέφα-
eruca. t neq; sic reuersi estis ad me di-
γεν ἡ κάμπη. καὶ οὐδ' οὕτως ἐπεστρέψατε πρός με λέ-
cit dñs. misi in vos mortem in via egy-
γει κύριος. ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς θάνατον ἐν ὁδῷ Αἰγύ-
pti: occidi in gladio iuuenes vros cũ
πτου, ἀπέκτεινα ἐν ῥομφαίᾳ τοὺς νεανίσκους ὑμῶν μετ'
captiuitate equoꝝ vroꝝ: t adduxi in igne
τὴν αἰχμαλωσίαν ἵππων ὑμῶν, καὶ ἀνήγαγον ἐν πυρὶ
castra vra in ira vra: t neq; sic
τὰς παρεμβολὰς ὑμῶν ἐν τῇ ὀργῇ ὑμῶν, καὶ οὐδ' οὕτως
reuersi estis ad me dicit dñs. subuerti vos
ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος. κατέστρεψα ὑμᾶς
sicut subuertit dñs sodomã t gomorrã: t fa-
καθὼς κατέστρεψε κύριος Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ ἐγε-
cti estis sicut torris raptus. ab incendio: t nõ

D

νήθητε ὡς δᾳὶς ἐξεπασμένος ἀπὸ καύσεως, καὶ οὐκ
redistis

Beñ. 19.c.

ἐπεστρέψατε

Hẽdite verbũ istud vacce ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
pingues: q̃ estis in mon
te samarie: q̃ calũniã faci
tis egenis & cõfringitis
pauperes. Que dicitis
dominis vestris: afferte
& bibemus. Iurauit ꝯꝯ
dominus deus in sancto
suo: quia ecce dies ꝯꝯꝯ
venient super vos & le-
uabunt vos in contis: ꝯ
& reliquias vras in ollis
feruẽtibus. Et per aper
turas exibitis altera cõ
tra alteram: & piiciemini
in armon dicit domin⁹.
Venite ad bethel: ꝯꝯꝯ
& ipie agite: ad galgalã
& multiplicate preuarica
tionem. Et offerte mane
victimas vestras tribus
die⁹ decimas vras. Et
sacrificate de fermento
laudem: & vocate volũ-
tarias oblationes & an-
nunciate. Sic enim vo
luistis filii israel dicit ꝯꝯ
dominus deus. Vnde &
ego dedi vobis ꝯꝯꝯꝯꝯ
stuporẽ dentiũ in cũctis
vrbibus vris: & indigen
tiã panũ in oibus locis
vestris: & nõ estis reuersi
ad me dicit dñs. Ego
quoq; prohibui ꝯꝯꝯꝯ
a vobis imbrem cũ ad
huc tres ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
menses supereſſent vsq;
ad messem: & pluã super
vnã ciuitatẽ: & super al
teram ciuitatẽ non pluit.
Pars vna cõpluta est: &
pars super quam ꝯꝯꝯꝯ
non pluit aruit. Et vene
runt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
due & tres ciuitates ad
vnam ciuitatem ꝯꝯꝯꝯ
vt biberent aquã & nõ
sunt satiate: & non ꝯꝯꝯ
redistis ad me dicit dñs.
Percussi vos ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
in vento vrẽte: & in au-
rugine multitudinẽ hor
torũ vrorũ & vinearũ vra
rũ: oliueta vra & ficeta ve
stra comedit eruca: & nõ
redistis ad me dicit dñs.
Misi in vos mortẽ in via
egypti: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
percussi in gladio iuue-
nes vros vsq; ad captiui
tatẽ equorũ vestroꝝ: &
ascendere feci putredinẽ
castror vrorũ in nares
vestras: et nõ redistis ad
me dicit dñs. Subuerti
vos sicut subuertit deus
sodomã & gomorrã: &
facti estis quasi torris. ꝯ
raptus ab incendio: & ׀
non redistis ꝯꝯꝯꝯꝯ

Cap.iiij.

פָּרָה	שִׁמְעוּ֙ הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֔ה פָּר֥וֹת
הַבָּשָׁן	הַבָּשָׁ֖ן אֲשֶׁ֣ר בְּהַ֣ר שֹׁמְר֑וֹן הָעֹשְׁקוֹת
דַּל	דַּלִּ֔ים הָרֹצְצ֖וֹת אֶבְיוֹנִ֑ים הָאֹמְרוֹת
אָבָה	לַאדֹנֵיהֶ֖ם הָבִ֣יאָה וְנִשְׁתֶּֽה׃ נִשְׁבַּע
בּוֹא שָׁתָה	אֲדֹנָ֤י יְהוִה֙ בְּקָדְשׁ֔וֹ כִּ֥י הִנֵּ֖ה יָמִ֑ים
שָׁבַע יוֹם	בָּאִ֣ים עֲלֵיכֶ֔ם וְנָשְׂא֥ אֶתְכֶ֖ם בְּצִנּ֑וֹת
בּוֹא צִנָּה	וְאַחֲרִיתְכֶ֖ן בְּסִ֥ירוֹת דּוּגָֽה׃ וּפְרָצִים
יָצָא אִישׁ	תֵּצֶ֣אנָה אִשָּׁ֔ה נֶ֖גְדָּהּ וְהִשְׁלַכְתֶּ֥נָה
שָׁלַךְ אָדָם	הַהַרְמ֑וֹנָה נְאֻם֙ יְהוָ֔ה׃ בֹּ֥אוּ בֵית־אֵ֖ל
בּוֹא	וּפִשְׁעוּ֙ הַגִּלְגָּ֣ל הַרְבּ֔וּ לְפִשְׁעַ֑
רָבָה	וְהָבִ֣יאוּ לַבֹּ֗קֶר זִבְחֵיכֶם֙ לִשְׁלֹשֶׁת
בּוֹא	יָמִ֔ים מַעְשְׂרֹתֵיכֶ֖ם וְקַטֵּ֣ר מֻחְמָ֑ץ
יוֹם עָשַׂר	תּוֹדָ֔ה וְקִרְא֥וּ נְדָב֖וֹת הַשְׁמִ֑יעוּ
יָדָה שָׁמַע	כִּ֚י כֵּ֣ן אֲהַבְתֶּ֔ם בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל נְאֻם
נָתַן	אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה׃ וְגַם־אֲנִ֞י נָתַ֤תִּי לָכֶם֙
נָקָה שֵׁן	נְקִיּ֣וֹן שִׁנַּ֔יִם בְּכָל־עָרֵיכֶ֖ם וְחֹסֶר
עִיר כּוּם	לֶ֣חֶם בְּכֹ֖ל מְקוֹמֹתֵיכֶ֑ם וְלֹא־שַׁבְתֶּ֕ם
שׁוּב	עָדַ֖י נְאֻם־יְהוָֽה׃ וְגַם־אָנֹכִ֞י מָנַ֤עְתִּי
	מִכֶּ֣ם אֶת־הַגֶּ֔שֶׁם בְּע֖וֹד שְׁלֹשָׁ֑ה
קָצַר מָטָר	חֳדָשִׁ֔ים לַקָּצִ֔יר וְהִמְטַרְתִּי֙ עַל־עִ֣יר
	אֶחָ֔ת וְעַל־עִ֥יר אַחַ֖ת לֹ֣א אַמְטִ֑יר
	חֶלְקָ֣ה אַחַ֔ת תִּמָּטֵ֑ר וְחֶלְקָ֗ה אֲשֶׁר
יָבַשׁ טָעַן	לֹא־תַמְטִ֥יר עָלֶ֖יהָ תִּיבָ֥שׁ׃ וְנָעוּ
עִיר	שְׁתַּ֤יִם שָׁלֹשׁ֙ עָרִ֔ים אֶל־עִ֥יר אַחַ֖ת
שָׁתָה שָׁבַע	לִשְׁתּ֣וֹת מַ֔יִם וְלֹ֥א יִשְׂבָּ֑עוּ וְלֹא
שׁוּב נָבָה	שַׁבְתֶּ֥ם עָדַ֖י נְאֻם־יְהוָֽה׃ הִכֵּ֤יתִי אֶתְכֶם֙
רָבָה	שִׁדָּפ֣וֹן וִֽירָקוֹן֮ הַרְבּ֣וֹת גַּנּוֹתֵיכֶם֒
אָכַל	וְכַרְמֵיכֶם֙ וּתְאֵנֵיכֶ֣ם וְזֵיתֵיכֶ֔ם יֹאכַ֖ל
	הַגָּזָ֑ם וְלֹא־שַׁבְתֶּ֥ם עָדַ֖י נְאֻם־יְהוָֽה׃
	שִׁלַּ֤חְתִּי בָכֶם֙ דֶּ֣בֶר בְּדֶ֔רֶךְ בְּמִצְרָ֑יִם
עָבַר שָׁבָה	בַּחֶ֣רֶב בַּחוּרֵיכֶ֔ם עִם־שִׁבְיַ֖
עָלָה חָנָה	סוּסֵיכֶ֑ם וָאַעֲלֶ֥ה בְאַשׁ֙ מַחֲנֵיכֶ֔ם
שׁוּב	וּבְאַפְּכֶ֑ם וְלֹא־שַׁבְתֶּ֥ם עָדַ֖י נְאֻם
הָפַךְ	יְהוָֽה׃ הָפַכְתִּי֙ בָּכֶ֔ם כְּמַהְפֵּכַ֥ת אֱלֹהִים
הָיָה	אֶת־סְדֹ֖ם וְאֶת־עֲמֹרָ֑ה וַתִּהְי֕וּ כְּא֥וּד
נָצַל	מֻצָּ֖ל מִשְּׂרֵפָ֑ה וְלֹא־שַׁבְתֶּ֥ם
	חֶלְקָה֙ אַחַ֣ת אֶמְטֵ֔ר וְחֶלְקָ֥ה אֲשֶׁר

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Tex.heb.Amos.v. | Trãſl.B.Vie. | Trãſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

עֲדֵי נָאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת לָכֵן כֹּה אֶעֱשֶׂה לָךְ עֲשֹׂה
יִשְׂרָאֵל עֵקֶב כִּי זֹאת אֶעֱשֶׂה לָךְ
הָכֵן לִקְרַאת אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל כִּי כֵּן
הִנֵּה יוֹצֵר הָרִים וּבוֹרֵא רוּחַ וּמַגִּיד
לְאָדָם מַה שֵּׂחוֹ עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה
וְדֹרֵךְ עַל בָּמֳתֵי אֶרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי
צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃

Cap.v.

שִׁמְעוּ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי
נֹשֵׂא עֲלֵיכֶם קִינָה בֵּית יִשְׂרָאֵל׃
נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת
יִשְׂרָאֵל נִטְּשָׁה עַל אַדְמָתָהּ אֵין
מְקִימָהּ׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הָעִיר הַיֹּצֵאת אֶלֶף תַּשְׁאִיר מֵאָה
וְהַיֹּצֵאת מֵאָה תַּשְׁאִיר עֲשָׂרָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
לְבֵית יִשְׂרָאֵל דִּרְשׁוּנִי וִחְיוּ׃ וְאַל
תִּדְרְשׁוּ בֵּית אֵל וְהַגִּלְגָּל לֹא תַעֲבֹרוּ
וּבְאֵר שָׁבַע לֹא תַעֲבֹרוּ כִּי הַגִּלְגָּל
גָּלֹה יִגְלֶה וּבֵית אֵל יִהְיֶה לְאָוֶן׃

ad me dicit dñs. Quapropter hec faciam tibi iſrael. Poſtq̃ autem hec fecero tibi
preparare in occurſum dei tui iſrael. Quia ecce formãs montes & creans ventũ & anũcians homini eloquiũ ſuũ: faciens matutinã nebulam & gradiens ſup excelſa terre: dominus deus exercituum nomẽ eius.

5.

Vdite verbum iſtud quod ego leuo ſuper vos planctũ. Domus iſrael: cecidit: & non adiiciet vt reſurgat. Virgo iſrael proiecta eſt in terram ſuam: non eſt qui ſuſcitet eam: quia hec dicit dñs deus. Vrbs de qua egrediebãtur mille relinquẽtur in centũ: & de qua egrediebãtur centũ relinquẽtur in decẽ in domo iſrael: qa hec dicit dñs domui iſrael. Querite me & viuetis: & nolite querere bethel. In galgalã nolite intrare: & in berſabee non trãſibitis: quia galgala captiua ducetur: & bethel erit inutilis. Querite dñm & viuite: ne forte cõburatur vt ignis domus ioſeph & deuorabit: & nõ erit qui extinguat bethel: q cõuertitis in abſynthium iudiciũ: & iuſticiã in terra relinqtis: facientẽ arcturũ & orionẽ & cõuertentẽ in mane tenebras & diem in nocte mutantem. Qui vocat aquas maris & effundit eas ſuper facie terre: dominus nomen eſt eius. Qui arridet vaſtitatẽ ſup robuſtũ & depopulationẽ ſup potentẽ affert. Odio habuerũt corripientẽ in porta: & loquentẽ pfecte abominati ſunt. Idcirco pro eo q diripiebatis pauperẽ & predã electã tollebatis ab eo: domos q̃dro lapide edificabitis & non hitabitis in eis. Vineas plãtabitis amatiſſimas: & nõ bibetis vinũ earũ: qa cognoui multa ſcelera vra & fortia pctã vra. Hoſtes iuſti accipientes munus: & paupes deprimẽtes i porta. Ideo prudens in tempore

ad me dicit dñs. ppterea ſic faciam tibi iſrael. Poſtq̃ autem hec fecero tibi
preparare in occurſum dei tui iſrael. Quia ecce formãs montes & creans ventũ & anũcians homini eloquiũ ſuũ: faciens matutinã nebulam & gradiens ſup excelſa terre dñs deus: omnipotens nomẽ illi.

Ca.5.

Audite verbũ hoc qđ ego aſſumo ſup vos planctũ: domus iſrael cecidit: nõ adiiciet vt reſurgat. virgo iſrael plecta in terrã ſuã: nõ eſt qui ſuſcitet eam. qz hec dicit dñs deus: vrbs ex q egrediebant mille relinquent centũ. & ex q egrediebant centũ: relinquent decẽ domui iſrael. qz hec dicit dñs ſup domũ iſrael. qrite me & viuetis: & nõ qratis bethel. & in galgala nõ ingrediamini: & in puteum iuramẽti nõ tranſeatis: qz galgala captiua captiuabit: & bethel nõ extabescens. qrite dñm & viuite: vt nõ ſuccedat ſicut ignis domui ioſeph & deuorans: & non ſit qui extinguat in bethel. qui conuertitis iudicium in abſynthium: & iuſtitiam in terra relinquitis: faciẽtes oia & fabricãtes: qui facit vesperum & tenebras: & educit mane in nocte obſcurãs: vocans aquã maris & effundens illã ſup faciem terre: dñs deus omnipotẽs nomẽ illi. ſuſcitans cõtritionẽ ſup robur: & miſeriam ſup munitionẽ inducẽs. odio habuerũt in portis corripientẽ: & eminẽtem abominati ſunt. iccirco de ſup exactis pugnis penitebat medicũ. & dona electa ſuſcepiſtis ab eo. domos politas edificaſtis: & nõ habitabitis in eis: vineas deſiderabiles plantaſtis. & non bibetis vinũ earum: qz cognoui multas ipietates vras: & fortia peccata vra: cõculcãtes iuſtum accipientes munera: & pauperẽ in portis declinantes. iccirco intelligẽs in tpe

Ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐγὼ λαμβάνω ἐφ' ὑμᾶς θρῆνον, οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἔπεσεν, οὐκ ἔτι οὐ μὴ προσθῆται ἀναστῆναι. παρθένος Ἰσραὴλ ἐσφάλη ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς· οὐκ ἔστιν ὁ ἀνιστῶν αὐτήν. διότι τάδε λέγει κς ὁ θεός, πόλις ἐξ ᾗ ἐξεπορεύοντο χίλιοι ὑπολειφθήσονται ἑκατόν καὶ ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο ἑκατόν, ὑπολειφθήσονται δέκα οἴκῳ Ἰσραήλ. διότι τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραήλ· ζήτησάτε με καὶ ζήσεσθε, καὶ μὴ ἐκζητεῖτε Βαιθὴλ καὶ εἰς γαλγαλὰ μὴ εἰσπορεύεσθε, καὶ ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου μὴ διαβαίνετε, διότι γαλγαλὰ αἰχμαλωσίᾳ αἰχμαλωτισθήσεται, καὶ Βαιθὴλ οὐχ ὑπάρξει. ζήτησάτε κύριον καὶ ζήσατε, ὅπως μὴ ἀναλάμψῃ ὡς πῦρ οἶκος Ἰωσὴφ καὶ καταφάγῃ αὐτόν· καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ· ὁ ποιῶν εἰς ὕψος κρίσιν καὶ δικαιοσύνην εἰς γῆν, ὁ ποιῶν πάντα καὶ κατασκευάζων, καὶ φρέαρ εἰς πρωὶ σκιάν, καὶ ἡμέραν εἰς νύκτα σκοτάζων, ὁ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης καὶ ἐκχέων αὐτὸ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς, κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ· ὁ ἀναστρέφων συντριμμὸν ἐπὶ ἰσχύν, καὶ ταλαιπωρίαν ἐπὶ ὀχύρωμα ἐπάγων· ἐμίσησαν ἐν πύλαις ἐλέγχοντα, καὶ λόγον ὅσιον ἐβδελύξαντο. διὰ τοῦτο ὁ ἀνὴρ κατεκυρίευσεν πλουσίου· καὶ νῦν ἐκλεκτὰ ἐδέξασθε παρ' αὐτοῦ· οἴκους ξεστοὺς ᾠκοδομήσατε, καὶ οὐ μὴ κατοικήσετε ἐν αὐτοῖς, ἀμπελῶνας ἐπιθυμητοὺς ἐφυτεύσατε· καὶ οὐ μὴ πίητε τὸν οἶνον αὐτῶν, ὅτι ἔγνων πολλὰς ἀσεβείας ὑμῶν, καὶ ἰσχυρὰ τὰ ἁμαρτίαι ὑμῶν, καταπατοῦντες δίκαιον λαμβάνοντες ἀλλάγματα, καὶ πένητα ἐν πύλαις ἐκκλίνοντες. διὰ τοῦτο ὁ συνιῶν ἐν καιρῷ

Soph. 1.c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

illo tacebit: qz tps malū est. querite
ἐκείνῳ σιωπήσεται, ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστιν. ἐκζητήσα
bonū z nō malum: vt viuatis z erit
τε τὸ καλὸν καὶ μὴ τὸ πονηρόν, ὅπως ζήσητε καὶ ἔσαι
vobiscū dñs. sic dixit dñs deꝰ omp̄e:
μεθ' ὑμῶν κς. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
5.96: sicut direxi: odio hñimus mala: z dile
10.12.c ὃν τρόπον εἶπαν, μεμισήκαμεν τὰ πονηρά, καὶ ἠγα
ximus bona: z restituetur in portis iudi
πήσαμεν τὰ καλά, καὶ ἀποκατασταθήσεται ἐν πύλαις κρί
cū: vt miſeat dñs deꝰ omp̄s
μα; ὅπως ἐλεήσῃ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τοὺς
reliq̄as Ioseph. pp̄terea hec dicit dñs
καταλοίπους Ἰωσήφ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ
deꝰ omp̄s: in oībus plateis plāctus:
θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἐν πάσαις πλατείαις κοπετός,
z in oībus vijs dicēt ve ve. voca
καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς ῥηθήσεται οὐαὶ οὐαί. κλη
bitur agricola in luctū z in plāctū z in sci
θήσεται γεωργὸς εἰς πένθος καὶ εἰς κοπετὸν καὶ εἰς ἐπι
entes lamētū: z in oībus vijs planctus: qz
στας θρῆνον, καὶ ἐν πάσαις ὁδοῖς κοπετός, διότι
ventā p̄ medijs tui dixit dñs. ve q̄ deside
ἐλεύσομαι διὰ μέσου σου εἶπεν κύριος. οὐαὶ οἱ ἐπιθυ
ratis die dñi: vtqđ ipa dies: z
μοῦντες τὴν ἡμέραν κυρίου, ἵνατί αὕτη ἡ ἡμέρα, καὶ
hec est tenebre z nō lux: quēadmodū si qs fugiat
αὕτη ἐστὶν σκότος καὶ οὐ φῶς, ὃν τρόπον ἐάν τις φύγῃ
a facie leonis z occurrat ei vrs9: z
F ἀπὸ προσώπου λέοντος καὶ ἐμπέσῃ αὐτῷ ἄρκος, καὶ
insiliat in domū z cōfirmat manū su
εἰσπηδήσῃ εἰς τὸν οἶκον καὶ ἀπερείσηται τῇ χειρὶ αὐ
as sup murū: z mordeat eū spēs. nōne tene
τοῦ ἐπὶ τὸν τοῖχον, καὶ δάκῃ αὐτὸν ὄφις. οὐχὶ σκό
bre dies dñi z nō lux: z caligo nō hīs
τος ἡ ἡμέρα κυρίου καὶ οὐ φῶς, καὶ γνόφος οὐκ ἔχων
Vlal. 1.a. Mala. 1.d. splendorē? odi pieci festiuitates vras: z non
φέγγος; μεμίσηκα ἀπώσομαι ἑορτὰς ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ
odorabo in cōuentibus vris. qz si etule
ὀσφρανθῶ ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ὑμῶν. διότι ἐὰν ἀνενέγ
G ritis mihi holocausta z sacrificiū vrm: nō suscipi
κητέ μοι ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίαν ὑμῶν, οὐ προσδέ
am: z salutaris apparitiōis vre nō respiciā.
ξομαι, καὶ σωτηρίου ἐπιφανείας ὑμῶν οὐκ ἐπιβλέψο
aufer a me sonitū carminū tuoꝝ z psalmū or
μαι· μεταάρησον ἀπ' ἐμοῦ ἦχον ᾠδῶν σου καὶ ψαλμὸν ὀρ
ganoꝝ tuoꝝ nō audiā. z voluetur q̄si aqua
γάνων σου οὐκ ἀκούσομαι· καὶ κυλισθήσεται ὡς ὕδωρ
iudiciū. z iusticia q̄si torrens inui9. nūqđ hostī
κρίμα· καὶ δικαιοσύνη ὡς χειμάρρους ἄβατος· μὴ σφά
as z sacrificia q̄draginta ānis obtulistis mihi do
για καὶ θυσίας τεσσαράκοντα ἔτη προσηνέγκατέ μοι οἶ
mꝰ israel: z portastis tebernaculū moloch
κος τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολόχ
Actu.7. z sydꝰ dei vri rompha. figuras eo
l. καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥομφᾶ· τοὺς τύπους αὐ
rū q̄s fecistis in eis. z migrare faciā vos vl
τῶν οὓς ἐποιήσατε ἐν αὐτοῖς· καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέ
tra damascū dicit dñs: deꝰ omp̄s no
κεινα Δαμασκοῦ λέγει κύριος, ὁ θεὸς παντοκράτωρ ὄνο
mē illi.
μα αὐτῷ·

Ca. 6.

D Luce. 6.d. Vae spernentibꝰ sion: z cō
Οὐαὶ τοῖς ἐξουδενοῦσιν σιών, καὶ τοῖς πεπο
fidentibꝰ in montē samarie. vindemiaui pncs
ποιθόσιν ἐπὶ τὸ ὄρος σαμαρείας· ἀπετρύγησα ἀρ
pas gētiū. z ingressa ē ad eos dom9 israel.
χὰς ἐθνῶν. καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς οἶκος τοῦ Ἰσραήλ·
transite oēs z videte z ptransite inde in
διάβητε πάντες καὶ ἴδετε καὶ διέλθετε ἐκεῖθεν εἰς
emath raba: z descendite in geth philistiim
ἐμμὰθ ῥαβά, καὶ κατάβητε εἰς γὲθ ἀλλοφύλων τοὺς

"illoꝰ tacebit: ᵖ quia ᵠ tempus ʳ malum ˢ est. ∞∞∞∞∞
ᵗ Querite ᵘ bonum ˣ & nō ʸ malum ᶻ vt ᵃ viuatis: ∞∞∞
ᵇ & erit ᶜ dñs ᵈ deus ᵉ exercituum ᶠ vobiscum ∞∞∞∞∞∞
ᵍ sicut ʰ dixistis. ⁱ Odite ᵏ malum ˡ & diligite ∞∞∞∞∞∞
ᵐ bonum: ⁿ & cōstituite ᵒ in porta ᵖ iudicium ᵠ si forte
ʳ miſereatur ˢ dñs ᵗ deus ᵘ exercituum ˣ reliquiis ∞∞∞
ʸ Ioseph. ᶻ Propterea ᵃ hec ᵇ dicit ᶜ dominus ᵈ deus ∞∞
ᵉ exercituū ᶠ dñator. ᵍ In oibus ʰ plateis ⁱ planctus: ∞∞
ᵏ & in cunctis ˡ q̄ ᵐ foris sunt ⁿ dicetur ᵒ ve ve. ᵖ Et voca
būt ᵠ agricolā ʳ ad ˢ luctū: ᵗ & ᵘ ad ˣ planctū eos ʸ qui sciūt
ᶻ plangere. ᵃ Et in oibus ᵇ vineis erit ᶜ plāctus: ᵈ qa ᵉ pertransibo ᶠ in medio tui ᵍ dicit ʰ dñs. ⁱ Ve ᵏ desiderantib ˡ diem ᵐ domini. ⁿ Ad quid ᵒ eam ᵖ vobis ᵠ ? Dies ∞∞∞∞∞
ʳ domini ˢ ista ᵗ tenebre ᵘ & non ˣ lux. ʸ Quomodo si ᶻ fugiat ᵃ vir ᵇ a facie ᶜ leonis ᵈ & occurrat ei ᵉ vrsus: ∞∞
ᶠ & ingrediatur ᵍ domū: ʰ & innitatur ⁱ manu sua ᵏ sup ˡ parietē: ᵐ & mordeat eum ⁿ coluber. ᵒ Nunqd nō ᵖ tenebre ᵠ dies ʳ dñi ˢ & nō ᵗ lux: ᵘ & caligo: ˣ & nō ʸ splendor ᶻ in ea? ᵃ Odi & ᵇ pieci ᶜ festiuitates vestras: ᵈ & non ∞
ᵉ capiam odorē ᶠ cetuū vestroꝝ. ᵍ Quod ʰ si ⁱ obtuleritis ᵏ mihi ˡ holocaustomata ᵐ & munera vra ⁿ nō ᵒ suscipiam: ᵖ & vota ᵠ pinguiū vestroꝝ nō ʳ respiciā. ˢ Aufer ᵗ a me ᵘ tumultū ʳ carminū tuorū ˢ & cantica ᵃ lyre tue ᵇ non ᶜ audiā. ᵇ Et reuelabitur ᶜ quasi aqua ᵈ iudicium: ᵉ & iusticia ᵇ quasi torrens ᵈ fortis. ᵉ Nunquid hostias ᵈ & sacrificium ᵐ obtulistis ⁿ mihi ᵒ in deserto ᵖ q̄draginta ᵠ annis ʳ dom9 ˢ israeli: ᵗ Et portastis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ˣ tabernaculum ʳ moloch deo ˢ vrō: ᵗ & ᵘ imaginē idolorū vroꝝ: ˣ sydus ʸ dei vri rēphā: figuras ᶻ q̄s ᵃ fecistis ᵇ vobis adorare eas. ᵇ Et migrare ᶜ vos faciā ᵈ trās ᵉ damascū: ᶠ dicit ᵍ dñs ʰ deꝰ ⁱ exercituū ᵏ nomen eius. 6.

"E vobis ᵇ qui opulenti estis ᶜ in sion & ∞
ᵇ confiditis ᶜ in monte ᵈ samarie: ᵉ optimates ∞∞∞∞
ᵇ capita ᶜ ppl̄orū: ᵇ ingrediētes pōpatice ᵐ domū ⁿ isral. ᵒ Transite in ᵖ calānē ᵠ & videte: ʳ & ite ˢ ide in ᵗ emath ᵘ magnā: ˣ & descendite in ʸ geth ᶻ palestinorum: & ad

Cap. vj.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.Amos.vij.

הַטּוֹבִים מִן הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה אִם גְּבוּלָם
רַב גְּבוּלְכֶם הַמְנַדְּדִים לְיוֹם רָע וְנַגֵּשׁ
וַתַּגִּישׁוּן שֶׁבֶת חָמָס הַשֹּׁכְבִים
עַל מִטּוֹת שֵׁן וְסָרוּחִים עַל עַרְשׂוֹתָם וְאָכְלִים כָּרִים מִצֹּאן וַעֲגָלִים מִתּוֹךְ
מַרְבֵּק הַפֹּרְטִים עַל פִּי הַנָּבֶל כְּדָוִד חָשְׁבוּ לָהֶם כְּלֵי שִׁיר
הַשֹּׁתִים בְּמִזְרְקֵי יַיִן וְרֵאשִׁית שְׁמָנִים יִמְשָׁחוּ וְלֹא נֶחְלוּ עַל שֶׁבֶר
יוֹסֵף לָכֵן עַתָּה יִגְלוּ בְּרֹאשׁ גָּלִים וְסָר מְרְזַח סְרוּחִים
נִשְׁבַּע אֲדֹנָי בְּנַפְשׁוֹ נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מְתָאֵב אֲנִכִי אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב
וְאַרְמְנוֹתָיו שָׂנֵאתִי וְהִסְגַּרְתִּי עִיר
וּמְלוֹאָהּ וְהָיָה אִם יִוָּתְרוּ עֲשָׂרָה
אֲנָשִׁים בְּבַיִת אֶחָד וָמֵתוּ וְנָשָׂא
דוֹדוֹ וּמְסָרְפוֹ לְהוֹצִיא עֲצָמִים
מִן הַבַּיִת וְאָמַר לַאֲשֶׁר כִּירְכְּתֵי
הַבַּיִת הַעוֹד עִמָּךְ וְאָמַר אָפֵס
וְאָמַר הֶס כִּי לֹא לְהַזְכִּיר בְּשֵׁם
יְהוָה כִּי הִנֵּה יְהוָה מְצַוֶּה וְהִכָּה
הַבַּיִת הַגָּדוֹל רְסִיסִים וְהַבַּיִת הַקָּטֹן
בְּקָעִים הֲיִרוּצוּן בַּסֶּלַע סוּסִים
אִם יַחְרוֹשׁ בַּבְּקָרִים כִּי הֲפַכְתֶּם
לְרֹאשׁ מִשְׁפָּט וּפְרִי צְדָקָה לְלַעֲנָה
הַשְּׂמֵחִים לְלֹא דָבָר הָאֹמְרִים
הֲלֹא בְחָזְקֵנוּ לָקַחְנוּ לָנוּ קַרְנָיִם
כִּי הִנְנִי מֵקִים עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל
נְאֻם יְהוָה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת גּוֹי
וְלָחֲצוּ אֶתְכֶם מִלְּבוֹא חֲמָת עַד נַחַל
הָעֲרָבָה

Cap. vij.

כֹּה הֶרְאַנִי יְהוָה וְהִנֵּה יוֹצֵר גֹּבַי
בְּתְחִלַּת עֲלוֹת הַלָּקֶשׁ וְהִנֵּה לֶקֶשׁ
אַחַר גִּזֵּי הַמֶּלֶךְ וְהָיָה אִם כָּלֹה
לֶאֱכוֹל אֶת עֵשֶׂב הָאָרֶץ וָאֹמַר
אֲדֹנָי יְהוִה סְלַח נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב

Trásl.B.Vie.

optima quoq; regna horum sl ..... latior terminus eorꝝ terminо vro est. Qui separati estis in die malũ. Et appropinq̃tis solio iniquitatis. Qui dormitis in lectis eburneis: & lasciuitis in stratis vrīs. Qui comeditis agnũ de grege: & vitulos de medio armenti: q canitis ad vocẽ psalterii. Sicut dauid putauerunt se habere vasa cantici. bibẽtes vinum in phialis & optimo vnguẽto delibuti: & nihil patiebãtur sup contritione ioseph. Quapropter nũc migrabũt in capite trãsmigrantiũ: et auferetur factio lasciuiẽtiũ. Iurauit dñs deus in aia sua: dicit dominus deus exercituũ. Detestor ego superbiam iacob: & domos eius odi: & tradam ciuitatem cum habitatoribus suis. Quod si reliq fuerint de cem viri in domo vna & ipsi moriẽtur. Et tollet eum ppinquus su & cõburet eum vt efferat ossa de domo: & dicet ei qui in penetralibus dom est. Nunqd adhuc est penes te. Et nõdebit. Finis est. Et dicet ei. Tace & nõ recorderis nois dñi. Quia ecce dominus mandauit: & pcutiet domũ maiorem ruinis: & domum minorem scissionibus. Nunqd curret queũt in petris equi aut arari potest in bubalis. Qm conuertistis in amaritudinẽ iudiciũ: & fructũ iusticie in absinthiũ: qui letamini in nihilo: qui dicitis. Nunqd nõ in fortitudine nra assumpsimus nobis cornua. Ecce enim suscitabo sup vos domus isrl dicit dñs deus exercituum gentem: & cõteret vos ab introitu emath vsq; ad torrentem deserti. 7. Hec ostẽdit mihi dñs deus. Et ecce fictor locuste in principio germinantium serotini imbris: & ecce serotinus post tonsionẽ regis. Et factũ est cum cõsumasset comedere herbam terre dixit. Domine deus propitius esto obsecro. Quis suscitabit iacob

Trás.Gre.lex.cũ interp.latina.

optimas de regnis istis: qm̃ plures κρατίσας ἐκ τῶν βασιλειῶν τούτων, ἐπεὶ πλείονα sunt termini eox terminis vris ozantes in dies ἐστὶν τὰ ὅρια αὐτῶν τῶν ὁρίων ὑμῶν οἱ εὐχόμενοι εἰς ἡμέ- em. & illi appropiq̃ntes & attingentes sabbata B ραν· κἀκεῖνοι ἐγγίζοντες καὶ ἐφαπτόμενοι σαββάτων falsa. dormientes in lectis eburneis: & ψευδῶν· οἱ καθεύδοντες ἐπὶ κλινῶν ἐλεφαντίνων, καὶ lasciuientes in stratis suis. & καταπαταλῶντες ἐπὶ ταῖς ῥωμιαῖς αὐτῶν· καὶ cõedentes hedos ex gregibus: & vitulos ex armẽ ἔδοντες ἐρίφους ἐκ ποιμνίων, καὶ μοχάρια ἐκ βούκο tis lactantes. plaudẽtes ad vocẽ λίων γαλαθηνά· οἱ ἐπικροτοῦντες πρὸς τὴν φωνὴν τῶν ozganox: sicut stantẽ putauerũt: & nõ sicut fugiẽ- ὀργάνων, ὡς ἑστηκότα ἐλογίσαντο, καὶ οὐχ ὡς φεύγον tẽ. bibentes defecatũ vinũ & pmis vn tẽ· οἱ πίνοντες μὲν διυλισμένον οἶνον καὶ τὰ πρῶτα μύ guẽti vncti: & nõ patiebãt ꝛcꝛ sup cõtritio ρα χριόμενοι, καὶ οὐκ ἔπασχον οὐδὲν ἐπὶ τὴν συντρι- Dicit. n.l. Infra. 8. ne ioseph. ꝓpterea nũc captiui erunt βὴν τοῦ ἰωσὴφ· διὰ τοῦτο νῦν αἰχμάλωτοι ἔσονται ab initio potentiũ. & auferet hinnitas eq ἀπ' ἀρχῆς δυνατῶν· καὶ ἐξαρθήσεται χρεμετισμὸς ἵπ ex ephraim. qz turauit dñs ꝑsemipm: qm̃ που ἐξ ἐφραίμ· ὅτι ὤμοσεν κύριος καθ' ἑαυτοῦ, δβ- abominor ego oẽm supbiã iacob: & τι βδελλύσσομαι ἐγὼ πᾶσαν τὴν ὕβριν ἰακώβ, καὶ regiones eiꝰ odio hũt. auferã ciuitatẽ cũ oĩb τὰς χώρας αὐτοῦ μεμίσηκα· ἐξαρῶ πόλιν σὺν πᾶσιν q in ea. & erit si relicti fuerit viri in do τοῖς ἐν αὐτῇ· καὶ ἔσται ἐὰν ὑπολειφθῶσιν ἄνδρες ἐν οἰ mo vna & morientur & relinquent reli- κίᾳ μιᾷ καὶ ἀποθανοῦνται καὶ ὑπολειφθήσονται οἱ κα quí. & capient domestici eox & cogent τάλοιποι· καὶ λήψονται οἱ οἰκεῖοι αὐτῶν καὶ παραβι- vt efferant ossa de domo. & dicet ασθαι τοῦ ἐξενεγκεῖν τὰ ὀστᾶ ἐκ τοῦ οἴκου· καὶ ἐρεῖ τοῖς ꝓsidentibꝰ dom: si adhuc est apũd te: & προεστηκόσιν τῆς οἰκίας, εἰ ἔτι ὑπάρχει παρὰ σοί; καὶ dicet nõ adhuc. & dicet: taceat: nõ noiauit dñm. ἐρεῖ οὐκ ἔτι· καὶ ἐρεῖ, σιγάτω, οὐμὴ ὀνόμασε κύριον· D qz ecce dñs mãdabit & pcutiet domũ ὅτι ἰδοὺ κύριος ἐντελεῖται καὶ πατάξει τὸν οἶκον τὸν magnã cõfractionibꝰ: & domũ paruã fracturis. μέγαν θλάσμασιν, καὶ τὸν οἶκον τὸν μικρὸν ῥήγμασιν· si ꝓsequẽt in petris equi: si tacebunt εἰ διώξονται ἐν πέτραις ἵπποι, εἰ παρασιωπήσονται in feminis equi. qm̃ cõuerterũt in furorẽ iudiciũ: & ἐν θηλείαις ἵπποι· ὅτι ἐξέστρεψαν εἰς θυμὸν κρίμα, καὶ fructũ iusticie in amaritudinẽ q̃ letantur in καρπὸν δικαιοσύνης εἰς πικρίαν οἱ εὐφραινόμενοι ἐπ' nullo verbo. q dicunt: qz nõ in fortitudine nr̃a ἀνδρὶ ῥήματι· οἱ λέγοντες, διότι οὐκ ἐν τῇ ἰσχύι ἡμῶν hũim cornua: qz ecce ego suscitabo sup vos dom ἔχομεν κέρα, διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπεγείρω ἐφ' ὑμᾶς οἶκος τ israel gẽtẽ & cõterent vos: ne igrediamini ἰσραὴλ ἔθνος καὶ ἐκθλίψουσιν ὑμᾶς, τοῦ μὴ εἰσελθεῖν in emath & vsq; ad torrentẽ occidẽtis. εἰς αἰμὰθ καὶ ἕως χειμάρρου τῶν δυσμῶν. Ca.7. A

Sic ostidit mihi dñs. & ecce genitura Οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος· καὶ ἰδοὺ ἐπογὴ locustaꝝ veniente matutino tpe. & ecce bruchus in gog ἀκρίδων ἐρχομένης ἑωθινῆς· καὶ ἰδοὺ βροῦχος ἐπὶ γῶγ regem. & erit si cõsumauerit come- τὸν βασιλέα· καὶ ἔσται ἐὰν συντελέσῃ τοῦ κατα- dere herbam terre: & dixi dñe ꝓpti φαγεῖν τὸν χόρτον τῆς γῆς, καὶ εἶπα κύριε ἵλεως esto: qs suscitabit iacob: γενοῦ, τίς ἀναστήσει τὸν ἰακώβ, Infra co.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

qz paruul⁹ eſt. pniam age dñe ſup hoc: τ
διότι ὀλιγοστός ἐστιν · μετανόησον κύριε ἐπὶ τοῦτο, καὶ
hoc nō erit dicit dñs· ſic oñdit mihi dñs:
τοῦτο οὐκ ἔσται λέγει κύριος · οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος,
τ vocauit iudiciū in tgne dñs τ comedit
καὶ ἐκάλεσεν τὴν δίκην ἐν πυρὶ κύριος καὶ κατέφαγεν
abyſſum multā: τ comedit partē.
τὴν ἄβυσσον τὴν πολλήν, καὶ κατέφαγεν τὴν μερίδα.
τ dixi: dñe deus quieſce: qs ſuſcitabit ia=
καὶ εἶπα, κύριος ὁ θεός κόπασον, τίς ἀναστήσει τὸν Ια
cob: qz puulus eſt: pniam age dñe ſup hoc.
κωβ; ὅτι ὀλιγοστός ἐστιν, μετανόησον κύριε ἐπὶ τοῦτο.
τ hoc nō erit dicit dñs. ſic oñdit
καὶ τοῦτο οὐ μὴ γένηται λέγει κύριος · οὕτως ἔδειξέν
mihi dñs: τ ecce dñs ſtans ſup murū adaman
μοι κύριος, καὶ ἰδοὺ κύριος ἑστηκὼς ἐπὶ τείχους ἀδάμαν
tinū: τ in manu eius adamas. τ dixit do=
τίνου, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀδάμας · καὶ εἶπεν κύ=
min⁹ ad me: qd tu vides ammos? τ dixi: adaman
ριος πρός με, τί σὺ ὁρᾷς ἀμμῶς; καὶ εἶπα, ἀδάμαν
tem. τ dixit ad me: ecce ego ipono adamantem
τα. καὶ εἶπεν πρός με, ἰδοὺ ἐγὼ ἐντάσσω ἀδάμαντα
Infra. in medio ppli mei iſrael. non vltra adiiciā pz
4. ἐν μέσῳ λαοῦ μου Ισραηλ · οὐκ ἔτι μὴ προσθῶ τοῦ πα
terire eum: τ deſolebuntur are riſus.
ρελθεῖν αὐτόν, καὶ ἀφανισθήσονται βωμοὶ τοῦ γέλωτος.
τ feſtiuitates iſrael deſolabunt: τ cōſurgā
καὶ αἱ τελεταὶ τοῦ Ισραηλ ἐρημωθήσονται, καὶ ἀναστήσο
ſup domū hieroboā in gladio. τ miſit
μαι ἐπὶ τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἐξαποστέλ
amaſias ſacerdos in bethel ad hieroboā regē
λει ἀμασίας ὁ ἱερεὺς εἰς βαιθηλ πρὸς ἱεροβοὰμ βασι=
iſrael dicens: ꝓiuſatiōes facit ꝑ te am
λέα Ισραηλ λέγων, συστροφὰς ποιεῖται κατὰ σοῦ ἀμ
mos in medio domus iſrael: non poterit terra ſuſ
μῶς ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου Ισραηλ, οὐ μὴ δύνηται ἡ γῆ συστε
ferre oēs ſmones eius. qz hec di=
γκαι πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ. διότι τάδε λέ=
cit ammos: in gladio morietur hieroboam: at iſ=
γει ἀμμῶς, ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσει ἱεροβοάμ, ὁ δὲ Ισ
rael captiuus ducet. τ dixit amaſias ad
ραὴλ αἰχμάλωτος ἀχθήσεται. καὶ εἶπεν ἀμασίας πρὸς
ammos dicēs: vidēs vade diſcede in terrā iuda:
ἀμμῶς λέγων, ὁ ὁρῶν βάδιζε ἐκχώρησον εἰς γῆν ἰούδα,
τ illuc deſcende τ ibi ꝓphetabis: in āt bethel
καὶ ἐκεῖ κατάβηθι καὶ ἐκεῖ προφητεύσεις, εἰς δὲ βαιθηλ
non vltra adiicies ꝓphetare: qz ꝓceptū eſt
οὐκ ἔτι μὴ προσθῇς τοῦ προφητεῦσαι, ὅτι ἔταγμά ἐστι
regis. τ riſit amos τ dixit ad ama
βασιλέως. καὶ ἀπεκρίθη ἀμμῶς καὶ εἶπεν πρὸς ἀμα
ſiam: nō eram ꝓpheta neq; filius ꝓphete: ſed
σίαν, οὐκ ἤμην προφήτης οὐ δὲ υἱὸς προφήτου, ἀλλὰ
capzari⁹ eram vellicās ſycomoros: τ aſſumpſit me do
ἀιπόλος ἤμην κνίζων συκάμινα, καὶ ἀνέλαβέν με κύ=
min⁹ ex ouibus. τ dixit dñs ad me: va
ριος ἐκ τῶν προβάτων. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, βά
de τ ꝓphetizabis ſup domū iſrael: τ nūc
διζε καὶ προφητεύσεις ἐπὶ τὸν οἶκον Ισραηλ, καὶ νῦν
audi verbū dñi. tu dicis: nō ꝓphetabis ſup
ἄκουε λόγον κυρίου· σὺ λέγεις, οὐ προφητεύσεις ἐπὶ τὸν
iſrael: τ nō turbabis ſup domū ia=
Ισραηλ, καὶ οὐ μὴ ὀχλαγωγήσεις ἐπὶ τὸν οἶκον Ια=
cob. ꝓpterea hec dicit dñs: vxor tua in
κώβ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἡ γυνή σου ἐν
ciuitate fornicabit:
τῇ πόλει πορνεύσει,

Trāſla.B.Vie.

ſquia paruul⁹ eſt: Miſer
tus eſt dñs ſuper hoc.
Non erit dicit domin⁹.
Hec oſtendit mihi
dominus deus. Et ecce
vocabat iudicium
ad ignē dominus deus:
& deuorauit abyſſum
multā: & comedit ſimul
partem. Et dixi.
Dñe deus quieſce obſe
cro. Quis ſuſcitabit ia
cob: qa paruulus eſt:
Miſert⁹ eſt dñs ſup hoc. Sed
et iſtud nō erit dicit do
minus deus.
Hec oſtendit mihi. Et
ecce dñs ſtans ſuper
murū litū & in manu ei⁹
trulla cemētarii. Et dixit
dominus ad me. Quid
tu vides amos?
Et dixi. Trullam cemē=
tarii. Et dixit dñs. Ecce
ego ponam trullā in me
dio populi mei iſrael.
Non adiiciā vltra ſuper
inducere eū. & demoliē
tur excelſa idoli: & ſancti
ficationes iſrael
deſolabūtur: & cōſurgā
ſup domum hieroboā
in gladio. Et miſit ama
ſias ſacerdos bethel
ad hieroboā regē iſrael
dicens. Rebellauit
cōtra te amos in medio
domus iſrael.
Non poterit terra ſuſti=
nere vniuerſos
ſermones eius. Hec enī
dicit amos. In gladio
morietur hieroboā: &
iſrael captiuus migrauit
de terra ſua. Et dixit
amaſias ad
amos. Qui vides grade
re: fuge in terram
iuda & comede ibi pane
& prophetabis ibi:
& in bethel nō adiicies
vltra vt prophetes:
quia ſanctificatio regis
eſt & domus regni
eſt. Reſponditq; amos
& dixit ad
amaſiam. Non ſum pro=
pheta: & nō ſum filius
pphete: ſed armētari⁹
ego ſum vellicans
ſycomoros. Et tulit me
dñs cum ſequerer
gregē. Et dixit dñs ad
me. Vade propheta ad
populū meū iſrael. Et
nunc audi verbum dñi.
Tu dicis: nō propheta
bis ſuper iſrael:
& nō ſtillabis ſup domū
idoli. Propter hoc hec
dicit dñs. Vxor tua in ci
uitate fornicabitur:

Tex.heb.Amos.vij.Pritiua.heb.

כִּי קָטֹן הוּא נִחַם יְהוָה עַל זֹאת
לֹא תִהְיֶה אָמַר יְהוָה גַּם זֹה לֹא יִהְיֶה כֹּה הִרְאַנִי
אֲדֹנָי יְהוִה וְהִנֵּה קוֹרֵא לָרִב
בָּאֵשׁ אֲדֹנָי יְהוִה וַתֹּאכַל אֶת תְּהוֹם
רַבָּה וְאָכְלָה אֶת הַחֵלֶק וָאֹמַר
אֲדֹנָי יְהוִה חֲדַל נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב
כִּי קָטֹן הוּא נִחַם יְהוָה עַל זֹאת
גַּם הִיא לֹא תִהְיֶה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
כֹּה הִרְאַנִי וְהִנֵּה אֲדֹנָי נִצָּב עַל
חֹמַת אֲנָךְ וּבְיָדוֹ אֲנָךְ וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה עָמוֹס
וָאֹמַר אֲנָךְ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי הִנְנִי
שָׂם אֲנָךְ בְּקֶרֶב עַמִּי יִשְׂרָאֵל
לֹא אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר לוֹ וְנָשַׁמּוּ
בָּמוֹת יִשְׂחָק וּמִקְדְּשֵׁי יִשְׂרָאֵל
יֶחֱרָבוּ וַאֲקוֹם עַל בֵּית יָרָבְעָם
בַּחֶרֶב וַיִּשְׁלַח אֲמַצְיָה כֹּהֵן בֵּית אֵל
אֶל יָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
קָשַׁר עָלֶיךָ עָמוֹס בְּקֶרֶב בֵּית יִשְׂרָאֵל
לֹא תוּכַל הָאָרֶץ לְהָכִיל אֶת כָּל
דְּבָרָיו כִּי כֹה אָמַר עָמוֹס בַּחֶרֶב
יָמוּת יָרָבְעָם וְיִשְׂרָאֵל גָּלֹה יִגְלֶה
מֵעַל אַדְמָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲמַצְיָה אֶל
עָמוֹס חֹזֶה לֵךְ בְּרַח לְךָ אֶל אֶרֶץ
יְהוּדָה וֶאֱכָל שָׁם לֶחֶם וְשָׁם תִּנָּבֵא
וּבֵית אֵל לֹא תוֹסִיף עוֹד לְהִנָּבֵא
כִּי מִקְדַּשׁ מֶלֶךְ הוּא וּבֵית מַמְלָכָה
הוּא וַיַּעַן עָמוֹס וַיֹּאמֶר אֶל
אֲמַצְיָה לֹא נָבִיא אָנֹכִי וְלֹא בֶן
נָבִיא אָנֹכִי כִּי בוֹקֵר אָנֹכִי וּבוֹלֵס
שִׁקְמִים וַיִּקָּחֵנִי יְהוָה מֵאַחֲרֵי
הַצֹּאן וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה לֵךְ הִנָּבֵא אֶל
עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה שְׁמַע דְּבַר יְהוָה
אַתָּה אֹמֵר לֹא תִנָּבֵא עַל יִשְׂרָאֵל
וְלֹא תַטִּיף עַל בֵּית יִשְׂחָק לָכֵן כֹּה
אִישׁ זָנָה אָמַר יְהוָה אִשְׁתְּךָ בָּעִיר תִּזְנֶה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb. Tex.heb. Amos. viij.

וּבָנֶ֙יךָ֙ וּבְנֹתֶ֔יךָ בַּחֶ֖רֶב יִפֹּ֑לוּ וְאַדְמָתְךָ֙ בְּחֶ֣בֶל תֵּחָלֵ֔ק וְאַתָּ֗ה עַל־אֲדָמָ֥ה בְּטֻמְאָ֖ה תָּמ֑וּת וְיִשְׂרָאֵ֛ל גָּלֹ֥ה יִגְלֶ֖ה מֵעַ֥ל אַדְמָתֽוֹ׃

Cap. viij.

כֹּ֚ה הִרְאַ֣נִי אֲדֹנָ֔י יְהוִ֖ה וְהִנֵּ֣ה כְלוּב־קָ֑יִץ וַיֹּ֖אמֶר מַה־אַתָּ֥ה רֹאֶ֖ה עָמ֑וֹס וָאֹמַ֕ר כְּלוּב־קָ֖יִץ וַיֹּ֥אמֶר אֲדֹנָ֖י אֵלַ֣י בָּ֗א הַקֵּ֛ץ אֶל־עַמִּ֥י יִשְׂרָאֵ֖ל לֹא־אוֹסִ֥יף עוֹד֙ עֲבֹ֣ר ל֔וֹ וְהִֽילִ֙ילוּ֙ שִׁירוֹת֙ הֵיכָ֣ל בַּיּ֔וֹם הַה֖וּא נְאֻם֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה רַ֚ב הַפֶּ֣גֶר בְּכָל־מָקוֹם֙ הַשְׁלִ֔יךְ הַ֖סְ שְׁמִ֥עוּ זֹ֛את הַשֹּׁאֲפִ֥ים אֶבְי֖וֹן וְלַשְׁבִּ֣ית עֲנִיֵּ֥י אָ֑רֶץ לֵאמֹ֔ר מָתַ֤י יַעֲבֹר֙ הַחֹ֔דֶשׁ וְנַשְׁבִּ֖ירָה שֶּׁ֑בֶר וְהַשַּׁבָּ֣ת וְנִפְתְּחָ֔ה בֶּ֖ר לְהַקְטִ֣ין אֵיפָ֔ה וְלַהֲגְדִּ֣יל שֶׁ֔קֶל וְלַעֲוֹת֥ מֹאזְנֵי־מִרְמָ֖ה לִקְנ֣וֹת בַּכֶּ֣סֶף דַּלִּ֔ים וְאֶבְי֖וֹן בַּעֲב֣וּר נַעֲלָ֑יִם וּמַפַּ֥ל בֶּ֖ר נַשְׁבִּֽיר׃ נִשְׁבַּ֤ע יְהוָה֙ בִּגְא֣וֹן יַעֲקֹ֔ב אִם־אִשְׁכַּ֥ח לָנֶ֖צַח כָּל־מַעֲשֵׂיהֶ֑ם הַעַל־זֹ֥את לֹא־תִרְגַּ֖ז הָאָ֑רֶץ וְאָבַ֥ל כָּל־יוֹשֵׁ֖ב בָּ֑הּ וְעָלְתָ֤ה כָאֹר֙ כֻּלָּ֔הּ וְנִגְרְשָׁ֖ה וְנִשְׁקְעָ֣ה כִיאֹ֣ר מִצְרַ֑יִם וְהָיָ֣ה בַּיּ֣וֹם הַה֗וּא נְאֻם֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה וְהֵבֵאתִ֥י הַשֶּׁ֛מֶשׁ בַּצָּהֳרָ֖יִם וְהַחְשַׁכְתִּ֣י לָאָ֑רֶץ בְּי֥וֹם אוֹר׃ וְהָפַכְתִּ֤י חַגֵּיכֶם֙ לְאֵבֶ֔ל וְכָל־שִׁירֵיכֶ֖ם לְקִינָ֑ה וְהַעֲלֵיתִ֤י עַל־כָּל־מָתְנַ֙יִם֙ שָׂ֔ק וְעַל־כָּל־רֹ֖אשׁ קָרְחָ֑ה וְשַׂמְתִּ֣יהָ֔ כְּאֵבֶ֖ל יָחִ֑יד וְאַחֲרִיתָ֖הּ כְּי֥וֹם מָֽר׃ הִנֵּ֤ה יָמִים֙ בָּאִ֣ים נְאֻם֙ אֲדֹנָ֣י יְהוִ֔ה וְהִשְׁלַחְתִּ֥י רָעָ֖ב בָּאָ֑רֶץ לֹא־רָעָב֙ לַלֶּ֣חֶם וְלֹא־צָמָ֔א לַמַּ֖יִם כִּ֥י אִם־לִשְׁמֹ֖עַ אֶת־דִּבְרֵ֥י יְהוָֽה׃ וְנָעוּ֙ מַ֣יִם עַד־יָ֔ם וּמִצָּפוֹן֙ עַד־מִזְרָ֔ח יְשׁוֹטְט֖וּ לְבַקֵּ֣שׁ אֶת־דְּבַר־יְהוָ֑ה וְלֹ֥א יִמְצָאֽוּ׃ בַּיּ֣וֹם הַה֗וּא

Trāsla. B. Vie.

'et filii tui '& filie tue 'in gladio 'cadent: '& humus tua 'funiculo 'metietur. 'Et tu 'in 'polluta 'terra 'morieris: '& iſrael 'captiuus migrabit 'de 'terra ſua. 8.

Hec 'oſtendit mihi 'dominus 'deus. 'Ecce 'vncinus 'pomorū. 'Et dixit. 'Quid 'tu 'vides 'amos! 'Et dixi. 'Vncinū 'pomorum. 'Et 'dixit 'dñs 'ad me. 'Venit 'finis 'ſup 'populū meū 'iſrael. 'Non 'adiiciā 'vltra vt 'per tranſeam 'eū. 'Et ſtridebūt 'cardines 'tēpli 'in die 'illa 'dicit 'domínus 'deus. 'Multi 'morietur: 'in omni 'loco 'proiicietur 'ſilentiū. 'Audite 'hoc 'qui conteritis 'pauperē: '& deficere facitis 'egenos 'tre: 'dicētes. 'Quādo 'tranſibit 'mēſis '& venūdabim? 'merces: '& ſabbatū: '& aperiemus 'frumentū: 'vt imminuamus 'mēſurā '& augeam? 'ſiclū: '& ſupponam? 'ſtateras 'doloſas 'vt poſſidea mus 'in argento 'egenos: '& pauperes 'pro 'calciamentis: '& quiſqlias 'frumenti 'vendamus. 'Iurauit 'dñs 'in ſuperbiā 'iacob: 'ſi 'oblitus fuero vſq; 'ad finē 'omnia 'opera eorū. 'Nunqd ſup 'iſto 'nō 'cōmouebitur 'terra: '& lugebit 'oīs 'habitator 'ei? 'Et aſcēdet 'quaſi fluuii 'vniuerſus: '& elicietur '& defluet 'quaſi riuus 'egypti. 'Et erit 'in die 'illa 'dicit 'dñs 'deus 'occidet 'ſol 'meridie: '& tenebreſcere faciam 'terram 'in die 'luminis. 'Et cōuertam 'festiuitates vras 'in luctum: '& oīa 'cantica vra 'in planctū. 'Et inducam 'ſup 'omne 'dorſum vrm 'ſaccū: '& ſup 'oñe 'caput 'caluiciū. 'Et ponā eam 'quaſi luctum 'vnigeniti: '& nouiſſima eius 'quaſi diem 'amarū. 'Ecce 'dies 'veniūt 'dicit 'dñs: '& emittam 'famem 'in terrā: 'non 'famem 'panis 'neq; 'sitim 'aque 'ſed 'audiendi 'verbum 'dñi. 'Et cōmouebūtur 'a mari 'vſq; ad 'mare: '& ab aquilone 'vſq; ad 'orientē 'circuibunt 'querentes 'verbum 'dñi: '& nō 'inuenient. 'In die 'illa

Trāsla. gre. lxx. cū iter. latina.

τ filij tui τ filie tue captiue ducent.
καὶ υἱοί σου καὶ αἱ θυγατέρες σου αἰχμάλωτοι ἀχθήσον
τ terra tua funiculo mensurabitur. τ tu in ter
ται· καὶ ἡ γῆ σου χοινίῳ καταμετρηθήσεται. καὶ σὺ ἐν γῇ
immūda morieris. at iſrael captiuus dua
ἀκαθάρτῳ τελευτήσεις· ὁ δὲ ἰσραὴλ αἰχμάλωτος ἀχ=
cetur de terra ſua.
θήσεται ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ. Ca. 8.

Sic oſtēdit mihi dñs. τ ecce vas aucu- A
Οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος· καὶ ἰδοὺ ἄγγος ἰξευ
pis. τ dixit dñs: qd tu vides ammos? τ di
τοῦ· καὶ εἶπεν κύριος, τί σὺ βλέπεις ἀμμῶς; καὶ εἶ 8.7.
xi: vas aucupis. τ dixit dñs ad me: venit
πα, ἄγγος ἰξευτοῦ· καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἥκει τὸ
finis ſup pplm meū iſrael: nō adiiciā vltra
πέρας ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν ἰσραήλ, οὐ προσθήσω ἔτι
vt ptranſeam eū. τ vlulabunt laquearia
τοῦ παρελθεῖν αὐτόν. καὶ ὀλολύξει τὰ φατνώματα τοῦ
tēpli in illa die dicit dñs. mult9 planctus: B
ναοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος· πολὺς ὁ κοπετός,
in oi loco ꝓiiciā ſilētiū. audite hec
ἐν παντὶ τόπῳ ῥίψω σιωπήν. ἀκούσατε δὴ ταῦτα
q̄ cōteritis pauperē. τ deficere facitis a era men
οἱ ἐκτρίβοντες πένητα. καὶ καταλύοντες ἀπὸ γῆς πλῶ
dicū. dicentes qñ tranſibit menſis τ cō=
χόν· οἱ λέγοντες πότε διελεύσεται ὁ μὴν καὶ συ=
gregabim? τ ſabbata τ aperiem9 theſaur:
ναξωμεν; καὶ τὰ σάββατα καὶ ἀνοίξωμεν θησαυρόν; τοῦ
ad faciēdā puā mēſuram. τ ad magnificādā ſtate
ποιῆσαι μικρὸν τὸ μέτρον· καὶ τοῦ μεγαλύναι ſα
ram τ faciēdū ſtaterā iniquā. ad poſſidēdū argento
μὸν καὶ ποιῆσαι ζυγὸν ἄδικον· τ κτᾶσθαι ἀργυρίου
mendicos: τ humiles ꝓ calciamentis: τ ab
πλωχούς, καὶ ταπεινὸν ἀνθ' ὑποδημάτων, καὶ ἀπὸ
oi appoſitiōe negociabimur. iurat dñs ꝓ C
πάσης παραθέσεως ἐμπορευσόμεθα. ὀμνύει κύριος κα 8.6.
ſuperbiam iacob: ſi obliuiōi tradent in victoriā oīa
ὕβριν ἰακώβ, εἰ ἐπιλησθήσεται εἰς τέλος πάντα
opera eoꝝ: τ ſup his nō turbabit terra:
τὰ ἔργα αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τούτοις οὐ ταραχθήσεται ἡ γῆ;
τ lugebit oīs hitans in ea: τ aſcendet
καὶ πενθήσει πᾶς ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ· καὶ ἀναβήσεται
q̄ſi flumen cōſumatio: τ deſcendet q̄ſi fluui9
ὡς ποταμὸς συντέλεια, καὶ καταβήσεται ὡς ποτα
egypti. τ erit in illa die dicit dñs:
μὸς αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος,
occidet ſol meridiei: τ cōtenebreſcet in
δύσεται ὁ ἥλιος μεσημβρίας, καὶ συσκοτάσει ἐν
die luminis. τ cōuertam feſtiuitates vras in lu- Tob.2. 1.Ma. 1.
ἡμέρᾳ φωτός· καὶ μεταστρέψω τὰς ἑορτὰς ὑμῶν εἰς πέν
ctū: τ oīa carmia vra in lamētatiōes: τ inducā
θος, καὶ πάσας ᾠδὰς ὑμῶν εἰς θρήνους, καὶ ἀναβι=
ſup oēm lumbū ſaccum. τ ſup omne ca
βάσω ἐπὶ πᾶσαν ὀσφῦν σάκκον· καὶ ἐπὶ πᾶσαν κε
put caluiciū. τ ponam eū q̄ſi luctū dile
φαλὴν φαλάκρωμα· καὶ θήσομαι αὐτὸν ὡς πένθος ἀγα
cti: τ eos q̄ cū eo q̄ſi dilē dolorīs. ecce
πητοῦ, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ὡς ἡμέραν ὀδύνης. ἰδοὺ
dies veniunt dicit dñs: τ emittam famē
ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος, καὶ ἐξαποστελῶ λιμὸν
in terrā: nō famē panū. neq; ſitim aque:
ἐπὶ τὴν γῆν, οὐ λιμὸν ἄρτων· οὐδὲ λιμὸν ὕδατος,
ſed famē audiendi verbū dñi: τ cōmouebunt D
ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον κυρίου, καὶ σαλευθήσε=
aque vſq; ad mare: τ ab aqlone vſq; ad ortū
ται ὕδατα ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ βορρᾶ ἕως ἀνατο
tem circuibunt querētes verbū dñi: τ nō
λῶν περιδραμοῦνται ζητοῦντες λόγον κυρίου, καὶ οὐ
ſuenīēt: in die illa
μὴ εὑρωσιν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

deficient virgines pulchre: τ adoleſcētes in
ἐκλείψουσιν αἱ παρθένοι αἱ καλαί, καὶ οἱ νεανίσκοι ἐν
siti q̄ intrant p̄ ꝓpitiationē ſamarie: τ
δίψει οἱ ὀμνύοντες κατὰ τοῦ ἱλασμοῦ σαμαρείας, καὶ
dicētes: viuit deus tuꝰ dan τ deꝰ tuꝰ berſabee.
λέγοντες, ζῇ ὁ θεός σου δὰν καὶ ὁ θεός σου βηρσαβεέ·
τ cadent τ nō reſurgent vltra.
καὶ πεσοῦνται καὶ οὐ μὴ ἀναστῶσιν οὐκ ἔτι. Ca.9.

A Vidi dñm ſtantē ſup altare. Et dixit. Percute ꝯ
Εἶδον τὸν κύριον ἑστῶτα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ
dixit: pcute ꝓpticiatoriū: τ cōmouebūt
εἶπεν, πάταξον τὸ ἱλαστήριον, καὶ σεισθήσεται τὰ
veſtibula. τ diſſeca in capita oim.
προπύλαια, καὶ διάκοψον εἰς κεφαλὰς πάντων·
τ reliquos ego in gladio inter
καὶ τοὺς καταλοίπους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπο-
ſiciam. τ non fugiet ex eis fugiēs: neq;
κτενῶ· καὶ οὐ μὴ διαφύγῃ ἐξ αὐτῶν φεύγων, οὐδὲ μὴ
ſaluabit̄ ex eis ſaluatus. ſi defodiant̄ in in
διασωθῇ ἐξ αὐτῶν ἀνασῳζόμενος· ἐὰν καταρυγῶσιν εἰς ἅ-
fernū: inde manꝰ mea extrahet eos. ſi aſcē
δου, ἐκεῖθεν ἡ χείρ μου ἀναστάσει αὐτούς· ἐὰν ἀνα-
derint in celum: inde deducā eos. ſi
βῶσιν εἰς τὸν οὐρανόν, ἐκεῖθεν καταξω αὐτούς· ἐὰν
abſcōditi fuerit in vertice carmell: inde
κατακρυβῶσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ καρμήλου, ἐκεῖθεν
ſcrutaboꝛ τ accipiā eos. ſi merſi fuerint ex
ἐξερευνήσω καὶ λήψομαι αὐτούς· ἐὰν καταδύσωσιν ἐξ
oculis meis in fundamēta marie: ibi mā
ὀφθαλμῶν μου εἰς τὰ θεμέλια τῆς θαλάσσης, ἐκεῖ ἐν-
B dabo draconi: τ mordebit eos. τ ſi abie
Hiere. τελοῦμαι τῷ δράκοντι, καὶ δήξεται αὐτούς· καὶ ἐὰν ἀπο-
44.c. rint in captiuitate aſi factem inimicoꝝ ſuo
ῥευθῶσιν ἐν αἰχμαλωσίᾳ πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν αὐ-
rū: ibi mandabo gladio τ occidet e-
τῶν, ἐκεῖ ἐντελοῦμαι τῇ ῥομφαίᾳ καὶ ἀποκτενεῖ αὐ-
os. τ firmabo oculos meos ſup eos in ma
τούς· καὶ στηριῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς κα
la τ nō in bona: τ dñs deus omps
κὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθά, καὶ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ
q̄ tangit terrā τ ꝓmouet eā. τ luge-
ὁ ἁπτόμενος τῆς γῆς καὶ σαλεύων αὐτήν· καὶ πεν-
bunt oēs hitantes eā. τ aſcen-
θήσουσιν πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτήν· καὶ ἀναβή-
det ſicut fluuius egypti. q̄ edificat in celū
σεται ὡς ποταμὸς αἰγύπτου· ὁ οἰκοδομῶν εἰς τὸν οὐρα-
aſcenſionē: τ reꝓmiſſionē in terra fundans:
νὸν ἀνάβασιν, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἐπὶ γῆς θεμελιῶν,
q̄ vocat aquā maris: τ effundēs e-
ὁ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκχέων αὐ
am ſup faciem terre dñs nomē illi. nōne vt
τὸν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς κύριος ὄνομα αὐτῷ· οὐχ ὡς
filij ethiopū mihi erit dom̄ iſrael dicit dñs? nōne
υἱοὶ αἰθιόπων ἐμοί ἐστε οἶκος ἰσραὴλ λέγει κύριος; οὐ γὰρ
iſrael eduxi ex egypto τ alienigenas ex
ἰσραὴλ ἀνήγαγον ἐξ αἰγύπτου καὶ τοὺς ἀλλοφύλους ἐκ
cappadocia τ ſyros ex fouea? ecce ocu
καππαδοκίας καὶ τοὺς σύρους ἐκ βόθρου; ἰδοὺ οἱ ὀφ-
li dñi ſup regnū peccans: τ
θαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τὴν βασιλείαν τὴν ἁμαρτωλόν, καὶ
anferā illud a facie terre: verūtñ q̄ nō in
ἐξαρῶ αὐτὴν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, πλὴν οἴκου
finē auferā domū iacob dicit dñs. q̄
τέλος οὐ μὴ ἐξαρῶ τὸν οἶκον ἰακὼβ λέγει κύριος· διό-
ecce ego mando τ oſtendo in oīb⁹
τι ἰδοὺ ἐγὼ ἐντέλλομαι καὶ διακινῶ ἐν πᾶσι τοῖς
gētib⁹ domū iſrael. ſicut cū cribra
ἔθνεσι τὸν οἶκον τοῦ ἰσραὴλ· ὃν τρόπον ὅταν λικμᾶ
tur in cribro τ nō cadet granū ſup terrā.
ται ἐν τῷ λικμητῷ καὶ οὐ πέσει σύρεμμα ἐπὶ τὴν γῆν.
in gladio morientur
ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσουσιν

Trāſla.B.Vie.

ᵍdeficient ᵇ virgines ⁱpul-
chre ᵏ & adoleſcentes ꝯ
ˡ in ſiti: ᵐ qui iurāt ⁿ in delic-
cto ᵒ ſamarie: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖ & dicūt. ᵠ Viuit ʳ deus tuus
ˢ dan: ᵗ & viuit ᵘ via ꝯꝯꝯ
ˣ berſabee. ʳ Et cadent ˢ &
non ᵃ reſurgēt ᵇ vltra. 9.

Vidi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵇ dñm ᶜ ſtantē ᵇ ſup ᵈ al-
tare. ʳ Et dixit. ᵍ Percute ꝯ
ᵇ cardinē ᵏ & cōmoueantur
ˣ ſuplimināria. ˡ Auaricia
eni ᵐ in capite ⁿ oim ᵒ & no-
uiſſimum eorū ᵖ in gladio
ᵠ interficiā. ʳ Non ˢ erit fuga
ᵗ eis: ˣ & ᵘ qui fugerit ꝯꝯꝯ
ʸ ex eis ᵗ nō ʳ ſaluabitur. ᵇ Si
ᶜ deſcenderint vſq; ᵖ ad in-
fernū: ᶜ inde ᶠ manus mea
ᵍ educet eos: ᵇ & ſi ᶠ aſcende
rint vſq; ad ᵏ celū: ˡ inde ᵐ de
trahā eos. ⁿ Et ſi ᵒ abſcondi
ti fuerint ᵖ in vertice ᵠ car-
meli: ʳ inde ˢ ſcrutans ꝯꝯꝯ
ᵗ auferam eos: ᵘ & ſi ˣ cela-
uerint ſe ʸ ab ᶻ oculis meis
ᵃ in profundo ᵇ maris: ᶜ ibi
ᵈ mandabo ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵉ ſerpēti ᵍ & mordebit eos.
ᵇ Et ſi ᶠ abierint ᵏ in captini
tatem ˡ corā ᵐ inimicis ſuis
ⁿ ibi ᵒ mandabo ᵠ gladio ꝯꝯ
ʳ & occidet eos. ˢ Et ponā
ᵗ oculos meos ᵘ ſup eos ˣ in
malum ʸ & nō ᶻ in bonum.
ᵃ Et dñs ᵇ deus ᶜ exercituū
ᵈ qui tangit ᵉ terrā ᶠ & tabe-
ſcit: ᵍ & lugebunt ʰ omnes
ⁱ habitātes ᵏ in ea. ˡ Et aſcen
det ᵐ ſicut riuus ⁿ omnis:
ᵒ & defluet ᵖ ſicut fluuius
ᵠ egypti. ʳ Qui edificat ꝯ
ˢ in celo ᵗ aſcenſionē ſuam:
ᵘ vt faſciculū ſuū ˣ ſup ʸ ter-
raz ᶻ fundauit. ᵃ Qui vocat
ᵇ aquas ᶜ maris. ᵈ & effundit
eas ᵉ ſup ᶠ facie ᵍ terre. ʰ Dñs
ⁱ nomen eius. ᵏ Nunqd nō
ˡ vt filii ᵐ ethiopū ⁿ vos eſtis
ᵒ mihi ᵖ filii ᵠ iſrael ꝯꝯꝯꝯꝯ
ʳ ait ˢ dominus? ᵗ Nunqd nō
ˣ iſrael ʸ aſcendere feci ꝯꝯ
ᶻ de terra ᵃ egypti ᵇ & paleſti
nos ᶜ de cappadocia ꝯꝯꝯꝯ
ᵈ & ſyrios ᵉ de cyrene? ᶠ Ecce
ᵍ oculi ʰ domini ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁱ dei ᵏ ſuper regnū ˡ peccās
ᵐ & conteram ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿ illud ᵒ a ᵖ facie ᵠ terre. ʳ Ve-
runtamen ⁿ conterens ꝯ
ʳ non ˣ conteram ʸ domum
ᶻ iacob ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵃ dicit ᵇ domin⁹. ᶜ Ecce ᵈ eni
ᵉ mundabo ᶠ ego ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵍ & cōcutiam ʰ in omnibus
ⁱ gentibus ᵏ domum ꝯꝯꝯ
ˡ iſrael ᵐ ſicut ⁿ concutitur
ᵒ in cribro: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖ & nō ᵠ cadet ʳ lapillus ſup
ˢ trā. ᵗ In gladio ᵘ morietur

Ter.heb.Amos.ix.

ᵍ עֲלֹף	ᵍ תִּתְעַלַּפְנָה ᵇ הַבְּתוּלֹת ᵏ הַיָּפוֹת ˡ וְהַבַּחוּרִים
ˡ יָפֶה ᵏ בָּחַר	ˡ בַּצָּמָא: ᵐ הַנִּשְׁבָּעִים ⁿ בְּאָשְׁמַת ᵒ שֹׁמְרוֹן
ᵐ שָׁבַע	ᵖ וְאָמְרוּ ᵠ חַי ʳ אֱלֹהֶיךָ ˢ דָּן ᵗ וְחַי ᵘ דֶּרֶךְ
ᵍ קוּם	ˣ בְּאֵר שָׁבַע ʸ וְנָפְלוּ ᶻ וְלֹא ᵃ יָקוּמוּ ᵇ עוֹד:
	Cap.ix.
ᵍ רָאָה ᵏ יָצַב	ᵍ רָאִיתִי ᵏ אֶת
ᵍ זָבַח ᵍ נָבָה	ᵍ אֲדֹנָי ᵏ נִצָּב ᵏ עַל ᵏ הַמִּזְבֵּחַ ˡ וַיֹּאמֶר ᵍ הַךְ
ˡ עָשׂ ᵍ סַף	ᵍ הַכַּפְתּוֹר ˡ וְיִרְעֲשׁוּ ᵍ הַסִּפִּים ˡ וּבְצַעֵם
	ᵐ כֻּלָּם ᵏ וְאַחֲרִיתָם ᵍ בַּחֶרֶב
ᵍ הָרַג ᵍ נוּס	ᵍ אֶהֱרֹג ˡ לֹא ᵏ יָנוּסוּ ᵏ לָהֶם ᵏ נָס ˡ וְלֹא ᵏ יִמָּלֵט
ᵏ מָלַט ᵍ פָּלַט	ᵏ לָהֶם ᵍ פָּלִיט: ᵏ אִם ᵏ יַחְתְּרוּ ᵏ בִּשְׁאוֹל
ᵏ חָתַר ᵍ שָׁאַל	ᵏ מִשָּׁם ᵏ יָדִי ᵍ תִּקָּחֵם ᵍ וְאִם ᵏ יַעֲלוּ ᵍ הַשָּׁמַיִם
ᵍ לָקַח	
ᵐ יָרַד ᵍ חָבָא	ᵏ מִשָּׁם ᵐ אוֹרִידֵם: ᵐ וְאִם ᵍ יֶחְבְּאוּ
ᵍ חָפַשׂ	ᵍ בְּרֹאשׁ ᵍ הַכַּרְמֶל ᵏ מִשָּׁם ᵍ אֲחַפֵּשׂ
ᵍ סָתַר	ᵏ וְלָקַחְתִּים ᵐ וְאִם ᵏ יִסָּתְרוּ ᵏ מִנֶּגֶד ᵏ עֵינַי
ᵍ צָוָה	ᵍ בְּקַרְקַע ᵍ הַיָּם ᵏ מִשָּׁם ᵍ אֲצַוֶּה ᵏ אֶת
ᵍ שָׁבָה	ᵏ הַנָּחָשׁ ᵍ וְנִשְּׁכָם: ᵍ וְאִם ᵏ יֵלְכוּ ᵍ בַּשְּׁבִי ᵏ לִפְנֵי
	ᵐ אֹיְבֵיהֶם ᵐ מִשָּׁם ᵍ אֲצַוֶּה ᵏ אֶת ᵍ הַחֶרֶב
ᵍ שׂוּם ᵏ רוּעַ	ᵏ וְהָרְגָתַם ᵍ וְשַׂמְתִּי ᵏ עֵינִי ᵐ עֲלֵיהֶם ᵏ לְרָעָה
	ᵏ וְלֹא ᵏ לְטוֹבָה: ᵏ וַאדֹנָי ᵍ יְהוִה ᵏ הַצְּבָאוֹת
ᵍ נָגַע ᵏ מוּג	ᵍ הַנּוֹגֵעַ ᵏ בָּאָרֶץ ᵏ וַתָּמוֹג ᵍ וְאָבְלוּ ᵍ כָּל
ᵏ יָשַׁב ᵏ עָלָה	ᵏ יוֹשְׁבֵי ᵍ בָהּ ᵍ וְעָלְתָה ᵐ כַּיְאֹר ᵐ כֻּלָּהּ
ᵐ יָאַר ᵍ בָּהָה	ᵍ וְשָׁקְעָה ᵍ כְּיִאר ᵍ מִצְרָיִם: ᵏ הַבּוֹנֶה
ᵍ עָלָה	ᵍ בַּשָּׁמַיִם ᵏ מַעֲלֹתָו ᵍ וַאֲגֻדָּתוֹ ᵏ עַל ᵍ אֶרֶץ
ᵍ שָׁבַב	ᵏ יְסָדָהּ ᵍ הַקֹּרֵא ᵏ לְמֵי ᵏ הַיָּם ᵍ וַיִּשְׁפְּכֵם
ᵍ פָּנָה	ᵍ עַל ᵏ פְּנֵי ᵍ הָאָרֶץ ᵍ יְהוָה ᵏ שְׁמוֹ: ᵍ הֲלוֹא
	ᵏ כִבְנֵי ᵐ כֻשִׁיִּים ᵍ אַתֶּם ᵏ לִי ᵍ בְּנֵי ᵍ יִשְׂרָאֵל
	ᵏ נְאֻם ᵏ יְהוָה ᵏ הֲלֹא ᵍ אֶת ᵏ יִשְׂרָאֵל ᵏ הֶעֱלֵיתִי
	ᵏ מֵאֶרֶץ ᵏ מִצְרַיִם ᵍ וּפְלִשְׁתִּים ᵏ מִכַּפְתּוֹר
	ᵍ וַאֲרָם ᵏ מִקִּיר: ᵍ הִנֵּה ᵍ עֵינֵי ᵍ אֲדֹנָי
ᵍ שָׁמַד ᵐ כָּלָה	ᵍ יְהוִה ᵏ בַּממְלָכָה ᵏ הַחַטָּאָה ᵐ וְהִשְׁמַדְתִּי
ᵍ אֵת	ᵍ אוֹתָהּ ᵏ מֵעַל ᵍ פְּנֵי ᵍ הָאֲדָמָה ᵐ אֶפֶס ᵏ כִּי
	ᵏ לֹא ᵏ הַשְׁמֵיד ᵍ אַשְׁמִיד ᵍ אֶת ᵏ בֵּית ᵏ יַעֲקֹב
ᵍ צָוָה	ᵏ נְאֻם ᵏ יְהוָה: ᵏ כִּי ᵏ הִנֵּה ᵍ אָנֹכִי ᵏ מְצַוֶּה
ᵍ נוּעַ	ᵍ וְהַנְעֹתִי ᵏ בְּכָל ᵍ הַגּוֹיִם ᵏ אֶת ᵐ בֵּית
	ᵍ יִשְׂרָאֵל ᵏ כַּאֲשֶׁר ᵍ יִנּוֹעַ ᵍ בַּכְּבָרָה
ᵍ נָפַל ᵍ צְרֹר	ᵏ וְלֹא ᵍ יִפֹּל ᵏ צְרוֹר ᵍ אָרְצָה ᵍ בַּחֶרֶב ᵍ יָמוּתוּ
ᵍ חוּת	

Pritiua.heb.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.	Ter.heb.Abdias.j.	Trāsla.B.Die.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
כֹּל חַטָּאֵי עַמִּי חֲאֹמְרִים לֹא תַגִּישׁ נָגַשׁ	omes pectores populi mei dicūt: nō apropiq̄bit & non veniet super nos malum. In die illa	oēs peccatores ppli mei: dicētes nō appropiq̄bit & nō veniet sup nos mala: in die illa	πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τοῦ λαοῦ μου, οἱ λέγοντες οὐ μὴ ἐγγίσῃ ἐφ' ἡμᾶς τὰ κακά, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
וְתַקְדִּים בַּעֲדֵינוּ הָרָעָה הַיּוֹם הַהוּא קָדַם רוּץ	suscitabo tabernaculum dauid quod cecidit & reedificabo aperturas murorū eius: & ea q̄ corruerāt instaurabo: & reedificabo eū sicut in die	suscitabo tabernaculū dauid qđ cecidit: & reedificabo aperturas eius: & ea q̄ ceciderunt	ἀναστήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ ἀναστήσω τὰ πεπτωκότα ἐξ αὐτῶν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῶν ἀναστήσω. καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτὴν καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος.
וְנָדַרְתִּי אֶת פִּרְצֵיהֶן וַהֲרִסֹתָיו וְנִבְנִיתִיהָ כִּימֵי עוֹלָם לְמַעַן יִרְשׁוּ אֶת שְׁאֵרִית אֱדוֹם וְכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה עֹשֶׂה זֹאת הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם יְהוָה וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בַּקֹּצֵר דּוֹרֵךְ עֲנָבִים בְּמֹשֵׁךְ הַזָּרַע וְהִטִּיפוּ הֶהָרִים עָסִיס וְכָל הַגְּבָעוֹת תִּתְמוֹגַגְנָה וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עָרִים נְשַׁמּוֹת וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ כְרָמִים וְשָׁתוּ אֶת יֵינָם וְעָשׂוּ גַּנּוֹת וְאָכְלוּ אֶת פִּרְיהֶם וּנְטַעְתִּים עַל אַדְמָתָם וְלֹא יִנָּתְשׁוּ עוֹד מֵעַל אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם אָמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃	ōes nationes: eo q̄ inuocatum sit nomen meū sup eos dicit dñs faciēs hec. Ecce dies venient dicit dñs & cōprehēdet arator messorē: & calcator vuā mutentē semē. Et stillabūt montes dulcedinē: & oēs colles culti erunt. Et conuertam captiuitatē populi mei israel & edificabūt ciuitates desertas: & inhabitabūt & plantabūt vineas: et bibēt vinū earū: & facient hortos & comedēt fructus eorū. Et plantabo eos sup humū suā: & nō euellam eos vltra de terra sua quam dedi eis: dicit dominus deus.	oēs gētes sup qs inuocatū ē nomē meū sup eos dicit dñs faciens hec. ecce dies venīūt dicit dñs. & cōprehendet tritura vindemiā. & matureſcet vua in semine: & stillabunt montes dulcedinē. & oēs colles cōsiti erunt: & cōuertam captiuitatem ppli mei israel: & edificabunt ciuitates desertas: & habitabunt & plantabunt vineas: & bibent vinū eox. & facient hortos: & comedēt fructū eox. & plantabo eos in terra eox & nō euellent vltra ex terra sua quā dedi eis dicit dñs deus.	καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα. ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος· καὶ καταλήμψεται τρυγητὴς σπόρον καὶ πατοῦντες σταφυλὴν ἐν ὄρει· καὶ ἀφορμὴν δώσουσιν γλεῦκος καὶ πάντες οἱ βουνοὶ σύμφυτοι ἔσονται, καὶ ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου Ἰσραήλ, καὶ οἰκοδομήσουσιν πόλεις ἠφανισμένας, καὶ κατοικήσουσιν, καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ πίονται τὸν οἶνον αὐτῶν. καὶ ποιήσουσιν κήπους, καὶ φάγονται τὸν καρπὸν αὐτῶν· καὶ φυτεύσω αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ οὐ μὴ ἐκριζωθῶσιν οὐκέτι ἐκ τῆς γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκα αὐτοῖς λέγει κύριος ὁ θεός·

Actuū. 15.c.

D

INCIPIT PROLOGVS IN ABDIAM PROPHETAM.

Acob patriarcha habuit fratrem esau: q̄ ob rubore corporis sui edō hebrea lingua appellatus est: quod latine sanguineus dicitur. Is memoratū fratrem suum: qui israel nomen acceperat: graui odio cōmotꝰ interimere conatꝰ est. Qua de causa oēs qui populū israel id est filios patriarche iacob p̄dicti esau odiū imitati persecuti sunt: esau & edom appellati sunt. Et quia populus israel de captiuitate chaldeorū per cyrum regē persarū nutu dei reuocatus in hierusalē ab alio regno grauiter afflictꝰ atq; oppressus est: ideo hoc regnū quod more esau predictum populū persecutū est: per denūciationē abdie prophete increpatur: quod non dei indignatione: sed sua virtute populū superatum gloriabatur. De quo regno olim p dauid in psalmo centesimo trigesimo sexto dictū est. Memorare dñe filiorum edō in die hierusalē. Nā reliqua lectione cōprehensa: futurum in gentes iudiciū ob causas lectione cōprehensas: regnūq; dei in populo israel significatur. Hebrei hūc dicūt esse: qui sub rege samarie achab & impiissima iezabel: pauit centuꝫ prophetas in specubus: qui non curuauerunt genu ante baal & de septē milib⁹ erat quos helias arguitur ignorasse. Sepulchrū quoq; eius vsq; hodie cū mausoleo helisei pphete & baptiste iohannis: in sebaste veneratione habetur: que olim samaria dicebatur. Hanc herodes rex antipatri filius in honore augusti cesaris greco nomine vocauit augustā. Hic igitur qui centū pphetas pauerat: accepit gratiā prophetalem & de duce exercitus fuit dux ecclesie. Tunc in samaria paruū gregem pauerat: nūc in toto orbe christū pascit ecclesias. Et sicut stephanus coronaꝫ. merui passionis: sic hic de seruitutis dei cū paulo apostolo noie gloriatur: qa abdias seruus dñi in nro sonat eloqo.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

ABdias qui interpretatur seruus domini personat contra edom: sanguineū terrenūq; fratrem fratris quoq; iacob semper emulum hasta percutit spiritali.

Explicit argumentum.

ABDIAS.

ΑΒΔΕΙΑΣ. Ca.i.

Cap.j.	Incipit Abdias pphetа. Capitulum. 1.	Ca.1.
חֲזוֹן עֹבַדְיָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֶאֱדוֹם שְׁמוּעָה שָׁמַעְנוּ מֵאֵת יְהוָה חָזָה שָׁלַח וְצִיר בַּגּוֹיִם שְׁלַח קוּמוּ וְנָקוּמָה עָלֶיהָ לַמִּלְחָמָה הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי אַתָּה מְאֹד זְדוֹן לִבְּךָ הִשִּׁיאֶךָ שֹׁכְנִי בְחַגְוֵי סֶלַע מְרוֹם שִׁבְתּוֹ אֹמֵר בְּלִבּוֹ מִי יוֹרִידֵנִי אָרְצָה׃	Isio abdie. hec dicit dñs deus idumee: auditū audiui a dño & legatus ad gentes misit: surgite & cōsurgamus aduersus eum in preliū. Ecce paruulū dedi te in gentib⁹. Contēptibilis tu es valde. superbia cordis tui extulit te: habitantē in scissuris petrarum exaltantem	Ραῦσις ἀβδιοῦ. τάδε λέγει κς ὁ θεὸς τῇ Ιδουμαίᾳ, ἀκοὴν ἤκουσα παρὰ κυρίου καὶ πρεσβευτὴν ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ ἔθνη, ἀνάστητε καὶ ἐξαναστῶμεν ἐπ' αὐτὴν εἰς πόλεμον, ἰδοὺ ὀλιγοστὸν δέδωκά σε ἐν τοῖς ἔθνεσιν. ἦτι σε μωλώπιος σὺ σφόδρα. ἡ ὑπερηφανία τῆς καρδίας σου ἐξῆρέν σε, κατασκηνοῦντα ἐν ταῖς ὀπαῖς τῶν πετρῶν ὑψῶντα

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

hitaculū tuū dicentē in corde tuo: ds me de-
κατοικίαν σου λέγοντα ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς με κα-
ducet in terrā? si exaltat⁹ fueris vt aq̄la: t in-
ταξει ἐπὶ τὴν γῆν; ἐὰν μετεωρισθῇς ὡς ἀετός, καὶ ἀνα
ter sydera posueris nidū tuū: inde detrahā te di-
μέσον τῶν ἄστρων θῆς νοσσιάν σου, ἐκεῖθεν καταξω σε λέ
cit dñs. si fures introissent ad te vl latrōes nocte:
γει κύριος. εἰ κλέπται εἰσῆλθον πρὸς σὲ ἢ λῃσταὶ νυκτός,
B vbi pfect⁹ ceēs: nōne furati ceēnt sufficiētia sibi?
πῶς οὐ ἀπερρίφης, οὐκ ἂν ἔκλεψαν τὰ ἱκανὰ ἑαυτοῖς;
Diere. 49.d. t si vindemiatores introissent ad te: nōne reliqssent
καὶ εἰ τρυγηταὶ εἰσῆλθον πρός σε, οὐκ ἂν ὑπελείποσ
racemū? quō pscrutat⁹ē esau: t deprehensa
το ἐπιφυλλίδα; πῶς ἐξερευνήθη Ησαῦ, καὶ κατελείφ
sunt ei⁹ abscōdita? vsq; ad tminos emiserūt
θη αὐτοῦ τὰ κεκρυμμένα; ἕως τῶν ὁρίων ἐξαπέστειλάν
te. oēs viri testamēti tui restiterūt tibi. p
σε. πάντες ἄνδρες τῆς διαθήκης σου ἀντέστησάν σοι. ꝟ
C ualuerūt aduersū te viri pacifici tui posuerūt insidias
δυνήσαν πρὸς σὲ ἄνδρες εἰρηνικοί σου ἔθηκαν ἔνεδρα
subter te: nō est sapia in eis: in illa die
ὑποκάτω σου, οὐκ ἔστιν σύνεσις ἐν αὐτοῖς, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
dicit dñs: pdam sapiētes ex idumea t itelligētiā
λέγει κύριος, ἀπολῶ σοφοὺς ἐκ τῆς Ιδουμαίας καὶ σύνεσιν
de mōte esau. t paucbūt bellatores tui de themā:
ἐξ ὄρους Ησαῦ. καὶ φοβηθήσονται οἱ πολεμισταί σου ἐκ θεμάν,
Esai. 19.e. vt auferat homo de mōte esau ppt interfectionē
ἵνα ἀπωσθῇ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ὄρους Ησαῦ διὰ τὴν σφαγήν
h Co.1 c. t ipietatem aduersū ffem tuā iacob. operiet te
καὶ τὴν ἀσέβειαν κατὰ ἀδελφοῦ σου Ιακώβ. καλύψει σε
cōfusio: t auferēris in eternū. exq̄ die restitisti ecō
αἰσχύνη, καὶ ἐξαρθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀντέστης ἐξε
tra in die captiuitatū alienigenæ portitudinē
D ναντίας ἐν ἡμέρᾳ αἰχμαλωτευόντων ἀλλοφύλων δύναμιν
ei⁹: t alieni igressi sūt portas ei⁹. t sup hieru
αὐτοῦ, καὶ ἀλλότριοι εἰσῆλθον εἰς πύλας αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ Ιερου
salem miserūt sortes. t vos eratis q̄si vn⁹ ex eis.
σαλὴμ ἔβαλον κλήρους. καὶ ὑμεῖς ἦτε ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν.
t nō despicias die fratris tui in die alienor:
καὶ μὴ ἐπίδῃς ἡμέραν ἀδελφοῦ σου ἐν ἡμέρᾳ ἀλλοτρίων,
t nō leteris sup filios iuda in die pditionis
καὶ μὴ ἐπιχαρῇς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ιούδα ἐν ἡμέρᾳ ἀπωλείας
eoꝝ: t nō magna loquaris in die angustie eo-
αὐτῶν, καὶ μὴ μεγαλορημονήσῃς ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως αὐ
rū. neq; igrediaris i portas pplox i die labor eo
τῶν. μὴ δὴ εἰσέλθῃς εἰς πύλας λαῶν ἐν ἡμέρᾳ πόνων αὐ
rū. t ne despicias t tu cōgregationē eox in die
τῶν. καὶ μὴ ἐπίδῃς καὶ σὺ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν ἐν ἡμέ
E pditiōis ei⁹: neq; apponeris ad fortitudinē eox in
ρᾳ ὀλέθρου αὐτ, μὴ δὴ συνεπιθῇς ἐπὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐν
die pditionis eox: neq; stabis in egressibus
ἡμέρᾳ ἀπωλείας αὐτῶν, μὴ δὴ ἐπιστῇς ἐπὶ τὰς διεκβολὰς
eox: vt pdas q̄ saluanf ex eis. neq; cōclu-
αὐτῶν, ἐξολοθρεῦσαι ἀνασωζομένους ἐξ αὐτῶν. μὴ δὴ συγ-
des fugientes ex eis in die tribulatiōis: q;
κλείσῃς τοὺς φεύγοντας ἐξ αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, διότι
iurta dies dñi sup oēs gētes. sicut feci
ἐγγὺς ἡ ἡμέρα κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. ὃν τρόπον ἐποί
ησε sic erit tibi. retributio tua reddet
ησας οὕτως ἔσαι σοι. τὸ ἀνταπόδομά σου ἀνταποδο
in caput tuū. q; quēadmodū bibisti sup
θήσεται εἰς κεφαλήν σου. διότι ὃν τρόπον ἔπιες ἐπὶ τὸ
F mōtē sctm meū: bibēt oēs gētes vinū. bibent
ὄρος τὸ ἅγιόν μου, πίονται πάντα τὰ ἔθνη οἶνον. πίονται
t absorbentur: t erūt sicut nō existentes.
καὶ καταποθήσονται, καὶ ἔσονται καθὰς οὐκ ὑπάρχοντες.
ināt mōte sion erit saluatio t erit sctm. t possidē
ἐν δὲ τῷ ὄρει Σιὼν ἔσαι σωτηρία καὶ ἔσαι ἅγιον. καὶ κατα-
bit domus iacob eos q̄ possederunt
κληρονομήσει ὁ οἶκος τοῦ Ιακὼβ τοὺς κατακληρονομήσαντας
se: t erit dom⁹ iacob ignis t dom⁹ ioseph
αὐτούς, καὶ ἔσαι ὁ οἶκος Ιακὼβ πῦρ καὶ ὁ οἶκος Ιωσὴφ

Trāsla.B.Hie.

solīū tuū. Qui dicis[m] in
corde tuo: [n]quis [o]detrahet
me in [p]terrā? [q]Si [r]exaltatus
fueris: vt aquila: [r]& si [n]iter
[x]sydera [r]posueris [s]nidū tuū
[a]inde [b]detraham te ∞∞∞∞
[c]dicit [b]dñs. [c]Si fures [c]intro
issent [b]ad te? ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[s]si [a]latrones per [t]noctem:
[m]quomodo [n]cōticuisses?
[o]Nōne [p]furati essent [q]suffi
cientia sibi? [r]Si [e]vindemia
tores [t]introissent [u]ad te [t]nū
quid saltem [r]racemū [r]reli
quissent [u] tibi? [a]Quomō
[b]scrutati sunt [c]esau? [b]Inue
stigauerūt [c]abscōdita ei⁹.
[r]Vsq; ad [g]terminū [b]emise-
runt te: [t]oēs [k]viri [t]federis
tui [m]illuserunt tibi. [n]Inua-
luerunt [o]aduersum te [p]viri
[q]pacis tue. [r]Qui comedūt
tecū: [s]ponēt [t]insidias [u]sub
ter te. [x]Non est [r]prudētia
[y]in eo. [a]Numqd nō [b]in die
[c]illa [b]dicit [t]dñs: [r]perdam [g]sa
pientes [b]de idumea [t]& pru
dentiā [g]de mōte [t]esau. [m]Et
timebūt [n]fortes tui a [o]me-
ridie: [p]vt [q]intereat [r]vir [g]de
monte [t]esau. [o]Propter in-
terfectionē & [k]ppter iniq
tatem in [r]fratrē tuū [i]acob
[a]operiet te [b]cōfusio: [c]& pe
ribis [o]in eternū. [c]In die cū
[s]stares [a]aduersus eū: [b]qñ
[c]capiebāt [k]alieni [t]exercitū
eius: [m]& extranei [n]igredie
bātur [o]portas eius: [p]& sup
[q]hierusalē [r]mittebāt [g]sortē:
[n]tu [r]quoq; eras [x]q̄si vnus
[r]ex eis. [t]Et non [g]despicies
[b]in die [c]fratris tui: [b]in die
[c]peregrinationis eius. [r]Et
nō [g]letaberis [b]sup filios [t]iu
da [k]in die [t]pditionis eorū:
[m]& nō [n]magnificabis [o]os
tuū [p]i die [q]angustie. [r]Neq;
[n]ingredieris [r]portā [n]popli
mei [r]in die [r]ruine eoꝝ: [s]ne
q; [g]despicies [b]& [c]tu [n]in ma-
lis ei⁹ [c]in die [v]vastitatis illi⁹.
[g]Et nō [b]emitteris [t]aduersū
exercitū ei⁹ [k]in die [t]vastita
tis illius: [m]neq; [n]stabis [o]in
[r]exitib [q]vt interficias [g]eos
qui fugerīt. [t]Et nō [u]cōclu-
des [r]reliqs ei⁹ [r]in die [t]tribu
latiōis: [a]q̄m [b]iuxta est [c]dies
[b]dñi [c]sup [o]oēs [g]gentes. [b]Si-
cut [t]feci sti: [k]fiet tibi: [m]retri
butionē tuā [n]cōuertam [o]in
caput tuū. [q]Quō [p]ei [r]bibi
sti [g]sup [t]montē [u]sctm meū
[k]bibēt [t]oēs [g]gētes [a]iugiter:
[b]& bibēt: [c]& absorbebūt:
[b]& erūt [c]q̄si nō [r]sit. [g]Et i mō
te [b]sīō [t]erit [k]saluatio [t]& erit
[m]sctꝫ. [n]Et possidebit [o]do-
mus [p]iacob [r]eos q se posse
derāt. [g]Et erit [t]dom⁹ [u]iacob
[k]ignis: [r]& domus [t]ioseph

Tex.heb.Abdias.j.

יֶשֶׁב יֶרֶד שִׁבְתּוֹ אֹמֵר נִלְבּוֹ מִי יוֹרִדֵנִי
נְבָה אֶרֶץ אִם תַּנְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר וְאִם בֵּין
כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידֶךָּ
קָנַן בּוּא נְאֻם יְהוָה אִם גַּנָּבִים בָּאוּ לְךָ
שָׁדַד הֲמַה אִם שׁוֹדְדֵי לַיְלָה אֵיךְ נִדְמֵיתָה
נָגַב הֲלֹא יְגַנְּבוּ דַּיָּם אִם בֹּצְרִים בָּאוּ
בּוּא שָׁאַר לָךְ הֲלֹא יַשְׁאִירוּ עֹלֲלוֹת אֵיךְ
חָפַשׂ עֵשָׂו נִבְעוּ מַצְפֻּנָיו עַד
צָפַן נִבְלוּ אַנְשֵׁי בְרִיתֶךָ
בָּרַת נָשָׂא הִשִּׁיאוּךָ וְיָכְלוּ לְךָ אַנְשֵׁי שְׁלֹמֶךָ
שׂוּם זוּר לַחְמְךָ יָשִׂימוּ מָזוֹר תַּחְתֶּיךָ אֵין
בִּין תְּבוּנָה בּוֹ הֲלֹא בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם
אָבַד יְהוָה וְהַאֲבַדְתִּי חֲכָמִים מֵאֱדוֹם
חָתַת גָּבַר וְתֵימָן עֵשָׂו וְחַתּוּ גִּבּוֹרַיִךְ
יָמַן כָּרַת תֵּימָן לְמַעַן יִכָּרֵת אִישׁ מֵהַר עֵשָׂו
כָּסָה מִקָּטֶל מֵחָמָס אָחִיךָ יַעֲקֹב תְּכַסְּךָ
עָלַם בּוּשָׁה וְנִכְרַתָּ לְעוֹלָם בְּיוֹם עָמְדְךָ
עָמַד נֵכָר מַנָּד בְּיוֹם שְׁבוֹת זָרִים חֵילוֹ
בּוּא וְנָכְרִים בָּאוּ שְׁעָרָו וְעַל יְרוּשָׁלַם
נָתַד גּוֹרָל גַּם אַתָּה כְּאַחַד מֵהֶם וְאַל
רָאָה תֵּרֶא בְּיוֹם אָחִיךָ בְּיוֹם נָכְרוֹ וְאַל
שָׂמַח תִּשְׂמַח לִבְנֵי יְהוּדָה בְּיוֹם אָבְדָם וְאַל
גָּדַל פֶּה תַּגְדֵּל פִּיךָ בְּיוֹם צָרָה אַל תָּבוֹא
צוּר בּוּא בְּיוֹם עַמִּי בְּיוֹם אֵידָם אַל תֵּרֶא
רוּעַ גַּם אַתָּה בְּרֶעָתוֹ בְּיוֹם אֵידוֹ וְאַל
שָׂלַח תִּשְׁלַחְנָה בְּחֵילוֹ בְּיוֹם אֵידוֹ וְאַל
עָמַד תַּעֲמֹד עַל הַפֶּרֶק לְהַכְרִית אֶת
פָּלַט סָגַר פְּלִיטָיו וְאַל תַּסְגֵּר שְׂרִידָיו בְּיוֹם
שָׂרַד קָרַב צָרָה כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה עַל כָּל הַגּוֹיִם
עָשָׂה כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ יֵעָשֶׂה לָךְ גְּמֻלְךָ
שׁוּב יָשׁוּב בְּרֹאשְׁךָ כִּי כַּאֲשֶׁר שָׁתִיתֶם
עַל הַר קָדְשִׁי יִשְׁתּוּ כָּל הַגּוֹיִם
תָּמַד יִשְׁתּוּ וְלָעוּ וְהָיוּ כְּלוֹא הָיוּ
פָּלַט וּבְהַר צִיּוֹן תִּהְיֶה פְּלֵיטָה וְהָיָה קֹדֶשׁ
יָרַשׁ וְיָרְשׁוּ בֵּית יַעֲקֹב אֶת מוֹרָשֵׁיהֶם
וְהָיָה בֵית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.heb.Abdias.j.	Trāsla.B.Hie.	Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.
לַיהוָה׃ וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וְדָלְקוּ בָהֶם	[a]flamma:[b]& domus[c] esau [b]stipula.[c]Et succēdētur[r]in	fiāma. at domus esau stipula.	φλόξ· ὁ δὲ οἶκος Ἡσαῦ καλάμη· καὶ ἐκκαυθήσονται εἰς
וַאֲכָלוּם וְלֹא יִהְיֶה שָׂרִיד לְבֵית	eis eis:[g]& deuorabunt eos:[b]&	succendent in	eum: τ devorabunt eos: τ nō erit frumēta
עֵשָׂו כִּי יְהוָה דִּבֵּר׃ וְיָרְשׁוּ הַנֶּגֶב	nō[i]erunt[k]reliquie[l]domus	eum: τ devorabunt	αὐτόν, καὶ καταφάγονται αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσαι πυροφό
אֶת הַר עֵשָׂו וְהַשְּׁפֵלָה אֶת פְּלִשְׁתִּים	[m]esau:[n]qa[o]dñs[p]locut[q] est.	eos: τ nō erit frumēta	ροις τῷ οἴκῳ Ἡσαῦ· ὅτι κύριος ἐλάλησεν· καὶ κατακλη
וְיִרְשׁוּ אֶת שְׂדֵה אֶפְרַיִם וְאֶת שְׂדֵה	[q]Et hereditabūt[r] hi q ad	[m]esau: [n]qa[o]dñs	bunt q̄ in austro mōtē esau. τ q̄ in
שֹׁמְרוֹן וּבִנְיָמִן אֶת הַגִּלְעָד׃ וְגָלְתָה	[r]austrū sunt[s]montē[u]esau:	[p]locut[q] est.	.ρονομήσουσιν οἱ ἐν ναγέβ τὸ ὄρος τὸ Ἡσαῦ· καὶ οἱ ἐν τῇ
הַחֵל הַזֶּה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר	[x]& qui in[s]cāpestrib[y]phili	[q]Et hereditabūt[r] hi q ad	cāpestri: alienigenas. τ possidebunt
כְּנַעֲנִים עַד צָרְפַת וְגָלַת יְרוּשָׁלַ	stiim:[a]& possidebunr[c] re	[r]austrū sunt[s]montē[u]esau:	σεφηλά, τοὺς ἀλλοφύλους· καὶ κατακληρονομήσου
אֲשֶׁר בִּסְפָרַד יִרְשׁוּ אֶת עָרֵי הַנֶּגֶב׃	gionē[b]effraim[c]&[d]regionē	[x]& qui in[s]cāpestrib[y]	σιν τὸ ὄρος τοῦ Ἐφραίμ· καὶ τὸ πεδίον σαμαρείας καὶ
וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת	[a]samarie. [b] Et beniamin	phili	benιαμίν· τ galaad: τ trāsmigtiōis ῥncipiū
הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיהוָה הַמְלוּכָה׃	possidebit[k]galaad:[l]& trās	stiim:[a]& possidebunr[c] re	βενιαμίν· καὶ τὴν λαλααδ, καὶ τῆς μετοικεσίας ἡ ἀρχὴ
	migratio[m]exercitus[n]hui[o]	gionē[b]effraim[c]&[d]regionē	ἵστηκεν υἱῶν Ἰσραὴλ τὴν χαναναίων ἕως σαρέπτων
	filiorum[p] israel oīa loca	[a]samarie. [b] Et beniamin	τ trāsmigtio hierusalē vsq̄ ad euphrata. τ possi
	[r]chananeox[e]vsq̄ ad[f]sare	possidebit[k]galaad:[l]& trās	καὶ ἡ μετοικεσία Ἱερουσαλὴμ ἕως εὐφράτα· καὶ κλῆρο
	ptā:[u]& trāsmigratio[f]hie	migratio[m]exercitus[n]hui[o]	debunt austrū. τ ascendent salui ex
	rusalē[q]ᵗ in bosphoro est	filiorum[p] israel oīa loca	νομήσουσιν τὸ ἀγέβ· καὶ ἀναβήσονται σωζόμενοι ἐξ
	[a]possidebit[c]ciuitates[e]au	[r]chananeox[e]vsq̄ ad[f]sare	mōte sion: vt puniāt mōtē esau: τ erit
	stri.[e]Et ascendēt[f]saluato	ptā:[u]& trāsmigratio[f]hie	ὄρους σιών, τοῦ ἐκδικῆσαι τὸ ὄρος τὸ Ἡσαῦ, καὶ ἔσαι
	res[g]in montē[h]sion[i]iudica	rusalē[q]ᵗ in bosphoro est	dño regnū.
	re[l]montem[m]esau :[m]& erit	[a]possidebit[c]ciuitates[e]au	τῷ κυρίῳ ἡ βασιλεία.
	[o]dño[p]regnum.	stri.[e]Et ascendēt[f]saluato	
	Explicit Abdias ꝓpheta.	res[g]in montē[h]sion[i]iudica	
		re[l]montem[m]esau :[m]& erit	
		[o]dño[p]regnum.	
		Explicit Abdias ꝓpheta.	

INCIPIT PROLOGVS IN IONAM PROPHETAM.

SAnctum Ionam hebreī affirmāt filiuꝫ fuisse mulieris vidue sareptane quē helias prophe ta mortuū suscitauit:matre postea dicēte ad eum. Nunc cognoui:quia vir dei es tu:& ver bū dei in ore tuo veritas est. Ob hanc etiam causam ipm puerū sic vocauit amathi. Ama thi enim in nostra lingua veritatē sonat. Et ex eo q̄ verū helias locutus est:ille qui suscitatus est:filius esse dicitur veritatis. Ideo de veritate colūba nascitur:quia ionas colūbam sonat. In condēnationem aūt israel ionas ad gentes mittitur:q̄ niniue agēte penitentiā illi in malitia perseuerant. Temporib⁹ quippe hieroboā regis israel qui deo derelicto eū populo suo in samaria idolis sacrificabat ionam prophetā fuis se:quartus liber regū indicat. Is cū prophetia illuminātē pec catores ciuitatis niniue dei misericordiā cōsecuturos videret ne falsa predicare videretur:ad denunciandū interitū eiusdē ciuitatis ire nolebat. Nam sicut deus ad abraā de impietate so domorū locutus est:clamor sodomorū & gomorreorū perue nit ad me. Ita & de niniue dicitur. eo q̄ ascenderit clamor mali cie ei⁹ ad deū. Et quia sentētia deiide sodomis facta:minime re uocata est:ita & ionas aduersum niniuē prolatā sententiā reuo cari nolebat:diuine dispensationis ignarus qui salutē hominū ad se conuertentiū magis vult q̄ interitū. Hoc illi acciderat q̄d & sancto heliseo qui filiū sunamitidis mulieris mortuū igno rauit. Ideo a conspectu dei fugere se ionas puta bat humanum aliquid passus:dicente dauid. Quo ibo a spiritu tuo: & quo a facie tua fugiam.

Explicit prologus:
Incipit argumentum.

IOnas columba pulcherrima naufragio suo passionem do mini prefigurans mundum ad penitentiam reuocat:& sub nomine niniue salutem gentibus denunciat.

Explicit argumentum.

IONAS.

Cap.j.	וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל יוֹנָה בֶן אֲמִתַּי	Incipit Ionas propheta. Capitulum. I.	ΙΩΝΑΣ. Ca.I.	
	לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ אֶל נִינְוֵה הָעִיר	ET factum est[b] verbū	Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἰωνᾶν τὸν τ	A
הַגְּדוֹלָה וְקְרָא עָלֶיהָ כִּי עָלְתָה	[c]dñi[d]ad[e]ionam[f] filiū	Et factū ē verbū dñi ad ionā filiū	
רָעָתָם לְפָנָי׃ וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ	[g]amathi[h]dicens.[i] Surge &	Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἰωνᾶν τὸν τ	
תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה וַיֵּרֶד יָפוֹ	[k]vade[l]in[m]niniuē[n]ciuitatē	amathi dicēs: surge τ vade in	
וַיִּמְצָא אֳנִיָּה בָּאָה תַּרְשִׁישׁ וַיִּתֵּן	[o]grandem[p] & predica[q] in	ἀμαθὶ λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς	
שְׂכָרָהּ וַיֵּרֶד בָּהּ לָבוֹא עִמָּהֶם	ea:[r]quia[s]ascendit ooooo	ninuē ciuitatē magnā: τ p̄dica in ea qꝛ ascē	
תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה׃ וַיהוָה הֵטִיל	[t]malicia eius[u] coram me.	viveuī τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ ὅτι ἀνέ	
רוּחַ גְּדוֹלָה אֶל הַיָּם וַיְהִי סַעַר	[x]Et surrexit[r]ionas[s]vt fuge	dit clamor malitie ęius ad me. τ surrexit ionas	
גָּדוֹל בַּיָּם וְהָאֳנִיָּה חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר׃	ret[t]in tharsis[b]a facie[c] dñi.	βη ἡ κραυγὴ τῆς κακίας αὐτῆς πρός με· καὶ ἀνέστη Ἰωνᾶς	
וַיִּירְאוּ הַמַּלָּחִים וַיִּזְעֲקוּ אִישׁ אֶל	[b]Et descendit[c]ioppen oo	vt fugeret in tharsis a facie dñi: τ descē	
אֱלֹהָיו וַיְטִלוּ אֶת הַכֵּלִים אֲשֶׁר	[r]&[d]inuenit[e]nauē[b]euntē in	τοῦ φυγεῖν εἰς θαρσεῖς ἐκ προσώπου κυρίου, καὶ κατέ	
בַּאֳנִיָּה אֶל הַיָּם לְהָקֵל מֵעֲלֵיהֶם	[f]tharsis.[k] Et dedit ooooooo	dit in ioppen τ inuenit nauē euntem in tharsis:	
וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה	[g]naulum eius[m] & descēdit	βη εἰς ἰόππην καὶ ἔυρεν πλοῖον βαδίζον εἰς θαρσεῖς,	
	[n]in eam[o] vt iret[p] cum eis	τ dedit naulū suū τ ascendit ei eam: vt	
	[q]in tharsis[r]a facie[e] domi	καὶ ἔδωκεν τὸ ναῦλον αὐτοῦ καὶ ἐνέβη εἰς αὐτό, τοῦ	
	ni.[s] Domin⁹ autem[u] misit	nauigaret cū eis in tharsis a facie dñi.	
	[x]ventum[r]magnū[s]in[a]ma	πλεῦσαι μετ' αὐτῶν εἰς θαρσεῖς ἐκ προσώπου κυρίου.	
	re:[b]& facta est[c] tempestas	τ dñs suscitauit spīm in mare: τ facta ē	
	[o]magna[c]in mari:[r]& nauis	καὶ κύριος ἐξέγειρεν πνεῦμα εἰς τὴν θαλάσσαν, καὶ ἐγένετο	
	[s]periclitabatur [b]conteri.	tēpestas magna in mari: τ nauis periclitabat	
	[t]Et timuerūt[b]naute[l]& cla	κλύδων μέγας ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευεν	
	mauerunt[m]viri[n] ad ooooo	dissolui. τ timuerūt naute τ clamabāt vn⁹	
	[o]deum suum: [p]& miserūt	ἆ διαλυθῆναι· καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ναυτικοὶ καὶ ἀνεβόων ἕκα	
	[r]vasa[a]que erant oooooooo	ęisq̄ ad deū suū: τ iactū fecerunt vasoꝛ	B
	[t]in naui[u]in[r]mare:[t]vt alle	σος πρὸς τὸν θεὸν αὐτῶν, καὶ ἐκβολὴν ἐποιήσαντο τῶν σκευῶν	
	uiaretur[x]ab eis. ooooooo	q̄ in naui in mare: vt alleuiaret ab eis.	
	[a]Et ionas [b] descendit[c] ad	τῶν ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ δὲ κουφιζόμενον ἀπ' αὐ	
	[o]interiora[c]nauis: ooooooo	ionas ãt descēdit ad cōcauū nauis:	
		τῶν. Ἰωνᾶς δὲ κατέβη εἰς τὴν κοίλην τοῦ πλοίου,	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.

τ dormiebat τ stertebat. τ accessit ad eũ
καὶ ἐκάθευδεν καὶ ἔρεγχεν· καὶ προσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ
pre dux. τ dixit ei: qd tu stertis: surge: in
πρωρεύς· καὶ εἶπεν αὐτῷ, τί σὺ ῥέγχεις; ἀνάστα, ἐπι
uoca deũ tuũ: vt saluet ne nos τ nõ
καλοῦ τὸν θεόν σου, ὅπως διασώσῃ ὁ θεὸς ἡμᾶς καὶ οὐ
pereamus. τ dixit vnusqsq; ad pximũ
μὴ ἀπολλώμεθα· καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον
suum: venite mittam9 sortes: τ sciam9 cuius
αὐτοῦ, δεῦτε βάλωμεν κλήρους, καὶ γνῶμεν τίνος
causa malũ hoc est nobis. τ misert sortes: τ ceci
ἕνεκα ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἡμῖν· καὶ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπε
dit sors sup ionã: τ direxert ad eũ: indi
σεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ἰωνᾶν· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, ἀνά
ca nobis cui9 causa malũ hoc nobis: qd tuũ
γγειλον ἡμῖν τίνος ἕνεκεν τὸ κακὸν τοῦτο ἡμῖν; τί σου
opus est. τ vnde venis. τ ex q̃ regiõe.
ἡ ἐργασία ἐστίν· καὶ πόθεν ἔρχῃ· καὶ ἐκ ποίας χώρας·
τ ex q̃ pplo tu es. τ dixit ad eos: ser
καὶ ἐκ ποίου λαοῦ σύ ἐσι· καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, δοῦ
uus dñi ego sum: τ deũ celi τ
λος κυρίου ἐγώ εἰμι, καὶ τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς
terre ego colo: q̃ fecit mare τ
γῆς ἐγὼ σέβομαι, ὃς ἐποίησεν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν
aridã. τ timuerũt viri timore magno: τ di
ξηράν· καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φόβον μέγαν, καὶ εἶ
xert ad eũ: qd hoc fecisti: qz cognouert
παν πρὸς αὐτόν, τί τοῦτο ἐποίησας; διότι ἔγνωσαν
viri qz a facie dñi erat fugiẽs qz nun
οἱ ἄνδρες ὅτι ἐκ προσώπου κυρίου ἦν φεύγων ὅτι ἀπή
ciauit eis. τ dixert ad eũ: qd tibi faciem9
γγειλεν αὐτοῖς· καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν, τί σοι ποιήσω
τ desert mare a nobis: qz mare ibat
μᾶ καὶ κοπάσῃ ἡ θάλασσα ἀφ' ἡμῶν; ὅτι ἡ θάλασσα ἐπο
τ suscitabat magis fluctũ. τ dixit ionas
ρεύετο καὶ ἐξεγείρετο μᾶλλον κλύδωνα· καὶ εἶπεν ἰωνᾶς
ad eos: tollite me τ mittite in mare:
πρὸς αὐτούς, ἄρατέ με καὶ ἐμβάλετε εἰς τὴν θάλασσαν,
τ desert mare a vobis: qz noui ego: qõ
καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ὑμῶν, διότι ἔγνωκα ἐγώ, ὅτι
ppt me fluct9 iste magn9 ẽ vos est· τ conabã
διὰ ἐμὲ ὁ κλύδων οὗτος μέγας ἐφ' ὑμᾶς ἐστιν· καὶ παρεβι
tur viri vt reuerterent ad terrã. τ nõ po
άζοντο οἱ ἄνδρες τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς τὴν γῆν· καὶ οὐκ ἠδύ
tuerũt qz mare ibat τ isurgebat magis
ναντο ὅτι ἡ θάλασσα ἐπορεύετο καὶ ἐξεγείρετο μᾶλλον
ẽ eos. τ clamauert ad dñm τ dixert: ne
ἐπ' αὐτούς· καὶ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον καὶ εἶπαν, μὴ
quaq; dñe ne pereamus ppt aiam
δαμῶς κύριε μὴ ἀπολλοίμεθα ἕνεκεν τῆς ψυχῆς τοῦ
hois huius. τ ne des sup nos sanguinẽ iust̃.
ἀνθρώπου τούτου· καὶ μὴ δῷς ἐφ' ἡμᾶς αἷμα δίκαιον·
qz tu dñe sicut voluisti feciſti. τ tule
διότι σὺ κύριε ὃν τρόπον ἐβούλου πεποίηκας· καὶ ἔλα
runt iona τ miserũt eũ in mare. τ
βον τὸν ἰωνᾶν καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ
stetit a motiõe sua. τ timuerunt viri tio
ἔστη ἐκ τοῦ σάλου αὐτῆς· καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φό
re magno dñm: τ immolauert hostias dño
βῳ μεγάλῳ τὸν κύριον, καὶ ἔθυσαν θυσίας τῷ κυρίῳ
τ vouerũt vota.
καὶ ηὔξαντο εὐχάς. Ca. 2.

A Mat. 12. ΚΑὶ πρόσταξεν κύριος κήτει μεγάλῳ, καὶ κα
τεπιεν τὸν ἰωνᾶν· καὶ ἦν ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κή
τους τρεῖς ἡμέρας

Trãsla. B. Vie.

'& dormiebat' sopore gra
ui. 'Et accessit' ad eum
'gubernator' & dixit' ei.
'Quid' tu' sopore depri
meris: 'Surge' inuoca' de
um tuum: 'si forte
'recogitet' deus' de nobis
'& non' pereamus.
'Et dixit' vir' ad' collegã
suũ. 'Venite' & mittamus
'sortes: '& sciamus' qua
re' hoc' malum sit
'nobis. 'Et miserunt' sor
tes: '& cecidit
'sors' super' ionam. 'Et di
xerunt' ad eum.
'Indica' nobis' cuius' cau
sa' malum
'istud sit' nobis: 'quod est
'opus tuum:
'q̃ 'terra tua: '& quo' va
dis: 'vel' ex quo' popl'o es
'tu: 'Et dixit' ad eos. 'He
breus' ego sum:
'& 'dñm 'deum' celi' ego
'timeo :
'qui' fecit' mare' & 'aridam.
'Et timuerunt' viri' timo
re' magno:
'et dixerunt' ad eũ. 'Quid
'hoc' fecisti: 'Cognouerunt' enim' viri
'a' fac'ie' dñi
'fugeret: 'quia' indicaue
rat' eis ionas: '& dixerunt
'ad eũ. 'Quid' faciemus
'tibi: '& cessabit' mare' a
nobis: 'Quia' mare' ibat
'& intumescebat sup eos.
'Et dixit' ad eos.' Tollite
me' & mittite' in' mare:
'& cessabit' mare' a vobis.
'Scio' enim' ego: 'quoniã
'ppter me' tẽpestas' hec
'grandis venit' super vos.
'Et remigabant' viri' vt
reuerterentur' ad
'aridam' & non' valebãt:
'quia' mare' ibat
'& intumescebat' sup eos.
'Et clamauerũt' ad' dñm
'& dixerunt. 'Quesumus
'dñe' ne' pereamus
'in anima' viri' istius: 'p &
ne' des
'super nos' sanguinem' in
nocentem: 'quia' tu' dñe
'sicut' voluisti' feciſti. 'Et
tulerunt
'iona' & miserunt' in' ma
re: '& stetit' mare
'a feruore suo. 'Et time
runt' viri' timore
'magno' dñm: '& immo
lauerunt' hostias' domio:
'& vouerunt' vota. 2.
'Et' preparauit' domi
nus' piscem' grandẽ
'vt deglutiret' ionam. 'Et
erat' ionas' in ventre' pi
scis' tribus' diebus

Tex. heb. Jonas. ij. Pritiua. heb.

וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם׃ וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב
חֹבֵל וַיֹּאמֶר לוֹ מַה לְּךָ נִרְדָּם
קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֶיךָ אוּלַי
יִתְעַשֵּׁת הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נֹאבֵד׃
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ לְכוּ וְנַפִּילָה
גּוֹרָלוֹת וְנֵדְעָה בְּשֶׁלְמִי הָרָעָה
מִי זֹאת לָנוּ וַיַּפִּלוּ גּוֹרָלוֹת וַיִּפֹּל
הַגּוֹרָל עַל יוֹנָה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
הַגִּידָה נָּא לָנוּ בַּאֲשֶׁר לְמִי הָרָעָה
לָאתָּה מַה מְּלַאכְתֶּךָ וּמֵאַיִן
תָּבוֹא מַה אַרְצֶךָ וְאֵי מִזֶּה עָם
אָתָּה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עִבְרִי אָנֹכִי
וְאֶת יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יָרֵא
אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת הַיָּם וְאֶת הַיַּבָּשָׁה׃
וַיִּרְאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוֹלָה
וַיֹּאמֶר אֲלֵיו מַה זֹּאת עָשִׂיתָ כִּי
יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי מִלִּפְנֵי יְהוָה הוּא
בֹרֵחַ כִּי הִגִּיד לָהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
מַה נַּעֲשֶׂה לָּךְ וְיִשְׁתֹּק הַיָּם מֵעָלֵינוּ
כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
שָׂאוּנִי וַהֲטִילוּנִי אֶל הַיָּם וְיִשְׁתֹּק
הַיָּם מֵעֲלֵיכֶם כִּי יוֹדֵעַ אָנִי כִּי
בְשֶׁלִּי הַסַּעַר הַגָּדוֹל הַזֶּה עֲלֵיכֶם׃
וַיִּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים לְהָשִׁיב אֶל
הַיַּבָּשָׁה וְלֹא יָכֹלוּ כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ
וְסֹעֵר עֲלֵיהֶם׃ וַיִּקְרְאוּ אֶל יְהוָה
וַיֹּאמְרוּ אָנָּה יְהוָה אַל נָא נֹאבְדָה
בֶּנֶפֶשׁ הָאִישׁ הַזֶּה וְאַל תִּתֵּן
עָלֵינוּ דָּם נָקִי כִּי אַתָּה יְהוָה
כַּאֲשֶׁר חָפַצְתָּ עָשִׂיתָ׃ וַיִּשְׂאוּ אֶת
יוֹנָה וַיְטִלֻהוּ אֶל הַיָּם וַיַּעֲמֹד הַיָּם
מִזַּעְפּוֹ׃ וַיִּרְאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה
גְדוֹלָה אֶת יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ זֶבַח לַיהוָה
וַיִּדְּרוּ נְדָרִים׃

Cap. ij. וַיְמַן יְהוָה דָּג גָּדוֹל לִבְלַע אֶת יוֹנָה
וַיְהִי יוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים

Universidad de Deusto
Biblioteca

וּשְׁלֹשָׁה לֵילוֹת׃ וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל
יְהוָה אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה׃ וַיֹּאמֶר
קָרָאתִי מִצָּרָה לִי אֶל יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי
מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ קוֹלִי׃
וַתַּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים
וְנָהָר יְסֹבְבֵנִי כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ
עָלַי עָבָרוּ׃ וַאֲנִי אָמַרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי
מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ אַךְ אוֹסִיף לְהַבִּיט
הֵיכַל קָדְשֶׁךָ׃ אֲפָפוּנִי מַיִם עַד
נֶפֶשׁ תְּהוֹם יְסֹבְבֵנִי סוּף חָבוּשׁ
לְרֹאשִׁי׃ לְקִצְבֵי הָרִים יָרַדְתִּי
הָאָרֶץ בְּרִחֶיהָ בַּעֲדִי לְעוֹלָם וַתַּעַל
מִשַּׁחַת חַיַּי יְהוָה אֱלֹהָי׃ בְּהִתְעַטֵּף
עָלַי נַפְשִׁי אֶת יְהוָה זָכָרְתִּי וַתָּבוֹא
אֵלֶיךָ תְּפִלָּתִי אֶל הֵיכַל קָדְשֶׁךָ׃
מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי שָׁוְא חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ׃
וַאֲנִי בְּקוֹל תּוֹדָה אֶזְבְּחָה לָךְ אֲשֶׁר
נָדַרְתִּי אֲשַׁלֵּמָה יְשׁוּעָתָה לַיהוָה׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה לַדָּג וַיָּקֵא אֶת יוֹנָה
אֶל הַיַּבָּשָׁה׃

וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל יוֹנָה שֵׁנִית
לֵאמֹר׃ קוּם לֵךְ אֶל נִינְוֵה הָעִיר
הַגְּדוֹלָה וְקְרָא אֵלֶיהָ אֶת הַקְּרִיאָה
אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹבֵר אֵלֶיךָ׃ וַיָּקָם יוֹנָה
וַיֵּלֶךְ אֶל נִינְוֵה כִּדְבַר יְהוָה וְנִינְוֵה
הָיְתָה עִיר גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים מַהֲלַךְ
שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃ וַיָּחֶל יוֹנָה לָבוֹא
בָּעִיר מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד וַיִּקְרָא
וַיֹּאמֶר עוֹד אַרְבָּעִים יוֹם וְנִינְוֵה
נֶהְפָּכַת׃ וַיַּאֲמִינוּ אַנְשֵׁי נִינְוֵה
בֵּאלֹהִים וַיִּקְרְאוּ צוֹם וַיִּלְבְּשׁוּ
שַׂקִּים מִגְּדוֹלָם וְעַד קְטַנָּם׃ וַיִּגַּע
הַדָּבָר אֶל מֶלֶךְ נִינְוֵה וַיָּקָם
מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֵר אַדַּרְתּוֹ מֵעָלָיו וַיְכַס
שָׂק וַיֵּשֶׁב עַל הָאֵפֶר׃ וַיַּזְעֵק וַיֹּאמֶר
בְּנִינְוֵה מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ וּגְדֹלָיו

& tribus noctibus. Et orauit ionas ad dñm deum suum de ventre piscis. Et dixit. Clamaui de tribulatione mea ad dñm & exaudiuit me. De ventre inferi clamaui & exaudisti vocem meā. Et pecisti me in pfūdū in corde maris: & flumen circūdedit me. Oēs gurgites tui & fluctus tui: sup me transierūt. Et ego dixi. Abiectus sum a cōspectu ocu lorū tuorꝝ. Veruntñ rursus videō templū sanctū tuum. Circūdederūt me aque vsq; ad animam: abyssus vallauit me: pelagus opiuit caput meū. Ad extrema montiū descendi: terre vectes cōclu serunt me in eternū: & subleuabis de corruptione vitā meā dñe deus meus. Cuz angustiaretur in me aia mea dñi recordatus sum: vt veniat ad te oratio mea ad tēplū sanctū tuū. Qui custodiūt vanitates frustra miam suam derelinquūt. Ego autē in voce laudis immolabo tibi: quecunq; vouī reddam pro salute domino. Et dixit dominus pisci. Et euomuit ionam in aridam. 3.

ET factū est verbum dñi ad ionā secūdo dicens. Surge & vade in niniuen ciuitatem magnam & predica in ea predicationem quaz ego loquor ad te. Et surrexit ionas & abiit in niniuen iuxta verbū domini. Et niniue erat ciuitas magna: itinere trium dierum. Et cepit ionas introire in ciuitatē itinere diei vnius: & clamauit & dixit. Adhuc quadraginta dies: & niniue subuertetur. Et crediderunt viri niniuite in deo: & predicauerunt ieiunium: & vestiti sunt saccis a maiore vsq; ad minorē. Et peruenit verbum ad regem niniue. Et surrexit de solio suo & abiecit vestimētū suū a se: & indutus est sacco & sedit in cinere: & clamauit & dixit in niniue ex ore regis & principum eius

τ trib noctib. τ ozauit ionas ad dñm
καὶ τρεῖς νύκτας. καὶ προσηύξατο Ἰωνᾶς πρὸς κύριον τὸν
deū suū de ventre ceti τ dixit: clamaui
θεὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους καὶ εἶπεν, ἐβόησα
i tribulatiōe mea ad dñm deū meū τ exaudiuit me. ꝓs.119
ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου καὶ εἰσήκουσέν μου.
de ventre inferni audisti vocē meā. piecisti me in
ἐκ κοιλίας ᾅδου ἤκουσας φωνῆς μου. ἀπέρριψάς με εἰς
pfūdū cordis maris: τ flumina circūdederūt me: B
βάθος καρδίας θαλάσσης, καὶ ποταμοὶ ἐκύκλωσάν με,
oēs eleuationes tue τ fluctus tui sup me trā-
πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ δι-
sierūt. τ ego dixi abiecꝰ sum ex oculis
ῆλθον. τ ego dixi ἀπέρριμμαι ἐξ ὀφθαλμῶν
tuis: ꝓfecto ad
σου. κἀγὼ εἶπον ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου, ἆρα πρό-
dam vt videam tēplū sctm̄ tuū. circūfusa
σῶσω τοῦ ἐπιβλέψαι τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου. περιεχύ-
est mihi aq̄ vsq; ad aiam: abyssus vallauit me: itrauit
θη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς, ἄβυσσος ἐκύκλωσέν με, ἕλυ-
caput meū in scissuras mōtiū: descendi in terrā cuiꝰ ve C
κεφαλή μου εἰς χάσματα ὀρέων, κατέβην εἰς γῆν ἧς οἱ μο-
ctes eius retinacula sempiterna· τ ascendat ex corruptiōe
χλοὶ αὐτῆς κατοχοὶ αἰώνιοι· καὶ ἀναβήτω ἐκ φθορᾶς ἡ
vita mea dñe deꝰ meꝰ: cū deficeret a me ani
ζωή μου κύριε θεέ μου, ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυ-
ma mea: dñi mēmorat sum: τ veniat ad te ora
χήν μου, τοῦ κυρίου ἐμνήσθην, καὶ ἐλθοί πρός σε ἡ προ-
tio mea ad tēplū sctm̄ tuū: q̄ custodiūt vana
σευχή μου πρὸς ναὸν ἅγιόν σου, φυλασσόμενοι μάταια
τ mēdacia: miam suā reliquerūt. ego aūt cū vo- D
καὶ ψευδῆ, ἔλεον αὐτῶν ἐγκατέλιπον· ἐγὼ δὲ μετὰ φω
ce laudis τ cōfessionis immolabo tibi: q̄cūq; vouī
νῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, ὅσα ἠυξάμην
reddam tibi in salutare meū dño. τ ꝓcep-
ἀποδώσω σοι εἰς σωτηρίαν μου τῷ κυρίῳ· καὶ προσέ-
tū est ceto τ eiecit ionā sup aridā.
τάγη τῷ κήτει καὶ ἐξέβαλεν τὸν Ἰωνᾶν ἐπὶ τὴν ξηράν.

ET factꝰ est sermo dñi ad ionā secundo Ca.3.
Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἰωνᾶν ἐκ δευτέρου A
dicēs: surge τ vade in niniuē ciuitatē
λέγων, ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς νινευὶ τὴν πόλιν τὴν
magnā: τ ꝓdica in ea sctm̄ ꝓdicationē ꝓpio-
μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ κήρυγμα τὸ ἔμπρο-
rē: quā ego locutꝰ sum ad te. τ surrexit ionas τ abi-
σθεν, ὃ ἐγὼ λελάληκα πρὸς σέ. καὶ ἀνέστη Ἰωνᾶς καὶ ἐπο-
it in niniuē sicut locutꝰ est dñs: at niniue ciuitas
ρεύθη εἰς νινευὶ καθὼς ἐλάλησεν κύριος. ἡ δὲ νινευὶ πόλις
magna deo q̄si itineris vie diez trium. τ ce-
μεγάλη τῷ θεῷ ὡσεὶ πορείας ὁδοῦ ἡμερῶν τριῶν. καὶ ἤρ
pit ionas ingredi in ciuitatē q̄si itine-
ξατο Ἰωνᾶς τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν πόλιν ὡσεὶ πορεί
re diei vnī. τ ꝓdicauit τ dixit. τ adhuc tres
αν ἡμέρας μιᾶς· καὶ ἐκήρυξεν καὶ εἶπεν· καὶ ἔτι τρεῖς B
dies: τ niniue subuertet. τ crediderūt
ἡμέραι, καὶ νινευὶ καταστραφήσεται. καὶ ἐπίστευσαν οἱ
viri niniue deo: τ ꝓdicauerūt ieiuniū: τ vestiti
ἄνδρες νινευὶ τῷθεῷ, καὶ ἐκήρυξαν νηστείαν, καὶ ἐνεδύ- Mat.
sunt saccis a magno eoꝝ τ vsq; ad puū eo 11.d.
σαντο σάκκους ἀπὸ μεγάλου αὐτῶν καὶ ἕως μικροῦ αὐ Luce.
rū. τ appropiq̄uit ꝓmo ad regem ni- 11.d.
τῶν. καὶ ἤγγισεν ὁ λόγος πρὸς τὸν βασιλέα τῆς νι-
niue. τ surrexit de throno suo: τ abstu-
νευὶ. καὶ ἐξανέστη ἐκ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ περιεῖ
lit stolam suam a seipo: τ indutꝰ ἐ
λατο τὴν στολὴν αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐνεδύσατο
sacco τ sedit in cinere. τ ꝓdicatū ē in
σάκκον καὶ ἐκαθίσετο ἐπὶ σποδοῦ. καὶ ἐκηρύχθη ἐν τῇ
niniue a rege τ ab ois⁹ C
νινευὶ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ πάντων τῶν
magnatibꝰ eius
μεγιστάνων αὐτοῦ

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicens. hoies t iumēta t boues t oues
λέγων. οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη καὶ οἱ βόες καὶ τὰ πρό
nō gustent: neq; pascant: t aquā nō
βατα μὴ γευσάσθωσαν, μὴ νεμέσθωσαν, καὶ ὕδωρ μὴ
bibant: t coopti sunt saccis hoies t
πιέτωσαν, καὶ περιεβλήθησαν σάκκους οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ
iumēta. t clamauerũt ad deũ vehemẽt. t reuer=
κτήνη. καὶ ἀνεβόησαν πρὸς τὸν θεὸν ἐκτενῶς. καὶ ἐπέ=
sus ẽ vnusq̃sq; de via sua mala: t
στρεψεν ἕκαστος ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ τῆς
Joel. 2c. iniq̃tate q̃ in manib⁹ eor̃ dicentes: q̃s scit si pe
ἀδικίας τῆς ἐν χερσὶν αὐτῶν λέγοντες, τίς οἶδεν εἰ με
nitẽtiã aget de⁹ t reuertet ab ira furoris sui
ταγνώσει ὁ θεὸς καὶ ἀποστρέψει ἐξ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ
t non pereamus? t vidit deus opa
καὶ οὐ μὴ ἀπολώμεθα; καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ ἔργα
eor̃: q̃m reuersi sunt a vijs suis
αὐτῶν, ὅτι ἀπέστρεψαν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν
malis: t egit penitẽtiã de⁹ sup malitia quã locu
πονηρῶν, καὶ παρεκλήθη ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ κακίᾳ ἣ ἐλάλη
t⁹ vt faceret eis t nō fecit.
σεν τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς καὶ οὐκ ἐποίησεν. Ca.4.

A ΘΤ cõtristat⁹ ẽ ionas tristicia grãdi: t cõfusus
Καὶ ἐλυπήθη Ἰωνᾶς λύπην μεγάλην, καὶ συνεχύ
est. t orauit ad dñm t ait: o dñe. nõne
θη. καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον καὶ εἶπεν, ὦ κύριε. οὐχ
isti ſmones met sunt adhuc exſite me in terra mea.
οὗτοί οἱ λόγοι μου εἰσὶν ἔτι ὄντος μου ἐν τῇ γῇ μου.
ppterea p̃uent fugere in tharſis: q̃z cognoui
διὰ τοῦτο προέφθασα φυγεῖν εἰς θαρσεῖς, διότι ἔγνων
q̃ miſicors t miſerator patiens t mite mie
ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων μακροθύμος καὶ πολυέλε
t agens penitẽtiã sup malitijs. t nũc do
ος καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις. καὶ νῦν δέ
Ps.85. minator dñe tolle aiam meã a me. q̃z bonũ
Joel.2. c. 1.Re. 16. στοτα κύριε λάβε τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ. ὅτι καλόν
mori me magis quã viuere. t dixit dñs ad io
ἐστὶν ἀποθανεῖν με μᾶλλον ἢ ζῆν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰω
nã: ſi vehemẽt cõtriſtat⁹ ẽ tu. t egreſſ⁹ ẽ ionas ex
νᾶν, εἰ σφόδρα λελύπησαι σύ. καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνᾶς ἐκ τῆς
ciuitate t ſedit ℞ oriẽtẽ t fecit ſibi
πόλεως καὶ ἐκάθισεν κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἐποίησεν ἑαυ
tabernaculũ. t ſedit ſub eo i ũbra. donec
τῷ σκηνήν. καὶ ἐκάθητο ὑποκάτω αὐτῆς ἐν σκιᾷ. ἕως
videret q̃d erit ciuitati. t p̃cepit dñs
ἂν ἀφείδῃ τί ἔσται τῇ πόλει. καὶ προσέταξεν κύριος
deus cucurbite: t aſcendit ſup caput ione:
ὁ θεὸς κολοκύνθῃ, καὶ ἀνέβη ὑπὲρ κεφαλῆς Ἰωνᾶ, τοῦ
vt obũbraret eũ: t p̃tegeret eũ q̃ ma
σκιάζειν αὐτῷ, καὶ σκεπάσειν αὐτὸν ἀπὸ τῶν κα=
lis ſuis. t letat⁹ ẽ ionas ſup cucurbita gaudio
κῶν αὐτοῦ. καὶ ἐχάρη Ἰωνᾶς ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ χαρὰν
C magno. t p̃cepit de⁹ vermi matutino i cra=
μεγάλην. καὶ προσέταξεν ὁ θεὸς σκώληκι ἑωθινῇ ἐπαύ
ſtinũ. t p̃cuſſit cucurbitã t arefacta ẽ: t
ριον. καὶ ἐπάταξεν τὴν κολόκυνθαν καὶ ἐξηράνθη. καὶ
fact⁹ ẽ cũ oriret ſol: t p̃cepit
ἐγένετο ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, καὶ προσέταξε
de⁹ ſpiritui ardoris vrenti: t p̃cuſſit
ὁ θεὸς πνεύματι καύσωνος συγκαίοντι, καὶ ἐπάταξεν
ſol ſup caput ione: t anguſtiabat t re=
ὁ ἥλιος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἰωνᾶ, καὶ ὀλιγοψύχει καὶ ἀπε
linq̃bat aĩa ſua. t dixit: bonũ mihi mo
λείπετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. καὶ εἶπεν, καλόν μοι τὸ ἀπο
ri q̃nã viuere. t dixit dñs ad ionã: ſi valde
θανεῖν ἢ ζῆν. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Ἰωνᾶν, εἰ σφόδρα
cõtriſtat⁹ es tu ſup cucurbitã: t ait val=
λελύπησαί σὺ ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ; καὶ εἶπεν σφό=
de cõtriſtat⁹ ſum ego vſq; ad mortẽ. t dixit dñs.
δρα λελύπημαι ἐγὼ ἕως θανάτου. καὶ εἶπεν ὁ κύρι
tu pepciſti ſup
ος. σὺ ἐφείσω ὑπὲρ τῆς

c dicens. p Homines q & iu menta & r boues & pecora s non u guſtent r quicq̃ nec s paſcantur: & aquam b non c bibant: d & operiantur r ſaccis homies s & iumẽta b & cla ment r ad a deum in fortitudine: m & cõuertatur n vir o a via ſua p mala q & ab r iniq̃tate o que est t in manibus eorum. u Quis r ſcit ſi r cõuertatur r & igno ſcat a deus: b & reuertatur c a furore o ire ſue: c & non r peribimus? g Et vidit deus n deus k opera eorũ: r quia m cõuerſi ſunt de via ſua o mala: p & miſer tus est r ſuper o malicia r quã u locu tus fuerat r vt faceret r eis: ' & non u fecit. 4.

ΘΤ afflictus est c ionas b afflictione c magna r & iratus est b & orauit r ad a dñm r & dixit. m Obſecro. n dñe: o nunqd nõ p hoc est q ẽ bũ meũ cũ r adhuc e eſſe r in u terra mea. z Propter hoc p̃occupaui a vt fugerẽ b in tarſis. c Scio e enĩ c quia r tu s deus b clemẽs r & miſericors es: k patiẽs m & multe n miſera tionis: o & ignoſcens p ſup q malicia. r Et nũc e dñe t tol le u queſo o aiam meã a me: a qa melior ẽ c mihi mors q ẽ vita. c Et dixit r dñs. g Pu taſne g bene b iraſceris r tu: k Et egreſſus est r ionas m de n ciuitate: o & sedit p contra oriẽtẽ q ciuitatis. r Et fecit s ſibimet u vmbra culum r ibi: x & ſedebat r ſub terillud ' in vmbra a donec c videret o qd a accideret r ciui tati. g Et p̃parauit b dñs r de⁹ k hederam r & aſcẽdit m ſup caput n ione o vt eſſet p vmbra q ſup r caput eius s & p̃tegeret t eũ. u Laboraue rat enĩ. x Et letatus est r io nas ' ſuper a hedera b leticia c magna. o Et paut c deus r vermem s aſcensu b diluculi r in craſtinũ. k Et percuſſit m hederam n & exaruit. o Et t cũ ortus fuiſſet q ſol r precepit o deus r vẽto calido & u vrẽ ti r & percuſſit ſol s ſuper b caput t ione: o & estuabat. r Et petiuit s anime ſue b vt moreretur. ' Et dixit. k Melius est r mihi mori m q̃ viuere. n Et dixit o deus p ad q ionã. r Putaſne r bene s iraſceris t tu u ſuper

		לֵאמֹר׃
מָאַם	הָאָדָם	וְהַבְּהֵמָה
וְהַצֹּאן	אַל־יִטְעֲמוּ	מְאוּמָה אַל־יִרְעוּ
רָעָה שָׁתָה	וּמַיִם אַל־יִשְׁתּוּ׃	וְיִתְכַּסּוּ שַׂקִּים
קָרָא	הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה	וְיִקְרְאוּ אֶל־אֱלֹהִים
שוּב רוּעַ	בְּחָזְקָה וְיָשֻׁבוּ אִישׁ	מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
	וּמִן־הֶחָמָס אֲשֶׁר	בְּכַפֵּיהֶם׃ מִי
יָדַע שׁוּב	יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם	הָאֱלֹהִים וְשָׁב
חָרָה אָבַד	מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְלֹא	נֹאבֵד׃ וַיַּרְא
רָאָה עָשָׂה	הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם כִּי	שָׁבוּ
שוּב	מִדַּרְכָּם הָרָעָה	וְנִחַם הָאֱלֹהִים
נָחַם	עַל הָרָעָה אֲשֶׁר	דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לָהֶם
עָשָׂה	וְלֹא עָשָׂה׃	
Cap.iiij.	וַיֵּרַע אֶל־יוֹנָה	רָעָה גְּדוֹלָה וַיִּחַר
רוּעַ גָּדַל	לוֹ׃ וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה	וַיֹּאמַר אָנָּה
חָרָה כָּעַס	יְהוָה הֲלוֹא זֶה	דְבָרִי עַד־הֱיוֹתִי
אָמַר הָיָה	עַל־אַדְמָתִי עַל־כֵּן	קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ
	תַּרְשִׁישָׁה כִּי יָדַעְתִּי	כִּי־אַתָּה אֵל
חָנַן רָחַם	חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ	אַפַּיִם וְרַב חָסֶד
רוּעַ נָחַם	וְנִחָם עַל־הָרָעָה׃	וְעַתָּה יְהוָה קַח
	נָא אֶת־נַפְשִׁי מִמֶּנִּי	כִּי־טוֹב מוֹתִי
חָיָה טוֹב	מֵחַיָּי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה	הַהֵיטֵב חָרָה
	לָךְ׃ וַיֵּצֵא יוֹנָה	מִן־הָעִיר וַיֵּשֶׁב

עָשָׂה סָבַב	מִקֶּדֶם לָעִיר	וַיַּעַשׂ לוֹ שָׁם סֻכָּה
רָאָה	וַיֵּשֶׁב תַּחְתֶּיהָ בַּצֵּל	עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה
הָיָה עָנָה	מַה יִּהְיֶה בָּעִיר׃	וַיְמַן יְהוָה אֱלֹהִים
עָלָה	קִיקָיוֹן וַיַּעַל	לִהְיוֹת לְיוֹנָה
נָצַל רוּעַ	צֵל עַל־רֹאשׁוֹ	לְהַצִּיל לוֹ מֵרָעָתוֹ
שָׂמַח	וַיִּשְׂמַח יוֹנָה	עַל־הַקִּיקָיוֹן
תָּלָע עָלָה	גְּדוֹלָה׃ וַיְמַן	הָאֱלֹהִים תּוֹלַעַת
נָכָה	הַשַּׁחַר לַמָּחֳרָת	וַתַּךְ אֶת־הַקִּיקָיוֹן
יָבַשׁ הָיָה	וַיִּיבָשׁ׃ וַיְהִי	כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ
חָרַב	וַיְמַן אֱלֹהִים	רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית
עָלַף	הַשֶּׁמֶשׁ עַל־רֹאשׁ	יוֹנָה וַיִּתְעַלָּף
שָׁאַל	וַיִּשְׁאַל אֶת־נַפְשׁוֹ	לָמוּת וַיֹּאמֶר
	טוֹב־מוֹתִי מֵחַיָּי׃	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
	אֶל־יוֹנָה הַהֵיטֵב	חָרָה לְךָ עַל

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.heb.4bkhe.j.	Trāſl.B.Wie.	Trāſl.Gre.lr̃x.cū interp̃.latina.
הַקִּיקָיוֹן	וַיֹּאמֶר הֵיטֵב חָרָה לִי	hederam. Et dixit. Bene iraſcor	cucurbita pro q̃ nō laborasti ſup ea neq; κολοκύνθης ὑπὲρ ἧς οὐκ ἐκακοπάθησας ἐπ' αὐτῇ οὐδὲ
עַד מָוֶת	וַיֹּאמֶר יְהוָה אַתָּה חַסְתָּ	vſq; ad mortē. Et dixit dominus. Tu doles	enutriſti eam. q̃ ſub nocte nata ē & ſub nocte periit: ἐξέθρεψας αὐτήν. ἣ ὑπὸ νύκτα ἐγένετο καὶ ὑπὸ νύκτα ἀπώ
עַל הַקִּיקָיוֹן אֲשֶׁר לֹא עָמַלְתָּ		super hederam in qua non laborasti	ego ãt nō parcā ſup niniue ciuitate λετο, ἐγὼ δὲ οὐ φείσομαι ὑπὲρ νινευὶ τῆς πόλεως D
בֶּן לַיְלָה אָבָד וַאֲנִי לֹא אָחוּס	וְלֹא נִדַּלְתּוֹ שֶׁנִּן לַיְלָה הָיָה	nec feciſti vt creſceret que ſub vna nocte nata eſt: & ſub vna nocte periit. & ego non parcam	magna in q̃ hitant plures q̃ duodecim decē μεγάλης ἐν ᾗ κατοικοῦσιν πλείους ἢ δώδεκα μυ
עַל נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר	יֵשׁ בָּהּ רִבְבָה מְשֻׁמִּים עֶשְׂרֵה	niniue ciuitati magne: in qua ſunt pluſq̃ centum viginti milia hominū qui nō	milia virorū qui nō cognouerūt dexterā ſuā ne ριάδες ἀνθρώπων, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν δεξιὰν αὐτῶν οὐ
רַבּוּ אָדָם אֲשֶׁר לֹא יָדַע בֵּין	יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ וּבְהֵמָה רַבָּה	sciunt quid ſit inter dexteram & ſiniſtrā ſuā & iumenta multa.	ſiniſtrā & κτήνη πολλά.

Explicit Ionas ꝓpheta.

INCIPIT PROLOGVS IN MICHEAM PROPHETAM.

Emporibus ioathe & achaz & ezechie regū iuda: micheā prophetam ob hanc prophetiā ſpiritu ſancto repletū fuiſſe lectio ipſa demonſtrat. Sed de ſupradicto numero regū ioathā & ezechiam deo ob religionē placuiſſe: hiſtoria libri quarti regū: & ſecūdi paralipomenō indicat. Achaz vero relicto deo: idola ſamarie quibus etiā filios ſuos in ſacrificiū igni cōcremandos obtulerat coluiſſe conſtat. Quāobrem deus ſamariā que reges iſrl & iuda ſimulachrorū ſuperſtitione fefellerat increpās indignationē ſuam in eam proceſſurā cōminatus eſt. Populo ēt iſrael preuaricatori: & principibus eius: qui eundē populū fallaci ſuaſione ad colenda idola impulerant verbis in ſequentibus captiuitatem & interitum affuturum denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

MIcheas demoraſthi coheres xp̃i vaſtationem annunciat ille latronis & obſidionem ponit contra eam: quia maxillam percuſſerit iudicis iſrael.

Explicit argumentum.

Incipit Micheas ꝓpheta. Capitulum 1.

Cap.j.			MICHEAS MHXAIAΣ. Ca.1.
דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל מִיכָה		Erbum dñi quod factū eſt ad micheam	Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μιχαίαν τὸν μω
הַמֹּרַשְׁתִּי בִּימֵי יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּה		moraſthitem in diebus ioathā: achaz & ezechie	ραδὶτην ἐν ἡμέραις ἰωάθαμ καὶ ἄχαζ καὶ ἐζεκί
מַלְכֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר חָזָה עַל שֹׁמְרוֹן		regum iuda quod vidit ſuper ſamariam &	regū iuda: ὃν εἶδεν περὶ σαμαρείας καὶ περὶ
וְיוֹשְׁבֶיהָ שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם		hieruſalē. Audite populi omnes: & attendat	hieruſalem. audite ppli oēs ſimones: attendat
הַקְשִׁיבִי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וִיהִי אֲדֹנָי		terra & plenitudo eius: & ſit dñs deus	ἱερουσαλήμ. ἀκούσατε λαοὶ πάντες λόγους, προσεχέτω
יְהוִה בָּכֶם לְעֵד אֲדֹנָי מֵהֵיכַל		vobis in teſtem: dñs in tēplo ſancto ſuo.	terra & oēs q̃ in ea: & erit dñs deus in vobis in teſti
קָדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ		Quia ecce dñs egredietur de loco ſuo: &	ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ ἐν αὐτῇ, καὶ ἔσται κς ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν εἰς μαρ
וְיָרַד וְדָרַךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ וְנָמַסּוּ		deſcendet & calcabit ſup excelſa terre. Et	monion dñs ex domo ſcta ſua. q; ecce dñs egredit
הָרִים תַּחְתָּיו וְהָעֲמָקִים יִתְבַּקָּעוּ		conſumentur montes ſubtus eum: & valles	τύριον κς ἐξ οἴκου ἁγίου αὐτοῦ. διότι ἰδοὺ κύριος ἐκπορεύεται Esai.
כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ כְּמַיִם מְנֻרָּים		ſcindentur ſicut cera a facie ignis: ſicut	de loco ſuo: & deſcendet & aſcendet ſup 26.d.
מוֹרָד בְּמַשָּׂעַד יַעֲקֹב כָּל זֹאת		aque que decurrūt in preceps. In ſcelere	ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, καὶ καταβήσεται καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ τὰ
וּבַחַטֹּאת בֵּית יִשְׂרָאֵל מִי פֶּשַׁע		iacob omne iſtud: & in peccatis domus iſrael.	excelſa terre: & ꝓmouebunt mōtes ſubter eū: & B
יַעֲקֹב הֲלוֹא שֹׁמְרוֹן וּמִי בָמוֹת		Quod ſcelus iacob: Nonne ſamaria: Et que excelſa	ὑψη τῆς γῆς, καὶ σαλευθήσεται τὰ ὄρη ὑποκάτωθεν αὐτοῦ, καὶ
יְהוּדָה הֲלוֹא יְרוּשָׁלִָם וְשַׂמְתִּי		iude. Nonne hieruſalē: Et ponam ſamariā	valles tabeſcent ſicut tabeſcit cera a facie αἱ κοιλάδες τακήσονται ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώ
שֹׁמְרוֹן לְעִי הַשָּׂדֶה לְמַטָּעֵי כָרֶם		aceruū lapidū in agro cū plantatur vinea: & detra hā in vallē lapides eius. Et	ignis: & ſicut aqua ꝓfluens in deſcēſu: που πυρός, καὶ ὡς ὕδωρ καταφερόμενον ἐν καταβά=
וְהִגַּרְתִּי לַגַּי אַבְנֶיהָ וְיסֹדֶיהָ אֲגַלֶּה		fundamēta eius reuelabo.	ꝓpter impietatē iacob oīa hec: & ꝓpter pecca σει. διὰ ἀσέβειαν ἰακὼβ πάντα ταῦτα, καὶ διὰ ἁμαρ
וְכָל פְּסִילֶיהָ יַכּוּ וְכָל אֶתְנַנֶּיהָ		Et oīa ſculptilia eius cōcidētur. Et oēs	tum dom̄ iſrael. q̃ impietas iacob: nōne tu ſama τίαν οἴκου ἰσραήλ. τίς ἀσέβεια ἰακώβ, οὐχὶ σὺ σαμά
יִשָּׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל עֲצַבֶּיהָ אָשִׂים		mercedes eius cōburētur igne & oīa idola eius ponā in pditionē: qa de mercedib meretricis cōgregata ſunt:	ria: & q̃s peccatū dom̄ iuda: nōne hieruſalem: ρεια; καὶ τίς ἡ ἁμαρτία οἴκου ἰούδα, οὐχὶ ἱερουσαλήμ; 3.3.8.
שָׁמָּה כִּי מֵאֶתְנַן זוֹנָה קִבָּצָה			& ponaz ſamariā in pomoꝝ cuſtodiā agri. & in καὶ θήσομαι σαμάρειαν εἰς ὀπωροφυλάκιον ἀγροῦ. καὶ εἰς
			plātationē vinee: & detrahaīn in vozaginē lapides φυτείαν ἀμπελῶνος, καὶ καταπατήσω εἰς χάος τοὺς λίθους
			eius & fundamēta eiꝰ reuelabo. & cuncta ſcul= αὐτῆς καὶ τὰ θεμέλια αὐτῆς ἀποκαλύψω. καὶ πάντα τὰ γλυ
			ptilia eiꝰ euertent: & oēs mercedes eius cōburent igni: & cuncta idola eiꝰ ponam ptilia eiꝰ euertent: & oēs mercedes e= διὰ αὐτῆς κατασκάψουσιν, καὶ πάντα τὰ μισθώματα αὐ
			in pditionē: qz ex mercedib fornicatiōis cōgregauit: τῆς ἐμπρήσουσιν πυρί, καὶ πάντα τὰ εἴδωλα αὐτῆς θήσομαι in pditionē: qz ex mercedib fornicatiōis cōgregauit: C
			εἰς ἀφανισμόν, διότι ἐκ μισθώματος πορνείας συνήγαγεν,

Universidad de Deusto
Biblioteca

שוב
סַפֵּד יְלֵל
יְלֵל שָׁלַל
עָשָׂה סֵפֶד
תָּנִּין בָּנָה
עֲנָה אֲנַשׁ
נָבָה בּוּא
גָּנַד בָּכָה
פָּלַשׁ יָשַׁב
שָׁפִיר עֵרָה
בּוּשׁ יָצָא
סָפַד לָשַׁח
רוּעַ
רָכַב
מָצָא
נָתַן יָרַשׁ
בַּיִת רָגַז
עָנַד בּוּא
רָחַב גָּלָה
מִן

Cap. ij.

רוּעַ שָׁכַב
עָשָׂה אָוֶל
עָשָׂה
שָׁפַח
רוּעַ
מוּשׁ צוּר
יָלַד
נָשָׂא עָנָה
שָׁרַד
מִיד
חָלַק שָׁלַג
גֶּרֶל

Ter. heb. Miche. ij. Pītiua. heb.

וְעַד אֶתְנַן זוֹנָה יָשׁוּבוּ עַל זֹאת
אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה אֵילְכָה שׁוֹלָל
וְשָׂרֹם אֶעֱשֶׂה מִסְפֵּד כַּתַּנִּים וְאֵבֶל
כִּבְנוֹת יַעֲנָה: כִּי אָנוּשָׁה מַכּוֹתֶיהָ
כִּי בָאָה עַד יְהוּדָה נָגַע עַד שַׁעַר
עַמִּי עַד יִרוּשָׁלַ͏ִם נָגַת אַל תַּגִּידוּ
בָּכוֹ אַל תִּבְכּוּ בְּבֵית לְעַפְרָה עָפָר
הַתַּפְלִשְׁתִי עִבְרִי לָכֶם יוֹשֶׁבֶת
שָׁפִיר עֵרְיָה בֹּשֶׁת לֹא יָצְאָה
יוֹשֶׁבֶת צַאֲנָן מִסְפַּד בֵּית הָאֱצֶל
יְקַח מִכֶּם עָמְדָתוֹ: כִּי חָלָה לְטוֹב
יוֹשֶׁבֶת מָרוֹת כִּי יָרַד רָעָ מֵאֵת יְהוָה
לִשַׁעַר יְרוּשָׁלַ͏ִם: רְתֹם הַמֶּרְכָּבָה
לָרֶכֶשׁ יוֹשֶׁבֶת לָכִישׁ רֵאשִׁית
חַטָּאת הִיא לְבַת צִיּוֹן כִּי בָךְ נִמְצְאוּ
פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל: לָכֵן תִּתְּנִי שִׁלֻּחִים
עַל מוֹרֶשֶׁת גַּת בָּתֵּי אַכְזִיב לְאַכְזָב
לַמַּלְכִי יִשְׂרָאֵל: עַד הַיֹּרֵשׁ אָבִי
לָךְ יוֹשֶׁבֶת מָרֵשָׁה עַד עֲדֻלָּם
יָבֹא כָּבוֹד יִשְׂרָאֵל: קָרְחִי וְגֹזִּי
עַל בְּנֵי תַּעֲנוּגָיִךְ הַרְחִבִי קָרְחָתֵךְ
כַּנֶּשֶׁר כִּי גָלוּ מִמֵּךְ:

הוֹי חֹשְׁבֵי אָוֶן וּפֹעֲלֵי רָע עַל
מִשְׁכְּבוֹתָם בְּאוֹר הַבֹּקֶר יַעֲשׂוּהָ
כִּי יֵשׁ לְאֵל יָדָם: וְחָמְדוּ שָׂדוֹת
וְגָזָלוּ וּבָתִּים וְנָשָׂאוּ וְעָשְׁקוּ גֶּבֶר
וּבֵיתוֹ וְאִישׁ וְנַחֲלָתוֹ: לָכֵן כֹּה אָמַר
יְהוָה הִנְנִי חֹשֵׁב עַל הַמִּשְׁפָּחָה
הַזֹּאת רָעָה אֲשֶׁר לֹא תָמִישׁוּ
מִשָּׁם צַוְּארֹתֵיכֶם וְלֹא תֵלְכוּ
רוֹמָה כִּי עֵת רָעָה הִיא: בַּיּוֹם הַהוּא
יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מָשָׁל וְנָהָה נְהִי נְהִיָּה
אָמַר שׁוֹד נְשַׁדּוּנוּ חֵלֶק עַמִּי
יָמִיר אֵיךְ יָמִישׁ לִי לְשׁוֹבֵב שָׂדֵינוּ
יַחֲלֹק שָׂלְנוּ: לָכֵן לֹא יִהְיֶה לְךָ מַשְׁלִיךְ
חֶבֶל בְּגוֹרָל בִּקְהַל יְהוָה: אַל תַּטִּיפוּ

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. lati.

τ ex mercedib⁹ fornicarie destruxit. ppt hoc
καὶ ἐκ μισθωμάτων πόρνης κατέσρεψεν· ἕνεκεν τούτου
planget τ lugebit: ibit discalciata τ nu-
κόψεται καὶ θρηνήσει, πορεύσεται ἀνυπόδετος καὶ γυμ-
da faciet planctū q̄si draconum: τ luctū q̄si fi-
νὴ ποιήσεται κοπετὸν ὡς δρακόντων, καὶ πένθος ὡς θυ
liar⁹ sirenarū: q̄ obtinuit plaga eius: q̄
γατέρων σειρήνων, ὅτι κατεκράτησεν ἡ πληγὴ αὐτῆς, ὅτι
venit vsq̄ ad iudā. tetigit aſq̄ ad portā ppli mei i hieru
ἦλθεν ἕως Ἰούδα· καὶ ἥψατο ἕως πύλης λαοῦ μου ἐν Ἰερου
salem. q̄ in geth nō magnificemini: τ q̄ in bachim nō
σαλήμ· οἱ ἐν γὲθ μὴ μεγαλύνεσθε, καὶ οἱ ἐν Βακεὶν μὴ
reedificetis. de domo domus terrā aſpergite.
ἀνοικοδομεῖτε· ἐξ οἴκου καταγέλωτα γῆν καταπάσα-
domus vſm hitantes bene ciui
σθε· καταγέλωτα ὑμῶν κατοικοῦσας καλῶς πόλις
tates eius: nō est egreſſa hītatrix ſenan. plangite
λεις αὐτῆς, οὐκ ἐξῆλθεν κατοικοῦσα σαναὰ· κόψεσθε
domū q̄ est iuxta eā. accipiet ex vobis plagā doloris.
οἶκον ἐχόμενον αὐτῆς· λύπην ἐξ ὑμῶν πληγὴν ὀδύνης·
q̄s cepit in bona q̄ hitat in doloribꝰ: q̄ de-
τίς ἤρξατο εἰς ἀγαθὰ κατοικοῦσι ἐν ὀδύναις, ὅτι κα-
ſcēderūt mala a dño in portis hieruſalem.
τέβη κακὰ παρὰ κυρίου ἕως πύλαις Ἰερουσαλήμ·
ſonit⁹ curruū τ equitantium hitans. lachis
φόρος ἁρμάτων καὶ ἱππευόντων κατοικοῦσα· λαχὶς
ꝓnceps peccati est filie ſion. q̄ in te in-
ἀρχηγὸς ἁμαρτίας ἐστὶν τῇ θυγατρὶ σιών· ὅτι ἐν σοὶ εὑ-
uēte ſunt ipietates iſrael: ideo dabit emiſſari-
ρέθησαν ἀσέβειαι Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο δώσει ἐξαποστειλ
os vsq̄ ad hereditatē geth. domos vanas frustra
λοιδώρους ἕως κληρονομίας γὲθ· οἴκους ματαίους εἰς κενὸν
fuerūt regibus iſrael donec heredes addu
ἐγένοντο τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραήλ ἕως τῆς κληρονόμους ἀγα
cant tibi hitans lachis hereditas tua. vsq̄ ad odo
γωσίν σοι κατοικοῦσα λαχὶς κληρονομία σου· ἕως ὀδο
lam veniet glia filie iſrael. decaluare τ tōdere
λὰμ ἥξει δόξα τῆς θυγατρὸς Ἰσραήλ. ξύρυσαι καὶ κεῖραι
ſup filios delicatos tuos. dilata caluī-
ἐπὶ τὰ τέκνα τὰ τρυφερά σου· ἐμπλάτυνον τὴν ξύρη-
tiē tuā ſicut aqla: q̄m captiui ducti ſunt ex te.
σίν σου ὡς ἀετός, ὅτι ᾐχμαλωτεύθησαν ἐκτὸς σοῦ. Ca. 2.

A ΟΙ λογιζόμενοι κόπους καὶ ἐργαζόμενοι κακὰ
Acti ſunt cogitātes labores τ operātes mala
in cubilib⁹ ſuis. τ ſimul cū die cōſumabāt ea.
ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν· καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ συνετέλουν αὐ
q̄ nō leuauerūt ad dñm manus ſuas.
τά· διότι οὐκ ἦραν πρὸς τὸν κύριον τὰς χεῖρας αὐτῶν·
τ deſiderabāt agros: τ viripiebāt pupillos: τ do-
καὶ ἐπεθύμουν ἀγρούς, καὶ διήρπαζον ὀρφανούς, καὶ οἴ-
mos oppmebant: τ viripiebāt virū τ domū
κους κατεδυνάστευον· καὶ διήρπαζον ἄνδρα καὶ τὸν οἶκον
eius vir τ hereditatē eius. ꝓptereā
αὐτοῦ ἄνδρα καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ· διὰ τοῦτο
hec dicit dñs: ecce ego cogito ſup tribū
τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ λογίζομαι ἐπὶ τὴν φυλὴν
iſtam mala de q̄b⁹ nō auferatis colla vſra:
ταύτην κακὰ ἐξ ὧν οὐ μὴ ἄρητε τοὺς τραχήλους ὑμῶν,
τ non ambulabitis erecti: q̄ tps malū est. in
καὶ οὐ μὴ πορευθῆτε ὀρθοί, ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστιν· ἐν
die illa. ſumetur ſup vos parabola τ plā
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ· ληφθήσεται ἐφ' ὑμᾶς παραβολὴ καὶ θρη
getur planct⁹ in cantico dicētiū: miſeria vaſta-
νηθήσεται θρῆνος ἐν μέλει λεγόντων, ταλαιπωρίᾳ ἐτα-
ti ſumus. ps ppli demenſa est funiculo: τ nō
λαιπωρήσαμεν· μερὶς λαοῦ κατεμετρήθη χοινίῳ, καὶ οὐκ
B erat q̄ phiberet eā vt auerteret illā. agri nſri
ἦν ὁ κωλύων ἀνὰ τοῦ ἀποστρέψαι αὐτό· οἱ ἀγροὶ ἡμῶν
diuiſi ſunt. ꝓpt hoc nō erit mittens funiculū in
διεμερίσθησαν· διὰ τοῦτο οὐκ ἔσται ὁ βάλλων χοινίον ἐν
hereditate in eccleſia dñi. ne flete
κλήρῳ ἐν ἐκκλησίᾳ κυρίου. μὴ δακρύετε

Trāsla. B. Vie.

et vsq̄ ad mercedē meretricis reuertētur. Sup hoc planga & vlulabo vadam, ſpoliatus & nudus. Facia planctū velut draconū: & luctū quaſi ſtruthionū: q̄a deſperata est plaga eius: quia venit vsq̄ ad iudā: tetigit portam populi mei vsq̄ ad hieruſalē. In geth nolite annunciare: lachrymis ne ploretis. In domo puluerise puluere vos cōſpergite: & trāſite vobis habitatio pulchra: confuſa ignominia. Nō est egreſſa que habitat in exitu. Planctū domus vicina accipiet ex vobis q̄ ſtetit ſibimet: q̄a infirmata est in bonū q̄ habitat in amaritudinibus. Quia deſcēdit malū a dño in portā hieruſalē: tumult⁹ q̄dri ge ſtuporis habitanti la chis. Principium peccati est filie ſion: q̄a in te inuenta ſunt ſcelera iſrael. Propterea dabit emiſſarios ſup hereditatē geth: domos mēdacii in deceptionem regibus iſrael. Adhuc heredem adducam tibi q̄ habitas in mareſa: vsq̄ ad odollam veniet gloria iſrael. De caluare & tondere ſup filios deliciarū tuarum: dilata caluicū tuū ſicut aquila: q̄ captiui ducti ſunt ex te. 2.

E qui cogitatis inutile & opamini malū in cubilibus vris. In luce matutina facitū illud: q̄ cōtra deū est manꝰ eorum. Et cōcupierunt agros & violēter tulerūt & rapuerūt domos: & calūniabantur virū & domū eius: virū & hereditatē eius. Idcirco hec dicit dñs. Ecce ego cogito ſuper familiam iſtam malū vnde nō auferetis colla veſtra: & nō ambulabitis ſuperbi: q̄ tēpus peſſimū est. In die illa ſumetur ſup vos parabola: & cantabitur cantici cū ſua uitate dicentiū. Depopulatiōe vaſtati ſum⁹. Pars ppli mei cōmutata est. Quō recedis a me: cuꝫ reuertatur qui regiones noſtras diuidat. Propter hoc nō erit tibi mittens funiculum ſortis in cetu dñi. Ne loquamini

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. lati.

ἐπὶ τὸν μισθὸν πορνείας ἀπελεύσεται· διὰ τοῦτο
ἀκούσατε, οἶκος Ἰακώβ, καὶ πᾶν κατάλειμμα οἴκου Ἰσραήλ,
ἐπιβεβαρημένοι ὑπ' ἐμοῦ ἀπὸ κοιλίας, βασταζόμενοι ἀπὸ
μήτρας· ἕως γήρους ἐγὼ ὁ αὐτός, καὶ ἕως πολιᾶς ἐγὼ
βαστάσω· ἐγὼ ἐποίησα, καὶ ἐγὼ ἀνοίσω, καὶ βαστάσω
καὶ διασώσω. τίνι ὡμοιώσατέ με καὶ ἐξισώσετε καὶ
παραβαλεῖτε, καὶ ὁμοιωθήσομαι; οἱ χρυσοῦντες
ἐκ βαλαντίου, καὶ ἀργύριον σταθμῷ ἐστήσαντο, μισθω-
σάμενοι χωνευτὸν καὶ ἐποίησαν αὐτὸν θεόν· καὶ προσ-
κυνήσουσιν αὐτῷ. ἐπ' ὤμου αἴρουσιν αὐτὸν καὶ βα-
στάσουσιν αὐτὸν καὶ θήσουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ αὐτοῦ,
καὶ στήσεται οὐ μὴ κινηθῇ ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ· καὶ
κεκράξεται πρὸς αὐτὸν καὶ οὐκ ἐπακούσεται, καὶ ἐκ
θλίψεως οὐ σώσει αὐτόν. μνήσθητε τοῦτο καὶ ἀντέχε-
σθε· ἀναστρέψατε, παραβάται, ἐπὶ καρδίαν. μνήσθητε
τῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀρχαίων μου, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς
καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι, καὶ οὐδὲν ὅμοιόν μου· ὁ ἀναγγέλλων
ἀπ' ἀρχῆς τὰ ἐσχατα καὶ ἔμπροσθεν ἃ οὐκ ἐγένετο·
ὁ λέγων, ἡ βουλή μου στήσεται, καὶ πάντα ὅσα θέλω
ποιήσω· ὁ καλῶν ἀπ' ἀνατολῶν πτηνὸν καὶ ἀπὸ γῆς
μακρόθεν ἄνδρα βουλῆς μου· ἐλάλησα καὶ ἐπάξω αὐτό,
ἔπλασα καὶ ποιήσω αὐτό. ἀκούσατε ἐμοῦ, οἱ σκληρο-
καρδιοῦντες καὶ μακρὰν ἀπέχοντες τοῦ ἐλέους μου·
δίδωμι ἐν τῇ Σιὼν σωτηρίαν καὶ τῷ Ἰσραὴλ δόξαν μου.

Ca. 3.

ΚΑΤΑΒΗΘΙ καὶ κάθισον, παρθένος θυγάτηρ Βαβυ-
λῶνος· κάθισον ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκ ἔστιν θρόνος θυγατρὸς
Χαλδαίων· ὅτι οὐκέτι προστεθήσῃ κληθῆναι τρυφερὰ
καὶ ἁπαλή. λαβὲ μύλον καὶ ἄλεσον ἄλευρα· ἀπόκαλυψον
τὸ κάλλος σου, ἀνάκαλυψον σκέλος, διάβηθι ποταμούς·
ἀποκαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου, ὀφθήσεται ἡ ἀτιμία
σου· ἐκδίκησιν λήμψομαι καὶ οὐκ ἀντιστήσεταί μοι
ἄνθρωπος. ὁ λυτρούμενος ἡμᾶς κύριος παντοκράτωρ
ὄνομα αὐτῷ, ἅγιος Ἰσραήλ. κάθου κατανυγείς, εἴσελθε
εἰς σκοτεινὸν οἶκον, θυγάτηρ Χαλδαίων· οὐκέτι προστε-
θήσῃ κληθῆναι κυρία βασιλειῶν. ὠργίσθην τῷ λαῷ μου,
ἐβεβήλωσα τὴν κληρονομίαν μου, καὶ ἔδωκα αὐτοὺς εἰς
τὰς χεῖράς σου· οὐκ ἔγνως ἐλέους πρεσβύτερον, ἐπὶ
πρεσβύτερον ἐβάρυνας τὸν ζυγόν σου σφόδρα. καὶ εἶπας,
εἰς τὸν αἰῶνα ἔσομαι κυρία· οὐκ ἔθου ταῦτα ἐπὶ καρδίαν
σου, οὐδὲ ἐμνήσθης τῶν ἐσχάτων σου. καὶ νῦν ἄκουσον
ταῦτα, ἡ τρυφερὰ καὶ ἡ κατοικοῦσα πεποιθυῖα, ἡ λέγου-
σα ἐν καρδίᾳ σου, ἐγώ εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν ἐμοῦ·
οὐ μὴ καθίσω χήρα καὶ οὐ μὴ γνῶ ἔτεκνα· ἥξει δὲ ἐπὶ
σὲ ἀμφότερα ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, ἔτεκνα καὶ χηρεία·
ἐπὶ πλήθει τῶν φαρμακειῶν σου, ἐπὶ τὸ ἀκμάζειν τὰς
ἐπῳδάς σου σφόδρα. καὶ ἐθαρρύνθης ἐν τῇ κακίᾳ σου,
καὶ εἶπας, οὐκ ἔστιν ὁρῶν με· ἡ σοφία σου καὶ ἡ ἐπι-
στήμη σου αὕτη σε ἀπέστρεψεν, καὶ εἶπας ἐν καρδίᾳ
σου, ἐγώ εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν ἐμοῦ. ἥξει ἐπὶ σὲ
κακὰ καὶ οὐ γνώσῃ πόθεν ἥξει· καὶ ἐπιπεσεῖται ἐπὶ σὲ
ἀπώλεια καὶ οὐ μὴ δυνήσῃ ἐξελέσθαι· καὶ ἐπιπεσεῖται
ἐπὶ σὲ ἀφανισμὸς ἐξαπίνης, ὃν οὐκ ἔγνως. στῆθι μετὰ
τῶν ἐπῳδῶν σου καὶ μετὰ τῶν φαρμακειῶν σου, ἃ
ἐμάνθανες ἐκ νεότητος· εἰ δυνήσῃ ὠφεληθῆναι, εἰ δυνήσῃ
ἰσχύσαι. ἐκλείπουσιν ἐν τῇ πολλῇ βουλῇ σου· στήτωσαν
δὴ καὶ σωσάτωσάν σε οἱ οὐρανοβάμονες, οἱ ἐμβλέποντες
εἰς τὰ ἄστρα, οἱ ἀναγγέλλοντες τοῖς νουμηνίαις τὰ ἐπερ-
χόμενα σοι· ἰδοὺ γέγονεν ὡς καλάμη, καὶ πῦρ κατέκαυσεν
αὐτούς· οὐ μὴ ῥύσωνται τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐκ χειρὸς
φλογός· οὐκ ἔστιν ἄνθραξ ὃς θερμανεῖ τὰ ἐναντία μου,
οὐδὲ φῶς ὃ ἐπιλάμψει τοῖς ἐναντίοις μου. οὕτως ἔσονταί
σοι οἷς ἐμόχθησας· οἱ ἔμποροί σου ἐκ νεότητός σου
πλανηθήσονται ἕκαστος ἐπὶ τὸ ἴδιον, οὐκ ἔστιν ὁ σώσων
σε.

Tex. heb. Miche. ij. Pītiua. heb.

לְמוֹ בּוּשׁ: כִּי עַתָּה לְקָהָל עַמִּי נָגִיד
מֵעַל לְבוּשׁ הַשָּׁלוֹם מֵעֲבְרֵי בֶטַח
נְשֵׁי עַמִּי תְּגָרְשׁוּן מִבֵּית תַּעֲנוּגֶיהָ
מֵעַל עֹלָלֶיהָ תָּרִימוּן הוֹדִי לָעַד
קוּמוּ וּלְכוּ כִּי לֹא זֹאת מְנוּחָה
עַל נְוֵה טֻמְאָה תְחַבֵּל וְחַבֵּל מַחְבֵּלֶת
אִישׁ רוּחַ וְכָזָב שִׁקַּרְתִּי לְךָ וְנִטַּפְתִּי
לְיַיִן וְלַשֵּׁכָר וְהָיָה מְנַטֵּף עַם הַזֶּה
אָסוֹף אֲסַפְתִּי יַעֲקֹב כֻּלְּךָ קַבֵּץ
שָׂרִים כְּצֹאן בָּצְרָה כְּעֵדֶר בְּתוֹךְ
יַעֲלוּ פֹרֵץ לִפְנֵיהֶם פָּרְצוּ וְעָבְרוּ
שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בוֹ וְעָבַר מַלְכָּם לִפְנֵיהֶם
וַיהוָה בְּרֹאשָׁם:

Cap. iij.

וָאֹמַר שִׁמְעוּ נָא רָאשֵׁי יַעֲקֹב
וְקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא לָכֶם
לָדַעַת אֶת הַמִּשְׁפָּט: שֹׂנְאֵי טוֹב
וְאֹהֲבֵי רָע גֹּזְלֵי עוֹרוֹתָם מֵעֲלֵיהֶם
וּשְׁאֵרָם מֵעַל עַצְמוֹתָם: וַאֲשֶׁר אָכְלוּ
שְׁאֵר עַמִּי וְעוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם הִפְשִׁיטוּ
וְעַצְמוֹתָם פִּצֵּחוּ וְקִצְּצוּ כַּאֲשֶׁר בַּסִּיר
וּכְבָשָׂר בְּתוֹךְ קִבָּרוֹת: אָז יִזְעֲקוּ
אֶל יְהוָה וְלֹא יַעֲנֶה אוֹתָם וְיַסְתֵּר
פָּנָיו מֵהֶם בָּעֵת הַהִיא כַּאֲשֶׁר הֵרֵעוּ
עֲלִילוֹתָם: כֹּה אָמַר יְהוָה עַל הַנְּבִיאִים
הַמַּתְעִים אֶת עַמִּי הַנֹּשְׁכִים בְּשִׁנֵּיהֶם
וְקָרְאוּ שָׁלוֹם וְאִם לֹא יִתֵּן עַל פִּיהוּ
וְקִדְּשׁוּ עָלָיו מִלְחָמָה: לָכֵן לָכֶם
לַיְלָה מֵחָזוֹן וְחֹשֶׁךְ לָכֶם מִקְּסֹם
וּבָאָה הַשֶּׁמֶשׁ עַל הַנְּבִיאִים וְקָדַר
עֲלֵיהֶם הַיּוֹם: וּבוֹשׁוּ הַחֹזִים וְחָפְרוּ
הַקֹּסְמִים וְעָטוּ עַל שְׂפָמוֹת כֻּלָּם
כִּי אֵין מַעֲנֵה אֱלֹהִים: אוּלָם אָנֹכִי
מָלֵאתִי כֹחַ אֶת רוּחַ יְהוָה וּמִשְׁפָּט
וּגְבוּרָה לְהַגִּיד לְיַעֲקֹב פִּשְׁעוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל
חַטָּאתוֹ: שִׁמְעוּ נָא זֹאת רָאשֵׁי בֵּית
יַעֲקֹב וְקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הַמְתָעֲבִים
מִשְׁפָּט וְאֶת כָּל הַיְשָׁרָה יְעַקֵּשׁוּ:
בֹּנֶה צִיּוֹן בְּדָמִים וִירוּשָׁלַ͏ִם בְּעַוְלָה
רָאשֶׁיהָ בְּשֹׁחַד יִשְׁפֹּטוּ וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר
יוֹרוּ וּנְבִיאֶיהָ בְּכֶסֶף יִקְסֹמוּ וְעַל יְהוָה
יִשָּׁעֵנוּ לֵאמֹר הֲלֹא יְהוָה בְּקִרְבֵּנוּ לֹא
תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה: לָכֵן בִּגְלַלְכֶם צִיּוֹן
שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וִירוּשָׁלַ͏ִם עִיִּים תִּהְיֶה
וְהַר הַבַּיִת לְבָמוֹת יָעַר:

Trāsla. B. Vie.

ad mercedē meretricis reuertētur. Audite hec domus iacob & omne reliquum domus iſrael: q̄ grauati ab me de ventre portamini de vtero: vsq̄ ad ſenectutē ego ipſe & vſq̄ ad canitiē portabo: ego feci & ego feram & portabo & ſaluabo. cui aſſimilaſtis me & exequauiſtis & comparaſtis me & aſſimilabor? qui aurum de ſacculo effundunt & argentum appendunt ſtatera: mercedē conducunt fabrum vt faciat ex eo deum: & adorabunt. humeris portant eum & portabunt eum & ponent eum in loco ſuo & ſtabit non mouebitur de loco ſuo: & clamabit ad eum & non exaudiet & de tribulatione non ſaluabit eum. memores eſtote horum & confundimini: reuertimini preuaricatores ad cor. memores eſtote priorum meorum antiquorum: q̄ ego ſum deus & non est amplius & nichil ſimile mei: annūcians ab initio nouiſſima & antequā fierent dicens: cōſilium meum ſtabit & omnia que volo faciam: vocans ab oriente auem & de terra longinqua virum cōſilii mei: locutus ſum & adducam illud: finxi & faciam illud. audite me corde duri & longe facti a iuſticia mea: dabo in ſion ſalutē & iſrael gloriam meam.

Ca. 3.

DESCENDE & ſede virgo filia babylonis: ſede in terra non est ſolium filie chaldeorum: q̄ non amplius vocaberis tenera & delicata. tolle molam & mole farinam: reuela crus tuum diſcoopri ſurā: tranſi flumina: reuelabitur turpitudo tua videbitur ignominia tua: vindictam ſumam & non reſiſtet mihi homo. redemptor noſter dñs exercituum nomen eius ſanctus iſrael. ſede compūcta intra in tenebroſam domum filia chaldeorum: non amplius vocaberis domina regnorum. iratus ſum populo meo polluta hereditate mea & dedi eos in manu tua: non cognouiſti miſericordiam ſenem ſuper ſenem aggrauaſti iugum tuum nimis. & dixiſti in ſempiternum ero domina: non poſuiſti hec in corde tuo neq̄ recordata es finis tui. & nunc audi hec delicata que habitas confidens que dicis in corde tuo ego ſum & non est amplius abſq̄ me: non ſedebo vidua & non cognoſcam ſterilitatem: veniet autem tibi vtraq̄ hec in die vna ſterilitas & viduitas: iuxta multitudinem incātationū tuarum iuxta robur carminum tuorum plurimum. confidebas in malitia tua & dicebas non est qui videat me: ſapientia tua & ſcientia tua hec decepit te & dicebas in corde tuo ego ſum & non est amplius abſq̄ me. veniet ſuper te malum & nō ſcies vnde oriatur: & irruet ſuper te interitus quē nō poteris expiare: & irruet ſuper te ſubuerſio ſubito quā nō nouiſti. ſta cum incantationibus tuis & cum multitudine carminum tuorum in quibus laborare cepiſti a iuuentute tua: ſi forte poſſis prodeſſe ſi forte poſſis conualere. defecerunt in multitudine cōſiliorum tuorum: ſtent & ſaluent te augures celi: qui ſuperintuebantur ſtellis: qui ſupputabant menſibus noua quecq̄ uenturi ſint ſuper te. ecce factī ſunt quaſi ſtipula & ignis combuſſit eos: non liberabunt animam ſuam de manu flāme: non erit prunā qui calefaciat ſe ad eum: nec lux ut ſedeat coram eo. iſta facta ſunt tibi in quibus laborauiſti: negotiatores tui a iuuentute tua errauerunt unuſquiſq̄ in ſuum: non est qui ſaluet te.

Trāsla. Gre. lxx. cū interp. lati.

Ca. 4.

ΚΑΙ ἔσται ἐν ἐσχάταις ἡμέραις, ἔσται ὄρος οἴκου κυρίου
ἕτοιμον ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ ὑψωθήσεται
ὑπὲρ τοὺς βουνούς· καὶ ἥξουσιν ἐπ' αὐτὸ πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ πορεύσονται λαοὶ πολλοὶ καὶ ἐροῦσιν, δεῦτε καὶ
ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος κυρίου καὶ εἰς οἶκον θεοῦ Ἰακώβ,
καὶ δείξει ἡμῖν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ πορευσόμεθα ἐν
ταῖς τρίβοις αὐτοῦ· ὅτι ἐκ Σιὼν ἐξελεύσεται νόμος καὶ
λόγος κυρίου ἐξ Ἰερουσαλήμ. καὶ κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι
πολλοῖς καὶ ἐλέγξει λαοὺς πολλούς· καὶ συντρίψουσιν
τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰ δόρατα αὐτῶν
εἰς δρέπανα· οὐ μὴ ἐπάρῃ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος μάχαιραν,
καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν. καὶ καθίσονται ἕκαστος
ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν συκῆν αὐτοῦ, καὶ
οὐκ ἔστιν ὁ ἐκφοβῶν· ὅτι τὸ στόμα κυρίου παντοκράτορος
ἐλάλησεν. ὅτι πάντες οἱ λαοὶ πορεύονται ἕκαστος ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ ἡμεῖς πορευσόμεθα ἐν
τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ
ἐπέκεινα. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει κύριος, συνάξω
τὴν συντετριμμένην καὶ τὴν ἐξωσμένην καὶ τὴν κακω-
θεῖσαν· καὶ θήσω τὴν συντετριμμένην εἰς κατάλειμμα
καὶ τὴν μεμακρυσμένην εἰς ἔθνος ἰσχυρόν· καὶ βασιλεύσει
κύριος ἐν τῷ ὄρει Σιὼν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
καὶ σὺ πύργε ποιμνίου, νεφελὴ θυγατρὸς Σιών, ἕως σοὶ
ἥξει καὶ παραγενήσεται ἡ ἀρχαία ἐξουσία, βασιλεία
θυγατρὸς Ἰερουσαλήμ. νῦν τί ὅτι ἐν σοὶ οὐ βασιλεὺς
οὐκ ἀπολεῖται, ἢ σύμβουλός σου οὐκ ἀπόλωλεν, ὅτι
κατέλαβεν σε ὠδὶν ὡς τικτούσης; ὠδίνησον καὶ ἐπί-
σπευσον θυγάτηρ Σιών, ὡς τικτούσης· ὅτι νῦν ἐξελεύ-
σῃ ἐκ πόλεως καὶ κατασκηνώσεις ἐν ἀγρῷ καὶ ἥξεις
ἕως Βαβυλῶνος· ἐκεῖ ῥυσθήσῃ, ἐκεῖ λυτρώσεταί σε
κύριος ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου. καὶ νῦν συνήχθησαν ἐπὶ
σὲ ἔθνη πολλά, οἱ λέγοντες, ἐπιχαρείη ἐφ' ἡμῖν καὶ
ὀφθείη ἐν Σιὼν ἡ ὄψις ἡμῶν· οὗτοι δὲ οὐκ οἴδασιν
διανοίας κυρίου καὶ οὐ συνῆκαν τὴν βουλὴν αὐτοῦ,
ὅτι συνήγαγεν αὐτοὺς ὡς δράγματα ἅλωνος. ἀνάστηθι
καὶ ἄλοησον, θυγάτηρ Σιών, ὅτι τὸ κέρας σου θήσομαι
σίδηρον καὶ τὰς ὁπλάς σου θήσομαι χαλκᾶς, καὶ λικμή-
σεις λαοὺς πολλούς· καὶ ἀναθήσω τὰ σκῦλα αὐτῶν τῷ
κυρίῳ καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς.
νῦν ἐμφράσσου φραγμὸν ἐν σοί· πολιορκίαν ἔθηκαν ἐφ'
ἡμᾶς, ἐν ῥάβδῳ πατάξουσιν ἐπὶ σιαγόνα τὸν κριτὴν
Ἰσραήλ.

Ca. 5.

ΚΑΙ σὺ Βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Ἐφραθά, ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ
εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ
εἶναι ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ'
ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. καὶ δώσει αὐτοὺς ἕως καιροῦ
τίκτουσα τέξεται· καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ
ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. καὶ στήσεται καὶ
ὄψεται καὶ ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν ἰσχύι κυρίου
καὶ ἐν ὑψώματι ὀνόματος κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ· καὶ
κατοικήσουσιν, ὅτι νῦν ὑψωθήσεται ἕως ἄκρου τῆς γῆς.
καὶ ἔσται οὗτος εἰρήνη· ἐὰν ἔλθῃ Ἀσσούρ ἐπὶ τὴν γῆν
ὑμῶν καὶ ἐὰν ἐπιβῇ ἐπὶ τὰς βάσεις ὑμῶν, καὶ ἀναστή-
σομεν ἐπ' αὐτὸν ἑπτὰ ποιμένας καὶ ὀκτὼ ἀνθρώπους
ἀρίστους· καὶ ποιμανοῦσιν τὴν γῆν Ἀσσούρ ἐν ῥομφαίᾳ
καὶ τὴν γῆν Νεβρὼδ ἐν ταῖς ἐξόδοις αὐτῆς· καὶ ῥύσεται
ἐξ Ἀσσούρ, ἐὰν ἔλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν καὶ ἐὰν πατήσῃ
ἐν τοῖς ὁρίοις ὑμῶν. καὶ ἔσται τὸ κατάλειμμα τοῦ Ἰακὼβ
ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν ὡς δρόσος παρὰ κυρίου καὶ ὡς
ὑετὸς ἐπὶ χόρτον, ὃς οὐ συνάξει ἄνθρωπος οὐδὲ μὴ
προσδοκήσῃ υἱοὺς ἀνθρώπων· καὶ τὸ κατάλειμμα τοῦ
Ἰακὼβ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν ὡς λέων
ἐν κτήνεσιν δρυμοῦ καὶ ὡς σκύμνος λέοντος ἐν ποιμνίοις
προβάτων, ὃς ἐὰν διέλθῃ καὶ καταπατήσῃ καὶ ἁρπάσῃ,
καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐξαιρούμενος. ὑψωθήσεται ἡ χείρ σου
ἐπὶ τοὺς ἐχθρ

Universidad de Deusto
Biblioteca

יַטִּיפוּן לֹא יַטִּיפוּ לָאֵלֶּה לֹא יִסַּג כְּלִמּוֹת׃ הָאָמוּר בֵּית יַעֲקֹב הַקָּצַר
רוּחַ יְהוָה אִם אֵלֶּה מַעַלָלָיו הֲלוֹא דְבָרַי יֵיטִיבוּ עִם הַיָּשָׁר הוֹלֵךְ׃
וְאֶתְמוֹל עַמִּי לְאוֹיֵב יְקוּמֵם אַדֶּרֶת שַׁלְמָה תַּפְשִׁטוּן
מְשׁוֹבְבִים בֶּטַח שׁוּבֵי מִלְחָמָה׃ נְשֵׁי עַמִּי תְנָרְשׁוּן מִבֵּית תַּעֲנֻגֶיהָ מֵעַל
עֹלָלֶיהָ תְקַחוּ הֲדָרִי לְעוֹלָם׃ קוּמוּ וְלֵכוּ כִּי לֹא זֹאת הַמְּנוּחָה בַּעֲבוּר
טֻמְאָה תְחַבֵּל וְחֶבֶל נִמְרָץ׃ לוּ אִישׁ הֹלֵךְ רוּחַ וְשֶׁקֶר בִּזֵּב אַטִּיף
לְךָ לַיִן וְלַשֵּׁכָר וְהָיָה מַטִּיף הָעָם
הַזֶּה׃ אָסֹף אֶאֱסֹף יַעֲקֹב כֻּלְּךָ
כַּנֵּץ אֲסַפְּתִּי שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל יַחַד
אֲשִׁימֶנּוּ כְּצֹאן בָּצְרָה כְּעֵדֶר
בְּתוֹךְ הַדְּבָרוֹ תְּהִימֶנָּה מֵאָדָם׃ עֲלָה
הַפֹּרֵץ לִפְנֵיהֶם פָּרְצוּ וַיַּעַבְרוּ
שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בוֹ וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם
לִפְנֵיהֶם וַיהוָה בְּרֹאשָׁם׃

Cap̄.iij.

וָאֹמַר שִׁמְעוּ נָא רָאשֵׁי
יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא
לָכֶם לָדַעַת אֶת הַמִּשְׁפָּט׃ שֹׂנְאֵי טוֹב
וְאֹהֲבֵי רָעָה גֹּזְלֵי עוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם
וּשְׁאֵרָם מֵעַל עַצְמוֹתָם׃ וַאֲשֶׁר אָכְלוּ
שְׁאֵר עַמִּי וְעוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם הִכְּשִׁיטוּ
וְאֶת עַצְמוֹתֵיהֶם פִּצֵּחוּ וּפָרְשׁוּ
כַּאֲשֶׁר בַּסִּיר וּכְבָשָׂר בְּתוֹךְ קַלָּחַת׃
אָז יִזְעֲקוּ אֶל יְהוָה וְלֹא יַעֲנֶה אֹתָם
וְיַסְתֵּר פָּנָיו מֵהֶם בָּעֵת הַהִיא כַּאֲשֶׁר
הֵרֵעוּ מַעַלְלֵיהֶם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עַל
הַנְּבִיאִים הַמַּתְעִים אֶת עַמִּי
הַנֹּשְׁכִים בְּשִׁנֵּיהֶם וְקָרְאוּ שָׁלוֹם
וַאֲשֶׁר לֹא יִתֵּן עַל פִּיהֶם וְקִדְּשׁוּ
עָלָיו מִלְחָמָה׃ לָכֵן לַיְלָה לָכֶם מֵחָזוֹן
וְחָשְׁכָה לָכֶם מִקְּסֹם וּבָאָה הַשֶּׁמֶשׁ

loquētes. Non stillabit sup̄ istos: nō cōprehendet cōfusio dicit domus iacob. Nunqd abbreuiatus est spūs dñi: aut tales sunt cogitatiōes eius? Nōne verba mea bona sunt cū eo qui recte graditur? Et ecōtrario pp̄s me in aduersariū cōsurrexit. Desuper tunicam pallū sustulistis: & eos qui transibāt simpliciter cōuertistis in bellū. Mulieres populi mei eiecistis de domo delitiarū suaꝝ: a b paruulis earū tulistis laudē meā in perpetuū. Surgite & ite: qa nō habetis hic requiem. Propter īmūdiciā eius corrūpetur putredie pessima. Vtinā non essem vir habens spiritū: & mēdaciū potius loqrer. Stillabo tibi in vinū & in ebrietatē: & erit sup̄ quē stillatur pp̄s iste. Cōgregatione cōgregabo iacob totum te: in vnū cōducā reliquas israel. Pariter ponā illū q̄si gregē in ouili: q̄si pecus in medio caularum. Tumultua būtur a multitudine hoīm. Ascendet eni pandēs iter ante eos. Diuidet & transibūt porta: & egredietur p eā. Et transibit rex eorū corā eis: & dñs in capite eoꝝ.

Θ Dixi. Audite ȝ. principes ∞∞∞∞∞∞ iacob & duces domus israel. Nunquid non ∞ vrm est scire iudiciū? q odio habetis bonum ∞ & dilīgitis malū qui violēter tollitis pelles eorū desup eis: & carnē eorū desup ossib eorū. Qui comederūt carnē pp̄li mei: & pellē eorū desup excoriauerunt: & ossa eorū cōfregerūt & concid erūt sicut in lebete: & q̄si carnē in medio olle. Tunc clamabūt ad dñm & non exaudiet eos: ∞ & abscondet facie suā ab eis in tēpore illo: sicut neqter egerūt adinuētionib suis. Hec dicit dñs super prophetas qui seducūt populum meum: qui mordent dentibus suis & predicāt pacem. et si qs nō dederit in ore eorū quippiā: sanctificāt sup eū plīū. Propterea nox vobis p visiōe erit: & tenebre vobis p diuinatione. Et occūbet sol

λαλήσουσιν, μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς συντέλεια· ἐπὶ τούτοις οὐκ ἀπώ
opprobria dicit dom̄ iacob puocauit spūs σεται ὀνείδη· οἶκος Ἰακὼβ παρώργισεν τὸ πνεῦ-
dñi: si he adinuentiones eius sunt: nōne bonꝰ μα κυ, εἰ ταῦτα ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐστιν, οὐχὶ οἱ λόγοι
eis boni cum eo qui recti ābulauerūt: et plus αὐτοῦ καλοὶ μετ' αὐτοῦ καὶ ὀρθοὶ πεπόρευνται; καὶ ἐμπροσθεν
pp̄s me resistit in īimicitiā cōtra pacē eius. ὁ λαός μου κατέστη εἰς ἔχθραν κατέναντι τῆς εἰρήνης αὐτοῦ.
pellē eis excoriauerūt vt auferrent spem cō- τὴν δορὰν αὐτοῦ ἐξέδηραν τοῦ ἀφελέσθαι ἐλπίδα συν
tritionē belli. duces pp̄li mei pficientur τριμμὸν πολέμου. ἡγούμενοι λαοῦ μου ἐπορίσησθε
de domib delitiaꝝ suaꝝ. pp̄t malas adinuētio ἐκ τῶν οἴκων τρυφῆς αὐτῶν· διὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύ
nes suas electi sunt. ppinq̄te mōtib eternis: sur- ματα αὐτῶν ἐξώθησαν. ἐγγίσατε ὄρεσιν αἰωνίοις, ἀνά
ge et ambula: qz nō est tibi sp̄i requies p- στηθι καὶ πορεύου, ὅτι οὐκ ἔστιν σοι αὐτῇ ἀνάπαυσις ἕνε
pter īmundiciam. corrupti estis corruptiōe: fugistis ne κεν ἀκαθαρσίας· διεφθάρητε φθορᾷ, κατεδιώχθητε οὐ-
mine pſequente. spūs statuit mendaciū. stillauit tibi δενὸς διώκοντος. πνεῦμα ἔκλεισεν ψευδές· ἐξάλαξέν σοι
in vinū et in ebrietate. et crit tibi de stilla εἰς οἶνον καὶ εἰς μέθυσμα. καὶ ἔσαι σοι ἐκ τῆς σαγόνος τοῦ
pp̄li huius. cōgregat cōgregabit iacob. cū λαοῦ τούτου. συναγόμενος συναχθήσεται Ἰακώβ· σὺν
olibus suscipiēs suscipiam tpos reliquos πᾶσιν ἐκδεχόμενος δέξομαι αὐτοὺς τοὺς καταλοίπους
dom̄ israel: in idipm ponam auer- τοῦ οἴκου Ἰσραήλ, ἐπὶ τὸ αὐτὸ θήσομαι τὴν ἀπω-
sionē eoꝝ: sicut oues i tribulatiōe q̄si gregē in me σροφὴν αὐτῶν, ὡς πρόβατα ἐν θλίψει ὡς ποίμνιον ἐν μέ
dio cubilis sui. exilient ex hoīb. ascende p σῳ κοίτης αὐτοῦ· ἐξαλοῦνται ἐξ ἀνθρώπων. ἀνάβηθι διὰ τῆς
diuisionē añ faciem eoꝝ. diuiserūt et ptransiert por- διακοπῆς πρὸ προσώπου αὐτῶν· διέκοψαν καὶ διῆλθον πύ-
tā et egressi sūt p eam: et exiuit rex eoꝝ añ λην καὶ ἐξῆλθον δι' αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν βασιλεὺς αὐτῶν πρὸ
faciem eoꝝ: et dñs ductor eoꝝ. προσώπου αὐτῶν, καὶ κύριος ἡγήσεται αὐτῶν. Ca.ȝ.

Θ Et dicet: audite iā pncipes iacob: et Καὶ ἐρεῖ, ἀκούσατε δὴ αἱ ἀρχαὶ τοῦ Ἰακὼβ καὶ οἱ
reliqui dom̄ israel. nōne vobis est scire καταλοιποὶ οἴκου Ἰσραήλ. οὐχ ὑμῖν ἐστιν τοῦ γνῶναι τὸ
iudiciū: exoſi bona et querētes mala: diri κρῖμα; μισοῦντες τὰ καλὰ καὶ ζητοῦντες τὰ πονηρά, ἁρ-
pientes pelles eoꝝ ab eis: et carnes παζοντες τὰ δέρματα αὐτῶν ἀπ' αὐτῶν, καὶ τὰς σάρκας
eoꝝ ab ossib eoꝝ. sicut deuorauerūt ἀπὸ τῶν ὀστῶν αὐτῶν· ὃν τρόπον κατέφαγον τὰς
carnes pp̄li mei: et pelles eoꝝ excoria σάρκας τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὰ δέρματα αὐτῶν ἐξέδη
uerūt ab eis: et ossa eoꝝ cōfregerūt: et diui ραν ἀπ' αὐτῶν, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτῶν συνέτριψαν, καὶ ἐμέ
serūt sicut carnes in lebetē et sicut carnē in ollam: sic ρισαν ὡς σάρκας εἰς λέβητα καὶ ὡς κρέας εἰς χύτραν, οὕ-
clamabunt ad dñm: et nō exaudiet e- τως κεκράξονται πρὸς τὸν κύριον, καὶ οὐκ εἰσακούσεται αὐ-
os. et auertet faciem suam ab eis in tēpo τῶν· καὶ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ
re illo eo qđ ipie egerunt in adinuentionib ἐκείνῳ ἀνθ' ὧν ἐπονηρεύσαντο ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν
suis. hec dicit dñs sup̄ pphetas q̄ seducunt αὐτῶν· τάδε λέγει κς ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς πλανῶντας
pp̄lm meū q̄ mordent in dentib suis: et q̄- τὸν λαόν μου τοὺς δάκνοντας ἐν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν, καὶ κη-
dicant sup̄ eos pacem: et nō ē data in ore eoꝝ: sctifica ρύσσοντας ἐπ' αὐτῶν εἰρήνην, καὶ οὐκ ἐδόθη εἰς τὸ στόμα αὐτῶν, ἁγία-
uerūt sup̄ eū plīū. pp̄terea nox vobis erit de visione et tene σατε ἐπ' αὐτὸν πόλεμον. διὰ τοῦτο ὑμῖν ἔσαι ἐξ ὁράσεως καὶ σκότος

Universidad de Deusto
Biblioteca

vobis sunt ex diuinatione. ꝛ occūbet sol sup p=
ὑμῖν ἐστιν ἐκ μαντείας· καὶ δύσεται ὁ ἥλιος ἐπὶ τοὺς προ
phetas: ꝛ cōtenebrescet sup eos dies: ꝛ cōfundē
φήτας, καὶ συσκοτάσει ἐπ᾽ αὐτοὺς ἡμέρα, καὶ καταισχυ
tur ꝙ vident somnia: ꝛ cōfundentur ario=
νθήσονται οἱ ὁρῶντες τὰ ἐνύπνια, καὶ καταισχυνθήσονται οἱ μάν
li: ꝛ maledicent eis oēs. qz nō est
τεις, καὶ καταράσονται αὐτῶν πάντες· διότι οὐκ ἔστιν
ꝙ exaudiat eos: nisi ego ipleuero fortitudine ī spū
ὁ ἐπακούων αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἐγὼ ἐμπλήσω ἰσχὺν ἐν πνεύματι
dñi ꝛ iudicio ꝛ potentia: vt annunciē ia=
κυρίου καὶ κρῖμα καὶ δυναστείαν, τοῦ ἀπαγγεῖλαι τῷ Ια=
cob ipietates suas: ꝛ israel peccata sua.
κὼβ ἀσεβείας αὐτῆ, καὶ τῷ Ισραὴλ ἁμαρτίας αὐτοῦ.
audite ia hec vuces dom⁹ iacob: ꝛ reli=
ακούσατε δὴ ταῦτα οἱ ἡγούμενοι οἴκου Ιακώβ, καὶ οἱ κατά
qui dom⁹ israel. ꝙ abominamini iudiciū ꝛ oia
λοιποὶ οἴκου Ισραήλ· οἱ βδελυσσόμενοι κρῖμα καὶ πᾶσα
recta puertitis: ꝙ hitatis sion i sanguinib⁹:
τὰ ὀρθὰ διαστρέφοντες, οἱ οἰκοδομοῦντες σιὼν ἐν αἵμασιν,
ꝛ hierusalem in iniqtatib⁹. vuces ei⁹ cū mūeri⁹
καὶ ἱερουσαλὴμ ἐν ἀδικίαις· οἱ ἡγούμενοι αὐτῆς μετὰ δώρων
iudicauerūt: ꝛ sacdotes eius cū mercede rūderunt:
ἔκριναν, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς μετὰ μισθοῦ ἀπεκρίναντο,
ꝛ pphete eius cū argento diuinabant: ꝛ sup
καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς μετὰ ἀργυρίου ἐμαντεύοντο, καὶ ἐπὶ
dñm requiescebant dicentes: nōne dñs in nobis
τὸν κύριον ἐπαναπαύονται λέγοντες, οὐχὶ κύριος ἐν ἡμῖν
est: non veniēt sup nos mala. iccirco ppt vos sion
ἐστιν, οὐ μὴ ἐπέλθῃ ἐφ᾽ ἡμᾶς κακά. διὰ τοῦτο δι᾽ ὑμᾶς σιὼν
q̄si ager arabitur ꝛ hierusalem vt pomox custo
ὡς ἀγρὸς ἀροτριωθήσεται καὶ ἱερουσαλὴμ ὡς ὀπωροφυλά=
dia erit: ꝛ mōs dom⁹ in locū saltus.
κιον ἔσται, καὶ ὁ ὄρος τοῦ οἴκου εἰς τόπον δρυμοῦ. Ca.4.

ET erit in nouissimo diex manifestus mons
Καὶ ἔσται ἐπ᾽ ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἔμφανὴς ὁ ὄρος
dom⁹ dñi: ꝑparat⁹ sup verticē mōtiū: ꝛ ele=
οἴκου κυρίου, ἕτοιμος ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῶν ὀρέων, καὶ με
nabitur sup colles: ꝛ festinabunt
τεωρισθήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν, καὶ σπεύσουσιν
ad eā ppli: ꝛ ibunt gētes multe ꝛ dicent
πρὸς αὐτὸ λαοί, καὶ πορεύσονται ἔθνη πολλὰ καὶ ἐροῦσιν,
venite ascendam⁹ ad mōtē dñi ꝛ ad domū
δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ
dei iacob: ꝛ ostendent nobis viā suā. ꝛ am=
θεοῦ Ιακώβ, καὶ δείξουσιν ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ πο=
bulabim⁹ in semitis eius: qz de sion exibit
ρευσόμεθα ἐν ταῖς τρίβοις αὐτοῦ, ὅτι ἐκ σιὼν ἐξελεύ
lex: ꝛ verbū dñi de hierusalem. ꝛ iudicabit
σεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ ἱερουσαλήμ· καὶ κρινεῖ
inter pplos multos: ꝛ arguet gētes fortes vsq; ī lōgiquū:
ἀναμέσον λαῶν πολλῶν, καὶ ἐλέγξει ἔθνη ἰσχυρὰ ἕως μακράν,
ꝛ concident gladios suos in aratra ꝛ
καὶ κατακόψουσιν τὰς ῥομφαίας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰ
hastas suas i falces: ꝛ nō vltra tollet gens
δόρατα αὐτῶν εἰς δρέπανα, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἀνταρῇ ἔθνος
ꝯ gētē gladiū ꝛ neq; discent vltra belligerare: ꝛ
ἐπ᾽ ἔθνος ῥομφαίαν καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν, καὶ
requiescet vnusq;sq; sub vite sua: ꝛ vnusq;sq;
ἀναπαύσεται ἕκαστος ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος
sub ficu sua: ꝛ nō erit ꝙ exterreat qz os
ὑποκάτω συκῆς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν ὅτι τὸ στό
dñi oīpotentis locutū est hec. qz oēs
μα κυρίου παντοκράτορος ἐλάλησεν ταῦτα· ὅτι πάν=
ppli ibunt vnusq;sq; viā suaz: nos aūt
τες οἱ λαοὶ πορεύσονται ἕκαστος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ
ibimus in noīe dñi dei nr̄i in eternū ꝛ
πορευσόμεθα ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ
vltra. in die illa dicit dñs: cōgregabo eā
ἐπέκεινα· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος, συνάξω τὴν
q̄ cōtrita est ꝛ ꝙ electa est ꝙ suscipiam:
συντετριμμένην καὶ τὴν ἀπωσμένην εἰσδέξομαι, οοοοοοο

ꝑsup⁹ pphetas: ꝛ obtene⁹ brabitur⁸ super eos⁵ dies.
⁶Et cōfundētur⁷ ꝙ vidēt vi siōē:⁸ & cōfūdētur⁹ diuini.
¹⁰Et operiēt¹⁰ oēs⁵ vultus su os:⁶ qa⁷ nō est⁸ responsum
⁹dei.¹ Verūtamen² ego³ re pletus sum⁴ fortitudine
⁵spiritus⁶ ꝑ dñi⁷ iudicio⁸ ꝛ & virtute:⁹ vt annūciem ooo
¹iacob² scelus suū³ & israel
⁴peccatum suum. ooooo
⁵Audite⁶ hoc⁷ principes
⁸domus⁹ iacob: ooooooo
¹& iudices² domus³ israel:
⁴qui abominamini ooooo
⁵iudicium⁶ & ⁷omnia⁸ re=
cta⁹ peruertitis. ooooooo
¹⁰Qui edificatis¹ sion² in
sanguinib³: ⁴ & hierusalē
⁵in iniqtate.⁶ Principes ei⁷
⁸in muneri⁹ iudicabāt¹⁰ & sacerdotes eius¹ in merce
de² docebant.³ Et pphete
ei⁴ in pecunia⁵ diuinabāt:
⁶& sup⁷ dñm⁸ reſqeſcebāt
⁹dicētes.¹⁰ Nunqd non¹ dñs
²in medio nr̄m!³ Nūquid
⁴venient⁵ sup nos⁶ mala!
⁷Propter hoc⁸ causa vestri
⁹sion q̄si¹⁰ ager¹ arabitur:
²& hierusalē quasi³ aceru⁴ lapidū⁵ erit:⁶ & mōs⁷ tēpli
⁸in excelsa⁹ siluarū. 4.

ET erit⁶ in nouissimo
⁷dierum:⁸ erit⁹ mons
¹domus² dñi³ parat⁴ in ver
tice⁵ montiū:⁶ & sublimis
⁷sup colles.⁸ Et fluent⁹ ad
eum¹⁰ populi: ooooooooo
¹& pperabūt² gentes³ mul
te⁴ & dicēt.⁵ Venite⁶ ascen
damus⁷ ad⁸ montē⁹ dñi¹⁰ et
ad¹ domum² dei³ iacob. oo
⁴Et docebit nos⁵ de viis su
is:⁶ & ibim⁷ in semitis ei⁸.
⁹Quia¹⁰ de sīō¹ egredietur
²lex:³ & verbum⁴ domini
⁵de hierusalem.⁶ Et iudica
bit⁷ inter⁸ populos oooo
⁹multos¹ & corripiet² gen
tes³ fortes⁴ vsq; in ooooo
⁵longinquū.⁶ Et cōcident
⁷gladios suos⁸ in vomeres
⁹& hastas suas¹⁰ in ligones.
¹Non² sumet oooooooooo
³gens⁴ aduersus⁵ gentem
⁶gladiū:⁷ & non⁸ discent
⁹vltra¹⁰ belligerare.¹ Et se=
debit² vir³ subtus oooooo
⁴vineā suā⁵ & subtus⁶ ficū suā:⁷ & nō erit⁸ qui deter=
reat:⁹ quia¹⁰ os¹ dñi² exerci
tuū³ locutū est:⁴ quia⁵ oēs
⁶populi⁷ ambulabūt⁸ vnus⁹ quisq;¹⁰ in nomine¹ dei sui.
²nos aūt³ ambulabimus
⁴in nomine⁵ dei nostri oo
⁶in eternum⁷ & vltra.⁸ In
die⁹ illa¹⁰ dicit¹ dominus: oo
²cōgregabo³ claudicantē:
⁴& eā quā eiecerā⁵ colligā:

Tex.heb.Biche.iiij.Pītiua.heb.

	עַל֙ הַנְּבִיאִ֔ים וְקָדַ֥ר עֲלֵיהֶ֖ם הַיּ֑וֹם׃
בוש	וּבֹשׁ֤וּ הַֽחֹזִים֙ וְחָפְר֣וּ הַקְּסָמִ֔ים
עטה עטה	וְעָטוּ֙ עַל־שָׂפָ֔ם כֻּלָּ֖ם כִּ֣י אֵ֥ין מַעֲנֶ֖ה
אלם טחה את	מֵאֱלֹהִ֑ים וְאוּלָ֗ם אָנֹכִי֙ מָלֵ֣אתִי כֹ֔חַ אֶת
שפט נגד	רוּחַ֙ יְהוָ֔ה וּמִשְׁפָּ֖ט וּגְבוּרָ֑ה לְהַגִּ֤יד
נגד	לְיַעֲקֹ֙ב֙ פִּשְׁעוֹ֔ וּלְיִשְׂרָאֵ֖ל חַטָּאתֹֽו׃
	שִׁמְעוּ־נָ֣א זֹ֔את רָאשֵׁ֖י בֵּ֣ית יַעֲקֹ֑ב
מצץ תעב	וּקְצִינֵ֣י בֵֽית־יִשְׂרָאֵ֗ל הַֽמְתַעֲבִים֙
עקש	מִשְׁפָּ֔ט וְאֶת־כָּל־הַיְשָׁרָ֖ה יְעַקֵּֽשׁוּ׃
	בֹּנֶ֥ה צִיּ֛וֹן בְּדָמִ֖ים וִירוּשָׁלַ֥ם בְּעַוְלָֽה׃
שפט	רָאשֶׁ֣יהָ בְּשֹׁ֣חַד יִשְׁפֹּ֔טוּ וְכֹהֲנֶ֖יהָ
מחר ירה	בִּמְחִ֣יר יוֹר֑וּ וּנְבִיאֶ֖יהָ בְּכֶ֥סֶף יְקַסֵּ֛מוּ
נבא קסם	וְעַל־יְהוָ֥ה יִשָּׁעֵ֖נוּ לֵאמֹ֑ר הֲלוֹא־יְהוָ֥ה
שען רוע	בְּקִרְבֵּ֖נוּ לֹֽא־תָבֹ֥א עָלֵ֖ינוּ רָעָֽה׃
חרש	לָכֵ֗ן בִּגְלַלְכֶ֛ם צִיּ֥וֹן שָׂדֶ֖ה תֵּחָרֵ֑שׁ
עיה במה	וִירוּשָׁלַ֙͏ִם֙ עִיִּ֣ים תִּֽהְיֶ֔ה וְהַ֖ר בֵּ֥ית
	לְבָמ֥וֹת יָֽעַר׃
Cap.iiij.	וְהָיָ֣ה בְּאַחֲרִ֔ית הַיָּמִ֖ים יִהְיֶ֣ה הַר־בֵּ֣ית
יום	יְהוָ֔ה נָכ֖וֹן בְּרֹ֣אשׁ הֶֽהָרִ֑ים וְנִשָּׂ֥א
כון	מִגְּבָעוֹת֙ וְנָהֲר֣וּ אֵלָ֔יו עַמִּֽים׃
הוא	וְהָלְכ֣וּ גּוֹיִ֤ם רַבִּים֙ וְאָמְר֔וּ לְכ֣וּ וְנַעֲלֶ֔ה
רבב עלה	אֶל־הַ֥ר יְהוָ֖ה וְאֶל־בֵּ֣ית אֱלֹהֵ֣י יַעֲקֹ֑ב
ירה ילך	וְיוֹרֵ֙נוּ֙ מִדְּרָכָ֔יו וְנֵלְכָ֖ה בְּאֹרְחֹתָ֑יו
יצא ירה	כִּ֣י מִצִּיּ֤וֹן תֵּצֵא֙ תוֹרָ֔ה וּדְבַר־יְהוָ֖ה
	מִירוּשָׁלָֽ͏ִם׃ וְשָׁפַ֣ט בֵּ֔ין עַמִּ֖ים
נכח	רַבִּ֑ים וְהוֹכִ֣יחַ לְגוֹיִ֔ם עַצְמִ֖ים עַ֣ד
רחק אית	רָח֔וֹק וְכִתְּת֤וּ חַרְבֹתֵיהֶם֙ לְאִתִּ֔ים
חנית זמר	וַחֲנִיתֹתֵיהֶ֖ם לְמַזְמֵר֑וֹת לֹֽא־יִשְׂא֨וּ
נשא למד	גּ֤וֹי אֶל־גּוֹי֙ חֶ֔רֶב וְלֹֽא־יִלְמְד֥וּן
	עוֹד֙ מִלְחָמָ֔ה׃ וְיָשְׁב֣וּ אִ֔ישׁ תַּ֖חַת
חבד	גַּפְנ֑וֹ וְתַ֣חַת תְּאֵנָת֔וֹ וְאֵ֥ין מַחֲרִֽיד
פה	כִּי־פִ֥י יְהוָ֖ה צְבָאֽוֹת׃ דִּבֶּ֑רוּ כִּי־כָל
	הָעַמִּ֗ים יֵלְכ֛וּ אִ֥ישׁ בְּשֵׁ֖ם אֱלֹהָ֑יו
	וַאֲנַ֣חְנוּ נֵלֵ֔ךְ בְּשֵׁ֖ם יְהוָ֥ה אֱלֹהֵ֛ינוּ
	לְעוֹלָ֖ם וָעֶֽד׃ בַּיּ֣וֹם הַה֔וּא נְאֻם־יְהוָ֑ה
עלם	אֹסְפָ֤ה הַצֹּלֵעָה֙ וְהַנִּדָּחָ֔ה אֲקַבְּצָֽה

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb. Ter.heb.Miche.v. | Trāsla.B.Hie. | Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

וַאֲשֶׁר הֵרַעְתִּי וְשִׁמְתִּי אֶת הַצֹּלֵעָה רוֹעַ שׁוֹם
לִשְׁאֵרִית וְהַנֶּהְלָאָה לִנְוִי עָצוּם הָלְאֶה עָצֵם
וּמָלַךְ יְהוָה עֲלֵיהֶם בְּהַר צִיּוֹן
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם וְאַתָּה מִגְדַּל עֵדֶר
עֲפֶל בַּת צִיּוֹן עָדֶיךָ תְּאֹתָה אָתָה בּוֹא
וּבָאָה הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשֹׁנָה מַמְלֶכֶת מָשַׁל לְבַת
לָמָּה תָרִיעִי רוּעַ
רֵעַ אֵין בָּךְ אִם יוֹעֲצֵךְ אָבָד רָעָה יָעַץ
כִּי הֶחֱזִיקַךְ חִיל כַּיּוֹלֵדָה חוֹלִי וְנָוֹחִי חָזַק חוּל
בַּת צִיּוֹן כַּיּוֹלֵדָה כִּי עַתָּה תֵּצְאִי יָלַד יָצָא
מַקְרִיָּה וְשָׁכַנְתְּ בַּשָּׂדֶה וּבָאת עַד כָּרָה בּוֹא
בָּבֶל שָׁם תִּנָּצְלִי שָׁם יִגְאָלֵךְ יְהוָה נָצַל נָאַל
מַכָּף אֹיְבָיִךְ וְעַתָּה נֶאֶסְפוּ עָלַיִךְ אָסַף
גּוֹיִם רַבִּים הָאֹמְרִים תֶּחֱנָף וְתַחֲז חָנַף
נְצִיוֹן עֵינֵינוּ וְהֵמָּה לֹא יָדְעוּ חָזָה
מַחְשְׁבוֹת יְהוָה וְלֹא הֵבִינוּ עֲצָתוֹ יָשַׁב כִּין
כִּי קִבְּצָם כָּעֳמִיר גֹּרֶן קוּמִי וְדוֹשִׁי יָעַר עָמַר
כִּי קַרְנֵךְ אָשִׂים פַּרְזֶל וּפַרְסֹתַיִךְ אָשִׂים נְחוּשָׁה וְהַדַּקוֹת דָּקַק נָחַשׁ
עַמִּים רַבִּים וְהַחֲרַמְתִּי לַיהוָה חָרַם
בְּצָעָם וְחֵילָם לַאֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ אֲדֹן

Cap.v.

עַתָּה תִּתְגֹּדְדִי בַּת גְּדוּד
גְּדוּד מָצוֹר שָׂם עָלֵינוּ בַּשֵּׁבֶט צוּר שׁוֹם
יַכּוּ עַל הַלְחִי אֶת שֹׁפֵט יִשְׂרָאֵל נָכָה לֶחִי
וְאַתָּה בֵּית לֶחֶם אֶפְרָתָה צָעִיר צָעַר
לִהְיוֹת בְּאַלְפֵי יְהוּדָה מִמְּךָ לִי הָיָה מִן
יֹצֵא לִהְיוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל מָשַׁל נָצָא
וּמֹצָאֹתָיו מִקֶּדֶם מִימֵי עוֹלָם לָכֵן יוֹם עָלַם
יִתְּנֵם עַד עֵת יוֹלֵדָה יָלְדָה וְיֶתֶר נָתַן יָלַד
אֲחֵיהֶם יִשּׁוּבוּן עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב
וְעָמַד וְרָעָה בְּעֹז יְהוָה בְּגֵאוֹן שֵׁם עָזַז נָאָה
יְהוָה אֱלֹהָיו וְיָשָׁבוּ כִּי עַתָּה
יִגְדַּל עַד אַפְסֵי אָרֶץ וְהָיָה זֶה גָּדַל
שָׁלוֹם אַשּׁוּר כִּי יָבוֹא בְאַרְמְנוֹתֵינוּ וְכִי יָשַׁם בּוֹא
וְהֵקַמְנוּ עָלָיו רֹעִים וּשְׁמֹנָה נְסִיכֵי אָדָם רָעָה נָסַךְ

[b]quā [a]afflixeram. [k] Et po-
nam [m]claudicantem ∞∞∞
[n]in reliquias: [o]& eā q̄ labo
rauerat [p]in gentē [q]robustā.
[r]Et regnabit [s]dñs [t]sup eos
[u]in monte [x]sion ∞∞∞∞∞∞∞
[r]ex hoc nūc [c]& vsq; in [e]eter
num. [b]Et tu [c] turris ∞∞∞∞
[o]gregis [c]nebulosa [a]filia [e]sion
[b]vsq; ad te [r] veniet: ∞∞∞∞
[k]& veniet [l]potestas [m]pri-
ma [n]regnū ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[o]filie [p]hierusalem. [q] Nunc
[r]quare ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[e]merore cōtraheris: [r] Nū
q̄d rex [u]nō est [x]tibi: [l]aut [c]cō
siliarius tuus [a]periit: [b]quia
[c]cōprehendit te [d]dolor [r]si-
cut parturientē: [r] Dole [e]&
satage [b]filia [l]sion [k]q̄si partu
rics: [l]qa [m]nūc [n]egredieris
[o]de ciuitate: [p]& hitabis [q]in
regione: [r]& venies [e] vsq;
ad [r]babylonē. [u] Ibi [r]líbera-
beris: [r] ibi [l]redimet te [e]dñs
de [b]mānu [i]inimicorū tuorꝝ.
[b] Et nūc [c]cōgregate sūt [l]su
p te [e]gētes [b]multe: [l]q̄ dicūt
[r]lapidetur: [l]& aspiciat [m]in
sion [o]oculus nr̄. [p] Ipsi autē
[r]nō [q] cognouerūt [r] cogita
tiones [e] dñi: [r]& nō [u]intelle
xerūt [r]cōsiliū ei⁹: [r]quia [c]cō
gregauit eos [e] quasi fenū
[b]aree. [c] Surge [o]& tritura [e]fi
lia [r]sion: [s]quia [b]cornu tuū
[l]ponā [k]ferreū: [l]& vngulas
tuas [m]ponā [n]ereas. [o] Et cō-
minues [p] populos [q] mul-
tos: [r]& interficies [s] domio
[r]rapinas eorꝝ: [u]& fortitudi
nē eorꝝ [x]dño [r]vniuerse [l]re.

Vnc [b] vastaberis 5. [c]filia ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]latronis. [c] Obsidionē [r]po
suerūt [s] sup nos. [b] In virga
[l]percutient [l]maxillā [u]iudi-
cis [o]israel. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[p] Et tū [q] bethleem [e] effrata
[r]paruulus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[u]es [r]in milibus [r] iuda. [5] Ex
te [a] mihi ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
[b]egredietur [c]qui sit [o]domi
nator [c]in israel: ∞∞∞∞∞∞∞
[r]& egressus eius [e]ab initio
[b]a die [b]eternitatis. [k] Pro
pter hoc [l] dabit eos [m] vsq;
ad [u]tps in quo [o] parturiēs
[p]pariet. [q] Et relique [r] fratrū
eius [e]cōuertētur [l]ad [u]filios
[x]israel. [r] Et stabit [l]& pascet
[a]in fortitudine [b]dñi [c]in sub
limitate [b]noīs [c]dñi [r]dei sui.
[e] Et cōuertētur [b]quia [l]nūc
[k]magnificabitur [l] vsq; ad
[m]terminos [n]terre. [o] Et erit
[p]iste [q]pax [r]assyriis [e]cum [t]ve
nerit [u]in terrā nr̄am: [x]& qñ
[r]calcauerit [l] in domib⁹ no
stris. [a] Et suscitabim⁹ [b]sup
eum [c]septem [o] pastores [r]&
octo [r]primates [e]ho mines.

τ ꝺs repulerā. τ ponā cōtritam in
καὶ δυς ἀπωσάμην. καὶ θήσομαι τὴν συντετριμμένην εἰς
reliquias. τ repulsam in gētē fortē. τ re
ὑπόλειμμα. καὶ τὴν ἀπερριμμένην εἰς ἔθνος ἰσχυρόν· καὶ βα
gnabit dñs sup eos in mōte sion: ex nūc τ
σιλεύσει κύριος ἐπ' αὐτοὺς ἐν ὄρει σιών, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ
vsq; in sculū. τ tu turris gregis squallidi filia
ἕως τοῦ αἰῶνος. καὶ σὺ πύργος ποιμνίου αὐχμώδους θυγα
sion. ad te veniet: τ ingredietꝝ pncipat⁹ pmus re-
της σιών· ἐπὶ σὲ ἥξει, καὶ εἰσελεύσεται ἀρχὴ ἡ πρώτη βα
gnum de babylone filie hierusalem: τ nūc
σιλεία ἐκ Βαβυλῶνος τῇ θυγατρὶ ἱερουσαλήμ, καὶ νῦν
quare cognouisti mala? nūqd rex nō erat i te? aut cōsiliꝰ
ἵνατί ἔγνως κακά; μὴ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν σοί; ἢ ἡ βουλή
tuū periit: qz obtinuerūt te dolores parturiē
σου ἀπώλετο, ὅτι κατεκράτησάν σου ὠδῖνες τικτούσ-
tis? dole τ virili⁹ age filia sion q̄si pariens. qz
σης; ὀδύνου καὶ ἀνδρίζου θυγάτηρ σιὼν ὡς ἡ τίκτουσα. διότι
nūc egredieris de ciuitate: τ hitabis in campo τ
νῦν ἐξελεύσῃ ἐκ πόλεως, καὶ κατασκηνώσεις ἐν πεδίῳ καὶ
venies vsq; ad babylonē. inde liberabit te: τ inde redi-
ἥξεις ἕως Βαβυλῶνος· ἐκεῖθεν ῥύσεταί σε, καὶ ἐκεῖθεν λυτρώ
met te dñs de⁹ tu⁹ de manu inimicoꝝ tuoꝝ. τ
σεταί σε κ⁹ ὁ θεός σου ἀπὸ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν σου. καὶ
nūc ꝯgregate sūt sup te gētes multe dicentes: exultabim⁹:
νῦν συνήχθη ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ λέγοντες, ἐπισχαρούμε
τ videant in sion oculi nr̄i: ipi aūt nō
θα, καὶ ἐιδέτωσαν ἐπὶ σιὼν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν, αὐτοὶ δὲ οὐκ
cognouerūt cogitatiōes dñi: τ nō itellexerūt cōsi-
ἔγνωσαν τοὺς λογισμοὺς κυρίου, καὶ οὐ συνῆκαν τὴν βου-
liū eius: qz cōgregauit eos vt manipulos aree.
λὴν αὐτοῦ, ὅτι συνήγαγεν αὐτοὺς ὡς δράγματα ἅλωνος.
surge τ mole eos filia sion: qz cor-
ἀνάστηθι καὶ πάτησον αὐτοὺς θυγάτηρ σιών, ὅτι τὰ κέρα
nua tua ponā ferrea: τ vngulas tuas ponā
τά σου θήσομαι σιδηρᾶ, καὶ τὰς ὁπλάς σου θήσο-
ereas: τ minues pplos multos: τ cōfe
μαι χαλκᾶς, καὶ παταξεῖς λαοὺς πολλούς, καὶ ἀνα
crabis dño multitudinē eoꝝ: τ robur eoꝝ
θήσεις τῷ κυρίῳ τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν
dño vniuerse terre.
τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς.

Cap.5.

Nunc obstruetur filia obstructiōe. angustiā
Νῦν ἐμφραχθήσεται θυγάτηρ ἐμφράγμῶ· συνοχὴν
posuit sup nos. in virga percutient sup maxillā
ἔταξεν ἐφ' ἡμᾶς· ἐν ῥάβδῳ παταξουσιν ἐπὶ σιαγόνα
tribus israel. τ tu dom⁹ bethlem
τὰς φυλὰς τοῦ ἰσραήλ· καὶ σὺ οἶκος τοῦ βηθλεέμ τοῦ
ephrata minima es vt sis in milibus iuda. ex te
ἐυφραθὰ ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν ἰούδα· ἐκ σοῦ
mihi egredietꝝ vt sit in pncipem in israel: τ
μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ ἰσραήλ, καὶ
egressus eius ab initio ex diebꝰ seculi. ppterea da-
αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος· διὰ τοῦτο δώ
bit eos vsq; ad tps parietis pariet: τ reliqui
σει αὐτοὺς ἕως καιροῦ τικτούσης τέξεται, καὶ οἱ ἐπίλοι
fratrū eoꝝ reuertentꝝ ad
ποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ τοὺς
filios israel: τ stabit τ pascet in fortitudie dñi
υἱοὺς ἰσραήλ, καὶ στήσεται καὶ ποιμανεῖ ἐν ἰσχύι κυρίου,
τ in gla noīs dñi dei sui
καὶ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ ὀνόματος κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν
erunt: qz nūc magnificabitꝝ vsq; ad ēminos terre.
ὑπαρξουσιν, διότι νῦν μεγαλυνθήσεται ἕως ἄκρων γῆς.
τ hec erit pax: qñ assyrius venerit sup
καὶ αὕτη ἔσαι ἡ εἰρήνη, ὅταν ὁ ἀσσύριος ἔλθῃ ἐπὶ τὴν
terrā nr̄am: τ cū ascenderit sup regionē nr̄am: τ
γὴν ἡμῶν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν, καὶ
consurgent sup eū septē pastores τ octo mōsus
ἐπεγερθήσονται ἐπ' αὐτὸν ἑπτὰ ποιμένες καὶ ὀκτὼ ἀνάγμα
hoim.
τα ἀνθρώπων. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Luce. 2.c.

Job. 7.f. Mat. 1.f.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

ר pascent asur in gladio: ר terrā ne
καὶ ποιμανοῦσιν τὸν Ἀσσὼρ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γῆν τοῦ Νε
brod in fouea eius: ר liberabit de asur: cum
βρὼδ ἐν τῇ τάφρῳ αὐτοῦ, καὶ ῥύσεται ἐκ τοῦ Ἀσσὼρ, ὅταν
venerit sup trā vram: ר cum ascēderit sup fines vros:
ἔλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὰ ὅρια ὑμῶν;
erūt reliquum iacob in medio pplox multox q̄si
ἔσται τὸ ὑπόλειμμα τοῦ Ἰακὼβ ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν ὡς
ros a dño cadens: ר q̄si agni sup gra-
δρόσος παρὰ κυρίου καὶ ὡσεὶ ὄμβρος, καὶ ὡς ἄρνες ἐπ' ἄγρο-
mē: vt nō cōgreget q̄sq̄ neq; sustinēat i filijs hoim.
σιν, ὅπως μὴ συναχθῇ μηδεὶς μηδὲ ὑπομείνῃ ἐν υἱοῖς ἀνθρώ-
ר erūt reliquie iacob in gētibus
πων· καὶ ἔσται τὸ ὑπόλειμμα τοῦ Ἰακὼβ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
in medio pplox mltox: q̄si leo in iumētis in saltu
ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν, ὡς λέων ἐν κτήνεσιν ἐν τῷ δρυμῷ
ר q̄si catul⁹ leonis i gregibus pecox. quēadmodū cū
καὶ ὡς σκύμνος ἐν ποιμνίοις προβάτων· ὃν τρόπον ὅταν
ptrāsierit ר diuidēs rapiat ר nō sit q̄ eruat: elcuabi
διέλθῃ καὶ διαρείλας ἁρπάσῃ καὶ μὴ ᾖ ὁ ῥύσόμενος, ὑψωθήσε
tur man⁹ tua sup eos q̄ tribulant te: ר oēs
ται ἡ χείρ σου ἐπὶ τοὺς θλίβοντάς σε, καὶ πάντες οἱ
inimici tui pdentur. ר erit in illa die
ἐχθροί σου ἐξολοθρευθήσονται· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
dicit dñs: interficiam equos tuos de medio
λέγει κύριος, ἐξολοθρεύσω τοὺς ἵππους σου ἐκ μέσου
tui: ר dispdā currus tuos: ר subuertā
σου, καὶ ἀπολῶ τὰ ἅρματά σου, καὶ ἐξολοθρεύσω τὰς
ciuitates terre tue: ר auferā oēs munitiones
πόλεις τῆς γῆς σου, καὶ ἐξαρῶ πάντα τὰ ὀχυρώματά
tuas: ר auferam veneficia tua de manib⁹ tuis:
σου, καὶ ἐξολοθρεύσω τὰ φάρμακά σου ἐκ τῶν χειρῶν σου,
ר q̄ loquantur nō erunt tibi: ר dispdam
καὶ ἀποφθεγγόμενοι οὐκ ἔσονταί σοι, καὶ ἐξολοθρεύσω
sculptilia tua ר statuas tuas de medio tui. ר
τὰ γλυπτά σου καὶ τὰς στήλας σου ἐκ μέσου σου. καὶ
nō vltra adorabis opa manuū tuarū. ר
οὐκ ἔτι μὴ προσκυνήσῃς τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου· καὶ
succidā lucos tuos de medio tui ר demoliar ciui
ἐκκόψω τὰ ἄλση σου ἐκ μέσου σου καὶ ἀφανιῶ τὰς πό
tates tuas ר faciam in ira ר in furore vltionē in
λεις σου καὶ ποιήσω ἐν ὀργῇ καὶ ἐν θυμῷ ἐκδίκησιν ἐν
gentib⁹ p eo q̄ nō audierunt.
τοῖς ἔθνεσιν ἀνθ' ὧν οὐκ εἰσήκουσαν. Ca.6.

A Audite iā q̄ dñs dixit: surge iudicare
Ακούσατε δὴ ἃ ὁ κύριος εἶπεν, ἀνάστηθι κρίθητι
apud mōtes: ר audiant colles vocē tuā: audi
πρὸς τὰ ὄρη, καὶ ἀκουσάτωσαν οἱ βουνοὶ φωνήν σου, ἄκου
te pplī iudiciū dñi ר valles fundamēta
σατε λαοὶ τὴν κρίσιν κυρίου καὶ φάραγγες θεμέλια τῆς
terre: q: iudiciū dño aduersꝰ pplm suum: ר cū
γῆς, ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ με
israel iudicabitur. pple me⁹ q̄d feci
τὰ τοῦ Ἰσραὴλ διαλεχθήσεται. λαός μου τί ἐποίησα
tibi aut q̄d molest⁹ fui tibi? respōde mihi q: eduxi
σοι ἢ τί παρηνόχλησά σοι; ἀπόκριθητί μοι ὅτι ἀνήγα-
te de terra egypti ר de domo seruitutis redemi
γόν σε ἐξ γῆς Αἰγύπτου καὶ ἐξ οἴκου δουλείας ἐλυτρω-
te: misi añ faciem tuā moysen ר
σάμην σε, ἐξαπέστειλα πρὸ προσώπου σου μωυσῆν καὶ
aaron ר mariam. pple me⁹ recordare rogo. q̄d cogi
Ἀαρὼν καὶ Μαριάμ. λαός μου μνήσθητι δέομαι. τί ἐβου
tauit aduersū te balac rex moab? ר q̄d ei
λεύσατο κατὰ σοῦ Βαλὰκ βασιλεὺς Μωάβ; καὶ τί ἀπο-
B rndit balaam filiꝰ beor de schenis vsq; ad
Nu.25. q. τῷ ἀποκρίθη Βαλαὰμ υἱὸς Βεὼρ ἀπὸ τῶν σχοίνων ἕως
galgal: vt cognoscerēt iusticia dñi.
τοῦ Γαλγάλ; ὅπως γνωσθῇ ἡ δικαιοσύνη τοῦ κυρίου.
in q̄ apphendam dñm: suscipiam deū
ἐν τίνι καταλάβω τὸν κύριον, ἀντιλήψομαι θεοῦ ꝯꝯ

ꝯꝯꝯ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb. Ter.heb.Miche.vij. Trāsla.B.Hie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

מָרוֹם׃ הֲאַקַדְּמֶנּוּ בְעוֹלוֹת בַּעֲגָלִים עֲלֵה
"בְנֵי שָׁנָה׃ הֲיִרְצֶה יְהוָה בְּאַלְפֵי רְבָבוֹת
אֵילִים בְּרִבְבוֹת נַחֲלֵי שָׁמֶן הַאֶתֵּן
בְּכוֹרִי פִּשְׁעִי פְּרִי בִטְנִי חַטַּאת
נַפְשִׁי הִגִּיד לְךָ אָדָם מַה טּוֹב וּמָה
יְהוָה דוֹרֵשׁ מִמְּךָ כִּי אִם עֲשׂוֹת
מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצְנֵעַ לֶכֶת
עִם אֱלֹהֶיךָ׃ קוֹל יְהוָה לָעִיר יִקְרָא
וְתוּשִׁיָּה יִרְאֶה שִׁמְךָ שִׁמְעוּ מַטֶּה
וּמִי יְעָדָהּ עוֹד הַאֵשׁ בֵּית רֶשַׁע
אוֹצְרוֹת רֶשַׁע וְאֵיפַת רָזוֹן זְעוּמָה׃
הַאֲזַכֶּה בְּמֹאזְנֵי רֶשַׁע וּבְכִיס אַבְנֵי
מִרְמָה׃ אֲשֶׁר עָשִׁירֶיהָ מָלְאוּ חָמָס
וְיֹשְׁבֶיהָ דִּבְּרוּ שֶׁקֶר וּלְשׁוֹנָם
רְמִיָּה בְּפִיהֶם׃ וְנַם אֲנִי הֶחֱלֵיתִי
הַכּוֹתֶךָ הַשֵּׁם עַל חַטֹּאתֶךָ׃
אַתָּה תֹאכַל וְלֹא תִשְׂבָּע וְיִשְׁחֲךָ
בְּקִרְבֶּךָ וְתַסֵּג וְלֹא תַפְלִיט וַאֲשֶׁר
תְּפַלֶּט לַחֶרֶב אֶתֵּן׃ אַתָּה תִזְרַע
וְלֹא תְקַצוֹר אַתָּה תִדְרֹךְ זַיִת
וְלֹא תָסוּךְ שֶׁמֶן וְתִירוֹשׁ וְלֹא
תִשְׁתֶּה יָיִן׃ וְשָׁמַרְתָּ חֻקּוֹת עָמְרִי
וְכֹל מַעֲשֵׂה בֵית אַחְאָב וַתֵּלְכוּ
בְּמֹעֲצֹתָם לְמַעַן תִּתִּי אֹתְךָ
לְשַׁמָּה וְיֹשְׁבֶיהָ לִשְׁרֵקָה וְחֶרְפַּת
עַמִּי תִּשָּׂאוּ׃ אַלְלַי לִי
Cap.vij. כִּי הָיִיתִי כְּאָסְפֵי קַיִץ כְּעֹלְלוֹת
בָּצִיר אֵין אֶשְׁכֹּל לֶאֱכוֹל בִּכּוּרָה
אִוְּתָה נַפְשִׁי׃ אָבַד חָסִיד מִן הָאָרֶץ
וְיָשָׁר בָּאָדָם אָיִן כֻּלָּם לְדָמִים
יֶאֱרֹבוּ אִישׁ אֶת אָחִיהוּ יָצוּדוּ חֵרֶם׃
עַל רָעַ כַּפַּיִם לְהֵיטִיב הַשַּׂר שׁוֹאֵל
וְהַשֹּׁפֵט בַּשִּׁלּוּם וְהַגָּדוֹל דֹּבֵר
הַוַּת נַפְשׁוֹ הוּא וַיְעַבְּתוּהָ׃ טוֹבָם
כְּחֶדֶק יָשָׁר מְסוּכָה יוֹם מְצַפֶּיךָ
פְּקֻדָּתְךָ בָּאָה עַתָּה תְּהָיֶה מְבוּכָתָם׃

excelſo. Nunqd offerā ei holocauſtomata & vitulos anniculos? Nūquid placari poteſt dñs in milibus arietū: an in multis milibus hircorū pinguiū? Nūqd dabo primogenitū meū pro ſcelere meo & fructū vētris mei pro pctō aīe mee? Indicabo tibi o hō qd ſit bonū & qd dñs reqrat a te. Vtiq facere iudiciū & diligere miſericordiā & ſollicitū ābulare cum deo tuo. Vox dñi ad ciuitatē clamat: & ſalus erit timētib nomen eius. Audite tribus et qs approbabit illud? Adhuc ignis in domo impii theſauri iniqtatis & mēſura minor: ire plena. Nunqd iuſtificabo ſtateras in ſacculo dolosi? In quibus diuites eius repleti ſunt iniqtate: & habitātes in ea loquebātur mēdacium & lingua eorū fraudulenta in ore eorum. Et ego ergo cepi percutere te: perditione ſuper pctis tuis. Tu comedes & nō ſaturaberis & humiliatio tua in medio tui. Et apprehendes & nō ſaluabis: & quos ſaluaueris in gladiū dabo. Tu ſeminabis & non metes: tu calcabis oliuam & non vngeris oleo: & muſtum: & non bibes vinū: & cuſtodiſti precepta amri & oē opus domus achab: & ambulaſti in voluptatibus eorum: vt darem te in pditionē: & habitabis in ea in ſibilū: & opprobriū pplī mei portabis.

Cap.vij. Emihi: qa factus ſum ſicut qui colligit in autūno racemos vindemie. Nō eſt botrus ad comedēdum: pcoqs ficus deſideraut aīa mea. Periit ſctus de terra: & rectꝰ in hoibus nō eſt. Oēs in ſanguine inſidiantur: vir fratrem ſuū ad mortem venatur. Malū manuū ſuaꝝ dicūt bonū. Princeps poſtulat: & iudex in reddendo eſt. Et magn locutus eſt deſideriū aīe ſue: & conturbauerūt eā. Quis optimus i eis eſt qſi paliurus: & q rectus qſi ſpina de ſepe. Dies ſpeculatōis tue: viſitatio tua venit. Nūc erit paſtitas eorum.

meū excelſū. ſi apphendam eū in holocauſtis in μου ὑψίστου. εἰ καταλήψομαι αὐτὸν ἐν ὁλοκαυτώμασιν ἐν vitulis anniculis: ſi ſuſcipiet dñs in milib arie μόχοις ἐνιαυσιαίοις, εἰ προσδέξεται κύριος ἐν χιλιάσι κρι tū aut ī decē milib capraꝝ pinguiū ſi vedero pmogēita mea p ὢν ἢ ἐν μυριάσιν χιμάρων πιόνων; εἰ δῶ πρωτότοκά μου ὑπὲρ peccato meo fructū ventris mei p ipietate aie ἁμαρτίας μου καρπὸν κοιλίας μου ὑπὲρ ἀσεβείας ψυχῆς mee. annūciatū ē tibi homo: qd bonū aut qd dñs querit μου. ἀπήγγελταί σοι ἄνθρωπος, τί καλόν ἢ τί κύριος ἐκζητεῖ a te: niſi vt facias iudiciū & diligas miam: παρὰ σοῦ; ἀλλ' ἢ τοῦ ποιεῖν κρίμα καὶ ἀγαπᾶν ἔλεος; & paratus ſis vt ambules cum deo tuo? vox καὶ ἕτοιμον εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ τοῦ θεοῦ σου; φω dñi ciuitati clamabit: & ſaluabit timentes νὴ κυρίου πόλει ἐπικληθήσεται, καὶ σώσει φοβουμένους C nomē eius. audi trib: & qs ornabit ciuitatē: τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἄκουε φυλή, καὶ τίς κοσμήσει πόλιν; nūqd ignis & dom iniq theſaurizās theſauros iniquos μὴ πῦρ καὶ οἶκος ἀνόμου θησαυρίζων θησαυροὺς ἀνόμους & cū iniuria iniq: ſi iuſtificabit in ſtatera καὶ μετὰ ὕβρεως ἄδικα; εἰ δικαιωθήσεται ἐν ζυγῷ iniquus. & in ſacculo pōdera doli de qb diuitias ἄνομος. καὶ ἐν μαρσύπῳ σάκια δόλου ἐξ ὧν τὸν πλοῦτον ipietatis impleuerūt. hitantes eā locuti ſunt ἀσεβείας ἐνέπλησαν. καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ἐλάλησαν mēdacia: & lingua eoꝝ exaltata ē i ore coꝝ. & ψευδῆ, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν ὑψώθη ἐν τῷ στόματι αὐτῶν. καὶ ego cruciani te pditione ppt peccata tua. tu ἐγὼ ἐβασάνισά σε ἀφανισμῷ διὰ τὰς ἁμαρτίας σου. σὺ D comedes & non ſaturaberis: & eiſciam te in temet φάγεσαι καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῇς, καὶ ἀποβαλῶ σε εἰς σεαυ ipam. & apphendes & non ſaluabis: & q ſcūq; ſal- τήν. καὶ καταλήψῃ καὶ οὐ μὴ διασώσεις, καὶ ὅσους ἐὰν δια uaueris in gladiū tradentur. tu ſeminabis. & nō σώσῃς εἰς ῥομφαίαν παραδοθήσονται. σὺ σπερεῖς. καὶ οὐκ Deut. 28.d. Aggei. 1.b. metes. tu pmes oleū: & non vngeris oleo. ἀμήσῃς. σὺ πιέσεις ἔλαιον, καὶ οὐ μὴ ἀλείψῃ ἐλαίῳ. & vinū & non bibes. & diſſipabunt legitīa ppli νᾶτι. καὶ οἶνον καὶ οὐ μὴ πίεσαι. καὶ ἀφανισθήσεται νόμιμα λαοῦ mei: & opa dom achab: & ābulauiſtis μου, καὶ πάντα τὰ ἔργα οἴκου ἀχαάβ, καὶ ἐπορεύθητε in cōſiliis eoꝝ: vt traderē te in pditio- ἐν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν, ὅπως παραδῶ σε εἰς ἀφανι- nem: & hitantes eam in ſybilū: & σμόν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν ἐν συριγμῷ, καὶ opprobria pplōꝝ accipietis. ὀνείδη λαῶν λήψεσθε. Ca.7. A

Οἴμοι ὅτι ἐγενήθην ὡς συνάγων καλάμην ἐν ἀμητῷ, & ſic racemos in vindemia. cū nō ſit bo- καὶ ὡς ἐπιφυλίδας ἐν τρυγητῷ. οὐκ ὑπάρχοντος βό- trus ad cōedēdū pmitiua. ve mihi aīa: qꝝ periit τρυος τοῦ φαγεῖν πρωτόγονα. οἴμοι ψυχή, ὅτι ἀπώλετο reuerens de terra: & corrigēs in hoibus λεὼν ἐυλαβὴς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις nō eſt: oēs in ſanguines iudicātes: vnuſqſq; οὐχ ὑπάρχει, πάντες εἰς αἵματα δικάζοντες, ἕκαστος τὸν primū ſuū tribulant tribulatiōe: in malū πλησίον αὐτοῦ ἐκθλίβουσιν ἐκθλίψει, ἐπὶ τὸ κακὸν τὰς manus ſuas parantes. pnceps poſtulat & iudex χεῖρας αὐτῶν ἑτοιμάζοντες. ὁ ἄρχων αἰτεῖ καὶ ὁ κριτής, pacifica verba locut eſt: deſideriū aīe ſue εἰρηνικοὺς λόγους ἐλάλησεν, καταθύμιον ψυχῆς αὐτοῦ eſt: & ego auferam bona eoꝝ qſi tinea cōe- ἐστίν, καὶ ἐγὼ ἐξελοῦμαι τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν ὡς σὴς ἐκτρέ dēs & ambulās ſup regulā. ve vltiones tue γων καὶ βαδίζων ἐπὶ κανόνος. οὐαὶ ἐκδικήσεις σου veneſt. nūc erunt fletus eoꝝ. ἥκασιν. νῦν ἔσονται κλαυθμοὶ αὐτῶν.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

nō credatis in amicis neq; speretis in ducibus:
μὴ καταπίστευετε ἐν φίλοις μὴδὲ ἐλπίζετε ἐπὶ ἡγουμένοις,
q; ab ea q̄ cubat tecū caue vt nō credas alicui dei.
καὶ ἀπὸ τῆς συγκοίτου σου φύλαξαι τὰ μὴ ἀναθέσθαι τί ἀυ
q; fili⁹ ꝓtumeliā facit pr̄i. filia surget
τῇ · διότι υἱὸς ἀτιμάζει πατέρα · θυγάτηρ ἐπαναστήσεται
aduersꝰ mr̄em suam: nurꝰ ☩ socrum suam.
ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτῆς, νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς ·
Mat. 10.c. inimici oēs viri q̄ in domo eiꝰ: ego aūt ad
ἐχθροὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν
dñm meū aspiciam. expectabo in deo salu
κύριόν μου ἐπιβλέψομαι · ὑπομενῶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ σω-
tart meo. exaudiet me deꝰ meꝰ.ne insultes mihi
τῆρί μου. εἰσακούσεταί μου ὁ θεός μου · μὴ ἐπιχαίρει μοι ἡ
inimica mea:q; cecidi ꝛ resurgam: q; si sede
ἐχθρά μου, ὅτι πέπτωκα καὶ ἀναστήσομαι, διότι ἐὰν καθί
ro in tenebris: dñs illūinabit me.irā dñi sustinebo
σω ἐν τῷ σκότει, κύριος φωτιεῖ μοι. ὀργὴν κυρίου ὑποίσω
q; peccaui ei donec iustificet ipe causaꝫ meā.
ὅτι ἥμαρτον αὐτῷ ἕως τοῦ δικαιῶσαι ἀυτὸν τὴν δίκην μου.
faciet iudiciū meū:educet me in lucē: videbo iusti
ποιήσει τὸ κρῖμά μου, ἐξάξει με εἰς τὸ φῶς, ὄψομαι τὴν δι
ciam eiꝰ. ꝛ videbit inimica mea:ꝛ operiet
καιοσύνην αὐτοῦ · καὶ ὄψεται ἡ ἐχθρά μου, καὶ περιβαλεῖται
ꝓfusione dicēs ad me: vbi dñs deꝰ tuꝰ? oculi
αἰσχύνην λέγουσα πρός με, ποῦ κς ὁ θεός σου; οἱ ὀφθαλμοί
C mei videbūt eam: nūc erit in conculcationē sicut lutū
μου ὄψονται αὐτήν, νῦν ἔσται εἰς κατάπατημα ὡς πηλὸς
in vijs tuis.dies liture lateris deletio tua: ꝛ
ἐν ταῖς ὁδοῖς σου. ἡμέρα ἀλοιφῆς πλίνθου ἐξάλειψίς σου, καὶ
depellet legitima dies illa. ꝛ vrbes tue veni
ἀπορρίψεται νομιμα ἡ ἡμέρα ἐκείνη · καὶ αἱ πόλεις σου ἥξου
enti cōclusionem ꝛ in diuisionē assyrios: ꝛ
σιν εἰς συμπέρασμα καὶ εἰς διαμερισμὸν ἀσυρίων, καὶ αἱ
ciuitates tue munite in diuisionē. a tyro vsq; ad
πόλεις σου αἰχμαλωτίζουσαι εἰς διαμερισμόν. ἀπὸ Τύρου ἕως τοῦ
flumen: ꝛ a mari vsq; ad mare: ꝛ a mōte
ποταμοῦ, καὶ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ ὄρους
vsq; ad mōtē: ꝛ erit ꝛra in dissipationē cū eis ht̄antibus
ἕως ὄρους, καὶ ἔσται ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν μετ' αὐτῶν κατοικούν
eā ꝓpt̄ fructꝰ adinuentionū coꝝ. pascet
των αὐτὴν διὰ τοὺς καρποὺς ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν. ποιμανεῖ
pplm tuū in virga tua oues hereditatis tue ht̄an-
λαόν σου ἐν ῥάβδῳ σου πρόβατα κληρονομίας σου κατα-
tes p̄semetipas in saltu in medio carmeli pas
σκηνοῦντας καθ' ἑαυτοὺς ἐν δρυμῷ ἐν μέσῳ τῷ καρμήλου νε
centur basanitin ꝛ galaaditin sicut dies
D μισουσθαι τὴν βασανίτιν καὶ τὴν γαλααδίτιν καθὼς αἱ ἡμέ
seculi. ꝛ scōm dies egressiōis tue de ꝛra egypti
ραι τοῦ αἰῶνος · καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἐξόδου σου ἐξ γῆς αἰγύπτου
ostēdā eis mirabilia. videbūt gētes: ꝛ cōfundent in oi
δείξω αὐτοῖς θαυμασά · ὄψονται ἔθνη, καὶ αἰσχυνθήσονται ἐν πάσῃ
fortitudie. sua ponent manus sup os suū. aures eo-
ἰσχύι αὐτῶν · ἐπιθήσουσιν χεῖρας ἐπὶ τὸ στόματος αὐτῶν · τὰ ὦτα αὐ-
rū obsurdescent. lingēt puluerē sicē ꝓpetes q̄ trahūt ꝛrā. tur
τῶν ἀποκωφωθήσονται. λείξουσιν χοῦν ὡς ὄφεις σύροντες γῆν. συγ
babunt in clausura sua: sup dñō deo nr̄o formida
χυθήσονται ἐν συγκλεισμῷ αὐτῶν, ἐπὶ τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν ἐκστήσον
būt ꝛ timebūt a te. q̄s deꝰ sicut tu: auferēs iniq̄tates
ται καὶ φοβηθήσονται ἀπὸ σοῦ · τίς θεὸς ὥσπερ σύ; ἐξαίρων ἀδικίας
ꝛ transcendēs ipietates his q̄ reliqui sunt hereditatis eiꝰ.
καὶ ὑπερβαίνων ἀσεβείας τοῖς καταλοίποις τῆς κληρονομίας αὐτοῦ.
nō cōstituit in testimoniū iram suam.q; volens miam est: ipe
οὐ συνέχει εἰς μαρτύριον ὀργὴν αὐτοῦ · ὅτι θελητὴς ἐλέους ἐστίν, αὐτὸς
rediet ꝛ miserebit nr̄i. demerget iniq̄tates nr̄as:
ἐπιστρέψει καὶ οἰκτιρήσει ἡμᾶς · καταλύσει τὰς ἀδικίας ἡμῶν,
ꝛ p̄jcient in ꝓfunda maris oia peccata
καὶ ἐκριφήσονται εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης πάσαι αἱ ἁμαρτίαι
nr̄a. dabit veritatē iacob: miam abraam: sicut iurauit
ἡμῶν. δώσει ἀλήθειαν τῷ Ἰακώβ, ἔλεος τῷ Ἀβραάμ, καθότι ὤμοσεν
p̄tribus nr̄is iurta dies pōres.
τοῖς πατράσιν ἡμῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν ·

Trāsla.B.Vie.

Nolite credere amico: &
nolite confidere
in duce: ab ea q̄ dormit
in sinu tuo: custodi clau
stra oris tui: qa filius cō
tumeliā facit patri: & filia
consurget aduersus ma
trē suā: nurus aduersus
socrū suā: & inimici hois
domestici eiꝰ. Ego aūt ad
dñm aspiciā: expectabo
deū saluatorē meū. Au
diet me deꝰ meꝰ. Ne lete
ris inimica mea sup me:
qa cecidi. Cōsurgā. Cū
sedero in tenebris: dñs
lux mea est. Iram dñi
portabo: quoniā peccа
ui ei: donec causam meā
iudicet: & faciat iudiciū
meū. Educet me in lucē:
videbo iustīciā eius. Et
aspiciet inimica mea & opi
etur cōfusione q̄ dicit ad
me. Vbi est dñs deus tuꝰ?
Oculi mei videbunt in
eam. Nūc erit in cōcul
catione vt lutū platearū.
Dies vt edificētur mace
rie tue. In die illa longe
fiet lex. In die illa & vsq;
ad te veniet
assur & vsq; ad ciuitates
munitas: & a ciuitatibus
munitis vsq; ad flumē:
& ad mare de mari: & ad
montē de monte. Et
terra erit in desolationē
ꝓpter hītatores suos: &
ꝓpter fructū cogitatio-
nū eorū. Pasce ꝓpm tuū
in virga tua: gregē here
ditatis tue habitantes so
los i saltu. In medio car
meli pascentur basan &
galaad iuxta dies antiq̄s:
ām diem egressionis tue
de terra egypti ostendā
ei mirabilia. Videbūt gē
tes & cōfundētur sup oi
fortitudine sua. Ponent
manū sup os: aures eoꝝ
surde erūt. Lingēt pul
uerē sicut serpētes: velut
reptilia terre ptur babū
tur de cdibus suis. Dūm
deū nr̄m desidera būt: & ti
mebūt te. Quis deus
similis tui q̄ aufers iniq̄
tatē: & transfers peccatū
reliqarū hereditatis tue:
Non imittet vltra furo
rem suū: qm volēs miaꝫ
est. Reuertetur & mise
rebitur nr̄i. Deponet ini
q̄tates nr̄as: & p̄jciet in
ꝓfundū maris oia pctā
nr̄a. Dabis veritatē iacob
misericordiā abraā: que
iurasti patrib⁹ nr̄is a
diebus antiquis.
Explicit micheas ꝓpheta.

Tex.heb.Miche.vij.Pritiua.heb.

אֱמֹן רֵעָה — אַל תַּאֲמִינוּ בְּרֵעַ — אַל תִּבְטְחוּ
בָּטַח אֱלוּף — בְּאַלּוּף מִשְׁכֶּבֶת חֵיקֶךָ שְׁמֹר פִּתְחֵי
פֶּה עֲנָל — פִּיהָ: כִּי בֵן מְנַבֵּל אָב בַּת קָמָה בְאִמָּהּ
קוּם כָּלָל כַּלָּה חֲמֹתָהּ אִיבֵי אִישׁ אַנְשֵׁי
חָמָה צָפָה בֵּיתוֹ: וַאֲנִי בַּיהוָה אֲצַפֶּה אוֹחִילָה
יָחַל שָׁמַע לֵאלֹהֵי יִשְׁעִי יִשְׁמָעֵנִי אֱלֹהָי:
שָׂמַח קוּם תִּשְׂמְחִי לִי כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִּי
יָשַׁב כִּי אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְהוָה אוֹר לִי: זַעַף
נָשָׂא יְהוָה אֶשָּׂא כִּי חָטָאתִי לוֹ עַד אֲשֶׁר
רוב שָׁפַט יָרִיב רִיבִי וְעָשָׂה מִשְׁפָּטִי יוֹצִיאֵנִי
יָצָא לָאוֹר אָרְאֶה בְּצִדְקָתוֹ: וְתֵרֶא
כְּסָה אֹיַבְתִּי וְתִכַּסֶּהָ בּוּשָׁה הָאֹמְרָה אֵלַי
אַיֵּה יְהוָה אֱלֹהַיִךְ עֵינַי תִּרְאֶינָהּ בָּהּ
רָמַס חוּץ עַתָּה תִּהְיֶה לְמִרְמָס כְּטִיט חֻצוֹת:
גָּנָה חָתַק יוֹם לִבְנוֹת גְּדֵרַיִךְ יוֹם הַהוּא יִרְחַק
עֵד בּוֹא חֹק: יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא לְמִנִּי
עִיר צוּר אַשּׁוּר וְעָרֵי מָצוֹר וּלְמִנִּי מָצוֹר וְעַד
הָיָה נָהָר יָם מַיִם וְרַב הָהָר: וְהָיְתָה
הָאָרֶץ לְשַׁמָּה עַל יֹשְׁבֶיהָ מִפְּרִי
עָלַל מַעַלְלֵיהֶם: רְעֵה עַמְּךָ בְשִׁבְטֶךָ צֹאן
נַחֲלָתֶךָ שֹׁכְנִי לְבָדָד יַעַר בְּתוֹךְ
כַּרְמֶל יִרְעוּ בָשָׁן וְגִלְעָד כִּימֵי עוֹלָם:
רָעָה יוֹם כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ
עָלַם יַצְא נִפְלָאוֹת: יִרְאוּ גּוֹיִם וְיֵבֹשׁוּ מִכֹּל
רָאָה גְּבוּרָתָם יָשִׂימוּ יָד עַל פֶּה אָזְנֵיהֶם
בּוֹשׁ נֶגַע שׁוּם תֶּחֱרַשְׁנָה: יְלַחֲכוּ עָפָר כַּנָּחָשׁ
חָרַשׁ לָחַךְ רִגְזוּ כְזוֹחֲלֵי אֶרֶץ יִרְגְּזוּ מִמִּסְגְּרֹתֵיהֶם
רָגַז סָגַר אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִפְחֲדוּ וְיִרְאוּ
פָּחַד מִמֶּךָּ: מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר
מִן עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא
חָזַק הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא:
שׁוּב רָחַם יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ
כָּבַשׁ שָׁלַךְ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם:
צוּל נָתַן תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם
שָׁבַע יוֹם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם:

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN NAVM PROPHETAM.

Naum prophetam ante aduentū regis assyrio rum qui populum israel captiuum in suam re gionē transtulerat fuisse hebreoꝝ traditio cō firmat. Siquidē in fine huius lectionis predi cti regis aduentū: idem propheta annuncia re monstratur. Sed cum habitatores niniue iona interitū ciuitatis p̄dicante: ne diuina ira denunciatū interitū sustinerent: peccatoꝝ & impietatis pniaꝫ egissent: accepta dei mia: grauioribus se criminibus implicue runt. Qua de causa memoratus propheta spūsancto plenus: iudiciū dei annuncians: ita locutus est. Deus zelans & vlciscēs dominus est & c. Iam enim decem tribus ab assyriis ducte fue rāt i captiuitatē sub ezechia rege iuda: sub quo etiam nunc in consolatione populi transmigrati aduersum niniuem visio cer nitur. Nec erat parua consolatio: tā his qui iā assyriis seruiebāt quā reliquis qui sub ezechia de tribu iuda & beniamin ab eisdē hostibus obsidebantur: vt audirēt assyrios quoqꝫ a chaldeis eē capiendos: sicut in sequētibus libri huius demōstrabitur. Sci endum q̄ niniue in nostra lingua de hebreo speciosam sonat. Speciosus autē hic mundus dicitur: Vnde & apud grecos: cos mos ab ornatu nomen accepit. Et q̄dquid nunc aduersum ni niuem dicitur: de mūdo figuraliter predicari sentiamus. Quā ob causam & assumptio quā septuaginta interp̄tes dicunt apd̄ hebreos massa ponitur. id est graue onus: eo q̄ eam aduersus quā p̄phetatur premat: nec sinat eleuare ceruicem. Simulqꝫ hoc attendendū: quod hec ipsa vel assumptio vel onus: vel p̄ dus p̄phete visio sit. Non enim loquitur propheta in extasi: vt montanus & priscilla: maximillaqꝫ delirant: sed quod pro phetat liber est visionis intelligentis vniuersa que loquitur: & pondus hostium facientis suo populo visionē. De consumatio ne itaqꝫ mundi secundū anagogen consolationē sctoꝝ p̄phe tia texitur: vt quecunqꝫ in mundo vident: quasi p̄tereuntia & caduca contēnat: & p̄parent se ad iudicii diem. Vbi vltor aduer sum vires assyriorum affuturus est dominus.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Naum consolator orbis interpretatur. Increpat ciuitatem sanguinum & post euersionem illius loquitur. Ecce super montes pedes euangelizantis & annunciantis pacem.

Explicit argumentum

Pritiua.heb. Tex.heb.Naum.j. Trāsla.B.Hie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Incipit Naum propheta. Capitulum. 1.

NAVM. NAOYM. Ca.1.

Assumptio niniue liber visionis naum eleesei. Ημμα νινευΐ βιβλίον ὁράσεως ναοὺμ τοῦ ἐλεεσεί. de emulator & vlciscēs dñs cum furore: vlciscēs dñs aduersarios suos: & tollens furiam inimicis suis. Dñs patiens & magnus fortitudine: & mundans non faciet innocentē. Dñs in tēpestate & turbine vie eius & nebule puluis pedū eius. Increpās mare & exiccās illud: & omnia flumina ad desertū deducēs. Infirmatus est basan & carmelus: & flos libani elāguit. Montes cōmoti sunt ab eo: & colles desolate sunt. Et cōtremuit terra a facie eius: & orbis & oēs habitātes in eo. Ante faciē indignationis eius qs stabit: & qs resistet in ira furoris eius. Indignatio eius effusa ē vt ignis: & petre dissolute sunt ab eo. Bonus dñs & cōfortās in die tribulationis & sciens sperantes in se. Et in diluuio ptē reūte cōsumationem faciet locum eius: & inimicos eius psequētur tenebre. Quid cogitatis contra dñm? Consumationē ipse faciet: nō cōsurget duplex tribulatio: qa sicut spine se iuicē cōplectūtur: sic cōuiuiū eorū parit potātiū Consumētur qsi stipula aridítate plena. Ex te ei exibit cogitās cōtra dominū malicia: mēte ptractans preuaricationem.

NAVM.

Assumptio niniue liber visionis naum eleesei. Ημμα νινευΐ βιβλίον ὁράσεως ναοὺμ τοῦ ἐλεεσεί. de emulator & vlciscēs dñs cum furore: vlciscēs dñs aduersarios suos: & tollens furiam inimicis suis. Dñs patiens & magnus fortitudine: & mundans non faciet innocentē. Dñs in tēpestate & turbine vie eius & nebule puluis pedū eius. Increpās mare & exiccās illud: & omnia flumina ad desertū deducēs. Infirmatus est basan & carmelus: & flos libani elāguit. Montes cōmoti sunt ab eo: & colles desolate sunt. Et cōtremuit terra a facie eius: & orbis & oēs habitātes in eo. Ante faciē indignationis eius qs stabit: & qs resistet in ira furoris eius. Indignatio eius effusa ē vt ignis: & petre dissolute sunt ab eo. Bonus dñs & cōfortās in die tribulationis & sciens sperantes in se. Et in diluuio ptēreūte cōsumationem faciet locum eius: & inimicos eius psequētur tenebre. Quid cogitatis contra dñm? Consumationē ipse faciet: nō cōsurget duplex tribulatio: qa sicut spine se iuicē cōplectūtur: sic cōuiuiū eorū parit potātiū Consumētur qsi stipula aridítate plena. Ex te ei exibit cogitās contra dominū malicia: mēte ptractans preuaricationem.

Λημμα νινευΐ βιβλίον ὁράσεως ναοὺμ τοῦ ἐλεεσεί. θεὸς ζηλωτὴς καὶ ἐκδικῶν κύριος μετὰ θυμοῦ, ἐκδικῶν κύριος τοὺς ὑπεναντίους αὐτῷ, καὶ ἐξαίρων ἐχθροὺς αὐτοῦ. κς μακρόθυμος, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ ἀθῷων οὐκ ἀθῳώσει, κύριος ἐν συντελείᾳ καὶ συσσεισμῷ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. καὶ νεφέλη κονιορτὸς ποδῶν αὐτοῦ. ἀπειλῶν θαλάσσῃ καὶ ξηραίνων αὐτήν. καὶ πάντας τοὺς ποταμοὺς ἐξερημῶν. ὠλιγώθη ἡ Βασανίτις καὶ ὁ Κάρμηλος, καὶ τὰ ἐξανθοῦντα τοῦ Λιβάνου ἐξέλιπον. τὰ ὄρη ἐσείσθησαν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ οἱ βουνοὶ ἐσαλεύθησαν, καὶ ἀνεκάλη ἡ γῆ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ, ἀπὸ προσώπου ὀργῆς αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται. καὶ τίς ἀντιστήσεται ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ; ὁ θυμὸς αὐτοῦ τήκει ἀρχάς, καὶ πέτραι διερρύβησαν ἀπ' αὐτοῦ. χρηστὸς κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, καὶ γινώσκων τοὺς ἐλπίζοντας ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐν κατακλυσμῷ πορείᾳ συντελείαν ποιήσεται τοῖς ἐγειρομένοις καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ διώξεται σκότος. τί λογίζεσθε ἐπὶ τὸν κύριον; συντέλειαν αὐτὸς ποιήσει, οὐκ ἐκδικήσει δὶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν θλίψει. ἕως ἐὰν συμπλεκόμενος βρωθήσεται. καὶ ὡς καλάμη ξηρανθήσεται. ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται λογισμὸς κατὰ τοῦ κυρίου πονηρὰ βουλευόμενος διαφθοράν,

Universidad de Deusto
Biblioteca

D

hec dicit dñs regnans aquis multis: ꝛ sic
ταδε λέγει κύριος καταρχῶν ὑδάτων πολλῶν, καὶ οὕτω
diuidēt. ꝛ audit⁹ tu⁹ nō audietur ap̄li⁹. ꝛ
διασαλήσουσιν. καὶ ἡ ἀκοή σου οὐκ ἐνακουσθήσεται ἔτι. καὶ
nūc cōteram virgā eius a te ꝛ vincula
νῦν συντρίψω τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ καὶ τοὺς δεσμούς
tua dirumpā. ꝛ p̄cipiet de te dñs: nō seminabi
σου διαρρήξω. καὶ ἐντελεῖται περὶ σοῦ κύριος, οὐ σπαρήσε-
tur ap̄li⁹ ex noie tuo: ex domo dñi dei tui diſperdā
ται ἔτι ἐξ ὀνόματός σου, ἐξ οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐξολοθρεύ-
Esai. 52. b. Ro. 10. c.
sculptilia ꝛ cōflatilia: ponā ſepulchrū tuū qz veloces.
σω γλυπτὰ καὶ χωνευτά, θήσομαι ταφήν σου ὅτι ὀκεῖς.
ecce ſup mōtes pedes tui euangelizantis: ꝛ annun
ἰδοὺ ἐπὶ τὰ ὄρη πόδες σου εὐαγγελιζομένου, καὶ ἀπαγ-
ciantis pacē. celebra tuda feſtiuitates tuas: red-
γέλλοντος εἰρήνην. ἑόρταζε Ἰούδα τὰς ἑορτάς σου, ἀπο-
de vota tua: qz nō vltra apponēt vt ptrā
δος τὰς εὐχάς σου, διότι οὐκ ἔτι μὴ προσθῶσιν τοῦ διελ
ſeāt in vetuſtatem. cōpletū ē: cōſumatū eſt: aſcendit i
θεῖν εἰς παλαίωσιν. συνετελέσθη, συντετέλεσται, ἀνέβη ἐμ
ſufflans i faciem tuā: eruens de tribulatiōe.
φυσῶν εἰς πρόσωπόν σου, ἐξαιρούμενος ἐκ θλίψεως. Ca. 2.

A

Cōtēplare viā: tene lūbū: virilit age: roborare
Σκόπευσον ὁδόν, κράτησον ὀσφύς, ἄνδρισαι ἰσχυ-
vehemēt: qm̄ auertit dñs ꝓtumeliā iacob. ſicut
σφόδρα, διότι ἀπέστρεψεν κύριος τὴν ὕβριν Ἰακώβ. καθὼς
cōtumeliā iſrael: qz excutientes excuſſerūt e-
τὴν ὕβριν τοῦ Ἰσραήλ, διότι ἐκτινάσσοντες ἐξετίναξαν αὐ-
os ꝛ ꝓpagines eoꝝ demoliti ſūt. arma poten-
τούς καὶ τὰ κλήματα αὐτῶν διέφθειραν. ὅπλα δυνατεῖ
tie eius er hoībus viros fortes illudentes in
ας αὐτοῦ ἐξ ἀνθρώπων ἄνδρας δυνατοὺς ἐμπαίζοντας ἐν
igne. habene curruū eoꝝ in die p̄paratiōis eo-
πυρί. ἁρμάτων αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἑτοιμασίας αὐ-
rū. ꝛ equites eoꝝ tumultuabunt. in exitib⁹
τῶν. καὶ διαπορεῖς αὐτῶν θορυβηθήσονται. ἐν ταῖς ἐξόδοις
B

cōfundēt currus ꝛ collidentur in
συχυθήσεται τὰ ἅρματα καὶ συμπλακήσονται ἐν ταῖς
plateis. aſpect⁹ eoꝝ q̄ſi lampades ignis ꝛ q̄ſi
πλατείαις. ὅρασις αὐτῶν ὡς λαμπάδες πυρὸς καὶ ὡς
fulgura diſcurrentia. ꝛ memorabūt optimates co
ἀστραπαὶ διατρέχουσαι. καὶ μνησθήσονται οἱ μεγιστᾶνες αὐ-
rū ꝛ fugient in viebus: ꝛ ifirmabunt in iti-
τῶν καὶ φεύξονται ἐν ἡμέραις, καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν τῇ πο-
nere ſuo. ꝛ feſtinabunt ad muros: ꝛ ꝓparabunt
ρείᾳ αὐτῶν. καὶ σπεύσουσιν ἐπὶ τὰ τείχη, καὶ ἑτοιμάσουσι
ꝓpugnacula ſua. porte ciuitatū apte
σιν τὰς προφυλακὰς αὐτῶν. πύλαι τῶν πόλεων διοιχθή-
ſunt: ꝛ regalia cecidērūt. ꝛ ſubſtantia reuelata
σαι, καὶ τὰ βασίλεια διέπεσεν. καὶ ἡ ὑπόστασις ἀπεκα-
eſt: ꝛ iſta aſcendebat. ꝛ ancille eius ducebāt.
λύφθη, καὶ αὕτη ἀνέβαινεν. καὶ αἱ δοῦλαι αὐτῆς ἤγοντο,
C

ſicut columbe loquentes in cordibus ſuis. ꝛ niniue ſic pi
καθὼς περιστεραὶ φθεγγόμεναι ἐν καρδίαις αὐτῶν. καὶ Νινευὶ ὡς κο
ſcina aquaꝝ aque ei⁹: ꝛ ipſi fugientes nō ſtetēt.
λυμβήθρα ὑδάτων τὰ ὕδατα αὐτῆς. καὶ αὐτοὶ φεύγοντες οὐκ ἔστησαν
nō erat q̄ reſpiceret. diripiebāt argentū: diripiebāt aurū: ꝛ
οὐκ ἦν ὁ ἐπιβλέπων. διήρπαζον τὸ ἀργύριον, διήρπαζον τὸ χρυσίον, καὶ
nō erat finis ornamēti ei⁹. aggrauata ſunt ſup oīa vaſa
οὐκ ἦν τέρας τοῦ κόσμου αὐτῆς. βεβάρυνται ὑπὲρ πάντα σκεύη τὰ
cōcupiſcētie ſue. ꝓcuſſio: ꝛ excuſſio: ꝛ ebullitio:
ἐπιθυμήματα αὐτῆς. ἔκπληγμος, καὶ ἀνατιναγμός, καὶ ἐκβρασμός,
ꝛ cordis cōfractio: ꝛ diſſolutio genuū. ꝛ dolores ſup oēm
καὶ καρδίας θραυσμός, καὶ ὑπόλυσις γονάτων. καὶ ὠδῖνες ἐπὶ πᾶσαν
lūbū. ꝛ facies oīm ſīc aduſtio olle. vbi eſt
ὀσφῦν. καὶ τὰ πρόσωπα πάντων ὡς πρόσκαυμα χύτρας. ποῦ ἔστιν ὁ
habitaculū leonū ꝛ paſcua exīs catulis leonū: q̄
κατοικητήριον τῶν λεόντων καὶ ἡ νομὴ ἡ οὖσα τοῖς σκύμνοις; ποῦ
abūt leo vt igrēderet illuc catul⁹ leonis: ꝛ nō eſt q̄
ἐπορεύθη λέων τοῦ εἰσελθεῖν ἐκεῖ σκύμνος λέοντος, καὶ οὐκ ἦν ὁ
exterreat. leo rapuit ſufficiētia catulis ſuis:
ἐκφοβῶν. λέων ἥρπασεν τὰ ἱκανὰ τοῖς σκύμνοις αὐτοῦ ∞∞∞∞

[a]Hec[c] dicit [f]dominus.[o] Si
[b]perfecti fuerint[f] & ita ∞
[k]plures: [f]ſic quoq; [m]atton
dētur[n] & ptrāſibit.[o] Afflixi
te & [p]nō [q]affligā te[r] vltra:
[s]et nūc[c]cōterā[u] virgā eius
[x]de dorſo tuo[r] & vincula
tua[f] dirūpam:[o] & precipiet
[b]ſup te[c] dñs.[o] Nō[c] ſemina
bitur[f] ex noie tuo[s] ampli⁹.
[b]De domo[f] dei tui [x]interfi
ciā.[f] Sculptile[m] & cōflatile
[n]ponā[o] ſepulchrū tuū:[f] qa
[q]inhonorat⁹es.[f] Ecce[a] ſup
[f]montes[u] pedes[x] euangeli
zantis & [f]annūciantis ∞
[s]pacem.[a] Celebra[b] iuda[c] fe
ſtiuitates tuas & [o]redde ∞
[c]vota tua:[f] quia[s] non[b] adiſ
ciet[f] vltra[x] vt pertranſeat
[f]in te[m] belial:[n] vniuerſus
[o]interiit. 2.

Scendit[b] qui diſpgat
[c]corā te:[c] q cuſtodiat
[f]obſidionē.[s] Cōtemplare
[b]viā:[f]cōforta[x]lūbos:[f]robo
ra[m]virtutē[n]valde:[o] quia ſi
cut[p] reddit[q] dñs[s] ſuperbiā
[f]iacob:[u] ſic ſupbiā[x] iſrael:
[f]quia[a] vaſtatores[s] diſſipa-
uerūt eos[b] & ꝓpagines co
rū[c] corruperūt.[b] Clypeus
[c]fortium eius[f] ignitus:[s] vi
ri[b] exercitus in [f]coccineis.
[x]Ignee [f] habene[m] currus
[n]in die[c] preparatiōis eius:
[p]& agitatores ei⁹[q] cōſopiti
ſunt.[f] In itineribꝰ[s] cōtur-
bati ſunt:[f] q̄drige[u] colliſe
ſunt[f] in plateis.[x] Aſpectus
eorū[f] q̄ſi lāpades:[a] q̄ſi ful-
gura[b] diſcurrētia.[c] Recor
dabitur[b] fortiū ſuoꝝ:[f] ruct
[f]in itineribꝰ ſuis.[s] Veloci-
ter aſcendēt[b] muros eius:
[f]& ꝓparabitur[x] vmbracu-
lū.[f] Porte[m] fluuiorū[n] apte
ſunt[o] & tēplū ad ſolū[p] diru
tū.[q] Et miles[f] captiuus[s] ad
ducto⁹ eſt:[f] & ancille ei⁹[u] mi
nabātur gemētes[f] vt[f] colū
be:[x] murmurātes[a] in[b] cor-
dib⁹ ſuis.[c] Et niniue[b] quaſi
piſcina[c] aq̄rū[f] aq̄ eius:[b] ipſi
vero[f] fugerūt.[x] State[f] ſtate
[m]& nō eſt[n] qui reuertatur.
[o]Diripite[p] argentū:[q] diripi
te[f] aurū:[s] & nō eſt[f] finis[u] di
uitiarū[f] ex oibus[x] vaſis[a] de
ſiderabilibus.[b] Diſſipata ē
[c]& ſciſſa[b] & dilacerata eſt
[c]cor[f] tabeſcens[s] & diſſolu
tio[b] geniculoꝝ[f] & defectio
[x]in cūctis[f] renibus:[m] & fa
cies[n] omniū ſicut nigredo
[p]olle.[q] Vbi eſt[f] habitaculū
[s]leonū[f] & paſcua[x] catuloꝝ
leonum?[f] Ad quam[f] iuit
[a]leo[b] vt igrederetur[c] illuc
[b]catulus[c] leonis:[f] & nō eſt
[s]qui exterreat.[b] Leo[f] cepit
[x]ſufficienter[f] catulis ſuis:

Cap. iij.

[פּוּץ] פָּנָה
[צוּר] צָר
[שׁוּב] נָחַם
[נָאָה]
[אֱדֹם] תַּלַע
[כּוּן]
[רָשׁ] רָעַל
[חָלַל] שָׁמַק
[לָאָה] לָפַד
[זָבַר] רוּץ
[אָבַר] מָהַר
[חָמָה] נוּן
[הָכַל] פָּתַח
[מוּג] יָצַב
[גָּבַה] עָלָה
[נָהַג] יָתַב
[מַי]
[נוּס] נָפָה
[בָּזַז] נוּן
[בּוּק]
[בָּלַק] מָסַס
[חוּל] פּוּק
[בָּרַד] פָּנָה
[עֹז] אָבָה
[רָעָה] כָּפַר
[לָבָא]
[טָרַד] גּוּר

[כה] אָמַר יְהוָה אִם שְׁלֵמִים וְכֵן
רַבִּים וְכֵן נָזוּזוּ וְעָבַר וְעִנִּיתִךְ לֹא
עֶנְיֵךְ שֵׁבֶר עוֹד וְעַתָּה אֶשְׁבֹּר מֹטֵהוּ
נָסַר נָתָק מֵעָלַיִךְ וּמוֹסְרוֹתַיִךְ אֲנַתֵּק וְצוָּה
זָרַע עָלַיִךְ יְהוָה לֹא יִזָּרַע מִשְׁמֵךְ עוֹד
כָּרַת נֶסֶךְ מִבֵּית אֱלֹהַיִךְ אַכְרִית פֶּסֶל וּמַסֵּכָה
שׂוּם קַלָּל אָשִׂים קִבְרְךָ כִּי קַלּוֹתָ הִנֵּה עַל
בָּשַׂר שָׂמַע הָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ
חָגַג חֲגֵי יְהוּדָה חַגֵּיךְ שַׁלְּמִי
יָסַף עָבַר נְדָרָיִךְ כִּי לֹא יוֹסִיף עוֹד לַעֲבוֹר
בְּךָ בְּלִיַּעַל כֻּלֹּה נִכְרַת׃

Cap. ij.

עָלָה מְפִיץ עַל פָּנַיִךְ נָצוֹר
פּוּץ פָּנָה מְצוּרָה צַפֵּה דֶּרֶךְ חַזֵּק מָתְנַיִם אַמֵּץ
צוּר נָצַר כִּי שָׁב יְהוָה אֶת גְּאוֹן
נוּחַ שׁוּב כִּי מָאד׃ כִּי שָׁב יְהוָה אֶת גְּאוֹן
נָאָה יַעֲקֹב כְּגְאוֹן יִשְׂרָאֵל כִּי בְקָקוּם
בָּקַק בְּקָקִים וְזֹמְרֵיהֶם שִׁחֵתוּ מָגֵן
אָדַם תָּלַע גִּבּוֹרָיו מְאָדָּם אַנְשֵׁי חַיִל מְתֻלָּעִים
כּוּן בָּאֵשׁ פְּלָדֹת הָרֶכֶב בְּיוֹם הֲכִינוֹ
רָשׁ רָעַל וְחַנִּיתֵי בְּרוֹשִׁים הָרְעָלוּ בַּחוּצוֹת יִתְהֹלָלוּ
חָלַל שָׁמַק הָרֶכֶב יִשְׁתַּקְשְׁקוּן בָּרְחֹבוֹת מַרְאֵיהֶן
לָאָה לָפַד כַּלַּפִּידִים כַּבְּרָקִים יְרוּצוּ יִזְכֹּר
רוּץ זָבַר אֲדִירָיו יִכָּשְׁלוּ בַּהֲלָכָתָם יְמַהֲרוּ
אָבַר מָהַר חוֹמָתָהּ וְהֻכַן הַסֹּכֵךְ הַשַּׁעֲרִי הַנָּהָרוֹת
חָמָה נוּן נִפְתָּחוּ שַׁעֲרֵי הַיָּם וְהֵיכָל נָמוֹג
פָּתַח הָכַל וְהֻצַּב גָּלְתָּה הָעַלָּתָה וְאַמְהֹתֶיהָ מְנַהֲגוֹת כְּקוֹל
מוּג יָצַב יוֹנִים מִתְפּפֹת עַל לִבְבָהֶן וְנִינְוֵה
גָּבַה עָלָה כְּנַהֲגַ יָתַבָּף כְּבְרֵכַת מַיִם יְמֵי הִיא וְהֵמָּה
מַי נָסִים עָמְדוּ עָמְדוּ וְאֵין מַפְנֶה
נוּס נָפָה בָּזּוּ זָהָב וְאֵין קֵצֶה תַּכְשִׁיט כָּל כְּלֵי חֶמְדָּה
בָּזַז נוּן בּוּקָה וּמְבוּקָה וְלֵב נָמֵס וּפֶק בִּרְכַּיִם
בּוּק כָּבֵד מָלֵא כְּלִי חֶמְדָּה וְחַלְחָלָה כָּל מָתְנַיִם וּפְנֵי כֻלָּם
בָּלַק מָסַס קִבְּצוּ פָּארוּר אַיֵּה מְעוֹן אֲרָיוֹת
חוּל פּוּק וּמִרְעֵה הוּא לַגְּוּרִים אֲשֶׁר הָלַךְ
פָּנָה בָּרַד קְהַל אַרְיֵה לָבִיא שָׁם גּוּר אַרְיֵה וְאֵין
אָבָה עֹז אַרְיֵה טֶרֶף גְּדִי נָרוֹתָיו
כָּפַר רָעָה מַחֲרִיד אַרְיֵה טֶרֶף גְּדִי נָרוֹתָיו

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.Naum.iij.

ᵐוּמְחִנֵּק ᵏ לִלְבָאתָיו ᵍ וַיְמַלֵּא ᵖ טֶרֶף
ᵍחָרָיו׳ וּמְעוֹנָתָיו ᵗטְרֵפָה׃ הִנְנִי ᵘאֵלַיִךְ
ᵍנְאֻם׳יְהוָה׳צְבָאוֹת ᵍוְהִבְעַרְתִּי ᵇבָּעֲשָׁן
ᵉרִכְבָּהּ ᵍ וּכְפִירַיִךְ ᵗתֹּאכַל ׳חָרֶב ᵍאָכַל
ᵍוְהִכְרַתִּי ᵇמֵאָרֶץ ׳טַרְפֵּךְ ᵍוְלֹא יִשָּׁמַע
ᵐעוֹד"קוֹל ᵒמַלְאָכֶיהָ׃
Cap.iij. ᵃהוֹי ׳עִיר ׳דָּמִים ᵒכֻּלָּהּ ׳מַחַשׂ ׳פֶּרֶק
ᵍמְלֵאָה ᵇלֹא ׳יָמִישׁ ᵏטֶרֶף׃קוֹל ᵐשׁוֹט
ᵉמוּשׁ
ᵐוְקוֹל ׳רַעַשׁ ᵖאוֹפָן ᵍוְסוּס ׳דֹּהֵר ᵖאַבִּיר
ᵐוּמֶרְכָּבָה׃מְרַקֶּדָה׃ ᵍפָּרָשׁ׳מַעֲלֶה ׃וְלַהַב
ᵉרָכָב ᵍבָּהָר
ᵉהֶרֶב ᵍוּבָרָק ᵇחֲנִית ᵍוְרֹב ᵒחָלָל ׳וְכֹבֶד
ᵍעָלָה
ᵍפָּגֶר ᵍוְאֵין ᵇקֵצֶה ׳לַגְוִיָּה ᵍוְנִכְשְׁלוּ
ᵉחָנָה
׳בִּגְוִיָּתָם׃ ᵐמֵרֹב ᵐזְנוּנֵי ᵒזוֹנָה ᵖטוֹבַת
ᵉזָנָה
ᵍחֵן ׳בַּעֲלַת ᵍכְּשָׁפִים ᵍהַמֹּכֶרֶת ᵒגּוֹיִם
ᵍבִּזְנוּנֶיהָ׳וּמְשָׁפָחוֹת׳בְּכְשָׁפֶיהָ׃ ᵍהִנְנִי
ᵍשְׁפָחָה
ᵍאֵלַיִךְ ᵏנְאֻם ᵒיְהוָה ᵏצְבָאוֹת ᵍוְגִלֵּיתִי
ᵉגֶּלָה
ᵍשׁוּלַיִךְ ᵇעַל ׳פָּנָיִךְ ᵍוְהֶרְאֵיתִי׳גּוֹיִם
ᵉפָּנָה ᵉרָאָה
ᵐמַעֲרֶךְ ᵐוּמַמְלָכוֹת ᵒקְלוֹנֵךְ׃ ᵖוְהִשְׁלַכְתִּי
ᵉעָרָה ᵐמָלֵךְ
ᵍעָלַיִךְ ᵍשִׁקֻּצִים ᵒוְנִבַּלְתִּיךְ ᵍוְשַׂמְתִּיךְ
ᵉשׁוֹם ᵉרָאָה
ᵍרֹאַיִךְ׃ ׳וְהָיָה ᵏכָּל ׳רֹאַיִךְ ׳יָדוֹד ᵍמִמֵּךְ
ᵇמִן
ᵏוְאָמַר ᵒשָׁדְּדָה ׳נִינְוֵה ᵍמִי ᵒיָנוּד ᵇלָהּ
ᵍנוּד
ᵍמַאַיִן ᵏאֲבַקֵּשׁ ᵐמְנַחֲמִים ᵐלָךְ׃ ׳הַטֵּיטַבִי
ᵉבְּקֵשׁ ᵉנָחֵם
ᵒמִנָּא ᵖאָמוֹן ᵍהַיּוֹשָׁבָה ׳בַּיְאֹרִים ᵍמַיִם ᵉיָטַב
ᵍסָבִיב ᵉלָהּ ᵍאֲשֶׁר׳חֵיל ׳יָם ᵍמַיִם ᵉסָגָב
ᵇחוֹמָתָהּ׃ ᵏכּוּשׁ ᵒעָצְמָה ᵍוּמִצְרַיִם ׳וְאֵין ᵇחֵמָה
ᵍקֵצֶה ᵇפוּט׳ולוּבִים ׳הָיוּ ׳נֹעֲרָתֵךְ׃ ᵉהָיָה
ᵍגַּם"הִיא ᵒלַגֹּלָה ᵖהָלְכָה ᵍבַּשֶּׁבִי ׳גַּם ᵍשָׁבָה
ᵍעַלֹּלֶיהָ׳יְרֻטָּשׁוּ ᵐבְּרֹאשׁ ׳כָּל ׳חוּצוֹת ᵉרָטַשׁ
ᵍוְעַל ᵍנִכְבַּדֶּיהָ ׳יַדּוּ׳גּוֹרָל ᵍוְכָל ׳גְּדוֹלֶיהָ ᵍכָּבַד ᵇיָד
ᵉגָּדַל ᵉנָבַל
ᵍרִוְיוּ ᵍבַזִּקִים׃ ᵍגַּם ׳אַתְּ ׳תִּשְׁכְּרִי ׳תְּהִי
ᵍזָקַק ᵉשָׁכַר
ᵐנַעֲלָמָה ᵐגַּם ᵒאַתְּ ᵖתְּבַקְשִׁי ᵍמָעוֹז
ᵉהָיָה"עָלַם
ᵍמָאוֹיֵב׃ ᵍכָּל ׳מְבַצָּרַיִךְ ᵐתְּאֵנִים ׳עִם
ᵍעָזַז ᵉאָיַב
ᵍבְּכוּרִים ׳אִם ᵒיִנּוֹעוּ ᵍוְנָפְלוּ ׳עַל ᵒפִּי
ᵇבָּצַר ᵉבָּצַר
ᵉאוֹכֵל׃ ׳הִנֵּה ᵏעַמֵּךְ ᵍנָשִׁים ׳בְּקִרְבֵּךְ
ᵉנוֹעַ ᵉאָכַל ᵉנָשָׁה
ᵍלְאֹיְבַיִךְ ᵇפָּתוֹחַ"נִפְתְּחוּ ᵐשַׁעֲרֵי ᵒאַרְצֵךְ
ᵉפָּתַח
ᵍאָכְלָה ᵍאֵשׁ ׳בְּרִיחָיִךְ׃ ᵐמֵי ׳מָצוֹר
ᵉבָּרַח ᵉצוּר

Trāſl.B.Vie.

ᵐef necauit ⁿ leenis ſuis.
ᵒEt impleuit ᵖ preda ꝯꝯꝯ
ᵒſpeluncas ſuas: ʳ & cubile
ſuū ᵍ rapina. ᵗ Ecce ego ᵘ ad
te ᵏ dicit ᶠ dñs ᵍ exercituū: ᵉ &
ſuccendā ᵇ vſq; ad ᵇ fumum
ᶜ quadrigas tuas: ᵒ & leūcu
los tuos ᶜ comedet ᶠ gladi⁹.
ᵍ Et extermīabo ᵇ de terra
׳ predā tuā: ᵏ & nō ׳ audietur
ᵐ vltra ⁿ vox ᵒ nunciorum
tuorum. ʒ.
ᵘE ᵇ ciuitas ᶜ ſanguinū
ᵇ vniuerſa ᶜ mēdacii ᶠ di
laceratione ᵍ plena. ᵇ Non
ʳ recedet a te ᵏ rapina. ׳ Vox
ᵐ flagelli ⁿ & vox ᵒ impetus
ᵖ rote ᵍ & equi ʳ frementis
ᵍ & q̄dríge ᵉ furētis & ᵘ equi
tis ᵗ aſcendentis ʳ & micātis
ᵍ gladii ᵃ & fulgurātis ᵇ haſte
ᶜ & multitudinis ᵇ iterfecte
ᶜ & grauis ᶠ ruine: ᵍ nec eſt
ⁿ finis ׳ cadauerum. ᵏ Et cor
ruent ׳ in corpibus ſuis ᵐ p
pter multitudinē ⁿ fornica
tionū ᵒ meretrícis ᵖ ſpecio
ſe & ᵍ grate & ʳ habētis ᵒ ma
leficia: ᵗ q̄ vendidit ᵘ gētes
ᵏ in fornicationib⁹ ſuis ʳ &
familias ׳ in maleficiis ſuis.
ᵃ Ecce ego ᵇ ad te ᶜ dicit ᵇ dñs
ᶜ exercituum: ʳ & reuelabo
ᵍ pudēda tua ᵇ in ׳ facie tua:
ᵏ & oſtendā in ׳ gentib⁹ ᵐ nu
ditatē tuā ⁿ & regnis ᵒ igno
miniā tuā. ᵖ Et ꝓiciā ᵍ ſup
te ʳ abominatiões ᵉ & cōtu
meliis te afficiā: ᵗ & ponā
te ᵘ in exēplū. ʳ Et erit ʳ oīs
׳ qui viderit te ᵃ reſiliet ᵇ a te:
ᶜ & dicet. ᵇ Vaſtata eſt ᶜ nini
ue. ʳ Quis ᵍ cōmouebit ſup
te caput! ׳ Vnde ᵏ querā ׳ cō
ſolatorē ᵐ tibi! ⁿ Nūqd me
lior es ᵒ alexandria ᵖ ppl'o ᵠ
ᵍ habitat ʳ in fluminibus ׳
ᵒ Aq̄ ׳ in circuitu ᵘ ei⁹ ʳ cui⁹
ʳ diuitie ᶜ mare: ᵃ aque ᵇ muri
eius: ᶜ ethiopia ᵇ fortitudo
eius: ᶜ & egypt⁹: ׳ & nō eſt
ᵍ finis. ᵇ Africa ׳ & libyes ᵏ fue
rūt ׳ in auxilio tuo: ſed ᵐ &
ⁿ ipſa ᵒ in trāſmigratiõe ᵖ du
cta ē ᵠ in captiuitatē. ᵍ Par
uuli eius ʳ eliſi ſunt ᵘ in capi
te ᵏ oīm ʳ viarū: ׳ & ſup ᵖ incly
tos eius ᵇ miſerūt ᶜ ſortē: ᵒ &
oēs ᶜ optimates ei⁹ ʳ cōfixi
ſunt ᵍ in cōpedibus. ᵏ Et ׳ tu
ergo ᵏ inebriaberis & ׳ eris
ᵐ deſpecta: ⁿ & ᵖ q̄res ᵒ tu ᵠ au
xilū ʳ ab inimico. ᵍ Oīnes
ᶠ munitões tue ſicut ᵘ ficus
ᵏ cū ʳ groſſis ſuis: ׳ ſi ᵃ cōcuſ
ſe fuerint ᵇ cadēt ᶜ in ᵒ os ᶜ co
medētis. ʳ Ecce ᵉ ppl's tu⁹:
ᵇ mulieres ׳ in medio tui.
ᵏ Inimicis tuis ad ׳ aptionē
ᵐ pādetur ⁿ porte ᵒ tre tue:
ᵖ deuorabit ᵠ ignis ʳ vectes
tuos. ᵍ Aquā pp ׳ obſidionē

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ ſuffocauit leonib⁹ ſuis: τ ipleuit venatiõe ni-
καὶ ἀπέπνιξεν τοῖς λέουσιν αὐτοῦ, καὶ ἔπλησεν θήρας κο
dum ſuã τ habitaculũ ſuum rapina. ecce
σιὰν αὐτοῦ καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἁρπαγῆς. ἰδοὺ
ego ad te dicit dñs omp̄s: τ ſuccendã in
ἐγὼ ἐπὶ σὲ λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ ἐκκαύσω ἐν
fumo multitudinẽ tuã. τ leones tuos comedet
καπνῷ πλήθος σου· καὶ τοὺς λέοντάς σου καταφάγεται
gladius: τ auferam de terra prædã tuã: τ
μάχαιρα, καὶ ἐξολοθρεύσω ἐκ τῆς γῆς τὴν θήραν σου, καὶ
non audient vltra opera tua.
οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἔτι τὰ ἔργα σου. Ca.ʒ.
Οὐ ciuitas ſanguinũ tota mendax iniqtate plena: A
πόλις αἱμάτων ὅλη ψευδὴς ἀδικίας πλήρης,
nõ cõtrectabit venatio. vox flagelloꝝ τ vox cõmotiõis
οὐ ψηλαφηθήσεται θήρα· φωνὴ μαστίγων καὶ φωνὴ σεισμοῦ
rotaꝝ: equi pſequentis τ currus feruentis:
τροχῶν, ἵππου διώκοντος καὶ ἅρματος ἀναβραίνοντος,
equitis aſcendentis: ſplendentis gladij: τ fulgu
ἱππέως ἐπιβαίνοντος, στιλβούσης ῥομφαίας, καὶ ἐξαρ
rãtium armoꝝ: τ multitudis vulneratoꝝ: τ grauis
πτόντων ὅπλων, καὶ πλήθους τραυμάτων, καὶ βαρείας
ruine: τ nõ erit finis gẽtibus eiº. τ.
πτώσεως, καὶ οὐκ ἔσται πέρας τοῖς ἔθνεσιν αὐτῆς· καὶ
ifirmabunt in corporib⁹ eoꝝ a multitudie fornt
ἀσθενήσουσιν ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν ἀπὸ πλήθους πορ
catiõis. τ meretrix ſpeciosa τ grata duꝝ maleficoꝝ
νείας· καὶ πόρνη καλὴ καὶ ἐπιχαρὴς ἡγουμένη φαρμα
rũ: q̄ vendit gẽtes in fornicatiõe ſua: τ tribus in
κων, ἡ πωλοῦσα ἔθνη ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ φυλὰς ἐν
veneficijs ſuis. ecce ego ad te dicit dñs oi-
τοῖς φαρμακοῖς αὐτῆς· ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ λέγει κύριος παν
potens: τ diſcoopertã poſterioza tua ſup faciem
τοκράτωρ, καὶ ἀποκαλύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ τὸ πρόσω- B
tuã: τ oſtendam gẽtib⁹ turpitudinẽ tuã: τ re-
πόν σου, καὶ δείξω ἔθνεσιν τὴν ἀσχημοσύνην σου, καὶ βασι
gnis ignominiã tuã. τ ꝓiciam ſup te abominatiõnẽ
λείας τὴν ἀτιμίαν σου. καὶ ἐπιῤῥίψω ἐπὶ σὲ βδελυγμὸν
ſcõm imũditias tuas: τ ponã te in exemplũ.
κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας σου, καὶ θήσομαί σε εἰς παράδειγ
τ erit oīs videṽs te deſcendet a te. τ
μα· καὶ ἔσται πᾶς ὁ ὁρῶν σε καταβήσεται ἀπὸ σοῦ· καὶ
dicet: miſera niniue q̄s gemet cã? vnde querã conſo-
ἐρεῖ, δειλαία Νινευὶ τίς στενάξει αὐτήν; πόθεν ζητήσω παρά
lationẽ illi: apta chordã ps ammõ q̄ hītat
κλησιν αὐτῇ, ἁρμόσον χορδὴν μερὶς ἀμμῶν κατοικοῦσα
in fluminibus. aqua i circuitu eiº: cuiº ꝓncipiũ mare τ
ἐν ποταμοῖς. ὕδωρ κύκλῳ αὐτῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ θάλασσα καὶ
aqua muri eius: ethiopia fortitudo eiº τ egyptus.
ὕδωρ τὰ τείχη αὐτῆς, αἰθιοπία ἰσχὺς αὐτῆς καὶ Αἴγυπτος·
τ nõ eſt finis fuge tue. τ libes facti ſũt auxiliatores
καὶ οὐκ ἔστι πέρας τῆς φυγῆς σου. καὶ λίβυες ἐβοήθουν βοηθοὶ
eius: τ ipa in captiuitate ibit captiua:
αὐτῆς, καὶ αὐτὴ ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσεται αἰχμάλωτος, C
τ paruulos illiº allident in ꝓncipijs viaꝝ
καὶ τὰ νήπια αὐτῆς ἐδαφιοῦσιν ἐπ' ἀρχὰς τῶν ὁδῶν
eius: τ ſup oīa inclyta eius mittẽt ſortes.
αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς βαλοῦσιν κλήρους.
τ oẽs optimates eiº alligabunt compedibº: τ
καὶ πάντες οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς δεθήσονται χειροπέδαις, καὶ
tu inebriaberis τ eris deſpecta: τ tu queres
σὺ μεθυσθήσῃ καὶ ἔσῃ παρεωραμένη, καὶ σὺ ἐπιζητήσεις
tibi vt ſtes ex inimicis. oẽs munitiões tue vt fi-
σεαυτῇ ἵνα σῶσῃ ἐξ ἐχθρῶν. πάντα ὀχυρώματά σου ὡς συ
cus hñtes groſſos: ſi cõmote fuerit cadent in os
καῖ ἔχουσαι ὀλίνθους, ἐὰν σαλευθῶσιν πεσοῦνται εἰς στόμα
comedẽtis. ecce ppl's tuº q̄ſi mulieres in te ini-
ἔδονται· ἰδοὺ ὁ λαός σου ὡς γυναῖκες ἐν σοὶ τοῖς ἐχ-
micis tuis. aperte aperientur porte tre tue.
θροῖς σου. ἀνοιγόμεναι ἀνοιχθήσονται πύλαι τῆς γῆς σου,
τ comedet ignis vectes tuos. aqua obſidiõis
καὶ καταφάγεται πῦρ τοὺς μοχλούς σου. ὕδωρ πολιορκῆς

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla. Gre. lxx. cũ interp̃. lati.	Trãsla. B. Hie.	Tex. heb. Naum. iij. Pũtiua. heb.
hauri tibi. obtine munitiones	[a]hauri [f]tibi: [r]extrue [e]muni tiões tuas. [a] Intra [b] in lutũ [c]& calca: [s]ubigens [c] tene [f]laterem. [c] Ibi ∞∞∞∞∞∞∞∞ [b]comedet te [f]ignis: [k] peri bis [l]gladio: [m] deuorabit te [n]vt bruchus. [o] Cõgregare ergo [p] vt bruchus: [q] multi plicare [r] vt locusta. [e] Plures feciſti [c] negociatiões tuas [n]q̃ ſtelle ſint [k] celi. [f] Bruch [q] [s]expanſus eſt [a] & auolauit. [b] Cuſtodes tui [c] q̃ſi locuſte: [p] & paruuli tui [t] quaſi locu ſte [l] locuſtarũ: [q] cõſidẽt [n] in ſepib [p] ĩ die [f] frigoris. [k] Sol [l]ortus eſt [m] & auolauerũt: [n] & nõ [e] cognit [p] locus ea rũ [q] vbi fuerit. [r] Dormitaue rũt [p] paſtores tui [t] rex [n] aſſur [k] ſepeliẽtur [r] principes tui. [s] Latitauit [a] ppls tu [b] in [c] mõ tibus: [p] & nõ eſt [c] q cõgre get. [f] Nõ eſt [s] obſcura [b] cõtri tio tua: [l] peſſima eſt [k] plaga tua. [l] Oẽs [m] qui audierunt [n] auditionẽ tuã: [o] cõp̃ſſerũt [p] manũ [s] ſup te: [r] qa [s] ſup [f] quẽ [n]õ [t]rãſiit [r] malicia tua [s]ſp: Explicit Naum ꝓpheta.	[ג] שַׁאֲבִי לָךְ חֲזִקִי מִבְצָרָיִךְ בֹּאִי בַטִּיט
[ח] חֲזַק לָבֵן	[ד] וּרְמָסִי בַּחֹמֶר הַחֲזִיקִי מַלְבֵּן׃ [ה] שָׁם
[ו] תֹּאכְלֵךְ אֵשׁ תַּכְרִיתֵךְ חֶרֶב תֹּאכֵלֵךְ	
[ז] כַּיֶּלֶק הִתְכַּבְּדִי כַּיֶּלֶק הִתְכַּבְּדִי כַּאַרְבֶּה׃	
[ט] הִרְבֵּית רְכָלַיִךְ מִכּוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם	
[י] יֶלֶק בָּשַׁט וַיָּעָף׃ מִנְזָרַיִךְ כַּאַרְבֶּה	
[יא] וְטַפְסְרַיִךְ כְּגֹב גֻּבָּי הַחֹנִים	
[יב] בַּגְּדֵרוֹת בְּיוֹם קָרָה שֶׁמֶשׁ זָרְחָה	
[יג] וְנוֹדַד וְלֹא נוֹדַע מְקוֹמוֹ אֵימוּ׃ נָמוּ	
[יד] רֹעָיִךְ מֶלֶךְ אַשּׁוּר יְשְׁכְּנוּ אַדִּירֶיךָ	
[טו] נָפְשׁוּ עַמֵּךְ עַל הָרִים וְאֵין מְקַבֵּץ׃	
[טז] אֵין כֶּרַח לְשִׁבְרֵךְ נַחְלָה מַכָּתֵךְ כֹּל	
[יז] שֹׁמְעֵי שִׁמְעֲךָ תָּקְעוּ כַף עָלֶיךָ כִּי	
[יח] עַל מִי לֹא עָבְרָה רָעָתֵךְ תָּמִיד׃	

INCIPIT PROLOGVS IN ABACVC PROPHETAM.

Vattuor prophete in duodecim ꝓphetarum volumine continentur: e quibus tres in prin cipio maſa. i. pondus titulũ habent: naum aba cuc & malachias. Porro zacharias in medio et circa finẽ duos huiuſcemodi ponit titulos: e quibus vnus eſt: onus verbi domini in terra adrach & damaſci requiei ei⁹. Alter in fine ſc; onus verbi dñi ſup iſrael. De naum orationibus tuis iam liber vnus editus eſt. De zacharia & malachia: ſi vita comes fuerit diſ ſeretur. Nunc abacuc habemus in manibus qui vel ex eo quod amabilis deo eſt vocatur amplexatio: vel q̃ in certamen & luctã (et vt ita dicã) amplexũ cum deo cõgreditur: amplexãtis. i. luctã tis ſortitus eſt nomen. Nullus enim tam audaci voce auſus eſt deũ ad diſceptationẽ iuſticie ꝓuocare: & dicere ei. Cur in rebus humanis & mundi iſtius pompa tanta rerũ verſetur iniquitas. Vociferabor ad te vim patiens & nõ ſaluabis. Quare oſtendiſti mihi iniquitatẽ & laborẽ videre? Lacerata eſt lex: & non perue nit vſq̃ ad finẽ iudiciũ: quia impius preualet aduerſum iuſtum: ideo egreditur iudicium peruerſum. Vides q̃ temeraria vox ſit et quodãmodo blaſphemãtis: creatorẽ ſuum ad iudiciũ prouo care: & vas fragile aduerſus figulum cur tale vel tale factũ ſit diſ putare? Necnon & hoc aia aduertendũ q̃ aſſumptio vel pondus que grauia iam eſſe diximus: ꝓphete viſio eſt & aduerſum mõ tani dogma peruerſum intelligit quod videt: nec vt amens lo quitur: nec more inſanientiũ feminarũ dat ſine mente ſonum. Vnde & apls iubet vt ſi ꝓphetantibus aliis alii fuerit reuelatũ: taceant qui prius loquebãtur. Et ſtatim nõ eſt inquit diſſenſio nis deus ſed pacis. Ex quo intelligitur cum quis ex voluntate reticet: & aliis locũ dat ad loquendũ: poſſe et loqui & tacere cũ velit. Qui iam in extaſi. i. inuitus loquitur: nec tacere nec loqui in ſua ptãte habet. Illud quoq̃ diſce quia ſemel a me violenter exigis vt quaſi quoſdã gradus & ſcalas ad altiora nitẽti: hiſtoriã tibi interpreter: ꝓphetiã eſſe circa babylonẽ & nabuchodono ſor regem chaldeorũ: vt quõ prior ꝓpheta naum quẽ abacuc ſequitur vaticiniũ habuit cõtra niniuem & aſſyrios qui vaſtauc runt decẽ tribus que vocãtur iſrael: ita abacuc ꝓphetiã habeat aduerſus babylonẽ & nabuchodonoſor: a quibus iudas & hie ruſalẽ templũq̃ ſubuerſa ſunt. Et vt ſcias eo tẽpore fuiſſe aba cuc quo iam due tribus que vocabantur iuda ducte erant in ca ptiuitatẽ: daniel docere te poterit: ad quẽ in lacũ leonũ abacuc cum prandio mittitur: quanq̃ apud hebreos hec ipſa nõ lega tur hiſtoria. Igitur ſiue quis recipiat ſcripturã illam: ſiue nõ reci piat: vtrũq̃ pro nobis eſt. Aut enĩ recipit: & iam poſt factã rem liber abacuc texitur: aut nõ recipit: & quaſi ꝓpheta ſcribit que uentura cognoſcit. Interim ſm litteram cauſatur aduerſum deũ propheta: cur nabuchodoſor templũ dei vaſtet & iudã: cur hie ruſalẽ quondã vrbs dñi deſtruatur: quare clamet populus & nõ audiatur: vociferetur ad dñm oppreſſus a chaldeis: & non ſalue tur: quare etiã ipſe ꝓpheta vel populus ex cui⁹ perſona loqtur ad hoc vixerit: & hucuſq̃ perductus ſit: vt iniquitatẽ hoſtiũ & ſuũ laborẽ viderit: cur iniuſticia ꝓualeat aduerſum ſe. Et hec dí cit pre mentis anguſtia neſciens aurũ in igne conflari. Et tres pueros de camino ignis puriores exiſſe q̃ intrauerant. Sed & hoc generaliter accipere poſſumus q̃ ex perſona humane im patientie loquatur vt in querulam vocẽ & plenã doloris erum pat dicens. Quare reſpicis contẽptores: & taces cõculcante im pio iuſtiorẽ ſe? Hec aũt loquitur: neſciens iudicia dei inueſtigabi lia. & profundũ diuitiarũ ſapientie & ſcientie eius: q̃ non ita ví deat deus vt videt homo. Homo tantũ preſentia reſpicit: deus futura & eterna cognoſcit. Et quõ ſi egrotans & eſtuans febri bus aquã frigidam poſtulet: & dicat ad medicũ: vim patior: cru cior: vror: exanimor. vſq̃quo medice clamabo & nõ exaudies? & reſpondeat ei ſapientiſſimus & clementiſſimus medicus: ſcio quo tẽpore dare debeã quod poſtulas: nõ miſereor modo: quia miſericordia iſta crudelitas eſt: & volũtas tua contra te pe tit: ita & deus noſter ſciens clementie ſue pondera atq̃ menſu ras interdum nõ exaudit clamantẽ: vt eum probet & magis ꝓuo cet eum ad rogandũ: & quaſi igne excoctũ iuſtiorẽ & puriorẽ faciat. Quod intelligens apoſtolus ſm id quod miſericordiã cõ ſecutus eſt a dño ait. Sed nõ deficimus. Et ſcit q̃ qui perſeuera uerit vſq̃ in finẽ hic ſaluꝰ erit: & gloriatur ĩ labore & dolore. Et cum hieremia dicit. Tribulationẽ & miſeriam inuocabo: & quo modo alius inuocat deum: ſic ſanctus vir & bellator inuictus ad exercendum ſe et probandum tribulationem & miſeriã inue nire deſiderat. Explicit prologus.

Incipit argumentum.

HAbacuc luctator fortis & rigidus ſtat ſup cuſtodiã ſuã: & figit gradum ſup munitionẽ: vt chriſtum in cruce contemple tur & dicat. Operuit celos gloria eius: & laudis ei⁹ plena eſt ter ra. Splendor eius vt lux erit: cornua in manibus eius: ibi abſcon dita eſt fortitudo eius. Explicit argumentum.

Pritiua.heb.Tex.heb.Abacuc.j.

Cap.j.

הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר חָזָה חֲבַקּוּק הַנָּבִיא׃
נָשָׂא נָבָא
עַד אָנָה יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וְלֹא תִשְׁמָע
שָׁמַע זָעַק
אֶזְעָק אֵלֶיךָ חָמָס וְלֹא תוֹשִׁיעַ׃
יָשַׁע
לָמָּה תַרְאֵנִי אָוֶן וְעָמָל תַּבִּיט וְשֹׁד
רָאָה נָבַט
וְחָמָס לְנֶגְדִּי וַיְהִי רִיב וּמָדוֹן יִשָּׂא
שָׁדַד חָמָס
עַל כֵּן תָּפוּג תּוֹרָה וְלֹא יֵצֵא
רוּן פּוּג
יִשָּׂא עַל כֵּן מְשֻׁפָּט כִּי רָשָׁע מַכְתִּיר
נָשָׂא פּוּג
יָרַשׁ שָׁפַט
אֶת הַצַּדִּיק עַל כֵּן יֵצֵא מְשֻׁפָּט
כָּתַר צָדַק
מְעֻקָּל רְאוּ בַגּוֹיִם וְהַבִּיטוּ וְהִתְמַהוּ
עָקַל רָאָה
תְּמָהוּ כִּי פֹעֵל פֹּעַל בְּיֹמֵיכֶם לֹא
נָבַט תָּמַהּ
תַאֲמִינוּ כִּי יְסֻפָּר כִּי הֻנָּנִי מֵקִים
יום אָמַן
סָפַר קוּם
אֶת הַכַּשְׂדִּים הַגּוֹי הַמַּר וְהַנִּמְהָר
מָרַר נָהַר
הַהוֹלֵךְ לְמֶרְחֲבֵי אֶרֶץ לָרֶשֶׁת
הָלַךְ רָחַב
מְשֻׁבָּנוֹת לֹא לוֹ אֵימָס וְנוֹרָא הוּא
יָרַשׁ שָׁמַם
מִמֶּנּוּ מִשְׁפָּטוֹ וּשְׂאֵתוֹ יֵצֵא וְקַלּוּ
יָרָא שָׁפַט
נָשָׂא
מִנְמֵרִים סוּסָיו וְחַדּוּ מִזְאֵבֵי עֶרֶב
חָדַד
וּפָשׁוּ פָּרָשָׁיו וּפָרָשָׁיו מֵרָחוֹק
רָחַק פּוּשׁ
יָבֹאוּ יַעֲפוּ כְּנֶשֶׁר חָשׁ לֶאֱכוֹל׃
עוף חוּשׁ
כֻּלָּה לְחָמָס יָבוֹא מְגַמַּת פְּנֵיהֶם
אָכַל בּוֹא
נָמָה פָּנָה
וַיֶּאֱסֹף שִׁבְיוֹ כַּחוֹל וְהוּא
קָדַם אָסַף
לַמְלָכִים יִתְקַלָּס וְרוֹזְנִים מִשְׂחָק
שָׂנֵא קָלַס
לְכָל מִבְצָר יִשְׂחָק וַיִּצְבֹּר
שָׂחַק עָפָר
עָפָר וַיִּלְכְּדֵהוּ אָז יַחֲלֹף רוּחַ וַיַּעֲבֹר
צָבַר לָכַד
וְאָשֵׁם זוּ כֹחוֹ לֵאלֹהוֹ׃ הֲלוֹא
עָבַר כֹּחַ
אַתָּה מִקֶּדֶם יְהוָה אֱלֹהַי קְדֹשִׁי לֹא
כְּמוּת יהוה שָׁפַט
נָמוּת יְהוָה לְמִשְׁפָּט שַׂמְתּוֹ וְצוּר
שׁוּם יָכַח
לְהוֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ׃ טְהוֹר עֵינַיִם
טָהַר רָאָה
מֵרְאוֹת רָע וְהַבִּיט אֶל עָמָל לֹא
רוּעַ נָבַט
תוּכַל לָמָּה תַבִּיט בֹּגְדִים תַּחֲרִישׁ
יָכַל חָרַשׁ
בָּלַע רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ וַתַּעֲשֶׂה
צָדַק עָשָׂה
אָדָם כַּדְּגֵי הַיָּם כְּמֶשֶׁל לֹא מוֹשֵׁל
רָמַשׂ מָשַׁל
כֻּלּוֹ בְּחַכָּה הֶעֱלָה יְגָרֵהוּ בְחֵרְמוֹ
עָלָה גּוֹר
וַיֶּאֱסְפֵהוּ בְמִכְמַרְתּוֹ עַל כֵּן יִשְׂמַח
אָסַף כָּרַם
וְיָגִיל עַל כֵּן יְזַבַּח לְחֵרְמוֹ וִיקַטֵּר
שָׂמַח גּוֹל
לְמִכְמַרְתּוֹ כִּי בָהֶמָּה שָׁמֵן חֶלְקוֹ וּמַאֲכָלוֹ
זָבַח קָטַר

Trāsl.B.Vie.

Incipit Abacuc ꝓpheta. Capitulum. I.

ONus quod vidit abacuc propheta. ∞∞∞
Vsq; quo dñe clamabo & non exaudies. ∞∞∞∞
Vociferabor ad te vim patiens & non saluabis?
Quare ostendisti mihi iniquitatē & laborē: videre predā & iniusticiā cōtra me? Et factū est iudiciū & cōtradictio & potētior.
Propter hoc lacerata est lex: & nō peruenit vsq; ad finē iudiciū: qa impius ꝑualet aduersus iustū: ꝓpterea egredietur iudiciū puersum. Aspicite in gentibus & videte & āmiramini & obstupescite: quia opus factū est in diebus vrīs: qđ nemo credet cuz narrabitur.
Quia ecce ego suscitabo chaldeos gentē amarā & velocē ābulantē sup latitudinē tre vt possideat tabernacula nō sua.
Horribilis & terribilis ē ex semetipsa iudiciū & onus eius egredietur.
Le uiores pardis equi eius: & velociores lupis vespertinis: & diffundētur equites eius. Eqtes nāq; eius de longe veniēt: volabūt q̄si aqla festinans ad comedendū.
Oēs ad predā veniēt: facies eorū vēntus vrens.
Et cōgregabit q̄si arenā captiuitatē.
& ipse de regibus triūphabit: & tyranni ridiculi eius erūt.
Ipse sup oēm munitionē ridebit & cōportabit aggerē & capiet eā.
Tunc mutabitur spūs et pertrāsibit & corruet.
Hec est fortitudo eius dei sui.
Nunqd nō a principio dñe deus meus & non moriemur: Dñe in iudiciū posuisti eū: & fortē vt corriperes fundasti eū.
Mundi sunt oculi tui ne videas malū: & respicere ad iniqtatē nō poteris.
Quare nō respicis sup iniq̄ agētes: et taces deuorante impio iustiorē se.
Et facis hoies q̄si pisces maris: & q̄si reptile nō habēs cōprincipem.
Totum in hamo subleuauit: traxit illud in sagena sua: & cōgregauit in rete suū.
Super hoc letabitur & exultabit: ꝓpterea immolabit sagene sue & sacrificabit reti suo.
Quia in ipsis incrassata est pars eius: ∞

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

AMBACVC.

AMBAKOYK. Ca.I.

Assumptio quā vidit ambacuc ꝓpheta. vsq; quo dñe clamabo & non exaudies.

Ὁ λῆμμα ὃ εἶδεν Ἀμβακοὺκ ὁ προφήτης. ἕως πότε κύριε κεκράξομαι καὶ οὐ μὴ εἰσακούσῃ βοήσομαι πρὸς σὲ ἀδικούμενος καὶ οὐ σώσεις; ἵνατί μοι ὠδεῖξας κόπους καὶ πόνους; ἐπιβλέψεται πλανωπραία καὶ ἀσέβειαν; ἕνεκεν τούτου διεσκέδασται νόμος, καὶ οὐ διεξαγάγῃ εἰς τέλος κρῖμα, ὅτι ἀσεβὴς καταδυναστεύει τὸν δίκαιον, διὰ τοῦτο ἐξελεύσεται τὸ κρῖμα διεστραμμένον. ἴδετε καταφρονηταὶ καὶ ἐπιβλέψατε καὶ ἐκθαυμάσατε θαυμάσια καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται. ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω τοὺς Χαλδαίους τὸ ἔθνος τὸ πικρὸν καὶ τὸ ταχὺ τοῦ πορευθῆναι ἐπὶ τὰ πλάτη τῆς γῆς τοῦ κατακληρονομῆσαι σκηνώματα οὐκ αὐτῆς φοβερὸς καὶ ἐπιφανής ἐστιν, ἐξ αὐτοῦ τὸ κρῖμα αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ λῆμμα αὐτοῦ ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται. καὶ ἐξαλοῦνται ὑπὲρ παρδάλεις οἱ ἵπποι αὐτοῦ, καὶ ὀξύτεροι ὑπὲρ τοὺς λύκους τῆς ἀραβίας. ἐξιππάσονται οἱ ἱππεῖς αὐτοῦ καὶ ἐξορμήσουσιν μακρόθεν, καὶ πετασθήσονται ὡς ἀετὸς πρόθυμος εἰς τὸ φαγεῖν. συντέλεια εἰς ἀσεβεῖς ἥξει ἀνθεστηκότας προσώποις αὐτῶν ἐξίαν καὶ συνάξει ὡς ἄμμον αἰχμαλωσίαν, καὶ αὐτὸς ἐν βασιλεῦσιν ἐντρυφήσει, καὶ τύραννοι παίγνια αὐτῷ, καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπὶ τῶν ὀχυρωμάτων ἐμπαίξεται, καὶ βαλεῖ χῶμα καὶ κρατήσει αὐτῆς. τότε μεταβαλεῖ τὸ πνεῦμα καὶ διελεύσεται καὶ ἀφανισθήσεται. αὕτη ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ μου, οὐχὶ σὺ ἀπ' ἀρχῆς κύριε ὁ θεός μου ὁ ἅγιός μου, οὐ μὴ ἀποθάνωμεν. κύριε εἰς κρῖσιν αὐτὸν κατέταξας καὶ ἔπλασέν με τοῦ ἐλέγχειν παιδείαν εἰς. mundus oculus ne videat mala & aspiciat sup aut. καθαρὸς ὁ ὀφθαλμός τοῦ μὴ ὁρᾶν πονηρὰ καὶ ἐπιβλέπειν ἐπὶ πόνον. ἵνατί ἐπιβλέπεις ἐπὶ καταφρονοῦντας, σιωπᾷς κατεσθίοντος ἀσεβὴς τὸν δίκαιον, καὶ ποιήσεις τοὺς ἀνθρώπους ὡς τὰ ἰχθύας θαλάσσης καὶ ὡς τὰ ἑρπετὰ οὐκ ἔχοντα ἡγούμενον. συντέλειαν ἐν ἀγκίστρῳ ἀνεσπασεν καὶ εἵλκυσεν αὐτὸν ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ. συνήγαγεν αὐτὸν ἐν ταῖς σαγήναις αὐτοῦ. ἕνεκεν τούτου εὐφρανθήσεται καὶ χαρήσεται, ἕνεκεν τούτου θυμιάσει τῇ σαγήνῃ αὐτοῦ, καὶ ὑσεῖ reti suo. qz in ipis incrassauit partē suam: τῷ ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ. ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐλίπανεν μερίδα αὐτοῦ,

Actuū. 13.c.

τ esce eius electe. ꝓpterea iaciet re-
καὶ τὰ βρώματα αὐτοῦ ἐκλεκτά. διὰ τοῦτο βαλεῖ ἀμε-
te suū: τ semper interficere gētes nō p-
φίβλητρον αὐτοῦ, καὶ διαπαντὸς ἀποκτείνειν ἔθνη οὐ φεί-
cet.
σεται.

Ca.2

A Esai. 21.a. SUper custodia mea stabo τ ascendam
Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι καὶ ἐπιβήσομαι
sup petram: τ cōtemplabor vt videā q̄d loqua-
ἐπὶ πέτρας, καὶ ἀποσκοπεύσω τοῦ ἰδεῖν τί λαλή-
tur in me: τ q̄d respondeā ad cōreptionē meā. τ
σει ἐν ἐμοί, καὶ τί ἀποκριθῶ ἐπὶ τὸν ἔλεγχόν μου. καὶ
respōdens dixit dñs ad me: scribe visionē manifeste
ἀποκριθεὶς εἶπεν κύριος πρός με, γράψον ὅρασιν σαφῶς
in buxū vt currat q̄ legit ea: q̄ adhuc
ἐις πυξίον ὅπως διώκῃ ὁ ἀναγινώσκων αὐτά, διότι ἔτι ὁ-
ro.10.f heb.10 g. visio in tp̄e: τ orietur in finem τ nō in va
ρασις ἐις καιρόν, καὶ ἀνατελεῖ ἐις πέρας καὶ οὐκ ἐις κε
cuū. si pefecerit: sustine eum: q̄ veniēs veniet
νόν. ἐὰν ὑστερήσῃ, ὑπόμεινον αὐτόν, ὅτι ἐρχόμενος ἥξει
τ nō tardabit. si retraxerit se: nō cōplacebit aīa
καὶ οὐ μὴ χρονίσῃ. ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυ-
mea in eo. at iustus ex fide mea viuet: at
χή μου ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται, ὁ δὲ
arrogans τ cōtemptor vir supbus nihil pdu
ὑπερήφανος καὶ καταφρονητὴς ἀνὴρ ἀλαζὼν οὐθὲν οὐ μὴ πε
cetad finē. q̄ dilatauit sicut ifern⁹ aiam suā: τ
ράσῃ. ὃς ἐπλάτυνεν καθὼς ὁ ᾅδης τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ
iste q̄si mors nō adimpletus τ aggregabit
οὗτος ὡς θάνατος οὐκ ἐμπιπλάμενος καὶ ἐπισυνάξει
ad se oēs gētes τ accipiet ad se om-
πρὸς αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη καὶ εἰσδέξεται πρὸς αὐτὸν πάν-
B nes pplos. nōne hec vniuersa parabolam aduersū
τας τοὺς λαούς. οὐχὶ ταῦτα πάντα παραβολὴν κατ' αὐ-
eū sument τ ꝓpositionē ad narrationē ei⁹: τ di-
τοῦ λήψονται καὶ πρόβλημα εἰς διήγημα αὐτοῦ, καὶ ἐροῦ-
cēt: ve q̄ multiplicat sibi q̄ nō sunt sua: vsq; q̄
σιν, οὐαὶ ὁ πληθύων ἑαυτῷ τὰ οὐκ ὄντα αὐτοῦ, ἕως τί
τ aggrauās densum lutū ꝫ se. q̄ su-
νος, καὶ βαρύνων ἐπ' αὐτῷ παχὺν πηλὸν καθ' ἑαυτοῦ. ὅτι ἐξαί-
bito cōsurgent mordentes eū: τ vigilabunt
φνης ἐξαναστήσονται δάκνοντες αὐτόν, καὶ ἐκνήφουσιν οἱ
insidiatores tui: τ eris in rapinā ipis. q̄ tu
ἐπίβουλοί σου, καὶ ἔσῃ εἰς διαρπαγὴν αὐτοῖς. διότι σὺ
spoliasti gētes multas: spoliabunt te oēs
ἐσκύλευσας ἔθνη πολλά, σκυλεύσουσίν σε πάντες οἱ
reliqui ppli ppt sanguies hoim τ ipieta-
καταλελειμμένοι λαοὶ διὰ αἵματα ἀνθρώπων καὶ ἀσεβεί-
tes tre τ ciuitatis τ oim hitantiū eam:
ας γῆς καὶ πόλεως καὶ πάντων τῶν κατοικούντων αὐτήν,
ve q̄multiplicat auaritiā malā domui sue: vt
C ὦ ὁ πλεονεκτῶν πλεονεξίαν κακὴν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, τοῦ
ponat in excelsū nidū suū. vt eruatur de ma-
τάξαι ἐις ὕψος νοσιὰν αὐτοῦ. τοῦ ἐκσπασθῆναι ἐκ χει-
nu malox. cogitasti cōfusionē domui tue. cōsumpsisti
ρὸς κακῶν. ἐβουλεύσω αἰσχύνην τῷ οἴκῳ σου. συνετέλε-
pplos multos: τ peccauit aīa tua. ppt q̄ la
σας λαοὺς πολλούς, καὶ ἐξήμαρτεν ἡ ψυχή σου. διότι λί-
pis ex pariete clamabit: τ scarabe⁹ de ligno loquet
θος ἐκ τοίχου βοήσεται, καὶ κάνθαρος ἐκ ξύλου φθέγξεται
ea. ve q̄ edificat ciuitatē in sanguinib⁹ τ ꝑparat
αὐτά. οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵμασιν καὶ ἑτοιμάζων
vrbem in iniqtatib⁹: nōne hec sunt a dño ꝗ omni-
πόλιν ἐν ἀδικίαις, οὐ ταῦτά ἐστιν παρὰ κυρίου παντο
potente: τ defecerūt ppli multi in igne τ gētes
κράτορος; καὶ ἐξέλιπον λαοὶ πολλοὶ ἐν πυρὶ καὶ ἔθνη
multe τ coangustiate sunt. q̄ ꝗ replebitur tra: vt cogno
πολλὰ καὶ ὀλιγοψύχησαν. ὅτι πλησθήσεται γῆ, τοῦ γνῶ
scant gliam dñi. q̄si aquā ad operiendū maria. ve q̄ po
ναι τὴν δόξαν κυ. ὡς ὕδωρ κατακαλύψαι θαλάσσας. ὦ ὁ πο
tat ꝓximū suū subuersiōe turbida τ inebrians:
τίζων γὰρ πλησίον αὐτοῦ ἀνατροπὴν θολερὰν καὶ μεθύσκων,

ᶜוּמַאֲכָלוֹ ᵇבְּרֵאָה׃ הֲעַל־ᵍכֵּן ᶠיָרִיק חֲרָמוֹ
ᵈתָּמִיד ᵉלַהֲרֹג גּוֹיִם ᵐלֹא ᵑיַחְמוֹל׃

Cap.ij.

ᵇעַל ᵇמִשְׁמַרְתִּי ᵃאֶעֱמֹדָה
ᵇוְאֶתְיַצְּבָה ᵍעַל־ᵃמָצוֹר ᵍוַאֲצַפֶּה ᵇלִרְאוֹת
ᵉמַה ᵃיְדַבֵּר ᵇבִּי ᵐ ומָה ᵐאָשִׁיב ᵒ עַל
ᵇתּוֹכַחְתִּי׃ ᵍוַיַּעֲנֵנִי ᵉיְהוָה ᵇוַיֹּאמֶר
ᵇכְּתֹב ᵐחָזוֹן ᵇוּבָאֵר ᵍעַל ᵉהַלֻּחוֹת ᵇלְמַעַן
ᵇיָרוּץ ᵉקוֹרֵא ᵇבוֹ׃ ᵉכִּי ᵍעוֹד ᵇחָזוֹן ᵇלַמּוֹעֵד
ᵐוְיָפֵחַ ᵃלַקֵּץ ᵇוְלֹא ᵐיְכַזֵּב ᵐאִם ᵒיִתְמַהְמָהּ
ᵇחַכֵּה ᵍלוֹ ᵉכִּי ᵒ בֹא ᵉיָבֹא ᵃלֹא ᵃיְאַחֵר׃
ᵇהִנֵּה ᵍעֻפְּלָה ᵇלֹא ᵇיָשְׁרָה ᵉנַפְשׁוֹ ᵇבּוֹ
ᵃוְצַדִּיק ᵉבֶּאֱמוּנָתוֹ ᵍיִחְיֶה׃ ᵇוְאַף ᵉכִּי
ᵃהַיַּיִן ᵇבּוֹגֵד ᵐגֶּבֶר ᵉיָהִיר ᵇולֹא ᵍינוֶה
ᵃאֲשֶׁר ᵉהִרְחִיב ᵇכִּשְׁאוֹל ᵉנַפְשׁוֹ ᵐוְהוּא
ᵃלַמָּוֶת ᵉוְלֹא ᵇיִשְׂבָּע ᵍוַיֶּאֱסֹף ᵇאֵלָיו ᵇכָּל
ᵃהַגּוֹיִם ᵍוַיִּקְבֹּץ ᵉאֵלָיו ᵇכָּל ᵃהָעַמִּים׃
ᵇהֲלוֹא ᵃאֵלֶּה ᵇכֻּלָּם ᵐעָלָיו ᵐמָשָׁל ᵒיִשָּׂא
ᵇוּמְלִיצָה ᵍחִידוֹת ᵇלוֹ ᵐ וְיֹאמַר ᵉהוֹי
ᵃהַמַרְבֶּה ᵉלֹא ᵇלוֹ ᵍעַד ᵃמָתַי ᵇוּמַכְבִּיד
ᵃעָלָיו ᵒ עַבְטִיט׃ ᵉהֲלוֹא ᵇפֶּתַע ᵍיָקוּמוּ
ᵇנֹשְׁכֶיךָ ᵇוְיִקְצוּ ᵃמְזַעְזְעֶיךָ ᵍוְהָיִיתָ
ᵐלְמִשָּׁסוֹת ᵐלָמוֹ׃ ᵇכִּי ᵍאַתָּה ᵃ שָׁלַלְתָּ
ᵇגּוֹיִם ᵉרַבִּים ᵍיְשָׁלּוּךָ ᵇכָּל ᵉיֶתֶר ᵉעַמִּים
ᵇמִדְּמֵי ᵃאָדָם ᵇוַחֲמַס ᵒאֶרֶץ ᵉקִרְיָה ᵇוְכָל
ᵇיֹשְׁבֵי ᵉבָהּ׃ ᵇהוֹי ᵇבֹּצֵעַ ᵍבָּצַע ᵉרָע ᵐ לְבֵיתוֹ
ᵃלָשׂוּם ᵒבַּמָּרוֹם ᵇקִנּוֹ ᵍלְהִנָּצֵל ᵇמַכַּף
ᵉרָע׃ ᵍיָעַצְתָּ ᵐ בֹּשֶׁת ᵉלְבֵיתֶךָ ᵍקְצוֹת
ᵃעַמִּים ᵉרַבִּים ᵇוְחֹטֵא ᵉנַפְשֶׁךָ׃ ᵇכִּי ᵉאֶבֶן
ᵇמִקִּיר ᵍתִּזְעָק ᵇוְכָפִיס ᵉמֵעֵץ ᵍיַעֲנֶנָּה׃
ᵐהוֹי ᵐבֹּנֶה ᵉעִיר ᵒ בְּדָמִים ᵇוְכוֹנֵן ᵍקִרְיָה
ᵃבְּעַוְלָה׃ ᵉהֲלוֹא ᵃהִנֵּה ᵐמֵאֵת ᵉיְהוָה
ᵃצְבָאוֹת ᵍוְיִיגְעוּ ᵉעַמִּים ᵇבְּדֵי ᵉאֵשׁ
ᵇוּלְאֻמִּים ᵉבְּדֵי ᵉרִיק ᵍיִעָפוּ׃ ᵇכִּי ᵉתִּמָּלֵא
ᵃהָאָרֶץ ᵉלָדַעַת ᵐ אֶת ᵐ כְּבוֹד ᵒ יְהוָה
ᵇכַּמַּיִם ᵍיְכַסּוּ ᵉעַל ᵒ יָם׃ ᵉהוֹי ᵐמַשְׁקֵה
ᵃרֵעֵהוּ ᵉמְסַפֵּחַ ᵇחֲמָתְךָ ᵐ וְאַף ᵇשַׁכֵּר

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.Abacuc.iij. | Trāſl.B.Vie. | Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

לְמַ֣עַן ׀ הַבִּ֣יט עַל־מְעוֹרֶ֗יהָ׃ שַׁבַּ֣עְתָּ
c vt b aſpiciat f nuditatē eius. g Repletus es ooooooooo
בֶלון מְכֻבָּד שִׁתָּה גַּם־אַתָּה וְהֵעָרֵל
h ignominia i p gloria. k Bi be m tu i quoq; n & cōſopire.
תִּסּוֹב עָלַיִךְ כּוֹס יְמִין יְהוָה וְקִיקְלון
o Circūdabit p te q calix r dex tere s dñi: t & vomit u igno minie x ſup y gloriā tuam.
סֹבַע כָּבוֹדֶךָ׃ כִּי חֲמַס לְבָנון יְכַסֶּךָּ
z Quia a inqtas b libani c ope riet te: d & vaſtitas e anialiū
וְשֹׁד בְּהֵמוֹת יְחִיתָן מִדְמֵי אָדָם
f deterrebit eos: g de ſan guinibus h ois: i & iniqta te k re l & ciuitatis: m & oīm n habitantiū o in ea. p Quid q pdeſt r ſculptile: s qa t ſcul pſit illud u fictor ſu? x cōfla tile y & imaginem z falſam: a a quia b ſperaut c in figmen to d fictor eius e vt faceret f ſi mulachra g muta. h Ve i qui dicit k ligno l expergiſcere: m ſurge n lapidi o tacēti. Nūquid p ipe q docere poterit: r Ecce ſ iſte t cooptus eſt u auro x & argento: y & oīs ſpūs a nō eſt b in viſceribus eius. c Dñs a ūt d in tēplo e ſancto ſuo: f ſileat g a facie eius h ois i terra.
חֲמַס־אֶרֶץ קִרְיָה וְכָל־יֹשְׁבֵי בָהּ׃
מָה־הוֹעִיל פֶּסֶל כִּי פְסָלוֹ יְצָרוֹ
מַסֵּכָה וּמוֹרֶה שֶׁקֶר כִּי בָטַח יֹצֵר
נֶסֶךְ אֱלִילִם עָשָׂה
יְצָרוֹ עָלָיו לַעֲשׂוֹת אֱלִילִים
אֶלְמִים׃ הוֹי אֹמֵר לָעֵץ הָקִיצָה
עוּרִי לְאֶבֶן דּוֹמֵם הוּא יוֹרֶה הִנֵּה
הוּא תָפוּשׂ זָהָב וָכֶסֶף וְכָל־רוּחַ
אֵין בְּקִרְבּוֹ׃ וַיהוָה בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ
הַס מִפָּנָיו כָּל־הָאָרֶץ׃

Cap.iij.

תְּפִלָּה לַחֲבַקּוק הַנָּבִיא
עַל שְׁגִינוֹת׃ יְהוָה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ
יָרֵאתִי יְהוָה פָּעָלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים
חַיֵּיהוּ בְּקֶרֶב שָׁנִים תּוֹדִיעַ בְּרֹגֶז
רַחֵם תִּזְכּוֹר׃ אֱלוֹהַ מִתֵּימָן יָבוֹא
וְקָדוֹשׁ מֵהַר פָּארָן סֶלָה כִּסָּה
שָׁמַיִם הודו וּתְהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ׃
וְנֹגַהּ כָּאור תִּהְיֶה קְרָנַיִם מִיָּדוֹ
לוֹ וְשָׁם חֶבְיון עֻזּוֹ׃ לְפָנָיו יֵלֶךְ
דָּבֶר וְיֵצֵא רֶשֶׁף לְרַגְלָיו׃ עָמַד
וַיְמֹדֵד אֶרֶץ רָאָה וַיְתַר גּוֹיִם
וַיִּתְפֹּצְצוּ הָרְרֵי עַד שָׁחוּ גִּבְעוֹת
עולָם הֲלִיכוֹת עולָם לוֹ׃ תַּחַת אָוֶן
רָאִיתִי אָהֳלֵי כוּשָׁן יִרְגְּזוּן יְרִיעוֹת
אֶרֶץ מִדְיָן׃ הֲבַנְּהָרִים חָרָה יְהוָה
אִם בַּנְּהָרִים אַפֶּךָ אִם בַּיָּם עֶבְרָתֶךָ
כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מַרְכְּבֹתֶיךָ
יְשׁוּעָה׃ עֶרְיָה תָעוּר קַשְׁתֶּךָ
שִׁבְעוֹת מַטּוֹת אֹמֶר סֶלָה נְהָרוֹת
תְּבַקַּע אָרֶץ׃ רָאוּךָ יָחִילוּ הָרִים זֶרֶם
מַיִם עָבָר נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ רוֹם
יָדָיהוּ נָשָׂא שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָה

c vt b aſpiciat f nuditatē eius. g Repletus es ooooooooo h ignominia i p gloria. k Bi be m tu i quoq; n & cōſopire. o Circūdabit p te q calix r dex tere s dñi: t & vomit u igno minie x ſup y gloriā tuam. z Quia a inqtas b libani c ope riet te: d & vaſtitas e anialiū f deterrebit eos: g de ſan guinibus h ois: i & iniqta te k re l & ciuitatis: m & oīm n habitantiū o in ea. p Quid q pdeſt r ſculptile: s qa t ſcul pſit illud u fictor ſu? x cōfla tile y & imaginem z falſam: a a quia b ſperaut c in figmen to d fictor eius e vt faceret f ſi mulachra g muta. h Ve i qui dicit k ligno l expergiſcere: m ſurge n lapidi o tacēti. Nūquid p ipe q docere poterit: r Ecce ſ iſte t cooptus eſt u auro x & argento: y & oīs ſpūs a nō eſt b in viſceribus eius. c Dñs a ūt d in tēplo e ſancto ſuo: f ſileat g a facie eius h ois i terra.

a Oratio b abacuc c pphete d pro b ignorantiis. j.

O mine e audiui f audi tionē tuam: & ooooo g timui. h Dñe i opus tuum m in medio n annorum ooo o viuifica illud. p In medio q annorū r notū facies: s cū iratus fueris t mie u recorda beris. x Deus y ab austro z ve niet: a et ſanctus b de mōte c pharan. d Operuit ooooo e celos f gloria eius: g & lau dis eius h plena eſt i terra. oo k Splēdor eius l vt lux m erit: n cornua o in manib p eius. q Ibi r abſcōdita eſt s fortitu do eī: t ante facie eī u ibit x mors. y Egredietur z dia bolus a ante pedes eī. b ſte tit c & mensus eſt d terram. e Aſpexit f & diſſoluit g ge tes: h & cōtriti ſunt i mōtes k ſecli. l Incuruati ſūt m col les n mundi: o ab p itinerib q eternitatis r eius. s Pro t ini qtate u vidi x tentoria y ethio pie: z turbabuntur a pelles b terre c madiā. d Nunqd in fluminib e irat f es dñe: g aut h in fluminibus i furor tu k vel l in mare m indigna tio tua? n Qui o aſcendis p ſu per q equos tuos & r q drige tue s ſaluatio. t Suſcitās u ſu ſcitabis x arcū tuū: y iuramē ta z tribus que a locutus es. b Fluuios c ſcindes d terre: e viderunt te & f doluerunt g mōtes: h gurges i aquarū k tranſiit. l Dedit m abyſſus n vocē ſuā: o altitudo p man q ſuas r leuauit. s Sol & t luna u ſteterūt in x hitaculo ſuo:

vt aſpiciat in ſpelſicis ſuis: ſaturitatē igno
ὅπως ἐπιβλέπῃ ἐπὶ τὰ ἀσπίλαια αὐτῶν, πλησμονὴ ἀτι
minie de glia bibe: t cōmouere: circūdauit te ca
μίας ἐκ δόξης πίε, καὶ σαλεύθητι, ἐκύκλωσέν σε πο=
lix dextere dñi: t ⁊gregata ē ignominia ſup gſam
τήριον δεξιᾶς κυρίου, καὶ συνήχθη ἀτιμία ἐπὶ τὴν δόξαν
tuā: q ipietas libani operiet te: t mi=
σου, ὅτι ἀσέβεια τοῦ λιβάνου καλύψει σε, καὶ τα=
ſeria beſtiaꝝ terrebit te ꝓpt ſanguinē hoim t
λαιπωρία θηρίων πτοήσει σε διὰ αἵματα ἀνθρώπων καὶ
ipietates terre t ciuitatis t oīm hitantium
ἀσεβείας γῆς καὶ πόλεως καὶ πάντων τῶν κατοικούν=
eam. q̄d ꝓdeſt ſculptili q̄ ſculpſerit illud: fozma
των αὐτήν. τί ὠφελεῖ γλυπτὸν ὅτι ἔγλυψαν αὐτό, ἔπλα
uerit illud cōflatile imaginationē falſam. q: cōfidit
σαν αὐτὸ χώνευμα φαντασίαν ψευδῆ. ὅτι πέποιθεν ὁ
fictor in figmento ſuo: vt faciat idola mu
πλάσας ἐπὶ τὸ πλάσμα αὐτοῦ, τοῦ ποιῆσαι εἰδώλα κω
ta. ve q̄ dicit ligno vigila: ſurge: t lapidi
φά. οὐαὶ ὁ λέγων τῷ ξύλῳ ἔκνηφον, ἐγέρθητι, καὶ τῷ λίθῳ
eleuare: t ipm eſt imaginatio t eſt ꝓductio au
ὐφώθητι, καὶ αὐτό ἐστιν φαντασία καὶ ἔστιν ἔλασμα χρυσί
ri t argenti: t oīs ſpūs nō eſt in eo: at dñs in tēplo
ου καὶ ἀργυρίου, καὶ πᾶν πνεῦμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ, ὁ δὲ κς ἐν ναῷ ἁ
ſctō ſuo: reuereat a facie eius ois terra.
γίῳ αὐτοῦ, εὐλαβείσθω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ. C.ȝ

Oratio ambacuc ꝓphete cū cantico. dñe au
Προσευχὴ Ἀμβακοὺμ τοῦ προφήτου μετ᾽ ᾠδῆς. κύριε εἰ
diui auditū tuū t timui: dñe cōſideraui
σακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην, κύριε κατενόησα τὰ
opa tua: t obſtupui. i medio duoꝝ aialiū cognoſceris cū
ἔργα σου, καὶ ἐξέστην. ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ ἐν τῷ
apropiāq̄erit tāi cognoſceris: cū aderit tps demō
ἐγγίζειν τὰ ἔτη γνωσθήσῃ, ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀνα
ſtraberis. cū cōturbata fuerit aia mea: mie
δειχθήσῃ. ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν ψυχήν μου, ἐλέους
recordaberis. de ab austro veniet t ſcūs de mōte vm
μνησθήσῃ. ὁ θεὸς ἀπὸ θεμὰν ἥξει καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους κα=
broſo pharan. Diapſalma. Operuit
τασκίου φαράν. Διάψαλμα. Ἐπεκάλυψεν τοὺς
celos virtus eius: t laude ei⁹ plena
οὐρανοὺς ἡ δύναμις αὐτοῦ, καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ ἐπλή
eſt ẽra: t ſplendor ei⁹ q̄ſi lux erit: t ¦cornua
σθη ἡ γῆ, καὶ φαντασμα αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται, καὶ κέρατα
in manib⁹ ei⁹: t poſuit dilectionē robuſtā fortitudis ſue.
ἐν χερσὶν αὐτοῦ, καὶ ἔθηκεν ἀγάπην ἰσχυρὰν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
aī faciem eius ¦bit verbū: t egredietꝝ in
πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται λόγος, καὶ ἐξελεύσεται εἰς
cāpos. iuxta pedes ei⁹ erit t mota eſt terra: aſpexit
πεδία κατὰ πόδας αὐτοῦ ἔσται καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ, κατενόη=
t diſtare fecit gētes: t mōtes ⁊triti ſunt violētia: tabu
σεν καὶ ἐξέκλασεν τὰ ἔθνη. καὶ τὰ ὄρη ἐθραύσθησαν βία, ἐτάκη
eſt colles ſeculi: itinera ſēpitna ei⁹: ꝓ laboꝝ⁹ ¦vidi
σαν βουνοὶ τοῦ αἰῶνος, αἱ ὁδοὶ αἰωνίαι αὐτοῦ, ἀντὶ πόνων εἶδον
tabernacula ethiopū: turbabunt t tabernacula
τοὺς σκηνοὺς Αἰθιόπων, ταραχθήσονται καὶ τὰ σκηνώματα τῆς
tre madiā. nūqd i fluminib⁹ irat⁹ es dñe: aut i fluminib⁹ fu=
γῆς Μαδιάμ. μὴ ἐν ποταμοῖς ὠργίσθης κε, ἢ ἐν ποταμοῖς ὁ θυ
ror tu⁹: aut i mari ſpet⁹ tu⁹? aſcenſur⁹ ſup eqꝰ
μός σου, ἢ ἐν θαλάσσῃ ἡ ὁρμή σου; ὁ ἀναβησόμενος ἐπὶ τοὺς ἵπ
tuos: t equitar⁹ tu⁹ ſalus: extendēs extēdes
πους σου, καὶ ἡ ἱππασία σου σωτηρία, ἐκτείνας ἐκτενεῖς
arcū tuū ſup ſceptra dicit dñs. diapſalma.
τὸ τόξον σου ἐπὶ τὰ σκῆπτρα λέγει κς. Διάψαλμα. O
fluuius ſcindit ẽra. videſt te: t cōdolent ppū. oīs
ποταμὸς χίζεται τῇ γῇ. εἶδόν σε, καὶ συναλγοῦσιν λαοί. δια
gdes aquas itineris: dedit abyſſus vo
πορείς ὕδατα τῆς πορείας, ἔδωκεν ἡ ἄβυσσος τὴν φω
cē ſuā: altitudinē viſionis eius. exaltauꝰ ē ſol
νὴν αὐτοῦ, ὑψοῦ τῆς φαντασίας αὐτοῦ. ὑψώθη ὁ ἥλιος
t luna ſtetit in ordine ſuo.
καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς. ooooooooo

Universidad de Deusto

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

in luce iacula tua ibunt: τ in ſplēdore coru ἐν φωτὶ αἱ βολίδες σου πορευσονται, καὶ ἐν φέγγι ἀστρα ſcatiōis armox tuox: in ꝓminatiōe iminues terrā τῆς τῶν ὅπλων σου, ἐν ἀπειλῇ ἐλαττώσεις τὴν γῆν τ in furore ōtritabes gētes.egreſſ⁹ es in ſalute ꝓpli καὶ ἐν ὀργῇ κατατρίψεις ἔθνη. ἐξῆλθες ἐπὶ σωτηρία τοῦ λαοῦ tui vt ſaluares chriſtos tuos. miſiſti in caput σου τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου. ἔπεμψας ἐπὶ κεφαλὴν impioꝝ mortem: ſuſcitaſti vincula vſq; ad collum ἀσεβῶν θάνατον, ἤγειρας δεσμοὺς ἕως τοῦ τραχήλου in finem: diuiſiſti in ſtupore capita po= ἐις τὸ τέλος, διεμέρισας ἐν θάμβει τὰς κεφαλὰς τῶν δυ= tentiū ꝓmouebuntur in ea aperiēt frenos ſuos νατῶν σαλευθήσονται ἐν αὐτῇ ἀνοίξουσι τοὺς ἡνίας αὐτῶν ſic cōedens pauperē in abſcondito. τ ſupduxiſti in ὡς τρώγων πτωχὸν ἐν ἀποκρύφῳ. καὶ ὑπερήγαγες ἐπὶ mari equos tuos cōturbantes aquas θαλάσσης τοὺς ἵππους σου συνταράσσοντας ὕδατα multas. cuſtodiui τ extimuit venter meꝰ a voce πολλά. ἐφύλαξα καὶ ἐφοβήθη ἡ κοιλία μου ἀπὸ φωνῆς oratiōis labioꝝ meox: τ igreſſ⁹ ē tremoꝛ in προσευχῆς τῶν χειλέων μου, καὶ εἰσῆλθε τρόμος ἐπὶ oſſa mea.τ ſubter me cōturbata ē fortitudo mea τῶν ὀστέων μου. καὶ ὑποκάτω μου συνεταράχθη ἰσχύς μου requieſcam in die tribulatiōis mee: vt aſcēdā καταπαύσομαι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου, τοῦ ἀναβῆ ad ꝓplm pegrinatiōis mee: qm̄ ficus non ται πρὸς τὸν λαὸν τῆς παροικίας μου, ὅτι συκῆ οὐ μὴ afferet fructū: τ in vineis non erūt βλαστήσῃ τὸν καρπόν, καὶ ἐν ταῖς ἀμπέλοις οὐκ ἔσαι germia: mēſietur opus oliue: a campi φυτά, ψεύσεται τὸ ἔργον τῆς ἐλαίας, καὶ τὰ πεδία nō facient eſcas. defecerūt: eo qđ cōederūt o= οὐ ποιήσουσι βρώματα. ἐξέλιπον, διότι ἔφαγον πρό= ues: τ nō ſunt boues in ꝑſepibus. ego āt βατα, καὶ οὐκ εἰσὶν βόες ἐν ταῖς φάτναις. ἐγὼ δὲ in dño exultabo: gaudebo ſup deo ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλιάσομαι, εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ ſalutari meo. dñs deꝰ fortitudo mea: τ ponet τῷ σωτῆρί μου. κύριος ὁ θεὸς ἰσχύς μου, καὶ θήσει τοὺς pedes meos i cōſumatiōnē: τ ſup excelſa imponet πόδας μου εἰς συντέλειαν, καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλά ἐπιθήσει me vt vincā in cāt̄ico eius.
με τοῦ νικῆσαι ἐν ᾠδῇ αὐτοῦ.

Trāſla.B.Hie.

ʳ in luce ˢ ſagittarū tuarum ᵗ ibūt ᵇ ī ſplendore ᶜ fulgurā tis ᵒ haſte tue. ᶜ In fremitu ᶠ cōculcabis ᵍ terram & ooo ᵇ in furore ᵗ obſtupefacies ᵏ gentes. ᵗ Egreſſus es ᵐ in ſalutē ⁿ populi tui: ᵒ in ſalu tē ᵖ cuꝫ ᵠ xpo tuo. ʳ Percuſſi ſti ˢ caput ᵗ de domo ᵘ ipiī: ˣ denudaſti ʸ fundamentū eius ᶻ vſq; ad ᵃ collū ᵇ ſemp. ᶜ Maledixiſti ᵈ ſceptris eius ᵉ capiti ᶠ bellatorū eius ᵍ ve= nientibus vt turbo ʰ ad diſp gendū me. ⁱ Exultatio eo= rū ʲ ſicut eius ᵏ qui deuorat ˡ pauperē ᵐ in abſcondito. ⁿ Viā feciſti ᵒ in mari ᵖ equis tuis: in ᵠ luto ʳ aquarū ˢ mul tarū. ᵗ Audiui ᵘ & cōturba= tus eſt ˣ venter meus: ʸ a vo ce ᶻ contremuerunt ᵃ labia mea. ᵇ Ingrediatur ᶜ putre do ᵈ in oſſib⁹ meis: ᵉ & ſubt me ᶠ ſcateat. ᵍ Vt ʰ requieſcā ⁱ in die ʲ tribulationis ᵐ vt aſcendā ⁿ ad populū ᵒ accin ctum noſtrū. ᵖ Ficus ᵠ enī ʳ non ˢ florebit: ᵗ & non erit ᵘ germen ˣ in vineis. ooo ʸ Mentietur ᶻ opus ᵃ oliue: ᵇ & arua ᶜ non ooo xxx ooo ᵈ afferent ᵉ cibum. ᶠ Abſcin detur ᵍ de ouili ʰ pecus: ooo ⁱ & nō erit ᵏ armentū ˡ in ꝑ= ſepibus. ᵐ Ego aūt ⁿ in dño ᵒ gaudebo: ᵖ exultabo ᵠ in deo ʳ Ieſu meo. ooooooooo ˢ Deus ᵗ domin⁹ ᵘ fortitudo mea: ˣ & ponet ʸ pedes me os ᶻ quaſi ceruorū. ᵃ Et ſup ᵇ excelſa mea ᶜ deducet me ᵈ victor ᵉ in pſalmis canen tem.

Explicit abacuc ꝓpheta.

Text.heb.Abacuc.iij.Pītiua.heb.

הלך
חנית חציך יהלכו ׀ לנהה ברק
חגה צעד
בזעם תצעד ארץ ׀ באף תדוש גוים ׀ יצאת לישע
דוש
משח
עמך ׀ לישע את משיחך ׀ מחצת
עראה יסד
ראש מבית רשע ׀ ערות יסוד
נגה
עד צואר סלה ׀ נקבת בטיו
סער פוץ
ראש ׀ פרזו ׀ יסערו ׀ להפיצני
עלץ עגה
עליצתם ׀ כמו ׀ לאכל עני
סתר
במסתר ׀ דרכת ים סוסיך
רגז רגז
חמר ׀ מים רבים ׀ שמעתי ותרגז
שפה
בטני ׀ לקול ׀ צללו ׀ שפתי
בוא
יבא ׀ רקב ׀ בעצמי ׀ ותחתי ׀ ארגז
נוח צור
אשר ׀ אנוח ליום ׀ צרה לעלות
עלה גוד
לעם ׀ ינודנו ׀ כי תאנה ׀ לא
פרח נוב
תפרח ׀ ואין יבול ׀ בגפנים
עשה
כחש ׀ מעשה ׀ זית ׀ ושדמות ׀ לא
כלא
יעשה ׀ אכל ׀ גזר ׀ ממכלה ׀ צאן
ואין ׀ בקר ׀ ברפתים ׀ ואני ׀ ביהוה
עלז גול
אעלוזה ׀ אגילה ׀ באלהי ׀ ישעי
שום
יהוה ׀ אדני ׀ חילי ׀ וישם ׀ רגלי
במה דרך
כאילות ׀ על במותי ׀ ידרכני
נצח נגן
למנצח ׀ בנגינותי

INCIPIT PROLOGVS IN Sophoniam prophetam.

Radū t hebrei cuiuſcūq; ꝓphete pr̄ aut au⁹ po natur in titulo ip̄os quoq; prophetas fuiſſe. Vnde & amos vnū de duodecim ꝓphetis: q dixit: non ſu⁊ ꝓpheta nec filius prophete: ſed paſtor capra⁊; vellicans ſycomoros;: patris nomē in titulo non habere. Hoc ſi verū eſt: ſo phonias ꝓpheta: qui nomīe: vt ita dicā: ꝓphe tico & glorioſa maioꝝ ſuoꝝ ſtirpe generatus eſt. Habuit enim patrē chuſi: auū godoliam: ꝓauum amariam: attauun ezechi= am: & talem quadrigam ipſe velut extremus auriga cōpleuit. Nomen ſophonie: alii ſpeculā: alii archanū dñi tranſtulerunt. Siue igitur ſpecula: ſiue abſconditū dñi interpretetur: vtrumq; ꝓphete conuenit: Dicitur. n. ad ezechielem. Fili hominis, ſpecu latorē te poſui domui iſrael. Iſte ergo ꝓpheta q erat in ſpecula & in ſublimibus cōſtitutus: & nouerat myſteria dñi: filius erat chuſi: q interpretatur hūilitas. Habebat quoq; auum godoliā: q dicitur magnitudo dñi: & ꝓauū amariam: q & ipſe vertitur in ſermonē dñi: atauum ezechiam: qui ſonat fortitudo domini. De fortitudine itaq; dñi: nat⁹ eſt ſermo domini: & de ſermone domini nata eſt magnitudo dñi: de magnitudine dñi nata eſt hūilitas: vt cū puenerit aliquis ad perfectū: dicat: quia nō ſum dignus vocari apoſtolus. Et illud in pſalmis. Dñe non eſt exal= tatū cor meū: neq; elati ſunt oculi mei. Ioſiam regē iude cuius temporibus ſophonias ꝓphetaſſe inuenitur: deo p oībus re= gibus iude placuiſſe hiſtoria quarti libri regū & ſecundi para lipomenon demonſtrat. Ioſias ſimulachra q̄ pater ſuus amon vel auus manaſſes in templo dei collocauerat deiecta cōminu ſſe mōſtratur. In quibus etiā ſerpentē ereū a moyſe factū cui errori inductus ppl̄s ſupſtitione idoloꝝ detēt⁹ admiſerat. Idē cuſtodiſſe paſcha & intermiſſū tp̄ibus multis ſolus celebraſſe monſtratur. Ideo deus p prophetam tp̄ibus memorati regis que ꝓuentura erant oſtendens: gentibus qdē lectione compre henſis affutuꝝ iudicium: populo vero iſrael ſalutem: & ciuitati hieruſalem reſtaurationem: tunc temporis tribuendam textu lectionis denunciauit.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

SOphonias ſpeculator & arcanorū dei cognitor: audit cla= morem a porta piſciū. & eiulatum a ſecunda: & cōtritionē a colliſ⁹. Indicit quoq; vlulatū hītatoriꝫ pile: qa cōticuit oīs ppl̄s chanaan: diſperierūt vniuerſi qui inuoluti erant argento.

Explicit argumentum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Incipit Sophonias propheta. Capitulum. 1.

SOPHONIAS.

ΣΟΦΟΝΙΑΣ. Ca.1.

Cap.j.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל צְפַנְיָה
בֶּן כּוּשִׁי בֶן גְּדַלְיָה בֶן אֲמַרְיָה בֶן
חִזְקִיָּה בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יום
יְהוּדָה׃ אָסֹף אָסֵף כֹּל מֵעַל פְּנֵי פנה
הָאֲדָמָה נְאֻם יְהוָה׃ אָסֵף אָדָם
וּבְהֵמָה אָסֵף עוף הַשָּׁמַיִם וְדְגֵי הנה
הַיָּם וְהַמַּכְשֹׁלוֹת אֶת הָרְשָׁעִים כשל
וְהִכְרַתִּי אֶת הָאָדָם מֵעַל פְּנֵי כרת
הָאֲדָמָה נְאֻם יְהוָה׃ וְנָטִיתִי יָדִי עַל נטה
יְהוּדָה וְעַל כֹּל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָ͏ִם
וְהִכְרַתִּי מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת קום
שֵׁאֵר הַבַּעַל אֶת שֵׁם הַכְּמָרִים עִם
הַכֹּהֲנִים׃ וְאֶת הַמִּשְׁתַּחֲוִים עַל הַגַּגוֹת שחה
לִצְבָא הַשָּׁמָיִם וְאֶת הַמִּשְׁתַּחֲוִים
הַנִּשְׁבָּעִים לַיהוָה וְהַנִּשְׁבָּעִים שבע
בְּמַלְכָּם׃ וְאֶת הַנְּסוֹגִים מֵאַחֲרֵי יְהוָה סוג
וַאֲשֶׁר לֹא בִקְשׁוּ אֶת יְהוָה וְלֹא
דָרְשֻׁהוּ׃ הַס מִפְּנֵי אֲדֹנָי יְהוִה כִּי הנה
קָרוֹב יוֹם יְהוָה כִּי הֵכִין יְהוָה זֶבַח קרב כון
הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו׃ וְהָיָה בְּיוֹם זֶבַח קדש
יְהוָה וּפָקַדְתִּי עַל הַשָּׂרִים וְעַל בְּנֵי שור
הַמֶּלֶךְ וְעַל כָּל הַלְּבֻשִׁים מַלְבּוּשׁ לבש
נָכְרִיָּה׃ וּפָקַדְתִּי עַל כָּל הַדּוֹלֵג עַל דלג
הַמִּפְתָּן בַּיּוֹם הַהוּא הַמְמַלְאִים בֵּית פתן מלא
אֲדֹנֵיהֶם חָמָס וּמִרְמָה׃ וְהָיָה בַּיּוֹם רעה
הַהוּא נְאֻם יְהוָה קוֹל צְעָקָה מִשַּׁעַר
הַדָּגִים וְיִלֲלָה מִן הַמִּשְׁנֶה וְשֶׁבֶר שנה
גְּדוֹל מִן הַגְּבָעוֹת׃ הֵילִילוּ יֹשְׁבֵי ילל
הַמַּכְתֵּשׁ כִּי נִדְמָה כָּל עַם כְּנַעַן כתש דמה
נִכְרְתוּ כָּל נְטוּלֵי כָסֶף׃ וְהָיָה בָּעֵת כרת נטל
הַהִיא אֲחַפֵּשׂ אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם בַּנֵּרוֹת חפש נור
וּפָקַדְתִּי עַל הָאֲנָשִׁים הַקְּפָאִים
עַל שְׁמָרֵיהֶם הָאֹמְרִים בְּלִבָּם קפא
לֹא יֵיטִיב יְהוָה וְלֹא יָרֵעַ׃ וְהָיָה טוב רוע
חֵילָם לְמִשִּׁסָּה וּבָתֵּיהֶם לְשִׁמָּמָה שסס בית

Incipit Sophonias propheta. Capitulum. 1.

Verbum dñi quod factū est ad sophoniā filiū chusi filij godolie filij gamozie filij ezechie in diebus iosie filij ammō regis iuda.

Λογος κυριου ὃς ἐγενηθη πρὸς σοφονιαν τὸν του chusi filij godolie filij gomozie filij eze χουσι υἱου γοδολιου υἱου γαμαριου του ἑζε chie in diebus iosie filij ammō regis iuda. κιου ἐν ἡμεραις ἰωσια υἱου ἀμμων βασιλεως ἰουδα.

Verbum dñi quod factū est ad sophoniā filiū A

defectione deficiat a facie terre dicit dominus: deficiat homo et iumēta: deficiant volatilia celi et pisces maris: et infirmabū impij: et auferā iniqs a facie terre dicit dñs. et extendā manū meā sup iudam et sup oēs q habitant hierusalem: et auferā de loco hoc nomia baal: et nomina sacēdotū cum sacēdotib⁹: et eos q adorant sup tecta militiam celi: et eos q iurant et iurant in melchō: et qui auertūtur de post tergū dñi: et qui non quesierunt dñm: nec inuestigauerūt eum.

ἐκλειψει ἐκλειφθήτω ἀπὸ προσώπου της γης λέγει κύριος: ἐκλειφθήτω ἄνθρωπος καὶ κτήνη, ἐκλειφθήτω τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ ἰχθύες της θαλάσσης, καὶ ἀσθενήσουσιν οἱ ἀσεβεῖς, καὶ ἐξαρῶ τοὺς ἀνόμους ἀπὸ προσώπου της γης λέγει κύριος· καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ ἰούδαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλήμ, καὶ ἐξαρῶ ἐκ τοῦ τόπου τούτου τὰ ὀνόματα της Βαάλ, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἱερέων μετὰ τῶν ἱερέων, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐπὶ τῶν δωμάτων τῆ στρατιᾶ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοὺς ὀμνύοντας κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ ὀμνύοντας κατὰ βασιλέως καὶ ἐκκλίνοντας ἀπὸ τοῦ κυρίου, καὶ τοὺς μὴ ζητοῦντας τὸν κύριον, καὶ τοὺς μὴ ἀνερωτῶντας αὐτόν.

B

Sophonias

Timete a facie dñi dei: quia iuxta est dies dñi: quia preparauit dñs hostiā: sanctificauit vocatos suos. & erit in die hostie dñi. et vlciscar sup principes: et sup domū regis: et sup oēs q induti sunt indumentis alienis. et vlciscar sup oēs q cōplent domū dñi dei sui ipse plenā, et dolo. et erit in illa die dicit dominus: vox clamoris a porta secunda: et cōtritio magna a collib⁹. plangite q habitatis pilē. Conticuit omnis populus chanaan: disperierūt oēs inuoluti argento. Et erit in tpe illo: scrutabor hierusalem cū lucernis: et visitabo sup viros defixos in fecibus suis qui dicūt in cordibus suis. Nō faciet bñ dñs & nō faciet male. Et erit fortitudo eorū in direptionē & dom⁹ eorū in desertū.

φοβεῖσθε ἀπὸ προσώπου κυρίου θεοῦ· ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου, ὅτι ἡτοίμασε κύριος τὴν θυσίαν αὐτοῦ, ἡγίασε τοὺς κλητοὺς αὐτοῦ, καὶ ἔσται ἐν ἡμέρᾳ θυσίας κυρίου· καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἐνδεδυμένους ἐνδύματα ἀλλότρια, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ πάντας ἐμφανῶς τοὺς ἐπὶ τὰ πρόθυρα ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τοὺς πληροῦντας τὸν οἶκον κυρίου θεοῦ αὐτῶν ἀσεβείας, καὶ δόλου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος· φωνὴ κραυγῆς ἀπὸ πύλης ἀπεναντίον τούτων, καὶ ὀλολυγμὸς ἐκ της δευτέρας, καὶ συντριμμὸς μέγας ἀπὸ τῶν βουνῶν· θρηνήσατε οἱ κατοικοῦντες τὴν κατακεκαμμένην· ὅτι ὡμοιώθη πᾶς ὁ λαὸς χαναάν, ἐξολοθρεύθησαν πάντες οἱ ἐστηριγμένοι ἀργυρίῳ· καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐξερευνήσω τὴν ἱερουσαλὴμ μετὰ λύχνου, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καταφρονοῦντας ἐπὶ τὰ φυλάγματα αὐτῶν, τοὺς λέγοντας ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, οὐ μὴ ἀγαθοποιήσει κύριος οὐδὲ μὴ κακώσει. καὶ ἔσται ἡ δύναμις αὐτῶν εἰς διαρπαγήν, καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν. καὶ οὐ μὴ

C

Amos 5.c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

τ edificabunt domos: τ non hitabunt. τ
καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας, καὶ οὐ μὴ κατοικήσωσι· καὶ
plantabunt vineas: τ non bibēt vi=
καταφυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ οὐ μὴ πίωσι τὸν οἶ=
nū eaꝝ. qꝫ iuxta dies dñi magnus τ iuxta
νον αὐτῶν. ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου ἡ μεγάλη καὶ ἐγγὺς
τ velox nimis. vox diei dñi amara τ tu=
καὶ ταχεῖα σφόδρα· φωνὴ ἡμέρας κυρίου πικρὰ καὶ σκλη
ra posita est fortis dies ire dies illa: dies
ρὰ τέτακται δυνατὴ ἡμέρα ὀργῆς ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἡμέρα
tribulatiōis τ necessitatis: dies miserie τ pditionis:
θλίψεως καὶ ἀνάγκης, ἡμέρα ταλαιπωρίας καὶ ἀφανισμοῦ,
dies tenebraꝝ τ caliginis: dies nubis τ nebule: di=
ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὁμίχλης, ἡμέ
es tube τ clamoris: sup ciuitates munitas τ
ρα σάλπιγγος καὶ κραυγῆς, ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς καὶ
sup angulos excelsos. τ tribulabo hoies
ἐπὶ τὰς γωνίας τὰς ὑψηλάς· καὶ ἐκθλίψω τοὺς ἀνθρώπους
τ ambulabūt vt ceci: q dño peccauerūt: τ
καὶ περιπατήσουσιν ὡς τυφλοί· ὅτι τῷ κυρίῳ ἥμαρτον, καὶ
effundet sanguinē eoꝝ sicꝫ puluerē τ carnes eoꝝ
Exe. 7.c. Infra. 3.b
ἐκχεεῖ τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς χοῦν καὶ τὰς σάρκας αὐτῶν
sicꝫ stercora bouꝫ. argētū eoꝝ τ aurū eoꝝ
ὡς βόλβιτα· τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν
non poterit eruere eos in die ire dñi. τ
οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· καὶ
in igne zeli ei⁹ cōsumetur ois terra: qꝫ
ἐν πυρὶ ζήλου αὐτοῦ καταναλωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, διό
cōsumationē τ festinationē faciet sup oēs
τι συντέλειαν καὶ τάχος ἣν ποιήσει ἐπὶ πάντας τοὺς
hitantes terrā.
κατοικοῦντας τὴν γῆν. Ca.2.

A Congregamini τ colligamini gens inerudita
Συνάχθητε καὶ συνάγετε τὸ ἔθνος τὸ ἀπαίδευ=
aliꝫ sitis vos sicꝫ nos ptransiens
τον πρὸ τοῦ ῥηθῆναι ὑμᾶς ὡς ἄνθος παραπορευόμενον
die: aliꝫ veniat sup vos ira dñi: aliꝫ
ἡμέρα, πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἐφ᾽ ὑμᾶς ὀργὴν κυρίου, πρὸ τοῦ
irruat sup vos dies ire furoris dñi. querite
ἐπιστῆσαι ἐπὶ ὑμῶν ἡμέρα ὀργῆς θυμοῦ κυρίου· ζητήσατε
dñm oēs humiles terre. iudiciū operamini τ iusti
τὸν κύριον πάντες ταπεινοὶ γῆς· κρίμα ἐργάζεσθε καὶ δι=
ciam qꝛite: τ rūdete ea: vt pte
καιοσύνην ζητήσατε, καὶ ἀποκρίνεσθε αὐτά, ὅπως σκε=
gamini in die ire dñi: qꝫ gaza direpta
πασθῆτε ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου, διότι γάζα διηρπασμένη
erit: τ ascalon in desolationē: τ azotus meridie
ἔσται, καὶ ἀσκαλὼν εἰς ἀφανισμόν, καὶ Ἄζωτος μεσημβρί
pijcietur: τ accaron eradicabit. ve q hi
ας ἐκριφήσεται, καὶ Ἀκκαρὼν ἐκριζωθήσεται. οὐαὶ οἱ κα
B tatis funiculū maris aduene cretēsiū:
τοικοῦντες τὸ σχοίνισμα τῆς θαλάσσης παάροικοι κρητῶν,
verbū dñi sup vos canaam ꝛra allophyloꝝ. τ
λόγος κυρίου ἐφ᾽ ὑμᾶς Χαναὰν γῆ ἀλλοφύλων· καὶ
perdam vos de hitatione. τ erit creta pascua
ἀπολῶ ὑμᾶς ἐκ κατοικίας· καὶ ἔσαι κρήτη νομὴ
pastoꝝ τ aule ouium. τ erit funiculus
ποιμένων καὶ μάνδρα προβάτων· καὶ ἔσαι τὸ σχοίνισμα
maris ipse q reliqui sunt ꝺ domo iuda: sup ipos
τῆς θαλάσσης τοῖς καταλοίποις οἴκου ἰούδα, ἐπ᾽ αὐτοὺς
pascent in domib⁹ ascalonis: vespere diuertent
νεμήσονται ἐν τοῖς οἴκοις ἀσκαλῶνος, διότι ἐπισκέψεται αὐ=
a facie filioꝝ iuda. qꝫ visitat e=
σιν ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰούδα· ὅτι ἐπισκέψεται αὐ=
os dñs deus eoꝝ: τ auertet captiui=
τοὺς κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, καὶ ἀποστρέψει τὴν αἰχμα=
tatē eoꝝ. audiui opprobriū moab τ cōtumeliā
λωσίαν αὐτῶν· ἤκουσα ὀνειδισμὸν μωὰβ καὶ ὀνειδισμὸν
filioꝝ ammon: in qb⁹ exprobrauerūt pplo meo τ magnifi
C υἱῶν ἀμμῶν, ἐν οἷς ὠνείδισαν τὸν λαόν μου καὶ ἐμεγα=
cati sunt sup fmios meos.
λύνοντο ἐπὶ τὰ ὅρια μου.

Trāsla.B.Hie.

[a]Et edificabūt[b] domos[c] & non[b] habitabūt: [c]& plāta būt vineas: [c]& nō[b] bibent [h]vinū earū. [l]Iuxta est[m] dies[n] dñi[o] magnus: [p]iuxta est [q]& velox[r] nimis. [s]Vox[r] di=ei[u] dñi[x] amara[r] tribulabi=tur[r] ibi[a] fortis[b] Dies[c] ire[b] di=es[c] illa: [r] dies[g] tribulatiōis [b]& angustie: [l] dies ∞∞∞∞∞ [h]calamitatis [l]& miserie: [m]dies[n] tenebrarū [o]& cali=ginis: [p] dies[q] nebule [r]& tur binis: [s] dies[r] tube[u] & clan=goris[x] sup[r] ciuitates[r] muni tas[a] & sup[b] angulos ∞∞∞ [c]excelsos. [d] Et tribulabo [c]homines: [r]& ambulabūt [g]vt ceci: [b] qa[l] dño[b] peccaue runt. [l] Et effundetur[m] san guis eorū[n] sicut humus: [o]& corpora eoꝝ[p] sicut ster cora. Sed[q] &[r] argentū eoꝝ [s]& [r] aurū eorū[u] nō[x] poterit [r]liberare eos[r] i die[a] ire[b] dñi. [c] In igne[b] zeli ei⁹ [c] deuora=bitur[r] ois[g] terra: [s] qa[b] cōsu mationē [l] cū[h] festinatione [l] faciet[m] cunctis[o] habitan=tibus[r] terram. 2.

QOnuenite[b] congre=gamini ∞∞∞∞∞∞∞∞ [c]gens[o] nō[c] amabilis: [r] priuſ [q]pariat[b] iussio ∞∞∞∞∞ [l]quasi puluerē [h]trāseuntē [l]diem: [m] anteq̄ [o] veniat ∞ [p]sup vos[q] ira[r] furoris[s] dñi: [r]anteq̄ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r]veniat[r] sup vos[s] dies[a] indi gnationis[b] dñi. [c] Querite [g]dominū[r] omnes[a] mansue ti[b] terre: [l] quia ∞∞∞∞∞ [h]iudiciū eius[l] estis operati: [m]querite[n] iustus: [o] querite [p]manſuetū: [q] si quō[r] abscō=damini[s] i die[c] furoris[u] dñi. [x] quia[r] gaza[r] destructa[a] erit: [b]& ascalon ∞∞∞∞∞∞∞∞ [c]in desertū. [d] Azotum [c] in meridie [r] eiicient: ∞∞∞∞ [g]& acharon[b] eradicabitur. [l] Ve[h] qui habitatis[l] funicu lum[m] maris: [n] gens[o] pdito rum. [p] Verbū[q] dñi[r] sup vos [s]chanaan[r] terra[u] philisti=norum[x] & disperdā te: ita [r]vt nō sit[r] inhabitator. [a] Et erit[b] funiculus[c] maris ∞∞ [d]requies[r] pastorū[a] & caule [d]pecorum. ∞∞∞∞∞∞∞∞ [l] Et erit[h] funiculus ei⁹ q[l] re māserit[m] de[n] domo[o] iuda. Ibi[p] pascentur[q] in domib⁹ [r] ascalonis [s] ad vesperam [r]requiescent: [u] qa[x] visitabit eos[r] dñs[a] de⁹ corū: [b]& auer tet[c] captiuitatē eorū. [d] Au diui[o] opprobriū[r] moab[b] & blasphemias[a] filiorū[b] am mon: [l] que[h] exprobraueſt [m]pplo meo: [n]& magnifica ti sunt[o] sup[p] termios eoꝝ.

Tex.heb.Sopho.ij.Pītiua.heb.

[a]בְּנָה [b]בַּיִת [a]וּבָנוּ [b]בָתִּים [c]וְלֹא [d]יֵשֵׁבוּ [e]וְנָטְעוּ [f]כְרָמִים
[g]שָׁתַה [h]חֲמָר [i]וְלֹא [k]יִשְׁתּוּ [l]אֶת [m]יֵינָם: [n]קָרוֹב [o]יוֹם [p]יְהוָה
[q]גָּדוֹל [r]קָרוֹב [s]וּמַהֵר [t]מְאֹד [u]קוֹל [v]יוֹם
[w]מַר [x]יְהוָה [y]צוֹרֵחַ [z]שָׁם [a]גִּבּוֹר: [b]יוֹם [c]עֶבְרָה
[d]הַיּוֹם [e]הַהוּא [f]יוֹם [g]צָרָה [h]וּמְצוּקָה [i]יוֹם
[k]שׁאָה [l]וּמְשׁוֹאָה [m]יוֹם [n]חֹשֶׁךְ [o]וַאֲפֵלָה
[p]יוֹם [q]עָנָן [r]וַעֲרָפֶל: [s]יוֹם [t]שׁוֹפָר [u]וּתְרוּעָה
[v]עַל [w]הֶעָרִים [x]הַבְּצֻרוֹת [y]וְעַל [z]הַפִּנּוֹת
[a]הַגְּבֹהוֹת: [b]וְהַצַרְתִּי [c]לָאָדָם [d]וְהָלְכוּ
[e]כַּעִוְרִים [f]כִּי [g]לַיהוָה [h]חָטָאוּ [i]וְשֻׁפַּךְ [k]דָּמָם
[l]כֶּעָפָר [m]וּלְחֻמָם [n]כַּגְּלָלִים: [o]גַּם [p]כַּסְפָּם
[q]גַּם [r]זְהָבָם [s]לֹא [t]יוּכַל [u]לְהַצִּילָם [v]בְּיוֹם
[w]עֶבְרַת [x]יְהוָה [y]וּבְאֵשׁ [z]קִנְאָתוֹ [a]תְּאֻכַל [b]כָּל
[c]הָאָרֶץ [d]כִּי [e]כָלָה [f]אַךְ [g]נִבְהָלָה [h]יַעֲשֶׂה
[i]אֵת [k]כָּל [l]יֹשְׁבֵי [m]הָאָרֶץ:

Cap.ij. [a]הִתְקוֹשְׁשׁוּ [b]וְקוֹשׁוּ
[c]כֶּשׁ שׁ [d]כֶּסֶף [e]הַגּוֹי [f]לֹא [g]נִכְסָף: [h]בְּטֶרֶם [i]לֶדֶת [k]חק
[l]יֶלֶד [m]חָמַק [n]כְּמֹץ [o]עָבַר [p]יוֹם [q]בְּטֶרֶם [r]לֹא [s]יָבוֹא
[t]בּוֹא [u]עֲלֵיכֶם [v]חֲרוֹן [w]אַף [x]יְהוָה [y]בְּטֶרֶם [z]לֹא
[a]יָבוֹא [b]עֲלֵיכֶם [c]יוֹם [d]אַף [e]יְהוָה: [f]בַּקְּשׁוּ
[g]אֶת [h]יְהוָה [i]כָּל [k]עַנְוֵי [l]הָאָרֶץ [m]אֲשֶׁר
[n]מִשְׁפָּטוֹ [o]פָּעָלוּ [p]בַּקְּשׁוּ [q]צֶדֶק [r]בַּקְּשׁוּ
[s]עֲנָוָה [t]אוּלַי [u]תִּסָּתְרוּ [v]בְּיוֹם [w]אַף [x]יְהוָה:
[y]כִּי [z]עַזָּה [a]עֲזוּבָה [b]תִּהְיֶה [c]וְאַשְׁקְלוֹן
[d]לְשִׁמָּמָה [e]אַשְׁדּוֹד [f]בַּצָּהֳרַיִם [g]יְגָרְשׁוּהָ
[h]עֶקְרוֹן [i]תֵּעָקֵר: [k]הוֹי [l]יֹשְׁבֵי [m]חֶבֶל
[n]הַיָּם [o]גּוֹי [p]כְּרֵתִים [q]דְּבַר [r]יְהוָה [s]עֲלֵיכֶם
[t]כְּנַעַן [u]אֶרֶץ [v]פְּלִשְׁתִּים [w]וְהַאֲבַדְתִּיךְ
[x]מֵאֵין [y]יוֹשֵׁב: [z]וְהָיְתָה [a]חֶבֶל [b]הַיָּם
[c]נְוֹת [d]כְּרֹת [e]רֹעִים [f]וְגְדֵרוֹת [g]צֹאן:
[h]וְהָיָה [i]חֶבֶל: [k]לִשְׁאֵרִית [l]בֵּית [m]יְהוּדָה
[n]עֲלֵיהֶם [o]יִרְעוּן [p]בָּתֵּי [q]אַשְׁקְלוֹן [r]בָּעֶרֶב
[s]יִרְבָּצוּן [t]כִּי [u]יִפְקְדֵם [v]יְהוָה [w]אֱלֹהֵיהֶם
[x]וְשָׁב [y]שְׁבוּתָם: [z]שָׁמַעְתִּי [a]חֶרְפַּת [b]מוֹאָב
[c]וְגִדֻּפֵי [d]בְּנֵי [e]עַמּוֹן [f]אֲשֶׁר [g]חֵרְפוּ
[h]אֶת [i]עַמִּי [k]וַיַּגְדִּילוּ [l]עַל [m]גְּבוּלָם:

Universidad de Deusto
Biblioteca

לָכֵן חַי־אָנִי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי מוֹאָב כִּסְדֹם תִּהְיֶה וּבְנֵי עַמּוֹן כַּעֲמֹרָה מִמְשַׁק חָרוּל וּמִכְרֵה מֶלַח וּשְׁמָמָה עַד עוֹלָם שְׁאֵרִית עַמִּי יְבָזּוּם וְיֶתֶר גּוֹיִי יִנְחָלוּם׃ זֹאת לָהֶם תַּחַת גְּאוֹנָם כִּי חֵרְפוּ וַיַּגְדִּילוּ עַל עַם יְהוָה צְבָאוֹת׃ נורא יְהוָה עֲלֵיהֶם כִּי רָזָה אֶת כָּל אֱלֹהֵי הָאָרֶץ וְיִשְׁתַּחֲווּ לוֹ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ כֹּל אִיֵּי הַגּוֹיִם׃ גַּם אַתֶּם כּוּשִׁים חַלְלֵי חַרְבִּי הֵמָּה וְיֵט יָדוֹ עַל צָפוֹן וְיאַבֵּד אֶת אַשּׁוּר וְיָשֵׂם אֶת נִינְוֵה לְשַׁמָּה צִיָּה כַּמִּדְבָּר׃ וְרָבְצוּ בְתוֹכָהּ עֲדָרִים כָּל חַיְתוֹ גוֹי גַּם קָאַת גַּם קִפּוֹד בַּכַּפְתֹּרֶיהָ יָלִינוּ קוֹל יְשׁוֹרֵר לון בַּחַלּוֹן חָרֵב בַּסַּף כִּי אַרְזָהּ עֵרֶה׃ זֹאת הָעִיר הָעַלִּיזָה הַיֹּשֶׁבֶת לָבֶטַח הָאֹמְרָה בְלִבָּהּ אֲנִי וְאֶפְסִי עוֹד אֵיךְ הָיְתָה לְשַׁמָּה מַרְבֵּץ לַחַיָּה כָּל עֹבֵר עָלֶיהָ יִשְׁרֹק יָנִיעַ יָדוֹ׃

Cap.iij.

הוי מֹרְאָה וְנִגְאָלָה הָעִיר הַיּוֹנָה לֹא שָׁמְעָה בְּקוֹל לֹא לָקְחָה מוּסָר בַּיהוָה לֹא בָטָחָה וְאֶל אֱלֹהֶיהָ לֹא קָרֵבָה׃ שָׂרֶיהָ בְקִרְבָּהּ אֲרָיוֹת שֹׁאֲגִים שְׁפְטֶיהָ זְאֵבֵי עֶרֶב לֹא גָרְמוּ לַבֹּקֶר׃ נְבִיאֶיהָ פַּחֲזִים אַנְשֵׁי בְגִדוֹת כֹּהֲנֶיהָ חִלְּלוּ קֹדֶשׁ חָמְסוּ תּוֹרָה׃ יְהוָה צַדִּיק בְּקִרְבָּהּ לֹא יַעֲשֶׂה עָוְלָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר מִשְׁפָּטוֹ יִתֵּן לָאוֹר לֹא נֶעְדָּר וְלֹא יוֹדֵעַ עַוָל בּוּשָׁה וְהִכְרַתִּי גוֹיִם נָשַׁמּוּ פִּנּוֹתָם הֶחֱרַבְתִּי חוּצוֹתָם מִבְּלִי עֹבֵר נִצּוּ עָרֵיהֶם מִבְּלִי אִישׁ מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ אָמַרְתִּי אַךְ תִּירְאִי אוֹתִי תִּקְחִי מוּסָר וְלֹא יִכָּרֵת מְעוֹנָהּ כֹּל אֲשֶׁר פָּקַדְתִּי

qPropterea vtuo ego dicit dñs exercituũ deus israel: quia moab vt sodoma erit & filii ammõ quasi gomorra: ficcitas spinarũ & aceruus salis: & desertũ vsq; in eternũ. Reliquie populi mei diripiẽt eos: & residui gẽtis mee possidebũt illos: hoc eis euenit pro superbia sua: quia blasphemauerunt & magnificati sunt sup pplm dñi exercituũ. Horribilis dñs sup eos: & attenuabit omnes deos terre. Et adorabũt eũ viri de loco suo: oẽs insule gentiũ. Sed & vos ethiopes: interfecti gladio meo eritis. Et extendet manũ suã sup aquilonẽ & perdet assur. Et ponet speciosam solitudinẽ & inuiũ: & cũctas desertũ. Et accubabũt in medio ei greges oẽs bestie gẽtiũ & onocrotalus & hericius in liminibus eius morabũtur. Vox cantantis in fenestra: coruus in supliminari: quia attenuabo robur eius. Hec est ciuitas gloriosa habitans in cõfidentia: que dicebat in corde suo. ego sum & extra me nõ est alia. Quo facta est in desertũ cubile bestie! Omnis qui transit per eam sibilabit: & mouebit manũ suam.

Cap.iij.

Ve exacerbatrix & redempta ciuitas columba. Non audiuit vocẽ & nõ suscepit disciplinam. In dño non confisa: ad deũ suũ nõ appropinquauit. Principes eius in medio eius quasi leones rugientes. Iudices eius lupi vespere: nõ relinquebant in mane. Prophete eius vesani: viri infideles. Sacerdotes eius polluerunt sanctuariũ: iniuste egerunt contra legẽ. Dñs iustus in medio eius nõ faciet iniquitatem. Mane mane iudicium suum dabit in luce: & non abscõdetur. Nescivit autem iniquus cõfusionẽ. Disperdidi gẽtes & dissipati sunt anguli earũ. desertas feci vias eorũ dum nõ esset qui transeat. Desolate sunt ciuitates eorũ nõ remanẽte viro neq; vllo habitatore. Dixi: attñ timebis me: suscipies disciplinã. Et nõ peribit habitaculũ eius: propter oĩa in quibus visitaui

propterea viuo ego dicit dñs exercituũ deus israel: quia moab sicut sodoma erit & filii ammon quasi gomorra: & dimissio salis & puteus salis & desolatio usque in sempiternum: & qui relicti fuerit populi mei diripient eos: & reliqui gentis mee hereditabunt eos hoc eis pro superbia sua: quia exprobrauerunt & magnificati sunt super dñm exercituum. manifestus erit dñs super eos: & disperdet omnes deos gentium & adorabunt eum singuli de loco suo. omnes insule gentium. Sed & vos ethiopes vulnerati gladio meo eritis & extendet manum suam super aquilonem & perdet assyrium: & ponet ninuen in desolationem sine aqua quasi desertum. & pascent in medio eius greges & omnes bestie terre: & leones & ericius in liminibus eius cubabunt: & bestie clamabunt in fenestris eius coruus in postibus eius: quia cedrus coronatio eius. hec ciuitas malis dedita: que habitat in spe: dicens in corde suo: ego sum & non est post me ultra alia: quo facta est in desolationem cubile bestiarum: omnis qui transit per eam sibilabit & mouebit manum suam.

Cap.iij.

Ve illustris & redempta ciuitas: columba nõ audiuit vocem neq; suscepit disciplinam: in deo non confisa: & ad deum suum non appropinquauit. principes eius in medio eius leones rugientes. iudices eius lupi arabie: nõ dimittebant in mane. prophete ei portantes spiritum: viri cõtemptores. sacerdotes ei polluunt sancta: & iniqe agunt in legem. dominus iustus in medio eius: & nõ faciet iniquitatem: mane mane iudicium suum dabit in luce & nõ abscondit se: & nõ scit iniquus confusionem. perdidi gentes & dissipati sunt anguli eorum. desertas feci vias eorum penitus ne transeat. desolate sunt ciuitates eorum: eo quod nihil subsisteret: neq; habitaret. dixi verumtamen timebit me: & suscipiet disciplinam. & non peribit habitaculum eius de oculis eius omnibus quibus visitauit super eam

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝑparare cōſurge diluculo: corrupꝯ ēoꝝ racemus eoꝝ.
ἑτοιμάζου ὄρθριζε, διέφθαρται πᾶσα ἡ ἐπιφυλλίς αὐτῶν.
ꝓpterea expecta me dicit dñs in die reſurrectiōis
διὰ τοῦτο ὑπόμεινόν με λέγει κύριος ἐν ἡμέρᾳ ἀναστάσεώς
mee in teſtimoniū. qꝝ iudiciū meū in ꝯgregatiōes
μου εἰς μαρτύριον. ὅτι τὸ κρῖμά μου εἰς συναγωγὰς
gētiū vt ſuſcipiam reges: vt effundā ſup eꝝ
ἐθνῶν τοῦ εἰσδέξασθαι βασιλεῖς, τοῦ ἐκχέαι ἐπ' αὐ
os iram meā oēm irā furoris mei: qꝝ
τοὺς τὴν ὀργήν μου πᾶσαν ὀργὴν θυμοῦ μου, διό-
in igne zeli mei conſumetur oīs terra: qꝝ
τι ἐν πυρὶ ζήλου μου καταναλωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, διό-
tunc conuertam ſup pplos linguam in gnationē eꝝ
τι τότε μεταστρέψω ἐπὶ λαοὺς γλῶσσαν εἰς γενεὰν αὐ-
ius: vt inuocent oēs nomē dñi: vt ſerui
τῆς, τοῦ ἐπικαλεῖσθαι πάντας τὸ ὄνομα κυρίου, τοῦ δου-
ant ei ſub iugo vno. de finibus fluminū e-
λεύειν αὐτῷ ὑπὸ ζυγὸν ἕνα. ἐκ περάτων ποταμῶν Αἰ-
thiopie ſuſcipiā diſperſos meos: afferēt
θιοπίας ὑποδέξομαι τοὺς διεσπαρμένους μου, ὑποίσουσι
victimas mihi in die illa. non confunderis
θυσιάσματα ἐμοὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. οὐ μὴ καταισχυνθῇς
ex oibus adinuentionib⁹ tuis ꝙb⁹ ꝓpter egiſti in
ἐκ πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων σου ὧν ἠσέβησας εἰς
me. qꝝ tūc auferā a te detractiones
ἐμέ. ὅτι τότε περιελῶ ἀπὸ σοῦ τὰ φαυλίσματα
cōtumelie tue: ⁊ vltra non adūcies vt glorieris
τῆς ὕβρεώς σου, καὶ οὐκ ἔτι οὐ μὴ προσθῇς μεγαλαυχῆ-
ſup montē ſanctū meū: ⁊ relinquam in te
σαι ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου, καὶ ὑπολείψομαι ἐν σοὶ
ꝑplm mānſuetū ⁊ humilem. ⁊ timebunt nomē
λαὸν πρᾶον καὶ ταπεινόν. καὶ ἐυλαβηθήσονται τὸ ὄνομα
dñi reliqui iſrael: ⁊ nō facient iniq
κυρίου οἱ κατάλοιποι τοῦ Ἰσραήλ, καὶ οὐ ποιήσουσι ἀδι-
tatē ⁊ nō loquent vana: ⁊ non inuenief in oꝝ
κίαν καὶ οὐ λαλήσουσιν μάταια, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν τῷ σό-
re eoꝝ lingua doloſa: qm ipi paſcent ⁊
ματι αὐτῶν γλῶσσα δολία, ὅτι αὐτῶν νεμήσονται καὶ
accubabunt: ⁊ nō erit q exterreat eos. gaude
κοιταθήσονται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς. χαῖρε
filia ſion: ꝑdica hieruſalem: exulta ⁊ de
D θύγατερ σιών, κήρυσσε ἰερουσαλήμ, εὐφραίνου καὶ κα
lectare ex toto corde tuo filia hieruſa-
τατέρπου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου θύγατερ ἰερουσα-
lem: abſtulit dñs iniq̄tates tuas: redemit
λήμ, περιεῖλε κύριος τὰ ἀδικήματά σου, λελύτρωταί
te de manu inimicoꝝ tuoꝝ rex iſrael. in medio tui:
σε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου βασιλεὺς Ἰσραήλ. ἐν μέσῳ σου,
nō videbis mala vltra. in tꝑe illo dicet dñs hieruſlm:
οὐκ ὄψει κακὰ οὐκ ἔτι. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐρεῖ κς τῇ Ἰλημ,
cōſide ſion: nō diſſoluantur manꝰ tue: dñs de-
θάρσει σιών, μὴ παρεθῶσαν αἱ χεῖρές σου, κύριος ὁ θεός
ſortis in te ſaluabit te: adducet ſup te leticiam: ⁊ ino
σου δυνατὸς ἐν σοὶ σώσει σε, ἐπάξει ἐπὶ σὲ εὐφροσύνην, καὶ και-
uabit te in charitate ſua: ⁊ letabit in te, i delectatiōe
νιεῖ σε ἐν τῇ ἀγαπήσει αὐτοῦ, καὶ εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοὶ ἐν τέρψει
ſili in die ſolēnitatis: ⁊ ꝯgregabo diſperſos. de q accepit
ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς, καὶ συνάξω τοὺς διεσκορπισμένους. ὧν αἶ ἔλαβεν
ſup eā opprobriū: ecce ego facio in te ꝓpt te in tꝑe
ἐπ' αὐτὴν ὀνειδισμόν, ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἐν σοὶ ἕνεκά σου ἐν τῷ καιρῷ
illo ⁊ ſaluabo afflictam ⁊ repulſam ſuſcipiam:
ἐκείνῳ καὶ σώσω τὴν ἐκπεπιεσμένην καὶ τὴν ἀπωσθεῖσαν εἰσδέξομαι,
⁊ ponam eos in gliam ⁊ noiatos in oī terra: ⁊ cō
καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς καύχημα καὶ ὀνομαστοὺς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, καὶ κα
fundent in tꝑe illo qñ bene vobis fecero: ⁊
ταισχυνθήσονται ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὅταν καλῶς ὑμῖν ποιήσω, καὶ
in tꝑe cū ſuſcepero vos: qꝝ dabo vos nomiatos ⁊
ἐν τῷ καιρῷ ὅταν εἰσδέχωμαι ὑμᾶς, διότι δώσω ὑμᾶς ὀνομαστοὺς καὶ
in gliam cūctis ꝑplis terre: cū cōuertero ego
εἰς καύχημα πᾶσι τοῖς λαοῖς τῆς γῆς, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με τὴν
captiuitatē vr̄az coram vobis dicit dñs.
αἰχμαλωσίαν ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν λέγει κύριος.

mea. Verūtn diluculo ſurgentes corruperunt oēs cogitationes ſuas. Quapter expecta me dicit dñs in die reſurrectionis mee in futurū: qa iudiciū meū vt cōgregē gentes: & colligā regna. Et effū dā ſup eos indignationē meā oēm iram furoris mei. In igne zeli mei deuorabitur oīs terra. Quia tunc reddā pplis labiū electū: vt inuocēt oēs nomē dñi & ſeruiāt ei humero vno. Vltra flumina ethiopie: inde ſupplices mei filii diſperſorū meoꝝ deferent munus mihi. In die illa non cōfunderis ā ſup cunctis adinuētionib⁹ tuis: qbus puaricata es in me. Quia tunc auferam de medio tui magniloquos ſuſpbie tue: & nō adūcies exaltari ampli⁹ in mōte ſctō meo. Et reliquā in medio tui pplm pauperē & egenum & ſperabūt in noīe dñi. Reliqe iſrael nō facient iniq̄tatē: nec loquētur mēdaciū: & nō inuenietur in ore eoꝝ lingua doloſa. Qm ipſi paſcētur & accubabūt & non erit qui exterreat. Lauda filia ſion: iubila iſrael. Letare & exulta in oī corde filia hieruſalē. Abſtulit dñs iudiciū tuum: auertit inimicos tuos. Rex iſrael dñs in medio tui: nō timebis malum vltra. In die illa dicetur hieruſalem. Noli timere ſion: non diſſoluātur manus tue. Dominus deꝰ tuꝰ in medio tui fortis: ipſe ſaluabit. Gaudebit ſup te in leticia: ſilebit in dilectione tua: & exultabit ſup te in laude. Nugas qui a lege receſſerāt cōgregabo: qa ex te erāt vt nō vltra habeas ſuper eis opprobriū. Ecce ego interficiā oēs qui afflixerūt te in tꝑe illo: & ſaluabo claudicantē: & eā q̄ eiecta fuerat cōgregabo. & ponā eos in laudē & in nomē in oī terra cōfuſionis eorum: in tꝑe illo quo adducā vos: & in tꝑe quo cōgregabo vos. Dabo enim vos in nomen & in laudē oībus pplis terre cum cōuertero captiuitatem veſtrā coram oculis vr̄is: dicit dñs.

Explicit Sophonias propheta.

סוף צפ	כֹּל	כִּי אָז אַסִיר מִקִּרְבֵּךְ עַלִּיזֵי גַאֲוָתֵךְ וְלֹא
נאה יסף	תוֹסִיפִי לִגְבַּהּ עוֹד בְּהַר קָדְשִׁי׃	
שאר ענה	וְהִשְׁאַרְתִּי בְקִרְבֵּךְ עַם עָנִי וָדָל וְחָסוּ	
חסה	בְּשֵׁם יְהוָה׃ שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא	
עשה דבר	יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא	
מצא פה	יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית כִּי הֵמָּה	
לשן רעה	יִרְעוּ וְרָבְצוּ וְאֵין מַחֲרִיד׃ רָנִּי בַת	
רעע חרד	צִיּוֹן הָרִיעוּ יִשְׂרָאֵל שִׂמְחִי וְעָלְזִי	
רנן רוע	בְּכָל לֵב בַּת יְרוּשָׁלִָם׃ הֵסִיר יְהוָה	
סור	מִשְׁפָּטַיִךְ פִּנָּה אֹיִבֵךְ מָלַךְ יִשְׂרָאֵל	
שפט	יְהוָה בְּקִרְבֵּךְ לֹא תִירְאִי רָעָה עוֹד׃	
רעה	בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָמֵר לִירוּשָׁלִַם אַל	
אמר רפה	תִּירָאִי צִיּוֹן אַל יִרְפּוּ יָדָיִךְ׃ יְהוָה	
נבר ישע	אֱלֹהַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ גִּבּוֹר יוֹשִׁיעַ יָשִׂישׂ	
שוש חרש	עָלַיִךְ בְּשִׂמְחָה יַחֲרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ יָגִיל	
גול רנן	עָלַיִךְ בְּרִנָּה׃ נוּגֵי מִמּוֹעֵד אָסַפְתִּי	
נוע יעד	מִמֵּךְ הָיוּ מַשָּׂאת עָלֶיהָ חֶרְפָּה׃ הִנְנִי	
מן היה	עֹשֶׂה אֶת כָּל מְעַנַּיִךְ בָּעֵת הַהִיא	
עשה עגה	וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת הַצֹּלָעָה וְהַנִּדָּחָה	
דחה	אֲקַבֵּץ וְשַׂמְתִּים לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם כָּל	
קבץ שום	הָאָרֶץ בָּעֵת הַהִיא אֲבִיא	
בוש בוא	אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי אֶתֵּן	
נתן	אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי	
הלל	הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם	
שוב	לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְהוָה׃	

Universidad de Deusto
Biblioteca

INCIPIT PROLOGVS IN AGGEVM PROPHETAM.

Ieremias ppheta ob causam periurii sedechie regis vt historia libri secūdi Paralipomenon indicat: qui fidē pmissam nabuchodonosor regi chaldeorū non seruauerat: populū israel refert cum memorato rege hierusalem: expugnata hierusalem captiuū in babylonē fuisse perductū. Sed cum memoratus populus multis tēporibus idolis seruiendo et effusione sanguinis innocentum se grauiter impiasset volens deus generationē vniuersam eiusdem populi ob causas memoratas penitus deperire: septuaginta annorū captiuitatē eundē populū in regno chaldeoꝝ statuit sustinere: hac rōne: vt cōpleto numero annorū: nouus populus a memoratis peccatis īmunis ad renouationē hierusalē peruenīret. Sexagesimo itaq; secundo anno: regno chaldeoꝝ subuerso: cui adhuc octo anni restabant ad regnādū: quod etiā sexta visio danielis ostendit cum ppter causam sacrilegii: quod in eadē visione cōtinetur: fuisse extinctū: darius qui medis imperabat: vt septima visio danielis ostendit: mēorat⁹ in regno successit. Cuius primo anno regni: vt decima visio danielis manifestat: daniel supputatis annis videns appropinquare tēpus reuersionis que per hieremiā fuerat promissa: orans tam pro se q̄ pro populo eandē pmissionē a deo postulabat implerī: cui p gabrielē archangelū in eadē visione iuxta preces eiusdē vniuersa cōpleta esse: deus dixit. Nam moriente supradicto dario rege medorū: & succedente in regno cyro rege persarū: pmissione dei cōpleta per eundē regē populūq; israel in hierusalē reductum: historia secundi libri paralipomenon & initiū esdre pphete confirmāt. Cunq; a populo israel & a senioribus templū dei edificari cepisset: mortuo cyro rege ac regnante dario rege persarū qui memorato cyro successerat: vicine gentes ciuitatis hierusalē: vt idē esdras refert restaurationē templi & ciuitatis resistendo impedire ceperunt. Qua ratione deterritus populus israel: reparationē supradicti tēpli dñi: necdū iuxta promissionē cōcessam esse credebat. Propter quod in secūdo anno regni memorati darii regis persarū aggeus ppheta a deo missus ad zorobabel qui de tribu erat iuda: qui potestatē regni susceptur erat: & iesum filiū iosedech summū sacerdotē ammonet: vt credant cōpleto numero annorū tempus restaurationis hierusalē aduenisse. Hoc etiā addito: ne īcredulitatē populi vellent imitari: de quo deus per eum dixit. Populus hic dicit. Non dum venit tēpus vt edificetur domus dei. Oīa autē que textu huius pphetie cōtinētur: reuersionē populi: edificationē tēpli: renouationē ciuitatis: obseruantiā sacerdotalē: & interitū regnorum gentium exterarum significant.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

AGgeus festiuus & letus: qui seminauit in lachrymis vt in gaudio meteret: destructū templū reedificat: deūq; patrē inducit loquentē. Adhuc vnum modicū est: & ego cōmouebo celum & terram: mare & aridam: & mouebo omnes gentes: & veniet desideratus cunctis gentibus.

Explicit argumentum.

Pritiua.heb. Ter.heb.Aggeus.j. Trāsla.B.Wie. Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

Incipit Aggeus ppheta.

Capitulum. 1.

AGGEVS.

ΑΓΓΑΙΑΣ. Ca.1.

Cap.j.

בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ

בַּחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי בְּיוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ

שִׁשָּׁה הָיָה דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא אֶל

נָבִא זְרֻבָּבֶל בֶּן שְׁאַלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה

פָּחָה וְאֶל יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל

נָבָל לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

לֵאמֹר הָעָם הַזֶּה אָמְרוּ לֹא עֵת

בוא עֵת בֵּית יְהוָה לְהִבָּנוֹת וַיְהִי

דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר

הָעֵת לָכֶם אַתֶּם שֹׁבְתֵּת בְּבָתֵּיכֶם

יָשַׁב בַּיִת סְפוּנִים וְהַבַּיִת הַזֶּה חָרֵב

סָפַן וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל דַּרְכֵיכֶם

לָבַב זְרַעְתֶּם הַרְבֵּה וְהָבֵא מְעָט

בוא אָכוֹל וְאֵין לְשָׂבְעָה

שָׂתוֹ וְאֵין לְשָׁכְרָה לָבוֹשׁ וְאֵין

שָׂתָה לָבַשׁ לוֹ וְהַמְשַׂתֵּכֵר

חָמַם שָׂכַר מְשַׂתֵּכֵר אֶל

צְרוֹר נָקוּב וְכִיס אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

צָרַר נָקַב שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל דַּרְכֵיכֶם

עָלָה עֲלוּ הָהָר וְהָבֵאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבַּיִת

כוא בָּנָה וְאֶרְצֶה בּוֹ וְאֶכָּבְדָה אָמַר יְהוָה

רָצָה כָּבַד

ΕΝ τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ δαρείου τοῦ βασι
λέως ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένε
το ῥῆμα κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, εἰ
πὸν πρὸς ζοροβάβελ τὸν τοῦ σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς ἰούδα,
καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα τὸν μεγαν λέ
γων· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τὸν δυνάμεων λέγων, ὁ λα
οὗτος λέγουσιν, οὐχ ἥκει ὁ καιρὸς τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν
οἶκον κυρίου· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ
προφήτου λέγων, εἰ καιρὸς ὑμῖν ἐστι τοῦ οἰκεῖν ἐν οἴκοις κα
λοῖς, ὁ δὲ οἶκος οὗτος ἐξερήμωται· καὶ νῦν τάδε λέ
γει κύριος παντοκράτωρ, θέσθε δὴ καρδίας
ὑμῶν ἐπὶ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν, ἀναβητε εἰς τὸ ὄρος καὶ κό
ψατε ξύλα καὶ οἰκοδομήσατε τὸν οἶκον, καὶ εὐδοκήσω
ἐν αὐτῷ καὶ ἐνδοξασθήσομαι εἶπεν κύριος·

In secundo anno sub dario re
ge in mēse sexto vna mensis: factū
est verbū dñi in manu aggei pphete dicens: dic
ad zorobabel filiū salathiel de tribu iuda:
& ad iesum filiū iosedec sacerdotē magnū dicens: hec dicit dñs exercituū dicens: populus iste dicunt: nō venit tps edificandi domū dñi. & factū ē verbū dñi in manu aggei pphete dicēs: ſ tps vobis est vt habitetis i domib⁹ cōcauis: at dom⁹ ista deserta est. & nūc hec dicit dñs exercituū: ponite corda vra in vijs vras: seminastis multa & intulistis pauca. comedistis & nō ī saturitatem: bibistis & nō ī ebrietatez: operti estis & nō estis calefacti in tpe: & mercedes cōgregās: cōgregauit in ligamētū pertusum. hec dicit dñs oipotens: ponite ia corda vra in vias vras: ascendite in mōtē & incidite ligna & edificate domū: & cōplacebo in ea & glorificabor dicit dñs.

Deut. 28.d. Mich. 6.d.

A

B

ccc.cccc.xcvi.cccc.cccc.cccc.cccc.cccc.cccc.ccc.cc.cccc.cccc.cccc.ccc

Universidad de Deusto
Biblioteca

respexistis in multa: ⁊ facta sũt pauca. ⁊ intu
ἐπεβλέψατε εἰς πολλά, καὶ ἐγένετο ὀλίγα. καὶ εἰσή
listis in domũ: ⁊ exsuflaui illud. quã ob-
νέγκατε εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐξεφύσησα αὐτό. διὰ τοῦτο
dicit dñs exercituũ. pꝛeoꝙ dom⁹ mea des
λέγει κύριος τῶν δυνάμεων. ἀνθ' ὧν ὁ οἶκός μου ἔρη
ta est: vos ãt festinatis vnusq̃sq; ī domũ suam:
μός ἐστιν, ὑμεῖς δὲ σπεύδετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
ꝓpter hoc abstinebit celũ a roꝛe: ⁊ terra sub
διὰ τοῦτο ἀνέξεται ὁ οὐρανὸς ἀπὸ δρόσου, καὶ ἡ γῆ ὑπο
trahet germina sua: ⁊ inducã gladiũ sup
στελεῖται τὰ ἐκφόρια αὐτῆς, καὶ ἐπάξω ῥομφαίαν ἐπὶ
terrã: ⁊ sup mõtes. ⁊ sup triticũ: ⁊ sup
τὴν γῆν, καὶ ἐπὶ τὰ ὄρη. καὶ ἐπὶ τὸν σῖτον, καὶ ἐπὶ
vinũ: ⁊ sup oleum: ⁊ sup hoics:
τὸν οἶνον, καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώ-
⁊ sup iumẽta: ⁊ sup oẽs labo
πους, καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πό
res manuũ eoꝝ. ⁊ audiuit zorobabel filꝰ
νους τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ ἤκουσε ζοροβάβελ ὁ τοῦ
salathiel. ⁊ iesus filius iosedec sacdos magnꝰ:
σαλαθιήλ. καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδὲκ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας,
⁊ oẽs reliqui ꝑpłi vocẽ dñi
καὶ πάντες οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ τῆς φωνῆς κυρί
dei sui: ⁊ verba aggei ꝓphete si-
ου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τῶν λόγων ἀγγαίου τοῦ προφήτου κα
cut ꝑcepit eũ dñs deꝰ eoꝝ ad eos:
θότι ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐ-
⁊ timuerunt a facie dñi: ⁊ di
τούς, καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου κυρίου. καὶ εἶ
xit aggeus nunciꝰ dñi in nunciis dñi:
πεν ἀγγαίας ὁ ἄγγελος κυρίου ἐν ἀγγελίοις τοῦ κυρίου,
dic ꝓpłe: ego sum vobiscũ dicit dñs. ⁊
εἶπον τῷ λαῷ, ἐγώ εἰμι μεθ' ὑμῶν λέγει κύριος. καὶ
suscitauit dñs spm̃ zorobabel filij salathi-
ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα τοῦ ζοροβάβελ τοῦ σαλα-
el de tribu iuda: ⁊ spm̃ iesu filij iose
θιὴλ ἐκ φυλῆς ἰούδα, καὶ τὸ πνεῦμα ἰησοῦ τοῦ ἰωσε
dec sacerdotis magni: ⁊ spm̃ re-
δὲκ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου, καὶ τὸ πνεῦμα τῶν κα
liquoꝝ ꝑpłi: ⁊ ingressi sũt ⁊ faciebãt opa
τάλοιπων τοῦ λαοῦ, καὶ εἰσήλθοσαν καὶ ἐποίουν τὰ ἔργα
in domo dñi exercituũ dei sui.
ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου τῶν δυνάμεων τοῦ θεοῦ αὐτῶν. Ca.2.

C

A

Quarta ⁊ vicesima mensis sexti
Τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἕκτου
in secundo anno sub dario rege:
ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ δαρείου τοῦ βασιλέως, τῷ
septimo mẽse vna ⁊ vigesima mensis: factũ est ver
ἑβδόμῳ μηνὶ μιᾷ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ἐγένετο λό
bũ dñi in manu aggei ꝓphete dicẽs: dic
γος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων, εἰπὸ
ã ad zorobabel filiũ salathiel de tribu
ιᾶ πρὸς ζοροβάβελ τὸν τοῦ σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς
iuda: ⁊ ad iesum filiũ iosedec sacdotẽ
ἰούδα, καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα
magnũ: ⁊ ad oẽs reliquos
τὸν μέγαν, καὶ πρὸς πάντας τοὺς καταλοίπους τοῦ
ꝓpłi dicens: ds er vobis vidit domũ istam in glo
λαοῦ λέγων, Τίς ἐξ ὑμῶν ἴδε τὸν οἶκον τοῦτον ἐν τῇ δό
ria sua q̃ ante: ⁊ quõ vos videtis ipam
ξῃ αὐτοῦ τὴν ἔμπροσθεν, καὶ πῶς ὑμεῖς βλέπετε αὐτὸν
nũc sicut nõ existentẽ ¶cõspectu vro: ⁊ nũc cõfortare
νῦν καθὼς οὐχ ὑπάρχοντα ἐνώπιον ὑμῶν; καὶ νῦν κατίσχυε

[illegible]

°Respexistis ᵖad ᑫamplius: ⁊
ʳ& ecce factũ est ˢminus.
ᵗEt intulistis ᵘin ˣdomum
ˣet exufflauiʳ illud. ꝯꝯꝯꝯ
ᵃQuã ᵇob causã ᵇdicit ᶜdñs
ᵈexercituũ: ᵉquia ᶠdomus
mea ᵍdeserta ʰest: ˣ& vos ⁱfe
stinastis ᵐvnusquisq; ꝯꝯꝯ
ⁿin domũ suam. °Propter
ᵖhoc ᑫsup vos ʳphibiti sũt
ᵉceli ᵉne daret ᵗrorem: ᵘ&
terra ˣphibita est ne daret
ʳgermẽ suũ. ᵗEt vocaui ᵃsic
citate ᵇsup ᶜterrã ᵈ& super
ᵉmontes: ᶠ& sup ᵍtriticũ:
ʰ& super ⁱvinum: ꝯꝯꝯꝯ
ˣ& super ⁱoleum ᵐ& ⁿque=
cunq; °profert ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵖhumus: ᑫ& super ʳhomi=
nes: ˢ super ᵗiumenta: ꝯꝯ
ᵘ& sup ᵛoẽm ʳlaorẽ ˢma=
nuũ. ᵃEt audiuit ᵇ zoroba
bel ᶜfilius ᵈsalathiel: ᵉ& ie=
sus ᶠfilius ᵍ iosedech ꝯꝯ
ʰsacerdos ⁱmagnꝰ: ˣ & oẽs
ˡreliquᵐ populi ꝯꝯꝯꝯꝯ
ⁿvocem °domini ᵖ dei sui:
ᑫ& ʳverba ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ˢaggei ᵗpphete ᵘficut ᵛmi=
sit eum ʷdominus ꝯꝯꝯꝯ
ˣdeꝰ eoꝝ ad eos: ʸ& timuit
oĩs ᶻpopulus ᵃa facie ᵇ dñi.
ᶜEt dixit ᵈaggeus ᵉnuncius
ᶠdñi ᵍde nunciis ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ʰdomini ⁱpopulo: ᵐ dicẽs.
ⁿEgo °vobiscum sum ꝯꝯ
ᵖdicit ᑫdominus. ʳ Et susci
tauit ˢdominus ᵗ spiritum
ᵘzorobabel ᵛfilii ʷsalathiel
ˣducis ʸiuda: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶻ& ᵃspiritum ᵇiesu ᶜ filii ᵈio=
sedech ᵉsacerdotis ꝯꝯꝯ
ᶠmagni: ᵍ& ʰspiritum ⁱreli
quorũ de ᵏomni ꝯꝯꝯꝯꝯ
ˡpopulo: ᵐ& ⁿingressi sunt
ᵒ& faciebant ᵖopus ᑫin do=
mo ʳdñi ˢexercituũ ᵗdei sui.

2.

In ᵃdie ᵇvicesima ᶜ& q̃r=
ta ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵈmensis ᵉin sexto mense
ᶠin anno ᵍsecundo ꝯꝯꝯꝯ
ʰdarii ⁱregis ᵏ in septimo
mense ˡvicesima ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᵐ& prima ⁿ mensis °factuꝫ
est ᵖverbum ᑫdñi ʳin manu
ˢaggei ᵗprophete ᵘdicens.
ˣLoquere ʸad ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶻzorobabel ᵃfilium ᵇ sala=
thiel ᶜducem ᵈiuda: ꝯꝯꝯ
ᵉ& ad ᶠiesum ᵍ filium ʰ iose=
dech ⁱsacerdotem ꝯꝯꝯꝯ
ˡmagnũ: ᵐ & ad ⁿ reliquos
°populi ᵖdicens. ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᑫQuis ʳin vobis est ˢdere=
lictus ᵗ qui ᵘ vidit ꝯꝯꝯꝯ
ᵛdomum ʷistam ˣ in gloria
sua ʸprima. ᶻEt quid ꝯꝯ
ᵃvos ᵇvidetis ᶜ hanc ᵈ nunc?
ᵉNunquid non ꝯꝯꝯꝯꝯ
ᶠita est ᵍq̃si nõ sit ʰ in oculis
vrĩs: ⁱEt nunc ᵏ cõfortare

ᵖרַבָּה	ᵖפָּנֹה ᵖ אֶל ᵍ רַבָּה ʳ וְהִנֵּה ˢ לִמְעָט ˣ	
	ʳוַהֲבֵאתֶם ᵗ הַבַּיְתָה ʳ וְנָפַחְתִּי ʳ בּוֹ ʳ יַעַן	
	ᵃמֶה ᵇנְאֻם ᶜיְהוָה ᵈצְבָאוֹת ᵉ יַעַן ʳ בֵּיתִי	
ʳרוץ	ᵍאֲשֶׁר ʰהוּא ⁱחָרֵב ʲ וְאַתֶּם ᵏרָצִים ˡאִישׁ	
	ᵐלְבֵיתוֹ: ᵍעַל ᵖ כֵּן ᵍעֲלֵיכֶם ʳכָּלְאוּ ˢשָׁמַיִם	
ʳבול	ᵗמִטָּל ᵘ וְהָאָרֶץ ˣ כָּלְאָה ʳ יְבוּלָהּ:	
ʳקרא	ᵘוָאֶקְרָא ˣ חֹרֶב ᵛ עַל ʷ הָאָרֶץ ˣ וְעַל	
ʳיבש	ʸהֶהָרִים ʳוְעַל ᶻ הַדָּגָן ᵃוְעַל ʲ הַתִּירוֹשׁ	
ʳצהר ᵛיצא	ᵇוְעַל ʲ הַיִּצְהָר ᶜ וְעַל ᵘ אֲשֶׁר ᵛ תּוֹצִיא	
	ᵖהָאֲדָמָה ᵍוְעַל ʲ הָאָדָם ᵛוְעַל ʲ הַבְּהֵמָה	
ʳיגע ᵛעשע	ᵘוְעַל ʲ כָּל ʲ יְגִיעַ ʲכַּפָּיִם: ᵃוַיִּשְׁמַע ᵇ זְרֻבָּבֶל	
	ᶜבֶּן ᵈשַׁלְתִּיאֵל ʲ וַיְהוֹשֻׁעַ ʲ בֶּן ᵍיְהוֹצָדָק	
ʲנדל	ᵖהַכֹּהֵן ʲהַגָּדוֹל ʲ וְכֹל ʲשְׁאֵרִית ᵐהָעָם	
	ᵘבְּקוֹל ᵒיְהוָה ᵖאֱלֹהֵיהֶם ᵍוְעַל ʲדִּבְרֵי	
ᵍנבא	ᵘחַגַּי ʲהַנָּבִיא ᵘכַּאֲשֶׁר ˣשְׁלָחוֹ ʲ יְהוָה	
ʳיראו ᵛפנה	ʲאֱלֹהֵיהֶם ᵍוַיִּירְאוּ ᵇהָעָם ᶜמִפְּנֵי ᵒיְהוָה:	
ᵍלאמר	ʲוַיֹּאמֶר ʲחַגַּי ᵍמַלְאַךְ ᵒיְהוָה ʲבְּמַלְאֲכוּת	
	ᵒיְהוָה ʲ לָעָם ᵐלֵאמֹר ᵘ אֲנִי ᵒ אִתְּכֶם	
ʳעור	ᵖנְאֻם ᵒיְהוָה: ᵍוַיָּעַר ᵒ יְהוָה ᵃאֶת ᵘרוּחַ	
ᵍפחה	ʲזְרֻבָּבֶל ʲ בֶּן ʲ שַׁלְתִּיאֵל ᵍפַּחַת ᵇ יְהוּדָה	
	ᶜוְאֶת ᵒרוּחַ ʲיְהוֹשֻׁעַ ʲבֶּן ᵒיְהוֹצָדָק ᵍהַכֹּהֵן	
	ʲהַגָּדוֹל ᵏ וְאֶת ʲ רוּחַ ᵐ כֹּל ᵘ שְׁאֵרִית	
ᵍבוא ᵍעשה	ᵍהָעָם ᵍוַיָּבֹאוּ ᵍוַיַּעֲשׂוּ ʲמְלָאכָה ᵒבְּבֵית	
ʲלאה	ᵒיְהוָה ᵘצְבָאוֹת ʲאֱלֹהֵיהֶם:	
Cap.ij.	ᵍבְּיוֹם ᵇעֶשְׂרִים ᶜ וְאַרְבָּעָה	
ʳרבע	ᵇלַחֹדֶשׁ ᶜ בַּשִּׁבִעִי ʲ בְּשְׁנַת ᵍ שְׁתַּיִם	
ᵍשנה	ᵇלְדָרְיָוֶשׁ ʲהַמֶּלֶךְ: ᵏבַּשְּׁבִיעִי ʲבְּעֶשְׂרִים	
	ᵐוְאֶחָד ᵘלַחֹדֶשׁ ᵒהָיָה ᵖדְּבַר ᵒיְהוָה ᵍבְּיַד	
ᵍנבא	ᵍחַגַּי ʲהַנָּבִיא ᵘלֵאמֹר ʲאָמֹר ʲנָא ʲאֶל	
ᵍפחה	ᵍזְרֻבָּבֶל ᵇבֶּן ʲשַׁלְתִּיאֵל ᵍפַּחַת ʲיְהוּדָה	
	ʲוְאֶל ᵍיְהוֹשֻׁעַ ᵇ בֶּן ʲ יְהוֹצָדָק ᵘ הַכֹּהֵן	
ʲנדל	ʲהַגָּדוֹל ᵐ וְאֶל ᵘשְׁאֵרִית ᵒהָעָם ᵖלֵאמֹר:	
ᵍשאר	ᵍמִי ʲבָכֶם ᵍהַנִּשְׁאָר ʲאֲשֶׁר ᵘרָאָה ᵍ אֶת	
	ʲהַבַּיִת ʲהַזֶּה ᵍבִּכְבוֹדוֹ ᵇ הָרִאשׁוֹן ʲוּמָה	
ʳראה	ᵍאַתֶּם ᶜ רֹאִים ʲ אֹתוֹ ᵍעַתָּה ᵇ הֲלוֹא	
ʲכמו	ʲכָּמֹהוּ ʲכְּאַיִן ʲבְּעֵינֵיכֶם: ᵐוְעַתָּה ᵘ חֲזַק	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.Aggeus.ij.

זְרֻבָּבֶל פ נְאֻם יְהוָה וַחֲזַק יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַחֲזַק כָּל עַם
הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה וַעֲשׂוּ כִּי אֲנִי עֶשֶׂם
אִתְּכֶם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ אֶת
דְּבַר אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתְּכֶם בְּצֵאתְכֶם יָצָא
מִמִּצְרַיִם וְרוּחִי עֹמֶדֶת בְּתוֹכְכֶם
אַל תִּירָאוּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה יֵרֵא
צְבָאוֹת עוֹד אַחַת מְעַט הִיא וַאֲנִי
מַרְעִישׁ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ רָעַשׁ
וְאֶת הַיָּם וְאֶת הַחָרָבָה׃ וְרִרְעַשְׁתִּי
אֶת כָּל הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֶמְדַּת כָּל בוא
הַגּוֹיִם וּמִלֵּאתִי אֶת הַבַּיִת הַזֶּה
כָּבוֹד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ לִי הַכֶּסֶף כסף
וְלִי הַזָּהָב נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ גָּדוֹל גדל
יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן
הָרִאשׁוֹן אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
וּבַמָּקוֹם הַזֶּה אֶתֵּן שָׁלוֹם נְאֻם נתן
יְהוָה צְבָאוֹת׃ בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה שלם
לַתְּשִׁעִי בְּשִׁשָּׁה לְדָרְיָוֶשׁ
הָיָה דְבַר יְהוָה בְּיַד חַגַּי הַנָּבִיא נבא
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
שְׁאַל נָא אֶת הַכֹּהֲנִים תּוֹרָה ירה
לֵאמֹר׃ הֵן יִשָּׂא אִישׁ בְּשַׂר קֹדֶשׁ נשא
בִּכְנַף בִּגְדוֹ וְנָגַע בִּכְנָפוֹ אֶל הַלֶּחֶם
וְאֶל הַנָּזִיד וְאֶל הַיַּיִן וְאֶל שֶׁמֶן נזד
וְאֶל כָּל מַאֲכָל הֲיִקְדָּשׁ וַיַּעֲנוּ ענה אמר
הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא׃ וַיֹּאמֶר חַגַּי נגע
אִם יִגַּע טְמֵא נֶפֶשׁ בְּכָל אֵלֶּה טמא
הֲיִטְמָא וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ
יִטְמָא׃ וַיַּעַן חַגַּי וַיֹּאמֶר כֵּן הָעָם הַזֶּה
וְכֵן הַגּוֹי הַזֶּה לְפָנַי נְאֻם יְהוָה וְכֵן
כָּל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וַאֲשֶׁר יַקְרִיבוּ עשה קרב
שָׁם טָמֵא הוּא׃ וְעַתָּה שִׂימוּ נָא שום
לְבַבְכֶם מִן הַיּוֹם הַזֶּה וָמַעְלָה
מְטָרֶם שׂוֹם אֶבֶן אֶל אֶבֶן בְּהֵיכַל הכל
יְהוָה׃ מִהְיוֹתָם בָּא אֶל עֶרֶמַת הוא

Trāſl:B.Vie.

zorobabel dicit dñs: & confortare ieſu fili ioſedech ſacerdos magne: & cōfortare oīs populus terre dicit dñs exercituū: & facite: quoniā ego vobiſcum ſum dicit dominus exercituū. Verbū quod pepigi vobiſcū cum egrederemini de terra egypti: & ſpūs meus erit in medio vr̄m. Nolite timere: quia hec dicit dominus exercituū. Adhuc vnū modicum eſt: & ego commouebo celum & terram & mare & aridā: & commouebo oēs gentes. Et veniet deſideratus cunctis gentibus. Et implebo domum iſtam gloria dicit dñs exercituū. Meū eſt argentum & meū eſt aurū dicit dominus exercituū. Magna erit gloria domus iſtius nouiſſime pluſq̄ prime dicit dominus exercituum. Et in loco iſto dabo pacem dicit dñs exercituum. In viceſima & quarta noni menſis in anno ſecundo darii regis factū eſt verbum dñi ad aggeum prophetam dicens. Hec dicit dñs exercituum. Interroga ſacerdotes legem dicens. Si tulerit homo carnē ſanctificatam in ora veſtimēti ſui: & tetigerit de ſūmitate ei⁹ panem aut pulmentū: aut vinū: aut oleum: aut oēm cibū: nunqd ſanctificabitur? Rñdentes aūt ſacerdotes dixerūt. Non. Et dixit aggeus. Si tetigerit pollutus in anima ex omnibus his: nunqd contaminabitur? Et rñderunt ſacerdotes & dixerunt. Contaminabitur. Et rñdit aggeus & dixit. Sic pplus iſte: & ſic gens iſta ante faciē meā dicit dñs: & ſic oē opus manū eorū: & oīa que obtulerūt ibi: cōtaminata erunt. Et nūc ponite corda vr̄a a die hac & ſupra: anteqū poneretur lapis ſuper lapidē in templo dñi cum accederetis ad aceruum

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

ζοροβαβελ λέγει κύριος, καὶ κατίσχυε ἰησοῦ ὁ τοῦ ἰωσεδὲκ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ κατισχυέτω πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς dicit dñs exercituū. ἐτ facite: qñ vobiſcū λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· καὶ ποιεῖτε, διότι μεθ' ὑμῶν sum dicit dñs exercituū: verbū qđ pepigi vo- B
εἰμὶ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, τὸ ῥῆμα ὃ διεθέμην πρὸς heb.ag.
biſcū cū egrederemini vos de tra egypti: ἐτ ſpūs g.
ὑμᾶς ἐν τῷ ἐξελθεῖν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ τὸ πνεῦμά
meus ſtetit in medio vr̄m. cōfidite: qz hec di μου ἐφέστηκεν ἐν μέσῳ ὑμῶν. θαρσεῖτε, διότι τάδε λέ-
cit dñs exercituū: adhuc ſemel ego cōmoueo celū γει κύριος τῶν δυνάμεων, ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω τὸν οὐρα-
ἐτ terrā ἐτ mare ἐτ aridā. ἐτ cōmo νὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν· καὶ συσ
uebo oēs gētes: ἐτ veniēt electa oīm σείσω πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἥξει τὰ ἐκλεκτὰ πάντων τῶν
gētū: ἐτ iplebo domū iſtam glia dicit dñs ἐθνῶν, καὶ πλήσω τὸν οἶκον τοῦτον δόξης λέγει κύριος τῶν
exercituū. meū argentū ἐτ meū aurum dicit do δυνάμεων. ἐμὸν τὸ ἀργύριον καὶ ἐμὸν τὸ χρυσίον λέγει κύ-
min exercituū: qz magna erit glia dom ριος τῶν δυνάμεων, διότι μεγάλη ἔσται ἡ δόξα τοῦ οἴκου
iſtius nouiſſima ſup prima dicit dñs exer τούτου ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην λέγει κύριος τῶν δυνά-
cituū: ἐτ in loco iſto dabo pacem dicit do μεων, καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ δώσω εἰρήνην λέγει κύ-
min exercituū. quarta ἐτ viceſima nono mē ριος τῶν δυνάμεων· τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τῷ ἐνάτῳ μη
ſe anno ſecundo ſub dario: factū ē ſmo dñi ad νὶ ἔτει δευτέρῳ ἐπὶ δαρείου, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς
aggeū pphetā dicēs: hec dicit dñs ἀγγαῖον τὸν προφήτην λέγων, τάδε λέγει κύριος τῶν
exercituū: interroga ſacēdotes legē dicēs: ſi δυνάμεων, ἐπερώτησον τοὺς ἱερεῖς νόμον λέγων, ἐὰν
ſumpſerit hō carnē ſctām in ſūmitate veſtimēti λάβῃ ἄνθρωπος κρέας ἅγιον ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ ἱματίου
ſui: ἐτ tetigerit ſūmitas veſtimēti ei⁹ panē αὐτοῦ, καὶ ἅψηται τὸ ἄκρον τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄρτου
aut coctionē: aut vinū: aut oleū: aut oēm cibū ἢ ἐψέματος, ἢ οἴνου, ἢ ἐλαίου, ἢ παντὸς βρώματος
ſi ſctificabit. ἐτ rñderunt ſacēdotes ἐτ dixerūt ἆρα ἁγιασθήσεται. καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ εἶπαν,
nō. ἐτ dixit aggeus ſi tetigerit pollutus in ani οὔ. καὶ εἶπεν ὁ ἀγγαῖος ἐὰν ἅψηται μεμιαμμένος ἐπὶ ψυ
ma de oībus his ſi cōtaminabit. ἐτ rñderūt χῇ ἀπὸ πάντων τούτων ἆρα μιανθήσεται· καὶ ἀπεκρί-
ſacēdotes ἐτ dixerūt: cōtaminabit: ἐτ rñdit θησαν οἱ ἱερεῖς καὶ εἶπαν, μιανθήσεται. καὶ ἀπεκρίθη
aggeus ἐτ dixit: ſic pplus iſte ἐτ ſic ἀγγαῖος καὶ εἶπεν, οὕτως ὁ λαὸς οὗτος καὶ οὕτως τὸ
gens hec coram me dicit dñs: ἐτ ſic ἔθνος τοῦτο ἐναντίον ἐμοῦ λέγει κύριος, καὶ οὕτως
oīa opa manuū ſuaꝝ. ἐτ dcūq̄ apportiāq̄rit πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν· καὶ ὃς ἂν ἐγγίσῃ
ibi cōtaminabit. ppē munera eoꝝ matu ἐκεῖ μιανθήσεται. ἕνεκεν τῶν λημμάτων αὐτῶν τῶν ὀρθρι
tina dolebunt a facie malitiaꝝ ſuaꝝ: ἐτ νῶν ὀδυνήσονται ἀπὸ προσώπου ποιημάτων αὐτῶν, καὶ
odio habētis in portis arguentes. ἐτ nūc ponite ἐμισεῖτε τοὺς ἐν θύραις ἐλέγχοντας· καὶ νῦν θέσθε
iā corda vr̄a a die hac ἐτ ſu τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ὑπε
pra oīē ponerē lapis ſup lapidē in tēplo dñi. ρανω πρὸ τοῦ θεῖναι λίθον ἐπὶ λίθον ἐν τῷ ναῷ κυρίου.
q eratis qñ mittebatis in modiū ozdei τίνες ἦτε ὅτε ἐνεβάλλετε εἰς κυψέλην κριθῆς

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

vigiti sata: ⁊ factasūt ordef decē sata. ⁊ igre=
ἴκοσι σάτα, καὶ ἐγένετο κριθῆς δέκα σάτα· καὶ εἰσε=
diebamini in torcular vt haurirętis qnquaginta am=
πορεύεσθε εἰς ὑπολήνιον ἐξαντλῆσαι πεντήκοντα με=
phoras: ⁊ facta sūt viginti. pcussi vos in sterilitate:
τρητάς, καὶ ἐγένοντο εἴκοσι· ἐπάταξα ὑμᾶς ἐν ἀφορίᾳ,
⁊ in corruptiõe aeris: ⁊ in grādine: oīa opa
καὶ ἐν ἀνεμοφθορίᾳ, καὶ ἐν χαλάζῃ, πάντα τὰ ἔργα τῶν
manuū vr̄arū: ⁊ nō reuersi estis ad me dicit do=
χειρῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύ=
min⁹. ponite ī̄ corda vr̄a a die
ριος· τάξατε δὴ τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας
ista ⁊ vltra: a quarta ⁊ vicesima
ταύτης καὶ ἐπέκεινα, ἀπὸ τῆς τετράδος καὶ εἰκάδος
noni mensis. a die q̄ fundatū est tēplū do
τοῦ ἐνάτου μηνός· ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐθεμελιώθη ὁ ναὸς κυ
mini: ponite in cordib⁹ vr̄is: si vltra cognoscet
ρίου, θέσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰ ἔτι ἐπιγνωσθή=
sup terrā area. ⁊ si adhuc vinea ⁊ ficus
σεται ἐπὶ γῆς ἄλως· καὶ εἰ ἔτι ἄμπελος καὶ ἡ συκαῖ
⁊ malogñata ⁊ ligna oliue q̄ nō ferunt fru
καὶ ἡ ῥοαὶ καὶ τὰ ξύλα τῆς ἐλαίας τὰ οὐ φέροντα καρ
ctum: a die hac bñdicā. ⁊ factū ē
πόν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἐυλογήσω. καὶ ἐγένετο
verbū dñi secundo ad aggeū ꝓphetā q̄r
λόγος κυρίου ἐκ δευτέρου πρὸς ἀγγαίαν τὸν προφήτην τε
ta ⁊ vicesima mensis dicēs. dic ad zoro
τράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς λέγων· εἶπον πρὸς ζορο=
babel filiū salathiel: de tribu iuda: ecce ego
βάβελ τὸν τοῦ σαλαθιὴλ, ἐκ φυλῆς ἰούδα, ἰδοὺ ἐγὼ
mouebo celum ⁊ terrā ⁊ mare ⁊
σείσω τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
aridā: ⁊ subuertam thronos regum: ⁊
τὴν ξηράν, καὶ καταστρέψω θρόνους βασιλέων, καὶ
subuertam currus ⁊ ascensores: ⁊ descendent
καταστρέψω ἅρματα καὶ ἀναβάτας, καὶ καταβήσον
equi ⁊ ascensores eor̄ vnusq̄sq⁹ in gladio
ται ἵπποι καὶ ἀναβάται αὐτῶν ἕκαστος ἐν ῥομφαίᾳ
ad fratrē suum. in die illa dicit do
πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύ
min⁹ exercituū assumā te zorobabel filiū
ριος τῶν δυνάμεων λήψομαί σε ζοροβάβελ τὸν τοῦ
salathiel puum meū dicit dñs: ⁊ ponam
σαλαθιὴλ τὸν δοῦλόν μου λέγει κύριος, καὶ θήσομαί
te q̄si signaculū: quia te elegi dicit dñs
σε ὡς σφραγῖδα, ὅτι σὲ ᾑρέτικα λέγει κύριος τῶν
exercituum.
δυνάμεων.

Trāsla.B.Vie.

viginti modior̄ & fierēt
decem: & intraretis ad
torcular vt exprimere=
tis quinquagita lagenas
& fiebant viginti. Per=
cussi vos vento vrente
& aurugine & grandine
oia opera manū vr̄arū:
& nō fuit in vobis qui re
uerteretur ad me dicit
dñs. Ponite corda vr̄a
ex die ista & in futurum
a die vicesima & quarta
noni mensis: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Pa die qua fundamenta
iacta sunt templi domini
ponite sup cor vr̄m. Nū
qd iam semē in germine
est? Et adhuc vinea & fi
cus & malogranatū & li=
gnum oliue nō floruit.
Ex die ista ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
bñdicā. & factū est ver=
bū dñi secūdo ad aggeū
in vicesima & quarta mē
sis dicens. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
Loquere ad zorobabel
ducem iuda ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
dicens. Ego mouebo
celum pariter ∞∞∞∞∞∞∞
& terram: & subuertā
solium regnorum: ∞∞∞∞
& conteram fortitudinē
regni gentium. ∞∞∞∞∞∞
Et subuertā quadrigā &
ascensorē eius: & descen
dent equi & ascensores
eor̄: vir in gladio fratris
sui. In die illa dicit dñs
exercituum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
assumā te zorobabel fi
li salathiel seruę meus ∞
dicit dñs et ponam te
quasi signaculū: quia ∞
te elegi dicit dñs exer=
cituum.
Explicit aggeus ꝓpheta.

Tex.heb.Aggeus.ij.Pritiua.heb.

בּוֹא עֶשְׂרִים וְהָיְתָה עֲשָׂרָה בָּא אֶל
הַיֶּקֶב לַחְשׁף חֲמִשִּׁים פּוּרָה וְהָיְתָה
עֶשְׂרִים הִכֵּיתִי אֶתְכֶם בַּשִּׁדָּפוֹן
וּבַיֵּרָקוֹן וּבַבָּרָד אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם
וְאֵין אֶתְכֶם אֵלַי נְאֻם יְהוָה שִׁימוּ
נָא לְבַבְכֶם מִן הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה
מִיּוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַתְּשִׁעִי
לְמִן הַיּוֹם אֲשֶׁר יְסַד הֵיכַל יְהוָה
שִׂימוּ לְבַבְכֶם הַעוֹד הַזֶּרַע בַּמְּגוּרָה
וְעַד הַגֶּפֶן וְהַתְּאֵנָה וְהָרִמּוֹן וְעֵץ
הַזַּיִת לֹא נָשָׂא מִן הַיּוֹם הַזֶּה
אֲבָרֵךְ וַיְהִי דְבַר יְהוָה שֵׁנִית אֶל חַגַּי
בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר
אֱמֹר אֶל זְרֻבָּבֶל פַּחַת יְהוּדָה
לֵאמֹר אֲנִי מַרְעִישׁ אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ וְהָפַכְתִּי כִּסֵּא מַמְלָכוֹת
וְהִשְׁמַדְתִּי חֹזֶק מַמְלְכוֹת הַגּוֹיִם
וְהָפַכְתִּי מֶרְכָּבָה וְרֹכְבֶיהָ וְיָרְדוּ
סוּסִים וְרֹכְבֵיהֶם אִישׁ בְּחֶרֶב אָחִיו
בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת
אֶקָּחֲךָ זְרֻבָּבֶל בֶּן שַׁאַלְתִּיאֵל עַבְדִּי
שׂוּם חָתָם נְאֻם יְהוָה וְשַׂמְתִּיךָ כַּחוֹתָם כִּי
בְךָ בָחַרְתִּי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת

INCIPIT PROLOGVS IN zachariam prophetam.

Ecundo anno darii regis medor̄ aggeum & zachariam ꝓphetasse: lectiones eorundē declarant. Sed hac de causa aggeus zacharie in ordine ꝓphetar̄ ꝑlatus esse videtur: q̄ eum duobus mensibus vt p̄dictorū lectiones ostē dunt in ꝓphetia p̄cessisse inuenitur: & ad re=parationē templi p̄cepto dei populū animas=se: vt esdras refert dicens. In secundo anno darii regis psarum ꝓphetauerūt aggeus & zacharias filius addo ꝓphete sup iude os q̄ erant in iuda & hierusalem: sup israel in noie dei israel sup eos. tūc surrexerūt zorobabel filiꝰ salathiel: & iesꝰ filiꝰ iosedech et principes eius: inchoauerūtq̄ edificare domū dei q̄ est in hie rusalem. Quibus cū adessent ꝓphete exhortatione sua adiu=uerunt eos. Nam & populū israel ab imitatione paternor̄ deli ctor̄: p suam āmonitionē idem ꝓpheta cupiens reuocare: ver bis lectione cōprehensis vsus est. Vidi nocte & ecce vir ascen=derat super equū rubeū & c. Vidit ꝓpheta virum equo rubeo sedentem & stantem in medio myrteti vmbrosi. cuius visionis hec solutio est. Vir ascendens equū rubeū: licet angelus intelli gatur tñ quia p̄dicti coloris equū cōscenderevisus est: vīdictā sanguinis in eam gentē significat afferendā: q̄ populū israel in captiuitatē redegerat. Nam & esaias ꝓpheta p ruborem vesti=mentor̄ inter gentes vindictam cum sanguine a deo ꝓferēdā demonstrans: his verbis vsus est dicens. Quis est iste q venit de edom: tinctis vestibus de bosra: &c. Stantē vero in medio myr teti vmbrantis q̄ dixit: leticiam populo affuturā p myrteti si gnificationē voluit designari. Eius ligni moyses in leuitico cū faceret mentionē ait. Accipietis die prima fructꝰ ligni specio si: vt leticiā populi p bene olentis ligni specios vmbraculū de=mōstraret. Sed hāc visionē q̄ liberationē ppli & vindictā de ad=uersariis affuturam demōstrat: ob hoc noctu ꝓpheta se vidisse memorauit: qa populū israel in pria liberatiōe de terra egypti: noctu discessisse cōstabat. Cuiꝰ exēpli qa pñs populꝰ aliquā p=tē in se retinere videbatur: liberatio eiusdē ac reditus captiuita tis de terra chaldeor̄ p noctem ꝓphete est reuelata.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Acharias memor dñi sui: multiplex in ꝓphetia: iesum cum vestibus sordidis: & lampadem oculor̄ septem cā delabrumq̄ aureum cum totidem lucernis quot oculis: duas quoq̄ oliuas a sinistris lampadis cernit: & a dextris. & post e=quos ruffos: varios: albos: & dissipatas quadrigas ex effraig: & equum de hierusalem pauperē regem vaticinatur: & p̄dicit re=gem sedentem super pullum asine filiū subiugalis.

Explicit argumentum

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.	Tex.heb.zacha.j.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
Cap.j. שָׁמַן	ᵃבַּחֹדֶשׁ ᵇהַשְּׁמִינִי ᶜבִּשְׁנַת ᵈשְׁתַּיִם שְׁתַּיִם	Incipit zacharias ꝓphe=ta: Capitulum. j.	ZACHARIAS. ZAXAPIAΣ. Ca.j.
	ᵉלְדָרְיָוֶשׁ ᶠהָיָה ᵍדְּבַר ʰיְהוָה ⁱאֶל ᵏזְכַרְיָה	IN menſe ᵇoctauo ᶜin anno ᵈſecundo ꝯꝯꝯꝯ ᵉdarii ᶠfactum eſt ᵍverbum	Ἐν τῷ ὀγδόῳ μηνὶ ἔτους δευτέρου ἐπὶ Δα=ρείου ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ζαχαρίαν
	ˡבֶּן־ᵐבֶּרֶכְיָה ⁿבֶּן ᵒעִדּוֹ ᵖהַנָּבִיא ᵠלֵאמֹר:	ʰdomini ⁱad ʲzachariam ˡfiliū ᵐbarachie ⁿfilii ᵒaddo	υἱοῦ βαραχίου υἱοῦ ἀδδὼ τὸν προφήτην λέγων,
ʳנָבִיא	ˢקָצַף יְהוָה ᵗעַל ᵘאֲבוֹתֵיכֶם ᵛקָצֶף:	ᵖpphetam ᵠdicens. ꝯꝯꝯꝯ ʳIrat⁹ eſt ˢdñs ᵗſup ᵘpatres	ἐγένετο ὀργὴ κυρίου πρὸς τοὺς πατέρας
	ʷוְאָמַרְתָּ ˣאֲלֵהֶם ʸכֹּה ᶻאָמַר יְהוָה	vestros ʳiracundia. ꝯꝯꝯꝯ ʷEt dices ˣad eos. ʸHec ᶻdi	ὑμῶν ὀργὴν μεγάλην.
	ᵃצְבָאוֹת ᵇשׁוּבוּ ᶜאֵלַי ᵈנְאֻם ᵉיְהוָה	cit ᶜdominus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᵃexercituum. ᵇCōuertimi	καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμε=ων: καὶ ἐπιστρέψατε πρός με λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
ˢשׁוּב	ᶠצְבָאוֹת ᵍוְאָשׁוּב ʰאֲלֵיכֶם ⁱאָמַר ʲיְהוָה	ni ᵈad me ᵉait ᶠdominus ꝯ ᵍexercituum: ʰet cōuertar ⁱad vos ʲdicit ᵏdñs ꝯꝯꝯꝯ	καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος τῶν δυνάμε=ων.
ᵗהָיָה	ᵐצְבָאוֹת ⁿאַל ᵒתִּהְיוּ ᵖכַּאֲבוֹתֵיכֶם ᵠאֲשֶׁר	ᵏexercituum. ˡNe ᵐſitis ⁿſi cut patres veſtri: ᵒad quos	καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν, οἷς ἐκάλε=ουν αὐτοὺς οἱ προφῆται οἱ ἔμπροσθεν λέγοντες. Τάδε λέ
	ʳקָרְאוּ ˢאֲלֵיהֶם ᵗהַנְּבִיאִים ᵘהָרִאשֹׁנִים	ᵖclamabant ᵠpphete ʳprio res ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	γει κύριος τῶν δυνάμεων, ἀποστρέψατε ἀπὸ τῶν ὁδῶν
	ˣלֵאמֹר כֹּה ʸאָמַר יְהוָה ᶻצְבָאוֹת	ˢdicentes. ᵗHec ᵘdicit ˣdñs ꝯ ʸexercituum: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν
ᵃוְלֹא	ᵇשׁוּבוּ ᶜנָא ᵈמִדַּרְכֵיכֶם ᵉהָרָעִים	ᶜcōuertimini ᵈde viis vr̄is ᵉmalis: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	malis: καὶ οὐ προσέχον τοῦ εἰσακοῦσαί μου λέ
ᵍוּמַעֲלִילֵיכֶם ʰהָרָעִים ⁱוְלֹא ʲשָׁמְעוּ	ᶠ& de cogitationibus vr̄is ᵍpeſſimis: ᶠ& nō ʲaudierūt	γει κύριος· οἱ πατέρες ὑμῶν ποῦ εἰσὶ καὶ οἱ προφῆται,	
ᵏוְלֹא ˡהִקְשִׁיבוּ ᵐאֵלַי ⁿנְאֻם ᵒיְהוָה:	ʰnec ⁱattenderunt ʲad me ᵏdicit ˡdñs. ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	μὴ εἰς τὸν αἰῶνα ζήσονται; πλὴν τοὺς λόγους μου καὶ τὰ νό	
ᵖאֲבוֹתֵיכֶם ᵠאַיֵּה ʳהֵם ˢוְהַנְּבִיאִים	ᵐPatres veſtri ⁿvbi ᵒſunt ᵖ& prophete ᵠ ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	μιμά μου ἐξέχεαν, ὅσα ἐγὼ ἐνετειλάμην ἐν πνεύματί	
ᵗהֲלְעוֹלָם ᵘיִחְיוּ ᵛאַךְ ʷדְּבָרַי וְחֻקַּי ˣאֲשֶׁר	ʳNunqd in ſempiternū ˢviuēt: ᵗVerūtamē ᵘverba	meo ſuis meis ꝓphetis: ᵈ cōphendeſt	μου τοῖς δούλοις μου τοῖς προφήταις, οἱ κατέλαβον τοὺς
ʸצִוִּיתִי ᶻאֶת ᵃעֲבָדַי ᵇהַנְּבִיאִים ᶜהֲלוֹא	mea ᶜ& legitima mea ᵃque ᵇmandaui ᶜ ſeruis meis ᵇp	πρεσ. ὑφος. τ ῥιderunt τ dixeſt: ſicut ꝑ=	
ᵈחָסְגוּ ᵉצוָּה	phetis: ᶠnunqd nō ᵍcōpre henderūt ʰpatres vr̄os: ⁱEt	πατέρας ὑμῶν· καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν, καθὼς πα	
ᶠנָשׁוּבוּ ᵍוַיֹּאמְרוּ	cōuerſi ſunt ʲ& dixerunt.	parat⁹ eſt dñs virtutum facere ſcōm	
ʰכַּאֲשֶׁר ᶻזָמַם יְהוָה ᵃצְבָאוֹת ᵇלַעֲשׂוֹת	ᵏSicut ˡcogitauit ᵐdñs ⁿex ercituū ᵒfacere ᵖnobis ᵠfm	ρατέταχται κύριος τῶν δυνάμεων ποιῆσαι κατὰ τὰς	
ᶜעִמָּנוּ ᵈכִּדְרָכֵינוּ ᵉוּכְמַעֲלְלֵינוּ ᶠכֵּן עָשָׂה	vias nr̄as: ʳ& fm adinuen tiones nr̄as ˢfecit ᵗnobis.	ὁδοὺς ἡμῶν καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ἡμῶν, οὕτως	
ᵍעִמָּנוּ: ʰבְּיוֹם ⁱעֶשְׂרִים ʲוְאַרְבָּעָה	ᵘIn die ᵛvicesima ʷ& q̄rta ˣvndecimi ʸmensis ꝯꝯꝯꝯ	fecit nobis. quarta τ vicesima in vndecimo	
ᵏלַעֲשְׁתֵּי ˡעָשָׂר ᵐחֹדֶשׁ ⁿהוּא ᵒחֹדֶשׁ	ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ ᶻsabath ᵃin anno ᵇſecun=do ᶜdarii: ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ἐποίησεν ὑμῖν· τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ	
ᵖשְׁבָט ᵠבִּשְׁנַת ʳשְׁתַּיִם ˢלְדָרְיָוֶשׁ	ᵈfactum eſt ᵉverbū ᶠdñi ᵍad ʰzacharia ⁱ filiū ʲbarachie	μῆνι· οὗτος ὁμὴν σαβάτ, ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ Δα=	
ᵗהָיָה ᵘדְּבַר ᵛיְהוָה ʷאֶל ˣזְכַרְיָה ʸבֶּן ᶻבֶּרֶכְיָהוּ	ᵏfilii ˡaddo ᵐpphetā ⁿdicēs. ᵒVidi ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	ρείου, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ζαχαρίαν υἱὸν τοῦ	
ᵃבֶּן ᵇעִדּוֹ ᶜהַנָּבִיא ᵈלֵאמֹר: ᵉרָאִיתִי	ᵖper noctem: ᵠ& ecce ʳvir ˢascendēs ᵗsuper ᵘequum	βαραχίου υἱοῦ ἀδδὼ τὸν προφήτην λέγων, ἑώρακα τὴν νύ	
ᶠהַלַּיְלָה ᵍוְהִנֵּה ʰאִישׁ ⁱרֹכֵב ʲעַל ᵏסוּס	ᵛruffum ʷ& ipſe ˣſtabat ʸin ter ᶻmyrteta ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	κτα, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐπιβεβηκὼς ἵππον πυρρόν, καὶ οὗτος	
ˡאָדֹם ᵐוְהוּא ⁿעֹמֵד ᵒבֵּין ᵖהַהֲדַסִּים	ᵃque erant ᵇin profundo: ᶜ& poſt eum ᵈequi ꝯꝯꝯꝯꝯ	ἵστηκει ἀναμέσον τῶν ὀρέων τῶν κατασκίων, καὶ ὀπίσω	
ᵠאֲשֶׁר ʳבַּמְּצֻלָה ˢוְאַחֲרָיו ᵗסוּסִים	ᵉruffi ᶠvarii ᵍ& albi. ʰEt dixi ⁱQui ſunt ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	εἰσὶν ἵπποι πυρροὶ καὶ λευκοὶ καὶ ποικίλοι. καὶ εἶπα, Τίνες	
ᵘצוֹלְמִים שְׂרֻקִים ᵛוּלְבָנִים: ʷוָאֹמַר מָה	ʲiſti ᵏdñe mi? ˡ Et dixit ᵐad me ⁿangelus ꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	οὗτοι κύριε; καὶ εἶπε πρός με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί,	
ˣאֵלֶּה אֲדֹנִי ʸוַיֹּאמֶר ᶻאֵלַי ᵃהַמַּלְאָךְ	ᵒqui loquebatur ᵖin me. ᵠEgo ʳoſtendā tibi ˢqd ᵗſint	ἐγὼ σοι δείξω τί ἐστι ταῦτα. καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ ἑφεστη	
ᵇהַדֹּבֵר ᶜבִּי ᵈאֲנִי ᵉאַרְאֲךָ ᶠמַּה ᵍהֵמָּה	ᵘhec. ᵛEt reſpondit ʷvir ˣq ſtabat ʸinter ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	κὼς ἀναμέσον τῶν ὀρέων καὶ εἶπε πρός με, οὗτοί εἰ	
ʰאֵלֶּה: ʷוַיַּעַן ᵏהָאִישׁ ˡהָעֹמֵד ᵐבֵּין	ᶻmyrteta ᵃ& dixit. ᵇIſti ſūt ᶜquos ᵈmiſit ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	σιν οὓς ἐξαπέστειλεν κύριος τοῦ περιοδεῦσαι τὴν γῆν.	
ᵑהַהֲדַסִּים ᵒוַיֹּאמַר ᵖאֵלֶּה ᵠאֲשֶׁר ʳשָׁלַח	ᵉdñs ᶠvt perambulent ᵍter ram. ʰ Et reſponderunt	καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ ἀγγέλῳ κυρίου τῷ ἑφεστῶτι ἀνα	
ˢיְהוָה ᵗלְהִתְהַלֵּךְ ᵘבָּאָרֶץ: ᵛוַיַּעֲנוּ ʷאֶת	ⁱangelo ʲdomini ᵏqui ſta=bat ˡinter ᵐmyrteta: ꝯꝯꝯꝯ	μέσον τῶν ὀρέων καὶ εἶπαν, περιωδεύκαμεν τὴν γῆν,	
ᵃמַלְאַךְ ᵇיְהוָה ᶜהָעֹמֵד ᵈבֵּין ᵉהַהֲדַסִּים	ⁿ& dixerūt. ᵒPerambulaui mus ᵖterram: ᵠ& ecce ʳois	καὶ ἰδοὺ πᾶσα ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	
ᶠוַיֹּאמְרוּ ᵍהִתְהַלַּכְנוּ ʰבָּאָרֶץ ⁱוְהִנֵּה ᵏכָּל		ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	
		ꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯꝯ	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina. Trāsla.B.Vie. Ter.heb.zacha.ij. Pritiua.heb.

ἔτι hierusalem τ ꝺeſcit· τ rñdit angelus ἐγὼ κατοικεῖσθαι καὶ ἡσυχάζει· καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος
dñi τ dixit: dñe virtutū: vſq; q̄ non κυρίου καὶ εἶπε, κύριε τῶν δυνάμεων, ἕως τίνος οὐ μὴ
miſereberis hierusalem: τ vrbiū iuda q̄b⁹ ira ἐλεήσεις τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ τὰς πόλεις ἰούδα ἃις ἐθυ
tus es: iſte ſeptuageſim⁹ ān⁹. τ rñdit dñs μώθης, τοῦτο ἑβδομηκοστὸν ἔτος· καὶ ἀπεκρίθη κύριος τῷ
angelo q̄ loquebat in me. verba bona: ⁊mōes ἀγγέλῳ τῷ λαλοῦντι ἐν ἐμοί. ῥήματα καλά, λόγους
cōſolatorios. τ dixit ad me angelus q̄ loq̄bat παρακλητικούς· καὶ εἶπε πρός με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν
in me: clama dicēs. hec dicit dñs omp̄s: ἐν ἐμοί, ἀνάκραγε λέγων· τάδε λέγει κύριος παντοκρά
Infra 8.a. D zelauī hierusalem τ ſion zelo magno: τωρ, ἐζήλωκα τὴν ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν σιὼν ζῆλον μέγαν,
τ ira magna ego irascor ſup gētes q̄ ſupi- καὶ θυμῷ μεγάλῳ ἐγὼ ὀργίζομαι ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ συνε-
poſite ſunt ꝓ eo q̄ ego q̄ꝺē irat⁹ ſum modicū: ipſi vero ſup πιτιθέμενα· διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος,
quertar ad hierusalem in mia: τ dom⁹ mea ἐπιστρέψω ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν οἰκτιρμῷ, καὶ ὁ οἶκός μου
inſtaurabit in ea dixit dñs virtutum: ἀνοικοδομηθήσεται ἐν αὐτῇ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
τ menſura extendet ſup hierusalem. adhuc clama di- καὶ μέτρον ἐκταθήσεται ἐπὶ ἱερουσαλήμ. ἔτι ἀνάκραγε λέ
cens: hec dicit dñs virtutū: adhuc γων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἔτι
diffundent ciuitates in bonis: τ miſebit do- διαχυθήσονται πόλεις ἐν ἀγαθοῖς, καὶ ἐλεήσει κύ-
min⁹ adhuc ſion: τ eliget adhuc hieruſalem. ριος ἔτι τὴν σιών, καὶ ἐρετιεῖ ἔτι τὴν ἱερουσαλήμ.
τ leuaui oculos meos τ vidi: τ ecce quattu καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τέσσα
or cornua: τ dixi ad angelū q̄ loq̄bat ρα κέρατα. καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα
Infra. 1.a.2.f 8.19.a in me. q̄d ſunt hec dñe: τ dixit ad me: hec ἐν ἐμοί, τί ἐστι ταῦτα κύριε; καὶ εἶπε πρός με, ταῦτα τὰ
cornua q̄ diſperſerunt iudam τ iſrael κέρατα τὰ διασκορπίσαντα τὸν ἰούδαν καὶ τὸν ἰσραὴλ
τ hierusalem. τ oſtēdit mihi dñs quattuor fa καὶ τὴν ἱερουσαλήμ. καὶ ἔδειξέ μοι κύριος τέσσαρας τέ
bros. τ dixi: q̄d iſti veniunt facere: τ ait κτονας. καὶ εἶπα, τί οὗτοι ἔρχονται ποιῆσαι, καὶ εἶ-
ad me dicēs: hec cornua q̄ diſperſe- πε πρός με λέγων, ταῦτα τὰ κέρατα τὰ διασκορπί
runt iudam τ iſrael cōfregerūt: τ nul- σαντα τὸν ἰούδαν καὶ τὸν ἰσραὴλ κατῆξαν, καὶ οὐ-
lus eor̄ leuauit caput: τ egreſſi ſūt iſti vt cracuerēt δεὶς αὐτῶν ἦρε κεφαλήν, καὶ ἐξῆλθον οὗτοι τοῦ ἐξυ-
ea in manibus ſuis q̄ttuor cornua gētes ſunt αὐτὰ εἰς χεῖρας αὐτῶν τὰ τέσσαρα κέρατα ἔθνη εἰσὶν
q̄ eleuant cornu ſup terrā dñi vt diſpgerēt ἐπαιρόμενα κέρας ἐπὶ τὴν γῆν κυρίου τοῦ διασκορπί
eam. σαι αὐτήν. C. 2.

A Infra. 1.a.2.f 8.19.a ΚΑΙ leuaui oculos meos τ vidi: τ Καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ ἴδον, καὶ
ecce vir τ in manu eius funiculus geometri- ἰδοὺ ἀνὴρ καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ σχοινίον γεωμετρι-
cꝰ. τ dixi ad eū: q̄ vadis? τ dixit ad κόν· καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν, ποῦ πορεύῃ; καὶ εἶπε πρός
me: vt dimetiar hierusalem: τ videā με, τοῦ διαμετρῆσαι τὴν ἱερουσαλήμ, καὶ ἰδεῖν πη
quāta latitudo eius eſt: τ quanta lōgitudo. λίκον τὸ πλάτος αὐτῆς ἐστι, καὶ πηλίκον τὸ μῆκος·

"terra°habitatur^p & quieſcit.^q Et reſpōdit^r angelus ˢdñi^t et dixit.^u Dñe^x exercituum^y vſq; quo ∞∞∞∞ ^a tu^b non^c miſereberis^d hic rusalem ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^f & ^g vrbium^h iuda^i quibus ^k iratus es?^l Iſte iam ∞∞∞∞ ^m ſeptuageſimus^n annus eſt.^o Et reſpondit^p dñs ∞∞ ^q angelo^r qui loquebatur ^s in me^t verba^u bona ∞∞∞∞ ^x verba^y cōſolatoria.^z Et dixit^a ad me ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^b angelus^c qui loquebatur ^d in me.^e Clama^f dicens. ∞ ^g Hec^h dicit^i dñs ^k exercituum.^l Zelatus ſum ∞∞∞∞ ^m hierusalem^n & ſion^o zelo ^p magno: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^q & ira^r magna^s ego^t ira^u ſcor^x ſup^y gentes ∞∞∞∞ ^z opulentas:^a quia^b ego^c ira tus ſum ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^d paruꝫ:^e ipſi vero^f adiuue runt^g in malū.^h Propterea ^i hec^k dicit^l dñs.^m Reuertar ⁿ ad hierusalem ∞∞∞∞∞ ^o in miſicordiis: & ^p dom⁹ mea^q edificabitur^r ea:^s ait ^t dñs^u exercituū:^x & perpē diculū^y extēdetur^z ſup^a hie rusalē.^b Adhuc^c clama^d dicens.^e Hec^f dicit^g dominus ^h exercituum.^i Adhuc^k affluet^l ciuitates mee^m bonis. ⁿ & conſolabitur^o adhuc ^p dñs^q ſion:^r & eliget ∞∞∞ ^s adhuc^t hierusalē.^u Et leuauī^x oculos meos ∞∞∞∞ ^y & vidi:^z & ecce^a quattuor ^b cornua.^c Et dixi ∞∞∞∞∞ ^d ad^e angelū^f qui loq̄batur ^g in me.^h Quid ſunt^i hec ? ^k & dixit^l ad me.^m Hec ſunt ⁿ cornua^o que ∞∞∞∞∞∞∞∞ ^p ventilauerunt^q iudam^r & ^s Iſrael ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^t & hierusalē.^u Et oſtendit mihi^x dñs ^y quattuor ∞∞∞ ^z fabros.^a Et dixi.^b Quid ^c iſti^d veniunt ∞∞∞∞∞∞∞∞ ^e facere ? Qui^f ait^g dicens: ^h hec ſunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ^i cornua^k que^l ventilauerunt^m iudam^n per ſingulos ^o viros: & ^p nemo eorū^q leuauit^r caput ſuū.^s Et venerunt^t iſti^u deterrere^x ea:^y vt deiiciant^z cornua ∞∞∞∞ ^a gentium^b que leuauerūt ^c cornu^d ſuper^e terram ∞∞∞ ^f iuda^g vt diſpergerent eā.

2.

ET leuaui^b oculos meos ^c & vidi.^d Et ecce ^e vir:^f & in manu eius^g funiculus^h mēſorum.^i Et dixi. ^k Quo^l tu^m vadis?^n Et dixit ^o ad me.^p Vt metiar^q hierl̄z & ^r videā^s q̄ta ſit^t lōgitudo et?:^u & q̄ta ſit^x latitudo et?.

	"הָאָרֶץ °יֹשֶׁבֶת 'וְשָׁקָטָה: וַיַּעַן מַלְאַךְ		
	יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַד מָתַי		
רָחַם	אַתָּה לֹא תְרַחֵם אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם		
עִיר	וְאֶת עָרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה זֶה		
שִׁבְעִים	שָׁנָה: וַיַּעַן יְהוָה אֶת		
מַלְאָךְ	הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי דְּבָרִים טוֹבִים		
דָּבָר	דְּבָרִים נִחֻמִים: וַיֹּאמֶר אֵלַי		
מַלְאָךְ	הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי קְרָא לֵאמֹר		
קָנָא	כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת קִנֵּאתִי		
גָּבַל	לִירוּשָׁלַ͏ִם וּלְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה:		
קָצַף	וְקֶצֶף גָּדוֹל אֲנִי קֹצֵף עַל הַגּוֹיִם		
שָׁאַן	הַשַּׁאֲנַנִּים אֲשֶׁר אֲנִי קָצַפְתִּי		
רוּעַ	מְעָט וְהֵמָּה עָזְרוּ לָרָעָה: לָכֵן		
שׁוּב	אָמַר יְהוָה שַׁבְתִּי לִירוּשָׁלַ͏ִם		
בָּנָה	בְּרַחֲמִים בֵּיתִי יִבָּנֶה בָּהּ נְאֻם יְהוָה		
נָטָה	צְבָאוֹת וְקָוָה יִנָּטֶה עַל יְרוּשָׁלַ͏ִם:		
עוֹד	עוֹד קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה		
פּוּץ	צְבָאוֹת עוֹד תְּפֻצֶינָה עָרַי מִטּוֹב		
נָחַם	וְנִחַם יְהוָה עוֹד אֶת צִיּוֹן וּבָחַר		
עוֹד	עוֹד בִּירוּשָׁלַ͏ִם: וָאֶשָּׂא אֶת עֵינַי		
נָשָׂא	וָאֵרֶא וְהִנֵּה אַרְבַּע קְרָנוֹת: וָאֹמַר		
רָאָה	אֶל הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי מַה אֵלֶּה		
לָמָּה	וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה הַקְּרָנוֹת אֲשֶׁר		
זָרָה	זֵרוּ אֶת יְהוּדָה אֶת יִשְׂרָאֵל		
רָאָה רָבַע	וִירוּשָׁלַ͏ִם: וַיַּרְאֵנִי יְהוָה אַרְבָּעָה		
בוא	חָרָשִׁים: וָאֹמַר מָה אֵלֶּה בָּאִים		
עָשָׂה	לַעֲשׂוֹת וַיֹּאמֶר לֵאמֹר אֵלֶּה		
פָּה	הַקְּרָנוֹת אֲשֶׁר זֵרוּ אֶת יְהוּדָה כְּפִי		
בוא	אִישׁ לֹא נָשָׂא רֹאשׁוֹ וַיָּבֹאוּ אֵלֶּה		
חָרַד אֶת	לְהַחֲרִיד אוֹתָם לַיְדוֹת אֶת קַרְנוֹת		
יָדָה	הַגּוֹיִם הַנֹּשְׂאִים קֶרֶן אֶל אֶרֶץ		
זָרָה	יְהוּדָה לְזָרוֹתָהּ:		
	וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אִישׁ וּבְיָדוֹ	Cap.ij.	
מָדַד הָלַךְ	חֶבֶל מִדָּה: וָאֹמַר אָנָה אַתָּה הוֹלֵךְ		
אָמַר	וַיֹּאמֶר אֵלַי לָמֹד אֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם		
רָאָה	לִרְאוֹת כַּמָּה רָחְבָּהּ וְכַמָּה אָרְכָּהּ:		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūtiua.heb.

וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי יֹצֵא לִקְרָאתִי וְאָמַר
אֵלָיו רֻץ דַּבֵּר אֶל הַנַּעַר הַלָּז לֵאמֹר
פְּרָזוֹת תֵּשֵׁב יְרוּשָׁלַם מֵרֹב אָדָם וּבְהֵמָה בְּתוֹכָהּ
וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב
וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ הוֹי הוֹי וְנֻסוּ מֵאֶרֶץ צָפוֹן נְאֻם יְהוָה
כִּי כְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פֵּרַשְׂתִּי נְאֻם יְהוָה
הוֹי צִיּוֹן הִמָּלְטִי יוֹשֶׁבֶת בַּת בָּבֶל כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
צְבָאוֹת אַחַר כָּבוֹד שְׁלָחַנִי אֶל הַגּוֹיִם הַשֹּׁלְלִים אֶתְכֶם כִּי הַנֹּגֵעַ
בָּכֶם נֹגֵעַ בְּבָבַת עֵינוֹ כִּי הִנְנִי מֵנִיף אֶת יָדִי עֲלֵיהֶם וְהָיוּ שָׁלָל
לְעַבְדֵיהֶם וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחָנִי רַנִּי
וְשִׂמְחִי בַּת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכֵךְ נְאֻם יְהוָה
וְנִלְווּ גוֹיִם רַבִּים אֶל יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם
וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכֵךְ וְיָדַעַתְּ כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֵלַיִךְ
וְנָחַל יְהוָה אֶת יְהוּדָה חֶלְקוֹ עַל אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ
וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלָם הַס כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי נֵעוֹר מִמְעוֹן קָדְשׁוֹ

Cap.iij.

וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְהוָה וְהַשָּׂטָן עֹמֵד
עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר יְהוָה בָּךְ הַשָּׂטָן
וְיִגְעַר יְהוָה בָּךְ הַבּוֹחֵר בִּירוּשָׁלָם הֲלוֹא זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ וִיהוֹשֻׁעַ
הָיָה לָבוּשׁ בְּגָדִים צוֹאִים וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר
אֶל הָעֹמְדִים לְפָנָיו לֵאמֹר הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים מֵעָלָיו

Tex.heb.zacha.iij.

וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי יֹצֵא לִקְרָאתִי וְאָמַר
אֵלָיו רֻץ דַּבֵּר אֶל הַנַּעַר הַלָּז לֵאמֹר
פְּרָזוֹת תֵּשֵׁב יְרוּשָׁלַם מֵרֹב אָדָם וּבְהֵמָה בְּתוֹכָהּ וַאֲנִי
אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ הוֹי הוֹי וְנֻסוּ מֵאֶרֶץ צָפוֹן נְאֻם יְהוָה
כִּי כְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פֵּרַשְׂתִּי נְאֻם יְהוָה
הוֹי צִיּוֹן הִמָּלְטִי יוֹשֶׁבֶת בַּת בָּבֶל כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אַחַר כָּבוֹד שְׁלָחַנִי אֶל הַגּוֹיִם הַשֹּׁלְלִים אֶתְכֶם כִּי הַנֹּגֵעַ
בָּכֶם נֹגֵעַ בְּבָבַת עֵינוֹ כִּי הִנְנִי מֵנִיף אֶת יָדִי עֲלֵיהֶם וְהָיוּ שָׁלָל
לְעַבְדֵיהֶם וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחָנִי רַנִּי
וְשִׂמְחִי בַּת צִיּוֹן כִּי הִנְנִי בָא וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכֵךְ נְאֻם יְהוָה
וְנִלְווּ גוֹיִם רַבִּים אֶל יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיוּ לִי לְעָם
וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכֵךְ וְיָדַעַתְּ כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֵלַיִךְ וְנָחַל יְהוָה
אֶת יְהוּדָה חֶלְקוֹ עַל אַדְמַת הַקֹּדֶשׁ
וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלָם הַס כָּל בָּשָׂר מִפְּנֵי יְהוָה כִּי נֵעוֹר מִמְעוֹן קָדְשׁוֹ

Cap.iij.

וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְהוָה וְהַשָּׂטָן עֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר יְהוָה בָּךְ הַשָּׂטָן וְיִגְעַר יְהוָה בָּךְ הַבּוֹחֵר בִּירוּשָׁלָם הֲלוֹא זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ וִיהוֹשֻׁעַ
הָיָה לָבוּשׁ בְּגָדִים צוֹאִים וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר
אֶל הָעֹמְדִים לְפָנָיו לֵאמֹר הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים מֵעָלָיו

Trāsl.B.Vie.

Et ecce angelus qui loquebatur in me egrediebatur: & angelus egrediebatur in occursum eius: & dixit ad eum. Curre: loquere ad puerū istū dicens. Absq; muro habitabitur hierusalem ꝓ multitudine hoīum & iumētoꝝ in medio ei⁹. Et ego ero ei⁹ ait dñs murus ignis in circuitu: & in gloria ero in medio eius. O. o. fugite de terra aquilonis dicit dñs: quoniā in quatuor ventos celi dispersi vos dicit dominus. O sion fuge que habitas apud filiam babylonis: qa hec dicit dñs exercituum. Post gloriā misit me ad gentes que spoliauerūt vos. Qui enim tetigerit vos: tangit pupillā oculi sui. Quia ecce ego leuo manum meam sup eos: & erunt prede his qui seruiebant sibi: & cognoscetis qa dñs exercituum misit me. Lauda & letare filia sion: quia ecce ego venio & habitabo in medio tui ait dñs. Et applicabūtur gentes multe ad dominū in die illa: & erunt mihi in populum. Et habitabo in medio tui: & scies quia dominꝰ exercituū misit me ad te. Et possidebit dñs iudam partem suam in terra sanctificata: & eliget adhuc hierusalē. Sileat omnis caro a facie dñi: qa consurrexit de habitaculo sancto suo. 3.

Ostendit mihi dñs iesum sacerdotem magnū stantē coram angelo dñi: & sathan stabat a dextris eius vt aduersaretur ei. Et dixit dñs ad sathā. Increpet dñs in te sathan: & increpet in te dñs qui elegit hierusalem. Nunqd nō iste torris est erutus de igne: Et iesus erat indutus vestib⁹ sordidis: & stabat ante faciem angeli. Qui respōdit: & ait ad eos qui stabāt coram se dicens. Auferte vestimenta sordida ab eo.

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

τ ecce angelus ꝺ loqbaꝰ in me ſtabat: τ alius καὶ ἰδοὺ ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ ἐξήρχετο, καὶ ἕτερος angelus egrediebaꝰ in occurſum ei. τ ait ἄγγελος ἐξεπορεύετο εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ· καὶ εἶπεν B
ad eū: curre τ loquere ad adoleſcētē illū di= πρὸς αὐτόν, δράμε καὶ λάλησον πρὸς νεανίαν ἐκεῖνον λέ
cēs: frugifera hitabitur hieruſalem a multi γων· καταύκαρπος κατοικηθήσεται ἱερουσαλὴμ ἀπὸ πλή
tudie hoīm τ iumētoꝝ ꝙ in medio eius: τ ego cro θους ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν τῶν ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἐγὼ ἔσο=
illi dicit dñs murus ignis i circuitu. τ in μαι αὐτῇ λέγει κύριος τεῖχος πυρὸς κυκλόθεν· καὶ εἰς
gliam ero in medio eius. o o fugite de terra δόξαν ἔσομαι ἐν μέσῳ αὐτῆς· ὦ ὦ φεύγετε ἀπὸ γῆς
aqlonis dicit dñs: qz de quattuoꝛ ventis βορρᾶ λέγει κύριος, ὅτι ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων τοῦ
celi cōgregabo vos dicit dñs: in ſion ſaluamini οὐρανοῦ συναξω ὑμᾶς λέγει κύριος, εἰς σιὼν ἀνασώζεσθε C
ꝺ hitatis filiam babylonis. qz hec dicit κατοικοῦντες θυγατέρα βαβυλῶνος· ὅτι τάδε λέγει
dñs omp̄s: poſt gliam miſit me κύριος παντοκράτωρ, ὀπίσω δόξης ἐξαπέστειλέν με
ad gētes ꝙ ſpoliauerūt vos: qz ꝺ tangit ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ σκυλεύσαντα ὑμᾶς, ὅτι ὁ ἁπτόμενος
vos q̄ſi tangens pupillā oculi eius: qz ὑμῶν ὡς ὁ ἁπτόμενος τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ, ὅτι
ecce ego infero manū meā ſup eos: τ erunt Zuce.
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπιφέρω τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσονται 10.a.
prede his ꝺ ſeruierant eis: τ cognoſcetis qz σκῦλα τοῖς δουλεύσασιν αὐτοῖς, καὶ γνώσεσθε ὅτι
dñs omp̄s miſit me. letare τ gau= D
κύριος παντοκράτωρ ἐξαπέστειλέν με. τέρπου καὶ εὐ=
de filia ſion: qz ecce ego venio τ habi φραίνου θύγατερ σιών, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἔρχομαι καὶ κατα
tabo in medio tui dicit dñs. τ cōfugient σκηνώσω ἐν μέσῳ σου λέγει κύριος· καὶ καταφεύξονται
gētes multe ad dñm in die illa: τ erūt ἔθνη πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔσον
ei in ppm: τ hitabo in medio tui: τ ται αὐτῷ εἰς λαόν, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ σου, καὶ
ſcies qm̄ dñs omp̄s miſit me ἐπιγνώσῃ ὅτι κύριος παντοκράτωρ ἐξαπέστειλέν με
ad te. τ poſſidebit dñs iudam πρός σε· καὶ κατακληρονομήσει κύριος τὸν Ἰούδαν τὴν
partem ſuam: ſup terrā ſctām: τ eliget adhuc μερίδα αὐτοῦ, ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἁγίαν, καὶ ἐρεῖται ἔτι
hieruſalem. timeat oīs caro a facie τὴν ἱερουσαλήμ· εὐλαβείσθω πᾶσα σὰρξ ἀπὸ προσώ
dñi: qz ſurrexit de nubibus ſctis ſuis. που κυρίου, ὅτι ἐξεγήγερται ἐκ νεφελῶν ἁγίων αὐτοῦ. Ca.3

Ostendit mihi dñs iesum ſacdotē magnū Καὶ ἔδειξέν μοι κύριος Ἰησοῦν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν A
ſtātē añ faciem angeli dñi. τ diabolus ἑστῶτα πρὸ προσώπου ἀγγέλου κυρίου. καὶ ὁ διάβολος
ſtabat a dextris eius vt aduerſaret ei. τ dixit ἐστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἀντικεῖσθαι αὐτῷ· καὶ εἶπεν
dñs ad diabolū: increpet dñs in te diabo κύριος πρὸς τὸν διάβολον, ἐπιτιμήσαι κύριος ἐν σοὶ διάβο
le: τ increpet dñs in te ꝺ elegit hieru λε, καὶ ἐπιτιμήσαι κύριος ἐν σοὶ ὁ ἐκλεξάμενος τὴν ἱερου
ſalem. nōne iſte torris erutus de igne? τ σαλήμ· οὐχὶ οὗτος δαλὸς ἐξεσπασμένος ἐκ πυρός; καὶ
ieſus erat indutus veſtib⁹ ſordidis. τ ſtabat añ Ἰησοῦς ἦν ἐνδεδυμένος ἱμάτια ῥυπαρά· καὶ ἐστήκει πρὸ
faciem angeli: τ rñdit τ ait ad προσώπου τοῦ ἀγγέλου καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε πρὸς
eos q̄ ſtabāt añ faciem ſuam dicēs: auferte τοὺς ἑστηκότας πρὸ προσώπου αὐτοῦ λέγων, ἀφέλετε
veſtimēta ſordida ab eo. τὰ ἱμάτια τὰ ῥυπαρὰ ἀπ' αὐτοῦ. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

B

τ dixit ad eū: ecce abſtuli iḋitates tuas
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, ἰδοὺ ἐξῆλόμην τὰς ἀδικίας σου
τ induite eū veſte.talari.τ dixit: iponite τ
καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν ποδήρη. καὶ εἶπεν, ἐπίθετε καὶ
cidarim mūdam ſup caput eius. τ circū=
κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ περιέ
poſuerūt cidari mūdā ſup caput eius: τ
θηκαν κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ
circundederūt eū veſtimētis: τ angelus dñi ſta=
περιέβαλον αὐτὸν ἱμάτια, καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου εἱστή=
bat: τ ꝓteſtabatur angelus dñi ad ieſum
κει, καὶ διεμαρτύρετο ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς ἰησοῦν
dicēs. hec dicit dñs omīp̄s: ſi in
λέγων. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐὰν ἐν ταῖς
viꝭ meis ābulaueris τ p̄cepta mea cuſtodieris:
ὁδοῖς μου πορεύσῃ καὶ τὰ προσάγματά μου φυλάξῃς,
tu diiudicabis domū meā: τ tu cuſtodies atriū
σὺ διακρινεῖς τὸν δικόν μου, καὶ σὺ φυλάξεις τὴν αὐλήν
meū τ dabo tibi ḋ cōuerſentur in medio ſtan
μου καὶ δώσω σοι ἀναστρεφομένους ἀναμέσον τῶν ἑστη=
tiū iſtoꝝ. audi iā ieſu ſacḋos magne tu τ
κότων τούτων. ἄκουε δὴ ἰησοῦ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας σὺ καὶ
primi tui ḋ ſedent añ faciem tuā: q:
οἱ πλησίον σου οἱ καθήμενοι πρὸ προσώπου σου, ὅτι
viri portēt oꝝ ſpectatores ſūt: q: ecce ego adduco ſer
ἄνδρες τερατοσκόποι εἰσίν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω τὸν δοῦ
uū meū orientē: q: lapis quē dedi añ faci=
λόν μου ἀνατολήν, ὅτι ὁ λίθος ὃν ἔδωκα πρὸ προσώ
em ieſu ſup lapidē vnū ſeptē oculi ſunt.
που ἰησοῦ ἐπὶ τὸν λίθον τὸν ἕνα ἑπτὰ ὀφθαλμοί εἰσιν.
ecce ego fodio foueā dicit dñs omīp̄s:
ἰδοὺ ἐγὼ ὀρύσσω βόθρον λέγει κύριος παντοκράτωρ,
τ cōrectabo oēm iḋitatē terre illius
καὶ φιλαφήσω πᾶσαν τὴν ἀδικίαν τῆς γῆς ἐκείνης
in die vna. in die illa dicit dñs omīp̄s:
ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος παντο
cōuocabit vnuſq̄ſq; ꝓximū ſuū ſub=
κράτωρ, συγκαλέσεται ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ ὑπο
ter vitem τ ſubter ficū.
κάτω ἀμπέλου καὶ ὑποκάτω συκῆς.

Ca.4.

ET reuerſus ē angelus q̄ loq̄batur in me τ
Καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ
ſuſcitauit me ſicut cum ſuſcitatur homo
ἐξήγειρέ με ὃν τρόπον ὅταν ἐξεγείρεται ἄνθρωπος
de ſomno ſuo. τ dixit ad me: q̄d tu vi=
ἐξ ὕπνου αὐτοῦ. καὶ εἶπε πρός με, τί σὺ βλέ
des: τ dixi: vidi: τ ecce candelabrū au=
πεις; καὶ εἶπα, ἑώρακα, καὶ ἰδοὺ λυχνία χρυ=
reū totū: τ lampas ſup illud: τ ſeptē
σῆ ὅλη, καὶ ὁ λαμπαδίον ἐπάνω αὐτῆς, καὶ ἑπτὰ
lucerne ſup illud. τ ſeptē fuſoria lucernaꝝ
λύχνοι ἐπάνω αὐτῆς. καὶ ἑπτὰ ἐπαρυσρίδες τοῖς
ſeptē lucernis q̄ ſup illud: τ due oliue
ἑπτὰ λύχνοις τοῖς ἐπάνω αὐτῆς, καὶ δύο ἐλαῖαι
ſup illud: vna a dextris lampadis ei9:
ἐπάνω αὐτῆς, μία ἐκδεξιῶν τοῦ λαμπαδίου αὐ=
τ vna a ſiniſtris. τ iterrogaui τ di=
τῆς, καὶ μία ἐξευωνύμων. καὶ ἐπηρώτησα καὶ εἶ=
xi ad angelū q̄ loq̄batur in me di=
πα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα ἐν ἐμοὶ λέ=
cens: q̄d ſunt hec dñe: τ reſpondit ange=
γων, τί ἐστι ταῦτα κύριε; καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγε=
lus q̄ loq̄batur in me τ dixit ad me: nō cogno
λος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ εἶπε πρός με, οὐ γινώσ
ſcis q̄d ſunt hec: τ dixi: nō dñe. τ reſpō
κεις τί ἐστι ταῦτα; καὶ εἶπα, οὐχί κύριε. καὶ ἀπε
dit: τ dixit ad me dicēs: iſte ſmo do=
κρίθη, καὶ εἶπε πρός με λέγων, οὗτος ὁ λόγος κυ=
mini ad zorobabel dicēs:
ρίου πρὸς ζοροβάβελ λέγων, οοοο

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua..heb.Tex.heb.zacha.v. | Trāsla.B.Vie. | Trāsla.Gre.lxx.cū interp̄.lati.

לֹא בְחַיִל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם בְּרוּחִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת מִי אַתָּה הַר הַגָּדוֹל לִפְנֵי זְרֻבָּבֶל לְמִישׁוֹר וְהוֹצִיא אֶת הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה תְּשֻׁאוֹת חֵן חֵן לָהּ׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ יְדֵי זְרֻבָּבֶל יִסְּדוּ בַּיִת הַזֶּה וְיָדָיו תְּבַצַּעְנָה וְיָדַעְתָּ כִּי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם׃ כִּי מִי בַז לְיוֹם קְטַנּוֹת וְשָׂמְחוּ וְרָאוּ אֶת הָאֶבֶן הַבְּדִיל בְּיַד זְרֻבָּבֶל שִׁבְעָה אֵלֶּה עֵינֵי יְהוָה הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ׃ וָאַעַן וָאֹמַר אֵלָיו מַה שְׁנֵי הַזֵּיתִים הָאֵלֶּה עַל יְמִין הַמְּנוֹרָה וְעַל שְׂמֹאולָהּ׃ וָאַעַן שֵׁנִית וָאֹמַר אֵלָיו מַה שְׁתֵּי שִׁבֳּלֵי הַזֵּיתִים אֲשֶׁר בְּיַד שְׁנֵי צַנְתְּרוֹת הַזָּהָב הַמְרִיקִים מֵעֲלֵיהֶם הַזָּהָב׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר הֲלוֹא יָדַעְתָּ מַה הֵמָּה אֵלֶּה וָאֹמַר לֹא אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶּה

'Non[g] in exercitu[b] nec [i] in robore: [k]sed &[m] in spiritu meo[n] dicit[o] dñs[p] exercituū. [q]Quis[r] tu[s] mons [t]magne[u] corā[x] zorobabel [y]in planum: [z]Et educet[b] lapidem[c] primarium: & [d]exequabit[c] gratiā[f] gratie [e]eius. [b]Et factū est [f]verbū [k]dñi [l]ad me[m] dicens. [n]Manus[o] zorobabel[p] fundauerunt[q] domū [r]ista: [s]& manꝰ eius[s] perficient eā: [u]et scietis[x] quia[y] dñs[z] exercituum [a]misit me [b]ad vos. [c]Quis enim[c] despexit [d]dies[e] paruos: [b]& letabuntur [d]& videbūt [f] lapidem [m]stanneum [n]in manu [o]zorobabel. [p]Septē sunt [q]isti [r]oculi [s]domini [t]qui [u]discurrunt [x]in vniuersam [y]terram. [z]Et respondi [a]& dixi [b]ad eū. [c]Quid sunt [d]due [e]oliue [f]iste [g]ad [b]dexterā [i]candelabri [k]& ad [l]sinistram eius: [m]& respondi [n]secundo [o]& dixi [p]ad eum. [q]Quid sunt [r]due [s]spice [c]oliuarum [u]que sunt [x]iuxta [y]duo [z]rostra [a]aurea [c]in qb⁹ sunt [b]suffusoria ex [d]auro. [e]Et ait [f]ad me [g]dicens. [b]Nunquid nescis [k]quid [m]sunt [l]hec: [n]& dixi. [o]Non [p]dñe mi. [q]Et dixit. [r]Isti sunt [s]duo [a]filii [c]olei [u]q assistunt [d]dominatori [v]vniuerse [a]terre.

Cap. v.

וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה מְנִלָּה עָפָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר אֲנִי רֹאֶה מְנִלָּה עָפָה אָרְכָּהּ עֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרָחְבָּהּ עֶשֶׂר בָּאַמָּה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי זֹאת הָאָלָה הַיּוֹצֵאת עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ כִּי כָל הַגֹּנֵב מִזֶּה כָּמוֹהָ נִקָּה וְכָל הַנִּשְׁבָּע מִזֶּה כָּמוֹהָ נִקָּה׃ הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וּבָאָה אֶל בֵּית הַגַּנָּב וְאֶל בֵּית הַנִּשְׁבָּע בִּשְׁמִי לַשָּׁקֶר וְלָנָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְכִלָּתוּ אֶת עֵצָיו וְאֶת אֲבָנָיו׃ וַיֵּצֵא הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיֹּאמֶר אֵלַי שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מָה הַיּוֹצֵאת הַזֹּאת׃

'Et conuersus sum: [b]& leuaui [c]oculos meos [d]& vidi: [e]& ecce [f]volumen [g]volans. [b]Et dixit [d]ad me. [k]Quid [l]tu [m]vides: [n]& dixi. Ecce [o]ego [p]video [q]volumē [r]volans: [s]longitudo eius [t]vigīti [u]cubitorū: [x]& latitudo eius [y]decē [z]cubitorū: [a]& dixit [b]ad me. [c]Hec est [d]maledictio [e]que egredi[f]tur [g]sup [f]facie [g]ois [b]terre: [i]qa [k]ois [l]fur [m]sicut ibi scriptū est [n]iudicabitur: [o]& [p]ois [q]iurans [r]ex hoc [s]similiter [u]iudicabitur. [x]Educam illud [y]dicit [z]dñs [a]exercituum: [b]& veniet [c]ad [d]domum [e]furis [f]& ad [g]domū [i]iurantis [k]in noīe meo [l]mēdaciter: [m]& cōmorabitur [n]in medio [o]domus eius [p]& cōsumet eā: [q]& [r]ligna eius [s]& [c]lapides eius. [u]Et egressꝰ [x]ē [y]angelus [z]q loq̄batur [a]in me: [b]& dixit [c]ad me. [d]Leua [e]ockos tuos [f]& vide: [g]qd est [h]hoc [i]qđ egreditur.

Quersꝰ sum [b]& leuaui oculos meos [c]& vidi: [d]& ecce falx volans: [e]& dixit ad me. [f]qđ tu vides: [g]& dixi. ego video falcem volantem. [h]tī [i]longitudis cubitoꝝ vigīti: [k]& latitudis cubitoꝝ decē: [l]& dixit ad me. hec maledictio q̄ egreditur sup faciem oīs terre: [m]qz oīs fur [n]sicut ibi scriptū est iudicabitur: [o]& oīs iurans ex hoc [p]similiter iudicabitur. [q]Educam illud dicit dñs omnꝑ: [r]& veniet ad domum furis [s]& ad domū iurantis in noīe meo mēdaciter: [t]& cōmorabitur in medio domꝰ eius: [u]& cōsumet eam: [x]& lignum eius: [y]& lapides eius. [z]& egressꝰ ē angelus q̄ loq̄batur in me: [a]& dixit ad me. [b]suspice oculis tuis [c]& vide q̄d ē qđ egreditur hoc:

[g]Non in fortitudie magna neq; in roboze: sed in spū οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ἰσχύϊ, ἀλλ' ἐν πνεύματί meo dicit dñs omnꝑs. q̄s es tu mōs magne μου λέγει κύριος παντοκράτωρ. τίς εἶ σὺ ὁ ὄρος ὁ μέγα [h]ante faciem zorobabel et corrigas: [k]& educā πρὸ προσώπου ζοροβάβελ τ̄ κατορθῶσαι; καὶ ἐξοίσω τὸν lapidē hereditatis eccl̄itatē gfe gfam eius. λίθον τῆς κληρονομίας ἰσότητα χάριτος χάριτα αὐτῆς. [l]& fact⁹ est dmo dñi ad me dicēs. manus zoro- καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων· αἱ χεῖρες ζοροbabel fundauerūt domū istā: [m]& manus eiꝰ βάβελ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆ cōplebunt eā: [n]& scies q̄n dñs omnꝑs omnι- ἐπιτελέσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιγνώσῃ διότι κύριος παντο- potens misit me ad te: [o]qz q̄s despexit κράτωρ ἐξαπέσταλκέν με πρός σε, διότι τίς ἐξουδένω- dies puos: [p]& letabuntur [q]& videbūt lapi σεν ἡμέρας μικράς, καὶ χαρήσονται καὶ ὄψονται τὸν λί- dē stānē in manu zorobabel. septē isti θον τὸν κασσιτέρινον ἐν χειρὶ ζοροβάβελ. ἑπτὰ οὗτοί εἰσι oculi dñi sunt respicientes sup oēm ὀφθαλμοὶ κυρίου εἰσὶν οἱ ἐπιβλέποντες ἐπὶ πᾶσαν terrā: [r]& rūdi: [s]& dixi ad eū. q̄d τὴν γῆν, καὶ ἀποκρίθην, καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν. τί αἱ duo oliue q̄ ꝫa dextris candelabri [t]& a sinistris? δύο ἐλαῖαι αἱ ἐκ δεξιῶν τῆς λυχνίας καὶ ἐξ εὐωνύμων; [u]& interrogaui secundo [x]& dixi ad eū. q̄d καὶ ἐπηρώτησα ἐκ δευτέρου καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν. τί duo rami oliuaꝝ q̄ fin manibꝰ οἱ δύο κλάδοι τῶν ἐλαιῶν οἱ ἐν ταῖς χερσὶ τῶν duaꝝ narīū aureaꝝ q̄ infundunt [y]& δύο μυξοτήρων τῶν χρυσῶν τῶν ἐπιχεόντων καὶ retrahunt suffasoria aurea: [z]& ἐπαγαγόντων τὰς ἐπαρυσρίδας τὰς χρυσᾶς, καὶ dixit ad me nō scis q̄d sunt hec: [a]& dixi. εἶπεν πρός με, οὐκ οἶδας τί ἐστιν ταῦτα; καὶ εἶπον. neq̄ꝑ dñe: [b]& ait. isti sunt duo filij οὐχί κύριε, καὶ εἶπεν. οὗτοί εἰσιν οἱ δύο υἱοὶ τῆς piguedis q̄ astiterunt dño ois terre. χριότητος οἱ παρεστήκασιν κυρίῳ παντὸς τῆς γῆς. c.5.

[c]Καὶ ἐπέστρεψα καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ A
ἰδού, [d]καὶ ἰδοὺ δρέπανον πετώμενον, καὶ εἶπεν πρός
me. q̄d tu vides: [e]& dixi. ego video falcem [f]volan- με· τί σὺ ὁρᾷς; καὶ εἶπον. ἐγὼ ὁρῶ δρέπανον πετώ-
tem. [g]q̄gitudis cubitoꝝ vigīti: [h]& latitudis cubitoꝝ μενον. μήκους πηχέων εἴκοσι, καὶ πλάγους πηχέων
decē: [i]& dixit ad me. hec maledictio q̄ egreditur δέκα, καὶ εἶπεν πρός με. αὕτη ἡ ἀρὰ ἡ ἐκπορευομέ-
sup faciem oīs terre: [k]qz oīs fur νη ἐπὶ πρόσωπον παντὸς τῆς γῆς, διότι πᾶς ὁ κλέ-
ex hoc vsq; ad mortē punietur: [l]& oīs πτης ἐκ τούτου ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται. καὶ πᾶς
piurus ex hoc vsq; ad mortē cruciabit: [m]& ὁ ἐπίορκος ἐκ τούτου ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται, καὶ
educā illud dicit dñs omnꝑs: [n]& ingre- ἐξοίσω αὐτὸ λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ εἰσε-
dietur in domū furis [o]& in domū πορεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ κλέπτου καὶ εἰς τὸν οἶκον
iurantis in noīe meo in mēdacio: [p]& requiescet ὀμνύοντος τῷ ὀνόματί μου ἐπὶ ψευδεῖ, καὶ καταλύσει
in medio domꝰ eius: [q]& cōsumet eam: [r] ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ συντελέσει αὐτόν, καὶ τὰ B
ligna eius: [s]& lapides eius. [t]& egressꝰ ē an ξύλα αὐτοῦ, καὶ τοὺς λίθους αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν ἄγ
gelus q̄ loq̄bat in me: [u]& dixit ad me. suspi- γελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, καὶ εἶπεν πρός με. ἀνά-
ce oculis tuis [x]& vide q̄d ē qđ egre- βλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἴδε τί τὸ ἐκπο-
ditur hoc:
ρευόμενον τοῦτο, ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ dixi: qd est? τ dixit: hec mensura
καὶ εἶπα, Τί ἐστιν; καὶ εἶπεν, τοῦτο τὸ μέτρον τὸ
egreditur. τ dixit. hec est iiqtas eox
ἐκπορευόμενον. καὶ εἶπεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀδικία αὐτῶν
in oi terra. τ ecce talentū plumbi eleua=
ἐν πάσῃ τῇ γῇ. καὶ ἰδοὺ τάλαντον μολίβδου ἐξαιρό=
tum: τ ecce mulier vna sedebat in medio mē=
μενον, καὶ ἰδοὺ γυνὴ μία ἐκαθέζετο ἐν μέσῳ τοῦ με=
sure. τ dixit: hec est iniqtas eox. τ pic=
τρου. καὶ εἶπεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἀνομία αὐτῶν. καὶ ἔρρι
cit eam in medīū mensure τ plecit
D φεν αὐτὴν εἰς μέσον τοῦ μέτρου καὶ ἔρριψεν τὸν
lapidē plūbi in os eius. τ leuaui
λίθον τοῦ μολίβδου εἰς τὸ στόμα αὐτῆς. καὶ ἦρα
oculos meos τ vidi: τ ecce due mulie
τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ δύο γυναῖ=
res egredientes: τ spūs in alis ea=
κες ἐκπορευόμεναι, καὶ πνεῦμα ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐ=
rū: τ ipe hēbāt alas sicut alas vpu
τῶν, καὶ αὗται εἶχον πτέρυγας ὡς πτέρυγας ἔπω
pe: τ eleuauerūt mēsurā inter terrā τ
πος, καὶ ἀνέλαβον τὸ μέτρον ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ τοῦ
celum. τ dixi ad angelū q̄ loq̄bat
οὐρανοῦ. καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦν=
in me: quo iste deferunt mēsuram?
τα ἐν ἐμοί, ποῦ αὗται ἀποφέρουσιν τὸ μέτρον;
τ dixit ad me: vt edificent ei domū in tra
καὶ εἶπεν πρός με, οἰκοδομῆσαι αὐτῇ οἰκίαν ἐν γῇ
babylonis: τ ꝓparent: τ ponent cā ibi
Βαβυλῶνος, καὶ ἑτοιμάσαι, καὶ θήσουσιν αὐτὸ ἐκεῖ
sup ꝓparationē suam.
ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ. Ca.6.

A ΚΑΙ cōuersꝰ sum τ leuaui oculos meos
Καὶ ἐπέστρεψα καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου
τ vidi: τ ecce q̄ttuoꝛ curruꝭ egredientes
καὶ ἰδοὺ, καὶ ἰδοὺ τέσσαρα ἅρματα ἐκπορευόμενα
de medio duoꝛ mōtiū: τ mōtes erāt mōtes eret:
ἐκ μέσου δύο ὀρέων, καὶ τὰ ὄρη ἦν ὄρη χαλκᾶ,
τ in curru ꝑmo equi rufi: τ in
καὶ ἐν τῷ ἅρματι τῷ πρώτῳ ἵπποι πυρροί, καὶ ἐν
curru secūdo equi nigri: τ in
τῷ ἅρματι τῷ δευτέρῳ ἵπποι μέλανες, καὶ ἐν τῷ
curru tertio equi albi: τ in curru
ἅρματι τῷ τρίτῳ ἵπποι λευκοί, καὶ ἐν τῷ ἅρμα=
quarto equi varij τ mīti colores. τ
τι τῷ τεταρτῳ ἵπποι ποικίλοι καὶ φαροί, καὶ
rīdi τ dixi ad angelū q̄ loq̄bat
ἀπεκρίθην καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦν
in me: q̄d sunt hec dñe? τ respondit
τα ἐν ἐμοί, Τί ἐστιν ταῦτα κύριε; καὶ ἀπεκρίθη ὁ
angelus q̄ loq̄bat in me: τ dixit: hec sunt
B ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, καὶ εἶπεν, ταῦτά ἐστιν οἱ
quattuoꝛ venti celi: q̄ egrediunt vt assi=
Τέσσαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ἐκπορεύονται παρα=
stant dño ois terre. in q̄ erant equi
στῆναι τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς. ἐν ᾧ ἦσαν ἵπποι
nigri: egrediebanꝫ sup terrā aq̄lonis. τ albi:
μέλανες, ἐξεπορεύοντο ἐπὶ γῆν βορρᾶ. καὶ οἱ λευκοί,
egrediebanꝫ post eos. τ varij exi=
ἐξεπορεύοντο ὀπίσω αὐτῶν. καὶ οἱ ποικίλοι ἐξεπο=
bant sup terrā austri. τ mīticolores egrediebāꝫ τ
ρεύοντο ἐπὶ γῆν νότου. καὶ φαροὶ ἐξεπορεύοντο, καὶ
inspiciebant vt circuirent terrā. τ dixit:
ἐπέβλεπον τοῦ περιοδεῦσαι τὴν γῆν. καὶ εἶπεν,
ite τ circuite terrā: τ circuie=
πορεύεσθε καὶ περιοδεύσατε τὴν γῆν. καὶ περιώδευ
rūt terrā: τ clamauit τ locutꝰ est
σαν τὴν γῆν, καὶ ἀνεβόησεν καὶ ἐλάλησεν

C

[illegible] καὶ [illegible]

ᵍet dixi.ʰ Quid nā ⁱ est?ᵏ &
ait.ˡ Hec estᵐ amphora oo
ⁿ egrediēs:ᵒ & dixit.ᵖ Hic
estᑫ oculus eorūʳ in vniuer
saˢ terra.ᵗ Et ecceᵘ talentū
ᵛ plumbiʷ portabatur: ooo
ˣ & eccey mulierᶻ vnaᵃᵃ sedēs
ᵇᵇ in medio ooooooooooo
ᶜᶜ amphore:ᵈᵈ & dixit.ᵉᵉ Hec
estᶠᶠ impietas. ooooooooo
ᵍᵍ Et proiecitʰʰ eamⁱⁱ inᵏᵏ me
dioˡˡ amphore: ooooooo
ᵐᵐ & misitⁿⁿ qᵒᵒ massamᵖᵖ plum=
beamᑫᑫ inʳʳ os eius. ooooo
ˢˢ Et leuauiᵗᵗ oculos meos
ᵘᵘ & vidi: ˣˣ & eccey due ooo
ᶻᶻ mulieresᵃᵃᵃ egredientes:ᵇᵇᵇ &
ſpiritusᶜᶜᶜ in alis earum: oo
ᵈᵈᵈ et habebantᵉᵉᵉ alasᶠᶠᶠ quaſi
alasᵍᵍᵍ miluí ooooooooooo
ʰʰʰ Et leuauerunt amphoo=
ramⁱⁱⁱ inter terram ooooo
ᵏᵏᵏ et celum.ˡˡˡ Et dixiᵐᵐᵐ ad ⁿⁿⁿ an
gelum oooooooooooooo
ᵒᵒᵒ quí loquebatur ᵖᵖᵖ in me.
ᑫᑫᑫ Quo ʳʳʳ ísteˢˢˢ deferunt ooo
ᵗᵗᵗ amphoram: ᵘᵘᵘ & dixit ᵛᵛᵛ ad
me.ʷʷʷ Vt edificeturˣˣˣ ei ooo
ʸʸʸ domus ᶻᶻᶻ in terra ᵃᵃᵃᵃ sennaar:
ᵇᵇᵇᵇ & ſtabiliatur ᶜᶜᶜᶜ & ponatur
ᵈᵈᵈᵈ ibi ᵉᵉᵉᵉ ſuper ᶠᶠᶠᶠ baſem ſuam.

6.

ΘΤ cōuerſus ſum: ᵇ & leuaui ooooooooooo
ᶜ oculos meosᵈ & vidí: ᵉ &
eccef quattuorᵍ quadríge
ʰ egrediētesⁱ de medio ʲ du=
orumᵏᵏ montium: ooooo
ˡˡ & montes: ᵐᵐ mōtesⁿⁿ erei.
ᵒᵒ In quadríga ooooooooo
ᵖᵖ primaᑫᑫ equiʳʳ ruffi: ˢˢ in qua
driga oooooooooooooo
ᵗᵗ ſecundaᵘᵘ equi ᵛᵛ nígri: ʷʷ ín
quadríga oooooooooooo
ˣˣ tertiaʸʸ equiᶻᶻ albí: ooooo
ooooooooooooooooooo
ᵃᵃᵃ & in quadrigaᵇᵇᵇ ꝗrtaᶜᶜᶜ equi
ᵈᵈᵈ varíi & ooooooooooo
ᵉᵉᵉ fortes. ᶠᶠᶠ Et reſpondí: ᵍᵍᵍ & dí
xiʰʰʰ ad ⁱⁱⁱ angelum oooooo
ʲʲʲ quí loquebatur ᵏᵏᵏ ín me.
ˡˡˡ Quid ſunt ᵐᵐᵐ hecⁿⁿⁿ dñe mi:
ᵒᵒᵒ & reſpondit ᵖᵖᵖ angelus ᑫᑫᑫ &
aitʳʳʳ ad me. ˢˢˢ Iſtí ſunt oooo
ᵗᵗᵗ quattuor ᵘᵘᵘ ventiᵛᵛᵛ celi ʷʷʷ quí
egrediuntur ooooooooo
ˣˣˣ vt ſtentʸʸʸ coramᶻᶻᶻ dómina=
toreᵃᵃᵃᵃ omnísᵇᵇᵇᵇ terre. ooooo
ᶜᶜᶜᶜ In qua erāt ᵈᵈᵈᵈ equí ᵉᵉᵉᵉ nígri
ooooooooooooooooooo
ᶠᶠᶠᶠ egrediēbaturᵍᵍᵍᵍ ín ʰʰʰʰ terram
ⁱⁱⁱⁱ aquilonis:ʲʲʲʲ & albí oooooo
ᵏᵏᵏᵏ egreſſí ſuntˡˡˡˡ poſt eos:ᵐᵐᵐᵐ &
varíſᵒᵒᵒᵒ egreſſí ſunt oooooo
ᵖᵖᵖᵖ adᑫᑫᑫᑫ terrāʳʳʳʳ auſtrí.ˢˢˢˢ Qui au
tem erant ᵗᵗᵗᵗ robuſtiſſimí:
ᵘᵘᵘᵘ exierunt ᵛᵛᵛᵛ & querebant
ʷʷʷʷ íre & ˣˣˣˣ diſcurrere ʸʸʸʸ p oēm
ᶻᶻᶻᶻ terrā ᵃᵃᵃᵃᵃ & dixit. ᵇᵇᵇᵇᵇ Ite & ᶜᶜᶜᶜᶜ per
ambulate ᵈᵈᵈᵈᵈ terram: ooooo
ᵉᵉᵉᵉᵉ & perābulauerūtᶠᶠᶠᶠᶠ trā. ᵍᵍᵍᵍᵍ &
vocauitʰʰʰʰʰ me: ⁱⁱⁱⁱⁱ & locutᵏ est

Cap.vj.

וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא
שׁוּב נָשָׂא
עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה אַרְבַּע מַרְכָּבוֹת
רֶכֶב עָשָׂה
יוֹצְאוֹת מִבֵּין שְׁנֵי הָהָרִים
יָצָא שָׁנָה
וְהָהָרִים הָרֵי נְחֹשֶׁת׃ בַּמֶּרְכָּבָה
הָרִאשֹׁנָה סוּסִים אֲדֻמִּים וּבַמֶּרְכָּבָה
הַשְּׁנִית סוּסִים שְׁחֹרִים׃ וּבַמֶּרְכָּבָה
שָׁנָה
הַשְּׁלִשִׁית סוּסִים לְבָנִים
וּבַמֶּרְכָּבָה הָרְבִעִית סוּסִים בְּרֻדִּים
עָצַם אֲמֻצִּים׃ וָאַעַן וָאֹמַר אֶל הַמַּלְאָךְ
דָּבַר בִּי מַה אֵלֶּה אֲדֹנִי׃
וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה
אַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם יוֹצְאוֹת
מֵהִתְיַצֵּב עַל אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ׃
אֲשֶׁר בָּהֶם הַסּוּסִים הַשְּׁחֹרִים
יֹצְאִים אֶל אֶרֶץ צָפוֹן וְהַלְּבָנִים
יָצְאוּ אַחֲרֵיהֶם וְהַבְּרֻדִּים יָצְאוּ
אֶל אֶרֶץ הַתֵּימָן וְהָאֲמֻצִּים יָצְאוּ
וַיְבַקְשׁוּ לָלֶכֶת לְהִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ
הָלַךְ אֱמֹר וַיֹּאמֶר לְכוּ הִתְהַלְּכוּ בָאָרֶץ
וַיִּתְהַלְּכוּ בָּאָרֶץ וַיִּזְעַק אֹתִי וַיְדַבֵּר

Universidad de Deusto
Biblioteca

אֵלַי ׀ לֵאמֹר ׀ רְאֵה ׀ הַיֹּצְאִים
אֶל ׀ אֶרֶץ צָפוֹן ׀ הֵנִיחוּ ׀ אֶת ׀ רוּחִי צָפוֹן
בְּאֶרֶץ צָפוֹן׃ וַיְהִי דְּבַר ׀ יְהוָה ׀ אֵלַי לֵאמֹר׃
לָקוֹחַ מֵאֵת הַגּוֹלָה מֵאֵת חֶלְדַּי
וּמֵאֵת טוֹבִיָּה וּמֵאֵת יְדַעְיָה וּבָאתָ ׀ אַתָּה ׀ בַּיּוֹם ׀ הַהוּא ׀ וּבָאתָ ׀ בֵּית
יֹאשִׁיָּהוּ בֶן צְפַנְיָה אֲשֶׁר בָּאוּ מִבָּבֶל׃
וְלָקַחְתָּ כֶּסֶף וְזָהָב וְעָשִׂיתָ עֲטָרוֹת
וְשַׂמְתָּ רֹאשׁ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל׃ וְאָמַרְתָּ אֵלָיו ׀ לֵאמֹר ׀
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת ׀ לֵאמֹר ׀
הִנֵּה אִישׁ צֶמַח שְׁמוֹ ׀ וּמִתַּחְתָּיו
יִצְמָח ׀ וּבָנָה אֶת הֵיכַל יְהוָה׃ וְהוּא
יִבְנֶה ׀ אֶת הֵיכַל ׀ יְהוָה ׀ וְהוּא ׀ יִשָּׂא
הוֹד ׀ וְיָשַׁב וּמָשַׁל עַל כִּסְאוֹ ׀ וְהָיָה
כֹהֵן עַל כִּסְאוֹ ׀ וַעֲצַת שָׁלוֹם תִּהְיֶה
בֵּין שְׁנֵיהֶם ׃ ׀ וְהָעֲטָרוֹת ׀ תִּהְיֶה
לְחֵלֶם ׀ וּלְטוֹבִיָּה וּלְיִדַעְיָה וּלְחֵן בֶּן
צְפַנְיָה ׀ לְזִכָּרוֹן ׀ בְּהֵיכַל ׀ יְהוָה ׃
וּרְחוֹקִים ׀ יָבֹאוּ ׀ וּבָנוּ ׀ בְּהֵיכַל ׀ יְהוָה ׀
וִידַעְתֶּם ׀ כִּי יְהוָה ׀׀ צְבָאוֹת ׀׀ שְׁלָחַנִי
אֲלֵיכֶם ׀ וְהָיָה ׀ אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּן
בְּקוֹל ׀ יְהוָה ׀ אֱלֹהֵיכֶם׃

Cap. vij.

וַיְהִי ׀ בִּשְׁנַת אַרְבַּע
לְדַרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ הָיָה דְבַר ׀ יְהוָה
אֶל זְכַרְיָה ׀ בְּאַרְבָּעָה ׀׀ לַחֹדֶשׁ
בַּחֲשִׁעִי בְּכִסְלֵו ׃ וַיִּשְׁלַח בֵּית אֵל
שַׂרְאֶצֶר וְרֶגֶם מֶלֶךְ וַאֲנָשָׁיו לְחַלּוֹת
אֶת פְּנֵי יְהוָה׃ לֵאמֹר אֶל הַכֹּהֲנִים
אֲשֶׁר לְבֵית יְהוָה צְבָאוֹת ׀ וְאֶל
הַנְּבִיאִים ׀ לֵאמֹר ׀׀ הַאֶבְכֶּה ׀׀ בַּחֹדֶשׁ
הַחֲמִשִׁי הִנָּזֵר כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי זֶה
כַּמָּה שָׁנִים׃ וַיְהִי דְבַר יְהוָה צְבָאוֹת
אֵלַי לֵאמֹר ׃ אֱמֹר אֶל כָּל עַם
הָאָרֶץ ׀ וְאֶל הַכֹּהֲנִים ׀ לֵאמֹר ׀׀ כִּי
צַמְתֶּם וְסָפוֹד בַּחֲמִשִׁי וּבַשְּׁבִיעִי וְזֶה

'ad me dicens. x Ecce r qui egrediuntur ooooooooooo
'in s terrā d aquilonis c reqe= scere fecerūt e spiritū meū f in terra g aqlonis. h Et fa= ctū est i verbū k dñi l ad me m dicens. n Sume o a p trans= migratione q ab oldai oo r & a o tobia t & ab u idaia: x & venies ooooooooooooooo y tu in die a illa b & intrabis in c domum ooooooooooo d iosie e filii f sophonie g qui h venerunt i de babylone: k & sumes m aurū & l argen tum: n & facies o coronas p & pones q in capite r iesu e filii f iosedech ooooooooo u sacerdotis s magni: r & lo queris t ad eum a dicens. oo b Hec c ait b dominus c exer= cituum r dicens. ooooooooo s Ecce b vir i oriens k nomen eius. l Et subter eum oooo m orietur n & edificabit p tē plum q domino: r & ipse oo s extruet u templum x dño: r & ipse s portabit oooooooo a gloriā b & sedebit c & dña= bitur d sup e folio suo f & erit g sacerdos h sup i folio suo: k & consilium l pacis m erit n inter illos o duos. p Et co= rone q erunt ooooooooooo r helem s & tobie u & idaie x & hen y filio oooooooooo z sophonie a memoriale b in templo c dñi. ooooooooo d Et qui pcul sunt e veniēt f & edificabūt g in templo h dñi: i & scietis k quia l dñs m exercituū n misit me oooo o ad vos. p Erit autem hoc: q si r auditu s audieritis oooo t vocez u domini x dei vestri.

7.

ET factum est b in an= no c quarto ooooooo d darii e regis f factū est g ver bum h domini ooooooooo i ad k zachariam l in quarta m mensis ooooooooooooo n noni qui est o casleu. p Et miserunt ad q domum r dei s sarasar t & rogomelech u & viri qui erant cū eis x ad precandū y faciem a dñi b vt dicerent c sacerdotibus oo d domus e domini f exercitu um g & ooooooooooooooo h pphetis i loquētes. m Nū quid flendum est mihi n in o qnto n mēse: vel p sanctifi= care me debeo q sicut r feci s iam t multis u annis! x Et fa ctū est y verbū z dñi a exercí= tuū b ad me c dicens. o Loq= re c ad d omnem e populum f terre g & ad h sacerdotes i di cens. m Cum ooooooooo n ieiunaretis o & plāgeretis p in qnto q & septio r hos

ad me dicēs: ecce q egrediuntur sup terrā aqlo πρός με λέγων, ἰδοὺ οἱ ἐκπορευόμενοι ἐπὶ γῆν Βορ= nis: redescere fecerūt furorē meū sup terrā aqlonis. τ ρᾶ, ἀνέπαυσαν τὸν θυμόν μου ἐπὶ γῆν Βορρᾶ· καὶ facie ē fmo dñi ad me dicēs: accipe de ca= ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, λάβε ἀπὸ τῆς ἀι ptiuitate a principib z ab vtili χμαλωσίας παρὰ τῶν ἀρχόντων καὶ παρὰ τῶν χρη bus eius: τ ab his q cognouerūt eā: τ igre σίμων αὐτῆς, καὶ παρὰ τῶν ἐπεγνωκότων αὐτήν, καὶ ἔισε dieris in die illa in domū iosie sopho λεύσῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὸν οἶκον Ἰωσίου τοῦ σοφο= nie q venit de babylone: τ accipies argētū τ νίου τοῦ ἥκοντος ἐκ Βαβυλῶνος, καὶ λήψῃ ἀργύριον καὶ aurum: τ facies coronas τ impones sup χρυσίον, καὶ ποιήσεις στεφάνους καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὴν caput iesu filij iosedec sacdotis magni. κεφαλὴν Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσεδὲκ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου. τ dices ad eū: hec dicit dñs omps. καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν, τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ. ecce vir: oriens nomē eius: τ subter eū ἰδοὺ ἀνήρ, ἀνατολὴ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ orietur τ edificabit domū dñi: τ ipe ἀνατελεῖ καὶ οἰκοδομήσει τὸν οἶκον κυρίου· καὶ αὐτὸς D accipiet virtutē τ sedebit τ iperabit sup thro λήψεται ἀρετὴν καὶ καθίσεται καὶ κατάρξει ἐπὶ τοῦ θρό no suo: τ erit sacerdos a dextris ei?: τ cōsi= νου αὐτοῦ, καὶ ἔσται ὁ ἱερεὺς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ βουλὴ liū pacificū erit inter vtrūq: at corona erit λὴ εἰρηνικὴ ἔσται ἀναμέσον ἀμφοτέρων, ὁ δὲ στέφανος ἔσται expectantib? τ vtilibus eius τ his q τοῖς ὑποιδήσουσιν καὶ τοῖς χρησίμοις αὐτῆς καὶ τοῖς cognouerūt eā: τ in gratiā filijs sopho ἐπεγνωκόσιν αὐτήν, καὶ εἰς χάριτα τοῖς υἱοῖς σοφο= nie: τ in psalmū in domo dñi: τ q longe ab νίου, καὶ εἰς ψαλμὸν ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ οἱ μακρὰν ἀπ' eis veniēt τ edificabunt in domo dñi: τ εἰς ἥξουσιν καὶ οἰκοδομήσουσιν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ αὐτῶν ἥξουσιν καὶ οἰκοδομήσουσιν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, καὶ scietis q? dñs omps misit me γνώσεσθε διότι κυριος παντοκράτωρ ἐξαπέσταλκέν με ad vos. τ erit si audientes audieritis πρὸς ὑμᾶς. καὶ ἔσται ἐὰν εἰσακούοντες εἰσακούσητε τῆς vocem dñi dei vri. φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. Ca.7.

ET factū est in quarto anno sub dario Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει ἐπὶ Δαρεὶ A rege: fact? ē fmo dñi ad zachariā ου τοῦ Βασιλέως, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν quarta mensis noni q? est chasleu. τ τετράδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἐνάτου ὅς ἐστιν Χασλεύ. καὶ misit in bethel: sarasar τ rogom rex ἐξαπέστειλεν εἰς Βαιθήλ, σαρασὰρ καὶ ῥογὼμ ὁ βασι τ viri ei? vt p̄carentur dñs dei= λεὺς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐξιλάσασθαι τὸν κύριον λέ cēs ad sacdotes q? in domo dñi oipotentis= γων πρὸς τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου παντοκράτο= τ ad phetas dicēs: ingressa est hūc ρος καὶ πρὸς τοὺς προφήτας λέγων, εἰσελήλυθεν ὧδε it quinto mense sctificatio iuxta qđ fecerūt iam ἐν τῷ πέμπτῳ μηνὶ τὸ ἁγίασμα καθότι ἐποίησαν ἤδη plurib? ānis. τ fact? est fmo dñi virtutū ἐκατὸν ἔτη. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου τῶν δυνάμεων ad me dicēs: dic oi pplo tre τ ad πρός με λέγων, εἰπὸν παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς καὶ πρὸς sacerdotes dicēs: si ieiunaueritis aut plāxeritis in τοὺς ἱερεῖς λέγων, ἐὰν νηστεύσητε ἢ κόψησθε ἐν ταῖς quintis aut in septimis τ ecce B πέμπταις ἢ ἐν ταῖς ἑβδομάσιν καὶ ἰδοὺ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati:

septuaginta anni: nūqd ieiunū ieiunastis mihi: τ ἑβδομήκοντα ἔτη, μὴ νηστείαν νενηστεύκατέ μοι; καὶ ἐὰν cōederiti aut biberitis: nōne vos cōeditis τ vos bibitis: φάγητε ἢ πίητε, οὐχ ὑμεῖς ἔσθιετε καὶ ὑμεῖς πίνετε; nōne ista verba mea sunt q̄ locutus ē dñs in manib⁹ οὐχ οὗτοι οἱ λόγοι μου εἰσὶν οὓς ἐλάλησεν κύριος ἐν χερσὶ

C pphetar̄ q̄ aū fuerūt qū erat hierusalem habi τῶν προφητῶν τῶν ἔμπροσθεν ὅτε ἦν ἱερουσαλὴμ κατοι tata τ abundans τ ciuitates ei⁹ i circuitu τ κουμένη καὶ εὐθηνοῦσα καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς κυκλόθεν καὶ mōtana τ cāpestris hitatā ē: τ fact⁹ ē mo dos ἡ ὀρεινὴ καὶ ἡ πεδινὴ κατῴκητο; καὶ ἐγένετο λόγος κυ mini ad zachariā dicēs: hec dicit dñs omni ρίου πρὸς ζαχαρίαν λέγων, τάδε λέγει κύριος παντο potens dicēs: iudiciū iustū iudicate: τ miam τ κράτωρ λέγων, κρῖμα δίκαιον κρίνατε, καὶ ἔλεον καὶ miſationē facite vnusq̄sq; ad fratrē suū: τ vi ὀικτιρμὸν ποιεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ χή duā τ pupillū τ aduenā τ pauperē nō oppma ραν καὶ ὀρφανὸν καὶ πρόσηλυτον καὶ πένητα μὴ καταδυ tis. τ malitie vnusq̄sq; fratris sui ne Exo. n. νασεύητε. καὶ κακίαν ἕκαστος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μὴ memineritis in cordib⁹ vr̄is. τ noluerūt μνησικακεῖτε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. καὶ ἠπείθησαν attendere τ vederūt dorsum cōtemnens: τ τοῦ προσέχειν καὶ ἔδωκαν νῶτον παραφερόντα, καὶ D aures suas aggrauerūt ne audirent: τ cor τὰ ὦτα αὐτῶν ἐβάρυναν τοῦ μὴ εἰσακούειν, καὶ τὴν καρ suum posuerūt inobedies ne audirent · legē δίαν αὐτῶν ἔταξαν ἀπειθῆ τοῦ μὴ ὑπακούειν τοῦ νόμου meā τ verba q̄ misit dñs omps μου καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐξαπέστειλεν κύριος παντοκρά in spū suo in manib⁹ pphetar̄ τωρ ἐν πνεύματι αὐτοῦ ἐν χερσὶν τῶν προφητῶν τῶν q̄ aū fuerūt. τ facta ē ira magna a dño om ἔμπροσθεν· καὶ ἐγένετο ὀργὴ μεγάλη παρὰ κυρίου παν nipotente. τ erit sicut vocāi τ nō audie τοκράτορος· καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἐκάλεσεν καὶ οὐκ εἰσήκου runt eū: sic clamabunt τ non exaudiam e σαν αὐτοῦ, οὕτως κεκράξονται καὶ οὐ μὴ εἰσακούσω αὐ os dicit dñs omps. τ eiciam eos τῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς in oēs gētes q̄s nō cognouerūt: τ tra desolata erit εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἃ οὐκ ἔγνωσαν, καὶ ἡ γῆ ἀφανισθήσεται post eos a pambulante τ la reuertente: ἀπὸ ὄπισθεν αὐτῶν ἐκ διαπορευομένου καὶ ἐξαναστρέφοντος, τ posuerūt terrā electā in desolationē. τὴν γῆν τὴν ἐκλεκτὴν εἰς ἀφανισμόν. Ca.8.

A Θ T fact⁹ est ītio dñi oipotentis dicēs: Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτορος λέγων, hec dicit dñs omps: zelat⁹ sum hieru τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐζήλωκα τὴν ἱερου salem τ sion zelo magno τ furore magno ze σαλὴμ καὶ τὴν σιὼν ζῆλον μέγαν καὶ θυμῷ μεγάλῳ ἐζή lat⁹ sum eam. hec dicit dñs omps: reuer λωκα αὐτήν· τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἐπι suę sum ad sion τ habitabo in medio hieruſa στρεψα ἐπὶ σιὼν καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ ἱερουσα lem: τ vocabit hierusalem ciuitas vera: τ λὴμ, καὶ κληθήσεται ἱερουσαλὴμ πόλις ἀληθινή, καὶ τὸ mōs dñi omnipotentis mōs sctūs. hec dicit ὄρος κυρίου παντοκράτορος ὄρος ἅγιον. τάδε λέγει dñs omps: adhuc sedebunt seniores τ κύριος παντοκράτωρ, ἔτι καθήσονται πρεσβύτεροι καὶ anus in plateis hierusalem vnus πρεσβυτέραι ἐν ταῖς πλατείαις ἱερουσαλὴμ ἕκα q̄sq; virgam suam hñs in manu sua pre στος τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ mitudie diep: τ platee ciuitatis reple πλήθους ἡμερῶν, καὶ αἱ πλατεῖαι τῆς πόλεως πλη buntur

πήσονται καὶ οὐκ ἔσονται ἐκεῖ

Trāsla.B.Vie.

septuaginta[a] annos[b] nun qd ieiuniū[x] ieiunastis[s] mihi? Et cu[a]comedistis[b] & [c]bibistis[c] nunquid nō[c] vo bis[c] comedistis[g] & vobis[c] metipsis[b] bibistis[c]? Nunqd non hec sunt[l] verba mea [m]que[n] locutus est[o] dñs ∞ [p]in manu[l] pphetar̄[x] prio rum[o] cum adhuc ∞∞∞∞ [c]hierusalē[u] habitaretur[t] & esset[x] opulēta: & ipsa[r] & vr bes[s] in circuitu eius: [t]& ad [a]austrū[b] & in cāpestribus [c]habitaretur. [b]Et factū est [c]verbū[r] dñi[s] ad[b] zachariā [t]dicens.[x] Hec[l] ait[m] dñs[n] ex ercituum[o] dicens. ∞∞∞∞ [r]Iudiciū[q] verū[r] iudicate: [s]& misericordiā[r] & misera tiones[u] facite[t] vnusq̄sq;[r] cū [s]fratre suo. [a]Et viduam ∞ [b]& pupillū[x] & [c]aduenam[m] & pauperē[c] nolite[r] calūniari: [g]& malū[b] vir[l] fratri suo[n] nō [t]cogitet[m] in corde suo. ∞ [u]Et noluerunt[o] attendere [p]& auerterūt[q] scapula[r] re cedētes: [a]& aures suas[s] ag grauauerūt[u] ne audirent: [x]& cor suum[r] posuerūt vt [s]adamantē[a] ne audirēt[e] le gem[o] & [c]verba[r] que[s] misit [b]dñs[t] exercituum ∞∞∞∞ [h]in spīritu suo sancto[l] per manū[m] pphetarū[n] prior[x]. [o]Et facta est[p] indignatio [q]magna[r] a[o] dño[c] exercituū. [a]Et factum est[s] sicut[t] locu tus est[s] & non[a] audierunt: [b]sic[c] clamabūt[b] & non[c] ex audiam[r] dicit[s] dominus [b]exercituum. [t]Et dispersi cos[x] per[l] omnia regna ∞∞ [n]que[o] nesciūt:[r] & terra[r] de solata est ∞∞∞∞∞∞∞∞ [a]ab eis: eo q̄ non esset[r] trā siens[v] & reuertens:[r] & po suerunt[r] terram[l] desidera bilem[a] in desertum. 8.

Θ T factum est[b] verbū [c]domini[b] exercituu[z] [o]ad me[c] dicens.[r] Hec[g] dicit [b]dominus[t] exercituum. [k]Zelatus sum[t] sion[m] zelo [n]magno: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [o]& indignatione[p] magna [q]zelatus sum[r] eam.[a] Hec [c]dicit[n] dñs exercituū. [x]Re uersus sum[r] ad[s] sion[a] & ha bitabo[b] in medio[c] hieruſa lē.[o] Et vocabitur[c] hierl'm [r]ciuitas[g] veritatis:[b] & mōs [t]dñi[s] exercituum:[l] mons [m]sanctificatus.[n] Hec[o] dicit [p]dñs[q] exercituum. ∞∞∞∞ [r]Adhuc[a] habitabūt[r] senes [s]& anus[r] in plateis ∞∞∞ [t]hierusalē[l] & viri[a] baculus [b]in manu eius[r] pre multi tudine[o] dierū. [c]Et platee [r]ciuitatis[a] complebuntur

Tex.heb.zacha.viij.Pūtūa.heb.

שִׁבְעִים שָׁנָה הַצּוֹם צַמְתֶּנִי אָנִי׃	
וְכִי תֹאכְלוּ וְכִי תִשְׁתּוּ הֲלוֹא אַתֶּם	אֲבָל
הָאֹכְלִים וְאַתֶּם הַשֹּׁתִים׃ הֲלוֹא	
אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר קָרָא יְהוָה	
בְּיַד הַנְּבִיאִים הָרִאשֹׁנִים בִּהְיוֹת	נִבְא יָהֵ
יְרוּשָׁלַם יוֹשֶׁבֶת וּשְׁלָוָה וְעָרֶיהָ	עִיר
סְבִיבוֹתֶיהָ וְהַנֶּגֶב וְהַשְּׁפֵלָה יוֹשֵׁב׃	סָבַב
וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֶל זְכַרְיָה לֵאמֹר׃	הָיָה
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר	
מִשְׁפַּט אֱמֶת שִׁפְטוּ וְחֶסֶד וְרַחֲמִים	שָׁפַט
עֲשׂוּ אִישׁ אֶת אָחִיו׃ וְאַלְמָנָה	עָשָׂה
יָתוֹם גֵּר וְעָנִי אַל תַּעֲשֹׁקוּ וְרָעַת	יָתֹם גּוּר
אִישׁ אָחִיו אַל תַּחְשְׁבוּ בִּלְבַבְכֶם׃	עָנָה עָשַׁק
וַיְמָאֲנוּ לְהַקְשִׁיב וַיִּתְּנוּ כָתֵף סֹרֶרֶת	רוּעַ חָשַׁב
וְאָזְנֵיהֶם הִכְבִּידוּ מִשְּׁמֹעַ וְלִבָּם שָׂמוּ	מָאֵן חָשַׁב
שָׁמִיר מִשְּׁמֹעַ אֶת הַתּוֹרָה וְאֶת	נָתַן שׂוּם
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה צְבָאוֹת	כֶּתֶף שׂוּם
בְּרוּחוֹ בְּיַד הַנְּבִיאִים הָרִאשֹׁנִים	שָׁמַר יָרֵה
וַיְהִי קֶצֶף גָּדוֹל מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת׃	נִבְא
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרָא וְלֹא שָׁמְעוּ	הָיָה נָדַל
כֵּן יִקְרְאוּ וְלֹא אֶשְׁמַע אָמַר יְהוָה	עִיר
צְבָאוֹת׃ וְאֲסָעֲרֵם עַל כָּל הַגּוֹיִם	סָעַר
אֲשֶׁר לֹא יְדָעוּם וְהָאָרֶץ נָשַׁמָּה	שָׁמַם
אַחֲרֵיהֶם מֵעֹבֵר וּמָשָׁב וַיָּשִׂימוּ	שׁוּב שׂוּם
אֶרֶץ חֶמְדָּה לְשַׁמָּה׃	
וַיְהִי דְּבַר יְהוָה צְבָאוֹת אֵלַי	Cap. viij.
לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת	
קִנֵּאתִי לְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה	נִבְל
וְחֵמָה גְדוֹלָה קִנֵּאתִי לָהּ׃ כֹּה	
אָמַר יְהוָה שַׁבְתִּי אֶל צִיּוֹן וְשָׁכַנְתִּי	שׁוּב
בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלִַם וְנִקְרָאָה יְרוּשָׁלַם	קָרָא
עִיר הָאֱמֶת וְהַר יְהוָה צְבָאוֹת הַר	
הַקֹּדֶשׁ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת	
עֹד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים וּזְקֵנוֹת בִּרְחֹבוֹת	עוֹד
יְרוּשָׁלִַם וְאִישׁ מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ	שָׁעַן
מֵרֹב יָמִים׃ וּרְחֹבוֹת הָעִיר יִמָּלְאוּ	יוֹם מָלֵא

Universidad de Deusto
Biblioteca

ילדים וילדות משחקים ברחבותיה׃ ס
כה אמר יהוה צבאות כי יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם גם בעיני יפלא נאם יהוה צבאות׃ כה אמר יהוה צבאות הנני מושיע את עמי מארץ מזרח ומארץ מבוא שמש׃ והבאתי ואשכנו בתוך ירושלם והיו לי לעם והנה אני אהיה להם לאלהים באמת ובצדקה׃ כה אמר יהוה צבאות תחזקנה ידיכם השמעים בימים האלה את הדברים האלה מפי הנביאים אשר ביום יסד בית יהוה צבאות ההיכל לבנות׃ כי לפני הימים שכר האדם לא נהיה ושכר הבהמה לא ואין ליוצא ולבא אין שלום מן הצר ואשלח את כל האדם איש ברעהו׃ ועתה לא כימים הראשנים אני לשארית העם הזה נאם יהוה צבאות׃ כי זרע השלום הגפן תתן פריה והארץ תתן את יבולה והשמים יתנו טלם והנחלתי את שארית העם הזה את כל אלה׃ והיה כאשר הייתם קללה בגוים בית יהודה ובית ישראל כן אושיע אתכם והייתם ברכה אל תיראו תחזקנה ידיכם׃ כי כה אמר יהוה צבאות כאשר זממתי להרע לכם בהקציף אבותיכם אתי אמר יהוה צבאות ולא נחמתי׃ כן שבתי זממתי בימים האלה להיטיב את ירושלם ואת בית יהודה

[b]infantibus:[f]& puellis[k]in dentibus[l]in plateis eius. [m]Hec[n]dicit[o]dominus[p]ex ercituũ.[q]Si videbitur ∞∞∞ [r]difficile[s]in oculis[t]reliqa rum[u]populi[x]huius ∞∞∞∞ [r]in dieb[y]illis:[a]nunqd [b]in oculis meis [c]difficile erit [d]dicit[e]dominus[f]exercitu um:[g]Hec[h]dicit ∞∞∞∞∞∞∞ [i]dominus [k]exercituum. [l]Ecce ego [m]saluabo ∞∞∞ [o]populũ meum[p]de terra [q]orientis[r]& de terra[s]occa sus[t]solis:[u]& adducã[x]eos: [r]& habitabunt ∞∞∞∞∞∞ [s]in medio[a]hierusalem:[b]& erunt[c]mihi[d]in populum [e]& ego[f]ero[g]eis[h]in deum [i]in verítate ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [k]& in iustícia.[l]Hec[m]dicit [n]dominus[o]exercituum. [p]Confortẽtur[q]manus ve stre[r]qui auditis[s]in ∞∞∞∞ [t]his[a]dieb?[x]sermões[r]istos ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [y]per os [a]prophetarũ :[c]in die[b]quo[c]fundata est ∞∞∞ [c]domus[d]dñi[e]exercituum: [r]vt[b]templũ [r]ædificaretur. [k]Siquidem[l]ante[m]dies[n]il los[o]merces ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [p]hominum[q]nõ[r]erat:[u]nec [a]merces[r]iumentorũ erat [y]neq[r]introeunti neq[r]ex euntí erat[a]pax ∞∞∞∞∞∞∞ [b]pre[c]tribulatiõe:[b]& dimí si[c]omnes[g]homines ∞∞∞ [b]vnũquẽq[g]cõtra pximũ suũ.[k]Nunc aũt[l]nõ[m]iuxta dies[n]priores[o]ego faciam [p]reliquiis[q]populi ∞∞∞∞∞ [r]huius[s]dicit[t]dominus[u]ex ercituum:[r]sed[r]semen ∞ [y]pacis erit.[a]Vinea[b]dabit [c]fructum suum:[b]& terra [c]dabit[g]germen suum.[b]Et celi[l]dabunt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [k]rorem suum:[l]&possidere faciam[n]reliquias ∞∞∞ [o]populi[p]huius[r]vniuersa [a]hec.[t]Et erit ∞∞∞∞∞∞∞∞ [n]sicut[x]eratis[r]maledictio [y]in gentibus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [a]domus[b]iuda[c]& domus [d]israel:[e]sic ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r]saluabo[g]vos[b]&eritis[l]be nedictio. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [k]Nolite[l]timere.[m]Confor tentur[n]manus vre:[o]quia [p]hec[q]dicit[r]dñs[s]exercituũ. [r]Sicut ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [n]cogitaui[x]vt affligerem [r]vos[s]cũ ad iracundiã,quo cassent[a]patres vestri[b]me: [c]dicit[d]dñs ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ [r]&nõ[s]sum misertus:[d]sic [r]conuersus ∞∞∞∞∞∞∞∞ [k]cogitaui[l]in diebus[m]istis [n]vt benefaciam ∞∞∞∞∞∞∞ [r]domũ[s]iuda[q]&[p]hierusa lem. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

παιδαρίων καὶ κορασίων παιζόντων ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς· ταδὲ λέγει κύριος παντοκράτωρ, εἰ ἀδυνατήσει ἐνώπιον τῶν καταλοίπων τοῦ λαοῦ τούτου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, μὴ καὶ ἐνώπιον ἐμοῦ ἀδυνατήσει λέγει κύριος παντοκράτωρ; ταδὲ λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἰδοὺ ἐγὼ ἀνασώσω τὸν λαόν μου ἀπὸ γῆς ἀνατολῶν καὶ ἀπὸ γῆς δυσμῶν, καὶ εἰσαξῶ αὐτοὺς καὶ κατασκηνώσουσιν ἐν μέσῳ ἱερουσαλήμ· καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ. ταδὲ λέγει κύριος παντοκράτωρ, κατισχυέτωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν τῶν ἀκουόντων ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τοὺς λόγους τούτους ἐκ στόματος τῶν προφητῶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐθεμελιώθη ὁ οἶκος κυρίου παντοκράτορος καὶ ὁ ναὸς ἀφ' οὗ ᾠκοδομήθη. διότι πρὸ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων μισθοὶ τοῖς ἀνθρώποις οὐκ ἔσαι εἰς ὄνησιν, καὶ ὁ μισθὸς κτηνῶν οὐχ ὑπάρξει· καὶ τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ οὐκ ἔσαι εἰρήνη ἀπὸ τῆς θλίψεως· καὶ ἐξαποστελῶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἕκαστον ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ νῦν οὐ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐγὼ ποιῶ τοῖς καταλοίποις τοῦ λαοῦ τούτου λέγει κύριος παντοκράτωρ, ἀλλὰ σπείρω εἰρήνην· ἄμπελος δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ ἡ γῆ δώσει τὰ γενήματα αὐτῆς, καὶ ὁ οὐρανὸς δώσει τὸν δρόσον αὐτοῦ· καὶ κατακληρονομήσω τοῖς καταλοίποις τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ ἔσαι ὃν τρόπον ἦτε ἐν κατάρᾳ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὁ οἶκος Ἰούδα καὶ ὁ οἶκος Ἰσραήλ· οὕτως σώσω ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε ἐν εὐλογίᾳ· θαρσεῖτε καὶ κατισχύετε ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν, διότι τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ· ὃν τρόπον διενοήθη τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς ἐν τῷ παροργίσαι με τοὺς πατέρας ὑμῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ οὐ μετενόησα· οὕτως πάλιν διανοοῦμαι καὶ μετανοήσω ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, τοῦ καλῶς ποιῆσαι τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸν οἶκον Ἰούδα,

παιδαρίοις τ puellis ludentib? in plateis eius. hec dicit dñs omp̃s: si apud reliquos populi huius istius in diebus illis: nũquid ergo apud me impossibile erit dicit dñs omp̃s: hec dicit dñs omp̃s: ecce ego saluabo pplm meum de terra orientis & de terra occidẽtis: & adducã eos & habitabunt in medio hierusalem & erunt mihi in pplm: & ego ero eis in deũ in veritate & in iustitia. hec dicit dñs omp̃s: confortentur manus vestre q̃ auditis in diebus his sermones istos ex ore pphetarũ: ex q̃ die fundata est domus dñi ostipotentis & templũ exædificatũ est. q̃ aũ dies illos merces hoim nõ erit in lucrũ: & merces iumẽtorũ nõ subsistet. & egredienti & ingredienti non erit pax p̃ tribulatiõe. & emittam oẽs homines vnusquisq; ad primũ suum. & nũc nõ iuxta dies q̃ aũ fuerunt ego facio reliquis pplo huius dicit dñs omp̃s: sed mõstrabo pacẽ. vinea dabit fructũ suum: & terra dabit germina sua: & celum dabit rorem suum: & possidere faciam reliquias populi huius istius. & erit sicut eratis in maledictiõe gentibus domus iuda & domus israel. sic saluabo vos: & eritis in bñdictiõe. cõfidite & cõfortamini in manibus vestris: q̃ hec dicit dñs omp̃s. sicut cogitaui vt affligerẽ vos cum prouocassẽt ad iracundiã me patres vestri dicit dñs omp̃s. & nõ me penituit. sic paratus sum & cogitaui in diebus istis: vt bene facerem hierusalem & domui iudae ne timeatis. hec sunt verba quę facietis: loquimini veritatem vnusquisq; cum proximo suo: veritatem & iudicium pacis iudicate in portis vestris: & malum vir contra proximum suum ne cogitet: & iusiurandum falsum ne diligatis: omnia enim hec sunt quę odi dicit dñs omp̃s. & factum est verbum dñi exercituum ad me dicens: hec dicit dñs omp̃s exercituum: ieiunium quarti & ieiunium quinti & ieiunium septimi & ieiunium decimi erit domui iuda in gaudium & in letitiam & in solemnitates bonas: veritatem tantummodo diligite & pacem. hec dicit dñs omp̃s exercituum: adhuc populi & habitatores ciuitatum multarum: & habitabunt ciues vnius ad alterum dicentes: eamus & deprecemur faciem dñi & rogemus dñm exercituum: vadam & ego quoque. & venient populi multi & gentes robuste ad querendum dñm exercituum in hierusalem & deprecandum faciem dñi. hec dicit dñs omp̃s exercituum: in diebus illis apprehendent decem homines ex omnibus linguis gentium & tenebunt fimbriam viri iudei dicentes: ibimus vobiscum audiuimus enim deum esse vobiscum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Mie.	Tex.heb.zacha.ix.	Pũctiua heb.
cõfidite: isti sunt ſmões q̃s fecistis. loq̃mini	[a]Nolite[n] timere.[x] Hec sunt	[a]אַל [n]תִּירָאוּ [x]אֵלֶּה [x]הַדְּבָרִים [x]אֲשֶׁר	
ἀρστεῖτε, οὗτοί εἰσιν οἱ λόγοι οὓς ἐποιήσατε· λαλεῖτε	ergo [x]verba: [x]que [o]o[o]o[o]o[o]	[a]עֲשׂה	[a]תַּעֲשׂוּ
veritatẽ vnuſq̃ſq; ad primũ ſuum: ꝛ iudiciũ pa	[a]facietis. [b] Loquimini [c]ve	[b]דַּבְּרוּ [c]אֱמֶת [b]אִישׁ [c]אֶת	
ἀλήθειαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ κρῖμα εἰ=	ritatem [b]vnuſquiſq; [c]cum	[d]שָׁפַט [d]שָׁלֹם [c]רֵעֵהוּ [d]אֱמֶת [b]וּמִשְׁפַּט	
cificũ ꝛ iuſtum iudicate in portis vr̃is, ꝛ	[x]proximo ſuo. [a] Veritatẽ	[d]שְׁפְטוּ	
ρανικὸν καὶ δίκαιον κρίνατε ἐν ταῖς πύλαις ὑμῶν· καὶ	[b]& iudiciũ [x]pacis [x]iudicate	[a]רֵעַ	[a]בְּשַׁעֲרֵיכֶם׃ [m]וְאִישׁ [n]אֶת [o]רַעַת
Ephe. 4.b. vnuſq̃ſq; malũ primi ſui nõ cogitetis in	[x]in portis veſtris: [m]& vnuſ	[a]חָשַׁב	[a]רֵעֵהוּ [p]אַל [a]תַּחְשְׁבוּ [p]בִּלְבַבְכֶם
ἕκαστος τὴν κακίαν τοῦ πλησίον αὐτοῦ μὴ λογίζεσθε ἐν	quiſq; [o]malum contra [o]o	[a]אָהַב	[a]וּשְׁבַעַת שֶׁקֶר [x]אַל [a]תֶּאֱהָבוּ [x]כִּי [a]אֶת
cordibus vr̃is: ꝛ iuramẽtũ mẽdax nõ diligatis:	[x]amicum ſuum [q]ne [r]cogi	[a]כָּל [a]אֲשֶׁר [a]שָׂנֵאתִי [x]נְאֻם [x]יְהוָה׃	
ταῖς καρδίαις ὑμῶν, καὶ ὅρκον ψευδῆ μὴ ἀγαπᾶτε,	tetis [s]in cordibus veſtris:	[a]וַיְהִי [a]דְּבַר [x]יְהוָה [a]צְבָאוֹת [x]אֵלַי	
qz hec oĩa odi dicit dñs omps.	[t]& iuramentum [u]mendax	[m]לֵאמֹר׃ [a]כֹּה [a]אָמַר [a]יְהוָה [a]צְבָאוֹת	
διότι ταῦτα πάντα ἐμίσησα λέγει κύριος παντοκρά=	[r]ne [t]diligatis. [b] Oia [x]enim	[a]צוֹם [a]הָרְבִיעִי [x]וְצוֹם [a]הַחֲמִישִׁי	
ꝛ fact[o] eſt ſmo dñi oipotẽtis ad me	[c]hec ſunt que [b]odi [c]dicit	[a]וְצוֹם [a]הַשְּׁבִיעִי [x]וְצוֹם [a]הָעֲשִׂירִי	
τῶρ· καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτορος πρός με	[x]dominus. o[o]o[o]o[o]o[o]	[a]יִהְיֶה [a]לְבֵית [a]יְהוּדָה [a]לְשָׂשׂוֹן [a]וּלְשִׂמְחָה	
dicens: hec dicit dñs omps: ieiunũ quar	[e]Et factum eſt [b]verbũ [x]do=	[a]וְלִמֹּעֲדִים [a]טוֹבִים [a]וְהָאֱמֶת [a]וְהַשָּׁלוֹם	
λέγων, τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, νηστεία ἡ τε	mini [a]exercituum [x]ad me	[a]אֲהָבוּ׃ [m]כֹּה [a]אָמַר [a]יְהוָה [a]צְבָאוֹת	
tum: ꝛ ieiunũ quintũ: ꝛ ieiunũ ſeptimũ ꝛ	[m]dicens. [n] Hec [o]dicit [p]dñs	[a]עַד [a]אֲשֶׁר [a]יָבֹאוּ [a]עַמִּים [a]וְיוֹשְׁבֵי	
τάρτη, καὶ νηστεία ἡ πέμπτη, καὶ νηστεία ἡ ἑβδόμη καὶ	[q]exercituum. o[o]o[o]o[o]o[o]	[a]עָרִים [a]רַבּוֹת׃ [a]וְהָלְכוּ [a]יוֹשְׁבֵי [a]אַחַת	
D ieiunũ decimũ erunt domui iuda in gaudiũ ꝛ in	[r]Ieiunium [s]quarti: [t]& ie=	[a]אֶל [a]אַחַת [a]לֵאמֹר [a]נֵלְכָה [a]הַלוֹךְ	
νηστεία καὶ δικαιοσύνην τῷ οἴκῳ ἰούδα εἰς χαρὰν καὶ εἰς	iunium [u]quinti: o[o]o[o]o[o]o[o]	[a]לְחַלּוֹת [a]אֶת [a]פְּנֵי [a]יְהוָה [a]וּלְבַקֵּשׁ	
leticiam ꝛ in feſtiuitates bonas. ꝛ letabimini	[x]& ieiuniũ [y]ſeptimi: [z]& ie=	[a]אֵת [a]יְהוָה [a]צְבָאוֹת [a]אֵלְכָה [a]גַּם [a]אָנִי׃	
εὐφροσύνην καὶ εἰς ἑορτὰς ἀγαθὰς· καὶ εὐφραθήσεσθε	iunium [a]decimi o[o]o[o]o[o]o[o]	[a]וְהָלְכוּ [a]עַמִּים [a]רַבִּים [a]וְגוֹיִם [a]עֲצוּמִים	
ꝛ veritatẽ ꝛ pacem diligite. hec dicit	[b]erit [c]domui [d]iude [e]in gau	[a]לְבַקֵּשׁ [a]אֶת [a]יְהוָה [a]צְבָאוֹת [a]בִּירוּשָׁלִַם	
καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀγαπήσατε· τάδε λέγει	dium [f]& in leticiam o[o]o[o]	[a]וּלְחַלּוֹת [a]אֶת [a]פְּנֵי [a]יְהוָה׃ [a]כֹּה [a]אָמַר	
dñs omps: adhucveniẽt ppli multi ꝛ ha=	[g]& in ſolẽnitates [h]precla=	[a]יְהוָה [a]צְבָאוֹת [a]בַּיָּמִים [a]הָהֵמָּה	
κύριος παντοκράτωρ, ἔτι ἥξουσιν λαοὶ πολλοὶ καὶ κα	ras. [i]Veritatẽ tantũ [k]& pa=	[a]אֲשֶׁר [a]יַחֲזִיקוּ [a]עֲשָׂרָה [a]אֲנָשִׁים	
bitantes ciuitates multas. ꝛ ꝓgregabunt q̃ habi	cem [l]diligite. [m] Hec [n]dicit	[a]מִכֹּל [a]לְשֹׁנוֹת [a]הַגּוֹיִם [a]וְהֶחֱזִיקוּ	
τοικοῦντες πόλεις πολλάς· καὶ συνελεύσονται κατοι	[o]dñs [p]exercituum. o[o]o[o]o[o]	[a]בִּכְנַף [a]אִישׁ [a]יְהוּדִי [a]לֵאמֹר [a]נֵלְכָה	
tant ciuitates in vnã ciuitatẽ dicentes: eamus	[q]Vsq; quo [r]veniant [s]popu	[a]עִמָּכֶם [a]כִּי [a]שָׁמַעְנוּ [a]אֱלֹהִים [a]עִמָּכֶם׃	
κοῦντες πόλεις εἰς μίαν πόλιν λέγοντες, πορευθῶμεν	li [t]& habitent o[o]o[o]o[o]o[o]	[a]מַשָּׂא [a]דְּבַר [a]יְהוָה	Cap. ix.
vt deꝓcemur faciem dñi: ꝛ q̃ramus fa=	in [u]ciuitatibus [x]multis [y]&	[a]בְּאֶרֶץ [a]חַדְרָךְ [a]וְדַמֶּשֶׂק [a]מְנוּחָתוֹ	
δεηθῆναι τοῦ πρόσωπου κυρίου, καὶ ἐκζητῆσαι τὸ πρό=	vadant [z]habitatores [a]vnus	[a]כִּי [a]לַיהוָה [a]עֵין [a]אָדָם [a]וְכֹל [a]שִׁבְטֵי	
ciem dñi oipotentis: vadam ꝛ ego.	[b]ad [c]alterum [d]dicẽtes. [c] Ea	[a]יִשְׂרָאֵל׃ [a]וְגַם [a]חֲמָת [a]תִּגְבָּל [a]בָּהּ	
σωπον κυρίου παντοκράτορος, πορεύσομαι καὶ ἐγώ·	mus & o[o]o[o]o[o]o[o]	[a]צֹר [a]וְצִידוֹן [a]כִּי [a]חָכְמָה [a]מְאֹד׃ [a]וַתִּבֶן	
ꝛ venient ppli multi ꝛ gẽtes multe vt quer ãt	[e]deprecemur [f]faciem [g]do	[a]צֹר [a]מָצוֹר [a]לָהּ [a]וַתִּצְבָּר [a]כֶּסֶף [a]כֶּעָפָר	
καὶ ἥξουσιν λαοὶ πολλοὶ καὶ ἔθνη πολλὰ ἐκζητῆσαι τὸ	mini: [h]& queramus o[o]o[o]	[a]וְחָרוּץ [a]כְּטִיט [a]חוּצוֹת׃ [a]הִנֵּה [a]אֲדֹנָי	
faciem dñi oipotentis in hierusalem. ꝛ	[i]dominũ [k]exercituũ. [l] Va	[a]יוֹרִישֶׁנָּה [a]וְהַכָּה [a]בַיָּם [a]חֵילָהּ [a]וְהִיא	
πρόσωπον κυρίου παντοκράτορος ἐν ἱερουσαλὴμ. καὶ	dam [m]etiam [n]ego. o[o]o[o]o[o]	[a]בָּאֵשׁ [a]תֵּאָכֵל׃ [a]תֵּרֶא [a]אַשְׁקְלוֹן	
vt deꝓcentur faciem dñi. hec dicit do	[o]Et venient [p]populi [q]mul		
τοῦ ἐξιλάσασθαι τὸ πρόσωπον κυρίου. τάδε λέγει κύ	ti: [r]& gentes [s]robuſte o[o]o[o]		
rinn[o] omps: in dieb[o] illis ſi app	[t]ad querendũ [u]dñm [x]exer		
ριος παντοκράτωρ, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐὰν ἐπι	cituũ [y]in hierusalem: o[o]o[o]		
henderint decẽ viri de oibus linguis gẽtiũ.	[z]& deprecandam [a]faciem		
λάβωνται δέκα ἄνδρες ἐκ πασῶν τῶν γλωσσῶν ἐθνῶν·	[b]domini. [c] Hec [d]dicit o[o]o[o]		
ꝛ tenuerint fimbriam vni[o]hoĩa iudei	[e]dñs [f]exercituum. [g] In die		
καὶ ἐπιλάβωνται τοῦ κρασπέδου ἑνὸς ἀνδρὸς ἰουδαίου	bus [h]illis in o[o]o[o]o[o]o[o]		
dicẽtes: ibimus tecum: q; audiuim[o] q̃	[i]quibus [k]apprehendent		
λέγοντες, πορευσόμεθα μετὰ σοῦ, διότι ἀκηκόαμεν ὅτι	[l]decem [m]homines o[o]o[o]		
deus vobiſcũ eſt.	[n]ex omnibus [o]linguis [p]gẽ		
ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν ἐστιν. Ca. 9.	tium [q]& apprehendent o[o]		
Aſſumptio verbi dñi in terra ſedrach ꝛ damaſci	[r]fimbriam [s]viri [t]iudei [u]dicẽ		
A Λῆμμα λόγου κυρίου ἐν γῇ σεδράχ καὶ δαμα=	tes: [x]ibimus o[o]o[o]o[o]o[o]		
ſacrificiũ eius: q; dñs reſpicit hoſes ꝛ	[y]vobiſcum. [z] Audiuimus		
σκοῦ θυσία αὐτοῦ, διότι κύριος ἐφορᾷ ἀνθρώπους καὶ	[a]enĩ qm̃ [b]deus [c]vobiſcũ eſt.		
oẽs tribus iſrael. ꝛ emath in finib[o]	9.		
πάσας τὰς φυλὰς τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἐμὰθ ἐν τοῖς ὁρίοις	ONus [b]verbi [c]domini		
eius: tyrus ꝛ ſidon: qm̃ ſapiẽtes fuerũt nimis:	[d]in terra [e]adrach [f]&		
αὐτῆς, τύρος καὶ σιδών, διότι κατεφρόνησαν σφόδρα,	damaſci [g]requies eius: o[o]		
ꝛ edificauit tyrus munitionẽ ſibi ꝛ theſaurizauit	[h]quia [i]dñi eſt [k]oculus [l]ho		
καὶ ᾠκοδόμησεν τύρος ὀχύρωμα ἑαυτῇ καὶ ἐθησαύρισεν	minis [m]& omniũ [n]tribuũ		
argentũ q̃ſi puluerẽ: ꝛ cõgregauit aurũ vt lutũ	[o]iſrael. [q] Emath [p]quoq; in		
ἀργύριον ὡς χοῦν, καὶ συνήγαγεν χρυσίον ὡς πηλὸν	terminis eius & o[o]o[o]o[o]		
viaꝝ. ꝓpterea dñs poſſidebit eam ꝛ ꝓcuti=	[r]tyrus [s]& ſydõ. Aſſumpſe		
δῶν. διὰ τοῦτο κύριος κληρονομήσει αὐτὴν καὶ πατά	rũt [t]quippe ſibi [u]ſapientiã		
et in mari fortitudinẽ ei[o] ꝛ tꝑa in igne cõcre	[x]valde. [y] Et edificauit [z]tyrus		
ξει εἰς θάλασσαν δύναμιν αὐτῆς καὶ αὐτὴ ἐν πυρὶ κατα	[a]munitionẽ [b]ſuã: [c]& coacer		
mabitur: videbit aſcalon	uauit [d]argentũ [e]q̃ſi humũ:		
καυθήσεται, ὄψεται ἀσκαλὼν o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]	[f]& aurũ [g]vt lutũ [h]plateaꝝ.		
o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]	[i]Ecce [k]dñs [l]poſſidebit eã		
o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]	[m]& ꝓcutiet [n]ĩ mari [o]fortitu		
o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]	dinẽ ei [p]& hec [q]igni [r]deuo		
o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]o[o]	rabitur. [s] Videbit [t]aſcalon		

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pūctiua.heb.	Tex.heb.zacha.ix.	Trāſl.B.Vie.	Trāſl.Gre.lxx.cū interp̄.latina.
יִרְאֶה חוֹיל	וְתִירָא עַזָּה וְתָחִיל מְאֹד וְעֶקְרוֹן	r et timebit: & gaza a & dolebit b nimis: r & accharon:	τ timebit: τ gaza τ dolebit nimis: καὶ φοβηθήσεται, καὶ γάζα καὶ ὀδυνηθήσεται σφόδρα,
יֵבֹשׁ מִבְטָחָהּ	כִּי הוֹבִישׁ מִבְטָחָהּ וְאָבַד מֶלֶךְ	c qm̄ cōfusa est r spes eius.	τ accaron: qm̄ cōfusa est de spe sua. τ
מֵעַזָּה וְאַשְׁקְלוֹן לֹא תֵשֵׁב: וְיֵשֶׁב	מֵעַזָּה וְאַשְׁקְלוֹן לֹא תֵשֵׁב: וְיֵשֶׁב	d Et peribit b rex ooo de gaza k & ascalon l non m habitabitur: n & sedebit	καὶ ἀκκαρών, ὅτι κατηχύνθη ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτῆς· καὶ
מַמְזֵר בְּאַשְׁדּוֹד וְהִכְרַתִּי גְּאוֹן	מַמְזֵר בְּאַשְׁדּוֹד וְהִכְרַתִּי גְּאוֹן	q separator p in azoto: q &	perbit rex de gaza: τ ascalon nō ha=
פְּלִשְׁתִּים: וַהֲסִרֹתִי דָמָיו מִפִּיו	פְּלִשְׁתִּים: וַהֲסִרֹתִי דָמָיו מִפִּיו	disperdam r superbiam oo	ἀποικηθήσεται βασιλεὺς ἐκ γάζης, καὶ ἀσκαλὼν οὐ μὴ κα=
וְשִׁקֻּצָיו מִבֵּין שִׁנָּיו וְנִשְׁאַר גַּם	וְשִׁקֻּצָיו מִבֵּין שִׁנָּיו וְנִשְׁאַר גַּם	philistinorū: r & auferam	bitabit. τ alienigene habitabūt in azoto. τ de=
הוּא לֵאלֹהֵינוּ וְהָיָה כְּאַלֶּף	הוּא לֵאלֹהֵינוּ וְהָיָה כְּאַלֶּף	s sanguinē eius t de ore eius	στοικηθῆ· καὶ ἀλλογενεῖς κατοικήσουσιν ἐν ἀζώτῳ. καὶ κα
בִּיהוּדָה וְעֶקְרוֹן כִּיבוּסִי: וְחָנִיתִי	בִּיהוּדָה וְעֶקְרוֹן כִּיבוּסִי: וְחָנִיתִי	u & abominatiōes eius v de	τιρωθῆ ἀλλογενεῖς. καὶ ἐξαρῶ τὸ αἷμα αὐτῶν ἐκ στό=
לְבֵיתִי מִצָּבָא מִשָּׁב וְלֹא	לְבֵיתִי מִצָּבָא מִשָּׁב וְלֹא	medio a dentiū eius: x & re=	ματος αὐτῶν, καὶ τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐκ μέσου ὀδόν=
יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם עוֹד נוֹגֵשׂ כִּי עַתָּה	יַעֲבֹר עֲלֵיהֶם עוֹד נוֹגֵשׂ כִּי עַתָּה	linq̄tur c etiā b ipse c deo no	των αὐτῶν. καὶ ὑπολειφθήσονται καὶ οὗτοι τῷ θεῷ ἡμῶν,
רָאִיתִי בְעֵינָי: גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן	רָאִיתִי בְעֵינָי: גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן	stro: r & erit g quasi dux oo	τ erunt vt tribunus in iuda: τ accaron sic̄ ie
הָרִיעִי בַּת יְרוּשָׁלִָם הִנֵּה מַלְכֵּךְ	הָרִיעִי בַּת יְרוּשָׁלִָם הִנֵּה מַלְכֵּךְ	b in iuda: r & accharō k qua	βουσαῖος· καὶ ὑποστήσομαι τῷ οἴκῳ μου ἀνάστεμμα τοῦ,
יָבוֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי	יָבוֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא עָנִי	si iebuseus. r & circundabo	ne ptranseat neq; reuertat ullus. τ non
וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עַיִר בֶּן אֲתֹנוֹת:	וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר וְעַל עַיִר בֶּן אֲתֹנוֹת:	m domū meā n ex his q mili	μὴ διαπορεύεσθαι μὴ δὲ ἀνακάμψειν μηδένα· καὶ οὐ μὴ
וְהִכְרַתִּי רֶכֶב מֵאֶפְרַיִם וְסוּס	וְהִכְרַתִּי רֶכֶב מֵאֶפְרַיִם וְסוּס	tant mihi o euntes r & reuer	supuentat sup eos vltra ullus abigēs eos: q
מִירוּשָׁלִַם וְנִכְרְתָה קֶשֶׁת מִלְחָמָה	מִירוּשָׁלִַם וְנִכְרְתָה קֶשֶׁת מִלְחָמָה	tentes: q & nō r transibit a su	ἐπέλθη ἐπ' αὐτοὺς οὐκ ἔτι οὐδεὶς ἐξελαύνων αὐτούς, διό
וְדִבֶּר שָׁלוֹם לַגּוֹיִם וּמָשְׁלוֹ מַיִם	וְדִבֶּר שָׁלוֹם לַגּוֹיִם וּמָשְׁלוֹ מַיִם	per eos s vltra a exactor: r qa	nunc vidi in oculis meis. gaude vehemēt
עַד יָם וּמִנָּהָר עַד אַפְסֵי אָרֶץ: גַּם	עַד יָם וּמִנָּהָר עַד אַפְסֵי אָרֶץ: גַּם	r nunc c vidi a in oculis me=	τι νῦν ἑώρακα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. χαῖρε σφόδρα
אַתְּ בִּדַם בְּרִיתֵךְ שִׁלַּחְתִּי אֲסִירַיִךְ	אַתְּ בִּדַם בְּרִיתֵךְ שִׁלַּחְתִּי אֲסִירַיִךְ	is. b Exulta c satis d filia e sion:	filia sion: p̄dica filia hierusalem: ecce rex
מִבּוֹר אֵין מַיִם בּוֹ: שׁוּבוּ לְבִצָּרוֹן	מִבּוֹר אֵין מַיִם בּוֹ: שׁוּבוּ לְבִצָּרוֹן	f iubila g filia b hierusalē. c Ec	θύγατερ σιών, κήρυσσε θύγατερ ἱερουσαλήμ, ἰδοὺ ὁ βα
אֲסִירֵי הַתִּקְוָה גַּם הַיּוֹם מַגִּיד	אֲסִירֵי הַתִּקְוָה גַּם הַיּוֹם מַגִּיד	ce h rex tuus ooooooooo	tuus venit tibi iustus τ saluāe: ipe māse
מִשְׁנֶה אָשִׁיב לָךְ: כִּי דָרַכְתִּי לִי	מִשְׁנֶה אָשִׁיב לָךְ: כִּי דָרַכְתִּי לִי	i venit m tibi n iustus o salua	σιλεύς σου ἔρχεται σοι δίκαιος καὶ σώζων, αὐτὸς πρᾶ
יְהוּדָה קֶשֶׁת מִלֵּאתִי אֶפְרַיִם	יְהוּדָה קֶשֶׁת מִלֵּאתִי אֶפְרַיִם	tor p ipse q pauper: ooooooo	tus τ ascendens sup subiugalem τ pullū eqnū nouū: τ
וְעוֹרַרְתִּי בָנַיִךְ צִיּוֹן עַל בָּנַיִךְ יָוָן	וְעוֹרַרְתִּי בָנַיִךְ צִיּוֹן עַל בָּנַיִךְ יָוָן	r & ascendēs s sup t asinā u &	ος καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον, καὶ
וְשַׂמְתִּיךְ כְּחֶרֶב גִּבּוֹר: וַיהוָה עֲלֵיהֶם	וְשַׂמְתִּיךְ כְּחֶרֶב גִּבּוֹר: וַיהוָה עֲלֵיהֶם	super v pullū w filium x asine.	disperdet q̄drigas ex ephraim: τ equū de
יֵרָאֶה וְיָצָא כַּבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי	יֵרָאֶה וְיָצָא כַּבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי	y Et disperdam b quadrigā	ἐξολοθρεύσει ἅρματα ἐξ ἐφραίμ, καὶ ἵππον ἐξ
יְהוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת	יְהוִה בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ בְּסַעֲרוֹת	c ex effraim d & equum ooo	hierusalem. τ disperdet arcū pugnātiū: τ mititu
תֵּימָן: יְהוָה צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם	תֵּימָן: יְהוָה צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם	e de hierusalē f & diffipabi	ἱερουσαλήμ· καὶ ἐξολεθρεύσει τόξον πολεμιστῶν, καὶ λα
וְאָכְלוּ וְכָבְשׁוּ אַבְנֵי קָלַע וְשָׁתוּ	וְאָכְלוּ וְכָבְשׁוּ אַבְנֵי קָלַע וְשָׁתוּ	tur g arcus h bellí. ooooooo	dinē τ pacem ex gētib z: τ dñabit ab aquis
הָמוּ כְּמוֹ יָיִן וּמָלְאוּ כַּמִּזְרָק	הָמוּ כְּמוֹ יָיִן וּמָלְאוּ כַּמִּזְרָק	i Et loquetur k pacem l gen	θος καὶ εἰρήνην ἐξ ἐθνῶν, καὶ κατάρξει ἀπὸ τῶν ὑδάτων
כְּזָוִית מִזְבֵּחַ: וְהוֹשִׁיעָם יְהוָה	כְּזָוִית מִזְבֵּחַ: וְהוֹשִׁיעָם יְהוָה	tibus: m & potestas eius n a	vsq; ad mare τ flumina eritus terre. τ tu i san
אֱלֹהֵיהֶם בַּיּוֹם הַהוּא כְּצֹאן עַמּוֹ	אֱלֹהֵיהֶם בַּיּוֹם הַהוּא כְּצֹאן עַמּוֹ	mari o vsq; ad p mare: q & a	ἕως θαλάσσης καὶ ποταμῶν διεκβολὰς γῆς· καὶ σὺ ἐν αἵ
כִּי אַבְנֵי נֵזֶר מִתְנוֹסְסוֹת עַל	כִּי אַבְנֵי נֵזֶר מִתְנוֹסְסוֹת עַל	flumínibus r vsq; ad s fines	guie testamēti emisisti vinctos tuos de lacu
אַדְמָתוֹ: כִּי מַה טּוּבוֹ וּמַה יָּפְיוֹ	אַדְמָתוֹ: כִּי מַה טּוּבוֹ וּמַה יָּפְיוֹ	terre. r Tu quoq; r in san	ματι διαθήκης ἐξαπέστειλας δεσμίους σου ἐκ λάκκου οὐκ
דָּגָן בַּחוּרִים וְתִירוֹשׁ יְנוֹבֵב	דָּגָן בַּחוּרִים וְתִירוֹשׁ יְנוֹבֵב	guine t testamenti tui a emi	habet aquā: sedebitis in munitione vincti cō=
בְּתוּלוֹת:		sisti b vinctos tuos c de lacu	ἔχοντος ὕδωρ, καθήσεσθε ἐν ὀχυρώματι δέσμιοι τῆς συ
		r in quo d nō est e aqua: f cō=	gregatiōis: τ p vna die pegrinatiōis tue duplicia
		uertímini g ad munitionē	ναγωγῆς, καὶ ἀντὶ μιᾶς ἡμέρας παροικεσίας σου διπλᾶ
		h vincti i spei. m Hodie k quo=	reddam tibi: qm̄ tetendi te iuda mihi.
		q n annūcias o duplicia p red	ἀνταποδώσω σοι, διότι ἐνέτεινά σε ἰούδα ἐμαυτῷ.
		dā q tibi: r quoniā s extendí	arcū ipleui ephraim: τ suscitabo filios
		r mihi u iudam quasi x arcū:	τόξον ἔπλησα τὸν ἐφραίμ, καὶ κατεγερῶ τὰ τέκνα
		r impleui z effraim. ooooo	tuos sion sup filios grecoꝝ. τ attrectabo
		a Et suscitabo b filios tuos	σου σιὼν ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν ἑλλήνων· καὶ φλαφή=
		c sion d sup c filios tuos r grec=	te q̄si gladiū pugnatoris. τ dñs de sup eos
		cia: s & ponā te h q̄si gladiū	σωσε ὡς ῥομφαίαν μαχητοῦ· καὶ κύριος ὁ θεὸς ἐπ' αὐτοὺς
		i fortiū. k & dñs de l sup eos	apparebit τ egredíet sicut fulgur sagitta ei q. τ
		m videbitur: n & exibit o vt	ὀφθήσεται καὶ ἐξελεύσεται ὡς ἀστραπὴ βολὶς αὐτοῦ· καὶ
		fulgur p iaculū ei q. r Et dñs	dñs deus in tuba clanget. τ ibit in cō=
		r deus s in tuba t canet: u &	κύριος ὁ θεὸς ἐν σάλπιγγι σαλπιεῖ· καὶ πορεύσεται ἐν σά=
		vadet t in turbine ooooooo	motiõe miax suax. dñs omps pteget e=
		u austri. x Dñs y exercituum	λῳ ἀπειλὴς αὐτοῦ. κύριος παντοκράτωρ ὑπεραπιεῖ αὐ
		z proteget a eos: oooooooo	os. τ cōsument eos τ obruent e=
		b & deuorabūt c & subiicíet	τῶν· καὶ καταναλώσουσιν αὐτοὺς καὶ καταχώσουσιν αὐ
		d lapidib e funde. f Et bibē	os in lapidib z funde: τ bibent sanguinē eoꝝ
		tes g inebriabūtur h q̄si a i vi	τοὺς ἐν λίθοις σφενδόνης, καὶ ἐκπίονται τὸ αἷμα αὐτῶν
		no: m & replebūtur n vt phi	sic̄ vinū: τ implebunt phialas eoꝝ sic̄ altaris.
		ale: & o quasi cornua p alta=	ὡς οἶνον, καὶ πλήσουσιν τὰς φιάλας αὐτῶν ὡς θυσιαστη
		ris. r Et saluabit eos q dñs	τ saluabit eos dñs de in die illa: sic̄
		r deus eorū s in die t illa u vt	ρίου· καὶ σώσει αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς
		gregem v populi sui oooo	oues pplin sunm: qz lapides scti volunt sup
		r quia w lapides x sancti y ele=	πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ, διότι λίθοι ἅγιοι κυλίονται ἐπὶ
		ua būtur z super ooooooo	terrā ei q. qz si qd pulchū illi q τ si qd bonū eius: fru=
		a terrā eius. r Quid b eni c bo	τῆς γῆς αὐτ. διότι εἴ τι καλὸν αὐτ καὶ εἴ τι ἀγαθὸν αὐτ, σῖ
		nū eius est: d & quid e pul=	mētū iuuenib c: τ vinū bont odorj ad virgines.
		chrū eius nisi f frumentū	τος νεανίσκοις, καὶ οἶνος εὐωδιάζων εἰς παρθένους. C. 10.
		g electorū: h & vinum i ger	
		minans k virgines: 10.	

Esai. 61.b. Mat. 21.a.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla. gre. lxx. cũ iter. latina.

A

Petite pluuiã a dño opportunã: matutinã
Αἰτεῖσθε ὑετὸν παρὰ κυρίου καθ' ὥραν, πρώϊμον
τ serotinã. dñs fecit phantasias τ pluuiã
καὶ ὄψιμον. κύριος ἐποίησεν φαντασίας καὶ ὑετὸν
ihyemalem dabit eis: vnicuiq; herbam in agro.
χειμερινὸν δώσει αὐτοῖς, ἑκάστῳ βοτάνην ἐν ἀγρῷ.
qñ hiᵈ loquebantur locuti sunt labores: τ diui
διότι οἱ ἀποφθεγγόμενοι ἐλάλησαν κόπους, καὶ οἱ μάν
ni visiões falsas: τ isomnia falsa loq̃bant: va
τεις ὁράσεις ψευδεῖς, καὶ ἐνύπνια ψευδῆ ἐλάλουν, μά
ne cõsolabant. ideo sublati sũt sic oues τ
ταν παρεκάλουν. διὰ τοῦτο ἐξήρθησαν ὡς πρόβατα καὶ
afflicti sunt: q; non erat sanitas. sup pastores
ἐκακώθησαν, ὅτι οὐκ ἦν ἴασις. ἐπὶ τοὺς ποιμένας
cõcitatᵘ est furor meᵉ: τ sup agnos visitabo.
παρωξύνθη ὁ θυμός μου, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀμνοὺς ἐπισκέψο
τ visitabit dñs deᵛ omps
μαι. καὶ ἐπισκέψεται κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τὸ
gregem suum domũ iuda. τ ponet eam sic
ποίμνιον αὐτοῦ τὸν οἶκον τοῦ Ἰούδα. καὶ τάξει αὐτὸν ὡς
equũ decoriũ suũ in plio. τ ex ipo rec-
ἵππον ἐυπρεπῆ αὐτοῦ ἐν πολέμῳ. καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐπέ
perit eis: τ ex ipo posuit arcũ in furoze: τ
βλεψεν αὐτοῖς, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔταξεν τόξον ἐν θυμῷ, καὶ
ex ipo egrediet̃ ois abactor in idipm. τ
ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται πᾶς ὁ ἐξελαύνων ἐν τῷ αὐτῷ. καὶ
erunt q̃si bellatores cõculcantes lutũ in vijs in
ἔσονται ὡς μαχηταὶ πατοῦντες πηλὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐν
plio: τ bellabunt: q; dñs cũ eis. τ
πολέμῳ, καὶ παραταξονται, διότι κύριος μετ' αὐτῶν. καὶ
confundent̃ ascensores equoꝝ: τ confortabo
καταισχυνθήσονται ἀναβάται ἵππων, καὶ κατισχύσω τὸν
domũ iuda: τ domũ ioseph saluabo: τ hitare facią
οἶκον Ἰούδα, καὶ τὸν οἶκον Ἰωσὴφ σώσω, καὶ κατοικιῶ
eos q; dilexi eos. τ erunt quẽ
αὐτοὺς ὅτι ἠγάπησα αὐτούς. καὶ ἔσονται ὃν
admodũ q̃si nõ eos abiecerã: q; ego dñs
τρόπον ὅτε οὐκ αὐτοὺς ἀπέρριψα, διότι ἐγὼ κύριος
deus eoꝝ exaudiam eos: τ erunt q̃si pugna
ὁ θεὸς αὐτῶν ἐπακούσομαι αὐτούς, καὶ ἔσονται ὡς μα-
tores ephrai. τ letabitur cor coꝝ
χηταὶ τῷ Ἐφραίμ, καὶ χαρήσεται ἡ καρδία αὐτῶν

B

χηταὶ τῷ ἐφραίμ, καὶ χαρήσεται ἡ καρδία αὐτῶν
q̃si in vino: τ filij corũ videbũt τ letabuntur:
ὡς ἐν οἴνῳ, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ὄψονται καὶ χαρήσονται,
τ gaudebit cor coꝝ in dño. signa
καὶ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία αὐτῶν ἐπὶ τῷ κυρίῳ. σή
bo eos: τ suscipiã eos: q; redimã
μανῶ αὐτούς, καὶ εἰσδέξομαι αὐτούς, διότι λυτρώσο-
eos τ multiplicabunt sicut erant multi:
μαι αὐτοὺς καὶ πληθυνθήσονται καθότι ἦσαν πολλοί,
τ seminabo eos in pplis: τ q̃ de longe recordabunt
καὶ σπερῶ αὐτούς, ἐν λαοῖς, καὶ οἱ μακρὰν μνησθήσονται
mei τ enutrient filios suos: τ cõuertent̃:
μου καὶ ἐκθρέψουσιν τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἐπιστρέψουσιν,

C

τ cõuertam eos de terra egypti: τ de assyrijs
καὶ ἐπιστρέψω αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ ἐξ ἀσσυρίων
suscipiam illos: τ in galaaditen τ in li
εἰσδέξομαι αὐτούς, καὶ εἰς τὴν γαλααδῖτιν καὶ εἰς τὸν λί
banũ introducã eos: τ nõ relinquet̃ ex eis
βανον εἰσάξω αὐτούς, καὶ οὐ μὴ ὑπολειφθῇ ἐξ αὐτῶν οὐ
ulꝰ. τ ptransibunt in mari angusto: τ pcutient
δὲ εἷς. καὶ διελεύσονται ἐν θαλάσσῃ στενῇ, καὶ πατάξουσιν
in mari fluctus: τ siccabunt oĩa pfunda
ἐν θαλάσσῃ κύματα, καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ βάθη πο
fluuioꝝ: τ cõfundet̃ ois supbia assyrioꝝ. τ
ταμῶν, καὶ καταισχυνθήσεται πᾶσα ὕβρις ἀσσυρίων. καὶ
sceptrũ egypti tolletur: τ cõfortabo e-
σκῆπτρον αἰγύπτου περιαιρεθήσεται, καὶ κατισχύσω αὐ-
os in dño deo suo τ in noie eius glia
τοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ καυ
buntur dicit dñs.
χήσονται λέγει κύριος.

Ca. II.

D

Trãsla. B. Vie.

Petite[b] a domino[c] pluuiam [a] in tempore[c] serotino: & [d] dominus[e] faciet[b] niues [a] & pluuiam[k] imbris: & [d] dabit[m] eis[n] singulis [a] herbam[p] in agro. [q] Quia [r] simulacra[s] loquta sunt [t] inutile: [u] & diuini [r] viderũt [r] mendaciũ: [t] & sõniatores [b] locuti sunt[c] frustra: & [c] vane[o] cõsolabãtur. [c] Idcirco [g] adducti sũt [h] q̃si [i] grex: [k] affligẽtur [i] quia [m] non est eis [n] pastor. [o] Super[r] pastores [q] iratus est [r] furor meus: [a] & super[t] hircos [u] visitabo. [x] Quia [y] visitauit [a] [z] dominus [a] exercituũ [c] gregem suum [c] domum [a] [d] iuda: [g] & posuit [b] eos [i] quasi equum [t] glorie sue [a] [d] in bello. [m] Ex ipso [n] angulus: [o] ex ipso [a] [z] [a] [a] [p] paxillus: [q] ex ipso [r] arcus [s] prelu: & [t] ex ipso [a] [a] [a] [u] egredietur [x] ois [y] exactor [z] simul. [a] Et erũt [b] q̃si fortes [c] conculcantes [b] lutum [c] via rum [d] in prelio. [a] [a] [a] [a] [g] Et bellabunt: [h] quia [i] dñs [k] cum eis: [l] & confundẽtur [m] ascensores [n] equorũ. [o] Et confortabo [q] domum [a] [a] [d] iuda: [g] & [r] domum [u] ioseph [x] saluabo. [a] [a] [a] [a] [a] [a] [r] Et conuertam eos [z] quia [a] miserebor eoꝝ. [b] & erunt [c] sicut fuerũt qñ [o] nõ [c] pro iecerã eos. [g] Ego [r] eni [b] dñs [d] deus eorũ: [k] & exaudiam eos. [l] Et erunt [m] q̃si fortes [n] effraim: [o] & letabitur [p] cor eorũ [q] quasi [a] [r] vino. [a] [a] [a] [a] [a] [s] Et filii eorũ [t] videbunt [u] & letabuntur: & [x] exultabit [r] cor eorũ [d] in dño. [a] Sibila bo [b] eis [c] & cõgregabo illos [d] quia [c] redemi eos. [l] Et mul tiplicabo eos [g] sicut ante [h] fuerant multiplicati: [l] & semiabo eos [k] in populis. [l] Et de longe [m] recordabũ tur mei: [n] & viuẽt [c] cũ [p] filiis suis [q] & reuertẽtur. [r] Et re ducã eos [s] de terra [t] egypti: [u] et de assyriis [t] cõgregabo eos. [r] Et ad [l] terrã [d] galaad [b] & libani [c] adducaꝫ eos: [o] & nõ [c] inuenietur [r] eis locus. [g] Et transiet [b] in maris [l] fre to: [k] & percutiet [l] in mari [m] fluctus: [n] & confundẽtur [o] oia [p] pfunda [q] fluminis: [r] & humiliabitur [s] supbia [t] assur: [u] & sceptrum [x] egypti [y] recedet. [a] Cõfortabo eos [a] in dño: [b] & in nomine eiꝰ [c] ambulabunt [b] dicit [c] dominus.

II.

Tex. heb. zacha. x.

Cap. x.

שַׁאֲלוּ מַיְהוָה מָטָר
לְעֵת מַלְקוֹשׁ יְהוָה עֹשֶׂה חֲזִיזִים
וּמְטַר גֶּשֶׁם יִתֶּן לָהֶם לְאִישׁ
עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה: כִּי הַתְּרָפִים דִּבְּרוּ
אָוֶן וְהַקֹּסְמִים חָזוּ שֶׁקֶר וַחֲלֹמוֹת
הַשָּׁוְא יְדַבֵּרוּ הֶבֶל יְנַחֵמוּן עַל
כֵּן נָסְעוּ כְמוֹ צֹאן יַעֲנוּ כִּי אֵין
רֹעֶה: עַל הָרֹעִים חָרָה אַפִּי
וְעַל הַעַתּוּדִים אֶפְקוֹד כִּי פָקַד
יְהוָה צְבָאוֹת אֶת עֲדָרוֹ אֶת בֵּית
יְהוּדָה וְשָׂם אוֹתָם כְּסוּס הֹודוֹ
בַּמִּלְחָמָה: מִמֶּנּוּ פִּנָּה מִמֶּנּוּ
יָתֵד מִמֶּנּוּ קֶשֶׁת מִלְחָמָה מִמֶּנּוּ
יֵצֵא כָּל נוֹגֵשׂ יַחְדָּו: וְהָיוּ
בְּוֹסִים בָּטִיט חוּצוֹת בַּמִּלְחָמָה
וְנִלְחֲמוּ כִּי יְהוָה עִמָּם וְהוֹבִישׁוּ
רֹכְבֵי סוּסִים: וְגִבַּרְתִּי אֶת בֵּית
יְהוּדָה וְאֶת בֵּית יוֹסֵף אוֹשִׁיעַ
וְהוֹשְׁבוֹתִים כִּי רִחַמְתִּים וְהָיוּ
כַּאֲשֶׁר לֹא זְנַחְתִּים כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱנֵם: וְהָיוּ כְּגִבּוֹר
אֶפְרַיִם וְשָׂמַח לִבָּם כְּמוֹ יָיִן
רָאָה בָנֵיהֶם וְיִרְאוּ וְשָׂמַח
יְנִל לִבָּם בַּיהוָה אוֹשִׁיעָה
שְׁרֹק אֵלֵיהֶם וְאֶקַבְּצֵם
כִּי פְדִיתִים וְרָבוּ כְּמוֹ רָבוּ:
וְאֶזְרָעֵם בָּעַמִּים וּבַמֶּרְחַקִּים
יִזְכְּרוּנִי וְחָיוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְשָׁבוּ:
וְהֹשְׁבוֹתִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמֵאַשּׁוּר
אֲקַבְּצֵם וְאֶל אֶרֶץ גִּלְעָד וּלְבָנוֹן
אֲבִיאֵם וְלֹא יִמָּצֵא לָהֶם: וְעָבַר
בַּיָּם צָרָה וְהִכָּה בַיָּם גַּלִּים
וְהֹבִישׁוּ כָּל מְצוּלוֹת יְאוֹר וְהוּרַד
גְּאוֹן אַשּׁוּר וְשֵׁבֶט מִצְרַיִם
יָסוּר: וְגִבַּרְתִּים בַּיהוָה וּבְשְׁמוֹ
יִתְהַלָּכוּ נְאֻם יְהוָה:

Pũtiua. heb.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb. Cap.xi.

פְּתַח־לְבָנוֹן דְּלָתֶיךָ וְתֹאכַל אֵשׁ בַּאֲרָזֶיךָ׃ הֵילֵל בְּרוֹשׁ כִּי־נָפַל אֶרֶז כִּי אַדִּירִים שֻׁדָּדוּ הֵילִילוּ אַלּוֹנֵי בָשָׁן כִּי יָרַד יַעַר הַבָּצוֹר׃ קוֹל יִלֶּלֶת רֹעִים כִּי שֻׁדְּדָה אַדַּרְתָּם קוֹל שַׁאֲנַת כְּפִירִים כִּי שֻׁדַּד גְּאוֹן יַרְדֵּן׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהָי רְעֵה אֶת־צֹאן הַהֲרֵגָה׃ אֲשֶׁר קֹנֵיהֶן יַהַרְגֵן וְלֹא יֶאְשָׁמוּ וּמֹכְרֵיהֶן אָמַר בָּרוּךְ יְהוָה וַאֶעְשָׁר וְרֹעֵיהֶן לֹא יַחְמוֹל עֲלֵיהֶן׃ כִּי לֹא אֶחְמוֹל עוֹד עַל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם יְהוָה וְהִנֵּה אָנֹכִי מַמְצִיא אֶת הָאָדָם אִישׁ בְּיַד רֵעֵהוּ וּבְיַד מַלְכּוֹ וְכִתְּתוּ אֶת הָאָרֶץ וְלֹא אַצִּיל מִיָּדָם׃ וָאֶרְעֶה אֶת צֹאן הַהֲרֵגָה לָכֵן עֲנִיֵּי הַצֹּאן׃ וָאֶקַּח לִי שְׁנֵי מַקְלוֹת לְאַחַד קָרָאתִי נֹעַם וְלָאַחַד קָרָאתִי חֹבְלִים וָאֶרְעָה אֶת הַצֹּאן׃ וָאַכְחֵד אֶת שְׁלֹשֶׁת הָרֹעִים בְּיֶרַח אֶחָד וַתִּקְצַר נַפְשִׁי בָּהֶם וְגַם נַפְשָׁם בָּחֲלָה בִי׃ וָאֹמַר לֹא אֶרְעֶה אֶתְכֶם הַמֵּתָה תָּמוּת וְהַנִּכְחֶדֶת תִּכָּחֵד וְהַנִּשְׁאָרוֹת תֹּאכַלְנָה אִשָּׁה אֶת בְּשַׂר רֵעוּתָהּ׃ וָאֶקַּח אֶת מַקְלִי אֶת נֹעַם וָאֲנַתֵּץ אֹתוֹ לְהָפֵר אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת כָּל הָעַמִּים׃ וַתֻּפַר בַּיּוֹם הַהוּא וַיֵּדְעוּ כֵּן עֲנִיֵּי הַצֹּאן הַשֹּׁמְרִים אֹתִי כִּי דְבַר יְהוָה הוּא׃ וָאֹמַר אֲלֵיהֶם אִם טוֹב בְּעֵינֵיכֶם הָבוּ שְׂכָרִי וְאִם לֹא חֲדָלוּ וַיִּשְׁקְלוּ אֶת שְׂכָרִי שְׁלֹשִׁים כָּסֶף׃ וָאֹמֶר יְהוָה אֵלַי

Trāſl.B.Vic.

H Peri libane portas tuas: & comedet ignis cedros tuas. Vlula abies quia cecidit cedrus: qm magnifici vaſtati ſunt. Vlulate querc baſan: quoniam ſuccidſus eſt ſaltus munitus. Vox vlulatus paſtorū: quia vaſtata eſt magnificētia eox. Vox rugitus leonum: quoniam vaſtata eſt ſuperbia iordanis. Hec dicit dñs deus meus. Pasce pecora occiſionis que qui poſſederant occidebant & non dolebant: & vendebant ea dicētes. Benedictus dominus diuites facti ſumꝰ: et paſtores corū nō parcebant eis: & ego non parcam vltra ſuper habitantes terram dicit dñs. Ecce ego tradam homines: vnuſquiſq; in manu proximi ſui & in manu regis ſui: & concident terram et non eruam de manu eorum: & paſcam pecus occiſionis propter hoc pauperes gregis. & aſſumpſi mihi duas virgas: vnam vocaui decorē: & alterā vocaui funiculum: & pauī gregem: & ſuccidi tres paſtores in menſe vno & contracta eſt anima mea in eis. Siquidem & ania eorum variauit in me: & dixi. Non paſcā vos: Quod moritur moriatur: & quod ſuccidit ſuccidatur & reliq deuorēt vnuſquiſq; carnem proximi ſui: & tuli virgam meā que vocabatur decor: & abſcidi eam vt irritum facerē fedus meum: quod percuſſi cum oibus populis & in irritū deductū eſt in die illa: & cognouerunt ſic pauperes gregis mihi: quia verbum dñi eſt: & dixi ad eos. Si bonū eſt in oculis veſtris afferte mercedē meā: & ſi non: quieſcite. Et appenderunt mercedē meā triginta argenteos. Et dixit dominus ad me.

Trāſl.Gre.lxx.cū interp.latina.

A Περὶ λιβάνου θύρας σου, καὶ κατα- Peri libane portas tuas: & come-
dat ignis cedros tuas. vlulet pin: qz
φαγέτω πῦρ τὰς κέδρους σου. ὀλολυξάτω πίτυς, ὅτι
cecidit cedrus: qz miſeri facti ſunt optima
τὶ πέπτωκεν κέδρος, ὅτι ἐταλαιπωρήθησαν μεγισά-
tes. vlulate querc baſanitidis: qz ſuccid
τες. ὀλολύξατε δρυες τῆς βασανίτιδος, ὅτι κατεσκά-
eſt ſaltus cōſitus. vox lugentiū paſtor:
φη ὁ δρυμὸς ὁ σύμφυτος. φωνὴ θρηνούντων ποιμένων,
qm miſa facta eſt magnificentia eox. vox rugiē
ὅτι τεταλαιπώρηκεν ἡ μεγαλωσύνη αὐτῶν. φωνὴ ὠρυο-
tiū leonū: qz miſ factus eſt fremitus
μένων λεόντων, ὅτι τεταλαιπώρηκεν τὸ φρύαγμα τοῦ
iordanis. hec dicit dñs omnīs: paſce
Ἰορδάνου. τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, ποίμαινε
oues occiſionis: qꝝ q poſſederūt iterficiebāt: &
τὰ πρόβατα τῆς σφαγῆς, ἃ οἱ κτησάμενοι ἔσφαζον, καὶ
nō agebāt pñiam. & q vendebant eas dicebāt: bñ
οὐ μετεμελοῦντο. καὶ οἱ πωλοῦντες αὐτὰ ἔλεγον, εὐ
dictus dñs: diuites facti ſumus. & paſtores ea
λογητὸς κύριος, πεπλουτήκαμεν. καὶ οἱ ποιμένες αὐ-
rū nō patiebāt qcq̄ ſup eis: ideo nō parcam
τῶν οὐκ ἔφασκον οὐδὲν ἐπ' αὐτοῖς· διὰ τοῦτο οὐ φείσομαι
vltra ſup hitantes terrā dicit dñs.
οὐκ ἔτι ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν λέγει κύριος.
& ecce ego trado hoies: vnuſquiſq; in
καὶ ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀνθρώπους, ἕκαστον εἰς
manꝰ primi ſui & in manꝰ regis
χεῖρας τοῦ πλησίον αὐτοῦ καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως
eius: & concident terrā & non eruam
αὐτοῦ, καὶ κατακόψουσιν τὴν γῆν καὶ οὐ μὴ ἐξέλωμαι
de manu eox: & paſcam oues occiſionis
ἐκ χειρὸς αὐτῶν, καὶ ποιμανῶ τὰ πρόβατα τῆς σφαγῆς
in chananitide. & aſſumā mihi duas vir-
εἰς τὴν Χαναανῖτιν. καὶ λήψομαι ἐμαυτῷ δύο ῥάβ- Hiere.
gas: vnā vocaui decorē: & alterā voca
δους, τὴν μίαν ἐκάλεσα κάλλος, καὶ τὴν ἑτέραν ἐκάλε- 25.a.
ui funiculū. & paſcam oues & auferā
σα σχοίνισμα. καὶ ποιμανῶ τὰ πρόβατα καὶ ἐξαρῶ τοὺς
tres paſtores in menſe vno: & ingraueſcet aia
τρεῖς ποιμένας ἐν μηνὶ ἑνί, καὶ βαρυνθήσεται ἡ ψυχή
mea ſup eos: & .n. aie eox rugiebāt
μου ἐπ' αὐτούς, καὶ γὰρ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐπωρύοντο
ſup me. & dixi: nō paſcam eos. qđ moziē
ἐπ' ἐμέ. καὶ εἶπα, οὐ ποιμανῶ αὐτούς· τὸ ἀποθνῆσκον
moziē: & qđ deficit deficiat. & relt
ἀποθνησκέτω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐκλειπέτω· καὶ τὰ κα-
qui deuozent vnuſquiſq; carnes pxi- Hiere.
τάλοιπα κατεσθιέτωσαν ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ πλη- 25.a.
mi ſui. & aſſumā virgā meā pulchrā:
σίον αὐτοῦ. καὶ λήψομαι τὴν ῥάβδον μου τὴν καλήν, C
& pūciam eā vt diſſipem teſtamentū meū qđ
καὶ ἀποῤῥίψω αὐτὴν διασκεδάσαι τὴν διαθήκην μου ἣν
diſpoſui ad oēs pplos: & diſſipabit
διεθέμην πρὸς πάντας τοὺς λαούς, καὶ διασκεδασθήσε-
in die illa. & cognoſcēt chananei o-
ται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ γνώσονται οἱ Χαναναῖοι τὰ πρό-
ues q̄ cuſtodiuntur mihi: qz verbū dñi eſt. &
βατα φυλασσόμενά μοι, ὅτι λόγος κυρίου ἐστίν. καὶ
dicā ad eos: ſi bonū ī ꝓſpectu vro eſt: date
ἐρῶ πρὸς αὐτούς, εἰ καλὸν ἐνώπιον ὑμῶν ἐστιν, δότε
mercedē meā aut qeſcite. & ſtatuerūt mercedē
τὸν μισθόν μου ἢ ἀπείσασθε. καὶ ἔστησαν τὸν μισθόν
meā triginta argēteos. & dixit dñs ad me:
μου τριάκοντα ἀργυρίους. καὶ εἶπεν κύριος πρός με,

οοοοοοοοκαὶοοοοοοο

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trāsla.gre.lxx.cū iter.latina.

depone eos. in cōflatoriū: ꝛ recogita ſi ꝓbatū
κάθες αὐτοὺς εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ σκέψαι εἰ δόκιμόν
eſt: ſicut ꝓbatus ſum ꝓ eis. ꝛ tuli
ἐστιν, ὃν τρόπον ἐδοκιμάσθην ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον
triginta argenteos: ꝛ miſi eos in
τοὺς τριάκοντα ἀργυρίους, καὶ ἐνέβαλον αὐτοὺς εἰς τὸν
domū dñi in cōflatorium: ꝛ abieci vir-
οἶκον κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον, καὶ ἀπέρριψα τὴν ῥάβ
gā meā ſecundā q̄ appellat funicul⁹ vt
δον μου τὴν δευτέραν τὴν καλουμένην τὸ χοίνισμα τοῦ
diſſiparē teſtamētū qđ inter iudā ꝛ in-
διασκεδάσαι τὴν κατάχεισιν τὴν ἀναμέσον Ἰούδα καὶ ἀνα
ter iſrael: ꝛ dixit dñs ad me: ꝛ adhuc ſume
μέσον Ἰσραήλ, καὶ εἶπεν κύριος πρός με, καὶ ἔτι λάβε
tibi vaſa paſtoralia paſtoris imperiti: qꝛ ecce
σεαυτῷ σκεύη ποιμενικὰ ποιμένος ἀπείρου, διότι ἰδοὺ
ſuſcitabo paſtorē ſup terrā: q̄ derelictū non
ἐξεγερῶ ποιμένα ἐπὶ τὴν γῆν, ὃσις τὸ ἐκλεῖπον οὐ μὴ
viſitet: ꝛ diſperſum nō requirat: ꝛ
ἐπισκέψηται, καὶ τὸ ἐσκορπισμένον οὐ μὴ ζητήσῃ, καὶ τὸ
fractum non ſanet: ꝛ integrū non
συντετριμμένον οὐ μὴ ἰάσηται, καὶ τὸ ὁλόκληρον οὐ μὴ
dirigat: ꝛ carnes electoꝝ deuorabit: ꝛ
κατευθύνῃ, καὶ τὰ κρέα τῶν ἐκλεκτῶν καταφάγεται, καὶ
talos eoꝝ puertet. ve q̄ paſcitis
τοὺς ἀστραγάλους αὐτῶν ἐκῤῥήξει. ὦ οἱ ποιμαίνοντες
vana ꝛ q̄ dereliquiſtis oues: gladi-
τὰ μάταια καὶ ἐγκαταλελοιπότες τὰ πρόβατα, μάχαι
us ſup brachiū ei⁹ ꝛ ſup oculū eius
ρα ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν αὐτοῦ
dextrū: brachiū eius ſiccatū ſiccabitur:
τὸν δεξιόν, ὁ βραχίων αὐτοῦ ξηρανόμενος ξηραν θήσεται,
ꝛ oculus eius verter excecatus excecā-
καὶ ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ ὁ δεξιὸς ἐκτυφλούμενος ἐκτυ-
bitur.
φλωθήσεται.

Ca.12.

A Aſſumptio verbi dñi ſup iſrael dicit do-
Λῆμμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ λέγει κύ-
min⁹: extendēs celū ꝛ fundans frā ꝛ fingēs
ριος, ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν καὶ θεμελιῶν γῆν καὶ πλάσ-
ſpiꝝ hois in eo. ecce ego pono hie-
σων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ. ἰδοὺ ἐγὼ τίθημι τὴν Ἰε-
ruſalem: ſcē ſuplimiaria q̄ mouēt oib⁹ ꝑplis i cir
ρουσαλήμ, ὡς πρόθυρα σαλευόμενα πᾶσι τοῖς λαοῖς κυ
cuitu: ꝛ in iudea erit obſidio ſup hieruſalem.
κλῳ, καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἔσται πολιορκία ἐπὶ Ἰερουσαλήμ.
ꝛ erit in die illo: ponam hieruſalem lapidē
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, θήσομαι τὴν Ἰερουσαλὴμ λίθον
q̄ conculcat cūctis gentib⁹. oīs q̄ calcat
καταπατούμενον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. πᾶς ὁ καταπα-
cā: illudens illudet: ꝛ congregabuntur
τῶν αὐτήν, ἐμπαίζων ἐμπαίξεται, καὶ ἐπισυναχθήσεται
ſup eā oēs gētes ꝛc. in die illa di-
ἐπ' αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέ
cit dñs omꝑs: ꝓcutiam oēm equū in
γει κύριος παντοκράτωρ, πατάξω πάτα ἵππον ἐν
ſtuporē ꝛ aſcenſorē eius in amentia:
ἐκστάσει καὶ τὸν ἀναβάτην αὐτοῦ ἐν παραφρονήσει,
ſup ād domū iuda apertā oculos meos:
ἐπὶ δὲ τὸν οἶκον Ἰούδα διανοίξω τοὺς ὀφθαλμούς μου,
ꝛ oēs equos ꝑpl⁹ ꝓcutiam in cecі
καὶ πάντας τοὺς ἵππους τῶν λαῶν πατάξω ἐν ἀσθέ-
tate: ꝛ dicent tribuni iuda in cor-
νειᾳ, καὶ ἐροῦσιν οἱ χιλίαρχοι Ἰούδα ἐν ταῖς καρ
dibus ſuis: iuenta⁹ nobis q̄ hitant hie-
δίαις αὐτῶν, εὑρήσωμεν ἡμῖν τοὺς κατοικοῦντας Ἰε-
ruſalem in dño omnipotēte deo eoꝝ. in die
ρουσαλὴμ ἐν κυρίῳ παντοκράτορι θεῷ αὐτῶν. ἐν τῇ ἡμέ-
C illa ponā tribunos iuda: ſīc torrē
ρᾳ ἐκείνῃ θήσομαι τοὺς χιλιάρχους Ἰούδα, ὡς δαλὸν

Trāsla.B.Vie.

mProiice illud nad statua-
rium. pDecorum ooooo
qprecium rqđo apprecia
tusſum sab eis. oooooooo
tEt tuli triginta argente
os: &proiecī ooo ooooooo
uillos in bdomo cdñi ad sta
tuarium. oooooooooooo
fEt precidi virgā meam
gsecundā q̄ appellabatur
funiculus: mvt diſſoluerē
ogermanitatem ooooooo
pinter iudam &israel. rEt
dixit ooooooooooooooo
sdomin⁹ tad me. rAdhuc
sume tibi vaſa ooooooo
cpaſtoris dſtulti. eQuia ec
ce ego bſuſcitabo ooooooo
gpastorē hi terra: iqui dere
licta mnon uviſitabit: ooo
odiſperſum pnon queret
r& contritum ooooooooo
snon tsanabit: & id uquod
stat xnon yenutriet: ooooo
z& carnes apinguiū bcome
det: cet vngulas eorum oo
ddiſſoluet. e O fpastor &
gidolum: h derelinquens
gregem. hGladius gsuper
mbrachium eius: n& ſup
ococulū pdextrū eius. q Bra
chiū eius rariditate ſicca-
bitur: s& oculus tdexter ei⁹
xtenebreſcens yobſcurabi
tur. 12.

ONus b verbi c domini
dsup eiſrael. fDixit gdo
minus hextendens ooooo
icelum k& fundans lterrā:
m& fingens nſpiritum ooo
ohomis pin eo. q Ecce rego
sponam ooooooooooooo
thieruſalem urſuperlimina
re wcrapule xomnibus ooo
ypopulis zin circuitu: aſed
&biuda ooooooooooooo
cerit dsin obſidione ecōtra
fhieruſalem. ooooooooo
gEt erit hin die illa: nponā
ooooooooooooooooooo
phieruſalē qlapidem rone-
ris scunctis ooooooooooo
tpopulis. uOēs xqui leua
bunt eū ycōciſione zlacera
buntur: a& colligētur bad-
uersus eā coīa dregna ester-
re. fIn die gilla hdicit idñs.
kPercutiam lomnem oooo
mequū nin ſtuporem: o&
aſcenſorē eip qin amentiā.
qEt super rdomum siuda
taperiam uoculos meos:
w& omnē xequū ypopulo z
bpercutiam ccecitate. ooo
dEt dicent educes fiude gin
corde ſuo: ooooooooooo
hcōfortētur mihi habita
tores ihieruſalē min dño
nexercituū odeo eorum.
pIn die qilla oooooooooo
rponā sduces tiuda uſicut
caminum ooooooooooo

Text.heb.zacha.xij. Pritiua.heb.

מ שָׂלַח נ יָצַר	מ הַשְׁלִיכֵהוּ	אֶל ׳ הַיּוֹצֵר ׳ אֶדֶר
	? הַיְקָר	אֲשֶׁר ׳ יָקַרְתִּי ׳ מֵעֲלֵיהֶם
ס לָקַח	ס וָאֶקַּח	שְׁלֹשִׁים ׳ הַכֶּסֶף ׳ וָאַשְׁלִיךְ
	אֹתוֹ ׳ בֵּית ׳ יְהוָה ׳ אֶל ׳ הַיּוֹצֵר ׃	
ד בָּקַע ע אָנַח	ד וָאֶבְקַע	אֶת ׳ מַקְלִי ׳ הַשֵּׁנִי ׳ אֵת
	׳ הַחֹבְלִים	מ לְהָפֵר ׳ אֶת ׳ הָאַחֲוָה
	׳ בֵּין ׳ יְהוּדָה ׳ וּבֵין ׳ יִשְׂרָאֵל ׃	׳ וָאֹמַר
ה לָקַח	׳ יְהוָה ׳ אֵלַי ׳ עוֹד ׳ קַח ׳ לְךָ ׳ כְּלִי	
ה קוּם	׳ רֹעֶה ׳ אִוִּיל ׃ ׳ כִּי ׳ הִנֵּה ׳ אָנֹכִי ׳ מֵקִים	
׳ רָחַד ׳ פָּקַד	׳ רֹעֶה ׳ בָּאָרֶץ ׳ הַנִּכְחָדוֹת ׳ מ לֹא ׳ יִפְקֹד	
׳ בִּקֵּשׁ ׳ שָׁבַר	׳ הַנַּעַר ׃ לֹא ׳ יְבַקֵּשׁ ׳ וְהַנִּשְׁבֶּרֶת	
׳ רָפָא ׳ נָצַב	׳ לֹא ׳ יְרַפֵּא ׳ הַנִּצָּבָה ׳ לֹא ׳ יְכַלְכֵּל	
׳ כָּלָה ׳ בָּרָא	׳ וּבְשַׂר ׳ הַבְּרִיאָה ׳ יֹאכַל ׳ וּפַרְסֵיהֶן	
׳ אָכַל ׳ פָּרַק	׳ יְפָרֵק ׃ הוֹי ׳ רֹעִי ׃ הָאֱלִיל ׳ עֹזְבִי	
׳ רָעָה	׳ הַצֹּאן ׳ חֶרֶב ׳ עַל ׳ זְרֹעוֹ ׳ וְעַל	
׳ יָמִין ׳ זָרַע	׳ עֵין ׳ יְמִינוֹ ׳ זְרוֹעַ ׳ יָבוֹשׁ ׳ תִּיבָשׁ	
׳ יָבַשׁ	׳ וְעֵין ׳ יְמִינוֹ ׳ כָּהֹה ׳ תִּכְהֶה ׃	
		Cap.xij.
׳ נָשָׂא	׳ מַשָּׂא ׳ דְּבַר ׳ יְהוָה	
׳ נָטָה	׳ עַל ׳ יִשְׂרָאֵל ׳ נְאֻם ׳ יְהוָה ׳ נוֹטֵה	
	׳ שָׁמַיִם ׳ וְיֹסֵד ׳ אֶרֶץ ׳ מ וְיֹצֵר ׳ רוּחַ	
׳ שׂוּם	׳ אָדָם ׳ בְּקִרְבּוֹ ׃ ׳ הִנֵּה ׳ אָנֹכִי ׳ שָׂם	
	׳ אֶת ׳ יְרוּשָׁלַ͏ִם ׳ סַף ׳ רַעַל ׳ לְכָל	
׳ סָבַב	׳ הָעַמִּים ׳ סָבִיב ׳ וְגַם ׳ עַל ׳ יְהוּדָה	
׳ הָיָה ׳ צוּר	׳ יִהְיֶה ׳ בַּמָּצוֹר ׳ עַל ׳ יְרוּשָׁלָ͏ִם ׃	
׳ שׂוּם	׳ וְהָיָה ׳ בַּיּוֹם ׳ הַהוּא ׳ אָשִׂים ׳ אֶת	
׳ עָמַס	׳ יְרוּשָׁלַ͏ִם ׳ אֶבֶן ׳ מַעֲמָסָה ׳ לְכָל	
׳ שָׂרַט	׳ הָעַמִּים ׳ כָּל ׳ עֹמְסֶיהָ ׳ שָׂרוֹט ׳ יִשָּׂרֵטוּ	
׳ אָסַף	׳ וְנֶאֶסְפוּ ׳ עָלֶיהָ ׳ כֹּל ׳ גּוֹיֵי ׳ הָאָרֶץ ׃	
׳ נָגַה	׳ בַּיּוֹם ׳ הַהוּא ׳ נְאֻם ׳ יְהוָה ׳ אַכֶּה ׳ כָּל	
׳ סוּס	׳ סוּס ׃ בַּתִּמָּהוֹן ׳ וְרֹכְבוֹ ׳ בַּשִּׁגָּעוֹן	
׳ פָּקַח	׳ וְעַל ׳ בֵּית ׳ יְהוּדָה ׳ אֶפְקַח ׳ אֶת ׳ עֵינַי	
	׳ וְכָל ׳ סוּס ׳ הָעַמִּים ׳ אַכֶּה ׳ בַּעִוָּרוֹן ׃	
	׳ וְאָמְרוּ ׳ אַלְפֵי ׳ יְהוּדָה ׳ בְּלִבָּם	
	׳ אַמְצָה ׳ לִי ׳ יֹשְׁבֵי ׳ יְרוּשָׁלַ͏ִם ׳ מ בַּיהוָה	
	׳ צְבָאוֹת ׳ אֱלֹהֵיהֶם ׃ ׳ בַּיּוֹם ׳ הַהוּא	
׳ שׂוּם ׳ כִּיר	׳ אָשִׂים ׳ אֶת ׳ אַלְפֵי ׳ יְהוּדָה ׳ כְּכִיוֹר	

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua.heb.Tex.heb.zacha.xiij.

אֵשׁ׳ בְּעֲצִים ׳וּכְלַפִּיד׳ אֵשׁ ׳ בָּעֳמִיר ׳ לַפִּד׳ עֲמַר
וְאָכְלוּ ׳ עַל ׳ יָמִין ׳ וְעַל ׳ שְׂמֹאול ׳ יְמֻשְׁמַל
אֶת׳ כָּל ׳ הָעַמִּים ׳ סָבִיב ׳׳ וְיֹשְׁבָה
״יְרוּשָׁלַ ם ׳עוד׳ תַּחְתֶּיהָ ׳ בִּירוּשָׁלָ ם׃
וְהוֹשִׁיעַ ׳ יְהוָה ׳ אֶת ׳ אָהֳלֵי ׳ יְהוּדָה יֶשַׁע
״בָּרִאשֹׁנָה ׳ לְמַעַן ׳ לֹא ׳ תִגְדַּל ׳ נָדַל
תִּפְאֶרֶת׳ בֵּית ׳דָּוִיד ׳וְתִפְאֶרֶת׳ יוֹשֵׁב ׳ פָּאַר
״יְרוּשָׁלַ ם ׳ עַל ׳ יְהוּדָה ׃ ׳ בַּיּום
״ בַּהוּא ״ יָגֵן ׳ יְהוָה ׳ בְּעַד ׳ יוֹשֵׁב ״ גָּנַן ׳ יָשַׁב
״יְרוּשָׁלַ ם ׳ וְהָיָה ׳ הַנִּכְשָׁל ״ בָּהֶם ׳ כָּשַׁל
״בַּיּום ׳ הַהוּא ׳ כְּדָוִיד ׳ וּבֵית ׳ דָּוִיד
״כֵּאלֹהִים ׳ כְּמַלְאַךְ ׳ יְהוָה ׳ לִפְנֵיהֶם׃ ׳ לְאַף ׳ פָּנָה
״וְהָיָה ׳ בַּיּום ׳ הַהוּא ׳ אֲבַקֵּשׁ ׳ לְהַשְׁמִיד ׳ נִקֵּשׁ ׳ שָׁמַד
״אֶת ״ כָּל ׳ הַגּוֹיִם ׳ הַבָּאִים ׳ עַל ׳ בּוא
״יְרוּשָׁלַ ם ׃ ״וְשָׁפַכְתִּי ׳ עַל ״ בֵּית
״דָּוִיד׳ וְעַל ׳ יוֹשְׁבֵי ׳ יְרוּשָׁלַ ם ׳ רוּחַ
״חֵן ׳ וְתַחֲנוּנִים ׳ וְהִבִּיטוּ ׳אֵלַי ׳ אֵת ׳ חָנַן ׳ נָבַט
״אֲשֶׁר ׳דָּקָרוּ ׳וְסָפְדוּ ׳עָלָיו ׳׳׳ כְּמִסְפֵּד ׳׳׳ סָפַד
״עַל ׳ הַיָּחִיד ׳ וְהָמֵר ׳עָלָיו ׳ כְּהָמֵר ׳ יָחַד׳ מָרַר
״עַל ׳ הַבְּכוֹר ׃ ״ בַּיּום ״ הַהוּא ׳ יִגְדַּל ׳ בָּכַר׳ נָדַל
״הַמִּסְפֵּד ׳ בִּירוּשָׁלַ ם ׳ כְּמִסְפַּד ׳ סָפַד
״הַדַּדְרִמּון ׳ בְּבִקְעַת ׳ מְגִדּון׃ ׳וְסָפְדָה
״הָאָרֶץ ׳ מִשְׁפָּחות ׳ מִשְׁפָּחות ׳׳ לְבָד ׳ שָׁפָה׳ בָּדַד
׳מִשְׁפַּחַת ״׳בֵּית״ דָּוִיד ׳ לְבָד ׳וְנָשֵׁיהֶם ׳ עָשָׂה
״ לְבָד ׳ מִשְׁפַּחַת ׳ בֵּית ׳נָתָן ״ לְבָד
׳וְנָשֵׁיהֶם ׳ לְבָד ׃ ׳ מִשְׁפַּחַת ׳ בֵּית
״לֵוִי׳ לְבָד ׳ וְנָשֵׁיהֶם׳ לְבָד ׳ מִשְׁפַּחַת
״הַשִּׁמְעִי ׳ לְבָד ׳וְנָשֵׁיהֶם ״ לְבָד׃׳כל
״הַמִּשְׁפָּחות ״ הַנִּשְׁאָרות ׳ מִשְׁפָּחת ׳ שָׁאַר
׳מִשְׁפָּחת ׳ לְבָד ׳ וְנָשֵׁיהֶם ׳ לְבָד׃
Cap. xiij. ״בַּיּום ׳ הַהוּא ׳ יִהְיֶה
יִהְיֶה ׳ מָקור ׳ נִפְתָּח ׳ לְבֵית ׳דָּוִיד׳ וּלְיושְׁבֵי ׳ כּור ׳ פָּתַח
׳יְרוּשָׁלַ ם ׃ לְחַטָּאת ׳ וּלְנִדָּה׃ ״וְהָיָה
״בַּיּום ׳ הַהוּא ׳נְאֻם׳ יְהוָה ׳צְבָאות
״אַכְרִית ׳ אֶת ״ שֵׁמות ׳ הָעֲצַבִּים ׳ מִן ׳ כָּרַת
׳הָאָרֶץ ׳וְלֹא׳ יִזָּכְרוּ ׳עוד ׳ וְגַם ׳ אֶת ׳ זָכַר

Trāsl.B.Vie.

ignis in lignis: & sicut fa
ciem ignis in feno: oꝝ
& deuorabunt ad dexte
ram & ad sinistram oꝝ
oēs populos in circuitu.
Et habitabitur oꝝꝝꝝ
hierusalē rursus in loco
suo in hierusalem: oꝝ
& saluabit dñs taberna=
cula iuda sicut oꝝꝝꝝꝝ
in principio: vt nō ma=
gnifice oꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝ
glorietur domus dauid
& gloria habitantium oo
hierusalē contra iudam.
In die oꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝ
illa proteget dñs habi
tatores oꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝ
hierusalem. Et erit qui
offenderit ex eis oꝝꝝꝝ
in die illa dñs dauid: & do
mus dauid oꝝꝝꝝꝝꝝ
quasi dei: sicut angelus
dñi in conspectu eoꝝ. oo
Et erit in die illa: querā
conterere oꝝꝝꝝꝝꝝꝝ
omnes gentes que ve=
niunt contra oꝝꝝꝝꝝ
hierusalez: & effundam
super domum oꝝꝝꝝꝝ
dauid & super habitato
res hierusalē spiritum oo
gratie & precū. Et aspi=
cient ad me oꝝꝝꝝꝝꝝ
quē confixerūt: & plan
gent eum planctu quasi
sup vnigenitū: & dole=
bunt sup eum vt doleri
solet in morte primoge
niti. In die illa magnus
erit planctus in hierusalē
sicut planctus oꝝꝝꝝꝝ
adrēmon in campo ma
gedon. Et plangent oꝝ
terre familie & familie
seorsum. oꝝꝝꝝꝝꝝꝝ
Familie dom? dauid se
orsum & mulieres eorū
seorsum. Familie dom?
nathan seorsum: oꝝꝝꝝ
& mulieres eorum seor=
sum. Familie domus oo
leui seorsū: & mulieres
eorum seorsum. Familie
semei seorsum: & mulie
res eorū seorsum. Oēs
familie relique: famí=
lie & oꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝ
familie seorsum: & mu
lieres coꝝ seorsum. 13.

IN die illa erit oꝝꝝꝝ
fons patens domui
dauid & habitantibus oo
hierusalē: in ablutionē
pctōris & mēstruate. Et
erit in die illa dicit dñs
exercituum. oꝝꝝꝝꝝꝝ
disperdam nomina ido
lorum de oꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝ
terra: & nō memorabū
tur vltra. Et pseudo oꝝ

Trāsl.Gre.lxx.cū interp.latina.

ignis in lignis: τ sic facem ignis in stipula:
πυρὸς ἐν ξύλοις, καὶ ὡς λαμπάδα πυρὸς ἐν καλάμῃ,
τ deuorabunt a dextris τ a sinistris oēs
καὶ καταφάγονται ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων πάντας
pplos p circuitū. τ habitabit hierusalem adhuc i
τοὺς λαοὺς κυκλόθεν· καὶ κατοικήσει ἱερουσαλὴμ ἔτι κατὰ
semetipm. τ saluabit dñs tabernacula iuda sí=
βεαυτήν· καὶ σώσει κύριος τὰ σκηνώματα ἰούδα κα=
cut a principio: vt nō magnificet glia dom?
θὼς ἀπ' ἀρχῆς, ὅπως μὴ μεγαλύνηται καύχημα οἴκου
dauid. τ elationes habitantiū in hierusalem
δαυίδ· καὶ ἐπαρσεις τῶν κατοικούντων ἐν ἱερουσαλὴμ
sup iudā. τ erit in die illa pteget
ἐπὶ τὸν ἰούδαν· καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπερασπιεῖ
dñs sup habitantes hierusalem. τ erit q̄
κύριος ὑπὲρ τῶν κατοικούντων ἱερουσαλήμ· καὶ ἔσαι ὁ
infirm fuerit i eis in illa die: q̄si dom? dauid:
ἀσθενῶν ἐν αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὡς ὁ οἶκος δαυίδ,
τ dom? dauid q̄si dom? dei: τ angelus
καὶ ὁ οἶκος δαυὶδ ὡς ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ
dñi i cōspectu eoꝝ. τ erit in die illa que=
κυρίου ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ζητή
rā auferre oēs gētes q̄ ventūt ad hie
σω τοῦ ἐξᾶραι πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐρχόμενα ἐπὶ ἱε=
rusalem. τ effundā sup domū dauid τ sup
ρουσαλήμ· καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ τὸν οἶκον δαυὶδ καὶ ἐπὶ
habitantes hierusalem spm̄ gratie τ
τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλὴμ πνεῦμα χάριτος καὶ
mie. τ aspicient ad me p eo q̄ insulta=
οἰκτιρμοῦ· καὶ ἐπιβλέψονται πρός με ἀνθ' ὧν κατωρχή
uerūt. τ plangent sup se plāctū q̄si sup u=
σαντο· καὶ κόψονται ἐφ' ἑαυτοὺς κοπετὸν ὡς ἐπ' ἀγα
lectū: τ dolebunt doloze q̄si sup pmogenito. in
πητῶ, καὶ ὀδυνηθήσονται ὀδύνην ὡς ἐπὶ πρωτοτόκῳ· ἐν Joh.
die illa magnus erit plāctus in hieru= 19.g.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μεγαλυνθήσεται ὁ κοπετὸς ἐν ἱερου=
salem: sic planct? maloz gnatoz i cāpo succisoz:
σαλήμ, ὡς κοπετὸς ῥοῶν ἐν πεδίῳ ἐκκοπτομένων·
τ planget terra p tribus tribus. tribus do
καὶ κόψεται ἡ γῆ κατὰ φυλὰς φυλάς· φυλὴ οἴ=
m? dauid seorsum: τ mulieres coꝝ se=
κου δαυὶδ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν κα=
orsum. trib? dom? nathā seorsum: τ mulie=
θ' ἑαυτάς· φυλὴ οἴκου ναθαν καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖ=
res coꝝ seorsum: trib? dom? leui seorsum: τ
κες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς, φυλὴ οἴκου λευὶ καθ' ἑαυτήν, καὶ
mulieres coꝝ seorsum. trib? symeon seorsum:
αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς· φυλὴ συμεὼν καθ' ἑαυ=
τ mulieres coꝝ seorsum. oēs tri=
τήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς· πᾶσαι αἱ φυ
bus relique trib? tribus seorsum: τ mu=
λαὶ αἱ ὑπολελειμμέναι φυλὴ φυλὴ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυ
lieres coꝝ seorsum.
ναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς. Ca.13.

IN die illa erit oīs loc? patens
Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι πᾶς ὁ τόπος διαφοιγό=
in domo dauid τ hitantibus hieru=
μενος ἐν τῷ οἴκῳ δαυὶδ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερου=
salem: τ in transmutatione τ in aspersione.
σαλήμ, καὶ ἐν τῇ μεταλλαγῇ καὶ ἐν τῇ ῥαντίσει.
τ erit in die illa dicit dñs sabaoth: dis
καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος σαβαὼθ, ἐξο=
pdā noia idoloz de terra: τ
λοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ
nō erit vltra coꝝ mēoria: τ pseudo
οὐκ ἔσαι ἔτι αὐτῶν μνεία, καὶ τοὺς ψευδο oꝝꝝ

oꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝꝝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trās.gre.lxx.cū inter.lati.

pphetas τ ſpm̄ imūdū auferā de terra.
προφήτας καὶ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐξαρῶ ἀπὸ τῆς γῆς.
τ erit ſi pphetauerit homo vltra: τ dicet ad
καὶ ἔσται ἐὰν προφητεύσῃ ἄνθρωπος ἔτι, καὶ ἐρεῖ πρὸς
eū pf̄ ieius τ mf̄ ei⁹ q̄ genuerūt
αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οἱ γεννήσαντες
eum. nō viues: qm̄ mēdacia locut⁹ es in noīe dn̄i
αὐτόν. οὐ ζήσῃ, ὅτι ψευδῆ λελάληκας ἐπ' ὀνόματι κυρίου
τ cōpedient eū pf̄ ei⁹ τ mf̄ e=
B καὶ συμποδήσουσιν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτ καὶ ἡ μήτηρ αὐ
ius q̄ genuerūt eū: eū pphetauerit ipe. τ
τοῦ οἱ γεννήσαντες αὐτόν, ἐν τῷ προφητεύειν αὐτόν. καὶ
erit in die illa cōfundentur pphete
ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καταισχυνθήσονται οἱ προφῆται
vnuſqſq; ex viſione ſua cū pphetauerit ipe: τ
ἕκαστος ἐκ τῆς ὁράσεως αὐτ ἐν τῷ προφητεύειν αὐτόν, καὶ
induet pelle cilicina p eo q̄ mentit⁹ eſt. τ dicet: nō
ἐνδύσεται δέρριν τριχίνην ἀνθ' ὧν ἐψεύσατο. καὶ ἐρεῖ, οὐκ
ſum ppheta ego: q; homo genuit me a iuuē=
εἰμὶ προφήτης ἐγώ, ὅτι ἄνθρωπος ἐκτήνησέν με ἐκ νεότη
tute mea. τ dicā ad eū: q̄d plage iſte in me
τός μου. καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτόν, τί αἱ πληγαὶ αὗται ἀναμέ
C dio manuū tuar⁹: τ dicet: q̄b⁹ pcuſſ⁹ ſum in domo
σον τῶν χειρῶν σου; καὶ ἐρεῖ, ἃς ἐπλήγην ἐν τῷ οἴκῳ τῶν
dilecti mei. gladius cōſurge ſup paſtorē
ἀγαπητοῦ μου. ῥομφαία ἔξεγείρθητι ἐπὶ τὸν ποιμένα
meū τ ſup virū cuem meū: dicit dn̄s omp⁹.
μου καὶ ἐπ' ἄνδρα πολίτην μου, λέγει κύριος παντοκρά
Mat. 26.31. Mar. 14.27. pcute paſtorē τ diſpergantur
τωρ. πάταξον τὸν ποιμένα καὶ διασκορπισθήτωσαν τὰ
ones: τ inducā manū meā ſup paſto=
πρόβατα, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς ποιμέ=
res. τ erit in die illa dicit dn̄s: due p=
νας. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος, τὰ δύο μέ
D tes peribunt τ deficient: at tertia relinque=
ρη ἐξολοθρευθήσεται καὶ ἐκλείψει, τὸ δὲ τρίτον ὑπολειφθή
tur in ea. τ traducā tertiā ptē⁹ ignem: τ vrā
σεται ἐν αὐτῇ. καὶ διάξω τὸ τρίτον διὰ πυρός, καὶ πυ
eos ſic̄ vritur argentū: τ pbo e=
ρώσω αὐτοὺς ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον, καὶ δοκιμῶ αὐ
os ſicut pbatur aurum. ipe inuocabit
τοὺς ὡς δοκιμάζεται τὸ χρυσίον. αὐτὸς ἐπικαλέσεται
nomē meū: τ ego exaudiam eū: τ dicā: pp̄l⁹
τὸ ὄνομά μου, κἀγὼ ἐπακούσομαι αὐτοῦ, καὶ ἐρῶ, λαός
me⁹ iſte eſt. τ ipe dicet: dn̄s de⁹ me⁹ tu.
μου οὗτός ἐστιν. καὶ αὐτὸς ἐρεῖ, κύριος ὁ θεός μου σύ. c.14.

A Ecce dies veniunt dn̄i: τ diuiden=
Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται τοῦ κυρίου, καὶ διαμερι=
tur ſpolia tua in te: τ cōgregabo om=
σθήσεται τὰ σκῦλά σου ἐν σοί, καὶ ἐπισυναξῶ πάν
nes gētes ſup hieruſalem in prelīū. τ capie
τα τὰ ἔθνη ἐπὶ ἱερουσαλὴμ εἰς πόλεμον. καὶ ἁλω
tur ciuitas: τ diripient̄ dom⁹: τ
σεται ἡ πόλις, καὶ διαρπαγήσονται αἱ οἰκίαι, καὶ
mulieres polluentur: τ egredietur media ps
αἱ γυναῖκες μολυνθήσονται, καὶ ἐξελεύσεται τὸ ἥμισυ τῆς
ciuitatis in captiuitate. at reliqui pp̄li
πόλεως ἐν αἰχμαλωσίᾳ. οἱ δὲ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ
mei nō peribunt de ciuitate: τ egre
μου οὐ μὴ ἐξολοθρευθῶσιν ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἐξε=
dietur dn̄s τ pl̄iabitur in gētib⁹ illis
λεύσεται κύριος καὶ παρατάξεται ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις
ſicut dies cōmiſſionis eius in die belli.
καθὼς ἡμέρα παρατάξεως αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
τ ſtabunt pdes eius in die illa
καὶ στήσονται οἱ πόδες αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ſup mōtē oliuar⁹ q̄ cōtra hieruſa=
ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν τὸ κατέναντι ἱερουσα=
lem ad orientē. τ ſcindetur mōs
λὴμ κατὰ ἀνατολάς. καὶ χισθήσεται τὸ ὄρος τῶν
oliuar⁹: media ps eī⁹
ἐλαιῶν, τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ꝏꝏꝏꝏꝏ ꝏꝏꝏ

Trāſla.B.Vie.

'pphetas[s] &[b]ſpiritū 'im=
mundum ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[a]auferam' de[m] terra. [n] Et
erit[o] cum[o] prophetauerit
[p]quiſpiam[q]vltra: [r]dicent
[s]ei' pater eius[u]& mater ei⁹
[x]qui genuerūt eum. [r]Non
'viues: [s]qa[b]mēdaciū[c] locu
tus es[v]in noie[c]dn̄i. [r]Et cōſi
gent eū[s] pater eius[b]& mē
eius' genitores eius[k]cū p=
phetauerit. [l] Et erit[m] ī die
[n]illa[b]cōfundētur[p]pphete
[q]vnuſqſq; [r] ex viſione ſua
[o]cum pphetauerint: [r] nec
[u]operientur[r]pallio ꝏꝏꝏ
[t]ſaccino[s]vt [a]mentiantur.
[b]Sed dicet: [c]non ꝏꝏꝏꝏꝏ
[c]ſum[o] propheta. [r] Homo
[s]agricola 'ego ſum: [k]qm̄
'adā[m]exēplū meū[n] abado
leſcentia mea. [o]Et dicetur
[p]ei. [q]Quid ſunt[r] plage[s]iſte
'in medio[o] manuū tuarū:
[x]Et dicet. [r] His [s] plagatus
ſum in[a]domo eo[x][b]qui di
ligebant me. [c]Framea[o]ſu=
ſcitare[c]ſup[r] paſtorē meū:
[s]& ſup[b]virū[c]coherentē mi
hi[k]dicit'dn̄s[m]exercituum.
[n]Percute[p]paſtorē[q] & diſp
gētur 'oues. [o] Et cōuertā
[c]manū meā[a]ad[r]paruulos.
[r]Et erunt' in omni[a] terra
[b]dicit[c]dn̄s: [p]partes[c]due' in
ea[s]diſpergentur & ꝏꝏꝏꝏ
[b]deficient: '& tertia pars
[k]reliquetur' in ea. ꝏꝏꝏꝏ
[m]Et ducam[o] tertiam par=
tem[p]per ignem: ꝏꝏꝏꝏꝏ
[q]& vrām eos [r]ſicut vritur
'argentum: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[u]& pbabo eos [x]ſicut pba=
tur[s]aurum. [a]Ipſe ꝏꝏꝏꝏ
[b]vocabit[c]nomen meū: [o]&
ego [c]exaudiam [r]eum. Et
[s]dicam: [b]populus meus
'es: [k]& ipſe[l]dicet: ꝏꝏꝏꝏ
'dn̄s[m]deus meus. 14.

Ecce[b]dies[o]dn̄i[c]veniet
dicit dn̄s: [c]& diuiden
tur[r]ſpolia tua[s]in medio
tui. [b]Et cōgregabo[k]omēs
'gentes[m]ad[n] hieruſalē[o] in
prelium: [p]& capietur ꝏꝏ
[q]ciuitas: [r]& vaſtabūtur[s]do
mus: [r]& mulieres ꝏꝏꝏꝏ
[u]violabūtur. [r] Et egredie
tur[r]media pars[s] ciuitatis
[a]in captiuitatē: [b]& reliquū
[c]populi[o]nō[c]auferetur[r] ex
[s]vrbe. [b]Et egredietur[r]dn̄s
[k]& pl̄iabitur[r]cōtra gentes
[m]illas[n]ſicut[o]preliat[o] eſt[p]in
die[q]certaminis. [r]Et ſtabūt
[o]pedes eius[s]in die[n]illa[k]ſup
montem[r] oliuarum ꝏꝏ
[s]qui eſt[o]contra[c] hieruſalē
[b]ad orientem. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
[c]Et ſcindetur[r]mōs[s] oliua
rum [n] ex media parte ſui

Ter.heb.zacha.xiiij. Pītiua.heb.

נָבָא	'הַנְּבִיאִים ׀ וְאֶת ׀ רוּחַ ' הַטֻּמְאָה
עֹבֵד נָבָא	'אַעֲבִיר ׀מִן ׀׀ הָאָרֶץ׀׀וְהָיָה ׀ כִּי ׀יִנָּבֵא
	'אִישׁ ׀עוֹד ׀וְאָמְרוּ ׀אֵלָיו ׀אָבִי ׀וְאִמּוֹ
חָיָה	'יֹלְדָיו ' לֹא תִחְיֶה ׀ כִּי ׀שֶׁקֶר ׀דִּבַּרְתָּ
	'בְּשֵׁם ׀יְהוָה ׀ וּדְקָרֻהוּ ׀אָבִיהוּ ׀וְאִמּוֹ
	'יֹלְדָיו ׀בְּהִנָּבְאוֹ ׀׀וְהָיָה ׀׀ בַּיּוֹם ׀׀ הַהוּא
בּוּשׁ חָזָה	'יֵבוֹשׁוּ ׀ הַנְּבִיאִים ׀ אִישׁ ׀מֵחֶזְיוֹנוֹ
לָבַשׁ	'בְּהִנָּבְאֹתוֹ ׀ וְלֹא ׀׀ יִלְבְּשׁוּ ׀ אַדֶּרֶת
	'שֵׂעָר ׀לְמַעַן ׀כַּחֵשׁ׀וְאָמַר ׀לֹא ׀נָבִיא
	'אָנֹכִי ׀ אִישׁ ׀עֹבֵד ׀אֲדָמָה ׀ אָנֹכִי ׀כִּי
קָנָה נָעַר	'אָדָם ׀׀׀ הִקְנָנִי ׀׀מִנְּעוּרָי׀׀וְאָמַר ׀אֵלָיו
נָגַה	'מָה ׀ חַמֻּכוֹת ׀ הָאֵלֶּה ׀ בֵּין ׀׀ יָדֶיךָ
	'וְאָמַר ׀ אֲשֶׁר ׀הֻכֵּיתִי ׀ בֵּית ׀מְאֹהֲבָי
רָעָה עָמִית	'חֶרֶב ׀עוּרִי ׀עַל ׀רֹעִי׀וְעַל ׀גֶּבֶר ׀עֲמִיתִי
נָכָה	'נְאֻם ׀יְהוָה׀׀צְבָאוֹת׀׀הַךְ ׀אֶת ׀הָרֹעֶה
פּוּץ שׁוּב	'וּתְפוּצֶיןָ ׀ הַצֹּאן ׀ וַהֲשִׁבֹתִי ׀ יָדִי
	'עַל ׀ הַצֹּעֲרִים ׀ ׀וְהָיָה ׀ בְּכָל ׀ הָאָרֶץ
פֶּה שָׁנָה	'נְאֻם ׀יְהוָה ׀פִּי ׀ שְׁנַיִם ׀ בָּהּ ׀ יִכָּרְתוּ
כָּרַת גָּוַע	'יִגְוָעוּ ׀ ׀ וְהַשְּׁלִישִׁית ׀ יִוָּתֵר ׀ בָּהּ ׀
שָׁלַשׁ יָתַר	'וְהֵבֵאתִי ׀׀אֶת ׀ הַשְּׁלִישִׁית ׀ בָּאֵשׁ
בּוּא	'וְצָרַפְתִּים ׀ צָרוֹף ׀ אֶת ׀ הַכֶּסֶף
	'וּבְחַנְתִּים ׀ בְּחֹן ׀ אֶת ׀ הַזָּהָב ׀ הוּא
קָרָא עָנָה	'יִקְרָא ׀ בִּשְׁמִי ׀ וַאֲנִי ׀ אֶעֱנֶה ׀ אוֹתוֹ
אָמַר אֵת	'אָמַרְתִּי ׀ עַמִּי ׀ הוּא ׀ וְהוּא ׀ יֹאמַר
	'יְהוָה׀׀אֱלֹהָי׃
Cap.xiiij. בּוּא	'הִנֵּה ׀יוֹם ׀בָּא ׀לַיהוָה ׀ וְחֻלַּק ׀שְׁלָלֵךְ
	'בְּקִרְבֵּךְ ׃׀וְאָסַפְתִּי ׀אֶת ׀ כָּל ׀הַגּוֹיִם
לָחַם לָכַד	'׀׀אֶל׀׀ יְרוּשָׁלַ ִם ׀ לַמִּלְחָמָה ׀ וְנִלְכְּדָה
	'הָעִיר ׀ וְנָשַׁסּוּ ׀הַבָּתִּים ׀ וְהַנָּשִׁים
שָׁסַס בַּיִת	'׀׀תִּשָּׁגַלְנָה׀וְיָצָא ׀חֲצִי׀ הָעִיר׀בַּגּוֹלָה
נָשָׁה שָׁנַל	'וְיֶתֶר ׀הָעָם ׀לֹא ׀יִכָּרֵת׀מִן׀ הָעִיר ׃
חָצָה גָּלָה	'וְיָצָא׀יְהוָה ׀ וְנִלְחַם׀ בַּגּוֹיִם ׀׀ הָהֵם
כָּרַת	'׀ בְּיוֹם ׀הִלָּחֲמוֹ ׀בְּיוֹם ׀קְרָב ׃ וְעָמְדוּ
	'רַגְלָיו׀ בַּיּוֹם ׀׀הַהוּא׀עַל ׀הַר׀הַזֵּיתִים
פָּנָה	'אֲשֶׁר ׀עַל ׀פְּנֵי ׀ יְרוּשָׁלַ ִם ׀מִקֶּדֶם
בָּקַע	'וְנִבְקַע ׀ הַר ׀׀ הַזֵּיתִים ׀ מַחֲצִיו ׀

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vulgata. heb. Tex. heb. zacha. xiiij.

Trāsl. B. Vie.

Trāsl. Gre. lxx. cū interp. latina.

Vulgata. heb. Tex. heb. zacha. xiiij.	Trāsl. B. Vie.	Trāsl. Gre. lxx. cū interp. latina.
מִזְרָחָה וְיָמָּה גֵּיא גְּדוֹלָה מְאֹד וְזָרַח הַר	ad orientē & ad occidentē	ad orientē: τ media ps illi ad mare
וּמָשׁ חֲצִי הָהָר צָפוֹנָה וְחֶצְיוֹ נֶגְבָּה:	prupto grandi valde. Et	πρὸς ἀναταλάς, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ πρὸς θάλασσαν
וְנַסְתֶּם גֵּיא הָרַי כִּי יַגִּיעַ גֵּי הָרַי	sepabitur mediū	vorāginē magnā nimis: τ inclinabit media ps mōtis ad
אֲצָל וְנַסְתֶּם כַּאֲשֶׁר נַסְתֶּם מִפְּנֵי	montis ad aquilonē: &	χάος μέγα σφόδρα, καὶ κλινεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ ὄρους πρὸς
הָרַעַשׁ בִּימֵי עֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וּבָא	mediū eius ad meridiem.	aqlonē: τ media ps eī ad austrū: τ obturabit
יְהוָה אֱלֹהַי כָּל קְדֹשִׁים עִמָּךְ:	Et fugietis ad vallē mōtium eorū: qm cōiunge	βορρᾶν, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ πρὸς νότον, καὶ ἐμφραγήσε
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא לֹא יִהְיֶה	tur vallis mōntuū vsq ad	vallis mōtiū meox τ adiūget vallis
אוֹר יְקָרוֹת וְקִפָּאוֹן: וְהָיָה יוֹם	pximū. Et fugietis sicut	ζαι ἡ κοιλὰς τῶν ὀρέων μου καὶ συναφεῖται ἡ φάραγξ 2.ῆβα.
אֶחָד הוּא יִוָּדַע לַיהוָה לֹא	fugistis a facie terremo	montiū vsq ad asael. τ obturabit sicut ob= 26.a.
יוֹם וְלֹא לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב	tus in diebus ozie regis	τῶν ὀρέων ἕως ἀσακλ. καὶ ἐμφραγήσεται ὃν τρόπον ἐνε B
יִהְיֶה אוֹר: וְהָיָה	iuda. Et veniet dñs	turata ē a facie tremot in diebus ozie re
בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מַיִם חַיִּים מִירוּשָׁלַ	deus meus omnes	φράγη ἀπὸ προσώπου τοῦ σεισμοῦ ἐν ἡμέραις ὀζίου βα
חֶצְיָם אֶל הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי וְחֶצְיָם	sancti cū eo.	gis iuda. τ veniet dñs deo me τ oēs
אֶל הַיָּם הָאַחֲרוֹן בַּקַּיִץ וּבַחֹרֶף	Et erit in die illa non	σιλέως Ἰούδα. καὶ ἥξει κύριος ὁ θεός μου καὶ πάν=
יִהְיֶה: וְהָיָה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל	erit	sancti cū eo. τ erit in illa die nō
כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה	lux: sed frigus & gelu.	τες οἱ ἅγιοι μετ' αὐτοῦ. καὶ ἔσαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ
אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יִסּוֹב כָּל	Et erit dies	erit lux: sed frigus τ gelu erit in vna die.
הָאָרֶץ כַּעֲרָבָה מִגֶּבַע לְרִמּוֹן נֶגֶב	vna que nota est domi	ἔσαι φῶς, ἀλλ' ἢ ψῦχος καὶ πάγετος ἔσαι ἐν μιᾷ ἡμέ
לִירוּשָׁלַ וְרָאֲמָה וְיָשְׁבָה תַּחְתֶּיהָ	no: non dies neq nox: & in tē	τ dies illa nota dñō: neq dies neq
לְמִשְׁעַר בִּנְיָמִן עַד מְקוֹם שַׁעַר	pore vesperi erit lux. Et erit in die	ρα· καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη γνωστὴ τῷ κυρίῳ, οὔτε ἡμέρα οὔτε
הָרִאשׁוֹן עַד שַׁעַר הַפִּנּוֹת	illa egredietur aquae viuae de hierū. media ps eius	nox: τ ad vesperam erit lux: τ erit in die
וּמִמִּגְדַּל חֲנַנְאֵל עַד יִקְבֵי הַמֶּלֶךְ:	in mare primū τ media ps eī in	νύξ, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἔσαι φῶς, καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ
וְיָשְׁבוּ בָהּ וְחֵרֶם לֹא יִהְיֶה עוֹד	mare nouissimū: & erit	illa egredietur aqua viua de hiēm. media ps eius
וְיָשְׁבָה יְרוּשָׁלַ לָבֶטַח וְזֹאת	vna dies illa nota est dño: neq dies neq nox: τ ad vesperam erit lux: τ erit in die	ἐκείνη ἐξελεύσεται ὕδωρ ζῶν ἐξ Ἰλημ· τὸ ἥμισυ αὐτοῦ
תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִנּוֹף יְהוָה		in mare pimū τ media ps eī in
אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל		εἰς τὴν θάλασσαν τὴν πρώτην καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ εἰς τὴν
יְרוּשָׁלַ וְנָמַק בְּשָׂרוֹ וְהוּא עֹמֵד		mare nouissimū: & erit in vere sic erit.
עַל רַגְלָיו וְעֵינָיו תִּמַּקְנָה בְּחֹרֵיהֶן		θάλασσαν τὴν ἐσχάτην, ἐν θέρει καὶ ἐν ἔαρι οὕτως ἔσαι·
וּלְשׁוֹנוֹ תִּמַּק בְּפִיהֶם: וְהָיָה בַּיּוֹם		τ erit dñs in regē sup oēm terrā: in
הַהוּא תִּהְיֶה מְהוּמַת יְהוָה רַבָּה		καὶ ἔσαι κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἐν
בָּהֶם וְהֶחֱזִיקוּ אִישׁ יַד רֵעֵהוּ		die illa erit dñs vnus: τ nomē eius vnū
וְעָלְתָה יָדוֹ עַל יַד רֵעֵהוּ: וְגַם		τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι κύριος εἷς, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἓν
יְהוּדָה תִּלָּחֵם בִּירוּשָׁלַ וְאָסַף		circuitē oēm terrā τ deserti a gabaō
חֵיל כָּל הַגּוֹיִם סָבִיב זָהָב וְכֶסֶף		κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν καὶ τὴν ἔρημον ἀπὸ γαβαῶν
וּבְגָדִים לָרֹב מְאֹד: וְכֵן תִּהְיֶה כַּמַּגֵּפַת		vsq remmō ad austrū hierusalem. rama ät in
		ἕως ῥεμμῶν κατὰ νότον Ἱερουσαλήμ. ῥαμὰ δὲ ἐπὶ
		loco pmanebit a porta beniamin vsq ad lo=
		τοῦ τόπου μενεῖ ἀπὸ τῆς πύλης Βενιαμὶν ἕως τοῦ τό
		cum porte prime: τ vsq ad portā
		που τῆς πύλης τῆς πρώτης, καὶ ἕως τῆς πύλης τῶν
		angulox: τ vsq ad turrim anamcel: vsq ad torcu=
		γωνιῶν, καὶ ἕως τοῦ πύργου ἀναμεήλ, ἕως τῶν ὑπο=
		laria regis: τ hitabunt in ea: τ
		ληνίων τοῦ βασιλέως, καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ, καὶ
		anathema nō erit vltra. τ hitabit hierusalem cō=
		ἀνάθεμα οὐκ ἔσαι ἔτι. καὶ κατοικήσει Ἱερουσαλὴμ πε
		fidens. τ hec erit ruina q̄ percutiet dñs om= C
		ποιθώς. καὶ αὕτη ἔσαι ἡ πληγὴ ἣ κόψει κύριος πάν=
		nes pplos: q̄cūq militauerunt in hierusalem.
		τας τοὺς λαούς, ὅσοι ἐστρατεύσαντο ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.
		tabescent carnes eox stantiū sup pe=
		τακήσονται αἱ σάρκες αὐτῶν ἑστηκότων ἐπὶ τῶν ποσ=
		des suos. τ oculi eox defluent de
		δῶν αὐτῶν. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρυήσονται ἐκ τῶν
		fozaminib eox: τ lingua eox tabescet in
		ὀπῶν αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν τακήσεται ἐν τῷ
		oze eox: τ erit in die illa stupor dñi
		στόματι αὐτῶν, καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔκστασις κυρί
		magnus sup eos. τ apphendent vnusq ma
		ου μεγάλη ἐπ' αὐτούς. καὶ ἐπιλήψονται ἕκαστος τῆς χει
		nū primi sui. τ adiacebit manꝰ
		ρὸς τοῦ πλησίον αὐτοῦ. καὶ συμπλακήσεται ἡ χεὶρ
		eius ad manū primi sui. τ iu
		αὐτοῦ πρὸς τὴν χεῖρα τοῦ πλησίον αὐτοῦ. καὶ Ἰού
		das pugnabit in hierusalem. τ cōgregabit
		δας παρατάξεται ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ συναξει τὴν
		robur oīm pplox circuitū aurum τ
		ἰσχὺν πάντων τῶν λαῶν κυκλόθεν χρυσίον καὶ
		argentū τ vestem in multitudinē valde. τ
		ἀργύριον καὶ ἱματισμὸν εἰς πλῆθος σφόδρα. καὶ
		hec erit ruina
		αὕτη ἔσαι ἡ πληγὴ τῶν ⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘⁘καὶ⁘⁘⁘⁘

Universidad de Deusto
Biblioteca

Trãsla.gre.lxx.cũ iter.latina.	Trãsla.B.Vie.	Tex.heb.zacha.xiiij.	Pritiua.heb.
equos τ mulos τ camelos τ asinos: ἵππων καὶ τῶν ἡμιόνων καὶ τῶν καμήλων καὶ τῶν ὄνων, τ oim tumẽtos q̄ sunt in castris καὶ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν ὄντων ἐν ταῖς παρεμβο illis iuxta ruinã hanc. τ erit λαῖς ἐκείναις κατὰ τὴν πτῶσιν ταύτην. καὶ ἔσαι ḡcūcꝫ derelicti fuerint de cũctis gẽtib⁹ q̄ vene ὅσοι ἂν καταλειφθῶσιν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐπελ rint: ꝫ hierusalem: τ ascendent p ānos singulos θόντων ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἀναβήσονται κατ' ἐνιαυτὸν vt adorent regem dñm deũ oipotentẽ: τοῦ προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυρίῳ θεῷ παντοκρά τ vt celebrent festiuitatẽ tabernaculoꝝ. τορι, καὶ τοῦ ἑορτάζειν τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας. τ erit ḡcūcꝫ nõ ascenderit de oĩbus καὶ ἔσαι ὅσοι ἐὰν μὴ ἀναβῶσιν ἐκ πάντων τῶν τῆς D terre in hierusalem vt adorent regem do γῆς εἰς ἱερουσαλήμ τοῦ προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυ minũ deũ oipotentem: τ ĩsti illis apponent ρίῳ θεῷ παντοκράτορι, καὶ οὗτοι ἐκείνοις προσεθήσον si ãt trib⁹ egypti nõ ascẽderit neq; venerit illuc: ται. ἐὰν δὲ φυλὴ Αἰγύπτου μὴ ἀναβῇ μηδὲ ἔλθῃ ἐκεῖ, τ sup hos erit ruina q̄ p̄cutiet dñs om καὶ ἐπὶ τούτους ἔσαι ἡ πτῶσις ἣ παταξει κύριος πάν nes gẽtes ḡcūcꝫ nõ ascẽderit vt celebrẽt τα τὰ ἔθνη ὅσα ἂν μὴ ἀναβῇ τοῦ ἑορτάσαι τὴν solẽnitatẽ scenophegie. hoc erit peccatũ e ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας. αὕτη ἔσαι ἡ ἁμαρτία Αἰ gypti: τ peccatũ oim gentiũ q̄cūcꝫ γυπτίου, καὶ ἡ ἁμαρτία πάντων τῶν ἐθνῶν ὅσοι ἐὰν nõ ascenderit celebrare festiuitatẽ scenophegie. μὴ ἀναβῶσιν ἑορτάσαι τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας in die illa erit qđ sup frenũ ας. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι τὸ ἐπὶ τὸν χαλινὸν equi sanctũ dño oipotenti. τ erũt τοῦ ἵππου ἅγιον τῷ κυρίῳ παντοκράτορι. καὶ ἔσον lebetes in domo dñi sĩc phiale añ ται οἱ λέβητες ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ὡς φιάλαι πρὸ faciem altaris. τ erit ois lebes in προσώπου τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἔσαι πᾶς λέβης ἐν hierusalem τ in inda sanctus dño om ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ Ἰούδα ἅγιος τῷ κυρίῳ παν nipotenti. τ veniẽt oẽs q̄ immolant τ τοκράτορι. καὶ ἥξουσιν πάντες οἱ θυσιάζοντες καὶ sument ex eis: τ coquent in illis τ nõ λήψονται ἐξ αὐτῶν, καὶ ἑψήσουσιν ἐν αὐταῖς καὶ οὐκ erit vltra chananeꝰ in domo dñi oipotentis ἔσαι ἔτι Χαναναῖος ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντοκρά in die illa. τορος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.	[e]equi & [b]muli & [f]cameli [k]& asini [l]& omnium [mm]iumentorum [m]que [o] fuerint [p]in castris [qqqqqqqqq] [q]illis [r]sicut ruina [o]hec. [r] Et [n]omnes [nnnnnnnnnnnnn] [z]qui reliqui fuerint [r]de vni uersis [s]gentibus [o]que venerunt [b]contra [c] hierusalem: [b]ascendẽt [c]ab [r]anno [g]in an nũ [b]vt adorent [r]regẽ [k]dñm [l]exercituum [ccccccccc] [m]& celebrẽt [o] festiuitatẽ [r]tabernaculorũ. [q] Et erit [r]qui [e]non [r]ascenderit [u]de [r] familiis [s]terre [ccccccccccccc] [s]ad [a]hierusalem [b]vt adorẽt [c]regem [ccccccccccccc] [b]dominũ [c]exercituũ: [r]nõ [b]erit [g]super eos [ccccccccc] [t]imber. Quod [r]& si [t]familia [mm]egypti [n]non [ccccccc] [c]ascenderit [p] & non [q] venerit: [r]nec [e]super eos [ccccc] [r]erit. Sed [r]erit [n]ruina [z]qua [r]percutiet [k]dñs omnes [cc] [b]gentes [c]que [b]non [r]ascendẽt [r]ad celebrandam [cccc] [b]festiuitatẽ [r]tabernaculorum. [h] Hoc [r]erit [mm] peccatũ [m]egypti [o]& hoc [o]peccatum [p]omnium [q]gentium [q]que [r]non [n] ascenderint [r]ad celebrandã [g]festiuitatẽ [r]tabernaculorũ. [r] In die [a]illa [b]erit quod [c]super [o]frenum [ccc] [c]equi est [r]sanctũ [g]domino: [h]& erunt [r]lebetes [ccccccc] [a]in domo [r] domini [mm] quasi phiale [n]coram [o]altari. [ccc] [p]Et erit [q] omnis [r]lebes [e]in hierusalem [r]& in iuda [ccc] [n]sanctificatus [x] dño [r]exercituum. [r] Et veniẽt [a] omnes [b]immolãtes [c]& sument [b]ex eis: [c]& coquent [ccccccccc] [r]in eis. [s] Et non [b]erit [t] mercator [k]vltra [r]in domo [cccc] [mm] dñi [n] exercituũ [c]i die [p]illo. Explicit Zacharias propheta.	׳חֲמֹר׳ סוּס׳ פַּרָד׳ גָּמָל׳ וְחֲמוֹר׳ וְכָל	׳חֲמֹר
	׳בְּהֵמָה ״ אֲשֶׁר ׳ יִהְיֶה ׳ בַּמַּחֲנוֹת	׳חֲנָה
	׳הָהֵמָּה ׳ כַּמַּגֵּפָה ׳הַזֹּאת ׃ ׳וְהָיָה ״כָּל	
	׳יֶתֶר׳בּוֹא ׳הַגּוֹתָר ׳מִכָּל׳ הַגּוֹיִם ״הַבָּאִים ׳עַל	׳יֶתֶר׳בּוֹא
	׳יְרוּשָׁלִַם ׳וְעָלוּ ׳מִדֵּי ׳שָׁנָה ׳בְּשָׁנָה	׳עָלָה
	׳לְהִשְׁתַּחֲוֹת ׳לַמֶּלֶךְ ׳יְהוָה ׳צְבָאוֹת	׳שָׁחָה
	״וְלַחֹג ״אֶת ׳חַג ׳הַסֻּכּוֹת ׃ ׳וְהָיָה׳אֲשֶׁר	״חָגַג׳סָבָה
	׳לֹא ׳יַעֲלֶה ״ מֵאֵת ׳ מִשְׁפְּחֹת ׳הָאָרֶץ	׳עָלָה׳שְׁפָחָה
	׳אֶל ׳ יְרוּשָׁלִַם ׳לְהִשְׁתַּחֲוֹת ׳לַמֶּלֶךְ	
	׳יְהוָה ׳צְבָאוֹת ׳וְלֹא ׳עֲלֵיהֶם ׳יִהְיֶה	׳הָיָה
	׳הַגָּשֶׁם׃ ׳וְאִם ׳מִשְׁפַּחַת ״מִצְרַיִם ״לֹא	
	׳תַּעֲלֶה ׳וְלֹא ׳בָאָה ׳וְלֹא ׳עֲלֵיהֶם	׳בּוֹא
	׳תִּהְיֶה ״ הַמַּגֵּפָה ׳ אֲשֶׁר ׳ יִגֹּף ׳ יְהוָה	
	׳אֶת ׳הַגּוֹיִם ׳ אֲשֶׁר ׳לֹא ׳ יַעֲלוּ ׳לַחֹג	
	׳אֶת ׳ חַג׳ הַסֻּכּוֹת׃׳זֹאת ׳תִּהְיֶה ״חַטַּאת	
	״מִצְרַיִם ׳וְחַטַּאת ׳כָּל ׳ הַגּוֹיִם ׳ אֲשֶׁר	
	׳לֹא ׳ יַעֲלוּ ׳ לַחֹג ״אֶת ׳חַג ׳הַסֻּכּוֹת ׃	
	׳בַּיּוֹם ׳הַהוּא ׳ יִהְיֶה ׳עַל ׳ מְצִלּוֹת	׳צָלַל
	׳הַסּוּס ׳קֹדֶשׁ ׳לַיהוָה ׳וְהָיָה ׳הַסִּירוֹת	
	״בְּבֵית׳יְהוָה ״׳כַּמִּזְרָקִים ״׳לִפְנֵי ׳הַמִּזְבֵּחַ׃	״זָרַק״פָּנָה
	׳וְהָיָה ׳כָּל ׳סִיר ׳ בִּירוּשָׁלִַם ׳וּבִיהוּדָה	׳זָבַח
	״קֹדֶשׁ ׳ לַיהוָה׳ צְבָאוֹת ׳וּבָאוּ ׳כָּל	׳בּוֹא
	׳הַזֹּבְחִים ׳ וְלָקְחוּ ׳ מֵהֶם ׳ וּבִשְּׁלוּ	
	׳בָהֶם ׳וְלֹא ׳יִהְיֶה ׳כְּנַעֲנִי ׳עוֹד ׳ בְּבֵית	
	״יְהוָה״צְבָאוֹת ׳ בַּיּוֹם ׳הַהוּא׃	

INCIPIT PROLOGVS IN MALACHIAM PROPHETAM.

DEus per moyſen populo iſrael precepe rat ſacerdotes tabernaculi ſui omni cor porali vitio liberos: hoſtias omni vitio vacuas ſibi offerre. Quibus legem ſuã ad regendum populum ob hoc dederat vt per ſacrificiorum oblationẽ internũ cii dei & hominũ facti: populum prece ptis celeſtibus facerent obedire. Vnde ſacerdotes angelos dei eſſe: hoc in loco ſcriptura teſtatur. Sed quia tanti muneris gratiam contẽnen tes: ſupradictus populus ac ſacerdotes ſacrificia vitio deturpa ta: ipſi criminibus ac impietatibus maculati deo offerre ceperũt. Ideo per malachiam prophetam deus populũ ſuum iſrael in crepans ait. Dilexi vos dicit dominus. Et dixiſtis. In quo dilexi ſti nos? Nonne frater erat eſau iacob dicit dominus: & dilexi iacob: eſau autem odio habui? Eſau autem fratrem iacob non iniqua aut ſpontanea voluntate odio habitum a deo: vel ſine meriti gratia iacob dilectum manifeſtũ eſt: cum ſm preſcien tiam ſuam eſau quidem effuſionem fraterni ſanguinis concu piſcere: iacob autẽ in ſui cognitione obſeruandã legem deſide rare cognoſceret. Cuius rei gratia: ſupradicto vſus eſt exemplo dicens. Dilexi iacob: eſau autem odio habui. Quãuis ex operi bus memoratorũ: quorũ liber geneſeos meminit: in quo vnuſ quiſq; eorum futurus erat propoſito manifeſte cõſtaret vt ſcri ptum eſt. Creuerunt pueri: & erat eſau homo agreſtis ſciens ve nari: iacob autem homo ſimplex manens in tabernaculo. Nam reliqua que lectione comprehenſa ſunt preuaricationẽ populi iſrael in obſeruandis ſacrificiis dei: increpationẽq; in eundem q̄ deos alienos coluerunt: ſignificant.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

MAlachias aperte & in fine omnium prophetarum dicit de abiectione iſrael & vocatione gentium. Non eſt mihi ait vo luntas in vobis dicit dominus exercituum: & munus non ſuſci piam de manu veſtra. Ab ortu enim ſolis vſq; ad occaſum ma gnum eſt nomen meum in gentibus: & in omni loco ſacrifica tur & offertur nomini meo oblatio munda.

Explicit ar gumentum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pritiua..heb.Tex.heb.Malach.j. Trãsla.B.Hie. Trãsla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

Cap.j.

משא דבר יהוה אל ישראל
משא
בידי מלאכי ׀ אתכם
אמר יהוה ואמרתם במה
אהבתנו הלוא אח עשו ליעקב
נאם יהוה ואהב את יעקב ׀
ואת עשו שנאתי ואשים את שום
הריו שממה ואת נחלתו לתנות
מדבר ׀ כי תאמר אדום רששנו
ושוב ונבנה חרבות כה אמר
יהוה צבאות המה יבנו ואני
אהרס וקראו להם גבול רשעה
והעם אשר זעם יהוה עד
עולם ׀ ועיניכם תראינה ואתם
תאמרו ינדל יהוה מעל לגבול
ישראל ׀ בן יכבד אב ועבד
אדניו ואם אב אני איה כבודי
ואם אדנים אני איה מוראי
אמר יהוה צבאות לכם
בוזי שמי ׀ ואמרתם במה בזינו
את שמך ׀ מגישים על מזבחי
לחם מנאל ׀ ואמרתם במה
נאלנוך באמרכם שלחן יהוה
נבזה הוא ׀ וכי תגישון עור
לזבח אין רע ׀ וכי תגישו פסח
וחלה אין רע ׀ הקריבהו נא
לפחתך ׀ הירצך או ׀ הישא
פניך אמר יהוה צבאות ׀ ועתה
חלו נא פני אל ויחננו ׀ מידכם
היתה זאת ׀ הישא מכם פנים
אמר יהוה צבאות ׀ מי גם בכם
ויסגר דלתים ׀ ולא ׀ תאירו
מזבחי חנם ׀ אין לי חפץ בכם
אמר יהוה צבאות ׀ ומנחה לא
ארצה מידכם ׀ כי ממזרח שמש
ועד מבואו גדול שמי בגוים

Incipit Malachias pphe ta. Capitulum. 1.

Onus verbi domini ad israel in manu malachie. Dile xi vos dicit dominus. Et dixi stis. In quo dilexisti nos? Nonne frater erat esau iacob dicit dominus: Et dilexi iacob. Esau autez odio habui. Et posui montes eius in solitudi nez: & hereditatē eius in dracones desti. Quod si dixerit idumea: destructi sumus: sed reuertētes edificabimus que destructa sunt: hec dicit dominus exercituū. Isti edificabūt & ego destruā. Et vocabuntur termini impietatis: & populus cui iratus est dominus vsq; in eternum. Et oculi vestri videbunt & vos dicetis. Magnificetur dominus super terminū israel. Filius honorat patrem: & seruus dominū suū. Si ergo pater ego sum: vbi est honor meus: & si dñs ego sum: vbi est timor mei? dicit dominus exercituum ad vos: o sacerdotes qui despicitis nomē meum. Et dixistis. In quo despeximus nomen tuū: Offertis sup altare meū panem pollutum. Et dicitis. In quo polluimus te: In eo qđ dicitis mensa domini despecta est. Si offeratis cecum ad immolandū: nonne malū est: Et si offeratis claudū & languidū: nōne malū est: Offer illud duci tuo si placuerit ei: aut si susceperit faciem tuam dicit dominus exercituū. Et nūc deprecamini vultū dei vt misereatur vestri: de manu enim vestra factuz est hoc: si quō susciplet facies vestras dicit dñs exercituū. Quis in vobis qui claudat ostia: & nō incendat altare meum gratuito. Non est mihi voluntas in vobis dicit dominus exercituum: & munus nō susciplā de manu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasum magnū est nomē meū in gētib?:

MALACHIAS QVI ET ΜΑΛΑΧΙΑΣ Ο ΚΑΙ ANGELVS: ΑΓΓΕΛΟΣ.

Assūptio verbi dñi sup israel in ma nu angeli eius. dilexi vos dñs dicitis: & dixistis in quo dilexisti nos: nōne frater esau iacob dicit dñs: & dilexi iacob at esau odio hñi: & posui montes eius in desolationē: & hereditatem eius in domos deserti. qz dicet idumea subuersa est. & reuertamur: & reedificemus deserta: hec dicit dominus omps. ipi edificabunt: ego destruā. & vocabunt eis fines impietatis: & pplis sup quē pparat est dñs vsq; in eternū. & oculi vestri videbūt & vos dicetis magnificat ē dñs sup fines israel. filius honorificat patrem: & seruus dñm suū: & si pr sum ego: vbi est gloria mea: & si dñs sum ego: vbi est timor meus nomē meū: & dixistis in quo despeximus nomē tuū: offerentes ad altare meū panē pollutos: & dixistis in q polluimus te: in eo qđ dicitis vos mensa dñi polluta est: & imposita desperistis: qz si offeratis cecum in sacrificiū: nō malū? & si offeratis claudū aut languidū: nōne malū? offer illud duci tuo: si susciplet te: si accipiet faciem tuā dicit dñs omps. & nūc deprecamini faciem dei vri: & rogate eū: in manib? vris facta sunt hec: si susciplet ex vobis facies vras dicit dñs omps. qz & in vobis claudentur hostia & nō succendet altare meū gratis. nō est mihi voluntas in vobis: dicit dñs omps. & sacrificiū nō suscipiam de manib? vris: qz ab ortu solis vsq; ad occasum: nomē meū glificatū est in gentib?:

Ἀπόφασις ῥήματος κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐν χειρὶ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ· ἠγάπησα ὑμᾶς λέγει κύριος, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἠγάπησας ἡμᾶς; οὐκ ἀδελφὸς ἦν Ἡσαῦ τοῦ Ἰακὼβ λέγει κύριος; καὶ ἠγάπησα τὸν Ἰακώβ, τὸν δὲ Ἡσαῦ ἐμίσησα, καὶ ἔταξα τὰ ὅρια αὐτοῦ εἰς ἐρημίαν, καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ εἰς δράκοντας ἐρήμου. ὅτι ἐρεῖ ἡ Ἰδουμαία κατέστραπται· καὶ ἐπιστρέψω καὶ οἰκοδομήσω ἠρημωμένα, τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ· αὐτοὶ οἰκοδομήσουσι, κἀγὼ καταστρέψω· καὶ καλέσουσιν αὐτοὺς ὅρια ἀνομίας, καὶ λαὸς οὗ προσετάξατο κύριος ἕως αἰῶνος· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ὄψονται καὶ ὑμεῖς ἐροῦτε ἐμεγαλύνθη κύριος ἐπὶ τὰ ὅρια τοῦ Ἰσραήλ. υἱὸς δοξάζει πατέρα, καὶ δοῦλος τὸν κύριον αὐτοῦ, καὶ εἰ πατὴρ ἐγώ εἰμι ἐγώ, ποῦ ἐστιν ἡ δόξα μου; καὶ εἰ κύριός εἰμι ἐγώ, ποῦ ἐστιν ὁ φόβος μου λέγει κύριος παντοκράτωρ; ὑμεῖς οἱ ἱερεῖς οἱ φαυλίζοντες τὸ ὄνομά μου, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἐφαυλίσαμεν τὸ ὄνομά σου, προσάγοντες πρὸς τὸ θυσιαστήριόν μου ἄρτους μεμολυσμένους, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἐμολύναμεν; ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς τράπεζα κυρίου μεμόλυνται ἐστί, καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα ἐξουδενώσατε, ὅτι ἐὰν προσαγάγητε τυφλὸν εἰς θυσίαν, οὐ κακόν; καὶ ἐὰν προσαγάγητε χωλὸν ἢ ἄρρωστον, οὐ κακόν; προσάγαγε δὴ αὐτῷ τῷ ἡγουμένῳ σου, εἰ προσδέξεταί σε εἰ λήψεται πρόσωπόν σου λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ νῦν ἐξιλάσκεσθε τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ δεήθητε αὐτοῦ, ἐν χερσὶν ὑμῶν γέγονε ταῦτα, εἰ λήψεται ἐξ ὑμῶν πρόσωπα ὑμῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ ἐν ὑμῖν συγκλεισθήσονται θύραι καὶ οὐκ ἐκκαυθήσεται τὸ θυσιαστήριόν μου δωρεάν. οὐκ ἔστι μοι θέλημα ἐν ὑμῖν, λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ θυσίαν οὐ προσδέξομαι ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν, διότι ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου μέχρι δυσμῶν, τὸ ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς ἔθνεσι,

ps. 49
ps. 11.

ro. 9. c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ in oi loco incensum offeretur nomini
καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί
meo. τ sacrificiū mūdū: qz magnū nomē meū in
μου. καὶ θυσία καθαρά, διότι μέγα τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς
gentib⁹ dicit dñs omps. vos āt cōtamina=
ἔθνεσι λέγει κύριος παντοκράτωρ. ὑμεῖς δὲ βεβηλοῦτε
tis illud in eo qđ dicitis vos: mensa dñi polluta
τὸ αὐτὸ ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς, τράπεζαι κυρίου ἠλίσγη=
est. τ q̄ supponunt despecti sunt cibi
μένα ἐστίν. καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα ἐξουδένωται βρώματα
eius: τ dixistis ecce ex afflictione sunt. τ exsuf
αὐτοῦ, καὶ ἐπατε ἰδοὺ ἐκκακοπαθείας ἐστίν. καὶ ἐξεφυ
flastis ea dicit dñs omps: τ infere=
σήσατε αὐτὰ λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ εἰσφέ
batis rapinas τ clauda τ debilia:
ρετε τὰ ἁρπάγματα καὶ τὰ χωλὰ καὶ ἐνοχλούμενα,
τ offerebatis in sacrificiū: si suscipiam ea de
καὶ εἰσφέρετε εἰς θυσίαν, εἰ προσδέξομαι αὐτὰ ἐκ τῶν
manib⁹ vr̄is dicit dñs omps. τ maledict⁹
χειρῶν ὑμῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ ἐπικατά
homo q̄ erat potens τ fuit in gre
ρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς ἦν δυνατὸς καὶ ὑπῆρχεν ἐν τῷποι
ge suo masculū τ votū eius sup eo. τ imolat
μίῳ αὐτοῦ ἄρσεν καὶ ἡ ἐυχὴ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ. καὶ θύει
debile dño. qz rex magn⁹ ego sum dī
διεφθαρμένον κυρίῳ. διότι βασιλεὺς μέγας ἐγώ εἰμι λέ
cit dñs omps: τ nomē meū illustre
γει κύριος παντοκράτωρ, καὶ τὸ ὄνομά μου ἐπιφανές
est in gentibus.
ἐστιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν. C. 2.

Καὶ νῦν ἡ ἐντολὴ αὕτη πρὸς ὑμᾶς ὦ ἱερεῖς, ἐὰν μὴ
audieritis τ si nō posueritis in cor vr̄m: vt
ἀκούσητε καὶ ἐὰν μὴ θῆσθε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν, τοῦ
detis glām nomini meo dicit dñs omps:
δοῦναι δόξαν τῷ ὀνόματί μου λέγει κύριος παντοκρά
mittam sup vos maledictionē: τ maledicam
τωρ, ἐξαποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὴν κατάραν, καὶ ἐπικαταρά
bñdictioni vr̄e: τ maledicam ei: nō
σομαι τὴν εὐλογίαν ὑμῶν, καὶ καταράσομαι αὐτήν, ὅτι οὐκ
erit in vobis: qz vos nō ponitis in cor vr̄m.
ἔστι μου ἐν ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οὐ τίθεσθε ἐπὶ καρδίαν ὑμῶν.
ecce ego separo a vobis hūer: τ dispdā vētriculū sup
ἰδοὺ ἐγὼ ἀφορίζω ὑμῖν τὸν ὦμον, καὶ σκορπιῶ ἔντερον ἐπὶ
facies vr̄as: vētriculū solēnitatū vr̄ar: τ suscipiā
τὰ πρόσωπα ὑμῶν, ἔντερον ἑορτῶν ὑμῶν, καὶ λήψομαι
vos in idipm: τ cognoscetis qz ego misi
ὑμᾶς εἰς τὸ αὐτό, καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ ἐξαπέστειλα
ad vos mādatū hoc: vt esset testamē
καὶ πρὸς ὑμᾶς τὴν ἐντολὴν ταύτην, τοῦ εἶναι τὴν διαθή=
tū meū ad leuitas dicit dñs omps.
κην μου πρὸς τοὺς λευίτας λέγει κύριος παντοκράτωρ.
testamētū meū fuit cū eo vite τ pacis: τ dc
ἡ διαθήκη μου ἦν μετ' αὐτοῦ τῆς ζωῆς καὶ τῆς εἰρήνης, καὶ ἔ
di ei vt timore timeret me: τ a facie no=
δωκα αὐτῷ φόβῳ φοβεῖσθαί με, καὶ ἀπὸ προσώπου ὀνό=
minis mei formidaret ipe. lex veritatis fuit in ore
ματός μου ἐφοβήθη αὐτόν. νόμος ἀληθείας ἦν ἐν τῷ στόμα
eius. τ iniqtas nō ēuētaī labiis ei⁹. in pa=
τι αὐτοῦ. καὶ ἀδικία οὐχ εὑρέθη ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ. ἐν εἰρή
ce dirigens ambulauit mecū. τ multos auertit
νῃ κατευθύνων ἐπορεύθη μετ' ἐμοῦ. καὶ πολλοὺς ἀπέστρε=
ab iniqtate: qm̄ labia sacdotis custodient sciam:
ψεν ἀπὸ ἀδικίας, ὅτι χείλη ἱερέως φυλάξεται γνῶσιν,
τ legē requirent ex ore eius: qz ange
καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ, διότι ἄγγε
lus dñi oipotentis est. vos āt declinastis de
λος κυρίου παντοκράτορός ἐστιν. ὑμεῖς δὲ ἐξεκλίνατε ἐκ
via. τ infirmos fecistis multos in lege: corrupistis
τῆς ὁδοῦ. καὶ ἠσθενήσατε πολλοὺς ἐν νόμῳ, διεφθείρατε τὴν

καὶ καὶ καὶ

Universidad de Deusto
Biblioteca

בְּרִית הַלֵּוִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ בְּרִית
וְגַם אֲנִי נָתַתִּי אֶתְכֶם נִבְזִים שֵׁן בָּזָה
וּשְׁפָלִים לְכָל הָעָם כְּפִי אֲשֶׁר פֶּה
אֵינְכֶם שֹׁמְרִים אֶת דְּרָכָי
וְנֹשְׂאִים פָּנִים בַּתּוֹרָה׃ הֲלוֹא פָּנָה
אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ הֲלוֹא אֵל
אֶחָד בְּרָאָנוּ מַדּוּעַ נִבְגַּד אִישׁ מָדַע בָּגַד
בְּאָחִיו לְחַלֵּל בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ׃
בָּגְדָה יְהוּדָה וְתוֹעֵבָה נֶעֶשְׂתָה תָעַב עָשָׂה
בְּיִשְׂרָאֵל וּבִירוּשָׁלִַם כִּי חִלֵּל
יְהוּדָה קֹדֶשׁ יְהוָה אֲשֶׁר אָהֵב
וּבָעַל בַּת אֵל נֵכָר׃ יַכְרֵת יְהוָה בָּרַת
לָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂנָּה עֵר וְעֹנֶה עָשָׂה עוֹר
מֵאָהֳלֵי יַעֲקֹב וּמַגִּישׁ מִנְחָה לַיהוָה נָגַשׁ
צְבָאוֹת׃ וְזֹאת שֵׁנִית תַּעֲשׂוּ
כַּסּוֹת דִּמְעָה אֶת מִזְבַּח יְהוָה בְּכִי
וַאֲנָקָה מֵאֵין עוֹד פְּנוֹת אֶל הַמִּנְחָה בָּכָה פָּנָה
וְלָקַחַת רָצוֹן מִיֶּדְכֶם׃ וַאֲמַרְתֶּם רָצָה
עַל מָה עַל כִּי יְהוָה הֵעִיד בֵּינְךָ עָזַר
וּבֵין אֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה בָּגַדְתָּה אִישׁ בָּגַד
בָּהּ וְהִיא חֲבֶרְתְּךָ וְאֵשֶׁת
בְּרִיתֶךָ׃ וְלֹא אֶחָד עָשָׂה וּשְׁאָר רוּחַ
לוֹ וּמָה הָאֶחָד מְבַקֵּשׁ זֶרַע בָּקַשׁ
אֱלֹהִים וְנִשְׁמַרְתֶּם בְּרוּחֲכֶם שָׁמַר
וְאֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ אַל יִבְגֹּד׃ כִּי בָּגַד
שָׂנֵא שִׁלַּח אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל וְכִסָּה חָמָס עַל לְבוּשׁוֹ לָבַשׁ
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְנִשְׁמַרְתֶּם
בְּרוּחֲכֶם וְלֹא תִבְגֹּדוּ׃ הוֹנַעְתֶּם יְהוָה יָגַע
בִּדְבָרֵיכֶם וַאֲמַרְתֶּם בַּמָּה הוֹנָעְנוּ
בְּאָמְרָכֶם כָּל עֹשֵׂה רָע טוֹב בְּעֵינֵי רָאָה
יְהוָה וּבָהֶם הוּא חָפֵץ אוֹ אַיֵּה
אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט׃ פָּטַשׁ

Cap.iij.

הִנְנִי שֹׁלֵחַ מַלְאָכִי וּפִנָּה דֶרֶךְ לְפָנָי לָאַד פָּנָה
וּפִתְאֹם יָבוֹא אֶל הֵיכָלוֹ הָאָדוֹן אֲשֶׁר בּוֹא הָכַל
אַתֶּם מְבַקְשִׁים וּמַלְאַךְ הַבְּרִית יָאַן בָּרַת

pactū leui dicit dñs exercituum. Propter quod & ego dedi vos cōtēptibiles & humiles omnibus populis: sicut non seruastis vias meas: & accepistis facie in lege. Nunquid non pater vnus omniū nostrum? Nunqd non deus vnus creauit nos? Quare ergo despicit vnusquisq; fratrē suū: violans pactū patrū nr̄orū? Transgressus est iuda: & abominatio facta est in israel & in hierusalē: quia cōtaminauit sanctificationē dñi quam dilexit: & habuit filiam dei alieni. Disperdet dñs virum qui fecerit hoc: magistrum & discipulum de tabernaculo iacob: & offerentē munus dño exercituum. Et hoc rursum fecistis. Operiebatis lachrymis altare dñi fletu & mugitu: ita vt non respiciā vltra ad sacrificiū: nec accipiā placabile qd de manu vr̄a. Et dixistis. Quā ob causaz? Quia dñs testificatus est inter te & vxorem pubertatis tue: quam tu despexisti. Et hec participeps tua & vxor federis tui. Nōne vnus fecit: & reliquum spūs eius est? Et qd vnus querit nisi semen dei? Custodite ergo spiritū vestrum: & vxorem adolescentie tue noli despicere. Cum odio habueris caz dimitte: dicit dñs deus israel. Operiet autē iniquitas vestimētum eius: dicit dñs exercituum. Custodite spiritū vr̄m: & nolite despicere. Laborare fecistis dñm in sermonib⁹ vr̄is. Et dixistis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Omnis qui facit malū bonus est in cōspectu dñi & tales ei placet. Aut certe vbi est deus iudicii?

3.

Ecce ego mitto angelū meū & parabit viā ante faciē meā. Et statim veniet ad templū suū dñator quē vos qritis: & angelus testamēti

testamēti leui dicit dñs omps. τ ego δεδώκκην τοῦ λευὶ λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ ἐγὼ dedi vos cōtēptibiles τ dissolutos in omnes δέδωκα ὑμᾶς ἐξουδενωμένους καὶ ταπεινοὺς εἰς πάντα gētes: p eo qđ vos nō custodistis vias meas: sed τὰ ἔθνη, ἀνθ' ὧν ὑμεῖς οὐκ ἐφυλάξασθε τὰς ὁδούς μου, ἀλλὰ accipiebatis pſonam in lege. nōne pr vn⁹ oim ἐλαμβάνετε πρόσωπον ἐν νόμῳ. οὐχὶ πατὴρ εἷς πάν= vſm? nōne de⁹ vn⁹ creauit vos? quare reliquistis των ὑμῶν; οὐχὶ θεὸς εἷς ἔκτισεν ὑμᾶς; τί ὅτι ἐγκατελί vnuſqſq; fratrē ſuū vt polluereretis C
πετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ βεβηλῶσαι τὴν testamēti pfm vſos? derelictꝰ est iudas: διαθήκην τῶν πατέρων ὑμῶν; ἐγκατελείφθη ἰούδας, τ abominatio facta ē in israel τ in hierusalem. καὶ βδέλυγμα ἐγένετο ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ ἐν ἱερουσαλήμ. q: cōtaminauit iudas sanctū dñi in qđ⁹ dile= διότι ἐβεβήλωσεν ἰούδας τὰ ἅγια κυρίου ἃ ἠγάπη xit: τ ſtuduit in deos alienos. dispersit, καὶ ἐσπούδευσεν ἐπὶ θεοὺς ἀλλοτρίους. ἐξολο= det dñs homiem q̄ facit hec donec ὀρεύσει κύριος τὸν ἄνθρωπον τὸν ποιοῦντα ταῦτα ἕως hūilietur de tabernaculis iacob: τ ex his q̄ offe ἂν ταπεινωθῇ ἐκ σκηνωμάτων ἰακώβ, καὶ ἐκ προσα= rūt ſacrificiū dño oipotenti. τ hec q̄ ode γόντων θυσίαν τῷ κυρίῳ παντοκράτορι. καὶ ταῦτα ἃ ἐμί ram faciebatis. operiebatis lachrymis altare do σουν ἐποιεῖτε. ἐκαλύπτετε δάκρυσιν τὸ θυσιαστήριον κυ mini in planctu τ gemitu ꝺ laboriboꝰ: adhuc dignū respi ρίου ἐν κλαυθμῷ καὶ στεναγμῷ ἐκ κόπων, ἔτι ἄξιον ἐπι= cere in ſacrificiū aut ſuſcipe acceptabile de manib⁹ ve= Ś.i.c. βλέπειν εἰς θυσίαν ἢ λαβεῖν δεκτὸν ἐκ τῶν χειρῶν ὑ= ſtris. τ dixistis ꝓpter q̄d: q: dñs teſtificat ē μῶν. καὶ εἴπατε, τί ἄλλο ἀλλ' ἢ σπέρμα ζητεῖ ὁ θεός, τ cuſtodite in ſpū vſo: τ vxorem adole καὶ φυλάξασθε ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, καὶ γυναῖκα νεότη ſcētie tue ne derelinquas. ſed ſi odio hūerꝰ: dimitte τος σου μὴ ἐγκαταλείπῃς. ἀλλ' ἐὰν μισήσῃς, ἐξαποστείλον dicit dñs de⁹ iſrael. operiet iniquitas ſup λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ. καλύψει ἀσέβεια ἐπὶ τὰ cogitationes tuas dicit dñs omps. τ cuſto ἐνθυμήματά σου λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ φυλά= dite in ſpū vſo τ nō derelinquatis q̄ ξασθε ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν καὶ οὐ μὴ ἐγκαταλίπητε οἱ puocatis deū in ſmōib⁹ vr̄is: τ dixi= παροξύναντες τὸν θεὸν ἐν τοῖς λόγοις ὑμῶν, καὶ εἴπα ſtis: in q̄ puocauimus eū? in eo qđ dicitis vos: τε, ἐν τίνι παρωξύναμεν αὐτόν; ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς, omis q̄ facit malum: bonꝰ i cōſpectu dñi τ in his πᾶς ποιῶν πονηρόν, καλὸς ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐν αὐ= ipe cōplacuit: τ vbi eſt deꝰ iuſti= τοῖς αὐτὸς εὐδόκησεν, καὶ ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς τῆς δικαιο= cie? σύνης;

Ca.ȝ.

Ecce ego mitto angelū meū q̄ Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου ὃς A
pparabit viā añ faciem meā: τ ſubito veniet in Mat. ἑτοιμάσει ὁδὸν πρὸ προσώπου μου, καὶ ἐξαίφνης ἥξει εἰς 11.d.
tēplū ſuum dñs quē vos q̄ritis: τ angelus Mar. τὸν ναὸν αὐτοῦ κύριος ὃν ὑμεῖς ζητεῖτε, καὶ ὁ ἄγγελος 1.a.
testamēti Lu.7. τῆς διαθήκης d.

Universidad de Deusto
Biblioteca

quēvos vultis: ecce venit dicit dñs omps.
ὃν ὑμεῖς θέλετε, ἰδοὺ ἔρχεται λέγει κύριος παντοκρά=
τ ds ſuſtinebit diē introitꝰ eius: aut ds
τωρ· καὶ τίς ὑπομενεῖ ἡμέραν εἰσόδου αὐτοῦ, ἢ τίς
ſuſtinebit in viſione eius: qz ipe igre=
ὑποστήσεται ἐν τῇ ὀπτασίᾳ αὐτοῦ, διότι αὐτὸς εἰσπο=
ditur q̄ſi ignis cōflatorij τ q̄ſi herba lauantiū. τ
ρευόμενος ὡς πῦρ χωνευτηρίου καὶ ὡς πία πλυτόντων· καὶ
ſedebit cōflans τ emundās: ſicut argentū. τ
καθιεῖται χωνεύων καὶ καθαρίζων, ὥσπερ τὸ ἀργύριον· καὶ
emūdabit filios leui τ effundet eos: ſicut
καθαριεῖ τοὺς υἱοὺς λευὶ καὶ ἐκχεεῖ αὐτούς, ὥσπερ τὸ
aurum τ ſicut argentū. erunt dño offerē=
χρυσίον καὶ ὡς τὸ ἀργύριον· ἔσονται τῷ κυρίῳ προσά
tes ſacrificiū in iuſticia. τ placebit deo ſacrificiū iu
γοντες θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ· καὶ ἀρέσει τῷ θεῷ θυσία ἰού=
da τ ſacrificiū hieruſalem: ſicut dies ſeculi:
δα καὶ θυσία ἱερουσαλήμ, καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος,
τ ſicut anni pozes. τ accedam ad vos
καὶ καθὼς τὰ ἔτη τὰ ἔμπροσθεν· καὶ προσέξω πρὸς ὑμᾶς
in iudicio τ ero teſtis velox ſup venefi=
ἐν κρίσει καὶ ἔσομαι μάρτυς ταχὺς ἐπὶ τοὺς φαρμα=
cos: τ ſup adulteros. τ ſup eos q̄ iurant in no
κούς, καὶ ἐπὶ τοὺς μοιχοὺς· καὶ ἐπὶ τοὺς ὀμνύοντας τῷ ὀνό
mine meo in mēdacio. τ ſup eos q̄ ꝓpuant mer
ματί μου ἐπὶ ψευδεῖ· καὶ ἐπὶ τοὺς ἀποστεροῦντας μι=
cedē mercenarij: τ q̄ oppmūt ꝓ potentiā viduas: τ q̄ ꝓ=
δότην μισθωτοῦ, καὶ καταδυναστεύοντας χήρας, καὶ κοι=
cntiūt pupillos: τ q̄ q̄uertunt iudiciū ad=
δυλίζοντας ὀρφανούς, καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας κρίσιν προ
uene: τ q̄ nō timent me dicit dñs omni
σκλύτου, καὶ τοὺς μὴ φοβουμένους με λέγει κύριος παν
potēs. qñ ego dñs deus vf τ nō ſū mutat⁹:
τοκράτωρ· διότι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ οὐκ ἀλλοίωμαι,
τ vos filij iacob nō receſſiſtis a peccatis
καὶ ὑμεῖς υἱοὶ ἰακὼβ οὐκ ἀπέκλιτε ἀπὸ τῶν ἁμαρτι=
pfm vfor. declinaſtis a legitimis
ῶν τῶν πατέρων ὑμῶν· ἐξεκλίνατε ἀπὸ τῶν νομίμων
meis: τ nō cuſtodiſtis. reuertimini ad me: τ re=
μου, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε. ἐπιστράφητε πρός με, καὶ ἐπι
uertar ad vos dicit dñs omps. τ
στραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ
diriſtis in q̄ reuertemur: ſi ſupplantabit homo deū:
εἴπατε ἐν τίνι ἐπιστρέψωμεν; εἰ πλεονεκτεῖ ἄνθρωπος θεόν;
qz vos ſupplantaſtis me: τ diriſtis in q̄ ſupplāta=
διότι ὑμεῖς πλεονέκτετέ με, καὶ εἴπατε ἐν τίνι ἐπλεονέ
uimus te: qz decime τ p̄mitte vobiſ
κταμέν σε; ὅτι τὰ ἐπιδέκατα καὶ αἱ ἀπαρχαὶ μεθ'
cū ſunt. τ reſpicientes vos reſpicitis:
ὑμῶν εἰσιν· καὶ ἀποβλέποντες ὑμεῖς ἀποβλέπε=
τ me vos ſupplantatis. ann⁹ impleꝰ eſt. τ
τε, καὶ ἐμὲ ὑμεῖς πλεονέκτετε· τὸ ἔτος συνετελέσθη· καὶ
intuliſtis oēs fructus in theſauros:
εἰσηνέγκατε πάντα τὰ ἐκφόρια εἰς τοὺς θησαυρούς,
τ rapina in domib⁹ vfis. reuertimini iā in
καὶ ἁρπαγὴ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν· ἐπιστρέψατε δὴ ἐν
hoc dicit dñs omps. ſi nō aperiā vo
τούτῳ λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἐὰν μὴ ἀνοίξω ὑ=
bis cataractas celi τ effundā vobis
μῖν τοὺς καταράκτας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκχεῶ ὑμῖν τὴν
bñdictionē meā donec ſufficiat: τ diuidā
εὐλογίαν μου ἕως τοῦ ἱκανωθῆναι, καὶ διασελῶ
vobis cibū: τ non diſperdā fructū
ὑμῖν βρῶσιν, καὶ οὐ μὴ διαφθείρω τὸν καρπὸν τῆς
ire vře. τ non ſterilis erit vſa vinea in
γῆς ὑμῶν· καὶ οὐ μὴ ἄδενήσῃ ὑμῶν ἡ ἄμπελος ἐν τῷ
agro dicit dñs omps. τ beatos dicent
ἀγρῷ λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ μακαριοῦσιν
nos oēs gētes: qz eritꝭ mihi vos q̄ſi fra voluptaria
ὑμᾶς πάντα τὰ ἔθνη, διότι ἔσεσθέ μοι ὑμεῖς ὡς γῆ θελητὴ

ꝙ quē⁹ vos⁵ vultis. ᵘ Ecce⁵ ve
nit ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ꝙ dicit⁵ dñs⁸ exercituū. ᵇ Et
quis⁵ poterit cogitare ∞
ᶜ diem⁵ aduentus ejus: ᵈ Et
quis⁵ ſtabit ꝙ ad videdū eū:
ꝙ Ipſe⁵ eni⁵ quaſi ignis⁵ cō
flans: ᵒ & quaſi herba ∞∞
ᵖ fulonū. ᵍ Et ſedebit⁵ con
flans⁸ & emundans ∞∞∞∞
ꝙ argentum: ᵃ & purgabit
ꝙ filios⁵ leui. ᵃ Et colabit ∞∞
ᵇ eos⁵ ᶜ quaſi aurū ᵇ & quaſi
argentum: ᶜ & erunt⁵ dño
ᵈ offerentes ᵇ ſacrificia ꝙ in
iuſticia. ᵏ Et placebit ∞∞∞
ꝙ domino ᵐ ſacrificiū ⁿ iuda
ᵒ & hieruſalem: ∞∞∞∞∞∞∞
ꝙ ſicut dies ᵍ ſeculi ꝙ & ſicut
anni ᵉ antiqui. ∞∞∞∞∞∞∞
ꝙ Et accedā ⁿ ad vos ꝙ in iudi
cio: ꝙ & ero ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ꝙ teſtis ⁿ velox ᵇ maleficis ᶜ &
adulteris ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵈ & periuris: ꝙ & qui calum
niantur ᵍ mercedem ∞∞∞
ᵈ mercēnarii & humiliant
ꝙ viduas ᵏ & pupillos: ꝙ & op
primūt ᵐ peregrinū: ⁿ nec
ᵒ timuerunt me ᵖ dicit ᵍ dñs
ꝙ exercituum. ᵗ Ego ᵉ enim
ᵘ dñs & ᵏ nō ꝙ mutor: ꝙ & vos
ᵃ filii ᵇ iacob ᶜ non ᵒ eſtis con
ſumpti. ᶜ A diebus enim
ꝙ patrū veſtrox ᵍ receſſiſtis
ᵇ a legitimis meis ꝙ & non
ᵏ cuſtodiſtis. ꝙ Reuertimini
ᵐ ad me ⁿ & reuertar ∞∞∞∞
ᵒ ad vos ᵖ dicit ᵍ domin ᵈ ex
ercituum: ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵉ Et di.aſtis: ꝙ in quo ⁿ reuer
temur: ᵈ Si affigit ∞∞∞∞∞
ꝙ homo ꝙ deum: ᵉ quia ᵇ vos
ᶜ configitis ∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵒ me? ᶜ Et dixiſtis. ꝙ In quo
ᵍ configimus te. In ∞∞∞∞
ᵇ decimis ꝙ & in primitiis.
Et ᵏ in penuria ꝙ vos ∞∞∞∞
ᵐ maledicti eſtis: ⁿ & me
ᵒ vos ᵖ configitis ∞∞∞∞∞∞
ᵍ gens ꝙ tota. ᵃ Inferte ⁿ oēm
ᵏ decimam ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ꝙ in ᵃ horreum ᵇ & ſit ᶜ cibus
ᵒ in domo mea: ∞∞∞∞∞∞∞
ᶜ & probate me ᵍ ſuper hoc
ᵇ dicit ꝙ dominus. ∞∞∞∞∞∞
ꝙ Si ᵐ non ⁿ aperuero ᵒ vobis
∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ cataractas ꝙ celi ᵃ & effu
dero ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ꝙ vobis ⁿ benedictionē ᶜ vſq;
ad ꝙ abundantiā. ꝙ Et increꝑ
pabo ᵃ pro vobis ᵇ deuoran
tem: ᶜ & non ᵒ corrumpet
ᵍ fructū ᵇ terre veſtre: ꝙ nec
ᵇ erit ſterilis ∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵐ vinea ⁿ in agro ᵒ dicit ᵖ do
minus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
ᵍ exercituum. ꝙ Et beatos
ᵉ vos ꝙ dicent ꝙ omnes ∞∞∞
ⁿ gentes. ꝙ Eritis ꝙ eni ꝙ vos
ᵉ terra ᵇ deſiderabilis ∞∞∞

אֲשֶׁר ׀ אַתֶּם ׀ חֲפֵצִים ׀ הִנֵּה ׀ בָּא
לְכַלְכֵּל ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת׃ וּמִי ׀ מְכַלְכֵּל
רָאָה ׀ אֶת ׀ יוֹם ׀ בּוֹאוֹ ׀ וּמִי ׀ הָעֹמֵד ׀ בְּהֵרָאוֹתוֹ
בָּרָךְ ׀ כִּי ׀ הוּא ׀ כְּאֵשׁ ׀ מְצָרֵף ׀ וּכְבֹרִית
כֹּבְסִים ׀ וְיָשַׁב ׀ מְצָרֵף ׀ וּמְטַהֵר
כֶּסֶף ׀ וְטִהַר ׀ אֶת ׀ בְּנֵי ׀ לֵוִי ׀ וְזִקַּק
אֹתָם ׀ כַּזָּהָב ׀ וְכַכֶּסֶף ׀ וְהָיוּ ׀ לַיהוָה
מַנִּישֵׁי ׀ מִנְחָה ׀ בְּצֶדֶק ׀ וְעָרְבָה ׀
לַיהוָה ׀ מִנְחַת ׀ יְהוּדָה ׀ וִירוּשָׁלִָם
יוֹם ׀ עֹלָם ׀ כִּימֵי ׀ עוֹלָם ׀ וּכְשָׁנִים ׀ קַדְמֹנִיּוֹת׃
שָׁנָה ׀ וְקָרַבְתִּי ׀ אֲלֵיכֶם ׀ לַמִּשְׁפָּט ׀ וְהָיִיתִי
עֵד ׀ מָהֵר ׀ בַּמְכַשְּׁפִים ׀ וּבַמְנָאֲפִים
כָּשֵׁף ׀ נָאָף ׀ וּבַנִּשְׁבָּעִים ׀ לַשָּׁקֶר ׀ וְנִעְשְׁקֵי ׀ שָׂכָר
שָׁבַע ׀ יָתוֹם ׀ שָׁכִיר ׀ אַלְמָנָה ׀ וְיָתוֹם ׀ וּמַטֵּי ׀ גֵּר
וְלֹא ׀ יְרֵאוּנִי ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת׃
כִּי ׀ אֲנִי ׀ יְהוָה ׀ לֹא ׀ שָׁנִיתִי ׀ וְאַתֶּם
בְּנֵי ׀ יַעֲקֹב ׀ לֹא ׀ כְלִיתֶם׃ לְמִימֵי
אֲבֹתֵיכֶם ׀ סַרְתֶּם ׀ מֵחֻקַּי ׀ וְלֹא
שׁוּבוּ ׀ אֵלַי ׀ וְאָשׁוּבָה
אֲלֵיכֶם ׀ אָמַר ׀ יְהוָה ׀ צְבָאוֹת
וַאֲמַרְתֶּם ׀ בַּמֶּה ׀ נָשׁוּב ׀ הֲיִקְבַּע
אָדָם ׀ אֱלֹהִים ׀ כִּי ׀ אַתֶּם ׀ קֹבְעִים
אֹתִי ׀ וַאֲמַרְתֶּם ׀ בַּמֶּה ׀ קְבַעֲנוּךָ
עֲשֵׂר ׀ רוּם ׀ הַמַּעֲשֵׂר ׀ וְהַתְּרוּמָה׃ בַּמְאֵרָה ׀ אַתֶּם
אָרַר ׀ נֹאָרִים ׀ וְאֹתִי ׀ אַתֶּם ׀ קֹבְעִים
בּוֹא ׀ הַגּוֹי ׀ כֻּלּוֹ ׀ הָבִיאוּ ׀ אֶת ׀ כָּל ׀ הַמַּעֲשֵׂר
אָצַר ׀ הַיּ ׀ אֶל ׀ בֵּית ׀ הָאוֹצָר ׀ וִיהִי ׀ טֶרֶף ׀ בְּבֵיתִי
וּבְחָנוּנִי ׀ נָא ׀ בָּזֹאת ׀ אָמַר ׀ יְהוָה
פָּתַח ׀ צְבָאוֹת ׀ אִם ׀ לֹא ׀ אֶפְתַּח ׀ לָכֶם
רִיק ׀ אֶת ׀ אֲרֻבּוֹת ׀ הַשָּׁמַיִם ׀ וַהֲרִיקֹתִי
לָכֶם ׀ בְּרָכָה ׀ עַד ׀ בְּלִי ׀ דָי ׀ וְנֶעֱרֵתִי
גָּעַר ׀ לָכֶם ׀ בָּאֹכֵל ׀ וְלֹא ׀ יַשְׁחֵת ׀ לָכֶם
פְּרִי ׀ הָאֲדָמָה ׀ וְלֹא ׀ תְשַׁכֵּל
לָכֶם ׀ הַגֶּפֶן ׀ בַּשָּׂדֶה ׀ אָמַר ׀ יְהוָה
צְבָאוֹת ׀ וְאִשְּׁרוּ ׀ אֶתְכֶם ׀ כָּל ׀
הַגּוֹיִם ׀ כִּי ׀ תִהְיוּ ׀ אַתֶּם ׀ אֶרֶץ ׀ חֵפֶץ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ᶜdicit ᵖ dñs ᵉ exercituum. ᶠ Inualuerunt ᵍ ſuper me ʰverba veſtra ⁱ dicit ᵏ dominus. ⁱ Et dixiſtis. ᵐ Quid ⁿ locuti ſumus ° contra te? ᵖ Dixiſtis. ᑫ Vanus eſt qui ʳ ſeruit ˢ deo. ᵗ Et quod ᵘ emolumētum: ᵛ quia ʷ cuſtodiuimus ˣ precepta eius: ʸ & quia ᶻ ambulauimus ᵃᵃ triſtes ᵃᵇ coram ᵃᶜ domino ᵃᵈ exercituū. ᵃᵉ Ergo nunc ooooo ᵃᶠ beatos dicimus ᵃᵍ arrogātes. ᵃʰ Siquidē ᵃⁱ edificati ſūt ᵃʲ facientes ᵃᵏ impietates: ᵃˡ & ᵃᵐ tentauerunt ᵃⁿ deū ᵃº & ſalui facti ſunt. ᵃᵖ Tunc ᵃᑫ locuti ſunt ᵃʳ timentes ᵃˢ dominum ᵃᵗ vnuſqſq; ᵃᵘ cū ᵃᵛ proximo ſuo. ᵃʷ Et attendit ᵃˣ dñs ᵃʸ & audiuit: ᵃᶻ & ſcript ᵇᵃ eſt ᵇᵇ liber ᵇᶜ monumenti ᵇᵈ coram eo ᵇᵉ timētibus ᵇᶠ dñm ᵇᵍ & cogitantibus ᵇʰ nomen eius. ᵇⁱ Et erūt ᵇʲ mihi ᵇᵏ ait ᵇˡ dñs ᵇᵐ exercituū ᵇⁿ in die ᵇº qua ooooooooooo ᵇᵖ ego ᵇᑫ facio in ᵇʳ peculium: ᵇˢ & parcam ᵇᵗ eis ooooooo ᵇᵘ ſicut ᵇᵛ parcit ᵇʷ vir ᵇˣ filio ſuo ooooooooooooooooooooooo ᵇʸ ſeruienti ᵇᶻ ſibi. ᶜᵃ Et cōuertemini ᶜᵇ & videbitis quid ſit ᶜᶜ inter ᶜᵈ iuſtū ᶜᵉ & impiū: & ᶜᶠ inter ᶜᵍ ſeruientem ᶜʰ deo oo ᶜⁱ & ᶜʲ non ᶜᵏ ſeruientem ei.

4.

ᵃ Ecce ᵇ eni ᶜ dies ᵈ veniet ᵉ succēſa ᶠ quaſi cami nus: ᵍ & erunt ʰ oēs ⁱ ſuperbi ᵏ & omnes ˡ faciētes ᵐ impietatem: ⁿ ſtipula. ᵒ Et in flāmabit eos ᵖ dies ᑫ veniēs ʳ dicit ˢ dñs ᵗ exercituum: ᵘ que ˣ non ʸ derelinquet ᶻ eis ᵃᵃ radicem ᵃᵇ & germen. ᵃᶜ Et orietur ᵃᵈ vobis ᵃᵉ timentibus ᵃᶠ nomē meū: ᵃᵍ ſol ᵃʰ iuſticie: ᵃⁱ & ſanitas ᵃʲ in pēnis eius. ᵃᵏ Et egrediemini ᵃˡ & ſalietis ᵃᵐ ſicut vitulus de ᵃⁿ armento: ᵃº & calcabitis ᵃᑫ impios ᵃʳ cū ᵃˢ fuerint ᵃᵗ cinis ᵃᵘ ſub ˣ planta ʸ pedum veſtrorū: ᶻ in die ᵇᵃ qua ᵇᵇ ego ᵇᶜ facio ooo ᵇᵈ dicit ᵇᵉ dñs ᵇᶠ exercituū. ᵇᵍ Memento ᵇʰ legis ⁱ moyſi ooo ʲ ſeruí mei ᵏ quā ˡ mandaui ᵐ ei ⁿ in oreb ooooooooooo ᵒ ad ᵖ omnē ᑫ iſrael: ʳ precepta ˢ & iudicia. ooooooooo ᵗ Ecce ᵘ ego ᵛ mittam ʷ vobis ˣ heliam ooooooooooooo ʸ prophetam ᶻ antecp̄ ᵃᵃ veniat ᵃᵇ dies ᵃᶜ domini ᵃᵈ magnꝰ ᵃᵉ & horribilis. ᵃᶠ Et cōuertet ᵃᵍ cor ᵃʰ patrū ᵃⁱ ad ᵃʲ filios ooo ᵃᵏ & cor ᵃˡ filiorū ᵃᵐ ad ᵃⁿ patres eorum: ᵃº ne forte ᵃᑫ veniam ˣ & percutiam ʸ terrā ᶻ anathemate.

Explicit Malachias propheta.

dicit dñs omnꝰ. ingrauaſtis ſup me in λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἐβαρύνατε ἐπ' ἐμὲ ἐν τοῖς verbis vr̄is dicit dñs. ᵗ dixiſtis in q̄ oblocuti λόγοις ὑμῶν λέγει κύριος· καὶ εἴπατε ἐν τίνι κατελα ſumus ꝑ te? dixiſtis vanus q̄ ſeruit deo: λήσαμεν κατὰ σοῦ; εἴπατε μάταιος ὁ δουλεύων θεῷ, ᵗ q̄d ãpli? q; cuſtodiuim? mandata eius: καὶ τί πλέον ὅτι ἐφυλάξαμεν τὰ φυλάγματα αὐτοῦ, ᵗ q; ãbulauim? ſupplices añ faciem dñi oi- καὶ ὅτι ἐπορεύθημεν ἱκετεύοντες πρὸ προσώπου κυρίου παν potentis. ᵗ nūc nos beatos dicim? alienos: τοκράτορος· καὶ νῦν ἡμεῖς μακαρίζομεν ἀλλοτρίους, ᵗ reedificant oēs q̄ faciunt iniqua: ᵗ reſti καὶ ἀνοικοδομοῦνται πάντες οἱ ποιοῦντες ἄνομα, καὶ ἀντε terūt deo ᵗ ſalui facti ſūt. hec oblocuti ſunt q̄ ti- στησαν θεῷ καὶ ἐσώθησαν· ταῦτα κατελάλησαν οἱ φο ment dñm vnuſq;q; ad p̄timū ſuum. ᵗ βούμενοι τὸν κύριον ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· καὶ attendit dñs ᵗ audiuit: ᵗ ſcripſit libꝝ προσέσχεν κύριος καὶ εἰσήκουσεν, καὶ ἐγράφη βιβλίον monumēti i cōſpectu ſuo his q̄ timent dñm μνημοσύνου ἐνώπιον αὐτοῦ τοῖς φοβουμένοις τὸν κύριον ᵗ q̄ reuerentur nomen eius. ᵗ erunt mihi dī καὶ εὐλαβουμένοις τὸν ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἔσονταί μοι λέ cit dñs omnꝰ in die q̄ ego facio in ac- γει κύριος παντοκράτωρ εἰς ἡμέραν ἣν ἐγὼ ποιῶ εἰς πε ciſitionem. ᵗ eligam eos ſicut eligit ho περιποίησιν· καὶ αἱρετιῶ αὐτοὺς ὃν τρόπον αἱρετίζει ἄν- mo filiū ſuum q̄ ſeruit ei. ᵗ cōuer- θρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν δουλεύοντα αὐτῷ· καὶ ἐπι- temini ᵗ videbitis: q̄d ſit inter iuſtum στραφήσεσθε καὶ ὄψεσθε, τί ἂν εἶη ἀναμέσον δικαίου ᵗ iniuſtū: ᵗ inter ſeruientē deo ᵗ καὶ ἀδίκου, καὶ ἀναμέσον τοῦ δουλεύοντος θεῷ καὶ τῷ nō ſeruientem ei. μὴ δουλεύοντος αὐτῷ.

Ca.4.

Ecce ecce dies venit ardens ſīc cliban? Διότι ἰδοὺ ἡμέρα ἔρχεται καιομένη ὡς κλίβανος ᵗ cōburet eos: ᵗ erunt oēs alienigene ᵗ καὶ φλέξει αὐτούς, καὶ ἔσονται πάντες ἀλλόφυλοι καὶ vniuerſi q̄ faciunt iniqua ſtipula: ᵗ ſuccēdet eos πάντες οἱ ποιοῦντες ἄνομα καλάμη, καὶ ἀνάψει αὐτοὺς ἡ dies veniēs dicit dñs virtutū. ᵗ non reli- ἡμέρα ἡ ἐρχομένη λέγει κύριος τῶν δυνάμεων· καὶ οὐ μὴ ὑπο quet ꝺ eis radicꝫ neq; ram?. vobis ãt q̄ timetis λειφθῇ αὐτῶν ῥίζα οὐδὲ κλῆμα. ὑμῖν δὲ τοῖς φοβουμένοις nomē meū orietur ſol iuſticie ᵗ ſanitas in τὸ ὄνομά μου ἀνατελεῖ ἥλιος δικαιοσύνης καὶ ἴασις ἐν ταῖς pēnis eius. ᵗ egrediemini ᵗ ſalietis ſicut vituli πτέρυξιν αὐτοῦ· καὶ ἐξελεύσεσθε καὶ σκιρτήσετε ὡς μοσχά- de viculis relaxati: cōculcabitis iniq̄s. ᵗ ρια ἐκ δεσμῶν ἀπειμένα, καὶ καταπατήσετε ἀσεβεῖς· καὶ erunt cinis ſub pedib? vr̄is in die q̄ ἔσονται ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ego facio dicit dñs omnꝰ. memento te legis ἐγὼ ποιῶ λέγει κύριος παντοκράτωρ· μνήσθητε τοῦ νόμου moyſis ſeruí mei: ſicut p̄cepi ei in o- τοῦ μωυσέως τοῦ δούλου μου, καθότι ἐνετειλάμην αὐτῷ ἐν ὀ reb ad oēm iſrael p̄cepta ᵗ iudicia. ecce ρηβ πρὸς παντὸς ἰσραὴλ προστάγματα καὶ κρίματα. ἰδοὺ ego mitto vobis heliam p̄phetā añ̄ veniat ἐγὼ ἐξαποστέλλω ὑμῖν ἠλίαν τὸν προφήτην πρὶν ἐλθεῖν dies dñi magna ᵗ illuſtris. q̄ cōuertet ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ· ὃς ἀποκατασ- cor pris ad filiū: ᵗ cor hois τήσει καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱὸν, καὶ καρδίαν ἀνθρώπου ad p̄timū ſuū: ne forte veniēs p̄cutiā ērā peniꝰ: πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, μὴ ἐλθὼν πατάξω τὴν γῆν ἄρδην.

ᵃ כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בֹּעֵר כַּתַּנּוּר וְהָיוּ
ᵃ בוא תָּנַר
ᵍ כָּל ᵇ זֵדִים וְכָל ᵉ עֹשֵׂה ᵈ רִשְׁעָה ᵐ קַשׁ
ᵃ היה זוד
ᵐ וְלִהַט ᵒ אֹתָם ᵖ הַיּוֹם ᵑ הַבָּא ᵃ אָמַר ᵒ יְהוָה
צְבָאוֹת ᵐ אֲשֶׁר ᵏ לֹא ᵎ יַעֲזֹב ᵎ לָהֶם
ᵎ עזב
ᵗ שֹׁרֶשׁ ᵘ וְעָנָף: ᵛ וְזָרְחָה ᵒ לָכֶם ᵎ יִרְאֵי
ᵃ רבא
ᵗ שְׁמִי ᵘ שֶׁמֶשׁ ᵖ צְדָקָה ᵎ וּמַרְפֵּא ᵏ בִּכְנָפֶיהָ
ᵐ פוש עֵגֶל
ᵎ וִיצָאתֶם ᵐ וּפִשְׁתֶּם ᵏ כְּעֵגְלֵי ᵒ מַרְבֵּק:
ᵖ עסס
ᵖ וַעֲסוֹתֶם ᵍ רְשָׁעִים ᵏ כִּי ᵒ יִהְיוּ ᵏ אֵפֶר ᵐ תַּחַת
ᵎ כף
ᵏ כַּפּוֹת ᵎ רַגְלֵיכֶם ᵎ בַּיּוֹם ᵍ אֲשֶׁר ᵏ אֲנִי ᵎ עֹשֶׂה
ᵒ אמר יהוה צבאות: ᵎ זִכְרוּ ᵏ תּוֹרַת ᵎ מֹשֶׁה
ᵎ יראה
ᵏ עַבְדִּי ᵎ אֲשֶׁר ᵐ צִוִּיתִי ᵏ אֹתוֹ ᵒ בְּחֹרֵב ᵐ צוה
ᵖ עַל ᵍ כָּל ᵎ יִשְׂרָאֵל ᵒ חֻקִּים ᵎ וּמִשְׁפָּטִים:
ᵖ טמא
ᵐ הִנֵּה ᵏ אָנֹכִי ᵎ שֹׁלֵחַ ᵎ לָכֶם ᵒ אֵת ᵏ אֵלִיָּה
ᵎ נבא
ᵎ הַנָּבִיא ᵎ לִפְנֵי ᵎ בּוֹא ᵎ יוֹם ᵎ יְהוָה ᵎ הַגָּדוֹל
ᵎ נדל יראא
ᵎ וְהַנּוֹרָא: ᵎ וְהֵשִׁיב ᵎ לֵב ᵐ אָבוֹת ᵎ עַל ᵎ בָּנִים
ᵎ שוב
ᵎ וְלֵב ᵎ בָּנִים ᵎ עַל ᵎ אֲבוֹתָם ᵎ פֶּן ᵎ אָבוֹא
ᵎ בוא
ᵎ וְהִכֵּיתִי ᵎ אֶת ᵎ הָאָרֶץ ᵎ חֵרֶם:
ᵎ נכה

הנה אנכי

Universidad de Deusto
Biblioteca

Incipit prologus beati hieronimi presybteri in libros Machabeorum.

MAchabeorū libri duo prenotant prelia inter hebreornm duces gentēq; persarum: pugnam quoq; sabbatorum: & nobiles machabei ducis triumphos: ex cuius nomine et libri iidē sunt nuncupati. Hec quoq; historia continet etiam inclyta illa gesta machabeorum fratrum qui sub antiocho rege: pro sacris legibus dira tormenta perpessi sunt. Quos mater pia dum diuersis supplicijs vrgerētur: non solum non fleuit: sed & gaudens hortabatur ad gloriam passionis.

Item alius prologus.

MAchabeorum libri licet non habeantur in canone hebreorum: tamē ab ecclesia inter diuinorum volumīnū annotantur historias: notant aūt prelia inter hebreorum duces gētesq; persarū: pugnā quoq; sabbatorū & nobiles machabei triumphos: fedus quoq; amicitiarū cum romanorū ducibus atq; legationū. Machabei septem fratres ab vna matre machabea nomine geniti custodientes legem: patris traditionē: non māducantes carnē porcinam: ob hoc ab antiocho rege seuissimo in antiochia martyrii gloria coronati sunt cū matre sua: atq; sepulti cū magna veneratione ibi quiescunt.

Explicit prologus.

Tex. Gre. cū iter. lati.

MACCABEORVM PRIMVS.
MAKKABAIΩN ΓΡΩΤΟΣ.

Καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ πα
A ταξαι ἀλέξανδρον τὸν
Judith i.c. Φιλίππου τὸν μακεδό
να, ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γῆς
Χεττιείμ, καὶ ἐπάταξε τὸν Δαρεῖον βασιλέα
Περσῶν καὶ Μήδων, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ'
αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ συνε-
στήσατο πολέμους πολλούς, καὶ ἐκρά-
τησεν ὀχυρωμάτων. καὶ ἔσφαξε βασιλεῖς
τῆς γῆς. καὶ διῆλθεν ἕως ἄκρων τῆς γῆς,
καὶ ἔλαβε σκῦλα πολλὰ ἐθνῶν, καὶ ἡσύ-
B χασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ὑψώθη καὶ
ἐπήρθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ συνῆξε δύναμιν
ἰσχυρὰν σφόδρα, καὶ ἦρξε χωρῶν ἐθνῶν καὶ τυ-
ραννίδων. καὶ ἐγένοντο αὐτῷ εἰς φόρον, καὶ με-
τὰ ταῦτα ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κοίτην καὶ ἔγνω
ὅτι ἀπεθνήσκει. καὶ ἐκάλεσε τοὺς παῖ-
δας αὐτοῦ τοὺς ἐνδόξους τοὺς συνεκτρό-
φους μετ' αὐτοῦ ἀπὸ νεότητος. καὶ διεῖλεν αὐ-
τοῖς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἔτι ζῶντος αὐτοῦ.
καὶ ἐβασίλευσεν ἀλέξανδρος ἔτη δώδεκα,
καὶ ἀπέθανεν. καὶ ἐκρατήσαν οἱ παῖ-
1.Reg. δες αὐτοῦ ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ. καὶ
11.8 ἐποίησαν πάντες διαδήματα μετὰ τὸν ἀπο-
C θανεῖν αὐτόν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὀπίσω αὐ-

Trásla. B. Die.

Incipit liber primus. Machabeorum. Ca. i.

TFACTVMESTPOST
q̄ percussit alexāder philippi macedo quiprimꝰ regnauit in grecia egressus de terra cethim: darium regē persarum & medorū: constituit prelia multa & obtinuit omniū munitiones: & interfecit reges terre. Et pertransiit ysq; ad fines terre: et accepit spolia multitudinis gentium: & siluit terra in conspectu eius. Et congregauit virtutē & exercitum fortem nimis: et exaltatus est & eleuatum cor eius: & obtinuit regiões gentium et tyrannos: & facti sunt illi in tributum. Et post hec decidit in lectum & cognouit quia moreretur. Et vocauit pueros suos nobiles qui secum erāt nutriti a iuuentute sua: & dimisit illis regnum suum cum adhuc viueret. Et regnauit alexander annis duodecim: & mortuꝰ est. Et obtinuerunt pueri eiꝰ regnum vnusquisq; in loco suo: & imposuerunt oēs sibi diademata post mortem eius: & filii eorum post eos annis multis: & multiplicata sunt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccati: antiochus illustris filius antiochi regis q fuerat rome obses: & regnauit in anno centesimotricesimoseptimo regni grecorum. In diebus illis exierunt ex israel filii iniqui: & suaserunt multis dicentes. Eamus & disponamus testamentum cū gentibus que circa nos sunt: qa exquo recessimus ab eis: inuenerunt nos multa mala: & bonus visus est sermo in oculis eorum. Et destinauerunt aliqui de populo: & abierunt ad regem: & dedit illis potestatem: vt facerent iustitiā gentium: et edificauerunt gymnasiū in hyerosolimis secundum leges nationum: & fecerunt sibi preputia: et recesserunt a testamēto sancto: & iuncti sunt nationibus: & venundati sunt vt facerēt malū. Et paratū est regnum in conspectu antiochi: & cepit regnare in terra egypti vt regnaret super duo regna. Et intrauit in egyptū in multitudie graui in curribus & elephātis & eqtibus: & copiosa nauiū multitudine. Et constituit bellū aduersus ptolemeum regem egypti:

Maccabeo. i. Cap. i.

os ānos multos. τ multiplicauerūt mala in
τῶν ἔτη πολλά. καὶ ἐπληθύναν κακὰ ἐν
terra. τ exiuit ex eis radix pecca-
τῇ γῇ. καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῶν ῥίζα ἁμαρτω-
trix antiochꝰ illustris: filiꝰ antiochi
λὸς ἀντίοχος ἐπιφανής, υἱὸς ἀντιόχου
regis: q̄ fuit obses in roma. τ
τοῦ βασιλέως, ὃς ἦν ὁμήρα ἐν τῇ ῥώμῃ. καὶ
regnauit in anno cētesimo τ tricesi-
ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει ἑκατοστῷ καὶ τριακο-
mo τ septimo regni grecorū. in
στῷ καὶ ἑβδόμῳ βασιλείας ἑλλήνων. ἐν
diebꝰ illis exierūt de israel
ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθον ἐξ ἰσραὴλ
filij iniqui: τ suaserunt multis
υἱοὶ παράνομοι, καὶ ἀνέπεισαν πολλοὺς
dicētes. eamꝰ τ disponamꝰ pa-
λέγοντες. πορευθῶμεν καὶ διαθώμεθα διա-
ctū cū gētibꝰ q̄ i circuitu nr̄m.
θήκην μετὰ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ἡμῶν.
qa exquo recessimꝰ ab eis: inuenerūt
ὅτι ἀφ' ἧς ἐχωρίσθημεν ἀπ' αὐτῶν, εὗρεν
nos mala multa. τ placuit ꝰmo
ἡμᾶς κακὰ πολλά. καὶ ἠγαθύνθη ὁ λόγος
in oculis eorū. τ pati sunt
ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν. καὶ προεθυμήθησάν
q̄dā de populo: τ iuerūt
τινες ἀπὸ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπορεύθησαν
ad regē. τ dedit eis pote
πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξου-
statē faciēdi iusticiā gētiū-
σίαν ποιῆσαι τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν.
τ edificauerūt gymnasiū in hierosoly-
καὶ ᾠκοδόμησαν γυμνάσιον ἐν ἱεροσολύ-
mis ꝰm leges gētiū. τ fecē-
μοις κατὰ τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν. καὶ ἐποί-
runt sibi ꝓputia τ recesserūt
ησαν ἑαυτοῖς ἀκροβυστίας καὶ ἀπέστησαν
a testamēto sancto. τ iuncti sunt
ἀπὸ διαθήκης ἁγίας. καὶ ἐζεύγχθησαν τοῖς
gētibꝰ τ vēditi sunt vt facerēt ma-
ἔθνεσι καὶ ἐπράθησαν ποιῆσαι τὸ πονη-
lū. τ paratū est regnū coā an
ρόν. καὶ ἡτοιμάσθη ἡ βασιλεία ἐναντίον ἀν-
tiocho. τ cepit regnare
τιόχου. καὶ ὑπέλαβε βασιλεῦσαι τῆς
egypto: vt regnaret sup duo
αἰγύπτου, ὥστε βασιλεύσῃ ἐπὶ τὰς δύο
regna. τ intrauit in egyptū in tur
βασιλείας. καὶ εἰσῆλθεν εἰς αἴγυπτον ἐν ὄχ
ba graui in currib⁹ τ elephātis τ in eq̄
λῳ βαρεῖ ἐν ἅρμασι καὶ ἐλέφασι καὶ ἐν ἵπ-
tib⁹ τ in classe magna. τ cōstituit
πεῦσι καὶ ἐν στόλῳ μεγάλῳ. καὶ συνεστήσατο

Universidad de Deusto
Biblioteca

bellū cōtra ptolemeū regē egy= πόλεμαν πρὸς πτολεμαῖον βασιλέα αἰγύ
pti. τ verit⁹ est ptolemeꝰ a fa= πτου. καὶ ἐνετράπη πτολεμαῖος ἀπὸ προ
cie ei⁹ τ fugit. τ ceciderūt vulne σώπου αὐτοῦ καὶ ἔφυγε. καὶ ἔπεσον τραυ
rati multi: τ ceperūt ve ματίαι πολλοί, καὶ κατελάβοντο πόλεις πό
bes munitas in terra egypti. τ λεις ὀχυρὰς ἐν γῇ αἰγύπτῳ. καὶ
accepit spolia egypti: τ re= ἔλαβε τὰ σκῦλα τῆς αἰγύπτου, καὶ ἐπε
uersus ē antiochus postꝙ percussit egy= στρεψεν ἀντίοχος μετὰ τὸ παταξαι αἴγυ
ptū in cētesimo τ quadragesimo τ πτον ἐν τῷ ἑκατοστῷ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ
tertio anno. τ ascēdit in israel τ hie τρίτῳ ἔτει. καὶ ἀνέβη ἐπὶ ἰσραὴλ καὶ ἰε
solymā in turba grauī: τ intrauit in ροσόλυμα ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
sanctuariū in superbia: τ accepit τὸ ἁγίασμα ἐν ὑπερηφανίᾳ, καὶ ἔλαβε
altare aureū: τ cāde τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν λυ=
labrū luminis: τ oia vasa χνίαν τοῦ φωτός, καὶ πάντα τὰ σκεύη
eius: τ mēsam ppositiōis: αὐτῆς, καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως.
τ libatoria τ phialas: τ καὶ τὰ σπονδεῖα καὶ τὰς φιάλας, καὶ
mortariola aurea: τ ve= τὰς θυίσκας τὰς χρυσᾶς, καὶ τὸ κατα
lum: τ coronas: τ oīa πέτασμα, καὶ τοὺς στεφάνους, καὶ τὸν κό
mētū aureū qđ in facie σμον τὸ χρυσοῦν τὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ
plū. τ cōminuit oīa: τ accepit ναοῦ. καὶ ἐλέπισε πάντα, καὶ ἔλαβε
argentū τ aurū τ vasa τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεύη
desiderabilia. τ accepit thesau τὰ ἐπιθυμητά. καὶ ἔλαβε τοὺς θησαυ
ros absc̄ditos q̄s inuenit. τ acci ροὺς τοὺς ἀποκρύφους οὓς εὗρε. καὶ λα
pies oīa abiit in terrā suā. βὼν πάντα ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.
τ fecit hoīm cedē: τ . locut⁹ est τ ἐποίησε φονοκτονίαν, καὶ ἐλάλησεν
superbiā magnā. τ fuit lu= ὑπερηφανίαν μεγάλην. καὶ ἐγένετο πέν
ctꝰ magn⁹ in israel · in oi loco θος μέγα ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν παντὶ τόπῳ
eoꝝ. τ gemuerūt principes τ se= αὐτῶν. καὶ ἐστέναξαν ἄρχοντες καὶ πρε
niores: virgines τ pueri infir= σβύτεροι, παρθένοι καὶ νεανίσκοι ἠσθε=
mati sūt: τ pulchritudo mulierū mu νησαν, καὶ τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν ἠλ
tata est. ois spōsus accepit luctū. λοιώθη. πᾶς νυμφίος ἀνέλαβε θρῆνον.
sedēs in thalamo fuit in luctu. τ καθημένη ἐν παστῷ ἐγένετο ἐν πένθει. καὶ
cōcussa ē terra sup habitātes e= ἐσείσθη ἡ γῆ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐ
am. τ ois domos iacob induerūt τήν. καὶ πᾶς ὁ οἶκος ἰακὼβ ἐνεδύσαν
cōfusionē. post duos āños diex mi= τὸ αἰσχύνην. μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπο
sit rex ꝓncipē tribu= στείλεν ὁ βασιλεὺς ἄρχοντα φορολογί=
ti in vrbes iuda. τ venit in ας εἰς τὰς πόλεις ἰούδα. καὶ ἦλθεν εἰς

Et constituit bellum aduersus ptole=meum regem ægypti: & veritus est pto=meus a facie eius & fugit: & ceciderunt vulnerati multi. Et comprehendit ciuitates munitas in terra egypti: & accepit spolia terre egypti. Et conuertit antiochus postq̄ percussit egyptum in centesimo & quadragesimo & tertio anno: & ascendit ad israel: & ascendit hierosolymam in multitudine grauī. Et intrauit in sanctificationem cum superbia: & accepit altare aureum: & candelabrum luminis: & vniuersa vasa eius: & mensam propositionis & libatoria & phialas: & mortariola aurea: & velum & coronas & ornamentum aureum quod in facie templi erat: & cōminuit omnia: Et accepit argentum & aurū & vasa cōcupiscibilia: et accepit thesauros occultos quos inuenit: & sublatis oībus abiit in terram suam. Et fecit cedē hominū: & locutus est in superbia magna. Et factus est planctus magnus in israel: & in omni loco eorum. Et ingemuerūt prīcipes & seniores: & iuuenes & virgines infirmati sunt: & speciositas mulierum immutata est. Omnis maritus sumpsit lamentum: & que sedebant in thoro maritali lugebant: et cōmota est terra super habitantes in ea: et vniuersa domus iacob induit confusionem. Et post duos annos dierum misit rex principem tributorum in ciuitates iuda: & venit hierusalem cum turba magna. Et locutus est ad eos verba pacifica in dolo: & crediderunt ei. Et irruit super ciuitatem repente: et percussit eam plaga magna: & perdidit populum multum ex israel. Et accepit spolia ciuitatis: & succēdit eam igni. Et destruxit domos eius & muros ei⁹ in circuitu: & captiuas duxerūt mulieres & natos: & pecora possederunt. Et edificauerunt ciuitatem dauid muro magno & firmo & turribus firmis: et facta est illis in arcem. Et posuerunt illic gentem peccatricem viros iniquos: et conualuerunt in ea. Et posuerūt arma et escas: et congregauerunt spolia hierusalem & reposuerūt illic: & facti sunt in laqueum magnum. Et factū est hoc ad insidias sanctificationi: & in diabolū malum israel: et effuderunt sanguinem innocentem per circuitū sanctificationis: & contaminauerunt sanctificationem. Et fugerūt habitatores hierusalem propter eos: & facta est habitatio exterorum: Et facta est extera seminī suo: & nati eius reliquerunt eam. Sanctificatio ei⁹ desolata est sicut solitudo: dies festi eius conuersi sunt in luctum: sabbata eius in opprobrium: honores eius in nihilum. Secundum gloriam ei⁹ multiplicata est ignominia eius: et sublimitas eius conuersa est in luctum. Et scripsit rex antioch⁹ omni regno suo: vt esset omnis populus vnus: et reliquerunt vnusquisq̄

hierusalē in turba grauī: τ locut⁹ ἱερουσαλὴμ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, καὶ ἐλάλη
est eis verba pacifica in dolo: σεν αὐτοῖς λόγους εἰρηνικοὺς ἐν δόλῳ,
τ crediderūt ei. τ irruit καὶ ἐνεπίστευσαν αὐτῷ. καὶ ἐπέπεσεν
sup ciuitatē subito. τ percussit ἐπὶ τὴν πόλιν ἐξάπινα. καὶ ἐπάταξεν
cā plaga magna. τ pdidit αὐτὴν πληγὴν μεγάλην. καὶ ἀπώλεσε
pplīn multū de israel. τ accepit λαὸν πολὺν ἐξ ἰσραήλ. καὶ ἔλαβε τὰ
spolia vrbis: τ cōbussit il= σκῦλα τῆς πόλεως, καὶ ἐνεπύρισεν αὐ
lā igni: τ destruxit domos il= τὴν πυρί, καὶ καθεῖλε τοὺς οἴκους αὐ
li⁹ τ muros illi⁹ in circuitu. τ ca= τῆς καὶ τὰ τείχη αὐτῆς κύκλῳ. καὶ ἠχ
ptiuauerūt mulieres τ fi= μαλώτευσαν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέ
lios: τ iumēta possederūt. τ κνα, καὶ τὰ κτήνη ἐκληρονόμησαν. καὶ
edificauerunt vrbē dauid muro ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν δαυὶδ τείχει
magno τ forti turrib⁹ munitis: μεγάλῳ καὶ ὀχυρῷ πύργοις ὀχυροῖς,
τ fuit illis in arcē. τ posuē καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄκραν. καὶ ἔθη=
rūt illic gētē peccatricē: viros ini= καν ἐκεῖ ἔθνος ἁμαρτωλόν, ἄνδρας πα
quos: τ cōualuerūt in illa. τ ραγόμους, καὶ ἐνίσχυσαν ἐν αὐτῇ. καὶ
posuerunt arma τ escas: τ cōgre θέντο ὅπλα καὶ τροφήν, καὶ συ=
gātes spolia hierusalē repo ναγαγόντες τὰ σκῦλα ἱερουσαλὴμ ἔπε
suerūt illic. τ facti sūt in magnū la= θεντο ἐκεῖ. καὶ ἐγένοντο εἰς μεγάλην πα
queū. τ fuit in insidias san= γίδα. καὶ ἐγένετο εἰς ἔνεδρον τῷ ἁγια=
ctuariō: τ in calūniatorē malū στηρίῳ: τ εἰς διάβολον πονηρὸν τῷ
ismati, καὶ εἰς διάβολον πονηρὸν τῷ
israel semp. τ effuderūt sāguinē ἰσραὴλ διαπαντός. καὶ ἐξέχεαν αἷμα
inocētē īcircuitu sanctuarij: τ pollu ἀθῷον κύκλῳ τοῦ ἁγιάσματος, καὶ ἐμο=
erūt sanctuariū. τ fugerūt habi λυναν τὸ ἁγίασμα. καὶ ἔφυγον οἱ κα=
tatores hierusalē ppt eos: τ facta τοικοι ἱερουσαλὴμ διὰ αὐτούς, καὶ ἐγένε
est habitatio exteroꝝ. τ facta est ex= το κατοικία ἀλλοτρίων. καὶ ἐγένετο ἀλ
tera gnationib⁹ suis: τ λοτρία γοῖς γενήμασιν αὐτῆς, καὶ τὰ
filij sui reliquerūt eā. sāu= τέκνα αὐτῆς ἐγκατέλιπον αὐτήν. τὸ ἁγί
ctuariū illi⁹ desolatū ē vt eremꝰ. fe= ασμα αὐτῆς ἠρημώθη ὡς ἔρημος. αἱ ἑορ
sta ei⁹ versa sunt in luctū. sab= ταὶ αὐτῆς ἐστράφησαν εἰς πένθος. τὰ σάβ
bata ei⁹ in ignominiā. honoꝝ ei⁹ βατα αὐτῆς εἰς ὀνειδισμόν. ἡ τιμὴ αὐτῆς
in vilipēdium: iuxta gnā ei⁹ su= εἰς ἐξουδένωσιν, κατὰ τὴν δόξαν αὐτῆς ἐγε
it ignominia ei⁹. τ altitudo ei⁹ νήθη ἀτιμιασμὸς αὐτῆς. καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς
versa est in luctū. τ scripsit rex ἐστράφη εἰς πένθος. καὶ ἔγραψεν ὁ βασι
omni regno suo vt essent om= λεὺς πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἶναι πάν
nes in pplīm vnū: τ relinqueret dis= τας εἰς λαὸν ἕνα, καὶ ἐγκαταλιπεῖν ἕκαστον

Tob.1. b. Amos 8.c

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. Gre. cū iter. lati. — Trāsla. B. Die. — Maccabeo. i. Cap. ii.

leges suas. τ cōsenserūt oēs τὰ νόμιμα αὐτοῦ. καὶ ἐπεδέξαντο πάντα gētes fm mandatū regis. τὰ ἔθνη κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως. τ multi ab israel cōsenserūt sui καὶ πολλοὶ ἀπ' ἰσραὴλ εὐδόκησαν τῇ λατuti ei⁹. τ sacrificauerūt idolis: τ θυσίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἔθυσαν τοῖς εἰδώλοις, καὶ polluerūt sabbatū. τ mi- ἐβεβήλωσαν τὸ σάββατον. καὶ ἀπέ- F sit rex libros in manu nū σθιλεν ὁ βασιλεὺς βιβλία ἐν χειρὶ ἀγcioꝝ in hierusalē τ vrbes iu- γέλων εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ τὰς πόλεις Ἰουda vt irēt post leges alienoꝝ δαπορευθῆναι ὀπίσω νομίμων ἀλλοτρίων terre: τ phiberēt holocausta τ τῆς γῆς, καὶ κωλῦσαι ὁλοκαυτώματα καὶ sacrificiū τ libationē ex sanctuario: θυσίαν καὶ σπονδὴν ἐκ τοῦ ἁγιάσματος, τ coinquinarēt sabbata τ festa: τ καὶ βεβηλῶσαι σάββατα καὶ ἑορτάς, καὶ polluerēt sanctuariū τ sanctos: edificarēt μιᾶναι ἁγίασμα καὶ ἁγίους, οἰκοδομῆσαι aras τ lucos: τ idola: τ sacrificarēt βωμοὺς καὶ τεμένη, καὶ εἰδωλεῖα, καὶ θύειν porcina τ pecora cōmunia: τ relinquerēt ὑεῖα καὶ κτήνη κοινά, καὶ ἀφιέναι τοὺς filios suos incircūcisos: abominarenē υἱοὺς αὐτῶν ἀπεριτμήτους, βδελύξαι τὰς aias suas in oī immundo τ ψυχὰς αὐτῶν ἐν παντὶ ἀκαθάρτῳ καὶ G coinquinatione. ita vt obliuiscerenē legis: βεβηλῶσει. ὥστε ἐπιλαθέσθαι τοῦ νόμου, τ imutarēt oēs iustificationes. καὶ ἀλλάξαι πάντα τὰ δικαιώματα. τ q̄ non faceret iuxta verbū καὶ ὃς ἂν μὴ ποιήσῃ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ regis morereꝰ. iuxta oīa βασιλέως ἀποθανεῖται. κατὰ πάντας verba hec scripsit oī τοὺς λόγους τούτους ἔγραψε πάσῃ τῇ regno suo. τ fecit princi βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐποίησεν ἐπισκό- pes sup oēm pplm: τ prece- πους ἐπὶ πάντα τὸν λαόν, καὶ ἐνετεί pit vrbib⁹ iuda sacrificare per λατο ταῖς πόλεσιν Ἰούδα θυσιάζειν κατ vrbē τ vrbē. τ cōgregati sunt τὰ πόλιν καὶ πόλιν. καὶ συνηθροίσθησαν de pplo ad eos multi. ois ἀπὸ τοῦ λαοῦ πρὸς αὐτοὺς πολλοί. πᾶς q̄ derelinquerat legē. τ fecerūt ὁ ἐγκαταλιπὼν τὸν νόμον. καὶ ἐποίησαν mala in terra: τ posuerūt israel in κακὰ ἐν τῇ γῇ, καὶ ἔθεντο τὸν Ἰσραὴλ ἐν A abditis in omni refugio ipoꝝ. κρυφοις ἐν παντὶ φυγαδευτηρίῳ αὐτῶν. τ quinta τ decima die chasleu καὶ πέντε καὶ δεκάτη ἡμέρα χασελεῦ quinto τ q̄dragesimo τ cētesi τῷ πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκατο mo anno edificauerūt abominationē deso- στῷ ἔτει ᾠκοδόμησαν βδέλυγμα ἐρημώ latiōis sup altare. τ in vrbi σεως ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐν πόλε b⁹ iuda incircuitu edificauerunt aras: σιν Ἰούδα κύκλῳ ᾠκοδόμησαν βωμούς, τ in ianuis domoꝝ. τ in καὶ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῶν οἰκιῶν. καὶ ἐν platcis thura icēdebāt. τ libros πλατείαις ἐθυμίων. καὶ τὰ βιβλία

legē suam: & consenserunt omnes gentes secundū verbum regis antiochi. Et multi ex israel consenserūt ei: & sacrificauerūt idolis & coinquinauerunt sabbatū. Et misit rex antiochus libros p manꝰ nunciorū in hierusalē: & in oēs ciuitates iude vt sequerētur leges gentiuꝫ terre: & phiberent holocausta & sacrificia: & placationes fieri in tēplo dei: & phiberent celebrari sabbatū & dies solēnes. Et iussit coinquinari sancta et sanctū templū israel. Et iussit edificari aras & tēpla & idola: & īmolari carnes suillas & pecora cōmunia: & relinq̄re filios suos incircuncisos: & coinquinari aīas eorū in oībus immūdiciis & abominationibus: ita vt obliuiscerētur legē & imutarēt oēs iustificationes dei. Et qcunq; nō fecissent secundū verbū regis antiochi: morerētur. Secundū oīa verba hec scripsit omni regno suo: & pposuit principes populo q hec fieri cogerēt. Et iussērūt ciuitatibus iude sacrificare. Et cōgregati sunt multi de ppło ad eos q dereliquerāt legē dñi: & fecerūt mala sup terrā: & effugauerūt pplm israel in abditis & in asconditis fugitiuorū locis. Die qntadecima mēsis casleu: qnto & q̄dragesimo & cētesimo āno: edificauit rex antiochꝰ abominandū idolū desolationis sup altare dei: & p vniuersas ciuitates iude in circuitu edificauerūt aras & ante ianuas domorū: & in plateis incendebant thura & sacrificabāt. Et libros legis dei cōbusserunt igni scidētes eos: & apud quēcunq; inueniebātur libri testamēti dñi: & quicūq; obseruabat legē dñi secūdū edictū regis: trucidabāt eū. In virtute sua faciebāt hec ppło israel q inueniebatur in omni mēse in ciuitatibus. Et quinta et vicesima die mēsis sacrificabāt sup arā que erat cōtra altare: & mulieres q̄ circuncidebāt filios suos trucidabātur secundū iussum regis antiochi. Et suspēdebant pueros a cerui- cibus p vniuersas domos eorū: & eos q circuncíderāt illos trucidabūt. Et multi de populo israꝫ diffinierunt apud se: vt nō māducarēt immūda: et elegerūt magis mori q̄ cibis coinquinari immūdis: & noluerūt infringere legē dei sanctaꝫ & trucidati sunt: & facta est ira magna sup populū israel valde. Ca. 2.

IN diebus illis surrexit matathias filius iohānis filii symeonis sacerdos ex filiis ioarim ab hierusalē: & consedit in monte modin. Et habebat filios qnq; iohannā: qui cognominabatur gadis: & simonem: qui cognominabatur thasi: & iudam: q vocabatur machabeꝰ: & eleazarū: qui cognominabatur abarō: & ionatham: qui cognominabatur apphus. Hi viderunt mala que fiebant in populo iuda et in hierusalem. Et dixit matathias. Ve mihi. Vt quid natus sum videre cōtritionem populi mei & contritionem ciuitatis sancte: & sedere illic cum datur in manibus inimicorū? Sancta in manu extraneorū facta sūt: templum eius sicut homo ignobilis. Vasa glorie eius captiua abducta sunt:

legis q̄s inuenerūt cōbusserūt igne scindentes. τ vbi inuenieba᷑ apud aliquē τοῦ νόμου ἃ εὗρον ἐνεπύρισαν πυρὶ κατασχίsantes. τ vbi inuenieba᷑ apud aliquē σαντες. καὶ ὅπου εὑρίσκετο παρά τινι liber testamēti: τ sic agebatur βιβλίον διαθήκης, καὶ εἴ τις συνευδόκει τῷ legi edicto regis occidebāt νόμῳ τὸ σύγκριμα τοῦ βασιλέως ἐθανάτουν illū in virtute sua. faciebāt sic israel αὐτὸν ἐν ἰσχύϊ αὐτῶν. ἐποίουν οὕτω τῷ ἰσραὴλ inuētis in omni mēse τ mēse in τοῖς εὑρισκομένοις ἐν παντὶ μηνὶ καὶ μηνὶ ἐν vrbib⁹ τ qnta et vicesima mē πόλεσι καὶ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μη sis sacrificātes sup arā q̄ erat in νὸς θυσιάζοντες ἐπὶ τὸν βωμὸν ὃς ἦν ἐπὶ altari. τ mulieres q̄ circū τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ τὰς γυναῖκας τὰς περι cideruntꝫ filios suos occidebāt τετμηκυίας τὰ τέκνα αὐτῶν ἐθανάτωσαν iuxta iussum: τ suspēderunt ifantes κατὰ πρόσταγμα, καὶ ἐκρέμασαν τὰ βρέφη ex collis eoꝝ τ domos ἐκ τῶν τραχήλων αὐτῶν καὶ τοὺς οἴκους eoꝝ τ eos q̄ circūciderāt illos. αὐτῶν καὶ τοὺς περιτετμηκότας αὐτούς. τ multi in israel fortificati sunt τ καὶ πολλοὶ ἐν ἰσραὴλ ἐκραταιώθησαν καὶ offirmati in se vt nō comederēt cōmūnia. ὠχυρώθησαν ἐν αὐτοῖς τοῦ μὴ φαγεῖν κοινά. τ elegerūt moti vt nō polluerē καὶ ἐπεδέξαντο ἀποθανεῖν ἵνα μὴ μιανθῶtur cibis τ ne inquinarēt testa σι τοῖς βρώμασι καὶ μὴ βεβηλώσωσι διαθήmētū sanctū: τ mortui sunt. τ fuit ira κην ἁγίαν, καὶ ἀπεθάνοσαν. καὶ ἐγένετο ὀργὴ magna sup israel valde. μεγάλη ἐπὶ ἰσραὴλ σφόδρα. Ca. 2.

IN diebꝰ illis: surrexit matEν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀνέστη matathias filiꝰ ioānis filij symeō sacerdos ταθίας ἰωάννου τοῦ συμεὼν ἱερεὺς τῶν filioꝝ ioarib de hierusalē: τ sedit ὑιῶν ἰωαρὶβ ἀπὸ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκάin modin. τ ei filij q̄nq; θισεν ἐν μωδεῖν. καὶ αὐτῷ υἱοὶ πέντε, ioānes cognominatꝰ gaddis: simon ἰωάννης ὁ ἐπικαλούμενος ἰαδδίς, σίμων vocatꝰ thasi: iudas voca ὁ καλούμενος θασί, ἰούδας ὁ καλούtus maccabeꝰ: eleazar⁹ voca- μενος μακκαβαῖος, ἐλεάζαρ ὁ καλούμεtus auarā: ionathas vocatꝰ sap- νος ἀυαράν, ἰωνάθας ὁ καλούμενος σατphus. τ vidit blasphemias q̄ fie φοῖς. καὶ εἶδε τὰς βλασφημίας τὰς γιbāt in iuda τ hierlm: τ dixit. νομένας ἐν ἰούδα καὶ ἱλημ, καὶ εἶπεν. hei mihi: vt q̄d hoc natꝰ sum videre cōtri ὀί μοι, ἵνατί τοῦτο ἐγενήθην ἰδεῖν τὸ σύνtionē pplī mei: τ cōtri- τριμμα τοῦ λαοῦ μου, καὶ τὸ σύνtionē vrbis sancte: τ se- τριμμα τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ καdere ibi cū data ea in manu θῖσαι ἐκεῖ ἐν τῷ δοθῆναι αὐτὴν ἐν χειρὶ inimicoꝝ? sanctuariū in manu alienoꝝ. ἐχθρῶν; τὸ ἁγίασμα ἐν χειρὶ ἀλλοτρίων. factū ē tēplū ei⁹ vt vir ignobilis. ἐγένετο ὁ ναὸς αὐτῆς ὡς ἀνὴρ ἄδοξος. τὰ vasa glie captiua abducta sūt. σκεύη τῆς δόξης αἰχμαλώτοι ἀπῆχθη.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. gre. cū inter. latina. Trāsla. B. Viero. Maccabeo. i. Cap. ii

trucidati sunt infantes eiꝰ in pla
ἀπεκτάνθη τὰ νήπια αὐτῆς ἐν ταῖς πλα
teis eiꝰ. pueri eiꝰ in gla
τείαις αὐτῆς. οἱ νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ῥομ=
dio inimici. que gēs nō hereditā
φαία ἐχθροῦ. ποῖον ἔθνος οὐκ ἐκληρονόμη
uit regnū ꝛ nō obtinuit spo
σε βασιλείαν καὶ οὐκ ἐκράτησε τῶν σκυ
lia eiꝰ. oīs ornatꝰ eiꝰ ablatꝰ ē.
λων αὐτῆς. πᾶς ὁ κόσμος αὐτῆς ἀφῃρέθη.
pro libera facta est in seruā ꝛ
ἀντὶ ἐλευθέρας ἐγένετο εἰς δοῦλην. καὶ
ecce sancta nr̄a ꝛ pulchritudo nr̄a
ἰδοὺ τὰ ἅγια ἡμῶν καὶ ἡ καλλονὴ ἡμῶν
ꝛ gl̄ia nr̄a desolata est: ꝛ cōtamina=
καὶ ἡ δόξα ἡμῶν ἠρημώθη, καὶ ἐβεβήλω
uerūt ea gētes. vt q̄d nobis vltra viuere?
σαν αὐτὰ τὰ ἔθνη. ἵνα τί ἡμῖν ἔτι ζῆν;
ꝛ scidit mattathias ꝛ filij eiꝰ
καὶ διέρρηξε ματταθίας καὶ υἱοὶ αὐτοῦ
vestes suas: ꝛ induerūt
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιεβάλοντο=
saccos. ꝛ plorauerūt valde.
το σάκκους. καὶ ἐπένθησαν σφόδρα.
ꝛ venerūt q̄ a rege
καὶ ἦλθον οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως οἱ
cogentes rebellionē in
καταναγκάζοντες τὴν ἀποστασίαν εἰς
modin vrbē vt sacrificarēt. ꝛ
μωδεὶν τὴν πόλιν ἵνα θυσιάσωσι. καὶ
multi de israel ad eos accef
πολλοὶ ἀπὸ ἰσραὴλ πρὸς αὐτοὺς προσ
serūt. ꝛ mattathias ꝛ filij eius
ἦλθον. καὶ ματταθίας καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
cōgregati sūt. ꝛ respōderunt q̄ a
συνήχθησαν. καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ παρὰ
rege. ꝛ dixerūt mattathie:
τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπαν τῷ ματτα
dicētes. princeps ꝛ gl̄iosus ꝛ
θίᾳ, λέγοντες. ἄρχων καὶ ἔνδοξος καὶ
magnꝰ es in vrbe hac: ꝛ cor=
μέγας εἶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ ἐση
roborat⁹ in filijs ꝛ fratrib⁹. nūc acce
ριγμένος ἐν υἱοῖς καὶ ἀδελφοῖς. νῦν πρό
de prim⁹ ꝛ fac precē
σελθε πρῶτος καὶ ποίησον τὸ πρόσα
ptū regis: vt fecerūt om=
μα τοῦ βασιλέως, ὡς ἐποίησαν πάν
nes gētes ꝛ viri iuda ꝛ
τα τὰ ἔθνη καὶ οἱ ἄνδρες ἰούδα καὶ
relicti in hierusalē. ꝛ
οἱ καταλειφθέντες ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
eris tu ꝛ domꝰ tua amicor̄. re=
ἔσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου τῶν φίλων τοῦ βα
gis. ꝛ tu ꝛ filij tui gl̄ificabi=
σιλέως. καὶ σὺ καὶ οἱ υἱοί σου δοξασθή
mini argēto ꝛ auro ꝛ mune=
σεσθε ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ δόσο
ribꝰ multis. ꝛ respondit mattathi
λαῖς πολλαῖς. καὶ ἀπεκρίθη ματταθί=
as ꝛ dixit voce magna. si oēs
ας καὶ εἶπεν φωνῇ μεγάλῃ. εἰ πάντα τὰ
gētes q̄ in familia regni regis
ἔθνη τὰ ἐν οἴκῳ τῆς βασιλείας τοῦ βασιλέ
obediūt ei: vt recedāt q̄libet a
ως ἀκούουσιν αὐτοῦ, ἀποστῆναι ἕκαστος ἀπὸ
seruitute patrū suor̄: ꝛ cōsenserūt
λατρείας πατέρων αὐτοῦ, καὶ ἠρετίσαν
p̄ceptis eiꝰ: et ego ꝛ filij mei
τὸ ἐντολαῖς αὐτοῦ, κἀγὼ καὶ οἱ υἱοί μου
ꝛ fratres mei ambulabimꝰ in te=
καὶ οἱ ἀδελφοί μου πορευσόμεθα ἐν δια

trucidati sunt senes eius in plateis: et iu
uenes eius ceciderūt in gladio inimico=
rum. Que gens non hereditauit regnū
eius: et non obtinuit spolia eius. Om=
nis cōpositio eius ablata est. Que erat
libera facta est ancilla. Et ecce sancta no
stra: & pulchritudo nr̄a: & claritas no=
stra desolata est: & coinquinauerunt eā
gētes. Quo ergo nobis adhuc viuere?
Et scidit vestimenta sua matathias & fi
lii eius & operuerunt se ciliciis: & plan=
xerunt valde: & venerunt illuc qui missi
erant a rege antiocho: vt cogerent eos
qui confugerant in ciuitatem modin
immolare & accendere thura: & a lege
dei discedere. Et multi de populo israel
consentientes accesserunt ad eos: sed
matathias & filii eius constanter stete=
runt: & respondentes qui missi erāt ab
antiocho: dixerunt matathie. Princeps
et clarissimus et magnus es in hac ciui
tate: & ornatus filiis & fratribus. Ergo
accede prior et fac iussum regis sicut fe
cerunt omnes gentes & viri iuda: & qui
remanserunt in hierusalem. Et eris tu
& filii tui inter amicos regis: & amplifi=
catus auro et argento & muneribꝰ mul
tis. Et respondit matathias & dixit ma=
gna voce. Et si omnes gentes regi ātio
cho obediunt: vt discedant vnusquisq;
a seruitute legis patrū suorum: & con=
sentiant mandatis eius: ego & filii mei
& fratres mei obediemus legi patrum
nostrorum. Propitiꝰ sit nobis deus: nō
est nobis vtile relinquere legem & iusti
cias dei. Non audiemus verba regis an
tiochi: nec sacrificabimus trasgredien=
tes legis nostre mandata: vt eamus alte
ra via. Et vt cessauit loqui verba hec:
accessit quidam iudeus in omniū ocu
lis sacrificare idolis super aram in ciui=
tate modin secundum iussum regis. Et
vidit matathias & doluit: & contremue
runt renes eius. Et accensus est furor
eius secundum iudiciū legis: & insilīes
trucidauit eum super aram. Sed & virū
quem rex antiochus miserat qui coge
bat immolare: occidit in ipso tempore
& aram destruxit: et zelatus est legē si=
cut fecit phinees zābri filio salomi. Et
exclamauit matathias voce magna in
ciuitate dicens. Omnis qui zelum ha=
bet legis statuens testamentum exeat
post me. Et fugit ipse & filii eius in mon
tes: & reliquerunt quecunq; habebant
in ciuitate. Tunc descenderunt multi
querentes iudicium & iusticiaꝫ in deser
tum: & sederūt ibi ipsi & filii eius: & mu
lieres eorum & pecora eorum: quoniā
inundauerunt super eos mala. Et renū
ciatum est viris regis & exercitui q̄ erāt
in hierusalem ciuitate dauid: quoniam
discessissent viri quidam qui dissipaue=
runt mandatum regis in loca occulta
in deserto: et abiissent post illos multi.
Et statim prexerunt ad eos & constitue
runt aduersus eos prelium in die sabba
torū: et dixerūt ad eos. Resistitis & nūc
adhuc?

stamēto patrū nr̄oꝝ. ppitiꝰ nobis relin
θήκην πατέρων ἡμῶν. ἵλεως ἡμῖν κατα λι
quere legē ꝛ iusticias. ꝑmonē
πεῖν νόμον καὶ δικαιώματα. γνῶτε λόγον τοῦ
regis nō audiemꝰ vt p̄tereamꝰ
βασιλέως οὐκ ἀκουσόμεθα παρελθεῖν B
p̄uitutē nr̄am dextra vel sinistra.
τὴν λατρείαν ἡμῶν δεξιὰν ἢ ἀριστεράν.
ꝛ vt cessauit loq̄ verba hec:
καὶ ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τοὺς λόγους τού
accessit vir iudeꝰ in ocu
του, προσῆλθεν ἀνὴρ ἰουδαῖος ἐν ὀφθαλ
lis oīm sacrificare in ara
μοῖς πάντων θυσιάσαι ἐπὶ τοῦ βωμοῦ
in modin ꝑm iussuꝫ regis:
ἐν μωδεὶν κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέ
ꝛ vidit mattathias ꝛ zelauit ꝛ
ως, καὶ εἶδε ματταθίας καὶ ἐζήλωσε καὶ
cōtremuerūt renes eiꝰ: ꝛ ptulit
ἐτρόμησαν οἱ νεφροὶ αὐτοῦ, καὶ ἀνήνεγκε
furorē ꝑm iudiciū. ꝛ currēs iugula
θυμὸν κατὰ τὸ κρῖμα. καὶ δραμὼν ἔσφα
uit eū sup arā. ꝛ vir
ξεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν βωμόν. καὶ τὸν ἄνδρα τοῦ
regis cogentē sacrificare occi=
βασιλέως τὸν ἀναγκάζοντα θύειν ἀπέ=
dit in tp̄e illo. ꝛ de=
κτεινεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. καὶ τὸν βω
rā destruxit: ꝛ zelauit legē: sicut
μὸν καθεῖλε, καὶ ἐζήλωσε τῷ νόμῳ, καθὼς C
fecit phinees zābri filio salō.
ἐποίησε φινεὲς τῷ ζαμβρὶ υἱῷ σαλώμ.
ꝛ clamauit mattathias in vrbe vo=
καὶ ἀνέκραξε ματταθίας ἐν τῇ πόλει φω
ce magna dicēs. ois q̄ zelat legē
νῇ μεγάλῃ λέγων. πᾶς ὁ ζηλῶν τῷ νόμῳ
ꝛ statuit testamētū: exeat post me.
καὶ ἱστῶν διαθήκην, ἐξελθέτω ὀπίσω μου.
ꝛ fugerūt ip̄e ꝛ filij eiꝰ in
καὶ ἔφυγον αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς
mōtes: ꝛ reliquerūt q̄ hēbāt in
τὰ ὄρη, καὶ ἐγκατέλιπον ὅσα εἶχον ἐν
vrbe. tūc descēderūt multi que
τῇ πόλει. τότε κατέβησαν πολλοὶ ζη=
rētes iusticiā ꝛ iudiciū in
τοῦντες δικαιοσύνην καὶ κρῖμα εἰς τὴν Nu. 25
deserti sedere illuc: ipi ꝛ filij b.
ἔρημον καθίσαι ἐκεῖ, αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ
cor̄ ꝛ vxores cor̄ ꝛ iumē
αὐτῶν καὶ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ κτή=
ta cor̄: q̄m multiplicata sūt sup eos
νη αὐτῶν, ὅτι ἐπληθύνθη ἐπ' αὐτοὺς τὰ
mala. ꝛ nunciatū ē viris
κακά. καὶ ἀνηγγέλη τοῖς ἀνδράσι τοῦ
regis ꝛ exercitui q̄ erāt D
βασιλέως καὶ ταῖς δυνάμεσιν αἳ ἦσαν
in hierusalē vrbe dauid: q̄m descēde
ἐν ἱερουσαλὴμ πόλει δαυίδ, ὅτι κατε=
rūt viri: q̄ dissipauerunt
βησαν ἄνδρες, οἵτινες διεσκέδασαν τὴν
mādatū regis in occul
ἐντολὴν τοῦ βασιλέως εἰς τοὺς κρυ
ta in deserto. ꝛ cucurrerūt post
φοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ἔδραμον ὀπίσω
eos multi: ꝛ deprehēdētes eos
αὐτῶν πολλοί, καὶ καταλαβόντες αὐτοὺς
castrametati sūt cōtra illos. ꝛ cōstituerunt
παρενέβαλον ἐπ' αὐτούς. καὶ συνεχύσαντο
aduersus eos p̄lium in die sab=
πρὸς αὐτοὺς πόλεμον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ
batorū. ꝛ dixerūt ad eos. vsq; nūc
βάτων. καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς. ἕως τοῦ νῦν

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. Gre. cū iter. lati. | Trāsla. B. Hié. | Maccabeo. i. Cap. ii.

egressi facite iuxta ſimonē
ἐξελθόντες ποιήσατε κατὰ τὸν λόγον τ̄
regis τ viuetis. τ dixerūt nō
βασιλέως καὶ ζήσεσθε. καὶ εἶπον οὐκ
exibim⁹: neq; faciem⁹ ver
ἐξελευσόμεθα, οὐ δὲ ποιήσομεν τὸν λό-
bū regis vt polluam⁹ die
γον τ̄ βασιλέως βεβηλῶσαι τὴν ἡμέραν
ſabbator̄. τ acceleraverūt contra
τῶν σαββάτων. καὶ ἐτάχυναν ἐπ' αὐ-
E cos p̄lij: τ nō reſpōderūt
τοὺς πόλεμον, καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν
eis: neq; lapidē excuſſerūt in eos:
αὐτοῖς, οὐ δὲ λίθον ἐνετίναξαν αὐτοῖς,
neq; oppilauerūt occulta dicētes:
οὐ δὲ ἐνέφραξαν τοὺς κρύφους λέγοντες,
moriamur oēs in ſimplicitate
ἀποθάνωμεν πάντες ἐν τῇ ἁπλότητι
nr̄a. teſtis eſt ſup nos celū τ
ἡμῶν· μαρτυρεῖ ἐφ' ἡμᾶς ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ
terra q̄ indicta cā pditis nos: τ inſu
γῆ ὅτι ἀκρίτως ἀπόλλυτε ἡμᾶς, καὶ ἀνε-
rexerūt cōtra illos in bello
στησαν ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τοῖς
ſabbatis: τ mortui ſūt ip̄i τ mu
σάββασι, καὶ ἀπέθανον αὐτοὶ καὶ αἱ γυ
lieres eor̄: τ filij eor̄: τ
ναῖκες αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ τὰ
iumēta eor̄ vſq; ad mille aias homi
κτήνη αὐτῶν ἕως χιλίων ψυχῶν ἀνθρώ-
nū: τ cognouit mattathias τ amici
πων, καὶ ἔγνω ματταθίας καὶ οἱ φίλοι
ei⁹: τ luxerūt ſup eos vſq; ad val-
αὐτοῦ, καὶ ἐπένθησαν ἐπ' αὐτοὺς ἕως σφό-
de. τ dixit vir ꝑpinq̄ ſuo: ſi
δρα. καὶ εἶπεν ἀνὴρ τῷ πλησίον αὐτοῦ, ἐὰν
oēs fecerim⁹ vt fratres nr̄i fe-
πάντες ποιήσωμεν ὡς ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐ-
F cerūt: τ nō pugnauerim⁹ cōtra
ποίησαν, καὶ μὴ πολεμήσωμεν πρὸς τὰ
gētes pro aia nr̄a τ iuſtifica
ἔθνη ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ τῶν δικαιω
tionib⁹ nr̄is: nūc citi⁹ nos diſper
μάτων ἡμῶν, νῦν ταχὺ ἡμᾶς ὀλοθρεύσου
dēt a terra. τ cogitauerūt die
σιν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ ἐβουλεύσαντο τῇ ἡμέ-
illa dicētes. oīs homo q̄cūq;
ρᾳ ἐκείνῃ λέγοντες· πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἐὰν
venerit ad nos in bellū die
ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς εἰς πόλεμον τῇ ἡμέρᾳ τῶν
ſabbator̄: pugnem⁹ cōtra e-
geñ.22. c. σαββάτων, πολεμήσωμεν κατέναντι αὐ-
Deñ.35 f. um. τ nō moriamur oēs ſicut
Nu. 25 c. τοῦ. καὶ οὐ μὴ ἀποθανώμεν πάντες καθὼς
Joſue. 1.d. mortui ſūt fratres nr̄i in occultis.
Nu.14 ἀπέθανον οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐν τοῖς κρυφοῖς.
tūc cōgregati ſūt ad illos ſynagoga:
τότε συνήχθησαν πρὸς αὐτοὺς συναγωγή,
aſideor̄ fortes potētia de iſrael
ἀσιδαίων ἰσχυροὶ δυνάμει ἀπὸ Ἰσραὴλ
oīs voluntari⁹ lege: τ om-
πᾶς ὁ ἑκουσιαζόμενος τῷ νόμῳ, καὶ πᾶν
nes fugitiui ob mala addi
τες οἱ φυγαδεύοντες ἀπὸ τῶν κακῶν προ
Dañ. 6 e. ti ſunt illis: τ facti ſunt eis in
στετέθησαν αὐτοῖς, καὶ ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς
firmamētū. τ collegerūt exercitū τ p-
στήριγμα. καὶ συνεσήσαντο δύναμιν καὶ ἐ-
cuſſerūt pctōres in ira ſua vi-
πάταξαν ἁμαρτωλοὺς ἐν ὀργῇ αὐτῶν ἄν-
ros ſine lege in furore ſuo. τ relicq̄
δρας ἀνόμους ἐν θυμῷ αὐτῶν. καὶ οἱ λοιποὶ

Exite & facite ſecundum verbum re-
gis antiochi et viuetis: et dixerūt. Non
exibimus: neq; faciemus verbum regis
vt polluamus diem ſabbatorum. Et cō
citauerunt aduerſus eos prelium: et nō
reſponderunt eis: nec lapidem miſerūt
in eos: nec oppilauerūt loca occulta di-
centes. Moriamur omnes in ſimplicita
te noſtra: & teſtes erunt ſuper nos celū
et terra q̄ iniuſte pditis nos. Et intule
runt illis bellū ſabbatis: & mortui ſunt
ipſi & vxores eorum & filij eorum & pe
cora eorū: vſq; ad mille animas homi-
num. Et cognouit matathias & amici
eius: & luctum habuerūt ſuper eos val-
de. Et dixit vir proximo ſuo. Si omnes
fecerimus ſicut fratres noſtri fecerunt:
& non pugnauerimus aduerſus gentes
pro animabus noſtris & iuſtificationi-
bus noſtris: citius diſperdent nos a ter-
ra. Et cogitauerunt in die illa dicentes.
Omnis homo quicūq; venerit ad nos
in bello die ſabbatorum: pugnem⁹ ad-
uerſus eum: & non moriemur omnes
ſicut mortui ſūt fratres noſtri in occul-
tis. Tunc congregata eſt ad eos ſynago
ga iudeorum fortis viribus ex iſrael: oīs
voluntarius in lege: & omnes qui fugie
bant a malis additi ſunt ad eos: & facti
ſunt illis ad firmamentum. Et college-
runt exercitum: & percuſſerunt pecca
tores in ira ſua: & viros iniquos in indi
gnatione ſua: & ceteri fugerūt ad natio
nes vt euaderēt. Et circuiuit matathias
& amici eius: & deſtruxerūt aras: et cir
cunciderūt pueros incircūciſos quot-
quot inuenerunt in finib⁹ iſrael in for-
titudine. Et perſecuti ſunt filios ſuper-
bie: & proſperatum eſt opus in manib⁹
eorum. Et obtinuerunt legem de mani
bus gentium: & de manibus regum: &
non dederunt cornu peccatori. Et ap-
propinquauerūt dies matathie morī
di & dixit filiis ſuis. Nunc cōfortata eſt
ſuperbia & caſtigatio & tempus euerſio
nis & ira indignationis. Nunc ergo filij
emulatores eſtote legis: & date animas
veſtras pro teſtamento patrum: & me-
mentote operum patrum que fecerunt
in generationibus ſuis: & accipietis glo
riam magnā & nomen eternū. Abraā
nonne in tentatione inuent⁹ eſt fidelis:
& reputatum eſt ei ad iuſticiam? Ioſeph
in tempore anguſtie ſue cuſtodiuit mā
datum: & factus eſt dominus egypti.
Phinees pater noſter zelando zelū dei
accepit teſtamentum ſacerdotij eterni.
Ieſus dum impleuit verbum factus eſt
dux in iſrael. Caleph duꝫ teſtificatur in
eccleſia accepit hereditatem. Dauid in
ſua miſericordia conſecutus eſt ſedem
regni in ſecula. Helias dum zelat zelū
legis: receptus eſt in celum. Ananias &
azarias & miſael credētes liberati ſunt
de flāma. Daniel in ſua ſimplicitate libe
ratus eſt de ore leonum. Et ita cogitate
per generationem & generationem:
quia omnes

fugerūt in gētes vt liberarent. τ circūcide
ἔφυγον εἰς τὰ ἔθνη σωθῆναι· καὶ ἐκύκλω
dit mattathias τ amici illi⁹: τ de
σε ματταθίας καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ, καὶ κα
ſtruxerūt aras illor̄. τ circūcide
θεῖλον τοὺς βωμοὺς αὐτῶν· καὶ περιέτε
rūt pueros incircūciſos quos
μον τὰ παιδάρια τὰ ἀπερίτμητα ὅσα
inuenerūt i terminis iſrael in fortitudie τ pſecu-
εὗρον ἐν ὁρίοις Ἰσραὴλ ἐν ἰσχύϊ· καὶ ἐδίω-
ti ſunt filios ſuperbie. τ ꝓſpe
ξαν τοὺς υἱοὺς τῆς ὑπερηφανίας· καὶ κατευ
ratū eſt opus in manu eor̄. τ obti
ωδώθη τὸ ἔργον ἐν χειρὶ αὐτῶν· καὶ ἀντε
nuerūt legē de manu gētiū τ
λάβοντο τοῦ νόμου ἐκ χειρὸς τῶν ἐθνῶν καὶ
de manu regū. τ nō dede
ἐκ χειρὸς τῶν βασιλέων· καὶ οὐκ ἔδω
rūt cornu peccatori. τ appropinq̄uerūt
καν κέρας τῷ ἁμαρτωλῷ· καὶ ἤγγισαν
dies mattathie vt moreret⁹: τ
αἱ ἡμέραι τοῦ ματταθίου ἀποθανεῖν, καὶ
dixit filijs ſuis. nūc firmata ē ſuper
εἶπε τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ· νῦν ἐσχυρίχθη ὑπερη
bia τ caſtigatio τ tp̄s cōfuſio
φανία καὶ ἔλεγμος καὶ καιρὸς καταστρο-
nis τ ira idignatiōis. τ nūc filij zela
φῆς καὶ ὀργὴ θυμοῦ· καὶ νῦν τέκνα ζηλώσα
te legē: τ date aias vr̄as
τε τῷ νόμῳ, καὶ δότε τὰς ψυχὰς ὑμῶν
pro teſtamēto patrū vr̄or̄. memētote
ὑπὲρ διαθήκης πατέρων ὑμῶν· μνήσθητε
patrū nr̄or̄ opa q̄ fecerūt in
τῶν πρώτων ἡμῶν τὰ ἔργα ἃ ἐποίησαν ἐν
gñationib⁹ eor̄. τ accipite gl̄iam ma
ταῖς γενεαῖς αὐτῶν· καὶ δέξασθε δόξαν με
gnā τ nomē eternū. abrāā nōne i
γάλην καὶ ὄνομα αἰώνιον· Ἀβραὰμ οὐκ ἐν
tentatione inuent⁹ ē fidelis: τ reputatū ē ei
πειρασμῷ εὑρέθη πιστός, καὶ ἐλογίσθη αὐ
ad iuſticiā? ioſeph in tp̄e āgu-
τῷ εἰς δικαιοσύνην; Ἰωσὴφ ἐν καιρῷ στενο
ſtie ſue cuſtodiuit p̄ceptū: τ fa-
χωρίας αὐτοῦ ἐφύλαξεν ἐντολήν, καὶ ἐγέ
ct⁹ eſt dñs egypti. phinees pater
νετο κύριος Αἰγύπτου· Φινεὲς ὁ πατὴρ
noſter in zelādo zelū: accepit teſta
ἡμῶν ἐν τῷ ζηλῶσαι ζῆλον, ἔλαβε διαθή-
mētū ſacerdotij ſēpiterni. ieſus in
κην ἱερωσύνης αἰωνίας. Ἰησοῦς ἐν τῷ
adimplēdo ſmonē fact⁹ eſt iudex in iſra
πληρῶσαι λόγον ἐγένετο κριτὴς ἐν Ἰσρα-
el. caleph in teſtificādo in
ηλ· | χαλὲβ ἐν τῷ ἐπιμαρτύρασθαι ἔν
eccleſia accepit terre hereditatē.
τῇ ἐκκλησίᾳ ἔλαβε γῆς κληρονομίαν·
dauid in mia ſua poſſedit
δαυὶδ ἐν τῷ ἐλέει αὐτοῦ ἐκληρονόμησε
ſedē regni ꝓpetui. elias dū ze
θρόνον βασιλείας αἰωνίας. Ἠλίας ἐν τῷ ζη
laret zelū legis recept⁹ eſt vſq; ad
λῶσαι ζῆλον νόμου ἀνελήφθη ἕως εἰς τὸν
celū. ananias azarias miſael credē
οὐρανόν· Ἀνανίας Ἀζαρίας Μισαὴλ πι-
tes liberati ſunt de flāma. daniel
στεύσαντες ἐσώθησαν ἐκ φλογός· Δανιὴλ
in ſimplicitate ſua liberat⁹ ē de ore
ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτοῦ ἐρρύσθη ἐκ στόμα
leonū. τ ſic cogitate per
τος λεόντων· καὶ οὕτως ἐννοήθητε κατὰ
gñationē τ gñationē: q̄m oēs
γενεάν καὶ γενεάν, καὶ ὅτι πάντες

Universidad de Deusto
Biblioteca

sperantes in ipm: nō infirmabū=
ὁι ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν, οὐκ ἀσθενήσου
tur. τ a verbis viri peccato
σι. καὶ ἀπὸ λόγων ἀνδρὸς ἁμαρτω=
ris ne timeatis: qa glia ei⁹
λοῦ μὴ φοβηθῆτε, ὅτι ἡ δόξα αὐτοῦ
in sterc⁹ τ in vermes. hodie
εἰς κόπρια καὶ εἰς σκώληκας. σήμερον
extolletur τ cras nō inuenie=
ἐπαρθήσεται καὶ ἄριον οὐ μὴ εὑρεθῇ,
qa cōuersus est in puluerē suū:
ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς γῆν χοῦν αὐτοῦ,
τ cogitatio ei⁹ perijt.
καὶ ὁ διαλογισμὸς αὐτοῦ ἀπώλετο.
τ vos filij cōfortamini τ viri
καὶ ὑμεῖς τέκνα ἰσχύσατε καὶ ἀνδρί
estote in lege: qa in ipa gli=
ζεσθε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι ἐν αὐτῷ δο=
cabimini. τ ecce sym=
ξασθήσεσθε. καὶ ἰδοὺ συμεὼν ὁ ἀδελ=
ter vester: scio q vir cōsilij est:
φὸς ὑμῶν, οἶδα ὅτι ἀνὴρ βουλῆς ἐστιν,
eum audite oēs dies. ip=
αὐτοῦ ἀκούετε πάσας τὰς ἡμέρας. αὐ
se vobis erit in patrē: τ iudas
γὸς ὑμῖν ἔσται εἰς πατέρα, καὶ ἰούδας
maccabeus ipe fortis potentia a iu
μακκαβαῖος αὐτὸς ἰσχυρὸς δυνάμει ἐκ νε
uētute sua: hic vobis erit princeps exer
ότητος αὐτοῦ, οὗτος ὑμῖν ἔσται ἄρχων στρα
citꝰ: τ bellabitis bellū ppl'o⁹.
τιᾶς, καὶ πολεμήσετε πόλεμον λαῶν.
τ vos adducetis ad vos oēs
καὶ ὑμεῖς προσάξετε πρὸς ὑμᾶς πάντας
factores legis: τ vltionē
τοὺς ποιητὰς τοῦ νόμου, καὶ ἐκδίκησιν τ
ppli vri. retribuite retributionē
λαοῦ ὑμῶν. ἀνταπόδοτε ἀνταπόδομα
gētiū. τ attēdite in precē=
σι τοῖς ἔθνεσι. καὶ προσέχετε εἰς τὰ προσά
pta legis. τ bñdixit eos.
γματα τοῦ νόμου. καὶ ἐυλόγησεν αὐτούς.
τ appositꝰ est ad patres suos:
καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτ,
τ mortuus est in sexto τ quadrage
καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ τεσσαρα=
simo τ cētesimo anno. τ sepelierūt eū
κοστῷ καὶ ἑκατοστῷ ἔτει. καὶ ἔθαψαν αὐ
filij eius in sepulturis patrū suoꝝ
τὸν οἱ υἱοὶ αὐτ ἐν τάφοις πατέρων αὐτ
in modin: τ luxerūt eū oīs isra
ἐν μωδεῖν, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς ἰσρα
el luctu magno.
ηλ κοπετὸν μέγαν. Ca. 3.

Et surrexit iudas vocatꝰ
Καὶ ἀνέστη ἰούδας ὁ καλούμενος
maccabeꝰ filiꝰ ei⁹ pro eo: τ
μακκαβαῖος υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ, καὶ
adiuuabāt eū oēs fratres eius:
ἐβοήθουν αὐτῷ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτ,
τ oēs q̄ adhęserāt patri
καὶ πάντες ὅσοι ἐκολλήθησαν τῷ πατρὶ
eiꝰ: τ preliabant̄ preliū isra
αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τὸν πόλεμον ἰσρα
el cū letitia. τ dilatauit gliam
ηλ μετ' εὐφροσύνης. καὶ ἐπλάτυνε δόξαν
ppli'o suo. τ induit thoracē vt
τῷ λαῷ αὐτοῦ. καὶ ἐνεδύσατο θώρακα ὡς
gigas: τ succinxit se armis bel
γίγας, καὶ συνεζώσατο τὰ σκεύη τὰ πο
licis suis. prelia cōstituit pro
λεμικὰ αὐτοῦ. πολέμους συνεστήσατο σκε

qui sperant in eum non infirmantur. Et a verbis viri peccatoris ne timueritis: quia gloria eius sterc⁹ & vermis est. Hodie extollitur et cras non inuenietur: quia conuersus est in terram suaꝫ: et cogitatio eius periit. Vos ergo filii confortamini & viriliter agite in lege: quia cum feceritis que vobis precepta sunt in lege a domino deo vr̄o: in ipsa glorioſi eritis. Et ecce simon frater vester scio q̄ vir consilii est. Ipsum audite sęper: & ipse erit vobis pater. Et iudas machabeus fortis viribus a iuuētute sua: sit vobis princeps militie: & ipse aget bellū populi. Et adducetis ad vos omnes factores legis: & vindicate vindictam populi vestri. Retribuite retributionem in gentibus: et intendite in preceptum legis. Et benedixit eos: et appositus est ad patres suos. Et defunctus est anno cētesimoquadragesimosexto: & sepultus est a filiis suis in sepulchris patrum suorum in modin: & planxerunt eum omnis israel planctu magno.

Capitulum tertium.

Et surrexit iudas q vocabatur machabeus filius eius pro eo: & adiuuabant eum omnes fratres eius: & vniuersi qui se coniunxerant patri eius: & preliabantur prelium israel cuꝫ leticia: & dilatauit gloriā populo suo: & induit se loricam sicut gigas: & succinxit se armis bellica sua in prelijs: & protegebat castra gladio suo. Similis factus est leoni in operibus suis: & sicut catulus leonis rugiens in venatione. Et persecutꝰ est iniquos perscrutans eos: & qui conturbant populum suum: eos succēdit flāmis & repulsi sunt inimici eius pre timore eius. Et omnes operarii iniquitatis conturbati sunt: & directa est salus in manu eius. Et exacerbābat reges multos: & letificabat iacob in operibꝰ suis: & in seculum memoria eius in benedictione. Et perambulabat ciuitates iuda & perdidit impios ex eis: et auertit iraꝫ a b israel. Et nominatꝰ est vsqꝫ ad nouissimum terre: & congregauit pereūtes et cōgregauit apollonius gentes: et a samaria virtutem multam & magnam ad bellandum contra israel. Et cognouit iudas & exiit obuiaꝫ illi: & percussit & occidit illum: & ceciderunt vulnerati multi: & reliqui fugerūt: & accepit spolia eorum et gladium apollonii abstulit iudas: et erat pugnans in eo omnibꝰ diebus: et audiuit seron princeps exercitus syrie q̄ congregauit iudas cōgregationem fidelium & ecclesiam secuꝫ: et ait. Faciam mihi nomen & glorificabor in regno: et debellabo iudā & eos qui cum ipso sunt qui spernebant verbum regis: & preparauit se & ascenderunt cum eo castra impiorum fortes auxiliarii: vt facerent vindictam in filios israel: &

tegēs castra in gladio. τ similis
πάζων παρεμβολὴν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ὅμοι
factꝰ ē leoni in operib⁹ suis: τ vt
ώθη λέοντι ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ὡς
catulꝰ leōis ruēs in venationē. τ pśecu=
σκύμνος ἐρευγόμενος ἐις θήραν. καὶ ἐδίω=
tꝰ ē iniquos scrutās. τ turbā
ξεν ἀνόμους ἐξερευνῶν. καὶ τοὺς παράσσον
tes pplm suū succēdit. τ cōpul
τας τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐφλόγισε. καὶ συνε=
si sunt iniqui a timore eiꝰ.
σάλησαν οἱ ἄνομοι ἀπὸ τοῦ φόβου αὐτ.
τ oēs operarij iniqtatis cōtur
καὶ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀνομίας συνε
bati sunt. τ prosperata ē saluatio in
ταράχθησαν. καὶ εὐοδώθη σωτηρία ἐν
manu eius. Et exacerbauit reges
χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἐπίκρανε βασιλεῖς
multos: τ letificauit iacob in
πολλούς, καὶ ἐύφρανε τὸν ἰακὼβ ἐν τοῖς
operibꝰ suis: τ vsqꝫ in seculū memo
ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἡ μνη=
ria eiꝰ in bñdictionē. τ pābulauit
μόσυνον αὐτοῦ εἰς ἐυλογίαν. καὶ διῆλθεν
in ciuitatibꝰ iuda: τ delcuit im=
ἐν πόλεσιν ἰούδα, καὶ ἐξωλόθρευσεν ἀσε
pios de ea. τ auertit irā ab
βεῖς ἐξ αὐτῆς. καὶ ἀπέστρεψεν ὀργὴν ἀπὸ
israel. τ nominatꝰ ē vsqꝫ ad nouissimū
ἰσραήλ. καὶ ὠνομάσθη ἕως ἐσχάτου τῆς
terre: τ cōgregauit pereūtes. τ cō=
γῆς, καὶ συνήγαγε ἀπολλυμένους. καὶ συ
gregauit appolloniꝰ gētes: τ a sama=
νήγαγε ἀπολλώνιος ἔθνη, καὶ ἀπὸ σαμα
ria exercitū magnū vt pugnaret
ρείας δύναμιν μεγάλην τοῦ πολεμῆσαι
cōtra israel. τ cognouit iudas τ exiuit
πρὸς ἰσραήλ. καὶ ἔγνω ἰούδας καὶ ἐξῆλθεν
in occursuꝫ ei. τ percussit eū
εἰς συνάντησιν αὐτῶ. καὶ ἐπάταξεν αὐ
τ occidit. τ ceciderūt vul
τὸν καὶ ἀπέκτεινε. καὶ ἔπεσον τραυ=
nerati multi: τ reliqui fuge
ματίαι πολλοί, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἔφυ
rūt. τ accepit spolia eoꝝ: τ
γον. καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ τὴν
gladiū apollonij accepit iudas:
μάχαιραν ἀπολλωνίου ἔλαβεν ἰούδας,
τ fuit pugnās cū eo oēs di=
καὶ ἦν πολεμῶν ἐν αὐτῇ πάσας τὰς ἡμέ
es. τ audiuit serō princeps exer
ρας. καὶ ἤκουσε σήρων ὁ ἄρχων τῆς δυ
citꝰ syrie q̄ cōgregauit iudas cōgre
ναμέως συρίας ὅτι ἠθροισεν ἰούδας ἄθροι
gationē: τ ecclesiā fidelium secū τ
σμα, καὶ ἐκκλησίαν πιστῶν μεθ' αὐτοῦ καὶ
exeuntiū in bellū. τ dixit.
ἐκπορευομένων εἰς πόλεμον. καὶ εἶπε.
faciā mihi nomē τ glorificabo
ποιήσω ἐμαυτῷ ὄνομα καὶ δοξασθήσομαι
in regno: τ debellabo iu=
ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ πολεμήσω τὸν ἰού=
dā τ eos q̄ cū eo: τ sper
δαν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ τοὺς ἐξουδε
nētes verbū regis. τ addi
νοῦντας τὸν λόγον τοῦ βασιλέως. καὶ προ
dit: τ ascēderūt cū eo castra
σέθετο, καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ παρεμβο=
impioꝝ fortia ad adiuuādū eū vi=
λὴ ἀσεβῶν ἰσχυρὰ βοηθῆσαι αὐτῷ ποιῆ
ceret vltionē in filijs israel. τ
σαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ

A

B

appropiquauerūt vsqz ad ascēsum bethorō. τ ἤγγισεν ἕως ἀναβάσεως βαιθωρῶν. καὶ exiuit iudas in occursum ei cū ἐξῆλθεν ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῶ ὀλι paucis. vt ūt viderūt exercitū veniē γοστός. ὡς δὲ εἶδον τὴν παρεμβολὴν ἐρχο tē in occursum eis: dixerūt μένην εἰς συνάντησιν αὐτοῖς, εἶπον τῶ iuda. q̄d poterim⁹ pauci exītes pu= ἰούδα. τί δυνησόμεθα ὀλιγοστοὶ ὄντες πο= gnare cōtra multitudinē tantā fortē. τ λεμῆσαι πρὸς πλῆθος τοσοῦτο ἰσχυρόν. καὶ C nos fatigati sumus ieiuni exītes hodie. ἡμεῖς. ἐκλελύμεθα ἀσιτοῦντες σήμερον. τ dixit iudas. facile est conclu καὶ εἶπεν ἰούδας. ἔυκοπόν ἐστι συγκλει= di multos in manib⁹ paucor⁹ τ δῆναι πολλοὺς ἐν χερσὶν ὀλίγων, καὶ nō est differētia in cōspectu celi salua οὐκ ἔστι διαφορὰ ἐναντίον τοῦ οὐρανοῦ σώ re in multis vel i paucis. q̄m nō in σαι ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις. ὅτι οὐκ ἐν multitudīe potētie victoria belli est: πλήθει δυνάμεως νίκη πολέμου ἐστίν, sed a celo fortitudo. ipi veniūt ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἰσχύς. αὐτοὶ ἔρχον cōtra nos multitudie cōtumacie τ ini τοι πρὸς ἡμᾶς πλήθει ὕβρεως καὶ ἀνο= quitatis vt dispdāt nos τ mulieres μίας τοῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ τὰς γυναῖκας nr̄as τ filios nr̄os vt spo= ἡμῶν καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν τοῦ σκυλεῦ= liēt nos. nos ūt pugnam⁹ pro σαι ἡμᾶς. ἡμεῖς δὲ πολεμοῦμεν περὶ animab⁹ nr̄is τ legib⁹ nr̄is. D τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ τῶν νομίμων ἡμῶν. τ ipe cōfringet eos ante fa= καὶ αὐτὸς συντρίψει αὐτοὺς πρὸ προσώ= ciē nr̄am. vos ūt nō timeatis ab που ἡμῶν. ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε ἀπ' αὐ eis. postq̄ ūt cessauit loqui irruit in τῶν. ὡς δὲ ἐπαύσαντο λαλῶν ἐνέπεσαν εἰς eos subito: τ cōtrit⁹ est serō τ αὐτοὺς ἄφνω, καὶ συνετρίβη σφρὼν καὶ ἡ exercit⁹ ei⁹ cozā eo. τ παρεμβολὴ αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ pscuti sūt eos in descensu bethorō ἐδίωκον αὐτοὺς ἐν τῇ καταβάσει βαιθωρῶν vsqz ad cāpū. τ ceciderūt ab eis ἕως τοῦ πεδίου. καὶ ἔπεσον ἀπ' αὐτῶν q̄si viri octingēti. at reliq fuge ὡς ἄνδρες ὀκτακόσιοι. οἱ δὲ λοιποὶ ἔφυ rūt in terrā phyliſtiim. τ incepit timo= γον εἰς γῆν φυλιστιείμ. καὶ ἤρξατο φόβος re ihuda a fratrū ei⁹ τ formido E ἰούδα καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἡ φοβὸς incidere in gētes q̄ in circuitu eo ἐπιπίπτειν ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ κύκλω αὐ rū: τ appropinquit vsqz ad regē τῶν, καὶ ἤγγισεν ἕως τοῦ βασιλέως τὸ nomē eius: τ de prelijs ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ὑπὲρ τῶν παρατάξεων iude narrabat oīs gēs. cū ūt audiuit ἰούδα ἐξηγεῖτο πᾶν ἔθνος. ὡς δὲ ἤκουσεν antiochus rex fmones hos: ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τού= irat⁹ est furore. τ misit τ τους, ὠργίσθη θυμῶ. καὶ ἀπέστειλε καὶ cōgregauit exercitus oēs re= συνήγαγε τὰς δυνάμεις πάσας τῆς βα gni sui castra fortia val λείας αὐτοῦ παρεμβολὴν ἰσχυρὰν σφό=

appropinquauerūt vsqz ad bethorō: et exiuit iudas obuiam illis cum paucis. Vt autem viderunt exercitum venien= tem sibi obuiam: dixerunt iude. Quo= modo poterimus pauci pugnare con= tra multitudinem hanc tantam & tam fortem: et nos fatigati sum⁹ ieiunio ho die: et ait iudas. Facile est concludi mul tos in manu paucorum: & non est diffe rentia in conspectu dei celi liberare in multis et in paucis: quoniā non in mul titudine exercitus victoria belli: sed de celo fortitudo est. Ipsi veniunt ad nos in multitudine contumaci & superbia: vt disperdant nos et vxores nostras & filios nostros: et vt spolient nos. Nos vero pugnabimus pro animabus no= stris & legibus nostris: & ipse dominus conteret eos ante faciem nostram. Vos autem ne timueritis eos. Vt cessauit au tem loqui: insiluit in eos subito. Et con tritus est seron & exercitus eius in con spectu ipsius: & persecutus est eos in de scensu bethoron vsqz in campum: et ce ciderunt ex eis octingenti viri: reliqui autem fugerunt in terram phyliſtiim. Et cecidit timor iude ac fratrum ei⁹: & formido super omnes gentes in circui tu eorum: & peruenit ad regem nomē eius: & de preliis iude narrabāt omnes gentes. Vt audiuit autem rex antioch⁹ sermones istos iratus est animo: & misit et congregauit exercitum vniuersi re= gni sui castra fortia valde: et aperuit era rium suum: & dedit stipendia exercitui in annum: et mādauit illis vt essent pa= rati ad omnia: & vidit q̄ defecit pecu= nia de thesauris suis: & tributa regionis modica propter dissensionem et plagā quam fecit in terra: vt tolleret legiti= ma que erant a primis diebus: et timuit ne non haberet et semel & bis in sum= ptus & donaria que dederat ante larga manu: & abundauerat super reges qui ante eum fuerant: & consternatus erat animo valde: & cogitauit ire in persidē et accipere tributa regionum et cōgre gare argentum multum: & reliquit ly= siam hominem nobilem de genere re= gali sup negocia regia a flumie euphra te vsq; ad flumen egypti: & vt nutri= ret antiochum filium suum donec redi ret: et tradidit ei medium exercitum et elephantos: et mandauit ei de omnib⁹ que volebat: & de inhabitantibus iude am & hierusalem: et vt mitteret ad eos exercitum ad conterendam & extirpā dam virtutem israel et reliquias hieru= salem: et auferendam memoriam eorū de loco: et vt constitueret habitatores filios alienigenas in omnibus finibus eorum: et sorte distribueret terram eo= rum: & rex assumpsit partem exercitus residui: et exiuit ab antiochia ciuitate regni sui anno centesimo & quadrage= simoseptimo: & transfretauit euphratē

de: τ aperuit gazophylacium suū τ ὄρα. καὶ ἤνοιξε τὸ γαζοφυλάκιον αὐτοῦ καὶ dedit stipendia exercitib⁹ suis in ἔδωκεν ὀψώνια τοῖς δυνάμεσιν αὐτοῦ εἰς annū. τ iussit eis in an ἐνιαυτόν. καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς εἰς ἐνιαυ nū esse paratos ad oēz necessitatē. τ τὸν εἶναι ἑτοίμους εἰς πᾶσαν χρείαν. καὶ vidit q̄ defecit pecunia de εἶδεν ὅτι ἐξέλιπε τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῶν thesauris. τ tributoz collectores regiōis θησαυρῶν. καὶ οἱ φορολόγοι τῆς χώρας pauci. ꝓpter dissensionē τ plagā ὀλίγοι. χάριν τῆς διχοστασίας καὶ πληγῆς quā fecit in terra: vt tolleret ἧς κατεσκεύασεν ἐν τῇ γῇ, τοῦ ἆραι τὰ legē q̄ erat a dieb⁹ primis. νόμιμα ἃ ἦσαν ἀφ' ἡμερῶν τῶν πρώτων. τ timuit ne nō haberet vt semel τ καὶ ἐυλαβήθη μὴ οὐκ ἔχε ὡς ἅπαξ καὶ bis ad expēsas τ dona q̄ δὶς εἰς τὰς δαπάνας καὶ τὰ δόματα ἃ dederat ante larga manu. τ ἐδίδου ἔμπροσθεν δαψιλεῖ χειρί. καὶ abūdauerat sup reges ἐπερίσσευσεν ὑπὲρ τοὺς βασιλεῖς τοὺς poꝛes liberali manu: τ cōsternat⁹ erat πρώτους δαψιλεῖ χειρί, καὶ ἠπορεῖτο τῇ anima sua valde. τ cogitauit ire ψυχῇ αὐτοῦ σφόδρα. καὶ ἐβουλεύσατο τοῦ πο in pslā τ accipere ρευθῆναι εἰς τὴν περσίδα καὶ λαβεῖν τὰς tributa regionū: τ cōgregare pecu φόρους τῶν χωρῶν, καὶ συναγαγεῖν ἀργυ niā multā. τ relict lysiā hoiem no ρίου πολύ. καὶ κατέλιπε λυσίαν ἄνδρα ἔν bile τ de genere regali: sup δοξον καὶ ἀπὸ φίλους τῆς βασιλείας, ἐπὶ negocia regis a τῶν πραγμάτων τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ flumio euphrate: vsqz ad terminos egy ποταμοῦ εὐφράτου, ἕως τῶν ὁρίων αἰγύπ pti: τ vt nutriret antiochū filiū suū του, καὶ τρέφειν ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ quoqz rediret ipe. τ tradi ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτόν. καὶ παρέδω dit ei dimidiū exercituū τ κεν αὐτῷ τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμεων καὶ elephātos. τ iussit ei de ἐλεφαντας. καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ πε τοὺς oibus q̄ volebat. τ de ποιεῖν πάντων ὧν ἐβούλετο. καὶ περὶ τῶν inhabitātib⁹ iudeā τ hierlm. vt κατοικούντων τὴν ἰουδαίαν καὶ ἱλημ'. ἀπο mitteret cōtra eos exercitū vt cōtereret τ στεῖλαι ἐπ' αὐτοὺς δύναμιν τοῦ ἐκτρίψαι καὶ deleret fortitudinē isrl' τ reliqui ἐξᾶραι τὴν ἰσχὺν ἰσραὴλ καὶ τὸ κατάλειμ as hierlz: τ tolleret memoriā eoꝝ μα ἱλημ, καὶ ἆραι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν de loco: τ cōstituere filios alieni ἀπὸ τοῦ τόπου, καὶ κατοικῆσαι υἱοὺς ἀλλο genas in oīb⁹ terminis eoꝝ. τ sorte φυλὰς ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν. καὶ κατα distribuere terrā illoꝝ. τ rex κληροδοτῆσαι τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ ὁ βασι accepit dimidiū exerci λεὺς παρέλαβε τὰς ἡμίσεις τῶν δυνάμε tuū reliquū. τ ꝓfect⁹ est ab ων τὰς καταλειφθείσας. καὶ ἀπῆρεν ἀπὸ antiochia ab vrbe regni sui. ἀντιοχείας ἀπὸ πόλεως βασιλείας αὐτοῦ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

anno septimo t q̄dragesimo t
ἔτους ἑβδόμου καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ
centesimo. t trāsiuit euphratē flu
ἑκατοστοῦ. καὶ διεπέρασεν τὸν εὐφράτην πο
uios t perābulabat supiores regio
ταμὸν καὶ διεπορεύετο τὰς ἐπάνω χώ=
nes. t elegit lysias ptolemeū filiū
ρας. καὶ ἐπέλεξε λυσίας πτολεμαῖον τὸν
dorimenis t nicanorē t gorgiā. vi=
δορυμένους καὶ νικάνορα καὶ γοργίαν. ἄν=
ros potētes ex amicis regis
δρας δυναστὰς τῶν φίλων τοῦ βασιλέ
t misit cū eis q̄dragi
ως. καὶ ἀπέστειλε μετ' αὐτῶν τεσσαράκον
ta milia virox t septē milia
τα χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ ἑπτακισχιλίαν
equitū: vt irēt in terrā iuda t disp
ἵππον, τ ἐλθεῖν εἰς γῆν ἰούδα καὶ κα=
derēt cā iuxta verbū re
ταφθεῖραι αὐτὴν κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασι
gis. t pfecti sunt cū oī exercitu
λέως. καὶ ἀπῆραν σὺν πάσῃ τῇ δυνάμει
suo t venerūt. t castrametati sunt pro=
αὐτῶν καὶ ἦλθον. καὶ παρενέβαλον πλη
pe emmaū in terra cāpestri. t
σίον ἐμμαοὺμ ἐν τῇ γῇ τῇ πεδινῇ. καὶ
audierūt mercatores regionis nomē
ἤκουσαν οἱ ἔμποροι τῆς χώρας τὸ ὄνομα
illox. t acceperūt argentū t aux
αὐτῶν. καὶ ἔλαβον ἀργύριον καὶ χρυσίον
multū valde t pueros. t venerūt in
πολὺ σφόδρα καὶ παῖδας. καὶ ἦλθον εἰς
castra vt acciperēt filios isrl
τὴν παρεμβολὴν τοῦ λαβεῖν τοὺς υἱοὺς ἰσρ
in suos. t additi sunt ad eos
εἰς παῖδας. καὶ προσεφυήθησαν πρὸς αὐτούς
exercit9 syrie t terre alienigenarū. t
δύναμις συρίας καὶ γῆς ἀλλοφύλων. καὶ
vidit iudas t fratres ei9: qm̄
εἶδεν ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ὅτι
multiplicata sūt mala: t exercit9 ca=
ἐπληθύνθη τὰ κακά, καὶ αἱ δυνάμεις πα
strametatē in terminis eox. t
ρεμβάλλουσιν ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῶν. καὶ
cognouerūt verba regis
ἐπέγνωσαν τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως
q̄ p̄cepit facere pplo in pdi
οὓς ἐνετείλατο ποιῆσαι τῷ λαῷ εἰς ἀ=
tionē t cōsumationē. t dixit vnus
πώλειαν καὶ συντέλειαν. καὶ εἶπεν ἕκα
q̄sq; ad ꝓximū suū: erigam9
στος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, ἀνασηκώσωμεν
delectionē pplī nr̄i. t pugne
τὴν καθαίρεσιν τοῦ λαοῦ ἡμῶν. καὶ πολε
mus p:o pplo nr̄o t sūt
μήσωμεν περὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ τῶν ἁγί
ctis. t cōgregata ē synagoga vt essent pa=
ων. καὶ ἁθροίσθη ἡ συναγωγὴ τοῦ εἶναι ἑτοί
ti in bellū: t vt orarent
μους εἰς πόλεμον, καὶ τοῦ προσεύξασθαι
t peterēt miaz t miserationes. t hie
καὶ αἰτῆσαι ἔλεον καὶ οἰκτιρμούς. καὶ Ie=
rusalē erat inhabitata vt desertū. nō erat
ρουσαλὴμ ἦν ἀοίκητος ὡς ἔρημος. οὐκ ἦν
intrās t exiens de
ὁ εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος ἐκ
natis eius. t sanctū cō
τῶν γεννημάτων αὐτῆς. καὶ τὸ ἁγίασμα κα
culcatū: t filij alienigenarū in ar=
τεπατήθη, καὶ υἱοὶ ἀλλογενῶν ἐν τῇ ἄ=
ce habitatio in gētib9. t ablata ē
κρα κατάλυμα ἐν τοῖς ἔθνεσι. καὶ ἐξήρθη

flumen et perambulabat superiores re
giones: et elegit lysias ptolemeum filiū
dorimini: & nicanorem & gorgiam vi=
ros potētes ex amicis regis: & misit cū
eis quadraginta milia virorum & septē
milia equitum: vt venirēt in terram iu
da et disperderent eam secundum ver=
bum regis. et processerunt vt irent cuz
vniuersa virtute sua: et venerūt et appli
cuerunt ammauz in terra campestri: &
audierunt mercatores regionum no=
men eorum: & acceperunt argentuz &
aurum multum valde: et pueros: et ve=
nerunt in castra vt acciperent filios isrl
in seruos: et additi sunt ad eos exercit9
syrie et terre alienigenarum: et vidit iu
das et fratres eius: qa multiplicata sunt
mala: & exercitus applicabat ad fines
eorum: et cognouerūt verba regis que
mandauit populo facere in interituz &
consumationem. & dixerunt vnusquis
q3 ad proximum suum: erigamus deie
ctionem populi nostri et pugnemus p
populo nostro et sanctis nostris: & cō=
gregatus est conuentus: vt essent para
ti in prelium: et vt orarent & peterent
misericordiaz et miserationes: & hieru
salem non habitabatur: sed erat sicut
desertum. Non erat qui ingrederetur
et egrederetur de natis eius: sanctū cō
culcabatur: et filii alienigenarum erant
in arce ibi erat habitatio gentium. Et
ablata ē voluptas a iacob: & defecit ibi
tibia & cithara. Et congregati sunt &
venerunt in masphat contra hierusalē:
quia loc9 orationis erat in masphat an=
te in israel. Et ieiunauerunt illa die: &in
duerunt se ciliciis: & cinerem imposue
runt capiti suo: et dissuerunt vestimen=
ta sua. Et expanderunt libros legis de
quibus scrutabantur gentes similitudi
nem simulachroruz suorum: & attule=
runt ornamenta sacerdotalia: & primi=
tias & decimas: & suscitauerunt nazare
os qui impleuerant dies: et clamaue=
rūt voce magna in celū dicētes. Quid
faciemus istis: & quo eos ducemus. Et
sancta tua conculcata sunt: & contami=
nata sunt: & sacerdotes tui facti sunt in
luctum & in humilitatem: et ecce natio
nes conuenerunt aduersum nos vt nos
disperdant. Tu scis que cogitant in nos
quomodo poterimus subsistere ante fa
ciem eorum nisi tu de9 adiuues nos. Et
tubis exclamauerunt voce magna. Et
post hec constituit iudas duces populi:
tribunos & centuriones: & pentacon=
tarchos & decuriones. Et dixit his qui
edificabant domos: & sponsabant vxo
res: & plantabant vineas & formidolo
sis: vt redirent vnusquisq; in domuz su
am secundum legem. Et mouerunt ca
stra & collocauerunt ad austrum amma
um: & ait iudas. Accingimini & estote
filii potētes: & estote parati in mane: vt
pugnetis aduersus nationes has q̄ con
uenerunt disperdere nos.

delectatio de iacob. t defecit tibia t
τέρψις ἐξ ἰακώβ. καὶ ἐξέλιπεν αὐλὸς καὶ
cithara. t cōgregati sunt t venerūt in
κιννύρα. καὶ συνήχθησαν καὶ ἦλθοσαν εἰς
maspha cōtra hierlm. qm̄ loc9
μασηφὰ κατέναντι ἱλημ'. ὅτι τόπος
orationis in maspha ante in
προσευχῆς εἰς μασηφὰ τὸ πρότερον τῷ
israel. t ieiunauerūt in die illo
ἰσραήλ. καὶ ἐνήστευσαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
t induerūt saccos t cinerē
καὶ περιεβάλοντο σάκκους καὶ σποδὸν
sup capita ipox. t scidērūt
ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. καὶ διέρρηξαν τὰ
vestimēta sua. t expanderūt libz
ἱμάτια αὐτῶν. καὶ ἐξεπέτασαν τὸ βιβλί
legis de q̄b9 scrutabant gētes
ον τοῦ νόμου περὶ ὧν ἐξηρεύνων τὰ ἔθνη τοῦ
inscribere in ipis similitudines
ἐπιγράφειν ἐπ' αὐτῶν τὰ ὁμοιώματα τῶν
idolox suox. t attulerūt vestes
εἰδώλων αὐτῶν. καὶ ἤνεγκαν τὰ ἱμάτια
sacerdotij: t primitias t
τῆς ἱερωσύνης, καὶ τὰ πρωτογεννήματα καὶ
decimas. t suscitauerūt nazareos
τὰς δεκάτας. καὶ ἤγειραν τοὺς ναζηραίους
q̄ impleuerūt dies. t clamauerūt
οἱ ἐπλήρωσαν τὰς ἡμέρας. καὶ ἐβόησαν
voce in celū dicētes. q̄d facie
φωνῇ εἰς τὸν οὐρανὸν λέγοντες. τί ποιή
mus his t quo eos duce
σωμεν τούτοις καὶ ποῦ αὐτοὺς ἀπαγά=
mus: t sancta tua cōculcata sunt:
γωμεν, καὶ τὰ ἅγιά σου κατεπατήθη,
t cōtaminata sūt. t sacerdotes tui i lu
καὶ βεβηλώθη. καὶ οἱ ἱερεῖς σου ἐν πέν
ctu t humilitate. t ecce gētes
θει καὶ ταπεινώσει. καὶ ἰδοὺ τὰ ἔθνη
cōuenerūt cōtra nos vt disperdāt nos. tu
συνῆκται ἐφ' ἡμᾶς τοῦ ἐξᾶραι ἡμᾶς. σὺ
scis q̄ cogitāt cōtra nos. q̄mō pote
οἶδας ἃ λογίζονται ἐφ' ἡμᾶς. πῶς δυνη=
rim9 subsistere ante faciē eo=
σόμεθα ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον αὐ
rū: si nō tu adiuues nos: t exclama=
τῶν, ἐὰν μὴ σὺ βοηθήσῃς ἡμῖν. καὶ ἐσάλπι
uerūt tubis t clamauerūt voce
σαν ταῖς σάλπιγξι καὶ ἐβόησαν φωνῇ
magna. t post hoc cōstituit iudas
μεγάλῃ. καὶ μετὰ τοῦτο κατέστησεν ἰούδας
duces pplī tribunos t cē=
ἡγουμένους τοῦ λαοῦ χιλιάρχους καὶ ἑκα
turiones t pētacontarchos t de
τοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δε
curiones. t dixerūt edificātib9
καδάρχους. καὶ εἶπαν τοῖς οἰκοδομοῦσιν
domos t spōsātib9 vxores t plā
οἰκίας καὶ μνηστευομένοις γυναῖκας καὶ φυ
tātib9 vineas t timidis: reuer
τεύουσιν ἀμπελῶνας καὶ δειλοῖς, ἀπο=στρέ
ti vnusquēq; in domū suā sm̄ le
φειν ἕκαστον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ κατὰ τὸν νό
gē. t recesserūt castra. t castra=
μον. καὶ ἀπῆρεν ἡ παρεμβολή. καὶ παρε
metati sūt sm̄ meridiē emmaū. t di=
νεβάλοσαν κατὰ νότον ἐμμαούμ. καὶ εἶ=
xit iudas accingimini t estote in
πεν ἰούδας περιζώσασθε καὶ γίνεσθε εἰς
filios potētes: t estote pati in
υἱοὺς δυναμοὺς, καὶ γίνεσθε ἕτοιμοι εἰς τὸ
mane vt pugnem9 cōtra gētes has
πρωὶ τοῦ πολεμῆσαι ἐν τοῖς ἔθνεσι τούτοις

Deut. 20.b. Iud. 17.a.

Universidad de Deusto
Biblioteca

cōgregatas aduersus nos vt dispdat nos τ
ἐπισυνηγμένοις ἐφ' ἡμᾶς ἐξᾶραι ἡμᾶς καὶ
sancta nra: qm mecū nos mo=
τὰ ἅγια ἡμῶν, ὅτι κρεῖσσον ἡμᾶς ἀπο=
ri in bello: q̄ videre mala
θανεῖν ἐν τῷ πολέμῳ, ἢ ἐπιδεῖν τὰ κακὰ
gētis nre τ sctōr̄.sicut ūt fuerit
τοῦ ἔθνους ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων.ὡς δ' ἂν ᾖ
A voluntas ī celo: sic faciat.
θέλημα ἐν οὐρανῷ,οὕτω ποιήσει. Ca. 4.
Ca. 4. ΚΑὶ παρελάβε γοργίας πεντακι
milia virorū τ mille eqtes ele
χιλίους ἄνδρας καὶ χιλίαν ἵππον ἐκλεκ
ctos: τ mouerunt castra nocte: vt
τούς,καὶ ἀπῆρεν ἡ παρεμβολὴ νυκτός, ὡς
applicarēt ad castra
τε ἐπιβαλεῖν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν
iudeorū τ penterēt eos subito :τ
Ἰουδαίων καὶ πατάξαι αὐτοὺς ἄφνω,καὶ οἱ
filij arcis erāt illi duces. τ audi
υἱοὶ τῆς ἄκρας ἦσαν αὐτῷ ὁδηγοί. καὶ ἤκου
uit iudas: τ p̄fect⁹ est ipe τ potētes
σεν Ἰούδας,καὶ ἀπῆρεν αὐτὸς καὶ οἱ δυνατοὶ
ad pcutiēdū exercitū regis q̄ ī
Exo. 14. g. τὸ πατάξαι τὴν δύναμιν τὴν ἐν
emmaū.ἔως ἔτι αἱ δυνάμεις ἐσκορπισμέ
erāt a castris. τ venit
ναι ἦσαν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς. καὶ ἦλθε
gorgias in castra iuda nocte:
γοργίας εἰς τὴν παρεμβολὴν Ἰούδα νυκτός,
τ nullū inuenit:τ q̄rebat illos in mōti
καὶ οὐδένα εὗρε,καὶ ἐζήτει αὐτοὺς ἐν τοῖς ὄρε
b⁹: qm dixit fugiūt hi a nobis. τ
σιν,ὅτι εἶπε φεύγουσιν οὗτοι ἀφ' ἡμῶν.καὶ
B simulcū die visus ē iudas in cāpo cū
ἅμα ἡμέρᾳ ὤφθη Ἰούδας ἐν τῷ πεδίῳ ἐν
Infra. 9.b. trib⁹ milib⁹ virorū. vex tegumēta τ
τρισχιλίοις ἀνδράσι.πλὴν καλύμματα καὶ
gladiū nō habebāt sicut volebāt. τ
μάχαιραν οὐκ εἶχον καθὼς ἠβούλοντο. καὶ
viderunt castra gētiū fortia lorica
εἶδον παρεμβολὴν ἐθνῶν ἰσχυρὰν τεθωρα
ta: τ eqtatū circuentē ipa: τ
κισμένην,καὶ ἵππον κυκλοῦσαν αὐτήν,καὶ
hi docti bello. τ dixit iudas
οὗτοι δεδακτοὶ πολέμου.καὶ εἶπεν Ἰούδας
viris q̄ secū. nō timea
τοῖς ἀνδράσι τοῖς μεθ' αὐτοῦ. μὴ φοβεῖ=
tis multitudinē eor̄: τ impetū eo=
σθε τὸ πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὸ ὅρμημα αὐ=
rū ne timueritis. memētote q̄mō liberati
τῶν μὴ δειλωθῆτε. μνησθῆτε ὡς ἐσώθη=
sunt patres nr̄i in mari rubro:
σαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν θαλάσσῃ ἐρυθρᾷ,
C q̄n p̄secut⁹ ē eos pharao in exercitu.
ὅτε ἐδίωξεν αὐτοὺς φαραὼ ἐν δυνάμει.
τ nunc clamem⁹ in celū si mise
καὶ νῦν βοήσωμεν εἰς οὐρανὸν εἰ ἐλεή=
rebit nr̄m: τ recordabit testamēti pa=
σει ἡμᾶς, καὶ μνησθήσεται διαθήκης πα=
trū τ cōfringet castra
τέρων,καὶ συντρίψει τὴν παρεμβολὴν
hec ante faciē nr̄am hodie.
ταύτην κατὰ πρόσωπον ἡμῶν σήμερον.
τ cognoscēt oēs gētes q̄ est
καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθνη ὅτι ἔστιν
redimēs τ saluās israel.
ὁ λυτρούμενος καὶ σώζων τὸν Ἰσραήλ.
τ eleuauerūt alienigene oculos
καὶ ἦραν οἱ ἀλλόφυλοι τοὺς ὀφθαλμοὺς

sancta nostra:quoniam melius est nos
mori in bello q̄ videre mala gentis no
stre & sanctorum.Sicut autē fuerit vo=
luntas in celo:sic fiat.

Capitulum quartum.

ET assūpsit gorgias quiq̄ milia vi
rorum:et mille equites electos: &
mouerūt castra nocte vt applicarēt ad
castra iudeorum:& percuterent eos su
bito. Et filii qui erāt ex arce:erant illis
duces. Et audiuit iudas et surrexit ipse
& potentes percutere virtutem exerci
tuum regis:qui erant in ammaum. Ad
huc enim dispersus erat exercitus a ca=
stris.Et venit gorgias in castra iude no
ctu:& neminē inuenit:& querebat eos
in montibus:quoniaꝫ dixit fugiunt hi
a nobis.Et cum dies factus esset appa=
ruit iudas in campo cum tribus milib⁹
viroruꝫ tantum:qui tegumenta & gla
dios non habebant. Et viderunt castra
gentium valida: & loricatos et equita=
tus in circuitu eorum:& hi docti ad pre
lium. Et ait iudas viris qui secum erāt.
Ne timueritis multitudinem eorum:&
impetuꝫ eorum ne formidetis. Memē
tote qualiter saluī facti sunt patres no=
stri in mari rubro : cum sequeretur eos
pharao cum exercitu multo. Et nunc
clamemus in celum & miserebitur no=
stri dominus:& memor erit testamenti
patrum nostrorum & conteret exerci=
tum istum ante faciem nostram hodie:
& scient omnes gentes quia est deus q̄
redimat et liberet israel. Et eleuauerūt
alienigene oculos suos:& viderunt eos
venientes ex aduerso. Et exierūt de ca
stris in prelium & tuba cecinerunt hiq̄
erant cum iuda:& congressi sunt: & cō
trite sunt gentes & fugerunt in campū.
Nouissimi autem ceciderūt in gladio:
& persecuti sunt eos vsq̄ gezeron : &
vsq̄ in campos idumee et azoti & iam
nie:& ceciderunt ex illis vsq̄ tria milia
virorum. Et reuersus est iudas & exerci
tus eius sequens eum. Dixitq̄ ad popu
lum. Non cōcupiscatis spolia : quia bel
lum contra nos est:& gorgias & exerci
tus eius prope nos in montib⁹. Sed sta=
te nunc contra inimicos nostros & ex
pugnate eos:et sumetis postea spolia se
curi. Et adhuc loquente iuda hec: ecce
apparuit pars quedam prospiciens de
monte. Et vidit gorgias q̄ in fugam cō
uersi sunt sui:& succensa sunt castra. Fu
mus enim qui videbatur declarabat qd
factuꝫ est. Quibus illi conspectis timu
erunt valde aspicientes simul & iudam
& exercitum in campo paratuꝫ ad pre
lium:et fugerunt omnes in campo alie
nigenarum:& iudas reuersus est ad spo
lia castrorū. Et acceperūt aurū multuꝫ:
et argentū:& hyacinthū:& purpurā ma
rinā:& opes magnas. Et conuersi hym=
num canebant & benedicebant deum
in celum quoniam bonus est: quoniaꝫ
in seculū misericordia eius. Et facta est
sal⁹ magna in israel in die illa. Quicūq̄
autē alienigenarū euaserūt venerūt: &
nūciauerunt lysie vniuersa q̄ acciderāt.

suos: τ viderunt eos venientes ex ad=
αὐτῶν,καὶ εἶδον αὐτοὺς ἐρχομένους ἐξ ἐναν
uerso. τ exierūt de castris
τίας. καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς παρεμβολῆς
ad prelii. τ tuba cecinerunt q̄ iuxta iu=
εἰς πόλεμον.καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ Ἰού=
dā τ cōgressi sunt.τ cōtrite sunt gētes:
δα καὶ συνῆψαν.καὶ συνετρίβησαν τὰ ἔθνη,
τ fugerūt in planiciē. at vltimi
καὶ ἔφυγον εἰς τὸ πεδίον. οἱ δὲ ἔσχατοι
oēs ceciderunt in gladio. τ psecuti sūt
πάντες ἔπεσον ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἐδιώξαν
eos vsq̄ ad assaremoth τ vsq̄ ad cam
αὐτοὺς ἕως ἀσαρημὼθ καὶ ἕως τῶν πε
pos idumee τ azoti τ iam=
δίων τῆς Ἰδουμαίας καὶ Ἀζώτου καὶ Ἰαμ=
nias. τ ceciderūt ex eis ad virū tria
νείας.καὶ ἔπεσον αὐτῶν εἰς ἄνδρας τρι
milia. τ reuersus est iudas τ exer
χιλίους. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ δύ
cit⁹ a psequēdo post eos.
ναμις ἀπὸ τοῦ διώκειν ὀπίσω αὐτῶν.
τ dixit ad pplm. non cōcu
καὶ εἶπε πρὸς τὸν λαόν. μὴ ἐπιθυμή=
piscatis spolia: qm̄ bellū ex ad
σητε τῶν σκύλων,ὅτι πόλεμος ἐξ ἐναν=
uerso nostri: τ gorgias τ exercit⁹ in
τίας ἡμῶν,καὶ γοργίας καὶ ἡ δύναμις ἐν
mōte prope nos.sed state nunc con
τῷ ὄρει ἐγγὺς ἡμῶν.ἀλλὰ στῆτε νῦν ἐναν
tra • inimicos nr̄os: τ expugna
τίον τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ πολεμή=
te eos. τ post hec accipite
σατε αὐτούς. καὶ μετὰ ταῦτα λήψεσθε
spolia cū securitate. adhuc cōplen
τὰ σκῦλα μετὰ πεποιθήσεως.ἔτι πληροῦν
te iuda hec apparuit pspicies
τος Ἰούδα ταῦτα ὤφθη μέρος τι ἐκκύπτον
de mōte. τ vidit q̄ cōuersi sūt i fugā:
ἐκ τοῦ ὄρους.καὶ εἶδεν ὅτι τετρόπωνται,
τ cōburunt castra. nā
καὶ ἐμπυρίζουσι τὴν παρεμβολήν. ὁ γὰρ
fum⁹ q̄ videbat demōstrabat qd factū erat.
καπνὸς θεωρούμενος ἐνεφάνιζε τὸ γεγονός. οἱ
at hec cōspiciētes timuerunt valde.
δὲ ταῦτα συνιδόντες ἐδειλώθησαν σφόδρα.
aspiciētes āt τ iuda castra
συνιδόντες δὲ καὶ τὴν Ἰούδα παρεμβολὴν
in planicie pata in pūlium: fuge
ἐν τῷ πεδίῳ ἑτοίμην εἰς παράταξιν, ἔφυ
runt oēs in terrā alienigenāꝝ. τ iudas
γον πάντες εἰς γῆν ἀλλοφύλων.καὶ Ἰούδας
reuersus est ad spolia castro
ἀνέστρεψεν ἐπὶ τὴν σκυλίαν τῆς παρεμβο
rum. τ acceperūt aurū multū τ argētum
λῆς.καὶ ἔλαβον χρυσίον πολὺ καὶ ἀργύριον
τ hyacinthuꝫ τ purpurā marinā τ
καὶ ὑακίνθινον καὶ πορφύραν θαλασσίαν καὶ
diuitias magnas. τ reuersi laudabāt
πλοῦτον μέγαν. καὶ ἐπιστραφέντες ὕμνουν
τ bñdicebāt in celum: qm̄ bonuꝫ:qm̄ in
καὶ εὐλόγουν εἰς οὐρανόν, ὅτι καλόν,ὅτι εἰς
seculuꝫ mia ei⁹. τ facta ē saluatio
τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. καὶ ἐγενήθη σωτηρία
magna in israel in die illa. q̄cūq̄
μεγάλη τῷ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ὅσοι
āt alienigenaꝝ saluati sunt venie
δὲ τῶν ἀλλοφύλων διεσώθησαν παρα=
tes nuntiauerūt lysie om
γενηθέντες ἀπήγγειλαν τῷ Λυσίᾳ πάν=
nia q̄ acciderant.
τα τὰ συμβεβηκότα. ooooooooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. Gre. cū. iterp̄. lati.

ille ār audiens cōfusus ē t deficiebat. qm̄ nō
ὁ δὲ ἀκούσας συνεχύθη καὶ ἠθύμει. ὅτι οὐχ
q̄lia voluit talia facta sint in israel.
ὅσα ἤθελε γενόμενα τὰ γεγόνει τῷ Ἰσραήλ.
t nō q̄lia p̄cepit ei rex
καὶ οὐχ ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς
euenerūt. t in sequēti anno cōgre=
ἐξέβη. καὶ ἐν τῷ ἐρχομένῳ ἐνιαυτῷ συνελό=
gauit virox delectox sexaginta mi=
χησεν ἀνδρῶν ἐπιλέκτων ἑξήκοντα χιλιά=
lia t q̄nq̄ milia equitū vt debel=
δας καὶ πεντακισχιλίαν ἵππον ὥστε ἐκπο=
laret eos. t venerūt in idumeā:
λεμῆσαι αὐτούς. καὶ ἦλθον εἰς τὴν Ἰδουμαίαν,
t castrametati sunt in bethsoris. t occur=
καὶ παρενέβαλον ἐν Βαιθσούροις. καὶ συνή=
rit eis iudas cū decē milib⁹ vi
ντησεν αὐτοῖς Ἰούδας ἐν δέκα χιλιάσιν ἀν=
rox: t vidit castra fortia. t
δρῶν, καὶ εἶδε τὴν παρεμβολὴν ἰσχυράν. καὶ
orauit t dixit. bñdict⁹ es saluator
προσηύξατο καὶ εἶπεν. εὐλογητὸς εἶ ὁ σωτὴρ
israel q̄ cōtriuisti impetū potētis in
Ἰσραὴλ ὁ συντρίψας τὸ ὁρμημα τοῦ δυνάστου ἐν
manu serui tui dauid: t tradidisti
χειρὶ τοῦ δούλου σου Δαυίδ, καὶ παρέδωκας
castra alienigenax in manꝰ
τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων εἰς χεῖ=
ionathe filij saul t scrētis arma
ρας Ἰωνάθου υἱοῦ Σαοὺλ καὶ τοῦ αἴροντος τὰ σκευή
ei⁹. cōclude exercitū hūc
αὐτοῦ. συγκλεισον τὴν παρεμβολὴν ταύτην
in manu ppli tui israel. t cōfundant
ἐν χειρὶ λαοῦ σου Ἰηλ. καὶ αἰσχυνέσθωσαν
in exercitu t equitatu suo. da
ἐπὶ τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἵππῳ αὐτῶν. δὸς
eis timorē: t liq̄fac audaciā fortitudinis e=
αὐτοῖς δειλίαν, καὶ τῆξον θράσος ἰσχύος αὐ=
ox t cōmoueant cōtritione sua.
τῶν καὶ σαλευθήτωσαν τῇ συντριβῇ αὐτῶν.
deijce illos gladio diligētiū te:
κατάβαλε αὐτοὺς ῥομφαίᾳ ἀγαπώντων σε,
t laudēt te oēs sciētes
καὶ αἰνεσάτωσάν σε πάντες οἱ εἰδότες τὸ
nomē tuū in hymnis. t cōgressi sunt adinui
ὄνομά σου ἐν ὕμνοις. καὶ συνέβαλον ἀλλή=
cē. t ceciderūt de castris lysie
λοις. καὶ ἔπεσον ἐκ τῆς παρεμβολῆς Λυσίου
ad quinq̄ milia virox. t ceciderūt ex
εἰς πεντακισχιλίους ἄνδρας. καὶ ἔπεσον ἐξ
aduerso cox. vides āt lysias factā
ἐναντίας αὐτῶν. ἰδὼν δὲ Λυσίας τὴν φυγὴν
fugā sui exercit⁹: exercit⁹ āt inde
τροπὴν τῆς αὐτοῦ συντάξεως, τῆς δὲ Ἰούδα
factā audaciā: t q̄m̄ō pati sunt vel
τὸ γεγυμνωμένον θάρσος, καὶ ὡς ἕτοιμοί εἰσιν ἢ
viuere vel mori generosē: p̄fect⁹ est in antio
ζῆν ἢ τεθνηκέναι γενναίως, ἀπῆρεν εἰς Ἀντι
chiā: t elegit milites: t multiplicās
όχειαν, καὶ ἐξενολόγει, καὶ πλεονάσας τὸν
factū exercitū cogitabat iterx sa=
γυμνωθέντα στρατὸν ἐλογίζετο πάλιν γυμνω=
ctū venire in iudeā.
θέντα παραγενέσθαι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.
dixit āt iudas t fratres ei⁹. ecce
εἶπε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. ἰδοὺ
cōtriti sunt inimici nr̄i: ascēdam⁹ ad
συνετρίβησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, ἀναβῶμεν κα
purgādū sancta t renouare. t cōgregata
θαρίσαι τὰ ἅγια καὶ ἐγκαινίσαι. καὶ συνή=
ssit castra oia: t ascēderūt in
θη ἡ παρεμβολὴ πᾶσα, καὶ ἀνέβησαν εἰς

Trāsla. B. Die.

Quibus ille auditis: consternatus ani=
mo deficiebat: q̄ non qualia voluit: ta
lia contigerunt in israel: & qualia man
dauit rex: Et sequenti anno congrega=
uit lysias virorum electorum sexaginta
milia: et equitum quinq̄ milia: vt debel
laret eos: Et venerunt in iudeam: & ca=
stra posuerunt in bethoron: & occurrit
illis iudas cum decem milibus viris: &
viderunt exercitum fortem: et orauit
& dixit. Benedictus es saluator israel q̄
contriuisti impetum potētis in manu
serui tui dauid: & tradidisti castra alieni
genarū in manu ionathe filii saul et ar=
migeri eius. Conclude exercitū istuz in
manu populi tui israel: & confundatur
in exercitu suo & equitibus. Da illis for
midinem & tabefac audaciam virtutis
eorū: & cōmoueantur contritione sua.
Deiice illos gladio diligentium te: & col
laudent te omnes qui nouerunt nomē
tuum in hymnis. Et cōmiserunt preliū:
& ceciderunt de exercitu lysie q̄nq̄ mi
lia virorum. Videns autem lysias suorū
fugam: & iudeorum audaciam: & q̄ pa
rati sunt aut viuere aut mori fortiter:
abiit antiochiā & elegit milites: vt mul=
tiplicati rursus venirent in iudeam. Di=
xit autem iudas et fratres eius. Ecce cō
triti sunt inimici nostri: ascēdamus nūc
mundare sancta et renouare. Et cōgre
gatus est omnis exercitus: & ascende=
runt in montem syon. Et viderunt scti
ficationem desertam: et altare propha
natum: & portas exustas: et in atriis vir
gulta nata sicut in saltu vel in montib⁹
et pastophoria diruta. Et sciderunt vesti
menta sua: et planxerūt plāctu magno
et imposuerunt cinerē super caput suū:
et ceciderunt in faciem̄ super terram: &
exclamauerunt tubis signorum: et cla=
mauerunt in celum. Tunc ordinauit iu
das viros vt pugnarēt aduersus eos q̄
erant in arce: donec emundarēt sancta.
Et elegit sacerdotes sine macula volū=
tatē habentes in lege dei: et mūdauerūt
sancta: & tulerunt lapides contamina=
tionis in locum immundum. Et cogita
uit de altari holocaustorum quod pro=
phanatum erat: quid de eo faceret. Et
incidit illi consilium bonum vt destrue
ret illud: ne forte illis esset in opprobri
um: quia contaminauerant illud gen=
tes & demoliti sunt illud. Et reposuerūt
lapides in monte domus in loco apto:
quoadusq̄ veniret propheta & respon=
deret de eis. Et acceperunt lapides inte
gros secundum legem: et edificauerūt
altare nouum secundum illud quod fuit
prius: & edificauerunt sancta: & que in=
tra domum erant intrinsecus: & edem
& atria sanctificauerunt. Et fecerunt va
sa sancta noua: & intulerunt candela=
brum & altare incensorum: & mensam
in templum. Et incensum posuerunt
super altare: & accenderunt lucernas q̄
super candelabrum erant: & lucebant
in templo. Et posuerunt super men=
sam panes et appenderunt velamina:

Maccabeo. i. Cap. iiii.

mōtē sion: t viderūt sanctū desolatū
ὄρος Σιών. καὶ εἶδον τὸ ἁγίασμα ἠρημωμένον
t altare cōtaminatū: t por=
καὶ τὸ θυσιαστήριον βεβηλωμένον, καὶ τὰς πύ
tas cōbustas. t in aulis plātas
λας κατακεκαυμένας. καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς φυ
natas vt in sylua vel vt in aliq̄ mō
τὰ πεφυκότα ὡς ἐν δρυμῷ ἢ ὡς ἐν ἑνὶ τῶν ὀρέ
tiū. t pastophoria diruta. t scide=
ων. καὶ τὰ παστοφόρια καθηρημένα. καὶ διέῤῥη
runt vestimēta sua: t plāxerūt plan=
ξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκόψαντο κοπε
ctu magno. t imposuerūt cinerē sup ca
τὸν μέγαν. καὶ ἐπέθεντο σποδὸν ἐπὶ τὴν κε
put suū. t ceciderūt in faciē
φαλὴν αὐτῶν. καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον
sup terrā. t exclamauerūt tubis
ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγ
signox. t clamauerūt in celū.
ξι τῶν σημασιῶν. καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν.
tunc p̄cepit iudas viris oppugnare
τότε ἐπέταξεν Ἰούδας ἀνδράσι πολεμεῖν
cos q̄ in arce q̄ad purgaret sancta. t
τοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἕως καθαρίσωσι τὰ ἅγια. καὶ
elegit sacerdotes sine macula libētes i lege:
ἐπελέξεν ἱερεῖς ἀμώμους θελητὰς νόμου,
t mūdauerūt sancta: t tulerūt la=
καὶ ἐκαθάρισαν τὰ ἅγια, καὶ ἦραν τοὺς λί
pides cōtaminatiōis i locū imundū.
θους τοῦ μιασμοῦ εἰς τόπον ἀκάθαρτον.
t cogitauerūt de altari
καὶ ἐβουλεύσαντο περὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῆς
holocausti cōtaminato q̄d illi
ὁλοκαυτώσεως τοῦ βεβηλωμένου τί αὐτῷ
facerēt. t incidit illis cōsiliū bo=
ποιήσωσι. καὶ ἔπεσεν αὐτοῖς βουλὴ ἀγα
nū: vt destruerēt illud ne esset illis in
θή, καθελεῖν αὐτὸ μήτε ἕνεκεν αὐτοῖς εἰς
opprobriū: q̄a cōtaminauerūt gētes illud. t destru
ὄνειδος, ὅτι ἐμίαναν τὰ ἔθνη αὐτό. καὶ καθεῖ
xerunt altare: t reposuerunt lapides
λον τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἀπέθεντο τοὺς λίθους
in mōte dom⁹ in loco apto:
ἐν τῷ ὄρει τοῦ οἴκου ἐν τόπῳ ἐπιτηδείῳ,
q̄aduscq̄ veniret ꝓpheta ad resꝓ
μέχρι τοῦ παραγενηθῆναι προφήτην τοῦ ἀπο
pōdēdum de eis. t acceperūt lapides
κριθῆναι περὶ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον λίθους
integros fm legē. t edificauerē
ὁλοκλήρους κατὰ τὸν νόμον. καὶ ᾠκοδόμη=
runt altare nouuz fm pri=
σαν τὸ θυσιαστήριον καινὸν κατὰ τὸ πρότε
us. t edificauerunt sancta t q̄ intra
ρον. καὶ ᾠκοδόμησαν τὰ ἅγια καὶ τὰ ἐνὸς
domū: t atria sctificauerūt. t fece
τοῦ οἴκου, καὶ τὰς αὐλὰς ἡγίασαν. καὶ ἐποί
rūt vasa sancta noua. t intule
ησαν τὰ σκεύη τὰ ἅγια καινά. καὶ εἰσήνεγ
rūt cādelabrū t altare
καν τὴν λυχνίαν καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν
holocaustox t incēsox t
ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυμιαμάτων καὶ τὴν
mēsam in tēplū. t incēderunt sup
τράπεζαν εἰς τὸν ναόν. καὶ ἐθυμίασαν ἐπὶ
altare: t accēderunt lucernas
τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐξήφαντο τοὺς λύχνους
q̄ in cādelabro t illuxerūt in
τοὺς ἐπὶ τῆς λυχνίας καὶ ἐφάνοσαν ἐν
tēplo. t iposuerunt sup mēsam
τῷ ναῷ. καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν τράπεζαν
panes. t extēderunt velamina
ἄρτους. καὶ ἐξεπέτασαν τὰ καταπετάσματα

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.gre.cū inter.latina. Trāsla.B.Viero. Maccabeo.i.Cap.v.

τ perfecerunt oia opa q̄ fece=
καὶ ἐτέλεσαν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίη=
rūt. τ mane surrexerūt pmaluce quinta
σαν. καὶ ὤρθρισαν τὸ πρωὶ τῇ πέμπτῃ
τ vicesima mēsis noni. hic
καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἐνάτου. οὗτος ὁ
mēsis chaseleu octaui τ quadragesimi
G μὴν χασελεῦ τοῦ ὀγδόου καὶ τεσσαρακοστοῦ
τ cētesimi anni. τ obtulerūt sacrificiū se
καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους. καὶ ἀνήνεγκαν θυσίαν κα
cūdū legē sup altare holocau
τὰ τὸν νόμον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυ
stoꝝ nouū q̄ fecerūt. sm
τωμάτων τὸ καινὸν ὃ ἐποίησαν. κατὰ τὸν
tps sm die in q̄ cōtaminauerūt
καιρὸν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ ἐβεβήλωσαν
illud gētes: i illa renouatū est in cātīcis
αὐτὸ τὰ ἔθνη, ἐν ἐκείνῃ ἐνεκαινίσθη ἐν ᾠδαῖς
τ citharis τ cinyris τ in cymbalis.
καὶ κιθάραις καὶ κινύραις καὶ ἐν κυμβάλοις.
τ ceciderunt oīs pplīs sup faciē
καὶ ἔπεσον πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον
τ adorauerūt τ bñdixerunt in ce=
καὶ προσεκύνησαν καὶ εὐλόγησαν εἰς οὐρα
lī ei q̄ prosperauit eis. τ fecerunt
νὸν ὃν εὐοδώσαντα αὐτοῖς. καὶ ἐποίησαν
dedicationē altaris dieb⁹
τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου ἡμέρας
octo. τ obtulerūt holocausta cū
ὀκτώ. καὶ προσήνεγκαν ὁλοκαυτώματα με
letitia. τ sacrificauerūt sacrificiū salutatiōis
τ' εὐφροσύνης. καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίου
τ laudis. τ ornauerūt q̄ sm
καὶ αἰνέσεως. καὶ κατεκόσμησαν τὸ κατὰ
faciē tēpli coronis aureis τ
πρόσωπον τ' ναοῦ στεφάνοις χρυσοῖς καὶ
scutulis. τ dedicauerūt portas
A ἀσπιδίσκαις. καὶ ἐνεκαίνισαν τὰς πύλας
τ pastophoria τ ianuas posuerūt eis. τ
καὶ τὰ παστοφόρια καὶ ἔθυρωσαν αὐτά. καὶ
fuit letitia magna in pplō val=
ἐγένηθη εὐφροσύνη μεγάλη ἐν τῷ λαῷ σφό
de. τ auersum est opprobriū gētiū. τ sta
δρα. καὶ ἀπεστράφη ὄνειδος ἐθνῶν. καὶ ἔστη
tuit iudas τ fratres eius τ om=
σεν ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶ
nis ecclesia israel: vt aganē di=
σα ἐκκλησία ἰσραήλ, ἵνα ἄγωνται αἱ ἡμέ=
es dedicatiōis altaris in tē=
ρας ἐγκαινισμοῦ τ' θυσιαστηρίου ἐν ταῖς καιρ
poribꝰ eoꝝ annū sm annū p dies
οῖς αὐτῶν ἐνιαυτὸν κατὰ ἐνιαυτὸν ἡμέρας
octo a quinta τ vigesima mē
ὀκτὼ ἀπὸ τῆς πέμπτης καὶ εἰκάδος τ' μη
sis chaseleu cū letitia τ gau
νὸς χασελεῦ μετ' εὐφροσύνης καὶ χα=
dio. τ edificauerūt in tpe illo
ρᾶς. καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
mōtē siō in circuitu muros altos τ tur=
τὸ ὄρος σιὼν κυκλόθεν τείχη ὑψηλὰ καὶ πύρ
res fortes: ne forte aduenientes
γους ἰσχυρούς, μήποτε παραγενηθέντα τὰ
gētes cōculcarēt eos: vt fecerunt
B ἔθνη καταπατήσωσιν αὐτά, ὡς ἐποίησαν
pri⁹. τ collocauerūt illic exercitū
τὸ πρότερον. καὶ ἐπέταξαν ἐκεῖ δύναμιν τη
vt suarēt illuꝫ. τ munierunt illuꝫ adeustodiēdā
ρεῖν αὐτό. καὶ ὠχύρωσαν αὐτὸ τηρεῖν τὴν
beīsurā vt haberet pplꝰ munitionē cō
Βαιθσούραν τ' ἔχειν τὸν λαὸν ὀχύρωμα κα
tra faciē idumee.
τὰ πρόσωπον τῆς ἰδουμαίας. Ca.5.

et consumauerunt omnia opera q̄ fe
cerant. Et ante matutinum surrexerūt
quinta & vicesima die mensis noni: hoc
est mensis casleu centesimiquadragesi=
mooctaui anni: & obtulerunt sacrificiuꝫ
secundum legem super altare holocau
storum nouum quod fecerunt. Secun=
dum tēpus & secundum diē in qua con
taminauerunt illud gentes: in ipa reno
uatum est in canticis & citharis & cyna
ris & cymbalis. Et cecidit omnis popu
lus in facīe: & adorauerunt & benedixe
runt in celum eum qui prosperauit eis.
Et fecerunt dedicationē altaris diebus
octo: & obtulerunt holocausta cum le=
ticia: & salutaria laudis. Et ornauerunt
facīe templi coronis aureis & scutulis:
& dedicauerunt portas & pastophoria:
& imposuerunt eis ianuas. Et facta est
letitia in populo magna valde: & auer=
sum est opprobrium gentium. Et sta=
tuit iudas & fratres eius: & vniuersa ec=
clesia israel: vt agatur dies dedicationis
altaris in tēporibus suis ab anno in an=
num per dies octo: a quinta & vicesima
die mensis casleu cum letitia & gaudio.
Et edificauerunt in tempore illo mon=
tē sion: & per circuitum muros altos &
turres firmas: nequando venirēt gētes
& conculcarent eum sicut antea fece=
runt: et collocauit illic exercitum vt ser
uarent eum: & munuit euꝫ ad custodiē
dum bethsurā: vt haberet populus mu
nitionē contra faciem idumee.

Capitulum quintum.

ET factum est vt audierunt gentes
in circuitu: quia edificatum est al=
tare et sanctuariū sicut prius: irate sunt
valde et cogitabāt tollere genus iacob:
qui erant inter eos: & ceperunt occide=
re de populo & psequi. Et debellabat
iudas filios esau in idumea: et eos q erāt
in arabathanē quia circūsedebāt israe
litas: & percussit eos plaga magna. Et
recordatus est maliciam filiorum bean:
qui erant populo in laqueū & in scāda=
luꝫ insidiantes ei in via: et concluſi sunt
ab eo in turribus: & applicuit ad eos: &
anathematizauit eos: & incēdit turres
eorū igni cuꝫ omnibus qui in eis erāt.
et transiuit ad filios ammon: & inuenit
manum fortem & populum copiosuꝫ:
& timotheum ducem ipsoruꝫ: et comi
sit cum eis prelia multa: & contriti sunt
in conspectu eorum: & percussit eos: &
cepit gazer ciuitatem et filias ejus: & re
uersus est in iudeaꝫ. Et congregate sūt
gētes que sunt in galaad aduersus israe
litas qui erant in finibus eorum: vt tol
lerent eos: & fugerunt in dathemā mu
nitionem: & miserant litteras ad iudaꝫ
& fratres eius dicentes. Cōgregate sūt
aduersum nos gentes per circuitum: vt
nos auferant & parant venire & occu=
pare munitionem in quam confugim⁹
& timotheus est dux exercitus eoruꝫ.
Nunc ergo veni & eripe nos de mani=
bus eorum quia cecidit multitudo de
nobis. Et omnes fratres nostri qui erāt
in locis tubin interfecti sūt: & captiuas
duxerūt vxores eorū & natos & spolia:

ΚΑΙ factū est q̄n audierūt gētes in
Καὶ ἐγένετο ὅτε ἤκουσαν τὰ ἔθνη κυ=
circuitu q̄ edificatū est altare. τ de
κλόθεν ὅτι ᾠκοδομήθη τὸ θυσιαστήριον. καὶ ἐνε
dicatū ē sanctuariū sicut pri⁹: τ
καινίσθη τὸ ἁγίασμα ὡς τὸ πρότερον, καὶ
irate sunt valde τ cogitauerunt
ὠργίσθησαν σφόδρα καὶ ἐβουλεύσαντο τοῦ
tollere gen⁹ iacob q̄ erāt in medio eo
ἆραι τὸ γένος ἰακὼβ τοὺς ὄντας ἐν μέσῳ αὐ
rū. τ ceperūt occidere in pplō τ
τῶν. καὶ ἤρξαντο τοῦ θανατοῦν ἐν τῷ λαῷ καὶ
auferre. τ bellabat iudas cōtra
ἐξαίρειν. καὶ ἐπολέμει ἰούδας πρὸς
filios esau in idumea acrabattinā
υἱοὺς ἡσαῦ ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ τὴν ἀκραβαττίνην
q̄a circūsedebāt israel. τ pcussit
ὅτι περιεκάθηντο τὸν ἰσραήλ. καὶ ἐπάταξεν
eos plaga magna. τ cōpressit e=
αὐτοὺς πληγὴν μεγάλην. καὶ συνέσχεν αὐ
os: τ accepit spolia eoꝝ. τ recor=
τούς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν. καὶ ἐμνή
dat⁹ ē malitie filioꝝ bea. q̄ fuerūt pplō
σθη τῆς κακίας υἱῶν βαιάν. οἳ ἦσαν τῷ λαῷ
in laqueū τ in scādalū in insi
εἰς παγίδα καὶ εἰς σκάνδαλον ἐν τῷ ἐνε=
diādo eos in vijs: τ cōclusi
δρεύειν αὐτοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ συνεκλείσθη
sunt ab eo in turrib⁹. τ castra=
σαν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς πύργους. καὶ παρε
metat⁹ est cōtra eos: τ anathematizauit il=
νέβαλεν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐ
los τ cōbussit turres ei⁹ in
τοὺς καὶ ἐνεπύρισε τοὺς πύργους αὐτῆς ἐν
igne cū oīb⁹ q̄ ibi erāt. τ trāsiuit
πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐνοῦσι. καὶ διεπέρασεν
ad filios ammō. τ inuenit manū fo=
ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἀμμών. καὶ εὗρε χεῖρα κρα
tē τ pplꝰ multū τ timotheū ducē
ταιὰν καὶ λαὸν πολὺν καὶ τιμόθεον ἡγούμε
illoꝝ. τ cōmisit cōtra eos plia
νον αὐτῶν. καὶ συνῆψε πρὸς αὐτοὺς πολέμους
multa. τ cōtriti sunt ante faciē
πολλούς. καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου
illi⁹ τ pcussit eos. τ cepit
αὐτῶν καὶ ἐπάταξεν αὐτούς. καὶ προκατελα
gazer τ filias ei⁹. τ
βετο τὴν γαζηρ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς. καὶ
reuersus est in iudeā. τ cōgregate
ἀνέστρεψεν εἰς τὴν ἰουδαίαν. καὶ ἐπεσυνήχ=
sunt gētes in galaad cōtra isra=
θησαν τὰ ἔθνη τὰ ἐν τῇ γαλααδ ἐπὶ τὸν ἰσρα
el q̄ erāt in finib⁹ eoꝝ vt tollerēt
ηλ τοὺς ὄντας ἐπὶ τοῖς ὁρίοις αὐτῶν τοῦ ἐξᾶραι
eos. τ fugerūt in dathema arcē.
αὐτούς. καὶ ἔφυγον εἰς δαθεμὰ τὸ ὀχύρωμα.
τ miserūt litteras ad iudā τ
καὶ ἀπέστειλαν γράμματα πρὸς ἰούδαν καὶ
fratres ei⁹ dicētes. cōgregate
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ λέγοντες. ἐπισυνήγμεθα
sunt cōtra nos gētes q̄ in circuitu nr̄o vt tol=
ἐφ' ἡμᾶς τὰ ἔθνη τὰ κυκλῶ ἡμῶν τοῦ ἐξᾶ
lāt nos. τ parāt venire τ capc=
ραι ἡμᾶς. καὶ ἑτοιμάζονται ἐλθεῖν καὶ προκα
re munitionē in q̄ cōfugi=
ταλαβέσθαι τὸ ὀχύρωμα εἰς ὃ καταφύγο
m⁹. τ timothe⁹ dux est castroꝝ
μεν. καὶ τιμόθεος ἡγεῖται τῆς παρεμβολῆς
eoꝝ. nūc igit̄ veniēs libera nos de manu
αὐτῶν. νῦν οὖν ἐλθὼν ἔξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς
eoꝝ: q̄n cecidit de nobis multitudo τ
αὐτῶν, ὅτι πέπτωκεν ἐξ ἡμῶν πλῆθος καὶ

Universidad de Deusto
Biblioteca

oēs fratres nr̄i exr̄tes in locis
πάντες οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν οἱ ὄντες ἐν τοῖς
tubin interfecti sunt. ⁊ captiuauerūt
Βίου τεθανάτωνται. καὶ ἠχμαλωτήκασι
mulieres eor̄ ⁊ filios eor̄
τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν
⁊ supellectilē. ⁊ peremerūt illic fere
καὶ τὴν ἀποσκευήν. καὶ ἀπῴλεσαν ἐκεῖ ὡς
vnū milliare viror̄. adhuc epīsto
μίαν χιλιαρχίαν ἀνδρῶν. ἔτι αἱ ἐπιστο-
le legebant ⁊ ecce nūcij alij
λαὶ ἀνεγινώσκοντο. καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι ἕτεροι
venerūt de galilea cōcissis
παρεγένοντο ἐκ τῆς γαλιλαίας διερρηχότες
vestib⁹ nunciātes iuxta verba
τὰ ἱμάτια ἀπαγγέλλοντες κατὰ τὰ ῥήματα
hec dicētes: cōuenisse cōtra
ταῦτα λέγοντες, ἐπισυνῆχθαι ἐπ' αὐ-
eos de ptolemaide ⁊ tyro ⁊ sidone
τοὺς ἐκ πτολεμαΐδος καὶ Τύρου καὶ σιδῶνος
⁊ oēm galileā alienigenar̄ vt con
καὶ πᾶσαν γαλιλαίαν ἀλλοφύλων τοῦ ἐξα-
sumāt nos. vt āt audiuit iudas ⁊
νᾶσαι ἡμᾶς. ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰούδας καὶ ὁ
ppls simones hos: cōgregata est ec-
λαὸς τοὺς λόγους τούτους, ἐπισυνήχθη ἐκ-
clesia magna ad cogitandū q̄d faciāt
κλησία μεγάλη βουλεύσασθαι τί ποιήσω
fratrib⁹ suis exr̄tib⁹ in tribu
σι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν τοῖς οὖσιν ἐν θλί-
latiōe ⁊ q̄ oppugnabant ab illis. ⁊ dixit
ψει καὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτῶν. καὶ εἶπεν
iudas simoni fratri suo. elige
Ἰούδας Σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἐπίλεξον
tibi viros ⁊ vade ⁊ libera
σεαυτῷ ἄνδρας καὶ πορεύου καὶ ῥῦσαι τοὺς
fratres tuos q̄ in galilea: ego āt
ἀδελφούς σου τοὺς ἐν τῇ γαλιλαίᾳ. ἐγὼ δὲ
⁊ ionathan frater me⁹ ibimus
καὶ Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφός μου πορευσόμεθα
in galaaditim: ⁊ reliquit iose-
εἰς τὴν γαλααδῖτιν, καὶ κατέλιπεν Ἰωσὴ
phū filiū zacharie ⁊ azariā duces
φον τὸν τοῦ Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίαν ἡγουμένους
ppli cū reliquis exerci-
τοῦ λαοῦ μετὰ τῶν ἐπιλοίπων τῆς δυνά-
tus in iudea in custodiā: ⁊ precc
μεως ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ εἰς τήρησιν, καὶ ἐνετεί
pit eis dicēs. p̄cipite pplo huic:
λατο αὐτοῖς λέγων. προσκεῖτε τῷ λαῷ τούτῳ,
⁊ nō cōmittatis bellū cōtra gētes q̄d
καὶ μὴ συνάψητε πόλεμον πρὸς τὰ ἔθνη ἕως
reuertamur nos. ⁊ distributi sunt simo-
τοῦ ἐπιστρέψαι ἡμᾶς. καὶ ἐμερίσθησαν Σίμω-
ni viri tres mille vt iret ad
νι ἄνδρες τρισχίλιοι τοῦ πορευθῆναι εἰς τὴν
galilēā: iude āt viri octo mille
γαλιλαίαν, Ἰούδα δὲ ἄνδρες ὀκτακισχίλιοι
in galaaditim. ⁊ p̄fect⁹ est simō in
εἰς τὴν γαλααδῖτιν. καὶ ἐπορεύθη Σίμων εἰς
galileā: ⁊ cōmisit p̄lia mul-
τὴν γαλιλαίαν, καὶ συνῆψε πολέμους πολ-
ta cōtra gētes: ⁊ cōtrite sunt gētes
λοὺς πρὸς τὰ ἔθνη. καὶ συνετρίβη τὰ ἔθνη
a facie ei⁹. ⁊ p̄secut⁹ est eos vsq̄ ad
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ἕως
portas ptolemaidis. ⁊ ceciderūt de
τῶν πυλῶν Πτολεμαΐδος. καὶ ἔπεσον ἐκ
gētib⁹ ad tria milia viror̄. ⁊ acceperūt
τῶν ἐθνῶν εἰς τρισχιλίους ἄνδρ̄. καὶ ἔλαβον
spolia eor̄. ⁊ assumpserūt eos de
τὰ σκῦλα αὐτῶν. καὶ παρέλαβον αὐτοὺς ἐκ

& peremerunt illic fere mille viros. Et
adhuc epistole legebantur. Et ecce alii
nuncii venerunt de galilea concissis tu
nicis nunciantes: secundum verba hec:
dicentes conuenisse aduersum se: a pto
lomaide & tyro & sidone: & repleta est
omnis galilea alienigenis vt nos consu
mant. Vt audiuit autem iudas & popu
lus sermones istos: cōuenit ecclesia ma
gna cogitare quid facerēt fratrib⁹ suis
qui in tribulatione erant: & expugna-
bantur ab eis. Dixitq; iudas simoni fra
tri suo. Elige tibi viros: & vade et libera
fratres tuos in galilea. Ego autem & fra
ter meus ionathas ibimus in galaadi-
tim. Et reliquit ioseph filium zacha
rie: & azariam duces populi cū residuo
exercitu in iudea ad custodiam: & pre-
cepit illis dicēs. Preestote populo huic:
& nolite bellum cōmittere aduersum
gentes donec reuertamur. Et data sūt
simoni virorū tria milia vt iret i galileā:
iude autem octo milia in galaaditim: et
abiit simon in galileam: & commisit p̄
lia multa cum gentibus: et cōtrite sunt
gentes a facie eius: & persecutus est eos
vsq; ad portam ptolemaidis. Et cecide
runt de gentibus fere tria milia virorū:
& accepit spolia eorum. Et assumpsit
eos qui erant in galilea: & in arbatis cū
vxoribus & natis: et omnibus que erāt
illis: & adduxit in iudeam cum letitia
magna. Et iudas machabeus & iona-
thas frater eius transierunt iordanem:
& abierunt viam trium dierum in deser
tū. Et occurrerunt eis nabuthei & sus-
ceperunt eos pacifice: et narrauerūt eis
omnia que acciderant fratribus eorum
in galaaditide: & quia multi ex eis com-
prehensi sunt in baraca & abosor: & in
alimis: & in casphor: et mageth: & car-
naim. He omnes ciuitates mūite et ma
gne. Sed et in ceteris ciuitatibus galaa-
ditidistenentur comprehensi: et in cra
stinum constituerunt admouere exer-
citum ciuitatibus his: et comprehende
re & tollere eos in vna die. Et conuertit
iudas & exercitus eius viam in desertū
bozor repente: & occupauit ciuitatem
& occidit omnem masculum in ore gla
dii: et accepit omnia spolia eorum: &
succendit eam igni: et surrexerunt in-
de nocte et ibant vsq; ad munitionem.
Et factum est diluculo cum eleuassent
oculos suos: et ecce populus multus cu
ius non erat numerus: portātes scalas
et machinas vt comprehenderent mu
nitionem et expugnarent eos. Et vidit
iudas quia cepit bellum: et clamor bel
li ascendit ad celum sicut tuba: et clamor
magnus de ciuitate: et dixit exercitui
suo. Pugnate hodie pro fratribus ve-
stris. Et venit tribus ordinib⁹ post eos:
& exclamauerunt tubis et clamauerūt
in oratione: et cognouerunt

galilea ⁊ in arbattis cū mu
τῆς γαλιλαίας καὶ ἐν ἀρβάτοις σὺν ταῖς γυ
lieribus ⁊ filijs: ⁊ oīa q̄ erāt e-
ναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐ
is. ⁊ duxerūt in iudeā cū leti-
τοῖς. καὶ ἤγαγον εἰς τὴν Ἰουδαίαν μετ' εὐφρο
tia magna. ⁊ iudas maccabe⁹ ⁊
σύνης μεγάλης. καὶ Ἰούδας ὁ μακκαβαῖος καὶ
ionathā frater ei⁹: trāsierunt iorda-
Ἰωνάθαν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, διέβησαν τὸν Ἰορδά
nē: ⁊ abierunt viā trium dierū in
νην, καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἐν
solitudine. ⁊ occurrerunt nabateis:
τῇ ἐρήμῳ. καὶ συνήντησαν τοῖς ναβαταίοις,
⁊ obuiā fuere illis pacifice: ⁊ enar-
καὶ ἀπήντησαν αὐτοῖς εἰρηνικῶς, καὶ διηγή
rauerūt illis oīa q̄ cōtigerāt
σαντο αὐτοῖς ἅπαντα τὰ συμβάντα τοῖς
fratrib⁹ eor̄ in galaaditide: ⁊ q̄
ἀδελφοῖς αὐτῶν ἐν τῇ γαλααδῖτιδι, καὶ ὅτι
multi de eis cōprehēsi sunt in
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν συνειλημμένοι εἰσὶν εἰς
bosorra. ⁊ bosor in alimis chasor ma
Βόσορρα. καὶ Βοσὸρ ἐν ἀλέμοις Χασκὼρ μα
ged ⁊ carnaim. oēs vrbes he
κεδ καὶ Καρναΐν. πᾶσαι αἱ πόλεις ἄνθρω
fortes ⁊ magne. ⁊ in reliqs vr-
ὀχυραὶ καὶ μεγάλαι. καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πό
bib⁹ galaaditidis sunt cōprehēsi.
λεσι τῆς γαλααδῖτιδός εἰσὶ συνειλημμένοι
in crastinū costituit castra ponere cōtra
εἰς ἄριστον τάσσεσθαι παρεμβαλεῖν ἐπὶ
munitiones ⁊ cōprehēdere ⁊ tol-
τὰ ὀχυρώματα καὶ καταλαβέσθαι καὶ ἐξᾶ
lere oēs hos in die vna. ⁊ con-
ραι πάντας τούτους ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. καὶ ἀπε
uertit iudas ⁊ castra eius viā
στρεψεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ὁδὸν
in desertū in bosorra repēte. ⁊ ce-
εἰς τὴν ἔρημον εἰς Βόσορρα ἄφνω. καὶ κατε
pit vrbē: ⁊ occidit oē mas
λάβετο τὴν πόλιν, καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρ
culinū in ore gladij. ⁊ cepit om-
σενικὸν ἐν στόματι ῥομφαίας. καὶ ἔλαβε πάν
nia spolia eor̄: ⁊ cōbussit cā ig-
τα τὰ σκῦλα αὐτῶν, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυ
ne: ⁊ discessit illinc nocte: ⁊ ibat
ρί, καὶ ἀπῆρεν ἐκεῖθεν νυκτός, καὶ ἐπορεύετο
tāq̄ ad munitionē: ⁊ factū est diluculo. ⁊
ἕως ἐπὶ τὸ ὀχύρωμα, καὶ ἐφώτιζεν ἑωθινή. καὶ
eleuauerūt oculos suos: ⁊ ecce ppls
ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ ἰδοὺ λαὸς
mult⁹ cui⁹ nō erat nūer⁹: portātes scalas
πολὺς οὗ οὐκ ἦν ἀριθμός, αἴροντες κλίμακας
⁊ machinas ad capiēdū munitionē.
καὶ μηχανὰς καταλαβέσθαι τὸ ὀχύρωμα.
⁊ oppugnabāt eos. ⁊ vidit iudas q̄
καὶ ἐπολέμουν αὐτούς. καὶ εἶδεν Ἰούδας ὅτι
inceptū ē p̄liū. ⁊ clamor vrbis
ἤρξατο ὁ πόλεμος. καὶ ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως
ascēdit vsq; ad celū tubis ⁊ voce
ἀνέβη ἕως τοῦ οὐρανοῦ σάλπιγξι καὶ φωνῇ
magna. ⁊ dixit viris exerci-
μεγάλῃ. καὶ εἶπε τοῖς ἀνδράσι τῆς δυνάμε
tus. pugnate hodie pro fratri-
ως. πολεμήσατε σήμερον ὑπὲρ τῶν ἀδελ
bus vr̄is. ⁊ exijt in tribus ordinib⁹
φῶν ὑμῶν. καὶ ἐξῆλθεν ἐν τρισὶν ἀρχαῖς
post eos. ⁊ clamxerūt tu-
ἐξόπισθεν αὐτῶν. καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλ
bis. ⁊ clamauerūt i oratione. ⁊ cognouit
πιγξι. καὶ ἐβόησαν ἐν προσευχῇ. καὶ ἐπέγνω

Universidad de Deusto
Biblioteca

exercit⁹ timothei ꝙ. maccabe⁹ ἡ παρεμβολὴ τιμοθέου ὅτι μακκαβαῖος est: ⁊ fugerūt a facie illi⁹. ⁊ pcus ἐστί, καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτ̄. καὶ ἐπά sit illos plaga magna. ⁊ ceciderūt ex πεσεν αὐτ̄ς πληγὴ μεγάλη. καὶ ἔστησον ἐξ eis in isto die ad octo milia αὐτῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς ὀκτακισχιλίους viroꝝ. ⁊ declinauit ad maspha: ⁊ op= ἀνδρας. καὶ ἀπέκλινεν εἰς μασφά, καὶ ἐπο pugnauit eā: ⁊ cepit eā: λεμησεν αὐτήν, καὶ προκατελάβετο αὐτήν, ⁊ occidit oēz masculū ei⁹. ⁊ acce καὶ ἀπέκτεινε πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς. καὶ ἔλα pit spolia ei⁹: ⁊ cōbussit eā ig= βε τὰ σκῦλα αὐτῆς, καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν πυ ne.illinc abiit. ⁊ accepit ρί. ἐκεῖθεν ἀπῆρε. καὶ προκατελάβετο τὴν chaiphō maced bosoꝝ ⁊ relitꝙs ur χασφών, μακεδ βοσορ καὶ τὰς λοιπὰς πό bes galaaditidis, post ād verba λεις τῆς γαλααδίτιδος. μετὰ δὲ τὰ ῥήματα hec cōgregauit timothe⁹ ca= ταῦτα συνήγαγε τιμόθεος παρεμβο stra alia: ⁊ castrametat⁹ est cōtra fa λὴν ἄλλην, καὶ παρενέβαλε κατὰ πρόσω cie raphō vltra torrētē. ⁊ mi= πον ῥαφὼν ἐκτέρας τ̄ χειμάρρου. καὶ ἀπέ sit iudas ad cōsiderandū ca= στειλεν ἰούδας κατασκοπεῦσαι τὴν παρεμ stra. ⁊ renūciauerūt ei dicētes. cōgre βολήν. καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες. ἐπι gate sint ad eos oēs gētes συνηγμέναι εἰσὶ πρὸς αὐτοὺς πάντα τὰ ἔθνη q̄ in circuitu nr̄o: exercit⁹ mult⁹ valde. τὰ κύκλῳ ἡμῶν, δύναμις πολλὴ σφόδρα. ⁊ arabes cōduxit in auxiliū illis. καὶ ἄραβας μεμίσθωται εἰς βοήθειαν αὐτοῖς ⁊ castrametant trans torrentē καὶ παρεμβάλλουσι πέραν τ̄ χειμάρρου parati venire ad re in bellū. ⁊ a= ἕτοιμοι ἐλθεῖν ἐπὶ σὲ εἰς πόλεμον. καὶ ἐπο bijt iudas in occursum illoꝝ. ⁊ di ρεύθη ἰούδας εἰς συνάντησιν αὐτῶν. καὶ εἶ= xit timothe⁹ principib⁹ exercitus πε τιμόθεος τοῖς ἄρχουσι τῆς δυνάμεως eius. cū appiāquerit iudas ⁊ castra αὐτ̄. ἐν τῷ ἐγγίζειν ἰούδαν καὶ τὴν παρεμβο eius ad torrentē aque: si λὴν αὐτ̄ ἐπὶ τὸν χειμάρρουν τ̄ ὕδατος, ἐὰν trāslerit ad nos prior: nō poterim⁹ διαβῇ πρὸς ἡμᾶς πρότερος, οὐ δυνησόμεθα sustinere eū. qm̄ potens poterit ὑποστῆναι αὐτόν. ὅτι δυνάμενος δυνήσεται aduersū nos. si ait timuerit ⁊ posuerit ca πρὸς ἡμᾶς. ἐὰν δὲ δειλωθῇ καὶ παρεμβά stra vltra fluuiū: trāsibimus λη πέραν τοῦ ποταμοῦ, διαπεράσομεν ad eū ⁊ poterim⁹ cōtra illū. vt πρὸς αὐτὸν καὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτόν. ὡς ait appiāquit iudas ad torrentē διὰ ἤγγισεν ἰούδας ἐπὶ τὸν χειμάρρουν τ̄ aque: statuit scribas ὕδατος, ἔστησε τοὺς γραμματεῖς τοῦ ppli in torrēte: ⁊ p̄cepit λαοῦ ἐπὶ τοῦ χειμάρρου, καὶ ἐνετείλατο eis. dicēs. nō dimittatis oēm hoiem αὐτοῖς λέγων. μὴ ἀφῆτε πάντα ἄνθρωπον castrametari: sed veniāt oēs παρεμβαλεῖν, ἀλλ' ἐξελθόντας πάντες ad bellū. ⁊ trāsiuit cōtra eos εἰς τὸν πόλεμον. καὶ διεπέρασεν ἐπ' αὐτοὺς

castrā timothei quia machabeus est: & refugerūt a facie eius: & percusserūt eos plaga magna: & ceciderunt ex eis in die illa fere octo milia virorū. Et diuertit iudas in maspha: et expugnauit & cepit eam: et occidit omnem masculum eius: & sumpsit spolia eius et succendit eam igni. Inde perrexit & cepit casbō: & mageth & bosor: et reliquas ciuitates galaaditidis. Post hec autem verba cōgregauit timotheus exercitum alium: & castra posuit cōtra raphan trans torrentem. Et misit iudas speculari exercitum: et nunciauerunt ei dicētes: quia conuenerunt ad eum omnes gentes q̄ in circuitu nostro sunt: et exercit⁹ multus nimis. Et arabas cōduxerunt in auxilium sibi et castra posuerunt trās torrentem: parati ad te venire in prelium: & abiit iudas obuiam illis. Et ait timotheus principibus exercitus sui. Cum appropinquauerit iudas et exercit⁹ ei⁹ ad torrentem aque: si transierit ad nos prior: non poterimus sustinere eum: quia potens poterit aduersum nos. Si vero timuerit trāsire & posuerit castra extra flumen: trasfretemus ad eos: & poterimus aduersus illum. Vt autem appropinquauit iudas ad torrentem aque: statuit scribas populi secus torrentem: et mādauit eis dicens. Neminem hominum reliquerītis: sed veniant omnes in prelium: & transfretauit ad illos prior: & omnis populus post eū: & contrite sūt omnes gentes a facie eorum: et proiecerunt arma sua: & fugerunt ad phanū quod erat in carnaim. Et occupauit ipsam ciuitatem: & phanum succēdit igni cum omnibus que erant in ipso. Et oppressa est carnaim: & non potuit sustinere contra faciem iude. Et congregauit iudas vniuersos israelitas qui erant in galaaditide a minimo vsq; ad maximū: & vxores eorum: & natos et exercitum magnum valde: vt venirent in terram iude. Et venerunt vsq; ad ephrō: & hec ciuitas magna in ingressu posita munita valde. Et non erat declinare ab ea dextera vel sinistra: sed per medium iter erat: & inclulerunt se qui erant in ciuitate: & obstruxerunt portas lapidibus: & misit ad eos iudas verbis pacificis dicens. Transeamus per terram vestram vt eamus in terram nostram: & nemo vobis nocebit: tantum pedibus transibimus: & nolebant eis aperire. Et precepit iudas predicari in castris: vt applicarent vnusquisq; in quo erat loco: & applicuerunt se viri virtutis: & oppugnauit ciuitatem illam tota die & tota nocte: E tradita est ciuitas in manu ei⁹. Et peremerunt omnem masculum in ore gladii: & eradicauit eam: & accepit spolia eius & transiuit per totam ciuitatem super interfectos. Et transgressi sunt iordanem in campo magno cōtra faciē bethsan. & erat

prior: ⁊ oīs ppls ei⁹ post eū. πρότερος, καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτ̄ ὀπισθεν αὐτ̄. ⁊ cōtrite sūt ūte faciē ei⁹ oēs καὶ συνετρίβησαν πρὸ προσώπου αὐτ̄ πάν gētes: ⁊ piecerūt arma sua ⁊ τα τὰ ἔθνη, καὶ ἔρριψαν τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ fugerūt in lucū in carnaim. ⁊ ce ἔφυγον εἰς τὸ τέμενος ἐν καρναΐμ. καὶ προ perūt vrbē ⁊ lucū suc κατελάβοντο τὴν πόλιν καὶ τὸ τέμενος ἐνε cēderūt in igne cū oīb⁹ q̄ in il= πύρισαν ἐν πυρὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἐν αὐ lo. ⁊ oppressa est carnaim: ⁊ nō potue τῷ. καὶ ἐτροπώθη ἡ καρναΐμ, καὶ οὐκ ἐδυ= runt vltra sustinere cōtra faciē iu= ναντο ἔτι ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον ἰού dē. ⁊ cōgregauit iudas oēm israel q̄ δα. καὶ ἀνήγαγεν ἰούδας πάντα ἰσραὴλ τοὺς in galaaditide a paruo vsq; ad ma ἐν τῇ γαλααδίτιδι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγά= gnū ⁊ mulieres eoꝝ. ⁊ filios gnū ⁊ mulieres eorum. & filios λου καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. καὶ τὰ τέκνα eoꝝ ⁊ sarcinas castra ma αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν παρεμβολὴν με gna valde: vt venirēt i terrā iuda. ⁊ γάλην σφόδρα, ἐλθεῖν εἰς γῆν ἰούδα. καὶ venerūt vsq; ad ephrō. ⁊ hec vrbs ma= ἦλθον ἕως ἐφρών. καὶ αὕτη ἡ πόλις με gna in itroitu munita valde. γάλη ἐπὶ τῆς εἰσόδου ὀχυρὰ σφόδρα. nō erat declinare ab ea ad dextrā vel sini οὐκ ἦν ἐκκλῖναι ἀπ' αὐτῆς δεξιὰν ἢ ἀρισ strā. sed ꝙ medijū ei⁹ ire. στρᾶ. ἀλλ' ἢ διαμέσου αὐτῆς πορεύεσθαι. ⁊ incluserūt eos q̄ de ciuita καὶ ἀπέκλεισαν αὐτοὺς οἱ ἐκ τῆς πόλε te. ⁊ obstruxerūt portas lapidib⁹ ⁊ ως. καὶ ἐνέφραξαν τὰς πύλας λίθοις. καὶ misit ad eos iudas sermonib⁹ pa ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἰούδας λόγοις εἰρη cificis dicēs. transibo ꝙ terrā tuā νικοῖς λέγων. διελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου vt abeam⁹ in terrā nr̄am. ⁊ ut abeam⁹ in terrā nr̄am. & nullus malefaciet vobis: sed pedibus οὐδεὶς κακοποιήσει ὑμᾶς, πλὴν τοῖς ποσὶ transibim⁹. ⁊ nō volnerūt aperire transibimus. & nō volnerūt apire παρελευσόμεθα. καὶ οὐκ ἠβούλοντο ἀνοῖξαι ei: ⁊ iussit iudas p̄dicare in ei: & iussit iudas predicare in αὐτῷ, καὶ ἐπέταξεν ἰούδας κηρύξαι ἐν τῇ castris vt castra poneret vnusq̄sq; in castris vt castra poneret vnusquisq; in παρεμβολῇ τ̄ παρεμβαλεῖν ἕκαστον ἐν ᾧ q̄ est loco. ⁊ castrametati sūt viri ἐστὶ τόπῳ. καὶ παρενέβαλον οἱ ἄνδρες τῆς exercit⁹: ⁊ oppugnauerūt vrbē totā δυνάμεως, καὶ ἐπολέμησαν τὴν πόλιν ὅλην die illa ⁊ tota nocte. ⁊ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα. καὶ tradita est vrbs in manib⁹ ei⁹. ⁊ παρεδόθη ἡ πόλις ἐν χερσὶν αὐτοῦ. καὶ occidit oēm masculū in ore gla= ἀπώλεσε πᾶν ἀρσενικὸν ἐν στόματι ῥομ dii: ⁊ eradicauit eā. ⁊ accc= φαίας, καὶ ἐξερρίζωσεν αὐτήν. καὶ ἔλα pit spolia ei⁹. ⁊ trāsiuit p βε τὰ σκῦλα αὐτῆς. καὶ διῆλθε διὰ τῆς ciuitatē sup occisos. ⁊ πόλεως ἐπάνω τῶν ἀπεκταμένων. καὶ transierūt iordanē in campū διέβησαν τὸν ἰορδάνην εἰς τὸ πεδίον magnū cōtra faciē bethsan. ⁊ erat τὸ μέγα κατὰ πρόσωπου βαιθσάν. καὶ ἦν

Universidad de Deusto
Biblioteca

iudas cōgregās extremos τ
Ἰούδας ἐπισυνάγων τοὺς ἐκατίζοντας καὶ
adhortās pplm per totā
παρακαλῶν τὸν λαὸν κατὰ πᾶσαν τὴν
viā: donec venit in terrā iuda. τ ascēde
ὁδόν, ἕως οὗ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰούδα. καὶ ἀνέβη
runt in mōtē siō in letitia τ gau
σαν εἰς τὸ ὄρος σιὼν ἐν εὐφροσύνη καὶ χα
dio. τ adduxerūt holocausta: qa nō
ρᾶ. καὶ προσήγαγον ὁλοκαυτώματα, ὅτι οὐκ
cecidit de eis vll⁹ donec reuerti
ἔπεσεν ἐξ αὐτῶν οὐθείς ἕως τοῦ ἐπιστρέ
sunt in pace. τ in dieb⁹ qb⁹ erat
ψαι ἐν εἰρήνῃ. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἦν
iudas τ ionathas in galaad: τ si
Ἰούδας καὶ Ἰωνάθαν ἐν τῇ γαλαάδ, καὶ σί
mō frater ei⁹ in galilea cōtra
μων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῇ γαλιλαίᾳ κατὰ
faciē ptolemaidis: audiuit ioseph
πρόσωπον Πτολεμαΐδος, ἤκουσεν Ἰωσὴφ ὁ
fili⁹ zacharie τ azarias pncipes exer
τοῦ Ζαχαρίου καὶ Ἀζαρίας ἄρχοντες τῆς δυ
cit⁹ facinora τ prelia
ναμέως τῶν ἀνδραγαθιῶν καὶ τοῦ Πτολέμου
q̄lia fecerāt: τ dixerūt. faciam⁹ τ
ὅια ἐποίησαν, καὶ εἶπαν. ποιήσωμεν καὶ
ipi nobis nomē. τ eam⁹ ad pu
αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὄνομα. καὶ πορευθῶμεν πο
gnādū cōtra gētes q̄ i circuitu nro.
λεμῆσαι πρὸς τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ ἡμῶν.
τ preceperūt his q̄ de exercitu
καὶ παρήγγειλαν τοῖς ἀπὸ τῆς δυνάμεως
q̄ cū illis. τ abierūt in iam
τῆς μετ' αὐτῶν. καὶ ἐπορεύθησαν ἐπὶ Ἰαμ
niā. τ exiuit gorgias de ciuitate
νιαν. καὶ ἐξῆλθε Γοργίας ἐκ τῆς πόλεως
τ viri ei⁹ in occursum eis
καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς συνάντησιν αὐτοῖς
in bellū. τ fugat⁹ est ioseph⁹ τ
εἰς πόλεμον. καὶ ἐτροπώθη Ἰώσηφος καὶ
azarias τ psecutionē sūt passi vsq; ad terminos
Ἀζαρίας καὶ ἐδιώχθησαν ἕως τῶν ὁρίων τῆς
iudee. τ ceciderūt in die illo
Ἰουδαίας. καὶ ἔπεσον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
de pplo israel ad duo⁹mille viros
ἐκ τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ εἰς δισχιλίους ἄνδρας
τ facta est fuga magna in pplo isra=
καὶ ἐγένετο τροπὴ μεγάλη ἐν τῷ λαῷ Ἰσρα
el: qm̄ nō audierūt iudā τ fra=
ηλ, ὅτι οὐκ ἤκουσαν Ἰούδα καὶ τῶν ἀδελ=
tres suos putātes fortiter se facere. ipi ūt
φῶν αὐτοῦ διότι ἐνόμιζον ἀνδραγαθῆσαι. αὐτοὶ δὲ
nō erāt de semine viroꝝ
οὐκ ἦσαν ἐκ τοῦ σπέρματος τῶν ἀνδρῶν
illoꝝ q̄b⁹ data est salus israel p manū
ἐκείνων οἷς ἐδόθη σωτηρία Ἰσραὴλ διὰ χειρὸς
eoꝝ. τ vir iudas τ fratres ei⁹
αὐτῶν. καὶ ὁ ἀνὴρ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
glificati sunt valde coꝝā oī isr'
ἐδοξάσθησαν σφόδρα ἐναντίον παντὸς Ἰσρ'
τ gētib⁹ oīb⁹ vbi audiebaē nomē
καὶ τῶν ἐθνῶν πάντων οὗ ἠκούετο τὸ ὄνομα
eoꝝ. τ cōuenerūt ad eos fausta
αὐτῶν. καὶ ἐπισυνήγοντο πρὸς αὐτοὺς εὐφη
dicētes. τ exiit iudas τ fra=
μοῦντες. καὶ ἐξῆλθεν Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελ=
tres ei⁹: τ oppugnabāt filios esau
φοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπολέμουν τοὺς υἱοὺς Ησαῦ
in terra q̄ ad meridiē. τ pcussit
ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον. καὶ ἐπάταξε τὴν
chebrō τ filias ei⁹. τ de
Χεβρὼν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς. καὶ κα

iudas congregans extremos & exhor=
tabatur populum per totam viam do=
nec venirent in terram iuda: & ascende=
runt in monten sion cum letitia & gau
dio: et obtulerunt holocausta: q̄ nemo
ex eis cecidisset donec reuerteretur in
pace. Et in diebus quibus erat Iudas &
Ionathas in terra galaad: & simon fra=
ter eius in galilea contra faciem ptole=
maidis audiuit ioseph⁹ zacharie filio⁹:
& azarias princeps virtutis res bene ge
stas: & prelia que facta sunt & dixit. Fa
ciamus & ipsi nobis nomen & eam⁹ pu
gnare aduersus gentes que in circuitu
nostro sunt: & precepit his qui erant in
exercitu suo: & abierunt iamniaz: & exi
uit gorgias de ciuitate: & viri eius obui
am illis in pugnam. Et fugati sunt iose=
phus et azarias vsq; in fines iudee: & ce
ciderunt illa die de populo israel ad duo
milia viri. Et facta est plaga magna in
populo: quia nō audierunt iudaz & fra
tres eius: existimantes fortiter se factu
ros. Ipsi autem non erant de semine vi
rorum illorum: per quos salus facta est
in israel. Et viri iuda magnificati sunt
valde in conspectu omnis israel & gen
tium omnium: vbi audiebatur nomen
eorū: & conuenerunt ad eos fausta ac=
clamantes: & exiuit iudas & fratres ei⁹
& expugnabant filios esau in terra que
ad austrum est: & percussit chebron &
filias eius: & mures eius & turres ei⁹ suc
cendit igni in circuitu: et mouit castra
vt iret in terram alienigenarum: & per
ambulabat samariam. In die illa ceci=
derunt sacerdotes in bello dum volunt
fortiter facere: dum sine consilio exeūt
in prelium. Et declinauit iudas in azo=
tum in terram alienigenarum: et diruit
aras eorum: & spolia deorum suorum
succendit igni: et cepit spolia ciuitatuz:
et reuersus est in terram iuda.

C

Capitulum sextum.

ΘΤ rex antiochus perambulauit su
periores regiones. Et audiuit esse
ciuitatem elimaidem in perside nobilis
simam & copiosam in argento & auro:
templumq; in ea locuples valde: & illic
velamina aurea & lorice & scuta: que re
liquit alexander philippi rex macedo q
regnauit primus in grecia. Et venit &
querebat capere ciuitatem et depreda=
ri eam et non potuit: quoniam inno=
tuit sermo his qui erant in ciuitate. Et
insurrexerunt in prelium & fugit inde:
& abiit cuz tristicia magna: & reuersus
est babyloniam. Et venit qui nunciaret
ei in perside: quia fugata sūt castra que
erāt in terra iuda et quia abiit lysias cū
virtute forti in primis: et fugatus est a
facie iudeorum: & inualuerunt armis &
viribus et spoliis multis que ceperunt
de castris que exciderunt: & quia diru=
erunt abominationem quam edifica=
uerant super altare quod erat in hieru
salem:

struxit munitionē ei⁹. τ tur=
θεῖλε τὸ ὀχύρωμα αὐτῆς. καὶ τοὺς πύρ=
res ei⁹ cōbussit i circuitu. τ pfect⁹ ē
γους αὐτῆς ἐνέπρησε κυκλόθεν. καὶ ἀπῆρε
vt iret in terrā alienigenaꝝ. τ
τοῦ πορευθῆναι εἰς γῆν ἀλλοφύλων. καὶ
pambulabat samariā. in die il=
διεπορεύετο τὴν σαμάρειαν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐ=
la ceciderūt sacerdotes vbiū volēte
κείνῃ ἔπεσον ἱερεῖς πόλεων βουλομένου
illo fortiter facere dū ipe egre=
αὐτοῦ ἀνδραγαθῆσαι ἐν τῷ αὐτὸν ἐξελ=
diē in bellū sine cōsilio. τ declina
θεῖν εἰς πόλεμον ἀβουλεύτως. καὶ ἐξέκλι
uit iudas in azotū terrā alienigenaꝝ.
νεν Ἰούδας εἰς Ἄζωτον γῆν ἀλλοφύλων.
τ destruxit aras eoꝝ: τ
καὶ καθεῖλε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ
sculptilia deoꝝ illoꝝ succēdit
γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατέκαυσε
igne. τ spoliauit spolia vbi=
πυρί. καὶ ἐσκύλευσε τὰ σκῦλα τῶν πόλε
um. τ reuersus est in terrā iuda.
ων. καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν Ἰούδα. C.6.

ΘΤ rex antioch⁹ pambula
Καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος διεπορεύ
bat supiores regiones. τ audiuit q̄
ετο τὰς ἐπάνω χώρας. καὶ ἤκουσεν ὅτι
est in elymis in pside ciuitas glio=
ἔστιν ἐν Ἐλύμαις ἐν τῇ Περσίδι πόλις ἔνδο
sa diuitijs argēto τ auro: τ
ξος πλούτῳ ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, καὶ τὸ
tēplū q̄ in ea opulētū valde: τ illic
ἱερὸν τὸ ἐν αὐτῇ πλούσιον σφόδρα, καὶ ἐκεῖ
velamina aurea τ lorice τ ar
καλύμματα χρυσᾶ καὶ θώρακες καὶ ὅ=
ma q̄ reliquit illic alexāder filio⁹ phi
πλα ἃ κατέλιπεν ἐκεῖ Ἀλέξανδρος ὁ φι
lippi rex macedo. q̄ regna
λίππου βασιλεὺς ὁ Μακεδών. ὃς ἐβασί
uit prim⁹ in grecis. τ venit τ
λευσε πρῶτος ἐν τοῖς Ἕλλησι. καὶ ἦλθε καὶ
q̄rebat capere ciuitatē τ depre
ἐζήτει καταλαβέσθαι τὴν πόλιν καὶ προνο
dari eā: τ nō potuit. qm̄ cogni
μεῦσαι αὐτήν, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη. ὅτι ἐγνώ
t⁹ est ⁊mo his q̄ de ciuitate. τ insurre
θη ὁ λόγος τοῖς ἐκ τῆς πόλεως. καὶ ἀνέσ=
xerūt cōtra eū in bellū: τ fugit τ pfect⁹
σαν αὐτῷ εἰς πόλεμον, καὶ ἔφυγε καὶ ἀπῆ
est illic cū tristitia magna vt reuerte
ρεν ἐκεῖθεν μετὰ λύπης μεγάλης ἀποστρέ=
ret in babylonē. τ venit nūcians
ψαι εἰς Βαβυλῶνα. καὶ ἦλθεν ἀπαγγέλων
q̄dā ei in pside: ⁊ fugata
τις αὐτῷ εἰς τὴν Περσίδα, ὅτι τετρόπων
erāt castra q̄ fuerāt in
ται αἱ παρεμβολαὶ αἱ πορευθεῖσαι εἰς
terrā iuda. τ iuit lysias cū exercitu
γῆν Ἰούδα. καὶ ἐπορεύθη Λυσίας δυνάμει
forti in ꝑmis: τ fugat⁹ est a
ἰσχυρᾷ ἐν πρώτοις, καὶ ἀνετράπη ἀπὸ
facie eoꝝ. τ inualuerūt armis
προσώπου αὐτῶν. καὶ ἐπίσχυσαν ὅπλοις
τ exercitu τ spoliis multis q̄ cepe=
καὶ δυνάμει καὶ σκύλοις πολλοῖς οὓς ἔλα=
rūt a castris q̄ exciderāt.
βαν ἀπὸ τῶν παρεμβολῶν ὧν ἐξέκοψαν.
τ diruerūt abominationē q̄ edificauit
καὶ καθεῖλον τὸ βδέλυγμα ὃ ᾠκοδόμησεν
in altari quod in hierusalē.
ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν Ἱερουσαλήμ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ ſanctuariū ſicut pri⁹ circunde
καὶ τὸ ἁγίασμα καθὼς τὸ πρότερον ἐκύκλω
derūt muris altis: τ bethſu=
σαν τείχεσιν ὑψηλοῖς, καὶ τὴν Βαιθσού=
rā ciuitatē ſuā. τ factū eſt vt audiuit •
ραν πόλιν αὐτοῦ· καὶ ἐθύμωσεν ὡς ἤκουσεν ὁ
rex ſimones iſtos: expauit
βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, ἐθαμβήθη
τ cōmotus ē valde. τ cecidit in
B καὶ ἐσαλεύθη σφόδρα. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν
lectū: τ incidit in infirmitatē pre
κοίτην, καὶ ἐνέπεσεν εἰς ἀρρωστίαν, ἀπὸ τῆς
triſtitia: qm̄ nō eſt factū ei ſicut cogita
λύπης, ὅτι οὐκ ἐθύμωσεν αὐτῷ καθὼς ἐνεθυ=
uerat. τ fuit illic dies plures. qm̄ re=
μεῖνεν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας πλείους· ὅτι ἀνε
nouata eſt in eo triſticia magna. τ arbi
καινίσθη ἐπ' αὐτὸν λύπη μεγάλη· καὶ ἐλο=
trat⁹ eſt q⁹ moriē. τ vocauit om=
γίσατο ὅτι ἀποθνήσκει· καὶ ἐκάλεσε πάν
nes amicos ſuos: τ dixit ad e=
τας τοὺς φίλους αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
os. recedit ſomn⁹ ab ocu
τούς· ἀφίσταται ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλ=
lis meis: τ corrui corde pre
μῶν μου, καὶ ἐμπέπωκα τῇ καρδίᾳ ἀπὸ
ſollicitudine. τ dixi corde vſq; ad quā
τῆς μερίμνης· καὶ εἶπα τῇ καρδίᾳ ἕως τί
tribulationē veni τ fluctū magnū
νος θλίψεως ἦλθον καὶ κλύδωνος μεγάλου
in q̄ nūc ſum. qm̄ p⁹ τ dilectus
ἐν ᾧ νῦν εἰμί· ὅτι χρηστὸς καὶ ἀγαθωθήσος
fui in dñio meo. nūc āt recordor
ἤμην ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μου. νῦν δὲ μιμνήσκο
malox q̄ feci in hieruſa=
C μαι τῶν κακῶν ὧν ἐποίησα ἐν Ἱερουσα=
lē. τ accepi oīa vaſa au=
λήμ· καὶ ἔλαβον πάντα τὰ σκεύη τὰ χρυ
rea τ argētea q̄ in ea. τ mi=
σᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ τὰ ἐν αὐτῇ· καὶ ἐξα=
ſi auferre habitātes iuda
πέστειλα ἐξᾶραι τοὺς κατοικοῦντας Ἰούδα
ſine cauſa. cognoui q⁹ cauſa hoc inuenerūt
δικενῆς· ἔγνων ὅτι χάριν τούτων εὗρον
me mala hec. τ ecce perco tri=
με τὰ κακὰ ταῦτα· καὶ ἰδοὺ ἀπόλλυμαι λύ
ſtitia magna in terra aliena. τ vocauit
πῃ μεγάλῃ ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ· καὶ ἐκάλεσε
philippū vnū amicox ſuox: τ cōſti
φίλιππον ἕνα τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ κα=
tuit eū ſup oē regnū
τέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης τῆς Βασιλείας
ſuū. τ dedit ei diadema: τ
αὐτοῦ· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ διάδημα, καὶ
veſtē ſuā τ annulū vt addu
τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ τὸ δακτύλιον τ' ἀγα
ceret antioch⁹ filiū ſuū: τ nutri=
γεῖν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκθρέ=
ret eū vt regnaret. τ mortu⁹ eſt
ψαι αὐτὸν τοῦ βασιλεύειν· καὶ ἀπέθανεν
illic ꝙntioch⁹ rex anno nono
ἐκεῖ Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς ἔτους ἐννάτου
τ q̄drageſimo τ cēteſimo. τ cognouit
D καὶ τεσσαρακοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ· καὶ ἐπέγνω
lyſias ꝙ mortu⁹ eſt rex: τ cōſti=
λυσίας ὅτι τέθνηκεν ὁ βασιλεύς, καὶ κατέ
tuit vt regnaret antioch⁹ filiꝰ eiꝰ
στησε βασιλεύειν Ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
pro eo: quē nutriuit iuniorē. τ vocauit
ἀντ' αὐτοῦ, ὃν ἐξεθρεψε νεώτερον· καὶ ἐκάλεσε
nomē eiꝰ eupator. τ q̄ de ar=
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εὐπάτωρ· καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄ=

& ſanctificationem ſicut prius circunde
derunt muris excelſis: ſed & bethſura
ciuitatem ſuam. Et factum eſt vt audi=
uit rex ſermōes iſtos: expauit & cōmo
tus eſt valde: & decidit in lectum et inci=
dit in languorem pre triſticia: quia non
eſt factum ſicut cogitabat. Et erat illic p
dies multos: quia renouata eſt in eo tri
ſticia magna: & arbitratus eſt ſe mori.
Et vocauit omnes amicos ſuos et dixit
illis. Receſſit ſomnus ab oculis meis: &
cōcidi & corrui corde pre ſollicitudine.
Et dixi in corde meo. In quantā tribu=
lacionem deueni: & in quos fluctus tri=
ſticie in qua nunc ſum qui iocund⁹ erā:
& dilectus in poteſtate mea. Nunc vero
reminiſcor malorum que feci in hieru=
ſalem: vnde et abſtuli omnia ſpolia au=
rea & argentea que erāt in ea: & miſi au
ferre habitantes iudeam ſine cauſa. Co
gnoui ergo quia propterea inuenerūt
me mala iſta: et ecce pereo triſticia ma=
gna in terra aliena. Et vocauit philippū
vnum de amicis ſuis: & prepoſuit eum
ſuper vniuerſum regnum ſuum. Et de
dit ei diadema: & ſtolam ſuam et annu=
lum: vt adduceret antiochum filiū ſuū
& nutriret eum et regnaret. Et mortu⁹
eſt illic antiochus rex anno centeſimo
quadrageſimo nono. Et cognouit ly=
ſias quoniam mortuus eſt rex: & con=
ſtituit regnare antiochum filium eius
quem nutriuit adoleſcentez: & vocauit
nomen eius eupatorem. Et hi qui erāt
in arce concluſerāt iſrael in circuitu ſan
ctorum: & querebant eis mala ſemper
ad firmamentuz gentium: & cogitauit
iudas diſperdere eos: & conuocauit vni
uerſum populum vt obſiderent eos.
Et conuenerunt ſimul: & obſederunt
eos anno cēteſimoquinquageſimo: &
fecerunt baliſtas & machinas. Et exie=
runt quidam ex eis qui obſidebantur:
et adiunxerūt ſe illis aliqui impii ex iſrl
et abierunt ad regem et dixerūt. Quo=
uſq; non facis iudicium & vindicas fra=
tres noſtros. Nos decreuimus ſeruire
patri tuo: & ambulare in preceptis eiꝰ
& obſequi edictis eius & filii populi no
ſtri propter hec alienabant ſe a nobis.
Et quicunq; inueniebantur ex nobis
interficiebantur et hereditates noſtre
diripiebantur. Et non ad nos tantum
extenderunt manum ſed in omnes fi=
nes noſtros. Et ecce applicuerūt hodie
ad arcem in hieruſalem occupare eam:
& munitionem in bethſurā munierūt.
Et niſi preueneris eos velocius: maio=
ra q̄ hec facient: & non poteris obtine
re eos. Et iratus eſt rex vt hec audiuit:
et conuocauit omnes amicos ſuos &
principes exercitus ſui et eos qui ſuper
equites erant. Sed et de regnis aliis &
de inſulis maritimis venerunt ad eum
exercitus conductícius: & erat nume=
rus exercitus eius centum milia peditū:
& viginti milia equitum: & elephanti
trigintaduo docti ad prelium. Et ve=
nerunt ooooooxxxooooooooooooooooo

ooooooooooooooo oooxxxooooooooooo

ce erāt cōcludētes iſrael i cir
κρας ἦσαν συγκλείοντες τὸν Ἰσραὴλ κύ=
cuitu ſanctox τ querētes mala ſē=
κλω τῶν ἁγίων καὶ ζητοῦντες τὰ κακὰ διὰ
per τ firmamētū gētiū· τ cogita=
λου καὶ σκήριγμα τοῖς ἔθνεσι· καὶ ἐλογίσα=
uit iudas diſpdere eos. τ cōgrega
το Ἰούδας ἐξᾶραι αὐτούς· καὶ ἐξεκλησίά
uit vniuerſiꝫ pplm vt obſideret in
σε πάντα τὸν λαὸν τοῦ περικαθίσαι ἐπ'
eos. τ cōgregati ſunt ſimul. τ obſede=
αὐτούς· καὶ συνήχθησαν ἅμα. καὶ περιεκά
rūt in eos anno q̄nquageſimo τ cen
θισαν ἐπ' αὐτοὺς ἔτους πεντηκοστοῦ καὶ ἑκα
teſimo. τ fecit cōtra eos baliſtas
τοστοῦ· καὶ ἐποίησεν ἐπ' αὐτοὺς βελοστάσεις
τ machinas. τ exierūt de eis de
καὶ μηχανάς· καὶ ἐξῆλθον ἐξ αὐτῶν ἐκ τοῦ
loco obſeſſo: τ adhęſerūt eis q̄dā
συγκλεισμοῦ, καὶ ἐκολλήθησαν αὐτοῖς τινες
ex impiis de iſrl. τ abierūt ad
τῶν ἀσεβῶν ἐξ Ἰηλ'· καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς
regē τ dixerūt. vſq; quō nō fa=
τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν· ἕως ποτὲ οὐ ποιή=
cies iudiciū: τ vlciſceris fratres nr̄os.
σῃ κρίσιν, καὶ ἐκδικήσεις τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν·
nos decreuim⁹ ſuire patri tuo
ἡμεῖς εὐδοκοῦμεν δουλεύειν τῷ πρί σου
τ ambulare in his q̄ ab eo dicebanť τ
καὶ πορεύεσθαι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις καὶ
obedire p̄ceptis ei⁹: qm̄
πακολουθεῖν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ, ὅτι
q̄ ſunt pplī hui⁹ cauſa hui⁹ aliena
οἱ τοῦ λαοῦ τούτου χάριν τούτου ἀλλοτρι
banť a nobis. vex q̄ inueniebanť ex no
οῦντο ἀφ' ἡμῶν· πλὴν ὅσοι εὑρίσκοντο ἀφ' ἡ
bis occidebanť: τ poſſeſſiones nr̄e
μῶν ἐθαυμαζοῦντο, καὶ αἱ κληρονομίαι ἡμῶν
diripiebanť. τ nō cōtra nos ſolū extēderūt
διηρπάζοντο· καὶ οὐκ ἐφ' ἡμᾶς μόνον ἐξέτειναν
manū: ſed τ cōtra oēs termios no
χεῖρα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ὅρια αὐ
ſtros. τ ecce caſtrametati ſunt hodie
τῶν· καὶ ἰδοὺ παρεμβεβλήκασι σήμερον
cōtra arcē hieruſalē vt ca=
ἐπὶ τὴν ἄκραν Ἱερουσαλήμ, τοῦ κατὰλα
piāt illā τ ſanctū: τ beth
βέβαι αὐτὴν καὶ τὸ ἅγίασμα, καὶ τὴν Βαιθ
ſurā munierūt. τ ſi nō preuene
σούραν ὠχύρωσαν· καὶ ἐὰν μὴ προκατὰλά
ris eos velociter: maiora his fa=
βῃ αὐτοὺς διατάχους, μείζονα τούτων ποι
cient: τ nō poteris obtinere eos.
ήσουσι, καὶ οὐ δυνήσῃ κατασχεῖν αὐτῶν·
τ irat⁹ eſt rex: q̄n audiuit. τ cō
καὶ ὠργίσθη ὁ βασιλεύς, ὅτε ἤκουσε· καὶ συ
greganit oēs amicos ſuos p̄ncipes
νήγαγε πάντας τοὺς φίλους αὐτοῦ ἄρχοντας
exercit⁹ ſui τ eos q̄ ſup eq̄tes. τ
δυνάμεως αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἱππέων· καὶ
a regib⁹ alijs τ ab inſulis ma
ἀπὸ βασιλέων ἑτέρων καὶ ἀπὸ νήσων θα=
ris venerūt ad eū exercit⁹ cōdu=
λασσῶν ἦλθον πρὸς αὐτὸν δυνάμεις μισθω=
cticij. τ erat nūerus exercitū ei⁹
τοί· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνάμεων αὐτοῦ
centū milia peditū: τ viginti mi
ἑκατὸν χιλιάδες τῶν πεζῶν, καὶ εἴκοσι χι
lia equitū. τ elephātes duo τ
λιάδες ἱππων. καὶ ἐλέφαντες δύο καὶ
triginta docti ad bellū. τ venerūt
τριάκοντα εἰδότες πόλεμον· καὶ ἦλθοσαν

Universidad de Deusto
Biblioteca

per idumeā: τ applicuerunt
διὰ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ παρενεβάλοσαν
ad bethſurā. τ pugnauerunt ad di=
ἐπὶ Βαιθσούραν·καὶ ἐπολέμησαν ἐπὶ ἡμέ
es multos: τ fecerunt machinas: τ
ρας πολλάς, καὶ ἐποίησαν μηχανάς, καὶ
exierunt τ cōbuſſerunt eas in igne: τ
ἐξῆλθον καὶ ἐνεπύρισαν αὐτὰς ἐν πυρί, καὶ
pugnauerunt fortiter. τ receſſit iu=
ἐπολέμησαν ἀνδρωδῶς. καὶ ἀπῆρεν Ἰού=
das ab arce: τ mouit caſtra in
δας ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ παρενέβαλεν εἰς
bethzacharia cōtra caſtra
Βαιθζαχαρία ἀπέναντι τῆς παρεμβολῆς
regis. τ ſurrexit rex
τοῦ βασιλέως· καὶ ὤρθρισεν ὁ βασιλεὺς πρω
mane: τ cōcitauit exercitū in impe
πρωΐ, καὶ ἀπῆρε τὴν παρεμβολὴν ἐν ὁρμή
tu eius cōtra viā bethzacharia.
ματι αὐτῆς κατὰ τὴν ὁδὸν Βαιθζαχαρία.
τ diuiſi ſunt exercit⁹ in pre
καὶ διεσκεδάσθησαν αἱ δυνάμεις τοῦ πο=
liū: τ cecinerūt tubis. τ
λεμου, καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι. καὶ
elephātis oſtēderūt ſanguinē vue τ
τοῖς ἐλέφασιν ἔδειξαν αἷμα σταφυλῆς καὶ
morū: vt acuerent eos in prelii.
μόρων τοῦ παροξῦναι αὐτοὺς εἰς πόλεμον.
τ diuiſerūt beſtias in phalanges. τ
καὶ διεῖλον τὰ θηρία εἰς τὰς φάλαγγας. καὶ
ſtatuerūt cuilibet elephāti mille vi
παρέστησαν ἑκάστῳ ἐλέφαντι χιλίους ἄν
ros loricatos in loricis cōcatenatis: τ
δρας τεθωρακισμένους ἐν ἁλυσιδωτοῖς, καὶ
galee cree in capi
περικεφαλαίαι χαλκαῖ ἐπὶ τῶν κε=
tibus eor⁹: τ q̄ngēti equites or=
φαλῶν αὐτῶν, καὶ πεντακόσιοι ἵππους δια
dinati: cuilibet beſtie electi. hi
τεταγμένη, ἑκάστῳ θηρίῳ ἐκλελεγμένη. οὗτοι
ante tp̄s vbi erat beſtia erāt: τ q̄cūq̄
πρὸ καιροῦ οὗ ἐὰν ἦ τὸ θηρίον ἦσαν, καὶ οὗ ἐὰν
ibat: ibāt ſimul: nō diſcedebāt
ἐπορεύετο, ἐπορεύοντο ἅμα, οὐκ ἀφίσαντο
ab eo. τ turres lignee ſup ip̄os
ἀπ' αὐτοῦ. καὶ πύργοι ξύλινοι ἐπ' αὐτοὺς
munite ꝓtegētes in qualibet beſtia acci
ὀχυροῦ σκεπαζόμενοι ἐφ' ἑκάστου θηρίου ἑζω
cte ſup ea machinis: τ ſup q̄libet
σμένοι ἐπ' αὐτοῦ μηχαναῖς, καὶ ἐφ' ἑκάστου
viri duo τ triginta pugnan=
ἄνδρες δύο καὶ τριάκοντα οἱ πολεμοῦν=
tes in eis: τ ind⁹ ei⁹. τ
τες ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ὁ ἰνδὸς αὐτοῦ. καὶ τὴν
reſiduū hinc τ inde cōſtituerūt in
ἐπίλοιπον ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔστησαν ἐπὶ τὰ
duas ptes caſtrorū cōcutientes
δύο μέρη τῆς παρεμβολῆς κατασείοντες
τ obturati in vallib⁹. vt
καὶ καταφρασσόμενοι ἐν ταῖς φάραγξιν. ὡς
ār fulſit ſol in aureos cly=
δὲ ἔλαμψεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὰς χρυσᾶς ἀσπί
peos reſplēduerūt mōtes ab eis: τ reſplē
δας ἔλαμψεν τὰ ὄρη ἀπ' αὐτῶν, καὶ κα=
duerūt vt lāpades ignis. τ extēſa
πυγάζεν ὡς λαμπάδες πυρός. καὶ ἐξετά=
fuit ps quedā caſtrorū regis
θη μέρος τι τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέ
ad altos mō es: τ aliq ad
ως ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ὄρη, καί τινες ἐπὶ τὰ
humilia. τ ibāt caute τ ordina
ταπεινά. καὶ ἤρχοντο ἀσφαλῶς καὶ τεταγ

per idumeam et applicuerūt ad bethſu
ram et pugnauerunt dies multos: & fe=
cerunt machinas: & exierunt & ſuccēde
runt eas igni: & pugnauerunt viriliter.
Et receſſit iudas ab arce et mouit caſtra
ad bethzacharan contra caſtra regis: &
ſurrexit rex ante lucē: & cōcitauit exer
citus in impetum contra viam bethza=
charam. Et comparauerunt ſe exerci=
tus in prelium: & tubis cecinerunt. Et
elephantis oſtenderunt ſanguinez vue
et mori ad acuendos eos in prelium. Et
diuiſerunt beſtias per legiones: et aſſite
runt ſingulis elephantis mille viri in lo=
ricis concatenatis: & galee eree in capi=
tibus eorum: & quingenti equites ordi
nati vnicuiq; beſtie electi erant. Hi ante
tempus vbicunq; erat beſtia ibi erāt: &
quocunq; ibat: ibant & non diſcede=
bant ab ea. Sed & turres lignee ſup eos
firme protegentes: ſuper ſingulas be=
ſtias & ſuper eas machine. Et ſuper ſin
gulas viri virtutis trigintaduo qui pu=
gnabant deſuper: & intus magiſter be=
ſtie. Et reſiduum equitatū hinc: & in=
de ſtatuit in duas partes: tubis exercitū
cōmouere et perurgere conſtipatos in
legionibus eius. Et vt refulſit ſol in cli
peos aureos & ereos: reſplenduerunt
montes ab eis: & reſplenduerunt ſicut
lāpades ignis. Et diſtincta eſt pars exer
citus regis per montes excelſos: & alia
per loca humilia: & ibant caute et ordi=
nate. Et cōmouebantur omnes inha=
bitantes terram a voce multitudinis eo
rum: & inceſſu turbe & colliſione armo
rum: erat enim exercitus magnus val=
de et fortis. Et appropiauit iudas &
exercitus eius in prelium: & ceciderūt
de exercitu regis ſexcenti viri. Et vidit
eleazar filius ſaura vnam de beſtiis lori
catam lorīcis regis: & erat eminens ſu=
per ceteras beſtias. Et ⁹viſum eſt ei q̄
in ea eſſet rex & dedit ſe: vt liberaret po
pulum ſuum & acquireret ſibi nomen
eternum. Et cucurrit ad eam audacter
in medio legionis interficiens a dextris
et ſiniſtris. Et cadebant ab eo hucſatq;
illuc: & iuit ſub pedes elephantis & ſup
poſuit ſe ei: & occidit eum & cecidit in
terram ſuper ipſum: & mortuus eſt illic.
Et videntes virtutem regis & impetuz
exercitus eius: diuerterunt ſe ab eis.
Caſtra autem regis aſcenderunt con=
tra eos in hieruſalem: & applicuerunt
caſtra regis ad iudeam & montez ſion.
Et fecit pacem cum his qui erant in be
thſura: & exierunt de ciuitate: quia
non erant eis ibi alimenta concluſis:
quia ſabbata erant terre. Et compre=
hendit rex bethſuram: & conſtituit ibi
cuſtodiam ſeruare eam: & conuertit ca
ſtra ad locum ſanctificationis dies mul=
tos. Et ſtatuit illic baliſtas & machi=
nas: & ignis iacula & tormenta ad la=
pides iactādos & ſpicula & ſcorpios ad
mittendas ſagittas & fundibula. Fece=
runt autem & ipſi machinas ooooooooo
ooooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooo

te. τ cōmouebant⁹ oēs audiē=
μῶς· καὶ ἐσαλεύοντο πάντες οἱ ἀκούον
tes vocē multitudinis eor⁹ τ inceſſum
τες φωνῆς πλήθους αὐτῶν καὶ ὁδοιπορίας
multitudinis τ colliſionē armor⁹.
τ πλήθους καὶ συγκρουσμοῦ τῶν ὅπλων.
erat em̄ exercit⁹ magn⁹ valde τ
ἦν γὰρ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα καὶ
fortis τ appropīquauit iudas τ caſtra
ἰσχυρά. καὶ ἤγγισεν Ἰούδας καὶ ἡ παρεμβο
illi⁹ in plīū. τ ceciderūt ab
λὴ αὐτοῦ εἰς παράταξιν. καὶ ἔπεσον ἀπὸ
exercitu regis ſexcēti
τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἑξακόσιοι
viri. τ vidit eleazar⁹ fili⁹ auarā vnā
ἄνδρες. καὶ εἶδεν ἐλεάζαρος αὐαρὰν ἕν τῶν
de beſtijs lorīcatā lorīcis regalib⁹:
θηρίων τεθωρακισμένον θώραξι βασιλικοῖς,
τ erat ſupeminēs oēs beſtias. τ viſū
καὶ ἦν ὑπεραίρον πάντα τὰ θηρία. καὶ ὤφ=
eſt ei in illa eſt rex: τ de
θη ὅτι ἐν αὐτῷ ἐστιν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔδω
dit ſe vt liberaret pp̄lm ſuū τ
κεν ἑαυτὸν τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ E
acq̄reret ſibi nomē eternū. τ ir=
περιποιήσαι ἑαυτῷ ὄνομα αἰώνιον. καὶ ἔπε
ruit in eā audacter in mediū pha=
δραμεν αὐτῷ θράσει εἰς μέσον τῆς φά=
lāgis: τ interfecitebat a dextra τ ſiniſtra τ
λαγγος, καὶ ἔθανάτου δεξιᾶ καὶ εὐώνυμα καὶ
ſciſſi ſunt ab eo hinc τ hinc: τ ſubijt
ἐχίζοντο ἀπ' αὐτοῦ ἔνθα καὶ ἔνθα, καὶ εἰσέδυ
ſub elephātē: τ ſuppoſuit ſe ei: τ
ὑπὸ τὸν ἐλέφαντα, καὶ ὑπέθηκεν αὐτῷ, καὶ
occidit eū: τ cecidit in terrā
ἀνεῖλεν αὐτόν. καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν
ſup ipm: τ mortu⁹ eſt illic. τ viderūt
ἐπάνω αὐτοῦ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. καὶ εἶδον
fortitudinē regni τ impetū
τὴν ἰσχὺν τῆς βασιλείας καὶ τὸ ὁρμημα τῶν
exercituū: τ declinauerūt ab eis. q̄ ār
δυνάμεων, καὶ ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν. οἱ δὲ
de caſtris regis aſcē
ἐκ τῆς παρεμβολῆς τοῦ βασιλέως ἀνέ=
derūt in occurſum eor⁹ in hieruſa=
βαινον εἰς συνάντησιν αὐτῶν εἰς ἱερουσα
lē. τ caſtra metat⁹ eſt rex cōtra
λήμ. καὶ παρενέβαλεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν F
iudeā τ in mōtē ſiō: τ ſe=
Ἰουδαίαν καὶ εἰς τὸ ὄρος σιών, καὶ ἐποίη=
cit pacē cū his q̄ de bethſura. τ
σεν εἰρήνην μετὰ τῶν ἐκ Βαιθσούρων. καὶ
exierūt de ciuitate: q̄n nō erāt eis
ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι οὐκ ἦν αὐτοῖς
illic alimēta q̄a cōcluſi erāt in ea:
ἐκεῖ διατροφὴ τοῦ συγκεκλεῖσθαι ἐν αὐτῇ,
q̄ ſabbatū erāt in terra. τ cepit
ὅτι σάββατον ἦν τῇ γῇ. καὶ κατελάβετο
rex bethſurā: τ cōſti=
ὁ βασιλεὺς τὴν Βαιθσούραν, καὶ ἔστα
tuit ibi cuſtodiā adſeruādū eā. τ poſuit
ξεν ἐκεῖ φρουρὰν τηρεῖν αὐτήν. καὶ πα
caſtra cōtra ſanctuariū dieb⁹ multis.
νέβαλεν ἐπὶ τὸ ἁγίασμα ἡμέρας πολλάς.
τ ſtatuit illic baliſtas τ machi
καὶ ἔστησεν ἐκεῖ βελοσάσεις καὶ μηχα=
nas τ iacula ignis τ tormēta ad iaciēdos lapides: τ
νὰς καὶ πυρόβολα καὶ λιθόβολα, καὶ σκορ
ſcorpiōes ad iaciēda iacula τ fun
πίδια εἰς τὸ βάλλεσθαι βέλη καὶ σφεν
das. τ fecerunt τ ipi machinas
δόνας. καὶ ἐποίησαν καὶ αὐτοὶ μηχανὰς

cōtra machinas illoꝝ: ⁊ pugnauerūt
πρὸς τὰς μηχανὰς αὐτῶν, καὶ ἐπολέμησαν
dies multos. cibi āt nō erāt in
ἡμέρας πολλάς, βρώματα δὲ οὐκ ἦν ἐν τοῖς
vasis: ꝺa septimꝰ annꝰ erat. ⁊ ꝺ
ἀγγείοις, διὰ τὸ ἕβδομον ἔτος εἶναι. καὶ οἱ
liberati fuerāt in iudea de
ἀνασωζόμενοι εἰς τὴν ἰουδαίαν ἀπὸ τῶν
gētib⁹ comederāt reliqas repo
ἐθνῶν κατέφαγον τὸ ὑπόλειμμα τῆς περι
G sitionis. ⁊ relicti fuerunt in ſanctis
θέσεως. καὶ ὑπελείφθησαν ἐν τοῖς ἁγίοις
viri pauci: qm̄ obtinuerat eos fa
ἄνδρες ὀλίγοι, ὅτι κατεκράτησεν αὐτῶν ὁ λι
mes. ⁊ diſperſi ſunt vnuſqſq; in lo=
μὸς. καὶ ἐσκορπίσθησαν ἕκαστος εἰς τὸν τό=
cū ſuū. ⁊ audiuit lyſias ꝙ philipp⁹
πον αὐτοῦ. καὶ ἤκουσε λυσίας ὅτι φίλιππος
quē cōſtituit rex antioch⁹ adhuc vi
ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος ἔτι ζῶν
uēte illo nutrire antiochū filiū ſuū
τος αὐτοῦ ἐκθρέψαι ἀντίοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
vt regnaret ille: reuerſus eſt a
εἰς τὸ βασιλεῦσαι αὐτόν, ἀπέστρεψεν ἀπὸ
pſide ⁊ media: ⁊ exercit⁹
τῆς περσίδος καὶ μηδίας, καὶ αἱ δυνάμεις
ꝙ iuerāt regis cū illo: ⁊
αἳ πορευθεῖσαι τ βασιλέως μετ' αὐτοῦ, ἦ καὶ
ꝙ querit aſſumere cū nego
ὅτι ζητεῖ παραλαβεῖν μετὰ τῶν πραγμά
cijs. ⁊ feſtinauerunt ⁊ ſtimulabātur ex
των. καὶ κατέσπευδον καὶ ἐπενύστασον τὸ ἐκ τῆς
arce: vt irēt ⁊ dicerēt ad re
ἄκρας, τ ἀπελθεῖν καὶ εἰπεῖν πρὸς τὸν βα
gē ⁊ duces exercit⁹ ⁊
σιλέα καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως καὶ
viros. deficim⁹ in dies: ⁊
τοὺς ἄνδρας. ἐκλείπομεν καθ' ἡμέραν, καὶ ἡ
cib⁹ nobis pauc⁹: ⁊ loc⁹ ſup quē caſtra
τροφὴ ἡμῖν ὀλίγη, καὶ ὁ τόπος οὗ παρεμ
ponim⁹ eſt munit⁹: ⁊ incūbunt nobis
βάλλομεν ἐστὶν ὀχυρός, καὶ ἐπίκεινται ἡμῖν
A negocia regni. nunc igit̄ dem⁹ dextras
τὰ τῆς βασιλείας. νῦν οὖν δῶμεν δεξιὰς
hoib⁹ his: ⁊ faciam⁹ cū
τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, καὶ ποιήσωμεν με
illis pacē ⁊ cū oi gēte
τ' αὐτῶν εἰρήνην καὶ μετὰ παντὸς ἔθνους
eoꝝ: ⁊ cōſtituam⁹ illis vt ambulēt
αὐτῶν, καὶ στήσωμεν αὐτοῖς τ πορεύεσθαι
in legitimis ſuis: vt pri⁹. ꝓpter
τοῖς νομίμοις αὐτῶν, ὡς τὸ πρότερον. χάριν
eīſ legitima ſua nuc expulſim⁹:
ἧς γὰρ τῶν νομίμων αὐτῶν ὧν ἐξεκεδάσαμεν,
irati ſunt ⁊ fecerunt hec oia. ⁊
ὠργίσθησαν καὶ ἐποίησαν ταῦτα πάντα. καὶ
placuit ſmo in cōſpectu regis ⁊
ἤρεσεν ὁ λόγος ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ
principū: ⁊ miſit ad eos
τῶν ἀρχόντων, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς εἰ
B pacē facere. ⁊ ſuſceperunt. ⁊ iurauit eis
ρηνεῦσαι. καὶ ἐπεδέξαντο. καὶ ὤμοσεν αὐ=
rex ⁊ principes. poſt hec
τοῖς ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες. ἐπὶ τούτοις
exierunt de munitione. ⁊ rex
ἐξῆλθον ἐκ τοῦ ὀχυρώματος. καὶ ὁ βασιλεὺς
intrauit in mōtē ſiō: ⁊ vidit munitio
εἰσῆλθεν εἰς τὸ ὄρος σιών, καὶ εἶδε τὸ ὀχυρω
nē loci: ⁊ rupit iuramētum qꝰ
μα τ τόπου, καὶ ἠθέτησε τὸν ὁρκισμὸν ὃν
iurauit: ⁊ p̄cepit ⁊ deſtruxit mu=
ὤμοσε, καὶ ἐνετείλατο καὶ καθεῖλε τὸ τεῖ=

aduerſus machinas eorum: & pugnaue
runt dies multos. Eſce autem non erāt
in ciuitate: eo ꝙ ſeptimus annus eſſet.
et qui remanſerant in iudea de gentib⁹
conſumpſerant reliquias eorum q̄ re=
poſite fuerant. Et remanſerunt in ſanc=
tis viris pauci: quoniam obtinuerat
eos fames: & diſperſi ſuſſt vnuſquiſqꝫ in
locum ſuum. Et audiuit lyſias ꝙ phi=
lippus quem cōſtituerat rex antiochus
cū adhuc viueret vt nutriret antiochu⁹
filium ſuum & regnaret: reuerſus eſt a
perſide & media et exercitus qui abie=
rat cum ipſo: & quia querebat ſuſcipe=
re regni negocia. Et feſtinauit ire & di=
cere ad regem et ducem exercitus. De=
ficimus cotidie & eſca nobis modica
eſt: & locus quem obſidemus eſt muni=
tus: & incumbit nobis ordinare de re=
gno. Nūc itaqꝫ demus dextras homini
bus iſtis: & faciamus cum illis pacē: &
cum omni gente eoru⁹: & conſtituam⁹
illis vt ambulent in legitimis ſuis ſicut
prius. Propter legitima enim ipſorum
que deſpeximus irati ſunt: & fecerunt
omnia hec. Et placuit ſermo in conſpe
ctu regis & principū: & miſit ad eos pa
cem facere & ceperunt illam: & iurauit
illis rex & principes: & exierunt de mu
nitione. Et intrauit rex montem ſiō &
vidit munitionem loci: & rupit citi⁹ iu=
ramentum quod iurauit: & mādauit de
ſtruere murum in gyro. Et diſceſſit feſ=
tinanter & reuerſus eſt antiochiam: &
inuenit philippum dominantem ciui=
tati: & pugnauit aduerſus eum & occu
pauit ciuitatem.

Capitulum ſeptimum.

ANno cēteſimo quinquageſimo &
primo exiit demetrius ſeleuci fili⁹
ab vrbe roma: & aſcendit cu⁹ paucis vi
ris in ciuitatem maritimā⁹: & regnauit
illic. Et factu⁹ eſt vt ingreſſus eſt domū
regni patrum ſuorum comprehendit
exercitus antiochum & lyſiam: vt addu
cerent eos ad eum: & res ei innotuit &
ait. Nolite mihi oſtendere facies eorū.
Et occidit eos exercitus. Et ſedit deme
trius ſuper ſedem regni ſui: & venerunt
ad eum viri iniqui & impii ex iſrael: & al
cimus dux eorum qui volebat fieri ſa=
cerdos. Et accuſauerunt populū apud
regem dicentes. Perdidit iudas et fra=
tres eius amicos tuos & nos diſperdidit
de terra noſtra. Nunc ergo mitte virum
cui credis: vt eat & videat exterminiū
omne quod fecit nobis in regionibus
regis: & puniat omnes amicos ei⁹ & ad
iutores eorum. Et elegit rex examicis
ſuis bacchidē⁹ qui dominabatur trans
flumem magnum in regno & fidelem
regi: & miſit eum vt videret extermi=
niu⁹ quod fecit iudas. Sed & alcimu⁹
impium conſtituit in ſacerdotiu⁹: & mā
dauit ei facere vltionem in filios iſrael.
Et ſurrexerunt & venerunt cum exer=
citu magno in terram iuda: & miſerūt
nuncios: & locuti ſunt ad iudam &

rū incircuitu. ⁊ abiit cū feſtinatiōe: ⁊
χος κυκλόθεν. καὶ ἀπῆρε κατὰ στοῦδ', καὶ
reuerſus eſt in antiochiā. ⁊ inuenit philip
ἀπέστρεψεν εἰς ἀντιόχειαν. καὶ εὗρε φίλιπ
pū dominātē vrbi: ⁊ pugnauit
πον κυριεύοντα τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμησε
cōtra illū. ⁊ occupauit ciuitatē vi.
πρὸς αὐτόν. καὶ κατελάβετο τὴν πόλιν βία.

ANno vno ⁊ ꝺquageſimo cēteſimo
Exiit ἔτους ἑνὸς καὶ πεντηκοστοῦ ἑκατοστοῦ C.7.
exiit demetrius filius ſeleuci ex roma: ⁊
ἐξῆλθε δημήτριος ὁ τοῦ σελεύκου ἐκ ῥώμης, καὶ
aſcēdit cū viris paucis in ciuitatē ma=
ἀνέβη σὺν ἀνδράσιν ὀλίγοις εἰς πόλιν πα
ritimam: ⁊ regnauit illic. ⁊
ραθαλασσίαν, καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ. καὶ
factū eſt poſtq̄ intrauit in domū re=
ἐγένετο ὡς εἰσεπορεύετο εἰς οἶκον βασι=
gni patrū ſuoꝝ: cōprehēderunt exercit⁹
λείας τῶν ἀνδρῶν, συνέλαβον αἱ δυνάμεις
antiochū ⁊ lyſiā vt adducerēt eos
τὸν ἀντίοχον καὶ τὸν λυσίαν ἄγειν αὐτοὺς
ei. ⁊ cognita ē ei res. ⁊ di
αὐτῷ. καὶ ἐγνώσθη αὐτῷ τὸ πρᾶγμα. καὶ εἶ
xit: ne mihi oſtēdatis facies eoꝝ.
πεν, μή μοι δείξητε τὰ πρόσωπα αὐτῶν.
⁊ occiderunt eos exercit⁹. ⁊ ſe=
καὶ ἀπέκτειναν αὐτοὺς αἱ δυνάμεις. καὶ ἐκά
dit demetri⁹ in ſede regni ſui.
θισε δημήτριος ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτοῦ.
⁊ venerūt ad eum oēs viri iniqui
καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν πάντες ἄνδρες ἄνομοι
⁊ impij de iſrael: ⁊ alcim⁹ dux erat
καὶ ἀσεβεῖς ἐξ ἰσραήλ, καὶ ἄλκιμος ἡγεῖτο
eoꝝ volēs eſſe ſacerdos. ⁊ accuſauc=
αὐτῶν βουλόμενος ἱερατεύειν. καὶ κατηγόρη
runt pplm̄ apud regē dicētes:
σαν τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα λέγοντες,
pdidit iudas ⁊ fratres ei⁹ om=
ἀπώλεσεν ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πάν
nes amicos tuos: ⁊ nos diſperdiderūt
τας τοὺς φίλους σου, καὶ ἡμᾶς ἐξεκόρτισαν
de terra nr̄a. nunc igit̄ mitte vi
ἀπὸ τῆς γῆς ἡμῶν. νῦν οὖν ἀπόστειλον ἄν=
rū cui credis: ⁊ vadēs videat
δρα ᾧ πιστεύεις, καὶ πορευθεὶς ἰδέτω
deſtructionē oēm quā fecit no
τὴν ἐξολόθρευσιν πᾶσαν ἣν ἐποίησεν ἡ=
bis ⁊ regioni regis: ⁊ puniat
μῖν καὶ χώραν τοῦ βασιλέως, καὶ κολασά'
eos ⁊ oēs adiuto=
τω αὐτοὺς καὶ πάντας τοὺς ἐπιβοηθοῦν=
res eoꝝ. ⁊ elegit rex
τας αὐτοῖς. καὶ ἐπέλεξεν ὁ βασιλεὺς τὸν
bacchidē amicū regis do
βακχίδην τὸν φίλον τοῦ βασιλέως κυ
minātē trās flumē ⁊
ριεύοντα ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ
magnū in regno ⁊ fidelē re=
μέγαν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ πιστὸν τῷ βα
gi: ⁊ miſit cū ⁊ alcimum
σιλεῖ, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν καὶ ἄλκιμον τὸν
impiu⁹: ⁊ ſtatuit illi ſacerdotiu⁹: ⁊
ἀσεβῆ, καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἱερωσύνην, καὶ
precepit ei vt faceret vltionē in
ἐνετείλατο αὐτῷ ποιῆσαι τὴν ἐκδίκησιν ἐν
filiꝰ iſrael. ⁊ abierunt: ⁊ venerūt cū
τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. καὶ ἀπῆλθον, καὶ ἦλθον με
potētia multa in terrā iuda. ⁊
τὰ δυνάμεως πολλῆς εἰς γῆν ἰούδα. καὶ
miſit nuncios ad iudā ⁊
ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς ἰούδαν καὶ τοὺς

Universidad de Deusto
Biblioteca

fratres ei⁹ verbis pacificis cū do
ἀδελφοὺς αὐτ̄ λόγοις εἰρηνικοῖς μετὰ δό
lo. τ nō intēderūt ſmonib⁹ eox: viderūt
λου. καὶ οὐ προσέχον τοῖς λόγοις αὐτῶν, εἶδον
eīn q̄ venerūt cū exercitu multo: τ
περ ὅτι ἦλθον μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ
cōgregati ſint ad alcimū τ bacchi=
ἐπισυνήχθησαν πρὸς ἄλκιμον καὶ βακχί
dē ſynagoga ſcribax ad q̄rēdū iu=
δην συναγωγὴ γραμματέων ἐκζητῆσαι δί
ſta. τ primi aſſidei crāt in filijs
καια. καὶ πρῶτοι οἱ ἀσιδαῖοι ἦσαν ἐν υἱοῖς
iſrael: τ querebāt ab illis pacē.
ἰσραὴλ, καὶ ἐζήτουν παρ' αὐτῶν εἰρήνην.
dixerūt .n. hō ſacerdos de ſemine aa
εἶπαν γὰρ ἀνὸς ἱερεὺς ἐκ τ σπέρματος ἀα
rō venit cū exercitib⁹: τ nō iuria
ρὼν ἦλθεν ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ οὐκ ἀδική
afficiet nos. τ locut⁹ eſt cū eis verba
σει ἡμᾶς. καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν λόγους
pacifica. τ iurauit eis dicēs. nō
εἰρηνικούς. καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς λέγων. οὐκ
querem⁹ vobis mala τ amicis no
ἐκζητήσωμεν ὑμῖν κακὰ καὶ τοῖς φίλοις ἡ
ſtris. τ crediderūt ei τ acceperūt
μῶν. καὶ ἐνεπίστευσαν αὐτῷ καὶ συνέλαβον
ex eis ſexagīta viros: τ occidit
ἐξ αὐτῶν ἑξήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέκτεινεν
eos in die vna ſm ſmōes q̄s
αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ κατὰ τοὺς λόγους οὓς
ſcripſit. carnes ſanctox tuox τ ſāguinē eo
ἔγραψε. σάρκας ὁσίων σου καὶ αἵματα αὐ
rū effuderūt in circuitu hierl̄z. τ nō erat cis
τῶν ἐξέχεαν κύκλῳ ἱερ̄λ. καὶ οὐκ ἦν αὐ
ſepelies τ incubuit eis
τοῖς ὁ θάπτων καὶ ἐπέπεσεν αὐτῶν ὁ
timox τ tremox in oēz pplm:
φόβος καὶ ὁ τρόμος ἐπὶ πάντα τὸν λαόν,
q̄m dixerūt: nō eſt in eis veritas τ
ὅτι εἶπαν, οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια καὶ
iudiciū. trāſgreſſi ſunt eīm cōſtitutū τ
κρίσις. παρέβησαν γὰρ τὴν ϛάσιν καὶ τὸν
iuſiurādū q̄ iurauerūt. τ receſſit bacchides
ὅρκον ὃν ὤμοσαν. καὶ ἀπῆρε βακχίδης
a hierlm: τ caſtrametat⁹ eſt in be=
ἀπὸ ἱερουσαλήμ, καὶ παρενέβαλεν ἐν βη
zeth: τ miſit τ cōprehēdit multos
ζαίθ, καὶ ἀπέστειλε καὶ συνέλαβε πολλοὺς
de his q̄ cū eo q̄ ad ſe fugerāt viris
ἀπὸ τῶν μετ' αὐτ̄ αὐτομολησάντων ἀνδρῶν
τ q̄ſdā ex pplo. τ mactauit eos in
καὶ τινὰς τοῦ λαοῦ. καὶ ἔθυσεν αὐτοὺς εἰς
puteū magnū: τ cōmiſit regio
τὸ φρέαρ τὸ μέγα, καὶ κατέσησε τὴν χώ=
nē alcimo: τ reliq̄t cū eo exer
ραν τῷ ἀλκίμῳ, καὶ ἀφῆκε μετ' αὐτοῦ δύ'
citū vt auxiliarē ei. τ abijt bac=
ναμιν τοῦ βοηθεῖν αὐτῷ. καὶ ἀπῆλθε βακ
chides ad regē: τ ſatagebat
χίδης πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἠγωνίσατο
alcim⁹ circa ꝓncipatū ſacerdotij. τ con
ἄλκιμος περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης. καὶ συν
gregati ſūt ad cū oēs turbā=
ήχθησαν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ παράνομοι
tes pplz illox: τ obtinuerūt
τες τὸν λαὸν αὐτῶν, καὶ κατεκράτησαν
terrā iuda: τ feccrūt plagā magnā
γῆν ἰούδα, καὶ ἐποίησαν πληγὴν μεγάλην
in hierl̄z. τ vidit iudas oē ma=
ἐν ἰλημ'. καὶ εἶδεν ἰούδας πᾶσαν τὴν κα=
lū q̄ fecit alcim⁹ τ q̄ cū eo
κίαν ἣν ἐποίησεν ἄλκιμος καὶ οἱ μετ' αὐτ̄

ad fratres eius verbis pacificis in dolo:
non intenderunt ſermonibus eorum.
Viderunt enim quia venerunt cū exer
citu magno: et conuenerunt ad alcimū
et bacchidē congregatio ſcribarum re
quirere que iuſta ſunt. Et primi aſſidei
qui erant in filiis iſrael et exquirebant
ab eis pacem. Dixerunt enim. Homo ſa
cerdos de ſemine aaron venit: non de=
cipiet nos. Et locutus eſt cum eis verba
pacifica: et iurauit illis dicens. Non inſe
remus vobis malum neq; amicis vr̄is.
Et crediderunt ei: & comprehendit ex
eis ſexaginta viros: & occidit eos in una
die ſecundum verbum quod ſcriptum
eſt. Carnes ſanctorum tuorū & ſangui=
nem ipſorum effuderunt in circuitu hie
ruſalem: & non erat qui ſepeliret: et in
cubuit timor & tremor in omnem po=
pulum quia dixerunt. Non eſt veritas &
iudicium in eis. Tranſgreſſi ſunt enim
conſtitutum: & iuſiurandum quod iura
uerunt. Et mouit bacchides caſtra ab
hieruſalem: & applicuit in bethzecha:
& miſit & comprehendit multos ex eis
qui a ſe refugerant: et quoſdam de po=
pulo mactauit & in puteum magnum
proiecit. Et cōmiſit regionem alcimo:
& reliquit cum eo auxilium in aduto=
rium ipſi. Et abiit bacchides ad regem:
et ſatis agebat alcimus pro principa=
tu ſacerdotij ſui. Et conuenerunt ad eū
omnes qui perturbabant populum ſuū
et obtinuerunt terram iuda: & fecerūt
plagam magnam in iſrael. Et vidit iudas
omnia mala que fecit alcimus: & qui
cum eo erant filiis iſrael multo pluſq̄
gentes: & exiit in oēs fines iudee in cir
cuitu: & fecit vindictam in viros deſer=
tores: & ceſſauerūt vltra exire in regio=
nem. Vidit autem alcimus q̄ preua=
luit iudas & qui cum eo erant: & cogno
uit quia nō poteſt ſuſtinere eos: & egreſ
ſus eſt ad regem & acuſauit eos multis
criminibus. Et miſit rex nicanorē vnū
ex principibus ſuis nobilioribus q erat
inimicitias exercens contra iſrael: &
mandauit ei euertere populum. Et ve=
nit nicanor in hieruſalem cum exercī=
tu magno: & miſit ad iudā & ad fratres
eius verbis pacificis cum dolo dicens.
Non ſit pugna inter me et vos. Venia
cum viris paucis vt videam facies ve=
ſtras cum pace. Et venit ad iudam et ſa=
lutauerunt ſe inuicē pacifice: & hoſtes
parati erant rapere iudam. Et innotuit
ſermo iude quoniam cum dolo vene=
rat ad eum & cōterritus eſt ab eo: & am
plius noluit videre faciem eius. Et co=
gnouit nicanor quoniam denudatum
eſt conſilium eius: & exiuit obuiam iu=
de in pugnam iuxta capharſalama. Et
ceciderunt de nicanoris exercitu fere
quinq; milia viri: & fugerunt in ciuitatē
dauid. Et poſt hec verba aſcendit nica=
nor in montem ſion: & exierunt de ſa=
cerdotibus populi ſalutare eum in pa=
ce et demonſtrare ei holocauſtomata
que offerebantur pro rege. Et irridēs
ſpreuit

in filijs iſrael pluſq̄ gētes. τ exiuit
ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ ὑπὲρ τὰ ἔθνη. καὶ ἐξῆλθεν
in oēs terminos iudee in
εἰς πάντα τὰ ὅρια τῆς ἰουδαίας κυ=
circuitu: τ fecit vltionē in vi
κλόθεν, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἀν
ris deſertoribus. τ ceſſaue=
δράσι τοῖς ἀνομολήσασι. καὶ ἀνεχάλη=
rūt ab eſido in regionē: vt ūt
σαν τοῦ πορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν, ὡς δὲ C
vidit alcim⁹ q̄ ꝓualuit iudas τ q̄
εἶδεν ἄλκιμος ὅτι ἐνίσχυσεν ἰούδας καὶ οἱ
cū eo: τ cognouit q̄ nō poteſt ſuſtine=
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔγνω ὅτι οὐ δύναται ὑποσῆ
re eos: τ reuerſus eſt ad regē
ναι αὐτούς, καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα ꝑs.78
τ accuſauit eos malox. τ mi=
καὶ κατηγόρησεν αὐτῶν πονηρά. καὶ ἀπέ=
ſit rex nicanorē vnū princi
στειλεν ὁ βασιλεὺς νικάνορα ἕνα τῶν ἀρχόν
pū ei⁹ nobiliorū: τ odio hētē τ
των αὐτοῦ τῶν ἐνδόξων, καὶ μισοῦντα καὶ
inimicū iſrael. τ ꝑcepit
ἐχθραίνοντα τῷ ἰσραὴλ. καὶ ἐνετείλατο
ei delere pplm. τ venit nicanox in
αὐτῷ ἐξᾶραι τὸν λαόν. καὶ ἦλθε νικάνωρ εἰς
hieruſalē cū exercitu multo: τ miſit
ἱερουσαλὴμ δυνάμει πολλῇ, καὶ ἀπέστει
ad iudā τ fratres ei⁹ cū
λε πρὸς ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτ̄ μετὰ
dolo verbis pacificis dicēs. nō ſit bel D
δόλου λόγοις εἰρηνικοῖς λέγων. μὴ ἔστω μά'
lū inter me τ vos. veniā cū vi=
χη ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν. ἥξω ἐν ἀν=
ris paucis: vt vīas videā ſa
δράσιν ὀλίγοις, ἵνα ὑμῶν ἴδω τὰ πρό=
cies cū pace: τ venit ad iudā:
σωπα μετ' εἰρήνης. καὶ ἦλθε πρὸς ἰούδαν,
τ ſalutauerūt ſe adinuicē pacifice: τ
καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους εἰρηνικῶς. καὶ δὲ
hoſtes crāt pati rapere iu=
πολέμιοι ἦσαν ἕτοιμοι ἁρπάσαι τὸν ἰού
dā. τ innotuit ſmo iude: ꝙ
δαν. καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος τῷ ἰούδα, ὅτι
cū dolo venit ad eū. τ timuit 2.mat.
μετὰ δόλου ἦλθεν ἐπ' αὐτόν. καὶ ἐφοβήθη 14.b.
ab eo: τ nō voluit vltra videre
ἀπ' αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠβουλήθη ἔτι ἰδεῖν τὸ
faciē ei⁹. τ cognouit nicanox ꝙ
πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ ἔγνω νικάνωρ, ὅτι
reuelatū eſt cōſiliū ſuū: τ exiuit
ἀπεκαλύφθη ἡ βουλὴ αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθεν
in occurſum iude iuxta capharſala E
εἰς συνάντησιν τῷ ἰούδα κατὰ καφαρσα
ma. τ ceciderunt de parte nicanoris fere
ραμά. καὶ ἔπεσον τῶν παρὰ νικάνορος ὡσεὶ
quingēti viri τ fugerūt in ve=
πεντακόσιοι ἄνδρες, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν πό'
bē dauid. τ poſt verba hec
λιν δαυίδ. καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους
aſcēdit nicanox in mōtē ſiō. τ exierunt
ἀνέβη νικάνωρ εἰς τὸ ὄρος σιών. καὶ ἐξῆλθον
de ſacerdotib⁹ ex ſanctis τ a
ἀπὸ τῶν ἱερέων ἐκ τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ τῶν
ſenioribus populi vt ſalutarēt eū
πρεσβυτέρων τ λαοῦ ἀσπασάσθαι αὐτὸν
pacifice: τ demoſtrarēt ei holocau=
εἰρηνικῶς, καὶ δεῖξαι αὐτῷ τὴν ὁλοκαύτω
ſtū q̄s offerebat pro rege
σιν τὴν προσφερομένην ὑπὲρ τ βασιλέως
τ ſubſānauit eos: τ deriſit
καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτούς, καὶ κατεγέλασεν

eos: τ pollúit eos τ locutus est
αὐτῶν, καὶ ἐμίανεν αὐτοὺς καὶ ἐλάλησεν
superbe: τ iurauit cū furore di=
ὑπερηφάνως, καὶ ὤμοσε μετὰ θυμοῦ λέ=
cēs. si nō tradit⁹ fuerit iudas τ ca=
γων. ἐὰν μὴ παραδοθῇ ἰούδας καὶ ἡ παρεμ
stra ei⁹ in man⁹ meas nūc: τ crit
F βολὴ αὐτῆ εἰς χεῖράς μου τὸ νῦν, καὶ ἔσαι
si rediero in pace: cōburā domū
ἐὰν ἐπιστρέψω ἐν εἰρήνῃ, ἐμπυρίω τὸν οἶκον
hāc. τ exiuit cū furore magno. τ
τοῦτον. καὶ ἐξῆλθε μετὰ θυμοῦ μεγάλου. καὶ
intrauerūt sacerdotes: τ steterūt ante fa=
εἰσῆλθον οἱ ἱερεῖς, καὶ ἔστησαν κατὰ πρό=
ciē altaris τ tēpli: τ plora
σωπον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ ναοῦ, καὶ ἔκλαυ
uerūt τ dixerūt tu elegisti domū hāc
σαν καὶ εἶπον. σὺ ἐξελέξω τὸν οἶκον τοῦ=
vt inuocaret nomē tuū in ea:
τον ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐπ' αὐτοῦ,
4.Re. vt esset dom⁹ orōnis τ obsecratiōis pplo
19.g. εἶναι οἶκον προσευχῆς καὶ δεήσεως τῷ λαῷ
tuo. fac vindictā in hoīe hoc
σου. ποίησον ἐκδίκησιν ἐν τῷ ἀνῶ τούτῳ
τ in castris ei⁹: τ cadāt
καὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ αὐτοῦ, καὶ πεσέτω
in gladio. recordare blasphemiaꝝ
σαν ἐν ῥομφαίᾳ. μνήσθητι τῶν ὑσφημιῶν
G eoꝝ: τ nō des eis mānionē. τ exi=
αὐτῶν, καὶ μὴ δῷς αὐτοῖς μονήν. καὶ ἐξῆλ
uit nicanor de hierusalē. τ castrametat⁹
θε νικάνωρ ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ παρενέβα=
est in bethorō. τ occurrit ei exer
λεν ἐν βαιθωρῶν. καὶ συνήντησεν αὐτῷ δύ
cit⁹ syrie. τ iudas castra posuit
ναμις συρίας. καὶ ἰούδας παρενέβαλεν
in adasa cū trib⁹ milib⁹ viroꝝ. τ ora
ἐν ἀδασᾶ ἐν τριχιλίοις ἀνδράσι. καὶ προ
uit iudas τ dixit: q̄ a re=
σηύξατο ἰούδας καὶ εἶπεν, οἱ παρὰ τοῦ βα
ge qñ blasphemauerūt: exiuit ange=
σιλέως ὅτε ἐβλασφήμησαν, ἐξῆλθεν ἄγγε
lus tu⁹: τ percussit in eis cētū octo
λός σου, καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑκατὸν ὀγ
1.Mat. gintaquinqꝫ milia. sic cōtere
15.g. δοηκονταπέντε χιλιάδας. οὕτω συντρίψον
exercitū hūc cotīā nobis
τὴν παρεμβολὴν ταύτην ἐνώπιον ἡμῶν
hodie. τ cognoscāt reliqui: q̄
σήμερον. καὶ γνώτωσαν οἱ ἐπίλοιποι, ὅτι
male locuti sunt cōtra sancta tua. τ
κακῶς ἐλάλησαν ἐπὶ τὰ ἅγιά σου. καὶ
iudica eū sm nequitiā ei⁹. τ
A κρίνον αὐτὸν κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ. καὶ
cōuenerūt exercit⁹ in preliū
συνῆψαν αἱ παρεμβολαὶ εἰς πόλεμον τῇ
tertiadecima mēsis adar. τ cōtri=
τρισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἄδαρ. καὶ συνε
ta sunt castra nicanoris: τ cecidit
τρίβη ἡ παρεμβολὴ νικάνορος, καὶ ἔπεσεν
ipe prim⁹ in prelio. vt ūt vidit
αὐτὸς πρῶτος ἐν τῷ πολέμῳ. ὡς δὲ εἶδεν
exercit⁹ ei⁹ q̄ mortu⁹ est nicanor:
ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ὅτι τέθνηκε νικάνωρ,
proiiciētes arma sua fugerūt. τ pse
ῥίψαντες τὰ ὅπλα αὐτῶν ἔφυγον. καὶ κα
cuti sunt eos via diei vni⁹ de
τεδίωκον αὐτοὺς ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἀπὸ
adasa vsqꝫ quo veniat ad gazera. τ cecī=
ἀδασᾶ ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς γαζηρα. καὶ ἐσάλ
pinerūt post eos tubis
πισαν ὀπίσω αὐτῶν ταῖς σάλπιγξι τῶν

eos & polluit: & locutus est superbe &
iurauit cuꝫ ira dicens. Nisi traditus fue
rit iudas & exercitus ei⁹ in man⁹ meas:
continuo cum regressus fuero in pace
succendam domum istā. Et exiit cum
ira magna. Et intrauerunt sacerdotes
& steterunt ante faciem altaris templi:
& flentes dixerunt. Tu domine elegisti
domum istam ad inuocandum nomen
tuum in ea: vt esset domus orationis &
obsecrationis populo tuo. Fac vindi=
ctam in homine isto: & exercitu eius &
cadāt in gladio. Memēto blasphemias
eorum: et ne dederis eis vt permaneāt.
Et exiit nicanor ab hierusalē & castra
applicuit ad bethoron: & occurrit illi
exercit⁹ syrie. Et iudas applicuit in adar
sa cum tribus milib⁹ viris. Et orauit iu
das et dixit. Qui missi erant a rege Iſen
nacherib: domine qa blasphemauerūt
te: exiit angelus & percussit ex eis cen=
tumoctogintaquinqꝫmilia: sic contere
exercitum istū in conspectu nostro ho
die: & sciant ceteri quia male locut⁹ est
super sancta tua: & iudica illum secun=
dum maliciaꝫ illius. Et cōmiserūt exer
citus prelium tertiadecima die mensis
adar: & contrita sunt castra nicanoris:
et cecidit ipse primus in prelio. Vt autē
vidit exercitus eius quia cecidisset ni=
canor: proiecerūt arma sua et fugerūt:
& persecuti sunt eos viaꝫ vnius diei ad
adazer vsqꝫ quo veniatur in gazara: &
tubis cecinerunt post eos cum significa=
tionibus. Et exierunt de omnibus
castellis iudee in circuitu: & ventilabāt
eos cornibus & conuertebantur iteruꝫ
ad eos. Et ceciderunt omnes gladio: &
non est relictus ex eis nec vnus. Et acce
perunt spolia eorum in predam. Et ca
put Nicanoris amputauerunt: et dex=
teram eius quam extenderat superbe:
& attulerunt et suspenderunt cōtra hie
rusalem. Et letātus est populus valde &
egerunt diem illaꝫ in letitia magna. Et
constituit agi omnibus annis diem istā
tertiadecima die mensis adar. Et siluit
terra iuda dies paucos.

Capitulum octauum.

ΘT audiuit iudas nomen romano=
rum quia sunt potentes viribus &
acquiescunt ad omnia que postulantur
ab eis: et quicunqꝫ accesserūt ad eos sta
tuerunt cum eis amicitias: & quia sunt
potentes viribus: et audierūt prelia eo
rum et virtutes bonas quas fecerūt in
galatia: quia obtinuerunt eos et duxe=
runt sub tributum: & q̄ta fecerunt in
regione hispanie: et q̄ in potestatem re
degerunt metalla argenti et auri q̄ illic
sunt: et possederunt omnem locum cō
silio suo & patientia: locaqꝫ que longe
erant valde ab eis: & reges qui superue
nerant eis ab extremis terre contriue=
runt: & percussērūt eos plaga magna.
Ceteri autem dant eis tributum omni=
bus annis: & philippum persen ceteo=
rum regem & ceteros qui aduersus eos
arma tulerant contriuerunt in bello:

signoꝝ. τ exierūt de oīb⁹ vi=
σημασιῶν. καὶ ἐξῆλθον ἐκ πασῶν τῶν κω
cis iudee in circuitu: τ psequebant
μῶν τῆς ἰουδαίας κυκλόθεν, καὶ ὑπερεκέρων
eos: τ cōuertebant hi ad eos:
αὐτούς, καὶ ἀνέστρεφον οὗτοι πρὸς τούτους,
τ ceciderūt oēs gladio τ nō reli
καὶ ἔπεσον πάντες ῥομφαίᾳ καὶ οὐ κα=
ct⁹ est ex illis ullus. τ acceperūt
τελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδείς. καὶ ἔλαβον τὰ
spolia τ predā: τ caput
σκῦλα καὶ τὴν προνομήν, καὶ τὴν κεφαλὴν
nicanoris āputauerūt τ dextrā ei⁹ quā
νικάνορος ἀφεῖλον καὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἣν
extēdit superbe. τ tulerūt: τ
ἐξέτεινεν ὑπερηφάνως. καὶ ἤνεγκαν, καὶ
suspenderūt cōtra hierlim. τ leta
ἐξέτειναν παρὰ τὴν ἱερουσαλήμ. καὶ ἐυ=
t⁹ est ppl's valde: τ egerūt di=
φράνθη ὁ λαὸς σφόδρα, καὶ ἤγαγον τὴν ἡμέ
em illū diē letitie magne.
ραν ἐκείνην ἡμέραν εὐφροσύνης μεγάλης. τ statuerūt vt agerēt singulis ānis di=
καὶ ἔστησαν τοῦ ἄγειν κατ' ἐνιαυτὸν τὴν ἡμέ
em hāc tertiadecima adar.
ραν ταύτην τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ ἄδαρ. τ siluit terra iuda dies pau
καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἰούδα ἡμέρας ὀλί=
cos. γας.

Ca.8.

ΘT audiuit iudas nomē ro=
Καὶ ἤκουσεν ἰούδας τὸ ὄνομα τῶν ῥω
manoꝝ q̄ sint potētes fortitudie: τ ip̄i ac=
μαίων ὅτι εἰσὶ δυναροὶ ἰσχύϊ, καὶ αὐτοὶ εὐ
quiescūt in oīb⁹ ppositis si=
δοκοῦσιν ἐν πᾶσι τοῖς προτιθεμένοις αὐ=
bi: τ ḡcunqꝫ accesserit ad eos sta=
τοῖς, καὶ ὅσοι ἂν προσέλθωσιν αὐτοῖς ἐφ' ὧ
tuūt cū eis amicitiā: τ q̄ sint potētes
στιν αὐτοῖς φιλίαν, καὶ ὅτι εἰσὶ δυναροὶ
virib⁹. τ narrauerūt ei p̄lia
ἰσχύϊ. καὶ διηγήσαντο αὐτῷ τοὺς πολέμους
illoꝝ τ virtutes bonas q̄s faciūt
αὐτῶν καὶ τὰς ἀνδραγαθίας ἃς ποιοῦσιν
in galatia: τ q̄ obtinuerūt
ἐν τοῖς γαλάταις, καὶ ὅτι κατεκράτησαν
eos: τ duxerūt eos sub tributū: τ
αὐτῶν, καὶ ἤγαγον αὐτοὺς ὑπὸ φόρον, καὶ
q̄ fecerūt in ꝓuincia hispanie: vt
ὅσα ἐποίησαν ἐν χώρᾳ ἱσπανίας, τοῦ κατα
obtinerēt metalla argēti τ
κρατῆσαι τῶν μετάλλων τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ
auri q̄ illic. τ obtinuerūt locū
χρυσίου τοῦ ἐκεῖ. καὶ κατεκράτησαν τοῦ τόπου
oēm cōsilio suo τ patiētia.
παντὸς τῇ βουλῇ αὐτῶν καὶ τῇ μακροθυμίᾳ.
τ loc⁹ erat lōge distās ab illis
καὶ ὁ τόπος ἦν μακρὰν ἀπέχων ἀπ' αὐτῶν
valde τ a regib⁹ q̄ venerāt
σφόδρα καὶ τῶν βασιλέων τῶν ἐπελθόντων
cōtra eos ab extremo terre q̄d cōtriue
ἐπ' αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως συνέτρι
rūt eos. τ pcusserūt in eis plagā
ψαν αὐτούς. καὶ ἔπαταξαν ἐν αὐτοῖς πληγὴν
magnā. τ reliqui dāt eis
μεγάλην. καὶ οἱ ἐπίλοιποι δίδόασιν αὐτοῖς
tributū q̄libet anno: τ philippū τ
φόρον κατ' ἐνιαυτόν, καὶ τὸν φίλιππον καὶ
persea ceteoꝝ regē τ eos q̄ in
τὸν περσέα κιτιέων βασιλέα καὶ τοὺς ἐπ' αὐ
surrexerūt cōtra eos cōtriuerūt eos bello:
τοὺς ἐπ' αὐτοὺς συνέτριψαν αὐτοὺς πολέμῳ,

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ obtinuerūt eos: τ antiochū
καὶ κατεκράτησαν αὐτῶν, καὶ ἀντίοχον τὸν
magnū regē asie q̄ iuit
μέγαν βασιλέα τῆς ἀσίας ὃν πορευθέν-
cōtra eos in pugnā habēs centū
τα ἐπ' αὐτοὺς εἰς πόλεμον ἔχοντα ἐλεφάν-
viginti elephātes τ eqtatū τ currus
τας καὶ ἵππον καὶ ἅρματα
τ exercitū multū valde. τ cōtritus
καὶ δύναμιν πολλὴν σφόδρα. καὶ συνετρί-
est ab eis: τ acceperūt eū vniū. τ
βη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔλαβον ἀνὰ ζῶντα. καὶ
statuerūt eis dare eū τ
ἔγνωσαν αὐτοῖς δοῦναι αὐτόν τε καὶ τοὺς
q̄ regnarēt post eū tributū magnū: da-
βασιλεύοντας μετ' αὐτὸν φόρον μέγαν, δο-
re • obsides τ distinctionē τ regionē
σοῦναι ὅμηρα καὶ διαστολὴν καὶ χώραν τὴν
indicā τ mediā τ lydiā: τ de
Ἰνδικὴν καὶ μηδίαν καὶ λυδίαν, καὶ ἀπὸ
optimis regionib⁹ eox. τ accipien
τῶν καλλίστων χωρῶν αὐτῶν. καὶ λαβόν-
tes illas ab eo dederūt eas eunc
τες αὐτὰς παρ' αὐτοῦ ἔδωκαν αὐτὰς εὐνε-
ni regi. τ q̄ q̄ ex hella
νεῖ τῷ βασιλεῖ. καὶ ὅτι οἱ ἐκ τῆς ἑλλά-
de decreuerūt ire τ tollere eos
δος ἐβουλεύσαντο ἐλθεῖν καὶ ἐξᾶραι αὐτούς.
τ innotuit ſmo eis: τ miſerūt
καὶ ἐγνώσθη ὁ λόγος αὐτοῖς, καὶ ἀπέστειλαν
cōtra illos ducē vnū: τ pugnauerūt
ἐπ' αὐτοὺς στρατηγὸν ἕνα, καὶ ἐπολέμησαν
cōtra eos. τ ceciderūt de eis vulne-
πρὸς αὐτούς. καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν τραυ-
rati multi. τ captiuauerūt mul-
ματίαι πολλοί. καὶ ἠχμαλώτευσαν πολ
tos mulieres eox τ filios
λοὺς τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα
eox: τ diripuerūt eos τ obti-
αὐτῶν, καὶ προενόμευσαν αὐτοὺς καὶ κατε
nuerūt terrā eox: τ deſtruxerūt
κράτησαν τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ καθεῖλον τὰ
arces eox: τ diripuerūt e-
ὀχυρώματα αὐτῶν, καὶ προενόμευσαν αὐ-
os: τ ſeruos fecerūt eos vſq̄ in
τοὺς, καὶ κατεδουλώσαντο αὐτοὺς ἕως τῆς
diē hāc. τ reliqua re-
ἡμέρας ταύτης. καὶ τὰς ἐπιλοίπους βα-
gna: τ inſulas q̄ vnq̄ reſtite-
σιλείας, καὶ τὰς νήσους ὅσοι ποτὲ ἀντέστη
rāt eis: deſtruxerūt τ i ſuitutē redegerū
σαν αὐτοῖς, κατέφθειραν καὶ ἐδούλωσαν
eos. cū āt amicis ſuis τ q̄
αὐτούς. μετὰ δὲ τῶν φίλων αὐτῶν καὶ τῶν
accḋcebāt eis cōſeruauerūt e-
ἐπαγαπωμένων αὐτοῖς συνετήρησαν αὐ-
is amicitiā: τ obtinuerūt re-
τοῖς φιλίαν, καὶ κατεκράτησαν τῶν βασι-
gna q̄ prope τ q̄ lōge. τ ḋcūq̄
λειῶν τῶν ἐγγὺς καὶ τῶν μακράν. καὶ ὅσοι
audierūt nomē eox timebāt ab
ἤκουσαν τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐφοβοῦντο ἀπ' αὐ-
eis. q̄s āt velint adiuuare τ vt re
τῶν. ὅσους δ' ἂν βούλωνται βοηθεῖν καὶ βα
gnēt regnāt. q̄s āt velit
σιλεύειν βασιλεύουσιν. οὓς δ' ἂν βούλων
deturbāt. τ exaltati ſunt valde. τ
ται, μεθιστῶσι. καὶ ὑψώθησαν σφόδρα. καὶ
in oīb⁹ his nō impoſuit ſibi vll⁹ eox
ἐν πᾶσι τούτοις οὐκ ἐπέθετο οὐδεὶς αὐτῶν
diadema: τ nō veſtierūt purpurā:
διάδημα, καὶ οὐ περιεβάλοντο πορφύραν,

et obtinuerunt eos: et antiochū ſma-
gnum regem aſie qui eis pugnam in
tulerat habens centūviginti elephan
tes et equitatum: et currus et exerci-
tum magnum valde contritū ab eis:
& quia ceperunt eū viuum & ſtatue-
runt ei vt darent ipſe & qui regnarent
poſt ipſum tributum magnum & da
ret obſides et conſtitutum: et regio-
nem indorū & medos et lydos de op
timis regionibus eorum: & acceptas
eas ab eis dederunt eumeni regi et
quia q erant apud helladam voluerūt
ire & tollere eos: & innotuit ſermo
his et miſerunt ad eos ducem vnum:
et pugnauerunt contra illos: & cecide
runt ex eis multi et captiuas duxerūt
vxores eorum & filios & diripuerūt
eos & terram eorum poſſederunt: &
deſtruxeruut muros eorum: & in ſer-
uitutem illos redegerunt vſq̄ in hūc
diem: & reſidua regna et inſulas que
aliquando reſtiterant illis extermina
uerunt & in poteſtatem redegerunt
Cum amicis autem ſuis & qui in ipis
requiem habebant conſeruauerunt
amicitiam: & obtinuerunt regna que
erant proxima & que erant longe: qa
quicunq̄ audiebant nomen eorum
timebant eos. Quibus vero vellent
auxilio eſſe vt regnarent: regnabāt.
Quos autem vellent: regno deturba
bant: & exaltati ſunt valde. Et in oi-
bus iſtis nemo portabat diadema:
nec induebatur purpura vt magnifi
caretur in ea. Et quia curiam fecerūt
ſibi: & cotidie conſulebant trecen-
tos viginti conſiliū agentes ſēper de
multitudine vt que digna ſunt gerāt.
Et cōmittunt vni homini magiſtra-
tum ſuum per ſingulos annos domi
nari vniuerſe terre ſue: & omnes obe
diunt vni: & non eſt inuidia neq̄ zel⁹
inter eos: & elegit iudas eupolemum
filium iohānis filii iacob: & iaſonē fi-
liū eleazari: & miſit eos romam con-
ſtituere cum illis amicitiam & ſocieta
tē & vt auferrent ab eis iugum greco
rum: quia viderunt q̄ in ſeruitutem
premerent regnum iſrael. Et abierūt
romam viam multam valde: & intro
ierunt curiam & dixerunt. Iudas ma-
chabeus & fratres eius: & populus iu
deorum miſerunt nos ad vos ſtatue-
re vobiſcum ſocietatem & pacem: &
conſcribere nos ſocios & amicos ve-
ſtros: & placuit ſermo in conſpectu
eorum: & hoc reſcriptuꝫ eſt quod re
ſcripſerunt in tabulis ereis: & miſerūt
in hieruſalē vt eſſet apud eos ibi me
moriale pacis et ſocietatis. Bene ſit
romanis & genti iudeorum in mari
& in terra ꝑeternum gladiuſq̄ & ho
ſtis procul ſit ab eis. Quod ſi inſtete
rit bellum romanis prius aut omni-
bus ſociis eorum in omni dominatio
ne eorum: auxilium feret gens iudeo
rum prout tempus dictauerit corde
pleno: & preliantibus nō dabūt neq̄

οοοο

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.gre.cū inter.latina. Trāsla.B.Viero. Maccabeo.i.Cap.ix.

subministrabūt triticū arma argētum naues
ἐπαρκέσουσι σῖτον ὅπλα ἀργύριον πλοῖα
vt visum ē romanis. τ custodiēt man
ὡς ἔδοξε ῥωμαίοις. καὶ φυλάξουσι τὰ φυ
data eoꝝ nihil accipiētes. ſm
λάγματα αὐτῶν οὐθὲν λαβόντες. κατὰ τὰ
eadē āt ſi gēti iudeoꝝ contigerit pri
αὐτὰ δὲ ἐὰν ἔθνει ἰουδαίων συμβῇ πρότε
us bellū: auxiliū ferēt romani
ρους πόλεμος, συμμαχήσουσι οἱ ῥωμαῖοι
ex aio vt eis opportunitas di
ἐκ ψυχῆς ὡς ἂν αὐτοῖς ὁ καιρὸς ὑπο
ctauerit. τ adiuuantib⁹ nō dabit
γραφῆ. καὶ τοῖς συμμαχοῦσιν οὐ δοθήσεται
triticū arma argētum naues vt placuit rome
σῖτος ὅπλα ἀργύριον πλοῖα ὡς ἔδοξε ῥώμη,
τ custodiēt mādata hec τ
καὶ φυλάξουσι τὰ φυλάγματα ταῦτα καὶ
nō cū dolo. ſm ſmones hos
οὐ μετὰ δόλου. κατὰ τοὺς λόγους τούτους
ſtatuerūt romani cū pplo iudeoꝝ. ſi
ἔστησαν ῥωμαῖοι τῷ δήμῳ τῶν ἰουδαίων. ἐὰν
āt poſt verba hec cōſiliū habuerit
δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους βουλεύσωνται
A hi τ hi addere vel detrahere: fa
οὗτοι καὶ οὗτοι προσθεῖναι ἢ ἀφελεῖν, ποιή
ciēt ad libitū coꝝ. τ qđ addide
σονται ἐξ ἀρέσεως αὐτῶν. καὶ ὃ ἐὰν προσθῶ
rint vel dēpſerint erit ratū. τ de ma
σιν ἢ ἀφελῶσιν ἔσται κύρια. καὶ περὶ τῶν κα
lis ḡ rex demetri⁹ facit
κῶν ὧν ὁ βασιλεὺς δημήτριος συντελεῖται
cōtra eos: ſcripſim⁹ ei dicētes. ob
εἰς αὐτούς, ἐγράψαμεν αὐτῷ λέγοντες. διὰ
qđ aggrauaſti iugū tuū ſup amicos
τί ἐβάρυνας τὸν ζυγόν σου ἐπὶ τοὺς φίλους
nr̄os ſocios iudeos. ſi igit
ἡμῶν τοὺς συμμάχους ἰουδαίους. ἐὰν οὖν
vltra adierint cōtra te: faciem⁹ eis
ἔτι ἐντύχωσι κατὰ σοῦ, ποιήσωμεν αὐτοῖς
iudiciū. τ oppugnabim⁹ te per ma
τὴν κρίσιν. καὶ πολεμήσομέν σε διὰ τῆς θα
re τ per terrā.
λάσσης καὶ διὰ τῆς ξηρᾶς. Ca.9.

Θ Audiuit demetri⁹ qđ fecit
Καὶ ἤκουσε δημήτριος ὅτι ἐποίησε
nicanor τ exercit⁹ ei⁹ bellū:
νικάνωρ καὶ δυνάμεις αὐτοῦ πόλεμον,
τ addidit bacchidē τ al
καὶ προσέθετο τὸν βακχίδην καὶ τὸν ἄλ
B cimū itez mittere in terrā iu
κιμον ἐκ δευτέρου ἀποστεῖλαι εἰς γῆν ἰού
da. τ dextrū cornu cū eis. τ
δα. καὶ τὸ δεξιὸν κέρας μετ' αὐτῶν. καὶ
abierunt viā q̄ in galgala: τ
ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν εἰς γάλγαλα, καὶ
caſtrametati ſunt in meſaloth q̄ in arbe
παρενέβαλον ἐπὶ μεσαλὼθ τὴν ἐν ἀρβή
lis. τ acceperunt eā: τ pere
λοις. καὶ προκατελάβοντο αὐτήν, καὶ ἀπώ
merunt aias hoīm multas. τ
λεσαν ψυχὰς ἀνθρώπων πολλάς. καὶ
mēſe primo anni ſecundi τ
τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ δευτέρου καὶ
quinquageſimi τ cētеſimi caſtrametati ſunt ad
πεντηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ παρενέβαλον ἐπὶ
hieruſalē. τ ſurrexerūt τ abierunt
ἱερουσαλήμ. καὶ ἀπῆραν καὶ ἐπορεύθησαν
in bereā cū viginti milib⁹ viroꝝ τ
εἰς βερέαν ἐν εἴκοσι χιλιάσιν ἀνδρῶν καὶ
duob⁹ milib⁹ equitū. τ iudas poſuerat
8.4.b. δισχιλίας ἵππους. καὶ ἰούδας ἦν παρεμβε

ſubminiſtrabunt triticum arma pecu
niam naues ſicut placuit romanis: & cu
ſtodient mandata eorum nihil ab eis ac
cipientes. Similiter autem & ſi genti iu
deorum prius acciderit bellum: adiuua
bunt romani ex animo prout eis tēpus
permiſerit: & adiuuātibus non dabitur
triticum arma pecunia naues: ſicut pla
cuit romanis & cuſtodient mandata eo
rum abſq; dolo. Secundum hec verba
conſtituerunt romani populo iudeorū
q; ſi poſt hec verba hi aut illi addere aut
demere ad hec aliquid voluerint: faciēt
ex propoſito ſuo & quecūq; addiderit
vel dēpſerint rata erunt. Sed et de malis
que demetri⁹ rex fecit in eos ſcripſim⁹
ei dicentes. Quare grauaſti iugum tuū
ſuper amicos noſtros & ſocios iudeos.
Si ergo iteruṁ adierint nos aduerſum
te: faciemus illis iudicium & pugnabi
mus tecum mari terraq;. Ca.9.

IN terea vt audiuit demetrius qa ce
cidit nicanor & exercit⁹ eius in pre
lio poſuit bacchidem & alcimuꝫ rur
ſum mittere in iudeam & dextrum cor
nu cum illis. Et abierunt viam que du
cit in galgala: et caſtra poſuerunt in ma
ſaloth q̄ eſt in arbellis & occupauerunt
eam: & peremerunt animas hominum
multas. In mēſe primo anni centeſimi
& quinquageſimi & ſecūdi applicuerūt
exercitum ad hieruſalem: & ſurrexerūt
et abierunt in berea viginti milia viro
rum: & duo milia equitum. Et iudas po
ſuerat caſtra in laiſa: et tria milia viri ele
cti cum eo. Et viderunt multitudinem
exercitus: quia multi ſunt & timuerunt
valde: & multi ſubtraxerūt ſe de caſtris:
& non remanſerunt ex eis niſi octigen
ti viri. Et vidit iudas q̄ defluxit exerci
tus ſuus et bellum perurgebat eum: &
cōfractus eſt corde quia nō habebat tē
pus cōgregādi eos: & diſſolutus eſt. Et
dixit his qui reſidui erant. Surgamus &
eamus ad aduerſarios noſtros: ſi poteri
m⁹ pugnare aduerſus eos: et auertebāt
eum dicentes. Non poterimus: ſed libe
remus animas noſtras modo: & reuer
tamur ad fratres noſtros: & tunc pugna
bimus aduerſus eos. Nos autem pauci
ſumus. Et ait iudas. Abſit iſtam rem fa
cere: vt fugiamus ab eis. Et ſi appropia
uit tempus noſtrum: moriamur in vir
tute propter fratres noſtros: & non in
feramus crimē glorie noſtre: et mouit
exercitus de caſtris: & ſteterunt illis ob
uiam. Et diuiſi ſunt equites in duas par
tes: et fundibularii & ſagittarii preibant
exercitum et primi certaminis omnes
potentes. Bacchides autez erat in dex
tro cornu: & proximauit legio ex dua
bus partibus & clamabant tubis. Excla
mauerunt autem & hi qui erant ex par
te iude etiam ipſi: & cōmota eſt terra a
voce exercituuꝫ: & cōmiſſum eſt preli
um a mane vſq; ad veſperam. Et vidit
iudas q̄ firmior eſt pars exercitus bac
chidis in dextris: & conuenerunt cum
ipſo omnes conſtantes corde: & con
trita eſt dextera pars ab eis ooooooooo

caſtra in eleaſa. τ tres mille viri
βλικὼς ἐν ἐλεάσα. καὶ τρισχίλιοι ἄνδρες
electi cū eo. τ viderunt multitudiēm
ἐκλεκτοὶ μετ' αὐτοῦ. καὶ εἶδον τὸ πλῆθος τῶν
exercituū qm̄ multi ſunt: τ timuerunt
δυνάμεων ὅτι πολλοί εἰσι, καὶ ἐφοβήθησαν
valde. τ ſubtraxerunt ſe multi de
σφόδρα. καὶ ἐξερρύησαν πολλοὶ ἀπὸ τῆς
caſtris. nō relicti ſunt ex eis
παρεμβολῆς. οὐ κατελείφθησαν ἐξ αὐτῶν
niſi octingēti viri. τ vidit iudas
ἀλλ' ἢ ὀκτακόσιοι ἄνδρες. καὶ εἶδεν ἰούδας
qđ defluerēt caſtra ſua: τ bel
ὅτι ἀπερρύη ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, καὶ ὁ πό
lū affligebat cū: τ cōfract⁹ eſt cor
λεμος ἔθλιβεν αὐτόν, καὶ συνετρίβη τῇ καρ
de qm̄ nō habuit tps vt cōgregaret. eos.
δίᾳ ὅτι οὐκ εἶχε καιρὸν συναγαγεῖν αὐτούς.
τ diſſolut⁹ ē. τ dixit relictis.
καὶ ἐξελύθη. καὶ εἶπε τοῖς καταλειφθεῖσιν.
ſurgam⁹ τ aſcēdam⁹ ad cōtra
ἀναστῶμεν καὶ ἀναβῶμεν ἐπὶ τοὺς ὑπεναντί
rios nr̄os. ſi forte poterim⁹ debellare e
ους ἡμῶν. ἐὰν ἄρα δυνώμεθα πολεμῆσαι αὐ
os. τ auerterūt eū dicētes. nō
τούς. καὶ ἀπέστρεψαν αὐτὸν λέγοντες. οὐ μὴ
poterim⁹ ſed liberem⁹ nr̄as ani
δυνώμεθα ἀλλ' ἢ σώζωμεν τὰς ἑαυτῶν ψυ
mas nūc reuertere. τ fratres nr̄i
χὰς τὸ νῦν ἐπίστρεψον. καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν
defluxerunt. τ pugnabim⁹ cōtra eos.
ἀπερρύησαν. καὶ πολεμήσωμεν πρὸς αὐτούς.
nos āt pauci. τ dixit iudas. nō mihi ſit
ἡμεῖς δὲ ὀλίγοι. καὶ εἶπεν ἰούδας. μὴ μοι γέ
res hec: facere vt fugiam⁹ ab e
νοιτο πρᾶγμα τοῦτο, ποιῆσαι φυγεῖν ἀπ' αὐ
is. τ appropiquauit tps nr̄m τ moria
τῶν. καὶ ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν καὶ ἀποθάνω
mur fortiter ꝓpter fratres nr̄os. τ
μὴ ἀνδρία χάριν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν. καὶ
nō relinquam⁹ crimē glie nr̄e. τ
μὴ καταλίπωμεν αἰτίαν τῇ δόξῃ ἡμῶν. καὶ
mouit exercit⁹ de caſtris.
ἀπῆρεν ἡ δύναμις ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς.
τ ſteterūt in occurſum eis. τ diui
καὶ ἔστησαν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς. καὶ ἐμερί
ſus ē equitat⁹ i duas ptes. τ fundibularij
σθη ἡ ἵππος δύο μέρη. καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ
ſagittarij pībāt exercitū. τ
οἱ τοξόται προεπορεύοντο τῆς δυνάμεως. καὶ οἱ
ꝑmi certatores oēs potētes. bacchides āt
πρωτοπορευόμενοι πάντες οἱ δυνατοί. βακχίδης δὲ
erat i dextro cornu. τ appropiquauit phalāx
ἦν ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι. καὶ ἤγγισεν ἡ φάλαγξ
a duab⁹ ptib⁹ τ cecinerūt tubis:
ἐκ τῶν δύο μερῶν καὶ ἐφώνουν ταῖς σάλπιγ
τ cecinerūt q̄ a pte iude τ ipſi
ξι, καὶ ἐσάλπισαν οἱ παρὰ ἰούδα καὶ αὐτοὶ
tubis: τ cōmota eſt terra a
ταῖς σάλπιγξι, καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς
voce exercituū. τ fuit prelī
φωνῆς τῶν παρεμβολῶν. καὶ ἐγένετο ὁ πόλε
um cōmiſſum a mane vſq; ad veſperā.
μος συνημμένος ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας.
τ vidit iudas q̄ bacchides τ firma
καὶ εἶδεν ἰούδας ὅτι βακχίδης καὶ τὸ στερέ
mētū exercit⁹ in dextris. τ
ωμα τῆς παρεμβολῆς ἐν τοῖς δεξιοῖς. καὶ
cōuenerunt cū eo oēs animoſi cor
συνῆλθον αὐτῷ πάντες οἱ εὐψυχοι τῇ καρ
de: τ cōfracti eſt dextri cornu ab ipis
δία καὶ συνετρίβη τὸ δεξιὸν κέρας ἀπ' αὐτῶν

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ psecuti sũt post eos vsq; ad azoti mõtẽ.
καὶ ἐδίωκον ὀπίσω αὐτῶν ἕως ἀζώτου ὄρους.
τ q̃ in sinistro cornu viderũt q̃ cõtri=
καὶ οἱ ἐις τὸ ἀριστερὸν κέρας εἶδον ὅτι συνε
tũ est dextrũ cornu: τ reuersi sũt fm
τρίβη τὸ δεξιὸν κέρας, καὶ ἐπέστρεψαν κατὰ
pedes iude τ eq̃ cũ eo a
πόδας ἰούδου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκ τῶν
tergo: τ ingrauatũ ẽ preliũ: τ ecci=
ὄπισθεν, καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος, καὶ ἔπε
derũt vulnerati multi ex his τ ex
σον τραυματίαι πολλοὶ ἐκ τούτων καὶ ἐκ
his. τ iudas cecidit: τ reliqui fuge
τούτων. καὶ ἰούδας ἔπεσε, καὶ οἱ λοιποὶ ἔφυ
rũt. τ tulerũt ionathã τ simõ iudã
γον. καὶ ἦραν ἰωνάθαν καὶ σίμων ἰούδαν τὸν
fratrẽ suũ: τ sepelierũt eũ in se=
ἀδελφὸν αὐτῶν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τά
pultura patrũ ei9 in modin. τ luxe=
φῳ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν μωδεῖν. καὶ ἔκλαυ
rũt eũ τ plãxerũt eũ ois israel
σαν αὐτὸν καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς ἰσραὴλ
plãctu magno. τ plorauerũt dies mul=
κοπετὸν μέγαν. καὶ ἐπένθουν ἡμέρας πολ'
tos τ dixerũt. q̃m̃ cecidit potẽs saluãs
λὰς καὶ εἶπαν. πῶς ἔπεσε δυνατὸς σώζων
israel. τ reliqua simonũ iu=
τὸν ἰσραήλ. καὶ τὰ περισσὰ τῶν λόγων ἰού=
de τ bellor τ facinor
δα καὶ τῶν πολέμων καὶ τῶν ἀνδραγαθι
q̃ fecit τ magnitudinis eor
ῶν ὧν ἐποίησε καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτῶν
nõ sunt scripta. multa enĩ erãt valde. τ
οὐ κατεγράφη· πολλὰ γὰρ ἦν σφόδρα. καὶ
factũ est post mortẽ iude: emerserũt
ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν ἰούδα, ἐξέκυψαν
iniqui in oĩb9 terminis israel. τ
οἱ ἄνομοι ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις ἰσραήλ. καὶ
exorti sunt oẽs operãtes iniqta
ἀνέτειλαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀδικί
tẽ. in dieb9 illis facta ẽ fames
αν. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐγενήθη λιμὸς
magna valde. τ rebellauit regio cũ
μέγας σφόδρα. καὶ ἠνομώλησεν ἡ χώρα με
ipis. τ elegit bacchides im=
τ' αὐτῶν. καὶ ἐξελέξε βακχίδης τοὺς ἀσε=
pios viros: τ cõstituit eos dños
βεῖς ἄνδρας, καὶ κατέστησεν αὐτοὺς κυρίους
regionis. τ exq̃rebãt τ scrutabanr
τῆς χώρας. καὶ ἐξεζήτουν καὶ ἐξηρεύνων τοὺς
amicos iude. τ duxerũt eos ad bacchi
φίλους ἰούδα. καὶ ἦγον αὐτοὺς πρὸς βακχί
dẽ: τ vidicabat in illos: τ illudebat eos.
δην, καὶ ἐξεδίκα αὐτούς, καὶ ἐνέπαιζεν αὐτοῖς.
τ facta ẽ tribulatio magna in israel: q̃
καὶ ἐγένετο θλῖψις μεγάλη ἐν τῷ ἰσραήλ, ἥτις
nõ est facta aqua die nõ est visus ꝓpheta
οὐκ ἐγένετο ἀφ' ἧς ἡμέρας οὐκ ὤφθη προφήτης
eis: τ cõgregati sunt oẽs amici
αὐτοῖς. καὶ ἠθροίσθησαν πάντες οἱ φίλοι
iude τ dixerũt ionathe. ex quo fra
ἰούδα καὶ εἶπον τῷ ἰωνάθαν. ἀφ' οὗ ὁ ἀδελ
ter tu9 iudas mortu9 est: τ vir simi=
φός σου ἰούδας τετελεύτηκε, καὶ ἀνὴρ ὅμοι=
lis ci nõ est ad exciũdũ cõtra inimicos
ος αὐτῷ οὐκ ἔστιν ἐξελθεῖν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς
τ bacchidẽ. τ in inimicos
καὶ βακχίδην. καὶ ἐν τοῖς ἐχθραίνουσι τοῦ
gẽtis nr̃e. nũc igit̃ te elegim9 ho=
ἔθνους ἡμῶν. νῦν οὖν σε αἱρετισάμεθα σήμε=
die vt sis p̃to eo nobis in principẽ
ρον τοῦ εἶναι ἀντ' αὐτοῦ ἡμῖν εἰς ἄρχοντα

& persecutus est eos vsq; ad montẽ azo
ti. Et qui in siniſtro cornu erant vide=
runt q̃ contritum est dextrum cornu:
& secuti sunt post iudam & eos qui cuꝫ
ipso erant a tergo. Et ingrauatũ est pre
lium & ceciderunt vulnerati multi ex
his et ex illis. Et iudas cecidit: & ceteri
fugerunt. Et ionathas & simon tulerũt
iudam fratrem suum: & sepelierunt eũ
in sepulchro patrum suorum in ciuita=
te modin. Et fleuerunt eum omnis po=
pulus israel planctu magno: & lugebãt
dies multos et dixerunt. Quomodo ꝛce
cidit potens qui saluum faciebat popu
lum israel. Et cetera verba bellorum iu
de & virtutum quas fecit: & magnitudi
nis eius non sunt descripta. Multa enĩ
erant valde. Et factum est post obitum
iude emerserunt iniqui in omnibus fi=
nibus israel: & exorti sunt omnes qui
operabãtur iniquitatem. In dieb9 illis
facta est fames magna valde: & tradidit
se bacchidi omnis regio eorum cũ ipis:
Et elegit bacchides viros impios & con
stituit eos dominos regionis: & exquire
bant & perscrutabantur amicos iude: &
adducebant eos ad bacchidem: & vin=
dicabat in illos & illudebat. Et facta est
tribulatio magna in israel: qualis non
fuit ex die qua non est visus propheta
in israel: et congregati sunt omnes ami
ci iude: & dixerunt ionathe. Exquo fra
ter tuus iudas defunctus est: vir similis
ei non est qui exeat contra inimicos no
stros bacchidem & eos qui inimici sunt
gentis nostre. Nunc itaq; te hodie elegi
mus esse pro eo nobis in principem &
ducem ad bellandum bellum nostrum.
Et suscepit ionathas tempore illo prin
cipatuꝫ: & surrexit loco iude fratris sui:
& cognouit bacchides: & querebat euꝫ
occidere: & cognouit ionathas & simõ
frater eius et omnes qui cum eo erant:
& fugerunt in desertum thecue: & cõse
derũt ad aquam lacus asphar: & cogno
uit bacchides: & die sabbatorum venit
ipse et omnis exercitus eius trãs iorda=
nem: & ionathas misit fratrem suuꝫ du
cem populi: & rogauit nabutheos ami=
cos suos vt cõmodarent illis apparatũ
suum qui erat copiosus: & exierunt filii
iambri ex madaba: & comprehẽderũt
iohannẽ et omnia que habebat: & abie
runt habentes ea. Post hec verba renũ
ciatum est ionathe et simoni fratri eius:
quia filii iambri faciũt nuptias magnas
& ducunt sponsaꝫ ex madaba filiã vni9
de magnis principibus chanaan cũ am
bitione magna: & recordati sunt san=
guinis iohãnis fratris sui: & ascenderũt
& absconderunt se sub tegumento mõ
tis: & eleuauerunt oculos suos & vide=
runt et ecce tumultus et aparatus mul=
tus: et sponsus processit et amici eius &
fratres eius obuiam illis cum tympanis
& musicis & armis multis: et surrexerũt
ad eos ex insidiis: & occiderunt eos:
& ceciderunt vulnerati multi: & resi=
dui fugerunt in montes: & acceperũt
omnia spolia eorum: & conuerse sunt
nuptie in luctũ: & vox musicorum

τ ducẽ vt pugnes pugnã
καὶ ἡγούμενον τοῦ πολεμῆσαι τὸν πόλεμον
nr̃am. τ suscepit ionathã in tẽpe
ἡμῶν. καὶ ἐπεδέξατο ἰωνάθαν ἐν τῷ καιρῷ
illo ducatũ: τ surrexit ꝓ iuda
ἐκείνῳ τὴν ἡγησιν, καὶ ἀνέστη ἀντὶ ἰούδα τοῦ
fratre suo. τ cognouit bacchides τ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ ἔγνω βακχίδης καὶ
q̃rebat eũ occidere: τ cognouit ionathas
ἐζήτει αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ ἔγνω ἰωνάθαν
τ simõ frater ei9 τ omnes q̃
καὶ σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ
cũ eo: τ fugerũt in desertũ thecoe.
μετ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον θεκωέ.
τ castrametati sunt ad aquã lac9 as=
καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ λάκκου ἀσ
phar. τ cognouit bacchides die sab=
φάρ. καὶ ἔγνω βακχίδης τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ
batoꝝ: τ venit ipe τ tot9 exer=
βάτων, καὶ ἦλθεν αὐτὸς καὶ πᾶν ὁ στρά=
citus ei9 vltra iordanẽ. τ mi=
τευμα αὐτοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἀπε=
sit fratrẽ suũ ducẽ tur=
στειλε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἡγούμενον τοῦ ὄχ=
be. τ rogauit nabateos ami
λου. καὶ παρεκάλεσε τοὺς ναβαταίους φί=
cos ei9 vt comẽdarẽt illis appara
λους αὐτοῦ παραθέσθαι αὐτοῖς τὴν ἀποσκευ
tũ eoꝝ multũ. τ exierũt filij ambri
ὴν αὐτῶν τὴν πολλήν. καὶ ἐξῆλθον υἱοὶ ἀμβρὶ
de medaba: τ cõprehẽderũt ioannẽ τ
ἐκ μηδαβά, καὶ συνέλαβον ἰωάννην καὶ
oia q̃ habuit τ abierũt hẽntes.
πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἀπῆλθον ἔχοντες.
post ũt simones hos renũciaue
μετὰ δὲ τοὺς λόγους τούτους ἀπηγγέ=
rũt ionathe τ simoni fratri e=
λαν ἰωνάθαν καὶ σίμωνι τῷ ἀδελφῷ αὐ
ius: q̃ filij ambri faciũt nuptias
τοῦ, ὅτι οἱ υἱοὶ ἀμβρὶ ποιοῦσι γάμον
magnas: τ ducũt spõsam ex na
μέγαν, καὶ ἄγουσι τὴν νύμφην ἀπὸ να=
badath filiã vni9 magnor pri
βαδὰθ θυγατέρα ἑνὸς τῶν μεγάλων με
cipũ chanaã cũ ambitione ma
γιστάνων χαναὰν μετὰ παραπομπῆς με
gna. τ recordati sunt ioannis fratris
γάλης. καὶ ἐμνήσθησαν ἰωάννου τοῦ ἀδελφοῦ
sui: τ ascẽderũt τ absc̃oditi sunt sub
αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν καὶ ἐκρύβησαν ὑπὸ τὴν
tegumẽto mõtis. τ leuauerũt oculos
σκέπην τοῦ ὄρους. καὶ ἦραν τοὺς ὀφθαλμοὺς
suos τ viderũt. τ ecce tumult9 τ appa
αὐτῶν καὶ εἶδον. καὶ ἰδοὺ θροῦς καὶ ἀπο=
ratꝰ mult9 τ spõsus exiuit τ
σκευὴ πολλὴ καὶ ὁ νυμφίος ἐξῆλθε καὶ οἱ
amici ei9 τ fratres ei9 in occursum
φίλοι αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς συνάντη
eoꝝ cũ tympanis τ musicis
σιν αὐτῶν μετὰ τυμπάνων καὶ μουσικῶν
τ armis multis. τ surrexerũt in e=
καὶ ὅπλων πολλῶν. καὶ ἐξανέστησαν ἐπ' αὐ
os de insidijs: τ occiderunt e=
τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐνεδρου, καὶ ἀπέκτειναν αὐ
os. τ ceciderũt vulnerati multi: τ
τοὺς. καὶ ἔπεσον τραυματίαι πολλοί, καὶ οἱ
reliqui fugerũt in mõtẽ: τ acceperũt
ἐπίλοιποι ἔφυγον εἰς τὸ ὄρος, καὶ ἔλαβον
oia spolia eoꝝ. τ cõuerse sunt
πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν. καὶ μετεστράφη
nuptie in luctũ: τ vox musicoꝝ
γάμος εἰς πένθος, καὶ φωνὴ μουσικῶν

C

D

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.gre.cū inter.latina. Trāsla.B.Viero. Maccabeo.i.Cap.ix.

ipos in luctū τ vindicauerūt vindi
αὐτῶν εἰς θρῆνον καὶ ἐξεδίκησαν τὴν ἐκδί
ctā sanguinis fratris sui: τ reuersi
κησιν αἵματος ἀδελφοῦ αὐτῶν, καὶ ἀπέστρε
sūt in oztā iordanis. τ audiuit
E φαν εἰς ὁ ὄρος τοῦ Ἰορδάνου. καὶ ἤκουσε
bacchides. τ venit die sabba
βακχίδης. καὶ ἦλθε τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββά
tox vsqz ad ripas iordanis cū exer
των ἕως τῶν κρηπίδων τοῦ Ἰορδάνου ἐν δυ
citu multo. τ dixit ionathas
ē.4.b. νάμει πολλῇ. καὶ εἶπεν Ἰωνάθαν τοῖς παρ᾽
suis: surgam⁹ nūc τ pugnem⁹ pro
αὐτοῦ, ἀναστῶμεν νῦν καὶ πολεμήσωμεν ὑπὲρ
aliab⁹ nris. nōe sī est hodie vt
τῶν ψυχῶν ἡμῶν. οὐ γάρ ἐστι σήμερον ὡς
heri τ nudiztertiꝰ. ecce eī bel=
ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν. ἰδοὺ γὰρ πόλε=
lū ex aduersō nr̄m τ post nos.
μος ἐξεναντίας ἡμῶν καὶ ὄπισθεν ἡμῶν.
at aqua iordanis hinc τ hinc τ pa
τὸ δὲ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ἕ=
lus τ ylua: nō est locus ad declinādū:
λος καὶ δρυμός, οὐκ ἔστι τόπος τοῦ ἐκκλῖναι,
nūc igit̄ clamate in celū vt
νῦν οὖν κεκράξατε εἰς τὸν οὐρανὸν ὅπως
liberemini de manu inimicoz. τ cōmissuz est
σθῆτε χειρὸς ἐχθρῶν. καὶ συνῆψεν ὁ
preliū. τ extēdit ionathas manū
πόλεμος. καὶ ἐξέτεινεν Ἰωνάθαν τὴν χεῖρα
suā vt pcuteret bacchidē. τ declinauit
αὐτοῦ παταξαι τὸν Βακχίδην. καὶ ἐξέκλινεν
ab eo in retro. τ insiluit io=
ἐπ᾽ αὐτὸν εἰς τὰ ὀπίσω. καὶ ἐνεπήδησεν Ἰω
F nathas τ q̄ cū eo in iordanē τ
ναθαν καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην καὶ
trāsnatauerūt ad vlteriorē ptē. τ nō trā=
διεκολύμβησαν εἰς τὸ πέραν. καὶ οὐ διέ=
sierūt ad eos iordanē. τ cecide=
βησαν ἐπ᾽ αὐτοὺς τὸν Ἰορδάνην. καὶ διέπε=
rūt a bacchidis pte die illa ad
σον παρὰ Βακχίδου τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς
mille viros. τ reuersus ē in hierlm.
χιλίους ἄνδρας. καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἰλημ.
τ edificauit vrbes munitas in iu=
καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις ὀχυρὰς ἐν τῇ Ἰου=
dea τ munitionē q̄ in hiericho τ
δαίᾳ καὶ τὸ ὀχύρωμα τὸ ἐν Ἱεριχὼ καὶ τὴν
bethel. τ thānasa pharathoni τ
Βαιθήλ. καὶ τὴν θαμνασὰ φαραθωνὶ καὶ τὴν
tepho in muris excelsis τ portis τ
Τεφὼ ἐν τείχεσιν ὑψηλοῖς καὶ πύλαις καὶ
vectib⁹. τ posuerūt custodiā in eis vt
μοχλοῖς. καὶ ἔθεντο φρουρὰν ἐν αὐτοῖς τοῦ
inimicitias exercerēt ī isr̄l. τ muniuit vi=
ἐχθραίνειν τῷ Ἰσραήλ. καὶ ὠχύρωσε τὴν πό
bē q̄ in bethsura τ gazarā τ ar=
λιν τὴν ἐν Βαιθσούρα καὶ γαζαρὰ καὶ τὴν ἄρ
cē. τ posuit in eis exercit⁹ τ
κραν. καὶ ἔθετο ἐν αὐταῖς δυνάμεις καὶ
apparat⁹ escaz: τ accepit
παραθέσεις βρωμάτων, καὶ ἔλαβε τοὺς
filios ducū regiōis obsides.
υἱοὺς τῶν ἡγουμένων τῆς χώρας ὁμήρα.
τ posuit eos in arce in hierusa=
καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν τῇ ἄκρᾳ ἐν Ἱερουσα=
lē in custodia. τ in āno tertio τ quin
λὴμ ἐν φυλακῇ. καὶ ἐν ἔτει τρίτῳ καὶ πεν
quagesimo τ cētesimo mēse secūdo:
τηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ,
precepit alcim⁹ destruere murꝫ
ἐπέταξεν ἄλκιμος καθαιρεῖν τὸ τεῖχος

ipsorum in lamentum: & vindicauerūt vindictam sanguinis fratris sui: & reuersi sunt ad ripam iordanis: & audiuit bacchides & venit die sabbatorum vsqz ad oram iordanis in virtute magna: & dixit ad suos ionathas. Surgamus et pugnemus contra inimicos nostros. Nō est enim hodie sicut heri et nudiustertius: ecce enim belluz ex aduerso: aqua vero iordanis hinc & inde & ripe et paludes & salt⁹: & nō est locus diuertēdi. Nunc ergo clamate in celum: vt líbere mini de manu inimicorum vestrorum: & cōmíssum est bellum: & extendit ionathas manum suam percutere bacchidem: & díuertít ab eo retro: & dissíliit ionathas: & qui cum eo erant in iordanē: & transnatauerunt ad eos iordanez: & ceciderunt de pte bacchidis die illa mil le viri: & reuersi sunt in hierusalem: & edificauerūt ciuitates munitas in iudea munitionem que erat in hiericho: et in ammaum: et in bethoron: & bethel: & thannatha: & phara: & thopo muris ex celsis: & portis et seris: & posuit custodiam in eis: vt ínimicítias exercerēt in ísrael: & muniuit ciuitatem bethsuram & gazaram & arcem: & posuit in eis auxília & apparatum escarum: & accepit filios príncipum regionis obsides: & posuit eos in arce in hierusalem in custodiam. Et anno centesímo quínquagesímotertío mense secundo precepit alcimus destrui muros domus sancte interiores: & destrui opera prophetarum. Et cepit destruere. In tempore illo percussus est alcímus: & impedita sunt opa illíus: & occlusum est os eius: & dissolutus est paralysi: nec vltra potuit loq verbum & mandare de domo sua. Et mortuus est alcímus in tempore illo cū tormento magno. Et vidit bacchides quoniam mortuus est alcímus: & reuersus est ad regez: & quíeuit terra annis duob⁹. Et cogitauerunt omnes íniqui dícentes. Ecce ionathas & qui cuz eo sunt ín silentío habitant confidenter. Nunc ergo adducamus bacchidem: & comprehendet eos omnes vna nocte. Et abierunt: & consílíum eí dederunt. Et surrexít vt veniret cū exercitu multo. Et mísit occulte epístolas socíis suis qui erāt in íudea: vt comprehēderent ionathaz: & eos qui cum eo erant: sed non potuerunt: quía ínnotuit eís consílium eorū. Et apprehendit de vírís regionis q príncipes erāt mílitíe quinquaginta víros & occídit eos. Et secessít ionathas & símon: & qui cum eo erāt ín bethbessem que est in deserto: & extruxit díruta eí⁹ & firmauerunt eam. Et cognouit bacchides & congregauit vniuersam multitudínem suam: & hís qui de íudea erāt denunciauit. Et venit & castra posuit de super bethbessē et oppugnauit eā díes multos & fecit machínas. Et reliquit ionatas símonem fratrez suū ín ciuitate:

aule sanctox iteriozis: τ
τῆς αὐλῆς τῶν ἁγίων τῆς ἐσωτέρας, καὶ
destruxit opa prophetaz. τ ince
καθεῖλε τὰ ἔργα τῶν προφητῶν. καὶ ἐνή
pit destruere. in tpe illo
ξατο τοῦ καθαιρεῖν. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
pcussus est alcim⁹ τ impedita sunt ope
ἐπλήγη ἄλκιμος καὶ ἐνεποδίσθη τὰ ἔρ=
ra illi⁹. τ occlusum est os ei⁹.
γα αὐτοῦ. καὶ ἀπεφράγη τὸ στόμα αὐτοῦ.
τ dissolut⁹ est: τ nō potuit vltra lo=
καὶ παρελύθη, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἔτι λα
qui sīnonē τ mādare de
λῆσαι λόγον καὶ ἐντείλασθαι περὶ τοῦ
domo sua. τ mortu⁹ est alcim⁹ in tēpo
οἴκου αὐτοῦ. καὶ ἀπέθανεν ἄλκιμος ἐν τῷ και
re illo cū tormēto magno. τ
ρῷ ἐκείνῳ μετὰ βασάνου μεγάλης. καὶ
vidit bacchides ꝙ mortu⁹ est alcim⁹:
εἶδε Βακχίδης ὅτι ἀπέθανεν ἄλκιμος,
τ reuersus est ad regē. τ si=
καὶ ἀπέστρεψε πρὸς τὸν βασιλέα. καὶ ἡσύ
luit terra iuda ānos duos. τ cogitaue=
χασεν ἡ γῆ Ἰούδα ἔτη δύο. καὶ ἐβουλεύ=
runt oēs iniqui dicētes: ecce
σαντο πάντες οἱ ἄνομοι λέγοντες, ἰδοὺ
ionathas τ q̄ apd illū in silētio ha
Ἰωνάθαν καὶ οἱ περὶ αὐτοῦ ἐν ἡσυχίᾳ κα
bitāt cōfidētes: nūc igit̄ ducam⁹
κοῦσι πεποιθότες, νῦν οὖν ἄξωμεν τὸν
bacchidē: τ cōprehēdet eos om=
Βακχίδην, καὶ συλλήψεται αὐτοὺς πάν
nes in nocte vna. τ cūtes cōsul=
τας ἐν νυκτὶ μιᾷ. καὶ πορευθέντες συνε=
uerūt ei. τ abiit vt veniret
βουλεύσαντο αὐτῷ. καὶ ἀπῆρε τοῦ ἐλθεῖν
cū exercitu multo. τ misit
μετὰ δυνάμεως πολλῆς. καὶ ἀπέστειλεν
epistolas occulte oīb⁹ socijs
ἐπιστολὰς λάθρα πᾶσι τοῖς συμμάχοις
ei⁹ q̄ in iudea: vt cōpre
αὐτοῦ τοῖς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ὅπως συλλά
hēdāt ionathā τ eos q̄ cū eo.
βωσι τὸν Ἰωνάθαν καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ.
τ nō potuerūt: q̄a inotuit illis
καὶ οὐκ ἐδύναντο, ὅτι ἐγνώσθη αὐτοῖς ἡ
cōsiliū eox. τ apprehēderūt de
βουλὴ αὐτῶν. καὶ συνελάβοντο ἀπὸ τῶν
viris regiōis pncipi
ἀνδρῶν τῆς χώρας τῶν ἀρχηγῶν τῆς
malicie q̄nquaginta viros: τ occide
κακίας πεντήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀπέ=
rūt eos. τ secessit ionathas
κτειναν αὐτούς. καὶ ἐξεχώρησεν Ἰωνάθαν
τ simō τ q̄ cū eo in bethbe
καὶ σίμων καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ εἰς Βαιθ
sem q̄ in deſto. τ edificauit q̄ de
σὶ τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ. καὶ ᾠκοδόμησε τὰ κα
structa erāt ei⁹. τ firmauit eā τ
θηρημένα αὐτῆς. καὶ ἐχυρώσεν αὐτὴν καὶ
cognouit bacchides τ cōgregauit oēm
ἔγνω Βακχίδης καὶ συνήγαγε πᾶν τὸ
multitudinē suā. τ his q̄ erāt de iudea denū
πλῆθος αὐτοῦ. καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰουδαίας παρ=
ciauit. τ veniēs posuit castra sup beth=
ήγγειλε. καὶ ἐλθὼν παρενέβαλεν ἐπὶ Βαιθ
basem τ oppugnauit eā dies mul=
βασὶ καὶ ἐπολέμησεν αὐτὴν ἡμέρας πολ=
tos. τ fecit machinas. τ reliqt io
λάς. καὶ ἐποίησε μηχανάς. καὶ ἀπέλιπεν Ἰω
nathas simonē fratrē suū in ciuitate.
ναθαν σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει.

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ exiuit in regionē. τ venit nūerans. καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν χώραν. καὶ ἦλθεν ἀριθμῶν.
τ pcussit odomira τ fratres καὶ ἐπάταξεν ὀδομηρὰ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
eius τ filios phasiron in taber αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς φασιρὼν ἐν τῷ σκη=
naculo ipoꝝ. τ incepit pcutere: τ νώματι αὐτῶν. καὶ ἐξήρξατο τύπτειν, καὶ
ascēdit cū exercitib⁹. τ simon ἀνέβαινεν ἐν παῖς δυνάμεσι. καὶ σίμων
τ q̄ cū eo exierūt de vrbe: καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως,
τ cōbusserunt machinas. τ pugna καὶ ἐνεπύρισαν τὰς μηχανάς. καὶ ἐπολε=
uerūt cōtra bacchidē τ cōtritus μησαν πρὸς τὸν βακχίδην καὶ συνετρί
est ab eis. τ afflixerūt eū valde: βη ὑπ' αὐτῶν. καὶ ἔθλιβον αὐτὸν σφόδρα,
qm̄ fuit cōsiliū ei⁹ τ exit⁹ e= ὅτι ἦν ἡ βουλὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ἔφοδος αὐ=
ius van⁹. τ irati sunt furore vi= τοῦ κενή. καὶ ὠργίσθησαν θυμῷ τοῖς αὐ=
ris inicis q̄ cōsiluerūt τοῖς ἀνόμοις τοῖς συμβουλεύσασιν
dꝛasi τοῖς ἀνόμοις τοῖς συμβουλεύσασιν
ei venire in regionē. τ occide αὐτῷ ἐλθεῖν εἰς τὴν χώραν. καὶ ἀπέ=
rūt ex eis multos. τ cogita κτειναν ἐξ αὐτῶν πολλούς. καὶ ἐβουλεύ
uit vt veniret in tertā eoꝝ. τ σαντο τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ
cognouit ionathas: τ misit ad e= ἐπέγνω ἰωνάθαν, καὶ ἀπέστειλε πρὸς αὐ=
um legatos vt cōponerēt cū illo, τὸν πρέσβεις τοῦ συνθέσθαι πρὸς αὐτὸν
pacē τ redderet illis capti εἰρήνην καὶ ἀποδοῦναι αὐτοῖς τὴν αἰχ=
uos. τ accepit libēter τ fecit μαλωσίαν. καὶ ἀπεδέξατο καὶ ἐποίησε
iuxta verba ei⁹. τ iurauit ei κατὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ. καὶ ὤμοσεν αὐ=
nō q̄situr ei malū oīb⁹ τῷ μὴ ἐκζητῆσαι αὐτῷ κακὸν πάσας τὰς
dieb⁹ vite suc. τ reddidit ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ. καὶ ἀπέδωκεν
ei captiuitatē quā p̄datus αὐτῷ τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ἠχμαλώτευ
erat p:ius de terra iuda. τ reuer σε τὸ πρότερον ἐκ γῆς ἰούδα. καὶ ἀπῆρε
sus abiit in terrā suā. τ nō ψας ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ οὐ
addidit vltra venire ad terminos eoꝝ. προσέθετο ἔτι ἐλθεῖν εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν.
τ cessauit gladi⁹ ex ysrael. τ καὶ κατέπαυσε ῥομφαία ἐξ ἰσραήλ. καὶ
habitauit ionathas in machmas. τ cepit ὤκησεν ἰωνάθαν ἐν μαχμάς. καὶ ἤρξα=
ionathas iudicare pplm. τ exterīni το ἰωνάθαν κρίνειν τὸν λαόν. καὶ ἠφάνι=
nauit ipios de ysrael. σε τοὺς ἀσεβεῖς ἐξ ἰσραήλ.

C. 10.

ΘΤ in anno sexagesimo τ cēteſimo: Καὶ ἐν ἔτει ἑξηκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ,
ascēdit alexāder filius antiochi no= ἀνέβη ἀλέξανδρος ὁ τοῦ ἀντίοχου ὁ ἐπι
bilis τ occupauit ptolemaidā. φανής. καὶ κατελάβετο πτολεμαΐδα.
τ suscepert eū: τ regnauit καὶ ἐπεδέξαντο αὐτόν, καὶ ἐβασίλευσεν
illic. τ audiuit demetri⁹ rex ἐκεῖ. καὶ ἤκουσε δημήτριος ὁ βασιλεὺς
τ cōgregauit exercit⁹ multos valde. καὶ συνήγαγε δυνάμεις πολλὰς σφόδρα.

& exiuit in regionem: & venit cum numero & percussit odarē & fratres eius: & filios phaseron in tabernaculis ipsorum: & cepit cedere & crescere in virtutibus. Simon vero: & qui cum ipso erant exierunt de ciuitate & succenderunt machinas: & pugnauerunt contra bacchidem: & contritus est ab eis. Et afflixerunt eum valde: quoniam consilium eius & cōgressus eius erat inanis. Et iratus contra viros iniquos qui ei consilium dederant vt veniret in regionem ipsorū: multos ex eis occidit. Ipse autem cogitauit cum reliquis abire in regionem suam. Et cognouit ionathas & misit ad eum legatos componere pacem cum ipso: & reddere ei captiuitatem. Et libenter accepit: & fecit secundum verba eius: iurauit se nihil facturum ei mali omnibus diebus vite eius. Et reddidit ei captiuitatem quas prius erat predatus de terra iuda. Et conuersus abiit in terras suā: & non apposuit amplius venire in fines eius. Et cessauit gladius ex ysrl. Et habitauit ionathas in machinas: & cepit ionathas ibi iudicare populum: & exterminauit impios ex ysrl.

Capitulum decimum.

ANno centesimo sexagesimo ascendit alexander antiochi filius qui cognominatus est nobilis: & occupauit ptolemaidā: & receperūt eum & regnauit illic. Et audiuit demetrius rex & congregauit exercitū copiosum valde: & exiuit obuiam illi in prelium. Et misit demetrius epistolam ad ionatham verbis pacificis vt magnificaret eum. Dixit enim. Anticipemus facere pacem cum eo priusq̄ faciat cum alexandro aduersus nos. Recordabitur enim omniū malorum que fecimus in eum: & in fratres eius & in gentem eius. Et dedit ei potestatem cōgregandi exercitū: & fabricare arma: & esse ipsum socium eius: & obsides qui erant in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas in hierusalem: & legit epistolas in auditu omnis populi: & eorum qui in arce erant. Et timuerūt timore magno: quoniam audierūt q̄ dedit ei rex potestatem congregandi exercitum. Et traditi sūt ionathe obsides: & reddidit eos parentibus suis. Et habitauit ionathas in hierusalem: & cepit edificare & innouare ciuitatem. Et dixit facientibus opera vt extruerent muros & montes sion in circuitu lapidibus quadratis ad munitionem: & ita fecerunt. Et fugerunt alienigene qui erant in munitionibus quas bacchides edificauerat: & reliqt vnusquisque locum & abiit in terram suam: tantum in bethsura remanserūt aliquí ex his qui reliquerant legem & precepta dei. Erat enim hoc eis ad refugium. Et audiuit alexander rex promissa que promisit demetrius ionathe & narrauerūt ei p̄lia & virtutes

τ exiit in occursum ei in bel καὶ ἐξῆλθεν εἰς συάντησιν αὐτῷ εἰς πό
li. τ misit demetri⁹ ad io λεμον. καὶ ἀπέστειλε δημήτριος πρὸς ἰω
nathā epistolas verbis pacificis: vt ναθαν ἐπιστολὰς λόγοις εἰρηνικοῖς, ὡς τε
magnificaret eū. dixit enī: p̄curia μεγαλύναι αὐτόν. εἶπε γάρ, προφθάσω
mꝰ pacē ponere cū eis: āteqū μὴ τοῦ εἰρήνην θεῖναι μετ' αὐτῶν, πρὶν ἢ
ponat ipe cū alexādro cōtra nos. θεῖναι αὐτὸν μετ' ἀλεξάνδρου καθ' ἡμῶν.
recordabit enī oīm malor q̄ μνησθήσεται γὰρ πάντων τῶν κακῶν ὧν
fecim⁹ cōtra ipm τ in ἐποιήσαμεν πρὸς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς
fratres ei⁹ τ cōtra gētē ei⁹. ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ.
τ dedit ei potestatē cōgregādi exer καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν συναγαγεῖν δυ
cit⁹ τ pparandi arma: τ vt ναμεις καὶ κατασκευάζειν ὅπλα, καὶ εἶ
esset ipe soci⁹ ei⁹. τ obsiναι αὐτὸν σύμμαχον αὐτοῦ. καὶ τὰ ὁμη
des q̄ i arce dixit vt redderent̄ ei. ρα τὰ ἐν τῇ ἄκρᾳ εἶπε παραδοῦναι αὐ
τ venit ionathas in hierlm. τ τῷ. καὶ ἦλθεν ἰωνάθαν εἰς ἱερουσαλήμ. καὶ
legit epistolas in aures oīs ἀνέγνω τὰς ἐπιστολὰς εἰς τὰ ὦτα παντὸς
ppli τ cox q̄ de arce. τ timu= τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄκρας. καὶ ἐφοβήθη
erūt timore magno qm̄ audierūt q̄ de= σαν φόβον μέγαν ὅτε ἤκουσαν ὅτι ἐδω
dit ei rex potestatē cōgregādi κεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἐξουσίαν συναγαγεῖν
exercit⁹. τ tradiderūt q̄ de arce δυνάμεις. καὶ παρέδωκαν οἱ ἐκ τῆς ἄκρας
ionathe obsides. τ reddidit e= ἰωνάθαν τὰ ὁμήρα. καὶ ἀπέδωκεν αὐ=
os parentib⁹ eox. τ habitauit io= τοὺς τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν. καὶ ὤκησεν ἰω=
nathas in hierusalē. τ cepit edificare ναθαν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ ἤρξατο οἰκοδομεῖν
τ innouare ciuitatē. τ dixit ad καὶ καινίζειν τὴν πόλιν. καὶ εἶπε πρὸς τοὺς
faciētes opa vt edificarēt muros τ ποιοῦντας τὰ ἔργα οἰκοδομεῖν τὰ τείχη καὶ
mōtē sion in circuitu ex lapidib⁹ q̄dratis τὸ ὄρος σιὼν κυκλόθεν ἐκ λίθων τετραγώνων
in munitionē. τ fecerūt sic: τ fu εἰς ὀχύρωσιν. καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ ἔ=
gerūt alienigene q̄ erāt in munitioni φυγον οἱ ἀλλοφυλεῖς οἱ ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμα
b⁹ ḡs edificauit bacchides. τ reli= σιν οἷς ᾠκοδόμησε βακχίδης. καὶ κατέλι
quit q̄libet locū suū: τ abūt πεν ἕκαστος τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθεν
in terrā suā. ceterū in bethsuris εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. πλὴν ἐν βαιθσούροις
relicti sunt q̄dā ex his q̄ dereliq̄rāt ὑπελείφθησάν τινες τῶν καταλιπόντων
legē. τ p̄cepta: erat enī eis τὸν νόμον. καὶ τὰ προστάγματα, ἦν γὰρ αὐτοῖς
refugiū. τ audiuit alexāder φυγαδευτήριον. καὶ ἤκουσεν ἀλέξανδρος ὁ
rex promissa q̄ misit βασιλεὺς τὰς ἐπαγγελίας ὅσας ἀπέστει
demetri⁹ ionathe. τ narrauerūt λε δημήτριος τῷ ἰωνάθαν. καὶ διηγήσαντο
ei p̄lia τ facinora αὐτῷ τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἀνδραγαθίας

q̄ fecit ipe τ fratres eiꝰ: τ
ἃς ἐποίησεν αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ τοὺς
labores qs habuerūt. τ dixit: nūqd inueniemꝰ
κόπους οὓς ἔσχοσαν. καὶ εἶπε, μὴ εὑρήσομεν
virū talē vnū: τ nūc faciemꝰ eū
ἄνδρα τοιοῦτον ἕνα; καὶ νῦν ποιήσομεν αὐ-
amicū τ sociū nr̄m. τ scripsit
τὸν φίλον καὶ σύμμαχον ἡμῶν. καὶ ἔγραψεν
epistolas. τ misit ei iuxta
ἐπιστολὰς καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ κατὰ τοὺς
verba hec dicēs. rex alexan
λόγους τούτους λέγων. Βασιλεὺς ἀλέξαν-
der fratri ionathe gaudere. audi
δρος τῷ ἀδελφῷ ἰωνάθαν χαίρειν. ἀκη-
uim⁹ de te q̄ vir potēs fortitudie
κόαμεν περὶ σοῦ ὅτι ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύϊ
τ aptus es vt sis nobis amic⁹.
καὶ ἐπιτήδειος εἶ τοῦ εἶναι ἡμῖν φίλος.
τ nūc costituim⁹ te hodie sūmū sa
καὶ νῦν καθεσάκαμεν σε σήμερον ἀρχιε-
cerdotē gētis tue: τ amicū regis
ρέα τοῦ ἔθνους σου, καὶ φίλον Βασιλέ-
vocari. τ misit ei pur-
ως καλεῖσθαι. καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ πορ-
puram̄ τ coronā aureā. τ vt sapias
φύραν καὶ στέφανον χρυσοῦν. καὶ φρονεῖν
q̄ nr̄a sit τ vt serues amicitiā erga nos.
τὰ ἡμῶν καὶ συντηρεῖν φιλίαν πρὸς ἡμᾶς.
τ induit se ionathas sanctā vestē
καὶ ἐνεδύσατο ἰωνάθαν τὴν ἁγίαν στολὴν
septimo mēse anno sexagesimo τ cētesimo
τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἔτους ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ
in festo scenophegie: τ cōgregauit exer
ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας, καὶ συνήγαγε δυ-
citꝰ. τ preparauit arma mul-
νάμεις. καὶ κατεσκεύασεν ὅπλα πολ-
ta. τ audiuit demetriꝰ ꝓmones
λά. καὶ ἤκουσε δημήτριος τοὺς λόγους
hos: τ tristat⁹ est τ dixit. q̄d hoc
τούτους, καὶ ἐλυπήθη καὶ εἶπε. τί τοῦ
C fecim⁹ q: p̄uenit nos
τὸ ἐποιήσαμεν ὅτι προέφθακεν ἡμᾶς ὁ
alexāder vt amicitiā cōstitueret cū
ἀλέξανδρος τοῦ φιλίαν καταθέσθαι τοῖς
iudeis in munimē. scribā eis τ
Ἰουδαίοις εἰς στήριγμα. γράψω αὐτοῖς κα-
ego verba exhortationis τ altitudis τ
γὼ λόγους παρακλήσεως καὶ ὕψους καὶ
donoꝝ. vt sint mecū in aux
δομάτων. ὅπως ὦσι σὺν ἐμοὶ εἰς βοή-
liū. τ misit epistolā eis iuxta
θειαν. καὶ ἐπέστειλεν αὐτοῖς κατὰ τοὺς
verba hec. rex demetriꝰ
λόγους τούτους. Βασιλεὺς δημήτριος τῷ
gēti iudeoꝝ gaudere. q̄m cōseruastis
ἔθνει Ἰουδαίων χαίρειν. ἐπεὶ συνετηρήσατε
ad nos pacta: τ ꝑmansi
τὰς πρὸς ἡμᾶς συνθήκας, καὶ ἐνεμεί-
stis in amicitia nr̄a τ nō accessi-
νατε τῇ φιλίᾳ ἡμῶν καὶ οὐ προσεχωρή-
stis ad inimicos nr̄os audiuim⁹ τ
σατε τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν ἠκούσαμεν καὶ
gauisi sum⁹. τ nūc ꝑseuerate adhuc
ἐχάρημεν. καὶ νῦν ἐμμείνατε ἔτι τοῦ
cōseruare erga nos fidē. τ retri-
συντηρῆσαι πρὸς ἡμᾶς πίστιν. καὶ ἀντα-
buem⁹ vobis bona: ꝓ his q̄ facitis
ποδώσομεν ὑμῖν ἀγαθά, ἀνθ' ὧν ποιεῖτε
nobiscū. τ remittem⁹ vobis remissiōes
μεθ' ἡμῶν. καὶ ἀφήσομεν ὑμῖν ἀφέματα
multas: τ dabim⁹ vobis dona. τ
πολλά, καὶ δώσομεν ὑμῖν δόματα. καὶ

quas ipse fecit & fratres eiꝰ: & labores
quos laborauerunt. Et ait. Nunquid in
ueniemus aliquem virum talē: Et nūc
faciemus eum amicum & socium nr̄m.
Et scripsit epistolam et misit ei secundū
hec verba dicens. Rex alexander fratri
ionathe salutem. Audiuimus de te q̄
vir potens sis viribus: & aptus es vt sis
amicus noster. Et nunc constituimus
te hodie sūmum sacerdotem gētis tue:
vt amicus voceris regis. Et misit ei pur
puram & coronam auream: vt que no-
stra sunt sentias nobiscuꝫ: & conserues
amicicias ad nos. Et induit se ionathas
stolam sanctam septimo mēse anno cē
tesimo sexagesimo in die solēni sceno-
phegie. Et congregauit exercitum &
fecit arma copiosa. Et audiuit demetriꝰ
verba ista: & contristatus est nimis: et
ait. Quid hoc fecimus q̄ preoccupa-
uit nos alexander apprehendere ami-
citiam iudeorum ad munimen sui. Scri
bam & ego illis verba deprecatoria &
dignitates & dona: vt sint mecum in ad
iutoriū. Et scripsit eis in hec verba. Rex
demetrius genti iudeoruꝫ salutē. Quo
niam seruastis ad nos pactum: & man-
sistis in amicitia nostra: & non accessi-
stis ad inimicos nostros: audiuimus et
gauisi sumus. Et nunc perseuerate ad-
huc conseruare ad nos fidē & retribue
mus vobis bona pro his que fecistis no
biscum: & remittemus vobis prestatio
nes multas: & dabimus vobis donatio-
nes. Et nunc absoluo vos & omnes iu-
deos a tributis & precia salis indulgeo:
& coronas remitto: & tertias seminis &
dimidiam partem fructꝰ ligni quod est
portionis mee relinquo vobis ex ho-
dierno die & deinceps: ne accipiatur a
terra iuda et a tribus ciuitatibꝰ q̄ addite
sūt illi ex samaria & a galilea ex hodier
na die: & in totum tempus. Et hierusa-
lem sit sancta & libera cuꝫ finibus suis:
& decime & tributa ipsius sint. Remit-
to etiam potestatem arcis que est in hie
rusalem: & do eam sūmo sacerdoti: vt
constituat in ea viros quoscunq̄ ipse
elegerit qui custodiant eam. Et omneꝫ
animam iudeoruꝫ que captiua est a ter
ra iuda in omni regno meo relinquo li
beram gratis vt omnes a tributis soluā
tur etiam pecorum suorum. Et omnes
dies solēnes & sabbata & neomenie: &
dies decreti: & tres dies ante diem solē-
nem: & tres dies post diem solennem:
sint omnes immunitatis et remissio-
nis omnibus iudeis qui sunt in regno
meo. Et nemo habebit potestatem age
re aliquid & mouere negocia aduersus
aliquem illorum in omni causa. Et vt
ascribantur ex iudeis in exercitu regis
ad triginta milia virorum. Et dabun-
tur illis copie vt oportet omnibus exer
citibus regis et ex eis ordinabuntur
qui sint in munitionibus regis

nūc absoluo vos: τ remitto vobis om-
νῦν ἀπολύω ὑμᾶς, καὶ ἀφίημι ὑμῖν πάν-
nes iudeos a tributis τ
τας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῶν φόρων καὶ τῆς
precio salis: τ de coronis:
τιμῆς τοῦ ἁλός, καὶ ἀπὸ τῶν στεφάνων,
τ pro tertiapte seminis: τ pro
καὶ ἀντὶ τοῦ τρίτου τῆς σπορᾶς, καὶ ἀντὶ
dimidia pte fructꝰ ligni qđ
τοῦ ἡμίσους τοῦ καρπου τοῦ ξυλίνου τοῦ
incūbit mihi accipere: dimitto a die
ἐπιβάλλοντός μοι λαβεῖν, ἀφίημι ἀπὸ τῆς
hodierna τ deinceps accipere de
σήμερον καὶ ἐπέκεινα τοῦ λαβεῖν ἀπὸ
terra iuda: τ de tribꝰ ciuitatibꝰ
τῆς γῆς Ἰούδα, καὶ ἀπὸ τῶν τριῶν νόμων
additis illi ex samā-
τῶν προστιθεμένων αὐτῇ ἀπὸ τῆς σαμα-
ria τ galilea: τ ex ho
ρείτιδος καὶ γαλιλαίας, καὶ ἀπὸ τῆς σή-
dierna die τ in sēpiternū tpꝰ.
μερον ἡμέρας καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.
τ hierlim sit sancta τ libera τ
καὶ Ἱερουσαλὴμ ἁγία ἔστω καὶ ἀφημένη καὶ
fines eiꝰ. τ decime τ tributa.
τὰ ὅρια αὐτῆς. καὶ δεκάται καὶ τὰ τέλη.
remitto τ potestatē arcis q̄ est
ἀφίημι καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς ἄκρας τῆς
in hierlim: τ do ꝓncipi sacerdotū
ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ δίδωμι τῷ ἀρχιερεῖ,
vt cōstituat in ea viros qs
ὅπως ἂν καταστήσῃ ἐν αὐτῇ ἄνδρας οὓς
cūq̄ elegerit ipe ad custodiādū ip-
ἂν ἐκλέξηται αὐτὸς τοῦ φυλάσσειν αὐ-
sam. τ oēm aiam iudeoꝝ
τήν. καὶ πᾶσαν ψυχὴν Ἰουδαίων τὴν
captiuatā a terra iuda in
αἰχμαλωτισθεῖσαν ἀπὸ γῆς Ἰούδα εἰς
omni regno meo remitto libe-
πᾶσαν βασιλείαν μου ἀφίημι ἐλευθε-
rā gratis. τ oēs remittāt
ραν δωρεάν. καὶ πάντες ἀφιέτωσαν
tributa τ iumētoꝝ suoꝝ. τ om-
τοὺς φόρους καὶ κτηνῶν αὐτῶν. καὶ πα-
nia festa τ sabbata τ neo-
σαι ἑορταὶ καὶ τὰ σάββατα καὶ νου-
menie: τ dies decreti: τ
μηνίαι, καὶ ἡμέραι ἀποδεδειγμέναι, καὶ
tres dies ante festū τ tres di-
τρεῖς ἡμέραι πρὸ ἑορτῆς καὶ τρεῖς ἡμέ-
es post festū: sint oēs di-
ραι μεθ' ἑορτήν, ἔσωσαν πᾶσαι αἱ ἡμέ-
es immunitatis τ remissiōis oīb⁹ iu
ραι ἀτελείας καὶ ἀφέσεως πᾶσι τοῖς Ἰου-
deis q̄ sunt in regno meo. τ
δαίοις τοῖς οὖσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ μου. καὶ
nō hēbit potestatē vll⁹ agere τ ta-
οὐχ ἕξει ἐξουσίαν οὐδεὶς πράσσειν καὶ πα-
tigare aliquē eoꝝ de oī re
ρενοχλεῖν τινα αὐτῶν περὶ παντὸς πρά-
τ ascribant ex iudeis
γματος. καὶ προγραφήτωσαν τῶν Ἰουδαίων
in exercitꝰ regis ad trigin
εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ βασιλέως εἰς τριάκον-
ta milia virorꝝ. τ dabunt eis
τα χιλιάδας ἀνδρῶν. καὶ δοθήσεται αὐτοῖς
mūera vt oportet oīb⁹ exerciti-
ξένια ὡς καθήκει πάσαις ταῖς δυνάμε-
bꝰ regis. τ ordinabunt ex
σι τοῦ βασιλέως. καὶ καταχωθήσεται ἐξ
eis in munitionib⁹ regis
αὐτῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι τοῦ βασιλέως

Universidad de Deusto
Biblioteca

magnis. τ ex his cōstitue=
ροῖς μεγάλοις. καὶ ἐκ τούτων καταςαθήσε
tur sup negocia regni expēdia
καὶ ἐπὶ χρειῶν τῆς βασιλείας τῶν οὐσῶν
ad fidē. τ q̄ sup ea τ principes
εἰς πίςιν. καὶ οἱ ἐπ' αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχοντες
sint de ipis: τ ambulēt
ἔςωσαν ἐξ αὐτῶν, καὶ πορευέσθωσαν τοῖς
in legib⁹ suis: sicut τ precepit rex
νόμοις αὐτῶν, καθὰ καὶ προσεταξεν ὁ βα
in tra iuda. τ tres ciuitates
σιλεὺς ἐν γῇ ἰούδα. καὶ τοὺς τρεῖς νόμους
additas iudee ex re=
τοὺς προσεθέντας τῇ ἰουδαία ἀπὸ τῆς χώ=
giōe samarie: addat iudee ad
ρας σαμαρείας, προσεθήτω τῇ ἰουδαία πρὸς
cōputationē vt sint sub vno: vt nō obe=
τὸ λογισθῆναι τοῦ δοθέναι ἐφ' ἑνα, τοῦ μὴ ὑπα
diāt alij potestati: nisi sūmi sa=
κοῦσαι ἄλλης ἐξουσίας, ἀλλ' ἢ τοῦ ἀρχιερέ=
cerdotis. ptolemaida τ terminos
ως. πτολεμαΐδα καὶ τὴν προσκυροῦσαν
ei⁹ dedi dono sanctis q̄ in
αὐτῇ δέδωκα δόμα τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν
hierlm in necessariis sumptib⁹
ἱερ̄λ̄μ̄ εἰς τὴν προσκαθήκουσαν δαπάνην
sanctis. et ego do singulis ānis dn
τοῖς ἁγίοις. κἀγὼ δίδωμι κατ' ἐνιαυτὸν δε
decim milia siclor argēti de
καπέντε χιλιάδας σίκλων ἀργυρίου ἀπὸ
rōnib⁹ regis a lo
τῶν λόγων τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῶν τό=
cis attinētib⁹. τ oē q̄ reliquū ē
πων τῶν ἀνηκόντων. καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον
q̄ nō reddiderāt de negocijs: vt
ὃ οὐκ ἀπεδίδοσαν ἀπὸ τῶν χρειῶν, ὡς
in primis annis: ex nūc dabūt
ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσιν, ἀπὸ τοῦ νῦν δώσου
in opa domꝰ. τ sup hec
σιν εἰς τὰ ἔργα τοῦ οἴκου. καὶ ἐπὶ τούτοις
dnq̄ mille siclos argēti q̄s acci
πεντακισχιλίους σίκλους ἀργυρίου οὓς ἀνε
piebāt de negocijs vt in pri=
λάμβανον ἀπὸ τῶν χρειῶν ὡς ἐν τοῖς πρώ
mis annis sancti de rōne singulis
τοις ἔτεσι τοῦ ἁγίου ἀπὸ τοῦ λόγου κατ' ἐνι
annis. τ hec remittunt̄ q̄ primēt ea
αυτὸν καὶ παῦται ἀφίεσθαι διὰ τὸ ἀνήκειν αὐτὰ
ad sacerdotes q̄ ministrāt. τ q̄cūq̄
τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσι. καὶ ὅσοι ἐὰν
fugerint in tēplū q̄ in hierosolimis τ
φύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν ἱεροσολύμοις καὶ
in olꝰ finib⁹ ciꝰ: debētes rega=
ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆ, ὀφείλοντες βασι=
lia τ oē negociū: dimittunt̄.
λικὰ καὶ πᾶν πρᾶγμα, ἀποδιαλύθωσαν.
τ vniuersa q̄ sūt eis in regno
καὶ πάντα ὅσα ἐςὶν αὐτοῖς ἐν τῇ βασιλείᾳ
meo. τ vt edificent̄ τ renouen=
μου. καὶ τοῦ οἰκοδομηθῆναι καὶ τοῦ ἐγκαινισθῆ=
tur opa sanctoꝝ. τ sumptꝰ dabi=
ναι τὰ ἔργα τῶν ἁγίων. καὶ ἡ δαπάνη δοθή=
tur de rōne regis: τ vt extruā
σεται ἐκ τοῦ λόγου τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ οἰκοδο
tur muri hierlm τ muniāt in
μηθῆναι τὰ τείχη ἱλ̄μ̄ καὶ ὀχυρῶσαι κυ
circuitu. τ sumptꝰ dabit̄ de rōne
κλόθεν. καὶ ἡ δαπάνη δοθήσεται ἐκ τοῦ λόγου
regis: τ vt cōstruant̄ muri
τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ οἰκοδομηθῆναι τὰ τείχη
q̄ in iudea. vt ā audiuit ionathas τ
τὰ ἐν τῇ ἰουδαία. ὡς δὲ ἤκουσεν ἰωνάθαν καὶ

magni. Et ex his cōstituentur sup ne=
gocia regni q̄ne aguntur ex fide: & pri
cipes sint ex eis: & ābulent in legib⁹ su
is: sicut precepit rex in terra iuda. Et
tres ciuitates q̄ additę sunt iudee ex re
gione samarie: cū iudea reputenturvt
sint sub vno: & non obediāt aliene po=
testati: nisi sūmo sacerdoti: ptolemaida
& cōfines eius quas dedi donū sanctis
q̄ sunt in hierusalē ad necessarios sum
ptus sanctorum: & ego dabo singulis
annis quindecim milia siclorum argen
ti de rationibus regis que me contin=
gunt: & omne quod reliquum fuerit
quod non reddiderant qui super ne
gocia erant annis prioribus ex hoc da
bunt in opa domus. Et sup hec quiq̄
milia siclorū argenti q̄ accipiebāt de sā=
ctorū rōne p̄ singulos annos: & hec
ad sacerdotes pertineāt qui ministerio
fungūtur. Et q̄cunq̄ cōfugerit in tēplū
quod est hierosolymis & in olꝰ finibꝰ
eius: obnoxii regi in oī negocio dimit
tantur: & vniuersa q̄ sunt i regno meo
libera habeant. Et ad edificanda vel re=
staurāda opera sanctorū sumptꝰ dabū
tur de rōne regis: & ad extruendos mu
ros in hierlm: & cōmuniēdos in circui
tu: sumptꝰ dabūtur de rōne regis: & ad
cōstruēdos muros in iudea. Vt audiuit
aūt ionathas & populꝰ sermones istos
non crediderunt eis nec receperūt eos
quia recordati sūt malicie magne quā
fecerat in israel & tribulauerat eos val
de. Et cōplacuit eis in alexandrū: quia
ipse fuerat eis princeps sermonum pa
cis: & ipsi auxilium ferebant omnibus
diebus. Et congregauit rex alexander
exercitum magnum: & admouit castra
contra demetrium. Et commiserunt
prelium duo reges & fugit exercitꝰ de
metrii: & insecutus est eum alexander:
& incubuit super eos. Et inualuit pre=
lium nimis donec occidit sol. et cecidit
demetrius in die illa. Et misit alexāder
ad ptolemeum regem egypti legatos se
cundū hec verba dicens. Quoniam re
gressus sum in regnum meum & sedi i
sede patrum meorum & obtinui prin
cipatum: & contriui demetrium: & pos
sedi regionem nostram & commisi pu
gnam cum eo & contritus est ipse & ca
stra eius a nobis: & sedemus in sede re=
gni eius: et nunc statuamus adinuicez
amicitiā: & da mihi filiam tuam vxo=
rem & ego ero gener tuus: & dabo ti=
bi dona: & ipsi dignitatem. Et respon=
dit rex ptolemeus dicens. Felix dies in
qua reuersus es ad terram patrum tu=
orum & sedisti in sede regni eorum.
Et nunc faciam tibi quod scripsisti:
sed occurre mihi ptolemaidam: vt vi=
deamus inuicem nos et sponde=
am tibi sicut ooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooo

pplꝰ simones istos: nō credide=
ὁ λαὸς τοὺς λόγους τούτους, οὐκ ἐπίςευ=
runt illis neq̄ receperūt: q̄ recor=
σαν αὐτοῖς οὐδὲ ἐπεδέξαντο, ὅτι ἐπε=
dati sunt malicie magne quā
μνήσθησαν τῆς κακίας τῆς μεγάλης ἧς
fecit in israel: τ tribulauit eos
ἐποίησεν ἐν ἰσραήλ, καὶ ἔθλιψεν αὐτοὺς
valde. τ cōplacuit in alexādro:
σφόδρα. καὶ ηὐδόκησεν ἐν ἀλεξάνδρῳ,
q̄m ipe fuit eis princeps simonis
ὅτι αὐτὸς ἦν ἄρχων λόγων
pacificoꝝ: τ auxiliū ferebāt ipi oīb⁹
εἰρηνικῶν, καὶ συνεμάχουν αὐτῷ πάσας
diēb⁹. τ cōgregauit alexan=
τὰς ἡμέρας. καὶ συνήγαγεν ἀλέξαν=
der rex exercitꝰ magnos: τ
δρος ὁ βασιλεὺς δυνάμεις μεγάλας, καὶ
castrametat⁹ est contra demetriū. τ
παρενέβαλεν ἐξεναντίας δημητρίου. καὶ
cōmiserūt prelia duo reges. τ
συνῆψαν πόλεμον οἱ δύο βασιλεῖς. καὶ
fugit exercitꝰ alexādri. τ
ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ ἀλεξάνδρου. καὶ
pseq̄t⁹ est eū demetriꝰ: τ p̄ualuit
ἐδίωξεν αὐτὸν ὁ δημήτριος, καὶ ἴσχυσεν
cōtra eos. τ fortificauit prelia val=
ἐπ' αὐτούς. καὶ ἐξερέωσε τὸν πόλεμον σφό
de donec occidit sol. τ cecidit de=
δρα ἕως ἔδυ ὁ ἥλιος. καὶ ἔπεσεν ὁ δη=
metriꝰ in die illo. τ misit
μήτριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ἀπέςειλεν
alexāder ad ptolemeū regē
ἀλέξανδρος πρὸς πτολεμαῖον βασιλέα
egypti legatos sm verba
αἰγύπτου πρέσβεις κατὰ τοὺς λόγους
hec dicēs. q̄m regressus sū in trā
τούτους λέγων. ἐπεὶ ἀνέςρεψα εἰς γῆν
regni mei: τ sedi in thronis
βασιλείας μου, καὶ ἐκαθισα ἐπὶ θρόνων
patrū meoꝝ τ obtinui p̄cipatū: τ
πατέρων μου καὶ ἐκράτησα τῆς ἀρχῆς, καὶ
cōtriui demetriū: τ obtinui
συνέτριψα τὸν δημήτριον, καὶ ἐπεκράτησα
regionē nram: τ cōmisi cōtra eū
τῆς χώρας ἡμῶν, καὶ συνῆψα πρὸς αὐτὸν
pugnā: τ cōtrit⁹ est ipe τ ca=
μάχην, καὶ συνετρίβη αὐτὸς καὶ ἡ παρεμ=
stra ei⁹ a nobis: τ sedim⁹ in
βολὴ αὐτοῦ ὑφ' ἡμῶν, καὶ ἐκαθίσαμεν ἐπὶ
sede regni ei⁹: τ nūc statuam⁹
θρόνου βασιλείας αὐτοῦ, καὶ νῦν στήσωμεν
inter nos amicitiā. τ nūc da mihi
πρὸς ἑαυτοὺς φιλίαν. καὶ νῦν δός μοι τὴν
filiā tuā in vxorē. τ gener
θυγατέρα σου εἰς γυναῖκα. καὶ ἐπιγαμ⁹
ero tibi τ dabo tibi dona τ
βρεύσω σοι καὶ δώσω σοι δόματα καὶ
ipi digna te. τ respōdit ptolem⁹
αὐτῇ ἀξία σου. καὶ ἀπεκρίθη πτολεμαῖος ὁ
rex dicēs. bona dies in q̄ reuer
βασιλεὺς λέγων. ἀγαθὴ ἡμέρα ἐν ᾗ ἀνέ=
sus es ad terrā patrū tuoꝝ τ sedi=
ςρεψας εἰς γῆν πατέρων σου καὶ ἐκαθί=
sti in sedib⁹ regni eoꝝ. τ nūc
σας ἐπὶ θρόνων βασιλείας αὐτῶν. καὶ νῦν
faciā tibi q̄ scripsisti. sed occurre
ποιήσω σοι ἃ ἔγραψας. ἀλλὰ ἀπάντησον
in ptolemaidē: vt videm⁹ nos in
εἰς πτολεμαΐδα, ὅπως ἴδωμεν ἀλλή=
uicē: τ ero socer tibi sicut
λους, καὶ ἐπιγαμβρεύσω σοι καθὼς ooo

D

E

Infra. ii. a.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dixisti. τ exiuit ptolemeꝰ de egyp
Εἶρηκας· καὶ ἐξῆλθε Πτολεμαῖος ἐξ αἰγύ=
το ipe τ cleopatra filia e=
Πτου αὐτοῦ καὶ κλεοπάτρα ἡ θυγάτηρ αὐ
ius. τ venerūt in ptolemaidē āno se
τοῦ· καὶ ἦλθον εἰς Πτολεμαΐδα ἔτους δευ
cundo τ sexagesimo τ cētesimo. τ occur
Τέρου καὶ ἑξηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ ἀπήν
rit ei alexander rex: τ
τησεν αὐτῷ Ἀλέξανδρος ὁ Βασιλεύς, καὶ
dedit ei cleopatram filiā
ἔδοξε αὐτῷ κλεοπάτραν τὴν θυγατέρα
suā: τ fecit nuptias eius in
αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε τὸν γάμον αὐτῆς ἐν
ptolemaide: sicut reges in glia
Πτολεμαΐδι, καθὼς οἱ Βασιλεῖς ἐν δόξῃ
magna. τ scripsit rex alexā
μεγάλῃ· καὶ ἔγραψεν ὁ Βασιλεὺς Ἀλέξαν
der ionathe: vt veniret i occursum ei.
δρος Ἰωνάθῃ, ἐλθεῖν εἰς συνάντησιν αὐτῷ·
τ abiit cū glia in ptolemai
καὶ ἐπορεύθη μετὰ δόξης εἰς Πτολεμαΐ=
dē: τ occurrit duob⁹ regib⁹.
δα, καὶ ἀπήντησε τοῖς δυσὶ Βασιλεῦσι·
τ dedit eis argentū τ aurū
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀργύριον καὶ χρυσίον
τ amicis eox τ dona multa:
καὶ τοῖς φίλοις αὐτῶν καὶ δόματα πολλά,
τ iuenit gram coram eis. τ cō=
καὶ εὗρε χάριν ἐναντίον αὐτῶν· καὶ ἐπι
uenerūt aduersus eū viri pestilētes de
συνήχθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ ἐξ
israel viri iniqui ad iterpellādū
Ἰσραὴλ ἄνδρες παράνομοι ἐντυχεῖν
aduersꝰ eū: τ nō iniēdit eis rex.
κατ' αὐτοῦ, καὶ οὐ προσέχεν αὐτοῖς ὁ Βα=
τ iussit rex: τ
σιλεύς· καὶ προσέταξεν ὁ Βασιλεύς, καὶ
expoliauerūt ionathā vestib⁹ suis: τ
ἐξέδυσαν Ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ
induerūt eū purpura. τ fecerūt
ἐνέδυσαν αὐτὸν πορφύραν· καὶ ἐποίησαν
ita. τ fecit sedere eū rex
οὕτως· καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ὁ Βασιλεὺς
secum: τ dixit principib⁹ su
μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπε τοῖς ἄρχουσιν αὐ
is. exite cū eo in mediū
τοῦ· ἐξέλθετε μετ' αὐτοῦ εἰς μέσον τῆς
ciuitatis: τ pdicate vt null⁹ iter=
πόλεως, καὶ κηρύξατε τοῦ μηδένα ἐντυ
pellet aduersus eū de vllo negō=
χάνειν κατ' αὐτοῦ περὶ μηδενὸς πράγ=
cio. τ nullus ei molest⁹ sit
ματος· καὶ μηδεὶς αὐτῷ παρενοχλείτω
de oi rōne τ factū est vt viderūt
περὶ παντὸς λόγου· καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον
q̄ interpellabāt gloriā ei⁹ ꝙt
οἱ ἐντυγχάνοντες τὴν δόξαν αὐτοῦ καθὼς
pdicauerūt τ oppertū eū pur
ἐκήρυξαν καὶ περιβεβλημένον αὐτὸν πορ
pura: τ fugerūt oēs. τ glificauit
φύραν, καὶ ἔφυγον πάντες· καὶ ἐδόξασεν
eū rex: τ scripsit eū
αὐτὸν ὁ Βασιλεύς, καὶ ἔγραψεν αὐτὸν
iter primos amicos: τ posuit eū du=
τῶν πρώτων φίλων, καὶ ἔθετο αὐτὸν σρα
cē τ participē principat⁹. τ reuersus est io=
τηγὸν καὶ μεριδάρχην· καὶ ἐπέστρεψεν Ἰω
nathas in hierlm cū pace: τ
νάθαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετ' εἰρήνης καὶ
lctitia. τ in āno quito τ sexagesimo
εὐφροσύνης· καὶ ἐν ἔτει πέμπτῳ καὶ ἑξηκοστῷ

dixisti. Et exiuit ptolemeus de egy
pto ipse & cleopatra filia eius: & ve=
nit ptolemaidā anno centesimo sexa=
gesimo secundo. Et occurrit ei alexan
der rex. Et dedit ei cleopatrā filiam su=
am: & fecit nuptias eius ptolemaide: si
cut reges in magna gloria. Et scripsit
alexander rex ionathe: vt veniret ob=
uiam sibi. Et abiit cuꝫ gloria ptolemai
dam: & occurrit ibi duobus regibus: &
dedit illis argentum multum & aurum
& dona: & inuenit gratiam in conspe=
ctu eorū. Et cōuenerūt aduersus eū vi
ri pestilentes exisrael viri iniqui iter
pellantes aduersus eū: & non intēdit
ad eos rex. Et iussit spoliari ionatham
vestibus suis & induī eum purpura. Et
ita fecerunt. Et collocauit eū rex sede
re secū. Dixitq; principibus suis. Exite
cū eo in mediū ciuitatis: & predicatevt
nemo aduersus euꝫ interpellet de vllo
negocio nec quisq̄ ei molest⁹ sit de vl
la rōne. Et factū est vt viderunt qui iter
pellabant gloriaꝫ eius q̄ predicabātur
& opertū eum purpura: fugerunt om=
nes. Et magnificauit euꝫ rex & scripsit
eum inter primos amicos & posuit eū
ducem & particip̄ principatus. Et re=
uersus est ionathas in hierlm cū pace &
letitia. In āno cētesimo sexagesimo qn
to venit demetri⁹ filiꝰ demetrii a creta i
terram patrum suorum. Et audiuit ale
xander rex & contristatus est valde: &
reuersus est antiochiā. Et cōstituit de=
metrius rex apollonium ducē qui pre
erat cele syrie & congregauit exercitū
magnum & accessit ad iamniam & mi=
sit ad ionatham summum sacerdotem
dicens. Tu solus resistis nobis. Ego au
tem factus sum in derisum & in oppro
briū: propterea quia tu potestatem ad
uersuꝫ nos exerces in montibus. Nūc
ergo si confidis in virtutibus tuis des=
cende ad nos in campum & compare=
mus illic inuicem: quia mecum est vir
tus bellorum. Interroga & disce quis
sum ego & ceteri qui auxilio sunt mi=
hi: qui & dicunt quia non pōt stare pes
vester ante faciem nostram quia bis in
fugam conuersi sunt patres tui in ter=
rā suā. Et nūc quō poteris sustinere e=
quitatum & exercitum tantum in cam
povbi non est lapis neq; saxum neq; lo
cus fugiendi. Vt audiuit autem iona=
thas sermones apollonii: motus est a=
nimo. Et elegit decem milia virorum:
& exiit ab hierusalem: & occurrit ei si
mon frater eius in adiutoriū. Et ap=
plicuerunt castra in ioppen. Et exclu=
clusitleum a ciuitate quia custodia apol
lonii ioppe erati & oppugnauit eam. Et
exterriti qui erant in ciuitate aperuerūt
ei: & obtinuit ionathas ioppē. Et audi
uit apollonius: & admouit tria mi=
lia equitum ooooooooooooooooooo

ooooooooooooooooooooooooooo oooo ooo

ooooooooooooooooooooooooooooooo ooooooo

ooooooooooooooooooooooooooooooooooo

τ centesimo venit demetri⁹ filiꝰ deme
καὶ ἑκατοστῷ ἦλθε Δημήτριος ὁ υἱὸς Δημη
trij de creta in terrā pa
τρίου ἐκ κρήτης εἰς τὴν γῆν τῶν πατέ
trum suox. τ audiuit alexāder rex:
ρων αὐτοῦ· καὶ ἤκουσεν Ἀλέξανδρος ὁ Βα
τ tristatus ē valde. τ reuersus
σιλεύς, καὶ ἐλυπήθη σφόδρα· καὶ ἀπέστρε
est in antiochiā. τ cōstituit de=
ψεν εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ κατέστησε Δη=
metrius apollonij q̄ erat sup cele
μήτριος Ἀπολλώνιον ὃν ἦν ἐπὶ κοίλης
syrie. τ cōgregauit exercitū magnū:
Συρίας· καὶ συνήγαγε δύναμιν μεγάλην,
τ posuit castra in iamnia. τ mi=
καὶ παρενέβαλεν ἐν Ἰαμνεία· καὶ ἀπέστει
sit ad ionathā sūmū sacerdotē dicēs
λε πρὸς Ἰωνάθαν τὸν ἀρχιερέα λέγων·
tu solissim⁹ extolleris cōtra nos: ego asit
σὺ μονώτατος ἐπαίρῃ ἐφ' ἡμᾶς, ἐγὼ δὲ
fact⁹ sum in derisum τ in oppro
ἐξουθενήθην εἰς καταγέλωτα καὶ εἰς ὀνειδι=
briū ppte. τ eo qptātē exerces aduersꝰ nos
σμὸν διὰ σέ· καὶ διατί ἐξουσιάζῃ ἐφ' ἡμᾶς
in mōtib⁹ nūc igit̄ si cōfidis in
ἐν τοῖς ὄρεσι. νῦν οὖν εἰ πέποιθας ἐπὶ
exercitib⁹ tuis: descēde ad nos
ταῖς δυνάμεσί σου, κατάβηθι πρὸς ἡμᾶς
in cāpū: τ cōparemur adiuicē
εἰς τὸ πεδίον, καὶ συγκριθῶμεν ἑαυτοῖς
illic. q: mecū est exercitus vi=
ἐκεῖ. ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐσι δύναμις τῶν πο'
biū. iterroga τ disce q̄s sum τ
λεων· ἐρώτησον καὶ μάθε τίς εἰμι καὶ
ceteri auxiliātes nobis. τ di=
οἱ λοιποὶ οἱ βοηθοῦντες ἡμῖν· καὶ λέγου=
cunt: nō est vobis statio pedis cōtra
σιν, οὐκ ἔσιν ὑμῖν στάσις ποδὸς κατὰ
faciē nr̄am. q: bis cōuersi sūt in fugā
πρόσωπον ἡμῶν· ὅτι δὶς ἐτροπώθησαν οἱ
patres tui in terra sua. τ nūc nō
πατέρες σου ἐν τῇ γῇ αὐτῶν· καὶ νῦν οὐ
poteris sustinere eq̄tatū τ exercitū
δυνήσῃ ὑποσῆναι τὴν ἵππον καὶ δύναμιν
talē in cāpo: vbi nō est lapis
τοιαύτην ἐν τῷ πεδίῳ, ὅπου οὐκ ἔσι λίθος
neq; saxū neq; locus fugiendi.
οὐδὲ κλῖμαξ οὐδὲ τόπος τοῦ φυγεῖν·
vt ait audiuit ionathas sermones apol=
ὡς δὲ ἤκουσεν Ἰωνάθαν τῶν λόγων Ἀπολ
lonii: mot⁹ est aīo. τ elegit
λωνίου, ἐκινήθη τῇ διανοίᾳ· καὶ ἐπέλεξε
decē milia virox: et exiuit de
δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἐξῆλθεν ἐξ
hierlm. et occurit ei si
Ἱερουσαλήμ· καὶ συνήντησεν αὐτῷ Σί=
mon frater ei⁹ in adiutoriū. e=
μων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐπὶ βοήθειαν αὐ=
ius et castra posuit in ioppen. et
τοῦ, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ Ἰόππην· καὶ
exclusersit eā a ciuitate: q:
ἀπέκλεισαν αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως, ὅτι
custodia apollonii in ioppe. et ſop
φρουρὰ Ἀπολλωνίου ἐν Ἰόππῃ· καὶ ἐπο
pugnauerūt eā: et exterriti aperue
λέμησαν αὐτήν, καὶ φοβηθέντες ἤνοι=
runtq̄ de ciuitate. et obtinuit iona
ξαν οἱ ἐκ τῆς πόλεως· καὶ ἐκυρίευσεν Ἰωνα=
thas ioppen. et audiuit apolloni⁹.
θαν Ἰόππης· καὶ ἤκουσεν Ἀπολλώνιος·
et admouit tria milia eqtū
καὶ παρενέβαλε τρισχιλίαν ἵππον οο

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ exercitū multū. τ abiit ↄ in azo=
χὰι δύναμιν πολλήν. καὶ ἐπορεύθη εἰς ἄζω
tū tāp iter faciens. τ simul pcessit in cam
γον ὡς διωδεύων. καὶ ἅμα προῆλθ εἰς τὸ πε=
pū: eop hēret ipe multitudinē eqtat⁹ τ
δίον, διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν πλῆθος ἵππου καὶ
cōfideret in ipo. τ insequut⁹ ē post
πεποιθέναι ἐπ' αὐτήν. καὶ κατεδίωξεν ὀπί
eū in azotū. τ cōmiserūt exerci=
σω αὐτοῦ εἰς ἄζωτον. καὶ συνῆψαν αἱ πα=
tus post eū in preliū. τ reli
ρεμβολαὶ ὀπίσω αὐτ' εἰς πόλεμον. καὶ ἀπε
quit apolloni⁹ mille eqtes occulte
λιπεν Ἀπολλώνιος χιλίαν ἵππον κρυπτῶς
post eos. τ cognouit ionathas ꝙ
κατόπισεν αὐτῶν. καὶ ἔγνω Ἰωνάθαν ὅτι
sunt insidie post se. τ circuie=
ἔστιν ἔνεδρον κατόπισεν αὐτοῦ. καὶ ἐκύκλω
runt eius castra. τ ciece=
σαν αὐτοῦ τὴν παρεμβολήν. καὶ ἔξε ≠
runt iacula in populū a ma
τείναξαν τὰς χίζας εἰς τὸν λαὸν ἐκ πρω
ne vsq; ad vesperā. at pop⁹ stetit sicut
ἔθεν ἕως δείλης. ὁ δὲ λαὸς εἰσήκει καθὼς
p̄cepit ionathas: τ laborauerūt equi
ἐπέταξεν Ἰωνάθαν, καὶ ἐκοπίασαν οἱ ἵπ=
cop. τ traxit simō ex=
ποι αὐτῶν. καὶ εἵλκυσε σίμων τὴν δυ≠
ercitū suū: τ cōmisit cōtra legio=
ναμιν αὐτοῦ, καὶ συνῆψε πρὸς τὴν φάλαγ
nem. nā eqtes fatigati erāt: τ cōtriti
γα. ἡ γὰρ ἵππος ἐξελύθη, καὶ συνετρίβη
sunt ab eo: τ fugerūt. τ eqtes
σαν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἔφυγον. καὶ ἡ ἵππος
dispersi sūt p campū: τ fugerunt in
ἐσκορπίσθη ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ ἔφυγον εἰς
azotū: τ iraueſt in bethdagon ido
ἄζωτον, καὶ εἰσῆλθον εἰς βηθδαγὼν τὸ εἴ=
lum suū vt liberarent. τ succen
δωλεῖον αὐτῶν τοῦ σωθῆναι. καὶ ἐνεπύρι
dit ionathas azotū τ ciuitates q̄
σεν Ἰωνάθαν τὴν ἄζωτον καὶ τὰς πόλεις τὰς
i circuitu ei⁹: τ accepit spolia eop.
κύκλῳ αὐτῆς, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα αὐτῶν.
τ tēplū dagon τ eos q̄ cōfugerunt
καὶ τὸ ἱερὸν δαγὼν καὶ τοὺς συμφυγόντας
in illud succēdit igni. τ fuerunt q̄
εἰς αὐτὸ ἐνεπύρισε πυρί. καὶ ἐθρύνησαν οἱ
ceciderunt gladio cū succen=
πεπτωκότες μαχαίρᾳ σὺν τοῖς ἐμπυρι
sis ad viros octo mille. τ recef
σθεῖσιν εἰς ἄνδρας ὀκτακισχιλίους. καὶ ἀπῆ
sit ide ionathas: τ castrametat⁹ est in
ρεν ἐκεῖθεν Ἰωνάθαν, καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ
ascalonē. τ exierūt q̄ de ciuitate
ἀσκάλωνα. καὶ ἐξῆλθον οἱ ἐκ τῆς πόλεως
in occursum ei in gīa ma=
εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν δόξῃ μεγά≠
gna. τ reuersus ē ionathas in hieru
λημ. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν εἰς Ἱερου≠
salem cū suis habētes spo
σαλὴμ σὺν τοῖς παρ' αὐτοῦ ἔχοντες σκῦ
lia multa. τ factū est vt audiuit alexan
λα πολλά. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀλέξαν
der rex sermones istos: τ
δρος ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τούτους, καὶ
addidit glificare ionathā: τ mi=
προσέθετο δοξάσαι τὸν Ἰωνάθαν, καὶ ἀπέ≠
sit ei fibulā aureā: vt cōsuetudo ē
στειλεν αὐτῷ πόρπην χρυσῆν, ὡς ἔθος ἐστὶ
dari cognatis regū. τ
δίδοσθαι τοῖς συγγενέσι τῶν βασιλέων. καὶ

& exercitum multum. Et abiit azotum
tanq̄ iter faciens: & statim exiit in cam
pum eo q̄ haberet multitudinem equi
tum & confideret in eis. Et insecutus ē
eum ionathas in azotum & commise=
runt prelium. Et reliquit apollonius in
castris mille equites post eos occulte:
& cognouit ionathas quoniam insidie
sunt post se: & circuierunt castra e=
ius: & ciecerunt iacula in populū a ma
ne vsq; ad vesperam. Populus autē sta
bat sicut preceperat ionathas & labo=
rauerunt equi eorum. Et eiecit simon
exercitum suum & commisit contra le
gionem. Equites enim fatigati erant.
Et contriti sunt ab eo & fugerunt. Et
qui dispersi sunt per campum fugerūt
in azotum: & intrauerunt in bethagon
idolum suum vt ibi se liberarēt. Et suc
cendit ionathas azotum & ciuitates q̄
erant in circuitu eius: & accepit spolia
eorum: & templum dagon & oēs qui
fugerunt in illud succendit igni. Et fue
runt qui ceciderunt gladio cum his q
succensi sunt fere octo milia virorum.
Et mouit inde ionathas castra: & appli
cuit ea ascalonē & exierunt de ciuitate
obuiam illi in magna gloria. Et reuer=
sus est ionathas in hierusalem cum su=
is habentibus spolia multa. Et factū
est vt audiuit alexander rex sermones
istos: addidit adhuc glorificare iona=
thā. Et misit ei fibulam auream: sicut cō
suetudo est dari cognatis regum. Et de
dit ei accharon & omnes fines eius in
possessionem. Capi. xi.

ΕΤ rex egypti congregauit exerci
tum sicut arenā que est circa orā
maris & naues multas: & querebat ob
tinere regnum alexandri dolo & adde
re illud regno suo. Et exiit in syriam
verbis pacificis: & aperiebantur ei ciui
tates & occurrebant ei quia mandaue
rat alexander rex exire ei obuiam eo
q̄ socer suus esset. Cum autem introi=
ret ciuitatem ptolemeus ponebat cu=
stodias militum in singulis ciuitatibus
Et cum appropiauit azoto ostenderūt
ei templum dagon succen=sum igni: &
azotū & cetera ei⁹ demolita & corpora
pjecta: & eorum qui cesi erant in bello
tumulos quos fecerant secus viam. Et
narrauerunt regi quia hec fecit iona=
thas: vt inuidiam facerent ei. Et tacuit
rex. Et occurrit ionathas regi in ioppē
cum gloria: & inuicem se salutauerunt
& dormierunt illic. Et abiit ionathas
cum rege vsq; ad fluuium qui voca=ba=
tur eleutherus. & reuersus est in hieru=
salem. Rex autem ptolemeus obtinuit
dominium ciuitatum vsq; seleuciā ma
ritimam et cogitabat in alexandrum
consilia mala. Et misit legatos ad de=
metrium dicens. Veni componamus
inter nos pactum & dabo tibi filiaz me
am quam habet alexander:

dedit ei accaron τ oēs
ἔδωκεν αὐτῷ τὴν Ἀκκαρὼν καὶ πάντα τὰ
fines ei⁹ in possessionē.
ὅρια αὐτῆς εἰς κληροδοσίαν. Ca. ii.
ΕΤ rex egypti cōgregauit
Καὶ ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἤθροισεν
exercit⁹ multos sicut arena q̄ circa
δυνάμεις πολλὰς ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ
orā maris: τ naues mul
τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, καὶ πλοῖα πολ
tas. τ q̄siuit obtinere re=
λά. καὶ ἐζήτησε καταπατῆσαι τῆς βασι
gnū alexandri dolo: τ addere il=
λείας Ἀλεξάνδρου δόλῳ, καὶ προσθῆναι αὐ≠
lud regno suo. τ exiit in syri Infra.
τὴν τῆ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐξῆλθεν εἰς συρί 12.a.
am verbis pacificis. τ aperiebāt ei q̄ de
αις λόγοις εἰρηνικοῖς. καὶ ἤνοιγον αὐτῷ οἱ ἀπὸ
ciuitatib⁹: τ occurrebāt ei: q̄m mādatū
τῶν πόλεων, καὶ συνήντων αὐτῷ, ὅτι ἐνετολὴ
erat alexandri regis obuiare ei
ἦν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως συναντᾶν αὐτῷ
eo q̄ socer ei⁹ esset. vt abiit introiuit
διὰ τὸ πενθερὸν αὐτοῦ εἶναι. ὡς δὲ εἰσεπορεύε
in ciuitates ptolemaidis: ponebat
το εἰς τὰς πόλεις Πτολεμαΐδος, ἀπέταττε
exercitus i custodiā i singulis ciuitatib⁹ vt
τὰς δυνάμεις φρουρὰν ἐν ἑκάστῃ πόλει. ὡς
abiit ap̄ppiq̄uit inazotū: oñderūt ei tē
δὲ ἤγγισεν εἰς ἄζωτον, ἔδειξαν αὐτῷ τὸ εἰ≠
plū dagon succensum: τ azotū τ
ρὸν δαγὼν ἐμπεπυρισμένον, καὶ ἄζωτον καὶ
suburbia ei⁹ destructa: τ cor
τὰ περίπολια αὐτῆς καθηκμένα, καὶ τὰ σώ
pora pjecta: τ cōbustos
ματα ἐρριμμένα, καὶ τοὺς ἐμπεπυρισμένους
q̄s cōbussit in bello. fecerāt
οὓς ἐνεπύρισεν ἐν τῷ πολέμῳ. ἐποίησαν
enim tumulos cop. in via ei⁹. τ nar A
γὰρ θυμωνίας αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ. καὶ ὅτι
rauerūt regi q̄ fecit iona=
γήσαντο τῷ βασιλεῖ ἃ ἐποίησεν Ἰωνά≠
thas ad vituperādū eū. τ tacuit
θαν εἰς τὸ φοβῆσαι αὐτόν. καὶ ἐσίγησεν ὁ
rex. τ occurrit ionathas re=
βασιλεύς. καὶ συνήντησεν Ἰωνάθαν τῷ βα
gi in ioppe cū gīa. τ saluta 1.10.e.
σιλεῖ εἰς Ἰόππην μετὰ δόξης, καὶ κατα
uerūt se inicē τ dormierūt illic. τ 1.1.g
σαν ἀλλήλους καὶ ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ. καὶ
abiit ionathas cū rege
ἐπορεύθη Ἰωνάθαν μετὰ τοῦ βασιλέως
vsq; ad fluuiū vocatū eleutheros:
ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ καλουμένου ἐλευθέρου,
τ reuersus est in hierlm. at rex
καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ. ὁ δὲ Βασι≠
ptolemeꝰ obtinuit dñium ciuitatū
λεὺς Πτολεμαῖος ἐκυρίευσε τῶν πόλεων τῆς
maritime vsq; ad seleuciā mariti
παραλίας ἕως Σελευκείας τῆς παραθαλασ
mā. τ cogitabat de alexādro con
σίας. καὶ ἐλογίζετο περὶ Ἀλεξάνδρου λο≠
silia mala. τ misit lega
γισμοὺς πονηρούς. καὶ ἀπέστειλε πρέσ=
tos ad demetriū regē di=
βεις πρὸς Δημήτριον τὸν Βασιλέα λέ≠
cēs. veni cōponam⁹ iter nos pa=
γων. δεῦρο συνθώμεθα πρὸς ἑαυτοὺς δι≠
ctum: τ dabo tibi filiā
αθήκην, καὶ δώσω σοι τὴν θυγατέρα
meā quā hz alexander:
μου ἣν ἔχει Ἀλέξανδρος,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. Gre. cū iter. lati.

τ regnabis in regno pris
καὶ βασιλεύσεις τῆς βασιλείας τοῦ πρός
tui. penitet eū q̄ dedi ei
σου. μεταμεμέλημαι γὰρ δοὺς αὐτῷ τὴν
B filiā meā. q̄siuit eū occidere me:
θυγατέρα μου. ἐζήτησε γὰρ ἀποκτεῖναί με,
τ vituperauit eū: q̄ desiderabat
καὶ ἐφόβησεν αὐτόν, χάριν τοῦ ἐπιθυμῆσαι
ipe regnū illi⁹. τ auferens
αὐτὸν τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ἀφελόμενος
ab eo filiā: dedit ipsi deme-
αὐτῷ τὴν θυγατέρα, ἔδωκεν αὐτῷ τῷ δημη-
trio: τ alienat⁹ est ab alexandro. τ apparuit
τρίῳ, καὶ ἠλλιώθη τὰ ἀλεξάνδρου. καὶ ἐφάνη
inimicitia illoꝝ. τ itrauit ptolemeꝰ in
ἡ ἔχθρα αὐτῶν. καὶ εἰσῆλθε πτολεμαῖος εἰς
antiochiā: τ iposuit duo diademata
Ἀντιόχειαν, καὶ περιέθετο δύο διαδήματα
circū caput ei⁹: diadema asie τ e-
πρὸ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, τὸ τῆς ἀσίας καὶ αἰ-
gypti. alexander aūt rex erat in ci
γύπτου. ἀλέξανδρος δὲ ὁ βασιλεὺς ἦν ἐν κι-
licia in tp̄ibus illis: q̄ rebella
λικίᾳ κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους, ὅτι ἀπε
bāt q̄ de locis illis. τ audi
βάτουν οἱ ἀπὸ τῶν τόπων ἐκείνων. καὶ ἤκου
uit alexander: τ venit cōtra eū in bel-
σε ἀλέξανδρος, καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν πολε-
lum. τ eduxit ptolemeus: τ occur
μῶ. καὶ ἐξήγαγε πτολεμαῖος, καὶ ἀπήντη-
C rit ei in manu forti: τ fugauit
σεν αὐτῷ ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ, καὶ ἐτρόπωσαν
eū. τ fugit alexander in arabi-
αὐτόν. καὶ ἔφυγε ἀλέξανδρος εἰς τὴν ἀραβί
am: vt ptegeret ip̄e ibi. at rex
αν, τοῦ σκεπασθῆναι αὐτὸν ἐκεῖ. ὁ δὲ βασι-
ptolemeus exaltat⁹ est. τ abstulit zabdi-
λεὺς πτολεμαῖος ὑψώθη. καὶ ἀφεῖλε ζαβδί
ei arabs caput alexandri: τ
ηλ ὁ ἄραψ τὴν κεφαλὴν ἀλεξάνδρου, καὶ
misit ptolemeo. τ rex
ἀπέστειλε τῷ πτολεμαίῳ. καὶ ὁ βασιλεὺς
ptolemeꝰ mortu⁹ est die tertio. τ
πτολεμαῖος ἀπέθανε τῇ ἡμέρᾳ τρίτῃ. καὶ οἱ
exātes in munitionib⁹ suis occisi sunt
ὄντες ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν αὐτοῦ ἀπώλοντο
ab his q̄ in munitionib⁹. τ regna
ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ὀχυρώμασι. καὶ ἐβασίλευ-
uit demetrius āno septimo τ sexagesimo
σε δημήτριος ἔτους ἑβδόμου, καὶ ἑξηκοστοῦ
τ cētesimo. in dieb⁹ illis cōgre-
καὶ ἑκατοστοῦ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνή-
gauit ionathas eos q̄ de iudea: vt expu
γαγεν ἰωνάθαν τοὺς ἐκ τῆς ἰουδαίας, τοῦ ἐκπο-
gnaret arcē q̄ in hierlim. τ
λεμῆσαι τὴν ἄκραν τὴν ἐν ἱερουσαλήμ. καὶ
fecit cōtra eā machinas multas. τ
ἐποίησεν ἐπ' αὐτὴν μηχανὰς πολλάς. καὶ
abierunt q̄dā odio hītes gentē illoꝝ
ἐπορεύθησάν τινες μισοῦντες τὸ ἔθνος αὐ-
rum viri iniqui ad regem:
D τῶν ἄνδρες παράνομοι πρὸς τὸν βασιλέα,
τ nūciauerunt ei q̄ ionathas obsi
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ ὅτι ἰωνάθαν πολιορκᾷ
det arcē. τ audiēs iratus est. vt ulit
τὴν ἄκραν. καὶ ἀκούσας ὠργίσθη. ὡς δὲ
audiuit: stati cū iter fecisset venit in ptole
ἤκουσεν, εὐθέως ἀναζεύξας ἦλθεν εἰς πτολε
maidē. τ scripsit ionathe: vt nō obside-
μαΐδα. καὶ ἔγραψεν ἰωνάθαν, τοῦ μὴ πολιορκε-
ret. τ vt occurreret ipse ei vt
θῆναι καὶ τοῦ ἀπαντῆσαι αὐτὸν αὐτῷ συμ

Trāsla. B. Die.

&regnabis in regno patris tui. Penitet eū me q̄ dederim illis filiā meā. Que siuit eū me occidere. Et vituperauit eum ꝓpterea q̄ cōcupierat regnū ei⁹. Et abstulit filiā suā & dedit eam demetrio & alienauit se ab alexandro: & manifestate sūt inimicicie eius. Et itrauit ptolemeus antiochiā & imposuit duo diademata capiti suo egypti & asie. Alexander aūt rex erat in cilicia illis tēporibus: quia rebellabāt q̄ erant in locis illis. Et audiuit alexāder: & venit ad eū in bellū. Et ꝓduxit ptolomeus rex exercitū: & occurrit ei in manu valida: & fugauit eū. Et fugit alexander in arabiā: vt ibi ꝓtegeretur. Rex aūt ptolemeus exaltatus est & abstulit zabdihel arabs caput alexandri: & misit ptolemeo. Et rex ptolemeus mortu⁹ est in die tertia: & q̄ erant in munitionib⁹ perierūt ab his q̄ erant intra castra. Et regnauit demetrius anno cētesimo septuagesimo septimo. In diebus illis cōgregauit Ionathas eos q̄ erant ī iudea vt expugnarent arcē q̄ est in hierlz: & fecerūt cōtra eā machinas multas. Et abierunt quidā q̄ oderant gentē suā yri iniqui ad regē demetriū: & renuncia uerunt ei q̄ ionathas obsideret arcem Et vt audiuit iratꝰ est: & statī venit ptolemaidā: & scripsit Ionathe ne obsideret arcem: sed occurreret sibi ad colloquiū festinato. Vt audiuit aūt ionathas iussit obsidere. Et elegit de senioribus israel & de sacerdotibus: & dedit se periculo. Et accepit aurum & argentū & vestem & alia enxenia multa: & abiit ad regem & ptolemaidā: & inuenit grām in conspectu eius. Et interpellabāt ad uersus eum quidā iniqui ex gente sua. Et fecit ei rex: sicut fecerant ei qui āte eum fuerant. Et exaltauit eū in cōspectu oīm amicōrū suorum: & statuit ei principatū sacerdotii: & quecunq̄ alia habuit prius preciosa: & fecit eum principem amicorum. Et postulauit ionathas a rege vt imunē faceret iudeam & tres toparchias. i. samariā & confines eius & promisit ei talenta trecenta. Et consensit rex & scripsit ionathe epistolas de his omnibus hunc modum continentes. Rex demetrius fratri ionathe salutem & genti iudeorū. Exemplum epistole quā scripsimus lastheni parēti nostro de vobis misim⁹ ad vos vt sciretis. Rex demetrius lastheni parenti salutem. Genti iudeorum amicis nostris & conseruantibus que iusta sunt apud nos decreuimus benefacere propter benignitatē ipsorū quā erga nos hñt. Statuim⁹ ergo illis omnes fines iudee & tres ciuitates lydam & ramathe que addite sunt iudee ex samaria & omnes confines earum sequestrari omnibus sacrificantibus in hierosolymis ꝓ his que ab eis prius accipiebat rex

Maccabeo. i. Cap. xi.

cōuenirēt in ptolemaide cito. vt
μίσγειν εἰς πτολεμαΐδα τὴν ταχίστην. ὡς
audiuit ionathas: iussit obside-
δὲ ἤκουσεν ἰωνάθαν, ἐκέλευσε περικαθῆ-
re. τ elegit ex presbyteris israel
σαι. καὶ ἐπίλεξε τῶν πρεσβυτέρων ἰσρὴλ
τ sacerdotib⁹. τ dedit se peri-
καὶ τῶν ἱερέων. καὶ ἔδωκεν ἑαυτὸν τῷ κιν-
culo. τ accipiēs argentū τ aurū
δύνῳ. καὶ λαβὼν ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ
vestē τ alia munuscula plura: iuit
ἱματισμὸν καὶ ἕτερα ξένια πλείονα, ἐπορεύ-
ad regē in ptolemaidē. τ iue
θη πρὸς τὸν βασιλέα εἰς πτολεμαΐδα. καὶ εὐ
nit gratiā cora eo. τ iterpellabāt cōtra
ρε χάριν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἐνετύγχανον κατ'
eū q̄dā iniqui ex gēte. τ se-
αὐτοῦ τινὲς ἄνομοι τῶν ἐκ τοῦ ἔθνους. καὶ ἐποίη
cit illi rex sicut fecerūt ei
σεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς καθὼς ἐποίησαν αὐτῷ
q̄ ante eū: τ exaltauit eū cora
οἱ πρὸ αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν αὐτὸν ἐναντίον πάν
bus amicis eius: τ statuit ei princi
των τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἀρ
patū sacerdotij τ q̄cūq̄ alia habuit preciosa pri
χιεροσύνην καὶ ὅσα ἄλλα ἐπεχετίμια τὸ πρό
us: τ fecit eū ex primis ami
τερον, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν τῶν πρώτων φί-
cis esse principē τ rogauit ionathas re
λων ἡγεῖσθαι. καὶ ἠξίωσεν ἰωνάθαν τὸν βασι
gē vt faceret iudea īmunē tributo
λέα ποιῆσαι τὴν ἰουδαίαν ἀφορολόγητον
τ tres toparchias τ samari
καὶ τὰς τρεῖς τοπαρχίας καὶ τὴν σαμαρεῖ
tin: τ promisit ei talēta trecē
τιν, καὶ ἐπηγγείλατο αὐτῷ τάλαντα τρια-
ta. τ cōsensit rex: τ scrip
κόσια. καὶ ἐυδόκησεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἔγρα-
sit ionathe epīas de oībus his
ψε τῷ ἰωνάθαν ἐπιστολὰς περὶ πάντων τού
habentes modū hūic. rex de-
των ἔχουσας τὸν τρόπον τοῦτον. βασιλεὺς δη
metri⁹ ionathe fratri gaudere τ gē-
μήτριος ἰωνάθαν τῷ ἀδελφῷ χαίρειν καὶ ἔθ
ti iudeoꝝ. exemplū epistole
νει ἰουδαίων. ὃ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς
quā scripsim⁹ aasthenī cognato nro
ἧς ἐγράψαμεν ἀασθένει τῷ συγγενεῖ ἡμῶν
de vobis: scripsim⁹ τ ad vos vt
περὶ ὑμῶν, γεγράφαμεν καὶ πρὸς ὑμᾶς ὅπως
videatis. rex demetrius aasthenī
ἴδητε. βασιλεὺς δημήτριος ἀασθένει τῷ
parēti gaudere. gēti iudeoꝝ ami
πατρὶ χαίρειν. τῷ ἔθνει τῶν ἰουδαίων φί-
cis nīis τ cōseruantib⁹ erga nos in
λοις ἡμῶν καὶ συντηροῦσι τὰ πρὸς ἡμᾶς δί-
sta decreuimus bñfacere: ꝓpter
καια ἐκρίναμεν ἀγαθοποιῆσαι, χάριν τῆς ἐξ
illoꝝ bēiuolētiā erga nos. statuim⁹ ipīs
αὐτῶν εὐνοίας πρὸς ἡμᾶς. ἐστάκαμεν αὐτοῖς
fines iudee tres nomos
τάτε ὅρια τῆς ἰουδαίας τοὺς τρεῖς νόμους
apherema τ lyddan τ rathami addite
ἀφαίρεμα καὶ λύδδαν καὶ ῥαθαμὶν προσετέ
sunt iudee a samaritide. τ
θησαν τῇ ἰουδαίᾳ ἀπὸ τῆς σαμαρείτιδος καὶ
oīa attinētia ad ipos omnes sa
πάντα τὰ συγκροῦντα αὐτοῖς πᾶσι τοῖς θυ
crificantes in hierlim. ꝓ regali-
σιάζουσιν εἰς ἱεροσόλυμα. ἀντὶ τῶν βασι-
bus q̄ accipiebat rex ab ipsis
λικῶν ὧν ἐλάμβανεν ὁ βασιλεὺς παρ' αὐτῶν

Universidad de Deusto
Biblioteca

prius p singulos ānos de fructi
ὸ πρότερον κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν γενημα=
bus terre τ de fructibus arboꝝ.τ
των τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν ἀκροδρύων. καὶ τὰ
alia ptinētia ad nos ex nūc deci
ἄλλα τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν ἀπὸ τ νῦν τῶν δεκα
marū τ tributoꝝ ptinētiū ad nos: τ
τῶν καὶ τῶν τελῶν τῶν ἀνηκόντων ἡμῖν, καὶ
salis stagna: τ ptinētes ad nos
τὰς τ ἁλὸς λίμνας, καὶ τοὺς ἀνήκοντας ἡμῖν
coronas: oīa cōcedem⁹ eis. τ
στεφάνους, πάντα ἐπαρκέσομεν αὐτοῖς. καὶ
nō erit irritū q̄cquā hoꝝ a nūc vsq; i
οὐκ ἀθετηθήσεται οὐδὲν τούτων ἀπὸ τ νῦν ἐπὶ
oē tp̄s. nūc ergo curate
τὸν ἅπαντα χρόνον. νῦν οὖν ἐπιμελεῖσθε τ
facere hoꝝ exēplū. τ detur io
ποιῆσαι τ' τῶν ἀντίγραφον. καὶ δοθήτω Ἰωνά
nathe τ ponat in mōte sctō in loco
θαν καὶ τεθείτω ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ ἐν τόπῳ
vtili celebri. τ vidit demetrius
ἐπιτηδείῳ ἐπισήμῳ. καὶ εἶδε δημήτριος ὁ
rex q̄ siluit terra coꝝā co
βασιλεὺς ὅτι ἡσύχασεν ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτ
τ nihil ei restitit: τ dimisit om
καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἀνθέστηκεν, καὶ ἀπέλυσε πά
nes exercitus suos vnūsquīq; in ꝓpriū
σας τὰς δυνάμεις αὐτ ἕκαστον εἰς τὸν ἴδιον
locū p̄ter pegrinos exercit⁹ quos colle
τόπον πλὴν τῶν ξένων δυνάμεων ὧν ἐξενο
git ab insulis gētiū. τ ini
λόγησεν ἀπὸ τῶν νήσων τῶν ἐθνῶν. καὶ ἦχ=
micifuerūt ei oēs exercitus q̄ a
θραναν αὐτῷ πᾶσαι αἱ δυνάμεις αἱ ἀπὸ
pfib⁹. tryphō aūt erat coꝝ q̄ ab alexan
τῶν πρώ. Τρύφων δὲ ἦν τῶν παρ' ἀλεξάν
dro prius. τ vidit q̄ oēs
δρου τὸ πρότερον. καὶ εἶδεν ὅτι πᾶσαι αἱ
exercitus murmurāt cōtra demetriū. τ
δυνάμεις καταγογγύζουσι τ δημητρίου. καὶ
iuit ad simalcue arabē q̄ nu
ἐπορεύθη πρὸς σιμαλκουὲ τὸν ἄραβα ὃς ἐ=
triebat antiochū filiū ale=
τρεφε τὸν ἀντίοχον τὸ παιδάριον τὸ τ ἀλε
xandri: τ assidebat ei vt tra
ξάνδρου, καὶ προσήδρευεν αὐτῷ ὅπως πα
deret eū ip̄i: vt regnaret ꝓ
ραδοῖ αὐτὸν αὐτῷ, ὅπως βασιλεύσῃ ἀντὶ
p̄re eius. τ nūciauit ei quāta
τ πρὸς αὐτοῦ. καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅσα
fecit demetrius τ inimicitiā qua
συνετέλεσε δημήτριος καὶ τὴν ἔχθραν ἣν
p̄sequunt eū exercitus ei⁹. τ
ἐχθραίνουσιν αὐτῷ αἱ δυνάμεις αὐτ. καὶ
mālūt illic dieb⁹ multis. τ mi
ἔμεινεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς. καὶ ἀπέστει
sit ionathas epistolas ad demetriū
λεν Ἰωνάθαν ἐπιστολὰς πρὸς δημήτριον τὸν
regē vt ciiceret eos q̄ de arce ex
βασιλέα ἵνα ἐκβάλῃ τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας ἐξ
hierlm τ q̄ in munitionib⁹:
ἱερουσαλήμ καὶ τοὺς ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν,
erāt eīm oppugnātes israel. τ mi
ἦσαν γὰρ πολεμοῦντες τὸν Ἰσραήλ. καὶ ἀπέ
sit demetrius ad ionathā dicēs. nō
στειλε δημήτριος πρὸς Ἰωνάθαν λέγων. οὐ
tm̄ hec facia tibi τ gēti tue:
μόνον ταῦτα ποιήσω σοι καὶ τῷ ἔθνει σου,
sed gl̄ia illustrabo te τ gētē tuā: si
ἀλλὰ δόξῃ δοξάσω σε καὶ τὸ ἔθνος σου, ἐὰν
opportunitatē habuero. nūc ergo recte facies
εὐκαιρίας τύχω. νῦν οὖν ὀρθῶς ποιήσεις

per singulos annos: & pro fructi=
bus terre & pomorum. Et alia que
ad nos pertinebāt decimarū & tributo
rū ex hoc tp̄e remittim⁹ eis: & areas
salinarū & coronas q̄ nobis defereban
tur oīa ip̄is cōcedimus. & nihil horū ir
ritū erit ex hoc & in omne tp̄s. Nūc er
go curate facere horū exemplū: & de
tur ionathe & ponatur in mōte sctō &
in loco celebri. Et vidēs demetrius rex
q̄ siluit terra in cōspectu suo & nihil ei
resistit: dimisit totū exercitū suū vnū=
quēq; in locū suū excepto peregrino
exercitu quē traxit ab insulis gentiū.
& inimici erant ei oēs exercitus patrū
eius. Tryphon aūt erat quidā partiū a
lexandri prius: & vidit q̄m oīs exerci=
t⁹ murmurauit cōtra demetriū & iuit
ad emalchuel arabē qui nutriebat an=
tiochū filiū alexādri: & assidebat ei vt
traderet eū ip̄i vt regnaret in loco pa=
tris sui. Et enūciauit ei quāta fecit de=
metrius & inimicitias exercituū ei⁹ ad
uersus illū. Et mansit ibi dieb⁹ multis
Et misit ionathas ad demetriū regēvt
eiiceret eos q̄ in arce erant in hierlm:
& q̄ in presidiis erant quia ip̄ugnabāt
israel. Et misit demetrius ad ionathā
dicēs. Non hoc tm̄ facia tibi & gēti tue:
sed gloria illustrabo te & gentē tuā cū
fuerit opportunū. Nunc ergo recte fe
ceris si miseris in auxiliū mihi viros:
quia discessit oīs exercit⁹ meus. Et mi
sit ei ionathas tria milia virorū fortiū
antiochiā. Et venerunt ad regem & de
lectatus est rex in aduentu eorū. Et cō
uenerunt qui erant de ciuitate: centū
viginti milia virorū & volebant inter
ficere regem. Et fugit rex in aulā: & oc
cupauerūt qui erant de ciuitate itine=
ra ciuitatis & ceperunt pugnare. Et vo
cauit rex iudeos in auxiliū: & cōuene
runt oēs simul ad eum. Et dispersi sunt
omnes per ciuitatē: & occiderūt in illa
die centum milia hominū. Et succen=
derunt ciuitatem & ceperūt spolia ml̄
ta in illa die. & liberauerunt regē. Et
viderunt qui erant de ciuitate q̄ obti=
nuissent iudei ciuitatē sicut volebant:
& infirmati sunt mente sua & clamaue
runt ad regem cum precibus dicētes.
Da nobis dexteras: & cessent iudei op
pugnare nos & ciuitatem. Et proie=
iecerunt arma sua & fecerunt pacem.
Et glorificati sunt iudei in conspectu
regis & in conspectu omnium qui e=
rant in regno eius: & nominati sunt in
regno. Et regressi sunt in hierusalem.
habentes spolia multa. Et sedit deme=
trius rex in sede regni sui: & siluit ter=
ra in conspectu eius. Et mentitus est
omnia quecunq; dixit. & abalienauit
se a ionatha & non retribuit ei secū=
dum beneficia que sibi tribuerat:

mittēs ad me viros q̄ auxilient:
ἀπόστειλάς μοι ἄνδρας οἳ συμμαχήσουσιν,
qm̄ discesserūt oēs exercitus mei.
ὅτι ἀπέστησαν πᾶσαι αἱ δυνάμεις μου.
τ misit ionathas viros tres mil=
καὶ ἀπέστειλεν Ἰωνάθαν ἄνδρας τριχιλί
le potētes fortitudine ei in ātiochiā.
ους δυναμοὺς ἰσχύι αὐτῷ εἰς ἀντιόχειαν.
τ veneꝝt ad regē: τ letatus
καὶ ἦλθοσαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐυφράν
est rex in aduētu illoꝝ. τ
θη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ αὐτῶν. καὶ
cōuenerūt q̄ de ciuitate in me
ἐπισυνήχθησαν οἱ ἐκ τῆς πόλεως εἰς μέ
dio vibis ad viroꝝ centū vigiti mi
σον τῆς πόλεως εἰς ἀνδρῶν δώδεκα μυ=
lia: τ volebāt interficere re=
ριάδας, καὶ ἠβούλοντο ἀνελεῖν τὸν βασι
gem. τ fugit rex in aulam.
λέα. καὶ ἔφυγε ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν αὐλήν.
τ occupauerūt q̄ de ciuitate
καὶ κατελάβοντο οἱ ἐκ τῆς πόλεως τὰς
itinera vibis: τ ceperūt pugna=
ὁδοὺς τῆς πόλεως, καὶ ἤρξαντο πολε=
re. τ vocauit rex iu=
μεῖν. καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς Ἰου
deos in auxiliū: τ cōuenerunt
δαίους ἐπὶ βοήθειαν, καὶ ἐπισυνήχθησαν
ad eū oēs simul. τ dispersi
πρὸς αὐτὸν πάντες ἅμα. καὶ διεσπάρη=
sunt in ciuitate. τ occiderūt in vi
σαν ἐν τῇ πόλει. καὶ ἀπέκτειναν ἐν τῇ πό
be in die illa ad centum milia:
λει ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς μυριάδας δέκα,
τ succenderūt ciuitatē: τ ceperūt
καὶ ἐνεπύρισαν τὴν πόλιν, καὶ ἐλάβοσαν
spolia multa in illa die τ libe
σκῦλα πολλὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἔσω
rauerūt regē. τ viderūt q̄ de
σαν τὸν βασιλέα. καὶ εἶδον οἱ ἀπὸ τῆς
ciuitate ꝓ obtinuerūt iudei
πόλεως ὅτι κατεκράτησαν οἱ Ἰουδαῖοι
ciuitatē sicut volebāt: τ ifirmati sūt
τῆς πόλεως ὡς ἠβούλοντο, καὶ ἠσθένησαν
mentib⁹ suis: τ clamauerūt ad
ταῖς διανοίαις αὐτῶν, καὶ ἐκέκραξαν πρὸς
regē cū precib⁹ dicētes.
τὸν βασιλέα μετὰ δεήσεως λέγοντες.
da nobis dexteras τ cessent iu
δὸς ἡμῖν δεξιάς καὶ παυσάσθωσαν οἱ Ἰου
dei oppugnare nos τ ciuitatē.
δαῖοι πολεμοῦντες ἡμᾶς καὶ τὴν Ἱερόλιν.
τ piecerūt arma: τ fecerūt pa=
καὶ ἔρριψαν τὰ ὅπλα, καὶ ἐποίησαν εἰρή=
cē. τ glorificati sūt iudei coꝝā
νην. καὶ ἐδοξάσθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐναντίον
rege τ coꝝā oībus q̄
τοῦ βασιλέως καὶ ἐνώπιον πάντων τῶν
in regno eius: τ regressi sunt in
ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς
hierlm hītes spolia multa. τ
ἱερουσαλὴμ ἔχοντες σκῦλα πολλά. καὶ
sedit demetrius rex in se
ἐκάθισε δημήτριος ὁ βασιλεὺς ἐπὶ θρό
de regni sui: τ siluit
νου τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ ἡσύχασεν
terra i cōspectu ei⁹. τ mētitus est oīa
ἡ γῆ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἐψεύσατο πάντα
q̄cunq; dixit. τ abalienat⁹ est ab ionatha τ
ὅσα εἶπεν. καὶ ἠλλοτριώθη τῷ Ἰωνάθαν καὶ
nō retribuit secūdū bñficia q̄
οὐκ ἀνταπέδωκεν κατὰ τὰς εὐνοίας ἃς

retribuit sibi: τ vexabat eū val
ἀντιπεδωκεν αὐτῶ, καὶ ἐθλιβεν αὐγὸν σφό
de. post aūt hec reuersus est tryphō τ
δρα. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστρεψε τρύφων καὶ
antiochus cū eo puer iunio:
ἀντίοχος μετ' αὐγοῦ παιδάριον νεώτερον,
τ regnauit τ iposuit sibi diadema. τ
καὶ ἐβασίλευσε καὶ ἐπέθετο διάδημα. καὶ
cōgregati sūt ad eū oēs exer
ἐπισυνήχθησαν πρὸς αὐγὸν πᾶσαι αἱ δυ
citus quos dispersérat demetrio: τ
ναμεις ἃς ἀπεσκόρακισε δημήτριος, καὶ
pugnauerūt cōtra eū: τ fugit τ fuga
ἐπολέμησαν πρὸς αὐτόν, καὶ ἔφυγε καὶ ἐτρο
tus est. τ accepit tryphon bestias τ ob
πώθη. καὶ ἔλαβε τρύφων τὰ θηρία καὶ κα
tinuit antiochiā. τ scripsit an
τεκράτησεν ἀντιοχείας. καὶ ἔγραψεν ἀν
tiochus iunio: ionathe dicēs. cōstituo tibi
τίοχος ὁ νεώτερος ἰωναθη λέγων. ἵστημί σοι
sacerdotii principatū: τ cōstituo te sup
τὴν ἀρχιερωσύνην, καὶ καθίστημί σε ἐπὶ
quattuo: ciuitates: τ vt sis tu ex a=
τῶν τεσσάρων νόμων, καὶ εἶναί σε τῶν φί
G micis regis. τ misit ei
λων τοῦ βασιλέως. καὶ ἀπέστειλεν αὐτῶ
vasa aurea τ ministeriū: τ dedit ei
χρυσώματα καὶ διακονίαν, καὶ ἔδωκεν αὐτῶ
potestatē bibēdi in aureis vasis: τ vt esset
ἐξουσίαν πίνειν ἐν χρυσώμασι, καὶ εἶναι
ī purpura τ vt haberet fibulā aureā: τ
ἐν πορφύρα καὶ ἔχειν πόρπην χρυσῆν, καὶ
simonē fratrē eius cōstituit du
σίμωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτ κατέστησε στρα
cem ab ascensu tyri vsq; ad
τηγὸν ἀπὸ τῆς κλίμακος τύρου ἕως τῶν
fines egypti. τ exiit ionathas τ pā=
ὁρίων αἰγύπτου. καὶ ἐξῆλθεν ἰωναθαν καὶ δι
bulabat trans flumen τ in
πορεύετο πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν πα
vrbib⁹. τ cōgregati sunt ad eū oēs
πόλεσι. καὶ ἠθροίσθησαν πρὸς αὐγὸν πᾶσαι
exercitus syrie in auxiliū. τ
αἱ δυνάμεις συρίας εἰς συμμαχίαν. καὶ
venit in ascalonē: τ occurrerūt ei
ἦλθεν εἰς ἀσκάλωνα, καὶ ἀπήντησαν αὐτῶ
q̄ de ciuitate honorifice. τ abiit
οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐνδόξως. καὶ ἀπῆλθεν
inde in gazā τ cōclusérūt se q̄ de
ἐκεῖθεν εἰς γάζαν καὶ ἀπεκλεισαν οἱ ἀπὸ
gaza: τ obsedit circū eā τ
γάζης, καὶ περιεκάθισεν πόλι αὐτὴν καὶ
succendit suburbana ei⁹ igne. τ
ἐνεπύρισε τὰ περιπόλια αὐτῆς πυρί. καὶ
predatus est eas. τ rogauerūt q̄ de
ἐσκύλευσεν αὐτάς. καὶ ἠξίωσαν οἱ ἀπὸ
gaza ionathā: τ dedit eis dextras.
γάζης ἰωναθαν, καὶ ἔδωκεν αὐγοῖς δεξιάς.
τ accepit filios principū eo
καὶ ἔλαβε γοὺς υἱοὺς τῶν ἀρχόντων αὐ=
rū in obsides: τ misit eos
τῶν εἰς ὅμηρα, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐγοὺς
in hierlm. τ pābulauit regionē vsq; ad dama
εἰς ἱερ̄μ. καὶ διῆλθε τὴν χώραν ἕως δαμα
A scū. τ audiuit ionathas q̄ aderāt
σκοῦ. καὶ ἤκουσεν ἰωναθαν ὅτι παρῆσαν οἱ
principes demetrii in cades q̄ est in ga=
ἄρχοντες δημητρίου εἰς καδης τὴν ἐν τῆ γα
lilea cū exercitu multo: volētes
λιλαία μετὰ δυνάμεως πολλῆς, βουλόμενοι
remouere eū a regione. τ occurrit
μεταστῆσαι αὐγὸν τῆς χώρας. καὶ συνήντησεν

& vexabat eum ualde. Post hec aūt re
uersus est tryphon & antiochus cū eo
puer adolescens & regnauit & imposu
it sibi diadema. Et cōgregati sunt ad
eum oēs exercitus quos dispersérat de
metrius. & pugnauerūt cōtra eū & fu
git & terga vertit. Et accepit tryphon
bestias & obtinuit antiochiā. Et scrip=
sit antiochus adolescēs ionathe dicēs.
Cōstituo tibi sacerdotiū & cōstituo te
super quattuor ciuitates vt sis de ami
cis regis. Et misit illi vasa aurea in mi=
nisteriū: & dedit ei potestatē bibendi in
auro & esse in purpura & habere fibu
lam aureā. Et simonē fratrē eius cōsti
tuit ducē a terminis tyri vsq; ad fines
egypti. Et exiit ionathas & perābula=
bat trans flumē ciuitates & cōgregat⁹
est ad eū oīs exercitus syrie in auxiliū
Et venit ascalonē: & ocurrerūt ei ho=
norifice de ciuitate. Et abiit inde gazā
& cōcluserūt se qui erant gaze: & obse
dit eā: & succendit q̄ erant ī circuitu ci
uitatis & predat⁹ est eā. Et rogauerunt
gazenses ionathā & dedit illis dexterā
& accepit filios corū obsides: & misit il
los in hierlm: & perābulauit in regio=
nē vsq; ad damascum. Et audiuit iona
thas q̄ preuaricati sunt principes de=
metrii in cades q̄ est in galilea cū exer=
citu multo volentes eū remouere a ne
gocio regni & occurrit illis: fratrē au
tem suū simonē reliquit intra puin
ciam. Et applicuit simon ad bethsurā
& expugnabat eā diebus multis & cō
clusit eos. Et postulauerunt ab eo dex
teras accipere: & dedit illis. Et eiecit
eos inde & cepit ciuitatem & posuit
in ea presidium. Et ionathas & castra
eius applicuerūt ad aquā genezar: &
ante lucem vigilauerunt in campo a=
zor. Et ecce castra alienigenarum oc
currebant in campo: & tendebant ei
insidias in montibus: ipe autem oc=
curit ex aduerso. Insidie vero exurre
xerunt de locis suis & cōmiserunt pre
lium. Et fugerunt qui erant ex per
te ionathe omnes & nemo relict⁹ est
eis nisi machathias filius absolomi: &
iudas filius calphi princeps militie exer
citus. Et scidit ionathas vestimēta sua
& posuit terrā in capite suo & orauit.
Et reuersus est ionathas ad eos in pre
lium & conuertit eos in fugam & pu=
gnauerunt. Et viderunt qui fugiebāt
partis illius: & reuersi sunt ad eum & ī
sequebantur cum eo omnes vsq; ca=
des ad castra sua et peruenerunt vsq;
illuc. Et ceciderunt de alienigenis i die
illa tria milia virorum: et reuersus est
ionathas in hierusalem.

Capitulum.xii.

ET vidit ionathas quia tempus eū
iuuat & elegit viros & misit eos ro
mam statuere et renouare cum eis a=
micitiam. Et ad spartiatas et ad alia lo
ca misit epistolas

eis: at fratrē ei⁹ simonē reli
quit in regione. τ posuit castra simon
ἐπ' αὐγοῖς, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐγοῦ σίμωνα κατέ
λιπε τῆ χώρα. καὶ παρενέβαλε σίμων
in bethsura: τ expugnabat eā die
ἐπὶ βαιθσούρα, καὶ ἐπολέμει αὐτὴν ἡμέ=
bus multis: τ cōclusit eā. τ
ρας πολλάς, καὶ συνέκλεισεν αὐτήν. καὶ
postulauerūt cū dextras accipere: τ de
ἠξίωσαν αὐγὸν τοῦ δεξιὰς λαβεῖν, καὶ ἔδω
dit eis τ eiecit eos inde. τ
κεν αὐγοῖς καὶ ἐξέβαλεν αὐγοὺς ἐκεῖθεν. καὶ
cepit ciuitatē τ posuit in ea
κατελάβετο τὴν πόλιν καὶ ἔθετο ἐπ' αὐτὴν
presidiū. τ ionathas τ castra ei⁹
φρουράν. καὶ ἰωναθαν καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτ
applicuerūt ad aquā gennesar τ
παρενέβαλον ἐπὶ τὸ ὕδωρ γεννησάρ. καὶ
surrexerūt mane in cāpo nasor. τ
ὤρθρισαν τὸ πρωὶ εἰς τὸ πεδίον νασώρ. καὶ
ecce castra alienigenarū occurrebāt ei
ἰδοὺ παρεμβολὴ ἀλλοφύλων ἀπήντα αὐ
in cāpo. τ ieecerūt insidias
τῶ ἐν τῶ πεδίω. καὶ ἐξέβαλον ἔνεδρον
cōtra eū in mōtib⁹. ipi aūt occurre
ἐπ' αὐγὸν ἐν γοῖς ὄρεσιν. αὐγοὶ δὲ ἀπήντη=
rūt ex aduerso. at insidie exurrexeſt
σαν ἐξεναντίας. τὰ δὲ ἔνεδρα ἐξανέστησαν
de locis suis τ cōmiserūt preli
ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν καὶ συνῆψαν πόλε
um. τ fugerūt q̄ a ionatha oēs
μον. καὶ ἔφυγον οἱ παρὰ ἰωνάθου πάντες.
nemo relictus est ab eis preterq̄ ma=
οὐδεὶς κατελείφθη ἀπ' αὐτῶν πλὴν ματ
tathias filī⁹ absalomi τ iudas filī⁹
θαίας ὁ τοῦ ἀφαλώμου καὶ ἰούδας ὁ τοῦ
chalphi principes militie exer
χαλφὶ ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς τῶν δυνά
citus τ scidit ionathas vestimēta sua:
μεων. καὶ διέρρηξεν ἰωνάθαν τὰ ἱμάτια αὐ
τ iposuit terrā sup caput
τοῦ, καὶ ἐπέθηκε γῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
suū τ orauit. τ reuersus ē
αὐτοῦ καὶ προσηύξατο. καὶ ὑπέστρεψε
ad eos in prelio: τ fugauit
πρὸς αὐγοὺς πολέμω, καὶ ἐτροπώσατο
illos τ fugerūt. τ viderūt fugien
αὐγοὺς καὶ ἔφυγον. καὶ εἶδον οἱ φυγόν=
tes ab eo τ reuersi sūt ad e=
τες παρ' αὐγοῦ καὶ ἀπέστρεψαν πρὸς αὐ
um τ persecuti sūt eū eo vsq; ad cades
γὸν καὶ ἐδίωκον μετ' αὐγοῦ ἕως καδης
vsq; ad castra eorū: τ castra
ἕως τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, καὶ πα=
posuerūt ibi. τ ceciderūt de alie
ρενέβαλον ἐκεῖ. καὶ ἔπεσον ἐκ τῶν ἀλ
nigenis in die illa ad vi
λοφύλων ἐν τῆ ἡμέρα ἐκείνη εἰς ἄν=
ros tres mille. τ reuersus est iona
δρας τρισχιλίους. καὶ ἐπέστρεψεν ἰωνά=
thas in hierlm-
θαν εἰς ἱερουσαλήμ. Ca.12.

ET vidit ionathas q̄ tps eū iu=
Καὶ εἶδεν ἰωνάθαν ὅτι καιρὸς αὐτῶ συ
uat: τ elegit viros: τ misit
νεργεῖ, καὶ ἐπέλεξεν ἄνδρας, καὶ ἀπέστειλεν
ad romā ad statuēdū τ renouandū
εἰς ῥώμην στῆσαι καὶ ἀνανεώσασθαι τὴν πρὸς
eos amicitiā: τ ad spartiatas τ
αὐγοὺς φιλίαν, καὶ πρὸς σπαρτιάτας καὶ
loca alia misit epistolas
τόπους ἑτέρους ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς

Universidad de Deusto
Biblioteca

fm hec. τ abierūt in romā: τ κατὰ ταῦτα, καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ῥώμην, καὶ ingressi sūt in senatū τ dixerūt. Io εἰσῆλθον εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ εἶπαν. Ἰω nathas sacerdotū princeps τ gēs iudeoꝝ ναθαν ὁ ἀρχιερεὺς καὶ τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων misit nos vt renouarem⁹ amicitiam ἀπέστειλεν ἡμᾶς ἀναγεώσασθαι τὴν φιλίαν eis τ societatē scām pri= εἰς τ συμμαχίαν κατὰ τὸ πρότε= us: τ dederūt epl̄as eis ad eos ρον, καὶ ἔδωκαν ἐπιστολὰς αὐτοῖς πρὸς αὐτοὺς p locū: vt deducerent eos κατὰ τόπον, ὅπως προπέμψωσιν αὐτοὺς in terrā iuda cū pace. τ hoc exem εἰς γῆν Ἰούδα μετ' εἰρήνης. καὶ τοῦτο τὸ ἀντί plū epl̄arū quas scripsit ionathas γραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἔγραψεν Ἰωνάθαν spartiatis. ionathas sūm⁹ sacerdos τ τοῖς σπαρτιάταις. Ἰωνάθαν ἀρχιερεὺς καὶ ἡ senatus; gētis. τ sacerdotes τ reliqui γερουσία τ ἔθνους. καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ λοιπὸς popul⁹ iudeoꝝ spartiatis fra δῆμος τῶν Ἰουδαίων σπαρτιάταις τοῖς ἀδελ tribus gaudere. iāpridem misse fuerūt φοῖς χαίρειν. ἔτι πρότερον ἀπεστάλησαν epistole ad oniā sūmū sacerdotē a da ἐπιστολαὶ πρὸς Ὀνίαν τὸν ἀρχιερέα παρὰ Δα rio regnāte apd vos qm̄ estis fra= ρείου τ βασιλεύοντος ἐν ὑμῖν ὅτι ἐστὲ ἀδελ tres nr̄i vt exemplū subiicit. τ φοὶ ἡμῶν ὡς τὸ ἀντίγραφον ὑπόκειται. καὶ suscepit onias virū mis= ἐπεδέξατο Ὀνίας τὸν ἄνδρα τὸν ἀπεσταλμέ sum gliose: τ accepit epl̄as in dig= νον ἐνδόξως, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπιστολὰς ἐν αἷς significabat de societate τ amicitia. ἐδεσαφεῖτο περὶ συμμαχίας καὶ φιλίας. τ nos igit̄ nō indigētes hoꝝ exīstes: ad καὶ ἡμεῖς οὖν ἀπροσδεεῖς τούτων ὄντες, τὰ monitionē habētes libros sctōs q̄ i παράκλησιν ἔχοντες τὰ βιβλία τὰ ἅγια τὰ ἐν manib⁹ nr̄is: tentauim⁹ mittere ταῖς χερσὶν ἡμῶν, ἐπειράθημεν ἀποστεῖλαι erga vos fraternitatē τ amicitiā reno τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀδελφότητα καὶ φιλίαν ἀνα uare ne alieni efficiamur a vobis. νεώσασθαι πρὸς τὸ μὴ ἐξαλλοτριωθῆναι ὑμῶν multa enī tpa trāsierūt ex quo missi πολλοὶ γὰρ καιροὶ διῆλθον ἀφ' οὗ ἀπεστείλα= stis ad nos. nos igit̄ in oī tpe assi τε πρὸς ἡμᾶς. ἡμεῖς οὖν ἐν παντὶ καιρῷ ἀδι due inq̄ festis τ in reli= αλείπτως ἔντε ταῖς ἑορταῖς καὶ ταῖς λοι= quis opportunis diebus recordamur παῖς καθηκούσαις ἡμέραις μιμνησκόμεθα vestri: in his q̄ offerim⁹ sacrificiis τ in ὑμῶν, ἐφ' ὧν προσφέρομεν θυσιῶν καὶ ἐν ταῖς orationib⁹ vt decēs est τ cōuenīēs recor= προσευχαῖς ὡς δέον ἐστὶ καὶ πρέπον μνημο dari fratrū. letamur aūt de νεύειν ἀδελφῶν. εὐφραινόμεθα δὲ ἐπὶ τῇ gīa vr̄a. nos vero circūdederūt multe δόξῃ ὑμῶν. ἡμᾶς δὲ ἐκύκλωσαν πολλαὶ tribulatiōes τ bella multa. τ oppugna= θλίψεις καὶ πόλεμοι πολλοί. καὶ ἐπολέμη uerūt nos reges q̄ i circuitu nr̄o. nō σαν ἡμᾶς οἱ βασιλεῖς οἱ κύκλῳ ἡμῶν. οὐκ volum⁹ ergo molesti esse vobis τ βουλόμεθα οὖν παρενοχλεῖν ὑμῖν καὶ reliquis sociis τ amicis nr̄is τοῖς λοιποῖς συμμάχοις καὶ φίλοις ἡμῶν

secundū eandē formā. Et abierūt romā et intrauerūt curiā: et dixerunt. Iona thas summ⁹ sacerdos et gens iudeorū misit nos: vt renouarem⁹ amicitiā & societatē scām pristinū. Et dederūt il= lis epistolas ad ipsos p loca vt deduce= rent eos in terrā iuda cū pace. Et hoc est exemplū epistolarū quas scripsit io nathas spartiatis. Ionathas summus sacerdos: & seniores gētis & sacerdo= tes & reliquus popul⁹ iudeorū spartia= atis fratrib⁹ salutē. Iāpridē misse erant epistole ad oniā sūmū sacerdotē a da rio q regnabat apud vos: qm̄ estis fres nr̄i: sicut scriptū cōtinet qđ subiectū ē. Et suscepit onias virū q missus fuerat cū honore: & accepit epistolas in qb⁹ significabatur de societate & de amici cia. Nos em̄ cū nullo horū indigerem⁹ hītes sctōs libros q sunt in manib⁹ no strīs: maluim⁹ mittere ad vos renoua re fraternitatē & amicitiā: ne forte alie ni efficiamur a vobis. Multa enim tpa trālierūt ex quo misistis ad nos. Nos ergo in oī tpe sine intermissione in di ebus solennibus & ceterīs q̄bus opor tet: memores sum⁹ vestri in sacrificiis q̄ offerimus & in obseruationib⁹ sicut fas est & decet meminisse fratrum. Letamur itaq̄ de gloria vr̄a. Nos aūt circūdederūt multe tribulatiōes & mul ta prelia: & ipugnauerunt nos reges q sunt in circuitu nr̄o. Noluim⁹ ergo vo bis molesti esse neq̄ ceterīs sociis & a= micis nr̄is in his preliis. Habuim⁹ em̄ de celo auxiliū & liberati sum⁹ nos. & humiliati sunt inimici nostri. Elegim⁹ itaq̄ neumeniū antiochi filiū & antipa trem iasonis filiū: & misimus ad roma nos renouare cū eis amicicią & societa tem pristinā. Mandauimus itaq̄ eisvt veniant etiā ad vos & salutent vos: & reddant vobis epistolas nostras de ino uatione fraternitatis nostre. Et nunc bene facietis respōdētes nobis ad hec: & hoc rescriptū epistolarum quod mi= sit onias. Rex spartiatarū onias iona= the sacerdoti magno salutē. Inuentū est in scriptura de spartiatis et iudeis: qm̄ sunt fratres et quia sunt de gene re abraam. Et nunc exquo hec cogno uimus benefacitis scribētes nobis de pace vestra. Sed et nos rescripsim⁹ vo bis. Pecora nr̄a et possessiones nr̄e ve stre sunt: et vestre nostre. Mandauim⁹ itaq̄ hec nunciari vobis. Et audiuit io nathas qm̄ regressi sunt principes de= metrii cum exercitu multo: supra q̄ prius pugnare aduersus eum: et exiit ab hierusalem et occurrit eisin amathi te regione. Non enim dederat eis spa cium vt ingrederentur regionem eius. Et misit speculatores in castra eorum: et reuersi renunciauerunt q̄ constitu= unt superuenire illic nocte. Cum oc= cidisset autem sol precepit ionathas suis vigilare & esse in armis

in bellis his. habem⁹ em̄ ex ἐν τοῖς πολέμοις τούτοις. ἔχομεν γὰρ τὴν ἐξ celo auxiliū adiuuās nos: τ libera οὐρανοῦ βοήθειαν βοηθοῦσαν ἡμῖν, καὶ ἐρρύ= ti sumus de inimicis nr̄is. τ humilia= σθημεν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν. καὶ ἐταπώθη ti sunt inimici nr̄i. elegimus igit̄ nu= νώησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν. ἐπελεξάμεθα οὖν vou meniū antiochi τ antipatrū iasonis. μηνίον ἀντιόχου καὶ ἀντίπατρον Ἰάσωνος. τ misim⁹ ad romanos ad reno καὶ ἀπεστάλκαμεν πρὸς ῥωμαίους ἀνανεώ uandā erga eos amicicią τ socie σασθαι τὴν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν καὶ συμ tatem priorē. mandauimus itaq̄ μαχίαν τὴν προτέραν. ἐνετειλάμεθα οὖν eis etiā ad vos venire τ saluta αὐτοῖς καὶ πρὸς ὑμᾶς πορευθῆναι καὶ ἀσπά re vos: τ reddere vobis no σασθαι ὑμᾶς, καὶ ἀποδοῦναι ὑμῖν τὰς πα stras epistolas de inouatione τ ῥ ἡμῶν ἐπιστολὰς περὶ τῆς ἀνανεώσεως καὶ fraternitate nr̄a. τ nūc bene facie= τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν. καὶ νῦν καλῶς ποιή tis rīdentes nobis ad hec. σετε ἀντιφωνήσαντες ἡμῖν πρὸς ταῦτα τ hoc exemplū epistolaꝝ q̄s καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν miserūt. oniarces rex spartiatarū ἀπέστειλαν. Ὀνιάρης βασιλεὺς σπαρτιατῶν onie sacerdoti magno gaudere. inuētū ēt scriptura Ὀνίᾳ ἱερεῖ μεγάλῳ χαίρειν. εὑρέθη ἐν γραφῇ de spartiatis τ iudeis: q̄ περί τε τῶν σπαρτιατῶν καὶ Ἰουδαίων, ὅτι sint fratres τ q̄ sunt de genere abra= εἰσὶν ἀδελφοὶ καὶ ὅτι εἰσὶν ἐκ γένους Ἀβρα am. τ nūc ex quo cognonim⁹ hec: bene ἀμ. καὶ νῦν ἀφ' οὗ ἐγνωμεν ταῦτα, καλῶς facietis scribētes nobis de pace ποιήσετε γράφοντες ἡμῖν περὶ τῆς εἰρήνης vr̄a. τ nos aūt rescribimus vobis ὑμῶν. καὶ ἡμεῖς δὲ ἀντιγράφομεν ὑμῖν τὰ tumēta vr̄a τ substātia vr̄a nobis est: τ κτήνη ὑμῶν καὶ ἡ ὕπαρξις ὑμῶν ἡμῖν ἐστι, καὶ nr̄a vobis sūt. p̄cipim⁹ igit̄ vt τὰ ἡμῶν ὑμῖν ἐστιν. ἐντελλόμεθα οὖν ὅπως nunciēt vobis iuxta hec. τ audi ἀπαγγείλωσιν ὑμῖν κατὰ ταῦτα. καὶ ἤκου uit ionathas q̄ reuersi sint principes σεν Ἰωνάθαν ὅτι ἐπέστρεψαν οἱ ἄρχοντες demetrii cū exercitu multo supra δημητρίου μετὰ δυνάμεως πολλῆς ὑπὲρ transactū ad pugnandū cōtra eū. τ τὸ πρότερον τοῦ πολεμῆσαι πρὸς αὐτόν. καὶ abiit ex hierlm τ occurrit eis in ἀπῆρεν ἐξ Ἰερ̄μ καὶ ἀπήντησεν αὐτοῖς εἰς amathite regione. nō em̄ dedit eis τὴν ἀμαθῖτιν χώραν. οὐ γὰρ ἔδωκεν αὐτοῖς spaciū ad intrandū in regionē eius. ἀνοχὴν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ. τ misit speculatores in ca καὶ ἀπέστειλε κατασκόπους εἰς τὴν πα stra eius. τ redierūt τ nūciauē στρα εἰς. τ ἀπέστρεψαν καὶ ἀπήγγει runt ei: q̄ sic ordinant irrue λαν αὐτῷ, ὅτι οὕτω τάσσονται ἐπιπε re in eos nocte. vt aūt occidit σεῖν ἐπ' αὐτοὺς τὴν νύκτα. ὡς δὲ ἔδυ sol iussit ionathas suis ὁ ἥλιος ἐπέταξεν Ἰωνάθαν τοῖς παρ' αὐτοῦ vigilare τ esse in armis: γρηγορεῖν καὶ εἶναι ἐπὶ τοῖς ὅπλοις,

Universidad de Deusto
Biblio

vt parati essẽt ad pugnã p totã noctẽ.
ἑτοιμάζεσθαι εἰς πόλεμον διόλης τῆς νυκτός.
τ posuit custodes i circuitu castro
καὶ ἐξέβαλε προφύλακας κύκλῳ τῆς παρεμ
rum. τ audierũt aduersarij ꝙ para
βολῆς. καὶ ἤκουσαν οἱ ὑπεναντίοι ὅτι ἡτοί
tus eẽt ionathas τ ꝙ cū eo ad bel
μασαι Ἰωνάθαν καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ εἰς πόλε
lum: τ timuerũt τ formidauerũt i corde
μον, καὶ ἐφοβήθησαν καὶ ἐπλήξαν τὴ καρδία
suo. τ accẽderũt pyras in ca=
αὐτῶν. καὶ ἀνέκαυσαν πυρὰς ἐν τῇ παρεμ=
strís suis. ionathas aũt τ ꝙ cū eo nō
βολῇ αὐτῶν. Ἰωνάθαν δὲ καὶ οἱ παρ' αὐτὸν οὐκ
cognouerũt vsq; ad mane. videbãt eñ luminaria
ἔγνωσαν ἕως πρωΐ. ἔβλεπον γὰρ τὰ φῶτα
ardẽtia. τ psecutꝰ est ionathas post
καιόμενα. καὶ κατεδίωξεν Ἰωνάθαν ὀπίσω
eos: τ nō cōprehẽdit eos. trāslerũt
αὐτῶν, καὶ οὐ κατέλαβεν αὐτούς. διέβησαν
eñ cleutherũ fluuiũ. τ declinauit io
γὰρ τὸν ἐλεύθερον ποταμόν. καὶ ἐξέκλινεν Ἰω
nathas ad arabes vocatos
ναθαν ἐπὶ τοὺς Ἄραβας τοὺς καλουμένους
zabadeos τ pcussit eos: τ acce
ζαβαδαίους καὶ ἐπάταξεν αὐτούς, καὶ ἔλα
pit spolia eor̃ τ mouẽs castra venit
βε τὰ σκῦλα αὐτῶν καὶ ἀναζεύξας ἦλθεν
in damascũ τ pambulauit oẽm regio
εἰς Δαμασκὸν καὶ διώδευσεν πᾶσαν τὴ χώ
nẽ. τ simō exijt τ venit vsq; ad
ραν. καὶ σίμων ἐξῆλθε καὶ διώδευσεν ἕως
ascalonẽ τ ꝓximas munitiones.
ἀσκάλωνος καὶ τὰ πλησίον ὀχυρώματα.
τ declinauit in ioppen τ occupa
καὶ ἐξέκλινεν εἰς Ἰόππην καὶ προκατελά=
uit eã. audiuit eñ ꝙ volunt muni
βεν αὐτήν. ἤκουσε γὰρ ὅτι βούλονται τὸ ὀχυ
tionẽ tradere his ꝙ sũt a ꝓte demetrij.
ρωμα παραδοῦναι τοῖς παρὰ Δημητρίου.
τ posuit illic custodiã vt custodirẽt
καὶ ἔθετο ἐκεῖ φρουρὰν ὅπως φυλάσσωσιν
eã. τ reuersus est ionathas τ cōgrega=
αὐτήν. καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωνάθαν καὶ ἐξεκλη=
uit seniores ppli. τ co=
σίασε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ. καὶ ἐβου
gitauit cū eis edificare mu=
λεύσασθαι μετ' αὐτῶν τοῦ οἰκοδομῆσαι ὀχυ
nitiones in iudea: τ exaltare
ρώματα ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ προυφῶσαι τὰ
muros hierlm: τ exaltare altitudinẽ magnã
τείχη Ἱερουσαλήμ, καὶ ὑφῶσαι ὕψος μέγα
inter arcẽ τ ciuitatẽ ad
ἀναμέσον τῆς ἄκρας καὶ τῆς πόλεως εἰς τὸ
separandũ eã a ciuitate vt eẽt ipa
διαχωρίζειν αὐτὴν τῆς πόλεως ἵνα μὴ αὐτὴ κα
singulariter. vt neq; emãt neq; ven
ταμώνας. ὅπως μήτε ἀγοράζωσι μήτε πω
dant. τ cōuenerũt vt edificarẽt
λῶσι. καὶ συνήχθησαν τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν
ciuitatẽ τ ap,ppiquit muro torrẽ
πόλιν, καὶ ἤγγισε τοῦ τείχους τοῦ χειμάρ
tis ꝙ a subsolano τ edificauerũt eñ
ρου τοῦ ἐξ ἀπηλιώτου καὶ ἐπεσκεύασαν τὸ
ꝙ vocatꝰ chaphenatha. τ simō edifica=
καλούμενον χαφεναθά. καὶ σίμων ᾠκοδό=
uit adida in sephela: τ muniuit
μησε τὸν ἀδιδὰ ἐν τῇ σεφήλα, καὶ ὠχύρωσε
portas τ seras. τ ꝫsiuit tryphon re=
πύρας καὶ μοχλούς. καὶ ἐζήτησε τρύφων βα
gnare asie τ apponere sibi dia=
σιλεῦσαι τῆς Ἀσίας καὶ περιθέσθαι τὸ διά=

paratos ad pugnam tota nocte. Et po=
suit custodes per circuitũ castrorũ. Et
audierunt aduersarii ꝙ paratus est iona
thas cū suis in bello & timuerunt & for
midauerunt in corde suo: & accenderẽt
focos in castris suis. Ionathas aũt & q
cum eo erant non cognouerunt vsq;
mane. Videbant aũt luminaria arden=
tia: & secutus es eos ionathas: & non
cōprehendit eos. Transierũt eñ flumẽ
eleutherũ. Et diuertit ionathas ad ara
bes qui vocabantur zabadei: & percus
sit eos & accepit spolia eorum. Et iũxit
& venit damascum: & perambulabat
oẽm regionem illam. Simon aũt exiit
& venit vsq; ascalonem & ad proxima
presidia: & declinauit in ioppen: & oc=
cupauit eã. Audiuit enim ꝙ vellent p=
sidium tradere partib⁹ demetrii: & po
suit ibi custodes vt custodirent eaz. Et
reuersus est ionathas & conuocauit se
niores populi: & cogitauit cum eis edi
ficare presidia in iudea: & edificare mu
ros in hierusalem et exaltare altitudi=
ne magna inter medium arcis & ciuita
tis: vt separaret eaz a ciuitate vt esset ip
sa singulariter & neq; emant neq; ven
dant. Et conuenerunt vt edificarent ci
uitatem: & cecidit murus qui erat sup
torrẽtem ab ortu solis: & reparauit eũ
qui vocatur caphetheta. Et simon edi
ficauit adiada in sephela: et muniuit eã
et imposuit portas et seras. Et cogita=
uit tryphon regnare asie: et assumere
diadema et extendere manum in anti
ochum regem: timens ne forte nō per
mitteret eũ ionathas: sed pugnaret ad
uersus eum querebat cōprehẽdere eũ
et occidere. Et exurgens abiit in beth=
san: et exiit ionathas obuiam cum qua
draginta milibus virorum electorum
in prelium: et venit bethsan. Et vidit
tryphon quia venit ionathas cum ex=
ercitu multo: vt extenderet in eum ma
nus: et timuit. Et excepit eum cum ho
nore et commendauit eum omnibus
amicis suis et dedit ei munera. Et pre=
cepit exercitibus suis vt obedirent ei si
cut sibi. Et dixit ionathe. Vt quid ve=
xasti vniuersum populum cum belluz
nobis non sit. Et nunc remitte eos in
domos suas. Elige autẽ tibi viros pau
cos qui tecum sint: et veni mecum pto
lemaida: et tradam eam tibi: et reliqua
presidia et exercitum: et vniuersos pre
positos negocii: et conuersus abibo.
Propterea enim veni. Et credidit ei: et
fecit sicut dixit: et dimisit exercitum et
abierunt in terram iuda. Retinuit au
tem secum tria milia virorum ex qui=
bus remisit in galileam duo milia: mil
le autem venerunt cum eo. Vt autem
intrauit ptolemaidam ionathas: clau=
serunt portas ciuitatis ptolemenses: et
comprehenderunt eum et omnes qui
cum eo intrauerunt: gladio interfece=
runt. Et misit tryphon exercitum et e=
quites in galileam et in campum
magnum.

dema τ extẽdere manũ in antiochũ
διάδημα καὶ ἐκτεῖναι χεῖρα ἐπὶ ἀντίοχον τὸν
regẽ: τ timuit ne forte nõ sineret
βασιλέα, καὶ ἐυλαβήθη μήποτε οὐκ ἐάσῃ
eũ ionathas τ ne forte pugnaret aduersꝰ
αὐτὸν Ἰωνάθαν καὶ μήποτε πολεμήσῃ πρὸς
eũ. τ ꝗrebat viã ad cōprehẽdendũ e=
αὐτόν. καὶ ἐζήτει πόρον τοῦ συλλαβεῖν αὐ
tum vt pderet τ exurgẽs venit in
τὸν τοῦ ἀποστεῖλαι. καὶ ἀπαρας ἦλθεν εἰς
bethsan. τ exiuit ionathas in occur
Βαιθσάν. καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνάθαν εἰς ἀπάντη
sum ei⁹ cū quadragita milib⁹ vi=
σιν αὐτοῦ ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν ἀν=
rorũ electis in preliũ τ
δρῶν ἐπιλελεγμένοις εἰς παράταξιν καὶ
venit in bethsan. τ vidit tryphon ꝙ
ἦλθεν εἰς Βαιθσάν. καὶ εἶδε τρύφων ὅτι
adest cū exercitu multo: τ extẽ
παρεστι μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ ἐκτεῖ
dere manũ cõtra eũ timuit. τ susce=
ναι χεῖρας ἐπ' αὐτὸν ἐυλαβήθη. καὶ ἐπεδέ=
pit eũ glose τ cõmendauit eũ oi=
ξατο αὐτὸν ἐνδόξως καὶ συνέσησεν αὐτὸν πᾶ
bus amicis ei⁹. τ dedit ei mune
σι τοῖς φίλοις αὐτοῦ. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόμα
ra. τ ꝑcepit amicis suis obedi=
τα. καὶ ἐπέταξε τοῖς φίλοις αὐτοῦ ὑπακού=
re ei sicut ipi. τ dixit ionathe
ειν αὐτῷ ὡς αὐτοῦ. καὶ εἶπεν τῷ Ἰωνάθαν
vt ꝙd vexasti vniuersum ppm hunc cū bel
ἱνατί ἐκοπιάσας πάντα τὸν λαὸν τοῦτον πο=
lum nõ sit nobis. τ nũc remit=
λέμου μὴ ἐνεστηκότος ἡμῖν. καὶ νῦν ἀπό=
te eos in domos suas. eli
στειλον αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. ἔπι=
ge aũt tibi viros paucos ꝙ
λεξαι δὲ σεαυτῷ ἄνδρας ὀλίγους οἵτινες
erunt tecuz. τ veni mecuz i
ἔσονται μετὰ σοῦ. καὶ δεῦρο μετ' ἐμοῦ εἰς
ptolemaidẽ. et tradã tibi cã
Πτολεμαΐδα. καὶ παραδώσω σοι αὐτὴν
et reliquas munitiões et exer
καὶ τὰ λοιπὰ ὀχυρώματα καὶ πᾶς δυνά=
citus reliquos et vniuersos ꝓpost
μεις πᾶς λοιπὰς καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ
tos negocioꝝ. et cōuersus abi=
τῶν χρειῶν. καὶ ἐπιστρέψας ἀπελεύσο
bo: hui⁹ eñ gra adsiuz et cre
μαι, τούτου γὰρ χάριν παρεγένομι. καὶ ἐμ
dẽs ei fecit sicut dixit: et
πίστευσας αὐτῷ ἐποίησε καθὼς εἶπε, καὶ
misit exercit⁹: et abierunt in
ἐξαπέστειλε τὰς δυνάμεις, καὶ ἀπῆλθον εἰς
terrã iuda. relict autẽ secum viros
γῆν Ἰούδα. κατέλιπε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ ἄνδρας
tres mille. ꝗruz duo mille dimisit in gali
τριχιλίους. ὧν δισχιλίους ἀφῆκεν ἐν τῇ γαλι
lea. mille aũt venerunt cũ eo. vt autẽ intra
λαίᾳ. χίλιοι δὲ συνῆλθον αὐτῷ. ὡς δὲ εἰσῆ=
uit ionathas in ptolemaidẽ: clause
λθεν Ἰωνάθαν εἰς Πτολεμαΐδα, ἀπέκλει
runt ptolemẽses portas: et cōprẽde
σαν οἱ Πτολεμαεῖς τὰς πύλας, καὶ συνέλα
runt euz: et oẽs ingressos cum
βον αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς εἰσελθόντας με
eo iterfecerũt in gladio. et mi
τ' αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ. καὶ ἀπέ=
sit tryphon exercit⁹ et eḡtatum in
στειλε τρύφων δυνάμεις καὶ ἵππον εἰς
terrã galileã et cãpum magnum.
γῆν γαλιλαίαν καὶ τὸ πεδίον τὸ μέγα.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vt pderent oēs q̄ apte iona
ηοῦ ἀπολέσαι πάντας τοὺς παρὰ ἰωνά=
the. τ cognouerūt q̄ cōphēsus est τ pe=
θου. καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι συνελήφθη καὶ ἀπό
riit τ q̄ cū eo: τ hortati sūt seip
λωλεν καὶ οἱ μετ' αὐτ, καὶ παρεκάλεσαν ἑαυ
sos τ iuerūt cōuersi pati
τοὺς καὶ ἐπορεύοντο συνεσραμμένοι ἕτοιμοι
in preliū. τ viderūt q̄ īsequebant q̄
εἰς πόλεμον. καὶ εἶδον οἱ διώκοντες ὅτι
de aia eis est: τ reuersi sunt
περὶ ψυχῆς αὐτοῖς ἐστι, καὶ ἐπέστρεψαν
τ veneūt oēs in terrā iuda. τ luxe=
καὶ ἦλθον πάντες εἰς γῆν ἰούδα. καὶ ἐπέν
runt ionathā τ eos q̄ cū eo τ
θησαν τὸν ἰωνάθαν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ
timuerūt valde: τ luxerūt oēs
ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ἐπτοήθησαν πᾶς
īsrael luctū magnū. τ q̄sierunt oēs
Ἰσραὴλ πένθος μέγα. καὶ ἐζήτησαν πάντα
gētes q̄ in circuitu eor̄ cōterere eos.
τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῶν ἐκτρίψαι αὐτούς.
dixerūt enī: nō habēt p̄ncipē τ adiu=
εἶπαν γάρ, οὐκ ἔχουσιν ἄρχοντα καὶ βοη
uantē. nūc igit̄ oppugnabim⁹ eos. τ
θοῦντα. νῦν οὖν πολεμήσωμεν αὐτούς. καὶ
delebim⁹ de hoībus memoriā eor̄.
ἐξαρῶμεν ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν.

C.13 ET audiuit simō q̄ cōgregauit try
Καὶ ἤκουσε σίμων ὅτι συνήγαγε τρύ
phon exercitū multū vt veniret i terrā iuda
φων δύναμιν πολλὴν τ ἐλθεῖν εἰς γῆν ἰούδα
τ attereret eā: τ vidit pplm q̄
καὶ ἐκτρίψαι αὐτήν, καὶ εἶδεν τὸν λαὸν ὅτι
est tremens τ formidās: τ ascēdit in
ἐστιν ἔντρομος καὶ ἔκφοβος, καὶ ἀνέβη εἰς
hierlim: τ cōgregauit pplm τ adhortat⁹
ἱλημ, καὶ ἤθροισε τὸν λαὸν καὶ παρεκάλε
est eos τ dixit eis. ipsi scitis
σεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν αὐτοῖς. αὐτοὶ οἴδατε
quāta ego τ fratres mei τ dom⁹
ὅσα ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ ὁ οἶκος τ
p̄ris mei fecim⁹ p legib⁹
πατρός μου ἐποιήσαμεν περὶ τῶν νόμων
τ sctis: τ p̄lia τ
καὶ τῶν ἁγίων, καὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς
ānustias q̄s vidim⁹. hui⁹ gr̄a peri
στενοχωρίας ἃς εἴδομεν. τούτου χάριν ἀπώ
erūt fratres mei oēs ppter īsrael.
λοντο οἱ ἀδελφοί μου πάντες χάριν τ ἰσρ.
τ relict⁹ sum ego sol⁹. τ nūc nō mihi
καὶ κατελείφθην ἐγὼ μόνος. καὶ νῦν μή μοι
fiat parcere mee aīe in oi
γένοιτο φείσασθαί μου τῆς ψυχῆς ἐν παντὶ
tp̄e tribulatiōis. nō enī sum melior
καιρῷ θλίψεως. οὐ γάρ εἰμι κρείσσων τῶν
fratrib⁹ meis. verūm vidicabo p gen=
ἀδελφῶν μου. πλὴν ἐκδικήσω περὶ τ ἔθ=
te mea τ p sctis τ p
νους μου καὶ περὶ τῶν ἁγίων καὶ περὶ τῶν
vxoribus τ filiis vr̄is: q̄r cōgrega
γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων ὑμῶν, ὅτι συνήχ
te sunt oēs gētes cōterere nos iimi=
θησαν πάντα τὰ ἔθνη ἐκτρίψαι ἡμᾶς ἐχ=
citie gr̄a. τ accensus est spūs
θρας χάριν. καὶ ἀνεζωπύρησε τὸ πνεῦμα τ
ppli simul vt audiuit sermōes hos.
λαοῦ ἅμα τ ἀκοῦσαι τῶν λόγων τούτων.
τ rnderūt voce magna dicētes.
καὶ ἀπεκρίθησαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες.
tu es nr̄ dux p iuda τ io
σὺ εἶ ἡμῶν ἡγούμενος ἀντὶ ἰούδου καὶ ἰω

vt perderēt omnes socios ionathe. At
illi cum cognouissent quia comprehē
sus est ionathas et periit & omnes qui
cum eo erant: hortati sunt semetipos
& exierunt parati in prelium. Et viden
tes hi qui insecuti fuerant quia pro a=
nima res est illis: reuersi sunt. illi autez
venerunt omnes cum pace in terram
iuda. Et planxerunt ionathā & eos qui
cum ipso erant valde. Et luxit israel lu=
ctu magno. Et quesierunt omnes gen
tes que etant in circuitu eorum conte
rere eos. Dixerunt enī. Non habent prī
cipem & adiuuantē: nūc ergo expugne
mus illos. & tollamus de hoībus me=
moriam eorum: Cap. xiij.

ET audiuit simon q̄ congregauit
tryphon exercitū copiosum vtve
niret in terram iuda: & attereret eā: vi
dens quia in tremore populus est & in
timore: ascendit hierusalem & congre
gauit populum & adhortās dixit. Vos
scitis quanta ego & fratres mei & do=
mus patris mei fecimus pro legibus &
p sanctis prelia: & angustias quales vi=
dimus. Horum gratia perierūt fratres
mei omnes propter israel: & relict⁹ su3
ego solus. Et nunc non mihi contin=
gat parcere anime mee in omni tēpo=
re tribulationis. Non enī melior sū fra
tribus meis. Vindicabo itaq̄ gentē me
am & sanctā: natos quoq̄ nostros: &
vxores quia congregate sunt vniuerse
gentes conterere nos inimicitie gratia
Et accensus est spiritus populi simulvt
audiuit sermones istos & respondert
voce magna dicētes. Tu es dux noster
loco iude & ionathe fratris tui. Pugna
prelium nostrum & omnia quecūq̄ di
xeris nobis faciemus. Et congregans
omnes viros bellatores accelerauit cō
sūmare vniuersos muros hierusalē: &
muniuit eaz in gyro. Et misit ionathā
filium absolomi: & cum eo exercitum
nouum in ioppen & eiectis his q̄ erant
in arce remansit illic ipse. Et mouit try
phon a ptolemaida cum exercitu mul
to vt veniret in terraz iuda: & ionathas
cum eo in custodia. Simon autē appli=
cuit in addus cōtra faciem campi. Et vt
cognouit tryphon quia surrexit simō
loco fratris sui ionathe & quia cōmissu
rus esset cum eo prelium: misit ad euz
legatos dicens. Pro argento quod de
bebat frater tuus ionathas in ratione
regis propter negocia que habuit de=
tinuimus eum. Et nunc mitte argenti
talenta centum & duos filios eius ob=
sides vt non dimissus fugiat a nobis &
remittemus eum. Et cognouit simon
quia cum dolo loqueretur secum. Iusi=
sit tamen dari argentum & pueros: ne
inimicitiam magnam sumeret ad po=
pulum israel dicentem quia non mi=
sit ei argentuz & pueros: propterea pe
rijt. Et misit pueros & centum talenta.
Et mentitus est & nō dimisit ionathā.
Et post hec venit tryphon intra regio
nem: vt contereret eam: & gyrauerūt
per viam que ducit ador. Et simon
& castra eius ambulabant in oēm locū

natha fratrib⁹ tuis. pugna
ναθου τῶν ἀδελφῶν σου. πολέμησον
prelium nr̄m. τ oīa q̄cūq̄ di
τὸν πόλεμον ἡμῶν. καὶ πάντα ὅσα ἂν εἴ=
xeris nobis faciem⁹. τ cōgregauit oēs
πῃς ἡμῖν ποιήσομεν. καὶ συνήγαγε πάντας
viros bellatores: τ accelerauit
τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμιστάς, καὶ ἐτάχυνε
cōsumare muros hierlim τ muniuit
τ τελέσαι τὰ τείχη ἱλημ καὶ ὠχύρωσεν
cā circuicirca. τ misit ionathas
αὐτὴν κυκλόθεν. καὶ ἀπέστειλεν ἰωνάθαν τὸν
filiū absalomi τ cū eo exercitū sufficiē
τ ἀβεσσαλώμου καὶ μετ' αὐτ δύναμιν ἱκα=
tem in ioppē. τ eiecit eos q̄ erāt in
νὴν εἰς ἰόππην. καὶ ἐξέβαλε τοὺς ὄντας ἐν
ea: τ mānsit illic in ea. τ ppter⁹ est
αὐτῇ, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἐν αὐτῇ. καὶ ἀπῆρε
tryphon de ptolemaide cū exerci
τρύφων ἀπὸ πτολεμαΐδος μετὰ δυνάμε
tu multo vt ītraret in terrā iuda. τ
ως πολλῆς εἰσελθεῖν εἰς γῆν ἰούδα. καὶ
ionathas cū eo in custodia. simon aūt ca=
ἰωνάθαν μετ' αὐτ ἐν φυλακῇ. σίμων δὲ πα
strametat⁹ est ī adidis cōtra facie
ρενέβαλεν ἐν ἀδίδοις κατὰ πρόσωπον τ
cāpi. τ cognouit tryphon q̄ surrexit sī=
πεδίου. καὶ ἐπέγνω τρύφων ὅτι ἀνέστη σί=
mon p ionatha fratre suo: τ
μων ἀντὶ ἰωνάθου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτ, καὶ
q̄ cōmittere cū eo futur⁹ eēt p̄liū: τ
ὅτι συνάπτειν αὐτῷ μέλλει πολέμου, καὶ
misit ad eū legatos dicēs.
ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις λέγων.
p argēto q̄ debebat ionathas
περὶ τοῦ ἀργυρίου οὗ ὤφειλεν ἰωνάθαν ὁ
frater tu⁹ in rōne regis pp q̄ habuit
ἀδελφός σου εἰς τὸ βασιλικὸν διʼ ἃς εἶχε
negocia detinuim⁹ eū. τ nūc mit=
χρείας συνέχομεν αὐτόν. καὶ νῦν, ἀπόστει=
te argēti talēta centū τ duos
λον ἀργυρίου τάλαντα ἑκατὸν καὶ δύο τῶν
ex filijs ei⁹ obsides: vt nō dimissus rece=
υἱῶν αὐτοῦ ὅμηρα, ὅπως μὴ ἀφεθεὶς ἀπόστα
dat a nobis: τ dimittem⁹ eū. τ
τῆσιν ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἀφήσομεν αὐτόν. καὶ
cognouit simō q̄ dolo loquunt̄ ad e=
ἔγνω σίμων ὅτι δόλῳ λαλοῦσι πρὸς αὐ
um: τ mittit argētū: duos
τόν, καὶ πέμπει τὸ ἀργύριον, καὶ τὰ δύο
pueros. τ ne inimicitiā sūeret ma
παιδάρια. καὶ μὴ ποτε ἔχθραν ἄρῃ με
gnā ad pplm dicētes: q̄ non
γάλην πρὸς τὸν λαὸν λέγοντες ὅτι οὐκ
misi ei argentū τ pue=
ἀπέστειλα αὐτῷ τὸ ἀργύριον καὶ τὰ παι
ros τ periit. τ misit pue=
δάρια καὶ ἀπώλετο. καὶ ἀπέστειλε τὰ παι
ros τ centū talēta. τ mē=
δάρια καὶ τὰ ἑκατὸν τάλαντα. καὶ δὲ
titus est τ nō dimisit ionathan. τ
ψεύσατο καὶ οὐκ ἀφῆκε τὸν ἰωνάθαν. καὶ
post hec venit tryphon vt ascen
μετὰ ταῦτα ἦλθε τρύφων τοῦ ἐμβα=
deret in regionē τ cōtereret
τεῦσαι εἰς τὴν χώραν καὶ ἐκτρίψαι
eā. τ circūdedit viā q̄ in a=
αὐτήν. καὶ ἐκύκλωσεν ὁδὸν τὴν εἰς ἄδω
dora. τ simon τ castra ei⁹
ρα. καὶ σίμων καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτ
cōtra veniebāt ei in oēm locū
ἀντιπαρῆψαν αὐτῷ εἰς πάντα τόπον

Universidad de Deusto
Biblioteca

quocūq; ibat. at q̄ in arce
οὗ ἂν ἐπορεύετο. οἱ δὲ ἐκ τῆς ἄκρας
mittebāt ad tryphonē legatos
ἀπέστελλον πρὸς τρύφωνα πρεσβευτὰς
D ꝛ q̄ vigerēt eū vt veniret ad se
καὶ κατασκευάζοντας ἄνγον τ ἐλθεῖν πρὸς αὐ
p desertū ꝛ mitteret eis
τοὺς διὰ τῆς ἐρήμου καὶ ἀποστεῖλαι αὐτοῖς
alimonias. ꝛ pauit tryphō oēm
τροφάς. καὶ ἡτοίμασε τρύφων πᾶσαν τὴν
eḡtatū suā vt veniret. ꝛ in nocte illa fuit
ἐπιτον αὐτ ἐλθεῖν. καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν
nix multa valde: ꝛ nō venit ppt
χιὼν πολλὴ σφόδρα, καὶ οὐκ ἦλθε διὰ τὴν
niuē. ꝛ abiit ꝛ venit in galaa
χιόνα. καὶ ἀπῆρε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γαλαα
ditim. vt ār appropiquauit bascama: occidit
δίτιν. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ βασκαμά, ἀπέκτει
ionathā ꝛ sepult⁹ ē illic. ꝛ rediit
νε τὸν ἰωνάθαν καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. καὶ ἐπέστρε
tryphō ꝛ abiit in terrā suā.
ψε τρύφων καὶ ἀπῆρεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.
ꝛ misit simō: ꝛ accepit ossa
καὶ ἀπέστειλε σίμων, καὶ ἔλαβε τὰ ὀστᾶ
ionathe fratris sui. ꝛ sepelierūt eū
ἰωνάθαν τ ἀδελφοῦ αὐτ. καὶ ἔθαψαν αὐτὸν
in modin ciuitate patrū ei⁹. ꝛ plā
ἐν μωδεὶν πόλει τῶν πρῶν αὐτοῦ. καὶ ἐκό
xerūt eū oīs israel plāctu magno:
ψαντο αὐτὸν πᾶς ἰσραὴλ κοπετὸν μέγαν,
ꝛ luxerūt eū dies multos. ꝛ
καὶ ἐπένθησαν αὐτὸν ἡμέρας πολλάς. καὶ
edificauit simō sup sepulchrū patris
ᾠκοδόμησε σίμων ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ πρὸς
sui ꝛ fratrū suoꝝ: ꝛ exaltauit
αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ὕψωσεν
illud visu lapide polito a poste-
αὐτὸν τῇ ὁράσει λίθῳ ξεστῷ ἐκ τῶν ὀπι-
rioꝝ⁹ ꝛ anteriorꝝ⁹: ꝛ statuit sup ea
σθεν καὶ ἐμπροσθεν, καὶ ἔστησεν ἐπ' αὐτὰ
septē pyramides: vnā cōtra
ἑπτὰ πυραμίδας, μίαν κατέναντι τῆς
vnā patri ꝛ matri ꝛ quat
μιᾶς τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ τοῖς τέσ
tuoꝝ fratribꝰ. his fecit ma-
σαρσιν ἀδελφοῖς. καὶ ταύτῃς ἐποίησε μη
chinamēta circūponēs colūnas magnas ꝛ
χανήματα περιθεὶς στύλους μεγάλους καὶ
fecit sup colūnas arma
ἐποίησεν ἐπὶ τοῖς στύλοις πανοπλίας
in nomē eternū ꝛ apud arma
εἰς ὄνομα αἰώνιον καὶ παρὰ τὰς πανοπλί
F nauigia sculpta vt videren
ας πλοῖα ἐπιγεγλυμμένα εἰς τὸ θεάσα-
tur ab oīb⁹ nauigātib⁹ p ma
σθαι ὑπὸ πάντων τῶν πλεόντων τὴν θάλα
re. hoc sepulchrū q̄d fecit in modin
σαν. οὗτος ὁ τάφος ὃν ἐποίησεν ἐν μοδεὶν
vsq; ad diē hūc. at tryphō ibat
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ὁ δὲ τρύφων ἐπορεύε
fraude eū antiocho rege ado
το δόλῳ μετὰ ἀντιόχου τ βασιλέως τ νεω
lescēte: ꝛ occidit eū: ꝛ regna
τέρου, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν, καὶ ἐβασίλευ
uit p eo: ꝛ circūposuit sibi diadema
σεν ἀντ' αὐτ, καὶ περιέθετο τὸ διάδημα τῆς
asie: ꝛ fecit plagā magnā in
ἀσίας, καὶ ἐποίησε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ
terra. ꝛ edificauit simō munitio-
τῆς γῆς. καὶ ᾠκοδόμησε σίμων τὰ ὀχυρώμα
nes iudee ꝛ muniuit turrib⁹
τα τῆς ἰουδαίας καὶ περιετείχισε πύργοις

quocūq; ibant. Qui autez in arce erāt:
miserunt ad tryphonez legatos vt festi
naret venire per desertum & mitteret
illis alimonias. Et parauit tryphon om
nem equitatum: vt veniret illa nocte.
Erat enim nix multa valde & non venit
in galaaditim. Et cum appropinquas-
set baschaman occidit ionathan & fi-
lios eius illic. Et conuertit tryphon &
ablit in terram suam. Et misit simon &
accepit ossa ionathe fratris sui & sepe
liuit ea in modin ciuitate patruz eius.
Et planxerunt eum omnis israel plan-
ctu magno: & luxerunt eum dies mul-
tos. Et edificauit simō super sepulchrū
patris su & fratrum suorum edificium
altum visu: lapide polito retro & ante:
& statuit septem pyramidas vnam con
tra vnam: patri & matri: & quattuor fra
tribus. Et his circumposuit columnas
magnas & super colūnas arma: ad me-
moriam eternam: & iuxta arma naues
sculptas: que viderentur ab hominib⁹
nauigantibus mare. Hoc est sepulchrū
quod fecit in modin vsqz in hunc diem.
Tryphon autem cum iter faceret cum
antiocho rege adolescēte dolo occidit
eum & regnauit loco eius. Et impo-
suit sibi diadema asie: & fecit plagā ma
gnam in terra. Et edificauit simon pre
sidia iudee muniens ea turribus excel-
sis & muris magnis: & portis & seris: &
posuit alimenta in munitionibus. Et
elegit simon viros: & misit ad demetriū
regem vt faceret remissionem regioni:
quia actus omnes tryphonis per dire
ptionem fuerant gesti. Et demetrius
rex ad verba ista respondit ei: & scripsit
epistolam talem. Rex demetrius: simo-
ni summo sacerdoti & amico regum &
senioribus et genti iudeorum salutem:
Coronam auream: & bahen quam mi
sistis suscepimus: et parati sumus face-
re vobiscum pacem magnam: & scribe
re prepositis regis remittere vobis q̄
indulsimus. Quecūqz enim constitui-
mus vobis constant. Munitiones quas
edificastis vobis sint. Remittimus quo-
qz ignorātias & peccata vsqz in hodier
num diem: & coronam quam debeba-
tis. Et si quid aliud erat tributarium in
hierusalem: iam non sit tributariuz. Et
si qui ex vobis apti sunt conscribi inter
nostros: conscribantur: et sit inter nos
pax. Anno cētesimo septuagesimo abla
tum est iugum gentium ab israel. Et ce
pit populus israel scribere in tabulis &
gestis publicis: anno primo sub simo-
ne sūmo sacerdote magno duce & prī
cipe iudeorum. In diebus illis applicuit
simon ad gazan: & circundedit caz ca-
stris: & fecit machinas & applicuit ad ci
uitatez: & percussit turrem vnam et cō
prehendit eam: & qui eruperant erāt
intra machinā & ciuitatem: & factus est
motus magnus in ciuitate: et ascende-
runt qui erant in

excelsis ꝛ muris magnis ꝛ turrib⁹
ὑψηλοῖς καὶ τείχεσι μεγάλοις καὶ πύργοις
ꝛ portis ꝛ seris. ꝛ posuit alimēta
καὶ πύλαις καὶ μοχλοῖς. καὶ ἔθετο βρώματα
in munitionib⁹. ꝛ elegit simō viros
ἐν τοῖς ὀχυρώμασι. καὶ ἐπελέξε σίμων ἄνδρ'
ꝛ misit ad demetriū regē
καὶ ἀπέστειλε πρὸς δημήτριον τὸν βασιλέα
vt faceret remissionē regioni. q̄n oēs
τ ποιῆσαι ἄφεσιν τῇ χώρᾳ. ὅτι πᾶσαι αἱ
act⁹ tryphonis erāt rapine. ꝛ mi
πράξεις τρύφωνος ἦσαν ἁρπαγαί. καὶ ἀπε
sit ei demetri⁹ rex iuxta
στειλεν αὐτῷ δημήτριος ὁ βασιλεὺς κατὰ
simones hos. ꝛ respōdit ei: ꝛ
τοὺς λόγους τούτους. καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ, καὶ
scripsit ei epistolā talē. rex
ἔγραψεν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοιαύτην. Βασιλεὺς
demetri⁹ simoni pncipi sacerdotū ꝛ amico re-
δημήτριος σίμωνι ἀρχιερεῖ καὶ φίλῳ βασι
gū ꝛ seniorib⁹ ꝛ gēti iudeoꝝ
λέων καὶ πρεσβυτέροις καὶ ἔθνει ἰουδαίων
gaudere. coronā aureā ꝛ
χαίρειν. τὸν στέφανον τὸν χρυσοῦν καὶ τὴν
bainem q̄ misistis accepim⁹. ꝛ
βαΐνην ἃ ἀπεστείλατε κεκομίσμεθα. καὶ
pati sum⁹ facere vobiscū pacē magnā
ἕτοιμοί ἐσμεν τ ποιεῖν ὑμῖν εἰρήνην μεγάλην
ꝛ scribere iis q̄d sup negocia vt remit
καὶ γράφειν τοῖς ἐπὶ τῶν χρειῶν τ ἀφεῖ-
tāt vobis remissiones. ꝛ q̄ statuim⁹ erga
ναι ὑμῖν ἀφέματα. καὶ ὅσα ἐστήκαμεν πρὸς
vos cōstant. ꝛ munitiones q̄s edifi
ὑμᾶς ἔστηκεν. καὶ τὰ ὀχυρώματα ἃ ᾠκοδο
casti⁹ sint vobis. remittim⁹ ār igno
μήκατε ὑπάρχέτω ὑμῖν. ἀφίεμεν δὲ ἀγνο
rātias ꝛ peccata vsqz in hodier
ήματα καὶ τὰ ἁμαρτήματα ἕως τῆς σήμε-
nū diē. ꝛ coronā quā debebatis
ρον ἡμέρας. καὶ τὸν στέφανον ὃν ὠφείλετε
ꝛ siq̄d aliud tributariū erat i hierl̄: nō āpli⁹
καὶ εἴτι ἄλλο ἐτελωνεῖτο ἐν ἱλημ, μηκέτι
sit tributariū. ꝛ si q̄ apti ex vobis
τελωνείσθω. καὶ εἴ τινες ἐπιτηδειοι ὑμῶν
cōscribi inter cos q̄ circa nos cōscriban
γραφῆναι εἰς τοὺς περὶ ἡμᾶς ἐγγραφέσθω-
tur: ꝛ sit inter nos pax.
σαν, καὶ γινέσθω ἀναμέσον ἡμῶν εἰρήνη.
anno septuagesimo ꝛ cētesimo ablatū ē iugū
ἔτους ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἤρθη ὁ ζυγὸς
gētiū ab israel. ꝛ cepit ppls
τῶν ἐθνῶν ἀπὸ τ ἰσραὴλ. καὶ ἤρξατο ὁ λαὸς
israel scribere in cōscriptionib⁹ ꝛ
ἰσραὴλ γράφειν ἐν ταῖς συγγραφαῖς καὶ
cōmutationib⁹ anno primo sub sumo-
συναλλάγμασιν ἔτους πρώτου ἐπὶ σίμω-
ne pncipe sacerdotū magno ꝛ duce ꝛ pncī
νος ἀρχιερέως μεγάλου καὶ στρατηγοῦ καὶ ἡγου
pe iudeoꝝ. in dieb⁹ illis ca-
μένου ἰουδαίων. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις πα
strametat⁹ ē ad gazā ꝛ circundedit cā
ρενέβαλεν ἐπὶ γαζαν καὶ ἐκύκλωσεν αὐτὴν
castris. ꝛ fecit machinam ꝛ
παρεμβολαῖς. καὶ ἐποίησεν ἑλέπολιν καὶ
applicuit ad ciuitatē: ꝛ pcussit turrē
προσήγαγε τῇ πόλει, καὶ ἐπάταξε πύργον
vnā ꝛ cōprehēdit. ꝛ eruperunt q̄ in
ἕνα καὶ κατελάβετο. καὶ ἐξήλοντο οἱ ἐν τῇ
machina in vrbē. ꝛ fact⁹ est mot⁹
ἑλεπόλει εἰς τὴν πόλιν. καὶ ἐγένετο κίνημα
magn⁹ i ciuitate. ꝛ ascēderūt q̄ in
μέγα ἐν τῇ πόλει. καὶ ἀνέβησαν οἱ ἐν τῇ

Universidad de Deusto
Biblioteca

ciuitate cū vxoríb⁹ ꝛ filijs
πόλει σὺν ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις
supra mu- scissis tunicis
ἐπὶ τὸ τεῖχος διερρηχότες τὰ ἱμάτια
suis. ꝛ clamauerūt voce magna postulā
αὐτῶν·καὶ ἐβόησαν φωνῇ μεγάλῃ ἀξιοῦν-
tes simonē dextras eis dare. ꝛ
τες σίμωνα δεξιὰς αὐτοῖς δοῦναι· καὶ
dixerūt. nō nobis vtaris ſm malitias
εἶπαν·μὴ ἡμῖν χρήσῃ κατὰ τὰς πονηρί-
nras: sed ſm miam tuā. ꝛ
ας ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔλεός σου· καὶ
flex⁹ est eis simō. ꝛ nō debella-
συνελύθη αὐτοῖς σίμων·καὶ οὐκ ἐπολέμη
uit eos. ꝛ eiecit eos de
σεν αὐτούς· καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἐκ τῆς
ciuitate ꝛ emūdauit edes in qb⁹
πόλεως καὶ ἐκαθάρισε τὰς οἰκίας ἐν αἷς
fuerāt simulachra. ꝛ sic intrauit in eā
ἦν τὰ εἴδωλα·καὶ οὕτως εἰσῆλθεν εἰς αὐ
laudās ꝛ bñdicēs. ꝛ eiecit ex ea
τὴν ὑμνῶν καὶ εὐλογῶν· καὶ ἐξέβαλεν ἐξ αὐ
oēm imunditiā: ꝛ collocauit
τῆς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν, καὶ κατῴκισεν
illic viros q̄ legē faciūt.
ἐκεῖ ἄνδρας οἵτινες τὸν νόμον ποιοῦσι.
ꝛ muniuit eā ꝛ edifica
καὶ προσωχύρωσεν αὐτὴν καὶ ᾠκοδόμη-
uit sibi in ipa habitationē: q̄ ātea erāt in
σεν ἑαυτῷ ἐν αὐτῇ οἴκησιν· οἱ δὲ ἐκ τῆς
arce in hierlm phibebant egre-
ἄκρας ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκωλύοντο ἐκπορεύ-
di ꝛ ingredi in regionē.
εσθαι καὶ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν χώραν.
ꝛ emere ꝛ vēdere. ꝛ esuriērūt
καὶ ἀγοράζειν καὶ πωλεῖν·καὶ ἐπείνασαν
valde: ꝛ perierūt ex illis multi
σφόδρα,καὶ ἀπώλοντο ἐξ αὐτῶν ἱκανοὶ τῷ
fame. ꝛ clamauerūt ad simonē dextras
λιμῷ· καὶ ἐβόησαν πρὸς σίμωνα δεξιὰς
accipere. ꝛ dedit eis ꝛ eiecit
λαβεῖν· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἐξέβαλεν
eos illinc ꝛ mūdauit arcē
αὐτοὺς ἐκεῖθεν καὶ ἐκαθάρισε τὴν ἄκραν
ea cōtaminatiōib⁹: ꝛ intrauit in eā
ἀπὸ τῶν μιασμάτων,καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν
tertia ꝛ vicesima secūdi mēsis anno
τῇ τρίτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ δευτέρου μηνὸς ἔτους
vno ꝛ septuagesimo ꝛ centesimo cū
ἑνὸς καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ μετὰ
laude ꝛ ramis ꝛ in cinyris ꝛ in
αἰνέσεως καὶ βαΐων καὶ ἐν κιννύραις καὶ ἐν
cymbalis ꝛ in nablis ꝛ in hymnis ꝛ
κυμβάλοις καὶ ἐν ναβλαις καὶ ἐν ὕμνοις καὶ
in cāticis: q̄ cōtrit⁹ est inimic⁹ magn⁹ ex
ἐν ᾠδαῖς, ὅτι συνετρίβη ἐχθρὸς μέγας ἐξ
israel. ꝛ cōstituit singulis ānis vt agerēt
ἰσραηλ· καὶ ἔστησε κατ᾽ ἐνιαυτὸν τοῦ ἄγειν
diē hāc cū letitia. ꝛ mu-
τὴν ἡμέραν ταύτην μετ᾽ εὐφροσύνης·καὶ προ
niuit mōtē tēpli qō prope
σωχύρωσε τὸ ὄρος τοῦ ἱεροῦ τὸ παρὰ τὴν
arcē: ꝛ habitabat illic ipe ꝛ q̄ cū eo
ἄκραν,καὶ ὤκει ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ παρ᾽ αὐτοῦ.
ꝛ vidit simō ioannē filiū suū q̄
καὶ εἶδεν σίμων ἰωάννην τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὅτι
vir est: ꝛ posuit eū ducē
ἀνὴρ ἐστί,καὶ ἔθετο αὐτὸν ἡγούμενον τῶν
virtutū vniuersax: ꝛ habitabat i gazaris.
δυνάμεων πασῶν, καὶ ὤκει ἐν γαζάροις.

C.14 ΚΑΙ ἐν ἔτει δευτέρῳ καὶ ἑβδομη-

ciuitate cum vxoríb⁹ et filiis supra mu-
rum scissis tunicis suis: & clamauerunt
voce magna postulantes a simone dex-
tras sibi dari: et dixerunt. Nō nobis red-
das secundum malicias nostras: sed se-
cundum misericordias tuas & seruiem⁹
tibi. Et flexꝰ simon nō debellauit eos:
eiecit tamen eos de ciuitate & emunda-
uit edes in quibus fuerāt simulachra: &
tunc intrauit in eam cum hymnis be-
nedicens dominum: & eiecta ab ea om-
ni immundicia collocauit in ea viros q̄
legem facerent: & muniuit eam: & fecit
sibi habitationem. Qui autem erant in
arce hierusalem prohibebantur egre-
di et ingredi regionem: & emere ac vē-
dere & esurierunt valde: et multi ex eis
fame perierunt: et clamauerunt adꝰ si-
monem: vt dextras acciperent et dedit
illis: & eiecit eos inde & mundauit arcē
a contaminationibus: & intrauerunt
in eam tertia & vicesima die secundi mē
sis anno centesimo septuagesimo pri-
mo cum laude: & ramis palmarū: & ci-
tharis: & cinaris: & cymbalis: & nablis
& hymnis: et canticis: quia contritus est
inimicus magnus ex israel: & constituit
vt omnibus annis agerentur dies hi cū
letitia: et muniuit montem templi: qui
erat secus arcem et habitauit ibi ipse et
qui cum eo erant. Et vidit simon iohan-
nem filiuꝫ suum q̄fortis prelii vir esset
& posuit eum ducem virtutum vniuer-
sarum: & habitauit in gazaris.

Capitulum decimum quartum

ANno centesimo septuagesimo se-
cundo congregauit rex demetrius
exercitum suum: & abiit in mediam ad
contrahenda sibi auxilia: vt expugna-
ret tryphonem. Et audiuit arsaces rex
persidis & medie quia intrauit demetri
us confines suos: & misit vnum de pri
cipibus suis vt comprehenderet eū vi-
uum: & adduceret eum ad se. Et abiit &
percussit castra demetrii: & comprehē-
dit eum: & duxit eum ad arsacem: et po
suit eum in custodiam. Et siluit omnis
terra iuda omnibus diebus simonis &
quesiuit bona genti sue: et placuit illis
potestas eius: & gloria eius omnib⁹ die
bus. Et cuꝫ omni gloria sua accepit iop
pen in portum: et fecit introitum in in
sulis maris. Et dilatauit fines gentis sue
et obtinuit regionem. Et congregauit
captiuitatem multam & dominatus est
gazare: et bethsure: et arci: et abstulit
immundicias ex ea: & non erat qui re-
sisteret ei. Et vnusquisq̄ colebat terraꝫ
suam cum pace: et terra iuda dabat fru
ctus suos: et ligna camporum fructum
suum. Seniores in plateis sedebant om
nes: et de bonis terre tractabant: et iu-
uenes induebant se gloriā et stolas bel-
li. Et ciuitatib⁹ tribuebat alimonias: et
constituebat eas vt essent vasa munitio
nis quoadusq̄ nominatum est nomen
glorie eius vsq̄ ad extremum terre. Fe
cit pacē super terram: et letatus est isrl
leticia magna: et sedit vnusquisq̄ sub

mo ꝛ cētesimo cōgregauit demetri⁹
κοσῷ καὶ ἑκατοστῷ συνήγαγε δημήτριος ὁ
rex exercit⁹ suos: ꝛ a-
βασιλεὺς τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ ἐπο
būit in mediā ad cōtrahendū auxi
ρευθη εἰς μηδίαν τοῦ ἐπισπάσασθαι βοή
lia sibi: vt expugnaret tryphonē.
θειαν αὐτῷ,ὅπως πολεμήσῃ τὸν τρύφωνα.
ꝛ audiuit arsaces rex
καὶ ἤκουσεν ἀρσάκης ὁ βασιλεὺς τῆς
persie ꝛ medie q̄ venit deme-
περσίδος καὶ μηδίας ὅτι ἦλθε δημήτρι-
tri⁹ in fines suos: ꝛ misit vnū
ος εἰς τὰ ὅρια αὐτοῦ,καὶ ἀπέστειλεν ἕνα τῶν
principū suox vt cōprehēderet eū vīū.
ἀρχόντων αὐτοῦ συλλαβεῖν αὐτὸν ζῶντα.
ꝛ abiit ꝛ percussit castra
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐπάταξε τὴν παρεμβο-
demetrij: ꝛ cōprehēdit eū ꝛ du-
λὴν δημητρίου,καὶ συνέλαβεν αὐτὸν καὶ ἤγα
xit eū ad arsacē: ꝛ posuit eū in
γεν αὐτὸν πρὸς ἀρσάκην,καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν
custodia. ꝛ siluit terra oīb⁹
φυλακῇ·καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ πάσας τὰς
dieb⁹ simonis. ꝛ quesiuit bona
ἡμέρας σίμωνος. καὶ ἐζήτησεν ἀγαθὰ τῷ
gēti sue: ꝛ placuit illis potestas
ἔθνει αὐτοῦ, καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς ἡ ἐξουσία
ei⁹ ꝛ gloria ei⁹ oīb⁹ die-
αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέ-
b⁹. ꝛ cū oī glia sua acce
ρας·καὶ μετὰ πάσης τῆς δόξης αὐτοῦ ἔλα
pit ioppē in portū. ꝛ fecit in
βε τὴν ἰόππην εἰς λιμένα·καὶ ἐποίησεν εἴ
troitū in insulis maris. ꝛ dilata
σοδον ταῖς νήσοις τῆς θαλάσσης·καὶ ἐπλά-
uit fines gēti sue ꝛ obtinuit
τυνε τὰ ὅρια τῷ ἔθνει αὐτοῦ καὶ ἐκράτησε
regionē. ꝛ cōgregauit captiuitatē
τῆς χώρας· καὶ συνήγαγεν αἰχμαλωσίαν
multā ꝛ dñatus est gazare ꝛ beth-
πολλὴν καὶ ἐκυρίευσε γαζάρων καὶ βαιθ-
sure ꝛ arcis. ꝛ abstulit imū-
σουρων καὶ τῆς ἄκρας·καὶ ἐξῆρε τὰς ἀκα
ditias ex ea: ꝛ nō erat resi-
θαρσίας ἐξ αὐτῆς,καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντικείμε
stēs ei. ꝛ erāt colētes terrā su-
νος αὐτῷ·καὶ ἦσαν γεωργοῦντες τὴν γῆν αὐ
am cū pace. ꝛ terra āt dabat
τῶν μετ᾽ εἰρήνης· καὶ ἡ γῆ δὲ ἐδίδου τὰ
fruct⁹ suos ꝛ ligna cāpox
γεννήματα αὐτῆς καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων
fructū suū. seniores in
τὸν καρπὸν αὐτῶν· πρεσβύτεροι ἐν ταῖς
plateis sedebāt. oēs de bonis
πλατείαις ἐκάθηντο·πάντες περὶ ἀγαθῶν
cōsiliabāt i cōmūi: ꝛ iuuenes induerūt
ἐκοινολογοῦντο,καὶ οἱ νεανίσκοι ἐνεδύσαντο
glias ꝛ stolas belli. ciuitatib⁹
δόξας καὶ στολὰς πολέμου. ταῖς πόλεσιν
tribuebat alimonias. ꝛ cōstituit eas
ἐχορήγησε βρώματα. καὶ ἔταξεν αὐτὰς
in vasis munitionis vsq̄quo nomi-
ἐν σκεύεσιν ὀχυρώσεως ἕως ὄχου ὠνομα-
natū ē nomē glie ei⁹ vsq̄ad extremū
σθη ὁ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ ἕως ἄκρου
terre. fecit pacē sup
τῆς γῆς, ἐποίησε τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῆς
terrā: ꝛ letat⁹ est isrl letitia
γῆς, καὶ εὐφράνθη ἰσραὴλ εὐφροσύνην
magna. ꝛ sedit vnusq̄sq̄ sub
μεγάλην. καὶ ἐκάθισεν ἕκαστος ὑπὸ τὴν

vite sua ꝛ ficu sua. ꝛ nō ἄμωμον αὐτ̄ καὶ τὴν συκῆν αὐτ̄ · καὶ οὐκ
erat exterrēs eos. ꝛ defecit impu ἦν ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς· καὶ ἐξέλιπε πολε=
gnās eos sup terrā. ꝛ reges μῶν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς
cōtriti sunt in dieb⁹ illis. ꝛ συνετρίβησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ
cōfirmauit oēs hūiles ppli ἐστήρισε πάντας τοὺς ταπεινοὺς τοῦ λαοῦ
sui. legē exquisiuit: ꝛ abstulit oēm αὐτ̄· τὸν νόμον ἐξεζήτησε, καὶ ἐξῆρε πάντα
iniquū ꝛ malū. sancta glificauit: ꝛ ἄνομον καὶ πονηρόν· τὰ ἅγια ἐδόξασε, καὶ
multiplicauit vasa sctōꝝ. ꝛ audierūt ἐπλήθυνε τὰ σκεύη τῶν ἁγίων· καὶ ἤκουσαν
in roma ꝙ defunct⁹ eēt ionathas ꝛ vsq; i spar= ἐν ῥώμῃ ὅτι ἀπέθανεν Ἰωνάθαν καὶ ἕως σπάρ=
tā: ꝛ tristati sunt valde. vt ā audierūt της, καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. ὡς δὲ ἤκουσαν
ꝙ simon frater ei⁹ fact⁹ est pro il= ὅτι σίμων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονεν ἀντ' αὐ
lo sūm⁹ sacerdos: ꝛ obtinet regionē τοῦ ἀρχιερεύς, καὶ ἐπεκράτει τῆς χώρας
ꝛ ciuitates q̄ in ea: scripserūt ad καὶ τῶν πόλεων τῶν ἐν αὐτῇ, ἔγραψαν πρὸς
eū tabulis ereis vt renouarēt αὐτὸν δέλτοις χαλκαῖς τοῦ ἀνανεώσασθαι
erga ꝯ amicitiā ꝛ societatē πρὸς αὐτὸν φιλίαν καὶ τὴν συμμαχίαν
quā cōstituerūt cū iuda ꝛ ionatha ἣν ἔστησαν πρὸς Ἰούδαν καὶ Ἰωνάθαν τοὺς
fratrib⁹ ei⁹. ꝛ lecte sunt coā ἀδελφοὺς αὐτοῦ· καὶ ἀνεγνώσθησαν ἐνώπι
ecclesia in hier'lm. ꝛ hoc ον τῆς ἐκκλησίας ἐν Ἰερ̄λημ̄· καὶ τοῦτο τὸ
exēplū epistolaꝝ q̄s misc= ἀντίγραφον τῶν ἐπιστολῶν ὧν ἀπέστει=
rūt spartiate. spartiataꝝ p̄nc̄ipes λαν οἱ σπαρτιᾶται· σπαρτιατῶν ἄρχοντες
ꝛ ciuitas: simoni sacerdoti magno ꝛ καὶ ἡ πόλις, σίμωνι ἱερεῖ μεγάλῳ καὶ τοῖς
seniorib⁹ ꝛ sacerdotib⁹ ꝛ reli πρεσβυτέροις καὶ τοῖς ἱερεῦσι καὶ τῷ λοι
quo pplo iudeoꝝ fratrib⁹ gaudere. πῷ δήμῳ τῶν Ἰουδαίων ἀδελφοῖς χαίρειν·
legati missi ad po= οἱ πρεσβευταὶ οἱ ἀποσταλέντες πρὸς τὸν δῆ
pulū nr̄m nūciauerūt nobis de glo μον ἡμῶν ἀπήγγειλαν ἡμῖν περὶ τῆς δό=
ria vra ꝛ honore. ꝛ gauisi sum⁹ in ξης ὑμῶν καὶ τιμῆς· καὶ ἐυφράνθημεν ἐπὶ τῇ
introitu eoꝝ: ꝛ rescripsim⁹ q̄ ab ip= εἰσόδῳ αὐτῶν, καὶ ἀνεγράψαμεν τὰ ὑπ' αὐ
sis dicta sunt in cōcilijs ppli τοῖς λεχθέντα ἐν ταῖς βουλαῖς τοῦ δήμου
sic. numeni⁹ antiochi ꝛ antipater οὕτως· νουμήνιος ἀντιόχου καὶ ἀντίπατρος
iasonis legati iudeoꝝ venerūt Ἰάσωνος πρεσβευταὶ Ἰουδαίων ἦλθοσαν
ad nos ad renouādū erga nos πρὸς ἡμᾶς ἀνανεούμενοι τὴν πρὸς ἡμᾶς
amicitiā. ꝛ placuit pplo excipere φιλίαν· καὶ ἤρεσε τῷ δήμῳ ἐπιδέξασθαι
viros glioſe ꝛ vt poneret τοὺς ἄνδρας ἐνδόξως καὶ τοῦ θεῖναι τὸ
exēplū simonū illoꝝ in patē ἀντίγραφον τῶν λόγων αὐτῶν ἐν τοῖς ἀπο
tibus pplo libris: vt memo δοτηρίοις τῷ δήμῳ βιβλίοις, εἰς μνημό
riā hēret ppls spartiataꝝ. συνον ἔχειν τὸν δῆμον τῶν σπαρτιατῶν· τὸ
at exēplū hoꝝ scripserūt simoni δὲ ἀντίγραφον τούτων ἔγραψαν σίμωνι τῷ

vite sua: & sub ficulnea sua: & non erat qui eos terreret. Defecit impugnans eos super terram: reges contriti sunt in diebus illis. Et confirmauit omnes humiles populi sui: & legem exquisiuit: & abstulit omnem iniquum & malum. Sancta glorificauit: & multiplicauit vasa sanctorum. Et auditum est rome. qua defunctus esset ionathas & vsq; in spartiatas: & contristati sunt valde. Vt audierunt autem ꝙ simon frater eius factus esset sūmus sacerdos loco eius: & ipse obtineret omnem regionem & ciuitates in ea: scripserunt ad eum tabulis ereis: vt renouarent amicitias & societatem quam fecerat cum iuda & cū ionatha fratribus eius: & lecte sunt in cōspectu ecclesie in hierusalem. Et hoc exemplum epistolarum quas spartiate miserunt. Spartianorum principes & ciuitates: simoni sacerdoti magno & senioribus & sacerdotibus: & reliquo populo iudeorum fratribus salutem. Legati qui missi sunt ad populum nostrum nunciauerunt nobis de vestra gloria & honore & leticia: & gauisi sumus in introitu eorum. Et scripsimus que ab eis erant dicta in conciliis populi sic. Numenius antiochi: & antipater iasonis filius legati iudeorum venerunt ad nos renouantes nobiscum amicitiam pristinam. Et placuit populo excipere viros glioſe & vt ponerent imonū illoꝝ in patē tibus pplo libris: vt memoriā hēret ppls spartiataꝝ. at exēplū hoꝝ scripserūt simoni

principi sacerdotii. post hec misit simon numenium in romā habētē clypeū aureum magnū pōdo minaꝝ milium ad statuēdam cum eis societatem. Cum autem audisset populus romanus sermones istos dixerunt. Quam gratiarum actionem reddem⁹ simoni & filiis eius. Reliquit enim ipse fratres suos & expugnauit inimicos israel ab eis: & statuerunt ei libertatem: & descripserunt in tabulis ereis: & posuerunt in titulis in monte sion. Et hoc est exemplum scripture. Octauadecima die mensis elul anno cētesimoseptuagesimosecundo anno tertio sub simone sacerdote magno in assaramel in conuentu magno sacerdotum & populi & principū & gētis & seniorū regionis: nota facta sunt hec. qm̄ frequēter facta sunt p̄lia in regiōe nr̄a. Simon aūt mattathie filius ex filiis iarib & fratres eius dederūt se piculo: & restiterūt aduersariis gētis sue vt starēt sancta ipsorū & lex: & glia magna glificauerūt gētē suā. Et cōgregauit ionathas gētē suā: & fact⁹ est illis sacerdos magn⁹ & appositus est ad pplm suū: et voluerūt inimici eorū calcare sancta: & atterere regionē ipsorū & extēdere man⁹ in sancta sanctorū. Tūc restitit simō & pugnauit p gēte sua & erogauit pecūias multas: & armauit viros virtutis gētis sue: & dedit illis stipēdia & muniuit ciuitates iudee & bethsurā q̄ erat in finib⁹ iudee vbi erant arma hostium antea: & posuit

principi sacerdotii. post hec misit simon ἀρχιερεῖ· μετὰ ταῦτα ἀπέστειλε σίμων τὸν
numenium in romā habētē clypeū au= νουμήνιον εἰς ῥώμην ἔχοντα ἀσπίδα χρυ
reū magnū pōdo minaꝝ milium ad sta σῆν μεγάλην ὁλκῆς μνῶν χιλίων εἰς τὸ στή=
tuēdā cū eis societatē. vt ā audi σαι πρὸς αὐτοὺς τὴν συμμαχίαν. ὡς δὲ ἤκου
uit ppls simones istos dixerūt. quā σεν ὁ δῆμος τῶν λόγων τούτων εἶπαν· τίνα
gr̄am reddem⁹ simoni ꝛ filiis χάριν ἀποδώσομεν σίμωνι καὶ τοῖς υἱοῖς
ei⁹. firmauit enī ipe ꝛ fratres ei⁹ αὐτ̄· ἐστήρισε γὰρ αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
ꝛ dom⁹ patris ei⁹. ꝛ expugnauerūt καὶ ὁ οἶκος τοῦ πρ̄ς αὐτ̄ · καὶ ἐπολέμησαν
inimicos isr̄l ab eis: ꝛ statuerūt τοὺς ἐχθροὺς Ἰσραὴλ ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἔστησαν
ei libertatē. ꝛ descripserūt in tabulis αὐτῷ ἐλευθερίαν· καὶ κατέγραψαν ἐν δέλτοις
ereis: ꝛ posuerūt i colūnis in mōte si= χαλκαῖς, καὶ ἔθεντο ἐν στήλαις ἐν ὄρει Σι=
on. ꝛ hoc exēplū scri ών· καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον τῆς γρα=
pture. decima octaua elul: anno secūdo φῆς· ὀκτωκαιδεκάτη Ἐλούλ, ἔτους δευτέρου
ꝛ septuagesimo ꝛ cēteſimo: ꝛ hic καὶ ἑβδομηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ, καὶ τοῦτο
tertio ann⁹: sub simone p̄ncipe sacerdotii i τρίτον ἔτος, ἐπὶ σίμωνος ἀρχιερέως ἐν
saramel: in cōuentu magno sacer= σαραμέλ, ἐπὶ συναγωγῆς μεγάλης ἱερέ=
dotū ꝛ ppli ꝛ principū gētis ꝛ ων καὶ λαοῦ καὶ ἀρχόντων ἔθνους καὶ τῶν
seniorꝝ regiōis innotuit nobis: πρεσβυτέρων τῆς χώρας ἐγνώρισεν ἡμῖν,
qm̄ frequēter facta sunt p̄lia in ἐπεὶ πολλάκις ἐθλίβησαν πόλεμοι ἐν τῇ
regiōe. simon āt mattathie fili⁹ fili χώρᾳ· σίμων δὲ ὁ ματταθίου ὁ υἱὸς τῶν υἱ
orū iarib ꝛ fratres ei⁹ dederūt ise ip ῶν ἰαριβ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτ̄ ἔδωκαν ἑαυ=
sos piculo: ꝛ restiterūt aduersa τοὺς τῷ κινδύνῳ, καὶ ἀντέστησαν τοῖς ὑπεναν
riis gētis sue: vt starent sancta ip τίοις τ̄ ἔθνους αὐτῶν, ὅπως σταθῇ τὰ ἅγια αὐ
sorū ꝛ lex. ꝛ glia magna glorificauerūt τῶν καὶ ὁ νόμος· καὶ δόξη μεγάλη ἐδόξασαν τὸ
gētē suā. ꝛ cōgregauit ionathas gētē sū= ἔθνος αὐτῶν· καὶ ἠθροισε Ἰωνάθαν τὸ ἔθνος αὐ=
am. ꝛ fact⁹ est eis p̄nceps sacerdotii: ꝛ appo τῶν· καὶ ἐγένηθη αὐτοῖς ἀρχιερεύς, καὶ προσε
sitꝰ ad pplꝫ suū. ꝛ voluerūt inimi τέθη πρὸς τ̄ λαὸν αὐτ̄· καὶ ἐβουλήθησαν οἱ ἐχ
ci eoꝝ ascēdere in regionē eo θροὶ αὐτῶν ἐμβατεῦσαι εἰς τὴν χώραν αὐ
rū vt cōtererēt regionē illoꝝ ꝛ extēde τῶν τ̄ ἐκτρίψαι τὴν χώραν αὐτῶν καὶ ἐκτεῖ
rēt man⁹ in sancta eoꝝ. tūc surrexit si νai χεῖρ̄ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν· τότε ἀνέστη Σί
mon ꝛ pugnauit pro gēte sua. ꝛ μων καὶ ἐπολέμησε πρὸ τ̄ ἔθνους αὐτ̄· καὶ
expēdit pecunias multas ex suis. ꝛ ἐξέδαπάνησε χρήματα πολλὰ τῶν ἑαυτ̄· καὶ
armauit viros exercit⁹ gē ὡπλοδότησε τοὺς ἄνδρ̄ τῆς δυνάμεως τ̄ ἔθ
tis sue: ꝛ dedit eis stipēdia. ꝛ mu νους αὐτ̄, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὀψώνια· καὶ ὠ
nioꝝ ciuitates iudee ꝛ beth= χύρωσε τὰς πόλεις τῆς Ἰουδαί· καὶ τὴν Βαιθ
sur̄an q̄ in finib⁹ iudee: vbi erāt σούραν τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Ἰουδαίας, οὗ ἦν
arma hostiū pri⁹. ꝛ posuit τὰ ὅπλα τῶν πολεμίων τὸ πρότερ· καὶ ἔθετο

Universidad de Deusto
Biblioteca

illic presidiū viros iudeos. τ ioppen
ἐκεῖ φρουρὰν ἄνδρ̄ ἰουδαίους, καὶ ἰόπ̄ων
muniuit q̄ in mari: τ ga
ὠχύρωσε τὴν ἐπὶ τῆς θαλάσης, καὶ τὴν γά
zara q̄ in finib⁹ azoti in q̄ habitabāt
ζαρα τὴν ἐπὶ τῶν ὁρίων ἀζώτ̄ ἐν ᾗ ὠκοῦσαν
hostes pri⁹ illic. τ collocauit
οἱ πολέμιοί· ὸ πρότερον ἐκεῖ· καὶ κατῴκισεν
illic iudeos. τ q̄cūq̄ apta erāt ad
ἐκεῖ ἰουδαίους· καὶ ὅσα ἐπιτήδεια ἦν πρὸς
hoc correptionē posuit in eis. τ
τὴν κοῦτων ἐπανόρθωσιν ἔθετο ἐν αὐτοῖς· καὶ
vidit ppls fidē simonis τ
εἶδεν ὁ λαὸς τὴν πίσιν τοῦ σίμωνος καὶ τὴν
gliam quā cogitauit facere gēti
δόξαν ἣν ἐβουλεύσατο ποιῆσαι τῷ ἔθνει
sue: τ posuerūt eū ducē sui
αὐτοῦ, καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἡγούμενον αὐτῶν
τ pncipē sacerdotū: q⁹ ipe fecit
καὶ ἀρχιερέα, διὰ τὸ αὐτὸν πεποιηκέναι
oia hec. τ iusticiā τ
πάντα ταῦτα· καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν
fidē quā cōseruauit gēti sue. τ
πίσιν ἣν συνετήρησε τῷ ἔθνει αὐτοῦ· καὶ
q̄siuit oi modo exaltare
ἐζήτησε ποιῆσαι τρόπῳ ὑψῶσαι τὸν λαὸν
sui. τ in dieb⁹ ei⁹ psperati ē
αὐτ̄· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ εὐοδώθη
in manib⁹ ei⁹: vt tollerent gēres
ἐν ταῖς χερσὶν αὐτ̄, τοῦ ἐξαρθῆναι τὰ ἔθνη
de regione ipōr τ q̄ sunt in ciuitate
ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει
dauid q̄ in hierlm. q̄ fecerūt sibi
δαυὶδ τοὺς ἐν ἱλημ̄· οἱ ἐποίησαν ἑαυτοῖς
arcē de q̄ egrediebant̄ τ cōtaminabāt in
ἄκραν ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο καὶ ἐμίαινον κύ-
circuitu sanctor τ faciebāt plagā ma-
κλῳ τῶν ἁγίων καὶ ἐποίουν πληγὴν μεγά
gnā in castitate. τ collocauit in ea
λην ἐν τῇ ἁγνείᾳ, καὶ κατῴκισεν ἐν αὐτῇ
viros iudeos: τ muniuit eā
ἄνδρας ἰουδαίους, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν
ad tutamētū regionis τ ciuita
πρὸς ἀσφάλειαν τῆς χώρας καὶ τῆς πόλε
tis. τ exaltauit muros hierlm. τ
ως· καὶ ὕψωσε τὰ τείχη ἱερουσαλήμ· καὶ ὁ
rex demetri⁹ statuit ei
βασιλεὺς δημήτριος ἔστησεν αὐτῷ τὴν ἀρ
mū sacerdotiū sim oia. τ fecit ex
χιερωσύνην κατὰ πάντα· καὶ ἐποίησεν αὐ
um ex amicis suis: τ glificauit eū glia
τὸν τῶν φίλων αὐτ̄, καὶ ἐδόξασεν αὐτὸν δόξη
magna. auditū ē eī⁹ q̄ appellant̄
μεγάλη· ἠκούσθη γὰρ ὅτι προσαγορεύονται οἱ
iudei a romanis amici τ so-
ἰουδαῖοι ὑπὸ ῥωμαίων φίλοι καὶ συμμα-
cij. τ q̄ occurrerūt legatis
χοι· καὶ ὅτι ἀπήντησαν τοῖς πρεσβύταις
simonis glriose. τ q⁹ pscuserunt in
σίμωνος ἐνδόξως· καὶ ὅτι ἐυδόκησαν οἱ ἰου
dei τ sacerdotes esse eor simo
δαῖοι καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ εἶναι αὐτῶν σίμω
nē ducē τ sūmū sacerdotē in sculū
να ἡγούμενον καὶ ἀρχιερέα εἰς τὸν αἰῶνα
donec resurgat ppheta fidelis τ vt
ἕως τοῦ ἀναστῆναι προφήτην πιστὸν καὶ τοῦ
sit sup eos dux. τ vt curasit
εἶναι ἐπ̄ αὐτὸν στρατηγόν. καὶ ὅπως μέλῃ
ei de sanctis cōstituere p eū
αὐτῷ περὶ τῶν ἁγίων καθίσαι δῑ αὐτοῦ
sup opa eor τ sup regionē
ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς χώρας

illic presidiū viros iudeos. Et ioppē mu
niuit q̄ erat admare: & gazarā q̄ est in
finibus azoti: in qua hostes antea habi
tabant: & collocauit illic iudeos & que
cunq; apta erant ad correptionem eo-
rum posuit in eis: & vidit populus aptū
simonis & gloriam quam cogitabat fa
cere genti sue: & posuerunt eum duce
suum & principem sacerdotum: eo q;
ipse fecerit hec omnia: & iusticiam & fi
dem quam conseruauit genti sue: & ex
quisiuit omni modo exaltare populu
suum: & in diebus eius prosperatum est
in manibus eius vt tollerentur gentes
de regione ipsorum: & qui in ciuitate
dauid erant in hierusalem in arce de q̄
procedebant & contaminabant omnia
que in circuitu sanctorum sunt: & infe
rebant plagam magnā castitati: & col-
locauit in ea viros iudeos ad tutamentū
regionis & ciuitatis: & exaltauit muros
in hierusalem. Et rex demetrius sta-
tuit illi sūmum sacerdotium: secundu
hec fecit eum amicum suum: et glorifi-
cauit eum gloria magna. Audiuit eni
q; appellati sunt iudei a romanis ami-
ci & socii & fratres: & quia susceperunt
legatos simonis gloriose: & quia iudei
& sacerdotes eorum consenserunt eu
esse ducem suum: & sūmum sacerdotē
in eternum donec surgat propheta fi-
delis & vt sit super eos dux: & vt cura-
esset illi pro sanctis: & vt constitueret
prepositos super opera eorum & super
regionem: & super arma & super presi-
dia: & cura sit illi de sanctis: & vt audia-
tur ab omnibus: & scribantur in nomi
ne eius omnes conscriptiones in regio
ne: & vt operiatur purpura & auro: &
ne liceat vlli ex pplo et ex sacerdotib⁹
irritum facere aliquid horu: & contra
dicere his que ab eo dicuntur: aut con-
uocare conuentum in regione sine ipo
& vestiri purpura et vti fibula aurea: q
autem fecerit extra hec: aut irritum fe-
cerit aliquid horum: reus erit. Et cō-
placuit omni populo statuere simone
et facere secundum verba ista: & susce-
pit simon: & placuit ei vt summo sacer
dotio fungeretur: & esset dux et prin-
ceps gentis iudeorum & sacerdotum: &
preesset omnibus: & scripturam istam
dixerūt ponere in tabulis ereis: & pone
re eas in peribolo sanctoru in loco ce
lebri. Exemplum autem eorum pone
re in erario: vt habeat simō et filii eius.

Capitulum decimum quintum.

ΘΤmisit rex antiochus filius deme
trii epistolas ab insulis maris simo
ni sacerdoti: & principi gētis iudeorū
& vniuerse genti: & erant continentes
hunc modum. Rex antiochus simo-
ni sacerdoti magno et genti iudeoru
salutem. Quoniam quidam pestilen-
tes obtinuerunt regnum patrum no-
strorum: volo autem vendicare regnu
et restituere illud sicut erat antea: & ele
cta feci multitudinem exercitus: & fe
ci naues bellicas. ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

τ sup arma τ sup munitio
καὶ ἐπὶ τῶν ὅπλων καὶ ἐπὶ τῶν ὀχυρω-
nes: τ vt cura sit ei de
μάτων, καὶ ὅπως μέλῃ αὐτῷ περὶ τῶν
sanctis. τ vt audiat ab oīb⁹
ἁγίων· καὶ ὅπως ἀκούηται ὑπὸ πάντων
τ vt scribant̄ in noie eius
καὶ ὅπως γράφωνται ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτ̄
oēs cōscriptiones in regiōe. τ vt
πᾶσαι συγγραφαὶ ἐν τῇ χώρᾳ· καὶ ὅπως
operiat̄ purpura τ aurū ferat. F
περιβάλληται πορφύραν καὶ χρυσοφορῇ·
τ nō licebit vlli ex pplo τ sacer
καὶ οὐκ ἐξέσται οὐδενὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἱε-
dotib⁹ irritū facere aliqd horū τ cōtradicere
ρέων ἀθετῆσαί τι τούτων καὶ ἀντειπεῖν
ab eo dicēdis τ cōuoca-
τοῖς ὑπ̄ αὐτοῦ ῥηθησομένοις καὶ ἐπισυναγε-
re cōuentū in regiōe sine ipo. τ
ναι συναγωγὴν ἐν τῇ χώρᾳ ἄνευ αὐτ̄· καὶ
vestiri purpura τ infibula;
περιβάλλεσθαι πορφύραν καὶ ἐμπορπᾶσθαι
ri fibula aurea. q̄ ūt pter hec
σθαι πόρπην χρυσῆν· ὃς δ̄ ἂν παρὰ ταῦ
facerit aut irritū fecerit q̄cūq; horū re⁹
τα ποιήσῃ ἢ ἀθετήσῃ τι τούτων ἔνοχος
erit. τ placuit oi pplo statuere si-
ἔσται· καὶ ἐυδόκησε πᾶς ὁ λαὸς θεῖναι σί-
monē facere sm verba ista.
μωνι ποιῆσαι κατὰ τοὺς λόγους τούτους.
τ suscepit simon τ placuit esse sū
καὶ ἐπεδέξατο σίμων καὶ ἐυδόκησεν ἀρχι
mū sacerdotē τ esse ducē τ pncipē gē G
ερατεύειν καὶ εἶναι στρατηγὸς καὶ ἐθνάρχης
tis iudeoꝝ. τ sacerdotū τ pēsse
τῶν ἰουδαίων· καὶ ἱερέων καὶ τοῦ προστατῆ
oīb⁹. τ scripturā istā dixerūt
σαι πάντων· καὶ τὴν γραφὴν ταύτην εἶπαν
poni in tabulis ereis: τ statuere il-
θεῖναι ἐν πλαξὶ χαλκαῖς, καὶ στῆσαι αὐ-
las in pibolo sctōr in loco cele-
τὰς ἐν περιβόλῳ τῶν ἁγίων ἐν τόπῳ ἐπι
bri. at exēpla eaꝝ poni in
σήμῳ· τὰ δὲ ἀντίγραφα αὐτῶν θεῖναι ἐν τῷ
crario: vt hēat simon τ filij ei⁹.
γαζοφυλακίῳ, ὅπως ἔχησίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτ̄

ΘΤ misit antioch⁹ fili⁹ de- C.15.
Καὶ ἀπέστειλεν ἀντίοχος υἱὸς δη-
metrij regis epistolas ab
μητρίου τοῦ βασιλέως ἐπιστολὰς ἀπὸ
insulis maris simoni sacerdoti τ
τῶν νήσων τῆς θαλάσης σίμωνι ἱερεῖ καὶ
pncipi gētis iudeoꝝ. τ vniuerse gēti.
ἐθναρχῃ τῶν ἰουδαίων καὶ παντὶ τῷ ἔθνει.
τ erāt cōtinētes modū hūc.
καὶ ἦσαν περιέχουσαι τὸν τρόπον τοῦτον.
rex antioch⁹ simoni sacerdoti magno
βασιλεὺς ἀντίοχος σίμωνι ἱερεῖ μεγάλω
τ pncipi gētis τ gēti iudeoꝝ gaudere. quo-
καὶ ἐθναρχῃ καὶ ἔθνει ἰουδαίων χαίρειν. ἐπεὶ
niā viri pestilētes obtinuerūt re- A
δὴ ἄνδρες λοιμοὶ κατεκράτησαν τῆς βα-
gnū patrū nroꝝ: volo ūt
σιλείας τῶν πατέρων ἡμῶν, βούλομαι δὲ
vēdicare regnū: vt
ἀντιποιήσασθαι τῆς βασιλείας, ὅπως
restituā illud vt erat prius.
ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἦν πρότερον.
collegi ūt multitudinē exercitū: τ
ἐξενολόγησα δὲ πλῆθος δυνάμεων, καὶ
parauī naues bellicas.
κατεσκεύασα πλοῖα πολεμικά. ∞∞∞∞

volo ãt procedere p regionẽ:
Βούλομαι δὲ ἐκβῆσαι κατὰ τὴν χώραν,
vt vlciſcar eos q̃ corruperũt
ὅπως μετέλθω τοὺς κατεφθαρκότας τὴν χώ
regionẽ nr̃am t q̃ deſolauerũt ciuitates
ραν ἡμῶν καὶ τοὺς ἠρημωκότας πόλεις πολ
B multas in regno. nũc ergo ſtatuo tibi om
λὰς ἐν τῇ βασιλείᾳ. νῦν οὖν ἵστημί σοι πάν
nes ablationes q̃s remiſerũt tibi q̃ ãte me
τα τὰ ἀφαιρέματα ἃ ἀφῆκάν σοι οἱ πρὸ ἐμοῦ
reges. t q̃cũq; alia dona remiſerũt
βασιλεῖς. καὶ ὅσα ἄλλα ἀφέματα ἀφῆκάν
tibi t p̃miſerũt tibi facere p̃cuſſurã p
σοι καὶ ἐπιτρεψάν σοι ποιῆσαι κόμμα ἴδι
priũ numiſma regioni tue. hierlm ãt t ſctã
ον νόμισμα τῇ χώρᾳ σου. ἱλῃ δὲ καὶ τὰ ἅγια
eſſe libera. t oia arma q̃ fa
εἶναι ἐλεύθερα. καὶ πάντα τὰ ὅπλα ὅσα κα
bricaſti t munitiones q̃s cõſtruxi
τεσκεύακας καὶ τὰ ὀχυρώματα ἃ ᾠκοδόμη
ſti q̃s obtines: maneãt tibi. t oẽ debi
σας ὧν κρατεῖς, μενέτω σοι. καὶ πᾶν ὀφεί
tũ regiũ t q̃ futura ſũt regia:
λημα βασιλικὸν καὶ τὰ ἐσόμενα βασιλικά,
ex hĩc t in oẽ tp̃s re
C ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἀπο
mittanẽ tibi. cũ ãt cõſtituerim⁹ re
φείδωσοι. ὡς δ' ἂν καταστήσωμεν τὴν βα
gnũ nr̃um: glificabim⁹ te t gẽtẽ
σιλείαν ἡμῶν, δοξάσομέν σε καὶ τὸ ἔθνος
tuã t tẽplũ glia magna. vt mani
σου καὶ τὸ ἱερὸν δόξῃ μεγάλῃ. ὡς τε φα
feſta fiat glia vr̃a i vniuerſa
νερὰν γενέσθαι τὴν δόξαν ὑμῶν ἐν πάσῃ
terra. ãno ãrto t ſeptuageſimo
τῇ γῇ. ἔτους τεταρτου καὶ ἑβδομηκοστοῦ
t cẽteſimo exijt antioch⁹ in trã
καὶ ἑκατοστοῦ ἐξῆλθεν ἀντίοχος εἰς τὴν γῆν
patrũ ſuor̃: t cõuenerũt ad eũ
τῶν πατέρων αὐτοῦ, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτὸν
oẽs exercit⁹: ita vt pauci eẽt
πᾶσαι αἱ δυνάμεις, ὥστε ὀλίγους εἶναι
eũ tryphone. t p̃ſecut⁹ ẽ eũ antiochus
σὺν τρύφωνι. καὶ ἐδίωξεν αὐτὸν ἀντίοχος
rex. t venit in doriã fugiẽs
D ὁ βασιλεύς. καὶ ἦλθεν εἰς δῶρα φεύγων
p̃ mare. ſciebat.n. q̃ cõgregata
ἐπὶ τῆς θαλάσης. οἶδε γὰρ ὅτι ἐπισυνῆ
erãt in eũ mala. t reliquerũt e
χται ἐπ' αὐτὸν τὰ κακά. καὶ ἀφῆκαν αὐ
tum exercit⁹ t applicuit exercitũ antio
τὸν αἱ δυνάμεις καὶ παρενέβαλεν ἀντίο
ch⁹ ſup doriã. t eũ eo duodeci decẽmi
χος ἐπὶ δῶρα. καὶ σὺν αὐτῷ δώδεκα μυριά
lia viro⁹ belligerato⁹ t octo milia eq̃
δες ἀνδρῶν πολεμιστῶν καὶ ὀκτακισχίλιαι ἱππεῖ
tũ. t circuiuit ciuitatẽ t nauce
ς. καὶ ἐκύκλωσε τὴν πόλιν καὶ τὰ πλοῖα
a mari cõgregauit: t vexabat
ἀπὸ θαλάσης συνῆψε, καὶ ἔθλιβε τὴν
ciuitatẽ a terra t mari.
πόλιν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσης.
t nõ ſinebat vllũ egredi t
καὶ οὐκ εἴασεν οὐδένα ἐκπορεύεσθαι καὶ
ingredi. t venit numeni⁹ t
E εἰσπορεύεσθαι. καὶ ἦλθε νουμήνιος καὶ
q̃ eũ eo ex roma habẽtes epiſto
οἱ παρ' αὐτοῦ ἐκ ῥώμης ἔχοντες ἐπιστο
las regib⁹ t regionib⁹: in
λὰς τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ἐν
q̃b⁹ ſcripta erãt hec. luci⁹ cõſul
αἷς ἐγεγράπτο τάδε. λεύκιος ὕπατος

Volo autem procedere per regionem: vt vlciſcar in eos qui corruperunt regionem noſtram: & qui deſolauerunt ciuitates multas in regno meo. Nunc ergo ſtatuo tibi omnes oblatiões quas remiſerunt tibi ante me omnes reges: & quecunq; alia dona remiſerunt tibi: & permitto tibi facere percuſſuraz; proprii numiſmatis in regione tua. Hieruſalem autem ſanctam eſſe et liberam: & omnia arma que fabricata ſunt et preſidia que conſtruxiſti que tenes maneant tibi: & omne debitum regis: & que futura ſunt regi ex hoc & in totum tẽpus remittuntur tibi. Cum autem obtinuerimus regnum noſtrum: glorificabimus te & gentem tuam et templum gloria magna: ita vt manifeſtetur gloria veſtra in vniuerſa terra. Anno centeſimo ſeptuageſimo quarto exiit ãtiochus in terram patrum ſuorum: & conuenerunt ad eum omnes exercitus: ita vt pauci relicti eſſent cum tryphone. Et inſecutus eſt eum antiochus rex: & venit doram fugiens per maritimam. Sciebat enim q̃ congregata ſunt mala in eum: et reliquit eum exercitus. Et applicuit antiochus ſuper doraz cum centum viginti milibus virorum belligerantorum: & octo milibus equitum. Et circuiuit ciuitatem: & naues a mari acceſſerunt: & vexabant ciuitatem a terra & mari et neminem ſinebant ingredi vel egredi. Venit autem numenius et qui cum eo fuerant ab vrbe roma habentes epiſtolas regibus & regionibus ſcriptas: in quibus continebantur hec. Lucius conſul romanorum: ptolemeo regi ſalutem. Legati iudeorum venerũt ad nos amici noſtri: renouantes priſtinam amicitiam et ſocietatem: miſſi a ſimone principe ſacerdotum et populo iudeorum. Attulerunt autem et clypeum aureum mĩarum mille. Placuit itaq; nobis ſcribere regibus & regionibus vt nõ inferãt illis mala: neq; impugnent eos: & ciuitates eorum & regiones eorum: et vt non ferant auxilium pugnantibus aduerſus eos. Viſum autem eſt nobis accipere ab eis clypeum. ſi qui ergo peſtilẽtes fugerint de regione ipſorum ad vos: tradite eos ſimoni principi ſacerdotum: vt vindicet in eos ſecundum legem ſuam. Hec eadem ſcripta ſunt demetrio regi: & attalo: & arabe. et arſaci: & in omnes regiones & ſampſame: & ſpartanis: delo: & mido: & ſitione: & carie: & ſamum: & pamphiliaz: & lyciam: & alicarnaſum: & rhodum: & faſelida: & choo: & ſiden: & arado: & gortynam: & gnidum: & cyprum: & cyrenen. Exemplum autem eorum ſcripſerunt ſimoni principi ſacerdotum et populo iudeorum. Antiochus autem rex applicuit caſtra in doraz ſecundo: admouens ei ſẽper manus: & machinas faciens & concluſit tryphonem ne procederet. Et miſit ad

eum ſimon ooooooooooooooooooooooo

romanoꝝ ptolemeo regi gandere:
ῥωμαίων πτολεμαίῳ βασιλεῖ χαίρειν,
legati iudeoꝝ venerũt ad
πρέσβεις τῶν ἰουδαίων ἦλθον πρὸς ἡ
nos amici nr̃i t ſocij renouã
μᾶς φίλοι ἡμῶν καὶ σύμμαχοι ἀνανεού
tes q̃ ab initio amicitiã t ſocieta
μενοι τὴν ἐξ ἀρχῆς φιλίαν καὶ συμμα
tẽ: miſſi a ſimone
χίαν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ σίμωνος τοῦ
p̃incipe ſacerdotũ t pp̃lo iudeoꝝ.
ἀρχιερέως καὶ τοῦ δήμου τῶν ἰουδαίων.
attulerũt ãt clypeũ aureũ mĩnaꝝ
ἤνεγκαν δὲ ἀσπίδα χρυσῆν ἀπὸ μνῶν
quinq; miliũ. placuit igit̃ nobis ſcribere
πεντακισχιλίων. ἤρεσεν οὖν ἡμῖν γράψαι
regib⁹ t regionib⁹: vt
τοῖς βασιλεῦσι καὶ ταῖς χώραις, ὅπως
nõ querãt eis mala. t ne im
μὴ ἐκζητήσωσιν αὐτοῖς κακά. καὶ μὴ πο
pugnẽt eos t ciuitates eo
λεμήσωσιν αὐτοὺς καὶ τὰς πόλεις αὐ
rũ t regionẽ eoꝝ: t vt nõ
τῶν καὶ τὴν χώραν αὐτῶν, καὶ ἵνα μὴ
auxilienẽ ipugnãtib⁹ eos.
συμμαχήσωσι τοῖς πολεμοῦσιν αὐτούς.
viſũ ẽ ãt nobis accipe clypeũ ab
ἔδοξε δὲ ἡμῖν δέξασθαι τὴν ἀσπίδα πα
eis. ſi q̃ ergo peſtilẽtes fuge
ρ' αὐτῶν. εἴτινες οὖν λοιμοὶ διαφεύ
rũt de regione illoꝝ ad vos:
γασιν ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς,
tradite eos ſimoni p̃incipi ſacerdotũ:
παράδοτε αὐτοὺς σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ,
vt vindicet in eos ſm legẽ
ὅπως ἐκδικήσῃ αὐτοὺς κατὰ τὸν νόμον
ſuã. t hec ſcripſit demetri⁹
αὐτῶν. καὶ ταῦτα ἔγραψε δημήτριος τῷ
regi t attalo t arathe t ar
βασιλεῖ καὶ ἀτταλῳ καὶ ἀράθῃ καὶ ἀρ
ſace t in oẽs regiões t
σάκῃ καὶ εἰς πάσας τὰς χώρας καὶ
ſampſame t ſpartiatis: t in de
σαμψάμῃ καὶ σπαρτιάταις, καὶ εἰς δή
lũ t in myndum t in ſicionem t
λον καὶ εἰς μύνδον καὶ εἰς σικιῶνα καὶ
in caridem t in ſamũ t
εἰς τὴν καρίδα καὶ εἰς σάμον καὶ τὴν
pãphiliam. t in lyciam t in
παμφιλίαν. καὶ εἰς τὴν λυκίαν καὶ εἰς
alicarnaſſum t in co t in ſiden
ἁλικαρνασσὸν καὶ εἰς κῶ καὶ εἰς σίδην
t in aradon et in phaſelidem t
καὶ εἰς ἄραδον καὶ εἰς φασηλίδα καὶ
in gortynam t gniduꝝ t cyprum t
εἰς γόρτυναν καὶ κνίδον καὶ κύπρον καὶ
cyrenem. at exẽplũ coꝝ ſcri
κυρήνην. τὸ δὲ ἀντίγραφον αὐτῶν ἔ
pſerũt ſimoni p̃incipi ſacerdotũ. ãtioch⁹
γραψαν σίμωνι τῷ ἀρχιερεῖ. ἀντίοχος
ãt rex caſtra applicuit in do
δὲ ὁ βασιλεὺς παρενέβαλεν ἐπὶ δῶ
rã ſecũdo: admonẽs ſem
ρα ἐν τῇ δευτέρᾳ, προσάγων διαπαν
per ei man⁹ t machinas fa
τὸς αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ μηχανὰς ποι
ciẽs. t cõcluſit tryphonẽ
ούμενος. καὶ συνέκλεισε τὸν τρύφωνα
p̃pe ingredi t egredi
τοῦ εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι.
t miſit ei ſimon
καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ σίμων ooooooo

Universidad de Deusto
Biblioteca

duo milia virorū electorū vt auxiliarent
δισχιλίους ἄνδρας ἐκλεκτοὺς συμμαχῆσαι
ei ꝛ argētū ꝛ aurū ꝛ vasa
αὐτῷ καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη
copiosa. ꝛ nō voluit ea accipe
ἱκανά· καὶ οὐκ ἠβούλετο αὐτὰ δέξασθαι
sed rupit oia q̄ pepigit cū eo
ἀλλ' ἠθέτησε πάντα ὅσα συνέθετο αὐτῷ τὸ
prius ꝛ alienat⁹ est ab eo. ꝛ mi=
πρότερον, καὶ ἠλλοτριοῦτο αὐτῷ· καὶ ἀπέ=
sit ad eū athenobiū vnū de amicis
στειλε πρὸς αὐτὸν ἀθηνόβιον ἕνα τῶν φίλων
suis collocutus cū ipo dicēs. vos
αὐτοῦ κοινολογισόμενον αὐτῷ λέγων· ὑμεῖς
obtinetis ioppen ꝛ gazarā
κατακρατεῖτε τῆς ἰόππης καὶ γαζάρων
ꝛ arcē q̄ in hierlm ciuitates
καὶ τῆς ἄκρας τῆς ἐν ἱερουσαλὴμ πόλεις
regni mei. fines eaꝝ desola
τῆς βασιλείας μου· τὰ ὅρια αὐτῶν ἠρημώ=
stis ꝛ fecistis plagā magnā sup
σατε καὶ ἐποιήσατε πληγὴν μεγάλην ἐπὶ
terrā. ꝛ dñati estis locoꝝ multoꝝ
τῆς γῆς· καὶ ἐκυριεύσατε τόπων πολλῶν
in regno meo. nūc ergo tradite
ἐν τῇ βασιλείᾳ μου. νῦν οὖν παράδοτε τὰς
ciuitates q̄s occupastis ꝛ tributa
πόλεις ἃς κατελάβεσθε καὶ τοὺς φόρους
locoꝝ inde dñati estis finiti
τῶν τόπων ὧν κατεκυριεύσατε τῶν ὁρίων
q̄ sunt extra iudeā. si āt nō: date
τῶν ἐκτὸς τῆς ἰουδαίας· εἰ δὲ μή, δότε
pro eis quingēta talenta argēti
ἀντ' αὐτῶν πεντακόσια τάλαντα ἀργυρίου
ꝛ exterminij q̄ exterminastis: ꝛ
καὶ τῆς καταφθορᾶς ἧς κατεφθείρατε, καὶ
tributoꝝ locoꝝ alia talēta
τῶν φόρων τῶν τόπων ἄλλα τάλαντα
quingēta. si āt nō: aduenientes expu=
πεντακόσια. εἰ δὲ μή, παραγενόμενοι ἐκ πο=
gnabim⁹ vos. ꝛ venit athenobi⁹ ami
λεμήσομεν ὑμᾶς. καὶ ἦλθεν ἀθηνόβιος φί=
cus regis in hierusalē: ꝛ vi
λος τοῦ βασιλέως εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ εἶ
dit gliam simonis. ꝛ abacū ci
δεν τὴν δόξαν σίμωνος καὶ κυλικεῖον μετὰ
vasis aureis ꝛ argētis ꝛ appa
χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων καὶ παρα=
ratū copiosū: ꝛ obstupuit. ꝛ nūciauit
σασιν ἱκανήν, καὶ ἐξέστη. καὶ ἀπήγγειλεν
ei verba regis. ꝛ respō=
αὐτῷ τοὺς λόγους τ βασιλέως. καὶ ἀπο=
dēs simō dixit ei. neq; terrā alie=
κριθεὶς σίμων εἶπεν αὐτῷ. οὔτε γῆν ἀλλο
nā suspsim⁹ neq; aliena detinui=
τρίαν εἰλήφαμεν οὔτε ἀλλοτρίων κεκρατή=
mꝰ. sed hereditatē patrū
καμεν, ἀλλὰ τῆς κληρονομίας τῶν πατέρων
nr̄oꝝ. ab āt inimicis nr̄is iniuste in q̄dā
ἡμῶν. ὑπὸ δὲ ἐχθρῶν ἡμῶν ἀκρίτως ἐν τινι
tpe possessa est. nos vo opportunitatē ha
καιρῷ κατεκρατήθη. ἡμεῖς δὲ καιρὸν ἔχον
bētes vēdicam⁹ hereditatē patrū
τες ἀντεχόμεθα τῆς κληρονομίας τῶν πρώ=
nr̄oꝝ. de āt ioppe ꝛ gazara q̄ expo
ἡμῶν. περὶ δὲ ἰόππης καὶ γαζάρων ὧν αἱ=
situlas: he faciebāt in pplo plagā ma
τεῖς, ἔπραττον ἐν τῷ λαῷ πληγὴν με
gnā ꝛ in regiōe nr̄a. hoc dabi=
γάλην καὶ τῇ χώρᾳ ἡμῶν. τούτων δώσο
mꝰ talēta cētū. ꝛ nō respōdit
μεν τάλαντα ἑκατόν. καὶ οὐκ ἀπεκρίθη

duo milia virorum electorum in auxi=
lium: & argentum & aurum et vasa co=
piosa: & noluit ea accipere sed rupit om
nia que pactus est cum eo antea: & alie
nauit se ab eo: & misit ad eum athenobi
um vnum de amicis suis: vt tractaret cū
ipso dicens. Vos tenetis ioppen & ga=
zaram: & arcem que est in hierusalez ci
uitates regni mei: fines earuz desolastis
et fecistis plagā magnā in terra: et domi
nati estis per loca multa in regno meo.
Nunc ergo tradite ciuitates quas occu
pastis: et tributa locorum in quibus do
minati estis extra fines iudee. Sin autez
date pro illis quingenta talenta argen=
ti: et exterminii quod exterminastis: &
tributorum ciuitatum: alia talenta qn=
genta. Sin autem veniemus et expugna
bimus vos. Et venit athenobius amicꝰ
regis in hierusalem & vidit gloriam si=
monis: & claritatem in auro & argen=
to: & apparatū copiosum & obstupuit:
& retulit ei verba regis. Et respondit
ei simon: et dixit ei. Neq; alienam ter
ram sumpsimus: neq; alienam detine=
mus: sed hereditatem patrum nostro=
rum: que iniuste ab inimicis nostris ali
quo tempore possessa est. Nos vero tē=
pus habentes vendicamus hereditatez
patrum nostrorum. Nā de ioppe & ga=
zara: que expostulas: ipsi faciebant in
populo plagam magnā & in regione
nostra: horum damus talenta centum.
Et non respondit ei athenobiꝰ verbū.
Reuersus autem cum ira ad regem re=
nunciauit ei verba ista: & gloriam simo
nis & vniuersa que vidit: & iratus est rex
ira magna. Tryphon autem fugit naui
in orthosaida. Et constituit rex cende=
beum ducem maritimum et exercituz
peditum & equitum dedit illi. Et man=
dauit illi mouere castra contra faciem iu
dee: & mandauit ei edificare cedronē:
& obstruere portas ciuitatis: & debella
re populum. Rex autez persequebatur
tryphonem. Et peruenit cendebeus iā=
niam: & cepit irritare plebem: & cōcul=
care iudeam & captiuare populum &in
terficere: & edificare cedronem. Et col
locauit: illic eqtes & exercitū: vt egres=
si perambularent viam iudee sicut con
stituit ei rex.

Capitulū decimū sextum.

ET ascendit ioānes de gazaris & nū
ciauit simoni patri suo que fecit cē
debeus in populo ipsorum. Et vocauit
simon duos filios suos seniores iudam
et ioannē: & ait illis. Ego et fratres mei
& domus patris mei expugnauimꝰ hos=
tes israel ab adolescentia vsqz in hunc
diem: & prosperatum est in manibꝰ no
stris liberare israel aliquotiens. Nunc
autem senui: sed estote loco meo & fra
tris mei: & egressi pugnate pro gente
nostra. Auxilium vero de celo vobiscuz
sit. Et elegit de regione viginti milia

ei verbū. reuersus ē āt cū ira ad
αὐτῷ λόγον. ἀπέστρεψε δὲ μετὰ θυμοῦ πρὸς
regē: ꝛ renūciauit ei
τὸν βασιλέα, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ τοὺς
verba ista ꝛ gliā simonis ꝛ
λόγους τούτους καὶ τὴν δόξαν σίμωνος καὶ
vniuersa q̄ vidit: ꝛ iratꝰ est rex
πάντα ὅσα εἶδεν, καὶ ὠργίσθη ὁ βασι=
ira magna. tryphō āt ascēdēs
λεὺς ὀργὴν μεγάλην. τρύφων δὲ ἐμβὰς
in nauē fugit in orthosiada. ꝛ cō
εἰς πλοῖον ἔφυγεν εἰς ὀρθωσιάδα. καὶ κα
stituit rex cēdebeū in
τέστησεν ὁ βασιλεὺς τὸν κενδεβαῖον ἐπὶ
ducē maritime: ꝛ exercitꝰ pe=
στρατηγὸν τῆς παραλίας, καὶ δυνάμεις πε
destres ꝛ equestres dedit ei. ꝛ mā
ζικὰς καὶ ἱππικὰς ἔδωκεν αὐτῷ. καὶ ἐνε
dauit ei castrametari cōtra fa=
τείλατο αὐτῷ παρεμβαλεῖν κατὰ πρόσω
cie iudee. ꝛ mādauit ei edi=
πον τῆς ἰουδαίας. καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ οἰκο
ficare cedron ꝛ munire
δομῆσαι τὴν κεδρὼν καὶ ὀχυρῶσαι τὰς
portas: ꝛ vt debellet pplm. at
πύλας, καὶ ὅπως πολεμῇ τὸν λαόν. ὁ δὲ
rex psequebaꝰ tryphonē. ꝛ pue=
βασιλεὺς ἐδίωκε τὸν τρύφωνα. καὶ παρε
nit cēdebeꝰ in iamnian. ꝛ cepit
γένετο κενδεβαῖος εἰς ἰάμνειαν. καὶ ἤρξατο
irritare plebē ꝛ intrare in
τ ἐρεθίζειν τὸν λαὸν καὶ ἐμβατεύειν εἰς
iudeā ꝛ captiuare po
τὴν ἰουδαίαν καὶ αἰχμαλωτίζειν τὸν λα
pulū ꝛ interficere. ꝛ edificauit ce=
όν καὶ φονεύειν. καὶ ᾠκοδόμησε τὴν κε=
dron: ꝛ collocauit illic eqtes ꝛ exercitꝰ
δρών, καὶ ἔταξεν ἐκεῖ ἱππεῖς καὶ δυνάμεις
vt egressi pambularēt vias
ὅπως ἐκπορευόμενοι ἐξοδεύωσι τὰς ὁδοὺς τῆς
iudee sicut cōstituit ei rex.
ἰουδαίας καθὰ συνέταξεν αὐτῷ βασιλεύς.

ET ascēdit ioānes de gazaris: ꝛ
Καὶ ἀνέβη ἰωάννης ἐκ γαζάρων, καὶ
nūciauit simoni patri suo q̄ facie=
ἀπήγγειλε σίμωνι τῷ πρὶ αὐτ ἃ συνετε=
bat cēdebeꝰ. ꝛ vocauit simon
λεῖ κενδεβαῖος. καὶ ἐκάλεσε σίμων τοὺς
duos filios suos senio:es iudam
δύο υἱοὺς αὐτ τοὺς πρεσβυτέρους ἰούδαν
ꝛ ioānem ꝛ ait eis. ego ꝛ fra
καὶ ἰωάννην καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ἐγὼ καὶ οἱ ἀδελ
tres mei ꝛ domꝰ patris mei expugnaui
φοί μου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πρς μου ἐπολεμή=
mꝰ hostes isrl ab adoles=
σαμεν τοὺς πολεμίους ἰσραὴλ ἀπὸ νεό=
cētia vsqz i hodiernū diē. ꝛ psperatū ē in
τος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. καὶ εὐοδώθη ἐν
manibꝰ nr̄is liberare isrl plu
ταῖς χερσὶν ἡμῶν ῥύσασθαι τὸν ἰσλ πολ
ries. nūc āt senui. ꝛ vos āt in
λάκις. νῦν δὲ γεγήρακα. καὶ ὑμεῖς δὲ ἐν τῷ
nia sufficietes estis ī ānis. estote pro
ἐλέει ἱκανοί ἐστε ἐν τοῖς ἔτεσι. γίνεσθε ἀντ' ἐ
me ꝛ fratre meo: ꝛ egressi pu=
μοῦ καὶ τ ἀδελφοῦ μου, καὶ ἐξελθόντες ὑπερ
gnate pro gēte nr̄a. at de
μαχεῖτε ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἡμῶν. ἡ δὲ ἐκ
celo auxiliū sit vobiscū. ꝛ
τοῦ οὐρανοῦ βοήθεια μετ' ὑμῶν. καὶ
elegit de regione viginti milia
ἐπελέξεν ἐκ τῆς χώρας εἴκοσι χιλιάδας

C.16.

virorꝫ belligeratorꝫ τ equites: τ profecti ſũt ad cendebeū: τ dormierūt in σαν ἐπὶ τὸν κενδεβαῖον, καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν modin. τ ſurgentes mane abierūt μωδεῖν. καὶ ἀναστάντες τὸ πρωῒ ἐπορεύοντο in cāpū. τ ecce exercit⁹ mult⁹ in εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἰδοὺ δύναμις πολλὴ εἰς obuiā eis pedeſtris τ eqtes. τ συνάντησιν αὐτοῖς ἐπεζικὴ καὶ ἱππεῖς. καὶ torrēs erat inter ipſos. τ admouit χειμάρρους ἦν ἀναμέσον αὐτῶν. καὶ παρενέ caſtra cōtra faciē eoꝝ ipſe τ po βαλεν κατὰ πρόσωπον αὐτῶν αὐτὸς καὶ ὁ λα pul⁹ ei⁹. τ vidit pplm trepidātē ad trāſ ὁς αὐτόν. καὶ εἶδεν τὸν λαὸν δειλούμενον διαπε fretādū torrentē: τ trāſfretauit pri= ράσαι τὸν χειμάρρουν, καὶ διεπέρασε πρῶ= mꝰ. τ viderūt eū viri τ trāſie= τος. καὶ εἶδον αὐτὸν οἱ ἄνδρες καὶ διεπέρα= rūt poſt eū. τ diuiſit pplm τ σαν κατόπιθεν αὐτοῦ. καὶ διεῖλε τὸν λαὸν καὶ eqtes · in medio peditū. at eq= τοὺς ἱππεῖς ἐν μέσῳ τῶν πεζῶν. ἦν δὲ ἰσ= tatus aduerſariorꝫ mult⁹ valde. τ τος τῶν ὑπεναντίων πολὺ σφόδρα. καὶ cecinit tubis. τ puer⁹ ē ifugā ἐσάλπισε ταῖς σάλπιγξι. καὶ ἐτροπώθη cendebe⁹ τ caſtra ei⁹. τ cecide κενδεβαῖος καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ. καὶ ἔπε= rū ex eis vulnerati multi. at re σον ἐξ αὐτῶν τραυματίαι πολλοί. οἱ δὲ κα ſidui fugerūt in munitionē. tūc παλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὸ ὀχύρωμα. τότε vulnerat⁹ eſt iudas frater ioannis:ioā ἐτραυματίθη ἰούδας ὁ ἀδελφὸς ἰωάννου, ἰω nes āt inſecut⁹ eſt eos donec venit in ce ánnης δὲ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως ἦλθεν εἰς κε dron quā edificauit. τ fugerūt vſq; ad δρὼν ἣν ᾠκοδόμησε. καὶ ἔφυγον ἕως εἰς τοὺς turres q̄ in agro azoti. τ ſuccē πύργους τοὺς ἐν τῷ ἀγρῷ ἀζώτου. καὶ ἐνέπυ dit cā in igne: τ ecciderūt ex eis ρισεν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ ἔπεσον ἐξ αὐτῶν ad viros duomille. τ reuerſus eſt in trā εἰς ἄνδρας δισχιλίους. καὶ ἀπέστρεψεν εἰς γῆν iuda cū pace. τ ptolemeꝰ filꝰ abu ἰούδα μετ' εἰρήνης. καὶ πτολεμαῖος ὁ τοῦ ἀβού bi erat cōſtitut⁹ dux in cāpo βου ἦν καθεσταλμένος στρατηγὸς εἰς τὸ πεδίον hiericho. τ habebat argentū τ aur mul ἱεριχώ. καὶ εἶχεν ἀργύριον καὶ χρυσίον πο= tū: erat.n gener ſūmi ſacerdotis. τ exaltatꝰ ē λύ, ἦν γὰρ γαμβρὸς τοῦ ἀρχιερέως. καὶ ὑψώθη cor ei⁹: τ voluit obtinere ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ ἠβουλήθη κατακρατῆσαι regionē. τ volebat dolo aduerſus ſimonē τῆς χώρας. καὶ ἐβούλευσατο δόλῳ κατὰ σίμωνος τ filios ei⁹ tollere eos. ſimon āt erat καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἆραι αὐτούς. σίμων δὲ ἦν pambulās ciuitates q̄ in regiōe τ ſollici ἐφοδεύων τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ χώρᾳ καὶ φρον tudinē gerēs de cura eaꝝ. τ deſcēdit πίζων τῆς ἐπιμελείας αὐτῶν. καὶ κατέβη in hiericho ipe τ mattathias τ iudas εἰς ἱεριχὼ αὐτὸς καὶ ματταθίας καὶ ἰούδας filij ei⁹ anno ſeptimo τ ſeptuageſimo οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἔτους ἑβδόμου καὶ ἑβδομηκοστοῦ τ cētеſimo in mēſe vndecimo: hic mēſis ſa= καὶ ἑνδεκάτου, οὗτος ὁ μὴν σα bat. τ ſuſcepit eos filꝰ abubi in βάτ. καὶ ὑπεδέξατο αὐτοὺς ὁ τοῦ ἀβούβου εἰς

virorum belligeratorum & equites: & profecti ſunt ad cendebeum & dor= mierunt in modin. Et ſurrexerunt ma ne & abierunt in campuꝫ. Et ecce exer citus copioſus in obuiam illis: peditum & equitum: & fluuius torrens erant in= ter medium ipſorum. Et admouit ca= ſtra contra faciē eorum ipſe & populus eius: & vidit populuꝫ trepidantē ad trāſ fretandum torrentem & tranſfretauit primus. Et viderunt eum viri: & trāſie= runt poſt eum. Et diuiſit populuꝫ & eq tes in medio peditū. Erat autem equita tus aduerſariorū copioſus nimis. Et ex clamauerunt ſacris tubis: & in fugaꝫ cō uerſus eſt cēdebeus & caſtra eius: & ce= ciderunt ex eis multi vulnerati: reſidui autem in munitionem fugerunt. Tunc vulnerat⁹ eſt iudas frater ioannis. Ioan nes autē inſecutus eſt eos donec venit cedronē quam edificauit: & fugerūt vſ q; ad turres q̄ erāt in agris azoti: & ſuc= cedit eas igni. Et ceciderūt ex illis duo milia virorum: & reuerſus eſt in iudeaꝫ in pace. Et ptolemeus filius abobi cōſti tutus erat dux in cāpo hiericho & habe bat argentū & aurum multū. Erat em̄ gener ſūmi ſacerdotis. Et exaltatuꝫ eſt cor eius: & volebat obtinere regionem & cogitabat dolum aduerſum ſimoneꝫ et filios eius vt tolleret eos. Simon aūt perambulās ciuitates que erāt in regio ne iudee: & ſollicitudinē gerēs earū deſ cendit in hierícho ipe & matathias fi= lius eius & iudas: anno cētеſimo ſeptua geſimoſeptimo: menſe vndecimo. Hic eſt menſis ſabath. Et ſuſcepit eos filius abobi in munitiunculā que vocatur doch: cū dolo quā edificauit: & fecit eis conuiuiū magnū: & abſcōdit illic viros. Et cū inebriatus eſſet ſimon & filii eius: ſurrexit ptolemeus cū ſuis & ſumpſerū arma ſua: et irruerūt in ſimonē in cōuiuio: τ occiderūt eū et duos filios ei⁹: & quoſdā pueros ei⁹. Et fecit deceptionē magnā in iſrael: et reddidit mala pro bonis. Et ſcripſit hec ptolemeus: et miſit regi vt mitteret ei exercitū in auxiliū: et trade= ret ei regionē et ciuitates eorū et tribu ta. Et miſit alios in gazam tollere ioan nem: et tribunis miſit epiſtolas vt veni rent ad ſe: et daret eis argentum et au rum et dona. Et alios miſit occupare hieruſalem et montem templi. Et pre currens quidam nunciauit ioanni in gazara quia periit pater eius et fratres eius: et quia miſit te quoq; interfeci. Vt audiuit autem vehementer expauit: et comprehendit viros qui venerant per dere eum: et occidit eos. Cognouit em̄ quia querebant perdere eum. Et cete ra ſermonum ioannis et bellorum eius et bonarum virtutum quibus fortiter geſſit: et edificii murorum quos extru xit et rerum geſtarum eius: ecce hec ſcripta ſunt in libris diex p̄ncipat⁹ ſacerdotij ei⁹: ἐπὶ βιβλίων ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ, exq̄ fact⁹ eſt p̄nceps ſacerdotij poſt pa= ἀφ' οὗ ἐφυνήθη ἀρχιερεὺς μετὰ τὸν πατέ= tre ſuum. ρα αὐτοῦ.

munitiunculā vocatā doc eſt do τὸ ὀχύρωμα τὸ καλούμενον δὼκ μετὰ δόλου ᾠκοδόμησε. καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πόνον magnū: τ abſcōdit illic viros. τ eſt μέγαν, καὶ ἐνέκρυψεν ἐκεῖ ἄνδρας. καὶ ὅτε inebriat⁹ cēt ſimon τ filij ei⁹: ſurrexit pto= ἐμεθύσθη σίμων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ἐξανέστη πτο= lome⁹ τ ſui: τ ſumpſerūt λεμαῖος καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἔλαβοσαν τὰ arma ſua τ irruerūt in ſimonē ὅπλα αὐτῶν καὶ ἐπεισήλθοσαν τῷ σίμωνι in cōuiuio: τ occiderūt eū εἰς τὸ συμπόσιον, καὶ ἀπέκτειναν αὐτὸν τ duos filios ei⁹ et q̄ſdā expue καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ καί τινας τῶν παι ris ei⁹. τ fecit deceptionē magnā: δαρίων αὐτοῦ. καὶ ἐποίησεν ἀθεσίαν μεγάλην τ reddidit mala pro bonis. τ ſcri= καὶ ἀπέδωκε κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν. καὶ ἔγρα pſit hec ptolemeꝰ: τ miſit ψε ταῦτα πτολεμαῖος, καὶ ἀπέστειλε τῷ regi vt mitteret ei exercit⁹ βασιλεῖ ὅπως ἀποστείλῃ αὐτῷ δυνάμεις in auxiliū τ traderet regionē ei εἰς βοήθειαν καὶ παραδῷ τὴν χώραν αὐτῷ τ ciuitates. τ miſit alios in καὶ τὰς πόλεις. καὶ ἀπέστειλεν ἑτέρους εἰς gazarā tollere ioannez. τ tribu γαζαρα ἆραι τὸν ἰωάννην. καὶ τοῖς χιλιάρ nis miſit epiſtolas vt venirēt χοις ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς παραγενέσθαι ad ſe: vt daret eis argētū τ πρὸς αὐτὸν, ὅπως δῷ αὐτοῖς ἀργύριον καὶ aur⁹ τ dona. τ alios miſit χρυσίον καὶ δόματα. καὶ ἑτέρους ἀπέστειλε occupare hierl̄z τ mōtē καταλαβέσθαι τὴν ἱλημ̄ καὶ τὸ ὄρος τοῦ tēpli. τ p̄curres q̄dā nūciauit ἱεροῦ. καὶ προδρομών τις ἀπήγγειλε ioanni in gazara q̄ p̄iit pater ἰωάννῃ εἰς γαζαρα ὅτι ἀπώλετο ὁ πατὴρ ei⁹ τ fratres ei⁹: τ q̄a miſit αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἀπέκτα τ te interficere. τ audiēs expauit κε καὶ σὲ ἀποκτεῖναι. καὶ ἀκούσας ἐξέστη vehemēter: τ cōprehēdit viros q̄ σφόδρα, καὶ συνέλαβε τοὺς ἄνδρας τοὺς venerāt pdere eū τ occidit ἐληλύθοντας ἀπολέσαι αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινεν eos. cognouit em̄ q̄ q̄rebāt eū pde αὐτούς. ἐπέγνω γὰρ ὅτι ζητοῦσιν αὐτὸν ἀπο re. τ cetera ſimonꝭ ioānis λέσαι. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωάννου τ bellorꝫ ei⁹ τ facino= καὶ τῶν πολέμων αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνδραγα= rū ei⁹ q̄ fortiter geſſit: τ edifi= θιῶν αὐτοῦ ὧν ᾠκοδόμησε, καὶ τῆς οἰκοδο cij murorꝫ q̄s extruxit: τ μῆς τῶν τειχέων ὧν ᾠκοδόμησε, καὶ τῶν geſtorꝫ ei⁹. ecce hec ſcripta ſunt πράξεων αὐτοῦ. ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται in ;libris diex p̄ncipat⁹ ſacerdotij ei⁹: ἐπὶ βιβλίων ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ, exq̄ fact⁹ eſt p̄nceps ſacerdotij poſt pa= ἀφ' οὗ ἐφυνήθη ἀρχιερεὺς μετὰ τὸν πατέ= tre ſuum. ρα αὐτοῦ.

Finis maccabeorꝫ p:imi.

Τέλος τῆς τῶν μακκαβαίων πρώτης.

Explicit liber primus Machabeorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

MACCABEORVM secundus.
ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ δεύτερον.

Ratrib⁹ q̄ sunt p egyptū iudeis gau dere: fratres q̄ sūt i hie rosolymis iudei: & qui in re gione iudea: & pacem bo nam. Benefaciat vobis deus & memine rit testamenti sui quod locutus est ad abraam & isaac & iacob seruorum suo rum fidelium: & det vobis cor omnib⁹ vt colatis eum: & faciatis eius volunta tem corde magno & animo volenti. Adaperiat cor vestrum in lege sua & in preceptis suis: & faciat pacem. Exaudi at orationes vestras: & reconcilieturvo bis: nec vos deserat in tempore malo. Et nunc hic sumus orantes pro vobis. Regnante demetrio anno centesimo se xagesimonono: nos iudei scripsim⁹ vo bis in tribulatione & impetu qui super uenit nobis in istis annis ex quo recess sit iason a sancta terra & a regno. Portā succenderunt & effuderunt sanguinez innocentem. Et orauimus ad dominū & exauditi sumus: et obtulimus sacrifi cium & similaginem: & accendimus lu cernas & proposuimus panes. Et nunc frequētate dies scenophegie mēsis cas leu. Anno centesimo octogesimo octa uo: populus qui est hierosolymis & in iudea senatuscq̄: & iudas aristobolo ma gistro ptolemei regis qui est de genere christorum sacerdotū: & his qui in egy pto sunt iudeis: salutem & sanitatē. De magnis periculis a deo liberati magni fice gratias agimus ipsi: vt pote qui ad uersus talem regem dimicauimus. Ipe enim ebullire fecit de perfide eos q pu gnauerunt cōtra nos & sanctā ciuitatē. Nam cum in perfide esset dux ipse & cū ipso immensus exercitus: cecidit in tē plo nanee: consilio deceptus sacerdotū nanee. Etenim cum ea habitaturus ve nit ad locū antiochus & affinici eius: & vt acciperet pecunias multas dotis nomi ne. Cunq̄ proposuissent eas sacerdo tes nanee: & ipse cum paucis ingressus esset intra ambitum phani: clauserunt templum. Cum autem intrasset antio ch⁹ apertoq̄ occulto aditu templi mit tentes lapides percusserunt ducem & eos qui cum eo erant: & diuiserunt mē bratis & capitibus amputatis foras pro iecerunt. Per omnia benedictus deus q tradidit impios. Facturi igitur quinta & vicesima die mensis casleu purificatio nem templi: necessarium duxim⁹ signi ficare vobis: vt et vos quoq̄ agatis diē scenophegie & diem ignis qui datus est quando neemias edificato templo & al tari obtulit sacrificia. Naz cum in persi dem ducerentur patres nostri sacerdo tes qui tunc cultores dei erant: acceptū ignem de altari occulte absconderūt in valle vbi erat puteus altus & siccus: & in eo contutati sunt eum ita vt omnibus ignotus esset locus. Cum autem prete risset anni multi: & placuit deo vt mit teretur neemias a rege persidis: nepo tes sacerdotum illorum qui absconde rant misit ad requirendum ignem: & si cut narrauerunt nobis non inuenerūt

Incipit liber secūdus machabeorū.

FRATRIBVS QVI Sunt per egyptum iudeis salutē dicūt fratres qui sunt in hie rosolymis iudei: & qui in regione iudea: & pacem bonam. Benefaciat vobis deus & memine rit testamenti sui quod locutus est ad abraam & isaac & iacob seruorum suo rum fidelium: & det vobis cor omnib⁹ vt colatis eum: & faciatis eius volunta tem corde magno & animo volenti. Adaperiat cor vestrum in lege sua & in preceptis suis: & faciat pacem. Exaudi at orationes vestras: & reconcilieturvo bis: nec vos deserat in tempore malo. Et nunc hic sumus orantes pro vobis. Regnante demetrio anno centesimo se xagesimonono: nos iudei scripsim⁹ vo bis in tribulatione & impetu qui super uenit nobis in istis annis ex quo recess sit iason a sancta terra & a regno. Portā succenderunt & effuderunt sanguinez innocentem. Et orauimus ad dominū & exauditi sumus: et obtulimus sacrifi cium & similaginem: & accendimus lu cernas & proposuimus panes. Et nunc frequētate dies scenophegie mēsis cas leu. Anno centesimo octogesimo octa uo: populus qui est hierosolymis & in iudea senatuscq̄: & iudas aristobolo ma gistro ptolemei regis qui est de genere christorum sacerdotū: & his qui in egy pto sunt iudeis: salutem & sanitatē. De magnis periculis a deo liberati magni fice gratias agimus ipsi: vt pote qui ad uersus talem regem dimicauimus. Ipe enim ebullire fecit de perfide eos q pu gnauerunt cōtra nos & sanctā ciuitatē. Nam cum in perfide esset dux ipse & cū ipso immensus exercitus: cecidit in tē plo nanee: consilio deceptus sacerdotū nanee. Etenim cum ea habitaturus ve nit ad locū antiochus & affinici eius: & vt acciperet pecunias multas dotis nomi ne. Cunq̄ proposuissent eas sacerdo tes nanee: & ipse cum paucis ingressus esset intra ambitum phani: clauserunt templum. Cum autem intrasset antio ch⁹ apertoq̄ occulto aditu templi mit tentes lapides percusserunt ducem & eos qui cum eo erant: & diuiserunt mē bratis & capitibus amputatis foras pro iecerunt. Per omnia benedictus deus q tradidit impios. Facturi igitur quinta & vicesima die mensis casleu purificatio nem templi: necessarium duxim⁹ signi ficare vobis: vt et vos quoq̄ agatis diē scenophegie & diem ignis qui datus est quando neemias edificato templo & al tari obtulit sacrificia. Naz cum in persi dem ducerentur patres nostri sacerdo tes qui tunc cultores dei erant: acceptū ignem de altari occulte absconderūt in valle vbi erat puteus altus & siccus: & in eo contutati sunt eum ita vt omnibus ignotus esset locus. Cum autem prete risset anni multi: & placuit deo vt mit teretur neemias a rege persidis: nepo tes sacerdotum illorum qui absconde rant misit ad requirendum ignem: & si cut narrauerunt nobis non inuenerūt

gnifice gras agim⁹ ei: vt pote qui ad gē dimicātes. ipe cū ebullire fecit eos q pugnauerūt in sancta ciuitate. in pfida existēs cū dux et circa ipm irresistibilis apparēs esse exer cit⁹: pauli sunt in nanee tēplo deceptione vtētib⁹ ijs q̄ circa nanēā sacerdotib⁹. tāquā. n. simul hitatur⁹ cū ea ad venit in locū ipe⁹ antioch⁹ et q̄ cū eo amici: vt acciperēt pecu nias in dotis rōne. et cū ꝓpositisset eas sacerdotes nanei: et ille ingressus esset cū paucis intra ambitū fani clau serūt. paulo post ⁊ temꝑ intrauit antioch⁹: aperiētes laquearis occultā por tā: mittētes lapides lapidauerūt duce: et membra faciētes et capita auferētes his q̄ extra erāt, piecerūt. per oia bñdict⁹ noster deus q̄ tradi dit impios. futuri agere in chaseleu q̄nta et vigesima purifica tionē tēpli necessariū duxim⁹ significare vobis vt et ipi agatis tāq̄ scenophegie et ignis. qm̄ neemias postq̄ edificauit tēplū et altare: obtulit sacrificiū, et cū q̄ in pfidē ducti sūt nr̄i patres: q̄ tūc erāt pij sacerdotes accipietes ab igne altaris occulte: absconderūt in cōcauitate putei ordinē habētis siccū. in q̄ tutati sunt ita vt oīb⁹ ignot⁹ esset loc⁹. ꝑtes paucis multis q̄m visum ē deo: missus neemias a rege pfidis nepotes sacerdotū q̄ absconderunt misit ad ea. vt narrauerūt nobis nā. inuenisse ignē. ut narrauerūt nobis non inuenisse

Universidad de Deusto
Biblioteca

ignē: sed aquā crassam. iussit eos πῦρ, ἀλλὰ ὕδωρ παχύ. ἐκέλευσεν αὐτοὺς
hauriētes ferre. vt ār oblata sūt ἀντλοῦντας φέρειν. ὡς δὲ ἀνηνέχθη τὰ
sacrificia: iussit sacerdotes neemi τῶν θυσιῶν, ἐκέλευσε τοὺς ἱερεῖς νεεμί=
as aspergere aqua ipāq; ligna τ ας ἐπιῤῥαίνειν τῷ ὕδατι τὰ τε ξύλα καὶ
q̄ erāt supposita. vt ār factū est τ tē= τὰ ἐπικείμενα. ὡς δὲ ἐγένετο καὶ χρό=
p̄ trāsijt q̄n sol refulsit pri= νος διῆλθεν ὅτε ἥλιος ἀνέλαμψε πρότε=
us nubilus exūs accēsa ē pyra magna. ρον ἐπινεφὴς ὢν ἀνήφθη πυρὰ μεγάλη.
F ideo vt mirarent oēs. oFonē ār ὥςτε θαυμάσαι πάντας. προσευχὴν δὲ
fecerūt sacerdotes cōsumato ἐποιήσαντο οἱ ἱερεῖς δαπανωμένης τῆς
sacrificio τ sacerdotes τ oēs inchoan θυσίας ὅτε ἱερεῖς καὶ πάντες καταρχο
te ionatha: ac reliqs respōdētib̄ μένου ἰωνάθου, τῶν δὲ λοιπῶν ἐπιφωνούν
vt neemia.crat ār oratio mo= των ὡς νεεμίου. ἦν δὲ ἡ προσευχὴ τοῦ τρό
dū habēs hūc. dñe dñe de⁹ πον ἔχουσα τοῦτον. κύριε κύριε ὁ θεὸς ὁ
oīm creator terribilis τ fortis τ παντων κτίσης ὁ φοβερὸς καὶ ἰσχυρὸς καὶ
iust⁹ τ misericors sol⁹ rex τ δίκαιος καὶ ἐλεήμων ὁ μόνος βασιλεὺς καὶ
bon⁹ sol⁹ p̄stās: sol⁹ iust⁹ χρηστὸς ὁ μόνος χορηγός, ὁ μόνος δίκαιος
G τ opʒ τ etern⁹: liberās καὶ παντοκράτωρ καὶ αἰώνιος, ὁ σῴζων
isr̄l ab oī malo: q̄ fecisti τὸν ἰσραὴλ ἐκ παντὸς κακοῦ, ὁ ποιήσας
patres electos: τ sanctificasti e= τοὺς πατέρας ἐκλεκτούς, καὶ ἁγιάσας αὐ
os: accipe sacrificiū pro oī τοὺς, πρόσδεξαι τὴν θυσίαν ὑπὲρ παντὸς
pplo tuo isr̄l: τ custodi par τ λαοῦ σου ἰσραὴλ, καὶ διαφύλαξον τὴν με
tē tuā. τ sanctifica: cōgrega τὴν διασπορὰν ἡμῶν. ἐλευθέρωσον τοὺς δουλεύ
dispsionē nr̄am. libera eos q̄ ser οντας ἐν τοῖς ἔθνεσι τοὺς ἐξουδενημένους καὶ
uiūt in gētib⁹ cōtēptos τ abominatiōe habitos respice. τ sciāt gētes βδελυκτοὺς ἐπιδε. καὶ γνώτωσαν τὰ ἔθνη
q̄ tu es de⁹ nr̄. affligе op= ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν. βασάνισον τοὺς κα
A primētes τ cōtumelijs afficiētes i sup τακυριεύοντας καὶ ἐξυβρίζοντας ἐν ὑπε
bia. planta pplm tuū in ρηφανίᾳ. κατάφυτευσον τὸν λαόν σου εἰς
loco sancto tuo sicut dixit moy τὸν τόπον τὸν ἅγιόν σου καθὼς εἶπε μωυ
ses. at sacerdotes psallebāt hymnos. σῆς. οἱ δὲ ἱερεῖς ἐψάλλον τοὺς ὕμνους.
postq̄ ār cōsūptū ē sacrificiū: τ καθὼς δὲ ἀνηλώθη τὰ τῆς θυσίας, καὶ
Deut. 34.a. residua aq̄: neemias ius= τὸ περιλειπόμενον ὕδωρ, ὁ νεεμίας ἐκέ=
B sit lapides maiores pfundi. vt ār λευσε λίθους μείζονας καταχεῖν. ὡς δὲ
hoc factū ē flāma accēsa est. at ab τοῦτο ἐγένετο φλὸξ ἀνήφθη. τοῦ δὲ ἀπὸ τοῦ
altari relucēte lumie cōsūm θυσιαστηρίου ἀντιλάμψαντος φωτὸς ἐδα=
pta est. vt ār manifesta facta est res πανήθη. ὡς δὲ φανερὸν ἐγένετο τὸ πρᾶγ=

ignem sed aquam crassaz. Et iussit eos haurire & afferre sibi: ex sacrificia q̄ im posita erāt iussit sacerdos neemias aspgi ipsa aqua & ligna et que erant suppo sita. Vtq; hoc factum est et tempus affuit quo sol refulsit qui prius erat in nubilo: accensus est ignis magnus ita vt omnes mirarentur. Orationem au tem faciebant omnes sacerdotes dum consumaretur sacrificium ionatha in choante ceteris autem respondentib⁹. Et neemie erat oratio hunc habēs mo dum. Domine deus omnium creator terribilis & fortis iustus & misericors q solus es bonus rex: solus prestans solus iustus & omnipotens & eternus: qui liberas israel de omni malo: qui fecisti patres electos & sanctificasti eos: accipe sacrificium pro vniuerso populo tuo israel: & custodi partem tuam & sanctifica. Congrega dispersionem nostram: libera eos qui seruiunt gentibus & contemptos & abominatos respice vt sciant gētes quia tu es deus noster. Affligе opprimentes nos: & contumeliā faciētes in superbia. Constitue populum tuum in loco sancto tuo: sicut dixit moyses. Sacerdotes autem psallebant hymnos vsq; quo consumptum esset sacrificiū. Cum autem consumptum esset sacrificium: ex residua aqua neemias iussit lapides maiores perfundi. Quod vt factum est: ex eis flāma accensa est: sed ex lumine quod refulsit ab altari consumpta est. Vt vero manifestata est res nunciatum est regi persarum: q̄ in loco in quo ignem absconderant hi qui translati fuerant sacerdotes aqua apparuit: de qua neemias & qui cum eo erāt purificauerunt sacrificia. Considerans autem rex & rem diligenter examinans: fecit ei templum vt probaret quod factum erat. Et cum probasset sacerdoti b⁹ donauit multa bona: & alia atq; alia munera: & accipiens manu sua tribuebat eis. Appellauit autem neemias hūc locum nephthar: qd̄ interpretatur purificatio. Vocatur autem apud plures nephi. Ca.2.

INuenitur autem in descriptionib⁹ hieremie ꝓphete q̄ iussit eos ignez accipere qui transmigrabātur vt significatum est: & vt mandauit transmigratis. Et dedit illis legem ne obliuiscerentur precepta domini: & vt non exerrarent mentib⁹ videtes simulachra aurea & argentea & ornamenta eorum. Et alia huiusmodi dicēs hortabatur ne legē āmouerent a corde suo. Erat autem in ipsa scriptura quomodo tabernaculum & arcam iussit propheta diuino responso ad se facto comitari secum vsq; quo exiit in montem: in quo moyses ascendit & vidit dei hereditatem. Et veniens ibi hieremias inuenit locū spelunce: & tabernaculum & arcam & altare incensi intulit illuc & ostium obstruxit. Et accesserunt quidam simul qui sequebātur vt notarent sibi locū: & nō potuerūt iuenire. Vt aūt cognouit hieremias culpans illos dixit q̄ ignotus

τ renūciatū ē regi per= μα. καὶ διηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν περ
sax q̄ in loco vbi ignē absco σῶν ὅτι εἰς τὸν τόπον οὗ τὸ πῦρ ἀπε
derūt q̄ trāslati fuerāt sacerdotes: aq̄ κρυψαν οἱ μεταχθέντες ἱερεῖς, τὸ ὕδωρ
apparuit ex qua τ neemias pu ἐφάνη ἀφ' οὗ καὶ οἱ περὶ τὸν νεεμίαν ἡγ
rificauit sacrificiū. circūsepiēs ār νισαν τὰ τῆς θυσίας. περιφραξας δὲ ὁ
rex tēplū fecit vt probaret βασιλεὺς ἱερὸν ἐποίησε δοκιμάσας τὸ
rem. τ q̄b⁹ gratificabat rex πρᾶγμα. καὶ οἷς ἐχαρίζετο ὁ βασιλεὺς
multa diuersa accipiebat τ da= πολλὰ διάφορα ἐλάμβανε καὶ μετεδί=
bat. appellauit ār neemias δου. προσηγόρευσαν δὲ οἱ περὶ τὸν νεεμίαν
hoc nephthar: qd̄ interpretat purificatio. νο τὸ νέφθαρ, ὃ διερμηνεύεται καθαρισμός. κα
cat ār apud multos nephthar. λεῖται δὲ παρὰ τοῖς πολλοῖς νέφθαρ. 2.

IMuenit ār in descriptionib⁹ Εὑρίσκεται δὲ ἐν ταῖς ἀπογραφαῖς
hieremias ꝓpheta q̄ iussit de ἱερεμίας ὁ προφήτης ὅτι ἐκέλευσε τοῦ
igne accipe eos q̄ trāsmigrabāt vt si= πυρὸς λαβεῖν τοὺς μεταφωμιδίους ὡς σε
gnificatū ē. τ vt mādauit trāsmi σημασμένον. καὶ ὡς ἐνετείλατο τοῖς μετα=
gratis ꝓpheta dās eis φωμιδίοις ὁ προφήτης δοὺς αὐτοῖς τὸν
legē: vt nō obliuiscant p̄cepto= νόμον, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται τῶν προσταγμά
rū dñi: τ vt nō aberra= των τοῦ κυρίου, καὶ ἵνα μὴ ἀποπλανη
rēt mētib⁹ videtes simula θῶσι ταῖς διανοίαις βλέποντες ἀγάλ=
chra aurea τ argētea τ q̄ circa ματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ τὸν περὶ
ea ornamētū. τ alia huiusmodi dicēs: αὐτὰ κόσμον, καὶ ἕτερα τοιαῦτα λέγων,
hortabat ne amouerēt legē a παρεκάλει μὴ ἀποστῆναι τὸν νόμον ἀπὸ
corde suo. erat ār in scriptura τῆς καρδίας αὐτῶν. ἦν δὲ ἐν τῇ γραφῇ
quō tabnaculū τ arcā ius= ὡς τὴν σκηνὴν καὶ τὴν κιβωτὸν ἐκέλευ=
sit ꝓpheta diuino respōso facto σεν ὁ προφήτης χρησματισμοῦ θυνθέντος
se comitari: vsq; exiuit in αὐτῷ συνακολουθεῖν, ὡς δὲ ἐξῆλθεν εἰς
mōtē vbi moyses ascēdens vidit τὸ ὄρος οὗ ὁ μωυσῆς ἀναβὰς ἐθεάσατο
dei hereditatē. τ veniēs hie τὴν τοῦ θεοῦ κληρονομίαν. καὶ ἐλθὼν ὁ ἱε
remias iuenit domū speluce τ tabna ρεμίας εὗρεν οἶκον ἀντρώδη καὶ τὴν σκη
culū τ arcā τ altare νὴν καὶ τὴν κιβωτὸν καὶ τὸ θυσιαστήριον
incēsi intulit illuc. τ τοῦ θυμιάματος εἰσήνεγκεν ἐκεῖ. καὶ
ostiū obstruxit. τ accedentes q̄ τὴν θύραν ἐνέφραξε. καὶ προελθόντες τι
dā q̄ simul sequebant vt nota= νες τῶν συνακολουθούντων ὥςτε ἐπισκη
rent viā: τ nō potuerūt ψασθαι τὴν ὁδόν, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
inuenire. vt ār hieremias cognouit: cul= εὑρεῖν. ὡς δὲ ὁ ἱερεμίας ἔγνω, μεμφό
pās eos dixit: q̄ τ ignotus μενος αὐτοῖς εἶπεν, ὅτι καὶ ἄγνωστος ὁ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.gre.cū inter.latina.

locus erit donec cōgreget de⁹ cōgre
τόπος ἔσαι ἕως ἂν συναγάγη ὁ θεὸς ἐπι=
gationē pplī ꝛ mīa fiat. ꝛ
συναγωγὴν τοῦ λαοῦ καὶ ἔλεος ϕάνῃ. καὶ
tūc dñs ostēdet hec. ꝛ appare
τότε ὁ κύριος ἀναδείξει ταῦτα. καὶ ὀφθήσε
bit glia dñi ꝛ nubes: sicut ꝛ in moy
ται ἡ δόξα τοῦ κυ καὶ ἡ νεφέλη, ὡς καὶ ἐπὶ μω
se manifestabat: sicut ꝛ salomon petijt
σῆ ἐδηλοῦτο, ὡς καὶ ὁ σολομὼν ἠξίωσεν
vt loc⁹ scificaret maxime. mani=
ἵνα ὁ τόπος καθαγιασθῇ μεγάλως. δίεσα
festabat ūt ꝛ vt sapiam habēs obtulit sa=
φεῖτο δὲ καὶ ὡς σοφίαν ἔχων ἀνήνεγκε θυ
crificiū dedicationis ꝛ cōsumationis
σίαν ἐγκαινισμοῦ καὶ τῆς τελειώσεως τοῦ
tēpli. sicut ꝛ moyses orauit ad
ἱεροῦ. καθὼς καὶ μωυσῆς προσηύξατο πρὸς
dñm: ꝛ descēdit ignis de celo ꝛ
κύριον, καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ
holocaustū cōsumpsit: sic ꝛ salo
τὰ τῆς θυσίας ἐδαπάνησεν, οὕτω καὶ σολο
mon orauit. ꝛ descēdens ignis cōsū=
μὼν προσηύξατο. καὶ καταβὰν ὁ πῦρ ἀνη=
psit holocausta. ꝛ dixit moyses
λωσε τὰ ὁλοκαυτώματα. καὶ εἶπε μωυσῆς
eo ꝙ nō est comestū ꝙ erat ꝑ peccato
διὰ τὸ μὴ βεβρῶθαι τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας
cōsumpsi ē. simil⁹ ꝛ salomon octo
ἀνηλώθη. ὡσαύτως καὶ ὁ σολωμὼν τὰς ὀκτὼ
dies celebrauit. narrabant ūt ꝛ in ōscri
ἡμέρας ἄγαν. ἐξηγοῦντο δὲ καὶ ἐν ταῖς ἀνα
ptionib⁹ ꝛ in cōmentarijs ꝙ
γραφαῖς καὶ ἐν τοῖς ὑπομνηματισμοῖς τοῖς
sin neemiā eadē. ꝛ vt cō=
κατὰ τὸν νεεμίαν τὰ αὐτά. καὶ ὡς κατα=
struēs bibliothecā cōgregauit ea ꝙ
βαλόμενος βιβλιοθήκην ἐπισυνήγαγε τὰ
de regib⁹: ꝛ ꝓphetaꝝ ꝛ ea ꝙ
περὶ τῶν βασιλέων, καὶ προφητῶν καὶ τὰ
dauid ꝛ epistolas regū de
τοῦ δαυὶδ καὶ ἐπιστολὰς βασιλέων περὶ
donarijs. simil⁹ ūt ꝛ iudas ꝙ
ἀναθεμάτων. ὡσαύτως δὲ καὶ ἰούδας τὰ
accidērūt ꝙ factū bellū
διαπεπωκότα διὰ τὸν γεγονότα πόλεμον
nobis cōgregauit oia: ꝛ sunt apud
ἡμῖν ἐπισυνήγαγε πάντα, καὶ ἔστι παρ' ἡ
nos. ḡrū itaꝙ necessitatē habueritis: eos ꝙ ꝑ
μῖν. ὧν οὖν ἐὰν χρείαν ἔχητε, τοὺς ἀπο=
ferant vobis mittite. futuri
κομιοῦντας ὑμῖν ἀποστέλλετε. μέλλοντες
igit̄ agere purificationē scripsim⁹ vobis.
οὖν ἄγειν τὸν καθαρισμὸν ἐγράψαμεν ὑμῖν.
bene igit̄ facietis agētes di=
καλῶς οὖν ποιήσετε ἄγοντες τὰς ἡμέ=
es. at de⁹ ꝙ liberauit oēm ꝑplm
ρας. ὁ δὲ θεὸς ὁ σώσας τὸν πάντα λαὸν
sibi: ꝛ reddidit hereditatē oib⁹
αὐτοῦ, καὶ ἀποδοὺς τὴν κληρονομίαν πᾶσι
ꝛ regnū: ꝛ sacerdotiū: ꝛ
καὶ τὸ βασίλειον, καὶ τὸ ἱεράτευμα, καὶ τὸν
scificationē: sicut ꝓmisit in
ἁγιασμόν, καθὼς ἐπηγγείλατο διὰ τοῦ
lege: sperem⁹ eī in deo ꝙ
νόμου, ἐλπίζομεν γὰρ ἐπὶ τῷ θεῷ ὅτι
cito nr̄i miserebit̄: ꝛ cōgregabit de
ταχέως ἡμᾶς ἐλεήσει, καὶ ἐπισυνάξει ἐκ
sub celo in sanctū locū.
τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὸν ἅγιον τόπον.
liberauit eī nos de magnis malis: ꝛ
ἐξείλετο γὰρ ἡμᾶς ἐκ μεγάλων κακῶν, καὶ

Trāsla. B. Viero.

erit locus donec congreget deus con=
gregationem populi: & propitius fiat.
Et tunc dominus ostendet hec: & appa
rebit maiestas domini: & nubes erit sic
ut & moysi manifestabatur: & sicut cū
salomon petijt vt locus sanctificaretur
magno deo manifestabat hec. Magni=
fice etenim sapientiam tractabat: & vt
sapientiam habens: obtulit sacrificium
dedicationis & consumationis templi.
Sicut & moyses orabat ad dominum:
& descendit ignis de celo: & cōsumpsit
holocaustum sicut & salomon orauit: &
descendit ignis de celo: & consumpsit
holocaustum: & dixit moyses eo ꝙ nō
sit comestum quod erat pro peccato cō
sumptum est. Similiter & salomon octo
diebus celebrauit dedicationem. Infe=
rebantur autē in descriptionibus & cō
mentarijs neemie hec eadem: & quali=
ter construens bibliothecam congre=
gauit de regionibus libros: & propheta
rum & dauid & epistolas regum de do
narijs. Similiter autem & iudas ea que
didicerat per bellum quod nobis acci=
derat congregauit omnia & sunt apud
nos. Si ergo desideratis hec: mittite q
perferant vobis. Acturi itaq; purifica=
tionem scripsimus vobis. Bene ergo fa
cietis: si egeritis hos dies. Deus aute qui
liberauit populum suum & reddidit he
reditatem omnibus: & regnum & sacer
dotiu; & sanctificationem sicut promi
sit in lege: speramus ꝙ cito nostri mise
rebitur: & congregabit de sub celo in
locum sanctum. Eripuit enim nos de
magnis periculis & locū purgauit. De
iuda vero machabeo & fratrib⁹ eius: &
de templi magni purificatione & de are
dedicatione: sed & de preliis que perti
nēt ad antiochum nobilem: & filiū eius
eupatorem: & de illuminationibus que
de celo facte sunt ad eos qui pro iudeis
fortiter fecerūt ita vt vniuersam regio
nem cū pauci essent vindicarent: & bar
baram multitudine; fugarent: & famo
sissimum in toto orbe templum recu=
perarent & ciuitatem liberarent: vt le=
ges que abolite erant restituerentur do
mino cum omni tranquillitate pro=
pitio facto illis. Item q; ab iasone cyre=
neo quinq; libris comprehensa tenta=
uim⁹ nos vno volumine breuiare. Cō=
siderantes enim multitudinem libro=
rum & difficultatem volentibus aggre
di narrationes historiarū propter mul=
titudinem rerum curauimus volentib⁹
quide; legere vt esset animi oblectatio
studiosis vero vt facili⁹ possint memo=
rie cōmendare: omnibus autem legen=
tibus vtilitas conferatur. Et nobis qui
dem ipsis qui hoc opus breuandi cau=
sa suscepimus: non facilem laborem
immo vero negocium plenu; vigiliarū
& sudoris assumpsimus. Sicut hi qui
preparant conuiuium: & querunt alio
rum voluntati parere: propter multo=
rum gratiam: libenter laborem sustine
mus: veritatem quidem de singulis au=
toribus concedentes: ipsi autem secun
dū datā formā breuitati studētes. Sicut

Maccabeo.ii.Cap.ij.

loci purgauit. ea āt q̄ ad iudā
τὸν τόπον ἐκαθάρισε. τὰ δὲ κατὰ τὸν ἰούδαν
maccabeū ꝛ hui⁹ fratres:
τὸν μακκαβαῖον καὶ τοὺς τούτου ἀδελφούς,
ꝛ tēpli magni purificatio
καὶ τὸν τοῦ ἱεροῦ τοῦ μεγάλου καθαρισ= 3.Reg.
nē: ꝛ are dedicationē: itē 8.a.
μόν, καὶ τὸν τοῦ βωμοῦ ἐγκαινισμόν, ἔτι C
ꝙ cōtra antiochū nobilē ꝛ
τε τοὺς πρὸς ἀντίοχον τὸν ἐπιφανῆ καὶ τὸν
hui⁹ filiū eupatorē ꝓlia: ꝛ de
τούτου υἱὸν εὐπάτορα πολέμους, καὶ τὰς ἐξ
celo factas illūinationes his q̄ ꝑ
οὐρανοῦ ϕανώσεις ἐπιφανείας τοῖς ὑπὲρ
iudaismo strenue fecerūt ita
ἰουδαϊσμοῦ φιλοτίμως ἀνδραγαθήσασι, ὥς
vt totā regionē pauci exūtes popula
τε τὴν ὅλην χώραν ὀλίγους ὄντας λεηλα=
rent: ꝛ barbarā multitudinē ꝓsequent: ꝛ
τεῖν, καὶ τὸ βάρβαρα πλῆθη διώκειν, καὶ
celebre ꝙ totū vniuersum tēpli
τὸ περιβόητον καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ἱερὸν
restaurarēt: ꝛ ciuitatē libera=
ἀνοικοδομεῖσθαι, καὶ τὴν πόλιν ἐλευθερῶ=
rēt: ꝛ q̄ future crāt dissolui le=
σαι, καὶ τοὺς μέλλοντας καταλύεσθαι νό= D
ges erigerēt: dño cū oī
μους ἐπανορθῶσαι, τοῦ κυρίου μετὰ πάσης
trāquillitate ꝓpitio facto
eis: a ia
ἐπιεικείας ἵλεω ϕανέντος, ὑπὸ ἰά=
sone cyreneo declarata in q̄n
σωνος τοῦ κυρηναίου διὰ πέν=
q̄ libris: tētabim⁹ in vno volumi
τε βιβλίων, πειρασόμεθα δι' ἑνὸς συντάγ
ne abbreuiare. cōsiderantes eī⁹ effu=
μασος ἐπιτεμεῖν. συνορῶντες γὰρ τὸ χυ=
sionē nūeroꝝ ꝛ exūtē difficultatē
μα τῶν ἀριθμῶν καὶ τὴν οὖσαν δυχέρειαν
volentib⁹ circūuoluere histo E
τοῖς θέλουσιν ἐνσκυλεῖσθαι τοῖς τῆς ἱσο
ric narrationes ꝓpt̄ multitudinē materie:
ρίας διηγήμασι διὰ τὸ πλῆθος τῆς ὕλης,
curauim⁹ his q̄dē q̄ volunt lege
ἐφροντίσαμεν τοῖς μὲν βουλομένοις ἀνα
re oblectationē: ipis āt studio
γινώσκειν ψυχαγωγίαν, τοῖς δὲ φιλοφρο
sis ad in memoria accipiendū faci
νοῦσιν εἰς τὸ διὰ μνήμης ἀναλαβεῖν εὐκο
litatē: oīb⁹ āt legētib⁹ vtili
πίαν, πᾶσι δὲ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὠφε
tatē: ꝛ nobis q̄dē q̄ labo= F
λείαν, καὶ ἡμῖν μὲν τοῖς τὴν κακοπα=
rē assumpsim⁹ abreuiationis nō fa
θείαν ἐπιδεδεγμένοις τῆς ἐπιπόνου οὐρά
cile: sudoris āt ꝛ vigilie nego
δου, ἱδρῶτος δὲ καὶ ἀγρυπνίας τὸ πρᾶγ
cij. sicut illi q̄ parat cōui
μα. καθάπερ τῷ παρασκευάζοντι συμ=
uiū ꝛ q̄rit oīm vtilita
πόσιον καὶ ζητοῦντι τὴν πάντων λυσι=
tē nō facile: tamē ꝓpt̄
τέλειαν οὐκ εὐχερές, ὅμως διὰ τὴν τῶν
multoꝝ gr̄am: libēter labo=
πολλῶν εὐχαρισίαν, ἡδέως τὴν κακοπά
rē sustinebim⁹. ipaꝫ q̄dē diligentiā de
θειαν ὑποισόμεθα. τὸ μὲν διακριβοῦν περὶ
singulis historiographo cōceden=
ἕκαστον τῷ συγγραφεῖ παραχωροῦντας
tes: ipm āt ꝑscrutari figu=
τες, τὸ δὲ ἐπιπορεύεσθαι τοῖς ὑπογραμ
ras epitomes omittētes. sicut
μοῖς τῆς ἐπιτομῆς ἀκολουθοῦντες. καθάπερ

cīi noue dom⁹ architecto ⁊ vniuersa
γὰρ τοῖς καινῆς οἰκίας ἀρχιτέκτονι τῆς ὅλης
structura curandū: at inurere τῷ
καταβολῆς φροντιστέον, τῷ δὲ ἐγκαίειν καὶ
pingere aggredīēti apta
ζωγραφεῖν ἐπιχειροῦντι τὰ ἐπιτήδεια
ad ornatū exq̄rēda sunt: sic estimo ⁊
πρὸς διακόσμησιν ἐξεταστέον, οὕτω δοκῶ καὶ
in nobis. ipm q̄dē pambulare ⁊ via
ἐπ' ἡμῖν. τὸ μὲν ἐμβατεύειν καὶ περίπα
facere ⁊monū ⁊ curiosum esse
τον ποιεῖσθαι λόγων καὶ πολυπραγμονεῖν
in his q̄ sūt ⁊m ptes: historie autori
ἐν τοῖς κατὰ μέρος, τῷ τῆς ἱστορίας ἀρχιγέτη
cōgruere: at breuitatē dictionis secta=
καθήκειν, τὸ δὲ σύντομον τῆς λέξεως μεταδιώ
ri: ⁊ curiositatē negotij
κειν, καὶ τὸ ἐξεργαστικὸν τῆς πραγματείας
omittere: abbreuiationē facīē
παραιτεῖσθαι, τῷ τὴν μετάφρασιν ποιου
ti cōcedendū. hinc ergo incipia=
μὲν συγχωρητέον. ἐντεῦθεν οὖν ἀρξώμε=
m⁹ narrationē predictis tan=
θα τῆς διηγήσεως τοῖς προειρημένοις τοσοῦ
tū adiūgentes. stultū est ante
τον ἐπιζευξαντες. ἔυηθες γὰρ τὸ μὲν πρὸ τῆς
historiā effluere: ipaz ät historiā abbre
ἱστορίας παλεοναζειν, τὴν δὲ ἱστορίαν ἐπι=
uiare.
τεμεῖν.

Ca.ȝ.

Quū sancta ciuitas habitaret cū
Τῆς ἁγίας πόλεως κατοικουμένης με
oī pace: ⁊ leges q̄ opti
τὰ πάσης εἰρήνης, καὶ τῶν νόμων ὅτι κάλ
me custodirent: ppt onie pōti
λιτα συντηρουμένων, διὰ τὴν ὄνίου τ ἀρχι
ficis pietatē ⁊ malor odiū: acci
ερέως εὐσέβειάν τε καὶ μισοπονηρίαν, συ
debat ⁊ ipos reges honorare
νέβαινε καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς τιμᾶν
locū: ⁊ tēplū muneribꝰ
τὸν τόπον, καὶ τὸ ἱερὸν ἀναθήμασι τοῖς
optimis illustrare: ita vt ⁊ seleuc⁹
κρατίστοις δοξάζειν, ὥς τε καὶ σέλευκον τὸν
asie rex suppeditaret ex pro
τῆς ἀσίας βασιλέα χορηγεῖν ἐκ τῶν ἰδί
priis redditibꝰ oēs ad ministe=
ων προσόδων πάντα τὰ πρὸς τὰς λειτουρ
ria sacrificior⁹ ptinētes sump
γείας τῶν θυσιῶν ἐπιβάλλοντα δαπανη'
tus. simon ät q̄dā de bēiamin tri=
ματα. σίμων δέ τις ἐκ τῆς βενιαμὶν φυ
bu p̄posit⁹ tēpli cōstitut⁹: cōtē
λῆς προστάτης τοῦ ἱεροῦ καθεσταμένος, δλη'
dit cū p̄ncipe sacerdotū de ea q̄ in vr=
νείχθη τῷ ἀρχιερεῖ πρὸς τῆς κατὰ τὴν πό'
be edilitate. ⁊ vincere oniam nō
λιν ἀγορανομίας. καὶ νικῆσαι τὸν ὄνίαν μὴ
potēs: venit ad apollonīū filīū thraſci:
δυνάμενος, ἦλθε πρὸς ἀπολλώνιον θρασαίου,
q̄ in illo tp̄e celes syrie ⁊
τὸν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κοίλης συρίας
⁊ phenicie dux. ⁊ nūcianit de
καὶ φοινίκης στρατηγόν. καὶ προσηγγειλε περὶ
pecuniis ineffabilib⁹: plenū eē in hic
τῶν χρημάτων ἀμυθήτων, γέμειν τὸ ἐν ἱε=
rosolymis erariū: adeo q̄ multitudo
ροσολύμοις γαζοφυλάκιον, ὥς τε τὸ πλῆθος
diuersor⁹ innūerabilis eēt. ⁊ nō pti
τῶν διαφόρων ἀναρίθμητον εἶναι, καὶ μὴ προ
nerēt ea ad sacrificior⁹ rōnē:
σήκειν αὐτὰ πρὸς τὸν τῶν θυσιῶν λόγον,

enim⁹ noue domus architecto de vniuersa structura curandum est: ei vero qui pingere curat que apta sunt ad ornatum: exquirenda sunt: ita estimandum est & in nobis. Etenim intellectum colligere & ordinare sermonem: & curiosius partes singulas quasq̄ disquirere historie congruit autori: breuitatęz vero dictionis sectari: & exe cutiones rerum vitare breuianti concedendum est. Hinc ergo narrationem incipiemus de prefatione tātuz dixisse sufficiat. Stultū etenim est ante historiā effluere: in ipsa autē historia succingi.

Capitulum tertium

IGitur cū sancta ciuitas habitaretur in omni pace: leges aūt adhuc optime custodirentur propter onie pontificis dispositionem & pietatem: & animos odio habētes mala: fiebat vt & ipsi reges & principes locum sūmo honore dignum ducerent: & templum maximis muneribus illustrarent: ita vt seleucus asie rex de redditibus suis prestaret omnes sumptus ad ministerium sacrificiorum pertinentes. Simon autem de tribu beniamin prepositus templi constitutus: contendebat obsistēte sibi prīcipe sacerdotum iniquum aliquid in ciuitate moliri. Sed cum vincere omnia non posset venit ad appollonium thrasee filium qui illo tempore erat dux celesyrie & phenicis: & nunciauit ei pecuniis innumerabilibus plenum esse erarium hierosolymis: & cōmunes copias immensas esse que non pertinent ad rationem sacrificiorum: esse autem possibile sub potestate regis cadere vniuersa. Cumq̄z retulisset ad regem apollonī⁹ de pecuniis que delate erant: ille accitū heliodorum qui erat super negocia ei⁹ misit cum madatis vt predictam pecuniam transportaret. Statimq̄z heliodorus iter est agressus: specie quidem quasi per celessyriam & phenicē ciuitates esset peragratur⁹ reuera autez regis propositum prefecturus. Sed cuz venisset hierosolymaz & benigne a sūmo sacerdote in ciuitate esset exceptus narrauit de dato indicio pecuniarum & cuius rei gratia adesset aperuit. Interrogabat autem si vere hec ita essent. Tunc sūm⁹ sacerdos ostendit deposita esse hec & victualia viduarū & pupillorum: quedā vero esse hircani tobie viri valde eminentis: in his que detulerat impius simon. vniuersa autē argenti talenta esse quadrigenta: & auri ducēta: decipi vero eos qui credidissent loco & templo qđ per vniuersum mundum honoratur ꝓ sui⁹ veneratiōe & sanctitate oīno impossibile esse. At ille pro his que habebat in mandatis a rege: dicebat omni genere regi ea esse deferenda. Constituta autem die intrabat de his heliodorus ordinaturus. Non modica vero per vniuersaz ciuitatē erat trepidatio. Sacerdotes autem ante altare cum stolis sacerdotalibus iactauerunt se: & inuocabāt de celo eū qui de depositis legē posuit: vt his qui deposuerant ea salua custodiret.

εἶναι δὲ δυνατὸν ὑπὸ τὴν ⁊ βασιλέως ἐξ
τεταται cadere hec. collocut⁹ ät apol=
ουσίαν πεσεῖν ταῦτα. συμμίξας δὲ ὁ ἀπολ
loni⁹ cū rege: de nūciatis
λώνιος τῷ βασιλεῖ, περὶ τῶν μηνυθέντων
ei pecuniis manifestauit. ille ät elic=
αὐτῷ χρημάτων ἐνεφάνισεν. ὁ δὲ προχειρι
gēs heliodor⁹ q̄ sup nego=
σάμενος ἡλιόδωρον ὃν ἐπὶ τῶν χρημά=
cia: misit dās mādata: pre=
των, ἀπέστειλε δοὺς ἐντολάς, τὴν τῶν προ
dictam pecuniam asportationē face=
εἰρημένων χρημάτων ἐκκομιδὴν ποιήσα=
re. statim ät heliodor⁹ fecit
σθαι. εὐθέως δὲ ὁ ἡλιόδωρος ἐπορεύετο τὴν
iter: ipa q̄dē specie q̄si q̄ p ce=
προφάσει, τῇ μὲν ἐμφάσει ὡς τὰς κατὰ κοί
lē syrie ⁊ phenicē ciuitates pagratur⁹:
λην συρίας καὶ φοινίκην πόλεις ἐφοδεύειν,
re ät regis ꝓpositū
τῷ πράγματι δὲ τὴν ⁊ βασιλέως πρόθεσιν
pfectur⁹. cū venisset ät in hierusalē:
ἐπιτελεῖν. παραγενηθεὶς δὲ εἰς ἱεροσόλυμα,
⁊ benigne a sūmo sacerdote vrbis
καὶ φιλοφρόνως ὑπὸ ⁊ ἀρχιερέως τῆς πόλε
suscept⁹ cēt: ꝓposuit de facto
ως ἀπαδηλωθείς, ἀνέθετο περὶ ⁊ γεγονότος
inditio: ⁊ cui⁹ gra aderat ostē
ἐμφανισμοῦ, καὶ τίνος ἕνεκεν παρεσι σίεσά
dit. interrogabat ät si reuera hec
φησεν. ἐπυνθάνετο δὲ εἰ ταῖς ἀληθείαις ταῦ
sic se haberēt. at sūmo sacer
τα οὕτως ἔχοντα τυγχάνει. τοῦ δὲ ἀρχιερέ
dote ostēdente deposita esse viduaꝝ
ως ὑποδείξαντος παραθήκας εἶναι χηρῶν
⁊ orphanoꝝ: q̄dā ät ⁊ hircani filij to=
καὶ ὀρφανῶν, τινὰ δὲ καὶ ἱρκανοῦ τοῦ πω βί
bie valde viri in excellēcia positi:
ου σφόδρα ἀνδρὸς ἐν ὑπεροχῇ κειμένου,
nō vt calūniat⁹ fuerat impi⁹ simon.
οὐχ ὡς διαβάλλων ἦν ὁ δυσεβὴς σίμων. τὰ
at vniuersa argēti q̄dringēta talēta:
δὲ πάντα ἀργυρίου τετρακόσια τάλαντα,
auri ät ducēta. iniuria affici vo eos q̄ cre
χρυσίου δὲ διακόσια. ἀδικηθῆναι δὲ τοὺς πε
didissent loci scitati ⁊
πιστευκότας τῇ ⁊ τόπου ἁγιωσύνῃ καὶ τοῦ
honorati ꝓ vniuersū mūdū.
τετιμημένου κατὰ τὸν σύμπαντα κόσμον.
tēpli veneratiōni ⁊ itegritati: oīno
ἱεροῦ σεμνότητι καὶ ἀσυλίᾳ, παντελῶς
difficile esse. at heliodor⁹ ꝓpt q̄ habuit re
ἀμήχανον εἶναι. ὁ δὲ ἡλιόδωρος διὰς εἶχε βα
gia mādata: oīno dicebat in re
σιλικὰς ἐντολάς, πάντως ἔλεγεν εἰς τὸ βα
giū referēda hec esse. cōstitutēs
σιλικὸν ἀναληπτέα ταῦτα εἶναι. ταξάμενος
ät die intrabat de his cōsi=
δὲ ἡμέραν εἰσεῖει τὴν περὶ τούτων ἐπίσκε=
liū ordinatur⁹. fuit ät nō modica in oī
ψιν οἰκονομήσων. ἦν δὲ οὐ μικρὰ καθ' ὅλην
ciuitate trepidatio. at sacerdotes āte alta
τὴν πόλιν ἀγωνία. οἱ δὲ ἱερεῖς πρὸ ⁊ θυσί
re in sacerdotalib⁹ stolis iactā=
ασηρίου ἐν ταῖς ἱερατικαῖς στολαῖς ῥίψαν
tes sciposꝫ: inuocabāt in celū cūq̄
τες ἑαυτούς, ἐπεκαλοῦντο εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν
de deposito legē tulit: his q̄
περὶ παραθήκης νομοθετήσαντα, τοῖς πα
deposuerūt hec salua custodire.
ρακαταθεμένοις ταῦτα σῶα διαφυλάξαι.

Universidad de Deusto
Biblioteca

erat āt vidētē ſūmi ſacerdotis vultū vul
ñν δὲ ὁρῶντα τὴν τοῦ ἀρχιερέως ἰδέαν τι
nerari mēte.. nā aſpectꝰ τ
τρώσκεσθαι τὴν διάνοιαν. ἡ γὰρ ὄψις καὶ τὸ
colōris immutatio: declarabat eā q̄
τῆς χρόας παρηλλαγμένον, ἐνέφαινε τὴν
in anima turbationē. circūfuſa erat eī circa
κατὰ ψυχὴν ἀγωνίαν. περιεκέχυτο γὰρ περὶ
virum formido q̄dā τ horroꝛ coꝛporis.
τὸν ἄνδρα δέος τι καὶ φρικασμὸς σώματος.
pque manifeſtꝰ efficiebaē aſpiciētibꝰ
δι' ὧν προδήλον ἐγίνετο τοῖς θεωροῦσι τὸ
in coꝛde exiſtēs dolor. alij āt de
κατὰ καρδίαν ἔνεσις ἄλγος. οἱ δὲ ἐκ τῶν
domibꝰ gregatī exilicbāt ad popula
οἰκιῶν ἀγεληδὸν ἐξεπήδων ἐπὶ πανδη
rē ſupplicationē: q̄a futurꝰ erat in contē
μον ἱκετείαν, διὰ τὸ μέλλειν εἰς καταφρο
ptū venire locꝰ. ſuccincte
νησιν ἔρχεσθαι τὸν τόπον. ὑπεζωσμέναι
āt ſub māmis mulieres cilitijs
δὲ ὑπὸ τοὺς μαστοὺς αἱ γυναῖκες σάκκους
p vias cōfluebāt. at inclu=
κατὰ τὰς ὁδοὺς ἐπλήθυον. αἱ δὲ κατὰ
ſe virgines: alie q̄dē cōcurrebāt
κλεῖσοι τῶν παρθένων, αἱ μὲν συνέτρεχον
ad ianuas: alie vō ad muros: q̄=
ἐπὶ τοὺς πυλῶνας, αἱ δὲ ἐπὶ τὰ τείχη, τι
dā āt p fenestras aſpiciebāt. vniuerſe
νὲς δὲ διὰ τῶν θυρίδων διέκυπτον. πᾶσαι
āt protēdentes manꝰ in celū:
δὲ προτείνουσαι τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν,
faciebāt depꝛecatiōes. miſerari āt erat
ἐποιοῦντο τὴν λιτανείαν. ἐλεεῖν δὲ ἦν τὴν τοῦ
multitudinis cōmixte τ ruinā: τ ma
πλήθους ταμμιγῆ πρόπτωσιν, τήν τε μέ
gni agoniz̄atis p̄incipis ſacerdotū expectationē.
γαλου ἀγωνιῶντος ἀρχιερέως προσδοκίαν.
hi q̄dē ita q̄ inuocabāt oīpotentē dñz
οἱ μὲν οὖν ἐπεκαλοῦντο τὸν παγκρατῆ κύ'
credita his q̄ crediderūt ſalua
τὰ πεπιστευμένα τοῖς πεπιστευκόσι σῶα
ſeruare cū oī ſecuritate.
διαφυλάττειν μετὰ πάσης ἀσφαλείας. ὁ
at heliodoꝛ q̄ decreuerat p̄ficiebat. ibi
δὲ ἡλιόδωρος τὸ διεγνωσμένον ἐπετέλει. ἀυ
āt eo cū ſatellitibꝰ ad
τόθι δὲ ἅυτ' σὺν τοῖς δορυφόροις κατὰ τὸ
erariū iā preſente: ſp̄um
ταμιευτήριον ἤδη παρόντος, ὁ τῶν πνευ
τ oīs poteſtatis p̄inceps oſtentū
μάτων καὶ πάσης ἐξουσίας δυνάστης ἐπιφάνειαν
magnā fecit. adeo vt oēs q̄ auſi
μεγάλην ἐποίησεν. ὥς τε πάντας τοὺς κατα
fuerāt cōuenire admirātes
θαμμάσαντας συνελθεῖν καταπλαγήτας
dei virtutē: in diſſolutionē τ timorē
τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν, εἰς ἔκλυσιν καὶ δειλίαν
cōuerterentē. apparuit. n. q̄dā equꝰ eis terri
τραπῆναι. ὤφθη γάρ τις ἵππος αὐτοῖς φο
bilē habēs ſeſſorē: τ optimo opi=
βερὸν ἔχων τὸν ἐπιβάτην, καὶ καλλίστῃ σα=
mēto adornatꝰ. inuectꝰ āt cū ipetu cō
γὴ διακεκοσμημένος. φερόμενος δὲ ῥύδην ἐνέ
cuſſit in heliodoꝛ p̄oꝛes vngulas.
σεισε τῷ ἡλιοδώρῳ τοὺς ἐμπροσθίους ὁπλὰς
ipe āt ſeſſoꝛ videbaē aurea ar
ὁ δὲ ἐπικαθήμενος ἐφαίνετο χρυσῆν παν
ma habere. alij āt duo apparuerūt
πλίαν ἔχων. ἕτεροι δὲ δύο προεφάνησαν
ei iuuenes roboꝛe q̄dē decoꝛi: opti=
αὐτῷ νεανίαι τῇ ῥώμῃ μὲν ἐνπρεπεῖς, καὶ

Iam vero qui videret ſūmi ſacerdotis
vultum: mēte vulnerabatur. Facies eī
& color īmutatus: declarabat īternuꝫ
animi dolorem. Circūfuſa enim erat
meſticia quedam viro: & horroꝛ coꝛ=
poris: per quem manifeſtus aſpicienti=
bus dolor coꝛdis eius efficiebatur. Alii
etiam congregati de domibus conflue
bant publica ſupplicatione obſecran=
tes: pro eo q̄ in cōtēptū locus eſſet vē
turus. Accinctecꝫ mulieres ciliciis pe=
ctus p plateas cōfluebāt ſed & vīgines
que concluſe erant: procurrebant ad
onias: alie autem ad muros: quedam
vero per feneſtras aſpiciebant: vniuer=
ſe autem protendentes manus in celuꝫ
deprecabantur. Erat enim miſera cō=
mixte multitudinis & magni ſacerdo=
tis in agone conſtituti expectatio. Et
hi quidem inuocabant omnipotentem
deum: vt credita ſibi his qui crediderāt
cum omni integritate conſeruarentur.
Heliodorus autem quod decreuerat p
ficiebat eodem loco ipſe cuꝫ ſatellitib⁹
circa erarium preſens. Sed ſpiritus om
nipotentis dei magnā fecit ſue oſtēſio=
nis euidentiam: ita vt omnes qui auſi
fuerant parere ei: ruentes dei virtute in
diſſolutionem & formidinem conuerte
rentur. Apparuit enim illis quidā equꝰ
terribilem habens ſeſſorē optimis ope
rimentis adornatꝰ: iſqꝫ cum impetu he
liodoro priores calces eliſit. Qui autē
ei ſedebat videbatur arma habere au=
rea. Alii etiam apparuerunt duo iuue=
nes virtute decori: optimi gloria ſpecio
ſiqꝫ amictu qui circunſteterunt eum &
ex vtraqꝫ parte flagellabant: ſine inter
miſſione multis plagis verberantes.
Subito autē heliodorus concidit in ter
ram: cunqꝫ multa caligine circunfuſū
rapuerunt atqꝫ in ſella geſtatoria poſi=
tum eiecerunt. Et is qui cum multis
curſoribus & ſatellitibus: predictum in
greſſus eſt erarium: portabatur nullo ſi
bi auxilium ferente manifeſta dei co=
gnita virtute. Et ille quidam per diuinā
virtutem iacebat mutus atqꝫ omni ſpe
& ſalute priuatus. Hi autem dominum
benedicebant quia magnificabat locū
ſuum: & templum quod pauloante ti=
more ac tumultu erat plenum: apparē
te omnipotente domino: gaudio & leti
cia impletum eſt. Tunc vero ex amicis
heliodori quidam rogabant confeſtim
onian vt inuocaret altiſſimum vt vitaꝫ
donaret ei: qui in ſupremo ſpiritu erat
conſtitutus. Conſiderans autem ſūmꝰ
ſacerdos: ne forte rex ſuſpicaretur ma
liciam aliquam ex iudeis circa heliodo
ruꝫ conſumatam: obtulit pro ſalute vi
ri hoſtiam ſalutarem. Cunqꝫ ſūmus ſa
cerdos exoraret: ide⁹ iuuenes eiſdem
veſtibus amicti aſtantes heliodoro di=
xerunt. Onie ſacerdoti gracias age:
nam propter eum tibi dominus vitam
donauit. Tu autem a deo flagella=
tus: nuncia omnibus magnalia dei &
poteſtatem. Et his dictis non compa
ruerūt. Heliodorꝰ autē hoſtia deo obla
ta: & votis magnis promiſſis eiq̄ viuere

mi āt gīa: ſpecioſi āt ami=
λιοι δὲ τῇ δόξῃ, διαπρεπεῖς δὲ τὴν περι= D
ctu. q̄ τ aſtātes ex vtraqꝫ par
βολήν. οἱ καὶ παρασάντες ἐξ ἑκατέρου μέ=
te: flagellabāt eū inceſſanter. multas
ρους, ἐμαστίγουν ἀυτὸν ἀδιαλείπτως. πολλὰς
incutientes ei plagas. ſubito āt
ἐπιρριπτοῦντες ἀυτῷ πληγάς. ἄφνω δὲ
cadentē in terra τ multa caligine
πεσόντα πρὸς τὴν γῆν καὶ πολλῷ σκότει
circūfuſum: coꝛripientes τ in ge
περιχυθέντα, συναρπάσαντες καὶ εἰς φο
ſtatoria ſella iponentes eū; q̄ nup cū multa icur
ρεῖον ἐνθέντες, τὸν ἄρτι μετὰ πολλῆς πα
ſione τ oīb⁹ ſatellitib⁹ in pre
ραδρομῆς καὶ πάσης δορυφορίας εἰς τὸ προ
dictū ingreſſus erat erariū: ferebāt
εἰσηιδιον εἰσελθόντα γαζοφυλάκιον, ἔφερον
nullo adiutū ipm armis ſtantē: ma
ἀβοηθήτον ἀυτὸν τοῖς ὅπλοις καθεστῶτα, φα=
nifeſte dei potentiā cognoſcentē.
νερῶς τὴν τοῦ θεοῦ δυναστείαν ἐπεγνωκότα.
τ ille q̄dē p diuinā virtutē mut⁹
καὶ ὁ μὲν διὰ τὴν θείαν ἐνέργειαν ἄφωνος
τ oī priuatꝰ ſpe τ ſalute E
καὶ πάσης ἐσερημένος ἐλπίδος καὶ σωτηρίας
iacebat. hi āt dñz bñdicebāt q̄ magni=
ἔρριπτο. οἱ δὲ τὸν κύ' ἐυλόγουν τὸν παραδο=
ficauerat ſuū locū. τ paulo an=
ξάζοντα τὸν ἑαυτοῦ τόπον. καὶ τὸ μικρῷ πρό
te timoꝛe τ tumultu pleniꝰ tēplū:
τερον δέους καὶ παραχῆς γέμον ἱερόν, τοῦ
oīpotente apparēte dño: gaudio
παγκρατόρος ἐπιφανέντος κυρίου, χαρᾶς
τ letitia ipletū eſt. ſtatim āt q̄=
καὶ ἐυφροσύνης ἐπεπλήρωτο. ταχὺ δέτι=
dā ex heliodori amicis rogabāt oni
νες τῶν τοῦ ἡλιοδώρου συνήθων ἡξίουν τὸν ὀνί
am vt inuocaret altiſſimū: τ vitā
αν ἐπικαλέσασθαι τὸν ὕψιστον, καὶ τὸ ζῆν
donaret ei q̄ omnino in vltimo ſpū
χαρίσασθαι τῷ παντελῶς ἐν ἐχάτῃ πνοῇ
cōſtitutꝰ erat. in ſuſpitione āt factꝰ p̄ncepe
κειμένῳ. ὑποπτος δὲ ἡν ὁμόμνιος ὁ ἀρχιε=
ſacerdotū ne forte opinione reꝛ hēret: ma F
ρεὺς μήποτε διάληψιν ὁ βασιλεὺς σχῇ, κα
leficiū aliq̄ō circa heliodoꝛa
κοεργίαν τινὰ πρὸς τὸν ἡλιόδωρον ὑπὸ τῶν
iudeis cōſumatū eſſe: obtulit ho
ἰουδαίων συντετελέσθαι, προσήγαγε θυσί
ſtiā pro viri ſalute. faciēte
αν ὑπὲρ τῆς τοῦ ἀνδρὸς σωτηρίας. ποιουμένου
āt ſūmo ſacerdote ꝓpitiationē: iſdē iuue
δὲ τοῦ ἀρχιερέως τὸν ἱλασμόν, οἱ αὐτοὶ νεα=
nes iteꝝ apparuerūt heliodoro in
νίαι πάλιν ἐφάνησαν τῷ ἡλιοδώρῳ ἐν ταῖς
eiſdē veſtib⁹ amicti: τ ſtātes
αὐταῖς ἐσθήσεσιν ἐστολισμένοι, καὶ στάντες
dixerūt: multas onie p̄ncipi ſacerdotū gra G
σιαν, πολλὰς τῷ ὀνία τῷ ἀρχιερεῖ χάρι
tias habe. ꝓpt. n. eū tibi donauit vitā
τας ἔχε. διὰ γὰρ αὐτὸν σοι κεχάρισται τὸ ζῆν
dñs. tu āt de celo flagellatꝰ nū
ὁ κύριος. σὺ δὲ ἐξ οὐρανοῦ μεμαστιγωμένος διάγ
cia oīb⁹ magnā dei poteſtatē.
γελε πᾶσι τὸ μεγαλεῖον τοῦ θεοῦ κράτος.
hec āt cū dixiſſēt diſparētes facti ſunt. at
ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀφανεῖς ἐγένοντο. ὁ δὲ
heliodoꝰ ſacrificiū offerēs dño
ἡλιόδωρος θυσίαν ἀνενέγκας τῷ κυρίῳ
τ vota maxima vouēs ei q̄ vitā
καὶ ἐυχὰς μεγίστας ἐυξάμενος τῷ τὸ ζῆν

cōcessit: τ onie · gras agēs
περιποιησαμενος, και τον ονιαν αποδεξαμενος
redijt cū exercitu ad regē. τ estaba
ανεσφαγοτεθυσε προς τον βασιλεα. εξεμαρ
tur ut oīb⁹ q̄ erat sub visu cōspica
τυρει δε πασιν α περ ην υπ' οψιν τεθεα
tus opa maxime dei. at rege
μενος εργα της μεγιστου θεου· του δε βασιλεως
interrogāte heliodor⁹ q̄s
επερωτησαντος τον ηλιοδωρον ποιος τις
esset apt⁹ adhuc semel vt mitteret in
εις ην επιτηδειος ετι απαξ διαπεμφθηναι εις
hierosolyma: dixit. si quē habes hostē
ιεροσολυμα, εφησεν. ει τινα εχεις πολεμιον
vel rei insidiatorē: mitte eū illuc.
η πραγματων επιβουλον, πεμψον αυτ' εκει
τ flagellatū eū recipies. si tamē
και μεμαστιγωμενον αυτον προσδεξη. εαν περ
τ euaserit: cop⁹ in loco vere
και περισωθη, δια το πολλην τοπον αληθως
sit quedā dei potētia. ipe enī q̄ habita
ειναι τινα θεου δυναμιν. αυτος γαρ ο την κατοι
tionē celestē habet: visitator est τ adiu
κιαν επουρανιον εχων, επο πης εστι και βοη
tor illi⁹ loci. τ venien=
θος εκεινου του τοπου. και τους παραβαινομε
tes ad maleficiū pcutiēs pdit: τ res
νους επι κακωσει τυπτων απολυει. και τα
q̄dē de heliodoro τ era=
μεν κατα ηλιοδωρον και την του γαζοφυλα=
rij custodia sic trāsacte sunt.
κιου τηρησιν ουτως εχωρησεν. C.4.

HO pdictus simon pecunia
rū τ patrie delator⁹ fact⁹:
των και της πατριδος ενδειξης γεγονως,
male loquebat de onia. tāq̄ ipe esset
εκακολογει τον ονιαν. ως αυτος τε ειη τον
q̄ heliodor⁹ instiganit: τ malor⁹ arti
ηλιοδωρον επισεσεικως, και των κακων δη
ses extitisset. τ būfactorē
μιουργος καθεστηκως. και τον ευεργετην της
ciuitatis τ defensorē sue gētis τ cmu
πολεως και τον κηδεμονα των ομοεθνων και ζη
latorē legū: insidiatorē re=
λωτην των νομων, επιβουλον των πραγμα
rū audebat dicere. sed cū inimicitia ad tā=
των ετολμα λεγειν. της δε εχθρας επι πλεον
tū procederet: vt τ q̄dā exhis q̄
τον προβαινουσης, ως τε και δια τινος των
a simone ꝓbari erāt homicidia
υπο του σιμωνος διδοκιμασμενων φονους
fierēt. vidēs onias difficultatē
συντελεισθαι. συνορων δ ονιας το χαλεπον
cōtentionis τ apollonij insanire
της φιλονικειας και απολλωνιον μαινεσθαι
vt pote celes syrie τ phenicie ducē
ως τον κοιλης συριας και φοινικης στρατηγον
augentē malitiā simonis: ad
συναυξοντα την κακιαν του σιμωνος, ως τον
regē se cōtulit: nō fact⁹ ci=
βασιλεα διεκομισθη, ου γινομενος των πο
nitū accusator. sed vtilitatē publice τ
λιτων κατηγορος. το δε συμφορον κοινη και
priuati vniuerse multitudini cōsiderās.
κατ' ιδιαν παντι τω πληθει σκοπων.
videbat enī sine regali ꝓuidētia ipossibile
εωρα γαρ ανευ βασιλικης προνοιας αδυνα
esse cōiequi pacē vltra res:
τον ειναι τυχειν ειρηνης ετι τα πραγμα
τ simonē cessationē nō acceptu=
τα, και τον σιμωνα παυλαν ουκ ηνεσθαι

illi concessit et onie gratias agens: re=
cepto exercitu repedabat ad regē. Te=
stabatur autē omnibus ea que sub ocu
lis suis viderat opera magna dei. Cum
autem rex interrogasset heliodorū qs
esset aptus adhuc semel hierosolymam
mitti: ait. Si quem habes hostem aut
regni tui insidiatorem: mitte illuc &
flagellatum eum recipies: si tamen eua
serit eo ꝙ in loco sit vere dei quedam
virtus. Nam ipse qui habet in celis ha=
bitationem visitator & adiutor est loci
illius: & venientes ad malefaciendum
percutit ac perdit. Igitur de heliodoro
& erarii custodia ita res se habet.

Capitulum quartum.

SImon autem predictus pecuniarū
et patrie delator: male loquebatur
de onia tanq̄ ipse heliodorum instiga
set ad hec: & ipse fuisset inventor malo
rum: prouisorenq̄ ciuitatis ac defenso
rem gentis sue: & emulatorez legis dei
audebat insidiatorem regni dicere. Sed
cum inimicitie intantum procederēt:
vt etiam per quosdam simonis ne=
cessarios homicidia fierent: considerās
onias periculum cōtentionis: & appol=
lonium insanire vt pote ducem celesSy
rie & phenicis ad augendam malitiam
simonis: ad regem se contulit: non vt ci
uium accusator: sed comunem vtilita=
tem apud semetipsum vniuerse multi=
tudinis considerans. Videbat enim si=
ne regali prouidentia impossibile esse
pacem rebus dari: nec simonem posse
cessare a stulticia sua. Sed post seleuci vi
te excessum cū suscepisset regnum an
tiochus qui nobilis appellabatur: am=
biebat iason frater onie sūmum sacer=
dotiuz: adito rege promittens ei argen
ti talenta trecenta sexaginta: & ex redi=
tibus aliis talēta octoginta. Super hoc
promittebat: & alia centum quinqua=
ginta: si potestati ei⁹ concederetur gym
nasium & ephebiam sibi cōstituere: &
eos qui in hierosolymis erāt antioche
nos scribere. Quod cum rex annuisset
& obtinuisset principatuz: statim ad gē
tilem ritum contribules suos transfer=
re cepit & amotis his que humanitatis
causa iudeis a regibus fuerant constitu
ta: per ioannem patrez eupolemi: qui
apud romanos de amicitia & societate
functus est legatione legitima ciuum
iura destituēs praua institua sanciebat.
Et enim ausus est sub ipsa arce gymna
siū constituere: & optimos quosq̄z ephe
borum in lupanaribus ponere. Erat
autem hoc non initium sed incremen
tum quoddam & profectus gentilis &
alienigene conuersationis: propter im
pii & non sacerdotis iasonis nefarium
& inauditum scelus ita vt sacerdotes iā
nō circa altaris officia deditr essent: sed
contēpto templo & sacrificiis neglectis
festinarent participes fieri: paleitre &
prebitionis eius iniuste: & in exercitiis
disci: & patrios qdē honores nihil hēn
tes grecas glias optimas arbitrabātur.

stultitie. cū cōmutasset āt vitā se=
της ανοιας. μεταλλαξαντος δε τον βιον σε
leuc⁹: τ suscepisset regnū
λευκου, και παραλαβοντος την βασιλειαν
antioch⁹ q̄ cognominat⁹ est nobilis:
αντιοχου τ προσαγορευθεντος επιφανους,
ambiuit iason frater onie sūmū
υπενοθευσεν ιασων ο αδελφος ονιου την αρ=
sacerdotiū: promittēs regi
χιερωσυνην, επαγγειλαμενος τω βασιλει
ppt cōsecutionē argēti talēta sexagita
δι' εντευξεως αργυριου ταλαντα εξηκοντα
supra trecēta: τ redit⁹ cuiusdā
προς τοις τριακοσιοις, και προσοδου τινος
alij talēta octoginta. ad āt hec
αλλης ταλαντα ογδοηκοντα. προς δε του=
pmittebat τ alia cōstitutu=
τοις υπηρχεν ετο και ετερα διαγραφειν
quinquaginta ad cētū: si cōce=
πεντηκοντα προς τοις εκατον, εαν επι=
dat ꝙ potestatē ei⁹ gymnasiū
χωρηθη δια της εξουσιας αυτου γυμνασιον
τ ephebiā sibi cōstituere τ in
και εφηβιαν αυτω συστησασθαι και τους εν
hierosolymis ātiochēes scribere: cū an=
ιεροσολυμοις αντιοχεις αναγραψαι. επινευ
nuisset āt rex τ ꝓncipatū ob=
σαντος δε του βασιλεως και της αρχης κρα
tinuisset: statī ad grecū ritū
τησας, ευθεως επι το ελληνικον χαρακτηρα
cōtribules trāstulit: τ q̄ posita erāt
τους ομοφυλους μετηγε,, και τα κειμενα
iudeis māsueta regia ꝓ ioan
τοις ιουδαιοις φιλανθρωπα δια ιωαν
nē patrē eupolemi: q̄ fecit
νου του πατρος ευπολεμου, του ποιησαμε
legationē pro amicitia τ societa=
νου την πρεσβειαν υπερ φιλιας και συμμα
te apud romanos: amouit. τ
χιας προς τους ρωμαιους, παρωσαγο. και
q̄dē legitimas soluēs politias:
τας μεν νομιμους καταλυων πολιτειας,
praua instituta inouabat. ipōte enī
παρανομους θεσμους εκαινιζεν. ασμενως γαρ
sub ipām arcē gymnasiū edifica=
υπ' αυτην την ακροπολιν γυμνασιον καθιδρυ
uit: τ optimos ephebor⁹ substi
σε, και τους κρατιστους των εφηβων υπο=
tuēs: sub velum duxit. erat āt sic occa
ταγων, υπο πετασον ην. ην δ' ουτως απε=
sio q̄dā gētilitatis: τ ꝓfect⁹ alienigene
μητις ελληνισμου, και προσβασις αλλοφυ
uersationis ppt impij τ nō sūmi sa
λισμου δια την των ασεβους και ουκ αρχιε
cerdotis iasonis eminēs scel⁹:
ρεως ιασωνος υπερβαλλουσαν ανομιαν,
ita vt nō vltra circa altaris mini
ως τε μηκετι περι τας του θυσιαστηριου λει=
steria ꝓpti essent sacerdotes. sed
τουργειας προθυμους ειναι τους ιερεις. αλλα
ip⁹ q̄dē tēplū cōtēnentes τ sacrifi
των μεν νεω καταφρονουντες και των θυσι=
cia negligētes: festinabāt ꝓticipes eē q̄ in
ων αμελουντες, εσπευδον μετεχειν της εν
palestra iniuste exhibitiōis. post
παλαιστρα παρανομου χορηγιας. μετα την
disci ꝓuocationē. τ q̄dē patrios
του δισκου προκλησιν. και τας μεν πρωους
honores in nihilo ponētes: sed gre=
τιμας εν ουδενι τιθεμενοι, τας δε ελλη
cas glias optimas arbitrātes
νικας δοξας καλλιστας ηγουμενοι ccc

Universidad de Deusto
Biblioteca

ḡre τ ḡra habuit eos graue infor
ὧν καὶ χάριν ἔσχεν αὐτοὺς καλεσθῆ περί=
tunitū. τ q̄n emulabant̄ mores τ oi
σασις· καὶ ὧν ἐζήλουν τοὺς ἀγωγὰς καὶ κα
no volebāt similes esse: hos ho=
θάπαξ ἤθελον ἐξομοιοῦσθαι, τούτους πολε=
stes τ punitores habuerūt. ipie agere. n. cōtra
μίους· καὶ τιμωρητὰς ἴσχυ. ἀσεβεῖν παρὰ εἰς
diuinas leges nō facile sed τ hec
νοὺς θείους νόμους οὐ ῥᾴδιον, ἀλλὰ καὶ παῦ
sequēs tps declarabit. cū celebrarē
τα ὁ ἀκόλουθος καιρὸς δηλώσει. ἀγομθίου
āt q̄nquēnalis agon in tyro τ
δὲ πεντετηρικοῦ ἀγῶνος ἐν Τύρῳ καὶ τ
rex adesset: misit iason
βασιλέως παρόντος, ἀπέστειλεν ἰάσων ὁ
sceles? sacrop̄ priuatores vt ab hierosolymis an
μιαρὸς θεωροὺς ὡς ἀπὸ ἱεροσολύμων ἀν
tiochēses portātes argēti drach=
τιοχέας παρακομίζοντας ἀργυρίου δραχ
mas trecētas in herculis sacri
μὰς. τριακοσίας εἰς τὴν τ Ἡρακλέους θυσί
ficiū: q̄s τ postulauerūt ijd̄ asportauerāt ne
αν, ἃς καὶ ἠξίωσαν οἱ παρακομίσαντες μὴ
expēderent̄ in sacrificio. ꝓpter āt portā
χρῆσθαι πρὸς θυσίαν. ἕνεκα δὲ τῶν παρα
tes in triremiū fabrica
κομιζόντων εἰς τὰς τῶν τριήρεων κατα=
tiones. missō āt in egyptū apol=
σκευάς. ἀποσταλέντος δὲ εἰς Αἴγυπτον Ἀπολ
lonio filio menesthei ꝓpt primates
λωνίου τ Μενεσθέως διὰ τὰ πρωτοκλήσια
philometoris regis: suspicās
τοῦ φιλομήτορος βασιλέως, μεταλαβὼν
antioch? alienū est suam factū
Ἀντίοχος ἀλλότριον αὐτὸν τῶν αὐτ γενο
esse rex: ꝓpter securita=
νέναι πραγμάτων, τῆς καθ' αὐτὸν ἀσφαλεί
tis curā habuit. vnde in ioppen ve=
ας ἐφρόντιζεν. ὁθεν εἰς Ἰόππην παραγε=
nies ꝓfect? est in hierosolyma. magni
νόμενος κατέντησεν εἰς Ἱεροσόλυμα. μεγα=
fice āt a iasone τ ciui=
λομερῶς δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰάσωνος καὶ τῆς πό=
tate accept?: cū facib? τ excla
λεως ἀποδεχθείς, μετὰ δαδουχίας καὶ βο
matiōib? susceptꝰ ē. postea sic in phenicia
ῶν εἰσεδέχθη. εἶθ' οὕτως εἰς τὴν φοινίκην
cū exercitu abijt. post āt triēnij tē=
κατεστρατοπέδευσεν. μετὰ δὲ τριετῆ χρό
pus misit iason menelaū pre
νον ἀπέστειλε Ἰάσων Μενέλαον τὸν τοῦ προ
dictū simonis fratrē: portā=
σημαινομθίου σίμωνος ἀδελφόν, παρακο=
tē pecunias regi: τ de
μίζοντα τὰ χρήματα τῷ βασιλεῖ, καὶ περὶ
negocijs necessarijs cōmonitiones
πραγμάτων ἀναγκαίων ὑπομνηματισμοὺς
facturꝰ. ille āt cōmēdat? regi τ
τελέσοντα. ὁ δὲ συσθεὶς τῷ βασιλεῖ καὶ
magnificās cū facie potesta
δοξάσας αὐτὸν τῷ προσώπῳ τῆς ἐξουσί
tis: in semetipꝫ retorsit sūmū sacerdo
ας, εἰς ἑαυτὸν κατέντησε τὴν ἀρχιερωσύ
tiū superās iasonē talētis ar
νην ὑπερβαλὼν τὸν Ἰάσωνα τάλαντα ἀρ
gēti trecētis. cū cepisset āt regia
γυρίου τριακόσια. λαβὼν δὲ τὰς βασιλικὰς
mādata venit: eq̄dē sūmo sacerdotio
ἐντολὰς παρεγένετο, τῆς μὲν ἀρχιερωσύνης
nihil dignū ferēs: furores āt crudelis tyrā=
οὐδὲν ἄξιον φέρων, θυμοὺς δὲ ὠμοῦ τυράν

Quatum gracia periculosa eos conten
tio habebat: & eorum institutа emula=
bantur: ac per omnia his consimules eē
cupiebant: quos hostes & peremptores
habuerant. In leges enim diuinas ipie
agere impune non cedit: sed hoc tps se=
quēs declarabit. Cū aūt quinquēnalis
agō tyro celebraretur & rex p̄sens esset
misit iasō facinorosus ab hierosolymis
viros peccatores portantes argenti di=
drachmas trecentas in sacrificium her
culis: quas postulauerunt hi qui aspor=
tauerant: ne in sacrificiis erogarētur qa
non oporteret: sed in alios sumpt? eas
deputari. Sed hec oblata sunt quidem
ab eo qui miserat in sacrificium hercu
lis: propter presentes autē date sunt in
fabricā nauiū triremiū. Misso āt in egy=
ptū apollonio nesthei filio propter pri=
mates ptolemei philometoris regis: cū
cognouisset antioch? alienū sea nego
ciis regni effectum propriis vtilitatib?
consulēs: profectus inde venit ioppen
& inde hierosolymam. Et magnifice ab
iasone & ciuitate susceptus cum facula
rū luminibus & laudibus ingressus est:
& inde in phenicem exercitum conuer
tit. Et post triennii tps misit iason me=
nelaum supradicti simonis fratrez por
tantem pecunias regi: & de negocijs
necessarijs respōsa perlaturum. At ille
cōmēdatus regi: cū magnificasset facē
potestatis eius: in semetipm retorsit sū
mū sacerdotiū: supponens iasoni talen
ta argenti trecenta. Acceptisq; a rege
mandatis venit nihil quidem habēs di=
gnū sacerdotio: animos vero crudelis
tyrāni: & fere belue iraz gerēs. Et iason
quidē qui proprium fratrē captiuaue=
rat: ipse deceptus profugus in amani=
tem expulsus est regione. Menelaus āt
principatū quidem obtinuit: de pecu=
niis vero regi pmissis nihil agebat: cuz
exactionem faceret sostratus qui arci
erat prepositus. Nam ad hunc exactio
vectigalium pertinebat: quā ab causam
vtriq; ad regem sunt euocati. Et mene
laus amotus est a sacerdotio succeden=
te lysimacho fratre suo: sostratus autez
prelatus est cypriis. Et cum hec ageren
tur contigit tharsenses & mallotas se=
ditionem mouere: eo q; antiochi regis
concubine dono essent dati. Festinan
ter itaq; rex vēit sedare illos relicto suf
fecto vno ex comitib? suis andronico.
Ratus autem menelaus accepisse se tē=
pus opportunum: aurea quedam vasa
e templo furat? donauit andronico:
& alia vendiderat tyro & per vicinas ci
uitates. Quod cum certissime co=
gnouisset onias arguebat eum ipse in
loco tuto se continens antiochie secus
daphnem. Vnde menelaus accedens
ad andronicuz: rogabat vt oniaz inter
ficeret. Qui cum venisset ad oniaz: &
datis dextris cum iureiurando: q̄uis
esset ei suspectus suasisset de asilo pro=
cedere: statim eum peremit non veri
tus iusticiam. Ob quam causam non
solum iudei: sed etiam alie quoq; natio
nes indignabantur & moleste ferebant

ni τ fere barbare ipet? habēs. τ
νου καὶ θηρὸς βαρβάρου ὁρμὰς ἔχων. καὶ ὁ
q̄dē iason q̄ ꝓpriū fratrē circū
μὲν Ἰάσων ὁ γὰρ ἴδιον ἀδελφὸν ὑποτοθεύ=
uenerat: circluent? ab alio ꝓfugus in
σας, ὑποτοθευθεὶς ὑφ' ἑτέρου φυγὰς εἰς τὴν
ammanitē regionē expulsus est. at menela
ἀμμανίτιν χώραν συνήλασε. ὁ δὲ Μενέλα
us ipm q̄dē ꝓncipatū obtinuit: sed de pmis
ος τῆς μὲν ἀρχῆς ἐκράτει, τῶν δὲ ἐπαγ
sis regi pecuniis nihil
γελμάτων τῷ βασιλεῖ χρημάτων οὐδὲν
bñ dispōebat. faciēte āt exactionē
ἐνετάσσει. ποσιουμθίου δὲ τὴν ἀπαίτησιν
sostrato arcis ꝓpositо:
σωστράτου τοῦ τῆς ἀκροπόλεως ἐπάρχου,
ad hūc cū erat vectigaliū exactio:
πρὸς γὰρ τοῦτον ἦν ἡ τῶν διαφόρων πρᾶξις,
obq̄ causam ipi duo a rege vo=
δι' ἣν αἰτίαν οἱ δύο ὑπὸ τ Βασιλέως προ
cati sunt: τ q̄dē menela? reli=
σεκλήθησαν, καὶ ὁ μὲν μενέλαος ἀπέλι=
quit sūmi sacerdotij successorē lysimachū
πε τῆς ἀρχιερωσύνης διάδοχον λυσίμαχον
suū fratrē: sostrat? āt craterē
τὸν ἑαυτ ἀδελφόν, σώστρατος δὲ κράτητα
cū q̄ sup cypr.ios. cū talia āt cōstitue=
τὸν ἐπὶ τῶν κυπρίων. τοιούτων δὲ συνεση=
renē: cōtigit tarsenses τ mallotas dis
κότων, συνέβη ταρσεῖς καὶ μαλλώτας σα
cordes eē: ꝓpterea q̄ āntiochidi cōcubine re=
σιάζειν, διὰ τὸ ἀντιοχίδι τῇ παλλακῇ τ Βα
gis in dono darent̄. festināter itaq; rex
σιλέως ἐν δωρεᾷ δίδοσθαι. βᾶττον οὖν ὁ Βα
venit sedare res: relin
σιλεὺς ἦκε καταστεῖλαι τὰ πράγματα, κατα
quēs sufsectū ādronicū exijs q̄ in di
λιπὼν τὸν διαδεχόμθιον ἀνδρόνικον τῶν ἐν ἀξι
gnitate positi erāt. rat? āt menela?
ώματι κειμθίων. νομίσας δὲ ὁ μθιέλαος
accepisse opportunitatē bonā: aurea vasa q̄dā
εὐληφέναι καιρὸν εὐφυῆ, χρυσώματά τινα
tēpli furat? donauit
τῶν τοῦ ἱεροῦ νοσφησάμθιος ἐχαρίσατο τῷ
andronico: τ alia vēdiderat
ἀνδρονίκῳ, καὶ ἕτερα ἐτύγχανε πεπρακὼς
ing; tyro τ ijs q̄i circuitu ciuitatib?. τ cū ma
εἰς τε Τύρον καὶ τὰς κύκλῳ πόλεις. καὶ σα
nifeste cognouisset onias: arguebat rece=
φῶς ἐπεγνωκὼς ὁ ὀνίας, ἀπήλεγχεν ἀπο
dens in tutū locū: in daphne
κεχωρηκὼς εἰς ἄσυλον τόπον, ἐπὶ Δάφνης
q̄ ad antiochiā posita ē. vnde mene
τῆς πρὸς ἀντιόχειαν κειμθίης. ὅθεν ὁ μενέ
la? accipiēs secretū andronicū hortaba=
λαος λαβὼν ἰδίᾳ τὸν ἀνδρόνικον παρεκά
tur interficere oniam. ille āt ve=
λει χειρώσασθαι τὸν ὀνίαν. ὁ δὲ παρα
nies ad oniam, τ ꝓsuasus cū
γενόμθιος ἐπὶ τὸν ὀνίαν καὶ πεισθεὶς ἐπὶ
dolo τ accept? ; cū iuramētis: dās dextrā
δόλῳ καὶ δεξιωθεὶς μεθ' ὅρκων, ὃν δεξιὰν
q̄nq; in suspitione posit?: ꝓsuasit de
καίπερ ἐν ὑποψίᾳ κείμενος, ἔπεισεν ἐκ τ
asylo ꝓcedere. quē τ statim cō
ἀσύλου προελθεῖν. ὃν καὶ παραχρῆμα κα
clusit nō verit? iusticiā: ob=
τέκλεισεν οὐκ αἰδεσθείς τὸ δίκαιον. δι' ἣν
causam nō solū iudei: multi āt τ
αἰτίαν οὐ μόνον Ἰουδαῖοι, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν
alias gētiū indignabant̄ τ moleste ferebāt
ἄλλων ἐθνῶν ἐδυσφόρουν

Tex. Gre. cū. iterp. lati.

ob viri iniustā necē. at re=
ἐπὶ τῷ τοῦ ἀνδρὸς ἀδίκω φόνω· οὗ δὲ βασι
ge regresso ex cilicie
λέως ἐπανελθόντος ἀπὸ τῶν κατὰ κιλικίαν
locis: occurrerūt ciuitatis iudei
τόπων, ἐνετύγχανον οἱ κατὰ πόλιν Ἰουδαῖοι
simulsceler abominātib⁹ τ greciæ:
συμμισοπονηρούντων καὶ τῶν ἑλλήνων,
ppter q sine causa onias interfectus fue
ὑπὲρ τὸ παρὰ λόγον τὸν Ὀνίαν ἀπεκτονεῖ=
rat. ex animo igit̄ antioch⁹ tristat⁹
δ' αὐψυχικῶς οὖν ὁ Ἀντίοχος ἐπιλυπηθεὶς
τ versus in mīam: τ lachrymās ob
καὶ τραπεὶς εἰς ἔλεον, καὶ δακρύσας διὰ
mortui sobrietatē τ mul=
τὴν τοῦ μετηλλαχότος σωφροσύνην καὶ πολ
tā modestiā: τ incēsus furore: sta=
λὴν εὐταξίαν, καὶ πυρωθεὶς τοῖς θυμοῖς, πα=
tim andronici purpurā aufe=
ραχρῆμα τὴν τοῦ Ἀνδρονίκου πορφύραν περι
rens τ vestes scindēs: cir=
ελόμενος καὶ τοὺς χιτῶνας περιρρήξας, πε
cūducens per totā ciuitatē in ipo
ριαγαγὼν καθόλην τὴν πόλιν ἐπ' αὐτὸν τὸν
loco vbi in oniā impietatē cōmiserat: illic
τόπον οὗπερ τὸν Ὀνίαν ἠσέβησεν, ἐκεῖ
homicidā vita priuauit. dño cō=
τὸν μιαιφόνον ἀπεκόμισε· τοῦ κυρίου τὴν ἀξί
dignā ei penā retribuēte. factis ūt
αν αὐτῷ κολασιν ἀποδόντος. πολλῶν δὲ
multis sacrilegijs p ciuitatē
πολλῶν ἱεροσυλημάτων κατὰ τὴν πόλιν
a lysimacho: cū menelai
ὑπὸ τοῦ Λυσιμάχου, μετὰ τῆς τοῦ μενελάου
consilio. τ diuulgata extra fama: cō=
γνώμης. καὶ διαδοθείσης ἔξω τῆς φήμης, ἐπι
gregata ē inītitudo aduersus lysimachū.
συνήχθη τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν λυσίμαχον.
vasis aureis iā multis exportatis.
χρυσωμάτων ἤδη πολλῶν διενηνεγμένων.
excitatis ūt turbis τ ira
ἐπεγειρομένων δὲ τῶν ὄχλων καὶ ταῖς ὀρ=
repletis: armās lysi=
γαῖς διεμπιπλαμένων, καθοπλίσας ὁ Λυσί
mach⁹ ad tres mille incepit vti manib⁹
μαχος πρὸς τρισχιλίους κατήρξατο χειρῶν
iniquis duce quodā auraro pro
ἀδίκων προηγησαμένου τινὸς ἀργύρου πρε=
necto etate: nihil ūt min⁹ τ
βεβηκότος τὴν ἡλικίαν, οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τῇ
mēte. itelligētes ūt τ conatū
διανοίᾳ· συνιδόντες δὲ καὶ τὴν ἐπίθεσιν τοῦ
lysimachi: a:ripiētes alij q̄dē sa=
Λυσιμάχου, συναρπάσαντες οἱ μὲν πέ=
xa: alij xo fustes validos: q̄dā ūt ex adia
τρους, οἱ δὲ ξύλων βάχη, τινὲς δὲ ἐκ τῆς πα
cente cinere apprehēdētes mixtim: pro
ρακειμένης στοᾶς δραξάμενοι φύρδην, ἐνε
iecerūt in lysimachū. obquā
τίναττον εἰς τοὺς περὶ τὸν λυσίμαχον. δι' ἣν
causam multos q̄dē eox vulneratos
αἰτίαν πολλοὺς μὲν αὐτῶν τραυματίας
fecerūt: alios xo τ pstrauerūt: oēs
ἐποίησαν, τινὰς δὲ καὶ κατέβαλον, πάντας
xo in fugā cōpulerūt. ipm ūt sacrile
δὲ εἰς φυγὴν συνήλασαν. αὐτὸν δὲ τὸν ἱερόσυ
gū ppe erariū interfecerūt.
λον παρὰ τὸ γαζοφυλάκιον ἐχειρώσαντο.
de ūt his istabat indiciū aduersus me
περὶ δὲ τούτων ἐνέστη κρίσις πρὸς τὸν με
nelaū. cū venisset ūt rex
νέλαον. καταντήσαντος δὲ τοῦ βασιλέως

Trāsla. B. Iero.

de nece tanti viri iniusta. Sed regressus
regem de cilitie locis adierunt iudei apd
antiochiam simul et gretī: conquieren=
tes de iniqua nece onie. Contristat⁹ ita
est animo antiochus propter oniam: &
flexus ad misericordiam lachrymas fu
dit: recordatus defuncti sobrietatem &
modestiam. Accensisq animis androni
cum purpura exutum per totam ciuita
tem iubet circūduci: & in eodem loco
in quo in oniaz impietatem cōmiserat
sacrilegum vita priuari: domino illi con
dignam retribuente penam. Multis
autem sacrilegiis in tēplo a lysimacho
cōmissis menelai cōsilio & diuulgata fa
ma: cōgregata est multitudo aduersum
lysimachum multo iam auro exporta=
to. Turbis autem insurgentibus & ani
mis ira repletis: lysimachus armatis fe
re tribus milibus iniquis manib⁹ vti ce
pit: duce quodam tyrāno etate pariter
& dementia prouecto. Sed vt intellexe
rūt conatum lysimachi: alii lapides: alii
fustes validos arripuere: quidaz vero ci
nerem in lysimachum iecere. Et mul
ti quidem vulnerati: quidam autem &
prostrati: omnes vero in fugam cōuer
si sunt. Ipsum etiam sacrilegum secus
erarium interfecerunt. De his ergo ce=
pit iudicium aduersus menelaum agi=
tari. Et cum veniisset rex tyrum: ad ipm
negocium detulerunt missi tres viri a
senioribus. Et cum superaretur mene=
laus: promisit ptolemeo multas pecu=
nias dare ad suadendum regi. Itaq pto
lemeus in quodam atrio positum quasi
refrigerandi gracia regem adiit & dedu
xit a sententia: & menelaum quidē vni
uerse malicie reum criminib⁹ absoluit:
miseros autem qui etiam si apud scy=
thas causam dixissent: innocentes iudi
carentur: hos morte dānauit. Cito er
go iniustam penam dederunt: qui pro
ciuitate & populo & sacris vasis causam
prosecuti sunt. Quamobrez tyrii quo
q indignati erga sepulturam eorum li=
beralissimi extiterunt. Menelaus autē
propter eorum qui in potētia erant ava
ricia permanebat in potestate: crescens
in malicia ad insidias ciuium.

Capitulum quintum.

Eodem tempore antiochus secun
dam profectionem parauit in egy
ptum. Contigit autem per vniuer=
sam hierosolymorum ciuitatem videri
dieb⁹ quadraginta per aera equites dis
currentes auratas stolas habentes & ha
stas: quasi cohortes armatas: & cursus
equorum per ordines digestos & con=
gressiones fieri comīnus & scutorum
motus & galeatorum multitudinē gla=
diis districtis & telorum iactus & aureo
rum armorum splendorem: omnisq
generis loricarum. Quapropter om=
nes rogabant in bonum monstra con
uerti. Sed cum

Maccabeo. ii. Cap. v.

ad tyr: ad ipm iudiciū retu=
εἰς Τύρον, ἐπ' αὐτοῦ τὴν δικαιολογίαν ἐποι
lerūt missi tres viri
ήσαντο. οἱ πεμφθέντες τρεῖς ἄνδρες
a senatu. iā xo supatus
ὑπὸ τῆς γερουσίας. ἤδη δὲ λελειμμένος
menela⁹ pmisit pecunias mul
ὁ μενέλαος ἐπηγγείλατο χρήματα πλε=
tas ptolemeo dotymenis ad
να τῷ Πτολεμαίῳ τῷ δορυμένους πρὸς
suadendū regi. vnde accipi=
τὸ πεῖσαι τὸν βασιλέα. ὅθεν ἀποστα=
ens ptolemeꝰ in quodā atrio tāq
βὰν ὁ Πτολεμαῖος εἴς τι περίπυλον ὡς
refrigerantē se regē a sinia mutauit. τ
ἀναψύξαντα τὸν βασιλέα. μετέβηκε· καὶ
ipm q̄dē vniuerse malicie reū mene=
τὸν μὲν τῆς ὅλης κακίας αἴτιον μενέ=
laū absoluit criminibus:
λαον ἀπέλυσε τῶν κατηγορημάτων, οἷς
at miseros: qui τ si apud scy=
δὲ παλαιστώροις, εἴτινες εἰ καὶ ἐπὶ σκυ
thas causā dixissēt: absoluti essent innocen=
θων ἔλεγον, ἀπελυθησαν ἂν ἀκαταγνω
tes: hos morte dānauit. cito
τοι, τούτοις θάνατον ἐπέκρινε. ταχέως
ergo iniustā penā passi sunt: pro
οὖν τὴν ἄδικον ζημίαν ὑπέσχον, ὑπὲρ
ciuitate τ populis τ sacris va=
πόλεως καὶ δήμων καὶ τῶν ἱερῶν σκευ
sis causaz piscuti. obq causam τ
ῶν προαγορεύσαντες. δι' ἣν αἰτίαν καὶ
tyrij rem abominati q ad
Τύριοι μισοπονηκήσαντες τὰ πρὸς τὴν
sepulturā cor magnifice suppedi=
κηδείαν αὐτῶν μεγαλοπρεπῶς ἐχορήγη=
tauerūt. at menela⁹ ppē potē
σαν. ὁ δὲ μενέλαος διὰ τὰς τῶν πρα=
tium auaritiā: mānsit in
τούντων πλεονεξίας, ἔμενεν ἐπὶ τῆς
pricipatu crescēs malitia: magn⁹
ἀρχῆς ἐπιφυόμενος τῇ κακίᾳ, μέγας τῶν
ciuiū insidiator cōstitut⁹.
πολιτῶν ἐπίβουλος καθεστώς. Ca. 5.

Circa ūt tps hoc secun=
Περὶ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον τὴν δευτέ=
dā pfectionē antioch⁹ in egyptū pfect⁹
ραν ἐφοδον ὁ Ἀντίοχος εἰς Αἴγυπτον ἐσείλα
est. cōtigit ūt p vniuersā ciuitatē fere in die
το. συνέβη δὲ καθ' ὅλην τὴν πόλιν χεδὸν ἐφ' ἡ
bus quadraginta: videri in ae=
μέρας τεσσαράκοντα, φαίνεσθαι διὰ τῶν ἀέ
re currētes eqtes auratas stolas
ρων τρέχοντας ἱππεῖς διαχρύσους στολὰς
habētes: τ hastis admodū cohortis ar=
ἔχοντας, καὶ λόγχας ὡσειρηδὸν ἐξωπλισμέ
matos: τ gladioꝝ eductiones: τ cursus
νους, καὶ μαχαιρῶν ἀσπασμούς, καὶ εἴλας
equoꝝ p ordinē digestos: τ cōgressiones
ἵππων διατεταγμένας, καὶ προσβολὰς
factas: τ incursiones vtrozq: τ
γινομένας, καὶ καταδρομὰς ἑκατέρων, καὶ
scutoꝝ motus: τ spiculoꝝ multitudinē.
ἀσπίδων κινήσεις, καὶ καμάκων πλήθη,
τ teloꝝ iact⁹: τ aureoꝝ ornamētoꝝ
καὶ βελῶν βολάς, καὶ χρυσῶν κόσμων
splēdores: τ oīs generis loricas.
ἐκλάμψεις, καὶ παντοίους θωρακισμούς.
q̄obrē oēs rogabāt in bonū osten=
διὸ πάντες ἠξίουν ἐπ' ἀγαθῷ τὴν ἐπι=
tum fieri. cū fact⁹ cēt ūt
φάνειαν φανέσθαι. φυομένης δὲ

E

Universidad de Deusto
Biblioteca

rumor falsus: tãq̃ cõmutasset antio
λαλιᾶς ψευδοῦς, ὡς μετηλλαχότος ἀντι
chus vitã: assumẽs iason nõ
ὄχου τὸν βίον, παραλαβὼν ὁ ἰάσων οὐκ
pauciores mille: repẽte in
ἐλάττους τῶν χιλίων, αἰφνιδίως ἐπὶ τὴν
ciuitatẽ fecit impetũ. ipis ãt ad
πόλιν συνετελέσαντο ἐπίθεσιν. τῶν δὲ ἐπὶ
mur⁊ cõpulsis ⁊ ad vltimũ iã
τῶν τείχει συνειλημμένων καὶ τέλος ἤδη
apprehẽsa ciuitate: menelaꝰ
καταλαμβανομένης τῆς πόλεως, ὁ μενέλαος
in arcẽ fugit. at iason
εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἐφυγάδευσεν. ὁ δὲ ἰάσων
faciebat cedes ciuiũ ꝓpriꝰ
ἐποιεῖτο σφαγὰς τῶν πολιτῶν τῶν ἰδίων
īmisericordik: nõ cogitãs aduersus cognatos
ἀφειδῶς, οὐ συννοῶν τὴν εἰς τοὺς συγγενεῖς
ꝓsperitatẽ infortuniũ esse maximũ. ar
εὐημερίαν δυσημερίαν εἶναι τὴν μεγίστην. δο
bitrãs ãt hostiũ ⁊ nõ ciuiũ trophea
κῶν δὲ πολεμίων καὶ οὐχ ὁμοεθνῶν τρόπαια
diruere. verũtñ ꝓncipatũ nõ obti=
καταβάλλεσθαι. τῆς μὲν ἀρχῆς οὐκ ἐκρά=
nuit. at finẽ insidiaꝝ pudorẽ
τησε. τὸ δὲ τέλος τῆς ἐπιβουλῆς αἰσχύνην
accipiẽs: ꝓfugꝰ itẽꝝ in ammanitẽ
λαβών, φυγὰς πάλιν εἰς τὴν ἀμμανῖτιν
abiit. denicꝝ igitẽ malã reuersiõẽꝝ cõse
παρῆλθε. πέρας οὖν κακῆς ἀναστροφῆς ἔτυ
cutꝰ ⁊ inclusus apũ aretã ara
χεν ἐγκλεισθεὶς πρὸς ἀρέταν τὸν τῶν ἀρά
bum tyrãnũ: i ciuitatẽ ex ciuitate fugiẽs
βων τύραννον, πόλιν ἐκ πόλεως φεύγων
psecutionẽ passus ab oĩbꝰ: odio habitus vt
διωκόμενος ὑπὸ πάντων, συγουιθμος ὡς
legũ trãsgressor: ⁊ execrabilis
τῶν νόμων ἀποστάτης, καὶ βδελυσσόμενος
vt patrie ⁊ ciuiũ hostis: in
ὡς πατρίδος καὶ πολιτῶν δήμιος, εἰς
egyptũ extrusus est. ⁊ vt puluis pa
αἴγυπτον ἐξεβράσθη. καὶ ὅσοι χνοὺς τῆς πα
trie peregrinꝰ: peregre periit
τρίδος ἀποξενώσας, ἐπὶ ξένης ἀπώλετο
ad lacedemonios delatꝰ: ꝗsi ob
πρὸς λακεδαιμονίους ἀναχθείς, ὡς διὰ τὴν
cognationẽ assecutur⁊ ꝓtectionẽ. ⁊ ꝙ multitudinẽ
συγγένειαν τευξόμενος σκέπης. καὶ ὁ πλῆθος
insepultoꝝ abieccrat: illamẽtatꝰ factꝰ est: ⁊ se
ἀτάφων ἐκρίψας, ἀθρήνητος ἐθνήθη, καὶ κη
pultura nulla neꝙ patrio sepul
δίας οὐδ' ἡστινοσοῦν οὔτε πατρώου τά=
chro ꝓticipauit. cũ innotuissent ãt re=
φου μετέσχεν. προσπεσόντων δὲ τῷ βασι
gi: ꝓ⁊ his ꝙ facta crãt putauit rebella=
λεῖ, πρὶ τῶν γεγονότων διέλαβεν ἀποσα=
turã iudeã. vnde ꝓfectꝰ ex egypto
τεῖν τὴν ἰουδαίαν. ὅθεν ἀναζεύξας ἐξ αἰγύπτου
efferatꝰ aĩo: cepit ꝗdẽ ciui=
τεθηριωμένος τῇ ψυχῇ, ἑλαβε τὴν μὲν πό=
tatẽ armis: ⁊ iussit militi
λιν δορυάλωτον, καὶ ἐκέλευσε τοῖς στρατιώ
bus iterficere crudeliter occurrẽtes:
τοις κτεῖναι ἀφειδῶς τοὺς ἐμπίπτοντας,
⁊ in domos ascendẽtes truci=
καὶ τοὺς εἰς τὰς οἰκίας ἀναβαίνοντας κατα σ
dare. fiebãt ãt iuuenũ ⁊ senioꝝ
φάζειν. ἐγίνοντο δὲ νέων καὶ πρεσβυτέρων
cedes: virorꝝ q̃ ⁊ mulieꝝ ⁊
ἀναιρέσεις, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ
natorꝝ exterminiũ: virginũq̃ ⁊ puerorꝝ
τέκνων ἀφανισμός, παρθένων τε καὶ νηπίων

falsus rumor exisset: tanq̃ vita excessi
set antiochus: assumptis iason noñ mi=
nus mille viris aggressus est ciuitatẽ re=
pente. & ciuibus ad murum conuolan=
tibus ad vltimum apprehensa ciuitate
menelaus fugit in arcẽ. Iason vero nõ
parcebat in cede ciuibus suis: nec co=
gitabat prosperitatem aduersuꝫ cogna
tos malum esse maximuꝫ: arbitrãs ho
stium & non ciuium se trophea captu=
rum. Et principatum quidem non ob=
tinuit: finem vero insidiarum suarũ cõ
fusionẽ accepit & profugus iterũ abiit
in ammaniten. Ad vltimum in exitium
sui conclusus ab areta arabum tyranno
fugiens de ciuitate in ciuitatem: omni=
bus odiosus vt refuga legum: & execra
bilis vt patrie & ciuiũ hostis: in egyptũ
extrusus est: & qui multos de patria
sua expulerat peregre periit lacedemo
nas profect⁊ quasi pro cognatione ibi
refugium habiturus: et qui insepultos
multos abiecerat: ipse & illamentatus
& insepultus abicitur: sepultura neq̃
peregrina vsus neq̃ patrio sepulchro p
ticipans. His itaq̃ gestis suspicatus est
rex societatem deserturos iudeos: & ob
hoc profectus ex egypto efferatis ani=
mis ciuitatem quidem armis cepit. iuꝭ
sit autem militibus interficere: nec par
cere occurrentibus: & per domos asce=
dentes trucidare. Fiebant ergo cedes iu
uenum ac seniorum: mulierum & na=
torum exterminia: virginũq̃ & paruu=
lorum neces. Erant autem toto triduo
octoginta milia interfecti quadraginta
milia vincti: non minus autem venun=
dati. Sed nec ista sufficiũt. Ausus est etiã
intrare templum vniuersa terra sancti⁊
menelao ductore qui legum & patrie
fuit proditor. Et scelestis manibus su=
mẽs sancta vasa que ab aliis regib⁊ & ci
uitatib⁊ erãt posita ad ornatũ loci & glo
riã: cõtrectabat idigne & cõtaminabat.
Ita alienat⁊ mente antiochus nõ consi
derabat q̃ propter peccata habitantiũ
ciuitatem modicum deus fuerat iratus:
propter quod & accidit circa locum dես
pectio. Alioquin nisi contigisset eos mꝝ
tis peccatis esse inuolutos: sicut helio=
dor⁊ qui missus est a seleuco rege ad ex
poliandum erarium: etiam hic statim
aduenies flagellatus & repulsus vtiq̃
fuisset ab audacia. Verum non propter
locum gentem: sed propter gentem lo
cum deus elegit. Ideoq̃ & ipse loc⁊ par
ticeps factus est populi malorũ: postea
autem fiet socius bonorum: & qui dere
lictus in ira dei omnipotentis est: iterũ
in magni domini reconciliatione cum
suma gloria exaltabitur. Igitur antio=
chus mille & octingentis ablatis de tẽ=
plo talentis velociter antiochiaꝫ regreꝭ
sus est existimans se pre superbia terrã
ad nauigandum: pelagus vero ad iter
agendum deducturum propter men=
tis elationem.

trucidatões. octo ãt decẽ milia in oĩb⁊
σφαγαί. ὀκτὼ δὲ μυριάδες ἐν πᾶσι πάσαις
dieb⁊ trib⁊ interfecta sunt. quatmor
ἡμέραις τρισὶ κατεφθάρησαν. τέσσαρες
ꝙdẽ in manuũ captiuitate. nõ mim⁊ χο
μὲν ἐν χειρῶν νομαῖς. οὐχ ἧττον δὲ τῶν
iugulatis vẽditi sunt. nõ contem⁊ ãt
ἐσφαγμένων ἐπράθησαν. οὐκ ἀρκεῖ δὲ
his ausus est in vniuerse
τούτοις κατετόλμησεν εἰς τὸ πάσης τῆς
terre sanctissimũ tẽplũ intrare: du=
γῆς ἁγιώτατον ἱερὸν εἰσελθεῖν, ὁδη=
ctore habẽs menelaũ: ⁊ le=
γὸν ἔχων τὸν μενέλαον, τὸν καὶ τῶν νό'
gũ ⁊ patrie ꝓditore fa=
μων καὶ τῆς πατρίδος προδότην γεγο=
ctũ: ⁊ scelestis manib⁊ sctã
νότα, καὶ ταῖς μιαραῖς χερσὶ τὰ ἱερὰ
vasa sumẽs: ⁊ q̃ ab aliis re=
σκευὴ λαμβάνων, καὶ τὰ ὑπ' ἄλλων βε
gib⁊ posita erãt ad augmẽtũ ⁊ glo
σιλέων ἀναθέντα πρὸς αὔξησιν καὶ δό'
riã loci ⁊ honorẽ: pro=
ξαν τοῦ τόπου καὶ τιμήν, ταῖς βε=
sanis manib⁊ cõtractãs. ⁊ elevatus
βήλοις χερσὶ συσυρων. καὶ ἐμετεωρί
est mẽte antioch⁊: nõ vi=
ζετο τὴν διάνοιαν ὁ ἀντίοχος, οὐ συνο=
dẽs ꝙ ꝓpt peccata ciui
ρῶν ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν τὴν πό'
tatẽ habitantiũ irat⁊ fuit breui do=
λιν οἰκούντων ἀπωργίσθη βραχέως ὁ δε=
mim⁊. quãobrẽ fuit circa loci ὅλε
πότης. διὸ γέγονε περὶ τὸν τόπον πα
ctio. si ãt nõ cõtigisset inuolutos
ῥόρασις. εἰ δὲ μὴ συνέβαινε προσενεχ
esse multis peccatis: sicut
θῆναι πολλοῖς ἁμαρτήμασι, καθάπερ
heliodor⁊ missus a seleuco
ὁ ἡλιόδωρος ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ σελεύκου
rege ad visitationẽ era=
τ βασιλέως ἐπὶ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ γαζο
rij: hic aduenies statim
φυλακίου, οὗτος προαχθεὶς παραχρῆμα
flagellat⁊ repulsus fuisset ab audacia. verũ nõ
μαστιγωθεὶς ἀνετράπη τοῦ θράσους. ἀλλ' οὐ
ꝓpter locũ gẽtẽ: sed ꝓpt gẽtẽ
διὰ τὸν τόπον τὸ ἔθνος, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔθνος τὸν
locũ dñs elegit. ideoq̃ ⁊ ipe lo=
τόπον ὁ κς ἐξελέξατο. διόπερ καὶ αὐτὸς ὁ τό=
c⁊ particeps fact⁊ gẽtis malo=
πος συμμεταχὼν τῶν τ ἐθνους δυστημά'
q̃ euenerũt: postea bñficio⁊ soci⁊ fuit.
τ̃ θυμάτων, ὕστερον εὐεργετημάτων ἐκοινώνη
⁊ q̃ relictus fuit in oipoten
σε. καὶ ὁ καταλειφθεὶς ἐν τῇ τ παντοκράτο
tis ira: itẽꝝ in magni do=
ρος ὀργῇ, πάλιν ἐν τῇ τοῦ μεγάλου δε
mini reconciliatione cũ omni gla
πότου καταλλαγῇ μετὰ πάσης δόξης
exaltat⁊ est. igitẽ antioch⁊ octingẽta
ἐπαυρωρώθη. ὁ γοῦν ἀντίοχος ὀκτακόσια
supra mille auferẽs ex
πρὸς τοῖς χιλίοις ἀπενεγκάμενος ἐκ τοῦ
tẽplo talẽta: velociter in antiochiã
ἱεροῦ τάλαντα, θᾶττον εἰς ἀντιόχειαν
petijt: existimãs pre superbia
ἐχωρίσθη, διόμενος ἀπὸ τῆς ὑπερηφανίας
ipam ꝙdẽ terrã nauigabilẽ ⁊ mare am
τὴν μὲν γῆν πλοτὴν καὶ τὸ πέλαγος πο
bulabile factum ꝓpt elationẽ
ρευτὸν θέσθαι διὰ τὸν μετεωρισμὸν τῆς

cordis. reliquit āt t ꝓpositos ad
καρδίας. κατέλιπε δὲ καὶ ἐπισκόπους τοῦ
affligēdā gētē. in ꝯdē hierosolymis philip=
λαοῦν τὸ ἔθνος· ἐν μὲν ἱεροσολύμοις φίλιπ=
pum: ipo ꝯdē gñe phrygē: at mole bar=
πον, τὸ μὲν ἔθνος φρύγα, τὸν δὲ τρόπον βαρ
barlore hñtem ꝑ is ꝯ illū cōstituit. in āt
βαρώτερον ἔχοντα τὸ κατασκάψαντος· ἐν δὲ
garizi andronicū. ad āt hec menela
γαριζὶν ἀνδρόνικον· πρὸς δὲ τούτοις μενέλα=
um: ꝯ pessime alios supbiebat
ον, ὃς χείρισα τῶν ἄλλων ὑπερήρεφο τοῖς
in ciues: inimicā āt cōtra ciues
πολίταις, ἀπεχθῆ δὲ πρὸς τοὺς πολίτας
iudeos habēs intētionē. misit āt
ἰουδαίους ἔχων διάθεσιν· ἔπεμψε δὲ τὸν
odiosū ꝑncipē apollonū cū exercitu.
μυσάρχην ἀπολλώνιον μετὰ στρατεύματος·
viginti mille āt supra duo mille: preci=
δισμυρίους δὲ πρὸς τοῖς δισχιλίοις, προστά=
ptēs ꝯ crāt i etate oēs interficere:
ξας τ̄ ἐν ἡλικία πάντας ἀποσφάξαι, τὰς
at mulieres t iuuenes vēdere. hic āt
δὲ γυναῖκας καὶ νεωτέρους πωλεῖν. οὗτος δὲ
veniens in hierosolymā: t pa
παραγενόμενος εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ τὸν εἰρη=
cificū se simulās: ꝯ euit vsq ad sanctū di=
νικὸν ὑποκριθείς, ἐπέσχεν ἕως τῆς ἁγίας ἡμέ=
em sabbati. t accipiēs ocio=
ρας τοῦ σαββάτου. καὶ λαβὼν ἀργοῦν=
sos iudeos: his ꝯ crāt sub se vt arma
τας τοὺς ἰουδαίους, τοῖς ὑφ' ἑαυτὸν ἐξοπλι
rent ꝑcepit: t egressos om=
σίαν παρήγγειλε, καὶ τοὺς ἐξελθόντας πάν
nes ad spectandū trāsfodit. t
τας ἐπὶ τὴν θεωρίαν συνεξεκέντησε. καὶ
in ciuitatē cū armis discur=
εἰς τὴν πόλιν σὺν τοῖς ὅπλοις εἰσδρα=
rēs: ingentē pcussit multitudinē. iudas āt
μών, ἱκανὰ κατέτρωσε πλῆθη. ἰούδας δὲ
maccabe⁹ decim⁹ fact⁹ t
ὁ μακκαβαῖος δέκατός που ἁμηθεὶς καὶ
recedēs in mōtib⁹ ferar⁹ more
ἀναχωρήσας ἐν τοῖς ὄρεσι θηρίων τρόπον
viuebat cū his ꝯ erāt secū: t se=
διέζη σὺν τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ τὴν χορ=
ni cibo vescētes: pseuerabāt vt
τώδη τροφὴν σιτούμενοι, διετέλουν πρὸς
nō participarēt ex iquinatione.
τὸ μὴ μεταχεῖν τοῦ μολυσμοῦ. Ca. 6.

POst nō multū āt tps mi=
Μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον ἐξαπέστει
sit rex senē athenīēsē: cōpelle=
λεν ὁ βασιλεὺς γέροντα ἀθηναῖον, ἀναγκά=
re iudeos vt trāsgrederent a
ζειν τοὺς ἰουδαίους μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν
paternis legib⁹: t dei legib⁹ nō
πατρώων νόμων, καὶ τοῖς τ̄ θεοῦ νόμοις μὴ
gubernarent: cōtaminare āt t qō erat i hieroso
πολιτεύεσθαι, μολύνει δὲ καὶ τὸν ἐν ἱεροσο
lymis tēplū: t cognominare
λύμοις νεών, καὶ προσονομάσαι διὸς ὀλυμ=
pij: t qō in garizin: prout erāt
πίου, καθὼς ἐτύγχανον οἱ
locū habitātes: iouis hospitalis. difficile āt
τὸν τόπον οἰκοῦντες, διὸς ξενίου. χαλεπὴ δὲ
t graue erat turbis ꝑceptū
καὶ δυσχερὴς ἦν τοῖς ὄχλοις ἡ ἐπίστασις τῆς
negtie. nā tēplū luxuria t comes
κακίας. τὸ μὲν γὰρ ἱερὸν ἀσωτίας καὶ κώ=
satiotib⁹ a gētib⁹ ipletū erat scortā
μων ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπεπλήρωτο ῥαθυ=

Reliquit autem prepositos ad affligen
dam gentem: hierosolymīs quidem phi
lippum genere phrygem moribus cru
deliorem eo ipso a quo constitutus est:
in garizim autem andronicum & me=
nelaum qui grauius cē ceteri iminebāt
ciuibus. Cunctq appositus esset contra
iudeos: misit odiosum principem apol
lonium cum exercitu viginti & duobus
milibus: precipiens ei omnes perfecte
etatis interficere: mulieres ac iuuenes
vendere. Qui cum venisset hierosoly=
mam: pacem simulans quieuit vsq ad
diem sanctū sabbati: & tunc feriatis iu
deis arma capere suis precepit. Omnes
q̄ simul qui ad spectaculū processerāt
trucidauit: & ciuitatem cum armatis dis
currens ingentem multitudinem pere
mit. Iudas autem machabeus qui dece
mus fuerat: secesserat in desertū locū:
ibiq inter feras vitam in montibus cū
suis agebat: & feni cibo vescētes demo
rabantur: ne participes essent coinqui
nationis.

Capitulum Sextum.

SEd non post multum temporis mi
sit rex senex quendam antiochenū
qui compelleret iudeos vt se trasferrēt
a patriis & dei legibus: cōtaminare etiā
quod in hierosolymis erat templum &
cognominare iouis olympii: & in gari=
zim: prout erant hi qui locum inhabita
bant iouis hospitalis. Pessima autem &
vniuersis grauis erat malorū incursio.
Nam tēplum luxuria & cōmessationib⁹
erat plenū: & scortantiū cum meretrici
bus: sacratisq edibus mulieres se vltro
ingerebāt: intro ferentes ea que non li
cebant. Altare etiā plenum erat illicitis
que legibus prohibebantur. Neq autē
sabbata custodiebantur: neq dies solē
nes patrii seruabantur: nec simpliciter
se quisq̄ iudeū confitebatur. Duceban
tur autem cum amara necessitate in die
natalis regis ad sacrificia. & cum liberi
sacra celebrarentur cogebātur: hedera
coronati libero circuire. Decretum aūt
exiit in proximas ciuitates gentilium
suggerentib⁹ ptolemeis: vt parimodo
& ipsi aduersus iudeos agerent vt sacri
ficarent: eos autem qui nollent transire
ad instituta gentilium interficerent. Erat
ergo videre miseriam. Due enim mulie
res delate sunt natos suos circūcidisse:
quas ad vbera infantibus suspensis cum
publice per ciuitatem circumduxissent:
per muros precipitauerunt. Alii vero
ad proximas coeuntes speluncas & la
tenter sabbati diem celebrantes: cum in
dicati essent philippo: flāmis succensi
sunt: eo q verebantur propter religio=
nem & obseruantiam: manus sibimet au
xilium ferre. Obsecro autem eos qui
hūc librum lecturi sunt ne abhorrescāt
propter aduersos casus: sed reputēt ea
que acciderunt non ad interitum sed ad
correptionem esse generis nostri. Et
enim multo tempore non sinere pecca
toribus ex sententia agere: sed statim vl
tiones adhibere: magni beneficii est in=
dicium. Non enim sicut in ∞∞∞∞∞∞∞

tib⁹ cū meretricib⁹: t in sacris
μούντων μεθ' ἑταίρων, καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς
porticib⁹ cū mulierib⁹ se se miscētib⁹: ꝓterea
περιβόλοις γυναιξὶ πλησιαζόντων, ἔτι
etiā q̄ nō decebat intro ferētib⁹.
δὲ τὰ μὴ καθήκοντα ἔνδον φερόντων. τὸ
at altare ꝓhibitis a
δὲ θυσιαστήριον τοῖς ἀποδιεσαλμένοις ἀπὸ
legib⁹ illicitis plenū erat. erat
τῶν νόμων ἐπεπλήρωτο. ἦν
āt nec sabbatū custodire: nec patrias
δ' οὔτε σαββατίζειν, οὔτε πατρώους
solēnitates suare: nec simplr iu=
ἑορτὰς διαφυλάττειν, οὔτε ἁπλῶς ἰου
deū cōfiteri esse. ducebanť āt cū
δαῖον ὁμολογεῖν εἶναι. ἤγοντο δὲ μετὰ
amara necessitate ad q̄ singulis mēsib⁹
πικρᾶς ἀνάγκης εἰς τὴν κατὰ μῆνα τοῦ
regis natalē die ad sacrifi=
βασιλέως γενέθλιον ἡμέραν ἐπὶ σπλαγχνι
ciū. cū esset āt bacchanaliorū festū: coge=
σμόν. γινομένης δὲ διονυσίων ἑορτῆς, ἠνα
bant hederas habētes pōpā agere li
καζοντο κισσοὺς ἔχοντες πομπεύειν τῷ δι
bero. decretū āt exiit in vici=
ονύσῳ. ψήφισμα δὲ ἐξέπεσεν εἰς τὰς ἀσυ
nas ciuitates grecas ptolemeo sug=
γενῆ πόλεις ἑλληνίδας πτολεμαίου ὑπο
gerēte eādē cōsuetudinē aduersus iu=
θεμένου τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν κατὰ τῶν ἰου
deos: agere t sacrificare: eos āt q̄ nō
δαίων, ἄγειν καὶ σπλαγχνίζειν, τοὺς δὲ μὴ
vellēt trāsire ad gre=
προαιρουμένους μεταβαίνειν ἐπὶ τὰ ἕλλη
cos rit⁹: iugulare. erat ergo videre pre
νικά, κατασφάζειν. ἦν οὖν ὁρᾶν τὴν ἐνε
sentē miseriā. due cū mulieres
στῶσαν παλαιωρίαν. δύο γὰρ γυναῖκες
delate sunt q̄ circumciderāt filios. ha=
ἀνήχθησαν περιτετμηκυῖαι τὰ τέκνα· τοὺ
rū āt ex vberib⁹ suspēdentes na=
των δὲ ἐκ τῶν μαζῶν κρεμάσαντες τὰ βρέ
tos: t publice circūducētes eas
φη, καὶ δημοσίᾳ περιαγαγόντες αὐτὰς τὴν
p ciuitatē. a muro ꝑcipitauerūt. alij
πόλιν, κατὰ τοῦ τείχους ἐκρήμνισαν. ἕτε
vo prime cōcurrētes ad spe
ροι δὲ πλησίον συνδραμόντες εἰς τὰ ἀπη
lūcas: vt latēter celebrarēt sabbatū: in
λαια, λεληθότως ἄγειν τὴν ἑβδομάδα, μη
dicati philippo succēsi sunt:
νυθέντες τῷ φιλίππῳ συνεφλογίσθησαν,
eo q̄ verērētur auxiliari sibimet
διὰ τὸ εὐλαβῶς ἔχειν βοηθεῖσαι ἑαυτοῖς
fm gñam colendissime diei.
κατὰ τὴν δόξαν τῆς σεμνοτάτης ἡμέρας.
hortor itaq̄ legētes
παρακαλῶ οὖν τοὺς ἐντυγχάνοντας τῇ
hūc librū: ne abhorrescāt ꝓpt
δὲ τῇ βίβλῳ, μὴ συγκλάεσθαι διὰ τὰς
calamitates: reputēt āt supplicia nō
συμφορὰς, λογίζεσθαι δὲ τὰς τιμωρίας μὴ
ad interitū: sed ad correptionē ge
πρὸς ὄλεθρον, ἀλλὰ πρὸς παιδείαν τοῦ γε
neris nri esse. t cm nō multū tē=
νους ἡμῶν εἶναι. καὶ γὰρ τὸ μὴ πολὺν χρό
pus sinere pctōres: sed statim
νον ἐᾶσθαι τοὺς δυσσεβοῦντας, ἀλλ' εὐθέως
vindicare supplicijs: magni benefi=
περιστέλλειν ἐπιτιμίοις, μεγάλης εὐεργεσί
cij indicium est. nō cm sicut t in
ας σημεῖόν ἐστιν. οὐ γὰρ καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν

Universidad de Deusto
Biblioteca

aliis gētib⁹: expectat patiēs do-
ἄλλων ἐθνῶν, ἀναμένει μακροθυμῶν ὁ κύ-
min⁹ vsq; quo aduenīat eos
ριος ἕως τότε μέχρι τοῦ καταντῆσαι τοὺς
ad plenitudinē peccatoꝝ punire: sic
πρὸς ἐκπλήρωσιν ἁμαρτιῶν κολάσαι, οὕτω
ꝛ in nobis iudicauit esse. vt nō ad finē
καὶ ἐφ' ἡμῶν ἔκρινεν εἶναι. ἵνα μὴ πρὸς τέλος
peruenientib⁹ nr̄is peccatis: postea
ἀφικομένων ἡμῶν τῶν ἁμαρτιῶν, ὕστερον
nos vlciscat. q̄ obrē nunq̄ q̄dē mise-
ἡμᾶς ἐκδίκᾳ. διόπερ οὐδέποτε μὲν τὸν ἔλε
cordiā a nobis amouet. corripiēs āt cū cala
ον ἀφ' ἡμῶν ἀφίστησι. παιδεύων δὲ μετὰ συμ
mitate: nō derelinquit suū pplm.
φορᾶς, οὐκ ἐγκαταλείπει τὸν ἑαυτοῦ λαόν.
vex ad cōmonitionē hec nobis dicta sint.
πλὴν ἕως ὑπομνήσεως ταῦτα ἡμῖν εἰρήσθω.
per pauca āt veniēdū est ad narrationē. elea
διὸ ὀλίγων δὲ ἐλευστέον ἐστὶ τὴν διήγησιν. ἐλε
zar⁹ q̄dā ex primoꝝib⁹ scribis
αζαρός τις τῶν πρωτευόντων γραμματέων
vir iā puer⁹ etate ꝛ
ἀνὴρ ἤδη προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν
aspectu facici pulcherrim⁹: hiās
πρόσοψιν τ προσώπου κάλλιστος, ἀναχανὼν
cōp̄ellebat māducare porcinā carnē. ille āt cū
ἠναγκάζετο φαγεῖν ὕειον κρέας. ὁ δὲ τὸν με-
gloria mortē magis q̄ cū o-
τ' εὐκλείας θάνατον μᾶλλον ἢ τὸν μετὰ μυ
dio vitā cōplectēs: spōte ad
σους βίον ἀναδεξάμενος, αὐθαιρέτως ἐπὶ τὸ
suppliciū p̄ibat. expuēs āt fim quē
τύμπανον προσῆν. προθύσας δὲ καθ' ὃν
oportebat modū accedere sustinē-
ἔδει τρόπον προσέρχεσθαι τοὺς ὑπομέ-
tes puniri: q̄ nō licebat gustare ꝑp̄t
νοντας κολάζεσθαι, ὧν οὐ θέμις γεύσασθαι διὰ
vite amorē. q̄ āt ad
τὴν πρὸς τὸ ζῆν φιλοσοργίαν. οἱ δὲ πρὸς τῶ
scelestū sacrificiū pati erāt: ob
παρανόμῳ πλαγχνισμῷ τεταγμένοι, διὰ
eā q̄d a
priscis tēporib⁹ cū hoīe
τὴν ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων πρὸς τὸν ἄνθρα
notitiā: tollētes cū scorsū hoꝝ
γνῶσιν, ἀπολαβόντες αὐτὸν κατ' ἰδίαν πα
tabant: afferentē carnes q̄b⁹ licitū erat ei
ρεκάλουν, ἐνέγκαντα κρέα οἷς καθῆκον αὐτῷ
vti ab eo paratas: simu
χρᾶσθαι διαπεπορισμένα, ὑπο-
lare āt tāq̄ comedentē q̄ a re-
κριθῆναι δὲ ὡς ἐδίοντα τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέ
ge iusse erāt: de ijs q̄ ex sacrificio car
ως προστεταγμένα, τῶν ἀπὸ τῆς θυσίας κρε
nib⁹. vt hoc faciēs liberarē a morte.
ῶν. ἵνα τοῦτο πράξας ἀπολυθῇ τοῦ θανάτου.
ꝛ ob veterē erga eos amicitiā
καὶ διὰ τὴν ἀρχαίαν πρὸς αὐτοὺς φιλίαν
assequer benignitatē. ille āt cogitationē vrbanā re
τύχῃ φιλανθρωπίας. ὁ δὲ λογισμὸν ἀξιόν ἀνα
cipiēs ꝛ dignā etate ꝛ
λαβὼν καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας καὶ τῆς τοῦ
senectutis eminētia: ꝛ acq̄sita ꝛ illu
γήρως ὑπεροχῆς, καὶ τῆς ἐπικτήτου καὶ ἐπι
stri canitie: ꝛ a pueritia opti-
φανοῦς πολιᾶς, καὶ τῆς ἐκ παιδὸς καλλί
ma educatione: maxime āt sancta ꝛ
στης ἀνατροφῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἁγίας καὶ
a deo cōdita legis latione: cōsequēter respō-
θεοκτίστου νομοθεσίας, ἀκολούθως ἀπεφή
dit: cito dicēs vt se p̄mitteret ad
ναιο, ταχέως λέγων προπέμπειν εἰς τὸν

aliis nationibus dominus patienter ex
pectat vt eas cū iudicii dies aduenerit
in plenitudine peccatorum puniat: ita
& in nobis statuit: vt peccatis nostris in
finem deuolutis: ita demum in nos vin
dicet: propter quod nunq̄ quidē a no-
bis misericordiam suam amouet: corri
piens vero in aduersis populum suum
non derelinquit. Sed hec nobis ad cō-
monitionē legentiuꝫ dicta sint paucis.
Iam autē veniendum est ad narrationē.
Igitur eleazarus ivnus de primoribus
scribarū vir etate prouectus & vultu de
corus aperto ore hians compellebatur
carnē porcinam manducare: at ille glo
riosissimā mortem magis q̄ odibilem
vitam cōplectens volūtarie preibat ad
supplicīū. Intuens autē quemadmodū
oporteret accedere patienter sustinens
destinauit nō admittere illicita propter
vite amorē. Hi autē qui astabant iniq̄
miseratione cōmoti propter antiquam
viri amicitiam: tollentes eum secreto ro
gabant afferri carnes quibus vesci ei li-
cebat: vt simularetur manducasse sicut
rex imperauerat de sacrificii carnibus:
vt hoc facto a morte liberaretur: & pro
pter veterem viri amicitiā hanc in eo fa
ciebant humanitatē. At ille cogitare ce
pit etatis ac senectutis sue eminentiam
dignā & ingenite nobilitatis caniciem:
atq̄ a puero optime conuersationis ac
tus: & secundū sancte & a deo cōdite le
gis constituta: respōdit cito dicens pre-
mitti se velle in infernū. Non em̄ etati
nostre dignū est inquit fingere: vt mul
ti adolescētes arbitrantes eleazarū no-
nagīnta annorū transisse ad vitā alieni-
genarū: & ipi propter meā simulationē
& propter modicū corruptibilis vite tē
pus decipiantur: & per hoc maculā at-
q̄ execrationē mee senectuti cōquirā.
Nam & si in presenti tēpore supplitiis
hoīm eripiar: sed manū ōpotentis nec
viuus nec defunctus effugiā. Quāobrē
fortiter vita excedendo senectute q̄dē
dignus apparebo: adolescentib⁹ autē
exemplū forte reliquā: si prōpto aīo ac
fortiter pro grauissimis ac sanctissimis
legib⁹ honesta morte perfungar. His di
ctis cōfestim ad supplicīū trahebatur.
Hi autē qui eū ducebant & pauloante
fuerāt mitiores: in irā cōuersi sunt pro-
pter sermones ab eo dictos: quos illi p
arrogantiā prolatos arbitrabātur. Sed
cū plagis perimeretur: ingemuit & di-
xit. Dñe qui habes sanctā scientiā mani
feste tu scis: quia cū a morte possem li-
berari: duros corporis sustineo dolo-
res: secundū aīam vero ꝓpter timorem
tuū libenter hec patior. Et iste q̄dē hoc
modo vita decessit: nō solū iuuenibus:
sed & vniuerse genti memoriam mor-
tis sue ad exemplum virtutis et fortitu
dinis derelinquens.

Capitulum septimum.

Contigit autem septē fratres vna
cum matre apprehensos compel
li a rege edere contra fas carnes porci-
nas: flagris & taureis cruciatos. Vnus
autem exillis qui erat primus ficait. co

infernū. nō em̄ nr̄a etate dignū est
ἄδικον. οὐ γὰρ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἄξιόν ἐστιν
fingere: vt multi adolescētū arbi-
ὑποκριθῆναι, ἵνα πολλοὶ τῶν νέων ὑπο-
trātes eleazar̄ nonagenariū trāsis-
λαβόντες ἐλεάζαρον τὸν ἐννενηκονταετῆ μετα
se in alienigenas ꝛ legē: ꝛ ipi ꝓpt
βεβηκέναι εἰς ἀλλοφυλισμόν, καὶ αὐτοὶ διὰ
meā simulationē ꝛ ob modicū ꝛ
τὴν ἐμὴν ὑπόκρισιν καὶ διὰ τὸ μικρὸν καὶ
momētaneū viuere: decipiant ꝓpter me: ꝛ execratōez
ἀκαριαῖον ζῆν, παλαιωθῶσι δι' ἐμέ, καὶ μῦσος
ꝛ maculā senectutis cōquirā.
καὶ κηλίδα τοῦ γήρως καταπτήσωμαι.
si em̄ ꝛ ad presens eripi-
εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐξελοῦ-
ar hoīm supplicio: sed ⁊
μαι τὴν ἐξ ἀνθρώπων τιμωρίαν, ἀλλα
oīpotentis man⁹: nec̄ viu⁹
τὰς τοῦ παντοκράτορος χεῖρας, οὔτε ζῶν
nec̄ defunct⁹ effugiā. q̄ obrē viri
οὔτε ἀποθανὼν ἐκφεύξομαι. διόπερ ἀν-
liter q̄dē nūc cōmutās vitā:
δρείως μὲν τὴν διαλλαξας τὸν βίον, γοῦν
certe senectute dign⁹ apparebo: at adolescētib⁹
μὲν γήρως ἄξιος φανήσομαι, τοῖς δὲ νέοις
exēplū gnosiuꝫ reliquero: ad
ὑπόδειγμα γνησίου καταλελοιπώς, εἰς
prōpte ꝛ generose pro gra-
τὸ προθύμως καὶ γενναίως ὑπὲρ τῶν σεμ
uib⁹ ꝛ sanctis legib⁹ mori ēdū.
νῶν καὶ ἁγίων νόμων ἀποθνῄσκειν.
tāta āt dicēs ad supplicīū cōfe-
τοσαῦτα δὲ εἰπὼν ἐπὶ τὸ τύμπανον ἐυθὲ
stim venit. at ductorib⁹ erga eū
ως ἦλθε. τῶν δὲ ἀγόντων πρὸς αὐτὸν τὴν μι
paulo ante beniuolētiā in inimicitiā
κρῷ πρότερον εὐμένειαν εἰς δυσμένειαν ἀπο
cōuertētib⁹: ob predicta verba: vt
γόντων, διὰ τὴν τῶν προειρημένων λόγων, ὡς
ipi existimabāt arrogātiā esse. futur⁹
αὐτοὶ ὑπελάμβανον ἀπόνοιαν εἶναι. μέλλων
āt plagis mori: gemēs dī-
δὲ ταῖς πληγαῖς τελευτᾶν, ἀναστενάξας εἶ
xit. dño sanctā sciam habēti ma
πε. τῷ κῷ τὴν ἁγίαν γνῶσιν ἔχοντι φα
nifestū est: ꝙ cū possim liberari a mor
νερόν ἐστιν, ὅτι δυνάμενος ἀπολυθῆναι τοῦ θα-
te: duros sustineo in corpore dolo-
νάτου, σκληρὰς ὑποφέρω κατὰ σῶμα ἀλγη
res flagellar⁹: ēm aīam̄ vo dulcit
δόνας μαστιγούμενος, κατὰ ψυχὴν δὲ ἡδέως
ꝓpt ei⁹ timorē hec patior. ꝛ hic
διὰ τὸν αὐτοῦ φόβον ταῦτα πάσχω. καὶ οὗτος
igit̄ hoc modo migrauit: nō solū
οὖν τοῦτον τὸν τρόπον μετήλλαξεν, οὐμόνον
iuuenib⁹: sed ꝛ plurimis gētis
τοῖς νέοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείοσι τοῦ ἔθνους
suā mortē exēplū gnōstatis
τὸν ἑαυτοῦ θάνατον ὑπόδειγμα γνησιότητος
ꝛ memoriā ⁊tutis relinquēs.
καὶ μνημόσυνον ἀρετῆς καταλιπών. Ca. 7.

Contigit āt ⁊ septē fratres cū
Συνέβη δὲ καὶ ἑπτὰ ἀδελφοὺς μετὰ
matre cōp̄ehēsos cogi a
τῆς μητρὸς συλληφθέντας ἀναγκάζεσθαι ὑπὸ
rege: ex illicitis porcinis carnib⁹
τοῦ βασιλέως, ἀπὸ τῶν ἀθεμίτων ὑείων κρεῶν
tāgere: flagris ꝛ taureis cruciatos.
ἐφάπτεσθαι, μάστιξι καὶ νευραῖς αἰκιζομένους.
vn⁹ āt ip̄or fact⁹ p̄m⁹ cōcionator: sic ait.
εἷς δὲ αὐτῶν πρωτόμυθος προηγορεύων, οὕτως ἔφη.

Universidad de Deusto Biblioteca

qd futur⁹ es interrogare ꝛ discere a nobis? parati em̄ mori sum⁹: potiꝰ q̄ trālgre di patrias leges. irat⁹ āt fa= cturus erat eis qui nostrū genus ꝑfidie ꝛ crudelitatis ꝓdiderant. Et cū hoc dixisset: ascendit ad alios ꝛ ad similia verba vsus est. Illi āt ꝛ ipsi ad mortē vsq; crudeliter tractati sunt. Tertius illudebatur: & linguam postulatus cito protulit & manus cōstā ter extendit: & cum fiducia ait. E celo ista possideo: sed propter dei leges nūc hec ipsa despicio: quoniam ab ipso me ea recepturum spero. Ita vt rex & qui cum ipso erant mirarentur adolescen= tis animū: q̄ tanq̄ nihil duceret crucia= tus. Et hocita defuncto: quartum vexa bant similiter torquentes. Et cum iam esset ad mortem sic ait. Potius est ab ho minibus morti datos spem expectare a deo: iterum ab ipso resuscitandos. Ti bi enim resurrectio ad vitam non erit. Et cuꝫ admouissent quintum vexabāt eum. At ille respiciens in eum dixit. Po testatem inter homines habens: cuꝫ sis corruptibilis facis quodvis. Noli autē putare genus nostrum a deo esse dereli ctum. Tu autem patienter sustine & vi= debis magnam potestatem ipsius quali ter te & semen tuū torquebit. Post hūc ducebāt sextum: et is mori incipiēs sic ait. Noli frustra errare. Nos enim pro= pter nos metipsos hoc patimur peccā= tes in deū nostruꝫ & digna āmiratione facta sunt in nobis. Tu autem ne existi mes tibi īpune futurū quod cōtra deū pugnare tentauerīs. Supra moduꝫ aūt mater mirabilis & bonorum memoria digna q̄ pereuntes septē filios sub vni⁹ diei tēpore cōspicēs: bono aio ferebat propter spē quā in deo habebat: singu los illorū hortabatur voce patria forti ter repleta sapia: & femineę cogitatiōi masculinū animū inserēs dixit ad eos. Nescio qualiter in vtero meo apparui= stis. Neq; enim ego spūm & aiam dona ui vobis & vitā: & singulorū mēbra nō ego ipa cōpegi. Sed enim mundi crea= tor qui formauit hominis natiuitatem

Quid queris & qd vis discere a nobis? Parati sumus mori magis q̄ patrias dei leges preuaricari. Iratus itaq; rex iussit sartagines & ollas eneas succendi: qui bus statim succensis: iussit ei qui prior fuerat locutus amputari linguam & cu te capitis abstracta sūmas quoq; man⁹ & pedes ei precidi: ceteris eius fratrib⁹ & matre inspicientibus. Et cum iaꝫ per omnia inutilis factus esset iussit ignem admoueri: & adhuc spirantem torreri in sartagine: in qua cum diu cruciare= tur: ceteri vna cum matre inuicē se hor tabantur mori fortiter dicentes. Domi nūs deus aspiciet veritatem & consola bitur in nobis: quēadmodum in prote statione cantici declarauit moyses. Et in seruis suis consolabitur. Mortuo ita q̄ illo primo hoc modo: sequentem de ducebant ad illudendum: & cute capitis eius cū capillis abstracta: interrogabāt si manducaret prius q̄ toto corpore p membra singula puniretur. At ille res pondens patria voce dixit. Non faciaꝫ. Propter quod & iste sequenti loco pri= mi tormenta suscepit: & in vltimo spiri tu constitutus sic ait. Tu quidem scele= stissime in presenti vita nos perdis: sed rex mundi defunctos nos pro suis legi bus eterne vite resurrectiōe suscitabit. Post hunc tertius illuditur: & linguam postulatus cito protulit & manus cōstā ter extendit: & cum fiducia ait. E celo ista possideo: sed propter dei leges nūc hec ipsa despicio: quoniam ab ipso me ea recepturum spero. Ita vt rex & qui cum ipso erant mirarentur adolescen= tis animū: q̄ tanq̄ nihil duceret crucia= tus. Et hocita defuncto: quartum vexa bant similiter torquentes. Et cum iam esset ad mortem sic ait. Potius est ab ho minibus morti datos spem expectare a deo: iterum ab ipso resuscitandos. Ti bi enim resurrectio ad vitam non erit. Et cuꝫ admouissent quintum vexabāt eum. At ille respiciens in eum dixit. Po testatem inter homines habens: cuꝫ sis corruptibilis facis quodvis. Noli autē putare genus nostrum a deo esse dereli ctum. Tu autem patienter sustine & vi= debis magnam potestatem ipsius quali ter te & semen tuū torquebit. Post hūc ducebāt sextum: et is mori incipiēs sic ait. Noli frustra errare. Nos enim pro= pter nos metipsos hoc patimur peccā= tes in deū nostruꝫ & digna āmiratione facta sunt in nobis. Tu autem ne existi mes tibi īpune futurū quod cōtra deū pugnare tentauerīs. Supra moduꝫ aūt mater mirabilis & bonorum memoria digna q̄ pereuntes septē filios sub vni⁹ diei tēpore cōspicēs: bono aio ferebat propter spē quā in deo habebat: singu los illorū hortabatur voce patria forti ter repleta sapia: & femineę cogitatiōi masculinū animū inserēs dixit ad eos. Nescio qualiter in vtero meo apparui= stis. Neq; enim ego spūm & aiam dona ui vobis & vitā: & singulorū mēbra nō ego ipa cōpegi. Sed enim mundi crea= tor qui formauit hominis natiuitatem

receptur⁹. ita vt ipe rex ꝛ κομίσεσθαι. ὡς τε αὐτὸν τὸν βασιλέα καὶ q̄ cū eo mirarent̄ adolesc= τοὺς σὺν αὐτῷ ἐκπλήσσεσθαι τὴν τ̄ νεανί= cētis aiam: q̄ in nihilo dolores σκου ψυχήν, ὡς ἐν οὐδενὶ τὰς ἀλγηδόνας ponebat. ꝛ hoc āt defuncto: ἐτίθετο. καὶ τοῦτον δὴ μεταλλάξαντος, τὸν quartū eodē mō vexabāt torquē τέταρτον ὡσαύτως ἐβασάνιζον ἀκιζόμε= tes. ꝛ cū esset ad mortē sic νοι. καὶ θυμόμενος πρὸς τὸ τελευτᾶν οὕτως ait. eligibile ē cōmutantē q̄ ab hoi= ἔφη. αἱρετὸν μεταλλάσσοντα τὰς ἀπ' ἀνθρώ b⁹: q̄ sūt a deo expectare spes: πων, τὰς ὑπὸ τ̄ θεοῦ προσδοκᾶν ἐλπί= itex resuscitādos eē ab eo. tibi δας, πάλιν ἀναστήσεσθαι ὑπ' αὐτοῦ. σοὶ namq; resurrectio ad vitā nō erit. cōse μὲν γὰρ ἀνάστασις εἰς ζωὴν οὐκ ἔσται. ἐχο= quēter āt quintū admonētes ve μένως δὲ τὸν πέμπτον προσάγοντες ἠκί xabāt. ille āt ad eū aspicies dixit: potesta ζοντο. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν ἰδὼν εἶπεν, ἐξουσί tē in hoib⁹ habēs corruptibilis cū sis: q̄ vis αν ἐν ἀνθρώποις ἔχων φθορὰς ὢν, ὁ θέλεις facis. nō putes āt gen⁹ nr̄m a ποιεῖς. μὴ δόκει δὲ τὸ ἔθνος ἡμῶν ὑπὸ τ̄ deo derelictū esse. tu āt sustinē; ꝛ θεοῦ καταλελεῖφθαι. σὺ δὲ καρτέρει, καὶ vide magnā ei⁹ potestatē: q̄mō te θεώρει τὸ μεγαλεῖον αὐτοῦ κράτος, ὡς σὲ ꝛ semē tuū torquebit. post hūc τὸ σπέρμα σου βασανιεῖ. μετὰ δὲ τοῦ ducebāt sextū. ꝛ futur⁹ mori τον ἦγον τὸν ἕκτον. καὶ μέλλων ἀποθνήσκειν dixit. nō erres frustra. nos em̄ ꝓpt nos ἔφη. μὴ πλανῶ μάτην. ἡμεῖς γὰρ δι' ἑαυ= ipos hec patimur: peccātes in τοὺς ταῦτα πάσχομεν, ἁμαρτάνοντες εἰς nr̄m deū. digna em̄ admiratione facta τὸν ἑαυτῶν θεόν. ἄξια γὰρ θαυμασμοῦ γέ= sūt. tu āt ne existimes ipunitū fore: γονε. σὺ δὲ μὴ νομίσῃς ἀθῶος ἔσεσθαι, cōtra deū pugnare conat⁹. supra modū θεομαχεῖν ἐπιχειρήσας. ὑπεραγόντως āt mater mirabilis ꝛ memoria bona digna: δὲ ἡ μήτηρ θαυμαστὴ καὶ μνήμης ἀγαθῆς ἀξία, q̄ pereūtes filios septē cōspi= ἥτις ἀπολλυμένους υἱοὺς ἑπτὰ συνορᾷ= cies vni⁹ sub tēpore diei: bono aīo σα μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας, εὐψύχως ferebat ꝓpt in dño spes. quēlibet ἔφερε διὰ τὰς ἐπὶ κυρίῳ ἐλπίδας. ἕκαστον āt eoꝝ hortabat patria voce ge δὲ αὐτῶν παρεκάλει τῇ πατρίῳ φωνῇ φρο nerosa repleta prudētia: ꝛ fe= νεσίᾳ πεπληρωμένη φρονήματι, καὶ τὸν θῆ minea cogitatiōne masculino aio excitās: δί λυν λογισμὸν ἄρσενι θυμῷ διεγείρασα, λέ= cēs ad eos. nō scio q̄mō in γουσα πρὸς αὐτούς. οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς τὴν meo apparuistis vtero: neq; ego spūm ἐμὴν ἐφάνητε κοιλίαν, οὐ δὲ ἐγὼ τὸ πνεῦμα ꝛ vitā vobis donaui: ꝛ καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν ἐχαρισάμην, καὶ τὴν cuiusq; cōglutinatiōnē nō ego cōpegi. ἑκάστου στοιχείωσιν οὐκ ἐγὼ διεῤῥυθμισα. igit̄ mūdi cōditor q̄ forma τοιγαροῦν ὁ τοῦ κόσμου κτίστης ὁ πλά uit hois natiuitatē σας ἀνθρώπου γένεσιν

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ oim inuenit gnationē: τ spūm
καὶ πάντων ἐξευρὼν θνέσιν, καὶ τὸ πνεῦμα
τ vitā vobis iterū dat cū
καὶ τὴν ζωὴν ὑμῖν πάλιν ἀποδίδωσι μετ'
mia: vt nūc despicitis vos ppt eius
ἐλέους, ὡς νῦν ὑπερορᾶτε ἑαυτοὺς διὰ τοὺς αὐτ
leges. at antioch⁹ arbitrās cōtē
νόμους. ὁ δὲ ἀντίοχος διόμθυος καταφρονεῖ
ni τ cōtumelios⁹ despicies voce:
σαι καὶ τὴν ὀνειδίζουσαν ὑφορώμθυος φωνήν,
adhuc iuniore supstite: nō solū p verba
ἔτι τ νεοτέρου περιόντος, οὐ μόνον διὰ λόγων
faciebat adhortationē: sed τ p in
ἐποιεῖτο τὴν παράκλησιν, ἀλλὰ καὶ δι' ὅρ
ramēta affirmabat: simꝫ ditatu⁹ τ bea=
κων ἐπίσου, ἅμα πλουτιεῖν καὶ μακαρι=
tū effectu⁹ trāslatū a pa
τρὸν ποιήσειν μεταθέμθυον ἀπὸ τῶν πα=
trijs: τ amicū habitu⁹ τ necessaria p̄bitu=
τρίων, καὶ φίλον ἕξειν καὶ χρείας ἐμπο=
rū. at adolescēte nequaq̄ attendē=
σεύσειν. τοῦ δὲ νεανίου μηδαμῶς προσέ=
te: aduocās rex
χοντος, προσκαλεσάμενος ὁ βασιλεὺς τὴν
matrē hortabat vt esset adolescētis
μητέρα παρήνει θνέσθαι τοῦ μειρακίου
cōsiliatrix in salutē. multis āt illo ad=
σύμβουλον ἐπὶ σῴα. πολλὰ δὲ αὐτ πα
hortāte⁹ ꝓmisit suasurā filio.
ραινέσαντος, ἐπειδὲξατο πείσειν τὸν υἱόν.
inclinata āt ad cū: deridēs
προσκύψασα δὲ αὐτῷ, χλευάσασα τὸν
crudelē tyrānū sic dixit patria
ὠμοτύραννον οὕτως ἔφησε τῇ πατρώᾳ
voce. fili miſere mei q̄ in vtero porta
φωνῇ. υἱὲ ἐλέησόν με τὴν ἐν γαστρὶ περιενέγ
ui te mēses nouē τ lac dedi tibi
κασά σε μῆνας ἐννέα καὶ θηλάσασά σε
ānos tres: τ alui te τ du=
ἔτη τρία, καὶ ἐκθρέψασά σε καὶ ἀγαγοῦ
xi in etatē istam: τ molestias
σαν εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, καὶ τροφοφο
educatiōis sustinui. peto te nate: respicientē
ρήσασαν. ἀξιῶ σε τέκνον, ἀναβλέψαντα
ad cellū τ terrā τ q̄ sūt in e=
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐ=
is oia videntē: cognoscere q̄ nō ex
τοῖς πάντα ἰδόντα, γνῶναι ὅτι οὐκ ἐξ
exñtib⁹ fecit ipa deus: τ
ὄντων ἐποίησεν αὐτὰ ὁ θεός, καὶ τὸ τῶν
hoim gen⁹ ita fit. ne timeas
ἀνθρώπων γένος οὕτω γίνεται. μὴ φοβηθῇς
carnificē istū: sed fratrib⁹
τὸν δήμιον τοῦτον, ἀλλὰ τῶν ἀδελφῶν
dign⁹ fact⁹: susc̄ipe mortē: vt
ἄξιος γενόμενος, ἐπίδεξαι τὸν θάνατον, ἵνα
in mia cū fratrib⁹ tuis reci
ἐν τῷ ἐλέει σὺν τοῖς ἀδελφοῖς σου κομί=
piā te. adhuc āt hac cessante ado
σωμαί σε. ἔτι δὲ ταύτης καταλιγούσης ὀνε
lesces ait: quē expectatis: nō obedio
ανίας εἶπε, τίνα μένετε; οὐκ ὑπακούω τοῦ
precepto regis: at prece=
προσάγματος τ βασιλέως, τ δὲ προσάγμα
pto obedio legis date pa
τος ἀκούω τ νόμου τοῦ δοθέντος τοῖς πα
trib⁹ nr̄is p moysem. tu vo om=
τράσιν ἡμῶν διὰ μωυσέως. σὺ δὲ πα'=
nis malitie inuētor: fact⁹ in he
σης κακίας εὑρετὴς γενόμενος εἰς τοὺς ἑβ=
breos: nō effugies man⁹ dei.
ραίους, οὐ μὴ διαφύγῃς τὰς χεῖρας τ θεοῦ.

quicq̄ omnium inuenit originem &
spiritum vobis iterum cum misericor=
dia reddet & vitam: sicut nunc vosmet
ipos despicitis propter leges eius. An=
tiochus autem contēni se arbitratus si=
mul & exprobrantis voce despecta: cū
adhuc adolescentior supereſſet: non so
lum verbis hortabatur: sed & cum iura
mento affirmabat diuitem se & beatu⁹
facturum & translatum a patriis legib⁹
amicum habiturum: & res necessarias
ei prebiturum. Sed ad hec cum adoles=
cens nequaq̄ inclinaretur: vocauit rex
matrem & suadebat ei vt adolescenti fie
ret in salutem. Cum autem multis ea⁊
verbis esset hortatus promisit suasura⁊
se filio suo. Itaq̄ inclinata ad illum irri=
dens crudelem tyrannum: ait patria vo
ce. Fili mi miserere mei que te in vtero
nouem mensib⁹ portaui & lac triēnio
dedi & alui: & in etatem istam perduxi.
Peto nate vt aspicias ad celum & terrā
& ad omnia que in eis sunt: & intelligas
quia ex nihilo fecit illa deus & hominū
genus: ita fiet vt non timeas carnifice⁊
istum: sed dignus fratribus tuis effectus
particeps suscipe mortem: vt in illa mi
seratione cum fratribus tuis te recipiā.
Cum hec illa adhuc diceret: ait adoles=
cens. Quem sustinetis? Nō obedio pre
cepto regis: sed precepto legis que da=
ta est nobis per moysem. Tu vero qui
inuentor omnis malicie factus es in he
breos: non effugies manum dei. Nos
enim pro peccatis nostris hec patimur.
Et si nobis propter increpationē & cor
reptionem dominus deus noster modi
cum iratus est: sed iterum reconciliabi
tur seruis suis. Tu autē o sceleste & om=
nium hominum flagitiosissime noli fru
stra extolli vanis spebus in seruos eius
inflāmatus. Nondum enim omnipotē
tis dei & omnia inspicientis iudiciū effu
gisti. Nam fratres mei modico nunc do
lore sustentato sub testamento eterne
vite effecti sunt: tu vero iudicio dei iu=
stas superbie tue penas exolues. Ego
autem sicut & fratres mei animā & cor
pus meum trado pro patriis legibus in
uocans deum maturius genti nostre p
pitium fieri: teq̄ cum tormentis & ver
beribus confiteri q̄ ipse est deus solus.
In me vero & in fratribus meis desinet
omnipotentis ira que super omne ge=
nus nostrum iuste superducta est. Tunc
rex accensus ira: in hunc super omnes
crudelius deseuit: indigne ferens se de=
risum. Et hic itaq̄ mundus obiit p om=
nia in domino confidens. Nouissime
autē post filios & mater consumpta est.
Igitur de sacrificiis & de nimiis crude=
litatibus satis dictum est.

Capitulum octauum.

IVdas vero machabeus: & qui cum
illo erant introibant latenter in ca=
stella: et conuocantes cognatos & ami=
cos: & eos qui permansērant in iudaīs=
mo assumentes: eduxerunt ad se ooo

nos eñ ꝓpt nr̄a pcta pati=
ἡμεῖς γὰρ διὰ τὰς ἑαυτῶν ἁμαρτίας πά=
mur. si āt causa increpatiōis τ correptio
χομθυ. εἰδὲ χάριν ἐπιπλήξεως καὶ παιδεί
nis viuēs dñs cōtra nos parū irat⁹ est:
ας ὁ ζῶν κύριος ὑμῶν βραχέως ἐπώργισαι,
τ iterū recōciliabit suis ser
καὶ πάλιν καταλλαγήσεται τοῖς ἑαυτ δού
uis. tu āt o sceleste τ oim hoim
λοις. σὺ δὲ ὦ ἀνόσιε καὶ πάντων ἀνθρώπων
flagitiosissime nō frustra extollaris: fre=
μιαφώτατε μὴ μάτην μετεωρίζου, φρυατ=
mēs incertis expectatiōib⁹ ꝓtra cele
τόμενος ἀδήλοις ἐλπίσιν ἐπὶ τοὺς οὐρανί
stes suos eleuās manū. nōdū eñ
ους παῖδας ἐπαιρόμενος χεῖρα. οὔπω γὰρ
oipotētis inspectoris dei iudi
τὴν τ παντοκράτορος ἐπόπτου θεοῦ κρί=
ciū effugisti. naꝫ nūc nostri
σιν ἐκπέφευγας. οἱ μὲν γὰρ νῦν ἡμέτεροι
fratres q̄ breuē sustinuerūt labore:
ἀδελφοὶ βραχὺν ὑπενέγκαντες πόνον,
eterne vite sub testamēto dei ecciderūt
ἀενναόου ζωῆς ὑπὸ διαθήκην θεοῦ πεπώκα
tu vo dei iudicio instas pe
σι. σὺ δὲ τῇ τ θεοῦ κρίσει δίκαια τὰ πρό
nas superbie feres. ego āt si=
σιμα τῆς ὑπερηφανίας ἀποίσω. ἐγὼ δὲ κα
cut fratres τ cor⁹ p̄ τ aiam
θάπερ οἱ ἀδελφοὶ καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν
trado pro patrijs legib⁹: inuo
προσδίδωμι πρὸς τῶν πατρώων νόμων, ἐπι
cans deū ꝓpitiū cito gēti
καλούμενος τὸν θεὸν ἵλεων ταχὺ τῷ ἔθνει
fieri. τ te cū questionib⁹ τ ver=
θνέσθαι. καὶ σὲ μετὰ ἐπισμῶν καὶ μασί
rib⁹ cōfiteri: q̄ sol⁹ ipe
γων ἐξομολογήσασθαι, διότι μόνος ἀληθὸς
de⁹ est. in me vo τ fratrib⁹ meis
θεός ἐστιν. ἐν ἐμοὶ δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου
cessare oipotentis irā
στῆσαι τὴν τοῦ παντοκράτορος ὀργὴν τὴν
sup oē nr̄m gen⁹ iuste sup
ἐπὶ τὸ σύμπαν ἡμῶν θνος δικαίως ἐπηγ
ductā. irat⁹ āt fact⁹ rex: in
μένην. ἐκθυμος δὲ θνόμενος ὁ βασιλεύς, πού
hūc sup alios pessime inue⁊
τῳ παρὰ τοὺς ἄλλους χειρίστως ἀπήντη=
est: amare ferēs ob subsānationē.
σε, πικρῶς φέρων ἐπὶ τῷ μυκτηρισμῷ.
τ hic igit mūde obijt omni
καὶ οὗτος οὖν καθαρῶς μετήλλαξε πάντε
no in dño cōfidēs. nouissima
λῶς ἐπὶ τῷ κυρίῳ πεποιθώς. ἐχάτη
āt filiox mater mortua est.
q̄ δὲ τῶν υἱῶν ἡ μήτηρ ἐτελεύτησε, τὰ
igit circa sacrificia τ
μὲν οὖν περὶ τοὺς παλαγχνισμοὺς καὶ τὰς
eminentes crudelitates hucvsq̄ de=
ὑπερβαλλούσας αἰκίας ἐπιπροσθούγον δι=
clarata sunt.
δηλώθω.

Ca. 8.

IVdas āt maccabe⁹ τ q̄ cū
Ιούδας δὲ ὁ μακκαβαῖος καὶ οἱ σὺν
eo: intrātes latēter in
αὐτῷ, παρεισπορευόμενοι λελήθοτως εἰς
castellā hortabant cogna=
τὰς κώμας προσεκαλοῦντο τοὺς συγγε=
tos: τ q̄ pmansērāt in iu=
νεῖς, καὶ τοὺς μεμηνικότας ἐν τῷ ἰου=
daismo assumētes: cōgregauerūt
δαϊσμῷ προσλαβόμενοι, συνήγαγον oo

sex mille. τ inuocabāt dñm ἑξακισχιλίους· καὶ ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον vt aspiceret ab oīb⁹ afflictū ἐπιδεῖν τὸν ὑπὸ πάντων καταπονούμενον pplm: miserek ār τ tēpli ab λαόν, οἰκτῆραι δὲ καὶ τὸν ναὸν τὸν ὑπὸ τῶν impijs hoīb⁹ cōtaminati: miserek βεβηλωθέντα, ἐλεῆσαι ār τ exterminate ciuitatis τ q̄ fu= τὴν καταφθειρομένην πόλιν καὶ μέλ turā erat solo equata fieri: τ clamā λουσαν ἰσόπεδον γίνεσθαι, καὶ τῶν κατα tē ad se sanguinē audiret: βοώντων πρὸς αὐτὸν αἱμάτων εἰσακοῦσαι, memorarek ār τ innocentiū in μνησθῆναι δὲ καὶ τῆς τῶν ἀναμαρτήτων νη fantiū iniquā pditionē: τ de ποίων παρανόμου ἀπωλείας, καὶ περὶ τῶν factis cōtra nomē ei⁹ blasphemijs: ἠμυσμένων εἰς τὸ ὄνομα αὐτῆ βλασφημιῶν, τ scelestos abominarek. fact⁹ ār macca καὶ μισοπονηρῆσαι. ἡμύνεος δὲ ὁ μακκαβαῖ be⁹ in cōgregatiōe intolerabilis tā gēti ος ἐν συστήματι, ἀνυπόστατος ἤδη τοῖς ἔθνε b⁹ efficiebak ira dñi in mīaz σιν ἐγίνετο τῆς ὀργῆς τοῦ κυρίου εἰς ἔλεον versa. ciuitates ār τ castella inspe= τραπείσης· πόλεις δὲ καὶ κώμας ἀπροσ= rate veniēs succēdebat. τ op= δοκήτως ἐρχόμενος ἐνεπίμπρα. καὶ τὰς ἐπι portuna loca occupās: nō pau καίρους τόπους ἐκπολαμβάνων, οὐκ ὀλί= cos hostiū in fugā vertēs: maxime γους τῶν πολεμίων τροπούμενος, μάλιστα noctes ad huiuscemodi insidias τὰς νύκτας πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιβουλὰς adiutrices accipiebat. τ fama q̄dā συνεργοὺς ἐλάμβανε· καὶ λαλιᾶτις τῆς fortitudinis ei⁹ diffundebak vbiq̄. vi= εὐανδρίας αὐτῆ διεχέετο πανταχῆ· συνο⁹ dēs ār philipp⁹ paulatim ad pfe ρῶν δὲ ὁ φίλιππος κατὰ μικρὸν εἰς πρόκο ctū veniētē vid: frequenti⁹ ār πτὴν ἐρχόμενον τὸν ἄνδρα, πυκνότερον δὲ in pperitatib⁹ pcedentē: ad pto ἐν ταῖς εὐημερίαις προβαίνοντα, πρὸς πτο lemeū celes syrie τ phenicie du= λεμαῖον τὸν κοίλης συρίας καὶ φοινίκης πρα cē scripsit vt auxiliū ferret re= τηγὸν ἔγραψεν ἐπιβοηθεῖν τοῖς τοῦ βα gis negotijs. ille ār cito assu= σιλέως πράγμασιν· ὁ δὲ ταχέως προχει mēs nicanorē patrocli ex ρισάμενος νικάνορα τὸν τοῦ πατρόκλου τῶν pinquib⁹ amicis missit subdēs oige= πρώτων φίλων ἀπέστειλεν ὑποτάξας πᾶσαν nox gentes nō pauciores vigiti milib⁹: φύλων ἔθνη οὐκ ἐλάττους τῶν δισμυρίων, vt omne iudeox deleret gen⁹. τὸ σύμπαν τῶν ἰουδαίων ἐξάραι ἔθνος. adiūxit ār ei τ gorgiā vir du συνέτασσε δὲ αὐτῷ καὶ γοργίαν ἄνδρα στρα cē τ in bellicis vsib⁹ expiētiā πηγὸν καὶ ἐν πολεμικαῖς χρείαις πεῖραν hēntē. cōstituit ār nicanor tributū ἔχοντα. διεπράξατο δὲ ὁ νικάνωρ τὸν φόρον regi romanis exīs talēto τῷ βασιλεῖ τοῖς ῥωμαίοις ὄντα παλάν= 4.Re. 19.8. 1s.c. Infra. τα· ἀπὸ δὲ τῆς Ἰουδαίας ἀργύ= ριον ἐκπληρώσειν. εὐθέως δὲ εἰς

ſex milia viros. Et inuocabant dominū vt reſpiceret in populum qui ab omni= bus calcabatur: & miſereretur tēplo qđ cōtaminabatur ab impiis. Miſereretur etiam exterminio ciuitatis que eſſet ili co complananda: & vocem ſanguinis ad ſe clamantis audiret: memoraretur quoq; iniquiſſimas mortes paruulorū innocentium: & blaſphemias nomini ſuo illatas: & indignaretur ſuper his. At machabeus congregata multitudi= ne intolerabilis gentibus efficiebatur. Ira enim domini in miſericordiam cō uerſa eſt. Et ſuperueniens caſtellis & ci= uitatibus improuiſus ſuccendebat eas: & opportuna loca occupans non pau cas hoſtium ſtrages dabat. Maxime au tem noctib⁹ ad huiuſcemodi excurſus ferebatur: & fama virtutis ei⁹ vbiq; dif fundebatur. Videns autem philippus paulatim virum ad profectum veni= re: ac frequentius res ei cedere proſpe= re: ad ptolemeum ducem celeſſyrie & phenicis ſcripſit: vt auxiliuz ferret re gis negociis. At ille velociter miſit Ni canorem patrocli de primoribus ami= cum datis ei de permixtis gentibus ar matis non minus viginti milib⁹: vt vni uerſum iudeorum genus deleret adiun cto ei & gorgia viro militari: & in belli= cis rebus experientiſſimo. Conſtituit autem nicanor regi vt tributum quod romanis erat dandum duo milia talen= torum de captiuitate iudeorum ſupple ret. Statimq; ad maritimas ciuitates mi ſit conuocans ad coemptionem iudai coruz mancipiorum: promittens ſe no naginta mancipia talento diſtracturū: non reſpiciens ad vindictam que eum ab omnipotente eſſet conſecutura. Iu das autem vbi comperit: indicauit his qui ſecum erant iudeis nicanoris aduē tum. Ex quibus quidam formidantes & non credentes dei iuſticie in fugā ver tebantur: alijs vero ſi qui de his ſupere= rant veniebant ſimulq; dominū depre cabantur vt eriperet eos de impio ni canore qui eos priuſq; in cominus veni ret vendiderat. Et ſi non propter eos propter teſtamentuz tamen quod erat ad patres eorum: & propter inuocatio nem ſancti et magnifici nominis ei⁹ ſu per ipſos. Conuocatis autem macha beus ſeptem milibus qui cuz ipſo erāt: rogabat ne hoſtibus reconciliarentur: neq; metuerent iniquе venientium ad uerſum ſe hoſtium multitudinem: ſed fortiter contenderent ante oculos ha bentes cōtumeliam que loco ſancto ab his iniuſte eſſet illata: itēq; ludibrio ha bite ciuitatis iniuriam: adhuc etiam ve terum inſtituta conuulſa. Nam illi qui dem armis confidunt ait ſimul & auda cia: nos autem in omnipotēte domino qui poteſt & vementes aduerſum nos: & vniuerſum munduz vno nutu delere confidimus. Ammonuit autem eos & de auxiliis dei que facta ſunt erga pa rentes: & q⁹ ſub ſenacherib centū octo ginta quinq; ooooooooooooooooooooooo

maritimas ciuitates miſit τὰς παραθαλασσίους πόλεις ἀπέστειλε puocans ad emptionē iudeox coz προκαλούμενος ἐπ' ἀγορασμὸν ἰουδαίων σω pox: ꝓmittens nonaginta corpora μάτων, ὑπισχνούμενος ἐννενήκοντα σώματα talēto traditux. nō expe= τάλαντον παραχωρήσειν. οὐ προσδεχόμε cās q̄ ab oipotente futura νος τὴν παρὰ τοῦ παντοκράτορος μέλλου erat sequi cōtra se vltionē. σαν παρακολουθήσειν ἐπ' αὐτῷ δίκην. τῶ at iude cōpertū fuit de nicano δὲ Ἰούδα προσέπεσε περὶ τῆς τοῦ νικάνο ris aduētu. τ cū declarasset his q̄ cū eo ρος ἐφόδου. καὶ μεταδόντος τοῖς σὺν αὐ= aduentū exercit⁹: q̄ for τῶ τὴν παρουσίαν τ στρατοπέδου, δει midabāt τ nō credebāt dei λανδροῦντες καὶ ἀπιστοῦντες τὴν τ θεοῦ iusticie: infugā cōuertebāt ſeipos: τ aloco rece δίκην, διεδίδρασκον ἑαυτούς, καὶ ἐξετόπι= debāt. alij vero relicta oia vēde ζον. οἱ δὲ τὰ περιλελειμμένα πάντα ἐπω= bāt ſimul ār dñm deprecabāt vt cripet λουν. ὁμοῦ δὲ τὸν κύριον ἱκέτευον ῥύσασθαι eos q̄ ab impio nicanore antеq̄ cō= τοὺς ὑπὸ τ ἀνοσίου νικάνορος πρὶν συν grederent vēditi crāt: τ ſi nō ꝑpt ipos τυχεῖν συμπαρεμένους, καὶ εἰ μὴ διὰ αὐτοὺς ſaltē ꝑpt q̄ crāt ad patres eox pa= ἀλλὰ διὰ τὰς πρὸς τοὺς πρ̄ας αὐτῶν διαθή cta: τ ꝑpter ſup ipos inuocationē κας, καὶ ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπωνυμίας eox, cōgregās ār maccabe⁹ eos q̄ circa venerādi τ magnifici nominis e= τ σεμνοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς ὀνόματος αὐ ius. cōgregās ār maccabe⁹ eos q̄ circa τοῦ. συναγαγὼν δὲ ὁ μακκαβαῖος τοὺς περὶ ipm erāt nūero ſex mille hoz αὐτὸν ὄντας ἐν ἀριθμῷ ἑξακισχιλίους πα tabak ne abſterrerent hoſti= ρεκάλει μὴ καταπλαγῆναι τοῖς πολεμί= b⁹: neq; metuerēt iniuſte ve= οις, μὴ δὲ ἐυλαβεῖσθαι τὴν τῶν ἀδίκως πα nientiū aduerſum ſe gentiū multitudi ραγινομένων ἐπ' αὐτοὺς ἐθνῶν πολυπληθί nē. pugnarēt ār generoſe āte ocu= αν. ἀγωνίσασθαι δὲ ἀνδρείως πρὸ ὀφθαλ los recipientes iniuſte in ſctūm μῶν λαβόντας τὴν ἀνόμως εἰς τὸν ἅγιον locū factā ab illis cōtumeliā τόπον συντετελεσμένην ὑπ' αὐτῶν ὕβριν τ illuſe ciuitatis iniu= καὶ τὸν τῆς ἐμπεπαιγμένης πόλεως ἀπίστι riā. adhuc ār ꝓteriti inſtituti diſſo μόν. ἔτι δὲ τὴν τῆς προγονικῆς πολιτείας κα lutionē. illi namq; armis cōfidūt τάλυσιν. οἱ μὲν γὰρ ὅπλοις πεποίθασιν ſimul τ audacia ait. nos ār in ἅμα καὶ τόλμαις ἔφησεν· ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τῶ oipotente deo q̄ poteſt τ venīē παντοκράτορι θεῶ δυναμένω καὶ τοὺς ἐρχο tes aduerſū nos τ vniuerſū muſdū in vno μένους ἐφ' ἡμᾶς καὶ τὸν ὅλον κόσμον ἐν ἑνὶ nutu delere cōfidim⁹. enar νεύματι καταβαλεῖν πεποίθαμεν· προσανα rās ār eis τ erga ꝓpe= λεξάμενος δὲ αὐτοῖς καὶ τὰς ἐπὶ τῶν προ nitores facta auxilia: τ qđ fuit ſub γόνων ἡμῶν ἀντιλήψεις, καὶ τὴν ἐπὶ ſennacherim centū octoginta quinq; σεννακχηρίμ τὸν ἑκατὸν ὀγδοηκοντα πεντε

Universidad de Deusto
Biblioteca

mília q̄mō pierſit. τ qđ ſu ba
χιλιάδων ὡς ἀπωλοντο. καὶ τὴν ἐν τῇ Βα
bylonia aduerſus galatas preliſi
Βυλωνία τὴν πρὸς τοὺς γαλάτας παράτα
ſuit. vt oēs ad rē
ξιν ἥμοιδήνη. ὡς οἱ πάντες ἐπὶ τὴν χρεί
venerūt octo milia cū macedonib⁹ quat
αν ἔλαβον ὀκτακισχίλιοι σὺν μακεδόσι τε
tuor mille. macedonib⁹ hęſitāti=
τρακισχιλίοις. τῶν μακεδόνων ἀπορουμέ
bus: octo mille duodeci decē milia
νων, οἱ ὀκτακισχίλιοι τὰς δώδεκα μυριάδας
peremerūt ob factū ipis a ce
ἀπώλεσαν διὰ τὴν ἥμοιδήνη αὐτοῖς ἀπ' οὐ
lo auxiliū. τ vtilitatē multā acce
ρανοῦ βοήθειαν. καὶ ὠφέλειαν πολλὴν ἔλα
perūt. ppt̄ q̄ audaces eos cōſtitu=
βον. ἐφ' οἷς εὐθαρσεῖς αὐτοὺς παράσκ=
eris, τ patos pro legib⁹ τ
σας καὶ ἐπίμους ὑπὲρ τῶν νόμων καὶ τῆς
patria mori q̄dripartitū exer
πρὸ δος ἀποθνήσκειν τετραμερές τι τὸ στρά
citū fecit: cōſtituēs τ fratres
τευμα ἐποίησε, τάξας καὶ τοὺς ἀδελφοὺς
ſuos duces vtriuſq; ordinis:
αὐτοῦ προσηγουμένους ἑκατέρας τάξεως,
ſimonē τ ioſephū τ ionathan: ſubiſ=
σίμωνα καὶ Ἰώσηφον καὶ Ἰωνάθαν, ὑποτά
ciēs vnicuiq; mille ſupra quingē
ξας ἑκάστῳ χιλίους πρὸς τοῖς πεντακοσί
tos adhuc ātτ elezarū cū legiſſet
οις. ἔτι δὲ καὶ ἐλεάζαρον παραναγνοὺς τὴν
ſacrū libꝝ: τ dediſſet ſignū dei ad
ἱερὰν βίβλον, καὶ δοὺς σύνθημα θεοῦ βο
iutoriū: primi ordinis ipe dux
ηθείας, τῆς πρώτης τοιρίας αὐτὸς προηγού=
cōmiſit cū nicanore. facto āt il=
μενος συνέβαλε τῷ νικάνορι. ἥμοιδήου δὲ αὐ
lis oīpotente adiutore: interfece
τοῖς τ παγκράτορος συμμάχου, κατέσ=
rūt ex hoſtib⁹ ſupra nouē mille:
φαξαν τῶν πολεμίων ὑπὲρ τοὺς ἐννακισχιλί
vulneratos āt τ mēbris muti
ους, τραυματίας δὲ καὶ τοῖς μέλεσιν ἀνάπη
los maiorē partē nicanoris exerci
ρους τὸ πλεῖον μέρος τῆς τ νικάνορος στρατι
tus fecerūt. oēs āt fugere coegerūt.
ᾶς ἐποίησαν. πάντας δὲ φυγεῖν ἠνάγκασαν.
at pecunias illoꝝ q̄ venerāt ad
τὰ δὲ χρήματα τῶν παραγεγονότων ἐπὶ τὸν
emptionē ipoꝝ acceperūt. pſequētes āt
ἀγορασμὸν αὐτῶν ἔλαβον. συνδιώξαντες δὲ
eos diu: ceſſauerūt ab hora con
αὐτοὺς ἐφ' ἱκανόν, ἀνέλυσαν ὑπὸ τῆς ὥρας συγ
cluſi. erat.n. dies āte ſabbatū: ob quā cau
κλεισθέντες. ἦν γὰρ ἡ πρὸ τοῦ σαββάτου, διὸ μὴν αὖ
ſam nō diu perſtiterūt inſequentes
τὶαν οὐκ ἐμακροτόνησαν καταδιώκοντες
illos. arma colligētes τὸ eoꝝ τ
αὐτούς. συλλογίσαντες δὲ αὐτοὺς καὶ τὰ
ſpolia exuētes inimicoꝝ in
σκῦλα ἐκδύσαντες τῶν πολεμίων πρὸ τὸ
ſabbato erāt. vehemēter bñdicētes
σάββατον ἐγίνοντο. περισσῶς εὐλογοῦντες
τ cōfitentes dñō q̄ ſeruauit
καὶ ἐξομολογούμενοι τῷ κῷ τῷ διασώσαντι
in diē hāc initiū mīe iſtil=
εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην ἀρχὴν ἐλέους σαξαν
lātis eis. poſt aūt ſabbatū debi
τος αὐτοῖς. μετὰ δὲ τὸ σάββατον τοῖς ἠκισ
libus τ viduis τ orphanis diui=
μένοις καὶ ταῖς χήραις καὶ ὀρφανοῖς μερί=

milia perierunt: & de prelio quod eis ad
uerſus galatas fuit i babylonia vt om=
nes vbi ad rem ventum eſt macedoni=
bus ſocijs heſitātibus ipſi ſex milia ſo
li peremerunt centum viginti milia p
pter auxilium illis datum de celo: & be=
neficia pro his plurima conſecuti ſunt.
His verbis cōſtantes effecti ſunt: & pro
legibus et patria mori parati. Conſti=
tuit itaq; fratres ſuos duces vtriq; ordi
ni ſimonem & ioſephum & ionathan ſu
biectis vnicuiq; millenis & quingente=
nis: ad hoc etiam ab eſdra lecto illis ſan
cto libro & dato ſigno adiutorii dei: in
prima acie ipſe dux cōmiſit cum nica=
nore. Et facto ſibi adiutore omnipoten
te interfecerunt ſuper nouem milia ho
minum: maiorem autem partem exer
citus nicanoris vulneribus debilem fa=
ctum fugere compulerunt. Pecu=
niis vero eorum qui ad emptionem
ipſorum venerant ſublatis ipſos vsq;q̄
q; perſecuti ſūt: ſed reuerſi ſūt hora cō=
cluſi. Nam erat ante ſabbatum: quam
ob cauſam non perſeuerauerunt inſe=
quentes. Arma autem ipſorum & ſpo=
lia congregantes: ſabbatum agebant
benedicentes dominum: qui liberauit
eos in iſto die: miſericordie initium ſtil
lans in eos. Poſt ſabbatum vero debili=
bus & orphanis & viduis diuiſerūt ſpo
lia: & reſidua ipſi cum ſuis habuere. His
itaq; geſtis & cōmuniter ab omnib⁹ fa
cta obſecratione: miſericordem do=
minum poſtulabant vt in finem ſeruis
ſuis reconciliaretur. Et ex his qui cum
timotheo & bacchide erant cōtra ſe cō
tendentes ſuper viginti milia interfece
rūt: & munitiōes excelſas obtinuerūt:
& plures predas diuiſerunt equam por
tionem debilibus pupillis & viduis: ſed
& ſenioribꝫ facientes. Et cum arma eo
ruꝫ diligenter collegiſſent: omnia com
poſuerunt in locis opportunis. Reſidua
vero ſpolia hieroſolymā detulerunt:
& philarchen qui cuꝫ timotheo erat in
terfecerunt virum ſceleſtuꝫ qui in mul
tis iudeos afflixerat. Et cum epinicia
agerent in hieroſolymis eos qui ſacras
ianuas incenderunt: id eſt calliſthenem
cum in quoddam domicilium refugiſ
ſent incenderūt: digna eis mercede pro
impietatibus ſuis reddita. Facinoroſiſ=
ſimus autem nicanor qui mille nego=
ciantes ad iudeorum venditionem ad=
duxerat: humiliatus auxilio domini ab
his quos nullos exiſtimauerat depoſi=
ta veſte glorie per mediterranea fugiēs
ſolus venit antiochiam: ſūmam infelici
tatem de interitu ſui exercitus conſecu
tus. Et qui promiſerat romanis ſe tri
butum reſtituere de captiuitate hiero=
ſolymorum: predicabat nunc protecto
rem deum habere iudeos et ob ipſum
inuulnerabiles eſſe: eo q; ſequerentur
leges ab ipſo conſtitutas.

Capitulum nonum.

dētes de ſpolijs: reſidua ipſi
σαντες ἀπὸ τῶν σκύλων, τὰ λοιπὰ αὐτοὶ
τ pueri partiti ſunt. hec āt cū geſiſ
καὶ τὰ παιδία ἐμερίσαντο. ταῦτα δὲ διαπρα
ſent τ cōmunē obſecrationē faciētes:
ξάμενοι καὶ κοινὴν ἱκετίαν ποιησάμενοι, τὸν
miſicordē dñz poſtulabāt i fine recōcilia
ἐλεήμονα κύριον ἐξίουν εἰς τέλος καταλλαγῆ=
ri ſuis ſuis τ cos q̄ circa timotheū
ναι τοῖς αὐτοῦ δούλοις καὶ τοὺς περὶ τιμόθεον
τ bacchidē cōfirmati ſupra
καὶ Βακχίδην συνερείσαντες ὑπὲρ τοὺς
viginti milia ipſoꝝ iterfecerūt: τ munitionū
δισμυρίους αὐτῶν ἀνεῖλον, καὶ ὀχυρωμάτων
excelſaꝝ valde cōpotes facti ſūt. τ ſpo
ὑψηλῶν ἦν μάλα ἐγκρατεῖς ἐγένοντο. καὶ λά
lia plura diuiſerūt: equales portiōe ſe
φυρα πλείονα ἐμερίσαντο, ἰσομοίρους αὐτῆς
τ debilib⁹ τ orphanis τ viduis
καὶ τοῖς ἠκισμένοις καὶ ὀρφανοῖς καὶ χήραις
adhuc ātτ ſenioribꝫ facientes. arma
ἔτι δὲ καὶ πρεσβυτέροις ποιήσαντες. ὁπλο
colligētes āt illoꝝ: diligenter oīa
λογήσαντες δὲ αὐτούς, ἐπιμελῶς πάντα
cōpoſuerūt in opportunis locis.
συνέθηκαν εἰς τοὺς ἐπικαίρους τόπους. τὰ
at reſidua ſpolia tulerūt in hieroſo
δὲ λοιπὰ τῶν σκύλων ἤνεγκαν εἰς ἱεροσό
lyma. at phīlarchē q̄ circa timothe
λυμα. τὸν δὲ φιλάρχην τὸν περὶ τὸν τιμόθε
um iterfecerūt ſceleſtiſſimū vir τ q̄ i multis
ον ἀνεῖλον ἀνοσιώτατον ἄνδρα καὶ πολλὰ
iudeos afflixerat. epinicia
τοὺς ἰουδαίους ἐπιλελυπηκότα. ἐπινίκια
bo agētes in patria: q̄ ſuccēderat
δὲ ἄγοντες ἐν τῇ πατρίδι, τὸν ἐμπρήσαντα
ſacras ianuas calliſthenē icēderūt
τοὺς ἱεροὺς πυλῶνας καλλισθένην ὑφῆψαν
in vnā domūculā pfugientē: τ dignā
εἰς ἓν οἰκίδιον πεφευγότα, καὶ τὸν ἄξιον τῆς
impietate tulit mercedē. at impien
δυσεβείας ἐκομίσατο μισθόν. ὁ δὲ τρισαλι
tiſſim⁹ nicanor q̄ mille mercatores ad
τήριος νικάνωρ ὁ τοὺς χιλίους ἐμπόρους ἐπὶ
vēditionē indeoꝝ duxerat: humilia
τὴν πρᾶσιν τῶν ἰουδαίων ἀγαγὼν, ταπεινω
tus ab his q̄ apō ſe reputari ſuerāt inſi
θεὶς ὑπὸ τῶν καθ' αὐτὸν νομιζομένων ἐλαχί=
mi eſſe: dñi auxilio gloſam depo
στων εἶναι, τῇ τοῦ κῦ βοηθείᾳ τὴν δόξικὴν ἀπο
nēs veſtē p mediterraneā fugitiui
θέμενος ἐσθῆτα διὰ τῆς μεσογείου διαπορεύου
modo ſolitariū ſe faciēs: venit antio
τος ἔρημον ἑαυτὸν ποιήσας, ἦκεν ἀντιό
chiā ſup oīa pſperat⁹ in exer
χειαν ὑπὲρ ἅπασαν εὐημερηκὼς ἐπὶ τῇ τοῦ στρα
citꝰ interitu. τ q̄ romanis pmiſe
τοῦ διαφθορᾶ. καὶ ὁ τοῖς ῥωμαίοις ἀναδέξαμε
rat tributū de coꝝ q̄ in hieroſolymis capti
νος φόρον ἀπὸ τῆς τῶν ἐν ἱεροσολύμοις αἰχ=
uitate reſtituturꝝ: nūciauit
μαλωσίας κατορθώσεσθαι, κατήγγελεν
protectorē habere deū iu=
ὑπέρμαχον ἔχειν τὸν θεὸν τοὺς ἰου=
deos: τ ppt̄ modū hūc inuul
δαίους, καὶ διὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἀτρω
nerabiles eē iudeos: q; ſecu=
τους εἶναι τοὺς ἰουδαίους, διὰ τὸ ἀκο=
ti ſunt ab eo cōſtitu=
λουθεῖν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ προτεταγμέ=
tas leges.

νοις νόμοις. Ca. 9.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. gre. cū inter. latina.

A Ρχα ãt tps illud erat
Περὶ δὲ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐτύγχανεν
antioch⁹ reuersus inhoneste ex ijs q̃ circa
ἀντίοχος ἀναλελυκὼς ἀκοσμως ἐκ τῶν πρὸ
persiã locis. intrauerat eñ in eã q̃
τὴν περσίδα τόπων. εἰσεληλύθει γὰρ εἰς τὴν
dicitur psepolis: ⁊ tẽtauit
λεγομένην περσέπολιν, καὶ ἐπεχείρησεν
sacra spoliare ⁊ ciuitatẽ obtinere. q̃ obtẽ
ἱεροσυλεῖν καὶ τὴν πόλιν συνέχειν. διὸ δὴ
multitudine cõcurrẽte ad armor
τῶν πληθῶν ὁρμησάντων ἐπὶ τὴν τῶν ὅπλ
auxiliũ: fugati sunt. ⁊ cõtigit xp̃ũ in fu
βοηθειαν, ἐτράπησαν. καὶ συνέβη τροπω=
gam antiochũ ab indigenis: tur
θέντα γὰρ ἀντίοχον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ἀχη
pem reditũ facere: exñti ãt illi
μονα τὴν ἀναζυγὴν ποιήσασθαι. ὄντι δὲ αὐτῶ
2. para. 16. c. in ecbatanis cõperta sũt q̃ erga nicano
κατ' ἔκβατανα προσέπεσε τὰ κατὰ νικάνο=
rẽ ⁊ timotheũ gesta sunt. ela=
ρα καὶ τοὺς περὶ τιμόθεον γεγονότα. ἐπαρ=
tus ãt ira arbitrabat ⁊ eor q̃ fugaue=
θεὶς δὲ τῷ θυμῷ ὤετο καὶ τὴν τῶν πεφυγα=
B rant se malignitatẽ in iudeos
δεικότων αὐτὸν κακίαν εἰς τοὺς ἰουδαίους
retorsiꝝ. ideo q̃ iussit aurigã
ἐναπερείσασθαι. διὸ συνέταξεν ὰρματηλα
incessanter agitantẽ expedire
τὴν ἀδιαλείπτως ἐλαύνοντα κατανύεσθαι τὴν
iter. ex celo iã iudicio vrgẽte
πορείαν. τῆς ἐξ οὐρανοῦ ἤδη κρίσεως συνούσης
eũ. sic eñ superbe dixit. cernite=
αὐτῶ. οὕτω γὰρ ὑπερηφάνως εἶπε. πολυαν=
riũ iudeor hierosolymã faciã ve=
δρίον ἰουδαίων ἱεροσόλυμα ποιήσω πανα
niens illuc. at opꝰ dñs deꝰ
γωμένος ἐκεῖ. ὁ δὲ παντοκράτωρ κύριος ὁ θς
israẽ: percussit eũ insanabili ⁊ iussit
τ̃ ἰσραὴλ, ἐπάταξεν αὐτὸν ἀνιάτω καὶ ἀορα
bili plaga. statĩ ãt vt ipe finiuit
τω πληγῆ ἄρτι. δὲ αὐτ̃ καταλήξαντος τὸν
ſmonẽ: appr:ehẽdit eũ imedicabilis visce=
λόγον, ἔλαβεν αὐτὸν ἀνήκεστος τῶν σπλάγχ
riũ dolor ⁊ amara iternor torme=
νων ἀλγηδὼν καὶ πικραὶ τῶν ἔνδον βάσα
ta: valde iuste eũ q̃ multis ⁊ no=
νοι, πάνυ δικαίως γὰρ πολλαῖς καὶ ξενιζού=
nis calamitatib⁹ alior viscera torse
σαις συμφοραῖς ἑτέρων σπλάγχνα βασα
rat. ille ãt neq̃ã a iactãtia cessa=
νίσαντα. δ' οὐδαμῶς τῆς ἀγερωχίας ἔλη=
bat. adhuc ãt ⁊ supbia repleꝰ
φοῦ. ἔτι δὲ καὶ τῆς ὑπερηφανίας ἐπεπλήρω
C erat: ignẽ spirãs furore in iu=
το, πῦρ πνέων τοῖς θυμοῖς ἐπὶ τοὺς ἰου=
deos: ⁊ p̃cipiẽs festinare iter.
δαίους, καὶ κελεύων ἐπισπεύδειν τὴν πορείαν.
cõtigit ãt ⁊ cadere eũ de cur=
συνέβει δὲ καὶ πεσεῖν αὐτὸν ἀπὸ τ̃ ἅρμα=
ru q̃ ferebat ipetu: ⁊ graui casu
τος φερομένου ῥοίζω, καὶ δυχερεῖ πτώματι
cadenti oia mẽbra corporis
περιπεσόντι πάντα τὰ μέλη τ̃ σώματος
vexari. ille ãt q̃ nup sibi videbat
ἀπορρεβλοῦσθαι. δ' ἄρτι δοκῶν τοῖς τῆς
maris fluctib⁹ iperare ꝓptereã q̃ supra
θαλάσσης κύμασιν ἐπιτάσσειν διὰ τὴν ὑπὲρ
hoies arrogãtiã: ⁊ statera mõtiũ
ἄνθρωπον ἀλαζονίαν, καὶ πλάσσειν τὰ τῶν ὀρέων
arbitrab⁹ altitudines appẽdere: i terra cñs in
ὑψώματα ζυγοῦν, κατὰ γῆν ὑψώματα ἐν

Trãsla. B. Viero.

Eodem tempore antiochus inhoneste reuertebatur de perside. Intrauerat enim in eam que dicitur perse polis & tentauit expoliare templũ: & ciuitatem opprimere: sed multitudine ad arma concurrẽte: in fugam versi sunt: & ita contigit vt antiochus post fugam turpiter rediret. Et cum venisset circa egbathanam recognouit que erga nicanorem & timotheum gesta sunt. Elat⁹ autem in ira: arbitrabatur se iniuriam illorum qui se fugauerant posse in iudeos retorq̃re: ideoq; iussit agitari currum suum sine intermissione agẽs iter: celesti eum iudicio perurgente: eo q̃ ita superbe locutus est se venturum hierosolymã: & congeriem sepulchri iudeorum eam facturum. Sed qui vniuersa conspicit dñs deus israel percussit eum insanabili & inuisibili plaga. Vt enim finiuit huncipsum sermonem apprehendit eum dolor dirus viscerum & amara internorum tormenta. Et quidem satis iuste: quippe q̃ multis & nouis cruciatibus aliorum torserat viscera: licet ille nullo modo a sua malicia cessaret. Super hoc aũt superbia repletus ignẽ spirans animo in iudeos: & precipiens accelerari negocium: contigit illum impetu euntem de curru cadere: & graui corporis collisione membra vexari. Iscp̃ qui sibi videbatur etiam fluctibus maris imperare: supra humanum modum superbia repletus: & montium altitudines in statera appendere: nunc humiliatus ad terram in gestatorio portabatur: manifestam dei virtutẽ in semet ipso contestans: ita vt de corpore impii vermes scaturirent: ac viuentes in doloribus carnes eius effluerent: odore etiã illius & fetore exercitus grauaretur. Et qui paulo ante sidera celi contingere se arbitrabatur: cũ nemo poterat propter intolerantiã fetoris portare. Hinc igitur cepit ex graui superbia deductus: ad agnitionem sui venire diuina ãmonitus plaga: per momenta singula doloribus suis augmenta capientibus. Et cum nec ipse iam fetorem suum ferre posset: ita ait. Iustum est subditum esse deo: & mortalem nõ paria deo sentire. Orabat autem hic sceleſtus dominum a quo non esset misericordiam consecuturus: & ciuitatem ad quam festinãs veniebat: vt eã ad solum deduceret ac sepulchrum congestorum faceret: nũc optat liberam reddere & iudeos quos nec sepultura quidem se dignos habiturum: sed auibus ac feris diripiendos traditurum: & cum paruulis exterminaturum dixerat: equales nunc athenien=sibus facturum pollicetur: templum etiã sanctum quod prius expoliauerat: optimis donis ornaturũ & sancta vasa multiplicaturum: & pertinẽtes ad sacrificia sumptus de reditibus suis prestaturus: super hec & iudeum se futurum: & oẽm locum terre perambulaturum: & predicaturum dei potestatem. Sed non cessantibus doloribus superuenerat enim in eum iustum dei iudicium: desperans

Maccabeo. ii. Cap. ix

gestatorio portabat: manifestã dei omφορείῳ παρεκομίζετο, φανερὰν τ̃ θεοῦ παnib⁹ potentiã demostrãs. ita vt ⁊ σιν τὴν δύναμιν ἐνδεικνύμενος. ὥς τε καὶ de corpore impij vermes ἐκ τ̃ σώματος τοῦ δυσεβοῦς σκώληκας scaturirẽt. ⁊ viuẽtis in doloribꝰ ⁊ tormẽ=ἀναζεῖν. καὶ ζῶντος ἐν ὀδύναις καὶ ἀλγηtis: carnes eiꝰ caderẽt. pre δόσι, τὰς σάρκας αὐτοῦ διαπίπτειν. ὑπὸ ãt odore eiꝰ: ois exerci=δὲ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ, πᾶν τὸ στρατόπεtus grauarẽ ob putredinẽ ⁊ eũ q̃ pa δον βαρύνεσθαι τὴν σαπρίαν. καὶ γὰρ μιulo ante celestia sidera cõtigeκρῶ πρότερον τῶν οὐρανίων ἄστρων ἅπτεre videbat portare nemo potesθαι δοκοῦντα παρακομίζειν οὐδεὶς ἐδύνα rat ob fetoris intolerabilẽ grauitatẽ. hic γο διὰ τὸ τῆς ὀσμῆς ἀφόρητον βάρος. ἐνταῦθα igit̃ cepit a multa superbia dẽsinere οὖν ἤρξατο τὸ πολὺ τῆς ὑπερηφανίας λήγειν vulneratꝰ: ⁊ in agnitionẽ venire τεθραυσμένος, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἔρχεσθαι diuino flagello: p momẽtũ augmẽtatꝰ in θεία μάστιγι, κατὰ στιγμὴν ἐπιτεινόμενος ταῖς doloribꝰ. ⁊ neq; odorẽ suũ poἀλγηδόσι. καὶ μηδὲ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ δυtens ferre hec ait. iustũ est ναμένος ἀνέχεσθαι ταῦτ' ἔφη. δίκαιον subdi deo: ⁊ nõ mortalẽ exñtẽ ὑποτάσσεσθαι τῷ θεῷ, καὶ μὴ θνητὸν ὄντα paria deo sapere. orabat ãt sceleſtꝰ ad ἰσόθεα φρονεῖν. ηὔχετο δὲ ὁ μιαρὸς πρὸς εũ q̃ nõ iã eiꝰ mistusꝰ erat dñm sic τὸν οὐκέτι ἀυτὸν ἐλεήσοντα διαστὸν οὕτω dicẽs. ipam q̃dẽ sanctã ciuitatẽ ad quã festinãs λέγων. τὴν μὲν ἁγίαν πόλιν ἣν σπεύδων veniebat solo equatã vt faceret ⁊ cemi παρεγίνετο ἰσόπεδον ποιῆσαι καὶ πο=teriũ edificaret: liberã factu λυανδρίον οἰκοδομῆσαι, ἐλευθέραν ἀναδεῖrũ: at iudeos: quos decreuerat neq; ξαι, τοὺς δὲ ἰουδαίους, οὓς διεγνώκει μηδὲ sepultura dignatuꝝ: auib⁹ duorãdos ãt eũ ταφῆς ἀξιώσειν, διωνοβρώτους δὲ σὺν τοῖς paruulis picturꝝ feris: oẽs eos νηπίοις ἐκρίψειν θυρίοις, πάντας αὐτοὺς equales atheniẽsib⁹ factuꝝ. q̃ ãt pius ἴσους ἀθηναίοις ποιήσειν. ὃν δὲ πρότερον spoliauerat sanctũ tẽplũ: optimis doἐσκύλευσεν ἅγιον νεών, καλλίστοις ἀναθήmis ornatuꝝ. ⁊ sancta vasa immasιν κοσμήσειν. καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη πολυplura oia restituturꝝ: at λυτελέστατα πάντα ἀποδώσειν, τὰς δὲ pertinẽtes ad sacrificia sumἐπιβαλλούσας πρὸς τὰς θυσίας προσόptus ex ꝓpꝛijs reditib⁹ pstaturꝝ. ξεις ἐκ τῶν ἰδίων πρόσοδων χορηγήσειν. sup ãt hec ⁊ iudeũ futurꝝ: ⁊ πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἰουδαῖον ἔσεσθαι, καὶ oẽm locũ habitabilẽ pambulaturꝝ nũ πάντα τόπον οἰκητὸν ἐπελεύσεσθαι καciantẽ dei potestatẽ. nequa ταγγέλλοντα τὸ τοῦ θεοῦ κράτος. οὐδαquã ãt cessantib⁹ doloribꝰ: superuene μῶς δὲ ληγόντων τῶν πόνων, ἐπεπλήrat eñ in eũ iustũ dei iudiθει γὰρ ἐπ' αὐτὸν δικαία ἡ τοῦ θεοῦ κρίcũ: de se desperans:
σις. τὰ καθ' αὐτὸν ἀπελπίσας, cccccc

Universidad de Deusto
Biblioteca

scripsit ad iudeos subscri=
ἔγραψε πρὸς τοὺς ἰουδαίους τὴν ὑποτεταγμέ=
ptā epistolā deprecatiōis ordinē habentē:
νην ἐπιστολὴν ἱκετηρίας τάξιν ἔχουσαν,
cōtinentē āt sic. bonis inde=
περιέχουσαν δὲ οὕτως· τοῖς χρηστοῖς ἰουδαί
is cinib⁹ multū gaudere ꝛ vale=
οις τοῖς πολίταις πολλὰ χαίρειν καὶ ὑγιαί
re ꝛ esse felices rex ꝛ dux
νειν καὶ εὐπράττειν βασιλεὺς καὶ στρατηγὸς
antioch⁹. si valetis ꝛ filij ꝛ
ἀντίοχος. εἰ ἔρρωσθε καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰ
ppria: ex sentētia est vobis. in celo
ἴδια, κατὰ γνώμην ἐστὶν ὑμῖν. εἰς οὐρανὸν τὴν
spem habēs vīm honoris ꝛ beniuo
ἐλπίδα ἔχων ὑμῶν τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὔνοι=
lētie recordat⁹ sū benigne. reuersus de
αν ἀν ἐμνημόνευον φιλοστόργως. ἐπαναγαγὼν ἐκ
persie locis: ꝛ inci=
τῶν τόπων τὴν περσίδα τόπων, καὶ περιπε
dēs in infirmitatē grauitatē habētē: necessariū
σὼν ἀδυνεία δυχέρειαν ἔχουσι, ἀναγκαῖον
duxi curā habere cōmunis oim secu
ἡγησάμην φροντίσαι τῆς κοινῆς πάντων ἀσ
ritatis: nō desperās de me
φαλείας, οὐκ ἀπογινώσκων τὰ κατ' ἐμαυ=
ipo: sed habēs multā spē effugiē=
τόν, ἀλλ' ἔχων πολλὴν ἐλπίδα ἐκφεύξα=
di infirmitatē. cōsiderās āt q ꝛ pater
δαι τὴν ἀδυνεαν. θεωρῶν δὲ ὅτι καὶ ὁ πατὴρ
quib⁹ tēporib⁹ ad supiora loca duxit
καθ' οὓς καιροὺς εἰς τοὺς ἄνω τόπους ἔστρατο
exercitū: ostēdit cū q successur⁹ erat: vt
πέδευσεν, ἀνέδειξεν τὸν διάδοχόμον, ὅπως
si qd̄ p̄ter opinionē accideret vel ꝛ nūciare
ἐάν τι παράδοξον ἀπαντήσαι, ἢ καὶ πρόσχε
tur qd̄ difficile: scietes idigene
λθῆ τι δύσχερές, εἰδότες οἱ κατὰ τὴν χώραν
cui relicte erāt res: nō turba=
ὧ καταλελειπται τὰ πράγματα, μὴ ἐπιτα
rent. ad āt hec cōsiderās ad
ράσσωνται. πρὸς δὲ τούτοις καταναοῦν τῆς πα
lacētes potētes ꝛ vicinos re=
ρακειμένους δυνάστας καὶ γειτνιῶντας βασι
gno tēporib⁹ attendētes ꝛ expectā=
λεία τοῖς καιροῖς ἐπέχοντας καὶ προσδο=
tes qd̄ euentur⁹ est: designaui
κοῦντας τὸ ἀπροβησόμενον, ἀναδέδειχα τὸν
filiū antiochū regē. quē sepe recur
υἱὸν ἀντίοχον βασιλέα. ὃν πολλάκις ἀνατρέ
rēs in supiora regna: apō pluri=
χων εἰς τὰς ἐπάνω σατραπείας, τοῖς πλεί
mes vīm deponebā ꝛ cōmēdabā.
στοις ὑμῶν παρακατετιθέμην καὶ συνίστων.
scripsi āt ad eū subscripta.
γέγραφα δὲ πρὸς αὐτὸν τὰ ὑποτεταγμένα.
hortor igit̄ vos ꝛ peto: memores
παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς καὶ ἀξιῶ, μεμνημένους
beneficior⁹ cōmunit̄ ꝛ p̄uatim: vt vnusq̄sq
τῶν ἐνεργεσιῶν κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν, ἕκαστον
conseruet exūtem amicitiā erga me ꝛ
συντηρεῖν τὴν οὖσαν εὔνοιαν εἰς ἐμὲ καὶ τὸν
filiū. cert⁹ sum cūm eū benigne ꝛ hu
υἱόν. πέπεισμαι γὰρ αὐτὸν ἐπιεικῶς καὶ φι
mane sequentē mēsi ꝓpositū
λανθρώπως παρακολουθοῦντα τῇ ἐμῇ προαιρέσει
obsecutū⁹ vobis. ille igit̄ homi
συμπεριενεχθήσεσθαι ὑμῖν. ὁ μὲν οὖν ἀνδρο
cida ꝛ blasphem⁹ pessime passus:
φόνος καὶ βλάσφημος τὰ χείρισα παθών,
vt alios tractauit: in pegrina tra ī mōtib⁹
ὡς ἑτέρους διέθηκεν, ἐπιξένης ἐν τοῖς ὄρεσιν

scripsit ad iudeos in hunc modum de=
precationis epistolam hec continētem.
Optimis ciuibus iudeis: plurimam salu
tem & bene valere: & esse felices: rex &
princeps antiochus. Si bene valetis &
filii vestri: & ex sentēcia vobis cūcta sūt:
maximas agimus gratias. Et ego in in
firmitate constitutus: vestri autem me=
mor benigne reuersus de psidis locis:
& in infirmitate grauī apprehensus: ne
cessarium duxi pro comuni vtilitate cu
ram habere: nō desperans memetipm:
sed spem multam habens effugiendi in
firmitatem. Respiciens autem q & pa=
ter meus quibus temporibus in locis
superioribus ducebat exercitum osten
dit qui post se susciperet principatum:
vt si quid contrarium accideret: aut dif
ficile nunciaretur: scientes hi qui in re=
gionibus erant cui esset reruz sūma de
relicta non turbarentur. ad hec consi=
derans de proximo potentes quosq̄ &
vicinos temporibus insidiantes & euē=
tum expectantes: designaui filiuz meū
antiochum regem: quem sepe recurrēs
in superiora regna multis vestrum cō=
mendabam: & scripsi ad eum que subie
cta sunt. Oro itaq̄ vos & peto memo=
res beneficioruz publice & priuatim vt
vnusquisq̄ conseruet fidem ad me & ad
filium meum. Confido enim eum mo=
deste & humane acturum & sequentez
propositum meum: & cōmunez vobis
fore. Igitur homicida & blasphem⁹ pes
sime percussus: & vt ipse alios tractaue
rat: peregre in montibus miserabili obi
tu vita functus est. Transferebat autem
corpus philippus collactaneus eius qui
metuens filium antiochi: ad ptolemeū
philometorem in egyptum abiit.

Capitulum decimum.

MAchabeus autem & qui cū eo erāt
domino se protegente templuz q
dem et ciuitatem recepit: aras autez q̄s
alienigene per plateas extruxerant: itē
q̄ delubra demolit⁹ est. Et purgato tē=
plo aliud altare fecerunt: & de ignitis la
pidibus igne concepto sacrificia obtule
runt post biennium: & incensum & lu=
cernas & panes propositiōis posuerūt.
Quibus gestis rogabant dominū pro
strati in terram: ne amplius talibus ma
lis inciderent. Sed & si quando peccas=
sent vt ab ipso mitius corriperentur: &
non barbaris ac blasphemis hominib⁹
traderentur. Qua die autem templum
ab alienigenis pollutum fuerat: conti=
git eadem die purificationem fieri vice
sima & quinta mensis qui fuit casleu.
Et cum letitia diebus octo egerunt in
modum tabernaculoruz: recordantes
q̄ ante modicum temporis diem solen
nem tabernaculorum in montibus &
in speluncis more bestiarum egerant:
propter qd̄ thyrsos & ramos virides &
palmas preferebant ei: qui prosperaut
mundare locum suum. Et decreuerunt
cōmuni precepto et decreto vniuerse
genti iudeorum omnibus annis agere
dies istos. Et antiochi quidem ꝯꝯꝯ

misero obitu cōmutauit vitā. porta=
ὀκτὼ μόρῳ κατέστρεψε τὸν βίον. παρε=
bat āt corp⁹ philipp⁹ collactane⁹
μίζετο δὲ τὸ σῶμα φίλιππος ὁ σύντροφος
eius. q ꝛ metuēs filiū antiochi:
αὐτοῦ, ὃς καὶ διευλαβηθεὶς τὸν υἱὸν ἀντίοχου,
ad ptolemeū philometorē in egy=
πρὸς πτολεμαῖον τὸν φιλομήτορα εἰς αἴγυ=
ptū abijt.
πτον ἀπεκομίσθη.

Ca. 10.

MAccabe⁹ āt ꝛ q̄ cū eo dño
Μακκαβαῖος δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τῷ κῦ
ducēte cos: ipm q̄dē tēplū recupauerūt
ριαγωγησας αὐτους, τὸ μὲν ἱερὸν ἐκομίσαντο
ꝛ vrbē: at in foro a=
καὶ τὴν πόλιν, τοὺς δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν βω=
ras ab alienigenis stru=
μοὺς ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων διῳκημιουργημέ=
ctas: adhuc āt ꝛ delubra demoliti sūt. ꝛ
νους, ἔτι δὲ καὶ τὰ τεμένη καθεῖλοσαν. καὶ
tēplū purgātes: aliud altare
τὸν νεὼν καθαρίσαντες, ἕτερον θυσιαστήριον
fecerūt. ꝛ incēdentes lapides: ꝛ ignē
ἐποίησαν. καὶ πυρώσαντες λίθους, καὶ πῦρ
ex his accipiētes obtulerūt sacrificiū post
ἐκ τούτων λαβόντες ἀνήνεγκαν θυσίαν με=
biēnij tps: ꝛ incēsiuz ꝛ lucernas:
τὰ διετῆ χρόνον, καὶ θυμίαμα καὶ λύχνους,
ꝛ panū ꝓpositionē fecerūt. hec
καὶ τῶν ἄρτων τὴν πρόθεσιν ἐποιήσαντο. πεῦ
āt cū fecissent: rogauerūt dñm ꝓcidē
τα δὲ ποιήσαντες, ἠξίωσαν τὸν κῦ πεσόν=
tes sup vētrē: ne āpli⁹ inciderēt in
τες ἐπὶ κοιλίαν, μηκέτι περιπεσεῖν τοιού
hec mala: sed sī qñ ꝛ peccauerint:
τοις κακοῖς, ἀλλ' ἐάν ποτε καὶ ἁμάρτωσιν,
ab eo cū benignitate corriperentur: ꝛ
ὑπ' αὐτοῦ μετ' ἐπιεικείας παιδεύεσθαι, καὶ
nō blasphemis ꝛ barbaris gētib⁹ tra=
μὴ βλασφήμοις καὶ βαρβάροις ἔθνεσι πα=
derentur. in q̄ āt die tēplū ab alieni
ραδίδοσθαι. ἐν ᾗ δὲ ἡμέρα ὀνεως ὑπὸ ἀλλο
genis pollutū est: cōtigit in eadē
φύλων ἐβεβηλώθη, συνέβη κατὰ τὴν αὐτὴν
die purificationē fieri tēpli:
ἡμέραν τὸν καθαρισμὸν γενέσθαι τ̄ ναοῦ, τῇ
quinta ꝛ vicesima mēsis: q̄ est chaseleu.
πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τ̄ μηνός, ὅς ἐστι χασελεῦ.
ꝛ cū letitia egerūt dies octo tabna
καὶ μετ' εὐφροσύνης ἦγον ἡμέρας ὀκτὼ σκηνω
culoz modo: memores q ante mo
μάτων τρόπον, μνημονεύοντες ὡς πρὸ μι=
dicū tēporis in tabnaculoz festo: in
κροῦ χρόνου τὴν τῶν σκηνῶν ἑορτήν, ἐν τοῖς
mōtib⁹ ꝛ in spelūcis ferar⁹ more
ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις θηρίων τρόπον
fuerāt solitarij. q̄ obrē thyrsos ꝛ ra=
ἦσαν μεμονωμένοι. διὸ θύρσους καὶ κλά
mos pulchros itē et palmas habētes:
δους ὡραίους ἔτι δὲ φοίνικας ἔχοντες,
hymnos referebāt ei q̄ ꝓsperauit mūda
ὕμνους ἀνέφερον τῷ εὐοδώσαντι καθα
ri sui locū. decreue=
ρισθῆναι τὸν ἑαυτοῦ τόπον. ἐδογμάτι=
rūt āt cū cōmuni precepto ꝛ
σαν δὲ μετὰ κοινοῦ προσάγματος καὶ
decreto vniuerse inde⁹
ψηφίσματος παντὶ τῷ τῶν ἰουδαίων
genti singulis ānis agere hos di=
ἔθνει κατ' ἐνιαυτὸν ἄγειν τὰς δὲ τὰς ἡμέ
es. ꝛ q̄dē antiochi
ρας. καὶ τὰ μὲν τῆς ἀντιόχου τοῦ ꝯꝯꝯ

appellatus est nobilis obit? προσαγορευθέντος ἐπιφανοῦς τελευτῆς
ita se habuit.nūc ūt ea q̄ de eupatore οὕτως εἶχε.νυνὶ δὲ τὰ κατὰ τὸν εὐπάτορα
antiocho filio ūt impij gesta sūt decla ἀντίοχον υἱὸν δὲ τὸ ἀσεβοῦς φυόμενα δηλώ
rabim?: ea abreuiātes cōtinua σομεν αὐτά, συντέμνοντες τὰ συνεχόντα
bellor̄ mala. hic em̄ cū suscepis= τῶν πολέμων κακά. οὗτος γὰρ παραλα=
set regnū: designauit sup nego βὼν τὴν βασιλείαν, ἀνέδειξεν ἐπὶ τῶν πραγ
cia lysiā quēdā. celes ūt syrie τ μάτων λυσίαν τινά. κοίλης δὲ συρίας καὶ
phenicie ducē primariū. ptoleme? φοινίκης στρατηγὸν πρώταρχον. πτολεμαῖος
em̄ vocat? macer iusticiā cōser= γὰρ ὁ καλούμενος μάκρων τὸ δίκαιον συντη
uare eligēs erga iudeos ꝓpt ρεῖν προηγούμενος εἰς τὸς ἰουδαίους διὰ τὴν
factā in eos iniuriā: tētabat res erga γεγονυῖαν εἰς αὐτὸς ἀδικίαν, ἐπειρᾶτο τὰ πρὸς
illos pacifice agere. vnde accusa= αὐτοὺς εἰρηνικῶς διεξάγειν. ὅθεν κατηγορού=
tus ab amicis apd̄ eupatorē μενος ὑπὸ τῶν φίλων πρὸς τὸν εὐπάτορα,
τ proditor frequēter audiēs: eo ꝙ καὶ προδότης παρέκαστα ἀκούων, διὰ τὸ τὴν
cyprū sibi creditā a philometore κύπρον ἐμπιστευθέντα ὑπὸ τοῦ φιλομήτορος
deseruisset: τ ad antiochū nobilē ἐκλιπεῖν, καὶ πρὸς ἀντίοχον τὸν ἐπιφανῆ
trāsisset: neq̄ nobilē potestatē gnōse ἀναχωρῆσαι, μήτ' εὐχρῆ τὴν ἐξουσίαν ἐξευ
administrās. venenās seipm reliqt φυναΐσας, φαρμακεύσας ἑαυτὸν ἐξέλιπε
vitā. gorgias ūt cū esset dux τὸν βίον. γοργίας δὲ φυόμενος στρατηγὸς τῶν
locor̄: aduenas accipiebat: τ assidue cōtra τόπων, ξενοτροφεῖ, καὶ παρέκαστα πρὸς
iudeos bellū gerebat. simul vo cū τοὺς ἰουδαίους ἐπολεμοτροφεῖ. ὁμοῦ δὲ τοῦ
hoc τ idumei cōpotes ꝙopportunar̄ τῳ καὶ οἱ ἰδουμαῖοι ἐγκρατεῖς ἐπικαίρων
munitionū cr̄ntes: exercebāt iude= ὀχυρωμάτων ὄντες, ἐγύμναζον τοὺς ἰουδαί
os: τ fugatos a hierosoly ους: τ φυγαδευθέντας ἀπὸ ἱεροσολύ=
mis suscipiētes debellare tēta= μων προσλαβόμενοι πολεμοτροφεῖν ἐπε=
bat. q̄ ūt circa maccabeū facien= χείρουν. οἱ δὲ περὶ τὸν μακκαβαῖον ποιησά
tes oratiōnē: τ oratēs deū σάμενοι λιτανείαν, καὶ ἀξιώσαντες τὸν θεὸν
aditorē eis esse: cōtra idu= σύμμαχον αὐτοῖς φυέσθαι, ἐπὶ τὰ τῶν ἰδου
meor̄ munitiones ipetū fecerūt. qb? τ insi= μαίων ὀχυρώματα ὥρμησαν. οἷς καὶ προσ
stētes fortiter: cōpotes facti sūt βαλόντες εὐρρώστως, ἐγκρατεῖς ἐφύοντο
locor̄: oēs q̄ q̄ in muro τῶν τόπων, πάντας τὲ τοὺς ἐπὶ τῷ τείχει
pugnabāt vlti sunt. interemerūt ūt μαχομένους ἀμύναντο. κατέσφαζον δὲ τοὺς
occurrētes: iterfecerūt xo nō min? vigi ἐμπίπτοντας, ἀνεῖλον δὲ οὐχ ἧττον τῶν δισ
ti milib?. cū fugissent ūt nō min? μυρίων. συμφυγόντων δὲ οὐκ ἐλάττον τῶν ἐν
nouē milib? in duas turres fortes val= nouē milib? in duas turres fortes val=
nacikiliōn εἰς δύο πύργους ἰσχυροὺς ἐυμά nacikiliōn εἰς δύο πύργους ἰσχυροὺς ἐυμά
de: τ oia q̄ ad obsidionē habē= de: τ oia q̄ ad obsidionē habē=
la, καὶ πάντα τὰ πρὸς πολιορκίαν ἔχον= la, καὶ πάντα τὰ πρὸς πολιορκίαν ἔχον=

qui appellatus est nobilis vite excessus ita se habuit. Nunc autē de eupatore antiochi impii filio q̄ gesta sunt narrabim?: breuiātes mala q̄ in bellis gesta sūt. Hic enim suscepto regno constituit super negocia regni lysiam quendaz phenicis & syrie militie principem. Nam ptoleme? qui dicebatur macer: iusti tenax erga iudeos esse constituit: & precipue propter iniquitatē que facta erat in eos & pacifice agere cum eis. Sed ob hoc accusatus ab amicis apud eupatorem cum frequenter proditor audiret eo q̄ cyprum creditam sibi a philometore deseruisset & ad antiochum nobilem transiatus: etiam ab eo recessisset: veneno vitam finiuit. Gorgias autem cum esset dux locorum: assumptis aduenis frequenter iudeos debellabat. Iudei vero qui tenebant opportunas munitiones fugatos ab hierosolymis suscipiebant: & bellare tentabant. Hi vero qui erant cum machabeo per oratiōes dominum rogātes vt esset sibi adiutor: impetū fecerunt in munitiones idumeorum multaq̄ vi insistentes loca obtinuerunt: occurrentes interimerunt: & omnes simul non minus vigintiquinq̄ milibus trucidauerunt. Quidam autem cū confugissent in duas turres valde munitas: omnem apparatum ad repugnandum habentes: machabeus ad eorum expugnationem relicto simone & iosepho: itemq̄ zacheo eisq̄ qui cuz ipsis erant satis multis: ipse ad eas que amplius perurgebant pugnas conuersus est. Hi vero qui cū simone erant cupiditate ducti a quibusdā qui in turribꝰ erant suasi sunt pecunia & septuaginta milibus didrachmis acceptis dimitterūt quosdam effugere. Cum autez machabeo nunciatum esset quod factum est principibus populi congregatis: accusant q̄ pecunia fratres vendidissent ad uersariis eorum dimissis. Hos igitur p ditores factos interfecit: & confestim duas turres occupauit. Armis autē ac manibus omnia prospere agēdo in duabus munitionibus plusq̄ viginti milia peremit. Et timotheus q prius a iudeis fuerat superatus cōuocato exercitu peregrine multitudinis & congregato eqtatu asiano aduenit quasi armis iudeā capturus. Machabeus autem & qui cū ipso erant appropinquante illo deprecabantur dominum: caput terra asperg̃tes: lumboscq̄ cilitiis precincti: ad altaris crepidinem prouoluti: vt sibi propitius: inimicis autem eorum esset inimicus: & aduersariis aduersaretur: sicut lex dicit. Et ita post orationem sumptis armis longius de ciuitate procedentes & proximi hostibus effecti resederūt. Primo autem solis ortu vtriq̄ commiserunt: isti quidem victorie & prosperitatis sponsorem cum virtute dominuz habentes:

tes: maccabeꝰ ad vrgentes locos τας, ὁ μακκαβαῖος εἰς ἐπείγοντας τόπους
relinquēs simonē τ iosephū: adhuc ūt τ ἀπολιπὼν σίμωνα καὶ ἰώσηφον, ἔτι δὲ καὶ
zachēū τ q̄ cū eo multos ad ζακχαῖον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἱκανοὺς πρὸς
hoz obsidionē: ipe secessit. q̄ τὴν τούτων πολιορκίαν, αὐτὸς ἐχωρίσθη. οἱ
ūt circa simonē pecunie auidi a δὲ περὶ τὸν σίμωνα φιλαργυρήσαντες ὑπὸ
q̄busdā q̄ in turrib? psuasi sunt argē= τινων τῶν ἐν τοῖς πύργοις ἐπείσθησαν ἀργυ
to. septies ūt decē milia drachmaz accipiē= ρίου. ἑπτάκις δὲ μυριάδας δραχμὰς λαβόν
tes: dimiserūt quosdā diffluerē. cū nūcia= τες, ἐφασάν τινας διαῤῥυῆναι. προσαγγελ
tū esset ūt maccabeo de eo q̄ factū ē. θέντος δὲ τῷ μακκαβαίῳ περὶ τοῦ γεγονότος,
congregās p̄ncipes ppli: accusa συναγαγὼν τοὺς ἡγουμένους τοῦ λαοῦ, κατη=
uit q̄ pecunia vēdidissent fra= γόρησεν ὡς ἀργυρίου πεπράκασι τοὺς ἀδελ
tres: aduersarios cōtra eos dimit= φούς, τοὺς πολεμίους κατ' αὐτῶν ἀπολυ=
tentes. hos q̄dē igit̄ ꝓditores factos τέντες. τοὺς μὲν οὖν προδότας φονεύσαν
interfecit: τ cōfestim duas tur= τας ἀπέκτεινε, καὶ παραχρῆμα τοὺς δύο πύρ
res occupauit. at armis omni= γους κατελάβετο. τοῖς δὲ ὅπλοις πᾶσαν
no in manib? ꝓsperat?: peremit ? in πα ἐν ταῖς χερσὶν εὐσθούμενος, ἀπώλεσεν ἐν
duab? munitionib? plusq̄ viginti δυσὶν ὀχυρώμασι πλείους τῶν δισμυ
mille. timothe? ūt q̄ pus supat? fuit a ρίων. τιμόθεος δὲ ὁ πρότερον ἡττηθεὶς ὑπὸ τῶν
iudeis: cōgregās pegrinos exercit? mul= ἰουδαίων, συναγαγὼν ξένας δυνάμεις πάμ
tos: τ q̄ asie crūt eq= πληθεῖς, καὶ τοὺς τῆς ἀσίας ἡμιόνους ἵπ
tū cōgregās nō paucos: affuit q̄si πους συναθροίσας οὐκ ὀλίγους, παρῆν ὡς
armis captur? iudeā. q̄ ūt ὅπλων ἁλώσιμον λησόμενος τὴν ἰουδαίαν. οἱ δὲ
circa maccabeū appropinquāte eo περὶ τὸν μακκαβαῖον συνεγγίζοντος αὐτοῦ
ad supplicatiōez dei: terra capita asp= πρὸς ἱκετείαν τοῦ θεοῦ, γῆν τὰς κεφαλὰς κατα
gentes τ lūbos cilitijs cingē πάσαντες καὶ τὰς ὀσφύας σάκκοις ζώσαν
tes: ad eā q̄ est e regione altaris crepi τες, ἐπὶ τὴν ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κρη
dinē procidētes: rogabāt ꝓpitū eis πῖδα προπεσόντες, ἐξίουν ἵλεων αὐτοῖς
factū: inimicū esse inimicis suis: γενέσθαι, ἐχθρεῦσαι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν,
τ aduersari aduersantib?: sicut καὶ ἀντικεῖσθαι τοῖς ἀντικειμένοις, καθὼς
lex declarat. cū finissent ūt post ora ὁ νόμος διασαφεῖ. γενόμενοι δὲ ἀπὸ τῆς δεή
tionē: assumētes arma: ꝓcesserūt ab σεως, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα, προῆλθον ἀπὸ
vrbe nimiū. appropinquātes ūt τῆς πόλεως ἐπιπλεῖον. συνεγγίσαντες δὲ
inimicis: in se ipis fuerūt. nup ūt τοῖς πολεμίοις, ἐφ' ἑαυτῶν ἦσαν. ἅρτι δὲ
solis ortu diffuso: cōmiserūt vtri ἡλίου ὀρτῷ διαχυθέντος, προσέβαλον ἑκά
q̄. isti q̄dē spōsorē habētes ꝓsperitatis τ vi τεροι. οἱ μὲν ἔγγυον ἔχοντες εὐημερίας καὶ νί
ctorie cū virtute: in dñz refugiū: κης μετ' ἀρετῆς, τὴν ἐπὶ τὸν κν' καταφυγήν,

Universidad de Deusto
Biblioteca

illi ãt ducẽ certaminũ cõstituẽtes
οἱ δὲ καθηγεμόνα τῶν ἀγώνων ποιούμενοι τὸν
animũ. cũ esset ãt vehemẽs pugna: appa
θυμόν· φοβερᾶς δὲ καρτερᾶς μάχης, ἐφά=
ruerũt aduersarijs de celo in eqs
νησαν τοῖς ὑπεναντίοις ἐξ οὐρανοῦ ἐφ' ἵπ=
aureos frenos habẽtib⁹ viri q̃nq̃ deco=
ποις χρυσοχαλίνοις ἄνδρες πέντε διαπρε
ri: ꝛ duces iudeoꝝ duo:
πεῖς, καὶ ἀφηγούμενοι τῶν Ἰουδαίων οἱ δύο,
ꝛ maccabeꝰ accipiẽtes mediũ: ꝛ
καὶ τὸν μακκαβαῖον λαβόντες μέσον, καὶ
cooperiẽtes ips q̃ supra eos armis:
σκεπάζοντες ταῖς ἐπ' αὐτῶν πανοπλίαις,
inuulneratũ suabãt. cõtra ãt aduersa
ἄτρωτον διεφύλαττον. εἰς δὲ τοὺς ὑπεναν=
rios tela ꝛ fulmina iacie=
τίους τοξεύματα καὶ κεραυνοὺς ἐξερρίπ=
bãt. quãobrẽ ꝑfusi cecitate intercidebant
τουν· διὸ συγχυθέντες ἀορασίᾳ διεκόπτοντο
turbatiõe repleti. interfecti
παραχῆς πεπληρωμένοι. κατεσφάγη=
sunt ãt viginti mille supra q̃ngen=
σαν δὲ δισμύριοι πρὸς τοῖς πεντακο=
tos: eqtes ãt sexcẽti. ipe ãt
σίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακόσιοι. ἀνὴρ δὲ ὁ
timothe⁹ cõfugit in gazarã dictã
Τιμόθεος συνέφυγεν εἰς γάζαρα λεγόμενον
presidiũ valde munitũ: ꝑsidente
ὀχύρωμα ἐυμάλα φρουρίον, στρατηγοῦντος
illic chereas. q̃ ãt circa maccabeũ libẽ
ἐκεῖ Χαιρέου· οἱ δὲ περὶ τὸν μακκαβαῖον ἄν=
tes obsederũt ꝑsidiũ dies
τες ὡπολιόρκουν τὸ φρούριον ἡμέρας
quatuor ꝛ vigiti. q̃ ãt intus firmitate
τέσσαρας καὶ εἴκοσι· οἱ δὲ ἔνδον τῇ ἐρυμνότη=
loci cõfisi: valde blasphe
τι τοσοῦτον πεποιθότες, ὑπερῆραν ἐβλασ
mabãt: ꝛ ꝓnuncs nefandos iactabãt. illu=
φήμουν, καὶ λόγους ἀθεμίτους προϊεντο. ὑπο
cescẽte ãt q̃nta ꝛ vigesima
φαινούσης δὲ τῆς πέμπτης καὶ εἰκοστῆς
die: iuuenes ex his q̃ circa maccabeũ
ἡμέρας, νεανίαι τῶν περὶ τὸν μακκαβαῖον
accẽsi animis ꝓpt blasphemi=
παροξυνθέντες τοῖς θυμοῖς διὰ τὰς βλασφημί
as: accedẽtes muro: viriliter
ας, προσβαλόντες τῷ τείχει, ἀρρενωδῶς
ꝛ efferato aio cũ q̃ occurrebat ferie=
καὶ θυριώδει θυμῷ τὸν ἐμπίπτοντα ἔκοπ
bãt. alij ãt similiter ascẽdentes in
τον· ἕτεροι δὲ ὁμοίως προσαναβάντες ἐν τῷ
circũflexiõe aduersus eos q̃ int⁹ incẽdebãt
περιπατεσμῷ πρὸς τοὺς ἔνδον ἐπίμπρων
turres. ꝛ pyras incẽdentes vi=
τοὺς πύργους· καὶ πυρὰς ἀνάπτοντες ζῶν
uos blasphemos cõbusserũt. alij ãt
τας τοὺς βλασφήμους κατέκαιον· οἱ δὲ τὰς
portas fregerũt. intromittẽtes ãt reli
πύλας διέκοπτον· εἰσδεξάμενοι δὲ τὴν λοι
quũ exercitũ occupauerũt ciuitatẽ.
πὴν τάξιν προκατελάβοντο τὴν πόλιν.
ꝛ timotheũ occultatũ in q̃dã
καὶ τὸν Τιμόθεον ἀποκεκρυμμένον ἔν τινι
lacu iugulauerũt: ꝛ hui⁹ fra=
λάκκῳ κατέσφαξαν, καὶ τὸν τούτου ἀδελ=
trẽ chereã ꝛ apollophanẽ. hec
φὸν Χαιρέαν καὶ τὸν ἀπολλοφάνη. ταῦτα
ãt cũ gessissent: cũ hymnis ꝛ cõfessioni
δὲ διαπραξάμενοι, μετ' ὕμνων καὶ ἐξομολο=
bus benedicebãt dñm q̃ magnifice
γήσεων εὐλόγουν τὸν κύριον τὸν μεγάλως

illi autem ducem belli animũ habebãt. Sed cum vehemens pugna esset ap=paruerunt aduersariis de celo viri quinq̃ in equis frenis aureis decori ducatum iudeis prestãtes. ex quibus duo macha beum medium habentes armis suis cir cumseptum incolumẽ conseruabant: in aduersarios autem tela & fulmina ia=ciebant: exquo & cecitate confusi & re=pleti perturbatione cadebãt: interfecti sunt autem viginti milia quingenti & equites sexcenti. Timotheus vero con fugit in gazaran presidium munitũ cui preerat chereas. Machabeꝰ autem & q cum eo erant letantes obsederunt pre=sidiũ diebus quattuor. At hi q int⁹ erãt loci firmitate confisi supra modum ma ledicebant: & sermones nephandos ia=ctabant. Sed cum dies quinta illucesce=ret: viginti iuuenes ex his qui cum ma chabeo erant accẽsi animis ꝓpter blas=phemiam viriliter accesserunt ad murũ & feroci animo incedentes: ascende=bant sed & alii similiter ascendentes tur res: portasq̃ succendere aggressi sunt: atq̃ ipsos maledicos viuos cõcremare. Per continuum autem biduum: presi=dio vastato timotheum occultantem se in quodam repertum loco peremerũt: & fratrem illius chereã & apollophanẽ occiderunt. Quibus gestis in hymnis & confessionibus benedicebant domi=num qui magna fecit in israel: & victo riam dedit illis.

Capitulum vndecimum.

Sed paruo post tempore lysias pro=curator regis & propinquus ac ne gociorum prepositus grauiter ferẽs de his que acciderant: congregatis octogi ta milibus & equitatu vniuerso venie=bat aduersum iudeos existimans se ciui tatẽ quidem captam gentibus habita culum facturum: templũq̃ vero in pecu nie questum sicut cetera delubra gẽtiũ habiturum: & per singulos annos vena le sacerdotiuꝫ: nusq̃ recogitans dei po testatem: sed mente effrenatus in multi tudine peditum & in milibus equitum & in octogínta elephantis confidebat. Ingressus autem iudeam & appropiãs bethsure q̃ erat in angusto loco ab hie=rosolyma interuallo quinq̃ stadiorum illud presidium expugnabat. Vt autem machabeus & qui cum eo erant: cogno uerunt expugnari presidia cum fletu & lachrymis rogabant dominũ: & om nis turba simul: vt bonum angelũ mit teret ad salutem israel. Et ipse primus machabeus sumptis armis ceteros ex hortatus est simul secum periculum su bire & ferre auxilium fratrib⁹ suis. Cũ q̃ pariter prompto animo procederẽt hierosolymis: apparuit precedens eos eques in veste candida: armis aureis ha stam vibrans. Tunc omnes simul bene dixerunt misericordem dominum: & conualuerunt animis: non solũ homi=nes sed & bestias ferocissimas & muros ferreos parati penetrare. Ibant igitur

benefaciebat israel. ꝛ victoriã ip= F
ἐυεργετοῦντι τὸν Ἰσραήλ· καὶ τὸ νῖκος ἀυ=
sis dederat.
τοῖς δεδόντι. Ca. ii.
Post paruũ ãt oino tps ly=
Μετ' ὀλίγον δὲ πανταχῶς χρόνον λυ=
sias ꝓcurator regis ꝛ cognat⁹
σίας ἐπίτροπος τ̃ βασιλέως καὶ συγγενὴς
ꝛ sup negocia: valde graviter fe=
καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, λίαν βαρέως φέ
rẽs ob ea q̃ facta sunt cõgregans circa
ρων ἐπὶ τοῖς γεγονόσι συναθροίσας περὶ
octo decẽ milia ꝛ eqtatũ oẽm
τὰς ὀκτὼ μυριάδας καὶ τὴν ἵππον πᾶσαν
venit aduersũ iudeos: existimãs
παρεφύετο ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους, λογιζόμενος
q̃dẽ ciuitatẽ grecis habitaculũ factum:
τὴν μὲν πόλιν ἑλλησιν οἰκητήριον ποιήσειν,
at tẽplũ in pecunie questũ sicut cetera
τὸ δὲ ἱερὸν ἀργυρολόγητον καθὼς τὰ λοιπὰ
gẽtiũ delubra. venale ãt singulis ãnis G
τῶν ἐθνῶν τεμένη. πρατὴν δὲ κατ' ἔτος τὴν
summũ sacerdotiũ factum. nequaq̃ cõside
ἀρχιερωσύνην ποιήσειν. οὐδαμῶς ἐπιλο=
rans dei potestatẽ. extramẽtẽ
γιζόμενος τὸ τοῦ θεοῦ κράτος. πεφρενω=
fact⁹ ãt decẽ miliarijs peditũ ꝛ
μένος δὲ ταῖς μυριάσι τῶν πεζῶν καὶ
milib⁹ equitũ ꝛ ele=
ταῖς χιλιάσι τῶν ἱππέων καὶ τοῖς ἐλε
phãtis octoginta. ingressus in iu=
φασι τοῖς ὀγδοήκοντα. εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἰου
deã ꝛ appropinq̃ns bethsure: q̃ erat
δαίαν καὶ συνεγγίσας τῷ βαιθσούρῳ, ὄντι
q̃dẽ forte castellũ: distabat ãt a hieroso=
μὲν ἐρυμνῷ χωρίῳ, ἀπέχοντι δὲ ἱεροσο=
lymis ãsi stadia q̃nq̃ hoc affli=
λύμων ὡσεὶ σταδίους πέντε τοῦτο ἔθλι=
xit. vt ãt cognouerũt q̃ circa mac A
βεν. ὡς δὲ μετέλαβον οἱ περὶ τὸν μακ
cabeũ obsidere sua ꝓsi=
καβαῖον πολιορκοῦντα αὐτῶν τὰ ὀχυρώ=
dia: cũ suspiritijs ꝛ lachrymis supplicabãt
ματα, μετὰ ὀδυρμῶν καὶ δακρύων ἱκέτευον
cũ turbis dñm: bonũ ange
σὺν τοῖς ὄχλοις τὸν κύριον, ἀγαθὸν ἄγγε
lũ mittere ad liberatiõẽ isrl.
λον ἀποστεῖλαι πρὸς σωτηρίαν τῷ Ἰσραήλ.
ipe ãt ꝓmus maccabeꝰ assumẽs
αὐτὸς δὲ πρῶτος ὁ μακκαβαῖος ἀναλαβὼν
arma cohortat⁹ est alios: vt simꝫ
τὰ ὅπλα προετρέψατο τοὺς ἄλλους, ἅμα
cũ ipo piclitantes auxiliarenꝫ fra
αὐτῷ διακινδυνεύοντας ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἀ
trib⁹ suis. pariꝫ ãt ꝛ ꝓmpte irrue B
δελφοῖς αὐτῶν· ὁμοῦ δὲ καὶ προθύμως ἐξώρ
rũt. ibidẽ ãt circa hierosolyma
μησαν. αὐτοῦ δὲ πρὸς τοῖς ἱεροσολύμοις
exñtib⁹ apparuit ꝑcedens eos eques
ὄντων ἐφάνη προηγούμενος αὐτῶν ἔφιπ=
in alba veste armaturã aureã
πος ἐν λευκῇ ἐσθῆτι παροπλίαν χρυσῆν
vibrãs. simꝫ ãt oẽs benedixerũt
κραδαίνων. ὁμοῦ δὲ πάντες εὐλόγησαν
misericordẽ dei. ꝛ cõualuerũt
τὸν ἐλεήμονα θεόν. καὶ ἐπερρώσθησαν ταῖς
animis: nõ solũ hoĩes bestias q̃etiã
ψυχαῖς, οὐ μόνον ἀνθρώπους θήρας δὲ
ferocissimas ꝛ ferreos muros fe=
τοὺς ἀγριωτάτους καὶ σιδηρᾶ τείχη τι=
rire exñtes parati: ibãt
τρώσκειν ἕτοιμοι, προσῆγον οοοο

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.gre.cũinter.latina Transla.B.Hiero. Maccabeo.ii.Cap.xi.

in dispositione a celo adiutorẽ habẽtes miserẽte illos dño. more leonũ ãt irruẽtes in hostes:

ἐν διασκευῇ ἦν ἀπ' οὐρανοῦ σύμμαχον ἔχοντες ἐλεήσαντες αὐτοὺς τοῦ κυρίου. λεοντι δὲ ἐντιναξάντες εἰς τοὺς πολεμίους,

prostrauerũt ex eis mille supra de cẽ milia: equites ãt sexcẽtos supra mille. at vniuersos coegerũt fugere.

κατέτρωσαν αὐτῶν χιλίους πρὸς τοῖς μυρίοις, ἱππεῖς δὲ ἑξακοσίους πρὸς τοῖς χιλίοις. τοὺς δὲ πάντας ἠνάγκασαν φυγεῖν.

plures ãt eox vulnerati: nudi cuaserũt. ꝛ ipe ãt lysias turpiter fugiẽs liberat⁹ ẽ. nõ insensat⁹ ãt existẽs intra se reputãs factã circa se diminutionẽ: ꝛ intelligẽs inuictos vtilitati consulens. Et quecũq; machabeus scripsit lysie de iudeis: ea rex concessit. Nam erãt scripte iudeis epistole: a lysia siquidem hunc modum continentes. Lysias populo iudeorum salutem. Ioannes & absalon qui missi fuerant a vobis tradentes scripta postulabant: vt ea que per illos significabãtur implerem. Quecunq; igitur regi potuerunt perferri: exposui: & que res permitebat: consensi. Si igitur in negociis fidem conseruauerítis: & deinceps bonorum vobis causam esse tentabo: de ceteris autem per singula verba mandaui & istis & his qui a me missi sunt colloqui vobiscum. Bene valete. Anno cẽtesimo quadragesimo octauo mensis dioscori die vicesima & quarta. Regis autẽ epistola ista continebat. Rex antiochus lysie fratri salutem. Patre nostro inter deos translato nos volentes eos q sunt in regno nostro sine tumultu agere: & rebus suis adhibere diligentiam: audiuimus iudeos non cõsensisse patri meo vt transferrentur ad ritum grecorum: sed tenere velle suum institutum: ac propterea postulare a nobis concedi sibi legitima sua. Volentes igitur hãc quoq; gentem quietam esse: statuentes iudicauimus templum restitui illis vt agerent secundum suorum maiorum consuetudinem. Bene igitur feceris: si miseris ad eos & dexteram dederis vt cognita nostra voluntate bono animo sint: & vtilitatib⁹ propriis deseruiant. Ad iudeos vero regis epistola talis erat. Rex antiochus senatui iudeorum & ceteris iudeis salutem. Si valetis sic est vt volumus sed & ipsi bene valemus. Adiit nos menelaus dicens velle vos descendere ad vestros qui sunt apud nos. His igitur qui cõmeant vsq; ad diem tricesimum mensis xandici: damus dextras securitatis: vt iudaicis vtantur cibis & legibus suis sicut & prius: & nemo eorum vllo modo molestiam patiatur de his que per ignorantiam gesta sunt. Missimus autem & menelaum qui vos alloquatur. Valete. Anno centesimo quadragesimo octauo xandici mensis quintadecima die. Miserunt autem etiã romani epistolaꝫ ita se habentem.

promptí de celo habentes adiutorem & miserantem super eos dominũ. Leonum autem more impetu irruentes in hostes prostrauerũt ex eis vndecim milia peditum & equitum mille sexcẽtos: vniuersos autem in fugam verterunt: plures autem ex eis vulnerati nudi euasit: & quia non insensatus erat: secũ ipse reputans factam ergasse diminutionem: & intelligens inuictos esse hebreos: omnipotentis dei auxilio nitentes: misit ad eos promisitq; se consensurũ omnibus que iusta sunt & regem compulsurum amicum fieri. Annuit autẽ machabeus precibus lysie in omnibus vtilitati consulens. Et quecũq; machabeus scripsit lysie de iudeis: ea rex concessit. Nam erãt scripte iudeis epistole: a lysia siquidem hunc modum contínentes. Lysias populo iudeorum salutem. Ioannes & abessalon qui missi fuerant a vobis tradentes scripta postulabant: vt ea que per illos significabãtur implerem. Quecunq; igitur regi potuerunt perferri: exposui: & que res permitebat: consensi. Si igitur in negociis fidem conseruauerítis: & deinceps bonorum vobis causam esse tentabo: de ceteris autem per singula verba mandaui & istis & his qui a me missi sunt colloqui vobiscum. Bene valete. Anno cẽtesimo quadragesimo octauo xandici die vicesima & quarta. Regis autẽ epistola ista continebat. Rex antiochus lysie fratri salutem. Patre nostro inter deos translato nos volentes eos q sunt in regno nostro sine tumultu agere: & rebus suis adhibere diligentiam: audiuimus iudeos non cõsensisse patri meo vt transferrentur ad ritum grecorum: sed tenere velle suum institutum: ac propterea postulare a nobis concedi sibi legitima sua. Volentes igitur hãc quoq; gentem quietam esse: statuentes iudicauimus templum restitui illis vt agerent secundum suorum maiorum consuetudinem. Bene igitur feceris: si miseris ad eos & dexteram dederis vt cognita nostra voluntate bono animo sint: & vtilitatib⁹ propriis deseruiant. Ad iudeos vero regis epistola talis erat. Rex antiochus senatui iudeorum & ceteris iudeis salutem. Si valetis sic est vt volumus sed & ipsi bene valemus. Adiit nos menelaus dicens velle vos descendere ad vestros qui sunt apud nos. His igitur qui cõmeant vsq; ad diem tricesimum mensis xandici: damus dextras securitatis: vt iudaicis vtantur cibis & legibus suis sicut & prius: & nemo eorum vllo modo molestiam patiatur de his que per ignorantiam gesta sunt. Missimus autem & menelaum qui vos alloquatur. Valete. Anno centesimo quadragesimo octauo xandici mensis quintadecima die. Miserunt autem etiã romani epistolaꝫ ita se habentem.

gis epistola cõtinebat sic.

σιλεὺς ἐπιστολὴ περιεῖχεν οὕτως. Βασ

rex antioch⁹ fratri lysie gaudere. patre nr̃o in deos translato: volẽtes eos q ex regno nr̃o, βουλόμενοι τοὺς ἐκ τῆς βασιλείας

τὸν λυσίαν τῷ πλήθει τῶν ἰουδαίων χαίρειν. ἰωάννης καὶ ἀβεσαλὼμ οἱ παραγενόμενοι

ἀπὸ ὑμῶν ἐπιδόντες τὸν ὑπογεγραμμένον

χρηματισμόν, ἠξίουν περὶ τῶν ἰδίων σημαινόμενων. ὅσα μὲν οὖν ἔδει τῷ βασιλεῖ προσενεχθῆναι διεσάφησα. ἃ δὲ ἦν ἐνδεχόμενα συνεχώρησεν. ἐὰν οὖν μὲν συντηρήσητε τὴν εἰς

negocia beniuolẽtiã: ꝛ in reliquũ tẽtabo causã bonox esse. proráσομαι παραίτιος ἀγαθῶν ὑπάρξειν. ὑπὲρ ἃ δὲ τῶν κατὰ μέρος ἐντέταλμαι τούτοις τε ꝛ q̃ sunt a me: colloqui vos. vale

καὶ τοῖς παρ' ἐμοῦ, διαλεχθῆναι ὑμῖν. ἔρρωτε. anno cẽtesimo quadragesimo octauo: die. ἔτους ἑκατοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, ξανθικοῦ πεντε

iouis corinthij vicesima quarta. at rex

διὸς κορινθίου εἰκάδι τετάρτη. ἡ δὲ τοῦ βα

gis epistola cõtinebat sic.

σιλέως ἐπιστολὴ περιεῖχεν οὕτως. Βα

rex antioch⁹ fratri lysie gaudere. patre nr̃o in deos translato: volẽtes eos q ex regno nr̃o, βουλόμενοι τοὺς ἐκ τῆς βασιλείας

sine tumultu sint esse ad cura: audiẽtes iudeos nõ cõsentiẽtes patrio in

ἀπαράκλητους ὄντας ἠνέσθαι πρὸς τὴν τῶν ἰδίων ἐπιμέλειαν, ἀκηκοότες τοὺς ἰουδαίους μὴ συνευδοκοῦντας τῇ τοῦ πρὸς ἑλληνικὰ μεταθέσει, ἀλλὰ τὴν ἑαυτῶν ἀγωgreca trãslationi: sed sibi legitima. volẽtes igit̃ ꝛ hãc gentẽ extra turbationẽ esse: iudicam⁹ τὸ ἔθνος ἐκτὸς παραχῆς εἶναι, κρίνομεν et tẽplũ ipis restituí: ꝛ τό, τε ἱερὸν αὐτοῖς ἀποκαταστα θῆναι, καὶ vt viuãt sin eos q̃ sub maioribꝰ πολιτεύεσθαι κατὰ τὰ ἐπὶ τῶν προγόνων

suis mores. bñ igit̃ facies mittens ad eos ꝛ dãs dextras. vt

αὐτῶν ἔθη. εὖ οὖν ποιήσεις διαπεμψάμενος cognoscẽtes nr̃am voluntatẽ: bono

γνόντες τὴν ἡμετέραν προαίρεσιν, εὐθυμαίο sint: ꝛ libẽter versẽt ad

μοί τε ὦσι, καὶ ἡδέως διαγίνωνται. πρὸς

ppria ꝓcurationẽ. ad χο

τὴν τῶν ἰδίων ἀντίληψιν. πρὸς δὲ τὸ gentẽ regis epistola talis

ἔθνος ἡ τοῦ βασιλέως ἐπιστολὴ τοιαύτη erat. rex antioch⁹ senatui

ἦν. Βασιλεὺς ἀντίοχος τῇ γερουσίᾳ iudeox ꝛ alijs iudeis

τῶν ἰουδαίων καὶ τοῖς ἄλλοις ἰουδαίοις gaudere. si valetis: erit vt volum⁹.

χαίρειν. εἰ ἔρρωσθε, εἴη ἂν ὡς βουλόμεθα. ꝛ ipi ãt valem⁹. significauit nobis

καὶ αὐτοὶ δὲ ὑγιαίνομεν. ἐνεφάνισεν ἡμῖν menelaꝰ velle descẽdentes vos

ὁ μενέλαος βούλεσθαι κατελθόντας ὑμᾶς venire ad ppnos. descen

γίνεσθαι πρὸς τοῖς ἰδίοις. τοῖς κατα dentib⁹ itaq; vsq; ad trigesimã diẽ xãthi

πορευομένοις οὖν μέχρι τριακάδος ξανθικοῦ ci erit dextra cũ securitate: vt vtã

τοῦ ὑπάρξει δεξιὰ μετὰ τῆς ἀσφαλείας, χρῆ tur iudei suis sum

σθαι τοὺς ἰουδαίους τοῖς ἑαυτῶν δα ptib⁹ ꝛ legib⁹ sicut ꝛ prius.

πανήμασι καὶ νόμοις καθὰ καὶ πρότερον. ꝛ nemo eox fin vllã modũ mo

καὶ οὐδεὶς αὐτῶν κατ' οὐδένα τρόπον πα lestiam patiet de his q̃ ignorata fuerit. mi

ρενοχληθήσεται περὶ τῶν ἠγνοημένων. πέ si ãt ꝛ menelaũ hortatu

πομφα δὲ καὶ τὸν μενέλαον παρακαλέ rum vos. valete. anno cẽtesimo

σοντα ὑμᾶς. ἔρρωσθε. ἔτους ἑκατοστοῦ quadragesimo octauo: xanthici ḋcima

τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου, ξανθικοῦ πεντε decima. miserũt ãt ꝛ romani

καιδεκάτη. ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ ῥωμαῖοι ad eos epistolã habentẽ sic.

οἱ πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴν ἔχουσαν οὕτως.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. Gre. cũ iter. lati.

quint⁹ mẽmius: titus mãlius: lega=
κόϊντος μέμμιος, τίτος μάνλιος, πρεσβύ=
ti romanor: pplo iudeor gau
ζειν ῥωμαίων, τῶν δ᾽ήμων τῶν ἰουδαίων χαί
dere. de ijs q̃ lysias cognat⁹ re=
ρειν. ὑπὲρ ὧν λυσίας ὁ συγγμὴς τοῦ βα
gis cõcessit vobis: t nos cõ
σιλέως συνεχώρησεν ὑμῖν, καὶ ἡμεῖς συ
sentim⁹. q̃ ãt iudicauit referendũ esse
νευδοκοῦμεν. ἃ δὲ ἔκρινε προσανενεχθῆναι
regi: mittite aliquẽ cõsestim
τῷ βασιλεῖ, πέμψατέ τινα ταραχρῆμα
consideratur de his vt exponam⁹ sicut
ἐπισκεφόμενον περὶ τούτων ἵν᾽ ἐκθῶμεν ὡς
cõgruit vobis. nos em accedim⁹ ad
καθήκει ὑμῖν. ἡμεῖς γὰρ προσάγομεν πρὸς
antiochiã: ideoq festinate: t mittite
ἀντιόχειαν, διὸ σπεύσατε, καὶ πέμψατε
aliqs vt t nos cognoscam⁹ cui⁹
τινας ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐπιγνῶμεν ὅπερ
estis sentẽtie. valete. anno cẽtesimo
ἐστὲ γνώμης. ὑγιαίνετε. ἔτους ἑκατοστοῦ
quadragesimo octauo xanthici q̃nta t
τεσσαρακοστοῦ ὀγδόου ξανθικοῦ πεντεκαι
decima.
δεκάτη.

Ca. 12.

HActis ãt pactionib⁹ his: ipe
Γενομένων δὲ τῶν συνθηκῶν τούτων, ὁ
q̃dẽ lysias pgebat ad regẽ.
μὲν λυσίας ἀπῆει πρὸς τὸν βασιλέα.
at iudei circa agriculturã ἠσαν
οἱ δὲ ἰουδαῖοι περὶ τὴν γεωργίαν ἐγίνον
tur. cor ãt q̃ in locis ducũ timo
το. τῶν δὲ κατὰ τόπων στρατηγῶν τιμό
thei⁹ t apolloni⁹ fili⁹ gẽnei: item
θεος καὶ ἀπολλώνιος ὁ τοῦ γενναίου, ἔτι
ãt hieronym⁹ t demophon: vltra ãt hos
δὲ ὁ ἱερώνυμος καὶ δημοφῶν, πρὸς δὲ τού
nicanor cypriarches: nõ sinebãt e=
τοις νικάνωρ ὁ κυπριάρχης, οὐκ εἴων ἀν
eos q̃escere t silentiũ age
τοὺς ἡσυχάζειν καὶ τὰς ἡσυχίας ἄ=
re. ioppite ãt tale ppetraue
γειν. ἰοππῖται δὲ τηλικοῦτον συνετελέ
rãt flagitiũ: rogãtes
σαντο δυσέβημα, παρακαλέσαντες
eos q̃ cũ ipis habitabãt iudeos vt
τοὺς σὺν αὐτοῖς οἰκοῦντας ἰουδαίους ἐμ
ascẽderẽt in paratas ab ipis sca=
βῆναι εἰς τὰ παρασκευασθέντα ὑπ᾽ αὐτῶν σκά
phas cũ vxorib⁹ t filijs quasi nulla
φη σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ὡς μηδεμιᾶς
statẽ cũ eis inimicitia. fm
ἔνεδρώσης πρὸς αὐτοὺς δυσμενείας. κατὰ
ãt cõmune ciuitatis decretũ t
δὲ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ψήφισμα, καὶ
his acquiescẽtib⁹ tãq̃ pacẽ agere vo
τούτων ἐπιδεξαμένων ὡς ἂν εἰρηνεύειν θε
lentib⁹ t nihil suspectũ habẽtib⁹: in al
λόντων καὶ μηδὲν ὑποπτον ἐχόντων, ἐπα
tũ ductos eos submerserũt cũ cẽt nõ
ναχθέντας αὐτοὺς ἐβύθισαν, ὄντας οὐκ
min⁹ ducẽtis. cognoscẽs ãt
ἐλάττων τῶν διακοσίων. μεταλαβὼν δὲ
iudas factã in suã gentẽ
ἰούδας τὴν γεγονυῖαν εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς
crudelitatẽ: precipiẽs his q̃ circa se
ὠμότητα, παραγγείλας τοῖς περὶ αὐ
hominib⁹ t inuocãs in
τὸν ἀνδράσι καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν δί
stũ iudicẽ deũ: veniẽs aduersus
καιον κριτὴν θεόν, παραγενόμενος ἐπὶ τοὺς

Trãsla. B. Die.

Quint⁹ memni⁹ & titus manilius lega
ti romanorum populo iudeorum salu
tem. De his qũe lysias cognat⁹ regis cõ
cessit vobis: & nos concessimus: de qui
bus autem ad regem iudicauit referen
dum: confestim aliquem mittite diligen
tius inter vos conferentes: vt decerna=
mus sicut cõgruit vobis. Nos enim
antiochiam accedimus. Ideoq festi=
nate rescribere vt nos quoq sciam⁹ cu
ius estis voluntatis. Bene valete. Anno
centesimo quadragesimõ octauo quin
tadecima die mensis xandici.

Capitulum duodecimum.

HIs factis pactionibus lysias perge=
bat ad regem: iudei autem agricul
ture operam dabant. Sed hi qui resede
rant timotheus & appollonius gen=
nei filius: sed et hieronym⁹ & demophõ
superbus & nicanor cypriarches non
sinebant eos in silentio agere & quie=
te. Ioppite vero tale quoddam flagitiũ
perpetrarunt: rogauerunt iudeos cum
quibus habitabant: ascendere scaphas
quas parauerant cum vxoribus & filiis
quasi nullis inimicitiis inter eos subia=
centibus. Secundum cõmune ciuitatis
cretum ciuitatis: & ipsis acquiescentib⁹
pacisq causa nihil suspectum haben=
tibus: cum in altum processissent sub=
merserunt non minus ducentos. Quã
crudelitatem iudas in sue gentis homi
nes factam vt cognouit: precepit viris
qui erant cum ipso: & inuocato iusto iu
dice deo: venit aduersus interfectores
fratru3 & portum quidem nocte succẽ
dit scaphas exussit: eos autem qui abig
ne refugerant: gladio peremit. Et cum
hec ita egissent: discessit quasi iterum re=
uersurus et vniuersos ioppitas eradica
turus: sed cum cognouisset & eos qui
erant iamnie velle pari modo facere ha
bitantibus secu3 iudeis: famulitis quoq
nocte superuenit: & portum cum naui
bus succendit: ita vt lumen ignis appa
reret hierosolymis ab stadiis ducentis
quadraginta. Inde cu3 iam abissent no
uem stadiis & iter facerẽt ad timotheũ:
cõmiserunt cum eo arabes quinq milia viri & equites quingenti. Cũq pu=
gna valida fieret & auxilio dei prospere
cessisset: residui arabes victi petebant a
iuda dextras sibi dari: promittentes se
pascua daturos: & in ceteris profuturos. Iudas autem arbitrat⁹ vere in mul
tis eos vtiles promisit pacem: dextrisq
acceptis discessere ad tabernacula sua.
Aggressus est autem & ciuitatem quã=
dam firmam pontibus murisq circun
septam que a turbis habitabatur gen=
tium promiscuaru3: cui nomẽ casphin
Hi vero qui intus erãt confidentes in
stabilitate murorum & apparatu alimo
niaru3 remissius agebant: maledictis la
cessentes iudam & blasphemantes & lo
quentes

Maccabeo. ii. Cap. xii.

homicidas fratrũ: ipse q̃dẽ por
μιαιφόνους τῶν ἀδελφῶν, τὸν μὲν λιμέ
tũ noctu succẽdit. t scaphas cõbus
να νύκτωρ ἐνέπρησε. καὶ τὰ σκάφη κα
sit: eos ãt q̃ illuc cõfugerunt
τέφλεξε, τοὺς δὲ ἐκεῖ συμφυγόντας
trãsfodit. ipa ãt villa cõclu=
ἐξεκέντησε. τοῦ δὲ χωρίου συγκλεισθέν
sa: recessit q̃si itet vẽtur⁹ t
τος, ἀνέλυσε ὡς πάλιν ἥξων καὶ τὸ
vniuersam ioppitar eradicatur⁹ gen
σύμπαν τῶν ἰοππιτῶν ἐκριζῶσαι πολίτευ
tem. cũ cognouisset ãt t eos q̃ in iamnia
μα. μεταλαβὼν δὲ καὶ τοὺς ἐν ἰαμνείᾳ
eodẽ facere volẽtes mo
τὸν αὐτὸν ἐπιτελεῖν βουλομένους τρό=
do habitãtib⁹ apõ se iudeis t
πον τοῖς παροικοῦσιν ἰουδαίοις καὶ τοῖς
iamnitis nocte supueniẽs: succẽdit
ἰαμνείτας νυκτὸς ἐπιβαλών, ὑφῆψε τὸν
portũ cũ naulib⁹. ita vt apparerẽt
λιμένα σὺν τῷ στόλῳ. ὥς τε φαίνεσθαι
splẽdores ignis in hieroso
τὰς αὐγὰς τοῦ φέγγους εἰς τὰ ἱεροσό
lymis stadia cũ cẽt ducẽta q̃dragi
λυμα σταδίων ὄντων διακοσίων τεσσα=
ta. inde ãt abeũtes sta=
ράκοντα. ἐκεῖθεν δὲ ἀπαναστάσαντες σταδί
dijs noue: facientib⁹ iter cõtra
ους ἐννέα, ποιουμένων τὴν πορείαν ἐπὶ
timotheũ: superuenerũt arabes in cũ
τὸν τιμόθεον, προσέβαλον ἄραβες αὐτῶ
nõ pauciores q̃nque milib⁹: eq=
οὐκ ἐλάττους τῶν πεντακισχιλίων, ἵπ
tes ãt quingẽti. facta ãt vali
πεῖς δὲ πεντακόσιοι. γενομένης δὲ κρα
da pugna t his q̃ circa iudã
τερᾶς μάχης καὶ τῶν περὶ τὸν ἰούδαν
ob id q̃ a deo auxiliũ prosp=
διὰ τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ βοήθειαν ἐυημε
peratis: victi pastorales ara
ρησάντων, ἐλαπονωθέντες οἱ νομάδες ἄρα
bes petebãt dare iudã dextrã eis:
βες ἠξίουν δοῦναι τὸν ἰούδαν δεξιὰν αὐτοῖς,
promittẽtes t pascua daturos t
ὑπισχνούμενοι καὶ βοσκήματα δώσειν καὶ
in ceteris pfuturos eis. iu=
ἐν τοῖς λοιποῖς ὠφελήσειν αὐτούς. ἰού
das ãt arbitrat⁹ q̃ vere in multis
δας δὲ ὑπολαβὼν ὡς ἀληθῶς ἐν πολλοῖς
eos vtiles: cõcessit pacẽ
αὐτοὺς χρησίμους, ἐπεχώρησεν εἰρήνην
actã erga eos. t accipiẽtes dex
ἄξειν πρὸς αὐτούς. καὶ λαβόντες δεξι
tras: in tabnacula discesserãt. aggres
ὰς, εἰς τὰς σκηνὰς ἐχωρήθησαν. ἐπέ
sus ẽ ãt t in quãdã ciuitatẽ põte
βαλε δὲ καὶ ἐπί τινα πόλιν γεφυρουμ
munitã t muris circũsceptã t
ένην καὶ τείχεσι περιπεφραγμένην καὶ
mixtis gẽtib⁹ habitatã: no
πεμμιγέσιν ἔθνεσι κατοικουμένην, ὄνο=
mẽ ãt caspin. q̃ xo int⁹ cõfisi
μα δὲ κάσφιν. οἱ δ᾽ ἔνδον πεποιθότες τῇ
in muror stabilitate: t ali
τῶν τειχέων ἑρυμνότητι, πῆτε τῶν βρω
moniar apparatu: remissius vtebant⁹
μάτων παρασκέσει, ἀναγωγότερον ἐχρῶντο,
iudã cõuitijs lacessẽtes t
τοῖς περὶ τὸν ἰούδαν λοιδοροῦντες καὶ
adhuc blasphemãtes t loquẽtes
προσέτι βλασφημοῦντες καὶ λαλοῦντες

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.gre.cū.inter.lati. Trāsla.B.Iero. Maccabeo.ii:Cap.xii.

Iosue. 6.c. q nō fas. q ăt circa iudan imuocantes magnū mūdi p̄ncipem: q̄ sine arietib⁹ τ machinis ĩstrumēto, ὃν ἄτερ κριῶν καὶ μηχανῶν ὀργανικῶν talib⁹ p̄cipitauit hiericho in iesu tēpori⁹: irruerūt ferociter in muꝝ. capiētes, ᾧ ciuitatē dei uolūtate: ineffabiles fecerūt cedes. ita vt adiacēs stagnū in latitudine habēs stadia duo: fluvium ὁ πλάτος ἔχουσαν σταδίους δύο, καὶ sanguine implētū videre tur. inde ăt discedētes p stadia septingēta quinquaginta trāsierūt in chaaca ad eos q̄ dicunt tubiaeni iudei. τ timotheū q̄dē in iouδαίους. καὶ Τιμόθεον μὲν ἐπὶ τῶν τόπων οὐ κατέλαβον ἄπρακτον τότε ἀπὸ locis regressum: relinquentes ἐκλελυκότα, καταλελοιπότα ăt p̄sidiū in q̄dā loco τ valde firmū. dositheꝰ ăt τ sosipater ex his q̄ circa maccabeū ducib⁹: exeūtes: τὸν μακκαβαῖον ἡγεμόνων. ἐξοδεύσαντες, peremerūt a timotheo relictos ἀπώλεσαν τοὺς ὑπὸ Τιμοθέου καταλειφθέντας in p̄sidio plures decē μυριάδας ἐν τῷ ὀχυρώματι πλείους τῶν mille viris. at maccabeꝰ ordinās suū exercitū p cohortes cōstituit τὴν ἑαυτοῦ στρατιὰν κατὰ σπείρας κατέστησεν eos in turmas. τ in timotheū impetū fecit habētē circa se decē miliaria duo ὥρμησεν ἔχοντα περὶ αὐτὸν μυριάδας δώδεκα decim peditū: eqtes ăt duo mille supra ἑπτὰ σὺν, ἱππεῖς δὲ δύο χιλίους πρὸς quingētos. at aduentū cognoscēs ἑπτακοσίοις. τὴν δὲ ἔφοδον μεταλαβὼν Βὼν Ἰούδου, προσεξαπέστειλεν ὁ Τιμόθεος vxores τ filios τ reliquū apparatū ad id qđ dicit carnion. erat enī difficile obsessu τ accessu difficile castellū ὀχυρολιθόκηνον καὶ δυσπρόσιτον τὸ χωρίον ob oīm locoꝝ angustiā. διὰ τὴν πάντων τῶν τόπων στενότητα. cū apparuisset ăt iude cohors primū ἐπιφανείσης δὲ τῆς Ἰούδου πείρας πρῶτον: τ facto timore in hostes, καὶ φυγόντων δέους ἐπὶ τοὺς πολεμίους: trepidatiōe q̄ ex illis q̄ vniuersa viros. φόβου τε ἐκ τῆς τοῦ παντὸς ἐφοδεῖ apparentia facta sup ipos: in ρῶνος ἐπιφανείας γενομένου ἐπ' αὐτούς, εἰς

que fas non est. Machabeus autem ĩuocato magno mundi principe qui sine arietibus & machinis: temporibus iesu precipitauit hiericho: irruit ferociter muris & capta ciuitate per domini voluntatem innumerabiles cedes fecit: ita vt adiacens stagnum stadiorum duorum latitudinis sanguine interfectorū fluere videretur. Inde discesserūt stadia septingenta quinquaginta & venerūt in characa ad eos: qui dicuntur tubiaeni iudeos: & timotheum quidem in illis locis non comprehenderunt: nullo negocio perfecto regressus est: relicto in quodam loco firmissimo presidio. Dositheus autem & sosipater qui erant duces cum machabeo peremerunt a timotheo relictos in presidio decem milia viros. At machabeus ordinatis circum se sex milibus & constitutis per cohortes: aduersus timotheum processit habentem secum centum viginti milia peditum equitūq; duo milia quingentos. Cognito autem iude aduentu timotheus premisit mulieres & filios & reliquum apparatum in presidium quod carnion dicitur. Erat enī inexpugnabile & accessu difficile propter locorum angustias. Cūq; cohors iude prima apparuisset: timor hostibus incussus est ex presentia dei qui vniuersa conspicit: & in fugam versi sunt alius ab alio ita vt magis a suis deicerentur: & gladiorum suorum ictibus debilitarentur. Iudas autem vehementer instabat puniens prophanos & prostrauit ex eis triginta milia virorum. Ipse vero timotheus incidit in partes dosithei & sosipatris & multis precibus postulabat vt viu⁹ dimitteretur: eo q̄ multorum ex iudeis parentes haberet ac fratres quos morte ei⁹ decipi eueniret. Et cum fidez dedisset restituturū se eos secundum constitutuz: illesum eum dimiserunt propter fratrum salutem. Iudas autem regressus est a carnion interfectis vigintiquinq; milibus. Post horum fugam & necem: mouit exercitum ad effroꝝ ciuitatem munitā in qua multitudo diuersarum gentium habitabat: & robusti iuuenes pro muris constantes fortiter repugnabant. Iu hac autem machine multe: & telorum erat apparatus. Sed cum omnipotentem ĩuocassent: qui potestate sua vires hostium confringit: ceperunt ciuitatē: & ex eis qui intus erant vigintiquinq; milia prostrauerunt. Inde ad ciuitatem scytharum abierunt: que ab hierosolymis sexcentis stadiis aberat. Contestantibus autem his qui apud scythopolitas erāt iudeis q̄ benigne ab eis haberentur: & temporib⁹ infelicitatis q̄ modeste secuz egerint: gratias agenteseis: & exhortati etiam de cetero erga

fugā versi sunt. alius alio lat⁹. φυγὴν ὥρμησαν. ἄλλος ἀλλαχῆ φερόμενος. ita vt sepe a p̄priis lederentur. ὥς τε πολλάκις ὑπὸ τῶν ἰδίων βλάπτεσθαι. τ gladioꝝ mucronib⁹ trāsfige bat. καὶ ταῖς τῶν ξιφῶν ἀκμαῖς ἀναστέρεται. faciebat ăt p̄secutionē intēsiorē ἐποιεῖτο δὲ τὸν διωγμὸν εὐτονώτερον iudas stimulās p̄phanos. occidit Ἰούδας συγκεντῶν τοὺς ἀλιτηρίους. διέφ dit q̄ ad decē miliaria tria viroꝝ. ipθειρε τε εἰς μυριάδας τρεῖς ἀνδρῶν. αὐse ăt timotheꝰ incidēs in eos q̄ circa τὸς δὲ ὁ Τιμόθεος ἐμπεσὼν τοῖς περὶ dositheū τ sosipatrē: postulabat cū τὸν Δωσίθεον καὶ σωσίπατρον, ἠξίου μετὰ multis adulationib⁹ vt dimitterēt viuū se. πολλῆς γοητείας ἐξαφεῖναι ζῶντα αὐτόν. eo q̄ pluriū q̄dē parētes alioꝝ ăt fradiὰ τὸ πλείονων μὲν γονεῖς ὢν δὲ ἀδελtres haberet. τ hos occipi cōtinφοὺς ἔχειν. καὶ τούτους ἀλογηθῆναι συμget. cū firmasset ăt ipe p plubήσεσθαι. πιστώσαντος δὲ αὐτοῦ διὰ πλείra definitionē restitutuꝝ hos νων τὸν ὁρισμὸν ἀποκαταστήσειν τούτους illesos: dimiserūt eū p̄pter ἀπημαντους, ἀπέλυσαν αὐτὸν ἕνεκα fratrū salutē. egrediēs ăt in τῆς τῶν ἀδελφῶν σῳ̄ας. ἐξελθὼν δὲ ἐπὶ carnion τ atergateū: iugula τὸ καρνίον καὶ τὸ ἀτεργατεῖον, κατέσφαuit decē miliaria corpoꝝ duo: τ quinqꝫ mixe μυριάδας σωμάτων δύο καὶ πεντακιχιlia. post ăt hoꝝ fugā τ pdiλίους. μετὰ δὲ τὴν τούτων τροπὴν καὶ ἀπωtionē exercitū mouit τ cōtra ephrō ciuitatē λειαν ἐστρατεύσε καὶ ἐπὶ Ἐφρὼν πόλιν munitā. in q̄ omnigene in ipa multitudies haὀχυρὰν. ἐν ᾗ παμφύλα ἐν αὐτῇ πλήθη κα bitabāt. iuuenes ăt robusti ante muτῳκει. νεανίαι δὲ ῥωμαλέοι πρὸ τῶν τειχέros cōsistētes fortiter repugnabāt. hic ων καθεστῶτες ἐρρώσως ἀπεμάχοντο. ἐνθά instrumētoꝝ τ teloꝝ multi appara δὲ ὀργάνων καὶ βελῶν πολλαὶ παραθέtus erāt. inuocātes ăt p̄n σεις ὑπῆρχον. ἐπικαλεσάμενοι δὲ τὸν δυcipē cū fortitudine cōfringētē νάστην τὸν μετὰ κράτους συντρίβοντα τὰς hostiū vires: ceperūt ciuitatē τῶν πολεμίων ἀλκάς, ἑλαβον τὴν πόλιν subditā. p̄strauerūt ăt ex his q̄ int⁹ in ὑποχείριον. κατέρωσαν δὲ τῶν ἔνδον εἰς decē miliaria duo quinqꝫ milia. abeunμυριάδας δύο καὶ πεντακισχιλίους. ἀναζεύtes ăt inde: p̄fecti sunt in scythaꝝ ciuiξαντες δὲ ἐκεῖθεν, ὥρμησαν ἐπὶ Σκυθῶν πόtatē distantē a hierosolymis staλιν ἀπέχουσαν ἀπὸ Ἱεροσολύμων σταδίdijs sexcētis. testantib⁹ ăt q̄ους ἑξακοσίους. ἀπομαρτυρησάντων δὲ τῶν illic erāt iudeis: quā scythopoἐκεῖ καθεστώτων Ἰουδαίων, ἣν οἱ Σκυθόπολite habuerūt erga eos beniuolētiā: τ inλῖται ἔχον πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν, καὶ ἐν aduersitatis tēporib⁹ benignū occuῖς τῆς ἀτυχίας καιροῖς ἥμερον ἀπαάν sum: gratias agētes τ hortanτησιν, εὐχαριστήσαντες καὶ προτραtes etiā in reliqua erga παντες ἔτι καὶ εἰς τὰ λοιπὰ πρὸς τὸ

Universidad de Deusto
Biblioteca

genus benignos esse: venerūt in ἔθνος εὐμενεῖς εἶναι, παρεμνήθησαν εἰς
hierosolymā hebdomadaꝫ festo ἱεροσόλυμα τῆς τῶν ἑβδομάδων ἑορτῆς
exīte ꝓpinquo. post ūt dictā οὔσης ὑπογύου. μετὰ δὲ τὴν λεγομένην
pētecosten: irruerunt cōtra gorgiā πεντηκοστήν, ὥρμησαν ἐπὶ γοργίαν τὸν
idumee ducē. exierūt ūt cū τῆς ἰδουμαίας στρατηγόν. ἐξῆλθον δὲ μετ
peditibꝰ tribꝰ militibꝰ: equitibꝰ ūt quadrī πεζῶν τριχιλίων, ἱππέων δὲ τετρα
gentis. cōtra hīc ūt pugnātes κοσίων. πρὸς τοῦτον δὲ παρεπεξαμένους
cōtigit cadere paucos de iude συνέβη πεσεῖν ὀλίγους ἐκ τῶν ἰουδαί
is. dositheꝰ ūt q̄dā de his q̄ bacenoris ων. δωσίθεος δέ τις τῶν τοῦ βακήνορος
eques vir ⁊ fortis apprehēdit ἵππεως ἀνὴρ καὶ καρτερὸς ἐπέσχε τοῦ
gorgiā: ⁊ tenēs chlamyde: γοργίου, καὶ λαβόμενος τῆς χλαμύδος,
duxit eū fortiter. ⁊ cū vellet sce ἤλπιν αὐτὸν ἐρρώστως. καὶ βουλομένου τὸν κα
lestū capere viuū: equitū quo τάραντα λαβεῖν ζωγρίαν, τῶν ἱππέων τι
dā thracēsiū inuecto in eū ⁊ νὸς θρακῶν ἐπενεχθέντος αὐτῷ καὶ τὸν
humeꝝ amputāte: fugit gorgias in mare ὦμον καθελόντος, διέφυγε γοργίας εἰς μαρι
sa. his ūt q̄ circa hesdrin diutius σά. τῶν δὲ περὶ τὸν ἔσδριν ἐπὶ πλεῖ
pugnantibꝰ ⁊ fatigatis exītibꝰ: inuo ον μαχομένων, καὶ κατακόπων ὄντων, ἐπι
cans iudas dñm adiuto= καλεσάμενος ὁ ἰούδας τὸν κύριον σύμμα
rem apparere ⁊ ducē belli: χον φανῆναι καὶ προσηγὸν τοῦ πολέμου,
incipiēs patria voce cū hym καταρξάμενος τῇ πατρίῳ φωνῇ τὴν μεθ' ὕμ
nis clamorē: aggressus insperate eos q̄ νων κραυγήν, ἐνσείσας ἀπροσδοκήτως τοῖς
circa gorgiā: fugā eoꝝ fecit. περὶ τὸν γοργίαν, τροπὴν αὐτῶν ἐποίησα=
iudas ūt colligēs exercitū: venit ο. ἰούδας δὲ ἀναλαβὼν τὸ στράτευμα, ἦκεν
in odollā ciuitatē. at septima die sup εἰς ὀδολλὰμ πόλιν. τῆς δὲ ἑβδομάδος ἐπι
ueniēte: fm cōsuetudinē purificati βαλλούσης, κατὰ τὸν ἐθισμὸν ἁγνισθέντες
ibidē sabbatū egerūt. at sequēti ἐκεῖ τὸ σάββατον διήγαγον. τῇ δὲ ἐχομένῃ
venerūt q̄ circa iudā quo tpe ἦλθον οἱ περὶ τὸν ἰούδαν καθὸν χρόνον τὸ
necessitas fuit: corpora pstra τῆς χρείας ἐγεγόνει, τὰ σώματα τῶν προ=
toꝝ tollere: ⁊ cū τετελευτηκότων ἀνακομίσασθαι, καὶ μετὰ τῶν
cognatis reponere in pater συγγενῶν ἀποκαταθῆσαι εἰς τοὺς πατρώ
nis sepulchris. inuenerūt ūt vnicuiusq̄ mortuoꝝ ους τάφους. εὗρον δὲ ἑκάστου τῶν τεθνηκότων
sub tunicis sacra eoꝝ q̄ de iā= ὑπὸ τοὺς χιτῶνας ἱερώματα τῶν ἀπὸ ἰαμ
nia idoloꝝ: a q̄bꝰ lex ꝓhibet νείας εἰδώλων, ἀφ' ὧν ὁ νόμος ἀπείργει τοὺς
iudeos. at oībꝰ manifestū fuit ob ἰουδαίους. τοῖς δὲ πᾶσι σαφὲς ἐγένετο διὰ
hanc causam hos corruisse. τὴν δὲ τὴν αἰτίαν τοὺς δὲ πεπτωκέναι.
oēs itaq̄ benedicētes opa iu= πάντες οὖν εὐλογήσαντες τὰ τοῦ δικαιο=

genus suum benignos esse: venerunt hierosolymam die solenni septimanarum instante. Et post pentecosten abierunt contra gorgiam prepositum idumee. Exiuit autem cum peditibus tribus milibus et equitibus quadringentis. Quibus congressis cōtigit paucos ruere iudeorum. Dositheus vero quidā de bacenoris eques vir fortis gorgiaꝫ tenebat: & cum vellet illuꝫ capere viuū: eques quidaꝫ de thracibus irruit in eū: humerūq̄ eius amputauit: atq̄ ita gorgias effugit in maresa. At illis qui cum esdrin erant diutius pugnantibus & fatigatis: inuocauit iudas dominum adiutorem & ducem belli fieri: incipiens voce patria & cum hymnis clamorem extollens fugam gorgie militibus incussit. Iudas autem collecto exercitu venit in ciuitatem odollam. Et cum septima dies superueniret: secundum consuetudinem purificati in eodem loco sabbatum egerunt. Et sequenti die venit cū suis iudas vt corpora prostratorum tolleret: & cum parentibus poneret in sepulchris paternis. Inuenerunt autem sub tunicis interfectorum de donariis idolorum que apud iamniam fuerunt: a quibus lex prohibet iudeos. Omnibus ergo manifestum factuꝫ est ob hāc causam eos corruisse. Omnes itaq̄ benedixerunt iustum iudicium domini q occulta fecerat manifesta. Atq̄ ita ad preces conuersi rogauerunt vt id quod factum erat delictum obliuioni tradere tur. At vero fortissimus iudas hortabatur populum conseruare se sine peccato sub oculis videntes que facta sunt pro peccatis eorum qui prostrati sunt. Et facta collatione: duodeciꝫ milia drachmas argenti misit hierosolymaꝫ offerri pro peccatis mortuorum sacrificium: bene & religiose de resurrectione cogitans. Nisi enim eos qui ceciderāt resurrecturos speraret: superfluum videretur & vanum orare pro mortuis. Et quia considerabat ꝙ hi qui cum pietate dormitioneꝫ acceperant: optimaꝫ haberent repositam gratiam. Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare vt a peccatis soluantur.

Capitulum decimum. tertium.

ANno centesimo quadragesimo nono cognouit iudas antiochum eupatorem venire cum multitudine aduersus iudeam: & cum eo lysiaꝫ procuratoreꝫ & prepositum negociorum secum habentem peditum centum decē milia: & equituꝫ quinqꝫ milia: & elephātes vigintiduos: currus cum falcibꝰ trecentos. Commiscuit autemꝫ se illis & menelaus: & cum multa fallacia deprecabatur antiochum non pro patrie salute: sed sperans se constitui in principatuꝫ. Sed rex regum suscitauit animos antiochi in peccatorem: & suggerente lysia

στὶ θεῖ ᾧ· occulta manifesta fa= κρίνου κῦ' οὗ τὰ κεκρυμμένα φανερὰ ποι
cit: ad supplicatōeꝫ cōuersi sunt: rogā= οῦντας, εἰς ἱκετείαν ἐτράπησαν, ἀξιώσαν= F
tes factū delictū oīno dele= τες τὸ γεγονὸς ἁμάρτημα τελείως ἐξαλειφ
ri. at gnōsus iudas hortatꝰ est θῆναι. ὁ δὲ γνησιος ἰούδας παρεκάλεσε τὸ
multitudinē cōseruare se sine peccato πλῆθος συντηρεῖν ἀνυπους ἀναμαρτήτους
esse: sub oculis videteꝫ ꝙ facta erāt ob εἶναι, ὑπ' ὄψιν ἑωρακότας τὰ γεγονότα διὰ
ꝓstratoꝝ peccatū. fa= τὴν τῶν προπεπτωκότων ἁμαρτίαν. ποιη=
ciēs q̄ ꝑparationes fmviroꝝ colle σάμενός τε κατασκευάσματα κατ' ἀνδραλο
ctionē ad argēti drachmas duomille: mi= γίαν εἰς ἀργυρίου δραχμὰς δισχιλίας, ἀπε=
sit in hierosolymā ad offerēdū ꝓ στειλεν εἰς ἱεροσόλυμα προσαγαγεῖν πρὸ
peccato sacrificiū: valde bene ⁊ vbane ἁμαρτίας θυσίαν, πάνυ καλῶς καὶ ἀξίως
faciēs: de resurrectione cogitās. πράττων, ὑπὲρ ἀναστάσεως διαλογιζόμενος.
nisi cīi eos q̄ ceciderant resurrecturos spe Deut. 7.d.
εἰ μὴ γὰρ τοὺς προπεπτωκότας ἀναστήναι προ
rasset: supfluū ⁊ vanū ꝓ mortuis σεδόκα, περισσὸν καὶ ληρῶδες ὑπὲρ νεκρῶν
orare. deide cōsiderās his q̄ cū pieta εὔχεσθαι. εἶτ' ἐμβλέπων οἷς μετ' εὐσεβεί
te obdormierāt optimā repositā gra= ας κοιμωμένοις καλλίστον ἀποκείμενον χάρι
tiā: scta ⁊ pia cōsideratio. vnde ꝓ τιᾶ: ἁγία ⁊ εὐσεβὴς ἡ ἐπίνοια. ὅθεν περὶ
mortuis ꝓpitiationē fecit: τῶν τεθνηκότων τὸν ἐξιλασμὸν ἐποιήσατο,
vt a peccato soluerētur. τῆς ἁμαρτίας ἀπολυθῆναι. Ca. xv.

IN nono ⁊ q̄dragesimo ⁊ cē ΕΝ τῷ δὲ ἐνάτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ καὶ ἑκα
tesimo anno cōpertū est iu= τοστῷ ἔτει ἀπεσείσθησε τοῖς περὶ τὸν ἰού
de: antiochū eupatorē veni= δαν, ἀντίοχον τὸν εὐπάτορα παραγίνε=
re cū multitudinibꝰ aduersus iudeā: σθαι σὺν πλήθεσιν ἐπὶ τὴν ἰουδαίαν,
⁊ cū eo lysiā ꝓcuratorē καὶ σὺν αὐτῷ λυσίαν τὸν ἐπίτροπον
et sup negocia: vnūquēq̄ habē καὶ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ἕκαστον ἔχον=
tem exercitū grecū peditū decēmiliaria τα δύναμιν ἑλληνικὴν πεζῶν μυριάδας
vndecī: ⁊ eqtes q̄nq̄ mille ἕνδεκα, καὶ ἱππεῖς πεντακισχιλίους
trecētos: ⁊ elephātes viginti duos: τριακοσίους, καὶ ἐλέφαντας εἰκοσιδύο, A
currus ūt falcatos trecētos. ἅρματα δὲ δρεπανηφόρα τριακόσια.
comiscuit se ūt illis ⁊ menelaꝰ: ⁊ συνέμιξε δὲ αὐτοῖς καὶ μενέλαος, καὶ
hortabaꝫ cū multa ironia παρεκάλει μετὰ πολλῆς εἰρωνείας τὸν
antiochū: nō ꝓ salute pa= ἀντίοχον, οὐκ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πατρί
trie: existimās ūt in ꝓncipatu cōstitu= δος, διόμενος δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς κατα=
tum iri. at rex re= στα θήσεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν βασι B
gū suscitauit animū λέων ἐξήγειρε τὸν θυμὸν τοῦ ἀντιόχου
in peccatorē: ⁊ lysia ἐπὶ τὸν ἁλιτήριον, καὶ λυσίου

Universidad de Deusto
Biblioteca

ostendēte hunc causam malox esse
ὑποδιξαντος τοῦτον αἴτιον τῶν κακῶν εἶ
oim: iussit vt cōsuetudo ē in
ναι πάντων, προσέταξεν ὡς ἔθος ἐστὶν ἐν
loco necare ducētes in
τῷ τόπῳ προσαπολέσαι ἀγαγόντας εἰς
bereā. est ā in loco turris q̄n=
Βέροιαν. ἔστι δὲ ἐν τῷ τόπῳ πύργος πεντή
ginta cubitox plena cinere. hec ā in
κοντα πηχῶν πλήρης τοῦτον οὗτος δὲ ὁρ
strumētū hēbat rotundū vndiq; pceps
C γανον εἶχε περιφερὲς πάνυθεν ἀπόκρημ
in cinerē. hic sacrilegij
νον εἰς τὴν ἀπόκλισιν ἐν ταύτῃ τὸν ἱεροσυλίας
reū: vel τ quorūdā aliox malox sūmitatē
ἔνοχον, ἢ καί τινων ἄλλων κακῶν ὑπερεχὴν
factū: oēs ppellūt in mox
πεποιημένον, ἅπαντες προσωθοῦσιν εἰς ὄλε
tem. tali fato p̄uaricatorē cōtigit
θρον· τοιούτῳ μόρῳ τὸν παράνομον συνέβη θα
mori: neq; terrā assecutum menelaū: val
νεῖν, μὴ δὲ τῆς γῆς τυχόντα μενέλαον, πά
de iuste. qñ eñ ppetrauit multa
D νυ δικαίως· ἐπεὶ γὰρ συνετελέσατο πολλὰ
circa arā delicta: cui⁹ ignis
περὶ τὸν βωμὸν ἁμαρτήματα, οὗ τὸ πῦρ
sanct⁹ erat τ cinis: in cinere morte
ἁγνὸν ἦν καὶ ἡ τέφρα, ἐν τέφρᾳ τὸν θάνατον
tulit. at supbia rex
ἐκόμισατο· τοῖς δὲ φρονήμασιν ὁ βασιλεὺς
efferat⁹ esse incipiebat: pessima cox q̄
βεβαρβαρωμένος ἤρχετο, τὰ χείρισα τῶν
sub patre suo facta fuerūt ostēdit⁹
ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ γεγονότων ἐνδειξόμενος
iudeis. cognoscēs ā iudas hec:
τοῖς ἰουδαίοις. μεταλαβὼν δὲ ἰούδας παῦ
precepit mlt̄itudini p̄ diē τ no
τα, παρήγγειλε τῷ πλήθει δ' ἡμέρας καὶ νυ
ctē inuocare dñm: si qñ τ alias
κτὸς ἐπικαλεῖσθαι τὸν κύ', εἴποτε καὶ ἄλλο
τ nūc: adiuuare eos q̄ lege τ pa=
τε καὶ νῦν, ἐπιβοηθεῖν τοῖς τ νόμου καὶ περὶ
tria τ tēplo sancto p̄tuādi erāt. τ
δος καὶ ἱεροῦ ἁγίου στερεῖσθαι μέλλουσι· καὶ
q̄ nup paululū respirauerat pplūn nō
τὸν ἄρτι βραχέως ἀνεψυχότα λαὸν μὴ
sincre blasphemis gētib⁹ subdi=
ξασθαι τοῖς δυσφήμοις ἔθνεσιν ὑποχειρί=
tos fieri. oīb⁹ ā idē faciēti=
ους γενέσθαι. πάντων δὲ τὸ αὐτὸ ποιησάν
bus simł τ petentib⁹ misericor
των ὁμοῦ καὶ παξιωσάντων τὸν ἐλεήμο=
dē dñm cū fletu τ ieiuniis τ pro
να κύριον μετὰ κλαυθμοῦ καὶ νηστειῶν καὶ προ
F stratione p̄ dies tres assidue:
πώσεως ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς ἀδιαλείπτως,
hortat⁹ eos iudas iussit
παρακαλέσας αὐτοὺς ὁ ἰούδας ἐκέλευσε
venire. per se ā cū senio
παραγίνεσθαι. καθ' ἑαυτὸν δὲ σὺν τοῖς πρεσ
rib⁹ exīs: cogitauit p̄usquā irru
βυτέροις βουλόμενος, ἐβουλεύσατο πρὶν εἰσ
eret regis exercit⁹. in
βαλεῖν τ βασιλέως τὸ στράτευμα εἰς τὴν
iudeā τ fierēt ciuitatis cōpo
A ἰουδαίαν καὶ γενέσθαι τῆς πόλεως ἐγκρα=
tes: egressos indicare negocia
τεῖς, ἐξελθόντας κρῖναι τὰ πράγματα τῇ
dñi auxilio. dans ā p̄curationē
τ κυρίου βοηθεία. δοὺς δὲ τὴν ἐπιτροπὴν
creatori mūdi: hortat⁹ eos q̄
τῷ κτίσῃ τοῦ κόσμου, παρακαλέσας τοὺς
G hūc esse causaz oīm malorū: iussit vt eis
est consuetudo apprehensum in eodez
loco necari. Erat autem in eodem loco
turris quinquaginta cubitorum: aggez=
stum vndiq; habens cineris. Hec pros=
pectum habebat in preceps. Inde in ci
nerem deiici iussit sacrilegum omnib⁹
eum propellentibus ad interitum. Et
tali lege preuaricatorem legis contigit
mori nec terre dari menelaum. Et qui
dem satis iuste. Nam quia multa erga
arā dei delicta cōmisit: cui⁹ ignis & cinis
erat sanctus: ipse in cineris morte dan=
natus est. Sed rex mente effrenatus ve=
niebat nequiorem se patre suo iudeis
ostensurus. Quibus iudas cognitis pre
cepit populo vt die ac nocte dominuz
inuocarent: q; sicut sēper & nūc adiuua
ret eos: quippe q lege et patria sancto=
rum templo priuari vererentur: ac po=
pulum qui nuper paululum respirasset
ne sineret blasphemis rursus nationi=
bus subdi. Omnibus itaq; simul id fa=
cientibus & petentibus a domino mise
ricordiam cum fletu & ieiuniis per trí=
duum continuum prostratis: hortatus
est eos iudas vt se p̄pararent. Ipse vero
cum seniorib⁹ cogitauit priusq; rex ad
moueret exercitum ad iudeam & obti=
neret ciuitatem exire: & domini iuditio
cōmittere exitum rei: dans itaq; potesta
tem omnium deo mūdi creatori: & hor
tatus suos vt fortiter dimicarēt & vsq;
ad mortem pro legibus: templo: ciuita
te: patria: & ciuib⁹ starent: circa modin
exercitum cōstituit. Et dato signo suis
dei victorie: iuuenibus fortissimis elec=
tis nocte aggressus aulaz regiam in ca
stris interfecit viros quattuordecim mi
lia & maximum elephantorum cū his
qui superpositi fuerant. Sūmoq; metu
ac perturbatione hostium castra reple
ntes: rebusq; prospere gestis: abie=
runt. Hoc autem factum est die illuces=
cēte adiuuāte eū dñi p̄tectiōe. Sed rex
accepto gustu audacie iudeorum: arte
difficultatem locorum tentabat: & be=
thsure que erat iudeorum presidiū mu
nitum castra admouebat: sed fugaba=
tur: impingebatur: minorabatur. His
autem qui intus erant iudas necessaria
mittebat. Enunciauit autem mysteria
hostibus rhodocus quidam de iudaico
exercitu qui requisitus comprehensus
est & conclusus. Iterum rex sermonem
habuit ad eos qui erant in bethsuris: de
xtram dedit: accepit: abiit: cōmisit cum
iuda: superatus est. Vt autem cognouit
rebellasse philippum antiochie qui re=
lictus erat super negocia: mente cōster
natus iudeos deprecans subditusq; eis
iurat de omnibus quibus iustum visuz
est: & reconciliatus obtulit sacrificium:
honorauit templum: & munera posuit:
machabeum amplexatus est: & fecit eū
a ptolemaide vsq; ad gerrenos ducem
& principem. Vt autem venit ptolemai
dā: graniter ferebant ptolemenses ami
citie conuentionem: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex. Gre. cū iter. lati. — Trāsla. B. Vie. — Maccabeo. ii. Cap. xiiii.

indignabant. n. p eo q volucrāt irrita facere
ἐδλίναζον γὰρ ὑπὲρ ὧν ἠθέλησαν ἀθετεῖν
federa. accessit ad tri=
τὰς διαςάλσεις. πρασπλθεν ἐπὶ τὸ βῆ
bunal lysias. defendit possibiliter.
μα λυσίας. ἀπελογίσατο ἐνδιαμφῶς.
persuasit. sedauit. benignos fe=
συνέπεισε. κατεπράυνεν. εὐμθεῖς ἐπὶ οἰκ=
cit. regressus ē in antiochiā. sic
σεν. ἀνεζευξεν εἰς ἀντιόχειαν. οὕτω τὰ
regis pfectio ꝛ reuer
τοῦ βασιλέως τῆς ἐφόδου καὶ τῆς ἀνα=
sio cōtigerūt.
ζυγῆς ἐχωρησε. Ca. 14.

POst ān triēnij tps inno=
Μετὰ δὲ τριετῆ χρόνον προσέπε
tuit iude: demetriū filiū
σε τοῖς περὶ τὸν ἰούδαν, δημήτριον τὸν
seleuci p eū q in tripoli por
τοῦ σελεύκου διὰ τοῦ κατὰ τρίπολιν λι
tū nauigantē cū multitudīe for
μένος θαπλεύσαντα μετὰ πλήθους ἰσχυ
ti ꝛ classe: obtinuisse regionē
ρᾶ καὶ χώλου, κεκρατηκέναι τῆς χώρας
postq occidit antiochū ꝛ hui⁹
ἐπαγελόμενον ἀντίοχον καὶ τὸν τούτου
procuratorē lysiā. alcim⁹ ān dā
ἐπίτροπον λυσίαν. ἄλκιμος δέ τις
qui fuerat sūm⁹ sacerdos: voluntarie ān coin
προγεγονὼς ἀρχιερεύς, ἑκουσίως δὲ με=
quinat⁹ in segregatiōis tēporib⁹:
μολυμμένος ἐν τοῖς τῆς ἀμιξίας χρόνοις,
cognoscēs q ſm quēlibet modū nō
συννοήσας ὅτι καθόντινα οὖν τρόπον οὐκ
est ei salus: neq ad sctm
ἔστιν αὐτῷ σωτηρία, οὐδὲ πρὸς τὸ ἅγιον
altare vltra accessus: venit ad
θυσιαςήριον ἔτι πρόσοδος, ἦλθε πρὸς τὸν
regē demetriū q̄si p̄mo ꝛ q̄n=
βασιλέα δημήτριον ὡς πρώτου καὶ πέν
quagesimo ꝛ cētesimo anno: offerēs
πηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους, προσάγων
ei coronā aureā ꝛ palmā: vltra
αὐτῷ στέφανον χρυσοῦν καὶ φοίνικα, πρὸς
ān hec ex legitimis ramis
δὲ τούτοις τῶν νομιζομένων θαλῶν τοῦ
tēpli. ꝛ die illo silentiū
ἱεροῦ. καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡσυχίαν
habuit. opportūitatē ān sūmēs ꝑpte demē
ἔσχε. καιρὸν δὲ λαβὼν τῆς ἰδίας ἀνοί=
tic auxiliatricē: vocatus ad cōsiliū
ας συνεργόν, προσκληθεὶς εἰς συνέδριον
a demetrio ꝛ interrogat⁹ in
ὑπὸ τοῦ δημητρίου καὶ ἐπερωτηθεὶς ἐν
qua dispositiōe ꝛ cōsilio pstarēt
τίνι διαθέσει καὶ βουλῇ καθεςήκασιν οἱ
iudei: ad hec dixit. q̄ dicamē
ἰουδαῖοι, πρὸς ταῦτα ἔφη. οἱ λεγόμενοι
ex iudeis asidei: q̄b⁹ preest iu=
τῶν ἰουδαίων ἀσιδαῖοι, ὧν ἡγεῖται ἰού
das maccabe⁹: bella nutriūt ꝛ
δας ὁ μακκαβαῖος, πολεμοτροφοῦσι καὶ
seditiōes mouēt: nō sinētes regnū
στασιάζουσιν, οὐκ ἐῶντες τὴν βασιλείαν
quietē assequi· vnde defraudat⁹
ἡσυχάζουσιν, οὐκ ἐῶντες τὴν βασιλείαν
eusabeias tychē. ὅθεν ἀφελόμενος τὴν
maiorē glia: dico ān sūmo sa=
προγονικὴν δόξαν, λέγω δὲ τὴν ἀρχιερω
cerdotio: huc nūc veni: p̄mū q̄dē
σύνην, δεῦρο νῦν ἐλήλυθα, πρῶτον μὲν
p:o his q̄ ptinēt ad regē legitime
ὑπὲρ τῶν ἀνηκόντων τῷ βασιλεῖ γνησίως

indignantes ne forte fedus irrūpe:rent. Tunc ascendit lysias tribunal & expo=suit rationē & populum sedauit. regres=sus q̄z est antiochiaz: & hoc modo regis profectio & reditus processit.

Capitulum decimū quartū.

SEd post triennii tempus cognouit iudas & qui cum eo erāt: demetriū seleuci cum multitudine valida & naui bus per portum tripolis ascendisse ad lo ca opportuna & tenuisse regiōes aduer sus antiochum & eius ducem lysiaz. Al cimus autem quidā qui summus sacer dos fuerat: sed voluntarie coinquinat⁹ est temporibus cōmixtionis cōsiderās nullo modo sibi esse salutem neq̄z acces sum ad altare: venit ad regem demetriū centesimo quinquagesimo anno offe=rens ei coronam auream & palmam su per hec & thalos qui tēpli esse videbā=tur. Et ipsa quidem die siluit. Tempus autem opportunum demētie sue nact⁹ conuocatus a demetrio ad consiliuz & interrogatus quibus rebus & consiliis iudei niterentur: respondit. Ipsi qui di=cuntur asidei iudeorum quibus preest iudas machabeus: bella nutriunt & se=ditiones mouent: nec patiuntur regnū esse quietum. Nam & ego defraudatus parentum gloria: dico autem summo sa cerdotio huc veni: primo quidem vtili=tatibus regis fidem seruans: secundo au tem etiam ciubus consulens. Nam illo rum prauitate vniuersum genus no=strū non minime vexatur. Sed oro his singulis o rex cognitis & regioni & ge=neri secundum humanitatez tuam pro mulgatam omnibus prospice. Nam q̄z diu superest iudas impossibile est pacem esse negociis. Talibus autem ab hoc di ctis & ceteri amici hostiliter se habētes aduersus iudam: inflamauerunt deme=trium. Qui statim nicanorem preposi=tum elephantorum ducem misit in iu=deam: datis mandatis vt ipsum quidem iudam caperet viuum: eos vero qui cuz illo erant dispergeret. et cōstitueret al cimum maximi templi summum sacer dotem. Tunc gentes que de iudea fuge rant iudam: gregatim se nicanori mis=cebant: miserias & clades iudeorum pf peritates rerum suarum existimantes. Audito itaq̄z iudei nicanoris aduentu et conuentu nationum: consperſi ter=ra rogabant eum qui populum suum constituit: ineternum custodiret: quiq̄z suam portionem signis euidentib⁹ pro tegit. Imperante autem duce statim in de mouerunt: conueneruntq̄z ad castel lum dessau. Simon vero frater iude cō miserat cum nicanore: sed cōterrit⁹ est repentino aduentu aduersariorum: ni=canor tamen audiens virtutem comitū iude & animi magnitudinem: quā pro patrie certaminibus habebant: sangui ne iudicium

sapiēs: secūdo ān ꝛ pprijs ciuib⁹
φρονῶν, δεύτερον δὲ καὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν
negocians. nā predicto=
χολαζόμενος. τῇ μὲν γὰρ τῶν προθεημέ=
rū stultitia vniuersum nr̄m gen⁹ nō
νων ἀλογισία τὸ σύμπαν ἡμῶν ἔθνος οὐ
parū vexat. singula ān hoꝝ cogno
μικρῶς ἀκληρεῖ. ἕκαςα δὲ τούτων ἐπε=
scēs tu rex: ꝛ regioni
γνωκὼς σὺ βασιλεῦ, καὶ τῆς χώρας
ꝛ obsesso generi nr̄o pro=
καὶ τοῦ περιῳκιδμένου ἔθνους ἡμῶν πρό=
pice: sm q̄ habes erga oēs ob=
νοηθητι, καθ' ἣν ἔχεις πρὸς ἅπαντας ἐυα
uiā clementiā. quādiu .n.
πάντηγον φιλανθρωπίαν. ἄχρι γὰρ
iudas supest: ipossibile ē pacē cōse
ἰούδας περίεςιν, ἀδύνατον εἰρήνης τυ=
qui negocia. talib⁹ ān di=
χεῖν τὰ πράγματα. τοιούτων δὲ ῥηθέν=
ctis ab hoc: cito ceteri ami
των ὑπὸ τούτου, θᾶττον οἱ λοιποὶ φί=
ci hostiliter se habētes aduersus iu=
λοι δυσμενῶς ἔχοντες τὰ πρὸς τὸν ἰού
dā inflamauerūt demetriū. ad=
δαν προσεπύρωσαν τὸν δημήτριον. προ
uocās ān statim nicanorē q̄
σκαλεσάμενος δὲ εὐθέως νικάτορα. τὸν γε
erat elephātor̄ pfect⁹: ꝛ ducē desi=
νόμενον ἐλεφανταρχην, καὶ στρατηγὸν ἀνα
gnās iudee: misit dans episto
διξας τῆς ἰουδαίας, ἐξαπέστειλε δοὺς ἐπιςο
las: ip̄m q̄dē iudā occidere
λάς, ἀνελὼν μὲν τὸν ἰούδαν ἐπαγγελέσθαι,
qui ān cū ip̄o dispergere: cōstitue=
τοὺς δὲ σὺν αὐτῷ σκορπίσαι, καταςή=
re ān alcimū sūmū sacerdotē maximi
σαι δὲ ἄλκιμον ἀρχιερέα τοῦ μεγίςου
tēpli. q̄ autē ex iudea fuge=
ἱεροῦ. τὰ δὲ ἐκ τῆς ἰουδαίας πεφυγα=
rant iudā gētes cōmiscebātse gre
δυκότα τὸν ἰούδαν ἔθνη συνέμισγον ἀγε
gatim nicanori: iudeoꝝ aduer
ληδὸν τῷ νικάνορι, τὰς τῶν ἰουδαίων ἀτυ
sitates ꝛ clades ꝑprias ꝑsperitates exi
χίας καὶ συμφορὰς ἰδίας εὐημερίας δι=
stimātes fore. audiētes .n.
νοοῦντες ἔσεσθαι. ἀκούσαντες δὲ τὴν τοῦ
nicanoris aduētū ꝛ cōuentū
νικάνορος ἔφοδον καὶ τὴν ἐπίθεσιν τῶν
nationū: cōsperſi terra rogabāt
ἐθνῶν, καταπασάμενοι γῆν ἐλιτάνευον
eū q̄ vsq̄z in seculū cōstituerat sūū
τὸν ἄχρις αἰῶνος συςήσαντα τὸν ἑαυτοῦ
ꝑplm: sēp ān cū ostēto ꝓtegen=
λαόν, ἀεὶ δὲ μετ' ἐπιφανείας ἀντιλαμβα
tem suā portionē. impe=
νόμενον τῆς ἑαυτοῦ μερίδος. προστα=
rāte ān duce: illinc statim
ξαντος δὲ τοῦ ἡγουμένου, ἐκεῖθεν εὐθέως
mouēs cōmiscere se ip̄is ad castellū
ἀναζεύξας συμμίσγει αὐτοῖς ἐπὶ κώμην
dessau. simō ān frater iude cōmi
δεσσαού. σίμων δὲ ὁ ἀδελφὸς ἰούδα συμ
serat p̄relio cū nicanore: paululū ān
βεβληκὼς ἦν τῷ νικάνορι, βραχέως δὲ
ob repētinā hostiū apparitōez
τὴν αἰφνίδιον τῶν ἀντιπάλων ἀφασίαν
errauit. verūtn audiēs nicanor quā
ἐπῳκώς. ὅμως δὲ ἀκούων ὁ νικάνωρ ἦ
hēbant q̄ circa iudā fortitudinē:
εἶχον οἱ περὶ τὸν ἰούδαν ἀνδραγαθίαν,

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ in pro patria certaminib⁹ pperitatē: metuebat iudiciū p sanguinē facere. quāobrē misit posidoniū τ theodotū τ matthiā vt darēt τ acciperēt dextras. lōgiore āt facta de his cōsultatione: τ cū multitudine cōmunicāte: cōcors sentētia: annuerūt pactis. cōstituerūt āt die em in q̄ secreto venirēt in vnū. sellas. dispositis iudas armatos paratos in opportunis locis: ne forte ab hostib⁹ repēte maleficiū fieret. cōgruū fecerūt collo quiū. morabatur nicanor in hierosolymis: τ fecit nihil absurdū. at cōgregatas gregarias turbas dimisit: τ hēbat iudam semp in cōspectu. animo viro inclinatissimo. cū mlitudine cōmunicāte: ducere vxorē τ filios gignere. vxorē duxit. q̄euit. cōmunē duxit vitā. at alcim⁹ cognoscēs inuicē beniuolētiā τ familiaritatē inter illos inuicē beniuolētiā τ familiaritatē inter illos inuicē beniuolētiā τ fa= cta de his cōsultatione: τ cū multitudine cōmunicāte: cōcors sentētia: annuerūt pactis. cōstituerūt āt die em in q̄ secreto venirēt in vnū. sellas. dispositis iudas armatos paratos in opportunis locis: ne forte ab hostib⁹ repēte maleficiū fieret. cōgruū fecerūt collo quiū. morabatur nicanor in hierosolymis: τ fecit nihil absurdū. at cōgregatas gregarias turbas dimisit: τ hēbat iudam semp in cōspectu. animo viro inclinatissimo. cū mlitudine cōmunicāte: ducere vxorē τ filios gignere. vxorē duxit. q̄euit. cōmunē duxit vitā. at alcim⁹ cognoscēs inuicē beniuolētiā τ familiaritatē inter illos inuicē beniuolētiā τ familiaritatē inter illos inuicē beniuolētiā τ fa=

facere metuebat. Quāobrem premisit posidonum & theodotium & matthiā: & vt darent dextras atq; acciperent. Et cum diu de his consiliū ageretur & ipse dux ad multitudinem retulisset: omniū vna fuit sentētia amicitiis annuere. Ita q; diem constituerūt qua secreto inter se agerent & singulis selle prolate sunt & posite. Precepit autem iudas armatos esse locis opportūis ne forte ab hostibus repente mali aliquid oriretur. Et congruum colloquium fecerūt. Morabatur autem nicanor hierosolymis: ni hilq; inique agebat: gregesq; turbarum que congregate fuerant dimisit. Habebat autem iudam semper charū ex animo: & erat viro inclinatus. Rogauitq; eum ducere vxorē: filiosq; procreare. Nuptias fecit: qete egit: comūiterq; viuebant. Alcimus autem videns charitatem illorum ad inuicem & conuentiones venit ad demetrium & dicebat nicanorem rebus alienis assentire. Iudamq; regni insidiatorem successorem sibi destinasse: itaq; rex exasperatus & pessimis huius criminationibus irritat⁹ scripsit nicanori dicens: grauiter quidem se ferre de amicitie conuentione: iubere tamen machabeum citius vinctum mittere antiochiam. Quibus cognitis nicanor consternabatur & grauiter ferebat: si ea que conuenerant irrita faceret: nihil lesus a viro: sed quia regi resistere nō poterat: opportunitatē obseruabat qua preceptum perficeret. At machabeus videns secum austerius agere nicanorem: et consuetum occursum ferocius exhibentem: intelligens non ex bono esse austeritatem istam: paucis suorum congregatis occultauit se a nicanore. Quod cum ille cognouit fortiter se a viro preuentum venit ad maximum & sanctissimum templum: & sacerdotibus solitas hostias offerentibus: iussit sibi tradi virum: quibus cum iuramento dicentibus nescire se vbi esset: q̄ que rebatur: extendens manum ad templū iurauit dicens. Nisi iudam mihi vinctū tradideritis: istud dei phanum in planiciem deducam & altare effodiam: & tēplum hoc libero patri consecrabo. Et his dictis abiit. Sacerdotes autem protendentes manus in celum inuocabāt eum qui semp propugnator esset gentis ipsorum hec dicentes. Tu domine vniuersorum qui nullius indiges: voluisti templum habitationis tue fieri in nobis. Et nunc sancte sanctorum omnium domine conserua ineternum impollutam domum istam que nuper mundata est. Rasias autem quidam de senioribus ab hierosolymis delatus est nicanori: vir amator ciuitatis & bene audiens: qui pro affectu pater iudeorum appellabatur. Hic multis temporibus cōtinentie propositum tenuit in iudaismo corpusq; & animam

cta irrita faceret. cū nihil vir male cogitans ab hostib⁹ timeret. nisi cū exercitu veniret ad se: τ cōsueto occursum durior videret: & intelligēs nō ex animo fieri: timebat ne forte cōsilio suo non optimo austeritatē esse: cōgregās quos sibi fidos esse arbitrabatur: absconditus est a nicanore. cognoscēs āt ali⁹ q⁹ nicanor. generose a viro astutia pugnet⁹ cēt: ve= hementer ad maximū τ sanctū templū: sacerdotib⁹ decētes victimas offerē tib⁹: iussit tradere vi= ros. his āt cū iuramētis dicentib⁹ nō scire vbi est q̄querit: existēs in templū: iurauit hec. si nō vinctū mihi iudā tradideritis: hoc templum deo patri nr̄o: & altare effodiā: τ templū hic libero illustre erigā. tot tibi tēporibus cōtinēte iudicū se= rēs in iudaismo: τ corp⁹ τ aiam

Universidad de Deusto
Biblioteca

pro iudaisino tradide=
ὑπὲρ τοῦ ἰουδαϊσμοῦ παραβεβλημέ=
rat cū oī pseuerātia. volens
νος μετὰ πάσης ἐκγενίας. βουλόμε=
ās nicanor manifestā facere quā hēbat erga
δὲ νικάνωρ πρόδηλον ποιῆσαι ἣν εἶχε πρὸς
iudeos malinolētiā: misit mi=
τοὺς ἰουδαίους δυσμένειαν, ἀπέστειλε σρα
lites supra quingētos vt cōpre
τιώτας ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους συλλα
hēderēt eū. putabat enī illū cōprehēdēs:
βεῖν αὐτόν. ἔδοξε γὰρ ἐκείνου συλλαβών,
his factum cladē. at
τούτοις ἐργάσεσθαι συμφοράν. τῶν δὲ
mltitudinib⁹ futuris turrē occupa=
πλειόνων μελλόντων τὸν πύργον καταλα=
re: τ aulicā ianuā aggrediē
βέσθαι, καὶ τὴν αὐλαίαν θύραν βιαζομέ=
tib⁹: τ iubentib⁹ ignē admouere τ
νων, καὶ κελευόντων πῦρ προσάγειν καὶ
portas incēdere: cōprehēsus sa
τὰς θύρας ὑφάπτειν, περικαταλημθεὶς γε
cerdos .suppositi sibi gladiū: gene
νόμενος ὑπέθηκεν ἑαυτῷ τὸ ξίφος, ἐυγε=
rose volēs morī: potiꝰq̄ pecca=
νῶς θέλων ἀποθανεῖν, ἤπερ τοῖς ἀλιτη
toꝛib⁹ subditꝰ fieri: τ ppria
ρίοις ὑποχείριος γενέσθαι, καὶ τῆς ἰδίας
nobilitate indigne cōtumeliā pati. at pla=
εὐγενείας ἀναξίως ὑβρισθῆναι. τὴν δὲ πλη
gā nō recte dirigēs ob ago=
γὴν μὴ κατευθυχθήσας διὰ τὴν τοῦ ἀγῶ
nis festinationē: τ turbis intra
νος ταραχὴν, καὶ τῶν ὄχλων εἴσω τῶν
ostia irrūpentib⁹: recurrēs
θυρωμάτων εἰσβαλλόντων, ἀναδραμὼν
strēnue ad murū: p̄cipitauit
γενναίως ἐπὶ τὸ τεῖχος, κατεκρήμνισεν
se viriliter in turbas. his
ἑαυτὸν ἀνδρωδῶς εἰς τοὺς ὄχλους. τῶν
āt velociter retrocedētib⁹ facta dini
δὲ ταχέως ἀναστοχασάντων γενομένου δια
sione: venit p mediū in la=
σκήμονος, ἦλθε κατὰ μέσον εἰς τὸν κενεῶ
tus. adhuc āt vinus existēs τ inflā
να. ἔτι δὲ ἔμφρονος ὑπάρχων καὶ πε=
matus animo: surgēs decur
πυρωμένος τοῖς θυμοῖς, ἐξαναστὰς φερο
rēte fōtis more sanguine: τ grauī
μένων κρουνηδὸν τῶν αἱμάτων, καὶ δυ=
bus plagis exānib⁹: cursu
χερῶν τῶν τραυμάτων ὄντων, δρόμῳ τοὺς
turbas ptrāsiēs: τ stās in quadā pe=
ὄχλους διελθών, καὶ στὰς ἐπί τινος πέ=
tra p̄rupt⁹: penit⁹ exāguis tā
τρας ἀπερρωγώς, παντελῶς ἔξαιμος ἤδη
fact⁹: pferens intestina τ accipiēs
φορμος, προβαλὼν τὰ ἔντερα καὶ λαβὼν
vtrisq; manib⁹: ꝓiecit sup
ἑκατέραις ταῖς χερσίν, ἐνέσεισε τοῖς ὄχ
turbas. τ inuocans dīatorē
λοις. καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸν διαζῶντα
vite τ spūs: hec ei
τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πνεύματος, ταῦτα αὐτῷ
itex reddere: hoc modo mor
πάλιν ἀποδοῦναι, τόν δὲ τρόπον με
tuus est.
τήλαξεν. Ca. 15.

HO nicanor cū cōperisset
ὁ δὲ νικάνωρ μεταλαβὼν τοὺς πε
iudā exītē in samarie
ρὶ τὸν ἰούδαν ὄντας ἐν τοῖς κατὰ σαμάρει

tradere contentus pro perseuerantia.
Volens autē nicanor manifestare odiū
quod habebat in iudeos: misit milites
quingentos vt eum comprehenderēt.
Putabat enim si illū decepisset: sese cla=
dem iudeis maximam illaturum. Tur=
bis autem irruere in domum eius & ia
nuas dissrumpere: atq; ignem admoue
re cupientibus: cum iam comprehen=
deretur gladio se petiit: eligens nobili=
ter mori potius q̄ subditus fieri pecca=
toribus: & contra natales suos indignis
iniuriis agi. Sed cum per festinationem
non certo ictu plagam dedisset: & tur=
be inter ostia irrumperent: recurrens
audacter ad murum: precipitauit semet
ipsum viriliter in turbas: quibus veloci
ter locus dantibus casui eius: venit per
mediam cerulcem. Et cum ad huc spira
ret accensus animo surrexit: & cum
sanguis eius magno fluxu deflueret: &
grauissimis vulneribus effet saucius: cur
su turbam pertransiit et stans supra q̄n
dam petram preruptam & iam exāguis
effect⁹: cōplexus intestina sua vtrisq;
manibus proiecit super turbas inuo=
cans dominatorem vite ac spiritus: vt
hec illi iterum redderet atq; ita vita de
functus est.

Capitulum decimum quintum.

NIcanor autem vt comperit iudam
esse in locis samarie: cogitauit cum
omni impetu die sabbati committere
bellum. Iudeis vero qui illum per neces
sitatem sequebantur dicentibus: ne ita
ferociter et barbare feceris: sed honorē
tribue diei sanctificatiōis & honora eū
qui vniuersa conspicit. At ille infelix in
terrogauit si est potēs in celo qui impe
rauit agi diem sabbatorum: & respon=
dentibus illis: est dominus viuus ipse in
celo potens qui iussit agi septimam diē.
At ille ait. Et ego potens sum super ter
ram qui impero sumi arma & negocia
regis impleri. Tamen non obtinuit vt
consilium perficeret. Et nicanor quidē
cum summa superbia erectus cogita=
uerat cōmune tropheum statuere de iu
da. Machabeus autem sēper confide=
bat cum omni spe auxiliu sibi a domi
no affuturū: & hortabatur suos ne for
midarent ad aduentum nationum sed
in mente haberent adiutoria sibi facta
de celo: & nunc sperarent ab omnipotē
te sibi affuturam victoriam. Et allocu
tus eos de lege & prophetis: ammonēs
etiā certamina que fecerant prius: pm
ptiores constituit eos. Et ita animis eo
rum erectis simul ostendebat gentium
fallaciam: & iuramentorum preuarica=
tionem. Singulos autem illorum ar=
mauit non clypei & haste munitione sz
sermonibus optimis

locis: cogitauit quie=
αν τόποις, ἐβουλεύσαντο τῇ τῆς κατα=
tis die cū oī munitiōe in
στεως ἡμέρα μετὰ πάσης ἀσφαλείας αὐ
ipos irruere. at ob necessitatē sequē
τοῖς ἐπιβαλεῖν. τῶν δὲ κατ' ἀνάγκην συνε
tib⁹ cū iudeis dicentib⁹: nequa
πομένων αὐτῷ ἰουδαίων λεγόντων, μηδα=
quā sic ferociter τ barbare per
μῶς οὕτως ἀγρίως καὶ βαρβάρως ἀπολέ
eas: gliam āt tribue honorate
σης, δόξαν δὲ ἀπονέμεσον τῇ προτετιμημέν
ab oīa cōspicietē cū sanctitate di=
ὑπὸ τ πάντα ἐφορῶντος μετὰ ἁγιότητος ἡμέ
ei. at scelestissim⁹ interrogauit: si est in
ρα. ὁ δὲ τρισαλιτήριος ἐπηρώτησεν, εἰ ἔστιν ἐν
celo ꝓnceps q̄ imperauit agere
οὐρανῷ δυνάστης ὁ προστεταχὼς ἄγειν τὴν
sabbatoꝝ die. illis āt respōden
τῶν σαββάτων ἡμέραν. τῶν δὲ ἀπονεμα
tib⁹: est dñs viuēs ipe in celo
μένων, ἔστιν ὁ κύριος ζῶν αὐτὸς ἐν οὐρανῷ
potēs q̄ iussit agere septimā
δυνάστης ὁ κελεύσας ἄγειν τὴν ἑβδομά
die. at ali⁹ τego indt ꝓnceps sup
δα. ὁ δὲ ἕτερος καγώφησι δυνάστης ἐπὶ
terrā. q̄ impero sumere arma τ
τῆς γῆς. ὁ προστάσσων λαβεῖν ὅπλα καὶ τὰς
regia negocia cōficere: tamē nō ob
βασιλικὰς χρείας ἐπιτελεῖν, ὅμως οὐ κα
tinuit ꝓficere miserū suis cōsi
τέσχεν ἐπιτελέσαι τὸ χέτλιον αὐτοῦ βου
lisi. τ q̄dem nicanor cū oī iactā
λημα. καὶ ὁ μὲν νικάνωρ μετὰ πάσης ἀλα
tia superbiēs decreuerat cōmūe
ζονείας ὑφαυχενῶν διεγνώκει κοινὸν τῶν
de iuda statuere tropheū.
περὶ τὸν ἰούδαν συστήσασθαι τρόπαιον.
at maccabe⁹ erat semp cōfi
ὁ δὲ μακκαβαῖος ἦν ἀδιαλείπτως πεποι
dēs: cū oī spe auxiliū
θώς, μετὰ πάσης ἐλπίδος ἀντιλήψεως
cōsecutuꝝ a dño. τ hortaba
τευξεσθαι παρὰ τοῦ κυρίου. καὶ παρεκα
tur cos q̄ cū eo nō formidare gē
λει τοὺς σὺν αὐτῷ μὴ δειλιᾶν τὴν τῶν ἐθ
tiū aduētū: hēntes āt in mēte pus fa=
νῶν ἔφοδον, ἔχοντας δὲ κατὰ νοῦν τὰ προ
cta ipis de celo adiutoria:
γεγονότα αὐτοῖς ἀπ' οὐρανοῦ βοηθήματα,
τ nūc sperare ab oī
καὶ τὰ νῦν προσδοκᾶν τὴν παρὰ τοῦ παν
potēte futurā eis victoriā. τ cōsul
τοκράτορος ἐσομένην αὐτοῖς νίκην. καὶ παρα
tans cū eis ex lege τ
μυθούμενος αὐτοὺς ἐκ τοῦ νόμου καὶ τῶν
prophetis: cōmonēs āt eos τ
προφητῶν, προσυπομνήσας δὲ αὐτοὺς καὶ
certamina q̄ cōfecerāt: pm
τοὺς ἀγῶνας οὓς ἦσαν ἐκπετελεκότες, πρό
ptiores eos cōstituit. τ ani
θυμοτέρους αὐτοὺς κατέστησε. καὶ τοῖς θυ=
mis excitās eos: admonebat simul
μοῖς διεγείρας αὐτούς, παρήγγειλεν ἅμα
ostendēs gentiū fallaciā τ
παρεπιδικνὺς τὴν τῶν ἐθνῶν ἀθεσίαν καὶ
iuramētoꝝ trāsgressionē. quēlibet āt cor
τὴν τῶν ὅρκων παράβασιν. ἕκαστον δὲ αὐτῶν
armās nō clypeoꝝ τ hastaꝝ
καθοπλίσας οὐ τὴν ἀσπίδων καὶ λογχῶν
munitione: sed in bonis fmōib⁹
ἀσφάλειαν, ὡς τὴν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς λόγοις

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tex.Gre.cū.iterp̄.lati. Trāsla.B.Piero. Maccabeo.ii.Cap̄.xv.

adhortatione. ꝛ cū exposuisset somniū
παράκλησιν. καὶ προσεξηγησάμενος ὄνειρον
dignū fide: maxime vniuersos letificauit. erat
ἀξιόπιστον, ὑπέρτι πάντας εὐφρανεν. ἦν
ās hui⁹ visio talis. oniā q̄
δὲ ἡ τοῦτου θεωρία τοιάδε. ὀνίαν τὸν πρε-
erat sūm⁹ sacerdos vir honestū ꝛ bonū:
μενον ἀρχιερέα ἄνδρα καλὸν καὶ ἀγαθόν,
verecundū q̄dē aspectu: modestū ās
αἰδήμονα μὲν τὴν ἀπάντησιν, πραῦν δὲ
moribꝰ: ꝛ eloquiū emittētem decen
τὸν τρόπον, καὶ λαλιὰν προϊέμενον πρεπου-
ter. ꝛ q̄ a puero exercuerat oīa
των. καὶ ἐκ παιδὸς ἐκμεμελετηκότα πάντα
virtutis ppria: hūc man⁹
τὰ τῆς ἀρετῆς οἰκεῖα, κοῦφον τὰς χεῖρας
protēdentē orare pro oī
προτείναντα κατευχεσθαι τῶ παντὶ τῶν
iudeox cetu. deinde sic apparuis-
Ἰουδαίων συστήματι. εἶθ' οὕτως ἐπιφανὴ-
se vir canitie ꝛ glia prestātē:
ναι ἄνδρα πολιᾷ καὶ δόξῃ διαφέροντα,
mirabilē ās q̄ndā ꝛ magnificētissi
θαυμασὴν δέ τινα καὶ μεγαλοπρεπεσά-
mā esse circa illū eminētiā. respō
την εἶναι τὴν περὶ αὐτὸν ὑπεροχήν. ἀπο-
dentē hō oniā dixisse. fratrū
κριθέντα δὲ τὸν ὀνίαν εἰπεῖν. ὁ φιλάδελ-
amator: hic est q̄ multū orat
φος οὗτός ἐστιν ὁ πολλὰ προσευχόμενος
pro pplo ꝛ sancta ciuitate hie
ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἁγίας πόλεως ἱε-
remias dei propheta. extendentē
ρεμίας ὁ τοῦ θεοῦ προφήτης. προτείναντα
ās hieremiā dextrā tradere
δὲ τὸν ἱερεμίαν τὴν δεξιὰν παραδοῦναι τῶ
inde gladiū aureū: cū daret ās locu
Ἰούδᾳ ῥομφαίαν χρυσῆν, διδόντα δὲ προσ-
tū esse hec. accipe sanctū gladiū
φωνῆσαι τάδε. λάβε τὴν ἁγίαν ἐμφαί-
mun⁹ a deo: q̄ quē frāgas
αν δῶρον παρὰ τοῦ θεοῦ, δι' ἧς θραύσης
aduersarios. exhortati ās
τοὺς ὑπεναντίους. παρακληθέντες δὲ τοῖς
inde ſmonibꝰ valde bonis ꝛ poten-
Ἰούδου λόγοις πάνυ καλοῖς καὶ δυναμέ-
tibꝰ ad virtutē incitare ꝛ alias inue
νοις ἐπ' ἀρετὴν παρορμῆσαι καὶ ψυχὰς νέ-
nīs viriles facere: statuerūt nō castrame
ων ἐπανδρῶσαι, διέγνωσαν μὴ στρατεύ-
tari: generose ās inuehi: ꝛ cū
σαι, ἀνδρείως δὲ ἐμφέρεσθαι, καὶ μετὰ
omni virilitate cōgredientes: iudicare
πάσης ἀνδρίας ἐμπλακέντες, κρῖναι τὰ
negocia: eoq⁹ ꝛ ciuitas ꝛ sctā
πράγματα, διὰ τὸ καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ ἅγια
ꝛ templū piclitarent. erat cīn pro vro
καὶ τὸ ἱερὸν κινδυνεύειν. ἦν γὰρ ὁ περὶ γυ-
rib⁹ ꝛ filijs item et fratrib⁹ ꝛ ppi
ναικῶν καὶ τέκνων ἔτι δὲ ἀδελφῶν καὶ συγ
quis in minori parte positū eis picu
γενῶν ἐν ἥττονι μέρει κείμενος αὐτοῖς κίνδυ
lum. maxim⁹ hō ꝛ prim⁹ pro san-
νος. μέγιστος δὲ καὶ πρῶτος ὁ περὶ τοῦ καθη
ctificato tēplo timor. erat ās ꝛ in
γιασμένου ναοῦ φόβος. ἦν δὲ καὶ τοῖς ἐν τῆ
ciuitate detētis nō mediocris solli
πόλει κατειλημμένοις οὐ παρεργος ἀγω
citudo: turbāte in subdiali cōgres
νία, ταραττομένης τῆς ἐν ὑπαίθρω προσ
su. ꝛ oīb⁹ iā sperantib⁹
βολῆς. καὶ πάντων ἤδη προσδοκώντων τὴν

& exhortationibus exposito digno fi-
de somnio: per quod vniuersos letifica
uit. Erat autē huiusmodi visus. Onias
qui fuerat sūmus sacerdos virum bo-
num et benignū verecundum visu: mo
destum moribus: & eloquio decorum:
& qui a puero in virtutibus exercitatus
sit manus protendentes: orare pro om
ni populo iudeorum: post hoc apparuis
se et alium virum etate & gloria mirabi
lem: et magni decoris habitudinem cir
ca illum. Respondentem vero oniam
dixisse. Hic est fratrum amator & po-
puli israel: hic est qui multum orat pro
populo et vniuersa sancta ciuitate hie-
remias propheta dei. Extendisse au-
tem hieremiam dextram & dedisse iu-
de gladium aureum dicentem. Accipe
sanctum gladium munus a deo: in quo
deicies aduersarios populi mei israel.
Exhortati itaq; iude sermonibꝰ bonis
valde de quibus extolli posset impetus
& animi iuuenum confortari: statuerūt
dimicare & confligere fortiter vt virtꝰ
de negocijs iudicaret: eo q; ciuitas sctā
& templum periclitarentur. Erat enim
pro vxoribus & filijs: itemq; pro fratri
bus & cognatis minor sollicitudo: ma-
ximus vero & primus pro sanctitate ti
mor erat templi: sed & eos qui in ciuita
te erant non minima sollicitudo habe
bat pro his qui congressuri erant: & iā
cum omnes sperarent iudicium futurū
hostesq; adessent atq; exercitus esset
ordinatꝰ: bestie equitesq; opportuno
loco compositi considerans machabe
us aduentum multitudinis & apparatū
varium armorum ac ferocitates bestia-
rum extendens manus in celum: pro-
digia facientem dominum inuocauit:
qui non secundum armorum poten-
tiam: sed prout ipsi placet dat dignis vi
ctoriam. Dixit autem inuocans hoc
modo. Tu dñe qui misisti angelū
tuum sub ezechia rege iuda: & interfeci
sti de castris sennacherib centum octo-
gintaquinq; milia: & nunc dominator
celorum mitte angelum tuum bonum
ante nos in timore & tremore magni-
tudinis brachii tui vt metuant qui cuꝫ
blasphemia veniunt aduersus sanctuꝫ
populum tuum. Et hic quidem ita per
orauit. Nicanor autem & qui cum ipso
erant cum tubis & cāticis admouebāt.
Iudas vero & qui cum eo erant inuoca
to deo per orationes cōgressi sunt: ma
nu quidem pugnantes: sed et dominū
cordibus orantes prostrauerunt nō mi
nus trigintaquinq; milia: presentia dei
magnifice delectati. Cumq; cessassent &
cum gaudio redirent: cognouerunt ni
canorem ruisse cum armis suis. Facto
itaq; clamore & perturbatione suscita-
ta: patria voce omnipotentem domi-
num benedicebant.

futurꝫ iudicium. ꝛ iā se miscentib⁹
ἐσομένην κρίσιν. καὶ ἤδη συμμιξάντων
hostib⁹. ꝛ exercitu ordina
τῶν πολεμίων καὶ τῆς στρατιᾶς ἐνταγεί-
to: ꝛ bestijs in parte opportu
σης, καὶ τῶν θηρίων ἐπὶ μέρος εὐκαι-
na cōstitutis: atq; eqtatu
ρον ἀποκαταστάντων, τῆς τε ἱππου
q̄ comua disposito: cognoscēs mac
κατὰ κέρας τεταγμένης, συνιδὼν ὁ μακ
cabeꝰ multitudinū p̄sentiā ꝛ
καβαῖος τὴν τῶν πληθῶν παρουσίαν καὶ
armoꝫ variū apparatū:
τῶν ὅπλων τὴν ποικίλην παρασκευήν,
ipamq; bestiaꝫ ferocitatē: extēdens
τήν τε τῶν θηρίων ἀγριότητα, ἀνατείνας
manꝰ in celū: inuocauit
τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐπεκαλέσα
prodigia faciētē dñm: scīēs q̄
το τὸν τεραστοιὸν κύριον, γινώσκων ὅτι
nō est p̄ arma: sicut ās in ipo iudica
οὐκ ἔστι δι' ὅπλων, καθὼς δὲ ἐν αὐτῶ κρι-
tū fuerit dignis tribuit victoriā.
θῆ τοῖς ἀξίοις περιποιεῖσθαι τὴν νίκην.
dixit ās inuocās hoc mo-
ἔλεγε δὲ ἐπικαλούμενος τόνδε τὸν τρό-
do. tu dñe misisti ange
πον. σὺ δέσποτα ἀπέστειλας τὸν ἄγγε
lū tuū sub ezechia rege
λόν σου ἐπὶ ἐζεκίου τοῦ βασιλέως τῆς
iudee: ꝛ interfecit de castris
Ἰουδαίας, καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς
sēnacherib ad cētum octoginta q̄nq;
σενναχηρείμ εἰς ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε
milia. ꝛ nūc p̄nceps celoꝫ:
χιλιάδας. καὶ νῦν δυνάστα τῶν οὐρανῶν,
mitte angelū bonū ante
ἀπόστειλον ἄγγελον ἀγαθὸν ἔμπροσθεν
nos ad timorē ꝛ tremorē. magnitudīe bra
ἡμῶν εἰς δέος καὶ τρόμον. μεγέθει βρα-
chij tui pterreātur q̄ cū bla-
χίονός σου καταπλαγείησαν οἱ μετὰ βλα
sphemia veniunt aduersus sanctū tuū
σφημίας παραγινόμενοι ἐπὶ τὸν ἅγιόν σου
pplm. ꝛ hic q̄dē in his finiuit. q̄ vo
λαόν. καὶ οὗτος μὲν ἐν τούτοις ἔληξεν. οἱ δὲ
circa nicanorē cū tubis ꝛ
περὶ τὸν νικάνορα μετὰ σαλπίγγων καὶ
canticis p̄cedebāt. q̄ ās circa iu-
πταιάνων προσῆγον. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰού-
dam cū inuocatione ꝛ votis cōgred
δαν μετ' ἐπικλήσεως καὶ εὐχῶν συνέ-
si sunt cū hostib⁹: ꝛ q̄dē ma-
μιξαν τοῖς πολεμίοις, καὶ ταῖς μὲν χερ
nib⁹ pugnātes: sed cordib⁹ ad
σὶν ἀγωνιζόμενοι, ταῖς δὲ καρδίαις πρὸς
deū orātes: prostrauerūt nō min⁹
τὸν θεὸν ἐυχόμενοι, κατέστρωσαν οὐδὲν ἧττον
decē miliarijs trib⁹ ꝛ q̄nq; millib⁹:
μυριάδων τριῶν καὶ πεντακισχιλίων, τῆ
dei maxime letati p̄sen
τοῦ θεοῦ μεγάλως εὐφρανθέντες ἐπιφα-
tia. cessantes ās a necessitate: ꝛ
νεία. ἡσυχάσαντες δ' ἀπὸ τῆς χρείας, καὶ
cum gaudio recedētes: cognouerūt
μετὰ χαρᾶς ἀναλύοντες, ἐπέγνωσαν
ruisse nicanorē cū arma
πεπτωκότα νικάνορα σὺν τῆ παν-
tura. facto ās clamore ꝛ pturba
πλία. ἠχοῦντες δὲ κραυγῆς καὶ ταρα-
tione: benedicebāt p̄ncipē patria voce.
χῆς, εὐλόγουν τὸν δυνάστην τῆ πατρίω φωνῆ

C D E F

ō.8.d. 4.Re. 19.g. Eccl. 48.d.

B

Universidad de Deusto
Biblioteca

τ precepit pomnia corpore τ ani
καὶ προσέταξεν ὁ καθάπαξ σώματι καὶ ψυ
mo prim⁹ pugnator pro ciuib⁹
χῆ προταγωνιστὴς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν ὁ τὴν
etatis beniuolẽtiã erga cõtribules
τῆς ἡλικίας εὔνοιαν εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς
conservãs: nicanoris caput
διαφυλάξας, τὴν τοῦ νικάνορος κεφαλὴν
abscindẽtes τ manũ cũ hũero:
ἀποτεμόντας καὶ τὴν χεῖρα σὺν τῷ ὤμω
ferre in hierosolyma. aduenies
φέρειν εἰς ἱεροσόλυμα • παραψυόμενος
ãt illuc: τ cõuocãs cõtribules:
δὲ ἐκεῖ, καὶ συγκαλέσας τοὺς ὁμοεθνεῖς
τ sacerdotes: ante altare stãs
καὶ τοὺς ἱερεῖς, πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου στή=
accersijt eos q̃ de arce.
σας, μετεπέμψατο τοὺς ἐκ τῆς ἄκρας.
τ ostendẽs sceleſti nicano=
καὶ ἐπιδειξάμενος τὴν τοῦ μιαροῦ νικάνο=
ris caput τ manũ blaſphe=
ρος κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα τοῦ δυσφη=
mi: quã extendẽs cõtra sanctã omni
μου, ἣν ἐξεῖνας ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ παν
potẽtis domũ gliat⁹ fuerat: τ
τοκράτορος οἶκον ἐμεγαλαύχησε, καὶ τὴν
linguã impij nicanoris abscin
γλῶσταν τοῦ δυσεβοῦς νικάνορος ἐκτε=
dẽs: dixit particulatim se datur⁹ aui=
μῶν, ἔφη κατὰ μέρος δώσειν τοῖς ὀρνέ
bus: at premia demẽtie cõtra
οις, τὰ δ' ἐπίχειρα τῆς ἀνοίας κατέναν
tẽplũ ſuſpẽdere. at oẽs
τι τοῦ ναοῦ κρεμάσαι. οἱ δὲ πάντες
in celũ bñdixerũt illustri
εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησαν τὸν ἐπιφανῆ
dño: dicẽtes. benedict⁹ q̃ serua=
κύριον, λέγοντες • εὐλογητὸς ὁ διατηρή=
uit ſuũ loci icõtaminatũ. ſuſpẽ
σας τὸν ἑαυτοῦ τόπον ἀμίαντον. ἐξέδη
dit ãt nicanoris imaginẽ ex
σε δὲ τὴν τοῦ νικάνορος προτομὴν ἐκ
arce: manifeſtũ oĩb⁹ τ cui=
τῆς ἄκρας, ἐπίδηλον πᾶσι καὶ φανε=
dẽs dñi auxilij signũ.
ρὸν τῆς τοῦ κυρίου βοηθείας σημεῖον.
decreuerũt ãt oẽs cũ cõmuni
ἐδογμάτισαν δὲ πάντες μετὰ κοινοῦ

Precepit autẽ iudas qui per omniã cor
pore & animo mori pro ciuibus para=
tus erat: caput nicanoris & manum cũ
humero abscissam hierosolymam per
ferri. Quo cum peruenissẽt conuoca
tis cõtribulib⁹ & sacerdotib⁹ ad altare:
accersijt & eos qui in arce erãt. Et ostẽ
so capite nicanoris & manu nepharia
quam extenderat contra domum san=
ctam omnipotentis dei magnifice glo=
riatus est. Linguam etiam impii nica
noris precisam iussit particulatim aui=
bus dari: manum autem dementis con
tra templum suspendi. Omnes igitur
celi benedixerunt dominum dicentes:
benedictus qui locum suum incontami
natum seruauit. Suspendit autem ni=
canoris caput in summa arce vt euidẽs
esset & manifestum signum auxilii dei.
Itaq; omnes cõmuni consilio decreue
runt nullo modo diem istum absq; cele
britate preterire: habere autem celebri
tatem tertiadecima die mensis adar q̃
dicitur voce syriaca pridie mardochei
die. Igitur his erga nicanorem gestis:
& exillis temporibus ab hebreis ciuita
te possessa: ego quoq; in his faciam fi=
nem sermonis. Et siquidem bene &
vt historie competit: hoc & ipse velim:
si autem minus digne: concedenduz est
mihi. Sicut enim vinum semp bibere
aut semp aquam contrarium est: alter
nis autem vti delectabile: ita legentib⁹
si semp exactus sit sermo: non erit gra=
tus hic ergo erit consumatus.

Explicit secundus liber
Machabeorum.

decreto nequaquã sinere incele=
ψηφίσμασιν μηδαμῶς ἐᾶσαι ἀπαρασή=
bre hunc diẽ: habere ãt
μαντον τὴν δὲ τὴν ἡμέραν, ἔχειν δὲ
insignẽ tertiãdecimã duo=
ἐπίσημον τὴν τρισκαιδεκάτην τοῦ δω=
decimi mẽsis: adar dicit syria=
δεκάτου μηνός, ἄδαρ λέγεται τῇ συρια
ca voce: ante vnã diẽ mardo=
κῇ φωνῇ, πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς μαρδο=
chei diei. ipse igit q̃ erga nicano
χαϊκῆς ἡμέρας. τῶν οὖν κατὰ νικάνο=
rem cõtingentib⁹ sic: τ ab illis
ρα χωρησάντων οὕτω, καὶ ἀπ' ἐκείνων
tẽporib⁹ possessa ciuitate
τῶν καιρῶν κρατηθείσης τῆς πόλεως
ab hebreis: τ ipe hic
ὑπὸ τῶν ἑβραίων, κἀγὼ αὐτόθι τὸν
simonẽ finiã. τ si q̃dẽ bene
λόγον καταπαύσω • καὶ εἰ μὲν καλῶς
τ vt cõpetit historie: hoc τ
καὶ εὐθέτως τῇ συντάξει, τοῦτο καὶ
ipo volui. si ãt exiliter τ mo=
αὐτὸς ἤθελον • εἰ δὲ ἐυτελῶς καὶ με=
dice: hoc attingibile fuit mihi. sicut
τρίως, τοῦτο ἐφικτὸν ἦν μοι. καθάπερ
enĩ vinũ solũ bibere: similiter
γὰρ οἶνον καταμόνας πίνειν, ὡσαύτως
ãt τ aquã rursus cõtrariũ: quo ãt
δὲ καὶ ὕδωρ πάλιν πολέμιον, οὗ δὲ
modo vinũ aque mixtũ dulcẽ
τρόπον οἶνος ὕδατι συγκραθεὶς ἡδεῖαν
τ delectabilẽ gñam pficit:
καὶ ἐπιτέρπῃ τὴν χάριν ἀποτελεῖ,
ita τ preparatio simo
οὕτω καὶ ὁ τῆς κατασκευῆς τοῦ λό=
nis delectat audit⁹ legen=
γου τέρπει τὰς ἀκοὰς τῶν ἐντυγχα=
tiũ historiã. hic ãt erit
νόντων τῇ συντάξει • ἐνταῦθα δὲ ἔσται
finis.
Ἡ τελευτή.

finis maccabeoꝝ secundi.
Τέλος τῆς τῶν μακκαβαίων δευτέρας.

G

1.Mac
.7.8

INCIPIT TERTIVS LIBER MACCABEORVM: QVI IN LATINO NON HABETVR.

At philopator a referentibus
δὲ φιλοπάτωρ παρὰ τῶν ἀποκομιζόντων
discens facta abipo possessor
μαθὼν τὴν ῥωμύλην τῶν ὑπ' αὐτὸν κραγουμένων
δ locor abstractione ab antiocho: denun=
τόπων ἀφαίρεσιν ὑπὸ ἀντιόχου, παραγγε=
cias oib⁹ exercitib⁹ pedestrib⁹ q
λας πᾶς πάσας δυνάμεσι πεζικαῖς τε
t cāstrib⁹ suis: t sororē arsinoē secū accipi=
καὶ ἱππικαῖς αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀρσινόην συμπα=
ens: exinit vsqđ ca q̄ fm raphiā loca: vbi
ραλαβών, ἐξώρμησε μέχρι τῶν κατὰ ραφίαν τόπων, ὅπου
castrametati fuerāt q̄ circa antiochū. theodot⁹ āt q̄dā cōple=
παρεμβεβλήκεισαν οἱ περὶ ἀντίοχον. θεόδοτος δέ τις ἐκπλη
re insidias cogitās: assumēs ex suppos
ρῶσαι τὴν ἐπιβουλὴν διανοηθείς, παραλαβὼν τῶν προυπο=
tis sibi armis ptolemaicis optima: cōtulit se
τεταγμένων αὐτῷ ὅπλων πτολεμαϊκῶν τὰ κράτιστα, διεκομίσθη
noctu in ptolemei tabnaculū: tāq̄ sol⁹ iterfector⁹ esū:
νυκτωρ ἐπὶ τὴν τοῦ πτολεμαίου σκηνήν, ὡς μόνος κτεῖναι αὐτόν,
t in hoc dissolutur⁹ bellū. hunc āt ducēs dosithe=
καὶ ἐν τούτῳ διαλῦσαι τὸν πόλεμον. τοῦτον δὲ διαγαγὼν δωσίθε
us fili⁹ drimyli dict⁹: genere iude⁹: postea āt cōmu=
ος ὁ δριμύλου λεγόμενος, τὸ μὲν ἰουδαῖος, ὕστερον δὲ μεταβα=
tās legitima t a patrijs sanctionib⁹ alien⁹ fact⁹:
λὼν τὰ νόμιμα καὶ τῶν πατρίων δογμάτων ἀπηλλοτριωμένος,
ignobilē quēdā reclinauit in tabnaculo: quē cōtigit ferre
ἄσημόν τινα κατέκλινεν ἐν τῇ σκηνῇ, ὃν συνέβη κομίσασθαι τὸν
illi⁹ suppliciū. facto āt forti prelio t rebus
ἐκείνου κόλασιν. ῥωμύλης δὲ καρτερᾶς μάχης καὶ τῶν πραγμά=
magis bñ succedentib⁹ antiocho: valde arsinoe obambu
των μᾶλλον ἐρρωμένων τῷ ἀντιόχῳ, ἱκανῶς ἡ ἀρσινόη ἐπιπορευ
lans exercit⁹ hortabat: cū miseria t lachrymis
σαμένη τὰς δυνάμεις παρεκάλει, μετὰ οἴκτου καὶ δακρύων τοὺς
capillos soluta: vt auxiliarent sibipis t filijs t vxo
πλοκάμους λελυμένη, βοηθεῖν ἑαυτοῖς τε καὶ τοῖς τέκνοις καὶ γυ
rib⁹ audacter: promittēs se daturā vincētib⁹ cuilibet duas
ναιξὶ παρρησίας, ἐπαγγελλομένη δώσειν νικήσασιν ἑκάστῳ δύο
minas auri. t sic cōtigit aduersarios in manifū pu
μνᾶς χρυσίου. καὶ οὕτω συνέβη τοὺς ἀντιπάλους ἐν χειρονομί
gna perimi: multos āt t captiuos cōprehen=
αις διαφθαρῆναι, πολλοὺς δὲ καὶ δορυαλώτους συλληφθῆ=
sos esse. cōpos fact⁹ āt insidiar⁹ iudicauit ꝓpin=
ναι. καταπρατήσας δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἔκρινε τὰς πλησί=
quas ciuitates aduenies hortari. faciēs āt hoc: a t
ον πόλεις ἐπελθὼν παρακαλέσαι. ποιήσας δὲ τοῦτο, καὶ
delubris dona tribuēs: bono eē aio subdi=
τοῖς τεμένεσι δωρεὰς ἀπονείμας, εὐθαρσεῖς τοὺς ὑποτεταγμέ
tos fecit. at iudeis mittentib⁹ ad eū ex
νους κατέστησε. τῶν δὲ ἰουδαίων διαπεμψαμένων πρὸς αὐτὸν ἀπὸ
senatu t seniorib⁹ salutaturos eū t
τῆς γερουσίας καὶ τῶν πρεσβυτέρων τοὺς ἀσπασομένους αὐτὸν καὶ
mliera portaturos t pro his q̄ cōtigerant cōgratulaturos: cōtigit
ξένια κομιοῦντας καὶ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι χαρησομένους, συνέβη
magis ei in aio sedere vt citissime ad eos veni=
μᾶλλον αὐτῷ προθυμηθῆναι ὡς τάχιστα πρὸς αὐτοὺς παραγε
ret. pueniens āt ad hierosolyma: t sacrificās maximo deo:
νέσθαι. διακομισθεὶς δὲ εἰς ἱεροσόλυμα, καὶ θύσας τῷ μεγίστῳ θεῷ,
t gras reddēs: t eox q̄ deinde aliq̄d loco faciēs: t
καὶ χαριτας ἀποδιδούς, καὶ τῶν ἐξῆς τι τῷ τόπῳ ποιήσας, καὶ
tā veniēs in locū: t diligētia t deco
δὴ παραγενόμενος εἰς τὸν τόπον, καὶ τῇ σπουδαιότητι καὶ εὐπρε
re stupefact⁹: mirat⁹ āt t tēpli optimā istructionē: co
πείᾳ καταπλαγείς, θαυμάσας δὲ καὶ τὴν τοῦ ἱεροῦ εὐταξίαν, ἐνε
gitauit decernere in tēplū intrare. his āt dicentib⁹
θυμήθη βουλεύσασθαι εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν. τῶν δὲ εἰπόντων
nō licere fieri hoc q̄a neq; his q̄ ex gēte licet
μὴ καθήκειν γίνεσθαι τοῦτο, διὰ τὸ μὴ δὲ τοῖς ἐκ τοῦ ἔθνους ἐξεῖναι
intrare neq; oib⁹ sacerdotib⁹: sed soli ꝓposito
εἰσιέναι μηδὲ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν, ἀλλ' ἢ μόνῳ τῷ προηγουμένῳ
omniū sūmo sacerdoti: t hoc in anno semel. ille āt nequaq̄ ꝑsua
πάντων ἀρχιερεῖ, καὶ τοῦτο κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ, ὃ δὲ οὐδαμῶς ἐπεί
debac. ip̄aq; lege spreta: nullaten⁹ cessabat ꝓfer
θελητοῦτε νόμου παραναγνωσθέντος, οὐδαμῶς ἀπέλειπε προφε
re seipm: oportere intrare dicēs. t si illi fraudati sūt hoc
ρόμενος ἑαυτόν, δεῖν εἰσελθεῖν λέγων. καὶ εἰ ἐκεῖνοι ἐστέρηνται τοῦ
honore: me nō oportet. t interrogabat: ob quā causam intrā=
της τῆς τιμῆς, ἐμὲ οὐ δεῖ. καὶ ἐπυνθάνετο, διὰ τίνα αἰτίαν εἰσερ=
tem ipm in oē sanū null⁹ ꝓhibuit ꝑsentiū.
χόμενον αὐτὸν εἰς πᾶν τέμενος οὐθεὶς ἐκώλυσε τῶν παρόντων.
t q̄dā impudēter dixit male ipm hoc mōstrosum eē. fa=
καί τις ἀπρονοήτως ἔφη κακῶς αὐτὸ τοῦτο τερατεύεσθαι. γινομέ
cto āt indt hoc ꝓpt aliquā cām: nōne oino ingressu=
νου δέ φησι τούτου. διά τινα αἰτίαν, οὐχὶ πάντως εἰσελευ
rum eē t volentib⁹ eis t nō: at sacerdotib⁹ i oib⁹
σεσθαι καὶ θελόντων αὐτῶν καὶ μή; τῶν δὲ ἱερέων ἐν πάσαις
vestib⁹ ꝓcidentib⁹: t orantib⁹ maximū deū au=
ταῖς ἐσθήσεσι προσπεσόντων, καὶ δεομένων τοῦ μεγίστου θεοῦ βοη
xiliari instāti necessitati: t ipetū male irruētis
θεῖν τῇ ἐφεστώσῃ ἀνάγκῃ, καὶ τὴν ὁρμὴν τοῦ κακῶς ἐπιβαλλομένου
cōprimere: clamor⁹ etiā cū lachrymis tēplū implentib⁹: q
μεταθεῖναι, κραυγῆς τε μετὰ δακρύων τὸ ἱερὸν ἐμπλησάντων, οἱ
in ciuitate relicti crāt: turbati exilierūt: occul
κατὰ τὴν πόλιν ἀποληφθέντες, παραχθέντες ἐξεπήδησαν, ἄδη
tū q̄d existimātes factū. t incluse virgines in cubi
λόν τι θέμενοι τὸ γινόμενον. αἵτε κατάκλειστοι παρθένοι ἐν θαλά
culis cū matrib⁹: egresse sunt t reddiderūt pulueri cō
μοις σὺν ταῖς τεκούσαις, ἐξώρμησαν καὶ ἀπέδωκαν κόνιν ταῖς κό
mas spargētes: gemitusq; t suspirijs plateas implebāt.
μας σποδούμεναι, γόοντε καὶ στεναγμῶν τὰς πλατείας ἐνεπίμπλα.
alie āt t nuper sepulte ad oēs nūc ordi
αἱ δὲ καὶ προσαρτίως ἐξαλυθεῖσαι τοὺς πρὸς ἅπαντας νῦν διατε=
natos t decentē pudorē relinquētes: cursū
ταγμένους καὶ τὴν ἁρμόζουσαν αὐτῷ παραλείπουσαι, δόμον
inordinatū in ciuitate cōfecerūt. at infantes ex filijs ipe q
ἄτακτον ἐν τῇ πόλει συνέσαντο. τὰ δὲ νεογνὰ τῶν τέκνων αἵτε
ꝓter hos matres t nutrices deserētes aliter atq; aliter:
πρὸς τούτοις μῆτρες καὶ τιθηνοὶ παραλιποῦσαι ἄλλως καὶ ἄλλως,
alie q̄dē p domos: alie āt p vias irreuocabili⁹ in emi
αἱμὲν κατ' οἴκους, αἱ δὲ κατὰ τὰς ἀγυιὰς ἀνεπιτρέπτως εἰς τὸ πα
nētissimo tēplo cōgregabant. varia āt erat in hoc cōgrega
νυστέρτατον ἱερὸν ἠθροίζοντο. ποικίλη δὲ ἦν τῶν εἰς τοῦτο συλλε=
tor⁹ oratio pro his q̄ iniuste ab illo tētabant.
γόντων ἡ δέησις ἐπὶ τοῖς ἀνοσίως ὑπ' ἐκείνου κατεγχειρουμένοις.
cūq; his ex ciuib⁹ audētes nō ferebāt: deniq;
σύντε τούτοις οἱ τῶν πολιτῶν θρασυνθέντες οὐκ ἠνείχοντο, τέλεον
co insistāt t ꝓpositum cōplere cogitāt.
αὐτοῦ ἐπικειμένου καὶ τὸ τῆς προθέσεως ἐκπληροῦν διανοουμένου.
clamātes āt: impetū ad arma facere t virili=
φωνήσαντες δέ, τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὰ ὅπλα ποιήσασθαι καὶ βαρραλέ
ter pro patria lege mori: multā fecerunt in lo
ως ὑπὲρ τοῦ πατρώου νόμου τελευτᾶν, ἱκανὴν ἐποίησαν ἐν τῷ τό
co exasperationē. vix q; a senib⁹ t presbyte
πῳ τραχύτητα. μόλις τε ὑπό τε τῶν γηραιῶν καὶ τῶν πρεσβυ=
ris cohibiti: ad eundē orationis affuerunt sta
τέρων ἀποτραπέντες, ἐπὶ τὴν αὐτὴν τῆς δεήσεως παρῆσαν στά
ti. t q̄dē turba vt pri⁹ in his versabat orās.
σιν. καὶ τὸ μὲν πλῆθος ὡς ἔμπροσθεν ἐν τούτοις ἀνεστρέφετο διόμενον.
at q̄ circa regē seniores: multipliciter tētabant
οἱ δὲ περὶ τὸν βασιλέα πρεσβύτεροι, πολλαχῶς ἐπειρῶντο τὸν
superbū ei⁹ animū cohercere a proposito cōsilio. indura
ἀγέρωχον αὐτοῦ νοῦν ἐξισάσειν τῆς ἐντεθυμημένης βουλῆς. θρασυν
tus āt t oia pretermittēs: adhuc t impetū faciebat fi=
θεὶς δὲ καὶ πάντα παραπέμψας, ἤδη καὶ προσβασιν ἐποιεῖτο τε
nē impositur⁹ se existimās predicto hec igit t q̄ circa cūcti
λος ἐπιθήσειν δοκῶν τῷ προειρημένῳ. ταῦτ' οὖν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὁρ
stebāt videtes: cōcursi sunt vt cū ipis inuocarēt
τεσθεωροῦντες, ἐτράπησαν εἰς τὸ σὺν τοῖς ἡμετέρας ἐπικαλεῖσθαι

Universidad de Deusto
Biblioteca

eū q̄ oēm potestatē habet: presentib⁹ auxiliari nō despi
ὼν πᾶν κράτος ἔχοντα, τοῖς παροῦσιν ἐπαμῦναι μὴ παρι=
cientē iniquū ꝛ superbū facin⁹. ex ātē dēlissima
δόντα τὴν ἄνομον καὶ ὑπερήφανον πρᾶξιν. ἐκ δὲ τῆς συγκοτάτης
ex ꝛ laboriosa turba ꝛ cōgregata exclamatiōe: incōpabilisq; dā
τε καὶ ἐμπόνου τῶν ὄχλων συναγομένης κραυγῆς, ἀνείκαστός τις
fuit vox. videri eīn erat nō solū hoies: sed ꝛ mu
ἦν βοή. δοκεῖν παρ ἦν μὴ μόνον τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ πόλ=
ros ꝛ oē solū resonare: ceu iā oīb⁹ tūc
λην καὶ τὸ πᾶν ἔδαφος ἠχεῖν, ἅτε δὴ τῶν πάντων τότε
mortē cōmutātib⁹ pro loci cōtaminatione.
θάνατον ἀλλαττομένων ἀντὶ τῆς τοῦ τόπου βεβηλώσεως.
ꝛ dicebāt vnanimiter. dñe dñe rex celoꝝ ꝛ
καὶ ἅπασιν ὁμοθυμαδόν. κύριε κύριε βασιλεῦ τῶν οὐρανῶν καὶ
domine oīs creature: sancte in sanctis: monarcha: omni=
δέσποτα πάσης κτίσεως, ἅγιε ἐν ἁγίοις, μόναρχε, παν=
potēs: intēde nobis oppressis ab impio ꝛ
τοκράτωρ, πρόχες ἡμῖν καταπονουμένοις ὑπὸ ἀνοσίου καὶ
profano audacia ꝛ fortitudine superbiente. tu eīn q̄ creasti
βεβήλου θράσει καὶ δένει πεφρυαγμένου. σὺ παρὸ κτίσας τὰ
oīa ꝛ oim dominās princeps iust⁹ es. ꝛ eos q̄ cū
πάντα καὶ τῶν ὅλων ἐπικρατῶν δυνάστης δίκαιος εἶ. καὶ τοὺς ὑβ
cōtumelia ꝛ superbia aliq̄d agūt iudicas. tu illos q̄ prius impie
ρεῖ καὶ ἀγερωχίᾳ τί πράσσοντας κρίνεις. σὺ τοὺς ἐμπροσθεν ἀδικί
tatē fecerūt: inter q̄s ꝛ gigātes fuerūt roboꝛe ꝛ audacia cōfidē
αν ποιήσαντας, ἐν οἷς καὶ γίγαντες ἦσαν ῥώμη καὶ θράσει πεποι
tes: interemisti: supinducēs eis immēsam aquā. tu sup=
θότες, διέφθειρας, ἐπαγαγὼν αὐτοῖς ἀμέτρητον ὕδωρ. σὺ τοὺς ὑπε
bia operātes sodomitas manifestos in iniqui
ρηφανίαν ἐργαζομένους σοδομίτας διαδήλους τοῖς κακί=
tatib⁹ factos: igne ꝛ sulphure cōbussisti: exēplum
σας πυρίδιους, πυρὶ καὶ θείῳ κατέφλεξας, παράδειγμα τοῖς
venturis cōstituēs. tu audacē pharaonē q̄ seruitute op
ἐπιγινομένοις κατέστησας. σὺ τὸν θρασὺν φαραὼ καταδουλω=
pressērat pplm tuū sanctū israel: varijs ꝛ multis
σάμενον τὸν λαόν σου τὸν ἅγιον Ἰσραήλ, ποικίλαις καὶ πολλαῖς
tentās supplicijs: notā fecisti potētiā. in q̄b⁹ notifica
δοκιμάσας τιμωρίαις, ἐγνώρισας τὴν δυνασείαν. ἐφ' οἷς ἐγνώρι=
sti magnā tuā fortitudinē. ꝛ psequentē eū cū currib⁹ ꝛ
σας τὸ μέγα σου κράτος. καὶ ἐπισιδήξαντα αὐτὸν σὺν ἅρμασι καὶ
turbax mltitudie: inūdasti pfundo maris. eos āt q̄ crediderūt
ὄχλων πληθει, ἐπεκλυσας βάθει θαλάσης. τοὺς δὲ ἐμπιστεύσαν
in te omni creature imperāti: saluos reduxi=
τας ἐπὶ σοὶ τῷ τῆς ἁπάσης κτίσεως δυνασευόντι, σώους διεκόμι
sti. q̄ ꝛ cognoscētes opa tue man⁹: laudauerūt te omni
σας. ὅτι καὶ συνειδότες ἔργα σῆς χειρός, ἤνεσάν σε τὸν παγ
potentē. tu rex q̄ creasti infinitā ꝛ immēsam terrā:
κράτορα. σὺ βασιλεῦ κτίσας τὴν ἀπέραντον καὶ ἀμέτρητον γῆν,
elegisti ciuitatē hāc: ꝛ sanctificasti locū hūc in no
ἐξελέξω τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ἡγίασας τὸν τόπον τοῦτον εἰς ὄνο
mē tibi oim minime idigēti. ꝛ glificasti apparitione
μά σοι τῷ τῶν ἁπάντων ἀπροσδεεῖ. καὶ παρεδόξασας ἐπιφανείᾳ
magnifica: cōmēdationē faciēs ei⁹ ad glīā ma=
μεγαλοπρεπεῖ, συσασιν ποιησάμενος αὐτοῦ πρὸς δόξαν τοῦ με=
gni ꝛ venerabilis nominis tui. ꝛ amās domū israel:
γάλου καὶ ἐντίμου ὀνόματός σου. καὶ ἀγαπῶν τὸν δικον Ἰσραήλ,
pollicit⁹ es q̄ si esset nr̄m aduersitas: ꝛ cōprehēderet
ἐπηγγείλω δὴ ὅτι ἐὰν γένηται ἡμῶν ἀπορροφή, καὶ καταλάβη
nos afflictio: ꝛ veniētes in locū hūc ozarem⁹: exau
ἡμᾶς συνοχωρία, καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τοῦτον δεηθῶμεν, εἰ
dires oratione nr̄am. ꝛ nr̄ic fidelis es ꝛ verax.
σακούσῃ τῆς δεήσεως ἡμῶν. καὶ δὴ πιστὸς εἶ καὶ ἀληθινός. ἐπεὶ δὲ
sepe oppressis patrib⁹ nr̄is auxiliat⁹ es ipis in
πολεοπάκις θλιβέντων τῶν πατέρων ἡμῶν ἐβοήθησας αὐτοῖς ἐν τῇ
humilitate: ꝛ liberasti eos ex magnis malis: ecce āt nr̄ic
ταπεινώσει, καὶ ἐρρύσω αὐτοὺς ἐκ μεγάλων κακῶν, ἰδοὺ δὲ νῦν
sancte rex: ob multa ꝛ magna nr̄a peccata
ἅγιε βασιλεῦ, διὰ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἡμῶν ἁμαρτίας
oppugnamur: ꝛ subiecti sum⁹ inimicis nr̄is ꝛ comēni=
καταπονούμεθα, καὶ ὑποτεταγμεθα τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν καὶ παρεί=
mur in imbecillitatib⁹. in āt nr̄a ruina audax ꝛ
μεθα ἐν ἀδυναμίαις. ἐν δὲ τῇ ἡμετέρᾳ καταπτώσει ὁ θρασὺς καὶ
profan⁹ hic. studet iniuria afficere in terra designa=
βέβηλος οὗτος ἐπιτηδεύει καθυβρίσαι τὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἀναδειγ
tum nomini glie tue sanctū locū. nā habitaculū
μένον τῷ ὀνόματι τῆς δόξης σου ἅγιον τόπον. τὸ μὲν παροικητήριόν
tuū celū celi incōprehēsibile hominib⁹ est. sed q̄m pha
σου οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ ἀνέφικτος ἀνθρώποις ἐστίν. ἀλλ' ἐπεὶ εὐδό
sti glīam tuā in pplo tuo israel: sanctificasti locū
κησας τὴν δόξαν σου ἐν τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ, ἡγίασας τὸν τόπον
hūc. nō vlciscaris nos in hoꝝ imūditia: neq; punias
τοῦτον. μὴ ἐκδικήσῃς ἡμᾶς ἐν τῇ τούτων ἀκαθαρσίᾳ, μὴ δὲ ἐυθύνῃς
nos in pollutione. vt nō glorientē iniqui in furore
ἡμᾶς ἐν βεβηλώσει. ἵνα μὴ καυχήσωνται οἱ παράνομοι ἐν θυμῷ
suo: neq; exultēt in superbia lingue
αὐτῶν, μὴ δὲ ἀγαλλιάσωνται ἐν ὑπερηφανίᾳ γλώσης
sue dicētes. nos calcauim⁹ domū sanctifi
αὐτῶν λέγοντες. ἡμεῖς κατεπατήσαμεν τὸν δικον τοῦ ἁγι=
cationis: sicut calcant dom⁹ abominationū.
ασμοῦ, ὡς καταπατοῦνται οἱ δικοι τῶν προσοχθισμάτων.
dele peccata nr̄a: ꝛ disperge errō
ἀπάλειψον τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ διασκέδασον τὰς ἀμπλα=
res nr̄os: ꝛ ostēde miam tuā in tēpore hoc.
κίας ἡμῶν, καὶ ἐπίφανον τὸ ἔλεός σου κατὰ τὴν ὥραν ταύτην.
cito preoccupēt miserationes tue: ꝛ da laudes in
ταχὺ προκαταλαβέτωσαν οἱ οἰκτιρμοί σου, καὶ δὸς αἴνεσεις ἐν
ore procidentiū ꝛ confracto⁹ animab⁹:
σόματι τῶν καταπεπτωκότων καὶ συντετριμμένων τὰς ψυχάς,
faciēs nobis pacē. hic oim visitato⁹ deus ꝛ ante
ποιήσας ἡμῖν εἰρήνην. ἐνταῦθα ὁ πάντων ἐπόπτης θεὸς καὶ πρὸ
oēs sanct⁹ in sanctis exaudiēs iustā oratiōnē:
πάντων ἅγιος ἐν ἁγίοις εἰσακούσας τῆς ἐνθέσμου λιτανείας, ὀν
cōtumelia ꝛ audacia valde clarū flagellauit eū: hinc ꝛ
βρει καὶ θράσει μεγάλως ἐπηρμένον ἐμάστιξεν αὐτόν, ἔνθεν καὶ
inde vibrās eū vt arūdinē a vēto: adeoq; in so=
ἔνθεν κραδάνας αὐτὸν ὡς κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου, ὥς τε κατ' ἐδά=
lo inutilē adhuc ꝛ mēbris solutū: neq; lo=
φους ἄπραγτον ἔτι καὶ τοῖς μέλεσι παραλελυμένον, μὴ δὲ φωνῆ
qui posse iusto implicatū iudicio. vnde et amici
σαι δύνασθαι δικαία περιπεπλεγμένον κρίσει. ὅθεν οἵτε φίλοι
ꝛ corporis custodes celerē intuētes cōprehendentē eū
καὶ οἱ σωματοφύλακες ὀξείαν ἰδόντες τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν
castigatōz: timētes ne ꝛ vitā desereret: cito eū eduxe=
εὐθύναν, φοβούμενοι μὴ καὶ τὸν ζῆν ἐκλείπῃ, ταχέως αὐτὸν ἐξείλκυ
rūt maximo perculsi timore. in tpc āt postea
σαν ὑπερβάλλοντι κατεπεπληγμένοι φόβῳ. ἐν χρόνῳ δὲ ὕστερον
colligēs seipm: nequaq̄ in penitentiā venit imp⁹perat⁹.
ἀναλεξάμενος ἑαυτόν, οὐδαμῶς εἰς μετάμελον ἦλθεν ἐπιτιμηθείς.
eū minis āt acerbis recessit. gueniens vo in egy=
μετ' ἀπειλῆς δὲ πικρᾶς ἀνέλυσεν. διακομισθείς δὲ εἰς τὴν αἴγυ=
ptū: ꝛ malitiā augēs: perq; pre demōstratos
πτον, καὶ τὰ τῆς κακίας ἐπαύξων, διάτε τῶν προαποδιδειγμένων
coadiutores ꝛ socios ab oī iusto remotos: nō so
συμπόνων καὶ ἑταίρων τοῦ παγκοσμίου δικαίου κεχωρισμένων, οὐ μό
lū in infinitis libidinib⁹ pseuerauit: sed ꝛ ad tā
νον τοῖς ἀναριθμήτοις ἀσελγείαις διηκέσθη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ το
tum audacie pcessit: vt blasphemias in locis cōmē
σοῦτον θράσους προῆλθεν, ὥστε δυσφημίας ἐν τοῖς τόποις συνί
daret: ꝛ multi amicoꝝ intēdentes in regis
σαθαι, καὶ πολλοὺς τῶν φίλων ἀτενίζοντας εἰς τὴν τοῦ βασιλέως
ppositū: etiā ipi scārent illi⁹ volūtatē. ppositū publice
πρόθεσιν, καὶ αὐτοὺς ἔπεσθαι τῇ ἐκείνου θελήσει. προέθετο δημοσία
cōtra gentē tradere vitupiū. in eaq̄ fin an=
κατὰ τοῦ ἔθνους διαδοῦναι ψόγον. ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν αὐ=
lam turre colūnā erigēs: insculpsit scripturā: nullū eoꝝ q̄
λὴν πύργου στήλην ἀναστήσας, ἐκόλαψε γραφήν, μηδένα τῶν
nō sacrificarēt in sctā eoꝝ ingredi: oēs āt iu=
μὴ θυόντων εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῶν εἰσιέναι, πάντας δὲ τοὺς ἰου
deos in pplī scriptionē ꝛ seruilē dispositionē vuci:
δαίους εἰς λαογραφίαν καὶ δικετικὴν διάθεσιν ἀχθῆναι, τοὺς
at cōtradicentes vi tractos vita priuare: ipos q̄ dei=
δὲ ἀντιλέγοντας βία φερομένους τοῦ ζῆν μεταστῆσαι, τοὺς τε ἀπο
criptos signari ꝛ p tignē in corpore insigni
γραφομένους χαράττεσθαι καὶ διὰ πυρὸς εἰς τὸ σῶμα παρασήμω

dionysii hedere folio: quos ꝛ segregare in precōtrac=
διονύσου κισσοφύλλου, οὓς καὶ καταχωρίσαι εἰς τὴν πρυσυνεσαλμέ
tā libertatē. vt āt nō oīb⁹ infensus appareret: subꝫ
νην ἀνθεντίαν. ἵνα δὲ μὴ τοῖς πᾶσιν ἀπεχθόμενος φαίνηται, ὑπε
scripsit. si āt q̄ppiā ex illis voluerint inter eos q̄ sa=
γραψεν. ἐάν δέ τινες ἐξ αὐτῶν προαιρῶνται ἐν τοῖς κατὰ τὰς τε
ceris initiati sunt versari: hos eīles ciues alexā=
λετὰς μεμυημένους ἀνασρέφεσθαι, τοὺς ἰσοπολίτας ἀλεξαν=
drinis esse. aliq̄ q̄dē igit̄ in ciuitatē ciuitatis pieta=
δρεύσιν εἶναι. ἐνίοι μὲν οὖν ἐπὶ πόλεως τὰς τῆς πόλεως ἐυσε=
tes scalas abominati: facilitᵉ se ipos dederūt: tāḡ ma
βείας ἐπιβάθρας συγοῦντες, ἐυχερῶς ἑαυτοὺς ἐδίδοσαν, ὡς με
gne cuiusdā ptic̄paturi ghe ob futurā cū re=
γάλης τινὸς κοινωνήσοντες ἐυκλείας ὑπὸ τῆς ἐσομένης τῷ βα=
ge cōmunicationē. at plurimi gñosa aīa p̄naluerūt: ꝛ
σιλεῖ συναναστροφῆς. οἱ δὲ πλείοσι ψυχαῖα ψυχῆ ἐνίσχυσαν, καὶ
nō recesserīt a pietate. et pecunias pro vita cōmutā
οὐ διέγησαν τῆς ἐυσεβείας. τάτε χρήματα πρὸ τοῦ ζῆν ἀντικα
tes intrepide: tentabāt se ipos liberare ab asci
πελαστόμενοι ἀδεῶς, ἐπειρῶντο ἑαυτοὺς ῥύσασθαι ἐκ τῶν ἀπο
ptionib⁹: sperātes q̄ p̄scuerauerūt auxiliū se cōsecuturos. ꝛ
γραφῶν, ἐυέλπιδές τε καθεισήκεισαν ἀντιλήψεως τεύξεσθαι. καὶ
eos q̄ recesserāt ab ipis abominabant: ꝛ tāḡ hostes
τοὺς ἀποχωροῦντας ἐξ αὐτῶν ἐβδελύσσοντο, καὶ ὡς πολεμίους ἦ
gētis iudicabāt: ꝛ cōmuni cōuersatione ꝛ vtilitate p̄uabāt.
ἔθνους ἔκριτον, καὶ τῆς κοινῆς συναναστροφῆς καὶ ἐυχρηστίας ἐξέρυτ.
q̄ ꝛ cū cōperisset impi⁹: adeo irat⁹ est: vt
ἃ καὶ μεταλαμβάνων ὁ δυσεβὴς, ἐπὶ τοσοῦτον ἐχόλωσεν, ὥστε
nō solū in alexādriā indignarē: sed ꝛ ijs q̄ in regio
οὐ μόνον κατ' ἀλεξάνδρειαν διαργίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐν τῇ χώ
ne grauī⁹ aduersarē: ꝛ iuberet accelerātes cōgre
ρα βαρυτέρως ἐναντιωθῆναι, καὶ προσάξαι πεύσαντας συναγα
gare oēs in idē: ꝛ pestima nece vita p̄uare.
γεῖν πάντας ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ χειρίσω μόρῳ τοῦ ζῆν μεταστῆσαι.
his āt dispositis. fama inimica diuulgabat cōtra
τούτων δὲ δικονομουμένων φήμη δυσμενὴς ἐξηχεῖτο. κατὰ τοῦ
gentē hoīb⁹ cōcordib⁹ ad malefaciendū: occasione data
ἤθους ἀνθρώποις συμφρονοῦσιν εἰς κακοποίησιν, ἀφορμῆς δοθείσης
ad cōstitutōes: tāḡ a legib⁹ eos p̄hibētib⁹. at iu
εἰς διάθεσιν, ὡς ἂν ἐκτὸς τῶν νομίμων αὐτοὺς κωλυόντων. οἱ δὲ ἰου
dei q̄dē erga reges beniuolētiā ꝛ fidē imutabilē
δαῖοι, τὴν μὲν πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἔυνοιαν καὶ πίσιν ἀδιάστροφον
fuerāt seruātes. colētes āt deū ꝛ in hui⁹ lege
ἦσαν διαφυλάσσοντες. σεβόμενοι δὲ τὸν θεὸν καὶ τῷ τούτου νόμῳ
rēpublicā gerētes: separatōcꝫ faciebāt in aliq̄s ꝛ subuersiones.
πολιτευόμενοι, χωρισμὸν ἐποίουν ἐπί τινων καὶ καταστροφάς.
ob q̄ causam aliq̄b⁹ odiosi videbant. at iusticie opatio
δι' ἣν αἰτίαν ἐνίοις ἀπεχθεῖς ἐφαίνοντο. τῇ δὲ τῶν δικαίων ἐυπρα
ne ornātes cōuersationē: oīb⁹ hoīb⁹ p̄bati extite=
ξία κοσμοῦντες τὴν συναναστροφήν, ἄπασιν ἀνθρώποις ἐυδόκιμοι καθεισή
runt. ipam q̄dē igit̄ de gne in oībus vulgatā modestiaꝫ
κεισαν. τὴν μὲν οὖν πρὸ τοῦ ἤθους ἐν πᾶσι θρυλλουμένην ἐυπραξίαν οἱ
alienigene nequaq̄ cōnumerauerūt. at de adorationib⁹
ἀλλόφυλοι οὐδαμῶς διωρίσαντο. τὴν δὲ περὶ τῶν προσκυνήσεων ꝛ
moꝛib⁹ dissensionē diuulgabāt: dicētes neq̄ regi neq̄
καὶ τροφῶν διάστασιν ἐφύλλουν, φάσκοντες μήτε τῷ βασιλεῖ μήτε
exercitib⁹ amicos · homines esse: odiosos
τοῖς δυνάμεσιν ὁμοπαθοῦς τοὺς ἀνθρώπους γίνεσθαι, δυσμενεῖς
āt esse ꝛ maxime negocijs aduersantes. ꝛ nō quo
δὲ εἶναι καὶ μεγά τι τοῖς πράγμασιν ἐναντιουμένους. καὶ οὐ τῶ τυ
uis diffamauerūt vitupio. q̄ āt in ciuitate greci mihil le=
χόντι περιῆφαν φόγω. οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν ἕλληνες οὐδὲν ἠδικη
si: turbatiōnē inspatā circa hoīes vidētes: ꝛ
μένοι, παραχὴν ἀπροσδόκητον περὶ τοὺς ἀνθρώπους θεωροῦντες, καὶ
cōcursus subitos factos: auxiliari q̄dē nō poterāt. tyran
συνδρομὰς ἀπροσκόπους γινομένας, βοηθεῖν μὲν οὐκ ἔδεινον. τυραν
nica cū erat oppressio. cōsolabanꝫ āt ꝛ grauiter ferebāt: casi=
νικὴ παρὴν ἡ διάθεσις. παρεκάλουν δὲ καὶ δυσφόρως εἶχον, μετα πε
ra q̄s hec existimabāt. nō cū sic contēnet ta=
σεῖσθαί τε τοῦτο ὑπελάμβανον. μὴ γὰρ οὕτω παροραθήσεται τὴ
le cōstitutū q̄ nō ignorauerit. iā āt ꝛ q̄dā vicini q̄s ꝛ
λικοῦτο σύστημα μηδὲν ἠγνοηκώς. ἤδη δὲ καί τινες γείτονές τε καὶ

amici ꝛ q̄ cōuersabanꝫ: secrete q̄dā attrahētes: fi=
φίλοι καὶ συμπραγματευόμενοι, μυστικῶς τινας ἐπισπώμενοι, πί
dē ꝛ dabāt ꝓtegere: ꝛ oē diligēs admittere ad auxi
σεις ἐδίδουν συναυξεῖν, καὶ πᾶν ἐυτενὲς προσίεσθαι πρὸς ἀντί=
liū. ille q̄dē igit̄ in p̄senti ꝓsperitate exultās:
λημψιν. ἐκεῖνος μὲν οὖν τῇ κατὰ τὸ παρὸν ἐυκμερίᾳ γεγαυρωμένος,
ꝛ nō videꝫ maximi dei fortitudinē: existimās āt cōti=
καὶ τὸ καθορῶν τὸ τοῦ μεγίστου θεοῦ κράτος, ὑπολαμβάνων δὲ διηνε
nue in eodē p̄seuerare cōsilio: scripsit cōtra eos epistolā hāc.
κῶς ἐν τῇ αὐτῇ διαθέσει βουλῇ, ἔγραψε κατ' αὐτῶν ἐπιστολὴν τήν
rex ptoleme⁹ philopator in egypto ꝛ in
δε. Βασιλεὺς πτολεμαῖος φιλοπάτωρ τοῖς κατ' Αἴγυπτον καὶ κατὰ
loco ducib⁹ ꝛ militib⁹ gaudere ꝛ valere. valeo
τόπον στρατηγοῖς καὶ στρατιώταις χαίρειν καὶ ῥῶσθαι. ἔῤῥωμαι
āt ꝛ ego ipe ꝛ res nre. in asiam sa=
δὲ καὶ ἐγὼ αὐτὸς καὶ τὰ πράγματα ἡμῶν. τῆς εἰς τὴν ἀσίαν στρα=
ta nobis expeditione: quā scitis ꝛ ipi: deos ꝛ immisibili
μάτης ἡμῖν ἐπιστρατείας, ἧς ἴστε καὶ αὐτοί, τῇ τῶν θεῶν ἀπροπτώτω
auxilio fm rōnē ad finē ducta: putauim⁹ nō vi
συμμαχίᾳ κατὰ λόγον ἐπὶ τέλος ἀχθείσης, ἡγησάμεθα μὴ βία
lācec: benignitate āt ꝛ multa hūmanitate idulgēter tractare ha
δόραστος, ἐπιεικείᾳ δὲ καὶ πολλῇ φιλανθρωπίᾳ τιθηνήσασθαι τὰ κα
bitantes celē syriā ꝛ phenicia gētes: būfacere q̄s libēter.
κοῦντα κοίλην συρίαν καὶ φοινίκην ἔθνη, ἕν ποιῆσαι τε ἀσμένως.
ꝛ his q̄ in ciuitatib⁹ tēplis tribuētes redit⁹ multos:
καὶ τοῖς κατὰ πόλεσιν ἱεροῖς ἀποτείμαντες πρόσοδους πλείσας,
venim⁹ ꝛ in hierosolyma: ascēdentes honorare tēplū
προσηχθημεν καὶ εἰς τὰ ἱεροσόλυμα, ἀναβάντες τιμῆσαι τὸ ἱερὸν
sceleston ꝛ nūq̄ cessantiū ab amēna. illi āt verbo q̄dē
τῶν ἀλιτηρίων καὶ μηδέποτε λήγοντων τῆς ἀνοίας. οἱ δὲ λόγῳ μὲν
nram libēter suscipiētes p̄sentiā: at re falso:
τὴν ἡμετέραν ἀποδεξάμενοι παρουσίαν, τῷ δὲ πράγματι νόθως,
volentib⁹ nobis intrare in tēplū cor: ꝛ decēti=
προθυμηθέντων ἡμῶν εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν, καὶ τοῖς ἐκπρεπε
bus ꝛ pulcherrimis donis honorare: sūphijs adducti anti
σι καὶ καλλίστοις ἀναθήμασι τιμῆσαι, τύφοις φερόμενοι παλαιο
quis ꝓhibuerūt nos ab ingressu: cū inferiores cēnt nro roboꝛe:
τέροις ἔῤῥαγν ἡμᾶς τῆς εἰσόδου, λειπομένους τῆς ἡμετέρας ἀλκῆς,
ob q̄ habem⁹ erga oēs hoies amicitiā. at suā in
δι' ἣν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους φιλίαν. τὴν δὲ αὐτῶν εἰς ἡ=
nos inimicitiā manifestā statuētes: tāḡ soli gētiū oīs re
μᾶς δυσμένειαν ἔκδηλον καθιστάντες, ὡς μονώτατοι τῶν ἐθνῶν βα=
ges ꝛ suos būfactores cruciē tollētes: nihil legitimū
σιλεῦσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν ἐυεργέταις ὑφαυχενοῦντες, οὐδὲν γνήσιον
volūt ferre. nos āt hoꝛ stultitia adducti:
βούλονται φέρειν. ἡμεῖς δὲ τῇ τούτων ἀνοίᾳ συμπεριενεχθέντες,
ꝛ cū victoria aducniētes: ꝛ in egyptū oīb⁹ gē
καὶ μετὰ νίκης διακομισθέντες, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον τοῖς πᾶσιν ἐθ
tib⁹ humanit̄ occurrētes: vt decebat fecim⁹. in āt
νεσιν φιλανθρώπως ἀπαντήσαντες, καθὼς ἔπρεπεν ἐποιήσαμεν. ἐν δὲ
his erga hoīes ciusdē nationis cū eis oblitionē malox oīb⁹ notifi
τούτοις πρὸς τοὺς ὁμοφύλους αὐτῶν ἀμνησικακίαν ἅπασιν γνωρί=
cātes: obq̄ societatē. ꝛ creditas cū simplici=
ζοντες, διάτε τὴν συμμαχίαν. καὶ τὰ πεπισευμένα μετὰ ἀπλότη
tate ipis aprīcipio infinitas res audētes mutare:
τος αὐτοῖς ἀρχηθεν μυρία πράγματα πολυπράγμονα ἐξαλλοιῶσαι,
ꝛ participes semp sacerdotii cōstituere voluim⁹: ꝛ iure ciuita
καὶ μετόχους τῶν ἀεὶ ἱερέων καταστῆσαι ἐβουλήθημεν, καὶ πολιτεί
tis eos alexādrinox dignari. illi āt cōtrariū sperātes:
ας αὐτοὺς ἀλεξανδρέων καταξιῶσαι. οἱ δὲ τοὐναντίον ἐκδεχόμενοι,
ꝛ ingenita malignitate honestū repellētes: semp āt in
καὶ τῇ συμφύτῳ κακοηθείᾳ τὸ καλὸν ἀπωσάμενοι, διηνεκῶς δὲ εἰς τὸ
malū pni: nō solū respuerūt inhonorata poli=
φαῦλον ἐκκυλίοντες, οὐ μόνον ἀπεσκέδαντο τὴν ἀτίμητον πολιτεί
tiā: sed ꝛ abominanꝫ verboq̄s ꝛ tacite in ipis paucos
αν, ἀλλὰ καὶ βδελύσσονται λόγῳ τε καὶ σιγῇ τοὺς ἐν αὐτοῖς ὀλίγους
erga nos legitime dispositos: semp suspicātes ob insa
πρὸς ἡμᾶς γνησίως διακειμένους, παροξυνόμενοι διὰ τῆς δυσ
matā vitā · cito nos dissipaturos officia
κλεεστάτης ἐμβιώσεως διὰ τάχους ἡμᾶς καταῤῥέψαι τὰ κατορθω
recta. obq̄ ꝛ cōiecturis optime p̄uasi: hos in omnib⁹
μένα. διὸ καὶ τεκμηρίοις καλῶς πεπεισμένοι, τοὺς κατὰ πάντα

Universidad de Deusto
Biblioteca

dissentire a nobis modis: t puidētes ne forte subito po=
δυσνοῆν ἡμῖν τρόπον, καὶ προιδούμενοι μήποτε ἀφνιδίου με=
stea tumultu instāte nobis impios hos ad=ter
τέτταρα παραχῆς ἐνστάσης ἡμῖν τοὺς δυσεβεῖς τούτους κατὰ νώ
gus ꝓditores t barbaros habeam⁹ hostes: iussi=
του προδότας καὶ βαρβάρους ἔχωμεν πολεμίους, προστετάχα=
mus simul vt notificata erit epistola hec: eadē hora habitā
μεν ἅμα τῷ προσπεσεῖν τὴν ἐπιστολὴν τινὶ, ἀνθωρὶ τοὺς ἐννεμω=
tes cū vxorib⁹ t filijs cū cōtumelia t supplicijs mit=
μένους σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις μετὰ ὕβρεως καὶ σκυλμῶν ἀπο=
tere ad nos in vinculis ferreis vndiq; cōclu
σεῖλαι πρὸς ἡμᾶς ἐν δεσμοῖς σιδηροῖς πάντοθεν κατακεκλεισ=
sos: ad imedicabilē t ignominiosā decentē inimicis cedē.
μένους, εἰς ἀνήκεστον καὶ δυσκλεᾶ πρέποντα δυσμενέσι φόνον.
his cū simul punitis: putam⁹ in futurū tem
τούτων παρδόμου καλαδέντων, διειλήφαμεν εἰς τὸν ἐπίλοιπον χρό
pus pfecte nobis res in bono statu t optima dispositiōe
νον τελείως ἡμῖν τὰ πράγματα ἐν εὐσαβείᾳ καὶ βελτίσι διαθέσει
constitutū iri. ꝺcūq; ā t ꝓterierit aliquē iudeo⁹ a se=
καταξιωθήσεσθαι. ὅσοι δ' ἂν σκεπάσι τινὰ τῶν ἰουδαίων ἀπὸ γηρα
ne vsq; ad puer vsq; ad lactētes: turpissimis tormētis pu=
οῦ μέχρι νηπίου μέχρι τῶν θωμασίων, αἰχίσαις βασάνοις ἀπο
nicē cū tota domo.nūciarc ā ꝺ voluerit: obꝺ
τυμπανιδήσεται παγοικία. μηνύθη δὲ τὸν βουλόμενον, ἐφ' ᾧ τὴν
substātiā incidētis in penā accipiet: ctiā de re=
οὐσίαν τ ἐμπίπτοντος ὑπὸ τὴν ἐυθύναν λήψεται, καὶ ἐκ τοῦ βασι
gali pecunia drachmas duomille: t libertate coronabi=
λικοῦ ἀργυρίου δραχμὰς δισχιλίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας στεφανωθή
tur. ois ā loc⁹ vbicūq; deprehēsus fuerit oīno occultar⁹ in
σεται. πᾶς δὲ τόπος οὗ ἐὰν φωραθῇ ὁ σύνολον σκεπαζόμενος ἰου
deꝰ: ꝓ iaccessibilis t igne cōbust⁹ fiat: t toti mortali nature
δαῖος, ἄβατος καὶ πυριφλεγὴς γινέσθω, καὶ πάσι θνητῇ φύσει
penit⁹ inutilis apparebit in sēpiternū tps. t ꝺcē epi=
κατὰ πᾶν ἄχρηστος φανήσεται εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον. καὶ ὁ μὲν τῆς ἐπι
stole typus sic script⁹ erat. oīno ā vbi innotuit hic
στολῆς τύπος οὕτως ἐγέγραπτο. πάντα δὲ ὅπου προσέταττε τοῦ=
tussius: populare cōstitutū est gētib⁹ cōiuncti cū
το τὸ πρόσταγμα, δημοτελὴς συνίστατο τοῖς ἔθνεσιν εὐωχία μετὰ
iubilationib⁹ t gaudio. tanꝫ innetcrata eis diu
ἀλαλαγμῶν καὶ χαρᾶς. ὡσὰν τῆς προκατεσκηρωμένης αὐτοῖς πά
in mēte: cū audacia nūc demōstrata inimicitia.
λαι κατὰ διάνοιαν, μετὰ παῤῥησίας νῦν ἐκφαινομένης ἀπεχθείας.
at indeis incessabilis luct⁹ fuit t lugubris cū lachry
τοῖς δὲ ἰουδαίοις ἄληκτον πένθος ἦν καὶ παγόδυρτος μετὰ δακρύ=
mis clamor cū gemitib⁹: inflāmato vndiq; ipor corde ge
ων βοὴ στεναγμοῖς, πεπυρωμένης πάντοθεν αὐτῶν τῆς καρδίας ὅλο
mētiū insperatā subito eis illatā pni
φυρομένων τὴν ἀπροσδόκητον ἐξαίφνης αὐτοῖς ἐπικριθεῖσαν ὀλεθρί
tic.que lex: vel vrbs: vel ꝺs oīo habitabilis loc⁹: vel q̄ vie
αν. τίς νόμος, ἢ πόλις, ἢ τίς τὸ σύνολον οἰκητὸς τόπος, ἢ τίνες ἀνυ
plāctu t luctib⁹ sup eos nō implebanē: sic em̄ cū
σὶ κοπετοῦ καὶ γόων ἐπ' αὐτοῖς οὐκ ἐμπιπλῶντο; οὕτω γὰρ μετὰ
acerba t imite aīa ab his ꝺ ꝓ ciuitatē ducib⁹ vna
πικρᾶς καὶ ἀνοίκτου ψυχῆς ὑπὸ τῶν κατὰ πόλιν στρατηγῶν ὁμο=
nimiter expellebanē: vt ad externa supplicia etiā
θυμαδὸν ἐξαπεστέλλοντο, ὥστε ἐπὶ ταῖς ἐξάλλοις τιμωρίαις καὶ
aliqt inimicor⁹: accipiētes ante oculos cōmunē misi
τινας τῶν ἐχθρῶν, λαμβάνοντες πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν κοινὸν ἔλε
cordiā: t cōsiderātes incertū vite statū: plorarēt eo=
ον, καὶ λογιζομένους τὴν ἄδηλον τοῦ βίου καταφροφήν, δακρύειν αὐ=
rū infelicē expulsionē. ꝑibat em̄ sensū multitudo canitie
τῶν τὴν τρισάθλιον ἐξαποστολήν. ἤγετο γὰρ γηραιῶν πλῆθος πολιᾶ
coopertor ex senectute tarditate pedū incuruor puer
πεπυκασμένων τὴν ἐκ τοῦ γήρως νωθρότητα ποδῶν ἐπικύφων ἀνα
sionis ipetu violēte oi pudore ablq; ad velocē abuten=
τροπῆς ὁρμὴν βιαίας ἅπασης αἰδοῦς ἄνευ πρὸς ὀξεῖαν καταχρω=
tiū itinerationē.q̄ ā nup ad vite cōmunionē cōiugalē intrauc=
μένων πορείαν. αἱ δὲ ἄρτι πρὸς βίου κοινωνίαν γαμικὸν ὑπελυ=
rāt thalamū puelle: pro letitia suscipiētes luct⁹: t pul
θυῖαι πασὸν νεάνιδες, ἀντὶ τέρψεως μεταλαβοῦσαι γόους, καὶ κό
uere vnguētatā mixtā habētes cesariē: aperte ā ducte:
ρεις τὴν μυροβρόχῃ πεφυρμένην κόμην, ἀκαλύπτως δὲ ἀγόμεναι,

plāctū ꝓ hymeneis vnanimiter incipiebāt: tanꝫ laccrate vexa
θρῆνον ἀνθυμεναίων ὁμοθυμαδὸν ἐξῆρχον, ὡς ἐπαραγμῆναι σκυλ=
tionib⁹ alienigenis. vincte ā populares vsq; ad in nauē imis
μοῖς ἀλλοεθνέσι. δεσμίαι δὲ δημοσίαι μέχριτῆς εἰς τὸ πλοῖον ἐμ
sionē traḥebanē cū violētia. ipiq; hanꝫ cōiuges laqueis loco coro=
βολῆς εἵλκυσο μετὰ βίας. οἵτε γούτων συζυγεῖς βρόχοις ἀντὶ στέφε
nanꝫ fm cernices implicati cū florida iuuenili eta=
των τοὺς αὐχένας περιπεπλεγμένοι μετὰ ἀκμαίας νεανικῆς ἡλικί
te: pro cōiunio t adolescentiū ocio reliquos
ας, ἀντὶ εὐωχίας καὶ νεωτερικῆς ῥᾳθυμίας τὰς ἐπιλοίπους τῶν
nuptiaꝝ dies in luctib⁹ trāsegerūt: ad pedes iā mortē viden
γάμων ἡμέρας ἐν θρήνοις διῆγον, παρὰ πόδας ἤδη τὸν ἅδην ὁρῶν=
tes positā. abducebanē ā tcraꝫ more tracti vinculoꝫ fer=
τες κείμενον. κατηχθησαν δὲ θηρίων τρόπον ἀγόμενοι σιδηροδέσ=
reoꝫ necessitatib⁹. hi ꝺdē trāstris nauib⁹ affixi
μοις ἀνάγκαις. οἱ μὲν τοῖς ζυγοῖς τῶν πλοίων προσηλωμένοι τοὺς
collis:. illi ā fm pedes insolubilib⁹ cōstricti pedicis:
τραχήλους, οἱ δὲ τοὺς πόδας ἀρήκτοις κατησφαλισμένοι πέδαις,
itē t desuper dēsa tabula imposita. vt vndi
ἔτι καὶ τῷ καθύπερθεν πυκνῷ σανιδώματι διακειμένῳ. ὅπως πάν
qꝫ obtenebrati oculis: vitā insidiator in omni
ηθεν ἐσκοτισμένοι τοὺς ὀφθαλμούς, ἀγωγὴν ἐπιβούλων ἐν παντὶ
nauigatione accipērēt. his ā ad dictū nauigiū
τῷ καταπλῶ λαμβάνωσι. τούτων δὲ ἐπὶ τὴν λεγομένην χεδίαν
actis t nauigatione traiecta: sicut fuit sanci=
ἀχθέντων καὶ τ παραπλου περανθέντος, καθὼς ἦν διατεταγμέν=
tum a rege: iussit eos in ante ciuitatē hippo
μένον τῷ βασιλεῖ, πρυσέταξεν ἀγοὺς ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως ἱππο
dromo castra figere ingēti existēte mēsura: t ad
δρόμῳ παρεμβαλεῖν ἀπλέτῳ καθεσῶτι περιμέτρῳ, καὶ πρὸς
manifestū opprobriū valde opportuno existēte oīb⁹ ꝓ
παραδειγματισμὸν ἄγαν εὐκαιροτάτῳ καθεσῶτι πᾶσι τοῖς κα
gētib⁹ in ciuitatē: t ab his ad regionē
πατοικουμένοις εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς ἐκ τούτων εἰς τὴν χώραν
proficiscentib⁹ ad pegrinationē. vt neqꝫ exercitū ei⁹ cō=
στελλομένοις πρὸς ἐκδημίαν. πρὸς τὸ μὴ δὲ ταῖς δυνάμεσιν αὐτ κοι
mūicatiōe: neqꝫ oīno dignarēt muris. postꝫ ā hoc fac
νωνεῖν, μὴ δὲ τὸ σύνολον καταξιῶσαι περιβόλων. ὡς δὲ τοῦτο
tū est: audiēs ciuitatis cōtribules clam egrediētes
νηθη, ἀκούσας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ὁμοεθνεῖς κρυβῆ ἐκπορευομένους
frequētius lugere ignominiosā fratrū miseriā:
πυκνότερον ἀποδύρεσθαι τὴν ἀκλεᾶ τῶν ἀδελφῶν ταλαιπωρίαν,
tratus iussit t his simul codē modo diligēter
διοργισθεὶς προσέταξε καὶ τούτοις ὁμοῦ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελῶς
sicꝫ illis facere: nō diminutis em̄ vllū modū illo
ὡς ἐκείνοις ποιῆσαι, μηδὲν παρειμένοις κατὰ μηδένα τρόπον τῆς ἐκεί
nū supplicio: describi ā oē gen⁹ ex nomine. nō em̄
νων τιμωρίας, ἀπογραφῆναι δὲ πᾶν τὸ φῦλον ἐξονόματος. οὐ γὰρ
ante paulo demonstratā opem laboriosam scr
τὸν ἔμπροσθεν βραχὺ προδιδηλωθέντων ἔργων κατάπονον λα
uitute: tortos ā denūciatis tormētis ad finē dele
τρείαν, στρεβλωθέντας δὲ παρηγγελμέναις αἰκίαις τὸ τέλος ἀφανί
re vnꝰ sub tēpus dicī. facta est ꝺdē igit hoc
σαι μιᾶς ὑπὸ καιρὸν ἡμέρας. ἐγίνετο μὲν οὖν ἡ τούτων
descriptio cū acerba festinatiōe t ambitiosa assessio
ἀπογραφὴ μετὰ πικρᾶς σπουδῆς καὶ φιλοτίμου προσεδρί
ne ab ortu solis vsq; ad occasū: inexpeditū accipiēs
ας ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμεῶν, ἀνήνυτον λαμβάνουσα τὸ
finē ad dies quadraginta. maxime ā t cōtinue rex
τέλος ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα. μεγάλως δὲ καὶ διηνεκῶς ὁ βασι
gaudio repler⁹: cōiuia in oīb⁹ ido=
λεὺς χαρᾶ πεπληρωμένος, συμπόσια ἐπὶ πάντων τῶν εἰδώ=
lis cōstituēs errāte vltra veritatē mēte t pro
λων συνιστάμενος πεπλανημένῃ πόρρω τῆς ἀληθείας φρενὶ καὶ βε
fano ore: ipa ꝺdē muta t nō potētia eis loqui vel au
βλώσσοματι, τὰ μὲν κωφὰ καὶ μὴ δυνάμθα αὐτοῖς λαλεῖν ἢ ἀρή
xiliari laudās: in ā maximū deū nō decētia loquēs. post
γειν, ἐπαινῶν, εἰς δὲ τὸν μέγιστον θεὸν τὰ μὴ καθήκοντα λαλῶν. μετὰ
ā predictū tēporis interuallū nūciauerūt scri=
δὲ τὸ προειρημένον τ χρόνου διάστημα προσηνέγκαντο οἱ γραμμα
be regi: nō vltra posse indcoꝫ descriptionē
τεῖς τῷ βασιλεῖ, μηκέτι ἰσχύειν τὴν τῶν ἰουδαίων ἀπογραφὴν

Universidad de Deusto
Biblioteca

fieri ꝓpter immēsam · eoꝝ mltitudinē: quā essent in
ποιεῖσθαι διὰ τὴν ἀμέτρητον αὐτῶν πληθύν, καίπερ ὄντων κατὰ
regione plures adhuc: hi qdē in domib⁹ adhuc exis-
τὴν χώραν τῶν πλειόνων ἔτι, τῶν μὲν κατὰ τὰς οἰκίας ἔτι συνεσκο-
tes: hi āt in loco: tāq̄ impossibile existēte oīb⁹ in egy-
των, τῶν δὲ κατὰ τόπον, ὡς ἀδυνάτου καθεστῶτος πᾶσι τοῖς ἐπά-
pto ducib⁹. minante āt ipīs duri⁹ tāq̄ donis
γουσιν στρατηγοῖς. ἀπειλήσαντος δὲ αὐτοῖς σκληρότερον ὡς δεδωρο
corruptis ad machinatōez fuge: cōtigit manifeste ipīm circa
κοπηθόσι εἰς μηχανὴν τῆς ἐκφυγῆς, συνέβη σαφῶς αὐτὸν περὶ
hoc paruisse dicētib⁹ cū demōstratiōe: τ chartā iā
τοῦτ' πειθαρχῆσαι λεγόντων μετὰ ἀποδείξεως, καὶ τὴν χαρτηρίαν ἤδη
τ scriptorios calamos in qb⁹ utebant defecisse. hoc āt
καὶ τοὺς γραφικοὺς καλάμους ἐν οἷς ἐχρῶντο ἐκλελοιπέναι· τοῦτο δὲ
erat opatio auxiliātis iudeis e celo ꝓuidētie inui
ἦν ἐνέργεια τῆς τοῦ βοηθοῦντος τοῖς ἰουδαίοις ἐξ οὐρανοῦ προνοίας ἀνι-
etc. tūc vocans hermonē ꝓpositū elephātoꝝ
κτου· τότε προσκαλεσάμενος ἕρμωνα τὸν πρὸς τῇ τῶν ἐλεφάντων
cure: grauī plen⁹ ira τ idignatōe oīno inuertibi
ἐπιμελεία, βαρεία μεμεσωμένος ὀργῇ καὶ χόλῳ κατὰ πᾶν ἀμετάθε
lis: iussit in sequēti die abūdantib⁹ pugnis thu
τος, ἐκέλευσεν ὑπὸ τὴν ἐπερχομένην ἡμέραν δαψιλέσι δράκεσι λι
ris τ vino multo puro oēs elephātos pota-
βανωτοῦ καὶ οἴνῳ πλείονι ἀκράτῳ ἅπαντας τοὺς ἐλέφαντας ποτί-
re: q̄ erāt numero q̄ngenti. τ efferatos poculi
σαι, ὄντας τὸν ἀριθμὸν πεντακοσίους· καὶ ἀγριωθέντας τῇ τῶν μάχης
nimia subministratiōe: adducere ad occursum mortis iudeo-
ἀφθόνῳ χορηγίᾳ, εἰσαγαγεῖν πρὸς συνάντησιν τοῦ μόρου τῶν ἰουδαί-
rū. ille qdē hec iubēs: versus est ad cōuiuiū cōgregās
ων. ὁ μὲν τάδε προσάττων, ἐτρέπετο πρὸς τὴν ἐυωχίαν συναγαγὼν
maxime ex amicis τ exercitu odiose habētes cōtra
τοὺς μάλιστα τῶν φίλων καὶ τῆς στρατιᾶς ἀπεχθῶς ἔχοντας πρὸς
iudeos. at elephātoꝝ ꝓpositꝰ preceptū apte hermō
τοὺς ἰουδαίους. ὁ δὲ ἐλεφανταρχης τὸ προσαγὲν ἀραρότως ἕρμων
adiplebat. atq̄ ad hec ministri ad vesperā exeūtes
συνετέλει. ὅτε πρὸς τούτοις λειτουργοὶ κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐξιόντες
miseroꝝ ligabāt manꝰ τ reliq̄ machina
τὰς τῶν παλαιπώρων ἐδέσμευον χεῖρας, τήν τε λοιπὴν μηχανῶν
bant circa eos ſecuritatē: nocturnū existimātes simꝫ acceptura gē
τὸ περὶ αὐτοὺς ἀσφάλειαν, ἔννυχον δοξαντες ὁμοῦ λήψεσθαι τὸ φῦ
tem terminū mortis. q̄ āt oi ꝓtectione destituti videbant esse
λον πέρας τῆς ὀλεθρίας. οἱ δὲ πάσης σκέπης ἔρημοι δοκοῦντες εἶ
gētib⁹ iudei: ꝓpt vndiq̄ opp:imentē eos
ναι τοῖς ἔθνεσιν ἰουδαῖοι, διὰ τὴν πάντοθεν περιέχουσαν αὐτοὺς
cū vinculis necessitatē: oipotentē dīm τ oīs p:ē.
μετὰ δεσμῶν ἀνάγκην, τὸν παντοκράτορα κύριον καὶ πάσης δυνά-
tie dominantē: mificorde deū eoꝝ τ patrē: incessabili
μεως δυνασεύοντα, ἐλεήμονα θεὸν αὐτῶν καὶ πρᾶ, δυσκατάπαυστο
voce oēs cū lachrymis inuocauerūt: orātes quod cōtra se
βοᾶν πάντες μετὰ δακρύων ἐπεκαλέσαντο, δεόμενοι τὴν κατ' αὐτῶν
cōuertere cōsiliū impiū: τ liberare eos cū magni-
μεταστρέψαι βουλὴν ἀνοσίαν, καὶ ῥύσασθαι αὐτοὺς μετὰ μεγαλο-
fica apparitione ab ea q̄ erat ad pedes: in ꝓmptu morte. hoc qdē
μεροῦς ἐπιφανείας ἐκ τῆς παρὰ πόδας ἐν ἑτοίμῳ μόρου. τούτων μὲν
assidue supplicatio ascēdit in celū. at hermō immites
ἐκτενῶς ἡ λιτανία ἀνέβαινεν εἰς οὐρανόν. ὁ δὲ ἕρμων τοὺς ἀπλεεῖς
elephātos potās repletos vini abūdāti
ἐλέφαντας ποτίσας πεπλησμένους τῆς τοῦ οἴνου πολλῆς
subministratōe τ thure saturatos: mane ad
χορηγίας καὶ τοῦ λιβάνου μεμεσωμένους, ὄρθριος ἐπὶ τὴν
aulā affuit: de his nūciare regi.
αὐλὴν παρῆν, τὰ περὶ τούτων προσαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ.
at a seculi tpe creatiōnē bonā in nocte τ die
ὁ δὲ ἀπ' αἰῶνος χρόνου κτίσμα καλὸν ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρα
cōcessam ab eo q̄ gratificat oīb⁹ q̄b⁹ tpe vult
ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ χαριζομένου πᾶσιν οἷς ἂν αὐτὸς θελήση.
somni gtem misit ad regē. τ dulcissimo τ pfido cōpre
ὕπνου μέρος ἀπέστειλε πρὸς τὸν βασιλέα· καὶ ἡδίστῳ καὶ βαθεῖ κατε
hensus ē opatione dīi: iniquo qdē ꝓposito valde frau
χέθη τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ διαπόρου, τῆς ἀθέσμου μὲν προθέσεως πολὺ δεσ
dat⁹: at ab irrenocabili cogitatiōe maxime decept⁹. at
φαλμένος, τοῦ δὲ ἀμεταθέτου λογισμοῦ μεγάλως διεψευσμένος· οἱ δὲ
iudei prefignatā horā fugientes: sanctū laudabāt
ἰουδαῖοι τὴν προσημανθεῖσαν ὥραν διαφυγόντες, τὸν ἅγιον ἀνοσιον
deū· suū. τ iteꝝ orabāt facilē: demōstrare magnipotē-
θεὸν αὐτῶν· καὶ πάλιν ἀξίουν τὸν ἐυκαταλλακτον, δεῖξαι μεγαλο-
tis ei⁹ man⁹ potestatē gentib⁹ supbis. media exīte āt
δυνους ἀνοῦ χειρὸς κράτος ἔθνεσιν ὑπερηφάνοις. μεσουσης δὲ
tā decima hora ferme: q̄ ad excitandū cōstitut⁹ erat: subi-
ἤδη δεκάτης ὥρας χεδόν, ὁ πρὸς ταῖς κλησεσι τεταγμένος, ἀρχο-
to vocatos vidēs: pupugit accedens regē. τ vix
ως τοὺς κλητοὺς ἰδών, ἔνυξε προσελθὼν τὸν βασιλέα. καὶ μόλις
excitās: nūciauit cōuiuij tpe tā ꝓterire:
διεγείρας, ὑπέδειξε τὸν τῆς συμποσίας καιρὸν ἤδη παρατρέχον
de his ꝑmonē faciens. quē rex repu-
τα, τὸν περὶ τούτων λόγον ποιούμενος. ὃν ὁ βασιλεὺς λογισά-
tās τ versus in cōuiuiū: iussit eos q̄ venerāt
μενος καὶ τραπεὶς εἰς τὸν πότον, ἐκέλευσε τοὺς παραγεγονότ'
in conuiuiū cotā accūbere se. quo τ facto: hor
εἰς τὴν συμποσίαν ἀντικρυς ἀνακλιθῆναι αὐτ. οὐ καὶ νομίμου, πα
tabaꝰ in cōuiuiū dedētes se ipos: ꝓsentē cōuiuiū summe
ρηνεγκεῖς εἰς ἐυωχίαν δόντας ἑαυτ̄ς, τὸ πατρὸν τῆς συμποσίας ἐπιτολυ
celebrātes in letitia cōsummere ptem. lōge āt ꝓ
γεραιρομένους εἰς ἐυφροσύνην καταθέσθαι μέρος. ἐπιτελεῖον δὲ προ
cedente cōuiuio: hermonē accersens rex:
βαινούσης τῆς ὁμιλίας, τὸν ἕρμωνα μεταπεμψάμενος ὁ βασιλεύς,
cū acerba cōminatōe interrogauit: quā ob causam ꝓmissi sint
μετὰ πικρᾶς ἀπειλῆς ἐπυνθάνετο, τίνος ἕνεκεν αἰτίας εἰσάθησαν
iudei ꝓsentem die supuinere. ipō āt nūciāte
οἱ ἰουδαῖοι τὴν πεμπουσαν ἡμέραν περιβεβιωκότες. τὸ δὲ ὑποδλίξαν
nocte iussionē ad finē ꝓduxisse: τ amicis ei⁹
τος νυκτὸς τὸ προσαγὲν ἐπὶ τέλος ἠγηκοέναι, καὶ τῶν φίλων αὐτοῦ
testimoniū ꝓhibentib⁹: crudelitatē peiorē phalaridis habēs dixit:
πρασμαρτυρησάντων, τὴν ὠμότητα χείρονα φαλάριδος ἐχικῶς ἔφη,
hodierno somno grām habere eos. sine dilatione āt ad
τῶ τῆς σήμερον ὕπνω χάριν ἔχειν αὐτούς. ἀνυπερθέτως δὲ εἰς τὴν
ventum die similiter prepara elephātos
ἐπιτέλλουσαν ἡμέραν κατὰ τὸ ὅμοιον ἑτοίμασον τοὺς ἐλέφαντας
ad sceleſtos iudeoꝝ ꝓnitiem. cū dixisset āt rex:
ἐπὶ τὸν τῶν ἀθεμίτων ἰουδαίων ἀφανισμόν. εἰσώνης δὲ τ βασι-
vino oēs cū gaudio ꝓsentes simꝫ collau
λεὼς, ἀσμένως πάντες μετὰ χαρᾶς οἱ παρόντες ὁμοῦ συναυ
dātes: in ꝓpriā domū vnusq̄sq̄ reuersi sūt. τ nō tā
νέσαντες, εἰς τὸν ἴδιον οἶκον ἕκαστος ἀνέλυσε. καὶ οὐχ οὕτως
in somno cōsumpserūt. tpe noctis: q̄ in
εἰς ὕπνον κατεχρήσαντο τὸν χρόνον τῆς νυκτός, ὡς εἰς τὸ
ꝓmodas excogitādo miseris existimatis illusiones.
παντοίους μηχανᾶσθαι τοῖς παλαιπώροις δοκοῦσιν ἐμπαιγμούς.
dudū āt gall⁹ cāuerat matutin⁹: τ bestias cū armasset her
ἄρτι δὲ ἀλεκτρυὼν ἐκεκραγὼς ὄρθριος, καὶ τὰ θηρία καθωπλικὼς ὁ ἕρ
mō in magno porticu expectabat: q̄ āt p̄ ciuitatē mltitudo
μων, ἐν τῷ μεγάλῳ περιστύλῳ διεκίνει, τὰ δὲ κατὰ τὴν πόλιν πλήθη,
cōgregata erat ad miscrandū spectaculū expectās aurorā
συνηθροισο πρὸς τὴν δικτροτάτην θεωρίαν προσδοκῶντα τὴν πρωΐαν
cū auiditate. at iudei in indiuisibili animo suspēsi tpe:
μετὰ πανουδ̄ς. οἱ δὲ ἰουδαῖοι κατὰ τὸν ἀμερῆ ψυχουλκούμενοι χρόνον
mltilachrymā supplicatiōe ī cāticis luctuosis tendētes manꝰ in
πολυδάκρυοι ἱκετείαν ἐν μέλεσι γοεροῖς τείνοντες τὰς χεῖρ̄ εἰς τὸν
cēlū orabāt maximū deū: iteꝝ eis auxiliari breui. nōdū
οὐνὸν ἐδέοντο τ μεγίστου θῦ, πάλιν αὐτοῖς βοηθῆσαι συντόμως. οὕτω
āt solis radij spargebant: τ rege amicos excipien-
δὲ ἡλίου βολαὶ κατεπείρουν, καὶ τ βασιλέως τ̄ς φίλους ἐκδιχομέ
te: hermō adstās: vocabat ad exitū ostendens volū
νου, ὁ ἕρμ̄ παρασάς, ἐκάλει πρὸς τὴν ἔξοδον ὑποδεικνύων τὸ πρό
tatē regis in ꝓptu esse. ille āt cū ꝓcepisset
θυμον τοῦ βασιλέως ἐν ἑτοίμῳ κεῖσθαι· τοῦ δὲ ἀποδλιξαμένου
τ obstupuisset in iniquo exitu: oīno ignorā
καὶ καταπλαγέντος ἐπὶ τῇ παρανόμῳ ἐξόδῳ, κατὰ πᾶν ἄγνω
tia detent⁹ querebat: q̄ causa ob q̄ hoc il-
σία κεκρατημένος ἐπυνθάνετο, τί τὸ πρᾶγμα ἐφ' οὗ τοῦτο συ
li cū festinatiōe cōfectū est. hoc āt erat opatio cicto
τῷ μετὰ πανουδ̄ς τετέλεσαι. τοῦτο δὲ ἦν ἡ ἐνέργεια τοῦ πάν
rū dominātis dei: eoꝝ q̄ pri⁹ illi excogitata fuerāt oblitionē
τα διαποτεύοντος θεοῦ, τῶν πρὶν αὐτῷ μεμηχανευμένων λήθην

in mēte ponētis. nūciauit hermō t oēs ami
κατὰ διάνοιαν ἐντεθεικότος. ὑπεδέγνυεν ὁ ἕρμων καὶ πάντες οἱ φί=
ci: feras t exercit⁹ patos esse rex fm tuſ
λοι, τὰ θηρία καὶ τὰς δυνάμεις ἡγοιμάδαι Βασιλεῦ κατὰ τὴν σὴν
instās ꝓpositū. ille ātin dictis repler⁹ graui ira: eoꝙ
ἔκτεινη πρόθεσιν. ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσι πληρωθεὶς βαρεῖ χόλω, διὰ τὸ
circa hec ꝓuidētia dei disꝑsus fuisset ois ei⁹ cogitat⁹: intu=
πρὶ τούτων προνοίᾳ θεοῦ διεσκεδάδαι πᾶν αὐτῆ τὸ νόημα, ἐνατενί=
ens cū minis dixit. q̄tq̄t parētes affuerūt aut filiox filij:
σας μετὰ ἀπειλῆς εἶπεν. ὁ σοὶ γονεῖς παρῆσαν ἢ παίδων γόνοι,
hunc bestijs ferocib⁹ dauerūt ablūdantē cibū pro irrepiehē=
τὴν δὲ θηρσὶν ἀγρίοις ἐσκεύασαν ἀφιλῆ βοίναν ἀντὶ τῶν ἀνεγκλή=
sibilib⁹ mihi t maiorib⁹ meis pre se ferētib⁹ cōtinuā firmā fi=
των ἐμοὶ καὶ προγόνοις ἐμοῖς ἀποδεδειγμένων ὁλοχερῆ βεβαίαν πί=
dē eminēter iudeis. q̄q̄ sic̄dē nō ob simī educatiōis amorē
στιν ἐξόχως Ἰουδαίων. καί περ εἰ μὴ διὰ τὴν τῆς συντροφίας ζοργὴν
t necessitatis: vita pro his ꝓuare deberes. sic hermō inspera
καὶ τῆς χρείας, τὸ ζῆν ἀντὶ τούτων ἐζερεύνησε. οὕτως ὁ ἕρμων ἀπροσδό
tam piculosam sustinuit cōminationē. t aspectu t vul
κητον ἐπικίνδυνον ὑπήνεγκεν ἀπειλήν. καὶ τῇ ὁράσει καὶ τῷ προσώ
tu turbat⁹ est. vnusq̄sq̄ ātamicox cū tristitia erubescebāt: cō
πῳ συνεσκληκὸς δὲ τῶν φίλων σκυθρωπῶς ὑπεκρεόντων, τοὺς συ
gregatos dimiserūt quēlibet ad ꝓpria negocia. ipi q̄s in
νηθροισμένους ἀπέλυσαν ἕκαστον ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἀχολίαν. οἵ τε Ἰουδαῖοι
dei ea q̄ a rege audiētes: illustrē deū dīm
δαῖοι τὰ παρὰ τοῦ Βασιλέως ἀκούσαντες, τὸν ἐπιφανῆ θεὸν κύριον
regē regū laudabāt: t hanc opē ab eo cōse
Βασιλέα τῶν Βασιλέων ἤνουν, καὶ τῆς δὲ τῆς βοηθείας αὐτοῦ τετευ
cuti. fm ātas has leges rex cōstituēs rursus
χότες. κατὰ δὲ τούτους τοὺς νόμους ὁ Βασιλεὺς συσκηνάμενος πάλιν
conuiuiū: ad letitiā verti hortabat. at hermo
τὸ συμπόσιον, εἰς εὐφροσύνην τραπῆναι παρεκάλει. τὸν δὲ ἕρμω=
nē aduocās cū minis dixit. quotiēs tibi oportet de
να προσκαλεσάμενος μετὰ ἀπειλῆς εἶπεν. ποσάκις σοι δεῖ περὶ
his ipis imperare infelicissime: elephātos adhuc t nūc
τούτων αὐτῶν προστάττειν ἀθλιώτατε; τοὺς ἐλέφαντας ἔτι καὶ νῦν
arma fn crastinū ad iudeox ꝓnitē. at
καθόπλισον εἰς τὴν ἄυριον ἐπὶ τὸν τῶν Ἰουδαίων ἀφανισμόν. οἱ δὲ
simī discūbentes cognati icōstantē mentē ei⁹ admirātes: ꝓui
συναγακείμενοι συγγενεῖς τὴν ἀσταθῆ διάνοιαν αὐτοῦ θαυμάζοντες, προ
lerūt hec. rex: vsq̄ quo tāq̄ insensatos nos ten=
εφέρον τὸ τί. Βασιλεῦ, μέχρι τίνος ὡς ἀλόγους ἡμᾶς διατρίβας
tas: iubēs tā tertio eos delere: t itex in
ζεις, προστάσσων ἤδη τρίτον αὐτοὺς ἀφανίσαι, καὶ πάλιν ἐπὶ τῶν
rebus ex mutatione reuocās ate sancita: quox gra
πραγμάτων ἐκ μεταβολῆς ἀναλύων. τὰ σοὶ δεδογμένα; ὧν χαρὶν ἡ
ciuitas ob expectatōez tumultuab. t adaucta cōuersionib⁹: tā
πόλις διὰ τὴν προσδοκίαν ὀχλεῖ. καὶ πλησύνουσα συροφαῖς, ἤδη
t periclitat sepe diripi. vnde in oīb⁹ phala=
καὶ κινδυνεύει πολλάκις διαρπαδῆναι. ὅθεν ὁ κατὰ πάντα φάλα=
ris rex impler⁹ inscitia: t sacras ad cōsꝛ=
ρις Βασιλεὺς ἐμπλησθεὶς ἀλογισίας, καὶ τὰς γινομένας πρὸς ἑπι=
derationē iudeox in ipo mutationes aie nihili esti
σκοπῶν τῶν Ἰουδαίων ἐν αὐτῷ μεταβολὰς τῆς ψυχῆς παρ᾽ οὐδὲν ἡ=
mās: nō inicialū firmiter iusiurādū determinās: hos q̄dē sine
γούμενος, ἀτελέσαγον βεβαίως ὅρκον ὁρισάμενος, τοὺς μὲν ἀνυπερ
dilatione missux in iferni⁹ in genib⁹ t pedib⁹ ferarū punitos: ob
θέτως πέμψειν εἰς ᾅδην ἐν γόνασι καὶ ποσὶ θηρίων ἡκισμένους, ἐπι
centē exercitū āt cōtra iudeā solo equatā igne t hasta po=
στρατεύσαντα δὲ ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν ἰσόπεδον πυρὶ καὶ δόρατι θήσε
situx velociter: t inacessibilē illox nobis tēplū igne ꝓstratū velo
σθαι διατάχους, καὶ τὸν ἄβατον αὐτῶν ἡμῖν ναὸν πυρὶ πρηνέα τά=
citate ꝓficientib⁹ illic sacrificia in oē tp̄s cōstitu
χει τῶν συντελούντων ἐκεῖ θυσίας εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον κατα=
tux. tūc leti discedētes amici t cognati cū
σεν. τότε περιχαρεῖς ἀναλύσαντες οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς μετὰ
fide: disposuerūt exercit⁹ in opportunissimis locis
πίστεως, διέπασον τὰς δυνάμεις ἐπὶ τοὺς εὐκαιροτάτους τόπους
ciuitatis ad obseruatōez. at elephātox ꝓpositⁿ feras ferme vt sic
τῆς πόλεως πρὸς τήρησιν. ὁ δὲ ἐλεφάνταρχης τὰ θηρία κεδὸν ὡς εἰ
dicā in opus infandū adducēs: odoratissimis poculis vino
πεῖν εἰς κατάσημα μανιώδης ἀγνοχώς, ἐνοδὶς ἁγίοις πόμασιν οἴνω
thure cōmixto horribiliter patas · ꝓparationib⁹ circa auroꝛā:
λελιβαγωμένω φοβερῶς κεκοσμημένα κατασκευαῖς πρὸ τὴν ἑῴ,
ciuitate iā mūltitudinib⁹ innumerabilib⁹ in hippodromo ple
τῆς πόλεως ἤδη πληθέσιν ἀναριθμήτοις κατὰ τὸ ἱππόδρομου κα=
na: intrās ad aulā ad cōstitutū: incitauit
ταμεμεγωμένης, εἰσελθὼν εἰς τὴν αὐλὴν ἐπὶ τὸ προκείμενον, ὥτρυνε
regē. ille ātira graui implēs impiā mentē: omni
τὸν βασιλέα. ὁ δὲ ὀργὴ βαρεῖα γεμίσας δυσεβῆ φρένα, πάντι τῷ
mole cū feris exiuit: volēs immiti corde t
βάρει σὺν τοῖς θηρίοις ἐξώρμησε, βουλόμενος ἀτρώτω καρδίᾳ καὶ
pupillis oculox aspicere laboriosā t miserā pre
κόραις ὀφθαλμῶν θεᾶσαδαι τὴν ἐπίπονον καὶ παλαίπωρον τῶν προ
dictox subuersionē. iā δὲ elephātox egrediētib⁹ circa por
σεσημασμένων καταφορήν. ὡς δὲ τῶν ἐλεφάντων ἐξιόντων περὶ πυ
tā t subsequētis armati exercit⁹: et mūltitudinis iti=
λην καὶ τῆς συνεπομένης ἐνόπλου δυνάμεως, τῆς τε πλήθους πο
neris puluerē videtes: t horrisonū tumultū audiētes in
ρείας κονιορτὸν ἰδόντες, καὶ βαρυηχῆ θόρυβον ἀκούσαντες, οἱ Ἰουδ=
dei: vltimū vite momētū ipis illud existimātes esse finē
δαῖοι, ὑσάτην βίου ῥοπὴν αὐτοῖς ἐκείνην δοξαντες εἶναι τὸ τέλος τῆς
miserrime expectatiōis: ad miseratōez t luct⁹ versi: oscula bam
ἀθλιωτάτης προσδοκίας, εἰς ὄικτον καὶ γόους τραπέντες, κατεφί=
tur se ad inuicē cōpliciti cognatis in col=
λουν ἀλλήλους περιπλεκόμενοι τοῖς συγγενέσιν ἐπὶ τοὺς τραχή
la ꝓambētes: parētes filijs t matres puellis. alie āt
λους ἐπιπίπτοντες, γονεῖς παισὶ καὶ μῆτρες νεάνισιν. ἕτεραι δὲ
nupgenitos ad vbera habētes ifantes vltimū fugētes lac. at
νεογνὰ πρὸς μαστοὺς ἔχουσαι βρέφη τελευταῖον ἔλκοντα γάλα. οὐ
q̄ t pri⁹ eis facta auxilia de ce
μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τὰς ἔμπροσθεν αὐτῶν γενομένας ἀντιλήψεις ἐξ οὗ
lo cognoscētes: pronos vnanimiter ꝓsciētes seipos t in
ραῦ συνιδόντες, πρηνεῖς ὁμοθυμαδὸν ῥίψαντες ἑαυτοὺς καὶ τὰ νή
fantes amouētes ab vberib⁹: clamauerūt voce magna valde:
πια χωρίσαντες τῶν μαστῶν, ἀνεβόησαν φωνῇ μεγάλῃ σφόδρα,
vniuersi principi supplicātes: miserēti cū apparitiōe
τὸν τῆς ἁπάσης δυνάμεως ἱκετεύοντες, ὀικτεῖραι μετὰ ἐπιφανείας
eox iā ad portas mortis cōstitutox. eleazar⁹ āt q̄dā vir
αὐτοὺς ἤδη πρὸς πύλαις ᾅδου καθεστῶτας. ἐλεάζαρος δέ τις ἀνὴρ
insignis eox q̄ ex regione sacerdotū: i senectute etatē
ἐπίσημος τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἱερέων, ἐν πρεσβείῳ τὴν ἡλικίαν
iā sortit⁹: t oī q̄ sm vitā virtute ornat⁹: eos q̄
ἤδη ἀλογχώς, καὶ πάσῃ τῇ κατὰ τὸν βίον ἀρετῇ κεκοσμημένος, τοὺς
circa se cōprimēs seniores ab inuocādo sanctū deū:
πρὸ αὐτὸν καταστείλας πρεσβυτέρους ἐπικαλεῖδαι τὸν ἅγιον δν',
orauit hec. rex magnipotēs: altissime: opū de⁹:
προσηύξατο τάδε. Βασιλεῦ μεγαλοκράτωρ, ὕψιστε, παντοκράτωρ δέ',
oēm gubernās in mīsericordijs creaturā: inspice in abraam
τὴν πᾶσαν διακυβερνῶν ἐν οἰκτιρμοῖς κτίσιν, ἔτι δὲ ἐπὶ Ἀβραὰμ
semē: in sanctificati filios iacob: partis sanctificate tue po
σπέρμα, ἐπὶ ἡγιασμένου τέκνα Ἰακώβ, μερίδος ἡγιασμένης σου λα
pulū ꝓegrina era pegrinū iiuste peuntē pater. tu pharaonē abūdantē
ον ἐν ξένῃ γῇ ξένον ἀδίκως ἀπολλύμενον πρὸ. σὺ φαραὼ πλουτοῦντα
currib⁹ olim egypti hui⁹ ꝓncipē sublatū immiti auda
ἅρμασι τὸ πρὶν ἀγυάλωτου παύτης δυνάσην ἐπαρθέντα ἀνοίκτῳ θρα
cia t lingua magniloqua: cū supbo exercitu mari vin=
σει καὶ γλώσσῃ μεγαλορρήμονι, σὺν τῇ ὑπερηφάνῳ στρατιᾷ πανωβρό
ctos perdidisti: lucē ostēdens mīe israel generi. tu im
χους ἀπώλεσας, φέγγος ἐπιφανὲς ἐλέους Ἰσραὴλ ῥύει. σὺ γὸν ἀνα
mēlis exercitib⁹ superbientē senacherib grauē assyrion re=
ριθμήτοις δυνάμεσι γαυρωθέντα σεναχηρεὶμ βαρὺν ἀσυρίων βασι
gē: lancea oēm subditā iā accipiētē terrā: t ela=
λέα, δόρατι τὴν πᾶσαν ὑποχείριον ἤδη λαβόντα γῆν, καὶ μετεωρι
tum cōtra sctām tuā ciuitatē: grauia loquentē supbia t au=
δέντα ἐπὶ τὴν ἁγίαν σου πόλιν, βαρέα λαλοῦντα κόμπῳ καὶ θρα
dacia: tu dñe fregisti. manifestā demōstrās gētib⁹ multis tuā
σει, σὺ δέ, ὦ δέσποτα ἔθραυσας. ἑκδηλον δικαιεῖς ἔθνεσι πολλῆς τὸν
potentiā. tu in babylonia tres socios igni ani
κράτος. σὺ τοὺς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν τρεῖς ἑταίρους πυρὶ τὴν ψυ
mā volūtarie tradētes vt nō seruirēt vanis: igni
χὴν ἀυθαιρέτως διδόντας εἰς τὸ μὴ λατρεῦσαι τοῖς κενοῖς, διέπυ
tū rorefaciēs caminū: liberasti vsq̄ad capillū illesos: flāmā
ρον δρόσισας κάμινον, ἐρρύσω μέχρι τριχὸς ἀπημάντους, φλόγα

Universidad de Deusto
Biblioteca

oibus immittēs aduersarijs. tu calūnijs inuidie leo=
πᾶσιν ἐπιπέμψας τοῖς ὑπεναντίοις. σὺ γὰρ δλαβολαῖς φθόνου λέου
nib⁹ in terra plectū feris cibū daniele ad lucē reduxisti icolumē.
σι κατὰ γῆς ῥιφέντα θηρσὶ βορὰν δανιὴλ εἰς φῶς ἀνήγαγες ἀσινῆ.
et in mari educati in vētre ceti ionā liquescentē icessant: ille=
τόντε βυθοτρεφοῦς ἐν γαστρὶ κήτους ἰωνᾶν τηκόμενον ἀφειδῶς, ἀπη
sum oīb⁹ familiaribꝰ demōstrasti pr̄. t nūc maiorꝫ ōtestatoꝝ. mirificoꝝ.
μαγον πᾶσιν οἰκείοις ἀνέδειξας πρ̄. καὶ νῦν μισύβρι. πολυέλεε.
oīm p̄rectoꝝ. cito appare. his q̄ ex israel genere:
τῶν ὅλων σκεπαστά. ὁ τάχος ἐπιφάνηθι τοῖς ἀπὸ ἰσραὴλ γένους,
ab ād abominatis scelestis gētib⁹ afflictis. si ād impietatib⁹
ὑπὸ δὲ ἐβδελυγμίων ἀνόμων ἐθνῶν ὑβριζομένοις. εἰ δὲ ἀσεβείας
fm pegrinationē vita nr̄a cōstricta ē liberās nos de ini
κατὰ τὴν ἀποικίαν ὁ βίος ἡμῶν ἐνέχηται, ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ ἐχ=
micoꝝ manuꝫ: vt volueris dñe perde nos morte. nō va
θρῶν χειρός, ὡς προαιρῇ δέσποτα ἀπόλεσον ἡμᾶς μόρῳ. μὴ γὰρ τοῖς μα
nis vana sapientes benedicāt in dilectoꝝ
ταίοις δι ματαιόφρονες ἐυλογησάτωσαν ἐπὶ τῇ τῶν ἠγαπημένων
ate pditione dicētes: neq⁹ de⁹ illoꝝ liberauit eos. tu ād
σου ἀπωλεία λέγοντες, οὐ δὲ ὁ θεὸς αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς. σὺ δὲ
oēm fortitudinē t potētiā habēs oēm sēpiterne: nūc ꝓspice. mise
ὁ πᾶσαν ἀλκὴν καὶ δυναστείαν ἔχων ἄπασαν αἰώνιε, νῦν ἐπίδε. ἐλέη
rere nr̄i q̄ p iniuriā iniquoꝝ iniustā e vita ēmouemur ad
σον ἡμᾶς τοὺς καθ' ὕβριν ἀνόμων ἀλόγιστον ἐκ τῆς μεθεσμίους ἐν
insidiatoꝝ morē. admirenē ād gētes tuā virtutē inuictā hodie
ἐπιβουλῶν τρόπω. πῆξάτω δὲ ἔθνη σὴν δύναμιν ἀνίκητον σήμερον
venerāde: potētiā habēs in saluatōe iacob generis. orat te ois
ἔντιμε, δύναμιν ἔχων ἐπὶ σῴᾳ ἰακὼβ γένους. ἱκετεύει σε ὁ πᾶν
mltitudo infantū t hoꝝ parētes cū lachrymis. demōstrēt
πλῆθος τῶν νηπίων καὶ οἱ τούτων γονεῖς μετὰ δακρύων. δειχθήτω
oibus gētib⁹ ꝙ nobiscū es dñe: t nō auertisti fa=
πᾶσιν ἔθνεσιν ὅτι μεθ' ἡμῶν εἶ κύριε, καὶ οὐκ ἀπέστρεψας τὸ πρόσω=
ciē tuā a nobis. sed sicut dixisti: ꝙ neq⁹ in terra inimicoꝝ
πόν σου ἀφ' ἡμῶν. ἀλλὰ καθὼς εἶπας, ὅτι οὐδ' ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν
suoꝝ exūtes cōtēpsisti eos: sic adimple dñe. at eleazaro
αὐτῶν ὄντων ὑπερεῖδες αὐτούς, οὕτως ἐπιτέλεσον κέ. τὸ δὲ ἐλεαζάρου
desinēte iā ab oratione: rex cū seris t om=
λήγοντος ἄρτι τῆς προσευχῆς, ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς θηρίοις καὶ πᾶσι
ni exercit⁹ horrore fm hippodromū aderat.
τὶ τῶ τῆς δυνάμεως φρυάγματι κατὰ τὸν ἱππόδρομον παρῆν. ꝫ
t aspicientes tudei: valde in celū exclamauerūt: ad⁹ ve: t
καὶ θεωρήσαντες οἱ ἰουδαῖοι, μέγα εἰς οὐρανὸν ἀνέκραξαν, ὥστε καὶ
adiacētes cōualles simphonātes continuū luctū
τοὺς παρακειμένους αὐλῶνας συνηχήσαντας ἀκατάσχετον οἰμωγὴν
facerēt cū vniuerso exercitu. tūc gliosus. ops ⁊ --
ποιῆσαι παντὶ τῷ στρατοπέδῳ. τότε ὁ μεγαλόδοξος. παντοκράτωρ
t verax de⁹: ostendēs sanctā suā faciē: aquit ce=
καὶ ἀληθινὸς θεός, ἐπιφάνας τὸ ἅγιον αὐτοῦ πρόσωπον, ἠνέῳξε τὰς οὐρα
li portas. a q̄b⁹ inclyti duo terribiles aspectu angeli descēde
νοῦ πύλας. ἐξ ὧν δεδοξασμένοι δύο φοβεροειδεῖς ἄγγελοι κατέβη=
rūt manifesti oīb⁹ ptcr̄p indeis. t restiterūt. t exer
σαν φανεροὶ πᾶσι πλὴν τοῖς ἰουδαίοις. καὶ ἀντέστησαν. καὶ τὴν δύνα
citū hostilē repleuerūt turbatione t timore: t imobilib⁹
μιν τῶν ὑπεναντίων ἐπλήρωσαν ταραχῆς καὶ δειλίας, καὶ ἀκινήτους
ligauerūt pedicis. t horrēs etiā regis corp⁹ factū est:
ἔδησαν πέδαις. καὶ ὑπόφρικον καὶ τὸ τοῦ βασιλέως σῶμα ἐγένετο,
t oblitio audaciā ei⁹ granē cepit. t cōuerterūt se
καὶ λήθη τὸ θράσος αὐτοῦ τὸ βαρύθυμον ἔλαβε. καὶ ἀπέστρεψαν τὰ θη
stias aduersus cōsequētes armatos exercit⁹. t cōculcabāt il=
ρία ἐπὶ τοὺς συνεπομένους ἐνόπλους δυνάμεις. καὶ κατεπάτουν αὐ=
los t interficiebāt. t cōuersa est regis ira in miam t
τοὺς καὶ ὀλοθρευον. καὶ μετεστράφη τοῦ βασιλέως ἡ ὀργὴ εἰς ὄικτον καὶ
lachrymas p̄ro ijs q̄ p̄ri⁹ a se excogitata fuerāt. audiēs em̄
δάκρυα ὑπὲρ τῶν ἐμπροσθεν αὐτῷ μεμηχανημένων. ἀκούσας γὰρ
clamorē: t vidēs ꝓnos oēs in pditionē: la=
τῆς κραυγῆς, καὶ συνιδὼν πρηνεῖς ἅπαντας εἰς τὴν ἀπώλειαν, δα
chrymās cū ira amicis minabat dicēs. rege abutimi=
κρύσας μετ' ὀργῆς τοῖς φίλοις διπειλεῖτο λέγων. παραβασιλευ
ni: t tyrānos trāsgressi estis crudelitate. t me ipm vrin
ετε, καὶ τυράννους ὑπερβεβήκατε ὠμότητι. καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν ὑμῶν
būfactoꝝ, conamini a p̄incipatu iā t aia submouere
εὐεργέτην ἐπιχειρεῖτε τῆς ἀρχῆς ἤδη καὶ τοῦ πνεύματος μεθιέν=
clam machinātes q̄ nō expedisti regno. q̄s eos q̄ obti
λαθρα μηχανώμενοι τὰ μὴ συμφέροντα τῇ βασιλεία. τίς γοὺς κρα=
nuerūt nr̄e in fide regionis munitiones: domo remo
τήσαντας ἡμῶν ἐν πίστει τὰ τῆς χώρας ὀχυρώματα, τῆς οἰκίας ἀπω
uens vniquēq⁹ iniuste cōgregauit huc: q̄s eos q̄ a p̄ncipio beniuolētia erga
σήσας ἕκαστον ἀλόγως ἠθροισεν ἐνθάδε, τίς γοὺς ἐξ ἀρχῆς εὐνοία πρὸς
nos in oīb⁹ supant oēs gētes: t q̄ laborio
ἡμᾶς κατὰ πάντα διαφέροντας πάντων ἐθνῶν, καὶ τοὺς χει=
sissima sepe hoīm suscepertūt picula: sic
ρίστους πλεονάκις ἀνθρώπων ἐπιδεδιγμένους κινδύνους, οὕτως
iniq⁹ implicuit supplicijs: solūte. dissoluite iniusta vin
ἀθέσμοις περιέβαλεν αἰκίαις; λύσατε. ἐκλύσατε ἄδικα δε=
cula. ad ꝓpria cū pace dimittite: ante facta
σμά. εἰς τὰ ἴδια μετ' εἰρήνης ἐξαποστείλατε, τὰ προπεπραγμένα
euitantes. dimittite filios oipotētis cele=
παραιτησάμενοι. ἀπολύσατε τοὺς υἱοὺς τοῦ παντοκράτορος ἐπουρα
stis dei viuētis. q̄ a nr̄is vsq⁹ nūc maiorib⁹ incolumē
νίου θεοῦ ζῶντος. ὃς ἀφ' ἡμετέρων μέχρι τοῦ νῦν προγόνων ἀπαραπόδι
cū gl̄ia statū exhibet nr̄is negociis. ille
στον μετὰ δόξης εὐσέβειαν παρέχει τοῖς ἡμετέροις πράγμασιν. ὁ
q̄dē igit̄ hec dixit. ip̄i at in indiuisibili tp̄e soluti: sancti saluatoꝝ
μὲν οὖν ταῦτα ἔλεξεν. οἱ δὲ ἐν ἀμερεῖ χρόνῳ λυθέντες, τὸν ἅγιον σῶτα
dei sui bñdicebāt: nup morte cuadētes. postea rex
θεὸν αὐτῶν εὐλόγουν, ἄρτι γὰρ θάνατον ἐκπεφευγότες. εἶτα ὁ βασι
in ciuitatē reuersus: p̄fectis redimis accer=
λεὺς εἰς τὴν πόλιν ἀπαλλαγείς, τὸν ἐπὶ τῶν προσόδων προσκαλε=
sens: iussit vina q̄s t reliqua ad cōuiuiū necessaria
σάμενος, ἐκέλευσεν οἴνους τε καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς εὐωχίαν ἐπιτήδεια
tudeis p̄bere ad dies septē: iudicās eos in quo loco
τοῖς ἰουδαίοις χορηγεῖν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά, κρίνας αὐτοὺς ἐν ᾧ τόπῳ
putauerāt morte suscipere: in hoc in letitia omni so=
ἔδοξαν τὸν ὄλεθρον ἀναλαμβάνειν, ἐν τούτῳ ἐν εὐφροσύνῃ πάσῃ σω
teria celebrare. tūc q̄ p̄ri⁹ cōtumelijs affectui erāt t ꝓpe morte: potiꝰ ād
τήρια ἄγειν. τότε οἱ πρὶν ἐπονείδιστοι καὶ πλησίον ὄδου, μᾶλλον δ' in
ipa ambulauerāt: p̄ro acerba t lugubri morte: cōuiuiū
ἐπ' αὐτῷ βεβηκότες, ἀντὶ πικροῦ καὶ δυσαιάκτου μόρου, κώμων
salutare cōstituētes: ad morte ip̄is t sepultura deputa
σωτήριον συνησάμενοι, τὸν εἰς πᾶσιν ἀνυποῖς καὶ ταφον ἡτοιμασμέ
tū loci tenorē iuiserūt pleni gaudio. finicā=
νον τόπον κλισίαις κατεμερίσαντο πλήρεις χαρμονῆς. καταλήξαν
tes ād luctꝰ gemitosū cantū: resumpserūt cantū patriū: saluatorē
τες δὲ θρήνου πανόδυρτον μέλος, ἀνέλαβον ὠδὴν πάτριον, τὸν σῶτα
t miraculoꝝ factorē laudātes deū. luctū q̄s oēm t gemitū repel
καὶ τεραστοιὸν ἀνοῦντες θεόν. οἰμωγήντε πᾶσαν καὶ κωκυτὸν ἀπω
lentes: choreas cōstituerūt letitie pacifice signū. eodēmō
σάμενοι, χορους συνίσαντο εὐφροσύνης εἰρηνικῆς σημεῖον. ὡσαύτως
ād et rex ꝓ his symposiū magnū cōgregās: incer=
δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς πρὸ τούτων συμπόσιον βαρὺ συναγαγών, ἁδια=
santer in celū cōfitebaē magnifice p̄ro inopina
λείπτως εἰς οὐρανὸν ἀνθομολογεῖτο μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ τῇ παραδό
ta facta et saluatione. q̄ q̄s p̄ri⁹ in pditionē t quiū esca
ξῳ φωνήσει αὐτῷ σωτηρία. δι τε πρὶν εἰς ὄλεθρον καὶ διωνοβρότους
eos futuros existimabāt: t cū gaudio descripserāt: gemue
αὐτῆς ἐσεσθαι τιθέμενοι, καὶ μετὰ χαρᾶς ἀπογραφάμενοι, κατεσέπα
rūt pudorē in sc̄ipis induti: t inflāmata audacia
σαν αἰσχύνην ἐφ' ἑαυτοῖς περιβαλλόμενοι; καὶ τὴν πυρίπνουν τόλμαν
inglorie extincti. et indei sicut p̄dixim⁹ cōstituentes
ἀκλεῶς ἐσβεσμένοι. ὅτε ἰουδαῖοι καθὼς προειρήκαμεν συσησάμενοι
predictū chor: cū cōuiuio in gratiar actionib⁹ letis t
τὸν προειρημένον χορόν, μετ' εὐωχίας ἐν ἐξομολογήσεσιν ἱλαραῖς καὶ
psalmis trāsigebāt. t cōmunē statuentes de his legē: in om=
ψαλμοῖς δὴ γον. καὶ κοινὸν ὁρισάμενοι περὶ πάντων θεσμὸν, ἐπὶ πᾶ=
ni habitatione sua in gnatiōes p̄dictos dies agere
σαν τὴν παροικίαν αὐτῶν εἰς ἡνεὰς τὰς προειρημένας ἡμέρας ἄγειν
decreuerūt hilares: nō pot⁹ causa t gule: saluatiōis χο p
ἔγνωσαν εὐφροσύνους, οὐ πότου χάριν καὶ λυχνείας, σωτείας δὲ τῆς διὰ
deū facte ip̄is. adierūt ād regē: dimissionē su=
θεὸν γνωμῆς αὐτοῖς. ἐνέτυχον δὲ τῷ βασιλεῖ, τὴν ἀπόλυσιν αὐ=
am ad ꝓpria petentes. describūt ād eos a q̄nta
τῶν εἰς τὰ ἴδια αἰτούμενοι. ἀπογράφονται δὲ αὐτοὺς ἀπὸ τεσσάρης
t vicesima pachō: vsq⁹ ad quartā epiph ad dies qua
καὶ εἰκάδος τοῦ παχών, ἕως τῆς τετάρτης τοῦ ἐπιφ ἐπὶ ἡμέρας τεσ

Universidad de Deusto
Biblioteca

draginta. cōstituūt ār eox pditionē a dnta
σαράκοντα. συνίσαγον δὲ αὐτῶν τὴν ἀπώλειαν ἀπὸ πεμπτης τοῦ=
epiph vsqz ad septimā: dieb9 trib9. in qb9 τ gllose osten=
ἐπὶ φ ἕως ἑβδόμης, ἡμέραις τρισὶν. ἐν αἷς καὶ μεγαλοδόξως ἐπιφα9
dens miam suā oim pceps: incolumes eos liberauit
νας τὸ ἔλεος αὐτοῦ ὁ τῶν ὅλων δυνάστης, ἀπαίσους αὐτοὺς ἐρρύσατο
vnanimiter. comessabant ār oib9 ab rege necessarijs donati: vsq
ὁμοθυμαδόν. εὐωχοῦντο δὲ πάνθ' ὑπὸ τοῦ βασιλέως χορηγούμενοι, μέ=
ad quartā decimā. in q̄ τ colloquiū fecerūt de
χρι τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης. ἐν ᾗ καὶ τὴν ἐντυχίαν ἐποιήσαντο περὶ
liberatione sua. collaudās qs eos rex: scri=
τῆς ἀπολύσεως αὐτῶν. συναινέσας τε αὐτοὺς ὁ βασιλεύς, ἔγρα
pſit eis subscriptā epistolā ad in ciuitate
ψεν αὐτοῖς τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς κατὰ πόλιν
ducēs magnanimiter instantiā habentē. rex ptole=
στρατηγοὺς μεγαλοψύχως τὴν ἐντευξιν ἔχουσαν. βασιλεὺς πτολε
meus philopator q̄ sunt in egypto ducib9 τ oib9 pre
μαῖος φιλοπάτωρ τοῖς κατ' αἴγυπτον στρατηγοῖς καὶ πᾶσι τοῖς τε
positis sup negocia gaudere τ valere. valem9 ār τ
ταγμένοις ἐπὶ πραγμάτων χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι. ἐρρώμεθα δὲ καὶ
nos τ filij nri: pſperāte nobis magno deo
αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν, κατευθύναντος ἡμῖν τοῦ μεγάλου θεοῦ τὰ
negocia sicut volum9. ex amicis qdā malox moriſ frequē
πράγματα καθὼς προαιρούμεθα. τῶν φίλων τινὲς κακοηθείᾳ πυκνό=
tius nobis adstātes: pſuaserūt nobis ad eos q̄ sub
τερον ἡμῖν παρακείμενοι, συνέπεισαν ἡμᾶς εἰς τὸ τοὺς ὑπὸ τὴν
regno iudeos cōiunctos in cōgregatōes puniēdū no=
βασιλείαν Ἰουδαίους συναθροίσαντες σύστημα κολάσασθαι ξενίζου
uis rebellatox supplicijs. pretēdentes nūquā bonū statū habituras nras
σαις ἀποστατῶν τιμωρίαις. προφερόμενοι μήποτε εὐσταθήσειν ἡμῶν
res: ob q̄ habēt hi cōtra oēs gētes inimicitiā:
τὰ πράγματα, διὸ τὴν ἔχουσιν οὗτοι πρὸς πάντα τὰ ἔθνη δυσμένειαν,
donec pficiāt hoc. q̄ τ vinctos adducētes eos
μέχρις ἂν συντελεσθῇ τοῦτο· οἱ καὶ δεσμίους καταγαγόντες αὐτοὺς
cum afflictionib9 tāq̄ mācipia: potius ār tāq̄ pditores: sine vl=
μετὰ σκυλμῶν ὡς ἀνδράποδα, μᾶλλον δὲ ὡς ἐπιβούλους, ἄνευ πά
lo discrimine τ inq̄sitione: coniati sunt occidere: lege scy=
σης ἀνακρίσεως καὶ ἐξετάσεως, ἐπεχείρησαν ἀνελεῖν, νόμου σκυ=
thax ferociorē induti crudelitatē. nos xo pro his
θῶν ἀγριωτέραν ἐμπεπορπημένοι ὠμότητα. ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τούτοις
acerbi9 cōminantes: iurta q̄ habem9 erga oēs hoies
σκληρότερον διαπειλησάμενοι, καθ' ἣν ἔχομεν πρὸς ἅπαντας ἀνούς
benignitatē: vix vitā eis cōdonantes: τ celestē deū co=
ἐπιείκειαν, μόγις τὸ ζῆν αὐτοῖς χαρισάμενοι, καὶ τὸν ἐπουράνιον θεὸν ἐγ
gnoscētes fortiter ptegentē iudeos: vt patrē pro=
νωκότες ἀσφαλῶς ὑπερησπικότα τῶν Ἰουδαίων, ὡς πατέρα ὑπὲρ
filijs semp pugnare: et amicitie ob quā habēt erga
υἱῶν διαπαντὸς συμμαχοῦντα, τήν τε τοῦ φίλου δίκην ἔχουσι πρὸς
nos firmam τ maiores nros benīuolētiā recolētes: in=
ἡμᾶς βεβαίαν καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν εὔνοιαν ἀναλογισάμενοι, δι=
ste dimisimus oīs iurta quēcūq̄ cause modū. τ iussi=
καίως ἀπολελύκαμεν πάσης καθ' ὁντινοῦν αἰτίας τρόπον. καὶ προσ
mus cuilibet oīa in ppria cōuertere: in oi lo
τεταχαμεν ἑκάστῳ πάντα εἰς τὰ ἴδια ἐπιστρέφειν, ἐν παντὶ τό=
co nullo eis oino ledēte: neq̄ iniuriari de
πῳ μηθενὸς αὐτοὺς τὸ σύνολον καταβλάπτοντος, μήτε ὀνειδίζειν τε
factis ꝑter rōnem. scitote eīm q̄ cōtra hos si
ρὶ τῶν γεγονότων παρὰ λόγον. γινώσκετε γὰρ ὅτι κατὰ τούτων ἐάν
q̄d machinemur malū: vel offendam9 eos oino: nō
τι κακοτεχνάζωμεν πονηρόν, ἢ ἐπιλυπήσωμεν αὐτοὺς σύνολον, οὐκ
hoīes sed oīs principē potētie deū altissimū aduersan=
ἄνθρωπον ἀλλὰ τὸν πάσης διαπαντὸς δυνάμεως θεὸν ὕφιστον ἀντικείμε
tes nobis ad vltionē rex in oīb9 ineuitabiliter semp
νον ἡμῖν ἐπ' ἐκδικήσει τῶν πραγμάτων, κατὰ πᾶν ἀφεύκτως διαπαν
habebim9. valete. accipiētes ār epistolā hāc: nō festinaue.
τὸς ἐξόμεθ. ἔρρωσθε. λαβόντες δὲ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, οὐκ ἐσπούδα
rāt statim fieri circa recessum: sed regē otiaue=
σαν εὐθέως ποιεῖσθαι περὶ τὴν ἄφοδον, ἀλλὰ τὸν βασιλέα προσκεῖσ
rāt: eos q̄ de genere iudeox sanctū deū vltro trāſgres=
σαν, τοὺς ἐκ τῶν ἡμῶν τῶν Ἰουδαίων τὸν ἅγιον θεὸν αὐθαιρέτως παρα

si fuerāt τ dei legē: cōsecq̄ p eos debitā pu
βεβηκότας καὶ τὸν θεοῦ τὸν νόμον, τυχεῖν δι' αὐτῶν τῆς ὀφειλομένης κο
nitionē: asserētes vēris causa diuina trāſgressos
λάσεως, προφερόμενοι τοὺς γαστρὸς ἕνεκεν τὰ θεῖα παραβεβηκότας
precepta: nūqnā benīuolos fore nec9 regis pre=
προστάγματα, μηδ' ἐποτε εὐνοήσειν μὴ δὲ τοῖς τοῦ βασιλέως προσ=
ceptis. ille ār vex eos dicere pcipiēs τ collau=
τάγμασιν. ὁ δὲ τἀληθὲς ἀνοὺς λέγειν παρεδεξάμενος καὶ συναν=
dās: dedit eis facultatē oim: vt q̄ transtulerāt
νέσας, ἐδωκεν αὐτοῖς ἄδειαν πάντων, ὅπως τοὺς παραβεβηκότας
dei legē occiderēt in oi q̄ sub ditio=
τοῦ θεοῦ τὸν νόμον ἐξολοθρεύσωσι κατὰ πάντα τὸν ὑπὸ τὴν βασιλεί=
ne sua loco cū audacia citra oēm regalē potestatē vel
αν αὐτοῦ τόπον μετὰ παρρησίας ἄνευ πάσης βασιλικῆς ἐξουσίας ἢ
visitationē. tūc benepceātes ei: vt decēs erat: hox
ἐπισκέψεως. τότε καταφημήσαντες αὐτόν, ὡς πρέπον ἦν, οἱ τοῦ
sacerdotes τ oīs multitudo inclamātes alleluia: cū gau
ἱερεῖς καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἐπιφωνήσαντες τὸ ἀλληλουϊά, μετὰ χα=
dio recesserūt. sic ār obuiantē expollutis cōciuē
ρᾶς ἀνέλυσαν. οὕτω δὲ τὸν ἐμπεσόντα τῶν μεμιασμένων ὁμοεθνῆ
in via puniebāt: τ cū exprobationib9 interficiebāt.
κατὰ τὴν ὁδὸν ἐκολάζοντο, καὶ μετὰ παραδιγματισμῶν ἀνῄρουν.
illa ār die occiderūt supra trecētos viros: τ ege
ἐκείνη δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἀνῃλώθη ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας, καὶ ἦν γα
rūt letitiā cū gaudio pſanos perimētes. ipi
σαν εὐφροσύνην μετὰ χαρᾶς τοὺς βεβήλους χειρωσάμενοι. αὐτοὶ
ār q̄ vsqz ad mortē deū habuerāt: integrā saluatiōis fruitionē
δὲ οἱ μέχρι θανάτου τὸν θεὸν ἐγνηκότες, παντελῆ σῳρίας ἀπόλαυσιν
accipiētes: recesserūt ex ciuitate oimodis odoratissimis floīb9
ἐλληφότες, ἀνέζευξαν ἐκ τῆς πόλεως παντοίοις εὐωδεστάτοις ἄνθεσι
coronati cū letitia τ clamore: i laudib9 τ dulcib9
κατεστεμμένοι μετ' εὐφροσύνης καὶ βοῆς, ἐν ὕμνοις καὶ ψαλμοῖσιν
hymnis gras agētes deo patrū suox sancto saluatori isra=
ὕμνοις εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν ἁγίῳ σῳτῆρι τοῦ Ἰσρα
el. cū venissent ār in ptolemaidē vocatā ob
ηλ. παραγενηθέντες δὲ εἰς πτολεμαΐδα τὴν ὀνομαζομένην διὰ τὴν τοῦ
loci ꝓprietatē rosiferā: in q̄ expectauit eos classis ſm cōmu
τόπου ἰδιότητα ῥοδοφόρον, ἐν ᾗ προσεμεῖνεν αὐτοὺς στόλος κατὰ κοι=
ne eox cōsiliū dies septē: illic fecerūt cōuiuiū salutare:
νὴν αὐτῶν βουλὴν ἡμέρας ἑπτά, ἐκεῖ ἐποίησαν πότον σωτήριον, τοῦ
o rege suppeditāte eis abūde q̄ ad recessū om=
βασιλέως χορηγήσαντος αὐτοῖς εὐψύχως τὰ πρὸς τὴν ἀφιξιν πάν
nia vnicuiq̄ vsqz ad ꝓpriā domū. delati ār cū
τα ἑκάστῳ ἕως εἰς τὴν ἰδίαν οἰκείαν. κατηχθέντες δὲ μετ'
pace o in decētib9 gratx actionib9: eodēmō et illic
εἰρήνης ἐν ταῖς πρεπούσαις ἐξομολογήσεσιν, ὡσαύτως κἀκεῖ
statuerūt τ has agere dies ad pegrina=
ἔστησαν καὶ ταύτας ἄγειν τὰς ἡμέρας ἐπὶ τὸν τῆς παροι=
tionis eox tps letas. q̄s τ cōsecrātes in colli
κίας αὐτῶν χρόνον εὐφροσύνους. ἃς καὶ ἀνιερώσαντες ἐν σκή=
na: in cōuiuij loco votū cōfirmantes:
νῃ, κατὰ τὸν τῆς συμποσίας τόπον προσευχῆς καθιδρύσαντες,
recesserūt illesi. liberi. iocūdi. q̄ qs terrā τ mare
ἀνέλυσαν ἀσινεῖς. ἐλεύθεροι. ὑπερχαρεῖς. διάτε γῆς καὶ θαλάσσης
τ fluuiū saluati regis iussu q̄libet in
καὶ ποταμοῦ ἀνασωζόμενοι τῇ τοῦ βασιλέως ἐπιταγῇ ἕκαστος εἰς τὴν
propriā. τ maiorē q̄ prius in inimicos potestatē habētes
ἰδίαν. καὶ πλείονι ἢ ἔμπροσθεν ἐν τοῖς ἐχθροῖς ἐξουσίαν ἐχόντες
cū gliā τ timore: oino a nullo excussi a
μετὰ δόξης καὶ φόβου, τὸ σύνολον ὑπὸ μηδενὸς διασειόμενοι τῶν
subditātijs. τ oīa sua oēs attulerūt ex descri
ὑπαχόντων. καὶ πάντα τὰ ἑαυτῶν πάντες ἐκομίσαντο ἐξ ἀπο
ptionē. ita vt habētes aliq̄d: cū timore maximo restituerēt
γραφῆς. ὥστε τοὺς ἔχοντάς τι, μετὰ φόβου μεγίστου ἀποδοῦναι
eis: magnalia maximo deo facietē pfecte
αὐτοῖς, τὰ μεγαλεῖα τοῦ μεγίστου θεοῦ ποιήσαντος τελείως
pro liberatione cox. benedict9 liberator israel in sēpiterna
τὲporā. amen. Finis
χρόνους. ἀμήν. τέλος.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Explicit quarta et vltima pars totius veteris testamēti he-
braico grecoq; et latino idiomate nunc primū impressa in hac preclarissima Complutensi
vniuersitate. De mandato ac sumptibus Reuerendissimi in christo patris & domi
ni: domini. F. Francisci Ximenez de Cisneros tituli Sancte Balbine sacro
sancte Romane ecclesie presbyteri Cardinalis Hispanie Archiepisco
pi Toletani & hispaniarum primatis: ac regnorum castelle
Archicancellarii. Industria & solercia honorabilis
viri Arnaldi Guillelmi de Brocario artis impres
sorie Magistri. Anno Domini Millesimo qngētesimo decimo se-
ptimo. mēsis Iulii die .
decimo.

Que in hoc volumine continentur hec sunt.

Esaias. Hieremias. Threni. Baruch. Ezechiel. Daniel. Osee. Iohel. Amos. Abdias. Ionas. Micheas. Naum. Abachuc. Sophonias. Aggeus. Zacharias. Malachias. Machabeorum primus. Machabeorum secundus. Machabeorum tertius.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Esaias.

Capi. 1. d. πλησθύνετε pro πληθύνητε. ca. 1. g. σιδωσύου p συδωείου. ca. 2. b. θησαυρῶν pro θησαυρῶι. ca. 3. b. ψηχῆ p ψυχῆ. ca. 9. c. ἔσι pro ἔτι. ca. 14. c. διότι pro διότι. ca. 21. a. ἀνηγγέλει pro ἀνηγγέλη. & ὃ pro τοῦ. ca. 22. c. ἔργα ψας p ἔγραψας. ca. 27. d. ἀδωλόμδοι. bis pro ἀδωλοῖδοι. ca. 30. c. ἐξαρεῖς pro ἐξαρεῖς. & ἀδὸ καθημδόης pro ἀδωκαθημδόης. ca. 30. e. λεπλὰ pro λεδωλὰ. ca. 34. a. νεκροὶ pro νεκροὶ. ca. 35. a. ἐξαγθήση pro ἐξαγθήσει. ca. 36. d. σαμιᾶ p σομνᾶ. ca. 37. d. ἀπέβην pro ἐπέβην. ca. 38. b. ἔδωι p ἔτι. ca. 40. d. ἐλογιδήσον ζαι p λογιδήσονζαι. ca. 40. e. ἀνηγγέλει pro ἀνηγγέλη. ca. 42. b. ἐκ δίκου pro ἐξ δίκου. a. 44. b. συναχθησαν pro συνήχθησαν. ca. 45. b. ἐγγυσάτωσαν p ἐγγισάτωσαν. ca. 46. c. ἄρουσι p ἄιρουσι. ca. 47. d. ἀσρολόγοι p ἀσρόλογοι. ca. 49. a. τὰ supfluit. ca. 49. e. ἀλ᾽ ἐγὼ p ἀλλ᾽ ἐγὼ. ca. 94. g. σκρίσιν p κρίσιν. ca. 52. f. σευτλιον p σεῦτλον. ca. 52. d. ἀνηγγέλει p ἀνηγγέλη. ca. 54. a. ἀρησε ρὰ p ἀρισερὰ. ca. 54. c. θυμωθήσεδε p θυμωθήσεδαι. & μεπασήσεδε p μεταστήσεδαι. ca. 59. b. μεσοῦνβρία p μεσημβρία. ca. 60. c. ϖαψάξυάν pro ϖαρώξυνάν. ca. 61. d. ἔγονα p ἔγονα. ca. 63. a. ιος p δυτος. ca. 63. c. ὢν p τῶι. ca. 65. a. ϖιλαίοις p ϖηλαίοις.

Hieremias.

Capi. 1. a. ἱερουλαλὴμ pro ἱερουσαλὴμ. ca. 3. b. ἀπηναιχύντησας p ἀπεινηχύντησας. ca. 3. b. ὑψυλὸν p ὑψηλὸν. ca. 3. c. ἐικείνω p ἐκείνω. ca. 4. d. ταλαιπορουμδ p ταλαιπωρουμεν. ca. 4. f. ὤρημος pro ἔρημος. ca. 5. c. ϖαυτοκράτορ p παυτοκράτωρ. ca. 5. c. ἡμᾶς p ὑμᾶς. ca. 5. f. ὑμῶν p ἡμῶν. ca. 6. c. κινυάμωμον p κινάμωμον. & ἀντοῦ p αὐτ. ca. 7. b. ϖεϖοίδετε p ϖεποίδατε bis. ca. 7. g. ϖετηνοῖς pro ϖετεινοῖς. ca. 8. a. ὀσᾶ τὰ p τὰ ὀσᾶ. & ὀπήσοιζαι pro ὀφθήσοιζαι. ca. 9. b. ϖεποίδετε pro ϖεποίδατε. ca. 9. c. ϖετηνῶν pro ϖετεινῶν. ca. 9. c. τὰ ῆ pro τάδε. & δ᾽ άκρια pro δ᾽ άκρυα. ca. 12. c. ὠνειδισμοῦ pro ὀνειδισμοῦ. ca. 13. b. γιωσώμεδα pro. γνωσόμεδα. ca. 14. c. ὧν pro ὃ ὧν. & μαντίας pro μαντείας. ca. 15. a. πρωσώπου pro προσώπου. & ϖετηνὰ pro ϖετεινὰ. & ἐξεκίου pro ἐζεκίου. ca. 16. a. λέγων pro λέγον. & ὑῶν pro υἱῶν. & πετηνοῖς pro ϖετεινοῖς. ca. 16. b. νυμφίουου pro νυμφίου. ca. 17. a. ἄνδρωϖος pro ἄνδρωπον. & ϛηρίσει pro ϛηρίσει. ca. 17. b. βάλει pro βάλλει. ca. 18. c. δ᾽ ἀπορευόμδοι pro δι᾽ ἀπορευόμενοι. ca. 20. d. ἐισι pro ἐσι. ca. 21. a. ὑμῶν pro ἡμῶν. ca. 22. d. ϖῶν σει pro ϖῶ ὁήσι. ca. 23. a. ϖῶ ηδήσοιζαι pro ϖῶ ηδήσοιζαι. ca. 27. a. λέγων pro λέγον. & βωβυλῶνος pro βαβυλῶνος. & σεσεκίαν pro σεδεκίαν. ca. 28. a. τῶς pro τῶι. ca. 30. d. ἀντοῦ pro αὐτοῦ. ca. 31. a. πτέρρωσει pro πόρρωσει. ca. 31. b. πιναάσουσι pro ϖεινάσουσι. ca. 30. d. καθεδεῖζαι pro καθεδεῖζαι. ca. 36. b. νεριου p νηριου. ca. 36. e. λέγους p λόγους. ca. 36. g. νεριου p νηριου. & ἐπαγετῶ p παγετῶ. ca. 39. d. προρευου p ϖορευου. ca. 42. c. οἰκήσωιδ p οἰκήσωμεν. ca. 44. c. ἐπισκεψάμην p ἐϖεσκεψάμην. ca. 44. d. ϖοιήσωμεν p ποιήσομεν. ca. 44. g. ἐγκλείπωσιν p ἐκλείπωσιν. ca. 49. b. ϖαραϖορευόμενος p ϖαραπορευόμενος. ca. 49. e. δύνοιζαι p δύνωιζαι. ca. 49. g. ϖῶ ηδήσω p ϖῶ ηδήσω. ca. 50. c. ποήσατε p ϖοιήσατε. ca. 51. c. ὐυκ p οὐ. & ἀιχυνθήσεζαι p αἰσχυνθήσεζαι.

Threni hieremie.

Capi. 3. a. συνέϛριψεν p συνέτριψεν. ca. 4. f. μου p σου. ca. 5. b. χειρσὶν pro χερσὶν.

Baruch.

Ca. 1. a. ἀυγύριον p ἀργύριον. & ἁματίας p ἁμαρτίας. & δουλεύσωμεν p δουλεύσομεν. & φωτίση p φωτίσει. ca. 1. b. ἐυρίσωμεν pro ἐυρίσομεν. ca. 6. g. σι κυκλάτω pro σικυκλάτω.

Ezechiel.

Capi. 1. f. πορεύδαι p ϖορεύεδαι. ca. 3. b. σου p μου. ca. 3. f. ἀϖοίησει pro ἐϖοίησει. ca. 4. a. πλῆνθον p πλίνθον. & ϖαριβαλεῖς p ϖεριβαλεῖς. ca. 4. b τέθηκα pro τέθεικα. ca. 8. c. θυσιασηρίου pro θυσιαςηρίου. & ὅυτο ἱ ϖοιοῦσιν ὧδε pro ὅυτοι ϖοιοῦσιν ὧδε. ca. 12. e. ἀπώλολεν pro ἀϖόλωλεν. & εἶϖε pro εἰπέ. ca. 13. d. ἀ pro ἃς. & συϛραφὴν pro συϛροφὴν. ca. 17. b. ϖολοῖς pro ϖολλοῖς. ca. 18. e. ἢ pro ἤ. ca. 20. a. πρεσβυτέρους pro πρεσβυτέρους. ca. 20. d. ϖαρώργησαν pro ϖαρώργισαν. ca. 22. f. ὑψυλὸι pro ὑψηλοὶ. ca. 23. c. χρόμασιν p χρώμασιν. ca. 25. a. ἐβεβυλώδη pro ἐβεβηλώδη. ca. 27. a. οἰκοδομηδήσηζαι pro οἰκοδομηδήσεζαι. ca. 32. c. ϖεϖῶκότες pro πεϖῶκότες. ca. 33. c. τηκώμεδα p τηκόμεδα. ca. 33. e. ϖὸς pro πρὸς. ca. 36. b. ἐυφροσύσης pro ἐυφροσύης. ca. 36 c. ἀυξυθήσοιζαι pro ἀξηθήσοιζαι. ca. 37. g. ϖροσωχθιεῖτε pro ϖροσοχθιεῖτε. ca. 37. f. ϖροσκόμμασιν pro ϖροσκόμμασιν. ca. 39. c. κατωρύξουσι pro κατορύξουσι ter. ca. 40. d. οἰκεσιϖεῖτι p εἰκοσιϖεῖτε. quæs. ca. 40. e. κλιμα

Esaias.

Cap. 1. b. in margine inquibusdam libris. נָטָה pro נָטָה

Cap. 6. d. in margine. בִּין pro בִּין

Cap. 10. d. in margine. נָשַׁד pro נָשַׁד

Et in eodem. e. בָּחוֹל pro בָּחוֹל

Cap. 11. b. יָשְׁחִיתוּ pro יָשְׁחִיתוּ

Cap. 13. c. בָּעֶבְרַת pro בָּעֶבְרַת

Hieremias.

Cap. 3. g. יִשְׂרָאֵל pro יִשְׂרָאֵל

Cap. 5. f. וְלֹא יַעֲבְרֻנָהוּ vbi deficit colum.

Cap. 9. f. רָעוּתָה pro רָעוּתָה

Cap. 14. c. מִתַּנְבְּאִים pro מִתַּנְבְּאִים

Cap. 16. c. וַעֲבַדְתֶּם pro וַעֲבַדְתֶּם

Cap. 18. d. וְיִהִי pro וְיִהִי

Cap. 20. b. לְשָׂחוֹק pro לְשָׂחוֹק

Cap. 26. c. in quibusdam libris. הָעָם pro הָעָם

Ca. 29. d. נְבוּכַדְרָאצַר pro נְבוּכַדְרָאצַר

Cap. 30. b. מֵאִין pro מֵאִין

Cap. 31. b. in margine. נָגַד pro נָגַד

Cap. 32. c. וְהִנֵּךְ pro וְהִנֵּךְ

Cap. 34. c. לְנַפְשָׁם pro לְנַפְשָׁם

Cap. 36. d. in margine. קָרָא pro קָרָא

Cap. 50. f. in margine. עָשָׂה pro עָשָׂה

Ezechiel.

Cap. 6. d. יְהוָה pro יְהוָה

Cap. 7. d. יִתְאַבַּל pro יִתְאַבַּל

Et in eodē. f. in margine. נָשָׂה pro נָשָׂה

Cap. 10. c. in margine. נָב pro נָב

Cap. 14. d. עַמִּי pro עַמִּי

Cap. 17. a. דְּבַר pro דַּבַּר

Cap. 26. c. בְּנִי pro בְּנִי

Cap. 27. b. וְלוּד pro וְלוּד

Cap. 30. f. לְתִפֹּשׂ pro לְתִפֹּשׂ

Cap. 32. f. קִבְרֹתָהּ pro קִבְרֹתָהּ

Cap. 34. d. מוֹשְׁבִי pro מוֹשְׁבִי

Cap. 37. c. תִּקְוָתֵנוּ pro תִּקְוָתֵנוּ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et in code.g.in margine. שַׁלַּם pro שָׁמַל

Cap.48.a. יָד pro יָךְ

Danielis.

Cap.2.f. אַנְתָה pro אַתָּה

Et in eodem.g. תְקוֹם pro תְּקוֹם

Cap.3.g. וּשְׁעַר pro וְשַׁעַר

Cap.4.e מְצַבְעִין pro מְצַבְּעִין

Et in eodem.g. כְתוֹרִין pro כְּתוֹרִין

Cap.5.c.in margine. שָׁנָא pro שָׂנָא

Cap.7.a. וְלִשְׁטַר pro וְלִשְׁטַר

Et in eodem.d. שַׁלְטַנָה pro שַׁלְטָנָה

Cap.11.e. בַּהַלַקוֹת pro בַּהֲלָקוֹת

Osee.

Cap.9.b. בָּאוּ pro בָּאוּ

Ioel.

Cap.2.f.in margine. נָרַל pro נָדַל

Amos.

Cap.7.b. וְנָשַׁמוּ pro וְנָשַׁמּוּ

Cap.8.a. לְוּב pro לְוּב

Ionas.

Cap.4.d.in margine. בָּנָה pro בָּנָה

Abachuc.

Cap.2.c.in margine. רום pro דום

Et in eodem.d. הַס pro הַס

Zacharias.

Cap.7.b.in margine. שָׁבַע pro שָׁבַע

Cap.8.c.in margine. הָיָה pro הָיָה

Cap.10.b.in margine. נָגַשׁ pro נָגַשׁ

πῆρσιν pro κλιμακτῆρσιν. ca.4.c.f. κλίματῆρες pro κλιμακτῆρες. ca.40.g. νότου pro νώτου. bis. & ἐξαίδρα p ἐξέδρα. ter. & idē error iterū bis. ca.41 b. ἐξαιδρῶν p ἐξεδρῶν bis. ca.42.a.b.c.d. ἐξαῖδραι p ἐξέδραι. terdecies. ca.42.c. εἰσιελευσεῖται p εἰσελεύσεται. ca.43.d. ἱλασκήον pro ἱλαστήριον. ca. 44.c. βεβυλοῦν p βεβηλοῦν. ca.44.c. πάντα p πᾶντα. ca.44.e. ἐξαίδραις p ἐξέδραις. ca.45.d. πέντε καὶ δέκα p πεντεκαίδεκα. ca.45.f. τῶν p τοῦ. ca.46.f. ἐξαῖδραν pro ἐξέδραν. ca.46.g. ἐξαῖδραι p ἐξέδραι. & ἐξαιδρῶν pro ἐξεδρῶν. ca.47.a. κλεῖτους pro κλίτους. ca.47.c. ἕκατος p ἕκατος. ca.48.b. ἀπλατηθήσαν p ἐπλατηθήσαν. ca.48.d. πεντακόσιοι p πέντε τακόσιοι.

Daniel.

Ca.3.c. βαλεῖως p βασιλέως. ca.3.c. δοῦλοίς σου p δούλοις σου. ca.7.d. ἐθεοίρων p ἐθεώρουν. ca.7.c. βασιλεῖαι p βεσιλεῖς. ca.8.c. ἀρχησρατηγοῦ p ἀρχισρατήγου. ca.8.d. ἐυοδώθη p ἐυωδώθη. & ἐικεῖνοι pro ἐκεῖνοι. ca.9.d. ἡμάρτωμθ p ἡμάτομθ. ca.9.g. συισέλεια p συντέλεια. ca.11.a. βασιλεῦς pro βασιλεῖς. ca.13.c. εἰσεπίδησαν p εἰσεπόδησαν. ca.13.g. ἐκπεπιδηκέναι p ἐκπεπόδηκέναι.

Osee.

Ca.2.a. τέκτνα p τέκνα. bis. ca.2.b. ῆ pro ῆ. ca.4.a. ἀκρου p ἀγρου. ca.6.a. ἀνασησωμεθα p ἀνασησόμεθα. & ζησωμεθα p ζησόμεθα. & γνωσωμεθα p γνωσόμεθα. & διώξωμθ p διώξομθ. ca.6.b. ἑυρυσωμθ pro ἑυρισομθ. ca.7.b. ἔφρασαν pro ἐυφρασαν. ca.8.b. ποίησεν pro ἐποίησεν. ca.8.d. ἀπελάθετο p ἐπελάθετο. & ἀντου pro αὐτοῦ. ca.9.a. ἀσυρίοις pro ἀσυρίους. ca.9.c. ἐν ἀνθρώπων p ἐν ἀνθρώποις. ca.13.c. ὁμοιώθην p ὡμοιώθην. ca.14.b. ἀναβησωμεθα p ἀναβησόμεθα. ca.14.d. ποικάζουσα p πυκάζουσα.

Ioel.

Ca.1.c. ἀλιγώθη pro ὠλιγώθη. & ἡμῶν pro ὑμῶν. ca.2.a. πολλὺς bis p πολύς.

Ammos.

Ca.7.a. ἐπογονὴ pro ἐπιγονή.

Abdías.

Ca.1.c. μεγαλορημονήσης pro μεγαλλορρημονήσης. ca.1.f. τῆ pro γῆ.

Ionas.

Ca.1.a. ἐαλάσσαν pro ἐάλασσαν. ca.4.b. συσκιαξειν pro συσκιάζειν.

Micheas.

Ca.3.c. ἐξεδήραν pro ἐξείσθειραν bis. ca.6.a. ἐξ pro ἐκ. ca.7.a. ἀπωλόλειν pro ἀπόλωλειν. ca.7.b. ποιήσει pro ποιήσει. ca.7.d. ἐξ pro ἐκ.

Naum.

Ca.1.d. ὀκεῖς pro ὧκεῖς. Abacuc.

Ca.2.a. ὀυχὶ pro οὐχὶ. Sophonías.

Ca.1.c. ἐξολοθρευθήσαν p ἐξωλοθρευθήσαν. Aggeus.

Ca.1.a. ὀν pro τῶν. & ἐγγαίου pro ἀγγαίου. ca.2.b. ἐγγαίαν pro ἀγγαίαν. ca. 2.c. ἰούσα pro ἰούδα. Zacharías.

Ca.1.a. δυνάμσεμεων pro δυνάμεων. ca.1.d. ἐρειτιῆ bis pro ἀιρετιεῖ. ca.9.c. ἐξολεθρεύσει pro ἐξολοθρεύσει. Malachías.

Ca 3. b. ἰωκὼβ pro ἰακὼβ. ca.3.d. ὀν pro ὸν.

Errores tranſlationis latine interlinearis.

Eſaías.

Ca.1.a. ieruſalem p Ieruſalem. ca.1.d. oratione p orationem. ca.1.g. vocaueris p vocaberis. & ſtuppe p ſtupe. ca.2.a. contūndent p contundēt. ca.3.d. ānulos p anulos. ca.4.a. opprobium p opprobriū. ca.5.a. eo p ea. ca.5.b. aſcendet p aſcendent. ca.7.b. intelligitis p intelligetis. ca.7.d a multum facere lac p eoq; multum faciet lac. ca.8.d. requiret p requirent. & videre p videret. ca.9.a. habitat p habitatis. ca.9.c. eſt p adhuc. ca.9.d. adſiniſtrā p aſſiniſtris. ca.9.a. poſitū p poſitū eſt. ca.9.b. p̄ciat⁹ p pricipat⁹. ca.10.a. quā p quē. ca.10.d. fugiet p fugiat. & deeſt. et. bis. ca.10 g. vocem tuam p voce tua. ca.11.a. terra p terram. ca.11.b. foramen pro foramine. ca.11.d. ita vt tranſire eum p ita vt tranſiret ipſe. ca.13.a. applaudite p aduocate. ca.12.c. irricatus p irritatus. ca.14.c. deſcendentium p deſcentibus. ca.15.a. nobis ipſis p vobis ipſis. ca.17.c. filiorum p filiorū. ca.17.d. tempeſtatis impellentis p tempeſtate impellente. ca.19.a. quod p quam. ca.19.b. ſeminatū p quod ſeminatur. & a ventis pro vanū. & depuratum p fiſſile. & ceruiciam ad decipiendum p cerviciam ſolū. & anſmas p animabus. ca.21.c. diei p diem. ca.21.d. multtudinem p multitudinem. ca.22.a. ciuitaa p ciuitas. ca.22.d. bibant p biberent. ca.22.f. ſtolam tuam p ſtola tua. & diſſoluetur p diſſoluetur. ca.23.a. gentium p gētium. ca.23.d. comedere bibere impleri p vt comederent biberent im-

Universidad de Deusto
Biblioteca

plerentur.cā.24.b.ſgrediantur ꝑ ingrediantur.ca.25.a.cī uitates pro ciuitates.ca.27.a.forte ꝑ fortem. & ſecundum eum ꝑ cōtra eam.ca.27.c.habitans ꝑ quod habitatur.& ſu pereſt non.ca.27.d. perierunt ꝑ pereunt.bis.ca.29.b.ſup ꝑ aduerſus.& iplebūtur ꝑ implebuntur.ca.30.e.mēſtruata ꝑ mēſtruate.ca.30.f.ſue ꝑ tue.ca.32.c.accingimini ꝑ accin gite.& dom ꝑ domus.ca.33.d. non dirumpentur ꝑ diſrum pentur. ca.33.c.pro fundam vocem ꝑ pro fundam vocem habentem.ca.35.b.venit ꝑ veniet.& torrens ꝑ vallis.ca.35 c.ſupeſt non.ca.36.a.deficit iā.bis.ca.37.d multitudinē pro multitudini.ca.38.a.ezechiam ꝑ ezechias.ca.38.b.gradus ꝑ gradib⁹.ca.38.d.abſtuſtulit ꝑ abſtulit.ca.39.d.qui ꝑ que. bis. & deeſt iam.ca.40.d.deeſt aut. & quadrupedia ꝑ qua= drupeda.ca.40.e.non ꝑ nonne.ca.41.b.ea ꝑ eam.bis.& eā am ꝑ ea.bis.& mouebitur ꝑ mouebuntur.ca.41.d.iſrael ꝑ iſrael.ca.41.f.principiot ꝑ principio.ca.42.a.de vinculos ꝑ de vinculis. ca.43.c.ꝫeduci ꝑ eduxit. ca.44.a.ſabaoih ꝑ ſaboth.ca.44.c.icuruatur ꝑ incuruatur.& ne ꝑ vt.& cōbu ſerunt ꝑ combuſit. & ei ꝑ eum.ca.44.d.facens ꝑ faciens. ca.45.b.cius ꝑ eius.ca.45.c.deeſt.et.ca. 45.d. diuiſit pro terminauit.ca.47.a. terrram pro terram. ca.49.a. antten dite pro attendite.& deeſt.et.ca.49.c.abominatur pro abo minationi habetur. & adiuuauí pro adiuui.ca.49.d. dicen tem pro dicens.ca.49.e.hintatntibus pro habitantibus.ca 50.b.tenebra pro tenebris.& renuam pro renuo. ca.52.c. ſabaotb pro ſabaoth. ca.53.a. gloriam tuā pro gloria tua. ca.57.b. habiturus pro habebit.ca.58.a. dereliquens pro derelinquens.ca.58.d.irriguus pro ebrius.ca.59.a.dolorē pro cedem.ca.59.b.ventilatum pro vrinum. & facta eſt eis tenebra pro facte ſunt eis tenebre.ca.59.c.peperimus pro concepim⁹.& iuſticiam quaſi loricam pro iuſticia quaſi lo rica.ca.60.a. gephath pro gephar. ca.61.c. ſc ctur pro ſcie= tur.ca.61.d. veſtimentum ſalutis & tunicam pro veſtimen to ſalutis & tunica. & mitran pro mitram. ca.53. virtutes pro virtutum. & reprobrantes pro reprobantes. ca.53.d. no pro nos.ca.64.b.ſedentis pro menſtruate.ca.65.a.incē ſant pro adolent incēſum.& demonis pro demonus.ca. 65 b.illud pro illū.ca.66.b.que pro quas.ca.66.d.etus pro ei⁹.

Hieremias.

Caꝑ.1.b. iuuenis pro iunior. bis. & deeſt ad. ca.1. c. facere pro vt facerē.& conuocabo pro conuoco.& quicunq; pro quecūq;. & precipero pro precepero.& eeos pro eos.ca.1. d.liberare pro vt liberem.& dicit pro dixit. ca.2.f. n pro in. ca.3.a.poſtrata pro proſtrata.& deſerita pro deſerta.ca.3.b ccce pro ecce.ca.3.c.hecomnia pro his omnibus.ca.3.d.ab pro a.ca.3.c.reuerſus pro reuerſa.ca.4.c.domínus pro do= mine.ca.4.g.ſtibio pro honore.ca.5.b.iurant pro iurabāt ca.5.d. adducā ꝑ adduco. ca. 5.f.traſgredietur pro tranſgre dietur. & veſtrum pro noſtrum.ca.5.g.traſgreſſī pro tranſ greſſi.ca.6.a.aquolone pro aquilone.ca.6.e. eece pro ecce. & cinnamomū pro cinamomum.ca.7.b.nulla vtilitas pro nulla vtilitas vobis.& incenſatis pro adoletis incenſum. ca. 7.f.os pro eos. & ſua pro ſuas.ca.8.a.monmortē pro mor tem.ca.8.c.a pro et.ca.8.e.conſpetu pro conſpectu. ca.9.a deeſt in. ca.9.b. defecerunt pro receſſerunt. ca.9.e. ea pro eo.& aquam pro aqua.ca.10.a. tolluntur pro tollentur.& tí bi pro te. & inſcendent pro incendent. ca.10.b. hyancithū & purpuram pro hyacintho & purpura. ca.11.b. colligatio pro conuratio. ca.13.c.veſtre pro veſtro. & eleuanimi pro eleuamini.& contenebreſcant procontenebreſcat.& ocu= lin pro oculi.ca.14.c.ſeductiones pro electiones.ca.15.a.cū eis pro ad eos.ca.18.c.aut pro vt.& ſybillum pro ſibilum.ca 18.d.audiemus pro audiamus.& acceperunt pro aggreſſi= ſunt. ca.19.a.omnis audientis pro omni audiente. ca.19.d vt dem ciuitatem iſtā pro vt detur ciuitas iſta.ca.20.d. for= tium pro fortiorum. ca.21.a. vobis pro nobis. ca.21.d. oīo pro omnia.ca.22.f.qui pro que.ca.23.b.& pro ea. ca.23.c. ipſi pro ipſi. ca.23.g. homiui pro homini. ca.25.e. didam pro dedāt & ihemam pro themam.ca.27.a. st pro et.& ve nerunt pro veniunt. & moad pro moab. ca.27.d.pricipes pro príncipes.& hierſalem pro hieruſalē. ca.28.c.eos pro eas.ca.29.g.preuaricat pro preuaricationem.ca.30.b.gen tibus bl pro gentibus.ca.31.a.ſaluū pro.ſaluū fecit.& ad pro ab.ca.31.f.deſtruerē ꝑ vt deſtruerē.ca.32.c.argenti ꝑ argento.ca.33.duo cognationes elegit pro dne cognatio nes quas elegit.ca.34.c.rectū pro rectū. & proximū ſuū pro proximi ſui. ca.36. d. nerii pro nerie. & omne pro omnes.ca.36.e.ſedebet pro ſedebat. & quod pro quibus ca.37.c. hieremías pro hieremiā. ca. 38.b. abdemalech pro abdemelech.ca.39.b.ſupeſt que. ca.42.c. quā ꝑ quē ca.43.d.egyti pro egypti. ca.44.b. terrā pro terra. ca. 44.d.a te pro te.ca.44.g.agypti pro egypti. ca.48.g conſcenderit pro qui conſcenderit.ca.49.a.ſicut ꝑ ſūt. ca.49.b.periit ꝑ periit.ca.49.d.le pro leo.ca.51.c. cor= ruptū pro corrupte.ca.51.e. neq; nō pro nō.& aiam pro aiam.ca.52.a. edificaucrūt pro edificauerunt.

Threní hieremie.

Ca.1.f.ſeparatā pro menſtruatā. ca.3.b. ſagittā pro ſagit tā.ca.4.a.magnificata pro magnificata eſt.ca.4.b.ira ꝑ irā.& confoſi pro confoſſi.ca.4.c.eís pro eos.

Baruch.

Ca.1.a.contra pro et.& filius pro filii.ca.2.b. facta pro fa cta.& qui ꝑ que.ca.3.a.auguſtiis pro anguſtiis. & eternū nū pro eternū.ca.3.d.infero pro inferos. & conſiderer ꝑ conſideret.& eos pro eas. & illos pro illas. ca.5.a. qui ꝑ que. & eterne pro eterni.ca.6.a.timete ꝑ cauete. & inter fecit pro iuterficiet.& cdrpus pro corp⁹. ca.6.f. in dom⁹ pro in domo.& ſpendide pro ſplēdide.

Ezechiel.

Ca.1.c.eorū pro earū.ca.2.c.timeāt ant pro timeāt.ca.3. f.loquetur pro dicetur.ca.4.b. ſue pro tue. ca.4.c. iſael pro iſrael.ca.7.f. mea pro meā.ca.9.b.miſereamini pro miſeremini.ca.10.b.eorū pro earū. ca.12.c. profodiet ꝑ perfodiet.ca.15.a.faciat pro faciāt. & ſuſpendant pro vt ſuſpendāt.ca.16.f.abūdantiiis pro abundantiis. & igno miā pro ignominiā.ca.17.b. appareret pro apparerent. ca.17.c.ceuellat pro euellat.ca.17.d.mittā ꝑ mittat.ca.18 a.pignū pro pignus.ca.19.a.facta eſt pro nata eſt. ca.19. c.factus pro factū.ca.20.e.poſuerū pro poſuerūt.& ſuaui tutis pro ſuauitatis.ca.20.f.ſancto pro ſancto.ca.21.c.aſi niſtris pro aſiu iſtris. ca.21.d. vt ſtateat virgā pro vt ſcate re faciat virgā.ca.21.f.hūmile pro humile.ca.22.a.que ꝑ quos.ca.23.c.earū ꝑ eorū.ca.23.e. deeſt et. ca.23.f. eorū ꝑ earū.& venirent ꝑ venirēt.ca.24.c.ſcelus ꝑ feruor.& incenſa eſt ꝑ decocta ſūt.ca.26.a.deeſt in prepoſitio. ca. 27.d.princices ꝑ príncipes. ca.29.b. egytū ꝑ egyptū. ca.29.c.ſpe ꝑ ſpē.ca.31.e.deſcenderūt ꝑ deſcenderūt. & ſteſterūt ꝑ ſteterūt.& hoim ꝑ hoim.ca.32.d.ex aquarū ꝑ ex aquis.ca.32.e. gladío dío ꝑ gladio. ca.33.a. dederit ꝑ dederint.ca.33.b.populi ꝑ populus.ca.35.b. colles valles tuos ꝑ colles & valles tuas.ca.36.g. iniquetatibus ꝑ iní= quitatibus.& faciā ꝑ faciā.ca.37.b.ſpritibus ꝑ ſpiritibus ca.39.d.ſeceruēt ꝑ ſecernēt.ca.40.a.& equalē ꝑ et thei equalē.ca.40.b.equale ꝑ equalē.ca.40.c.ni ꝑ in.& colū ne ꝑ columna.ca.40.e.duo ꝑ due.ca.40.g. auſtrū ꝑ la= tus.bis.ca.41.c.circultū ꝑ circuitū.& duo ꝑ due. & facīē ꝑ facies.ca.43.d.duo ꝑ duorū.ca.45.c. imprimēt ꝑ op primēt.& vltta ꝑ vltra.ca.45.f.acipietis ꝑ accipietis. ca. 45.f.qne ꝑ et.ca.46.c.viā que porte ꝑ viā porte.ca.46 f.coqnēt ꝑ coquūt.ter.ca.47.a.quā ꝑ quē.ca.47.b.qui ꝑ que.& bulientiū ꝑ bullientiū. ca.47.c. argumentū ꝑ addítamentū.ca.47.d.hec pars ꝑ hāc partē bis. ca.48. b.mentiētur ꝑ metiētur.ca.48.d.iſte ꝑ iſti.& que ꝑ qui

Universidad de Deusto
Biblioteca

Daniel.

Ca.2.b.qr nisi ꝑ nisi.ca.2.c. conconstituit ꝑ constituit. ca. 2.e.manifestaret ꝑ manifestarem.& cōminuti ꝑ comminu ta.& erea ꝑ area.ca.2.f.conmixt ꝑ commixti.ca.2.g.con= stttuit pro constituit. & babybylonis ꝑ babylonis . ca.3.b. ardentis ꝑ ardenti.ca.3.d.angnorum pro agnorum. & im pleat ꝑ impleatur.ca.3.e.stuppa pro stupa.& maleolis pro malleolis.ca.3.f. benedicitete ꝑ benedicite. & deest omnis. ca.3.g.ssmilis pro similis.ca.4.b.fructu ꝑ fructus. & ea pro eo.ca.4.c.conturbat ꝑ conturbet. ca.5.f.cun pro cum. ca. 5.f.lgneos pro ligneos.ca.6.c.astiterunt ꝑ obseruauerunt ca.7.d.deest.et. ca.7.e.alterius ascendentis & excutientis pro de altero ascendenti & excutienti. & regna pro reges. ca.10.d.alitus ꝑ halitus.ca.11.d.statuant pro vt statuant.ca 11.e.deest et.ca.11.g.terram ꝑ terra.ca.13.a.videbam ꝑ vide bant.ca.13.g.vocanit pro vocauit.& inocentem ꝑ innocen tē. & interficis ꝑ interficies.ca.14.a.intrsecus ꝑ intrisecus & comedit ꝑ comedet.ca.14.b.ipsam ꝑ ipsum.& inspices pro inspiciens.& vel pro bel.ca.14.g.duo pro due.

Osee.

Ca.2.a.qui ꝑ que.ca.4.a.saguine ꝑ sanguinem.ca.5.a.nā c̄ ꝑ nanꝯ.ca.5.d.epraim ꝑ ephraim.ca.6.a.renertamur ꝑ reuertamur.ca.6.b.quic pro quid.ca.7.b.cōmixtione pro commixtione.ca.7.c. quosi ꝑ quasi. & flamme pro flāma ca.8.a.semet ipsis ꝑ sibi=met ipsis.ca.8.d. ligitima ꝑ legiti= ma.ca.9.b.eius pro eorum.ca.9.c.nntrierint ꝑ nutrierint.

Ioel.

Ca.1.a.proiis pro super hec.& brucho pro bruchus.ca.1.d. supereſt que.ca.iii.b.adducite pro accedite.

Amos.

Ca.5.a.adiiciat ꝑ adiiciet. ca.5.d.conmutatione's pro com mutationes.ca.5.g.salutaris ꝑ salutare.ca.6.c.hinnitas pro hinnitus.& semep ipsum ꝑ semet ipsum. ca.8.c.meridiei ꝑ meridie.

Abdias.

Ca.1.b.perscrutatus est ꝑ inuestigatus est. ca.1.f.absorben tur pro absorbebuntur.

Ionas.

Ca 4.c.factus pro factum.ca.4.a.constritatus est pro con= stritatus es.

Micheas.

Ca.1.c.sirenarum pro sirenum.& asꝯ ꝑ absꝯ.ca.3.d. hita= tis ꝑ edificatis.ca.5.b.erunt ꝑ erit.ca.6.d.sybilū ꝑ sibilum ca.7.b. deo salutari pro dño saluatore. ca.7.c. semet ipsas pro semet ipsos.

Naum.

Ca.3.a.maleficorū pro maleficiorū.

Abachuc.

Ca.2.a. sustine pro expecta.ca.2.c. cogitasti ꝑ cogitasti.ca. 2.d.formuerunt pro formauerūt.& apidi pro lapidi.&scul ptili pro sculptile.ca.3.a.erit pro stetit. & apropinquauerit pro appropinquauerint.

Sophonias.

Ca.2.c.aceruuus pro aceruus.

Ageus.

Ca.1.c. exsuflaui pro exufflaui. ca.1.d. precepit pro misit. ca.2.c.arguentes pro arguebant. & facta pro facte.ca.2.d. ordes pro ordei.

Zacharias.

Ca.1.d.difundētur ꝑ diffundētur.ca.4.d.duo ꝑ due.ca.7.a prohetas pro prophetas.& ii pro in.ca.8.c. vnusquiꝯ pro vunsquiscꝯ.ca.9.b.sup veniat pro supueniet.ca.10.a.pluui am si nyemalē pro pluuiā hyemalem. ca.12.b.semet ipsum pro semet ipam.ca.13.b. con pro cū.

Malachias.

Ca.1.a.dominus pro dicit. ca.1.b.meor pro meus. ca.1.c. of feretur pro offertur.

Errores translationis Beati hieronymi.

Esaias.

Capi.7.c.fruiectis pro fructetis.ca.14.g.extēte pro extē ta.ca.16.c.videmiā pro vindemiā.ca.17.a.emarsceset ꝑ emarceſcet.ca17.c.sicur pro sicut.ca.18.a. papiri pro pa pyri.ca.37.e.erradicationē pro eradicationē.ca.37.g.au gelus pro angelus. ca.38.a. tuis pro tui. ca.39.a. eis pro eis.ca.39.d.aaudi pro audi.ca.84.d.madata pro manda ta.ca.54.hynni pro hinni.ca.26.d.elegite pro elígite.

Hieremias.

In prologo. nōnulli pro nōnulla. ca.6.e. loginqua pro longinqua.ca.9.f.morticiuū pro morticiniū. ca.11.b.ter rra pro terra.ca.15.a.famen pro famem.ca.16.a.qui pro que.ca.17.d.habitores pro habitatores. ca.19.a. super ꝑ sup.ca.23.a.aquas pro quas.ca.26.b.loquetē pro loquē= tem.ca.26.c.heremiā pro hieremiā.ca.28.c.tathenā pro catenā.ca.19.e.fecerint pro fecerint. ca.33.d. semem pro semen.ca.40.a.cathenis pro catenis bis.ca.41.a.vestisti bus pro vestibus.ca.42.c.ingrediatur pro ingrediantur ca.48.g.pupule pro popule.ca.49.c.munia pro menía. ca.49.g.cam pro eam.ca.51.a.no pro nō. ca.52.e.bassi bus pro basibus.

Threni hieremie.

Capi.1.g.refocilarēt pro refocillarēt. ca.2.c. turriū pro turriū.ca.4.b.saphyro pro sapphiro.

Ezechiel.

Ca.2.a.igressus pro ingressus.ca.3.c. tranmigrationē ꝑ transmigrationē.ca.6.b.scientis pro scietis.ca.6.d.viuer sis pro vniuersis.ca.18.a.aceruā ꝑ acerbā. ca.19.a.cathe= nis pro catenis bis.ca.23.c.tyaras pro tiaras . ca.23.f. nū cius pro nuncios.ca.29.a.díces prodicēs.& squamis pro squāmis.ca.30.e.rubur pro robur.ca.31.d.codensis pro cō densis.ca.31.g.multitndo pro multitudo.ca.33.d.fili pro filii.ca.34.e.hyrcorū pro hircorū. ca.38.b. ethiopies ꝑ ethiopes.ca.40.b.orietalē pro oriētalē.ca.40.c.secnu= dum pro secundū.ca.41.b.superioría pro superiora.ca. 44.b.sufficiat pro sufficiant.ca.45.a. longitutudínem pro longitudinē.

Daniel.

Capi.1.a.nabuhcodonosor pro nabuchodonosor.ca.1.b. anaie ꝑ ananie.ca.3.e. sepexaltate ꝑ supexaltate ca.3.f.te nebres pro tenebre.ca.4.a. chadei pro chaldei. ca.5.g. numerabit ꝑnumerauit.ca.6.f.annulo pro anulo bis.ca. 10. d. alítus pro halitus. ca.11.d. vilisimus pro vilissim?. ca.13.f. dimissit ꝑ dimisit.

Osee.

Ca.4.c.ascenderis pro ascendetis.ca.13.c. dirsumpā pro disrumpam.

Ioel.

Ca.3.a. sydon pro sidon.

Ammos.

In prologo. zaharías pro zacharías.ca.1.d.pregnates ꝑ pregnātes. ca.9.b.vt pro et. ca.9.d. apropinquabit pro appropinquabit.

Abdías.

Ca.1.e.misit pro misit.

Ionas.

Ca.4.b.proptegeret pro protegeret

Micheas.

In prologo spiritufacto pro spiritusancto.ca.3.d.resquie scebāt pro requiescebāt.

Naū.

Ca.1. b.desolate pro desolati.

Abacuc.

In prologo.nabuchodosor pro nabuchodonosor. ca.2. b.consurget pro consurgēt.ca.2.d.inquitas ꝑ iniquitas.

Aggeus.

Ca.2.c.manū ꝑ manuū.

Zacharías.

Ca.9.a.sydon pro sidon.

Finis quarte partis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Rey de Congo

Universidad de Deusto
Biblioteca